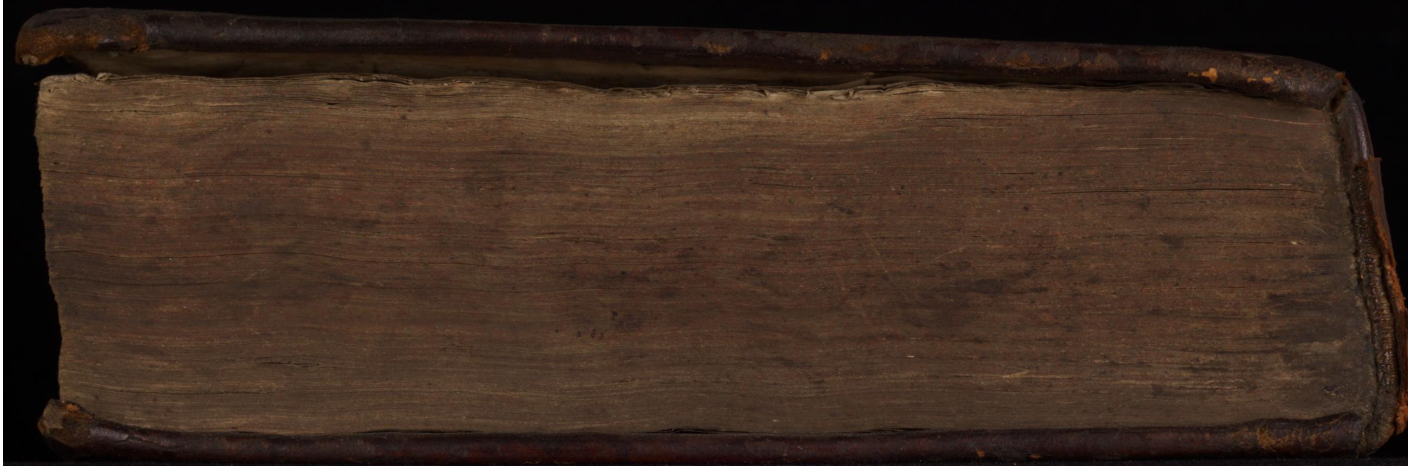
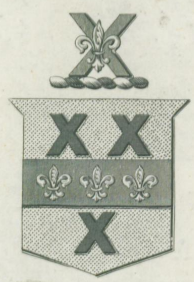

GENTILIS

Primus Aui. canon.

Auicēne medicoꝝ principis canonū Liber: vna cū lucidissima Gētilis Fulgi. expositione: qui merito est Speculator appellatus.

Additis annotationibus oīum auctoritatum ꝛ priscoꝝ ꝛ recentioꝝ auctoꝝ: proprijs locis ſm propria eoꝝ cap. vel cōmenta: pulchro etiā indice exornatus: qui ſm capitulorum numerum: dubiorum ordinem ostendit.

Nuper sollerti cura correctus: ab infinitisq; fere erroribus emēdatus: ꝛ nouiter in edibus heredū Octauiani Scoti ac socioꝝ: omni cum diligētia impressus.

Bartholomeus Cantuccius physicus dilectissimis auditoribus bene agere.

CUm Animaduerterem q̃plurimos hactenus pro correctione Commentariorum Gentilis fulginatis (quē haud imerito Speculatorem appellāt) insudasse: minimeqꝫ ad portum ea redigisse: ineffabili quodam audientium amore ductus (quibus quo ad vita hos reget artus obtemperare proposui) imortale quodammodo opus hoc adire volui: quo inde ad Apollineaꝫ artem facilior omnibus pateat accessus. En ergo lector acutissime quod promisi lege perlege ac scrutare diligentius.

¶ Vita Auicenne quam quidam illius arabs discipulus scripta ita reliquit.

PRincipem Aboaly Auicennam e Balech oppido oriundum fuisse constat patre viro in medicina percelebri. Is cum Mageri migrasset quo in loco medicine opus exercuit: vicinis populis ⁊ ciuitatibus magne fuit admirationi. Quare ⁊ multa egit preclara apud Aramenios: quibus oppidum quoddam vicinum erat: nomen satis est notum. Hic vxorem duxit: ex qua Aboalym ⁊ alteruꝫ suscepit filiuꝫ. Verum vbi per etateꝫ infantulus Aboaly pedibus se suis cepit sustinere: Mageri quod oppidum superius ostenderam pater repetijt: atqꝫ hic puerum tradidit disciplinis. Tanta autem erat illius ingenij prestantia: ea pollebat acrimonia: vt decimo ferme etatis anno Alchoranum: qui liber Mahumeti leges continet: memoria teneret. Quocirca primo legibus ibutus mox se ad alias trāstulit scientias: in quibus tātam sibi puer adhuc breui temporis spatio eruditionē comparauit: vt doctor crearetur decimumoctauum etatis annum non egressus. Quo factum est vt ingens discipuloruꝫ multitudo illius domum quotidie frequentaret. E quibus multos qui metaphysicaꝫ audire cupiebant: vidi confluentes. Alij canonum libros atqꝫ canticam discebant: alij alias quoqꝫ scientias ab eo tanq̃ a fonte doctrinaruꝫ haurientibus. A lectionibus mox fessi ⁊ fatigati aduentationes ⁊ commessationes: ad vina quoqꝫ nos recipiebamus: musicis interdum ⁊ cantoribus adhibitis: quibus fulcturis animus recreatus ad studia promptior ⁊ ad labores parator redderet. Multa ibi fiebant narratu difficillima que longum esset sigillatim dinumerare. Dum his studijs vitam transigeret colico dolore correptus est: nos ilico clysteres multos iniecimus: subsecuta est mox visceruꝫ excoriatio: huic magis fuimus intenti: ea sedata epilepsia inuasit. Causa dolor fuerat colicus: euestigio metridatum exhibuimus deuorandum. Cui cum nonnulli ex condiscipulis opij multum imprudenter miscuissent: praua quedam ex eo in membris remansit affectio. Tunc rogare cepit vt se alio in Asbaen quod oppiduꝫ vicinuꝫ erat: leniter transferrent. Eo deductus ipsum se statuit medicari: rursusqꝫ in morbum recidit. Valitudine anxius iussit se ad regem Amaden deferri. Vix ad regem appropinquauerat in via dum vehitur colica opprimitur. Ille vbi flaccidam defectamqꝫ virtutem agnouit: neqꝫ eam vehemētie doloris posse diutius resistere: curationem dimisit: medicabula deposuit: iubet famulis vt remedijs parcerent ex quo valitudo medicinis contemnebat. Cum illius iussis obtemperatur ad dies pauculos extinguitur: atqꝫ regis cura apud se humatur honorifice. Anno. 428. a natali Mahumet cum natus fuisset. 370. Vixit annos. 58. habitauit circa Damascum.

¶ Gentilis Fulginatis in Primũ librũ Auicē. Expositiones.

¶ Liber canonis Primus quem princeps Aboali abinsceni de medicina edidit: Trāslatus a magistro Gerardo Cremonensi in Toleto ab arabico in latinum.

Verba Aboali abinsceni.

A primis deo gratias agamus sicut sui ordinis celsitudo ⁊ beneficiȷ ipsiꝰ multitudo meretur: cuius misericordie super omnes eius prophetas existunt.

Dei q nos creauit hymnũ verũ cōpono.) Gal. in lib° de vtilitate ꝑtiũ tertio. 10° cap°. ¶ Ego opinor īter ceteros q fuerunt ab initio mũdi facere qđdā opus mirabile.) Cesilus medicus ad Germanũ claudiũ ꝑmo cap°. ¶ Quātis sit laudibꝰ ꝓferēda quātis extollēda ꝓconȷȷs ⁊ mirādis īsignȷȷs ꝓponēda scīa medicīe multis retro a me cōpositis generalibꝰ sermonibꝰ declarat ⁊ mōstrat. Et est delectatio ineffabili multitudine: aīas illabentes eius vtilitates: inexplicabili mō recreās: in sentētȷȷs vlterius adimplēs. De ea possumus dicere vbũ Alexādri in cōmē. sui libri ꝓhemiali ca. (Bonũ aliqđ diuitiaꝝ al' diuinoꝝ adinuēta est ars medicine.) Est enī medicinalis scīa bonũ diuinũ: qꝛ cũ amenitate dulciflua succulēter. Est ēt bonũ diuinũ: qꝛ cũ copiositate fructiflua opulēter: vt in nostris sermonibus est ꝓlixe declaratũ: quare ꝯcludē possumus verbũ Halyab. ꝑ theorice dispōnis. ꝑ ca. Medicina īter excellētiores est artes. i. scīas. ¶ Ad hāc ergo scīam totis affectibꝰ aspirātes: totis laboribꝰ vel conatibꝰ anhelātes: eā īdefessis amplexibus amplexātes: primitus diuini luminis grām īuocemꝰ: ad qđ nos īuitat primo eius potētia īfinita: qua oīa existentia ex nihilo ꝓcreant: qđ in ꝑma ꝓpōne īnuit Gal. cũ dicit (Dei qui nos creauit.) Secũdo mea iubilatio diuinis auribꝰ misericorditer audita: qua humiliter exorātem sua gratia illustrauit: qđ tangit cũ dicit. (Hymnũ veꝝ cōpono.) Infinitā diuinā potentiā ꝓducentē affirmat Rabi moyses in libro aforismoꝝ ꝑticula 25ª. 44° afor'mo° cũ dicit. (Mũdus est nouus ⁊ origo mũdi est per deũ.) Idē vult Plato. 2. Thimei. ꝑ ca. ⁊ Auicē. in multis locis sue metaphice. Et Jo. mesue in suo de appropriatis cuꝫ dicit. (Gyrũ celi fecit deus.) Et Halyab. ꝑ theorice sue. ꝑ cap. ꝺm trāslationem arabicam. Et Rasis ꝑmo tractatu Almāsoris caplo ꝑ. Et sumitur a Seneca libro 23. epistola. 120. ad Lucillũ. Jubilationes ⁊ orōnes infinitas fore ad dei laudē dirigēdas.) Innuit Gal. in auctoritate premissa: ⁊ ꝑ libro de virtutibꝰ naturalibus. 13. cap. cuꝫ dicit. (Hippocrates sũmus medicoꝝ physicoꝝ primus: cognoscēs certissime operationes nature admirat: ⁊ hymnis eam extollit.) Si ergo nām aīalia gubernantē Hippocrates hymnis extollit: multomagis nāꝫ oīa ꝓducētem. Idē ponit 7° de vtilitate partiũ. 15. cap. vbi dicit. (Ego nec laudare ꝺm dignitatē eius qui creauit aīalia sapientiaꝫ ⁊ potētiam sufficiens eē puto maiora in non laudibꝰ solis: sꝫ hymnis huius opere sunt.) Qr autē deus hymnis nostris iubilationibꝰ et deuotis orōnibus ⁊ opationibus ad nos misericorditer moueat Auic. ponit. 10. metaphysice. ꝑ cap. duꝫ dicit. (Prosunt hominibꝰ orationes ⁊ sacrificia ⁊ letanie.) Nullus autem est consonantior hymnus: nulla letanior letania: nulla īclinatior oratio: ⁊ nullũ holocaustius sacrificiũ inueniat ꝙ̄ qđ vitiorũ sordibꝰ expiatis animam nostram dei ⁊ ꝓximi dilectione fecũda: cum ad diuinaꝫ suscipiendā gratiam preparemus. Repleat igit spiritus sanctꝰ misericorditer nos gratia sua: qua in hac vita sanitatis mētis ⁊ corporis ac perfectione medicinalis sciētie perficiamur: ⁊ in fine cũ omnibus sanctis eternā gloriaꝫ mereamur. Amen.

¶ Ego opinor ⁊c.) Hec ꝓpō est assumpta in laudē ꝑmi cañ. Auic. ⁊ dicamus ꝙ Auicē. videt grandis ingenȷȷ oīum mundanaꝝ scientiaꝝ habitu luminosus: ex regia stirpe nobilitate originis generosus: virtutũ moralium omnibus operationibꝰ gratiosus: ac suoꝝ claritatis spirituũ gaudiosus: vt sua chronica manifestat: librũ completũ in medicinis cōposuit: qui liber cañ. noīatur: cuius ꝑfectio in fine ꝓhemȷȷ apparebit. ¶ In laude tñ primi cañ. quē presentialr exponēdũ assumpsimus: post laudē Auicē. auctoritatem secũdo loco ꝓpositā sic ꝓfero. (Ego Aui. opinor ⁊c.) In qua ꝓpositione primo librum primum cōmendat quasi preteritoruꝫ defectus in simili compositione operis innuendo cuꝫ dicit. (Inter ceteros qui fuerunt:) quia vltra ceteros. Secundo commendat illum effectum de hoc opere mirabilem asserendo cum dicit. (Facere opus mirabile.) Defectus aũt alioꝝ ostendit: qꝛ nullus ante Aui. vnũ librũ principioꝝ medicīe sic ꝑfectũ cōposuit: sicut est liber primus cañ. Auic. vt appet ꝑ auctores ꝓteritos discurrēti sicut discurrit Halyab. ꝑ theorice dispōnis regalis. Gal. enī de q̊ magis creditur librũ vnũ nō fecit sic cōplete medicīe ꝑncipia singula cōprehēdentē: sed ꝑfectā ꝑncipioꝝ scīaꝫ per multa sparsit volumina: ita vt idem frequēter cogat replicare. Mirabile āt tātũ opus ostēdit: ꝑmo quātitas cōmēdabilis qua scholaris audita nō terret. Scđo copiositas laudabilis que ad eius studiũ adducit. Tertio ordinabilitas memorialis qua ad scīe habituꝫ adaptat. Eius quātitatē cōmēdabilē ostēdit quorũdā libelloꝝ introductorioruꝫ in medicina obscura breuitas: vt appet de introductorȷȷs Ras ⁊ Joānitȷ. Alioꝝ etiā tediosa ꝓlixitas sicut appet in libro Gal. ex qbus scīa principioꝝ cōpleta accipit magis ꝙ̄ ex libro Galeni q dꝛ introductorius medicoꝝ. Eius copiositatē laudabilē oñdit ꝑncipioꝝ oīuꝫ medicine in hac ꝑfecta traditio: qđ in libro q thegni dꝛ nō ponit: vt appet his q hoꝝ verboꝝ scīas īspexerunt vel libroꝝ scīas. Eius vō ordinē memorialē oñdit partiuꝫ libri debita ordinatio: ex qua qs pōt totũ ꝑm cañ. memorie cōmēdare. Ordo aũt cā est facilis memorationis: vt Ari. in lib° de memo. ⁊ remi. ¶ De hoc ergo ꝑ cañ. dicere possumus qđ dicit Auer. in ꝓhemio canticoꝝ. Hic liber est melior pluribꝰ alȷȷs ītroductorȷȷs in medicina: cũ est cōpilatus ordīe valde ꝯueniēti ad tenendũ in memoria. Ex qbꝰ apparēt ea que in libroꝝ ꝑncipȷȷs dici ꝯsueuerũt. Nos aũt que sũt puerilia omittemus: ⁊ alioꝝ dicta ꝓlixe ad oēꝫ breuitatē lucidā reducemus. ¶ Causa aũt mālis vt dꝛ est corpꝰ hũanũ sanabile ⁊ egrotabile. Sanitas aũt ⁊ egritudo vt quedā forme ⁊ passiōes viuētis ꝯsiderant a Pho nāli: vt apparet in ꝑn° libri de sensu ⁊ sensato: vt aũt circa eas versat modus curādi ⁊ ꝯseruandi ꝯsiderant a medico. Dynꝰ aũt dixit ꝙ sanitas sꝫ ꝙ ex̄ inuēta a medico: est ēt cā finalis artis medicine: ꝺm aũt ꝙ ē in ītellectu ⁊ cognoscibilis est subm huius artis: ⁊ hoc est silē ei qđ dixit Auer. 12. meta. cōmēto. 36. de balneo in aīa ⁊ ex̄ aīam. Nos aũt dicemꝰ ꝙ scīa sit forma in aīa hñs cām efficientē ⁊ finalem: nō aũt ꝓprie mālē nec formalē. Causa formalis vt dicũt est modus ꝓcedēdi q est multiplr. s. diffinitiuus diuisiuus cōpositiuus ⁊ resolutiuꝰ: narratiuus exēplatiuus. Multa eniꝫ sunt scibilia in medicina. Et est aggregatiua multaꝝ notitiaꝝ diuersaꝝ vt apparet: ⁊ ideo multis modis diuidi opꝫ vt in hac scīa. Causa efficiēs fuit Auic. iam dictus. Causa finalis est ꝯseruatio sanitatis ⁊ curatio egritudinis: alia sunt nota. ¶ Diuidit aũt liber in ꝓhemiũ ⁊ tractatũ. Prohemiũ aũt ē cōe toti cañ. In hoc aũt ꝓhemio ad qnque ītēdit. Prio ad agēdũ grās deo. Scđo ad dandũ cām incitatiōis ad cōponendũ librũ. ibi (Et post.) Tertio ordinat illos ⁊ dat eoꝝ distōneꝫ. ibi (Et mihi placuit.) Quarto dat libri vtilitatē. ibi (Nō est autem.) Quinto ⁊ vltimo promittit alia. ibi (Qr si mihi deus.) Dicit ꝑ ⁊c. Agamus. i. petamus vel agamus. i. referamus: siue enī ponatur grā pro opis cōplemento: siue deferat ꝓ habitu scīe quam in aīa Aui. habebat: dignũ est grās agere ei q existit super oīa. vñ dicit. (Ordis celsitudo.) Ei q est bñfactor ⁊ nobis misericorditer agēs: ⁊ ideo dicit (Beneficȷȷ ⁊c. Cuius misericordie sup oēs ꝓphetas.) Cōsiderādũ ꝙ ordo talis ponit ab Algazele vltimo meta. ca. 4. ⁊ cōsonat dictis Aui. 9. meta. ⁊. 10. ca. 1. ⁊. 2. Prio enī in ordīe ē deꝰ: deinde angeli ꝓpheta sapiens postea vulgus. ꝓphetis ergo mediantibus deus in nos influit ⁊ dixit de eis ⁊ non de angelis: quia ꝓphete sunt nobis magis noti cum sint hoīes lꝫ diuini. distiguere aũt hic ꝓphetas nō est nostre cōuētionis vel cōsiderationis: sꝫ pertinet ad sextum de naturalibus. particula quarta. ca. 4.

¶ Et postea dicā ꝙ qdaꝫ de melioribꝰ amicis q̄s hēe videor: cui in oibꝰ ꝓ qbus me deprecatꝰ fuerit satisfacere debeo de re quā possuꝫ: me rogauit vt ei librũ de medicina faciā: eiꝰ regulas vniul'es ⁊ ꝑticulares taliter cōprehēdentē: vt explanatio cũ breuitate ī eo ꝯiũgat: ⁊ ꝺm plimũ afferam quātum est afferendũ de declaratione in verbis paucis: qđ equidem ꝯcessi.

¶ Hic oēs magistri dicũt ꝙ triplex ē amicꝰ. s. ꝓp virtutē siue honestũ vt sapiēs est amicus sapiēti: ⁊ talis amicꝰ fuit Aui. hic. Aliꝰ est ꝓpter vtile: alius ꝓpter delectabile. Arnaldus īmēsa ꝓlixitate hic vtens disputat: vtrũ amicus teneat ꝓ amico: ⁊ nos hmōi

extraneā dimittimus.(Quos hīc videor) qꝛ quilibet scit quātuꝫ diligit: sed non quantū diligit.s.ethicorum.ca.6.

¶ Et mihi placuit vt in primis loquerer de rebꝰ cōibꝰ ⁊ vl'ibꝰ vtriusqꝫ ptis medicīe: theorice.vꝫ.⁊ practice. Postea v̄o loquar vl'r de iudicijs virtutū medicinaꝝ simpliciū: ⁊ post hec particulariter de eis.

¶ Hꝫ partes qnque sicut qnque sunt libri cañ.quos ordinat: ⁊ eorum intētionē dat. In primo ergo libro loquit̄ de rebꝰ vl'ibus ⁊c̄. Et ideo hic liber p̄cedit.dixit(cōibus) quātū ad ea que sūt cōia vl' cōia participatione: sicut mēbra cōsimilia de qbꝰ per anathomiā dat sciaꝫ.⁊ dixit(vniul'ibus) predicatiōe sicut complexio ⁊ multa alia de quibus diximus infra. Postea v̄o dat intētionē scd̄i cañ. ⁊ pꝫ: ⁊ qꝛ ibi tradit̄ notitia instrumentorum: ideo precedit alios libros in quibus ponuntur modi curationis particulares.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitant qdā quare scia vl'is simpliciuꝫ medicinaꝝ nō ponit̄ in p̄mo cañ. Dōm ꝙ sibi placuit. si eni posuisset nō peccasset. Est.n. scia multū ꝓfunda in ꝓhemio primi phicoꝝ.⁊ in libro de sensu ⁊ sensato in p̄ma sui parte. Uel est dōm ꝙ scia simpliciū medicinarū pōt eē triplex. Cōissima ⁊ ista tradet̄ in p̄ libꝰ. Alia ē cōis: ⁊ ista tradet̄ in p̄mis cañ.scd̄i libri. Alia ē spālis ⁊ tradit̄ in scd̄o cañ.

¶ Deinde loquar de egritudibꝰ que in vnoquoqꝫ contingūt mēbro. Prius tñ incipiā ab anathomia illiꝰ mēbri ⁊ eius iuuamēto. De anathomia eni simpliciū mēbroꝝ: ⁊ sil'r iuuamētis in libro p̄mo vniul'i iā tūc locutus ero. Cū āt mēbri anathomiā ꝯsumauero in q̄ꝫpluribꝰ locis demōstrare icipiā qūo eius ꝯseruet̄ sanitas. Deīde sermone absoluto ostēdā eius egritudīes vl'es ⁊ causas ⁊ semitas cognoscendi eas: ⁊ vias eas medicandi in sermone vniul'i. Postq̄ꝫ aūt has res vl'es explevero: ad egritudīes redibo ꝑticulares: ⁊ in q̄ꝫpluribus caꝝ ēt demonstrabo in primis iudiciū vl'e in sui diffōne ⁊ ipsius causis et signationibꝰ. Deīde ad iudicia reuertar ꝑticularia. Post ostēdam regulā vl'em in medicādo. Deīde descēdā ad medicandū ꝑticulariter cū vnaquaqꝫ medicia simplici aut cōposita. Ad illud aūt qd̄ prius dicā de iuuamētis medicinaꝝ simpliciuꝫ in egritudinibus in libro medicinaꝝ simpliciū in tabulis pictis: quas bonū est fieri: sicut in discipline modo aspicies cum ad ip̄m ꝑuenies: nō reuertar ad dicēduꝫ nisi modicā rē. De medicinaꝝ quoqꝫ cōpositaꝝ q̄ mihi videbunt̄ in antidotario melius ponēde iuuamentis: ⁊ qūo misceant̄ vsqꝫ ibi loqui dimittam.

¶ Hic dat inētionē ⁊ modū ꝓcedēdi tertij libri.⁊ p̄mo facit hoc. secūdo remouet cauillationē.ibi scd̄a.(Ad illd̄.) Cōsiderādū autē ꝙ totū ordinē quē dat in valde paucis fen tertij cañ.obseruat: sꝫ ex toto tertio talis ordo colligit̄. In prima aūt fen ⁊ tertia sat̄ cōpletuꝫ cōplet hūc ordinem. Ad illud qd̄ dixerat ꝙ in libᵒ 3ᵒ docet mederi cū medicina simplici: ⁊ iā de simplicibꝰ medicinis locutus erat in 2ᵒ cañ.in tabulis pictis ⁊c̄. Ideo vt nō credas ꝙ dicta oīa scd̄i cañ.repetat in tertio.dicit ꝙ nō reuertet̄ in tertio ad dōꝫ de eo qd̄ dixerat in scd̄o nisi rem modicā. opꝫ ergo volētē curare cū scia ⁊ medicina cōposita tertio cañ.sciat sciaꝫ scd̄i cañ. Quia dixerat ēt ꝙ in tertio cañ.docet curare cū medicia cōposita: ⁊ scia medicinaꝝ cōpositarum pertinet ad quintū librum vbi de iuuamētis medicinaꝝ cōpositaꝝ ⁊ modis cōponēdi sꝫ ꝙ sibi vꝫ dicet. vult ergo aliqua scribere in quinto ⁊ aliqua in tertio.

¶ Placet autē mihi vt postq̄ꝫ hunc librum cōsumauero: alium librū componaꝫ de rebus particularibus in quo sit ꝓprietas noiandi egritudines: que cū accidunt nō fiunt vni eidem mēbro ꝓprie: in quo etiaꝫ de pulchritudine loquemur: ⁊ vt in hoc libro eo calle ꝓcedā quo in libro particulari qui est ante ipsum processi.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Hic multi inutiliter ꝓlōgant dicentes: videt̄ ꝙ scia quarti libri p̄cedat sciam tertij libri: qꝛ liber quartꝰ est de cōibꝰ egritudinibꝰ ⁊ nō appropriatis vni mēbro: sed scia de egritudinibꝰ cōibꝰ precedit sciaꝫ de egritudinibꝰ ꝓprijs. ¶ Amplius dubitāt qūo in quarto determinat de egritudinibꝰ cōibus: cum ēt ibi determinet̄ de ruptura syphac fen quarta. Itē de vulnere neruoꝝ ⁊ de dispōnibus ossiū fen quarta ⁊ qnta. ¶ Ad p̄mū dicūt ꝙ egritudo dꝛ cōis cōitate p̄dicationis: ⁊ notitia talis precedit ⁊ ponit̄ in libro p̄. Alio mō dꝛ cōis cōitate subiecti: qꝛ accidit toti eius corpori: ⁊ sic egritudines de qbus determinat̄ in quarto sunt cōes: qꝛ non appropriāt vni mēbro: sed toti corpori vel multis partibꝰ corpis: ⁊ tūc egritudo vnius ptis p̄cedit in notitia egritudinē totius: naꝫ sicut subm̄ se hꝫ ad subm̄ sic dispō ad dispōnē: sed sicut mēbra simplicia p̄cedūt organica ⁊ organica p̄cedūt totū: sic egritudīes organicoꝝ p̄cedūt egritudinē totius. ¶ Ad 2ᵐ dicūt ꝙ in 4ᵒ libro determinat̄ de egritudinibꝰ cōibꝰ multis modis sic̄ dictis aggregatione.s.cōibꝰ pluriū morboꝝ sicut apa. Alio mō cōibꝰ qꝛ toti accidit sicut febris. Tertio mō cōibus: qꝛ pōt vnicuiqꝫ mēbro accidere sicut sol'o ꝯtinuitatis ⁊ apa. Et cuꝫ dꝛ de ruptura syphac dicūt ꝙ ruptura est morbꝰ cōis lꝫ nō sit cōis vt ruptura syphac. hec dicta si bñ deducant̄ faciunt nos ītelligere ꝙ ruptura venarū de qua determinat̄ in quarta fen quarti cum sit sermo de fluxu sanguinis ⁊ vulneꝝ neruoꝝ de qbꝰ ibi fit sermo ⁊ dispōnes ossiū: etiā poni deberēt in libro aliquo ante tertiū librum: qꝛ sicut cōsimilia precedūt organica: ita passio consil'ium passionē organicoꝝ. Amplius.4.lib.fen.4.ponit̄ cura sol'onis continuitatis syphac vt syphac. ¶ Aliter qñqꝫ nos diximus b̄m causas iā dictas ꝓpīquas ⁊ in parte remotas: ⁊ sunt ꝙ egritudines corporis p̄dicatōe cōes sunt de qbꝰ in libro p̄ loqtur: ⁊ ille de qbus loquit̄ in 3ᵒ ⁊ 4ᵒ sunt particulares respectu p̄cedētiū: qꝛ sunt determinate egritudīes vel ad subm̄ organicū sicut in tertio: vel determinate ad spēs sic̄ febres ⁊ apata: vel determinate ad quedā mēbra ꝯsil'ia vt carnē neruū ⁊ ossa ⁊ sil'ia. Istis itaqꝫ modis p̄dictis dicunt̄ cōes: pñt tñ alijs modis dici cōes vt febris dꝛ passio cōis: qꝛ totius passio apostematis de qbus loquit̄ in quarto dicit̄ cōis: qꝛ cōiter tā itrīsece q̄ꝫ extrinsece parti pōt accidere: lꝫ alibi loquat̄ de apatibꝰ ēt itrīsecis. vulnera puncture ⁊ fracture dicuntur cōes: qꝛ accidūt mēbris quasi cōibus.i.per corpus sparsis. Accidit auteꝫ loqui de ruptura syphac: dispōnes aūt venenose cōes sunt cum totū corpus inficiāt. ¶ Nunc aūt maturius dicamus ꝙ ordo quē Auic.tenet est ad placitū. vnde dixit.(Placet aūt mihi.) Si sciētiam quarti libri voluisset anteponere scientie libri tertij potuisset: sicut fecit Halyab.s.eni liber theo.qui est de febribꝰ ⁊ apatibus in vijs p̄cedit nonū librū qui est de egritudinibus que vnicuiqꝫ mēbro accidunt a capite vsqꝫ ad pedes. Dicamus ergo ꝙ postq̄ꝫ Aui.placuit premittere sciam tertij cano.placuit ēt sibi aggregare in vno libro sciam egritudinū que nō sunt vni ⁊ eidē mēbro.s.organico ꝓprie sicut sunt ille de qbus loqtur in tertio libro saltim plurime illaꝝ: ⁊ est hoc loqui de decoratione: nō ergo querantur ita limitati ordines in sciētiarum partibus sicut in vniul'ibus.(Eo calle) non ꝙ ponat anathomiaꝫ: nec per cōsequens cōseruationem sanitatis: sed incipit primo general'r loqui de egritudinibus ⁊ causis ⁊ signis cognoscēdis ⁊ curis ⁊ postea in speciali ⁊c̄. sicut appꝫ fen p̄ma de febribus ⁊ alijs ꝓportional'r fen vsqꝫ ad.7.

¶ Or si mihi deus auxiliatus fuerit: ⁊ hūc cōsumauero libruꝫ: addaꝫ postea in vno libro antidotariuꝫ.

¶ Cōsiderādū ꝙ liber Antidotarij potuisset locari post 2ᵐ libruꝫ: sicut in hoc mō ꝓcessit Auer.5.collꝫ.⁊ Mesue: sed ꝯsuetudo ē pluriū nroꝝ auctoꝝ ponere vltimo antidotariū: qꝛ necessitas cōpōnis medicinaꝝ p̄supponit multā notitiā egritudinuꝫ: ⁊ iō scia cōpositaꝝ mediciaꝝ est post notitiā passionū: vt Gal'.est visuꝫ 3ᵒ de ingenio.5.ca. hec autē ꝓlixius scripsimus super quinto cañ.

¶ Nō est aūt bonū vt huius libri pl'm nō sit apd̄ vnūquēqꝫ: ⁊ in eius memoria qui huius doctrine noie vocari ⁊ per eā lucrari desiderat: minus nāqꝫ q̄ꝫ medico necessariū est: cōprehēdit. Qd̄ v̄o super ip̄m additum est: incōprehensibile est. Et si deus meum prolongauerit terminū: ⁊ secūda successerit fortuna: me ad alia preparabo. Explicitum est prohemium.

¶ Plurimū) qꝛ ma.par.sunt eni in toto Aui.aliq̄.v̄.g.multe descriptiones mediciaꝝ que si nō eēnt eēt dānosum in scia. Qꝛ iste liber cōprehēdit minimū qd̄ est necīuꝫ medico.i.cōprehēdit oīa q̄ medico sunt necessaria: nec plura: nec pauciora: qꝛ si plura eēt superfluū: si pauciora nō cōprehēderet necīa. Sūt aūt posita q̄dam curiositate: minimū.i.minimā rē scibileꝫ: qꝛ toti vltimant̄ ꝯcl'ones. Certū aūt est ꝙ maximū: qꝛ sciaꝫ principioꝝ.arguit ꝯ Auicē. sic.liber ille dꝫ eē apd̄ quēqꝫ ⁊c̄. qui cōprehēdit medicinā a maximo.i.p̄nᵒ vsqꝫ ad vltimas cōclusiōes. sꝫ liber totꝰ cañ.est hmōi: ex

quo

quo seqtur q illō qō supadditū est incōprehēsibile est. Dicunt qdā qō supaddit nihil est: et nihil est icōprehēsibile. Dicit Bartholomeus q additū est opōnes circa singularia siue pticularia que sūt ifinita: et de ifinitis nō est scia. Nos dicemus q illō additū ē habitus estimatiue acqsitus p exercitiū q non est docibilis: et iō bene dixit Plusqcōmētator in thegni tractatu prio sup illo vbo (Medicina est scia.) Qz ars que est habitus ex operationib' artis factus nō est pprie docibilis: sz assuescibilis qō sic patet.

Dubm 3m ¶ Dubitant vtrū oium fere scibiliū in hac arte vel scia possit hri certa cognitio. Ur q nō: qz quedā sunt scita estimatiōe siue arbitrio siue piectura. g nō certa scia. pñtia est no. qz notitia estimatiua siue cōiecturalis pdistinguit certe cognitioni: vt itelligitur a Gal. in itroducto. medicoz cap. 7. et ab Haly in thegni tractatu scdo sup isto vbo. Stomachū gdē. Añs est Gal. in cōmēto. 12. illius afor. Paroxismos. et p de interiorib' cap. 4. et p de crisi. cap. 7. et Aui. p cañ. fen. 4. penul. ca. et fen. 2. de cōplendis dispōnib'. et 3° cañ. 3° tra. vlti. cap. in oib' his locis et in multis alijs habet. Qz aliqua sunt cognita quodā arbitrio siue cōiectura vel artificiali industria circa particularia. ¶ Amplius medicū peritissimū hac arte qñq cōtingit errare: ergo nō oia sunt certe cognita. pña est nota: qz peritissimus hz notitiā eoz que sciri pñt. si ergo oiū eēt certa cognitio nō erraret. añs est Gal. p pnostic. cōmē. 6. et tertio pnosti. cōmē. 43. et inuit colliget libro p caplo p. ¶ Amplius speculatio medicinalis nō trāscendit sensum: vt Haly trac. 2. 22. et 24. cōmen. et tractatu. 3. 74. cōmento: ergo quedam in medicina nō certe cognita. cōsequentia est nota. qz illa que nō sunt per sensum nota nō erunt certe cognita vt spectat ad medicinā: sed sūt aliqua cognita rōne et non sensu: vt an virtutes sunt tres vel due vt dicūt. ¶ In oppositū qz medicina est scia vel ars. Sz quecunq scia vel ars est habit' intellectus verus distictus cōtra opionez et suspectionē: vt. 6. ethicoz. c. 4. Rñ. Dy. breuis q pluriū q sciūtur in medicina est certa cognitio quorūdā: tñ est icerta vt appz in libris medicinaz. Rñsio Antonij. eoz que sunt in medicina qdaz cōsiderant solū rōne: quedā experimēto: quedā vtroq mō: vt Gal. 3. de creticis p ca. que cōsiderant rōne tñ eorū est certa cognitio: qz habent per itellectū cū sint vl'ia que cōsiderant via experimenti tñ: hoz est certa cognitio. que acqruntur ex posteriori vt experimēto: nō tñ est eoz certa cognitio: sicut que rōne habētur: vt q reubarbaz trahit cholaz: hoc eni non posset rōne pbari. que vo cōsiderant rōne et experimēto sunt egritudines. Et egritudinū cause quedā cognoscunt per sensuz certe vt egritudines mēbroz exterioz: quedā cognoscunt per sensum minus certe vt egritudines interioz que extra per sensuz tactū possunt pcipi vt epatis et splenis: quedā oino incerte per sensuz vt que per tactū nō possunt cōprehendi sicut egritudines renū: et illoz est cognitio coniecturalis. Lz multipl'r p Antoniuz posset argui tñ arguo p primū dictū. Notitia medicinaz per colorē odorē et saporē est per rōnē. 3. cap. scdi cañ. et quarto de simplici medi. capi. 25. et Auer. 5. colliget. sed talis cognitio est icerta et fallax: imo demonstratio locū nō hz in ea: vt coll'z. 5. cap. 27. ¶ Ad rōnē quā inuit q ista est certa: qz per intellectū habet: qz cognitio est vl'ium. Dōm q nec qz itellect' sit cognitio: nec qz vniul'iū dz dici certa nisi cū habet circa modū sciēdi q est p demōstratiōes si est scibile dmōstrabile. In scdo dicto lz vellet queri ab Antonio qō p notitiam expimētalē intelligit: an notitiā que est habit' itellect' ex effectibus: et in hoc posset itelligi notitia vera ex posteriori p demonstrationē: qz est notitia certa lz nō sit sicut ppter qd: an notitiam que est habit' potētie sensitiue memorie et ista nō est scia. Sūt g sermones Antonij pfusi. ¶ Nos iaz diximus q notitia in medicina qdā est subalis mēbroz humani corpis: et ista p anathomiaz est certa ea certitudie quā anathomia dare pōt. Quedā est notitia instroz: et talis notitia est satis certa: et quo ad qdā et qrūdā: et quo ad qdā nō. v.g. dosis est icerta et estimatiua vt appet in nro tracta. de gradib'. Quedā est notitia finis vt egritudinū et sanitatū: et quarūdā certā: et quarūdā icertā. Quedā est notitia modi inducēdi finē et ista est duplex. Una in gñali vt ois cura per priuz et sil'es cañ. et hec est certa. Quedā in spāli. s. in singulari: et ista ē incerta vt icerta petita ad Glauconē p ca. ¶ Appet aūt nobis sic eē dōm in hoc gñali quesito q nullo mō pōt appere veritas nisi pquisiuerit oēs ptes hui' scie: tūc iā scient que vere et que nō vere scibilia sūt. ¶ Scdo est sciēdū q scita in hac scia vel sūt scita modis scialib'. s. demōstrationib' vel rōnib' sufficiētib' vel diffōnibus certis pcessis. v.g. q genera egritudinū sunt tria. vel sūt scita sola via estimatiua siue arbitratiua: et ista nō sunt vere scita: vt arguebat in pmo argumēto. Cōtra. cognita ab estimatiua sūt cognita p estimatiuā virtutē que cogitatiua dr: sed cognita p hāc virtutē sunt certa cognita. hec eni virtus seruit itellectui et comprehēdit itētiōes indiuiduales: vt 2° de aia cōmē. 63. Dōm q cognitio estimatiua accipit dupl'r. Uno mō per opōnez estimatiue siue cogitatiue virtutis que est cōprehēsio itētionis idiuidualis: et de hac cognitiōe estimatiua nō est hic sermo: vt hz in intētiōe medicoz qñ dicunt. hec est cognitio estimatiua siue arbitratiua. Alio mō notitia estimatiua sumit p notitia quadaz que dr arbitratiua siue piecturalis: et talis notitia est qñ cognoscēs aliqd determinat se ad h nō hñs aliquā viā sufficiētē pbatiuā: sed fz suū videre. i. suū iudicare determiat se ad hoc. v.g. Gal. in thegni 2° tractatu de vētre textu cōmē. 15. iudicauit hoiem hre epar puū: qz hz strictas venas fedū colorē: et dolet scdz dextrū hypocūdriū assumptis plurib' cibis pprie grossis vētosis: sed h iudiciū ē estimatiuū: vt ibidē Haly. nā nō est neciū his exñtibus paruuz esse epar nec sufficiēter hoc pbāt. Et sil'r est cōiecturale iudiciū aliō qō Gal. ibidē textu cōmēti. 19. dedit de poro felleo et iudicium qō dedit. 12. terap. ca. 7. de dolore colico pueniēte a chola: et de eo q puenit a reliquijs scamonee. Aliud exēplū est qō frequēter contingit. aliqs febriēs apparet tibi debilis et fortiter iflamatus iudicas debilitatē ei' eē tātā q idiget pulla. Sotius aūt dicit q sufficit ptisana ordei et iulep: hoc iudiciū est arbitrariū: et nullus posset hre viam demōstratiuā vt sufficiēter pbaret alteri. Et in sūma ois notitia in hac scia in qua medicū opz dare iudiciū de determinata mēsura quātitatis intēsiue vel extēsiue est iudiciū cōiecturale vel arbitrariū vel estimatiuuz vel sil'r dictuz. Et hoc dicit Gal. 3. de ingenio sanita. 3° cap. cū dixit. q certa rei quātitas non pōt patefieri. i. sciri vere. et in libro de flobothomia dū dicit. Nihil ita medicinalē artē in actionib' ostēdit cōiecturatiuaz: vt quātitas vniuscuiusq auxilioz. Manifestū aūt est q talia iudicia dicta estimatiua sunt act' intellectus et ēt cogitatiue sub illo. Et cū hoc manifestū q in his estimationib' est gradus fm magis et minus: appropinquās vo et ad hoc facit diuersitas hoiū in bonitate cogitatiue: et diuersitas eoz de quib' cōiecturamur fm q habet plura vel pauciora: et potētiora vel debiliora ea: ex qb' artificiose quedam deducta iudicamus arbitramur vel estimam': ex quib' cessant cōtraria. ¶ Id autē qō dicitur medicinalis speculatio non transcendit sensum est sermo a me declaratus sup thegni. quidam tamen dicunt q est verum dictuz in his que sensu cognosci possunt: sic autem non oportet vti ratione: vt Gal. 2° de simplici medicina. cap. 9.

¶ Sequitur diuisio huius totius libri in qnque libros partiales et pmi libri fen: doctrinas sūmas et capl'a.

¶ Nūc aūt hunc componam Librum quez in quinque sic diuidam libros.

Liber primus est de rebus vniuersalib' scientie medicine.

Liber scōs est de medicinis simplicibus.

Liber tertius est de egritudinibus particularibus que fiunt in membris hois a capite vsq ad pedes manifestis et occultis.

Liber quartus est de egritudinib' pticularib' que cuz accidūt nō sunt vni mēbro pprie et de decoratione.

Liber 5° ē de cōponēdis medicis et ipse ē antidotariū.

¶ Libri primi sunt quatuor fen.

Fen prima est de diffinitiōe medicine et subiectis ei': et rebus naturalibus.

¶ Fen secunda est de diuisione egritudinum et causaz et accidentium vniuersalium.

Fen tertia est de conseruatione sanitatis.

Fen quarta est de diuisione modorum medicationuz fm egritudines vniuersales.

¶ Fen prime sunt sex doctrine.

Doctrina pma est de subiecto medicine et ei' diffōne.

Doctrina secunda est de elementis.

Doctrina tertia est de complexionibus.

Doctrina quarta est de humoribus.

Doctrina quinta est de membris.

Doctrina sexta est de opōnib' et spiritib' et virtutib'.

¶ Doctrine prime sunt duo capitula.

¶ Capitulum primum Fen prime doctrine prime libri primi: de diffinitione medicine.

Dico ꝙ medicina est scia q̄ humani corporis dispōnes noscunt̄ ex p̄te qua sanat̄ vel ab ea remouet̄: vt habita sanitas cōseruet̄ ⁊ amissa recuperet̄.

Diuersimode pōt diuidi liber deinceps: sȝ leuiꝰ sic posito ꝓhemio hic exeq̄t̄: ⁊ hȝ p̄tes qnq̄ sic̄ qnq̄ sūt libri. Primꝰ liber hȝ duas p̄tes. In p̄ᵃ p̄mittit duo q̄ sūt necīa ad sciaȝ p̄ncipiorū vtriuȝ theorice ⁊ practice. Scōo exeq̄t̄. ibi 2ᵃ (Elnta.) Illa duo sūt diffō scie medicie vt sciamꝰ qd ē scia: scōȝ est q̄ sunt subta de qbꝰ ꝯsiderat. ibi 2ᵃ (Qm̄.) Pria in duas. p̄ ponit diffōnē. 2° mouet istātiās circa illā. 2ᵃ ibi (Pōt aūt.) ¶ Dicit Guilelmus de Brixia medicia sumit̄ ꝓ hitu itell'us nō pro instrō de quo dicimꝰ iste sumit medicinā. ¶ Cōsiderādū scōo medicia diffinit̄ q̄ ad qd nois. Unde dicit Isidorus medicia. i. modicina: q2 modū dat ꝯseruādi ⁊ curādi. ista tn̄ diffinitio Aui. est quo ad qd rei. ¶ Cōsiderādū tertio ꝙ multe dant̄ diffōnes de ea q̄s scribit Alexāder in cōmento sectaruȝ p̄ cap̄. Et alie p̄ter eas dant̄: al's vide Al'. Auer. ⁊ Isaac ⁊ Haly. ⁊ cū itellecte fuerit diuersificāt̄ i voce ⁊ n̄ i itell'u siue i re.

Dubm pm ¶ Dubitat̄ q2 videt̄ ꝙ diffinitio hec sit mala. p̄ per Gal'. in libro introductory cap̄. 8. vbi reprobat diffōnē medicine quā imemores medici dederūt que est hec. Medicina est sanitatis ꝯseruatiua ⁊ egritudinis liberatiua: sed hec diffinitio real'r eadē est cū diffōne Aui. Reprobat aūt: dicēs p̄: q2 medicia nō opat̄ ista: sed ꝓueniūt ista ex eis cū qbꝰ operat̄. Scōo q2 ista nō semꝑ fiunt ab ipsa medicina. Scōo dānat̄ hec diffinitio ab Auer. colliget. 6. p̄ cap̄. q2 in hac diffōne ponit̄ genus remotū. s. scia est cōe ad speculatiuas et practicas: ⁊ iō laudat diffōnē medicie positā in Argusa que dicit ꝙ medicina est ars operatiua inuēta exꝑimento ⁊ rōne. ¶ Dōm ꝙ diffinitio est bona: q2 ponit genus ⁊ differētias sicut ꝯuenit in diffinitione que dari pōt accidentibꝰ in abstracto: vt 7° meta. tex. cōmenti. 14. etiā q2 per hāc diffinitionē medicina differt ab alys habitibꝰ itell'us tā speculatiui q̄ȝ practici. lege hec ab auctoribus scriptis ⁊ meliꝰ a Trusiano in thegni cōmē. 7. suꝑ illo v̄bo Medicina est scia. ¶ Ad Gal'. dōm ꝙ ꝑpter suꝑfluā dilectionē Hippocratis ꝓrumpit ⁊ vult laudare istā diffinitionē Hippocratis: medicina est additio ⁊ ablatio. Et ꝑpter eiꝰ laudē ⁊ ad saluādum ip̄m Gal'. qn̄q̄ȝ se p̄cipitari p̄mittit. ¶ Ad p̄mā eiꝰ rōnē illa ꝯ eū cōuincit: sicut ꝯtra illos medicos q dn̄t: medicina eni neq̄ȝ est additio neq̄ȝ est ablatio: sed ista docet fieri. ¶ Ad scōaȝ dōȝ neq̄ȝ semꝑ aufert vel addit: sicut in apoplexia maiori inquātū nihil agit̄. debemus aūt credere ꝙ in lingua greca diffinitio Hip. erat sub talibꝰ vocibꝰ ꝙ saluabat̄ apud Gal'. sȝ diffinitio iunioꝝ nō: al'r Gal'. fuisset valde rudis in illoꝝ redargutiōe qō nefas est. ¶ Ad Auer. dōm ꝙ oīno redarguit hāc diffinitionē: sed plus laudat suaȝ quā cōpleuit in Argusa. ¶ Ad rōnē cū dr̄: ꝙ ponit̄ genus remotū. Dōȝ ꝙ scia nō sumit̄ ꝓprie sed iꝓprie: vt solū debet̄ hoc nomē scientys practicis: ⁊ talis scia pōt dici ars: ⁊ tn̄ hoc nomē ars ad h̄ est remotū genus: cū ars q̄dā sit p̄cipiens vt gubernatiua nauis: quedam faciens vt faciens nauim: sicut Auer. ibidē ponit medicina est faciens sanitatē. ¶ Adhuc aūt scia que ꝓprie accepta propinquius genus est q̄ȝ si accipiat̄ cōiter: ⁊ sic pōt saluari diffinitio.

Dubm 2m ¶ Dubitat̄ scōo vtrꝝ medicia sit scia vel ars. Et videt̄ ꝙ nō sit scia 5° meta. cōmen. 20. scia nō est genus medicine. Videt̄ ꝙ sit ars ex p̄mo aforismoꝝ afoꝛ. p̄. ⁊ i libro de lege. ⁊ Auer. p̄ de aīa cōmē. 17. ⁊ colliget 7° capl'o de cura apatū frigidoꝝ: dicit medicinā esse inter necessarias artes. ¶ Ampliꝰ scia que ꝯsiderat res ꝑpter opꝰ nō est dignū vt dicat̄ scia: vt itelligit̄ 2° meta. cōmē. 3. sed talis est medicina. ¶ Oppositū vult Auic. hic ⁊ fen. 3. ca. p̄. Dicit Bartholomeus ꝙ medicina ꝯsiderat̄ q̄ȝtū ad sua pricipia ⁊ sic est scia: vl' q̄ȝtū ad finē eius qui est modus operādi ⁊ sic est ars. ¶ Cōciliator dr̄ntia tertia dicit ꝙ medicina q̄ȝtū ad theoricā est scia: q̄ȝtum ad practicā est ars. ¶ Dynus v̄o ⁊ Trusianus dicūt ꝙ medicina pōt accipi pro hitu itell's speculatiui quo ꝯsideramꝰ q̄sdā ꝯclusiones que sunt necessarie ⁊ eterne. v̄. g. ꝙ cōplexiones sunt q̄tuor: gn̄a morboꝝ sunt tria: ⁊ vt sic medicia ē vera scia. ¶ Alio mō ꝓ hitu q̄dā in itellectu practico resultāte ex his ꝓpōnibꝰ: quo hito dirigit̄ quis in opꝰ: ⁊ sic est ars: tn̄ medicinalis cognitio dr̄ verius ars illa que est habitꝰ factꝰ i itellectu: vel cogitatiua ex freq̄ēti actu sicut ex freq̄ētibꝰ actibꝰ alie fiunt. s. artes: qui hitus surgētibꝰ ex actibus nō sunt docibiles: sed assuescibiles. Hec dicta sic posita p̄nt saluari vt vera. ¶ Nos iam diximus ꝙ qn̄ querit̄ vtrū medicina ⁊c̄. pōt rn̄deri sicut Gal'. dicit i thegni: ꝙ nomē scie si accipit̄ ꝓprie: tūc medicia nō est scia: q2 scia ꝓ prie accepta est ꝑure speculatiua ⁊ nō ꝑꝑ opꝰ: vt 2° meta. 3. cōmēto. Si aūt nomē scie accipiat̄ cōiter. i. iꝓprie pro notitia termini in opꝰ directa vt sic medicina dici pōt scia ⁊ alie artes dn̄r scie. ¶ Differt aūt ars medicine ab alys artibꝰ: q2 alie artes multe vt sartoria ⁊ cerdonia: ⁊ ꝯsimiles acq̄runt̄ exercitio ⁊ nō vtimur in illis vys demr̄atiuis: sed medicina acq̄rit̄ in multa sui p̄te vys scialibus vt notū ē. Si aūt esset alia ars vt. v̄. g. agricultura que iuestigaret nām sui subiecti vt esse plantarū: sicut homo inuestigat corpus humanum: ⁊ inuestigaret dispōnes illarū: tunc medicina non excederet illam in modo sciendi. Contraria cessant. ¶ Dubitatur tertio vtrū medicina sit vna scia. Ista qō soluit̄ an sit theorica vel practica.

¶ Pōt aūt aliquis dicere ꝙ medicina diuidit̄ in theoricam ⁊ practicā: sed tu totam ipsam posuisti theoricā cum dixisti ꝙ est scientia.

¶ Primo facit istātiā ꝯ genus. Scōo ꝯtra differentias. ibi (Neq̄ȝ pōt.) Prima in tres. prīo facit istātiā. scōo soluit. tertio ifert qddaȝ. ibi scōa (Nos.) ibi tertia (Cūq̄ȝ.) Primo arguit sic ꝯ genus in diffinitione positū. Si medicina eēt scia: tūc ipsa nō diuideret̄ in theoricā ⁊ practicā: imo tota eēt theorica. destruit aūt Aui. p̄mo hoc cōseq̄uēs cōseq̄uētiā tenet esse notā: ex hoc ꝙ hoc nomē scia significaret tm̄ scientiam speculatiuam. s. theoricam.

¶ Nos aūt respōdebimus tūc ⁊ dicemus ꝙ artiū q̄dā est que est theorica ⁊ practica: ⁊ de ph̄ia ꝙ est theorica ⁊ practica: ⁊ de medicina dr̄ ꝙ est theorica ⁊ practica. In vnaquaq̄ȝ aūt harū diuisionū aliud volumꝰ dicere cū dicimus theoricaȝ ⁊ aliud cū dicimus practicā: nō tamē nobis necesse est declarare diuersitatem que inter eas existit nisi in medicina.

¶ Primo premittit q̄dā ad solutionē istātie. Scōo declarat illō. scōa ibi (Cū g̃.) ¶ Cōsiderādū p̄mo ꝙ in hoc p̄misso cōfirmat qō dixit in destructione ꝯseq̄uētis: ⁊ affirmat hoc ꝙ medicina diuiditur in theoricā ⁊ practicā. i. hȝ aliqd in se qō est theoricū: ⁊ aliquid in se qō est practicū. ¶ Cōsiderandū scōo ꝙ siquis attendat Auicē. ꝓbat hoc sic. In artibꝰ ⁊ in sciētys est dare theoricū ⁊ practicū: g̃ ⁊ in medicina. cōsequentia est no. q2 medicina est vel ars vel scia. ¶ Cōsiderādū tertio: ꝙ sicut iā diximus alibi sic deduximus hic quādā rōnē pro iunioribus: sicut se hȝ theoricū ad sciam sic se hȝ practicū ad artē: ergo cōmutata proportione: sicut se hȝ practicū ad sciam: ita theoricū ad artē. Sed in scia speculatiua reperiri pōt aliqd practicū vt in ph̄ia: g̃ in practicis artibus aliquid theoricū. ⁊ iō dictū est practica scia speculat̄ vsq̄ȝ ad quid secūdo metaphysice: ⁊ aliquā habēt speculationē in arte.

Dubm 3m ¶ Dubitat̄ quō in artibꝰ est theoricū. Dōm est: ꝙ iquātum artifex operatiuus aliquas suas ꝯclusiones de obiecto probat dr̄ theoricus. v̄. g. cū carpētarius ꝓbat q̄ȝtitatē alicuius vegetis ex mēsura diametri. s. medietatis eius: ꝙ tūc imiscēt geometriā in sua arte: ⁊ cū agricultor ꝓbat in medio hyemis nō esse seminandū: q2 frigus corrūpet calorē seminis aliter tūc imiscet ph̄iam.

Dubm 4m ¶ Dubitatur quō in ph̄ia est practicum. Respondit Dynus ꝙ ph̄ia naturalis est theorica: sed ph̄ia moralis est practica. dicit tamen ꝙ differt theorica ⁊ practica in medicina ⁊ in ph̄ia: q2 in medicina theorica ordinatur ad practicā: sed in ph̄ia nō: q2 theoricū non ordinat̄ ad practicū: q2 ph̄ia naturalis nō ordinat̄ ad moralem: q2 Ph̄s speculatiuus ex ordine naturali debet cōsequi naturaliter vt sit virtuosus naturaliter: vt pōt intelligi in cōmento physicoruȝ in ꝓhemio: ⁊ ideo s̄m meū videre homo nō virtuosus nō pōt habere perfectionē speculationis vere. Aliter iam diximus ꝙ in ipsa ph̄ia morali est theoricū: ⁊ hoc est totū illud qō ꝓbat Ph̄us moralis per demōstrationes suas. Et practicū quātuȝ ad illud qō docet de mō quo virtuosi fiamus. vel vna cōclusio vt naturaliter demonstrata est theorica: vt principaliter directiua in actus ꝙ simus virtuosi est practica. In naturali etiā ph̄ia lȝ plurima pars eius sit theorica: tamē nō dubito ꝙ alique sint in ea demonstrate ꝯclusiones q̄ sint practice: sicut appet de multis ꝯclusionibꝰ q̄rti

metheororum: sicut ꝙ elixatio fit a calido sicco extrinseco.

¶ Cū ergo de medicina dixerimus ꝙ eius est theorica ⁊ ex ea est practica: nō est existimādū ꝙ velimus dicē ꝙ vna diuisionū medicīe est scire ⁊ altera opari: quē admodū multi hūc locū ꝑscrutātes existimāt.

¶ Primo declarat que nō intelligit in medicina proprie ⁊ primo. Secundo que intelligit. ibi (Sed debes.)

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Dubitat vtꝝ scīa medicīe diuidat in sciaꝫ ⁊ opōnē. Ur ꝙ sic per Halya. ꝓ theorice 4° cap. ⁊ Hymaiꝫ ī pⁿ° libri qōnū ī medicīa. ⁊ Auer. colli. ꝓ ca. ꝓ cū dic̄ ꝙ vna ps medicīe ē experimētalis. ¶ In ꝯriū ē Aui. Dōm ꝙ opō pōt accipi ꝓ actu opōnis: ⁊ vt sic medicina nō diuidit in sciaꝫ ⁊ opōnē: qꝛ opō est qd extrinsecū. Alio mō ꝓ habitu in aīa ꝓpinque directo in opꝰ: ⁊ vt sic medicīa in illā diuidit. ¶ Ad Halya. ⁊ Hymaiꝫ dōꝫ ꝙ cū Halyabas diuidat medicinā ī sciaꝫ ⁊ actionē itellexit hitū imediate directiuū ī opꝰ. ¶ Ad Auer. dōꝫ ꝙ ꝑ expimētū itelligit ps scie q̄ sumit ab expimēto sic̄ scīa medicine: vel intelligit que docet experimētari ⁊ operari.

¶ Sed debes scire ꝙ illō qō volumꝰ ē aliud: ⁊ ꝙ nulla duarū diuisionū medicīe est nisi scia: ꝫ vna eaꝝ est ad sciendū principia ⁊ altera ad sciendū operādi q̄litatē. Post vō primā earū noīe scīe aut theorice appropriauimus: ⁊ alterā appropriauimus noīe practice.

¶ Prīo ꝯclarat sil' qd itelligit ꝑ theoricū ⁊ practicū. Scōo qd per theoricū. Tertio qd ꝑ practicū. ibi 2ª (Per theoricā.) ibi 3ª (Per practicā.) ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. inuit ꝓbationē huiꝰ ꝯclusionis. ps vtraqꝫ medicīe ē scīa ⁊ arguit sic. ps medicīe q̄ sciunt pⁿª ē vera scīa: qꝛ pⁿª medicīe sunt vere scita ꝑ demr̄atiōes veras phicas: ⁊ ꝑ sensuꝫ: ⁊ h̄ itelligit cū dixit, vna ē ad sciēdū pⁿª. q. d. pⁿª in hac scīa sūt scita: ⁊ ps q̄ scit modū opandi ē vera scīa: qꝛ modi opandi sūt ꝓbati his demr̄atiōibꝰ euidētibꝰ: ꝫ tā theorica q̄ꝫ practica est vera scīa. Et intelligit Aui. per sciaꝫ notitiā scitā ꝑ veros modos sciēdi siue sit directiua in opus siue nō. ¶ Cōsiderādū scōo ꝙ Aui. dixit. Post vō ad remouēdū qōnē ō noīe. q. d. partē medicinalis notitie que docet modū operādi. nota qcqd vis tn̄ ipsa est scīa. ⁊ in hoc differt ab artibꝰ mechanicis vt sartoria: qꝛ illa solū docet modū operādi. ista aūt ꝓbat ⁊ demr̄at que in eius sufficienti demr̄atione ꝙ apatibꝰ in principio cōpetāt ea que repellāt ⁊c̄.

¶ Per theoricā vō ipsius volumꝰ ꝙ qn̄ eā sciuerimus A. l. sn̄iam sciam tn̄ acqremus: ita ꝙ in declaratione qualitatis operatiōis nos nō imittemus: sicut dicit in medicina ꝙ genera febriū sunt tria ⁊ cōplexiones sunt nouē.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Dubitat Guilelmꝰ q̄uo Aui. ꝑtē theorice medicīe dicit eē ad sciēda pⁿª: ⁊ nō dicit h̄ ō practica: cū tn̄ practica hēat sua pⁿª: vt. v. g. oīs cura fit ꝑ ꝯriū ⁊ ꝯꝯuatio fit a sil'i. ¶ Dōꝫ ꝙ lꝫ practica hēat sua pⁿª oīa: tn̄ que in ea sciunt sūt directiua in opꝰ: ꝫ scita ī theorica nō sunt sic directiua: ⁊ iō oīa illa vocant pⁿª sic̄ ꝓora ⁊ remotiora a doctrina modi operādi (Per theoricā) appet ꝙ ps theorice est vera scīa: qꝛ est vere demr̄ata. in eiꝰ. n. sufficiētibꝰ demr̄atiōibꝰ ꝓbat tria esse gn̄a febriū: vt appet ꝓ de differētijs febriū cap. ꝓ ⁊ ꝙ ꝯclusiones sunt nouē vt demr̄at Gal'. ꝓ de cōplexionibus cap. 8. ⁊ cū h̄ nescimꝰ modū opandi. s. ꝯseruādi vel curandi: lꝫ vt disponamur ad h̄ vt ꝓsupponat hoc sciri debēte scire modū operādi.

¶ Et per practicā ipsiꝰ volumus nō opationē in effectu: neqꝫ laborē motionū corporearū: sed diuisionem operationis medicīe: que cū eā sciuerimus auxiliabit nobis ad acquirendū scias (vel sn̄iam) ⁊ ipsa sentētia erit in qualitate operationis. Sicut dicit in medicina ꝙ apatibꝰ calidis adhibēda sunt in pricipio que repellant ⁊ infrigident ⁊ inspissent: ⁊ postea repellentia cuꝫ resoluētibꝰ tēperabimus. Et post statū postea in declinatiōe sufficiēter mollificātia resoluētia. Preter in apostematibꝰ que sunt de materijs q̄s mēbra expellūt A. l. sn̄ia ꝓncipalia. Hec igit doctrina in scīa tibi auxiliabit. Et hec sciētia est declaratio qualitatis operationis.

¶ Cōsiderādū ꝓ qd itelligit: scōo qd nō itelligit. ⁊ dicit: ꝫ ꝑ practicā itelligimꝰ dictionē opōnis. i. practicatiue q̄ dicit modū operandi: vel q̄ dr̄ ⁊ denoīat a mō opandi al' diuisionē. i. ꝑtē diuisionis. i. q̄ docet opari. ⁊ si sequeret lr̄a q̄ dic̄: ⁊ ipa scīa erit ī q̄litate dispōnis siue opōnis textꝰ eēt clarus: ꝫ difficil'r reddit testi. lr̄a q̄ dicit. Que cū eā sciuerimꝰ auxiliabit nobis ī acqrēdo sciam. ¶ Dicamꝰ ꝫ ꝙ Aui. imaginat sciaꝫ modi opandi q̄ ē practica scripta ī libro: vel in aīa magr̄i. v. g. apatibꝰ cōpetūt in pⁿ° repcussiua: ⁊ ista ē dictio opōnis. i. ps que dat modū opandi postea imaginat. ista scīa scripta gn̄at sciaꝫ in aīa nr̄a: ⁊ iō dic̄: q̄ cū eā sciuerimꝰ. s. a magr̄o vel libro auxiliabit nobis ad acqrēdū sciam. i. esset tūc scīa in nobis. ⁊ ipa scīa in nobis erit in mō opandi: sic̄ erat in magr̄o vel in libro: ⁊ h̄ est qō vltimo dicit. Hec igit doctrina vel in scīa vel sermone. i. scīa tibi auxiliabit: qꝛ doctrīa ꝑ vocē vel ꝑ librū facit ī te sciaꝫ. (Et hec scīa ē ꝯclaratio ⁊c̄.) ꝯmo. n. ⁊ scīa idē hic sign̄ant: vt itelligitur ꝓ cap. fen. 3. ex glosa Gerardi. Al'r possumus dr̄e ꝙ scīa practica. i. scīa de mō opandi auxiliabit in acqrēda scīa: qꝛ icitat sciaꝫ supra se. audiēs. n. ꝙ apatibꝰ ī pⁿ° cōpetūt ⁊c̄. statim querit qd est apa: qd repcussio ⁊c̄. ⁊ ipa. s. scīa q̄ ad h̄ icitat ⁊c̄. Sil'r auxiliabit in acqrēdo sciam. i. notitiā que acqrit ex habitu experimētali. sciētifici. n. hoīes qui cū regulis artis operant melius acquirunt habitū experimētalē q̄ nō est docibilis: vt supra diximus.

¶ Cunqꝫ duarum diuisionum qualitatem sciueris: iaꝫ scientiam scientialem ⁊ scientiam operatiuaꝫ adeptus eris: ⁊ si nunquam operatus fueris.

¶ Cūqꝫ. i. mēbroꝝ diuisionis. ꝯsiderādū ꝙ lꝫ hic videat illatū qōdā exꝑssuꝫ: tn̄ Aui. vr̄ velle ꝓbare ꝙ vtraqꝫ ps medicīe sit scīa. Illud ē vere scīa qō dic̄ hītū ī aīa adeptū oī opōne extrīseca circūscripta. scīa medicialis est hmōi. maior est nō: qꝛ notitia q̄ vere ē ars est hītus in aīa acqsitꝰ ex frequētibꝰ opōnibꝰ: sicut citharizare vt intelligit 6° ethicoꝝ capl'o 5°. ⁊ primo metaphy. capl'o ꝓmo. ¶ Ex qbus apparet solutio istātie quā faciebat Auic. ꝯtra diffinitionē quia negatur consequentia: quia theorica ⁊ practica est sciētia.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitat vtꝝ aliqs possit esse ꝑfectꝰ medicꝰ ꝑfectissime doctꝰ libro ⁊ voce: q̄uis nunq̄ opatꝰ fuerit vel q̄uis nunq̄ viderit opari ꝙ appropinq̄t in dādo ꝑfectionē huic qō est opari. Et vr̄ ꝙ sic ꝑ Aui. hic. ¶ Cōtrariū itelligit Gal'. in cōmē. ꝓ afoꝛ. ¶ In scriptis q̄rūdā bononiensium reperit ꝙ medicinalis notitia pōt hēri ꝑ experimētū: ⁊ iō nō pōt bene opari: ⁊ nec bonus medicꝰ sine rōne. s. q̄ rectificet expimētū. Et sine expimēto. ¶ Alio mō pōt hēri ꝑ doctrinā libroꝝ ⁊ voce magr̄i: ⁊ sic pōt bene opari ⁊ eē bonꝰ medicꝰ sola rōne doctꝰ absqꝫ h̄ ꝙ expiētiā videret. Rō ē duplex. Primo habens actū ꝓᵐ pōt exire in actū 2ᵐ: ꝫ hn̄s sciam ꝑfecte hꝫ actū ꝓᵐ: ꝫ ⁊c̄. ¶ Scōa rō: habēs notitiā subti istr̄oꝝ ⁊ finis ⁊ modi pōt ꝑfecte opari: ꝫ habēs sciam medicine ꝑ libros h̄ hꝫ. ¶ Nos dicimus perfectū medicū esse nō posse q̄uis oēm sciam scriptā ⁊ auditā ⁊ pol'eꝫ sibi audiri hō sciat. ¶ Rō est ex actuali opōne. i. visione: qꝛ ifirmoꝝ curatione gn̄at in aīa q̄dā notitia que ex libris ⁊ voce nō pōt hēri ⁊ que nō est docibilis: vt inuit Gal'. 12. terapē. ca. 7. cū logt de colico dolore. ¶ Ampliꝰ oī ꝓpōne nota per intellectū in actu opōnis opꝫ subsumi ꝓpōnē particularē per actū cogitatiue: vt intelligit ab Auer. in cōmēto de somno ⁊ vigilia. Sed exercitatus melius hoc facit: nā exercitium aliqd addit in notitiā: sed qō addit: nec ipedit: nec frustrat: igit opꝫ ꝙ iuuet. medicꝰ ꝫ cū h̄ habitu exercitiū melius operat seu operabit: igit sine hoc eēt imperfectꝰ. Hoc ꝓbatur per multas claras auctoritates ꝓmo per Aristo. in ꝓmo metaphy. expertos magis ꝓficere videmus. Ideꝫ sentit Alpharabius in libro de ortu sciaꝝ capl'o de scīa ciuili. vbi dicit medicus nō fit ꝑfectꝰ nisi per duas virtutes. i. duas notitias: quarū vna est virtus suꝑ vl'es canones quos acqrit ex libris medicine: ⁊ altera est que adducit frequētie actioni medicine in egritudines ⁊ studij in eis per lōgitudinē expimēti ⁊ visionis corpoꝝ īdiuiduoꝝ. ⁊ per hāc virtutē pōt medicꝰ mēsurare medicinā ⁊ curationē hominū vel vnūqōqꝫ corpus in vnaquaqꝫ dispōne. Idem vult Gal'. 9. tera. 6. ca. nō est pol'e nisi exercitemur multiformiter in particularibꝰ agere que opꝫ circa laborantē: sicut eni qcūqꝫ ire aliq̄ viā cruribꝰ cupiūt vtriusqꝫ ⁊c̄. Idē Gal'. 6. de simplici ꝓ ca. innuit cū vituperat illos q̄ volebāt scire herbas ex picturis: ⁊ ponitur ibi exēplū de ꝓconizante ⁊c̄. vide ibi. Hoc voluit Gal'. ꝓ ō creticis 5° cap. cū dixit. in esse huiꝰ quo fit iuuamētū in opōne medicine est necessariū tēpꝰ longū. Hoc est qō volebat s° theo. in fine cū dixit. exercitatū opꝫ esse medicū. ¶ Huiꝰ aūt sn̄ia fuit Zoar 10° libro teisir 8° capl'o cū dixit. Esto certus ꝙ scīa medicine omnis nō operat in aliq̄ ꝑfecte: nisi post multā cōsuetudinē ⁊ longā experientiā in ipsa. In sūma opatio recta ab arte habēte principia ⁊ vias demōstratiuas pēdet a duplici habitu. s. sciētiali ⁊ docibili: qui cū aīa intellectiua ⁊ ab habitu experimentali. i. acqsito per exercitiū artis circa ꝑticularia qui hītus nō est docibilis: ꝫ assuescibilis vt diximus: ⁊ tūc artifex est perfectꝰ. ¶ Ad ꝯtraria soluit: quia si nunquā fuerit operatus habet habitum scientialem solū:

Al'r Zoar 2. tra. j. li. teisir ⁊c̄.

sed nõ habitũ expimẽtalẽ nec doctrinalẽ dctũ. ⁋ Ad aliõ cũ dicit habẽs actũ pmũ ⁊c. dõm ꝙ iste nõ hꝫ actũ pᵐ qñtuꝫ ad partẽ que ab experimento siue ab exercitio ꝯsurgit ⁊ sic soluit alia rõ.

¶ Neqꝫ etiã aliqs dicere põt ꝙ dispõnes corporis humani sunt tres: egritudo sanitas ⁊ dispõ: que nõ est sanitas neqꝫ egritudo cũ tibi due suffecerint.

¶ Jstantiã facit cõtra dũas diffinitionis: scdõ illã soluit. ibi scda (Possibile) ⁋ Cõsiderãdũ supra dixit (Põt aũt) qꝛ illa instãtia hꝫ plus de veritate. hic aũt statim incipit negare (Neqꝫ põt) qꝛ illa instantia nõ hꝫ veritatẽ: cũ sm veritatẽ neutrũ nõ sit.

¶ Possibile nãqꝫ est vt cum hmõi dictor bene cõsiderauerit non inueniat vnam duarum rerum affirmantem hanc trinitatem neqꝫ negantem.

¶ Primo soluit solõne cõmuni phi negãtis neutrũ ⁊ medico contrariãtis. scdõ soluit solõnẽ pro medico. ibi scda (Amplius.) Prima expositio hic est Guil. ꝙ Aui. vult ꝙ ꝯdictor diffinitioni nõ inueniat vnã duarũ rerũ. i. aliqꝫ rõnẽ affirmãtẽ neutrũ eẽ: que rõ nõ posset solui ab eo q negat neutrũ neqꝫ negantẽ. i. ille q negat neutralitatẽ nõ põt rõnẽ adducẽ ad ꝓbãdũ h̄ qõ nõ possit solui a medico q affirmat neutralitatẽ. rõ quã faceret phs esset ista quã facit Auer. pmo colliget. iter equale ⁊ ineqle nõ est mediũ: ⁊ iter nocitã operationẽ ⁊ nõ nocitã nõ est medium. Respondit Gal. ꝙ tu accipis sanitatẽ valde large. ⁋ Ratio medici ad ꝓbandũ neutrũ est. iter corpꝰ qõ hꝫ pfectissimas opõnes ⁊ corpꝰ qõ nõ hꝫ illas ẽ mediũ. Rñdit phs ꝙ tu accipis sanitatẽ valde stricte. i. valde pfectã sanitatẽ. ⁋ Scda expõ Bartholomei que dicit nõ inuenies vnã duarũ. i. nec sanitatẽ nec egritudinẽ ⁊c. qꝛ nõ sequit nõ est sanitas: g̃ est neutralitas: qꝛ põt esse egritudo. Eodẽ mõ nõ sequit: ẽ egritudo: g̃ nõ est neutralitas: qꝛ neutralitas est occulta egritudo. Similiter nõ sequit nõ est egritudo: g̃ est neutralitas: qꝛ põt esse sanitas: ⁊ iõ nõ est simile de hoc ⁊ de duabꝰ spẽbꝰ per opposita diuidẽtibꝰ genus aliqõ vt rõnale ⁊ irrõnale ⁊c. ⁋ Tertia expositio Dyni vbi notat ꝙ neutrũ qõdã est scdi sigñati: vt illud qõ hꝫ simul ⁊ semel. s. in eodẽ tpe sanitatẽ ⁊ egritudinẽ: ⁊ qñtũ ad hoc dicit (Nõ inueniet) hanc trinitatẽ. i. hanc neutralitatẽ (affirmantem) vnã duaꝝ rerũ. i. neutrũ secũdi sigñati: ⁊ ꝙ ipse ꝯtinet res. s. sanitatẽ ⁊ egritudinẽ. ⁋ Aliud est neutrũ primi sigñati: qꝛ dr̃ per abnegationẽ: ⁊ est corpꝰ qõ neqꝫ est sanũ neqꝫ egrũ. v̇. g. neutruꝫ ꝯualescentie vel decidentie (neqꝫ negantẽ). i. non erat neutrũ per negationẽ. ⁋ Quarta expositio Antonij vnã duarũ rerũ. i. sanitatem ⁊ egritudinẽ. si enĩ dicat sanitas est dispositio in qua opõnes fiunt perfecte nõ affirmat: ⁊ sanitas est dispositio in qua opõnes nõ ledunt nõ negat: qꝛ in neutro nõ ledunt sensibiliter. Et egritudo est dispositio in qua opationes ledunt nõ negat: qꝛ in neutralitate ledunt operationes insensibiliter. Et egritudo est dispõ in qua operationes ledunt sensibiliter non affirmat. ⁋ Jsta quarta expositio Antonij est vilior que sit vt pꝫ: aliqꝫ enĩ de diffõnibꝰ q̃s dicit nõ affirmare appet ꝙ neget: sicut pma diffinitio sanitatis negat neutrũ: ⁊ vltima diffõ egritudinis negat neutrũ. Etiã ẽ ista expositio Dyni. vnã duaꝝ reꝝ. i. duaꝝ pticulaꝝ positaꝝ in diffõne vltima: habita sanitas ꝯseruet nõ affirmat neutralitatẽ amissa recuperet nõ negat neutrũ ꝯualescẽtie. ⁋ Sexta expõ mea. vnaꝫ duaꝝ reꝝ. s. sanitatis ⁊ egritudinis sm ꝙ ponunt in diffõne affirmãtẽ ⁊c. bis aũt in diffõne noĩat egritudo ⁊ sanitas pᵒ cũ dicit ex pte q̃ sanat ⁊ ab ea remouet. pro h̄ aũt dicto ego nõ affirmo neutralitatẽ: qꝛ nõ feci mẽtionẽ de ea neqꝫ negaui eam: qꝛ si dixisti ex pte qua sanant ⁊ ab ea remouent ⁊ nõ ex alia pte ego negassem. 2ᵒ noĩat cũ dr̃ vt habita sanitas ꝯseruet: ⁊ p has duas res in h̄ dicto positas nõ affirmatur neutralitas: neqꝫ negatur. ⁊ ideo si tibi placet supple neutralitatẽ in diffõne medicine ⁊ est simile: sicut si ego dicerẽ geometria est scientia de triãgulo ⁊ quadrato: hic ego nec affirmo ꝙ sit de circulo: nec nego.

¶ Amplius si hec trinitas necẽia fuerit qõ diximꝰ tibi remoueri a sanitate colliget ĩfirmitatẽ: ⁊ dispositionẽ tertiã: quã nõ habere sanitatis diffõneꝫ posuerũt: que est habitus aut dispositio ex qua opõnes subti ipsius sane ꝓueniũt. Neqꝫ huiꝰ diffinitionis oppositũ: nisi sanitatẽ diffinierint queadmoduꝫ desiderauerint ⁊ posuerint in ea cõditionẽ qua nõ indigent.

¶ Hic dat aliã solutionẽ p medico q vult ꝙ sit neutrũ. scdõ ꝓbat. tertio remouet dubiũ. qrto excusat se. ibi scda (Quam.) ibi tertia (Neqꝫ huiꝰ.) ibi qrta (Preterea) Qõ pmo dicit est notũ quo ꝓbat qõ dixit ⁊ arguit sic. neutralitas que dr̃ trinitas nõ hꝫ diffinitionẽ sanitatis: g̃ põt intelligi vel colligi per hoc qõ dr̃ ⁊ a sanitate remouet. ꝯñtiã dicit notã. ꝓbat añs: qꝛ diffinitio sanitatis est: huiꝰ sanitas est hitus aut dispõ ex qua ꝓueniũt opõnes subti sani: sed certũ est ꝙ hec diffinitio nõ cõpetit neutralitati.

¶ Sed dubitat: qꝛ ꝯcesso antecedẽte nõ vr̃ ꝯñtia bona. recedẽ enĩ vel remouere a sanitate dicit motũ ⁊ recessum a sanitate. sed nõ oẽ qõ nõ hꝫ diffinitionẽ sanitatis põt ĩtelligi vel cõprehẽdi sub h̄ qõ dicit recedit a sanitate. nã lapis nõ hꝫ diffinitionem sanitatis cũ nõ cõprehẽdit sub hac dictione a sanitate remouet. ⁋ Dõm pᵒ ꝙ hoc qõ dicit ⁊ a sanitate remouet. dꝫ exponi ⁊ nõ est sanum: ⁊ tũc ꝯñtia hec tꝫ. neutralitas nõ hꝫ diffinitionẽ sanitatis: g̃ põt intelligi per hoc qõ dr̃ ⁊ a sanitate remouet. i. nõ est sanus vt sit ĩtegra diffinitio illa. medicia est scĩa qua humani corporis dispõnes noscunt ex pte qua sanant. i. ẽ sanũ ⁊ ex pte qua nõ est sanũ. ⁊ notũ est ꝙ in h̄ colligit neutralitas cũ sit dispõ corporis. q̃ sunt sanitati opposite ⁊ nõ sint ab ĩtrinsecis principijs nãlibꝰ nõ ĩpediti erũt per modũ recessus a sanitate siue actuali siue q̃ inesse debuit. ⁋ Quid de h̄ textu sentiat Cõciliator lege dr̃iaꝫ. 72. (Neqꝫ) remouet hic dubiũ siue cauillationẽ. hic. n. Aui. rñdebat instantie facte medico q ꝯcedit neutralitatẽ ⁊ dicebat qõ p h̄ dctũ remouet a sanitate ĩtelligit siue colligit neutralitas. Dr̃et aliqs ꝯ. tu in h̄ dicis ꝯ medicũ: qꝛ remoueri a sanitate nõ vr̃ esse aliud nisi accedere ad egritudinẽ. si g̃ neutrũ dr̃ remoueri a sanitate: g̃ dr̃ accedẽs ad egritudinẽ: ⁊ p ꝯñs põt dici neutralitas egritudo: qꝛ accessus est de nã termini ad quẽ. Rñdit ꝙ neutralitas nõ hꝫ diffõneꝫ sanitatis: nec hꝫ diffõnẽ egritudinis: ⁊ p ꝯñs hꝫ diffõnẽ p se. stant g̃ ista simul ꝙ neutralitas sit dispõ ĩtellecta sub hoc qõ dr̃ a sanitate remouet: ⁊ tñ neutralitas nõ est egritudo. Ad formã aũt rõnis quã cauillator facit sic dõm est cũ dr̃ remoueri a sanitate est accedere ad egritudinẽ põt negari: qꝛ remoueri a sanitate põt ĩtelligi. i. nõ est sanitas nõ tñ seqt apud medicũ g̃ egrũ. vel alr̃ cõcessa ꝓpõne: ⁊ cũ dr̃ g̃ neutralitas põt dici egritudo: nego: ⁊ cũ ꝓbat ꝙ motꝰ siue accessus dr̃ de nã termini. dõm ꝙ verũ est: tñ ad h̄ põt tñ differre a termino subti ꝙ cõpetit aliud nomẽ ⁊ dr̃ neutrũ ⁊ dispõni male cũ termino quodã ꝙ cõpetit aliud nomẽ ⁊ dr̃ egritudo. (Nisi) hic adiect̃ statiꝫ remouet aliã cauillationẽ: dixit enĩ ꝙ neutralitati nõ cõpetit diffinitio sanitat̃ neqꝫ diffinitio opposita q̃ est diffõ egritudinis. dicit igit Aui. loquẽs vt medicꝰ ꝙ h̄ est veꝝ: nec illi q aduersant medicis in hac neutralitate diffiniũt sanitatẽ: sicut eis placet cũ ponãt in diffõne sanitatis ꝯditionẽ q̃ nõ ĩdiget. i. quã nõ dñt ponẽ: tũc diffõ egritudinis opposita diffõni sanitatis cõpetit neutralitati. v̇. g. si dicãt sanitas est dispõ qua opõnes subti ꝓueniũt pfecte: tũc accipiat opposita diffõ: egritudo est dispõ qua opõnes subti ꝓueniũt ĩperfecte: mãifestũ est ꝙ hec diffõ egritudis cõpetit neutralitati: qꝛ neutralitas est dispõ q̃ opõnes subti ꝓueniũt ĩperfecte: sed medicꝰ dicit ꝙ in diffõne sanitatis posuisti ꝯditionẽ q̃ nõ ĩdiget q̃ ꝯditio est: hec dictio pfecte cuiꝰ sumit oppositũ ĩpfecte: facias g̃ diffõnẽ sanitat̃ ⁊ nõ ponas ꝯditionẽ istã dicẽdo: sanitas ẽ hitus aut dispõ q̃ opõnes sbti sane ꝓueniũt: hec diffõ nõ ꝯuenit neutralitati: nec huiꝰ diffõnis oppoᵐ q̃ ẽ egritudo est dispõ q̃ opõnes subti egri ꝓueniũt. hec. n. diffõ nõ cõpetit neutralitati vt pꝫ. ⁋ Antoniꝰ vᵒ male expõit hũc passuꝫ. Dic. n. Aui. hic remouet dubiũ ⁊ vult dicẽ ꝙ aliqs diceret ego dicã ꝙ neutralitati cõpetit alia diffõ q̃ꝫ diffõ data: ⁊ h̄ ẽ qõ dicit. Neqꝫ huius diffõnis oppoᵐ. i. neqꝫ alia diffõ sanitat̃ a diffõne data nisi facias diffõnẽ aliã ad placitũ cũ ponas in ea diffõne ꝯditionẽ q̃ nõ ĩdiget: qꝛ dicas sic: sanitas est dispõ q̃ opõnes nõ ledũtur. ista ẽ opposita ei q̃ posita est ab Aui. q̃ dicit est hitus ⁊c. i. cuꝫ alia diffõ ab illa cũ ponit in hac diffõne ꝯditio q̃ nõ ĩdiget. s. h̄ qõ dicit nõ ledet: ⁊ iõ nõ est mirũ si hec diffinitio cõpetit neutralitati. hãc expositionẽ inuit Antonius: lꝫ male ꝓferat eam.

¶ Preterea cũ medicis in hoc nõ litigemus. Neqꝫ enĩ sum qui cũ eis in huiusmodi disputare debeã. Neqꝫ litigiũ hoc eis neqꝫ illis qui cõtra eos sunt in medicina auxiliabitur: huius enim rei certitudo alterius doctrine principijs pertinet.

¶ Hic excusat se ab h̄ litigio de neutralitate. ¶ Dubitat qꝛ dic̃ ꝙ nõ cõfert. cõtra: ĩmo cõfert: qꝛ medicus dꝫ ponere neutrũ corpus. ⁋ Dõm ꝙ medicus dꝫ ponẽ neutrũ: qꝛ distinctũ hꝫ opꝰ ad neutrũ ⁊ ad sanũ ⁊ egrũ: tñ debet ponere illud absqꝫ litigio cũ pho nãli: qꝛ litigiũ nõ ꝓdest sibi ⁊ trahit eũ a sua arte ad sciam nãlẽ: iõ dixit neqꝫ sum ⁊c. qꝛ Auicẽ. hic erat medicus: ⁊ medicus cum medico nõ debet litigare: sed cõcorditer cõcedere neutralitatẽ. (Neqꝫ litigiũ hoc ⁊c.) Cũ enĩ cõsiderabit litigiũ hoc erit de nomine: medicus enim vult sibi cõcedi vnã paruã egritudinẽ per quã transit

Dubᵐ 8ᵐ

Dubᵐ 9ᵐ

ad sanitatē: aut per quā fit casus ī egritudinē nominari neutrū. s. ꝯualescētie ⁊ decidentie ⁊ ꝓportionaliter de alijs modis neutri. Sed phs illis neutris īponit nomē egritudinis: sed an īter egrū ⁊ sanū sit mot⁹ vel mutatio ꝑtinet phie nāli. s. 7° physicoꝝ.

Dub^m 1o^m ¶ Dubitat̄ vtrū medicia diuidat̄ in theoricā ⁊ practicā. Et videt̄ ꝙ nō: qꝛ tota est practica eo ꝙ tota est directa in opus siue directiua. ¶ Amplius tota est theorica: ergo nō diuidit̄ in theoricā ⁊ practicā. ꝯsequētia est nota: añs ꝓbat̄: qꝛ tota est scia speculandi. vt primo cañ. fen. 3. cap. 1. ¶ Amplius qñ dr̄ie diuidūt aliqđ genus per se ipoꝛ'e est ꝙ cōstituāt vnā spēm sub illo genere: sed theoricū ⁊ practicū diuidūt genus scie ī cōi vt credit̄ voluisse Auer. 6. meta. cōmē. pmo. ¶ In cōtrariū est Aui. Hic pmo notificāt noīa. Theorica. i. speculatiua ⁊ dr̄ a theos. i. de deo cui⁹ scia est speculatiua: ⁊ speculatiuū dr̄ spēi latinū. i. cōsideratiua spēi eēntie rei. Practicū dr̄ a praxi. i. opōne. i. directiuū in opōnē. ¶ His postpositis dicamus ꝙ Guil'. de Brixia dic̄ ꝙ aliq̄ scia pōt dici speculatiua vel practica a pte rei scibilis vl'a pte rei sciētis. A pte rei scibilis qꝛ illa q̄ est de reb⁹ nō opabilibus a nobis est speculatiua vt scia de deo: ⁊ scia de entib⁹ nālib⁹. illa aūt q̄ est de reb⁹ opabilib⁹ a nobis dans moduꝫ opōnis illoꝝ: vt phia moralis dr̄ practica: ⁊ isto mō medicina est simpl'r practica: qꝛ est de reb⁹ opabilib⁹ a nobis. s. de mō operandi sanitatē: qꝛ docet medicina facē sanitatē. A pte vo sciētis dr̄ scia speculatiua: vno mō illa quā hō addiscit ꝓpter specl'ari ⁊ practica quā hō addiscit ꝑꝑ opari: ⁊ iō medic⁹ q addiscit medicinā ꝑꝑ scire dicet̄ hr̄e sciam speculatiuā: ⁊ astrolog⁹ q addiscit astrologiā ꝑꝑ opari hꝫ sciaꝫ practicā. ¶ Scđo mō dicit̄ scia speculatiua vel practica a pte scie. s. a pte modi tradēdi: qñ enī sciēs tradit sciaꝫ ꝑ rōnes illa vocat̄ theorica sic alchimia tradita a Uitruuio guibem̄. sꝫ qñ tradit narratiue sine rōne vocat̄ practica sic arithmetica tradita a Boetio. ¶ Tertio mō a pte scie dr̄ speculatiua scia qñ. v. g. medic⁹ in seipo speculat̄: qñ aūt medic⁹ opat̄: tūc ei⁹ scia dr̄ practica. ¶ Hi sermōes q̄tū ad p^m dcm̄ ꝙ practicū ⁊ theoricū sit a pte rei scibilis est smo satis sustētabilis ⁊ a multis cōcessus ⁊ est intātū Auicē. in pn° sue medicine. ¶ Alij aūt modi vident̄ mihi nimis lōginq̄ a vero. ¶ Scđs modus ē Trusiani in thegni. cōmē. 10. sup illo vbo (Et sm pmā rōnē) ⁊ sequit̄ eum Antonius ⁊ Dynus ⁊ fere oēs ⁊ est ꝙ scia medicine tota sit practica qđ ꝓbat. ¶ Primo aliq̄ scia est practica. s. opatiua circa salutē ⁊ egritudinē aīe vt dcā ethica: igit̄ aliq̄ scia est practica dicte opposita. s. circa salutē egritudīs corpis: ⁊ talis nō est nisi medicina. ¶ Scđo scia q̄ est de opabilib⁹ circa corp⁹ humanū est practica: sed medicia est de opabilib⁹. maior est nō ex 2° meta. tex. cō. 3. ⁊ 6. ab Auer. cō. 1. ¶ Tertio cui⁹ finis est op⁹ est scia practica: sꝫ medicie finis est op⁹. ¶ Quarta rō ē mea: ⁊ arguo sic. si medicia eēt aliqđ theoricū eēt notitia subti finis ⁊ instroꝝ: sꝫ istoꝝ notitia est practica: ergo tota est practica. maior ꝯcedit̄ ab Auer. i p colliget cap. 1. ⁊ p canti. cōmē. 2. ꝓbo miorē: qꝛ notitia illoꝝ dirigit in op⁹ vt ꝯseruemus sanitatē ⁊ remoueamus egritudinē: qꝛ ex h scim⁹ modū operādi. Hoc ꝓbat̄ per modū curandi: qꝛ modus curandi particularis vt tertiane hui⁹ puta per dationē syrupi violati habet̄ habita notitia hui⁹ tertiane ⁊ hui⁹ violati syrupi: nō. n. videt̄ alia res vel alius modus esse curādi in spāli: ergo nō videt̄ alia notitia eē modoꝝ curādi in gñali nisi notitia subtoꝝ ⁊ finis ⁊ instroꝝ in gñali tota: ergo medicia est practica. ¶ Sed tūc dubitat̄ ꝯ pdicta p hic qđ est ꝯ Aui. q dixit ꝙ ꝑ theoricā ītellexit sciam q̄ nō imittit se in declaratiōe modi. ⁊c. ¶ Scđo dubitat̄ vñ hꝫ medicinalis scia ꝙ ipa sit directiua in op⁹: an ab obiecto: an a fine: an a voluntate. ¶ Ad p^m dōm vt dicit Trusian⁹ ꝙ Aui. dicit ꝙ theorica medicine nō est declaratiua modi operādi: ītelligit ꝙ nō sit īmediate ⁊ directe sicut practica. Finis ergo totius medicie est op⁹: sꝫ plus hꝫ h a practica q̄ a theorica: tñ a tota scia h hꝫ. Sicut nos dicerem⁹ dom⁹ hꝫ plus defendē a caumatib⁹ ⁊ pluuijs per tectū ⁊ parietes q̄ per fundamētū: ⁊ tñ tota domus diffinit̄ ꝙ est illud qđ nos defendit a caumatib⁹ ⁊ pluuijs ⁊ frigore ⁊c. ⁊ ita tota medicina est scia q̄ habita sanitas ꝯseruat̄ ⁊ amissa recupat̄. ¶ Ad 2^m ꝯsueui dicē ꝙ hītus scie medicie nō dr̄ directiu⁹ in op⁹ ex parte obti qđ ꝯsiderat: qꝛ eadē obta ⁊ subta ꝯsiderat nālis vt hoīem ⁊ plātas ⁊ hmōi. nec ex pte finis: qꝛ sanitatē ⁊ egritudinē cōsiderat Phs. nec ex pte volūtatis q̄ vult opari vel nō vult vt dixit Guil'. qꝛ volūtas operādi cū habitu vel nō operādi est posterioꝛ habitu sciētiali: ergo hītus scialis in aīa medici hꝫ ꝙ sit practicus. i. directiuus in opus ex ꝯsideratione subti relati ad finē sm ꝙ iste finis est aliqđ factibile ꝑ directiuū siue modū quē dat iste hītus sciētificus: ⁊ nō dico sm ꝙ finis est aliqđ bonū ꝓsequibile. nā ꝑ cognitionē quā habeo de hoīe ⁊ de sanitate que est finis in egritudine v. g. febris est finis remouibilis ꝑ hos syrupos ⁊ sanitas est finis īducibilis: ego sum practic⁹ ⁊ habeo sciam practicā docētē inducere istū finē vel istā formā: q̄uis ego ignorē febrē esse malū ⁊ sanitatē esse bonū. ¶ Sed tu dices nōne Phs nālis ꝑ sciam libri de aīalib⁹ pōt hr̄e notitiā hoīs: sed per sciam libri de plātis notitiā plāte habētis tēperare calorē ⁊ per sciam libri de sanitate notitiā sanitatis: ergo pōt scire istā plantā tēperatā facere sanitatē ⁊ sic erit practicus. ¶ Dōm ꝙ ꝯcedo. ⁊ iō ꝯclusiones phi nālis possunt tātū venire ad minima ꝙ ꝯstituit̄ ex eis vna scia practica electa multis ex eis simul. ¶ Aliter posset dici ꝙ cognitio vltimataruꝫ cōclusionū phi nālis quā cognoscit subm instrm ⁊ finē nō est cognitio modi operādi: ⁊ per ꝯñs nec est practica. Nā cognita hac plāta frigida: ⁊ hac febre tertiana requirit̄ notitia modi vsus: an potet̄: an emplastret̄: an det̄ succ⁹ vel decoctio: an cū alio misceatur: an sola det̄ ⁊ q̄tū det̄ ⁊ quo tēpore. ⁊ ista sunt scita que dant modū operādi. cū ergo cognitis instrumētis ⁊ subto ⁊ fine tu habes vsum tu es medicus ⁊ es practicus. Et ex h pōt remoueri qđdaꝫ dcm̄ nostrū supra in quarta rōne hui⁹ opīonis. s. ꝙ notitia modi operādi nō est idē ꝙ notitia subti finis ⁊ instrumēti: īmo est alia notitia: ⁊ tūc opꝫ aliter formare illā rōnē: ⁊ sic arguere ex pticulari notitia subti finis ⁊ īstrumēti accipit̄ particularis notitia modi operādi vel saltim notitia modi operādi pticularis illā psupponit vt necessariā vt illi adiūgit̄. igit̄ notitia vl'is modi operādi eodē mō se hēbit ad notitiaꝫ vl'em subti finis ⁊ instroꝝ. ¶ Opꝫ ergo tenere ꝙ medicina est qdā hītus q̄tū ad oēm sitū in ea directiuū in op⁹: ⁊ iō diximus al's ꝙ ignis ⁊ aer ⁊ alia el'nta cōsiderata a medico est ignis sanabilis ⁊ egrotabilis ⁊ opabilis a nobis: ⁊ sic de quocūq̄ cōsiderato: lꝫ al'r sanabilitas tribuat̄ substātijs ⁊ al'r instrumentis. hāc opīonē si tibi placet tene. ¶ Alia est opīo ꝙ vna ps medicine sit vere scia theorica: ⁊ alia sit vere practica. ps enī scie medicine que ꝯsiderat elemēta cōplexiones humores membra virtutes ⁊ opōnes ⁊ spūs est vere scia speculādi cui⁹ finis est scire. Sed pars medicine que ꝯsiderat modos curādi ista est practica: ⁊ ꝓpter opus. hec opīo videt̄ Auer. pmo colliget caplo p° in cōmēto cañ. cōmē. 2. vbi multis pmissis dicit. Pars per quaꝫ ꝯiungit̄ hec scia scie nāli est vera ⁊ ꝓpria scia talis. s. ꝙ finis intentus in ea est solū scire ⁊ nō opus. alia vo ps spālis in cōsideratione artis medicine dici pōt practica siue operatiua eo ꝙ sit affinis ⁊ ꝓpinq̄ operationi. Uidet̄ etiā esse intētio Aui. cū voluit ꝙ per theoricaꝫ homo tm̄ hꝫ sciam: sed per practicā hꝫ modū operandi. hec opi. ꝯsueuit sic ꝓbari a me. Eedē ꝓpositiones in voce ⁊ in litteris ⁊ in re significata sunt ille que ponunt̄ in libris phie nālis: ⁊ ille que ponunt̄ in libris medicoꝝ de pricipijs medicine: ergo aliqua pars medicine est vere theorica. ꝯsequētia est nota: qꝛ phia nālis quātū ad libros in qbus ille ꝓpositiones in qb⁹ ponunt̄ est vere theorica siue speculatiua. antecedēs pꝫ: qꝛ ista ꝓpositio: el'nta sunt q̄tuoꝛ. ⁊ ista aq̄ est frigida ⁊ humida: ex eisdē litteris scribunt̄ ⁊ eandē reꝫ significāt in libro de gñōne ⁊ corruptione scđo. ⁊ in pmo cañ. ⁊ in ista ꝓpositione: sanguis est humoꝛ calidus ⁊ humidus: sed cholera flegma ⁊ melācholia sunt superfluitates: eisdē litteris scribit̄ ⁊ ꝓ eodē supponit vel idē significat in scđo de hystorijs aīaliū ⁊ de partib⁹. ⁊ in h pmo cañ. ista ēt ꝓpositio: magna mēbra quedā organica qdā cōsimilia: ⁊ plurima que de membris scribunt̄ eodē mō scribunt̄ in libris de aīalibus ⁊ in primo libro. ⁊ similiter se habēt ꝓpositiones de virtutib⁹: īmo si cōsideras Gal'. de nālibus ⁊ librū de aīalib⁹ Aui. de qbus quilibet cōfitet̄ ꝙ sint libri theorici videmus multa capitula in ꝓpria forma scripta in primo libro ⁊ in libris illis ⁊ multa capitula scripta in tertio cañ. ⁊ in libris. apparet igit̄ ꝙ in medicina est aliq̄ pars scita que est vere theorica. ⁊ hoc est qđ dixit Auer. pmo colliget. Aliqđ huius artis est speculatiuū ⁊ illud est scia nālis. Ideꝫ ꝓlixius scribit in cōmēto cantice cōmento. 2. Qꝛ aūt sit aliqua pars vere practica. s. cuius finis est opus apparet: qꝛ ps medicine que docet modū cōseruandi ⁊ curādi. ¶ Sed tu dices quō pōt dici ꝙ aliqua pars medicine sit ꝓpter sciam tm̄ ⁊ non ꝓpter op⁹. ¶ Dicendū ꝙ notitia in aīa nō directiua in opus quecūq̄ sit illa non est ꝓpter opus: ⁊ ideo nō est frustra q̄uis sciēs nihil operet̄: sed nō ꝓuenit ex ea opus sicut carpentaria a qua nō ꝓuenit scānuꝫ vel aliqđ artificiū. ¶ Cōtra dicta primo: qꝛ dr̄et aliquis ꝙ ꝓpositiones. v. g. de membris scripte in libris aīaliū sunt de membris vt corpora nālia: sed etiā scripte in libris medicoꝝ sunt de membris vt sanabilia sunt ⁊ egrotabilia: ⁊ sic ille que ibi sunt theorice sunt hic practice. ¶ Solutio. nego ꝙ ista ꝓpositio. caro est mēbrum cōsimile significat carnem sanabileꝫ vel egrotabilē. ⁊ ideo vbicūq̄ scribatur est theorica. Et si tu diceres ꝙ sic intelligit medicus: dico ꝙ de virtute propositionis illius nō potest istud intelligere si eam intellectus cum illa carne aliqua alia predicatione ponit carnem egrotantem egritudine calida posse sanare aqua frigida: tunc bene ista propositio significat carnem sanabilem. ⁊ ideo si aliter intelligat medicus eam vel illam ꝓpositionem que dicit caro est consimile membrum est sm hoc quia sibi placet.

Scđo diceret quis cõtra: tunc sciẽtia medicine nõ esset scientia vna siue habitus vnus. Dõm ꝙ verũ est ꝙ est quedã scientia de multis cõposita. ⁊ siquis cõsideret multũ ⁊ miscerent scientie cũ scientijs vt ponit Auicẽ. in sufficientia sua illo caplo. 8. Postq̃ iã scis nãm ⁊ siqua vnitas est in hac scientia est per cõparationem ad vnũ finẽ que in illo caplo intendit: vt intelligit 7° metaphysi. cõmẽ. 15. Et ideo siquis a me quereret de medicina si est theorica vel practica: dicerem medicinalis sciẽtia est multa scita ⁊ nõ est vna sciẽtia. Si quereres a me de isto scito mẽbra sũt corpora ⁊c. ⁊ de scđo elemẽta sunt quatuor ⁊c. dico ꝙ theorica. Si tu quereres a me scitũ qđ est circa modũ operãdi: vt ꝙ apostematibus in principio competunt repercussiua: ⁊ dico ꝙ est practica. practica aũt que est pars medicine nõ põt bene a theorica absolui. capitula eñi de notitia membroꝝ ⁊ dispositionuꝫ ⁊ instrumentoꝝ sunt theoricalia: sꝫ capitula de curis sunt practicalia. ¶ Halyabas aũt multũ conatus fuit separare theoricã a practica. ⁊ ideo per librũ scđm cañ. iacet mixta theorica cum practica. Ex qbus infero ꝙ aliqua cõclusio practica põt certius esse demonstrata ⁊ nobiliori demõstratione quadã alia cõclusione theorica: vt ista ꝓpositio: apostemati in principio cõpetit repercussio: clare põt demõstrari vt in thegni tracta. 3. tex. cõmẽ. 160. ⁊ ista cõclusio: estimatiua ⁊ phantasia sunt vna virtus: nõ põt sic demõstrari. scđo ꝙ siquis appellat theoricũ qđ vere scitũ ⁊ practicũ qđ in opus dirigit: tũc eadẽ ꝓpositio ẽ theorica ⁊ practica. ¶ Ad rõnes Plusquãcõmẽ. põt solui. tota sua rõ ex trib⁹ rõnibus collecta fundat in hoc scia que dirigit in opus est practica. Dõm ꝙ aliqs habitus scientific⁹ dirigit in opus dupl'r. Primo ꝙ ille habitus est ipsa scia de mõ operãdi ⁊ talis est habitus sciẽtie practicus: ⁊ ideo nulla notitia est ita vere practica sicut illa que accipit ex vsu multo ⁊ exercitio q̃ꝫ notitiã diximus nõ esse docibilẽ sed assuescibilẽ. Alio mõ dicit dirigere in opus: q꞉ est prior notitia ordinata ad illã que dirigit in opus: ⁊ vt sic nõ est ꝓpterea practica. Phia eñi moralis si dꝫ bene sciri p̃supponit ante se nãlẽ: ⁊ tñ nãlis nõ dirigit in opus ex hoc nec dicit practica. Ampli⁹ tota sciẽtia quarti metheoroꝝ p̃supponit ab alchimico: ⁊ tñ tota illa scia nõ est practica: imo est theorica saltẽ plurima dicta eius. Cõsimiliter se hꝫ de theorico ⁊ practico in medicina. Manifestũ est eñi ꝙ intellectus practicus p̃supponit ꝓpositiones nobiles in intellectu speculatiuo. Rõneꝫ quartã supra factã omitto: q꞉ iam apparet soluta: ⁊ q꞉ aliã difficultatẽ inducit. s. an notitia que dicit modũ operãdi sit aliud a notitia subiecti finis ⁊ instrumẽtoꝝ: dico notitia instrumentoꝝ fm oẽs dispositiones que sunt forme in eis. Deo gratias.

¶ De subiectis medicine. Cap. 2m.

Quoniã medicina corp⁹ humanũ ex pte vnde sanat ⁊ a sanitate remouet ꝯsiderat: ⁊ cuiusq꞉ rei scia nõ acqrit neq꞉ cõplet cũ causas habuerit nisi per sui causas sciat: ergo debem⁹ in medicina scire sanitatis ⁊ egritudinis causas.

¶ Posita diffinitione huius scientie: ostẽdit ea de qbus ista scientia ꝯsiderat. ⁊ ista noiat suba. ⁊ ideo dicit rubrica caplm de subis medicine. p̃mo ꝫ ostẽdit que ⁊ quot sint ista de qb⁹ medicina cõsiderat. scđo recolligit illa in sũma. tertio ostẽdit modũ fm queꝫ medicus ꝯsiderat illa. ibi scđa (Et postq̃ iam.) ibi tertia (Hoꝝ.) p̃ma in duas. p̃mo ostẽdit ea de qbus cõsiderat theorica pars huius sciẽtie. scđo de qbus practica. scđa ibi (Huius aũt inquisitionis.) prima in tres. p̃mo ꝓbat necessariũ medico esse cõsiderare ea que Aui. dicit esse suba que cõsideranda a parte theorica medicine. scđo illa declarat. tertio cõcludit. ibi scđa (Cau. arum.) ibi tertia (Hoc ergo.) ¶ Ad p̃mi intellectũ ꝯsidera ꝙ suba medicine theorice. i. ea de qbus pars theorica medicine cõsiderat sunt cãe sanitatis ⁊ egritudinis siue corporis sani ⁊ egri ⁊ accidentia ⁊ significationes sanitatis ⁊ egritudinis fm ꝙ debet scire accidẽtia ⁊ significationes que in sanitate accidũt ⁊ egritudine. tertio nos remittit. ibi scđa (Et q꞉.) ibi tertia (Jam aũt.) ¶ Prio arguit sic. medicina cõsiderat corpus humanũ ex parte qua sanat ⁊ a sanitate remouet: ergo in medicina debemus scire causas sanitatis ⁊ egritudinis in corpe humano. Antecedẽs ponit in lr̃a ⁊ est notum per primã partẽ diffinitionis que dicit est sciẽtia qua humani corporis dispões noscunt ex parte qua sanant ⁊c. ꝯsequẽtiã ꝓbat: q꞉ scientia rei nõ acquirit nisi per scientiã causarũ ⁊c. ⁊ tũc ponit ꝯsequẽs cũ dicit: ꝫ debem⁹. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ caplm de subiectis medicine exit a caplo medicine: nam diffinitio data de scia medicie est de diffinitionibus datis notis p se ⁊ ꝯcessis: que diffinitiones sunt principia artis. Hꝫ aũt diffinitio data ptẽ vnã que dicit est scientia qua humani corporis dispositiones noscunt ex parte qua sanat ⁊ a sanitate remouet: ⁊ hec est pars diffinitiõis que facit partẽ medicine theoricã. ⁊ hac parte ꝯcessa arguit Aui. ꝙ debemus scire causas sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ que accidentia ⁊ que significationes. Aliã partẽ hꝫ hec diffinitio que dicit. vt habita sanitas ꝯseruet ⁊c. ⁊ per hanc intelligimus partẽ practicaꝫ: ⁊ que sint illa que ꝯsiderat per hoc post apparebit: bene ergo dixit ꝙ hoc capitulũ ꝓcedit ex resolutione vel apertiõe diffinitionis medicine. ¶ Cõsiderandũ secũdo per hoc qđ Auicẽ. dixit cap. 2. de subiectis medicine. Apparet ꝙ medicina nõ est vna sciẽtia: ⁊ si est vna est per ordinẽ vel attributionẽ ad vnũ finẽ in vno subiecto. ¶ Cõsiderandũ tertio nõ acquirit. s. doctore extrinseco. ⁊ cõplet. s. a se per intrinsecũ doctorẽ. s. lumẽ ꝓprij intellectus. alij dicunt acquirit. s. demõstratione: q꞉ cõplet. s. ꝓpter quid: vel acquiritur aliquo genere cause: cõplet. s. omni genere cause aliter acquiritur dum est in acquiri: cõplet. i. acquisitũ est. ¶ Cõsiderãdũ quarto cum causas habuerit. hoc dixit vt dicit ꝓpter duo: q꞉ quedaꝫ nõ habẽt oẽs causas vt separata fm esse a mã ⁊ quãtitate habẽt causas finales solas vt intelligentie vt dicunt. quedã habẽt solũ causam formalẽ vt mathematica: vt intelligit in primo cõmẽto physicoꝝ: vt dixit hic: q꞉ lꝫ aliqua eẽntia siue entia hẽant oẽs cãs nõ tamẽ habent eas notas siue cõprehensibiles. ¶ Considerandũ quinto ꝙ causa huius dicti est: q꞉ sicut res se hꝫ ad esse ita ad intelligi: vt secũdo metaphysice: sed hꝫ eẽ a causis: ergo ⁊ cognosci: ⁊ intelligit de causis ꝓprioribus ⁊ magnis imediatis. Hec dicta egent multa declaratione: sed sequor aliorum errores.

¶ Et quia sanitas ⁊ egritudo ⁊ earũ cause plerũq꞉ sunt manifeste: plerũq꞉ occulte: que nõ sensu neq꞉ nisi per significationes accidentiũ comprehenduntur: debemus etiam in medicina scire accidentia que in sanitate accidunt ⁊ egritudine.

¶ Hic probat ꝙ in theorica medicine debemus scire accidentia que accidunt in sanitate ⁊ egritudine ⁊ arguit sic. Cause sanitatis ⁊ egritudinis aliqñ sunt occulte lꝫ quãdoq꞉ sint mãifeste: ꝫ debemus scire in hac sciẽtia accidentia que accidũt in sanitate. ponit antecedẽs ⁊ ꝯsequẽs: ꝯsequentiã dimittit notã ex hoc ꝙ medicũ debere cognoscere sanitatẽ ⁊ egritudinẽ est notũ. si ergo cãe sunt occulte nõ potẽtes dare notitiã opꝫ recurrere ad signa ⁊ accidentia. ¶ Cõsiderandũ sanitas ⁊ egritudo ⁊ earũ cãe. i. cãe sanitatis et egritudinis. ¶ Cõsiderãdũ scđo ꝙ qd accidẽs ⁊ qd signũ hic omittitur. ⁊ si differt signũ ⁊ significatio hic omittit. declarauit autem Gal. hoc tertio ꝓnosticoꝝ. 41. cõmẽto. ¶ Cõsiderandũ ꝙ hic accipimus medicũ ꝓcedere duplici genere demõstrationis ad sciendum sanitatem ⁊ egritudinẽ. s. demõstratione pp qd: ex causis et demõstratione: q꞉ ex signis siue accidẽtibus siue effectibus.

¶ Jam autem declaratum fuit in scientijs veridicis ꝙ rei scientia non acquiritur nisi per scientiam causaruꝫ ⁊ principiorum ipsius si causas habuerit ⁊ principia: aut nõ completur nisi ex parte sciendi eius accidentia ⁊ cõcomitantia essentialia.

¶ Hic remittit nos pro ꝓbatione eoꝝ que inuunt in duab⁹ rõnibus p̃missis. scia rei nõ põt haberi nisi per causas: ⁊ quare etiaꝫ nõ põt haberi nisi per accidẽtia qñ cause sunt incognite: ⁊ dicit ꝙ hoc est declaratũ in sciẽtijs veridicis. i. in logica ⁊ metaphysica. ¶ Cõsiderandũ primo causarũ. s. finaliũ: p̃ncipioꝝ. s. causarum efficiẽtiũ: ⁊ hoc est cõforme p̃mo cõmẽto primi physicoꝝ. tñ hec expositio hic nõ bene stat: cũ Aristo. ibi dicat ⁊ elemẽta. Dicamus ꝫ ꝙ per hoc qđ dicit causaruꝫ: intelligit formã ⁊ mãm. per hoc qđ dicit principioꝝ: intelligit finẽ ⁊ efficiens. ⁊ per hoc qđ dicit accidentia: intelligit accidentia magis cõmunia. ⁊ per hoc qđ dicit cõcomitãtia: intelligit vere ꝓpria. cõferũt. n. accidẽtia ad cognoscẽdum quid est res: vt primo de aĩa. tex. cõmen. 21. ¶ Considera aũt ꝙ aliter sumit hic cõpletur: ⁊ aliter supra vt patet.

¶ Dubitant vtrũ corpus humanũ sit subiectũ in medicina. Videt ꝙ nõ: q꞉ scientia medicine transcendit subiectũ hic: cũ cõsideret celi impressiones ⁊ plantas ⁊ alia. ¶ Amplius cõsiderat mortem que opponit homini sano ⁊ egro ⁊c. ¶ In ꝯtrariũ hic dixit Thadeus ꝙ subiectũ in medicina est sicut in metaphysica. s. subiectuꝫ p̃dicatione vt ens in metaphysica: ⁊ tale subiectũ in medicina est cañ. medicinalis siue res medicinalis: q꞉ res medicinalis p̃dicat de termino de quo medicus ꝯsiderat. Aliud subiectũ in meta. est per viam finis sicut deus ⁊ tale subiectuꝫ in medicina est corpus sanũ siue sanitas quã itẽdit i eo. Tertiũ subiectũ in metaphysica est per viam reductionis sicut subiecta in qua alia predicata siue entia reducunt: ⁊ tale subiectũ in medicina est corpus humanuꝫ.

Dubm pm

Hec opio ꝯsueuit discuti a me sed hic omittiť. ¶ Dixit Bartholomeus ꝙ subm in medicina est idē ꝙ obiectū: simile ꝗ pōt dari de obiecto visus ⁊ subto huius sciētie. Est eniȝ qȝdā obiectū vl'e vt visibile ⁊ simile obiectū in medicina vt res medicinalis. Aliud est obiectū particulare vt color: ⁊ simile ei in medicina est corp⁹ humanū. Tertiū est magis particulare vt hoc albū: ⁊ illō ⁊ simile huic obiecto in medicia est hec vel illa res ꝓ sanitate ꝯsiderata. Alij gdē quoꝝ nomina nō inueniunť subtilitati sunt ⁊ dñt ꝙ subiectū in medicina est corp⁹ humanū viuificabile sanabile ⁊ egrotabile: ⁊ iō deficit dictū Aui. hic ⁊ cōmuniter medicoꝝ. ¶ Dynus nondū adhuc exercitat⁹ in hac scia sed iuuenis existens dixit cōtra istos: ꝙ intentio viuificationis. s. intētio ꝯsideratiōis ꝯseruationis vite nō est distincta a ꝯseruatione sanitatis. s. ab itētiōe ⁊ curatione egritudis. ⁊ hec appet: q̄ Galenus dicit in nono de igenio. cap. 10. ꝙ vna cōis itētio est corpis sanatiui ⁊ curatiui custodia vite. ⁊ iō in diffōne vel subto sufficit ꝙ dicať sanabile ⁊ egrotabile. ¶ Quidā aūt soci⁹ noster volēs iuuare Dy. dixit ꝙ vita est idē ꝙ sanitas ⁊ egritudo: ⁊ iō intētio que est ad vitā ē idē qȝ scia ꝯseruādi ⁊ curādi. ¶ Nos iaȝ diximus cōtra: ꝑmo ꝙ vita ⁊ sanitas ⁊ egritudo dr̄ant: q̄ illud qȝ est subm indifferēs habitui ⁊ priuationi nō est idē qȝ priuatio ⁊ habitus: sed viuū eē per vitā est subm habitui. s. ⁊ sanitati ⁊ priuationi. s. egritudini. vel est subm his duob⁹ alternatim: siue sit ꝑuatio alterū eoꝝ siue nō: q̄ sanitas ⁊ egritudo sunt ei⁹ passiones: ergo ⁊c̃. ¶ Scd̄o ꝓbo ꝙ qcqd sit de dr̄ia vel idētitate vite ad sanitatē ꝓbo ꝙ intētio viuificandi differt ab intētiōe sanādi. i. curādi vel faciēdi sanitatē ⁊ ab itētione ꝯseruādi sanitatē. H̄ appet p Gal'. 9. tera. 13. cap. vbi. Prima qdem oīum itētio que virtutis est nō tñ vt curatiua: demū prima ⁊ que demū nullo modoꝝ curatiuarū est: sed vt vtiq̄ dicet qs viuificatiuarū: nō. n. vt sani simus: neq̄ vt eruamur ab egritudinibus ex ipsa qd primo accipimus: sed vt viuamus. ꝓbať rōne: q̄ cōseruatio vite cōtrariať quādoq̄ curationi: cū addimus in febrē volendo vitā ꝯseruare ⁊ fortificare virtutes per cordialia cal'a. ¶ Sed tamē esset dubitatio vtrū aliquid sit cōueniens ad vitā ꝓlongandā ⁊ impediens sanitatē: sed hoc est extra ꝓpositū: sed si est aliquid est caro serpentis: q̄ actu aliqualiter nocet: lȝ illud nocumētum faciat sequi iuuamentū. ista omittamus hic. ¶ His hītis dicamus cū Cōciliatore Dyno ⁊ alijs: ꝙ corp⁹ humanū ⁊c̃. est subm in hac scientia: q̄ hoc est cuius partes ⁊ passiones ꝯsiderat medicus. ¶ Ad cōtrariū. Ad ꝑm ꝙ cōsideratio de ipressionibus celi ⁊ de planetis in medicina est in attributiōe ad hoīeȝ. ¶ Ad scd̄am declarationē: ꝙ mortē cōsiderat nō vt finē intentuȝ: sed vt illam quātū pōt retrahat. ¶ Ad rōnē oppositionis dōm: ꝙ lȝ intentio viuificandi sit alia ab intentione sanandi ⁊ conseruandi: q̄ tamen hec intentio est cōmunis ⁊ prior non oportuit illam explicare in diffinitione: presupponiť enim hec intētio sicut vita presupponitur sanitati ⁊ egritudini: ⁊ hoc forsan Dynus voluit.

¶ Causarum v̄o quatuor sunt species: materiales efficientes formales ⁊ finales.

¶ Postq̄ ꝑmisit ꝙ medicina cōsiderat de causis sanitatis ⁊ egritudinis: hic vult declarare que sint ⁊ quot iste cāe. Et ꝑ ponit diuersitatem earum ⁊ numerum. Secūdo exponit illarū declarationem. ibi secunda. (Cause v̄o.)

Dub^m 2^m ¶ Dubitať q̄re Aui. nō numerauit accidētia: iam enī ꝓbauit ꝙ in medicina opȝ scire nō solū cās sed sigñationes accidentiū. Dōm ꝙ narratio accidētiū inclinabat sciam istius fen ad ꝯmones valde ꝑticulares: ⁊ ideo reseruauit ad fen scd̄am: vbi sciant sermones accepti ab operationibus exeuntib⁹ ⁊ q̄litatib⁹. Uel dōm ꝙ qñ dixit de operationib⁹ que sunt cause finales dedit intelligi de accidente aliquo de quo sumitur significatio: lȝ operatio non sit omne accidens. Uel dōm ꝙ si hic Aui. enumerasset accidentia a qb⁹ sumimus sigñationes de sanitate ⁊ egritudine qñ per alias causas nō īnotescāt bene fecisset: ꝯsisus est tñ nos intelligere ex illo capitulo fen secunda: accidentia ⁊ significationes.

Dub^m 3^m ¶ Dubitať scd̄o q̄ hic deficit vnū genus cāe. s. instrumētalis quā ponit Gal'. 3. de accidēti ⁊ morbo ꝑmo cap. Dōm ꝙ oīs cā causat vel intrinsece: ⁊ hoc dupliciter. vel recipit esse m̄aliter vel dat eē formal'r vel extrinsece: ⁊ tūc mouet real'r vt agens: vel ītētionaliter ⁊ sic est finis. hec sunt cōmunia dicta: causa instrumentalis est de summa causarum efficientium.

Dub^m 4^m ¶ Dubitať tertio vtrū sanitas sit forma absoluta vel respectiua. istā qōnē hēs scriptā ꝓlixe ⁊ placet mihi plus illa quā scripsim⁹ legēdo librū de accidēti ⁊ morbo. Posuimus aūt qȝ credim⁹ veꝝ in q̄tuor ꝓpōnib⁹. ¶ Prima. sanitas cōplexionis non est alia res nisi ipsa cōplexio. ex hac ꝓpōne ꝯcludiť ꝙ aliq̄ sanitas ⁊ aliq̄ egritudo sunt in eadē specie specialissima sicut albedo vel caliditas vnius gradus ⁊ duoꝝ graduū. Scd̄a ꝙ aliq̄ sanitas pōt per verū motū partibiliter acquiri: ⁊ hoc ꝓbat Gal'. ꝑmo de interioribus scd̄o cap'lo. ¶ Scd̄a ꝓpositio: ꝙ sanitas organicoꝝ. s. q̄titatis numeri ⁊ alioꝝ nō est aliud q̄ ipsa q̄titas ⁊ numerus ⁊ ꝯsimilia. Ex hac ꝓpōne ꝯcludo post ꝙ sanitas nō est de vno ꝑdicamento: vt bene dixit Auer. 2. colli. cap. 3. Scd̄o ꝙ cū numerus substātie nō sit res alia a substantia apud me ꝙ aliq̄ egritudo est in ꝑdicamēto substātie vt lapis in vesica ⁊ aliqua sanitas vt. v. digiti. ¶ Tertia ꝓpositio. sanitas totalis que est sanitas cōplexionis ⁊ cōpositionis ⁊ vnitatis nihil aliud est q̄ iste res. Ex hac ꝓpositione ifero ꝙ in nobis nō est vna forma absoluta ꝑter oēs istas. s. ꝑter cōplexionē cōpositionē ⁊ vnitatē: que forma resultet ex ꝯcursu istarū formaꝝ: ⁊ dicať vna sanitas totalis sicut vna vestis qua iduamur: sicut nec ꝑter q̄titatē tātū que est sanitas mēbri quāti non cōsurgit vna alia forma absoluta: que diciť sanitas quātitatis vt multi crediderūt: ⁊ posuit istū errorē Antonius vt saluaret sanitatē oēm esse de prima specie q̄litatis. ¶ Quarta ꝓpō: ꝙ semper sanitati siue partiali siue totali est annexa rel'o. Quot aūt sint isti modi rel'onis ⁊ q̄liter ꝓlixe est ibi declaratū. Ex hac quarta ꝓpositione ego saluo ꝙ ad sanitatē nō est motus ⁊ quomodo acqriť in instanti ⁊ multa talia que de sanitate dicunť: opȝ aūt cum illa questione habere questionē aliā quā scripsimus super thegni in qua declaratur quomodo sanitas vni non est sanitas alteri.

¶ Cause v̄o materiales posite in quibus sanitas ⁊ egritudo mensuranť: sunt: subiectū quidē propinquū membrum aut spiritus: ⁊ subiectū quidē longinquū humores ⁊ eis longiora sunt elementa.

¶ Hec pars hȝ partes quatuor vt pȝ: ꝑma in duas. Primo facit hoc: scd̄o qdā declarat ibi. (Et hec duo.) ¶ Cōsiderandū posite. s. dicto p viā positionis ⁊ narrationis absq̄ ꝓbatione: vel posite. s. ab alijs ⁊ īde accepte: q̄ ex libro de gñōne accipiūt elemēta ⁊ ex libro de aīalib⁹ accipiūt hūores ⁊ mēbra. ¶ Cōsiderādū scd̄o mēsuranť. dixit Guilelmus. i. cāntur. vel mēsuranť subto: subiecta. n. sunt accidentiū m̄a. ¶ Cōsiderandū tertio ꝙ ꝓpinquū: q̄ mēbruȝ cū sit viuēs est īmediatū subm sanitatis ⁊ egritudinis: cū sanitas ⁊ egritudo sint forme siue passiones viuētis vt viuens est. humores aūt nō viuunt nisi cum fiunt membrū: ⁊ similiter elemēta remota sunt. Remotiora auteȝ sunt elemēta a participatione vite q̄ sint humores: ⁊ ideo sunt subiecta longinquiora.

¶ Dubitatur. vtrū humores sint subiectū sanitatis ⁊ egritudinis. Dub^m 5^m Uideť ꝙ nō: q̄ humores sunt cā efficiens sanitatis ⁊ egritudīs dicit q̄ sanguis est potētia viuens: q̄ pōt fieri: membrū dicitur subm sanitatis ⁊ egritudinis: sed remotū. ¶ Dubitať aūt de cōpositione mēbroꝝ ex humorib⁹: ⁊ est qȝ sup cap'lo de membris.

¶ Et h̄ duo sunt subta ꝯm cōpōnē: lȝ sint cū alteratione. In cuiusq̄ aūt rei cōpōne ⁊ alteratiōe q̄ sic cōponiť ad aliq̄ hmōi ꝑueniť vnitatē. Et h̄ vnitas ad quā hmōi reuertiť multitudo aut est cōplexio aut forma. cōplexio v̄o est ꝯm alterationē ⁊ forma ꝯm cōpōnē.

¶ Uult declarare q̄uo hec duo. s. humores ⁊ el'a sūt suba sanitatis ⁊ egritudīs: ⁊ dicit ꝙ sunt suba ꝯm cōpōnē. i. qñ ex eis cōponiť. i. fit viuēs sic ex m̄a: sed ex hūorib⁹ vel el'ntis nō pōt fieri h̄ cōpositū viuū nisi fiat alteratio. in hac ꝗ cōpōne ⁊ alteratiōe hui⁹ q̄ sunt multa. s. hūores vel el'nta vniunť: q̄ al'r nō fieret vnū aliqȝ: ⁊ hec vnitas q̄ h̄ fit vnū aut est forma subalis aut cōplexio. fit qdē forma subalis: q̄ forme subales el'ntoꝝ vniunť in forā vna. ¶ Cōsiderandū ꝙ ex intētione Aui. accipim⁹ ꝙ el'nta in mixto nō stāt sub ꝓprijs formis: īmo sicut q̄litates vniunť ad cōplexioneȝ: ⁊ h̄ nō est remanere q̄litates sub ꝓprijs formis: sed q̄litates refrāgi vel alterari in vnā formā vel corrūpi ⁊ aliā vnā formā aduenire v̄tualiter ꝯtētiuā illi⁹. Simil'r vult ꝙ forme subales nō remaneāt sub ꝓprijs actib⁹: sed vniant in vnā formā in quā refrāguntur vel īterminanť. i. ꝑdūt ꝓprios terminos: ⁊ stāt sub terminis illi⁹ vni⁹ forme: vel ex toto corrūpunť ⁊ aduenit alia forma ꝯtinens virtual'r formas el'ntoꝝ. nescio vnde Auer. 3. celi ⁊ mūdi cōmē. 67. accipit qȝ Aui. īponit. ¶ Cōsiderādū ꝙ Guilelm⁹ hic distīguit ml'tos modos vnitatis. s. aggregatōis. s. vt alicui lapidi: ordinis vt ciuitatis: colligātie vt lapides ī pariete: vnitatis ēt vni⁹ forē vt el'ntoꝝ ī mixto.

¶ Efficiētes aūt cāe sūt cāe ꝑmutātes ⁊ ꝯsuātes hūani corpis dispōnes sic sūt aeres ⁊ q̄ eis ꝯtinuanť: ⁊ comestiōes ⁊ aq̄ ⁊ pot⁹ ⁊ q̄ eis ꝯtinuanť: ⁊ eūatio ⁊ retētio ⁊ regiōes ⁊ ciuitates ⁊ loca habitabilia ⁊ q̄ eis ꝯtinuanť: ⁊ mot⁹ ⁊ quietes corporei ⁊ aīales: ⁊ ex eis sunt

somnus ⁊ vigilie ⁊ alteratio in etatibꝰ ⁊ diuersitas in eis: ⁊ in generibꝰ ⁊ in artibꝰ ⁊ in moribus ⁊ in rebꝰ que in humano superueniunt corpori ip̄m tangentibus siue sint cōtra nām siue nō sint cōtra naturam.

¶ Hic enumerat cās que efficiūt in corpore humano sanitatē vel egritudinē. Considerandū ꝙ efficiens sumit large ad ꝯseruantes. vñ subdit ꝑmutātes ⁊ ꝯseruātes. Cōsiderādū 2° ꝙ enumerat oēs res. 6. nō nāles vt pȝ vt aeres que ꝯtinuant. i. que ānectunt. ꝯsiderat de aere vt ip̄ressiōes celestes ⁊ terrestres (Et cōmistiōes ⁊c. ⁊ que eis ꝯtinuātur) vt medicine. (Regiones ⁊c.) ista sunt annexa considerat de aere: vt patet fen secunda (que eis cōtinuantur) de impressionibus ventorum ⁊c.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Dubitat cū res nāles sint in sūma cārū efficiētiū. v.g. cōplexio ⁊ humores q̄re nō dixit de eis. ¶ Dōm p̄mo ꝙ res nāles vt sic non sunt ita indifferētes ad causandū sanitatē ⁊ egritudinē: sicut sunt res nō nāles: imo potius determinant ad cāndū sanitatē. ¶ Uel dōm scōo ꝙ res nāles vt cāe faciētes sanitatē ⁊ egritudinem hic dant itelligi. elr̄nta eni vt causant dant intelligi per aerē: qꝛ maxime eo mediāte causant. humores dant itelligi per hoc ꝙ dixit de cibis ⁊ potibꝰ vt exponit Bar. cōplexiones aūt vt cānt dant intelligi per hoc ꝙ dixit de etatibꝰ ⁊ gn̄ibꝰ. i. sexibꝰ que sunt cōplexioni ānexa. virtutes aūt ⁊ opōnes dant itelligi cū dixit de motu ⁊ qete corporeis ⁊ aīalibꝰ. ⁊ in sūma oīa efficiētia dedit itelligi cum dixit (rebꝰ que in humano ⁊c.) sed explicauit cās magis manifestas et de quibus minus dubitat sicut dȝ fieri in scīa p̄ncipioꝝ.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitat circa premissa quare Aui. ponēs subm̄ sanitatis ⁊ egritudinis esse membrū dixit membrū: aut spūs: debuit enim dicere cū copulatiua ⁊ spūs ꝓbat. subm̄ sanitatis ⁊ egritudinis est membrū viuens: sed membrū nō viuit sine spū: ⁊ spūs nō viuit formaliter: qꝛ est corpꝰ inaīatuȝ ⁊ cōiter sunt ꝯcesse dicte ꝓpositiones vt intelligimus ex scōo colliget. ergo debet dicere subm̄ sanitatis et egritudinis est membrū ⁊ spiritus. i. mēbrū spirituosum. ¶ In oppositū est Auicē. ⁊ ꝓbat. membrū viuit absq̧ spiritu ⁊ spiritus est formaliter viuēs: ergo vtrūq̧ per se sine alio pōt esse subm̄ sanitatis ⁊ egritudinis. ꝓbat p̄ma pars antecedētis: qꝛ ligatis arterijs euntibus ad membrū viuit aliquo tēpore membrū sine spiritu: ⁊ intellige plenius q̄ȝ hic a Haleno p̄mo capl'o libri de vtilitate pulsuum. ꝓbat secūda pars per Auer. 7. metaphysice cōmen. 31. vbi dicit ꝙ aīa est forma in calore nāli: sed per calorē naturalē Auer. itelligit spiritū vt apparet colliget scōo cap̄. 18. ⁊ 9. ¶ Amplius in cōmēto canticoꝝ p̄mo libro cōmēto. 73. dicit notū est ex anathomia membroꝝ ꝙ cor est fons caloris naturalis existentis in corpore vt spiritus ⁊ ꝙ ab ipso distribuat ⁊ multipliciter per cetera mēbra. est eni notū in sciētia naturali ꝙ calor predictus est subiectū ⁊ materia anime. ¶ Hic pōt adduci ratio tua quā tu facis in cap̄. de vertigine ad ꝓbandū ꝙ spiritus sit animatus que ratio reputat fortis. ¶ Amplius egritudo ⁊ sanitas pōt fundari in corpore inaīato. Probo de egritudine: qꝛ lapis in vesica est morbus: aut ergo dicit morbus qꝛ causat morbū: ⁊ hec non: qꝛ vt sic est causa vel in se est lapis formaliter. s. formaliter est morbꝰ: sed cū morbꝰ sit q̄litas nō pōt lapis formaliter esse morbus: nisi qꝛ aliqua qualitas est morbus in eo ⁊ lapis est inaīatus: ergo ⁊c. ¶ Amplius morbus in numero est in numeratis: sed lapis in vesica est morbꝰ in numero: ergo est in numerato: sed numeratū hic est lapis vt distinctus cōtra vesicam: ergo morbus est in lapide. Probo hoc idē de sanitate: qꝛ sanitas quātitatis nō est nisi tāta quātitas que est anime instrumētum: sed in primo instanti animati esse pōt tanta quātitas: immo eadē que est ante est post: ergo ⁊c. ¶ Primo opȝ hic videre quid est spūs ⁊ si dicimus ꝙ est vapor sanguinis tēperatus vt dixit Hal. 7. de iuuamētis. cap̄. 7. hec diffinitio nō erit cōmunis. forsan eni oppositionē hȝ. ⁊ ideo dicimus ꝙ per spiritū intelligimus qōdā corpus subtile ⁊ igneū: qō est subm̄ vel instrumentū aīe. ¶ Dicit ergo Bartholomeus ꝙ membrū simul cū spiritu est animatū. Aui. tn̄ dixit aut spūs: qꝛ membrū magis est subm̄ sanitatis ⁊ egritudinis scȝ q̄ȝ sit spūs: lȝ vtrūq̧ sit subm̄: ⁊ causa est: qꝛ membrū est actualius q̄ȝ spūs. ¶ Contra si intelligis ꝙ spūs sit animatus formaliter actualius erit spūs q̄ȝ mēbꝝ. p̄mo ex cōplexione: qꝛ magis igneus. scōo qꝛ perfectius animatū erit q̄ȝ membrū cuȝ aīa sit forma eius p̄ncipalis: mēbro aūt forma erit per spiritū sicut per formaliorez partē. ¶ Secūdus modus dicēdi Antonij ⁊ Dyni: sed qꝛ Dynus clarius q̄ȝ Anto. eū ponit dicamus sermonē Dyni qui iuenit in qōne sua de spiritu an sit aīatus: ⁊ in qōne de actione calidi in humidū: dicit ergo: spūs in nobis est duplex. s. inatus ⁊ influens. Et Cōciliator ostēdit hūc sermonē dr̄ia. 59. dicit. Et inatus spūs dicit cōplātatus ⁊ est spūs formaliter aīatus manens idē tota vita. Spūs influens est ille q a corde mittit super oīa mēbra ⁊ est inaīatus. ¶ His p̄missis ex oībus dictis Dyni ⁊ Antonij sumo sex ꝓpositiones. Primo est dari spiritū quēdā cōplātatū in oībus mēbris: qō declarat p̄mo rōcinio. elr̄nta veniūt ad mistionē ⁊ cū ipsa sint mā nō occurrunt ad formā misti: nisi ꝙ calido extrinseco vincto inspiratio generat virtute solis ⁊ stellarū itelligit hoc ab Auer. li. 12. metaphy. cōmē. 18. al's. 7. eiusdē cōmē. 31. generat ergo in misto qōdā calidū qō ꝯseruat humidū: ⁊ ideo hoc calido exhalante humidū euaporat ⁊ mistū corrūpit: ergo spūs qui est spirituosus generat aīal. vt eniȝ velint arguere calidū generās mistū tam inaīatū q̄ȝ aīatum est vaporosum spirituosum: ergo in misto generabit calor: ex qua ꝓpōne ⁊ dictis infert quatuor ꝯclusiones. ¶ Prima in misto est dare spirituȝ cōplantatū. tn̄ Aristo. in libro de causa motus aīalium dicit ꝙ oīa habēt spiritū cōplantatū. ¶ Scōa ꝯclusio. hic spūs maxime reperit in corporibus aīaliuȝ. Rō est: qꝛ aīa est perfectior: ⁊ ideo eguit perfectiori organo ⁊ magis igneo ⁊ talis est iste spūs. ¶ Tertia ꝙ hic spūs ⁊ humidū membri sunt duo corpora: ita ꝙ calidū non est accidens in subto: sed calidū inatū siue spūs inatus est qōdaȝ corpus cōparatione humidi: sicut sua perfectio: ⁊ est in eo nō sicut in subto: sed sicut ignis in candela. ¶ Quarta cōclusio est. calidū agit in humidū cū verū sit corpus. ¶ Scōa ꝯclusio principalis est siue ꝓpō: hic spūs cōplantatus est aīatus. p̄mo pȝ tertio cañ. fen. 11. ca. 6. qui istū spiritū vocāt radicē ⁊ corpꝰ cordis vocat ramū. secundo per Hal. 11. terapētice. 3. ⁊ 1. cap̄. vult ꝙ substātia nr̄a cōplet tribus particulis. s. spiritu: suba spermatica ⁊ carniformi: ponit ergo spiritū inter partes nostras. ¶ Tertia ꝓpositio p̄ncipalis. iste spūs complātatus dictus calor inatus manet idē tota vita. apparet primo per Aristo. in libro de cā motus aīaliū vbi dicit. vtrū aūt idē sit spiritus: aut semper fiat alter ⁊ alter idē sermo ⁊ de alijs partibꝰ. A. d. eodē mō dōm de isto spiritu sicut de alijs mēbris que viua manent eadē numero tota vita. Item si spūs inatus nō maneret idē tunc humidū radicale nō maneret idē: qꝛ hic spūs siue calor inatꝰ ꝯseruat humidū radicale dictū inatū: si ergo variat humidū radicale variat forma ⁊ sic nō erit idē homo numero tota vita. Itē qō est animatū pōt facere idē numero: sed hic spūs est aīatus. ¶ Amplius hic spūs restaurat per nutricationē: ergo idē in tota vita. ¶ Quarta ꝓpositio est dare spiritū influentem qui generat in corde: tunc qꝛ membra debēt habere quādā agnoscentiā ad cor. ⁊ hoc nō fit nisi cū spiritu dato a corde. ¶ Quinta ꝓpositio. iste spūs qui est a corde datus oībus membris nō est aīatus. ꝓbat p̄° per Hal. 11. terap. p̄mo cap̄. qui dicit ꝙ suba spūs exaltat s̄m quālibet receptionē. s. cibi. i. spūs inouant in nobis frequēter. ¶ Ex qbus qnq̧ ꝓpositionibus infert sexta ad expositionē textus Auicē. ꝙ lr̄a Aui. pōt exponi dupl'r: aut pro aut: aut pro ⁊: qꝛ tam membrū q̄ȝ spūs sint animata pōt dici subm̄ ꝓpinquū sunt membrū aut spūs. s. aut ꝓ aut: sed qꝛ vnū nō est aīatum sine alio pōt dici aut pro ⁊ spūs. ¶ Cōtra hanc opinionē pono. 7. ꝓpositiones. Prima nō est dare istū spiritum cōplantatū. p̄mo rōcinio fundato in principijs eoꝝ ⁊ ꝯtrario eis: dico ergo ꝙ elr̄nta veniūt ad mistionē ⁊ virtute caloris existētis in spatio aeris vel visceribꝰ terre fit mistū vnū ꝯtinuū ꝯtinuitate nāli: qō est vnū corpus ⁊ nō duo corpora. v.g. aurū qō non hȝ duas partes diuersas quarū vtraq̧ sit aurū ⁊ vna dicatur spūs in auro ⁊ alia sit humidū in auro: sed totū aurū est vnū corpꝰ nature ꝯtinuū cōtinuitate naturali grossum graue malleabile sonans ⁊c. sic etiā virtute seminis generat caro ⁊ os ⁊ vnūqōq̧ ꝯsimiliū qō est vnū corpus nō diuisum in duo corpora. habito rōcinio ꝓbo id qō videt fuisse intentū auctoꝝ. Auer. eni secundo colliget. cap̄. 1. ⁊ Auicē. supra loquētes de mistione absolute nō inuestigāt per illaȝ ⁊ in illa ꝯsurgere nisi formā substantialē ⁊ cōplexionez. si ergo ex his duobꝰ corporibꝰ ꝯstituet omne mistum mirandū est ꝙ de eis nō dixerunt. ¶ Amplius pluralitas rerū nō est ponēda sine causa: sed huius corporis calidi dicti spiritus esse nō est necesse: qꝛ nō vt efficiens qꝛ celuȝ ⁊ agentia particularia sufficiunt in generatione mistoꝝ nō vt recipiens: qꝛ mistū totū ꝯtinuū in omni parte ⁊ per vnā cōplexionē super tota materia vel subiecto receptā recipiet formā misti. ¶ Secūda ꝓpositio. in animalibꝰ vt in homine spiritus datus a corde vt appropriatus dicit spūs cōplantatus: qō declarat tali ratiocinio. cor dat suū spiritū qui est corpꝰ calidȝ subtile mobile omni particule corporis. cōplexio quousq̧ igit iste spiritus est in locis cōmunibꝰ voluctuando super membra dicit spiritus siue calor influens. cū aūt appropinquat huic carni illi ossi ⁊ penetrat intus in poris eius ⁊ qescit in eis dicit inatus. ⁊ nō imaginor ꝙ in carne sit vnus spūs siue calor dictus qui sit formaliter caro ⁊ alius in osse qui sit formaliter os ⁊ iste dicat spūs cōplātatus siue inatus: sed spūs a corde datus est ille qui dicit inatꝰ ⁊ cōplātatus cū appropriat mēbro: tunc ꝓbo sic. Si in vnoquoq̧ cōsimili nō est necessarius alius calor siue spūs innatus q̄ȝ ille qui dat a corde: igit frustra alius ponit: sed sic est: qꝛ vel esset necessarius vt daret formā vnicuiq̧ ꝯsimili vl' formā ꝯseruaret nō vt illā der:

qꝛ sperma generās illā dat: nō ꝯseruat: qꝛ sufficiēter ꝯseruanť mē
bꝛa a calido extrinseco.i.a calido dato a corde. ¶ Cōtra p̄dicta p̄°
cōiter dicit ꝙ in mēbris est caloꝛ ĩnatus qui est alius a calido da-
to a corde. ¶ Dōm est ꝙ ille caloꝛ est qualitas.s.cōplexio ⁊ nō est
corpus qōdā distinctū. ¶ Sed ꝯtra: in p̄mo instanti gn̄ati esse cor-
dis coꝛ hꝫ spiritū ĩnatū: sed illū nō dedit ipsi coꝛ: qꝛ fit in tp̄e. ¶ Am
plius generato corde aliquo tp̄e post hoc generať caro manus: sꝫ
p̄mo instanti gn̄ati esse nō hꝫ spiritū a corde: qꝛ coꝛ in tp̄e trāsmit
tit spiritū. ¶ Ad p̄mū dōm ꝙ sicut p̄mo est ibi alimētū sibi appro-
priatū virtute seminis gn̄antis: qꝛ epar nōdū est ꝙ possit sibi dare
sanguinē vt ĩtelligiť ab Aristo.2° de gnōne aīaliū.cap.12.ita sper-
ma gn̄ans coꝛ simul gn̄at spiritum qui sufficit quousqꝫ ipse sibi fa
ciat spiritū: ⁊ sic dicimus de spiritu carnis manus. vel posset dici:
ꝙ qn̄ fit manus semp̄ astat sp̄us a corde datus: imo crediť ꝙ coꝛ
generet mēbra alia. Sed tu dices iam redit in ꝓpositū Dyni cū di
cit ꝙ gn̄ans mēbra gn̄at in eis spiritū. Dōm ꝙ sp̄us quē pono ge-
nerari in corde ⁊ manu a spermate gn̄ante est sp̄us inanimatus ⁊
eiusdē sp̄ei cū spiritu qui postea fit a corde. ¶ Ad ꝯtraria quātū ad
istā ꝓpositionē dōm ꝙ ista ꝯsequētia nō est mihi euidēs. hoc cor-
pus agens est vaporosum: ꝫ gn̄abit vaporē. ¶ Ad Aristo. qui dicit
oīa habent spiritū ⁊c. dōm ꝙ dicit oīa aīalia ⁊ intelligit vt deter-
minatū est. ¶ Tertia ꝓpositio est. sp̄us iste ĩnatus que ego pono
⁊ ipsi ponunt nō est aīatus. ꝓbo p̄mo per auctoritatē Gal. quā Dy
nus allťat: ⁊ s̄m Gerardū est de Dyno in hoc: nā cuꝫ Gal. enumerat
tres subās ex q̄bus corpus nostrū cōponiť: ĩter quas posuit spiri-
tū quē Dynus dicit esse aīatū ex hoc ꝙ ĩter corporis partes nume
ranť statiꝫ de eodē spiritu. Gal. ibidē subdit ꝓpositionē. vnde ipsi
allegāt ꝙ sp̄us influens nō est aīatus.s.ꝙ iste sp̄us mutať s̄m cibi
receptionē. hec ꝓbo rōne. p̄mo ꝙ nō opꝫ ꝙ sit aīatus aliq̄ necessi
tate vt ꝓbatū est. ¶ Amplius homo esset duo corpora aīata diui-
sa s̄m locū ⁊ diuersarū superficierū: imo sunt talia ꝙ vnū est ter-
minatū ꝓprio termino.s.corpulentia carnis ⁊ aliud nō sic est ter-
minatū: imo est multū cōfigurabile alteri.s.corp⁹ vaporosum di-
ctum sp̄us. ¶ Quarta ꝓpositio sequiť ex p̄dicta. sp̄us ĩnatus non
manet idē tota vita: ĩmo ꝯtinuo ĩnouať per gnōnē eius in corde ⁊
trāsmissione ad mēbra ⁊ ꝯtinua resolutione ei⁹. quare aūt in vno-
quoqꝫ mēbro nō fiat virtus gn̄ans illū cū sit virtus potētioꝛ.s.dās
aīam in nutricamēto ⁊ augmēto est alter sermo. ¶ Quinta ꝓpo-
sitio. illud qd̄ formaliter est aīatū est mēbrū: rō qꝛ aīa est act⁹ cor-
poꝝ organici: tale nō est sp̄us nec hūores: igiť est mēbrū. ¶ Sexta
ꝓpositio. mēbrū nō durat in esse aīato nisi per astantiā sp̄us in to-
tum: qꝛ hic subaliter mēbrū nō durat nisi a corde recipiat influen-
tiā: hanc recipit per spiritū. ¶ Amplius aīa nō stat nisi cū quodaꝫ
actuali caloꝛe: sed iste caloꝛ est inuētus in spiritu vt sensus osten-
dit. ¶ Septima nō opꝫ ꝙ minimū formale sp̄us veniat ad qd̄libꝫ
minimū formale carnis ⁊ alioꝝ: sed sufficit ꝙ in tota mēsura ma-
gna pars ꝯsimilis calefiat a sp̄u tāte q̄ntitatꝭ. rō qꝛ minimū forma-
le sp̄us occupat maiorē locū minimo formali carnis. cū minimum
tāti sic sit maius minimo diuersi vt intelligiť coll'ꝫ 2°. si ꝫ qd̄libet
minimū carnis hēret iuxta se vnū minimū sp̄us: ita ꝙ tot eēnt mi
nima sp̄us quot sunt minima carnis: tunc euanescēte sp̄u ab hoīe
vt in resoluto ⁊ mortuo per euaporationē caro apparet in duplo
minoris tumoris q̄ꝫ p̄us esset. ¶ Amplius est aliqd̄ minimū mēbri
qd̄ indiget tribus minimis spirituuꝫ.s.nālis vitalis ⁊ aīalis: qūo ꝫ
tria minima stabūt in minimo carnis. ¶ Cōsiderāduꝫ tn̄ ꝙ imagi-
nari possumus multa minima tangi ab vno minimo. v̄.g. diuidať
circulus in plures partes ⁊ in cētro sint sp̄us oēs: ille pn̄t tangi ab
vno minimo vel sp̄u s̄m ꝙ ad tot partes formales diuidať sp̄us in
carne ad qd̄ est poſe diuidi carnē nō est expediēs. Ex q̄b⁹ infertur
q̄re Aui. dixit mēbrū: qꝛ ip̄m solū est sub̄m sanitatis ⁊ egritudinis
⁊ sp̄us non est eius sub̄m: lꝫ nō sit sub̄m sine sp̄u: sed qꝛ sp̄us valde
appropinquat ad esse aīati pōt dici quasi aīatus cū hēat aīam vir
tualiter. ⁊ ideo egritudo que est in membro formaliter pōt dici in
sp̄u virtualiter. ⁊ ideo dixit: aut sp̄us.i.sub̄m sanitatis formaliter
est mēbrū: sed virtualiter est sp̄us. ¶ Ad ꝯtraria pꝫ solutio: sermo
enī Aristo. ibi dꝫ intelligi de isto spiritu facto in corde. ⁊ qꝛ iste spi
ritus ꝯtinue generať ⁊ transmittiť: ideo dixit. vtrū idē sp̄us semp̄
aut sit semp̄ alter ⁊ alter sermo idē ⁊ de alijs quasi qd̄ leuis: qꝛ idē
sermo est de sanguine ⁊ de fluuio ⁊ de his fluentib⁹. Alie rationes
soluuntur in questione nostra de sanitate. cum autem Auicen. di-
xit tertio can̄. fen. 11. ꝙ spiritus est radix intelligit ꝙ animam ra-
dicat.i.conseruat in.s.corde ⁊ tenuit illam.

¶ Formales v̄o cause sunt cōplexiones ⁊ virtutes que
post eas eueniunt ⁊ compositiones.

Dubm 8m ¶ Dubitatur vtrum cōplexio ⁊ cōpositio sit causa formalis sanita-
tis ⁊ egritudinis. ¶ Dicendum ꝙ non. primo tunc forme esset for-
ma. secundo qd̄ est indifferens ad sanitatem ⁊ egritudinem nō est
sanitas ⁊ egritudo: sed complexio ⁊ compositio est huiusmodi.

¶ Scd̄o dubitať qūo virtus pōt esse causa formalis egritudinis cū Dubm 9m
virtus sit res naturalis ⁊ p̄ncipiū bonarū operationū de se. ¶ Am
plius quero que egritudo est in virtute et que sanitas in virtute.
¶ Amplius prima genera egritudinū essent quatuoꝛ.s.in comple-
xione ⁊ cōpositione in virtute ⁊ vnitate. ¶ Considerandum hoc ꝙ
cōpositio sumiť hic pro natura cōpositionali.s.creatura quātitate
⁊ numero ⁊ situ: ⁊ nō sumiť hic sicut supra sumebať pro substātia-
li forma siue pro vnione vel pro cōpositione in substātia. ¶ Dicūt
igiť quidā ⁊ videť fuisse Dynus ꝙ ista dicunť cā formalis inquan-
tum informant sub̄m. Cōtra: qꝛ albū posset dici cā formalis sanita
tis ⁊ egritudinis: ⁊ similiter etas ⁊ sexus ⁊ hm̄oi. ¶ Alia solo Dy.
ꝙ cōplexio ⁊ cōpositio possunt ꝯsiderari dupliciter.s. vno mō ab-
solute ⁊ vt sic nō sunt cāe formales: ĩmo m̄ales sanitatis ⁊ egritu-
dinis. Alio mō vt stant sub ꝓportione vel in ꝓportione ⁊ sic sunt
cā formalis: qꝛ sunt ipsa sanitas ⁊ egritudo. hāc viā tenui in qōne
nr̄a antiqua de sanitate: vbi multa posuimus que mō nō tenem⁹.
¶ Aliter possumus faciliter dicere ꝙ cōplexio est cā formalis sa-
nitatis: qꝛ est ipsa sanitas: sed hec cōplexio: ⁊ hec alia cōplexio est
ipsa egritudo similiter cōpositio. v̄.g. quātitas hec isto: ⁊ hec tāta
quātitas in alio est ipsa egritudo q̄ntitatis vt supra diximus. ¶ Ad
ꝯtrariū p̄mo dōm ꝙ ibi est q̄dā modus loquēdi: quasi diceret. Si
aliquis quereret que est cā formalis sanitatis: diceremus sua eēn
tia. ⁊ tūc vlterius querēti que est sua essentia: diceremus sanitatꝭ
in cōplexione est ipsa cōplexio ⁊ in cōpositione est ipsa cōpositio
cū q̄bus aīa bene operať ⁊ ecōuerso de egritudine. ¶ Ad scd̄m di-
cendū ꝙ nulla cōplexio vel cōpositio est indifferēs sanitati ⁊ egri-
tudini sicut nullus coloꝛ est indifferēs cā formalis coloris albi ⁊ ni
gri. vel al'r ꝙ cōplexio vt nō determinata ad hāc mēsurā siue g̃dū
vel illū nō est cā formalis: ĩmo est res a qua sumiť rō generis p̄di-
cabilis de sanitate ⁊ egritudine cōplexionali. Sed complexio sub
certo gradu vel mēsura est ipsa sanitas: ista r̄n̄sio inducit difficul
tatē de realitate vniuersalis. ¶ Ad dubitationē secūdā. dicit Dy-
nus ꝙ per virtutē intelligimus vnitatē nō virtutē vt est potentia
aīe: sicut enī sanitas ⁊ egritudo est aliq̄ in cōplexione aliq̄ in cōpo
sitione: ita est aliqua in vnitate in v̄tute aliter nō pōt esse sanitas:
qꝛ in virtute nō attēdiť ꝓportio ⁊ disproportio ad moderationes
cū ip̄a ꝯsistat in indiuisibili. Guilelmus dicit ꝙ virt⁹ est cā forma-
lis sanitatis ⁊ egritudinis: qꝛ sanitas ⁊ egritudo nō informāt mē-
brū nisi sit viuū: ⁊ per ꝯn̄s nisi sit virtutē aīe habens. Aliter possu-
mus dicere ꝙ si virtus est aīa vel est aliud ab aīa: hic nō curam⁹
tn̄ dr̄ cā formalis non eo mō quo cōplexio que est ipsa sanitas vel
ipsa egritudo: sed diciť cā formalis: qꝛ appropiquat ad esse cōple-
xionis ⁊ cōpositionis in op̄ōne. virt⁹ enī op̄ōnis est p̄ncipiū p̄nci-
palius q̄ꝫ sit cōplexio vel cōpositio: ĩmo cōplexio ⁊ cōpositio sunt
instr̄m ⁊ cōplexio: ⁊ cōpositio sana est ĩstr̄m bonū sicut bona dola-
bra carpētario: sed cōplexio ⁊ cōpō mala vel egra est istius maluꝫ
ĩstr̄m sicut mala dolabra. ¶ Ad ꝯriū p̄m dōm ꝙ virt⁹ est p̄ncipiuꝫ
bonarū op̄ationū cū bono ĩstrumēto ⁊ malarū cū malo: vel aliter
ꝙ ipsa de se semp̄ est p̄ncipiū bonarū op̄ationum: sed malarū per
accidēs.s.per ĩpedimentū ab instr̄o malo. Nos aūt iaꝫ declaraui-
mus tertio de accidēti ⁊ morbo sup̄ p̄mo ca. ꝙ egritudo nō dꝫ dici
p̄ncipiū actionis lese; sed verius diceť p̄ncipiū lesionis in actione.
⁊ maturius declarauimus hoc in scripto super thegni p̄mo ca. de
signo in qōne de sanitate. ibi An iudicamus per partē. ¶ Ad scd̄m
dōm p̄mo ꝙ virtus nō differt ab aīa. Scd̄o ⁊ si sit aliud ab aīa se-
quiť animā ⁊ est formale quid sanitati nō eo modo quo cōplexio:
⁊ ideo nō facit distinctum genus sanitatis ⁊ egritudinis.

¶ Dubitať tertio q̄re nō dixit cā formalis est vnitas. iaꝫ app̄et vna Dum 10m
solutio ex dictis Dy. Antonius dixit ꝙ nō debuit enumerari: quia
vnitas nō est aliq̄d quo virtus opereť: sed aliquid sine quo nō pōt
operari. Cōtra. sanitas est in quo virt⁹ operať: sed vnitas.s. vnitas
ꝯtinuitatis vel ꝯtiguitatis est aliq̄ sanitas siue in vnitate est sani-
tas sicut ēt in cōpōne: vt. G. p̄mo de accidēti ⁊ morbo. cap̄. 4. ⁊ ap
paret qꝛ operatio vnitatis est morb⁹.s. diuisio ꝯtinui. Aliter dōm
ꝙ Auicē. per cōpositionē ⁊ cōplexionē dedit intelligi naturam cō
munem que dicitur vnitas ⁊ eius oppositio sicut eniꝫ Gal. fecit in
thegni in diffinitione corpoꝝ sanoꝝ simpliciter.

¶ Quarto dubitať qūo cōplexio pōt poni cā formalis ⁊ cā efficiēs. Dubm 11m
Respōdit Antonius ꝙ cōplexio ⁊ etiā virtus est cā efficiens me-
diata: qꝛ mediāte cibo ⁊ potu. cibus enim ⁊ potus ⁊ medicine non
possunt esse cā sanitatis ⁊ egritudinis nisi permutenť a corporib⁹
nostris: ⁊ ideo dicit qd̄ supra: cū fecit Aui. mētionē de causis effi-
cientib⁹ nō dixit de virtute nec de cōplexione. Contra. complexio
qn̄qꝫ poniť cā ꝯiuncta vt fen scd̄a huius capitulo p̄mo de causis:
ergo non causat quandoqꝫ mediante cibo. ¶ Amplius aliud dictū
non est verum. primo quia de causato quem fecit virtus dixit cuꝫ
dixit de operationibus quibus mediantibus virtutes causant. de

complexione

complexione ē̃t dedit intelligi cū dixit dē ētatib⁹ ⁊ sexu que sunt annexa cōplexioni ⁊ causant saltē dispositiue: q̄z ad alias egritudines ⁊ sic ad alios modos sanitatis disponit tā īfans ꝙ̄ iuuenis. Dicamus igit̄ ꝙ cōplexiones ſm ꝙ sunt forma in mēbro qua fiūt operationes bone vel male sunt causa formalis. ſm aūt ꝙ cōplexio mēbri vnius. v̄.g. epatis dat stomacho vnū bonū calorē qui ē sanitas est causa sanitatis effectiua. ſm autē ꝙ dat malū calorez qui est egritudo in stomacho est causa efficiēs egritudinem.

Dub^m 12^m ¶ Quinto dubitat̄ qūo dicit ꝙ virtus aduenit post cōplexiones: īmo videt̄ ꝙ cōplexiones post virtutes: q̄z cōpl'o est accñs qd̄ cō sequitur formā substantialē: ⁊ per ꝯñs virtutē aīe que īmediati⁹ alio seqtur aīam. Dicit Antonius ꝙ hec nō est aīa: q̄z aīa nec est complexio: q̄z illa est qualitas mediata inter extremas qualitates: nec est extreme qualitates: tñ hec aīa operat̄ cū complexione: ⁊ q̄z cōplexio qua mixtū est mixtū est prior ꝙ̄ anima. nam aīal prius est mixtū ꝙ̄ aīatum: ideo virtus sequit̄ cōplexionē. Cōsueui instare contra hoc. complexio de qua hic est sermo est formaliter sanitas: īmo complexio que est adueniens aīato ſm ꝙ aīatuz: nam sanitas est dispositio viuētis: ergo cōplexio que est sanitas est dispositio siue forma viuētis: ⁊ per ꝯsequens cōplexio est post virtutes aīe. ¶ Alij dicunt ꝙ cōplexio que est in fieri antecedit virtutez: quia antecedit animam: sed vt est in facto eē sequit̄ virtutez: quia accidētia terminata sequunt̄ formam in mā: vnde generans ignē generat oīa accidētia que insunt igni mediāte forma ignis. i. ꝓducendo formam ignis: lʒ simul cum illa nisi sit ꝓhibens: vt intelligit̄. 8. physi. cōmēto. 32. ⁊. 4. celi cōmēto. 22. ⁊ ideo post hec in gñatione accñtia sequent̄ formā. nō dicit ordinē in tēpore: q̄z simul fiunt veꝝ ſm ordinē ex nā rei vel ordinis causalitatis quos modos ordinis ītelligimus in cōmē. 37. 2° de aīa. ¶ Ista sol'o posset molestari per id qd̄ diximus ꝯ Anto. nam cōplexio in fieri nō est formal'r sanitas vel egritudo. ¶ Alij dixerūt ꝙ isti sermones Aui. hic sunt diuersi: ⁊ vnus est de principali intētione posit⁹. s. ꝙ cōpl'o ⁊ virt⁹ est cā formalis ⁊ est sermo verus. Alter est ꝙ aīa. s. virt⁹ aduenit post cōpl'onē: ⁊ iste sermo nō est de ꝑncipali intētione Aui. hic positus: est tñ verus: q̄z gñatio aīalis. i. inductio aīe sequit̄ post cōpl'onē: cū gñatio sit terminus alterationis quodāmō: vt. 8. physi. intelligit̄. cōmen. 55. Cuz ergo Aui. dicit eas nō intelligit cōpl'ones que sunt sanitas formaliter: q̄z ille sūt post aīam: ⁊ sunt post virtutes: sed ītelligit post eas. i. cōpl'ones absolute que sūt qualitates in alteratiōe ante gñationē. ¶ Alij trāsponunt textū sicut ⁊ cōpōnes que eueniūt post eas. s. compl'ones: q̄z cōplexio est causa cōpōnis: vt Gal'. 2° de cōpl'onibus ca. vlt. ⁊ ꝑ ꝯ accñti ⁊ morbo ca. 1. ¶ Alij dixerunt ꝙ virtus nō accipit̄ hic ꝓ potentia aīe ꝑꝑ dictam cām: sed accipit̄ pro quadā dispōne siue habitu de prima specie qualitatis que resultat ex ꝯcursu aīe ⁊ v̄tutis ⁊ instrꝫ. s. cōpl'onis ⁊ cōpōnis: ⁊ ista ē̃t pōt dici qdā nālis potētia. s. sanitatis ⁊ egritudis ⁊ qdā nālis īpotētia: sed ꝑ ista posuimus ⁊c̄. de scd̄a spē q̄litatis. Ego ꝯsueui dicere ꝙ cōpl'o que ē sanitas sequit̄ in ꝓductione virtutē. i. mām: sed in eē formali sanitatis ꝑncipalius se hʒ cōpl'o ꝙ̄ virt⁹ que est ꝑncipale agēs ⁊ complexio. i. sanitas īstrāle: ⁊ iō pōt dici virtutes que post eas. s. complexiōes eueniūt. s. post in cōpōne: q̄z cōpl'o cū sit instrm̄ īmediatius ⁊ virtus mediatū agens potest dici post quodam modo.

¶ **Cause autem finales sunt operationes.**

¶ Primo dat causas finales. Scd̄o considerationi eaꝝ finaliū annectit cōsiderationē virtutū ⁊ spirituum. ibi (Et in scia.) ¶ Considerandū ꝙ operatio sumit̄ pro actiua sicut motiua ⁊ cōsil'es: pro passiua vt visiua ⁊ similes. est ꝗ ꝑfecta siue bona opatio finis sanitatis: sed lesa actio vel operatio est finis egritudinis.

Dub^m 13^m ¶ Dubitāt hic qūo operationes hic ponūtur cā finalis ⁊ supra sūt posite cā efficiēs cū dixit: motus ⁊ quies corporei ⁊ somnus ⁊ vigilia. ¶ Dōm ꝙ iste operationes vt sint aliqd intētum ab agētib⁹ sunt causa finalis: vt nos trāsmutare possunt sunt causa efficiēs.

¶ **Et in scia quidem operationum est scientia virtutuz proculdubio: ⁊ scia spirituuz qui sunt virtutū subiecta quēadmodum nos modo declarabimus.**

¶ Quasi dicat lʒ opatio reponatur in vno genere cause ⁊ virt⁹ in alio genere: tñ in vna scia dicetur de virtute ⁊ operatiōe ⁊ spū vt apparebit infra de virtutib⁹. Qui sunt virtutuz subiecta. i. instrā, quasi dicat cū in scia virtutum cadat scia operationū sicut scientia effectus in scientia cause ⁊ virtus operet̄ cuz spiritu: vʒ ꝙ loquendo de operatione virtutū debeamus loqui de spiritu.

¶ **Hec ꝗ sūt subta doctrine medicialis. Vñ aliqs inqrit de corpore humano quomodo sanat̄ aut īfirmat̄.**

¶ Quomodo sanat̄. i. ex parte qua sanatur ⁊ a sanitate remouet̄: quia hec erat prima pars diffinitionis per quam probauit ꝙ medicus cōsiderat causas sanitatis ⁊ egritudinis: ⁊ hoc pertinet ad partem theoricam: ⁊ sic habemus subiecta theorice.

¶ **Hui⁹ aūt inqsitiōis ꝑfectiōez. s. vt sanitas ꝯseruet̄ et egritudo remoueat̄: opʒ ē̃t hr̄e ꝑtes ſm istaꝝ duaruz dispōnū ⁊ suoꝝ istrꝫ causas. Et hui⁹ qdē cā est regimē cū comestiōe ⁊ potu: ⁊ electio aeris: ⁊ mēsura motus ⁊ qetis: ⁊ medicatio cū medicina ⁊ medicatio manualis. Hoc āt totū apud medicos ⁊ ē ſʒ tres spēs: sanoꝝ ⁊ egroꝝ ⁊ mediorum quos mō noīabimus.**

¶ Hic inuestigat subiecta partis practice ꝙ fit aperiēdo secūdaz partem diffōnis que dicit vt habita sanitas cōseruet̄. Et ꝑ ponit istā partē scientie habere partes. Secūdo declarat. ibi (Et hui⁹.) ¶ Dicit primo ꝙ perfectionē. i. per practicā huius inquisitiōis. s. predicte que est theorice hʒ partes. i. habet diuisionē ſm cās diffinitionū siue dispōnū. s. sanitatis ⁊ egritudinis: ⁊ ſm causas istrumentoꝝ. ¶ Considerādū primo ꝙ practica vocatur perfectio q̄z est finis: sed theorica vocat̄ inquisitio: q̄z est inqsitum vel īuestigatum ⁊ scientialis magis ꝙ̄ sit practica. ¶ Considerādum scd̄o ꝙ ex ea accipitur qūo sumuntur partes: ⁊ per consequens subiecta theorice ⁊ quomodo practice: q̄z suba theorice sumuntur ſm causas ⁊ ſm accñtia: sed partes practice vel subiecta nō diuersificant̄ siue nō sumunt̄ ſm cās: sed ꝑ diuersitatē modi opandi.

¶ Cōtra. q̄z Aui. dicit ſm cās dispōnū ⁊ ſm cās instrꝫ. ¶ Amplius practica medicine tēdit ad cās egritudinū. ¶ Dōm ꝙ cā apō medicuz sumit̄ tripl'r. Uno mō pro cā efficiente que sumit̄ in ꝑn° fen secunde huius primi cañ. quomodo oīs humor putridus facit febrem. Alio mō sumit̄ ⁊ diuiditur in q̄tuor genera cāruz qūo sumitur supra cū dr̄. causaꝝ quatuor sunt ⁊c̄. Tertio mō sumit̄ a Gal'. ī thegni trac. 3. cuz determinat de causis practice: ꝗ ꝑs medicine q̄ hic dr̄ ꝑfectio nō hʒ ꝑtes: siue nō subdiuidit̄ ſm cās ꝑmo ⁊ secundo modo: nec ſm accñtia ſʒ que duo. s. causas ⁊ accñtia diuiditur theorica medicine: q̄z scia causaꝝ dicto mō ⁊ scia accñtiuz est ad sciēdū eē sanitatis ⁊ egritudinis qd̄ eē scit̄ ꝑ causas vel ꝑ ſmonē accñtiū: sʒ practica medicīe hʒ ꝑtes: siue diuidat̄: siue diuersificet̄ ſm diuersos modos opandi. Iste aūt diuersus modus opandi est ſm diuersos modos approximādi istrā ad vnāquāq; dispōnem. modus aūt approximādi instrā vocat̄ cā: sʒ manifestū ē ꝙ modus approximādi illa nō pōt recipe diuisionez nisi ſm ꝙ diuidunt̄ instrumēta vel ſm ꝙ diuidunt̄ dispōnes. Iste enī modus operandi q̄ dr̄ scia practica sumit̄ ex habitudīe istrꝫ ad dispōnes: ergo diuersificat̄ ſm diuersitatē istrꝫ diuersoꝝ. s. ſm diuersuz modum vsus eoꝝ: ⁊ istū modū vsus instrꝫ ꝯsueui vocare modū actiuū ⁊ diuersificat̄ ſm diuersas dispōnes ⁊ cōsueui ip̄m vocare modum receptiuū: siue in qd̄ tēdit modus vsus instrī: ⁊ hoc est qd̄ ꝑ dicit. Et hui⁹ qdē cā. i. hic modus operādi diuersificat̄ ſm instrā. Est regimē ⁊c̄. ¶ Ista ergo ꝑs practica medicine q̄ ē scia de mō approximādi istrā: siue operādi cū eis diuidit̄ in tres ꝑtes. s. in modum operādi cū sex reb⁹ nō nālib⁹ de qb⁹ ītelligit lʒ explicet tres: ⁊ in moduz operandi in medicinis et cum medicinis: ⁊ in modū operandi cum īstrumentis chirugicalib⁹: ⁊ iō Aui. nō dixit. Et hui⁹ qdē cā ē cib⁹ ⁊ pot⁹. nā vt absolute effic̄ cadit in scia theorice ⁊ posit⁹ supra qñ narrabant̄ cāe efficiētes: sʒ dixit Auic. regimē. i. modus debit⁹ vsus cibi ⁊ pot⁹: vt sic enī cadit in practica ꝑte medicine. Scire ꝗ ꝙ lactuca ē cib⁹ frigidus ⁊ hui⁹ ⁊c̄. est de ꝑte theorica: sed scire modū vsus lactuce in corꝑe sano egro vel neutro est de ꝑte practica medicīe. Diuersitas āt modi opandi ſʒ diuersitatem dispōnū tāgit cū dic̄. h āt totū. Et attēde subtil'r ītellʒ ꝙ Auicē. nō dixit. est regimē dispōnū. sʒ suffic̄ ibi dicē ꝙ modus vsus istrꝫ diuersificat̄ ſʒ tres dispōnes: q̄z modus vsus ꝙ̄tū ē ex ꝑte dispōnis nō dʒ dici iō ꝓprie regimē siue cā: q̄z dispō solū se hʒ ī ratione passiui. s. ꝯseruabilis vel curabilis vel ꝑseruabilis: ⁊ iō forsan notitia dispōnis theorica idē ē ꝙ notitia practica: sʒ notitia istrꝫ theorica nō ē ꝑcise idē ꝙ notitia practica: q̄z cōplectit̄ notitiā instrī ⁊ dispōnis, qcqd ꝗ sit modus vsus istrꝫ diuersificat̄ ſʒ istrā: vt diximus. i. ſʒ dispōnes vt dic̄ hic: ⁊ iō dr̄ ꝙ cāe qdā faciūt sanitatē: qdā ꝯseruāt: qdā neutralitatē regūt: ⁊ dr̄ ſʒ hec cā sana egra ⁊ neutra vt ī thegni d̄clat̄. Ex qb⁹ hr̄ sol'o ad ꝑmū argumētū ī ꝯriuz. ¶ Ad 2^m est dōm ꝙ cognitio de cā q̄ facit egritudinē: vt. v̄.g. fe. vt ipaz fac̄: ⁊ vt ꝑ ipsi⁹ notitiā fe. cognoscim⁹ ē de ꝑte theorica sʒ notitiā de cā ſm ꝙ respectu ei⁹ diuersificat̄ modus vsus instrorū de ꝑte practica: ⁊ iō cū dicim⁹ regimen ꝑ medicias qdā ē ſm corꝑa sana: ⁊ ītelligit̄ siue hoc regimē sit ad sanitatē q̄ ē forma: siue ad cām sanitatꝭ. s. a qua sanitas depēdet si depēderet. sil'r cū dicim⁹ qdā regimē egroꝝ ītelligit̄ quātū ad egritudinē ⁊ sui cāz: ⁊

Du^m 14^m

oẽ qđ est p̄ter nām. ¶ Cōsiderādū circa hāc p̄tē: h̄ aūt totū ⁊c̄. ꝙ pōt itelligi dupl'r. Primo ꝙ modus vsus oīum instroꝝ. vȝ. istoruȝ triū possit esse ḃm vnāquāq; dispōnem: ⁊ tūc dubitabile erit quō in sanis vtimur chirugia. Dicēduȝ ꝙ hoc fit in sanis non vere sicut apparet cum incidimus vmbilicū. Secundo modo ꝙ oēs illi tres modi reperiant̄ in omnib⁹ simul: q̄ sanos regimus cibis ꝓprie: neutra corpora medicinis: egros vō omnibus tribus.

¶ Et dicemus quomodo inter duas diuisiōes iter q̄s proculdubio non ē medium media vocentur.

¶ Dixerat se mō noīare neutrū corp⁹: ⁊ si itelligis mō. s. in p̄nti hora: tūc dic̄ quō q̄si iter ⁊c̄. q. d. vocemus mediū q̄uis nō sit mediū. Si aūt intelligis mō: q̄ in hoc. 1. lib. fen. 2. dicit. dicemus. s. fen. 2. modū quo vocent̄ media ⁊c̄. q̄ ponet ibi modos neutri.

Dub. 15m ¶ Hic cadit dubitatio an īter sanitatem ⁊ egritudinem sit media dispō neutra. Hāc scripsimus sup lib. theg. A. tn̄ hāc solōnē inuēdo pōit duas ꝓpōnes. Pria ē ista: īter sanitatē ⁊ egritudinē ꝓculdubio nō ē mediū. rō ē Auer. 1. coll'ȝ. c. 1. ⁊ p̄ cāti. cōmē. 1. q̄ īter nocumētū opōnis: ⁊ iter nocumētū nō ē mediū. Scđa ꝓpō merito ꝯcedit̄ vocare aliquā dispōnē mediā iter sanitatē ⁊ egritudinē: ⁊ h̄ ꝑꝑ diuersitatē opōnis: nā neutrū ꝯseruat vel resumit.

¶ Et postq̄ȝ diuiserimus has demōstrationes: tūc iaȝ collectū est nobis ꝙ medicia tractat de el'ntis ⁊ cōplexionib⁹ ⁊ humorib⁹ ⁊ mēbris simplicib⁹ ⁊ cōpositis et spiritibus ⁊ virtutibus coꝝ nālibus ⁊ spiritualib⁹ ⁊ animalibus ⁊ vitalibus: ⁊ opationibus ⁊ dispositionibus corporis. s. sanitate ⁊ egritudine ⁊ medio ⁊ causis earū s. comestione ⁊ potu ⁊ aeribus ⁊ aq̄s ⁊ regionib⁹ ⁊ motibus ⁊ quietibus corporeis ⁊ aīalib⁹ ⁊ etatibus ⁊ generibus ⁊ extrinsecus accidentib⁹ que corpori eueniūt ex rebus extrinsecis ⁊ regimine cū comestionib⁹ ⁊ potibus ⁊ medicis ⁊ manuū opationib⁹ ad sanitatē cōseruandam ⁊ vnāquāq; egritudinem medicandam. (margin: s. l. ex̄neis)

¶ Hic assumit ea que sunt suba medicine. i. ea de qb⁹ ꝯsiderat medicina. Et p̄ ea que cōsiderat in p̄te theorica. Scđo in p̄te practica. ibi (Et regimē.) ¶ Cōsiderandū demōstratiōes ꝙ Auicen. tres fecit demōstrationes. Prima fuit ista. medicia opat̄ corp⁹ humanū ex parte sua qua sanat̄ ⁊ a sanitate remouet̄: ergo in medicia debemus scire causas sanitatis ⁊ egritudinis. s. causas māles efficientes ⁊c̄. ⁊ per hanc demōstrationem manifestū est nobis ꝙ theorica medicine tractat de el'ntis compl'onibus ⁊c̄. Secūda demonstratio fuit ista. sanitas ⁊ egritudo plerūq; est occulta: ita ꝙ nō pōt sciri per causas: ergo opȝ scire sermones accidentiuȝ. ⁊ quātum ad hoc notum est ꝙ theorica medicine tractat de significationibus ⁊ accidētibus: ⁊ hoc omisit hic Auic. dicere ꝓpter causas quas supra diximus. Tertia demōstratio est ista. medicina est scia vt habita sanitas conseruetur ⁊ amissa recuperet̄. i. ē scia de modo operandi: ergo in tot diuisiones diuidit̄ cōsideratio practica: ⁊ per cōsequens tot sunt eius subiecta quotuplex est diuersitas in mō operandi: sed talis diuersitas est ḃm modū vsus triuȝ instroꝝ: ⁊ ḃm tres dispōnes: ergo p̄s practica tractat de regimie partis non nālis ad sanitatē ꝯseruādā ⁊ vnāquāq; egritudinē medicādā. Et dic̄ Bartholomeus ꝙ dixit sanitatē in singulari ⁊ egritudines in plurali ꝑꝑ plures eē egritudines oppositas vni sanitati. ¶ Cōsiderādū ꝙ Aui. nō curauit de ordine narratiōis ḃm ordinē cāruȝ: q̄ dixit medicina tractat de el'ntis de cōpl'onib⁹ de mēbris: ⁊ sic numerasset causas māles. tractat ēt de cōpl'onib⁹ de cōpositionibus de virtutibus: ⁊ sic numerasset formales: ⁊ ideo vsq; ibi. ⁊ de dispōnibus ponit illa de qb⁹ tractat in hac prima fen primi. ⁊ q̄n dicit. ⁊ dispōnib⁹ corporis in sanitate. narrat ea de qbus tractat in scđa fen hui⁹: lȝ ibi ponat de etatib⁹ ⁊ ḡnib⁹ de qb⁹ sine dubio in fen 2ᵃ nō tractat sed in p̄ma: iō sermones imiscuit.

Dub. 16m ¶ Dubitat̄ quare determinat de dispōnibus. s. sanitate ⁊ egritudine: sed cōpl'o est sanitas. Dōm ꝙ sanitas cōpl'onis est cōpl'o sine dubio: sed vt facta ex qualitatibus el'ntoꝝ dr̄ cōpl'o. vt autē est opōnis principiū dr̄ sanitas. ¶ Cōsiderandū ⁊ extrīsecis accidentibus pōt ītelligi. i. tractat ēt medicina de accn̄tib⁹ que veniūt ex rebus ex̄neis: ⁊ tūc illa narratio r̄ndit scđe dmōstratiōi. Alio mō pōt intelligi ⁊ extrinsecis. i. ex morbis. i. de dispōnib⁹ q̄ ꝓueniūt a causis nō necessario nobis approximat̄ de qb⁹ loq̄tur fen. 2. illo cap̄. Loquemur. ⁊ illo. Quidā ornate loquētiū. ⁊ illo. In arena sepeliri. que quō ꝑtineāt ad p̄tē scie ibi debemus d̄clare. ¶ Considerādū vltimo ꝙ Bartholome⁹ hic subtilizat sup̄flue, dic̄ eniȝ ꝙ opatio medici ē duplex. s. itrīseca q̄ dr̄ respectu corp̄is. ⁊ extrīseca q̄ dr̄ respectu reꝝ qb⁹ medicus vtit̄ ⁊ vnicuiq; opatiōi dat causas mālē formalē efficientē ⁊ finalē: ⁊ tu accipe ab eo si placet.

¶ Haꝝ vō reꝝ quedā sūt de qbus medico nihil aliud est agēdū nisi vt q̄d sint tm̄ eēntiali formatōe iformet: ⁊ vtruȝ sint vel nō sint doctori sapiētie physicalis credat. Et eaꝝ sunt de qbus in sua arte ratiocinari dȝ.

¶ Cū posuit suba medicinalis scīe: hic ostendit quō medic⁹ vel medicinalis scia se hȝ ad considerāduȝ illa. Et primo ꝓbat ⁊c̄. Secūdo exemplificat. ibi (Que ergo.) Considerandum essentiali. i. diffinitione cum narratiua scia quid est: ⁊ sic vel sicut est absq; probatione. ratiocinari. s. per rationes demōstratiuas vel ꝓbabiles.

¶ Que ergo earum sunt sicut principia vtrum sint vel non sint credere debet.

¶ Prīo ponit que sunt ea de qb⁹ medicus nō dȝ rōcinari: sed īformare. i. docere. i. īformatiōe eēntiali. Scđo que sūt ea de qbus in sua arte pōt rōcinari. ibi (Ea aūt de qbus.) Tertio dubium remouet. ibi (Hal'.) Prima in tres. Prīo ponit illa in ḡnali. Scđo ꝓbat. ibi (Sciaꝝ.) Tertio enumerat illa. ibi (Eius vō.) ¶ Dicit prīo ꝙ subiecta medicine que sunt sicut principia. i. que sunt principia dȝ credere ⁊ non dȝ illa ꝓbare. dixit autēȝ sic: quia sunt principia solum huius scientie ⁊ non principia simpliciter.

¶ Sciaꝝ nāq; particulariū principia credita reperiūt̄. Et in alijs scientijs que ḃm ordinē sunt ante eas rōcinant̄: ⁊ ita fit donec sciaꝝ oīum principia ad p̄hiaȝ primam que metaphysica nuncupatur eleuentur.

¶ Habet tres partes sicut tres rationes adducit. Prima rō: p̄ricipia sciaꝝ recipiūtur a scia superiori quousq; leuent̄ ad metaph. ergo medicus dȝ credere sua principia ⁊ non dȝ rōcinari de eis. i. probatiue procedere. antecedens ponit in littera vt notuȝ. ꝯn̄tia est nota. quia medicina est scientia particularis.

Dub. 17m ¶ Dubitat̄. q̄ Aui. ponit: q̄ medicia supponit̄ vl' subalternat̄ p̄hie nāli cū dixit. doctori sapiētie physicalis credat. Cōtra. q̄ medicina est scia operatiua: quō igit̄ pōt supponi nāli p̄hie que ē speculatiua. ¶ Cōsiderandū ꝙ scia supponit̄ alteri vel subalternat̄ dupl'r. Uno mō. i. supponit̄ sicut spēs sub genere: quō scire de aīa supponit̄ scie libri physicoꝝ: ⁊ sic nō se hȝ medicina ad p̄hiā. Alio mō dr̄ aliqua scia subalternari vel supponi: q̄ accipit ab vna scientia suū sb̄m siue p̄tē subiecti: ⁊ addit sibi aliquā cōditionē accidentalē quā pōt accipere ab alia scia: ⁊ isto mō cōstituit sb̄m suū sicut ꝑspectiua accipit lineā a geometria ⁊ radios siue visualitatē vel visionē a p̄ho nāli: ⁊ tunc fit sub̄m perspectiui qđ est linea visualis: ⁊ iō per rōnes geometricas ⁊ ēt physicas pōt arguē perspectius. Et sic de musico q̄ accipit numeꝝ ab arithmetico ⁊ sonū a nāli p̄ho. Medicina ergo subalternat̄ p̄hie nāli: q̄ accipit ab ea subiectū. s. corpus humanū sanū ⁊ egrū ⁊ adiungit sibi cōditionē istā. s. posse sanari ⁊ posse a sanitate remoueri per aliquā notitiam directiuā in opus: ⁊ tūc fit integrū medicine sb̄m. ¶ Et si diceretur ꝙ de ente per accn̄s nō est sb̄m scie. Dōm ꝙ veꝝ est vna. vel veꝝ est de tali per accn̄s quale dicit̄. 6. metaph. tex. cōmē. 4. ¶ Cū ergo dicit̄ ꝙ scia speculatiua nō subalternat sibi practicā: nec practica subalternat̄ speculatiue. Dōm est ꝙ falsum est. nam carpētaria pōt subalternari geometrie: ⁊ hec ꝯclusio. vulnera circularia tardi⁹ sanant̄. ꝓbatur per geometrā siue per geometriā: ⁊ isto mō scie copulant̄ adinuicē: vt intelligit̄ 3° celi ⁊ mūdi cōm. 6. Hoc aūt hic breuiter dicūt: q̄ mā est ex ꝓpositū. siq̄s aūt vellet ꝙ medicina quātuȝ ad theoricam subijcitur naturali ⁊ quātū ad practicam est de genere artium factiuaꝝ nō prohibeo eum.

¶ Cūq; aliq̄s medicoꝝ loq̄ iceperit ⁊ affirmare el'nta ⁊ cōpl'oneȝ ⁊ que ista sequunt̄: ⁊ eis que scie nālis subiecta existūt egressus al's aggressus fuerit errabit: iō ꝙ in sciam medicine mittit qđ eius nō est: ⁊ errabit q̄ se aliq̄d declarasse existimabit cū nihil declarauerit.

¶ Hec est scđa rō ⁊ arguit sic. cū medicus incipit loq̄ ⁊ egreditur ad affirmādū. i. ꝓbandū per rōnē ista sua principia. s. el'nta cōplexionē ⁊c̄. errat: ergo medicus dȝ illa credere ⁊ nō ꝓbare. ꝯn̄tia est nota. ꝓbat̄ an̄s: q̄ ille errat qui mittit in scia qđ nō est de scia: sȝ medicus ꝓbans ista principia facit hoc: q̄ nō pōt ꝓbare nisi per aliam sciam: ⁊ sic ponit in medicina medicus qđ nō est de hac scientia. ¶ Et errabit. Ista pōt poni scđa ꝓbatio p̄missi antecedentis. s. q̄ ille errat qui estimat aliq̄d declarasse: cū tn̄ nihil declarauit; sed medicus ꝓbans sua p̄ncipia est hmōi. ¶ Et pōt poni tertia rō

tia rō

tia rō vt dicaꝛ. medicus volēs ꝓbare sua pricipia nihil declarat: imo errat: ⁊ c. Causa aūt ꝓpōnis ē: q2 medicus vt medicus exclusa sciētia naturali ꝓbat per nāles ꝓpositiones principia medicine que ꝓpositiones cōcludentes principia medicine sunt ignote in medicina: ergo ꝓbat nota. s. principia per ignota: q2 ꝑ ꝓpōnes extra principia ⁊ supra illa que in hac scia sunt ignota.

¶ Ei⁹ vō de quo medicus formare dz qd sit ⁊ vtruz sit vel nō sit cui⁹ eē nō ē manifestū credere hec ē summa. Elmta an sint ⁊ quot sint ⁊ q̄uo sint ⁊ q̄ sint. Et cōplōnes q̄ sint ⁊ q̄t sint. Et hūores an sint ⁊ quot sint ⁊ q̄uo sint. Et v̄tutes vtrū sint ⁊ quot sint. Et spūs vtrū sint ⁊ quot sint ⁊ vbi. Et quecūq3 mutatio hz dispōnē ⁊ eius mora hz cām. Et cause quot sint. Mēbra autez ⁊ eoꝝ iuuamenta sensu ⁊ anathomia discernere debet.

¶ Hic cōnumerat ista q̄ sūt p̄n^a i medicia: ⁊ dicit hec ē sūma ei⁹ de q̄ medic⁹ foꝛare. i. iformare vel dicē dz qd sit. s. diffinire ⁊ narrare sciam absq3 ꝓbatiōe ⁊ dz credere vtrū sit vel nō sit cui⁹ eē nō est manifestū. i. ꝑ demōstratiōes in medicia. Elmta ⁊ c. an sint. i. an nō sint elmta: s3 corpa cōponanꝛ ex superficiebus vel athomis: vt. 1. de gn̄one ⁊ corruptiōe. q̄t sint an q̄tuor vel plura vl' pauciora: ⁊ q̄uo sūt. s. in mixto. Et cōplōnes q̄ sint. s. an sint forme facte ex q̄litatibus p̄mis vel alie: q̄uo sint. s. ꝑ gn̄atione an i corde vel i epate ⁊ c. Et q̄cūq3 mutatio. Bar. sic exponit. q̄cūq3 mutatio hz dispōnem. i. medic⁹ nō dz iuestigare vtrū q̄lib3 mutatio de nouo fcā i corpore hūano d̄ nouo hēat cā3 ꝯseruationis ⁊ vtrū egritudo possit curari. ¶ Scd̄a expositio Dy. q̄cūq3 mutatio hz dispōnē. i. oīs motus ordinatus ad formā acquirēdi: ⁊ mora forme hz cām cōseruantem. ¶ Tertia est mea expositio quecūq3 mutatio. i. oīs mot⁹ hz dispositionē. i. mobile q̄d est in potētia ⁊ ei⁹ mora. i. cessatio a motu hz cā3. vel q̄cūq3 mutatio ⁊ c. i. oē q̄d mouetꝛ mouetꝛ ab alio. ⁊ ei⁹ mora. i. qes a motu hz ēt cā3. ⁊ hāc expōnē sensit Guil'. d̄ Brixia. Cā aūt que mouit Aui. ad dicēdū h̄ fuit: q2 medicus sepe vtiꝛ ꝓpositionibus de motu ⁊ mouente ⁊ mobili de cessatione motus: ⁊ iō debet eas que probātur in naturali phīa accipere vt notas.

¶ Ea aūt de q̄bus formādo rōcinari dz sunt egritudines ⁊ eaꝝ cāe ꝑticulares ⁊ eaꝝ signa ⁊ qual'r egritudo remoueaꝛ ⁊ sanitas ꝯseruetꝛ. Et cuiuscūq3 eaꝝ esse occultū fuerit ad illud declarandū demōstrationē afferre debet ipsu3 diuidendo numerādo ⁊ complendo.

¶ Hic cōnumerat ea de quibus potest ratiocinādo docere.

Dub^m 18^m ¶ Dubitaꝛ q̄re dixit egritudies ⁊ nō sanitates. ¶ Dōm q̄ egritudines sūt notiores apd̄ nos: ⁊ ex his cognoscim⁹ q̄nq3 sanitates: vn̄ per priuationē q̄nq3 notificam⁹ habitū: vt. 5. physi. 20. cōmen.

Dub^m 19^m ¶ Dubitaꝛ q̄r dixit ꝑticulares. ¶ Dōm q̄ forsan medic⁹ nō posset ꝓbare eē sanitatis in gn̄e nec esse egritudis in gn̄e. s. ꝓbatione a priori: s3 h̄ faceret ph̄s nālis. S3 particulares egritudies. i. s3 determiata gn̄a posset: aut ꝯcesso medico sit tēꝑamētū in cōplōne ⁊ cōpōne ⁊ vnitate ꝓbabit q̄ nō sunt nisi tria p̄ria gn̄a egritudinū. Hic tn̄ eēt dubiū de p̄ dicto: q2. G. vl p̄ de accn̄ti. ca. 4. ꝓbare eē sanitatis ꝑ p̄n^m ꝯcessu3 ꝑ sensu3: ⁊ tale pōt esse p̄n^m nāli ph̄o ⁊ medico. ¶ Et iō dicam⁹ al'r q̄ de ꝑticularib⁹ egritudib⁹ vt egritudine epatꝭ vel capitꝭ: ⁊ de febre ⁊ apatib⁹ medic⁹ meli⁹ demōstrat q̄3 egritudinē in vl'i: q2 demōstratiōes de egritudine: ⁊ ēt sanitate in gn̄ib⁹ p̄mis reqrūt ꝓpōnes declaratas in alia scia. s. an q̄3titas agat an nūerus: ⁊ sic de loco ⁊ positiōe. l3 ꝯces. sibi p̄mis generib⁹ morboꝝ d̄mōstrabit medic⁹ epar posse ledi egritudie cal'a vl' frigida ⁊ c. ⁊ sic demonstrabit de causis ꝑticularib⁹. v̄. g. chol'a posse cāre in epate talē ⁊ talē pōt medic⁹ demōstrare signo. s. accn̄tia ꝑ egritudies sic effect⁹ ꝑ cās ⁊ eque sic cām ꝑ effectū: ⁊ pōt demonstrare hoc accn̄s eē hui⁹ egritudis in hoc mēbro ita q̄ non alteri⁹: ⁊ h̄ ē notū sciēti librū de iterioꝛib⁹ ⁊ sil'e3 scia3: vt. 3. can̄. ⁊ q̄rti etiā. Et qual'r. Habito eni p̄n^o gn̄ali curatiōis vel pricipalis modi curādi sūt demōstrabiles: vt bn̄ fac: ⁊. G. frequēter i terapentica. Et cuiuscūq3 eaꝝ. s. reꝝ ꝯsideratāꝝ in practica. esse occultum fuerit ad illd̄ ⁊ c. ¶ Hic sunt multe expōnes. P̄ria Thadei diuidēdo. s. spēs egritudinū numerādo. s. signa cōplendo. s. dādo causas. ¶ Scd̄a expō Guil'. ⁊ cuiusq3. s. rei p̄ter nām vel alterius eē occultū fuerit ⁊ c. v̄. g. dī iste hz faciē tornatile3 occultū est ibi a qua cā sit: ⁊ tūc debes declarare diuidēdo: ⁊ h̄ est q̄d dicit demōstratōe3 afferre demōstrationē dz diuidēdo. v̄. g. hec facies tornatil' vel ē a cā extrinseca vel intrīseca: s3 nō ē a cā extrīseca ꝑ talia signa: ḡ ab itrīseca: ⁊ tūc reuertiꝛ a cā suꝑ effectū ⁊ ē expleta scia. ¶ Tertia expō est Bartholomei. s. diuidēdo signum aliq̄d numerādo. s. d̄rias gn̄is cōplendo. s. spēs per d̄rias. ¶ Quarta est Dyni diuidēdo ⁊ numerādo. s. vtēdo demōstratione ꝑꝑ qd. ¶ Quinta ē Mundini diuidēdo: q2 numerādo ꝑꝑ qd cōplendo per diffōnē. ¶ Sexta expositio quā ego do: q̄n eni egritudines ⁊ cause eaꝝ sunt occulte: ⁊ video aliq̄ accn̄tia: tūc diuidendo diuido numero ⁊ compleo v̄. g. iste hz fluxū vētris kilosum: dicā vel est ab epate nō trahēte vel intestinis nō tenentib⁹: sed nō est ab epate: ergo. P̄rio ḡ diuidis. Secūdo numeras. Tertio cōples cū dicis ergo ab hoc: ⁊ ista expō est eadē cū illa Guilelmi nisi q̄ est clarior: ⁊ dedi eā prius q̄3 viderem dicta sua ꝓpria: ḡ expositio mea apparet ⁊ est q̄ occultu3 hic sumiꝛ ꝓ docibili: q2 libri nostri vel voces docent demonstrationib⁹ sufficiētib⁹. tenet aūt Aui. in hoc mō docēdi talē via3: q2 p̄ diuidit postea enumerat ⁊ declarat q̄dlibet mēbrum diuisionis: postea ponit quosdā can̄. cōpletionis illius sciētie: ⁊ in h̄ inserit plures demōstrationes: ita ꝓcedit fen. 2. huius. nā volēdo dare sciam de egritudinib⁹ ꝓcedit diuidendo q̄ alia in cōpōne: alia in cōplōne: alia in vnitate alius morb⁹ cōpositus. scd̄o enumerat vnūq̄d3 diuisionis mēbrū: q2 dicit. egritudo in cōplōne est hic ⁊ c. Ultimo in vno cap̄. ponit can̄. completiuos ifra. ēt q̄nq3 imo frequēter facit in capitulis libroꝝ particulariū: vt 3° ⁊ 4° can̄. q̄nq3 enim p̄missa diffi. alicuius egritudis cuius sciam querim⁹ vel nō premissa3 facit diuisionē: deinde vnūq̄d3 mēbrum diuisiōis d̄clarat. ⁊ hoc est diuidere ⁊ numerare. Ultio in fine capl'i ponit can̄. cōpletiuos scie illi⁹ q can̄. nō poterāt poni in mō scie diuisiue vel numeratiue vt declarauimus frequēter cū legim⁹ cap̄. fen 2^e hui⁹ de cōpo. sermonē in dispōnib⁹: ⁊ cū Aui. sic ꝓcedit diuidēdo membra diuisiōis d̄clando ⁊ can̄. sciales cōpletiuos ponēdo dat sciam demōstratiuā: q2 medic⁹ accipit ide demōstratiōes certas ex q̄b⁹ demōstrat de illa egritudie in ꝑticulari: ⁊ de causis ei⁹ ⁊ de signis. ponere aūt in h̄ exēplum esset nimis ꝓlixū: sed tu considera.

¶ Galenus nāq3 cū demōstratiuā argumētationē suꝑ diuisionē primā facere aggressus ē: nō dz aggredi inquātū est medicus: sed inquātum est ph̄us.

¶ Quia diceret aliqs tu dixisti q̄ medic⁹ nō dz d̄mōstrare d̄ elmtꝭ. ꝯ. q2 Gal'. fec librū de elmtꝭ: ⁊ ibi fec demōstratiuā doctrinā: ⁊ h̄ est q̄d dicit suꝑ diuisionē p̄mā. P̄rimū eni q̄d supra enumerauit nō demōstrando a medico: sed credēdu3 fuit el'a cū dixit. hec ē sūma elementa ⁊ c. R̄ndit q̄ non fecit vt medicus: sed vt ph̄us.

¶ In scia eni nāli dz loqui sicut alphachi qui cū affirmare aggressus fuerit q̄d cōitatē seq debēt: nō dz loq de hoc inquātū est alphachi: s3 inquantū ipse ē mutachelin. Medic⁹ eni inquantum ē medicus: ⁊ alphachi inquātum est alphachi: nō potest de hoc rōcinari. q̄d si non: perueniemus ad circuitionem.

¶ Declarat ꝑ sil'e3: alphachi apd̄ arabes ē legislator siue doctor q̄ nō ꝓbat q̄d dicit: s3 ponit solū dicēdo q̄ p̄ceptis legis op3 obedire: ⁊ iste ē ꝓpheta q hz h̄ a deo. Mutacheli ē ph̄s q ē in ordie s̄ ꝓph̄a q ꝓbat hec dicta ꝓphete argumētꝭ. ⁊ iō Maumet⁹ sarracenus fuit alphachi: s3 Aui. fuit mutachali. dic ḡ Aui. q̄ medicus in scia nāli dz loq vt medic⁹. vel Gal'. i suis p̄ncipijs q̄ ꝑtinēt ad sciētiā nālē dz loq sic alphachi. s. in lege: q̄m si alphachi fuit aggressus affirmare. i. ꝓbare ꝑ rōnē q̄ oēs debēt seq cōitatē. i. cōe3 aliquā culturā. v̄. g. in tali hora nō ꝓbat hoc inquātū alphachi: s3 inquātū mutachali. medicus eni inquātū ē medicus nō pōt rōcinari. i. ꝑ rōnē ꝓbare de hoc. i. de elmtis. ⁊ alphachi iquātū alphachi i. lator legis inquātū lator legis nō pōt de hoc rōcinari. s. q̄ oēs sequanꝛ cōitatem. i. talem cōem cultū: sed hoc ꝑtinet ad mutachali. q̄ si nō: q2 si inquātū medicus pōt rōcinari de principijs: tūc ꝓbabit illa per inferiora: sed illa sunt minus nota q̄3 principia: ḡ illa ꝓbabit per principia. ⁊ per ꝯn̄s fiet circulus. Guil'. disputat hic vtrum sciētia medicine debeat tradi modo subtili vel grosso: et Dynus seqtur ipsum ⁊ nos omittimus. Deo gratias. Amen.

¶ Doctrina 2^a est de elemētis: Cuius est vnū capl'm.

ELemēta sunt corpora: ⁊ sunt partes prime corporis humani ⁊ alioru3 que in corpora diuersarum formarum diuidi minime possunt: ex quorum cōmixtione species diuerse generatorum fiunt.

¶ Cum p̄misit ea de q̄bus medicina vel medicus ꝯsiderat ⁊ modū hic exequiꝛ. Et p̄ de his que medicina tractat que sunt s̄bta theorice. Scd̄o de his que sunt s̄bta practice. scd̄a ibi (In prin° tertie

fen. ¶ Ea autē de q̄bus tractat medicina in p̄te theorica: quedam sunt de q̄b⁹ medico nihil aliud sit agēdū nisi q̄d sint tm̄ eēntiali in formatione īformet: ⁊ de his tractat in p̄ma fen. q̄dā sunt de q̄b⁹ in sua arte pōt rōcinari: ⁊ de his tractat in 2ª fen. Et q̄uis Auic. dixerit q̄ de ea q̄bus tractat rōnem formādo sint egritudīes p̄ticulares ⁊ cause particulares: tn̄ vt supra diximus per p̄ticulares possumus ītelligere prima gn̄a que sunt p̄ticulares respectu cōis cōceptus egritudīs ⁊ sanitatꝭ. Ea aūt de q̄bus medicus nō potest rōcinari: sed dꝫ essentiali īformatione īformare sunt el'nta cōplexiones ⁊c̄. ¶ Habet ergo p̄tes q̄nque: q̄uis sint .7. res. p̄ determinat de el'ntis. 2° de cōplexionibus. 3° de humorib⁹. 4° de mēbris. 5° de virtutib⁹ ⁊ opōnib⁹ ⁊ pꝫ. ¶ Pria in q̄tuor. p̄ diffinit. 2° ponit numeꝝ. 3° vnūq̄dq̄ declarat. 4° cōparat ⁊ vltio cōcludit ⁊ pꝫ. ¶ Cōsiderādū p̄ q̄ lꝫ supra dixerit. mēbra aūt ⁊ iuuamēta sensu ⁊ anathomia discernere dꝫ. tn̄ quedā scia de mēbris est preter sciam anathomie de qua medicus dꝫ īformari credēdo p̄hie nāli: ⁊ ista apparebit in cap'lo de mēbris. ¶ Cōsiderādū q̄ ille res d̄ q̄bus tractat medicus nō p̄bādo oīno sunt .7. ⁊ dicunt̄ .7. res nāles. s. el'nta cōpl'ones ⁊c̄. que dicunt̄ nāles: q̄ nobis magis ītrīsece ⁊ ad essentiā nr̄i p̄tinētes. sunt. n. cause māles vt el'nta hūores ⁊ mēbra: ⁊ cause formales vt compl'ones ⁊ virtutes: ⁊ finales vt opōnes. ⁊ quedā ex istis sunt efficiētes vt humores ⁊ spūs: ⁊ ideo p̄nt dici res nāles. Ea aūt de q̄bus determīat in vna p̄te 2ᵉ fen dicunt̄ res nō nāles que sunt sex: que dicunt̄ extrīsecus occurrentia. s. 6. res nō nāles dicte sint: vt dī cōiter: q̄ sunt īdifferentes: ad ꝯseruandū vt cū sunt cōmēsurate: ad faciēdū egrotari vt cū sunt distēperate. Nos aūt in fen 2ª hui⁹ hoc p̄telamus s̄m hoc: q̄ q̄daꝫ diuiserūt primā fen ⁊ sc̄daꝫ. ¶ Cōsiderādū q̄ el'ntuꝫ dꝫ hr̄e .5. ꝯditiones. s. q̄ sit corpus ad dr̄iaꝫ principioꝝ que nō sunt corpora vt mā ⁊ forma. 2° q̄ ex eo cōponat̄ res: q̄ aliq̄d est corp⁹ ex quo nihil cōponit̄ sicut celū. 3° q̄ componat̄ p̄ ad dr̄iaꝫ mēbroꝝ ꝯsil'iū. 4° q̄ remaneat virtual'r in mixto: ⁊ hoc ītellexit Aui. cū dixit cō mixtioñ. 5° q̄ sit indiuisibile in aliud sicut mixtū diuidit̄ in el'nta: q̄ tūc nō eēt el'ntuꝫ primū. ⁊ hoc dixit que in corpora. hec ē diffinitio Arist. 5. meta. tex. cō. 4. Elementū est ex quo aliq̄d cōponit̄. concordant huic diffinitiones Gal'. elementorum: ⁊ Isaac in lib° elementoꝝ. reliqua puerilia que hic dicuntur omittamus.

¶ **Medicus aūt physico credere dꝫ q̄ sunt q̄tuor elementa ⁊ nō plura: quoꝝ duo sunt leuia ⁊ duo grauia: leuia sunt ignis ⁊ aer: grauia terra ⁊ aqua.**

¶ Rōcinat̄ sufficiētiā el'ntoꝝ. dicit̄ p̄ ex qualitate que est p̄n^m motus localis. el'nta enī quedā leuia vel simpl'r vt ignis vel s̄ꝫ q̄d vt aer. q̄dā grauia simpl'r vt terra s̄m q̄d vt aqua. sc̄do ex qualitatibus que sunt principia motus alterationis. ex quatuor eniꝫ qualitatibus fiunt quatuor possibiles combinationes nam cōiūgitur calidum ⁊ siccum: vel calidum ⁊ humidum: vel fridūꝫ ⁊ siccū: vel frigidum ⁊ humidum: ⁊ sic quatuor sunt elementa.

¶ **Terra ē corp⁹ simplex cui⁹ loc⁹ nālis in medio toti⁹ existit in quo nāliter manet q̄eta ⁊ ad ip̄m cū ab eo separata fuerit nāliter mouet̄. Et hec q̄dē ei⁹ nālis grauitas existit. Cui⁹ q̄dē nā frida ē ⁊ sicca. Ipsa enī talis existit q̄ si dimissa fuerit: neq̄ꝫ altera res extrīseca eaꝫ ꝯuerterit: app̄ebit ex ea frigiditas sensibilis ⁊ siccitas. Ei⁹ v̄o eē in gn̄atis iuuamētū p̄stat ad retētionē faciendā ⁊ fixionē ⁊ ad ꝯseruandas figuras ⁊ formas.**

¶ Considera q̄ notificat terram ex loco in medio ⁊c̄. ex qualitate frigida ⁊ sicca q̄d probat: q̄ nisi alia res eaꝫ permutauerit sic apparet. tertio ex fine: q̄ facit ad retētionem ⁊ fixionem.

Dub^m p^m ¶ Dubitat̄. vtrū locus terre sit centrū mūdi. Videt̄ q̄ nō. centrum terre vel est p̄s terre: ⁊ tūc p̄s locabit totū. vel ē pūct⁹ imagiat⁹: ⁊ ille nō hꝫ v̄tutē locatiuā. ¶ Amplius tunc terra locabit aquā ⁊ aqua aerē ⁊ aer ignē. ¶ In ꝯriuꝫ Auic. ⁊ rō sua. Ille est loc⁹ nālis terre in quo q̄escit ⁊ ad quē mouet̄ cū est ex̄ illum. sed mediuꝫ totius mūdi est hmōi. s. cētrū terre. Sufficiat nobis q̄d dicit Cōmētator alchindi ca. de cētro terre est 2ᵘ loc⁹. s. terminās motū rei: ⁊ h̄ ē cētrū. ali⁹ ē loc⁹ ambiēs: ⁊ iste ē sup̄ficies ex̄ corp̄is ꝯtinentꝭ. i. sup̄ficies aque: exēplū ponit de triāgulo stāte cū angulo sup̄ plano. locus enī terminās est pūctus plani quē tāgit: sed loc⁹ ambiens est sup̄ficies corp̄is in quo est triāgulus ex h̄ soluit ꝯdictiōeꝫ inter 4^m phy. tex. cō. 42. vbi terra locatur in aqua ⁊ aq̄ in aere ⁊ aer in igne ⁊ ignis in celo ⁊ h̄ nō ampli⁹. ⁊ 4^m cōmēto. 34. ⁊ 2^m celi cōmento. 99. vbi terra locatur in centro.

Du^m 2^m ¶ Dubitat̄. vtrū formale loci terre sit in medio. ⁊ voco formale loci illud q̄d est p̄fectio terre: p̄p̄ q̄d terra mouet̄ deorsum sic̄ p̄p̄ finē ⁊ formā sibi. Vr̄ q̄ hoc sit in cētro: q̄ ad cētrū terre mouet̄: ⁊ ibi nāliter q̄escit: ⁊ a ꝯcauo aque recedit: ergo cētrū est talis locus ⁊ nō ꝯcauū aque. ꝯn̄a est nota ex dicto Cōmētatoris 4° celi ⁊ mūdi cōmēto. 22. vbi dicit: q̄ el'nta nō trāsmutantur ad loca illa nisi inquātū sunt sīl'ia ⁊ p̄fectiua: ⁊ generalius accipit̄. 4. phy. cō. 69. intētio igit̄ terre est sil'itudo ⁊ ꝯueniētia ad terrā q̄ mouet̄ versus cētrū: ⁊ per ꝯn̄s ibi ē formale loci. ¶ In ꝯriū ar. q̄ formale loci est aliq̄ qualitas p̄ quē locus ꝯuenit locato ⁊ ꝯseruat illud: sed talis q̄litas nō pōt eē in īdiuisibili mathe. sicut est cētrū: ergo erit in sup̄ficie aque. ¶ Rn̄dit Cōmentator alchindi in ca. de loco elemētoꝝ q̄ locus ad quē terra mouet̄ ē duplex. Unus ad quē mouet̄ s̄m q̄ terra. s. p̄ nāꝫ forme: ⁊ iste locus est sup̄ficies aque. Rō q̄ illuc mouet̄ terra p̄ nām sue forme vbi ꝯseruat̄. forma enī est qua q̄s ꝯseruat̄ ⁊ cōseruari appetit: sꝫ sup̄ficies aq̄ est hmōi. in ea enī cōseruat̄ terra. cui⁹ rō est: q̄ corp̄a nāliter sese locātia habēt nāl'r virtutes seinuicē ꝯseruātes. s. qua loc⁹ cōseruat locatū. loc⁹ enī est cōseruatiuus locati: vt p̄ de aīa cō. 4. vel. 4. phy. cō. 4. aq̄ aūt ⁊ terra sese locant. s. aq̄ terreā. ¶ Ampli⁹ ibi est formale. s. cōseruās terrā: vbi est qualitas que cōuenit terre: sꝫ in sup̄ficie aq̄ est h̄. s. friditas. App̄et igit̄ q̄ semp̄ sup̄ficies aque est cōseruans terrā ⁊ formale loci terre. Ali⁹ est locus ad quē terra mouet̄ per mām: ⁊ est hic locus deorsuꝫ. terra enī p̄p̄ multā mām ē grauis: ⁊ iō ꝯ appetitū sue forme mouet̄ ad cētruꝫ. ⁊ dicit Alchindi q̄ iste modus ē corrupt⁹: dat exēplū de vna q̄ nascit̄ in regione vna. vbi optīe ꝯseruat̄: sꝫ q̄ p̄p̄ multū calorē ē mobilis appetit⁹ vadit ad terrā vbi morit̄. Cōtra. si terra mouebat̄ deorsuꝫ p̄p̄ grauitatē: q̄ nō p̄p̄ mām. tenet ꝯn̄tia: q̄ grauitas est p̄n^m formale grauib⁹ ⁊ leuitas leuib⁹: vt Cōmētator. 4. celi ⁊ mūdi. cōmēto p̄. ⁊ reducitur ad s̄baꝫ: vt Cōmentator. 2. de aīa cōmēto. 2. al'. 4. celi cōmēto. 4. ¶ Amplius ignis eēt alicuius grauitatis: q̄ alicuius māe. ¶ Amplius motus qui semp̄ cōcomitat̄ terrā sicut ītētū ab ea videt̄ eē p̄p̄ aliquā p̄fectionē acq̄rēdā: ⁊ nō p̄p̄ corruptionē: sꝫ mot⁹ d̄orsū est hmōi: ⁊ tūc difficultat̄ rō: sed in cētro nulla videt̄ eē rō perfectiua: neq̄ videt̄ ibi eē virt⁹ corruptiua: igit̄ ad centrū nō mouet̄ nec appetitu forme nec materie. ¶ Ampli⁹ mirabile est q̄ hic sit mot⁹ a forma ⁊ nūq̄ sit īuētus. semp̄ enī terra ad centrū tendit. ¶ Dicamus igit̄ q̄d al's dixim⁹. s. q̄ virt⁹ siue q̄litas cōseruatiua locati est in duplici s̄bto: vt in s̄bto q̄d est corpus ambiens: ⁊ hec virt⁹ ē efficiēs: ⁊ in s̄bto q̄d est ip̄m corp⁹ q̄d cōseruat̄: ⁊ h̄ ē qua īmediate cōseruat̄: ex^m ego sum in aere cal'itas solis qua conseruor effectiua ē in aere v̄tute solis: sꝫ cal'itas formali⁹ vel īmediatius cōseruās ē in meipso. ¶ Dicam⁹ igit̄ q̄ aqua recipit lumē ⁊ modū qualitatis a celo quo p̄ducit in terrā lucē siue cal'itatē: q̄ conseruat̄ īmediate: ⁊ istā qualitatē q̄ est forma terre: terra recipit tāto magis quāto mag̃ appropiquat ad cētrū: ⁊ h̄ q̄ ex ordīe partiū vniuersi terra hꝫ h̄ q̄ magis p̄ficit̄ quanto magis mouet̄ ad cētrū ⁊ ignis quāto magis mouet̄ ad celū. cū q̄ dī q̄ sup̄ficies aque ē loc⁹ ꝯseruatiuus terre ītelligit̄ q̄ est īmediatū q̄ causat ī terrā q̄litatē celestē circa quā ꝯseruat̄ in eē: ⁊ est aq̄ tale mediuꝫ q̄d si ignis circuiret terrā celū nō posset eo mediāte ꝯseruare terrā. virt⁹ enī que dat̄ a celo terre mediāte aq̄ req̄rit nō solū agens celū: sed h̄ mediū īmediatū terre. s. aq̄: ⁊ iō aq̄ est loc⁹ nālis terre. ⁊ q̄ quāto magis elōgat̄ terra ab aq̄ tāto mag̃ recipit̄ hec perfectio in terrā. ē locus terre ad quē mouet̄ cētrū vt magis terra p̄ficiat̄: exēplū de ferro fugiēte a magnete. fugit enī q̄ quāto plus fugit tāto p̄ficit̄ vsq̄ ad certū spatiū. ⁊ ex hoc app̄et q̄ aliq̄d patiēs magis distās mag̃ trāsmutat̄ ab agēte. ⁊ app̄et: q̄ velocius mouent̄ grauia q̄n magis appropinquāt īferi⁹. nō enī est nisi p̄p̄ istā cām. s. q̄ magis p̄ficiunt̄ ⁊ nō est tota cā maior īpulsio aeris vt al's diximus. ¶ Ex q̄bus app̄et sol'o ad q̄ōnē cū q̄rit̄ vbi sit formale loci terre. d̄ōm q̄ nō est in cētro sꝫ in terra. solue ⁊ cōseq̄t̄ istud est tāta distātia ⁊ dico hoc: q̄ si tota terra eēt in celo p̄tes terre nō mouerent̄ ad illam: īmo deorsuꝫ vt dicit Arist. 4. celi. ⁊ Cōmētator. 22. cōmēto. hic cōsidera multa contraria cessant.

¶ Dubitat̄ aūt q̄uo terra faciat ad retētionē ⁊ fixionē dī: q̄ nō appetit moueri a medio: siccut appetit siccū hoc puta igneū: ⁊ ideo siccum terre retinet elemēta alia in mixtiōe: ⁊ p̄p̄ hoc in mixtis abūdat terra. ⁊ cū dī q̄ est puluerizabile dicit q̄ per admixtionē aque cū ipso fit cōtinuū: ⁊ ideo terra ab aqua recipit cōtinuationem: sed aqua ⁊ terra recipit fixionē. Tu tamē cōsidera q̄ continuitas terre ab aq̄ est extrinseca. terra enī cōtinuitatē hꝫ intrinsecā seipsa sine sua quātitate. dī ēt q̄ dixit figuras ⁊ formas p̄p̄ formas aīatoꝝ ⁊ inaīatoꝝ: vel p̄pter artificiales ⁊ nāles. Dub^m 3^m

¶ **Aqua aūt est corpus simplex cui⁹ nālis locus est: vt sit circūdans terrā: ⁊ circūdata ab aere cū in suis sitib⁹ nālib⁹ p̄máserit. Et hec q̄dē est ei⁹ grauitas cōparatiua: que**

ua: q̄ frida ē ⁊ hūida. s. ei⁹ nā tal' existit: ꝙ si dimissa fuerit sic ē est: neqȝ vlla cā extriseca ei ꝯ̄ria fuerit: apparebit ex ea friditas sensibil' ⁊ dispō q̄ est humiditas.

¶ Hic notificat aquā ⁊ postq̄ dixit genus dicit p̄mū locū ei⁹: ⁊ ꝓbat scḋo qualitatē eius. tertio vtilitates q̄s facit in mixtione.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Dubitat̄ si aq̄ circūdat terrā nullus eēt locus habitabilis. / In hoc est opio Cāpani dicētis ꝙ aq̄ nō est cōcentrica terre. q̄uo eiȝ totā terrā coopiret. nā pone ꝙ vna ps aq̄ deprimat̄: tunc ab alia pte eleuabit̄ versus celū. ⁊ sic ergo descēdet ⁊ replebit locuȝ q̄uo tu dicis discooptū: opȝ igit̄ ꝙ aqua sit excētrica terre: ⁊ ideo ps eius. s. terra remanet discoopta. / Ant. dicit ꝯ̄: q: Auer. ponit. 12. meta. 45. cōmēto ꝙ toti⁹ mūdi est vnū centrū: ⁊ iō grauia ad locū vnū mouent̄. ⁊ alia argumēta adducit de qb⁹ nō curam⁹. / Alia est opi. cōis ꝙ ex diuina ꝓuidētia pp vitā aīaliū respirātiuȝ terra est discooperta que nāliter deberet eē coopta aqua. / Cōciliator vō dr̄ia 13ᵃ dicit. ꝙ h̄ est pp tres causas. Una pp q̄sdam stellas in quibusdā imagib⁹ celi stātes in septētrione ēt cōpescūt mare occeanū vt nō cooperiat terrā. ⁊ dicit hic Guil'. ꝙ nō est icōueniēs ex nā celesti sit aliqd hic īferius qḋ nō est de nā eius in qua reperit̄ sicut fluxus ⁊ refluxus maris nō est de nā aque: q: oīs aq̄ haberet: sed est de nā lune faciētis fluere in aere. i. aq̄ maris. / Secūda cā est porosa siue cauernosa: vt Arist. ꝓblema. 23. ꝓblemate. cū assignat cām: quare est ꝙ serenitate existēte in mari: q: nō existente procella naues q̄nq̄ deglutiūtur ⁊ pereunt: ⁊ vna causa est terre cauernositas ex inclusione: ergo aqua in cauernositate terre pars terre discooperitur. / Tertia causa est: q: dicit Cōciliator ꝙ terra eleuata est in septētriōe: ⁊ ōndit hic ex Ar. 2ᵒ metheoro. q vult ꝙ mare illius ptis ex hoc fluit p reliq̄ maria.

¶ Et ipsa qdē est eius gñatio in creatione sua q̄ reddit eā aptā ad spargēdū ⁊ extēdendū ꝓ q̄libet re q̄ūis sit pauca. Et recipit oēȝ figurā que ē: ȝ nō retinet. Cuius eē in gñatis iuuamētū p̄stat ad figurādas formas: q̄s in suis diuisiōib⁹ aliq figurare volūt ⁊ ad figurandū ⁊ ad lineādū ⁊ tēperādū. Humidum eniȝ lȝ cito formas figurales amittat: cito tñ eas recipit sicut siccuȝ: lȝ eas duriter suscipiat: duriter tñ retinet eas. Cūq̄ humidū ⁊ siccum se adinuicem tēperauerint: adipiscet̄ siccū ab humido vt cito suscipiat tēsioneȝ ⁊ facile figurare possit ⁊ acquiret humiduȝ a sicco: vt retineat firmiter qḋ in eo accidit ex certificatiōe ⁊ equatione. Et ꝓpter humidum ꝓhibetur siccum a sua separatione: ⁊ propter siccum prohibetur humiduȝ a sua fluxibilitate.

¶ Specialr̄ ostēdit quid cōsequit̄ aque per humiditatē. notū eniȝ est ꝙ per frigiditatē infrigdat ⁊ dicit ꝙ ipsa gñatio eius. s. humiditas in creatiōe sue. s. aque est que reddit. i. aqua p hūiditatē hȝ aptitudinē sparsionis ⁊ extēsionis pro qualibet re: q̄ūis sit pauca. s. res spargēs ⁊ extēdēs. q. d. debile agēs spargit aquā ⁊ extendit. Dicit aūt eius gñatio. q: Aui. cū imaginat⁹ est qualitatē ī sbto ꝙ subiectū ex natura ꝓcedit ante vidit ꝙ qualitates nō proprie creant̄: sed subta que ex nihilo facta sunt ⁊ accidētia facta sūt in subiectis. (Cuius eē.) ¶ Considera hic ꝙ aqua pp sui humiditatem plura facit iuuamēta in mixtione q̄ per frigiditatē. friditate enī tēperat calidū: sed humiditate facit aptitudinē receptiōis formarum nāliū ⁊ figurarum artificialium ⁊ nāliū: ⁊ ideo referens ad artificialia dixit figurādas quas ⁊c̄. vel totuȝ qḋ dixit refert̄ ad artificiales formas. ⁊ tūc si ergo de nālib⁹ cū dicit ad figurādū ⁊ lineādū ⁊c̄. ⁊ tēperādū. s. terreū ⁊ siccū. hūidū enī ⁊c̄. Et cōsidera ꝙ ista fac̄ aqua p hūidū māle corpulētū dcm̄ ꝙ est aptū teneri ⁊ ībibitū terreo sicco ⁊ nō exit ex̄ sic hūidū fac̄ aereū. (Cūq̄.) q: humidū ꝓprio termino. i. seipso nō bñ est terminabile: sed termino alieno: q: termino sicci ⁊ siccū suo termīo ē bñ terminabile ⁊ nō bñ alieno: q: nō est alij cōfigurabile: iō siccū largit̄ hūido ⁊ humidū sicco. ẜm ꝙ Aui. dicit. ex certificatiōe āt ⁊c̄. intelligit forme inductionē ēt de cōfuso facit certū ⁊ determinatū ad vnū: ⁊ ideo vocat̄ certificatio ⁊ eq̄tio: ⁊ ē vocabulū quo Aui. vtit̄ in p̄ᵒ phi.

¶ Aer anteȝ est corpus simplex cuius naturalis locus est: vt sit super aquam ⁊ sub igne. hec etiam est eius leuitas comparatiua. Ipsius enī natura calida est ⁊ humida ẜm regulam quaȝ diximus. Cuius quidem eē in generatis iuuat vt rarificentur ⁊ alleuientur ⁊ subtilientur: ⁊ ad superiora eleuentur.

¶ Considerādum notificat aerem sicut alia elementa per sui locū. / Scḋo per sui qualitates (ẜm regulā quā diximus:) q: si dimittatur ⁊ nullatenus euȝ res alia impediat erit calidus ⁊ humidus: cum hoc tamē potest tēperare calidū cordis nostri: q: in eo ē calor qui est in igne quo excedit aereȝ in caliditate. / Tertio ponit vtilitatem aeris in mixtione: q: rarificat porosando mixtū subtiliatur per sui sbam subtilem: alleuiat q: leuitatem dat cū sit leuis comparatiue. leuitatem autē sequitur ascendere superius.

¶ Ignis vō est corpus simplex cuius naturalis locus super omnes elementarias existit partes qui est concaua celi superficies: ipse nāq̄ȝ ad celuȝ peruenit. Et hec quidem est eius leuitas absoluta: cuius natura calida est ⁊ sicca: ⁊ eius esse in generatis prestat iuuamentum vt maturet ⁊ subtiliet ⁊ permisceat: ⁊ vt eius penetratione currat per ea sub̄a aerea: ⁊ vt duoꝝ elemētoruȝ grauiū frigidoꝝ purā frigiditatē frangat: ⁊ vt de elemētaria ꝓprietate ad complexionalitatē redeant.

¶ Dubitat̄ si locus nālis ignis est cōcaua celi superficies q̄r nō lucet. / Dōm vt dicit Auic. in 5ᵒ primi canticoꝝ cōmēto. 15. ignis q est hic differt ab igne qui est in cōcauo celi: q: iste ignis est causa corruptionis: ⁊ nō est causa gñationis: sed ille ignis est cā essentie mixtoꝝ ⁊ gñationis eoꝝ: vñ statim post ꝙ de ꝓprietate huius. s. ignis elemēta veniunt ad cōplexionalitatem. Scḋo. q: iste ignis hȝ calorē. s. luciduȝ siue lucē: q: caliditas hec. s. huius ignis hic existentis est in mā terrestri dispersa nō rara. vnde videmus ꝙ hic ignis q est flāma nō est diaphanus. ignis autē superior pp eius vltimam sui raritatem nō comburit. Et signū in hoc est: q: aquauita que fit de vino cōuersa in flāmam stans in manu non comburit manum sicut facit flāma aliarum rerū: ⁊ non videt̄ esse nisi ꝓpter raritatem suam. cū ergo ignis superior extendat̄ valde in raritate non calefaciet: ⁊ tūc est speculandū q̄uo agit in mixtione: ⁊ q̄uo fit ex eo nouum mixtū qḋ non spectat hic dicere.

Dubᵐ 5ᵐ

¶ (Cuius nā.) / Dubitat̄ quare nō dixit ẜm regulā quā diximus. dicunt q: ille ignis nō potest alterari vt existens in natura calidus fiat frigidus: ⁊ sine dubio non sic accidit deceptio in qualitatibus ignis: sicut aliorum elementorum.

Dubiū 6ᵐ

¶ Sȝ tunc est dubiū. Si ignis non sit frigidus q̄uo corrūpit̄ ab aq̄. Itē q̄uo scimus nos de suo calore si ille ignis pp sui raritatē non calefacit. Et iō dicūt alij ꝙ de qualitate sup̄ioris ignis exn̄tis puri nō possemus iudicare per tactū. ⁊ ideo Aui. nō dixit de h̄ ẜm regulā ⁊c̄. sed arguimus qḋdā corpus eē calidū ⁊ siccū pp sufficiētē diuisionē illius: ȝ ignis caliditas nunq̄ repn̄tat̄ tactui nisi qñ coniūgit̄ elm̄tis dep̄ssorib⁹: ⁊ iō ignis qui īciperet fieri terra vel aq̄ appareret calidus: ⁊ in sui simplicitate nō sentiret̄ calidus: ⁊ ẜȝ hoc primū oīum calidoꝝ sensibilium est calidū non sensibile: ⁊ ista dicunt̄ hic. (Et eius eē.) ¶ Cōsiderandū ꝙ Antonius hoc mō imaginat̄ ignem facere has opōnes. Naȝ ex igne ⁊ alijs elm̄tis fit qḋdā mixtum īperfectum qḋ est qḋdam corpus vaporosum in quo est plus de igne q̄ de aliquo elm̄to: ⁊ nos tenemus hoc corpus vaporosum habere virtutē a calore celi ⁊ stellaꝝ: ⁊ hoc est qḋ generat vnūqḋq̄ mixtum. / Nos autē dicamus ꝙ qcqd sit: agēs īmediatum est in gñatione mixtoꝝ inaīatoꝝ quale est agens in generatione aīatoꝝ: ⁊ semen facit virtute caloris ignei hos effect⁹. maturat. i. digerit. mixtū enī per digōnē fit cū fiet perficiēdū humidū a calido. subtiliat. pȝ. ꝑmiscet humidū cū sicco q: sic digeret: ⁊ q: ignis est subtilior aere ꝓfundat̄ magis ⁊ sepat ptes grossoꝝ elementoꝝ ⁊ facit aeri viā: ⁊ iō dicit currat ⁊c̄. ad cōpl'onē redeant. elemēta enim nō mutarent nec facerēt cōplexionē nisi miscerentur ⁊ ad hanc mixtionē facit ignis: vnde quāuis ignis sit mā mixti: tñ cum hoc est motiuus ⁊ cōmixtiuus: ⁊ vltra hoc est instr̄m caloris celestis ⁊ virtute illius agit actiōes diuersas ⁊ terminatas. pōt igitur intelligi de elemētis. i. ignis qui est elemētū fac̄ venire elm̄ta ad cōpl'onē: tñ vt dixim⁹ nō facit īquātū ignis. alio mō ly de. dicit enī a quo. i. elm̄ta recedūt ab eē elm̄tari ⁊ miscentur.

Dubᵐ 7ᵐ

¶ Duo aūt grauia plus iuuāt ad mēbroꝝ generationē ⁊ eorum quietem. Et duo leuia plus iuuant ad generationem spirituū ⁊ motionem eoꝝ ⁊ ad mouēda mēbra: lȝ motor nō sit nisi aīa. hec sunt elementa.

¶ Cōparāt elm̄ta grauia ⁊ leuia: ⁊ q: in mēbris abūdat terra ⁊ aq̄: quātum inde mēbra sunt corpora grauia ⁊ corpulēta appȝ ꝙ ter-

ra ⁊ aqua faciũt ad mẽbroꝝ gñationẽ: ⁊ q2 cuȝ hec mẽbra nõ sunt sic mobilia vt spũs: imo respectu eoꝝ quiescentia respectu aeris ⁊ ignis faciunt ad quietẽ membroꝝ ⁊ spũs aliter se hñt vt appꝫ: ideo duo leuia plus faciunt ad spirituũ gñationem ⁊ motionez in se ⁊ motũ mẽbroꝝ: lȝ mouens. s. principale nõ sit nisi anima.

Dub. 8m ❡ Circa ꝓdicta in caplo oẽs dubitant. pmo vtrũ grauitas terre sit absoluta. Videtꝛ ꝙ nõ. q2 reperitꝛ res grauioꝛ terra sicut plũbũ: sic ponit Auer. in trac. de tyriaca. ⁊ simili argu. ꝓbatꝛ ꝙ friditas aq̃ nõ sit absolute friditas. i. intẽsioꝛ que sit: q2 reperitꝛ mixtũ qð magis infrigidat q̃ aqua sicut psiliũ opiũ ⁊ glacies: ⁊ sic ꝓbo de igne qð nõ sit calidius: q2 ferruȝ ignitum comburit ⁊ calefacit plus q̃ ignis elemẽtũ. ⁋ Amplius si iste qualitates essent prime ⁊ absolute ĩ aliquo elnto: sicut grauitas in terra: ⁊ siccitas ⁊ leuitas ĩ igne ⁊ caliditas: seqtur ꝙ qbuscũq3 reperientꝛ iste qualitates in minori gradu reperirentꝛ per participationez eius nãe qð est in gradu perfectioꝛi: sicut dicimus ꝙ oĩa calida sunt cal'a ꝑticipatione primi cal'i. Dicũt ꝙ grauitas terre ẽ absoluta. i. pª ⁊ maioꝛ q̃ sit. rõ q2 simpl'r tẽdit ad deorsuȝ. s. ad cẽtrũ: ẽt oĩa sꝫ grauia ꝑticipatiõe terre. ❡ Ad arg. de plũbo dicũt ꝙ plũbũ est grauius terra: q2 hȝ plures partes terre q̃ terra sub eadẽ mẽsura: in plũbo nõ oẽs ꝑtes sunt terra: q2 sunt ibi alia elnta: sed sub mensura terre date oẽs ꝑtes existentes sunt terra: q2 nõ sunt ibi alia elnta: tñ partes terre in plũbo sunt magis dense. sed hoc videtꝛ mirabile ꝙ terra sit dẽsioꝛ aliquid nõ existẽs terra: sicut ꝙ aliqd sit rarius q̃ ignis. Auer. ãt in trac. de tyriaca dicit. ꝙ in cõposito potest reperiri maioꝛ virtus q̃ sit in singulari cõponente sicut maioꝛ grauitas in plũbo q̃ sit in terra: sicut maioꝛ virtus in tyriaca q̃ ĩ simplici ex quo sit: ⁊ tunc est dicere ꝙ grauitas terre non dicitꝛ prima grauitas: nisi q2 est principiuȝ aliȷs: ⁊ sic est prima in virtute nõ in forma a qua ꝓueniat maioꝛ effectus grauitationis. i. descẽsionis. ❡ Ad 2m argumentũ dicẽduȝ ꝙ ignis est absolute ⁊ sũme calidioꝛ ⁊ aqua summe frida. s. in virtute ⁊ primitate sicut dicimus de grauitate. ⁊ rõ est: q2 iste qualitates primo reperiuntꝛ in aliquo: sed hoc non põt dari nisi ꝙ aliqð elementũ de corporibus generabilib9 ⁊ corruptibilibus. ❡ Ad argumẽtũ de glacie ⁊ psilio dicũt ꝙ ista stant sil'r: ꝺ est calidius isto vel frigidius isto: ⁊ tamẽ minus calefacit vel minus infrigidat. Glacies eni plus ĩfrigidat q̃ aqua ⁊ sil'r psiliuȝ: nõ q2 sit plus frigida: sed ꝑꝑ densitatẽ materie que facit ad actiõeȝ: ⁊ sil'r de igne. ⁊ ideo videmus celũ per partẽ densaȝ plus calefacere vt per solẽ: sil'r glacies ⁊ psilium plus adheret ⁊ plus applicatꝛ mẽbro q̃ aqua: que statim elabitꝛ a mẽbro: ergo plus aget glacies ⁊ psiliũ infrigidãdo q̃ facit aqua. ⁊ hãc cãm dat Jsaac in libro elemẽtoꝝ. penultimo cap. ❡ Ad 3m argumẽtũ. qdã dixerũt ꝙ grauitas aque que est mĩoꝛ q̃ grauitas terre: ⁊ sil'r oĩs qualitas remissa in elemẽto ⁊ parata ad qualitatẽ intẽsaȝ differt ab illa specie: vnde apud istos calidũ aeris ⁊ calidũ ignis differunt spẽ: ⁊ sic de aliȷs. ⁊ addũt ꝙ q̃uis specie differãt: habẽt eni ordinẽ dependentie: q2 caloꝛ aeris nõ esset nisi ignis eẽt caloꝛ: sicut etiaȝ dicim9 ꝙ non esset coloꝛ nisi essent primo qualitates: ⁊ dꝛ hoc via exempli. Aliȷ dicũt ꝙ caliditas ignis ⁊ caliditas aeris differãt ꝺm magis et minus. Et cũ dꝛ tũc aer esset calidus virtute ignis. ⁋ Rñdẽt ꝙ verum est virtute. i. caliditate que ĩtrinsece reperitꝛ in igne. ꝙ tamẽ aliqua ꝑs ignis vel ꝺ'alis forme ignis reperiatꝛ in aere: hoc nõ est veꝝ. ⁊ eodem mõ dicũt eẽ de grauitate aque que est mĩoꝛ grauitate terre: tñ est facta per ꝑticipationẽ terre remittẽte alio elemẽto terre grauitatẽ in aqua: q2 tũc aqua eẽt facta ex duob9 elemẽtis. ⁊ vꝛ ꝙ hoc sensit Cõmẽta. 4° celi ⁊ mũdi cõmẽ. 26. Antonius aũt hoc ĩtellexit cum dixit. grauitas aque est cõparatiue nõ per admixtionẽ contrarioꝝ: sed cõparatiue: q2 aqua est grauioꝛ aere respectu ignis. possumus idẽ ĩtelligere cõparatiue. s. ad pmã q̃litatẽ: ⁊ sic ĩtelligẽdũ de oĩ q̃litate mĩoꝛi ĩ elnto cõpata ad ma.

Dub. 9m ❡ Dubitatꝛ. vtrũ aer sit grauis vel leuis ĩ sua sphera. Vꝛ ꝙ grauis per Arist. ꝓble. 21. 17. ꝓble. vbi dicit. aer nil facit leuis. habȝ enim grauitatẽ aer in aere: ⁊ ideo vult ꝙ pasta que fit ex faria ⁊ aq̃ sit leuioꝛ q̃ qðlibet illoꝝ non ꝑꝑ aeris inclusionẽ: q2 ex hoc eẽt grauioꝛ: sed est ꝑꝑ exclusionẽ qua pertinet aque in motu cõmixtõis. ⁋ Jtẽ 4° celi ⁊ mũdi idem vult Aristo. ⁊ Cõmẽ. tex. ⁊ cõ. 30. ⁊ dat signum: q2 plũbeolum ligni velocius descẽdit in aere q̃ plũbeolũ plumbi: nõ autẽ in aqua. ⁋ Jn ꝯrium Aui. cũ dicit vt alleuietꝛ ⁊c. ⁊ Arist. ꝓblematũ. 25. 12. ꝓble. vbi dicit. Aer sursum fertꝛ. signuȝ inflati vtres: q2 sursum ferũt. vꝛ ꝙ nõ hȝ aliquã istaꝝ tm̃: q2 aer cũ grauib9 est grauis ⁊ cum leuibus leuis: vt. 3. celi ⁊ mũdi cõmẽ. 28. Cõius dꝛ ꝙ aer in sua sphera hȝ grauitatẽ: ⁊ hoc declarat dictuȝ de plumbeolo: ⁊ q2 aer facilis facilius mouetꝛ ad locuȝ aq̃ q̃ ad locum ignis: vt. 4. celi ⁊ mũdi cõmẽ. 39. hic que declaratꝛ: q2 inflati vtres plus põderant. ẽt vox de sursuȝ in deorsuȝ plus auditꝛ q̃ in deorsuȝ in sursuȝ: ⁊ hoc ꝑꝑ grauitatẽ aeris moti in voce: vt intelligitꝛ ab Aristo. ꝓble. 11. 45. ꝓble. ⁋ Ad Auic. dõm ꝙ intelligit alleuiatur respectu aque. ⁋ Ad argu. dõm ꝺm quosdã ꝙ nõ loqtur ꝓprie: sed alioꝝ snĩa: vel dõm ꝙ dixit illð ꝺm ꝙ apparuit: tñ alið est veritas. ⁋ Ad aliud dõm vt dixit Cõmẽtatoꝛ 3° celi ⁊ mũdi. cõmẽto. 28. Grauitas aũt ⁊ leuitas quas hȝ. s. aer in suis locis nõ est nisi velocitas mot9 ad ĩferius ad supi9 ab eo ꝙ facit violẽtiam.

Dub. 10m ❡ Dubitatꝛ an aqua sit humidioꝛ aere. Vꝛ ꝙ sic humiditate grossa corpulenta. aer aũt est humidioꝛ humiditate subtili substãtiali.

Dub. 11m ❡ Dubitant etiã an terra sit frigidioꝛ aqua ⁊ dicunt ꝙ frigiditate per priuationẽ caloris celestis terra est frigidioꝛ. sed positiua frigiditate aq̃ est frigidioꝛ. ⁊ multa alia scribũt que omittimus.

❡ Doctrine tertie de complexionibus. Cap. pm.

Complexio est qualitas que ex actiõe adinuicem ⁊ passione contrariarum qualitatuȝ in elementis inuẽtarum ꝓuenit: quoꝝ partes ad tantã paruitateȝ redacte sunt: vt cuiusq3 eaꝝ plurimũ ꝯtigat: pl'in alterius.

❡ Post diſtõnem de elemẽtis dicit de cõpl'onibus: q2 fit ex qualitatib9 elntoꝝ. Et pº de cõpl'one determinat in abstracto magꝭ siue absolute siue in gñali. Scðo magis in ꝯcreto siue ꝯhẽdo siue magis spãli. scða ibi (Dico ꝙ deus.) Jn fine aũt cap. de etatib9 excusat se: ⁊ põt dici pars tertia. Pria in duas. pº ponit diffi. cõpl'onis. scðo ponit diuisionẽ. ⁊ in fine capl'i cõcludit siue ponit finẽ: 2ª ibi. (Et illud est.) Prima in duas. pº ponit diffi. scðo decl'at. scða ibi. (Cũ eni.) ❡ Cõsiderandũ ꝙ cõpl'o nõ est vere mixtio: sed cõpositio vere est mixtio: q2 mixtio est corpoꝝ: sed cõpl'o est qualitas ⁊ illamet res que dꝛ cõpl'o: q2 forma ex qualitate facta dꝛ caloꝛ naturalis inquãtũ vincit ibi caliditas: ⁊ ideo in libello de rigore ca. 6. dicit Gal'. ꝙ ex calido ⁊ frido sicco ⁊ humido est mixtio caloris nãlis: ⁊ hec eadẽ cõpl'o in certa mensura est sanitas in cõpl'one. ❡ Cõsiderãdũ 2° ex actione ⁊c. q2 ex transmutatione qualitatuȝ fit cõpl'o sicut ex transmutatione in sub'a elntoꝝ fit substantialis forma. ❡ Cõsiderandũ 3° quoꝝ partes: q2 per diuisionẽ ad partes paruas actio ⁊ passio melius fit cũ agẽs magis intrinsece attigat passum. ❡ Cõsiderandũ 4° plurimũ vel minimũ: dixit ergo plurimũ: q2 nõ qðlibet minimũ formale cuiuslibet el'nti põt tãgere vl' tangi a quolibet minimo formali alterius el'nti. rõ est q2 el'ntum aliqð vt terra ⁊ aqua est in maioꝛi quãtitate molis q̃ ignis in generatione mixtoꝝ: ⁊ ideo ad plura minima diuiditꝛ terra ⁊ aq̃ q̃ ignis: ergo nõ qðlibet minimũ tãgit ⁊ tãgitꝛ: sed plurimũ q2 plurima minima. saluatꝛ aũt l'ra que dicit minimũ: q2 ꝯtactu virtuali q extẽditꝛ ꝑ actionẽ in cõtactu qðcũq3 minimũ vnius el'nti tam formale q̃ mãle ab alio tangatꝛ. i. trãsmutetꝛ. vnum eni minimuȝ formale ignis positum iuxta duo formalia aque potest dici ꝙ tanguntur illa inquantum agit super illa tota.

Dub. pm ❡ Hic essent dubitationes derelicte a phõ. Prima an mãe q̃ erãt sub formis elntoꝝ cũ sunt forma mixti iuxta ponantꝛ: ita ꝙ homo possit imaginari a pũcto huius mixti ad istũ sit mã que fuit sꝺ forma aque: ⁊ sic sub forma ignis: ⁊ ab isto pũcto imaginato ad istuȝ sit materia que fuit sub forma aque ⁊ sic de aliȷs. Ego enim credo ꝙ sic: ⁊ in hoc. s. ꝑꝑ hoc saluo difformitatem omnis mixti.

Dub. 2m ❡ Scða dubitatio est: qd est illud ex quo ille qualitates vniuntꝛ in formã vnã cõpl'onalẽ. Cã aũt dubitationis est: naȝ calidũ ⁊ friduȝ elntoꝝ sunt sicut mã cõpl'onis mixti: ⁊ cõpl'o mixti est aliqua res que nõ est aliqd illoꝝ. Per istã dubitationẽ dicũt qdã ꝙ nũq3 fieret vna cõpl'o nisi daretꝛ agens ab extra: cuius virtute actiua vna sit illa vna cõpl'o ex qualitatib9 pluribus. Cã aũt alia dubitandi in hoc est. nã si calidũ aeris ⁊ ignis est vni9 spẽi: ⁊ sic de aliȷs est q̃rẽdũ: quare ex concursu q̃tuoꝛ el'ntoꝝ resultat cõpl'o vna ⁊ actione ignis in aquã nõ resultat vna cõpl'o ĩter caliduȝ ⁊ fridũ. cũ aũt aq̃ sit ignis in tota trãsmutatiõe trãsit ꝑ oẽȝ ꝑtẽ caliditatis ⁊ friditatis: ⁊ ꝑ totã latitudinẽ istaꝝ qualitatũ: ⁊ ꝑ ꝯñs trãsit ꝑ taleȝ friditatẽ qualis ẽ friditas terre: ⁊ ꝑ talẽ cal'itatẽ q̃lis ẽ cal'itas aeris: & deberet posse fieri in aqua cõpl'o ĩter calidũ ⁊ fridũ talis qualis est cõpl'o mixti alicui9. ⁊ si subtil'r consideras poteris ꝓbare ꝙ in ipsa aqua solo igne agẽte poterit fieri talis siccitas qualis ẽ aliq̃ pars siccitatꝭ. s. qualitatis sicce que est in terra: ⁊ aliqua ꝑs humiditatis ĩuenitꝛ in hac trãsmutatiõe que est talis qualis est aliq̃ ꝑs humiditatis repte in aere: & in tota cõpl'o mixti fieri põt: ⁊ q2 cõplexio ꝓparat ad formã ex aqua ⁊ igne poterit fieri veꝝ mixtuȝ. ⁊ qui tȝ ꝙ qualitates differãt ĩ spẽ. s. calidũ ignis ⁊ calidũ aeris leuiter soluit rõnẽ. q aũt tȝ ꝙ differũt ꝺȝ magis ⁊ min9 difficulter soluit. dicet tñ ꝙ lȝ sit mãle cõpl'onis. s. qualitates: tñ nõ est agens. s. mixtũ qð dat formã ⁊ vniat illas qualitates: ⁊ tunc dꝛ ꝯ: pone ꝙ qðdã mixtũ tãgat ab vna ꝑte totã istã aquã ignis trãsmutat: ⁊ pone ꝙ nihil agat in aqua vsq3 ad tꝑs vel istãs in quo aqua hȝ proportionẽ

portionē ꝓtiū istaꝝ qualitatū que pñt vniri in aliā formā isti⁹ mixti: ⁊ tūc agēs agat: ergo fiet mixtum: dimitto alijs.

Dubm 3m ¶ Dubitat̄ cōiter pro medicis vtrū cōpl'o sit s̄ba. Gal'. eni in lib°. I. de vtilitate ꝓtiū. 9. ca. ⁊ ꝑ de iuuamētis mēbroꝝ. 2. cap̄. ⁊ in lib. de secretis ca. 1. ponit cōpl'onē eē s̄baꝫ mēbroꝝ cōsil'iuꝫ. ⁊ Haly. trac. 2. cōmē. 8. dicit. ꝙ cōplexio est s̄ba virtutis. ¶ In ꝯriū Auic. dr̄ q̊sdā dixisse ꝙ cōplexio cōparata mēbro est p̄n^m actionis ⁊ est accidens ⁊ cōparata oꝑationi est s̄ba. sed isti ignorāt ꝙ illi ⁊ vni accidens nō est alterius s̄ba: vt. 5. physi. 10. cōmēto. ⁊. 8. meta. cōmē. 5. ¶ Dōm igit̄ ꝙ cōplexio ē accñs: q2 sit ex accñtib⁹. Sed Gal'. vocauit cōpl'onē s̄baꝫ iꝓprie sic dicimus de reb⁹ multum itēsis ⁊ appropriatis alicui ꝙ sūt de s̄ba illi⁹ rei. cōpl'o aūt est res a qua pendēt nr̄e oꝑōnes: vñ oīum mēbroꝝ oꝑōnes ad cōpl'onē reducūtur sicut ad principale instr̄m virtutis vel aīe. Gal'. in ꝑdictis locis intellexit ⁊ in septimo tera. 3. cap̄. ⁊ ꝑmo de accñti ⁊ morbo. ca. 1.

¶ Cū eni adīuicē agūt ⁊ patiunt̄ suis virtutib⁹: accidit in eaꝝ sūma qualitas in toto eaꝝ sīl'is que est cōpl'o.

¶ Dicit Bartholomeus ꝙ Aui. ponit hic vnam aliā diffōnē complexionis que sumit̄ ab ipsa essentia cōplexionis. Et dicit ꝙ complexio est qualitas sīl'is in toto mixto. diffi. autē quā primo dedit de cōpl'one sumit̄ a mō ꝓuētus cōpl'onis. cā aūt qua dic̄ ꝙ hic ponit diffōnē ⁊ nō decl'ationē est: q2 tūc Auic. ꝯdiceret sibi: q2 supra dixit ꝙ medicus nō dꝫ decl'are sua p̄n^a. ¶ Nos dicam⁹ ꝙ Aui. declarat diffōnē: nō tñ vtit̄ vijs ꝓbatiuis sed narratiuis: ⁊ talis declaratio p̄ncipioꝝ pōt dari in scia. prio decl'at qd ꝓuenit de actōe ⁊ passiōe qualitatū el'ntoꝝ: q2 pl'm tāgit plurimum. scdo decl'at ꝙ dixit ex actiōe qualitatū el'ntis inuētaꝝ. 2ª ibi. (Et qm̄.) ¶ Dicit ꝑ Cū eniꝫ ⁊c̄. ita ꝙ ad minima se tāgūt accidit in eaꝝ sūma. i. cū assumant̄ ⁊ vniunt̄ accidit qualitas que est cōpl'o. ¶ Cōsiderandum (in toto eaꝝ) dupl'r exponit̄. Primo accidit qualitas ī toto. s. subiecto eaꝝ. s. qualitatū sīl'is: q2 nō dat̄ pars materie que pri⁹ eēt s̄b forma elemēti in qua nō sit ista cōplexio: ꝫ ipsa est in toto s̄bto similis. Scdo mō accidit qualitas in toto. s. s̄bto sīl'is eaꝝ. i. s̄m sīl'itudinē eaꝝ qualitatū in proportione: q2 sicut qualitas excedit: ita s̄m illam denoīatur cōplexio: ⁊ dr̄ cōplexio calida vel frida ⁊c̄.

Dubm 4m ¶ Dubitat Dynus ⁊ alij vtrū in mixto actu ꝯstituto elemēta agāt ⁊ patiant̄: ⁊ est dicere vtrū mixtū corrūpit̄ ab intrīseco. Ur̄ ꝙ sic. q2 in mixto est ꝯrietas inter calidū ⁊ fridū cū iste equalitates nō sint corrupte: ⁊ sīl'r inter siccū ⁊ humidū ꝓbant ꝙ in mixto aīato ab ītrinseco sit corruptio: q2 ibi ꝯrietas nutrimenti ad nutritum. ¶ In ꝯriuꝫ q2 corruptio que debet̄ mixto s̄m ꝙ mixtū est putrefactio: vt Aristo. 4. metheoroꝝ. tex. cōmen. 6. sed illa nō fit ab intra: īmo ab extrīseco calido. s. ꝯtinētis vt ibidē sumit̄. ꝫ ⁊c̄. ¶ Itē simile nō agit in sīl'e: sed ꝑtes mixti sunt similes. vñ Auic. Accidit qualitas sīl'is. ¶ Narrat Dynus quosdā dixisse ꝙ ab extrinseco ī mixto īaīato nulla fit actio: ⁊ ꝑ ꝯñs nec corruptio: ꝫ tñ cōiter ꝓbet de oī mixto. Rō q2 in oī actiōe tale est agēs in actu quale ē patiēs in potētia: ſꝫ in mixto nō est dare ꝑtē vnā que sit actu: ⁊ aliā que sit in potētia: q2 oēs sunt sub vna forma. ¶ Ampli⁹ vbi nō est cōtrarietas ibi nō est actio: sed in mixto nō est ꝯrietas: q2 ꝯria sūt reducta ad formā vnā: dicūt tñ ꝙ in mixto aīato ꝑ accñs cōuenit corruptio ab intrīseco. s. ex repassione mēbri a nutrimento: ſꝫ s̄m veritatē nutrimētū sit qd extrinsecū qd̄ nō est aīatū. ¶ Cōtra hoc dicit Dynus. Prius est actio calidi ⁊ humidi ad ꝯsumptionē q̄ꝫ sit actio in nutrimētū. ¶ Dicit ergo Dynus ⁊ Antoni⁹ ꝙ in mixto ab intrinseco fit actio ⁊ passio ⁊ corruptio ipsi⁹ mixti virtute qualitatis el'ntoꝝ. Rō est: q2 in oī mixto sūt duo pricipia: quoꝝ vnūqd̄q̄ꝫ est corpus. s. illud qd̄ vocat̄ humidū tale est corp⁹ factuꝫ ex q̄tuor el'ntis: ⁊ illud qd̄ vocat̄ calidū est corpus factū ex quatuor el'ntis: ⁊ ex eis duob⁹ cōstituit̄ oē mixtū ītrinsece: vt dcm̄ est supra ⁊ dicet̄ in q̄ōne de actiōe calidi in humidū: ergo calidū aget in humiduꝫ. ¶ Ad rōnes ī ꝯriū. Ad primā ꝯcedo maiorē: ⁊ cū dr̄ ꝙ putrefactio nō fit ab intrīseco: īmo ab extrinseco cal'o. s. ꝯtinētis: dōm ꝙ putrefactio s̄m qd fit ab extrīseco vt dicūt ⁊ s̄m qd ab ītrinseco. nā calidū intrīsecū mixti s̄m ꝙ determinatū vel ꝓportionatū tꝫ humidū ⁊ gubernat illud: ⁊ est qd nāle ⁊ intrīsecū nobis. s̄m āt ꝙ calidū absolute resoluit ⁊ separat humiduꝫ a sicco: ⁊ vt sic dr̄ qd extrinsecū. istuꝫ aūt calorē intrinsecū distēperat caliditas aeris ꝯtinēs: ⁊ ipse calor distēperat⁹ agit in humidū putrefaciēdo. Sꝫ licet querere ab istis viris vtrū circūscripta actione ꝯtinētis mixtum putrefiat ab ītrinseco. videt̄ eni sentire ꝙ nō. ¶ Ad scdam dicunt ꝙ simile oīno nō agit in simile: ⁊ iō cōplexio resultās ex p̄n° actiuo ⁊ passiuo sīl' est vna cōplexio sīl'is ⁊ non agit in se: sed vnū p̄n^m istius cōpl'onis. s. calidū agit in aliud. s. in humiduꝫ. ¶ Ad rōnē oppositi dōm ꝙ ſꝫ tam corpus humidū q̄ꝫ siccum sit sub vna forma mixti: tñ inter se hñt ꝯrietatē aliquā: ⁊ qui delectat̄ in his modis Dyni ⁊ Antonij legat q̄ōnes Antonij. 4. metheororuꝫ. q2 ipse fuit caput ⁊ fundator horum modorum dicendi.

¶ Et qm̄ virtutes prime que sunt in elemētis predictis sunt quatuor: caliditas: frigiditas: humiditas: ⁊ siccitas: tunc manifestum est ꝙ complexiones in corporibus generatis ⁊ corruptis sunt per eas.

¶ Cōsiderandū ꝙ ex hoc Auic. duo hꝫ. Prio declarationē ei⁹ qd̄ dixit qualitatū in el'ntis ⁊c̄. ostēdit eni que sunt iste qualitates: quia sunt q̄tuor virtutes el'ntoꝝ que dicunt̄ virtutes vt sunt p̄n^m agendi dicunt̄ qualitates vt sunt forme qualificātes. Scdo hꝫ declarationē eius qd̄ ītellexit ꝙ cōplexio resultat s̄m sīl'itudinē qualitatū. nam cōpl'ones mixtoꝝ sunt per eas. s. qualitates el'ntoꝝ. s. ꝓut per māiām ⁊ ꝑ eas tāq̄ꝫ per agēs: q2 hñt aliquē effectū ad ꝓductionē cōpl'onis ſꝫ necessarium sit agens extra: ergo s̄m diuersitatem ꝓportionum qualitatū est diuersitas complexionum.

Dubiū 5m ¶ Dubitant vtrū cōplexio ex mixtione el'ntoꝝ consurgens sit vna. Uidet̄ ꝙ sic: q2 mixti est vna forma s̄balis mixtionis: ꝫ vna cōplexio. ¶ In ꝯrium q2 ibi sunt due ꝯrietates: ergo duplex mediū. ¶ Dōm ꝙ cōpl'o mixti nō est vere vna ꝑꝑ cām dictaꝫ. nā alia ē cōplexio media īter calidū ⁊ fridū: ⁊ alia īter humidū ⁊ siccū: si eniꝫ extrema sunt diuersoꝝ geneꝝ: mediū eni ⁊ extremū est in eodem gn̄e: ⁊ ideo mediū coloꝝ est aliud a medio sapoꝝ. ¶ Dōm 2° ꝙ aliquē modū vnitatis hñt. nā cōpl'o facta ex calido ⁊ frido est sic formale ⁊ perfectio eius que fit ex humido ⁊ sicco. qualitates enim actiue hñt cōem rōnem principij formalioris actiui quo fit actio: passiue hñt rōnē principij materialioris quo fit receptio: ⁊ iō constitutū ex duob⁹ p̄ncipijs cōstituit̄ ex vno. s. ex forma vt ex medio inter actiuas qualitates ⁊ ex alio sic ex mā. ⁊ hoc intellexit Auer. 2. colliget cap̄. 1. qñ loquēs de his qualitatibus dixit ꝙ forme ꝓprie habēt ꝓprias materias: intelligens ꝙ passiue qualitates sunt sicut materia actiuis. ⁊ idem scdo colliget in fine.

Dubiū 6m ¶ Dubitant 2° vtruꝫ oēs quatuor qualitates sint actiue ⁊ passiue. Ur̄ ꝙ sic per Auic. hic. Gal'. ēt in thegni cap̄. de neutro. ca. vltio. et illo capi. Totius qdē. ⁊ 2° regiminis acutoꝝ ꝑ cōmēto oēs vocat illas actiuas siue effectiuas siue efficiētes. ¶ Amplius oēs adinuicem agūt ⁊ patiunt̄: ergo oēs actiue ⁊ passiue. ¶ In ꝯrium Aui. infra fen 2^a. ⁊ Arist. 4° metheoroꝝ. duas eniꝫ ponit actiuas ⁊ duas passiuas. ¶ In hoc quesito cadit multa diuersitas. Haly eni ī thegni tracta. ꝑ. 6. cōmento. calidum ⁊ frigidū dicunt̄ actiue qualitates: q2 diffiniunt̄ per agere. Naꝫ calidū dicit̄ ꝙ aggregat res homogeneas: frigiduꝫ etiā dr̄ ꝙ aggregat partes: ⁊ vult Haly idest aggregāt etherogenea humiduꝫ ⁊ siccum sunt. vel dicunt̄ passiue qualitates: quia diffiniūtur per pati. dicit̄ eni humidū quo aliqd facil'r patitur: siccū aūt ꝙ difficulter. ⁊ hāc opinionē Haly cōmēto. 8. tractatu 2° in tractatu testiculoꝝ. ⁊ addit ibi q̄uo possunt vocari actiue. oēs enim sunt in vno capl'o dialectice. s. in tertia specie qualitatis. ¶ Alia opi. in hoc Isaac. ii. febriū. capl'o de diuersitate interpolataꝝ: vbi ꝓcedens ꝯ Io. damascenū dicit. ꝙ caliduꝫ ⁊ frigidū sunt actiua q2 semꝑ agūt: ⁊ q2 calidū ꝓducit siccū: ⁊ frigidū ꝓducit humidū: sed siccuꝫ ⁊ humidū sunt passiua: q2 nihil faciūt in cal'ꝫ ⁊ frigidū. al's in humidū ⁊ siccū. ¶ Alius modus dicendi est quorūdā vltra mōtē suꝑ primū de virtutibus nālib⁹ 3° cap̄. vbi dicūt ꝙ cal'ꝫ ⁊ fridū in iꝓressionib⁹ metroloicis sunt actiua: et humidū ⁊ siccū sunt passiua: ſꝫ in gn̄e mixtoꝝ alioꝝ oēs q̄tuor sūt actiue ⁊ passiue: ⁊ dicūt hūc fuisse Gal'. sermonē. Nos aūt alit̄ exponimus illū passum. ¶ Quart⁹ modus dicēdi ē Cōciliatoris dr̄ia 19. ꝙ calidū ⁊ fridū sūt actiua: vt dr̄ humiduꝫ ⁊ siccū sunt passiua: tñ accidit humido ⁊ sicco ꝙ sint actiua. s. ꝑꝑ multā quātitatē quā humidū ⁊ siccū exuberāt ⁊ stant sic forma ⁊ ꝑfectio. ¶ Quīt⁹ modus dicēdi ē Auer. 3. coll'ꝫ. cap̄. 32. de accñtib⁹ sensus tact⁹: oēs q̄litates quatuor possunt dici actiue: q2 in oīb⁹ inest agere in nos: ſꝫ cal'm ⁊ fridū q2 plus agūt dicunt̄ actiue ⁊ ecōuerso humidū ⁊ siccuꝫ. ¶ Sext⁹ modus dicēdi ē Cōmētatoris suꝑ alchindi: cal'ꝫ ⁊ frigidū dicunt̄ actiua: q2 virtute ꝓpria agūt. s. cal'ꝫ calefac̄ ⁊ frigiduꝫ infridat: sed humidū ⁊ siccū passiua: q2 humidū nō humectat nisi virtute frigoris vel caloris: ⁊ siccū nō exiccat nisi virtute caloris vel frigoris. ¶ Septim⁹ modus dicēdi est Antonij suꝑ metheo. et Dyni in thegni ⁊ Trusiani ⁊ radix eoꝝ est s̄m Auer. 4. metheo. ⁊ est ꝙ cal'ꝫ fridū: siccū ⁊ humidū ꝯsiderant̄ vt sunt qualitates cōparate el'ntis: ita. s. vt sunt trāsmutata adīuicē: ⁊ sic oēs sūt actiue ⁊ passiue: q2 calidū ⁊ humidū: friduꝫ ⁊ siccū. Alio mō vt cōparant̄ mixtis: ⁊ quātum ad dispōnes que reperiunt̄ in gn̄atiōe indiuiduoꝝ mixtoꝝ: ⁊ isto mō calidū ⁊ friduꝫ solū agūt: ⁊ humidū ⁊ siccū sunt solū q̄bus mixta patiunt̄. Rō primi: q2 sex sunt dispositiones siue actiones que actiōes in gn̄atione mixtoꝝ requirunt̄ s. congregatio terminatio ⁊ humectatio: ⁊ exiccatio induratio ⁊ mollificatio. calidū aūt ⁊ fridū faciūt ista. calidū eni terminat q2

generat.s.ꝯgregat homogenea humectat trahēdo humidū ad superficiē:exiccat resoluēdo:īdurat ēt ⁊ mollificat vt pȝ.fridum ēt terminat:q꞉ iuuat ad ḡnationē ⁊ alia facit vt pȝ:sȝ humiduȝ ⁊ siccū nō agūt hec:sȝ patiunt̄.i.inest eis passio mixti q̄ est cōgregari ⁊ terminari.nā humidū terminat̄ facile termino alieno:sed nō ꝓprio.⁊ iō dixit Auer.4° metheo.non debemus dubitare in h̄ qḋ dicimus ꝙ humidū ⁊ siccū sunt passiua:⁊ calidū ⁊ friduȝ sūt actiua:q̄uis inueniamus illa generare sibi similia.sicut enī siccum generat siccū:⁊ humidū humidū:sicut calidū ḡnat calidum ⁊ frigidum frigidum:qm̄ hoc dictuȝ est de actiuis ⁊ passiuis vt ꝯsiderātur in cōparatione ḡnationis indiuiduoꝝ mixtoꝝ non actiuoꝝ ⁊ passiuoꝝ in se.textus enim Auer.ibidem male reperitur.

¶ Et illud quidem est ƀm ꝙ oportet per diuisionē rationalem cum consideratione absoluta absq̄ vlla cōparatione ad rem aliquam.

¶ Hic determinat de cōpl'one via diuisiua:⁊ ꝑintelligēdo ꝙ complexio est duplex.vna solū ƀm ītellectū determinat ꝑmo de ea.⁊ ꝙ alia est cōplexio in re determīat de illa.2ª ibi(Debes aūt scire.)⁋ Prima in duas.ꝑ ꝑmittit.scḋo ostēdit qūo medicus ad illā se hȝ.2ª ibi(Qꝫ aūt.)Primo dicit(Et illud.)i.⁊ cōplexio q̄ est q̄litas ex qualitatibꝰ el'ntoꝝ est ƀm ꝙ opȝ.q.d.est ƀm ꝙ opȝ nos sic dicere per diuisionē rōnalē.intellectus enī fingit hoc:⁊ h̄ est qḋ subdit.absq̄ vlla cōparatione ad rē aliquā.i.absq̄ hoc ꝙ sit in re ista cōplexio:vel absq̄ vlla cōparatione ⁊c̄.i.nō cōparādo ipsam ad aliquā operationē:q꞉ est cōplexio imaginata priuata oī fine.i.operatione oī.¶ Cōsiderādū ꝙ l'ra que dic̄:per diuisionē rōnalē pōt dupl'r exponi.Uno mō vt diximus:sed tūc est dōm q̄re Aui.nō dixit per cōpōnē rōnalē:īmo dixit ꝑ diuisionē rōnalē.Dōm ꝙ q꞉ ista cōplexio vocat̄ cōplexio ad pōdus:siue sit inequalis oportet prius imaginari cuiuscūq̄ el'nti vel qualitatis pōdus:⁊ ex his sic pōderatis.i.mēsuratis imaginari cōpl'onē ⁊ facilius est phantasiari el'ntoꝝ ⁊ qualitatis pōdus.i.mēsurā q̄ȝ imaginari stāte eq̄litate fieri cōpl'onē ⁊ abstrahere eā ab omni fine.Alio mō pōt exponi per diuisionē rōnalē.i.per diuisionē quā facit ītellectus cōplexionis phātasiate a cōpl'one irrepetibili.ītellectꝰ enī statiȝ cōprehendit aliqua plura cōponētia:cōprehendit illa statim vt absolute cōponētia nullo cōspecto fine:⁊ hec est cōpositio ƀm phantasiā:⁊ cōprehēdit illa vt cōponētia taliter ꝙ aliqua oꝑatio inde ꝑueniat ⁊ aliqua forma nāl'is:⁊ statim intellectus diuidit vnam istaꝝ cōpl'onū siue compositionum ab alia:⁊ vnā dicit possibilē ⁊ aliam dicit impossibileȝ:⁊ iō dixit per diuisionum rōnem.

¶ Et est duobus modis:quorum vnus est vt sit cōplexio equalis:ita vt quātitates qualitatū cōtrariaruȝ in cōplexionato sint equales:nō superātes neqȝ superate:⁊ sit cōplexio qualitas in medio earum vere.

¶ Hic diuidit hanc cōplexionē a ratione in intellectu statim:que tn̄ non est in re:⁊ vult ꝙ est duplex hec cōplexio.s.equalis pōdus ⁊ inequalis pondus.⁋ Considerandū ꝙ per quātitates qualitatum elemētoꝝ possumus intelligere quātitates ex sīto.Ubi gratia sit quantitas pedalis ignis ⁊ quantitas pedalis terre:de hac nō est sermo:q꞉ forsan nō eēt impossibile ex el'ntis equalis quātitatis diuisionabilis resultare mixtum:q꞉ ibi est inequalitas virtutū.Alio mō intelligimus per quātitates potētie siue virtutis ⁊ intelligo qualitatū nō solū calidū fridū siccū ⁊ humiduȝ:īmo grauitas ⁊ leuitas.⁋ Cōsiderādū 2° ꝙ duplex reperit̄ l'ra.vna que dicit īcōplexionato ⁊ pȝ:alia l'ra que dicit incōplexarū.i.qualitatuȝ anteq̄ȝ cōstituat hanc cōpl'onē vt supra diximus:⁊ forsan dicit h̄:ꝙ statim ꝙ ītellectus cōcipit equalitatem potētiaꝝ que ex nā rerū est imaginabilis statim cōprehēdit ista equalia nō posse cōplexari:īmo incōplexa remanere:sed vltra hoc fingit̄ cōpl'o īpossibilis ꝑ possibili ⁊ imaginat̄ cōplexio in medio illarum vere.

¶ Alter v̄o modus est vt non sit cōplexio qualitatū cōtrariarum media absolute:sed ad vnam magis declinet extremitatū:aut in cōtrarietate que est inter caliditatem ⁊ frigiditatē:aut in contrarietate que est īter humiditatem ⁊ siccitatem:aut inter vtrasq̄ȝ.

¶ Hic determinat de cōpl'one inequali ad pondus ⁊ pat et.

¶ Qḋ aūt in doctrina medicine ꝯsideratur equale aut extra equalitatē:nō est hoc neqȝ illud:ȝ medicus physico credere dȝ ꝙ equale ƀm hanc intētionē quā diximus impossibile est aliquo mō inueniri:quāto magis vt sit hominis complexio aut membri humani.

¶ Hic Aui.ostēdit qūo medicus se hȝ ad consideratione istoruȝ:⁊ vult ꝙ neq̄ȝ hoc equale ad pondus:neq̄ȝ illud.s.inequale ad pondus cōsiderat.⁊ causa est:q꞉ hoc equale ad pondus nō pōt inueniri.Et hoc credit phs.⁊ si nō pōt inueniri multomagis nō īuenient̄ in hoīe vel in mēbro eius.⁋ Cōsiderāduȝ ꝙ Auicē.hic plus negat eq̄litatē ponderis ab hoīe toto vel ꝑte eiꝰ.s.mēbro q̄ȝ ab aliq̄ ꝑte mūdi entiū ƀm h̄ plus distat hō vel qḋcūq̄ȝ mēbrū humanum ab hac complexione q̄ȝ aliud mixtū:cuius tn̄ contrarium ponet.

¶ Dubitat̄ vtrū sit reperire complexionē equalē ad pōdus. Ur̄ ꝙ sic.primo per Gal'.ꝑ de cōplexionibꝰ.cap̄.8.⁊ est exēplum eius de aqua ⁊ cinere:⁊ hoc declarat nobis equalitatē corporis in humiditate ⁊ siccitate.Item aliud exēplum de aqua feruenti ⁊ niue:⁊ declarat nobis hanc cōplexionem mediā inter caliduȝ ⁊ frigidū.Halyabas autē ꝑ sermone theorice.in hoc sequit̄ Gal'.⁋ Ampliꝰ intellectus est veroꝝ.si ergo datur ƀm intellectum ergo in re.Itē medicus comparat oēs cōplexiones ad illam.ergo ista maxime videt̄ esse.⁋ In cōtrariuȝ hic Aui.¶ Antiqua opi.fuit Petri de Aluernia ꝙ cōplexio equalis ad pondus reperiri pōt.hanc cōclusionem quidā moderni posuerūt opi.nouā.dicūt q̄nque lȝ possint ad quatuor reduci.Primo ꝙ cōpl'o equalis ad pōdus repit̄ in reruȝ nā.Scḋo ꝙ nō durat nisi per instās.Tertio ꝙ non durat per tēpus.Quarto ꝙ nō dȝ negari a medico.Quinto ꝙ esse istius cōplexionis magis apparet cū latitudine mixti cū mutat̄ de vna cōplexione in aliam q̄ȝ appareat qn̄ de nouo fit mixtū ex elementis.

Prīo probat ꝙ sit dare complexionē equalem ad pōdus in rerū natura:⁊ non solū per imaginationē.⁋ Prīa rō:sicut se hȝ in motu locali:ita se hȝ in motu alterationis:sed in motu locali ꝯuenit̄ ad mediū punctuale īter terminū a quo ⁊ ad quē:ergo sil'r in motu alterationis.⁋ Scḋa rō:sicut se hȝ in motu augmēti ⁊ diminutionis:ita in motu alterationis de vna forma ꝯrīa ad aliā formaȝ cōtrariā.sed inter augmētū ⁊ diminutionē al' venit ad mediū pūctuale.qḋ ꝓbat̄:q꞉ augmētū fit aliquo aduenīēte:⁊ per ꝯn̄s fit in tꝑe ⁊ nō in instāti cū sit motꝰ:⁊ diminutio fit aliquo recedente ⁊ sic in tꝑe tūc accipit̄ instās īmediatū toti augmētationi ꝑcedēti:siue accipiat̄ totꝰ motꝰ augmēti vsq̄ȝ ad instās.a.exclusiue:⁊ ponē ꝙ in tꝑe īmediate sequēte instās.a.diminuat̄:talis diminutio fit in tꝑe:ergo nō fit in.a.igit̄ in sola mēsura.a.instās hȝ eē in medio pūctuali.ista tn̄ rō si iste al' bn̄ īducit eā ꝓbat plus scḋaȝ conclusionē q̄ȝ primā.⁋ Tertia rō:aliqḋ mobile fit plus cal'ȝ q̄ȝ fridū in tꝑe.a.⁊ illḋ idē fit plus fridū q̄ȝ cal'ȝ in tꝑe alio:ergo in medio ē equal'r cal'ȝ ⁊ friduȝ.⁋ Quarta rō:oēs cāe sunt huius cōpl'onis.ꝑ materiales.i.qualitates el'ntares.scḋo formales.i.debitū tēperamētū.tertio finales.i.oꝑatio:q꞉ multo melior fit oꝑatio cum hac cōplexione tēperata q̄ȝ distēperata.⁋ Alia rō ꝑsupponit ꝙ hō ꝯ scḋo mō q̄litatis hēat meliorē cōpl'onē ad iustitiā q̄ sit possibilis:īmo ꝙ mag̃ appropīquat ad equale ad pōdus.Scḋo ꝙ ista complexio istiꝰ hoīs hȝ latitudinē in qua est dare gradū vltimum ꝑfectissimū vltra quē hō iste ire nō pōt.Tertio supponat̄ q꞉ ista complexio tēperatior distēperet̄ distēperamēto ad pōdus in 2° gradu caliditatis ⁊ humiditatꝪ:⁊ ꝙ medicus approximet sibi frida ⁊ sicca in scḋo gradu:tūc arguit̄:qn̄ ista cōplexio erat alterata a rebꝰ fridis ⁊ siccis:aut erit eq̄lis ad iustitiā:⁊ hoc nō:q꞉ an̄ istā alterationē erat.ȝ hȝ equalitatē ad pōdus.⁋ Scḋa ꝯclusio ꝓbatur.s.ꝙ ista cōplexio durat solū per instās iā q꞉ ꝯtinuo approximant sibi cause alterātes ⁊ ꝑmutātes.s.aer cibꝰ potus ⁊c̄.ȝ iste cāe nō permittūt eā ꝑmanere:sȝ cū sit ⁊ nō ꝑmaneat seq̄tur ꝙ ꝑduret in instanti.Hoc idē ꝓ'bat quadā rōne quā ponit in 5ª ꝯclusiōe que cōstat in hoc:motꝰ alteratiōis fit in tꝑe:ergo ⁊ cōplexio que est alterationis fit in tꝑe vltio terminatiuo illiꝰ totiꝰ alteratiōis:⁊ q꞉ ꝯtinue fit alteratio:ȝ illa complexio nō durat nisi ī istāti:⁊ h̄ dcm̄ dicit eē cōe de oī complexione.s.ꝙ hȝ esse in tꝑe dum fit:sed in facto esse hȝ eē in īstāti.⁋ Tertia ꝯclusio.hec complexio non durat tꝑe:pȝ ex scḋa.⁋ Quarta ꝯclusio:lȝ ista duret soluȝ per īstans nō dȝ negari a medico.Rō:q꞉ corpus semꝑ sanum est in reꝝ nā:ergo ista complexio.ꝯn̄tia tȝ.q꞉ corpus simpl'r sanum semꝑ hȝ istā cōplexionem.⁋ Quinta ꝯclusio.hec complexio appet in trāsmutatione mixtoꝝ adinuicem dicit hoc videt̄:lȝ ego dicā ꝙ nouuȝ mixtum posset fieri ex elemētis:⁊ hic non vltra dicit nisi qḋ diximꝰ in ꝯclusione scḋa.ꝯrīa aūt que dicunt̄ ꝙ hoc mixtū non esset graue nec leue dicit cuȝ Auer.2° colliget ꝙ hoc mixtū non fit ex elementis adequatis in q̄litatibꝰ.¶ Nos hic primo addimus ad primaȝ ꝯclusionē rationes alias.Prima de vltimo frido itur in vltimo cal'ȝ:ergo ī medio erit complexio nāe eq̄lis.Scḋo calidū pōt stare cuȝ humido ⁊ cū sicco:ȝ cū tēperato:⁊ ita de humido pōt ꝓbari ⁊ de sicco:⁊ est ratio Gal'.1.de compl'onibꝰ.cap̄.8.⁋ Dicamꝰ ȝ ꝙ Auer.ꝑ celi cōmē.7°.⁊.1.cāti.cōmē.19.⁊.2.colliget.1.ca.⁊ Algazel trac.3.

Dubᵐ 7ᵐ

ꝑª opinio.

zel tract.3.meta.1.cap.negāt equale ad pondus ꝙ ſit mediū inter grauitates ⁊ leuitates elītoꝝ: q2 iſtud mixtuꝫ nō haberet magis vnū locū ꝗ̄ aliū: lꝫ qdā hoc credāt nō foꝛe īconueniēs: ſed decentius hoc. Sed de equali ad pōdus in quo q̄litates elītares actiue inter ſe ⁊ paſſiue inter ſe ſint punctualr̄ adeq̄te in ſuis potentiꝫs vnde dicaꝛ cōplexio eq̄lis ad pondus q̄tū ad potētias q̄litatū de h̄ eſt dubiū. Et dicimꝰ ꝓ ꝙ ſi ſumimꝰ hāc cōplexionē eq̄lē ad pondus vt Aui. ſumit oīno negāda eſt. i. eq̄litas pōderis inquā abſqꝫ cōparatiōe in rē aliqꝫ. i. ad aliquē finē. Rō eſt q2 nā nihil facit fruſtra. diceꝛ ḡ ꝙ nā ꝓduceret hāc nullo fine de ea intento qꝺ eſſet dare nām ſiue dicē fruſtra agē ⁊ nō ītendē finē qꝺ eſt falſuꝫ. Jam ḡ habemꝰ duas ꝓpōnes. Pꝛīa eq̄litas pōderis. i. eq̄litas leuitatū ⁊ grauitatū elītoꝝ nō repiꝛ. Scd̄a eq̄litas ponderis. i. virtute q̄litatū ꝓmoꝝ elītoꝝ ꝯſiderata ſine oīum fine nō repiꝛ. Tertia cōcluſio eſt iſta: cōplexio eq̄lis ad pondus in qua elītoꝝ q̄litates ꝓme ſunt oīno in virtute eq̄les īpoſſibile eſt in re repire nec in tēpoꝛe nec in inſtāti. rō ex ꝯ̄riꝫs oīno adeq̄tis in potentia ⁊ virtute nō pōt reſultare: nec in tp̄e nec in inſtāti vna cōplexio: ſed necio ſunt due q̄litates in actu: nec redacte in tertiū: ḡ nō eſt dare cōplexionē eq̄lē ad pōdus mediā īter calm̄ ⁊ fridū nec in medio. cōcluſio eſt nota: q2 cōplexio dicit vnā foꝛmā. aн̄s eſt Auer. 2. collꝫ in fine. Et rō q2 vnū reſpcū alteriꝰ ſemꝑ eſt vt actꝰ ⁊ in ꝓductiōe foꝛme opꝫ ꝙ vnū habeat rōneꝫ foꝛme ⁊ determinātis ⁊ alterum rōnē māe vt 10° meta. 23. cōmē. ꝯ̄ria eni equata oīno: lꝫ eni poſſint agere foꝛſan: vt ītellexit Gal. 3. de virtutibꝰ. 7. cap. ⁊ in thegni trac. 3. a Gal. ⁊ Haly. 5. tex. cōmē. 50. tn̄ eoꝝ actio īpoſſibile eſt ꝙ ſit ad mediū reſultatū ex illis: ſed ad eoꝝ coꝛruptionē in īuicē accidit: tn̄ qn̄qꝫ reſultare foꝛmā mediā in actione ꝯ̄rioꝝ eq̄liū in virtute non ꝙ ex illis ſit factū reſpcū illoꝝ: ſed alterius coꝛruptione mediū derelinquiꝛ. v̄. g. ego ſum ſanus in duobꝰ ḡdibꝰ caloꝛis aduenit tertius ḡdus q coꝛrumpiꝛ vt in exēplo a tertio ḡdu frigoꝛis illi eq̄li: tunc ſit caliditas duoꝝ ḡduū ex iſtoꝝ eq̄lium actione que nō eſt foꝛma reſultata ex calido ⁊ frigido triū ḡduū: īmo potiꝰ dꝫ dici derelicta vel dimiſſa in actione: ⁊ qcq̄d ſit eſt foꝛma in q̄ calidū vincit fridū: vnde diciꝛ calm̄ in ſcd̄o ḡdu: nō ḡ pōt fieri cōplexio vna ex q̄litatibꝰ ꝯ̄riꝫs: ⁊ ſic nō eſt dare eq̄le ad pondus: nec in tp̄e nec in inſtāti: q2 hoc repugnat ex nā rei iſtis duobꝰ ꝯ̄riꝫs: ⁊ iō pꝛo oī menſura repugnat ſiue diuiſibilis ſiue indiuiſibilis. Et hec fuit ītētio Auer. 2. de gn̄ōne. cōmē. 48. cū dixit. Mixtio ſit qn̄ alterū nō dn̄aꝛ alteri. ſ. oīno: neqꝫ hꝫ eq̄lem potentiā. ſi eni potētia alterius fuerit ſimplr̄ dn̄ans erit coꝛruptio dn̄ati: ⁊ gn̄atio dn̄antis: ⁊ ſi eq̄les fuerint potentie tunc nō ſiet aliq̄ foꝛma vt declaratum eſt in 4° metheo. cōmē. 10. ⁊ cū potētia eiꝰ nō fuerit dn̄antis ſimplr̄: ſed fuerit dn̄ans dominata: gn̄abiꝛ ex eis aliqꝺ medium: ſed tn̄ declinabit ad partē dn̄antis: ⁊ ideo hoc medium. i. per hoc cū hoc qꝺ eſt declinās ad aliqꝺ extremoꝝ hꝫ aliqꝫ latitudinē recipiendi magis ⁊ minus. ⁊ ex hoc patebit tibi īpoſſibile eſſe cōplexionē tēperatā quā poſuit Gal. Hoc idē 10° meta. 23. cōmē. ſic dicit. Si poſſet īueniri cōplexio eq̄lis talr̄ ꝙ elīta ī ea vel eo equalr̄ vnirenꝛ minime inueniretur opatio aliq̄ in hac cōplexione pꝛimis qualitatibus appꝛopꝛiata eſſetqꝫ neceſſarium nec haberet foꝛmam aliquaꝫ. i. illa complexio appꝛopꝛiata pꝛimis qualitatibus non eſſet vna foꝛma: ⁊ ideo non tribueretur ſibi aliqua operatio a cōplexione ꝓueniēs. Idē ponit ad lr̄aꝫ. 2. collꝫ vltio cap. vbi qbuſdā ꝓmiſſis diꝛ. Si due q̄litates ꝯ̄rie dominātes eēnt ſuꝑ vnuꝫ ambe eq̄les in potentia vel in actu nō eſſet opatio in ſuo termio: q2 ex duabꝰ rebꝰ ꝯ̄riꝫs in actu nō pōt fieri vnū in actu. ¶ Conſiderandū aūt circa dicta Auer. Dōm pꝛimo ꝙ ſolū fuit viſuꝫ ſibi impoſſibile eſſe cōplexionē vnā mediā inter illa que ſunt extrema abſolute in fine vt calm̄ ⁊ frigidū: ⁊ ſimilia vt albū ⁊ nigrū: nō inter ꝯ̄ria illa que ſunt extrema in eadē ſpē. ſ. in ſpecie humana cuius extremū eſt cōplexio frigida. v̄. g. flegmatica ⁊ aliud cōplexio calida. v̄. g. cholerica. ⁊ ideo vult ſi nos imaginati erimus hoīem tēperatū habere cōplexionē mediā inter extrema ſpeciei humane nō diciꝛ īpoſſibile inueniri in ſcd̄o de gn̄ōne. cōmē. 48. vbi cōtinuat dicta ſua ſic. Et ex hoc apparebit etiaꝫ īpoſſibile eſſe aliqꝫ cōplexioneꝫ tēperatā eſſe quā poſuit Gal. ſ. tēperatā que eſt ſm̄ extrema que ſunt in fine: nō tēperatā que eſt ſm̄ extrema cōplexionis ſpeciei in qua ꝯſiderat medicina. Cū aūt Auer. ꝯſiderauit ꝙ īter ꝯ̄ria abſolute vt albū ⁊ nigrū ⁊ calm̄ ⁊ frigidū ⁊ vniuerſalia nō pōt īueniri mediū ꝯſtitutū extremis oīno equalibꝰ dixit in 10° meta. cōmen. 23. hūc ſermonē. Impoſſibile eſt ꝙ in cōpoſitis ex extremis ꝯ̄riꝫs ſint due partes equales: ſed altera dꝫ eſſe dominans cui attribuiꝛ foꝛma. ⁊ hoc ꝓbat īpoſſibile eſſe inuenire complexionem mediā in extremis ꝯ̄riꝫs: vt dicit Gal. qm̄ ſi eſſet: eſſet poſſibile īuenire cōpoſitū ex his extremis ꝯ̄riꝫs: vt diꝛ Gal. abſqꝫ eo ꝙ accideret eis trāſmutatio aut diminutio. Et intelligit per h̄ ꝙ ꝯ̄ria equata vel nō ſe tranſmutant vel nunqꝫ eſt vnū diminutū

plus reliquo: ⁊ per ꝯn̄s nō poſſunt ꝯſtituere tertium. Et per hoc etiā Aui. hic modo negat eq̄litatē que ſit media ꝯtrarioꝝ eq̄liuꝫ. ¶ Sꝫ dubitaꝛ q2 Auer. collꝫ 2° vr̄ eā ꝯcedē cū diꝛ: iſtō nō poſſet eē ſi nō poſſe eēt īuenire coꝛpꝰ ꝯſimiliū ꝑtiū: ī q̄ mēſure elītoꝝ eēnt eq̄les penitꝰ ī q̄ꝫtitate. ¶ Dicamꝰ ꝙ Auer. ibidē ē occultꝰ. ꝓ eni ꝓmittit dcm̄ famoſuꝫ. ſ. ꝙ cōplexiōes ſūt nouē ī ſpē humana q̄ ē ſimillima eq̄litati ad pōdus: vl̄ ī hoīe tēpatiſſimo q ſil̄i mō ē eq̄lis ad pōdus ī mēſura q̄litatū: q2 ſic ī eq̄li ad pōdus mēſure q̄litatuꝫ elemētoꝝ ſūt eq̄les: ſic ī hoīe ꝓpinquo eq̄li ad pōdus mēſure ſūt equales quātū poſſibile eſt. Et hoc eſt qꝺ dicit finiri extremitatem ⁊c̄. finis eni extremitatū. ſ. finis ītrinſecus eſt mediū. ¶ Sed tūc dubitaꝛ qꝺ fuit motiuū Auer. in dubitatione an iſti nouē modi cōplexionū reperianꝛ in hoīe. ¶ Dōm ꝙ fuit h̄ qꝺ eſt appꝛopiquare eq̄li ad pondus: ⁊ iō dixit ſimilāti fini. i. ſimilāti eq̄litati ad pōdus. nā per ſimilare ſpēm humanā īter alias ſpēs vel hoīeꝫ tēperatū īter alios eq̄li ad pōdus: oꝫ nos imaginari q̄litates elītorū eſſe valde eq̄les tā actiuas inter ſe ꝗ̄ paſſiuas ad actiuas: ⁊ ex hoc ſeqꝛ ꝙ in hoīe quelibet foꝛma. ſ. caliditas vel frigiditas hꝫ ꝓpꝛiā mām. ſ. humidum ⁊ ſiccū plus ꝗ̄ hoc ſic ſit in quacūqꝫ alia ſpē ⁊ in indiuiduo tēperato hoīs plus ꝗ̄ in aliꝫs. ⁊ ſi illa eſt: ḡ cōplexiones erunt ſolū. 2. vt poſt Auer. arguit hoc: ḡ fuit motiuum Auer. ⁊ hoc eſt ꝙ ſubdit iſtud nō poſſet eſſe. ſ. ꝙ homo ſimilareꝛ eq̄li ad pōdus ſi nō eſſet poſſibile īuenire coꝛpꝰ ſimiliū ꝑtiū vt cutim vel carnē hoīs: in quo mēſure elītoꝝ eſſent eq̄les penitus. i. oī mō quo poſſibile eſt in rerū nā. Dixit aūt Auer. de mēbꝛo ꝯſimili: q2 nō poterat hoīem facē ꝓpinquū eq̄li ad pōdus per oꝛganica ſicut per ꝯſimile: ⁊ ex hoc etiā ītelligit ꝙ per oꝛganica ſimul ꝯſiderata vt dicaꝛ etiam per ꝯſimilia īueniri: ītegra ḡ ſn̄ia eſt iſta. ¶ Dubitādū eſt ſi īuenianꝛ vel nō iſte nouem cōplexiones in hoīe ſilr̄ eq̄li ad pōdus iſtud aūt poſſibile ⁊c̄. tn̄ hic declarat in motiuo ꝯcluſionis. ſ. qūo dꝫ ītelligi ꝙ in hoīe reperiꝛ mēbꝛū ꝯſimile: in q̄ mēſure q̄litatū elītoꝝ ſunt eq̄les. Et oſtēdit ꝙ īpoſſe eſt oīno eſſe eq̄les. ⁊ ꝓmo de q̄ꝫtitate qualitatū. ſ. grauitatis ⁊ leuitatis. ⁊ pꝫ 2° ꝙ qualitates pꝛime nō pn̄t penitus eſſe eq̄les: īmo recedūt ad calidū ⁊ hūidū q2 iſtis cōpleꝛ digō. Appꝫ igiꝛ ꝙ Auer. negat eq̄le ad pondus tā in q̄litatibꝰ que ſunt graue ⁊ leue ꝗ̄ in q̄litatibꝰ que ſunt pꝛime q̄tuoꝛ: ſed ꝯcedit hoīem illi ſimilari. Itē arguit diſtēperatas cōplexiones eē q̄tuoꝛ ſolū. Cōtra ꝯcluſiōes alias ⁊ oppoſitiones ꝓmiſſas nō arguimꝰ ne ꝓlongemꝰ. ¶ Ad ꝯ̄ria dōm ꝙ nec ex cinere ⁊ aq̄ nec ex niue ⁊ aq̄ feruēti ſiet vnū ſm̄ foꝛmā: ſed per iuxta poſitionem niſi alterum domineꝛ in alteruꝫ. ¶ Ad id quod diciꝛ de intell ectu: dōm ꝙ equiuocatur hic de intellectu: intellectus enim. ſ. pꝛincipioꝝ hic eſt qui dicitur intellectus ⁊ eſt veri oꝛis. ſumiꝛ aūt intellectus pꝛo imaginatione: ⁊ ſic pōt eſſe impoſſibilium in foꝛma vt compꝛehenditur hominē volantem eſſe. ¶ Ad aliud dicamus nunc ꝙ iſte non ſunt ꝓpꝛie comparationes: ⁊ eſt ac ſi imaginarem pulchꝛioꝛeꝫ imaginem vel non tempoꝛalē ⁊ ad iſtam cōparē alias. ¶ Ad rōnes in oppoſitū cū diciꝛ: ſicut ſe hꝫ in motu localiꝫta in motu alterationis: dōm ꝙ hec ſimilitudo negatur ex ſententia Auer. 4. celi cōmen. 24. nam medium inter contraria eſt cōpoſitū ex ꝯtrariꝫs: ⁊ ideo opꝫ ꝙ ſi dꝫ eſſe vnū ſm̄ foꝛmam opꝫ ꝙ alterū vincat vt diximus: ſed mediū in loco nō eſt cōpoſitū ex ꝯtrariꝫs: medium enim in loco ſemper occupat plus de ſpatio: ⁊ in ſpatio pōt ſignari medius pūctus. ¶ Alius v̄o modus negandi ſimilitudinem ſumitur cōmen. 34. melius. 38. q2 mediuꝫ in loco aliquo eſt duo in foꝛma ⁊ duo in ſubiecto: ſed medium inter ꝯtraria eſt vnum in ſubiecto: ⁊ duo in foꝛma: inquantuꝫ medium debet habere intentionē duoꝝ ꝯtrarioꝝ. ¶ Aliter etiā poſſet ſolui dicendo ꝙ quecūqꝫ pars ſpatiꝫ ad quā terminatur motꝰ eſt ſuperficies naturaliter: ⁊ ideo diuiſibilis in infinitum: ⁊ ideo medietas ſpatiꝫ quā acquiſiuit mobile ⁊ medietas quam dimiſit non habent mediū aliquod poſitum: ⁊ ſm̄ hoc quacūqꝫ parte data in inſtanti acquiſito eſt dare minoꝛeꝫ: ⁊ ſi non tunc ſuperficies ſequeretur ſuperficiem: qꝺ eſt contra veritatem: ⁊ contra Auer. 6° phy. cōmē. 32. ¶ Ad ſcd̄aꝫ dōm duplr̄. ꝓmo ꝙ ratio ꝓbat ꝙ illa cōplexio duret in inſtāti: ſed cū iam ꝓbatū ſit illā nō eſſe nō debet dici ꝙ duret nec in inſtāti nec in tēpoꝛe. Aliter dōm ꝯceſſis oībꝰ ꝓpoſitionibus nō ſequitur: ergo inter augmentū ⁊ diminutionē eſt medium punctuale qꝺ apparet ei qui intelligit. nam per medium punctuale non poteſt intelligi aliud niſi perduratio quantitatis acquiſite per augmentum. ſ. inter duo punctualia ſiue inſtātanea: ſed ꝯcedo ꝙ augmentū ſit in tēpoꝛe: ⁊ ꝙ augmētatū eſſe ſit in inſtanti. i. in inſtāti ſequēte illud tēpus. Hec ꝓpoſitio eſt vera: homo eſt augmentatus: ⁊ in toto tēpoꝛe ꝓcedenti augmētabaꝛ: ⁊ ꝯcedo ꝙ diminutio ſit in tēpoꝛe: ſed nō video ꝙ ſequaꝛ: ergo q̄ꝫtitas per augmentū acq̄ſita durat in inſtāti. nā in toto tēpoꝛe ꝯtinuato illi inſtāti augmētati eē poterit q̄ꝫtitas addita ꝑdurare: ⁊ ē ſil̄e ac ſi dicerē gn̄ō ꝑ alteratione ſit in tp̄e ⁊ gn̄atū eſſe in inſtāti

⁊ corruptio in tẽpore:ĝ durat gñatũ in istãti.⁋ Ad tertiã dõm ꝙ istud mobile si ẽ mixtũ nũꝗ̃ ẽ plus fridũ ꝙ̃ cal'm respcũ eq̃lis ad põdus:qꝛ in oĩ mixto vincit calor:sed dĩ plus cal'm:qꝛ cal'm est in ꝓportione maiori supra frigidũ ⁊ dĩ fridũ:qꝛ cal'm est ĩ ꝓportione minori supra fridũ. vel dõm ꝙ si ꝯcedat suppõ:tunc dicã ꝙ in medio nõ erit vna forma:ꝫ due nõ ꝯstituẽtes vnã:⁊ vna ĩest per nãm subti trãsmutabilis alia per violẽtiã agẽtis.⁋ Ad q̃rtã nego cãm formalẽ pol'em:⁊ sic alias.s.efficiẽtes ⁊ finẽ ⁊ potẽtiã:qꝛ eẽt ociosa.⁋ Ad q̃ntã oĩb⁹ ꝯcessis vsqꝫ ibi istõ corp⁹ distẽperet distẽperãtia ad põdus.dico ꝙ ĩmo erit distẽperatũ iustitiale.v̓.g.egritudo cal'a ⁊ hũida in duob⁹ gradib⁹ ꝓbat:qꝛ ledunt opõnes exq̊ erit latitudinẽ sue ꝑfectionis.⁋ Ampli⁹ si ꝯcedit ꝙ illud sit distẽperatũ ad põdus ⁊ det ꝙ medicamẽ fridũ ⁊ siccũ reducit ad eq̃litatẽ põderis.⁋ Dõm ꝙ illud est fl'm:ĩmo reducet ad pristinã sanitatẽ.Si enĩ ego sum distẽperatus in vno gradu caloris solũ illo corrupto remaneo sanus:illõ aũt qõ decepit hũc virũ fuit ꝙ imaginat⁹ est ex distẽperamẽto illo addito ex eq̃litate medicĩe fride:⁊ sicce fieri qõdã aliud mediũ.⁋ Ad rõnes additas cũ dĩ de vltio frido v̓tit in vltimũ cal'm ꝯcedo:⁊ cũ dĩ ꝙ in medio tãtũ erat de vna q̃litate q̃ꝫtũ de alia ꝯcedo:nõ tñ seq̃t:ĝ cõplexio qꝛ nõ fit vnũ scꝫ nõ resultat vna cõplexio:ꝫ cũ dicit remoueat agẽs.dõꝫ ꝙ statim ĩcipiet cessare cal'm qõ est in acgri.⁋ Sed tu dices ꝓ illo ĩstãti est dõm ꝙ ꝓ q̊cũqꝫ instãti sunt ambo ⁊ sunt eq̃ nõ fiet cõplexio ⁊ hic eẽnt dubia a quo fieret corruptio illius caloris eq̃lis frigori cessante calefactiõe:⁊ qꝛ nimis ꝓlongarẽ iõ omitto.⁋ Ad aliã cũ dĩ ⁊c̃.dõm ꝙ cal'm qõ stat cũ tẽꝑamẽto ĩter hũidũ ⁊ siccũ stat cũ humido:qꝛ sicut in mixtis calor vĩcit sic ẽt humiditas.⁋ Ad aliaꝫ que innuebat in quarta ꝯclusione cũ dĩ.dat corpus sanũ semper:ergo equale ad pondus:nego cõsequentiã.

Dubiũ 6m

¶ Dubitat scdõ vtꝝ sit dare cõplexionẽ inequalẽ ad põdus.Ṽr ꝙ sic.p̊ ꝑ Aui.q solũ dixit ꝙ nõ repit eq̃le ad põdus ⁊ nõ dixit ħ de ineq̃li ad põdus.⁋ Ampli⁹ cõplexio declinãs mag̃ ad vnã extremitatẽ ꝙ̃ ad aliã põt repiri:ꝫ talis est cõplexio ineq̃lis ad põdus vt Aui.⁋ Ampli⁹ data aliq̃ cõplexione.v̓.g.cal'a vel ẽ eq̃lis ad põdus:⁊ ħ est ĩpol'e:vel ineq̃lis ⁊ hoc est ꝓpositũ.⁋ In oppositũ est Aui.q cõplexionẽ põderis dixit eẽ ꝭm rõnẽ:⁊ illã dixit eẽ nec eq̃lẽ nec ineq̃lẽ.⁋ Sol'o Anto.ĩeq̃le ad põdus dupl'r ꝯsiderat.vno mõ ꝭm se ⁊ vt sic est aliq̃d in re:qꝛ est cõplexio distẽꝑata.alio mõ in cõpõne ad eq̃le ad põdus ⁊ sic nihil est.⁋ Al'r possum⁹ dicẽ ꝙ cõplexio ĩeq̃lis ad põdus nõ repit.Appet p̊ ex ĩtentiõe Aui.q dicit eã esse:⁊ eq̃lẽ ad põdus eẽ per diuisionẽ rõnalẽ absqꝫ vlla cõꝑõne ad aliq̃ rẽ.i.nõ repibilẽ in re:vel.i.nõ hñte aliquẽ finẽ siue opõnẽ sed auferẽs aufert entitatẽ:vt Cõmẽtator 9° meta.7.cõmẽto.Et ħ ẽt ꝓbat rõne nr̃a tali:minimã mẽsurã cuiuscũqꝫ q̃litatis debẽtis vincere ꝯ̃riã vt fieret sibi vna cõplexio põt ĩtell's cõprehendẽ que tñ nõ erit cũ ħ eq̃lis sue ꝯ̃rie:sed excedẽs in tam pauco ꝙ nõ põt fieri vna forma.i.vna cõplexio:sed talis cõplexio imaginata nõ est eq̃lis neqꝫ ĩeq̃lis ad iustitiã:nec eq̃lis ad põdus:ĝ est ĩeq̃lis ad põdus ⁊ nõ est repibilis in re:ĝ cõplexio ĩeq̃lis ad põdus nõ reperit.⁋ Ampli⁹ cui⁹ nõ est hitus ei⁹ nõ est p̊uatio:⁊ ista est rõ Dyni ad ꝯ̃ria.⁋ Dõm ad p̊m ꝙ Aui.nõ curauit dicẽ eq̃le ⁊ ineq̃le ꝭm hãc intẽtionẽ quã dicimus:qꝛ iã dixerat ꝙ cõplexio põderis erat ꝑ diuisionẽ rõnalẽ absqꝫ vlla cõꝑatione ad rẽ:⁊ sic cõprehẽderat vtrũqꝫ:vel q̃ñ ineq̃le ad põdus eq̃le põderis adinuicem pugnãt ꝙ ambo pñt vocari eq̃le equalis iustitialis.⁊ videt ꝙ Conciliator ħ senserit differẽtia.is.⁋ Ad 2m cũ dicit.cõplexio magis declinans ad vnã extremitatẽ põt reperiri:dõm ꝙ verũ est si dominium sit tãtũ quo possit fieri vna forma:sed põt esse minus hoc:⁊ tamẽ nõ erit equale ad pondus.⁋ Ad 3m dõm ꝙ aliqua cõplexio data vt petri nõ est equalis ad pondus nec inequalis vt notũ est.

¶ Debes aũt scire ꝙ equale de quo medici in suis inquisitionibus tractant nõ est d̓nominatũ ab eq̃litate: in qua equalitas cũ pondere equaliter existit:sed denominatur a iustitia in diuisione.

¶ Jam dixit de cõplexione põderis:hic incipit loq̃ de cõplexione iustitiali:⁊ primo de eq̃li scdõ de inequali.ibi scdã(Postq̃ꝫ igit.) Prima in duas.p̊mo de eq̃li iustitiali hoĩs.scdõ medicinarũ.ibi scdã(Debes aũt.) Prima in tres.p̊mo notificat hanc cõplexionẽ eq̃lẽ ad iustitiã notificatione noĩs:⁊ est notificatio gñalis ad oĩa cõplexionata.scdõ diffinit illã appropriãdo hoĩ.tertio diuidit illã ⁊ dat sciam ꝭm illã diuisionẽ.ibi scdã(Et ħ est.)ibi tertia(Hec v̓o.) Hic scias ꝙ iustitia vt dicũt alia distributiua que distribuit ꝭm ꝙ vnicuiqꝫ ꝯuenit.alia cõmutatiua.Sunt aũt multi modi cõmutatiõis.v̓.g.venditio ⁊ emptio.cõplexio igit eq̃lis ad iustitiaꝫ dĩ iustitialis a iustitia distributiua siue diuisiua:qꝛ est ꝭm ꝙ vnicuiqꝫ cõplexionato cõuenit pro sui fine.i.operatione.

¶ Et hoc est ꝙ cõplexionatũ in primis attẽdit siue sit corp⁹ totũ siue sit mẽbrũ vnũ vt sit in eo de elĩtis cuꝫ suis q̃ꝫtitatib⁹ ⁊ q̃litatib⁹ mẽsura quã humana nã habere dꝫ ꝭm meliorẽ ꝓportionis ⁊ diuisionis eq̃tatẽ.

¶ Hic ĩnuit istã diuisioneꝫ oppositã cõplexionati ad põdus:⁊ per ꝯñs cõplexionis ad põdus ⁊ dicit sic.eq̃le ad iustitiã siue sit totuꝫ corp⁹ humanũ siue sit mẽbrũ vnũ est:in quo est de elĩtis in q̃ꝫtitate ⁊ q̃litate ⁊ mẽsura quã dꝫ hẽre hõ ꝭm meliorẽ eq̃tatẽ ꝓportionis ⁊ diuisionis.⁋ Cõsiderãdũ ꝙ Aui.ẽ vsus hucusqꝫ mõ loquẽdi ꝙ cõplexiõatũ.i.cõplexionatũ ĩ p̊mis attẽdit.i.cõplexionat.Primo ꝯsiderat vt sit in eo talis cõplexio ꝓ opõnib⁹ q̃ est p̊or q̃ꝫ cõplexio alia põderis ⁊ ista est p̊oritas dignitatis in eẽ.⁋ Cõsiderãdũ scdõ q̃ꝫtitatib⁹ q̃ꝫtũ ad molẽ:q̃litatib⁹ q̃ꝫtũ ad q̃litates actiuas ⁊ passiuas ⁊ q̃litates q̃ sunt g̃uitas ⁊ leuitas ⁊ mẽsura.i.ꝓportiõe istaꝝ ꝭꝫ meliorẽ eq̃tatẽ.i.ꝭꝫ meliorẽ iustitiã equã ꝓportionis ⁊ diuisionis.i.ꝓportiõis q̃ꝫtitatũ ⁊ q̃litatũ diuisaꝝ:q.n.ꝓportiõamus adinuicẽ p̊us sumim⁹ vt in se diuisa:deĩde ꝭm mẽsuras facimus ꝓportionẽ.⁊ attẽde diligẽter ꝙ iustitia hic nõ ẽ rigida pũctualis:ĩmo eq̃ siue eq̃tatis:qꝛ cõplexio iustitialis lata est:⁊ iõ ꝯsentit in ꝓportiõe gñica ex meditatiõe q̃ est melior ꝓ opõne:qꝛ est lata.

¶ Accidit aũt vt hec diuisio cũ homo eã habuerit vere equalitati quã primã diximus valde sit ꝓpinqua.

¶ Hec ꝑs põt cõtinuari vt pꝫ.hic dicit.hec diuisio.i.hec cõplexio equalis ad iustitiã que est vnũ mẽbrũ diuisionis:vel que fit ꝑ diuisionẽ iustitialẽ.⁋ Considerãdũ ꝙ hic tex.ẽt ꝯtradicit superiori.hic enĩ hoĩem appropinquat equali ad põdus:sed supra elõgauit ipm cũ dixit q̃ꝫto magis vt sit hoĩs cõplexio aut mẽbri.⁋ Considerandũ etiã diligẽter dixit accidit vt post dicam.

¶ Huic v̓o eq̃litati que ꝭm humana attẽdit corpora ⁊ que est in cõparatione alioꝝ que hãc nõ habẽt eq̃litatẽ neqꝫ habẽt ꝓpinq̃tatẽ eq̃litatis quã pri⁹ noĩauim⁹ quã hꝫ hõ:octo ꝯsiderationũ accidũt modi.Aut eniꝫ erit ꝭm spẽm cõparataꝫ ei que ab ea diuersificat ⁊ est alia ab ea.Aut ꝭm spẽm vel al'r ꝭm vnã manerieẽ spẽi cõparatam ei qõ est diuersum ab ea ex eo qõ est in ea. Aut erit ꝭm aliquã partẽ spẽi cõparatã ei qõ ab ea diuersuꝫ existit ⁊ est extra ipsaꝫ ⁊ in eius specie.Aut erit ꝭm partẽ spẽi cõparatã ei qõ diuersum est ab ea ex eo qõ est in eius parte sue spẽi.Aut erit ꝭm singulare cõparatũ ei qõ est diuersum ab eo ⁊ est ext̃ ipm.Aut erit ꝭm singulare cõparatũ suis dispõnib⁹ que in ipso sunt. Aut erit ꝭm mẽbrũ cõparatũ ei qõ ab eo diuersuꝫ existit ex eo qõ est extra ipm in corpore suo.Aut erit ꝭm mẽbrũ cõparatũ suis dispositionibus in seipso.

¶ Scilicet p̊mo.p̊mo ponit diuisionẽ.scdõ declarat.ibi scdã(Primus.)⁋ Considerãdũ ꝙ accipimus ꝙ homo maxime hꝫ hãc eq̃litatẽ ad iustitiã ⁊ non ex alio:nisi qꝛ hꝫ ꝑfectiorẽ opõnẽ:tñ vnaqueqꝫ spẽs hꝫ suã iustitialẽ cõplexionẽ ꝭm ꝙ meret.Accipim⁹ 2o ꝙ ex ħ mag̃ appropinq̃t eq̃li ad põdus.⁋ Cõsiderãdũ ẽt ꝙ isti sũt 8.modi ꝯsiderãdi cõplexionẽ hũanã:ꝙ oẽs in cõplexione mea inueniri pñt:⁊ ideo nõ sũt tot cõplexiones quot sũt modi:ꝫ sũt tot modi ꝯsiderãdi cõplexioneꝫ q sic ordinant:cõplexio hũana eq̃lis ad iustitiã:aut ꝯsiderat q̃ꝫtũ ad spẽm:aut q̃ꝫtũ ad partem habitudinalẽ spẽi:aut quãtũ ad ĩdiuiduũ:aut quãtũ ad partẽ ĩdiuidui.s.vnũ mẽbroꝝ:⁊ sic sunt quatuor partes siue materie diuisionis:et vnũquodqꝫ diuidit in.2.⁊ fit diuisio octimẽbris:⁊ sic fiũt isti octo modi ꝯsiderationũ in specie humana ita in alia specie aĩalium distinguibiliũ in partes:⁊ etiã plantarũ:declarabunt aũt in ꝓcessu.

¶ Primus modus est eq̃litas que in hoĩe attẽdit cõparatione alioꝝ generatoꝝ:⁊ est res magnã habẽs latitudinẽ que diffinitione minime põt cõprehendi:neqꝫ etiã qualitercũqꝫ ꝯtingat existit:sed inter multitudinẽ ⁊ paucitatẽ duas obtinet extremitates:ab vna quarũ cũ egressa fuerit nõ poterit esse humana cõplexio.

¶ Hic notificat hos modos ⁊ tandẽ discurrit per illos.s.quosdaꝫ illoꝝ vt dicet.ibi scdã(Cũ aũt.) Pria hꝫ.8.sicut.8.partes d̓clarat ⁊ modos.Et primo primũ.ꝯsiderãdũ ꝙ notũ facit istuꝫ modũ eq̃litatis ex parte subti cũ dicit in homine,Scdõ ex parte latitudi-

nis cū dicꝫ magnā hñs latitudinē. Tertio ex pte nr̄e cognitiōis ad illā cū dicꝫ diffōne.i.certa ⁊ ōtermiata cognitōe mīme pōt cōprehēdi. Quarto ex pte terminatōis cū dicꝫ duas obtinet ext̄mitates.

Dubm 9m

¶ Dubitāt p̊ vtꝝ destructꝭ aliȷ̄s spēb⁹ hic modus reperiat in hoīe. Dicūt ⁊ bene ꝙ reperit: sed nō cōparabilis aliȷ̄ rei que sit.

Dubm 10m

¶ Dubitāt 2° q̄re nō pōt certe cognosci. Rñdēt Guil. ⁊ Bartho. ꝙ hoc est pp īfinitatē īdiuiduoꝝ: ⁊ rō est īfinitas. Cōtra iste modus hꝫ duas extremitates: ergo nō pōt dici īfinit⁹. ¶ Ampli⁹ iste modus cōplexionis sequit formā humanā: que est forma finita in gradu ꝑfectiōis entiū. Et lꝫ īdiuidua sint īfinita: iste modus ex h̄ dr̄ finitus sicut esto ꝙ eēnt īfiniti ignes nuō tñ calitas ītēsiue eēt finita: qꝛ caliditas.10.g̃dus. ¶ Dōm ergo ꝙ cā est qꝛ certa mensura q̄litatū elr̄toꝝ in plus vltra ꝙ nō est ꝓ humana forma ēt certa: īuiit īfra ꝙ nō est ꝓ hūana forma ⁊ q̄lis sit vni⁹ ad aliū est ꝓportio īcognita vt tractatu de mēbris cordialib⁹ pōt ītelligi: ⁊ nulla eni via hominis est ad cognoscēdū hoc vt ēt sumit scd̄o colliget cap̄.p̊.

Dubm 11m

¶ Dubitat que multitudo ⁊ que paucitas est ista que sunt termini hui⁹ latitudinis ab vna quaꝝ extremitatū cū egressa fuerit cōplexio humana nō pōt dici homo. ¶ Quidā dixerunt multitudinis.i. multe tēperātie ⁊ paucitatis.i.paucissime qꝛ mīor si ponat: tunc homo est mortuus vel nō est homo: ⁊ maiorē temperantiā nō est dare tēperantia hoīs tēperati: ⁊ lꝫ hec solo q̄busdā nō placet: qꝛ dicunt ꝙ homo tēperatissimus est mediū ⁊ nō extremū: tñ vt al's in thegni diximus hō tēperatissim⁹ pōt dici extremū in tota spē humana cui opponit distēperatissimus hō.i.hō distēperat⁹ qua distēperātia si det maior nō viuit. ¶ Alia solo est qꝛ est cōplexio humana sicut determinata per determinatā mēsurā calidi frigidi sicci ⁊ humidi: ista mēsura calidi ⁊ frigidi ꝓ hac cōplexione in plus hꝫ terminū vltra quē nō est bonū ꝓ hoīe cū minus eni īfra ꝙ nō est ꝓ hoīe: ⁊ rō ibi est ꝓportio maior ⁊ etiā minor. v̇.g. caliditas ꝓ homine est duoꝝ graduū ad plus ⁊ vnius ad minus.

¶ Scd̄s v̊o modus est medialis q̄ iter duas extremitates hui⁹ late cōplexionis existēs īuenit in īdiuiduo qd̄ est in vltimo eq̄litatis ex spē que est in fine eq̄litatis ⁊ in etate in qua augmētū ad suū peruenit finē.

¶ Primo declarat istū modū. Scd̄o cōparat ad eq̄le ad pōdus. ibi scd̄a (Et hoc q̄dē.) ¶ Considerādū ꝙ notū facit modū per nomen qꝛ pōt dici medialis. Scd̄o per subm qꝛ inuenit in indiuiduo.s.h̄ vel illo vel illis: qꝛ plura pñt esse corpora tēperata. Tertio ꝑ suaꝫ rōnē formalē: qꝛ est melior equalitas que sit possibilis in tota spē cū quacūqꝫ etate: ⁊ hoc est qd̄ dicit hac spē ⁊c. ⁊ in etate ⁊c. ¶ Cōsiderandū scd̄o ꝙ lr̄a que dicit que est in fine pōt dupl'r intelligi. Primo que spēs humana sit tēperatior spēs que sit iste sensus ꝙ istud indiuiduū hꝫ meliorē tēperantiā spēi humane: que spēs humana inter oēs ēt alias est tēperatior. Alio mō.s.eq̄litas vl' cōplexio scd̄i modi est in fine eq̄litatis.i.est ꝑfectior eq̄litas que sit.

Dubm 12m

¶ Dubitat vtꝝ iste modus sit indiuidualis vel sit specific⁹. Videt ꝙ indiuidualis: qꝛ Aui. dicit ꝙ reperit in indiuiduo. ¶ In ꝯ̄riū: qꝛ supra dicit aut f̄m spēm cōparatā ei ꝙ diuersum est ab ea ex eo ꝙ est in ea. ¶ Dōm ꝙ iste modus ⁊ oīs modus est īdiuidualis: qꝛ reperit in indiuiduo: sed nō est indiuidualis qꝛ sit ex nā īdiuiduali: imo ex nā spēi. rō qꝛ tota latitudo cōplexionis speciei humane est latitudo specifica sequēs nām spēi: ergo mediū illius est hoc mō specificū siue ex spēi tēperātia: ergo media est que reperit ex nā speciei. ⁊ hoc est qd̄ Aui. īuuit cū dixit ex specie: ⁊ ideo supra Aui. ponendo istū modū posuit eū f̄m ordinē ⁊ inter modos spēi: ⁊ dixit aut f̄m spēm cōparatiue ⁊c.i.aut cōparādo latitudinē cōplexionis ad mediū qd̄ est in eadē specie cū extremis: ⁊ tñ est diuersuꝫ a specie ꝯsiderata in suis extremis: sed q̄n mediū est diuersuꝫ ab extremis nō est diuersum ꝑ aliqd̄ qd̄ sit extra spēm: imo per aliqd̄ qd̄ est in ipsa specie: ⁊ ideo ex eo qd̄ est in ipsa specie. ¶ Et ad ꝯ̄ria dōm ꝙ dixit in indiuiduo: qꝛ in eis reperit: ⁊ hoc notāter fecit Aui. ꝓpter illos qui dicūt ꝙ illa optima tēperantia que est in medio totius humane latitudinis nō reperit in re: imo est quedā fictio imaginata: ⁊ forsan de hac opione fuit Haly in thegni tractatu scd̄o.102.cōmēto. cū dixit hoc corp⁹ esse f̄m intētionē oīuꝫ logicoꝝ.i.f̄m ꝯceptū ⁊ rōnē ⁊ argutioneꝫ istoꝝ: ergo dixit inuenit in indiuiduo: quasi dicat est aliquid in re.

vel cōmē. 11.trac. resticuloꝝ.

Dubm 13m

¶ Dubitat scd̄o vtꝝ sicut dicimus ꝙ hic modus secundus reperit in indiuiduis qui modus est medialis: ita extrema que sunt in primo mō equalitatis reperiant in indiuiduis. ¶ Et dōm p̊mo ꝙ sic: qꝛ sicut est possibile reperire mediū: vt. v̇.g. hominē tēperatū inter aliqua extrema: ita est possibile reperiri extrema.s. homineꝫ distemperatū in calido ⁊ distēperatū in frigido. Vtrū aūt sit reperire ita calidissimū ꝙ vltra eius calorē nō det calidior: ⁊ ita frigidissimū vltra cuius frigiditatē nō det frigidior est qd̄ extra ꝓpositū: ⁊ est q̄ōo an sit dare maximū ⁊ minimū. ¶ Cōsiderandū autē ꝙ iste distēperātie extremitatū humanarum que an reperiuntur sunt valde res extranee ⁊ nō minus mirāde ꝙ sit extraneitas mediȷ̄ in specie: ex inuētione hoīs tēperatissimi inuenies bonitatem aīe in operationib⁹ suis oībus f̄m intellectū: vnde īuenies hoīes aptissimos dictos anglicos. Vtrū aūt ad ꝑfectionē hāc requirat totius corporis ꝑfectio vel hoc possit esse in hoīe male cōplexionato in habitudine totius est dubiū de quo aliq̄d diximus in tractatu de resistētȷ̄s: ex inuētiōe aūt extremitatū inuenis extrema admirāda que sint in latitudine sanitatis īuenis hoīes quosdā vt aīalia bruta q̄eta vt asinus ⁊ bos. q̊sdā vt bruta furiosa vt hoīes q̄si serpētes: ⁊ ex hac īuētiōe pōt īueniri hō cui⁹ saliua ex nā esset venenū fere oī homini: lꝫ ad has ext̄neitates multū faciat nā indiuidualis q̄nti modi. Si aūt extrema sint egrotātes tu vides egritudines igneas ⁊ egritudines īfrigidātes hoīeꝫ sicut glacies.

Dum 14m

¶ Questio siue dubitatio q̄re Aui. modū ꝯsiderandi cōplexionē ex etate nō fecit nec faciet modū ex etate distinctū a medio ex specie. ¶ Dōm ꝙ si voluisset potuisset: tñ Aui. ꝯsiderauit ꝙ istū modū f̄m eq̄litatis medici multū attēdūt: qꝛ ad hoīem de hoc scd̄o mō cōparāt oēm hoīem: ⁊ iō vt tale mediū faceret bene medium tēperantiā ex etate nō fecit distinctā ꝯsiderationē faciētē distinctū modū eq̄litatꝭ: sed posuit illā sicut ꝯditionē hoīs eq̄lis ex spē.

Dubm 15m

¶ Sed tu dices: ita debuisset sibi apponere cōditionē equalitatis quarti modi vt ꝙ iste esset tēperatus ex regione. ¶ Dōm ꝙ si voluisset potuisset. Vel dōm ꝙ quart⁹ modus nō est medialis vnius climatis tm̄.s.temperati: sed est medialis cuiusqꝫ climatis: ⁊ ideo poterat poni ꝯditio huius secundi modi: ⁊ ideo hoc debet intelligi ꝙ iste homo sit tēperatus nō solū ex etate sed ex aere: qꝛ in aere tēperato ⁊ nō expressit qꝛ talia corpora vt multū reperiant in regione tēperata qualis fuit regio Hippocratꝭ vbi multa corpora reperiunt tēperata vt Gal. scd̄o regiminis sanitatis. ¶ Considerandū hic ꝙ ab Aui. sumit ꝙ etas iuuētutis est tēperatior: ⁊ cā est: qꝛ homo in prima etate cōstitutus est in sup̄flua humiditate ꝓpter q̄ꝫ sensus ei⁹ ⁊ mot⁹ hebetant: in senectute aūt est sup̄flue siccus: ⁊ iō in medio iuuētutis est sufficiētior ⁊ tēperate humiditatis: ⁊ qꝛ cū hoc esset cū calore ita tēperato sicut puer: ergo tēperatior quacūqꝫ etate. Dyn⁹ tñ de h̄ tenet in q̄ōne ꝙ puer sit tēperatior ⁊ lr̄am legit correpte.i.nō ꝓducit dicens puenit: ⁊ ly.ue.facit breuē ⁊ nō dicit puenit. hec tñ expō est ꝯ̄ mentē Auicē. q̄ eū textū ponit sub hac forma.12.lib. de aīalib⁹.ca. de cōplexionib⁹.ca.1.loquēs de 2° modo eq̄litatis illa tēperantia.s.secundi modi equalitatis est post cōplementū crementi.

Dubm 16m

¶ Dubitat vtꝝ equalitas secūdi modi habeat latitudinē. Videt ꝙ nō: qꝛ Aui. nō ponit. Itē primo de regimine sanitatis ponit ꝙ ipa est in ictu oculi.i.in īstāti. ¶ In ꝯtrariū: qꝛ extrema latitudinis habent latitudinē vt distēperantiā in calore vel frigore: qꝛ est dare ibi multos gradus: ergo ⁊ mediū videt hēre latitudinē. ¶ Dōm ꝙ tēperantiā scd̄i modi hēre latitudinē pōt dupl'r ītelligi. vno mō ex pte subtoꝝ: ⁊ dōm ꝙ sic: qꝛ plura sunt ⁊ pñt repiri corpora tēperata vt diximus auc̄te Gal. alio mō ꝙ latitudinē in forma temperantie.i. ꝙ talis cōplexio tēperata nō sit pūctualis: ⁊ tūc dōm ꝙ hec tēperātia est duplex. vna que in re repit actu vt hō tēperat⁹ ⁊ iuuenis ⁊ ista hꝫ latitudinē. rō qꝛ vigilat ⁊ dormit ⁊ q̄escit ⁊ ambulat: in q̄bus oībus mutat de calido ad minus vel magis calidū ⁊ est sanus: ergo sua tēperātia hꝫ latitudinē. Alia ē tēperātia q̄ in re est mag̃ pūctualis nō ponibilis actu distincta: ⁊ ista cū imaginati fuerim⁹ pūctū mediū siue īstās trāsit de iuuētute ī senectutē isti⁹ hoīs vltio tēperati ex spē: ⁊ tūc ei⁹ tēperātiā imaginari oꝫ ēt īdiuisibilē: ⁊ iō Trusian⁹ in thegni trac.2. illo ca.1.cōmē.7. imaginat illā ⁊ bñ sic punct⁹ in linea. ¶ Cōsiderādū tñ ꝙ adhuc illā sanitatē vel tēperātiā quā īdiuisibilē ⁊ sic pūct⁹ imaginat possim⁹ dicē ꝙ lꝫ hic sit īdiuisibilis duratiōe: est tñ diuisibilis in ꝑfectiōe.i.qꝛ est dare q̄dā ꝑfectiorē q̄dā alia ⁊c. v̇.g. ego signo Platonē in puncto in medio iuuētutis ⁊ senectutis hēre cōplexionē ꝑfectā: que lꝫ solo duret instanti: tñ adhuc potuisset ꝓ illo īstāti ꝑfectiorē habuisse. nā ꝓ illo īstāti nō occurrit tēperatissima dispō aeris: imo trāsiuit ad senectutē a iuuētute in tp̄e hyemis: ⁊ alius eiusdē ꝑfectōis ex etatiua spē trāsiuit in tp̄e veris: ergo tota cōplexio vnius illoꝝ ꝓ q̊cūqꝫ instanti est ꝑfectior cōplexione alterius: ⁊ sic hꝫ latitudinē q̄uis nō duret nisi ꝑ instās. ¶ Ad Aui. dōm ꝙ nō curauit assignare latitudinē huic tēperātie: qꝛ voluit hoc eē notū ex dictis: sicut eni tota cōplexio totius spēi hꝫ suas extremitates: ita mediū. vel aliter ꝙ hoc fecit qꝛ extrema huius latitudinis parū distant.

¶ Et hec quidem equalitas etiam lꝫ non sit equalitas certa quaꝫ in huius capituli principio nominauimus eo ꝙ hāc inueniri nō est pos'e: est tamē ei propinqua.

Et hic etiã homo equalitati nõ qualitercũq; vicinus existit:sed ꝺm suoꝝ membroꝝ alteratione vel alterna tione calidoꝝ sicut coꝛ:ꝛ frigidoꝝ sicut cerebꝛũ:ꝛ hu midoꝝ velut epar:ꝛ siccoꝝ sicut ossa.Cũ ergo ponde rabunt ꝛ equabunt erit vicinus equalitati certe.

¶ Hic cõparat hãc eq̃litatẽ scđi modi ad eq̃le ponderis:ꝛ p̃ ꝑmit tit:scđo declarat.ibi(Et hic ẽt.)Primũ dcm̃ est notũ declarando aũt p̃mo declarat qũo ꝯsiderato toto hoie eq̃li hoc 2° mõ eq̃lita tis appꝛopinquat iste tot' eq̃li ad põdus.scđo qũo nõ appꝛopin quat ꝯsideratione cuiuscũq; ꝑtis.ibi 2°(In ꝯsideratione võ.)

Du^m 17^m ¶ Dubitat vtrũ repiat cõplexio ex coalteratiõe.Et videt ꝙ nõ:q2 vel est ꝯsimiliũ:ꝛ hoc nõ:q2 ꝯsimilia hñt cõplexionẽ ex elemẽtoꝝ mixtione.vel organicoꝝ ꝛ hoc nõ:q2 illoꝝ est cõpõ ꝛ nõ cõplexio nisi vt ex ꝯsimilib' vl' nisi que est ꝯsimiliũ. ¶ In ꝯ̃riũ Aui.hic aliq loquunt ꝺm cõmunioꝛes modos loquẽdi:ꝛ tũc nõ ꝯcoꝛdabit cũ di ctis nostris in tractatu de resistẽtijs.Dico igitur ꝙ complexio de coalteratione reperit:q2 ꝑtes que sunt in nobis q̃nq; modis sunt

Primus coalterãtes ꝛ coalterate:ꝫ repit cõplexio ex coalteratiõe. ¶ Pri mus est:q2 caloꝛ actualis datus a coꝛde calefacit ꝛ alterat mem bꝛa vt notũ est:ꝛ cũ sp̃us appꝛopriat mẽbꝛo alterat ip̃z:sp̃us etiã alterat quodãmõ a mẽbꝛis cũ diuersificent in q̃litate:ꝛ sic possu

2° mus imaginari aliũ modũ ex nutrimẽto veniẽte ad mẽbꝛũ. ¶ Se cũdus modus est:q2 mẽbꝛa ĩter se sunt diuersa siue dissimiliũ cõ plexionũ:ꝛ ideo op3 vt agant vt Gal'.in libꝛo de malitia cõplexio

3° nis diuerse.c.5. ¶ Tertius modus coalteratiõis est spirituũ adiui cem:q2 sunt diuersi in cõplexione ꝛ differt a scđo:q2 iste põt fieri vna ꝑte mẽbꝛi ꝯsimilis circũscripto q̃cũq; alio ꝯsimili:ꝛ sic ima ginamur de spiritib':ita possum' imagiari aliũ modũ.s.cõplexio

4° nem ex coalteratione humoꝝ ĩter se ꝛ sup mẽbꝛo. ¶ Quart' mo dus est quẽ solũ Mũdinus posuit q fit ex vapoꝛib' a coꝛpoꝛe sur gentib' qui diuersi sunt diuersitate mẽbꝛoꝝ ꝛ humoꝝ isti veniũt ad cutim ꝛ ibi refracti euapoꝛãt ꝛ cutim alterãt ꝛ dãt sibi aliquẽ

5° modũ cõplexionis:que dicit ex coalteratiõe. ¶ Quint' modus est dict' per coalternationẽ ꝛ nõ ꝑ coalterationez:que coalternatio idẽ est ꝙ coalternata sumptio:sicut cũ accipim' simul oĩa mẽbꝛa suis ꝯ̃rijs cõplexionib'.Dicem' ꝙ toti' coꝛpis.i.oĩum mẽbꝛoꝝ sil' cõplexio est satis tẽperata:posito ꝙ ĩter se nullã faciãt siue face rẽt refractionẽ:dãtes aũt cãm hui' tẽperãtie dicim':q2 ꝛ si in coꝛ poꝛe sit pars frigida vt cerebꝛuz ibi ẽt est pars calida vt coꝛ:ꝛ iõ totũ dicet tẽperatũ q̃uis cerebꝛuz stet in suo frigoꝛe ꝛ coꝛ in suo caloꝛe ꝛ vnũ reliquuz nõ tẽperet:vt Aui.dicet.Et de hac videtur Aui.loq ꝛ si nõ loquit de hac loquit de illa que fit ex mẽbꝛoꝝ alte ratione adinuicem:ꝛ apparet ꝙ isti modi possunt poni plures q̃ duo. ¶ Ad contrarium dõm:ꝙ consimilium est complexio:sicut subiecti:cuz ꝛ similia alterant se qualitatibus contrarijs:que cõ trarietas est ĩter ea virtute q̃litatũ p̃marũ elementoꝝ.

Dub^m 18^m ¶ Dubitat tertio vtrũ ista cõplexio ex mẽbꝛoꝝ alteratiõe adinuicẽ sit vna cõplexio.Ut ꝙ sic:q2 ẽ cõplexio scđi modi i cã eq̃litatis: sed eq̃litas scđi modi videt maxime vna:imo aliq̃ ĩdiuisibilis vt dcm̃ est. ¶ In ꝯ̃riũ q2 est in plurib' mẽbꝛis:dõm est ꝙ cõplexio ex alternata sumptiõe nõ est aliud q̃ ꝯ̃rie complexiones in diuersis mẽbꝛis siml' sumpte:ꝛ ideo est tot quot sunt mẽbꝛa.sil'r cõplexio ex coalternatione nõ est vna subto eodẽ mõ nisi ĩquãtũ tu imagi neris oĩa mẽbꝛa esse vnũ per vnã aĩam in toto extensaz.Dicit tñ Dynus ꝙ est vna oꝛdine:q2 quẽ oꝛdinẽ habẽt ꝯsimilia ĩ oꝛganico: eũdẽ modũ hñt cõplexiões ꝯsimiliũ:ꝛ ꝑ ꝯñs cõplexio ex alterna tione que in ꝯsimilib' fundat. ¶ Ad rõnẽ cuz dicit ꝙ eq̃litas scđi modi est vna:dõm ꝙ est vna in foꝛma habente latitudinẽ:q2 ꝺm diuersas ꝑtes siue gradus latitudinis põt eẽ in diuersis mẽbꝛis: ꝛ ipsa nõ diuersificata ꝑ gradus:sed ꝑ numerũ in eadẽ sp̃ẽ põt eẽ in plurib' ĩdiuiduis:sicut tepidũ in multis aquis numero.

Dub^m 19^m ¶ Dubitat tertio.Utꝝ cõplexio ex coalternatiõe mẽbꝛoꝝ adinuicẽ sit p̃n^m opõnis in nobis.Ut ꝙ sic.Prio Aui.ponit istũ ꝺm moduz eq̃litatis:sed iste est iustitialis.s.pꝛo opõne ꝛ est ꝑfectioꝛ modus eq̃litatũ:ꝫ p̃n^m ꝑfectarũ opationũ.Scđo q2 aliqđ mẽbꝛũ nõ agit suã actionẽ nisi ab alio coalteratũ:ꝫ in illo mẽbꝛo erit p̃n^m opõ nis.añs ꝓbat.Caro.n.est p̃n^m sentiẽdi dõm alteratũ a neruo.Uñ Auer.2.colliget.ca.10.cũ dĩ ꝙ caro ĩ sensu tact' stat sicut oculus in visu:dicit ꝙ neruus est seruitoꝛ carnis in hac app̃hẽsiõe:q2 tẽ perat spiritũ q transmittit a coꝛde ipsi carni.sed ille sp̃us alterat carnẽ alteratõe ꝑ sensu tact'. ¶ Ampli' cutis est sic mediũ vel oꝛ ganicũ tact':s3 hec sua ꝑfectio nõ ꝑficit nisi tẽperamẽto facto in cuti per coalterationes:nã caliditas venaꝝ sanguinis neruoꝝ fri giditati in ea adequat vt ĩfra ponit Aui. ¶ Amplius cõplexio per ꝯsimiliũ alterationez vĩ oꝛganici cõplexio vt oꝛganicũ est:ꝫ p̃n^m operationis.añs vĩ Auer.2.colliget ca.1.est cõplexionẽ efficiens aliq̃. ¶ In ꝯ̃riũ Auer.4.colliget.2.cap̃.q vult ꝙ cõplexio siue tẽ perãtia q̃ posset imaginari ex refrigidatiõe ꝛ humectatiõe facta a cerebꝛo ꝛ epate ad caliditatẽ intẽsam quã dat coꝛ est tẽperãtia dicta equoce:ꝛ nõ ꝑꝑ opõnes. ¶ In hac q̃one p̃mo p̃supponim' ꝙ nõ loqmur de cõplexione ex coalternatiõe:q2 illa nil ẽ nisi ipa cõplexio ꝯsimiliũ oĩuz simul sumpta per ĩtellectũ. ¶ Scđo p̃sup ponim' ꝙ sermo noster est de cõplexione ex alteratiõe mẽbꝛoꝝ ꝛ similiũ adinuicẽ.ṽ.g.in musculo in tota manu est caro:ossa:nerui: pãniculi q se se alterãt:ita ꝙ eoꝝ cõplexio dicta est ex h̃ ex coalte ratiõe. ¶ Dubitãdũ ꝫ est vtrũ hec cõplexio ex coalteratiõe resul tans sit illa per quã fiunt opõnes ꝯsimiles ꝛ officiales. ¶ In hac ꝫ q̃one est opio Dyni quaz ponit in q̃one de mẽbꝛo oꝛganico:vbi vult ꝙ in mẽbꝛo oꝛganico nõ sit dare cõplexionẽ ex coalteratiõe ꝯsimiliũ q̃ cõplexio sit p̃n^m opõnis ꝛ tribuat oꝛganico vt oꝛganuz

p̃a rõ. est ꝛ ĩducit q̃tuoꝛ rõnes. ¶ Prima.ista cõplexio vel est vna:ꝛ hoc est ĩpoſe:q2 subã sunt plura ꝯsimilia:nõ.n.os ꝛ caro refrangunt: sicut elĩta in mixto:sed saluãt suas foꝛmas.vel nõ est vna nisi oꝛ dine:sicut ꝯsimilia in oꝛganico hñt oꝛdinem.Si ꝫ est p̃n^m opõnis vel est rõne oꝛdinis ꝛ habitudinis foꝛmal'r:ꝛ h̃ est ĩpoſe:q2 relõ nõ est p̃n^m opõnis:vt Cõmẽtatoꝛ 2° de aĩa.vel rõne subti talis ha

2a rõ. bitudinis:ꝛ tũc illa eẽt cõplexio ꝯsimiliũ ꝛ nõ oꝛganici. ¶ Scđa rõ cõplexio nõ est p̃n^m opõnis que in tota vita nõ acqrit:nec est in termino siue terminata:sed cõplexio per alterationẽ mẽbꝛoꝝ cõ similiũ adinuicẽ in tota vita nõ acqrit:ꝛ nunq; est in termino:q2

3a rõ. quousq; vita durat mẽbꝛa ꝯsimilia se alterãt. ¶ Tertia rõ:ista cõ plexio ex coalteratiõe:que est alia a cõplexione ꝯsimilis vel h3 ꝓ suo subto ꝯsimile vl' officiale.nõ ꝯsimile:q2 ista ponit ꝙ sit cõple xio officialis ẽt:q2 ista cõplexio:vel est alia sp̃ẽ a cõplexione ꝯsi milis:ꝛ h̃ nõ:q2 totũ ĩtegrale differret sp̃ẽ a sua ꝑte vel nuõ:ꝛ tũc duo accidẽtia nuõ dr̃ia eẽnt in eodẽ subto:cui' ꝯ̃riũ habet 5° met. tex.nõ hñte cõmẽ.q est ĩter.15.ꝛ.16.nec põt hẽre ꝓ subto officia le.Primo q2 officiale nõ est vnũ.Scđo q2 officiali debet nã cõpo

4a rõ. sitionalis:ꝛ tũc duo p̃ma gñã mẽbꝛoꝝ tribuent oꝛganico. ¶ Quar ta rõ:si ista cõplexio poneret in oꝛganico esset maxime:q2 cõple xione oꝛganici causata:sed nõ põt ab ea cãri.ꝛ đducit Dynus istã rõnẽ ꝓlire:s3 dimitto eã q2 extra ꝓpositũ.credo ꝙ Dyn' habuit

p̃a ꝓpõ. bonã intẽtionẽ. ¶ Sed nos dicemus sex ꝓpõnes in qb' stat veri tas quesiti.Prima ẽ cõplexio ꝯsimiliũ mẽbꝛoꝝ cõponẽtiũ manũ meã:que cõplexio dĩ per coalterationẽ ꝯsimiliuz adinuicẽ nõ est q̃dã foꝛma cõplexionalis addita cõplexioni ꝯsimilium in se:ita vt sint due cõplexiones.s.vna ꝯsimilis in se siue vt ꝯsimilis ꝛ alia cõ similis vt recipiat ab alio ꝯsimili.Rõ cõplexio carnis stantꝭ iuxta neruũ nõ est nisi cõplexio carnis tãte mensure q̃te nõ eẽt si ner uus nõ eẽt ꝛ nõ eẽnt due cõplexiones in carne:ꝫ cõplexio in car ne ex coalteratiõe nõ est alia res a cõplexiõe carnis. ¶ Sed tu di ces:dicaz ꝙ cõplexio nerui est vna q̃litas distincta a cõplexione carnis que stat illi:sicut foꝛma ꝛ ꝑfectio queãdmodũ cõplexio ca lida coꝛdis est cõplexio cõplexioni ĩtrĩsece ꝯsimiliũ. ¶ Dõm p̃mo ꝙ cõplexio coꝛdis facit vnã cõplexionẽ cũ cõplexione ꝯsil'is.ṽ.g. cõplexio nerui ꝓpria ꝛ caloꝛ dat' a coꝛde sunt vna foꝛma in actu sicut caloꝛ quẽ mihi dat sol ꝛ caloꝛ me':ꝛ tũc argu.ꝯcludit ꝯ̃riuz. ¶ Uel dõm ꝙ nõ est sil'e:q2 cõplexio data a coꝛde est nec̃ia pꝛo oĩ opõne ꝛ nõ ĩpedit:sed cõplexio nerui distincta a cõplexione car nis que est talis qualis est cõplexio nerui cũ sit frigida ĩpediret ꝛ falsuz faceret actũ sensatiõis:sed cũ refrangit.i.tẽperat cõplexio carnis a frigiditate nerui:tũc fit optimũ oꝛganũ ꝓ sensu tactus. ¶ Cõsiderandũ tñ ꝙ pñt dici due qñ ex vna ꝑte tu sumas oẽs cõ plexiones ꝯsimiliũ simul ꝛ ex alia ꝑte cõplexionẽ solũ vni' ꝯsimi lis. ¶ Est aũt dubiũ vtrũ refractio caliditatꝭ carnis a frigoꝛe ner ui sit refractio ꝓ opõne nec̃ia sit positiua:q2 neruus sit ꝓductus fridioꝛ q̃ expediat ꝛ caro calidioꝛ ꝛ postea se refrangãt:vt cõiter sunt imaginati moderni:vl' sit refractio p̃uatiua.i.caro iuxta ner uũ ẽ in p̃n° gñõnis ꝓducta cũ tãta mẽsura caloꝛis cũ q̃ nõ fuisset ꝓducta si nõ eẽt iuxta neruũ sicut nos imaginati sum'.est qđ de

2a ꝓpõ. terminata ĩ tractatu nr̃o de resistẽtijs. ¶ Scđa ꝓpõ:aliq; opõnẽ posset facẽ caro q̃uis ñ refracta nec sit mẽsurata a frigoꝛe nerui. rõ q2 posset nutriri ꝛ augeri vt oñdũt sensus in multꝭ vulnerib' ꝛ

3a ꝓpõ. est ꝓpõ nõ. ¶ Tertia ꝓpõ:cõplexio ista ex coalteratõe fuit nec̃ia ꝓueniẽs in mẽbꝛis oꝛganicis que opoꝛtebat esse cõposita ex ꝯsi milib' ꝯ̃riarũ cõplexionũ.ṽ.g.in manu in qua debuit esse caro os ꝛ neruus:q2 exquo cõponentia sunt ꝯtrariarũ cõplexionũ op3 ꝙ se remittãt siue refrangãt siue coalternẽt qđ idẽ est:ꝛ hoc positi

4a ꝓpõ. ue vel pꝛiuatiue vt diximus. ¶ Quarta ꝓpõ:ista cõplexio ex co alteratione põt dici cõplexio oꝛganici nõ ꝙ subm suũ sit oꝛganicũ s3 ꝯsimilia:s3 vt sunt in oꝛganico.Rõ illa cõplexio ex coalteratõe nõ eẽt:si talis ꝯstitutio diuersoꝝ mẽbꝛoꝝ nõ eẽt:ꝫ põt dici cõple xio oꝛganici.añs p3:q2 si caro fuisset vnũ entiũ mũdi ꝑ se ꝛ nõ fuis set sociata cũ neruo vt ꝯstitueret manus:caro nõ haberet istam

cõplexionẽ ex coalteratiõe.i.nõ hẽret suũ calorẽ talis mẽsure:q꜡ cũ maiori mẽsura caloris posset esse vnũ ens mundi:⁊ apparet in carne rubea ĩcẽsa que multiplicaᷓ in vulneribꝰ. ¶ His q̃tuor ꝓpositionibꝰ ꝑmissis addo vnũ notabile:⁊ est ꝙ cõplexio ex coalteratione est duplex:lꝫ melius esset dicẽ ꝙ dupl'r imaginari possumus istã coalteratione ĩ carne vt in exẽplo. Uno mõ vt imaginemur cõplexionẽ carnis habẽtẽ determinatã mẽsurã in hac cõplexione ex friditate nerui hꝫ ꝙ reqꝛit ꝓ opõne carnis:⁊ sic in vnoquoqꝫ ꝯsimili imaginaremur posito iuxta aliud ꝯsimile sibi ꝯ̃riuꝫ vel nõ sĩle in cõplexione ꝯsil'r in organico iuxta organicum. ¶ Et tũc pono ꝓpõnẽ q̃ntã que soluit ad q̃õnẽ:⁊ dico ꝙ cõplexio dicta ex coalteratiõe que est cõplexio ĩnata actuata per influentẽ mẽsurã in vnoquoqꝫ ꝯsimili ex mẽbro ꝯ̃rio sibi addito.adueniẽte ꝫm ꝙ opꝫ ꝓ opõne est ꝑn^m opõnis: ꝓpõ est nota per suos terminos. Alio mõ possumꝰ imaginari cõplexionẽ coalteratione:q꜡ mẽbra ꝯsimilia postq̃ꝫ sunt mẽsurata in eoꝝ cõplexione vt diximus:q꜡ remanẽt ad hoc sub aliq̃ ꝯ̃rietate aliq̃ꝫ alterationẽ faciãt adinuicem que est alteratio valde pauca cũ sunt in sanitate:⁊ ista est cõplexio ex coalteratiõe de qua loquiᷓ Gal'.in lib.de malitia cõplexionis diuerse cap̃.5°.⁊ talis coalteratio nõ ẽ ad aliquẽ finẽ neqꝫ ꝓ aliq̃ opõne:lꝫ nec̃io ꝯñs nõ tñ nec̃io intenta a nã:⁊ iõ si nõ esset posset fieri opatio.v̓.g.caro postq̃ꝫ hꝫ mẽsurã oẽm sui caloris ꝫm ꝙ reqꝛit ad opõnẽ quã mẽsurã hꝫ ex ĩnata cõplexiõe ⁊ ex calore cordis ⁊ ex friditate nerui remittẽte suũ calorẽ ⁊ nerꝰ:ẽt postq̃ꝫ eodẽ mõ hꝫ mẽsurã sue cõplexionis:adhuc nerꝰ ⁊ caro pñt imaginari se aliqual'r alterare alteratiõe que nõ est nec̃ia pro opõne neqꝫ est opõni nociua:q꜡ est ĩter latitudinẽ ꝑdicte mẽsure que est ꝓ opõne. Sil'r cũ imaginati erimus cerebrũ cũ sua friditate quã hꝫ ex cõplexione ĩnata ⁊ cũ mẽsura sui caloris quẽ dat sibi cor cerebrũ est potẽs in sui opõnes ⁊ cor ẽt in suas. Si igiᷓ vltra h̓ nos imaginemur cerebrũ alterare cor ⁊ cor cerebꝝ imaginemur vnã coalterationẽ in medio eoꝝ vel in se ĩtra latitudinẽ suarũ cõplexionũ sanaꝝ talis cõplexio est equoca:q꜡ nõ est nec̃ia ꝓ opõne ⁊ sic põt ĩtelligi sermo Auer.colliget.4.ca.z.lꝫ ẽt Auer.posset al'r intelligi:⁊ est ꝙ ĩter calidũ cordis datũ cerebro ⁊ cerebrũ ipm nõ fit coalteratio per quã q̃litatẽ caloris spiritus cordis remittat:⁊ per quã frigiditas cõplexionalis cerebri corrũpaᷓ:imo vnuꝫ stat alteri sicut forma ad mãm.s.calor cordis cõplexioni cerebri:⁊ si in aliquo se refrangãt est sicut per ꝯñs:⁊ dꝫ dici equoce cõplexio q꜡ nõ est cõplexio:sed modificatio cõplexionis:⁊ nõ est ꝓ opõne.

¶ Tunc pono sextã ꝓpõnẽ.cõplexio ex coalteratione adueniens postq̃ꝫ mẽbra hñt determinatas mẽsuras q̃litatũ ꝫm ꝙ reqꝛunᷓ ꝓ opõne nõ est cõplexio que sit ꝑncipiuꝫ opõnis.i.que sint nec̃ia requisita pro operatione:⁊ hec ꝓpositio apparet:q꜡ exquo iam membra hñt mensurã cõplexionis qua indigẽt pro operatione:ꝫ coalteratio sequẽs post hec nõ est pro opatione:aliter.n.nõ habuisset cõplexionẽ pro opatione mẽsuratã principaliter.⁊ cũ ꝯsiderabimus lꝫ ista coalteratio sit cũ quo mẽbrũ agit:nõ tñ erat sibi necessaria.v̓.g.in exẽplo grosso ego habeo mensurã caloris vniꝰ vncie ꝓ opõne ⁊ aer istarũ stellarũ vltra illã mẽsurã me alterat:ista alteratio que est ĩter latitudinẽ sanitatis est cũ q̃ ego ago nõ tñ reqꝛebaᷓ ad actionẽ meã:q꜡ si pũctualis mensura caloris quã habebã ante introitũ nũc haberem ego bene operarer. Ex scia tñ nostri tractatus de resistẽtijs põt teneri ꝙ ẽt ista coalteratio nõ est necessaria:ĩmo hoĩe existẽte bene sano mẽbra ꝯsimilia adinuicẽ stant in pacifica dispõne ⁊ nõ alterant se. Ex qbꝰ apparet sol'o ad singula ꝯtraria.oẽs eñi qui tenẽt cõplexionẽ ex coalteratione esse principiũ opationis intelligunt de coalteratione ꝑmo modo dicta.qui v̓o negãt intelligunt de coalteratione secũdo modo.illi v̓o ⁊ de ea Dynus intelligebat:sed longe respiciebat eam.

¶ In consideratione v̓o cuiusqꝫ membri nõ nisi vnius qđ est cutis queãdmodũ postea dicemus.

¶ Hic ostẽdit quarũ partiũ ꝯsideratione nõ est ꝓpinquũ ei ⁊ cuiꝰ ꝑtis ꝯsideratione est ꝓpinquũ.ꝑmo hoc ꝑmittẽs post ponit nos ꝓ declaratiõe vniꝰ dicti.z° declarat.ibi z° (In cõparatione aũt.)

¶ Dubitant vtrũ cõplexio cutis sit vna. Videᷓ ꝙ nõ:q꜡ ẽ facta ex venis ⁊ neruis vt ĩfra hoc cap'o:⁊ sic sua cõplexio ẽ ex coalteratione ⁊ nõ vna subito. ¶ In ꝯ̃riũ:q꜡ est ꝑncipiũ opationis vniꝰ.s.tactiue. ¶ Cõsiderãdũ ꝑmo ꝙ sermo hic est de cuti intrinseca magꝫ nõ de extrinseca subtili dicta himen:que a qbꝰ mẽbris q̃ñqꝫ emũdaᷓ ⁊ cadit. ¶ Cõsiderãdũ scđo:ꝙ illa cutis vel est organũ sensus tactus vt q̃dã dicũt.vel est nãle ⁊ intrinsecũ mediũ:⁊ tũc organũ est caro vt intellexit Auer.in cõmẽto cantice ꝑmo lib.⁊ cã est ꝫm eũ q꜡ est ꝑn^m.s.mẽbrũ ꝯsimile in oĩ aĩali cõmune sicut est sensus tactus.aut organũ est neruus et caro est mediuꝫ:sicut videᷓ posse intelligi scđo de aĩa cõmẽto.108.qcq̃d ꝫ sit organũ tactꝰ cutis opꝫ ꝙ sit mediũ. In hoc ergo opꝫ ꝙ cõplexio sua sit ꝓpinquans ad equale ad pondus per multã refractionẽ extremitatũ elementoꝝ aliogn in sensu tactꝰ caderet multus error in iudicio. ¶ Quibus ꝑmissis ꝑmo dõm ꝙ organũ sensus tactus opꝫ esse vnum. vt Auer.z.colliget cap̃.11°.⁊ Aristo.scđo de partibꝰ aĩaliũ z° cap'o. Et ratio est:q꜡ si organũ esset duo tunc vnũ sensibile iudicareᷓ vt duo:cũ.n.duobꝰ sensiterijs sentimus duo iudicamus vt intelligiᷓ ab Aristo.ꝓble.35.ꝓble.vlti.⁊ cã est q꜡ essent duo:in acceptione aũt videᷓ ꝙ vnitas nõ solũ requiraᷓ in organo:sed in medio ĩtrĩseco:sicut apparet cũ cã cellatis digitis vnã pilã paruã iudicamꝰ duas ⁊ maxime in medio intrinseco cuius motus simul ⁊ ĩmediatũ opꝫ esse cũ motu perfecto in particula principali.hoc dico ꝓpᷓ crystallinas siue oculos esse ⁊ ad vnuꝫ sensiteriũ visus principale ⁊ tamẽ est intrinsecũ ⁊ ĩmediatũ illi sicut cutis est ĩmediatũ organo principali sensus tactus. Aut alia cã est quã nũc nõ discutimꝰ. ¶ Dõm scđo:ꝙ lꝫ cutis que organũ vel mediũ intrinsecũ sit vnũ mediũ actu cũ hoc hꝫ in se ꝓportiones per quas põt esse mediuꝫ pluriũ virtutũ tactiuarũ.s.percipiẽtis calidũ ⁊ frigidũ ⁊ siccum ⁊ humidũ ⁊ asperũ ⁊ durũ. ¶ Sed dubiuꝫ esset in pħia quõ põt esse mediũ in percipiẽdo graue ⁊ leue si nõ hꝫ ꝓportionẽ mediã inter graue ⁊ leue:⁊ hoc omittimus. ¶ Ad ꝯ̃riũ dõm:ꝙ dꝫ intelligi cuti existẽte in se vno mẽbro ꝯsimili ꝯtinuo rami venarũ cũ sanguine ⁊ neruoꝝ cãnt ĩ illa vnã tẽperiẽ. Al'r posset dici ꝙ cutꝭ nõ est vnũ mẽbrũ ⁊ ꝙ ad vnitatẽ sensus siue vniꝰ v̓tualis sensatiõis nõ reqꝛiᷓ vnitas medij ẽt ĩtrinseci.exẽplũ due crystalline.⁊ tu ꝯsidera.

¶ In cõparatione aũt spirituũ ⁊ mẽbroꝝ principaliuꝫ ĩpossibile est ipm huic certe eq̃litati esse ꝓpinquũ:sed egrediᷓ ab ea tendẽs ad caliditatẽ ⁊ humiditatẽ.

¶ Postponẽs de cuti ꝙ sit mẽbrũ eq̃li põderis ꝓpinquum:q꜡ hoc posterius ꝓbabit:declarat ꝙ ꝯsiderãdo mẽbra alia homo elõgatur ab equali ad pondus.⁊ ꝑmo ponit.scđo ꝓbat.ibi z° (Vita.)

¶ Dubitaᷓ:q꜡ cerebrũ est de principalibꝰ ⁊ nõ trahit ad calidũ:sed ad frigidũ. Cũ ergo dicit ꝙ cõparatione principaliũ egrediᷓ ad caliditatem. Dõm ꝙ loquiᷓ hic de principalibus que sunt principia spũs ⁊ mãe nutrimẽti.s.cordis ⁊ epatis.vita eñi per hec duo maxime ꝯsistit.in his duobꝰ eñi maxime disponiᷓ totũ corpꝰ ꝫm cõplexionem ⁊ nõ fit a cerebro vt Gal'.in thegni tractatu.z.cordis tex.cõmẽ.3.vel tracta.epatis tex.cõmẽ.1. ¶ Scđo mõ põt dici ꝙ ꝯsideratis oĩbus ꝑncipalibꝰ adhuc corpꝰ declinat ad calidũ ⁊ humidũ:q꜡ dominiũ calidoꝝ.s.cordis ⁊ epatis excedit super dominium frigidi membri.s.cerebri vt dicit.

¶ Vite eteñi principiũ sunt cor ⁊ spiritꝰ que q̃dẽ ambo vehemẽter calida existũt ad sup̃fluitatẽ declinantia:⁊ vita q̃dẽ existit per caliditatẽ:⁊ augumẽtũ per hũiditatẽ. Et ẽt cal'itas in humiditate existit ⁊ ab ea nutriᷓ.

¶ Primo probat ꝙ spirituũ consideratione hoc corpus de secundo modo equalitatis nõ appropinquat equali ad pondus:sed tendit ad calidũ ⁊ humidũ:⁊ cũ ĩmiscet sermonẽ de corde.scđo ꝓbat ꝙ ꝯsideratione principaliũ:ẽt nõ appropinquat:sed tendit ad caliditatẽ ⁊ humiditatẽ:ibi scđa (Mẽbra.) Prio arguit sic:spiritꝰ ⁊ cor ⁊c̃.per ꝯsequens nõ appropinquat equali ad pondus premisso antecedente ⁊ ꝯsequẽte ꝓbat ꝯsequentiã cũ dicit.⁊ vita. ¶ Cõsiderandũ ꝙ oportuit Aui.ex ꝯsequentia sermonis dicere de corde:q꜡ est minera spiritꝰ:⁊ ideo cũ ꝓbabat ꝙ spiritus recedit ab equali ad pondus per caliditatẽ dixit de corde.

¶ Dubitatur etiã quid intelligit per vitam. Dicendũ ꝙ vel intelligit participationẽ siue essentiã anime in corpore:⁊ tunc manifestum est ꝙ hoc fit cum calore vt apparebit cũ loquemur de virtute vitali:aut intelligit nutricationẽ.vita eñi ꝯsistit per alimentum. ¶ Tunc dubitaᷓ per dictũ Damasceni primo aforismoꝝ dicentis ꝙ per calidũ ⁊ humidũ viuimus:q꜡ pars subtilis sanguis que calida est ⁊ humida ⁊ per frigidũ ⁊ siccũ nutrimur. ¶ Ampliꝰ Hippo.in libro de nã fetus videᷓ inuere ꝙ corpꝰ nostrũ frigidis nutritur. ¶ Dicendũ quomodocũqꝫ sumaᷓ vita ipsam existit per caliditatẽ:nã vita pro existentia vitalis virtutis est per caliditateꝫ multã fundatã in multo spiritu cuiꝰ vitalis virtus est ꝑncipiũ. vita enim per nutricationẽ facit in nobis per multã caliditatẽ.s. spiritũ ⁊ sanguinẽ. Sciendũ eñi est ꝙ nutricatio materialiter fit ex grossiori parte sanguinis:sed sicut pͥcipio perfectiuo ⁊ stãte vt forma fit spiritu qui est in mẽbris:sicut forma cuius spũs participatiõe viuimus:q꜡ pars subtilis sanguis:que cal'a est ⁊ hũida ꝯuertiᷓ in spiritũ:ideo dixit Damascenus ꝙ viuimꝰ calido ⁊ humido:sed q꜡ parte grossa nutrimur:que lꝫ etiã sit cal'a ⁊ humida respectu eq̃lis ad pondus est tñ frigida ⁊ sicca respectu ꝑtis spumose.ideo dixit ꝙ frigido sicco nutrimur.i.grossiori ꝑte sanguis. ¶ Ad ꝑmã cuꝫ dicimus cal'm nutriᷓ frigido impropria locutio est

Margin notes (left column): 5ᵃ ꝓpõ. — 6ᵃ ꝓpõ. — Du^m zo^m
Margin notes (right column): Dub^m z1^m — Du^m zz^m

potius enim qͥdā refrenatio: ne cito ꝯsumat suū humidū q̄uo di- cimus de aqua ꝙ ꝓlongat vitā vt ītelligit̄ in cōmē. 21. tertij regi minis acutoꝝ. ⁋ Cōsiderādū ꝙ cū Aui. ꝓbat ꝙ ex pte qua cōside- ramus spiritus corpus excedit in caliditate: ⁊ hoc ꝑpter vitā. ꝓ- bat ꝙ excedit in humiditate cū dicit (⁊ augmētū ꝑ humiditatē.) ⁊ videt̄ arguē sic. spirit⁹ nō solū est ꝑ̄ncipiū vite: sed ēt augmēti: ꝫ excedit in humiditate: q͛ augmētū ēt est ꝑ humiditatē. vel ab h̄ ꝙ sit vna ꝓpositio quā Aui. īduxit ad ꝓbandū ꝙ spūs ⁊ cor exce dunt in caliditate: ⁊ est de ꝓpōnib⁹ famosis que dicit calido viui- mus ⁊ humido augemur. viuere enī videt̄ dīe aiam participare. ⁊ hec participat̄ quodā calido vt Ari. in de morte ⁊ vita. ⁊ Auer. ꝑ̄mo cantice. 74. cōmē. augeri enī videt̄ dicere qͦdā distinctū: ⁊ h̄ fit per humidū. vel est dispositio humidi: ⁊ iō surrexit in famo- sitate ꝓpositio ꝑ̄dicta: q͛ ex seipsa est nō. eius tñ ꝓpōnis vna ꝑs sufficiebat ad ꝓbādū ꝯsequētiā. s. ꝑs que dicit per calidū viuim⁹: sed Aui. assumpsit illā integrā: q͛ forsan sic currebat in vsu. Et cū dicit (Et etiā caliditas.) hic ꝓbat ꝙ ꝯsideratione spirituū corpus excedit in humiditate: q͛ iam ꝓbatū est ꝙ excedat in caliditate: ex hoc sequit̄ ꝫ in humiditate: q͛ calꝰm nutrit̄ humido ⁊ in eo fun dat̄: ⁊ tūc Aui. hꝫ integrā solōnē ad ꝯclusionē quā ꝑ̄misit cū dixit ꝯiungēdo vt opꝫ dicta eius in cōparatione spirituuꝫ: ⁊ vt sic cor- dis īpossibile est ipm esse ꝓpinquū equali ad pōdus: sed tēdit ad caliditatē ⁊ humiditatē. ⁋ Cōsiderādū aūt ꝙ aliqñ exposui istum passum: sicut augmētū. i. ꝑduratio vite existit per humiditatē: q͛ caliditas cui⁹ ꝑduratione vita durat fundat̄ in humido ⁊ eo nu- trit̄. ⁋ Dubitat̄ quare calidū mixti indiget humido ⁊ calidū ignis stat cū sicco. ⁋ Solōnē hui⁹ īuuit Trusianus in trac. 3. lib. thegni in scda lectione. nā ignis in mixtis est per quādā generationē. est enī agēs ꝯsumēs. generat̄ aūt successiue ab humido ītrinseco: q͛ aereū est ⁊ sibi ꝓpinquās in nā vt aqueū: aut humidū est illi⁹ de- structiuū: sed caliditas in igne est in ꝓpria mā ⁊ nō agēs in illam. Dixit aūt (existit) inquātū humidū est calidi subiectū. dixit (nutri- tur) īquātū successiue ꝯsumit̄ illud humidū vnde calidū sustētat̄.

⁋ **Membra vͦ principalia sūt tria sicut declarabim⁹. Et ex eis qdē est vnū frigidū qꝺ est cerebrū cui⁹ fridi- tas nō peruenit ad cordis caliditatē tēperādā ⁊ epatꝭ caliditatē. Et ex eis vnū est siccuꝫ: aut siccitati ꝓpin- quū: ⁊ ipm est cor: sed eius siccitas nō peruenit ad hu- miditatē cerebri ⁊ epatis temperandam.**

⁋ Probauit ꝙ spirituū ꝯsideratione tēdit ad calidū ⁊ humidū: hic ꝓbat ꝙ principaliū membroꝝ ꝯsideratione tēdit ad calidū ⁊ hu- midū: ⁊ ꝑ̄misso ꝙ principalia sunt tria arguit sic. cerebri friditas nō vincit caliditatē cordis: ⁊ epatis igit̄ ꝑ̄ncipalium ꝯsideratione corp⁹ tēdit ad caliditatē ⁊ humiditatē recedēs ab equali ad pon- dus. ꝯsequētia est nota: q͛ membra pꝛincipalia corporis sunt tria mēbra dicta. aūs ponit in lr̄a ꝑ̄mo. scdo ꝓbat illud. ibi 2ͣ (Neqꝫ.) ⁋ Dubitat̄ igit̄ nō dixit de testiculis cū numerent̄ īter ꝑ̄ncipalia a Gal. in thegni. ⁋ Dōm ꝙ testiculi nō sunt ꝑ̄ncipale membrū ad esse indiuidui: vel dōm ꝙ sufficiebat pro sua ꝯclusione ꝓbāda po nere illa tria principalia: si tñ de testiculis dixisset adhuc īuuebat eius intētionē: q͛ testiculi ad caliditatē ⁊ humiditatē declinant.

Dum 25m ⁋ Dubitat̄ scdo: q͛ Arist. 2. de partib⁹ aīaliū cap̄. de cerebro cap̄. 12. vꝫ dīe ꝯ̄triū. s. ꝙ cerebrū tēperat caliditatē cordis. ⁊ Auer. etiā colliget. 2. cap̄. 8. Nos scripsimus hāc qōnē ꝓlixe sup ꝑ̄ma fen. 3. cañ. ⁊ posuimus ibi rōnes. 12. quas Gal. 8. de vtilitate partiū cap̄. 2. ⁊ 3. in hoc facit ꝯ̄ Ari. ⁋ Hic aūt dicamus ꝙ sufficit nobis ⁊ est ꝙ cerebri frigiditas nō remittit cordis caliditatē remissiōe q̄ ap- propinquat equali ad pōdus: sed ꝓhibet cordis īcēdiū sup̄fluū: ⁊ cū hoc cor remanet cū actuali excessiuo calore: cuius signū est ꝙ si miseris digitos in cor inuenis ipsum calidum tactu.

⁋ **Neqꝫ etiam cerebrū tantū est frigidū neqꝫ cor tantū est siccū: sed cor cōparatiōe alioꝝ duoꝝ est siccū ⁊ ce- rebrum alioꝝ duoꝝ cōparatione est frigidum.**

⁋ Hic ꝓbat qꝺ statim dixit ⁊ arguit sic. cerebrū nō est tātū frigi- dum. i. sed respectu cordis ⁊ epatis dꝛ fridū: q͛ minus illis calꝰm. similꝛ cor nō est tm̄. i. absolute ⁊ in excessu siccuꝫ: sed respectu il- loꝝ duoꝝ: ꝫ cerebrū nō tēperat caliditatē cordis ⁊ epatis: nec cor humiditatē cerebri ⁊ epatis. ⁊ ponit aūs: q͛ ꝯsequentiā hꝫ ꝓ nō.

Dum 26m ⁋ Dubitat̄ ꝙ ex sermone Aui. videt̄ ꝓbari ꝯtrariū ei⁹ qꝺ intēdit. si enī cerebrū est frigidū respectu cordis: ꝫ est ꝯtrariū respectu il lius: ⁊ per ꝯn̄s agens ⁊ remittens illi⁹ calorē. ⁋ Amplius dubitat̄ ꝙ īpertinēs sermo vꝫ dīe ꝙ cerebrū est frigidū respectu cordis: regula. n. Gal. de cōplexionib⁹ libro ꝑ̄mo ⁊ Aui. est ista ꝙ mēbra nō debēt dici calida vel frida adīuicē. i. quecūqꝫ respectu cuiusqꝫ

sed respectu medij. s. cutis. Dōm ꝙ cū Aui. ītēdebat ꝓbare ꝙ ca- liditas cordis nō tēperet̄ nec refrangat̄ a friditate cerebri: ita ꝙ appropinquet multū eq̄li ad pōdus habebat in intētione sua has ꝓpositiones. ⁋ Prima cordis caliditas est multi excessus ab eq̄- li ad pōdus: hec ꝓpositio est nota ad tactū: ⁊ etiā nota per rōneꝫ: q͛ cor est fons vite: ⁊ per ꝯsequēs spiritus ⁊ multe caliditatis. ⁋ Scda ꝓpositio: cum dicimus cerebrū est frigidū nō intelligi- mus tm̄. i. in excessu frigidū vel tm̄. i. solū: q͛ frigidū sit sibi forma ⁊ ꝑ̄dominās calido vel tātū. s. q̄ātū cor est calꝰm recedēs a tēperā- tia cutꝭ tm̄ cerebrū sit fridū v̄sus aliā extremitatē recedēs a tēpe ramēto cutis. Et rō est ex iam dictis: q͛ cerebruꝫ est viuens pars aīalis: ergo nō pōt habere frigiditatis dominiū absolute. nec pōt esse frigidū: q͛ cū ea nō staret aīa: nec ita recedit a tēperātia cutꝭ per frigiditatē: sicut cor per caliditatē: ⁊ totū hic ostendit sensus tactus vt nō sit opus rōne. ⁋ Sequit̄ ex his ꝓpositionibus: ꝫ cor nō pōt tēperari ab ista ꝑua frigiditate quare remanet in excessu ⁊ distēperamēto respectu eq̄li ad pondus: siue sumamus eq̄le ad pōdus pro medio imaginato in vniuersitate generabiliū ⁊ corru- ptibiliū: siue sumamus eq̄le ad pōdus eq̄litatē cutis que est fictio illius equalitatꝭ ad pōdus. certū enī est ꝙ caliditas est excedēs ⁊ recedens ab illius equalitatib⁹ pōderis. tenet igit̄ ꝯn̄tia Aui. q͛ si cerebrū est frigidū respectu cordis: ⁊ nō frigidū tm̄: igit̄ est qͦdaꝫ remissum calidū respectu cordis. nō igit̄ poterit excessuꝫ caloris cordis reducere ad equalitatē pōderis: q͛ hec operatio est frigi- di equalis calori cordis: soluꝫ ꝫ remittit ⁊ apud sciam nostrā hec remissio est pꝛiuatiua resistentia vt diximus in tractatu de resi- stentijs. ⁋ Ad 2m ꝙ sermo Aui. nō est hic ad ponēdū mēbra in cō plexione vel gradu cōplexionis: q͛ hic sermo erit in sequēti capi tulo: ⁊ intentio eius est ostendere ꝙ frigiditas cerebri nō est equi potens caliditati cordis ⁊ epatis: ⁊ ꝙ siccitas cordis nō est eq̄po tens humiditati cerebri ⁊ epatis: ergo principaliū cōsideratione homo hic recedit ab equali ad pondus tendens ad caliditateꝫ ⁊ humiditatem: ⁊ hec fuit vna conclusio Auicen.

⁋ Dubitat̄ tertio ꝙ Aui. ꝯ̄dicit sibi: iaꝫ enī dixerat ꝙ hō hic mem- broꝝ alteratiōe ꝓpinqu⁹ est eq̄litati ad pōdus: fridoꝝ sicut cere- brū: calidoꝝ sicut cor: ēt humidoꝝ sicut epar: ⁊ hic dicit ꝙ hoꝝ cō sideratione ⁊ alteratiōe ēt corp⁹ recedit ab equali ad pondus. Dum 27m

⁋ Dubitat̄ quarto quare Aui. dixit hoc de homine equali in scdo mō equalitatis: cū ea que dicit vera sint in corporib⁹ distēperatis v̄. g. hō sanguineus suoꝝ mēbroꝝ coalteratione. s. calidoꝝ vt cor: frigidoꝝ vt cerebrū: cū enī pōderabunt̄ ⁊ equabunt̄ erit vicinus equalitati certe: cōsideratione aūt cuiuscūqꝫ membri in hoīe san guineo nō erit nisi vnū mēbrū. s. cutis ⁊c̄. que dicit Aui. de eo quo verificat̄. Preteritū dubiū in nullo scripto īueni: ⁊ iō nulli⁹ solō- nē possumus dicere. Qn̄qꝫ dixi ꝙ mēbra ꝑ̄ncipalia cū pōderabun tur ⁊ equabunt̄ sup toti⁹ habitudinē faciūt istū hoīem tēperatuꝫ appropinquare eq̄litati pōderis. ⁊ sic Aui. locutus est supra. Cum aūt īter se cōparant̄: hō desistet ab equali ad pōdus per excessuꝫ in calido ⁊ humido. Est aūt hec solō ꝑ̄ma frōte placita: hꝫ tñ hāc nr̄am instātiā: sicut se hn̄t cor ⁊ cerebrū īter se: sic se hꝫ calidū da- tū a corde. s. spiritus cordis ⁊ calidū diminutū datū a cerebro īter se sup toto: sed illa nō se tēperat: ꝫ nec ista ꝓportionaliter: ꝫ vlꝛ se habebūt: cui ꝫ placet dicta solō soluat instantiā. ⁋ Scda solō quā aliqñ dedi est ꝙ per ꝯsiderationē oīum mēbroꝝ tam ꝑ̄ncipa liū q̄ꝫ nō ꝑ̄ncipaliū homo appropinquat equalitati pōderis. nā lꝫ cerebrū solū nō ꝯtrapōderet calori cordis ⁊ epatis: tñ sunt in no- bis ossa nerui cartilagines flegma: ⁊ multa alia mēbra frigida. ⁊ sunt etiā multa sicca que pōderata ⁊ mēsurata faciūt imaginari equalitatē pōderis: ⁊ sic intellexit Auicē. prius: ⁊ iō ibi numerauit ossa. Ex qb⁹ appet ꝙ illa appropinquatio nō est per alterationē ꝓprie dictā: q͛ cū toto hoc corp⁹ nr̄ꝫ est calidū ⁊ humidū: ⁊ nō est facta refractio siue remissio excessus calꝰitatis ⁊ humiditatꝭ: sꝫ ta lis appropinquatio est ꝓpinquior per q̄ꝫdaꝫ alternationē. i. simul sumptionē cū alteratione vt ponēdo hoc ꝯtra illud. Si enī tu di- ces ꝙ in hoc hoīe abūdat caliditas: ⁊ est in ea distēperatus: q͛ in eo est cor: ⁊ ego ꝯtrapono sibi frida membra vt cerebrū ⁊ neruos ⁊ alia similia: sed ꝯsideratiōe soloꝝ principaliū homo nō appro- pinquat vt hic Auicen. probat ⁊ sic intelligit hic. hanc. n. solōnem tene si placet quousqꝫ post meli⁹ apparebit. ⁋ Tertia solutio est quā dedi alꝭ totum textū reuoluendo ab illa parte. ⁊ hic etiā hō. Et diximus ꝙ Auicē. vult ꝓbare ꝙ homo de scdo mō eq̄litatis nō appropinquat equali ad pondus nisi per cutim ⁊ arguit sic. hō nō pōt appropinquare equalitati pōderis nisi per coalternatio- nem membroꝝ habentium ꝯtrarietatē a qua ꝯtrarietate remit- tunt̄ ⁊ veniunt ad equalitatē. ⁊ hoc nō fit nisi in cuti solū: ergo so la cutis est illi ꝓpinqua. primo ponit maiorē. scdo minorē decla- rat. dicit ꝙ hec ratio non appropinquat equalitati ponderis nisi membroꝝ coalternatione, i, nisi fieret membroꝝ inuicē coalter-

Dum 28m

natio ⁊ refractio. ¶ Cũ ꝙ̃ põderabunt.i.cũ imaginati fuerimus ea in ceteris ponderibꝰ equalitati erit vicinus ⁊c̃.s.si talis equatio fieret. Sed hoc est ĩpossibile nisi in cuti: ⁊ ideo subdit. in ꝯsideratione ꝟo: quasi dicat in aliquo mẽbro debet apparere talis equalitas ex fractione ꝯsurgens: sed nõ apparet nisi in cuti: ⁊ tũc probat ⁊ pꝫ: ⁊ videt hec expositio ire ad intentionẽ Auicẽ. 12. de animalibꝰ cap̃. de complexionibꝰ: ⁊ etiã hec solutio mihi nõ placet. Solutio ergo pendet a questione statim dicenda.

Du^m 29^m ¶ Dubitat vtrũ homo sit magis ꝓpinquus cõplexioni equalitati ponderis quocũq; alio aiali generabili et corruptibili: ⁊ si homo magis appropĩquat quis homo. an homo de scd̃o mõ equalitatis qui est homo tẽperatus: an homo distemperatus. ¶ Uidetur primo ꝙ aliud al' magis appropinquet: qꝛ testudo ponit equalis ad pondus ab Isaac in dictis vniuersalibus primo capl'o illos. 5. Aialia tribus modis. dicit eã de aialibus de quibꝰ elemẽta quatuor equaliter dominant. ¶ Amplius homo multũ excedit in calido vt Arist. 4. ꝓbl'. 6. proble. ⁊. 2. de partibus aialiũ 10° capl'o. ⁊ Gal'. lib. 14. de vtilitate partiũ 6° capl'o.

Ar. 10. ꝓble. 57. ꝓblema.

¶ Amplius ⁊ si homo appropinquaret videt ꝙ homo melãcholicꝰ magis appropinquet: qꝛ homo recedit ab equalitate ponderis per calidũ ⁊ humidũ: ꝙ̃ homo frigidus ⁊ siccus plus appropinquat equalitati ponderis. ꝓpositiões sunt note per istã rationẽ põt ꝓbari ꝙ ceruus capra musca: ⁊ omne animal frigidũ ⁊ siccũ plus appropinquãt equalitati põderis ꝙ̃ homo: cuius ꝯtrariũ Auicẽ. ponit. ¶ Quid in hac questione senserit Bartholomeus quid Cõciliator ⁊ Dynus lege ab eis in q̃one nostra ꝓlixa de hoc. ¶ Solũ ergo ponamus opionez Antonij de Parma que iam habebat in cõmuni vsu: ⁊ est ꝙ in homine est triplex cõplexio. Una que debet ei vt viuẽs: ⁊ ista est cõplexio que a corde fluit ad mẽbra: ⁊ loquẽdo de hac cõplexione frigida ⁊ sicca magis appropinquat equali ad põdus. Rõ est: qꝛ homo per cõplexionẽ qua viuit declinat ad caliditatẽ ⁊ humiditatẽ: ergo frigida ⁊ sicca plus appropinquat. Scd̃a est: cõplexio que debet vnicuiq; parti que est ĩnata ⁊ actuata per influentem ⁊ sic cõplexio cutis est propinquior. Rõ qꝛ cõplexio cutis est magis media inter qualitates primas: vt infra ꝓbat Auicẽ. Amplius melius iudicat de tãgibilibꝰ. Tertia est cõplexio ex coalternatione membroꝝ oium: ⁊ sic cõplexio temperata de secũdo mõ equalitatis est illi ꝓpinquior: ratio qꝛ melius iudicat de tangibilibus. Scd̃o mõ: qꝛ iste homo meliꝰ ĩtelligit: ⁊ ideo magis remotus a ꝯtrarietate.

Opinio Antonij

¶ Ista opĩo est vna ꝯfusio ⁊ miratꝰ sum de hominibus sani intellectus q̃õ acquiescunt. ¶ Primo nõ video distinctas res esse cõplexionẽ qua viuimus ⁊ cõplexionẽ nostram innatã actuatã per influentẽ. Ratio qꝛ cõplexione ĩtrinseca vnicuiq; membro cũ cõplexione data a corde nos participamus aĩa ⁊ operamꝰ ⁊ ĩlla viuimus: nec opus est aliã ponere: ⁊ si est detur illa qd est ⁊ vbi est. ¶ Scd̃o ꝯtra primã ꝯclusionez: cõplexio qua viuimus lꝫ dicat calida ⁊ humida tñ ipsa hꝫ latitudinẽ diuisaz in cõplexionẽ magis calidã ⁊ humidã vt sanguinei: ⁊ minus vt melãcholici: ⁊ mediã: ⁊ tunc ꝓbo ꝙ cõplexio media ⁊ que stat iuxta eã magis appropinquet equali ad pondus per rões quas ponit in secũda ⁊ tertia ꝯclusione. naꝫ cõplexio qua viuimus que est in medio latitudinis est qua homo perfectius iudicat de tangibilibus ⁊ perfectius ĩtelligit ꝙ̃ cõplexio in extremo latitudinis: ꝙ̃ cõplexio tẽperata qua viuimus est ꝓpinquior equali ad pondus: ꝙ̃ debebat distinguere de complexione qua viuimus. Ratio sua apparebit post que cõtinet duas cõclusiones. Dictũ scd̃m nõ vadit ad questionẽ. nã questio querit que cõplexio ĩnata omniũ partiũ actuata per influentẽ circũscripta omni alteratione membroruꝫ magis appropinquat equali ad põdus ⁊ tu respõdes mihi de cuti: ⁊ si querens nõ querit hec est diminuta questio ⁊ si sic diminute videt respondere Anto. s. ꝯsiderata cuiuscũq; membri complexione ĩnata actuata per influẽtẽ sola cutis magis appropinquat. ¶ Sed tũc etiã ꝯtra: qꝛ adhuc stat questio que cutis est tẽperata vel distẽperata: ⁊ tunc oportebit Antoniũ redire ad diuisionem truffaticã. Dicendo cutis ꝙ est membrũ habẽs ĩnatã cõplexionẽ actuatã per influentẽ põt ꝯsiderari vt viuens ⁊ vt habens complexionem innatã ⁊c̃. ⁊ totum hoc est ꝯfusio.

Cõtra opinionẽ Antonij.

¶ Amplius per rões suas secũde ⁊ tertie ꝯclusionis probo ꝙ aliud membrũ a cuti plus appropinquet equali ad pondus per hanc cõplexionẽ innatã actuatã per influentẽ qua cõplexione membra faciunt suas operationes: qꝛ medius ventriculus cerebri est habẽs nobiliorez ⁊ perfectiorẽ operationẽ. s. estimationẽ siue cogitationẽ ꝙ̃ aliq̃d membrũ: ergo ꝓpinquior equalitati ponderis. rões sue apparebunt solute in positione nostra. ¶ Contra tertiã cõclusionẽ: cõplexio ex coalternatione declinat ad calidũ ⁊ humidũ vt Aui. ꝓbat in coalternatione principaliuꝫ adinuicẽ: ergo frigidus ⁊ siccus in cõplexione appropinquant equalitati põderis. Ista rõ est sua in prima conclusione. Rationes aũt quas adducit ad istã partẽ que sumunt ad perfectionẽ operationũ arguũt cõtrariũ huius: qꝛ cuꝫ equalitas ponderis nullius sit operationis: igit quãto entia sunt perfectioris operationis tanto lõginquiora ab equali ad põdus. ¶ Nos aũt post multũ laborẽ deuenimus ad id: in quo quieuit ĩtellectus noster: prolixe diximus illud in q̃one quã scripsimus de hoc: cuius assumptio est in ꝓpositionibus principalibus ex quibus deducunt alie ⁊ ex illis soluit questio.

p^a ppõ.

¶ In omni mixto salꝫ perfecto vincũt due qualitates. s. caliditas ⁊ humiditas. Ista ꝓpositio fuit in mẽte Auer. clara: cum cõsiderabit sermo eius in quarto metheoroꝝ. cõmen. 5. ⁊. 2. colliget. 1. cap̃. ⁊. 5. colliget. cap̃. de cognitione ciboꝝ ⁊ medicinarũ cap̃. 24. Et ratio est qꝛ mixtũ fit per digestionẽ: ⁊ hoc fit calido ⁊ humido. ¶ Amplius sicut frequenter dicit Auer. mixtũ nõ esset vnuꝫ nisi haberet qualitatem actiuã que sit sicut forma cõterminans aliã actiuã ⁊ passiuã que terminet aliam passiuam: ⁊ ideo dixit 4° metheoroꝝ: ꝙ calor in mixtis est similitudo forme: qꝛ terminãt. impossibile enĩ est ꝙ in mixtis frigidũ stet in forma calido: nec siccum põt stare in forma humido: qꝛ mixtũ cõplet digestionẽ. ¶ Amplius in theorica canticoꝝ cõmẽ. 19. qꝛ ꝟo nõ sit equale ad pondus: qꝛ nõ magis haberet principia vite. s. calido ⁊ humido ꝙ̃ ꝯria. vita ãt ex vero nõ solũ est aialibꝰ: sed alijs. ¶ Amplius q̃õ saluabunt ꝙ putrefactio sit ꝓpria mixti corruptio si frigidũ est vincens ⁊ terminãs. humidum etiam est victum a sicco: ⁊ est siccũ forma. esset enĩ putrefactio extrinseci frigoris exitus ⁊ interminatio: ⁊ sicco etiã denso ⁊ diminuto vt putrefacta oĩa calidiora essent ⁊ humidiora in termino putrefactiõis. Q̃d aũt arguit ꝙ metalla sunt frigida a predominio ⁊ ꝙ stant per frigidũ: qꝛ eliquata a calido fluunt: nõ intelligit que sit vera cõplexio metalloꝝ per quaꝫ metalla merent formã taꝫ soluta ꝙ̃ fixa: ⁊ qui nõ põt capere dictã ꝓpõnẽ vniuersaliter ꝯcedat illã in aialibꝰ ⁊ ꝓprie in aialibꝰ ꝑfectis. Apud nos enĩ est vera vniuersaliter vt scripsimus illã qua dicit Auer. 2. colliget. cap̃. 1. ꝙ mẽbra sunt illa q̃bus frigiditas dominat ⁊ cõplet. illa intelligimus. i. diminuta caliditas: ita ꝙ induratio ossiuꝫ fit a diminuta caliditate vt põt ĩtelligi. 2. de cõplexionibꝰ. 3. cap̃. ¶ Cõsiderandũ tñ ꝙ ista victoria dꝫ intelligi virtualitur. i. in virtute ⁊ potẽtia maiori: lꝫ nõ in quãtitate molosa. palmus. n. ignis vigorosior est cubito terre.

2ª ppõ.

¶ Scd̃a ꝓpõ: iste modus cõplexionis q̃ in oĩ mixto reperit. s. modus cõplexionis: in quo calidũ est terminans ⁊ cõprehẽdens ⁊ humidũ etiã ⁊ ideo vincũt: habẽt multã latitudinem: in qua sunt plurime mansiones ⁊ diuersitates. hec apparet ad sensuꝫ. Rõ ẽt ꝯcludit: qꝛ calidũ põt occurrere frido ⁊ humidũ sicco ꝺm multos ⁊ multos ⁊ multos gradus ꝓportionũ nobis incognitaꝝ: igit multa multitudo mixtoꝝ fieri poterit ⁊ diuersitas in illis. vnde Aui. dixit ex qua cõmixtione diuerse spẽs inaiatoꝝ fiunt. ⁊ idẽ Auer. colliget. 2. ca. p̊.

3^a ppõ.

¶ Tertia ꝓpositio ista: latitudo mixtoꝝ nõ est infinita ꝺm spẽs igit hꝫ terminos.

4^a ppõ.

¶ Quarta ꝓpõ: extrema huiꝰ latitudinis sunt duplicia. s. intrinseca ⁊ extrinseca. Rõ ꝙ tota latitudo claudẽs mixta oĩa que sunt finitarũ spẽrum aliq̃d in extremis includit: exclusuꝫ est terminus extrinsecus inclusum est intrinsecus.

5^a ppõ.

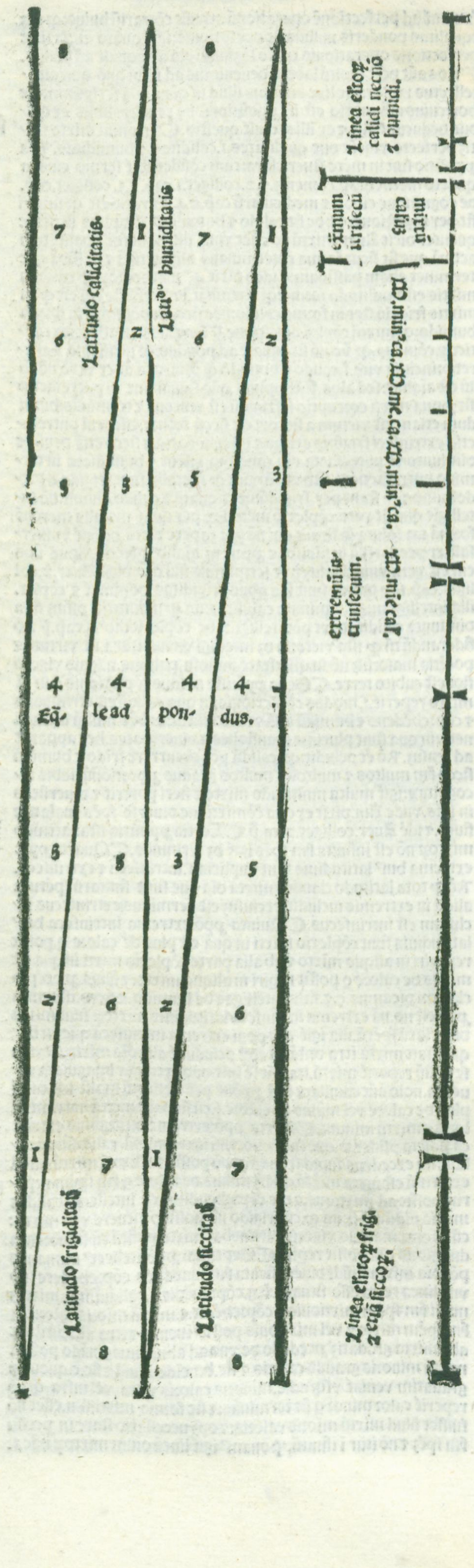
¶ Quinta ꝓpõ: extrema intrinseca huiꝰ latitudinis sunt cõplexio mixti in qua est plus de calore q̃ possit reperiri in aliquo mixto ⁊ ab alia parte cõplexio mixti in qua est minus de calore q̃ possit repiri in aliquo mixto: ⁊ ꝙ̃uis ꝓ exẽplo clariori dicamus. c. ⁊. f. ita intelligas de humido ⁊ sicco. ista q̃nta ꝓpõ est no. nã extrema intrinseca latitudinis mixtoꝝ sunt mixta diuersarũ spẽrũ. illa igit dñt poni extrema intrinseca que cũ hec que sunt mixta ĩtra distãtiã eoꝝ ꝯcludunt alia oĩa mixta ⁊ extra se nullũ reperit mixtũ. ita aũt se hñt duo extrema imaginata ⁊ inuenta. nolo aũt cauillare istã ꝓpõnẽ per ĩtellectũ malũ hic dicit plus de calore vel minus de calore. s. cũ sit dare mixtũ maximi caloris ⁊ mixtũ minimi.

6ª ppõ.

¶ Sexta ꝓpõ: extrema latitudinis extrĩseca ꝑdicta ꝯsideratione sunt duo. vnũ iuxta mixtũ calidissimũ calidũ: ita excedens supra frigidũ ꝙ nõ possit facẽ vnũ mixtũ. aliud extremũ est iuxta mixtũ q̃d hꝫ minus de calore q̃ ꝺm spẽm reperiri possit ad mixtionẽ: ⁊ tũc cõprehendimꝰ cũ intellectu caliduꝫ magis diminutũ ħ: ita ꝙ cũ frigido nõ possit ꝯstituere vnũ mixtũ: cũ tñ erat maioris vigoris ꝯstituebat mixtũ positũ cũ minori gradu caloris qui possit repiri.

7ª ppõ.

¶ Septima ꝓpõ. ĩtellectꝰ humanus põt oĩa mixta mũdi diuersificata ꝺm suas spẽs cõprehẽdere sub vna linea recta esse situata. v̊. g. cõprehẽdit. a. calidissimũ mixtuꝫ mũdi ꝺm spẽm mixtionis ⁊ cõprehẽdit. e. mixtũ mioris caloris q̃ ꝺm spẽm mixtoꝝ vel mixtionis possit ĩueniri ⁊ ĩtra ista ꝯstituat alia mixta gradatiꝫ ꝓcedẽdo de vno ad aliud imaginãdo post. a. mixtũ minoris gradus caloris ⁊ sic. b. deide aliud ⁊ sic. c. quousq; gradatim veniat vsq; ad. e. minoris caloris vltra vel infra ꝙ̃ nõ reperit calor minor q̃ sit terminãs: ⁊ sic forma mixti. si. n. esset nõ fuisset illud mixtũ mioris caloris: ⁊ opꝫ necessario stare in ꝓcessu ꝺm spẽꝫ ⁊ nõ itur ĩ ĩfinitũ. Ponamꝰ igit lineã oĩum mixtoꝝ hãc. s.

In hac parte linea locatur. Ignis & aer.

Linea ineq̄lis ad pōdus pp calīn & ē extremū extrīsecū.

Ista est linea omnium mixtorum latitudinem ptinens.

A	Sulphur Viride es	& silia.	Liea mineraliū calor.
B	Aconitum Napellus Colognitida	& silia.	Linea plātar caliar.
	Leo	& silia.	Linea brutor calor.
C.	Cholericus hō Temperatus Flegmaticus		Linea hominum.
	Scorpio	& silia.	Linea brutor fridor.
D	Mādragoā Papauer Solatrum	& silia.	Linea plātar fridar.
E	Glacies Plumbum Lytargiriū Ferrum	& silia.	Liea mineraliū fridor.

Linea ineq̄lis ad pōdus pp frig° & est ex̄mū extrīsecū.

Huic pūcto corespondet equale ad pondus si daret.

In hac parte linea nullum mixtum locari potest.

In hac parte linee locantur terra & aqua.

Octaua

8ª ꝓpõ.

¶Octaua ꝓpositio: equale põdus ē exclusuꝫ a tota lineā mixtoꝝ ita ꝙ nec ē in medio: nec in extremis in itrīsecis. Rõ q² in līa mixtoꝝ nulla res põt poni nisi hēat rõnē mixti: ſꝫ rõ mixti icludit victoriā calī digerētie ⁊ ꝯtinētie: ⁊ in cõpl'one eq̄li ad põdus nulla ē victoria vni⁹ qualitat̄ ſup aliaꝫ: ſed quo ad oīa eq̄litas. igitur ad põdus eq̄le eſt ex̄ totā lineā mixtoꝝ.

9ª ꝓpõ.

¶Nona ꝓpõ: id qđ linea mixtoꝝ excludit ⁊ ex̄ ſe exiſtit equale ad põdus nõ ē exceſſus calīitatis ſup friditatē. ⁊ eodeꝫ mõ põt itelligi hūiditat̄ ſup ſiccitatem. hec ꝓpõ eſt ex ſeipſa nota. nā forma vel rõ equalitatis põderis ē hr̄e caliditatē parē friditati. rõ āt mixtionis eſt ad põdus: ⁊ queadmodū eq̄le ad põdus excludit a linea mixtoꝝ ꝑ h̄ qđ calꝫ vicit in mixt̄: ita excludit neūtio per hoc qđ frigidū vincit in mixtis. ſequit̄ eni ſi calꝫ eſt vicēs ꝙ fridū ſit victū. ſ. in eo in quo calꝫ ē vincēs.

10ª ꝓpõ.

¶Decima ꝓpõ: in tota latitudīe mixtoꝝ opꝫ ponere mediuꝫ īter extrema ꝙ ſit mixtū. Rõ ē: q² ſi ē dare extrema. ſ. mixtū pauci calidi ⁊ mixtū multi: igit̄ dabit̄ mixtū mediuꝫ.

11ª ꝓpõ.

¶Undecima ꝓpõ eſt hec: mediū inter oīa extrema mixta ē hõ: ſed q̄uo põt poni mediū īter oīa mixta cū non ſit in eodē gn̄e cū illis. ¶Ampli⁹ q̄uo dicem⁹ ꝙ hõ calidiſſimū oīuꝫ aīaliuꝫ: q² aīalia in vna extremitate eſſent calidiora. Dicam⁹ breuiter ꝙ hõ põt poni mediū īter mixta oīa duplici via. Pr̄ia via eſt accipiēdo hoīeꝫ vt eſt vltimū ꝑfectū in mixtīoe. Sc̄ða via eſt accipiēdo hoīeꝫ vt hn̄s eſt nobiliſſimā opõneꝫ. Procedēdo igit̄ p̄ma via dicim⁹ ꝙ tota linea mixtorū diuidit̄ in q̄tuor lineas ſubordinatas. ſ. lineā mixtoꝝ nõ viuētiū vt mineraliū: ⁊ lineā viuētiū vita vegetatiua ſolū vt plātaꝝ: ⁊ lineā viuentiū vita rõnali ⁊ irrõnali: ⁊ vtraq̄ linea hꝫ ſuā latitudinē ⁊ mediū. cū g̊ extra oīa mixta nos imagīamur formas elementares ſiue elīta refracta refractione nõ multa: tūc ꝯſtituunt̄ mixta inaīata: cū āt imaginamur mixta inaīata mag̊ refracta in radicalib⁹ elītarib⁹ ⁊ mag̊ ꝑfecta: tūc ꝯſtituit̄ mixtū viuēs aīa vegetatiua: ⁊ cū imaginat̄ plātas mag̊ refractas ⁊ ꝑfectas: tūc cõſtituit̄ viuens aīa ſenſitiua: cū āt imaginat̄ aīalia in ſuis exceſſibus mag̊ refracta: tūc ꝯſtituit̄ ſpēs humana. non g̊ acq̄ſita eſt forma humana in mā̄ niſi poſt vltimā refractionē exceſſuū elītoꝝ mineraliuꝫ plātaꝝ ⁊ aīaliuꝫ. ¶Cõſiderādū aūt vt in tractatu noſtro ſcripſim⁹ ꝙ nõ imaginor aīalia ītrare in matricē ⁊ ꝯfrangi in hominib⁹ ⁊ plātis terre in mr̄icib⁹ aīaliuꝫ ⁊ fieri aīalia: ſed intelligo ꝙ iſte mixtiões ⁊ gn̄ationes ſeſe ex nā rei p̄ſupponūt ſic hoīes dicūt hõ fit ex elītis ⁊ ꝯcedunt hāc ꝓpõnē ꝑꝑ multā ꝯſuetudineꝫ: ⁊ tñ nõ videmus elīta intrare in mr̄icē vt fiat hõ: ſed mixtio p̄ſupponit̄. ſil'r hõ fit ex aīalibus: q² gn̄atio hoīs p̄ſupponit illā ſic materiā. i. ſicut aliq̄d minus ꝑfectū ⁊ magis perfectibile. põt aūt formari ex p̄dictis talis rõ ꝙ in toto eē gn̄abiliū ⁊ corruptibiliū reperiunt̄ diuerſi gradus ꝑfectionū ſup formas elītares ⁊ inuenit̄ mixtū vltime ꝑfectionis vt hõ in quo ēt īuenit̄ virtus elītorum prioꝝ: ergo elīta ⁊ oīno mixta gradatim ſunt vt mā ⁊ elīta vltimi mixti ꝑfecte. ſ. hoīs: ⁊ ſunt maxīe refracta: ex q̄b⁹ dictis ponemus has ꝓpões ſubdinumeratas ꝓpõni vni.

1ª ꝓpõ.

¶Prima. oīa mixta mundi quodā mõ pn̄t cõparari hoī ſicut elīta. rõ q² remotis exceſſibus qualitatuꝫ q̄b⁹ non merebant̄ formā humanā fit hõ: g̊ ⁊ poſſunt dici q̄dā etiā iperfecta ⁊ mā reſpectu hoīs.

2ª ꝓpõ.

¶Sc̄ða ꝓpoſitio ⁊ eſt. 13. hõ eſt mixtū magis cõpoſitū q̄cūq̄ mixto. rõ q² hꝫ oīum mixtoꝝ mixtionē ⁊ cõpõnem.

3ª ꝓpõ.

¶Tertia ꝓpõ ⁊ eſt. 14. hõ in virtute ꝯtinet oīa aīalia ⁊ oīa mixta ⁊ oīa elīta. rõ q² oīa comparant̄ ſibi vt mā ⁊ elīta: ⁊ ideo Ariſt. ad Alexādrum īuenit in hoīe nām oīs aīalis.

4ª ꝓpõ.

¶Quarta ꝓpõ. ꝑfectio mixtionis humane ē poſtrema ꝑfectio nullā hn̄s vltra ſe mixtionē poſſibileꝫ īueniri ꝑfectiorē. Ratio: q² tūc fuiſſet īuenta: ⁊ per ꝯn̄s fuiſſet aīal gn̄abile ⁊ corruptibile ⁊ perfectius hoīe. hoc eſt falſuꝫ niſi ponerem⁹ quādā opinionē Apullei in libro de deo ſocratis. Hoꝝ quatuor cõpoſitiones intellexit q̄cūq̄ preceſſit ph̄s. p̄ Auer. 2. de aīa. cõmē. 32. cuꝫ dicit. Cõplementuꝫ aīaliuꝫ ⁊ finis eoꝝ eſt modus aīaliuꝫ hn̄s virtutē ſpeculatiuā: quē cū nā potuit pertingere ſtetit. ⁊ Alex. ſm allegationē Auer. 3. de aīa. cõmē. 5. cū dicit: ꝑꝑ multitudinē cõpõnis que eſt in aīalibus ⁊ hoīe ſiūt virtutes diuerſe. Sūt g̊ in hoīe multe cõpoſitiones que ſi non fuiſſent inuēte non fuiſſet inuenta cõpoſitio hoīs: ſicut ſi non fuiſſent q̄tuor elīta nõ fuiſſent prima mixta. ſ. mineralia ⁊ eis ꝯformia. ⁊ Iſaac in p̄n° libri elītoꝝ dic̄. Iam maximū eſt ꝙ corpus eſt poſtremū gn̄ationum aīalium et finis eoꝝ ꝑꝑ hoc meret̄ nomē cõpoſitionis: ⁊ eius itētionē hꝫ veritatē. cū ergo ita ſit nõ eſt dubiū quin media que ſunt īter corpus humanū ⁊ elīta ſint ſimplicia ⁊ cõpoſita ſimul ſm modū aliquē. modus aūt eſt: q² ſunt ſimplicia in ſe ſiue reſpectu eius qđ cõponūt. ſunt autē cõpoſita ex formis p̄cedētiuꝫ mõ alio diximꝰ. Hoc idē vult Auer. 6. collige t. p̄ cap̄. totū hoc eſt: q² in hoīe multe ſpēs compoſitionū īueniunt̄: q² eſt vltimuꝫ compoſitū: ⁊ tūc appꝫ. vltimo vult Auer. p̄ phyſi. cõmē. 1. cuꝫ dicit. Que ſunt p̄ter primam mām ⁊ vltimā formā cuiuſlibet reꝝ nāliuꝫ ſunt materie compoſite: ⁊ forme cõpoſite. i. oēs forme p̄ter formas elītares ſunt forme compoſite: ⁊ oēs māe p̄ter mām primā ſunt māe compoſite vt' bn̄ apparet ex dictis.

5ª ꝓpõ.

¶Quinta ꝓpoſitio. hõ poteſt dici vnum extremū oīum mixtoꝝ. Ratio. q² ꝑfectū põt dici extremū reſpectu iperfecti. vnuꝫ g̊ extremū erit iperfectiſſimuꝫ mixtū cui oppoſitū homo vt ꝑfectiſſimū.

6ª ꝓpõ.

¶Sexta ꝓpõ ⁊ eſt ꝓpõ ſupra poſita. 11. de qua dubitabat̄ homo: ideo põt poni mediū oīuꝫ mixtorum: q² oīuꝫ mixtoꝝ exceſſus ſunt refracti vt inueniat̄ forma humana ⁊ mā humana. Sicut g̊ mediū īter colores: ideo dr̄: q² eſt inuentum per refractionem exceſſuuꝫ coloꝝ ita homo: ⁊ ſicut perfectiſſimū medium colorum eſt color celeſtis: q² p̄ſupponit plurium colorū differētium ſpecie refractioneꝫ: cuius ſignuꝫ eſt: q² nunq̄ conſurgit de trāſitu in albo in nigrum: ⁊ hoc voluit Auerro. 2. de aīa. cõmen. 105. cum dicit. ꝙ in tranſitu de extremo in extremuꝫ nõ itur per omnia media. Apparet igitur via prima ponendi hoīem medium inter oīa mixta mūdi. Secunda via conſiderāda eſt conſiderando perfectiſſimaꝫ operationem hoīs: cuꝫ eniꝫ videamus operationes ꝯiunctas exceſſibus cuiuſcunq̄ extremitatis eſſe iperfectas vt operationes elemētoruꝫ ⁊ mixtoꝝ inanimatoꝝ ⁊ ſic de alijs: igit̄ homo perfectiſſime operationis aīalis erit mediū iſtorum exceſſuum. ⁊ hac via quādoq̄ Gal'. ꝓceſſit p̄mo de complexionibus cap̄. vlti. ⁊. 2. capi. p̄. Ex his ceſſat prima inſtātia: homo enim non eſt mediuꝫ generis. ¶Ad ſc̄ðam dicēdum ꝙ homo eſt calidior omni animali non in gradu: ſed q² reſpectu ſue mol' participat plus calore calido. ſ. ſpirituoſo. Aliter põt dici ꝙ eſt calidior: q² virtualiter ꝯtinet caliditatem oīum aīalium ⁊ mixtoruꝫ.

12ª ꝓpõ.

¶Duodecima ꝓpoſitio principalis eſt hec. equalitates ad pondus tot ſunt quot ſunt operationes ꝯtrarie. Ratio: equalis ad põdus eſt quoddaꝫ mediū complexionatuꝫ ſiue cõplexio ex equalibus contrarijs. Sed quot ſunt operationes cõtrarie tot pn̄t imaginari media ex equalibus extremis. Sꝫ eſt vna ſm calidū ⁊ frigidum abſolute: ſicut eſt calidū ⁊ frigidum elemētare. g̊ cõplexio ex calido ⁊ frigido elītaribus equatis in virtute eſt vnus equalis ad pondus: ⁊ ita in humido ⁊ ſicco. Alia ꝓpoſitio eſt ſm totaꝫ lineā mixtoꝝ ſumendo oīa in vna linea vnaꝫ mineralium aliaꝫ in linea plantaꝝ: aliam in linea aīalium: aliam in linea hoīum: ⁊ hoc eſt ſemper imaginādo aliquid vnuꝫ conſtitutū ex corporib⁹ extremis cõtrarijs equipotētibus in virtute: ⁊ hoc vnū dicetur equale ad pondus in illa ꝯtrarietate.

13ª ꝓpõ.

¶Decimatertia ꝓpoſitio: equalitates ad pondus poſite mõ dicto poſſunt reduci ad duo in gn̄e: q̄rū vna dicetur equalitas ad põdus in tota. i. in tota vniuerſitate generabilium ⁊ corruptibiliū: alia dicetur equalitas ad põdus in tota vniuerſitate mixtoruꝫ. Ratio eſt: q² due ſunt prime oppoſitiones ſiue cõtrarietates ſm genus. Una eſt oppoſitio ſm p̄mas q̄litates abſolute ſiue ſimplices: vt. ꝟ. g. calidiſſimū ignis frigidiſſimum aque cõſideratis in eaꝝ ſimplicitate: ⁊ ita intelligat̄ de humido ⁊ ſicco: ⁊ tūc equale ad põdus imaginatuꝫ mediū inter iſta eſt vnū equale ad põdus qđ dicit̄ mediū in vniuerſa ſubſtātia: q² trāſmutatio in vniuerſa ſubſtātia. eſt virtute haꝝ qualitatū. Alia eſt oppoſitio prima lꝫ nõ ſit prima ſm qualitates mixtas vt imaginādo oīa mixta mūdi in vna linea ⁊ accipiēdo caliditatem complexionalē calidiſſimi mixti: ⁊ ex oppoſito qualitatem cõplexionalem mixti frigidiſſimi. i. minimi caloris: ⁊ accipiēdo eas pares in vigore ⁊ imaginādo ex his vnam cõplexionē equalem ad pondus: ⁊ iſtā cõplexionē equaleꝫ ad põdus vidit Auer. in cõmē. 48. 2. de generatione: ſicut oſtēdimus ſupra in prima q̄one de equali ad põdus.

14ª ꝓpõ.

¶Decimaq̄rta ꝓpoſitio: hõ nõ eſt equale ad põdus qđ eſt mediuꝫ in vniuerſa ſb̄a: nec eſt equale ad põdus qđ eſt mediū in tota linea mixtoꝝ p̄mo: manifeſtū eſt ex ꝓpoſitione octaua: ꝙ homo nõ eſt equale ad pondus in tota ſubſtātia: ⁊ manifeſtuꝫ eſt ex dictis in prima ꝓpõne ꝙ hõ non eſt equale ad pondus in tota linea mixtoꝝ. naꝫ qui imaginant̄ hoīem fieri refractis extremitatibus ⁊ excellētijs oīum mixtoꝝ: neceſſario opꝫ ꝙ vnum extremū ſit potētius alio. ſ. caliditas cõplexionalis q̄ frigiditas cõplexionalis. ¶Cõſiderādū auteꝫ diligēter ꝙ Gal'. fuit facile fieri eq̄litatem ad põdus in tota ſubſtātia: ponēdo exēplum de niue ⁊ aq̄ feruenti: ſed nõ fuit facile loqui de equalitate ad pondus in tota latitudine mixtoꝝ: ⁊ hoc equale ad pondus q̄nq̄ ſibi apparuit: et q̄nq̄ ab eius intellectu diſparuit. Et q̄nq̄ hoc equale ad põdus in tota vniuerſitate mixtoꝝ notauit equale in tota nā ſiue diſtātia ſ. mixtoꝝ: ⁊ hoc decepit multos credentes intelligere Gal'. ipſe ēt Gal'. quādoq̄ vidit hoc equale ad põdus in tota nā mixtoꝝ ⁊ reddidit hoc hoīem eſſe in primo capl'o: hoīem temperatum poſuit medium in vniuerſa ſubſtātia. ſ. mixtoruꝫ: ⁊ inueſtigauit hoc per operationes: ⁊ quādoq̄ conſiderādo partes poſuit ipſuꝫ mediuꝫ per partē que eſt cutis. cum ergo omnes ſermones Gal'. aſſumebunt̄ apparebit bono intellectu ꝙ Gal'. non habuit claꝝ ⁊ quietū intellectū in ſciētia de qualitatib⁹ ponderis: ſed ſiue ſit: ſiue nõ

15ª ppõ.

procedamus. ¶ Decimaquinta ꝓpositio est. homo inuestigatꝰ me
dium in tota linea mixtoꝝ declinat versus extremitatē ⁊ calido-
rum ⁊ mixtoꝝ humidoꝝ. ⁊ simil'r homo tēperatus se habet ad la
titudinē speciei humane ꝙ declinat ad calidū ⁊ humidum. via i-
uestigandi hec est ꝙ totaꝫ lineā mixtoꝝ diuidamus in pūcto me
dio equidistāte ab extremis: ⁊ tota vna medietas sit equalis alte
ri in vigore ⁊ habeāt se sicut contraria ⁊ imaginemus hoīem fie-
ri confractis his extremitatibus: manifestum est ꝙ oportet alte-
rum vincere ⁊ dñari si debet resultare compositūꝫ in reꝝ nā. cuꝫ
enim extremitates ꝯtrarie erunt pares in vigore erit equale ad
pondus in linea mixtoꝝ: ⁊ talis non est hō vt dixit precedēs ꝓpo-
sitio. Si igiť alťa extremitatū erit vigoꝛosioꝛ: aut erit extremitas
que dꝛ frigiditas compl'onalis: ⁊ hoc est īpossibile: qꝛ sicut in vni-
uersa sba frigidū non vicit vt fiat mixtū: sed calidū in vniuersita-
te mixtoꝝ fridū compl'onale non dꝫ vicere vt fiat ꝑfectiꝰ mixtū:
vicet caľitas igiť extremitatꝭ calide: ⁊ eodē modo ꝓbareť de hu-
mido. Dicamus igiť ibi ꝙ sicut refractis frigido ⁊ calido el'aribꝰ
⁊ humido ⁊ sicco digestione maturatione ⁊ mixtione fit mixtum
in quo calidū vincit ⁊ humidū vicit: vt dixit ꝓpositio pͥma: sic re-
fractis caliditatibꝰ ⁊ frigiditatibꝰ. s. remissis caloꝛibꝰ compl'ona
libus. s. mixtoꝝ resultat mixtū. s. homo in quo compl'onalis cali-
ditas ⁊ humiditas vicūt: ⁊ ideo homo est calꝫ ⁊ humidū mixtum.
tota igiť spēs humana capiť a medietate linee latitudīs mixtoꝝ.
Sꝫ cū vis tuā imaginationē exercere: videbis qꝛ si tota linea pri-
maꝝ qualitatuꝫ diuidať in. 2. medietates: medietas vna excludit
oīa mixta: ⁊ est longioꝛ ꝙ̄ tota linea mixtoꝝ. Qꝛ aūt excludāť ab
vna medietate appet: qꝛ oīa mixta excludūt totā latitudinē fri-
gidi actualis: qꝛ in nullo stat vt forma ⁊ ꝑfectio. Qꝛ aūt hec me-
dietas linee excludēs totā lineā mixtoꝝ sit longioꝛ ab vtraqꝫ ꝑ-
te extremitatis apparebit postremo ꝯsiderās ex prioꝛibꝰ aliqua-
liter apparet. nā ab vna extremitate est longioꝛ ꝑꝑ eq̄le ad pon-
dus: ⁊ propter inequale ad pondus: sed ab alia extremitate est
longioꝛ propter caliditatem maioꝛem quacūqꝫ caliditate reperi-
bili in mixto quātūcūqꝫ calidissimo. deīde ab alia. ego accipio to-
tā lineā mineraliū ⁊ ab eius medietate capiť ꝯsil'i modo predicto
tota linea plātaꝝ ⁊ diuide post totā lineā plātaꝝ: ⁊ ab eius medie
tate capiť tota linea aīaliuꝫ ⁊ ab eius medietate capiť tota linea
hoīuꝫ: homo enī est aīal calꝫ ⁊ humidū. vide suꝑ figurā hoꝝ ex q-
bus appet. ⁋ Scḋa pars ꝓpositionis assumpte. s. 15. naꝫ sic se ha-
bet homo tēperatus ad totā latitudinem hoīuꝫ sicut se hꝫ homo
ad totā latitudinē aīaliū ꝓpīque mixtoꝝ siue el'ntoꝝ longinque.
Cū ergo imaginati erimus duo extrema. s. mel'icuꝫ hoīeꝫ. s. frigi-
dū ⁊ siccuꝫ ⁊ hoīem sanguineū. i. calidum ⁊ humidū que sunt duo
extrema recte sibi opposita in latitudīe humana: ⁊ accipiemꝰ sub
vna linea totā latitudinē friditatis ⁊ siccitatis humane ⁊ calidi-
tatis ⁊ humiditatis: ⁊ diuidemus in duas lineas: quaꝝ vna erit to
ta latitudo frigidi ⁊ sicci: ⁊ alia tota latitudo calidi ⁊ hūidi: ⁊ ima-
ginabimur hoīem tēperatissimuꝫ produci a nā ⁊ fractis istis ex-
tremitatibus apparebit per rōnē ꝯsil'em: ⁊ ꝙ iste tēperatus ho-
mo declinat versus calidū ⁊ humidū: ⁊ ꝙ medietas linee latitudi
nis humane que est linea caliditatis ⁊ humiditatis capit lineam
hominis tēperati. Hec est intētio Auer. primo cantice. cōmē. 19.
vbi imaginato prius equale ad pondus dicit ꝙ in hoīe caliditas
vincit frigiditatē ⁊ humiditas siccitateꝫ: ⁊ ideo homo est calidus
⁊ humidus. postea dicit ꝙ ista caliditas speciei humane habꝫ la-
titudinem. s. in plus calidum ⁊ humiduꝫ ⁊ in minus ⁊ in mediuꝫ: ⁊
hoc mediū est homo tēperatus: qui etiaꝫ est calidus ⁊ humidus:
sed non caliditate ⁊ humiditate superflua: ⁊ ideo cōmēdat vel sal
uat antiquos qui dicebant homo tēperatus est calidus ⁊ humi-
dus. Gal'. ergo pͦ de complexionibus caꝑ. 3. non intellexit subtiles
mētes antiquoꝝ quando dixerunt ꝙ complexio tēperata est ca-
lida ⁊ humida. Est autē diligēter intelligendum ⁊ attēdendum ꝙ
cum consideramus ꝺm dictos gradus mixtiōis ⁊ ꝑfectionis ostē
dendo ab elemētis ad hoīem temperatuꝫ status in homine tem-
perato: qꝛ nihil est dare in mundo hoc perfectius eo: ⁊ ideo lꝫ re-
fractis elementis fiant mineralia que differāt specie ab elementꝭ
⁊ refractis mineralibus. i. motis ad vlterioꝛē gradū perfectionis
fiant plāte que differūt specie a mineralibus: ⁊ refractis plantis
fiant aīalia que etiā a plantis differunt specie: ⁊ sic etiā aīalia ha
beant se ad hoīem: tamē excessibus humanis refractis nō surgit
homo specie differēs: sed hō in specie humana: qꝛ in gradibꝰ haꝝ
perfectionum est status: ⁊ sine dubio hominis temperati vigētis
in actu intellectus est tāta perfectio vt curiosuꝫ est dicere ꝙ dif-
fert specie ab alijs hoībus: ⁊ quasi equiuoce nomē hoīs diciť de
eis ⁊ alijs: ⁊ sine dubio videmus in mūdo mirabilia de perfectio-
nibus ⁊ imperfectionibꝰ hoīum. ¶ Decimasexta ꝓpositio est. eq̄-
litates ad pondus possunt multiplicari ꝺm multitudinē equalita-
tuꝫ iustitialiū: etiā via alia ab illa que dedit ꝓpositio. 12. suꝑdicta.

16ª ppõ.

Rō huius ꝓpositionis. nā in omni cōpl'one ad iustitiaꝫ vna quali-
tas vincit ⁊ alia vinciť. sed noster intellectus statim pōt equalita
tem augendo victam vel diminuēdo deuincēte quousqꝫ fiant pa-
res oīno: ergo iuxta omneꝫ equalitateꝫ ad iustitiā possumus fin-
gere vnā equalitatem ad pōdus: ⁊ tot erunt in genere iste equali-
tates ad pondus quot sunt in genere equalitates iustitie: ⁊ tot in
specie quot sunt ille in specie: ⁊ tot in īdiuiduis quot sunt ille in ī-
diuiduis. Differt aūt hic modus equalitatis ad pondus ab alio: qꝛ
ille accipit extrema latitudīs cuiuscunqꝫ ⁊ ex illis equal'r equatis
oīno constituit equale ad pondus: sed iste accipit quācunqꝫ eq̄li-
tatem ad iustitiā datam ⁊ accipit caliditatem ⁊ frigiditateꝫ ex q-
bus constituit illa equalitas iustitialis: ⁊ qꝛ sunt inequales. s. cali-
ditas ⁊ frigiditas adequat illas. ¶ Decimaseptia ꝓpositio ē. eq̄le
ad pondus de quo cōitas pħoꝛuꝫ ⁊ medicoꝝ loquitur: est illud qꝺ
diciť medium in vniuersa suba: ⁊ nō est equale ad pondus qꝺ est
medium in linea siue vniuersitate mixtoꝝ siue aīalium siue homi
num: nec est eq̄le ad pōdus qꝺ est inuētum per adequationem cu
iuscūqꝫ inequalitatis inuēte in equalitate iustitiali. Hec ꝓpositio
hꝫ tres partes. ⁋ Prima ꝙ equale ad pōdus de quo loquunť oēs
est equale ad pōdus in vniuersa sba. Rō huius est. qꝛ illud equale
ad pōdus est primū ⁊ maximū eq̄le ad pōdus: qꝛ est iter pͥmas ꝯ-
trietates ⁊ maximas ꝯtrietates vt notū est: cū ḡ sermo absolute ꝓ
ferť intelligiť de pͦ ⁊ maxīo tali. ⁋ Scḋa ꝑs est ꝙ equale ad pon-
dus de quo loqmur nō ē illud qꝺ est mediuꝫ in linea mixtoꝝ. Rō.
qꝛ suꝑfluū est loq. nā iudiciū de situatiōe ⁊ appropiquatiōe huius
eq̄lis ad pōdus respectu illoꝝ ad que cōparanť ē istud mediū de
appropiquatione ⁊ situ eq̄litatis ad pondus in tota sba respectu
eoꝝ ad que cōparanť. nā colligi pōt ex dictꝭ in ꝓpōne. 15. sicut eq̄-
le ad pōdus in tota nā siue sba est ex̄ totā lineā mixtoꝝ: ita equa-
le ad pōdus in tota linea mixtoꝝ est ex̄ totā lineā hoīuꝫ: ⁊ magis
ꝑticularizando hoc equale ad pōdus in tota linea mineraliū ē ex̄
totā lineā plātaꝝ: ⁊ equale ad pōdus imaginatū in tota linea plā-
taꝝ est ex̄ totā lineā aīaliuꝫ: vt equale ad pōdus in linea aīalium
est ex̄ totā lineā hoīuꝫ: ⁊ equale ad pōdus imaginatuꝫ in linea ho
minū est ex̄ lineā hoīs tēperati. ⁋ Tertia ꝑs ꝓpōnis est ꝙ equa-
le ad pondus de qua loqmur nō est equale ad pondus qꝺ est iuē-
tum per adequationē iustitialis compl'onis ꝺꝫ ꝙ docuit ꝓpositio
decimasexta. Rō est 2ˣ. Prima qꝛ hoc equale ad pōdus nō ē vnū
ad qꝺ possint cōparari diuerse spēs mixtoꝝ: imo totuplex ē q̊tu-
plex est equalitas ad iustitiā ⁊ cū hoc plus ꝙ sit totuplex iā appa-
ret: qꝛ quācūqꝫ equalitatē ad iustitiā possis facere statim equale
ad pondus mō dicto ex quo sequiť ꝙ quelibet equalitas ad iusti-
tiā est ꝓpinquioꝛ suo equali ad pōdus ꝯsiderato hoc mō: ⁊ tūc in
hoc non cadit questio. Sꝫ qꝺ equale ad pondus īuētuꝫ per equa-
tionem in equalitate sit totuplex q̊tuplex iustitialis ⁊ vltra plus
apparet. nā pͥmo est totuplex quot sūt mēsure equalitatꝭ siue gra
dus inuēti in mixtis excedentis vel excessi. i. quot sunt equalita-
tes ad iustitiam. Sꝫ vltra hoc cū intellectꝰ se fundat suꝑ ineq̄lita-
tes ⁊ eq̄litates iustitialiū īuenit gradū qualitatū qui nō īueniunť
in mixtione ꝺm cōeꝫ modū loquēdi vt tā intēsuꝫ calidū qꝺ in nul-
lo mixto reperiť: ⁊ tūc illi ꝯponaꝫ equale frigidū ⁊ erit equale ad
pondus. Isti ḡ sunt modi equalitatis ad pōdus inuēti eo mō quo
inueniunť equalitates ad pōdus ꝺm mām equalitatū ad iustitiā:
⁊ tñ sunt extra illas eq̄litates ad pōdus que sunt equalis numeri
cū equalitatibꝰ ad iustitiā: ergo equalitates ad pōdus hoc mō in-
uente excedūt in numero equalitates ad iustitiā ⁊ hoc erat ꝓba-
tuꝫ. Scḋa rō est. qꝛ equalia ad pondus hoc mō imaginata que sūt
multa oīa sūt sicut via ⁊ mā equalis ad pōdus qꝺ est in tota sba.
hoc appet: nā equale ad pondus vnū qꝺ dꝛ in tota sba fit acceptꝭ
primis qualitatibꝰ. v̓. g. igne ⁊ aq̄ equalibꝰ cū deueniūt ad vltimā
remissionē imaginabilē. Sed manifestuꝫ est ꝙ oīs adequatio in-
equalitatis iustitie si dꝫ eē vere equale ad pōdus reuertiť ad istaꝫ
vltimā refractionē: imo si subtiliter ꝯsideras eq̄le ad pondus in
vniuersa sba cū imaginať ꝯstitui transit per oīa eq̄lia ad pondus
inuenta ꝺm numeꝝ equalitatū iustitialiū. hoc appet. sit mioꝛ cali
ditas īuēta in mixtis. a. ⁊ maioꝛ. d. ⁊ oꝛdineť. a. b. c. d. tūc equaliter
misceanť ignis ⁊ aq̄: certū est ꝙ trāsit ꝑ oēs dictos gradus calo-
ris eq̄les. a. b. c. d. ⁊ per gradus frigoꝛis sibi oppositos equales: et
hoc est notū paꝝ intelligēti. Nō igiť sermo medicoꝝ ⁊ pħoꝝ de-
bebat eē de his equalitatibꝰ ad pōdus: cū nō sint ꝓprie equalita-
tes ad pondus: sed sint res ex q̄bus imaginamur fieri equalitatē
vnā ad pōdus: ⁊ sicut viā in illā vnā ⁊ mā illi vni equalitati vere
in tota sba trāsmutabiliū: iā igiť ꝓgredimur a nobis tunc eq̄le ad
pondus ꝓterqꝫ illud qꝺ est medium in vniuersa suba de quo for-
matur ꝓpositio. ¶ Decimaoctaua ꝓpositio est: equale ad pōdus
qꝺ est oīno mediū in vniuersa nā siue sba est vnuꝫ ⁊ maxime di-
stans ab extremis ⁊ īdiuisibile mediū. ꝓbať ꝙ sit vnuꝫ: qꝛ est me-
diuꝫ vnius oppōnis. s. primaꝝ qualitatū ⁊ accipio illas duas op-

17ª ppõ.

18ª ppõ.

positiones

positiones.s.actiuaꝝ ⁊ passiuaꝝ pro vna oppōne. pbat ꝙ marie distet ab extremis: qꝛ si non ergo aliud mediū plus distat: ꝫ h non est oīno mediuꝫ: qꝛ aliud est magis mediuꝫ qđ plus distat ⁊ tēdit ad medium: imaginabit igit equale ad pondus in vniuersa sba: sicut centrū circuli ex qbus apparet ꝙ equale ad pondus est mediū indiuisibile: qꝛ si eēt diuisibile. s. hñs latitudinē: tunc aut latitudo eēt versus vnū extremū tm: ⁊ tunc non eēt oīno mediuꝫ: siue veꝝ medium ꝑm imaginationē. aut eēt equaliter versus duo extrema: ⁊ tūc medium illius eēt magis mediuꝫ. si ergo imaginatio hec non vadit in ifinitū: opꝫ ꝙ stet in medio idiuisibili vt pūctus in circulo.

19ª ppō.

¶ Decianona ꝓpositio. equale ad pōdus qđ est in vniuersa sba exñs vnū indiuisibile mediū ꝯsistit ex calido ⁊ frido eq̄libus minorib⁹ in virtute quā sit possibile imaginari: ⁊ silr de humido ⁊ sicco. hec ꝓpositio est nota ex ꝑmissa. si eni calm ⁊ friduꝫ ex qb⁹ cōplō ꝯstat equalis ad pondus ꝑdicta haberet latitudinē in virtute eoꝝ: tūc tota cōplō hēet latitudineꝫ ⁊ non eēt idiuisibilis vt dixit ꝑmissa ꝓpō. ⁋ Amplius in ista latitudine possent imaginari calidū ⁊ friduꝫ magis ꝯfracta: ⁊ sic cōplōnē magis equalē ad pondus: ꝫ illa nō erat magis equalis ad pondus. ⁊ seqtur ex h ꝙ si cū illa cōplōne equalis ad pondus imaginaris aīam sensitiuā tactiuā ꝙ oīa mixta iudicabit calida: qꝛ in oīb⁹ vincit calor: ⁊ q̄uis vincit friduꝫ ēt respectu equalis ad pondus: tñ illđ est possibile ⁊ clausuꝫ sub calido.

20ª ppō.

¶ Uigesima ꝓpositio est. equale ad pondus in vniuersa sba situatur iux̄ mixtū mūdi qđ in sua spē est minoris caliditatis cōparatū ad oēs spēs mixtoꝝ: ⁊ silr intelligi dꝫ ꝙ situat iux̄ mixtū qđ minoris est hūiditatis. Rō est: qꝛ sicut apparet ex ꝓpōne. 8. ⁊. 9. oīa mixta recedunt ab equali ad pondus ꝑ excessum caliditatꝭ supra frigiditatē ⁊ humiditatis supra siccitatem: cū ꝫ oīa mixta ꝑm gradū caliditatis imaginamur sub vna linea: tūc qđ minus participat de calido magis appropinquat eq̄li ad pondus: ⁊ ꝑ ꝯñs equale ad pondus plus siue magis appropinquat illi. ⁊ silr est cū imaginamur mixtū paucioris hūiditatꝭ. Sed hic est instātia fortis: nā lꝫ mixtū inter oīa mixta paucioris caloris magis appropinquet ad eq̄le ad pondus ꝑ calorē q est minor q̄ꝫ sit in aliq̄ specie mixtoꝝ: tñ recedet ab eq̄li ad pōdus ꝑ fridum qđ nō est minus q̄ꝫ sit in aliq̄ mixto: imo in mixto calidissimo frigus est min⁹ ⁊ in mixto modicissimi calidi frigus est plus. ⁋ Hic damus duas solōnes. Prima ꝑ cōibus intellectib⁹ ⁊ opionibus cōiorībus ⁊ hꝫ tria dicta. Primū est ꝙ in mixto calidissimo ē minus de frido ⁊ in mixto paucissimi calidi est plus de frido. Rō ē: qꝛ ad itēsioneꝫ vnius ꝯtrarij sequit remissio alterius: vt. 7. meta. cōmēto. 23. Scđꝫ est ꝙ cōplexio equalis ad pōdus sic situata iux̄ mixtū mūdi modicissimi caloris nō est per calidi in se cōsideratio nē: ⁊ ꝑ frigidi in se consideratione: vt sunt due res ⁊ due ptes siue eq̄litates i mixto paucissimi caloris: sed hoc est per rōnē formalē ⁊ cōem oīb⁹ mixtis per quā rōnē recedūt ab equali ad pōdus ⁊ a rōne formali equalis ad pōdus excludūt illā qualitateꝫ ad pondus a tota linea mixtoꝝ. hec aūt rō ⁊ forma cōis omni mixto per quā excludit eq̄litas pōderis est esse calidū ⁊ humidū: vt dixit ꝓpositio quinta. igit moderatiōe hac formali ꝑticipata magis appropinquat ad equale ad pōdus. ⁋ Tertiū dictū est ꝙ cōsiderādo cōplōnes mixtoꝝ multipliciter. i. quātuꝫ ad ptes cōplōnis q̄ sunt caliditas ⁊ frigiditas in tāta mēsura ⁊ cōsiderando equalitatem ad pondus mālīter. i. quātū ad calidū ⁊ frigidū que sunt ptes eius in tāta mēsura: tunc equale ad pondus situat in duob⁹ locis: quia vt sic est due res: nā situat iuxta mixtū mūdi paucissimi caloris: ⁊ hoc qꝛ sibi appropiquat per paucissimū calm. ⁊ situat iux̄ mixtuꝫ maximi caloris: ⁊ ꝑ ꝯñs min⁹ frigoris: ⁊ hoc qꝛ sibi appropiquat per minimū frigidum. Consideratio aūt hec dicit ꝑm mām: quia ꝑm partes ⁊ partes sunt vt mā totius. Cōsideratio aūt equalitatis ad pōdus ꝑm formā est cōsideratio eius ꝑm ꝙ vna res in qua nulla vincit qualitas: ⁊ huic rōni formali opponitur rō formalis oīum ꝑfectoꝝ mixtoꝝ: ⁊ est cōplō vna per victoriā calidi ⁊ humidi: quoꝝ ꝫ minus ꝑticipat hac rōne formali magis appropiquat formali equalitati ad pōdus: h autem mixtuꝫ paucissimi caloris. ¶ Scđa solō est ꝑ itellectib⁹ subtiliorib⁹ ⁊ cōformat nostre opinioni extranee in qōne de intēsione formaꝝ: ⁊ est ꝙ in mixto calidissimo vt leone sunt plures ptes frigiditatis: ⁊ in mixto minimi caloris. v. g. in pisce equalis mol leoni si delphinus vel porc⁹ marinus sunt pauciores ptes friditatis: ⁊ loquor de ꝑtib⁹ intēsiuis qb⁹ forma intendit per additionē partis ad partē vtraq̄ parte remanēte. Hoc ꝓbo ꝑ detur hoc mixtū in quo calm est vincēs ⁊ terminās est minus qđ eē possit ꝑm spēm aliquā mixtoꝝ: ita ꝙ minus illo in pte formali nō ꝯstituet mixtū aliqđ ⁊ sit illđ mixtū piscis: tūc arguo sic. calm vincēs ⁊ terminās in hoc mixto. s. pisce est minus ꝙ possit vincere ⁊ terminare: ꝫ frigidū est min⁹ ꝙ possit vinci ⁊ terminari. tꝫ ꝯñtia: qꝛ debilior potentia motiua si mouet: opꝫ ꝙ moueat minus resistens mobile: si ꝫ minimū calꝫ mouet frigidū ad mixtionē nō pōt mouere nisi fridū qđ sibi min⁹ resistit. Scđo ꝓbo sic: accipio frigidū qđ est cōiunctū calō leonis qđ est calidissimū aīal ⁊ accipio frigidū qđ est coniunctū calō piscis qđ est minimū calm ⁊ arguo sic. frigidū leonis vel est plus q̄ꝫ frigidū piscis vel est minus. hic eni nō dat equale apud aduersariū. Si vno cōtrario intēso aliud remittit: si frigidum leonis est plus habet ꝓpositū si minus est frigidū leonis frigido piscis: ꝫ poterit obtineri ⁊ cōduci ad mixtionē a calido minori q̄ꝫ sit calm piscis. ponat ergo ꝙ fridū piscis sit quadruplū ad fridū leonis sic calm leonis est quadruplū ad calidū piscis: ergo tātū frigidū quātū cū calido leonis poterit obtineri a caliditate que sit quarta pars ei⁹ qđ est in pisce. si sic. ꝫ dabit mixtū minoris caloris in quadruplo q̄ꝫ sit piscis: sed iā ponebatur piscis minoris caloris repibilis. hic esset fuga dicendo ꝙ calidū piscis est tāte mēsure ꝙ ita min⁹ non poterit reperiri ducēs ad mixtionē. Nos dicamus ꝙ hoc est dicere minima ēt caliditas in specie mixtoꝝ est diuisibilis intēsiue ad multas ⁊ multas ptes formalis caliditatis: qd ergo ꝓhibet ꝙ calidū minus eo. v. g. pars quarta informet ⁊ ducat ad mixtioneꝫ frigidū sibi ꝓportionale in mēsura vt illud qđ informat a calido leonis. Dicamus igit ꝙ cū mixto paucissimi caloris vt pisce sunt paucissime partes frigiditatis: sed sunt ꝑfecte res in rōne frigidi ⁊ cū mixto calidissimo vt leone sunt plures: siue plurime ptes frigiditatis sed sunt iperfectiores: ⁊ h hic dimittimus sub cōfusione ⁊ ꝯcludamus ꝙ equale ad pōdus situatū extra totā lineā mixtoꝝ stat ꝓpe mixtū mūdi paucissimi caloris ⁊ paucissimi humidi: ⁊ h est qđ ꝓpō vigesima vult.

21ª ppō.

¶ Uigesimaprima ꝓpō est: inequale ad pōdus est duplex: vnum situatū inter equale ad pōdus ⁊ mixtum mūdi paucioris caloris: aliud situatum inter equale ad pondus ⁊ elemēta: puta frigida ⁊ sicca: qꝛ ꝑ nulla opōne est eo ꝙ nō est pro aliqua forma nāli. Rō est: qꝛ in nā inequale ad pōdus est imagiabile: ⁊ nō reperit in re vt supra diximus: ⁊ in h cōuenit cuꝫ equali ad pōdus. Quot sunt modi imaginādi hoc inequale tot erūt ineq̄les cōplexiones ad pōdus. Sꝫ sunt duo modi. Unus quo imaginemus calidū mixti hñtis minorem calorē qui possit reperiri in aliquo mixto: ⁊ imaginemur illū calorē inequalem suo frigido: non tñ tātū excedentē nec tātū potētē ꝙ possit ducere suū fridum ad mixtionē: ⁊ hoc est vnus modus inequalitatis ad pōdus queꝫ potes aliter imaginari: ⁊ est ꝙ imagineris calidū qđ est in cōplōne equali ad pōdus ⁊ imagineris ipm fieri inequale suo frigori: tñ in tā pauco excessu ꝙ nō possit ex hoc resultare aliqua spēs mixtorū: manifestū est ꝙ hoc inequale ad pōdus situat ⁊ locat iter eq̄le ad pondus ⁊ mixtū mūdi paucissimi caloris. Alter modus imaginādi inequale ad pōdus est ꝙ capias frigiduꝫ qđ est in cōplōne equali ad pondus ab vna pte ⁊ frigiditatē elareꝫ ab alia pte siue elnta frigida. Et queādmoduꝫ imaginaris duo inequalia ad pondus nō cōstituentia aliquā spēm entiū nālium que inequalia sunt ex calido ⁊ frido inequalib⁹ nō tm potētib⁹ actu constituere aliquā spēm mixtoꝝ sic possibile est tibi imagīari duo inequalia ad pōdus in humido ⁊ sicco. Nos aūt cōi locutione inequalia ad pōdus reducimus ad duo inequalia sicut equale ad pōdus ad vnum vt dixi in. 13. ꝓpōne. ¶ Sed dubitat qꝛ videt ꝙ sit aliud ineq̄le ad pondus qđ est situatū iuxta mixtū mūdi calidissimū vt iux̄ leonē vel regulū vt imaginabimur calorē tātū excedere ꝙ nō possit cū suo frigido stare in mixtiōe. Duplr dōm. Primo ꝙ si vis cum tua imaginatione illud fingere potes. Scđo ꝙ hoc inequale ad pondus trāsit ad nām elntareꝫ: calidū eni excessiuum supra frigidum taliter ꝙ mixtū nō ꝯstituit ⁊ tēdit ad igneā nām: siue est ignis nō refractus.

Solō qōnis.

¶ His. 21. ꝓpōnibus positis apparet solō ad qōnē cuꝫ querebat vtrū hō sit ꝓpinquior equalitati ponderis quocūq̄ alio mixto. ⁊ dicamus ꝑ sicut docuit ꝓpō. 17. ꝙ qđ est de equali ad pōdus in tota suba ⁊ nō de equali ad pōdus alijs duob⁹ modis. nam equali ad pōdus qđ est adeq̄tio excessuuꝫ cuiuscūq̄ mixti qđlibꝫ mixtū suo equali ad pōdus magis appropiquat: silr equali ad pōdus qđ est pūctuale mediū in tota linea generis vel spēi mixtorū mixta illi⁹ linee magis appropinquāt ⁊ tēperatū in illa linea sicut equali ad pōdus in linea hoīuꝫ plus appropiquat hō q̄ꝫ aliq̄ spēs aīaliū: ⁊ hō tēperat⁹ magꝭ appropiquat q̄cūq̄ alio hoīe vt docuit ꝑmissa ꝓpō. 17. Cū ꝫ reducimus qōnē ad cōplōnē equalē ad pondus q̄ est mediū in tota sba. i. in tota sūma gñabiliuꝫ ⁊ corruptibiliū: dicemus vt diximus in qōne antiq̄ nra ꝙ in hac cōplōne eq̄li ad pōdus nos ꝯsideramus tria. Prio ipsaꝫ formā hui⁹ cōplōnis q̄ est eē factā ex adequatis extremis oīmō eq̄litatis. Scđo ipꝫ situꝫ eius. Tertio finē ei⁹ vel vt ꝓprius dicat priuatio finis: qꝛ ꝑ nulla opōne repibili in aliqua spē entiū est bona. ꝫꝫ hec ergo ponimus tres ꝯclōnes.

pª ꝯclō ⁊ ē 22ª ppō.

¶ Prima ꝯclō ⁊ est ꝓpō. 22. mixtū mūdi min⁹ hñs de calō plus appropiquat quo ad sitū cōplōni eq̄li ad pōdus q̄ est mediū i tota sba: ⁊ per ꝯñs cōplō frida situaliter plus illi appropinquat. Rō huius ꝓpōnis appet ex ꝓpōne vigesima vbi est de-

claratū ꝙ eq̄le ad pōdus situat̃ iuxta mixtū mūdi qḋ in sua spē ē minoris caliditat̃. ¶ Ex qua ꝓpōne.zz.que est pͥma ꝯclo inferū tur de alia ꝯclōnes. Una ꝯclusio ⁊ prima ānexa ꝙ mixtuz mundi calidissimū situaliter magis distat ab equali ad pōdus ſm modū declaratū in p̄dicta ꝓpōne.zo. ¶ Alia ꝯclo ⁊ scḋa est ꝙ hō situaliter medio mō distat ab equali ad pōdus. Rō est: q: hō ē mediꝰ in vniuersa linea mixtoꝝ: vt declauit ꝓpō.11. Si ḡ lōgitudo mixtorū linee est a mixto paucissimi caloris vsq3 ad mixtū calidissimuz: et hō est in medio totius istiꝰ linee mixtoꝝ ⁊ p̄nᵐ huius linee est iux equale ad pōdus per calorē seqtur ꝙ hō situal'r medio mō distat ab eq̄li ad pōdus. ¶ Tertia ꝯclo annexa prime p̄ncipali est ꝙ hō melicus siue flegmaticus: ⁊ in sūma hō fr̄ide cōplōnis plus situaliter appropinquat cōplōni equali ad pōdus qua hō tēperatus et hō cholicꝰ magis distat: ⁊ per ꝯn̄s hō temperatꝰ medio mō se hȝ in hac appropinquātia. Rō est: q: si recessus ab equalitate pōderis est ꝑ cal'ȝ: igit̃ minus hn̄s cal'm siue de calido plus appropinquat: sed melicus ⁊ flegmaticꝰ hō minꝰ hn̄t de cal'o: ⁊ hec sūt nota ex pluribꝰ ꝓpōnibꝰ p̄missis. Et ex hoc appet veritas rōnis antique quā oēs conabant̃ soluere. Et est rō que probat ꝙ melicus plus appropinquat eq̄litati ad pōdus: q: recessus ab equali ad pōdus est per cal'ȝ: hec eni rō demōstrat sigs attēdit: ⁊ ꝑꝑ hoc nō vidētes veritatē in hac qōne iuoluūt se cū ea. ¶ Quarta ꝯclo ānexa est ꝙ idē est iudiciū de cōplonibꝰ ptiū nostri corporis sic de toto corpe in hoc ꝙ mēbra fr̄ida plus appropinquāt situal'r cōplōni equali ad pōḋ. mēbra āt calida plus distāt: mēbra āt tēpata medio mō se hn̄t. Hic aūt nō discutimus an melicus sit frigidior flegmatico hoīe: appebit eni cū quereret̃ cōplo melie ⁊ complexio flegmatis in cap. de humoribꝰ. Quidā aūt medicus quesiuit a nobis qūo ego assignabā cōplonibꝰ sitū cū ipse non sint situabiles. et hic sermo ridēdus est. ¶ Uigesimatertia ꝓpō: que est scḋa ꝯclo principalis est: mixtū mūdi tēperatū in tota linea mixtoꝝ magis appropiquat quātū ad formā siue moduz cōplōni equali ad pondus in vniuersa sba. Rō est: q: forma siue modus equalitat̃ pōderis est eē verissimū mediū siue eq̄lissimū iter extrema: ḡ mixtum inter oīa extrema mag̃ tēdit ad eē mediū: illud magis assimilat̃ equalitati ad pōdus: ⁊ vt sic magis sibi appropiquat: sed tale mixtum est illud qḋ iter oīa mixta est tēperatum. Ex qua ꝯclone iferunt̃ alie annexe. ¶ Prima: ꝙ q: hō est mixtū in tota linea mixtoꝝ magis tēperatum: ideo magis appropinquat hoc mō equalitati ad pōdus. ¶ Scḋa cōclusio annexa ꝙ hō tēpatꝰ magis appropinquat. ¶ Tertia ꝯclusio: ꝙ idē iudiciū est de mēbris vt notuz est. Hāc ꝯclonē tertiā cū suis annexis itellexit Aui. ifra h̄ cap̄ illo paragrapho. (Cū aūt spēs ꝯsiderauimus) vbi volēs iuestigare modos cōplonū magis appropinquātes cōplōni equali ad pōdus inuestigauit semꝑ modos mediales: vn̄ de spēbus accepit hominē qui est mediū iter extrema spēruz. Et de hoibꝰ accepit hominē tēperatū q est medius iter extrema hoīs. s. cholicis ⁊ fl'aticis. Et de mēbris humanis accepit cutiȝ vole manꝰ hoc ꝙ q: eq̄le ad pondus est qd mediū iter extrema absolute siue totiꝰ spēi: oīa illa mixta que sunt mag̃ media iter suas extremitates ex hac similitudie mediatiōis magis appropinquēt equalitati ad pōdus.

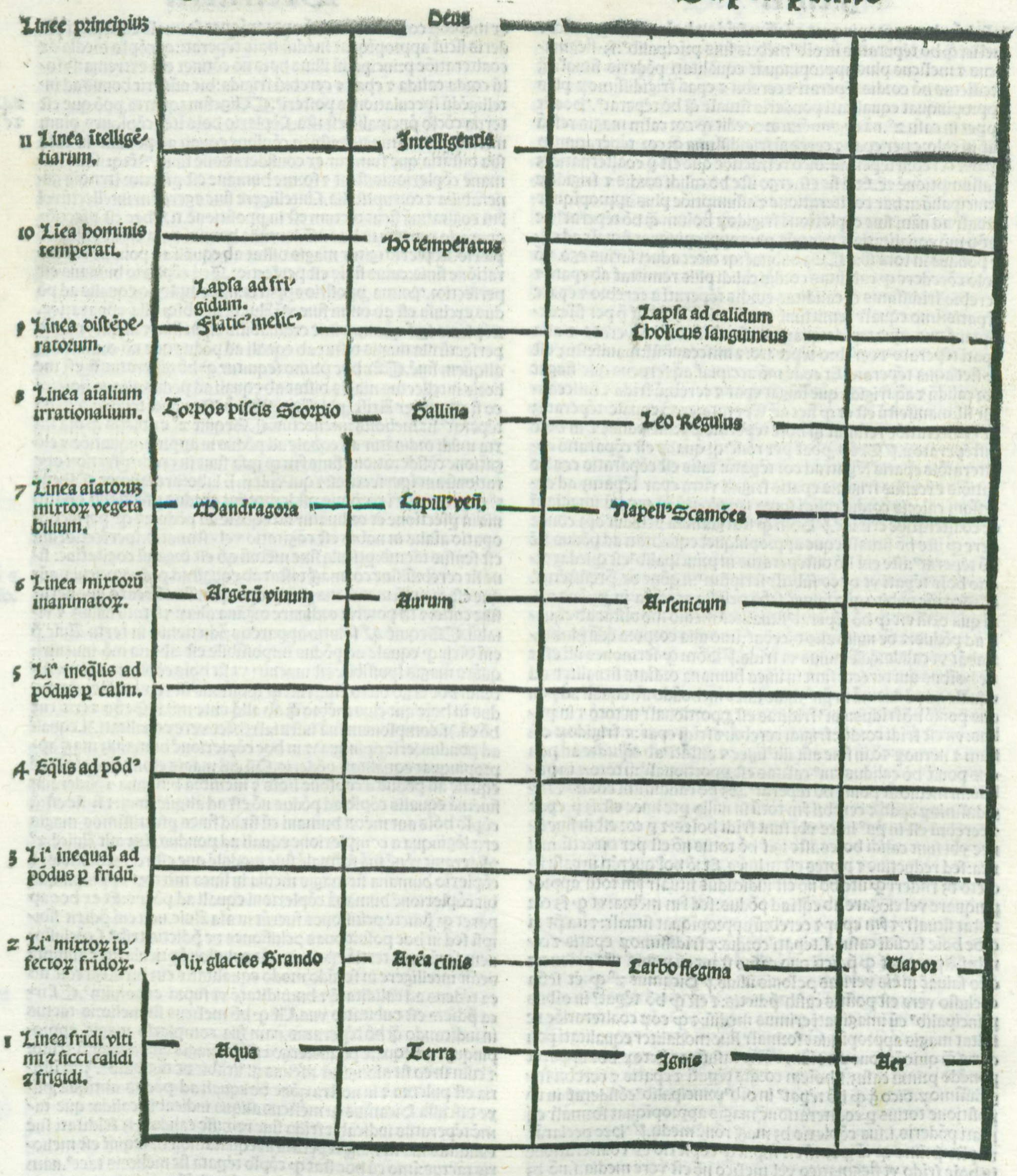
Contra

¶ Cōtra hāc ꝯclonē zᵃ ᵐ siue ꝓpōnē.zz. arguo sic. Mixtio aq̄ feruētissime cū niue siue glacie fingit eq̄le ad pōdus in vniuersa sba: vt Gal. p̄ de cōplonibꝰ. ca.8. sed cutis iter oīa membra magis appropīquat illi situal'r: q: minꝰ patit̃ ab illa ⁊ ꝓprie cutis vole manus ⁊ ꝓprie īdicis: vt dicit Aui. ifra: ossa aūt ⁊ nerui magis distāt: q: patiunt̃ ab illa aqua ⁊ iudicarēt illā aquā decedere in calore si hrēnt sensus: ergo eodē mō tactu hō tēperatꝰ situal'r mag̃ appropinquat illi cōplōni. s. illius aque mixte: ⁊ ꝑ ꝯn̄s equali ad pōdus. ¶ Dōm ꝙ lȝ illius aque mixtio fingat equalitatē pōderis: nō tn̄ ē illud: imo aqua illa quā dicimꝰ tēperatā siue tepidā hȝ excessuz calidi supra friduz: q: equali accepta mēsura aque feruētis ⁊ niuis calor est acutior. Et ꝑꝑ h̄ si imaginabimur aquaȝ plus appropinquātē equalitati pōderis q̄ȝ ista sit quā fecimus ex niue ⁊ aq̄ feruēti illa iudicabit̃ fr̄ida a cuti ⁊ erit ꝓpiquior cōplōni nerui ⁊ ossis: ⁊ cū cōsideras aquā p̄dicte cōmixtiōis ex aqua feruēti ⁊ niue plus fingit eq̄le ad pōdus in tota sba: ⁊ illud equale ad pōdus in linea mixtoꝝ visuȝ est qn̄q3 Gal. eē equale ad pōdus in tota sba: ⁊ qn̄q3 non apparuit sibi ⁊ qn̄q3 appuit: vt dixit ꝓpō.14. ¶ Scḋo arguo ꝯ scḋaȝ ꝯclonē ānexā. diceret quis Auicē. volēs on̄dere ꝙ hō tēperatus zᵒ mō equalitatis appropīquat magis eq̄li ad pondus q̄ȝ alius hō. ꝓbat per suoꝝ mēbroꝝ coalterationeȝ siue coalternationē: ⁊ nō ꝓbat per h̄ ꝙ sit mediū inter extrema sue spēi. s. inter cholicū ⁊ flegmaticū: ḡ modus Aui. nō est ꝯformis tuo mō. ¶ Nos dicamus ꝙ Auicē. fuisset facile illud dicere in manifesto sermone. tn̄ p̄dixit sed dixit illḋ sermone valde occulto vt ex hoc remouet errorē a mētibꝰ male imaginātiū ⁊ faceret nos laborare in subtili via speculatiōis huiꝰ cōplonis. dixit eni (hic hō eq̄litati nō qual'rcūq3 vicinus existit: sed ſm suoꝝ mēbroꝝ coalternatione.) In hoc ergo ꝙ dixit suoꝝ mēbroꝝ: itellexit suoꝝ: q: tēperatoꝝ: nō eni appropīquāt hoīes equalitati ponderis coalternatiōe mēbroꝝ: sed qn̄ mēbra sunt tēperata: ⁊ ista sunt mēbra hoīs tēperati: lȝ eni hoīs cholerici mēbra coalterent̃ vel coalternent̃: tn̄ in coalternatiōe ⁊ assimilatione excedit calor respectu coalterationis tēperatoꝝ mēbroꝝ in hoīe tēperato: cor eniȝ cholici est cholicū: ⁊ epar cholerici est cholicū: ⁊ cerebrū cholici est cholicū ⁊ ossa ⁊ nerui cholici sunt cholica: lȝ ergo coalternent̃ vel coalterent̃: tota tn̄ sūma excedit in calido respectu coalterationis mēbroꝝ tēperati hoīs. Et sil'r flegmatici cōsideratiōe: lȝ mēbra fl'atici hoīs coalterent̃: tn̄ in sūma excessus erit i fr̄ido respectu tēperati. hoīs aūt tēperati ista mēbra cū sint oīa tēpata respectu extremitatū cholici. s. ⁊ fl'atici qn̄ pōderabunt̃ ⁊ equabunt̃ resultabit in nr̄a imagiatiōe qḋdā mediū eqdistās ab extremis. s. cholico ⁊ fl'atico ⁊ a medio imaginato ex alteratiōe mēbroꝝ cholici ⁊ ab alio imagiato ex coalternatiōe mēbroꝝ fl'atici. Ergo hō tēperatꝰ suoꝝ mēbroꝝ coalteratione vicinior erit equalitati ad pondus q̄ȝ hō cholicus vel fl'aticus suoꝝ coalteratiōe. Et dico ꝙ erit vicinior h̄ scḋo mō vicinitatis q est quātū ad modū siue formam essendi mediū iter sua extrema. ¶ Ex qbꝰ appent solute istātie dimisse supra statiȝ an̄ p̄nᵐ qōnis de equali ad pōdus cū dicebatur ꝙ dicta Aui. erāt vera de hoīe sanguineo sic de tēpato. nā mēbra sanguinei vel cholici coalterant̃ adiuicē sicut tēperati. appȝ eniȝ qd sit dicēdū. Scḋo appet sol'o melior ad dubiū motuz an̄ illḋ qḋ dubiū dico ꝙ in nullo scripto iueni cui date sunt supra tres solōnes. Dubiū aūt erat h̄. A. eni p̄ dixit ꝙ hic hō tēperatꝰ vicinꝰ ē eq̄litati ad pōdus suo ꝝ mēbroꝝ coalternatiōe cal'oꝝ fr̄idoꝝ siccorū ⁊ humidoꝝ: q̄ cū pōderabūt̃ vicinus erit equalitati certe. i. ad pōdus. deīde Aui. dixit ꝙ cōparatiōe spirituū ⁊ mēbroꝝ p̄ncipaliuȝ s. illoꝝ coalteratione vel assumptiōe īpossibile ē ꝙ sit ꝓpinquus hō tēperatꝰ certe eq̄litati: sed tēdit ad cal'itatē ⁊ humiditateȝ: q: mēbra frigida nō tēperant caliditatē membroꝝ calidoꝝ. In h̄ ḡ si ꝯsideras vı̄ manifesta ꝯdictio. ¶ Nos dicamus ꝙ ex mēbris hominis tēperati coalternat̃ vel coalterat̃ resultet mediū qḋ ē magis mediū in linea hoīuȝ q̄ȝ ex mēbris cholici vel q̄ȝ ex mēbris flegmatici: ḡ ex hoc mō medij verioris hō tēperatꝰ suoꝝ mēbrorum coalternatione appropīquabit equalitati ad pōdus. flegmaticus aūt ⁊ cholicus distabāt ab equali ad pōdus: ⁊ sil'r sanguineꝰ ⁊ melācholicus. Un̄ ḡ dixit Aui. ꝙ hō de zᵒ mō equalitatis appropinquat equalitati ad pōdus suoꝝ mēbroꝝ coalteratiōe. ⁊ in hoc innuit ꝙ appropīquat: q: est mediū iter cholicos ⁊ flegmaticos et sanguineos ⁊ melicos. ¶ Dicamus zᵒ ꝙ lȝ hō tēpatus suoꝝ membroꝝ coalteratiōe appropīquat equalitati ad pondus rōne forme siue modi medij: tn̄ situal'r distat ab equali ad pōdus tēdēs ad caliditatē ⁊ humiditatē que dn̄ant̃ in hoīe sanguineo: in h̄ ḡ Aui. innuit ꝙ cōplo calida ⁊ humida vt sanguinei plus distat: qḋ appȝ ex mō suo loquēdi cū dixit. Egredit̃ ab equalitate pōderis tēdēs ad cal'itatē ⁊ humiditatē. qḋ eni tēdit in aliud recedens ab aliq̄ minus distat ab eo quo recedit q̄ȝ illud in qḋ tēdit: calidū ergo ⁊ humidū que dn̄ant̃ in sanguiea cōplōne plus recedūt ab equalitate pōderis q̄ȝ cōplexio hoīs tēpati: ⁊ ꝑ ꝯn̄s Aui. īnuit ꝙ hō frigidus situal'r minus distat vel magis appropīquat eq̄litati ad pondus. ¶ Tertio appet quare Auic. dixit (accidit āt vt est hoc ⁊c̄.) q: verior appropinquatio rei ad rē est situal'appropinquatio. appropīquatio eni in mō vı̄ accidentalis. i. nō ꝓpria: sicut si dicerē tepido plus appropinquat pallidū q̄ȝ albū vel nigrū. ¶ Tertio arguo cōtra hāc ꝯclōnē sic. accipio vnū hoīeȝ cordis calidi vel tēpati ⁊ cerebri ⁊ epatis frigidissimoꝝ: ostēdo ꝙ hic hō magis appropīquat ad equale ad pōdus in tota sba appropinquatiōe qḋ est ad modū siue ad formam q̄ȝ hō tēpatꝰ: ⁊ iā fiet maior refractio iter cor calidū vel tēperatuȝ ex vna ꝑte: ⁊ epar ⁊ cerebrū frigidissima q̄ȝ iter cor tēpatū ⁊ epar ⁊ cerebrū tēpata: ḡ maior erit mediatio siue rō medij in cōplōne p̄dicti hoīs q̄ȝ in cōplōne hoīs tēpati. ¶ Istā nostrā istātiā alij oēs tenent̃ soluere q tenent ꝙ hō tēpatꝰ mag̃ appropīquet ad equale ad pōdus mēbroꝝ ꝯfractiōe: q: mēbra in homine tēpato sūt mag̃ ꝯfracta: ⁊ elr̄a ēt mag̃ ꝯfracta. Et qdā rudis nō potēs euadē h̄ argᵐ negat talē hoīeȝ reperiri. Sȝ iste vere male exꝑimētatꝰ ē armoniacas dispōnes corpoꝝ ⁊ casus exn̄eos in mūdo possibiles: ⁊ male cōprehēdit itellectū Auicē. fen. z. p̄mi canonis. de signis eiꝰ qui egredit̃ ab equalitate sup̄flue. ¶ Nos ḡ ꝯcedamus casuȝ vtrūq3 q sunt duo. Primū ꝙ hō sit cordis tēperati ⁊ epatis ⁊ cerebri frigidissimoruȝ. Scḋm ꝙ hō sit cordis calidissimi ⁊ epatis ⁊ cerebri frigidissimoꝝ. Dicamus ḡ ꝙ in his duobus causis ēt saluant̃ nostre p̄dicte ꝯclōnes. Et p̄ ꝙ isti hoīes situal'r magis appropinquāt ad equale ad pōdus in tota sba q̄ȝ hō tēperatꝰ: hoc appet in p̄ casu. Nā cor tēperatū plus remittit̃ a cerebro ⁊ epate fridissimis q̄ȝ a cerebro ⁊ epate tēperatis: ḡ in p̄mo

casu

casu hõ plus appropinquat ad nãm fridoꝝ hoium.s.flegmatici ⁊
meł'ici ꝗ hõ tẽperatus in oib⁹ mẽbris suis pricipalib⁹:sꝫ flegma-
ticus ⁊ melicus plus approp inquãt equalitati põderis situał'r:ꝫ
predictus hõ cordis tẽperati ⁊ cerebri ⁊ epatis frigidissimoꝝ plus
appropinquat equalitati ponderis situał'r ꝗ hõ tẽperat⁹.Hoc ẽt
appet in casu 2º.nã argumẽtatoꝛ ꝯcedit ꝙ coꝛ cał'm magis refrã
gatur in caloꝛe per epar ⁊ cerebrũ frigidissima ꝗ coꝛ tẽperatum ꝑ
epar ⁊ cerebrũ tẽperata:dico refractiõe que est ꝑ coalternatiõez
⁊ assumptionẽ ⁊c.Et si sic est.ergo iste hõ calidi cordis ⁊ frigidoꝝ
principaliũ in hac coalteratione ⁊ assumptiõe plus appropiquat
situał'r ad nãm siue cõplexionẽ frigidoꝝ hoium ꝗ hõ tẽperat⁹ de
scdo mõ equalitatis:⁊ per ꝯñs plus appropinquat situał'r ad eq̃-
le pondus in tota sba.¶Sꝫ dubitatur:qꝛ dicet aduersarius ego nõ
volo cõcedere ꝙ caliditas cordis calidi plus remittatur ab epate ⁊
cerebro fridissimis ꝗ caliditas cordis tẽperati a cerebro ⁊ epate
tẽpatis:imo equał'r remittunt in adiuuicẽ.Et pbatur ꝓ per sił'e:ac-
cipiant due aque tepide:quaꝝ vna similatur cordi tẽperato ⁊ alia
epati tẽperato ⁊ cerebro tẽperato:⁊ misceant sił':manifestuꝫ est
ꝙ fiet aqua tẽperata.Et eodẽ mõ accipiatur aq̃ feruens que fingat
coꝛ calidũ ⁊ aq̃ frigida que fingat epar ⁊ cerebrũ frida ⁊ miscean-
tur sił':manifestũ est ẽt ꝙ fiet aq̃ tẽperata:ergo equale tẽperatuꝫ
ex coalteratiõe resultat in hoie tẽperatoꝝ principaliuꝫ ⁊ in hoie
distẽperatoꝝ.¶Scdo ꝓbatur per rõnẽ:qꝛ qualis est cõparatio co-
alteratõis epatis tẽpati ad coꝛ tẽpatũ: talis est cõparatio coalte
ratiõis excessus frigoris epatis frigidi vltra epar tẽpatuꝫ ad ex-
cessum caloris cordis calidi supra coꝛ tẽpatũ:iõ mediũ imagiatũ
ex coalteratiõe erit idẽ.¶Dõm ꝙ si argumẽta ꝯcludũt opꝫ conce
dere ꝙ iste hõ situał'r eque appropinquet equalitati ad põdus sic
hõ tẽperat⁹:iste enĩ hõ distẽperatus in principalib⁹ est quedaꝫ fi-
ctio hois tẽpati vt de eo subtił'r scripsim⁹ in q̃õne de ꝯresistẽtijs.
¶Sed tũc dubito q̃uõ saluatur scda ꝯclusio accepta in ꝓpõne.22.
in qua dcm̃ est ꝙ hõ tẽperat⁹ situaliter medio mõ distat ab equa-
li ad põdus:⁊ de nullo alio dicebatur:imo alia corpora q̃dã plus di-
stabãt vt calida:q̃dã minus vt frida.¶Dõm ꝙ sermones illi erãt
de hoibus qui directe sunt in linea humana ordiata situaliter ad
equale ad põdus:nã in ꝑnº illius linee inchoãdo ab equali ad pon
dus ponitur hõ fridus:cui⁹ friditas est ꝓportionał'r in toto ⁊ in pti-
bus:vñ est fridi cordis:frigidi cerebri:⁊ fridi epatis:⁊ frigidoꝝ os-
sium ⁊ neruoꝝ ⁊c.in fine aũt illi⁹ linee ⁊ distãti⁹ ab eq̃litate ad pon
dus ponitur hõ calidus cui⁹ cał'itas est ꝓportionał'r in toto ⁊ in pti-
bus.in medio ãt ponitur hõ tẽperat⁹.Sꝫ hõ calidissimi cordis ⁊ fri-
gidissimoꝝ epatis ⁊ cerebri ꝭm totũ in nulla pte linee est:sꝫ ꝑ epar
⁊ cerebrũ est in ꝑnº linee vbi sunt fridi hoies:⁊ ꝑ coꝛ est in fine li-
nee vbi sunt calidi hoies.iste igitur hõ totus nõ est per directũ in li
nea:sed reductiue ⁊ ꝑ ptes est in linea.Et iõ hoi quereñti in casu ꝓ-
dicto dꝫ rñderi ꝙ iste hõ nõ est iudicãdus situał'r ꝭm totũ appro-
pinquare vel elõgare ab eq̃li ad põdus:sed ꝭm mẽbra:vt ꝙ ꝭꝫ coꝛ
distat situał'r:⁊ ꝭm epar ⁊ cerebrũ appropiquat situał'r:⁊ ita ꝑt di
ci de hoie secũdi casus.s.tẽpati cordis:⁊ fridissimoꝝ epatis ⁊ ce-
rebri.Appet igitur ꝙ ꝓdicti duo casus stant cũ prima nr̃a ꝯcł'one:⁊
q̃uõ saluatur in eis veritas ꝯcł'onis illius.¶Dicamus 2º ꝙ ẽt scda
cõclusio vera est positis casib⁹ ꝓdictis:⁊ est ꝙ hõ tẽpat⁹ in oibus
principalib⁹ cũ imaginati erimus mediũ:⁊ ꝙ eoꝝ coalteratiõe re
sultat magis appropiquat formał'r siue modaliter equalitati pon
deris ꝗ quicũq; duoꝝ hoium duoꝝ casuũ predictoꝝ.hoc apparet
ponẽdo primũ casuꝫ.s.hoiem cordis tẽpati ⁊ epatis ⁊ cerebri fri-
gidissimoꝝ.dico ꝫ ꝙ hõ tẽpat⁹ in oib⁹ principalib⁹ cõsideratur in cõ
positione totius ꝑ coalterationẽ magis appropiquat formał'r eq̃
litati põderis.i.sua cõplexio hꝫ magꝭ rõnẽ medij.¶Hec declarãtur
dupł'r.Primo qꝛ iã ꝓbatũ est supra ꝙ cõplexio ex coalteratione
in hoie frido vt flegmatico vel meł'ico nõ est vere media.s.nõ hꝫ
verã rõnẽ medij.sed hõ primi casus.s.cordis tẽpati ⁊ epatis cere
bri ⁊ frigidissimoꝝ tẽdit ad nãm flegmatici:igitur distabat a nã veri
medij ⁊ vere mediationis.¶Scdo declarant ex alio.nã medium
q̃ virtuał'r ꝯtinet oia extrema est verius mediũ ꝗ mediũ q̃ cõ
tinet aliqua ⁊ aliqua nõ:sed cõpł'o ex coalteratione mẽbroꝝ hois
tẽperati cõtinet oia extrema:qꝛ coꝛ tẽperatũ est mediũ inter oia
extrema cordis:⁊ sił'r epar tẽperatum ⁊ sił'r cerebrũ:ꝫ mediũ iter
coꝛ ⁊ epar ⁊ cerebrũ in hoie tẽpato ꝯtinet oia extrema.sed in ho
mine cordis tẽperati ⁊ epatis fridi nõ est medium ex oib⁹ extre-
mis:qꝛ epar frigidũ nõ cõtinet in virtute epar tẽperatũ nec epar
calidũ:ergo ꝑfectius mediũ est q̃ resultat ex coalteratiõe mem
broꝝ hois tẽperati de 2º mõ equalitatis ꝗ hois tẽperati cordis
⁊ frigidissimoꝝ epatis ⁊ cerebri.Et nos imaginatiõe fingam⁹ ad
iuuãdũ nos hoc exẽplũ:imaginemur hoieꝫ factũ ex cõfractõe ani
maliũ calidoꝝ ⁊ plantaꝝ frigidaꝝ:certũ est ꝙ prioꝛ hõ est verius
mediũ ꝗ scds hõ.Ex q̃b⁹ appet q̃uõ hõ secũdi casus.s.hñs coꝛ ca-
lidissimũ ⁊ epar ⁊ cerebrũ frigidissima si imagiati erimus mediũ
ex mẽbroꝝ coalteratione nõ appropiquat formał'r equalitati põ-
deris sicut appropiquat mediũ hois tẽperati:qꝛ cõpł'o media ex
coalteratiõe principaliũ illius hois nõ cõtinet oia extrema:sꝫ so-
lũ corda calida ⁊ epar ⁊ cerebrũ frigida:hic aũt erit bonus ad in-
telligẽdũ speculationes posteri⁹.¶Uigesimaquarta ꝓpõ que est
tertia cõcł'o ꝑncipalis est ista.Cõplexio hois iter cõpł'ones oium
mixtoꝝ mundi magis distat a cõpł'one equali ad pondus in tota
sba distãtia que sumitur ex consideratione finis.Rõ:qꝛ finis hu-
mane cõplexionis:sicut ⁊ forme humane est ꝑfectioꝛ iter oia ge-
nerabilia ⁊ corruptibilia.s.intelligere siue agere ꝭm intellectũ vel
ꝭm cogitatiuã sicut dictum est in ꝓpositione.11.⁊ hec est ꝑfectioꝛ
operatio reperta in hoc mũdo:vnde homini data est nobilioꝛ cõ
plexio.Cõplexio igitur magis distat ab equali ad pondus cõside-
ratione finis:cuius finis est perfectioꝛ.Sed cõplexio humana est
perfectioꝛ.Prima ꝓpositio apparet.nã complexio equalis ad põ
dus exclusa est ab omni fine.vñ Aui.dixit absq; vlla cõparatiõe.
Cõplexio igitur que maxime ordinabilis est in fine ⁊ in fineꝫ magis
perfectũ illa magis distat ab equali ad põdus que nõ ordiatur in
aliquem finẽ.¶Ex hoc primo sequitur ꝙ hõ tẽperatus si est me
lioris intellectus magis distat ab equali ad põdus aliquo hoie:di
co si est.ꝓpter Arist.ꝓbleᵐⁱ.30.ꝓble.ꝑ.Nos autẽ tenemus ꝙ hõ
tẽperat⁹ sit melioris intellectus.¶Sequitur 2º ex dictis ꝙ oia mi
xta mũdi ordinãtur ad equale ad põdus in appropinquatiõe ⁊ elõ
gatione cõsideratione finis ꝭm ꝙ ipsa sunt in gradu ꝑfectiori ope
rationũ aut iperfectiori:⁊ qui vult in h̃ laborare laboret.¶Seqᵗ
3º ꝙ ptes nostri corporis ꝯsiderate ꝭm gradus ꝑfectionũ opatio
nis in ꝑfectione ẽt ordinãtur ad equale ad põdus:⁊ qꝛ perfectioꝛ
opatio aĩalis in nobis est cogitatio vel estimatio:iperfectioꝛ aũt
est sensus tactus:pticula siue mẽbrũ q̃ est organũ cogitatiue: si-
ue sit cerebrũ:siue coꝛ magꝭ distat ab equali ad põdus:pticula aũt
que est organũ tactus magꝭ appropinquat siue sit caro siue neru⁹
siue cutis:⁊ tũ poteris ordinare organa aliaꝝ virtutũ nãliuꝫ ⁊ vi-
taliũ.¶Sequitur 4º solutio apparẽtis ꝯdictionis in textu Auic.ꝓ
enĩ dixit ꝙ equale ad põdus impossibile est aliquo mõ inueniri:
quãto magis ipossibile est inueniri vt sit hois cõplexio aut mem-
bri.in hoc ergo dicto Aui.vult ꝙ ipossibili⁹ sit repiri eq̃le ad pon-
dus in hoie aut eius mẽbro ꝗ ab aliq̃ ente mũdi.Scdo dixit(cuꝫ
hõ eã.)s.compł'onem suã iustitiał'r(hꝫet vere equalitati.)i.equali
ad pondus(erit ꝓpinqua)⁊ in hoc cõplexionẽ humanaꝫ magꝭ ap-
propinquat equalitati põderis.Qñ enĩ magis elongãuit cõpł'onẽ
equalẽ ad põdus a cõpł'one hois ⁊ membra humana cõsiderauit
finẽ:nã equalis cõpł'o ad põdus nõ est ad aliquẽ fineꝫ:⁊ si sic est:ꝫ
cõpł'o hois aut mẽbri humani cũ sit ad fines ꝑfectissimos magis
erit lõginqua a complexione equali ad pondus.Cuꝫ aũt Auicẽ.2º
ꝯsiderauit rõnẽ suã formalẽ siue modalẽ que est rõ mediatiõis:⁊
cõplexio humana sit magis media in linea mixtoꝝ appropinqua
bit cõplexionẽ humanã cõplexioni equali ad põdus.Et ex hoc ap
paret ꝙ ꝓdicte ꝯclusiones fuerũt in aĩa Auic.non enĩ ꝯdixit sibi-
ipsi sed in hoc posuit duas ꝯclusiones de ꝓdictis trib⁹.s.cõclusio-
nem secũdaꝫ ⁊ tertiã.Primaꝫ aũt ꝯclusionẽ pticulariter sumptã
dedit intelligere in secũdo modo equalitatis cuꝫ dixit.egreditur ab
ea tẽdens ad caliditatẽ ⁊ humiditatẽ vt supra exposuim⁹.¶Cir-
ca ꝓdicta est dubitatio vna.Uꝫ ꝙ hõ meł'icus sit melioris tactus
in iudicando ꝗ hõ tẽperatus.nam sua complexio magis appro-
pinquat ad equale põdus:ergo calidũ magis est adequatũ frido:
⁊ cum in eo sit aĩa:igitur melius iudicabit de tãgibilib⁹.Ista istã-
tia est pulchra ⁊ in nostra q̃õne de equali ad põdus antiqua ꝓli-
xe discussa.Dicamus ꝙ meł'icus aliqua iudicabit calida: que ta-
mẽ tẽperatus iudicabit frida siue remisse calida:⁊ lꝫ friditati siue
caliditas sua sit magꝭ tẽperata ał' equata:non tñ sequitur est melio-
ris tactus:imo cũ hoc stat ꝙ cõpł'o tẽpata sit melioris tact⁹.nam
bonitas tactus cõsistit in bonitate cõprehẽsionis vel receptionis
diuersitatum qualitatũ tãgibiliuꝫ elẽtoꝝ.Cõpł'o que ꝯtinet in vir
tute oẽs dr̃ias qualitatũ tãgibiliũ est ꝑfectioꝛ ꝑ sensuꝫ tact⁹ ꝗ cõ-
plexio que nõ ꝯtinet oẽs dr̃ias sicut aĩa que ꝯtinet in virtute oẽs
res est perfectioꝛ ꝗ aĩa que tñ quasdã ꝯtinet:qꝛ ergo cõpł'o tẽpe
rata ꝯtinet in virtute oẽs extremitates ⁊ excellẽtias vsq; ad ele-
mẽta:cõplexio aũt meł'ica nõ continet:ergo cõpł'o tẽpata est me-
lioꝛ pro perfectione sensus tactus:⁊ in hoc saluantur dicta antiq̃rũ
qui dicebãt ꝙ aĩa iudicat de calido per calidũ ⁊ de frido ꝑ fridũ:
⁊ saluatur q̃uõ vnicuiq; sensui ꝯiũgitur cõicatio ał's ꝯgregatio:⁊ q̃uõ
nõ:qꝛ ꝓlixe scripsimus in ꝓdicta q̃õne.¶Ex quibus soluuntur con-
traria:omnia enim suis vijs incedũt.Dictuꝫ aũt Jsaac ꝙ testudo
appropinquat equalitati dꝫ intelligi ꝙ testudo ꝭm quasdam ptes
habet multum de humido vt ꝭm carnes:⁊ ideo datur cõsumptis
ꝭm quasdam multum de sicco terrestri vt ꝭm restã ⁊ cum hac as-
sũptiõe appropiquat eq̃litati ad põdus: deiceps ponũtur figure oi-
uꝫ ꝓdictoꝝ.De⁹ gloriosus sit laudat⁹.Amẽ.Ugo Maria auxiliare.

24ª ꝓpõ ⁊ 3ª ꝯcł'o

Hec suprascripta figura est figura totius imagiatõis pmisse ꝛc. Primo imaginet fridũ vltimũ vt aqua. Scõo mixta iperfecta frigidissima: vt nix glacies ꝛc. Tertio inequale ad pondus p frigus. Quarto equale ad põdus. Quĩto inequale ad põdus p calĩm. Sexto oĩa mixta mũdi inanimata. Septimo oĩa aĩata aĩa vegetabili. Octauo oĩa aĩata aĩa sensitiua ꝛ irrõnabilia. Nono totã spẽm humanã. Decimo hoiem tẽperatum in medio. Undecimo primã intelligentiã ascendẽdo. hõ igit est cõnexio dei ꝛ mundi.

Modi vero tertij latitudo angustior est latitudie primi modi. s. equalitatis spãlis: latitudinẽ tñ hz magnaz. Et est complexio que alicui gentiũ congrua existit fz cõparationem alicuius climatis ꝛ alicuius aeris.

Hic notificat tertium modũ equalitatis. p° cõparando ad pmuz modum. scõo in se, tertio dat exẽplũ, quarto ex dictis cõcludit qñdam. 2ª ibi (Et est cõplo.) 3ª ibi (Jndi.) 4ª ibi (Quecq.) dicit sic de prima parte ꝛ scõa ꝛc. Considerãdum q non solum est diuersitas partiuz spẽi declinãtis ad clima: sed 9rietas de dispõne aeris vnius ad aliũ in eodẽ climate. ꝛ iõ dixit: ꝛ alicuius aeris.

Dubitat quõ tertius modus est angustior p°: cum tante latitudis sit vnus quãte sit alter. non eni reperit spẽs humana nisi in locis habitabilibus. Bartholome⁹ dixit q sumẽdo vnuz locũ solum habitabilẽ: iste modus est angustior. Antonius dixit q real'r tãta est latitudo medij tertij quãta primi: sz quãtũ ad terminos cõparabiles: ꝛ p quẽdã circuitionez iste modus terti⁹ est angustior. Nã termini cõparabiles pmi modi eqlitatis sunt spẽs humãe et alie spẽs. Sz termini cõparabiles hic sũt hoies vni⁹ climatis ad hoies alteri⁹ climatis. Sz magis est latitudo comparatiõis spẽi ad spẽm q spẽi iter se. Dynus vult q eqlitas pmi modi est vna similis ꝛ cõis oĩb⁹ hoĩb⁹: ita q vn⁹ in illa nõ est alio eqlior: sz equalitas tertij modi nõ est vna eqlis oĩbus ꝛ cõis. p° equalitas vni. s.

Du^m 30^m

vni genti

vni genti est ineq̄litas alteri.¶ Oēs eni hi viri bene dicūt ⁊ in sū-ma veritas est hec: q2 in primo mō equalitatis sumit̄ cōpl'o spēi humane in ratione totius: hic autē sumit̄ cōplexio speciei huma-ne in rōne determinati ⁊ partis: ita ꝙ totū sumit̄ particul'r. sed il-la ps ⁊c.¶ Ad ɔ̄riū dōm ꝙ lȝ nō reperiat̄ hō nisi in loco habita-bili: ali⁹ modus equalitatis sibi dedit⁹ ꝭm ꝙ hō ⁊ alius ꝭȝ ꝙ scla-uus vel ꝭm ꝙ tuscus: ⁊ sic considerando per omnes modos.

¶ Indi nāqȝ cōpl'oneȝ hn̄t insimul qua sani existūt. Et sclaui aliā hn̄t cōplexionē qua sani degūt: ⁊ vnaqueqȝ eaꝝ ꝑ cōparationē ad suā spēm sue spēi cōparatōe est tēperata: q̄ cōparatōe alteri⁹ nō est temperata.

¶ Hic dat exēplū de h̄ modo equalitatis. scd̄o qd̄ dicit ꝓbat. 2ª ibi (Corpus nāqȝ.)¶ Cōsiderandū hic p̄. (Indi.) Hic itelligit habitan-tes regiōes calidas: ⁊ sclaui frigidas: ⁊ vnaqueqȝ eaꝝ. s. cōpl'onum sclaui ⁊ indi ꝑ cōparationē ad suā spēm. i. ad pteȝ sue spēi que ps est ps huius habitabilis terre est tēpata ⁊ rōne sue spēi. i. compa-ratiōe facta itra spēȝ: q2 tota ista cōparatio fit itra spēm huma-nā. Aliter facil'r pōt exponi vnaquaqȝ cōpl'o tā sclaui q̄ȝ indi ē tē-perata ꝑ cōparationē ad suā spēȝ sue spēi. i. ad ptē sue spēi: ⁊ tunc sup̄fluit illa ps que dicit cōparatōe: ⁊ sic credo ꝙ voluit eē i textu Aui. Vel sic: vnaqueqȝ eaꝝ. s. cōpl'onū per cōparationē ad suā spe-ciē. i. suā gētē: sue spēi. i. sui loci habitabilis comparatione ⁊c.

¶ Corpus nāqȝ idicū ꝭȝ cōpl'onē sclaui quale fiet: aut infirmabit̄ aut morief̄. Et simil'r cum sclaui cōpl'one i-di quale reddet̄: erit corporis dispositio cōtraria.

¶ Probat ꝙ ista complexio lȝ sit tēperata cōparatione ad illā gē-tem cuius est complexio: tamē est distemperata alteri genti. naȝ indus cū quale fit cōpl'oni sclaui infirmat̄ vel morit̄: sic sclauus. ⁊ hoc ē qd̄ dic̄: ⁊ sil'r erit corporis dispō. s. sclaui cū cōplexione ⁊c.

Dub.m 31m ¶ Cōtra. q2 tūc ars medicine nō posset ꝑmutare cōpl'ones.¶ Dōm ꝙ ꝑmutare ꝭm extrema sicut est cōpl'o indi ⁊ sclaui nō pōt: vel nō pōt subito ꝭȝ paulatiȝ. Q2 āt iste ꝑmutatiōes nō possint fieri subi-to sumit̄ ex gn̄ali p̄cepto afoꝛ. Hip. 2. ꝑticula afoꝛ. 51. ꝭm multū ⁊ repēte. ꝙ aūt ꝭm extrema distātia nō sit possibile. s. vel īpossibile vel difficile. ista ꝑmutatio dicūt qdā eē intētioneȝ Damasceni p̄ª ꝑticula afoꝛ. cū dicit. Cōpl'o nālis ꝭȝ vicinitatē est. s. sepabil' actu: tn̄ isepabilis dr̄ isepabilis actu que est ad extremū nō ad vicinū.

¶ Queqȝ igitur species in terra habitabili cōmorātiuȝ habebit complexionem eis propriam aeri sui climatis cōuenientē ⁊ habebit latitudinē. Cuius qdeȝ latitudo duas hȝ extremitates multitudinis ⁊ paucitatis.

¶ Scȝ gētium. Cōside.m ꝙ latitudo ista ē iter m'ltitudinē ⁊ paucita-tē. v. g. idi ad plus: tn̄ excedūt i cal'ȝ sue cōpl'onis ⁊ ad min⁹ sclaui.

Du.m 32m ¶ Dubitat̄. vtrū equalitas tertij modi sit equalitas sanitatis tm̄ vl' eq̄litatis vite siue cū qua stat vita. Et vr̄ ꝙ sanitatis tm̄ ex Aui. cū dixit: qua sani existūt. ⁊ iō ꝓbat̄ q2 ista qualitas est ex loco: ꝭȝ loci est cōseruare locatū. ɔ̄seruatio autē est sanitatis ⁊ non egritudis: sed egra dispō est illa ps vite ex̄ sanitatē.¶ In ɔ̄riū: q2 sicut in pri-mo mō eq̄litatis cōprehēdit̄ hō sanus ⁊ infirmus: sic ⁊ in h̄ tertio mō.¶ Diximus qn̄qȝ ꝙ eq̄litas hec est sicut equalitas primi mo-di. s. sibi similat̄. equalitas āt illa pōt sumi strictius: ⁊ sic cōprehen-dit solū hoīes sanos ⁊ infirmi erūt inequales: pōt ēt sumi lati⁹. ⁊ sic videt̄ sumere Aui. ⁊ tūc cōprehēdit oēm hoīem qui viuit. ita ē de isto tertio mō equalitatis.¶ Diximus ēt al's absolute sine aliq̄ dispositionū distictione ꝙ equalitas huiusmodi est eq̄litas sani-tatis ⁊ vite: ⁊ ideo tā sani q̄ȝ egri sclaui hn̄t hāc equalitatem. ⁊ si-militer indi. ⁊ hoc videt̄ voluisse Aui. 12. de aīalibus. capl'o p̄. ⁊ in hoc cap̄. cuȝ dixit. Indi habent suā complexionē qua viuūt ⁊ scla-ui aliā. Ratio est: q2 equalitas indi īfirmi viuētis est aliqua equa-litas inquātum viuit: ⁊ nō esset equalitas sclauo: ergo illa equali-tas est in aliquo modo equalitatis: ⁊ discurrēdo non pōt poni nisi in tertio modo.¶ Ad contrarium dōm ꝙ Aui. cum dixit: sani de-gūt est vsus exēplo magis manifesto: tn̄ cū hoc intellexit ꝙ etiaȝ qua degūt īfirmi.¶ Ad rōnem dōm ꝙ locus ɔ̄seruat locatū nō so-lū in sanitate: ꝭȝ ēt facit ad ɔ̄seruationē vite. accidit aūt ꝙ ɔ̄ſuet̄ egritudo a loco nāli inquātum accidit viuētem eē infirmum.

¶ Quartus aūt modus est mediū qd̄ est iter duas ex-tremitates latitudinis complexionis climatis: ⁊ ipsum est cōplexio complexionibus speciei temperatioꝛ.

¶ Hic decl'at 4m modū eq̄litatis: ⁊ hȝ se quart⁹ ad tertiū sicut se-cūdus ad p̄m: ⁊ iō dicit ē cōpl'o cōpl'onib⁹ spēi. i. gentis siue partis sue spēi tēpatioꝛ sic̄ in exēplo: ē hō tēpatioꝛ inter tuscos ⁊c.

Dub.m 33m ¶ Dubitat̄, q2 iste quartus modus equalitatis videt̄ icludere 2m: q2 hō tēperatus de secundo mō equalitatis est qui reperit̄ in tē-perata regione: ⁊ est tēperatioꝛ inter oēs illius regionis: sed eē tē-peratū in regione est quartus modus equalitatis.¶ Dōȝ ꝙ secū-dus modus equalitatis est equalitatis ex etate. Sȝ hic est modus quartus ex loco habitabili quicūqȝ sit locus equalitatis: dūmodo hō inter omnes hoīes illius loci sit temperatioꝛ: ⁊ ideo modus se-cundus est diuersus ab illo quarto ⁊ nō cōprehēsus sub eo.¶ Ad ɔ̄rium dōm ꝙ homo dicit̄ de scd̄o mō ⁊ non determinat se ad h̄ clima ex parte que est de secundo modo: sed ex pte que est eq̄lis ex loco: ⁊ eē equalis ex loco est de hoc mō ⁊ nō de secundo.

¶ Modus v̄o quintus est angustioꝛ primo ⁊ tertio: et est complexio quā debet habere indiuiduuȝ designa-tum qua viuum ⁊ sanum reperitur. Que etiam latitu-dinem habet ad quā due terminantur multitudinis ⁊ paucitatis extremitates.

¶ Hic p̄ notificat 5m modū equalitatis. scd̄o ponit̄ notabile. 2ª ibi (Debes aūt.) ¶ Cōsiderādū āt ꝙ hic qn̄tus modus equalitat̄ no-tabit̄ 3r. Primo cōparatiōe in sui latitudīe cū dr̄: est angustioꝛ. Se-cūdo notificat in se ⁊ dicit̄ est cōpl'o ⁊c. designat. q2 hoc vel id de-mōstratū. Tertio ex pte terminoꝝ latitudinis cū dr̄. que etiā ⁊c.

¶ Dubitat̄. quare Aui. cōparauit istū quintū modū primo ⁊ tertio ⁊ nō scd̄o nec quarto.¶ Dicit Dynus ꝙ primus ⁊ terti⁹ modus di-cūt cōpl'onē totius. s. totius spēi ⁊ toti⁹ ptis spēi. ⁊ iste modus qn̄-tus dicit ēt cōpl'onē totius: ⁊ iō pōt cōparari: q2 cōpl'o totalis ad totā cōparari pōt: sed modus secūdus ⁊ quartus dicit cōpl'onem partis.¶ Q2uis Dynus posset saluari exponēdo ipm: tn̄ quātum ad id qd̄ cū supficie v̄boꝝ dicit nō vr̄ eē sermo verus. nā scd̄s mo-dus plus vr̄ dicere rōneȝ totius: ⁊ ēt q̄rtus q̄ȝ quintus: q2 dicit cō-plexionē hn̄tem mediationē ex nā spēi vel ptis spēi. ⁊ qn̄tus dicit cōpl'onē hn̄teȝ determinationē ex hoc īdiuiduo vel illo.¶ Dicam⁹ igit̄ ꝙ Aui. volebat cōparare 5m modū in latitudīe ad modos di-ctos: sed de modis dictis nulla latitudo euidens erat sicut p̄mus ⁊ tertius. vn̄ Aui. eis assignauit latitudinē. modus aūt secundus ⁊ quartus nō est ita euidēs latitudo: dicūt enī tēperatā cōmediatio-nē: cui⁹ latitudo nō sit lata nec sit euidēs. s. latitudo forme: nec ēt latitudo suppositoꝝ: q2 nō sic appȝ ꝙ i mult̄ repiat̄ illa media cō-plexio: ⁊ iō Aui. nō assignauit illis latitudinē. Modus āt qn̄tus eo ipso q̄ īdiuidualis hȝ latitudinē maiorē ꝑ pluralitateȝ īdiuiduoꝝ: ⁊ hec ē latitudo suppositoꝝ ⁊ hȝ latitudinē forme q̄ statiȝ appȝ ꝙ qd̄libet īdiuiduū hȝ suā cōpl'onē latā in qua ꝑmutat̄ tota vita.

Dub.m 35m ¶ Dubitat̄ hic. vtrum iste modus equalitatis sit angustioꝛ p̄ ⁊ ter-tio. Vr̄ ꝙ nō: q2 hic modus ambit oēm hoīeȝ: g̃ non ē angustioꝛ p̄: neqȝ tertio: q2 ambit ēt oēm locū habitabilem: ergo nō angustioꝛ tertio.¶ Dōm p̄ ꝭm Antoniū. hic modus nō est angustioꝛ aliquo istoꝝ ex pte rei sbte: sed ex pte terminoꝝ cōparabiliū: q2 hic com-parat̄ īdiuiduū ad īdiuiduū: sed in p̄ mō cōparat̄ spēs ad spēȝ: ⁊ in tertio ps spēi ad ptē.¶ Scd̄o est dōȝ ꝙ iste modus accipit totaȝ spēm ꝭm suas ptes. s. ptibil'r: q2 hoc indiuiduū vel illud ⁊c. Sȝ pri-mus modus accipit totā in rōne totius: g̃ hic modus qn̄tus ē an-gustioꝛ p̄. simil'r tertius modus accipit vnā gētē. s. illius climatis totā. s. huius climatis vel illius: sed iste qn̄tus modus accipit hu-ius gentis hoc īdiuiduū vel illud: ⁊ sic est strictioꝛ modus qn̄t⁹ q̄ȝ tertius.¶ Ad rōnem cum dicit̄: circuit oēm hoīem: veꝝ est parti-biliter. s. istū vel illum ⁊c. sed non oēm in ratione totius.

Dub.m 36m ¶ Dubitat̄ cum dicit̄ ꝙ secūdus modus ⁊ quartus sint alicuius la-titudinis: vtrum quintus modus hic sit latioꝛ vel angustioꝛ illis. Et dōm ꝙ si nos cōparamus istū modū quintū illis quātū ad sup-posita iste modus est latioꝛ: q2 accipit istud vel illud īdiuiduuȝ si-ue tēperatum sit siue distēperatum: sed secūdus modus ⁊ quart⁹ accipit solū homines temperatos siue ex specie vt secundus mo-dus: siue ex pte speciei vt quartus qui ambo sunt mediales.¶ Dy-nus tn̄ cōtrariū dicit ꝙ modus quintus quātū ad supposita ē stri-ctioꝛ: secūdus ⁊ quintus accipit vnū indiuiduuȝ tm̄: ⁊ posset Dyn⁹ saluari.¶ Sed si ɔ̄sideremus nāȝ forme que est ipsa nā tempera-re ex specie ⁊ ex etate: sicut dicit secūdus modus adhuc iste qn̄t⁹ est latioꝛ: q2 accipit equalitateȝ cōplexionis cū qua hic vel ille vi-uit vita: siue sanus siue īfirmus. simil'r imaginari possumus ꝙ ipa equalitas que est tēperantia ꝭm partē speciei sit strictioꝛ q̄ȝ tem-perātia indiuidualis: ⁊ tu considera q2 hec cōparatio est molesta.

¶ Cōsiderandū aūt ꝙ Dynus hic accipit omne īdiuiduuȝ a gene-ratione eē sanū vt nūc. s. ad minus: q2 hȝ sanitatem sibi propriaȝ: nā natura nil facit frustra: sed hn̄s operationem ꝓpriā hȝ sanita-tem propriā: aut igitur sanitatē simpl'r: ⁊ hoc est impossibile: aut sanitatē nunc: ⁊ hoc est ꝓpositum. Nos autē iā descripsimus su-per thegni ꝙ a natiuitate nō quilibet hō est sibi sanus: imo mul-ti sunt sibiipsis īfirmi. ¶ Cōsiderandū ꝙ latitudinē hmōi videm⁹

manifeste cum videamus hoc vel illud indiuiduū viuere cum sa-
nitate ⁊ egritudine: ⁊ cū sanitate modo sanantium mō infirman-
tium: oportet ergo imaginari extrema multitudinis ⁊ paucitatis
scilꝫ ꝓportionis qualitatum ſm ꝙ dictum est in alijs.

¶ Debes aūt scire ꝙ oē indiuiduū dꝫ hre cōplōnē sibi solūmō ꝓpriā in qua aliud ei associare est īpossibile.

Dubᵐ 37ᵐ ¶ Dubitat̄. vtrū sit possibile duo indiuidua hr̄e eādem cōplexionē. Videt̄ ꝙ sic per Auer. 6. collꝫ. p̄ caplō qui concedit posse reperiri duos hoīes vnius ⁊ eiusdē temperantie equalr̄. ¶ Amplius plura corpora reperiri tēperata: vt 2° de regimine sanitatis: ⁊ silr̄ plura cholerica: ⁊ sic de alijs. ¶ Ampliꝰ ponamus ꝙ aliqs sit cholericus a prin° cholericitatis qua recedit̄ a sanguieo: ⁊ iste moueat̄ a prin° cholericitatis vsqꝫ ad mediū latitudinis cholīce cōplexionis. Postea pono aliū qui de cōplōne sanguinea trāseat in cholericā ⁊ moueat̄ vsqꝫ ad extremū cōplōnis cholerice: igit̄ in aliquo tēpore habebit oīno similez cōplōnez vnus alterius: qꝛ per quascūqꝫ partes cholericitatis trāsit vnus transit ēt alter. ¶ Amplius tūc ars medicine eēt frustra: qꝛ indiuidua sunt infinita ⁊ incognita. si ergo vnius cōplō nō eēt vel alterius pūctualr̄: non possemꝰ scire nec cōseruare nec curare. ¶ Amplius duo gemelli ꝑ oīa sūt inuenti similes: vt Albertus 9° de aīalibus vltimo cap̄. ⁊ Quintilianus declamatione septima. vbi ponit pro duobꝰ gemellis īfirmātibus: desperātibꝰ reliquis medicis de eis vnus medicoꝝ salutem ꝓmittit si alterius illoꝝ intralia. i. mēbra interiora inspiciātur: ⁊ cōcedente hoc patre inuit Quintilianus ꝙ ex oīmoda similitudine visa egritudīe vnius per anathomiaꝫ alter curatus euasit: vnde vxor virum īcūsauit male tractationis. ¶ Amplius si diuidatur vna gutta aque per mediuꝫ fiunt duo indiuidua eiusdem dispōnis penitus. ¶ In 9rium est Auic. ⁊ Halya. p̄ libro theorice. cap̄. 6. ¶ Hic est premittēdum ꝑmo ꝙ sumitur hic indiuiduuꝫ ꝓprie pro hoc vel illo indiuiduo demōstrato. ¶ Secūdo ꝙ sumit̄ ꝓ indiuiduo ꝓducto per gn̄ationem. s. digestionem ⁊ mixtionem et alias trāsmutationes que requirūtur: nō autem est sermo de indiuiduo per diuisionez facto sicut de vna aq̈ fiunt due aque: lꝫ id qd̄ dicit Auicē. de quocūqꝫ indiuiduo possit saluari. ¶ Tertiuꝫ qd̄ ꝑmittitur est ꝙ cōplexio in indiuiduis tēperata est duplex siue dupliciter considerabilis. vna que sequitur indiuiduū rōne sue forme: ⁊ alia rōne materie. ¶ Et Antonius dicit ꝙ cōplō cōsequens formā est illa que sequit̄ principium actionis vt sperma viri. Sequēs aūt mām est illa que sequitur principiū passiuuꝫ vt sperma mulieris. Sed sermo secūdus nō est conueniens: qꝛ etiā īdiuiduū effectiue sequitur principiū agentis ſm ꝙ hoc: qꝛ h̄ sperma agēs hoc indiuiduuꝫ est cā huius indiuidualis actionis: ēt ex principio passiuo vt mēstruo mulieris possumus cōsequi cōplōnem que dicetur sequens formā. v̄. g. qꝛ aliquis est cholericus: qꝛ mēstruum ex quo ꝓductum fuit est instrumētum cholericum. hoc forte nō fit apud nos bene cōprehēsibile nisi imaginemur mēstruū coagere agenti spermate viri. ¶ Rabi vō moyses in ꝑmo cōmēto afor. Hippo. qd̄ nos trāstulimus: vult ꝙ accidētia sequentia māꝫ que sequuntur nos inquātuꝫ aīal vt somnus vigilia sanitas ⁊ egritudo: sed accidētia sequētia ad formā sunt que sequunt̄ nos inquātum hō vt intelligere. Et forte ꝙ Rabi moyses nō distinxit genus a mā prima: sicut quidā cōtra quos est Auer. p̄ meta. cōmēto. 17. ¶ Dicamus igitur quātum ad ꝓpositum spectat ꝙ cōplō que nos insequitur rōne forme est omnis cōplexio de primo modo eq̄litatis: ⁊ est complexio per quā homo absolute meretur formā: ⁊ hꝫ latitudinem diuisaꝫ in suos modos qui modi vocātur spēs cōplexionum in specie humana. s. cōplexio cholerica ⁊ flegmatica ⁊c̄. Complexio aūt sequens nos rōne materie est complexio que sequit̄ hoc indiuiduū ſm ꝙ hoc indiuiduū demōstratum cū oībꝰ cōditionibus ad eius indiuiduitatem faciētibꝰ: ⁊ dicit̄ hec cōplō sequens rōne materie: qꝛ mā multū facit ad has rōnes indiuiduantes. ¶ His ꝑmissis dicit Dynus ꝙ cōplō sequens formā pōt pluribus cōicari: qꝛ est infinita. Hic sermo nisi glosetur est falsus: qꝛ etiā cōplō indiuidualis lꝫ successione sit īfinita: tn̄ hec cōplō huiꝰ īdiuidui est finita: qꝛ est terminata duobꝰ extremis: vt dixit Ant. ¶ Amplius ipsa preparāt ad formā finitaꝫ: ergo videt̄ esse finita. ¶ Dicamus ergo ꝙ cōplexio quātum seqtur rōne forme ⁊ modi illius cōplexionis qui dicūtur species in specie possunt pluribus cōicari in indiuiduis. nā plures reperiunt̄ hoīes cholerici: ⁊ hꝫ plura indiuidua possunt habere eādem cōplexionem ⁊ sibiinuiceꝫ in cōplexione associari. ¶ Complexio autē indiuidualis que est indiuidui ſm ꝙ hoc indiuiduum est oībus alijs conditionibus facientibus vel figurātibus indiuidualitatē nō potest alteri cōicari. Rō prima: qꝛ non eēt indiuidualis eoipso ꝙ cōicabilis alteri. Secundo: qꝛ hoc indiuiduū impossibile est ꝙ sit illud: ergo hec cōplexio impossibilis est ꝙ sit illa: ergo duo īdiuidua non possunt eē vnius indiuidualis cōplexionis sicut duo īdiuidua impossibile est ꝙ sint vnum indiuiduū ⁊ sic Auic. loquit̄. ¶ Quidam autem dicūt ꝙ iste sermo est inartificialis qꝛ notus est: sed nos nō curamus de istis: ⁊ cū cōsiderabuntur dicta alioꝝ ad hoc redire opꝫ. ¶ Ad primuꝫ 9rium dicēdum ꝙ illi duo hoīes temperati nō habēt eādem temperātiam indiuidualr̄: ⁊ ideo Auer. ex hoc deducit ꝙ si ambo reguntur vno regimine alteꝝ eoꝝ poterit venire ad malum finez: ⁊ hoc ꝓpter cōditiōes illas īdiuiduales. ¶ Ad 2ᵐ pꝫ solutio. ¶ Ad 3ᵐ arg. de cholerico dicēdum ꝙ nunqꝫ itur per eādem complexionem indiuidualē: qꝛ hoc indiuiduuꝫ nō est illud. ¶ Ad aliud dicēduꝫ ꝙ ars medicine nō est frustra: sed bene diuersitas indiuidualis facit eam non posse esse perfectā in suo fine: vt sumitur colliget. 6. cap̄. 1. ⁊ 7. ca. 6. ¶ Ad illud de gemellis dicendū ꝙ lꝫ multū similem cōplexionem habuerint: vna tamē nō erat alia ꝑꝑ cōditiones īdiuiduales. v̄. g. locum: impossibile enī fuit illos gemellos generatos fuisse in eodē loco ⁊ stare in eodeꝫ loco: ⁊ sic neqꝫ stare in eodē aspectu oīno. ¶ Ad illud de guttis aque pꝫ solō ꝑdicta.

¶ Sextus aūt modus est mediū qd̄ est īter istos duos terminos qd̄ est cōplexio: quā cū habuerit indiuiduū erit melioris complexionis cuius ipm eē oportet.

¶ Considerādū qꝛ sicut secūdus modus est medialis primi ⁊ q̄rtus scdi: ita sextus est medialis quinti. ¶ Cōsiderandum scdō ꝙ hec melior sanitas indiuidualis nō opꝫ ꝙ sit in fine augmenti. rō demonstrans hoc est: qꝛ aliqd̄ indiuiduuꝫ necessario morit̄ ante aduentum iuuētutis: alius infirmatur egritudine que stat cū eo in iuuentute tota vt demōstrauimus suꝑ libro thegni: igit̄ opꝫ añ hāc egritudinem esse tempus in quo melius tota vita se habuit.

¶ Modus aūt septimus est complexio quā vnaqueqꝫ mēbroꝝ species habere dꝫ in qua aliud diuersificat̄. Equalitas nāqꝫ ossis est vt siccitas in eo plus abundet: ⁊ cerebri vt humiditas in eo plurimuꝫ abundet: ⁊ cordis vt in eo sit plus caliditatis: ⁊ neruoꝝ vt in eis plurimū abūdet frigiditas. ¶ Modus aūt octauus ē complexio membri singularis quā cum habuerit erit melioris dispositionis quā habere potest.

¶ Considerānduꝫ ꝙ qꝛ isti erant modi equalitatis partis ⁊ ꝑmissi erāt totius: ideo nō cōparant eos in latitudine ⁊ strictura: sꝫ modus octauus ꝙ sit angustior septimo est notus.

¶ Dubitat̄. vtrū modi equalitatis in quibus 9sistit cōplō humana sint octo tm̄ vel plures. Vr̄ ꝙ plures: qꝛ p̄ modo equalitatis accidūt octo: ergo sunt nouē. ꝓbat̄ añs. eq̄litas que attēdit̄ ſm hūana corpora cōparatione alioꝝ aīaliū ⁊ cōmixtoꝝ que nō hn̄t hāc eq̄litatem est eq̄litas primi modi: sed huic accidūt octo modi eq̄litatis: vt dicit. Itē debet poni modus eq̄litatis ab etate distinctꝰ ab alijs. igit̄ ⁊c̄. añs pꝫ. accepto mō eq̄litatis a loco: nō plus diuersificat cōplōnē humanā in modos q̄ꝫ facit pueritia ⁊ senectꝰ. Tertio est modus eq̄litatis ſm sexū qui modificat eq̄litatez primi modi nō minus q̄ꝫ clima: īmo magis q̄ꝫ ſm climata: mutatio enī ſm clima plus fieri ꝑmittit̄ q̄ꝫ ſm sexū. nā lꝫ poetice dicat̄ de Tyresia q̄ de viro factꝰ est mulier: ⁊ tn̄ redijt vir: vt Cōciliator in annexo differētie. 34. hic debuit poni. ¶ Amplius. 13. de aīalibꝰ. cap̄ p̄. Auicē. ponit in hoc cap̄ modū equalitatis ſm sexū. ¶ Ampliꝰ mediū ꝑmi modi equalitatis facit vnū modū eq̄litatis huius scdi modi: ergo extrema faciūt alios modos. s. cōplexiones distēperatas calidaꝫ ⁊ frigidā. ¶ Amplius sicut se hꝫ equalitas scdi modi ad eq̄litatez primi modi: ita se hꝫ eq̄litas cutis ad equalitatē septimi modi: sꝫ equalitas scdi modi. s. hoīs tēꝑati fac̄ distinctū modū eq̄titat̄ a ꝑ mō: ꝫ equalitas cut̄ fac̄ distīctū modū a septīo. s. eq̄litas tēperati mēbri ab eq̄litate distēperatoꝝ mēbroꝝ. maior est nota. sic̄ ad hominē tēperatū cōparant̄ oēs alij hoīes de p̄ mō equalitatis: quia sunt oēs distēperati respectu tēperati qui reperit̄ in scdō mō eq̄litatis: ita oīa membra in suis cōplexionibꝰ: ⁊ q̄ꝫuis inter se sint tēperata cōparantur cuti ⁊ dicūtur distemperata respectu illius: ꝫ temperata cutis facit distinctuꝫ modum a septimo mō: ⁊ ꝓcedit ab illo sicut secūdus a primo ⁊ est medialis illi sicut scdꝰ ꝑmo. sꝫ tēperantia cutis nō est aliqs modoꝝ. s. ipsa tēperantia sola accepta: ergo facit modū per se distinctum. ¶ In 9rium Auic. ¶ Dōm ꝙ distinguendo modos equalitatis ſm viā quā Aui. ītelligit octo sunt illi modi ⁊ nō plures. Rō est: qꝛ equalitas que in hoīe attenditur: aut est ſm spēm: aut est ſm particulas speciei: aut ſm īdiuiduū: aut ſm membra indiuidui. Si ſm spēm: aut cōparataꝫ ei qd̄ est extra ipsaꝫ: ⁊ sic est equalitas primi modi: aut ei qd̄ est in ipsa: ⁊ sic est secūdus modus. Si ſm partē. s. locum habitabilē siue gētez: aut comparatā ab illa gente: ⁊ sic est tertius modus: aut ei qd̄

Dubᵐ 38ᵐ

est in

est in ipsa.s.tēperatiori de illa gēte:⁊ sic est quartus modus:simili mō de alijs dicatᷣ.¶Dico scđo ꝙ si sunt alij modi eq̄litatis vel danᷣ intelligi per istos vel nō poterāt ex hac forma diuidēdi numerari:⁊ iō oportuit illoꝝ sciam cōpleri in septio loco modi eq̄litatū ꝫm sexū ⁊ ꝫm etates ponunᷣ in caplo de cōplexionibꝰ etatum.Qꝛ aūt modi eq̄litatū ex etatibꝰ ⁊ sexibus ⁊ ꝯsuetudinibꝰ ⁊ artibꝰ nō potuissent narrari in forma diuisiua quā Auicē.facit apparet.nā nō poterāt poni in primo mō vt notū est:nec in scđo qꝛ dabaᷣ ītelligi per 2m modū eq̄litatis hoīs tēperati ex specie qui erit modus medialis:sed nec tēperata etas:nec sexus tēperatꝰ.s.respectu mulieris est tēperata ex spē:lꝫ tēperata ex etate poneretᷣ vt ꝯditio tēperati scđi modi equalitatis.neqꝫ poterat poni in tertio mō eq̄litatis:qꝛ illa eq̄litas est eq̄litas ꝫm partē spēi:⁊ vꝫ ꝙ pars spēi sigñat in lingua eoꝝ gentē determinate habitatiōis:⁊ in hoc nō cadebat ponere eq̄litates etatis:nec sexus nec artis. Apud nr̄am tū linguā ps spēi poterat distingui:qꝛ ps sumiᷣ pro ꝑte hoīum diuersificata ꝫm loca habitabilia:vel pro ꝑte hominū diuersificata ꝫm etates.Unde dicimꝰ q̄dā ps hoīuꝫ est pueri:q̄dā iuuenes:q̄dā senes:vel sumiᷣ ꝓ ꝑte hoīuꝫ diuidēdo hoīeꝫ ꝑ ꝑtes aīalis que diceᷣ diuisio:q̄dā ps hoīuꝫ est masculina:q̄dā femina. vel sumiᷣ ꝓ ꝑte diuidēdo.s.hoīeꝫ ꝫm artes qua dicimꝰ hoīuꝫ q̄dā exercēt artes circa aquas:q̄dā circa ignē ⁊c.⁊ tūc ꝑ subdiuisionē eq̄litatis sumpti ꝫm partē oēs ꝑdictos modos eq̄litatis cōprehēdisset quos dimisit:⁊ tūc dixisset eq̄litas ꝫm etates est duoꝝ modoꝝ:aut cōparādo etatē ad etatē sicut diximꝰ ꝙ eq̄litas pueroꝝ est alia ab eq̄litate iuuenū:aut cōparādo etates ad meliorē etatē sicut dicimus ꝙ tēperatior etas est iuuenū:sed qꝛ vt diximꝰ in lingua arabica pars spēi videbaᷣ sigñare gentē q̄ꝫdā ex habitatione distinctaꝫ:iō Auic.dimittit in hoc mō diuisionis narrare modos eq̄litatꝭ ex etate q potuissent poni duo ⁊ modos ex sexu q ēt possent poni duo ⁊ modos ex artibꝰ q ēt possent poni duo eo mō q̊ diximꝰ de etatibꝰ:⁊ h̊ si posset dari ars q̄ īter oēs artes existit tēꝑata:⁊ qꝛ oēs omiserat cōpleuit in alio caplo eoꝝ sciaꝫ.2.ca.de etate.⁊ tūc erit obseruatū ꝯsiliū Aui.cū dicit diuidēdo numerādo ⁊ cōplendo deberet dari scia occultoꝝ:⁊ lꝫ istud dixerit de his que ꝯsiderat rōcinādo:⁊ tū obſuat illū modū in locis multis theorice sicut hꝫ.Ex his cessant ꝯria.¶Ad ꝑmū ꝑ mō eq̄litatis accidūt.8.modi ⁊c.falsum est.⁊ cū dꝛ ꝙ eq̄litas que ꝫm humana corpora attendiᷣ cōparatiōe alioꝝ est eq̄litas que in hoīe attēdiᷣ respectu alioꝝ aīaliū:dōm ꝙ duplr ꝯsideraᷣ.vno mō vt est sola eq̄litas ex spē sola:⁊ sic est eq̄litas ꝑmi modi ⁊ ei nō accidūt octo modi alij:īmo est vnus ⁊ ꝑmus.8.modoꝝ.Alio mō eq̄litas hꝫ humana corpora q̄ꝫtū ad oēm suā q̄litatē ꝯsideratā:vnde cōprehēdit tēperatos ⁊ distēperatos cū oī cōplexione data ex loco ⁊ ex nā īdiuiduali ⁊ ꝑte īdiuidui.⁊ hec est q̄ diuidiᷣ in octo modos ⁊ est dicē ꝙ cōplexio repta in h̊ octo modis ꝯsideraᷣ.¶Ad 2m de etate ⁊ q̄litate ⁊ de sexu iam appet solo.¶Ad aliud de modis distemperatoꝝ.s.cholericoꝝ ⁊ flegmaticoꝝ siue calidoꝝ ⁊ frigidoꝝ.Dōm ꝙ illi sūt modi ineq̄litatis cū ꝯsideranᷣ in cōparatione ad 2m modū equalitatis:⁊ iō nō ponunᷣ in ꝫmone de q̄litate:sed intelligiᷣ ex ꝫmonibꝰ de cōplexionibꝰ ineq̄libꝰ ⁊ ponunᷣ in fine capituli.Sed vt cōsideranᷣ in se vt sunt q̄dā q̄litates cōprehēdunᷣ sub ꝑmo mō eq̄litatꝭ.⁊ si totū hoc tibi nō placet:dōm ꝙ danᷣ ītelligi ex opposito scđi modi eq̄litatis.¶Ad vltimā que fuit data nr̄a rō:lꝫ oēs ꝑdicte fuerāt:qꝛ nō īuenio hāc q̄ōnē disputatā ab alio.Dixerūt q̄daꝫ nostri socij ꝙ eq̄litas cutis nō facit modū eq̄litatis distinctū:sed cōprehēdiᷣ in.8.mō eq̄litatis.¶Cōtra:qꝛ sic posset cōprehēdi secūdus modus in ꝑmo mō:vt pꝫ ꝯsiderāti.¶Alius socius dixit ꝙ nō est simile de cuti respectu mēbroꝝ:⁊ de hoīe tēperato respcū hominū:qꝛ homo tēperatus hꝫ opationes perfectas:sed cutis hꝫ īperfectā operationē:⁊ tūc de illo arguā ꝙ ponat modū eq̄litatꝭ distinctū.¶Aliter dōm ꝙ cū cutis cōparaᷣ ad alia mēbra:tūc cōparaᷣ vna spēs alijs spēbꝰ:⁊ iō tūc ꝯstituiᷣ ꝑmus modus eq̄litatꝭ distinguēdo modos eq̄litatis in mēbra sicut si esset q̄dā spēs animaliū.Et tūc dicamꝰ ꝙ ꝑmus modus eq̄litatis cutis est q ꝯuenit cuti cōparatione ad alia mēbra.Scđs modus eq̄litatis est cutis medialis qui est cutis tēperate īter cutes.Tertius modus eq̄litatis est eq̄litas cutis ꝫm vnā regionē.Quartus modus eq̄litatꝭ est qui repiᷣ in cute tēperatiori que sit possibilis in vnaquaqꝫ regione.Quintꝰ modus est eq̄litas que est in vnoquoqꝫ indiuiduo cutꝭ. Sextus est eq̄litas quā hꝫ hoc īdiuiduū ⁊ est cutis que est melior que sibi sit possibilis.Septimus modus erit ponēdo cutim ꝑtes ac si esset organū respectu eq̄litatis quā hꝫ vnūq̄dqꝫ mēbrū cutis v̊.g.rami venaꝝ ⁊ arteriarū.Octauus modus est notꝰ.¶Tūc ad formā rōnis cū dꝛ:sicut se hꝫ secūdus modus ad ꝑm:ita se hꝫ tēperies cutis ad septimū modū eq̄litatis.¶Dōm ꝙ falsum est:qꝛ cōparatio secūdi modi ad ꝑm est cōparatio medij ad extrema vniꝰ latitudinis ꝫm spēm:sed cōparatio cutꝭ ad 7m.i.ad oīa mēbra est cōparatio medij ad latitudinē pluriū spērū siue ad plures spēs.s.spēs mēbroꝝ:⁊ iō septimus modus nō est septimus sed ꝑmus:iō ex hoc cessat ꝓbatio.Sed attēdendū ꝙ lꝫ cōparādo cutiꝫ ad alia mēbra fiant modi eq̄litatis sicut cōparando hoīes ad alias spēs:tū dꝛia est:qꝛ homo īter aīalia est ꝑfectioris opationis appropinquādo hoc tū eq̄litati pōderis.Sed cutis respectu alioꝝ nō ē ꝑfectioris opōnis q̄ꝫ sunt alie:tū est sīle ꝑfectiori vt videᷣ in h̊ ꝙ cutis magis appropinquat eq̄litati pōderis.¶Considerandū ꝙ isti octo modi distinguunᷣ in hoīe sicut in quocūqꝫ aīali pñt distigui:lꝫ differāt in hoc ꝙ hō cōparatꝰ ad oīa aīalia diciᷣ equalis.

¶Cum autem species considerauerimus inueniemus hominem certe equalitati propinquiorem.

¶Declaratis modis equalitatis discurrit aliquos illoꝝ vt eligat eq̄liores modos equalitatis ꝓpinquiores eq̄litati pōderis.⁊ prio discurrit per ꝑmū modū eq̄litatis.s.per equalitatē spēi humane vt ad alia cōparaᷣ.scđo discurrit per tertiū modū eq̄litatis.tertio discurrit per septimū modū eligēdo semꝑ id q̄ꝺ ꝫm vnūq̄dqꝫ hoꝝ mēbroꝝ est eq̄lius ⁊ ꝓpinqus eq̄litati ad pōdus.2a ibi(Cūqꝫ regiones.)3a ibi(In mēbris v̊o.)q̄ꝺ ꝑmo dicit pꝫ.¶Considerādū ꝑmo ꝙ discursus per ꝑmū modū eq̄litatꝭ nō est per ipm in se:sed per ipm vt alijs cōparaᷣ:vt ex hoc eligiᷣ ꝙ hō est tēperatior oī aīali.¶Cōsiderādū scđo ꝙ Aui.eligēs ꝓpinquiorē eq̄litati pōderis eligit ꝑꝑ id q̄ꝺ est mediū extremitatis sicut hoīem īter spēs ⁊ locū tēperati aeris īter loca habitabilia ⁊ cutim īter mēbra.Et ex hoc accipio ꝙ ista appropīquatio est ex parte medij.s.ex ꝑte eius q̄ꝺ est esse medium vt in q̄ōne de hoc diximus.

¶Dubitaᷣ q̄re nō discurrit per alios modos eq̄litatis q̄ꝫ per ꝑmū tertiū ⁊ septimū.¶Dōm ꝙ cū ego scio ꝙ hō est ꝓpinquior eq̄litati:qꝛ est aīal magis tēperatū q̄ꝫ alia aīalia:statim scio ꝙ hō de scđo mō eq̄litatis est ꝓpinquior eq̄litati pōderis quolibet aīali ⁊ quolibet hoīe.⁊ cū scio ꝙ regio sub eqnoctiali vel q̄rtū clima est tēperatior habitatio ⁊ ꝙ illoꝝ eq̄litas est ꝓpinquior eq̄litati pōderis statim scio ꝙ magis tēperatus homo de illa regione est illi eq̄litati ꝓpīquior ⁊ sic est discursus per tertiū ⁊ quartū modū:⁊ tūc omisso.5.⁊.6.cū scio ꝙ inter oīa mēbra ꝓpinquius eq̄litati pōderis est cutis ꝙ scio discurrēdo per.7.modū:statiꝫ scio ꝙ cū cōplexio cutis erit melioris dispōnis que esse pōt:tūc ē ꝓpinqor eq̄litati pōderis:⁊ sic est discursus per septimū ⁊ octauū modū. Dum 39m

¶Sed tūc dubitaᷣ q̄re omissum est discurrisse per q̄ntū ⁊ sextum modū.¶Dōm ꝙ q̄ñ subtiliter ꝯsiderabiᷣ eq̄litas q̄nti ⁊ sexti modi vt distincta ab alijs nō est cōparabilis eq̄litati ad pōdus penes ꝓpinquationē vel elōgationē.nā q̄ꝺcūqꝫ indiuiduū sibiipsi cōparatū hꝫ meliorē equalitatē que sibi ꝯuenit ⁊ vnū nō excedit aliuꝫ in qualitate.⁊ si excedit est rōne spēi vel eq̄lis de scđo mō vel ex rōne regionis vt equalis de quarto mō ⁊ vnūq̄dqꝫ īdiuiduū est in meliori dispōne que eē pōt respectu ipsiꝰ ⁊ vnuꝫ nō excedit aliud in hoc.¶Si aūt iste modus dicēdi nō placet dicas ꝙ īdiuiduū de indiuiduis q̄ꝺ hꝫ tēperatiorē cōplexionē indiuidualē:⁊ tūc tēpus ante eā hꝫ ⁊ est ꝓpinquior eq̄litati pōderis.⁊ ꝫm hūc modum est discursus per quintū ⁊ sextū modū:⁊ Auicē.dedit hoc intelligi. Dum 40m

¶Cūqꝫ regiones attēderimus certificatum erit nobis ꝙ si fuerit locus q īhabitabiᷣ sub equatiōe diei:neqꝫ aliqua de rebus terrenis obuiādo impedierit videlꝫ montes aut maria:oportebit ibi habitātes equalitati certe ꝓpinquiores existere q̄ꝫ alicuius regionū.

¶Hic discurrit per tertiū modū eq̄litatꝭ ⁊ eligit de regionibꝰ tēperatiorē:⁊ vult ꝙ sit regio sub eqnoctiali ⁊c.⁊ pꝫ.Scđo eligit tēperatiorē post illā.2a ibi(Post istas.)Prima in duas.ꝑmo ꝑmittit h̊.scđo remouēdo opiōnē que similr falsa videᷣ:ꝯfirmat ꝓpositū.scđa ibi(Jam aūt.)¶Cōsiderādū ꝙ linea eqnoctialis est vnus de circulis maioribus diuidens spheram in duas partes equales transeundo ab oriente in occidens:⁊ est equidistans duobꝰ polis. Et dicitur equinoctialis qꝛ cum sol ibi fuerit nox equabitur diei. Hanc aūt equinoctialem intersecat zodiacus in duobus locis.s.in principio arietis ⁊ in principio libre:⁊ per ꝯñs ēt maior distantia zodiaci ab eqnoctiali est in duobꝰ tropicis.terra igiᷣ hic linee eqnoctiali subta vocaᷣ regio siue locus eqnoctialis.⁊ de h̊ Auic.dicit ꝙ est locus tēperatioris habitationis ⁊ melioris qui reperiri possit:⁊ magis appropinquans equali ad pondus.

¶Jā aūt nobis affirmatū ē ꝙ opio que recipit ꝙ excessus ab eq̄litate est cā ꝓpinq̄tatis solis:est falsa. al's accit

¶Primo hoc premittit ꝯriā opi.esse falsam.Scđo ꝓbat.ibi(Rectitudo.)¶Cōsiderādū ꝙ multi viri illustres opinati sūt sub eq̄tore diei.i.sub eqnoctiali nō sit locꝰ hītabilis.⁊ hec opi.fuit Arist.

scđo metheo.cap̃.z.Cã aũt que eos mouet est falsa:qꝛ sol bis in
ãno eos respicit directe ⁊ eis appropinquat in p̃n.arietis.s.mar-
tij:⁊ in p̃ncipio libre.s.in p̃nº septẽbris:vnde sol ibi cadens super
capita eoꝝ nõ facit vmbrã:ꝫ opꝫ radios in seipsos reflecti:⁊ per
ꝯñs esse locũ cal'm.Qꝛ aũt sol magis appropinquat apparet:qꝛ
terra sphericitate sua est eleuata.igiť sol cũ directe aspicit ꝓpi-
quior est q̃ꝫ cũ est in declinatione vel obliquo aspectu.Auic.ꝫ re-
mouẽs hoc dicit ꝙ opinio que accidit.i.euenit falsa.q.d.est opi.
aduenticia falsa ponens ꝙ cã excessus ab equalitate in loco sub
eqnoctiali est ꝓpinquitas solis.s.⁊ rectitudo:⁊ hoc est nobis iaꝫ
affirmatum.i.a nobis ꝙ falsa est opi.que accidit.i.superuenit ꝙ
excessus ab equalitate.s.sub linea eqnoctiali est cã.i.per cãm ⁊c̃.

Rectitudo.n.solis sup̱ capita minꝰ ibi maluꝫ opať:⁊
minꝰ mutat aerẽ q̃ꝫ rectitudis ꝓpingtas apđ nos:aut
apđ eos q sunt ĩ maiori latitudĩe q̃ꝫ nos lꝫ rectitudinẽ
nõ hẽamꝰ.Ampliꝰ aũt oẽs dispõnes moꝛãtiũ in linea
eqnoctiali sť dispõnes nobiles sil'es.Neqꝫ aer ibi ĩpe-
diť ĩpedimẽto sensibili:ꝫ eoꝝ cõplexiõibꝰ semp̱ est si-
milis:⁊ ad hãc sñiam affirmãdã iaꝫ fecimꝰ dictionẽ.

Probat p̃mo remouẽdo istoꝝ motiuũ.Scđo inducit rõnẽ.scđa
ibi(Amplius.)Dicit p̃ ꝙ verũ est ꝙ capitibꝰ ipsoꝝ q habitãt sub
eqnoctiali sol appropinquat ⁊ directe illa aspicit:tñ minus malũ
operať hic eis ⁊ minus mutat eoꝝ aerẽ ad calorẽ q̃ꝫ rectitudo so
lis ⁊ q̃ꝫ ꝓpingtas apud nos.s.apud locũ habitabilẽ in q̊ erat Aui.
⁊ dĩ ꝙ est tertiũ clima.Sed illud Auer.de sua habitatiõe dixit zº
metheo.cap̃.zº ꝙ est in gnto climate.si igiť fuit illud Aui.nõ po-
tuit eẽ tertiũ clima:⁊ queẽadmodũ apud eos qui sunt in maiori la
titudine vt ĩ climate p̃ ⁊ zº.Cõsiderãdũ p̃ opionẽ Aui.fuisse ꝙ
lꝫ ꝓpingtas ⁊ directio.i.directꝰ aspectꝰ solis sunt cãe calefactio-
nis:tñ maior cã esset mora.Ex h̃ ꝓbat Aui.fen.z.cap̃.8.de muta-
tionibꝰ aeris nõ nãlibꝰ:⁊ p̱ duo signa.Unũ qꝛ maior calor est post
meridiem q̃ꝫ in medio diei:⁊ tñ in meridie sol magꝭ nobis appro-
pinq̃t ⁊ directius aspicit q̃ꝫ post meridiẽ.v̊.g.iter nonã ⁊ vespe-
ram.Aliud signũ est:qꝛ de mense iunij sol directius aspicit capita
nr̃a q̃ꝫ de mense iulij ⁊ augusti:tamẽ plus calefacit de mense iulij
vsqꝫ ad mediũ augusti.⁊ hoc nõ est ꝓpter aliud nisi qꝛ sol maiorẽ
ꝯtraxit morã.His p̃missis Aui.soluit ad illoꝝ motiuũ:cũ eniꝫ
dicũt ꝙ sol directe aspicit ⁊ magis appropinquat ad capita nr̃a
habitãtiũ sub eqnoctiali ꝯcedit hoc:tñ negat ꝙ ex hoc ille locus
cõburať qꝛ nõ morať ibi sol:sed statim ab eoꝝ oppõne declinat:
qꝛ latitudo linee eqnoctialis videť esse duoꝝ ĝduũ.Scđo Aui.
arguit ꝯtra eos:ꝯcesso sibi hoc p̃mo ꝙ mora plus facit q̃ꝫ rectitu
do arguit sic.Apđ nos qui sumus in tertio climate ⁊ apud eos q
sunt in p̃mo climate ⁊ scđo ꝓpingtas solis ⁊ rectitudo quã hꝫ:⁊
hoc est qđ dicit ⁊ rectitudinis ꝓpingtas nõ opať malũ:ĩmo sunt
loca habitabilia:ꝫ minus malũ operabiť eis qui habitãt sub eq̈-
tione.tenet ꝯñtia ex suppõne.s.ꝙ mora solis plus facit q̃ꝫ rectitu
do ⁊ q̃ꝫ ꝓpingtas:sed magis morať sol sup̱ capita eoꝝ qui sunt in
p̃mo scđo ⁊ tertio climate vt notuꝫ est.⁊ qꝛ dixerat rectitudinis
ꝓpingtas:vult ostẽdere ꝙ nõ ĩtelligit ita esse rectitudinẽ ⁊ ꝓpin
quitatẽ solũ apud eos vel apđ illos qui sunt in maiori latitudine
sicut est apud habitãtes sub equinoctiali:⁊ ideo subdit:lꝫ rectitu-
dinẽ nõ habeamus.s.nos nec illi qui sunt in primo vel in scđo cli
mate:lꝫ illi qui sunt in climate p̃mo vel scđo nõ hẽant rectitudi-
nem:adhuc tñ stat rõ Aui.qꝛ si mora est potior cã calefactionis ⁊
vbi est maior mora sicut apud nos.i.in.3.climate malũ nõ opera-
tur:ꝫ minor mora minus poterat operari malũ.s.sub eqnoctiali.
Considerandũ ꝙ illi qui sunt in climate p̃mo ⁊ scđo dicunť eẽ
in maiori latitudine climatũ:qꝛ climatis primi ⁊ scđi latitudo est
maior q̃ꝫ tertij.latitudo p̃mi est.400.sed tertij est.350.ꝫm aucto-
rem sphere.Amplius inducit rõnẽ.nã dicit ꝙ dispõnes eoꝝ sũt
nobiles similes qꝛ nõ est inter eos magna diuersitas(Neqꝫ ĩpedi
tur ⁊c̃.)Cõsiderandũ ꝙ Antonius credit istã rõnẽ esse ꝯ̃ Aui.nã
si cõplexiones aeris sunt similes cõplexionibꝰ illoꝝ corpoꝝ ⁊ cõ-
plexiones corpoꝝ cõplexionibꝰ aeris:igiť cũ aer sit calidus ⁊ sic-
cus talis erit illoꝝ cõplexio.Sed iste vir nõ ĩtelligit Aui.per hoc
eni qđ dicit nobiles ĩtelligit ꝙ sit tẽperate.per hoc qđ dicit simi
les intelligit similes aeri.⁊ iam hoc Aui.ꝓ affirmato hꝫ ꝙ aer sit
tẽperatus:vel intelligit similes.s.iter se:qꝛ tota illa habitudo est
vniformis in tẽperamẽto.⁊ iõ hoies sunt sibi similes inuicẽ in fi-
gura q̃ꝫtitate colore ⁊ alijs.illius aũt loci tẽperãtiã multi multis
vijs conanť ꝯfirmare:⁊ in hoc vide Cõciliatorẽ differẽtia.67.

Post istos aũt qui in quarto moꝛantur climate ma-
gis temperati existunt.

Hic ostẽdit que est magꝭ tẽperata hĩtatio post illã q̃ ẽ sub eqno
ctiali ⁊ ĩtelligit q̃rtũ clima.scđo ꝓbat ibi(Neqꝫ.)Cõsiderãdũ ꝙ
clima est p̱s terre hĩtabilis sumpta penes diuersitateꝫ lõgitudis
diei ex additiõe hore vniꝰ.v̊.g.maior dies sub eqnoctiali ẽ.12.ho
rarũ:maior v̊o in p̃mo climate ẽ.13.horaꝝ:in scđo aũt.14.⁊c̃.mo
dus aũt imaginãdi.7.climata est quẽ lege in tracta.de sphera.

Neqꝫ.n.aduruntur ꝓpter morã rectitudinis solis sup̱
eoꝝ capita:neqꝫ elõganť ab eis parũ queẽadmodũ sit
in climate scđo ⁊ tertio:neqꝫ ꝯgelanť sic̃ ꝯtingit his q
in ex̃mitate gnti climatꝭ habitãt:⁊ q ꝫm latitudinẽ sũt
remotiores:ꝓpterea ꝙ sol ab eoꝝ capitibꝰ ẽ remotꝰ.

Arguit sic.Jlli sũt magꝭ tẽp̱ati ex habitatiõe q nõ cõburunť p̱p̱
morã rectitudinis solis:sic̃ sũt illi q recte supponunť duobꝰ tropi
cis q duo sũt hyemalis ⁊ estiualis ꝓprijs sub hĩtationibꝰ:lꝫ vnus
cõparatꝰ alteri sit hyemalis:illi ẽt sũt magꝭ tẽperati a qbꝰ sol nõ
elõgať modicũ sic̃ modicũ elõgať ab illis q sunt in.z.⁊.3.climate:
vñ sũt hĩtatiões calide.illi ẽt sunt magꝭ tẽp̱ati a qbꝰ sol ẽt nõ sup̱-
flue elõgatꝰ sicut fit habitantibꝰ remotius ab eqnoctiali v̊sus se-
ptẽtrionẽ vt ĩ climate.6.⁊.7.⁊ vl'r p̱tibꝰ multis appropinquãtibꝰ
polo septẽtrionali:sed habitãtes in q̃rto climate sunt tales:quia
hñt rõnẽ cuiusdã medij:ꝫ ⁊c̃.Cõsiderãdũ ꝙ cũ Auic.ꝯcordare
videť Haly in thegni tracta.z.cõmen.46.sed Auer.coll'ꝫ.z.vltio
cap̃.dicit ꝙ tẽperatior habitatio est in gnto climate ⁊ nõ est veꝝ
qđ dĩ de.4.Cõmẽ.v̊o adheret Aui.Nostra aũt hĩtatio vĩ esse in
5º climate.Roma aũt est ĩ medio gnti climatꝭ:⁊ iõ dĩ clima diaro
medes vl' diaromes a roma.Hec sufficiãt hic ꝓ cõibꝰ ĩtellectibꝰ.

Jn membris v̊o iam manifestũ fuit ꝙ mẽbra princi
palia nõ sunt equalitati certe multũ propinq̃:ĩmo opꝫ
vt scias ꝙ caro est membrũ illi eq̃litati ꝓpinquius q̃ꝫ
cetera mẽbra.Cutis tamẽ carne propinquior est.

Hic discurrendo per.7.modũ eq̃litatis eligit mẽbrũ tẽperatuꝫ
qđ magis appropinquat equalitati põderis.⁊ p̃mo p̃mittit.scđo
ꝓbat.scđa ibi(Quasi ipsa eni.)tertio ostẽdit que pars eiꝰ sit tem
peratior.tertia ibi(Qꝛ aũt.)Et vult ꝙ ĩter oĩa mẽbra cutis sit tẽ
peratior tẽperamẽto ꝓpinquo eq̃litati ad põdus.Cõsiderãduꝫ
ꝙ necessaria fuit medico hec inuestigatio vt hẽret aliqđ mediuꝫ
ad qđ cõpararet reliq̃ mẽbra:⁊ ad qđ differrent calida ⁊ frigida.
Considerandũ ꝙ caro est quintuplex.s.glandosa ⁊ de hac dicit
Bartholomeus ꝙ Auicẽ.intellexit hic.Alia est caro cõfusa vt
caro cuiuscũqꝫ visceris vt caro pulmonis ⁊ epatis ⁊ splenis ⁊c̃.⁊
diciť ꝯfusa vt apparet.10.terapẽtice cap̃.11.qꝛ eius cõplexio cõ-
fundiť ꝫm vnũqđqꝫ membruꝫ in quo est:vnde caro pulmonis est
calida ⁊ sicca:illa epatis calida ⁊ humida.Tertia est caro lacer
tosa ⁊ est ipse lacertꝰ ⁊ ꝫm Dynũ de hac carne ẽ hic ꝫmo.Quar
ta caro est pura ⁊ ista nõ inuenitur in actu:sed est pars lacerti vt
scribiť scđo de cõplexionibus ca.z.Quinta caro est simplex.i.
caro solũ hñs sensum tactꝰ sicut caro gingiuarũ ⁊ caro que est in
extremitatibꝰ digitoꝝ:⁊ ista est caro de q̃ loquiť Auic.ꝫm Anto.
⁊ credo eũ verius dixisse:qꝛ ista est que est magis ꝯfracta in qua-
litatibꝰ extremis cuius signũ est certior sensibilitas.

Quasi eni nõ patiť ab aq̃ equal'r tẽperata cuius me
dietas sit nix ⁊ altera medietas aqua feruens.Et forsi
tan caliditas venaꝝ ⁊ sanguinis neruoꝝ frigiditati in
ea equatur.Similiter quoqꝫ nõ patitur a corpore qđ
bene tẽperatũ existit ex siccioribus corporibꝰ ⁊ humi-
dioribus cũ in eis equalia fuerint.

Probat ⁊ inducit tres rõnes.Prima est hec cutis nõ patiť a tẽ-
perato inter cal'm ⁊ frigidũ:ꝫ cutis est tẽperata:ꝓbat añs si mi-
sceať nix ⁊ aqua feruẽs equal'r.Considerãdũ ꝙ dixit quasi:qꝛ nõ
pñt fieri punctuales eq̃litates:ita ꝙ nullo mõ patiať.Scđa rõ
est hec:in cuti ꝯcurrunt p̱tes calide ⁊ frigide:ꝫ in cuti fit eq̃litas.
Dixit aũt forsan ꝙ nõ possit ꝓbari q̃ꝫtitas sanguinis ⁊ ĝdus calo
ris neqꝫ q̃ꝫtitas neruoꝝ ⁊ frigus eoꝝ.Tertia rõ:cutis nõ patiť a
tẽperato inter humidũ ⁊ siccũ:ꝫ est temperata inter illa.hãc aũt
sicci ⁊ humidi mixtionẽ vide a Gal'.p̃mo de cõplexionibꝰ.8.cap̃.
ꝫ ꝯcludit ꝙ cutis sit tẽperata ĩter oẽs quatuor qualitates.

Et nos quidem scimus ꝙ nõ est causa quare nõ pa-
tiatur nisi qꝛ non sentit illud.

Probat añs ⁊ ꝯñtiã duarũ rõnũ.p̃mo añs sic:cutis nõ sentit il-
las res temperatas:ergo non patitur ab illis.ecce ꝙ dicit nõ est
cã q̃re nõ patiť:qꝛ nõ sentit,tenet hec ꝯñtia:qꝛ mẽbrũ hñs sensus

ſi patitur a ſenſibili ſentit illud cum ſentire ſit in pati.

¶ Neqꝫ eſt tale qle eſt illud: niſi qꝛ ꝓpter ipm nõ patit: niſi eni tale eſſet quale illud: ꝑꝑ illud pateret.

¶ Probat ꝯñtiã: ſic cutis nõ patit ab h̄ tẽperato corpe vt iam ꝓbatũ eſt: ꝫ cutis eſt ſil'is illi: ⁊ ꝑ ꝯñs tẽperata. ⁊ h̄ eſt ꝙ dicit qꝛ nõ patit eſt tale qle illud. ꝓbat hoc: qꝛ dẽt oppoſitũ ꝯñtis nõ eſt tale qle id. i. nõ eſt illi ſimile cõparatũ ſicut id: ſequit ꝫ patit ab illo. ⁊ hoc deſtruit añs: iam eni ponebat nõ pati ab illo.

¶ Res. n. q̃ vni⁹ ſt origis ⁊ i naturis opponunt vne ab alijs patiunt: ꝫ ab eo qð ei i q̃litate cõicat res ñ patit.

¶ Probat hãc vltimã ꝯñtiã: qꝛ que cõicãt in mã ⁊ ſunt diſſimiles abinuicẽ patiunt: ꝫ ab eo ꝙ ꝯuenit cũ alio in q̃litate res nõ patit: apparet igit ꝙ cutis eſt mẽbrũ tẽperatũ iter q̃tuor qualitates.

Dum 41m ¶ Dubitat an cutis ſentiat. ꝙ nõ: qꝛ pellis eſt res terreſtris: vt gñto de gñõne aĩaliũ. cap̃. 4. ⁊ eſt viſcoſa ⁊ ſic nõ eſt eq̃lis in cõplexione: vt. 2. cañ. cap̃. de pelle. ⁊. 3. de hyſtorijs aĩaliũ. ca. 11. Ampli⁹ tertio de hyſtorijs dicit Ariſt. pellẽ nõ ſentire niſi hñs ſub ſe carnẽ. ⁊ h̄ Aui. ponit. 3. de aĩalib⁹. 2. cap̃. ¶ In ꝯ̃riũ Aui. ⁊ Gal'. 1. de cõplexionib⁹ vltio cap̃. ¶ Quot ſint diuerſitates cutis lege a Gal'. 11. de vtilitate partiũ. 15. cap̃. ⁊ aſſumpſit ibidẽ Halya. theorice ſc̃o cap̃. de cute. 15. Eſt aũt vt ad ꝓpoſitũ ſpectat duplex cutis. ſ. exterior dcã hymẽ: que q̃ſi ex ſupfluitate fit qð exiſtẽs tegimentũ ⁊ hãc cuti vilificat Gal'. 2. ꝺ accñti ⁊ morbo. ca. 6. ⁊ nõ ſentit. ¶ Alia cutis eſt iterior ⁊ has duas cutes facit te intelligẽ Aui. 4. cañ. fen 7. cap̃. de ſcabie. ⁊ fen. 3. cap̃. de heriſipila. ⁊ iſta ſentit. hic p̊ appet ad ſenſum. 2° qꝛ ad ipſam veniũt nerui: imo ex neruis dĩ ꝙ ꝯſtituit vt põt itelligi p̊ de cõplexionib⁹. ca. vltio. fruſtra aũt viueret ſi nõ ſentiret. Amplius magna fuit vtilitas aĩali in ſenſu ei⁹ cũ ſit tegimẽ ⁊ vagina oĩum mẽbroꝝ. Et ſi vis tenere ꝙ ipſa ſit organũ ſenſus tactus ⁊ hymẽ ſit mediũ ꝯcurrẽs nõ reputo falſũ teneri: lꝫ nõ placeat tenẽtib⁹ ꝙ organũ ẽ caro: vt qñqꝫ dixit Auer. vt ſup̃ diximꝰ. ⁊ dixit id Ariſt. 2° de partib⁹ aĩaliũ illo cap̃. Nũc de ceteris ſimilarib⁹ partib⁹ docẽdũ eſt. neqꝫ tenẽtib⁹ ꝙ neruus ſit organũ: vt voluit Cõciliator dĩa. 42. ⁊ Truſianus in thegni tracta. 3. cõmẽ. 45. videt in hãc ꝑtẽ declinare. ¶ Ad ꝯ̃riũ dõꝫ ꝙ Ariſt. hmõ eſt illi ſimilis ⁊ eſt de extrinſeca cuti ⁊ de cuti iaꝫ ab aĩali ſepata q̃ cõmixta vel decocta viſcoſa ẽ: actu tñ viuẽs diſponit bñ. ¶ Ad Ariſt. cũ dicit ꝙ nõ ſentit ſine carne dõꝫ ꝙ cutis que melius ſentit ẽ que ꝑticipat nãm carnis exiſtẽtis q̃ꝫ cõpoſitũ ex carne ⁊ neruo: qꝛ. ſ. illoꝝ ꝑticipat nãm carnis nõ ꝙ cutis ſit vnũ organicũ mẽbroꝝ ex his duab⁹ diſtictis cõpoſitũ: ⁊ talẽ puto cutẽ labioꝝ: vt itelligit a Gal'. 11. de vtilitate ꝑtiũ. 15. ca. ⁊ talẽ cutiꝫ credo cutiꝫ vẽtriculoꝝ digitoꝝ ⁊ cutiꝫ vole manus. ¶ Cutis aũt hñs de neruoſo duro ⁊ nõ ꝑticipãs nãm tẽperãtis illã nõ ſic bene ſentit.

Dum 42m ¶ Dubitat ſc̃o vtrũ ipſa ſit tẽperate cõplexionis. ⁊ videt ꝙ nõ ex dictis rõnib⁹. ¶ In ꝯ̃riũ Aui. ¶ Dõm cũ Gal'. ⁊ Aui. hic ꝙ cutiꝫ eſt mẽbrũ tẽperatũ inter extremas q̃litates ꝓpinquũ equalitati põderis. ⁊ rõnes ſunt quas hic Auicẽ. ⁊ Gal'. ibi adducit. ¶ Cõtraria ſoluunt: qꝛ cutis tẽperata eſt iſta que iterior eſt nõ illa que extra ſtat vt hymen ꝑ qð hymẽ accidit ſentiri ſenſibilia ſicut cũ ꝑ clipeũ ſentit ꝑcuſſus vt dꝫ intelligi ſc̃o de aĩa tex. cõmẽ. 15. qd aũt de his Aui. voluit vide. 6. de nãlib⁹. particula ſc̃a. cap̃. 3.

¶ Qð aũt in cute magis exiſtit tẽperatũ eſt cutis manus. Et qð in cute manus tẽperatius eſt: eſt cutis vole. Et tẽperatius ei⁹ eſt qð eſt ſuꝑ digitos. Et tẽperatius ei⁹ eſt qð eſt ſuꝑ indicẽ. Et ꝙ temperatius ei⁹ eſt qð eſt in pulpa extremitatis ei⁹: ⁊ ꝓpter illð eſt melioris ſenſibilitatis. Et qð in cute vole magis exiſtit tẽperatũ eſt qð in digitoꝝ extremitatib⁹ iuenit: q̃ꝓpter extremitates digitoꝝ alioꝝ quaſi iudices exiſtũt qualitatũ natura tactualiũ. Debet eniꝫ declinatio iudicis equalis exiſtere ad vnãquãqꝫ extremitatum: ideo vt greſſum ab equalitate ⁊ a medietate percipiat.

¶ Hic eligit tẽperatiorẽ cutiꝫ ⁊ vult ꝙ ſit cutis extremitatũ digitoꝝ ꝓpe ſuꝑ idicẽ ⁊ iducit ſignũ. p̊ qꝛ ſunt maioris ſenſibilitat̃. 2° qꝛ ſũt iudices q̃ſi qꝛ verũ iudicãt de q̃litatib⁹ vel q̃ntitatib⁹ tãgibilib⁹. cõit. n. digitis vtimur ad tãgẽdũ res cal'as vel fridas vl' ſiccũ vel hũidũ. Iudex aũt dꝫ ẽẽ eq̃lis ſiue medi⁹ ⁊ nõ ꝺclinare ad aliq̃ꝫ ꝑtẽ. vt Haly. ẽt dicit in h̄ ca. ¶ Cõſiderãdũ lꝫ hũana cutiꝫ ſubtilior ſit cuti alioꝝ aĩaliũ vt Ari. ꝓble. 10. 5. ꝓble. ⁊. 5. ꝺ gñõne aĩaliũ. c. 5. Ipa tñ hꝫ in h̄ diuerſitatẽ: qꝛ q̃dã ſubtilior vt faciei: ⁊ q̃dã groſſior vt calcanei: vt notũ ẽ: ⁊ ſb̃tilior ⁊ ſenſibilior. Diuerſificãt ẽt qꝛ q̃dã ẽ piloſa q̃dã ꝑuata pilis. ꝑuata pilis ſenſibilior vl' reliq̃s ꝑtib⁹. Pil⁹. n. ꝑ̃reſtrẽ vaporẽ circa eã ſẽtit ex q̊ oñdit ꝙ lõgiõ ẽ a tẽpam̃to. Diuerſificat ẽt ꝙ q̃dã ẽ carni ꝯiũcta ⁊ iſta ẽ ſẽſibiliõ vt digitorũ ⁊ labioꝝ. q̃dã ſepata maxiẽ vt vẽtri: ⁊ iſta ñ ẽ ſic ſb̃til' ſẽſibilis.

Dum 43m ¶ Dubitat qꝛ dicit extremitatẽ in digit̃ ẽẽ melioris ſenſibilitatis. Gꝫ. 4. de accñti ⁊ morbo. ca. 7. dĩ ꝙ nullũ mẽbrũ tãtũ hꝫ de ſenſu q̃ntũ os ſtõchi. Itẽ oculus ſenſibiliũ ſenſibiliſſima ꝑticula ẽ: vt. 13. terapẽtice vltio cap̃. Amplius virile mẽbruꝫ eſt ſenſibilis ꝑs ſiue ꝑticula multũ: vt Gal'. 6. de iterorib⁹. ca. 5. ¶ Dõm ꝙ aliqð mẽbrũ dicit altero ſenſibilius tripl'r. Primo qꝛ melius iudicat de tãgibilib⁹ q̃litatib⁹ abſolute vt cal'o ⁊ frido ⁊c̃. ⁊ vt ſic extremitates digitoꝝ ſũt tales: ſignũ qꝛ vtimur eis vt iudicib⁹ ad iudicãdũ ꝺ his. Sc̃o dĩ aliqd ſenſibilius: qꝛ faciliter recipit ipreſſiones ꝯueniẽter rerũ occurrẽtiũ ꝑꝑ quã vehemẽtẽ receptionẽ nocet ab illis ⁊ ſic os ſtõchi eſt ſenſibilius: hꝫ eni neruos magnos ⁊ diſcooptos: vñ a fridis calidis acetoſis ⁊ acut̃ faciliter iprimit ⁊ nocet a qb⁹ nõ nocet manus. ⁊ h̄ mõ oculus ꝑ ſui ꝯiunctiuã eſt ſenſibiliſſima ꝑticula reſpcũ q̃rũdã rerũ occurrentiũ: vnde cito iprimit a collyrijs ⁊ nocet ⁊ dolet ⁊ puluerib⁹ ⁊ oleo a qbus manus in nullo doleret. q̃re aũt ẽ h̄ ꝙ nõ rigeſcat oculus a frigore: dcm̃ eſt Ariſt. ꝓblematũ. 31. 22. ꝓble. ⁊ itelligit ex libro de ſenſu ⁊ ſenſato. Tertio mõ dĩ aliqd ſenſibilius q̃dã appropriata ſenſatiõe ad h̄ cal'm ⁊ frigidũ ſiccũ ⁊ humidũ ſicut cõplexio oris ſtõchi ad cal'm ⁊ ſiccũ qð eſt cib⁹ in fame ⁊ fridũ ⁊ hũidũ qð eſt pot⁹ in ſiti. ¶ Opio aũt nr̃a antiq̃ iaꝫ eſt ꝙ apperit⁹ q dĩ fames ⁊ ſitis ſit actio cognitionẽ ſequẽs q̃ ſupordinat cuidã triſtitie. i. ſẽſibilitati male i ore ſtõchi. ⁊ ꝺbem⁹ eã ſcribẽ cũ cõplebim⁹ tractatũ ꝺ appetitu famis ⁊ ſitis ſi de⁹ voluerit. Et de hac ꝺtermiata ſẽſatõe genitalia ſt ſẽſibiliora.

¶ Debes aũt ſcire vltra hoc qð ſciuiſti: ꝙ cũ dicimus de medicina ꝙ eſt tẽperata: nolumus dicere ꝙ ſit tẽperata certe: qm̃ illud eſt ipoſſibile. Neqꝫ volum⁹ dicere ꝙ tẽperamento humano in ſua cõplexione ſit tẽperata. ſi eni ita eſſet: tũc eſſet ex ipſamet humana ſubſtantia. ¶ Sed volumus ꝙ cũ ꝓpter calorẽ naturalẽ qui in corpore exiſtit humano patiet: qualitate afficietur que hominis qualitatẽ nõ ſuperegredit in aliqua duarũ extremitatũ equalitatẽ excedentiũ: nõ ꝫ in ipſo operabit effectũ equalitatẽ excedẽtẽ. Conſideratione igit ſue operationis in corpore humano eſt eq̃lis.

¶ Cũ determinauit de cõplexione eq̃li hoĩs quã cõplexionẽ medici vocãt talẽ in actu determinat hic de cõplexione medicinarũ q̃ cõplexio ab eis vocat talis in potẽtia: vñ dicũt ꝙ medicĩe dicunt calide ⁊ frigide ⁊c̃. in potẽtia nõ in actu. Et p̊ oſtẽdit qd itelligit ⁊ qd nõ per medicinã tẽperatã. ſc̃o per diſtemperatã ibi (Et ſil'r.) Prima in. 2. p̊ ponit qd nõ itelligit. 2° qd intelligit. ſc̃a ibi (Sed volumus.) Dicit ſic de primo ⁊ ſc̃o certe. i. ad pondus. ſi eniꝫ ſic eſſet: cã eſt apud Anto. qꝛ tẽperamentũ humanũ ꝯſurgit ex alteratione membroꝝ hoĩs: igit medicina habens humanũ tẽperamentũ haberet hoĩs membra. Secũda cauſa eſt: qꝛ habens tẽperamentũ humanũ haberet formã ⁊ finẽ hoĩs ⁊ ſic eſſet homo. cõplexio eni preparat ad formã ⁊ forma eſt per operationẽ. ¶ Conſiderandũ ſecũdo vt dicunt ꝙ cõplexio animaliũ ⁊ ꝓprie perfectoꝝ dicit talis in actu: qꝛ habent tale calidũ quo indigent pro vita. ſed medicine quibus vtimur cũ nõ viuãt ⁊ ſi aliqua viuant vt plante viuunt vita imperfecta: ideo nõ habuerũt calidũ in actu: ideo dicunt habere cõplexionẽ in potentia. Aliquãdo etiã dicunt medici vltra hoc ꝙ medicine dicunt tales in potẽtia: qꝛ ad actuꝫ reducunt a calore noſtro: ⁊ aliter nõ agunt. hec aũt omnia declarauimus in tractatu noſtro de reductione medicinarũ ad actũ.

Dum 44 ¶ Feſtinat hic Antonius cũ queſtione an ſit reperire medicinam tẽperatã. Et videt ꝙ nõ: qꝛ oĩs alterat vt de cõplexionibus. 3. ca. 2. ⁊. 3. de ſimplici medicina diſtin. 2. cap̃. 3. ⁊. 4. ⁊ p̃mo cap̃. 2. Intelligit a Gal'. vnde dixit Auer. 5. colliget ca. 3. ꝙ difficile eſt attribuere medicine tẽperantiã. ¶ In ꝯtrariũ eſt Auicẽ. ⁊ omnes opiniones cõmunitatis medicoꝝ. Cõmunitas medicoꝝ dicit primo ꝙ medicina dicit talis in potentia: qꝛ eget tranſmutatione vt dixit iam. ¶ Sc̃o dicunt ꝙ aliqd calefacit nos dupl'r. vno modo in quanto: qꝛ auget ſanguinem ⁊ hic eſt cibus qui facit etiã hoc. alio modo ꝙ calefacit ſm qualitatẽ non qꝛ augeat ſanguinẽ: ſed quia auget qualitatẽ ⁊ ſic calefacit medicina. ¶ Tertio dicunt apparere in quo differunt cibus ⁊ medicina. nã cibus conſeruat corpus augendo calorem in quanto: ſed medicina alterat: quia auget in q̃li: ⁊ hoc eſt alterare. ¶ Quarto dicunt eſſe notũ ꝙ differũt medicina temperata ⁊ cibus tẽperatus. nã lꝫ vtraqꝫ conſeruet nos

tamē cibus ꝯseruat subam nr̄am ⁊ qualitatē: sed medicina ꝯseruat solā qualitatē. Tunc dubitāt q2 aliq̄ medicina tēperata ⁊ etiā distēperata pōt ꝯuerti in sanguinē: ergo seruabit solā subam nr̄i corporis. Dicunt qdā ꝙ illa medicina tēperata ⁊ etiā distēperata nō dꝫ dici amplius medicina. s. cū ꝯuertit in sanguinē: sed dꝫ dici cibus. Aliter dicūt ꝙ lꝫ medicia ꝯuertat in sanguinē: tamē plus alterat ꝙ ꝯseruet cibꝰ aut plus ꝯseruet ꝙ alteret: ⁊ iō de cibo multā q̄ntitatē dare possumꝰ: de medicina paucā. In multa eni q̄ntitate data medicina ꝑmutaret ⁊ corrūperet. ¶ His ꝑmissis dicūt ꝙ reperit medicina tēperata: q2 reperit medicia que corpꝰ alterat nō ad maiorē caliditatē ⁊ friditatē ꝙ hēat in se: ergo ⁊c. sicut vestis que est medicia tēperata: vt Gal. 2. de simplici medicina. distin. 3. cap. 2. ꝑmo recipit calorē a corpore ⁊ postea cum illo coalterat corpꝰ caliditate tēperata. ⁊ silr calm dulce inunctū ⁊ talis ꝯseruatio q2 est ꝯseruatio q̄litatis: ideo vocat alteratio sumendo large alteratione pro ꝯseruatione: ⁊ sic cessant ꝯtraria. ¶ Nos aūt arduas difficultates habemus in hoc quesito de qbꝰ vna est an aliquā formā qualitatū ꝑmarū det nobis medicina tēperata: ⁊ si sic quomō se hꝫ illa ad calorē nr̄m. ⁊ alia multa scripsimus de hoc tractatu nr̄o de gradibꝰ ⁊ in q̄one ꝓpria de medicina tēperata quā scripsimus sup primo cap. scdi cañ. vbi qō hec est magis ꝓpria.

¶ Et silr cū dicimus ꝙ est calida aut frigida volumꝰ dicere ꝙ in sui substātia sit in vltio caliditatis aut frigiditatis: aut in sui suba sit calidior corpore hūano: aut frigidior. si eni ita foret cuius cōplexio esset sicut hois cōplexio eēt tēperatū. Sed volumus dicere ꝙ ꝓpter ipsam in corpe hois ꝑuenit caliditas: aut friditas maior illa quā ex se hēbat: quapropt vna medicina plerūq3 est frida humani corpis cōparatiōe: ⁊ cōpōne corpis scorpionis calida: ⁊ humani corpis cōparatiōe cal'a: ⁊ frida corpis sp̄etis cōparatiōe. Immo q̄nq3 ēt vna medicina existit calida cōparatōe corpis petri magis ꝙ cōparatione corpis pauli. Ideoq3 ꝑcipit eis q medicant vt cū cōplexionē mutare voluerint et vnā adhibuerint medicinā que nō ꝯtulerit ab ea discedāt.

¶ Hic ꝑmo ostēdit quid nō intelligat per medicinā tēperatā. Secūdo qd itelligat. ibi (Sed volumus.) Tertio īfert q̄dā. ibi tertia (Quapropter.) ¶ Cōsiderandū ꝙ duos itellꝰs falsos abycit qbꝰ posset qs itelligere medicinā calidā vel frigidā ⁊c. ¶ Primus est ꝙ nō itelligit medicina calida vel frida: q2 sit ignis vel aq̄ de qbꝰ diximꝰ ꝙ sunt vltime calida aut frigida in suba. i. q2 iste q̄litates sunt istis elemētis. q. suba: vnde dicunt substātiales ⁊ ponunt in diffinitione istorū elntorū: sicut pꝫ a Cōmē. 8° meta. cōmē. 5. ¶ Cōsiderandū aūt ꝙ lꝫ elnta vel res sub actualitate elntari sint in vsu medicorū sicut cauteriū potus aque fride ⁊ hmōi: tn̄ pn̄t dici medicine qbꝰ vtunt medici ꝙ sunt tales in potētia. ¶ Scōs itellꝰs abiectꝰ est: q2 vult ꝙ nō itelligat medicina cal'a q2 sit calidior corpore hūano. ¶ Cōtra: q2 hō est medius iter oia mixta: ergo oia pn̄t illi cōpari vel calidiora vel fridiora: ⁊ p ꝯn̄s medicie. ¶ Dōm ꝙ nō dꝫ dici medicia cal'a calidior hoie in ordine caliditatis hūane: sic diceremꝰ hō cholericꝰ est calidior hoie tēperato. ita. n. itelligēdo medicina hēret caliditatē cholerici hois. ⁊ sic ēt dicimꝰ de frida q2 si sic itelligeret hēret friditatē flegmatici hois. ex hoc ergo sequit ꝙ cōplexio: que eēt sicut cōplexio hois. s. tēperati eēt tēpata: ⁊ hoc iam apparuit eē falsū. Aliter tn̄ posset exponi vt hoc ꝙ dicit calidior corpe hūano itelligat ꝙ sit calidior tota spē humana sicut caliditas leonis ⁊ friditas ⁊c. sicut friditas bouis: ergo ex hoc sequit ꝙ medicina tēperata eēt hō ⁊ eēt qd tēperatū in toto vniuerso sicut hō. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ sicut ꝑme q̄litates sunt substātiales elntis: ita secūdarie cōplexiones sunt substātiales quodāmō tertio appropriate spēbꝰ aialiū: iō dixi in sua suba sit calidior calore humano. ¶ Dynꝰ tn̄ dixit ꝙ medicie pn̄t ꝯsiderari vt q̄dā mixta: ⁊ si cōparate sint ad hoiem pn̄t dici calidiores vel frigidiores ⁊c. q2 oia mixta cōparant hoi per excessū alicuiꝰ q̄litatis. Alio mō pn̄t cōparari in cōparatione ad ꝑationē quā efficiūt in nobis: ⁊ sic nō dicunt calide q2 calidiores nr̄o corpe: q2 tūc tēperata medicina esset ipsa cōplexio humana: si tibi placet accipe: sed vult ꝙ ex effectu dicat talis. ¶ Sed ꝯsiderādū ꝙ queadmodū Aui. dixit de medicia tēperata ꝙ dicit talis ex effectu qui est nō excessiue: ⁊ ꝑuenit a medicina tēperata cū patit a calore nr̄o ⁊ efficit talis q̄litatis: ita debemꝰ intelligere de medicinis distemperatis. v. g. medicina dicit calida ex effectu: q2 calefacit vltra ꝙ sit caliditas quā corpꝰ a se hꝫ: ⁊ illō ꝑuenit ab ea cū patiet a caliditate corporis humani. cū ergo tu ꝯiunges que hic dicit Auic. cū his que dicit in fen. 2. huiꝰ: ⁊ ꝓprie cū dixit ꝙ medicina agit manēte sua specie ⁊ forma poteris vidē que fuit opi. Auic. de reductione medicinarū ad actū. voluit. n. ꝙ noster calor daret medicinis quādā formam que staret vt forma ⁊ perfectio cōplexionibꝰ illarū: ⁊ ꝙ ex hoc fiat vnū p̄nm actiuū. Ex qbus appet ꝙ actiones medicinarū diuersificari pn̄t nō solū ꝑm diuersitatē earū: sed ꝑm diuersitatē corporū qbꝰ approximant: pp hoc ꝙ diuersa corpa dāt medicinis diuersas ꝑfectiōes: ergo medicia pōt eē frida hoi ⁊ cal'a scorpioni. Et nō solū hmōi diuersitas est ꝑm spēm: sed ꝑm īdiuidua eiusdē spēi. qō eni dat Petrus de q̄litate ipsi medicine: est aliud ab eo qō dat Paulus: ⁊ iō pōt eē vna medicia calidior Petro ꝙ Paulo: sicut vnus cibꝰ Petro multiplicabit sanguinē sanguineū ⁊ Paulo flegmaticū. ¶ Ex his ergo seqt ꝙ ꝑmutatio fiat in vsu medicinarū. nā corpa nr̄a dāt hmōi formas medicis īter q̄s ⁊ corpa pn̄t currere diuerse ꝓpetates: vn̄ diuersificabit forma quā calor vi dare huic medicie: ⁊ forma quā dat illi lꝫ sit eiusdē g̃dus tn̄ diuersarū spērū: ⁊ per ꝯn̄s ꝓprietatiue ex hac diuersitate accidit diuersitas in actiōe. si ergo nō iuuat ꝑmuta: q2 alteri medicie ad quā ꝑmutabis calor nr̄ dabit formā cū q̄ aget quā nō dedit alteri medicie q̄ vtebat priꝰ. Ex qbꝰ appet q̄uo saluant hec dicta ꝑm opi. de reductiōe mediciarū quā credimꝰ fore Aui. ⁊ tūc leuius est itelligē q̄uo hic saluant ꝑm opi. quā credimꝰ Auer. ⁊ oportebit te ꝯsiderare q̄uo hic saluant ꝑm opi. aliā antiq̄ quā nos approbauimus quā vt verā lege ergo hec in tractatu meo dicto. ¶ Mouerūt aūt circa ꝑcedētia aliqui q̄ones an sit reperire corpꝰ tēperatū: ⁊ si est an sit vnū vel plura. a qbus excusamur ꝓpter illa que diximꝰ sup thegni ⁊ scripsimꝰ.

¶ Postq3 igr̄ de cōplexione tēperata que dicēda erāt cōpleuimꝰ: ad loquēdū de cōplexionibꝰ distēperatis redeamus. Dicemꝰ itaq3 ꝙ cōplexiones distēperatas equale est siue cōprehenderis ꝑm cōparationē speciei aut partis speciei aut idiuidui aut mēbri que sunt octo ⁊ sunt oēs cōicantes in hoc ꝙ cōplexioni tēperate sūt opposite. Et he octo ꝑueniūt queadmodū dicemus.

¶ De ꝑncipali itentiōe locutꝰ est de cōplexione eq̄li hois ⁊ ex ꝯsequēti de cōplexione medicinarū eq̄li ⁊ ineq̄li: ⁊ q2 videbat in hoc digressionē fecisse cū dixit de medicis reuertit ⁊ ꝓcedit ad dōm de cōplexionibꝰ distēperatis de quibus pricipalius loq debebat post sermonē de cōplexione tēperati hois. ⁊ ꝑmo ponit numerū distēperatarū cōplexionū. scdo declarat. ibi (Et est.) tertio subdiuidit. ibi (Et vnaqueq3 earū.) ¶ Cōsiderādū circa ꝑmā partē ꝙ ois modus eq̄litatis hꝫ ineq̄litates sibi oppositas que cuicūq3 opponant sunt. 8. nā tēperātie spēi humane vel opponimus distēperātias aialiū vel quorūcūq3 mixtorū vel distēperātias cadauerū in que per mortē est facta trāsmutatio. aialia aūt que respcū hois dicunt distēperata cal'a vel frida vel sicca vel humida. ⁊ hoc vel his q̄litatibus simplicibꝰ vel cōpositis. ⁊ sunt. 8. modi ineq̄litatis. de cōpositis aūt distēperātys facilr dat exēplū. nā leo ē calidior ⁊ siccior. equus calidior ⁊ humidior. piscis frigidior ⁊ humidior. capra frigidior ⁊ siccior. ¶ De simplicibꝰ aūt distēperātys difficiliter dat exēplū: sed posses illa exēpla fingere ⁊ sic discurre per alia mixta. Si aūt distēperātias oppositas ꝑmo mō equalitatis ꝯsideras in cadaueribus nō potes aliud melius fingere nisi ꝯsiderare distēperantias quibus homo mortuus est ⁊ cadauera illorū denominare excessibꝰ illarū q̄litatū simplicibus vel cōpositis. Si aūt distemperantias oppones tēperantie scdi modi equalitatis similr sunt. 8. s. q̄tuor simplices ⁊ q̄tuor cōposite. Sunt aūt distēperantie illi opposite vel egre vel sane nūc ⁊ quecūq3 distēperantia homini tēperato opposita iuenies illos. 8. modos. ¶ Cōsiderādū tn̄ hic diligēter ꝙ subdiuisio distēperātiarū quā Aui. facit cū dicit ꝙ q̄dā sunt cū mā ⁊ q̄dā sine mā nō cōpetit distēperātys sanis oppositis tēperamēto scdi modi equalitatis: nō eni dicimus ꝙ distēperātia cholerica vel sanguinea sana q̄dā sit cū mā: q̄dam sine mā vt super libro thegni declarauimus. ⁊ q̄uo ēt posset dici ibi diximus: ⁊ apparet ꝙ nec illa subdiuisio cōpetit distēperātys que sūt cōplexiones aialiū aliorū oppositis ꝑmo mō eq̄litatis. nō est eni bene dictū ꝙ distēperātia calida ⁊ sicca qua leo sibi sanus excedit hois tēperātiā: q̄dā est cū mā: q̄dā sine mā: vt que diximꝰ supra in thegni. quis fingere vellet ⁊ generalr nō cōpetit distēperantys sanis aliter existētibus in subto cuicūq3 membrorū equalitatis opponant. Simili mō si distēperantias oppositas tēperamento tertꝫ modi eq̄litatis. s. tēperamēto climatis. s. huiꝰ vel illius erūt. 8. cuiuscūq3 eni climatis tēperātia data pōt ab illa recedere vel p mag calm vel per mag fridū vel per siccū vel humi-

dum simplicib⁹ vel cōpositis existētib⁹ his distēperātijs. Eo mō 8. distēperātie opposite q̄rto mō eq̄litatis: ⁊ sic discurrēdo ꝑ oēs alios modos semꝑ inuenies illas. s. que oēs illi tēperātie sūt opposite. Hoc ḡ est qd̄ Aui. voluit ꝙ distēperātie sūt. s. cuicūq₃ mō eq̄litatis opponas illas ⁊ nō refert in h̄ ꝙ est illas esse. s. oppositas illi tēperātie: ⁊ h̄ est qd̄ dicit. Dicem⁹ itaq₃ cōplexiones distēperatas eq̄le est. i. nō refert: siue cōprehēderis ⁊c̄. ex qb⁹ appꝫ ꝙ distēperātie ꝯsiderate in rōnib⁹ siue modis qbusdā spālibus sunt 64. in p̄ma diuisione ⁊ modi illi spāles sunt modi spāles exit⁹ a tēperātia: q₂ fit per cal'm vel frigidū. vno. n. existēte temperamēto pñt multi eē modi exit⁹ ab illo vt itelligit̄. 7. ca. 3. de igenio sanitatis. Cōsiderate v̄o iste distēperantie in rōne cōi qua dicim⁹ tēperamēto opponit̄ distēperamētū sic sunt. 8. sicut ꝯtemperantie: q₂ vel sunt ꝓm spēm vel sunt ꝓm partē spēi vel idiuiduū vel ꝑtē ⁊c̄.

¶ Et est ꝙ egressus ab equalitate: aut est simplex qui equalitatē nō excessit nisi ꝓm vnā ꝯtrarietatē: aut est cōpositus qui equalitatē ꝓm duas ꝯtrarietates excessit. Et simplicis quidē qui ꝓm vnā excessit ꝯtrarietatē: aut est excessus ꝓm ꝯtrarietatē agentez: qd̄ est aliquo duoꝝ modoꝝ: quoniam aut est calidior q̄₃ debet: sed nec humidior nec siccior: aut frigidior q̄₃ d₃: sed neq₃ humidior neq₃ siccior: aut ꝓm contrarietatē patientez qd̄ est vno duoꝝ modoꝝ: quoniam aut siccior q̄₃ debet: sed non est calidior neq₃ frigidior: aut humidior: sed non est frigidior neq₃ calidior.

¶ Hic declarat hos. 8. modos. ꝓ̊ ꝓmittit diuisionez ⁊ pꝫ. 2° declarat. ibi (Et simplicis.) Et ꝓ̊ declarat distēperātias simplices. 2° cōpositas. ibi 2° (Cōposite aūt.) Prima in duas. ꝓ̊ facit h̄. 2° ostēdit distēperantias simplices nō posse perdurare. ibi scd̄a (Iste tñ.)

Du.m 45m

¶ Dubitat̄ vtrū sit reperire simplicē distēperantiaz. i. que sit solū distēperātia in vna ꝯ̄rietate. ꝙ nō per Auer. 2. coll'₃ ꝓ̊ cap̄. ⁊ in cōmen. cātice. 22. cōmē. vbi ꝯtra Gal'. qui has simplices cōplexiōes posuit. dicit ꝙ Gal'. parū didicerat ⁊ imperfect⁹ erat in scīa nāli. Probat̄ rōne Auer. nā actiuū diuersificat̄ diuersificatione passiui q₂ ꝓprie forme hñt ꝓprias mās: sed cal'm ⁊ frigiduz sunt actiue: igit̄ opꝫ ꝙ mēsura eoꝝ ⁊ diuersitas sit ꝓm mēsurā ⁊ diuersitatez passiuarū: nō ḡ poterit excessus esse in actiuis quin sit in passiuis neq₃ ecōtra. ¶ Amplius numerus cōplexionū est ꝓm numerū humoꝝ: sed humores sunt q̄tuor: ḡ q̄tuor cōplexiones. ⁊ est rō Auer. ꝓ̊ cātice cōmē. 22. ¶ In ꝯ̄riū Gal'. ꝓ̊ d̄ cōplexionib⁹. ¶ In hac discordia est modus ꝯcordādi Dyni in q̄ōne qua querit̄ vtrū spiritus idē maneat tota vita. Et dicit ꝙ qñ Auer. dicit ꝙ diuersificatione facta in q̄litatib⁹ actiuis fit diuersificatio in passiuis: q₂ forme ꝓprie habēt ꝓprias mās: nō debet intelligi de ipsis q̄litatib⁹: sed intelligit de spiritu innato qd̄ est q̄ddā corpus calidū qd̄ ꝓm sui virtutē variat humidū cui coparat̄ sicut forma. ¶ Hic aūt modus ꝯcordādi stare nō pōt. Primo q₂ in qb⁹ q̄litatib⁹ Gal'. posuit 8. distēperantias: in illis Auer. posuit q̄tuor: q₂ negauit simplices cōplexiones: sed Gal'. posuit illas in q̄litatib⁹ que sunt forme non que sunt corpora vt appꝫ bene legēti librū pᵐ de cōplexionib⁹: ḡ de illis Auer. loquit̄ ꝯ̄ eū. Scd̄o q₂ adhuc remanet discordia. Ga. enī ⁊ sequētes si ponerēt illa duo corpora que Dynus dicit ꝓm illoꝝ ꝓportionē pōerēt illoꝝ mēbroꝝ cōplexiones itrinsecas siue īnatas: sed medici diuersificādo distemperātias mēbroꝝ itrinsecas nō ꝯcederēt eas solū quatrupl'r oppositas: imo etiā q̄tuor vt notū est. ¶ Conciliator v̄o d̄ria. 19. ꝓmittit ꝙ mediū est duplex vt in ꝓposito spectat. s. strictū siue arithmeticū ⁊ latū siue geometricū: arithmeticuz est qñ iter ipm ⁊ extrema est cōparatio siue ꝓportionabilitas penes idētitatē q̄ꝫtitatis vt duo iter vnū ⁊ tres: ⁊ dicim⁹ sicut se h₃ duo ad vnū: ita tria ad duo. vtrobiq₃ enim est eq̄lis excessus. s. in vno s₃ nō eq̄lis ꝓportio: q₂ duoꝝ ad vnū est ꝓportio duplex: s₃ ꝓportio. 3. ad. 2. ē sexqaltera. Mediū v̄o geometricū ē ꝙ iter ipm ⁊ ex̄tma ē cōpatio siue ꝓportio penes idētitatē ꝓportiōis ⁊ nō q̄ꝫtitat̄: vt sic se h₃ q̄tuor ad duo ita. 8. ad. 4. vtrobiq₃ ē ꝓportio dupli: s₃ ñ ē excessus eq̄lis: q₂ q̄tuor excedit duo in duob⁹. s₃. 8. excedit. 4. in. 4. hec sūt ad declarādū dicta Cōciliatoris. His habit̄ ⁊ multis iterpositis vult ꝙ excedente vna q̄litate nō possit dari mediū siue tēperātia in alijs duab⁹. s. mediū strictū siue arithmeticū. s. ꝙ ꝑduret imo statiꝫ ꝑmutat̄: q₂ si d̄ñat̄ cal'm associat sibi siccū ꝑdurādo ⁊ fridū associat sibi hūidū ⁊ siccū exacuit cal'm ⁊ hūidū associat sibi fridū. Sed ꝙ possit cū excessu vni⁹ q̄litat̄ stare mediū geometricū siue latū i alijs nō ē dubiū ꝙ sic. ⁊ h̄ vr̄ voluisse Gal'. 6. d̄ regi. sani. ⁊ A. hic dū dixit. Iste tñ q̄tuor ⁊c̄. ¶ Sol'o igit̄ Cōciliato. quā in manifesto mag̃ suo ꝓmone iuuit est eadē cū sol'one Anto. ⁊ est ꝙ distēperātia simplex repit̄: vt dixit Gal'. sed nō ꝙ duret: vt dixit Auer. ¶ Isti ēt viri nō sedāt hāc discordiā. Auer. enī nō negauit distēperātiā simplicē vt nō ꝑdurātē: imo vt ipol'em repiri. ¶ Dicam⁹ igit̄ ad q̄ōnē ꝯclusiones siue ꝓpositiones sex ⁊ appebit in q̊ discordat Auer. ⁊ Gal'. cū. n. q̄rit̄ an sit repire distēperātiā in vna sola q̄litate. ¶ Dōm ꝓ̊ ꝙ est repire distēperātiā oppositā tēpamēto ad iustitiā i vna sola q̄litate ⁊ in alia q̄litate erit tēperat⁹. i. sanus: ⁊ est d̄r̄e ꝙ aliq̄s pōt esse eger in vna sola q̄litate ⁊ in alijs siue ꝓm aliā oppōnē erit sanus. Et l₃ sermo possit declarari in egritudinib⁹ que sunt sanitates vt nūc tñ ꝓmo manifest⁹ est in egritudine vt nūc: dicam⁹ ꝙ Gal'. ⁊ Auer. cōcorditer h̄ volūt. Gal'. enī in. 1. thegni tex. cōmē. 6. vult posse eē sanitatē in actiuis ⁊ egritudinē in passiuis ⁊ ecōuerso. ⁊ 2° de accidēti ⁊ mo. ca. 1. distiguit. 8. spēs malarū cōplexionū ⁊ in mult̄ suis libris: ex qb⁹ appꝫ posse dari malā cōplexionē cal'az solū vel frigidā. In h̄ ēt Auer. ꝯcordat secū. 3. coll'₃ ꝓ̊ cap̄. vbi spēs egritudīs mēbroꝝ ꝯsimiliū sunt. 8. cal'm vel fridū vel siccū vel hūidū ⁊c̄. Et ca. de egritudinib⁹ fridis ⁊ siccis sine mā dicit egritudinē calidā ⁊ humidā. s. sine mā difficile est imaginari. Sed cal'm simplex frigidū hūidū siccū pñt imaginari. In ca. 17. de accidētib⁹ stō̄chi in sua retētiua. dicit hui⁹ cā est mala cōplexio frigida ⁊ hūida aliqñ solū frida. Idē vult. 6. coll'₃. ca. 11. de regimine corpoꝝ hñtiū malā cōplexionē. Et in. 7. in pn̄° ēt iuenies h̄. Probat̄ rōne accepta ex ꝓncipijs suis. ꝯcedit enī. 3. ⁊. 4. coll'₃ humores ꝯ̄riarū q̄litatuꝫ vel de ꝑ se misceri. misceant̄ igit̄ cholera ⁊ sanguis ꝓportōe qua siccū ⁊ hūidū eoꝝ ꝯtēperet̄ tal'r ꝙ mēbra ex eoꝝ excessu nō ꝑmutant̄. cū igit̄ excedāt in caliditate faciēt morbū caliduꝫ ⁊ nō siccū neq₃ humidū. Et q₂ aliq̄s posset d̄r̄e iste calor exiccabit: tūc pone casuꝫ ꝙ alicui⁹ sanitas sit in humido vsq₃ ad tres ḡdus caloris. s. ab vno ad tria ⁊ icipiat febrire cū est hūidū in trib⁹ ḡdib⁹. igit̄ aliqñ habebit egritudinē cal'am: ⁊ tñ erit sanus in hūido. ¶ Hoc idē ostēdit̄ fuisse de intētiōe Auer. nam. 2. coll'₃ ꝓ̊ cap̄. dicit ꝙ error q̄ accidit ex h̄ in arte est multū ꝑuus. sed si Auer. voluisset ꝙ distēperātia egritudis in vna q̄litate neēio ꝯiūgeret sibi distēperātiaꝫ in alia q̄litate h̄ esset verū ⁊ ꝯ̄riū hui⁹ ꝙ dicit esset falsum: tūc iste error esset maxim⁹ in arte: q₂ ibi eēnt due egritudines: curarem⁹ vnā ⁊ valde maior error esset iste q̄₃ error Auer. dicit seq̄ opionez Alchindi in distōne ḡduū ꝓm ꝓportionē dupli q̄ error nō accidit si distictio fiat ꝓm ꝓportionē arithmeticaꝫ: ⁊ h̄ nos declarauim⁹ in tractatu nr̄o de ḡdib⁹. ¶ Ad h̄ aūt ad bonū itellectū pñt reduci rōnes due q̄s facit ꝓ̊ de cōplexionib⁹. ¶ Pria est ista: dicit cal'itas pōt existē cū hūiditate vel cū siccitate: igit̄ cū media iter ista. qd̄ enī pōt stare cū vtroq₃ extremoꝝ m'lto plus vr̄ posse stare cū medio. mag̃. n. ꝯ̄riant̄ duo ex̄tma adinuicē q̄₃ mediū extremis. ¶ Secūda rō: cōplexio eq̄lis iter q̄tuor eq̄litates repit̄ ⁊ repit̄ cōplexio extrema q̄ est excessus duaꝝ q̄litatū: siml'ḡ repit̄ seu repiri poterit cōplexio media. s. in q̄ est excessus ꝓm vnā oppōnē ⁊ tēperātia ꝓm aliā. appꝫ igit̄ pᵃ cōplexio ꝙ distēperantia. i. egritudo in vna sola q̄litate pōt repiri apd̄ Gal'. ⁊ Auer.

pª ꝯclusio.

¶ Scd̄a ꝯclusio ꝓncipal' est: ꝙ ipol'e est repire excessuꝫ siue distātiā absolute in vna q̄litate qn neēe sit in alia: ⁊ intelligo absolute. s. respcū eq̄lis ad pōdus qd̄ d̄r̄ eq̄le absolute siue eq̄le i vniuersa suba. vult igit̄ illa ꝯclusio ꝙ nō possit aliqd̄ mixtū viuēs vel nō viuēs eē ieq̄le h₃ vnā oppōnē vel calidi vel fridi ⁊ ꝓm aliā eq̄le ad pōdus. Rō est: q₂ cū omne mixtū appropriet̄ forme ex ꝑte q̄litatū agētiū: q₂ opꝫ ꝙ ex q̄litatibus agētibus sit vna forma ⁊ illa est calor nālis vel caliditas in vnoquoq₃ mixto: igit̄ opꝫ ꝙ appropriet̄ vni forme passiue ex ꝑte q̄litatū patiētiū: ⁊ ꝑ ꝯñs ꝙ ex passiuis ēt fiat vna forma: ⁊ ista vocat̄ hūiditas nālis cuiuscūq₃ mixti. Et seq̄t̄ ex h̄ ipol'e eē excessuꝫ in q̄litate actiua qn sit ēt in passiua. Et eodē mō ꝓbat̄ ꝙ ipol'e est ꝙ sit in passiua qn sit in actiua. Jam. n. supradictū est ꝙ ex eq̄li victoria duaꝝ q̄litatū ēt q̄rūcūq₃ oppōnū ipol'e est ꝙ resultet aliqd̄ vnū mixtū aut qd̄cūq₃ h₃ vnā formā que est ex calido ⁊ frigido: ⁊ alia que est ex humido ⁊ sicco: iō ipol'e est ꝓm alterā oppōnez tm̄ eē eq̄le ad pōdus. h̄ ḡ est qd̄ dicit ꝙ mēsure duaꝝ q̄litatū actiuarū sequunt̄ a mēsuris passiuaꝝ: q₂ ꝓprie forme hñt ꝓprias mās.

2ª ꝯclusio.

¶ Tertia ꝯclusio est: ꝙ nō pōt esse variatio in q̄litatibus actiuis qn aliq̄ sit variatio in passiuis ⁊ ecōtra. Rō ē: q₂ diuersificatio in dispōne māerū siue in mā neēio diuersificat aliq̄ mō formā ⁊ ecōuerso. si igit̄ duo mixta sunt diuersa in hūido ⁊ sicco nō pōt eē qn aliq̄ diuersitas ex hoc sit in calido ⁊ frigido: alioqn ille q̄litates. s. calidū ⁊ frigidū nō diuersificant̄ ꝓm diuersitatē dispōnis subtoꝝ: ⁊ simil'r in diuersitate existēte in calido ⁊ frigido opꝫ diuersitatē aliq₃ fieri in humido ⁊ sicco sicut in materijs proprijs. māe tm̄ diuersificāt formas ⁊ forme mās vt distincte sumit̄ a Cōmentatore. 8° phy. cōmē. 46. ⁊ ꝓ̊ de aīa. 52. ⁊. 2.

3ª ꝯclusio.

¶ Quarta ꝯclusio ē: ꝙ ista diuersitas q̄litatū actiuaꝝ. v̄. g. cal'itat̄ ex diuersitate actiuaꝝ ⁊ passiuaꝝ. v̄. g. hūiditatis nō est necesse in gradu caliditatis vel humi-

4ª ꝯclio.

ditatis in mixtis: sed solū in mō caliditatis vel in mō humiditatꝭ: ⁊ sic ītelligēdū de caliditate ⁊ siccitate ⁊ humiditate ⁊ frigiditate. Rō pmi est: qꝛ caliditas in tertio ḡdu vel 2° vel alia mensura pōt ꝯiungi cū humiditate multa ⁊ pauca siue cū siccitate. ⁊ h̄ apparet discurrēdo per spēs aialiū ⁊ plātarū ⁊ mineraliū ⁊ ꝑ diuersos hoīes. Uidemus eniʒ hoīes diuersificatos in humido ⁊ sicco hr̄e caliditatē eiusdē excessus ad tactū: iste tñ caliditates nō sunt eiusdē modi vt dicet̄ in qōne de calore pueri ⁊ iuuenis. ⁋ Hic tñ esset dubiū īter Auer. ⁊ medicos discutiēdū: an qñ dico ꝙ diuersitate facta in humido ⁊ sicco sequit̄ diuersitas in calido ⁊ frido q̄tū ad modū caloris dicat varietatē in calore in se. s. in cal'itate q̄ est cal'itas: an solū dicat diuersitatē in eo ex subto: ita ꝙ sit dicere calor ē diuersificat⁹: qꝛ hūidū est diuersificatū: lʒ in se sit calor eiusdē mēsure cū h̄ hūido ⁊ cū illo minus hūido vl' sicco. ⁋ Est tñ hic ītelligēdū ꝙ cū attēte ꝯsiderabunt̄ ītētiōes Auer. videbit̄ ꝙ variatio in q̄litatib⁹ actiuis ꝑꝑ passiuas ⁊ eꝯ̄ ē variatio ī ipsis q̄litatib⁹ in se. v̄.g. in ꝑtib⁹ cal'itatꝭ ꝓm ꝙ est forma ītēsibilis ⁊ remissibilis: ⁊ sic ēt de passiuis ītelligit: voluit tñ ꝙ ista variatio nō eēt eq̄lis sʒ ꝓportiōalis: ⁊ iste ꝓportiōes sūt occulte geometrice ⁊ irrōnales ⁊ in occultissimis mēsuris pn̄t saluari. Et iō cū Auer. ꝯsiderauit ꝙ est nec̄e apud eū diuersificatiōe facta ī passiuis aliquā diuersitatē fieri in actiuis ꝓm ꝙ sūt forē ītēsibiles ⁊ remissibiles dixit duas ꝓpōnes. ⁋ Pria ꝙ distēperate cōplexiones necessarie sūt q̄tuor ⁊ nō plures. Rō est: qꝛ distēperamētū vl' est respectu eq̄litatꝭ pōderis: ⁊ tūc īpol'e est vnā q̄litatē hēre excessum ab eq̄li ad pōdus ⁊ aliā esse cū sibi opposita eq̄lē ad pōdus: qꝛ forme ꝓprie hn̄t ꝓprias mās vt supra diximꝰ. Uel h̄ distēperamētū est respcū tēperamēti ad iustitiā: ⁊ tūc ēt īpol'e est ꝙ in vna q̄litate aliqs distēperet̄ qn ēt alia q̄litas ēt ꝓm aliā oppōnē distēperet̄ aliq̊ mō respcū tēperamēti qd̊ hēbat pus q̄ʒ distēperaret̄ in vna q̄litate. Rō est: qꝛ supposito q̊dā tēperamēto ꝓm oēs q̄tuor q̄litates vt pol'e est ad iustitiā si accidit distēperātia in calido necessario ꝙ aliqd trāsmutet̄ ꝓm humidū ⁊ siccū. Cal'm eñ qd̊ aduenit ⁊ distēperat aliā hʒ ꝓportionē ad hūidū ⁊ siccū huiꝰ corporis q̄ʒ haberet cal'm pus existēs: igit̄ nec̄io aliq̄ʒ nouitatē inducit in humido ⁊ sicco: ⁊ sic pōt ꝓbari ꝙ si distēperet̄ in passiuis ꝙ distēperet̄ in actiuis: ⁊ totuʒ h̄ fundat̄ in supradicta ꝓpositione ꝙ forme hn̄t mās ꝓprias. ⁋ Scd̄a ꝓpō quā Auer. dixit est: ꝙ īpossibile est īueniri duo corpa q̄ sint cōia in calore: quoꝝ vnū sit siccius altero. i. īpol'e est ꝙ vna cal'itas oīno eq̄lis sit in corꝑe sicco ⁊ hūido vt in puero ⁊ iuuene. cū aūt Auer. ꝯsiderauit ꝙ hec diuersificatio q̄litatū actiuaꝝ ex passiuis ⁊ eꝯ̄ nō est nec̄io diuersificatio eq̄lis: sʒ ꝓm aliq̄s ꝓportiōes occultas geometricas ⁊ irrōnales dixit se nimis loq̄ de h̄: qꝛ ista ꝑtinēt ad q̄rtū metheoroꝝ: ⁊ iō dixit se exiuisse a via publica medicoꝝ: ēt dixit ꝙ iste error ī hac arte est paruꝰ. Et rō est: naʒ dato ꝑ possibili meliori tēperamēto ad iustitiā in tota spē vel meliori huic hoī facto vel fieri excessuʒ in vna q̄litate vt in calido id distēperamētū ꝙ nec̄io ꝯsequit̄ in passiuis q̄litatibꝰ. v̄.g. in sicco pōt esse ita ꝑuū ꝙ stabit in latitudine sanitatis huiꝰ hoīs tēperati simpl'r vel tēperati sibi q̄uis ḡuis excessus in calido sit egritudinalis. sil'r qñq̄ʒ poterit vterq̄ʒ excessus esse ex̄ sanitatē: sed vnus erit magnus ⁊ vocabit̄ egritudo: ⁊ alter ꝑuꝰ ⁊ occulta neutralitas. ex hoꝝ aūt ꝑuoꝝ distēperamētorū ignorātia nō sequit̄ error in arte q̄ sit alicuiꝰ note: īmo paruus nō notabilis vt notū est.

5ª ꝯclusio. ¶ Quinta ꝯclusio est. Auer. opinatus est de Gal'. ⁊ opinatꝰ est Gal'. velle ꝙ existēte distēperamēto respcū eq̄litatꝭ pōderis in vna oppōne q̄litatū possit eē tēperatū ad pondus in alia oppōne: pʒ h̄ fuisse de mēte sua eiꝰ sūmatā ītētionē hʒ pmi libri de cōplexionibꝰ: vt p̊ Gal'. ostēdit ex q̄tuor q̄litatibꝰ fieri cōplexionē siue ex q̄tuor elemētis fieri mixtionē. ⁊ dn̄t ꝙ opʒ ponere cōplexionē mediā q̄ est ātiquor ⁊ melior: ⁊ oñdit ꝙ illa cōplexio nō est idē ꝙ cōplexio cal'a ⁊ hūida: ⁊ ostēdit in ca. 6. 7. 8. ꝙ cōplexio vere media in tota suba est: in qua oēs q̄tuor q̄litates sunt eq̄les nō superātes neq̄ʒ suꝑate: qꝛ in ea cal'm nō vicit fridū neq̄ʒ frigidū cal'm ⁊c̄. ⁊ manifestū est ꝙ ꝑ istā cōplexionē Gal'. nō ītelligit nisi cōplexionē equalē ad pōdus. Oibꝰ his pmissis Gal'. ꝓbat ꝓcedere q̄tuor distēperātias simplices quas antea nō posuerūt: ⁊ inducit duas rōnes iam dictas. Prima qꝛ caliditas pōt vincere cū hūiditate ⁊ cū siccitate: ḡ cū medio. Scd̄a est qꝛ dat̄ cōplexio vere media que est vnum extremū ⁊ dat̄ cōplexio distēperata in duabꝰ q̄litatibꝰ: igit̄ dat̄ distēperātia in vna cū tēperātia in alijs duabꝰ. manifestū est aūt ei q̄ nō vult seipm obtēperare ꝙ Gal'. loquit̄ ibi de cōplexione media quā statiʒ iuestigauerat: sed illa est eq̄lis ad pōdus: ḡ de illa ꝯcludebat qꝛ ꝓm vnaʒ sui partē poterat reperiri cū distēperātia vniꝰ q̄litatis.

6ª ꝯclusio. ¶ Sexta ꝯclusio est: ꝙ opinabile est de Gal'. ⁊ opinatus est Auer. ꝙ existēte tēperamēto iustitiali de scd̄o mō eq̄litatis vel tēperamēto huiꝰ vel illius indiuidui de. 5. ⁊. 6. mō eq̄litatis vel quocūq̄ʒ alio possit fieri distēperantia in vna q̄litate nulla facta distēperātia in alia. ⁋ Hic apparet pmo qꝛ Gal'. añ credebat ꝙ tēperamētū ad pōdus sit tēperamētū hoīs: ḡ si illud dixit de eq̄li ad pōdus. s. ꝙ pōt fieri distēperantia in vna q̄litate ⁊ non in alia: ḡ de eq̄li iustitiali hoīs: ⁊ per ꝯn̄s mulieris vel huius vel illius. Apparet scd̄o qꝛ Gal'. cōprehēdit ꝙ caliditas pueri ⁊ iuuenis sint p̄cipue eiusdē mēsure: ⁊ tñ in sicco ⁊ humido diuersificant̄. Sed isti excessus intelligunt̄ respectu cutis hoīs tēperati: ⁊ sil'r illa eq̄litas ⁊ cutis hoīs tēperati iudicantis ⁊ hō tēperatus sunt eq̄les ad pōdus vel ꝓpinque. ⁋ Ex q̄bus oībus si ꝯsideras apparet q̄lis pōt esse ꝯcordia īter Auer. ⁊ Gal'. sufficit eñ medicis id: in quo ꝯcordari pn̄t ⁊ apparet ītell's ꝓpōnis que dicit ꝙ actiue q̄litates diuersificant̄ ꝓm diuersitatē passiuarū ⁊ ecōtra: sicut ēt māe diuersificant̄ ꝑ formas ⁊ ecōtra. sunt eñ passiue q̄litates ī mixtis sicut māe actiuarū: qꝛ ꝓm illas disponunt̄ mixta ad receptionē ⁊ passibilitatē ab agēte calido ⁊ frido. Sil'r qꝛ cū sint q̄litates valde māles: iō nō actiue qꝛ paruʒ actiue siue debiliter actiue ⁊ cal'm ⁊ fridū sint formales. s. ꝯueniēs est ꝙ humidū ⁊ siccuʒ dicat̄ sicut mā cal'a ⁊ frida: iō opʒ ꝙ variatio in vna istaꝝ duaꝝ oppōnū hēat ꝓpriā intentionē ⁊ remissionē sicut hʒ ꝓpriā entitatē ⁊ ꝓpriā ꝯtrarietatē. Pro sol'one alterius rōnis vide infra capitulo de humo. in paragrapho de sanguine.

¶ Iste tñ q̄tuor nō diu permanēt. Caliditas nāq̄ʒ maior q̄ʒ debet reddit corpus siccius q̄ʒ opʒ. Et frigiditas maior q̄ʒ debet facit corpus humidius q̄ʒ opʒ humiditate extranea. Et siccitas maior q̄ʒ debet cito reddit ipm fridius q̄ʒ opʒ. Et humiditas maior q̄ʒ debet si valde fuerit superflua velocius reducit ipsum ad frigiditatem q̄ʒ siccitas maior. Que si plurima non fuerit conseruabit ipsuʒ sic prolixiori tempore: ad vltimū v̄o reddet ipsum frigidius q̄ʒ debet.

Du^m 46 ¶ Hic pmo dubitat̄ an cōplexiones distēperate simplices possint ꝑdurare ī sui simplicitate. Ur̄ ꝙ sic: qꝛ aliqd̊ corpꝰ pōt eē talis cōplexiōis. v̄.g. vt corpꝰ tale simpl'r. s. cal'm ⁊ dr̄ a cōitate medicoꝝ corpꝰ egrū simpl'r: sed tale corpꝰ ē aptū ꝑdurare. ⁋ Amplius ꝓm aliā opp. ꝓm quā ē tēperatū dicet̄ sanū simpl'r: ḡ ꝑdurabile. ꝓbat̄ ex nā eoꝝ q̄ sūt talia simpl'r. Itē qꝛ Gal'. in thegni ponit signa corporis distēperati tm̄ in cal'o vel tm̄ in frido: sed nō poneret si illa corpa nō ꝑdurarēt. ⁋ In ꝯ̄riū est Aui. ⁊ Gal'. de regimine sanitatꝭ. Dōm ꝙ nullus excessus siue distēperātia ꝓm vnā q̄litatē pōt ꝑdurare cū eadē q̄litate ꝓm alterā oppōnē. Rō est que sumit̄ ab Aui. hic ⁊ a Gal'. ibidē. nā si excedit calor ⁊ sit tēperies inter humidū ⁊ siccū opʒ ꝙ cal'm addat in siccitate ⁊ distēperet in sicco: sil'r si excedit friditas ⁊ distēperabit in humido ꝑ viā indigōnis: ⁊ iō dixit hūiditate ex̄nea sil'r vt excedit siccitas ⁊c̄. ⁋ Ad rōnē ꝯ̄riā dicūt ꝙ corpꝰ cal'm a gnōne dr̄ qꝛ aptū ꝑmanē: nō tñ dr̄ qꝛ actu ꝑmaneat. ⁋ Contra: aptitudo corpoꝝ que sunt talia simpl'r est aptitudo ab ipsa intrinseca dispōne ponibilis in actu: sed istud corpus simpl'r egrū. v̄.g. in calido nō hʒ ab ītrinseco ꝙ sic ꝑmaneat qꝛ sit cal'm ⁊ siccū. ⁋ Alij dixerūt ꝙ illud corpꝰ ꝑmaneat egrū simpl'r. i. calidū in tota vita: sed fit ex tēpore distēperatū in humido ⁊ sicco. ⁋ Cōtra: qꝛ adhuc est qō vtꝝ corpꝰ tale simpl'r vel a gnōne possit ꝯseruari tota vita in illa dispōne. apparet eñ ꝙ nō: qꝛ homo natꝰ calidus sit siccus ⁊ si sic nō ponere pōt signa corpoꝝ vel partiū distēperatarū in vna qualitate.

Du ⋯ ⁋ Amplius sicut dicit̄ a gnōne caloris distēperatus: ⁊ tūc eadē questio vtrū corpꝰ simpl'r sanū inter humidū ⁊ siccū possit permanere.

Du ⋯ ⁋ Alij vt Cōciliator differētia. 19. videt̄ sentire ꝙ corpꝰ simplex habitudinal'r possit ꝑmanere: sed actual'r nō. solutio sua est ꝯfusa ideo nō valet. Post istā Anto. vt soluat facit nos imaginari tria corpora. Primū est corpꝰ tēperatum in q̄tuor qualitatibꝰ. Scd̄m corpꝰ distēperatū in calido ⁊ sicco. Tertiū corpꝰ tēperatū in humido ⁊ sicco. Et tūc dicit ista tria corpora ꝓcedūt semꝑ exiccādo: sed corpꝰ tēperatuʒ nunq̄ʒ venit ad tātā siccitatē ad q̄tā veniūt duo alia corpora: simil'r corpꝰ calidū tm̄ nō venit ad tātā siccitatē ad q̄tā venit corpꝰ cal'm ⁊ siccū. ⁋ Sine dubio bonū fundamētū fecit Anto. sed adhuc licet q̄rere an corpꝰ cal'm tm̄ veniat ad siccitatē qua exeat latitudinē corꝑis tēperati in sicco ⁊ hūido. ⁊ si sic tūc istud corpꝰ nō ꝑmanet cū sua dispōne: ⁊ tūc nō poterāt poni eiꝰ signa lʒ ponerent̄ signa calidi ⁊ sicci corꝑis. ⁋ Etiā ꝯ̄riū facit Gal'. in thegni. Si aūt remanet tēperatū in sicco ⁊ hūido: ḡ caliditas maior q̄ʒ opʒ nō associat sibi siccitatē. ⁋ Alij dixerūt ꝙ ista corpa distēꝑata in vna q̄litate pn̄t cōparari corꝑi tēperato: ⁊ vt sic semꝑ remanēt in dispōne in q̄ sunt v̄.g. corpꝰ cal'm tm̄ semꝑ remanet cal'm tm̄ respcū tēꝑati: qꝛ al'r Gal'. nō posset signa istoꝝ corpoꝝ ostēdere. Alio mō pn̄t cōparari

ſibiipſis ⁊ vt ſit addens diſtēperamētū ſemꝑ in alia q̄litate.v̄.g. corpꝰ cal'm tm̄ fit cal'm ⁊ ſiccū reſpectu ſuiipſiꝰ.⸿ Alij dixerūt to tū ꝯriū.ſ.ꝙ iſta corꝑa qn̄ cōparant̄ coꝛ.tēꝑato fiūt diſtēperata ſʒ aliq̄ꝫ q̄litatē ſm̄ quā ꝑ̄us dicebant̄ tēperata.v̄.g.corpus cal'm tm̄ reſpcū tēperati fit cal'm ⁊ ſiccū reſpcū eiꝰ ꝓceſſu tēpoꝛis.Sed cū iſta corꝑa cōparant̄ ſibiipſis remanēt tēperata:qꝛ lʒ ſemꝑ plus ⁊ plus exiccent̄ tota iſta ſiccitas ſtat in latitudine tēperantie coꝝ.⸿ Nos iam diximꝰ duos modos.Primꝰ ꝙ iſti ſmones Aui.veri ſunt in cōplexionibꝰ que ſunt egritudines nūc:cal'itas enī febris exiccat corpꝰ ⁊ nō durat qn̄ fiāt exiccationes.frīditas ēt.v̄.g.hydropica vel paralytica humectat corpꝰ:ſiccitas foꝛtificata p̄ter nām īfrigidat corpꝰ.certiſſime.n.in ītēſionibꝰ his īfrigidant̄ particule:humiditas ēt ſuꝑflua.v̄.g.caceſis ſuffocādo īfrigidat:⁊ raro facit h̄ niſi ſuꝑflua fuerit ſi nō fuerit multa pōt caloꝛ cū ea durare pluri tp̄e.⸿ In cōplexionibꝰ aūt que ſunt diſtēperātie nāles que ſunt q̄dā ſanitates nō eſt neceſſe talis aſſociatio q̄litatū ſuꝑfluaꝝ adinuicē:lʒ ſit poſ'is.⸿ Alius modus dicēdi eſt q cū ꝯſiderabit̄ eſt idē in ꝑte ꝙ modus p̄miſſus qꝛ eſt d̄terminatio illiꝰ.⸿ Ad cuiꝰ ītellectū p̄mitto fundamentū Antonij ꝓ exēplo.ſint enī tria corꝑa dicta que talia ſint nāliter ⁊ ſint ſana.⸿ Dico ꝰ ꝙ corpꝰ calidū tātū necio exiccat̄ plus q̄ ſi caloꝛe fuiſſet tēperatū.Rō eſt qꝛ hʒ plus de p̄ncipio exiccatiuo.ſ.calido.⸿ Dico ſc̄d̄o ꝙ minꝰ exiccat̄ q̄ corpꝰ cal'm ⁊ ſiccū.Rō eſt qꝛ mag̃ reſiſtit exiccationi q̄ id qd̄ hʒ minus de humido.⸿ Dico tertio ꝙ h̄ corpꝰ cal'm tātū ꝯtingens eſt nō exiccari exiccatione cū qua ſtabit in latitudine tēperamēti coꝛꝑis ⁊ dicemꝰ ip̄m cal'm ⁊ ſiccū:⁊ ꝯtingens eſt exiccari exiccatione cū q̄ ſtabit in latitudine tēperamēti.Rō huiꝰ ꝯtingētie eſt hec:qꝛ aliqd̄ corpus cal'm tm̄ pōt multū excedē in caloꝛe ⁊ hʒ tēperātiā īter humidū ⁊ ſiccū v̄ſus extremitatē latitudinis.ſ. tēperātie qꝛ tēperātia hʒ latitudinē.ponat̄ ꝰ ꝙ ſit extremo v̄ſus ſiccū ⁊ ꝙ g̃dus caloꝛis ſit excedēs multū:igit̄ exiccatiōe mouebit̄ extra latitudinē tēperamēti hēbit ſigna diſtēperamēti ī vtriſq̄ꝫ. Eodē mō corpꝰ diſtēperatū in calido pōt eſſe parū diſtēperatū in calido:⁊ tēperātia in humiditate ſit v̄ſus aliā extremitatē.ſ.v̄ſus humidū:vnde potētia calidi qꝛ parū excedit ſit talis ꝙ nō poſſit mouē humidū ab vna extremitate latitudinis tēperātie vſq̄ꝫ ad aliud extremū:h̄ corpꝰ tota vita remanebit diſtēperatū in calido ⁊ tēperatū in humido ⁊ ſicco:⁊ huiꝰ ſigna ꝓprie ponunt̄ cū itelligunt̄ ꝑſeuerātia.⁊ quēadmodū diximꝰ de cal'itate:ſic ītelleximꝰ de q̄cūq̄ꝫ alia q̄litate quā Aui.dicit non ꝑdurare.⸿ Sed tūc eſt rō mea foꝛtis ꝯ̄ ſol'onē nr̄aʒ datā:tota latitudo cal'itatis coꝛꝑis diſtēperati in caloꝛe eſt plus exiccatiua q̄ tota latitudo coꝛꝑis caliditatis tēperati in oībus q̄tuoꝛ q̄litatibꝰ:ꝰ plus exiccabit̄ tota latitudo ſiccitatis que ſtat cū tēperantia ſiue tota ſūma coꝛpoꝝ calidoꝝ tm̄ q̄ coꝛpoꝝ tēperatoꝝ in oībus q̄litatibus:ſed tota latitudo ſiccitatis poſſibilis ſtare in latitudine tēperatoꝝ eſt acq̄ſita in oībus coꝛpoꝛibꝰ tēperatis:ꝰ qd̄ acq̄rit̄ de ſiccitate coꝛpoꝛis a coꝛpoꝛibꝰ calidis tātū eſt extra latitudinē coꝛpoꝝ tēperatoꝝ in oībꝰ q̄litatibꝰ.⸿ Iſta res īdiget lōga diſcuſſione:⁊ dicamus ꝙ totꝰ primus ꝓceſſus ꝯcedit̄.⸿ Ad 2ᵐ nego añs.nā tota latitudo ſiccitat̄ poſ'is ſtare in latitudine tēperatoꝝ nō eſt acq̄ſita in oībus:qꝛ illa latitudo eſt tāta ꝙ ſi in ea poneret̄ aliqd̄ ſiccū qd̄ reperiri pōt in coꝛpoꝛibꝰ diſtēperatis in calido ⁊ temperatis in humido ⁊ ſicco: adhuc diceret̄ tēperatū illd̄ corpꝰ:⁊ tu ꝯſidera.⸿ Nā que diximꝰ vera ſunt ſi intrinſecus vidiſti ītētionē Gal'.in thegni qn̄ diſtēperata graduāt.⁊ ītētionē Aui.fen.3.huiꝰ p̄mi capituli de regimine coꝛpoꝝ habentiū malam complexionem.

Dum 48m ⸿ Dubitat̄ 2º:qꝛ dic̄ ꝙ ſiccitas reddit cito corpꝰ frīdiꝰ.⸿ Cōtra qꝛ fen.3.huiꝰ dicit ꝙ cal'itas plus durat cū ſiccitate q̄ cū hūiditate.

Dum 49m ⸿ Dubitat̄ 3º:qꝛ dicit.q̄ ſi plurima nō fuerit ⁊c̄.⸿ Diceret aliq̄s ad vltimū:humiditas erit minoꝛ:⁊ ſic in vltīo nō reddit corpꝰ frīdū. Si enī cū hūiditas eſt maioꝛ nō ſuffocat:ꝰ nec ad vltimū cū ē minoꝛ.⸿ Ad p̄ᵐ dōʒ ꝙ ītētio Aui.fuit ꝙ diſtēperātia caliditat̄ plus ſit apta ꝑmutari:vel ad ꝯriū ſue q̄litat̄ aſſociari.ſ.hūiditat̄ ſi ꝯiūgit̄ hūiditati q̄ ſiccitati.Rō eſt qꝛ hūiditas ſi ſit multa ſuffocat cito ⁊ fit ꝑmutatio ad frigiditatē:ſed ſiccū cū calido ſi ſit multū nō ſic cito finit̄ ſicut humidū multū ⁊ claudit vias.ſi aūt humiditas ſit pauca:tūc cal'm ꝑmutat̄.ſ.in q̄litate aſſociata:qꝛ fit cal'm ſiccū ⁊ pꝛius erat cal'm ⁊ humiduʒ:ſed ſi ſiccitas ſit pauca remanet caliditas cū ſiccitate.⸿ Ad 2ᵐ dōm ꝙ ly ad vltimū pōt dupl'r intelligi.Uno mō.i.in fine vel ꝓceſſu iam minoꝛata humiditate:⁊ tūc ſmo Aui.nō eēt verꝰ ꝓpter cām dictā.⸿ Alio mō ad vltimū.i. in ſūma qm̄ dicat loquēdo in ſūma humidū ſuꝑfluū ſuffocat calidū.Tertio mō ad vltimū ꝓcedēte tp̄e ⁊ ꝓcedētibꝰ aliq̄bꝰ cauſis augmētātibꝰ humiditatē plus q̄ cāe cōſumptionis eiꝰ:ita ꝙ humiditas paulatim plus creſcat que in p̄nº pauca fuit:⁊ tūc ad vltimū ſuffocat.⸿ Cōſiderādū hic ꝑ h̄ ꝙ Aui.dicit ꝯſuabit ip̄m ꝓliriori tp̄e.q̄dā accipiunt ꝙ corpꝰ cal'm ⁊ hūidū eſt lōgioꝛis vite q̄ tēperatū:qd̄ tm̄ hic bn̄ accipi nō pōt cū hic cōparet̄ diſtēperātia cal'a ⁊ hūida ad alias diſtēperātias in ꝓductiōe nō aūt ad tēperātiā:q̄uis illa fuerit opi.Haly i thegni li.2.tra.teſticl'oꝝ cōmē.20.

⸿ Tu tn̄ ex h̄ ītellige ꝙ eq̄litas ⁊ ſanitas magis ꝑtinēt caliditati q̄ frigiditati:⁊ he q̄dē ſunt ſimplices q̄tuoꝛ.

⸿ Hic eſt qd̄dā notatū ſiue hic īfert̄ q̄ddā ex p̄miſſis:q̄uis.n.ſint poſite multe diſtēperantie que poſſunt aliq̄bus eſſe ſanitates tn̄ perfectioꝛ eq̄litas ſiue ſanitas eſt cū caliditate q̄ cū frigiditate.

Dubᵐ 50ᵐ ⸿ Dubitat de h̄ Anto.nā egritudo ⁊ ineq̄litas peioꝛ eſt cū caliditate:calidi.n.moꝛbi plus ſunt frigidis moꝛtiferi vt Damaſcenus in p̄ma ꝑte afoꝛiſmoꝝ.ꝰ frīda eq̄litas plus eſt ſalutifera.⸿ Ampliꝰ Dynus arguit ſic.ſanitas eſt medium:ſed de rōne medij eſt ꝙ nō plus declinet ad vnū extremū q̄ ad aliud.⸿ Ampliꝰ ita ſūt g̃dus diſtēperati in cal'itate ſicut in frīditate.⸿ Dōm ꝙ eq̄litas ⁊ ſanitas plus attinēt caliditati q̄ frīditati:qꝛ eq̄litas ꝓ vita ⁊ ſanitas ꝓ ꝑfectione opōnū ambe ſunt ꝑꝑ finē q eſt opō viuētis ſani:calidū aūt mag̃ oꝑatiuū eſt q̄ frigidū.⸿ Cōtra:ꝰ mag̃ ſtabit cū ſicco q̄ cū humido.⸿ Dōm ꝙ nō:qꝛ opōnes p̄ncipiatiue ſūt per cal'm: ⁊ cal'm agebat humido:iō ꝑꝑ neceſſitatē p̄ncipij actiui foꝛmalioris.ſ.calidi maioꝛ fuit neceſſitas hūidi q̄ ſicci q̄uis ſiccū ſit actiuius.⸿ Ad ꝯriū dōʒ:ꝙ calidi moꝛbi nō ſunt plus moꝛtiferi ꝓpter plus diſtare calidū gradualiter a foꝛmalioꝛi pꝛincipio in ſanitate ⁊ eq̄litate:imo frīdū plus diſtat.ſed hoc eſt per accidēs:qꝛ moꝛbi calidi ſūt mag̃ motiui ⁊ velociꝰ vltimant̄ q̄ frīdi:iō dixit Damaſcenꝰ moꝛbi calidi plus ſūt moꝛtiferi ꝑꝑ ignei motꝰ velocitatē.⸿ Ad p̄mā rōnē Dynꝰ rn̄dit ꝙ cal'm ⁊ frīdū pn̄t cōꝑari vt cōparant̄ medio abſolute.ſ.eq̄li ad pōdus:⁊ ſic ſanitas plus attinet caliditati q̄ frīditati:qꝛ frigiditas nō īgredit̄ opus nāe.Alio mō vt referunt̄ ad mediū ad iuſtitiā ⁊ vt ſunt extrema reſpectu illius ⁊ ſic ab eq̄litate eq̄liter accedit̄ verſus calidū ⁊ verſus frigidū.

⸿ Cōpoſite aūt ſunt in quibus fit egreſſus ab equalitate ſm̄ vtraſq̄ꝫ ꝯtrarietates:velut ſi ſit complexio calidioꝛ ⁊ humidioꝛ ſimul q̄ opʒ:aut calidioꝛ ⁊ ſiccioꝛ ſimul q̄ opʒ:aut frigidioꝛ ⁊ humidioꝛ ſiml' q̄ opoꝛtet: aut frigidioꝛ ⁊ ſiccioꝛ ſimul q̄ opʒ.Nō enī pōt eſſe frigidioꝛ ⁊ calidioꝛ ſimul:neq̄ꝫ ſiccioꝛ ⁊ humidioꝛ ſimul.

Dubᵐ 51ᵐ ⸿ Dubitat̄ qꝛ dicit nō pōt eſſe calidioꝛ ⁊ frigidioꝛ ſimul:ꝯriū ponit Gal'.2.de accidēti ⁊ moꝛbo.6.ca.vbi ponit ꝙ ⁊ ſi ſit īcredibile:nō tn̄ eſt impoſ'e moꝛbū cal'm ⁊ frīdū eē ſimul in eadē ꝑticula.⸿ Antiquus modus dicēdi meus erat ſicut alioꝝ ꝙ in eadē ꝑte nō poterat eſſe moꝛbꝰ cal's ⁊ frigidus:ſed apparēter erat hoc:qꝛ ꝑtes erāt ita ꝓpinque ꝙ nō poterāt diſtingui:ſicut in febꝛe empiala:⁊ ſicut dicūt de coloꝛibꝰ in collo colūbe.Cū aūt inſpicimus particulares effectꝰ nāles coacti ſumus tenere ꝙ reſpectu huiꝰ determinati ſubti ⁊ reſpectu ſue tēperātie cal'm ⁊ frigidū pn̄t ſimul intēdi ⁊ ꝙ aliqd̄ coꝛpus habebit plures ꝑtes caliditatis q̄ ſua tēperantia req̄rat:⁊ plures ꝑtes frigiditatis.⸿ Ad hoc aūt īducūt ex effectibꝰ nālibꝰ tyriace ⁊ ſatureie ⁊ philonij ⁊ aliaꝝ que ſunt medicine caliditati addētes in caloꝛe:vn̄ faciūt īflāmationē ⁊ febꝛē: qn̄q̄ꝫ:⁊ cū h̄ ſtupefaciūt ſenſuʒ:⁊ nō eſt ꝑꝑ aliud niſi qꝛ ꝑtiū mēſure cal'itatis in nobis ⁊ frīditatis cū q̄bꝰ ſtat.v̄.g.ſenſus eſt determinatꝰ:iō additis ꝑtibꝰ frigoꝛis fit ſtupoꝛ ⁊ additis ꝑtibꝰ caloꝛis fit febꝛis.Hoc ēt apꝑet in frenetico cuʒ damus opiū vt doꝛmiat p̄ ſtupefit:ꝰ infrīdat̄ ⁊ tn̄ ſtat febꝛicitās.Hoc apꝑet d̄ hoīe hn̄te febꝛē q moꝛit̄ ꝑ reſol'onē ⁊ eſt frīdioꝛ q̄ eſſet ipſe ſanus:⁊ cū hoc hʒ malā cōplexionē.ſ.calidā:vt apꝑet de hoīe frīdo p̄ter nām in tribꝰ gradibꝰ moꝛſo a ſerpēte ledēte veneno calido.Hec fuit ītētio Auer.3.colliget tra.de accidētibꝰ.cap̄.1.cū effectū qui eſt acetoſaꝝ reducit in cal'm ⁊ frigidū:vbi vult ꝙ ſtante caloꝛe accidentali hō pōt eſſe infrīdatꝰ frīditate qua fiet acetoſitas.hoc apꝑet in hoīe qui ex mala cōplexione frīda epatis in febꝛē incurrit.hec fuit mēs Gal'.3.de ſimplici medicīa.8.ca.⁊ p̄ cap̄.tertie diſtin.⁊ h̄ ꝓlixe deduximꝰ in ſcripto nr̄o ſuꝑ.5.cañ.⁊ in q̄ōne de maioꝛitate moꝛbi eſt dictū de hoc aliq̄d.Sermo aūt famoſus ꝙ ꝯ̄ria nō pn̄t eſſe ſimul verus eſt ꝙ nō pn̄t eſſe ſimul niſi aliq̄ꝫ hēant ꝯfractionem vel īperfectionē:vn̄ ſimul mixta nō hn̄t ſic ꝑfectū eſſe ſicut pura.⁊ ſic dʒ ītelligi ſermo Aui.hic dum dicit.nō enī pōt eſſe calidioꝛ ⁊ frigidioꝛ ſimul.ſ.in eſſe ꝑfecto ſicut ſi eſſet ſolus.Iſte tn̄ cōtrarie q̄litates ſimul reꝑte in eodē ſubto nunq̄ꝫ pn̄t eſſe ſimul in eſſe q̄etato niſi cū ex eis fit vna foꝛma.Cū aūt remanent due vel ambe ſunt ꝑ violētiā in ſubto vel vna eſt nāliter ⁊ alia ꝑ violētiā agētis:⁊ ideo nō ſtat niſi ad eius p̄ſentiā ⁊ eo remoto ceſſat.

⸿ Unaqueq̄ꝫ aūt harū octo cōplexionum aut eſt ſine materia:qd̄ q̄dē eſt cum complexio coꝛpus qualitate

solūmō afficit: ita ꝙ corpꝰ hac q̄litate nō afficit ꝑꝑ humorē in ipm̄ penetrātē q hāc hēat q̄litatē ad quā imutat corpꝰ neq̧ fiat nisi sicut cū caliditate eius q calefit ad ignē: aut friditate eiꝰ q ad niuē ifrigidatus est. Aut est cū mā. Qd̄ qdē est cū corpꝰ nō afficit q̄litate huiꝰ cōplexionis nisi ꝓpter vicinitatē humoris in ipm̄ penetrantis: in quo hec q̄litas supabūdās existit: queād modū corpꝰ humanuȝ cā vitrei flegmatis infrigidat: aut cā cholerici hūoris prassini calefit. Tu aūt i libro tertio ⁊ q̄rto cuiusq̧. xvj. cōplexionū exēplū inuenies.

¶ hic subdiuidit: ⁊ postea iterū subdiuidit. ¶ Considerādū ꝙ per materiā intelligimus hic humores: caliditate igit fiente ab igne medicus vocat sine materia: sed fiente a cholera vocat cum mā.

Duᵐ 52ᵐ ¶ Dubitat vtrū possit reperiri mala cōplexio sine mā simplex sine vna q̄litate que sit cū mā. Videt ꝙ nō per Auer. tertio colliget p̊ cap̄. difficile est imaginari egritudinē mālē esse simplicē: q̄ nulla egritudo mālis ledit operationē nisi per aliā nō mālē que supuenit mēbro a calore vel frigore. vult ḡ Auer. ꝙ oīs egritudo pēdēs a mā hēat secū egritudinem que nō est a mā. ¶ Amplius ꝓbat ꝙ semp mālis sit duplex: q̄ oīs humor est distēperatus in duabꝰ q̄litatibꝰ. ¶ In ꝯriū Auicē. Dōm ꝙ qd̄ duo querit. Primo an possit inueniri vna sola mala cōplexio. v̊.g. solū calida pendēs ab humore. Et dōm ꝙ sic. Primo q̄ corpꝰ aliqd̄ est multū humidū ⁊ distēperatū i calido: si igit accidat cholera distēperabit in calido ⁊ nō in sicco. Scd̄o q̄ cholera ⁊ sanguis p̄nt misceri ⁊ fiet aliqd̄ distēperatū in calido: nō aūt in sicco nec in humido vt supra diximus. Ex hoc cessat argumētū factū in ꝯriū: lȝ enī q̄libet humor habeat peccatū duarū q̄litatū: tn̄ corpꝰ est aptū pati ab vna ⁊ nō ab alia. ¶ Scd̄o pōt querere. qd̄ est an possit reperiri aliq̄ mala cōplexio pēdēs a mā cui nō ꝯiūgat aliq̄ alia mala cōplexio imālis. s. nō pēdens a mā. Et dicit hic Dynus ꝙ nō pōt esse aliq̄ mala cōplexio a vitio humoris pēdēs cui nō ꝯiungat mala cōplexio nō pēdēs. Rō q̄ in oī fieri est aliqd̄ factū. mala igit cōplexio facta dr̄ imālis: q̄ nō depēdēs ab humore: sed mala cōplexio futura fieri pendet ab humore. Simil'r nunq̧ mala cōplexio fiens ledit opōnē nisi rōne eiꝰ qd̄ facta est ⁊ illa dr̄ imālis: ex quo ab humore nō depēdet. ⁊ h̄ est qd̄ dicit Auer. 3. colliget. nulla egritudo mālis ledit opōnē nisi per aliā nō mālē. i. per factā que nō est depēdēs ab humore. Hic esset locus ꝓlōgationis: tn̄ ꝯ Dynū forma accidētalis pōt dici facta eo ipso quo iformat subm̄: ⁊ tn̄ nō est necessariū ꝙ si iformat nō depēdeat a p̄ntia agētis: imo indiget eius p̄ntia aliogn nō remaneret: sed vel cessaret vel remaneret in tēpore corruptionis: ⁊ tūc arguit: talis forma pōt ledere opōnes sicut lumine aliqd illuminat ⁊ operat opōnē diaphani in aliq̄: igit forma que dependet a p̄ntia humoris pōt opōnē mēbri ledere. Et scd̄o appet. mala enī cōplexio que est febris putrida nō ledit opōnē per factā: q̄ tūc in oī putrida esset ethica. ¶ Amplius tertio nō daret mala cōplexio distincta ꝯtra factā que opōnē lederet ⁊ sic que esset morbus. futurū enī distinctū ꝯ factū nihil est nisi in sua cā effectiua ⁊ potētia receptiua: nō ḡ fuit illa itentio Auer. neq̧ posset saluari. ¶ Antonius v̊o iponit Auer. ꝙ in morbo pendēte ab humore sit duplex morbus. vnus ipressus in mēbra vel qui iprimit: alter malitia q̄litatis que est in mā: ⁊ tūc Auer. errauit q̄ credidit malitiā que est in mā esse morbū ⁊ facere opationē cū morbo qui est q̄litas in mēbro. ¶ Sed Anto. valde vile iposuit Auer. s. ꝙ morbꝰ aliq̄s esset in humore sicut in stōcho. ¶ Aliū aūt itellectū dat Anto. Auer. quē dixit esse verū. s. ꝙ nulla cōplexio pendens a mā pōt dici ita simplex morbus sicut mala cōplexio absq̧ mā. Rō est: q̄ in mala cōplexione cū mā cura est cōposita ex alteratione ⁊ euōne: sed in mala complexione sine mā sufficit sola alteratio. ⁊ sic dicit Auer. intelligere. Et cū ꝯsideras nō vadit hoc ad itentionē Auer. nō enī dicit hoc: sed ꝙ egritudo mālis est cōposita cū alia egritudine nō māli que superuenit mēbro. ¶ Nos dicamꝰ ꝙ Auer. dubitauit an egritudo mala. s. mala cōplexio cuȝ vitio hūoris possit aduenire nisi adueniat egritudo nō mālis. s. egritudo a cā primitiua. Accipiamus igit hanc egritudinē mālem que fit ab humore vel etiā que est facta ab eo: ⁊ imālē illā que fit a causis primitiuis vt aere cibo potu ⁊ quiete ⁊c̄. vel que non fit ab humore. ⁊ visum est Auer. ꝙ difficilis sit imaginari. s. imaginatione de facto ꝙ aliquis homo distēperet ab aliquo humore nisi per egritudinē aliā nō mālē. i. nō ꝓcedat alteratio ſm cal'm ⁊ frigidū a causis primitiuis: ⁊ sine dubio hoc est vt in pluribus. posito enī aliquo hoīe in sua sanitate nullus humor vtplurimū ledit euȝ: nisi q̄ calefit aut infrigidat vel q̄ūolibet mutat a causis primitiuis, nā si humor ledit nūc ⁊ nō p̄mo aliqua noua dispō est in eo: sed nō ab itrinseco: q̄ p̄supponit bene dispositus: igit ab extrinseco mutatuȝ est. s. a causis primitiuis: ⁊ q̄ tales mutationes ſm plurimū cal'm ⁊ frigidū sunt male q̄litates a cā primitiua: ḡ male cōplexiones nō ledunt nisi per aerē ⁊c̄. ¶ Sed ꝯ aliquis pōt egrotare ex ꝓportione vel iproportione itrinsecoꝝ p̄ncipioꝝ q̄uis nō erret in regimine vt intelligit ab Auer. in libro de causis lōgitudinis ⁊ breuitatis vite ⁊. 6. colliget p̄mo cap̄. ⁊ demr̄atū est a nobis sup thegni. ¶ Amplius infrigidatio ⁊ calefactio aut quecūq̧ mutatio ex causis exteriorībꝰ mouentibꝰ humores possunt imaginari ita attingē humores ꝙ nō membra. si sic nō erunt ille mutationes egritudines.

¶ Ad p̄ᵐ dōm ꝙ ideo dixerit vtplurimū est hoc: q̄ non verificat in egritudinibꝰ ꝓueniētibꝰ a p̄ncipioꝝ ꝓportione vel iproportione: quas egritudines hoīes necessario icurrūt quocūq̧ regimine regunt: sed est sermo de egritudinibꝰ cōiter accidentibꝰ hoībꝰ q̄ dicūt cōiter hr̄e cās p̄mitiuas mouētes ꝯiūctas ⁊ añcedētes. Vel dōm ꝙ q̄litates mēbroꝝ ex qbꝰ ꝓueniunt gn̄ōnes mēbris qbꝰ ex itrinseco hō egrotat p̄nt dici ⁊ sunt male complexiones sine mā: nō q̄ sint a causis primitiuis: sed q̄ nō sunt ab humore depēdentes: ⁊ dicunt egritudines iquantū sunt cā gn̄ōnis maloꝝ humoꝝ qui causant egritudines. v̊.g. in Petro circa etateȝ ex intrinseca sui dispōne gn̄ata ex cholera prassina que necessario occidit euȝ vel prauā egritudinē facit: nō possumꝰ hoc imaginari nisi imaginemur distēperamētū i mēbris quo ista cholera gn̄ata fuit: scias hoc. ¶ Ad scd̄m dōm ꝙ sicut bene dixit Auer. difficile est h̄ imaginari. v̊.g. ꝙ aere calefiant humores vel infrigident ⁊ in mēbris nullā ponat alterationē: lȝ poſſe sit ꝙ maioreȝ alterationē ponat in humoribꝰ q̧ in mēbris ⁊ ecōtra: ⁊ hic appet mihi fuisse itentio Auer. ⁊ iō dicit: difficilis est imaginari egritudinē mālē eē simplicem. i. nō ꝯiūctā male q̄litati imāli: q̄ nulla egritudo mālis ledit opationē. i. nō ꝓuenit aliqua egritudo mālis ledens operationē nisi ꝑ aliā. i. nisi ꝓueniat in rōne cāe egritudo nō mālis q supuenit mēbro a calore vel a frigore sui vel alia mutatiōe a causis p̄mitiuis vl' itrīsecis nō hūoribꝰ. hec aūt scīa cōplet i aīas n̄ras cū legemꝰ scd̄am fen p̄mi. ¶ Cōsiderādū circa hāc rē siue ꝑtē ꝙ male cōplexiōes sine mā nō diu stāt: qn mās malas sibi associēt vt notū ē.

Dubi

¶ Et est tibi sciendū ꝙ cōplexio cuȝ mā duobꝰ modis est. Mēbrū eni q̄nq̧ exteriꝰ a mā madefactū est: q̄nq̧ mā penetrat ⁊ retinet in foraminibꝰ ⁊ vētriculis ipsiꝰ. Et est cuȝ receptio ⁊ penetratio est apostemans: ⁊ est quando non. Hec est de complexione dictio. Medicus autem physico credere debet ſm semitaȝ positionis quod non est ei manifestum per se.

¶ Hec est alia subdiuisio: ⁊ tu potes multiplicare apponēdo modos distēperantiarū oēs q sunt. 32. vnicuiq̧ mēbroꝝ. s. eq̄litates: ⁊ tūc ꝯtingit hoc de cōplexione ⁊c̄. vt pȝ erunt. 256. Sit nomē dn̄i benedictū: sancta Maria auxiliare nobis in omnibus. Amen.

¶ De complexionibus membroꝝ. Cap. 2ᵐ.

Dico ꝙ deꝰ cuiq̧ aīali ⁊ cuiq̧ membro donauit ex complexione qd̄ magis meret: ⁊ qd̄ eius actionibus ⁊ dispositionibus ſm possibilitatem melius existit: hoc autem certificare physici est ⁊ non medici.

¶ Cū determinauit de cōplexione in sermone magis vl'i ⁊ de ea in abstracto: hic determinat de cōplexione cōtrahendo illā ad mēbra: ⁊ ideo determinat hic de cōplexionibꝰ membroꝝ: ⁊ in sequēti capitulo cōtrahendo ad etates sexus ⁊ artes. Prima in duas. primo ostendit membra esse diuersa in cōplexione. scd̄o ponit illoꝝ cōplexiones. scd̄a ibi (Qr̄ aūt in corꝑe.) ¶ Cōsiderādū ꝙ mēbrū accipit hic large ad partes que nō viuūt vt ponet complexio piloꝝ ⁊ flegmatis ⁊ sanguinis que ꝓprie membra nō sunt. ¶ Considerandū scd̄o ꝙ Aui. cōcessit creationē ⁊ oīa adeo ꝓduci vt apparet ex vltimis libris sue metha. Res igit ꝓducunt cū dispōne meliori que esse possit pro operatione: sicut ergo sunt diuersi fines animalium ⁊ diuersi fines membroꝝ. s. fines particulares: sic opȝ ea habere diuersas complexiones. ¶ Considerānduȝ tertio. actionibus. ꝓpter operationes actiuas ⁊ ꝓpter passiuas: iō dixit quo agit ⁊ patitur. ¶ Considerandū quarto ꝓpter possibilitatē. i. ſm ꝙ possibile est has cōplexiones reperiri in istis inferioribꝰ. nā multi defectꝰ eueniūt ꝓpter mām istā generabiliū ⁊ corruptibiliū vt intelligit a Gal'. in lib. de vtilitate partiū. 3. 10. cap̄.

¶ Donauit autē homini cōplexionem temperatiorem

q̧ in hoc

q̄ in hoc mundo esse est possibile cum suarum virtutum conuenientia quibus agit ⁊ patitur.

¶ Causa est. si eñ dat vnicuiq; aiali vt ꝯuenit ꝓ opatiōe hoīs que opatio nobilior ⁊ ꝑfectior est. s. itelligere: vñ aialiū prudētissimū est hō: vt ꝓbatū ē. 30. ꝓblem. 3. ꝓblemate. ⁊. 2. de gñone aialiū. ca. 4. ⁊. 2. de aīa tex. 94. igit̄ hō cōplōnē meliorē habuit. ¶ Sed ꝯ. q̄ quedā aīalia ꝑfectiorē hñt opōnē: sicut aq̄la visum: vultur odoratū: ⁊ sic de q̄busdā alijs vt fama dicit. ¶ Dōm q̄ nō reputo icōueniens aliud ab hoīe hr̄e perfectiorē vnā opōnē hoīe sicut cursus perfectior est in equo ⁊ sic de multis: sȝ ꝑfectionē extremā quam vnūqd̄q; aīal itēdit: nullū aīal nobilissimū nisi hō: ⁊ iō q̄ oēs alie opōnes in hoīe sunt ordinate nālr̄ ad finē q̄ est itelligere: iō vt sic oēs eius opōnes possunt dici ꝑfectiores. ⁊ h̄ est qđ dic̄: cū suarū virtutū ꝯueniētia. Sūt eñ humane virtutes adinuicē magis ꝯuenientes ⁊ magis ordinate ⁊ hñtes ordinē ad perfectissimā opōnē. Credo tñ vt alr̄s diximus. q̄ si odoratiuā vulturis posuisset in homine ⁊ visuȝ aq̄le: ꝑfectiorē notitiā haberemus de odoribus ⁊ coloribus: ⁊ in hoc est locus considerationis non paruus.

¶ Et vnicuiq; membro donauit de cōplexione qđ meretur. Posuit ergo quedā ex membris calidiora ⁊ alia frigidiora: ⁊ alia icciora: ⁊ alia humidiora.

¶ Scȝ ꝯsilr̄i ⁊ organico vt apparebit exēplificādo. Cōsiderādū dicit calīora ⁊ nō calīa: q̄ cōplōnes hoꝝ mēbroꝝ dicunt̄ cōparatiue ad mēbrū mediū. s. cutim q̄ est tēperatius mēbrū vt apparuit ex ꝓcedēti cap°. dicunt̄ igit̄ calidiora mēbra: q̄ calidiora cuti: ⁊ similr̄ frigidiora ⁊c̄. ⁊ per hoc ēt dedit intelligi cōplexiones compositas.

¶ Cor autem in corpore est calidius est spiritus ⁊ cor a quo procedit.

¶ Hic ꝓsequit̄ de cōplexionibus mēbrorum. ⁊ primo ponit membra calida ⁊ ordinat illa respectu medij qđ est cutis. secūdo membra frigida. tertio humida. quarto sicca. partes patent.

Dubiū p̄m ¶ Dubitat̄ que cōplō est ista ꝑm quā mēbra dicunt̄ calīa ⁊ diuersorū generꝝ siue graduū sicut cor ⁊ epar ⁊c̄. ⁊ aliq̄ dicunt̄ frīda. ¶ Dixit Cuilr̄. q̄ ē cōplō iſluēs: ⁊ signū ē: q̄ Aui. ponit venas ⁊ arterias calide cōplōnis: ⁊ h̄ ē solū ꝑꝑ cōplōnē iſluētē. Hic sermo nō ē sufficiēs lȝ Aui. de venis ⁊ arterijs dicat id: tñ cū loq̄t̄ de ossibꝰ ꝓbat q̄ sūt minꝰ sicca pilr̄: q̄ nutriūt q̄dā aīalia. h̄ āt ē ꝓbare ipsa eē talis cōplōnis inate: q̄ ꝑ hāc vel cū hac trāsmutant̄ in nutrimētū. ¶ Amplꝰ cōplō piloꝝ iuestigat̄ ex h̄: q̄ ex mā fumosa fiūt: ⁊ hec est cōplō inata. ¶ Post h̄ ē modus dicēdi cōis: ⁊ ē q̄ qñ dicimꝰ q̄dā mēbra eē calida ⁊ q̄dā frīda ⁊c̄. itelligimꝰ de eis q̄ꝝtū ad cōplōnē eoꝝ inatā actuatā ꝑ iſluētē: ⁊ hic ē modus dicēdi in q̄ oēs q̄escūt. ¶ Nobis āt vi̇ q̄ isti sermones idigerēt maiori ꝯclatōe ⁊ cōplemēto. ¶ Dicamꝰ igit̄ vt scripsimꝰ in tracta. nr̄o de resistentijs. Tres sūt modi cōplōnis ꝯsiderati i mēbris ꝯsilibꝰ ⁊ ēt organicis iquātū eis debet̄ ⁊ cū ꝯsiderabunt̄ pñt dici q̄tuor. Est enim cōplō quā vocāt inatā siue potētialē ⁊c̄. q̄ vnūqd̄q; ꝯsilīuȝ hȝ ex elīntoꝝ mixtiōe: ⁊ ꝑm hāc cōplōnē ē diuersitas multa in ꝯsilibꝰ: ⁊ accñtia duritiei ⁊ mollitiei ⁊ coloꝝ ⁊ ꝯsilīuȝ q̄ sūt accñtia i eis sequuntur hāc cōplōnē. Alia ē cōplō quā hñt a corde dāte vnicuiq; calītatē in mēsura ꝓportiōali cōplōni itrīsece: ⁊ ista vocat̄ cōplō iſluēs: ⁊ istis duabꝰ cōplōnibꝰ vnūqd̄q; ꝯsile facit suā opōnē: ⁊ queadmodū ꝑ primā cōplōnē mēbra ꝯsilīa diuersificant̄: ita ꝑ istā iſluētem equalr̄ silant̄ i eo ⁊ q̄dā silr̄ calītate ꝑticipāt. s. calītate actuali spiritꝰ q̄ in vnoquoq; repit̄: ⁊ i q̄busdā calītate sanguis actualis: nihilominꝰ mēsure istoꝝ calidoꝝ spūs. s. ⁊ sanguis diuerse sūt in diuersis ⁊ sunt ꝓportionales cōplōni itrīsece. s. inate. Tertia cōplō in assumptiōe ponet̄. Quarta ē calor hȝ q̄ mag̃ vel minꝰ est ꝓpinquus cordi: vñ pedes dñr fridi: q̄ lōgiqui a fonte caloris ⁊ gradatim ascēdēdo nālr̄ ꝑtes sūt calidiores. ⁊ itelligit̄ h̄ a Sera. 4. tra. breuiarij. c. 7. de hydropisi. ⁊ a Gal. 2. ꝓno. cōmē. 3. cū dicit. pedes apant̄ ꝑꝑ vehemētiā lōgitudīs sue a mēbris multe calītatꝭ: ⁊ i rei veritate sensus h̄ declāt. ¶ Differt āt ista cōplō calida magis vel minꝰ hȝ ꝓpinq̄tatē ⁊ lōgationē a corde a cōplōne q̄ dr̄ fluēs q̄ ē q̄litas recepta in vnoquoq; mēbro a corde i. 5. Prio q̄ ꝑ cōplōnē inatā silr̄ cū iſluere mēbra ꝯsimilia pñt eē frīda: siue in sūma fridorū: siue remisse calida vt ligamēta chorde nerui flegma ⁊ hmōi. ⁊ quedā sunt calīa vt caro musculi ⁊ hmōi. ⁊ tñ per appropinquare cordi ea mēbra q̄ ponunt̄ in ordine frigidoruȝ erunt valde calida ad tactū: ⁊ que ponuntur in ordīe calidoꝝ erūt frīda siue remisse calīa respectu frigidoꝝ. v̇. g. si excorticato pede hoīs viui tāgis carnē pedis ⁊ aperto corde tāgens neruū vel flegma: tūc apparebunt tibi flegma ⁊ illi nerui calidi: ⁊ caro valde parui caloris: imo respectu illoꝝ frigidi: ⁊ tñ caro est calida ⁊ flegma frigidū: ⁊ etiaȝ nerui si cōsiderabunt̄ quātū ad cōplōnes inatas ⁊ iſluētes. ¶ Secūda dr̄ia est q̄ mēbra cōsilīa pro opōnibꝰ ꝓprijs nō indiguerunt iste calore tāto quātuȝ hñt ex appropinquatione eoꝝ: sed minor eis sufficit: neruus eñ circa cor ꝓ opatione nutrimēti ⁊ ꝓ operatione sensus tactus nō indiguit tāto calore quātū actū reperit̄ in spūalibus cū hō imittit manus ad pectꝰ aīalis viui ꝑforato pectore: tūc eñ vbicūq; neruus eēt tāto egeret calore. ¶ Sȝ tu dices. si iste calor est plus q̄ pro opōne indigeat: igit̄ est nociuus mēbris. ¶ Dōm q̄ iste calor q̄ reperit̄ in mēbris ꝓpinq̄s cordi maior q̄ sit necīus ꝑ ꝓpria opōne silīum nō est nociuus: imo se hȝ in rōne cōseruationis illiꝰ mēbri: sicut si hō ⁊ formica hr̄ent eādē regionem eiusdē modi caloris ⁊ formica nō tātū opat̄ calore sibi ꝓpō quantū operat̄ hō: vñ pñt ꝯseruari in vno cōi calore aeris. ⁊ hoc apparet: q̄ diuersa animalia ⁊ diuerse plante conseruant̄ in vno aere. ¶ Sed dubitat̄ scđo qualr̄ ligamētū ⁊ neruus cordis idigēt multo calore ad cōseruādū ⁊ ligamētū ⁊ neruus pedis pauco calore: ⁊ tñ isti nerui ⁊ ligamēta sunt eiusdē spēi mēbroꝝ ꝯsilīuȝ. ¶ Dōȝ q̄ cōplō nerui ⁊ ligamēti inata actuata ꝑ influētē fuit indifferēs cōseruari cū multo calore ⁊ cuȝ pauco sicut in exēplo hō ꝯseruatur hyeme ⁊ estate in sanitate ⁊ loquor vt in exēplo: sed q̄ ligamētū ⁊ neruū aliqđ oportuit eē in corde fuit eius cōseruatio ibi cū multo calore: sicut cor req̄rit calorē. ¶ Tertia dr̄ia est: q̄ cōplō influens est caliditas q̄ vnicuiq; cōsimili cor dat per viā spirituū. Sed arbitror cōplōnē istā actu calidā quā mēbra hñt ꝑm ꝓpinq̄tateȝ ad cor eē nō solū per spūȝ ⁊ sanguinē sed multotiēs per vapores calidos qui nō sunt spūs. ⁊ per hāc viā saluo q̄ ꝑs sinistra fit calidior dextra. s. calītate vaporosa: nō tñ necessario spirituosa: imo vt sic est frigidior: vt dicit Arꝭ. 3. de partibꝰ aīaliū. cap°. 7. ⁊ signum maioris caloris est: q̄ apata in latere sinistro sunt mag̃ resolubilia ⁊ magis apta maturationi q̄ in dextro: vt dixit Auic. 3. canoñ. fen. 10. tracta. 4. p° cap°. ¶ Quarta dr̄ia est q̄ si subtilr̄ consideras ista cōplō pōt imaginari vt qualitas q̄dā nō fundata in membris sūme: sed sūme fundata in multitudine vapoꝝ ⁊ spirituū ꝑ quoꝝ multā participationē ex appropiquatione ad cor mēbra appareant calida: nō tñ q̄ calor ille sit in mēbris sicut in sb̄to: sed in illis vaporibꝰ ⁊ spiritibꝰ. mēbra igit̄ nostra ꝯsilīa ⁊ ꝑ ꝯñs organica ex illis cōstituta hñt inatas cōplexiones: ⁊ vltra h̄ hñt calorē nālem siue caliditatē quā dedit cor: ⁊ vltra hec sunt plena ⁊ circūdata vaporibꝰ multis actu calidis pluribꝰ ⁊ paucioribꝰ ꝑm ꝓpinq̄tatē ⁊ lōginquitatē cordis: ⁊ per ꝯñs inatas ⁊ iſluētes agūt suas opōnes: ⁊ per istos spūs cōes ⁊ vapores ꝯseruant̄ ille cōplōnes tali ꝯseruatione q̄ mēbra nulla alia qualitate sunt iformata nisi illa inata ⁊ influēte mēsurata ꝓportionabilr̄ illi inate: ⁊ ideo neruus ⁊ ligamētum in corde ꝑ cōplōnē que sit in eis sicut in sb̄to nō sunt calīa: imo sunt remissi caloris ⁊ ille magnus calor q̄ tāgit̄ nō ē in illis sicut in sb̄to: sȝ in spiritibꝰ ⁊ vaporibꝰ quoꝝ assistētia sine vlteriori calefactiōe illorum cōseruantur cōplexiones eorum inate cū influentibus. ⁊ signum huius est: q̄ iuxta pāniculos ⁊ membra frigida in corde ⁊ locis calidis spiritualiū gñantur adipes: ⁊ hoc est soluȝ per operationem illoꝝ cum propria cōplexione inata ⁊ influēte. ¶ Dubitatur an sit alius spūs a corde datꝰ ꝯsilīs q̄ iformat illa cōplexione dicta iſluēte a spū ⁊ vaporibꝰ q̄ hñt se vt ꝯseruātes complexionē iſluētē: ⁊ qui sūt plures ꝓpinq̄oribꝰ q̄ in distātibꝰ membris. ¶ Dōm q̄ lȝ nō sint alij spūs spē: tamē pñt imaginari diuersi loco. Spūs eñ appropriati vnicuiq; cōsimili: qui iā penetrauerūt in poros sunt illi qui dant iſluētē cōplōnē. spūs autē qui remanēt in locis cōibꝰ simul cū vaporibꝰ sunt illi qui conseruant mēbra in suis cōplexionibus. Possumus ēt eos imaginari in eodē loco esse vnū spiritū: cū enim dat cōplexionē vnicuiq; cōsimili dat illaȝ ꝑm aptitudinē inate cōplōnis in vnoquoq; cōsimili: q̄ forme dantur ꝑm diuersitates materieꝝ: ⁊ illa cōplexio data dr̄ cōplexio iſluēs. Postq̄ aūt illa cōplexio data est remanet ille idē spūs vt conseruans cōplexionē illam in sua mensura: hoīes autem debilis itellectus nō pñt cōprehendere q̄ multitudo spirituuȝ ⁊ vapoꝝ possint stare iuxta mēbra pauci caloris ⁊ nō calefiat vltra mensuraȝ suā: saltē vsq; ad aliqđ tp̄s: ⁊ tñ vident in eodē loco cōseruari hominē ⁊ caprā. Siquis ergo nō pōt imaginari hoc dicat q̄ mēbra cōsimilia per appropiquationē maiorē ad cor sunt sb̄tiue magis calida. ¶ Quinta differētia est: q̄ complexio illa influens actuās inatā est cū qua simul cū inata mēbra agūt suas actiones: sed cōplexio in spiritu ⁊ vaporibꝰ variata ꝑm appropinquationē ad cor nō est cū qua mēbra agunt suas actiones: nec cōsimiles nec organicas: sed est cū qua ꝯseruant̄ cōplōnes eoꝝ quibꝰ agūt. s. inata et iſluēs. ¶ Uia aūt qua opȝ ponere quartā cōplōnē que appropat̄ organico plus est q̄ imaginemus oē mēbrū organicū hr̄e plus vel minus de calore cordis. s. spiritu ꝑm necessitatē sue operatiōis: ⁊ ꝑm hoc epar plus indiget ⁊ hȝ de calore cordis q̄ splen: q̄ epar ē factor sanguinis ⁊ manus ꝓpter captioneȝ plus de calore q̄ pes: q̄ est motionis mēbrū. Q̄ autē vnūqd̄q; organicū habeat de isto

ſpiritu ſm ꝙ reqͥrit pro operatione appet ꝑ Auer. 2. coll. ca. 4. vbi dicit ꝙ mēbra ꝯſil'ia ſunt inuēta ꝓpter organica ſicut ligna ꝓpter formā nauis ⁊ mēbrū organicū eſt pp̄ opationē. ſ. ſicut pp̄ finem. ⁊ poſtea dicit ꝙ mēbra cōpoſita ſiue organica ſunt inuēta ꝓpter iſtū calorem. ſ. pp̄ corpus ſpirituoſuꝫ calidū datū a corde ꝗ ſpūs eſt eis forma: ⁊ iō ſūt īuēta pp̄ ſpiritū ſicͫ mā pp̄ formā: lꝫ p̄ter h̄ ſit alia forma que eſt aīa: vt bn̄ dicit Auer. recipiant̄ igit̄ he due ꝓpōnes ſicut ſuppoſite ab Auer. 2° coll. ⁊ declarāde ĩfra ca. de mēbris: ⁊ cap̄. de virtute vitali. ¶ Prima ꝓpoſitio eſt. membra conſimilia ſunt ꝓpter organica. ¶ Secūda ꝓpoſitio eſt. mēbra organica ſiue cōpoſita ſunt ꝓpter ſpiritum datū a corde. i. iſtiꝰ corporis ſpirituoſi. organica igit̄ que plus hn̄t de illo dicunt̄ calidiora ⁊ que minus hn̄t dicunt̄ frigidiora vel minus calida.

Du. ſub. 1. ¶ Sed dubitat̄ primo: qꝛ iſta quarta cōpl'o ſiue cal'itas vr̄ eē ideꝫ ꝙ cal'itas tertia dicta ſupra quā hn̄t mēbra ꝑ mag̃ vel minꝰ cordi appropīquare. ¶ Dōm ꝙ in tractatu de reſiſtentijs ego facio iſtas duas cōpl'ones ſil'currere: ⁊ iō dixi ibi ꝙ cōpl'ones ſunt tres dicte. ſ. ĩnata ⁊ ĩfluēs: ⁊ tertia quā hn̄t mēbra ſm ꝙ mag̃ vel minus cordi appropīquāt ⁊ ſm ꝙ organica īuēta ſunt pp̄ iſtuꝫ calorē. Si ergo mēbra organica ſm ꝙ magis ĩdigēt ſpū cordis magis fuere ſibi ꝓpinqua: tūc cōpl'onē tertiā ⁊ quartā poſſumꝰ imaginari vnā rē oīno. nā mēbra organica ſunt plus cal'a que plus hn̄t de iſto ſpū cordis: ⁊ illa plus hn̄t ꝺ eo que ĩdigēt eo plus pp̄ opōnes: ⁊ que ĩdigēt eo plus pp̄ opōnes fuerūt cordi ꝓpinqora. ſi ergo ſic eſt idē eſt in re mēbrū organicū eē magis calidum pp̄ hr̄e plus de ſpū: ⁊ pp̄ plus cordi appropīquare. Sꝫ quādo bn̄ ſpeculabimur videbimus mēbra organica lōgingora a corde aliq̃ plus hr̄e de hoc ſpū: ⁊ iō dicunt̄ calidiora pp̄ illū ⁊ aliqua ꝓpingora minꝰ hr̄e de illo: ⁊ iō dnr̄ nō ſic cal'a. v̄. g. muſculi pectoꝝ circa loca mamillaꝝ. ſ. caſſula cordis ſunt mēbra organica: ⁊ tn̄ minus ſunt cal'a ꝙ̄ epar vel ſplen vel nāle mēbrum. ſ. minus participat ſpūꝰ ꝓ opatiōe eoruꝫ que eis debet̄ ſm ꝙ organica: ⁊ ſignū qꝛ plures arterie veniūt in ſplenē ⁊ in mēbruꝫ nāle ꝙ̄ in caſſulam cordis vel in muſculos. ¶ Sꝫ tu. d. epar nō hꝫ niſi paruā arteriā veniētem ad ꝯcauum: vt Auic. 3. cañ. fen. 14. ⁊ Gal'. 4. de vti. partiū. ca. 13. paꝝ igit̄ hēbit de calore. ¶ Dōm ꝙ cor aperitur in epar cum multo ſpū quē pōt dare per venā magnam: ſed in caſſulā ſuam non habet aperturam.

¶ Sed dubitat̄: qꝛ ſi mēbra organica nō hn̄t menſurā caloris ſm approprinquationē ad cor: imo aliqꝺ diſtātius hꝫ plures arterias ⁊ plus de calore: ꝗ aliqꝺ mēbrū a corde diſtātius erit ad tactū calidius quodā mēbro ꝓpinquiori cordi: cuius cōtrariū ſenſus oſtēdit. ¶ Dōm ꝙ iſta ſtant ſimul ꝙ mēbrū aliqꝺ organicū diſtantius a corde recipiat plus de ſpū pp̄ neceſſitatē ſue opōnis: ⁊ ꝙ cordi ꝓpinquius vt pāniculus cordis. ſ. caſſula ⁊ pāniculus tegens coſtas minus de illo ſpū recipiat: ⁊ qꝺ mēbrū lōginquius vt epar et ſplen minus recipiat de calore vaporoſo ſiue ſpirituoſo ſiue non ſpirituoſo qui nō eſt pro opatione: ſed ꝓ cōſeruatiōe: ⁊ ex illo ad tactū iſta mēbra apparebūt minꝰ cal'a ⁊ loca circa coſtas ĩtrīſeca vt loca pāniculoꝝ apparebūt ex illo mag̃ cal'a ĩtātū ꝙ hō acutum ſentiret calorē ſi a perto pectore viui hominis ĩmitteret manus. Et nos ſciuimus a fideli ſocio ꝙ ipſe ĩmiſit duos digitos ſub myrach ventris hominis ⁊ ſenſit fortem caliditateꝫ: imo dixit ſibi tedioſuꝫ eſſe. Apparet igitur ꝙ aliud eſt membra eſſe plus vel minus calida ꝓpter appropinquare ad cor ⁊ aliud propter habere plus vel minus de ſpiritu ꝓpter neceſſitatem operationis.

Du. ſub. 1. ¶ Sed tūc dubitat̄ fortius 2°: qꝛ illa cōpl'o videt̄ eē idē ꝙ cōpl'o cōſimiliū influēs que actuat ĩnataꝫ. Nam iſta cōpl'o eſt mēſura caliditatis in vnoquoqꝫ organico vel ꝯſimili que ſequat̄ mēſurā ſpūs a corde dati ſm ꝙ exigit vnūqꝺqꝫ organicū ꝓ opōne: ſed nulla eſt alia caliditas in organico vel ꝯſil'i que ꝯſequat̄ menſurā ſpiritꝰ a corde dati niſi illa quā ſb̄tiue recipiūt oīa ꝯſil'ia ab iſto ſpū: ſed illa eſt caliditas ĩfluēs actuās ĩnatā: ergo hec cōpl'o eſt illa cōpl'o. ¶ Amplius hec cal'itas qua mēbrū dr̄ calidū ſm menſurā ſpūs hꝫ ſb̄m: quero igit̄ qꝺ ſit illud vel organicū vel ꝯſil'e: ſi organicū cum nō ſit aliud niſi ꝯſil'ia ꝯiūcta ⁊ ordinata ſil': igit̄ ſb̄m eius eſt membra ꝯſimilia. ſed mēbra ꝯſil'ia cōponētia organicuꝫ nō vident̄ hr̄e aliā cōpl'onē ſupra: ſupple p̄ter cōpl'onē ĩnatā niſi caliditatē qualitatiuā influētē a corde qua actuat ĩnatā: igit̄ iſta cōpl'o nihil eſt. ¶ Dōm ꝙ iſta cōpl'o que ĩuenit̄ in mēbris organicis non eſt aliud ꝙ̄ caliditas ipſa in ſpū: ſiue ipſe ſpūs calidus diuerſificatꝰ in multitudīe ⁊ paucitate ſm finē. ſ. opationis mēbroꝝ: nec eſt qualitas poſitiua in mēbris ꝯſil'ibꝰ ab iſto ſpū: ſed ipſe ſpūs in mēbro cuiꝰ denoīatione mēbrū dr̄ calidum plus vel minus ſm ꝙ eſt amplior aut minor circūſcripta caliditate quaꝫ ponit in mēbro quocunqꝫ cōſimili cōſtituēte organicū. Exēplū pone ꝙ in hac domo pōt eē magnus ignis qui parietes domus ⁊ nos ſtantes in ea calefaceret: ⁊ imaginemur ꝙ ignis ſit vna ps̄ domus ſm quā domus denoīet̄: ⁊ tunc admoueat̄ ignis: ⁊ pone ꝙ in parietibꝰ ⁊ aere in nobis tātū calor remaneat quātus qn̄ erat ignis: ſi querat̄ a te vtrū domus ꝺnoīata ſit calida ſicut prius qn̄ erat ignis. reſpōdebis ꝙ nō: qꝛ deficit vna ps̄ eius calida q̄ dr̄ ignis. ita ēt eſt in propoſito.

¶ Sed tu dices ſi iſte ſpūs datus a corde organicis mēbris nō requirit̄ pp̄ aliud niſi vt det de oībus cōſil'ibus caliditateꝫ illam influētē: ergo ꝑ illā ſolā debēt dici ꝯſil'ia ⁊ ipm̄ organicū ⁊ iſtra cōplexionata ⁊ nō denoīatio ſpūs in eis. ¶ Dōm ꝙ ꝓpō aſſumpta ē falſa. ſpūs enī datꝰ a corde vnicuiqꝫ organico non reqͥrit̄ ſolū pp̄ cōpl'onē quā dat vnicuiqꝫ cōſil'i ⁊ toto organico per cōpl'onē q̄ dr̄ cōplexio influens: ſed reqͥrit̄ pp̄ opationē organici vt ps̄ organici. ſpūs enī ſm ꝙ tale corpus ſubtile calidū in fine. i. in vltima caliditate tēperata in nobis cōcurrit vt agēs in opōnibꝰ organicoꝝ ſ. organicū reſpectu aīe: ⁊ ideo nō opꝫ ꝙ ſit aīatꝰ ſpūs pp̄ hoc. ⁊ h̄ apparet multū in opōnibꝰ motiuis voluntarijs. nam ſpūs a corde datꝰ eſt multū motiuus: qꝛ multū mobilis extēſione ⁊ retractiōe vt notū eſt: ⁊ apparebit in tractatu de virtutibꝰ. Appet ēt in operationibus gn̄ationis ſanguinis: qꝛ multū facit ad eius generationē: ⁊ ſil'r imaginādum eſt ꝙ cōcurrat in opōnibus oīuꝫ organicorū lꝫ in qͥbuſdā magis appareat ꝙ̄ in qͥbuſdā alijs: ⁊ hec erūt nota in capl'o de virtute vitali. Si igit̄ hec vera ſunt apparet ꝙ ſi mēbris ꝯſil'ibus organici daret̄ a q̄dā alio agēte caliditas ꝙ̄ dat ſpiritus cordis: ⁊ nō eēt ſpūs cordis in organico nō cōplerent̄ operationes organici. Eſt igit̄ hec quarta cōpl'o ſm quā mēbra organica dn̄r calida magis vel minus multo vel pauco ſpū per opōneꝫ. ¶ Ad ꝯ̄ria. Ad p̄m cū dr̄ iſta cōplexio eſt mēſura caliditatis in cōſil'ibꝰ organici. Dōm ꝙ ſi per hāc mēſuram ĩtelligatur qualitas q̄ ſb̄tiue eſt in mēbris cōſil'ibus: dico ꝙ nō eſt veꝝ. ſi ĩtelligeres mēſurā caliditatis. i. mēſuraꝫ ſpūs cuius denoīatione mēbrū dr̄ ſpirituoſuꝫ plus vel minus: ⁊ vt ſic calidū plus vel minus: dico ꝙ verum eſt ⁊ eſt ꝓ nobis. ¶ Ad 2m dōm ꝙ iſta cōpl'o dicta in abſtracto fundat̄ in ſpū ⁊ denoīatiue in toto organico: ſicut ſi diceremꝰ coxa eſt mēbrū carneū. i. calidū: qꝛ hꝫ multā carnem circūſcriptam omni caliditate quā caro daret oſſi. Ex opōnibus igit̄ infero ꝙ in mēbris noſtris ſunt tres modi cōpl'onū ꝓ opōne ⁊ quartꝰ modus nō pro opōne. ¶ Primus modus vel p̄ma cōpl'o eſt que dr̄ ĩnata que eſt cōplexio cuiuſcūqꝫ ꝯſil'is ex el'ntoꝝ mixtione. ¶ Scđa cōplexio eſt que dr̄ influēs: ⁊ iſta eſt cal'itas quā ponit cor mediāte ſpū in vnoquoqꝫ cōſil'i: ⁊ iſte due cōpl'ones ſunt qualitates ⁊ forme in cōſil'ibus: ⁊ qꝛ ꝯſil'ia ſunt pp̄ officialia nec pp̄ aliud ſunt inuēta: ſicut ligna nauis pp̄ nauim: igit̄ iſte cōpl'ones ēt ſunt pp̄ officialia. Sed adhuc iſte due cōpl'ones nō ſufficiūt pro opōnibꝰ completis officialiū: qꝛ eſt tertia cōpl'o eſt pp̄ hoc corpus cal'm qꝺdā ſubtile dcm̄ ſpūs qꝺ eſt pars organici qꝺ ſimul cū illis duabꝰ cōplexionibꝰ. ſ. ſimul cū mēbris actuatis illis cōpl'onibꝰ. ſ. ĩnata ⁊ ĩfluente ꝑficit opōnes: imo ſtat hic ſpūs ſicut forma ⁊ ꝑfectio organici: lꝫ vltra hoc requirat̄ aīa. Hec fuit intētio Auerro. 2. coll. ca. 4. q̄ poſuit iſtos tres calores: ſiue tres cōpl'ones: ſiue quocūqꝫ vis noīare cū dicit. Et cū eo. i. dicimus adhuc ꝙ accidit eis membris de iſto calore. i. de ſpū ⁊ cōiunctū in mēbro de iſtis duobꝰ caloribꝰ. ſ. ĩnato ⁊ cōplexionali. i. influēti: ⁊ quē hꝫ ex mixtione illud eſt ſua forma ⁊c̄. al'. littera: ⁊ illud qꝺ accidit ex iſto calore vel ſpiritu cōiūcto cū mēbris de iſtis duobꝰ caloribꝰ ſupradictis ⁊c̄. Ecce manifeſte ꝙ Auer. vult ꝙ corpus cal'm qꝺ eſt ſpūs eſt vnus calor ⁊ duo alij calores ſunt qͥbꝰ fit actio ⁊ paſſio mēbroruꝫ: ⁊ ſic iſte due cōpl'ones ſunt magis cōſil'ium: ita iſta. 3. eſt mag̃ cōpl'o organici. Et conſiderādū ꝙ ēt mēbra poſſunt dici ſm h̄ humidiora vel ſicciora eo ꝙ ſpūs humidū corpus eſt. ¶ Sꝫ tu dices iſto mō poſſet dici ꝙ oē mēbrū pōt dici cōpl'onis talis qualis eſt qꝺcūqꝫ conſil'iuꝫ: qꝛ poterit denoīari ab eo. ¶ Dōm p̄ ꝙ veꝝ eſt. ⁊ iō qn̄qꝫ auctores ⁊ doctores ſic dicūt: nā ſi quereret̄ cuius cōpl'onis ſit coſta dicerēt ꝙ poteſt dici cōpl'onis calide: qꝛ caro abūdat in illa: ⁊ ſtomachus dr̄ membrū frigiduꝫ: qꝛ pellicula neruoſa vincit in illo. h̄ aūt nō eſt facere alias cōpl'ones: ſed eſt cū cōpl'onibꝰ ĩnatis conſimiliū denoīare organicū. Aliter poſſuꝫ dicere ꝙ lꝫ per victoriam partis vt alicuiꝰ cōſil'is mēbri poſſint poni calida vel frīda: tn̄ illa cōplexio ꝯſueuit noīari potētialis: ſpiritꝰ aūt cōplexio eſt actual': eſt etiā corpus actu calidū in nobis ⁊ primū cal'm. ¶ Tertius modus cōpl'onis ſiue caloris ē ſꝫ appropīquationē ⁊ elōgationē a mēbro: ⁊ iſte ē calor a vaporibꝰ: ꝙ̄uis nō ſit vere ſpūs ⁊ a ſpiritibꝰ q̄ ꝑticipāt̄ ſꝫ plus vl' minꝰ: ſꝫ ꝙ mag̃ vl' minꝰ cordi appropinquāt.

Du. ſub. ¶ Dubitat̄ hic ꝯſil'i dubitatione ſupiori qn̄ queſiuimus de ſpū conſeruāte cōpl'ones ꝯſil'iuꝫ: ita pōt dubitari de organicis: an ſpūs q̄ dant̄ organico. v̄. g. manui ꝓ opōne ſunt alij ab his qui dant̄ ꝓ cōſeruatione ſm ꝙ ꝓpinquū eſt cordi hoc mēbrū. ¶ Dōm ꝙ vapores benignos ſparſos in nobis eē ꝯſeruationes noſtraꝝ cōpl'onū notū eſt. videmus enī ꝙ ipſimet reflexi a viſceribꝰ cordis ⁊ quibuſdā mēbris vt a ꝯ̄rio cōſeruāt noſtrā caliditatē. Et ꝙ de his vaporibꝰ plus habeāt mēbra organica ⁊ cōſimilia cordi ꝓpiquiora:

hoc ēt

hoc ēt est manifestū: sed ꝙ ēt aliqua quātitas spūs vltra ea q̄ necessaria est pro opōne mittatur ad ꝯseruādū tā spūs ꝙ̄ mēbra: h̄ nō est manifestū: sed manifestū est ꝙ spūs cōseruat cōtinua generatiōe ⁊ reflexiōe ad mēbra siue renouatiōe in illā. ⁊ manifestum est ēt ꝙ quātitas spūs que mittit ad vnūqdq̄ mēbrū h̄ȝ latitudinē: qꝛ cū minori illo posset opari: ⁊ h̄ fit vt nō statiȝ ꝑdant spūs ꝑ resolōnē: hic ergo dimitto aliqua vt alij speculent sup h̄. ¶ His habitis dico .5. ꝓpōnes.

pma ꝓpō.

Prima: mēbra que ab Auic. in h̄ cap. ⁊ in ꝯsili loco a Gal. p̄ ⁊ 2° de cōplexionib⁹. ⁊ Halya. p̄ theori. ⁊ Auer. 2. collȝ ponunt determinate cōplexionis ⁊ gradus in cōplōne sūt que sūt actu partes in nobis. Rō est: qꝛ hic est sermo de cōplōnibus vt causa formalis sanitatis ⁊ egritudinis. ⁊ est sermo de mēbro s̄m ꝙ mā ⁊ s̄bm. sed talia sunt ꝑtes viuētis: ⁊ iō si sic ponant pili in cōplexione vel ēt humores est sermo de eis s̄m ꝙ annexa partib⁹ viuētib⁹ vel viuēti hoī. ¶ Cōsiderāduȝ tn̄ ꝙ multa de his que dn̄r de cōplōne haꝝ partiū que sunt partes viuētis pn̄t inueniri vera de eis separatis ab aīali. dicere eniȝ ꝙ ossa sunt frigida ⁊ sicca ⁊ caro calida ⁊ humida: ⁊ hoc est veꝝ de huius ꝑtib⁹ ēt cū sunt separate: nō tn̄ auctoꝝ intētio in his locis iuit ad hoc iteruȝ post apparebit.

2ª ꝓpō.

¶ Scd̄a ꝓpō: mēbra que hec dn̄r talis vel talis cōplōnis sunt aliqua ex eis cōsilia vt caro neruus: ⁊ hec aliq̄ sūt organica vt cor epar cerebrū ⁊ splen ⁊c̄. musculus aūt quo ad qd pōt dici organicū: qꝛ s̄m rei veritatē organicū est: sȝ qꝛ nō est multe organizationis: iō dr̄ ꝯsile.

3ª ꝓpō.

¶ Tertia ꝓpō est: ꝙ cū auctores posuerunt mēbra ꝯsilia in cōplōne ⁊ gradu cōplōnis: vtplurimuȝ et maxime ꝯsiderauerūt illa quātū ad cōplōnes īnatas illoꝝ mēbrorū: ꝙ̄uis illa īnata nō absoluant ab īfluēti vt sunt in animali viuo actu. Rō prima est: qꝛ de illa cōplōne intelligūt auctores qn̄ mēbra ꝯsilia ponunt determinate cōplōnis s̄m quā membra cōsilia sunt inuicē valde diuersa. sed s̄m cōplōnem īnataȝ valde diuersificant adinuicē ⁊ nō s̄m influentē: ꝙ s̄m īnatā sint diuersa est notū 2° colliget p̄ cap̄. ⁊ est per se manifestū. Qꝛ aūt s̄m influētē nō sic diuersificant: apparet: qꝛ diuersitas in influēte nō est nisi s̄ȝ diuersitatē pluris vel paucioris caloris actualis cordis ⁊ spūs: ⁊ iō diuersificant s̄m mag̃ ⁊ min⁹ in illo calore. Scd̄a ratio est: qꝛ magna diuersitas medicinaꝝ qbus vtimur super ꝯsilia sumit ex diuersitate cōplexionū īnataꝝ vt notū est: lȝ ēt cū h̄ influentes cōsideremus. hoc ēt apparet fuisse de intētiōe Auer. qui anq̄ȝ inuestigaret cōplōnē influētē posuit mēbra cōsilia in determinatis modis cōplōnū.

4ª ꝓpō.

¶ Quarta ꝓpositio est: ꝙ auctores ponētes ēt mēbra cōsimilia aliqua ⁊ aliqn̄ in gradu complexionis considerauerūt illa vt hn̄t cōplōnē influentē ⁊ īnataȝ simul ⁊ nō minus vt habēt influēteȝ ꝙ̄ īnatā. hoc appet qꝛ aliqn̄ dixerunt ꝙ vene ⁊ arterie sunt corpora calida in tali gradu. s. ꝓpe cutim: sed h̄ est ꝑ complexionē eoꝝ influētē vt actuat īnatā. ¶ Sȝ tu. d. q̄re nostri auctores hoc fecerūt. Dōȝ vt notificarent tibi dispōnes ꝯsilium s̄ȝ oēȝ modū cōplexionis in eis possibilē ⁊ vtilem sciri pro curatiōe. ⁊ vt scires ꝙ vnū ⁊ idē mēbruȝ frigidū vt corpus vene in se. ⁊ pōt dici calidū corpus vene cū sanguine. ¶ Sȝ dubitat qꝛ videt ꝙ ꝯsiliuȝ oīum cōplexio quādo ponit in cōplexione ⁊ gradu intelligēda sit influēs: qꝛ Gal. 1. de cōplōnibus. vltio cap̄. ⁊ maxime inuestigat h̄ mēbrū calidū vel frigidū participatiōe sanguis ⁊ etiā spūs dȝ ītelligi. ¶ Amplius cutis ad quā oīa cōparant est mediū per cōplōnē īnatā ⁊ influētē. sil'r igit cū cōparata mēbra cōparant hn̄t complexionē īnatā ⁊ influētē. ¶ Dōm vt dicit ꝓpō tertia ꝙ qn̄ nostri auctores dn̄t mēbra eē in gradu cōplōnis ⁊ cōplōne hac vel illa maxime in hoc attēdēdū cōplexionē intrīsecam. s. īnatā: lȝ sermones eoꝝ ꝓbati s̄ eis vt hn̄t īnatas cōplōnes: frequēter eni verificent de eis vt hn̄t influētē: sicut cū dico caro est calida ⁊ ossa sunt frigida: lȝ intelligat ꝑicipal'r de cōplexione innata eoꝝ: tn̄ sermo verus est de cōplōne eoꝝ influēte vt actuat īnataȝ eoꝝ: tn̄ qn̄q̄ȝ non verificat sic: sicut cū dicimus vena est frida. ¶ Ad ꝑrium dōm ꝙ quādo doctores ex paucitate sanguis ⁊ spūs arguūt friditatē vel caliditatē aliqn̄ volūt ꝙ tu ītelligas hoc sicut signū innate cōplōnis: vt cū dico ossa ligamēta sunt frigida ⁊ sicca: qꝛ priuata sanguine: intelligo hoc hic vt signū terrestritatis eoꝝ ⁊ cōpactionis: vn̄ in nā eoꝝ nō sunt apta recipe sanguinē vt perfectionē eoꝝ. aliqn̄ ꝙ intelligas vt cā sicut cū dico vene sunt calide ꝑꝑ sanguineȝ: ꝙ̄uis semꝑ cōcurrat: sed ēt vt causa cōplexionis. s. influētis. ¶ Ad 2m dōm ꝙ cutis est medium: ⁊ ideo lȝ sua complexio sit cōstituta ex īnata ⁊ influēti: possunt tamē sibi cōpartiri membra cōsiderata solū quātuȝ ad īnatam: ⁊ posset dici ꝙ illa esset sua cōplo innata: ⁊ qꝛ nerui ⁊ caro siue sanguis quoꝝ tēperamento fit cutꝭ tēperata cōparant cuti sicut el'nta. ¶ Dubitat 3° que est cōplo spirituuȝ sanguinis ⁊ flegmatis cū dn̄r esse talis vel talis cōplexionis. ¶ Dōm ꝙ spūs nō h̄ȝ duas cōplexiones distictas sicut caro ⁊ neruus: sed calor actualis est sua cōplexio īnata ⁊ sua influens: ⁊ sanguinis ēt 2° de partibus. cap̄. 3. est huius: ⁊ tunc erūt in hoīe duo corpora actu calida. s. spūs ⁊ sanguis: ⁊ in rōne vtriusq̄ȝ īcludit calor ⁊ nulli eoꝝ cōparat: vt quid extrinsecuȝ sicut comparat carni calor spūs. de flegmate aūt possumus dicere qd̄ dr̄ esse talis complexionis vt hn̄s īnatā frigiditatē: lȝ etiā verum sit qd̄ dicit de illo vt h̄ȝ paucā caliditatē a corde qua perficit.

5ª ꝓpō.

¶ Quinta ꝓpō est: quando nostri auctores ponūt mēbra organica in cōplexione ⁊ in gradu cōplexionis: aliqn̄ intelligunt de cōplōne que in eis similat cōplexioni īnate: aliqn̄ intelligūt de cōplexione īfluenti. Rō qꝛ videmus auctores qn̄q̄ȝ ponere mēbra organica in cōplexione ꝑ dominiū cōplexionis partiū cōsiliuȝ cōparataꝝ ad alias ꝑtes vl' per refractionē partiū ꝯsimiliū ad partes. Exēplū primi dn̄t epar est mēbrū calidū: qꝛ est sanguis īspissatus: tūc hic musculus est min⁹ calidus carne simplici: qꝛ nerui in eo tēperant caloreȝ carnis: hic est sermo de cōplōne musculi quā h̄ȝ ex cōparatione partiū consimiliū que cōparant sibi sicut elemēta sese tēperātia. Exēplū scd̄i sicut cū dicimus cor est calidū: qꝛ h̄ȝ multū spiritū ⁊ multū sanguinē: vel diceremus epar est calidū: qꝛ h̄ȝ multū de calido a corde: ⁊ ista cōplexio est similis influēti vel influēs actuās ⁊ ꝑficiēs īnatā ad quā īnatā cōparat īfluēs nō sic refrāgēs sȝ sic for⁹ ⁊ ꝑfectio.

Dubm 2m ꝑncipale.

¶ Dubitat. qꝛ nostri auctores sic locuti fuerunt de cōplexionib⁹ organicoꝝ qn̄q̄ȝ ītelligētes de cōplexione ex dn̄io partiū ꝯsilium viuētium: vt cū dicimus stomachus est mēbrū frigidū ⁊ siccū: aliqn̄ de cōplexione īfluente actuāte īnatā vt cū dicimus cor est sanguineum spirituosum ⁊ per ꝯn̄s calidū. ¶ Dōm ꝙ hoc fecerunt vt oī via meliori notificēt illoꝝ cōplexiones: ⁊ oī via possibili ⁊ vtili ad curā lȝ sequat: hoc mēbrū organicū ē fridū dn̄io partiū fridarum neruosaꝝ: ꝙ̄ est fridū priuatione calidi īfluentis. In h̄ tn̄ priuatio notat duo positiua. Primū est: paucus calor influens aliud est intrinseca frigiditas ex elemētoꝝ cōmixtione vincētib⁹ aqua ⁊ terra: ⁊ hoc est cōplexio īnata. Appet igit tā s̄m sil'a ꝙ̄ s̄m organica ad quā cōplexionē se referūt auctores nr̄i cū ea dicunt calida vel frigida: qꝛ se referunt ad aliquē terminū. s. vel ad īnatā vel ad influentē ⁊ ad īnatā vel ad ea q̄ est multi spūs vel pauca ꝑticipatōe: ⁊ appet ꝙ nō currit per aīas eoꝝ cōplo que est s̄m ꝓpinqtatē vel lōginqtatē a corde. illa eni faciliter scitur. Et qꝛ cōprehēdere cāȝ cōplexionatꝭ cuiuscūq̄ȝ mēbri est valde difficile ⁊ videre ad qd se referāt auctores: ideo dixit Auer. 2. colliget. cap̄. 2. in hoc loco ꝙ h̄ est pelagus in quo quis nauigare posset ⁊c̄.

Dubm 3m

¶ Dubitat 2°: qꝛ oīa mēbra cōparam⁹ ad cutim ponēdo illa in gradu cōplōnis. qd̄ eni est cuti calidius vel frigidius vel humidi⁹ dicimus calidū frigidū ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ oīa que ponunt in aliquo gradu: opȝ ꝙ cōparent ad aliqd̄ mēbrū mediū a quo per recessum et mensurā in recessu ponant in gradu: sȝ nō ē in gn̄atiōe mēbroꝝ īuentū nisi cutis vt supra probauit Aui. ⁊ Gal. p̄ de cōplōnib⁹ cap̄. 8. ergo cutis est mediū ad qd̄ oīa dicūtur. est tn̄ preter cutiȝ: qd̄. s. est mediū in genere aliud vel alia media s̄m spēm sicut cor temperatū epar tēperatū. Sed qꝛ sicut in omni specie mēbroꝝ est dare vnū mēbrū tēperatū qd̄ est tēperatū ꝓ opōnib⁹ ad qd̄ oīa alia mēbra illius speciei cōparant vt corda distēperata cordi tēperato: ita nō est in tota vniuersitate mēbroꝝ vnuȝ mēbrū tēperatum pro opōnib⁹ ad qd̄ oīa alia mēbra cōparent sicut distēperata ⁊ in gradu posita. ¶ Dynus vr̄ perpendisse de hac difficultate ⁊ dixit ꝙ oīa mēbra debebāt cōparari ad mediū qd̄ est eq̄le ad pōdus vl' simili equali ad pōdus sicut cutis: sed nō debebāt comparari eq̄li ad iustitiā: qꝛ vnūqdq̄ mēbrū h̄ȝ equalitatē ad iustitiā cōparatuȝ ad suā opōnē: ⁊ nullū est inequale nec distēperatū: imo qdlibȝ est tēperatū respectu sue opōnis: qꝛ caro h̄ȝ cōplexionē meliorē que sit possibilis pro opōne carnis ⁊ neruus pro opōne nerui ⁊ sic de alijs. Iste sermo Dyni nō sufficit lȝ sit verus in se: qꝛ lȝ oīa mēbra respectu propriaꝝ operationū sint equalia: tn̄ cū cōparabunt ad mediū qd̄ h̄ȝ ꝑfectissimas opatiōes oīa dicent inequalia sicut oīa aīalia cōparata homini: stat ꝙ̄ questio. ¶ Igit dicamus nos ꝙ qd̄ duo querit. Prio qꝛ dato mēbro ꝑfectissime opōnis in gn̄e membroꝝ nos nō ponimus alia mēbra in gradu cōplōnis respectu illi⁹ medij ꝯsiderata s̄ȝ gradus opōnis: ⁊ tn̄ facim⁹ h̄ in spē mēbroruȝ. ¶ Dōm ꝙ ꝯcesso h̄ mēbro ꝙ īter oīa sit ꝑfecte opōnis illd̄ mēbꝝ erit determiate mēsure in cal'itate. v. g. sit cor īter oīa mēbra habēs nobiliorē opōnē que est in gn̄are spm̄ vel que est virt⁹ cogitatiua quā ph̄i vt dr̄ ponūt in corde. sed manifestū ē ꝙ alia mēbra a corde nō pn̄t in mēsuris cōplexionū ordinari s̄m ordinē quē hn̄t ī gradu ꝑfectionis opōnis respectu illius ꝑfectissime opatiōis qd̄ appet sicut in exēplo. visio ꝑfectior opatio que est post opationē cordis manifestū est ꝙ nō fit cū calore ꝓpinqssimo calori cordis: ⁊ iō oculus nō potuit poni in gradu caloris post caloreȝ cordis: et hic est locus speculatiōis dimisse alijs. ¶ Scd̄ȝ qd̄ querit qd̄ ē: qꝛ perfectio opōnis s̄m vniuersitatē mēbroꝝ nō ꝯcurrit cū medio īter extremas cōplōnes mēbroꝝ: imo mediū qd̄ ē hic cutꝭ h̄ȝ vilissimā opōnē de oīb⁹ opatiōibus aīe sensitiue. s. tactiuā ⁊ mediuȝ ꝙ̄

Du. sol.

ad ꝑfectũ tẽperamẽtũ ſm ſpẽ3 cuiuſcũq3 mẽbri ſemꝑ ꝯcurrit cu3 medio iter extremitates ſicut ꝑfectũ coꝛ ⁊ epar ꝑfectum ⁊ ſic de alys.⁊ ſiľr mediũ iter oĩa mixta mundi vt hõ:ſic ẽ mediũ q̊ ad exceſſu3 extremitatũ:ita ẽ mediũ qꝛ ꝑfectiſſime opõnis. Et dõ3 ꝙ nulla põt in hac diuerſitate dari cã a ꝓoꝛi:ſicut ñ q̃rat:q̃re cõpľo leonis ĩdiguit tali cõpľone ⁊ opatio foꝛmice tali:nulla ẽ cã niſi qꝛ talis cõpľo eſt ꝯfoꝛmis tali opationi:ĩ ꝓpoſito ꝫ nobiliſſima operatio hoĩs ſꝫ ſpẽ3 ĩdiguit media cõpľone excludẽte exceſſu3 caliditatꝭ leonis ⁊ ſerpẽtũ cõburẽtiũ ⁊ excludẽti exceſſu3 friditatis piſciũ:⁊ hec opatio conſideratis mẽbꝛis aĩaliũ ꝑficit ꝑ mẽbꝛũ ꝑ qδ mẽbꝛũ ẽ in gradu cõpľonis caloꝛis vel frigoꝛis diſtẽperatũ niſi ꝑ coꝛ vel cerebꝛũ:⁊ ĩperfectiſſima opatio hoĩs ſꝫ ꝙ alˀs fit per mẽbꝛũ tẽperatiſſimũ ad põdus:⁊ nõ eſt alia cã niſi qꝛ eſt talis ꝯfoꝛmitas hax qualitatũ ad has opõnes. Cõſiderãdũ tñ ꝙ opatio nobiliſſima vt cogitatio vľ ĩtellˀs l3 fiat ꝑ ꝑtẽ diſtẽperata3 in q̃litate reſpectu cutꝭ:ꝓſupponit tñ illa ꝑs tẽperiẽ in cuti ĩ q̊cũq3 mẽbꝛox qδ ẽ oꝛganũ tactˀ:ex quo arguit Ax.ꝙ δbite diſpoſiti ĩ carnibˀ q dñr molles in carne ⁊ ſubtilis cutꝭ ſũt apti ſꝫ ĩtellectũ:vt app3.z. δ aĩa.tex.cõ.94.⁊ hic ẽt omittimˀ has ꝓfũdas ſpeculatões alys.

Dub^m 4^m

Dubitaẽ 3° qua via damus hic iudiciũ de vnoquoq3 mẽbꝛo de q̊ dicimus qδ eſt calidũ vel fridũ. Soľo cõis ẽ ꝙ h̃ iudiciũ eſt ꝑ tactũ.h̃ ꝓbãt per dcm̃ Gal.z.de cõpľonibˀ.cap.3.qui vult ꝙ ſenſus tactˀ ẽ regula ad iudicandũ de caľo ⁊ frido.oẽ ꝫ qδ tactus iudicat cuti calidius ẽ cal3:⁊ qδ cuti iudicat frigidius ẽ fridũ:⁊ ita de ſicco ⁊ hũido h̃ ꝓbaẽ:qꝛ cutis ⁊ ꝓpꝛie digitox poniẽ tẽperata:qꝛ eſt iudex quãtitatũ tactualiũ qualitatũ:ꝫ ex eiˀ iudicio res dicentur excedẽtes a ſeipſa. S3 tũc eſt argumẽtũ meu3 difficile ꝯ h̃ cõe dcm̃.nã ſuppono ex dictis cõibˀ eiˀ ⁊ nobis ꝙ qñ auctoꝛes dicũt mẽbꝛa ꝯſiľia hꝛe tales vel tales cõpľones ĩtelligunt de eis vt hñt cõpľones ĩnatas vel vt hñt ĩnatas ſimul cũ ĩfluẽtibˀ. Si h̃ iudiciũ eſt datũ ꝑ tactũ quero:aut tãgis aĩal moꝛtuũ aut viuũ.ſi moꝛtuu3 nõ poterit iudicari de gradu cõpľonis influẽtis.ſi viuu3 nẽcio cadit erroꝛ:qꝛ plures nerui apparebunt calidi ad tactũ.nã ſi tangis neruos coꝛdis ⁊ pectoꝛis ⁊ pãniculos ⁊ oſſa:nulli dubiũ ẽ ꝙ apparẽt actu calidioꝛes cuti. Nos igiẽ dicamˀ ꝙ nr̃i auctoꝛes iuuerũt ſe oĩ via qua potuerũt ad ſciẽdũ cõpľones mẽbꝛox.ſũt ergo δ hoc vſi tactu cũ quo iudicãt ſanguinẽ cal3 ⁊ ſpm̃:⁊ iudicãt ꝙ flegma ẽ fridũ ꝑ ſenſibilẽ ĩpꝛeſſionẽ quã ſentiũt ex illo:⁊ iudicant ꝙ oſſa ſunt ſicca qꝛ dura:nec dubitãt δcipi qꝛ durities eox nõ eſt a frigido ꝯgelãte ſic̃ eſt fridũ glatiei:qꝛ talis nõ repiẽ in viuo:vt bñ dixit Gal.z.de cõpľonibˀ.3.ca.⁊ iudicãt carnes humidas qꝛ molles. Scδo auctoꝛes ſunt vſi vys ſyllogiſticis ꝯceſſis eis ꝓncipys ꝙ mẽbꝛa ſunt calľa ꝑticipatiõe ſanguĩs ⁊ ſpũs:⁊ iõ poſuerũt mẽbꝛa quecũq3 ꝑticipãtia ſanguĩe ⁊ ſpũ copioſiˀ eẽ calidioꝛa:q̃ autẽ ſunt priuata illis eẽ frida ⁊ eſt via qua multũ vtitur Gal.ꝓ̊ ⁊ z° de cõpľonibus.via ſyllogiſtica eſt quã intẽdit Aui.cũ dicit epar ẽ calidũ:qꝛ eſt ſanguis ꝯgelatus.via ẽt ſyllogiſtica ẽ qua Gal.arguit pinguedinẽ ⁊ adipẽ humidioꝛa cerebꝛo:qꝛ ſũt eliquabiles qδ non ꝯtingit de cerebꝛo:l3 ẽt hec via poſſet dici expꝛimẽtalis.via ẽt ſyllogiſtica eſt dicere in h̃ oꝛganico vicũt mẽbꝛa cõſiľia calida:ꝫ cõcalidũ. Tertia via qua vſi ſunt in hac doctrina eſt expꝛimẽtabilis que nihil ẽ minus cũ ſyllogiſtica:qua via Ax.z.de ꝑtibˀ aĩaliu3.7.cap.de cerebꝛo eſt vſus.⁊ Auer.colľet.z.cap.3.qñ volũt ꝓbare ꝙ cerebꝛũ eſt frigidũ.ſ.aqueũ ⁊ terreſtre:qꝛ de coꝛꝑe euapoꝛat qδ ẽ aquoſu3 ⁊ remanet terreſtre.hac ẽt via ſũt vſi cũ expꝛti ſũt diſtillare equalẽ quãtitatẽ oſſis ⁊ pilox.⁊ Aui.facit. Quarta via eſt teſtimonialis:ſic̃ Aui.ĩducit teſtificationẽ Gal.⁊ hac via multũ ꝓſtanẽ auctoꝛes vnˀ poſt aliũ ꝯfidẽtes de ſeipſis ⁊ ꝓpꝛie ĩponẽdo virtutes medicinax ſimpliciũ vt diximus in trac.nr̃o de gradibˀ. Valde igiẽ errãt illi q dicũt ꝙ oĩa iſta mẽbꝛa ⁊ ſiľia ⁊ oꝛganica ponanẽ in cõplexione ⁊ gradu cõplexionis per tactũ:ĩmo multꝭ vys alys ſe iuuerunt ad hãc ſciam tã Gal.q̃3 aly:vt appet maxime de Galeno ꝓ̊ ⁊ z° de cõpľonibˀ. Ad auctoꝛitatẽ Gal.dicẽtꝭ ꝙ nulla eſt regula melioꝛ ſenſu tactˀ ad iudicãdũ de caľo ⁊ frigido.Dõm ꝙ ſiquis ĩſpicit bñ ſermo eiˀ eſt de caľo ⁊ frido totius coꝛꝑis hominis.ſ.pueri cõparati ad iuuenẽ. Vel dõ3 ꝙ vbi ẽ poſſibile ꝙ caliditas ⁊ friditas iudicãdo de tactu occurrãt tactui melioꝛ regula eſt tactˀ:qꝛ iſte q̃litates ſunt eius obiectũ circa qδ nõ decipiẽ:ſed q̃litates quedã quoꝛũdã mẽbꝛox non pñt occurrere tactui vt ſupꝛa diximus.ẽt friditas oſſis intrĩſeca.i.ſua ĩnata cõpľo carnis calida nõ poſſunt per tactũ iudicari:cũ ſm cõe3 doctrinã dicãtur qualitates q̃ſi potẽtiales nõ actu ĩſeruiẽtes ſine cõpľone ĩfluẽti. Ad ſcδa3 cũ dĩ:cutꝭ eſt tẽpatũ mẽbꝛũ:qꝛ iudicat de exceſſibˀ q̃litatũ tãgibiliũ.Dõ3 ꝙ vex ẽ:⁊ iõ illa mẽbꝛa q̃ hñt exceſſu3 ſuꝑ cutim iudicata ꝑ tactũ a cuti reponunẽ in gradu ꝑ tale iudiciu3:ſed mẽbꝛa de qbˀ per tactũ nõ põt dari iudicium vel de qbˀ etſi poſſit dari:ſed cũ h̃ vtimur via ſyllogiſtica reponunẽ in cõpľone ⁊ gradu ſyllogiſtico cõparate ad cuti3,v.g.h̃ mẽbꝛũ habet plus de ſanguine vt viſus oſtẽdit q̃3 habeat cutis.ꝫ eſt cuti calidius.

Dubiũ 5

Dubitaẽ 4°.quare nõ poſuit doctrinã cuiuſcũq3 cõplexionis hominis totius.ſ.hoĩs tẽperati ⁊ hoĩs calidi ⁊ fridi ⁊c̃. Dõm ꝙ viſum eſt ſibi hoc poſtponere ad fen.z.⁊ cã eſt ꝙ hoĩes cholerici ⁊ ſiue calidi ⁊ fridi ⁊c̃.nõ potuerũt numerari ſicut numeranẽ membꝛa cõſiľia:ſed ſcia illox erat ponere illox ſigna que debẽt poni in fen.z.Halyab.tñ pꝛimo theo.poſt ſermonem de complexiõe poſuit ſigna complexionum vt ſibi placuit.

Dubiũ 6

Dubitaẽ 5°.an ſpiritus ſit calidus ꝙ eſt in coꝛꝑe.Et vĩ ꝙ non:qꝛ choľa poniẽ calidioꝛ res que ſit in coꝛpoꝛe per Gal.in libꝛo de malitia cõplexionis diuerſe.cap.5.Jtẽ ſpũs eſt vapoꝛ ſanguis tẽperatus:vt.7.lib.de iuuamẽtis mẽbꝛo.vlt.ca.ꝫ nõ eſt calidiˀ. Amplius ſꝫ Alchindũ in libꝛo pꝛincipiox nãliũ.ſpũs reſoluiẽ in aerẽ:caloꝛ aũt nãlis in igne3:ergo caloꝛ nãlis calidioꝛ ſpũ. Jn ꝯꝛium Auic. Dõm vt cõiter dĩ ꝙ ſpũs eſt calidioꝛ ꝑs que ſit in nobis.hoc ꝓbat per ſenſu3 tactˀ:vt Gal.in libꝛo de malitia cõplexionis diuerſe.ca.5.⁊ ſcδo lib.de cõplexiõibˀ.c.4.⁊ Auer.z.colliget ca.7.cũ dixit.Lognitũ ẽ ꝑ ſcia3 anathomie ꝙ in coꝛde aĩalis vel coꝛpoꝛe ĩueniẽ vnũ coꝛpˀ vapoꝛoſu3 calidũ in fine.i.in vltĩo qδ poſſit reperiri in coꝛde.h̃ apparet rõne:qꝛ nõ eſt pars in nobis tante mobilitatis ⁊ tã ſubite vt ſpũs.hic aũt indicat caloꝛẽ.calidi enim eſt mouere ⁊ fridi q̃etare:vt ĩfra cap̊ de virtutibˀ.⁊ Ax.ꝓble.13.ꝓble.5. Amplius eſt cõe oꝛganũ virtutũ aĩe vt appet cap.δ virtutibus.⁊ ſumiẽ in de moꝛte ⁊ vita:qδ ergo cõe eſt oĩ opatiõi videẽ pluri caloꝛe participare. Ampliˀ ſpũs coꝛdis eſt radix caliditatis vt põt ĩtelligi.3.cañ.fen.11.illo cap.Nos ⁊c̃. Ad auctoꝛitatẽ Gal.dixit Thadeˀ cholera ẽ calidioꝛ ſpũ caliditate mala:ſpiritˀ ẽ caliditate bona calidioꝛ. Bartholomeˀ ⁊ Anto.dixerunt ſpũs eſt calidioꝛ res caliditate actuali ſiue foꝛmali q̃ ſtatim tactui rep̃ſentaẽ:ſed cholera eſt calidioꝛ caliditate poteſtatiua.Nã caliditas poteſtatiua ẽ duplex.Una actiua ⁊ hac cholera ẽ calidioꝛ q̃ appet effectibˀ ĩflãmatiõis quos cholera ĩducit.cõburit eni3 coꝛpus ⁊ facit eſcaras vt ignes.Alia ẽ paſſiua ⁊ hac ẽt cholera eſt calidioꝛ q̃ appet:qꝛ ſi aliqδ calefaciens calefaciat cholerã ⁊ ſpiritũ ad maioꝛẽ caliditatẽ eleuaẽ cholera q̃3 ſpũs. Aly dicũt.6.modis aliqd alio dĩ calidius.Pꝛimo:qꝛ ꝓ̊ occurſu magis calefacit ſicut flãma eſt calidioꝛ carbone:⁊ vt ſic ſpũs eſt calidioꝛ cholera vt ſenſus oñdit. Scδo mõ:qꝛ maioꝛi moꝛdicatiõe ⁊ coꝛruptiõe tactˀ impꝛimat ſicut carbo calidioꝛ q̃3 flãma ⁊ aq̃ ferũes calidioꝛ q̃3 flãma:⁊ vt ſic cholera ẽ calidioꝛ ſpũ. Tertio dĩ aliqd calidius:qꝛ magis cõburit ⁊ inflãmat cõbuſtibile ſicut flãma calidioꝛ ẽ q̃3 aq̃ feruens.aq̃ eni feruens nõ ĩflãmat palleas.⁊ hoc mõ adhuc cholera eſt calidioꝛ.cõburit eni3 cutim. Quarto mõ dĩ:qꝛ maioꝛis molis:⁊ de hoc nihil ad ꝓpoſitũ. Quinto qδ nõ cito ĩfrigidaẽ dĩ calidius:qꝛ.ſ.diutius retinet caloꝛẽ ſibi dimiſſu3:⁊ h̃ mõ cholera eſt calidioꝛ ſpũ. Sexto ꝙ in ſe mag̃ inflãmaẽ:⁊ ſic ẽt cholera ẽ calidioꝛ.hãc diuerſitatẽ calidox mag̃ ⁊ minus voluerũt iſti accipere ab Ax.z.de partibˀ.z.cap.⁊ ab Auic.12.de aĩalibˀ.cap.6.⁊ δ cerebꝛo.⁊ Cõciliatoꝛ ponit illã dĩiam.27.ſuper qua diuiſiõe non laboꝛamus ad pñs:ſed dicimus oẽs ſolutiones datas eſſe bonas. Dynus võ dixit ꝙ choľa ẽ calidioꝛ ſpũ:tñ non eſt ꝑs coꝛꝑis:ſed flegma ⁊ ſanguis eſt ꝑs. Soľo nõ placet qꝛ mag̃ eſt ꝑs choľa q̃ ẽ in chiſti fellis q̃3 pili. Ad ſcδa3 dõm ꝙ ſpũs eſt vapoꝛ tẽperatˀ ad iuſtitiã.aly dicũt ꝙ eſt tẽperatˀ reſpectu caloꝛꝭ febꝛilis. Aliδ argumẽtũ querit qõnẽ de ſpiritu ⁊ caloꝛe ĩnato qũo differãt de q̃ dicetur infra.Sed nũc dicamus ꝙ idẽ eſt ſpũs ⁊ caloꝛ nãlis:l3 ſit alius caloꝛ naturalis cum hoc.ſ.qui eſt caloꝛ ĩnatus mẽbꝛox.ſpiritus autẽ ex parte ſb̃e eſt aereus ⁊ ex parte qualitatis eſt magis igneus:⁊ ideo eſt cõfoꝛmis duobˀ elementis.ſ.aeri ⁊ igni.⁊ h̃ mõ intelligebat Alchindus.Pꝛo nũc ſufficit ad queſtionem de hoc.

Dub^m 7

Et coꝛ.) Dubitaẽ qd ſit calidiˀ an ſpiritus an coꝛ. Videẽ ꝙ ſpũs:qꝛ Aui.illum pꝛemiſit. Ampliˀ coꝛ eſt calľm ꝑꝑ ſpiritũ:ꝫ ſpiritˀ magis calidus. Jn ꝯꝛiũ.qꝛ coꝛ generat ſpũ3:ergo ſpiritˀ minˀ calidus cũ habeat caliditatẽ a coꝛde. Cõfirmaẽ iſta rõ:qꝛ Aui.ſtatim videẽ ꝯcedere ꝙ ſanguis vt factˀ ab epate non eſt epate calidioꝛ:ſed vt recipit ab alio.ſ.a coꝛde maioꝛẽ caliditatẽ. Reſpondet Ant.ꝙ qñ queriẽ an coꝛ ſit calidius ſpũ vel ecõtra nihil ẽ aliδ querere niſi qd ſit calidius an coꝛ:an coꝛ ſpirituoſu3.Rõ ẽ:qꝛ ſpiritus ſoli coꝛdi eſt qd intrĩſecũ cũ aĩa ſit tactus ſoliˀ coꝛdis ꝓ̃:alioꝛũ aũt participatiõe:⁊ iõ coꝛ eſt coꝛ ſpirituoſu3 ⁊ ſunt equaľr calida. Opĩo Anto.h3 multos defectˀ.Unus hic omittiẽ de infoꝛmatione aĩe.Scδs defectus qꝛ auctoꝛitatẽ quãdã falſa3 allegatã ex.3.cañ.fen.11.h̃ Aui.vide in ſcripto ſuo.⁊ h̃ eſt ſignũ ꝙ pax viderat in ſcia medicine cũ legit hũc libꝛũ. Tertius qꝛ nõ appet bene qd velit dicere.ſi eni vult ꝙ iſta nõ ſint cõparabilia ſicut Dynˀ vĩ etiã ſentire:hic eſt ſermo falſus.nã de qbuſcũq3 duobˀ ſb̃tis dĩẽtibus ſpecie:tñ participãtibˀ eadẽ qualitate ſm ſpẽm põt q̃ri cõparatiue ſi magis altex altero illa ꝑticipat:qꝛ inter hec eſt cõparatio:vt

ratio: vt. 7. physi. tex. cõ. 29. Sed cor ẽt cũ toto spiritu differt spe
ab ipso spiritu q̃uo domus a pariete ⁊ participãt qualitate vna ⁊
caliditate: ꝙ pñt cõparari ⁊ queri põt ab eis. ¶ Ad rõnẽ quã inuit
cõtra hoc cũ dicit: querere de h̄ est querere ꝙ sit calidius: an cor:
an cor spirituosuz. ⁋ Dõm ꝙ nõ est verꝫ: imo est querere qd̃ sit ca
lidius an spũs solus: an cor cũ spiritu vel sine spũ: nec ex hoc ꝙ di
cit spiritũ eẽ qd intrĩsecũ cordi sequit̃ ꝙ illa nõ possint cõparari:
que enĩ sunt magis iũcta vt mã ⁊ forma cõparant̃ in idẽtitate et
querit̃ ꝙ sit magꝭ ens: vt scd̃o de aĩa. cõmẽ. 7. Si ãt vult dicere ꝙ
ista sunt eque calida: tũc non appet q̃uo ista que ipse cõparat sint
eque calida. cõparat aũt cor ad cor spirituosuz. sed cor distictuz ꝯ
cor spirituosuz ⁊ cor spirituosuz nõ sunt eque cal'a. Alia opĩo fuit
antiqua que dixit: ꝙ cor ꝯsideratũ quãtum ad partes suas. s. liga-
mẽta ⁊ alias ptes nõ ẽ sic cal'z sicut spũs. sed cor quãtũ ad partes
suas ⁊ ꝯsimiles spũs ⁊ spũz in eo existẽtẽ est cal'z sicut est ipse spi
rit⁹. hec fuit antiqua opĩo quã Anto. diminute recitat. Arguit An-
toni⁹ ꝯ eã: q2 mẽbra nostri corporis nõ dñr talis vel talis cõpl'o-
nis quãtũ ad ĩnatã cõplexionẽ: sed quãtũ ad ĩnatã actuatã per in
fluẽtem. ⁋ Nos iã diximus ꝙ iste est magnus error quem posuit
Antonius: ĩmo qñq3 auctores volũt nos scire ꝙ cũ dicunt h̄ mem
brum est frigidũ vel calidũ ĩtelligũt quãtũ ad cõpl'onẽ ĩnatã: sicut
cum dixit Gal'. p̊ de cõplexionib⁹. cap. 8. Corpora arteriaꝝ esse fri-
gida cõsiderauerũt que cõplexio in mẽbro plus diuersificat ope-
rationẽ medici cũ suis medicinis: ⁊ tũc qñ hoc ĩspexerũt notifica
uerunt maxime ipm per illã cõplexionẽ sicut fecerũt de corde: cu
ius cõpl'ones oẽs ponũt calidũ per multũ spiritũ: q2 ille ẽ ad quez
multũ rectificamus vsum medicinaꝝ nostraruz plus q̃3 ad cordis
sb̃am que est difficulter passibilis: vt h3 videre in curatõe passio-
num cordis. cũ aũt viderũt cõplexionẽ ĩnatã membroꝝ eẽ multuz
cõsiderãdã in vsu medicinaꝝ circa illud mẽbrũ notificauerũt illũ
per illã sicut hoc fecerũt de epate ⁊ de multis ꝯsil'ib⁹ mẽbris com
paratis adinuicẽ ⁊ ad cutim vt diximus supra. q̃uo aũt istoꝝ opĩo
possit saluari dicet̃ nũc. ⁋ Nos dicamus ꝙ in corde sunt due par
tes spũs. vna appropriata sibi: alia cõis que est expãsibilis in mẽ-
bra: ergo hic sunt tres cõparatiões. ¶ Prima accepta p ĩtellectũ
cordis absq3 spũ ⁊ ĩfluente cõplexiõe: ⁊ accipit̃ hic corpus cordis
actu viuens. ⁊ cõparare ip3 spiritui suo: siue appropriato: siue cõi
nõ est dubiũ ꝙ spũs est calidior corde. hoc ãt corpus cordis ex cõ-
plexione ĩnata est in sũma mẽbroꝝ calidoꝝ: qd̃ appet: q2 est car-
nosum carne rubea a predñio: relique aũt ptes eius. s. pãniculi et
nerui ⁊ alie ptes carnis sũt pauciores. Nec est attẽdẽdus sermo
Cõciliatoris annexo dĩie. 24. qui ponit ꝙ est fri̇de cõpl'onis ⁊ sic-
ce eo ꝙ resistit cõbustioni. hoc enĩ signũ nõ sufficit. vinũ eniz plus
cõbustioni resistit q̃3 oleum: ⁊ tñ vinũ est calidius oleo. illud ꝙ est:
q2 h3 partes sb̃e cõpactas densas ⁊ non vnctuosas: cũ hoc tñ stat
ꝙ sit in cõplexione ĩnata calidius cuti. ¶ Scd̃a cõparatio est: q2
accipiat̃ corpus cordis cũ illa mẽsura caliditatis qd̃ dedit sibi spi
ritus ei⁹ appropriat⁹ siue cõis: ⁊ cõpararet̃ spiritui b3 se accepto:
⁊ tũc est qd̃ qd sit calidius an corpus cordis cũ tali caliditate ĩflu-
ente: an spũs cordis cuz sua actuali caliditate: sed de hac cõpara-
tiõe perpẽdit Dynus dicẽs ꝙ in vtrisq3 est eq̃lis caliditas. sed illa
q̃ est in corde est acutior: illa aũt que est in spũ est suauior. ⁋ Nos
dicamus ꝙ sb̃a cordis h3 caliditatẽ p suis opõnib⁹ a spiritu cor-
dis: ⁊ ꝙ hoc est manifestum per se: sed ꝙ in tãta caliditate egeat
quãtã h3 spũs. s. in tãto gradu nõ est nobis manifestũ. ⁋ S3 dicet
quis ad vnã ptẽ: ĩmo vĩ ꝙ illa caro cordis paucũ calorẽ ĩ se sb̃ti-
ue habeat: sed solũ denoĩatione spũs calidi sit calida: q2 caro cor-
dis est sensibilissima sensu tact⁹: cui⁹ signũ q2 nõ tolerat dolores.
Si ꝙ eẽt valde calida recederet de medio iter extremas ptes: si-
ue qualitates: ⁊ si caro est organũ sensitiuũ sensu tactus: q vult te
nere ꝙ sb̃a cordis hẽat multã caliditatẽ soluet ad rõnẽ dicẽdo ꝙ
cor est sensibile multũ. i. multũ patiens a reb⁹ extraneis cũ occur-
rũt: nõ tñ bene iudicãs de quãtitate qualitatũ tãgibiliũ cũ occur-
runt: sicut diximus de ore stõchi supra. Uel põt dici ꝙ eadẽ rõne
posset dici ꝙ spũs cordis non sit calidus excessiue: q2 ille spũs ne-
cessario ꝯcurrit vt mediũ sensationis p h̄ ꝙ nullũ tãgibile extrin
secũ cordi occurrit absq3 spũ ⁊ vaporib⁹ medijs: nõ tñ ꝙ h̄ sit ne-
cessariũ ad sensuz: sed nẽcio ꝯcurrit hoc. Uolẽs ãt tenere ꝙ caro
cordis ⁊ in sũma corpus totũ habeat eq̃lẽ calorẽ spiritui dicet ꝙ
ibi est calor agẽs. s. spũs calidus ⁊ cor est recipiẽs: igit̃ sequit̃ ef-
fectus. ⁋ Ampli⁹ calor in spũ vltra illũ quẽ ponit in cor ad qd req
rit̃ dicẽs. Si vis tenere ꝙ minus de calore habeat ꝙ cor est dter
minatũ in receptione: q2 recipit enĩ tãtũ q̃tũ eget pro sua actõe:
sed an tanta caliditate egeat quãtuz est in spũ nõ est manifestuz.
⁋ Ad 2ᵐ dõm ꝙ ille calor in spiritu reqrit̃ pro spũ vt est instrm:
forma aũt instri põt valde diuersificari a forma pncipalis agentꝭ:
dimittamus igit̃ hanc cõclusionẽ sicut nõ manifestã. ¶ Tertia cõ
paratio est ꝙ accipiat̃ corp⁹ cordis cũ illa quãtitate spũs que si-
bi appropriat̃ pro actionibus suis ⁊ cõparetur alteri parti spũs q̃
non appropriatur cordi: ĩmo cor illã h3 vt superfluã quã pellit in
mẽbra sicut vocaremus supfluum sanguis epati illud qd̃ epar in
mẽbra pellit: ⁊ tũc est qd̃ qd sit calidi⁹: an h̄ aggregatũ: an spũs il-
le distĩcte assumpt⁹ ab hoc aggregato: ⁊ dicamus ꝙ vnus est spi-
rit⁹ appropriat⁹ pro opõnib⁹ cuiuscũq3 ꝯsil'is que sunt nutricatio-
nis opa: ⁊ de sũma eaꝝ possunt dici hec opa sensus tact⁹: ⁊ hic di-
co duo. ⁋ Primũ est antiquũ meũ dcm̃ ꝙ cor cũ isto appropriato
spũ est minus cal'm q̃3 sũma reliqui spũs. Rõ. q2 iste spũs appro-
priatus aliqual'r remittit̃ in sui caliditate magna a minori cal'ita-
te partiũ ꝯsil'iuz cordis: ꝙ totũ hoc est minus calidũ. Assumptũ p-
bat̃. nã mẽbra ꝯsimilia sunt minus calida q̃3 spũs iste: ⁊ iste spiri-
tus mouet illa ad maiorẽ calorem: ꝙ illa membra quadã ꝯrietate
q2 minus calida mouebũt spiritũ appropriatuz ad minorẽ cal'ita-
tez. ⁋ Scd̃m dcm̃ est qd̃ al's tenuimus p opinabili ꝙ spũs appro
priatus cordi nõ remittit̃ in sui caliditate per h̄ ꝙ ĩter ip3 ⁊ mem
bra cordis nõ est ꝯrietas: ĩmo sb̃a cordis est sic pfectibile ⁊ mã et
spũs est sic perficiẽs ⁊ forma. ⁋ Nũc autẽ dicamus ꝙ nõ vĩ posse
absolui spũs appropriat⁹ ⁊ sb̃a cordis ab aliqua ꝯrietate ⁊ actõe.
signũ exiccatio que fit ab isto calore: l3 enĩ calor ĩtrinsecus quali-
tatiuus exiccet: cũ hic spũs sit agens ꝯiunctũ ⁊ tangens siue ĩme-
diatũ nõ videt̃ posse absolui ab aliq̃ repassione. Alius est spũs ap-
propriatus cordi p opõne eius b̃m ꝙ organicũ: ⁊ iste aut est tot⁹
spũs qui est in eo aut magna ps: opatio aũt eius est gñatio spũs ⁊
dilatatio ⁊ ꝯstrictio de qb⁹ opõnib⁹ ꝙ sint cordis nulla est dubita-
tio. ⁋ Tũc est dubitatio qd sit calidius an cor cũ sua quãtitate spi
ritus qua gñat spiritũ ⁊ qua se dilatat ⁊ ꝯstringit: an illa quanti-
tas spũs quã alter pellit in mẽbra vel quã cor gñat. dico ꝙ sũt eq̃
lis caliditatis. i. cor cũ suo spũ quo generat spiritũ quẽ d3 in mẽ-
bra impellere: ⁊ ẽt pro se. ⁊ spũs ille qui d3 in mẽbra pcedere añ
q̃3 pcedat sunt equalis caloris: ⁊ intelligo cũ dico cor cũ suo spiri
tu quẽ in mẽbra d3 ĩpellere quẽ generat ⁊c̃. cor vt denoĩat̃ h̄ spi-
ritu: ⁊ tãtũ vult dicere ac si dicerẽ spũs cordis quo cor gñat spiri-
tuz ⁊ quo se dilatat ⁊ ꝯstringit est eq̃lis caliditatis ĩtensiue cũ spi-
ritu quez in mẽbra d3 pellere saltẽ anteq̃3 pellat. Rõ est: q2 hi duo
spũs sunt vnus spiritus ⁊ ꝯtinuus in corde cũ vterq3 est actu spi-
ritus vt notũ est. ⁋ S3 ꝯ. spiritus appropriatus cordi vt organicũ
mẽbrum: appropriat̃ oĩbus ꝯsil'ibus simul iũctis ⁊ acceptis cũ il-
lo spiritu appropriato eis vt ꝯsil'ia: sed totum h̄ h3 ꝯtrarietatem
ad spm̃ cordis qui est eius vt organũ: ergo iter ista fiet actio. ⁋ Di
cẽdum dupl'r ꝙ vnũ cõparari ad aliud nõ vt ꝯriuz sed vt pfectuz
⁊ perficiens. Uel aliter ꝙ quãtũ ad superficiẽ spũs qui tãgit cor
forsan nõ põt esse quin sit aliqua actio ⁊ repassio. Appet igitur ꝙ
cor faciẽs spiritũ ⁊ impellẽs spiritũ est equalis caloris cũ spiritu
ĩpulso ⁊ facto ab eo. ¶ Quartã aũt cõparationẽ quã qs possꝫ fin-
gere omitto que est sil'is eius quã supra diximus si cõparem⁹ do-
muz ad parietẽ: ⁊ ita hic si acceperimus cor cũ spiritu ⁊ eũdẽ spi-
ritũ per se. ¶ Ex his ad ꝯria. Aui. aũt voluit ꝙ equal'r essent cal'a:
q2 dixit ⁊ cor. Et si tu dicis ꝙ premisit spiritum: dicendum ꝙ ne-
cessario alteꝝ debebat prius scribere: ⁊ q2 ĩtelligebat de corde vt
organicũ est dixit a quo pcedit. q. d. ĩtelligo de corde cõparato ad
spiritũ qui d3 pcedere ⁊ ista sunt equal'r cal'a. ⁋ Sed tu. d. in pma
gñatione spiritus quo spiritu cor gñatur. Dõm ꝙ spũs gñatio fit
virtute seminis. Si ãt tibi placet ꝙ spũs sit calidior corde: ⁊ ideo
Aui. pmiserit accipe cõparationẽ tertiã quãtũ ad primuz mẽbꝝ.
⁋ Ad rõnẽ primã cum dr̃: cor est cal'z per spm̃ verꝫ est: vt per for-
mã: q2 spiritus est sibi forma ⁊ denoĩat̃ ea: ergo cõpl'o spirit⁹ est
magis calida. Dicẽduz ꝙ ꝯñtia nõ tenet in istis. ⁋ Ad ꝯriuz dõz ẽt
ꝙ ꝯsequẽtia nõ tenet: q2 effectus põt eẽ eq̃lis perfectionis cuz cã.
⁋ Dynus notat in hoc quesito dicit ꝙ spirit⁹ qdã est cõplãtatus:
⁊ de h̄ nõ licet querere qs sit calidior: q2 sunt eq̃liter calida. Alius
est gñatus in corde fluẽs ⁊ refluẽs: ⁊ iste ẽt est eq̃liter calidus cuz
corde: sed calor vnius fundat̃ in sb̃a grossa. s. cordis alteri⁹ in sb̃a
subtili vt spiritu. Hec opinio appet impugnabilis ex premissis.

¶ Deĩde sanguis l3 in epate generet̃: q2 enĩ cum corde
ꝯtinuus existit: ab eo plus acq̃rit caloris q̃3 epar hẽat.

¶ Dubitat̃ an sanguis factus in epate habeat calorẽ actualẽ quez
habet dispersus. Ur̃ ꝙ sic: q2 sanguis factus ab epate est sanguis.
ergo calidus actualiter. tenet ꝯñtia. q2 in ratiõe sanguinis. i. in sui
diffinitione includit̃ calor: vt 2° de partibus aĩaliuz. ca. 3. ⁋ Dõm
ꝙ habet calorẽ vt sensus ostẽdit. Sed tñ vltra illũ sibi dat cor: q2
ab epate versus cor ascendit vt ostendit anathomia: ⁊ intelligit̃ a
Gal'. quarto ⁊ quinto ⁊ sexto de vtilitate partium. ⁋ Ad contra-
rim dõm ꝙ sanguis in epate non est sanguis perfectus. — Dubᵐ 8ᵐ

¶ Postea epar quia est sicut sanguis cõgelatus.

¶ Dubitat̃ an epar sit minus calidũ q̃3 sanguis. Ur̃ ꝙ non: q2 epar — Dubᵐ 9ᵐ

facit sanguinẽ. ergo est calidior. ¶ Amplius epar est sanguis ꝯgelatus. i. ĩspissatus: ergo vel a friditate: ⁊ tũc eẽt in sũma mẽbrorũ fridorꝫ. vel a calido: ⁊ tũc videt̃ eẽ multũ calidũ: vel erit siccũ qđ vĩ falsũ. ¶ Amplius vĩ ꝙ sit frigidum q̃ epar est caro celata vel stellata minimis villis neruorꝫ: vt dicũt dicere Jsaac. 8. vrinarũ. cap. 3. sed minimi nerui illã ĩfrigidabũt. ¶ Dõm ꝙ Auic. dat duas cãs q̃re epar est minꝰ calĩm q̃ sanguis. ¶ Pria. q̃ sanguis a corde recipit plus de calore q̃ sibi det epar: vt Gal. de vti. ꝑtiũ. lib. 4. c. 6. ¶ Scđa cã. q̃ epar ẽ sanguis ĩspissatꝰ a calo: ⁊ tũc ĩtelligit Aui. ꝙ in tali ĩspissatõe aliqua ꝑs subtilis cal'a euaporauit: ergo hoc ĩspissatũ ẽ minus calĩm. ⁊ h̃ est qđ dicit Gal. 4. lib. de vti. partium. ca. 12. de sb̃a ⁊ vtilitate epat̃ vbi dicit. Siqs euidẽter scrutat̃ epatis nãz ꝓxima sanguini videbit̃. et si enĩ excogitaueris a caliditate euaporatũ sanguinẽ ⁊ ĩgrossatũ nil aliud inuenies fieri q̃ epatis carnẽ. Ex his accipiẽda sunt duo. Primũ ꝙ valet ad q̃õnẽ de eq̃li ad põdus qđ est dĩe aliqua mẽbra cõpleri frigido: est enĩ illa minori calore participare q̃ sit in agẽte ⁊ q̃ sit in mã ⁊ hoc per accidens de q̃bus accñtibꝰ vnũ est resolo calidi subtilis: ⁊ h̃ mõ ossa cõplentur a frigiditate: ⁊ tñ sunt calida respectu eq̃lis ad põdus. Scđm est que cõplo cal'a epatis est illa quã Auic. hic ꝓbat. apparet manifeste: qm̃ est cõplo cal'a eius inquãtũ est sanguis ĩspissatus. ꝰ cõplexio ĩnata inquãtũ ĩnata attribuit̃ officialibꝰ ꝑ ꝯsile: ⁊ nõ dixit epar est calꝫ: q̃ est sanguineũ multũ: q̃ h̃ erat satis notũ. ⁊ h̃ ẽt fecit q̃ scire eius cõplonẽ ĩnatã ꝑ suã cãm est scire suũ modũ sb̃e: q̃ sb̃a carnosa ⁊ spumosa ex ĩspissato sanguĩe ⁊ talis est multũ apta ĩdurari. h̃ aũt scire de epate maxĩe ad curã cõfert ⁊ notũ est sciẽti curas passionũ epat̃: vt. 13. terap̃. ⁊. 3. cañ. fen. 14.

¶ Ad ꝯria dõꝫ ꝙ epar facit sanguinẽ: sed vltra h̃ cor facit. ¶ Ad 2[m] dõm ꝙ est sangnis ĩspissatus calore: vt dixit Gal. ⁊ bene ĩtellexit hoc Conciliator differentia. 202. non tamẽ sequit̃ ergo multũ calidũ: imo minus calidũ ꝑ euaporationẽ. ¶ Ad Jsaac dõm ꝙ auctoritas falso allegatur: vult enĩ dicere celata. i. coopta pãniculo subtili vt apparet ab eodẽ: ⁊ nõ vult dicere stellata. i. penetrata.

¶ Post qđ est caro q̃ minoris ẽ caloris q̃ epar: ꝓpea ꝙ neruorꝫ villi in ea mixti sunt q̃ sunt fridi. Deĩde sunt musculi q̃ minoris sunt caliditatis q̃ caro simplex: propter illud qđ de neruis ⁊ ligamẽtis eis admiscetur.

Dub[m] 10[m]

¶ Postea caro. s. sensitiua. ¶ Dubitat̃ vtrũ caro solũ sensitiua sit cal'ior carne motiua. i. carne musculosa. Vr̃ ꝙ nõ: q̃ musculus est ꝑn[m] motus: sed motꝰ fit a calo pluri. sensus autẽ a calo pauciori: vt Gal. 4. de accñti ⁊ morbo. ca. 5. ⁊ cẽ. ¶ Jn ꝯriũ Auic. ¶ Jn h̃ est ꝑma solo: musculus ẽ calidior carne solũ sensitiua calore aĩali. s. dato a cerebro. sed caro simplex. i. solũ sensitiua ẽ calidior calore vitali. hec solo nõ est bona ꝓpe apud Auer. q̃ vult ꝙ calor motiuꝰ sm̃ locũ sit a corde: vt appet. 2. collꝫ. ca. 18. ¶ Scđa solo: musculus totus sil' cũ chorda est minus cal's carne simplici: q̃ hꝫ magnam ꝑtẽ fridã. s. chordã. sed musculus. i. ꝑs carnosa q̃ est mediũ musculi est calidior carne simplici: ⁊ illa ꝑs musculi ẽ illa que ꝑncipalis mouet. hec solo nõ valet: q̃ reperiunt̃ musculi nõ h̃ntes chordas sicut musculi lõgitudinales. ¶ Nos dicamꝰ ꝙ cõplo musculi carnis sensitiue ⁊ motiue in qua cõparat̃ carni sensitiue solũ est triplex: sm̃ ꝑncipia nr̃a superiꝰ posita due sunt q̃ debent̃ ei ꝑn[r] rõne ꝯsiliũ. s. ĩnata tm̃ ⁊ influẽs q̃ est forma ꝯsiliũ ⁊ quãtũ ad h̃ caro motiua est minꝰ cal'a q̃ sensitiua. rõ est quã Aui. ĩnuit: q̃ caro sensitiua hꝫ solũ neruos sensitiuos carni mixtos: sꝫ caro motiua ꝑter hoc hꝫ ligamẽta: ⁊ iõ dixit Aui. ꝑꝑ illđ qđ de neruis ⁊ ligamẽt̃ ei admiscet̃: ꝰ caro motiua minꝰ cal'a ẽ q̃ sensitiua. hec rõ valꝫ si ꝯsideras ꝙ caro cõponẽs musculũ sentit sic̃ caro simplex. i. hꝫ sensũ tactꝰ: ⁊ vltra hec ẽ mobilis ⁊ plicabilis vt req̃rit motꝰ volũtariꝰ. ꝰ oportuit ꝙ h̃ẽt ligamẽta vltra neruos ad vtilitatẽ motõis: ⁊ h̃ vĩ qđ ĩtellexit Anto. Alia cõplo musculi q̃ debet̃ sil'i sm̃ organicũ que cõplo supra posita q̃ñq̃ ẽ tertia: ⁊ q̃ñq̃ q̃rta cõplo. ⁊ ĩ hac cõplexiõe musculus. i. caro musculosa ẽ calidior carne simplici. musculus enĩ mouet calore. vt. 2. collꝫ. ca. 18. physi. cõ. 43. ⁊ sic̃ motus eget fortiori calore sensus: ita musculus ẽ calidior carne. Al's aũt diximꝰ ꝙ caro simplex nõ ẽ organũ sensus ꝑfecti sꝫ cut̃ vera: ⁊ iõ postea ẽ calidior musculo. Hec opĩo pati põt instãtias fortes.

¶ Postea est splen propter illud quod est in eo de fece sanguinis.

Dub[m] 11[m]

¶ Dubitat̃. q̃ vĩ ꝙ splen sit calidior epate ꝑ: q̃ plures hꝫ arterias q̃ epar: ẽt q̃ caro eius est rarior ⁊ subtilior carne epat̃: vt q̊dam mõ in medio sit carnis epat̃ ⁊ pulmonis. hec legunt̃ a Gal. 4. li° de vti. ꝑtiũ. ca. 15. de vtilitate splenis. ¶ Dõm ꝙ cũ ꝯsiderata fuerit multa multitudo sanguĩs melĩci veniẽtis ad splenẽ ⁊ ĩ eo stãt̃ apparet ꝙ lꝫ splen sit mẽbrũ calĩm: q̃ carnosũ ⁊ arteriosum valde: tñ deꝑmit̃ sua caliditas friditate mel'ie multũ exuberãt̃. signũ magnũ dñij eius in eo est nigredo eiꝰ. cã aũt quã mouit Auicẽ. ad notificationẽ splenis cõplonis ꝑ mel'iã in eo exñtẽ est: q̃ ex hoc surgit in cura vtilitas. eget enĩ medicis subtiliãtibꝰ ⁊ aperiẽtibus q̃bus existẽtibꝰ fortibꝰ tolerat eas sine nocumẽto ⁊ ex eiꝰ dispõne: vt apparet scienti particularia in cura splenis. dꝫ igit̃ exponi postea splen. s. remissioris caloris q̃ caro musculosa: ꝑꝑ illđ qđ ẽ in eodẽ de fece sanguĩs. s. refrenãtis eius caliditatem plus q̃ faciat neruus vel ligamẽtũ respectu caliditatis musculi. Considera igit̃ ꝙ hoc iudiciũ est syllogisticũ ⁊ estimatiuum. ¶ Ad ꝯriũ dõm ꝙ lꝫ epar paucas habeat arterias: tñ cor aperit̃ cũ multo calore epati. i. dat sibi multũ calorem per latam viam ⁊ apertam.

¶ Postea renes eo ꝙ nõ multus in eis existit sanguis.

Du[m] 12[m]

¶ Dubitat̃. q̃ rignones sũt pĩgues ⁊ pinguedo arguit friditatem. Dõm ꝙ renes sunt calĩm mẽbrũ: q̃ carnosũ rubea carne: sed q̃ nõ penetrãt vene: imo densa fuerunt: rignones sunt remisse cal'i. cã aũt eorꝫ densitatis legat̃ a Gal. in lib. de vti. partiũ. 5. cap. 7. igit̃ rignones bene similant̃ auaro hoĩ q̃ est in diuitijs ⁊ nihil sibi applicat. pinguedo aũt intrinseca pauca est respectu carnis.

¶ Deĩde arteriarꝫ tunice nõ ꝑꝑ ipsarꝫ neruosa corꝑa: sed ꝑꝑ illđ qđ recipiũt de calefactiõe sanguis ⁊ spũs q̃ sunt in eis. Postea sunt venarꝫ nõ pulsatiliũ tunice ꝑꝑ sanguinẽ solũ. Postea cutis vole temperate.

¶ Hic vide ꝙ arterie ⁊ vene cũ ꝯsiderate fuerint quãtũ ad cõplonẽ ĩnatã sũt fride cõplonis: q̃ sb̃e neruose: siue ligamẽtales: siue pãniculose vel pelliculose: sꝫ ꝯsiderate quãtũ ad ĩfluẽtẽ. s. calefactionẽ quã recipiũt a spũ ⁊ sanguĩe arterie ⁊ sanguine vene sunt cõplonis cal'e: ⁊ q̃ spũs ẽ cal'ior sanguĩe: iõ ĩ eleuatiori gradu caloris ponit̃ arteria q̃ vena solũ: nõ enĩ põt dici solus sanguis: q̃ in venis ẽt ꝯtinet̃ spũs: sed paucus ẽ ⁊ nubilosus respectu eiꝰ q̃ ꝯtinet̃ in arterijs: vt Gal. de iuuamẽtis mẽbrorꝫ. lib. 7. cap. 2.

Dub[m]

¶ Dubitat̃. q̃ hic ordinat tunicas venarꝫ ⁊ arteriarꝫ statĩ iux̃ cutĩ in gradu caliditatis: carnẽ ãt simplicẽ mult̃ gradibꝰ elõgauit a cuti. Supra ãt dixit ꝙ caro est mẽbrũ ꝓpingus q̃ cetera mẽbra ꝑter cutĩ. dĩ ꝙ vene ⁊ arterie sunt tẽperatiores carne ĩ calo ⁊ frigido: sed nõ in hũido ⁊ in sicco: ⁊ iõ caro absolute posita ẽ tẽperatior: q̃ iter q̃tuor q̃litates. ¶ Alij dicũt ꝙ hic ẽ sermo de carne rubea sensitiua: sed supra de carne mamillarꝫ ⁊ testiculorꝫ. ¶ Alr̃ potest dici caro perfecta sensu tactus qualis est circa vẽtriculos digitorꝫ est tẽperatior in suo calore ⁊ ꝓpinq̃or tẽperamẽto cutis: ⁊ de hac dixit supra. Sed caro simplex qualis est gingiuarꝫ caro: et pars carnis nata est calidior tunicis arteriarꝫ ⁊ venarꝫ: imo calidior carne musculosa: ⁊ de hac hic loquitur.

Du[m]

¶ Aliq̃ hic pueriliter dubitãt. ponũt enĩ gradus caliditat̃. i. nouẽ ordines calorꝫ mẽbrorꝫ: ⁊ tñ gradus medicinarꝫ sũt q̃tuor. ¶ Dõm ꝙ nõ est idẽ modus ponẽdi hos gradus in mẽbris ⁊ in medicinis.

¶ Frigidius v̄o quod est in corpore est flegma.

Dub[m]

¶ Dubitãt hic. q̃. 13. ponit ordines siue gradus frigidorꝫ ⁊ solũ sũt nouem calidorum. Dicẽdum ꝙ hoc est. q̃ tot reperiuntur membra frigida diuersificata in frigiditate siue in frigore.

Dub[m]

¶ Dubitãt an flegma sit frigidius. ꝯ. q̃ ẽ ꝓpiq̃uiꝰ nãe sanguis vt ĩfra dicet̃. ¶ Quidã dñt ꝙ hic est sm̃o de flegmate ĩnãli. Alijs non placet h̃ dcm̃: q̃ Auic. ⁊ auctores vident̃ loq̃ de cõplone ꝑtiũ nãliũ in nobis. Aliter dñt ꝙ flegma ẽt nãle ẽ frigidiꝰ qđ sit in nobis qđ appet: q̃ fit a calo diminuto: ẽt q̃ ꝑticipat pauco spũ. ¶ Nos dicamꝰ ꝙ flegma ĩter ꝑtes nr̃i corporis vĩ ꝙ sit magis sil'e aque ĩ oĩbus dispõnibus qđ nõ conuenit de mel'ia. ⁊ cũ hoc viderũt auctores a flegmate fieri fortes ĩfrigidatiões ĩ nobis: ⁊ iõ tã flegma nãle q̃ ĩnãle ponũt frigidius qđ sit in nobis. ¶ Ad contrariũ dõm ꝙ appropinquat nature sanguinis in potentia non in actu.

¶ Postea pili.

Du[m]

¶ Dubitatur de pilis: q̃ videntur calidi cum nos calefaciãt. Jtem cito inflãmãtur. ergo calidi. ¶ Ampliꝰ vident̃ frigidiores flegmate cũ sint extra nõ participãtes spiritu ⁊ sanguine. flegma aũt intus cũ sanguine ⁊ spiritu iacet. ¶ Dicũt ꝙ pili sunt frigidi: q̃ non participãt spiritu neq̃ sanguine. Nos ꝓlixe locuti sumus de generatione pilorꝫ fen. 7. 4. libri. Et dicamus breuiter ꝙ pili sũt frigidi: q̃ de mã terrestri: ⁊ q̃ frigus spissat ⁊ constare facit fumum terrestrẽ exeuntẽ porꝫ cutis: vnde ꝯtinuo ꝓpulso vapore ⁊ continuo densato a frigiditate aeris vel cutis fit pilus: ⁊ est ac si cerã fluidã mitteres per foramẽ tenue ad qđ staret frigus illaꝫ ꝯstare faciens: ⁊ q̃ vapor ille terrestris hꝫ aliquid de adusto: ideo pilus hꝫ aliquid plus de calore q̃ flegma: ⁊ ideo ponunt̃ minus frigidi. Aliqui tñ dicũt de calore vite: q̃ viuunt ⁊ ꝑticipãt spiritu qđ dicũt Auer. voluisse colliget. 2. ca. 2. ⁊ cap̃. 8. ⁊ signũ q̃ hõ subito timore

more fit canus qd non fieret nisi spūs aliquis cōicaret eis: τ tu cō sidera. ¶ Ad primū in ꝯtrariū dicēdum ꝙ calefaciunt reflectendo sicut hoc mō plumbū calidius est lana: vt Arist. ꝓble. 18. 19. ꝓble. ¶ Ad zm dicenduꝫ ꝙ aliqua cito inflāmātur: non qꝛ calida: sed qꝛ rara τ subtilia stupa canape τ calamus sicca. ¶ Ad 3m dicenduꝫ ꝙ lꝫ sint extra habent de caliditate ex materia fumosa.

¶ Deinde os. Postea cartilago. Post ligamentū. Deinde chorda. Post pāniculus. Deinde neruus.

¶ Cōsiderandū ꝙ ista mēbra gradatim sunt terrestriora τ minus penetrata a spū τ sanguīe: τ iō sic sunt gradatim frigida. friditatē eni ossis declarat sua terrestritas τ durities: vñ eius cōplemētuꝫ est a frigiditate ᵭm modū supradictū: ēt intelligit. z. collꝫ. cap. z. τ in z° de generatione aīalium. cap. 4. Nerui etiam cōplent a frigido. i. diminute calido: vt intelligit. 4. cañ. fen. 4. pmo cap.

¶ Postea nucha.

Dubm 18m ¶ Dubitat an nucha cerebro sit frigidior. Uꝛ ꝙ nō: imo calidior ꝑ Ax. z° de ptib' aīaliuꝫ. 6. τ. 7. ca. de medulla. τ per Aui. 12. de aīalibus. 6. ca. imo sentit Arist. ꝙ nucha suo calore tēperat cerebri frigiditatē. ¶ Amplius cerebrū est frigidius oīuꝫ ptiuꝫ: vt Ax. ibidē. ergo frigidius ꝙ̄ nucha. ¶ Amplius medulla est cal'a vt ibidē Ax. cū ab ea alimentū sumit: sed nucha est medulla vnde dꝛ spinalis medulla. ¶ In ꝯriuꝫ Aui. hic τ Halyab. p theorice. cap. 9. τ Gal'. z° de cōpl'omb'. 3. ca. ¶ In hoc quesito est p opio Ax. ꝙ de medulla spinali opinatus est ꝙ sit quedā supfluitas sanguinis digesti intercepti in spina: cū hoc tñ voluit ꝙ medulla hic nō eēt sic aliorū ossiū. medullā eni hanc spinalem oportuit eē cōtinuā per spondiles: τ ideo nō est seposa sicut alie medulle: nō enim eēt sic ꝯtinua. Scđo opinat Aristo. ꝙ sit calida in sua cōpl'one. hanc opinionē iprobat Plusquācōmētator. Trusianus scđo thegni. cō. 15. sup illā partē. s. Si vo ᵭm occipitiū. redarguit τ ꝯuenienter vt opinor τ ꝯ predictum Arist. dicit. ꝙ medulla spinalis est mēbrū τ non est nutrimētum siue nutrimēti superfluitas sicut medulle alioꝝ ossiuꝫ: imo generatur spina in prima gñatione ex mā ꝑpria. ꝓbat qꝛ spinalis medulla nutrit τ auget sicut mēbra reliqua. Itē diuersa est causa ablationis sensus τ mot' oībus ptib' ifra illā. ¶ Cōtra zm dictum Ax. ponit ꝙ nucha nō est calida imo frida. cuius signū ē: qꝛ est neruosa. i. fil'is neruis. Aliud signū est: qꝛ ꝑꝑ ipsaꝫ totū dorsum sit frigidius: vñ rigores maxime a dorso icipiūt. Posset autē Arist. saluari in hoc ꝙ itellexerit nuchā eē mēbrū per illud qđ dixit ꝙ oꝫ eā esse cōtinuā. Rōnes Ari. apparēt solute. ¶ Alia est opinio ꝙ nucha τ cerebrū sunt equalis frigiditatis. τ huius opiniōis fuit Plusquācōmētator. Sigs attēdet finē capituli sui τ Auer. z. colliget. cap. 3. cū dixit. Nā nucha est de nā cerebri. τ Gal'. 3. alimētoꝝ. cap. 9. de medulla vbi dicit. Spinalis medulla cōtinua est cerebro τ eiusdē nature cū ipso: durior aūt paꝝ. Alij voluerūt ꝙ nucha esset cerebro frigidior: de qbus fuit Aui. hic τ Halya. p theo. cap. 9. τ Gal'. z. de cōpl'onibus. cap. 3. Cōciliator aūt dīa. 25. fauet huic opinioni per rōnes. Prio qꝛ nucha minus pticipat sanguīe τ spiritu vt oñdit sensus. Scđo qꝛ cerebrū magis calefit a corde: qꝛ locatus in opposito cordis ᵭm lationē caloris cordis cui' ē ferri sursuꝫ. τ alia iducit Cōciliator que omitto. ¶ Alij sunt q volunt cōcordare istos dicētes ꝙ nucha quātū ad cōpl'onē inatā est cerebro calidior: quātū vo ad influētē cerebrū est calidi' nucha: qꝛ hꝫ multos spūs τ sanguinē. In hac cōtrouersia nō credo viā eē sufficientē ad tenendā alterā partiū: τ ideo omitto τ dico cū ꝙ pl'm iudiciū in ordine hoꝝ mēbroꝝ frigidoꝝ est estimatiuum.

¶ Post cerebrum.

Dubm 19m ¶ Dubitat. vtrū cerebrū sit frigide cōpl'onis. Uꝛ ꝙ nō: imo cal'e qꝛ est pn'm motiuuꝫ. ¶ Amplius ab eo venit sperma Arist. ꝓblemam 10. ꝓble. 58. τ de gñone aīaliuꝫ. z. cap. 5. cū dicit. ꝙ porus qui ē circa oculos est maxime spermaticus. ¶ In ꝯrium Auic. hic. Hanc qōnem scripsimus sup pma fen. 3. cañ. cap. z. τ fuimus secuti ibi viā cōem medicoꝝ modernoꝝ τ ꝑprie Cōciliatoris: τ ideo solum alioꝝ auctorita. loquebamur. Hic aūt scribimus ꝙ vꝛ ꝯueniēs: τ est ꝙ cōplexio cerebri pōt accipi vel quātū ad cōpl'onē inatā circūscripta influenti: τ vt sic est cōpl'onis frigide: appet qꝛ sūba sua medullaris que est maior ei' pars simul cū pāniculis frigida est τ exanguis: τ abūdant in eo. s. in sūa medullari aqua τ terra vt apparet in eius decoctiōe: vt dixit Ari. ¶ Alio mō pōt accipi quātuꝫ ad cōpl'onē inatā actuatā per influentē que est ex multitudīe caloris in spiritu τ sanguīe venientib' ad cerebrū: τ vt sic cerebrum est cōpl'onis calide. Rō est: qꝛ videmus in eo multitudinē venaꝝ: τ etiā arteriaꝝ magnaꝝ ad eū venientiuꝫ. Scđo qꝛ si tangat aīali existenti viuo appet ad tactū calidū. ¶ Amplius cū aer q nos circūdat ad tactū nostrū est calidus vt in estate: cerebrū est calidius aere; imo infrigidat ab aere vt apparet vere cerebro frigidi': vñ cogimur ēt in estate defendere ipm ab aeris frigiditate: igit cerebrum respectu cutis est calidū. hec rō sumit a Galeno. 8. de vtili. partiū. z. cap. ¶ Ex his colligit quedā ꝯdictio in dictis Isaac. naꝫ in dietis vniul'ib' cap. 16. τ in dietis particularib'. cap. de cerebro ponit ꝙ cerebrū calidū est τ humidū. in libro vo. 5. de febrib' cap. 3. ponit ꝙ cerebrū est fridū. intelligit eni ꝙ sit frigidū quātum ad suā sūam medullarē circūscripta cōplexione influenti: τ sic intelligit Aui. 3. cañ. fen pma. z. ca. τ Haly in thegni trac. z°. 44. τ. 52. cōmētis. ¶ Cōtra hanc opionē que antigtus fuit Dyni ar. p qꝛ nō debemus loqui de cōpl'one cerebri inata solū: sed de inata sil' cuꝫ influēti. Rō. qꝛ est sermo de cōplexione cū qua operatur. ¶ Scđo ar. qꝛ cerebrū iudicio tactus est frigidū: ergo respectu cutis frigidum. ¶ Tertio. qꝛ hoc mēbrū tēperat cordis caliditateꝫ: ergo debuit esse fridū. ¶ Quarto. qꝛ orta a cerebro sunt frigida vt nerui. ¶ Ad primū iā appꝫ ꝙ est ᵭmo corrupt'. qñꝙ eni loquit de complexione inata mēbroꝝ tm̄. ¶ Ad rōnē cuꝫ dꝛ ᵭmo Auer. est de cōpl'one mēbroꝝ cū qua opant τ sūt viua. Dōm ꝙ veꝝ est: sꝫ nō est sermo de oi cū qua opant. ¶ Ad zm dōm ꝙ ꝯriū vꝛ fuisse exptus Gal'. ¶ Ad 3m dōm ꝙ sufficit ꝯtēperātia per cōpl'onē inatam vel sufficit remissus calor. Uel doꝫ ꝙ Gal'. negat illam tēperātiā cordis a cerebro τ nō vult ꝙ tēperetur nisi a frigiditate aeris. ¶ Ad 4m dicēdum ꝙ nerui similātur sibi in complexiōe inata. Hec igit que hic dñtur nō credātur eē cōtradictiones eoꝝ que scripta sūt libro tertio. fen pme. cap. z. sed correctiones τ supplementa.

¶ Deinde adeps. Postea pinguedo. Postea cutis.

¶ Adeps. i. axungia. Pinguedo. i. lardum.

Dum 20m ¶ Dubitat. vtrū iste ptes sint fride. Uꝛ ꝙ nō: per Serapionē i suo de simplicibus proprio capitulo. vbi dicit. virtus adipis τ piguedinis est que nos calefacit. ¶ In contrarium hic.

Dubm 21m ¶ Dubitat z° que sit frigidior. Uꝛ pinguedo per Isaac in dict' vniuersalib'. cap de diuersitate aīalium ᵭm mēbra. vbi dicit facile intelligit vnctuositatē. i. adipē eē calidiorē piguedine. Item adeps generat in locis calidiorib': qꝛ in iteriorib' τ pinguedo in exterioribus. s. iter cutim τ carnē: vt Arist. 3. hystoriaꝝ. cap. 17. ¶ Dōm ꝙ adeps τ pinguedo ꝯsiderant quātū ad cōpl'onē quā hñt ex nā materie: τ sic sunt complexionis calide. Rō. qꝛ mā est vnctuosus sanguis qđ ꝯsurgit i bona digestiōe τ multa: vt sumit z° colliget. ca. 8. hoc aūt vnctuosum est hñs caliditatē in eo qđ acquirit in actu digestionis sanguinis: τ ideo pinguedo inūcta calefacit ex ista caliditate quā habet vnctuosum sicut ex his que ab igne exuruntur est vestigiū caloris: vt sumit ab Ax. z° de partib'. τ in 3° cap. 9. de renūculis. Alio mō ꝯsiderat quātum ad cōplexionē quā hꝫ ex natura forme que ꝯsequit efficiēs: τ sic que fiūt a frido ispissāte siue ꝯgelante dñr fride cōplexiōis. Auctores ergo loquētes de his partib' vt nobis occurrūt loco medicine dicūt ꝙ sunt calida: sed de eis dicūt ꝙ sunt frida cū loquunt vt sunt ptes. Rō aūt que eos mouit est: qꝛ ꝯseruatio pinguedis in nobis fit ꝯseruando illarum actualiū fixionē: τ ꝓhibēdo liquefactionē que fit in febrib'. Opinor aūt pinguedinē τ adipē non viuere sed generari τ augeri per quādā appositionē partis ad ptē. ¶ Ad zam dubitationē dōm ꝙ māliter adeps est calidior ꝙ̄ pinguedo. Rō est: qꝛ mā sua est magis vnctuosa: τ sic calor in eā magis egit τ magis reliquit suū vestigium in tēpore digōnis sanguis. τ signū huius est qꝛ adeps non hꝫ humidū aqueū crudū qđ sit sibi ꝑs signū: qꝛ in eliquatōe nō stridet: sed pinguedo hꝫ: fortius ꝗ egit calor in adipe ꝙ̄ in pinguedīe: ergo est adeps calidior māliter ꝙ̄ piguedo: τ sic loquit Isaac. formal'r tamē inquātū ad cōplexionē que sequit formam ab agente adeps est frigidior: qđ apparet ᵭm quosdā: qꝛ fortius frigus ispissauit adipē τ expressit humidū aqueū eius: vnde nō stridet: qđ nō ꝯuenit de pinguedine. Alij dant aliud signū: qꝛ forti' densat adeps ꝙ̄ piguedo: vt Gal'. 11. de simplici medi. z. cap. signū qꝛ rumpi pōt intātū densat qđ nō fit in pinguedine. ¶ Ad ꝯria dōm ꝙ si adeps generet in interiorib' gñatur virtute mēbroꝝ magis frigidorū. s. pāniculorum: sed pinguedo generata extra sub cuti generat virtute mēbroꝝ minus frigidorum vt cutis τ carnis sub cute. — alr pmi

¶ Humidius vo qđ est in corpore est flegma.

¶ Primo ponit ordinem horum membrorum. Secundo quedam declarat. secunda ibi (Scire tamen.)

Dum 22m ¶ Dubitat nō vꝛ ꝙ flegma sit hūidi': qꝛ ipm ē fridi': igit non ē humidi'. τꝫ ꝯñtia: qꝛ due qlitates nō p debent alicui. ¶ Ampli' spūs est humidior: vt Auer. z° coll'ꝫ. ca. z. τ appet ꝙ similat aeri q ē pm humidoꝝ. ¶ In ꝯriū Aui. τ Gal'. 1. de cōpl'onib'. ca. vlti. ¶ Dōm vt dicūt ꝙ humiditas est duplex. Una sūalis que est substātialis τ intrinsecalis: τ hac est magis humidus spiritus. Alia est humiditas madefactiua nō substātialis: sed ex̄ stans τ tali hūiditate flegma est humidius τ tactus ostendit ꝙ flegma sit humidius. ¶ Ad pm argumētū dōm primo ꝙ lꝫ illud sit veꝝ in elemētis: tñ in mēbris

nõ est veꝝ:qꝛ dñr talia nõ absolute sed respectiue. Aliter põt dici ꝙ nõ tribuuntur sibi due qualitates eque primo: imo primo debetur sibi frigiditas.i.potius debetur sibi frigiditas ꝙ̃ humiditas.

¶ Postea sanguis. Postea piguedo. Postea adeps.

¶ Qꝛ pinguedo ⁊ adeps sint minus hũida sanguie appet ad tactũ. Qꝛ piguedo sit humidioꝛ adipe apparet ex supra dictis ⁊c.

¶ Postea cerebrum. Postea nucha.

Du^m 23^m

¶ Dubitatur an cerebrum sit humidius ꝙ̃ nucha. Uidet ꝙ non: imo siccius: qꝛ ad ignem positum fit terrestre: vt Ari. scdo de partib⁹. cap. 7. ⁊ Auer. 2° colliget. cap. 3. ¶ In ꝯtrariũ Aui. ¶ Dõm ꝙ cerebrum est humidius: qd̃ apparet: qꝛ ad tactũ est molli⁹. ¶ Amplius ad ipm multi ascendũt vapores humidi a corpore: vt appa ret secũdo de partibus aĩaliũ. cap. 7. ¶ Amplius plures operationes cerebri sunt apphẽsiue que fiunt humido. ¶ Ad Aris. dõm ꝙ lȝ sit terrestritas in cerebro: tamẽ cum hoc est humiditas aquosa multa que in eius assatiõe emanat ⁊ exhalat. potest ergo cerebrũ dici minus humidum: qꝛ suum humidum est minus permixtũ sicco: vñ ad ignẽ separat: sed humidũ nuche est magis ꝑmixtũ cum sicco: vnde est magis vnctuosum humidũ nuche ꝙ̃ cerebri ⁊c.

¶ Postea caro mamillarum ⁊ testiculorum.

¶ Dicit ꝙ sicut lac est humidius ⁊ fluidius spermate: ita caro mamillaꝝ est humidioꝛ carne testiculoruȝ. similiter sensus ostẽdit ꝙ carnes glandose mamillarum sunt molliores ꝙ̃ testiculorum: et fecit hoc natura propter finem. sperma enĩ indigebat fixione q̃dam ⁊ esse semotum a fluiditate lactis: ⁊ ideo decoquẽs sperma vltima decoctione oportuit esse non sic humidum membrum et fluidum vt decoquens lac.

Du^m 24^m

¶ Dubitat. quare caro mamillaꝝ ⁊ testiculorum nõ ponunt inter calida mẽbra. Quidam dicunt ꝙ non declinant ad caliditatẽ: nec ad frigiditatem. Alij dixerũt ꝙ parum aliqd ad frigiditatẽ declinat caro mamillaꝝ: sed caro testiculoꝝ ad aliquã caliditatẽ.

¶ Post pulmo.

Du^m 25^m

¶ Dubitatur. quare nõ posuit inter ordinẽ calidoꝝ mẽbroꝝ. ¶ Dicẽdũ ꝙ pulmo quãtũ ad complexionẽ nãlem est mẽbrum calidũ: ⁊ credẽdũ est ꝙ nõ poneret calidum sicut epar plus ꝑꝑ multas ⁊ magnas arterias ⁊ venas: ⁊ quãtum ad accidentaleȝ cõplõnẽ est fridũ vt dicit statim. Qꝛ aũt pulmo sit humidus ostẽdit tactus.

¶ Postea epar. Deinde renes.

¶ Hoc etiam tactus indicat. habet eniȝ epar plus de duritie ⁊ renes adhuc non sunt ita molles sicut epar.

¶ Postea ligua. Postea musculus. Post cutis. Et hic quidem est ordo quo Gale. disponit ea.

¶ Cõsiderandũ ꝙ caro simplex poterat poni humidioꝛ musculo: quia non habet ligamenta secuȝ mixta vt caro musculosa. Et hic est ordo quo Gal. primo ⁊ secundo de complexionib⁹ ea disponit: vtitur autem testimonio Gal. quia multa iudicia data sunt estimatiua: ⁊ Gale. fuit multum perfectus in ista.

¶ Scire tñ debes ꝙ pulmo in sui substãtia ⁊ nã nõ est humidus vehemẽti humiditate. Oĩs enim complexio mẽbri nãlis similis est ei quo nutritur: ⁊ ꝺm suam accidentalẽ cõplexionẽ similatur ei qd̃ ab ipso superfluit. Pulmo aũt nutritur calidissimo sanguine ⁊ multe admixto cholere: ⁊ hoc qdẽ ipsemet Gal. nos docet.

¶ Hic primo declarat qd̃ dixit de humiditate pulmonis. Et primo probat ꝙ pulmo sbaliter nõ sit humidus. Scdo ꝙ accidẽtalr sit humidus. scda ibi (In ipso vo.) In prima parte arguit sic. pulmo nutritur sanguine calido: igit nõ est in cõplexione nãli siue substãtiali ⁊ intrinseca humidus multũ: imo minus ꝙ̃ epar. añs ẽ Gal. 6. de vtilitate partium. 10. cap. vbi causam huius dat.

¶ In ipso vo multa humiditatis superfluitas colligit ꝑꝑ illud qd̃ ad ipsuȝ ascẽdit de vapore corporis: ⁊ ꝑꝑ illud qd̃ ad ipsuȝ descẽdit ex catarris. Postꝙ̃ igit sic ẽ res: epar multomagis humidũ est pulmone hũiditate nãli. Et pulmo magis est madefact⁹: lȝ humiditatꝭ mora ipsum in sui ẽt substãtiã molliorem fecerit.

¶ Arguit sic. multe humide in pulmone superfluitates adunãtur: igitur accidẽtaliter est humidus: ⁊ si bene cõsideras ambas istas duas rões voluit Auicẽ. fieri vnam. sed non curamus de hoc.

Du^m 26^m

¶ Dubitat. qꝛ pulmo deberet poni sicce complexionis: qꝛ cholera est sicca. Dõm ꝙ nõ nutrit sanguine cholerico. s. quo sit nã cholerica vt dicunt: sed cholerico. i. subtili sanguie: qui tñ respectu curis est humidus: vel si ibi esset natura cholerica adhuc vincit sanguis in nutricatiõe: qꝛ pulmo ẽ carnose sbe que caro est hũida. vȝ tñ ꝙ Aui. velit. 12. de aĩalib⁹. ca. 2. ꝙ sit minus humidus epate.

Du^m 27^m

¶ Dubitat 2°. an mẽbra similent ei a quo nutriunt. Ur ꝙ non: quia oĩa essent silia: qꝛ oĩa nutriunt sanguine. ¶ Amplius nutrimẽtuȝ assimilat nutrito: vt tertio de virtutib⁹ nãlib⁹. cap. 13. 14. 15. ⁊ prio cap. 8. ⁊ nõ ecõtra. Itẽ dicit ꝙ similant ꝺm nãlẽ cõplõnẽ. ꝯ. qꝛ cõplexio aduentitia nõ est nãlis: sed cõplexio ex nutrimento est aduentitia. ¶ Dõm ꝙ Aui. cũ dicit. ꝙ cõplexio nãlis est silis ei a quo nutrit: nõ intelligit ꝙ cõplexio nutrientis assimilet sibi nutritum nec ecõtra: sed ĩtellectus intelligit ꝙ inter cõplõnẽ nutriti ⁊ nutrientis est cõuenientia: qꝛ inter mẽbra ꝓprias ⁊ organica ꝓpria est ꝯuenientia: alr qd̃libet fieret ex quolibet ⁊ determinatuȝ ex non determinato: calida ergo mẽbra nutriunt calidis ⁊ frigida frigidis. cũ ergo pulmo nutriat sanguine calido: ꝯ̃ sua cõplõ ad hoc declinat: ⁊ qꝛ cõplõ cũ qua nutritũ nutrit est cõplõ essentialis siue intrinseca siue nãlis: qꝛ est illa que aĩe nutritiue seruit: ideo dic cõplexio mẽbri nãlis. ¶ Ad primũ ꝯ̃rium dicẽdũ ꝙ oĩa sunt silia cõi similitudine sicut sanguis est nutrimẽtum cõe ⁊ differunt specialibus differẽtijs sicut specialia nutrimẽta differunt. ¶ Ad 2^m dõȝ ꝙ non est sermo de illa similitudine. ¶ Ad 3^m dicẽdũ eodem mõ. Aliter cõsueuit dici ꝙ similitudo in nutrimento est nãlis: qꝛ non est egritudinalis: sed cum hoc est aduentitia qꝛ ab extra.

Dub^m [illegible]

¶ Dubitat 3°. vtrum mẽbrum ꝺm accidẽtaleȝ cõplõnẽ similet ei qd̃ ab ipso superfluit. Ur ꝙ nõ: qꝛ per vrinã nõ possemus arguere supernãleȝ cõplõnẽ epatis sed solũ supaccidẽtalẽ. Solõ vsitata superfluitas quedã cõis qdã ꝓpria. Cõis dr ꝑ. qꝛ de nã cõi vt supfluitas que est egestio vel vrina. Scdo. ꝙ ab agente cõi: vt ẽt egestio ⁊ vrina. Tertio. qꝛ ad cõem finem vt sperma. Quarto. qꝛ a multis mẽbris ad vnum expulsa sicut supfluitates pulmonis que ex catarris ⁊ vaporib⁹ aliqñ venientib⁹ fit. Propria supfluitas dr oppositis modis. Primo. qꝛ de appropriata mã. Scdo. qꝛ ab appropriato agẽte vt supfluitas nutrimẽti carnis. Tertio. qꝛ ad ꝓpriuȝ finẽ sicut ẽt supfluitas data. s. nutrimẽti carnis. Quarto. qꝛ a solo mẽbro vno fit: igit cũ supfluitas cõis quarto mõ significat de cõplexione accidentali: sed supfluitas ꝓpria quarto mõ de cõplõne nãli. ¶ Nos dicam⁹ ꝙ supfluitates vel morant in mẽbro q̊usqꝫ illud trãsmutẽt sicut hũiditates catarrales in pulmone: ⁊ iste significãt qꝛ causant cõplõnẽ accñtalẽ: ⁊ iõ si vrina remaneret tãtuȝ in epate ꝙ illud inflãmaret significaret ẽt cũ eẽt de eius cõplõne accidẽtali. ⁊ hoc est qd̃ voluit cũ dixit ꝺm accñtaleȝ similat ei qd̃ ab ipso supfluit. i. ei qd̃ est supfluũ stans in ipo: ⁊ iõ. 12. de aĩalib⁹. ca. 2. Aui. ⁊ in hoc passu dicit in cõplõne accñtali similat sibi ꝓpinq̊. si aũt superfluitas sic exiens a mẽbro nõ morans vt illud alteret: tũc significat de dispõne nãli vel preter nãm ꝺm ꝙ membrum est dispositum quãdo illam facit ⁊ ab eo exit ꝙ sic cessat instãtia.

Dub^m [illegible]

¶ Dubitat qd ĩtelligit per vapores corpis ascẽdẽtes ad pulmonẽ. ¶ Dõm ꝙ forsan nil aliđ ĩtelligit nisi vapores ex quoꝝ ascensiõe fiũt catarri: ⁊ forsan vult vapores hũidos nutrimẽtoꝝ q nõ pñt ꝓhiberi quin penetrẽt ꝑ poros diaphragmatꝭ: ⁊ forsan vult vapores multos sanguinis q sibi cõicant ꝑ arteriã venalẽ: lȝ hũiditatꝭ quasi remouet dubiũ. nã res madide sũt in supficie hũide: sed pulmo vsqꝫ ad ptes ꝓfundas ẽ remollit⁹ ꝑꝑ morã humiditatuȝ.

¶ Et dispõnes flegmatis ⁊ sanguis ita ĩtelligẽde sunt. Flãtis nãqꝫ hũectatio ẽ ꝺȝ modũ madefaciẽdi: ⁊ sanguis hũectatio ẽ ꝺm modũ augmẽtũ faciendi in suba. Lȝ flegma nãle aqueũ plerũqꝫ alr plm sit maioris humiditatis ꝙ̃ sanguis. Ex sanguie enĩ cum quãtũ digeri dȝ digeritur multũ humiditatis ex eo resoluitur que erat flegmatis nãlis aquei qd̃ ad ipsum ꝯuersum fuit. In sequẽtibus autẽ scies ꝙ flegma naturale est sanguis qui aliqua cõuersus est conuersione.

¶ Hic secundo declarat ꝙ dixit de hũiditate flegmatis ⁊ sanguinis. ⁊ primo facit hoc. scdo remouet errorẽ. scda ibi (Lȝ flegma.) Error aũt põt cadere: qꝛ diceret aliquis humiditas sanguis substantialis est augens substãtiam nostrã ꝑ nutricationẽ ⁊ augmẽtationem: sed flegma totum ꝯuertitur in sanguinẽ: ergo flegmatꝭ humiditas est sbalis ⁊ augmẽtatiua. Et primo resumit ꝙ flegma est humidius sanguine dicẽs: ⁊ lȝ flegma nãle plurimũ sit ⁊c. Secũdo remouet errorẽ. naȝ dicit ꝙ sanguis illic factus a flegmate qñ digerit resoluit ab eo multa hũiditas q ẽ i eo: qꝛ fcm̃ ẽ a flãte. Tertio ostẽdit ꝙ flegma potest fieri sanguis per diffinitionẽ flegmatis. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ littera duplex inuenitur. Una que dicit plurimum vt valde maioris humiditatis: ⁊ tunc subintelligit sed

flegma

flegma pôt fieri sanguis: ergo suba est sua humiditas. et hec lra est cõformis lre Aui. 12. de aialib⁹ cap. 2. cũ dicit. licet flegma sit magis humidũ quam sanguis. Alia lra dicit plerũque et dicit hoc quia est verũ quando flegma et sanguis sunt in eorum nalib⁹ dispõnib⁹ et plerũque est hoc. ¶ Cõsiderãdũ 2° diceret aliquis: vnde habet Aui. quod totũ flegma conuertatur in sanguinẽ. ¶ Dõm quod ex hoc: quia toti cõpetit hec diffinitio flegmatis. ¶ Amplius si pars flegmatis remaneret: tũc etiam pars fieret cholera et pars melãcholia quod est incõueniẽs vt ostẽdetur posterius. ¶ Tertio diceret quis: vnde mihi notũ est quod sanguis flegmaticus quando digeritur resoluatur multa pars humiditatis aquose que erat pars flegmatis in ipsum conuersi. ¶ Dõm quod si Auicẽ. nõ habet hoc ab aliquo sensato tamen habet per itellectũ ponentẽ hoc contra aduersariũ qui dicit totã humiditatẽ flegmatis esse substãtiabilẽ. Auicen. igitur dicit contra eũ licet nõ probet. ¶ Vel dõm quod hoc posset esse manifestũ per sudores et per multas euaporationes visas in hominibus sanguinis flegmatici.

¶ Res aũt siccior que est in corpore sunt pili: sunt enim ex vapore fumoso qui eleuatur. Resolutũ nãque fuit quod in eo de vapore mixtũ erat et pura fumositas congelata remãsit.

¶ Ponit partes siccas. et primo ponit quod pilus est siccior et probat. 2° quod os est minus siccũ pilo et probat. 3° cõplet ordinẽ harũ partiũ. 2ª ibi (Postea est os.) 3ª ibi (Post os.) Primo arguit sic: pilus fit de vapore fumoso a quo resolutũ est humidũ quod in eo erat et ipsa pura fumositas congelata remãsit: ergo pilus est pars siccior corporis. ans probatur in lra: consequentia est nota: quia nulla pars corporis fit ex materia terrestri exiccata et congelata: imo oes fiunt per modũ digõnis humidi a calido. s. ex sanguine. et ex hoc vide quod pilus est de iperfectis mixtis. parũ enim concurrit in eius gnõne de digõne aut nihil. ¶ Considerãdũ quod ponit mãm suã ex vapore fumoso. i. sicco. Scdo ponit efficiens cũ dicit congelata. fumus enim iste cõgelatur et spissatur a frigido: et quia nõ dissoluitur a calido: ergo de inspissatis a frigido nõ tamen dissolutis a calido: de quibus diximus super scda fen cañ. Trusianus vero in thegni tractatu. cõmẽ. 18. sup illo paragrapho. Adhuc vero videtur sentire quod illa inspissatio fiat a siccitate cutis debita.

Dub^m 30^m ¶ Dubitatur vtrum pili sint de mã fumosa. Videtur quod nõ: imo de humida. Primo quia maxime multiplicantur in capite quod est membrũ humidũ: vnde homo pilosissimus est aialiũ vt problematũ. 10. 63. proble. i. pilosum secundum caput. ¶ Amplius pili multiplicantur multiplicatiõe humiditatis nõ fumose: imo hũide et illius minutione minuuntur. hic apparet ex proble. Arist. 10. proble. 58. Propter quid eunuchi nõ fiũt calui. et proble. 31. 5. proble. propter quid ceci a nã nõ fiunt calui. vtrobique accipitur quod hoc fit propter multã humiditatẽ conseruatã in eis. ¶ In contrarium Aui. hic et 4° cañ. fen. 7. et Gal. 2. de cõplexionib⁹ cap. 5. ¶ Dõm quod mã pilorũ est fumosa terrestris non multe subtilitatis quia exhalaret: nec multe grossitiei: quia nõ exiret: sed tante quod stat in poro et spissatur et expectãt se partes post partes in expulsiõe. Signũ aũt hui⁹ est quia videm⁹ hoies in prima etate et hoies hũidos multũ nõ multiplicare pilos: sed cũ adueniet humiditatib⁹ eorum conuerti ad nãm sicciorẽ: tũc fiunt pili vt apparet in mutatione secundum etates. ¶ Cõsiderãdũ tamen quod licet Aui. dicat resolutũ fuit quod de vapore humido mixtũ erat nõ est itelligẽdũ quod ois sit frida consumptio illi⁹: quia tũc nõ fieret sicci fumosi continuatio: sed vult quod multa est facta diminutio illi⁹: quia tũc nõ fieret sicci illi⁹ continuatio. Quare aũt sit diuersitas radicis pilorum in cuti hũana et in cuti aliorum aialiũ: vide ab Aristo. problema. 10. proble. 22. 23. et 29. et de gnõne aialiũ. 5. cap. 4. et 5. de pilatura. ex quibus diuersitatib⁹ cutiũ et radicationũ pilorum fiunt multũ diuersi effect⁹ nãles in nobis et alijs aialib⁹: ex quibus est quod ex nris cicatricibus nõ oriuntur pili: sed ex cicatricib⁹ equorum asinorum sic licet mutẽt colorẽ et quod hoium crines euulsi renascuntur duriores: ecõtra de lanis ouiũ et quod prolõgatis crinib⁹ ouiũ fiunt duriores hoium molliores. Que sit diuersitas in pilis faciei aliorum barbe et capitis et aliorum partiũ lege Gal. prolixe et rhetorice loquẽtẽ in libro de vtilitate partiũ. 11. cap. 14. contra Moysen prophetã de quo fortiter icrepat eum Rabi moyses. 25. parti. afori. 54. cap. ¶ Ad contraria dõm quod eunuchis et cecis a nã nõ fit pilorum multitudo: sed pilorum conseruatio. Sed siue etiam fiat multitudo totũ hoc nõ fit nisi quia in mẽbris multis conseruatur conseruantur mãe que ad fumũ conuerse faciũt pilos sic appet per oppositũ. multũ enim vtens coitu caluescit: et tamen exiccatur: et hoc quia mã diminuitur a qua surgit fumosum et nõ fumosum et de exhalatione sicut appet. ethicus enim est aridior quam sanus: sed tamen nõ habet mãm a qua possit surgẽ sufficiẽs fumi quantitas. ¶ Tũc ad formã rõnis cũ dicitur. pili multiplicantur multiplicatione mãe nõ fumose sed humide. Dõm quod nõ multiplicantur ex multitudine mãe humide nisi iquantũ in illa est mã fumosa multa: qua consumpta et corpore facto ethico vel ptisico est mã fumosa pauca. mã enim fumosa et nõ fumosa sed vaporosa surgit ab humorib⁹ nostri corporis et humiditatibus. ¶ Ad aliud cũ dicitur de cerebro. Dõm quod illi fumi a toto corpore sursum feruntur. hic tamen esset locus considerationis propter quãdã contradictionẽ Aui. 4. cañ. fen. 7. ad dicta quãdã Arist. supra.

¶ Postea est os: ipsum nanque oibus mẽbris durius existit: humidius tamen pilis est. Ossis nãque generatio est ex sanguie: cuius situs est situs: aliis cui⁹ fumus est siccus qui hũores nãles exiccat locat⁹ in eis: quapropter os multa nutrit aialia. Pili vero eorum nullũ nutriũt: aut fortasse si nutriũt ex eis aliquod valde est rarũ et extraneũ: sicut existimãt quidã quod vespertiliones eos digerãt: et i eis delectentur.

¶ Arguit primo sic. os est durius oibus membris: ergo siccius. (Humidius tamen pilis.) probatur primo sic. os generatur ex sanguine: ergo humidius pilo qui generatur ex fumo. Scdo sic. situs ossis est inter humiditates: sed pili extra: ergo etc. (Quapropter) concludendo arguit. os multa aialia nutrit vt canes lupos etc. sed pilus nõ nisi secundum quod dicitur de vespertilione vel scarabeo secundum aliam litteram.

¶ Nos aũt cũ duas quãtitates ossis et pilorum in põdere equali assumpserimus et eas in cucurbita alẽbico supposito distillauerimus: egredietur ex osse plus aque et plus olei: et remanebit minus fecis os: ergo pilo humidius est.

Dub^m 31^m ¶ Probat per experientiã et patet etc. ¶ Dubitatur quia videtur quod pilus sit humidior osse quia est flexibilius. sed os est frãgibile. ¶ Dõm quod est siccior propter causas quas Aui. dat. ¶ Ad contrariũ dixerũt aliqui quod est flexibilis propter subtilitatẽ. ¶ Cõtra: quia si os attenueretur vt pilus frangeretur. ¶ Dõm igitur vt bene dixit Anto. quod oẽ flexibile cõplicabile est ex modo permixtionis humidi cũ sicco: et ex hoc res multũ humide possunt esse rũpibiles et cõminuibiles sicut glacies crystallũ et vitrũ et res sicce possunt esse plicabiles vt es.

¶ Post os autem in siccitate est cartilago. Postea ligamentum. Post chorda.

¶ Est cartilago quia habet duritiẽ iter oia mẽbra post os: imo est de nã ossis: et sic se habet ligamẽtũ post cartilaginẽ: et chorda post ligamẽtũ.

¶ Post panniculus.

Du^m 32^m ¶ Videtur quod sit siccus sicut chorda: quia cõponitur ex villis ligamẽtalibus. i. neruosis vt chorda: vt scietur capitulo de mẽbris. ¶ Dõm quod chorda in sui compositione venit ad maiorẽ duritiẽ vt tact⁹ ostẽdit. Pãniculus aũt quia habuit cooperire mẽbra mobilia: ideo fuit mollior: et si aliquis pãniculus tegit mẽbra dura vt qui tegit os capitis forsitan illic nõ est minus siccus quam chorda.

¶ Post arterie. Post vene.

¶ Quia sunt magis ligamentales et dure quam sint vene: siquis aũt vellet posset imagiari siccitatẽ illorum refrãgi ab hũiditate spũs et sanguinis: et ideo nõ multũ elõgaretur a cuti cũ sic considerate fuerint.

¶ Post nerui motiui. Post cor. Post nerui sensus.

¶ Motionis. n. nerui fridiores sicciores et similiter existũt tẽperato. Nerui aũt sensus fridiores quidẽ: sed nõ multum sunt tẽperato sicciores: et fortasse sunt ei propinqui: et neque etiam in friditate sunt ab eo valde remoti. Postea est cutis.

Dub^m 33^m ¶ Dubitatur quõ nerui motiui sunt frigidi et sicci cũ motus fiat a calore vt supra diximus. ¶ Amplius plus caloris in motu requiritur quam in sensu: vt Gal. 4. de accidẽti et morbo cap. 5. et in lectione hodierna primi de interiorib⁹ cap. 6. ¶ Cõsiderãdũ quod hic est sermo de motiuis qui sunt distincti a sensitiuis. s. qui solũ hñt sensum et non motũ: nõ tamen est sermo de sensitiuo coniuncto motiuo: quia vnus neruus est. ois enim neruus motiu⁹ est sensitiuus: sed nõ ecõtra. ¶ Dõm quod neruos esse cõplexionis sicce statim probatur: quia sũt mẽbra exãguia. Scdo neruos motiuos esse cõplexionis fride etiam pôt probari quia frigido requiritur in motu: sed quod nerui sensitiui sint sicci nõ bene pôt probari: et ideo stetur testificationi auctorum qui forsan cum magna solẽnitate tetigerũt neruos sensus et iuenerũt eos cuti sicciores. Sed cũ A. considerauit quod nerui sensus. s. tact⁹ sũt organũ tact⁹ aut sũt sibi propinqui: dixit quod valde parũ excedũt in sicco et etiam in frido. hoc enim mõ confirmatur virtuti tactiue. ¶ Ad contrariũ dõm quod motus fit calore aiali scilicet spiritu dato a cerebro qui venit per neruos motiuos quamuis sint frigidi: et sic calore dato a corde et his duob⁹ principijs mouentur musculi: vt dicetur caplo de virtute motiua. ¶ Ad scdm dõm quod ille plus calor est a corde vel plus calor aialis qui requiritur est a cerebro.

Du^m 34^m ¶ Dubitatur vtrum cor sit cõplexionis sicce vel hũide. Videtur quod humide per Auer. colli. 2. cap. 3. probatur quia est membrũ valde spirituosum et sanguineum: igitur est humidũ. vñ Gal. primo de cõplexionib⁹ cap. vlti. ponit cor maxime sanguineũ ponit etiam spirituosum. 7. libro de iuuamentis mẽbrorum cap. 2. et ab Aui. in principio libri de viribus cordis. ¶ Amplius magna pars cordis est carnosa carne rubea. sed caro est humidũ mẽbrũ. ¶ Amplius membrũ videtur maxime esse humi-

dum ꝑ cuiꝰ humidi ꝯsumptionē distiguunt̄ spēs morbi sicci: sꝫ h̄ est cor: vt Gal.ꝑ de differētijs febriū cap̄.8. ¶ Ampliꝰ vr̄ ꝙ sit humidius epate: q̄r eiꝰ siccitati minus pōt resisti q̄ȝ siccitati epatis.

¶ In ꝯriū Aui. ⁊ cōiter medici. Dixit Mūdinus ꝙ iudicio sensus tactꝰ cor est cōplexionis sicce: sed q̄ȝtū ad opōnes est cōplexionis hūide: q̄r cōplexio cū q̄ opat̄ est humida ⁊ cal'a. Sed mirādū est si in corde est aliq̄ cōplexio cōprehēsibilis tactu ⁊ tn̄ cor nō opat̄ cū illa. Alij dixerūt ꝙ cor in se est calidū ⁊ siccuꝫ: sed rōne effectꝰ est hūidū: q̄r effectꝰ eiꝰ est spūs. Anto. tn̄ de opōne cordis distixit. nā q̄dā est ꝓpria qua ꝑparat sibi nutrimētuꝫ: ⁊ sic opat̄ mā̄ sicca: q̄r nutrimētū cordis est siccū. alia est cōis qua ꝑparat nutrimētū ꝓ alijs membris ⁊ sic opat̄ mām̄ humidā vt patiat̄ ab alijs mēbris.

¶ Hic ego ꝯsueui q̄rere vtrū cū dico cor est mēbrū organicū calide cōplexionis ⁊ sicce vel hūide debeā ītelligere de corde cū toto spiritu ⁊ sanguine quos hꝫ in se ⁊ in suis auriculis: ⁊ pono vnā ꝓpositionē ꝙ dꝫ ītelligi de corde cū tāto spū cuꝫ q̄ȝto facit opōnes suas organicas ⁊ nō cū spū ꝓpulsibili ad mēbra. s. nō cū illa pte q̄ nō idiget ꝑ se q̄ȝta sit ista ps nō est nobis notū. Rō est: sic vr̄ ponēda cōplexio cordis sic̄ epatꝭ ⁊ stōchi ⁊ alioꝝ nobiliū inquātū sunt vtraq̄ȝ organica ⁊ ꝑncipalia vel nobilia. Sed cū dicimꝰ epar calidū nō ācludimꝰ sanguinē quē in mēbra tollit: sꝫ vel accipimꝰ epar q̄ȝtū ad carnē suā vt dixit Aui. vel q̄ȝtuꝫ ad sanguinē q̄ in eo est vt dixit Gal.ꝑ de cōplexionibꝰ cap̄. vlti. cū dixit epar esse sanguineū post cor. Similr̄ cū dicimꝰ stōchꝰ est fridus nō ītelligimus de eo q̄ȝtū ad chilū quē dat mēbris. ¶ Scđa rō: cōplexio nālis mēbri nō est dicēda talis cū eo: ex eo ꝙ q̄n̄q̄ȝ membrū nō hꝫ sed alijs dat: ergo. ¶ Tertia rō: per id qđ cor nō dꝫ poni in cōplexiōe per qđ nō agit opōnē organicā sibi debitā: sed ꝑ spiritū quē dꝫ trāsmittere siue transmittit nō opat̄ suā opōnē: q̄r opatio sua ꝑncipalis est gn̄are spiritū: sed cū toto spiritu nō gn̄at: q̄r iā trāsmisit sicut epar cū toto sanguīe nō gn̄at sanguinē. ¶ Cōsiderādū hic tn̄ ꝙ semꝑ de spū cū q̄ agit cor transmittit in mēbra: sic̄ epar hn̄s sanguinē cū q̄ mō agit ad alia mēbra trāsmittit de illo qđ ꝑus in eo erat: ⁊ sic cedit sibi sanguis ꝯtinuus: sꝫ tn̄ cū miori mēsura spiritus q̄ȝ sit illa quā trāsmittit simul cū illa q̄ agit cor facit suaꝫ opōnē. hic abbreuio q̄ al's hic ꝓlōgaui: ⁊ h̄ q̄r multa apposui ex his q̄ diximus sup̄ de cōplexione tertia. ¶ His habitꝭ al's ꝯsueuimꝰ tenere ꝙ cor est sicce cōplexionis. s. simul cū spū ꝑ quē agit vt nec̄io īstrumēto q̄ nō est tāta ps q̄ȝtus totꝰ alius q̄ in membra trāsmittit̄ sicut nō est tātus sanguis epatis q̄ȝtus totus q̄ ad oīa mēbra vadit. Hoc ꝓbat̄ ꝑ: q̄r cor cū toto isto spū sibi nec̄io vt appropriatū instrumētū opōnis hꝫ plures ptes tam siccas q̄ȝ duras. s. carnē que dura ē vt sensus ondit ⁊ ligamēta ⁊ pāniculus q̄ oīa sunt plura ⁊ maioris q̄ȝtitatis q̄ȝ sit spūs q̄ vt īstrumēto nec̄io vtit̄ vt notū est. Scđo q̄r talis cōplexionis dꝫ eē cor q̄lis regrit̄ ꝓ sua opōne. Sed hēre caliditatē siccā regrit̄ q̄r cor dꝫ euaporare sanguinē: sed h̄ fit a calido acuto sicco: ⁊ hec est cōis rō medicoꝝ: ⁊ tūc soluebā ad ꝯria. ¶ Ad Auer. ꝙ accipit cor cū tāto spiritu ⁊ sanguine appropriato ⁊ ꝓpulsibili in mēbra ⁊ sic sibi placuit ex isto dixit cordis cōplexionē eē humidā: q̄r totū illud est plus q̄ȝ moles reliquarū ptiū: nec imaginabile est. ¶ Ad rōnē dōm ꝙ illa caro est sicca signum est durities. ¶ Ad alia dōm ꝙ distinctio spērū ethice ex sumptione hūiditatū cordis nō fit: q̄r cor sit hūidius qđ sit in nobis: sed q̄r est ꝑus ⁊ ꝑncipalius ⁊ iā humidū eius est ꝑncipalius oī humido: ⁊ ꝓp h̄ minꝰ pōt siccitati eius resisti. deficiēti eni ꝑnº nō est a quo subsidiū fiat ēt vt Arist. 3. de ptibꝰ aīaliū cap̄. 4. ¶ Alr̄ ergo dicamꝰ ꝙ cor q̄ȝtū ad cōplexionē ꝑmā. s. innatā ⁊ ēt scđam. s. influētē. s. datā sibi ꝑm mēsurā innate est cōplexionis sicce lꝫ parū: q̄r parū vltra siue sup̄ cutim est siccū vt tactꝰ ostēdit. ¶ Sed q̄ȝtū ad cōplexionē tertiā est humide cōplexionis. Rō est: q̄r spūs est humidus. cū denoīat̄ cor a spū ponit̄ cōplexionis humide. Placuit aūt Auic. postq̄ȝ cor posuit cal'm ꝑ spūm ponē ipm siccū ꝑ alias ptes: vt in h̄ faceret nos scire oēm modū cōplexionis cordis. Deo sint gr̄e infinite. Amē.

¶ De complexionibus etatuꝫ ⁊ generū. Cap̄. 3m.

Etates oēs sunt q̄tuor. Etas adolēdi que vocat̄ etas adolescētie ⁊ est fere vsq̄ȝ ad. 30. annos. Postea est etas ꝯsistēdi que vocat̄ etas pulchritudinis: ⁊ est fere vsq̄ȝ ad. 35. aut. 40. annos. Et est tertia etas minuēdi cuꝫ virtus nō amittitur manifeste: ⁊ hec est etas senectutis q̄ fere est vsq̄ȝ ad annos. 60. Et est etas minuēdi cū manifesta virtutis debilitate: ⁊ hec quidem est etas seniū ⁊ finis vite.

¶ Cū determinauit de cōplexione diuersificata ꝑm mēbra: hic determinat de cōplexione diuersificata ꝑm etates ꝑ ⁊ 2º ꝑm gn̄a, ibi sexus ⁊ hec dicit Rubrica ⁊ ꝑ h̄ de cōplexiōe diuersificata ꝑm regiones ⁊ ꝑm artes breuit̄ de h̄ ꝑcurrēs. 2ª ibi (Scđm vo.) Prima in duas. ꝑ ꝑmittit numerū etatis. 2º docet cōplexionē cuiuscūq̄ȝ etatis. 2ª ibi (Infantiū vo.) Prima in duas. ꝑ ponit q̄tuor etates ⁊ declarat. 2ª alterā illarū subdiuidit. 2ª ibi (Adolescentie.)

¶ Dubitat̄ q̄re nō diffinit etatē. Dōm ꝙ sibi nō placuit: ⁊ rō displicentie fuit vel nō placētie: q̄r est aut mēsura aut tp̄s: ⁊ hoc non dꝫ in hac scīa diffiniri vt mēsura etiā nō dꝫ diffiniri: sed ponē etateꝫ vt est dispō ī hoīe est ipsa cōplexio mēsurata tpe ⁊ cōplexio ista est diffinita: nō igit̄ restabat ostēdere nisi q̄uo variat̄ ꝑm tēpora. ¶ Quidā tn̄ magistri diffiniūt etatē dicētes: etas est mēsura mensurans dispōnē corporis viui. ¶ Alij dn̄t etas est tp̄s vite aīalis q̄ crescit stat diminuit̄ occulte ⁊ manifeste. ¶ Alij dn̄t etas ē dispō accidētalis cōplexioni ꝑncipalr̄ attributa mēsurata ꝑiodo tēporali ꝑm diuersam habitudinē calidi nālis ad humidum radicale. ¶ Albertꝰ vo alamanus in libro de etate siue de iuuētute ⁊ senectute sic eā notificat. etas est spatiū tpis in viuēte relictū ī q̄ virtꝰ vite oēꝫ ꝑficit sue mēsure motū vl' opōnē nisi ꝑ accn̄s īpediat̄.

¶ Dubitatur 2º an etates sint q̄tuor: ⁊ videt̄ ꝙ due siue tres: q̄r hō vel crescit vel decrescit: ⁊ si est alia dispō ē in q̄ stat: ergo vel due sūt vl' tres. ¶ Ampliꝰ videt̄ ꝙ nulla sit adolēdi siue ꝑficiēdi: q̄r semꝑ a ꝑ instāti gn̄ōnis. s. aīati tūc ꝓcedimꝰ in humido radicali diminuendo. s. per exiccationē. ¶ In ꝯriū oēs. Cōsiderādū ꝙ totū tp̄s vite diuersum inuenimus a nālibus ⁊ astrologis. Auer. eni in fine de gn̄ōne ⁊ corruptione in cōmē. 58. ponit ꝙ cōe tp̄s vite. 70. annoꝝ. s. 35. qbꝰ perficimus. ⁊. 35. qbus declinamus. ¶ Astrologi multi ponūt tp̄s. 98. annoꝝ ⁊ inueniūt mēsurā illarū per dominiū planetarū. Et Anto. laborauit īponēdo hoc hic: medici vo nō determinauerūt se ad certā mēsurā vite nec etatū: sꝫ cū latitudine voluerūt totū tp̄s vite esse determinatū ēt cuiuscūq̄ȝ etatis vt dicet Aui. ⁊ Gal'. ponit. 6. de regi. sani. distinxerūt aūt etates ꝑma distinctione in q̄tuor sicut q̄tuor māifestas diuersitates īuenerūt in toto vite spatio. in ꝑma. n. vite q̄ȝdā ptē inuenerūt in q̄ corpꝰ ꝑuum erat ⁊ humidū tēdere ad ꝑfectionē per augmētū ⁊ supflui humidi exiccationē: ⁊ hanc dicūt etatē adolendi. i. augendi vel ꝑficiendi quā dicūt esse vsq̄ȝ ad. 25. annos fere. ⁊ dixit fere q̄r diuersitas est in hoc ꝑm dispōnē ⁊ cōplexiones diuersas hoīum. in sequenti q̄dā pte īuenerūt corpꝰ stare in hac sua ꝑfectione ⁊ nō plus ꝑfici ⁊ hāc īuenerūt durare. 10. annis fere ⁊ cōputādo ꝑcedētes durat 35. annis vel. 40. annis. pōt aūt hoc esse vel q̄r prior etas durauit 25. vel. 30. annis q̄r status durat. 10. annis ⁊ hāc etatē vocant pulchritudinis: q̄r tūc oībus cōpletis mēbris hō pulcher est. In alia parte tēporis post hāc inuenerūt hoīem diminui in virtute ⁊ potentia sua calore nāli lꝫ nō diminutione manifesta ⁊ attribuit sibi tēpus latū cū dixit fere. In postrema parte tēporis īuenerūt manifestū defectū ⁊ tendētiā ad mortē ⁊ hec etas est finis vite. ⁊ apparet ꝙ Auicē. nō determinauit tēpus ꝓpter multā diuersitateꝫ hoīum in mēsura vite. ¶ Ad ꝯrium dōm ꝙ tēpus diminutionis est diuisuꝫ in tēpꝰ diminutionis occulte ⁊ manifeste. ¶ Sed tu dices ita tēpus augmēti pōt diuidi. Dōm ꝙ tēpus augmēti hꝫ alias diuisiones euidentiores vt apparebit. ¶ Ad scđm dōm ꝙ nō vocatur etas adolendi. i. perficiendi q̄r addamus in potentia videndi al's viuendi: q̄r semper plus morimur: ⁊ nos in nostra vulgari cantilena diximus ꝙ homo simul incipit viuere ⁊ mori: sed vocatur etas adolendi: q̄r augemur in q̄ȝtitate ⁊ ꝑfectione opationuꝫ.

¶ Adolescētie vo etas diuidit̄ in etatē īfantie. Et hec q̄dē etas est cū membra pueri nōdum ad motiones ⁊ ambulandū sunt apta. Et in etatē dentiū plantatiuaꝫ que est post ambulationē ⁊ antequā fit fortis. Et illđ est cū nondū gingiue sunt omnibus dentibus replete. Postea est etas ꝯcussionis que quideꝫ est post vehementiā ⁊ natiuitatē dētiū ⁊ anteq̄ȝ polluat̄.

¶ Cōsiderādū ꝙ in hac etate que est a ꝑncipio natiuitatis vsq̄ȝ ad 30. ānos sūt q̄nq̄ȝ notabiles diuersitates: ⁊ iō hāc etatē in q̄nq̄ȝ diuisit. s. in etatē īfantie. i. nō locutiōis dicta ab īfari ⁊ nō posuit sibi terminū ꝓp multā diuersitatē pueroꝝ: in h̄ q̄dā ēt cito q̄dā valde tarde loquunt̄ ⁊ ambulāt: ⁊ iō dicūt aliq̄ hoc tēpus esse. 2. annoꝝ alij vnius āni: ⁊ etatē dentiū plātatiuā ⁊c. ⁊ q̄dā dicunt tēpus esse vsq̄ȝ ad. 7. annos alij dicunt q̄tuor: ⁊ etatē ꝯcussionis. hec etas est vsq̄ȝ ad. 11. vel. 12. ānos. alij vsq̄ȝ ad. 14. ⁊ dr̄ etas ꝯcussionis ꝑm fratrē Albertū q̄r calidū manifeste incipit ꝯcutere humiduꝫ ⁊ dn̄ari sup illo. vel dr̄ q̄r ipsi fortiter ꝯcutiunt̄ ⁊ īordinatꝭ mouent̄ motibus. ēt ꝯcutiunt̄ ad libidinē aliq̄ȝ nō ꝙ possint sperma emittē: sed aliq̄ vētositas iā īcipit agitare ⁊ īcitare genitalia: vnde delectant̄ illarū partiū tactu ⁊ ꝯcussione: ⁊ intelligit̄ hoc ab Aristo. ꝑmo de

generatione aīalium penulti.cap̄.⁊ ꝓble.4.26.ꝓble.vehemētia natiuitatis.i.iam dentes primi ceciderūt ⁊ cōplexi sunt.2.al'necessitatis anteꝙ polluat̄:q2 nōdū pñt emittere sperma.

¶ Deide est etas alguelemati vel alguadi ⁊ rehac.i.cū ab eo egredit̄ sperma q̄ ē quousq3 barbescat. Postea est etas fortitudinis que est donec desinat crescere.

¶ Hic ē q̄rta etas:⁊ q2 tp̄s barbatiōis ē valde diuersuz ī diuersis: iō tp̄s nō posuit.dicunt q̄dā ꝙ durat a.14.vsq3 ad.25.q2 hec etas pubertat̄:s3 pubertas īcipit ī.17.⁊ ī.25.finit̄:vt in cōmē.8.afor.5.p̄ti.epilepsie.q̄b'añ iuuētutē īnascunt̄ postea est q̄nta etas ⁊ p3.

Dubm 3m ¶ Dubitat̄ p̄ an in alijs viuētib' reperiant̄ etates.Dōm ꝙ in aīalibus ꝓprie attribunt̄ ⁊ plus p̄fectis q̄3 īperfect̄ pp mutatiōes manifestas q̄s videm' vite eoꝝ.plātis aūt ⁊ multo plus mineralibus nō sic attribuim'.dicim' tñ de plātis ⁊ q̄busdā nō viuētib' ꝙ sūt iuuenes vel ātique.si ḡ est aliq̄d nō viuēs q̄d manifestā mutationē in spatio sue p̄durationis hēat sicut tyriaca attribuimus sibi etates q̄si vt vni aīali vt appet 5° cañ.cū diuidim' tyriace etates.

Dubm 4m ¶ Dubitat̄ 2° an etas augmēti duret.30.ānis:⁊ p ɔñs an hō augeat̄ vsq3 ad annos.30.Dōm ꝙ tp̄s augmenti manifesti ⁊ magni est in primis annis ⁊ ante.12.annū ⁊ vsq3 ad.15.ānos h3 hō fere medietatē sue q̄ātitatis ſm Aristo.p̄mo de gnōne aīaliū in caplo.20.ꝙ aūt semē.sed post.12.vel.15.annū nō apparēt hoies ita nobiliter crescere ⁊ ꝓpterea cadit discordia in hac mēsura.Quidā enī dicūt ꝙ homo crescit vsq3 ad.35.annos:⁊ de hac sñia fuit Halyab.4.theori.2.cap̄.2.⁊ Halya.in thegni tracta.3.cōmen.63.l3 Thadeus ibi illū textū corrumpat.Aristo.v̄o voluit ꝙ homo crescat vsq3 ad annos.30.vt ꝓblema.20.ꝓblema.7.

Dubm 5m ¶ Dubitat̄ scdo an cōplexio nālis ⁊ cōplexio etatiua differāt.Videt̄ ꝙ sic:q2 Auicē.Halyab.⁊ Haly faciunt distincta capitula de cōplexionib' nālibus.s.modū tēperamentoꝝ ⁊ de cōplexionibus etatū. ¶ In ɔtrariū q2 iste cōplexiones habēt eadem principia.s.sperma ⁊ sanguinē menstruū ⁊ idē subm hominē ⁊ eundē finez.s.operationes aīali debitas:ḡ sunt idē. ¶ Quidā moderni dicūt ꝙ cōplexio etatis ⁊ cōplexio naturalis differt formaliter siue essentialiter:⁊ in tātā ruditatē q̄dā modernus venit ꝙ dixit cōplexionem etatis esse cōplexionē superadditā naturali cōplexioni ⁊ inueniunt̄ ab eo scripture q̄bus facit imaginari ꝙ cōplexio etatis sit vna cōplexio superemplastrata super cōplexionē nālez. ¶ Rō prima:cōplexiones sunt distincte a quibus diuersa sumit̄ indicatio:sed a cōplexione naturali humida sumit̄ indicatio de pauco cibo dando vt a flegmatica complexione:sed a complexione humida etatis sumit̄ indicatio de multo cibo dando vt a cōplexione pueri. ¶ Scda rō:cōmunis cōplexionis nālis p̄ncipia differūt ⁊ p̄ncipia cōplexionis etatis:igit̄ he cōplexiōes differūt.ɔñia est nota.p̄mo añs.nā calidū nāle ⁊ hūiduz sunt in nobis duo p̄ncipia cōplexionū que sunt in nobis.calidū aūt nāle cōparatū ad hūiduz vt q̄le est p̄nm nālis cōplexionis:q2 excedit multuz dicit̄ calida.si parū dr̄ frigida cōplexio.⁊ si hūida excedit dr̄ humida ⁊c̄.Sed calidū cōparat̄ ad humidū in rōne q̄ti ɔstituit cōplexionē etatiuaz:q2 cū calidū ⁊ humidū sunt multe q̄ātitatis est complexio etatiua adolescētie:cū pauce est cōplexio senectutis:cū medio mō est cōplexio iuuētut̄. ¶ Tertia rō mea in eoꝝ fauorē cōplexiones differūt q̄ hñt diuersos terminos:s3 cōplexio etat̄ ⁊ cōplexio nālis sūt hmōi:q2 cōplexio etat̄ terminat̄ ad mortē:s3 nālis nō:imo terminus ei' pōt dici opōnis p̄fectio. ¶ Quarta:cōplexione nāli corrupta īducit̄ etatiua:igit̄ differūt.ꝓbat̄ añs.q2 cal'a ⁊ sicca cōplexio nālis veniēs ad senectutē fit frīda ⁊ sicca:vt Gal'.ponit in thegni illo caplo.Decidētie v̄o.aut p̄mo theorice.21.cap̄.sed frīda cōplexio nō est cal'a:imo cōplexio etatiua īcludit q̄dē q̄d mō īcludit cōplexio nālis:q2 īcludit calidū agē in humidū:sed nālis hec nō īcludit:igit̄ differūt. ¶ Ad ponēdū q̄d credim' verū in hac q̄ōne p̄mittendū q̄d sit cōplexio nālis.Et dicam' id in quo oēs ɔueniūt:complexio nālis est cōplexio quā homo h3 ex p̄ncipijs gnōnis cū qua p̄ficit opōnes suas:l3 ēt si sit ex tpe possit dici nālis vt frīditas caliditas ex tpe.Ista complexio nālis diuisa est in suos modos siue spēs:q2 q̄dā est cal'a siue cholerica:quedā frīda siue flegmatica ⁊ q̄dā tēperata ⁊c̄. ¶ Scdo ɔsiderādū ꝙ cōplexio nālis h3 latitudinē:q2 cōplexio cal'a mea repit̄ plus cal'a ⁊ min' cal'a ⁊ sic de alijs. ¶ His habitis dico ꝙ nālis cōplexio ⁊ etatiua sunt vna res siue cōplexio ⁊ nō imaginor in me duas formas q̄litatiuas siue duas res quaꝝ vna sit mea cōplexio nālis ⁊ alia sit mea cōplexio etat̄. Sed mea cōplexio nālis succedēs in tpe p p̄tes sue latitudinis dr̄ cōplexio etatiua.v̄.g.ego nat' sum cōplexionis cal'e fui puer cal'e cōplexionis ⁊ fui iuuenis calidus ⁊ sum senex cal'e complexionis. ¶ Hoc ꝓbat̄ rōnib' ⁊ p̄ sic.cōplexio ī se ⁊ cōplexio mēsurata tpe ē vna cōplexio sic̄ albedo ⁊ albedo hodie ⁊ cras.s3 cōplexio nālis est cōplexio in se ɔsiderata:⁊ cōplexio etat̄ ē cōplexio tēporalis: ḡ sūt vna res.Scdo si cōplexio nālis eēt alia cōplexio ab etatiua: tūc cōplexio nālis nō īueniret̄ nisi in īstāti.ꝓbat̄ ɔña.accipio p̄m īstās gnōnis hoīs:p illo instāti h3 cōplexionē nālē:⁊ tunc q̄ro aut ista cōplexio succedit in tpe:⁊ tūc nō est op' ꝙ alia cōplexio etatiua succedit:aut nō succedit:igit̄ nō durat nisi p instās. ¶ Tertio quero q̄d ē agēs ꝓducēs istā cōplexionē etat̄:aut tp̄s ⁊ h̄ nō:aut calor nālis ⁊ h̄ nō:q2 nō agit ad cōplexionē nouā:s3 mouet p ḡduz latitudinis. ¶ Quarto etas in morbo nō dicit aliā rē a morbo:sed dicit morbū in tpe ⁊ quecūq3 etas dicit partē illi' morbi vt ītelligit̄ a Gal'.in libro de tp̄ib' paroxismoꝝ:ḡ sil'r hic. ¶ Cōsiderādū aūt p solōne rōnū ꝙ illud q̄d decipit in h̄ quesito est:q2 accipiūt vnā p̄tē latitudinis cōplexionis ⁊ cōparāt ad aliā partē eiusdē latitudinis:⁊ q̄ñq3 partē vni' latitudinis cōparāt ad partē alterius cōplexionis.Accipe ḡ vnā cōplexionē nālē cū oīb' p̄tib' sue latitudinis ⁊ cōpara ad totā aliā cōplexionē nālē ⁊ inuenies ꝙ differt sic̄ tota cōplexio flegmatica cū tota sui latitudine extēsa p totā vitā est alia a cōplexione cholerica tota ⁊ p̄s a p̄te:⁊ tota cōplexio flegmatica nālis petri nō est alia a cōplexione etatū petri:tñ si vnā p̄tē cōplexiōis flegmatice petri cōparas ad aliā p̄tē:tūc iste p̄tes differūt sic̄ p̄tes ītegrātes vnā latitudinē vt frīditas petri ī pueritia ⁊ frīditas ei' in senectute.Et ex his tollit̄ alia ɔceptio q̄ accidit in locutiōe cū cōparam' p̄tē latitudinis nālis cōplexionis p̄ti alteri' latitudinis:⁊ dicim' oīs senex h3 cōplexionē siccā etatiuā.nō tñ h3 cōplexionē siccā nālē.hic.n.ſmo d3 sic intelligi:oīs senex siue choleric' siue flegmatic' siue mel'ic' h3 cōplexionē suā nālez q̄ātū ad p̄tē latitudis cū q̄ est mag' sicc' q̄3 p̄us fuerit:tñ senex est choleric' q̄ fuit p̄us choleric':⁊ flegmatic' q̄ fuit p̄us flegmatic' ⁊ sic de alijs:⁊ sic ad ɔ̄ria. ¶ Ad p̄m cū dicit illa sūt diuersa a q̄bus sumit̄ diuersa indicatio.Dōm p̄ ꝙ ꝓpō est falsa:q2 ab vna re diuersificata ſm mag' ⁊ min' sumi pōt diuersa īdicatio.v̄.g.ego suz ita fort̄ ꝙ possuz tolerare febrē septē dieb' īdigeo cibari subtili dieta.Ego suz fort̄ ita ꝙ possuz plus sustinere nō debeo cibari:tñ iste nō sūt due v̄tutes:s3 vna ī suis ḡdib'. ¶ Vel ɔcessa ma.dōz ꝙ mi.ē falsa:cū sumit̄ sic̄ d3:cū.n.dr̄ pueri īdicāt multū cibū est dicē cōplexio flegmatica cholerica mel'ica ⁊c̄.in p̄ma p̄te latitudinis parū q̄ vocat̄ cōplexio pueritie īdicāt multū cibū:⁊ hec ꝓpō v̄a ⁊ sic cōparatiōe ad reliq̄s p̄tes cōplexionū istaꝝ in alijs tp̄ib':h̄ tñ q̄d ē oēs pueros īdicare multū cibū h3 latitudinē:q2 puer fl'atic' nō tātū reqrit cibū q̄ātū puer chol'ic'. ¶ Cū ḡ dr̄ ī alia ꝓpōnis p̄te ꝙ hō flegmatic' īdicat pauciori cibo.Dōm q̄d falsuz est flegmaticus in p̄ma p̄te flegmatic':imo multū l3 nō tātū q̄ātū choleric' in eadē p̄te:⁊ si bene ɔsideret̄ ista rō perit:q2 semp accepit p diuerso illō q̄d ē idē:tota ḡ sūma flegmatice cōplexionis reqrit minus de cibo tota sūma cholerice cōplexionis:s3 q̄dā p̄s fl'atice cōplexionis pluri cibo q̄dā p̄te eiusdē cōplexiōis vt p̄s ī pueritia q̄3 p̄s in senectute. ¶ Ad 2am dōn ꝙ idē p̄nm est in me cal'm ⁊ cal'm q̄ātū ⁊ si sunt diuersa īq̄ū q̄ātitas accidit q̄litati ē diuersio per accñs:⁊ ex h̄ nō op3 seq duas cōplexiones:sed vna cōplexio variat̄ in sui latitudine. ¶ Ad 3am dōm ꝙ cōplexio nālis vt forma q̄ est organū aīe est p̄nm opōnis:⁊ ipsa vt succedit in tpe terminat̄ ad mortē sicut albedo q̄ ē ī muro vt forma mouet oculū.ipsa aūt vt p̄cedit ī tpe ⁊ alterat̄ a fumo terminat̄ ad nigredinē:⁊ tñ vna est albedo a p̄n° vsq3 ad finē.i.ip̄a nō est due albedines. ¶ Ad aliā dōm ꝙ ēt cōplexio frīda in quā cadit ē sibi cōplexio nālis:nec ē alia etatiua sup illā.Vl' dōz ꝙ senex ē calidus ⁊ sicc'.senex respectu tēpati q̄d aūt hēat plus q̄3 alij ex h̄ ꝙ fuit calidus ⁊ siccus p̄p q̄d dr̄ frīdus sicc':nō hēm' hic dicē:in thegni enī discussimus h̄. ¶ Ad 5am dōm ꝙ ēt cōplexio nālis includit hoc.siquis aūt vellet imaginari ꝙ cōplexio nālis eēt quā dat gñans.v̄.g.tāta hūiditas ⁊ cōplexio etatiua eēt ḡdus siccus qui acq̄rit̄ ⁊ imaginaret̄ istas duas res distictas ⁊ vnā ī termino in q̄ ⁊ aliā in termino ad quez nō ꝓhibeo sibi:tñ hec duo nō ɔstitnūt duas cōplexiones in actu.

Dubiū 6m ¶ Dubitat̄ vtrū p̄fectio iuuētut̄ duret aliq̄ tpe.Vr̄ ꝙ sic:q2 Aui.ponit sibi spatiuz q̄nq3 ānoꝝ ⁊ ꝓbat̄ rōnib' Dy.Primo q2 īter duos mot' ɔ̄rios cadit q̄es media 8° phy.tex.62.s3 cū mot' ad p̄fectionē iuuētut̄ ⁊ mot' recedēs ab illa p̄fectiōe sūt mot' ɔ̄rij:ḡ in medio erit q̄es.Ampli' oē q̄d mouet̄ ad aliq̄3 formaz stat aliq̄ tpe in illa:sed hō mouet̄ ad p̄fectionē iuuētutis:ḡ ibi q̄escit.Antecedēs notū:q2 si forma illa corrūpit̄ vel eodē īstāti ⁊ h̄ īpossibile:vel in alio:ḡ inter duo instātia q̄escit ⁊ illud est tp̄s:ḡ ⁊c̄.Tertio nā nihil ꝓducit ad cuius ɔseruationē nō intēdit:vt Aristo.2.de gnōne aīaliū ca.1.si igit̄ ꝓducta ē p̄fectio iuuētutis intēdit nā ꝙ ɔseruet̄ tpe. ¶ In ɔ̄riū ꝙ Gal'.in.1.de regi.sanita.⁊ Haly in thegni tra.2.24.cōmē.vident̄ sentire ꝙ optima sanitas sit occulta a sensu:⁊ cōiter exponit̄ ꝙ nō durat nisi p instās.⁊ h̄ voluit Gal'.tñ dixit in ictu oculi:sed optima sanitas est illa q̄ in p̄fectiōe iuuētut̄ repit̄:ḡ ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ triplex est p̄fecta forma iuuētutis.s.p̄fectio quātitatis:q2 ibi est deuentū ad vltimā q̄ātitatē que per augmentum

pōt hēri. Alia ē pfectio caliditatis: qꝛ hȝ mēsurā caliditatis meliorē que possit hēri. Tertia ē pfectio siccitatꝭ: qꝛ hȝ pfectiorē siccitatē que possit hēri: qꝛ hȝ tātā mensurā siccitatꝭ supra quā ⁊ infra quā nulla siccitas esset ita bona pro operationibꝰ ⁊ sic itelligo de caliditate. loq enī de ꝓportionibꝰ occultis sequētibꝰ has mensuras non est multi ꝓpositi. ꝯcedit hic aūt ꝙ iuuenis sit tēperatioꝛ puero siue sit verū siue nō. ¶ Dico ğ tres ꝓpōnes. Pria perfecta q̄titas quā iuuenis acqrit durat tpe. Rō qꝛ inter acqsitionē q̄titatis ⁊ deperditionē est qes media ⁊ nō fit totū augmētū tpe ꝯtinuo: vt 3° physi. cōmē. 6. 7. 8. physi. cōmē. 23. ğ multo fortius vꝫ ꝙ īter augmētū ⁊ diminutionē sit tps mediū. Scđa rō: qꝛ in augmēto ē gñatio: in diminutiōe eiusdē gñati corruptio: ğ augmentatū durat tpe. ꝯñtia est nō. añs pȝ: qꝛ in augmēto est nutricatio: ēt in augmēto est q̄ti alicuius informatio subalis: ğ gñatio. s. ꝯiuncta. Alia ps añtis est nō: qꝛ diminutio fit per corruptionē alicuiꝰ ptis per viā resolōnis. Hec tñ rō difficultatē hȝ: qꝛ gnō carnis in augmēto apud q̄sdā fit añ extēsionē apđ quosdā fit post extēsionē: tñ si fit post extensionē certū est ꝙ qescit tpe in illa q̄titate: si fit ante extensionem. Adhuc dōm ꝙ augmētatio nō pōt continuari siue īmediari diminutioni: qꝛ sunt ꝯ̄rij motꝰ: ⁊ iō ⁊c. Tertia rō est augmentatio ⁊ diminutio sunt duo motꝰ ꝯ̄rij facti ab eodē pñº. s. calido lȝ diuersificato: ⁊ vnus istoꝝ motuū nō est pfectio alterius sicut motꝰ diuturnus est pfectio ꝓprij motꝰ lune ⁊ motꝰ ambulationis ad scholas est motꝰ pfectionalis q̊ q̄ñqꝫ retro moueo manū ⁊ sunt motꝰ per se terminati: ğ nō pñt esse sine qete media. cōsequētia est nō: qꝛ ad hͦ ꝙ motꝰ ꝯ̄rij hēant qetē mediā ille tres cōditiones reqrunt: vt vꝫ sciri p Auer. 1. cātice. 239. cōmē. ⁊ 8° phy. 62. cōmētis. añs pȝ de se. ¶ Sed ꝯ̄ pone opionē cōem ꝙ p̄us fiat gñatio carnis in instāti ⁊ in tpe sequēti fiat extēsio: tūc suppono ꝙ tpe toto illo in quo extēdit calefiat aliq̄ ps carnis: ⁊ pro q̊cūqꝫ instāti est verū dicē: hoc hȝ esse extēsūȝ: hȝ ēt esse calefactū: pono ꝙ sequit corruptā esse aliqꝫ partē carnis: ğ pro isto instāti hēbit diminutū esse: ⁊ pono qđ est p̄ᵐ corruptū esse carnis: sed p̄ᵐ hoc esse corruptū carnis nō pōt hēre nisi in p̄ instāti post augmētationē carnis: ğ diminutio ⁊ augmētatio sunt īmediata. istā rōnē dimittimus pp ꝓlixitatē. ¶ Scđa ꝓpō est: pfectio caliditatis iuuenilis durat tpe: qꝛ idē est ğdus caloris in iuuene ⁊ puero: cuȝ igit imaginati erimus vnū ğdū caloris currere per totā pueritiā ⁊ iuuentutē erimus imaginati ğdus caloris q pdurāt in tpe. Contra: īter duos motꝰ ꝯ̄rios est quies: sed calefactio in iuuētute ꝯ̄riat infrigidationi senectutis. Dōm ꝙ non est calefactio ⁊ īfrigidatio: īmo caloris p̄existētis in etate adolescētie remissio: quē remissio īcipit in tpe senectutis. ¶ Tertia ꝓpō: pfectio siccitatis iuuētutꝭ nō durat tpe: sed in instāti. Rō: a p̄ncipio natiuitatis vsqꝫ ad finē vite exiccat exiccatione ꝯtinua: ğ nūqꝫ est quies in aliq̄ mēsura siccitatis: qꝛ da oppositū: tūc motꝰ iō eēt ꝯtinuꝰ. añs pȝ: qꝛ semp calor vꝫ eē pñs humido: vñ semp q̄lratē exiccat. ¶ Cōsiderādum hic ꝺm dicta supra ex intētione Aueroꝫ tenē ꝙ pfectio in calore nō duret in tpe: qꝛ actionē aliqꝫ in actiuis opȝ seq ad mutationeȝ in passiuis: lȝ illa mutatio in calore possit eē īter latitudinē ğdus: ⁊ sic ēt mutatio siccitatꝭ possit eē īter latitudineȝ ğdus. ¶ Ad ꝯ̄ria pȝ solō. inquātū enī ꝓbāt ꝙ pfectio q̄titatis pduret tpe ⁊ ꝙ pfectio caliditatis ⁊ in certa mēsura q̄titatis ğdus duret tpe ꝯcedit: sed inquātū ꝓbarēt certa mēsura siccitatꝭ durat tpe. i. qescit hoc nō ꝯcedit: qꝛ ꝯtiua est exiccatio. ¶ Ad rōnē ğ cū dꝛ: īter duos motꝰ ꝯ̄rios est qes media. Dōm ꝙ verum est ꝺm modū dcm̄: sed motꝰ exiccationis est vnus ꝯtinuus a p̄nº vsqꝫ ad finē ⁊ non sunt duo motus ꝯ̄rij. ¶ Ad scđam dōm ꝙ siccitas in nobis nō est fořa ad quā sit motꝰ. s. ꝙ in ea qescamꝰ: sed est forma que ꝯtīuo est in motu eo mō q̊ modus alterationis est ꝯtinuus. ¶ Ad tertiā dōm ꝙ nā nihil ꝓducit de quo sit verū dicē ꝙ hēat ꝓductū esse ad cuius ꝯseruationē nō intendat: sed siccitas in nobis semp ꝓducit ⁊ nunqꝫ in tota vita hȝ esse ꝓductū: neqꝫ tota neqꝫ tāta pars: ita ꝙ in ea quiescat. Ex his pȝ q̄ño perfecta sanitas durat in instanti.

pª ppõ.

2ª ppõ.

3ª ppõ.

¶ Infantium vͦ solum ab infantia vsqꝫ ad iuuentutē complexio in calore fere temperato: ⁊ in humiditate fere superflua existit.

¶ Positis etatibꝰ ponit eaꝝ cōplexionē. p̄mo q̄lis cōplexionis sit in calido ⁊ frido. 2° in hūido ⁊ sicco. 2ª ibi (Sed pueroꝝ corpora eq̄liter sunt hūidiora.) Pria in tres. p̊ ponit que est cōplexio adolescētiū ⁊ iuuenū in caliditate. 2° que cōplexio senū ⁊ decrepitoꝝ. 3° assumat. 2ª ibi (Pretera sciēdū.) 3ª ibi (Qꝛ ğ ex hoc acqsiuimꝰ.) Pria in duas. p̊ ponit Auer. opionē. 2° Gal. 2ª ibi (Gal. vͦ.) Pria in duas. p̊ p̄mittit cōplexionē adolescētiū. 2° ponit opiones illas. ibi 2ª (Medici.) ¶ Dicit p̄mo ꝙ cōplexio infantiū ab ipsa īfantia vsqꝫ ad iuuentutē solū. i. accipiēdo solū hoc qđ est dicē adolescentiā ꝯsiderādū fere supflua: qꝛ respectu siccitatꝭ iuuētutis est supflua: respcū ipsoꝝ adolescentiū vt debēt augeri nō est supflua.

¶ Medici aūt antiq īter se disceptauerūt de duabꝰ caliditatibꝰ pueritie ⁊ iuuētutꝭ. Fuerūt. n. eoꝝ qdā q dixerūt ꝙ calitas pueri est maior. Et pp illaȝ plus crescit. Ideoqꝫ oēs eiꝰ opationes nāles ꝯsiderij ⁊ digōnis sūt maiores ⁊ diutiꝰ durātes. Qm̄ calor īnatꝰ qui iest eis ex spermate magis est aggregatꝰ ⁊ est mioris tēporis.

¶ Primo ponit opi. vnā que dicit: ꝙ calor adolescentiū est maior siue fortior. Scđo ponit ꝯ̄ria que dicit ꝙ calor iuuenū sit maior. ibi 2ª (Et ex eis.) Prima in duas. p̄mo ponit opi. scđo inducit rōnes. ibi 2ª (Et ꝓpter.) Hec ps hȝ. 3. sicut. 3. rōnes inducit. ¶ Considerandū ꝙ hic puer sumit ꝓ adolescēte: sed dixit puer vt ēt verus sit sermo accepto puero ꝓ puo. ¶ Arguit p̊ sic: ꝓpter caliditatē puer plus crescit: ğ est calidior. tenet ꝯñtia qꝛ argumētū fit a calore: ğ plus crescēs plus est calidus. Antecedens est notū quātuȝ ad hanc partē que dicit puer plus crescit: quātū aūt ad hoc qđ dicit ꝓpter caliditatē crescit p̄supponit. (Ideoqꝫ.) ¶ Scđa rō operationes pueroꝝ tā appetitꝰ nālis q̄ꝫ ⁊ digōnis sunt maiores. i. potentiores ⁊ diutius morātes. s. sine īpedimēto: ğ calor eoꝝ fortior. tenet ꝯsequētia: qꝛ iste operatiōes fiunt calore. ¶ Cōsiderādū ꝙ iste ꝓpōnes sūt illate ⁊ ꝯsequētes in forma loquēdi Aui. siue ātiquoꝝ. ⁊ hoc qꝛ sunt signa quedā ⁊ effectus siue sumptus ab effectibꝰ: ⁊ tunc incipiēdo ab eis possumus eis facere antecedentes. (Qm̄.) ¶ Tertia rō calor īnatꝰ qui est in pueris ex spermate est magis aggregatus ⁊ est minoris tēporis: ğ pueri sunt calidiores. antecedēs pȝ q̄tū ad p̄mā partē: qꝛ est calor in minori quātitate. Ad scđaȝ partē pȝ: qꝛ puū tēpus est exquo nati fuerūt respectu iuuenū. ꝯsequētia est nota: qꝛ ꝯgregatio calidi in maiori mā ⁊ nō p̄terijsse multū tempus sue durationis est cā ꝙ calor sit fortior ⁊ minus debilitatus: ⁊ cause opposite sunt cause oppositoꝝ.

¶ Et ex eis fuerūt q dixerūt ꝙ calor īnatꝰ in iuuenibꝰ est valde fortior: qm̄ eoꝝ sanguis ē maioris q̄titatꝭ ⁊ magis spissus. Iōqꝫ accidit eis fluxꝰ sanguis ex naribꝰ plus ⁊ fortius. Et ꝙ eoꝝ cōplexio plus ad cholerā ꝯclinat: ⁊ pueroꝝ cōplexio plus ꝯclinat ad flegma. Et ꝙ iuuenes vehemētioꝝ motionū existūt: motꝰ vͦ nō est nisi pp calorē. Et ipsi ēt vehemētioris īstimbre existūt ⁊ sūt melioris digōnis. Et hͦ ex calore. Desideriuȝ nāqꝫ nō est ex calore: ȝ ex friditate. Iōqꝫ caninꝰ appetitꝰ ex friditate sepius ꝯtigit. Signū aūt ꝙ vehemētioris īstimbre isti existant est: ꝙ neqꝫ nausea accidit eis neqꝫ vomitꝰ neqꝫ fastidiū: quēadmodū ꝯtingit pueris pp digestiue eoꝝ malitiā. Et signum ꝙ eoꝝ cōplexio magis cholere ptinet est ꝙ oēs eoꝝ egritudines sunt calide sicut febris tertiana: ⁊ eoꝝ vomitꝰ totꝰ est cholericꝰ. Egritudīes aūt p̄lime q̄ pueris eueniūt sūt fride ⁊ hūide ⁊ eoꝝ febres flatice: ⁊ plꝫ qđ vomūt ē flegma. Et augmētū qđ ē in pueris nō est pp fortitudinē caliditatꝭ eoꝝ: neqꝫ est nisi pp multā ipsoꝝ hūiditatē: maximū ēt eoꝝ desideriū significat caloris eoꝝ dimutionē. Et he qdē sunt duaꝝ sectaꝝ sñie ⁊ ipsarū rōnes.

¶ Hec est opi. ꝯ̄ria que p̊ īducit q̄tuor rōnes. Scđo soluit motiua p̄dicte opionis ⁊ īducit signa ad ꝓbādū dicta in solōne ⁊ in rōnibus. ibi (Desideriū.) Pria rō. iuuenū sanguis est maioris q̄titatis ⁊ magꝭ spissus: ğ calor iuuenū fortior. Añs ꝓbat q̄tū ad p̄mā partem: qꝛ videmus plus accidere sanguīs fluxū ⁊ fortius qꝛ īpetuosus. Aliā partē antecedētis. s. ꝙ sanguis sit spissior dereliquit vt notā ex hoc qꝛ terrestrior: ⁊ calor ī mā pluri ⁊ terrestriori fundatus est fortior: ğ ꝯñtia est nota. (Et ꝙ.) ¶ Scđa rō: cōplexio iuuenū plus est cholerica ⁊ pueroꝝ plus flegmatica: ğ cōplexio iuuenum est calidior. (Et ꝙ iuuenes.) ¶ Tertia rō: iuuenes sunt vehementioꝝ. i. fortioꝝ motuū q̄ꝫ pueri: ğ sunt calidiores. ꝓbat ꝯñtiā qꝛ motꝰ fit pp calorē. (Et ipsi.) ¶ Quarta rō: iuuenes sūt vehemētioris. i. fortioris īstimbre. i. digōnis: ğ ēt melioris. i. fortioris caloris. ꝯñtia est nō: qꝛ digō fit calore. ¶ Hec opio soluit ad motiua q̄dā p̄me opionis. s. ꝙ pueri sūt vehemētioris appetitꝰ: qꝛ ꝯcedūt ⁊ arguūt ex hͦ ꝯ̄ eos: qꝛ appetitꝰ fit a frido qđ ꝓbāt: qꝛ appetitus caninus fit a frido. (Signū.) ¶ In hac 2ª pte ꝓbat qđ dixit in 4°

rōne que destruit scd̄az ꝑme opionis. dixit aūt ꝙ iuuenes sūt vehemētioris appetit⁹. signū ei⁹ est: qꝛ ipsa ꝑseuerant nō nocita: vn̄ nō fit eis nausea ⁊c̄. (Signuz.) In hac tertia ꝑte ꝓbat qd̄ dixit in scd̄a rōne ⁊ pꝫ. (Et augmētū.) Hic est q̄rta ratio in qua soluit ad ꝑmā rōnē ꝑme opionis negando ꝯn̄tiā: qꝛ nō sequit̄ mag̃ crescit puer: ḡ est calidior: qꝛ hoc fit ꝑꝑ humiditatē nō ꝓpter caliditatē: imo sunt diminuti caloris: signū est appetitus magnus.

¶ Galenus ambabus vō sectis contradicit. dicit enim ꝙ eorū caliditates in radice sunt equales: sed puerorum caliditas est maioris quātitatis ⁊ minoris qualitatis: scꝫ acuitatis: ⁊ iuuenū caliditas est minoris quātitatis ⁊ maioris qualitatis. s. acuitatis.

¶ Hic ponit opionē Gal'. ⁊ ꝑmo illaz ꝑmittit. Scd̄o illā declarat. Tertio ostēdit solōnes quas dabāt illi de scd̄a opione ad rōnes ꝑme opionis nō esse veras. Quarto ꝯcludit. scd̄a ibi (Et hoc.) tertia ibi (Qꝛ aūt dixit.) quarta ibi (Hec est dictio.)

Dubiū 7m

¶ Ante aūt q̄ ꝓcedamus dubitat̄. Utꝝ caliditas pueroꝝ sit maior vel iuuenuz an sit eq̄lis in radice. ꝙ q̄uis de hoc scripserimus in q̄ōne ꝓpria iam ꝓmulgata: hic tn̄ summā dicem⁹ ꝑ expōne textus. Videt̄ ꝙ pueroꝝ calor sit maior ⁊ fortior. ꝑmo per Isaac 5° dietarū ꝑ caplō: ⁊ per tres rōnes antiquoꝝ superius positas. Videt̄ ꝙ nō sit eq̄lis in radice per Auer. 2° coll'z cap. ꝑ vbi ꝯ Gal'. ponit ꝙ īpossibile est īuenire duo corpora que sint cōia. i. eq̄lia in calore quoꝝ vnū sit siccius alio: sicut opinat̄ Gal'. in puero ⁊ iuuene. ¶ Videt̄ ꝙ sit eq̄lis per Auicen. hic ex sn̄ia Gal'. ¶ Omissis oībus opionibus dicamus illā Antonij que magis erat in vsu ⁊ suꝑ quā nō videbat̄ dubitari que erat ꝙ caliditas pueroꝝ ⁊ iuuenū est eq̄lis in radice: sed calor pueroꝝ ē maior in quāto: iuuenū est maior in q̄litate: ⁊ hoc est qd̄ dicit. Gal'. vō ambab⁹. ¶ Ad declarationez huius dicit: ꝙ radix calidi est humidū radicale qd̄ est humidum substātiale ꝯtinuatiuū mēbroꝝ acq̄situz in ꝑma gn̄ōne a spmate. cal'm radicale est cal'm fundatū in h̄ hūido radicali: sed cal'm influens est cal'm qd̄ dat̄ a corde: ⁊ hic ꝓlōgat. His abbreuiat̄ īuuit tres ꝯclusiones ⁊c̄. ¶ Pria cal'm pueri est eq̄le in radice. i. in humido radicali. Rō qꝛ hūidū radicale in puero ⁊ iuuene est eq̄le: ḡ cal'm in radice est eq̄le. ꝯn̄tia est nō: qꝛ cal'm esse eq̄le in radice est hūidū radicale esse eq̄le. Ans̄ ꝓbat̄: qꝛ humido radicali pueri ⁊ iuuenis nō aduenit res que ip̄m diminuat: qꝛ talis diminutio fit in senectute: ḡ humidū radicale ꝯtinuatiuū mēbroꝝ acquisitū a ꝑn° gn̄ōnis est eq̄le in radice vtriusq;. ¶ Scd̄a ꝯclusio est ꝙ calidum pueri est magis in quāto. Rō qꝛ humidū radicale pueri est magis in quāto ⁊ minus in quali q̄ humidū radicale iuuenis: ḡ calidum pueri est magis in quāto q̄ calidū iuuenis. ꝯn̄tia est nota: qꝛ q̄titas caloris hic sumit̄ ex quātitate humidi. Antecedēs ꝓbat̄. naz humido radicali pueri fit multa additio per humidū nutrimētale ex quo nutrimētali humido humidū radicale recipit augmētū qd̄ nō facit humidū radicale iuuenis: ḡ humidū radicale pueri est magis in quāto. ꝙ aūt sit minus in quali declarat tactus qꝛ sunt molliores pueri q̄ iuuenes. ¶ Tertia ꝯclusio est: calidū iuuenis est magis in quali. s. acuitate. Rō qꝛ humidū radicale iuuenis est magis exiccatū. s. in quali: nō est diminutū in quāto: qꝛ talis diminutio nō fit nisi in senectute: ḡ. Has cōclusiones declarat ex duabus rōnib⁹. scd̄a ibi (Et ita.) Circa ꝑmā partē dicit esse notanduz ꝙ lꝫ calidū per se mutet sensum tactus aliter vel aliter tamē mutat s̄ꝫ diuersitatē subti: sicut etiā apparet de albedine recepta in corpore diaphano luminoso: aliter mutat visum q̄ si recipiat̄ in opaco. (Et ita hic.) Primo ꝓbat ꝙ pueri sint calidiores in quāto. Scd̄o ꝙ iuuenes sint calidiores in q̄li. Tertio ꝙ sint eq̄les in radice. i. in humido radicali. scd̄a ibi (Iuuenib⁹ vō.) tertia ibi (Non tamē.) Primo arguit̄ sic. illi habēt plus de calore in quāto q̄bus nōdū aduenit res que diminuat calorē ⁊ nō cessat augeri: sed pueri sunt hm̄ōi: ponit mi. ¶ Notat hic ꝙ qn̄ dicim⁹ ex spermate intelligimus effectiue nō materialiter. (Iuuenib⁹.) Hic ꝓbat ꝙ calor iuuenuz est maior in quali ⁊ arguit sic. illoꝝ calor est maior in quali calori quoꝝ nō aduenit res adhuc que ip̄m diminuat ⁊ non ꝓcedat augēdo gradatim: sed calidū iuuenis est hm̄ōi. ponit mi. (Nec tn̄.) Probat ꝙ calor istoꝝ sit equalis in radice. Rō illoruz calor est equalis in radice: radici cui⁹ nōdū aduenit res que ipsaz diminuat: sed radici. i. humido radicali pueri ⁊ iuuenis nōdū aduenit res que diminuat. hanc mi. ꝓbat: qꝛ radix istius caloris est humidū radicale: sed hoc humidū in pueritia facit ⁊ operatiōes ꝯseruare vel augere calidū: in senectute vō facit neutrū: ḡ in medio. s. iuuētutis ꝯseruabit calidū ⁊ nō augebit: ⁊ sic etiā calidū cōseruabit humidū. ¶ Ista opio est de magis cecis q̄ legerez: ⁊ fuit recepta ꝓpter pigritiā docentium. nos aūt in tractatu nostro in hac mā magistraliter ꝯtra illā arguim⁹. hic aūt breuiter. ¶ Primo ꝯtra ꝑmā ꝯclusionē ⁊ arguo sumēdo ꝯtrariā ꝓpositionē. humidū radicale pueri ⁊ iuuenis nō est eq̄le in eis: ḡ nec calidū. ꝯsequentia est nota. ꝓbo antecedens: qꝛ quero quid intelligit per radicale humidū: aut id solū qd̄ est in primo instāti cū aīa hominis inuenit̄ qd̄ certe est diminutū per resolutionē: aut illud cū eo qd̄ addit̄ per augmētationē ⁊ certū est ꝙ est augmētatū ⁊ inequale: qꝛ extēsius est in iuuētute q̄ in puero paruo. Rō nihil ꝯcludit cuz dicit humido isto nō aduenit diminutio. ꝑmo dicēdo ꝙ falsum: ⁊ cū dicit̄ ꝙ talis fit in senectute: dōm ꝙ fit etiā a principio nostre pueritie ⁊ toto tꝑe ⁊ tn̄ semꝑ fit restauratio: sed in senectute non fit. Vel dōꝫ ꝙ si nō fit diminutio fit tn̄ additio ⁊ additūz facit inequale. ꝓbat̄ qꝛ per Antoniū in scd̄a ꝯclusione additio facit humidū esse plus. ¶ Cōtra scd̄am ꝯclusionē dicit: ꝙ humidū in pueris est magis in quāto: qꝛ augumētat̄ per nutrimētū. ¶ Cōtra: qꝛ qd̄ est augmētatū est magis q̄ qd̄ est in augeri: sed humidū iuuenū est augmentatū ⁊ pueri est in augeri: ḡ ex h̄ appet ꝙ ista ꝯclusio nulla est. ¶ Cōtra tertiā cū dicit̄: calidum iuuenis est magis in quali: qꝛ humidū est exiccatū: quero q̄d ītelligis per magis in q̄li: qꝛ vel in gradu: ⁊ hoc est falsum: nō etiā sequit̄ augeri calidū intēsiue. si intelligis in quali. i. in acuitate: tūc est verū: sed opio remanet vacua. nā quero quō se hꝫ ille calor in sui intēsione sicut se hꝫ humidū in sui quātitate. textū aūt Auicē. nō intelligunt: ⁊ cū omni eoꝝ inuolutione nullus potuit exponere textuz qui dicit: ꝙ calor iuuenis saluet̄ in humido minoris quātitatis cū tn̄ iuuenis sit maior puero. ¶ Nos aūt in h̄ quesito habuimus duas opiones. Prima fuit quā multis annis sustinuimus: ⁊ q̄dā n̄ri eā adhuc tenent. Opꝫ aūt ad huius intellectū primo ꝑmittere ꝙ humidū radicale est humidū aīatū in nobis siue sit a gn̄ōne acquisita siue ex tꝑe ꝑ nutrimētū vel augmētū. Scd̄o ꝙ calidū hꝫ tres intensiones: vnā intrinsecā que dicit̄ intēsio: alias extrīsecas ⁊ denoīatiuas existētes: ⁊ vna est s̄m subti extensionē: alia est s̄m humidi intensionez vt dicat̄ calidū magis: qꝛ humidū intensius. ¶ His ꝑmissis accipiat̄ puer. i. adolescēs tot⁹ terminatus extrinsece ad iuuentutē: manifestū est ꝙ tāta est q̄titas pueri q̄ta iuuenis: ⁊ hoc humidū pueri est humidius humido iuuenis: sed hic ego ponebā tres cōclusiones. ¶ Prima: calidū pueri ⁊ iuuenis est eq̄le in radice. i. in q̄titate humidi radicalis: qꝛ dimēsiones pueri ⁊ iuuenis sunt eq̄les. ¶ Scd̄a ꝯclusio: calidū pueri est maioris q̄titatis. i. fundat̄ in humido magis humecto ⁊ aereo ⁊ aqueo: ⁊ per ꝯn̄s est cal'm magis mite. ¶ Tertia ꝯclusio: calidū iuuenis est minoris q̄titatis. i. fundat̄ in humido extēsiue minori ⁊ minus humecto ⁊ magis terreo: ⁊ per ꝯn̄s acutiori. ⁊ exponebā textū Aui. calor in iuuenib⁹ cōseruat̄ humiditate minoris q̄titatis ⁊ pro. i. q̄litate simul. ¶ Ista opio in se nō includit falsitatē: sed nō vadit ad intētionē Gal'. Primo qꝛ Gal'. ⁊ Aui. querūt de ista caliditate in se. s. in sui intensione quō se hꝫ in vtroq;. ⁊ de h̄ nihil dicit hec opio. Scd̄o qꝛ iudiciū d̄ eq̄litate caliditatis datū a Gal'. est datū ꝑ sensuz tact⁹: sed iudiciū datū de eq̄litate duarū mēsurarū eq̄liū nō daret̄ per tactū sed potius per visuz mēsurādo cum vna mēsura que vtrisq; esset eq̄lis. Tertio hec opio nō exponit textū ꝙ hoc qd̄ Auicē. dicit simul facit nos scire ꝙ nō pōt exponi ⁊ pro. i. īmo sunt diuersa. ¶ Altera est opio n̄ra quā post ꝑdictā posuimus ⁊ credimus verā s̄m intētionē Gal'. ¶ Opꝫ aūt ꝑmittē ꝑmuz ꝙ calor de quo querit sumit̄ pro calore īnato mēbroꝝ ⁊ pro calore influēte spirituū ⁊ humoꝝ: qꝛ hi calores sunt in nobis ⁊ hi cōprehēdunt̄ ꝑ tactū: lꝫ innat⁹ cōprehēdat̄ vt actuat⁹ ꝑ īfluētē. ¶ Scd̄m ꝙ calor sumit̄ ꝓ cal'itate in abstracto: ⁊ iō in titulo q̄ōnis que dicit: an sit calor eq̄lis intelligit̄ de forma cal'itatis: lꝫ in sermone q̄nq; currat calore ī ꝯcreto. ¶ Tertiū ꝙ puer lꝫ possit sumi ꝓ toto adolescēte: tn̄ in q̄ōne accipit̄ ꝓ puero ēt ꝑuo. v̄. g. 5. ānoꝝ: h̄ appet qꝛ Gal'. multos pueros tetigit vt veritatē videret ī hac q̄ōne ⁊ eos cōparabat iuuenib⁹. quō igit̄ est mag̃ māifestius si accipim⁹ puerū nō cōpletū ⁊ cōparam⁹ illū iuueni nō cōpleto vt. 35. ¶ Quartū ꝑmittēdū ꝙ eq̄le vel ineq̄le hic sumit̄ pro eq̄litate vel ineq̄litate intēsiua caloris: ⁊ ēt extēsiua. de vtraq; enī eq̄litate ⁊ ineq̄litate est dubiū quō in puero ⁊ iuuene se hēat ⁊ in calore. ¶ Quintū ꝑmittēdū ē eq̄litas intēsiua est eq̄litas gradus caloris. iste aūt gradus caloris in aīalibus que hn̄t cal'm actuale est certa mēsura caloris imaginabilis ⁊ cōprehēsibilis sensu tact⁹ que mēsura distincta denoīatōe differat tm̄ a q̄libet alia mēsura nō tali: ⁊ iste ḡdus caloris ali⁹ ē ī cholico ⁊ ali⁹ in flegmatico alius in mel'ico ⁊c̄. Iste ēt ḡdus caloris vn⁹ in vno corpore hꝫ multā latitudinē ꝑ quā corporaliter ē recept⁹ in oībus mēbris. s. carnib⁹ ⁊ ossib⁹ ⁊ hūorib⁹ ⁊ spiritib⁹: vn̄ totū corpus cholerici hꝫ vnū ḡdū. i. d̄noīatā mēsurā caloris cū cōparabit̄ totū corpus flegmatico. Cū ḡ querit qd̄ vtrū calor sit eq̄lis in puero ⁊ iuuene: ītelligit̄ de eq̄litate vel inequalitate intensiua: debet sibi rn̄deri de eq̄litate vel inequalitate in mēsura intēsiua caloris que dicit̄ ḡdus. ¶ Sextū ꝑmittēdū est ꝙ cū equalitas vel ineq̄li-

Opio Antonij.

ꝑa opio Gent.

2a opio Gent.

ꝑm ꝑmit.

2m ꝑmit.

3m ꝑmit.

4m ꝑmit.

5m ꝑmit.

6m ꝑmit.

tas extēsiua sit ex eq̄li vel ineq̄li extēsione subti calidū hȝ duplex
subm. vnū cōe ⁊ est totū corp᷒ dimēsionatū. aliud ꝓpriū ⁊ est hu-
midū aereū ⁊ aqueū cōmixtū illi aereo terreo ⁊ factū vnctuosuȝ.
nō eni cal'm imixtū sustētat᷑ nisi cū tali mō humidi. hoc aūt humi
dū hȝ duplicē extēsionē. s. cōeȝ q̄ totū mixtū vt tot᷒ hō ē extēsus:
⁊ ꝓpriā qua hoc humidū ꝓpria extēsione est extēsuȝ. ⁊ hāc ꝓpriā
extēsionē humidi nunq̄ȝ est signare ⁊ terminare termino sibi ex-
trinseco: qꝛ q̄cūq̄ȝ pte mixti data inest ps q̄ est h̄ humidū aereū ⁊
ps q̄ est siccū terrestre: ⁊ gr̄a igit᷑ doctrine manifeste ⁊ ꝓ his q nō
pn̄t oīa ꝓfundius capere accipiam᷒ ꝙ h̄ hūidū sit aer ⁊ aq̄ i aīali
vel aer solus: ⁊ ꝙ caliditas fundat᷑ in eis ⁊ retineāt eā in mixtiōe.
Cal'ȝ ḡ fundatū in duob᷒ hūidis eq̄lib᷒ in ꝓprijs dimēsionib᷒ po
terit dici ineq̄le: qꝛ illa hūida sunt ineq̄lia extēsionib᷒ cōib᷒. v̄. g.
accipiant᷑ duo cyati eiusdē vini ⁊ vnus cyatus sit ꝑuus ⁊ alter ma
gnus: calor fundat᷒ in vino maioris q̄ꝫtitatis est maior extēsiue ⁊
extēsione ꝓpria. sed in cyato minoris q̄ꝫtitatis est mīor extēsione
ꝓpria ⁊ videt᷑ ꝙ calor est eq̄lis in ḡdu: qꝛ vnū vinū est: ⁊ tūc pone
vinū ꝑui cyati ī magna amphora aque: ita ꝙ paucū vinū dispgat᷑
ꝑ totā aquā ⁊ magnū cyatū in ꝑuo vase aque: ⁊ pone ꝙ cuiusq̄ȝ vi
ni calor nō itēsiue corrūpat᷑: māifestū est ꝙ calor vini q est ī am-
phora magna est mag̃ extēsiue extrīseca. s. extēsione totius sed
est minor ꝓpria extēsione: qꝛ fuit vinū ꝑui cyati. ecōtra est de vi-
no magni cyati sparsi in ꝑuo vase aq̄. Aliud exēplū ē ꝓpriū de mi
noritate ⁊ maioritate humidi. v̄. g. de magno cyato aque ⁊ pauca
farīa fiat pauca pasta ⁊ mollis: ⁊ de ꝑuo cyato aque ⁊ multa fari
na fiat multa pasta: ⁊ in oēm dimēsionē maior pasta ⁊ dura: certū
est ꝙ in pauca pasta molli est plus de hūido in suis ꝓprijs dimē-
sionib᷒: ⁊ tn̄ est minus de dimēsionib᷒ cōibus. i. totius: ⁊ in multa
pasta est paucū hūidū: qꝛ parū extēsuȝ ꝓprijs dimēsionib᷒: qꝛ pau
ca aq̄. s. paru᷒ cyat᷒ est: tn̄ hūidū multū: qꝛ multe extēsionis extrī-
sece siue cōis siue totius. Hec exēpla voluit fingere Gal'. i cōmē.
afor. 14. ꝑme pti. Qui crescūt. cū loquebat᷑ ō suba ꝯfusa. i. cōposi
ta ex vino ⁊ aq̄ ⁊ nō ꝯfusa: sed nullus ante nos de his que scimus
sciuit recipe ista exēpla a Gal'. cū ḡ qō querit de maioritate extē
siua vel minoritate: itelligēdū de ea que est ex parte subti ꝓprij ⁊
nō subti cōis. fatuū. n. est dubitare qs sit maior an puer. 5. annoꝝ
an iuuenis. 25. ānoꝝ. ⁋ Septimū p̄mittēdū est ꝙ in hac cōpatiōe
dȝ p̄supponi paritas cōpabiliuȝ p̄terq̄ȝ in eo in q̊ fit cōpatio: ⁊ iō
cū quero qs sit cal'ior an puer an iuuenis debēt accipi ābo eiusdē
cōplexionis. v̄. g. ābo cholerici ⁊ in eodē aere ⁊c̄. lege h̄ a Gal'. 2. ō
cōplexiōib᷒. ca. 1. ❡ His septē p̄missis pono tres ꝯclusiones. Pri
ma ꝯclusio. Caliditas ī puero ē eq̄lis in ḡdu. ⁋ Scđa: cal'itas pue
ri ānoꝝ q̄nq̄ȝ est maior in q̄ꝫtitate subti ꝓprij q̄ꝫuis puer sit vnius
cubiti: ⁊ sequit᷑ ex h̄ ꝙ pueri calor est mitior ad tactuȝ: ⁊ h̄ est esse
minoris q̄litatis. i. minoris acuitat̄. ⁋ Tertia ꝯclusio est: calor iu-
uenis est minoris q̄ꝫtitatis quātitate subti ꝓprij q̄ꝫuis iuuenis sit
triuȝ cubitoꝝ: ⁊ sequit᷑ ex h̄ ꝙ calor iuuenis sit maioris q̄litatis. i.
acutior calor. ❡ Ad declarationē harū ꝯclusionū p̄mo admoueo
equocationē vocabuli: qꝛ cū dicem᷒ maior. i. caliditas sumit᷑ ma
ioritate vel minoritate itēsiua vt dc̄m est. ⁊ ꝑ maioritate extēsiua
⁊ ꝑ minoritate vt dc̄m est. s. ꝓprij subti. ⁊ sumit᷑ pro acuitate ma
iori vel minori caloris: vt qūo cal'm ⁊ siccuȝ dr̄ maioris q̄litatis. i.
acutius: sed cal'm humidū q̄ꝫuis sit eq̄le in ḡdu calido sicco dr̄ mi
noris q̄litatis. i. mīoris acuitatis: qꝛ est calor mitis sicut calor sic-
cus est mordicatiuus. obseruent᷑ igit᷑ ista: qꝛ possent facē errare.
Nūc per dictas ꝯclusiones deduco rōcinio sic: imaginor ꝙ petr᷒
p̄mo instāti aīationis in vtero matris hēat aliq̄ȝ vnā mēsurā ca-
loris itēsiue que est in aliq̊ ḡdu h̄ est neciuȝ: deide imaginor ꝙ cū
ista mēsura caloris intēsiua currit ꝑ totā adolescētiā ⁊ ꝑ iuuētu-
tē eo hn̄te sanitatē sibi debitā: statim aūt cū ꝑdit᷑ illa mēsura ca-
loris tm̄ ꝙ ꝑmutat ḡdū ꝑ friditatē: ⁊ h̄ nāli de cursu etatis tūc fit
senex: vsq̄ȝ igit᷑ ad p̄ᵐ instās senectutis stat calor vnius ḡdus a p̊
instāti aīationis. ⁋ Sed tu dices ego ꝓbo tibi ꝙ iste vnus ḡdus
stet vsq̄ȝ ad mortē: ⁊ ꝑ ꝯn̄s in senectute: qꝛ iste ḡdus diuersificat᷑
ſm modos cōplexionū. v̄. g. in cholerico est ꝓprius ḡdus: qꝛ ꝓp̊a
mēsura: sed choleric᷒ stat vel stare pōt choleric᷒ tota vita ⁊ fle-
gmatic᷒: ḡ stat vnus ḡdus caloris. ⁋ Dōȝ ꝙ ḡdus caloris ſm mo-
dos cōplexionū ꝯsideratāꝝ q̄ꝫtū ad totā latitudinē quā hn̄t in to-
ta vita sunt ḡdus valde lati cōprehēdētes notabiles ḡdus diuer-
simode īmutātes tactū. s. gradū etatis pueritie ⁊ iuuētutis ⁊ ḡdū
caloris senectutis qui in vnoquoq̄ȝ sene cōparato sibiipsi iuueni
dicit᷑ friditas: lȝ ḡ tot᷒ hō choleric᷒ cōparat᷒ toti flegmatico hēat
vnā mensurā caloris in tota vita aliā a mensura hoīs flegmatici:
tn̄ hec mēsura caloris cholerici est diuisa in duas ꝑtes. vnā q̄ est
in senectute. aliā in iuuētute ⁊ pueritia. Jā ḡ imaginati sum᷒ vnū
ḡdū caloris currentē ꝑ pueritiā ⁊ iuuētutē. hoc habito imagine-
mur ꝙ in puero q̄nq̄ȝ ānoꝝ est plus de humido aere o ⁊ aqueo. s.
q̄ꝫtitas extēsiua ꝓpria extēsione: q̄ꝫuis puer sit vni᷒ cubiti imagi-
nemur ꝙ in corpore vni᷒ cubiti sit q̄ꝫtitas ꝓpria extēsione peda-
lis hūidi aerei ⁊ aquei sui ꝓprij subti calidi: sed in iuuene q ē triū
cubitoꝝ est q̄ꝫtitas medij pedis istius hūidi qō est ꝓpriū subm ca
lidi: ḡ cal'm est maioris q̄ꝫtitatis in puero ⁊ mīoris q̄ꝫtitatis in iu-
uene. ex qb᷒ sequit᷑ ꝙ calor pueri sit mitior ⁊ calor iuuenis sit acu
tior. h̄ ḡ noluerūt Aui. ⁊ Gal'. qn̄ dixerūt ꝙ calor pueri est maioris
q̄ꝫtitatis: qꝛ nō fuit ita amēs ꝙ nō videret puerū eē ꝑue q̄ꝫtitatis
cōis: ⁊ in iuuene magne q̄ꝫtitatis cōis: sed in puero ꝑuo vni᷒ cubi-
ti est coartata multa vel magna q̄ꝫtitas humidi aerei ⁊ aquei vn̄
sunt molles: sed in iuuene magno triuȝ cubitoꝝ est dispersa q̄ꝫti-
tas humidi aerei ⁊ aquei ꝙ est ꝓpriū humidū calido. ⁋ Nūc has
ꝯclusiones ꝑticularizem᷒ ſm ꝑtes cōes pueri ⁊ iuuenis. ⁋ Dico ḡ
ꝙ carnes iuuenis sūt eiusdē ḡdus caloris: sed calor isti᷒ in carni-
bus pueri est maioris q̄ꝫtitatis ⁊ in carnibus iuuenis est minoris
q̄ꝫtitatis: ita ossa pueri ⁊ ossa iuuenis sūt eiusdē ḡdus caloris: eo-
dē mō simil'r spūs ⁊ sanguis pueri ⁊ iuuenis se hn̄t ⁊ chol'a pueri
⁊ iuuenis ex qb᷒ īferas cholericū ⁊ oēs egritudines māles pue-
roꝝ ex nā māe sunt breuiores q̄ȝ iuuenū. Rō qꝛ sūt humidiores in
q̄ꝫto hūido aereo ⁊ aqueo digesto euaporabili: sȝ iuuenū māe sūt
sicciores ⁊ terrestriores. ⁋ Deinceps ostēdit᷑ hāc fuisse Gal'. intē-
tionē. ⁊ arguo sic. Gal'. 2. de cōplexionibus. 1. cap̄. vult ꝙ caliditas
pueri ⁊ iuuenis nō hēant dr̄iam nisi ex ꝑte subti: ḡ ē eq̄lis in ḡdu.
Antecedēs pȝ per exempla sua ō aere de balneo ⁊ de lapide ⁊ de
aq̄: lege qō scripsim᷒ ꝓlixe in q̄ōne hac aforismoꝝ: vel ēt decla-
rauim᷒ textū ei᷒ in cōmēto. Qui crescūt. ⁋ Jsta fuit ītētio Alber.
p̊ sermone theo. 21. ca. Hanc intētionē habuit Auer. de Gal'. naȝ
qn̄ Auer. arguit ꝙ in passiuis existēte ineq̄litate opȝ fieri ineq̄li-
tatē: in caliditate ītelligēdū de ineq̄litate intēsiua vt supra decla-
rauimus in p̄ma q̄ōne de eq̄li ad pōdus: ḡ Auer. ītelligit de Gal'.
ꝙ voluerit esse eq̄lis in ḡdu siue mēsura intēsiua caloris. ⁋ Has
tres ꝯclusiones ostēdimus fuisse de intētione Aui. hic ⁊ per ꝯn̄s
Gal'. cuius se dicit īterpretē: ⁊ dicit (Gal'. v̄o ambabus.) Primo p̄-
mittit tres ꝯclusiones. scđo eas exēplo declarat. tertio per rōnē.
scđa ibi (Et huius qdeȝ.) tertia ibi (Pueri enī.) Dicit p'io Gal'. 2.
de cōplexionib᷒ cap̄. p̊ ꝯtradicit ambabus opinionib᷒: ⁊ tūc in ꝓ-
pria forma ponit tres ꝯclusiones. Prima: caliditas eoꝝ. s. pueri ⁊
iuuenis est eq̄lis in radice. i. in gradu siue mensura intensiua calo
ris. Scđa: pueroꝝ caliditas est maioris q̄ꝫtitat̄ mitior. Tertia: cō
plexio iuuenū est mīoris q̄ꝫtitatis ⁊ acutior. ❡ Hic p̄mo ꝯsiderā-
dū. d. qs q̄re. cū sꝑ Aui. dicit ꝙ calor pueroꝝ est maioris q̄ꝫtitatis
statiȝ subdit ⁊ mīoris q̄litatis. i. acuitatis: ⁊ qn̄ dicit calor iuuenuȝ
minoris q̄ꝫtitat̄: subdit ⁊ maioris q̄litatis. s. acuitatis. ⁋ Dōm vt
faciat te ītelligē ꝙ hūidū pueroꝝ est maius nō solū extēsiue. s. ꝓ-
pria extēsione: vnde cal'm pueri dr̄ maioris q̄ꝫtitatis: sȝ ēt est ma-
gis intēsiuus. i. humidius in ḡdu: vnde calor pueri dr̄ mitis ⁊ mi-
noris acuitatis. ⁊ sil'r humidū iuuenis nō solū est minoris exten-
sionis. i. q̄ꝫtitatis ꝓprie: lȝ iuuenis sit triū cubitoꝝ: vnde ēt calidi-
tas sua dicit᷑ minoris extēsionis siue q̄ꝫtitatis ēt minoris intēsiue
humidi. i. est maioris q̄litatis siccū: ⁊ ideo calor ei᷒ dr̄ maioris q̄li-
tatis. i. magis acutus. addi enī humidū intēsiue ⁊ addi siccuȝ seq̄t᷑
acui cal'm. ⁋ Cōsiderādū scđo ꝙ per hoc qō Aui. dicit Gal'. amba
bus sectis ꝯtradicit: statim inducit nos ad itelligendum ꝙ Gal'.
posuit equalē gradū caloris in puero ⁊ iuuene. Nā per hoc ꝙ est
cal'm pueri esse mag̃ in q̄ꝫto ⁊ minus in quali ⁊ cal'm iuuenis est
minus in q̄ꝫto ⁊ maius in q̄li nō ēt ꝯtradicit duab᷒: imo reducunt᷑
ad ꝯcordiā: sed per hoc solū ꝙ calor est eq̄lis in ḡdu ⁊ dr̄ vtrisq̄ȝ
qꝛ qlibet ponebat ineq̄lē. ⁋ Considerādū tertio ꝙ necessario opȝ
exponere in radice. i. gradu. Probo sic. preter diuersitatē maio-
ris humidi caliditas pueroꝝ est eq̄lis caliditati iuuenis. ⁊ codeȝ
mō p̄ter has diuersitates ex parte subti caliditas iuuenis est eq̄-
lis caliditati pueri: ḡ sunt equales in gradu. ꝯn̄tia est nota qꝛ illis
abstractis que sunt dispōnes subti nō remanet nisi calor in quo
eq̄litas ⁊ ineq̄litas nō est nisi per gradus. ān̄s est Aui. ⁋ Cōsiderā
dū qꝛ dicit quis quare gradū forme nomīauit radicē. Dōm ꝙ si-
bi placuit ⁊ credo in līgua eoꝝ nō erat extranea noīatio sicut est
apud nos qui per radicē statiȝ imaginamur radicē arboruȝ. Uel
dōm ꝙ hoc vocabulū gradus videt᷑ esse datū ab arabibus ⁊ gre-
cis mēsuris virtutū medicinarū: ⁊ ideo voluit vti hic illo voca-
bulo ne statim audiens imaginet᷑ puerū ⁊ iuuenē esse vnā medi-
cinā. Sed hoc vocabulū radix erat ꝓpriū vocabulū apud eos ad
significādū mensurā caloris quā nos dicemus gradū. vel dicam᷒
quo circunscripto subto verissime radix forme est sue partes ex
quibus ꝯstat ⁊ a quibus per additionē vel diminutionē fit inten-
sio vel remissio ⁊ gradus: ⁊ ideo radicem vocat gradum.

❡ Et hui᷒ qdē declaratio sicut ipse dicit est vt opine-
mur vnā solā caliditatē in mēsura: aut corp᷒ subtile ca
lidū vnū in q̄ꝫtitate ⁊ qualitate in substantiā humidā

7ᵐ p̄mit.

pᵃ ꝯclusio.

2ᵃ ꝯclusio.

3ᵃ ꝯclusio.

Dub

Dub

Dub

multā semel penetrasse sic aq̄: ⁊ alia vice penerasse in subaʒ siccā ⁊ paucā sic lapis: ⁊cū sic fuerit iueniem⁹ caliditatē aqueaʒ maioris q̄ītitatꝭ ⁊ mollioris q̄litatis: ⁊ caliditatē lapideā mioris q̄ītitatꝭ ⁊ acutioris q̄litatꝭ: ⁊ ita debes agnoscē caliditatē q̄ est i pueris ⁊ iuuenib⁹.

¶ Hic dictas ꝯclusiones exēplo declarat. Cōsiderādū p̄ ꝙ ex hoc exēplo Gal. ⁊ Aui. hn̄t. 3. dictas ꝯclusiones. nā p h̄ qd̄ dicit vnā caliditatē in mēsura itelligit vnā in vno ḡdu itēsionis: ⁊ vt appet nihil aliud pōt itelligē: ḡ est vn⁹ ḡdus caliditatꝭ in aq̄ ⁊ in lapide. i. in puero ⁊ iuuene. p h̄ aūt qd̄ dic̄ cal'itatē isti⁹ mēsure in aq̄ eē maioris q̄ītitatꝭ ⁊ mioris q̄litatꝭ. i. acuitatis itelligit secūdā ꝯclusionē q̄ est: pueri sunt ma. caliditatis in q̄īto ⁊ mioris acuitatꝭ. p h̄ aūt qd̄ dicit caliditatē lapidis minoris q̄ītitatis ⁊ maioris acuitatꝭ hʒ tertiā ꝯclusionē q̄ ē. iuuenes sīt miorꝭ cal'itatꝭ i q̄īto ⁊ maiorꝭ acuitatꝭ.

Dubm 8m ¶ Sed dubitat̄ q̄re Aui. volēs dare itelligē equalitatē ḡdus ⁊ vnū ḡdū caloris dixit vnā cal'itatē i mēsura aut corp⁹ subtile. ▽ Dōm ꝙ dixit ꝑpterea hoies ꝯbilis imaginatiōis: q: nō pn̄t imaginari cal'itatē abstractā nec pn̄t imagiari eā penetrare i corp⁹ nō potētes imaginari ꝙ nō possit penetrare nisi sit corpus. ⁊ iō dixit Aui. corpus ⁊c̄. ⁊ certū est ꝙ hoc corpus dʒ intelligi esse vnius mensure caloris: ⁊ ideo dixit vnius quantitatis ⁊ qualitatis: quasi dicat sit hoc corp⁹ vniforme simplex. v̄. g. ignis. ⁊ in hoc placet Gal. in cōmento p̄allegato afo. qui dixit: ꝙ si exēplū ꝯsideremus calidū. i. ignē inueniemus in puero ⁊ iuuene equū ⁊c̄.

Dubm 9m ¶ Dubitat̄ 2°: q: dixit penetrasse: ⁊ non dixit penetrare. ▽ Dōm ꝙ h̄ fecit ꝑꝑ cauillatores. stati. n. diceret qs in penetratiōe aq̄ ḡdus caloris remittit̄ vel corrūpit̄: sʒ p lapidē nō: ḡ calor in aq̄ ⁊ lapide nō erit vn⁹ in ḡdu. dicit ḡ Aui. opinemur iam penetrasse: ita ꝙ in quietato esse sit eadē mēsura caloris. s. aq̄ ⁊ lapide. ⁊ q: iā Aui. ex ipso exemplo ⁊ mō loquēdi hēbat ꝙ caliditas in lapide ⁊ aq̄ erat eq̄lis in ḡdu: q: vterq̄ hēbat penetratū eē ⁊ īpressum esse: ⁊ iō nō subiūxit in exēplo nisi diuersitateʒ que est istius caloris ex parte subti cū dixit. iueniemus ⁊c̄. ⁊ sic ꝯclusit duas postremas ꝯclusiones. Prima enim erat nota: imo fuisset nugatio repetere illam.

Dubm 10m ¶ Dubitat̄ 3° de mō loquēdi Aui. cū dicit in subam humidā multā vt aq̄: imo ꝺbuit dicē in subaʒ hūidā paucā. i. pauce extēsionis vt puer ē: ⁊ in subam siccā paucā: imo ꝺbuit dicē in subam siccā magne q̄ītitatꝭ vt vnū magnū lapidē: q: iuuenis est magnus. ▽ Dōm ꝙ hic Aui. extra extraxit per imaginationē suba ꝑpria caliditatꝭ pueri ⁊ iuuenis: ⁊ imaginor hūidū pueri vt aq̄ multā q̄ ē multa in q̄īto ⁊ itēsa in hūiditate lʒ puer sit puus: ⁊ imagior hūidū iuuenis vt lapidē paruū. i. humidū ꝑpriū subm calido iuuenis pauce q̄ītitatꝭ extēsiue ⁊ pauce itēsionis i hūido: lʒ iuuenis sit maior puero.

¶ Pueri enim nō fuerunt generati nisi ex spermate qd̄ est multum calidum.

¶ Hic p̄dictas ꝯclusiōes ꝑbat rōnib⁹. Et p̄ ꝙ cal'itas pueri sit maioris q̄ītitatꝭ. Scd̄o ꝙ sit eq̄lis in ḡdu cal'itati iuueni. Tertio ꝙ caliditas pueri sit minoris q̄litatis. 2ᵃ ibi (Et huic calori.) 3ᵃ ibi (Sed ille.) Primo arguit sic. pueri sūt ex spermate qd̄ est cal'm multū: ḡ puerorum calor est maioris q̄ītitatis q̄ iuuenuʒ. Añs est notū. s. ꝙ sperma sit cal'm. nā tact⁹ hoc ostēdit. sed ꝙ sit multū. i. multe humiditatis cui⁹ multitudine caliduʒ dr̄ multū ēt est notū. ꝯn̄tia est nō. q: hoc humidū ꝯtinuo tendit ad siccū. corp⁹ igit̄ qd̄ est ex hoc spermate imediatius illd̄ hēbit plus de ista multitudine calidi q̄ est ex multitudine hūidi. Istā rōnē facit Gal. 2° de cōplexionib⁹ p̄mo cap. in fine. ⁊ in cōmē. 14. p̄ine pti. afo. Qui crescūt. ▽ Cōsiderandū ꝙ hic p̄supponit̄ de quo spermate itelligat̄ q: mulieris vel viri vel vtroq̄ s̄m Gal. in libro de spermate. 2. cap. 1. Q̄ d̄cūq̄ aūt sit sperma viri vel mulieris calida sunt ⁊ humida multū caliditate aerea ⁊ aquea. i. fundata in istis. ▽ Considerandū scd̄o ꝙ Gal. iudicio tactuali hanc conclusionē confirmat cum tetigit pueros ⁊ percepit ab eis multā fieri euaporationē humidā: ⁊ ex hoc arguit ꝙ ipsorum calor fundatur in multo humido.

¶ Et huic calori nondum accidit res que ipsum extinguat: puer nanq̄ augeri nō cessat: sed crescendo graditur: neq̄ adhuc stetit nedum ꝙ iam retrocedat.

¶ Hic ꝑbat ꝙ calor pueri sit eq̄lis in ḡdu calori iuuenis ⁊ p̄mittit istā ꝑpōnē. calori puerorum. s. caliditati i suo ḡdu nōdū aduenit res que ip̄m diminuat. hanc ꝑbat per duas rōnes. Prio puer semꝑ crescit: ḡ nō diminuit̄ i ḡdu caloris: q: calor nō posset agē augmētum. Scd̄o si caliditati pueri adueniret extinctio puer decresceret. hoc est falsum q: nōdū stetit. ▽ Cōsiderandū ꝙ Aui. etiā itelligit ꝙ isti caliditati pueri nō aduenit etiam res ipsam augens ad alium gradum: q: nec ab intrinseco nec ab extrinseco vt dr̄ de calore iuuenū: ⁊ credo ꝙ exēpluʒ Aui. debebat ita stare: huic calori nōdū accidit res que ip̄m extinguat neq̄ que ip̄m diminuat.

¶ Iuuenibus v̄o nihil accidit ꝙ eorum calorē augmentet innatū: neq̄ ēt aliquid qd̄ ipsuʒ extinguat.

¶ Hic ponit vnā aliā ꝑpōnē que ē: caliditati iuuenis nō est facta additio neq̄ diminutio: imo ꝯseruat̄ ille calor in eis ille. s. quē acceperūt a puero. ▽ Cōsiderādū ꝙ Aui. dimittit istā ꝑpōnē vt notā. Primo ꝙ caliditati iuuenis nō sit facta additio q̄ trāsit ad aliū ḡdū. nā ꝙ eēt agēs trāsmutās calorē nr̄m de ḡdu ad ḡdū: nec res extrinsece debite ꝯcurrētes: q: iste ꝯseruāt vt pol'e est aut iuuāt ad extinguendū calorē: calor ḡ iuuenū nō est mutatus de gradu in gradū ad maiorē gradū. Scd̄o dimittit notuʒ ꝙ caliditati iuuenū nondum aduenerit res que ipsam extinguat q: hoc fit in senectute. ▽ Cōsiderādū ꝙ Aui. videbat̄ plus esse dubitādum an gradus caloris qui a generante in vtero nobis dat̄ sit diminutus cū habeat cām diminutiōis. s. exiccationē humidi: q̄ sit dubitādū an ille ḡdus caloris augeat̄ cū nō videat̄ cā augēs augmentationē ad ḡdū aliū illi⁹ caloris: ⁊ ꝑꝑ h̄ qd̄ ꝑbauit illi calori nō accidit diminutio ⁊ posuit vt notū ꝙ illi calori non fit additio: ⁊ maxie q: oēs ꝯcordāt ꝙ si caliditati accidit mutatio in ꝑcessu fit v̄sus diminutionē nō v̄sus additionē lʒ vsq̄ ad senectutē sit diminutio itra latitudinē ḡduū nō ex̄. ▽ Cōsiderādū ꝙ acceptꝭ duab⁹ ꝑpōnibus p̄missis ⁊ ꝯcessis demōstrat̄ ꝙ pueri ⁊ iuuenis caliditas sit eiusdeʒ ḡdus: sic calori pueri nō est facta additio neq̄ diminutio intēsiua siue extinctio ⁊ calori iuuenū nō est facta additio neq̄ diminutio intēsiue: ḡ est eq̄lis calor in ḡdu. ꝯn̄tia est nō: q: calor q est in puero est ille q trāsit in iuuenē. ▽ Cōsiderādū ꝙ Gal. istā ꝯclusionem ꝑbat per iudiciū suū datū sensu tact⁹ ⁊ rectificatū cū itellectu. ⁊ h̄ est qd̄ dr̄ 2° de cōplexionib⁹ ca. x. in sensu: ḡ ⁊c̄. ⁊ in fine capl'i cū dicit. ⁊ ego s̄ʒ hāc viā multotiēs sum expt⁹ hoies: quorum q̄dā erāt pueri ⁊ q̄dā adolescētes ⁊c̄. ▽ Cōsiderādū. 5. ꝙ in nr̄o trac. de hac mā facit tres rōnes ꝑbantes cōclusionē de qb⁹ vnā dicem⁹ hic: alie legant̄ ibi. Est aūt rō hec. oīs nā q̄ est p̄n^m opōnis in nobis q̄. s. nā aīa in etate ꝑfecta. s. iuuētutꝭ pōt opari ꝺbitas opōnes iducīe in istāti gn̄ōnis si nō sit ꝙ ꝓhibeat: imo in ei⁹ opōnib⁹ iperfecte etatꝭ fit vtilitas: sʒ determiata mēsura cal'itatꝭ est p̄n^m opōnis in nobis q̄ aīa in ꝑfecta etate iuuētutꝭ opat̄ ⁊ nihil ipedit eā induci in istāti gn̄ōnis: ḡ iducet̄ ille ḡdus caloris quē hʒ iuuenis: igit̄ eq̄lis ḡdus caliditatꝭ in iuuene ⁊ puero. Ma. ꝑpō ē nō. discurrēdo. videm⁹. n. numerū gnariū digitorum figuras ⁊ foramina ⁊ q̄cūq̄ nā potuit a p̄n° iducē iduxit: ḡ sic erit de mēsura caloris ⁊ maxie cū ipsa necīa sit opōnib⁹ etatis iperfecte. s. pueritie. ¶ Contra p̄ est ꝓhibēs gradū caloris. s. multū humidū. Ampli⁹ scd̄o eēt frustra: q: nō pōt exercē opa motiua. Tertio dic cū aliqd̄ organū pol'e generari a p̄n° gn̄ōnis: vn̄ q̄dā nascunt̄ cū dētib⁹ vt pōt itelligi. 9. de aīalib⁹ Aui. ca. 5. tn̄ nā nō ḡnat a p̄n° dētes vt in plurib⁹. Quarto ḡdus siccitatꝭ q est in iuuētute posset iduci in p̄n° gn̄ōnis. Quinto nō est sil'e de figuris ⁊ foraminib⁹ que fiunt a virtute iformatiua ⁊ ḡdu caloris q fit a virture alteratiua ⁊ que pōt iueniri in ḡnato. Itē figure mutant̄ ⁊ crescūt: ḡ sic dicimus de calore. ¶ Ad p̄^m dicendū ꝙ multū humidū nō ꝓhibet istū caloris ḡduʒ: qd̄ appet q: sperma est hūidius ⁊ sanguis q̄ sint mēbra frigida: ⁊ tn̄ in eis pōt repiri tātus ḡdus caloris. ▽ Ad 2^m dōm ꝙ nō est frustra q: eo fit augmentuʒ. ▽ Ad 3^m ꝙ dens est pars que nascit̄ a suꝑfluo nutrimēto mādibularū ⁊ ossiū capitis vt post dicet̄: q: in p̄n° non est h̄ suꝑfluū: q: hō est magni capitis ⁊ ꝑprie a p̄n° vnde dr̄ imago dei vt. 2. de partib⁹ ca. 10. ⁊. 7. ⁊. 5. de gn̄ōne aīaliū. ca. vlti. ⁊ totā māʒ in ossa capitis facit nā trāsire: iō nō supest ꝑ dētibus: vnde a p̄n° nō sunt ꝑducti. ▽ Ad 4^m dico ꝙ ipossibile fuit illud p̄mo qd̄ non fiet augmētū scd̄o: q: necessariū est nō solū plātas ⁊ aīalia sed ēt mineralia in p̄n° gn̄ōnis hēre q̄dā humiditatem ⁊ mollitiē: vt hʒ declarari ex p̄ncipijs 4° metheo. ▽ Ad 5^m dōʒ dupl'r. p̄ ꝙ iformatiua est alteratiua. 2° ꝙ lʒ hoc nō sit idē est tn̄ sil'e. ▽ Ad vltimū dicendū ꝙ figure in nobis nō mutāt ḡdus: sed extēdunt̄ plus extensione subti: ⁊ ita se hʒ calor vnius mēsure in puero ⁊ iuuene.

¶ Sed ille calor in eis ꝯseruat̄ hūiditate minoris q̄ītitatis ⁊ q̄litatis simul donec ad declinationē ꝑueniat.

¶ Hic ꝑbat tertiā ꝯclusionē que est: calor iuuenū est minoris q̄ītitatis ⁊ maioris qualitatis. i. acuitatis. ⁊ p̄mo facit h̄. scd̄o remouet. ibi (Neq̄ tn̄.) Prio arguit: calor iuuenū ꝯseruat̄ q: fundat̄ in humiditate minoris q̄ītitatis extēsiue ⁊ minoris q̄litatis. i. magis remissa in humiditate vsq̄ ad senectutē: ḡ calor iuuenū est minor in q̄īto ⁊ maior in quali. i. magis acut⁹. ▽ Cōsiderandū p̄mo per h̄ qd̄ dicit ꝯseruat̄: facit te rememorari ꝙ sit idē in ḡdu cum calore pueri: ⁊ iō ista pars iuuat p̄cedentē ⁊ pōt cū illa ēt ꝯiungi. ▽ Secūdo ꝙ per q̄ītitatē minorē intelligim⁹ q̄ītitatē ꝑprij subti calo-

ris:qꝛ fatuũ ē dicẽ ꝙ tot⁹ iuuenis sit minoris q̄titat̄ pueroꝝ:sȝ hũi-
dũ aqueũ ⁊ aereũ qd̄ ē in iuuene ē minoris q̄titat̄ q̄titate ꝓpria ⁊
minoris q̄litat̄.i.remissioꝛ in hũiditate. Et ex h̄ appet expō textus
quē nō potuerũt itelligẽ alij expositores cũ dicit minoris q̄titat̄ ⁊
q̄litatis.mirabant̄.n.quõ iuuenes sũt minoris q̄titatis q̄ȝ pueri.
⁋ Cōsiderãdũ tertio ꝙ ꝓpō Aui.ponit̄ vt nō ex dict̄ in ꝓbatione
p̄me ↄclusionis.nã si pueri hñt cal'm multuȝ.i.in multo hũido qd̄
est multũ extẽsiue ⁊ itẽsiue ꝑꝑ h̄ ꝙ sunt ꝓping gn̄oni ex ſpermatib⁹:ḡ iuuenes hñt cal'm in pauco hũido q̄titatiue ⁊ graduant̄:qꝛ
sunt lõging a p̄ncipio gñationis:vñ exiccatio semꝑ ꝓcedit.

Dub^m 11^m ¶ Dubitat̄ an de calore senũ sit vera hec ꝓpō:caloꝛ senũ ē minoris
q̄titat̄ ⁊ maioꝛ acuitat̄ q̄ȝ pueroꝝ. ⁋ Dō̃ȝ ꝙ sic:sȝ qꝛ facti sũt fridi
⁊ mutauerũt calorẽ sine ḡdũ caloris n̄ pñt ꝓp̄e dici acuti caloris.

¶ Neq̄ȝ tñ huius humiditatis diminutio est adhuc diminutio que caliditatẽ retinẽ nõ possit:neq̄ȝ ē nisi qꝛ augmẽtũ facẽ nõ vȝ:q̄si humiditas tãta erat prius ꝙ duas res facẽ poterat custodire videlȝ calorẽ:⁊ sup esse ẽt ad augmẽtũ faciẽdũ.ad vltimũ v̄o ad h̄ deueniet ꝙ neutrã duarũ rerũ efficere valebit:opȝ ḡ vt in medio talis existat ꝙ possit vnã rẽ efficẽ ⁊ nõ alterã. Falsuȝ aũt est vt dicam⁹ ipsam posse augmẽtare ⁊ nõ posse retinẽ calorẽ inatũ. Q̃uõ.n.in re augmẽtũ p̄stare põt qd̄ radicẽ nõ valet custodire. Restat ḡ vt dicamus ꝙ calorẽ custodire põt ⁊ in corpore augmẽtũ p̄stare nõ põt. Et scitũ est ꝙ hec est etas iuuentutis.

¶ Hic remouet suspitionẽ siue dubiũ qꝛ dixerat hũidũ iuuenis eẽ
minoris q̄titat̄ ⁊ q̄litat̄ q̄ȝ hũidũ pueri ex h̄ aliqs dicẽt:ḡ nõ poterit tale hũidũ ↄ̃uare calorẽ i eodẽ ḡdu.hic remouet dicẽs:neq̄ȝ huius.s.iuuenis hũiditat̄ diminutio ē tãta ⁊c̃. Quare ꝓbat ꝙ hũidũ
iuuenũ lȝ sit paucũ i q̄to ⁊ q̄li respcũ hũidi pueroꝝ:tñ põt ↄ̃uare
ḡdũ caloris quẽ iuuenis habuit a puero:⁊ arguit sic.humiditas in
pueritia erat tãta ꝙ poterat facẽ duas res.s.custodire calorẽ in
sua mẽsura ⁊ ḡdu:⁊ vltra h̄ augmẽtare corp⁹:ad vltimuȝ si in senectute neutrũ facit:ḡ in iuuẽtute alterã istarũ opōnũ faciet sine
alia.falsuȝ aũt ē dicẽ ꝙ augmẽtet corp⁹ nõ ↄ̃uet calorẽ i sua mẽsura cũ caloꝛ sit radix effectiua augmẽti:ḡ relinq̄t̄ ꝙ ↄ̃uet calorẽ
⁊ nõ possit augẽ corp⁹.dixit aũt q̄si ex mõ loquẽdi nõ ꝙ sit diminuẽs:qꝛ q̄si ſm grãmaticos nõ ē sꝑ diminutiuũ. ⁋ Considerãdũ ꝙ
Aui.ex h̄ hȝ vnã rõnẽ ad ꝓbandũ ꝙ caloꝛ iuuenis sit eq̄lis in ḡdu
calori pueri ⁊ arguit sic:puer suũ calorẽ põt ↄseruare in sui mẽsura ⁊ augẽ corp⁹ vt sit ꝑfecte q̄titat̄:senex nullus põt facẽ h̄:ḡ iuuenis põt ↄ̃uare illã mẽsurã caloris:⁊ lȝ nõ possit augere corp⁹.

Du^m 12^m ¶ Sed circa p̄dictã nr̃aȝ opionẽ:imo Aui.⁊ Gal'.sũt sex difficultates quas in nr̃o tractatu ꝓlixe scripsim⁹. Pria est:nã Gal'.vult ꝙ
ꝑ sensuȝ tact⁹ det̄ h̄ iudiciũ de calido hoꝝ corpoꝝ sicut de niue ꝙ
sit alba dat̄ iudiciũ ꝑ visuȝ ⁊ rep̄hẽdit antiq̄s q ꝑ rõnẽ volebãt in
h̄ ꝓcedẽ:⁊ tñ Aui.⁊ Rasis ꝑ rõnẽ ꝓbãt.hãc difficultatẽ ꝓlixe tractabim⁹ ibidẽ:⁊ dicam⁹ nũc ꝙ ẽt Gal'.in libro p̄dicto ⁊ in cõmẽto
afoꝛ.q crescũt.ꝑ rõnes ꝓcedit ꝑ quas Aui.hic ꝓcedit. Si ḡ iprobat antiquos ꝓcedẽtes ꝑ rõnes:est qꝛ ꝓcedebãt per rõnes que
ꝓcedebãt ex ignotis vt ibi apparet:vult ḡ Gal'.ꝙ tu imiteris sensum tactus:⁊ cũ hoc intellectu vero ꝓcedere ex notis.

Dub^m 13^m ¶ Scd̄a difficultas ē:quõ iste dimẽsiões hũidi qd̄ ē ꝓpriũ ſbm calidi se hñt ad dimẽsiões sicci qd̄ n̄ ē sic ꝓpriũ. ⁋ Dō̃ȝ ꝙ n̄ distiguũtur i actu:sȝ sũt actu vna dimẽsio sic̃ illa duo sũt actu vnũ ſbm.v̄.g.
ponam⁹ ꝙ i oĩ mixto imaginem⁹ difformitatẽ i subtilitate ⁊ ḡssitie ꝑtiũ q̄ difformitas n̄ ē actu signabil':qꝛ nulla dabit̄ ꝑs i ĩfinitũ
q̄ nõ hẽat has duas ꝑtes.i.hãc difformitatẽ:⁊ iõ dimẽsiones ꝑtiũ
subtiliũ ⁊ ḡssaꝝ nõ faciũt duas dimẽsiões i actu:⁊ tu ↄsidera hic.

Du^m 14^m ¶ Tertia difficultas:ē accepto ꝑ itellectũ hũido aqueo ⁊ aereo qd̄
ē i puero vni⁹ cubiti ⁊ posito eo i vase.a.⁊ accepto hũido aqueo
⁊ aereo qd̄ ē i iuuene triũ cubitoꝝ ⁊ posito in q̊dã alio vase.b.eq̄lis capacitat̄ vase.a.quero a te qd̄ hũidũ sit maioꝝ dimẽsionũ.
vr̃ ꝙ illd̄ qd̄ ē ex̃ctũ a iuuene:nã si distillet̄ pullus pu⁹ ⁊ gallus cõplet⁹ plus aq̄ exibit a gallo magno q̄ȝ a pullo. ⁋ In hac difficultate multa dixim⁹ ibi ꝓ itellectib⁹ rudioꝛib⁹. Hic dicam⁹ ꝙ aq̄ accepta ꝑ itellectũ a puero ē dimẽsionũ ꝓp̄aꝝ maioꝝ q̄ȝ accepta a
iuuene. Rõ ē:distãtia a p̄n° gn̄õnis. ⁋ Sȝ tu dices lȝ distãdo a p̄n°
gn̄õnis sꝑ hũidũ ſpmaticũ aqueũ ⁊ aereũ dimĩuat̄:tñ plus addit̄
q̄ȝ illd̄ sit ꝑ v̄tutẽ augmẽtatiuã. ⁋ Dō̃ȝ ꝙ illd̄ qd̄ addit̄ lȝ sit i dimẽsionib⁹ toti⁹ sibi ē i dimẽsiõib⁹ min⁹ ꝓprijs hũidi qd̄ ē ꝓpriũ ſbm
cal'i. ¶ Ad ↄ̃riũ:ꝙ aq̄ distillata a gallo magno ↄ̃pabit̄ ad aq̄ȝ distillatã a polastro ꝑuo sic̃ gallus ad polastrũ:qꝛ illa aq̄ se tota ē magis extẽsa q̄ȝ aq̄ ꝑui pulli:sȝ ꝓpriũ hũidũ qd̄ est illa aq̄ galli magni ꝓprijs dimẽsiõib⁹ est minus extẽsa.vtraq̄ȝ eñi aq̄ est corp⁹ mixtũ ⁊
difforme. ⁋ Alias tres difficultates hic omittim⁹:ē vltra has difficultates vna quã regre ĩfra i q̄one an iuuenis sit tẽꝑatioꝛ. ⁋ Ad
ↄ̃ria dō̃m ꝙ auc̃tes cessant oẽs ⁊ rõnes hincinde p̄terq̄ȝ rõ Auer.
Dicam⁹ igit̄ ꝙ Gal'.⁊ Aui.supposuerunt eq̄litatẽ ḡdus caloris in
puero ⁊ iuuene cũ aliq̄ latitudine:⁊ iõ lȝ sit eq̄lis ḡdus in puero ⁊
in iuuene nõ est pũctualis:qꝛ cũ ꝑmutatio fiat ab hũido ad siccuȝ
opȝ ꝙ aliq̄ fiat mutatio in mensura caloris:qꝛ aliq̄liter remittit̄
caloꝛ in iuuene cũ deficiat sibi de humido:⁊ h̄ appet qꝛ in senectutis p̄n° est mãifesta ĩfrĩdatio:ḡ i posterioꝛi etate aliq̄ remissio caloris est facta.⁊ h̄ itellexit Auer.⁊ h̄ ẽt plȝ Gal'.q vult hanc mutationẽ caloris esse intra latitudinẽ ḡdus:⁊ iõ Gal'.cũ se determiat
nõ vult ꝙ ista eq̄litas ḡdus sit pũctualis sed lata:sed parũper extensioꝛ in puero q̄ȝ in iuuene:vnde scd̄o de cõplexionibus.ca.2.dicit iuuenis caliditatẽ pueri eq̄lẽ in potẽtia.s.in vigore caliditatis
iuuenis:aut maiorẽ ea parũ.idẽ dicit Aui.fen.2.ca.de pulsu etatũ:cũ dicit.caliditas in pueris ⁊ iuuenib⁹ fere est similis.idẽ vult
Auer.p̄ cantice.34.cõmẽ. Nos credebamus hic dicẽ quõ ⁊ q̄liter
passiua sunt mã actiuoꝝ:sed ꝓpter ꝓlongationẽ omittimus.

¶ Q̃d aũt dixit scd̄a secta ꝙ augmẽtũ qd̄ est in pueris nõ est nisi ꝑꝑ hũiditatẽ:⁊ nõ ꝑꝑ calorẽ ē dictio falsa: hũiditas nãq̄ȝ augmẽti est mã. Et mã nõ patit̄ per se: neq̄ȝ per se creat̄:nisi apud opõnẽ virtutis in eã agentis. virtus aũt h̄ agens est aĩa:aut natura p̄cepto dei: neq̄ȝ agit nisi cũ instrumẽto ⁊ illud est caloꝛ inat⁹.

¶ Ostẽdit dicta scd̄e secte ↄtra p̄mã solõnẽ rõnũ nõ esse vera:⁊ p̄
vnũ:2° aliud.2ª ibi(Q̃d aũt.) ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ mã nõ patit̄ ꝑ se.i.
a se qꝛ idẽ eẽt actu ⁊ potẽtia respcũ eiusdẽ regrit̄ ḡ agẽs. ⁋ Cõsiderãdũ ꝑ h̄ ꝙ dicit virt⁹ agẽs põt dupl'r exponi. Prio agẽs gñaliter itelligẽdo de oĩb⁹ actionib⁹ que fiunt hic inferius.p̄ncipal'r
aũt hec agẽtia sũt vel aĩe vel nãe:⁊ tũc qd̄ dic̃ neq̄ȝ agat exponat̄
scȝ aĩa:qꝛ vere forme que nõ sũt aĩe vt forme elẽtares agũt sine
calore qd̄ eis sit ĩstrumẽtũ vt aq̄ ⁊ terra. Alio mõ põt intelligi de
actione que in augmẽto ↄcurrit.hec aũt actio fit ab aĩa.s.in aĩalib⁹ ⁊ nã.s.in plãtis:neq̄ȝ agit.s.aĩa aĩaliũ ⁊ nã plãtaꝝ nisi cũ ĩstrumẽtis ⁊c̃.p̄cepto dei qꝛ oĩa hec agẽtia deo subordinant̄. ⁋ Cõsiderandũ ꝙ Aui.hȝ ꝙ augmẽtũ fit a calore:qꝛ est agẽs ĩstr̃ale respcũ
aĩe ⁊ nãe. ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ cã q̄re caloꝛ nãlis ē ĩstr̃m aĩe ⁊ nãe est:
qꝛ iste forme sũt valde oꝑatiue.i.p̄n^a multaꝝ opõnũ:⁊ iõ indiguẽ
q̄litate q̄ sit valde oꝑatiua:⁊ hec ē cal'itas ĩnata.diuisio al'r dat̄.

¶ Q̃d aũt dixerũt etiã ꝙ vehemẽs desideriũ qd̄ est in pueris nõ est nisi ꝓpter friditatẽ cõplexionis eoꝝ:est dictio falsa. Ex malo nãq̄ȝ d̃siderio qd̄ ē ꝑꝑ friditatẽ cõplexionis nõ ꝓuenit ĩstimbꝛe neq̄ȝ nutrimẽtũ. Pueroꝝ.n.ĩstimbꝛe melioꝛ est q̄ȝ eẽ põt i pl'ib⁹ hoꝛis:neq̄ȝ in eoꝝ corꝑib⁹ nisi foret ꝑꝑ h̄ de ꝑmutatiõe ei⁹ qd̄ comedit̄ pl's ꝓuẽit q̄ȝ sit illd̄ qd̄ dissoluit̄ ꝑꝑ qd̄ crescũt.

¶ Ponit scd̄m vel aliud dc̃m eoꝝ nõ esse verũ.p̄ ponit.2° ꝓbat.3°
dictũ qd̄dã declarat.4° ĩfert q̄dã ex dictis.2ª ibi(Ex malo.)3ª
ibi(Aliqñ.)4ª ibi(Quapropter.) Propositio stat in h̄ cũ appetitu malo facto a friditate vt est canin⁹ nõ stat bona digõ neq̄ȝ nutricatio:sed pueroꝝ ē bona digõ:imo melioꝛ q̄ eẽ põt ⁊c̃.(Neq̄ȝ.)
ꝓbat ꝙ eoꝝ digõ ⁊ nutrimẽtũ sit bona:qꝛ al'r nõ pl's restauraret
q̄ȝ sit illud qd̄ dissoluit̄.⁊ h̄ est qd̄ dicit(Neq̄ȝ in eoꝝ corꝑib⁹ plus
ꝓuenit q̄ȝ sit illud qd̄ dissoluit̄ ⁊c̃.)nec foret ꝑꝑ h̄ de ꝑmutatõe.s.
bona. ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ appetit⁹ fit a frido positiuo addito vt flegmate vel mel'ia vel extrinseco frido:⁊ iste appetit⁹ est cũ malitia digõnis ⁊ talis nõ est pueroꝝ appetit⁹:vt Aui.ꝓbat.fit ẽt appetit⁹ a resol'one nec̃itat̄ restauratiõis ⁊ additiõis ⁊ ista fit cũ bonitate digõnis vel fieri põt q̄lis est in pueris. ⁋ Cõsiderãdũ scd̄o
ꝙ augmẽtũ pueroꝝ est bonũ:nã gñate carnes ⁊ ossa sũt laudabiles:ḡ opȝ mãm ꝑ digõnẽ datã esse laudabilẽ.ꝓpter hoc igit̄ Aui.
ex augmẽto pueroꝝ arguit bonitatẽ digõnis:⁊ ex bonitate digestionis bonitatẽ appetitus qui est in eis.s.cum nõ sit a frigiditate
sicut fit appetit⁹ canin⁹. ⁋ Utrũ aũt in oĩ appetitu ↄcurrat friditas oꝛis stõchi:⁊ q̄ friditas:querat̄ ex tractatu nr̃o de fame ⁊ siti.

¶ Aliquando v̄o accidit eis malitia ĩstimbꝛe propter eoꝝ gulositatẽ:⁊ qꝛ eoꝝ comestiones malis disponũtur oꝛdinib⁹ ⁊ comedunt res malas ⁊ humidas ⁊ multas:⁊ desuper malis mouentur motibus.

¶ Quia

¶Quia dixit ꝙ digestio eoꝝ ē melioꝛ q̄ eē pōt in plib⁹ horis ꝯclat q̄re h̄ dixit: qꝛ ꝑꝑ gulositatē ⁊ malā.s.inoꝛdinatā comestiōez ⁊c̄.

Dubm 15m ¶Dicet qs q̄uo ꝑꝑ gulositatē cū iā dixerim⁹ ꝙ eoꝝ appetit⁹ nō est caninus imo bonus.¶Dōz ꝙ aliqñ est caninus ⁊ gulosus ꝑꝑ crudos hūoꝛes q̊s aggregāt in stōcho ex īdigestiōib⁹: vel qñq; eoꝛuz gulositas nō sequit̄ sensationē stōchi: sꝫ imaginatiuā cum vident alios comedē: aut recoꝛdant̄ comestiōis eoꝝ vel alioꝝ.(Et humidas) nō dixit h̄ qꝛ hūida sunt pueris mag̃ nociua q̄ʒ frida vt apparebit in v̊uttib⁹ in cap̊ de v̊tutib⁹: sed accidit h̄ dixisse vel dixit h̄: qꝛ pueri multū inclinant̄ ad poma ⁊ fruct⁹ qui sunt humidi.

¶Quapꝑ de sup̄fluitatibus plus in eis adunat̄: vnde purgatiōe īdigēt ⁊ p̄cipue eoꝝ pulmones. Jōq; eoꝝ anhelit⁹ est spissioꝛ ⁊ velocioꝛ: magnitudinē tñ non hꝫ eo ꝙ eoꝝ virtus nōdū ad cōplementum peruenit.

¶Dep̄ īfert vnū ⁊ pꝫ. Scōo qꝛ īdigēt purgatione.s.cuꝫ re leui: vel cū clysterijs: vel cū cassia: vel similibus p̄cipue pulmones: qꝛ hñt caput magnum ⁊ humidū a quo in pect⁹ multa mā cadit: purgētur aūt ligritie vsu ⁊ sīlibus leuibus repleto pectoꝛe a materia.

¶Hec est dictio de cōplōne pueritie ⁊ iuuētutis: quēadmodū Gal. declarauit cui⁹ nos sumus interpꝛetes.

¶Patet per Gal. scilicet secundo de complexionibus secūdo ca.° ⁊ in cōmento afoꝛis. Qui crescunt.

¶Preterea sciendum est ꝙ caliditas post tempus cōsistendi minui incipit.

¶Posita cōplōne pueroꝝ ⁊ iuuenū in actiuis q̄litatibus p̄ncipal'r ponit cōplōnē senuꝫ. p̄ p̄mittit. 2° decl'at. ibi (Propterea.) 3° ponit moꝛtē nālē vnicuiq;. ibi tertia (Et hec est moꝛs.) Jn p̊ pte vult ꝙ senes sūt fride cōplōnis respectu pꝛioꝝ minui.s.diminutōe q̄ mutat gradū q est ita remissus ꝙ pōt dici fridus: lꝫ a p̄n° natiuitatis aliqua remissio fiat: tñ in latitudīe gradus vt supꝛa dicebatur.

¶Propterea ꝙ aer circundans materiaꝫ eius que est humiditas exiccat.

¶Hic dat.5.cās ꝑꝑ q̄s cal'itas post tp̄s ꝯsistēdi īcipit minui. Pꝛīa cā ē: qꝛ aer circūdās exiccat māꝫ ei⁹.s.caloꝛis nālis q̄ mā ē hūiditas: sꝫ ad exiccationē māe seq̄t extīctio caloꝛis vt ī lapide appet.

Dubm 16m ¶Dubitat̄.qꝛ aer circūdās resoluit ⁊ exiccat in oī etate. Dōm ꝙ lꝫ ita sit: nō tñ apparet ei⁹ īpꝛessio in etatib⁹ p̄oꝛib⁹: aliq̄ ꝗ etas ē in qua h̄ appet ꝯtinuatiōe actiōis ⁊ talis ē senect⁹. Dicūt tñ qdaꝫ ꝙ in pꝛioꝛib⁹ etatib⁹ aer q̄ʒuis exiccet: tñ plus restaurat̄ q̄ʒ depdatur in pueritia vel tm̄ in iuuētute: sed si tu bñ cōsideras cām ꝑꝑ quaꝫ plus restauratur vel tm̄ in pꝛioꝛibus etatibus est: quia cause exiccantes de qbus est aer nō fecerunt impꝛessionē manifestā: quarū sit facta cōmutatio gradus in caloꝛe ad inferioꝛem gradum.

Dum 17m ¶Dubitat̄. vtrū aer nos circūdans exiccet nos. Videt̄ ꝙ non. quia aer est calidus ⁊ humidus vt supꝛa Aui. ¶Ampli⁹ aer est nr̄ locus nālis: sed locus nālis ꝯseruat ⁊ nō coꝛrūpit vt ītelligit̄ ab Ar.ī de moꝛte ⁊ vita. ⁊ ab Auer. cō.115. scōi de aīa. ⁊.4.phy.cō.4. ¶Jn ꝯ̄rium Aui. ¶Quidā dixerunt ꝙ aer ⁊ locata in eo nāliter: ⁊ simil'r de alijs locis in qualitatib⁹ ꝯ̄riant̄ sed nō in sb̄a. ¶Alij dixerūt ꝙ locata in aere cōsiderari possunt quātū ad actualē cōplōnez: ⁊ vt sic nō trāsmutātur ab aere: qꝛ vt sic sunt nāliter locata in illo: ⁊ locus fecit ad illoꝝ ꝯseruationē ⁊ gñationē: alio mō quantū ad elemētoꝝ virtualitates saluatas in illa actuali cōplōne: ⁊ vt sic aer hꝫ ꝯ̄rietatē ad locata in eo nāliter: qꝛ virtualitates ille aeri ꝯtrariantur: saltē virtualitates triū elītoꝝ. ¶Antonius dicit ꝙ aer ē humidus potestatiue: sed actu nō est humidus sicut coꝛpus nr̄m: ⁊ vltra hoc hꝫ mutationes a coꝛpoꝛe celesti: ⁊ ideo lꝫ nobis sit locus ⁊ sit calidus ⁊ hūidus: pōt tñ exiccare nos. ¶Alij dixerūt ꝙ in loco est duplex qualitas. Vna est nālis: ⁊ ista est foꝛma q̄dā in loco quā hꝫ a se ⁊ a coꝛpoꝛe celesti in tāta ⁊ in tali distātia. Alia ē q̄litas accñtalis quā acq̄rit ex ꝑmixtionib⁹ coꝛpoꝝ extraneoꝝ. v̊.g. in aere ꝑmixtio pulueꝝ ⁊ qualitates a celo īducte nō ꝓpoꝛtionate ad locū. Et sil'r in locato est duplex qualitas. Vna nālis quā dedit sibi generās: ⁊ per quā est in melioꝛi dispōne ⁊ confoꝛmioꝛi locāti aeri. Alia est accñtalis quā acq̄rit ex cibis cōplōnib⁹ ⁊ motibus ⁊ quietib⁹ ⁊ sīlibus. dicūt ergo ꝙ locus ⁊ locatū nō se trāsmutant in qualitatib⁹ nālibus. i. cū fuerint disposita nāliter sicut debent: sed cū disponūtur dispōnibus accñtalibus. Hec dicta cōueniētia sunt. A. tñ dicit ꝙ aer exiccat ⁊ fundat̄ super eo qđ dī fen 2.cap̄.de tēpoꝛibus anni: qꝛ aer habitabilis in omnib⁹ dispositionibus resoluit. Si ergo illud est veꝝ ꝙ nunq̄ʒ aer absoluat̄ ab hac impꝛessione virtute solis ⁊ stellaꝝ apparet ꝙ aer exiccat: ⁊ saltiꝫ est veꝝ cuꝫ nō multū infrigidant̄.s. ꝙ exiccat resoluēdo. ¶Ad ꝯ̄ria dōm ꝙ lꝫ aer sit humidius: tamē caliditate resoluit ⁊ exiccat.

¶Ad scōꝫ dōm ꝙ aer in sui naturalitate nos cōseruat: sed accidit ipsum multū permutari. Vel dicēdum ꝙ cōseruat.s. valde parū ⁊ occulte permutādo: tñ ꝑmutatio apparet in lōgo tēpoꝛe.

¶Caloꝛ quoq; īnat⁹ q est ītus ad hoc adiuuat.

¶Hec est scōa ꝑꝑ quā īfrigidat̄ ⁊ est caloꝛ īnatus qui adiuuat ad hoc.s. ad exiccādū humidū vnde calidum extinguatur.

Dubm 18m ¶Dubitat̄. quare dixit adiuuat. dicūt qꝛ iuuat̄ a calido cōtinēte in sua actiōe: sed ꝯm h̄. A. deberet dicere caloꝛ quoq; īnatus ad hoc adiuuat̄. Alij dicunt ꝙ caloꝛ p̄dicabilis vt caloꝛ facit istā consumptionē siue exiccationē humidi: sed vt nālis conseruat illud humiduꝫ: ⁊ qꝛ sibi nō debet̄ ꝙ sit magis naturalis q̄ʒ ꝙ sit caloꝛ nec eꝯ̄: ideo dixit adiuuat. q.d. hoc non facit vt nālis. ¶Nos dicamus ꝙ iste est modus loquendi ⁊ surgit ab hoc: qꝛ quādo multe cause faciunt vnū effectuꝫ: altera sola potest dici iuuās: lꝫ omnes simul faciant: ita dicemus de trahentibus pondus ꝙ omnes trahūt: sed si de vno solo quereretur diceremus ꝙ iuuat.

Dum 19m ¶Dubitat̄. quare dixit qui est intus. Dōz ꝙ vel fuit modus loquēdi. vel dixit h̄ vt intelligamus de calido īnato qđ nos exiccat ⁊ nō solū influens: vnde mixta ab intrinseco ponunt̄ coꝛruptibilia ꝯm plures opinātes. i. ꝙ intus hñt pꝛimum agens coꝛruptionem.

Dum 20m ¶Dubitat̄ 3°. vtrū calidū naturale exiccet humidū nostrū radicale i. humidū aīatum. Videt̄ ꝙ nō. p̊ qꝛ agens ⁊ patiens debēt esse distincta loco ⁊ sb̄to: vt cōiter allegat̄.7.phy.tex.cō.p̄mi ⁊ secundi. ¶Secūdo tunc in eodē essent actus oppositi.s. cōseruare ⁊ coꝛrūpere. calidū enī nāle ꝯseruat ⁊ gubernat humidū: vt fen.2.huius ca. de signis cōplōnū: ⁊.11.terapē.4.ca. si ergo exiccaret coꝛrūperet. ¶Amplius calꝫ cōparat̄ humido sicut foꝛma māe: ꝗ non agit in humidū. ꝯñtia est vera. qꝛ actio est cōpositi. aña est Auer. scōo colliget.c.1. ¶Jn ꝯ̄riuꝫ Aui. ⁊ hic ⁊ p̊ ca. fen.3. hui⁹: ⁊ Gal. p̊ ō regi. sani. ¶Quidā dixerūt ꝙ cal'm vnius partis agit in humidū alterius partis: ita ꝙ vna ps carnis agit in aliam: hec opinio reducit̄ in opinionē Antonij. ¶Alij dicūt ꝙ aptius est calidū agere in humidū in vnoquoq; mixto: qꝛ aliter non fieret coꝛruptio ab intra. ¶Ad ꝯ̄riuꝫ dōm ꝙ actio hec nō fit a calido vt nāli: sꝫ vt caloꝛ. ista opi. est ꝯfusa. si enī intelligūt ꝙ caloꝛ nālis ꝯsumēs humidū facit hoc vt caloꝛ.s. aeris extrinsecus: qꝛ ille sit caloꝛ hic agēs: tūc coꝛruptio nō fit ab intrīseco. si aūt ītelligunt ꝙ caloꝛ nālis vt caloꝛ. i. cū hac ꝯsideratiōe qua caloꝛ: tūc nō euitāt argumētū: qꝛ caloꝛ naturalis vt caloꝛ ⁊ vt nālis est vna res siue vna foꝛma: ⁊ tunc ad h̄ stat ꝙ agēs ⁊ patiēs nō distinguit̄ loco ⁊ sb̄to. ¶Tertia opi. ꝙ caloꝛ qui nos exiccat est caloꝛ actualis dat⁹ a coꝛde q est coꝛp⁹ qđdā spirituosuꝫ: ⁊ tūc appet ꝙ agēs ⁊ patiēs sunt distīcta loco ⁊ sb̄to.

Op. Ant. ¶Ant. opi. ⁊ Dy. est eadē: tñ Anto. hic suā opi. sic fundat in sex ꝓpositionib⁹.

p̊a ꝓpō. ¶Pꝛīa calidū nāle agit in humidū. rō ē: qꝛ actiuo approximato passiuo fit actio: sꝫ cal'm nr̄m est actiuū ⁊ hūidū ē passiuū: ⁊ sunt adīuicē appꝛoximata.

2a ꝓpō. ¶Scōa ꝓpō ē. caloꝛ est duplex s. īnatus siue cōplōnalis: ⁊ īfluēs datus a coꝛde. hoꝝ duoꝝ necītas fuit. nā per caloꝛē īfluētē mēbꝛa nō faciebāt nisi opōnē cōem siue absolutā. v̊.g. nutricationē: sꝫ vt faciāt hāc vel illā nutricationeꝫ: vt ꝙ caro aliter q̄ʒ os nutriat̄ īdigere cal'o īnato.

3a ꝓpō. ¶Tertia ꝓpō lꝫ vterq; caloꝛ exiccet humidū: tñ caloꝛ īfluēs mag̃ exiccat vel cōsumit humidū radicale q̄ʒ caloꝛ cōplōnalis dict⁹ innatus. Rō est duplex. Vna qꝛ caloꝛ īfluēs ē in maioꝛi excessu caloꝛis siue cal'itatis. Scōa cā est: qꝛ est magis distinctus a mēbꝛo.

4a ꝓpō. ¶Quarta ꝓpō. isti duo caloꝛes ꝯseruāt hūidū radicale. rō ē: qꝛ coopant̄ sibi vt agentia ꝓpoꝛtionata: qꝛ isti caloꝛes mouent mēbꝛa ad suas opōnes: ꝗ sūt agētia ꝓpoꝛtiōata. Agēs āt ꝓpoꝛtionatū pōt ꝯ̄suare suū passiuuꝫ vt ꝓpoꝛtionatū: sꝫ vt agēs pōt illđ coꝛrūpere.

5a ꝓpō. ¶Quita ꝓpō. in etatib⁹ p̄oꝛib⁹ isti caloꝛes cōparant̄ hūido plus vt agētia ꝓpoꝛtionata q̄ʒ vt agētia absolute. Jn etate āt senectutꝭ eꝯ̄. q̄r in senectute plus ꝯsumūt q̄ʒ ꝯseruēt.

6a ꝓpō. ¶Sexta ꝓpō. ꝙ vtrūq; istoꝝ caloꝝ est coꝛp⁹ distictū loco ⁊ sb̄to ab hūido: ꝑ h̄ cessāt ꝯ̄ria.

Op. Dyni. ¶Din⁹ enī istā opi. diffuse ponit: ⁊ in sūma tria sīt dicta ei⁹.

p̊m dcm̄ ¶Primū in oī mixto sūt duo p̄nª: quoꝝ qđcūq; ē coꝛp⁹: vnū p̄nm est cal'm ⁊ aliđ ē hūidū ⁊ ex his oē mixtū ꝯstituit̄.

2m dcm̄ ¶Scōm dcm̄ ē ꝙ hec duo coꝛpa sūt distīcta loco ⁊ sb̄to. nā eoipso ꝙ sūt coꝛpa sunt duo: oꝫ ponē ꝙ sint determinata loco ⁊ sb̄to. i. sunt diuisa sb̄a: ex q̊ seq̄t ꝙ calꝫ nō est in hūido sic in sb̄to: imo sicut ꝑfectio in ꝑfectibili sic dicim⁹ ignis est in cādela.

3m dcm̄ ¶Tertiū dcm̄ ē ꝙ ambo hec coꝛpa faciūt vnū. ¶Cōtra pꝛimū dcm̄ si hec duo p̄nª sunt in oī mixto. igit̄ in mixtꝭ ꝓcederē in īfinitū. ꝓbo ꝯñtiā: qꝛ qđcūq; hoꝝ coꝛpoꝝ est mixtū. igit̄ erūt ibi duo p̄nª. ¶Amplius ad ꝓbōnē ꝯñtie qđcūq; istoꝝ p̄ncipioꝝ qđ est in aīali est ꝑfectius mixtū q̄ʒ sit minerale: sed in minerali sunt hec duo pꝛincipia: igit̄ in quocūq; hoꝝ pꝛincipioꝝ in aīali sint hec duo pꝛinª. Jtē accipe caliditatē pꝛin. actiui qđ dī calidū: aut recipe in coꝛpoꝛe illius pꝛīcipij sicut in isto statur: ita pōt fieri in coꝛpoꝛe toto mixti: ⁊ sic nō est coꝛp⁹ in coꝛꝑe ⁊ nō ꝓcedit̄ in īfinitum.

¶ Amplius tūc passiones mixtoꝝ nō deberent ꝑ se mixtis: imo ꝑ
accn̄s qꝛ per ptē. ꝓbat ɔn̄tia. qꝛ corp⁹ illud calꝫ ē corpus subtile:
qꝛ dr̄ spūs cōplātatus tali corpi nō debet eē sensibile cōicabile eē
trabibile ⁊ huius que scribit 4° metheo. ¶ Amplius quecūqꝫ ap-
parentia circa mixtionē saluat ponēdo mixtū vnū nō hn̄s duo p̄n
cipia in se: ergo nō opꝫ illa ponere. ¶ Amplius pꝫ. qꝛ vnum pp qđ
ponunt illud p̄n^m est ne elnta per se poneret ⁊ tēdāt ad ꝓpria lo-
ca: sed hoc fit eoipso ꝙ sunt fracta: qꝛ sic in prin° illo actio cōser-
uat. ¶ Cōtra z^m ⁊ 3^m. si ista sunt duo corpora dr̄ia loco ⁊ sb̄to: ergo
mixtū aiatum nō est vnū per vnā aiam numero que sit forma il-
lis duob⁹ corporibus. ¶ Cōtra. p̄ aia est vna forma numero: ⁊ tn̄ ē
actus pluriū corpoꝝ differētium loco ⁊ subiecto vt ossis ⁊ carnis.
¶ Scđo Cōmentator super Alchindo ponit ꝙ reperit quedaꝫ ar
bor in quadā aqua: cuius ps est aq̄ ⁊ frigidū ⁊ supra est lignū. Di-
cēdū ꝙ intellectus nō capit ꝙ vna forma sb̄alis numero vna dās
esse sb̄ale: nec etiā vna forma accn̄talis absoluta sit actus duoꝛuꝫ
sb̄toꝛuꝫ numero distinctoꝝ: ⁊ potest ītelligi. 1z. meta. 15. cō. ¶ Ad
primū ɔ̄riū dōm ꝙ oīa mēbra sunt vnuꝫ corpus numero: ⁊ non
differunt nisi qbusdam differentys accn̄talibus. ¶ Ad z^m dōm ꝙ
illud nō credo. Cōcedo tn̄ ꝙ hec opinio saluatur a me per hūc mo
dum. naꝫ oīa mixta sunt difformia in sui sb̄a vt ꝓbauimus sup z°
cañ. quedā enim ptes sunt subtiliores ⁊ calidiores: ⁊ q̄dā grossio-
res ⁊ fridiores: ita ꝙ īfinite sunt tales ptes sic ꝙ nullam est dare
partē mixti determinati in qua nō sint iste due partes accipiēdo
in infinitū in diuisiōe ƀm ꝙ ɔtinuū: ⁊ hoc posito pōt saluari actio
in partes diuersas corpoꝝ ƀm ꝙ intellexerunt Dynus ⁊ Antoni⁹.
His dictis imaginoꝛ corpus nostrū. v̄. g. carnem corpus esse vnū
continuum nāli continuitate ⁊ habere in se caliditatē que est for
ma. s. qualitas: ⁊ est duplex: īnata ⁊ īfluēs: que influēs pēdet in ea
a spiritu dato a corde. Post hec imaginoꝛ carnem corpus in suis
partib⁹ difforme: ⁊ hec oīa sunt nota per se. ¶ His p̄missis pono
tres ɔclusiones. ¶ Pr̄ia humidū nostrū mēbrale exiccat a calidi-
tate corpoꝝ calidoꝝ actu. s. spiritus ⁊ sanguis. Hec ꝓpō est con-
cessa ab oībus. Rō. qꝛ ista corpora sunt calida actu: ⁊ per ɔn̄s po-
tētia exiccare: q̄uis hec sint humida mēbra nostra sunt a caltā-
te illoꝝ exiccabilia: sicut dicimus ꝙ aq̄ calida exiccat resoluēdo:
q̄uis sit humida: vt dicit Auēzoar. 1. theysir cap̄. de ethica stōchi.
ca. 1. 15. trac. ¶ Scđa ɔclō ꝙ ptes illius ptis ɔsimilis pp difformi
tatem ⁊ diuersitatē in caloꝛe possunt se exiccare: vn̄ pars calidioꝛ
exiccat minus calidā. Hec ɔclō apparet ex dictis Ant. ⁊ Dyni: qꝛ
hoc ipsi intellexerūt. ¶ Tertia ɔclō est ꝙ caliditas que est forma
in humido mēbroꝝ exiccat humidū. i. mēbra ꝑ caltātē que est eis
forma alterāt se ad siccitatē. ¶ Ista ɔclusio ɔ̄clarat p̄ gn̄alr̄. s. ꝙ
idē possit se alterare: qꝛ videmus ꝙ idē pōt se mouere localr̄ vt
graue ⁊ leue. ⁊ credo fuisse de intētiōe Cōmē. 8. physi. 3z. cō. 3. celi.
z8. cōmēto. ⁊ 4. celi plurib⁹ cōmētis. 1. z. zz. ⁊. z4. ⁊c̄. lꝫ huic gra-
ui vel leui se mouēti accidat mouere se inquātū accidat eē ꝓhibi
tuꝫ a suo loco: ⁊ iō ista sunt remixta adinuicē. s. mouere se cum eo
qđ est ꝑ accn̄s. ¶ Hoc appet qꝛ aqua calefacta reuertit ad suam
frigiditatē: lꝫ q̄dā dent agens extrīsecū. s. aerē vt diximus. z. cañ.
¶ Hoc appet qꝛ magnes moueret ꝑ virtutem als formā in se: nil
eni est termināns: sed magis vadit vt ꝑficiat sicut itelligit. 7. phy.
cōmēto. 10. ¶ Scđo declarat ī caliditate nr̄a que est forma in no-
bis: nā agens ɔtinens in virtute ꝓductiua aliquē effectuꝫ posito
sufficiēti receptiuo ꝙ illo caret si nō sit ipediens ꝓducit illđ: sed
partes nostri corporis per caliditatē hn̄t in virtute ꝓductiua sic-
citatē ⁊ illa carent: igit ꝑ caliditatē poterit se exiccare. minoꝛ ɔ̄cla
rat: qꝛ calidū qđ est in nobis a p̄dominio est igneū: qꝛ iste est qui
est sicut forma in mixtis: vt appet. 4. metheo. sed caln̄ igneū est
exiccatiuum vt notū est: ergo nos per nr̄am caltātē exiccamus nos:
ita ꝙ spūs ⁊ sanguis exiccant ɔtinuo per caltātēꝫ que est forma
illis: ⁊ mēbra ēt per caliditatē que ē illis forma. ¶ Cōtra p̄dicta.
p̄ ɔ̄ primū: qꝛ idē nō posset se alterare per dicta Cōmētatoris p̄ in
scđo phy. cō. 1. vbi dicit nō inuenit corp⁹ simplex. i. vnū ꝑ formam
sb̄alem qđ alterat ex se aut gn̄etur ex se. qđ āt debeat exponi sim
plex. i. vnum per formā sb̄alē: appet qꝛ subdit sicut inuenit aliqđ
qđ trāffert ex se ⁊c̄. ¶ Scđa auctoritas est. 7. phy. cō. 3. vbi dic̄ ꝙ
que mouent motu gn̄ōnis ⁊ corruptionis: ⁊ motu alterationis et
motu augmēti mouent ab extrīseco in qb⁹ manifestum est ꝙ ab
alio mouent. silr̄ q̄dā que mouent motu trāslatiōis mouentur ab
alio: ⁊ itelligit Cōmētatoꝛ ꝑ ista aīalia, quedaꝫ aūt que mouentur
motu trāslationis nō mouent ab alio: ⁊ itelligit Cōmētatoꝛ ꝑ ista
elnta. ¶ Tertia est auctoritas Cōmē. 8. phy. cō. zo. vbi dic̄. nō iue-
nit aliqd moueri ex se nisi motu locali. in ceteris aūt motib⁹ mo-
toꝛ est extrinsecus. ¶ Quarta auctoritas est. 4. celi ⁊ mūdi. com̄.
z4. vbi dicit. manifestū est ꝑ se ꝙ faciēs motū alteratiōis in re al
terabili est extra alterabile ⁊ accidit ꝙ putet vt alterabile alte-
rat ꝑ se cū in eo fuerūt due ptes: pars. s. alteratiua ⁊ ps alterabil'
vt accidit īfirmo sanari se. coꝛ eni in eo alterat mēbrū egrotās ad
sanitatē: mēbrū aūt infirmum est alterabile. ¶ Quinta est auc̄tas
ei⁹. 9. meta. cō. z. vbi dicit. Et forte est possibile vt potētie actiue
⁊ passiue ab eis sint in eodē. estimat eni ꝙ potētia que est alteri⁹
s. potētia que est in agēte est ei⁹ cui⁹ est potētia passiōis. v̄. g. illud
qđ mouet in loco ꝑ se. alteratio aūt ⁊ gn̄atio estimant eē vere vt
p̄n^m actionis in eis sb̄to aliquo alio a sb̄to potētie passiue. ¶ Pro-
bat rōne: qꝛ si idē se alteret tūc qđlibet mixtū hn̄s paucū caloreꝫ
posset fieri ignis: qꝛ iste caloꝛ pōt īducere tātū de caloꝛe: qꝛ pōt ī-
ducere medietatē ⁊ aliā medietatē: ⁊ sic per additioneꝫ partis ad
partē crescere vsqꝫ ad caloꝛē ignis. Itē lumē posset crescere in ī-
finitū. ¶ Cōtra z^m dcm̄. s. ꝙ caliditas in nobis possit esse p̄n^m exic-
candi nos. p̄ siccitas est quedā forma ⁊ actus primus ad quē sb̄m
est in potentia essendi: sed motū de potētia essentiali ad actuꝫ in-
diget motore extrinseco: vt. z. de aīa. cō. 5z. ⁊. 54. sumit ēt. 8. phy.
cōmēto p̄allegato. 3z. ¶ Amplius vel sicut addit siccitas ita addit
caliditas: ⁊ hoc experimur esse falsum: imo diminuto caloꝛe ad-
dit siccitas vt in sene vel stante eadeꝫ mēsura caliditatis additur
siccitas: ⁊ hoc vr̄ falsum: qꝛ sicut tāta mensura stetit cum tāto ca
loꝛe aliquo tp̄e: ita poterit stare tota vita. ¶ Amplius totū humi-
dum mēbrale est indifferēs ad hāc exiccationē: ⁊ per ɔn̄s resolō-
nem: ergo totū simul resoluet. ¶ Hic pp solōnē auctoritatū pre-
mitto duo. Primo ꝙ motiua motu augmētationis nō est nēcium
distingui semꝑ loco ⁊ sb̄to: sed sufficit in aliqbus distinctio ƀꝫ es-
sentiā ⁊ diffōnem: q̄uis nō sint duo sb̄a. hec est intētio Cōmenta-
toris. 4. celi ⁊ mūdi. cō. zz. vbi vult ꝙ hoc voluit ꝓbare Arist. in
prin°. 7. phy. cō. z. cum distinxit agens aīale a nāli. Secūdo ꝙ hec
est dr̄ia inter ea que mouent motu alterationis ⁊ motu locali: qꝛ
motū ƀm locū mouet a se exn̄s in opposito loco: imo carens par-
te loci nālis mouet ad locū nālem: sicut si ignis eēt in centro ter-
re iret sursum: sed nil pōt moueri motu alterationis a se existens
in opposita qualitate sicut ignis nō se infrigidat nec oīno carens
aliquo prin° forme: sed oē alterās se hꝫ in se aliquaꝫ partē forme
per quā se mouet ad vlterioꝛē perfectionē que sibi est ꝓhibita ꝑ
violētiā ɔ̄riȷ agentis sicut cū aq̄ reuertit ad suā frigiditatē nāleꝫ:
vel hꝫ in se formā īducētē virtualr̄ aliā sicut caln̄ inducit siccuꝫ:
elnta igit mota ad sui loca nō mouēt se per aliquā ptē loci quam
habebāt de loco ad quē mouent: sed solū qꝛ p̄n° ītrīseco pn̄t se lo
care cū fuerint ꝓhibita. sed entia nālia vt aq̄ calefacta mouet se
ad frigiditatē per aliquā ptē friditatis quā hꝫ in se. Utrū aūt po-
sito ꝑ possibili ꝙ tota frigiditas eēt āmota ab aqua ⁊ stante for-
ma sb̄ali aque posset redire ad suā friditatē: est questio ex ꝓposi-
tū. hec que dicta sunt ostēdo fuisse de mēte Cōmētatoris. 4. celi ⁊
mūdi cō. z4. vbi dicit sic. signū ꝙ alteratio nō ex p̄n° agenti exn̄ti
in alterabili sicut est in trāsmutabili ƀm locū est: qꝛ idem pōt reci
pere cōtraria: ⁊ idē nō pōt facere ɔ̄ria. qđ dcm̄ sic intelligo: altera
bile omni circūscripta qualitate sicut graue oī circūscripto loco
est aptū recipere duo ɔ̄ria: qꝛ calefieri ⁊ infridari. si ergo oī ƀ ex-
trinseco alterātē āmoto se alteraret: tūc idē posset duo ɔ̄ria: qꝛ ē
in potētia ad duo ɔtraria. ⁊ si faceret vnum: tūc ɔtraria in poten
tia faceret vnū. ⁊ sic saluat alia littera que ibi repit que dicit: naꝫ
nō possunt facere idem: sed graue oī circūscripto loco. v̄. g. sic in
loco vacuo nō est in potētia ad duo ɔ̄ria: imo ad vnuꝫ. s. ad locum
deorsum: ⁊ ideo pōt se mouere deorsum: ergo si in sb̄to sit aliqua
pars forme: lꝫ illud subiectū sit aptū ad duo ɔtraria inquātū est in
potētia: tamē vt habēt partē illā forme que potest causare alias
partes vt aq̄ calefacta hꝫ aliquā partē frigiditatis: tunc illđ sb̄m
non est aptum recipere a friditate aque nisi friditatē sicut graue
a grauitate nisi motus deorsum: ⁊ rō tūc alterabile alterabitur a
principio intrīseco. Hoc ēt appet de intētione Auer. in codeꝫ cō-
mento. vbi postq̄ dixit p̄dicta verba vult ꝙ cuꝫ aliqđ istoꝝ. s. que
alterant mouent a paruo prin° extrinseco trāsferātur ad fineꝫ. s.
a se. v̄. g. si aliquid mouetur ad sanitatē a principio extrīseco mo
uet ex se ad sanitatem perfectaꝫ: ⁊ si aliquid mouet ƀm viā infir-
mādi alio infirmāte mouebit per se ad infirmitatē perfectaꝫ. Ex
his volo eē expositas oēs auctoritates Cōmen. in ɔtrariū allega
tas apud bonos intellectus: nos tn̄ ɔsueuimus exponere cōmen-
tuꝫ. zo. 8. physi. expōne quadā propria in eo passu que videt ɔtra
nos: sed nunc p̄dicta sufficiant. ¶ Pro solōne rōnum premitto ꝙ
forme nāles sunt determinate in se ⁊ in suis actionib⁹: ⁊ ideo qđ-
dam paruuꝫ calidum vt camomille nō est paruuꝫ calidū ignis: sed
est paruuꝫ calidum hoc: ⁊ ideo caloꝛ camomille nō mouet ad for-
mā ignis: qꝛ est caloꝛ tātus qui est perfectio ⁊ forma materie sue:
similr̄ caloꝛ aeris nō exiccat calidum aeris: sed si aliqua ps illius
caliditatis corrupta est ab agēte contrario camomille posset ca-
momilla reuerti ad suā perfectionem per prin^m in se. ex hoc pre-
misso cessat prima rō post auctoritatē. ¶ Secūda rō de lumīe cre
scente in infinitū etiā posset solui ex hoc: qꝛ ipsa est forma deter-
minate

Margin notes: 1ª ɔclusio. — 2ª ɔclusio. — 3ª ɔclusio. — Contra. — Rñ.

ninate mēsure.s.lumē ꝛ hoc lumē. difficultas tñ quā hic inducit est cōis: tamē cuiqꝫ tenēti opinionē cōtrariā ei quā teneo in principali quesito. ¶ Ad rōnes cōtra zm dictū nostrum cum p̄mo dicitur ꝙ siccitas est quedā prima perfectio. Dicēdū ꝙ lꝫ respectu subiecti in se sit p̄ma perfectio: tñ respectu subiecti calidi potest dici quedā perfectio secūda inquātuꝫ calidū ꝯtinet siccū virtualiter: qꝛ potest producere illud in quocunqꝫ sb̄to apto nato. ¶ Ad scd̄am dicēdum ꝙ hoc potest quis dupliciter imaginari. p̄mo ꝙ sola siccitas intēdatur stante eodē gradu caliditatis. secūdo ꝙ simul aliqua mēsura caliditatis addat̄ cū illa siccitate ꝛ hoc in ptibus que resoluunt̄. Prima imaginatio sic saluat̄: siccum qd̄ ꝓducitur a calido receptū in partibꝰ subtilibus est siccū igneū cū quo sicco igneo ille partes simul cū calido que hn̄t rarefiunt ꝛ redeūt ad nām igneā: ꝛ ideo corrumpitur forma carnis ꝛ fit vapor: relique aūt partes remanēt sicce terrestriores: ꝛ in hoc cōuenit etiā aereum euaporare. Alia imaginatio saluat̄ ꝙ simul cum sicco illo intēditur aliqs calor in partibꝰ que resoluunt̄ ꝛ corrumpunt̄ semper: tñ imaginando ꝙ in partibꝰ etiā que remanent intēdit̄ siccū qualitate. Si hic est aliq̄ difficultas est cōis omni opinanti.s. qūo vnū agēs actuans aliqs ptes mixti ad nām vnius elemēti actuat reliquas ad nām elr̄ti vel alioꝝ elr̄toꝝ. ¶ Ad scd̄aꝫ dōm ꝙ nūqꝫ stat calor cū aliqua mēsura humiditatis: imo semp fit exiccatio. ¶ Ad tertiā dōm ꝙ humiduꝫ mēbrale minime ptis formalis nedū totius mēbri est disforme. ¶ Ad rōnes principales. ¶ Ad p̄mā dōm ꝙ falsuꝫ est agēs ꝛ patiēs debere esse distincta loco ꝛ sb̄to: lꝫ hoc sit in qbusdā: nō tñ est in oibus. ¶ Ad secūdā dicēdū ꝙ actꝰ oppositi possunt esse ab eodem.s. vnum per se reliquum per accidens: accidit enim calido seipsum extinguere. ¶ Ad tertiam dicendum ꝙ forma non agit sed subiectum per formam.

¶ Et labor proueniēs ex motionibus corporeis ꝛ animalibus que necessarie sunt in vita.

¶ Hec est tertia causa exiccationis nostri humidi ꝛ extinctiōis caloris ex hoc: labores autē corporei siue voluntarij siue coacti siue labores sint artificiādi siue artes exercēdi quot sint ꝛ quāti notuꝫ est: ꝛ qd̄ resoluēdo exiccat. labores aūt anime.i. anime accn̄tia q̄ euitari nō possunt: qꝛ nos exiccent: aut resolōne aut faciēdo deficere nutricationē notuꝫ est. ꝛ hoc quādo imoderata sunt: ꝛ vtplurimū ita occurrūt: lꝫ in thegni absolute dicat̄ ꝙ exiccēt de q̄ vide Plusqꝫcōmen. in thegni sup illo v̄bo. Utemur v̄o materijs ꝛc̄.

¶ Et defectus nature ad resistēdum illi toti semper.

¶ Hic ponit quartā cām que est defectus virtutis. ꝛ p̄ istā ponit. scd̄o ꝓbat. tertio ꝙ ꝯcesso virtutē eē infinitā: tamē humidū radicale dissolueret̄ ꝛ exiccaretur ꝛ finiret̄. scd̄a ibi. (Oēs enī.) tertia ibi (Amplius.) Dicit p̄mo ꝛ supponit: adiuuat ad exiccationeꝫ humidi defectus nature.i. naturalis virtutis nutritiue ad reficiēduꝫ illi toti.s. resolōni facte a calido nāli ꝛ aere ꝛ laboribus.

¶ Omnes enim virtutes corporee sunt finite. hoc autē iam ratiocinatū fuit in sciētia naturali. Eius ergo operatio non semper existit in materijs.

¶ Probat ꝺfectū nature ꝛ dicit ꝙ cā est: qꝛ oēs virtutes corporee sunt finite: vt declaratū est. 8. phy. cōmento. 79. ꝛ. 12. meta. cō. 41. Uirtus enī infinita: nō pōt enim īueniri in corpore īfinito: qꝛ tale nō reperit̄: vt ꝓbatū est. 1. celi ꝛ mūdi. tex. cō. 68. nec in corpore finito: qꝛ ista virtus est finita cū diuidat̄ ad diuisionē corporis finiti. virtus igit̄ nostra nutritiua est finite actōis: in restaurādo igit̄ opꝫ siccitatem accidere defectu restaurationis.

¶ Amplius si hec virtus īfinita foret ꝛ semper ꝑmutationē in corpore faceret eius qd̄ dissoluitur equalr̄ et vno mō: dissolutio tamen vno mō non esset: imo semper quotidie augeretur ꝛ corpus dissolutioneꝫ tolerare non posset ꝛ dissolutio humiditatem finiretur.

¶ Ondit ꝙ si virtꝰ restauratiua.s. nutritiua eēt īfinita: adhuc humidū ꝑ exiccationē finiret̄: ꝛ per ꝯn̄s calor extingueretur.

Du^m zi^m

¶ Sed dubitat̄ de hoc: qꝛ si virtus est infinita ꝛ semp faceret repositionē eius qd̄ dissoluitur equaliter ꝛ vno mō: ergo hō semp viuit. hoc ꝓbatur humido qd̄ nunc est sb̄m anime. hō viuit. ꝛ impossibile est tali existēte humido ꝛ calido nō viuere. v̄.g. humidum.s. signatū restauratiua permutat semp loco alterius: ꝛ ponit: necessario semper viuit aīal: qꝛ semper stant cause vite. Exēplū si vinū vniꝰ vegetis semp auriatur ꝛ semp tātū ꝛ tale reponat̄ qͥtuꝫ ꝛ q̄le extrahitur vel incōtinēs resoluit̄: semper veges remanebit plena eodē vino.s. eiusdē bonitatis vini. ¶ Hic posset dici ꝙ lꝫ iste hō viueret: tñ non eēt idem hō qui prius erat: qꝛ cū sit permutata tota mā opꝫ permutatā esse formā: vel ꝑmutatū esse numerale. Istud nō placet Plusqꝫcōmētatori trac. z. ca. de signis ēpatis: necnō ad mentē Aui. hic. Et ideo dicamus tria. Unū qꝛ Aui. debuit mouere hanc difficultatē: ipse enī posuit aīam intellectiuā eternā: ꝛ ꝑ cōsequens duratiuā a parte post in īfinitū ꝛ posuit eā formā nobis.s. nobis numerari per numerationē hoīum sicut appet. 6. de naturalibus particu. 5. ꝛ tunc si aīa intellectiua est nutritiua in homine: ita ꝙ nō sit dare formā aliā que sit aīa in nobis: tunc potentia nutritiua est īfinita in duratione.s. aīa infinita: qūo ergo huic potentie accidit finitas in actione: qꝛ videmus corpus mortuum in quo cessauit operatio potētie infinite. h̄ ergo fuit motiuum dubitationis Aui. ¶ Scd̄o dicēduꝫ est ꝙ infinitas quā Auic. ꝯcedit in potētia nutritiua nō est infinita intēsiue: qꝛ tūc necessario sequeret̄ perpetuatio in vita: posset enī de potētia infinita vigore ꝓducere qd̄cūqꝫ humidū esset aptius calidi sb̄m si hec potētia ponat̄ actionis etiā infinite: sed īfinitas hec est infinitas duratiōis in tēpore.i. sb̄a aīe de se est apta durare in infinitū ꝛ reponere in īfinitum. ¶ Tertiū p̄mittēdum est ꝙ hec virtus lꝫ sit eterna ꝺterminat̄ ad hoc corpus per certam mēsuram dispōnum. v̄.g. per tres gradus humiditatis sicut intelligētia determinat sibi celū vt proprium mobile per tātū numeꝝ stellarum: vt si vna stella adderet̄ vel diminueret̄ nō posset mouere celum: vt intelligit̄ ex scd̄o libͦ celi ꝛ mundi cōmēto. 38. ꝛ. 71. ¶ His p̄missis dicamus ꝙ Aui. duo concedit. Unū est ꝙ virtus nutritiua.i. aīa in se est infinite duratiōis: ꝛ hoc est qd̄ dic̄. Amplius si hec virtus infinita foret. Scd̄ꝫ qd̄ ꝯcedit̄ est ꝙ semp permutationē.i. restaurationeꝫ in corpore faciat.i. de se facere possit eius qd̄ dissoluitur.i. humidi qd̄ resoluitur equaliter in quātitate ꝛ vno mō in qualitate. ¶ Considerādum aūt ꝙ humidum reponi semp equalis quātitatis ꝛ qualitatꝭ ei qd̄ dissoluitur pōt duobus modis intelligi. Uno modo equalis quātitatis ꝛ qualitatis ei qd̄ dissoluitur vt erat totalr̄ in termio a quo. v̄.g. humidum carnis in quo primo instāti inductionis anime est triū graduū ꝛ taliū graduuꝫ ꝛ tāte extensionis: tunc si semper reponat̄ semper hō viueret: qꝛ semp starent principia vite. Sed cū hoc est impossibile qꝛ anima agit hāc actionē mediāte calore: sed calor semp exiccat: ergo impossibile est reponi tale ꝛ tātuꝫ quātuꝫ fuit in primo instāti. Alio mō ꝙ reponat̄ equalis quātitatis ꝛ qualitatis ei qd̄ dissoluit̄: ꝛ est vt in termino ad queꝫ vel saltim vt recedit a termino a quo: vt. v̄.g. carni vt ab ea est facta dissolutio ꝛ vt in ea exiccatio: ꝛ hoc ꝯcedit Aui. ꝛ hoc est qd̄ dicit ꝛ semp permutationē in corpore faceret ꝛ semp reponerent̄ siue restaurationē facerēt eiꝰ qd̄ dissoluit̄ equalr̄ ꝛ vno mō.s. respectu eiꝰ qd̄ est in termio dissoluti eē.s. carnis a qua aperte facta ē dissolutio. ¶ His p̄missis ꝓbat Aui. ꝙ hec humiditas cū qua aīa ista eterna vnitur corpori finit̄ ꝛ arguit sic: dissolō hūiditatis nr̄e cui applicat̄ aīa eterna nō est dissolō vno mō.i. vniꝰ modi.s. quiescat in vno gradu: sꝫ semp q̄tidie augeret̄. illis ꝯcessis: igit̄ corpus dissolōnē nō posset tolerare.s. tolerātia qua aīa sibi possꝫ vniri. Et dat cām huiꝰ cū dicit. ꝛ dissolō humiditatē finiret: qꝛ per cōtinuam exiccationē venitur ad siccitatem extra oēm latitudineꝫ triū graduum in qbus stabat applicatio anime ad corpus.

Du^m zz^m

¶ Dubitat̄ in quo dr̄t modus exiccatiōis vltime ꝛ mortꝭ ꝯcessa virtutis finitate a mō huiꝰ si ꝯcedit̄ īfinitas. Dōm ꝙ hi modi mortis ꝛ finitiōis hūidi sunt sibi ꝓpiqui in eē. hic enī corrūpit̄ forma substātialis si ꝯcedit̄ eē de formis mālibꝰ: ꝛ ibi sepat̄: qꝛ nō applicat̄ huic corpori si ipsa ē eterna: ꝛ cā cōis est remotio dispōnū.s. triuꝫ graduū hūiditatꝭ positoꝝ ꝑ exēplo. nō aūt hic ē locꝰ discutiēdi qd sit corrūpere formas sb̄ales māles. Isti āt modi ītātū differūt. nā mors siue ꝯsumptio huiꝰ hūidi q aduenit ꝑꝑ defectū v̄tutꝭ nō potētis reponē aduenit ex h̄ sicut ex cā lꝫ nō īmediata: sꝫ ad nō posse reponere ꝑtē hūidi q̄ euaporauit seqt̄ calorē agē ī residuū ꝛ tātū exiccare q̄litatiue ꝛ qͥtitatiue ꝙ finit̄ mensura hūiditatꝭ necīa ad vitā: vn̄ calor extiguit̄: ꝛ hꝫ h̄ appet ꝙ ꝑꝑ h̄ nō eē repositū qd̄ debuit vl̄ oportuit reponi nō stat vita: lꝫ h̄ possit h̄re dubōnē de qua hic nō curamꝰ. in mō āt mortis veniētis cū infinitate virtutꝭ non morit̄ hō siue nō finit̄ hūiditas: qꝛ virtꝰ ꝺbuit reponē ꝛ non reposuerit: imo reposuit qd̄ debuit post aliquā datā resolōnē: ꝛ sic stomachus viuēs staret.i. dispositꝰ ꝑ hūiditatē q̄ aīa sibi vniebat̄ ad h̄ reponeret: sꝫ postqꝫ hec virtꝰ īfinita reposuit monet̄ corpus ad exiccationē extra totā latitudinē: ꝛ iō morit̄.i. aīa nō plus sibi applicat̄ ꝛ finit̄ sua actio que de se eēt infinita: ex quibꝰ cessant ꝯ̄ria. Argum enī iā ē solutū. ¶ Exēplū āt de vino ꝛ vegete nō ē ad ꝓpom. ¶ Cōsiderādū āt circa supiora: qꝛ aliter textū exponimꝰ: vt ly eq̄liter: ꝛ vno mō nō refert̄ ad ꝑmutationē: sed ad ly dissoluit̄: vt dicat̄: si hec virtꝰ eēt īfinita ꝛ semp reponeret sic̄ ē pol̄e.s. reponere illud qd̄ dissoluit̄ equalr̄: ꝛ vno mō.i. vniformiter: tñ dissolō non eēt vno mō.s. qꝛ in vno staret dissolō. g̃ pōt dici equalr̄ ꝛ vno mō fieri: ꝛ pōt dici vno mō.i. equalr̄: ꝛ vno mō fieri: qꝛ semp addit̄.

¶ Quāto magis cū due res se iuuent ad minorationeꝫ

faciendā ꝛ retrocedendū. Et postq̄ sic est opꝫ necessa rio vt materia destruatur ꝛ calor extinguatur.

¶ Cōsiderādū aūt ꝙ per duas res qdā itellexerūt duos defectus. Unus ē defect⁹ calidi nālis nō potētis trāsmutare alimentū. Ali⁹ defect⁹ est materie nutrimētalis. s. hūidi īfluētis q̄r nūq̄ reponit tale humidū quale est illō qd̄ depdit. Nos p duas res intelligim⁹ duas causas finitionis siue vltimate ꝯsumptiōis nāe hūidi calidi vitalis. vna ē finitas vtut̄ nō potētis reponere. alia ē ꝯtinua exic catio humidi. qñq3 āt p duas res itelligim⁹. i. plures res.

als pp ¶ Et pcipue cū ad eius extinctionem adiuuet pter ma teriei defectum alia causa. Et illud est humor exneus qui accidit assidue: propterea ꝙ cibus priuatur dige stione: ꝛ adiuuat ad extinguendum ipsum duobus mo dis: vno suffocando ꝛ tegendo: alio qualitati obuian do: hic eniꝫ humor est flegmaticus frigidus.

¶ hic ponit qntā cām que est cā extinctiōis caloris q cā est hūor crudus. ⁋ Cōsiderādum ꝙ 2ᵃ lr̄a reperit. vna que dic̄ pter. i. pter cām extictiōis calidi p viā ꝯsumptiōis hūidi qd̄ ē sua mā que dr̄ extictio p viā extictiōis eius p viā ꝯgelatiōis ꝛ suffocatiōis a mā frigida: ꝛ de ambab⁹ his ꝯsumptionibus calidi loquit Arist. in de morte ꝛ vita. Alia lr̄a dicit pp materiei defectū. i. ppter aliā cām que est defectus. i. malitia materie. ⁋ Cōsiderādum ꝙ humor fle gmaticus frigidus est viscosus grossus oppilās: ꝛ vt sic suffocat: ꝛ est frigidus: ꝛ vt sic obuiat q̄litati caloris nostri. i. caliditati.

Dum zzm ¶ Dubitat in qua etate iste humor gñatur ꝛ in qbus locis. ⁋ Dōm ꝙ in etate senectutis necessario generat defectu caloris ꝛ gñat fm oēs digōnes tres. Auic. aūt vr̄ dicere ꝙ assidue accidit: ꝛ ideo imaginari debemus ꝙ in anteriorib⁹ etatib⁹ semper aliqd de ci bo effugit digestionē ꝛ ꝯuertitur in flegma. i. hu. crudū: ꝛ hoc ap paret multū in stōcho: vñ flegma ponitur primū indigestoꝝ. acci cidit aūt flegma plus esse q̄ alium humorem: ꝛ q2 cibaria ꝛ pot⁹ quibus ꝯtinuo ꝛ nāliter vtimur sunt a predominio humida.

¶ Et hec est mors nālis cuiq3 indiuiduo destinata fm suam primā cōplexionē vsq3 ad terminū quē in sua po tentia habet ad suam humiditatē ꝯseruādaꝫ. Unum quodq3 enim eoꝝ terminum prefixum hꝫ qui in indi uiduis diuersificatur propter cōplexionū diuersitatē: ꝛ hi qdem sunt termini naturales. Sūt vo ꝛ alij termi ni abbreuiati: totū tamē diuino ꝓuenit precepto.

¶ hic ꝯsiderat nālem mortē vnicuiq3 indiuiduo. ⁋ Cōsiderādū ꝙ cū vita nō sit aliud q̄ participatio aīe in quodā vel cū quodā ca lore: ꝛ etiā humido: vt colligit ab Aristo. in de morte ꝛ vita. mors erit priuatio aīe per ꝑticipationē frigidi ꝛ sicci. cū ḡ ex causis di ctis sequit infrigidatio ꝛ exiccatio bm̄ Auic. dixit hec. s. īfridatio ꝛ exiccatio est ꝛc̄. ⁋ Cōsiderāduꝫ 2° ꝙ duos ponit modos mort̄. s. nālis ꝛ acci. nālis est sequēs exiccationē ꝛ īfrigidationē factam a causis necessarijs: sed accn̄talis a causis ꝯtingētib⁹ ꝛ ꝓueniētib⁹ terminos nālis vite vt ferro febre ꝛ hmōi. ⁋ Consideraduꝫ 3° to tū ꝛc̄. i. termini oēs vite sunt fm ꝙ deus vult: ꝛ hoc est de fide vel totū qd̄ est de breuitate ꝛ ꝓlōgatione vite ꝓuenit diuino p̄cepto s. a deo. i. itelligētia dicta colcodea que est principium vite.

Dum z3m ¶ Dubitat. vtrū aliq̄ mors sit nālis. ⁋ Dōm vt dicit Gal. in libro de tabe. z. cap̄. loquēs de senectute: ꝙ senectutē ꝛ per ꝯñs mortē eē nālem 2r itelligit. Uno mō ꝙ sit nature opatio. s. nutricatio ꝛ au gmētatio ꝛ hmōi: ꝛ hoc mō nō est nāle: q2 ista sunt opa aīe necia ad nostrā permanentiā: mors aūt nō est talis. Alio mō pōt intelli gi ꝙ sit nālis: q2 fit passio cōsequens actiones principioꝝ nālium in nobis. s. calidi in humidum. ꝛ sic dicitur naturalis.

Dum z4m ¶ Dubitat 2° cuius humidi cōsumptione fiat mors. ⁋ Dōm ꝙ cuꝫ vita ꝯsistat duplici humido. s. radicali qd̄ est aīe sbm ꝛ īfluēti qd̄ est reponēs illud: ḡ mors cōsurgit in defectū duplicis hūidi: sꝫ cu ius defectu p̄ncipalr̄ cōsurgat: dōm ꝙ sicut ista humida se hñt in participatiōe vite: ita oppositi defect⁹ in ꝑticipatione mort̄. vita aūt p̄ncipalr̄ ꝯsistit p hūidū radicale sicut p sbm: ꝛ accipio hūidū radicale pro mēbrali humido īformato aīa vt hꝫ actū caliditat̄ ī fluētis. vita aūt cōsistit p humidū īfluens vt per cām nālē ꝛ vt p cāꝫ cāntēꝫ in humido radicali bonā dispōnē calefaciēdo ꝛ hume ctādo: ḡ nō sic p̄nr̄ cōsistit per humidū īfluēs sic̄ per hūidū radica le: tñ in morte vtrūq3 diminuit ꝛ ꝑmutat ī qualitate vt nō sint ꝓ portionata ad vitā: ꝛ iō cū hac diminutione quātitatiua ꝛ q̄litati ua stant quātitates eoꝝ multe ꝛ manifeste sensu: vñ in hoīe quā tūcūq3 morti ꝓpinquo ꝑ exiccationē inuenit notabilis quantitas

sanguinis in corde eius: ꝛ sic est de humido membrali.

Dum z5m ¶ Dubitat 3°. vtrū de morte nāli sit dolor. Ur̄ ꝙ sic: q2 est maxīa ꝑ mutatio. dolor aūt est sensus ꝑmutationis ꝯrie: vt habet fen. z. ex 4. de accidenti. cap̄. 6. ⁋ In ꝯrium Galenus p̄ de differentijs feb. ca. 8. vbi dicit, ꝙ senum mors est icōtristabilis. ⁋ Dōm ꝙ in mor te vere nāli nō est dolor corrumpens. Rō est: q2 illa infrigidatio ꝛ exiccatio paulatim abintra acquiritur: ꝛ ideo non sentit. Accidit tñ quasdā mortes videri nāles ꝛ non sunt vt hñtibus mēbra ipro portionata. v. g. ex senectute quasi vltima deficiet p̄ cerebruꝫ vel cor vel pectus: vñ in isto fit catarrus ex hoc suffocatio in hoc do lor in alio fiet malitia anhelitus defectu lacertorum.

Dubm ¶ Dubitat 4°. vtrū terminus vite nālis possit ꝓlōgari: nō enī ē du biū de abbreuiatiōe. Ur̄ ꝙ sic. q2 cōplexio nālis pōt ꝑmutari: vt in thegni trac. 3. ⁋ Ad ꝯriū q2. A. dicit. sunt vo alij abbreuiati. Conci liator dr̄ia. 113. absolute tꝫ ꝙ termini vite pñt ꝓlōgari: ꝛ iduc̄ tres auctoritates: quaꝝ clarior est haly in cōmen. thegni vlti. cō. 213. capl'i resumpta. ꝛ 11. rōnes quas lege. Alij vo multi dicūt ꝙ termi ni vite qdā sunt q sequunt spēm vt cum hō cōparat elephāti vel leoni est tāte vite. v. g. 124. annoꝝ ad plus: ꝛ talis vite termios di cūt nō posse ꝓlōgari. Rō. q2 cōplexio speciei nō pōt ꝑmutari. Qui dam sunt termini qui sequunt modos cōplexionum in latitudine speciei. v. g. cholerici viuunt tāto spatio. s. lōgiori q̄ flegmatici vl' melācholici: temperati adhuc lōgiori vel calidi ꝛ humidi: ꝛ tales termini vite pñt ꝓlōgari. Ratio. q2 de flegmatico mel'ico pōt fie ri temperatus ꝛ de sanguineo: ergo termini vite possunt ꝓlōgari. Alij sūt termini vite qui sequunt determinatas dispōnes indiui duoꝝ: ꝛ hic diuersificatur quidā sapientes ab alijs. Dicunt enī ali qui ꝙ hi termini vite nō possunt ꝓlongari. Rō eoꝝ: q2 cōplexio i diuidualis non potest permutari. s. ꝓprie īdiuidualis sicut nec in diuiduum hꝫ terminum vite p̄fixū quē hꝫ in sua potestate ad con seruādum humiditatem: sed talis potestas cōsurgit ex tali ꝓpor tione humidi ad calidū que in vnoquoq3 videt impermutabilis: ḡ termini vite sunt impermutabiles. s. in ꝓlongatione: ex quib⁹ di cunt apparere ꝙ termini vite īdiuidui possunt abbreuiari: q2 pōt iudicium precorrūpi: sed ꝓlōgari implicat cōtradictionem. s. tol lere ꝓportionem qualitatuꝫ indiuidualium ꝛ saluare indiuiduuꝫ. Et ideo dixit Aui. sunt tñ alij abbreuiati. ꝛ nō dixit sunt alij ꝓlōga ti. ⁋ Nos autē iā sustētauimus cōtrarium huius: naꝫ diximus de conditionibus indiuidualib⁹ est determinatus aspectus quo ho mo pōt infirmari ꝛ mori: ꝛ ille erit terminus sibi deditus hꝫ ꝙ in diuiduum hoc: ꝛ tñ illa mors pōt tardari. ⁋ Amplius ex cōditione indiuiduali aliqs pōt habere hāc dispōnem cerebri ad caput qua sic infirmabit nisi preueniat ꝛ aliquis poterit p̄ueniri. ¶ Ad con trarium diximus ꝙ cōplexio indiuidualis hꝫ latitudinē: vnde ad ꝓlongādā vitā huius īdiuidui non expedit ipsum extra totā lati tudinem mutari: sed sufficit moueri ad meliorem dispositionē in sua latitudine possibilem. ⁋ Ad Auic. diximus ꝙ dixit fm primaꝫ cōplexionem. sed prima complexio pōt esse peior que sit in sua la titudine: ꝛ ideo subdit vnumq̄dq3 eorum. s. indiuiduoꝝ vel eorum s. calidi ꝛ humidi ꝛ fm complexionum diuersitatem. i. fm ꝙ com plexio est diuersa non solum vnius ab alio: sed in partibus sue la titudinis. ⁋ Ad Aui. ēt diximus ꝙ cum considerata fuerit cōditio indiuidui plus accidit abbreuiari q̄ prolongari.

Dum ¶ Dubitatur ēt cōcesso ꝙ aliqs ex dispōne sue cōpl'onis debeat vi uere. 80. annis ꝛ ex aspectu celesti d̄beat viuere. 60. annis q̄ mors continget aut que dr̄ nālis. ⁋ Dicunt ꝙ illa est mors nālis que ex habitudine suaꝝ qualitatum siue ex cōplexione ꝯtingit. Illa autē que ex aspectu celesti contingit est accidentalis ꝛ pōt ꝓhiberi.

Dum ¶ Dubitat. pone ꝙ aliqs ex hoc ꝙ sanguineus debeat viuē. 70. an nis. ex cōditione aūt indiuiduali debeat viuere. 60. vel. 50. qual'r il le habebit. ⁋ Dōm ꝙ quecūq3 causaꝝ duaꝝ est fortior illa vincet: q2 malitia dispōnis īdiuidui posset eē aptitudo ad rupturaꝫ vene que oīno fiet: hic tñ omittimus multa que de morte loq ītēdeba mus de h̄: q2 nobis hec scribētib⁹ die. 26. Nouēbris. 1315. mortuus est dilectus vt fili⁹ ꝛ carissimus noster soci⁹ magister Stephan⁹ medicie doctor cui⁹ morte magna tenemur angustia: omittim⁹ ēt qōnē que corpora sint lōgioris vite: an cal'a ꝛ hūida: an tēperata.

¶ Qd̄ ergo ex hoc acquisiuimus est: ꝙ puerorum ꝛ iu uenum corpora quantum ad equalitatem sunt calida. Et corpora senum ꝛ decrepitorum sunt frigida.

¶ hic ex dict̄ colligit ꝛ ꝑs sequēs posset diuidi ꝯ istā quātū ad ly eq̄litatē: multipl'r posset exponi: tñ melior expō ē. i. equal'r sūt ca lida: q2 eodē gradu vt sup̄ dcl'atū ē: ꝛ iste text⁹ sic stat. 12. de aīali bus Aui. cap̄. 3. in h̄ cap̄. corpa iuuenū ꝛ pueroꝝ sunt cal'a equal'r. qñq3 tñ dixi eq̄litatē. i. respectu equalis ad pōdus: q2 plus excedit in calore iuuenis ꝛ puer respectu eq̄litatis ponderis q̄ faciat se nex. corpora

uex. corpora senũ ꝛ decrepitoꝝ sunt frigida ꝛ nõ dixit quãtum ad equalitatẽ. i. equal'r sunt frida. decrepitoꝝ aũt corpora frigida.

¶ Sꝫ pueroꝝ corpa eq̃li sũt hũidiora pp augmẽtũ: ꝛ h̃ gdẽ nobis insinuat experimẽtuꝫ qd̃ de mollitie ossiuꝫ est ꝛ neruoꝝ vel mẽbroꝝ ipsoꝝ: ꝛ ɔsideratio qm̃ parũ est: ex quo fuerunt sperma ꝛ spiritus vaporalis.

¶ Hic ponit cõpl'ones haꝝ etatũ quãtũ ad q̃litates passiuas. Secũdo q̃tũ ad actiuas ꝛ passiuas sil' recolligit sñiaꝫ in his cõpl'onibus. 2° ibi (Et in pueris.) Pria i duas. p̊ ponit cõpl'onẽ pueroꝝ. 2° senũ. ibi (Senes.) Prio dic̃ corpa pueroꝝ sũt hũidiora eq̃li põt itelligi eq̃li. s. ad põdus: q2 respectu eq̃lis ad põdus plus recedũt in hũido q̃ꝫ iuuenes: vel eq̃li. s. ad iustitiã q̃ eq̃litas ad iustitiã melioꝛ reperiť in etate iuuẽtutꝭ vbi ẽ cõpl'o siccitatꝭ ꝑ opõnib᷒: vt appet 3. fen. huius p̃mi p̊ cap̊. pp augmẽtũ tres causas dat siue ratiões. Prima ꝙ pueri sunt hũidiores pp augmẽtuꝫ. Scd̃a cã siue rõ sumiť a posteriori. s. a signo mollitiei ossiuꝫ: ex quo appet ꝙ accipit pueꝝ ꝑ puero in p̃mis etatib᷒ gb᷒ mẽbra adhuc sunt mollia multuꝫ. Tertia cã est a priori accepta: q2 pueri paꝝ est ꝙ fuerũt sperma ꝛ spũs vaporosus in spmate q̃ sunt corpa valde humida.

¶ Senes aũt ꝛ decrepiti ꝑprie preter hoc ꝙ sunt frigidiores: adhuc sunt sicciores. Et h̃ gdẽ sciť experimento qd̃ hĩ de duritia ossium eoꝝ: ꝛ asperitate cutis eoꝝ: ꝛ cõsideratione eo ꝙ prolixum est tempus ex quo fuerunt sperma: ꝛ sanguis: ꝛ spiritus vaporalis.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ ex duob᷒ Aui. ꝓbat corpa senũ ꝛ d̃crepitoꝝ eẽ sicciora. p̊ ex duritia ꝛc̃. 2° ex rõne q2 ꝓlixũ ẽ tp̃s ex q̊ fuerũt spma: h̃ appꝫ ex supradictꝭ. omisit ãt cãꝫ ex fine vt dic̃ Anto. q2 d̃cremẽtũ nõ ẽ finis a nã itẽt᷒: ꝛ iõ fit a ṽtute cordis. Scd̃o dixit de senib᷒ q2 elõganť a sanguie: q2 elõganť ab etate sanguis. s. iuuẽtutꝭ ꝛ adolescẽtie: ꝛ cũ h̃ elõganť a spmate ꝛ spũ cordis. Tertio ꝙ lr̃a vna reperiť q̃ dic̃ pp friditatẽ: ꝛ p̃t saluari: vt ly pp. dicat signũ siccitatꝭ.

¶ Et in pueris quidem ꝛ iuuenibus est igneitas equalis: sed in pueris plus abundat aeritas ꝛ aqueitas. Et in senibus ꝛ decrepitis plus abũdat terrestritas q̃ꝫ in illis duobus: ꝛ est in decrepitis plus.

¶ Hic sil' ponit cõpl'onẽ haꝝ etatũ in q̃litatib᷒ actiuis ꝛ passiuis. secũdo ponit cõpl'onẽ iuuenũ spãliter. 3° decl'at q̃dã. 2° ibi (Iuuẽt᷒.) 3ª ibi (Decrepitus.) Primo dicit ꝙ igneitas. i. caliditas est equalis in puero ꝛ iuuene: sed pueri sunt humidiores: q2 aquei ꝛ aerei ꝛ senes sunt fridiores ꝛ sicciores q2 terrestriores. ¶ Cõsiderãduꝫ ꝙ cal'itatẽ nãlẽ vocat igneitatẽ: q2 in illa ignis dñať: siue sit ĩnata siue ĩfluẽs caliditas: ꝛ iõ ẽt Auer. cãtice p̊ cõmẽ. 74. aut p̊ cantice cõmẽ. 14. aut. 18. ꝛ. 124. vocat illã caliditatẽ el'areꝫ. ꝛ sic ẽt itellexit Gal'. in cõmẽ. afoꝛ. Qui crescũt. 14. p̊ ꝑticu. Iste tñ caloꝛ igne᷒ ꝛ mensuratus est calore celesti. Utrũ autẽ sit vnus caloꝛ in nobis celestis elemẽtaris: nõ curamus nũc discutere multũ: tñ laborauit in h̃ Gualte. Burle᷒. est ẽt cõmẽsurat᷒ ꝛ terminat᷒ aĩa quam Auer. frequẽter dic̃ eẽ i illo calore: quã ẽt vocat ĩtẽtionẽ: vt appꝫ p̊ cãtice. 73. ꝛ. 74. ꝛ. 7. meta. 31. cõ. ꝛ. 2. de aĩa. 41. cõ. ꝛ assĩmilat cõiter illã aĩaꝫ illi calori: vt fabrũ igni vel clibanariũ igni clibani.

¶ Iuuentus autem habet complexionẽ magis equalem complexione pueri.

¶ Cã dicta ẽ: q2 pueri ꝛ iuuenes in calore sũt eq̃les ꝛ sic eque tẽpati: ꝛ in siccitate sũt mag̃ tẽpati: q2 sũt in medio siccitatꝭ vltie seniľ ꝛ hũiditatꝭ supflue puerilis. g̊ iuuenes sũt mag̃ tẽpati q̃ꝫ pueri.

¶ Comparatione tamen pueri est eius complexio sicca: ꝛ senis ꝛ decrepiti comparatione est humida.

¶ Hic ꝓbat ꝙ sit tẽpat᷒ in passiuis: q2 illd̃ qd̃ hꝫ rõnẽ mediȷ dĩ tẽperatũ: sꝫ iuuenis in sicco ꝛ humido hꝫ rõnẽ mediȷ qd̃ ꝓbat: quia mediũ ẽ illd̃ qd̃ ad duo extrema cõparatũ põt dici oppositarum dispõnũ sicut pallidũ respectu albi dĩ nigrũ: ꝛ respectu nigri dĩ album: vt intelligiť. 5. physi. cõmen. 6. ꝛ cõmẽ. 19. ꝛ põt accipi a Gal'. in. 76. cõmento afoꝛ. 4. ꝑtic. Quibus in vrina grossa.

¶ Decrepit᷒ v̊o ẽ siccioꝛ iuuene ꝛ sene i mẽbris simplicib᷒: ꝛ hũidioꝛ ẽ vtrisq̃ꝫ hũiditate extnea madefaciẽte.

¶ Quia dixerat ꝙ in decrepitis plus adhuc abũdat in terrestrib᷒ siue terrestritas q̃ꝫ in senibus: ꝛ per ɔsequẽs siccitas: vult hic ostẽdere ꝙ decrepitus est siccioꝛ iuuene ꝛ sene in cõpl'one nãli: ꝛ hoc est qd̃ dicit in mẽbris simplicib᷒: q2 hoꝝ cõplexio ꝑprie est forma ꝛ ꝑprie nãlis: sed humidioꝛ hũiditate accidentali. ꝛ idẽ ponit Gal'. 2. de cõpl'onib᷒. ca. p̊. ꝛ. 6. de regi. sani. ꝛ ĩfra ẽt ponit Auic.

¶ Dubitať qs sit tẽpatioꝛ an puer an iuuenis. Uť ꝙ puer ꝑ Gal'. 6. de regi. sani. 2. ca. vbi dicit. optimã eucrasiã hꝫ pueroꝝ q̃ est etas. alie v̊o oẽs deteriores sunt. 2. de cõpl'onib᷒. ca. 5. ponit ꝙ pueroꝝ capilli sunt sicut habitãtiũ in terra eq̃li. ¶ Ampli᷒ pueri adunant hũorẽ plus tẽpatũ. s. sanguinẽ: vt. 3. ꝓnosticoꝝ. cõ. 14. ¶ Amplius pueri plus hñt de calore nãli q̃ est tẽpatus ꝛ suauis: vt in cõ. afoꝛ. Qui crescũt. 14. ꝑtic. p̊. Rursus pueri ɔseruãtur ꝑ tẽperieꝫ plus q̃ꝫ iuuenes: appet in cõmẽ. afoꝛ. 3ª ꝑtic. Scd̃m horã gdẽ ꝛc̃. ꝛ iõ bñ se hñt in tẽpato tp̃e. s. vere: ergo tẽpatiores. ¶ In ɔ̃triũ Auic. hic ꝛ supra in 2° mõ eq̃litatis vbi eq̃litatẽ. scd̃i modi posuit i iuuẽtute: ẽt. 3. cañ. fen. 11. cap̊. de causis syncopis vbi pueros dicit neutros: ꝛ fen. 2. h᷒. ¶ In hac q̃one est opio p̊ª q̃ dic̃ ꝙ puer ẽ tẽpatioꝛ q̃tuꝫ ad cõpl'onẽ nãlẽ: sꝫ iuuenis q̊ ad etatiuã ẽ tẽpatioꝛ. hãc opinioneꝫ omitto pp dicta i q̃one an cõpl'o etatꝭ ꝛ nãlis differãt. ¶ Scd̃a est opio Dyni q̃ hꝫ q̃tuoꝛ p̃ncipales ɔcl'ones. Pria iuuenes sũt magis tẽpati in hũido ꝛ sicco q̃ꝫ pueri. Rõ ẽ: q2 sũt i medio trãsit᷒ a pueritia ad senectutẽ. ¶ Scd̃a ɔcl'o. pueri sť mag̃ tẽpati q̃ꝫ iuuenes i cal'o siue actiuis q̃litatib᷒. rõ ẽ Gal'. in cõmẽ. afoꝛ. Qui crescũt. nã cal'itas pueroꝝ assĩl'ať cal'itati sanoꝝ. sꝫ cal'itas iuuenũ sil'ať cal'itati febriẽtiũ. ¶ Tertia ɔcl'o tẽpamẽto ĩter actiuas ꝛ passiuas sil' relato ad opõnes iuuenes sť tẽpatiores. rõ ẽ: q2 iuuenes sũt i eoꝝ opõnib᷒ mag̃ ꝑfecti. s. i opõnib᷒ sensus ꝛ motus. ¶ Quarta ɔcl'o tẽpamẽto ĩter actiuas ꝛ passiuas sil' absolute pueri sť mag̃ tẽpati. rõ. q2 pueroꝝ tact᷒ iudicat pueros mag̃ tẽpatos q̃ꝫ iuuenes. et addit Dyn᷒ ꝙ h̃ tẽpamẽtũ absolutũ qd̃ ẽ mag̃ i pueritia ẽ ꝑpe in etate pubertatꝭ: q2 tũc nõ ẽ supflua hũiditas sic̃ i etate ꝑpe pueritie: nec tãta siccitas ꝛ ita acuta sic̃ i iuuẽtute. ꝛ iõ dic̃ Dyn᷒ ꝙ text᷒ Aui. sup̊ i 2° mõ eq̃litatꝭ cũ dic̃ ꝑuenit dꝫ legi correpte ꝛ nõ ꝑducte vt ibi ẽt diximus. Pria ɔcl'o ẽ vera. Scd̃a ẽ fl'a: q2 iã ꝓbatũ ẽ supra ꝙ i cal'itate sũt eq̃lis gradus: ꝛ i tẽpamẽto qd̃ ẽ d̃termiata mẽsura cal'itatꝭ sunt eq̃lis. vt ẽt. A. dixit ꝙ pueroꝝ ꝛ iuuenũ corpa q̊ ad equalitatẽ. i. equal'r sunt cal'a. ꝛ iteꝝ dixit in pueris ꝛ iuuenib᷒ est igneitas eq̃lis. ¶ Ad rõnẽ Dyni dd̃ꝫ ꝙ calꝫ pueri assil'ari calori sanoꝝ ꝛ calorẽ iuuenũ calori febricitãtiũ nõ ẽ ex diuersitate ĩ tẽpamẽto caloris i se: sꝫ diuersitate hũidi ꝛ sicci. nã eadẽ mẽsura cal'itatꝭ q̃ ẽ in puero cũ hũiditate pueroꝝ appꝫ tactui suauis ꝛ grata: ꝛ q̃ ẽ in iuuene cũ siccitate coꝝ appet acuta mordicatiua. ꝛ hic est s̃mo Gal'. 2. de cõpl'onib᷒. ca. 2. cũ dic̃. ꝙ ipse nõ ĩuenit cal'itatem vni᷒ maiorẽ cal'itate alteri᷒. vñ dic̃. Et ego ꝛc̃. nõ ĩueni iuuenẽ calidiorẽ puero: neq̃ꝫ pueꝝ calidiorẽ iuuene ꝛ nõ repi ĩter eos dĩam: quẽadmodũ dixi: nisi q2 cal'itas i pueris ẽ vicinioꝛ nãe vaporis: et cũ h̃. s. q2 ẽ ꝑpiqua nãe vaporis ẽ multa ꝛ d̃lectabilis: iuuenib᷒ est pauca sicca: ꝛ nõ ẽ ei᷒ tact᷒ delectabil'. Tertia ɔcl'o vl'r accepta est falsa: q2 quasdã opõnes ꝑfecti᷒ exercẽt pueri q̃ꝫ iuuenes. s. opationes circa nutrimẽtũ: vt fuit ĩtẽtio Gal'. 6. d̃ accñti. ca. 3. ꝛ. 6. d̃ regi. sani. Quarta ɔcl'o ɔ̃dicit p̃me ɔcl'oni ꝛ veritati qd̃ appꝫ p̃misso h̃ ꝙ tẽpamẽtũ. i. cõpl'o ĩter actiuas ꝛ passiuas nõ sit q̃dã res vna distĩcta a tẽpamẽto passiuaꝝ ꝛ a tẽpamẽto actiuaꝝ sil' assũptaꝝ vt notũ ẽ. nulla enĩ tertia forma resultat ex actiuis ꝛ passiuis sil' ɔiũctꝭ q̃ sit alia ab eis sic̃ resultat ex cal'o ꝛ frido cõpl'o media q̃ ẽ forma alia a formis extmoꝝ. Tũc arguiť. pueri sũt mag̃ tẽpati tẽpamẽto qd̃ ẽ ĩter actiuas q̃litates: vt dic̃ 2ª ɔcl'o: ꝛ nõ sť tẽpati inter passiuas: vt dic̃ p̊ª ɔcl'o. g̊ nõ sť tẽpati ĩter actiuas ꝛ passiuas sil' cõiũctas: vt dic̃ 4ª ɔcl'o. ꝛ h̃ nõ eẽt tẽpamẽtũ q̃tũ ad eas sil' ẽ pp nõ eẽ tẽpatũ i passiuis. ¶ Ampli᷒ ɔ̃ hãc ɔcl'onẽ ꝛ ɔ̃ q̃scũq̃ꝫ q̃ dicũt ꝙ ista etas. s. pueroꝝ ẽ tẽpatioꝛ tẽpamẽto absolute ꝛ tẽpamẽto cõprehẽso ꝑ tactũ: ꝛ ɔ̃ q̊scũq̃ꝫ ɔ̃riũ dicẽtes arguiť sic: ꝛ ẽ de rõnibus meis molestis. iste q̃ dabit iudiciũ ꝑ sensuꝫ tact᷒: vel erit ipsemet puer: ꝛ sic iudicabit se tẽpatũ ꝛ iuuenẽ distẽpatũ: ꝛ eadẽ rõne cuꝫ iuuenis dabit iudiciũ: q2 iudicabit se tẽpatũ: q2 sua cal'itas sibiipsi est ꝓpingoꝛ ꝛ ɔformioꝛ tactui: ꝛ iudicabit pueꝝ distẽpatum: q2 ab eo mag̃ patieť: dico mag̃ in excessu gradus i eo i q̊ puer excedit. ¶ Si ãt aliqs hõ terti᷒ iudicet iste nõ erit senex: q2 ẽ mali tact᷒ cũ deficiẽt i eo ṽtutes. ¶ Ampli᷒ iudicabit pueꝝ distẽpatũ sic̃ mag̃ a se distãte iudiciũ: igiť dabit puer tẽpat᷒ vel iuuenis tẽpatus ꝛ redeam᷒ i id qd̃ p̃us. Ista tñ rõ molestat me ꝛ quẽcũq̃ꝫ h̃ꝫ cõem doctrinã ꝛ nõ appuit neq̃ꝫ appꝫ sol'o ei᷒: sꝫ cauillatiões sť facte ɔ̃ eã. ꝛ rõ ãt quã ĩduc̃ ꝑ hac 4ª ɔcl'one ẽ soluta: q2 tactus iudicat tẽpamẽtũ pueri ꝛ suauitatẽ caloris pueri q̃ suauitas nõ arguit magis tẽpamẽtũ absolute: ĩmo mag̃ arguit d̃stẽpamẽtũ in hũiditate ɔ̃ dcm̃ Dyni. nã dic̃ ꝙ h̃ tẽpamẽtũ absolute ĩter oẽs q̃litates ẽ mag̃ in etate pubertatꝭ: cõcedũt ei cõiter ꝙ h̃ tẽpamẽtũ absolute idem sit ꝙ tẽpamẽtũ eq̃lis ad põdus de q̊ iudicat sensus tact᷒. s. cutꝭ: q̃ ꝛ si nõ sit eq̃lis ad põdus: ẽ tñ ꝑpiqua eq̃litati ad põdus. ex h̃ g̊ seq̃ť ꝙ pubertas plus appropiquat eq̃li ad põdus q̃ꝫ iuuenis. cui᷒ ɔ̃riũ Aui. dixit in 2° mõ eq̃litatꝭ nisi destruať text᷒ eius vt ibi diximus. ¶ Cõtrariũ ẽt appꝫ in q̃one de equali ad põdus. ¶ Ampli᷒ rõ molesta statiꝫ p̃cedẽs ẽ ɔ̃ eos. ¶ Tertia ẽ opio Cõciliatoris dĩa. 26.

Du^m 2^m — p̊ª opio. — 2ª op̃. Dy. — p̊ª ɔclusio. — 2ª ɔclusio. — 3ª ɔclusio. — 4ª ɔcl'o. — 3ª opinio.

⁊ dicit. ꝙ simplr̃ idistīcte iuuenes sūt tēꝑatiores pueris qđ ꝯcla-
rat ex sbalr̃ īherētib⁹ ex opōnib⁹ ⁊ casib⁹. Prio qdē a sbalr̃ inhe-
rētib⁹ ꝯsil'ib⁹.i.ab ipsa sba siue eēntia cōpl'onis.naꝫ cōpl'o iuuenis
eq̄lior ē: vt dixit Aui. ⁊ Gal'.2.de cōpl'onib⁹.ca.1.⁊ ꝓbat rōne. Nā
iuuenis appropīquat ad eq̄le ad pōdus: sꝫ recedit ꝑ calꝫ ⁊ hūiduꝫ:
ꝗ pueri mag̃ recedūt cū sint cal'iores ⁊ hūidiores. Appꝫ ēt 2ᵃ sb-
stātialr̃ īherētib⁹ organicoꝝ: q̄ oīs nā organica ē ī eis.s.iuuenib⁹
cōpleta ⁊ ꝑfecta: sꝫ hec eq̄litas ī naturis organicis a cōpl'one de-
pēdet. declat̄ h̄ tertio ex opōnib⁹. nā opōnes sensus ⁊ mot⁹ perfe
ctiores sūt in iuuenib⁹ q̄ pueri: vt Gal'.1.de regi.sani.⁊ opōnes ēt
vitales in hoīb⁹ dic̄ eē fortiores vt oñdūt pulsus. opōnes ēt nāles
dic̄ in pueri eē efficatiores. Tertio appꝫ iuuenes eē tēꝑatiores ex
casib⁹: nā iuuenes sūt mediū iter duritiē ⁊ mollitiē: aspitatē ⁊ le-
nitatē: multitudinē piloꝝ ⁊ paucitatē: hec opio nō pōt hic discu-
ti: sed in scia de v̄tutib⁹ cū q̄ref in qb⁹ facte sint opōnes nāles ꝑfe-
ctiores: an ī iuuenib⁹ an in pueris.

4° opio.

¶ Quarta ē opio Auic. quā nō
recito: q̄ Cōciliator nō ītellexit seipꝫ. ⁋ Dicam⁹ ꝗ breuiter ꝙ cum
q̄rif qs sit tēꝑatior in compl'one an puer an iuuenis. qđ pōt q̄rere
qs istoꝝ sit ꝑfectioris opōnis an puer an iuuenis: q̄ cōpl'o ē opa
tionis pn̄ᵐ. ⁊ ide pōt dici qs tēperatior plus vel min⁹: sꝫ Gal'.cap.
2.sexti de regi.sani. pueri ꝑfectiores hn̄t v̄tutes circa alimētū: iu
uenes āt hn̄t ꝑfectiores sensitiuas ⁊ motiuas: ⁊ ita dico pueꝝ eē
tēꝑatioris cōpl'onis iuuene in h̄ ⁊ eꝯ in alio. Pōt ēt q̄rere qs isto
ruꝫ absolute vbi statiꝫ dubitare opꝫ. Iste enī ē modus loquēdi vsi
tat⁹ oīb⁹ doctorib⁹: qd igif ītelligim⁹ cū dicim⁹ iuuenē vel puerū
eē vel nō eē tēꝑatiorē absolute. ⁋ Ampli⁹ Aui. nō vtif his vocabu
lis: sꝫ sine alia determiatiōe dic̄ pueros esse cal'os ⁊ hūidos: senes
siccos: iuuenes tēꝑatos mag̃ q̄ pueri sint. ⁋ Rursus cū oē calꝫ in
nobis excedēs vel fridū ⁊ tēꝑatū mag̃ dicaf respectu alicui⁹ tēpe
ramēti: q̄ro qd sit istud tēpamētū ad qđ cōparam⁹ pueros ⁊ dici-
mus eos cal'os: ⁊ senes fridos: ⁊ iuuenes tēꝑatiores q̄ sint pueri.

5° op. Gēt.

¶ Dicam⁹ hic aliqd qđ nr̄i ꝑdecessores nō decl'auerūt: ⁊ p̊ mani-
festū eē ꝑ se ꝙ cōpl'o etatū hꝫ ꝯsiderationē vt ē pn̄ᵐ opōnū in no-
bis: ⁊ iō appꝫ qd dōm de h̄. Scđo ꝙ hec cōpl'o ꝯsideraf vt ē forᵃ
q̄dā cōposita ex cal'o ⁊ frido: ⁊ hūido ⁊ sicco. Tertio ꝙ hec cōpl'o
etatis hꝫ magnā latitudinē: cui⁹ vna ps ē in etate pueritie: alia in
etate iuuētut: ⁊ alia in senectute. ¶ His habit dico ꝙ duob⁹ mo
dis possum⁹ imagiari nr̄os auctores ⁊ doctores cōꝑrehēdisse ali-
as vel hmōi cōpl'ones etatū. Prio ponēdo ꝙ ī forma cōpl'onali q̄
est ī nobis ꝫ oēꝫ etatē cū cōparanf ad eq̄le ad pōdus vincit cal'i-
tas ⁊ hūiditas: vt appꝫ ex q̄one de eq̄li: ⁊ tūc cū in hac cōpl'one fa
cim⁹ māsiōes respectu eq̄lis ad pōdus pueri ⁊ iuuenes sūt magis
recedētes: ⁊ senes mag̃ appropinquāt situalr̃: ⁊ isto mō q̄nq̄ au-
ctores nr̄i dixerūt iuuenes ⁊ pueros eē cal'os: ⁊ senes fridos.i.mi
nus excedētes in calore. ⁊ si aliq̄n dixerūt iuuenes tēꝑatos nō di-
xerūt ꝙ mag̃ situalr̃ appropīquēt eq̄li ad pōdus in vniuersa sba:
sꝫ q̄ iuuenis ēꝫ mediū eq̄lis ad pōdus: q̄ ē mediū īter sua ex̄ma.s.
pueꝝ ⁊ senē sic̄ eq̄le ad pōdus ē mediū īter sua ex̄ma: ꝗ nr̄i ꝑdeces
sores cū dicebāt pueros ⁊ iuuenes eē cal'os absolute ītelligebāt:
q̄ cōparabāt isti eq̄litati pōderis a qua plus recedūt ꝑ cal'itatē ⁊
hūiditatē q̄ senes. Sꝫ ē dubiū ex q̊ iudicio deuenerūt preteriti ad
dōm senes sūt fridi absolute pueri ⁊ iuuenes sunt cal'i.i.respectu
eq̄lis ad pōdus. Dōm ꝙ p̊ ꝑ rōnē dictā hic ⁊ supra de eq̄li ad pon-
dus viderūt ꝙ ī nr̄a cōpl'one cōparata eq̄litati ad pōdus vicit ca
liditas ⁊ humiditas: ⁊ ꝙ in iuuene ⁊ in puero plus vicit q̄ ī sene.
Scđo ꝯderūt h̄ iudiciū ꝑ sensuꝫ tact⁹. nā nō īuenerūt aliqđ mem
brū faciēs ita ꝯsil'e vel ꝓpiquū eq̄litati ad pōdus phātasiaꝝ vt cu
tis: ⁊ tūc cōpl'onē etat dicūt cal'aꝫ aut fridā ꝫ ꝙ tact⁹ iudicat: aut
ēt tēꝑatā: ⁊ tūc huic imagiatōi medicoꝝ accidit difficultas dcā.s.
q̄ cuī erit iudicās an pueri an iuuenis an senis. iā ꝗ appꝫ qd ītelli
gūt vno mō auctores ⁊ doctores p̄teriti q̄n dn̄t corꝑa iuuenuꝫ vel
pueroꝝ vel senū cal'a vel cal'a absolute: vl' ēt si nō dicāt absolute:
q̄ ītelligāt cōꝑatōe facta ad eq̄litatē pōderis: ⁊ tūc appꝫ sol'o ad
q̄onē qua q̄rif qs sit tēꝑatior absolute an puer an iuuenis. dōꝫ ꝙ
iuuenis: q̄ plus appropīquat eq̄litati pōderis: ⁊ ꝫ h̄ senex longe
tēꝑatior est: ēt dī iuuenis tēꝑatior ꝙ hꝫ plus rōnē medij.

Alī mod⁹

¶ Alius
modus ꝯclarādi mētes p̄cedētiū ē ꝙ imagiemur toti cōpl'oni eta
tiue ex̄mitates ꝯrias: vt Gal'. imaginaf.2.de cōpl'onib⁹.cap.1.vna
est frida ⁊ sicca ī vltia senectute quā cōꝑrehēdim⁹ per friditatē ⁊
siccitatē cadaueris: alia est ex̄mitas cal'a ⁊ hūida.s.pn̄ᵐ nr̄e īfan-
tie siue gn̄oni in vtero: ⁊ hāc cōꝑrehēdim⁹ ꝑ cal'itatē ⁊ hūiditateꝫ
p̄ncipioꝝ.s.spmat ⁊ sanguis mēstrui. His extremitatib⁹ imagia-
tis in ītellectu Aui. ⁊ in ītell'u Gal'. dico ꝙ cōparauerūt has etates
īter se in hac forma cōpl'onali q̄ currit in tota vita: ⁊ dixerūt.5.ꝓ-
pōnes has nō imaginādo aliqđ tēꝑamētū ad qđ ista cōparenf: sꝫ
solū cōparādo adīuicē: lꝫ h̄ ꝓbent vno mō ꝑ mediū: vt appꝫ in 2ᵃ
rōne in qua ꝓbaf p̄ma ꝯcl'o ꝑ tactuꝫ. ¶ Pria ꝓpō: puer ⁊ iuuenis
sūt cal'e cōpl'onis respectu senis ⁊ senex fride. Istā ꝓpōnē ꝓbaue
rūt. p̊ q̄ puer ⁊ iuuenis sūt ꝓpingores spermati ⁊ sanguini men-
struo. scđo q̄ cōitas tāgētiū h̄ affirmat ⁊ dic̄. tertio ꝙ neccio ē ca-
lorē quē in nobis exꝑimur in p̄mis etatib⁹ venire ad exiccationē
ꝓp.5. cās dictas: ⁊ cū venit ⁊ tūc noiaf senect⁹. ¶ Scđa ꝓpō: pue-
ri ⁊ iuuenes sūt equalr̃ calidi. istā ꝓpōnē ꝓbauim⁹ sup̄. ¶ Tertia
ꝓpō: pueri sūt multe hūiditat cōparati ad senes sic̄ senes st̄ mlt̄e
siccitat. Istā ꝓpōnē ꝓbauerūt p̊ ꝑ sensuꝫ: q̄ cōitas iudicātiū expe
rif senes duros ⁊ aspos q̄ dispōnes sūt a siccitate: ⁊ pueros mol-
les. Scđo ꝑ ꝯsiderationē ⁊ rōnē vt appꝫ ex lr̄a Aui. ¶ Quarta ꝓ-
positio: iuuenes sūt medij īter hūiditatē puerilē supflua ⁊ siccita-
tē senilē: ꝗ sūt tēꝑati in hūido sicco. ¶ Ex his q̄tuor ꝓpōnib⁹ Aui.
intelligit ꝓpōnē q̄ntaꝫ: ⁊ est: iuuenis est in cōpl'one mag̃ tēꝑat⁹ q̄
puer. ¶ Cōsiderādū igif ꝙ cū dicim⁹ iuuenē eē mag̃ tēꝑatuꝫ pue-
ro nō dī h̄ cōparādo ad aliqđ tēꝑamētū: sꝫ dī q̄ ꝑticipat tēꝑamē
to quo puer nō ꝑticipat.s.tēꝑamēto īter hūidū ⁊ siccuꝫ: ⁊ vltra h̄
tātā hꝫ mēsurā caloris iuuenis quātā hꝫ puer. Ex qb⁹ solui possūt
tria supi⁹ q̄sita. ⁋ Cū enī p̊ dī de h̄ mō cōsuete locutiōis: q̄ intell'if
ꝑ h̄ qđ dī puer vel iuuenis ē cal's vel tēꝑatus absolute. ⁋ Dōm ꝙ
ꝫm rei veritatē credo ꝙ Aui. ⁊ Gal'. voluerūt ponē cōpl'ones eta-
tū absq̄ cōꝑatiōe ad eq̄le ad pōdus in tota sba vel in hac ꝯrietate
q̄ est īter pueꝝ ⁊ senē: sꝫ solū cōparādo ex̄ma adīuicē ⁊ eoꝝ mediū
ad ex̄ma nō fingēdo in illo medio aliqđ eq̄le ad pōdus: nec signā-
do ex̄ totā latitudinē eq̄le ad pōdus sic̄ fingebat p̄mus modus di-
cēdi. Rō hui⁹ ē. q̄ si etates ponerenf talis vel talis cōpl'onis cōpa
rate eq̄li ad pōdus in tota sba: tūc h̄ imaginātes plus debēt ponē

Du^m

senes tēꝑatos q̄ pueros vel iuuenes vt notū ē ⁊ maxīe senes de-
crepitos. Si āt ponerem⁹ eq̄le ad pōdus in hac ꝯrietate q̄ ē inter
ex̄mitates etatū: tūc sic̄ ab vna ꝑte plus appropinquaret iuuenis
sic ab alia ꝑte plus appropiquaret senex q̊dā mō: meli⁹ ꝗ ē dicē ꝙ
Gal'. ⁊ Aui. cōparauerūt etates īter se ponēdo illaꝝ cōpl'ones: nec
in h̄ cōsiderauerūt eq̄le ad pōdus: q̄uis ꝑ iudiciū datū a sensu ta-
ctus.s.ꝑ cutiꝫ iuuerint se ad ꝓbandū has etates eē talis cōpl'onis.
Ex qb⁹ appꝫ ꝙ iō magr̄i dicūt si puer ⁊ iuuenis ꝯsiderenf absolu-
te ē sic vel sic: q̄ in libris Aui. ⁊ Gal'. q̄n ponunf cōpl'ones etatum
nō īuenif absolute.i. nō īuenif apposita ꝯditio qua daf ītelligi h̄ ī
rl'one ad eq̄le ad pōdus. Et ꝑ h̄ soluif ad 2ᵐ. Ad 3ᵐ ēt pꝫ sol'o: q̄ n̄
dī puer calidior ⁊ senex fridior: nisi adīuicē cōparati: ⁊ iuuenis nō
dī tēꝑatior puero nisi ꝙ hꝫ vnū tēꝑamētū qđ puer nō hꝫ. Ex qb⁹
appet sol'o ad q̄sitū p̄ncipale cū q̄rif qs ē mag̃ tēꝑat⁹ an puer an
iuuenis nō cōsiderādo hoc tēꝑamētū vt factiuū ꝑfectiōis opa-
tiōis: q̄ iā dixim⁹ de h̄: sꝫ ꝯsiderādo has cōpl'ones etatū vt forme
q̄dā cōposite ex cal'o ⁊ frido diuersificāte in hoc diuersitate maxᵉ
apparente in duab⁹ ex̄mitatib⁹.s.puero ⁊ sene. ⁋ Et dōm ꝙ iuue-
nis est mag̃ tēꝑat⁹ q̄ puer ꝓꝑ cāꝫ dictā.s.q̄ in calido tantū exce-
dit quātū puer: ⁊ vltra hoc hꝫ temperamentū in siccitate.

Dub^m

¶ Sed hic sunt due dubitationes. Pria vtrū inter has extremita-
tes etatū possim⁹ fingere vnū equale ad pōdus ad qđ possim⁹ cō-
parare etates oēs. ⁊ dicendū ꝙ h̄ est in libertate imaginationis.

Dub^m

¶ Scđa est. q̄re est ꝙ in trāseūdo ab hūiditate pueritie ad siccita-
tē senis nos trāsim⁹ ꝑ tēꝑantiā īter siccū ⁊ hūidū q̄ repif in iuuen
tute: tn̄ trāseūdo de cal'o pueri ad fridū senis nō trāsim⁹ ꝑ tēꝑatū
īter calꝫ ⁊ fridū. ⁋ Nos dicam⁹ maniᵐ eē ꝑ se ꝙ aīa īducif cū de-
termīato ḡdu caloris q̄ ē ꝑfectior forma de accn̄tib⁹. īducif ēt cū
determīato ḡdu hūidi. Cal'm enī nō ꝯiūgif ab ītra.n.ꝙ ꝑ seipꝫ cō
tinuo corrūpat corruptiōe manifesta. hic oñdit sensus ēt in corru
ptiōe illi⁹ ḡdus caloris nō vī ꝙ sit vtilitas. hūor.n.crudus q̄ ꝯriaf
calori vel aggregaf in senectute vel in p̄orib⁹ etatibus si aggregaf
nō fac̄ ꝯtinuā sensibilē īfridatōeꝫ: ⁊ iō calꝫ nō ꝯtinuo manifeste ī-
frigidaf siue corrūpif: sꝫ hūidū semꝑ corrūpif ⁊ fit sicci⁹: vn̄ vide-
mus mēbra natoꝝ ꝯtinue firmari ꝯsolidari ⁊ īdurari: ⁊ iō ꝯtinuo
ꝓcedit īduratio ⁊ exiccatio vsq̄ ad mortē: ⁊ est iste vn⁹ mot⁹ cōti
nuus vel q̄si ꝯtinu⁹. ⁋ Infridatio āt caloris nr̄i q̄ ī senectute appꝫ
nō ē ꝯtinua a pn̄° gn̄ōnis vsq̄ ad finē: ⁊ h̄ oñdit tact⁹: ⁊ iō nō ꝯseq̄f
mensura īfridatiōis caloris eq̄leꝫ mēsurā exiccatiōis: vt sup̄ dixi-
mus: lꝫ ꝫ Auer. sequāf sese ꝓportionabilr̃. si ꝗ sic ē vt sensus ostē
dit: oꝫ dicē ꝙ tot⁹ ḡdus caloris pueri.s.tot⁹ in rōne toti⁹ ꝑdif in ī-
stāti p̊ senectut ⁊ gradus frigoris senis hꝫ p̊ᵐ īductū esse in p̊ istā-
ti senectut.ī toto āt tꝑe an̄ p̊ᵐ istās senectut dispō fiebat q̄ dispō
erat hūidi exiccatio. Hic āt dimitto multas difficl'tates alijs dis-
cutiēdas. ⁋ Ad ꝯria: dōꝫ p̊ ad Gal'. cū dic̄ optimā eucrasiā hꝫ pue-
roꝝ etas: pōt dici hꝫ optimā ꝓ oīb⁹ opōnib⁹ nālib⁹: vt ibidē subdit
vel alr̃ ꝯcludit Cōciliator: dic̄ dr̄ia.26. ꝙ Gal'. loquif de cōpl'one tē
perata ꝫm oēs q̄litates q̄ ē in oī etate melior q̄ distēꝑata: etas ꝗ
tempatoꝝ pueroꝝ habet optimam eucrasiaꝫ respectu distempe-
ratoꝝ pueroꝝ: ⁊ sic ēt iuuenes distēꝑati habent meliorem eucra-
siā ⁊c̄. ¶ Ad 2ᵐ dōꝫ ꝙ dispō illa capilloꝝ in pueris.s.pubescētib⁹
est ꝓꝑ cal'i dispōnē cū hūido nō potēti multū figē q̄tū figit ī iuuen
tute: nec ita paꝝ vt in īfantia: tn̄ ꝫmo Gal'. ꝙ ē ibidē est mihi īspe-
ctus.

ctus. ¶ Ad 3m dōꝫ ꝙ Gal. ītelligit ita ibi de iuuenib⁹ sicut de puerꝭ si ꝯsiderent. ¶ Ad 4m dōꝫ ꝙ tātū hꝫ de calore ī gdu pueri q̄tū iuuenis. ¶ Ad 5m dōꝫ ꝙ pueri iō ꝯseruant ꝑ tēꝑata: q̄ sūt rari ī carnibus. i. passibiles a reb⁹ excedētib⁹ qḋ nō ꝯtigit ī iuuenib⁹ ꝓꝑ membroꝝ soliditatē: ⁊ alij modi soluēdi sūt hic q̄s tu ꝯsidera. restat soluere rōnē q̄ molestat oēꝫ hoīeꝫ cuiuscūq; opīonis in hac mā.

¶ Scđm vō diuersitatem complexionū generꝫ femine frigidioris existūt complexionis. Ideoq; sunt in creatura minores masculis ⁊ sunt humidiores: ergo ꝓpter complexionum earum frigiditatem multiplicant̄ eaꝝ superfluitates: ⁊ ꝓꝑ paucum ipsarum exercitium.

¶ Hic determiat de diuersitate cōplōnis q̄ ē sex⁹. Scđo ponit diuersuꝫ modū sbē siue dispōnis viroꝝ ⁊ mulieꝝ. 2° ibi (Et sba.) Dicit ꝑ ꝑm diuersitatē cōplōnū generꝫ. s. sexuū. ¶ Cōsiderādū āt ꝙ qdaꝫ posuerūt cōplōnē etatꝭ aliā a cōplōne nāli: multomagꝭ debuerunt ponē cōplōnēꝫ sex⁹ esse aliā ab illis. ¶ Cōsiderādū 2° ꝙ friditateꝫ mulieꝝ ꝓbat ꝑ breuitateꝫ: q̄ fridi est ꝯstrigē ⁊ ꝓhibere dilatationeꝫ siue extensioneꝫ: sic etiā ītelligit̄ ab Arist. ꝓble. 10. 8. ꝓble. ⁊ sūt hūidiores. s. ad tactū. ⁊ h̄ dimittit vt notū. Cū āt dicit ergo ꝓꝑ. ꝓbat q̄ sint humide humiditate accn̄tali que ꝓuenit ex sup̄fluitatibus aggregatis ꝓꝑ frigiditatē ⁊ ꝓpter paucū eorum exercitium.

Du m 32 m

¶ Dubitat̄ an masculus sit caliōr femia. Ur̄ ꝙ nō: q̄ īuenit̄ mulier cholica ⁊ vir flaticus. etiā repit̄ mulier magni pulsus: vt appet ꝑ cōmēto pulsuū. ¶ Ampli⁹ mulier hꝫ plus de sanguie q̄ hō. signum mēstruatio mēsal. ¶ Ampli⁹ videm⁹ mlieres n̄ ledi a frido sic viri: vn̄ stant ī aq̄s ad lauādū pānos securi⁹ ⁊ sanius q̄ viri faciant. ¶ Ampli⁹ signū Aui. nō vī veꝝ q̄ īueniunt̄ femīe de aīalib⁹ q̄ sunt maiores masculis sic appꝫ ī falconib⁹ ⁊ vlr auib⁹ de rapina viuētib⁹ ⁊ pisciculis ꝑuis ouificātib⁹: vt ītelligit̄ ꝑ de gn̄one aīaliū. ca. 16. ⁊ 5° de nā aīaliū. ca. vlt. ēt repit̄ vrsa vigorosior vrso vt. 9. de hystorijs. cap. 1. ¶ Ampli⁹ mulier in ꝑ° etate plus crescit q̄ vir: vn̄ in 12. āno pubescit. ¶ In ꝯriū Aui. ¶ Quidā dicūt ꝙ vel cōparam⁹ totū gdū masculoꝝ toti gn̄i femiaꝝ: ⁊ sic masculi sūt caliores: vel determiat⁹ vir determiate mulieri: ⁊ sic pōt repiri mulier caliōr masculo. v̄. g. mulier cholica ī regiōe debite cala vtēs exercitio ⁊ etate iuuenis: masculus āt oppositaꝝ oppōnū: ⁊ solo hec est bōa. ¶ Alij dicūt fere idē ꝙ ꝑmo iste cōparat⁹ sic de vero masculo et vera femia masculus ē caliōr femia. ē āt verus masculus hn̄s cōplōnē masculi: nā in corde vbi ꝑncipali⁹ firmat̄ vel fundat̄ dispō masculina ⁊ feminina: vt Arꝫ. 4. de gn̄one aīaliū. cap. 1. ⁊ oīb⁹ mēbris cū hec genitalia sūt masculina. iste āt calidior ē. rō est q̄ capit̄ a Gal. 14. de vti. ꝑtiū. 6. ca. nā masculus ꝑfectior est femia ⁊ agēs igit̄ dꝫ eē ꝑfectioris cōplōnis ⁊ actiue magꝭ: ⁊ hec est cōplō cala. ¶ Si āt ꝑmo sit de masculo ⁊ femia orbatꝭ. i. īperfectꝭ ī his dispōnib⁹ ⁊ q̄si mōstruosis: tūc pōt repiri femia caliōr masculo ex hac orbatōe: vn̄ Aui. 3. can̄. fen. 21. ca. de causis sterilitatꝭ nō ē vir frigidior muliē nisi accidat ex cōplōne accn̄te. i. accn̄tali. Ista āt accidētalitas ⁊ ꝯfect⁹ accidit 3r. ¶ Prio q̄ cordi ⁊ cōplōni ei⁹ n̄ correspōdet sex⁹ vt fiat cordis masculini ⁊ hēat genitalia muliebria: et nō eēt ita mlier ī sexu sꝫ ī oīb⁹ vir. ¶ Scđo q̄ mēbra n̄ rn̄dēt adiuicē: hꝫ eni sexū ⁊ cor muliebre: tn̄ anchas pectinis ⁊ ossa ⁊ tales multū mouent̄ ī ꝑtib⁹ ꝑmis. ⁊ ista adhuc ē fridior viro. ¶ Tertio. q̄ lꝫ a gn̄one sit mulier: tn̄ v̄sa est regimine viri. vir āt deses ⁊ piger fact⁹ ē custos dom⁹ qḋ ē officiū mulieris: vt Gal. 2. de cōplōnibus. 4. ca. ¶ Ad ꝯria dōꝫ ꝙ illa est mala cōꝑatio: q̄ dꝫ cōꝑari vir cholic⁹ mulieri cholice ⁊c̄. Uel dōm ꝙ vir flatic⁹ ē calidior muliere cholica si vterq; ē verus iste vir ⁊ illa mulier non orbati. ¶ Ad 2m dōꝫ ꝙ ille sanguis ē sup̄flu⁹ crudus aggregat⁹ ꝯfectu calitatis resoluentꝭ: imo ex h̄ vult Auer. 1. cātice. cō. 36. ꝙ arguam⁹ illaꝝ frigiditatē. ¶ Ad 3m dōꝫ ꝙ illḋ ē ꝓꝑ dēsitatē poroꝝ: vn̄ frig⁹ ⁊ aq̄ nō penetrat: ⁊ signū h⁹ est: q̄ hoīes cholici excarnati rari a frido pedū plus ledunt̄ q̄ flatici. ¶ Alij dicūt ꝙ rō ꝯriū arguit: mlieres. n. nō ledunt̄ a frido: q̄ sūt fride ⁊ ꝯbuatio fit a sili. ¶ Ad 4m dicunt: ꝙ ī aīalib⁹ īperfectꝭ vt muscis ⁊ qbusdā gn̄ib⁹ pisciū ꝑuoꝝ femia dꝫ eē maior masculo: q̄ hꝫ multa portare ī vētre. s. multa oua: vt appꝫ ī piscib⁹ ꝑuis. silr magne musce sūt illa q̄ ēt multa velut oua velut v̄mes ꝑuos albos portāt ī vētre q̄s v̄mes videmus de magnis muscis ꝯponē sup̄ carnes: ⁊ ꝓꝑ istū finē femie muscaꝝ ⁊ aliorū ortomoꝝ sūt maiores: ⁊ vt sic dicūt̄ qdē eē caliores. ¶ Alij dn̄t ꝙ cū illaꝝ maioritate molis stat mior calor: ⁊ iō signū Aui. sūptuꝫ a ꝑuitate nō arguit nisi ī aīalib⁹ ꝑfectꝭ ⁊ ꝓpē ī hoīe: lꝫ sit veꝝ oēm feminā eē fridiorē: nō tn̄ ē veꝝ oēꝫ esse miorē in qb⁹ āt griffonicis i. viuentib⁹ de rapina vt falconib⁹ dicūt ꝙ masculus est ꝑuior: q̄ ꝓꝑ multā eoꝝ calitatē fit in eis multa siccitas: vn̄ non pn̄t augeri masculi nec magni fieri. De vrsa āt dī ꝙ nō est fortior vrso: sꝫ est grauioꝝ moꝝ tꝑe lactatōis catuloꝝ: sic etiam de porca contingit.

¶ Ad vltimū dōm ꝙ mulier citi⁹ auget̄ ex vteꝝ: nō tn̄ magis crescit in tota sūma tꝑis. Causa aūt quare citius extra vteꝝ: nō autē crescit in tota sūma tꝑis ⁊ tardius intra: non spectat hic.

Dub m 33 m

¶ Dubitat̄ an masculus sit femella humidior. ¶ Dōm ꝙ vir hūiditate aerea ⁊ aquea digestis est humidior.

¶ Et sba carnium ipsaꝝ est rarior: lꝫ viri caro ex ꝑte cōplexionis eius qḋ ei admiscetur sit rarior. Sua nāq; spissitudine plus prohibetur in ipsam penetrare qḋ a venis ⁊ neruorum villis ad eam profluit.

¶ Ondit qualis est dispositio substātie siue compositionis carniuꝫ viroꝝ ⁊ mulierum: ⁊ dicit ꝙ sba carniū mulierum est rarior.

Du m 34 m Raritas sigt ꝑ°.

¶ Dubitat̄ de h̄: q̄ cali est rarefacē. viri āt sūt caliores. ¶ Amplius raritatē ꝯclat pilus: vt 5° ꝑticu. Rigores mulierib⁹. ca. 68. ¶ Dicamus ꝙ in libris phi. ⁊ medicoꝝ īuenio ꝙ raritas. 5. sigt: ⁊ sic ꝑ oppōneꝫ dēsitas ꝑ sigt maiorē extensiōeꝫ ī mā eadē in q̄ dēsitas sigt ꝑuā extensiōeꝫ: q̄ūo ignis ē rarus ⁊ terra ē dēsa: ⁊ sic sumit̄. 4. ph̄. ⁊ a Cōmēta. 84. cō. ⁊ duob⁹ sequētib⁹: ⁊ h̄ mō n̄ sumit̄ hic ab Aui. raꝝ ⁊ dēsuꝫ. Sꝫ si q̄rat̄ q̄ūo mulier ⁊ vir disponunt̄ hac raritate ⁊ densitate. rn̄det Ant. ꝙ mulier ē rarior q̄ vir. Rō ē: q̄ circa eādeꝫ māꝫ mulier maioreꝫ occupat locū q̄ vir qḋ ꝓbat: q̄ sui friditate nō potuit ꝑmisceri hūidū cū sicco terreo. istū ꝑmonē credo falsū. nā in viro plus abūdat aer ⁊ ignis: ī femia vō terra ⁊ aq̄ vt notuꝫ est: ⁊ ꝓbat̄ ꝑ. q̄ sic se hꝫ sꝑma mulierꝭ ⁊ sꝑma viri adiuicē in dn̄ioꝝ elhtoꝝ vt appꝫ ꝑ can̄. fen. 3. h⁹. ¶ Ampli⁹ vir est ꝑfectior femina. 14. de vti. ꝑtiū. ⁊ caliōr: ꝑ ꝑfectiora elita vicūt ī eo. vir ꝑ rarior est femia. Decept⁹ āt fuit Ant. vel reportator ī hac mā siue ꝯn̄tia: ī mulierib⁹ terra ⁊ aq̄ nō sūt adiuicē mixta siue penetrata: sed q̄si iux̄ seposita: in viris āt sūt cōmixta: bn̄ ꝑ maiorē locū occupāt in mulierib⁹ q̄ viris. ꝯn̄s ē falsuꝫ: ⁊ ꝯn̄tia imo oppom seq̄t̄. in h̄. n. ꝙ terra ⁊ aq̄ ī mulierib⁹ nō sūt mixta remanēt ī dispōne terre et aq̄. sꝫ ex h̄ ꝙ ī viris sūt mixta sūt magꝭ fracta ab eoꝝ terreo ⁊ aq̄o ⁊ ꝑ ꝯn̄s magꝭ mota v̄sus ꝑfectōeꝫ aereā ⁊ igneā: ⁊ ꝑ ꝯn̄s v̄sus raritatē.

2° sigt.

¶ Scđo qḋ sigt h̄ nomē raritas est ideꝫ qḋ laxitas siue lubricitas sicci. sic oīa cruda respectu digestoꝝ sūt lubrica laxa sic dicim⁹ carnes pisciū: vt anguille ⁊ tincaū sūt rare. i. laxe: ⁊ huic opponit̄ dēsitas. i. ꝯstātia opposita illi laxitati: ⁊ h̄ mō accipit raritatē Aui. cū dicit sba carniū mulieꝝ est rarior. 2. can̄. 3. cap. cū dicit ꝙ ex ꝯuersiōe ad aqueitatē rarificat̄ cōpom. ⁊ sic etiaꝫ sumit̄. 3. can̄. fen. 10. cꝑa. de sputo sanguis: vt ibideꝫ declauim⁹: et h̄ mō accipit hic Aui. cū dicit sba carniū mulieꝝ ē rarior. i. laxior ⁊ mollior ꝓꝑ dn̄iuꝫ aqueitatꝭ. ꝑ ꝑ oppom caro viroꝝ est densior ⁊ ꝯstātior ꝓꝑ multaꝫ digōnē ī gn̄one carniū eoꝝ.

3° sigt.

¶ Tertiū qḋ sigt h̄ nomē raritas ē porositas. s. multa cui opponit̄ dēsitas. i. poroꝝ ꝑuatio vel paucitas q̄ūo sumit̄ a Gal. ī thegni trac. 2. cap. 12. ꝑꝫ Haly. expōnē illo cap. In oīb⁹ vō q̄ ꝑdicta sūt. ⁊ h̄ mō sumit̄ ab Auic. hic cū dicit: lꝫ viri caro ⁊c̄. sit rarior. i. porosior: q̄ plurimoꝝ poroꝝ ⁊ latoꝝ. ¶ Cōsiderādū āt ꝙ q̄ Aui. dixerat carnes mulieꝝ eē rariores voluit statiꝫ declare se: q̄ ꝑ illā raritatē ītelligebat laxitatē siue lubricitatem siue fluiditatē: ⁊ nō ītelligebat porositatē: q̄ caro viri ē porosior: ⁊ h̄ ē qḋ dicit: lꝫ caro viri sit rarior. i. porosior: ⁊ ꝑ ꝯn̄s caro mulieꝝ est dēsior. i. min⁹ porosa. ꝓbat āt Aui. ꝑ hāc rōnē quā fatꝭ in textu inuit. carni viroꝝ admiscet̄ qḋ ad ipsaꝫ ꝓfluit de sp̄ū q̄ cōponit̄ cū illoꝝ carne: carnes āt mulieꝝ nō recipiūt hos sp̄ūs. ꝑ carnes viroruꝫ sūt rare porose: mulieꝝ spisse ꝓhibētes hāc receptiōeꝫ. ꝯn̄a rꝫ. q̄ sp̄ūs venaꝝ ⁊ arteriaꝝ sūt ignei ⁊ aerei: vn̄ faciūt corp⁹ alteratiōe porosuꝫ: ⁊ h̄ cū hō gn̄at̄ ⁊ recipiunt̄ ī poris. alr. n. nō possent illi sp̄ūs cōponi cū carne: ⁊ h̄ ē qḋ dicit. lꝫ caro viri sit rarior ex ꝑte cōpōnis ei⁹. s. sp̄ūs q̄ ei admiscet̄. ⁊ dixit cōpōnis: q̄ fit qdaꝫ modus cōpōnis ex sp̄ū ⁊ carne: sic ex ꝑfectiōe ⁊ ꝑfectibili. alia tn̄ lr̄a hꝫ ex ꝑte cōplōnis ei⁹. i. sp̄ūs: q̄ sp̄ūs q̄ ꝓfluūt ad mēbra sunt cōplōnis ignee ⁊ aeree. i. cale ⁊ hūide cui⁹ cōplōnis ē rarificare: sua. s. mulierū spissitudīe. i. poroꝝ paucitate ⁊ strictura plus q̄ ꝓhibet̄ penetrare. ¶ Cōsiderādū āt ꝙ cū nā nihil frustra faciat sic sp̄ūs ꝓhibet̄ penetrare ī carnes ⁊ mēbra mulieꝝ: sic ēt ꝓhibet̄ gn̄ari. s. multiplicari ī mulierib⁹. Sꝫ tu diceres ꝑmo Aui. nō valeret: q̄ dcā ꝓhibitio penetratōis sp̄ūs nō ē ꝓꝑ dēsitatē carniū: sꝫ ꝓꝑ illoꝝ paucitatē. nō igit̄ bn̄ dī ꝙ sua spissitudīe ꝓhibꝫ. ¶ Dōm ēt ꝙ frustra essent pori nisi recipent̄ sp̄ūs ī poris. ¶ Cōsiderādū āt ꝙ ⁊ si sermo Auic. sit ī carnib⁹ viroꝝ ⁊ mulieꝝ: tn̄ ꝓportionalr ꝑmo ē de oībus alijs mēbris: porosiora āt sūt ī masculis q̄ femis. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ tres sp̄ūs inuit. s. vitalē ⁊ nālē ⁊c̄. cū dicit a venis. s. pulsantib⁹ et q̄etꝭ: ⁊ aīalē cū dixit neruoꝝ. Guil. āt de brixia nō ītellexit hūc passuꝫ. Credidit. n. ꝑ h̄ ꝙ dixit. sua nāq; spissitudīe referat̄ hic ad carnē viri q̄ q̄ ē spissa ⁊ cōpacta ī se nō recipit sup̄fluitates a venis ⁊ neruis: ⁊ iō oportuit illā carnē eē porosam vt illa sup̄fluitas ꝑ poros pelleret̄. Sꝫ appꝫ ex ꝑmissa nr̄a expōne ꝙ nō vadit ad mētem

Aui. ⁊ ꝙ Gerardus ēt ĩ sua glosa errauit: ꝫ cū conatu possit salua-
ri. ¶ Quartū qꝺ sigt̄ h̄ nom̄ raritas ē idē qꝺ mala textura villoꝝ (4ᵒ sigt.)
mēbroꝝ hn̄tiū villos: sic̄ ēt dicim⁹ de pāno ex filis non bn̄ ꝯtexto
ꝙ ē rar⁹ siue lax⁹ cui opponit̄ bona textura q̄ ē bona adiuicē villo
rū īsertio ⁊ cōpō. ⁊ h̄ mō sumit̄ ab Aui. z. fen. z9. ca. h⁹ cañ. de cau
sis ōbilitat̄ mēbroꝝ. cū dic̄: ꝫ q̄ ex eis h̄t maiorē ꝓprietatez ⁊c̄. ē
raritas texture illi⁹ mēbri. h̄ ēt nō sumit̄ frequēter ab Auic. 3. cañ.
fen. 13. ĩ cap̄ de egritudib⁹ stō̄chi. ⁊ cap̄. de stōcho: ⁊ h̄ nō sumit̄ hic
ab Aui. Sꝫ si q̄rat̄ q̄uo se h̄nt vir ⁊ mulier ĩ hac dispōne: certuꝫ est
ꝙ meli⁹ ⁊ cōpositi⁹ sūt texta mēbra viroꝝ ex suis villis q̄ꝫ mēbra
mulieꝝ ꝑꝑ vigorē agent̄ gn̄ant̄ viꝝ. ¶ Quītū qꝺ sigt̄ h̄ nomē ra- (5ᵒ sigt.)
ritas ē aptura ꝑtiū aliq̄rū q̄ ꝑus erāt clause vel ꝯiūcte ꝑn̄tia hūi-
ditatū ꝯiūgētiū vel iplētiū: ⁊ ꝑ opp^m dēsitas sumit̄ ꝓ clausiōe vel
ꝯiūctōe opposita: q̄uo nos dicim⁹ ꝙ nouiter edificate ⁊ suplenite
dom⁹ siue edificia st̄ dense: antiq̄ v̄o dom⁹ sūt rare ⁊ euētabiles: a
multis eñi locis cecidit cemētū qꝺ ꝯiūgebat ꝑtes. ⁊ h̄ mō accipit̄
raritas ⁊ dēsitas ab Aꝛ. ꝓble. 10. 4. ꝓble. sic reducēdo q̄ōnē sic̄ dꝫ
reduci. Querit ꝑꝑ qd morphea min⁹ accidit puer̄ q̄ꝫ vir̄ cōplet̄: ⁊
q̄re plus accidit vetustiorib⁹ viris ⁊ mulierib⁹ q̄ꝫ iuniorib⁹: ēt in-
nuit ĩ h̄ Aꝛ. ꝙ min⁹ accidit mulierib⁹ q̄ꝫ masculis: ⁊ ĩter alias cās
ponit ꝙ corꝑa pueroꝝ ⁊ antiq̄rū mulieꝝ st̄ bn̄ euētabilia: qꝛ st̄ ra
ra: sic̄ ēt antiq̄ edificia. imagiat̄ ḡ Aꝛ. ꝙ aptura ꝑtiū ĩ senib⁹ viro-
rū ⁊ mulieꝝ q̄ aptura ē ex ꝯclōne corpoꝝ claudētiū vel ꝯiūgentiū
fit cā ꝙ vapores q faciūt morpheā veniāt ad ꝑtes cut̄ ⁊ ĩ illā pe-
netrēt qñ cut̄ ē sic rara sic̄ ĩ vetustiorib⁹ viroꝝ ⁊ mulieꝝ: ⁊ ꝑꝑ eā-
deꝫ raritatē opinat̄ Aꝛ. ꝙ pili supcilioꝝ crescūt in oīb⁹ antiq̄s: vt
apꝑꝫ. 3. de hystorijs. ca. 11. ⁊. z. ꝺ ꝑtib⁹ aīaliū. ca. 15. ⁊ ꝓble. 4. ꝓble.
18. ⁊ ꝫ nos ĩ cā hoꝝ effectuū nālīu alterā opinemur cāꝫ ab ea quā
dat Aꝛ. tñ suffic̄ nobis scire ꝙ raritas ⁊ densitas sumit̄ aliqñ hoc
mō. 5. ⁋ Cōsiderādū tñ ꝙ ĩ eodē. 4. ꝓble. ꝑtic. 10. de ꝓblematibus.
aliqñ sumit densitatez ꝓ poroꝝ paucitate ⁊ strictura: sic̄ cū dī le-
uitas. i. ꝓuatio piloꝝ oñdit densitatez: ſꝫ cū bn̄ ꝯsiderabit̄ dīnt: qꝛ
pori ⁊ apture siue rimule ĩter mēbra pn̄t eē rari ꝑꝑ exclusionem
reꝝ claudētiū vel oppilātiū vel ꝯtinuātiū siue ꝯiūgētiū vt ĩ senib⁹
⁊ pn̄t pori eē strictiores q̄ꝫ ꝑus: qꝛ mīoris spatij ꝑꝑ frig⁹ ⁊ siccū cō
strigēs ⁊ accētrās. h̄ āt mō nō sumit̄ raritas hic ⁊ dēsitas. Sꝫ si ꝺ
hac raritate ⁊ densitate queritur q̄uo se habent in illa viri ⁊ mu-
lieres. Dōm ꝙ mulieres sunt densiores. i. oppilatiores ⁊ clausio-
res in eorum poris ⁊ rimulis inter membra vt notum est ꝓpter
materierum retentionem ex quibus contraria cessant.

¶ Qui v̄o terras ĩhabitāt septētrionales humidiores
sūt: ⁊ q artes exercēt aqueas hūidiores existūt: ⁊ q ab
istis diuersificant̄ diuersi existūt. Signa aūt cōplōnuꝫ
narrabimus vbi vlīa signa ⁊ ꝑticularia referemus.

¶ Hic breuiter facit nos rememorari diuersitatem cōplexionum
s̄m loca habitabilia que diuersitas ponitur in. z. fen.

¶ Dubitat̄. qꝛ terre septētrionales ĩ qb⁹ dn̄at̄ vent⁹ septētrionalis (Dub^m 35^m)
q fridus ē ⁊ sicc⁹: q̄uo ḡ dic̄ ꝙ st̄ hūidiores. ⁋ Dōm ꝙ ꝑꝑ h̄ ē ꝙ ꝑꝑ
ꝯuersionē cal̄i fit ītus multa digō ⁊ multitudo hūiditatū ex h̄: ⁊ iō
fit ĩ eis multa euaporatio ad caput: igit̄ nō sunt sapiētes sic̄ q̄ sūt
ĩ locis cal̄is: vt voluit Aꝛ. ꝓble. 14. 15. ꝓble. ⁋ Ant. āt imagiat̄ cū
h̄ ꝙ in h̄ loco septētrionali abūdat hūiditas: qꝛ ibi termiat̄ vēt⁹
meridionalis. vēt⁹ eñi sui motu sil̄at̄ motui violēto q ē in ꝓn° fort̄
⁊ in fine debilis: vt intelligit̄ ab Aꝛ. 1. celi. 89. sic̄ igit̄ borealis. i. se-
ptētrionalis ĩ ꝑte septētrionali vt ĩ hac nr̄a habitatōe ē expurga
tio aeris ꝑꝑ vehemētiā sui mot⁹. ita auster ĩ locis sui ort⁹ expur-
gat sic̄ boreas hic: ⁊ hic fac̄ ĩpressionē pluuie: qꝛ hic ducit vapores
q̄s vlteri⁹ mouē nō pōt. Hec āt dicta Anto. nō vadūt ad ītētionez
Auic. loca q̄ dic̄ septētrionalia nō sūt ita passa a vēto meridiona-
li ꝙ debeāt dici hūida ꝑꝑ hoc ⁊ q patēt. Deo gratias. Amen.

¶ Doctrina Quarta Fen ꝓme primi: ad ingrēdū qd sit
humor: ⁊ quot sint eius partes. Cap̄. ꝓ^m.

Humor est corpus humidum liquidū: in qꝺ
in primis nutriens conuertitur.

¶ Post sciam de elr̄tis ⁊ cōplōnib⁹ seq̄t ĩ hac 4ª
doctrina sciaꝫ de humorib⁹: ⁊ cā ordīs ē nota. Prio
oñdit qd sit hūor ⁊ ei⁹ diuisiōes ⁊ spēs. Scꝺo oñdit
modū gn̄ōnis illoꝝ. scꝺa ibi (Nutriens masticatione ⁊c̄.) Pria in
tres. ꝓ ostēdit diffōnez. z° diuisionē ⁊ spēs. 3° quorūdā sn̄ias ponit
⁊ remittit nos. ibi (Ei⁹ v̄o.) 3ª ibi (Ingt Gal̄.) ¶ Cōsiderādū ꝙ q̄ꝫ-
uis humor in multiplici sign̄atiōe iueniat̄ in libris: tñ medicoꝝ su
mit̄ qñq̄ꝫ ꝓ chilo: vt in cōmē. 17. afoꝛ. z° ꝑtic. vbi cib⁹ ꝑter naturā.
qñq̄ꝫ āt ꝓ q̄tuor humoribus q sunt ꝑtes in nobis: ⁊ hoc mō sumit̄
hic: ꝫ ēt possit sumi ꝓ ⁊ scꝺo modo. ¶ Cōsiderādū z° ꝙ est corp⁹
hūidū ⁊ liq̄dū. i. currēs: vt dicit Aui. 1z. de aīalibus. c. 5.

¶ In h̄ cap̄. de h̄ dubitat̄: qꝛ chol̄a ⁊ mel̄ia sūt hūores ⁊ nō corpora (Dub^m)
hūida: imo sūt sicca. ⁋ Amplius hūores icinerati sūt hūores ⁊ nō
sūt fluidi. Itē flegma gipseū nō fluit. ⁋ Dōm ꝙ hūores oēs sūt cor
pora hūida ⁊ fluida: qꝛ aquea a dn̄io: oportebat eñi hūores labi in
mēbra: ⁊ hoc nō poterat fieri sine fluiditate. ¶ Ad ꝓ^m dōm ꝙ aliq̄
sunt actu sicca v̄tute humida vt glacies. aliqua sūt actu fluida et
virtute sicca vt vinū. oēs ḡ hūores sūt actu fluidi q̄si aquei fluidi:
tñ v̄tute pn̄t hūectare: ⁊ qdā exiccare. ¶ Ad z^m dōm fluidū eē ē
eē cursibile. ⁊ h̄ inest aqueo actuali. icinerati ḡ hu. si ad vltimā ici
nerationē venerint equoce sunt hūores: ⁊ sil̄r fl̄a gipseū nō ē ꝓꝑe
hūor: sed annectit̄ cōsiderationi de hūorib⁹. tñ cum dicim⁹ hu. ali-
quē eē icineratū nō sic ōbemus itelligere vt cinerē lignoꝝ: vt sen
tit Gal̄. z. de diffe. feb. 11. cap̄. ⁋ Cōsiderādū 3° ingt in qꝺ ꝓ nutriēs
ꝯuertit̄. lr̄a ista pōt 3ʳ exponi: ꝑꝑ qꝺ sciēdū ꝙ sic̄ itelligit̄ a Gal̄. ꝓ
de virtu. na. ca. 11. nutrimētū sumit̄. 5. mōis. Uno° ꝓ nutrimēto qꝺ
actu nutrit. s. ꝙ actu apponit̄ vnit̄ ⁊ assil̄at̄. Scꝺo° ꝓ hūiditatib⁹
ex̄neis currētib⁹ in mēbra. Tertio° ꝓ sanguie. Quarto° ꝓ chilo.
Quito° ꝓ cibis ex̄. Dicam⁹ ḡ ꝙ nutrimētū ex̄ pōt dici ꝓ^m in ordīe
trāsmutatiōis ⁊ iperfectiōis ⁊ ꝓ^m quo ad nos: qꝛ nobis mag̃ no-
tuꝫ. dī ḡ humor corp⁹ fluidū hūidū in quo ꝯuertit̄ nutriēs ĩ ꝓmis
s. exteriora cibaria q̄ dicunt̄ ꝓᵃ nutrimēta ⁊ ꝙ extrinseca cibaria
ꝯuertunt̄ in chilū ⁊. 4. hūores: hic ēt humor sumet̄ ꝓ chilo. Scꝺo
mō pōt exponi ꝙ ꝑ nutriēs in ꝓmis exponat̄. i. chilus: qꝛ ē ꝓmū ĩ
ordīe de nutriētib⁹ itrīsecis. s. fact̄ a nobis. hūor ḡ est corp⁹ humi
dū fluidū qꝺ ꝯuertit̄ in ꝓmis. i. chilus. Tertio mō cōponēdo ly in
primis cū ly ꝯuertit̄: est sensus humor est corp⁹ ⁊c̄. ita ꝙ ꝑus con
uertit̄ nutriens q̄ꝫ ꝯuertit̄ in mēbra: ita ꝙ q̄cq̄d dꝫ nutrire ꝑus oꝫ
ꝙ fiat hūor q̄ꝫ ꝙ fiat mēbruꝫ siue nutriēs sumat̄ ꝓ cibis ex̄ siue ꝓ
chilo: ꝫ ista expositio possit intelligi ex duabus primis.

¶ Eius v̄o est humor bonus: ⁊ est illꝺ de cui⁹ ꝓprieta-
te est vt fiat ꝑs substātie nutriti solus: vl̄ cū alio: ⁊ assi-
milari ei solus vel cū alio: ⁊ ĩ sūma mā restauratōis ei⁹
qꝺ ex ea dissoluit̄. Et ei⁹ sup̄fluitas est humor malus.
Et est qꝺ istud agere nō ꝯsueuit: raro tñ in bonū ꝯū-
titur humorē. Uñ antea a corpore expelli ⁊ ꝓijci dꝫ.

¶ Ponit sciam de hūorib⁹ via diuisiua qua īuestigabit oēs hūori⁹
spēs. ⁊ ꝓ ponit vnā diuisionez. z° aliā. scꝺa ibi (Dicem⁹ ḡ.) Pria iⁿ
duas. ꝓ ponit vnū mēbrū. z° aliud. scꝺa ibi (Et ei⁹ sup̄fluitas.) ⁋ Cō
siderādū ꝙ bonū hūorez fecit differre a malo ꝑ hoc qꝺ dic̄ eē pos
se nutrire: nā bonus dꝫ dici humor q ꝓpriū finē ꝯseq̄t. finis āt ꝓn-
cipalis ⁊ ꝓprius humoꝝ vt humores sunt ē nutricatio. ⁋ Cōside-
rādū dixit solus vel cū alio: ꝑꝑ diuersitatē opinātiū. ⁋ Cōside^m ꝙ
tres act⁹ ꝯcurrūt in nutricatiōe. s. vnio ꝑ nutrimētī aīatiōez: ⁊ ꝓ-
pterea dixit ꝑs sb̄e nutriti. Scꝺo ꝯcurrit assil̄atio in oīb⁹ accn̄ti-
bus ⁊ quātū ad hoc dixit ⁊ assil̄at̄ ei. Tertio ꝫ ꝓ in ordīe concurrit
appositio siue applicatio nutrimēti ad mēbrū ⁊ q̄ꝫtū ad h̄ dic̄ ma-
teriā restauratiōis. Alij dicūt ꝙ tria dic̄: qꝛ tria debēt restaurari
s. hūidū radicale: ⁊ iō dic̄ vt fiat ꝑs. humidum nutrimētale ⁊ dixit
māꝫ restauratiōis ⁊ spūs. ⁊ dixit assil̄ari ei. Aliq dicūt ꝙ in nutri-
catione siue restauratione attēdunt̄ tria. s. q fieri dꝫ. s. sb̄a: ⁊ q̄ꝫtuꝫ
ad hoc dic̄ ꝑs sb̄e ⁊ q̄litas: ⁊ q̄ꝫtū ad hoc dixit assil̄ari. ⁊ q̄ꝫtitas que
seq̄t̄ māꝫ ⁊ q̄ꝫtū ad hoc dixit mā restauratiōis. ⁋ Cōside^m 4°: qꝛ ac
cipim⁹ diffōnē iā notā boni humoris: qꝛ est corp⁹ hūidū ⁊c̄. de cui⁹
ꝓprietate est ⁊c̄. dixit aūt ꝓprietate: qꝛ ĩter nutriēs ⁊ nutritū cur-
rit ꝓprietas siue forma specifica passiua in nutrimento actiua in
nutrito. apꝑet ēt per oppositum diffinitio mali hūoris. ⁋ Cōside-
rādū ꝙ dixit expellit̄. s. de parte ad ꝑtē ꝓijcit̄. s. extra corpus.

¶ Dubitāt vtrū humor malus possit nutrire. Ur̄ ꝙ sic: qꝛ venenuꝫ (Dub^m)
pōt nutrire: vt dī de puella nutrita ex napello siue alio veneno: de
qua Gal̄. 3. de sim. medi. ca. ꝓ. disti. 4. ⁊ itelligit̄ ab Aui. 4. cañ. fen.
6. z. cap̄. ex scia Rufi. ⁊ Ari. ad Alexādrū ⁊ Raß. zo. ꝯti. ꝫ hoc non
placeat Auer. 7. coll̄ꝫ. cap̄. z. ergo multo mag̃ malus hūor. ⁋ Am-
plius corpora leprosoꝝ nutriunt̄ malis hūorib⁹. Dī ꝙ nutricatio
quedā ꝑfecta q̄dā iperfecta ⁊ diminuta vbi nō fit bona assil̄atio.
dī ēt ꝙ hūor vel est vehemēter malus: ⁊ talis nullo° pōt nutrire:
qꝛ ex quo est vehemēter malus nō pōt ad benignū ꝯuerti. vel non
est oīno malus: ⁊ talis pōt nutrire ꝫ iperfecte: qꝛ ꝑꝑ sui malitiaꝫ
in trāsmutatiōe valde trāsmutat mēbrū: vñ mēbrū nō pōt ipꝫ sibi
ꝑfecte assil̄ari: imo nutrimētū multū assil̄at sibi mēbrū: ⁊ sic nutri
unt̄ mali leprosi. ⁋ Ad id de puella dicūt ꝙ fuit nutrita iusqamo ⁊
nō napello. sol̄o istoꝝ ad q̄ōnē pōt sustineri: qꝛ bona est. ⁋ Nos tñ
clari⁹ diximus de h̄ qꝺ scripsim⁹ sup. 6. ꝺ accn̄ti ⁊ morbo. id āt qꝺ di
cūt de puella nō ē ꝑfectū dcm̄: ⁊ nos scripsim⁹ hāc. q. sup. 6. fen. 4.
ca. vbi oñdim⁹ q̄uo fuit possibile illā puellā nutriri napello. vñ ipa

venenabat alios hoīes: ex eiꝰ saliua īterficiebat aīalia: ⁊ nō appropinq̄bat saliue eius gallina. Hec āt sunt ex̄ nostrū ꝓpositum.

¶ Dicemus ergo ꝙ humiditatū corporis: quedā sunt prime: quedā secunde. Prime sunt quatuor humores: quos paulopost nominabimus.

¶ Hic pōit aliā diuisionē q̄ ex ordīe sumiť ꝑor aut sumpta fuit ex fine: ⁊ p̊ ponit diuisionē de vno mēbro de q̊ ꝑmittit se dicturū ī h̄ cap. 2. mēbꝝ diuisiōis ꝺclarať ⁊ ꝓseqť. 2ª ibi (Scđaꝝ.) ⁋ Cōsiderādū ꝙ nō est fiēda vis q̄re hic in gn̄e femineo loqť supra in masculino vt qdā laborāt hic: nā stati ēt hūiditates vocabāt hūores.

¶ Secūdaꝝ vō due sunt diuisiones. aut. n. sunt superfluitates: aut non sup̄fluitates. Sup̄fluitates vō in seq̄tibꝰ noīabimꝰ. Et que nō sunt sup̄fluitates sunt humores q a principali dispōne ꝯuersi membris ꝺlegati fuerūt: sed nōdum alicuius mēbroꝝ simpliciū ꝯpōne: ꝑfecta pars effecti sunt: quoꝝ sunt quatuor species.

¶ Prīo declarat scđas humiditates. 2° ꝑmas. 2ª ibi (Et dicemꝰ.) Pria in duas p̊ ponit diuisionē ⁊ vnū mēbrū diuisionis postponit ad cap̄. qđ seqť. Scđo de alio mēbro diuisionis ꝓseqť. 2ª ibi (Et q̄ nō sūt sup̄fluitates.) Hec hꝫ duas. p̊ diffinit hūiditates ⁊ ponit numerū illarū q sunt q̄tuor. 2° vnūquēq꜄ declarat. 2ª ibi (Una ē humor.) ⁋ Cōsiderādū ꝙ hūores q̄tuor de qbꝰ est sanguis dn̄r hūiditates ꝑma via gn̄ōnis. sed q̄tuor hūiditates q2 2° gn̄anť. s. post humores: via tn̄ ꝑfectiōis ē eꝯ. nā scđe hūiditates sunt ꝑores ꝑ finē cū magis appropinquāt ad nām mēbri q꜄ hūores: ⁊ iō forsan incepit loq de hūiditatibꝰ ꝑus. ⁋ Cōsiderādū 2° ꝙ hūiditates sūt mediū quodāmō īter hūores ⁊ mēbra ⁊ post apparebit: ⁊ iō in diffinitione hūiditatū ponit hūores vt genꝰ ⁊ terminꝰ a q̊ hūiditatū ⁊ ponit mēbra vt id ī qđ tēdiť: dix̄ simpliciū q2 hoꝝ ē actꝰ nutricatōis.

¶ Una est hūor ī foramibꝰ ex̄mitatū ꝑuaꝝ venaꝝ cōtētꝰ mēbris simplicibꝰ ꝓpinq̄rū ībibentiū ea vel eam.

¶ Hec ꝑs diuidiť in q̄tuor. Prīo notificat ꝑmā hūiditatē: notificat aūt illā ex duobꝰ. p̊ sui essentia q2 est hūor. 2° ex loco q2 ꝯtineť in foraminibꝰ ꝑuaꝝ venaꝝ. i. ī ꝯcauitatibꝰ ꝑuaꝝ venaꝝ q̄ sūt vene vltime in diuisiōe: ⁊ iō dr̄ mēbrꝭ simplicibꝰ: q2 ista vltia ramificatio vl' vltimi rami vēaꝝ sť ī mēbrꝭ ꝯsilibꝰ. dico ꝑuaꝝ venaꝝ. s. hūiditatē ībibētiū. iacet. n. hec humiditas in illis ramis venaꝝ ībibita.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitať q2 si ista hūiditas ē ī venis ⁊ nō ē hūor ꝺberet alio noīe noīari. s. hūiditas. ⁋ Ampliꝰ si ip̄a est in vltimis ramis venaꝝ vel q̄uocūq꜄ ī venis tūc ip̄a n̄ repiť ī ossibꝰ: ⁊ si ip̄a nec̄ia ē in ordīe nutricatiōis sic aliqd ī q̊ p̊ trāsmutať sāguis: tūc remanet dubiū q̄uo ossa ⁊ alia mēbra nō venosa nutriunť. ⁋ Dōꝫ ꝙ hūores medici vocāt hūiditates ꝑmas stātes cū forā ⁊ dispōnibꝰ q̄lis epar ꝺdit. cū aūt iā māifeste mouenť ab illis dispōnibꝰ ⁊ acq̄rūt formā mēbri. s. disponunť a mēbrꝭ ad q̄ tēdūt: tūc vocanť hūiditates. Pria āt trāsmutatio q̄ fit a mēbrꝭ māifesta ī hūiditates: ita ī hūores fit ī ꝑuis venis. cū. n. vene sť diuerse ꝑ ramos capillares ꝑ ītrīseca mēbra: tūc sba mēbri ꝯsil'is agit ī hūorē q ē ī vēis illis ꝑuis sil' cū vena: vn̄ tūc vena n̄ se hꝫ solū vt ꝯꝑuās cōes sic magni rami venaꝝ: sꝫ vt alterās alteratōe īcipiēte remouē a dispōne hūorali ⁊ faciēte tēdē ad dispōnē mēbroꝝ simpliciū ī q̊ iste venule sť dispse. ⁊ hec est p̊ª hūiditas q̄ hꝫ h̄ nomē ꝑꝑ istā dispōnē quā acq̄rit vt fiat mēbꝝ: tn̄ cū h̊ hꝫ formā sbalē hūorꝭ: ⁊ iō ꝑt ēt dici hūor: ⁊ ꝑꝑ h̄ in ea fit febrꝭ hūoral' dcā febrꝭ ebullitōis: vt appꝫ. 4. can̄. ca. ꝺ ethica. ⁊. 12. ꝺ aīalibꝰ Aui. ca. 5. ꝺ ea n̄ fuit locutꝰ distincti. ⁋ Ad 2ᵐ dōm ꝙ hūiditas repiť solū ī mēbris venosis: q2 ipsiꝰ locꝰ est venaꝝ rami vltimi tn̄ ip̄a ē ꝓ oībꝰ mēbris q̄ nutriri oꝫ. vel dōm ꝙ in ossibꝰ sūt pori magni q sūt cōes pluribꝰ alijs poris: ⁊ isti sūt loca istiꝰ ꝑme hūiditatꝭ ossiū vel ꝙ eā faciūt vel ꝙ venaꝝ vltimi rami hūiditatē istā ꝑmā in illa foramina ossiū p̊ īpellāt vel euomāt. ꝭm hūc ꝗ ītellectū opꝫ dicere ꝙ cū Aui. dicit in foraminibꝰ ꝑuaꝝ venaꝝ nō dixit oēm locū in quo pōt ꝯtineri vel fieri. ꝑma tn̄ solo plus mihi placet.

¶ Alia ē hūor ꝑ oīa simplicia trāsiēs mēbra: sic ros q ī nutrimtū ꝯūti ē aptꝰ: cū corpꝰ nutrimto caret: ⁊ vt mēbra hūectet cū aliq̄ cā fortꝭ motꝰ aut alia ea exiccaūit.

¶ Hic notificat scđaꝫ hūiditatē. ⁋ Cōsiderādū ꝙ ꝑ q̄tuor eā notificat. Prīo ꝑ eēntiā gn̄alē q2 est hūor. Scđo ex loco q2 est trāsiēs ꝑ simplicia mēbra ⁊ ī hac īnuit ꝙ ē ex̄ venas. Tertio ex sil'itudīe sic ros. ē. n. ī mō rorꝭ īuētꝰ sup herbas ⁊ sigt h̄ nomē ros hūidū q̄ōdā irrorās siue roridū sꝑsuꝫ ⁊ sic dixit trāsiēs: ⁊ hec hūiditas ē ī semita expādēdi ⁊ irrorādi n̄ āt ī semita r̄cōdēdi sic r̄cōdiť cābiū vt sbtil'r ītellexit. A. 4. can̄. c. ꝺ eth. ⁊ nos ī h̄ exposuimꝰ. Quarto notificat eā sui fine duplici q ꝑꝫ aut alia: vt eūones calores ex̄nei ⁊ sil'ia.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Dubitať q2 vr̄ ꝙ hec hūiditas 2ª sit flegma q2 hic est finis fl'atꝭ: vt apparebit. s. nutrire tꝑe necessitatis: ⁊ humectare mēbra cum fortis motus ea exiccauerit. ⁋ Dōm ꝙ valde differat a fl'ate lꝫ in quodā cōi fine cōicet ista ēt humiditas fit ex sanguine ꝯuerso iaꝫ ad ꝑmā humiditatē: ⁊ ipsa cū nutrit eā nec̄io ꝯuertiť in humiditatē q̄ dr̄ cābiū: sꝫ flegma fit ex chilo ⁊ cū eā nutrit ꝯuertiť in sanguinē: ꝗ flegma lōge distat a nutricatiōe respectu roris: hūectatio ꝗ fl'atis ē q̄dā cōis hūectatio ⁊ n̄ sic appropriata sic hūectatio rorꝭ.

¶ Tertia est humor qui parū ante coagulatus fuit. Et est nutrimentū qđ in substātiā membroꝝ ex parte cōplexionis cōuersum est. Sed ex parte essentie cōplete ⁊ similitudinis nōdum conuersum fuit.

¶ Hic notificat humiditatē tertiā quā cōiter vocamꝰ cābiū. ⁊ dr̄ p̊ ꝙ ē hūor. si ꝗ vt sonat vocabulū tūc adhuc hꝫ formaꝫ sanguīs: ⁊ q2 cābiū nullā formā acq̄ret nisi formā mēbroꝝ: ꝗ īter formā sanguīs ⁊ formā mēbroꝝ nulla ē alia forā media ꝺ q̊ tn̄ īfra diceť. Dicit 2° q paꝝ an̄ coagulatꝰ fuit. Ista coagl'atio fcā fuit dū hūiditas p̊ª trāsibat ī cābiū: nā sparso rore ꝑ digōnē hūiditatꝭ p̊ᶜ fit aliqd firiꝰ ⁊ hic dr̄ cābiū: nā ipꝫ cābit illđ qđ accipiť ꝺ ꝑtibꝰ ꝑ resol'onē. Tertio dicit ⁊ ē nutrimētū. ⁋ Cōsiderādū ꝙ h̄ cābiū nō est ꝑfecte ꝯuersuꝫ ex ꝑte cōplexionis: q2 tūc esset ꝯuersuꝫ ex parte subē: sed modicū deficit sibi vn̄ nō cōpletū ē sil'e: ⁊ iō sbdit. ex ꝑte eēntie ⁊c̄.

¶ Quarta est humor qui est intus in membris simplicibus a principio natiuitatis: per quē partiū coꝝ ꝯtinuitas existit: cuius principiuꝫ est ex spermate. Spermatis vō principium est ex humoribus.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Dubitať q̄uo ē hūor cū h̄ sit hūidū aīatū ⁊ hūor sit īaīatꝰ. ⁋ Ampliꝰ diffō sup̄ posita hūorꝭ. dr̄. n. in qđ ⁊c̄. sꝫ nōdū ꝑfecta ꝑs effecti sť qdā hic ml'tū laborāt. Anto. n. dr̄ ꝙ hūiditas 4ª in fcō eē ē mēbrū: sꝫ ī fieri dr̄ hūiditas q2 ī fieri ē cābiū: ⁊ sic ē 3ª hūiditas. ⁋ Alij dicūt ꝙ hūiditas 4ª vt ē actu mēbꝝ n̄ oꝫ dici hūiditas nec ēt ī fieri ī corꝑe gn̄ato iā sꝫ ī corꝑe gn̄aturo. s. ī fetu q ē ī mr̄ice. anq꜄ aīa īducať ī illa mā dr̄ 4ª hūiditas: sꝫ stati cū hꝫ aīaꝫ cessat nūc hūiditas. hic ēt n̄ vadit ad ītellectū. A. cū dicit ꝑꝑ quā ꝯtiuitas existit. ⁋ Aliq̄n diximꝰ ꝙ ī mēbrꝭ ē ꝑs hūida ꝯtinuās ⁊ ē ꝑs sicca ꝯtiuata ⁊ vtrūq꜄ ē corpꝰ ⁊ repiť ī vnoq̊q꜄ mixto ⁊ q̄cūq꜄ ꝑte mixti: ⁊ ī h̄ est mixtoꝝ difformitas vt appet h̄ ex q̄ōne ꝺ puero ⁊ iuuene. neutra āt istaꝝ ꝑtiū ī se ē aīata q2 neutra ē in se ꝑfec̄tū qd: sꝫ sil' ꝯiūcta faciūt corpꝰ. v̄. g. mēbꝝ qđ dr̄ aīatū sic aq̄ ⁊ farina faciūt pastā dr̄ tn̄: q2 illđ hūidū nunq꜄ repiť actu sep̄atū a sicco. cū ꝗ. A. ꝯsiderauit illđ hūidū ī se ꝯtiuatū sicci ꝙ ēt ī se n̄ eēt aīatū: lꝫ sꝑ sit actu aīatū dixit ꝙ ē 4ª hūiditas: ⁊ ꝙ ē ꝯtinuās: ⁊ qđ ē ex diffōne gn̄ali ē hūor nōdū ꝯuersus ad nāꝫ vl' ad formā mēbri. i. qđ seipꝫ n̄ mereť foraꝫ mēbri: sꝫ ꝯiūctū alteri: sꝫ hic modus dicēdi fac̄ ml'tū ad ꝺcl'ationē opīonis Anto. ꝺ duobꝰ corꝑibꝰ ī q̊cūq꜄ mixto: imo oꝫ ꝭꝫ h̄ imaginari tria corꝑa ⁊ n̄ īꝑfecta cōpol'ia ī vnoq̊q꜄ mixto. ⁋ Aliꝰ modus dicēdi meus ē quē al's imaginatꝰ fui vt ꝯsideremꝰ ī mēbrꝭ q̄ōdā hūidū collosuꝫ viscosuꝫ actu īaīatū qđ ī mēbrꝭ repiť dās ei aliq꜄ viscositatē ⁊ tēacitatē. s. ꝑtibꝰ eaꝝ adiuicē sic fac̄ colla q̄ supappōiť chartis ꝺ papyro: q̄ tn̄ colla n̄ ē charta: ⁊ sil'r ista collosa hūiditas n̄ est mēbrū nec cābiū nec ē ros sꝫ ē 4ª hūiditas: ⁊ hāc imagiationē vꝫ hūisse Cōciliator. dr̄ia. 33. ī fine cū assil'at istā 4ᵃᵐ hūiditatē cemto īter lapidē. ⁋ Postremo aūt vidimꝰ aliā viā vt euitemꝰ multitudinē inutilē reruꝫ: ⁊ dicamꝰ ꝙ per quartā humiditatē nō ītelligo nisi ipꝫ mēbꝝ viuēs qđ ē q̄ōdā corpꝰ hūidū ⁊ ꝯtiuū: ⁊ tūc diffō hūoris cōis data ꝺ hūiditatibꝰ nō cōpetit īdirecto huic hūiditati: sꝫ ꝑ obliquū: nā mēbrū ip̄m est factū ex spermate ⁊ sperma ex humoribꝰ: ꝗ q̄rta hūiditas ex hūore: ⁊ h̄ est qđ Auic. dixit q̄rta hūiditas est hūor q est ītus in mēbris simplicibꝰ: ⁊ q̄rta humiditas est mēbrū simplex ꝭm ꝙ est q̄ōdā corpꝰ humidi per quā partiū eoꝝ simpliciū est ꝯtinuitas. i. q̄rta hūiditas est mēbꝝ simplex vt ꝯtinuum siue ꝯiūctū ⁊ vt hūidū: ⁊ tūc nō oꝫ imaginari ⁊ res nec duo corꝑa.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Dubitať q̄re dixit a ꝑ̊ncipio natiuitatꝭ. Dōm ꝙ forsan fec̄ ne aliqs imagineť ꝙ h̄ humidū sit aliud q꜄ ip̄a mēbra hūida ⁊ ꝯtiua qđ potuisset qs imaginari cōprehēdēdo ꝙ post ꝑnᵐ gn̄ōnis hu. q vadūt ad mēbra q̄ ad aliq꜄ ꝑtē ꝯuertunť ad hūidū q̄ōdā ꝯtinuās qđ nō est mēbri ꝑs aīata vt dixit ꝑcedēs modus. vl' h̄ dixit q2 hūiduꝫ p̊ aīatū. i. mēbratū est ꝑfectiꝰ hūidū q꜄ qđ fit ꝑ nutricationē. s. ꝑfectiꝰ ī eē vite lꝫ n̄ ī opari: cuiꝰ signū ē: q2 illa plus elōganť a morte.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitať p̊ vtꝝ hūiditas 2ª dicta ros sit hūiditas nec̄io req̄sita ī ordīe nutricatiōis. i. vtꝝ p̊ª hūiditas nec̄io trāseat tota in scđaꝫ ⁊ 2ª ī tertiā. Et vr̄ ꝙ sic: q2 oēs auctores sic ordiatas has q̄tuor sp̄ēs hūiditatū notificāt ⁊ ꝓꝑe ī capl'is ꝺ ethica. ¶ In ꝯriū. A. cū dr̄ ꝙ ītus ꝯuertiť ī nutrimtū tꝑe accn̄talis nec̄itatꝭ. s. cū nutrimēto ca-

ret.h.n.signat apud arabes. ¶ Hec ē opīo Dyni q2 talis hūiditas est necia in ordine nutricatiōis: ita ꝙ īpoſ'e sit fieri cābiū nisi p̄us cābiū fiat ros. h ꝓbat q̄drupl'r. ¶ Prīo sic. nā semꝑ agit ordinate de hūiditate min⁹ coagulata ad mag̃ coagulatā: ſ3 iste q̄tuor hūiditates sic coagulati al's g̃dati se hñt ī coagulatiōe sic ī ordie p̄oris ⁊ posterior̄: igr̄ necio ꝑ vnāquāq3 o3 trāsire q̄ð nutrit. ¶ Scðo sic. nutrimētū nō nutrit nisi dissemineť ꝑ corp⁹ vl'ꝑ poros mēbroꝝ vt ītelligiť frequēter a Gal'.7.ter.c.6.⁊ p̄ ð vtu.na.ca.11. h igiť nutrimētū q̄ð disseminať ꝑ corp⁹ aut ē hūiditas p̄ᵃ: ⁊ h nō q2 ē in venis ꝑuis. aut ē hūiditas 3ᵃ dcā cābiū: ⁊ h nō q2 talis ē apposita mēbris. aut 4ᵃ hūiditas: ⁊ h nō q2 ē actu mēbrū: ſ3 nulla ē alia hūiditas de q̄ possit dici ꝙ disꝑgať siue dissemineť ꝑ mēbra nisi zᵃ q̄ ē ros: g̃ ros ē hūiditas necio ꝯcurrēs ī ordie nutricatiōis vt dcm̄ ē. ¶ Tertio si illa hūiditas ē necio ī ordine nutricatiōis ex cui⁹ ꝯsūptiōe distiguiť vna spēs ethice: ⁊ hec ē penes ror̄ ꝯsūptionē vt dicūt oēs. ¶ Quarto sic. illð ē neciū q̄ fit īuiscatio nutrimēti: ſ3 ī rore fit īuiscatio. g̃. ¶ Ad. A. r̄ndēdū q2 zᵃ humiditas h3 duas ꝑtes. vna reſuať ꝓ tꝑe necessitat̄ alia fit cābiū. ¶ Nos dicam⁹ ꝙ hec opīo Dyni ⁊ oīu3 modernoꝝ pōt sustētari: ſ3 credo ꝙ nr̄i auctōes aliā imaginationē habuerūt ð hūiditate zᵃ q̄ dr̄ ros ⁊ nō viderūt eē neciā p̄mā hūiditatē totā ꝯuerti p̄ ī ros ⁊ ros ī cābiū: ſ3 imaginati sť p̄mā hūiditatē ordie nālis trāsmutatiōis ꝯuerti ī cābiū ⁊ īmediate ⁊ ꝙ ros fit suꝑ cābiū nō alia trāsmutatiōe trāsmuteť ⁊ sil'e ī h ē ð fl'ate: qñ.n.chilus fit sāguis falsu3 ē dicē ꝙ tot⁹ fit sanguis ꝑs q̄dā crudior.s.fl'a ꝙ iteꝝ pōt fieri sāguis tꝑe necitat̄. h rōcinio p̄misso dico ad q̄ōnē duas ꝯclusiōes. ¶ Prīa. ros est ī nobis vtilis ⁊ necia. Rō ē: q2 pōt deficē nutrimētū ⁊ pōt corp⁹ exiccari suꝑflue: ſ3 neciū ē tūc nutriri.s. neciū ex ꝯditiōe ⁊ vtile ē hūectari ⁊ ros pōt facē ista: g̃ ros est hūiditas necia ⁊ vtilis. hoc dixit Aui. ¶ Scða ꝯclusio. ros nō ē neciū in ordine nutricatiōis: ⁊ q̄uis h nō possit demr̄ari pōt ꝓbabil'r oñdi sic. illud q̄ð est suꝑfluitas ꝯsurgēs in trāsitu hūiditat̄ p̄me in cābiū.i. tertiā hūiditatē nō ē necia in ordie trāsmutatiōis.s. ꝙ p̄ᵃ p̄us ꝯuertiť tota ī illā ⁊ illa ī cābiū: ſ3 ros ē talis suꝑfluitas q̄ð appꝫ per simile iudiciū vt arguať. sic ī ꝯuersiōe ī p̄ᵐ cōe nutrimētū q̄ð ē ꝑs ī nobis resultat q̄dā suꝑfluitas aq̄sa q̄ dr̄ fl'a: ita ī ꝯuersiōe sanguis ī postremū nutrimētū vnicuiq3 mēbro appropriatū q̄ð dr̄ cābiū vr̄ ꝙ debeat resultare sil'r q̄dā suꝑfluitas aquosa madidās. ¶ Ampli⁹ ad ꝓbōnē eiusdē minoris ar. sic. ab oī corꝑe hūido fluido ðcocto ꝑ ðcoctionē similē pepansi vel hepsesi siue elixato siue optesi siue assationi hūido dico ðcocto distāte a termino ꝑ aquositatē multū o3 ꝙ ī hac ðcoctōe ꝑs multa aquea effugiat ðcoctionē ꝑfectā: ſ3 p̄ᵃ hūiditas ē corp⁹ fluidū distās a forma mēbroꝝ vel cābij q̄ð ē corp⁹ ꝯstās: g̃ op3 ꝙ multa hūiditas effugiat ꝑfectionē: ⁊ tūc vltra hūiditati effugiēti ꝑ cruditatē actū ðcociōis nō repugnat vlteriori decoctōe ꝑfici: g̃ hic ros poterit ꝑ vlteriorē actionē fieri mēbrū ⁊ cābiū. p̄us stem⁹ ī h ꝙ ī digōne hūiditat̄ p̄ᵉ cū trāsit ī cābiū resultat ros sic resultat fl'a ī ꝯuersiōe chili ī sāguinē: ⁊ sic fl'a nō nutrit nisi tꝑe necitat̄ sic ros iste: ⁊ sic fl'a hūectat tꝑe exiccatiōis sic ros. h fuit Aui. ītētio ī h cap. cū dixit: cū corp⁹ nutrimēto caret: h ītellexit cū dixit 3ᵃ est humor q ꝑaꝝ añ coagulat⁹ fuit. q.d. cū fiebat ros tūc coagulabať. h ītellexit cū nō vocauit eā oīno scðā3 ī ordie. dixit alia erat: g̃ zᵃ ī locatiōe nō dixit 3ᵃ est: vt daret ītelligi ꝙ quodāmō est zᵃ ⁊ q̄dā mō nō est zᵃ vt appꝫ: ita fuit mens Aui. 4. cañ. cap̄. de ethi. cum ros dixit humiditatē que est in semita expandendi.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Sed circa p̄dicta dubitať p̄ in quo differret humectatio ⁊ nutricatio fcā a fl'ate ⁊ a rore. Dð3 ꝙ in cōi ꝯueniūt ꝙ vtraq3 dr̄ nutricatio ⁊ hūectatio ēt ꝯueniūt: q2 sic fl'a nō nutrit nisi fiat sāguis sic ros nisi fiat cābiū: dr̄nt aūt vt dixim⁹ q2 hūectatio fl'at̄ ē aq̄sior ⁊ crudior ⁊ īdeterminatio: hūectatio aūt roris ē ꝯformior ⁊ appropriatior vnicuiq3 mēbro. sicut.n. cābiū diuersificať per mēbra.

Dubᵐ 9ᵐ ¶ Dubitať z°: q2 q̄ rōne in trāsmutatiōe p̄me hūiditat̄ ī cābiū resultat aq̄sa suꝑfluitas dcā ros: eadē rōne resultat alia suꝑfluitas terrestr̄. ¶ Ampli⁹ ī trāsmutatiōe sanguis ī p̄mā hūiditatē resultabit suꝑfluitas alia q̄dā aq̄sa. ¶ Ampli⁹ dicā ꝙ cū hūiditas p̄ᵃ fit cābiū siue mēbrū illð hūidū crudū euaporat. ¶ Ad p̄ᵐ dð3 ꝙ veꝝ ē ⁊ ille suꝑfluitates terrestres sūt sordities ⁊ m̄ae piloꝝ ⁊ vnguiū vt postea sciem⁹. ¶ Ad zᵐ dð3 ꝙ ista est pauca trāsmutatio cū sāguis trāsit in zᵐ hūiditatē: vñ adhuc p̄ᵃ hūiditas ē valde liq̄da q2 ē fluida. ¶ Ad 3ᵐ dð3 ꝙ cū isti⁹ hūidi sit vtilitas nō dēbat euaporare. ¶ Ad rōes Dyni. Ad p̄mā dð3 ꝙ nā agit ordie necio req̄sito: l3 g̃ ros sit mag̃ coagulata hūiditas q̄3 p̄ᵃ nō oportuit ꝑ ista3 trāsire. Aliter posset q̄s imaginari ꝙ ros nō sit mag̃ coagulat⁹ q̄3 p̄ᵃ hūiditas q̄ð tñ nō credo: sed disputatiue posset defendi. ¶ Ad zᵐ: nutrimētū nō nutrit nisi dissemineť: credo.i. nisi vadat: ſ3 vadit p̄ma cū fit 3ᵃ ⁊ cū fit zᵃ. ¶ Ad 3ᵐ nego maiorē: q2 spēs ethice sunt modi distincti q̄busdā effectib⁹. vnde vna spēs ethice posset poni ista que ꝯsumit pinguedinē nouā. alia que ꝯsumit antiqua3 vel carnem vt apparet. 10. terapeutice cap̄. vlti. ⁊ illa nō sunt necessaria in ordine nutricationis. ¶ Ad 4ᵐ nego minorē. vt enim cābiū īmisceť cū membro nō req̄riť ros sicut colla media: sed seipso inuiscať.i. sua viscositate appropriať.

Dubᵐ 10ᵐ ¶ Dubitať vtꝝ ad h ꝙ sanguis nutriat oporteat eū trāsire ꝑ.3. humiditates dictas. Ur̄ ꝙ nō. Prīo q2 sāguis poniť vltimū alimētū ab Arist. in de iuuētute ⁊ senectute: ⁊ de somno ⁊ vigilia: ⁊ vbiq3 ī libris de aīalib⁹. z. de ꝑtib⁹. ca.3. ⁊.1. de gnōne cap̄.19. sed nō esset vltimū alimētū si ponereť hūiditas p̄ᵃ. Gal'. in thegni tract.3. tex. cōmē.120. loquēs de nutrimento ossis: ex q̄ porus sarcoides fieri d3 notat illū sanguinē. ¶ Itē Aui. sequēti cap'lo loquēs de ꝓcessu sanguis ð'sus mēbra dicit ꝙ sanguis labiť ī mēbra ⁊ nō diċ ꝙ hūiditas labiť. ¶ Ampli⁹ tp̄s oīu3 digōnū vr̄ eē.18. horaꝝ ſ3 doctrinā Auer. ī practica cātico.12. cōmē. ⁊ coll3.6. in fine. sed de his.10. vl'r hore digōnis ⁊ descēsionis cibi in stōcho ſm Aui.3. cañ. fen.13. ca. de tarditate descēsionis cibi in stōcho: q̄uo g̃.8. horis residu⁹ posset fieri sanguis ⁊ tot hūiditates. ¶ Ampli⁹ eēt dare aliud genus febriū ab humoralib⁹ mēbralib⁹ ⁊ spiritualib⁹ q2 iste hūiditates sunt alia m̄ā. ¶ In ꝯ̄riū Aui. ¶ Dðm ꝙ oēs medicine auctores famosi has humiditates affirmāt vt Gal'.7. terapē. cap̄.6. ⁊ aliqualiter tertio de ð'rtutib⁹ nālib⁹. c.1. ⁊ in lib. de tabe. z. ca.1. ⁊ Halyab. in capitulis de ethica. ⁊ ēt Isaac. h appꝫ per experiētiā: q2 circa orificia venaꝝ ⁊ in villis ⁊ in ramis neruoꝝ ⁊ ligamētoꝝ ⁊ ossiu3 īueniunť q̄dā hūiditates albe vt ēt dicit Gal'.1. ꝓnosticoꝝ vltimo cōmē. cū dicit ꝙ hec hūiditas alba reperiť circa tunicas venarū in libro de spermate p̄mo: ide3 īuuit tracta.3. cañ. fen.20. cap̄.3. de causis sꝑmatis. Cōciliator dr̄ia.33. ēt dicit ꝙ q̄dā decollati emiserunt albas hūiditates. Alij ēt dñt ꝙ de sūma haꝝ hūiditatū ē q̄ðdā albū q̄ð appꝫ exp̄ssa pūcta nasi. Hoc ꝓbať rōne ꝓbabili: na3 ab extremo distāti ad extremū o3 trāsire ꝑ mediū: īmo ꝑ media vt ītelligiť p̄mo. ca.10. ⁊. z. ca.3. ⁊ vlt. ⁊.3. ca.1. ⁊ vlt. de virtutib⁹ nālib⁹. ⁊.5. de iuuamētis mēbroꝝ. ca.3. Sāguis aūt in sui forma qua3 dat epar ⁊ cor ē extremū distās ab alio extremo.s. mēbris: q2 sanguis est q̄d fluidū liq̄dū: mēbra aūt sunt fixa solida: g̃ op3 trāsire ꝑ mediū. hoc aūt mediū sunt hūiditates. Scðo dico ꝙ iste hūiditates sunt cōpacte hūiditate mēbrali. Prīo q2 p̄nᵃ effectiua q̄b⁹ aīa agit sunt q̄tuor.s. p̄ cōplexio. z° calor nālis. 3° virt⁹. 4° sp̄us. g̃. sil'r q̄tuor eēnt p̄nᵃ nālia. Scðo īter mēbra est multa distātia vt os capitis ⁊ medulla cerebri: nā duo posuit media.s. z. pāniculos durā ⁊ piā matrē: igiť sil'r īter p̄mā humiditatē ⁊ quartā due alie erūt medie. Tertio ꝓbat ex spēb⁹ ethice que sunt.3. quarū p̄ma possidet. z. p̄mas hūiditates. ¶ Iste autē rōnes sunt valde insipide. via aūt ꝯueniētior ad oñdēdū numerū hūiditatu3 est sumpta ex locis digōnis. manifestū est eñi ꝙ rami capillares venarū penetrātiū in mēbra simplicia sūt loca in q̄b⁹ sanguis manifestā recipit trāsmutationē.s. iam mēbrū simplex q̄si ad minima tāgit sanguinē in ꝑua vena ⁊ vena ēt tāgit illū: ⁊ iō fortiť trāsmutať ⁊ hec est p̄ᵃ hūiditas. Est aūt alius loc⁹ digōnis.s. ipsi pori ⁊ rimule mēbroꝝ in q̄s p̄ma hūiditas labēs alterať ⁊ digeriť ⁊ fit solidior anteq̄3 fiat mēbrū ⁊ hoc est cābiū: ⁊ q2 in hac trāsmutatiōe aliq̄ð aquosum effugit ꝯuersionē in cābiū ꝓ illo tꝑe: iō ꝯsurgit ros: ⁊ sic appꝫ numerus triū hūiditatū. ¶ S3 tu dices qñ m̄ā sanguiea ex q̄ fit embrio trāsmutať ad formā trāsit ne ꝑ has hūiditates. Dð3 ꝙ possumus imaginari q̄ð trāsit ꝑ dispōnes sil'es istis ſ3 ꝙ ꝯsideram⁹ illū sanguinē lōgingorē ⁊ ꝓpingorē forme mēbroꝝ. Tertio dico ꝙ.3. hūiditates ꝯcurrūt in nutricatiōe cuiuscūq3 mēbri: manifestiores tñ sunt in nutricatiōe mēbroꝝ sꝑmaticoꝝ alboꝝ valde distātiū a nā sanguis: sunt aūt magis ꝯfuse ⁊ indistincte in nutricatiōe carnis ⁊ carnosaꝝ ꝑtiū: q̄3to eñi extrema sunt distātiora tāto media magis apparēt: ⁊ q̄3to extrema sunt sibi ꝓpingora tāto media mag̃ latēt: ⁊ h ēt Aui. ponit in ca. de mēbris. ⁊ Gal'. in fine tertij de ð'rtutib⁹ nālibus. Quarto dico ꝙ sanguis aliqñ sumiť ꝓ toto ꝯtēto in venis q̄ð dr̄ massa sanguinea cōiter ⁊ colligit in se vt dicūt medici oēs hūores vt Haly ponit in thegni tracta. z.12. cōmē. trac. de epate. ⁊.26. cōmē. trac. de vētre. Sumiť z° sanguis ꝓ vno hūore distīcto ꝯ̄ alios vt ibidē ab Haly ⁊ stati ab Aui. cū dicit sanguinē eē vnū hūorē de q̄tuor. Hic aūt sanguis sumiť vt distiguiť ꝯ̄ hūiditates sicut ab Aui. hic cu3 dicit sanguis est hūor cal's ⁊c̄. nā iam Aui. distinxit. z. hūiditates ꝯtra p̄mas: ⁊ postea p̄mas distinxit in q̄tuor hūores quoꝝ vnus est sanguis: igiť sumiť sanguis vt distinguiť ꝯtra humiditates. Sumiť etia3 sanguis cōiter vt in se.s. suo nomine cōprehendit omnes humiditates dictas. ⁊ hoc modo sumitur in libris Aristo. nō.n. īueniť ab Aristo. manifesta distinctio humiditatū a sanguine. ex hoc cessant argumēta p̄ora. ¶ Ad aliud cū dr̄ de spatio digōnis stōchi ꝙ fit spatio decem horaꝝ. Dðm ꝙ illud dictū original'r nō fuit Aui. sed iudei rubei medici vt apparet.5. lib. toti⁹ ꝯtinētis: ⁊ iō ſmo ille īdiget discussione quā fecim⁹ in suo loco, si g̃ cōcedimus hic ꝙ digō cibi in stōcho ⁊ totalis de-

ſcẽſus eiꝰ ab eo duret. x. horis: qđ tñ nõ ẽ ſimplr̃ ꝯcedẽdũ: oꝫ dicẽ ꝙ in reſiduo tp̃e fiat tota trãſmutatio ſequẽs ĩ ſanguinẽ ⁊ hũiditates. ¶ Jtẽ ꝯ̃riũ poſſet ꝓbari. ⁋ Ad aliã dõꝫ ꝙ nõ ẽ aliđ genꝰ febris ſi ẽt putrefiũt he humiditates fit febris putrida. ſi aũt calore fixa ĩ mẽbro ꝯſuat̃ ſũt ſigna diſtõnis modoꝝ ethice. ¶ Tertia dubitatio ẽ. vtꝝ aliq̃ hũiditas ſpẽ differat a mẽbris ⁊ ab hũorib⁹. de hac qõne loq̃mur cũ dicem⁹ de ſpeb⁹ digõnis in ſequẽti capitulo.

¶ Et dicemus etiã ꝙ humores humoroſi boni ⁊ ſupflui vel nõ ſupflui q̃tuor cõtinent̃ generibus. Genere ſanguinis qui oĩbus illis melior exiſtit: ⁊ gñe flegmatis: ⁊ genere cholere rubee: ⁊ genere cholere nigre.

¶ Hic exequit̃ de hũiditatib⁹ p̃mis que abſolute dicunt̃ hũores. p̃ ponit diuiſionẽ. 2° declarat. 2° ibi (Sanguis vo.) ⁋ Cõſiderãdum hũoroſi. q2 multũ aquei aerei. hic aũt dixit ſm Guilelmũ pp hũiditates q̃ ſũt hũores nõ ſic hũoroſi: ſꝫ mag̃ ꝯſtãtes cũ hẽant plus de diſpõne mẽbroꝝ. ⁋ Cõſiderãdũ 2° boni ⁊ ſupflui: q2 tã đ bonis q̃ de malis ꝓſeq̃t̃: ſꝫ p̃ncipali ĩtẽtiõe de bonis: ⁊ iõ ſaluat̃ lr̃a que dicit boni ⁊ non ſupflui vt dicit boni nõ ſupflui. i. boni q nõ debẽt noĩari ſupflui: ſꝫ ẽt hic de ſupfluis fit ſmo. ⁋ Cõſiderãdũ 3° de generib⁹ dixit: q2 vnũq̃đq3 hꝫ ſub ſe ſpẽs vt apparet.

Dubm 11m ¶ Antonius feſtinat hic an humores ſint q̃tuor. Uit̃ ꝙ q̃nque: q2 oꝫ dari humor tẽperatus: ſed talis nõ eſt ſanguis cũ ſit calidus ⁊ humidus. ⁋ Amplius cõplexiones ſunt q̃tuor. ſ. cõpoſite ⁊ vna tẽperata: ergo hũores q̃tuor: ⁊ p̃ter hos vnus humor tẽperatus. ¶ Jn ꝯ̃riũ ſunt oẽs. ⁋ Ueritas hui⁹ queſiti apparebit ex his que dicent̃ in fine hui⁹ capituli ẽt caplo ſequẽti hic tñ currem⁹ via alioꝝ dicentiũ ꝙ humores ſunt q̃tuor. ⁋ Prima rõ tot ſũt humores quot ſunt prima elementa: ſed illa ſunt q̃tuor. ergo hu. q̃tuor. Prima ꝓpõ eſt nota: q2 humo. qui cõiter dicunt̃ a medicis ſcđa elemẽta ſiue filij eoꝝ vt ſumit̃ ab Jſaac p̃° libro elemẽtoꝝ ⁊ ab Hippo. in lib. de nã humana ⁊ in libro elemẽtoꝝ Gal. vlti. cap̃. ⁊ Halya. p̃ theo. 25. cap̃. ⁋ Scđa rõ ſimile đ gñõne humoꝝ ⁊ gñõne vini ex muſto vt intelligit̃ ſcđo de virtutib⁹ nãlib⁹ cap̃. 9. ⁊ 5. de iuuamentis mẽbroꝝ p̃mo caplo. ſed eſt ſic cũ fit vinuꝫ. 3. ſupfluitates ſeparant̃. ſ. fex ⁊ ſpuma ⁊ aquoſitas que euaporat: ⁊ quartũ cõpletũ eſt vinũ: ergo ſic in ſanguinis gñõne. ⁋ Tertia rõ q̃tuor ſunt fines in nobis neceſſario cõplendi per q̃tuor materias: ergo q̃tuor ſunt humores. Primus eſt nutricatio oĩum ⁊ ſic indigemus ſanguine. Scđs eſt nutricatio omni tẽpore neceſſaria ⁊ ſic indigemus flegmate. Terti⁹ eſt exiccatio appetit⁹ ⁊ ſic egemus melia. Quart⁹ eſt mũdificatio inteſtinoꝝ ⁊ expulſiue euigilatio ⁊ ſic egem⁹ cholera. Alij ẽt laborant in dãdo numeꝝ humoꝝ in q̃bus nõ laboram⁹. ⁋ Ad ꝯ̃riũ p̃m dicũt ꝙ ſanguis eſt humor tẽperatus. ⁋ Ad 2m dicũt ꝙ cõplexio tẽperata apud Auer. declinat ad calidũ ⁊ humidũ. ⁊ ita eſt ſm veritatẽ: vt ſupra deduxim⁹ in qõne de eq̃li ad põdus: nõ ergo dicit̃ cõplexio tẽperata niſi ex tẽperata ꝓportione humoꝝ.

¶ Sanguis vo nã calidus exiſtit ⁊ humidus. Cui⁹ ſunt due ſpẽs: nãlis ⁊ nõ nãlis. Naturalis aũt eſt cuius calor eſt rubeus malo carens odore ⁊ eſt valde dulcis.

¶ Prio notificat ſanguinẽ p diffõnẽ. Scđo diuidit in cui⁹ ⁊c. diffõ eſt. ſanguis eſt hũor cal's ⁊ hũidus. poſtea diffinit nãlẽ ſanguinẽ.

Dum 12m ¶ Dubitat̃ q2 ſanguis ſupra ponit̃ calidus ⁊ humidus cũ tñ ſit temperat⁹ humor. qđ ꝓbat̃: q2 ſanguis ſimilat̃ veri ſicut flegma hyemi ab Aui. p̃ cantice. 24. ſed ver eſt tẽpus tẽperatũ: ergo ſanguis eſt humor tẽperatus. ⁋ Dicũt ꝙ hic eſt ſermo de ſanguine taꝫ arteriali q̃ venali: ⁊ ꝙ ſãguis põt cõparari ad alios humores ⁊ ſic dr̃ tẽperat⁹. i. melior ĩter alios. Uel põt cõparari ad mẽbra. Et h' dupliciter. vel vt nutritiu⁹ vel vt aliq̃d eoꝝ: ⁊ ſic eſt diſtẽperat⁹ humor: ⁊ tot cõplexionũ in potẽtia quot ſunt mẽbra que nutriunt̃. Uel vt aliqđ membrũ iudicat de eo ſicut cutis: ⁊ ſic ſanguis eſt calidus ⁊ humidus vt ſupra dixit Auic. caplo de mẽbris. Auer. vo p̃ cãtice cõmẽ. 24. ex ſimili ĩuuit ꝙ ſanguis cõparat⁹ ad extremos humores eſt tẽperatus. ſ. reſpectu flegmatis ⁊ cholere. Sed in ſe eſt calidus ⁊ humidus: q2 de q̃litatib⁹ p̃mis vicit in illo caliditas ⁊ hũiditas. Et nõ ſũt eq̃te ſic̃ ſi eẽt eq̃le ad põdus: ita. n. dicit de vere: ⁊ põt dici tẽpus tẽperatũ: ⁊ põt dici calidũ ⁊ humidũ.

Dubm 13m ¶ Dubitat̃ circa notificationẽ ſanguinis nãlis. Primo dicit ꝙ eſt rubeus. Cõtra: q2 calidum agẽs in humidũ denigrat: ſed ſanguis eſt humidus. ⁋ Dicit ſcđo malo carẽs odore. Cõtra: q2. 8. terapentice ante penultimo caplo. ſ. cap̃. 7. ſcribit̃ ꝙ corpora calida ⁊ humida fetẽt ſicut hirci. ⁋ Dicit tertio ꝙ eſt valde dulcis. Cõtra: q2 dulcia amplius decocta reddunt̃ amara: vt ſcđo de virtutib⁹ naturalib⁹ vltimo caplo: ⁊ quarto de ſimplici medicina caplo. 2. diſtinctionis. 4. ⁊ 3. diſtin. cap̃. 5. ergo ſanguis in corde ⁊ mẽbris fieret amarus. ¶ Ad p̃m ſenſus manifeſtat ſanguinẽ oẽm rubeũ: a p̃ori vo demõſtrari nõ põt: differũt tamẽ rubedo ſanguinis ⁊ cholere q2 illa ſanguis nõ eſt ſic clara ſicut rubedo cholere: ſꝫ ſanguis arterialis rubedo ſit clarior q̃ venalis q2 eſt ſubtilior: ⁊ etiã demonſtrat rubedo nubiuꝫ obſcurior ⁊ lucidior ſm ꝙ magis vel minus penetrat̃ a ſole. Quãuis aũt ſangnis ſit rubeus hꝫ tamẽ cũ depuratus eſt ſuperfluitatibus quãdã lucidationẽ ſiue ſplendorẽ ſimilem celeſti vt Gal. 5. libro de iuuamẽtis membroꝝ p̃mo capitulo: ⁊ quarto libro de vtilitate partiũ quarto caplo auctoritate Platonis. ⁋ Ad rõnẽ dõm ꝙ calidũ agens terminatas actiones rubificat ⁊ alios facit colores ſm nãm ſpecierũ entiuꝫ vt dicet̃. ⁋ Ad ſcđm ⁊ tertiũ dõm ꝙ ſanguis hꝫ optimã digeſtionẽ ⁊ cõmixtionem humidi ſaporis cũ ſicco vnde ꝯſurgit dulcedo ⁊ odor eſt ſequela ſaporis: ĩmo vt al's diximus ſuper. 2. cañ. caplo. 3. humiduꝫ ſaporoſum ſubtiliatũ in ſiccũ ſubtile aptũ euaporationi eſt odoroſum. ¶ Ad p̃m in ꝯ̃rium. Dõm ꝙ ille fetor ſanguineoꝝ corpoꝝ nõ eſt a ſanguine: ſed ſuperfluitatibus calidis ⁊ humidis paratis putredini. ¶ Ad 3m dõm ꝙ argumentũ excitat qõnẽ in ꝓblematibus. ſ. an res dulcis magis cocta fiat amara: de qua hic nõ intẽdimus loqui. ⁋ Dicũt Guilelmus ⁊ Anto. ꝙ dulcedo in cibis. v̊. g. melle tranſit per decoctionẽ in amaritudinẽ: ſed dulcedo in humoribus nõ. ⁋ Nos hic iam diximus ꝙ calor occurrẽs reb⁹ dulcibus vel eſt acutũ ⁊ facit illas trãſire in amarũ per ſeparationẽ humidi ⁊ diuiſionẽ ſicci terrei exuſti in quo ſtat rõ ſaporis amari vt Ariſt. ꝓble. 23. ⁊ 4. ꝓble. penultimis. vel nõ eſt calor acutus: ⁊ tũc faceret trãſire de dulci in dulce aliud. ¶ Cõtra: calidũ cordis eſt acutũ reſpcũ ſanguinis dulcis deſcẽdẽtis ab epate. Dicebã ꝙ ille ſanguis nõdũ hꝫ dulcedinẽ verã: ſed ſicut hꝫ ad hoc cruditatẽ ita inſipiditatẽ q̃dã: cõplet̃ ergo ei⁹ digõ ⁊ dulcedo calore cordis. ⁋ Aliter dicim⁹ ꝙ calores agẽtes in res dulces q̃dã ſunt determinate actionis trãſmutãtes ⁊ ad determinatas ſpẽs ⁊ illi de reb⁹ dulcib⁹ ſi ſũt appropriata paſſiua faciũt dulces ⁊ ſtipticas ⁊ amaras ſm ꝙ exigit finis. i. eſſentialiter: accidentaliter aũt euenit ex iſtis agentibus fieri ex dulci amarũ vt cuꝫ patiens ex aptitudine prouenit pati a calore determinati agẽtis ꝓuenit dico pati ab eo vt calor nõ vt talis calor ſicut eſt mel ꝙ incendit̃ in ſtõcho. q̃daꝫ aũt ſunt calores nõ ſic determinate agentes: ſed abſolute calefacientes ⁊ reſoluentes: ⁊ iſti calores de re dulci faciunt amarum.

¶ Non nãlis vo ſunt due diuiſiones. Alius eñ eſt qui a cõplexione bona fuit mutatus: nõ ꝓptera ꝙ aliq̃d ei admixtũ fuerit: ſꝫ q2 ei⁹ cõplexio in ſe vitiata fuit. v̊. g. q2 aut fuit infrigidat⁹ aut calefact⁹. Et eſt alius q nõ fuit mutatus niſi ꝓpter humorẽ maluꝫ qui ei admixt⁹ fuit: qđ eſt ſm duas diuiſiones. Aut eñ ad eũ humor deforis venit ⁊ penetrauit in ipſum ⁊ corrupit: aut in ipſomet fuit gñat⁹ humor. v̊. g. aliq̃ ei⁹ pars putruit: ⁊ ei⁹ ſubtile in cholerã rubeã: ⁊ ſpiſſuꝫ in cholerã nigrã ꝯuerſum eſt. Et remãſerũt ambe: aut vna earũ in eo. Et hui⁹ q̃dẽ diuiſionis p̃tes ſm illud qđ ei admiſcet̃ ⁊ ipſi⁹ ſpẽs de ſpẽbus flegmatis: ⁊ ſpecieb⁹ cholere nigre: ⁊ ſpeciebus cholere rubee diuerſificãtur: ⁊ aquoſitas eius: plerũq3 ergo fit turbidus ⁊ aliq̃ñ fit ſubtilis: ⁊ aliquãdo niger multa infectus nigredine: ⁊ quãdoq3 albus. Similiter quoq3 in odore ſui ⁊ ſapore mutatur: fit nanq3 amarus aut ſalſus aut acetoſus.

¶ Hic notificat ſanguinẽ nõ nãlẽ p diuiſiones ⁊ ſenſus ⁊ eſt notũ qđ dicit. ⁋ Cõſiderãdũ p̃mo ꝙ ſanguis in q̃litate mutatus nõ põt multũ mutari ſtans ſanguis cũ forma ei⁹ ſtet cũ tẽperamẽto vt. 3. colliget dr̃ cap̃. 8. ⁋ Cõſiderãdũ 2° ꝙ ſanguis cũ putrefit nõ ſtatiꝫ p̃s eſt cholera ⁊ p̃s melia: ſed cũ hꝫ eſſe putrefactuꝫ: ⁊ de h' ꝓlixe ſcripſimus ſup̃. 4. lib. cap̃. de feb. ſanguis. ⁋ Cõſiderãdũ 3° cũ dic. ⁊ hui⁹ q̃dẽ diuiſionis p̃tes. ꝙ p h' intelligit ſanguinẽ ĩnãlẽ factũ p admixtionẽ hu. ſiue in eo gñatũ fuerit ſiue ex̃ euenerit: nã q̃libet hũor ſanguinẽ corrũpẽs põt gñari ex ſanguine cũ ẽt p̃s ei⁹ ĩfrigidat̃ ⁊ ĩcrudat̃ ⁊ admiſcet̃ alijs p̃tib⁹ boni ſanguis dicet̃ ſanguinẽ corrũpi p admixtionẽ modi ſtatĩ gñati in eo: ſub alijs aũt ẽ notũ.

¶ Flegmatis aũt aliud eſt naturale ⁊ aliud nõ nãle.

¶ Primo ponit diuiſionẽ flegmatis. ¶ Dubitat̃ quare nõ diffinit̃ flegma. ⁋ Dõm ꝙ ei⁹ diffinitio erat nota famoſa. ſ. ꝙ eſt humor frigidus ⁊ humidus albus viſcoſus ⁊ nõ poſuit illã forſan nõ conueniebat multis ſpeciebus flegmatis. v̊. g. flegmati ſalſo. ⁋ Conſideranduꝫ ſecundo ꝙ flegma dicit̃ naturale: q2 finem includere poteſt qui dicetur: ſcꝫ conuerti in ſanguinem ⁊ nutrire membra: Dum 14m

innāle aūt qd̄ hic nō pōt. ex hoc cessant puerilia que hic dicunt.

¶ Naturale est qd̄ est aptū vt in aliquo tēpore fiat sanguis quoniā est sanguis nō bene coctus.

¶ Prio determiat de fl'ate nāli. Scd̄o de flegmate nō nāli. ibi (Nō nālis.) Prima in duas. p̄ notificat hic flegma ex sui p̄ncipali fine ꝛ imediate. 2° ex sui q̄litate. 3° ex sui loco ponens ibi fines ꝛ vtilitates ꝓprias. 2ª ibi (Et est.) 3ª ibi (Dulcis vō.) ⁋ Cōsiderādū ꝙ cū dicit q̄m est sanguis diminute decoctus ꝓpter qd̄ dixit qꝛ diminute coctū pōt cōplete coqui: si ḡ flegma est sanguis dimiute decoctus poterit aliquo tēpore fieri sanguis.

Dubm 15m ¶ Dubitaṫ p̄ q̄re cū flegma possit fieri cholera ꝛ melancholia q̄re nō notificauit ꝑ actionez ꝯuersionis in illas. Dōm qꝛ ꝓprie nō est aptū ad h̄ lꝫ sit potēs trāsmutari in illa violētia agētis ēt trāsmutatio in sanguinē est sibi ſm nām nālitate finis in quē ordinaṫ.

Dubm 16m ¶ Dubitaṫ 2° an flegma sit sanguis dimiute decoct⁹. Videṫ ꝙ nō: qꝛ tūc oīs sanguis p̄us fieret flegma q̄ꝫ sanguis: qd̄ est falsum: lꝫ h̄ q̄nq̄ꝫ eueniat vt in cibis multū flegmaticis ſm Gal'. 2° regi. acutorū cōmē. 31. ⁋ Dōm p̄ ꝙ nō prius opꝫ sanguinē fieri flegma q̄ꝫ fiat sanguis. Rō qꝛ nālis humoꝝ ḡnatio est simul vt in sequēti caplo. ⁋ Ampli⁹ sicut cholera plus decocta q̄ꝫ sanguis nō fit necio p̄us sanguis: sic sanguis plus coct⁹ q̄ꝫ flegma nō fit necio p̄us flegma: lꝫ ꝙ sanguis possit eē p̄us flegma. Modus aūt est iste qꝛ in chilo cū fit etherogene⁹ sunt ꝑtes apte fieri sanguis: ꝛ ꝓ eodē tꝑe quo fit sanguis sunt ꝑtes apte aduri ꝛ fieri cholera: ꝛ ꝑtes apte diminute coq ꝛ fieri flegma. ⁋ Scd̄o dōm ꝙ cū dicim⁹ flegma est sanguis diminute coct⁹ nō itelligit ꝙ sit differēs a sanguine ſm mag ꝛ minus: qꝛ tunc sanguis semꝑ esset p̄us flegma: sed est diminute coct⁹ hic. s. in spē differēs a sanguie sicut in saporib⁹ dicim⁹ ꝙ sapor acetosus q̄dā fit diminuta ꝯcoctiōe: dulcis aūt ꝑfecta fit ꝯcoctione: itelligim⁹ ꝙ ꝯcoctio illa sit hec ꝯcoctio ſm spēm: ꝛ iō opꝫ ante dulce fieri acetosuꝫ saporē sicut dulcescit castanea nucleus amigdale ḡna pini oliua caro aīaliū fabe ꝛ silia ꝛ nō p̄us fiūt acetosa: lꝫ q̄dā anteq̄ꝫ dulcescāt p̄us sint acetosa vt vua ꝛ ḡna q̄dā piroꝝ vt prolixe declarauimus super scd̄o cañ. Non ergo oportet ꝙ lꝫ flegma dicaṫ sanguis diminute coctus ꝙ ꝓpter hoc sanguis prius fiat flegma semper: lꝫ q̄nq̄ꝫ ꝯtingat.

Dum 17m ¶ Dubitaṫ an flegma fit sanguis ꝛ totuꝫ trāseat in sanguinē: an ex eo fiāt q̄tuor hūores. Vṙ ꝙ q̄tuor hu. qꝛ q̄ rōne ex chilo fiūt q̄tuor hu. eadē rōne ex fl'ate. chilus. n. assimilaṫ fl'ati ꝛ est qd̄dā fl'aticuꝫ vt itelligiṫ ab Aui. 3. cañ. fen. 13. cap. de egritudinib⁹ stōchi: ꝛ sensus hic ostēdit. ¶ In ꝯriū: qꝛ flegma ſm se totū est sanguis diminute coct⁹: ḡ ſm se totū trāsit in sanguinē ꝛ nō in aliū hūorē. ⁋ Dicūt q̄dā tenētes q̄tuor hu. nutrire ꝛ nō solū sanguinē ꝙ flegma cōuertiṫ in q̄tuor hu. ꝛ iō cū dicit Aui. ē aptū vt fiat sanguis: accipit sanguinē ꝓ tota massa. Rō: sanguis in quē ꝯuertiṫ flegma nutrit: ḡ ꝯuertiṫ in q̄tuor hu. tꝫ ꝯña: qꝛ sanguis q nutrit ē q̄tuor hu. ⁋ Alr credo dōm ꝙ flegma nāle ꝑ ꝯcoctionē ꝯuertiṫ in solū sanguinē ꝛ nō i q̄tuor hu. Rō est p̄ª iā assignata. fl'ati. n. ſꝫ oēm ꝑtē cōpetit eē crudū qd̄dam diminute decoctū: igiṫ ſm totū fiet sanguis nisi ſm ꝑtes que euaporāt. ⁋ Ampli⁹ ꝑs fl'atis que ꝯuertiṫ in flegma vel est ꝑ viā remanētie. s. qꝛ remāet itrāsmutata ſꝫ illā ꝑtē: ḡ ꝑ trāsmutationē nō fiunt nisi. 3. hūores. aut trāsmutaṫ ſm subām: ꝛ tūc nō fiet flegma. nā corrupto idiuiduo subē videṫ absurdū ꝙ ex eo ḡneṫ idiuiduū eiusdē spēi. posset ēt argui ꝓcessus in ifinitū. ⁋ Ad rōnē p̄mā dōꝫ ꝙ nō est sil'e de chilo ꝛ fl'ate: lꝫ. n. chilus sit res sil'is fl'ati nō tñ dr̄ sanguis diminute decoctus. ⁋ Ad rōnē oppositiōis dōm ꝯcesso āñte negādo ꝯñtiā. ille. n. sanguis distinct⁹ ab alijs fact⁹ a fl'ate nō nutrit nisi mixt⁹ toti masse sanguinee a q̄ corp⁹ q̄ꝫtūcūq̄ꝫ fl'aticū ꝛ q̄ꝫtūcūq̄ꝫ necītatē habēs nō euaṫ oino. ¶ Cōtra sanguis istius hois hꝫ ꝓportionē in mēsuris hūoꝝ q̄ pōt nutrire quā ꝓportionē hꝫ hec ꝑua q̄ꝫtitas sic ēt magna hēbat ꝛ nō deficit nisi maior q̄ꝫtitas oiuꝫ hūoꝝ sub eadē ꝓportiōe: sꝫ q̄ñ flegma ꝯuertiṫ i sanguinē. s. i solū sanguinē hūoꝝ tūc tolleret talis ꝓportio: ḡ nō poterit nutriri hō. ⁋ Dōꝫ ꝙ ꝓportio hūoꝝ hꝫ magnā latitudinē.

Dubm 18m ¶ Dubitaṫ 4° vtrū sanguis fact⁹ ex fl'ate ꝛ fact⁹ ex chilo sit eiusdē spēi. Vṙ ꝙ nō. diuersitas māeꝝ arguit diuersitatē spērū: vt sumiṫ ab Auer. 8° phy. cōmē. 46. ¶ In ꝯriū: qꝛ q̄ rōne nō distiguunṫ ꝛc̄. ⁋ Dōm p̄ ꝙ diuersitates specifice in subijs sūt multū ꝯcesse ex cōsuetudine. velle aūt ꝓbare de mult̄ spēb⁹ subaꝝ eēt valde difficile ꝛ ipol'e forsan qꝛ latēt accñtia subalia. ⁋ Dicā tñ ꝓbabil'r posse teneri ꝙ sāguis fact⁹ ex fl'ate ꝛ fact⁹ ex chilo imediate fit eiusdē spēi: qꝛ eiusdē color̄ ꝛ sapor̄ ꝛ odor̄ ꝛ modi ſbe ꝛ idē finis. s. mutatio p̄ncipalis qd̄ nō ꝯuenit alijs hūorib⁹. ⁋ Ad rōnē dōꝫ ꝙ ex diuersitate formaꝝ arguim⁹ diuersitatē māeꝝ plus q̄ꝫ ecōuerso vt p̄ de aīa. 53. cōmē. 2. de aīa. 60. cōmē. ¶ Ad Auer. 8° physi. dōm ꝙ ſmo ei⁹ ē ver⁹ i entib⁹ ꝑfect̄ sic hō ꝛ aīalia ꝑfecta q̄ fiūt solū ex appropriata mā vñ hō fit ex semie hois ꝛ nō asini: ꝛ iō multominus fit a terra ꝑ putrefactionē: vt Aui. i li. de diluuijs. Et ego teneo cū Aui. ꝛ credo rōnes Auer. ꝯ Aui. nō ꝯcludē hic: tñ nō est loc⁹ dicēdi hic in entib⁹ aut ꝑfect̄ vñ ſm spēm pōt fieri ex diuersis spēb⁹ sic chilus ex pane ꝛ carnib⁹. vel dōm ꝙ ibi Auer. per mām intelligit mām ꝛ agēs q̄ cū fuerint diuersa diuersificabiṫ ḡnatū: ꝛ h̄ appet ex Auer. ibideꝫ: qꝛ sermo ei⁹ est de hoie ḡnato ex semine ꝛ ḡnato ex terra per putrefactionē. in his aūt hoibus diuersificaṫ mā ꝓpria ꝛ agens ꝓpriū ꝛ vtrūq̄ꝫ possumus dicere ꝙ vocat mām: siue aūt hoc Auer. velit siue nō ad p̄sens nō curo.

¶ Et est quidaꝫ modus dulcis flegmatis qd̄ nō valde existit fridū: imo corporis cōꝑōne est friditat̄ pauce: sanguis vō cōparatione ꝛ cholere rubee est frigidū.

¶ Notificat hic flegma nāle ex q̄litate. 2° ponit differētiā iter hec ꝛ qd̄daꝫ flegma innāle cui assimilaṫ. 2ª ibi (Et est ēt.) Dicit p̄ ꝛc̄. s. hoc flegma nāle q̄dā modus dulcis flegmatis: qꝛ est qd̄dā flegma dulce ꝛ nō omne flegma dulce vt apparebit in sequēti ꝑte. ⁋ Cōsiderandū p̄mo ꝙ ex particula p̄cedenti ꝛ ista colligiṫ diffinitio cōpleta nālis flegmatis: nā flegma nāle est sanguis diminute coctus dulcis saporis nō valde frigide cōplexionis.

Dubm 19m ¶ Dubitaṫ qꝛ dicit ꝙ flegma nāle est dulce: ēt ꝯriū ponit Joāniti⁹: vñ p̄ cātice cōmē. 57. cap. de hūorib⁹. cap. 20. dicit flegma nāle est isipidū ꝛ friditat̄ tēperate vt Auer. dicit flegma nāle caret sapore. ⁋ Dōꝫ ꝙ aliq̄d dr̄ dulce proprie qd̄ cōpleta digōne est tale factū vt mel: ꝛ vt sic flegma nō est actu dulce eoipso q̄ diminute coctū. ⁋ Alio mō dr̄ aliq̄d dulce ꝓprie sicut insipida vocam⁹ dulcia: vñ vulgus bonā aquā vocat dulcē cū tñ ipsa sit aquea. i. sine sapore vt Gal'. in libro de aq̄s: ꝛ sic flegma nāle vocat dulce. i. isipidū. ꝛ h̄ inuebat Aui. in mō loquēdi cū dixit: est q̄dam modus dulcis flegmatis: lꝫ forsan aliq̄ diminuta dulcedine ꝑticipet vt credo.

Dum 20m ¶ Dubitaṫ qꝛ dicit ꝙ h̄ flegma est friditat̄ pauce cōparatiōe corporis: qꝛ supra in caplo dico ꝙ deus. dictū est ꝙ fridius qd̄ est in corpore est flegma. Ista ꝯdictio visa est difficilis Guilelmo: ꝛ iō postponit illā. ⁋ Quidā dixerūt ꝙ sup̄ loq̄ṫ de fl'ate ināli. ⁋ Dyn⁹ dixit ꝙ flegma nāle actu nō est fridū nisi pauca friditate ꝛ sic itelligit hic: sꝫ potētia ad fridū valde. s. qꝛ pōt multū ifridare corpus. ⁋ Alij dixerūt ꝙ hic est ſmo de flegmate dulci innāli facto ꝑ sanguinis mixtionē cui⁹ notitiā cōplet statim in sequēti particula cū dicit. ꝛ est ēt. ꝛ tūc manifestū est ꝙ tale flegma dulce est pauce frigiditatis: sed nāle flegma est frigiditat̄ multe. Hec expō corrumpit textū Aui. ꝛ ei⁹ intētionez. ⁋ Nos p̄ dicam⁹ ꝙ flegma nāle est p̄mū fridoꝝ qd̄ est in nobis ꝛ similaṫ aque: ꝛ ꝑ ꝯñs est fridius qd̄ sit in nobis de partib⁹ nālib⁹ ꝛ corꝑe existēte in nāli dispōne: ꝛ dr̄ hic qꝛ in corpore indisposito reperiṫ res fridior. s. flegma vitreū. ⁋ Scd̄o ꝙ flegma cōꝑatuꝫ cholere ꝛ sanguini ꝛ multomag̃ spūi est res valde frida qꝛ est extremū ꝯriū illi⁹ oppōnis. ⁋ Tertio ꝙ flegma ꝑ sui friditatē nō multū excedit a cōplexiōe corꝑis representata in cuti: imo respcū ei⁹ est pauce friditat̄. Rō qꝛ cū frigidū sit nāe ꝯriū nō pōt tāta ei⁹ latitudo esse in nobis itēsiua in tali corpore nāli disposito. ⁋ Quarto dico ꝛ ex p̄dictis ꝯcludo ꝓ solōne ꝯdictionis ꝙ iste due ꝓpōnes nō ꝯdicūt. Pria cōparādo oīa mēbra nr̄i corꝑis medio ḡnis qd̄ est cut̄ vt fridū ē i toto. Dico ꝙ frigidius qd̄ est i corꝑe ē flegma nāle cū corp⁹ est ſm dispōnē nālē. ⁋ Scd̄a ꝓpō. flegma nāle est pauce frigiditatis respcū cutis siue corꝑis. s. vt caliditas ei⁹ repñtaṫ ad tactū circa cutiꝫ qd̄ idē est dicē. ⁋ Opīor āt auctorē h̄ itellexisse: sed ꝯfect⁹ fuit i reportatōe.

¶ Et est etiā flegma dulce qd̄ nō est nāle qd̄ ē flegma saporē nō habēs: qd̄ nominabimus: qd̄ fit cū acciderit vt cū eo sanguis misceaṫ naturalis: ꝛ qd̄ multotiēs in reumatismis ꝛ in saliua sentiṫ.

Dum ¶ Hic vult ponē qd̄dā flegma dulce inālé vt ostēdat dr̄iam inter ipm ꝛ flegma nāle qd̄ ēt sup̄ vocauit dulce. ꝛ in h̄ declarat qd̄ dixit. est q̄dē modus dulcis flegmatis: qꝛ nō est modus de q̄ mō diceṫ: imo alius ab eo: qꝛ illud flegma nāle hꝫ dulcedinē rei diminute decocte: sed hoc flegma dulce ināle hꝫ verā dulcedinē per admixtionē rei vere dulcis. s. sanguinis. ⁋ Cōsiderandū ꝙ h̄ flegma dulce ināle fit ex flegmate ināli isipido ꝛ denominabiṫ a sanguie secū mixto: ꝛ hoc est qd̄ dicit: ꝛ ē ēt flegma dulce qd̄ nō est nāle. i. reperiṫ q̄dā spēs dulcis flegmatis inālis qd̄ est flegma saporē nō habēs qd̄ nominabimus qd̄ fit. s. hoc flegma dulce ināle cū acciderit cū eo. s. flegmate hoc isipido ināli misceaṫ sanguis ꝛc̄. ⁋ Cōsiderandū ꝙ flegma insipidū qd̄ nominabit est flegma ināle de q̄ dicet cū nominabit flegma aquosuꝫ: ḡ intelligit ꝙ hoc flegma dulce innāle fit ex insipido innāli flegmate ꝛ sanguine ꝛc̄.

Dum 21m ¶ Dubitatur quare hoc flegma dicitur innaturale. sanguis enim deberet rectificare flegma ꝛ melancholiam. ⁋ Dicendum ꝙ hoc

flegma aquosum insipidum vincit in mixtione.

Du[m] 22[m] ¶ Dubitaē 2° an ex flate nāli mixto cū sāguie possit fieri h̄ flegma dulce īnāle. rebueē aūt qd̄ ista ad qōnē q̄ q̄riē vtꝝ mel'ia possit fieri innālis per sanguis mixtionē. Si tñ est possibile: ⁊ de hac Aui. loquiē vt al's sustinuimus: tunc opꝫ exponere ꝙ est flegma. s. naturale. saporē vō habēs qd̄ nominabimus. s. ibi Dulcis vō.

Dub[m] 23[m] ¶ Dubitaē q̄re sentiē multum in reumatismis vt ēt Arist. in de somno ⁊ vigilia ⁊ Gal'. 2. de differētijs febriū. ¶ Dōm ꝙ nō est alibi sensus gustus: ⁊ iō de hoc expressit. ¶ Uel dōm ꝙ cerebrū est multū flegmaticū ⁊ multa flegmata per colatoriū distillāt in loco gutturis. sanguis etiā cerebri. i. venarū quietarū cerebri apt⁹ est inferius cadere: qꝛ venarū ramificatio est in sursuꝫ sicut arteriarū cuius ramificatio est in sursuꝫ vt ītelligiē ab Aui. i capl'o de anathomia arterie ⁊ vene ascēdētis ⁊ 3ª cañ. fen. 1. 2. cap̄. tñ clari⁹ a. G. 9. lib. de vtilitate ptiū. cap̄. 5. in h̄ tñ cōes anathomici male sentiūt.

¶ Dulcis vō naturalis receptaculū. Dixit Gal'. naturā nō fecisse membrū ꝓpriuꝫ: queadmodū duabus fecit choleris. hoc nanqꝫ flegma sanguini ꝓpinquā habet similitudineꝫ: ⁊ egent eo membra omnia: ideoqꝫ fecit natura vt cum sanguine vadat.

¶ Hic ponit locū flegmatis nālis ⁊ in hoc dat specialiter fines ei⁹ p̄mo p̄mittit. secūdo declarat. ibi (Dicimus aūt.) Dicit p̄° ꝙ Gal'. dixit secundo de virtutibus naturalibus in fine ⁊c̄.

Du[m] 24[m] ¶ Dubitaē de hoc qꝛ Mesue de sputo sanguinis ⁊ Jsaac p̄mo vrinarū ponūt ꝙ pulmo est receptaculū flegmatis. ¶ Ampli⁹ Aui. 3. cañ. fen. 13. cap̄. de egritudinib⁹ stōchi. ⁊ Mesue cap̄. de intētione curatiōis sode videē ponē ꝙ stōchus sit flegmatis receptaculuꝫ. ¶ Dōm ꝙ flegma nō hꝫ ꝓpriū receptaculū in quo colligaē ⁊ ꝯseruetē separatū sicut hꝫ cholera chistim ⁊ mel'ia splenē. Rō est Aui. hic ⁊ Gal'. qꝛ hoc flegmate oīa mēbra indigēt q̄re opꝫ ꝙ ꝑ venas cū sanguine vadat. Propter solōnē auctoritatū dī ꝙ receptaculū est duplex. Unū qd̄ est multiplicatiuū ꝑꝑ gnōnē ⁊ sic stōch⁹ est receptaculū flegmatis qꝛ ꝑꝑ indigōnes multas que vtpl'm fiunt a frigido multiplicaē flegma in stōcho: ⁊ qꝛ chilus est ꝓpinquus nāe flegmatis. Aliud est receptaculū qd̄ est receptaculū illi⁹ mēbri nō tñ ꝙ ꝯfuet ad finē necessariū ⁊ talis est pulmo. Tertiū est ꝓprie dictū qd̄ ad se trahit aliquē humorē ⁊ illū ꝯseruat ad fineꝫ necessariū ꝙ vtilē: ⁊ tale receptaculū flegma nō hꝫ.

¶ Dicimus aūt ꝙ hec indigētia est propter duas res. Una est necessaria: ⁊ altera iuuatiua. Necessaria vō ē ꝓpter duas res. Una est vt sit iuxta mēbra ad hoc vt cū mēbra nutrimtū qd̄ ad ip̄a ꝯsueuit venire amiserit qd̄ est sanguis bonus ꝑꝑ retētionē māei ei⁹ que a stomacho fit ⁊ epate ꝑꝑ aliqs causas que acciderūt: opereē in eo virtutes nāles eoꝝ ⁊ coquant: ⁊ digerant: ⁊ nutriaē ex eo. Et sicut caloꝛ innatus digerit ipsum ⁊ rectificando facit ip̄m sanguinē: similiter caloꝛ extraneus ip̄m plerūqꝫ putrefacit ⁊ corrumpit.

¶ Hic declarat qd̄ dixit de flegmate qd̄ eo indigēt mēbra. ⁊ p̄mo ponit diuisionē hui⁹ indigētie. scd̄o exeq̄ē. ibi (Necessaria.) Et hec in duas. p̄mo declarat indigētiā necessariā. scd̄o iuuatiuā. ibi (Juuatiua vō.) Pria in duas sicut due sunt indigētie necessarie. 2ª ibi (Altera est.) Prima in duas. p̄ facit qd̄ dcm̄ est. 2° sermonē applicat ad duas choleras. 2ª ibi (Hanc vō.) ¶ Cōsiderādū ꝙ cū necessariū dicaē vno mō id sine q̄ aliqd eē siue p̄manē nō pōt vt cib⁹ est aīali necessariū vt 5° meta. tex. cōmē. 6. ⁊ h̄ mō flegma est nec̄ium ⁊ eius īdigētia est nec̄ia vt nutriat mēbra tp̄e īcūbent̄ īdigentie nutrimēti. ¶ Cōsiderādū 2° ꝙ cause q̄bus māe retineē a stōcho pñt esse extrinsece vt p̄uatio cibi: ⁊ ītriusece vt lubricitas stōchi ⁊ intestinoꝝ. Sil'r cāe ꝑꝑ q̄s mā nutrimētalis retineē ab ep̄e. i. nō daē ab ep̄e pñt esse extrinsece vt p̄uatio cibi: ītrinsece vt eūones sanguinis ⁊ ꝯsimiles cause cui⁹ sanguis nō vadit in mēbra.

Du[m] 25[m] ¶ Quare istud flegma nō fiebat sanguis añ tp̄s huius necessitatis cū ip̄m erit in venis sicut est mō ⁊ agēs. s. caloꝛ esset approximatus: imo potētioꝛ caloꝛ p̄us q̄ꝫ nūc cū desinit nutrimentū. ¶ Dōm ꝙ q̄ ponit in nobis virtutē regitiuā vtētē calido nāli ēt ad actiones nāles ƀm necessitatē ⁊ īdigētiā ac si mēte vtereē faciliter soluit dubiū. dicit. n. ꝙ virtus hec mouet sp̄ūs ⁊ eos multiplicat sup illo flegmate cū īdigētia digōnis eius qd̄ nō facit qñ nō īdiget eo: sed qꝛ sermo hic de virtute regitiua nō est ꝯformis nr̄e opioni in ea vt apparebit in ca. de virtutib⁹: iō omittim⁹ hic. ¶ Aliter possumus dicē sicut dicimus de humiditate que dī ros: ⁊ hoc qꝛ ꝯuersio eius in cābiū fit in loco determinato. v̄. g. in talib⁹ ⁊ talib⁹ poris in q̄b⁹ cā hui⁹ reponiē. humiditas aūt roꝛalis nō iacet in illis recōdita: sed vadit roꝛidū sparsa. cū aūt deficit cābiū tūc trahitur ros v̄sus illas poꝛositates ⁊ ꝯuertiē in cābiū. ita in ꝓposito dicamus ꝙ exñte copia sanguis in venis mēbra attrahūt sanguinē ⁊ vene nāli oꝛdine illū mittūt. flegma aūt stat sicut nō ꝯueniēs pro nutrimēto ꝯueniētia que ꝯuenit sanguini: cū sanguis deficit tunc flegma fit actuali⁹ ⁊ purius ⁊ attingiē ⁊ mag̃ digeriē a venis debētib⁹ ip̄m coquere ⁊ cōplere: ⁊ iō tūc nutrit. ¶ Ad motiuū ꝑ dōm ꝙ causa q̄re prius nō fiebat sanguis ⁊ mō fit cū tamē ꝯtinuo stet actio nālis caloꝛis est: qꝛ prius stabat q̄si occultatū cū sanguine ⁊ ꝯseruabaē in eo ex nāli oꝛdine partiū in nobis: nūc aūt tēpoꝛe necessitatis est factū illud flegma actualius ⁊ attingēs loca que pñt illud ꝯuertere in sanguinē. ¶ Ad 2[m] motiuū qd̄ innuebatur: qꝛ in homine inanito est minoꝛ caloꝛ q̄ꝫ prius qñ hēbat copiā sanguis. Dōꝫ ꝙ verū est lꝫ posset dici ꝙ acutioꝛ caloꝛ tñ cū isto minoꝛi calore h̄ flegma digeriē ⁊ suffic̄ sibi ad cōplemētū digōnis ⁊ cū maioꝛi caloꝛe ēt ꝯseruabaē iacēs in sanguine ⁊ hic est loc⁹ speculationis.

Du[m] 26[m] ¶ Dubitaē vtrū istud flegma qd̄ tēpoꝛe necessitatis digeriē ⁊ ꝯuertitur in sanguinē vbicūqꝫ in coꝛpoꝛe possit h̄ pati. s. ꝯuerti in sanguinē an oportcat hoc flegma reducē ad epar ⁊ ibi fieri sanguis. Videē ꝙ vbiqꝫ coꝛpoꝛis: qꝛ Aui. dicit opereē ī eo virtutes eoꝝ. s. membroꝝ que debent nutriri: ⁊ nō dixit opereē in eo epar. ¶ Amplius sicut cōparaē sanguis cholere: ita flegma sanguini. sed sanguis vbiqꝫ pōt fieri chol'a: ꝑ flegma vbiqꝫ pōt fieri sanguis. ¶ Amplius pōt aduri vbiqꝫ: ꝑ perfecte coqui. ¶ Jn ꝯtrariū: qꝛ diffamatuꝫ est in libris medicoꝝ ꝙ locus generationis sanguis est epar. ¶ Opio Anto. ⁊ cōmunis est ꝙ flegma extra venas nō pōt fieri sanguis. Rō est: qꝛ nō est in loco nāli generatiōis vꝫ ꝯseruationis sanguinis ⁊ in hac ꝯclusione ꝯuenio cū eo. Dicūt tñ scd̄o ꝙ vbiqꝫ in venis pōt fieri sanguis. Rō est Anto. qꝛ hoc flegma in venis nō est derelictū a regimine nature sicut quando est extra venas: ꝑ vbiqꝫ pōt digeri ⁊ fieri sanguis. ⁊ sic sentit Cōciliatoꝛ in. 3. annexo 29. differentie. ¶ Nos aūt vigoꝛamus opinionē Anto. per auctoritatē Auicē. 3. cañ. fen. 13. cap̄. de vomitu. cū dicit. ⁊ stōchus libenter accipiat ip̄m flegma dulce ⁊ digerendo faciat ip̄m sanguineꝫ. ¶ Amplius ibi flegma pōt fieri sanguis vbi est virtus sanguifica: sed in venis est virtus sanguifica vt intelligiē. 5. de iuuamētis mēbroꝝ cap̄. 1. ¶ Amplius sic videnē se hēre vene post epar ad epar sicut intestina ad stōchū: sed intestinū monoculū cōplet qd̄ diminute coctū est a stōcho vt. 3. cañ. fen. 16. p̄mo cap̄. ꝑ sic faciēt vene ad epar. ¶ Hic p̄mo dicamus ꝙ tenendo generationē sanguinis fieri in epate virtute carnis sue rubee: vnde sanguis est rubeus sicut mamille v̄tute carnis albe faciūt lac albū: ⁊ ꝙ talis gñatio fiat per ꝯtactū q̄ꝫro possibilis est in mediatione vt videnē sentire vere oēs medici opꝫ tenere ꝙ flegma qd̄ iā trāsiuit in venas versus mēbra nō pōt fieri sanguis nisi resumaē in epar. ¶ Nō oꝫ aūt admirari flegma retrahi a venis in epar. nā ab vltima superficie cutis vsqꝫ ad epar pñt trahi materie vt Gal'. 3. de virtutib⁹ nālibus cap̄. 13. rō nā ibi hoc flegma fit sanguis ⁊ nō alibi vbi sanguis hꝫ generationē ⁊ nō alibi: sed hoc est in epate apd̄ medicos. ¶ Sꝫ ꝯtra duo indiuidua eiusdē speciei possunt generari in locis differentib⁹ specie vt mus in vtero ⁊ mus per putrefactionē. ¶ Dōm transeūdo ꝙ illi mures differūt specie ƀm intellectū Aristo. p̄mo de gnōne aīaliū p̄mo cap̄. ¶ Amplius non plus differt a sanguine pars chili que trāsmutaē in sanguinē que hꝫ aliqd de rubedine ⁊ cōplexione sanguinis lꝫ nō hēat formā subalē. flegma aūt nullam hoꝝ hꝫ: sed cōiter crediē ꝙ si chilus nō factus sanguis trahaē in venas post epar corrūpiē ⁊ nō fit sanguis: ꝑ multominus flegma. ¶ Ampli⁹. 5. de iuuamētis mēbroꝝ cap̄. 3. ponit Gal'. ⁊. 4. de vtilitate partiū. ca. 17. ꝙ vene diuise ꝑ epar sunt subtilioꝛes q̄ꝫ alie vene ad h̄ vt epar sua carne melius attingat māꝫ que trāsmutaē in sanguinē: sed h̄ nō opoꝛtuisset si sanguis alibi q̄ꝫ in epate fieri poterat. ¶ Dicam⁹ scd̄o ꝙ hic flegma cū iuit in venas si nō reuertiē ad epar: ⁊ per ꝯñs si nō fiat sanguis nō poterit vera nutricatione nutrire, tamē īpropria nutricatione nutrire poterit: ⁊ hoc est qd̄ traheē ad mēbra famelica ⁊ aliqua digereē digestione ⁊ apponetur eis q̄ꝫuis nō vniatur: ⁊ ex hoc sequetur membroꝝ cōseruatio amplius in vita ⁊ ꝓhibitio incendij exiccationis que sequunē famē. i. defectū nutrimēti veri qūo dicim⁹ ꝙ chilus nutrit stōchuꝫ nō vera nutricatiōe ⁊ dicim⁹ ꝙ aq̄ nutrit ⁊ ꝓlongat vitā eoꝝ qui incēdio resoluereneē: vt Gal'. ponit in cōmē. 3. re. acutoꝝ cōmento 21. ¶ Dicam⁹ 3° ꝙ iā frequēter iuit ꝑ aīaꝫ meā tenē ꝙ vbiqꝫ corporis in venis possit fieri sanguis aliqs ⁊ verius sanguis v̄tute epatis vel coꝛde fluēte in venas: ⁊ iō cū dicim⁹ coꝛ vel epar facit sanguinē dꝫ ītelligi ꝙ maioꝛ ꝑs in eo fit: ⁊ vbicūqꝫ fiat eoꝝ v̄tute fiat ⁊ ƀꝫ h̄ oꝫ tenē ꝙ alique ꝑtes chili subtilis tracte ad arterias ⁊ venas ⁊ stati sūpto alio vel alio tp̄e in illis venis ⁊ arterijs fiat san-

guis ꝗuis nõ tãgat epar. Qđ ãt arterie ꝓueniat fugẽ aliqđ chili a stõcho ⁊ itestinis sumit̃ a Gal'.4. de vtilitate ꝑtiũ. ca.17. de vtilitate itestinoꝝ. ⁊ q̃ seq̃t̃ illã opiõne soluat multa apparẽtia ⁊ cõformabit se multꝭ dictꝭ Arist. in libris de hysto. ca.4. ⁊.2. de ꝑtib⁹ aĩaliũ. ca.3. ⁋ Nos aũt nõ possum⁹ vacare ad fundãdũ illã: tenẽdo ꝯ̃triã opiõnẽ cũ dictꝭ fundamẽtis dõm ad ꝯ̃trias rõnes. ℭ Ad p^{m} ⁊ ad oẽs auctes siles dõm ꝙ qñ Aui. dicit ꝙ ĩ mẽbris fit sanguis ⁊ nutrit h̃ flegma accipit sanguinẽ ĩꝓprie. s. pro eodẽ flãte plus cocto: lꝫ nõ coctiõe determĩata dãte verã formã sanguis. accidit aũt nutrire ĩꝓprie. ℭ Ad 2^{m} dõm ꝙ nõ est sĩle: qꝛ ꝯuersio sanguis in cholerã ẽ ꝯuersio ꝑter nãꝫ ꝑ putrefactionẽ vel adustionẽ ⁊ talis põt fieri vbiq̃: sꝫ ꝯuersio flãtꝭ ĩ sanguinẽ ẽ nãlis facta a determinato agẽte. s. epate. ℭ Ad 3^{m} dõm negãdo ꝯñtiã. ℭ Ad rõnes oppo. Ad ꝑmã cũ dr̃ h̃ flegma nõ ẽ derelictũ a regimine nãe stans in venis: dõm ꝙ veꝝ ẽ tñ nõ seq̃t̃: ꝗ põt fieri sanguis. ⁋ Ad auc̃. Aui. iã est solutũ ⁋ Ad rõnẽ dõm ꝙ in venis ẽ virt⁹ sanguifica. s. al'r ꝑparatiua ad formã sanguis sicut in meseraicis ⁊ ꝯ̃suatiua ⁊ cõpletiua aliquoꝝ accidẽtiũ sicut in venis post epar nõ tñ datiua forme: ⁊ sic ẽt se hꝫ monoculũ intestinũ ad stõchũ vt sup̃ illo passu scripsim⁹. ℭ Sed dubitat̃ ꝙ h̃ flegma stãs in venis ferat̃ in epar ⁊ fiat sanguis: ⁊ tũc iterũ factũ sanguis vadat in mẽbra aut ꝙ nõ ferat̃ in epar vadat in mẽbra ⁊ nõ fiat sanguis ⁊ ĩꝓprie nutriat. ⁋ Dõm ꝙ accidit ex causis ꝯtingẽter occurrẽtib⁹. si. n. h̃ flegma sit in venis ꝓpe epar ⁊ defect⁹ mãe inchoauerit ab epate ⁊ epar sit forte in trahendo: tũc ex hac necessitate flegma trahit̃ in epar ⁊ fiet sanguis copiosus ẜm flegmatꝭ copiã de quo epar aliȷs poterit dare partẽ. si aũt hoc flegma sit in venis ab epate remotiorib⁹ ⁊ mẽbra sint plus ĩdigentia ꝗ̃ sit epar fortior in trahẽdo: tũc rapiẽt h̃ flegma ⁊ abutent̃ eo in nutrimẽtũ. raptuꝫ aũt nutriti ĩuicẽ lege a Gal'.3. de virtutib⁹ nãlibus penultimo capitulo.

ℭ Hãc võ necessitatis partẽ nõ hñt due cholere. Due nãq̃ chol'e flegmati in h̃ nõ cõicãt ꝙ calor nãlis ip̃m rectificat ⁊ facit ex eo sanguinẽ: lꝫ in h̃ cõicẽt ei ꝙ calor accñtalis ip̃m mutat ⁊ facit ex eo rẽ putridã ⁊ corruptã. Altera ẽ vt sãguini admisceat̃ vt ipꝫ aptũ reddat ad mẽbra flaticaꝝ cõplexionũ nutriẽda ĩ sãguĩe: quoꝝ q̃ ea ẽ nutritur⁹ oꝫ flegma actual'r eẽ ẜꝫ mẽsurã notã sicͭ ẽ cerebrũ. Et h̃ q̃dẽ ĩ duob⁹ ẽ reꝑtũ choleris.

Du^m 27^m ℭ Hic dubitat̃ an chol'a possꝫ fieri sãguis. Ur̃ ꝙ sic: coctũ põt ĩcrudari siue fieri min⁹ coctũ vt cũ sanguis fit lac. ⁋ Ampli⁹ chol'a põt fieri flegma: vt Hip.3. regimis acutoꝝ. vbi ẽ cõmẽ.40. ꝗ põt fieri sanguis: qꝛ plus distat chol'a a flãte ꝗ̃ a sanguine. ℭ In ꝯ̃triũ Aui. ⁋ Dõm ꝑ̊ ad h̃ ꝑ̊ ꝙ mel'ia nõ põt fieri sanguis ex ĩeptitudine mãe. nã ꝙ ẽ fex nõ ꝯuertit̃ in illđ sicͭ amurca olei nõ fit oleũ. ⁋ Scđo ꝙ chol'a nõ põt fieri sanguis. Rõ cõis: qꝛ agẽs nãle nõ retrahit suaꝫ actionẽ: qꝛ tũc eẽt agẽs cũ cognitõe: sꝫ calor nãlis egit ad terminũ ml'te cal'itatꝭ cũ gñauit chol'aꝫ: ꝗ nõ poterit illã retrahẽ ad ĩferiorẽ decoctionẽ. ⁊ h̃ ĩuehebat Auer. colľꝫ.3. ⁊.4. ca. cũ dicebat. Nõ ẽ pol'e vt chol'a recipiat digõnẽ: qꝛ nõ ẽ pol'e rei q̃ trãsiuit terminũ sue decoctiõis vt redeat ad terminũ decoctiõis: sicͭ nõ est pol'e vt assum reuertat̃ ad elixuꝫ. ⁋ Nos dicam⁹ ꝙ melior modus dicẽdi est ꝙ cholera nõ põt fieri sanguis: qꝛ est mã ĩꝓportionata illius forme cũ sit ignea subtilis amara: ⁊ ꝑ ꝯñs nõ apta mutari vl' digeri digõne sanguinea: flegma aũt est aptũ. ℭ Ad ꝯ̃ria dđꝫ. ⁋ Ad p^{m} dõm ꝙ lac fit ab alio agẽte ⁊ ab alio sanguis: sꝫ si cholera dꝫ fieri sanguis seq̃t̃ ꝙ illđ agẽs qđ fecit illã cholerã. s. epar det sibi formã sanguis mouẽdo illã ad ĩferiorẽ ꝗdũ caloris qđ est ĩpol'e. Sed tu diceres pone ꝙ illud epar ĩfirmet̃. dđꝫ ꝙ remisit cal'itatẽ illi⁹ chol'e nõ tñ fecit ex illa sanguinẽ. ⁋ Ad Hip. dõm ꝙ nõ sit flegma sed infrigidat̃ ꝑ acetũ. ⁊ hoc dicit ꝯuerti ad nãm flegmatis.

ℭ Iuuatiua võ est vt humectet iuncturas ⁊ membra que multe existũt motionis: ne siccitas eis accidat ꝑꝑ calorẽ qui ex motu ꝓuenit ⁊ fricatiõe. Et hoc q̃dẽ est iuuamentũ stans in terminis necessitatis.

ℭ Hic declarat indigentiã iuuatiuã ꝙ iuuatiuũ distinguit̃ a necessario: qꝛ sine hoc homo bene esse nõ põt: sed absq̃ nutrimẽto absolute esse nõ põt: ⁊ qꝛ hic iuuatiuũ est valde magnũ: ideo põt dici necessariũ scđo mõ necessariũ vt hoc mediãte.

ℭ Non naturalis aũt flegmatis aliud est sup̃fluitas diuerse essentie vsq̃ ad sensuꝫ ⁊ istud est mucilaginosuꝫ. Et aliud est in substãtia eq̃le in sensu ⁊ in veritate diuersum ⁊ est flegma cruduꝫ. Aliud est valde subtile ⁊ ip̃m est aquosum. Aliud est valde grossuꝫ albũ videlꝫ ⁊ est illud qđ vocat̃ gipseuꝫ: ⁊ ip̃m est cui⁹ subtile fuit resolutũ: ideo qđ in foraminib⁹ ⁊ iuncturis diu fuit retentum qđ omnibus existit grossius.

Dub^m 3

ℭ Primo ponit sp̃es flegmatis nõ nãlis distinctas ex mõ sube. 2° ex sapore tãgens ẽt de mõ sube. 3° ꝯcludit. 2ª ibi (Ex flegmate.) 3ª ibi (Iam igit̃.) Cõsiderãdũ ꝙ cõiter dat̃ sufficiẽtia haꝝ sp̃erũ flegmatis sic: a flegmate nãli fit recessus vel ꝑ sube subtilitatẽ ⁊ sic est flegma aquosuꝫ: ⁊ h̃ est flegma ĩsipidũ ex quo cũ sanguine aliq̃ mixtiõe fiebat flegma dulce ĩnãle: vel per grossitiẽ sube: ⁊ hoc tripliciter. vel multũ recedit̃ ab eo ⁊ sic est flegma gipseũ. vel paꝝ ⁊ sic est flegma crudũ. vel medio mõ ⁊ sic est mucilaginosum.

Du^m ℭ Sed dubitat̃ q̃re de flegmate aquoso nõ fiunt tres sp̃es diuersificate in gradu subtilitatis sicut tres fiunt diuersificate in gradu grossitiei. ⁋ Dõm ꝙ diuersitas in subtilitate nõ est tanta nec sic manifesta sicut in grossitie vt manifestũ est.

Du^m ℭ Dubitat̃ 2° si flegma crudũ ẽ ad sensuꝫ eq̃le: vñ possum⁹ scire ꝙ ĩ vͥtate sit diuersus. ⁋ Dđꝫ ꝙ flegma mucilagiosuꝫ qđ mucis q̃ a naso exeũt similat̃ cũ mucilaginib⁹ senũ ẽt ad sensuꝫ visus ⁊ tact⁹ oĩs hoĩs attẽdẽtꝭ appꝫ difforme ĩ sb̃a. crudũ võ flegma ad sensuꝫ oĩuꝫ hoĩuꝫ appꝫ vniforme: nõ. n. multũ excedit̃ a nãli flãte sicut excedit̃ flegma mucosum: sed ad sensuꝫ prudentiũ hoĩum q̃ paruos excessus cognoscũt: vt.3. ꝓnosticoꝝ. cõmẽ.7. appꝫ difforme ⁊ h̃ ẽ dr̃e ẜm veritatẽ. Uel dõm ꝙ hic arguimus idẽ: qꝛ ẽ cruduꝫ nõ ꝑmixtũ in suis partib⁹ ꝑmixtiõe tam bona vt nãle flegma: ⁊ h̃ flegma crudũ hꝫ nomẽ generis loco nominis specialis.

Du^m ℭ Dubitat̃ q̃ñ ponit̃ aliqđ flegma subtile cũ Gal'. dicat oẽ flegma eẽ crudũ hũorẽ ⁊ ꝙ hũores crudi st̃ difficile mobiles ꝑꝑ grossitiẽ. Dicũt ꝙ lꝫ flegma cõpatũ sanguini ẽ grossus hũor: sꝫ cõpatũ ĩ suis sp̃eb⁹ ẽ aliqđ ꝗssuꝫ ⁊ aliqđ subtile. Ego aũt imaginor ꝙ fl'a aq̃suꝫ sit subtili⁹ sanguĩe ⁊ cũ ꝯsiderabit̃ flegma nãle ĩsipidũ ẽ subtilius sanguĩe qꝛ aq̃sius. ⁋ Ad. G. dđꝫ ꝙ vt pl'im flegma reꝑit̃ grossum: vel sumit̃ grossuꝫ ꝓ cõpacto siue spisso qđ fit in flãte a frĩditate.

ℭ Et ex flegmate est quoddã qđ est salsuꝫ qđ oĩb⁹ flegmatis specieb⁹ acutius est ⁊ siccius ⁊ leuius.

ℭ Hic ꝯterminat de sp̃eb⁹ flegmatꝭ ex ꝑte saporis. ⁊ ꝑ̊ de salso. 2° de acetoso. 3° de pontico. 4° de q̃dã sp̃e flegmatis cui a similitudine nomẽ est ĩpositũ. 2ª ibi (Et ex flegmate.) 3ª ibi (Et est aliud.) 4ª ibi (Et est.) Prima in duas. ꝑ̊ notificat hoc flegma ex ꝑte q̃litatis. 2° dat cãm saporis salsi in eo. 2ª ibi (Ois võ.) ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ cũ dr̃ diuersitas sapoꝝ arguit diuersitatẽ in mõ sube rerũ saporabiliũ: iõ lꝫ illa dicat̃ diuersitas ex parte sapoꝝ: est tñ in his sp̃eb⁹ flegmatũ diuersitas in sub̃a talis qual'r significat sapor. sed dixit de diuersitate ꝑ sapores: qꝛ est nobis sapor in illis magꝭ manifestus. ⁋ Cõsiderãdũ 2° ꝙ qꝛ flegma salsuꝫ fit ꝑ chol'e amare admixtionẽ cũ flegmate dicẽdo: iõ flegma ex illa cholera calefit. ⁊ h̃ est qđ dicit acutius. i. calidius ⁊ abutit̃ cõpatiuo vt in plurib⁹: qꝛ plures sp̃es flegmatꝭ nõ sunt calide sꝫ frĩde. flegma. n. dulce ĩnãle aliquã cal'itatẽ hꝫ quã signãt dulcedo: vt ĩtelligit̃ a Gal'.2. de dĩȷs febriũ cap̃.6. cholera ẽt exiccat ⁊ leuificat illđ: ⁊ iõ sicci⁹ dixit ⁊ leui⁹: nõ ãt dixit sb̃tili⁹: qꝛ aliqđ flegma nõ salsuꝫ vt aq̃suꝫ valde posset eẽ subtili⁹ q̃dã flegmate salso: vt si fieret flegma salsuꝫ ex aliq̊ grosso flãte ⁊ cholera. non. n. oporteret ꝙ resultaret subtilius flegmate subtili aq̃so nõ salso: sꝫ cũ flegma subtiliet̃ ⁊ in chol'a miscet̃ sibi.

ℭ Omnis võ salsuginis cã est vt aquose hũiditati pauci saporis: aut priuate eo terree partes aduste cõplexionũ siccarũ ⁊ saporis amari equali temperamẽto misceant̃. Si eni multe fuerint: amarus sapor ꝓuenit.

ℭ Primo ponit cãs salsedinis in gñali. 2° applicat ad flegma. 3° vt cõpleat cãs salsedinis flegmatꝭ ponit oppo. Gal'. 2ª ibi (Simil'r.) 3ª ibi (Gal'. võ.) Prima in duas. ꝑ° ponit. 2° ꝓbat vt declarat. 2ª ibi (Si enim.) Et hoc ꝑmo ꝓbat quare opꝫ misceri tẽperamento equali. i. ꝓportionali: qꝛ si nõ sic esset excederent partes amare ⁊ fieret sapor amarus: opꝫ igit̃ eas esse pauciores.

ℭ Et ex hoc q̃dẽ simil'r fiũt sales ⁊ aque salse. Et est ẽt cũ sal fit ex cinere alchali ⁊ calce: ⁊ ex aliȷs cũ in aq̃ coquunt̃ ⁊ colant̃: ⁊ coquit̃ illa aq̃ donec in salẽ coaguleṫ: aut ita dimittit̃ donec per se coaguleṫ. Similiter quoq̃ flegmati tenui qđ saporẽ nõ hꝫ: aut cui⁹ sapor adeo est paruus ꝙ nõ superat cuꝫ cholera sicca nã se miscuerit adusta equalitatis admixtione ipsum faciet salsum ⁊ calefaciet. hoc igit̃ flegma est cholericum.

¶ Probat p signa ꝙ salsedo fiat ex mixtione sicci terrei amari cũ humido aqueo. ꝛ sunt signa ẽt que Arist. iducit 2° metheo. cap. p°.

Dub^m 31^m ¶ Dubitat᷑ vtꝝ salsedo fiat ex mixtiõe sicci terrei cũ hũiditate pauci saporis: aut p̃uate eo. i. p̃uato sapore. Ui᷑ ꝙ nõ: q2 dulce cũ exiccat᷑ amarificat᷑ vt dixim⁹: sed cũ sibi miscet᷑ amarũ exiccat᷑. ⁋ Itẽ euidẽter appet ꝙ paꝝ rei amare cũ multa re dulci vt melle facit appere amarũ. ⁋ Ampli⁹ multo min⁹ vi᷑ ꝙ ex isipido ꝛ amaro resultet salsus sapor. nã salsus sapor ẽ mediũ ꝛ extremi sapores sũt dulcis ꝛ amar⁹: igit᷑ oꝫ ꝙ i ꝓductiõe salsi ꝯcurrãt dulcis ꝛ amar⁹. ⁋ Ampli⁹ cũ a nullo frãgat᷑ sapor amar⁹ remanet sapor amar⁹: sꝫ qñ cũ isipido miscet᷑ amar⁹ sapor a nullo põt frãgi sapor amar⁹: q2 isipidũ ẽ p̃uatio: cõpositũ ğ remanebit amaꝝ. ¶ In ꝯñiũ ẽ Aui. ¶ Nos i solõne hui⁹ p̄supponim⁹ q̃ dicta sũt sup. 2. cañ. ca. 3. ꝛ ꝓprie i q̃õne an extremi sapores sint dl'cis ꝛ amar⁹. Et p° ꝙ sapor ẽ passio hũidi cõpulẽti cõmixti actuali sicco q̃ð ẽ mixtũ. ⁋ Scðo ꝙ diuersitas i his passiõib⁹: ꝛ p ꝯñs saporib⁹ ẽ ex mõ sbe hoꝝ corporũ ꝛ ex cal'itate ꝛ friditate al'r ꝛ al'r disponẽtib⁹ hũidũ ꝛ siccũ: sꝫ respectu forme q̃ ẽ sapor cal'm ꝛ fridũ sint cãe vt dic̃ Arist. ꝛ nos ẽt ꝯclarauim⁹. ⁋ Tertio ꝙ sapor amar⁹ ẽ sapor in q̊ siccũ terreũ est grossuꝫ: q2 separatũ ab hũido aqueo. signũ q2 cõiter cineres ꝛ res aduste sũt amare: vt ẽt itelligit᷑ 2° metheo. ca. 1. ꝛ ꝓble. 23. ꝛ. 24. ꝓble. penultimis. Utrũ aũt b̃ eẽ terreũ nõ ipressuꝫ hũido: sꝫ separatũ sit effect⁹ soli⁹ calidi vt sensit Gal'. 4. de simplici medicia disti. 4. ca. 2. ꝛ Arist. in plurib⁹ suoꝝ s̄monũ an sit effect⁹ recipibilis a calido ꝛ frido: vt sensit Auer. 2. de aĩa cõmẽ. 105. ꝯ̃ Gal'. ꝛ coll'ꝫ. 5. ca. 27. nõ itẽdim⁹ hic ꝓseq. ẽ. n. q̃ð an oẽ amaꝝ sit cal'm. Ex q̃ tertia ꝓpõne isert᷑ p° ꝙ res amara nõ ẽ nãl'r saporita: vñ qñq3 di᷑ ꝙ sapor amar⁹ nõ ẽ actu sapor q2 hũidũ ẽ eductũ ex̃ siccũ. ꝛ hoc sensit Auer. in cõmẽ. de sensu ꝛ sensato. Ex q̊ ẽt 2° isert᷑ ꝙ forma q̃ ẽ verus sapor ẽ dulcedo in q̃ ẽ ꝑfecta facta mixtio hũidi cũ sicco p ꝑfectã digõnẽ. Tertio isert᷑ ꝙ sapor dulcis ꝛ amar⁹ s̄m dc̃m modũ ponũt᷑ extremi. i. oppositi sapores: sꝫ iter sapores repiat᷑ q̃dã alia oppõ maior ista vt ibidẽ dixim⁹. ẽ aũt vnctuosum nõ sic mag̃ oppositũ amaro: q2 maior ẽ ꝑmixtio hũidi cũ sicco. signũ ei⁹ ẽ q2 nõ põt separi ab igne q̃ð nõ discutim⁹ hic. ⁋ Quarto p̄supponim⁹ ꝙ sapor salsus sit in q̊ ẽ siccũ terreũ amarũ mag̃ refractũ in hũido aqueo q̃ꝫ sit i amaro. ꝛ iõ tã hũidũ q̃ꝫ siccũ in salso est subtili⁹ q2 in amaro. signũ ẽ q2 oĩa salsa cũ mag̃ exiccant᷑ ꝛ igrossant᷑ fiũt amara: vt. 4. de simpli. medi. ꝛ colligit᷑ ẽt. 2. metheo. signũ aũt siccitat̃ ẽ ꝙ sales exiccãt. signũ aũt aqueitat̃ ꝙ sales fiũt fluidi. ⁋ Ex qb⁹ p° isero ꝙ sapor salsus ꝛ amar⁹ sũt sibi ꝓpinq: q2 in vtroq3 ẽ siccũ terreũ sꝫ in amaro mag̃ separ᷑: in salso aũt nõ sic. ꝛ iõ Arist. ꝓble. 23. 35. ꝓble. dic̃ ꝙ salsuꝫ ꝛ amarũ sil'r vi᷑. ⁋ Scðo infero nr̃m ꝓpositũ ꝙ salsuginis cã ẽ cũ res amari saporis miscet᷑ rei aquee frangẽti ꝛ subtiliãti illð siccũ amaꝝ. ꝛ ex b̃ colligit᷑ rõ saporis amari ꝛ fit sapor salsus. ⁋ Tertio isero cãs apparẽtiũ circa sales q̃re sal ꝓiectũ in ignẽ crepitat: q2 ignis occurrẽs illi hũido nõ mixtũ cuꝫ sicco crustulã fac̃ ꝛ hũidũ int⁹ fit vapor ꝛ dilatat᷑ ꝛ rũpit crustulã violẽter: ꝛ iõ sal tritũ cito crepitat ꝑua crepitatiõe: sꝫ sal grossuꝫ tarde crepitat ꝛ magna crepatiõe. ꝛ iõ si i ignẽ valde violẽtũ ꝓiycit᷑ nõ sonat: q2 adurit᷑ ex̃ ꝛ int⁹. ꝛ ista fuit mẽs Arist. ꝓble. 11. 26. ꝛ 43. ꝛ. 42. Et appet vlteri⁹ q̃re accẽdit ignẽ: q2 vẽtus ab eo eleuatus q crustã rũpit ꝙ vẽtilabat ignẽ ꝛ ipsi⁹ siccitas exiccat hũidũ crudũ ꝙ ignẽ obtũdit. ꝓblemata aũt circa mãꝫ omittim⁹. ⁋ Cõsiderãdũ aũt ꝙ semp cũ dicim⁹ hũc saporẽ fieri sicco cũ humido ꝛ mixto vel hũido sepato cal'o vl' frido agẽtib⁹ debem⁹ itelligẽ certas ꝛ ꝺtermiãtas mẽsuras ꝛ ꝓportões q̃litatũ nobis occl'tas: ex qb⁹ resultãt hi sapores. Nos tñ circũloqmur illis signis qb⁹ possum⁹. ¶ Ad p^m dõm ꝙ illð dulce cui miscet᷑ amaꝝ corrũpit amarũ: ꝛ ẽt dulce corrũpit᷑ ꝛ fit salsedo: ꝛ iõ ñ ẽ solũ iux̃ ꝑsitio: ꝛ sic apparet sol'o ad 2^m. ¶ Ad 3^m rñdet Anto. dicẽs duo. Primũ ẽ ꝙ sapor amar⁹ ꝛ dulcis sũt sapores extremi: vt dic̃ Ari. s. iquãtũ ex illis fiũt oẽs sapores medy: tñ ꝯsiderãdo effect⁹ q ꝓueniũt i nobis ab alys saporib⁹ sapor acut⁹ ꝛ põtic⁹ siue acetosus sũt extremi: vt dic̃ Gal'. 4. de simpli. medi. q2 acut⁹ calefac̃ ꝛ põtic⁹ siue acetosus ifrigidat. Scðꝫ q̃ð dic̃ ẽ ꝙ sapor salsus nõ põt fieri nisi ex dulci ꝛ amaro: ꝛ iõ hũidũ aqueũ cui admiscet᷑ res amara oꝫ ꝙ sit alicui⁹ dulcedis. ¶ Primũ dc̃m Anto. omitto ꝑp q̃õnẽ nr̃aꝫ quã scripsim⁹ sup. 2. cañ. ¶ Cõtra 2^m dc̃m ẽ Auic. cũ dixit pauci saporis aut p̃uate eo. ꝓbat᷑ rõne: q2 sil'r vi᷑ de ꝓductiõe coloꝝ medioꝝ ꝛ alioꝝ ꝛ de ꝓductiõe sapoꝝ agẽtib⁹ p̃mis q̃litatib⁹ vel alys p̃ncipys ꝓductiuis. hec ꝓpõ appet ex gñali dcõ aucte Gal'. p° de v̾tutib⁹ nãlib⁹ cap. 6. vbi vult ꝙ colores ꝛ sapores ꝛ sil'ia sũt sequele p̃maꝝ q̃litatũ: sꝫ dr̃ia sit ꝙ colores nõ sic imediate sequunt᷑ trãsmutationẽ s̄ꝫ p̃mas q̃litates sic sapores. sũt. n. sapores imediatiores p̃mis q̃litatib⁹: ꝛ iõ saporabile ẽ q̃ddã tãgibile ꝛ gust⁹ q̃dã tact⁹: colores aũt lõgingus sequunt᷑ mixtionẽ ꝛ trãsmutationẽ s̄m p̃mas q̃litates: imo imediati⁹ mixtionẽ lucidi cũ opaco: ꝛ iõ manifesta facta mutatõe sit⁹ ꝯtriũ ꝛ nulla fcã mutatõe mãifesta s̄ꝫ cal'm ꝛ fridũ fit trãsit⁹ ꝺ extremo colore vt nigro ad extremũ albũ sic̃ appet i rasura ꝛ ꝯtusione cornu nigri q̃ð appet albũ. Tũc appet nõ exñtib⁹ actu colorib⁹ ex̃mis fiũt colores medy p trãsmutationẽ p̃ncipiorũ ꝯtinẽtiũ i v̾tute ꝓductiua hos colores. appet p° i colorib⁹ i qb⁹ dubitat᷑ an sint veri colores. nubes. n. appet rubea nullo ꝯcurrẽte ibi nigro opaco. s. terreo ꝙ misceat᷑ cũ suo albo. i ver̃ ẽt colorib⁹ appꝫ: nã segetes virides ꝛ folia arboꝝ mouent᷑ ad viriditatẽ ad citrinitatẽ calore agẽte p̃ter q̃ð ibi sit albũ ꝙ cũ viridi obscuro q̃ð stat loco nigri faciat citrinũ: ğ ñ exñtib⁹ saporib⁹ ex̃mis i actu: sꝫ i v̾tute p̃ncipioꝝ ꝓducẽtiũ fiũt sapores medy: ꝛ iõ p̃exñte amaro sꝫ hũidũ q̃ð ibi miscet᷑ p̃uatũ sit sapore: tñ fit aptũ esse saporosuꝫ: põt calore ꝯuicẽte ea resultare sapor salsus. Sꝫ. t. d. dicã ꝙ ꝯtiuo cũ trãsmutat᷑ aliqd a nigro siue a viridi obscuro ad citrinũ agẽs ꝓduc̃ rẽ albedĩe ꝯcurrẽtẽ illi nigro ꝛ ducẽtẽ ad formã mediã aliã scꝫ citrinũ: ꝛ sic cũ trãsmutat᷑ aliqd ꝺ amaro in salsuꝫ ꝯtiuo gñat᷑ res dulcis. i. aliq̃ dl'cedo q̃ frãgit illð amaꝝ ꝛ fac̃ salsuꝫ. ⁋ Dðꝫ p° ꝙ b̃ ꝯcesso nihil ad ꝓpositũ: suffic̃. n. mihi ꝙ añ actionẽ cal'i ex amaro ꝛ aqueo faciẽte salsuꝫ nõ fit veꝝ extremũ i actu: imo posito ꝑ pol'i ꝙ duo corpa. s. hũidũ saporabile p̃uatũ sapore ꝛ siccũ saporabile i hũido ẽt p̃uatũ sapore ponerent᷑ i actu ꝛ postea cõmiscerentur: resultarẽt sapores medy ꝛ ex̃mi s̄m diuersaꝫ narrationẽ: sꝫ ẽt nullus p̄fuit sapor. ⁋ Scðo possꝫ dici ꝙ mediũ sufficiẽter ꝯ̃riat᷑ alteri ex̃mo p̃n. ğ actiuo hñte i v̾tute ꝓducẽ mediũ sufficiẽter põt refrangẽ ex̃mũ. ex qb⁹ appet sol'o ad ꝓpõnẽ cũ di᷑ sapores medy fiũt ab ex̃mis. Dõm ꝙ veꝝ ẽ qñ fiũt p viã cõmixtiõis: sꝫ qñ fiũt p viã gnõnis ñ. Ul' al'r medy sapores fiũt ab ex̃mis. i. a p̃ncipys habẽtib⁹ i v̾tute ꝓductiua ex̃ma q̃ cũ hic hñt i v̾tute ꝓductiua sua media tñ ex ordĩe nãli ꝓcedit ex̃moꝝ ꝓductio ꝓductiõe mediorũ: sꝫ media ñ ꝯstituant᷑ ex illis saltẽ p̃exñtib⁹ añ actionẽ agẽtis. ¶ Ad vltimũ dõm ꝙ amaritudo frãgit᷑ a salsedine q̃ i hũido ꝓducit᷑ aqueo p siccũ terreũ q̃ð ẽ in amaro cal'o agẽte. Sil'r vult ꝙ cũ flegmate misceat᷑ cholera equatis. i. ꝓportionatis mixtione ꝛc̃.

Du^m 32^m ¶ Dubitãt an flegma salsuꝫ sit ponẽdum iter spẽs fl'atũ. Ui᷑ ꝙ nõ: q2 flegma ẽ hũor fridi⁹ ꝛ hu. vt sumit᷑. 4. de regi. sa. ⁋ Ampli⁹ flegma salsuꝫ fac̃ causonẽ q̃ ẽ ꝺ sũma chol'icaꝝ: vt. 4. cañ. fen. 1. ꝛ. 4. regimis acutoꝝ tex. cõmẽ. 12. ¶ In ꝯ̃riũ Aui. ⁋ Dõm ꝙ b̃ flegma ponit᷑ in ca. flegmatũ q2 moles flegmat̃ vicit. si. n. vinceret chol'a aut eq̃ret᷑: sapor amarus vincẽt. sil'r q2 videm⁹ motũ ei⁹ eẽ quotidianũ q̃ð attestat᷑ nã flegmat̃. ¶ Ad p^m dõm ꝙ illa diffinitio nõ est cõis oĩ flegmati. Ul' dðꝫ ꝙ flegma salsuꝫ in se ẽ fridũ ꝛ hũidũ: q2 ꝑtes fride ꝛ hũide. s. flegma vicit: sꝫ respcũ corpis nr̃i ẽ cal'm ꝛ siccũ q2 calefacit ꝛ exiccat nos: nec ẽ icõueniẽs ꝙ aliqd i se sit fridũ. i. pl'es hẽat ꝑtes fridas q̃ꝫ cal'as ꝛ tñ nos calefaciat: vt sensit Auer. 2. de aĩa cõmẽ. 105. Et vn⁹ modus ẽ q2 ꝑtes cal'e pauce pñt penetrare ꝛ ꝓfundare in nos: ꝛ ꝑtes fride ex̃ remanẽ ꝛ nõ agere: imo corp⁹ calefactũ v̾tute ꝯtriũ cal'aꝝ ꝓfundataꝝ corrũpet vl' corrũpẽ poterit postea ꝑtes fridas ex̃ remanẽtes. Aly aũt modi itelligunt᷑ ex q̃õne nr̃a de reductõe mediciaꝝ ad actũ. ¶ Ad 2^m dõm ꝙ ista febr̃ causon di᷑ fl'atica: sꝫ icẽdio vehemẽtis sitis di᷑ causon.

¶ **Galenus v̾o dixit flegma hoc salsum fieri ꝓpter ipsius putredinẽ aut aquositatẽ que ei admixta fuit.**

¶ Primo ponit dc̃m. G. 2° ꝯtractat. 3° exponit dictionẽ. 2ª ibi (Et nos.) 3ª ibi (Et mihi q̃dẽ.) ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ tex. G. sic iacet scðo de differẽtys febriũ. ca. 6. Est ꝛ alia spẽs flegmatis salsa que vel per putrefactionẽ vel per mixtionẽ salse serose humiditatis fit.

¶ **Et nos q̃dẽ dicimus putredinẽ ipsum salsum efficere: ideo ꝙ in ipso adustionẽ facit ꝛ cinereitatẽ que cũ ei⁹ hũiditate cõmiscent᷑. Sola aũt aquositas cũ ei admiscet᷑: salsedinẽ in ipso efficere nõ valet cum ibi vlla alia nõ fuerit cã. Et mihi q̃dẽ vi᷑ ꝙ illa aut nõ ꝑmutationis est sed ꝯtinuitatis: tũc. n. locutio cõpleta erit.**

¶ Hic ꝯtractat hoc dictũ ꝛ ostẽdit ꝙ neq3 sola putredo neq3 sola aquositas mixta flegmati est cã salsedinis in flegmate. Et ponit p° hãc ꝓpõnẽ. putredo flegmat̃ facit salsedinẽ: q2 facit cinerẽ ꝛ reꝫ adustã que miscet᷑ cũ hũiditate. i. cũ ꝑtib⁹ hũidis fl'atis. ⁋ Cõsiderandũ p° ꝙ ex hac ꝓpõne Aui. p° hꝫ modũ aliũ fiendi flegma salsuꝫ: q sꝫ sit alius in spẽ nõ est tñ ali⁹ in gñe. p̄dict⁹. n. modus fiebat per mixta cal'a adusta amara cũ fl'ate: sꝫ iste modus fit ꝑmixtio cũ flegmate cinẽ fl'at̃ q ẽt cinis suspicãdũ est ꝙ sit amar⁹: sꝫ forsan nõ sit amar⁹ vel sit acute amaritudinis sicut cholera adusta amara: sunt ğ in gñe duo modi salsi fl'at̃. Scðo hꝫ ex ꝓpõne dicta ꝙ putredo sola ꝛ imediate nõ ẽ cã salsedis. nã salsedo imediate fit ex mixtiõe ciner̃ cũ fl'ate dulci vel isipido: sꝫ putredo nõ hꝫ ꝑmiscẽ: imo p se solũ hꝫ separare ꝛ cinerẽ ꝓducẽ: ğ ñ ẽ p se sola cã putredo

salfedinis. ¶ Amplius ois febris putrida flegmatica eẽt de flegmate salso qd̄ est falsum. appet igit̃ q̄ Aui. glosat p̄m dcm̄ Gal. cũ dixit. flegma salsum fit per putrefactionẽ: ⁊ hec cũ ꝯtingit cinerez illũ misceri vt diximus qd̄ nõ semp ꝯtigit. ¶ Cõsiderãdũ 2° q̄ Aui. ponit scd̄az ꝓpõnẽ ⁊ est sola aquositas cũ admiscet̃ flegmati nõ facit ipm̄ salsum. Rõ est: q2 tã flegma insipidũ q̄ aquositas ẽt insipida sunt que a sicco patiẽtia fiunt saporita: g̃ vnũ respectu alterius nõ est agẽs saporẽ. aliã g̃ opz esse cãm. s. siccũ aliqd̄ ⁊ calidũz agens seu cõmiscens: iõ dixit cũ igit̃ vlla alia fuerit cã. ¶ Considerandũ tertio q̄ Aui. aliã lr̃am hz ab ea que ex greco reperit̃. nam Gal. dicit q̄ flegma salsum fit ꝓpter cõmixtionẽ salse aquositatꝭ cũ flegmate: ⁊ tũc nõ est mirũ si res salsa facit flegma salsũz ⁊ est sermo verus lz grossus ⁊ rudis s̃mo: nõ tñ est tã grossũz dcm̄ dicẽ flegma aliqd̄ nõ ponticũ fit ponticũ per admixtionẽ melãcholie cui appropriat̃ sapor põticus: sicut dicẽ flegma salsum fit salsum q2 admiscet̃ sibi aquosũz flegma salsũz: ⁊ est sicut diceremus flegma ponticũ fit ponticũ q2 sibi ꝯmiscet̃ ponticũ flegma: nisi forsan tu velles dicẽ q̄ humiditas salsa serosa de qua. G. loquit̃ non est flegma salsũz: sed q̃dã res salsa. Littera aũt Auicẽ. dicit ꝓpter aquositatẽ que ei fuit admixta ⁊ vt ex libris ex greco inuenit̃ serosa humiditas: in illis ex arabico inuenit̃ aquositas. cũ g̃ Auicẽ. vidit hanc litterã faciendo q̄ ly aut siue ly vel teneat̃ copulatiue facit sermonẽ Galeni esse perfectũ ⁊ scientificũz: quia sermo s̃m litterã Aui. est falsus si teneatur aut disiunctiue vel est rudis s̃m litterã Gal. a greco: ⁊ hoc est qd̄ dicit: mihi videt̃ q̄ aut nõ ꝑmutationis. i. nõ disiunctiuum est: sed s̃m ꝯtinuitatem. i. copulatiuũz vt aut pro ⁊: tunc enim locutio completa erit: quia tunc putredo facit salsedinem generatione cineris cõmixti cũ aquositate.

¶ Et ex flegmate est qd̄ ẽ acetosũz: ⁊ queãdmodũ dulce est s̃m duos modos dulce ꝑ suã essentiã ⁊ aliud ꝑꝑ rem ex̃neã que ei admixta fuit. Silr̃ acredo flegmatis acetosi s̃m duos ꝯtingit modos. Uno ideo q2 res extranea ei admixta fuit que est cholera nigra acris quã in subseq̃ti noiabim⁹. Altero ꝑꝑ cãz que in ipsomet ꝯtingit: ⁊ illud q̃dem est vt flegmati dulci qd̄ diximus ipso dulci existẽte accidat sicut accidit alijs succis dulcibus qui prius bulliunt ⁊ postea acescunt.

¶ Hic determinat de flegmate acetoso: ⁊ tñ hic recolligit s̃monẽ in flegmate dulci ⁊c̃. Cõsiderãdum q̄ acetositas ꝑ cõmixtionẽ est nõ. acetositas aũt que accidit ꝑ alterationẽ est duplex. Una q̃ fit ꝑ iperfectã ꝯcoctionẽ in reb⁹ in q̃b⁹ ẽ multũ de hũido aqueo siue debeãt tẽdere ad dulcedinẽ vt in vua: siue stare in acetositate vt in lymonib⁹ ⁊ malis g̃natꝭ ⁊ arancijs: talis vocat̃ acetositas pura s̃m oẽm denoiationẽ: ⁊ dz itelligi pura ab acuitate. i. nõ ꝯiũcta sapori acuto sic̃ alia acetositas de q̃ dr̃: nõ tñ est nec̃ium q̄ sit pura ab alijs saporib⁹. põt ẽt ꝯiũgi stiptico vel põtico vt in agresti vua ꝓpe in p̄n° ⁊ q̃busdã g̃nib⁹ piroꝝ. Alia est acetositas facta ꝑ putrefactionẽ: q2 cal'm rei aquose ex̃neũ factum educit de humido rei subtili ex̃ euaporat cũ quo erit cal'm nãle ⁊ infrigidat̃ res ex hoc sicut res aquose ꝑ diminutã ꝯcoctionẽ: fit g̃ acetosus sapor. sed q2 cal'm extraneũ aliq̃s ꝑtes rei adurit cũ educit humidum ⁊ cal'm illius rei: opz q̄ remaneat aliqd̄ vestigium caloris ex̃nei in ꝑtib⁹ cõbustis hui⁹ rei acetose: g̃ acetũ ꝑ putrefactionẽ factũ hz aliq̃s ꝑtes calidas secũ mixtas hñtes saporẽ acutũ ꝑꝑ adustionẽ: ⁊ ideo acetũ hoc nõ est pure acetosũz: sed cũ hoc acutũ. ⁊ hoc itellexit. G. 4. de simplici medicina. distin. 2. cap. 1. ⁊ distin. 3. cap. 2.

Dub. 3m ¶ His habitis querẽdũ est vtꝝ flegma dulce his duob⁹ modis fiat acetosum ⁊ an flegma dulce ⁊ an aliud flegma a flegmate dulci. ¶ Ad p̄m rñdet Anto. q̄ flegma dulce vtroq3 mõ fit acetosũz: q2 p̄ anteq̄ dulcescat põt fieri acetosũz ꝑꝑ iperfectã decoctionem. ¶ Scd̄o mõ postq̄ hz dulcedinẽ cũ accidit sibi putredo. ¶ Nos dicam⁹ q̄ mãifestũ est ꝑ se flegma posse fieri acetosũz post suã dulcedinẽ cũ bullit calore putredinali sic̃ fit in reliq̃s succis dulcib⁹ vt vino ⁊ alijs: q̃ postq̄ sunt cõpleta ꝑ putredinẽ ꝯuertunt̃ in acetũ. ⁊ h̃ Aui. exp̄ssit cũ dixit. Flegmati dulci ipo existẽte dulci. q. d. nõ dico q̄ fiat acetosũz anteq̄ fiat dulce: sz postq̄ est factũ dulce. ¶ Dicam⁹ 2° manifestũ eẽ ꝑ se q̄ flegma nãle dulce ⁊ flegma innãle dulce nõ p̄us fiunt acetosa q̄ dulcescãt. de flegmate dulci innãli est manifestũ q̄ nulla est ibi cã que faciat acetosum saporẽ: imo semꝑ causat̃ dulcedo in tota trãsmutatione que dulcedo est sapor valde ab acetoso distãs. de flegmate dulci nãli apparet: q2 tũc nõ posset g̃nari humor nãlis. s. flegma nãle q̃n prius generet̃ innãlis humor. s. flegma acetosũz. ⁊ ꝑꝑ h̃ Aui. nõ voluit istũ saporẽ acetosũz fieri in ſtate ante dulcedinẽ vt opinat̃ Anto. sz post dulcedinẽ. ¶ Dicamus 3° absoluit Anto. q̄ pos'e eẽt aliqd̄ cal'm diminutũ inãle ꝯuenire mãm ex q̃ fit flegma dulce nãle ⁊ ꝯuertẽ illã i rez acetosaz. ¶ Ad 2m quesitũ dõm q̄ verũ flegma dulce ꝑ putredinẽ põt acescẽ. ¶ Ad 3m dõm q̄ non reputo incõueniẽs alia flegmata vt aq̃sa ⁊ isipida inãlia ꝑ putredinẽ posse ꝯuerti in acetũ.

¶ Et est aliud põticũ cuius dispõ est queãdmodũ hec dispositio: fortasse eni erit eius ponticitas ꝓpterea q̄ cholera nigra pontica ei admixta fuit. Et fortasse erit eius ponticitas ꝑꝑ cãm qua in se vehemẽti infrigidatione infrigidatũ est adeo q̄ eius sapor ad põticitatẽ sit ꝯuersus: ideoq3 ei⁹ aquositas ꝯgelata est ⁊ ad siccitatẽ paꝝ ⁊ terrestritatẽ alterata est. Et neq3 fuit calor debilis qui ipsum bullire faceret ⁊ ꝯuerteret in acredinem: neq3 calor fortis qui ipsum coqueret.

¶ Cõsiderãdũ q̄ hic ponticũ sumit̃ ꝓ stiptico ⁊ pontico ⁊ sunt sapores fundati in humido frĩdo simul cũ sicco terreo grosso frĩdo. signũ pira in p̃ncipio natiuitatꝭ ⁊ nespilla ex quo apparet modus quo fit flegma põticũ ꝑ alterationẽ ⁊ est q̄ flegma dulce nãle nõ occurrat calido putrefaciẽti nec calido forti coquẽti ad sanguinẽ sz occurrat frĩdiori ispissanti ⁊ exp̄mẽti subtile hũidũ: vñ fit i eo siccũ terrestre cũ hũido aqueo grosso exñte vtroq3 frĩdo. ⁊ hec ẽ rõ saporis põtici ⁊ oẽs iste frĩditates sunt modi caloꝝ remissoꝝ.

¶ Dubitat̃ an ex aliq̃ flegmate q̄ ex dulci nãli possit fieri h̃ põticũ flegma. ¶ Dõm q̄ sic: q2 ex q̃cũq3 flegmate potẽte h̃ pati: ⁊ iõ flegma mucilaginosũz ⁊ crudũ pñt fieri põtica: q̄uis i se sint isipida: ⁊ flegma ẽt acetosũz ꝑ fortiorẽ ifrĩdationẽ ẽt posset fieri ponticũ.

¶ Dubitat̃ qd̄ sit frigidius an flegma ponticũ an acetosũz. ¶ Dõm vt dicit̃. 4. de simpli. medi. ca. 4. scd̄e distin. ⁊. 2. cañ. cap. 3. q̄ res pontica in se est frigidior. signũ q2 fit a minori calore: vnde p̄muz res sunt põtice q̄ acetose: vt in agresta apparet: sed respectu nostri acetosa sunt frigidiora q2 subtiliora magis penetrant.

¶ Et est flegmatis spẽs vitrei spissi grossi vitreo liquefacto similis in sui viscositate ⁊ põderositate. Qd̄ plerũq3 est acre: ⁊ plerũq3 saporẽ nõ habebit. Et videtur q̄ illud ex eo qd̄ est grossũz saporẽ nõ habẽs sit crudũ aut ꝯuertat̃ in crudũ. Et hec q̃dem est illa flegmatis spẽs que in principio rei erat aquosa frigida que neq3 putruit neq3 res alia ei admixta fuit: sed sic ꝑmãsit recõdita donec fuit ingrossata ⁊ frigiditas fuit ei addita. Jaz igit̃ ꝯclaratũ est q̄ corrupti flegmatꝭ modi ex parte sapoꝝ ipsius sunt quatuor: salsũz: acre: ponticũ ⁊ insipidũ. Et ex parte sue essentie sunt quatuor: aquosum: vitreũ: mucilaginosũz: ⁊ gipseum. crudum v̓o in collectione mucilaginosi continetur.

¶ Hic determinat de flegmate vitreo. ¶ Cõsiderandũ q̄ illud flegma Aui. notificat p̄ ex ꝑte modoꝝ sub̃e ex q̃b⁹ similat̃ vitro eliq̃to: vitrũ eni eliq̃tũ est grossum hñs multã terrestritatẽ lz ꝯtinuatã cũ aqueo igrossato i illo terreo: est ẽt spissũz poris ꝓuatũ. i. paucoꝝ poroꝝ: ⁊ est ẽt tenax viscosum in suis ꝑtib⁹ ⁊ est põderosũz. ⁊ hec q̃tuor sunt manifesta de vitro eliq̃to. ⁊ silr̃ repit̃ vnũ flegma qd̄ hz oĩa ista q̃tuor que sunt dispões modi sub̃e. p̄° est grossũz. 2° spissum. 3° viscosum. 4° graue. ⁊ eius grauitatẽ manifeste cognoscimus: dicũt ẽt infirmi ⁊ astantes quãdo exit hoc flegma sentire sonũ rei grauis in casu eius. similiter etiaz q̃ñ cum aliqua re subleuant: illud apparet ponderosum: eius etiã grossities ⁊ spissitudo ⁊ tenacitas satis visui ⁊ tactui apparet: vt possibile est hoc apparere in alijs reb⁹ ex q̃bus ꝓprie dispõnibus dicit̃ flegma vitreũ ad quas sequit̃ qd̄ sit flegma valde frigidũ: q2 tãta grossities ⁊ spissitudo nõ fiunt in flegmate nisi a forti frigiditate stante flegmatis viscositate. Scd̄o notificat hoc flegma ex parte saporis: ⁊ dicit q̄ plerũq3 est acre. i. acetosum ⁊ plerũq3 est insipidũ.

¶ Dubitat̃ p̄° q̃re de h̃ flegmate vitreo ꝯtermiat ꝑ se ⁊ nõ iter modos flegmatꝭ distictos ꝑ sb̃az: neq3 iter modos distictos ꝑ saporẽ.

¶ Dubitat̃ 2° an sit determinati coloris.

¶ Dubitat̃ 3° vtrum hoc flegma aliq̃ñ est acre. i. aliq̃ñ acetosum ⁊ aliquãdo insipidũ: vtrum alter sit ponticũ vel etiã salsum.

¶ Dubitat̃ 4° q2 dicit ⁊ videt̃ q̄ illud qd̄ est grossum. i. flegma vitreũ grossũz nõ hñs saporẽ est crudũ. ¶ Cõtra: q2 flegma crudũz parũ recedit a nãli flegmate: mucilaginosũz aũt multũ plus recedit vt sup̄ patuit: sz flegma vitreũ valde recedit in sb̃a: imo ponit̃ grossissimũ:

grossissimũ: q2 ceterorũ aliis grossi⁹: vt Halya. 1. theo. ca. 25. ð hũorib⁹.

Dum 40m ¶ Dubitat̃ 5° quõ hoc flegma ↄuertit̃ in crudũ. Ad itellm̃ harũ dubitationũ p̊ sciendũ ꝙ flegma vitreũ dr̃t ab aliis modis fl'atꝫ modis sbe reptis in hoc fl'ate q̃ simul i aliis nõ repiunt̃: nullũ enĩ est flegma qð simul hẽat oĩa ista q̃tuor in excessu sic̃ flegma vitreum. s. grossitiez: viscositatez: spissitudiẽz: ꝛ g̃uitatẽ. Cõtra: q2 flegma gipseũ est grossi⁹: lꝫ de aliis. s. de crudo ꝛ mucilaginoso sit notũ. Dðz 2r. p̊ ꝙ lꝫ gipseũ sit grossi⁹: non tñ hꝫ alias dispõnes sic̃ in excessu: q2 est porosi⁹ hũido educto ab eo p resol'onez: ꝛ iõ est leui⁹ ẽt ꝛ nõ sic viscosuz vel nõ viscosuz. Vel dðm ꝙ grossities fl'atꝫ gipsei ẽ solũ grossities p siccũ terreũ qð in eo est factũ actu p resol'onem: sꝫ grossities flegmatꝫ vitrei est p siccũ terreũ ꝛ hũidũ aqueũ quorũ vtrũq3 est igrossatũ p ↄgelationez: ex q̃ appet qð est spissi⁹ flegma vitreũ q̃3 gipseum: appet igit̃ ꝙ hoc flegma dr̃t ab aliis p modos sbe. differũt etiã ab aliis specieb⁹ nõ p vnũ saporez: q2 nõ reperit̃ vni⁹ saporis: imo aliqð est ĩsipidũ aliqð est acetosuz ꝛ aliqð ẽ põticũ vt appebit: ex quo appet sol'o. ¶ Ad p̊m dðm: nã q2 h̃ flegma lꝫ erit diuersuz ab aliis in mõ sbe: poterat tñ repiri multorũ saporũ: iõ de hoc flegmate p se locutũ est hic. Cũ ãt Auic. ↄsiderauit ꝙ hoc flegma dr̃t plus ab aliis p modos sbe: q2 in eis cũ nullo cõuenit fl'ate: imo excedit qðcũq3 flegma ĩnãle: nõ ãt differũt p saporẽ aut sapores: q2 nõ hꝫ illos in excessu ꝛ ↄuenit p saporẽ cũ aliis: posuit flegma vitreũ inter spẽs fl'atꝫ diuersificatas ex pte modi sbe. ¶ Scðo ↄsiderãdũ ꝙ h̃ flegma hꝫ cãz efficientẽ fortissimã friditatez: qð appet q2 ipm est fridissimũ: vt Gal'. ponit. 2. de ĩte. ca. 5. ẽt q2 ipm hꝫ dispõnez spissitudĩs ꝛ g̃ssitiei q̃ fiũt a fortissima friditate. Ex h̃ appꝫ sol'o ad qõnes q̃sdã quas hic cõiter mouent.

Dum 41m ¶ Pˀio an sit hoc flegma fridi⁹ flegma. Dðm ꝙ sic: vt Rab. ponit 18. ↄtinen. 1. ca. ꝛ a Gal'. itelligit̃. 2. de diffe. feb. ca. 6. posset tñ ↄtingere ꝙ flegma acetosum distinctum a vitreo magis infrigidaret propter penetrationem vt superius diximus.

Dum 42m ¶ Scða qõ: an hoc flegma possit in corpe g̃nari cũ sit res congelata. Dðm ꝙ sic: põt enĩ reperiri friditas in nobis. i. remissus calor ꝛ ppˀie in locis remotis a p̃ncipalib⁹ sic̃ intestina ꝛ materie fl'atice fride multũ fride ex comestione pisciũ ꝛ fungorũ ex qb⁹ mãe cõgelabunt̃ ꝛ igrossabunt̃. ¶ Cõsiderãdũ 3° ꝙ materie g̃nate in nob apte cõuerti in hoc flegma vitreũ sũt cões materie flegmatice q̃ ab intrĩseca friditate sunt apte ↄgelationi ꝛ ĩspissationi. tales aũt sunt flegma crudũ ꝛ mucilaginosuz: ꝛ flegma aquosuz ꝛ acetosuz ꝛ põticũ pp multã friditatez. flegma aũt gipseũ nõ est aptũ congelationi: cũ cõgelatio ꝛ ppˀie ad formã flegmatꝫ vitrei sit passio humidi aquei. flegma ẽt salsuz pp cholerã nõ est aptum cõgelatiõi: neq3 ẽt flegma nãle: q2 parũ est friduz. Cũ ergo nos imaginati erimus flegmata p̃dicta: q2 sunt frida occurrere frigori cõgelãti qðcũq3 sit illud siue extrĩsecũ siue itrĩsecũ: ꝛ imaginati erim⁹ multaz cõgelationẽ ꝛ spissatiõez appebit nobis flegma vitreũ factũ ẽt ex p̃dictꝫ flegmatib⁹. Fit igit̃ vitreũ flegma vel ex flegmate aquoso vel mucilaginoso vel crudo vel acetoso vel põtico: ꝛ põt formari rõ ex p̃missis sic: flegmata vitrea fiũt ex materieb⁹ q̃ pñt p ↄgelationẽ ad hoc puenire: g̃ ex illis pñt fieri flegmata vitrea. Si qs ãt vult imagĩari ꝙ flegma salsuz ꝛ ẽt flegma nãle lꝫ nõ sint apta ↄgelationi: tñ p violentiã agentꝫ cõgelãtis pñt ↄgelari ꝛ ĩspissari ad vitreũ flegma: nõ ꝓhibeo eũ: lꝫ videat̃ mihi lõgĩquũ. flegma aũt gipseũ si imaginat̃ ↄgelari nõ erit h̃ ad aliqð viscosuz vt est flegma vitreũ: imo ad aliqð lapideũ frãgibile. ¶ His p̃missis appꝫ p̊ solutio ad scðaz qõnẽ. s. an flegma vitreuz sit alicui⁹ coloris. Dðm ꝙ vtpl'm hoc flegma repit̃ diaphanũ cũ q̊dãmõ albedis diaphanarũ rerũ sicut vitrei. ꝛ rõ est: q2 vtpl'm fit a flegmatib⁹ crudo aquoso ꝛ mucilaginoso: q2 ista plus ↄtĩgit reperiri. ꝛ ista flegmata in se sũt diaphana alba. ꝛ iõ ↄgelata seruãt p se illã dispõnẽ saltẽ in latitudine aliqua: accidit aũt hec flegmata diaphana qñq3 apparere vt mel'iã nigrã: q2 nõ penetrantur a radio: ꝛ hoc qñq3 decipit medicos. ¶ Dico scðo ꝙ cõtĩgit illud repiri vere coloratũ vel ex mã: q2 est vere colorata sic̃ qð fit ex flegmate acetoso ꝛ põtico factꝫ ppˀe per mel'ie cõmixtiõnẽ in qb⁹ est verus color tẽdens ad nigredinez aliquã siue obscurã diaphaneitatẽ: sic̃ etiã si fl'ati mucilaginoso isit aliqua albedo: ꝛ postea ↄgelet̃ in flegma vitreũ: vel talis est: q2 in actu cõgelatiõis: vt ↄtĩgit. i. cõtigẽter ĩtercept⁹ aer aliqs in flegmate ꝙ cõgelet̃ vel p̊us erat ĩtercept⁹. aer aũt sic in mixtũ facit res appere albas: vt. 5. de g̃nõne aĩa. ca. de pilatura. cap. 5. ꝛ dicet̃ hoc posteri⁹. ¶ Ad tertiã dubõnem appet ẽt sol'o: q2 h̃ flegma vitreũ põt repiri põticũ cũ fit ex pontico cui accidit tãta congelatio ꝙ venit ad sil'itudinẽ eliquati vitri. salsuz ãt ꝛ vitreũ aut nõ reperit̃ aut est pol'e lõginquũ. repit̃ ãt acetosum: ꝛ hoc qñ fit p ↄgelationez flegmatꝫ acris. i. acetosi. Aui. aũt cũ dixit ꝙ flegma vitreuz plerũq3. i. aliqñ est acre. i. acetosuz: ꝛ hoc q2 fit ex acetoso fl'ate: itellexit ẽt ꝙ plerũq3 est põticũ: ꝛ q2 h̃ erat notũ nõ est ꝓsecut⁹ declarationez ei⁹. Ex hoc appet rudis s̃mo Antonii q̃ imaginat̃ flegma vitreũ esse ꝙ p̊us cõgelatũ a frido: ꝛ postea ꝙ calor violẽt⁹ dissoluat id ꝛ vitrũ liq̃dũ faciat, sic̃ ĩtersecant̃ lateres a forti calore ex hoc credit fieri saporẽ acetosum: nõ enĩ expedit ponẽ ꝙ flegma ad hoc ꝙ sit vitreũ acetosuz patiat̃ ordinatim duas ↄ̃rias in nobis: sꝫ credã ꝙ ipꝫ exñs vitreũ eget fortib⁹ medicis vt dissoluat̃ ꝛ euẽt̃ sꝫ ꝙ auctores ponunt. ¶ Appꝫ sol'o ad dubõnez q̃rtã. nam cũ Aui. dixit ꝙ repit̃ flegma vitreũ nõ h̃ñs saporẽ: voluit h̃ ðcl'ar̃ vel ponẽ ꝙ erat mag̃ occultũ: opꝫ g̃ scire ꝙ fl'ata q̃ saporẽ nõ h̃ñt sunt mucilaginosuz crudũ ꝛ aq̊sum: sunt. n. ĩsipida vt muci vl' mucilagines: ꝛ vt res crude ꝛ aq̊se cõuerse: g̃ p cõgelatiõez multã ad rẽ sil'ez vitro effuso tũc fit flegma vitreũ ĩsipidũ. Et hoc ẽ qð Aui. dic̃. Et v2 ꝙ illud qð ex eo est grossuz saporez nõ h̃ñs. i. flegma vitreũ qð est flegma grossuz qð saporẽ nõ hꝫ est crudũ. i. fit ex fl'ate crudo: ꝛ iõ est crudũ. i. est flegma cruduz vlteri⁹ cõgelatũ. ꝛ dedit p hoc ĩtelligẽ ꝙ est flegma mucilagiosuz multomag̃ cuz vlteri⁹ congelat̃. Nõ. n. ĩdiget mucilaginosum tãta cõgelatiõe vt fiat vitreuz quãta ĩdiget flegma crudũ: q2 mucilaginosuz est g̃ssi⁹ ꝛ crudi⁹: vñ statiꝫ Aui. reponet crudũ flegma sb mucilagioso. Et tũc sbdit aut cõuertit̃ in crudũ. i. aut hoc flegma vitreuz g̃ssum ĩsipidũ est aliud flegma q̃3 flegma crudũ p̃dictuz siue mucilagĩosuz: ꝙ aliõ flegma ↄuertit̃ i cruduz. i. icrudat̃ p vlteriorem cõgelationem. Et tũc dat exm cuz dic̃. (Et hec q̃dez est illa ꝛc̃.) i. ꝛ ẽt flegma vitreuz ĩsipiduz qð fit ex flegmate cõuerso ad cruditatez p cõgelationem cũ illa. s. vt ex mã. i. ex fl'ate aquoso cõgelato nõ putrefacto: q2 tunc potuisset ex eo facẽ salsuz vel fuisset putrefactuz resolutũ: neq3 res alia admixta fuit: q2 illa fecisset hoc flegma saporosuz. s. acetosum vel põticũ: ꝛ tunc illõ flegma vitreuz nõ fuisset ĩsipiduz de q̊ hic loq̃t̃. Ex his appꝫ ꝙ hoc vocabulo crudo Aui. vtit̃ i hoc cap. de fl'ate in trib⁹ sig̃ñationib⁹. Pˀio pro flegmate crudo disticto ab oĩ alia spe diuersificata ex pte sbe: ꝛ h̃ supra cũ dixit ꝙ flegmatis aliõ ẽ mucilaginosuz aliud est crudũ. Scðo p fl'ate mucilaginoso ꝛ crudo sicut hic cuz dic̃: ꝛ est flegma cruduz. i. crudum vel mucilagino sum. Tertio p fl'ate aquoso qñ cõuertit̃ ꝛ incrudat̃ icrudatiõe qua fit vitruz: ꝛ hoc cuz dic̃ aut cõuertit̃ in cruduz. ¶ Considerãduz 2° ꝙ si imagĩatio tua cõprehendit flegma aquosuz qñ conuertit̃ ad vitreuz trãsire per grossities crudi ꝛ mucilaginosi flegmatꝫ tunc poteris dicere: aut cõuertit̃ in cruduz. i. aut flegma aquosum de quo fit vitruz postq̃3 fiat vitruz fiat crudũ. Et apparet solutio ad q̃rtã dubõnem ꝛ apparet ꝙ Anto. nihil hic intellexit.

Dum 43m ¶ Sꝫ dubitat̃ tunc p̊ si flegma acetosuz vel põticuz fit vitrũ nõ ðberet remanẽ põticũ vel acetosuz: q2 qð mutat modũ sbe de g̃du ad g̃duz v2 saporẽ mutare. Dðm ꝙ nõ mutat istã sbam ꝙ nõ possint illi sapores saluari: imo ẽ ac si vinuz acetosuz glaciaret̃: illa. n. glacies est acetosa: lꝫ nõ appeat acetositas nisi cuz eliquat̃ forsan.

Du. 44m ¶ Dubitat̃ 2°. q2 v2 ꝙ flegma vitreuz factuz ex fl'ate aq̊so vel crudo vel mucilagĩoso q̃ sunt fl'ata ĩsipida sit nec̃io põticuz: q2 ista flegmata ĩsipida nõ veniunt ad vitreitatez nisi p fortez friditatẽ: sed talis cõgelat ꝛ mouet ad terrestreitatez vt appꝫ in fl'ate põtico: g̃ multomag̃ cuz sit vitreũ. ¶ Dðm ꝙ frig⁹ aduenienſ fl'ati. v̊. g. aq̊so cuz ↄuertit̃ ipꝫ in vitreũ cõgelãdo vel exp̃mit aliq̃s ptes hũidi subtilis: ꝛ tunc terrestrificat taliter ꝙ fit sapor põtic⁹: vel nõ exp̃mit illas: sꝫ sil'illas cõgelat ĩtus: ꝛ tũc nõ fit terrestrificatio ꝛ non fit sapor põtic⁹. accidit ãt in cõgelatiõe exp̃mi vel nõ exp̃mi humidũ pp multas cãs. ꝛ vna de manifestis est: q2 res hec est porosior vel nõ porosa: ꝛ hec diuersitas põt accidẽ in ĩdiuiduis eiusdẽ spẽi flegmatꝫ. v̊. g. aq̊si. hic enĩ potuit ĩcipe digeri ꝛ fieri porosuz: ꝛ tãdez occurrit sibi frig⁹ cõgelãs. hic ãt stat in sua aq̊sitate puriori ꝛ densa. ꝛ alie multe st̃ cãe q̃s aliũde scis: g̃ ex fl'atib⁹ ĩsipidis põt resultare flegma vitreuz ĩsipiduz ꝛ põticuz. ¶ Alii ẽt st̃ modi dicẽdi ad hãc dubõnez q̊s per te ↄsiderã: ꝛ iuenies aliũ moduz in prõptu p illud qð supra dixit ad siccitatẽ parũper ꝛc̃. dixit. n. parũper nõ sine cã. iã igit̃ dic vt p̊us dixit de ĩsipido. ¶ Dðm ꝙ hic accipit ĩsipiduz large ad dulce: ꝛ tunc cũ locut⁹ fuit de dulci ĩnãli locut⁹ ẽ ð insipido: q2 cũ ibi vĩcat flegma in mixtõe est ĩsipiduz respectu puri sanguĩs. est ẽt locut⁹ de ĩsipido ꝛ locut⁹ est de fl'ate aq̊so ꝛ crudo ꝛ mucilagĩoso: ꝛ s̃m hoc vna species flegmatis est de duabus speciebus: de vna per saporem de alia per substantiam.

Dum 45m ¶ Dubitatur. q2 hic ponuntur. 8. species flegmatis ĩnaturalis: ꝛ tamen Gal'. solum ponit quatuor secũdo de differentiis febriuz. ca. 25. ꝛ Halyab. primo theo. ꝛ Viaticus cum multis aliis. s. salsum acetosum dulcẽ ꝛ vitreum. ¶ Dðm ꝙ perfectior fuit distõ Aui. ĩter oẽs distinctiones: velle aũt omnes q̃s Aui. ponit cõprehendẽ sub illis. 4. quas Gal'. ponit esse parũper difficile.

Dum 46m ¶ Dubitat̃ de quodã fl'ate qð qñq3 apparet cuz clysteriis qð est albuz ouorũ sicut pinguedo quedã. ¶ Dðm ꝙ vel est ĩpropˀie flegma sed est mucositas ĩtestinalis vel sunt flegmata mucilaginosa aut vitrea longo tempore ibi ↄtenta ꝛ digesta paruimper: vñ multuz apparent in finibus egritudinuz ꝓlixarũ flegmaticarum.

¶ Cholera autem rubea alia est naturalis alia est que est superfluitas non naturalis.

¶ Primo ponit diuisionez. Scd̃o decl'at. Cõsiderãduz ꝙ chol'a sumit̃ pro oĩ humore vt intelligit̃ vt facies egrotãtiuz. Intelligitur etiã per cholerã rubeã ꝛ nigram: vt supra Auic. ꝛ ꝓ sola rubea vt in cõmento. 33. afoꝛ. 7. particule. Quibus cholerice.

Du^m 47^m ¶ Nũc dubitãt q2 nulla vĩ chol'a nãlis cuz oĩs sit sup̃fluitas: vt. 2. coll'z. ca. 1. ꝛ. 2. de v̾tutib⁹ nãlibus. ca. 9. ⁋ Dõm ꝙ cholera oĩs sanguini cõparata dĩ superfluitas ꝛ respectu sui ĩnãlis. i. nõ hñtꝫ illaz perfectionẽ quã hꝫ sanguis: ſꝫ cũ ipsa chol'a in se ↄsiderata fuerit q̃dã est nãlis que hꝫ fines ꝛ vtilitates nobis expedientes vt dicet̃. illa autem est ĩnãlis que mala ꝛ nociua est.

¶ Nãlis est spuma sanguis cuius coloꝛ est rubeus clarus ꝛ est leuis acuta: ꝛ quãto magis fuerit calida erit eius rubedo maioꝛ.

¶ Pꝛĩo determinat de nãli. scd̃o de ĩnãli. ibi (Nõ nãlis.) Pꝛia ĩ. 2. p̊ eã notificat ꝑ sui accñа. 2° ꝑ suos fines. 2' ibi (Que cũ ĩ coꝛpe.)

Du^m 48^m ¶ Cõsiderãdũ ꝙ notificat cholerã nãlẽ ex q̃tuoꝛ. p̊ per hoc qd̃ dic̃ spuma. ⁋ Cõtra: q2 flegma est spuma: vt Isaac p̊ vꝛinaꝝ. Itez spuma fit qñ humiditati viscose ĩcludit̃ vel miscet̃ ventositas: vt in cõmẽ. 43. 2ᵉ ꝑtic. afoꝛ. Strangulatoꝝ. ꝛ. 2. ꝓnosticoꝝ. 47. cõ. ꝛ 7ª ꝑticula afoꝝ. 31. afoꝛ. Quibuscũqꝫ spumose fiunt egõnes. sed cholera nõ est talis. Amplius spuma stat seꝑata ab eo cũ ẽ spuma: ſꝫ cholera nõ ẽ sic in venis. Dõm ꝙ cholera respectu sanguis dĩ spuma dupl'r. Pꝛĩo: q2 apta est suꝑnatare sui caliditate ꝛ ſb̃tilitate. Scd̃o: q2 est apta facẽ in sanguinẽ agitationẽ ꝛ euapoꝛationem q̃ sunt de causis spume. dico ẽt ꝙ flegma potest dici spuma q̃ sui viscosa hũiditate ꝛ grossis vapoꝛib⁹ ẽ aptũ in ampullis cõuerti ꝛ ꝓpꝛie in ampullas ꝑdurãtes. Et iõ bñ dixit Antoni⁹ ꝛ dixit hic ꝙ si sanguis q ꝑ flõmiã exit hꝫ spumã ꝑdurãtez sig̃t flegma. si cito frãgit̃ sig̃t cholerã: posset tñ cito recedẽs spuma sigñare choleraz et flegma ex q̃bus ↄ̃ria cessant. ⁋ Scd̃o notificat cholerã ꝑ coloꝛez: q2 est rubea clara ꝓpter ſb̃tilitatez sue ſb̃e: ꝛ quãto est calidioꝛ ẽ eius rubedo. s. clara maioꝛ: q2 magis tendit ad igneum.

Du^m 49^m ¶ Sꝫ arguit̃ ↄ̃. q2 a caloꝛe nõ sumit̃ certa sig̃tio: vt Gal'. 4. de sim. medi. ca. vlt. ꝛ Aui. 2. cañ. ca. 3. sed si chol'a q̃to est cal'ioꝛ tãto rubedioꝛ: igit̃ ex rubediẽ possum⁹ arguẽ sup̃ cal'itatẽ. Dicũt ꝙ in diuersis sp̃e nõ possum⁹ arguẽ ex rubediẽ vel ex maioꝛi rubediẽ supꝛa cal'itatẽ: q2 rubedo stat cũ frido sic̃ ĩ coꝛallo ꝛ sandalo: ſꝫ ĩ eadẽ sp̃e possum⁹ arguẽ: h̊ rubeũ ẽ cal'z: g̊ rubicũdi⁹ ẽ calidi⁹. ⁋ Tertio notificat ꝑ leuitatẽ cũ dic̃. ẽ leuis. rõ q2 ſb̃tilis ignea. ⁋ Quarto ꝑ h̊ qd̃ dic̃ acuta: ꝛ ĩtell'it acuta vel in sapoꝛe: vel acuta. i. calida.

¶ Que cũ ĩ coꝛpe gñat̃ ĩ duas diuidit̃ ꝑtes: quaꝝ vna cũ sanguĩe vadit: ꝛ altera ad chistim trãsmittit̃ fellis.

¶ Hic ponit fines cholere nãles. Et pꝛimo ostendit duas ei⁹ ꝑtes. Scd̃o vniuscuiusqꝫ eaꝝ ponit ꝓpꝛiũ finẽ. secũda ibi (Illud.)

Dub^m 50^m ¶ Dubitat̃ cõcesso ꝙ aliq̃ chol'a cũ sanguĩe vadat q̃ sit pl'ime q̃ꝫtitatis: an illa q̃ cũ sanguĩe vadit: an illa q̃ ad fel tẽdit. Hãc q̃õnez a nullo ĩueni ꝛ credo ꝙ cã sit: q2 v̾itas ĩ h̊ sciri nõ p̃t. Possꝫ igit̃ teneri ꝙ min⁹ ẽ illõ qd̃ cũ sãgᵉ vadat q2 sit tãta: nec imagĩabile eẽt ꝙ sanguinẽ facẽt amaꝝ: paꝝ g̊ õ ea suffic̃ ad vtilitatẽ nutricatiõis ꝛ penetrationis. siq̃s ãt huius ↄ̃riũ vult tenere nõ ꝓhibeo eum.

Dub^m 51^m ¶ Secũdo dubitat̃ que cholera sit subtilioꝛ: an illa que vadit cum sanguine: an illa que ad chistim fellis cõmittitur. ⁋ Dõm ꝙ illa q̃ vadit ad chistim: vt potest colligi a Gal'. in. 2. de virtutib⁹ nãlib⁹. ca. 9. nam que cum sanguine vadit est magis benigna ꝛ magis ꝓpinqua nature sanguinis: ꝛ ideo grossioꝛ: que aũt vadit ad chistiz est purioꝛ ꝛ calidioꝛ: ꝛ ꝑ ↄñs magis ignea ꝛ subtilis.

Du^m 52^m ¶ Tertio dubitat̃. vtrũ chol'a semꝑ in coꝛpe generet̃. Ur̃ ꝙ nõ ex Aui. q dic̃. (Que cũ.) Itez reperiunt̃ aĩalia q̃ nõ hñt fel sic̃ ceruus: vt p̊ de hystoꝛys. ca. penul. ꝛ. 2. eiusdẽ. c. 15. ꝛ 4° de ꝑtib⁹ aĩalium. cap̃. 2. g̊ in eis nõ gñat̃ chol'a: q̃rũ multomagis est pol'e ꝙ in hoĩe nõ semꝑ gñet̃. ⁋ In ↄ̃riũ. q2 Gal'. 2° de v̾tutib⁹ nãlib⁹ vltĩo ca. ponẽs moduz gñõnis humoꝝ semꝑ cuz dic̃ sanguinẽ gñari: dic̃ etiaz gñari chol'az ꝛ alios humoꝛes: ꝛ ita ponit Aui. sequenti cap̃. ⁋ Dĩ quosdã dixisse chol'az nõ semꝑ gñari vt cuz hõ accipit cibaria frigida ꝛ cui⁹ epar est friduz. ⁋ Nos dicam⁹ cuz cõit̃ dicẽtib⁹ ꝙ cholerã semꝑ gñari posset ĩtelligi vt sonat ſmo. i. ↄtinuo tota vita: et est ſmo falsus: q2 gñatio cholere non est oꝑatio ↄtinua in nobis. ⁋ Alio mõ ꝙ semꝑ cuz gñat̃ sanguis in epate: gñet̃ cuz eo aliq̃ ꝑs cholere. ꝛ tenet̃ cõiter ꝙ sic: iõ semꝑ cuz gñat̃ aliq̃d gñat̃ ei⁹ sup̃fluitas: nã gñatio cholere est per digõnez ꝛ in digõne segregat̃ superfluuz vt post sciem⁹: g̊ cuz gñat̃ sanguis: gñat̃ ẽt chol'a. ⁋ Alit̃ etiã ꝓbat̃. q2 nõ eẽt verus sanguis si nõ gñaret̃ cholera: q2 nõ eẽt ↄtinẽs alios humoꝛes. ⁋ Aly ꝓbãt sic. q2 semꝑ cholera est nec̃ia cuz sanguĩe ꝑ cãs quas Aui. dic̃: g̊ semꝑ gñat̃ cum sanguĩe: accidit tñ qñqꝫ plus: ꝛ qñqꝫ min⁹ gñari. ¶ Ad ↄ̃ria dõz. Pꝛĩo ꝙ hic est q̃dã modus loquẽdi sicut si dicerẽ cuz chol'a mouet̃ ego curro. Uel dõz ꝙ dixit cuz gñat̃: q2 nõ semꝑ gñat̃ sanguis. ¶ Ad rõnẽ dõz p̊ ꝙ lꝫ aĩalia nõ hñt fel: tñ in eis gñat̃ cholera: sed non que vadit ad fel: sed que vadit cuz sanguĩe. ⁋ Aly credunt ꝙ in his aĩalib⁹ fel sit occultuz sicut ceruus in cauda: vñ in cauda cerui ponit̃ venenuz. ¶ Ad rõnem opinantium dõm ꝙ lꝫ epar sit frigiduz ꝛ hõ vtatur fridis: tñ cuz fit sanguis fit aliquid de cholera sed parum.

¶ Illd̃ v̊o qd̃ de ea vadit cũ sanguĩe cũ eo penetrat cã necessitatis ꝛ iuuamẽti. Necessitas v̊o est vt sanguini admisceat̃ ad nutriẽda mẽbꝛa: in quoꝝ cõpl'onib⁹ magnã chol'e rubee partẽ eẽ opꝫ ſm moduz quem meret̃ de diuisione sicut pulmo. Sed iuuamẽtũ est vt sanguinẽ subtiliet: ꝛ in itinerib⁹ ipsum penetrare faciat.

¶ Pꝛimo ponit finẽ cholere euntꝫ cuz sanguĩe ꝛ est notũ. ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ sic̃ nec̃iuz est mẽbꝛa nutriri chol'ica vt pulmo: sic nec̃ia est chol'a que ꝓ nutrimẽto eoꝝ cuz sanguine miscet̃: ꝛ sic̃ subtilitate sua iuuat penetrationem: q2 penetrationẽ facit p̃ncipal'r nã mẽbꝛoꝝ trahentium ꝛ pellentium: sic cholere finis talis vocatur iuuatiuus nõ autẽ necessarius: q2 penetratio sanguinis fieret: q̃ꝫuis chol'a nõ iuuaret subtilitate sua: ꝛ iõ opꝫ dicere ꝙ nutricatio pulmonis nõ fieret solo sanguĩe si cholera illi nõ esset mixta.

Dub^m 53^m ¶ Dubitat̃ p̊ q̃d fit de cholera que cuz sanguĩe vadit iuuãs ad penetrãdũ postq̃ꝫ cõpleuit penetrationẽ vel vtilitatẽ penetratiõis. ⁋ Dõm ꝙ si oĩa mẽbꝛa nutriunt̃ quatuoꝛ humoꝛib⁹: illa ꝑs cholere que cuz sanguĩe vadit subtilians illum vt penetret: illa est q̃ sil'r cum sanguĩe nutrit mẽbꝛa: sed q2 plus indiget hoc pulmo q̃ꝫ alia mẽbꝛa: ideo Aui. de eo exp̃ssit. ⁋ Uel dõm ꝙ si vltra quantitatem qua indigẽt ꝓ nutricatione vadit de cholera cuz sanguĩe soluz ad finẽ qui est penetratio sanguis: vel si vadit soluz ꝑ hunc finẽ ꝛ nõ per aliquã nutricationẽ: tũc hec cholera cõpleta sua vtilitate insensibil'r resoluit̃: ꝛ si aliq̃ñ euaret̃ sensibil'r simul cum aliqua sanguinis aq̊sitate tũc fit sudoꝛ. Sudoꝛ enĩ est q̃dã sanguis aquositas cui pus chol'icuz est admixtũ: vt. 2. cañ. ca. de sudoꝛe. ꝛ ex hoc colligit̃ ꝙ sudoꝛ est salsus: q2 est aquositas cui miscet̃ amaꝝ. ꝛ laboꝛat Aristo. in hoc ꝓblematum quarta ꝑticula. ꝓble. 12.

Du^m 54^m ¶ Dubitat̃ 2° an chol'a nãlis sit ſb̃tilioꝛ sanguĩe. Ur̃ ꝙ nõ: q2 chol'a est facta ꝑ maioꝛẽ decoctionẽ: g̊ mag̃ g̊ssa: q2 decoctio ingrossat: vt. 2. ꝓnostic. cõ. 33. ⁋ Ampli⁹ chol'a est amara: ſꝫ sapoꝛ amar⁹ sig̃t ſb̃am grossioꝛẽ dulci: vt p̃õt colligi. 4. de sim. medi. cap̃. 2. ꝛ ꝓbat̃: q2 dulce fit amaꝝ educto ſb̃tili humido ꝛ remanentib⁹ ꝑtib⁹ g̊ssis terreis. ⁋ Itẽ dic̃ Dyn⁹ chol'a pura ꝛ flegma puꝝ sũt hũoꝛes g̊ssi: vt Gal'. 2. ꝓnosticoꝝ. ca. de vomitu. cõ. 38. ⁋ In ↄ̃riũ ẽ Aui. ¶ Quidã dixerũt ꝙ chol'a ex sanguĩe gñata est g̊ssioꝛ sanguĩe. Hic sermo repꝛobat̃ q2 cholera q̃ ex sanguĩe fit: fit ex ſb̃tilioꝛi ꝑte sanguinis: ſꝫ tot⁹ sanguis est g̊ssioꝛ ſb̃tili sua ꝑte. ⁋ Guil'. dixit ꝙ ſꝫ Isaac in libꝛo vꝛinaꝝ aliq̃d dĩ ſb̃tile 2ʳ. Uno mõ in ſb̃a ꝛ sic chol'a nõ est subtilioꝛ sanguĩe ꝑꝑ cãs dictas. Alio mõ in q̃litate vel actiõe vel virtute: ꝛ sic chol'a est ſb̃tilioꝛ. ⁋ Nos dicam⁹ cũ. G. 2. de virtu. naturalib⁹. 2. ca. vbi chol'az vult in ſb̃a eẽ ſb̃tilioꝛẽ sanguĩe sic̃ vꝛinã in ſb̃a eẽ ſb̃tilioꝛez chol'a: ꝛ vult ꝙ hoc sit sensu ꝑceptibile. Rõ: q2 ex ſb̃tilioꝛi mã fit: illud enĩ qd̃ in chilo ſb̃tile est fit cholera vt oẽs ↄfitent̃. ⁋ Amplius ipsa ẽ ignea leuis respectu sanguis: vt Gal'. in 4. de vtili. ꝑtiuz. c. 4. ⁋ Ampli⁹ digõ chol'e est ꝑ ĩgrossationem: vt 4. cañ. ca. de cura gñali putridaꝝ: ꝛ alia signa aly ad hoc inducũt.

Dub^m 55^m ¶ Ad p̊mã rõnẽ negãda est ↄñа. ꝛ cum ꝓbãt ꝙ decoctio ĩgrossat. Dõm ꝙ veꝝ est nõ decoctũ: vñ chol'a qñ est in fieri. s. ꝑs chili que cholere rñdet est ſb̃tilis ſb̃tilitate q̃ debet̃ reb⁹ vt crude sꝫ respcũ sui ipsaꝝ cũ sunt decocte: tñ hoc min⁹ coctũ vt sanguis potest eẽ grossi⁹ q̊dã alio magis cocto vt chol'a. Qũo ãt ꝓpõ que ↄceditur hic. s. ꝙ digõ vel d̾coctio ĩgrossat dẽat intelligi est ſmo in cap̃. de virtutib⁹. ⁋ Aly tñ dicunt ꝙ decoctio q̃ ĩgrossat est illa q̃ ↄgregat: sed digõ que seꝑat subtile a grosso sic̃ digõ qua fit humoꝝ gñatio aliq̃d ingrossat ꝛ aliq̃d ſb̃tiliat.

Du^m 56^m ¶ Ad scd̃az cũ dĩ. sapoꝛ amar⁹ sumit̃ in ſb̃a g̊ssa. Quidã dñt ꝙ chol'e sapoꝛ nõ est amarus purus: ĩmo est sapoꝛ acut⁹ multum cũ illo amaro: ꝛ iõ est ſb̃tilioꝛ in ſb̃a q̃ꝫ dulces res: ꝛ ꝓp̃e q2 in chol'a sapoꝛ acut⁹ est dñans sup̃ amaꝝ: ꝛ ꝑ ↄñs ꝑtes subtiles supꝛa g̊ssas dñant̃. Aliter dõm ꝙ ꝓpõ que dicit amaꝝ est grossi⁹ dulci: est falsa ꝓpõ vl'r accepta sic̃ fumus ẽ amarus: ꝛ est ſb̃tilioꝛ carnib⁹ q̃ sunt dulces: sil'r est res ſb̃tilioꝛ melle: igit̃ ꝓpõ v̊a cũ res dulcis cõparat̃ ad ipsaz factã amarã. Chol'a ãt suã hꝫ mãz ꝛ sãguis suã. ⁋ Sꝫ tu dices. ego accipio chol'az factã ꝑ sanguis dulcis ĩtẽsionẽ illa saltẽ erit g̊ssioꝛ illo sanguĩe dulci. Dõz dupl'r. p̊ ꝙ veꝝ est illa ꝑte sanguis que in cholerã trãsit: nõ tñ in

toto

toto sanguīe: cuꝫ in sanguīe sit pars alia que trāsit in meliaꝫ que est pars grossior. Sꝫ tu dices accipiatꝰ illa ps sbtilis sanguis que ps cōuertitꝰ in cholerā ⁊ sepetꝰ a sanguīe alio: tunc veꝝ erit dicere hic est sanguis ⁊ est sbtilior ꝙ̄ cholera que ex eo fit. Dōm ꝙ nō ē possibile accipe illā partē sanguis in actu sepatā que sit sanguis: sed oi pte in se accepta hꝫ in se duas ptes .s. grossam ⁊ sbtilē. Alitꝰ pōt dici ꝙ quecunqꝫ ps sanguis trāsit in choleram est grossior ꝙ̄ cholera in qua trāsit: ⁊ cholera est subtilior ꝙ̄ illa pars sanguis q̄ in eā trāsit. Et cum dr̄ ꝙ illa ps ingrossatꝰ: qꝛ fit terrestris. Dicēdū ꝙ sicut illa ps fit terrestrior per hoc ꝙ ab ea excluditꝰ humiduꝫ: ita fit subtilior: qꝛ terrestre illud subtiliatur in siccuꝫ igneū igneo calore. ¶ Ad argumētuꝫ Dyni rn̄det Dynus ꝙ cholera pura .i. ꝓpinqua nature elemētali est grossa .s. ꝑꝑ fortem adustionem.

¶ Qd vo de ea colatū ad chistim trāsmittitꝰ fellis cā necessitatꝫ trāsmittitꝰ ⁊ vtilitatꝫ: necītas āt aut ē ꝭm totuꝫ corpꝰ qd ē ipꝫ a supfluitate mūdare: aut ꝭꝫ vnū ipsius mēbrū qd ē fel nutrire. Utilitatꝫ vo duo sūt iuuamīta: vnū ē itestina a stercore ⁊ flāte viscoso abluē: ⁊ alid itestina ⁊ ani musculos pūgē vt qd sit ei necīū sentiat: ⁊ egestiones emittat: iō qꝫ sepe accidit colica cā oppilōnis q̄ fit in foramine qd a felle descēdit ad intestina.

¶ Hic ponit finē cholere euntꝫ ad fel. ⁋ Cōsiderādum ꝙ si cholā q̄ vadit ad chistim fellis iret cū sanguīe in aīalibꝰ in qbꝰ h̄ nō īdigetꝰ corrūperet sanguinē ⁊ nutricationē: ⁊ ita colorē: vn̄ necessariū est nō ire: ⁊ iō in nullo hoīe sano vel sibi sano est ꝙ illa cum sanguine vadat. ⁋ Cōsiderādū 2° ꝙ nutricatio chistis fellis non fit a cholā pura sed ab vnctuoso aliq̄ eūte cuꝫ illa cholā: ꝑꝑ hoc āt hꝫ chistis fellis nutrimētuꝫ ꝑ venas ꝓpas euntes in euꝫ ab epate quas visu anathomia on̄dit. ⁋ Dicemꝰ igitꝰ ꝙ vel illud vnctuosuꝫ qd est cholera vadit aggregatꝰ cum eo ꝙ ꝑ venas vadit de sanguīe ad chistim fellis: ⁊ ambo silr̄ iuncta nutriuntur vere: vel ꝙ illo vnctuoso chistim fellis abutitꝰ ⁊ voluptuatꝰ in illo: nō tn̄ vere nutriuntur ab illo: oportet enim ꝙ omne mēbrum qd aliquā superfluitateꝫ trahit gratia alicuius cōuenientie ⁊ delectationis trahat: vt .3. de virtutibus naturalibus. cap̄. 7. ⁊ 13. Gal. ponit.

Dubm 55m

¶ Sꝫ tunc dubitatꝰ quō iste finis est necessarius. Dōm ꝙ si ab illo vnctuoso chistis vere nutritꝰ ⁊ sine illo non nutritꝰ: manifestū ē ꝙ necīuꝫ est cholerā cum illo vnctuoso ire ad chistim: ⁊ opꝫ tenē ꝙ illud vnctuosum nō iret sine cholā. si autē soluꝫ voluptuatꝰ ⁊ abutitur illo vnctuoso ⁊ nō vere nutritꝰ illo sine dubio illaꝰ cholera vt portat hoc vnctuosum nō est necessaria: nisi inquantum illa voluptuatio siue delectatio est necessaria: ⁊ qꝛ chistis nō mūdificaret sanguinē ab illa cholera nisi eēt hec delectatio: ⁊ illa mūdificatio est necessaria vt iā est dictū: igitꝰ hec voluptuatio est necīa. ⁋ Considerādū ꝙ circa itestina multa flegmata adunātur: ⁊ cū hec egestio est supfluitas grossa: vtile ꝰ fuit illā cholerā ad principiū itestinoꝝ ire vt illa flegmata abstergat ⁊ purget euigilās expulsiuā: ad stomachū aūt si iuisset corrupisset digestionē: hec sunt que ꝓlixo sermone Gal. declat 5° libro de vtilitate ptiuꝫ .4. cap̄. lꝫ credā ꝙ ad stomachū auiū de rapina viuētiuꝫ vadat cholā iuuās ad illoꝝ digōneꝫ: qꝛ voraciter comedūt cruda. In hoībꝰ autē vadit ad p̄mᵐ intestinoꝝ .s. ad duodenū vt oīa intestina emūdet: lꝫ mōstruose in aliquo hoīe vadit porus ille ad fundū stōchi ⁊ nō ad intestinū: vn̄ cogitꝰ hic quaqꝫ die choleraꝫ euomere: vt Gal. in thegni .2. tracta. de vētre. textu cō. 19. ⁊ .2. de cōplōnibꝰ. vltio cap̄. ⁊ .2. de regimīe acu. cō. 30. In aliquo etiam subtilissimus alius porus vadit ad fundū stomachi p̄ter eum qui vadit ad intestina: vt qn̄qꝫ anathomia inuētum est: ⁊ Haly. p̄mo the. vult. 25. cap̄.

Dubm 56m

¶ Sꝫ tunc dubitatꝰ: quō finis iste est vtilis cum videatꝰ necīus. Dicēdum duplr̄. p̄mo ꝙ stat in terminis necessarijs tāta est eiꝰ vtilitas: tn̄ qꝛ opatio expulsionis materieꝝ intestinalium est actꝰ principalis virtutū duaꝝ .s. nālis ⁊ aīalis cōpressiue musculoꝝ: dicimꝰ ꝙ opatio facta a cholā est iuuatiua siue vtilis siue ad hāc opōneꝫ ⁊ nō necīa: ⁊ iō inuenitꝰ hō sibi sanus: lꝫ ⁊ non sanus semꝑ qui non hꝫ hoc auxilium a cholera: ideoqꝫ causa est euidens.

¶ Non nālis vo cholā alia est q̄ a nā egreditꝰ: ꝑꝑ cām extraneā que ei admiscetꝰ: alia est que a nā egressa est ꝑꝑ cām in se: qꝛ eius substantia est nō naturalis.

¶ Prīo ponit diuisionē. 2° declat mēbra. scd̄a ibi (Partis prime.)

Dum 57m

¶ Dubitatꝰ quare non distinxit per sapores. Dicendum ꝙ omnes species cholere participant amaritudinem.

¶ Partis prime est alia que est scita ⁊ famosa: ⁊ est illa cui ex̄neū illud qd est admixtū est flegma: cuiꝰ gn̄atio magis est in epate: ⁊ alia est que est minoris fame: ⁊ ē illa cui extraneum qd est admixtum est melācholia.

¶ Primo determinat de cholera īnāli facta per admixtioneꝫ. Secūdo de ea que fit per alterationeꝫ in sb̄a. scd̄a ibi (Que.) Prīa in duas. primo ponit diuisionē. scd̄o exequitꝰ ibi (Nota autem.)

Dubm 58m

¶ Dubitāt p̄ an flegma misceatꝰ cholere. Utꝰ ꝙ nō: qꝛ Isaac vrinaꝝ primo dicit ꝙ est spuma: ⁊ sic nō est miscibilis. Dicunt ꝙ cholera ⁊ flegma possunt misceri: lꝫ non facilr̄: ⁊ pōt ex eis fieri vna res in forma: ⁊ possunt misceri saluātes formā. ⁋ Ad cōtrariuꝫ pꝫ quid dicēdum cum diximus quomodo flegma est spuma.

Dubm 59m

¶ Dubitatꝰ 2° quare ista est scita ⁊ famosa. Dōm ꝙ frequētius euenit: plus enī est aptum fieri mixtio flegmatis cum cholera: qꝛ flegma cholāꝫ īuiscat ⁊ cholā diuidit flegma: ꝙ̄ sit apta fieri mixtio melīe q̄ ē sicca terrestris cū cholā q̄ est ēt sicca ignea. Et iō plus de hac loquitꝰ Auic. ⁊ ideo etiā in maiorē surrexit famam.

Dum 60m

¶ Dubitatur 3° quare cholā īnālis facta ꝑ flātis ad mixtionem īueniatꝰ in stōcho: vt pōt ītelligi ab Isaac in dictis vrīībꝰ .4. cap̄. Cuꝫ cholā gn̄etꝰ in epate. Dōm ꝙ flegma in epate fit passibiliꝰ ꝑ diuisionē eiꝰ in ptes ab ipsa cholā: ⁊ iō eoꝝ vterqꝫ ibi meliꝰ miscetꝰ: cuꝫ autē hec mixtio ibi facta est nō toleratur ab epate: sed pellitꝰ in loca lata ⁊ apta: ⁊ ideo inuenitꝰ in stomacho: vt dixit Isaac.

Dubm 61m

¶ Dubitatꝰ 4° vbi fit gn̄atio cholē īnālis ꝑ melīe mixtionem. Dōꝫ ꝙ lꝫ Aui. nō explicet: tn̄ credēdū est in epate ꝑꝑ cāꝫ dictam.

Dum 62m

¶ Dubitatꝰ 5° quare nō dixit de cholā īnāli per admixtionē sanguinis. Aliq dicūt ꝙ si sanguis admiscetꝰ cholē nō ꝑmāet ī sua dispositiōe: sꝫ trāsit ī nāꝫ cholē ⁊ iō cholā illa stat ī dispōne illa q̄ prius erat: sꝫ si sanguis misceatur flegmati: non ꝓpterea cōuertitꝰ ī flegma sed mutat flegma: ⁊ iō reperitur flegma innaturale per sanguinis mixtionē: ⁊ nō reperitꝰ īnālis cholera per mixtionē sanguinis. ⁋ Alij dicūt ꝙ cholera nō pōt fieri īnālis per sanguis mixtionē: imo semper ex hoc fit magis ꝭm naturam. Nos auteꝫ hoc hic postponimus ad questionem de qua dicemus parū in fine.

¶ Nota aūt ⁊ famosa aut est cholā citrina: aut ē cholā vitellina: flegma nāqꝫ cui admiscetꝰ cholā qn̄qꝫ est tenue ⁊ gn̄atꝰ ide p̄ma: qn̄qꝫ est grossum: ⁊ gn̄atꝰ inde secūda .s. cholera que ouorum vitellis similis existit.

¶ Hic p̄ notificat cholāꝫ nō nālē famosaꝫ. 2° non famosam. 2° ibi (Que āt.) ⁋ Cōsiderādū ꝙ cholā citrina in vsu ꝓpo huiꝰ vocabuli citrinū apd̄ Aui. ē cholā cui flegma sbtile aq̄suꝫ ē cōmixtū: ⁊ h̄ hꝫ colorē vniꝰ aque tīcte cū croco: sꝫ ī vsu cōi frequēter īuenitꝰ cholera citrina ꝓ cholā nāli: aliqn̄ ꝓ cholā quacūqꝫ inaturali.

Dubm 63m

¶ Dubitatꝰ. vtrū cholā vitellina gn̄etꝰ ꝑ flegmatꝫ grossi mixtionem cū cholā. Utꝰ ꝙ nō per Gal. 2. de virtutibꝰ nālibꝰ. vlti. ca. qui vult ꝙ fiat per assationē cholē .i. nālis cholē. Idē Auer. collꝫ .3. ca. 3. p̄fert in hoc sn̄iaꝫ Gal. In hoc q̄sito est discordia. Auic. enī ⁊ Isaac in dictis vrīībꝰ .4. cap̄. ponūt ꝙ vitellina cholā fiat ex admixtione flegmatis grossi cū cholā: ⁊ iō est minꝰ calā ꝙ̄ sit cholā nālis: ⁊ iō dr̄ p̄ cantice. ca. de humoribꝰ. cō. 64. ꝙ cholera vitellina nō est ꝑnitiose virtutꝫ ⁊ potētie. Et mirādū est de Halyab. p̄ theo. cap̄. 25. qui fidelis secutor est Gal. ꝙ in hoc .c. nō insequitꝰ eū: imo cōcordat cū Auic. ⁊ Isaac. Sꝫ Gal. ⁊ Auer. ponūt ꝙ cholā vitellina fiat per cholē nālis assationē siue fortē ignitionē: ⁊ iō ipsa est calior ꝙ̄ cholera nālis. Quidā ꝰ attēdētes hāc discordiā secuti sunt Gal. et qdā Aui. ⁊ aliq incōueniēter ꝯcordare voluerūt de qbꝰ non curamus. ⁋ Dicamus igitꝰ ꝙ cholā vitellina dr̄ qꝛ silatꝰ vitellis ouorū: sunt aūt vitelli ouoꝝ oēs sb̄e grosse ⁊ aliqualr̄ viscose ⁊ citrini coloris: ⁊ in hoc oēs cōicāt. Diuersificantꝰ aūt in ḡdu citrinitatis: qa qdā vitelli ouoꝝ sunt coloris citrini ignei tēdētes ad quādā rubedinē: ⁊ qdā sunt citrini paꝝ tincti: imo cuiusdā coloris citrini dbilis citrinitatis. Ex his appet discordie sedatio: nā cholā vitellina i. silis vitellis ouoꝝ in viscositate sb̄e ⁊ grossitie ⁊ citrinitate coloris nō intēsa: sed debili fit ex ꝑmixtione grossi flātis cū cholā: de hac loqtur Aui. ⁊ sequaces. Ex his appet ꝙ ista cholā vitellina ē remisse caliditatis respectu cholere nālis: ⁊ istā cholāꝫ vitellinaꝫ Auer. non vidit qd appet: qꝛ postꝙ̄ dixit ꝙ cholā vitellina si fieret ex flegmatꝫ mixtiōe deberet hr̄e cū sua grossitie aliqd viscositatis: subdit ꝙ sensus visus in h̄ adiuuat Gal. si ꝰ itelligitꝰ ꝙ ad visum cholā vitellina nō appet viscosa dicemꝰ eē falsuꝫ: qꝛ ꝑ experimētū videmus eā aliqn̄ viscosaꝫ: dixit ꝰ Auer. qꝛ nō cōtingit eum illā videre: sed cholā vitellina silis vitellis ouoꝝ in grossitie ⁊ citrinitate coloris intēsa ignea: nō aūt in viscositate fit ex cholē assatiōe ꝑ quā multo euaporāte hūido igrossatꝰ: ⁊ de hac loqtꝰ Gal. ⁊ Auer. ⁊ ista est calidior cholā nāli. Sīqs āt posset imagiari istam cholāꝫ in suo hūido decoq sic assata coquuntꝰ: vn̄ Gal. assationem vocat illā poterit imagiari istas: cholāꝫ vitellinā aliqꝫ hr̄e visco-

ſitatē:manifeſta tñ viſcoſitas ē illa q̄ ex gſſi viſcoſi flatis mixtiōe fit:⁊ iō oibus conſideratis ita dicit verius cholera vitellina.

¶ Que āt miorís eſt fame ē illa q̄ chola vocat aduſta que aliq̄ duoꝝ gñat modoꝝ. Unus eſt vt chola in ſe aduraf ⁊ accidat i ea cinereitas:ſʒ ei⁹ ſubtile nō ſepef ab ipſius cinereitate:imo cinereitas in ea ꝯtineaf:⁊ h̄ qdē eſt peior. Et ali⁹ eſt vt chola nigra extriſec⁹ ad eā veniat:⁊ cū ea miſceaf:⁊ hec qdē eſt melior. Hui⁹ aūt ſpēi cholere color eſt rubeus:ſed non eſt clarus neqȝ floridus:imo eſt magis ſimilis ſanguini:ſʒ eſt tenuius:⁊ plerūqȝ a ſuo colore ꝓpter aliquas mutaf cauſas.

Du^{m} 64^{m} ¶ Hic ponit duos modos cholere īnālis facte per admixtionē q̄ cholera nō eſt famoſa. ¶ Cōſiderādum ꝙ primus modus cholere eſt cholera quā Gal. vocat vitellinā factā per aſſationē:hoc appȝ ex mō quē Aui. dat cū dicit. accidit vt cholera in ſe aduraf ⁊ accidit ⁊c̄. i. ex qua aduſtione ꝑtes alique tēdunt ad nām cineris:⁊ ex hoc tñ ducit ad nām melācholie. Sed eius ſubtile nō ſeparef. i. ſʒ eius humidū nō ſeparef:imo illud cineritiuȝ cōtineatur in illo humido ⁊ appꝫet ex alio:nā credendū eſt ꝙ Aui. cognouit cholerā vitellinā factā ex aſſatione cholere nālis:ſed necubi de ea locut⁹ eſt niſi hic loquaf de ea:tñ nō placuit ſibi vocare eā vitellinā:ſed vocauit eā cholerā aduſtā:⁊ cā fuit:q̄ nō oīno ſilaf vitellis ouoꝝ:q̄ nō in euidēti viſcoſitate. Sʒ tu diceres iſta chola vitellina fcā ex chole aſſatiōe ē famoſa:ſʒ Aui. dic eā nō famoſaȝ. Dōm ꝙ ipſa ē famoſa apō Gal. nō āt apō alios medicos q fuere Auic. ꝓpingores q̄ Gal. ⁊ ſine dubio frequēti⁹ īuenim⁹ in nobis cholas igroſſatas ꝑ flegma ꝓꝑ hoīuȝ guloſitates q̄ īueniam⁹ cholas aſſatiōe ingroſſatas multum:q̄ non fit hoc niſi a valde extraneo calore.

¶ Dubitaf:q̄ chola aduſta nō vr̄ cadere in hac ꝑte:q̄ hic dȝ eē ſermo de cholera īnāli facta per admixtionē:⁊ nō de chola īnāli facta per alterationē in ſe. ¶ Dōm ꝙ lʒ in gñatiōe hui⁹ cholere aduſte cōcurrat alteratio in ſui ſba:tñ cum imaginamur cinerulētuȝ ei⁹ miſceri cū ſuo hūido qō cinerulētū tendit ad verā melīā:tunc imaginamur hāc cholerā fieri ꝑ admixtionē melie aduſte:⁊ ideo ſi cinis ille ſeparef eſſet vera ſpēs melācholie dicēda. (Et hec quidem eſt peior) lʒ poſſet eſſe verus ſermo ꝙ hec chola eſt peior q̄ vitellina de qua ſupra dixit:tñ Aui. intelligit ꝙ ſit peior q̄ illa de qua ſtatim dicef cum dicit. ⁊ alius vt cholera nigra.

Dub^{m} 65^{m} ¶ Dubitaf de qua cholera nigra ītellexit. Dōm ꝙ de nāli. cum enī melīa nālis miſcef cum cholera nāli vincēte chola fit chola īnālis:q̄ ꝑmutaf a ſui ſba ⁊ qualitate ſibi cōuenienti:ex quo appȝ ꝙ iſta eſt melior q̄ ꝑmiſſa:melīa eniȝ nālis nō malignat cholerā naturalē:ſicut malignat eā aduſtio aſſans illā ⁊ incinerās:⁊ in cinereū continuās cū humido. Si aūt Aui. per cholaȝ nigrā hic abſolute prolatā ītelligeret melācholiā aduſtā:tunc falſuȝ eēt dicē ꝙ hec chola facta per melie mixtionē ſit melior q̄ predicta. Sūt. n. multi modi melancholie prauiſſimi qui mixti naturali cholere facerent illam peiorem ⁊ prauioreȝ q̄ ſit cholera facta per aduſtionem incinerantem de qua ſtatim dicit.

Du^{m} 66^{m} ¶ Sʒ tūc dubitaf quō iſta cholera dr̄ aduſta. Dōm ꝙ qñ miſcetur melīa nālis cū cholera fit per calorē aliquē miſcētē qui addit eis ſiccitatē vel aliter qō large ſumif hic aduſtū ꝓ magis ſicco:addit autē melīa cholere ſiccitatē:q̄ eſt ipſa ſiccior vt cōiter tenef. (Et huius qdē ſpēi cholere.) ſ. facte ex mixtione melie nālis cum cholera nāli eſt rubeus. ſ. ſanguini ſilis:nō tñ clarus. Cā eſt:cum eniȝ imaginamur colori rubeo claro aduenire qōdā obſcurum melancholicū:tūc imaginamur colorē rubeū depreſſuȝ nō claꝝ:⁊ hic eſt color ſanguis:⁊ ideo hec cholera eſt cholera que in colore eſt magis ſimilis ſanguini:⁊ ſine dubio decipit īſpiciētes qñqȝ:q̄ videf ꝙ ſit ſanguis. Sed qō eam a ſanguine diſtinguit eſt primo:q̄ illa rubedo non eſt florida. ſ. pulchra rubedo ſicut eſt rubedo ſanguinis:imo eſt tenebroſitas quedā ex nigro melācholico:⁊ iſta cum lingua melius exprimi non poſſunt. ¶ Secūdo:q̄ ſi iſta chola reſpectu ſanguis eſt tenuis:hic etiaȝ vincit cholera ⁊ pauca eſt ibi melācholia:⁊ iō hec chola lʒ ſit aliq̄liter ingroſſata per illā melancholiā:ad hoc tñ eſt tenuis reſpectu ſanguis. (Et plerūqȝ mutaf a ſuo colore.) i. plerūqȝ non habet iſtum coloreȝ ſanguinis ꝓꝑ aliq̄s cauſas:q̄ ꝓpter diuerſas ꝓportiones melācholie nālis ad cholaȝ illā:nā quādo in quadā ꝓportione occurrit melācholia nālis illi cholere nāli facit apparere rem ſileȝ ſanguini. ſed quādo eēt multa quātitas melācholie:tūc apparet res nigra ⁊ nullus decipif in hoc. Simil'r ſi eēt valde pauca ita appareret citrinitas ſiue color rubeus cholere ꝙ non decipitur homo:ſed cum eſt in quadā media proportione:tunc ſignificat coloreȝ ſanguinis. Poſſet āt exponi ꝓpter aliquas cauſas. ſ. extrinſecas vt aere occurrente.

¶ Circa primā ſpēȝ cholere nō famoſe Anto. dubitat:an ſit peior. Et arguit ꝙ nō:q̄ calidum illud qō cōburit extrahit caliduȝ nāle:⁊ infrigidat illā cholerā:⁊ ſic facit illam minus malā. Dicēdum ꝙ lʒ educat vel corrumpat calidum nāle illius:tamen inducit qōdā aliud accidentale malignum. hic non plura dicemus. Anto. enim habebat voluntatem loquendi de aduſtione vitrioli qō hic nō ꝑtinet:ſed ſcripſimus de hoc ſuper cañ. z. 5. ca. — Du^{m} 67^{m}

¶ Que vō in ſui ſubſtātia extra nām eſt:alia eſt cui⁹ generatio ſepius eſt in epate. Alia eſt cuius gñatio magis eſt in ſtomacho. Et illa qdem cuius generatio magis eſt ab epate eſt vna ſpēs. Que eſt cū qō in ſanguie eſt ſubtile adurif cuius ſpiſſitudo chola eſt nigra.

¶ Hic determinat de cholera īnāli facta ꝓꝑ mutationē in ſba:nō q̄ aliud ſibi miſceatur. Et primo ponit diuerſitatē vel diuiſioneȝ. Secūdo declarat. ibi (Et illa.) Et hec in duas. primo declarat. illa etiā generatio eſt magis in epate. ¶ Cōſiderādum hic ꝙ per aduſtionē intelligimus propriā aduſtionē vel putrefactionem:vtroqȝ enim calore ſubtilis ſanguis pōt cōuerti in cholerāȝ malā ⁊ groſſam in melācholiā de qua dicetur. ¶ Cōſiderādū ꝙ generatio iſti⁹ eſt ab epate ⁊ intellige in epate vel venis cōibus:q̄ in eis cōtinef ſanguis:⁊ in eis multum aduenit īflāmatio cōbuſtiua ⁊ putrefactiua qua ſanguis ſubtilis fit cholera:cū autē ſanguis exit loca venaꝝ fit tenebroſus:⁊ nō accidit ex eo gñari cholerā per aduſtiōeȝ partis ſubtilis:ergo hoc voluit cum dixit (Ab epate.)

¶ Et que in ſtōcho magis gñatur duas hȝ ꝑtes:praſſinaȝ. ſ. ⁊ viridē vt erugo eris. Et mihi qdē vr̄ ꝙ praſſina ex vitellina gñaf cū adurif. Cū enī adurif aduſtio in ea efficit nigredinē ex qua cū citrinitate mixta generaf viriditas. Ziniar vō videf mihi ꝙ gñef ex praſſina cū tātū adurif donec eius humoroſitas ſiccaf:⁊ ad albedinē redire icipit ꝓꝑ ſui ſiccitatē. Calor nāqȝ in humido corpore in ꝑmis nigredinē efficit:deīde denudat ipm nigredine qñ eius oīno finit humiditatē. Et qñ ſuperfluit in eo ipȝ albificat:⁊ hoc qdē in lignis attende que prius in carbonē vertunf:deinde in cinerem.

¶ Hic declarat illā que generaf in ſtōcho ⁊ diuidit eaȝ in. z. ſpēs. Deinde declarat vnāquāqȝ. ſecūda ibi (Et mihi.) Tertio qō dixerat declat. 3ª ibi (Calor nāqȝ.) Quarto oſtēdit q̄lis eſt noticia quā dedit. 4ª ibi (Hoc tñ.) Quinto cōparat. ibi (Hoc autē.) ¶ Cōſiderādū ꝙ praſſina dr̄ a colore praſſij hortulani:cui⁹ color eſt viridis obſcurus:⁊ dr̄ ēt porralis a colore folioꝝ porri. ſ. ſucci folioꝝ. ſed zinaria dr̄ a zinar. i. viride eris:cui⁹ color eſt viridis clarus.

Dub^{m} 68^{m} ¶ Dubitaf. vtrū cholera praſſina gñetur in ſtomacho. Ur̄ ꝙ nō ex Auer. 3° collʒ. 3. cap. ⁊ rōne ſua:q̄ idem eſt mēbrum generās choleram nālem ⁊ cholerā non nālem:ſed ſtomachus non gñat cholerā nālem:ergo neqȝ non nālem. ¶ Amplius cholera praſſina generatur ex calido adurente:ſed talis calor nō eſt ſtomachi:q̄ eſt mēbrum frigidum neruoſuȝ. ¶ Amplius cholera praſſina fit ex vitellina:ſed vitellina gñata eſt in epate vt ſupra:ergo ibidē cōuertitur in praſſinā. ¶ In cōtrariuȝ Aui. ¶ Nos dicamus ꝓpter ꝓpoſitionem famoſam qua dicif idem eſt generās humorem nāleȝ ⁊ non nālem ꝙ humor dicitur non nālis dupliciter. Uno mō q̄ ſit ſuperfluitas reſpectu ſui nālis generari ex eadem cōi mā cum illo:ſed tñ ꝓpter agentis in ꝓportionem malā recipit formaȝ ſicut tres humores ſunt ſuperfluitas reſpectu ſanguis. i. quilibet humoꝝ in ſui ſpecie pōt habere nālem ⁊ non nālem humorem ⁊ talis humor non nālis non fit niſi ab agente faciēte humorem naturalem:⁊ in eodeȝ loco:q̄ idem eſt in corpore iuuatiui ⁊ ſui ſuꝑflui ⁊ reſpectu ſuperflui dicif agens intenſum vel remiſſum. Alio mō dicitur humor non nālis:q̄ per corruptioneȝ ſue nālis forme ſicut cū corrumpitur vinū cuȝ fit acetum:⁊ iſto mō pōt fieri humor īnālis in quocūqȝ mēbro poteſt ſibi accidere corruptio ⁊ ſine dubio talis humor dr̄ equiuoce:⁊ hoc intellexit Auer. nā. 3. colliget. cap. de accidentib⁹ ſtōchi. ⁊ cap. de accidētib⁹ matricū cōceſſit humores malos generatos in ſtōcho ⁊ in matrice:qō eſt dicere hu. in illis mēbris poſſe corrūpi ⁊ trāſire in q̄ſdā materias malas q̄s vocamus humores:cū tñ equoce ſint humores:ſic ergo dicemus ꝙ Auer. imaginatus eſt ꝙ chola praſſina vel eruginoſa nō ſit vere chola:nec ſuꝑfluitas cholere nālis:q̄ tūc fieret ab epate:ſʒ eſt equoce cholera:⁊ ideo aliqd fit. ſ. in ſtōcho ſʒ ꝙ ipſe ibidē ponit:⁊ hoc eſt qō dicit:manifeſtū eſt ꝙ gñaf chola praſſina ⁊ eruginoſa in ſtōcho ſm eos. ſ. medicos:⁊ ſtōchus per ſuā nāȝ nō hȝ generare

rare cholerā nālem nec inālem:q2 qui gñat nālem gñat inālez:q2 quādo corrūpit cōplexio ipsi⁹:q2 ipsi⁹ cōplo intēdit aut remittit: ergo prassina ⁊ eruginosa nō hñt hoc nomē nisi equiuoce:⁊ videt ꝙ causaꝝ illaꝝ gñatio est quādo cholera egredit in sui rasura a caliditate ⁊ siccitate ꝑꝑ sparsionē illius ad stōchuz:appet igit ꝙ Auer.nō dicit cholerā prassinā ⁊ eruginosam non generari in stomacho:sicut multi nō intelligētes Auer.opinātur:imo dicit eam generari in stomacho:sed dicit ꝙ equiuoce dicitur cholera ⁊ humor ois qui non fit a membro faciēte bonos humores equoce dr̄ humor. ⁋Ex qbus īfero ꝙ cholera prassina pōt in stomacho generari:nā ad stomachum pōt cōfluere cholera vitellina:⁊ ibi potest incendi a calore extraneo:ergo fiet prassina ⁊ tādez eruginosa. ¶Ex his cessat primū argu^m. ¶Ad 2^m dōm ꝙ stomachus potest distēperari:⁊ ꝗuis nō superueniat sibi calor extraneus calore suo ⁊ membroꝝ circūstātium eo stante in latitudine sue sanitatis quātum ex mensura caloris poterit agere actionem non nālē in mām que est apta fieri cholera prassina:⁊ ideo hoies quādoq3 incipiunt egrotare ex cholera prassina quā generauere ex calore stomachi stante in latitudine sue sanitatis in se:l3 ageret in materiā malā.s.cholerā vitellinaz.Sed tu dices quō est possibile ꝙ in stomacho sit cholera vitellina ⁊ stomachus stet in latitudine sui sani temperamēti.Dōm ꝙ si est hō exercitatus in hac sciētia cōprehendēs per vsum ⁊ scientiā occultationes materieꝝ malaruz in nobis scire poteris hāc possibilitatē:ꝙ si nō est talis pone hoc impossibile loco possibilis. ¶Ad 3^m dōm ꝙ vitellinā generatam in epate epar pellit ad stōchuz:sui enim nobilitate epar non tolerat multū mās malas:⁊ ideo vitellina reperit a stōcho frequenter.Sed tu dices pone ꝙ retineat in epate vel pellat in venas vel pellat in intestina.Dōm ꝙ si ista cholera vitellina moueret in illis meseraicis ꝗusq3 calefiat ⁊ cōburat fiet ibi prassina:⁊ forsan ꝙ gradus prassinitatis erit diuersus ꝑm diuersa membra in calore.Sed tu dices ꝑ quare plus dixit generari in stōcho ꝗ in epate vel venis vel intestinis.Dōm ꝙ frequētius choleraz vitellinā dixit vel ꝯtingit expelli v̄sus stomachū ⁊ intestina ꝗ versus mēbra post epar:q2 ista sunt loca apta eūoni materieꝝ:frequentius aūt ꝯtingit ipsam expelli ad ītestina ꝗ ad stomachū:sed intestina nō sunt mēbra multo calore adurēte participātia:⁊ iō vitellina q̄ vadit ad ista raro accidit ꝙ fiat prassina:stomachus aūt est mēbruz multi caloris auxilio circūstātium vt post sciemus:ergo ibi plus fiet cholera prassina:cor aūt ꝗuis sit mēbrū valde calidū:tñ lōginquum est vt recipiat has malas ⁊ prauas materias.

Du^m 69^m ¶Dubitat.vtrum modus fiēdi cholerā prassinā sit ille quē Aui.dicit.Dicamus hic ꝙ tres vident īueniri modi cholere prassine:⁊ ꝑ ꝯñs eruginose que fit ex prassina. ⁋Unus q fit ex cibis in stōcho corruptis ad viriditatē ꝓprie qñ sunt virides:vt blitis porri folia ⁊ silia:⁊ de hac cholera prassina loquit Gal.2.ꝓnostico.cō.39.⁊.2.de cōplexionib⁹ vltimo cap. ⁋Alius modus est q fit ex cholera vitellina cui per adustionē accidit nigredo:⁊ nigredo cū citrinitate facit viriditatē vt experientia ostendit:⁊ de ista loqtur Aui.⁊ plurimi medicine auctores in hoc ꝯcordāt. ⁋Terti⁹ modus est quem imaginatus est Auer.eē intētionem Gal.⁊ est ꝙ chola vitellina facta per cholere nālis assationem quā do vadit ad stomachum:⁊ miscet alijs humoribus ⁊ ꝓprie cuz melia vitellina ibi recipit aliquā spēm putrefactionis:tūc ꝯuertitur in hāc complexionem quā h3 cholera prassina vel eruginosa. ⁋Attende igitur diligēter ꝙ Auer.dat subtiliter duos modos ꝑm quos cholera vitellina sua fit prassina vel eruginosa:siue aliq̄ cholera nālis egrediēs terminū suum in calore ⁊ siccitate qñ fiat prassina vel eruginosa. Unus modus est per admixtionem cholere cuz melia:⁊ rō Auer.est ista que Auic.nā nigrum ꝯiunctum citrino facit viride:sed qñ melia miscetur cholere vitelline:tunc nigruz adiungit citrino:id igitur nigrum qō imaginat Aui.per adustionem imaginat Auer.per cōmixtionez rei nigre.Sed tu dices cholera mixta melie faciebat silr colorem sanguinis:l3 nō floriduz:quō ergo hic facit colorem viridē prassinū.Dōm ꝙ cholera illa erat nālis stans sb colore rubeo claro qualis est illa ꝓprie que cum sanguine vadit:vel que adhuc sanguine ꝑticipat:⁊ ista est cholera vitellina. ⁋Secūdus modus fiēdi prassinā ex vitellina est per putrefactionē.i.per superfluā calefactionē que tendit ad nigrū:nā fit viride:⁊ iste modus melius saluat positionē Auic.qui ponit ꝙ vitellina cholera ē flegmatica viscosa:vñ calor in ea facit nigredinē:⁊ ideo suspēdēdum est:an Auer.voluerit istū modū ꝓpter qō reperit ibi littera aliq̄ que dicit recipit ibi aliquā speciem viridificationis.

Du^m 70^m ¶Tertio dubitat.q2 vident quedā alie species male cholere quas A.non tāgit:reperit enī cholera fumosa:vt ꝑ cātice ca.de humoribus.7.ca.cōmē.62. ⁋Ampli⁹ haly.in thegni trac.2.cōmē.26.⁊ 27.trac.de vētre.⁊.H.de iteriorib⁹.5.lib.ca.6.de egritudinib⁹stomachi.ponit spēm quādā cholere quā vocat indicā.i.idico silez. ⁋Ampli⁹cholera citrina posset comburi sicut vitellina ⁊ fierent alie spēs cholere. ⁋Ampli⁹omnes modi melācholie possunt misceri cholere nāli ⁊ facient illā inālem:⁊ erunt alie species ab illa que est vt sanguis nō floridus.Dōm ꝙ species cholere inālis sūt septem quas Aui.via diuisiua inuestigat:alie autē spēs multe possunt fieri que dātur intelligi per istas. ¶Ad primū dōm ꝙ ꝑ choleram fumosam intelligit illā que in stomacho stans facit corruptos fumos:⁊ illa posset esse aliq̄ cholera subtilis ꝓpinqua cholere nāli que est in chisti fellis.Auer.tamen ibidez aliter vult ꝙ nō sit distincta spēs:tñ alij auctores de hac non faciunt mentionez. ¶Ad 2^m dicēdum ꝙ per indicā intellexit haly modum prassine cuius viriditas est valde obscura. ¶Ad 3^m dicendum ꝙ oēs alias species cholere inaturalis factas per admixtionem melācholie naturalis dedit intelligere cum dixit de illis duabus.

¶Calor enī in humido efficit nigredinē:⁊ in ei⁹ ꝯ̄rio albedinē:⁊ frigiditas in humido albedinē opat:⁊ nigredinē in eius ꝯ̄rio:hec tamē duo iudicia que in prassina ⁊ 3inaria iudicaui:estimatiua sunt indicia.

¶Hic ꝺclat qō dixit:dixerat enī ex chola vitellina fieri prassinā:q2 adustio facit in ea nigredinez ex qua ⁊ sua citrinitate fit viriditas:vt ostēdit sensus in mixtiōe coloꝝ apō pictores:dixerat ēt ꝙ 3inaria fit ex prassina cū per vlteriorē decoctionē siue adustionez tēdit ad albedinē:⁊ hoc facit illud viride obscuꝝ qō dr̄ prassinum tēdere ad claritatē:⁊ hic est color 3inar:hec duo dicta Aui.declat ⁊ ꝑmo ꝙ cholera prassina cū aduritur tēdat in nigrum:naz calor agēs in corpus humidū denigrat eū:cum igit cholera vitellina sit quoddā corpus humidum ꝓpter grossum flegma qō est in eo qñ cōburetur nigrificat:⁊ sic fiet prassinus color:⁊ q2 ista chola prassina est corpus qōdā exiccatum respectu sui prius:tunc si adustio procedatur super eā spoliabit illa nigredine:q2 remittetur illa nigredo ⁊ cōtinuatione actionis tendit ad albū sicut appet in lignis que primo fiūt nigri carbonis vel coloris:⁊ ex hoc appet declaratio scōi.s.quō ex prassina fit 3inaria:⁊ tunc Auic.ponit.s.ꝙ calidū agens in humidū denigrat:⁊ in eius ꝯ̄rio.s.in sicco dealbat:friduz v̄o econtra.hec tamē dicūtur estimatiua:q2 non habent demonstrationem:sed sic Auicē.arbitrat de generatione cholere prassine ⁊ eruginose:⁊ sine dubio satis in hoc quiescit intellectus.

¶Hec autem spēs que dicitur 3inaria omnibus cholere rubee speciebus calidior existit ⁊ peior ⁊ magis perniciosa:⁊ dicitur ꝙ est de substantia venenorum.

¶Ego autem nunꝗ vidi euadere hominē in quo apparuerint huius cholere 3inarie exitus.

Dub^m 71^m ¶Dubitat an calīm agēs in humidū denigret.Ur ꝙ nō:q2 agēs in aquā nō denigrat illā. ⁋Amplius agēs in albū oui dealbat.nā albumē est albū qō ꝑ erat trāslucens. ⁋Scōo:nō videt ꝙ si caliduz agat in siccū dealbet:q2 charta de papyro est corpus siccū ⁊ cum cōburit denigrat. ⁋Amplius mā pili est sicca fumosa:⁊ tamē calor cū plus agit in illā plus denigrat:vnde capilli fiūt nigri a calore. ⁋Tertio:nō videt ꝙ frigidum agēs in humidū dealbet:q2 sanguis ⁊ mēbra ex eo colorata ex actione frigoris nigrescūt:⁊ tamē sanguis est corpus humidū. ⁋Quarto:nō videt ꝙ frigidū agēs in siccum denigret:q2 lutum est siccū:⁊ tñ frigus glaciādo illud facit appere album. ⁋Incipiā hic cum ꝯcessis cōibus ⁊ est ꝙ calidum agens in humidū ēt silr frigidū agunt qñq3 vt instrumenta determinati agētis intēdentes per se ⁊ semꝑ in sua actione formā determinatā:⁊ talis calor ⁊ friditas q2 sunt determinati agūt albedinem ⁊ rubedinē ⁊ alios colores ꝑm ꝙ requirit forma agentis:⁊ ideo calidū epatis rubificat:calidū mamillaꝝ albificat:calīm autē vuee nigrificat ⁊ viridificat:calidum ēt crystalline diaphaneitat:qñq3 autē agūt calefactiones ⁊ infridationes absolute ⁊ vt contingit:⁊ tūc si actio sit inter simplicia nō merentia colorē non sequit color:si aūt actio sit inter mixta:tūc ad has calefactiones ⁊ infrigidationes sequunt colorationes:vt hic Aui.dicit.⁊.2.cañ.cap.3. calidū ergo agens in corpus humiduz denigrat.Dat in hoc cā 2^x. Una calīm agēs in humidū trahit humidū rei illius ad supficiem:⁊ ex hoc excludit aer ⁊ lux que sunt cā albedinis.Scōa cā:q2 cal3 agens in corp⁹ humidū eleuat ab eo humidū aqueū ⁊ siccū terrestre ex qb⁹fit fumus qui est niger qui dispersus per rē facit eā nigrā vt lignis p3 ꝯuersis in carbonib⁹. ⁋Addit aūt Cōmentator alchindus ꝙ humidū in qō calidum agēs facit nigredinē d3 esse humidū viscosuz inobediēs calido:tūc enim calīm per violentiā ipm cōburit ⁊ facit ex eo fumū. ¶Cōtra primā cām est instātia mea:nā tunc carbo esset niger in ꝑtib⁹exteriorib⁹ nō interiorib⁹:cuius ꝯ̄rium appet ad sensum cū frāgit.Solō.cuz dicimus humidū trahi ad superficiē nō intelligit humidū trahi ad superficiē solū que

est terminus actualis corporis ex circūdātis: sed intelligimus ad oēm pte intrinsecā ⁊ extrinsecā: ita ꝙ in qbuscūq3 ptibus p̊ iacebat aer luminosus in eisdē diffundit dilatatū humidum ⁊ excluso aere sine lumine fit nigredo. ¶ Adhuc ꝯ: actio calidi est mouē humidū a centro ad exteriora: ḡ humidū qđ erat intus ex toto veniente prius alique ptes carbonis intus erūt albe exclusa oppilōne ⁊ ꝯclusione que fiebat per illud humidū ⁊ ptes extrinsece erūt nigre: ista rō stet nunc. ¶ Amplius si illud sic eēt: tūc iste color niger formalr̄ nō esset nisi priuatio: ⁊ sic motus de nigro in albū nō eēt nisi per gradū albi. ¶ Cōtra scđaȝ cām ipsa petit p̄nm: dubiū eniȝ est q̄re agēte calo i hūidū fac̄ fumū nigrū: sic q̄re facit rē nigraȝ: ⁊ q̄re siccū terreū cū humido aqueo facit nigrū h3 ēt questionem.

Dum 72m ¶ Dubitat̄ 2° ꝙ calm agēs in siccū dealbat. i. calm cōtinuās actionē sup hoc corpus qđ denigrauit ꝙ aliqualr̄ pōt dici siccū respectu sui p̄us dealbat illud. In hoc dāt cās duas. p̄ma: q2 excluso illo humido qđ claudebat poros ⁊ nō p̄mittebat lumen penetrare nūc penetrat lumīosus aer q̄re res appet alba. Scđa cā ē: q2 cal3 nō pōt ampli9 eleuare fumū nigrū factū ex p̄mixtione terrei cum aqueo: ⁊ iō agens in siccas ptes illi9 rei conuertit illas in vapores igneos ⁊ aereos q sūt sic̄ lucidi faciūt rē illā lucidā q p̊ erat nigra. Et qñ istas cās nos tenem9 vt veras damus cās multoꝝ apparētiū. posito enī h̄ ꝙ cā albedīs in reb9 ē inclusio aeris: ⁊ p ꝯñs lumis mixti cū re: vt ēt dic̄ Aui. 3. cañ. fen. 3. ca. de imagiatōib9. appet ꝙ oē spumosuȝ albescit: ⁊ pp h̄ ē alba spuma: vt. 5. de gnōne aialiuȝ ca. 6. ⁊ pp h̄ mixto lisciuio cū oleo fit res alba vt lac: q2 lisciuiū sui acuitate diuidit ptes olei ⁊ fac̄ i illas penetrare aerē. Silr̄ si ptisana decoquat̄ cū oleo fit multū alba: vt pble. 21. pble. p̊. fit enī i decoctiōe ex viscoso olei ⁊ aere īcluso sic̄ spuma: ⁊ pp h̄ ēt cornu nigrū ⁊ tritū fit albū: ⁊ crystallus p triturationē albescit. S3 ꝯ h̄ cōe dcm̄ sr̄ nr̄e īstātie. Primū: q̄re exñte aq̄ diaphana ⁊ aere diaphano: silr̄ crystallino exñte diaphano: ⁊ aer ēt q̄r fit albū: nā illi9 crystalli adhuc q̄libet ps ē crystallus: l3 sūt pue ītātū ꝙ sensum effugiūt: ꝙ igit̄ fac̄ lumē diuisuȝ in ptes crystalli diuisas facē d3 totuȝ lumē in totā crystallū: ⁊ sic d3 appere alba. Albert9 i cōmē. de sensu ⁊ sensato. trac. 2. ca. 2. vr̄ dicē ꝙ lumē diuisuȝ in ptes diaphani facit appere corp9 albū: q2 q̄libet ptiū cōminute crystalli irradiat aliā pticulā ⁊ reflectit sup aliā: ⁊ ex hac lumīs multiplicatione fit alba: s3 hec fuga nō valet: accipio enī crystallū vel vitrū ⁊ cōtero ipsaȝ in loco pauci lumīs: ⁊ accipio duas crystallos ꝯcauas in inuiceȝ sibi oppositas talr̄ ꝙ multiplicēt sup̄ seipsas radios: tūc đberent appere albiores q̄3 trita crystallus: cū tñ apparēt lucidiores. hoc arg. hic stet. ¶ Ampli9 ꝯ p̄ncipale nō ē minus siccū corp9: ossa longo tpe exiccata q̄3 chola prassina vel q̄3 carbo niger: s3 ossa nigrescunt in p̊ occursu ad ignē: ḡ sic erit de corpe sicco: qđ tu dicis albescere p cali actionē. s. de chola prassina. Hoc argu. nō ē difficile soluē: cū enī dicim9 ꝙ calm agēs in hūidū denigrat ītelligi d3 humidū qđ h3 hūiditatē trahibilē ad sup̄ficiē a calo ⁊ siccum qđ eā nō h3: ⁊ iō charte de papyro ⁊ ossa l3 sint ficciora corpa q̄3 carbo recēs vl̄ q̄3 chola prassina: hñt tñ modū hūidi trahibilis ad exteriora: ⁊ p ꝯñs sūt denigrabilia a calido: ⁊ iō charte de papyro ⁊ ossa cū p̊ attigunt̄ ab igne apparēt nigra postea fiūt alba: ex hoc cessant oīa q̄ de charta ⁊ de pilis dicta sr̄. ¶ Ampli9 ꝯ h̄ p̄ncipale si inclusio aeris eēt cā albedīs ⁊ exclusio cā nigredīs: tūc ouū. s. albumē elixū eēt factū nigri9 vel min9 albū. pbat̄ q2 ē exclusus aer: signū q2 est ḡuis in aq̄. ¶ Ampli9 gipsuȝ ⁊ calcina trita ⁊ puluerizata sūt mag̃ aerea q̄3 ipsa cōmixta cū aq̄ ⁊ postea ꝯgelata: ⁊ tñ non sūt mag̃ alba: ḡ nō fit albedo pp ptiū aerearū luminosaꝝ iclusionē. ¶ Ampli9 argu. euidētissimū sumit̄ ab Alber. mag̃ in lib. 5. đ mineralib9. 4. ca. de lacte q̄dā ficto qđ dr̄ lac virgis qđ fit ex lythargirio ⁊ auro ex virtute alumīs in quo app3 ꝙ illo tpe ꝙ h̄ cōpositū plus excludit aerē ē mag̃ albū: l3 Alb. p̄allega. ca. conet̄ soluere hec dicta: sed deficiūt iudicio meo. ¶ In his ḡ oppōnib9 appebit cū ꝯsiderata fuerit opi. Aui. q̄ dissona ē ab opīone Alberti: iuenieт ꝙ albū ⁊ nigrū sunt forme q̄dā p se sine lumīe: ⁊ lumē est q̄dā alia forma faciēs varietatē in eis: ⁊ ꝙ albedo ⁊ nigredo sequunt̄ modos cōplōnū nobis imagiatos: vñ p̄allegato cap̄. dic̄. Nos nō negam9 hr̄e aliquā affectionē in albificādo: sed nō queādmodū dixerūt. s. p lucis iclusionē: ita ꝙ albedo sit lux iclusa: q2 effic̄ cōplōneȝ aliquā. ⁊ ita subdit. aer nō facit colorē albū pp p̄mixtionē tm̄: sed pp p̄mutationē. s. cōplōnis. ¶ His postposit̄ vt nō hñtib9 hic locū discussiōis redeam9 ad dđm quō fridū agēs in humidum dealbat: ⁊ dic̄ ꝙ cā est: q2 p̄mittit ītus humidū aq̄suȝ qđ obturat ⁊ claudit poros lumini. i. aeri lumīoso. Cū aūt ꝯtinuat actionē tūc ꝯstringit ⁊ dēsat ptes ⁊ exp̄mit illđ aereū lumīosuȝ qđ fac̄ tēdere ad nigruȝ. ¶ Cōtra hec dicta sūt ēt dicta supi9. ¶ Ad ꝯria app3 solo ad illud de aq̄: q2 cū sit elm̄tū nō est colorabile. ¶ Ad 2m dicam9 sequēdo istā viā ꝙ corpa peruia cū ꝯdensant̄ fiūt alba: ⁊ ē cā q2 lumen qđ ē in eis ꝯstrigit̄ ⁊ icorporat̄ cū his ⁊ vna ps aliā irradiāt: vnde fiūt alba: ⁊ iō si calm agēs in diaphanū moueret qētū peruiuȝ humidū in eo claudēdo poros: tunc fieret nigrū sicut appet in albumine oui cū exponit̄ calori violēto. Ad illud qđ dicit̄ de sanguine: dđm ꝙ calor sanguinis est in presentia calidi nālis quo extīcto a frigore ⁊ constrictis partibus eius fit nigrior. ¶ Ad argumentum de luto dicendum ꝙ lutum est corpus humidum a cuius superficie frigidum premit intus humidum: ⁊ ideo extra dealbat.

¶ Cholere autem nigre alia est naturalis alia non naturalis superfluitas.

¶ Prīo ponit diuisionē. Cōsiderādū ꝙ noīe h̄ qñq3 auctores vtunt̄ p sola nāli melācholia: qñq3 p sola ināli: quādoq3 pro vtraq3.

¶ Nālis est boni sanguinis fex ⁊ turbulētia ⁊ superfluitas (in cōparatione ad sanguinē: q2 omnes humores dicūtur superfluitates ad cōparationem sanguis) cuius sapor inter dulcedinē ⁊ ponticitatem existit.

¶ Prīo de nāli đtermiat. Scđo de nō nāli. 2° ibi (Melia vō nō nālis.) Pria in duas. p̊ notificat eā i suis dispōnib9. Scđo sui fine. 2° ibi (Que cū.) ¶ Considerāduȝ ꝙ melīā nālē notificat ex quatuor. Prīo: q2 ē fex q2 apta descēdē ⁊ subsidē. Scđo: q2 est turbulēta eo ꝙ iturbidat ⁊ denigrat sanguinē cū sibi miscet̄ icōueniēter. Tertio: q2 ē supfluitas h̄ ē cōe oī hūori nāli alio a sanguīe: s3 dixit hic plus de melīa: q2 ipsa fit a calore tēperato sicut sanguis vt ifra dicet. Quarto: q2 est saporis mediȷ inter pōticum ⁊ dulce.

Dum 73m ¶ De q̊ dubitat̄: q2 sapor dulcis sanguificat calītatē: vt 4° de sim. medi. distin. 4. cap̄. 2. ⁊ dist. 3. cap̄. p̊. ḡ melīa eēt calā vel media iter calm dulce ⁊ fridū pōticū. ¶ Ampli9 melīa ponit̄ saporis acetosi: vt Gal. in cōmēto regimīs acuto. 3. cō. 3. In h̄ est solo antiq̄ ꝙ melīa pura ē acetosa ⁊ pōtica: ⁊ iō ab aliqbus ponit̄ acetosa: ⁊ ab aliqb9 pōtica: s3 melīa mixta cū aliq̄ pte sanguīs h3 dulcedinē ex illo. Cōtra quā cōiter dr̄ ꝙ h̄ nō ē bñ dcm̄: q2 auctores loquētes đ cōplōne melīe loquunt̄ de cōplōne ei9 pure ⁊ in se. ¶ Amplius sic posset dici ꝙ chola ē saporis mediȷ inter amaꝝ ⁊ dulce. Hic modus dicēdi antiquus posset saluari: melīa enī nālis q̄ ad splenē tēdit: ⁊ q̄ cū sanguīe vadit aliq̄s i se h3 ptes sanguineas dulces p q̄s puenit cū toto reliq̊ sanguīe: ⁊ p q̄s trahitur a splene: ⁊ splen delectat̄ i illa q̄ cū sepata fuerit remanet pure acetosa ⁊ pōtica. ¶ Ad ꝯrium primū dđm nō est veꝝ. ¶ Ad 2m dđm ꝙ l3 cū chola sit aliqđ dulce: q2 tñ sapor amarus valde vicit ⁊ ip̄rimit valde mag̃ q̄3 dulcis: iō chola nālis vadēs cū sanguīe: vel vadēs ad chistim non ponit̄ media iter dulcedinē ⁊ amaritudinē. ¶ Alia solo ē modernoꝝ ⁊ est ꝙ in h̄ dr̄ melīa ab alȷs duob9 hūorib9. s. chola ⁊ flate: q2 chola ⁊ flegma associant̄ sanguini in decoctione ⁊ trāseūt terminū per supfluā decoctionē vt chola: aut p diminutā vt flegma. S3 melācholia associat sanguinē vsq3 ad terminū tēperate decoctiōis: illa ergo tēpata decoctio fac̄ aliquā dulcedinē: s3 q2 mā nō est apta pfecta digeri fit cū h̄ sapor pōticus: imo sapor iste vicit: q2 mā est facta sicca terrestris: apparet igit̄ ꝙ melīa h3 saporem dulcem paucū sed pōticū multuȝ: ⁊ ideo ad h̄ d3 poni fride cōplōnis: ⁊ iō qdam auctores absolute dicūt ꝙ est saporis pontici vel acetosi: ⁊ h̄ q2 iste sapor vincit. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ iste due opiones dicūtur in hoc: q2 prima ponit ꝙ melācholia nālis h3 dulcedinem aliquaȝ per aliquas ptes cū ea mixtas que partes sunt sanguis in forma. Sed scđa opinio ponit ꝙ melīa ē dulcis p ptes diminute dulces que sunt melīa ⁊ vtraq3 opinio potest saluari.

¶ Que cuȝ in epate generatur in duas separatur partes: quarum vna in sanguine remanet ⁊ cum eo penetrat: ⁊ alia ad splenem transmittitur.

¶ Primo premittit diuisionē. Scđo exequit̄. scđa ibi (Pars.)

Dum 74m ¶ Hic p̄nt q̄ri ea que supra q̄rebant̄ de cholera. Et p̊ que ps melīe sit maior. Dđm ꝙ qđ ad neutrā ptiū h3 rōnes difficiles: supra tenuimus ꝙ cholera que vadit ad chistim sit amplior: hic teneam9 ꝙ melīa q̄ vadit ad splenē sit minoris quātitatis: ⁊ que cū sanguine vadit sit multa: q2 magne mol̄ sunt mēbra que nutriri op3 sanguine hñte multū de melīa sicut ossa. ¶ Ampli9 vr̄ ꝙ iuuatiuū alicuius plus sit q̄3 supfluū: sed qđ vadit ad splenē est supfluū respectu eius qđ ad venas vadit: ⁊ hec rō pbat etiam de cholera.

Dum 75m ¶ Scđa dubō ē an melīa sit grossior. Dđm vt Gal. ponit 2° de virtutib9 nāli. ca. vlt. ꝙ melīa q̄ ad splenē vadit ḡssior est q̄3 ea q̄ vadit cū sanguīe: q2 que associat sanguinē est ppingor nāe sanguis: que aūt vadit ad splenē distātior est seu grossior tēdēs ad siccuȝ terrestre: eꝯrio ergo est de melīa ⁊ de cholera quodā modo.

Dum 76m ¶ Tertia dubitatio est vtrum semper generetur cum generat̄ sanguis. Dicēdum ꝙ sic sicut de cholera diximus.

¶ Pars āt q̄ cū sāguīe penetrat vadit cū eo cā necita-

tis ⁊

tis ⁊ vtilitatꝫ. Necitas vo ē vt sanguini admisceatur eo mō quo dꝫ ī nutrimēto cuiusqꝫ mebroꝝ ī quoꝝ cōplonib⁹ magnā melle ptē eē opꝫ sic sunt ossa. Utilitas vo ē vt sanguinē restrigat ⁊ ɔfortet ⁊ inspisset ipm. Et ps ei⁹ q̄ ad splenē trāsmittit ē illd quo sanguis nō idiguit: q̄ ad ipm vadit cā necitatꝫ ⁊ vtilitatꝫ. Necitas vo aut ē fꝫ corp⁹ totū. s. vt a supfluitate mundet: aut fm vnū mēbrū qd ē vt splenē nutriat. Utilitas vo iō accidit: qꝛ i os stōchi q̄si mulgēdo pfluit. Et hec qdē vtilitas duob⁹ ē modis. Uno qꝛ os stōchi stringit ⁊ ɔfortat ⁊ ispissat. Alio vt i ore stōchi cōmotionē faciat pp acredinē ⁊ excitet ad famē ⁊ faciat desiderium.

¶ Primo ponit finē eius que cum sanguine vadit: necessari⁹ finis notus est: finis aūt vtilitatis vt ɔfortet. s. admouendo abominatiōnē dulcedinis nō q̄ mēbra habeāt gustuꝫ ⁊ appetitū sensitiuū: sed notificam⁹ has ipressiōes p vocabula mag manifesta: sic eni dulce nimis fastidiū gnat in stōcho sic in membris pura dulcedo sanguis fastidiū faciet. (Restringat.) s. prohibēdo eius multā fluiditatē per quā elaberet a mēbris (inspisset) phibēdo aptitudineꝫ resolutionis; vide Halyab. theorice primo capi. 25. ponens vtilitatem melancholie in sangnine dicit q̄ cum vadit teneat sanguinem ne forte sic transeat membra ⁊ non reficiantur eo.

Du. 77. ¶ Sꝫ tu dicis chola fac ipm labilē resolubilē ⁊ displicibilē mēbris ⁊ mel'ia fac ɔriū: g melius eēt sanguinē puꝝ sibiipsi dimittere. Dicēdū q̄ hoc argumētū placeret phis q tenēt q̄ solus sanguis nutriat. Sꝫ nos dicam⁹ q̄ si q̄tuor humores nutriūt sanguis sibiipsi dimissus. s. solus non posset nutrire: mixtio igit melācholie ⁊ cholere cū sanguine non fit principalr vt vnum moueat alterius malitiam sed vt nutriant: cum hoc aūt rectificant sese. Et est imaginādum q̄ q̄uis Aui. ⁊ alij dicant q̄ melācholia inspissat ⁊ ɔstringit ⁊ chola sbtiliat: q̄ h est dicere effectus per sigta in nutricatōe dant sanguini modos q̄litatū occultarum materieꝝ i nutricatōe. Alij sic q dnt ɔstrigat ⁊ ɔfortet p stipticū ispisset p siccū: ⁊ ea q̄ dic hic de fine necio sunt nota ex dict i ca. hic de chola rubea.

Du. 78. ¶ Querūt qd vult dicē (mulgēdo pfluit.) Et exponūt. i. stomachus cum violentia trahit pp̄ter famē. h expō nihil est: non eni stomachus trahit istā mel'iam pp̄ter famē cū ipsa sit que pp̄rie causat vehemētiā famis q̄re dicamus q̄ mel'ia ista pfluit a splene ad stomachū. s. ad partē stomachi supiorē: ⁊ ipsa qꝛ est stiptica ⁊ acetosa emulget ⁊ stringēdo ⁊ cōprimēdo: sic emulgit aliqd ɔstrictione manus: ⁊ h est dicere emulgendo pfluit vt vocabula significant.

¶ Cōsiderādū q̄ huius emulgētis pflui mel'ie Auic. 2. ponit vtilitates. Prima est: qꝛ hec mel'ia cū sit pontica ⁊ acetosa stringit os stōchi: ⁊ inspissat ⁊ ɔfortat: qꝛ vnitio ⁊ īspissatio est q̄dā fortificatio. ⁊ ex hoc sequit q̄ stomachus meli⁹ retinet cibū quousqꝫ digerat: ⁊ hec fuit intētio Hal. 5. de vtili. ptiū. 4. cap. in fine. vbi loquēs de humore isto mel'ico eunte ad os stōchi dic. Qm̄ aūt nō ledit in aliquo vētre sapor oñdit: pontica eni existēs ⁊ acida nigra chola cōgregare ⁊ ɔstringere nata est: ⁊ in fine subdit. colligit ad seipm ⁊ cōprehēdere diligēter cogit cibaria ⁊ retinere quousqꝫ sufficiēter digerant. Alia vtilitas est vt cōmotionem faciat pp̄ter acredinē in acetositatē ⁊ excitet ad famē ⁊ ex illa faciat desiderium.

Du. 79. ¶ Dubitant quō pōticū ⁊ acetosum excitāt ad famē. Dicūt Anto. et alij q̄ h est: qꝛ ista exiccāt ⁊ exprimūt humiditatē stōchi: ⁊ ponūt indigētiā ei⁹. Scda cā ē: qꝛ hi sapores ponūt in stōcho indigētiam saporis dulcis. ⁋ Cōtra primū: res stiptica ⁊ acetosa nō min⁹ exp̄mit humidū subtile aquosuꝫ q̄ humidū grossuꝫ: īmo si p viā exp̄sionis fit: subtilia humida sūt magis exprimibilia q̄ grossa: vt itelligit. 2. cañ. cap. 3. Si aūt p viā exiccationis humidū aquosuꝫ ē magis exiccabile: g magis fiet ex h sitis q̄ fames qd est flꝫ. ⁋ Cōtra 2m: tūc sapor amarus faceret famē: qꝛ ponit indigētiā saporꝭ dulcis. ¶ Ad hāc rōnem rñdent q̄ sapor amarus nō est pfectibil' per dulcē: sꝫ pōticus ⁊ acetosus sic. Hec solo nō valet: naꝫ stōch⁹ exñs in dispōne nāli per famē dꝫ pfici a cibo nō sic forma nām: sꝫ dꝫ corrūpi in eo dispositio p̄ter nām q̄ qs famescit ⁊ aegri dispositio nālis: nō enim imus ad sumēdum cibū exñs in dispōne naturali oino: vt. 4. de sim. medi. dist. 3. cap. 1. dispō igit per ponticum inducta dꝫ abijci. ⁋ Nos ergo dicamus cuꝫ principijs cōib⁹ q̄ fames fit ex ɔsumptione humidi grossi: ad cuius ɔsumptionē seqt īfrigidatio siue diminutio calidi: ⁊ sequit exiccatio ⁊ asperitas siue corrugatio: ⁊ hec est dispositio in ore stomachi hoīs famescētis: pontica aūt ⁊ acetosa infrigidāt ⁊ exiccāt ⁊ asperāt os stomachi: ⁊ per ɔñs disponūt stomachū taliter qualr disponit ex defectu humidi grossi: vñ hō famescit: g pōticū ⁊ acetosum fac famē: imo tūc est sensibilior frīditas ⁊ asperitas ⁊ corrugatio stōchi qñ fit a pōtico: ⁊ iō stōchus desiderat aliqd quo hic remoueat: remouēs aūt infrīdationē ⁊ asperitatē ⁊ corrugationē est res dulcis q̄ est cal'a ⁊ humida humiditate grossa: ⁊ iō dī q̄ fames est appetitus calidi ⁊ sicci. i. humidi grossi. ⁋ Dicamus 2° q̄ sitis fit ɔsumptione humidi roridi phibentis calidū incēdi: cuius priuatiōe fit inflāmatio ⁊ ex hoc fit sitis: ⁊ ideo res calefacientes faciunt sitiꝫ.

¶ Breuiter hic dubitat: an eni ista hūida sint ptes membroꝝ. an sint humiditates chilose hꝫ dubium: silr q̄re nā nō misit cholera ꝫ ad stomachum ad faciēdum sitim sicut misit mel'iam ad faciēdū famē: ⁊ an fm vnā particulam possit esse desiderium cibi ⁊ pot⁹: ⁊ an fm esse intensum se compatiātur: ⁊ multa alia dubia preter hec querenda sunt in tractatu nostro de appetitu.

¶ Debes aūt scire q̄ chol'a rubea q̄ ad chistim trāsmittit fellis ē illd quo sanguis nō idiget: ⁊ illud qd a felle egredit ē illd quo fel nō indiget. Et silr chol'a nigra q̄ ad splenē trāsmittit ē illd q̄ sanguis nō idiget. Et illd qd a splene egredit ē illd q̄ nō idiget splen. Et quēadmodū illa chol'a rubea postrema euigilat vtutē expulsiuā iferi⁹: sic chol'a ista nigra postrema vtutē appetitiuā euigilat supi⁹: vñ sit d oib⁹ meliori factorib⁹ laus.

¶ Hic comparat postremam choleram que descēdit ⁊ postremā melācholiam que ascendit: ⁊ ideo de taꝫ mirabili ordine nature deum laudat: qui deus res ad meliorē finem cōtra impetuꝫ pp̄rie nature dispensat: vnde grauem melācholiam facit ascendere ⁊ leuem choleram descendere facit pp̄ter fines vtiles homini.

¶ Mel'ia vo nō nālis nō est ad moduꝫ hypostasis ⁊ fecis: imo est ad modū adustionis ⁊ cinereitatis.

¶ Hic determinat de speciebus melācholie non naturalis. Et primo ponit que est forma non naturalis melancholie. Secundo qd dixit in hoc probat. Tertio ponit species. secūda ibi (Res.) tertia ibi (Melancholia.) Dicit primo q̄ melancholia non naturalis est facta per adustionem non per modum hypostasis.

¶ Res nāqꝫ humide cuꝫ reb⁹ terrestrib⁹ admiscent: separatur terrestritas ab eis aliquo duoꝝ modoꝝ: aut ad modū hypostasis: ⁊ tale quale illd de sanguie ē melācholia nālis: ⁊ ad modū adustionis qd est cū resoluitur subtile ⁊ spissuꝫ remanet ⁊ tale quale illud est de humoribus est mel'ia superfluēs: ⁊ ista qdem vocatur chol'a nigra. Et neqꝫ habuit hypostasim nisi sanguis. Ex flegmate eni pp sui viscositatē nihil descēdit sic ex oleo. Et ex cholera rubea pp̄ter sui subtilitatem ⁊ sue terrestritatis paucitatē ⁊ sui mot⁹ assiduitatē. Et ppea illud qd de ea a sanguie separat in corpore est parum non descendit res de qua sit curāduꝫ. Nec cū separat moratur nisi parum sed putrefit: aut a corpore expellit. Et cū putrescit eius subtile resoluitur ⁊ spissum remanet: ⁊ fit cholera nigra adusta ⁊ nō hypostasiua.

¶ Probat ⁊ p̄supponit istā ꝓpōnē q̄ mel'ia nālis est humor qdam terrestris: ⁊ hoc est notū q̄ oīs mel'ia est terrestris: vñ dr mel'ia a melan qd est nigrum: qꝛ hꝫ terreā nigredinē: hac p̄suppositiōe facta arguit sic. mel'ia non nālis que est quid terreuꝫ: aut separatur ab humorib⁹ per viā hypostasis: aut p viā adustionis: sed nō per viā hypostasis a sanguine: qꝛ hec est melancholia nālis: ergo hoc erit per viā adustionis: ponit istā rōnem in forma: ⁊ qꝛ aliquis diceret q̄ melācholia inālis separat per modū hypostasis ab alijs humoribus: q̄uis non a sanguine discurrit Auic. per alios hūores ostendendo q̄ non hñt hypostasim: sed ps sanguis hꝫ illam.

¶ Dubitat: qꝛ dic q̄ ex oleo nil descēdit. cōtra qꝛ amurca. Dōm q̄ ex perfecto oleo nil descēdit. Alij dicūt q̄ si aliqd descēdit est per modū corruptionis. ⁋ Cōsiderādū q̄ quatuor causas ponit quare a chol'a rubea nil vel paꝝ ɔscēdit. Una sbtilitas. Scda pauca terrestritas: ⁊ iste due cause stant in vna. Tertia ē assiduitas mot⁹. Du. 80.

¶ Cōtra. qꝛ hec chol'a iacet cū sanguine: si ergo ipsa assidue mouet ⁊ sanguis mouebit: ⁊ tunc a sanguine nil descēdit. Dōm q̄ per assiduitatem motus intelligimus aptitudinē ad motū: ⁊ hoc erit signum sbtilioris sbe: ⁊ non facit distinctā cām: vel dōꝫ q̄ plus poterit moueri chol'a in venis q̄ sanguis: q̄uis stet cum sanguine. Dub. 81.

Quarta cā est: q₂ cholera est pauca res. ¶ Cōsiderandū ꝙ ista q̄rta causa pōt referri ad cholerā que cū sanguine vadit ad illaꝫ que vadit ad chistim vt dicat̄ cholera que a sanguīe sepat̄.i.que ē humoꝛ a sanguīe distict⁹ assumēdo totā eam que est in venis ⁊ que est in chisti ē humoꝛ pauce quātitatis: q₂ de cholera ē min⁹ ī corpore ꝙ̄ de aliquo humore: ideo nil notabile ab eo pōt descēdere. Sed q₂ hoc dcm̄ nō ꝯceditur a plurib⁹ vt appebit in sequenti capitulo: iō dicamus q₂ hec quarta cā pōt referri ad cholam que ē in chisti fellis: nā diceret aliquis ꝙ chola assidui motus est illa q̄ ē in venis: sed illa que est in chisti fellis sicut ꝯtenta in vno sacculo quiescit: igit̄ poterit hr̄e vel fecem vel hypostasim: ꝑꝑ hoc dicit: illud qd̄ de eo separat̄ a sanguine in corpore exn̄te.s. vadēs ad chistim: dixit aūt in corpore: q₂ aliquis sanguis vadit cum ea que ad chistim vadit.s. aliqd vnctuosuꝫ: ⁊ ideo nō separat̄ oīno a sanguine: sed a sanguine reliqui corpis est paꝝ.i.ē modica quātitas: qd̄ apparet q₂ chistis fellis ē paruū vas: de his āt q̄titatib⁹ dicet̄ in sequēti cap̄. ¶ Cōsiderādū ꝙ Auic. vult ꝙ nihil descēdit sensibilis q̄titas ꝑꝑ cās dictas: ⁊ si qd modicū d̄scēdit n̄ morat̄: q₂ ē qd̄ exneū: ⁊ iō medic⁹ nō curat illud distīguere a cholera adusta.

Du^m 82^m ¶ Dubitat̄ vtrū melia nālis possit fieri nō nālis per admixtionem alicuius humo. secū. Uı̄ ꝙ sic: q₂ sic de alijs humorib⁹ nālibus accidit. ¶ In ꝯ̄rium est Aui. qui solū dicit ꝙ fit innālis per adustionem. Hic ꝓmittere opꝫ duo. Primū: ꝙ qd̄ presupponit q̄tuoꝛ humores esse distinctos specie in venas. Scd̄m: ꝙ humoꝛ dr̄ nālis cum hꝫ cōplonem sbam saporem ⁊ colorē sibi debitos: vn̄ pōt in finem in quē ordinat̄: dr̄ aūt īnālis cum hoc nō hꝫ. ¶ Ex his īferūtur quatuoꝛ ꝯclusiones. Prima qlibet humoꝛ nālis existēs in venis pōt fieri īnālis per alterius humo. nālis mixtionem. Rō ꝓma quilibet humoꝛ naturalis stans in venis habet determinatam ꝓportionem quātitatis ad alium humo. nālem: ergo si hec ꝓportio remoueat̄ fiet īnālis. Ratio secūda: quilibet humoꝛ in venis ē determinate substātie ⁊ qualitatis cum est nālis: sed quicūqꝫ ali⁹ humoꝛ nālis pōt eum a sui substantia ⁊ qualitate remouere. ¶ Secūda ꝯclusio: flegma naturale associans sanguinē ī venis pōt fieri īnāle per admixtionē sanguinis naturalis. Ratio est: q₂ flegma existens humoꝛ est specie distinctus a sanguine: ⁊ sic debet habere suā cōplexionem ⁊ sbam ⁊ ƀm sanguinis mixtionem ab hoc remoueri pōt: ergo pōt fieri īnaturale. Ex hoc eodē mō ꝓbatur ꝙ cholera nālis ⁊ melācholia nālis associantes sanguinem in venis pn̄t fieri īnāles per admixtionem indebitam sanguinis nālis.

Dub^m 83^m ¶ Dubitatur quare auctores medicine nō fecerūt mētionē de humoribus alijs a sanguīe nālibus factis īnālibus per admixtioneꝫ sanguinis naturalis. A. enī non dixit supra hoc de cholera nec de melia hic: cū autē dixit flegma dulce īnaturale per admixtionem sanguinis cū flegmate: ītellexit ꝙ hoc flegma cui sanguis miscet̄ fit insipidū īnaturale de quo nōdum ibi dixerat: sed dixit se nominatuꝝ illud. ¶ Ampli⁹ ꝑ admixtionē cū bono sanguine magis ꝑficitur flegma ⁊ fit magis nāle. ¶ Dicamus manifestuꝫ eē per se. 3. hu. alios a sanguine existētes in venis cū sanguine hr̄e ꝓportiōeꝫ ad sanguinē ⁊ sanguinē ad illos determinate quātitatis: ⁊ cū hac ꝓportione stant sub determinatis modis sbe ⁊ qualitatum: ꝫ manifestum est ꝙ illi. 3. hu. male disponunt̄ cū exitus fit ab illa ꝓportione: sed exitus fit ab illa ex pte sanguinis vel per diminutioneꝫ a quātitate debita vel ꝑ additionē: cū aūt aliqs humoꝝ dictorum triū fit īnālis per diminutā mēsurā sanguis debētis eos associare in venis: tūc malignant̄ in qualitatib⁹: ⁊ ꝑ ꝯn̄s in sba: furit ꝫ cholera: ⁊ incrudat̄ flegma ⁊ melia: ergo hec innaturalitas est reducta ad īnālitateꝫ ex parte qualitatis. Si autē aliquis triuꝫ humorum fiat īnālis per superfluam mēsurā sanguinis. v̄.g. flegma hoc erit: q₂ superflua quātitate sanguinis naturalis flegma ꝓfundum attingit̄ a multo sanguine ⁊ alterat̄ ad caliditatem ⁊ humiditatē ⁊ tendit ad nām sanguineam: ⁊ dr̄ sanguis quidem flegmatic⁹ in se cōsideratus: ⁊ pōt dici flegma īnāle: cum comparabit̄ ad seipꝫ prius: ⁊ simil'r intelligitur de melia ⁊ cholera. Apparet igit̄ prio quare nostri auctores nō dixerunt de trib⁹ humorib⁹ nālibus stantibus in venis factis īnālibus per admixtionē superflui sanguis cum eis: nā locuti sunt de h̄ qn̄ dixerunt de sanguine flegmatico vel cholico vel melico per admixtionem melie nālis vel cholere naturalis vel flegmatis nālis: ⁊ hoc in cap̄. de egritudinib⁹ sanguinis: locuti ēt sunt qn̄ dixerunt de fl'ate sanguineo in cap̄. de egritudinib⁹ fl'atis: ⁊ de cholera sanguinea ⁊ melia sanguinea quādo cōsiderātur vt sunt sub ꝓprijs formis. in cap̄. de egritudīb⁹ cholere ⁊ melie. ¶ Apparet 2° ꝙ hi humores pn̄t noīari flegma sanguineū chola sanguinea ⁊ melia sanguinea quādo cōsideranṫ vt sunt sub ꝓprijs formis sbalib⁹: sed īfecti vel nutriti sanguine nāli vltra qd̄ dꝫ. v̄.g. fit aliqs qui nāliter debeat. ij. ʒ. flegmatꝭ nālis cum tali cōplone ⁊ mō sbe tādem. ʒ. j. istius misceatur sanguis vltra ꝙ̄ debeat ⁊ faciat. j. ʒ. semoueri a nā flegmatica sub qua debebat esse: remaneat tn̄ sub forma sbali flegmatis: manifestuꝫ ꝙ hec vna. ʒ. flegmatꝭ trāsmutati v̄sus sanguinē dicet̄ īnālis respectu suiipsi⁹ prius: ⁊ dicet̄ flegma īnāle: pōt etiaꝫ h̄ flegma vocari sanguis flegmaticus cū ꝯsideramus sanguinē vt infectus est isto fl'ate: ⁊ ꝓprie cū sanguis ē maioris quātitatis: ⁊ tūc dr̄ sanguis fl'aticus: sic̄ si flegma ē maioris q̄titatis pōt dici flegma sanguineū: ⁊ hic eēt locus speculatiōis ꝓlixus dicto. Si qs enī tenens opionem medicoꝝ sustētaret se super hac ꝓpōne ꝙ. 3. hu. sanguinē associātes in venis cū sunt magꝭ ƀm nām appropinquant magis ad nāꝫ sanguineā ⁊ recedētes a nā eius vsqꝫ ad aliquā mēsurā: ideo sunt ƀm naturā eius. totū qd̄ dcm̄ est āmouetur tenēdo predictā viā. ¶ Dōꝫ ad scd̄am rōnē: ꝙ lꝫ flegma tēdēs ad nāꝫ sanguinis magis ꝑficiat̄ rōne termini ad quē: tn̄ magꝭ īperficit̄ respectu sui ꝑoris vt dꝫ eē in tali mensura dispōnum. ¶ Tertia ꝯclō duo hu. nāles hn̄tes ꝓpria receptacula pn̄t fieri īnāles per admixtionē sanguinis nālis. rō est: q₂ chola vadens ad chistim fellis ⁊ melia ad splenez debēt hr̄e mixtionē sanguis vel rei sanguinee secū in ꝓportiōe d̄termiata: ergo si suꝑflua q̄titate sanguis misceat̄ cū eis fiet īnālis: ⁊ sequit̄ ex hoc ꝙ melia debēte ire ad splenē hn̄re secū multū d̄ sanguine nālē vltra ꝓportionē sui splen nō trahet vel si trahet nō remanebit bn̄ acetosa: vn̄ nō bn̄ excitabit appetitū: ⁊ chola eodem mō per sanguinē disposita nō trahet̄ a chisti: vel si trahet̄ non remanebit postea chola bn̄ pūgēs ⁊ abradens: ⁊ appet ꝙ si vtilitas fl'atis ē hūectare iūcturas cū tali mō hūidi aquei ꝙ ꝑ suꝑfluā mixtionē sanguinis poterit fieri iutilis ⁊ sic īnālis. ¶ Quarta ꝯclō: melia nālis q̄ ē fex hypostasiua sanguis ꝑt fieri īnālis ꝑ admixtionē cuiuscūqꝫ hūoris alteri⁹ a sanguīe siue sit nālis siue īnālis. h̄ ꝓbat̄ ꝓ ꝑ Auer. 1. cāti. cō. 70. vbi dicit. q̄ chola nigra innālis gn̄at̄ ex cōmixtiōe ⁊ adustiōe: vbi Cōmētatoꝛ ꝓculdubio dic̄ ꝙ spēs īnālis melie gn̄ant̄ ex cōmixtiōe ⁊ adustiōe alioꝝ humoꝝ. Rō ē: q₂ qlibꝫ humoꝛ de tribus siue nālis siue īnaturalis pōt remouere meliam nālem a sui nālitate vt notuꝫ est. Aui. v̄o hoc nō posuit dans ītelligere. voluit aūt dicere modos melie innālis qui sunt melie ꝓprij: sed facti innāles per adustionem plus appropriantur melancholie ꝙ̄ alijs: ex hoc tamē seqtur ꝙ oēs humores per adustionē conuertunt̄ in meliā: sed melia ꝑ adustionē nō cōuertit̄ in aliquē aliū hūorē ex̄ suū genus. ¶ Cōsiderādū ēt ꝙ nō solū ꝑ adustionē vel cōmixtionē pōt melia fieri īnālis: sed etiā ꝑ ꝯgelationē: vt in seqnti cap̄. intelliget̄: ⁊. 4. can̄. fen. 6. cap̄. de morsu canis rabidi.

¶ Melia aūt que ē suꝑfluēs: alia ē q̄ est cinis chole: ⁊ qd̄ de ea adurit̄ q̄ ē amara: inter quā tn̄ ⁊ cholam rubeā quā adustā vocauimus existit dr̄ia: ꝙ illa ē chola rubea cui cinis hic fuit admixtus: hec v̄o nō est nisi cinis per se cognitus cuius subtile fuit resolutum.

¶ Hic ponit spēs has melie īnālis aduste. Et sunt q̄tuoꝛ spēs. 2° assumat. 2ᵃ ibi (Male igit̄.) ¶ Circa ꝓmā ꝯsiderādū ꝙ chola rubea pōt aduri dupl'r. Uno° ꝑ viā assatiōis: ita ꝙ cal'm ducēs istam ad cinereū nō dimittit separi hūidū multa sepōne: imo in isto remanet illd̄ terreū: ⁊ h̄ ꝓꝑe vocat̄ assatio: ⁊ h̄ mō fiebat chola adusta de qua supra diximus ibi (Que aūt minoris est fame) Et que apd̄ Gal. ē chola vitellina. Alio° pōt aduri faciēdo euaporationē ⁊ ducēdo ad cinerē: vn̄ ꝑ ꝯuersionē ad multā terrestritatē ⁊ ꝑꝑ nō assari in suo hūido dr̄ melia adusta ⁊ trāsmutat̄ nomē sui gn̄is: ⁊ de hac hic ītelligit. Cū aūt in diuersitate haꝝ adustionum est diuersitas ꝓportionum agētiū ⁊ patiētium. ¶ Cōsiderādū aūt ꝙ nō dꝫ ītelligi cinis per se congregatus: q₂ purus cinis quia adhuc hꝫ formam humoralem. ¶ Cōsiderādū ꝙ cum Auic. dicit. aduritur. ītelligit adustionem.i. putrefactionem: hoc enim duplici caloꝛe humoꝛ quilibet pōt terrestris fieri.s. incinerari. ¶ Considerādum ꝙ amaritudo est ꝑꝑ multū siccū adustū ⁊ paucum humidum.

¶ Alia est q̄ est cinis fl'atis: ⁊ qd̄ de eo adustuꝫ fuit: ⁊ si flegma valde subtile ⁊ aquosuꝫ fuerit ei⁹ cinis erit salsus: ⁊ si nō trahet ad acredinem aut ponticitatem.

¶ Hec est secūda spēs. Considerādum ꝙ si adustum flegma ē valde subtile aquosum fit sapoꝛ salsus. Ratio ē: q₂ consurgit ex h̄ sicco terrestre subtile qd̄ ē amaꝝ: ⁊ ipsum remissum aquoso subtili cōstituit salsum: sed quando flegma est grossum: tunc cinis ē terreus grossus: ⁊ terreum grossum est magis aptum facere saporeꝫ pōticū: ita ꝙ si cū hoc sit ibi salsedo aliqua vel amaritudo erit cū pontico. dixit aūt acredinē.i. acritatē vel adustionē in ꝑtib⁹ subtilibus: vel acredinē.i. acetositatē: pōt enim hec melia declinare ad acetositatē si caloꝛ incineratus sit putredinalis ⁊ flegma grossuꝫ s. flegma dulce qd̄ respectu aquosi est grossuꝫ: ⁊ si sit grossius poterit facere melācholiam ponticā vt notū est paꝝ exercitato.

¶ Alia

¶ Alia est q̄ est cinis sanguinis ⁊ qd̄ de eo est adustuz. Et hec quidē est salsa trahens paruz ad dulcedinem.

¶ Hec est tertia spēs de qua incidēter dixit supra cum dixit. eius spissitudo est cholera nigra. hec aūt cinis cōseruat aliqd dulcedinis ex materia sanguinea ex quo fit. salsedo aūt est ex mixtione cineris amari cum aliqua parte aquosa vel humida que remansit.

¶ Alia est q̄ est cinis melācholie naturalis. Que si subtilis fuerit erit eius cinis ⁊ qd̄ de ea adustuz est valde acre sic̄ acetū: qd̄ cuz sup terre faciē cadit ebullit: ⁊ ei⁹ odor est acris a quo musce fugiunt ⁊ alia: ⁊ si grossa fuerit minoris erit acredinis cum ponticitate pauca.

Dum 84m ¶ Hec est quarta spēs diuisa in duas. ¶ Dubitat̄ q2 quilibet hūor potest diuidi in grossuz ⁊ subtile ex quoꝝ adustione fient due species melie aduste. Dicendū q̄ hec diuisio manifestius cadet in flegmate ⁊ melancholia ⁊ ideo dixit hoc in eis: cholera enim valde subtilis nō sustentat adustionē sed euaporat tota: pars aūt sanguinis subtilis fit cholera innaturalis cum adurit̄ vt supra dixit.

Dum 85m ¶ Dubitat̄ vtrū oīs spēs melancholie facte p adustionē hēat acetositatē. Videt̄ q̄ sic: q2 melācholia facta per adustionē cholere rubee est acetosa acris vt intelligit̄ ab Halya. primo theorice: & multo magis oēs alie spēs. tz ꝯsequētia q2 acetositas attestat̄ frigiditati. sz cholera rub. est calidior ⁊ factū ex ea p adustionē etiaz erit calidius. Hic p̄rermitto hāc ꝓpositionē: oīs humor p calidū putredinale extractiuū calidi ꝓpriꝫ ⁊ ex hoc infrigidatiuū isti⁹ pōt acquirere aliquē moduz acetositatis. hec ꝓpositio est nota: ergo quicūqz humor cōuertit̄ ad terrestritatē per calidū putredinale pōt participare aliq̄ acetositate: ⁊ sequit̄ ex hoc ergo melācholia facta ex quocūqz hūore p putefactionē est aliq̄liter acris. i. acetosa. ¶ Secūda ꝓpō est: oīs humor p calidū cōbustū veniens ad terrestritatē habet aliqd saporis acuti ꝓpter aliquas partes subtiles ignitas a calore. ¶ Tertia ꝓpō est: vnus ⁊ idē calor terrestrificās hu. pōt dici putredinalis ⁊ cōbustiuus respectu vnius humo. ꝓpter partes etherogeneas. Ex his appet q̄ quelibet melancholia facta per viā incineratiōis a calido habet de acetoso ⁊ de acuto. sed quādo calor est plus adustus q̄ꝫ putredinalis habet plus de acuto. quādo autē est plus putredinalis q̄ꝫ adustus habet plus de acetoso. ⁊ hec erit diuersitas sola ex parte agētis. Apparet etiam q̄ harū spērū melancholie aduste sapores diuersificant̄ fm mās. nā q2 cholere calor incinerat⁹ ē plus adustus q̄ꝫ putredinalis: igit̄ plus est amarus sapor. s. cū acuitate q̄ꝫ acetosus: ⁊ iō p amaritudinē notificauit Aui. melācholiā ex cholera factā: sed q2 calor incineratiu⁹ melācholie nō est violētus adustiuus sz vel putredinalis vel sibi silis: ⁊ p̄ter hoc ab intrinseco melācholia ꝑticipat acetositate cū ponticitate: iō sapor acetosus ⁊ ponticus puriores sunt in melācholia facta p adustionē. i. incineratione melācholie nālis: ⁊ per hos sapores Aui. notificauit illos. ⁊ apparet q̄re que fit ex subtili melācholia est acetosa: q2 terreū eius est subtilius. que aūt fit ex melācholia grossa est pontica respectu illius q2 terreū eius est grossius. melācholia ergo facta p sanguinis ⁊ flegmatis incinerationē si fiat ꝓprie a calore putredinali: erit etiā acetosa ꝓpter causam dictā. si habebit cū hoc aliquē salsuz saporem ⁊ aliquem ponticuz de melancholia a flegmate factis vel factis a sanguine habebit saporē dulcē ⁊ salsuz: ⁊ p hos sapores Aui. notificauit illas.

Dum 86m ¶ Dubitat̄ q̄re melācholia adusta facta ex adustione melancholie nālis subtilis ebullit sup terrā ⁊ q̄re fugiūt musce ⁊ silia aīalia. Dicendū q̄ nō solū melācholia adusta facta ex nāli melācholia subtili est acuta acris ebulliēs ex q̄ musce fugiūt: sz multo magis hēt hoc melācholia facta ex cholere rubee adustiōe. fugiūt eni aīalia q2 est eis nociua sui acuitate. cā aūt q̄re ebullit sup terrā ē eadē q̄ acetū vini bullit sup terrā ꝓiectū: imo sup lapidē vt q̄nqz lapidez rūpat. Dicit̄ & a q̄busdā q̄ cā q̄re acetū bullit sup terrā est q2 ꝑtes subtiles penetrāt ⁊ excludunt aerē a poris terre ⁊ ille aer sursum mot⁹ facit ampullas. Dicamus q̄ acetū faciēs h̄ maxie est acetuz acutū ⁊ quāto acuti⁹ tāto magis ebullit. est & cā q̄ ꝑtes acute calide in v̄tute agūt in ꝑtes subtiles rei sup q̄ ꝓycit̄ ⁊ illas ꝯuertūt in vaporē q ascēdēs ostēdit ebullitionē: ⁊ ꝑꝑ hāc cām rūpit lapidez. hec & cā ē ꝓpria aceto acuto. Sz si acetuz oē h̄ facit. s. q̄ ebullit vt pōt itelligi a Gal. p̄ de simplici medicina penul. cap. q̄n dicit h̄ absolute de re acetosa tunc cā nō v̄r alia nisi q2 acetosa sunt subtilis sbe penetratiue. vt Gal. p̄mo de simplici medicina distin. 3. ca. 4. ⁊ in hac penetratiōe mouent aerē inclusum vt dixerūt supiores.

¶ Dubitat̄ quare cholera ꝫinaria nō ponit̄ inter spēs melancholie cum sit multū adusta. Dicendū q̄ q̄n adustio terrestrificat multuz tam in substātia q̄ꝫ in q̄litate qd̄ est frigiditas aliq̄ tūc hūor tal' sic adustus d̄r melia: ⁊ iō dictū est q̄ oīs melia hꝫ aliqd acetosi saporis. sz q̄n adustio ꝓducit ad igneū subtile ita q̄ terrestre subtiliat̄ in illo igneo ⁊ calefit tūc est modus cholere ꝫinarie: ⁊ hec diuersitas ꝓuenit ex diuersa ꝓportiōe calidoꝝ agētiū ad mās patiētes.

Dum 87m ¶ Dubitat Dynus vtꝝ per adustionē humor possit trāsire in spēm alteri⁹. V̄r q̄ nō: q2 putredo nō facit trāsire in aliā spēm: vt. A. ca. de feb. sanguinea. ¶ Ampli⁹ chol'a p adustionē nō acqrit ꝓprietates alteri⁹ humoris. s. mel'ie: & nō pōt fieri mel'ia. añs pꝫ: q2 mel'ia est frigida. ¶ In oppositū Aui. D̄r q̄ hic est s̄mo de adustione nō vltimata que īcinerat: q2 illa nō trāsmutat de hūore ad humorē: sed corrūpit hu. sed est s̄mo de adustione nō vltimata cū q̄ saluat̄ forma hūoralis. s. eē corp⁹ humidū fluidū. ¶ Tūc sunt. 2. opiones. ¶ P̄ria Guilelmi: q2 p adustionē dictā hu. nō acqrūt vere formaz mel'ie. Rō q2 in gnōne mel'ie ⁊ cuiuscūqz entis particularis reqritur agēs vl'e ⁊ ꝑticulare: cū & ibi nō ꝯcurrat mel'ia ad mel'ie gnōnem: igit̄ nō fiet mel'ia vera: vel cū nō ꝯcurrat calor epatis gn̄atiuus: sed solū calor putredinalis vel cōbustiuus nō fiet vera melācholia. Scd̄o dico q̄ acqrit aliquas dispōnes q̄bus assimilat̄ humori melancholico. s. terrestri: vn̄ talis humor ꝑoxismat de q̄rto in q̄rtū. ¶ Scd̄a est opio Dyni q̄ p adustionē hu. pōt in spēm aliā vere trēsire: vt sanguis in verā mel'iam ⁊ verā chol'aꝫ: nō q̄ calor adustiuus vt adustiuus h̄ faciat: sz vt talis adustiuus vel talis putrefactiuus: q2 nos videmus q̄ p putrefactionē pōt fieri vermis q̄ est vera spēs aīalis: ita q̄ p hanc adustionē pōt fieri vera spēs mel'ie. ¶ Nos dicam⁹ q̄ hi duo viri si se bn̄ ītelligūt sūt ꝓping in iudicio: nā mālfestū ē p se q̄ adustio pōt corrūpe quēcūqz hūorē: & nō est in spē p̄oris humoris: si igit̄ repit̄ aliq̄ spēs humoris erit spēs habēs nomē ei⁹ cui maḡ cōicat: ⁊ q2 vltimo adusta sunt terrea: ideo talia dicunt̄ mel'ica: sz differūt specie a mel'ia nāli ⁊ tot sunt spēs quot sunt spēs adustoꝝ q̄bus oībus cōicat esse terreum per hoc melācholicū: ⁊ ex hac cōi dispōne posuit in quartū paroxismare. ¶ Ad p̄m dōm q̄ putrefactio vltimo mutat de specie in speciē. ¶ Ad 2m apparet solutio ex supradictis nostris.

¶ Male igit̄ cholere nigre species sunt tres: cholera rubea cuz aduritur ⁊ eius subtile resoluitur ⁊ due alie diuisiones quas post eam diximus.

¶ Hic ostēdit has spēs melācholie male. i. que sunt peiores aliys. vna est que fit ex adustione cholere rub. ⁊ due alie quas postea. i. postremo noīauim⁹. s. que fit ex subtili mel'ia: ⁊ que fit ex grossa. ¶ Cōsiderādū q̄ mel'ia que fit ex sanguine: ⁊ ēt que fit ex cholera ⁊ ex flegmate nō sunt ita pure sicut p̄dicte: q2 in eis saluat̄ aliqd de nā hūiditatis ⁊ bonitatis ex mā. que aūt sunt ex chol'a ru. ⁊ ex mel'ia sunt valde aride: ⁊ ex h̄ ꝓue. hic Anto. facit notabile q̄ īter hu. est ordo gnōnis: ⁊ sic flegma pōt fieri sanguis ⁊ sanguis chol'a: ⁊ cholera melācholia ⁊ nō ꝯuertit̄. alius est ordo ꝑfectionis: ⁊ sic p̄or hu. est sanguis q2 ꝑfectior: postea flegma q2 ꝯuertibile est in sanguie: postea mel'ia q2 pl'a mēbra nutrit q̄ꝫ chol'a: postea chol'a.

¶ Mel'ia v̄o fl'atica est tardioris īpedimenti ⁊ malitie.

¶ Hic duo cōparat. Et p̄ mel'iā flegmaticā ad alias: ⁊ in h̄ ītelligit ad sanguineas. Scd̄o cōparat chol'icā ad duas postremas factas ex mel'ia. Tertio cōparat duas factas ex mel'ia īter se. 2a ibi (Et mel'ia cholerica.) 3a ibi. (Et de aliys.) ¶ Cōsiderādū q̄ sicut mel'ia flegmatica est tardioris īpedimēti q̄ꝫ chol'ica ⁊ mel'ica ꝓpter h̄ q2 nō est multū arida: sic ēt mel'ia sanguinea: ⁊ tacuit h̄ Aui. sicut notū ex illo. Sz tu. d. q̄ ē peior: an fl'atica vl' sanguinea. ⁊ v̄r q̄ possit teneri q̄ fl'atica adhuc ē melior ꝑꝑ hūiditatē maiorē. Sāguis enī hūiditas cū sit vnctuosuꝫ ē aduribile plus q̄ꝫ hūidū flegmatis.

¶ Et mel'ia chol'ica ē q̄ ē fortioris malitie ⁊ velocioris corruptionis: verūtn̄ ē susceptibilior curatiōis q̄ꝫ ille.

¶ Causa prauitatis eius est nota ex dictis: est enim ignea subtilis penetratiua: ergo intense alterat ⁊ cito corrūpit. est aūt susceptibilioris cure q̄ꝫ ille due species facte a melancholia nāli adusta: ⁊ hoc ꝓpter sui subtilitatē. vnde citius euaporat ⁊ citius eūat̄: ⁊ apparet ēt q̄ est susceptibilioris cure q̄ꝫ flegmatica ⁊ q̄ꝫ sanguinea.

¶ De aliys v̄o duabus diuisionibus que magis acris est deterior existit. Si tamen in eius principio auxiliū presto fuerit citius medicationem recipiet.

¶ Idest de duab⁹ spēb⁹ melācholie aduste facte ex adustione melācholie nālis: quarū vna est ex adustiōe subtilis melācholie: alia ex adustione grosse que magis acris est. i. que magis est acetosa ⁊ acuta: ⁊ ista est que fit ex adustiōe subtilis mel'ie nālis deterior existit. s. q̄ꝫ illa que fit ex grosse mel'ie adustione: cā est q2 subtilior ⁊ magis penetratiua: ⁊ ex h̄ sequit̄ q̄ citius recipit medicationē.

¶ Tertia v̄o que minus sup terrā ebullit: ⁊ min⁹ in mēbra penetrat: tardius p̄imit: h̄ ad resoluēduz ⁊ ad maturādū ⁊ medicationē recipiēdū magis est effrenis.

❡Scilꝫ de malis speb⁹ que est 2ª spẽs ex mel'ia nãli ⁊ est illa que fit ex grossa mel'ia cũ adurit̃ que min⁹ sup terrã ebullit: qꝛ nõ est ita acuta nec ita cetosa: hꝫ enĩ de põtico multum respectu mel'ie male facte ex cholera ⁊ facte ex subtili melãcholia: lꝫ illud ponticũ nõ semꝑ excedat suũ acetosum: ⁊ ideo dixit supra cũ ponticitate pauca: ex h̄ sequit̃ ꝙ minus penetrat in mẽbra ⁊ tardius agit: ⁊ sequit̃ ex hoc ꝙ magis est rebellis ⁊ effrenis in cura: siue velis resoluere illam siue digerere siue euacuare cũ medicina solutiua.

❡Hec ergo sunt species humorum non naturalium et superfluentium.

❡Nos hic consueuimus distinguere species lepre ₛm has melancholias: sed qꝛ scripsimus de lepra. 4. cañ. ideo hic omittimus.

❡Jnquit Gal'. ille q dixit ꝙ humor nãlis solũmodo ẽ sanguis: ⁊ alij humores sunt sup̄fluitates qb⁹ nõ eget̃ nõ dixit verum. Si enĩ solus sanguis esset humor qui mẽbra nutrit: oĩa in suis cõplexionib⁹ ⁊ essentijs similia forẽt. os aũt carne durius nõ existit: nisi qꝛ sanguis cui substãtia dura melãcholica fuit admixta ip̄m nutriuit: neqꝫ cerebrũ mollius est carne: nisi qꝛ sanguini qui ip̄m nutriuit substantia mollis flegmatica fuit admixta. Jp̄m quoqꝫ sanguinẽ alijs iuenimus admixtũ humorib⁹ q ab eo separant̃. Cũ .n. exhibit̃ ⁊ ordinatiꝫ ponitur alcatim al's actinim visu discernit̃ qꝺ separat̃ in partẽ que est sicut spuma ⁊ est chol'a rubea: ⁊ ꝑtẽ que est sicut fex ⁊ res turbida ⁊ est mel'ia: ⁊ ꝑteꝫ que est sic̃ albumen ouoꝝ ⁊ est flegma: ⁊ partẽ aquosam que est aquositas cuius superfluitas in vrina euacuatur.

❡Hic circa sciaꝫ de hũorib⁹ ponit opiones. 3. siue ₛmones. 2ª ibi (Sunt aũt.) 3ª ibi (Et sũt.) Pria in duas. pº ponit sñiaꝫ quãdã Gal'. ꝯtra quẽdã antiquũ. Scõo adducit rõnes Gal'. 2ª ibi (Si enĩ.) Dicit pº ꝙ Gal'. vltimo cap'lo libri elementoꝝ dicit ꝙ ille qui dixit ꝙ solus sanguis est humor nãlis: ⁊ per ꝯñs solus nutrit ⁊ alij humores sunt superfluitates ⁊c̃. nõ dixit verum.

Dubm 88m ❡Dubitat̃ vtꝝ solus sanguis nutriat: an q̃tuor humores. Videt̃ ꝙ solus sanguis nutriat ꝑ Gal'. in fine libri elemẽtoꝝ vbi dicit: opꝫ vt laudet̃ sermo illorũ qui dixerũt ꝙ aĩal nõ generat̃ ⁊ nutritur nisi ex solo sanguine. ⁋ Ampli⁹ solus sanguis ẽ dulcis ⁊ iuuatiuus. alij humo. sunt sup̄fluitates vt ĩtelligit tertio de hystorijs ca. 19. ❡Jn cõtrariũ Gal. vt Aui. hic allegat. ⁋ Jn h̄ quesito sunt due opi. vna Arist. ⁊ Auer. ⁊ sequaciũ: ⁊ alia que fuit Hippocratis ₛm Gal. q̃s opiniões impo'e est ꝯcordare vt apparebit: lꝫ Dynus crediderit ꝯcordare eos.

Op. Aris. ❡Opinio Aristo. est ꝙ solus sanguis depuratus a suis sup̄fluitatib⁹. s. cholera mel'ia ⁊ flegmate nutrit. ⁊ si flegma nutrit est per ꝯuersionẽ in sanguinẽ. Qꝛ hec fuerit opio Arist. apparet qꝛ alios hũores a sanguine vocat sup̄fluitates sicut egestionẽ ⁊ vrinã: vt apparet tertio de hystorijs aĩaliũ. sanguinẽ eniꝫ dicit esse vltimũ alimẽtũ vt famosuꝫ est ꝑ multos suos libros. ⁊ hec etiã fuit opio Auer. 2. colliget cap̄. pº. ⁊ Haly in. 2. thegni tractatu 2º ꝯ vẽtre cõmẽ. 26. ❡Rõnes aũt hi viri habẽt multũ apparẽtes ⁊ difficiles.

pº rõ. ⁋ Pria si q̃tuor humo. distincti membra nutrirẽt aut vadunt ad mẽbra distincti in formis eoꝝ aut ꝑus q̃ ꝯuertunt̃ in mẽbra fit ex eis aliq̃d vnũ. si vadũt distincti cũ oporteat eos trãsire ad qꝺlibet minimũ mẽbri erit dare aliquẽ poꝝ in quo cõtinebitur vnus solus humor absqꝫ alio: ergo illa ꝑs illo solo nutriet̃. Sꝫ tu dices in vno poro ꝯtinent̃ q̃tuor minima. Cõtra: qꝛ spatiũ pori nõ videt̃ esse magis q̃ ꝯtinui cui⁹ est porus vt sensus ostẽdit: ergo impo'e est q̃tuor minima humoꝝ ꝯtineri in vno poro. tenet cõsequẽtia: qꝛ minimũ hũoris debet esse maius minimo mẽbri. nã hu. sunt aquei q̃ est rarior ⁊ mẽbra sunt magis terrea que terra est dẽsior. minimũ aũt rarioris est maius minimo dẽsioris. Si aũt dicas ꝙ prius ꝯuertant̃ in aliqꝺ vnũ: hoc ꝓbant esse impo'e. nã querũt vbi fit hoc vnũ ex q̃tuor humorib⁹. aut ĩ venis ⁊ hoc nõ qꝛ adhuc sunt ibi q̃tuor humo. in actu qꝛ ibi est sanguis actu. aut in mẽbris ⁊ hoc nõ ꝓpter duo. pmo qꝛ recipiunt̃ in poris: sed in poro vno nõ possunt esse q̃tuor humo. scõo qꝛ mẽbra sunt diuersa ⁊ hũiditas que fit in mẽbris oportet ꝙ sit diuersa ₛm mẽbra: ergo nõ põt fieri aliq̃ vna res cõmunis oĩb⁹.

2º rõ. ⁋ Scõa rõ: flegma nutrit ₛm ꝙ oẽs cõcedũt ⁊ tamẽ nõ cõuertit̃ in quatuor humores qꝛ tunc ꝓcederet̃ in infinitũ: qꝛ si pars ꝯuertit̃ in flegma accipio illꝺ flegma aut cõuertit̃ in sanguinẽ solũ vel in q̃tuor humo. ⁊ sic in infinitũ. Amplius flegma est sanguis diminute decoct⁹ ⁊ nõ est cholera diminute cocta nec flegma nec melãcholia: ⁊ ꝯuertet̃ in solũ sanguinẽ: igitur solus sanguis nutrit. Sꝫ aliquis diceret vt supra dicebat̃ ꝙ nõ nutrit nisi misceat̃ reliquis hũorib⁹ qui sunt in venis: ideo fortificat̃ ratio sic. qꝛ qua rõne vna pars flegmatis ꝯuertit̃ in sanguinẽ: eadẽ rõne totũ flegma qꝺ est in venis cõuertit̃ ĩ sanguinẽ: ꝗ nihil erit de fl'ate in venis: ⁊ ꝑ ꝯñs corpus nõ nutrit̃ q̃tuor hũorib⁹.

3º rõ. ⁋ Tertia rõ: si q̃tuor hũores nutrirẽt: igit̃ gnõ nr̃a eẽt ex quatuor hũorib⁹: qꝛ eadẽ ẽ mã gnõnis ⁊ nutricatiõis. sꝫ ꝯñs est falsuꝫ. pº qꝛ cõpõ corpis nr̃i eẽt q̃druplex. vna ex el'ntis. 2ª ex humorib⁹. 3ª ex ꝯsil'ib⁹. 4ª ex organicis. Gal. ãt pº de accñti. c. 2. ponit solũ tres. s. cõpõnes ꝯsil'iũ ex el'ntis organicoꝝ ex ꝯsil'ib⁹ ⁊ toti⁹ ex organicis ⁊c̃. 2º qꝛ in mr̃ice nõ ĩueniunt̃ q̃tuor hũores.

4º rõ. ⁋ Quarta rõ: vni⁹ forme vna dꝫ eẽ mã: sꝫ corpis ẽ vna forma: igit̃ vna dꝫ eẽ mã ⁊ nõ q̃tuor.

5º rõ. ⁋ Quĩta rõ ꝓbat ꝙ chol'a ⁊ mel'ia nõ nutriãt: qꝛ illud qꝺ est sup̄fluitas sanguis ex cui⁹ sep̄atiõe sanguis dr̃ sanguis nõ nutrit: ĩmo nutrimẽto ꝯ̄riat̃. sꝫ chol'a ⁊ mel'ia sunt hmõi. ꝓbat̃ ꝑ Auer. 2. colliget cap̄. pº. ⁊ pº cãtice cõmẽ. 56. auc̃te Gal'. 2º de virtutib⁹ nãlib⁹ cap̄. vlti. vbi vult ꝙ chol'a ⁊ mel'ia cõparant̃ sanguini sic̃ spuma ⁊ tartarũ. i. fex vini: sꝫ vinũ illoꝝ mixtõe corrũpit̃ ⁊ sic sãguis.

6º rõ. ⁋ Sexta rõ: ꝓbat: qꝛ si corp⁹ est cõpositũ ex q̃tuor hũorib⁹ in sui gnõne qꝛ sibi cõparent̃: sic̃ el'nta ĩpo'e est corp⁹ nutriri ex q̃tuor hũorib⁹. ⁊ arguũt sic: qꝺ est cõpositũ ex q̃tuor humorib⁹ nõ põt gñare q̃tuor hu. distinctos: igit̃ in nobis non reperiunt̃ q̃tuor hũores distincti. añs ꝓbat̃: qꝛ sicut qꝺ est factũ ex q̃tuor el'ntis nõ gñat q̃tuor el'nta sed mixtiꝫ: ita qꝺ est factũ ex q̃tuor hũorib⁹ nunq̃ gñabit q̃tuor humo.

7º rõ. ⁋ Septima rõ: eo ꝙ ꝑ se solo nutriunt̃ mẽbra qꝺ a nã solũ est ꝓductũ: sed solus sanguis est hmõi: ⁊ nõ chol'a nec mel'ia. hoc ꝓbãt: qꝛ multa cibaria fiunt vnus cib⁹ vel chilus q est ꝑ se intentus ⁊ qui est nutrimẽtũ: fex aũt nullo mõ est nutrimentũ: ꝗ multo mag̃ ex vno chilo fiet vn⁹ sanguis ⁊ vn⁹ hũor ꝑ se: qꝛ solus ẽ ꝑ se ĩtẽt⁹ ⁊ ꝓduct⁹ ab epate: alij ãt solũ ꝑ accñs.

8º rõ. ⁋ Octaua rõ: si chol'a ⁊ mel'ia nutrirẽt: h̄ ẽ ꝙ ei fit sic̃ el'nta in sanguĩe: sꝫ h̄ est falsum: qꝛ vel eẽnt el'nta: qꝛ sanguis cõponeret̃ ex illis: ⁊ h̄ est falsuꝫ: ĩmo qꝛ sanguis cũ fit separat̃ ab illis: sic̃ vinũ a fece ⁊ spuma vt diximus: vel eẽt qꝛ ĩueniunt̃ in potẽtia in sanguine. Sed modus iste potentie est ꝑ viã corruptiõis: sic̃ acetũ est in potẽtia in vino ⁊ vinũ est hyle ⁊ mã aceti ⁊ corpus viuũ est hyle ⁊ mã mortis vel mortui: ⁊ isto mõ sanguis est mã istaꝝ sup̄fluitatũ: qꝛ sanguis corrũpit̃ in illas. s. cholerã ⁊ melancholiam. vult ꝗ Auer. ꝙ fallacia ꝯsequẽtis siue syllogismus in scõa figura ex puris affirmatiuis decipit medicũ dicentẽ due superfluitates. s. cholera ⁊ melancholia sunt in potentia: in sanguine ergo nõ sunt illi elemẽta. ⁋ Arguit̃ etiã sic. elemẽta nõ inueniunt̃ in alio in potentia: ⁊ cholera ⁊ melãcholia inueniunt̃ in sanguine in potẽtia: ergo nõ sunt elemẽta sanguinis. Hec fuit intẽtio Auer. 2º colliget cap̄. 1. ⁊ 1. cãtice. cõmẽ. 56. apparet igit̃ ꝙ solus sanguis nutrit separatus ab alijs humoribus. flegma aũt si nutrit ꝯuertit̃ in sanguinẽ qꝺ de duab⁹ choleris nõ poterit ꝯtingere: ⁊ ideo dixit Auer. de his ꝙ nõ sunt materia membroꝝ ꝓpinqua vt sanguis nec remota vt flegma. ⁋ Cõsiderandũ tamẽ ꝙ sanguis apud Aristo. ⁊ Auer. nõ est humor omnino vniformis: ĩmo hꝫ partes grossiores ꝯformes ossib⁹ ⁊ ꝑtes alias cõformes alijs mẽbris. ⁊ hec diuersitas in sanguine tota est sub forma sanguinis qui est vnus humor. ⁋ Ex his cessant due rõnes q̃s hic Auicẽ. facit pro parte Gal'. ⁋ Ad pmã cũ dicit̃ si solo sanguine fit nutricatio: tunc omnia mẽbra essent similia in suis substãtijs. dicerẽt aũt cõsequẽtiã nõ valere: ⁊ cũ ꝓbat̃ qꝛ os nõ est duri⁹ carne: nisi qꝛ sanguini qui ossa nutrit admiscet̃ melancholia: dicerẽt Aristo. ⁊ Auer. esse falsum in sanguine grosso ⁊ nõ habens de melancholia: sed similis melancholie est ille qui ossa nutrit. ⁋ Ad secundã dicerent ꝙ sanguis in venis est purus nõ permixtus alicui humori. si aũt per distillationẽ hoc est per viã corruptionis sicut acetũ inueniret̃ in vino: qꝛ ex vino.

Op. Hip. ⁊ Gal. ❡Opinio aũt Hippo. ⁊ Gal'. est ꝙ nutricatio fit ex quatuor humorib⁹: ita ꝙ sanguis qui est in venis est quatuor humores: lꝫ a predominio fit sanguis: ⁊ ex hoc aggregato membra nutriunt̃. Hãc opinionẽ Gal'. ꝓsequit̃ in vltimo cap'lo libri elemẽtoꝝ: ⁊ Halyab. ẽt pmo dispositionis regalis 25. cap̄. hec fuit intẽtio Auic. sup̄ cũ dicebat necessitates cholere melãcholie ⁊ flegmatis. Probat rõnib⁹ duab⁹ quas hic Auic. ponit que sunt Gal'. Pria si solo sanguine fieret nutricatio: tunc oĩa mẽbra essent in suis essentijs similia. ꝯsequentiã ꝓbat in littera. ⁋ Scõam rõnẽ ponit ibi (Jpsum quoqꝫ sanguinẽ.) scõo remouet dubiũ. ibi (Aquositas aũt.) ⁊ arguit sic. sanguis ĩ venis est humor nõ simplex: sed cũ eo sũt alij humores: ergo nõ solus sanguis: sed simul cum alijs nutriunt. ꝯsequentia est nota qꝛ talis sanguis nutrit qualis est in venis. antecedens ꝓbat̃ per sensum: nec intelligo per sensum distillationis: sed posito sanguine in catino: appet ista pars in eo hoc quidẽ magis in vna: alia in alio. ⁋ Cõsiderãdũ aũt ꝙ Gal'. pulchrius ⁊ fortius ꝓbat hoc añs q̃ Auic. nã nos inuenimus homines habere magnã diuersitatẽ in sanguine: quorun-

dam enī est turbidus quorūdā est albus ⁊ sic de alijs. hec autē diuersitas nō fit nisi ꝓpter alios humores sibi mixtos. hoc ꝓbat: q2 medicina solutiua si det nō solū infirmo sed sano euacuat humorem qui sibi ꝯuenit. ille aūt humor vel erat anteq̄ medicia daret ⁊ sic ꝓpositū: vel postq̄ ē data medicia: ⁊ tūc redibit error Asclepiadis qui dicebat ꝙ medicina gñabat sibi humorem quē hēbat eūare: quā opionē testant oēs esse falsam ⁊ Gal. 2. elntoꝝ. ⁊ ꝑmo de virtutibꝰ nālibꝰ cap. 13. ¶ Sed. d. qd si detur medicina eūatiua cholere homini sano: ego dico ꝙ euacuat choleraꝫ chistis fellis. Dōm ꝙ illa est pauca cholera respectu eius quā videmus educi. pōt aūt vigorari dictuꝫ illud Hippo. sic: illo mō medicus hꝫ ponē hu. esse in venis quo mō melius saluat sensata: sed h̄ est ponendo illos q̄tuor: q2 sic saluant modi febriū ꝯtinuarū ⁊ aliarū de materiebꝰ in venis. Auer. tamē diceret ꝙ h̄ totū fit ꝓpter sanguis corruptionē vel remanentiā superfluitatū cū sanguine que debebāt ab eo separari. ¶ Cōsiderādū aūt: ꝙ hec opio nō pōt ꝯcordari cū opione Aristo. vt credidit Dynus q opinatꝰ est ꝙ cū Gal. ⁊ Hipp. dīnt nutricationē fieri ex q̄tuor humoribꝰ intelligūt ex sanguine q hꝫ diuersitatē similē q̄tuor humoribꝰ. nā subtile eiꝰ pōt dici cholera: ⁊ tñ nō est cholera sed sanguis: ⁊ sic grossum pōt dici melācholia ⁊ viscosum flegma ⁊ mediocre sanguis: ⁊ tñ oēs iste q̄tuor partes actu sunt sanguis. ¶ Hic aūt intellectꝰ nō vadit ad intētioneꝫ Hippo. ⁊ Gal. nā signū qd̄ iducit Gal. est purgatio facta cū pharmaco. si ḡ cholera quā educit medicina eūatiua chole nō est actu cholera: sed est sanguis ⁊ per medicinā trāsit in cholerā: igr Gal. ponit sñiam Asclepiadis quā euitare intēdit. voluit ḡ Gal. ex intētione Hippo. ꝙ q̄tuor humores distincti formis eētialibꝰ sint in venis ⁊ ex eis fiat nutricatio. ¶ Cōsiderāduꝫ 2° ꝙ Gal. in h̄ quesito dicit neutrā partē esse demr̄abilē: ⁊ q2 rōnes pro opione Ari. ⁊ Auer. sunt fortiores q̄ rōnes pro opione Hippo. iō soluamꝰ ad illas: ⁊ ꝑmo ad auctoritatē Gal. in fine libri elntoꝝ. Dōꝫ ꝙ Gal. laudat illū qui dixit ex solo sanguine nutricationem fieri: sed statim plus laudat Hippo. vnde subdit. Hippo. aūt trāsiuit eos in subtilitate. ¶ Ad rōnē cū dr: solus sanguis est dulcis. Dōm ꝙ lꝫ nutrimentū debeat esse dulce a ꝑdominio: tñ alios sapores opꝫ illi dulci misceri ꝑꝑ diuersitatē membroꝝ. ¶ Ad ꝑmā rōnē de. 8. rōnibꝰ dōm: ꝙ lꝫ possit defendi ꝙ q̄tuor humores remanent q̄tuor vsq̄ ad acq̄sitionē forme mēbri: ⁊ in poro paruissimo erūt q̄tuor parue partes: quarū quelibet est mālis pars: sed cōtinua alteri parti humoꝝ: tñ facilius sustinet ꝙ post trāseant in rē vnā ꝫm formā. Et cū dr vbi fit hoc: dico ꝙ extra venas in cōibꝰ ⁊ magnis poris ⁊ rimis membroꝝ habētiū illas rimas: ⁊ talia loca sunt ita magna ꝙ pñt recipere q̄tuor partes q̄tuor humoꝝ. Et cuꝫ dicit ꝙ mēbra sunt diuersa. Dōm ꝙ sunt vnū in forma substantiali ⁊ diuersa in modū q̄litatū ⁊ ita illa humiditas ⁊ erit illa humiditas cambiuꝫ. Aliter pōt dici ꝙ fit hec in extremitatibꝰ venarū paruarū dātiuꝫ q̄tuor humoribus vnā cōem formā que vocat prima humiditas. ¶ Ad scdam. ꝑmo gr̄a disputationis dico ꝙ flegma ꝯuertit in q̄tuor hu. ⁊ nō est ꝓcessus in infinituꝫ: q2 pars que nō posset ꝯuerti in q̄tuor hu. actu: ꝯuertit vt pars mālis in q̄tuor. hec tamē via nō placet mihi ꝓpter rōnē quā sup̄ diximus. Et ideo dico ꝙ flegma qd̄ trāsmutat in sanguinē ꝯuertit in solū sanguinē: ⁊ cū dicit ergo totū flegma: negāda est ꝯñtia. nā q̄tuor humo. sunt in nobis sicut quatuor elemēta: ⁊ ideo ex ordine corpoꝝ habent ꝙ semper sint quatuor: ⁊ nunq̄ stante vita vnus humor ex toto deficit sicut vnū elemētū mundi nunq̄ ex toto corrūpit: sicut aer lꝫ ꝯtinuo approximet igni. ⁊ hic esset locus speculationis. ¶ Ad tertiā rōnē cōcedo ꝯsequens. Et cuꝫ dicit cōpositio corporis nostri est q̄druplex. Dōm ꝙ verū est: sed ꝯtentus est Gal. eas ponere. 3. q2 tam ex primis elemētis q̄ ex secūdis resultat vna natura que dicit complexio. ¶ Sed tu. d. ita ex cōpositione ꝯsimiliuꝫ in organico ⁊ organicoꝝ in toto resultat vna natura que dicit compositio. ¶ Dōm ꝙ adhuc apparet maior diuersitas ad sensum ex cōpositione ꝯsimilium in organico ⁊ cōpositione organicoꝝ in toto q̄ cōplexio que resultat ex elementis ⁊ cōplexio que resultat ex humoribus: imo sunt vna res cōplexio illa. ¶ Ad quartaꝫ dico ꝙ vnius forme est vna mā: q2 vna humiditas in quā ꝑmo trāseūt q̄tuor humo. Uel dōm ꝙ mā dicit vna per vnā formā: ⁊ hoc nō est necessarium: q2 chilus est res vnius forme ⁊ fit ex carnibꝰ ⁊ pane ⁊ vino. Alio mō vna per ꝯformitatē ⁊ ꝯueniētiā ⁊ sicut q̄uis sint plures materie respectu vnius oēs dicunt vna: q2 illi ꝯformes sicut panis ⁊ vinū sunt mā chili hoīs: nō aūt fenuꝫ ⁊ palea. ¶ Ad quintā dōm ꝙ respectu sanguinis sit sup̄fluitas tñ respectu mēbroꝝ qñ sunt in mēsura debita nō sunt superfluitates. ¶ Ad sextā nego istam ꝯñtiā: mixtū ex q̄tuor elemētis nō pōt facē q̄tuor elnta: ḡ cōpositū ex q̄tuor humoribꝰ nō pōt facē q̄tuor humo. Et rō est: q2 ad gnōneꝫ q̄tuor elntoꝝ requirit multū excessus q̄litatꝫ q nō iuenit in mixto: sed ad gnōnē q̄tuor hu. sufficit tātus excessus caloris q̄tus reperit in aīalibꝰ. aliter posset dici negādo añs: q2 calor putredinalis est calor mixti ⁊ cū gñat aliquid simile elnto. s. terreū in eo ꝙ putrefit. ¶ Ad septimā nego: ꝙ solus sanguis sit ꝑ se ꝓductꝰ. ꝯcedo tñ ꝙ de ꝑncipali intētione est ꝓductus: ⁊ cū dr ex multis cibis fit vnus chilus q nutrit ⁊ eius fex abycit: ḡ ex vno chilo fiet vnus sanguis. Dōm ꝙ fit vnus sanguis ꝑncipalius intentus: sed ēt oēs alij sunt per se intēti. similitudo de fece nō tꝫ: q2 similitudo illa est similitudo valde extranea. ¶ Sꝫ dubitat ad qd oportuit ex chilo vno fieri q̄tuor res ⁊ q̄tuor hu. ex illis q̄tuor iterū fieri vnū ⁊ ex illo iteꝝ fieri mēbra. Dōm ꝙ cū forma aīalis sit ꝑfectior nō potuit iueniri nisi ꝑ multā trāsmutationē ⁊ refractionē ⁊ elongationē a nā elemētari. h̄ aūt fit ꝑ tot ⁊ tot trāsmutationes. ¶ Ad octauam dōm ꝙ sanguis nutriēs req̄rit alios secū actu: ⁊ h̄ mō sunt elnta in sanguie. Et cū dr sanguis est sanguis qñ ab illis est depuratus. Dōm ꝙ veꝝ est ꝙ est sanguis. s. vnꝰ hūor distinctꝰ: sic aer est aer cū bene a terra depurat: sꝫ vt sanguis nutriat opꝫ ꝙ associet alijs hūoribꝰ. h̄ ḡ mō pt sustētari opio medicoꝝ: si tibi placet illā tene.

¶ Aquositas nāq̄ nō est ex humoribus secūdis: neq̄ est nisi ex eo qd̄ bibit ⁊ non nutrit: neq̄ est necessaria nisi in nutrimēti attenuatione ⁊ penetratione. humor nāq̄ est ꝙ ex eo qd̄ bibit ⁊ comedit est nutriens. Qd̄ aūt dico nutriens volo intelligi qd̄ est in potētia simile corpori. Qd̄ aūt in potentia corporis. s. humani similitudinem habet est corpus cōmixtum nō simplex. Et aqua quidem est simplex.

¶ Quia diceret aliq̄s ex tua rōne pōt probari ꝙ aquositas nutrit: q2 iuenit cū sanguine in venis remouet h̄. Et ꝑ ꝑmittit. 2° qd̄aꝫ ꝓbat. 2° ibi (Qd̄ aūt.) ¶ Cōsiderandū ꝙ q̄tuor dicit. Primo ꝙ aq̄ cuius maior pars est vrina nō est ex humoribꝰ secūdis. i. nō est aliqd̄ q̄tuor humoꝝ vt ostendit sensus visus. ⁊ vocauit hic illos humores secundos respectu chili. ⁊ supra vocauit eos ꝑmos respcū humiditatū vel ex humoribꝰ secūdis. i. ex humoribꝰ ⁊ est notū.

¶ Scdꝫ dictū est. (Neq̄ est nisi ex eo qd̄ bibit.) ¶ Cōtra: q2 nō bibētes hoīes ēt vrināt: ⁊ multa aīalia bibūt ⁊ nō vrināt vt gallina ⁊ singula volatilia. Dōm ꝙ hoīes vtplurimum bibūt: ⁊ siq̄s inuenit multis diebꝰ stans sine potu ⁊ vrinet: hoc est q2 vel sunt cibaria aquosa vt poma: vel q2 hēt humiditates flegmaticas crudas multas que dissoluunt in aqueū: vel ꝙ aquosuꝫ qd̄ ē in potētia in cibis comestis fit in actu. De aīalibꝰ potātibꝰ ⁊ nō vrinātibꝰ dicūt q̄dā ꝙ ista mā ꝯuertit i ꝑtes illoꝝ sup̄fluas. s. in pēnas. Uel dōm ꝙ paꝝ potāt ⁊ sunt aīalia multū porosa vñ resoluit ab eis multa aq̄ ⁊ nō idigēt ꝓprio receptaculo vt vesica. ¶ Tertiū dcm̄ est (Et nō nutrit.) h̄ Aui. ꝓbat ꝑ duas rōnes. Pria: hūor ē nutriēs: aq̄ nō est hūor. ḡ nō nutrit. ꝑmā ꝓpōnē pōit vt ꝯcessaꝫ ⁊ famosaꝫ. Scdā rō: oē nutriēs est simile in potētia simile corpori: sed qd̄ est simile corpori. s. corpori humano qd̄ nutrit est mixtuꝫ: ḡ oē nutriens est mixtū: sed aq̄ est simplex: ḡ nō nutrit. ¶ Cōsiderādū ꝙ aqua nō est simplex oīno sicut purū elntū: sed valde appropinq̄t ad nām simplicitatis: ⁊ iō dicit est simplex. ¶ Cōsiderādū ꝙ ꝫm Cōmētatorē alchindi caplo de loco elntoꝝ. cā q̄re simplex nō nutrit est: q2 tūc nutrimētū eēt ꝑ se cā corruptiōis ⁊ nō ꝯuatiōis: q2 vigoraret virtutē elnti dominātis ⁊ corrūperet ꝯiū. v. g. dic̄ sit ignis q nutriat corrūpet aq̄ siue virtutē aque in mixto. ¶ Quartū dcm̄ est ꝙ aq̄ nō est necia nisi vt subtiliet nutrimentū ⁊ illud penetrare faciat.

¶ Dubitat vtrū aq̄ semꝑ generet cū alijs humoribꝰ. Dōm ꝙ sic. rō ꝑma q2 semꝑ est necessaria in subtiliatione ⁊ fluiditate sanguinis vt penetret per epar alteri. Scdā rō: q2 cibaria nostra sunt multum humida: ⁊ ideo semper aliquid aquosum resultat. Dum 90m

¶ Dubitat 2°: an modus gnōnis eiꝰ sit sicut alioꝝ humoꝝ. Dōm ꝙ ꝯtingēs est sic eē: ita ꝙ ꝑ viā gnōnis ex vna cōi mā q dr chilus ꝑs aliq̄ gñet: q ē aq̄ tēdēs ad nām simplicitatꝫ ⁊ ex alijs q̄tuor ꝑtibꝰ fiūt q̄tuor alij hu. ⁊ sentit h̄ Haly tracta. 3. cōmē. 191. suꝑ illo v̄bo. Quos neq̄ glutinosos ⁊c̄. ꝯtingēs ēt ē: q2 res potate trāsmutentur in aquā per viā gnōnis: vt cum vinū fit vrina: ⁊ ꝯtingēs est ꝙ modica alteratiōe in q̄litatibꝰ fiat aq̄ sicut q̄dā mingūt sic potāt. Dubm 91m

¶ Dubitat 3°: vtrū aqua facta in epate vadat cuꝫ sanguine versus membra. Uidet ꝙ sic: q2 iuuat ad penetrādū. ¶ In ꝯtrariū: q2 ꝓhibet nutricationē. ¶ Quidā dicunt ꝙ vadit cū sanguine. Rō est: q2 iuuat ad penetrādū in mēbra. ¶ Amplius Aui. dicit ꝙ sup̄fluitas aquositatꝫ per vrinā euacuat: ḡ iuuatiuū est illud qd̄ vadit ad mēbra: ⁊ per ꝯsequēs aquositas vadit cū sanguine. ex hoc dīit apparet q̄uo vrina significare pōt de dispositionibus membroꝝ vt de dispositionibus iuncturarū actionē quandā in vrina apparentem de passionibꝰ capitis circulus in vrina. Nā aqua ista associat sanguinē vsq̄ ad membra ⁊ a membris recipit impressionem ꝫm Dum 92m

Dum 89m

eoꝝ dispositionē: ⁊ tūc ipa reuertit̃ per easdē vias: ⁊ venit ad renes ⁊ vesicā. iste sermo nō est sufficiēs: qꝛ hō nō vrinaret facta 2ª digōne: sed potius facta vel fienti 3ª digōne. ¶ Dicamus ꝫ sniam Gal'. in h 4º de vtilitate ptiū cap. 6. ⁊ lib. 5. ca. 5. ꝙ sanguie facto in epate cū ascenderit suꝑ zirbū tota aq̃sitas mūdat̃ ab eo ⁊ vadit ad renes ⁊ vesicā. Et rō est: qꝛ amplius nō est ei' vtilitas. in epate eni faciebat penetrare per venas strictissimas capillares a ꝯcauo in zirbū. vene aūt post epar versus mēbra sūt latiores. Si aūt aliqd vadit modicū est ⁊ ꝯtingēter et in hoibus nō sanis in qbus nā nō bene dispēsat: ⁊ iō aperta vena nō semꝑ inuenit̃ aquositas cū sanguine: lꝫ in qbusdā īueniat̃. Et h est qd̾ scribit Gal'. 4º libro ꝑdicto cap. ꝙ solus sanguis pur' eat ꝑ totū corp' pauco diſariā ꝑmixta ei q̃dā aquosa humiditate. nō eni eget adhuc multo hoc vehiculo seu per amplas qdē vias ab inde duci debēs. Libro aūt 5º ⁊ 5º cap. dcit. multis quotidie icidētes venas paucissimā videmus aquā suꝑnatātē coagulato sanguine: q̃uis oēs q flōmia egēt malū aliqd̾ hēant circa corp': ⁊ nocita est oīno nālis dispensatio acrū his coagulato sanguine nil aquosum suꝑnatat nisi vt dictū est oīno paucū: igit̃ qdā bene habēte aīali totaliter renes purgare serū. i. aquositatē sanguis ex ꝑdictis ⁊ alijs multis licet ostēdē: īmorari aūt amplius suꝑfluū mihi esse videt̃. ⁊ idē vult 2º de virtutib' nālib'. vlt. cap. vbi vult ꝙ corp' aīalis opꝫ purū eē a sero. i. aquositate: sed nō opꝫ eū esse purū a duab' choleris. apparet igit̃ ꝙ Gal'. vult ꝙ hoīe bene se habēte nihil aut modicū qd de aq̃ vadit cū sanguine in mēbra. ⁊ Auer. in theorica cāti. cōmē. 134. ⁊ iō est qꝛ nō est vtilis: nec ad penetrationē nec ad nutrimentū: qꝛ vo de facto ꝯtingit ꝙ in multis hoīb' aliqd de ea vadit: ideo Aui. dixit in sanguine extracto in catino inueniri partē aquosam cuius suꝑfluitas est ista que in vrina euat̃. idē etiā dicit in seq̄ti capitulo: ꝫ imaginat̃ Aui. ꝙ sicut cholera hꝫ duas partes: vnā que sanguini associat̃: aliā que cū illius superfluitate que vadit ad chistiz fellis: ita aquositas hꝫ duas partes: quaꝝ vna q̄ vadit ad renes: opꝫ ꝫ nos intelligere ꝙ aut Aui. cognouit aliq̄ vtilitatē illi pauce ꝑti aquose que cuꝫ sanguine penetrat in mēbra quam hꝫ magna ꝑs que vadit ad renes: ⁊ iō dicit̃ superfluitas respectu illius: aut modus loquēdi īproprius est vt dicatur suꝑfluitas. i. plus q̃ illd̾. ¶ Ad motiuū vo opponit̃ cū dicit de signis ab vrina. dicem' i fen 2. ꝙ aliquā superfluitatē ꝯtingēs est per vrinā de partib' distantibus aliqd signāre sicut ꝯtingēs est aliq̄ suꝑfluitatē distātis mēbri per vrinā euāri. ¶ Ad argumētū cū dr̃ iuuat ad penetrandum. Gal'. dicit ꝙ nō reqrit̃ hoc iuuamētum: sufficit eni sibi subtiliatio quā cholera dat ⁊ quā hꝫ a calore suo dato a corde ⁊ epate.

¶ Sunt aūt qdā hominū qui opinant̃ corporis virtutem sanguinis sequi multitudinē ⁊ ipsi' debilitatē seq ei' paucitatē. Sed nō est ita: qd̾ vo attendit̃ est dispositio eius quātitatis que de eo corp' ingredit̃.

¶ Motiuū istoꝝ fuit: qꝛ videbāt corpora alterari plenissima sanguine eē fortia in virtute. ¶ Ampli' in sanguine est virt': ꝫ in maiori maior virt'. (Sed nō est ita.) Qd̾ vo attēdit̃ de quātitate sanguinis est dispō q̃ntitatis que de eo corp' igredit̃: sed est talis q̃ntitas respectu ad corp' qua corp' indiget pro nutrimēto ⁊ mēsura caloris: posset ꝫ eē tāta multitudo ꝙ remitteret de mēsura caloris: īmo extingueret ⁊ suffocaret ⁊ pauca respectu illi' multe sufficeret corpori. ¶ Ad ꝯriū dōm ꝙ cōiter dr̃ ꝙ fortitudo athletarū ⁊ corpoꝝ vltime repletoꝝ est fortitudo ꝑsens: sed nō perdurabilis. fortitudo aūt que est cū minori quātitate sanguis est ꝑsens ⁊ perdurabilis: ⁊ ista est bona fortitudo illa aūt nō. Et forsan volunt cōiter opinātes ꝙ vnicuiq̄ homini est aliq̄ mēsura sanguis cū qua stat vltima ei' fortitudo: ⁊ calor amplior qui in eo sit pole esse ꝫm nām. Sed esse in hac vltima mēsura sanguis ⁊ vltima bona dispōne ex hoc nō est tutum: qꝛ sanguis ille multū pōt dilatari ꝑꝑ mot' calefaciētes corporeos ⁊ aīales: ⁊ nō stat qn multiplicētur: qꝛ nō pn̄t stare absq̄ cibo. ⁊ h est qd̾ dixit afoꝛ. 3. ꝑº pti. Hipp. In exercitātib' ad sūmū. ista āt hic nō discutim'. ¶ Ad 2m dōꝫ ꝙ in maiori q̃nto est maior virtus q̄ extēdit̃ extēsione q̃nti. Sꝫ virt' q̄ est dispō in quodā alio seq̄ēs mēsurā determinatā. v. g. sanguis corporis cū extēdit̃ mēsura ex hoc accidit corrūpi ꝓpinquā virtutē quāti: sanguis aūt suꝑflua quātitate suffocans ⁊ infrigidans spiritus ⁊ mēbra infrigidat seiꝑm ⁊ corrumpit̃ per accidens.

¶ Et sunt qdā qui opinant̃ ꝙ cū humores aucti fuerit aut diminuti: postq̄ in corpore humano ꝫm cōparationē fuerint qua debēt in q̃ntitate vni' ad alterū sanitas erit ꝯseruata. Sed nō est ita: humores nanq̄ ꝑter istud mēsurā in quātitate ꝯseruatā habere debēt: non in cōparatione alterius humoris: īmo in se cuꝫ custodia mensurationis quā habent in cōparatione vnius ad alterū. Adhuc quidē remanserūt de rebus humorum questiones: que non medicis sed tm̄ ꝑtinēt phis: ideoq̄ eas pretermisi.

¶ Hic est valde extranea opio. credebāt isti ꝙ humoꝝ adinuicē est aliq̄ ꝓportio ⁊ est verū. fit ꝫ vt in exēplo ꝓportio dupli vt sanguis duplus ad flegma ⁊ flegma duplū ad cholerā ⁊ chol'a dupla ad mel'iaꝫ. volūt ꝫ ꝙ ꝓportione dupli saluata siue crescat siue diminuat̃ corp' sit sanū. ⁊ hoc est qd̾ dicit. postq̄ corꝑa humana. i. postq̄ in corpore humano ꝫm ꝓportionē fuerūt q̃ debeāt esse in q̃ntitate vnius ad alterū ⁊c. Motiuū fuit forsan: qꝛ sanitas est ꝓportio vel in ꝓportiōe ꝯsistēs: ꝫ saluata ꝓportiōe saluat̃ sanitas. (Sed nō est.) Nā humores ꝑter istud. i. ꝑter hāc ꝓportionē dupli adinuicē mēsurā seruare debēt in q̃ntitate. i. debitā q̃ntitatē hēre debēt nō in cōparatione alterius humoris tm̄. i. nō tm̄ in cōparatione vni' ad alterū: īmo in se. i. prius in se sunt determinate mēsure per quā mēsure in se ꝯueniūt corpori. ⁊ suꝑ hac mēsura fundat̃ ꝓportio vni' ad alterū: ⁊ ideo dicit cū custodia. ex hoc cessat argumentū: sanitas nō est ꝓportio sola humoꝝ adinuicē: sed est in mēsura humoꝝ in se que est respectu corporis super qua mensura fundat̃ ꝓportio eoꝝ adinuicē. (Adhuc aūt.) Ut an humores sint actu vel potētia in cibis ⁊ an sint aīati vel inaīati ⁊ similia.

Dubm 93m

¶ Dubitat̃ vtꝝ sanguis sit qdā q̄rta sba disticta a chol'ica flegmatica ⁊ mel'ica: an solū sit trinitas istaꝝ triū subarū ⁊ nihil sit aliud q̃ 3. ille sube existētes sub ꝓportione debita. Est aūt opinat' Trusia. dict' Plusquācōmētator ꝙ sanguis repert' in vena nō est aliqua 4ª suba: sed est illarū triū subaꝝ trinitas ⁊ aggregatio. s. sbe mel'ice fl'atice ⁊ cholerice cū debite miscent̃: tūc eni hoc aggregatū dr̃ sanguis nō ꝙ sanguis sit suba 4ª: sed ꝯgregatū ex illis trib' qd̾ cōparat̃ ad vnāquāq̄ subaruꝫ triū per se dr̃ q̄rtus humor siue 4ª suba. nō ꝫ est sanguis qdā 4ª suba purior ab illis trib' disticta: sed est ille tres simul debite ꝓportiōate. festinauit aūt hic vir cū hac opione i capl'o de signis cordis. cōpleuit aūt illā in suo loco. s. in capl'o signoꝝ epatis. ¶ Possunt aūt ex dictis eius formari rōnes nouē: ⁊ lꝫ plures ⁊ pauciores possint fieri ⁊ alio mō formari.

Op. Trusiani monachi

1ª rō. ¶ Prima rō: si sanguis esset qdā q̄rta sba distincta ab illis tribus cū totū aggregatū ex his q̄tuor esset illud qd̾ dr̃ sanguis in venis: tūc sicut dr̃ hic sanguis ē choleric' hic mel'ic': ita diceret̃ hic sanguis est sanguine'. hoc aūt est falsuꝫ qd̾ ꝓbat̃: qꝛ cū dr̃ sanguis est choleric' nō itelligit̃ ꝙ in eo sit chol'a: sed ꝙ declinat ad sbaꝫ cholericā. ⁊ sil'r dicim' sanguinē mel'icū. si ꝫ ꝑ declinare ad has sbas dicim' sanguinē mel'icū: sic ꝫ ꝑ declinari ad has sbas dr̃ talis per remoueri ab ista īproportiōe ⁊ hēre debitā ꝓportionē in istis dicet̃ sanguis tēperatus ⁊ nō dicet̃ sanguineus: qꝛ declinet ad q̃daꝫ q̄rtā sbam.

2ª rō. ¶ Scd̾a rō: si sanguis esset qdā q̄rta suba distincta ab illis trib': tūc nā istum humorē vt simpliciorē ⁊ tēperatiorē ⁊ maioris q̃ntitatis defecasset ab alijs ⁊ vteret̃ eo simplici qd̾ nō videt̃ ꝯtingere. hoc nō ꝓbat sed intelligit̃ ex dictis eius infra: qꝛ q̄cūq̄ parte sanguinis accepta hꝫ tres substātias. ꝯn̄tia est nota: qꝛ alie tres substātie mixte illi quarte substātie reddūt vere displicibilem ⁊ horribilē. s. amarā acetosam ⁊ insipidā. ista aūt mixtura est horribilis nobis existentib' sanis.

3ª rō. ¶ Tertia rō: si sanguis eēt vna quarta suba ⁊ ꝑter eū essent tres alie sube. s. cholerica melācholica ⁊ flegmatica: hoc maxime esset ꝓpter nutriēda mēbra cholerica flegmatica ⁊ mel'ica vt dicūt medici. sed ꝓpter hoc nō est necessariū: qꝛ sanguis existēs sba ꝯstituta ex illis trib' pōt penetrare in mēbra ⁊ digeri ⁊ īspissari ꝑ vnoquoq̄ mēbro.

4ª rō. ¶ Quarta rō: sanguis q̃ntūcūq̄ depurat' accept' semꝑ separat̃ in tres sbas ꝑdictas: sicut ēt vinū q̃ntūcūq̄ defecatū: igit̃ vinū est ille tres sube.

5ª rō. ¶ Quinta rō: lac nil est nisi aggregatio triū sbarum. s. casealis vel melācholice aquose flegmatice ⁊ butyrose chol'ice: ꝫ sanguis nil est nisi triū subaꝝ aggregatio. ꝯn̄a pꝫ: qꝛ lac nil est aliud q̃ sanguis quadā alia decoctiōe decoctus.

6ª rō. ¶ Sexta rō: si sanguis esset quedā quarta suba: igit̃ eius esset aliq̄ quarta suꝑfluitas. hoc est falsum. ꝯn̄tia est nota. falsitas ꝯn̄tis appꝫt: qꝛ suꝑfluitates nō sunt nisi. 3. cholerica fl'atica ⁊ mel'ica: erit ꝫ suꝑfluitas sanguinea. s. illi' sbe quarte que dicit̃ sanguis. Sed aliquis diceret ꝙ iste tres sbe sūt suꝑfluitates illi' scd̾e substātie. Ipse hoc amouet vt apparebit.

7ª rō. ¶ Septima rō: si sanguis esset quarta suba esset dare medicinam eductiuā illi' sic dat̃ medicia eductiua cholere ⁊ alioꝝ.

8ª rō. ¶ Octaua rō: si sanguis in venis esset quedaꝫ quarta substātia: tūc fieret ab eo febris vt ex quarto humore simplici ⁊ disticto ab alijs. hoc est falsum qd̾ ꝓbat: qꝛ ex hoc humore esset aliqua febris ꝯtinua. ⁊ si sic ꝫ aliqua interpolata: sed nō fit ex sanguine interpolata: ꝫ nec ꝯtinua. Quod autem de sanguine non fiat febris interpolata est

conceſſum per omnes. tunc ꝓbat ꝙ ſanguis ve quarta res face-
ret febrē ꝙ ex eo fieret īterpolata. nā quādo cholera vel flegma
vel melācholia putrefiūt in medijs regionibus. ſ. extra venas fit
īterpolata ſicut intꝰ fit ꝯtinua: ſed ſi ſanguis eſt q̄dā quarta ſub-
ſtantia poterit expelli ad illa loca ⁊ ibi putrefieri: igit̄ faciet īter-
polata. ¶ Nona rō: ſi ſanguis eſt q̄dā quarta ſubſtātia potēs pu-
treſcere in venis vel extra venas: tūc febris de ſanguine haberet
periodū determinatū diſtinctū a periodo cholerice flegmatice ⁊
melācholice: ſicut ſanguis eſt diſtinctꝰ humor. ſ. q̄rta q̄dā res diſti
cta ab illis. Uult igit̄ iſte vir ꝙ febris de ſanguine in venis nō fit
de ſanguine: ſicut de vno quarto humore: ſed ſicut de quodaꝫ qđ
eſt tres res alterate ⁊ ꝯfracte ⁊ ꝓportionate: ⁊ iō cū excedit vna
illarū triū ſubſtātiaꝝ. v̇. g. cholerica ſuba dicit̄ febris de ſanguine
cholerico. cū aūt excedit melācholia dicit̄ de ſanguine melācho-
lico: ⁊ ſic de flegmate. ⁊ hoc mō oīs febris ꝯtinua eſt de ſanguine
ſcꝫ vel cholerico vel flegmatico vel melācholico. Et nos fortifice
mus opinionē iſtius viri per textū Auer. in p̄ctica cāticoꝝ cōmē.
68. in p̄te de curatione. vbi dicit ꝓbabilius eſt ꝙ cū purus fit ſan-
guis gn̄ent̄ inde. 3. feb. putride ⁊ ꝯti. ſi. n. auget̄ caliditas ⁊ ſiccitas
gn̄at̄ febris cholerica ⁊c̄. ¶ Opꝫ nos p̄ intelligē qd iſte vir voluit
cū dicit ſanguis eſt trinitas ſubarū triū: potuit enī ītelligere ꝙ in
epate ſanguis nihil eſt aliud niſi flegma cholera ⁊ mel̄ia ꝯfracta
⁊ cōmixta ſub debita ꝓportiōe: ⁊ hūc ītellectū q̄n̄ꝙ viſus eſt hr̄e:
⁊ q̄n̄ꝙ nō hr̄e iſte vir: vt appet intuēti eiꝰ dicta ⁊ eſt ītell̄s falſus.
Prīo: qꝛ nō eē̄t gn̄atio ſanguis ſicut gn̄atio vini per depurationē
⁊ ſepationē partiū ſupfluaꝝ: īmo eſſet p aggregationē ſupfluita-
tū: ſicut ſi vinū fieret ex fece ⁊ ſpuma: qđ eſt ꝯtra eūdē viꝝ ⁊ ꝯtra
Gal̄. 2. de virtutibꝰ nālibꝰ cap̄. vlti. ¶ Amplꝰ ꝑus epar faceret. 3.
iſtas ſupfluitates ⁊ poſtea cōmiſceret qđ nullus dixit. ¶ Amplꝰ
aut iſti. 3. hūores cū ꝯſtituit̄ ab eis ſanguis trāſmutant̄ ſolū in q-
buſdā accn̄tibꝰ cōibꝰ ⁊ ſtant ſub formis ꝓprijs ⁊ aggregatū eſt il-
la res ſanguinea que dr̄ trinitas: ⁊ h̄ eſt impoſſ̄e: qꝛ aggregatū ſm
nām partiū nō eſſet vere dulce: qꝛ ſm nullā partē eſt vere digeſtū
ſed rep̄ſentaret. 3. ſapores. aut trāſmutant̄ ſm ſubam ⁊ fit aliqd
differēs ſp̄e ab illis: ⁊ tūc pōt dici ſuba q̄rta ⁊ nō trinitas. ¶ Scđs
ītell̄us huius viri eſt ꝙ in epate fiāt q̄tuor hu. ſp̄e diſtincti. ⁊. 3. ex
eis ſunt ſupfluitas illius q̄rti q dr̄ ſanguis: ita ꝙ nullus hūor actu
nāliter eſt in venis qn ſit ſanguinis ſupfluitas: ⁊ hec eadē ſuba dr̄
trinitas ſbaꝝ: qꝛ ꝯtinet in v̇tute. 3. alios hu. in q̊s iſte ſanguis cor-
rūpit̄. iſte ītell̄us hꝫ q̄tuor dicta. Primū dcm̄ eſt verū ꝙ in epate
fiāt q̄tuor hu. ⁊ nullus vn̄ꝙ negauit. Scđm dcm̄ ēt eſt veruꝫ: qꝛ. 3.
humores ſint q̄ſi ſupfluitas reſpcū ſanguis. Tertiū dcm̄ eſt falſuꝫ
ꝙ nullus humor aſſociet ſanguinē in venis: ⁊ ꝙ nullus humor in
venis ſit ſupfluitas ſanguis: qꝛ ibi nō repiat̄: nā ſaltē flegma repe
rit̄: cū. n. gn̄et̄ in epate ⁊ nō hēat receptaculū vadit cū ſanguie vt
oēs ꝯcedūt. Quartū dcm̄ eſt verū: ⁊ videt̄ q̄n̄ꝙ h̄ velle ꝙ ſanguis
corrūpit̄ in aliqd cholericū ⁊ in aliqd mel̄icū: ⁊ in aliqd ſimile fle-
gmati: ⁊ iō dr̄ trinitas. h̄ tn̄ dcm̄ nō eſt verū: nec dꝫ ponē ſanitatē
eſſe trinitatē. ex h̄ enī male arguit̄ h̄ corrūpit̄ in aliq̄ tria. ſ. mō in
vnū ⁊ mō in aliud: ℥ hoc eſt aggregatū ex illis tribus: ⁊ nō eſt aliq̄
res p̄ter illa tria vt apparet parū exercitatis in ph̄ia. vinuꝫ q̄n̄ꝙ
corrūpit̄ in acetū q̄n̄ꝙ in rē que nō eſt acetū: ⁊ fatuū eſt dicē vinū
eſt illa. 3. ¶ Tertiꝰ ītellectꝰ huiꝰ viri eſt ꝙ in venis nāliter nō ſint
q̄tuor hūores: ſꝫ vnus ſolus hūor: ⁊ hic hūor dr̄ ſanguis ⁊ eſt ethe-
rogeneus etherogeneitate ſolū triū modoꝝ partiū quas hꝫ in ſe:
q̄rū vna ē groſſa melācholica: alia aquoſa flegmatica: tertia ſpu-
moſa cholerica. ⁊ iſtarū triū partiū q̄libet eſt ſanguis ⁊ aggrega-
tū dr̄ ſanguis calidus ⁊ humidus: ⁊ nō eſt in ſanguine q̄rta ps que
dr̄ ſanguis: ſed aggregatū ex illis tribus dr̄ ſanguis. Et differt iſte
modus intelligēdi dicta huius viri a mō ſcđo: qꝛ ſecūdus modus
negabat hūores alios a ſanguine ire in venas. hic aūt modus po-
nit ꝙ ſiue ſint ſiue nō: tn̄ ſanguis nō repit̄ in venis q differat ſba-
liter a cholera flegmate ⁊ mel̄ia: ſed hꝫ in ſe partiū etherogenei-
tatē. ſ. partiū triū ⁊ nō q̄tuor: ⁊ ideo aggregatū ex illis eſt verꝰ ſan
guis: ⁊ nō ſic poneret in ſanguine vero quādā quartā partē dictā
ſanguineā. Differūt etiā duo iſti modi: qꝛ modus ſecūdi intelligen
di Pluſquācōmētatoris ponit ſanguinē eē̄ trinitatē: qꝛ corruptio
in tres ſbas. Hic aūt tertius modus ītelligēdi ponit ſanguinē eē̄
trinitatē verā: qꝛ hꝫ in ſe tres modos partiū circūſcripta oī eius
corruptione: lꝫ per corruptioneꝫ ſicut per ſignū poſſit declarari.
¶ Nos ℥ ex duobꝰ intellectibꝰ vltimis aggregemus illud qđ iſte
vir ītellexit: ⁊ eſt ꝙ imaginemur in epate fieri q̄tuor hu. q̄rū vnus
eſt ſanguis: ⁊ totū h̊ aggregatū vbicūꝙ ponat̄ ſiue in epate ſiue in
venis ſi vocat ſanguinē eſt q̄ternitas ⁊ nō trinitas. cū aūt accipit
vnū de his q̄tuor qui dicit̄ verus ſanguis repertus in venis copio
ſe hꝫ iſte ſanguis tres partes ſolū que non ſunt cholera flegma ⁊
mel̄ia: ſed ſunt ſimiles cholere fl̄ati ⁊ mel̄ie: ⁊ hoc aggregatū eſt
ſanguis: ⁊ nō eſt quarta pars que dicat̄ ſanguīea: ⁊ iō ſanguis eſt
trinitas. i. illarū triū partiū ſanguis aggregatio: ⁊ nō ē q̄ternitas:
⁊ iō etiā corrumpit̄ in tres ſupfluitates. ſ. cholerā flegma ⁊ melā
choliā. vel vt melius ſit dicere ſanguis trāſmutat̄ in modos ſube
⁊ q̄litatuꝫ ſimiles cholere flegmati ⁊ mel̄ie. ¶ Hec igit̄ eſt huius
viri opinio quam iſte vir ꝯfuſius ⁊ obſcurius poſuit aliq̄ alia ſua
op. ¶ Cōtra quā oſtendo ꝙ ſanguis diſtinctus ab alijs humoribꝰ
ſit quaternitas. i. quatuor partiū aggregatio: ⁊ primo rōcinio ſiue
tu imagineris in ſanguine partē quādā ſimilē melācholie terreā:
que tamē eſt ſanguis ⁊ quādā ſimulē cholere igneā ⁊ quādā ſimi-
lem flegmati aquoſam: ⁊ etiā ſunt ſanguis: ita imaginor quādam
partē vnctuoſaꝫ pinguē aereā: ⁊ hoc eſt qua ꝓprius ⁊ formalius
eſt ſanguis: vnde cōiter dicunt nutrimentū eſſe pingue: alij dicūt
vnctuoſuꝫ: ⁊ hoc ꝓbo rōne. Diuerſitas in partibꝰ vnius mixti eſt
ex diuerſitate dominij elemētoꝝ in diuerſis partibꝰ illius mixti.
hec ꝓpoſitio eſt manifeſta: in ſangnine igit̄ ſicut in q̄buſdā ptibꝰ
dominat̄ terra: ⁊ in q̄buſdā ignis: ⁊ in q̄buſdā aqua: ⁊ in q̄buſdam
dominat̄ aer: ſanguinis ℥ partes erunt q̄tuor: vna aerea vnctuo-
ſa: ⁊ hec eſt magis ſanguinea. alia terrea melācholica: alia ignea
cholerica: ⁊ alia aquoſa flegmatica: ⁊ omnes ſunt ſub forma ſan
guinis: ⁊ aggregatū ex eis eſt ſanguis: ℥ ſanguis eſt quaternitas ⁊
nō trinitas. ¶ Cōtra hoc p̄mo. d. hanc etherogeneitatē partium
ego ponā in omni mixto ⁊ in flegmate ⁊ cholera que ſunt diſtin-
cti humores a ſanguine: ⁊ in ligno ſicut tu ponis in ſanguine. ſed
hoc eſt falſum: qꝛ reperiunt̄ mixta que nō habēt niſi. 2. partes q-
bus ſunt etherogenea vt caulis hꝫ enī partē terreſtrē ⁊ partē ni-
troſam igneā. ſimil̄r roſa hꝫ tres partes terreā aquoſam ⁊ igneā
vt Meſue. ¶ Scđo ſi eſſet iſta q̄rta ps aerea: tūc ēt iſta eſſet diui
ſibilis in terreā ⁊ aquoſam ⁊ igneā: igit̄ redimus ad p̄mā trinita-
tem. ¶ Tertio ſi ſine ſanguine eſt iſta ps ipſa erit pauca valde: qꝛ
vnctuoſum ſanguis eſt paucū ⁊ ſupernatās. ¶ Quarto ſi vnctuo-
ſum ſanguinis eſſet multū: tūc ſanguis eſſet valde leuis: cuiꝰ ꝯriū
experit̄. ḡdus enī ſanguinis nō magnus eſt ſex. ℥. vel circa. ¶ Quī
to dicet qs ex numero elemētoꝝ primoꝝ arguit mām partiū ſiue
elemētoꝝ duoꝝ. hec aūt nō vꝫ: qꝛ nec ex numero elementoꝝ poſ-
ſumus arguere numerū ꝯſimiliū. ſunt enī mēbra ſimilia nō ſoluꝫ
q̄tuor: ſed ſex vel plura. ⁊ hanc ſolutionē ponit Pluſquācōmēta-
tor dubitās de rōne p̄dicta. ¶ Ad p̄m dđm: ꝙ oē mixtū hꝫ hāc di-
uerſitatē q̄tuor modoꝝ partiū: ſed in quodam mixto apparet tm̄
vnus modus partiū in quodā duo modi in quodā tres in quodaꝫ
quatuor. ⁊ hoc ꝓpter diuerſitatē ſpecierū mixtarū in ſanguine. ℥
lꝫ ſint quatuor modi partiū: dominant̄ tamē in eo partes aeree ⁊
aquee bona ⁊ perfecta digōne cōmixte terreis: ⁊ hoc oſtendit ſa-
por dulcis ⁊ vnctuoſus: lꝫ vnctuoſus ſit dulcis modus: vt ītelligit̄
ſcđo cañ. 3° cap̄. cū dicit̄ ꝙ vnctuoſus ſapor corrūpat̄ cuꝫ dulci: ⁊
ideo ſanguis eſt calidus ⁊ humidus ꝓpter factā digeſtionē ⁊ do-
miniū partiū perfecte digeſtarū. ¶ Ad 2ᵐ tu dicis: ſi eſt in ſangui
ne pars aerea ipſa eſt diuiſibilis in par tes tres: ⁊ ſic redimus ad
trinitatē. Dđm ꝙ pars terrea ⁊ ſicca ⁊ quelibet pars in eo eſt di
uiſibilis in quatuor: ⁊ ſic etiā in infinitū. ſic enī accidit hec diuiſio
in partibꝰ trinitatis ſi ponit̄ trinus. ¶ Ad 3ᵐ dđm ꝙ iſta pars eſt
multa: īmo eſt illa que dicitur actu ſanguis: ⁊ relique partes ſunt
magis potentiales. ¶ Ad 4ᵐ dđm ꝙ vnctuoſum bene digeſtum
aqueū ⁊ aereū eſt multū in virtute: lꝫ terreū ſit multū in mole: tn̄
totū eſt perfectū calido ⁊ humido: ⁊ cū hoc ſtat ſanguinis graui-
tas. ¶ Uel dđm ꝙ ſanguis in nobis eſt leuis: ſed extra venas pp
euaporationē aerei ⁊ ꝯgelationē fit ḡuis. ¶ Ad 5ᵐ dđm ꝙ ex mō
el̄itoꝝ arguimꝰ numerū ꝯſimiliū nō q̄tū ad ſuppoſita que nume
rant̄: ſed q̄tū ad cōplexiones. nā ꝯſimiliū q̄dā ſunt calida ⁊ humi-
da: ⁊ q̄dā frigida ⁊ ſicca: q̄dā calida ⁊ ſicca: quedaꝫ frigida ⁊ humi-
da. Membrū aūt tēperatū vt cutis eſt in ſumma calidoꝝ ⁊ humi
doꝝ membroꝝ: ſicut ēt homo tēperatꝰ vt ſupra diximꝰ. apparet
igit̄ ꝙ ſanguis q eſt vnus humor cōparatꝰ ad ſuas ptes eſt q̄ter-
nitas ⁊ nō trinitas: ⁊ ꝙ ps ſanguinea cal̄a ⁊ humida ſimilata aeri
eſt per quā eſt in actu: ⁊ reliq̄ tres ptes ſunt mag̃ potētiales. Si-
mil̄r ſanguis cōpatꝰ ad reliq̄s ptes vt ad tres humores diſtictos
ab eo eſt quartꝰ humor: ⁊ aggregatꝰ eſt q̄ternitas ⁊ nō trinitas. ex
q̄bꝰ ceſſant rōnes ſuperiꝰ facte. ¶ Ad p̄ᵃᵐ dđm ꝙ aliqs ſanguis
eſt ſanguineus dominio partis calide ⁊ humide. cū dicit̄ ſanguis
eſt cholericus nō p cholerā: ſed pp hēre partē ſanguineā declinā
tē ad nām cholere. Dđm ꝙ vtroꝙ mō pōt dici cholericꝰ: ſed ꝯceſ
ſo illo ⁊ toto ꝓceſſu nō hētur ꝓpoſitū. naꝫ has tres ptes hēre ꝓ-
portionē debitā ē veritas remota a ꝓprijs exceſſibꝰ p acq̄ſitionē
ptiū dulciū digeſtaꝝ hn̄tiū pfectā digōnē: ℥ remouē ſanguinē a di
ſtēperātia cholerica nō eſt ſolū remitti chol̄icū: ſꝫ acq̄rē p digōnē
multitudinē ptiuꝫ dulciū: ⁊ ſil̄r remitti terreſtre vel aquoſum eſt
ptes dulces ml̄tas fieri a ſanguie. ¶ Ad 2ᵃᵐ dđm ꝙ nā defecauit
dulce ſanguis. i. totū ſanguinē a ſupfluitatibꝰ q̄ differūt ſp̄e a ſan-
guine: ſꝫ nō defecauit vl̄ depurauit ſanguinē a ſuiſmet ptibꝰ q̄ ſūt

sanguis:sʒ oēs ptes sanguis fecit pfectiores q̄tū potuit.⁊ h̄ ē di-
uersuʒ ƀm diuersos hoīes:cū ḡ sanguis hʒ plures ptes sanguīeas
i.est magꝫ distictus ⁊ dulcis:ille est melior sanguis:in quo aūt est
maior aq̄sitas est minus bonus vt in fl'atico:cū ḡ dr̄ q̄ q̄cūq; pte
sanguis accepta est diuisibilis.s.in.3.ptes.dōm q̄ siue in.3.siue in
4.hoc est:q2 nā nō d̄buit defecare vl' depurare sanguinē a ptibꝰ
sanguineis:sʒ facē sanguinē pfectiorē q eē potuit ⁊ magꝫ semotuʒ
a mō ptiū q̄ sunt in eo distēperate.⁋ Ad 3ᵃᵐ cū dr̄.hec diuersitas si
esset:esset pp diuersitatē mēbroꝝ nutriēdoꝝ.Dōm q̄ diuersitas
actualis q̄ est sanguinē iuuenis eē q̄tuor hūores spē differētes est
pp nutricationē diuersoꝝ mēbroꝝ ƀm opīonē medicoꝝ sup̄ posi-
tā.diuersitas ēt in suis ptibꝰ si ip̄e est vnus hūor ⁊ solus q nutrit:
vel ēt si nō est solus est q̄dā mixtū ⁊ ꝯformaṫ ēt p illas mēbrꝗ.Et
qn̄ dr̄ q̄ sanguis exn̄s s̄ba cōstituta ex illis tribꝰ pōt al' ꝯformari.
Dōm q̄ nō est veꝝ:imo oportuit hr̄e ptē cal'am ⁊ hūidā p quā cō
formaṫ tēpatꝗ sanguīeis.⁋ Ad 4ᵃᵐ iā appet:q2 petit pn̄ᵐ:imo q̄-
cūq; pte accepta est diuisibilis in q̄tuor s̄bas.⁋ Sʒ tu dicis qn̄ san
guis in venis putrefit nō separaṫ nisi in terreū mel'icū ⁊ chol'icū ⁊
debemꝰ imaginari q̄ aq̄suʒ euaporat.ēt Aui.ponit q̄ cū poniṫ in
catino sepaṫ solū in tres ptes hūorales ⁊ nullā partē assignat san
guineā.Dōm q̄ si sanguis separeṫ p corruptionē distillatione vel
putrefactiōe nō apparēt nisi tres ptes q2 sanguīeū eiꝰ corrūpiṫ.s.
dulce vnctuosuʒ.Sʒ tu dicis istud est q̄d ego volo.s.q̄ sanguineū
sanguis nō sit nisi illa tria q̄ māifestanṫ cū sanguis corrūpiṫ.Dōm
q̄ ego volo q̄ sit pᵃ q̄tuor q̄ruʒ tria māifestanṫ.i.in actu ponunṫ.
aliud aūt corrūpiṫ in via.si aūt sit modus māifestatiōis q̄rte ptis
diceṫ stati.Dicamꝰ ḡ hic q̄ sanguis in esse sanguis est vna res ⁊ q̄-
libet eiꝰ ps est sanguis:⁊ in h̄ nō est etherogeneitas:sed cū ps pti
cōparaṫ appet q̄ in eo est ps plus sanguinea cal'a ⁊ hu.⁊ ps aliq̄
minus cal'a ⁊ hu.q2 illa tendēs ad terreū ⁊ sic de alijs.⁋ Ad 5ᵃᵐ di
co q̄ lac hʒ q̄tuor s̄bas:aqueā flegmaticā casealē mel'icā butyro-
sam sanguineā cal'am ⁊ hūidā ⁊ nitrosam cal'aʒ ⁊ siccā cholericā
q̄ associaṫ aquositati:vn̄ aq̄ casei dr̄ cal'a ⁊ sicca a multꝗ auctoribꝰ:
⁊ sic tolliṫ ꝯdictio iter auctores de aqua casei.Sed tu dices dicit
Plusquācōmētator butyrosum nō pōt appropriari pti sanguīee:
scʒ cal'e ⁊ hūide.pᵒ q2 pigue siue butyrosuʒ est cholericū.cuiꝰ signū
ē:q2 est maxīe iflāmabile.2ᵒ q2 butyrū in lacte est pua ps:sʒ ps ca
lida ⁊ hūida sanguinea est magna ps:ḡ de q̄libet lacte butyruʒ dʒ
esse maior ps.⁋ Ad pᵐ dico:q̄ lʒ pingue vnctuosuʒ ⁊ dulce sit mā
cholerica:ip̄m tn̄ in se est sanguineū cal'm ⁊ hūidū.⁋ Ad 2ᵐ dōm
dupl'r.pᵒ q̄ ptes sanguis mel'ice fl'atice cholerice in mole sūt mul-
te ⁊ ꝓprie mel'ice ⁊ fl'atice:sʒ ptes cal'e ⁊ hūide q̄s dicimꝰ dulces
⁊ butyrosas sunt pauce in mole ⁊ multe in vigore iquātū sunt in
sanguine formaliores ⁊ actualiores ⁊ alie partes sunt potētiales
magꝫ ⁊ pfecte illis:⁊ ideo cū fit separatio sanguinis facti lac ap-
paret maior ps terrea ⁊ aquosa ⁊ mior butyrosa.⁋ Scd̄o dōʒ q̄
ptes sanguis sanguinee calide ⁊ humide sunt duplices.s.pingues
butyrose ⁊ iste sunt pauce ⁊ dulces:⁊ iste sūt plures oībꝰ:partes
aūt butyrose hn̄t hūidū nō sepabile a sicco sicut oē vnctuosuʒ hʒ:
⁊ iō cū sanguis fit lac butyrosuʒ lactꝗ:q2 fuit pꝰus sanguis in sepa-
tiōe lactꝗ vi caloris coaguli sepaṫ ab alijs ptibus:⁊ sic erat paucū:
ita est paucū.ptes aūt dulces hn̄t hūidū sepabile a sicco:signū q2
illas ignis sepat:⁊ iō dulce totū trāsit in duas ptes cū lac sepeṫ.s.
in terreū casei ⁊ acetosuʒ q̄d dr̄ aq̄ lactꝗ vel serū:ex h̄ ifero q̄ lac
vaccaꝝ est satꝗ butyrosuʒ:q2 hn̄t vacce butyrū grossum friditate
illaꝝ ⁊ sic bn̄ sepabile ab alijs ptibꝰ.⁋ Sūt aūt multe cāe diuerse
multitudinis butyri in aīalibus:⁊ iō auctores videnṫ ꝯdicē sibi vt
diximꝰ sup.2.cān.cap̄.de lacte.⁋ Ad 2ᵃᵐ cū dr̄ si eēt dare hāc q̄r-
tā s̄bam:tūc eiꝰ eēt aliq̄ supfluitas.Dōm q̄ ipsiꝰ sanguinis vt est
vnus hūor alij tres sunt supfluitas:⁊ vt melius dicaʒ due cholere
sunt supfluitates ꝯdicit:q2 haꝝ supfluitatū erit ēt supfluitas ⁊ sic
in ifinitū:q2 iste cholere sunt puriores ptes ⁊ ipuriores cū sangui
ne remāserūt vt Gal'.3.de v̄tutibꝰ:sed puri est supfluitas.Dōm q̄
staṫ ad postremā cholerā q̄ abradit itestina ⁊ postremā mel'iaʒ q̄
excitat appetitū.Dico ēt q̄ cōparādo ptes sanguis inter se ille.3.
ptes sunt supfluitates p̄ter vnā q̄ ē bene digesta.⁊ h̄ mō ego ꝯce-
do ꝓcessuʒ i ifinitū in accipiēdo:q2 nullā est accipe partē sanguis
q̄titatiuā in qua nō sit ꝯsiderabilis hec quaternitas.Sʒ hic est i-
stātia Plusquācōmētatoris difficilis.nā supfluitas est sil'is ei cu-
ius est supfluitas:vt.3.cān.fen.3.1.cap̄.sed nulla istarū triū supflui
tatū.s.triū humoꝝ similaṫ pti sanguinee que est in sanguine:igiṫ
illi pti nulla appropriaṫ supfluitas.solū igiṫ in sanguine erūt tres
ptes sanguifice ptes supfluitatꝗ.⁋ Ad itellectū huiꝰ ꝯsiderādū q̄
ptes sanguis sanguineā cal'am ⁊ hūidā dulciorē ⁊ piguiorē distin
ctā ꝯ alias tres ptes sanguīeas hr̄e supfluitatē pōt dupl'r itelligi.
Uno mō q̄ extra totū sanguinē istū q est q̄titas inueniaṫ quarta
q̄dā res que sit eius supfluitas.s.appropriatior sibi ⁊ sibi correspō
dens:⁊ sic dico q̄ inueniṫ:q2 sicut inueniṫ melācholia terrestrꝗ que
similaṫ terrestri parti sanguis:sʒ est supfluū terrestreū:⁊ sicut in-
ueniṫ chol'a ignea q̄ est sil'is pti ignee sanguis:sʒ ē supflua ignea:⁊
sicut iueniṫ flegma:sil'i mō iueniṫ q̄dā vnctuosum ⁊ dulce q̄d nō
reperiṫ distinctū loco ⁊ subto ab alijs:sed iueniṫ cū cholera q̄ va
dit ad chistiʒ:vn̄ chistis d̄lectaṫ eo ⁊ illōd vnctuosuʒ assumit sibi:⁊
sil'r inueniṫ in mel'ia que vadit ad splenē ⁊ imaginari debemus q̄
inueniṫ in flegmate:vn̄ si habuisset puū receptaculū:illud vnctuo
suʒ q̄d vadit cū flegmate esset id quo suū receptaculū delectareṫ:
⁊ queādmodū pars sanguis quarta dicta sanguinea calida ⁊ hu-
mida est pfectio partiū sanguinearū ⁊ terrestriū ⁊ ignearū ⁊ cū il
lā pfectionē pdit fiunt actu odiose res ⁊ nociue si moreṫ sic sup-
fluitas q̄rta.s.q̄rte partis que est qd dulce vnctuosum stat vt pfe
ctio alijs supfluitatibꝰ:⁊ cū sepaṫ ab eis siūt māe odiose nociue:
vn̄ chistis pellit cholerā depuratā ⁊ splen mel'iam sicut res noci-
uas:lʒ in expulsione hēant vtilitatē sup ptes sup q̄s trāseūt:appa
ret igiṫ q̄ sicut sanguis est q̄ternitas sic q̄tuor sunt eiꝰ supfluita-
tes corrn̄dētes q̄tuor ptibꝰ eius:⁊ cū hoc oēs ille q̄tuor supfluita-
tes pn̄t dici supfluitas illiꝰ vnius que est ps dulcis ⁊ pinguis cal'a
⁊ humida.¶ Sed dubitaṫ:subtil'r ego video q̄ ex̄ sanguineʒ sunt
q̄tuor supfluitates corrn̄dētes q̄tuor partibꝰ sanguis:quero vtrū
ps sanguinea hēat q̄tuor ptes sanguineas que sint sibi supfluita-
tes.⁋ Dōm dupl'r.Primo q2 solū sunt.3.ille supfluitates.i.3.modi
partiū que sunt iperfectꝰ sanguis:⁊ tūc ꝓpō que dicit q̄ supflui-
tas est sil'is ei cuiꝰ est supfluitas nō est simpl'r admittēda vt eam
discussimus sup.3.cān.fen.3.sed dr̄ sil'is iquātū fit ab eodē agente
cū suo iuuatiuo.Alio mō pōt dici q̄ in quacūq; illarū triū ptiū san
guinearū est imagīati modū quēdā vnctuosuʒ dulcē q est supflui-
tas ptis vere dulcis ⁊ vere vnctuose sanguinee sicut cuʒ duabus
choleris ⁊ flegmate imaginari sumꝰ hic:⁊ tūc ꝯcordat nobis ꝓpō
que dicit q̄ supfluitas est sil'is ei cuiꝰ est supfluitas.s.supfluitate
appropriata aliq̄ ⁊ nō oīs.Jā ḡ appet vnus itell'us ponēdi supflui
tates q̄rte ptis sanguinee:siue ille sint ptes supfluitatꝗ sanguinee
siue nō sanguinee.⁋ Scd̄o mō posset itelligi partē istā sanguineā
q̄rtā distinctā ꝯ alias tres sanguineas hr̄e supfluitatē.i.ipaʒ pos-
se distēperari in sanguīe ⁊ sanguis exire tēperamētū p dominiū
huiꝰ ptis sicut exit tēperamētū p dominiū ptis terrestrꝗ:vnde fit
sanguis mel'icus ⁊ sic de alijs.⁋ Et dōm q̄ sic:q2 p dn̄ium partiū
calidarū ⁊ humidaꝝ in supflua q̄titate ⁊ in excessu calidi ⁊ humi
di intēsiue supra mēsurā nāe cognitā que reperiṫ in hoīe tēpera-
to fit distēperamētū in sanguine per multitudinē:⁊ p multā cali-
ditatē ⁊ humiditatē:⁊ iō hō sanguineus est distēperatꝰ respectu
hoīs tēperati:sicut mel'icus est distēperatꝰ ⁊ febriēs febre nō:est
distēperatꝰ respcū suimet ⁊ respcū tēperati hoīs sicut habēs fe-
brē q̄rtanā est distēperatꝰ:⁊ hec sunt vera fundamēta ad ingrediē-
dā veritatē de nā febriū sanguinearum quā veritatem ignorauit
Plusquācōmētator:vt appet tractatu.3.libri thegni sup illo v̄bo
ferūt.n.circa finē cōmē.38.⁋ Ad 7ᵃᵐ dōm q̄ daṫ medicia sanguis
eductiua ƀm Gal'.in lib.de pharmacijs:lʒ nō sit in vsu:⁊ si ille ptes
sanguis q̄tuor ponerenṫ in actu dareṫ medicia illarū eductiua q̄
medicia eēt vel diuersarū spērū vel vniꝰ ⁊ de h̄ nō curamus hic.
⁋ Ad 8ᵃᵐ ꝯcedo q̄ sanguis pōt facē interpolatā:sed raro est ⁊ nō
pdurat:q2 trāsit cito in nām alterius hu.cū est ex̄ venas:demraṫ
ēt per me in mā de febribꝰ q̄ sanguis facit interpolatā.i.nō ꝯti-
nuā febrē qn̄q; etiā ꝯtingēter valde tamē de sui nā facit ꝯtinuaʒ.
⁋ Ad 9ᵃᵐ dōm q̄ periodus febris sanguinee est nō hēre periodū
aliaruʒ:sed esse vniformis motus.hec dicunṫ hic valde breuiter:
q2 ꝓlixe scripsimꝰ sup libro de differētijs febriuʒ ⁊ sup pᵃ fen.4.
⁋ Dicamus ḡ hic q̄ Trusianus nō posuit istā opinionem nisi pp
difficultatē de febre sanguinis.nō.n.potuit vidē q̄uō sanguini ap-
propriet aliq̄ febris si est humor distinctus:ita q̄ sit q̄ternitas:q2
tūc erūt q̄tuor febres putride.⁊ istā q̄rtā ipse nō potuit cōprehen
dere vili argumēto deceptꝰ hoc.s.pᵐo q2 hēret suā iterpolatam.
scd̄o q2 haberet ꝓpriū periodū.⁋ Et nos dicamus:q̄ hʒ suā iter-
pollatā nō habētem aliquē determinatū diē in inuasione:sed ac-
cidit sibi hoc ƀm mensurā tēporis in effusione sanguinis.dicimꝰ
q̄ hʒ periodū ꝓpriū:qui est nullū habere periodū alioꝝ.Opʒ aūt
nos ostēdē in sciētia febriū q̄ ꝯcesso Plusquācōmētatori q̄ san
guis sit trinitas nō pōt euadere qn adhuc sit febris q̄rta.Et breui
ter ostendiṫ sic.sanguis solū peccans in calido ⁊ humido pōt facē
febrē que nō erit febris eiꝰ vt alterā triū partiū hʒ:sed vt est hec
trinitas simul.conaṫ aūt effugere hāc rōnē magno p̄cipitio:q2 ta
lem febrē reducit in flegmaticā vt appet in thegni tracta.3.p̄alle
gato loco cōmē.38.⁋ Ad auctoritatē Auer.in p̄ctica cāticoꝝ dōm
q̄ solū voluit inuestigare febrē sanguis que similaṫ febribꝰ alioꝝ
triū humoꝝ sepatoꝝ a sanguine:⁊ iō feb.sanguis ponit vnā qn̄ fit
cholericus:aliā qn̄ flegmaticus ⁊ aliā qn̄ mel'icus.tacuit aūt de fe
bre sanguis qn̄ sanguis fit sanguineꝰ.Sed tu dices febris de ma-
teriebꝰ ex̄ sanguine nō sunt solū.3.imo.4.q2 illud vnctuosum q̄d

repit̄ cū melia ⁊ chol'a pōt putrefieri. Dōȝ ꝙ vel nō putrefit distictum: vel reducitur illa febris ad sanguinem. ⁊ addo hic vnum ꝙ scia de febribus non est completa in mundo ⁊ forsan alius veniet qui complebit: ⁊ deus det mihi gratiam complendi illam.

De qualitate generationis humoꝝ. Cap.2m.

Nutriens masticatione aliquam habet digestionem.

Postq̄ sciaȝ cōpleuit de spēbꝰ hu. vel de humoribꝰ in facto eē lȝ sit aliqd dcm̄ de mō gnōnis aliquoꝝ: seqt̄ scia ō gnōne hu. ⁊ placuit sibi hic hūc ordinē sic suare quē idē tenuit. 12. de aīalibꝰ: ⁊ cā vtriusq̄ est nō scienti ꝙ gnō est ꝓor gn̄ato in tpe. sed gn̄atū est ꝓus in dignitate. h' aūt capl'm multipl'r ɔsueuit diuidi ⁊ bene leuiꝰ tn̄ sic ꝙ ōterminat de gnōne humoꝝ vt hūoꝛ cōprehēdit chilū ⁊ hu. ⁊ hūiditates. hoꝝ aūt gnō fit ꝑ digōnē. p̊ ǧ determinat de gnōne chili: ⁊ ꝑ ɔn̄s de digōne pᵃ que fit. 2° de gnōne sanguis ⁊ hu. ⁊ sic de digōne 2ᵃ. 3° de digōne humiditatū ⁊ sic de digōne 3ᵃ ⁊ 4ᵃ. 4° de suꝑfluitatibꝰ dictarū digōnū. 5° addit can̄. cōpletiuos. 2ᵃ ibi (Deinde eius subtile.) 3ᵃ ibi (Debes aūt scire ꝙ sanguis ⁊ qō cuȝ eo labit̄.) 4ᵃ ibi (Suꝑfluitas igit̄.) 5ᵃ ibi (Debes aūt scire ꝙ si.) Prima in duas. p̊ determinat de gnōne ꝓparāte q̄ fit in ore. 2° de digōne cōpletiua q̄ dat̄ forma chili q̄ fit in stōcho. i. ꝑ actū masticationis. Pria in duas. p̊ ponit in ore fieri aliqualē digōnē. 2° ꝓbat hoc. 2ᵃ ibi (Suꝑficies eni.) Cōsiderandum p̄mo masticatione fieri aliquā digestionem. a masticatione ɔterit̄ cibus: ⁊ ex hoc fit passibilior a stōcho vt dicit Aristo. 2. de partibꝰ cap. 3. ex hoc pōt dici ꝙ habēs raros dentes est breuioris vite: qꝛ nō bn̄ ɔterit cibū: lȝ Arist. huiꝰ aliā cām det ꝓble. 10. ꝓble. 4s. vel masticatiōe. i. in actu masticatiōis: ⁊ hec fit pellicula ⁊ saliua. Cōsiderādū 2° qꝛ dicit aliq̄ qꝛ diminutā ⁊ iꝑfectā ⁊ nō verā.

Superficies eni oris suꝑficiei stōchi cōtigua existit: imo est ac si vna esset suꝑficies: estq̄ in eo virtꝰ digestiua ex ipso. Cūq̄ masticatū tetigerit aliq̄ ipm ɔuersione ꝑmutabit. Et in hoc qdē auxiliat̄ saliua acquisita per digōnē in qua cadit calor inatus. Ideoq̄ triticū masticatū in maturatione furūculoꝝ ⁊ exiturarum operat̄ ꝙ nō operat̄ triticū cū aqua tritum neq̄ illud qō cū aqua coquit̄. Et dixerūt quidā ꝙ signū ostēdēs nobis ꝙ masticatū iam parū incipit digeri est ꝙ neq̄ primus odor: neq̄ primus sapor in eo inuenitur.

Primo ꝓbat hoc per causas: scdō per signū. 2ᵃ ibi (Et dixerūt.) Primo dat vnā cām que est virtus in pellicula oris digestiua cuȝ fit ɔiūcta pellicule stōchi: cū fit aūt agēs tāgit passum fit actio: igr̄ pellicula oris tangēs cibū in ore masticatione reuoluta fiet actio. Cōsiderādū ꝙ pellicula que os tegit est in se tota ɔtinua cū pellicula stōchi: ⁊ iō dixit (Est ac si esset vna.) Signū cū est tremor labij in vomitu ⁊ anathomia hoc ostēdit. sed qꝛ mēbra que tegunt̄ nō sunt sic ɔtinua: ideo dicit̄ ɔtigua pellicula aūt stōchi intrinseca lȝ sit neruosa tn̄ cū hoc est digestiua. (Et in hoc.) Hic dat aliaȝ cām ꝓpter quaȝ aliq̄ digestio fit in ore. 2° quod dixit ꝓbat. 2ᵃ ibi (Ideoq̄.) qō p̄mo dixit pȝ. ꝓbat aūt ꝙ i saliua sit calor innatꝰ: qꝛ triticū masticatū maturat furūculos qō nō facit triticū cuȝ aqua tritū vel coctū. igit̄ aliquid plus virtute caloris digerentis hȝ triticū masticatū. sed illō nō hȝ nisi a saliua. Cōsiderādū ꝙ furūculus hic sumit̄ pro aꝑatibꝰ qbusdaȝ sanguineis dictis aldemul vel durūguli in vulgari: vt intelligi pōt ab Haly in thegni tract. 2. cōmē. 32. de vētre. cū furūculos reponit iter aꝑata calida. Qꝛ aūt ꝑ hos furūculos possumus itelligē aꝑata calida dicta aldemul apparet. 4. can̄. fen. 3. cap̄. aldemul. vbi hāc curā ponit: ⁊ iō possumꝰ per furūculos intelligē furūculū palpebre dictū ordeolū: vt apparet q̄rto de simplici medicina. ca. de saliua. (Exiturarūȝ.) i. horum aꝑatū dictoꝝ furūculi cū perueniūt ad exiturā. sūt aūt hec aꝑata vtplurimū exituralia: vt declaramus suꝑ tertia fen quarti libri.

Dubm p̊m

Dubitāt an saliua iuuat ad digōnē. Videt̄ ꝙ nō: qꝛ est suꝑfluitas: ⁊ per ɔn̄s nociua non iuuatiua. Amplius dicit ꝙ hoc facit qꝛ in eo cadit calor innatus. Cōtra: qꝛ farina seminis lini ⁊ fenugreci maturat ⁊ nō cadit in eis calor innatus. Nos iam declarauimus in fen. 6. 4. can̄. cap̄. de morsu canis rabidi sermone pertinēte ad fen. 6. tertij libri p̊ cap̄. ⁊ cū est gn̄atio saliue. ⁊ diximus ꝙ in carnibꝰ glādosis circa radicē lingue generat̄ saliua ⁊ ꝙ ibi ɔcurrit virtus multa triū ꝓncipaliū membroꝝ: ⁊ ideo saliua est res in qua est magnū vestigiū cōplexionis siue caloris oris cuiꝰ est saliua: ⁊ per hanc saliuā venenosa aīalia quedā morsu occidunt̄: imo qdā serpētes illā expetūt; ⁊ hec saliua in nobis est alijs aīalibꝰ venenū: qꝛ tȝ vestigium nostri caloris: vnde occidit scorpionē. ⁊ hoc signū inducit Gal'. 3. de virtutibꝰ. 7. cap̄. ⁊ ꝓpter hoc inuenit̄ qn̄q̄ ꝙ si vnus homo bibit ad cyatū in quo quidē alius bibit aut bibit residuū potus ab alio valde ledit̄: hec saliua hoc calore digerit cibum in ore masticatū digōne cibi aliq̄ ⁊ non saliua que est flegma catarrizās a capite. Et ꝓpter hoc panis infusus in aqua vel vino nō sic est digestibilis qꝛ nō imiscet̄ illi saliua: imo suꝑnatat. Ad p̊m ɔriū dōȝ ꝙ aliqua superfluitas vnius alteri pōt esse iuuatiua. Ad 2m dōm ꝙ habēs in se calorē naturalē digerit nō tn̄ omne digerens hȝ saliuā: sed aliquē modū caloris virtualē qualis cōpetit medicinis. (Et dixere.) s. Gal'. 3. de virtutibꝰ nālibꝰ. 7. cap̄. Cōsiderandū ꝙ mutatio in odore ⁊ sapore malo sicut apparet in cibo qui inter dentes seruat̄ significat mutationē ad malū: sed mutatio ad bonū odorē ⁊ saporē significat digestionē fieri.

Deinde postq̄ stōchū ingredit̄ itegra digerit̄ digestione: nō ꝓpter stomachi calorē tm̄: ƀ ꝓpter caloreȝ membroꝝ que ipm circūdant ⁊ a dextra qdē epar: ⁊ a sinistra splen. Splē nāq̄ calefacit nō ꝓpter sui substātiā: sed ꝓpter arterias ⁊ venas multas que in eo sunt. Et ab anteriori qdē ē zirbū adipinū qō cito suscipit calorē causa adipis ⁊ ad stōchū reducit: ⁊ superius qdeȝ cor mediāte diaphragmate ab eo calefacto. Cūq̄ nutriens in primis digerit̄ fit sua essentia in multis aīalibus auxilio eiꝰ qō ei admiscet̄ de eo qō bibit̄ plerūq̄ chilus ⁊ est suba liqda ptisane in spissitudinē similis.

Hic vult ostēdere gnōnē chili in stōcho per actū secunde digestionis. Considerandū p̄mo Gal'. 3. de virtutibꝰ cap̄. 7. imaginatum fuisse stomachū vt lapigiuȝ siue leberē igni expositū. stōchus igne digerit membroꝝ circūstātiū calefacientiū cū suo ꝓprio calore. Cōsiderādū 2° ꝙ qꝛ māifestū erat ꝙ epar ⁊ cor calefaciūt: iō hoc Aui. sine alia declaratione dixit: sed de splene poterat dubitari ꝑꝑ suā malitiā: ⁊ ideo declarauit illud de zirbo ēt cū sit mēbrū pingue: iō plurima ꝑs est pīguedo: ⁊ iō dixit ꝙ hoc facit reflectēdo cal'm ƀm quē moduȝ plūbum plus calefacit q̄ lana vt dixit Arist. ꝓble. 8. ꝓble. 19. ⁊ iō ꝑfectio cibi nō est cuȝ defectu digōnis: vt Auēzoar. 2. theisir cap̄. 2. ⁊ Gal'. 4. lib. de vtilitate partiū ca. 12. Alia etiā mēbra p̄ter hec que Auicē. ponit sunt que stōchū suo calore adiuuāt. s. arteria magna ⁊ vena descēdēs ⁊ musculi vētris.

Dubm 2m

Hic ergo dubitat qd plus facit ad digōnem cibi in stōcho: an calor stōchi: an membroꝝ circunstantiū. Videt̄ ꝙ circunstantiū calor qꝛ est maior calor. In ɔriū qꝛ ad effectū plus facit agēs ꝓncipale q̄ coadiuuans: sed stōchus est ꝓncipale agēs. Dn̄t cōiter ꝙ in digōne qua fit chilus ɔsideramus ipsam eliquationē siue digestionē absolute: ⁊ istaȝ magis operat̄ calor alioꝝ membroꝝ: qꝛ est maior ⁊ fortior: ⁊ ideo eliquatior siue magis trāsmutatus. ɔsideramus ipsam transmutationē vt chilificatio: ⁊ hanc facit plus p̄us calor stōchi. eliquatio cibi in stōcho plus fit a calore mēbroꝝ circunstantiū q̄ a calore stōchi: sed forma chili plus dat̄ a calore stōchi qꝛ ꝓpria forma dat̄ a ꝓprio agēte. stōchꝰ aūt vt hoc determinatū membrū est ꝓpriū agēs ad formā chili. Sed hic est locus speculationis. cū eni dicimus ꝙ stōchus proprio calore plus agit ad formā chili: opȝ scire qūo stōchus accipit̄ an vt habens solum cōplexionē innatā: ⁊ tunc stōchus nō dicit̄ agere digestionem aliquā: an vt hȝ innatā actuatā per influentē: ⁊ tūc cū influens sit caliditas quā dat sibi cor: stōchus agēs cū cōplexione inata ⁊ influēte nō recipit aliud auxiliū a corde p̄ter istā influētē: ǧ qūo digeret ꝓprio calore ⁊ calore cordis p̄ter hoc. Et nos dicamus ꝙ tenētibus vias modernoꝝ nō est facile exire hāc difficultatē: sed tenētibus vias nostras que fuere auctoꝝ de quadruplici cōplexione ⁊ vidētibꝰ vnā de illis cōplexionibꝰ esse per approꝑinquationē ⁊ elongationē a corde: ⁊ sic ad quecūq̄ mēbrū calidū: ⁊ videntibus etiā vnā esse per multitudinē aut paucitatē spūs apparebit exitꝰ ab hac difficultate. Cōsiderādū 3° (In multis aīaliuȝ.) hoc dixit ꝓpter aīalia nō habētia stōchū siue ꝑꝑ exanguia in qbꝰ sicut non reperit̄ sanguis ita nō reperit̄ chilus: qꝛ chilus est ordinatꝰ in sanguine. credidit Anto. ꝙ hoc etiā dicat̄ ꝑꝑ aīalia rumināntia: qō tn̄ est falsum sed hic nō discutimꝰ hoc scripsimus aūt de effectibus duoꝝ vētriū aīaliū rumināntiū. 2. can̄. cap̄. de coagulo. Cōsiderādū 4° (Qō bibit̄ plerūq̄.) dixit hoc qꝛ aliq̄ aīalia sunt que nō bibūt: ⁊ tn̄ fit in eis chilus vt viuētia de rapina. s. aues: vel dixit qꝛ nos qn̄q̄ nō bibimꝰ: sunt. n. hoīes q stāt diebꝰ aliqbꝰ sine potu de qbꝰ supra diximꝰ. Aliter posset exponi: fit plerūq̄ chilus qꝛ ꝑꝑ aliquas cās antecedētes posset nō fieri chiluȝ. Cōsiderādū 5° ꝙ accipimꝰ qō est chilus sba liqda similis ptisane in spissitudīe ⁊ ēt in

colore vt ostēdit Anto. chilus ğ p l. hāc subaʒ signat: sed chimus p m. signat hu. vt dicit Haly in thegni trac. 2. cōmē. 5. in tract. de epate ⁊ trac. 3. 191. cōmē. ⁊ qꝛ chilus est qdā res subalr differens a cibis extra: ideo digestio in stōcho est vera digestio ⁊ perfecta qꝛ subalr transmutat: ⁊ ideo dixit integra digōne digerit.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitāt que sit maior trāsmutatio an ciboꝝ in chilū an chili in sanguinē. Et dicunt ꝙ cū absolute ꝯuertant̄ iste trāsmutationes vna nō est maior alia qꝛ vtraqꝫ est subalis transmutatio. Alio mō ꝯsiderant̄ cū cōparant̄ in suis terminis a qbꝰ ⁊ ad q̊s ⁊ eꝰ: ⁊ ħ mō est maior trāsmutatio ciboꝝ in chilū q̄ chili in sanguinē. Rō ē: qꝛ magꝭ distat forma chili a foꝛa ciboꝝ q̄ foꝛa sanguis a foꝛa chili. Hoc qdā ꝓbāt: qꝛ difficilius cibꝰ trāsit in chilū q̄ chilus in sanguinē: vñ digō in stōcho pluribꝰ horis durat q̄ digō in epate. Ista rō nō ꝓbat pp diuersitatē agētiū. alr posset ondi ex sensat. oīs. n. chilus hʒ accñtia qbꝰ magꝭ ꝯuenit cuʒ sanguie. s. actiualē fluiditatē ⁊ hūoꝛositatē. cibaria aūt plīma nō hñt silitudinē in chilo. ¶ Alij dicūt ꝙ vtraqꝫ distātia est eq̄lis qꝛ vtraqꝫ est subalis ⁊ vtraqꝫ imediata. i. p nullā aliā subalē formā mediā. ¶ Scias tñ ꝙ duaꝝ distātiaꝝ q̄rū vtraqꝫ est sbalis ⁊ vtraqꝫ imediata vna pōt eē maior vl̄ pp ḡdus diuersos ꝑfectiōis formaꝝ sicut plus appꝛopinq̄t canis vulpi vl̄ lupo q̄ lapis cani vel q̄ plāta cani: vel ħ est pp accidētia difficilioris amotiōis sic plus appꝛopinquat stupa igni q̄ lignū.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Dubitāt hic oēs vtrū stōchus nutriat̄ ex chilo. Ur ꝙ sic p Gal. 3. de v̓tutibꝰ nālibꝰ ca. 13. ⁊ 4. de regi. sani. ⁊ in cōmē. afoꝛ. 18. 2ᵉ pti. Foꝝ que nutriunt̄. ¶ Ampliꝰ qđ appōit̄ vnit̄ ⁊ assilat̄ vere nutrit: sʒ chilus est hmōi vt. G. 3. de virtutibꝰ nālibus antepe. ca. 13. ¶ In ꝯriū qꝛ nil nutrit nisi trāseat p tres digōnes: vt Gal. 3. de cōplonibꝰ. c. 2. ⁊ 4. ¶ Famose opi. sūt tres. Una ꝙ stōchꝰ q̄tū ad tunicā carnosaʒ nutrit̄ sanguie: sʒ q̄tū ad itrīsecā nutrit̄ chilo. ⁊ vi ꝙ A. sentiat ħ ifra cap. de anathomia vene poꝛte. ¶ Alia est opi. ꝙ stomachꝰ vera nutricatiōe nutrit̄ ex chilo q̄tū ad ambas tunicas. ⁊

Ant. ⁊ Dy. ista opi. est Anto. hic: ⁊ Dynꝰ ēt sat ꝯcordat secū. hec opi. ꝯfirmat̄ p̊ p Gal. ⁊ Auer. 2. collʒ ca. 9. q̄rū dicūt eē itētionē. ꝓbat̄ rōnibꝰ quinque.

pᵃ rō. ¶ Pꝛia: si stōchꝰ nō nutrit̄ ex chilo: tūc egrediēte chilo de stomacho ad epar maior eēt fames q̄ priꝰ. ꝯña pʒ: qꝛ priꝰ tpe famis erat fcā resolō ⁊ nō cū fit chilus: ⁊ postq̄ est factꝰ ⁊ exit a stōcho

2ᵃ rō. adhuc maior est facta resolō: igit̄ maior fames. ¶ Scda rō: chilus est silis stōcho: ğ ex illo nutrit̄. ꝯña est nō añs pʒ: qꝛ est silis in sba ⁊ coloꝛe. ꝙ si sil in coloꝛe appet ad sensuʒ: ğ in sba: qꝛ alr illa silitu

3ᵃ rō. do colorꝭ eēt ociosa. ¶ Tertia rō: si stōchꝰ nō nutrit̄ chilo sequunt̄ 3. icōueniētia. Primū qꝛ tūc duo mēbꝛa inata. s. stōchꝰ ⁊ epar vnū traheret̄ a reliq̄: qđ vr̄ icōueniēs. Scđʒ qꝛ tūc sanguis i venis meseraicis quē ad se trahit stōchꝰ miscebit̄ chilo q̄ trahit epar. Tertiū icōueniēs: qꝛ tūc epar sil traheret ⁊ expellēt qꝛ trahit chilū a

4ᵃ rō. stōcho ⁊ expellit ad eū sanguinē. ¶ Quarta rō: si stōchꝰ nō nutrit̄ chilo semp chilus a stōcho exiret coꝛruptꝰ. ꝯñtia pʒ: qꝛ oē qđ ab alio expellit̄ vt supfluū in q̄to sui nutrimti: aut vt malignū ⁊ sup-

5ᵃ rō. fluū in q̄li. ¶ Quinta rō: stōchꝰ nō pōt nutriri ex eo ꝙ trāsiuit terminū decoctiōis sibi ꝓpoꝛtiōalis. s. ꝯueniētis sue foꝛme: sʒ cū chilus est factꝰ sanguis iaʒ trāsiuit terminū đcoctiōis sue ⁊ sibi ꝯue-

6ᵃ rō. niētis q̄ est pᵃ đcoctio. ¶ Sexta rō: pōt itelligi ab Anto. tale membꝛū iperfectū vt stōchꝰ nutrit̄ nutrimēto minꝰ ꝑfecto vt chilus. ¶ Cōsiderādū tñ ꝙ sanguis q̄ est in arterijs iuuat ad digōnē illius chili q̄ digōne sit ꝯueniēs stōcho. ¶ Hāc opi. roboremꝰ p̊ p Auēzoar. 2. theisir trac. de sterilitate. c. 1. q̄ sine dubio illa sentit. ⁊ per Rasim. 5. lib. ꝯtinē. penul. c. ⁊ p rōnē nr̄aʒ. Stōchꝰ idiget chilo pro coꝛpe chili ⁊ nō ꝓ q̄litate chili: ğ nutrit̄ chilo. ꝯña vi nō: qꝛ coꝛpe nō idigemꝰ nisi vt reponat coꝛpꝰ ⁊ ħ est nutrire. añs ꝓbat̄ ex silimō qđ Gal. ꝓbat in lib. đ vtilitate respiratiōis ꝙ aere nō egemꝰ ꝓ coꝛpe sed ꝓ q̄litate. nā si chilo egeremꝰ ꝓ q̄litate ⁊ nō ꝓ coꝛpe: tūc acq̄sita q̄litate in stōcho. v̓. g. calefactio eo tpe famis cessaret

Op. Sēr. appetitꝰ: qđ est falsuʒ. ¶ Nos ponamꝰ opi. pluriū antiquoꝝ quā credimꝰ verā lʒ nō sit đmr̄abilis sʒ ꝓbabilis ē in duabꝰ ꝯclōnibꝰ.

pᵃ ꝯclusio. ¶ Pꝛia ꝙ stōchꝰ v̓a nutricatiōe nutrit̄ sanguie ⁊ nō chilo. Rō eadē est mā nutricatiōis ⁊ gnōnis: sʒ gñamur in vtero ex sanguie ħʒ oēʒ ptē: stōchꝰ. n. ex sanguie fit: ğ nutricatio erit ex sanguie. Ista rō pōt solui dđo ꝙ sanguis ex q̊ gñat̄ stōchꝰ ꝯuertit̄ a ſpmate in sbaʒ q̄dā chilosaʒ ex q̊ fit stōchꝰ. hec solō ñ qetat itētionē lʒ posset qs in ea sustētari. nō. n. vi ꝙ sāguis q̄ imediate factꝰ sit ex chilo fiat imediate chilus ⁊ ꝓpe ab agēte cuiꝰ est de sanguie facē mēbꝛa: ⁊ nō vi ꝙ sit eiꝰ trāsmutare sanguinē de foꝛa i foꝛaʒ vt faciat mēbꝝ. ¶ Scđa rō. ifans in vtero nutrit̄ multꝭ mēsibꝰ sanguie: ğ ex vteꝝ multomagꝭ. ꝯña est nō. qꝛ tūc stōchꝰ ſm oēʒ pticulā ꝑfectissime nutriebat̄. Cōsueuit adduci alia his opinātibꝰ. ¶ Tertia rō est qꝛ hoīs est vna foꝛa: igit̄ eius est vna mā: aut igit̄ solus chilus ⁊ ħ nō: aut solus sanguis ⁊ ħ ꝓpositū. ¶ Ampliꝰ mēbꝛa q̄ plus distāt a sanguis silitudie nutriunt̄ sanguie sic ossa: ğ mltomagꝭ stōchꝰ. he

2ᵃ ꝯclusio. q̄tuoꝛ rōnes lʒ sint subtiles tñ nō fidē faciunt. ¶ Scđa ꝯclō est ꝙ stōchꝰ nutricatiōe nō v̓a nutrit̄ chilo. s. aliq̄ pte chili quā ꝓ se accepit. opʒ igit̄ scire q̄ nutricatio đi nō v̓a. Et dicamꝰ ꝙ nutricatio v̓a ē qꝛ nutrimētū vnit̄ in foꝛa sbali cū nutrito ⁊ ħ mō sanguis nutrit stōchū. đi nō v̓a qꝛ nutritū delectat̄ in nutrimēto: aliq̄ bonā q̄litatē ab eiꝰ pñtia ⁊ appꝛopinq̄tiōe recipit nutritū nō tñ subalē formā recipit nutrimtū: sʒ semp stat distictū ſpe a nutrito: ⁊ talis nutricatio vocat̄ ab Auer. 2. col. c. 9. nutricatio attinēs q̄litati qꝛ ꝯsistit in acq̄sitiōe q̄litat ⁊ nō sbalis foꝛe. Nutricatio āt v̓a đi nutricatio attinens q̄titati: qꝛ fit p repositionē ptiū māliū q̄ q̄titati ptinēt; vel qꝛ reponunt̄ ptes sbales q̄te p actū nutricatiōis. Gal. v̓o has nutricatiōes nō v̓as vocat voluptatiōes ⁊ abusus ⁊ lasciuias ⁊ q̄nqꝫ vocat euapoꝛatiuas nutricatōes. A. āt ñ verā nutricationē vocat fomētationē vt ꝯsiderāti appet itētionē eiꝰ. 13. tertij ca. 1. ⁊ ꝯsiderāti. G. 3. đ v̓tu. nāli. His p̄missis appet ꝙ stōchꝰ ipꝛopꝛie nutrit̄ chilo: nā stōchꝰ aliq̄ ptē chili accipit ⁊ sliq̄ đponit vt Gal. 3. đ v̓tu. nālibꝰ. c. 13. ⁊ rō ē qꝛ stōchꝰ ñ fac chilū solū ꝓ alijs sʒ ꝓ seipō. hoc enī cōe est oī mēbꝛo faciēti mām cōem: igit̄ partē de eo accipit. cū ergo nō nutriat̄ ex illa vera nutricatiōe vt dictū est: ergo aliquā bonā qualitatē ab eo accipit que stōcho est ꝯfoꝛmis. ⁊ hoc est qđ volebat Auer. 2. colliget cuʒ dicebat ꝙ nutricatio q̄ stōchus nutrit̄ ex chilo plus attinet q̄litati q̄ q̄titati. i. plus đʒ dici nutricatio nō vera q̄ vera. dicit̄ ergo nō vera plus: qꝛ ibi nō est acq̄sitio substātialis foꝛme stōchi qua pꝛincipaliter nutricatio đi vera: sed cū venit cū vera nutricatiōe in aliquo iq̄ātū ibi est acq̄sitio q̄litatū ꝯueniētiū. ¶ Sed tu dices Auer. ponit ibi ꝙ nō est icōueniēs stomachū nutriri ex pꝛimo nutrimēto. s. chilo q̄uis nō fiat sanguis: qꝛ videmus multa aīalia exanguia que nō nutriunt̄ sanguie sed ex alio. vult igit̄ Auer. ꝙ ita nutrit̄ stōchꝰ chilo sicut aīalia exanguia ex nō sanguie: ğ stōchus vere ex chilo nutrit̄. Dicendū ꝙ aīalia exanguia lʒ nutriant̄ vere ex non sanguine: tñ nutriunt̄ cū hoc nō vere ex illo nō sanguine: vt cū solus ꝯfoꝛmat̄ eis nutrimētū illud in q̄litatibꝰ ⁊ nō in substātia ⁊ q̄tū ad hoc currit: exemplū Auer. vt solū velit hoc ꝙ aliquid qđ nō est sanguis pōt habere ꝯfoꝛmitatē ad partē aīatam aīa sensitiua. hoc idē intellexit Aui. 3. cañ. fen. 13. 1. ca. vbi dicit ꝙ stōchus fouet̄. i. q̄nqꝫ fomentat̄ cibo qui est in eo. nutrit̄ aūt sanguine duplr veniēte ad eū vt ibi appet. hoc intellexit Gal. cū dixit. 3. de virtutibꝰ nālibꝰ cap. 3. ꝙ euapoꝛatiue. i. q̄si fomentatiue iponit chilū tunicis suis. ¶ Sed dubitat̄ ad quātas ⁊ quas ptes stōchi pertingit iste chilus qui bona q̄litate disponit stōchū. Dōm est ꝙ illud est occultū: sed imaginādū est ꝙ iplet rugositates stōchi ⁊ ꝓpꝛie superioꝝ partiū que sunt appetitiue appetitu sensitiuo ⁊ replet poꝛos magnos: ⁊ ꝙ in foꝛma vapoꝛis spargat̄ per magnas partes stōchi ⁊ ꝓpꝛie in tunicis pellicule neruose ⁊ ꝓpꝛie partis supioꝛis cuiꝰ est appetitꝰ.

Nutriᵒ ē 2ˣ vera et nō vera.

¶ Ex his ad ꝯria: ad auctoꝛitates oēs itelligūt ꝙ nutrit̄ nō vere. ¶ Ad rōnē dōm ꝙ ille appositiōes vnitiones ⁊ assimilationes sūt equoce his que vere fiunt in nutricatiōe vera. đi enī chilus apponi q̄ñ stōchꝰ eū facit ꝓpinquū suis poꝛis. đi vniri q̄ñ tangit eū immediatius q̄ sit potētiale. dicit̄ assimilari q̄ñ stōchꝰ hʒ ab eo conformioꝛē qualitatē que sit potētialis. ¶ Ad p̄mā rōnē Anto. cum dicit̄ tūc exeunte chilo nō cessaret fames. Dōm p̄mo ꝙ rō est cōtra eū. nā si cessatio famis est per chilū vere nutriētē ⁊ trāsubstātiātē in stōcho ⁊ per nil aliud solū q̄ūo statim post comestionem cessat fames: qꝛ mirabile ē ꝙ in tā bꝛeui tpe fiat chilus ⁊ nutriat stōchū qđ est mēbꝝ fridū neruosuʒ. Modus ğ quo cessat fames est: qꝛ sumpto cibo: imo cū sumit̄ cibus subito aliq̄d vapoꝛosum fertur ad epar: ⁊ epar habēs obm in qđ agit sinit stōchū ⁊ membꝛum ad se trahere sanguinē: ⁊ tunc cessat actio membꝛoꝝ a stomacho ⁊ sic cessat fames. Et itelligit̄ hic modus a Gal. de accidēti ⁊ moꝛbo. ca. 7. Nos aūt in tractatu de appetitu tenemꝰ cū sñia antiquoꝝ ꝙ ad p̄ncipia chili in ptibꝰ stōchi ⁊ ꝓpꝛie oꝛis eius approximati cibi ⁊ appꝛopꝛiati siue associati in rugis ⁊ poꝛis q̄busdam stat hoīs satietas ⁊ bona q̄dā dispō caloꝛis stōchi. cū aūt illa pars chili abscindit̄ epate rapiēte a stōcho trahētibꝰ mēbꝛis vel v̓tute melie exp̄mētis illā vel acceptionē alicuiꝰ rei acetose: tūc cessat illa bōa dispō oꝛgani ⁊ iducit̄ mala. v̓. g. q̄dā friditas ⁊ asperitas: ⁊ tūc desideramꝰ cibū vt reponat̄ bona dispō ptiū. cū igr̄ hō comedit stati aliq̄ ps cibi aliqualr trāsmutata iducit aliqualr bonā dispōnē. vñ tollit̄ vel remittit̄ fames: ⁊ sic fit chilus ita fit res melioꝛ ad remouēdū illā malā q̄litatē q̄ fit fames: vñ i bñ disposito magꝭ cessat fames i q̄ete post cōmestionē q̄ in actu cōmestionis. qđ p̄ceptuʒ ē in reg. sani. ꝙ nō repleat̄ qs q̊usqꝫ cessat fames: sʒ reliquijs famis remanētibꝰ q̄ cessabūt meliori fcō chilo. ⁊ pp ħ gulosoꝝ ⁊ male masticātiū fames nō cito cessat: qꝛ nō cito fit chilus ꝯueniēs aut aliq̄d stās loco chili: ⁊ pp ħ acetosa admouēdo illū chilū ⁊ coꝛrūpēdo illū caloꝛē cānt appetitū q̄uis hō cibo nō idigeat: sʒ mel lʒ illđ abstergat: qꝛ fac caloꝛē illi ꝯsilēʒ: iō nō sic fac appetitū ⁊ ex ħ exgre diffuse tractatu illo. ¶ Ad 2ᵃᵐ dōm ꝙ chilus

in coloꝛe

in colore ⁊ sba hȝ silitudinē.i.ꝯueniētiā cuȝ stōcho quā non hēbat añ: sȝ h̄ nō suffic̄ nisi fiat sanguis. ¶Ad 3am dōm ꝙ illa tria sūt cōueniētia: epar.n.inanitū trahit chilū a stōcho ⁊ stōch⁹ ꝓpa nutricatiōe trahit sanguinē ab epate: ⁊ ꝓ delectatiōe trahit chili ꝑtez sibi debitā. Silr̄ ꝑ eādē viā qua trahit stōch⁹ sanguinez epar trahit chilū: vñ Gal.4.ō vti.ꝑtiū.19.ca.⁊ silr̄.3.ō ṽtu.nā.ca.13. Admirant̄ aliq̄ si ꝑ venas ꝑ q̄s anadosis.i.reditio nutrimēti a stōcho ad epar facta ē ꝑ eas rursus retro venit sanguis benign⁹ ⁊c̄. Tertiuz incōueniēs ē ꝯueniēs vt pȝ. ¶Ad 4am dōȝ chilus q̄ exit a stōcho est supflu⁹ i q̄titate ⁊ q̄dāmō i q̄litate: accipit eni stōch⁹ ꝑtē mag̃ ꝯueniētē ꝓ iductiōe ⁊ ꝯ̄uatiōe q̄litat̄ illi⁹ qua stat nō famescēs: nō tñ seq̄t̄.g̃ illō vere nutrit. ¶Ad 5am dōm ꝙ chilus fact⁹ sāguis est i termio ꝯueniēt̄ ꝯcoctiōis ꝓ nutrimēto. ¶Ad 6am dōm ꝙ iperfectū nutrimētū ē sanguis hñs de fr̄idis ꝑtib⁹ stōcho ꝯformibus. ⁋ Amplius q̄rimus ab Aui. qūo nutrit̄ itestinum grossum qō est multo imperfecti⁹ stomacho q̄ȝ stōchus epate aut non min⁹. ¶Ad nr̄am rōnē dōm ꝙ stomachus nō idiget chilo ꝓ corꝑe chili.s. vt corporeā ꝑtē sbalem reponat: sȝ idiget ꝓ corꝑe dātis talez qualitatē qualē nulluȝ corpus pōt dare nisi chilus ꝑfect⁹ q̄ perfecte dat vel iperfect⁹ q̄ incipit dare. Et hec sint breuiter dicta.

¶Deīde eius subtile a stōcho ⁊ itestinis attrahit̄ ⁊ per vias venaꝝ q̄ meseraice vocant̄ ipellit̄ q̄ sūt vene subtiles dure oib⁹ itestinis cōtinue. Cūq̄ȝ ꝑ eas ipellit̄ ad venā ꝑuenit q̄ epat̄ porta vocat̄ ⁊ penetrat in epar in diuisiōib⁹ ⁊ ramis porte itrātib⁹ ⁊ se minorātib⁹ ⁊ subtiliātib⁹ ad modū capilloꝝ occurrētib⁹ orificijs diuisionū radicū vene q̄ a gibbo epat̄ ascēdit. Et nō facit ipsaz penetrare in illas coangustatiōes nisi melior cōmixtio aque bibite supra id quo indiget corpus.

¶Hic determiāt de gñe humoꝝ: ⁊ ꝑ ꝯñs de gnōne 2a q̄ fit i epate: q: qō digerit̄ i epate ē chilus dat⁹ a stōcho. p̄ oñdit qūo a stōcho ad epar vadit chilus. 2o qūo coquit̄. 3o q̄d ex hac vel in hac decoctiōe resultat: q: q̄tuor hu. 4o q̄d fit de hmōi hūorib⁹ q̄tuor i epate fact̄. 5o vnicuiq̄ȝ hūori appropriat suas cās. 2a ibi (Cuȝ g̃.) 3a ibi (In oī aūt.) 4a ibi (Qui tāq̄ȝ diu.) 5a ibi (Sāguis g̃.) ¶Cōsidem ꝙ accipim⁹ p̄ q̄d trahit̄ q: sbtile: grossuȝ.n.ē fex. ⁋ Scōo accipimus terminū a q̄ fit tract⁹: q: stōch⁹ ⁊ itestina i q̄b⁹ repit̄ chilus. Ubi ꝯsidem ꝙ a stōcho fit tract⁹ mediate.s. mediātib⁹ itestis: ⁊ imediate q: vene meseraice q̄ ad stōchū veniūt suggūt ēt ꝑtē chili q̄ ñ vadit ꝑ itestīa: fit ēt tract⁹ a stōcho ⁊ itestis nō solū vt a t̄mio a q̄ cōcedēte fieri tractū: sȝ vt a termio ipellēte: h̄.n.cōe ē māeb⁹ mot̄ ō mēbro ad mēbrū: ⁊ iō Aui. dixit ipellit̄. ⁋ Tertio accipim⁹ mēbrū ꝑ qō trahit̄: q: ꝑ meseraicas q̄ dicunt̄ sic a meserēterio cui initūtur: vl̄ eō meserēteriū dr̄ ab illis q̄rū sba ē dura: q: duro membro cōplicant̄.s. intestiō: ⁊ sbtilis: q: orte a sbtilib⁹ venis epat̄: ex istis aūt ꝯstituit̄ porta q̄ nō ē vna vena sȝ q̄nq̄ȝ. ⁋ Quarto accipim⁹ q̄ ē dispō vene porte ad venā supiorē gibbi q̄ dr̄ vena chilis: nā rami capillares vni⁹ occurrūt ramis capillarib⁹ alterius. h̄ āt anathomia nō appȝ sȝ argumētabile: cū eni ramos vtriusq̄ȝ vene videamus ad ramos tā ꝑuos ꝙ effugiūt visuȝ nr̄m: igit̄ facte sunt ex ramis vtriusq̄ȝ vene rami capillares ⁊ iuisibiles: ⁊ h̄ qō ē ꝯtētū i ramis vni⁹ vene: videam⁹ postea ꝯtineri i ramis alteri⁹ vene: g̃ oȝ ꝙ rami ramis occurrāt. ⁋ Quīto accipim⁹ terminuȝ ad quē ꝑuenit iste chilus: q: ad ꝯcauū ⁊ ad gibbū epat̄. ⁋ Cōsiderādū tñ ꝙ i toto ꝑuētu semꝑ alterat̄ manifesta alteratiōe: vñ vene meseraice aliqualr̄ chilū albū rubificāt ⁊ ꝯuertūt ad nāȝ sāguineā. ⁋ Sexto accipim⁹ q̄d auxiliat̄ i hac penetratōe: q: aq̄ dans chilo sbtilitatem. ¶Sȝ ꝯ̄. q: aq̄ cū sit fr̄ida morat̄: vt.3.regi.acu.cō.42. Dōm ꝙ aq̄ q̄ ē i chilo ē calefacta siue sit idem sbalr̄ qō chilus siue sit disticta res ab eo: dixit āt sup id q̄ corpus idiget.i. vltra q̄ȝ corp⁹ indigeat: ꝓpterea q: sanguis vadēs in mēbra q̄ ipse vocat corp⁹ nō indiget aqua nisi pauca: vñ trahit̄ a renibus sicut supra diximus: sed eius indigentia est in penetratione per venas strictas epatis.

¶Cū g̃ in istaꝝ venaꝝ villis diuidit̄ fit q̄si epar totaliter tāgat huius chili totalitatē: ⁊ ꝑꝑ illud tūc ei⁹ opatio est vehemētior ⁊ fortior ⁊ velocior: ⁊ tūc coq̄tur.

¶Hic oñdit modū decoctiōis hui⁹. Cōsiderādū ꝙ diuiso chilo ad tā ꝑuas ꝑtes epar ad minima tāgit ipm: ergo coq̄t velocius i tꝑe ⁊ fortius ⁊ vehemētius quo ad ꝑfectionē forme sanguinis.

Dubm 5m ¶Dubitāt q: nō fecit in epate vnā concauitatē magnā sicut in stomacho ⁊ corde. R. G.4. de vtilitate ꝑtiū.ca.13. ꝙ hoc fuit vt mag̃ moret̄ in epate sanguis.s. chilus q̄ dȝ fieri sanguis. vbi eni nā māȝ vult manere difficilē operatur trāsitum ad id qō multa alia cā ē: vt ꝙ magis trāsmutetur cum ad minima tangitur.

Dubm 6m ¶Dubitat̄ vtrū digō qua fit sanguis in epate fiat silr̄ in cōcauo ⁊ in gibbo: ⁊ in hac q̄ōne q̄nq̄ȝ ꝓlōgauim⁹. Sȝ nūc dicam⁹ breuiter qō credim⁹ veꝝ: ⁊ ē p̄ ꝙ aliq̄ ꝑticula tꝑis pōt eē i qua fit digō determinate māe ⁊ i ꝯcauo: ⁊ nō fit illi⁹ digō i gibbo. Rō: q: mā p̄us est in ꝯcauo q̄ȝ i gibbo ⁊ in illo priori digerit̄. Scōo ꝙ ē dare tꝑs in q̄ silr̄ fit hec digō. Rō: q: tꝑs aliq̄ ꝑs ē in qua tā ꝯcauū q̄ȝ gibb⁹ est replet⁹ mā sanguiea q̄ digerit̄. Tertio ꝙ cū mā designata iā tota penetrauit in gibbū ⁊ dimisit ꝯcauū nō fit illi⁹ digō i ꝯcauo sȝ in gibbo saltiȝ fit cōplemētū ꝑ calefactionē: q̄ȝuis noua forma sbalis nō detur. Quarto ꝙ vbicunq̄ȝ fit mā siue in ꝯcauo siue in gibbo digō fit ꝑ cōcauū ⁊ ꝑ gibbū: q: totū epar ē agens hanc digestionem.

Dubm 7m ¶Dubitat̄ 2o vbi fiat maior digō an in ꝯcauo vel in gibbo: ⁊ rñdēt ꝙ in gibbo: q: ibi ē maior calor: tñ appebit in q̄ōne sequenti.

Dubm 8m ¶Quarto dubitat̄ an sanguis gñatio fit i epate vel in corde. Ut̄ ꝙ in corde ⁊ nō in epate ꝑ Ar.3. de ꝑtib⁹ aīalis illo cap̄. De corde.ca.4. vbi dic̄ ꝙ nullū epar pōt eē p̄nm sanguis. ⁋ Ampli⁹ cor ē maxie sanguineū: vt Gal.1. de cōplōnib⁹ i fine ⁊ mag̃ sanguineū q̄ȝ epar: vt Ar.3. de ꝑtib⁹ aīaliū illo cap̄.4. Seq̄t̄ g̃ cor ē p̄nm sanguis. ⁋ In ꝯ̄riū est hic Auic. Et Auer. in trac. de corde vult ꝙ gñatio sanguis est in corde qō ꝓbat q̄nq̄ȝ rōnib⁹ q̄ ab eo sumi p̄nt. ⁋ Pria cor est p̄nm nutrimēti: g̃ p̄nm sanguis. ꝯñtia ē nota. añs pȝ: q: cor ē p̄nm nutritiue aīe: q: est p̄nm sensitiue ⁊ in eodē sbto p̄ recipit̄ p̄mū sensitiuum ⁊ p̄mum nutritiuum. ⁋ Secūda ratio: q: cor est p̄ncipiū venarum. ergo sanguinis. ꝯsequētia est nota: q: venis sanguis dat̄ ⁊ principalr̄ alijs. añcedēs est notum: q: vene ad cor terminantur ⁊ nō penetrāt. ⁋ Tertia rō: cor hȝ ꝯcauitatē ꝯtinētē ⁊ cōprehēdentē sanguinē: epar āt nō hȝ imo penetrat ꝑ ipm sic̄ ꝑ viā: g̃ cor ē p̄ncipiū sanguis. ⁋ Quarta rō: cor ꝑficit sanguinē vt possit nutrire: g̃ est p̄nm factiuū sanguis. ꝯñā ē nota. añs ē ꝯcessuȝ ab oib⁹: nisi eniȝ cor daret sanguini calorē vltra q̄ȝ epar det non posset nutrire: vñ A. supra dixit ꝙ sanguis ē cal̄s post spūs ⁊ cor lȝ in epate gñet̄ ꝑꝑ calorē cordis. ⁋ Quīta rō: idē dat formā ⁊ māȝ: sȝ cor gñat formaȝ q̄ ē spūs: g̃ gñat sanguinē q̄ ē mā. añs ē notū: q: sic̄ gñans gñat formā ⁊ māȝ: vñ gñat cōpositū ⁊ nō formā i mā: vt Cōmē.7.met.cō.26.⁊.12.meta.cō.18. silr̄ dās formā.i. rē silēȝ forme vr̄ dare ⁊ mām ⁊ sbm illi⁹. cor āt dat formā.s. spm̄ q̄ ē sic̄ forma: igit̄ dabit sanguinē. ¶Gal. vō opio ⁊ oīuȝ medicoꝝ ē ꝙ gñatio sanguis fit i epate: vt appȝ.4. de vtili.ꝑtiū.cap̄.12. de vtili. ⁊ sba epat̄. ⁋ Rōnes q̄ p̄nt colligi ab eo.3.sūt. Pria supfluitas sang. vt cholā ⁊ melīa hñt suas formas i epate: ⁊ ꝑ ꝯñs ab epate. g̃ ēt sang. ꝯña ē no. q: ideȝ est agēs dans formā iuuatiuo ⁊ nocitiuo ⁊ silr̄ dat̄ illoꝝ forma. añs pȝ: q: splen ⁊ chistis fellis trahūt ab epate: ⁊ ex hac rōne ifert̄ q̄dam ꝯclō ꝙ sanguis recipit formā sanguineā i ꝯcauo epat̄. rō q: melīa in ꝯcauo hȝ suā formā: g̃ sanguis. ꝯña ē no. añs pȝ: q: splen suggit illā a ꝯcauo vt oñdit anatho. ⁋ Scōa rō: ibi gñat̄ sanguis vbi totū patit̄ a toto ⁊ vbi morat̄: sȝ i epate ē h̄ ⁊ nō i corde: vt anathohoꝝ mēbroꝝ oñdit. ⁋ Tertia rō: aliq̄ ꝑs sanguis pri⁹ vadit ad nutriēdū q̄ȝ vadat ad cor: g̃ nō fit a corde vel i corde. ꝯña ē no. añs patet: q: a ꝯcauo epat̄ vadit sanguis nutriēs stōchū ⁊ splenē vt anatho. oñdit. ⁋ Quarta rō p̄t ꝯcipi a. G.5. de iuua.mē. ⁊ ita sanguis ē mag̃ silis epati q̄ȝ cordi: igit̄ gñat̄ i epate: ⁊ ē.c.3. ⁊ ē ēt 4o de vtili. ꝑtiū.c. de sba epat̄: epar ē sanguis igrossat⁹ a calō vt ibidē. ⁋ Hāc cōtrouersiā possuȝ tollere sic. epar gñat sanguinē: q: dat sanguini formā sbalē sanguineā quā circūscribim⁹ ꝑ colorē rubeū saporeȝ dulcē ⁊ bonū odorē: cor ēt gñat sanguinē. Dic̄ p̄ q: epar nō gñat illū nisi cū recipit calorē a corde: ⁊ iō epar vēdicat a corde i hac generatiōe. Scōo q: sanguis ille ascēdens v̄sus cor supra epar recipit vlteriorē ꝑfectionē accñtalē: ⁊ fit mag̃ digest⁹ ⁊ mag̃ calidus q̄ȝ epar fecerit illū: ⁊ tūc pōt nutrire mēbra cū prius nō posset solo calore ab epate dato: ⁊ h̄ itellexit Gal. li.4. de vti.ꝑtiū.cap̄.15. ⁊ 7.li. de iuua.mē.ca.2. ⁋ Sȝ tu dices iā ꝯcessuȝ est ꝙ aliq̄s sanguis vadit ad splenē ⁊ stōchū nutriēdos q̄ nō ascendit ad gibbū epatis nec ad cor. Dōm ꝙ ꝑficit̄ a corde ꝑ calorē multaꝝ arteriaꝝ q̄s associat venis portātib⁹ illū sanguinē. ⁋ Ex his cessant rōnes Auer. ¶Ad primā ꝓbat ꝙ sit p̄nm sanguis vt hȝ dispōnē qua pōt nutrire. ¶Ad 2am negaret medic⁹ q: cor sit p̄ncipiū venaꝝ. ¶Ad 3am diceret medic⁹ ꝙ rō arguit oppositū. ¶Quartā rōneȝ concedit. ¶Ad 5am negat̄ añs ꝑ dicta sua.2.colliget.c.10. Mr̄ eni dat mām serui ⁊ nō formā: qūo aūt ꝫmones illi metaphysici debeāt itelligi nō est p̄ñtis speculatiōis. ⁋ Ad Ari. dōm ꝙ itelligit cor eē p̄nm sanguinis mō quo dictū est. ¶Ad rōnē cū dr̄ cor est maxie sanguineū dōm ꝙ veꝝ est sanguine vltima perfectiōe sanguinea disposito. ⁋ Quidā aūt hoies pauce cōsiderationis dixere splenē eē p̄nm generationis sanguis per quādā auctoritatē Gal. in lib. de iuuamēto anhelitus in fine. vbi ponit ꝙ splen sicut epar trahit succū cibi ab intestinis: ⁊ iō vult ꝙ splen pōt dici sinistrū epar. ⁋ Nos dicamus ꝯ̄ hos q: Ar.2. de hystorijs illo.c.15. Que interioꝝ.⁊.3.ō ꝑti-

bus illo.c.7.Viscera qdā:ꝛ Gal'.4.de vtilitate partiū.15.c.de splene:vult ꝙ splen sit mēbrū mūdificās mel'iaʒ a sanguie facto ī epate.⁋ Amplius Auer.vult ꝙ in oīb' sanguineis aīalib' est splē:imo in qbusdā ē solū signū splenis.fatuū ē dicē splenē esse factiuū sanguis.⁋ Sermones āt multi q ponunt ī libello de iuuamēto anhelitus sūt mihi suspecti:ꝛ credo librū nō fuisse Gal'.ꝛ si volum' saluare sermones illos dicam' ꝙ lʒ splen aliqd succi.i.chili trahat ab ītestis:nō tn̄ ex illo fac sāguinē:sʒ ex eo īꝓpe nutrit.Gal'.enī 4.de vtili.ptiū.17.cap̄.vult ꝙ ēt arterie terminant ad ītestina ꝛ aliqd cibi ab eis sumūt:splen ēt pōt dici epar sinistrū:nō qꝛ sāguinē faciat:sʒ qꝛ sanguie multo in magnis venis ꝛ arterys abūdat.

⁋ In oī āt ꝺcoctōe q̄ ē hmōi:ē res q̄ ē sic spuma:ꝛ res q̄ ē sic hypostasis:ꝛ res fortasse erit cū eis:aut que ad adustionē ꝑuenit si ꝺcoctio sup̄flua fuit:aut res q̄ non ē bn̄ cocta si ꝺcoctio fuit mioꝛ q̄ꝫ dʒ.Spuma āt ē cholera rubea ꝛ hypostasis ē mel'ia q̄ ambo sīt nāles.Adusti ꝟo subtile ē mala chol'a rubea ꝛ ei' spissum ē mel'ia mala nō nālis:ꝛ qꝺ nō bn̄ coctū ē flegma ē.Qꝺ āt de hoc toto res colata ē que est bene cocta est sanguis.

⁋ Cū dixit ꝙ chilus coquit in epate:ondit q̄ res resultāt ex hac ꝺcoctione.⁋ Cōsiderādū ꝫm Ant.ꝙ in decoctiōe cuiuslibet rei opʒ segregare sup̄fluū vt dicit eē ītētionē Ari.4.metheo.tex.cō.17.ꝛ Gal'.2.de ꝟtutib' nā.c.8.ꝛ.9.ꝛ cā ē:qꝛ res q̄ digerit hʒ in se superfluitates ꝑ quas ꝯriat forme ītroducēde in decoctiōe.naʒ si eēt similis nō īdigeret trāsmutāte.⁋ Nos dicam' ꝙ patiēs pōt resistē agēti ꝑ gradus forme:q̄uis nō ꝑ ꝑtes oīno indispositas receptōi forme:ꝛ si aliquid digestibile est tale est cābiū vt posteri' de h̄ dicemus:chilus āt cū sit etherogeneus vt ēt sensus ostēdit aliqā hʒ ꝑtes aptas incēdi ꝛ aptas residere vt fex in decoctiōe ꝛ aptas ꝑfici:ꝛ iō Aui.nō dixit absolute in oī decoctiōe:sed addit q̄ ē hui'.i.ī decoctiōe chili ꝛ reꝝ sibi similiū etherogenearuʒ.⁋ Cōciliatoꝛ tn̄ dr̄ia.29.dicit.in oī decoctiōe que ē hmōi que est simultanea.

Dub^m^ 9^m^ ⁋ Sʒ dicet que digestio est ista an pepasis an nephesis an optesis. Dōm ꝙ digestio chili in epate pōt oībus his assimilari lʒ tota sil' possit similari pepasi multum elixati:qꝛ decoctio omniū fit in humido quodam aqueo qꝺ separatur in vrinaʒ.⁋ Cōsiderādū(sicut spuma)qꝛ chol'a rubea nālis nō est spuma vt supra diximus.

Dub^m^ 10^m^ ⁋ Dubitat que chol'a rubea mala ē:ita vt supra de ea ē facta mentio.Sil'r dubitat q̄ mel'ia mala ē ista.Dubitat ēt an in dispōne sanitatis possint ista fieri.Dicam' ꝙ hoīe exn̄te sano:tn̄ in ei' epate gn̄ant humores nāles pol'e ē aliquā ꝑtē sanguis trāsire terminuʒ decoctiōis:ꝛ h̄ qꝛ hō ē cal'i epatis nāliter:ꝛ tūc ē calefactiuus calefactiōe maioꝛi nāli q̄ sibi sit possibilis ītra latitudinē sanitat:ꝛ sanguis ē aliqual'r īflāmationi apt':qꝛ fact' ē vnctuosis carnib' illi':igit sanguis q sup̄coquit ꝑs subtilis fit chol'a rubea mala de qua dixit supra cū dixit(Et illa qdē ei' generatio magꝭ erit ab epate.) Pars āt grossa ē mel'ia adusta de qua ibidē dixit:ꝛ ēt cū loquebat de spēb' male chol'e nigre:ꝛ quēadmodū imaginamur hāc cholerā nālē:ꝛ hāc mel'iaʒ posse fieri ex aliq̄ ꝑte sanguis sup̄excepta sic potes imagīari eā fieri ex aliq̄ ꝑte chol'e.fieri āt illa mel'ia ex adustione mel'ie in dispōne sanitatis lʒ sit lōgīquū:nō tn̄ credo eē impossibile lʒ forsan nō erit h̄ in vna gnōne hu.sʒ forsan in lōgo tēpore multꝭ ꝛ multꝭ gn̄atis reuolutionib' humoꝝ.⁋ Cōsiderādum ꝙ hāc cholerā rubeā malā ꝛ malā mel'iaʒ quas ꝯtigit gn̄ari ī dispōne sanitat nos debem' ītelligere eē paucā q̄ cū m'ltiplicat fac cadere ī egritudies:q̄rū ꝑn^m^ ē ab illa mala chol'a rubea vel nigra.

Dub^m^ 11^m^ ⁋ Dubitat.vtrū gn̄atio hu.alioꝝ a sanguie sit nec̄ia dicēda vt dicūt ꝙ gn̄atio sanguis est ꝑ̊ ꝛ ꝑ se nec̄ia:ꝛ iō humoꝛ ꝑ̊ per se gn̄at' a nā erit sanguis cum sit magis coueniens qꝛ ꝯformis:sed gn̄atio alioꝝ humoꝝ est nec̄ia ꝑ se:qꝛ ēt sunt nec̄ia ꝓprys finibus:non tn̄ eorum generatio est necessaria primo sicut sanguis:qꝛ primū ꝛ principalem finem qui est nutricatio non includunt nisi vt participāt sanguinem ꝛ sanguis stat eis sicut perfectio ꝛ forma.

Du^m^ 12^m^ ⁋ Dubitat 3°.qr̄ Auic.loquēs de gn̄one hu.ꝑtinētis ad adustionē ꝛ loquēs de gn̄atione fl'atis dixit ꝛ fortasse.Appʒ enī ꝙ hoc aduerbiū dubitādi fortasse aut refert ad gnōnē aduste rei ꝛ ad gnōnem rei diminute ꝺcocte qꝺ appʒ ꝑ disiūctiuā a qua statim trāsiuit cū dixit:aut q̄ ad adustionē:cū repetat alia:aut vt pʒ.⁋ Dixit Ant.cū sua dicta assumabunt ꝙ fl'atis necessitas ē ex fine:nō āt ex cōi mā nec ex cōi agēte siue decoctiōe:ex cōi ēt mā nō resultant nisi.3.hu.s.chol'a rubea:nālis sanguis:ꝛ mel'ia.simil'r ex cōi decoctiōe:hʒ tn̄ flegma necessitatē ex mā ꝓpria:qꝛ sic ex chilo chol'ico fit cholera:ita ex fl'atico fit flegma ꝛ sic de alys:hʒ ēt flegma nec̄itatē ex agēte primo siue decoctione ꝓpria:qꝛ sicut epar calidum multiplicat cholerā:sic epar frigidū flegma:loquēs igit Auicē.de gn̄one fl'atꝭ dixit:fortasse qꝛ accidit decoctiōi cōi ꝛ materie cōi ꝙ generet flegma.⁋ Nos dicam' ꝑ̊ ꝯ Ant.ꝙ si necessitas fl'atis respectu chol'e ꝛ mel'ie est necessitas finis ꝛ nec̄ioꝛ in gn̄atione fl'atis q̄ꝫ in generatione illoꝝ:ergo minus dubitatiue poterit Auic.loq de gn̄atiōe flegmatꝭ q̄ꝫ alioꝝ cū finis sit maxīa cā.⁋ Scꝺo nec̄itas flegmatis est ex chilo vt chilus est:ꝫ eius necessitas ē ex mā cōi.ꝯn̄a est nō:qꝛ nulla vr̄ verioꝛ cōis mā oīb' humoribus q̄ꝫ chilus.ans ꝓbat:qꝛ sicut in chilo est ꝑs apta sup̄flue coqui vn̄ fit chol'a:ꝛ ꝑs apta resistere vt fex vn̄ fit mel'ia:ꝛ pars apta perfecte coqui vnde fit sanguis:sil'r in eo est ꝑs apta diminute coqui:qꝛ viscosa grossa vnde fit flegma.⁋ Amplius hec pars apta fieri flegma multuʒ vr̄ reperiri in chilo cū chilus tēdit ad nām flegmaticā:vt ītelligit.3.can̄.fen.13.ca.de egritudīb' stōchi.⁋ Tertio appet ꝙ necessitas fl'atis est ex ꝑte cōis decoctiōis:qꝛ sicut ex decoctione cōi hʒ aliq̄ ꝑs qꝺ sup̄flue decoquat:ita vr̄ ꝙ hēat aliq̄ ꝑs qꝺ diminute decoquat. ⁋ Quarto ꝯcessis Anto.oīb' que dicit adhuc dr̄ qr̄ cū loquebat ꝺ gn̄atione chol'e ꝛ mel'ie locutus nō est de gnōne fl'atis:sed sil' loqt de gnōne flegmatꝭ ꝛ chol'e aduste.⁋ Nos dicam' oium hu.gnōnē necessariā eē in hoīe sano ex mā cōi:qꝛ ex oī cibo gn̄ant q̄tuoꝛ hu. ꝛ ex fine cōi.i.cōis necessitatis vel vtilitatꝭ cōi hoī:qꝛ oium q̄tuoꝛ est necessitas finis vitalis vt appʒ.⁋ Dicam' ēt vniuscuiusq̄ꝫ hūoꝝ gn̄ationē necessariā eē ex ꝓpria mā ꝛ ꝓꝑa decoctiōe siue ꝓꝑo agēte:nā ex cibo vel chilo fl'atico ꝛ epate fl'atico fit fl'atis multitudo sicut ex cibo chol'ico ꝛ epate chol'ico fit chol'e multitudo:ꝛ sil'r ex his sanguineis ꝛ mel'icis:lʒ qdā credūt ꝙ sanguineum epar plus multiplicat mel'iaʒ q̄ꝫ epar mel'icuʒ.⁋ Dicamus ēt gnōnē siue multiplicationē vniuscuiusq̄ꝫ hūoris eē nec̄iaʒ ex ꝓprio fine:ꝛ hoc cuʒ epar in sui excessu ꝓpoꝛtionat mēbris:in epate enī chol'ico debēt mēbra eē chol'ica īdigētia plus chol'a ꝓ actu nutricatiōis q̄ꝫ mēbra flegmatica:iō cholere multiplicatio in epate chol'ico ē ꝑꝑ finē ꝓpriuʒ.Nō curamus aūt si chol'ic' plus indigeat de cursu cholere ad ītestina q̄ꝫ flegmatic':tn̄ certū est ꝙ ampli' currit de cholera ad ei' ītestina:ꝛ hic eēt loc' speculatiōis dimisse alys:cū ergo mēbra nō ꝓpoꝛtionant epati hō nō viuit vel cū malis dispōnib' ꝛ iterationib' egritudinū viuit:tūc aūt potes vidē nec̄io modos generatiōis ꝛ multiplicatiōis hoꝝ humoꝝ ex ꝓꝑa mā tm̄ ꝛ ꝓꝑo agēte tm̄:nā si chilus fl'aticus vadit ad epar chol'icū plus flegmatꝭ generabit ex illo q̄ꝫ ex chilo tēꝑato aut chol'ico in eodē epate cholerico:ꝛ h̄ ē ex mā hac:ꝛ sil'r epar chol'icū ex chilo fl'atico plus multiplicabit chol'aʒ q̄ꝫ epar fl'aticū vel tēpatū ex chilo fl'atico eodē:ꝛ h̄ vigoꝛe agētis hui'.⁋ Cōsiderādū āt ꝙ si qua dr̄ia pōt assignari īter cās nec̄itatis ꝛ gnōnē flegmatꝭ ꝛ gnōnē duaꝝ choleraꝝ est hec:nā nec̄itas gnōnis chol'e ꝛ mel'ie ex mā relata ad agēs hic ꝑt dici nec̄itas absoluta h̄ mō:qꝛ īpol'e est ꝙ ex talib' ꝑtib' chili occurrētib' tali epati nō gn̄et chol'a ꝛ mel'ia:ꝛ īpol'e est q̄cūq̄ꝫ continuatiōe actiōis ꝙ fiat sanguis ab eodē agēte:sʒ nec̄itas gnōnis flegmatis ex mā relata ad agēs est ꝯditionalis h̄ mō:qꝛ nec̄iuʒ est in tāto tꝑe in quāto fit sanguis ex tali ꝑte chili fieri flegma:sʒ nō est nec̄iuʒ simpl'r:qꝛ circūscripta illa mēsura tꝑis pōt totū flegma fieri sanguis.dico ꝙ pōt totū.i.toti flegmati īest aptitudo vt fiat sanguis:ꝛ ex ꝑte sui sibi nō repugnat vt totū ꝯuertat in sanguinem:ꝛ credo ꝙ ꝺfectio pōt euenire ꝙ totū flegma qꝺ ē factū in epate ī vna decoctiōe trāseat ꝑ iteratas decoctiōes in sanguineʒ:nec ꝑꝑ hoc coꝛp' erit priuatū flegmate:qꝛ ꝑ digōnes ꝑcedētes ꝛ sequentes pōt gn̄ari flegma.⁋ His igit habitꝭ dicam' ꝙ aduerbiū dubitādi fortasse ꝯueniēter addit gn̄ationi rei aduste:qꝛ ꝯtigēs ē ꝛ raro illā rē adustā in hoīe sano gn̄ari:si aūt repetat cū dr̄:aut fortasse res erit q̄ nō ē bn̄ cocta si decoctio ꝛc̄.dixit h̄ vt daret ītelligi ꝙ si nō stat in termīo diminute decoctiōis erit ex h̄ sanguis ꝛ nō fl'a īmo fl'a trāsibit ī sanguinē.⁋ Alio mō pōt dici ꝙ ly fortasse:nō repetat cū loqt de gnōne fl'atis:sʒ solū sic ītelligit fortasse res erit q̄ ꝑtinet adustiōi ꝛc̄.aut erit res q̄ nō ē bn̄ cocta sʒ diminuta ꝛc̄.i.qꝛ decoctio ē dimiuta:ita ꝙ Aui.nō ponit dubitatiue fl'atꝭ gnōnem. Sʒ tūc dubitat qꝛ locut' est de sup̄flua decoctione aduste rei ꝛ diminuta decoctiōe fl'atis in vno loco:debuit eniʒ loq de diminuta decoctiōe fl'atis cū loquebat de gnōne cholere nālis q̄ ē res sup̄flue decocta.Dicam' ꝙ nō hʒ se diminute decoctio fl'atis respcū tēperate decoctiōis sanguis sic sup̄flua ꝺcoctio cholere nālis respectu tēperate decoctiōis sanguis in eodē coꝛꝑe:nā q̄ꝫtūcūq̄ꝫ superfluus gradus caloꝛis chol'e nālis tollat nunq̄ꝫ ex hoc remanet ꝙ sit sanguis:sed est chol'a diminuta vel chilus in cholerā couertibilis.Sʒ si diminuta ꝺcoctio fl'atis cōpleat fit sanguis:cōparabilia ꝟo sunt sup̄flua ꝺcoctio rei aduste facte ex sanguie vl' cholera nāli ꝛ diminuta decoctio fl'atis:nā sicut se hʒ hec diminuta decoctio ad flegma:ita se hʒ decoctio sup̄flua ad chol'am adustā:nā sic cōpleta diminuta ꝺcoctōe fl'atis fit sanguis:ita posito ꝓ possibili ꝙ sup̄flua adustio remoueret ab adusto facto a sanguie erit sanguis:

guis: pp hoc ḡ de his sil' locut⁹ est. ⁋ Tertio mō pōt dici ꝙ cuz. A. dicit; ⁊ fortasse logt de gnōne hūoris successiua: vt velit dicē ꝙ fortasse dato aliq̄ alio cholico irāsibili pueniet fieri chol'a adusta vl' mel'ica adusta: vt cū mel dat cholicis: vt. z. de virtu. nālib⁹. ca. 8. ⁊ fortasse si decoctio erit diminuta: qꝛ det cib⁹ flegmatic⁹ erit fl'a. i. pueniet gñatio fl'atis ex cibo illo: vt Gal'. z. re. acutoꝝ cōmē. 3.

Dub^m 13^m ¶ Dubitat 4°. vtruz hūores in epate gñent sil' vel successiue. Ur ꝙ successiue: qꝛ fl'a prius gñat cū sit supfluitas pria vtilis alimenti: vt sumit. 1. de gnōne aīalū illo ca. 18. Sȝ cū scrutant. ⁋ Ampli⁹ humiditates successiue gñant: ḡ hūores p locū a sil'i. ⁋ In ẑriū: qꝛ generatio hūoris ē sil'is gnōni vini ex musto: lȝ sil' gñat. i. sepat vinuȝ a supfluitatibus ⁊ supfluitates ab eo: q vult plixitatē in h̄ qsito q̄rat Cōciliatorē dīa. 29. ⁋ Dicam⁹ ḡ breuiter ꝙ p sil' gñari itelligo p quocūq̄ istāti est veꝝ dicē sanguis hȝ formā sanguis p eodem alij tres hu. hñt suas formas: ⁊ p quacūq̄ mēsura tpis sanguis ē in gñari p eadē alij tres hu. sūt in gñari. Hoc habito dōm ꝙ cib⁹ siue chilus q occurrit epati sano vt ex illo gñent hūores aut ē pportionat⁹ ⁊ pueniēs quo pseruabit in sua sanitate pter oēz neutralitatē: ⁊ tūc dico ꝙ hūoꝝ gñatio est sil': qꝛ p quocūq̄ istāti sanguis hȝ suū eē pfectuȝ: p eodē alij hu. tres q sunt supfluitates hñt eē sepatū ⁊ pfectū: qꝛ da ꝙ nō: tūc sanguis nō eēt pfect⁹: ⁊ si supfluitates pus eēnt sepate q̄ȝ sanguis cōpleret: tūc supfluitas vlteriori trāsmutatiōe cū cōplet sanguis corrūperet. Aut chilus ē improportionat⁹. v̇. g. qꝛ sit supflue choleric⁹: ⁊ tunc poterit puenire gñatio cholere: vel supflue fact⁹ fl'atic⁹: ⁊ tūc pueniet gñatio fl'atis vt pdiximus: forsan aūt difficile ē imaginari ex aliq̄ chilo puenire gnōnē mel'ie: sꝫ ei⁹ gñatio ē p modū residētie a sanguie ex chilo ēt sanguineo puenire gñationē sanguis difficile ē imaginari an sil' cū eo gñet aliqd cholere ⁊ mel'ie. ⁋ Ad ẑriū primuz dōm ꝙ fl'a dr̄ pria supfluitas pp ei⁹ multiplicationē in stōcho: vel qꝛ respcū sanguinis est dignior superfluitas. ¶ Ad z^m dōm ꝙ nō est sil'e ꝙ humiditates nō sunt supfluitates vni⁹ hu. sȝ tres hu. sūt supfluitates vni⁹ hūoris: hūiditas āt roralis qꝛ ē supfluitas cābij: iō sil' cum eo gñat vt supra dixim⁹. Argu. in ẑriū inq̄tū facit ẑ. soluit qꝛ non semp illa sil'itudo iuenit in gñatiōe cuiuscunq̄ humiditatis.

Du^m 14^m ¶ Dubitat 5°. vtrū calor epatis factiuus oīum q̄tuor hūoꝝ sit vnus. Ur ꝙ nō: qꝛ idē siue vnū ē natū pducē idē: vt itelligit. z. de gnōne. ⁋ Ampli⁹ calor tēpatus ⁊ distēpat⁹ nō ē vn⁹: sed calor faciēs sanguinē est tēpat⁹: faciēs aūt cholaz ē distēpat⁹. ⁋ In ẑriū: qꝛ epar ē vnū mēbrū ⁊ vni⁹ cōpl'onis: igit vn⁹ calor factiuus hūoꝝ. ⁋ Hanc q̄ōnē soluit Cōciliator dīa. 32. calor enī epatꝭ pōt ꝯsiderari in se et in cōi ⁊ sic ē vn⁹: aut pticulariter: ⁊ put refert ad aliō: ⁊ sic diuersificat: illud aūt ad qō refert ē vel aīa vel ptes epatꝭ vel ptes materiei. Siqdē referat ad aīaȝ siue nāȝ opātē diuersificat hic calor: ⁊ p ꝯñs hu. qꝛ nā diuersos hūores itēdit pn^r: tñ sanguinē deide flegma deide alios. Si aūt referat ad ptes epatꝭ diuersificat hic calor sicut ptes epatꝭ diuersificant ꝭm diuersitatē quaꝝ sit gñatio diuersoꝝ hūoꝝ: in pte enī supiori ⁊ itriseca epatꝭ cordi ppinqua calor gñatiuus humoꝝ est purior: ⁊ ibi mag̃ gñat sanguis: ⁊ in eminētia āt supiori gñat cholera: i iferiori pte gñat mel'ia ⁊ flegma. Si aūt referat ad mām pp ei⁹ diuersitatē ēt diuersificat ei⁹ actio vt notū ē hic. ⁋ Sermo Cōciliatoris q̄tū ad vltimū dcm̄ ē ꝯueniens. Prim⁹ aūt ꝭmo est suspect⁹ q̄uo calor vt aīe cōparat⁹ ē diuersus cū aīa nō sit diuersa in se: nec diuersitas itētiōis in aīa nāli realē facit diuersitatē. Scōs ēt sermo ē incōueniēs: in q̄cūq̄ enī parte epatꝭ gñat vnus hūor nāliter in eadeȝ gñant alij vt notum est. ⁋ Nos q̄ñq̄ disputatiōis grā tenuim⁹ ꝙ calor epatꝭ lȝ sit vn⁹ formal'r: tñ est 4^x virtual'r: q̄ virtualitas est res siue modi rei in calore: ⁊ sunt pter mām: ita ꝙ nō sunt respectu ad mām: ex h̄ diximus ꝙ posito p possibili ꝙ ptes chili q̄ debēt fieri sanguis separentur ab alijs ptib⁹ ⁊ eēnt in tāta quātitate quanta ē tot⁹ chilus: lȝ in q̄cūq̄ quātitate eēt pportionalis agēti faceret epar de illis q̄tuor hu. ⁊ his q̄tuor virtualitatib⁹ ex qb⁹ cōstat ille calor. Hoc pbabaȝ sic: in minimo formali carnis exn̄te vno calore ⁊ in actu sūt q̄tuor virtualitates sicut appebit in sequenti capl'o ex alioꝝ opiōne: igit in epate pn̄t eē duo finis ipermutabiles: ⁊ finis ipermutabilis hȝ cām ipermutabilē: sȝ gñatio q̄tuor humoꝝ hoīe exn̄te sano est finis ipermutabilis: ḡ oȝ ꝙ sit diuersitas ab agēte. Alia rō chilus factus de fabis hȝ vnā ptē de qua fit sanguis ⁊ nō aliō: ⁊ p ꝯñs fabe hñt vnā ptē q̄ corrñdet vt mā illi⁹ ptis chili: sȝ tot⁹ chilus fact⁹ de vitellis ouoꝝ vel carne pdicis: ⁊ sil'r vitellus oui tot⁹ ⁊ caro tota pdicis est ꝯformior nature sanguis q̄ȝ sit ps illa chili de fabis ⁊ q̄ȝ sit ps illaꝝ fabaꝝ: ⁊ tñ ex chilo de vitellis ouoꝝ sumit q̄tuor hu. ḡ pcedit h̄ a virtutib⁹ q̄ sunt in agēte. ⁋ Cōtra quaȝ opi. Dyn⁹ credit demōstrare. p̊: qꝛ tūc epar eēt vl'e agēs: sȝ h̄ nō agit nisi determiet per agēs pticulare. Scōo tūc sanguis corrūperet: qꝛ chol'e factiua virt⁹ est in toto epate ⁊ attiget sanguinē: ḡ corrūpet illū in choleā. Tertio in stōcho virt⁹ faciēs chilū ⁊ fecē est vna q̄ h̄ pficit et illō sepat: ḡ in epate. ¶ Ad p̊^m pōt dici ꝙ ꝯtermiatio sua ē ex mā: vel al'r ꝙ nō ē tale agēs vl'e quale ē celū: sȝ q̄le est spma. ¶ Ad z^m dōm ꝙ q̄ñ epar ē in tali dispōne nāli cholere factiua virt⁹ ꝯficiet agere cū fecit cholerā ex chilo. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ nō ē sil'e: qꝛ fex nō est vtilis in nutricatiōe: sic est vtilis qlibȝ ali⁹ humor a sanguie: imo est neciuȝ ꝭm medicos. ⁋ Hi āt postpositꝭ dicam⁹ ꝙ qꝛ non multiplicam⁹ res frustra dicam⁹ ꝙ calor epatꝭ est vn⁹ ⁊ vna res factiua q̄tuor humoꝝ: ⁊ ꝙ in se nō hȝ diuersitatē realē: sȝ solū respectiuā p cōpatiōnē ad diuersaȝ mām: ille. n. calor q dr̄ tēpat⁹ cōparādo ipm ad ptē chili sanguinabilis dr̄ distēperat⁹ cōparādo ipm ad ptē chili icēdibilē vñ fit cholera: nec opȝ ponē in calore esse diuersas formalitates q̄ sint res absolute: ⁊ cōformat hic ꝭmo dicto Auer. 7. met. cō. 28. vbi dicit. multiplicitatē gñabiliū ab vno agēte esse ppter diuersitatē in mā. Rōnes aūt nr̄e sunt suasiue al' solubiles si consideras: ⁊ sil'r rationes facte in contrarium.

Dub^m 15^m ¶ Dubitat 6° an hu. specie differāt: ⁊ hoc est breuiter trāseūduȝ: qꝛ vt supra dixim⁹ specifice diuersitates in entib⁹ nō facil'r pbant: tñ cū diuersus effect⁹ ⁊ calores ⁊ s̄ba ⁊ sapores ⁊ odores videam⁹ in hūorib⁹ nō minoris diuersitatꝭ q̄ȝ sit diuersitas accn̄tiū argēti ⁊ auri que differūt specie videt ꝙ hu. q̄tuor ab iuicē differāt spē. Mirādū aūt ē de Cōciliatore dīa. 29. vbi dicit Hippo. voluisse ꝙ hu. spē nō differāt mot⁹ rōne tā vili ꝙ nō meretur solutionem.

Dub^m 16^m ¶ Dubitat 7° an chilus sit res subtilior q̄ȝ sanguis. Ur ꝙ sit grossior: qꝛ de grossiorib⁹ reb⁹ fact⁹ vt pl'm. s. de reb⁹ masticatꝭ. ⁋ In ẑriuȝ qꝛ chilus fit sanguis p digōnē si digō ingrossat: vt. z. pno. cō. 33. igit chilus erat pus s̄btilior. Hāc q̄ōnē a nullo iuenio dubitatā. ⁋ Dicam⁹ igit ꝙ ꝭmo nō ē de chilo sil' cū fece q̄ p itestina eūat: qꝛ talis ē grossior sanguie: sȝ ē ꝭmo de chilo q in epar pellit: ⁊ dico ꝙ hic chilus ē s̄btilior. s. subtilitate aquea q̄ȝ sit sanguis: ita ꝙ totus hic chilus ē s̄btilior toto gñato in epate ꝙ est q̄tuor hu. ⁊ qlibȝ ps chili ē s̄btilior cōpata ad suū hu. h̄ appet: nā toti huic chilo admiscet magna ps aq̄sitatꝭ q̄ eūat cū vrina q̄ aq̄sitas ē s̄btilior chol'a: vt Gal'. z° de v̇tutib⁹ nā. z. ca. ⁊ iō illū reddit s̄btiliorē q̄cūq̄ humore: ⁊ h̄ sentit Gal'. 4. de vti. ptiū. 12. ca. cū dic. si v̇o excogitauerꝭ assumptū ex vētre chilū alterari a carne epatꝭ ac paulatiȝ trāseūteȝ ad illius nām grossior sil' ⁊ rubrior erit ex necessitate aīq̄ ita assimilet: vult ḡ Gal'. ꝙ sanguis q ē in fieri est grossior chilo: ḡ multo magis sanguis i facto eē: lȝ text⁹ videat ẑriū sonare si nō itelligatur: ista ēt fuit intētio Plusq̄ȝcōmētato. 3. thegni cō. 39. sup illo verbo. Sȝ dicta qdē spēs alteratiōis: vbi vult ꝙ cū pcedit p digōneȝ de massa ptisanaria. i. chilo ad sanguinē pceditur ingrossando.

¶ Qui tñ q̄ȝdiu ē in epate subtilior existit q̄ȝ dȝ pp aq̄saȝ supfluitatē q̄ pp rē quaȝ dixim⁹ est necia. Istō v̇o qō ē sanguis cū ab epate sepat: ab aq̄sitate supflua ilico mūdat q̄ necia nō est: nisi pp cāȝ quādā q̄ iā sublata ē. Exhit ergo aq̄sitas a sanguie in vena q̄ ad renes descēdit ⁊ fert secū sanguinē q ad renes nutrīēdos sua quātitate ⁊ q̄litate bon⁹ existit. Nutritq̄ renes vnctuositas hui⁹ aquositatꝭ ⁊ sanguineitatꝭ: deide aliud qō remanet ad vesicā tēdit: ⁊ post ad virgā. Sanguis autē eēntie bone p venā magnā ad gibbositatē epatꝭ ascendētē vadit ⁊ tēdit p venas que ab ea vt rami sepant: deinde in gedeguil venaꝝ postea sedenechi gedeguil: post in suggētib⁹ seguechi: deide in venis q̄ sunt sicut villi capillarib⁹ sil'es: postea sanguis ab earū orificijs resudando labit in mēbra ex parte diuina.

¶ Hic ꝯsiderādū ꝙ nō solū mūdat sanguis ab aq̄sitate sȝ ēt a cholera ⁊ mel'ia: ⁊ tacuit h̄ sic notū ex supiori ca. ⁋ Cōside^m z° ꝙ dixit renes nutriri nō solū nutriri vnctuositate sȝ ēt sanguie: supfluū. n. qō cū vrīa vadit ē nō solū supfluū ptꝭ vnctuose sanguis: sȝ ptꝭ dulcis q̄ ppe dr̄ sanguieitas. ⁋ Cōsiderāduȝ 3° ꝙ sanguis bone eēntie qui trāsit de ramis in ramos labit in mēbra ex pte diuina: qꝛ forma specifica ⁊ virtute aīe que agit dei virtute. s. colcodei. ⁋ Considerādū 4° ꝙ nō solū hic sanguis transit vt nutriat: sed ēt sanguis arterialis q̄m vterq̄ nutrit: vt Auer. colliget. z. ca. 8.

¶ Sāguis ergo cā efficiens calor est tēperatus. Et cā māl'is est qō de nutriētibus est tēperatū ⁊ de potibus bonis. Et formalis causa ipsius est decoctio bona. Et eius causa finalis est vt nutriat corpus.

¶ Hic ponit cās cuiuscunq̄ humoꝝ. de z° ponit q̄sdā cañ. scđa ibi (Debes aūt scire ꝙ gnōnis humoꝝ.) Pria in q̄tuor sic sunt q̄tuor

humo. ⁋ Cōſiderādū ꝙ ex pdictꝭ iſte cāe īferunt ſcita nā 7 gnōne hu. 7 iō dicit p̊ ꝙ cā efficiens ſanguinem eſt caloꝛ temperatus.

Duᵐ 17ᵐ ¶ Cōtra. qꝛ ē caſ'ioꝛ res q̄ ſit in coꝛpe poſt ſpm̄ 7 coꝛ. Jtē epar tēperatū plus multiplicaret ſanguinē q̄ꝫ calꝫ 7 hūidū. Dōm ꝙ eſt calidioꝛ reſpectu cutꝭ: ſꝫ reſpectu alioꝛum humoꝛum eſt humoꝛ temperatus. ¶ Ad 2ᵐ dicēdum ꝙ ſanguinem temperatū plus multiplicat epar tēperatum: ſed ſanguinem excedentem in calido 7 humido plus m'tiplicat epar calidū 7 hūidū. ⁋ Decoctio bōa ē hic loco ſigni foꝛme q̄ ex ea reſultat. ꝺcoctio eni bona vt diċ nō eſt foꝛma ſanguīs vt nutriat: qꝛ p̄ncipalioꝛ hūoꝛ ē in h̄ vt ſupꝛa diximꝰ.

¶ Efficiēs v̊o choſ'e rubee cā ē igneꝰ caloꝛ ſupfluus et ꝓpꝛie i epate. Et eiꝰ cā m̄alis eſt qꝺ de nutriētibꝰ ē ſubtile calꝫ dulce 7 vnctuoſuꝫ 7 acutū. Et eius cā foꝛmalis eſt de decoctione ad ſupfluitatē ꝓcedere. Et eiꝰ finalis cā eſt neceſſitas 7 vtilitas quas nominauimus.

¶ Jgneꝰ caloꝛ ſupfluus: dixit igneꝰ q̄tū ad exceſſuꝫ tactu cōpꝛehenſibilē. dixit ſupfluus reſpectu eiꝰ q ſanguineꝫ facit: 7 q̄uis ille caloꝛ q faċ ſanguinē ſit ille q faċ choſ'aꝫ: tn̄ reſpectiue dꝛ tēpatꝰ 7 diſtēperatꝰ. (ꝓpꝛie in epate) dixit hic vt dn̄t vel credaꝛ ꝙ caloꝛ coꝛdis gn̄at cholerā: vel vt intelligaꝛ de cholera naturali cuiꝰ gn̄atio eſt in epate cauſa materialis 7c̄. qꝛ illa ſunt inflāmabilia.

¶ Efficiens aūt flegmatis cā eſt caliditas attenuata. Et eius m̄alis cā eſt ꝙ de nutriētibꝰ eſt groſſuꝫ humidū viſcoſum 7 frigidum. Et eius cauſa foꝛmalis eſt decoctionis attenuatio. Et eius finalis cā eſt neceſſitas eius. Et vtilitas ipſius quas nominauimus.

¶ Cauſa flegmatis patet.

¶ Melie āt hypoſtaſiue qdē cā efficiēs ē caloꝛ tēperatus. Sꝫ cā efficiēs aduſte ē cal'itas q̄ ab equalitate eſt egreſſa. Et eiꝰ cā m̄alis eſt ꝙ de nutriētibꝰ ē vehemēter groſſuꝫ pauce hūiditatꝭ: 7 eoꝝ calidū ē foꝛtius illo. Et cā eius foꝛmalis ē fex hypoſtaſiua ſm̄ vnū duoꝛuꝫ modoꝝ: vn̄ neq̄ꝫ labiꝛ neq̄ꝫ reſoluiꝛ. Et eius cā finalis eſt neceſſitas eiꝰ 7 iuuamētū ipſius qꝺ noiauimus.

¶ Pꝛimo ponit quatuoꝛ cauſas meſ'ie. Secundo ponit cauſas multiplicationis eius. ſcōa ibi (Mel'ia autem fit multa.)

Dubᵐ 18ᵐ ¶ Dubitaꝛ quare poſuit cās meſ'ie nālis 7 nō nālis qꝺ nō feċ ꝺ alijs hūoꝛibꝰ. Dicūt qdā ꝙ h̄ fecit qꝛ ē multaꝝ ſpērū: oīs eniꝫ hūoꝛ per aduſtionē pōt ī mel'iaꝫ ꝯuerti. Alij dicūt ꝙ mel'ia nālis 7 īnālis habēt hoc cōe qꝺ eſt eē fecale. i. terreſtre aptum deſcendere.

Duᵐ 19ᵐ ¶ Dubitaꝛ: vtrū efficiēs meſ'ie ſit caloꝛ tēperatus. Vꝛ ꝙ nō p Gal'. 2. de virtutibꝰ nālibꝰ. 8. c. q dicit ꝙ ſanguīs gn̄atio fit a cōmoderato caloꝛe: alioꝝ v̊o humoꝝ gn̄atio p īmoderātiā caloꝛis fit. ⁋ Ampliꝰ ſi caloꝛ efficiēs mel'iaꝫ eſt tēperatꝰ: ergo foꝛmalis cā eius deberet eē decoctio tēperata. ⁋ Jn ꝯriū Aui. ¶ Hic ſunt multi modi dicēdi. ⁋ Pꝛimus ē Thadei ꝙ caloꝛ efficiēs mel'iaꝫ eſt tēperatus: qꝛ ē ille qui efficit ſanguinē. ⁋ Cōtra. qꝛ ſic choſ'aꝫ efficiēs ē tēperatus. ⁋ Scōs modus dicēdi ē Alberti. 3. lib. de aīalibꝰ tracꝛ. 2. 4. ca. vbi ſic gloſat iſtuꝫ tex. efficiens cā meſ'ie nālis eſt caloꝛ q in epate cū caloꝛis tēperamētū fit cū refrigerio aliq̄ 7 pōt hec expoſitio tolerari. ⁋ Tertiꝰ modus dicēdi eſt Bartholomei q diċ. efficiens cā meſ'ie nālis eſt caloꝛ tēperatꝰ. i. ꝓpoꝛtionatꝰ ſm̄ ꝙ requirit mā. iſte modus dicēdi eſt īcōueniens: qꝛ caloꝛ effectiuus choſ'e eſt tēperatꝰ. i. ꝓpoꝛtionatꝰ ſm̄ ꝙ reqrit mā vt recipiat foꝛmā cholere. ¶ Quartꝰ modus dicēdi eſt quoꝛūdā īnoiatoꝝ ꝙ iō caloꝛ tēperatꝰ eſt cā efficiēs mel'iaꝫ: qꝛ mel'ia multiplicaꝛ plus in epate tēperato q̄ꝫ in epate diſtēperato. ſ. frido 7 ſicco: cuius ꝓbatio eſt: qꝛ epar tēperatū plus multiplicat ſanguinē: ꝰ plus multiplicat melācholiā: qꝛ mel'ia eſt fex boni ſanguīs: vbi igiꝛ eſt plus de ſanguine ibi plus erit de fece ſanguīs. Hic eſt ſm̄o falſus 7 bn̄ illuꝫ īpugnat Anto. nā in epate frido 7 ſicco plus gn̄abiꝛ de mel'ia q̄ꝫ ī epate tēperato. Rō ē: qꝛ agēs aſſiſ'at ſibi paſſuꝫ: epar igiꝛ fridū 7 ſiccū gn̄abit per ſe humoꝛē tēdentē ad friduꝫ 7 ſiccū. ⁋ Ad rōnē dōꝫ ꝙ vbi plus eſt de ſanguīe bono minꝰ eſt de fece ſanguīs q̄ꝫ vbi eſt minus de bono. Exēplū paucū vinū malū plus h̄ꝫ fecis q̄ꝫ multuꝫ bonum. ⁋ Quintꝰ modus dicēdi eſt Anto. 7 eſt ꝙ caloꝛ nālis epatis aliquā ptē chili ſupflue decoquit 7 illā cōuertit in choſ'aꝫ: 7 aliq̄ꝫ diminute coquit 7 illā ꝯuertit in flegma: aliquaꝫ tēperate decoq̄t 7 illā ꝯuertit in ſanguinē: nullaꝫ aūt ptē chili decoquit que cōuertaꝛ in mel'iam 7 ꝓlōgat hic. Hic ſermo Ant. pꝛima frōte ē falſus: qꝛ mel'ia nō eſt in actu in cibis ſiċ nec aliq̄e hu. īmo p gn̄ationem fit: vt Gal'. ꝓbat. 2. de virtutibꝰ nālibus. c. 8. qꝺ aūt gn̄aꝛ de mixtis gn̄atur p modū gnōnis: vt intelligiꝛ. 2. colliget p̊ ca. igiꝛ mel'ia ſuū modū decoctiōis hēbit: qꝛ ſuū modū pmixtionis hūidi cuꝫ ſicco q̊ eſt factū aliqꝺ ens pꝛius nō exn̄s. ⁋ Sextꝰ modus dicendi ē Cōciliatoꝛis dr̄ia. 32. vbi vult ꝙ qn̄cūq̄ꝫ aliqꝺ mediū geometricū ē iter duo extrema illꝺ ē mediū latū: 7 iō in tria diuiſum: 7 per ꝯn̄s cum duobꝰ extremis reſultāt. 5. ita āt eſt in ꝓpoſito. nā choſ'a fit ab excedēti caloꝛe: flegma v̊o a diminuto: tēperatū v̊o iter iſta vel ꝺclinat ad latꝰ excedētis calidi 7 gn̄abit ſanguinē choſ'icū: vel ad latꝰ fridi ſiue calidi diminuti: 7 talis caloꝛ erit gn̄atiuus meſ'ie: aut recte erit in medio: 7 a tali caloꝛe gn̄abiꝛ ſanguis. ⁋ Hic ſm̄o Cōciliatoꝛ ſi dꝫ ad bonū ītellectū reduci opꝫ ꝙ cadat in ſn̄iam fratris Alb. ꝓlatus tn̄ vt Cōcilia. cū ſcribit eſt ſm̄o īſufficiēs: 7 arguo ſic ex ſuis dictꝭ: choſ'a fit ab excedēti caloꝛe flegma a diminuto 7 ſanguis choſ'icus fit a caloꝛe tēperato nō vere ſed declināte ad calꝫ: igiꝛ ſanguis fit a caloꝛe tēperato tēdente ad calidū diminutū: 7 ꝑ ꝯn̄s nō fit ab illo mel'ia: vel ſaltim nō pōt ꝯcludi ex dictꝭ ſuis ꝙ ab illo fiat mel'ia: ſed cōcludiꝛ ꝙ fit ſanguis flegmaticꝰ. ꝯn̄a eſt nota: qꝛ qualis ē cōparatio ſanguīs choſ'ici ad ſanguinē tēperatuꝫ 7 ad choſ'aꝫ: talis eſt cōparatio ſanguīs fl'atici ad ſanguinē tēperatū 7 ad flegma. ⁋ Nos dicamꝰ ꝙ caloꝛ generatiuus meſ'ie nō dꝛ tēperatꝰ: qꝛ reperiaꝛ in hoīe ſano ſemp: qꝛ hec tēpantia ē cōis caloꝛis gn̄are alios hūoꝛes. nec dꝛ caloꝛ tēpatꝰ qꝛ ꝓductuꝫ ab eo ſit tēperatū: īmo eſt qd fridū 7 ſiccū: 7 iō ſm̄ rei v̊itatē caloꝛ factiuus nālis meſ'ie deberet dici caloꝛ diſtēpatꝰ in frido: 7 hoc qꝛ fridū ē qꝺ ꝓducit: ſꝫ dictꝰ caloꝛ tēpatꝰ p quādā abnegationeꝫ caloꝛis ſuperflue decoquētis reſpectu choſ'e 7 diminute decoquētis reſpectu fl'atis: caloꝛ eni decoquēs chili ptē vt mel'ia nālis fiat nō pōt dici ꝙ ſupflue decoquat: qꝛ hic caloꝛ faċ choſ'aꝫ. nec ꝙ diminute coq̄t diminutiōe cui poſſit cōplemētū decoctiōis aduenire: qꝛ hic caloꝛ facit flegma: ꝰ caloꝛ factiuus meſ'ie nālis pōt dici tēperatꝰ ſm̄ qd ſ. per abnegationē duoꝝ extremoꝝ dictoꝝ: 7 h̄ credo qꝺ voluit dicere Anto. 7 Guil'. 7 ex h̄ appꝫ q̄re Aui. nō dixit cā foꝛmalis meſ'ie eſt decoctio tēperata: ſꝫ dixit fex cā fuit p̊: qꝛ hec eſt ſua vera foꝛma. ſ. eē hypoſtaſiuū. Scōa cā fuit qꝛ in rei v̊itate caloꝛ factiuus meſ'ie nō eſt tēperatꝰ caloꝛ: 7 iō eiꝰ nō eſt tēperata ꝺcoctio nec eiꝰ foꝛma eſt diminuta ꝺcoctio cui poſſit aduenire cōplemētū: 7 foꝛſan in arabica ligua hoc ſiḡt decoctio diminuta. ſ. illā q̄ poſſit cōpleri. ¶ Cōſiderādū (7 eoꝝ nutrimentū groſſuꝫ pauce hūiditatꝭ calidū foꝛtiꝰ eſt illo.) ſ. gn̄ando mel'iaꝫ nō nālem ꝓpꝛie ſiċ appet de mel'ia frigida: nā cal'in iuuat vt rei humidū magis euapoꝛet 7 res magꝭ remanet terreſtrioꝛ: poſſet ēt exponi ꝙ cibaria ꝗſſa cal'a ſūt magꝭ multiplicatiua meſ'ie nālis q̄ꝫ frigida: 7 hoc qꝛ trahunꝛ magꝭ ad epar 7 minoꝛ pars tendit in fecem: 7 ideo fit multum ſanguis melācholicus 7 multa fex: 7 ꝓpter hoc ex melōgiana 7 carne bouina plus fit mel'ia q̄ꝫ ex fabis 7 foꝛſan q̄ꝫ ex lētibus 7 reliq̄s exn̄tibus paribꝰ: 7 tu ꝯſidera. ¶ Cōſiderādū vnum duoꝛum modoꝛuꝫ ſ. per modū reſidentie vel per moduꝫ aduſtionis: large ꝰ ſumitur hic qꝺ dicit fex hypoſtaſiua: vn̄ neq̄ꝫ labiꝛ. i. mel'ia eoipſo que eſt fex. i. terreſtre quid non eſt labilis: neq̄ꝫ reſoluitur. i. non eſt reſolubilis eius cā finalis. ſ. naturalis melancholie.

¶ Mel'ia autē fit multa: aut ꝑꝑ cal'itatē epatꝭ aut ſplenis debilitatē: aut ꝑꝑ frigoꝛis vehemētiā cōgelātꝭ: aut ꝓpter cōſtrictionis ꝑſeuerātiā: aut ꝓpter egritudines que multe 7 ꝓlixe fuerūt: quare ꝓpter illꝺ humoꝛes facti ſunt cineres. Cūq̄ꝫ melācholia multiplicaꝛ 7 iter ſtomachū 7 epar ſtat ſanguinis 7 bonoꝝ humoꝝ gn̄atio cū ea minoꝛatur: ergo ſanguis minuetur.

¶ Hic ponit cās multiplicatiōis meſ'ie. Scōo ponit effectꝰ eiꝰ multiplicate cū eſt inter ſtōchū 7 epar. 2ᵒ ibi (Cūq̄ꝫ.) ⁋ Cōſiderādū ꝙ cāe multiplicatiōis meſ'ie ſunt q̄nque. ⁋ Pꝛia eſt epatꝭ cal'itas et facit mel'iaꝫ aduſtā. ⁋ Scōa eſt ſplenis debilitas. ſ. in mūdificādo epar: vel in expellēdo mel'iaꝫ in ſtōchū: 7 ex h̄ multiplicaꝛ mel'ia fecalis que p ſui multitudinē trāſit in mel'iaꝫ nō nālē. ⁋ Tertia cā eſt frigus cōgelās vn̄ ꝯuertit ſanguinē 7 mel'iā ēt nālē ad ſiccitatē 7 friditateꝫ mel'icaꝫ malā. ⁋ Quarta cā eſt ꝑſeuerātia oppil'onuꝫ in epate vel ſplene vel in ptibꝰ meſeraicaꝝ: 7 iſta oppil'o pōt eſſe cā multiplicatiōis meſ'ie: vel qꝛ ꝓhibet mel'iaꝫ trāſire ad ſplenē: 7 tūc redit in cām ſcōam. Poſſet tn̄ poni dr̄ia: qꝛ illa ſcōa cā erat debilitas ſplenis. ſ. ꝑꝑ cām in ſplene: iſta aūt quarta cā eſt ꝺbilitas in ſplene in magnificādo mel'iaꝫ ꝑꝑ cām in via. vel iſta oppilatio pōt eſſe cā multiplicatiōis meſ'ie per viā extinctionis caloꝛꝭ 7 infrigidationis: 7 iſta cā eſt eadē cuꝫ tertia: poterit tn̄ aſſignari diuerſitas: qꝛ p frigus ꝯgelās ītelligiꝛ frigus a cauſis extrinſecis: ſed hoc frigus erit ꝓpter oppilationes: vel quarta iſta cōſtrictio poteſt eſſe cauſa multiplicationis melācholie ꝓpter humoꝝ putrefactionem:

trefactionem: vñ fit icineratio: ⁊ iſta cā ē ꝑticulr cū gnta cauſa. ⁋ Quīta cā eſt egritudīes ꝓlixe ⁊c̄. i. febres ꝓlixe ⁊ cā eſt nota. ¶ (Cūq melancholia.) Cōſiderandū ꝙ locus inter ſtōchū ⁊ epar eſt vene meſeraice ꝓprie que ab epate ad ſtomachū vadūt ⁊ ſūt coniuncte venis que vadunt ad ſplenem: ⁊ hec diſpoſitio melancholie myrachie. Minorat̄ autem generatio ſanguinis ⁊ bonorū humorum. Primo ꝓpter nocumentum qđ cōmunicat ſtomacho vnde fit malus chilus. Secūdo ꝓpter nocumentum qđ epati cōicat: ⁊ iſti modi nocumentoꝝ ſunt diuerſi ſm diuerſitatē modoꝝ melācholie: ⁊ nos ꝓlixe ſcripſimus de hoc. 3. cañ. fen. 1. c. de melācholia. dixit Aui. ergo minuit̄ ſanguis: qꝛ nō ſolū minuit̄ in gnōne ſed poſt per viam corruptionis a malis humoribus.

¶ Debes autē ſcire ꝙ gnōnis humoꝝ cauſe caliditas ⁊ frigiditas cū alijs exiſtūt cauſis. Sꝫ calitas eq̄lis ſanguinē generat. Et ſuperfluens cholerā gignit rubeā. Multūq ſuperflua melācholia generat ꝓpter ſuperfluitatē aduſtionis. Et frigiditas qdem flegma generat. Et multū ſuperflua generat meliam ꝓpter ſuperfluitatē ꝯgelatiōis. Debes autem attendere virtutes paſſiuas cum virtutum actiuarum equidiſtantia.

¶ Hic ponit cañ. cōpletionis ſciētie de generatiōe humoꝝ ⁊ ſunt duo vel tres. ⁋ Primus cañ. habet tres expōnes. Prima Guil. caliditas ⁊ frigiditas. i. diminuta caliditas ſunt cauſe gnōnis humorum cū alijs cauſis. ſ. mālibus formalibus ⁊ finalibꝰ ſuperius dictis. ⁋ Scđa expoſitio Bartholomei. caliditas ⁊ friditas. ſ. actiue cū alijs paſſiue. ⁋ Tertia expoſitio Anto. cū alijs cauſis. ſ. qualitatibꝰ paſſiuis. ⁊ hoc eſt qđ ſubdit. debes aūt attēdere. ſ. in cauſis generationis humoꝝ: virtutes. i. qualitates paſſiuas cū eq̄diſtātia ⁊c̄. i. cū proportione. ad actiuas. ⁊ dixit h̄ Aui. qꝛ gnōnē humoꝝ appropriauerat cauſe efficiēti calido intēſo remiſſo ⁊ tēperato ⁊ nō dixerat de humido ⁊ ſicco: ⁊ ꝑꝑ hoc textus pōt ſic cōuenienter exponi. caliditas eq̄lis. ſ. cū debita humiditate gn̄at ſanguinem: ⁊ ſupfluēs. ſ. caliditas cū ſiccitate cholāꝫ gignit rubeā. ſ. nālem lꝫ etiā poſſit facere inālem multū que ſuperflua. ſ. cū ſiccitate generat ⁊c̄. (Et frigiditas) pꝫ. ¶ Cōſiderādū ꝙ melia ꝑ ſupfluitates frigoris generata eſt inālis facta ꝑ cōgelationē. ⁊ hic cōpletur qđ ſupra Aui. dimiſit cū poſuit ſpēs male melancholie.

¶ Neq ꝫ opꝫ vt ſit credulitas ꝙ omnis cōplexio ſibi generat ſimile ⁊ nō ſui cōtrariū per accn̄s lꝫ nō ſit per eſſentiam. Cōplexioni eñ multotiēs accidit vt ꝯ̄rium generat: frigida nāq cōplo ⁊ ſicca plerūq gn̄at humiditatē extraneā: nō ꝓpter ꝯueniētiam ſed ꝓpter digeſtiue debilitatē. Et hmōi quidem complexionē habēs eſt homo macer cuius iuncture ſunt laxe ⁊ eſt lenis: et ipſe eſt timoroſus ⁊ frigidus tactu ⁊ ſuauis ⁊ vene anguſte: ⁊ ſimilatur huic qđ generatur ſeniū de flegmate: lꝫ certa ſenū complexio frigida ſit ⁊ ſicca.

¶ Hic eſt ſcđs cañ. vel tertius in quo vult ꝙ cōplexio frida ⁊ ſicca per ſe multiplicat meliā: qꝛ ſimili eſt ꝯſimilis: ſed per accn̄s. i. per viā idigeſtionis multiplicat flegma ſicut fit in ſenibꝰ. Et hn̄s hmōi cōplonē. ſ. flegmaticā accn̄talem ex friditate ⁊ ſiccitate naturali eſt macer: qꝛ pauce carnis ⁊ pinguedinis pauce macre (⁊ laxe) ꝑꝑ flegmatꝭ abūdantiam. (Eſt lenis.) i. ſine pilis ꝑꝑ hūiditatē accidentalem ſuperfluā ꝓhibentē fumoſam eleuationē: ⁊ ꝑꝑ poroꝝ clauſionē a flegmate: hō ergo melācholicus ſtans in termis melie ē piloſus: vt appꝫ fen 3a huiꝰ cap̄ de ſignis melie. (Timoroſus) qꝛ paucoꝝ ſpirituū: (fridus) pꝫ (⁊ ſuauis.) i. mollis ad tactum ꝑꝑ flā qđ remollit eiꝰ cutē: (vel ſuauis.) ſ. in moribꝰ ⁊ venis ⁊c̄.

Dum 20m ¶ Dubitatur circa ꝑmiſſa qs hūoꝝ eſt fridior an flegma an melia. Ur̄ ꝙ flā ꝑ Aui. ſupra q dicit ꝙ frigidius qđ eſt in corpore eſt flā. ⁋ In ꝯ̄rium qꝛ melia fit a fortiori frigore: vt dicit Aui. cū dic̄ frigiditas flegma gn̄at multūq ſupflua meliā gn̄at. ⁋ Quidā dn̄t flegma eſt fridior res q̄ melia: ⁊ hoc friditate poſitiua ſed melia ē frigidior frigiditate priuatiua ſicut dicimus ꝙ aqua eſt fridior frigiditate poſitiua q̄ terra: lꝫ terra frigiditate priuatiua eſt fridior: qꝛ eſt mag̃ elōgata a calore ſolis ⁊ ſtellaꝝ. ⁋ Alij dicunt melius ꝙ flegma nāle eſt frigidior humor q̄ melia nālis: qꝛ flegma eſt hu. aqueus melia terreus. ⁋ Ad ꝯ̄riū dn̄t ꝙ melia nālis fit a minori frigore q̄ flā: ſed melia inālis per viā cōgelationis fit a fortiori frigore q̄ flegma nāle: ⁊ tūc nō eſt incōueniens ꝙ melia inālis generata per viā cōgelatiōis ſit frigidior q̄ flegma nāle. ⁋ Aliter dī ꝙ frigiditas vel eſt nālis vel accidētalis ſiue egritudialis: ſiqdem ſit nālis ⁊ ſit pauca cū ꝓportionali ſiccitate gn̄at meliā: qꝛ agēs aſſimilat ſibi paſſum: ſi aūt ſit multa tūc per accidēs. i. per idigōnē ⁊ non bonā ꝑmixtionē humidi cū ſicco fit multitudo flegmatis. Si aūt frigiditas ſit accidētalis ⁊ ſit pauca: qꝛ eſt cā indigeſtionis et cruditatis multiplicat flegma: ſi aūt ſit multa ſupueniens hūoribus cōgelat eos ⁊ ꝯuertit ad nām terream expreſſo humido ⁊ ſic multiplicat meliam. ⁋ Ex qbus dictis tollit̄ ꝯ̄dictio que pōt colligi ex dictis Aui. nam prius dixerat ꝙ frigiditas multū ſupflua generat meliam ⁊ intelligit de accidentali: poſt v̊o ꝙ friditas ſenū que eſt ſupflua reſpectu prioris etatis gn̄at flegma ⁊ intelligit de friditate naturali: ⁊ tu cōſidera. ⁋ Alij dicūt ꝙ aliqd factū a maiori frigore pōt eē minꝰ fridū: qꝛ expſſo hūido aqueo fridior res fit minꝰ frida q̄ illo remanēte: ſed cū miori frigore nō exprimit̄.

Dubm 21m ¶ Dubitat̄ 2o quis humor eſt ſiccior an chola an melia. Dī ꝙ melācholia in ſe ſit ſiccior: qꝛ terre ſimilat̄: vñ nō labit̄ ſed effectiue pōt chola mag̃ exiccare ꝑꝑ duo. ſ. ꝑꝑ calidum qđ exiccat: ⁊ ꝓpter ſubtilitatē vt ꝓfundiꝰ penetret ⁊ mag̃ attingat paſſum.

Dum 22m ¶ Dubitat̄ 3o de quo hūore ſit maior q̄titas in nobis. Ur̄ ꝙ de ſanguīe ſit plus: hoc ē notū ad ſenſū: ⁊ rō qꝛ ē humor īter oēs ꝯuenientior poſt ſanguinē ē plus flā: vt Meſue de ꝯſola. 2. cap̄. ⁊ rō qꝛ eſt hūor poſt ſanguinē in bonitate. ⁋ Eſt ḡ dubitatio ſolū an chola nāliter ſit amplioris q̄titatis q̄ melia: nō aūt ītelligit̄ amplioris in pōdere: ſed in mole. i. occupatiōe ſpatij. ⁋ In h̄ dubio opīo Cōciliatoris dr̄ia. 22. vbi vult ꝙ chola ſit plus in nobis q̄ de melia: īmo vult ꝙ humoꝝ adinuicē in quātitate ſit ꝓportio talis qualis eſt hoꝝ numeroꝝ. 30. 8. 3. 2. ita ꝙ ſanguis ꝑtes ſint. 30. flatis. 8. cholere. 3. melie. 2. erit ḡ ꝓportio ſanguis ad flegma proportio multiplex ſuperꝑtiens: ſꝫ chole ad meliā erit ſexqaltera: hoc ꝓbat Cōciliator ꝑ Alex. in ꝓblematibꝰ vbi vult ꝙ ſanguis magis abundat poſt flegma poſt chola poſt melia qꝛ eſt nāe inimica. ⁋ Ampliꝰ ꝯ̄ terra ē minꝰ in nobis: vt Oribaſiꝰ in cōmēto aforiſmi: ḡ de melico hūore pōt iuuari opīo Cōciliatoris ꝑ Gal. 5. de vti. ꝑtiū. cap̄. 6. vbi vult ꝙ melica ſupfluitas ē pauciſſima: amplior āt ē chola. ⁋ Alij dicūt ꝙ melia ē in maiori q̄titate ī nobis q̄ ſit chola. h̄ ꝓbāt ꝑ: qꝛ melia plura mēbra nutrit. ſcđo qꝛ ī liquoribꝰ ſiue ſuccis maior ꝑs appet fex q̄ ſpuma. Hec opīo mihi plus plꝫ: qꝛ videmꝰ abundare hūc humorē in oībꝰ qđ appet ex ſui effectu: lꝫ exitꝰ eiꝰ extardet̄: ⁊ hoc decipit multos in cognitiōe egritudinū melicaꝝ. ⁋ Ad cōtraria poſtpono auctoritatē Alexādri vel intelligit de melia que vadit ad ſplenē vt apparebit. ⁋ Ad rōnē cū dī melia eſt nature inimica: dōm vt tendit in mām mēbroꝝ nō eſt nature inimica: qꝛ ſapor pōticus plus eſt aptus nutritioni q̄ amarus: ipſa aūt melia ſi eēt vt forma eēt mag̃ ꝯ̄ria vite q̄ chola. ⁋ Ad 2am cū dī ꝙ de terra ē minꝰ: dōꝫ ꝙ veꝝ ē in v̊tute qua ſtet vt forma: ſꝫ in mole ī nobis de terra ē plus: vñ grauitas vincit in nobis. ⁋ Ad Gal. dōm ꝙ nō cōparat meliā ⁊ cholam que cū ſanguīe vadūt: ſꝫ que vadunt ad ꝓpria receptacula: melia eñ que vadit ad ſplenē mioris q̄titatis eſt q̄ cholera q̄ vadit ad chiſtim fellis: ⁊ de h̄ Gal. mirat̄. ſ. q̄uo pauce ſupfluitati magnū fecit receptaculū vt melie ⁊ āpliori ſupfluitati vt cholere fec̄ receptaculū puū: ⁊ cām dat quā ab eo vide. Ex hoc ḡ ꝯ̄riū arguit̄. nā qñ de humore melico paꝝ trāſmittit ad receptaculū videt̄ ꝙ plus de eo retineat in venis.

Dubm 23m ¶ Dubitat̄ 4o an calor gn̄atiuus boni hu. ⁊ mali. ſ. ꝑter nāꝫ ſit idē. Dōm ꝙ pōt eē idē ſbto differens ſolum ſm relationē ad mām vt notū eſt: ⁊ iō in hoc nō ꝓtelamus: ſcripſimus eñ de idētitate ⁊ diuerſitate calidi nālis ⁊ inālis ſuper p̊ libro de differētijs febriū.

¶ Debes aūt ſcire ꝙ ſanguis ⁊ qđ cū eo labit̄ tertiam hꝫ in venis digōnē: ⁊ cū ꝑ mēbra diuidit̄ vt vnūqđq ſuum recipiat nutrimentum: hꝫ digeſtionē quartā.

¶ Cū dixit de digōne prima qua fit chilus in ſtōcho: ⁊ de digōne ſecūda qua fiūt hu. in epate: hic loquit̄ de digeſtiōe tertia ⁊ quarta quibꝰ fiūt humiditates. ⁋ Conſiderādum ꝙ ſemꝑ Auicē. opinioni medicoꝝ adheret in h̄ ꝙ nō ſolus ſanguis ē in venis: nec ſolus nutrit: ſed cū alijs humoribꝰ ſimul: vñ dicit: ⁊ qđ cū eo labit̄. ⁋ Conſiderāduꝫ 2o ꝙ ſi per digōnē tertiā venaruꝫ intelligit illā que fit in extremitatibꝰ ꝑuaꝝ venaꝝ: tūc inuit generationē ꝑme hūiditatꝭ: ⁊ ſi per quartā intelligit illā que fit extra venas in mēbris inuit generationem humiditatis ſecūde tertie quarte vt notum eſt.

Du. 24m ¶ Utrū vene digerāt digōne cōi. Ur̄ ꝙ non: qꝛ digeſtio cōis ē ꝑparatio nutrimēti cū ꝯuerſione ad aliā formā ſicut appꝫ in epate et in ſtōcho: ſed vene nō ꝯuertunt ad aliā formā ꝑparādo nutrimētum. ⁋ In ꝯ̄riū Aui. ¶ Hic ḡ videndū de qbꝰ venis eſt ſmo. Et dicūt qdā ꝙ de venis poſt epar que ſunt vene cōes ⁊ magni rami. ⁊ nō eſt ſermo de vltimis ramis capillaribꝰ venaꝝ: qđ ꝓbāt: qꝛ digeſtio in ramis illis capillaribꝰ nō eſt cōis ſed ꝓpria mēbro in quo

sunt illi rami: dicũt ẽt isti ꝙ ille vene cões digerũt nõ dãdo aliam formã. Sʒ si sanguis in epate nõ ẽ bñ cõplet⁹ cõplet̃ in his venis: silr̃ flegma in his venis fit q̃nꝗ sanguis. digerũt ẽt iste vene: quia aliquã dispõnẽ iducũt i sanguie vt ꝑparet̃ nutricatiõi mẽbrorũ. Nã sic vene añ epar ꝑparãt epati: ita videt̃ ꝯueniẽs ꝙ vene post epar ꝑparẽt mẽbris. ¶ Nos dicam⁹ ꝙ istoꝝ sermo ẽ tolerabilis: tñ veri⁹ mihi vr̃ ꝙ qñ auctores dicũt tertiã digõnẽ fieri in venis intelligũt digõnẽ q̃ fit in venis capillarib⁹ q̃ sunt vltimi rami diuisionis venaꝝ. ⁊ rõ ẽ: nã ista digõ est cũ manifesta trãsmutatõe: q̃uis nõ sit sbalis forsan: vñ ex illa digõne resultat aliqd diuersum ab eo qd̃ in 2ª digõne resultat: qꝛ resultat hũiditas ꝑma quã ꝑ aliquã d̃riaʒ auctores ponũt differre a sanguie. ¶ Ad rõnẽ ꝯriã cũ dr̃ ꝙ hec digõ nõ est cõis. Dõm ꝙ digõ oĩuʒ venaꝝ capillariũ ẽ cõis: qꝛ oĩa mẽbra nutriunt̃ ex mã illa sic ꝑparata: sʒ quarũdã venaruʒ capillariũ est ꝓpria. Cõciliator v̊o in annexo d̃ie. 29. ponit ꝙ sex cõditiões reqrunt̃ ad h̃ ꝙ digõ aliqua sit cõis. ꝑma ꝙ fiat in membro hñte ꝯcauitatẽ. 2ª ꝙ in oĩbus sit cõe. 3ª ꝙ fiat calido ⁊ humido. 4ª ꝙ trãsmutet̃ sbaliter. 5ª ꝙ plura mẽbra nutriat imediate. 6ª ꝙ habeat supflua. Nos non curamus hec mẽbra discutẽ. ¶ Ad ꝯriuʒ dõm ꝓ ꝙ humiditas illa hʒ aliã formã sbaleʒ: ⁊ põt hoc teneri. ⁊ cũ. A. dicit ꝙ cũ humor large accipit humorẽ. Vel dõm ꝙ illa humiditas ẽ sãguis formalr̃: ⁊ ideo digestio tertia factiua illi⁹ humiditatis nõ est ꝓpria digestio ⁊ hoc modo apparebit.

Dub^m 25^m ¶ Dubitat̃ ꝗ vtrũ digões sint q̃tuor. Vr̃ ꝙ nõ: sʒ solũ tres ꝑ Auer. 3. collĩ. ca. 24. de accñtib⁹ ipediẽtib⁹ digõnẽ cerebri. ⁊ ꝑ Gal. 3. de cõplõnib⁹. ca. 3. ¶ In ꝯriũ Aui. ¶ Dõm ꝙ digõ nutrimenti põt sumi trib⁹ modis. Uno° ꝑ quacũꝗ trãsmutatiõe ei⁹ sensibili vel diuersa vel alia trãsmutatiõe: ⁊ sic digões sunt octo. ꝑª in ore. 2ª i stõcho. 3ª in meseraicis. 4ª in epate. 5ª in corde. 6ª i venis ad formã ꝑme hũiditatis. 7ª in mẽbris ad formã camby ex qua digõne resultat ⁊ ros: vñ nõ opʒ ponere distinctã digõnẽ roris ad digõnẽ camby. 8ª in mẽbris ad formã mẽbroꝝ ⁊ si vis potes crescere numeꝝ haꝝ digõnũ. Scdõ° põt sumi digõ pro sbali trãsmutatiõe nutrimẽti siue sit ꝑparãs siue sit vltio cõplens: ⁊ sic de cõi cõcessiõe sũt tria. s. digõ ad formã chili. 2ª digõ ad formã sanguinis. 3ª digõ ad formã mẽbroꝝ. Tertio° põt sumi digõ pro sbali trãsmutatiõe ꝑparatiua ad formã mẽbroꝝ: ⁊ sic sũt due. s. digestio stõchi ⁊ epatis. ¶ Sʒ tu dices ꝭm illũ moduʒ sunt q̃tuor digões sicut formas sbales ⁊ digestionẽ in venis ad formã humiditat̃: ⁊ sic fecit eas q̃tuor. ꝑª in stõcho. 2ª in epate. 3ª in venis. s. ad formã prime humiditatis. ⁊ quartã fecit cũ simul coadunauit digõnẽ ad formã camby ⁊ ad formã mẽbroꝝ. vel aliter dõm vt modo dicemus.

Du^m 26^m ¶ Dubitat̃ ꝗ vtrũ digõ ad forma humiditatũ sit digõ trãsmutãs sbstãtialr̃: ⁊ ꝑ ꝯñs vtrũ hũiditas differat sbalr̃ ab hũorib⁹ ⁊ a membris. Et vr̃ ꝙ nõ: qꝛ qua rõne h̃ eẽt ꝺ digõne ad hũiditatẽ ꝑmã eadẽ rõne ad scdaʒ ⁊ ad tertiã. ⁊ sic digões vene sbalr̃ trãsmutãtes erũt sex qd̃ vr̃ absurdũ. ꝯña pʒ: qꝛ sex sũt res sbalr̃ differẽtes i q̃s per digõnẽ nutrimẽtũ trãsmutat̃. ꝑª est chilus. 2ª hu. 3ª ꝑª humiditas. 4ª ros. 5ª cãbiuʒ. 6ª mẽbra ipsa. ¶ Ampli⁹ tũc eẽt aliud genus febriũ. ꝯña est nota. ¶ Rursus si digõ sanguis qua cõuertit̃ in humiditatẽ anteꝗ̃ fiat mẽbrũ est trãsmutatio ꝭm sbam: vñ humiditas differret spẽ a sanguine ⁊ mẽbris: aut ipsa digõ fieret in venis aut extra venas. nõ in venis qꝛ caro regenerata in vulnẽ non posset nutriri: qꝛ in ea nõ regñant vene in qb⁹ posset fieri digõ: et silr̃ ossa cũ nõ hẽant venas nõ possent nutriri: qꝛ i eis nõ possʒ fieri hec hũiditas spẽ differẽs ab hũorib⁹. nõ extra venas: qꝛ mẽbra agũt tũc actionẽ vltimatã ꝓpriã q̃ ẽ gñatio mẽbri. ¶ Ampli⁹ si conuersio ad hũiditatẽ eẽt ꝯuersio sbalis: tũc eẽt dare mẽbra nobiliora epate i gnõne nutrimẽti qd̃ vr̃ falsuʒ. ꝯña nota: qꝛ illa hũiditas est ꝑfectior res q̃ꝫ sit sanguis: ꝗ dãs ei formã ẽ ꝑfecti⁹ agens ꝑparãs q̃ꝫ sit epar vel ẽt cor in ꝑparatiõe nutrimẽti. ¶ In ꝯriũ ẽ Aui. q cũ numerauit digõnẽ ꝑmã ⁊ scdaʒ in qb⁹ fit sbalr̃ transmutatio ponit tertiã ⁊ q̃rtã in qb⁹ dʒ ẽt itelligẽ ꝙ sit sbalis trãsmutatio: qꝛ si nõ sic itelligeret poterat plures ponere digões. ¶ Dõm ꝓbabiliter posse teneri ꝙ ꝯuersio sanguis ad humiditatẽ. s. ad cãbiuʒ sit trãsmutatio sbalis: ita ꝙ cambiũ differret spẽ a sanguie. Hic põt teneri ex ꝑncipys Arist. 3. de hystorys. ca. 2. ⁊ 3. de ꝑtib⁹. ca. 5. vbi vult ꝙ sanguis nõ est nisi in vena nõ in corde. hũidũ ꝗ qd̃ ẽ cõtẽtũ nãliter ex̃ venas nõ est sanguis: h̃ aũt est cãbiũ: hec ẽ itentio Auer. collĩ. 3. cap. 24. de accñtib⁹ ipediẽtib⁹ digõnẽ cerebri. vbi dicit meli⁹ vr̃ mihi ꝙ in venis nõ ponat̃ 3ª digõ: ꝓpea ꝙ sanguis in eis nõ trãsit ad aliã formã sic fit in stõcho ⁊ in epate ⁊ in alys mẽbris: qꝛ stõchus cõuertit cibũ ad chilũ: epar ad sanguinẽ: membra alia ad spma albũ: vult ꝗ Auer. ꝙ sperma albũ. i. hũiditas alba in mẽbris fit sbali trãsmutatione facta sic chilus ⁊ sanguis ⁊ illd̃ est cãbiũ vt notũ ẽ. Probat̃ h̃ rõne ꝓ gñali ⁊ ẽ suasiua. Inter formam mẽbroꝝ ⁊ hũoꝝ ẽ aliđ ex hũorib⁹ ꝭcm̃ hñs rõnẽ ꝑncipy actiui differẽs sbaliter ab vtrisꝗ vt ẽ spũs: ꝗ iter formã hũoꝝ ⁊ mẽbroꝝ ẽ dare aliqd sbalr̃ ab vtrisꝗ differẽs hñs rõnẽ ꝑncipy mãlis ⁊ hec est hũiditas. Scdõ ꝓbat̃ spãliter de cãbio: nã humiditas dr̃t spẽ a sanguie q ẽ alteri⁹ coloris ⁊ sbe ⁊ hʒ aliud efficiẽs ⁊ locũ: sʒ cãbiuʒ est hmõi. Hec rõ ẽ ꝓbabilis: qꝛ nullus possʒ ꝓbare alr̃ ꝙ lac ⁊ sanies differat spẽ a sanguie nisi ꝑ has dispões. est ãt ꝯueniẽs h̃ vt nã ꝑ plura media veniat ad ꝑfectã formaʒ mãlẽ q ẽ aĩa sensitiua. ¶ Sʒ dubitat̃ q̃re nõ diceremus ꝙ hũiditas ꝑma q ẽ in orificys ꝑuaꝝ venaꝝ siue in ꝑuis venis differat specie a sanguie. ¶ Dõm ꝙ Auer. hic credidit Aui. voluisse ꝙ 3ª digõ fit in venis sbalr̃ trãsmutatiua. 4ª aũt fit in mẽbris qua fit cãbiũ qd̃ Auer. vocat spma albũ: ⁊ tũc Auer. dic̃ ꝙ i venis nõ fit digestio 3ª: qꝛ nõ fit in eis sbalis trãsmutatio sanguis. ¶ Et nos dicam⁹ ꝙ si h̃ vis tenere ꝙ Auer. Aui. iponit potes tenere: ꝯriũ credo ꝙ demõstrari nõ possit. Et dicam⁹ ꝙ in venis capillarib⁹ fit ꝑma hũiditas: ⁊ ꝓꝑ multã trãsmutationẽ sanguis in illis venis ẽ trãsmutatio sbalis: ⁊ iõ differt spẽ a sanguie. ꝑª aũt hũiditas sbalr̃ trãsmutata fit cãbiũ: ⁊ ꝭm h̃ solũ erũt q̃tuor digões sbalr̃ trãsmutãtes nutrimẽtuʒ ⁊ ꝑparãtes ad nutricationẽ. ꝑª in stõcho. 2ª in epate. 3ª in venis capillarib⁹ q̃ fit ꝑma hũiditas. 4ª in mẽbris q̃ fit cãbiũ ⁊ silr̃ cũ eodeʒ actu digõnis fit ros: trãsmutatio ãt sbalis in mẽbra nõ dr̃ digõ sʒ nutricatio. cũ ꝗ dic̃ Aui. ꝙ ꝑª hũiditas ⁊ ꝙ cãbiũ ẽ hũor: equoce sumit̃ ibi hũor. Si ãt vis tenere ꝙ hũiditas ꝑª sit eẽntialr̃ ⁊ sanguis solũ accñtaliter trãsmutat̃: tũc digões erunt. 3. vt dixit Auer. ¶ Ad ꝯria. Ad ꝑ^m dõʒ ꝙ ꝯcesso ꝙ hũiditas dr̃at spẽ inter se ⁊ a sanguie digões nõ sũt nisi q̃tuor. nã ꝯuersio ad formã mẽbri nõ dr̃ digõ sʒ nutricatio. ꝯuersio ãt ad foꝛaʒ cãby ⁊ formã roris fit ꝑ vnã digõnẽ sic digõ flat̃ ⁊ sanguis. ¶ Ad 2^m dõʒ ꝙ oẽs fe. facte ab hũorib⁹ cãntib⁹ febrẽ reducunt̃ ad fe. hu. vt scripsim⁹ sup ꝓ de d̃ys fe. sic fe. a carne putrida vel neruis putridis ⁊ chilo putrido reducit̃ ad feb. putridam. ¶ Ad 3^m dõm ꝙ fit in venis ꝑma hũiditas: ⁊ cũ dr̃ caro regñata in vulnẽ nõ nutriet̃: dõm 2r̃. Prio ꝙ silr̃ cũ illa carne regñant rami venaꝝ ꝑui: vt sentit Gal. in li. 1. ca. 8. trãslatiõis noue: ⁊ Auic. li. 4. fen. 4. c. de gñali curatiõe vlceꝝ. Vel dõʒ ꝙ nutrit̃ hũiditate ꝑª gñata in alys venis: ⁊ sic ẽt nutriunt̃ ossa. Dõm ẽt ꝙ ex̃ venas generat̃ cãbiũ ⁊ ros. Et cũ dicit̃ ꝙ mẽbra agũt actionẽ vltimatã: dicẽdũ ꝙ veꝝ ẽ postq̃ꝫ fecẽ cãbiũ. sic ꝗ ex ordie formaꝝ epate agẽte in chilũ sequit̃ formã sanguis ⁊ nõ formã epat̃: silr̃ ex eodẽ ordie venis capillarib⁹ suo calore ⁊ mẽbroꝝ in qb⁹ sũt agẽtib⁹ i sanguinẽ sequit̃ formã ꝑme hũiditat̃ ⁊ vlteri⁹ mẽbris agẽtib⁹ i ꝑmã hũiditatẽ exeũtẽ ex̃ venas seqtur formã cãby: cãbiũ aũt ẽ imediatuʒ trãsmutabile in mẽbra. ¶ Ad 4^m dõm duplr̃. Prio ꝙ oẽs rami venaꝝ vltimati ⁊ mẽbra i qb⁹ sũt illi rami sũt qd nobili⁹ epate vt facit sanguinẽ: ⁊ silr̃ oĩa mẽbra vt dant formã cãbio sunt qd nobili⁹ epate vt sanguinẽ fac̃: ⁊ ẽt corde vt ꝑparat sanguinẽ: iter membra enĩ faciẽtia ꝑmã humiditatẽ ⁊ ẽt facientia cambiũ cadit cor ⁊ epar. Scdõ° põt dici ꝙ epar apud medicos nõ hʒ ꝑncipatũ soluʒ ꝑparatiõe materie nobilis. s. sanguinee: sed ẽt datione virtutis.

¶ Supfluitas igit̃ digestionis prime que est in stomacho per intestinoꝝ egredit̃ viã: ⁊ scde digõnis que fit in epate superfluitatis plurimũ cũ vrina egredit̃.

¶ Hic determĩat de supfluitatib⁹ ꝭm dictas digões: ⁊ in h̃ satisfacit ei qd̃ supra dixit: in eisdẽ hũorib⁹ supfluitates v̊o i sequẽtibus noĩabim⁹: sʒ nõ solũ illas supfluitates ꝺ qb⁹ ꝓmisit ibi: sʒ ẽt alias. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ ex Aui. hr̃ ꝙ fex q̃ ẽ supfluitas ꝑ itestĩa exiẽs fit in stõcho: qꝛ ẽ supfluitas ꝗssa ⁊ terrestris chili: idẽ ãt ẽ dãs foꝛaʒ iuuatiuo ⁊ nocitiuo: ꝑter h̃ ãt qd̃ stõch⁹ dat acqrit fex. i. terrestris ⁊ ꝗssa ꝑs chili i itestĩs dispões alias: qꝛ coloꝛat̃ ꝑ cholãʒ fluẽtem ad itestĩa: ⁊ figurat̃ ẽt ibi ⁊ distĩguit̃ ab alia ꝑte chili cui miscebatur: ⁊ hec distõ fit ab epate trahẽte bonã ꝑtẽ chilosaʒ: ⁊ ex h̃ appʒ ꝙ fex lʒ sit supfluitas digõnis ꝑe stõchi: tñ põt dici supfluitas digestiõis epat̃: vñ Auer. i theo. cãticoꝝ cõmẽ. 320. Feces sunt supfluitates istoruʒ mẽbroꝝ. s. stõchi ⁊ epatis. Ex his dictis soluit̃ qd̃: an fex recipiat suũ eẽ in stõcho vel in intestinis: appet enĩ ꝙ ꝑmũ esse a stõcho recipit: vt Gal. 4. de vtilitate partiũ ꝑmo cap.

Du^m 27^m ¶ Dubitat̃ q̃re chilo nõ assignamus q̃tuor supfluitates sic sanguini. Dõm ꝙ cã ẽ qꝛ cibaria quib⁹ nãliter vtimur nõ resistũt forme chili: nisi ꝑ ꝑtes terrestres: ⁊ nulla ẽ alia cã nisi qꝛ forma chili est hic: ⁊ nutrimẽta sũt hec ⁊ expiẽtia hec iuenit̃: ⁊ iõ Gal. 4. li. ꝺ vti. ꝑtiũ. ꝓ ca. ⁊ 3. nullã supfluitatẽ. s. sensibilẽ ponit separi in chilo siue in chili factiõe: sic terrestrẽ grossaʒ: sic rustici a grano lapidem separãt: ⁊ frumẽtũ ad ciuitatẽ portãt: sic hec a stõcho elaborãt ⁊ mũdus portat̃ ad epar velut ad cõeʒ locũ siue plãtã. Nõ aũt dʒ qs mirari de solõne dcã: qꝛ multa silr̃a nãlia sũt qb⁹ nõ daret̃ alia cã. v̊. g. q̃re totũ oleũ fit flãma ꝑter fecẽ: ⁊ nulla pars olei alia effugit formã flãme. ¶ Aliter ãt posset dici ꝙ in prima digõne sunt q̃tuor supfluitates siue tres. Pria grossa terrestris similata melie. Secunda

cunda subtilis vaporosa similata chole q̄ isensibilr expellit in q̄busdā sensibilr p eructuationē. Tertia ē supfluitas aq̄sa: ⁊ ista nō sepat a chilo: sʒ vadit cū eo vt faciat ipʒ penetrare: ⁊ sʒ hoc vrina posset poni supfluitas digōnis pme: ⁊ qꝛ pter hec in epate recipit vlteriorē trāsmutationē ⁊ mixtionē cū hūorib⁹ eā colorātibus et dātib⁹ moduʒ sbe: ⁊ alia ēt recipit: dr̄ vrina supfluitas digōnis 2ᵉ. Si aūt cogimur ponere quartā supfluitatē silez flati: dicem⁹ ꝙ ē aliq̄ ps chili cruda q̄ diminute cocta cōplet i monoculo: vt. 3. cañ. fen. 16. hec solo mea apparēs ē: sʒ mihi nō plʒ. ¶ Cōsiderandū (plʒ cū vrina egredit.) hic dixit vel qꝛ siqd de aq̄ vadit cū sanguie illō est paꝝ vt supra diximꝰ. vel dixit h̄ qꝛ supfluitas vrinalis ē maioris quātitatis q̄ q̄titas melie ad splenē ⁊ a chistim chole: vt. 5. li. de vtili. partiū. 7. c. ⁊. 6. Gal. de iuuamentis membroꝝ. cap. 3.

¶ Qd aūt de ea remanet ad splenē ⁊ fel tendit.

¶ Nō exponat ex ea. s. vrina: sʒ ex ea supfluitate digōnis scd̄e.

¶ Duaꝝ vo digōnū remanētiū superfluitates per resolutionem que nō sentit: ⁊ per sudorē ⁊ per sorditieʒ extrinsecā egrediunt. Cui⁹ pars est ꝙ per foramina egreditur sensibilia sicut per nares ⁊ istrm auditus: aut nō sensibilia sicut per poros: aut extra naturam sicut per apostemata cuʒ aperiūtur: aut ꝙ nascitur ex additionibus in corporibus sicut pili ⁊ vngues.

¶ Cōsiderādū p̄ ꝙ per. 2. digōnes itelligit tertiā qua fit humiditas prima: ⁊ quarta qua fit cābium: nā cōuersio camby in mēbra non dr̄ ꝓprie digestio ⁊ cābium per nullā partē resistit actioni agētꝭ. s. per gradū forme: ⁊ ideo in cōuersione camby in mēbra non sepat supfluitas saltem aliqua sensibilis. ¶ Cōsiderādū 2º ꝙ Aui. simul ꝯfundit superfluitates duaꝝ dictaꝝ digōnuʒ: qꝛ nō sunt distinguibiles apud nostrā notitiā superfluitates digōnis tertie a supfluitatibus digestionis quarte: sunt enī in locis fere eisdē ⁊ per eadē loca eūantur: ⁊ credēdū est ꝙ in sba similātur adinuicem: qꝛ earū iuuamēta ēt similant. ¶ Cōsiderādū 3º ꝙ tetigit diuersitatē supfluitatū tertie ⁊ quarte digōnis. Primo ex parte sbe qꝛ q̄dā vaporose vel fumose que insensibilr expellūtur: quedam aquose vt sudor: quedā terrestres vt sordities: quedam humorose magis vt q̄ per apata eūantur. Secūdo ex pte modi eūonis: qꝛ quedā sensibiliter: quedā isensibilr: ⁊ quedā nāliter: ⁊ quedā pter nām. Tertio ex parte eius a quo: qꝛ quedā a toto vt sudor ⁊ sordities: ⁊ quedaʒ ex pte vt mucus a cerebro. ¶ Cōsiderādū 4º (per resolōnē q̄ non sentit) ꝙ tā in tertia digōne q̄ in quarta aliqd imaginamur euaporare insensibilr: ⁊ ēt a prima ⁊ scd̄a. (Et per sudoreʒ) sudor pōt dici supfluitas tertie ⁊ quarte digōnis. Dicit p̄ qꝛ transit per loca illaꝝ. Secūdo. qꝛ in nām sudatiuam egit aliquid digō tertia ⁊ digestio quarta trāseūte sudore per illa loca. Auer. tñ in theor. canticoꝝ. cō. 338. ponit sudorē supfluitatem tertie digōnis: ⁊ hoc quia ipse nō cōcedit digōnem in venis: imo quartā apud Auic. est tertia apud Auer. (Et per sorditiē) est supfluitas que dr̄ imundities circa cutim: vt itelligit ab Auer. theorica cāticoꝝ. cō. 152. ⁊ est qd grossuʒ terrestre nō euaporabile nec fluxibile. (Cui⁹ ps ⁊c.) qꝛ sic cerebrum est pars corporis: ita eius supfluitates dicūtur ptes superfluitatum tertie ⁊ quarte digōnis. ¶ Cōsiderādū autem ꝙ sm Maumetum arasim in itroductorio ꝙ supfluitates cerebri flatice eūantur per nares ⁊ palatū: cholerice per aures: signuʒ qꝛ sunt tincte ⁊ acuti saporis: vñ qdam pictores miscēt illā cū colorib⁹ ad frāgenduʒ spumā. Melice autē eūantur per lippitudines oculorum: sed Plusq̄ cōmētator nō assignat melicam supfluitatē cerebro: vt appet tractatu 2º de signis cerebri illo cap. Adhuc vo mihi vidētur. cō. 18. (sicut per poros) pōt intelligi aut poros totius: ⁊ tunc est declaratio eius qd dixit per resolōneʒ eius qd nō sentit: vel pōt intelligi poros. s. lachrymaliū ⁊ palpebraꝝ que sunt foramina nō sensibilia ex qb⁹ exit lippitudo ⁊ lachryma: vt ꝓlixe scripsimus fen 3ª tertij cañ. Aut extra nām: qm̄ Aui. inuit ꝙ exit⁹ predictaꝝ superfluitatū oīum fit sm nām: sed exitus superfluitatum per apata fit pter nām ꝓprie cū aperiūtur: qꝛ cū insensibiliter resoluūtur apata: nō est ita cum exitus illaꝝ materieꝝ magis fit sm naturam: vtrum autem sudor sit euacuatio naturalis: scripsimus super de accidenti ⁊ morbo tertio.

Dub^{m} 28^{m}

¶ Dubitat vtrum mā apostemās sit superfluitas digōnis tertie et quarte. Ur ꝙ non: qꝛ est aliquis humor. s. sanguis ⁊c. ⁋ Bartholomeus dicit ꝙ est superfluitas digōnis tertie ⁊ quarte rōne loci in quo fit apa. ⁋ Alij dicunt ꝙ apostema per viā cōgestionis ⁊ nō p viam defluxus est cui⁹ mā est superfluitas digestiōis tertie ⁊ q̄rte rōne loci in quo fit. ⁋ Aliter pōt dici ꝙ aliqua mā dr̄ supfluitas alicuius digestionis duplr. Primo: qꝛ per actū eius generet: ⁊ sic mā apatis facti per fluxū nō est superfluitas tertie nec quarte digestionis vt notū est. Scd̄o mō: qꝛ per actionē tertie vel quarte digestionis: aut eaꝝ defectu pmutationē recipiat: ⁊ si mā apatꝭ vniuscuiusq̄ pōt dici supfluitas tertie ⁊ quarte digōnis ⁊ ꝓprie apostematis qd aperit: qꝛ in eo sunt sensibiliores actiones digestiue ad bonū ⁊ defect⁹ eius ad malū. (Aut qd nascit.) Cōsiderādum ꝙ pili ⁊ vngues sunt de mā terrestri grossa ⁊ dura qualis nō est que surgit ex digōne prima vel secūda: sed que est ex actiōe mēbroꝝ ⁊ surgit cum agunt in nutrimētum ꝓprium. qd autem vaporosius est fit pilus ⁊ pēne in alijs animalibus. qd autē corpulētius ⁊ fixū magis fit vnguis ⁊ rostra ⁊ cornua in alijs aīalib⁹. Arꝭ. vo imaginat 3º de ptib⁹ aīaliū illo cap. 7. Uisceꝝ q̄dā simplicia. ꝙ in qb⁹ no est vesica: quia illud superfluum. s. aquosum conuertitur per raras carnes in pennas ⁊ plumas: ⁊ hec indigent cōsideratiōe. ¶ Querūt aliq q̄re nō dixit de hypostasi cū sit supfluitas tertie digōnis. dr̄ ꝙ dedit itelligi: sed smo de hoc spectat ad fen scd̄am huius.

Du^{m} 29^{m}

¶ Dubitauerūt alij an expulsio per apostema sit preter naturā. Uidetur ꝙ non: qꝛ est expulsio cretica vel similis cretice vt plurimū: ⁊ crisis est actio virtutis naturalis: vt tertio de crisi. cap. primo: ⁊ primo de virtutibus naturalibus. cap. 14. Dicēdū ꝙ expulsio per apostema est sm naturam intantum inquantum fit expellēte naturali virtute: sed non sm naturam inquantum in hoc accidūt nocumenta: ⁊ sic est de crisi.

¶ Debes autē scire ꝙ si alicuius humores subtiles existunt: eorum euacuatio eum debilitat cui multum nocet in sui fortitudine suorum pororum amplitudo.

¶ Hic ponit duos canoñ. completiuos scientie de humoribus. secunda ibi (Et debes scire.)

Dub^{m} 30^{m}

¶ Dubitant que sit melior dispō an humoꝝ grossoꝝ vel subtilium. Rūdet Guil. ⁊ bene ꝙ homo subtilium humoꝝ est melius dispositus ad actus intellectus: sed hō grossoꝝ humorum est meli⁹ dispositus ad labores corporeos: ⁊ videt quo ad quid dictū Arist. 2. de partibus aīalium. ca. 2. ⁋ Sed cōtra. qꝛ Ari. 3. ꝓblemate. 1. vult ꝙ melancholici sint peritiores. Dicēdum pmo ꝙ hoc est p accñs: qꝛ possunt magis tolerare vel ꝙ melācholici hñtes meliaʒ sbtileʒ ⁊ nō grossam illi sunt boni itellectus ⁊ aliter diximus als.

Dub^{m} 31^{m}

¶ Dubitat 2º an eūatio hoīum hñtium subtiles humores ⁊ eūatio subtilium humoꝝ plus debilitet q̄ eūatio hñtiū grossos hu. Et vr̄ ꝙ eūatio grossoꝝ hu. ⁊ per ꝯñs hñtes grossos hu. plus debilitet. Pmo qꝛ cū pñtia grossoꝝ hu. virt⁹ est fortior: vt Arꝭ. pallegato loco: ⁊ sumit fen 3ª huius. caplo de regimie: per cibū ergo illoꝝ euacuatione plus debilitat hō. Scd̄o euacuatio grossoruʒ fit fortiori pharmaco vt notū est: ergo magis debilitat eoꝝ eūo. Tertio flobothomia ampla plus euacuat sanguinē grossuʒ: vt 4ª fen huius. ⁊ plus debilitat q̄ stricta: que euacuat subtilem: vt ibidem Auic. ¶ Dubitat ēt qꝛ dicit multuʒ nocet in sui fortitudine. i. multuʒ in debilitando iuuat poroꝝ amplitudo. Contra: qꝛ Gal. 2. de regi. sa. cap. 6. multum laudat corpora rara. ⁊ Arist. in fine de ꝓblematib⁹ laudat rarā carnem: qꝛ bñ euentabilē: ⁊ sic ēt ciuitas laudat bene euentabilis. ⁋ In ꝯriū dictoꝝ est Aui. ¶ Hic dicamus tria. ⁋ Primuʒ ꝙ sermo Aui. est manifestus si ponamus duo corpora. vnum habēs subtilem hu. ⁊ raꝝ in poris. aliud hñs hu. grossos vt g̃ssum sanguineʒ ⁊ in poris diuersum. ⁋ Scd̄m ꝙ hō grossoꝝ hu. ⁊ spirituum est fortior q̄ hō subtiliū humoꝝ ⁊ spirituū: fortior dico fortitudine qua dicimus hoc corpus magis resistit occurrētib⁹ causis vt laborib⁹ ⁊ vigilijs. vtrum aūt sit fortior tēperato scripsim⁹ in thegni. ⁋ Tertiū ꝙ hec duo corpora vel occurrūt eidem cause vel diuerse. si eidem magis debilitāt corpus subtiliū humoruʒ q̄ grossoꝝ. ⁊ hoc vult Auicē. v. g. ambo hec corpora abstineāt a cibo vna die: vel occurrant aeri calido vni vel exercitentur vno exercitio vel vna vigilia vigilent vel sumant equalem dosim scamonee: ⁊ nō est dubiuʒ ꝙ multo magis debilitat hō subtilium humorum rarus in poris q̄ hō grossoꝝ humoꝝ. vnde statiʒ hō subtiliuʒ humoꝝ perueniet ad tornalitatem faciei ⁊ syncopim. ⁊ hō grossoꝝ humoꝝ fere nō erit in aliquo permutatus: vt ꝓlixe scripsim⁹ primo ꝓnosticoꝝ. Ratio. qꝛ ab eadē causa euacuante ille mag̃ debilitatur qui in suis spiritib⁹ ⁊ humoribus magis euacuat siue diminuit: sed hñs subtiles hu. ⁊ corpus rarum est hmōi: qꝛ est aptū euacuationi illi: hoc est qd Aui. dicit. Debes scire ⁊c. eoꝝ. s. humorum subtiliū ab hoc corpore: qꝛ causa debilitādi est illoꝝ euacuatio. cui ⁊c. i. multū iuuat in debilitando pororum amplitudo.

¶ Propter qd resolutionem sequitur debilitas.

¶ Hic ꝓbat qd dixit. ⁊ primo ꝙ poroꝝ amplitudo iuuat ad debilitandum hec corpora. Scd̄o ꝙ eūatio subtiliū hu. i. corporis habētis subtiles humores magis d̄bilitat. scd̄a ibi (Et ꝙ hūores.) Primo arguit sic. ad resolōnē sequit debilitas: ⁊ per ꝯñs ad maiorem resolōnem sequit maior debilitas: ergo amplitudo poroꝝ nocet

fortitudini hn̄tiū subtiles humores.i.iuuat ad debilitādū eos.añs ꝓmū ⁊ ꝯña pᵃ sūt nota.⁊ ponit ꝓmū añs in lr̄a.ꝯña vltima est nota:qꝛ quāto corpora in poris latiora tāto magis resolubilia.

¶ Et ꝙ humores subtiles ad euacuandum ⁊ resoluendum sunt faciles.

¶ Probat 2ᵐ dictū.s.ꝙ euacuatio corpoꝝ hn̄tiuꝫ subtiles hu.magis debilitet ea ⁊ inducit duas rōnes.scd̄a ibi(Qđ autē.) Pr̄o arguit sic:humores subtiles sunt faciles ad euacuādum ⁊ resoluendum:ergo euacuatio corporum habētium subtiles humores magis debilitat eos.ꝯñtia est nota.quia euacuatio talis magis euacuabit eos ꝓpter aptitudinem euacuabilium.

¶ Qđ aūt ad resoluēdū ⁊ eūandū est facile:spiritui facile associari pōt ī sua resolōne:cū eo igit̄ resoluit̄.

¶ Scd̄a rō arguit sic.qñ hu.ad resoluendū ⁊ eūanduꝫ sunt habiles siue facilis spūs faciliter associant̄ eis in eūatiōe in resolōne siue ipsis spiritibꝰ:⁊ ꝑ ꝯñs cū eis resoluunt̄:ergo corpora subtiliū hu. magis debilitant̄ ex eūone.ꝯña est nota:qꝛ spirituū eūatio maxīe debilitat.¶ Dubitat̄ de veritate añtis:⁊ dicēdū ꝙ causa est dupl'r. Prima qꝛ qñ hō est subtiliū humoꝝ est ēt subtiliū spirituū:causa ergo que mouet resoluit hu.multo magis resoluit de spiritibus. Scd̄a cā est:qꝛ qñ hu.sunt subtiles tūc cause euacuantes ⁊ resoluētes illos hu.mouent hu.motu veloci:ex quo ēt spiritus veloci motu mouent̄ ⁊ agitant̄:⁊ per ꝯñs resoluunt̄ ⁊ exeunt ⁊ nō solum per partē in quā declinat eūatio.v̄.g.si fit fluxus vētris inchoans per ꝑtes alias:vñ ab hoīe subtilium humoꝝ cū eūatio per vētreꝫ fit in spiritibꝰ veloci motu ⁊ agitatione ⁊ inflāmati euaporāt per corporis totius ⁊ faciei poros:in hoīe aūt grossoꝝ humoꝝ sūt ꝯ̃ria dictis:qꝛ spiritibꝰ grossi ⁊ hu.tardi motꝰ:⁊ ideo ex causis euacuātibꝰ nō sic sunt debilitabiles ⁊ in sūma plus est apta effrenitare eūatio in hoīe subtiliū humoꝝ raro q̄ȝ in hoīe grossoꝝ humoꝝ denso.¶ Ex qbus duo inferas.pᵒ ꝙ quādo dicimus hō subtiliū humoꝝ plus debilitat̄ intelligit̄ plus respectu sue fortitudinis:ita ꝙ plus distat a sua fortitudine in hac vel in illa eūone siue cā eūante q̄ȝ homo grossoꝝ humoꝝ distet.Ex quo soluit̄ ꝓma rō cum dr̄ ꝙ ad ꝑñtiam humoꝝ grossoꝝ plus stat fortitudo q̄ȝ ad ꝑñtiaꝫ subtilium.dōm ꝙ veꝝ est.Et cum dr̄:ergo illoꝝ eūationes plus fit debilitas.dicēdum ꝙ verum est si euacuent̄:sed cū occurrunt hec corpora eidem cause eūanti non fit grossoꝝ humoꝝ euacuatio.⁊ posito ꝙ in vtrisq̄ȝ fiat euacuatio equalis eēt debilitas equalis respectu gradus sue fortitudinis:lꝫ in se eēt inequalis dico in se vt mēsura defectus virtutis denoīat̄ mēsura fortitudinis cui opponit̄. ¶ Secūdo ꝙ si hō subtiliū humoꝝ ⁊ grossoꝝ ad eūdē casum pulsus ⁊ extenuationis gradus ꝑueniant:peius hꝫ hō grossoꝝ humorū q̄ȝ debiliū:qꝛ fortior fuit cā imprimēs ⁊ magis distat a sui fortitudine.¶ Si aūt ista corpora occurrāt diuersis causis eūantibꝰ: tūc ꝯtingens est corpus grossoꝝ humoꝝ plus debilitari ex eūone q̄ȝ corpa subtiliū:⁊ ꝯtingēs est ecōtra:⁊ ꝯtingens est equal'r debilitari:⁊ h̄ ꝭm cōtingētias vigoris cārum occurrētiū.¶ Jā ḡ apparet ꝙ positis duobꝰ corꝑibꝰ vno grossoꝝ humoꝝ vt hn̄s sanguīeꝫ grossuꝫ flegmaticū vel mel'icū ⁊ alio subtiliū humoꝝ vt est habēs subtilē cholericū plus debilitabit̄ ex eūone hō subtiliū humoꝝ q̄ȝ grossoꝝ.s.cū occurrunt eisdē causis eūantibus:qꝛ est apta euacuatio in vno magis fieri ⁊ magis intēdi q̄ȝ in alio.¶ Ex qbꝰ cessant rationes cōtrarie.ꝓma rō est soluta.¶ Ad scd̄am cū dicit̄:hō grossorum humoꝝ euacuat̄ fortiori pharmaco.Dicēdum tripl'r. Pr̄o ꝙ hoīem melācholicuꝫ magis euacuari ⁊ etiā debilitari debet in euacuatione:qꝛ dat̄ sibi elleborus:⁊ hoīem cholericuꝫ minus debilitari:qꝛ datur sibi māna:hoc est per accidens.s.ex parte rei cū qua fit euacuatio:non autē ex parte nature corporis debilitantis in euacuatione plus vel minus:per se enī corpus rarum subtiliuꝫ humoꝝ est magis debilitabile in eūone.Scd̄o modo dꝫ dici ꝙ debet presupponi ꝙ vtriq̄ȝ detur vna medicina euacuatiua:naꝫ magis tolerabit illam corpus grossoꝝ humoꝝ q̄ȝ subtiliū.Tertio mō pōt dici ꝙ data vtriq̄ȝ corpori medicina proportionali plus timēdum est de superfluitate euacuationis ⁊ debilitatis in hoīe subtilium humoꝝ q̄ȝ grossoꝝ.¶ Ad tertiā dicēduꝫ ꝙ si rō debet arguere ad ꝓpositum opꝫ cōparare vel flobothomiā eiusdem amplitudinis ad dicta duo corpora:⁊ tūc magis debilitatur ex ea hō subtilis sanguinis q̄ȝ grossi:qꝛ plus euacuabit de sanguine ⁊ spiritu ab hoīe subtilis sanguinis q̄ȝ grossi:qꝛ eadem stante amplitudīe pluꝫ est aptuꝫ exire de sanguine ⁊ spiritu ab hoīe subtilis sanguinis q̄ȝ grossi:vel cōparabimus flobothomiaꝫ amplaꝫ homini grossi sanguinis ⁊ strictā homini subtilis sanguīs ⁊ vtrinq̄ȝ vtriq̄ȝ faciemᵃ proportionalē:⁊ tunc equaliter ab eis debilitātur.¶ Ad vltimuꝫ dicēdum ꝙ rarus siue raritas laudata est moderata raritas vt sumit̄ a Gal'.in libro de optima babitudine.Nos autē de īpressibilitate raroꝝ corpoꝝ ⁊ densoꝝ scripsimus fen ꝓma quarti in cap̄.de febre pestilētiali.¶ Sed dubitat̄ pono vnum ⁊ idē corpus quero quoꝝ humoruꝫ eūatione plus debilitatur an grossoꝝ an subtiliū. Ur̄ ꝙ eūatione grossoꝝ per argumēta supra facta.primo qꝛ grossoꝝ humoꝝ ꝑsentia magis stat fortitudo.secūdo qꝛ grossi hu.fortiori medicina eūantur.tertio qꝛ flobothomia ampla plus debilitat.¶ Jn ꝯ̃riū vr̄ Aui.cū dicit.si alicuiꝰ hu.sint subtiles eoꝝ.¶ Hec qđ est tediose speculationis cū ꝯsiderabit̄ ⁊ nos dicamꝰ tria.Primū manifestū est per se corꝑa de facto plus deficere eūone spirituū q̄ȝ humoꝝ:qꝛ spiritibꝰ oēs nr̄e virtutes erigunt̄ ad actus:flobothomia ḡ ampla nō plus debilitat qꝛ plus eūat hu.ḡssos:sed qꝛ largo foramīe facto plus eūat̄ de spiritu flōmia ampla q̄ȝ stricta. ¶ Scd̄o dicamꝰ ꝙ cū vnus hō ꝯsideratꝰ fuerit vt distictꝰ in duas ꝑtes tā in humoribꝰ q̄ȝ in spiritibꝰ.s.in ꝑtē grossam ⁊ in ꝑtē subtilē dr̄ hō fortis ꝭm modū supradictū ꝑ grossiores partes humoꝝ ⁊ spirituū minꝰ fortis.i.minꝰ resistēs occurrētibꝰ ꝑ ꝑtes sb̄tiliores: ⁊ tūc idē ē iudiciū de h̄ hoīe ꝯsiderato quātū ad has duas ꝑtes et de duobꝰ hoībꝰ supradictis.v̄.g.cuꝫ hic hō occurrit causis eūantibus ⁊ eūo inchoabit in eo plus debilitabit̄ eūone subtiliū humoꝝ ⁊ spirituū subtiliuꝫ q̄ȝ grossoꝝ:qꝛ plus de facto accidit eūari q̄ȝ de grossis humoribꝰ ⁊ spiritibꝰ:⁊ plus est apta eūo augmentari ⁊ effrenitare cū educunt̄ subtiles hu.q̄ȝ grossi.cū aūt hic homo ꝯsiderari possit vt occurrēs diuersis causis eūantibꝰ:quaꝝ alique appropriarent̄ grossis hūoribꝰ ⁊ spiritibꝰ ⁊ aliq̄ tꝑe alique subtiliuꝫ ⁊ alterutra ageret actionē suā solam:possemus imaginari contingētias supradictas in duobꝰ corporibus:ponere aūt has causas đ facto in eodem corpore.s.quaꝝ vna agat effectū suuꝫ solū in ꝑtes grossas ⁊ nō in subtiles est impossibile aut fere īpossibile.¶ Tertio dicamus ꝙ cū vnus homo ꝯsideratus fuerit vt hn̄s in se dominiū mel'ie ⁊ flegmatis qui sunt grossi humores:saltem melancholia ⁊ vt habens dñium cholere qui est subtilis ⁊ sanguis q est humor mediꝰ:manifestū est ꝙ eūone sanguinis hō magis debilitatur q̄ȝ alicuiꝰ eūone humoꝝ.iudiciū autē de debilitate ex eūone mel'ie vel cholere est idē qđ dictū est de debilitate duoꝝ corpoꝝ: quorum vnum sit melācholicū ⁊ reliquuꝫ cholericū ⁊ tu ꝯsidera: Rōnes autē cōtrarie soluuntur vt supra apparet.

¶ Et debes scire ꝙ queādmodū hūores isti in suis generationibꝰ cās hn̄t:sic ⁊ in suis motibꝰ hn̄t cās.Motus nāq̄ȝ ⁊ res cal'e sanguinē mouēt ⁊ chol'aꝫ rubeā:⁊ fortasse mouebūt mel'iaꝫ:⁊ fortē facient eā.Quies vō flegma forte reddit ⁊ aliq̄s mel'ie species:⁊ etiaꝫ ipsemet estimationes mouent humores:verbi grā.sanguinem enim mouet res intueri rubeas:quapropter prohibemus illum ex cuiꝰ naribus sanguis fluit:res splendorem habentes rubeum aspicere.

¶ Hic est vltimus cañ.cōpletiuus scīe de hūoribꝰ.¶ Cōsiderādum ꝭm Guil'.ꝙ per motū humoꝝ ītelligimꝰ motū ꝑ corpꝰ.s.motū localē:vñ īprimit suū effectū cū ꝑ corpꝰ discurrit:vel.s.solū motum alteratiōis:q̄ȝuis hūor nō moueret̄:sꝫ multiplicatꝰ suꝑ alios īterficeret corpꝰ.vlteriꝰ ēt ꝑ motū humoꝝ ītelligere potes motum in aīa.nā chol'a dñans mouet ad irā:sanguis ad gaudiū:mel'ia ad tristitiā:flegma ad ociū ⁊ pigritiaꝫ ⁊ debilitatē cogitatiōis.(Motꝰ.) s.corporalis calefaciēdo eliquat ⁊ mouet sanguinē ⁊ choleram q sunt humores magis apti moueri q̄ȝ sint aly.(Et res cal'e)vt vsus vini ⁊ sil'iuꝫ.(Fortasse mouebūt mel'iaꝫ.)s.adustā cholerā vel melācholiā fecalē quietā ⁊ ꝯgelatā eliquādo illā.dixit aūt fortasse:qꝛ maior calor reqrit̄ ad motū mel'ie q̄ȝ cholere ⁊ sanguīs:ille ḡ calor qui mouet sanguinē:fortasse mouet mel'iaꝫ ⁊ fortasse nō.(Eaꝫ fortē faciēt:)qꝛ cū mouent̄ multiplicat̄ ex h̄ qđ īficit alios hūoreꝫ ⁊ mouet eos ad sui nāꝫ.(Quies)corꝑis ꝑ ꝓe.(Fl'a forte reddit)qꝛ est cā multiplicatōis eiꝰ:⁊ addit ī frigore ⁊ hūiditate eiꝰ:qꝛ qes īfrigidat ⁊ humectat:vt fen 2ᵃ ꝓmi ⁊ aliq̄s mel'ie spēs:qꝛ factas ꝑ ꝯgelationē ⁊ fecalē mel'iā q vigorat̄ ⁊ multiplicat̄ a friditate quā qes īducit:lꝫ ex ꝑte humectatiōis qes reprimat illas:dabit̄ ḡ ī h̄ iudiciū estimatiuū.¶ Cōsiderādū ꝙ ēt calor pōt fl'a reddere forte eliquādo ipꝫ qđ prius erat qetū:vñ nocet sic eliquatū vt ītelligit̄ a Gal'.2.de diffe.feb.c.6.Et ēt ipsemet estimatiōes.i.imaginationes ꝯiūcte estimationi siue cogitatiōi.¶ Cōsiderādū ꝙ si volumꝰ fluxum sanguinis coercere:ꝓhibemus intuitū reꝝ rubeaꝝ:qꝛ tale imaginatiuuꝫ mouet sanguinē ⁊ facit ipm̄ cursibileꝫ magis:qñ ergo volumus sanguinē magis moueri sicut in ꝓncipio variolaꝝ ⁊ morbilloꝝ facimus inspicere res rubeas:vñ pueros sic dispositos inuoluimus in scarleto ⁊ volendo mouere icteritiam ad exteriora precipimus inspicere citrina;vt.3.cañ.fen.15.dicitur.

¶ Dubitat̄

Dub^m 32^m ¶ Dubitat̃ cõiter vtꝝ spẽs in aĩa sit cã realis transmutatõis. Ur̃ ꝙ nõ: qꝛ agẽs ⁊ patiẽs cõicant in mã: vt p̊ de gñõne tex. cõmẽ. 87. sʒ spẽs in aĩa ⁊ corp⁹ nõ cõicant in mã: qꝛ spẽs est qd imãle. ¶ Amplius qd̃ hʒ esse debile vt spẽs in aĩa: nõ vꝫ agere in id qd̃ hʒ esse forte vt res mãlis. s. corp⁹. ¶ In ꝯriũ Auicẽ. Hanc. q. hic breuiter discutimus. Et dicamus p̊ opi. fuisse Auicẽ. 6. de nãlibus particula 4. cap̃. 4. ⁊ Algazelis vltimo sue meta. ꝙ aĩa vni⁹ hoĩs siue imaginatio iprimit in aliud corp⁹ extra se: vt cũ aĩa alicuius fuerit nobilis cõstans ex nobilib⁹ p̃ncipijs obediẽt ei elĩta ⁊ res mundane trãsmutabiles vt eius voluptate ꝓueniat pluuia ⁊ lapides fiant panes ⁊ alij effectus ꝓueniẽt in hoĩes quos effectus vocamus fascinationes. vtꝝ aũt hec opi. fuit vera omittamus. ¶ Scd̃o dicamus opi. fuisse oĩum vere philosophãtiũ ꝙ spẽs in aĩa siue imaginatio sit cã realis motus in corpore eodẽ. hoc appet ex pensatis. p̊ qꝛ vides alio comedẽte acetosa dentes imaginãtis qñq; stupesiunt: ⁊ alio oscitãte nos oscitamus: ⁊ alio mingẽte excitamur ad mingendũ. ⁊ hec oĩa ꝯcedit Aristo. ꝓble. 7. ꝓble. p̊. 5. ⁊ ꝓble. 8. ⁊ Gal'. in lib. de motib⁹ liq̃dis. aliquo ẽt acuẽte serrã vel incidente pumicẽ vel lapidẽ moliri horrescimus. ꝯcedit his similia Aristo. ꝓble. 7. 8. ꝓble. videmus ẽt ꝙ sup trabe posita sup flumẽ nõ possumus trãsire: vt Aui. 6. de nãlibus particula. 4. cap̃. 4. nec ẽt sup pĩnaculo alti montis vt Gal'. ꝯcedit in lib. de motib⁹ liquidis cap̃. 7° scd̃e distinctionis. imaginatio aũt lasciuientis mulieris est cã titillationis genitaliũ. imaginatus etiã homo nigra in hora coit⁹ talis visus est gñari qñq;: vt intelligit̃ fen. 2. huius. ⁊ Egidius romanus in suo tracta. de formatione hoĩs. ⁊ in sũma fatuũ est negare ꝙ spẽs in aĩa nõ sit cã motus realis in corpore eodẽ: imo negans hoc negaret opationes aĩe. Modi aũt q̃bus cõprehẽdimus spẽm in aĩa esse cãm alteratiõis corporis cui⁹ est aĩa sunt. 2. Primus ꝙ fit ab aliquo efficiẽte vel mãliter saluat aliq̃ mõ virtutẽ ⁊ ꝓprietatẽ ei⁹ vel saluare ꝯtingit. Appet hoc qꝛ semẽ saluat patris virtutẽ. Simil'r stercus accipitris dꝛ ꝙ si misceat̃ stercori colũbe corrumpit illd̃ ⁊ incinerat. si ponat̃ chorda de intestino lupi iuxta chordã de intestino ouis rũpũt se ⁊ nõ ꝯsonãt vt dꝛ: ⁊ voluit hoc Cõcilia. in specie ğ que est in aĩa calidi vel frigidi vel acetosi ⁊ sic de alijs põt aliquo mõ saluari virt⁹ rerũ extra: ⁊ sic ꝯtingere põt ꝙ spẽs calidi calefaciat ⁊ spẽs acetosi stupefaciat. ⁊ hec fuit sñia Arist. in lib. de cã motus aĩaliũ cũ dixit. alterãt aũt sensus et phantasie. ¶ Cõtra: qꝛ tales spẽs d̃beret ꝑmutare speculũ in quo hʒ esse mag̃ real'r vel mãl'r q̃ȝ in oculo vel tactu. ¶ Amplius spẽs coloris deberẽt ꝑmutare oculũ. ¶ Ampli⁹ spẽs calidi põt ĩfrigidare vt cũ cõprehẽdit̃ in rõne nociui ꝯtristãtis: ⁊ spẽs aque frigide põt calefacere: qꝛ põt cõprehẽdi sub rõne iuuatiui ⁊ delectantis. ¶ Dõm ad p̃m ꝙ agẽtia req̃rũt determinata patiẽtia ⁊ aptitudines: spẽs ğ aliq̃ recepta in speculo põt esse virtuosior qꝛ mãlior: ⁊ tñ speculũ nõ aptũ pati sicut sunt nr̃i spũs vel al'r ꝙ spẽs recepta in aĩa est virtuosior q̃ȝ in inaĩato. ¶ Ad 2^m statim apparebit solo. dicamus ğ ꝙ secundus modus quo spẽs in aĩa est cã mot⁹ realis in eodẽ corpore est ordo nãlis virtutũ nãliũ ad aĩales vñ sic disposita aĩa aĩali sic virtutes nãles mouẽt spũs: vñ sequunt̃ in nobis diuersi effect⁹. dispõ aũt in aĩa per spẽm cõprehẽsam est duplex. ¶ Una est dispõ seq̃ẽs actũ estimatiuũ q̃ hõ appetit ⁊ vult ꝓseq aut fugere: ⁊ qua disponit̃ accidentib⁹ aĩe. s. ira tristitia ⁊ hmõi: ⁊ tũc ad has dispões aĩe irrõnalis sequit̃ mot⁹ realis in eodẽ corpore: qꝛ sequit̃ mot⁹ spũs intus vel extra ⁊ ꝺm modos ꝑticulares mot⁹ nobis occultos: ⁊ nulla est alia cã quare in ira spũs mouent̃ extra nisi qꝛ sic disposita aĩa sic subordinat̃ sibi spirit⁹ vt sic moueat̃. ¶ Sed tu dices quis est motor illius spũs. dicam⁹ ꝙ aut ipẽ seipm̃ mouet cuʒ prius quiesceret: ⁊ hoc qꝛ spũs sic subordinant̃ ad aĩam aĩalẽ. s. cognoscitiuã. aut aĩa est agẽs hũc motũ in spiritũ cũ aĩa est disposita tali specie ⁊ tali cognitiõe vel appetitu. aut virtutes nãles expulsiue ⁊ retẽtiue que sunt in mẽbris subordinate aĩe aĩali cognoscitiue mouẽt spũs sic vel sic: cũ aĩa sic vl' sic est disposita: ⁊ hũc ẽt motũ Aristo. itellexit in p̊alle. loco de cã mot⁹ aĩaliũ. ¶ Alia dispõ in aĩa cognoscitiua per spẽm apꝑhensam est sola spẽi imago ⁊ fixus ĩtuitus q̃ȝuis nõ sequant̃ aliq̃ accñtia aĩe: sicut cũ simpl'r imaginor albũ vel nigrũ abs; aliquo appetitu fuge vel ꝓsecutionis: ⁊ ex tali imaginatione sola ⁊ fixa mouet̃ qñq; corp⁹ real'r: sicut cũ assimilat̃ homo natus ei qui fuit imaginatus in hora coit⁹: ⁊ cã istius alterationis vel est virtus spẽi quã reseruat a re a qua spẽs decidit̃. vel est ordo nãlis virtutũ subiectarũ ⁊ subordinatarũ aĩe nãli. s. cognoscitiue vt tali specie fixa existente in aĩa spũs sic moueant̃ ⁊ sic ẽt humores: ⁊ ĩ hoc cadit diuersitas ꝺm diuersitatẽ hoĩum in spãlib⁹ dispõnib⁹. ¶ Ex q̃bus appet p̊ ꝙ vna res põt calefacere ⁊ ĩfrigidare diuersimode: ⁊ vt sic in diuersis faciat diuersos effect⁹. v̊. g. imaginatio acetosarũ rerũ in aliq̊ hoĩe sic disposito ĩducit gaudiũ: ⁊ ad gaudiuʒ seq̃t̃ mot⁹ spirituũ ⁊ expãsio ad extra: ⁊ hoc est cã calefactionis. in quodã alio disposito nõ sequit̃ gaudiũ: ĩmo potius tristitia: vel nullũ sequit̃ accidẽs aĩe. spẽs virtute sua causat hãc ĩfrigidationẽ ⁊ ꝓprie in parte determinata ad eius receptionẽ. s. dentes vel virtutes nãles. specie rei acetose stante in aĩa mouet spũs a dentib⁹ ⁊ dimittũt illos infrigidatos: ⁊ sic soluit̃ rõ supra dimissa de specie calidi ꝙ põt ĩfrigidare. ¶ Scd̃o appet q̃re imaginatio rei rubee mouẽt sanguinẽ. Rõ est qꝛ tali specie existente in aĩa siue tali notitia sanguinis ex nãli ordine hʒ sic moueri vel sic se mouere: nec ego plus miror de hoc q̃ȝ q̃re moueã pedẽ ad ambulãdũ si imaginor amicũ eẽ in platea. ¶ Cõsiderãdũ aũt ꝙ istũ ordinẽ nãliũ virtutũ obediẽtiũ aĩalibus v̊tutib⁹ cognitiuis oẽs phi posuerũt: ⁊ Aui. voluit h̊ spãl'r. 8. de aĩalib⁹ ca. vlt. cũ loq̃t̃ de gallina pugnãte ꝯ gallũ q fugat̃ ⁊ gallina credidit se eẽ gallũ. vñ dicit sic in hoc ꝑcipi põt obediẽtia nãe cogitationis aĩe. ⁊ 3. cañ. fen p̃a cap̃. de amore. ⁊ fen. 13. cap̃. de cura debilitatis digestionis. ex quibus cessant ꝯria. ¶ Ad p̃m dõm ꝙ species in aĩa ⁊ corpus illa aĩa ĩformatum quodãmodo cõmunicant in mã. vel põt dici ꝙ ille sermo Aristo. est de agente ⁊ repatiẽte. ¶ Ad 2^m dõm ꝙ species in aĩa hʒ esse taʒ forte ⁊ vigorosuʒ ꝙ sufficit vt sit principiũ quo fit transmutatio ꝺm modos dictos.

Dub^m 33^m ¶ Dubitat̃ circa ꝓmissas digõnes vtrũ sese possint rectificare. Ur̃ ꝙ sic: qꝛ mẽbra sese in cõplexionibus pñt rectificare: ğ sepata ab eis. ¶ In ꝯriũ Gal'. 4. de regi. sa. in fine vbi vult ꝙ cibaria exteri⁹ deficiẽter cocta in stõcho male coquant̃ in epate ⁊ mẽbris. ⁊ idẽ vult Isaac p̊ lib. vrinaꝝ p̊ cap̃. Cõciliator ꝓlõgat in h̊ q̃sito. ¶ Sed nos breuiter dicamus ꝙ ꝑuus defectus digestionis precedentis potest per digestionem sequenteʒ rectificari in homine bene disposito. magnus aũt defectus non est imaginandum ꝙ rectificari possit. hoc declarat simile de cibis diminute coctis.

¶ Et hec quideʒ dicimus de humoribus ⁊ eoꝝ generationibus. Loqui v̊o ꝯtra proteruos ⁊ deuiãtes debent sapientiarũ opifices ⁊ nõ medici.

¶ Hoc dixit ꝑꝑ Gal'. 2. de virtutib⁹ nãlibus. cap̃. 8. vbi disputat cõtra antiquos qui dixerũt humoꝝ nõ esse gñõnẽ: qꝛ latitabãt in cibis. hic eñi sermo gñaliter ꝓbatus est ab opifice sciẽtie nãlis 12° meta. tex. 9. cũ iprobat latitationẽ formarũ.

¶ Doctrina 5a fen prime primi de mẽbris: cui⁹ est vnũ capitulum ⁊ quinque summe.

¶ Ad inquirẽdũ qd sit mẽbrum ⁊ sue ꝑtes. Cap. p̃m.

Membra s̃t corpa q̃ ex p̃a hũoꝝ gñant̃ cõmixtione: queãdmodũ hũores sũt corpa q̃ ex p̊ma ciboꝝ gñant̃ cõmixtiõe sic cibi sũt ex p̊ma cõmixtione gñati elementoꝝ.

¶ Post sciam de humorib⁹ ponit sciaʒ de mẽbris. dꝛ aũt mẽbrũ a memis qd̃ ẽ diuisio: qꝛ corp⁹ diuidit̃ in illud. Prĩo gñalẽ mag̃. 2° spãlẽ d̃terminat de spãli notitia ꝯsimiliũ ꝑ anathomiã. 2ª ibi (Dicemus ꝙ ossiũ.) Pria in duas. p̊ ponit diffinitioneʒ siue notificationẽ mẽbroꝝ. 2° diuisiones eoꝝ ⁊ sñiaʒ diuisionis ꝓsequit̃. 2ª ibi (Mẽbroꝝ ãt.) Dñt expositores ꝙ mẽbꝝ accipit̃ ꝓut cõiter se hʒ ad ꝯsil'e ⁊ organicũ lʒ mẽbrũ ꝓprie sit organicũ: qꝛ illud est aĩe instrumẽtũ vt stati dicet Aui. ⁊ p̊ de hystorijs aĩaliũ p̊ ca. Dñt ẽt ꝙ mẽbꝝ qd̃ hic diffinit̃ est aĩatũ: ⁊ iõ nõ diffiniunt̃ hic ꝑtes iaĩate. s. pili vngues ⁊ hu. Dñt ẽt ꝙ dixit corpa: qꝛ ꝑ h̊ differũt a cõplexionib⁹ ⁊ virtutib⁹ que nõ sũt corpa. (Que ex p̃a hũoꝝ gñant̃ cõmixtione.) Ostẽdit ꝙ mẽbra diffiniunt̃ ꝑ mãm: qꝛ in mã oĩa cõicãt in forma aũt nõ: qꝛ alia est forma organicoꝝ ⁊ alia ꝯsimiliũ: ⁊ itelligũt de forma accidẽtali. ostẽdit ẽt ꝙ tãgit mãʒ. s. hũoralẽ ⁊ modũ qꝛ ꝑ cõmixtionẽ. dñt ꝙ forsan hic diffinit̃ mẽbꝝ ⁊ ẽt spũs qꝛ diffinit̃ mẽbrũ aĩatũ: sʒ est aĩatũ cũ spũ: tñ dñt ꝙ adhuc differt spũs ⁊ mẽbꝝ in mõ q̊ fit ex mã ⁊ in loco: qꝛ mẽbra fiũt in mr̃ice ⁊ fiũt per viã cõmixtiõis. sʒ spũs fiũt ĩ corde ꝑ viã euaporatiõis a sanguine.

Dub^m p̃m ¶ Dubitat̃ p̊ qꝛ dicit ꝙ membra p̃a cõmixtione. i. ĩmediata fiunt ex humoribus. Contra: qꝛ organica nõ fiunt ex humoꝝ cõmixtione: ĩmo cõsimiliũ cõpositione. Item membra fiunt per actũ nutricationis ex humido cambij. i. ĩmediate ⁊ nõ ex humoribus. Dicẽdũ ꝙ loquat̃ de factione membroꝝ in vtero: ibi aũt nõ apparet mã manifestior ex qua membra fiant: nisi humi. forsan tamen humi. transeunt ad formas membroꝝ per humiditates similes humiditatibus quibus membra nutriunt̃: sed ille nõ sunt multũ manifeste: ⁊ ideo dicunt̃ membra primo. i. ĩmediate vt cõmuniter exponit̃ fieri ex humorib⁹ existẽtib⁹ in matrice. ¶ Ad p̃m ꝯriũ dõm ꝙ mẽbra organica essentialiter nil sunt nisi ipsa ꝯsimilia: ⁊ iõ si cõsimilia fiunt ex humorib⁹: ğ organica. ¶ Ad 2^m dõm ꝙ si intelligit de factione mẽbroꝝ ꝑ nutricationẽ ⁊ augmẽtationẽ dixit ꝙ fiũt ex humoribus: sicut ex mã magis manifesta q̃ȝ sint humiditates.

Al. experimentis.

Uel dōm ꝙ per hu. intelligit hu. ⁊ humiditates. Uel dōm ꝙ Aui. nō dixit mēbra fieri pmo ex humorib⁹: sed ex pma cōmixtiōe humoꝝ: sed pma cōmixtio humoꝝ est qua fiunt humiditates: ꝗ mēbra fiunt ex humorib⁹ que sunt pncipiū cōmixtuz in qđ transeūt hu. ¶ Dynus aūt dicit ꝙ Auicen. accipit membra pro membris ⁊ humiditatib⁹: q₂ humiditates iam habēt aliqd de forma mēbri.

Dubm 2m ¶ Dubitat̄ 2° an mēbra fiāt ex hūorib⁹ ꝑ viā cōmixtiōis hūoꝝ. Uꝫ ꝙ nō per Auer. 2. collꝫ p° cap. ⁊ ꝑ rōnes Antonij sup̄ cap. de subtis medicie. ¶ Pria sic fit mēbꝝ ex hūorib⁹ sic̄ chilus ex cibis: sꝫ chilus fit ex cibis vt ex mā sic ꝙ tota forma cibi corrūpit̄: ⁊ nō fit ex cibis ꝑ cōmixtionē sic̄ mixtū ex el'nt̄. ¶ Scđa rō: qn̄ aliq̄ cōponūt aliqđ sic̄ el'nta ipa debeāt agē ⁊ pati adinuicē: sꝫ hu. nō agūt ⁊ patiunt̄ iuicē: imo patiunt̄ a mēbro qđ mēbꝝ fit ex eis ꝑ nutricationē aut a spmate qn̄ fiūt mēbra ꝑ gnōnē. ¶ Tertia rō: si mēbrū cōponit̄ ex hūorib⁹ sic̄ ex el'nt̄: ꝗ resoluit̄ in hūores sic̄ in el'nta qđ tn̄ est falsuz. ¶ In ꝯriū Aui. Ista qđ vel rn̄sio ꝓsupponit opīonē medicoꝝ verā. s. ꝙ q̄tuor hūores reperiant̄ in venis ꝓ nutricatiōe ⁊ in mrīce ꝓ gnōne: ⁊ ꝙ solus sanguis nō sit mā mēbroꝝ: ⁊ tūc solo ad qōnē est euidēs ꝙ mēbra fiunt ex hūorib⁹ ꝑ modū cōmixtiōis ꝓ in hūiditates: ⁊ si hūiditates nō dn̄t spē ab humorib⁹ īmediate mēbra fiūt cōmixtiōe humoꝝ. Rō est duplex. p°: q₂ sicut mixta fiūt el'ntis pmis: ita mēbra ex el'ntis scđis. s. ex hūorib⁹ ſm medicos. ¶ Amplius ad mēbroꝝ gnōnē ⁊ nutricationez regrunt̄ q̄tuor hu. oppositarū q̄litatū adinuicē: igit̄ actione eoꝝ ⁊ passione ⁊ cuz hoc extrinseco agēte fient mēbra ex illis. aūs ⁊ ꝯn̄tia vn̄r nō. ¶ Imaginandū igit̄ est ꝙ spmate vel mēbro agēte in hu. ipsi ēt ad se iuicē cōmiscent̄ ⁊ ꝯfrangunt̄ ⁊ fit mēbrū. ¶ Sed dubitat̄ q̄re hu. isti cū sunt in venis adinuicē nō agūt. dōm ꝙ agūt: sed nō diu ꝑdurāt in venis: ita ꝙ actio appeat: ⁊ iō cū diu starēt in venis appareret actio eoꝝ adinuicē ⁊ victoria alicui⁹ vel aliquoꝝ sicut apparet in egritudinib⁹ mālib⁹ ꝑꝑ retētionē māerū in venis nō ſm nām. vel dōm ꝙ hu. nāli actiōe nō agūt adinuicē nisi agat in eos agens extrinsecū per actū tertie digōnis vel q̄rte. ¶ Ad Auer. 2. coll'ꝫ. dōꝫ ꝙ ipse voluit mēbra nutriri solo sanguine vt supra diximꝰ. ¶ Ad rōnē pmā dōm ꝙ nō est simile de chilo ⁊ mēbro: q₂ mēbrū necio ꝓerigit q̄tuor humores: sed chilus nō preexigit cibaria plura: sed solis carnib⁹ vel pane comestis fieret chilus: ⁊ iō cū simul comedit̄ panis ⁊ caro nō expedit ea simul cōmisceri vt fiat chilus. vel dōm ꝙ cibaria ēt cōmiscent̄ vt fiat chilus. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ cuz hoc ꝙ hu. patiunt̄ a mēbro ēt abinuicē patiunt̄ ⁊ refrangunt se in suis q̄litatibus. Siquis aūt volet fatigari in speculatione poterit tenere ꝙ q̄uis q̄tuor hu. necessario regrant̄ vt mā mēbroꝝ cum hoc tn̄ īter se nil agunt necessario requisitū ad mēbroꝝ gnōnem sed extrinseco agēte fiunt mēbrū. ¶ Ad 3^m negāda est ꝯn̄tia. tyriaca enī nō resoluit̄ in medicinas simplices ex qbus cōponit̄ sic mēbrū nō ꝯuertit̄ in hu. Et rō est: q₂ gnō humoꝝ requirit agēs determinatū ⁊ locū determinatū vt dicit Alexāder atheniēsis distōne 7ª: ꝓpō ꝗ q̄ dic̄ ꝙ oē cōpositū resoluit̄ ī eo ex q̄ cōponit̄ nō ē vl'is.

Dubm 3m ¶ Dubitat̄ de eo qđ dicit hu. sūt corpora que gn̄ant̄ ex pma ciboꝝ cōmixtione. i. īmediate ex cibis. ¶ Cōtra: q₂ humo. fiunt ex chilo. ¶ Amplius hu. pn̄t fieri ex sanguie vt cū aliqs ꝓpriū sanguinē biberit: aut cū ad stōchū ab epate per meseraicas portaret̄ sanguis qđ fieri pōt: vt. 3. de virtutibus nālibus. cap. 13. 3. can̄. fen. 13. p° cap. ¶ Dōm ꝙ hu. fiunt ex cibis īmediate: q₂ nulla alia forma īteruenit media īter hu. ⁊ cibaria. ⁊ cū dico humores ītelligo siml' hu. ⁊ chiluz. ⁊ sic soluit̄ pª rō. Uel dōm vt sup̄ diximꝰ ꝙ pma cōmixtio ciboꝝ cū q̄ fit chilus: ⁊ tūc cū Aui. dicit hu. gn̄ant̄ ex pma ciboꝝ cōmixtiōe: ītelligit. i. ex chilo. ¶ Ad 2^m dōm ꝙ sanguis tūc hꝫ rōnē cibi: ⁊ pmo trāsmutat̄ in chiluz q̄ꝫ fiat sanguis. Sed an ꝑus q̄ꝫ ille sanguis fiat chilus trāsmutet̄ in q̄ꝫdā aliā rem specie differentē a sanguine ⁊ chilo. ⁊ hoc ne sit gn̄atio circularis sanguis in chilū ⁊ chili in sanguinē. Est dubiū de quo potes tenere partē quā vis.

Dubm 4m ¶ Dubitat̄ q₂ dicit cibi sunt gn̄ati ex pma elementoꝝ cōmixtione. ¶ Cōtra: q₂ caro est nobis cib⁹: sed ipa fit ex hūorib⁹. Quidā dicūt textū ꝓdictū nō eē Aui. Alij dicūt ꝙ dixit illđ nō de oī cibo: sed de plurib⁹. Alij dicūt ꝙ ſmo ē verꝰ de carne mortua: q₂ illa est nobis cib⁹ ⁊ fit īmediate ex el'nt̄. ¶ Nos dicamꝰ ꝙ cibaria fieri īmediate ex el'ntoꝝ cōmixtōe ē īter formā ciboꝝ ⁊ formā el'ntoꝝ n̄ eē formā mediā māifeste: oīno aūt inaīata sunt hmōi: ⁊ iō nō dꝫ ītelligi vt sonat vox ꝙ cibi fiant ex el'ntis: īmo semꝑ mixtū fit ex mixto.

¶ **Membroꝝ aūt alia sunt que sunt simplicia: alia sunt que sunt composita. Et simplicia qdē sunt quoꝝ quācūq₃ sensibilē assumpseris partez in nomine ⁊ diffinitione erit toti cōmunicās: sicut caro in suis partibus: ⁊ os in suis partib⁹: ⁊ neruus in suis partib⁹ ⁊ his similia: ideoq₃ similiū vocant̄ partiū. Cōposita v° sunt illa quoꝝ quācūq₃ acceperis partē in nomine ⁊ diffinitione toti cōicans nō erit sicut manus ⁊ facies. Pars enī faciei nō est facies neq₃ pars manus est manus: et vocant̄ mēbra instrumētalia: eo ꝙ sunt anime instrumenta ad complendū motus ⁊ operationes.**

¶ Hic determinat de membris via diuisiua. Et p° ponit diuisiones q̄sdā mēbroꝝ magis gn̄ales. Scđo gn̄ales minus. ibi (Et dicemꝰ ꝙ mēbroꝝ sentiētiū ⁊ mobiliū.) Gn̄alis diuisio mēbroꝝ q̄dā est ex ꝑte cāe formalis: ⁊ p° ponit hāc. q̄dā ex ꝑte cause finalis ⁊ ponit eā 2°. q̄dā est ex parte cāe mālis ⁊ efficiētis ⁊ ponit eā 3°. 2ª ibi (Gal. aūt dixit ꝙ mēbrū.) 3ª ibi (Et ēt de p° dicemꝰ.) Cā formalis. i. ꝙ est sicut forma mēbroꝝ est cōplexio ⁊ cōpositio ⁊ virtꝰ. Primo ꝗ ponit diuisionez mēbroꝝ penes formā eoꝝ que est cōplexio ⁊ cōpō. Scđo penes formā que est virtꝰ. 2ª ibi (In vnoq̄q₃ v° mēbro est virtꝰ ⁊c̄.) Pria in. 2. p° ponit diuisionē. 2° declarat ibi (Et simplicia.) 3° exeq̄t̄ ibi (Primū.) ¶ Cōsiderādū p° ꝙ cū dicimus mēbroꝝ q̄dā sunt simplicia q̄dā cōposita est ac si diceremꝰ mēbroꝝ q̄dā sūt quoꝝ forma ꝓprie est cōplexio q̄dā quoꝝ forma est cōpō: ꝗ hec diuisio sumit̄ penes cām formalē. ¶ Cōsiderādū 2° dicūt ꝙ cā diuersitatis mēbroꝝ in nobis fuit diuersitas opōnū: q₂ enī aīa aīalis ⁊ ꝓprie ꝑfecti sic̄ est hō est pn̄^m multarū ⁊ diuersarū opōnū: vt. v°. g. motꝰ visionis ⁊ auditionis ⁊c̄. iō multa ⁊ diuersa oportuit eē mēbra in nobis. ¶ Cōsiderādū 3° ꝙ mēbra dicunt̄ ⁊ simplicia similia ⁊ omiomera ab omi qđ est vnus ⁊ meros qđ est nā. mēbra eius dn̄r organica anomiomera. i. diuerse nāe composita ⁊ dissimilia. ¶ Cōsiderādū 4° ꝙ mēbrū ꝯsimile est tale ꝙ q̄ꝫtūcūq₃ ꝑtē assumpseri toti cōicat noīe ⁊ diffōne: q₂ al'r nō eēt ꝯsimile. ꝯsimile tn̄ vt nā organica ꝑticipat nō est tale. v°. g. os core dꝫ eē parūꝑ obliquū ⁊ vt sic nō q̄ꝫcūq₃ ꝑtez acceperis toti cōicabit. ¶ Cōsiderādū 5° ꝙ ꝯsimilia q̄dā sunt vere ꝯsimilia vt caro glādosa ⁊ ossa ⁊ hmōi: q̄dā sunt apparēter ꝯsimilia: sicut musculus vena ⁊ arteria. Hic ꝗ ponit ꝯsimilia nō solū vera: sed que apparēter sunt talia. ¶ Considerandū 6° ꝙ organica etiā q̄dā sunt valde organica: vt que ex organicis fiunt vt caput: q̄dā sunt nō sic organica sicut manus vel brachiū. ¶ Cōsiderādū 7° ꝙ per motū ⁊ opōnes aīe debemus ītelligere opōnes sensus ⁊ motꝰ voluptatū quoꝝ pn̄^m est aīa aīalis q̄ ꝓprie ⁊ vere est aīa. Sed aīa nālis ꝓprie vocata est nā a multis antiqs ⁊ ꝓprie a Gal. p° de v̄tutib⁹ nālib⁹ cap. p°. q₂ ꝗ mēbra instrumētalia sunt qbus he oꝑationes ⁊ motus fiunt: ⁊ hec fuit necessitas hoꝝ mēbroꝝ: ⁊ ideo dicta sunt organica siue īstrumētalia: q₂ aīe aīalis. s. instr̄a. ⁊ ꝑꝑ h° plātis nō attribuimus mēbra. s. ꝑtes q₂ ꝑꝑ nō hēre aīam aīalē nō fuit in eis multa organizatio.

Dubm 5m ¶ Sed tu. d. nos videmꝰ ꝙ aīa nutritiua ēt agit suas opōnes q̄sdā cū multa organizatiōe: vt appet de epate ⁊ stōcho ⁊ venis ⁊ arterijs. Dōꝫ ꝙ ista organizatio nō debet̄ aīe nutritiue ſm se: sꝫ vt est ꝯiūcta ⁊ ꝑfecta aīa sensitiua ⁊ vt stat illi sicut mā forme. Utꝝ aūt mēbrū organicū faciat suā opōnē ꝑ ꝑticulā pncipalē. ⁊ si sic vtꝝ ꝑ eā oꝑantē cū nā ꝯsimili vel organica. ē qđ quā scripsimꝰ p° de accidēti ⁊ morbo in. 8. ꝯclusionib⁹ ⁊ ꝓpōnib⁹ pncipalib⁹ imaginatis.

¶ **Primum membroꝝ similiū pariū est os: qđ durū est creatum: quoniam ipsum est corporis fundamentū et sustentaculum motuum.**

¶ Hic exeq̄t̄ de mēbris ſm diuisionē datā solū aūt exeq̄t̄ de ꝯsimilib⁹ q̄ sūt nouē. poterat aūt replere h° capl'm exequēdo de organicis sic̄ Auer. fac̄ ⁊ Rasis q₂ in eodē loco ponūt sciaz ꝯsil'iū mēbrorū ⁊ organicoꝝ. 8 2. ⁊ placuit ponē notitiaz organicoꝝ in lib. 3. lꝫ ēt eoꝝ notitia gn̄alis sat̄ appet in h° cap. cū loquet̄ de diuersitatib⁹ mēbroꝝ penes v̄tutes ⁊ opōnes ⁊ iuuamēta. īcipit ꝗ a mēbro ꝯsimili qđ est os ⁊ dicit ꝙ est p^m mēbrū. Dn̄t qdā ꝙ os est p^m mēbrū q₂ pmo occurrit tactui in duritie sua. Alij dicūt ꝙ est p^m q₂ est p^m sustentās oīa mēbra mollia ne ledant̄. Alij dicūt p^m q₂ spmaticū. Nos diximꝰ ꝙ est p^m multitudine sue q̄ꝫtitatis siue molis. nulliꝰ enī oīno ꝯsimilis mēbri q̄ꝫtitas in nobis est tāta q̄ꝫta soloꝝ ossiuz. caro. n. q̄ vī multa ē in v̄itate organicū mēbꝝ respcū ossiū puroꝝ: q₂ est cōposita ex carne ⁊ villis neruoꝝ: nūc dicamꝰ ꝙ os ē p^m mēbrū q₂ ab eo īcipit ⁊ potuisset ab alio incipe. (Fundamētū ⁊c̄.) q₂ motꝰ eget fixo: vt Ari. đ ꝓgressu aīaliū. ⁊ ī lib. đ causis motꝰ aīaliū.

¶ **Post ipsum v° est cartilago que osse existit molliori: ideoq₃ flecti pōt: ꝗ est oib⁹ alijs mēbris durior: cuius iuuamētū in creatione fuit vt ossium cū corporib⁹ mollib⁹ per ipsaz melior fieret cōtinuatio: ⁊ vt durum cū molli nō absq₃ medio cōponeret̄. duro. n. molle lederet̄ ⁊ ꝓcipue in hora ꝑcussionis ⁊ cōstrictionis si nō**

esset cõpositio ordiata: sicut est in osse spatule ⁊ hypocundrioꝝ ⁊ in ossibus costaruꝫ ⁊ sicut est epiglotalis cartilago ⁊ illud qđ ē sub thorace. Et vt ꝑ ipaꝫ ēt foret melior iūcturarū se adinuicē fricantiū vicinitas: ne sua duritie rūperent: ⁊ ēt vt cū aliqs musculus se extēdendo ad aliqđ ꝑuenerit membroꝝ in quo os nō existat cui initaꝛ ⁊ a quo ꝯforteꝛ sicut palpebraꝝ musculi: vt sit ibi sustētaculū cordis eoꝝ ⁊ defensio. Et plerūqꝫ ēt in multis locis est necesse rē aliqꝫ rei alicui initi que nō sit dura in vltimo sicut epiglotis.

¶ Cōsiderādū ꝙ notificat cartilaginē vt mollia mēbra melius ꝯtinuenꝛ ossibꝰ: vt appet ī osse lato spatule ⁊ ī ossibꝰ costarū mēdosarū ⁊ ī epigloti ⁊ illđ qđ ē sub thorace. i. cartilagīe q̄ rñdet ī directo oris stomachi: que a Gal. 7. de iuuamētis mēbroꝝ ꝑ cap. dr̄ pomū granatū. Scđꝫ iuuamētū ē vt melior fiat vicinitas ossiū se ꝯfricātiū. Tertiū vt sit sustētās ꝑ musculū ī mēbro in quo os esse nō potuit sic ī palpebra. Quarto ꝙ oportuit rē aliquā ⁊c. (Epiglotalis) cui initunꝛ musculi vitales. difficile ē h̄ q̄rtuꝫ iuuamētū distiguaꝛ a p̄mo. Hic aūt esset locus ꝓlongatiōis ꝫ verā sciaꝫ anathomie.

¶ Postea sunt nerui q̄ sunt corꝑa a cerebro orta aut a nucha alba: ad flectēdū mollia ⁊ ad sepandū dura ad hoc creati vt ꝑ eos mēbra sensum habeāt ⁊ motū.

¶ Ponit tertiū mēbrum consimile. s. neruum quoꝛuꝫ albedo ⁊ flexibilitas est nota ad separandum. i. rumpendum dura: ⁊ hoc est verū de neruis elongatis a radice. propinqui enim medulle ⁊ cerebro faciliter rumpuntur siue diuidunꝛ sicut apparet in neruis opticis iuxta cerebrum: lꝫ possit dicere ꝙ neruus in quacunqꝫ sui parte est plicabilior q̄ꝫ rumpibilis: ⁊ hoc q̄ꝛ habet tenacitatem cū qua sunt creati vt per eos membra sensum habeāt ⁊ motū. Quomodo membra moueanꝛ motu voluntario ⁊ q̄liter neruus motiuus in h̄ opeꝛ erit ꝫmo cap̄. de v̄tute motiua. ⁊ q̄liter nerui sensitiui faciāt ad sensuꝫ ⁊ ꝓp̄e nerui tactiui ca. de v̄tute aīali pergri oꝫ.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Hic oēs dubitāt vtꝝ nerui nascanꝛ a cerebro vl' a corde. Uꝛ ꝙ a corde ꝑ Ari. 3. de hystoꝛijs. ca. 5. ꝯfirmāt eiꝰ opionē rōnibꝰ. ¶ Prima neruoꝝ est aliq̄ multitudo reducibilis ad aliqđ p̄mū: lꝫ illđ primū ē neruꝰ cordis cū cor sit p̄nᵐ ī nobis. ¶ Scđo ꝓbaꝛ rōne Aui. 3. de aīalibꝰ p̄mo cap. cor est p̄nᵐ v̄tutis sensitiue ⁊ motiue: ꝗ p̄nᵐ neruoꝝ. ꝯña pꝫ: q̄ꝛ qđ ē p̄nᵐ v̄tutis est p̄nᵐ istrī. ¶ Tertio mēbruꝫ sentiēs nō oriꝛ a mēbro nō sentiēte: lꝫ cerebrū nō sentit in sua sb̄a. ¶ Quarto mēbrū durū q̄le est neruꝰ nō oriꝛ a mēbro molli q̄le est cerebꝝ. ¶ Quinto cor sentit anteq̄ꝫ cerebrū sit generatū: ꝗ hꝫ neruū: igiꝛ cerebꝝ illiꝰ nerui nō est p̄nᵐ. ¶ In ꝯriū est Gal. de vtili. ꝑtiū. 3. ca. ⁊ ī oībꝰ suis libris vult ꝙ cerebꝝ est p̄nᵐ neruoꝝ. s. 7. pariū imediate ⁊. 31. pariū mediāte nucha. ⁊ sic. A. seqꝛ eū ī medicina ⁊ oēs medici. ¶ In h̄ est p̄ma opio Petri đ aluernia ꝙ nerui oriūtur a corde: q̄ꝛ ex neruis cordis ascēdētibꝰ ad cerebꝝ fiūt pāniculi cerebri ⁊ inde oriunꝛ nerui. ⁊ Albertꝰ p̄mo de aīalibꝰ ⁊ tertio vꝫ h̄ sentire. ¶ Cōciliator v̄o dr̄ia. 41. absolute vult ꝙ a cerebro orianꝛ ꝯfirmās hoc ꝑ Ari. 3. de hystoꝛijs. ⁊ ꝑ multas rōnes viles. Aui. v̄o aliqñ ꝯcedit neruos nasci a cerebro: vt appet. 12. de aīalibꝰ. 8. ca. aliqñ v̄o a corde: vt. 3. de aīalibꝰ p̄ ca. ¶ Nos dicamus p̄ cū medicis ꝙ nerui qdā nascunꝛ a cerebro imediate qdā mediāte nucha. hoc appet ad sensum ꝑ anathomiā. ¶ Ampliꝰ ab eo oriunꝛ nerui ꝙ dat illđ ꝑꝑ qđ nerui sunt facti: sed cerebrū dat h̄ q̄ꝛ dat spiritū sensitiuū ⁊ motiuū. ¶ Sed tu dices spūs cordis est sensitiuꝰ ⁊ motiuus. Dđm ꝙ siue sit siue nō experiētia ostēdit ꝙ aliud delatuꝫ ꝑ neruos ēt reqriꝛ ad sensuꝫ ⁊ motū ⁊ tale delatū fit in cerebro siue sit factū trāsmutās subaliter siue nō. de hoc tñ disputauimus suꝑ p̄ma fen. 3. cañ. ⁊ si ita est ꝙ nerui nascunꝛ a cerebro portātes aliquid in cerebro factū vel alteratū. Gal. vicisset pignus qđ posuit cū custode altaris. de quo hystoriā ponit Auic. 3. de aīalibꝰ p̄ cap̄. Trusianus v̄o in thegni tract. 2. de signis cerebri. cōmē. 15. ⁊ trac. 3. ca. illo. nerui v̄o ⁊ tenātos. cōmē. 54. pūctura. tꝫ eādē sñiaꝫ: ⁊ de oibus rōnibꝰ eiꝰ vna est bona. Nā vnius nerui pūctura facit oēs pati cerebro mediāte: igiꝛ oēs in cerebro cōicant. ¶ Dicimꝰ 2° ꝙ cū ꝯsiderabiꝛ mens Aui. ꝓp̄rie loquēdo nō dꝫ dici ꝙ mēbrū aliqđ nascaꝛ a mēbro: sed oīa sunt facta de vna mā cōi: ⁊ vnūqđqꝫ facit opꝰ suū ꝫm nām existēs. ⁊ h̄ appebit cū loqueꝛ de ortu venarum. ¶ Tenēdo igiꝛ ꝙ nerui orianꝛ a cerebro: dđm ad ꝯria. Ad Arist. p̄ dđm ꝙ fuit illius opionis. Uel aliter ⁊ credo fuisse eius intētionē ꝙ Aristo. nō dixit neruos nasci a corde: nisi q̄ꝛ primus neruus reperiꝛ in corde: sicut hoc mō diceremus ꝙ oīa ossa nascunꝛ a corde: q̄ꝛ in aīali qđ hꝫ os in corde p̄muꝫ os reperiꝛ in corde. ⁊ simil'r oīs caro nasciꝛ a corde: ⁊ sic de alijs ⁊ similibꝰ mēbris que in corde repiunꝛ. h̄ ēt appet fuisse de eiꝰ intētione. Nā Ari. ꝑ neruos ibi ītelligit nō solū veros neruos: sed ēt ligamenta ⁊ villos q̊sdā q̄ in sanguine repiunꝛ: lꝫ manifestū est ꝙ ligamēta nō nascunꝛ a corde cū multa eis ꝯtinuenꝛ īter duo ossa: siue aūt Aristo. h̄ velit siue nō dicamꝰ. ¶ Ad rōnes. ¶ Ad p̄ᵃᵐ dđm ꝙ tantū ꝯcludit ꝙ neruus cordis est p̄or dignitate inquātū est ꝑs dignioris mēb... sicut caro cordis est p̄or dignitate: nō tñ seqꝛ: ꝗ inde oriunꝛ alij nerui: sed sequiꝛ: ꝗ illū p̄supponunt. ¶ Ad 2ᵃᵐ dđm ꝙ cor nō est p̄nᵐ virtutis sensitiue que est in spū aīali: sed illius que est in spū vitali: ⁊ iō q̄ꝛ vitalis portabaꝛ per arterias fuit indigētia neruoꝝ vt portarent aīalē spiritū ad mēbrū in quo fit. s. in cerebro. ¶ Ad 3ᵃᵐ dđm: p̄mo ꝙ neruus nō sentit ꝫm q̊sdā. vel dđm ꝙ mēbrū sentiēs pōt nasci a mēbro nō sentiēte formal'r: tñ sentiēte virtual'r vt est cerebruꝫ. ¶ Ad 4ᵃᵐ dđm ꝙ argumēta sumpta a duritie ⁊ mollitie ⁊ grossitie ⁊ tenuitate nihil valēt in hac mā: vt dicit Aui. 13. de aīalibꝰ. Corallus est res dura ⁊ nasciꝛ in terra molli. Uel dđm ꝙ nerui iuxta cerebrū sunt molles. ¶ Ad 5ᵃᵐ dđm ꝙ ille neruus cordis nō diciꝛ vere neruꝰ q̊usqꝫ nō est factū cerebrū ⁊ ꝯtinuāt cū cerebro ⁊ cerebrū dederit ei spirituꝫ sensitiuum: ⁊ lꝫ ante gnōnē cerebri cor sentiret h̄ erat ꝑ spiritū datū siue gñatū a semine: sed postea cerebꝝ dabit sibi spiritū: ⁊ tūc ille neruus hēbit vere rōnē nerui. Al'r posset dici ꝙ cor ⁊ cerebrū ⁊ epar simul gñanꝛ: vt post de h̄ aliqd diceꝛ. Dictū aūt Petri de Aluernia est icōueniēs: q̄ꝛ sensus ostēdit ꝙ eleuatꝭ pāniculis cerebri nerui ꝯtinui sunt cū sub̄a cerebri.

¶ Post neruos sūt chorde que qdeꝫ sunt corpora que ab extremitatibus musculoꝝ oriunꝛ ⁊ neruis similanꝛ: ⁊ ad mēbra tēdētes mobilia plerūqꝫ sua retractōe retrahūt mēbra ꝑꝑ musculi ꝯctionē ⁊ ꝯgregationē ⁊ ꝑꝑ retrorsum reductionē: ⁊ qñqꝫ relaxāt laxamēto sui ꝓpterea ꝙ musculus dilataꝛ cū ad suū redit sitū: aut supra mēsurā quā eiꝰ hꝫ lōgitudo: ⁊ supra dispōnē quā hꝫ cū in suo nāli existit situ: addit sic in qbusdaꝫ videmus musculis. Qui qdē ꝫ pl'm sūt cōpositi ex neruis q̄ ad musculū tēdūt: ⁊ ab altera ꝑte egrediunꝛ ⁊ ex corporibꝰ de qbus post chordaꝝ rel'ōnē tractabimꝰ. Et h̄ qdē sūt q̄ ligamēta vocanꝛ: q̄ ēt ꝫ visuꝫ ⁊ tactū neruosa existūt ⁊ ab ossibus veniētia ad musculū vadūt ⁊ fiūt fila ipa ⁊ nerui in eo. Qꝛ ꝗ est supra ꝑtē musculi vocaꝛ caro: ⁊ qđ ab eo sepaꝛ ⁊ ad iūcturā vadit ⁊ mēbrū motū colligiꝛ in seipso ⁊ permutaꝛ chorda.

¶ Chorde neruis similanꝛ: īmo cōiter vocanꝛ nerui. ⁊ Aristo. inter neruos reponit chordas ⁊ sumiꝛ ab Haly. tracta. 3. cōmē. 121. Dixit plerūqꝫ q̄ꝛ qdā sunt musculi qui nō habēt chordas vt lōgitudinales ventris: ⁊ musculi frontis. Dixit aūt tria. ꝯctionem ꝯgregationem ⁊ reductionē ꝫm Anto. ꝓpter debilē mediocrē ⁊ fortē cōtractionē. Sed dđm aliter ꝯtractionē vt moueꝛ versus p̄ncipiū: ꝯgregationē vt in se ꝯgregaꝛ: retrorsum reductionē vt cū moueꝛ a membro vel situ a quo retrocedit sicut ecōtra motū antrorsum ibat: vnde subdit (Qñqꝫ ⁊c. dilataꝛ.) i. extendiꝛ extra. (Qui qdeꝫ.) scꝫ actu. (Plurimuꝫ cōpositi sunt.) i. manifesta cōpositio eoꝝ vel plurimū ex neruis: q̄ꝛ maior pars eoꝝ sit neruus. (Et ex corporibus de quibus ⁊c.) i. ligamentis. ⁊ iō subdit: ⁊ hec. s. corpora fiunt fila ipsa. s. ligamēta ⁊ nerui. s. fiūt fila. in eo. s. musculo. (Qđ ꝗ ⁊c.) i. pars. media musculi carnosa vꝫ caro q̄ꝫuis illa sunt fila neruoꝝ ⁊ ligamētoꝝ. ⁊ ꝙ ⁊c. chorda. s. vocaꝛ. ¶ Cōsiderādum aūt ꝙ in his v̄bis Aui. dimittit nobis notificatū musculū: q̄ꝛ est mēbrū cōpositū ex carne ⁊ filis neruoꝝ ⁊ ligamētoꝝ: sed cū hoc sint in eo vene ⁊ arterie ad finē quē Gal. ponit primo de interioribꝰ in fine.

¶ Post eas aūt sunt ligamenta que p̄diximus que etiā sunt corpora neruo similia: quoꝝ q̄dā sunt que absolute ligamēta vocanꝛ ⁊ q̄dā sunt q̄ noīe alabacab vel alchaab approprianꝛ. Illud v̄o qđ ad musculū extenditur nō vocaꝛ nisi ligamentū. Et illud qđ ad musculum non extendiꝛ: sed tm̄ qđ est inter duo extrema ossium iuncture ꝯtinuat: aut inter alia membra. Et vnā rem alij firmiter annectit ꝓpter qđ ligamentū vocaꝛ: ⁊ quādoqꝫ nomīe alabacab vel alchaab appropriaꝛ. Ligamentū v̄o nullum sensum habuit ne ꝓpter mo-

tum multū ⁊ fricationē doleret. Juuamētum aūt ligamēti ex eo qđ p̄missum est perpendit.

¶ Hic determinat de ligamentis ⁊ pz. (Alabacab.) i. ꝯnexui inter duo ossa: q̄ꝛ ligamentū qđ exit ab osse ⁊ tendit in musculuz sentit. vnde Auicē. 4° cañ. fen. 4. dicit ꝙ in vulnerib⁹ ⁊ disruptionibus que adueniunt ligamentis nascentibus ex osse ad os nō est malū: ergo vult ꝙ in alijs fit malum: ⁊ hoc nō est nisi propter sensum ⁊ forsan ꝙ nō hz sensum nisi cum cōiungit neruo.

¶ Et post ligamēta sunt arterie: q̄ sūt corpa q̄ a corde nascunt ꝯcaua in longitudine extensa neruosa ⁊ in sui sub̄a ligamētalia habētia motiōes dilatādo se ⁊ ꝯstringēdo que ex getib⁹ discernunt. Que qdē ad hoc fuerunt create vt cor euentet: ⁊ fumosus vapor ab eo expellat: ⁊ spirit⁹ mēbris corporis distribuat.

¶ De ortu arteriarum omnes concordant ꝙ a corde nascuntur: q̄ꝛ portant sanguinem arterialem ⁊ spirituz qui in corde fit. (Cor euentetur.) i. calor cordis vel in corde vel in arterijs.

¶ Post sunt vene que arterijs similes existunt: sed sunt ab epate: ⁊ sunt quiete. Que qdem fuerunt create ad hoc vt sanguis mēbris que sunt in corpore partiat.

Dub^m 7^m ¶ Dubitat vtruz vene oriant ab epate vel corde. Ut ꝙ a corde per Aristo. 3. de partib⁹ aïaliū. cap. 5. ⁊ 3. de hystorijs. cap. 3. ¶ Jn ꝯriū Gal'. 16. d̄ vtilitate partiū. z. ca. ⁊ Aui. hic ⁊ fere oēs medici. ¶ Qui vult videre extraneas s̄nias antiquoꝝ. legat Aui. 3. de aïalib⁹. ca. 3. ⁊ Aris. 3. de hystorijs. cap. p̊. ¶ Post istos fuerūt ⁊ sunt moderni q dñt ꝙ vene originaliter sunt a corde: mãifestatiue sunt ab epate: volētes ꝯcordare Ari. ⁊ medicos. ¶ Alia est via Aristo. ꝙ vene oriant a corde quā Auer. ꝯfirmat in tractatu de corde. Preterea q̄ꝛ ab eo oriant vene a quo orit sanguis: sed sanguis hz ortū a corde. Sc̄da vene terminant ad cor: ⁊ nō penetrāt per ip̄m. ⁊ vꝫ hoc sensisse Gal'. 7. de iuuamētis mēbroꝝ. 3. cap. ¶ Alia est opio medicoꝝ ꝙ vene oriant ab epate. Rō q̄ꝛ epar est p̄n^m sanguinis: vt sup̄ ꝓbatū est: ⁊ sic cessat p̄ma rō Auer. Sc̄da rō est: nã nascētia arboris est a radicibus suis: sed radices venaꝝ sunt in epate. ¶ Ad z^m dōm est ꝙ rami venarū terminant ad epar. s. diuisiones capillares venarum orte: que sunt p̄n^m vene porte: ꝯditiones capillares ascendentiū: que sunt vnū p̄n^m vene ascendētis. Alius modus dicēdi est qui cū ꝯsiderabit placuit Aui. ꝙ vene nō dñr nasci ab aliquo: sꝫ sicut nã de tali mã fecit cor: de tali ossa ⁊ sic de alijs: sic de tali mã fecit venā tante longitudinis tot partiū ⁊ talis figure ⁊ cō cauitatis. ⁊ hoc ꝓbat. nã qcunqꝫ ponit venas nasci ab aliquo: aut hoc ītelligit mãliter: aut effectiue: aut terminatiue: aut seruitiue: aut p̄rogatiue: aut q̄ꝛ in eo est p̄ma vena. Siquidē venas dicimus nasci ab aliquo effectiue: tūc etiā oïa fiunt a corde: ⁊ sic ab eo nascunt s̄m cōem opiōnē: que tenet ꝙ cor gñat alia mēbra. Si terminatiue tūc nō minus terminant vene ad membra q̄ʒ ad cor vel epar: ⁊ sicut tu incipis ab epate vel corde: ita ego incipiā a mēbrl. nec vꝫ dicere ꝙ sunt magna multitudo: q̄ꝛ ab illis multis pōt p̄ncipiare sicut arbor a radicib⁹ multis. ¶ Et si tu. d. p̄n^m dꝫ esse vnuz vel nō ita multiplex. dōm ꝙ verū est p̄n^m efficiēs vel formale vel mãle ꝓpriū: sed p̄n^m qđ est terminus vltra qđ nō pōt esse multiplex. Si aūt intelligat venas nasci ab aliquo seruitiue. i. q̄ꝛ ab illo mēbro nascunt cui seruiūt: tūc qđ redit in q̄ōnē an sanguis fiat in epate vel corde. ¶ Amplius nō minus nascerent a mēbris ad que vadūt vene q̄ʒ a corde vel epate: q̄ꝛ seruitiū earuz respectu membroꝝ alioꝝ maius est vel nō minus q̄ʒ seruitiū earuz respectu cordis vel epatis. ¶ Amplius vene meseraice nō dicunt nasci ab intestinis vel stōcho q̄bus portāt mãm: sed ab epate ad qđ portāt. ¶ Ampli⁹ vasa spermatica ⁊ virga dicerent nasci a testiculis. Si aūt vene dicant nasci ab aliquo: q̄ꝛ inde ꝓtendunt siue ꝓpagant siue multiplicant hoc est sicut tibi placet: q̄ꝛ potes incipē ab epate: ⁊ inde fit multiplicatio vel a corde vel a loco medio. ⁊ hoc innuebat Aui. 3. cap. fen. 14. p̊. cap. cū dicebat: aut s̄m ambas intentiones. Si aūt intelligant vene nasci ab aliquo. s. a corde: q̄ꝛ in eo est p̄ma vena: sic pōt dici de alijs mēbris. ⁊ queādmodū diximus de venis: ita de neruis pōt dici. Apparet igitur ꝙ vene a nullo nascunt: sed sunt membra facta in nobis ex ꝓpria mã ⁊ habēt tales ⁊ tales terminos. ¶ Cōtra quā opiōnē Auer. arguit in tractatu de corde. Primo q̄ꝛ epar posset agere sine corde ⁊ cor sine epate. Secūdo q̄ꝛ virtutes corporis humani essent partite: nec reducerent ad vnū p̄ncipiū. Tertio q̄ꝛ crementū plantarū ⁊ aïaliū sunt similia: ⁊ nō videmus ꝙ nã ex vna parte mãe faciat vnā partē plante ⁊ ex alia aliā ⁊ postea illa duo ꝯiungat simul. ¶ Ad p̄^m dōm negādo ꝯñtiā. vena eniz q̄ʒuis a nullo nascat: vt est aliqđ diuersum ab alijs mēbris: tñ q̄dā mēbra ꝯiungit in qua ꝯiunctione vnā ab alio recipit per hāc viā. ¶ Ad z^m etiā negāda est ꝯñtia eodem modo. ¶ Amplius stant ista simul ꝙ p̄ncipiū totius corporis fit vnuz vt cor: ⁊ tamē vena nō nascit a corde sed ordinat ad cor. ¶ Ad 3^m dicendū ꝙ natura nō facit venam primo vt aliquod distinctum qđ postea glutinet alijs: sed simul cum alijs facit venam.

¶ Deinde sunt pãniculi q sunt corpora de filis neruosis nō sensu ꝑcepti texta: quoꝝ spissitudo tenuis existit dilatata alioꝝ corpoꝝ sup̄ficies cooperiētia ⁊ ꝯtinentia ea ꝑꝑ multa iuuamēta ex q̄b⁹ est vt sūmā coꝝ ī sua figura ⁊ factura custodiāt. Et ex eis est vt ea ab alijs corporib⁹ suspēdāt ⁊ eis ānectāt mediātib⁹ neruo ⁊ ligamēto: q̄ fila facta fuerūt ex q̄b⁹ texti fuerūt sic renes a dorso. Et ex eis est vt mēbra s̄m sui sub̄az sensuz nō habētia ꝑ ipsos hēant sup̄ficiē sui cētiā sentiētē: q̄ illud qđ ei occurrit sentit: ⁊ accidētal'r sentit qđ in corpore accidit qđ eis īuolutū est. Et hec qdē mēbra sūt sicut pulmo: epar: splen ⁊ renes. hec eni sua sub̄a nullo mō sentiūt: ꝫ neqꝫ sentit illud qđ in eis ꝑcussionē facit nisi qđ de pãniculis sup̄ ea existit. Cūqꝫ in eis accidit vētus aut apostema sentit. Sꝫ ventū sentit pãniculus accidētal'r ꝑꝑ extēsionē q̄ ꝯtigit in ipso. apostema v̊o sentit p̄ricipiū pãniculi ⁊ ei⁹ appēsionē accidētaliter: ideoqꝫ mēbrū apostematis grauitate laxat.

¶ Quod dicit notum est.

¶ Postea est caro que est locoꝝ vacuoꝝ īpletio que in hoꝝ membroꝝ situ in corpore existunt ⁊ ipsoꝝ fortitudo qua sustentatur.

¶ Hic per carnē possumus intelligere carnem que est ps lacerti ⁊ carnē sensitiuā: lꝫ in eis sit alius finis: ⁊ dedit intelligē per hoc ēt piguedinē: ⁊ forsan ꝙ nō dixit de ea: q̄ꝛ nō est verū mēbrū. ¶ Hic aūt ꝯsidera qđ dicit Arist. z° de gñōne. cap. 4. ꝙ nã facit sicut pictor qui lineat primo figuram ⁊ postea replet illā.

¶ Jn vnoquoqꝫ v̊o mēbro est virtus nãlis qua ei res nutrimēti cōplet. Et h̄ qdē est nutrimētū attrahere ⁊ retinere ⁊ assimilare ⁊ vnire ⁊ sup̄fluitatē expellere.

¶ Cū diuisit mēbra in ꝯsimilia ⁊ organica diuisiōe sumpta a cōplexione siue cōpōne ⁊ postposuit notificationē organicoꝝ: hic vult ponē diuisionē mēbroꝝ ex p̄te virtutū. ⁊ p̊ oñdit q̄ sūt virtutes in q̄bus oïa mēbra cōicant. z° q̄ūo post h̄ accidit diuersitas ⁊ sic diuisio mēbroꝝ. z° ibi (Et post hoc.) Cōsiderādū ꝙ ꝑ virtutē nãlē intelligim⁹ virtutē qua mēbrū seip̄m per nutrimētū ꝯseruat: ⁊ iō dixit qua alijs res nutrimēti cōplet: q̄ꝛ non est verū ꝙ in vnoquoqꝫ mēbro sit v̊tus nãlis q̄ ei res nutrimēti cōplet. Sꝫ hec v̊tus est in mēbris agētib⁹ cōe officiū mãe nutricalis vt stōchus ⁊ epar: sꝫ hꝫ virtutē nãlē q̄ cōparet sibiipsi rē nutriri. i. q̄ seipꝫ ꝯseruat ꝑ nutrimētū. ¶ Cōsiderādū z° (Et h̄ qdē.) s. cōplementū rei nutritiue (nutrimētū attrahē). q. d. he sunt op̄ōes isti⁹ virtutꝫ nãlis q̄ res cōpletur nutrimēti. s. attrahē ⁊c̄. (Et assimilare.) pōt exponi dupl'r. Prio assimilare vt dic̄ actū vnū nutricatiōis de actib⁹ trib⁹: ⁊ tūc dat ītelligē actū appōnis: ꝫ īnuit. 3. act⁹ nutricatiōis. s. appōnē assimilationē ⁊ vnitionē ex q̄b⁹ trib⁹ ītegrat opō q̄ dꝛ nutricatio: vt īfra appebit: ⁊ hꝫ hāc expōnē ēt Aui. dedit ītelligē opōnē digōnis: vt dicat ꝙ res nutrimēti cōplet vl' facit v̊t⁹ nãlis ī vnoq̊qꝫ mēbro q̄tuor opatiōib⁹ q̄tuor v̊tutū ministrātiū. s. attractiue: retētiue: digestiue ⁊ expulsiue: ⁊ trib⁹ p̄ticularib⁹ opatiōib⁹ q̄ sunt act⁹ v̊tutis nutritiue ministrāti. s. approp̄atiōe vnitiōe ⁊ assimilatiōe; ⁊ abbreuiauit hoc Aui. hic sperās ꝓlixe infra declarare ista. Alio mō pōt exponi ⁊ assimilare. i. digerē: q̄ꝛ digō p̄paratiua in vnoquoqꝫ mēbro pōt dici assimilatiua: q̄ꝛ disponit nutrimētū ad nutricationē: tāgit ꝫ explicite q̄tuor opōnes q̄tuor virtutū ministrantiū: ⁊ tāgit vnū op⁹ p̄ncipale de trib⁹ opōnibus nutritiue. s. vnitionez que est sub̄alis trāsmutatio: ⁊ illa est p̄ncipalior opō de trib⁹ vt notū est.

Dub^m 8^m ¶ Dubitat vtruz in vnoquoqꝫ mēbro fuerit necessariū esse virtutē nãlē q̄ ei cōpleat res nutrimēti attractiōe retentiōe ⁊c̄. Ut ꝙ nō: q̄ꝛ cutis ē mēbrū ⁊ nō hꝫ virtutē expulsiuā: vt Gal'. z. de accidēti ⁊ morbo. ca. 6. Ampli⁹ nãe siue forme entiū īperfectoꝝ vt inaïatoꝝ possunt cōseruare sua sb̄a absqꝫ re nutrimēti: ꝫ multo magis forma ꝑfecta q̄ est aïa poterit cōseruare vnūquodqꝫ mēbrū absqꝫ re nutrimēti. ¶ Jn ꝯtrariū ē Aui. ⁊ Ari. ēt. z. de aïa. textu. 14. ¶ Hic

est respõsio Anto. cũ suo ratiocinio vsitato oib⁹: ꝛ est ꝙ in corpo-
re aïalis est cor qḋ est oĩuꝫ opõnũ pn^m quas non poterat pficere
sine organis. i. mẽbris: q̃re gñauit sibi alia mẽbra ꝛ fec̃ illa aïata:
q꞉ si eẽnt inaïata: tũc forme ĩtrinsece corporalis. s. aïe eẽt organũ
extrinsecũ. s. mẽbra inaïata: cor aũt gñans mẽbra aïata non dedit
eis oẽm potẽtiã aïe: q꞉ tũc alia mẽbra eẽnt eque pma sicut cor: et
tũc ĩdigerẽt organis ꝛ sic in infinitũ. dedit ḡ cor mẽbris aliq̃s po-
tẽtias aïe: sed nõ dedit posteriores. i. sensitiuas ꝛ motiuas: q꞉ tũc
dedisset pores. s. nutritiuas. ꝛ sic sequit̃ idẽ incõueniẽs. dedit ergo
mẽbris solũ virtutes aïe pores. i. virtutes nãles. vnũqḋq꞉ ḡ mem
brũ hꝫ virtutes istas nãles nutritiuas: ꝛ per illas in suo esse ꝯser-
uari hꝫ tñ cũ hoc egẽt mẽbra ꝯtinuo ĩfluxu caloris a corde cũ cor
oïa mẽbra gñauerit sibi ad nata: sicut stipes plante gñat ramos ꝛ
ꝯseruat ramos per ꝯtinuũ influxũ. format ḡ Anto. rõnem sic: illa
virtus est in vnoquoq꞉ mẽbro per quã mẽbra ꝯseruant̃ in esse: sꝫ
per nãlẽ virtutẽ est hoc. hoc rõciniũ Anto. apparebit eẽ nihil po-
sterius. hic aũt vt appꝫ nõ satisfacit quesito. ⁋ Nos dicam⁹ ma-
nifestũ esse per se ꝙ aïa est nobilior forma terrena: ꝛ ꝙ aïa aïalis
est nobilior forma al̃s aïa ꝛ ꝓprie aïalis pfectioris operationis.
⁋ Scḋo dicam⁹ ꝙ aïa ꝛ ꝓprie nobilis ĩdiguit ꝛ ꝓprie in suo sibro
quodã igne: q꞉ vita est participatio aïe in illo igne vt Ari. dicit in
de morte ꝛ vita. ꝛ nos sup̃ dedimus cãm. ignis aũt nõ põt pdura-
rẽ si nõ hꝫ aliqḋ qḋ ꝯtinuo cõburat: ḡ ꝯtinuatio ab aïalib⁹: ꝛ sic a
plãtis lꝫ minus sit resol̃o q̃re nõ pdurarẽt inesse nisi esset virt⁹ nu
tritiua. ꝛ hec sunt dicta Auer. in theori. canti. cap̃. de cibo ꝛ potu.
cõmẽ. p̃. cõmẽ. 124. totius ptis. ꝛ alia dicit que hic afferre potes.
⁋ Tertio dicam⁹ ꝙ si forma nobilis: que est aïa potuisset iueniri
in mã durissima nõ euaporabili: sed tali qualis est lapis vel aliqḋ
metallũ: nã fecisset illud cũ semp faciat qḋ meli⁹ est: sꝫ ĩpol̃e fuit
ĩmo aïa fuit forma pficiẽs mãm igneã ꝛ aereã: ꝛ p h̃ habẽtẽ ĩtrin
sece euaporationẽ ꝛ mãm euaporabilẽ ꝛ ꝓpterea aïato fuit indi-
gẽtia cibi ꝛ v̉tutꝫ cõplẽtis rẽ ei⁹. ⁋ Ad ꝯ̃ria. ad p^m dõm ꝙ cutis ex̃
dicta imen nõ hꝫ v̉tutes: q꞉ nõ est verũ mẽbꝝ. Aliȷ dicũt ꝙ cutiȷ hꝫ
expulsiuã supfluitatũ ꝓpriȷ nutrimẽti ad ex̃: sꝫ nõ hꝫ expl̃siuã cõeꝫ:
nec hꝫ expl̃siuã ad ĩt⁹. ⁋ Ad z^m dõꝫ negãdo ꝯñtiã vt appꝫ ex dictiȷ.

Dub^m 9^m

⁋ Dubitat̃ z^o vtrũ iste q̃tuor v̉tutes. s. attractiua retẽtiua digesti-
ua ꝛ expulsiua ꝛ 5^a cũ eis. s. nutritiua possint eẽ in vno mẽbro. Ut̃
ꝙ non: q꞉ vnius mẽbri est vna opatio: ḡ vna virtus. añs ꝓbat̃: q꞉
vnius mẽbri est vna cõplexio. ꝓbat̃ ẽt per Haly. in thegni tract.
z. cõmen. 27. ⁋ Ampli⁹ cui⁹ est vna cõplexio ei⁹ est vna virtus: q꞉
virtus in cõplexione fundat̃ vt Haly. in thegni tract. z. tractatu
de vẽtre cõmẽ. 30. ⁋ Ampli⁹ ꝯ̃ria nõ pñt esse in eodẽ: sed attractio
ꝛ expulsio sũt ꝯ̃ria. ⁋ In oppo^m. A. ⁋ Probat̃ cõiter ꝙ in vnoq̊q꞉
mẽbro ꝛ vnaquaq꞉ pticula formali mẽbri sint iste q̃tuor virtutes
vel q̊nq꞉. p̃ q꞉ iuenim⁹ aliqḋ ad cõem pticulã mẽbri attrahi ꝛ reti
neri ꝛ digeri ꝛ subari: ꝛ illius supfluitates expelli: ḡ erũt virtutes
agẽtes has opõnes. z^o q꞉ iã ꝓbatũ est ꝙ vnaqueq꞉ pticula ĩdiget
nutrimẽto: sꝫ nutrimẽtũ cũ nõ sit pñs ĩdiget attrahi: ꝛ cũ nõ sit si-
mile ĩdiget digeri: ꝛ cũ digerit̃ dꝫ retineri: ꝛ q꞉ que digerunt̃ emit
tũt supfluitatẽ in hora digõnis opꝫ supfluũ expelli ꝛ iuuatiuũ mẽ-
bro vniri: q̃re in vnoquoq꞉ mẽbro sunt he v̉tutes. ⁋ Ad ostẽdẽdũ
aũt q̃re opõnes iste ꝯ̃rie ꝛ diuerse pñt fieri ab vna pticula habẽte
vnã cõplexionẽ in actu: notat Anto. ꝛ oẽs sequunt̃ eũ ꝙ in cõple-
xione mixti saluant̃ q̃tuor q̃litates ꝛ nõ sunt oĩno corrupte: q꞉ al̃r
fit mixtũ ex el̃ntis: ꝛ al̃r elemẽtũ ex el̃nto. i. aliud est mixtio ꝛ aliḋ
est gñatio: in vna ḡ cõplexione sunt q̃tuor q̃litates. virt⁹ ḡ mẽbri
qñ volet attrahere vtet̃ calido vt est vincẽs frigidum: ꝛ qñ volet
expellere vtet̃ humido vt est vincẽs siccũ: ꝛ qñ volet retinẽ vtet̃
sicco vt est vincẽs humidũ. Hec declarat signo: q꞉ qñ volum⁹ cõ-
fortare mẽbri attractiuã calefacimus: qñ retẽtiuã exiccamus: qñ
expulsiuã hũectam⁹. sil̃r artifex cũ vno instr̃o vt mallio malliat ꝛ
ĩcidit. ꝛ credo ꝙ velit dicẽ Anto. ꝙ lꝫ malleus sit vnũ instr̃m actu
cũ hꝫ ptes q̊b⁹ egit: sicut planities malleat acutum incidit. ⁋ Iste
s̃mo Anto. est rethoric⁹ nec vĩ ꝯformis dictis nãlib⁹. Et arguo sic:
agẽs nãle nec eget istr̃o: nec cohibet actionẽ suã siue nõ refrenat
actionẽ suã: q꞉ tũc nõ est nãle agẽs sꝫ volũtariũ: ḡ mẽbruꝫ agẽs in
circa ꝓpriũ nutrimẽtũ nõ põt vniri hũido ꝛ refrenare siccũ ꝛ mõ
eꝯ agẽ. ⁋ Nos ḡ dicam⁹ ꝙ hic est s̃mo de v̉tutib⁹ agẽtib⁹ opõnes
ꝓpriũ nutrimẽtũ nõ operãtibus cũ motu locali mẽbri: sicut agũt
v̉tutes agẽtes opõnes cões que agũt cũ diuersitate villoꝝ vt ap-
parebit: ꝛ p ꝯñs cũ locali motu mẽbroꝝ: ꝛ hec virtus circa ꝓpriũ
nutrimẽtũ reperit̃ in q̊cũq꞉ ꝯsil̃i ꝛ q̃libet sui pte formali. ⁋ Scḋo
dicam⁹ ꝙ mẽbꝝ vnũ p vnã aïaꝫ vl̃ vnã v̉tutẽ ꝛ p vnã cõplexionẽ
posito ꝙ cõplexio illa esset forma simplex: sic̃ q̊cũq꞉ forma simpli
cior s̃m vnã actionẽ. s. vnã ex pte vni⁹ agẽtis põt facẽ oẽs has. 4.
vel. 5. opõnes ꝛ nõ oꝫ ponẽ. 4. res vel. 5. nec. 4. v̉tutes vel. 5. ⁋ Rõ
huius q꞉ caro vel os vel qḋcũq꞉ ꝯsimiliũ agẽs vna forma. s. aïa ꝛ
vna simplici cõplexione põt nutrimẽtũ ad se trahẽ ꝛ eadẽ actiõe
retinere ꝛ eadẽ actiõe ꝯtinuata digerẽ illud ꝛ eadẽ iuuatiuũ trãs-
formare ꝛ eadẽ supfluũ expellẽ: igr̃ nõ expedit ponẽ plures res. s.
nec plures q̃litates in cõplexione vna: nec plures v̉tutes: sed vna
aïa vna virt⁹ ꝛ vna cõplexio totũ h̃ faciet ꝯñtia est nota. ꝓbo añs
per sil̃e. p̃ p̃suppono ꝙ sic moueat̃ nutrimẽtũ ad vnũqḋq꞉ ꝯsimile
mẽbrũ sicut ferrũ ad magneteꝫ: vt ĩtelligit̃ 7° phy. cõmen. 10. ꝛ in
libro el̃orum vltio. tũc ꝓ exẽplo suppono ꝙ magnes h̃ẽt virtutẽ
faciẽdi de ferro magnetẽ. magnes ḡ agẽs in ferrũ dat sibi formaꝫ
p quã mouet̃ ad magnetẽ: ꝛ tũc magnes dr̃ attrahẽ eadẽ actiõe. i.
forma ab agẽte recepta: ferrũ cũ ꝯiũgit̃ magneti quiescit cũ ma-
gnete: ꝛ tũc magnes dr̃ retinere ferrũ nõ ꝙ aliud pn^m in magnete
existẽs agat formã p quã q̇escit: ꝛ aliud egerit formã per quã mo
ueat̃: imo ea forma q̃ mouet̃ distãs ea q̇escit ꝓpinquũ siue ꝯiũctũ
magneti. Subsequẽter magnes ꝯtinuãdo actioneꝫ gñat de ferro
magnetẽ: ꝛ aliq̃ ps ferri rubiginosa: que nõ põt fieri ferrũ recipit
formã per quã euaporabit: lꝫ recedit a magnete. Sed sil̃e est oleũ
in lucerna. ignis. n. agẽs in oleũ distãs dat sibi modũ caloris q̊ mo
uet̃ ad locũ lyciniȷ ꝛ flãme. q̊uocũq꞉ mot⁹ ille fiat: q꞉ de h̃ nõ cura-
mus eadẽ actiõe ꝓcedẽte oleũ ĩfectũ fit flãma: nec fuit ĩ igne siue
flãma lyciniȷ vna caliditas agẽs q̃ attraheret̃ oleuꝫ ꝛ postea cum
fuit attractũ alia caliditas agẽs q̃ ꝯuertat̃ in flãmã: sed vn⁹ calor
fuit ꝛ vna actio. in hoc aũt tpe quo stãs iuxta flãmã h̃ oleũ fit flã-
ma: põt dici ꝙ retinet̃ siue q̇scat localiter siue nõ q̇scat: q꞉ de h̃
nõ curo. eadẽ aũt calefactione ps olei aquosa vel aliter mala se-
parat̃ a flãma ꝛ expellit̃. Simili mõ dicemus ꝙ pticula vna ossis
cũ vna aïa vna q̃litate siue vna forma specifica agit in humidita-
tẽ nutrimẽtalẽ: ꝛ tũc mouet̃ v̉sus os ꝛ sibi vnit̃ eadẽ actione stat
cũ osse eadẽ trãsmutat̃ ꝛ fit similior ossi ꝛ ꝯuertit̃ tãdẽ in eis: ꝛ ps
illius que nõ põt fieri os expellit̃. modus aũt expulsiuus est aut p
viã expulsionis: aut p viã ꝯuersionis in vaporẽ: aut q꞉ actio mem
bri in mãꝫ supfluicã q̃rte digõnis est talis: q꞉ illa supfluitas fugit
a mẽbro ꝛ fugit versus ex̃: q꞉ est actio a tali forma specifica: vnde
sicut mẽbrũ agẽs suã actioneꝫ iuuatiuũ facit ꝙ illud mouet̃ v̉sus
mẽbrũ: sic eadẽ actione agẽs in nocitiuũ facit ꝙ nocitiuuꝫ fugit a
forma specifica: nec est de hoc plus mirãdũ q̃ꝫ de illo sicut nõ est
de hoc plus mirãdũ q̃ꝫ de magnete ꝛ sensui pꝫ. hec fuit ĩtẽtio Aui.
hic cũ dic̃ (In vnoquoq꞉ mẽbro est virt⁹.) ꝛ nõ dixit v̉tutes: ꝛ tũc
subdit: ꝛ h̃ cõplemẽtũ rei nutrimẽti factũ ab hac v̉tute est nutri-
mentuꝫ ꝛc̃. q. d. ista vna virtus attrahit retinet ꝛ assimilat: vnit ꝛ
expellit. virtus aũt vt dicet̃ p̃ter aïam nõ est nisi complexio: ꝛ sic
vna complexio facit omnia illa.

Dubium

⁋ Sed dubitat̃ extra p̃dictã ꝯclusionẽ q꞉ Gal̃. 6. de accidẽti ꝛ mor
bo cap̃. 3. dicit ꝙ diuerse opationes ꝛ virtutes ĩdigẽt diuersis tẽ-
peramentis. Hoc ꝓbat̃ p̊ q꞉ diuerse cõplexiones diuersimode se
hñt ad opõnes vt calida ꝛ humida meli⁹ digerit: frida ꝛ sicca me
lius retinet. Scḋo ꝓbat̃ ex etatib⁹ q꞉ in aliq̃ etate melius hꝫ vna
v̉tus ꝛ vna opatio q̃ꝫ in aliq̃ alia. ⁋ Dõm ad h̃ dupl̃r. Prĩo ꝙ ser-
mo iste. Gal̃. est verus de opõnib⁹ ꝛ v̉tutib⁹ operãtib⁹ cũ motu lo
cali mẽbri que vtunt̃ diuersis partib⁹ mẽbri ꝓ diuersis opõnib⁹
vt diuersis villis. ille ẽt opões fiunt diuersis tẽperamẽtis existẽ
tib⁹ in diuersis villis. Uel dõm ꝛ melius ꝙ in vno mẽbro ꝯsimili
ꝛ in vna pte oẽs iste opõnes fiunt per vnã cõplexionẽ: ꝛ tñ vnius
modus cõplexionis est ꝯformior vni opõni q̃ꝫ alteri sicut calor at
tractioni ꝛ siccũ retẽtioni: ꝛ h̃ nõ est ꝯtra ꝓpositũ. ⁋ Ad rõnes ꝯ̃-
rias. ⁋ Ad pmã dõm ꝙ virtus que facit oẽs has opõnes est vna
ꝛ vna cõplexio. i. vna q̃litas in actu. s. cõplexio ĩnata ꝛ influens vt
forma simplex: nõ vt habẽs in se q̃tuor q̃litates: vt dicebat Anto.
dr̃ tñ multiplex p multas opõnes. ⁋ Ad scḋaꝫ dicit Anto. ꝙ attra
ctio ꝛ expulsio nõ fiunt eodẽ tpe: ꝛ si fiunt nõ fiunt per eandẽ ptẽ.
⁋ Cõtra p^m ꝓ quocũq꞉ tpe nutrimẽtũ trahit̃ ad mẽbrũ pro eodẽ
supfluũ põt eẽ iuxta mẽbrũ ꝛ ab eo pelli. ⁋ Cõtra z^m si non fit per
eãdẽ ptẽ ĩtelligas. i. p eãdẽ viã. h̃ nõ est neciuꝫ: q꞉ p eãdẽ cõeꝫ viã
põt nutrimẽtũ venire ꝛ vapor expelli vel p eãdẽ ptẽ. s. agentẽ: q꞉
vna ps est que has duas actiones facit. v̉. g. minimũ formale car-
nis: ꝛ iõ dr̃ al̃r ꝙ q̃uis ꝯcedat̃ ꝯ̃ria nõ posse esse in eodẽ tñ pñt eẽ
ab eadẽ: ꝛ iõ minima ps carnis trahit vtile ꝛ pellit supfluũ: ꝛ hoc
est fieri in eodẽ tpe. ⁋ Ad signũ dõm ꝙ hec ꝓpõ est vera. calefa-
ctio mẽbri vigorat actũ attractiõis: ꝛ cũ hac alia est nã. vna cõple
xio mẽbri fac̃ oẽs has opõnes: ꝛ iõ nego istã ꝯñtiã. retẽtiua vigo-
rat̃ sicco ꝛ frido attractiua calido: ḡ cõplexio mẽbri hꝫ in se diuer
sas res q̊bus facit diuersas opõnes. negat̃: imo eo calido q̊ trahit
eo retinet. ⁋ Ad exẽplũ de malleo dõm ꝙ nõ est sil̃e. malleũ. n. est
vna res q̃ꝫtra difformis hñs in vna pte planitieꝫ q̃ põt malleare ꝛ
in alia acutiẽ q̃ põt incidẽ: nõ aũt sic est de forma cõplexionali.

⁋ Et post hec quideꝫ membra diuersificantur. sunt. n.
eoꝝ quedã que p̃ter hanc virtutẽ insuper aliã virtutẽ
habẽt que ab eis ad aliud ꝓcedit. ꝛ q̃dã sunt eoꝝ que

hoc non habent: ⁊ aliter quedam eoꝝ sunt que preter hanc virtutem insuper virtutē habent que eis ab alio influit: ⁊ sunt eorum quedam que non.

¶ Hic pōit diuisionē mēbroꝝ in q̄ oīa mēbra cōicāt: ⁊ iō dixit post h̄ q̄ fac eā penes alias v̄tutes adiūctas illi. ⁊ p̄ ponit diuisionē. 2° mēbra diuisionis declarat. 3° ex dictis īfert aliā diuisionē. 2ª ibi (De mēbri aūt.) 3ª ibi (Et tūc qdē explanabit.) Pria in duas. p̄ ponit diuisionē mēbroꝝ hanc mag̃ in ꝯfuso. 2° distincte mag̃. 2ª ibi (Cū ḡ cōpō fiet.) Cōsiderādū ꝙ diuisio quā Aui. p̄ ponit est ꝯfusa: q: qōlibet mēbrū diuisionis nō ꝯstituit in re vnū determinatū genus mēbroꝝ: imo sub vno mēbro pñt cōprehēdi plura gña mēbroꝝ. v.g. ſm mēbrū diuisionis est. ⁊ qdā sunt eoꝝ que nō hñt virtutē que ab eis ad aliō ꝓcedat. Hec aūt ꝓpō hꝫ duas cās veritatis siue duas expōnes. h̄ eni est vel q: nō hꝫ virtutē aliq̄ p̄ter inatā sicut ossa: vel hñt aliā virtutē: sed nō ꝓcedētē ad aliud mēbruꝫ sicut caro sensitiua. Cōsiderādū mō q̄rtū mēbrū diuisionis. Aui. cōprehēdit duo genera membroꝝ: nā nō habere virtuteꝫ que ab eis ad aliud īfluat cōpetit cordi ⁊ ossi. ⁊ hoc occulte īnuebat Aui. in mō loquendi cum dixit: ⁊ aliter. q. d. hec diuisio in quolibet suo mēbro diuisiōis nō facit alia supposita ſm gen⁹: sed est alietas ꝯsiderandi illā saltē in q̄busdā mēbris siue partibus diuisionis.

Alr. q̄ eis ab alio influatur.

¶ Cū ḡ cōpositio fiet sequet̄ ꝙ est mēbꝝ suscipiēs ⁊ tribuēs: ⁊ mēbꝝ tribuēs ⁊ nō suscipiēs: ⁊ mēbꝝ suscipiēs ⁊ nō tribuēs: ⁊ mēbrū neq̄ tribuēs neq̄ suscipiēs.

¶ Hic ponit diuisionē mag̃ distincte q̄ ſꝫ vnūqōq̄ mēbrū diuisionis ꝯstituit̄ determinatū gen⁹ mēbroꝝ siue suppositū. Cōsiderandū ꝙ ex p̄missa diuisiōe nos accipim⁹ q̄tuor termīos. s. tribuēs ⁊ nō tribuēs recipiēs ⁊ nō recipiēs. p h̄. n. ꝙ aliq̄ mēbra p̄ter v̄tutē īnatā hñt v̄tutē alijs īfluētē ⁊ aliq̄ nō hñt virtutē hāc alijs īfluētē accipim⁹ duos termīos. s. tribuēs alijs ⁊ nō tribuēs. per h̄ aūt ꝙ mēbra aliq̄ p̄ter hāc v̄tutē īnatā hñt v̄tutē q̄ eis ab alijs influūt: ⁊ q̄dā nō accepim⁹ duos alios termīos. s. recipiēs ⁊ nō recipiēs. Cū ḡ cōpō fiet. s. termīoꝝ q̄tuor collectoꝝ ex p̄dcā diuisiōe: ⁊ seq̄t ⁊c. nā ex q̄tuor termīs surgūt sex cōbīatōes: due īpoſſes ⁊ q̄tuor possibiles: vt ītelligit̄ p̄ de cōplexionib⁹ a Gal. cap. 2°. īpoſſe ḡ est inuenire membrū tribuēs ⁊ nō tribuēs ⁊ suscipiēs ⁊ nō suscipiēs: sed inuenit̄ membrū suscipiens ⁊ tribuens: tribuens ⁊ nō suscipiens: suscipiens ⁊ nō tribuens: neq̄ suscipiens neq̄ tribuens.

¶ De mēbri aūt tribuētis ⁊ suscipiētis inuētiōe nō dubitamus. In cerebro nāq̄ ⁊ epate oēs ꝯuenerūt medici ꝙ vnūqōq̄ eoꝝ virtutē vite suscipit ⁊ calorē naturalē ⁊ spiritū a corde ⁊ vnūqōq̄ etiā eoꝝ principiū hꝫ virtutis quā alijs tribuit. Sed cerebrū qdē prebet sensuꝫ ſm quosdā absolute ⁊ ſm quosdā nō absolute: ⁊ epar est principium nutrimenti ſm quosdam absolute: ⁊ ſm quosdam non absolute.

¶ Exequit̄ ſm mēbꝝ diuisionis de q̄b⁹ nō est discordia vel nō multa. 2° de alijs duob⁹ d̄ q̄b⁹ ē magna discordia. 2ª ibi (De alijs v̄o.) Primo ostēdit q̄ sunt mēbra suscipiētia ⁊ tribuētia. 2° qō est mēbrū suscipiēs ⁊ nō tribuēs. 2ª ibi (De mēbri aūt.) Cōsiderādū ꝙ lꝫ oēs ꝯcedāt ꝙ cerebrū aliqd recipiat a corde ⁊ aliqd det mēbrꝭ. vñ dr̄ recipiēs ⁊ tribuēs tā de eo ꝙ a corde recipit q̄ de eo ꝙ mēbris dat est aliq̄ discordia. Quidā. n. dñt ꝙ cerebꝝ recipit a corde solū virtutē vite. s. calorem ⁊ spiritū q̄ viuit ⁊ in eē ꝯſuat̄. Alij aūt dñt ꝙ cerebꝝ r̄cipit a corde cū h̄ v̄tutē sensus ⁊ mot⁹. ex h̄ appet discordia ī eo ꝙ tribuit cerebꝝ mēbrꝭ. nā qdā ponūt ꝙ tribuit sensuꝫ ⁊ motū absolute: q: sic p̄m pñm. qdā nō absolute: sꝫ vt vicarius cordis. silr est discordia de epate eodē mō: ⁊ vltra h̄ est discordia q: qdā tenēt ꝙ epar nullā v̄tutē dat mēbris: sed solū māꝫ: ⁊ nullū ponūt spiritū nālē qō est ꝯ medicos ⁊ ꝯ qdā sēsata q̄ post dicent̄.

Du^m 19^m

¶ Cōsiderādū 2° ꝙ dicit calorē nālē ⁊ spiritū. Ideo dubitāt vtruꝫ spūs ⁊ calor nālis differāt. de quo opꝫ dici in cap̄. de virtute vitali. Hic tñ dicam⁹ ꝙ spūs datus a corde ⁊ calor nālis dat⁹ a corde ⁊ virtus vite data a corde. s. que ꝯtiuo dat̄ apud me est vna res. s. spūs qō est corp⁹ calidū cui⁹ pñtia mēbrū calefit caliditate q̄ pōt viuere. dr̄ ḡ spūs q: corpus vaporosuꝫ. dr̄ calor nālis q: ad tactuꝫ ꝑcipit̄ calīm qō ⁊ dr̄ nālis q: nobis ꝯueniēs. dr̄ virtus vite īquantum receptus in mēbris mēbra pñt in oꝑationes vite.

¶ De mēbri aūt suscipiētis ⁊ nō tribuētis iuētōe nō dubitam⁹ sic caro est que sentiēdi v̄tuteꝫ ⁊ vite suscipit ⁊ nō est alicui⁹ v̄tutis p̄ncipiū quā alij vllo mō tribuat.

¶ Dicit aliqs ſm tuā opinionē virtus nō est aliud q̄ aīa vel cōplexio: si ḡ caro sensitiua dat cōplexionē alteri vt ossi: ḡ dat virtutē: sꝫ dat q: mēbra sese coalterāt: vt scribit̄ ī lib° d̄ malitia cōplexionis diuerse. Dōm vt supra diximus ꝙ illa alteratio non est pñm operationis. vel aliter vt apparet ex tractatu de resistentijs.

Dub^m 11^m

¶ De alijs v̄o duab⁹ diuisionis ꝑtib⁹ in vna eaꝝ medici a magno ph̄oꝝ diuersificati sunt. Ph̄oꝝ nāq̄ magnus dixit ꝙ mēbrū tribuēs ⁊ nō recipiēs est cor: ipm eni est oium v̄tutū p̄ma radix ⁊ oib⁹ alijs mēbris suas tribuit virtutes q̄bus nutriunt̄ ⁊ viuūt ⁊ q̄b⁹ cōprehēdunt ⁊ q̄bus mouēt. Medici aūt ⁊ qdā primoꝝ ph̄oꝝ has virtutes in mēbris partiti sunt: ⁊ nō dixerūt ꝙ sit mēbrū tribuēs ⁊ nō suscipiēs. Et ph̄i qdē sermo cum subtiliter certificat̄ est veracior. Sed medicoꝝ sermo in primis cū attendit̄ est magis manifestus.

¶ Hic ponit ꝑtes diuisionis alias in quib⁹ est discordia. p̄ vna. 2° aliā. 3° ostendit qūo medicus nō se debet hēre ⁊ qūo debet in hac discordia. 2ª ibi (Postea.) 3ª ibi (Medico tamen.)

¶ Dubitāt vtꝝ sit dare mēbꝝ aliqō ī nob̄ qō oib⁹ tribuat ⁊ a nullo recipiat. arguūt ꝙ nō. Primo q: in toto fit cōplexio ex coalternatione: ḡ nullū est mēbrū qō ab alio nō recipiat. Scdo q: illud mēbrum esset sufficiēs per seipm: ḡ alia mēbra essent ociosa. Tertio tria genera virtutū sunt in nobis: ḡ tria prima mēbra que sunt illarū organa: q: distincte virtutes egent organis distinctis.

Dub^m 12^m

¶ Dubitat̄ 2° vtꝝ h̄ mēbꝝ sit cor. Uī ꝙ nō: q: cor recipit a pl̄mone ⁊ recipit ab epate ⁊ cerebro. In ꝯriū Ari. 2° de gnōne aīaliū ca. 4°. ⁊ vbicūq̄ de corde loq̄t: vult ḡ ꝙ sit pñm oīs v̄tutꝭ in aīali: ⁊ ꝙ nullū aliud mēbꝝ p̄ncipiet v̄tutē cordi. Dōm vt innuit Aui. p̄ ꝙ in hoīe est vnū mēbrū p̄m ⁊ p̄ncipale qō oib⁹ īfluit v̄tutē ⁊ a nullo recipit. Rō q: in oī mltitudine oꝫ dare aliqō vnū p̄m qō sit alioꝝ cā: alr illa multitudo eēt īordinata: sꝫ mēbroꝝ ⁊ oꝑōnū eoꝝ est notabilis multitudo: igit̄ dabit̄ vnū mēbrū qō est pñm p̄m ⁊ cā illa in multitudine. si sic ḡ nō recipiet ab alio ꝙ causet cātū. ¶ Scdo ꝙ cor est tale mēbrū qō declarāt ph̄i ex plurib⁹. Prio q: cor p̄ gñat̄ ⁊ p̄ viuit ⁊ vltimo morit̄: vt Arist. vult 2° de gnōne aīaliū cap̄. 4°. ⁊ Auicē. 3° cañ. fen. 11. p̄ cap̄. ⁊ fen. 21. 2° cap̄. ḡ cor est p̄m pñm aīe. Scdo q: oēs oꝑōnes aīe fiunt cuꝫ quodā calido sicut apparet de oꝑōnib⁹ nutritiuis in nobis ⁊ de sensitiuis ⁊ motiuis. fugiēte eniꝫ calore a mēbris mēbra nō pñt moueri nec sentire nec nutriri: sed pñm ⁊ finis isti⁹ caloris in nobis est cor vt anathomia viuoꝝ ostēdit. silr q: iste calor ad cor reuertit̄ qñ retrahit̄ in somno vel alia cā: ⁊ p ꝯñs a corde expādit̄: ḡ cor est pñm oium aīe virtutū ⁊ operationū ⁊ oib⁹ dans. h̄ ēt appet q: est in loco corpis medio sic est locus regis in medio regno. hec oīa ītelligunt̄ ab Auer. collꝫ scdo cap̄. 9°. cor ḡ est mēbrū p̄ncipale oib⁹ dans: ⁊ iō Auic. dixit 3° cañ. fen. 11. ꝙ cor est p̄ncipale ⁊ p̄ncipalius oī p̄ncipali. Sed tu dices nos videmus ꝙ cerebrū aliqd dat cordi per neruū ⁊ epar dat aliquid cordi per venā ascendentē. Dōm ꝙ cerebrū nō dat illud qō dat sicut p̄nceps in eo: sed sicut seru⁹ ⁊ minister in eo: q: nō facit illā operationē nisi virtute cordis: ⁊ similiter epar: ⁊ ideo sicut p̄nceps vel comes qui seruit regi nō diceret̄ dominās: q: id qō facit facit ī virtute regis. sic est de cerebro ⁊ epate: qō id faciūt cordi ⁊ alijs membris faciunt virtute eis data a corde. ¶ Tertio dico ꝙ Plato posuit in nobis tres aīas primas ⁊ tria mēbra p̄ma. vnam aīaꝫ in corde aliā in epate aliā in cerebro: vt appet p̄ d̄ aīa cōmē. 90. ⁊ hāc opīonē ꝯsequit̄ Gal. in lib. de virtu. dispēsantib⁹ corp⁹ ⁊ tera. 9. cap̄. 10. ⁊ in. 12. tera. 5° cap̄. aut. 4° theo. ca. p̄. ⁊ h̄ ē qō Aui. dicit (Medici aūt.) s. Gal. ⁊ sequaces de q̄b⁹ est Haly. 3. theo. ca. 11. (Et qdā primoꝝ ph̄oꝝ.) s. Plato ⁊ sequaces (Has virtutes in mēbris partiti sunt.) q: ꝑtiti sunt aīas. Rō aūt que mouit Platonē fuit q: oꝑationes distincte ſm genus indigēt p̄ncipijs distinctis ſm genus: sed in nobis sunt operationes sensitiue ⁊ motiue que ſm genus differūt ab operationib⁹ vegetatiue: ⁊ sunt etiā in nobis operationes vitales in quas reducunt̄ appetitiue ⁊ desideratiue: ⁊ p ꝯñs virt⁹ quā vocāt irascibilē: igit̄ in nobis sunt. 3. aīe: ḡ tria suba p̄ma illarū: ḡ tria p̄ncipalia mēbra ex q̄bus pēdent he oꝑationes virtute aīaꝝ que sunt p̄ncipia illarū. Et vlterius cū appareat cerebrū oꝑari oꝑōnes imaginationis ⁊ cogitationis ⁊ memorie in seipso ⁊ oꝑōnes sensuū. 5. ⁊ mot⁹ per instr̄a vt visionē p oculos: vt Gal. ponit. 2. de interiorib⁹ vlti. cap̄. ⁊ videam⁹ cor esse p̄m oꝑationū vitaliū: igit̄ aīa sensitiua est p̄mo in cerebro: vitalis in corde: ⁊ nutritiua ī epate. Scda rō: que mouet Gal. vt apparet in libro de v̄tutib⁹ dispēsantib⁹ corp⁹: q: videmus ꝙ cerebro nocito nocent̄ operationes sensus ⁊ motus: silr nocito epate

Dub^m 13^m

Du^m

nocenť opõnes nutricatiõis: vñ fiunt hydropes ⁊ discoloratiões: ⁊ hic: ꝗ ista mẽbra sunt pͣ pncipia harum opõnũ. Ex qbus inferť ꝙ ſm Platonẽ ⁊ medicos nõ dať membrũ qͦ sit tribuẽs ⁊ nõ recipiẽs. ⁊ h̄ est qͦ dicit Aui. ⁊ nõ dixerũt ꝙ sit mẽbrũ tribuẽs ⁊ nõ suscipiẽs. Rõ est qꝛ si illa tria mẽbra sũt pͣ in vnoqͦꝗ fit opõ alia ab ea cui⁹ ipm est pᵐ pnᵐ qͦ recipit ab altero illoꝝ: igiť vnũqͦꝗ illoꝝ ab alio recipit ṽtutẽ: igiť coꝛ sentit virtute cerebri ⁊ nutriť ṽtute epatis ⁊ cerebrũ viuit ṽtute cordis ⁊ nutriť virtute epatꝭ: ⁊ epar viuit virtute cordis ⁊ sentit in suo panniculo ṽtute cerebri. ¶ Ista opio est reprobata ab Auer. pͦ de aia. cõmẽ. pallegato. ⁊ pͦ cãti. cõmẽ. 73. Rõ qꝛ tũc vnũ aial nõ esset vnũ imo tria per. 3. aias. ¶ Ad rõnẽ Platonis dõm ꝙ in eodẽ subto vna forma põt eẽ pnᵐ opõnũ distinctaꝝ ſm gen⁹: vñ aia hui⁹ aialis est pnᵐ sentiẽdi mouẽdi ⁊ vegetãdi: qꝛ foꝛa posterioꝛ ṽtualiter ẽ ꝯtẽtiua oĩuꝫ pmaꝝ formaꝝ: sic pẽtagonũ ẽ vna foꝛa q̃ ẽ vna forma ꝯtinens triãgulũ ⁊ q̃drãgulũ siue q̃drilaterũ. ¶ Ad 2ᵐ rõnẽ Gal. dõm ꝙ si nocito cerebro noceret sensus ⁊ mot⁹ in toto corpe: h̄ est qꝛ nocumẽtũ illͦ fit ei⁹ qͦ est pmũ organũ siue pm⁹ vicari⁹ cordis in sensu ⁊ motu: sic si leso pncipe fiat lesio in ciuitatib⁹ qb⁹ pncipat⁹ nõ est h̄ qꝛ ledať pᵐ simplex qꝛ talis est rex ⁊ nõ pnceps: ⁊ iõ ẽt oꝫ dicẽ ꝙ lesio in toto fit lesio in sensu ⁊ motu ⁊ ĩ oĩb⁹ opõnib⁹. Alr̃ posset dici ꝙ lesio cerebri est cã lesionis distĩcte in sensu ⁊ motu sic ipm ẽ pnᵐ distĩctũ opõnis sensus ⁊ mot⁹ ⁊ nõ pnᵐ pncipale. ¶ Quarto dico ꝙ de his duabus opionib⁹ opio Phi est verioꝛ vt Aui. dic̃. Rõ qꝛ fundať sup rõnes veras fundatas sup ꝓpõnes veras q̃ sũt ꝙ vnũ aial nõ est tria aialia ⁊ ꝙ multitudines mẽbroꝝ nõ sunt tria pͣ sꝫ vnũ pᵐ. ¶ Opio aũt Gal. ⁊ Platonis ẽ magꝭ maĩfesta qꝛ accepta a sensato isto ꝙ nocito cerebro noceñt sensus ⁊ mot⁹ ⁊c̃. ⁊ qꝛ facilius põt qs imaginari ꝙ diuerse opõnes fiant a diuersis pncipijs q̃ꝫ ab vno. ¶ Ad rõnes oppositas dõm. ¶ Ad pmã ꝙ cõplexio ex coalteratione nõ est pnᵐ operãdi. ¶ Ad 2ᵐ dꝫ ꝙ lꝫ tale mẽbrũ sit dominãs: tñ ĩdiget alijs mẽbris nõ vt pncipãtib⁹: sꝫ vt seruiẽtib⁹. ¶ Ad 3ᵐ apparet solutio: nam distincte virtutes. 3. indigẽt distinctis organis ad illarũ distinctionẽ. i. vt distĩctũ in operationes exeunt: tñ oẽs ille. 3. sunt vnius aĩe in corde ⁊ vnius caloris cõis in corde. deinde vna exit in actũ cum cerebro alia cũ epate.

¶ Postea in alia diuisionis pte diũsificati sunt medici ĩter se ⁊ phi ĩter se. Una. n. secta dixit ꝙ ossa ⁊ caro nõ sentiẽtia ⁊ eoꝝ sĩlia nõ pdurãt nisi p ṽtutes ꝓprias q̃ sũt in eis q̃ nõ ab alijs pncipijs eis ĩfluxerũt: ꝫ p illas ṽtutes cũ nutrimẽtũ eis trãsmittiť sibi sufficiũt: ⁊ neꝗ ipsa alij rei virtutẽ tribuũt neꝗ ẽt aliͦ mẽbrũ eis aliã tribuit virtutẽ. Alia ṽo secta dixit ꝙ virtutes iste non sunt eis ꝓprie: ꝫ ab epate ⁊ corde in gnõnis principio eis influxerũt: ⁊ in eis quiete permanserunt.

¶ Ponit aliã diuisionẽ q̃ discordãt. ¶ Cõsiderãdũ ĩ pte diuisiõis q̃ dicim⁹ ꝙ ẽ dare: nec suscipiẽs nec tribuẽs ẽ ꝯueniẽtia in h̄ qꝛ oẽs ꝯcordãt ꝙ tale mẽbrũ sit oẽ illͦ mẽbrũ qͦ solũ nutriť: ⁊ nõ hꝫ sensuꝫ ⁊ motũ nec dat sẽsum ⁊ motũ alijs nec aliã ṽtutẽ sic caro nõ ẽ sentiẽs ⁊ ossa ñ sẽtiẽtia qͦ dixit pp dẽtes: sꝫ discordia ẽ quã põit.

Dub^m 14^m ¶ Dubitať in qͦ dĩnt iste due opiones circa sñiaꝫ de mẽbro nec tribuẽte nec suscipiẽte. ¶ Dõꝫ ꝙ pͣ secta q̃ põit ṽtutes ossis ⁊ carnis nõ sentiẽtꝭ nõ pẽdet ab aliq̃ pnͦ. s. ab aliq̃ mẽbro. sꝫ iñ pnͦ gnõnis gñans vt sperma dedit formã subalẽ ossi ⁊ sĩlib⁹ mẽbrꝭ nõ sentiẽtib⁹: ⁊ dedit eis ṽtutẽ q̃ se nutriũt: vñ nõ ꝯficit eis nisi nutrimẽtũ vt possit nutriri ⁊ ꝯſuari in eẽ: ⁊ h̄ ẽ qͦ dic̃ p illas ṽtutes cũ nutrimẽtũ eis trãsmuteť ⁊ sibi sufficiunt. ¶ Scõa aũt secta ponit istas ṽtutes q̃ se nutriũt ⁊ inesse pmanẽt nõ sunt ꝓprie eis. s. date a generãte: ĩmo pẽdẽt ab epate ⁊ corde in pnͦ gnõnis ⁊ inde eis influxere ⁊ in eis quiete pmansere: q̃re virtutes iste nãles nõ sunt mobiles. i. mõ inexistẽtes ⁊ mõ recedẽtes sicut ṽtutes sensitiue: ⁊ iõ dicit quiete pmãserũt in eis. s. ossib⁹ ⁊ carne nõ sentiẽtibus.

¶ Medico tñ nõ attinet vt in sequẽdo demonstratiua ꝓcedat argumẽtatione: vnde de his duab⁹ diuersitatibus ad veritatẽ exitus ꝓueniat: neꝗ patet ei semita ad hoc inquantũ est medicus: neꝗ hoc ipm in aliqua suarũ perscrutationũ ⁊ suarũ actionũ impedit.

¶ Hic pͦ õndit qd nõ attinet medico in his diuersitatib⁹. Scõo qd in vnaquaꝗ illaꝝ dꝫ tenẽ siue credẽ. 2ͣ ibi (Debet aũt.) Prio põit ꝙ medic⁹ ĩuestigãdo nõ dꝫ ꝓcedẽ via demr̃atiua vt veniat ad veritatẽ haꝝ diuersitatũ. Scõo ꝓbat hoc cum dicit neꝗ pꝫ ei. addit duas rõnes. Pria qꝛ ĩquãtũ est medic⁹ nõ pꝫ ei exit⁹ ab his diuersitatib⁹ qꝛ ista discordia ⁊ nõ exire ab ea nõ ĩpedit ipꝫ in aliq̃ suarũ actionũ ⁊ pscrutationuꝫ. s. q̃ pscrutať morbos cãs ⁊ loca illoꝝ.

Dub^m 15^m ¶ Dubitať vtꝝ medic⁹ possit via demr̃atiua. i. sufficiẽter vel ꝓbabilr̃ ꝓbatiua exire ad veritatẽ hoꝝ diuersitatũ. Et vĩ ꝙ sic: qꝛ saltim pmã diuersitatẽ exit ⁊ teneret oppõnẽ Arist. ꝓbãdo ꝙ coꝛ pͦ gñeť: ⁊ pͦ hꝫ aiam: ⁊ ꝙ in eo fiat caloꝛ ⁊ spũs p oĩb⁹ opõnib⁹: ⁊ ista sunt declarata in hac scĩa: vt aliqd Aui. 3. cañ. fen. 21. 2. cap̃. ⁊ ĩfra cap̃. de virtute vitali. Dõm ꝙ medic⁹ ĩquãtũ medic⁹ in pͣ diuersitate nõ põt ꝓbare ꝙ oꝫ eũ accipe ꝓpõnes phi nãlis ⁊ ꝙ aial vnũ non est plura aialia ⁊ ꝙ coꝛ pͦ gñať. que ꝓpõnes fundanť sup scĩa de gnõne aialiũ ⁊ scĩa metaphysica ⁊ physica ꝺ vno ⁊ multiplici. Si ꝗ Aui. in 3ͦ libͦ vel pͦ vtiť illis ꝓpõnib⁹ nõ vtiť eis ĩquãtũ medic⁹: ⁊ reqrit alia ante se. Nec pꝫ exit⁹ in diuersitate scõa. s. q̃liter os ⁊ caro nõ sentiẽtia nec tribuũt nec recipiũt: ⁊ iõ dꝛ ꝙ hñt ṽtutẽ ĩnatã. ꝙ enĩ illa diuersitate vellet virtutẽ hẽret inuestigare an ossa gñenť a spermate cũ oĩ cõplexione q̃ se inesse pñt ꝯſuare: an gñenť a corde ⁊ epar ⁊ coꝛ dederũt sibi virtutẽ: ista. n. ĩuestigatio est phi nãlis loquẽtis de gnõne partiũ ⁊ nõ est sibi facilis.

Dub^m 16^m ¶ Dubitať 2ͦ vtꝝ nõ ꝓuenire ad veritatẽ diuersitatis pme que est de mẽbro tribuẽte ⁊ a nullo suscipiẽte ĩpediat medicũ in sua perscrutatione. s. in cognitiõe egritudinũ ⁊ sua actiõe. Uideť ꝙ sic: qꝛ Auer. collꝫ. 2. ponit ꝙ medic⁹ multotiẽs hꝫ neciaꝫ istã inq̃sitionẽ. ¶ Ampli⁹ ignorato loco passiõis ignorať debit⁹ modus operãdi: sꝫ ignorato an coꝛ sit pnᵐ sensus ⁊ mot⁹ nutrimẽti ignorať loc⁹ passionis. nã ad cognoscendũ locũ passionis reqriť scire qd sit mẽbri actio ⁊ qͦ iuuamẽtũ: vt appet pͦ ⁊ 2ͦ de ĩteriorib⁹. sꝫ si ignores an coꝛ agat in mẽbris sensuũ ⁊ motuũ añ cerebrũ: ⁊ sĩlĩ ꝺ epate ignoras istoꝝ mẽbroꝝ actionẽ. ¶ Ampli⁹ sic appet in hodierna lectione scõi libri de ĩteriorib⁹ vlti. cap̃. Gal. nõ ꝯcedit remedia applicari capiti in passiõe sensus ⁊ mot⁹ siue regitiue ṽtutꝭ: nisi qꝛ credidit eẽ veꝝ ꝙ aia sensitiua habitaret in cerebro. Si enĩ credidisset ꝙ hec aia sensitiua esset in corde pcepisset cordi. s. ptib⁹ pectoris poni remedia: ꝗ ad recte agẽdũ opꝫ scire si cerebrũ sit pnᵐ sensus ⁊ mot⁹ an coꝛ. ¶ Ampli⁹ si medic⁹ nõ ĩpediť in aliq̃ suaꝝ actionũ ex diuersitate pͣ: ꝗ põt tenẽ sñiam Arist. s. ꝙ coꝛ sit oĩuꝫ virtutũ pma radix: ⁊ p ꝯñs sit pnᵐ sensus ⁊ mot⁹. Sed tenere in hoc. s. in hac discordia sñiam Ari. facit errare medicos: vt Haly in thegni tract. 2. cõmẽ. 28. sup illo ṽbo al'. §. Ab illis ṽo orta. ¶ In ꝯriũ est. A. ¶ In h̄ quesito debiliter moto ab alijs ĩuenio solõnes debiles. ¶ Anto. n. dicit ꝙ medic⁹ nõ hꝫ ingrere hoc: sed supponere a Pho nãli: siue. n. cerebꝝ sit pnᵐ sensus ⁊ mot⁹ per se vel ei ĩfluať ab alio nõ hꝫ ingrere: qꝛ nõ ĩpedit eũ. Sed mirandũ est de Anto. pͦ qꝛ medic⁹ nõ põt a pho supponẽ veritatẽ in hac discordia: qꝛ medicus. s. Gal. ⁊ sequaces psupponũt ꝯriũ ei⁹ qͦ Phs. s. Arist. ⁊ sua secta vult. Scõo mirãdũ de eo qꝛ dicit ꝙ non nocet medico: ⁊ tñ nil ꝓbat. ¶ Guilelmus ẽt dicit ꝙ medicus nõ dꝫ ꝓcedẽ in pdicta discordia via subtili sed via grossa. ¶ Nos dicam⁹ istis postpositꝭ ꝙ siue teneať opio Arist. de h̄ ꝙ sit dare mẽbꝝ qͦ est coꝛ oĩb⁹ tribuẽs ⁊ a nullo recipiẽs: siue teneať opio Platonis ⁊ Gal. ꝙ nõ sit dare mẽbꝝ h̄ sed tria pncipalia quoꝝ qͦcũꝗ tribuit ⁊ recipit nihil diuersificať cura nec inq̃sitio egritudinũ ⁊ loci eoꝝ cui⁹ ꝺclaratio est qꝛ Arist. ponit coꝛ eẽ pnᵐ oĩuꝫ virtutũ: qꝛ pͦ hꝫ aiaꝫ cũ oĩb⁹ potentijs: ⁊ hꝫ vnũ calorẽ potẽtẽ in opõnes oẽs sicut vnũ organũ gñale siue cõe. sed nõ poneret Aristo. istũ spiritũ siue calorẽ posse distinctim in opõnes sensus ⁊ mot⁹ nisi determineť a cõplexione cerebri: ⁊ simĩlr̃ de epate: ꝗ cerebrũ apud Arist. est pncipiũ sensus ⁊ motus ⁊ nõ absolute: sed sicut qͦdã instr̃m determinãs gñaleꝫ artẽ que est in spiritu dato a corde: distincta ergo lesio operationũ sensus ⁊ motus fit cerebro ⁊ nucha ⁊ neruis patiẽtib⁹: ꝗ Arist. ponẽs medicinã ꝯtra egritudinẽ appropriatã sensui ⁊ motui nocitis ponet illã cerebro nuche ⁊ neruis: ⁊ sic faciet Gal. naꝫ aiam sensitiuã. s. cogitatiuã ⁊ motiuã ponet formã cerebri ⁊ nõ cordis: ergo ponet cerebrũ absolute pncipiũ sensus ⁊ motus: ⁊ h̄ erit per aiam sicut per pncipiũ: ⁊ per cõplexionẽ ⁊ spiritũ sicut per instrumentũ: ⁊ ideo etiã remedia capiti nuche ⁊ neruis ponet p rectificatione illius cõplexionis. de aia enĩ siue sit substãtialis act⁹ cerebri siue cordis nõ curabit medicus cũ sua actio non sit ad illã: sed ad sanitatẽ. hãc sentẽtiã intellexit Haly. pallegato cõmẽto: ĩmo intelligiť ex hoc intẽtio eius occulta. ¶ Sed dicet quis ego ostendo ꝙ diuersitas illarũ opionũ diuersificat curã: qꝛ si cerebrũ absolute est pncipiũ sensus ⁊ motus vt Gal. dicit: ꝗ in cura passionũ ledẽtiũ sensuꝫ ⁊ motũ solũ dꝫ intẽdẽ ad spiritũ ⁊ cõplexionẽ cerebri vel a cerebro datũ. sꝫ si est coꝛ ⁊ cerebrũ ſm Arist. deberet intẽdẽ ad cerebrũ ⁊ ad coꝛ: qꝛ spũs cordis etiã hꝫ se vt efficiẽs sensationũ ⁊ motuũ voluptarioꝝ. ¶ Dicamus cõtra: ꝙ lꝫ Gal. ꝯcederet aiam sensitiuã esse formã cerebri primo ⁊ nõ cordis ⁊ quãdã aliã vt vitalẽ formã cordis tñ ponet ordinẽ ĩter eas ⁊ ꝙ vna psupponit aliã: ⁊ si nõ in rõne efficientis saltem in rõne finis: ⁊ ideo spiri-

tum cerebri diceret ꝓsupponere spiritum cordis: ⁊ ꝓpter hoc in passionib⁹ etiā sensus ⁊ motus videt̃ ꝯueniens intendere ad cor etiā apud Aui. imo quādoq; Gal'. dixit ꝙ mēbra faciūt suas actiones cū tēperantia caloris cordis. vt qnto libro de īteriorib⁹ ꝑmo caplo. ⁋ Ad ꝯria dōm ꝑmo ad Auer. opinor ꝙ illa verba dixerit ꝯtra Auicē. hic cum dixit nō attinēt. ⁊ ꝙ Auer. nō bene intellexit Aui. ⁊ ideo sua auctoritas negat̃. possemus tamē saluare eū dicēdo ꝙ medicus hꝫ necessariā inquisitionē qua sciat: an epar sit solum ꝑncipiū nutrimēti. s. māe vt stōchus est ꝑncipiuꝫ chili ⁊ nullius virtutis sit ꝑncipiū: an sit ꝑncipiū māe ⁊ virtutis: ⁊ de hoc loquit̃ Auer. Sed si medicus ꝯcedit ꝙ epar sit ꝑncipiū virtutis naturalis nō hꝫ necessario inquirere: an sit ꝑncipiū absolute vel non absolute. ⁋ Ad scōam rōnē nego minorē. ⁊ cū dicit̃ ad sciēdū locū passionis requirit̃ scire que sit membri actio ꝯcedo. ⁊ cuꝫ dicit̃ si ignoro: an cor agat. i. det mēbris sensum ⁊ motū an cerebrū ignoro actionē hoꝝ membroꝝ. Dōm ꝙ nō est in hoc discordia: neq; tñ Arist. quā medici ponūt ꝙ cerebrū est aliqualiter ꝑncipiū sensus ⁊ motus: sed discordia est: an cecebrū sit ꝑncipiū primū siue absolute: vt dixit Gal'. an cor sit ꝑncipiū ꝑmū ⁊ cerebrū sit seruitor cordi in hoc vt dixit Arist. ⁊ Auer. Hec aūt discordia nō īpedit inuētionē egritudinis: nec curā vt diximus. ⁋ Ad tertiā cuꝫ dr̃. Gal'. in passione sensus ꝯcedit remedia applicari capiti: q2 credidit aīam regitiuā siue sensitiuā habitare in cerebro. dōm ꝙ verum est. Et cuꝫ dicit̃ si credidisset ꝙ esset in corde ⁊c̃. dōm ꝙ si credidisset eā distinctā ⁊ solā esse in corde applicasset cordi remedia: ⁊ si cōprehendisset opinionē Arist. ꝭm modū dictum etiā applicasset remedia cerebro vt diximus. ⁋ Ad quartā dōm ad Haly. ꝑmo ꝙ sniā Aristo. facit errare medicos. s. ignaros vt exponit Cōciliator differētia. 41. Guilelmus vō de Brixia dicit ꝙ sniā Aristo. facit errare medicos: q2 error est in omni sciā accipere ꝑncipia cōia ⁊ dimittere ꝓpria: ⁊ hoc facit medicus qui ingrit dicta physica Ari. Dicit scōo ꝙ facit errare: q2 opinio Aristo. est subtilis profunda quādo medicus ꝓcedit via tam subtili tardat̃ ab operatione sua. Aliter pōt dici ꝙ sniā Aristo. cū nō sit bene comprehēsibilis facit opinari ꝙ ꝓprius locus aīe sensitiue sit cor. ⁊ ex hoc aliqs statim crederet remedia debere poni ad cor: ⁊ est error vel infert cōtra Aristo. ꝗ opꝫ remedia poni ad cor: ⁊ iste qui sic ꝯtrariat̃ Arist. errat: q2 nō intelligit eū: ⁊ ideo Auer. coll'ꝫ 2° cap̄. 9° multuꝫ vituperat Gal'. qui ꝑdicto mō arguit ꝯtra Archienē. 3. de īteriorib⁹ cap̄. 4° in lectione hodierna ⁊ in. 13. terapē. penul. cap̄.

Du^m 17^m ⁋ Dubitat̃ 3°: an ignorare veritatē in alia diuersitate īpediat medicū in sui actione. Videt̃ ꝙ sic: q2 si ossa ⁊ caro nō sniā habēt virtutes eis appropriatas nō pendentes ab epate ⁊ corde: vt prima secta dixit in rectificatione istoꝝ partiū nō intēdimus ad cor nec ad epar: sed ꝭm sectā scōam intendimus in cura eoꝝ ad rectificationē epatis ⁊ cordis a qbus habuerūt has virtutes quietatas in eis. Dicam⁹ vt aliqd diximus in fine primi de interioribus: ⁊ post dicet̃ ꝙ mēbra ꝓpter mutationē cōplexionis eis ꝓprie. s. innate q2 multū cū illa agūt ꝓprias actiones sicut mēbra sentiētia respectu illoꝝ multū agūt cū influēti. si aūt cōplexio ossis sit data a generante siue ab epate nihil ad curā differt. ⁋ Sed tu. d. adhuc stat diuersitas cure ꝭm diuersitatē opinionū duaruꝫ: q2 prima opinio nō ponit ossa pati epate patiēte: sed scōa sic: ⁊ tūc vna opīo quandoq; curabit ossiū passionē curādo epar alia nō. Dōm dupl'r. Primo ꝙ mala cōplexio ossis siue sit ꝓpter cām in epate siue nō: eodem mō curat̃ vt in osse: q2 si calida est infrigidat̃ ⁊c̃. ⁊ sumit̃ hec solo a Gal'. ꝑ de īteriorib⁹ ⁊ 2° vlti. cap̄. Scōo mō dōm ꝙ vtraq; opi. ponit ossa pati epate patiēte: q2 lꝫ virtus nālis ossis nō sit ab epate ꝭm primā seāct: tamē mā nutrimētalis est ab epate qua infecta vel diminuta vel multiplicata ossa possunt cōpati. Vel dōꝫ ꝙ lꝫ ille due opiniones differant in hoc ꝙ vna dicebat virtutem ossiū nutritā dari spermate generāte: ⁊ alia dicebat dari ab epate: tñ vtraq; conueniebat in hoc ꝙ hec virtus ꝯseruabat̃ calore ⁊ spiritu cordis ⁊ epatis ⁊ apparebit quid dōm posterius.

⁋ **Debet aūt scire ⁊ credere in diuersitate prima ꝙ nō est ei curandū: vtrū cor sit principiū sentiēdi ⁊ motionis cerebro: ⁊ virtutis nutriētis epati: aut nō sit. Cerebrū nāq; siue per se siue post cor habeat: principiū animaliū actionū existit cōparatiōe alioꝝ membroꝝ. Et epar similiter actionū nāliū nutriētiū principiū existit alioꝝ membroꝝ comparatione.**

⁋ Hic ostēdit qd in vnaquaq; illarū diuersitatū credere dꝫ. ⁊ ꝑmo in ꝑ^a. 2° in 2^a. 2^a ibi (Et de alia.) Dicit ꝑmo ꝙ diuersitate ꝑ^a que cadebat super hac parte diuisionis: mēbrū qōdā est tribuēs ⁊ nō recipiēs: ⁊ fuit ꝑma de duab⁹ partib⁹ diuisionis in qbus cadebat discordia. (Debet credere.) ⁋ Cōsiderādū ꝙ ex hac lr̃a appet sniā nr̃a vera ꝙ nō est curandū inquisitione siue perscrutatione medici: an cerebrū sit principiū sensus ⁊ mot⁹ sensuū siue post cor ⁊ sic de epate ⁊ cā apparuit. ⁋ Cōsiderādū 2° (Cōparatione alioꝝ) pōt dupl'r exponi. Prio cerebrū est principiū actionū: comparatione alioꝝ membroꝝ. s. alioꝝ a se: ⁊ sic pricipat etiā cordi. Vel alioꝝ. s. a corde. ⁊ dixit q2 cor sentit anteq; sit cerebrū.

Dub^m 18^m ⁋ Dubitant vtrū cerebruꝫ sit ꝑn^m sensus ⁊ mot⁹ vel cor. ⁊ est qō q̄ Gal'. ꝯcedit in suis libris cū querit frequēter ⁊ dicit imagiatio est in cerebro. i. virtus regitiua. s. imaginatiua cogitatiua ⁊ memoratiua. Vr̃ ꝙ cerebrū sit ꝑn^m sensus ⁊ mot⁹. s. sensuū īterioꝝ ⁊ exterioꝝ ꝑ per Gal'. 4. de accñti ⁊ morbo cap̄. vlt. ⁊ frequēter in libris de vtilitate partiū 8° lib. cap̄. 2° 3° ⁊ 5°. ⁊. 16. lib. cap̄. 3. ⁊ in libro de virtutib⁹ dispēsantib⁹ nr̃m corp⁹. Et ꝓbat̃ rōnib⁹. ꝑ^a q2 nerui ab eo nascunt̃. Scōa: q2 somnus ⁊ vigilia sunt ei⁹ passiones: ꝗ ide ꝓcedit sensus ⁊ mot⁹. tenet ꝯñtia: q2 in somno ligant̃ sensus ⁊ motus. añs pꝫ per Gal'. 4. de accidēti. ⁊ ꝓbant q2 opōnes cerebri gescunt in somno: nō aūt cordis opōnes. Tertia in gñe mouentium est deuenire ad mouēs īmobile: igit̃ in gñe sentientiū ad ꝑ^m insensibile tale est cerebrū ⁊ nō cor. ⁋ In ꝯriū est Aui. cuꝫ dixit ꝙ ꝭm Arist. est verior. ⁋ Rñsio cōis dicit tria. Primo ꝙ cor est ꝑ^m ꝑn^m instrumēti sensus ⁊ mot⁹ caloris spirituosi. Scōo q2 cor est ꝑn^m aīe ꝑmū. Tertio q2 in corde fit vnio sensibiliū ad aīam sentientē. ꝓbat̃ q2 in corde sequit̃ passio sequēs hāc vnionē. s. tristitia ⁊ delitia ⁊ appetit⁹ ꝓsecutiōis: ⁊ fuge oēs etiā ꝯfirmāt ista esse in corde exquo sequit̃ ꝙ cor sit ꝑn^m ꝑmū virtutis motiue: q2 est ꝑn^m appetitus vt dcm̄ est: ⁊ mot⁹ sequit̃ appetitū. Dicit 2° ꝙ cerebrū est 2^m ꝑn^m ꝭm calorē datū a corde vt sit aptuꝫ ad sensum ⁊ motum. multus enī excessus caloris noceret vt ponit Auer. 2° colliget. ꝙ aūt cerebrū sit ꝑn^m aliqō in sensum ⁊ motū apparet: q2 ꝑmutatio facta in eo ꝑmutat sensum ⁊ motū totius. Tertio dicit ꝙ medic⁹ hꝫ ponere sensum ⁊ motuꝫ totius ꝓcedere a cerebro. Rō q2 in eo dat̃ cōplexio determinatiua ad sensuꝫ ⁊ motū. medic⁹ aūt agit ad illā ꝯseruādā vel ꝑmutādā cū suis medicinis. ⁋ Ad ꝯria dōm. Ad ꝑmā ꝙ ortus neruoꝝ est ꝑ spiritu aīali q est ꝑn^m distincte sensationis ⁊ talis spirit⁹ vel est vitalis aliq̄liter alteratus vel est alius spūs q est sicut instr̃m spirit⁹ vitalis. ⁋ Ad 2^m dōm ꝙ somnus ⁊ vigilia sunt passiones cordis ꝭm Aristo. ⁊ cuꝫ dr̃ ꝙ opōnes cordis nō quiescūt in somno. dōm ꝙ īmo q2 opōnes sensus ⁊ mot⁹ que sunt primo cordi. ⁋ Ad tertiaꝫ dōm ꝙ nō est simile: q2 motus est actio in alio. sed sensus est operatio in se. ⁋ Nos iaꝫ ostendimus ꝙ rōnes oēs que pro opinione Aristo. fiunt sunt euidenter solubiles ⁊ ꝙ opinio Gal'. ⁊ Platonis pōt sustentari: sed hic omitto.

⁋ **Et de alia quidem diuersitate debet scire ⁊ credere ꝙ nō est ei curandū vtrū virtus naturalis in tali quale est os in principio gñōnis ab epate venerit: aut eaꝫ pro suamet cōplexione meretur aut nihil sit eoꝝ.**

⁋ Ostēdit qd sentiēdū in 2^a diuersitate que cadit sup ꝑte diuisionis. ⁋ Cōsiderādū ꝑmo (Aut nihil sit eoꝝ.) q2 nec ab epate venerit nec a gñante: sꝫ a coleodea. vel nihil sit eoꝝ: q2 hec virt⁹ nō sit fořa in osse ⁊ carne nō sensitiua sꝫ solū sit fořa ī epate ⁊ corde cui⁹ ṽtute ossa se ꝯsuēt. vl' nihil sit eoꝝ. i. fit ṽt⁹ ī istis mēbr̄ tñ nesciat̃ qsqs ōderit eā. vl' hic est modus loquēdi ꝯsuet⁹ disputātib⁹. q. d. ꝯcessa vtraq; parte cōditionis hoc debet medicus tenere.

⁋ **Sed debet credere ꝙ hec virtus ad ipsum nō profluit nisi ab epate: nam si īter ea via clauderet̃ ⁊ os nutrimentū aptuꝫ haberet: eius actio destrueret̃ quēadmodū fit in sensu ⁊ motu: cum neruus qui ꝓuenit a cerebro stringit̃. Virtus ṽo illa ossi naturalis facta est dum eius permanserit complexio.**

Dub^m 19^m ⁋ Dubitat̃ q2 virtus nālis ossis pōt dici influēs sicut aīalis musculo ⁊ carni sentienti. Dōm dupliciter. Primo ꝙ de virtute nāli ⁊ aīali est simile: q2 vtraq; nō agit in membris in qbus sunt nisi per ꝯtinuationē ad ꝑn^m: sicut caro sensitiua nō sentit nisi q2 ꝯtinuata cerebro: ⁊ os nō nutrit̃ nisi ꝯtinuet̃ epati ⁊ cordi. sed est differētia q2 influens a cerebro ad musculuꝫ pōt tolli stante vita ⁊ sanitate sicut in somno: sed ab osse nō pōt tolli īfluxus epatis ⁊ cordis qui os corrūpat̃. Scōo mō pōt dici ꝙ aliud est membrū nō posse sentire nisi ꝯtinuatione ad cerebrum: ⁊ aliud est ossa nō posse nutriri nisi ꝯtinuatione ad epar. nā mēbra nō sentiunt discōtinuata cerebro; q2 deficit eis aliq̄ q̄litas qua agūt que stat eis sicut forma vt q̄litas spūs aīalis. Sed possum⁹ ītelligē ꝙ ossa cū claudit̃ via īter ipsa ⁊ epar nō agūt nō q2 deficiat eis virt⁹ actiua siue q̄litas qua debeat esse forma in eis qua agāt: sed q2 deficit dispositio in mā:

vnde

vnde mãm quã dat epar mẽbris imaginabimur talis dispõnis ꝙ nõ est apta recipere actionẽ ossis ⁊ mẽbroꝝ nisi sit ꝯtinuata epati: ⁊ ideo mẽbra lꝫ possint sufficiẽter agere ipsa mã nõ põt sufficiẽter pati: ⁊ hic noster modus dicẽdi facit imaginari pricipatũ epatis: ꝙuis epar nullã det virtutẽ qua mẽbra agant in nutrimẽtũ et est dcm̃ qđ medicis erit valde molestũ: ⁊ hoc vĩ Aui. inuisse cũ dixit. actio destruet: ⁊ nõ dixit agẽtis potẽtia nõ erit. ¶ Cõsiderãdũ (virtus ꝟo illa ossi nãlis.) In hoc Aui. ꝑdicto dubio satisfacit. naꝫ lꝫ aliquo mõ sit sĩle de sensu ⁊ motu: in aliquo tñ est dissĩlitudo: qꝛ illa virtus sensitiua ⁊ motiua nõ est facta nãlis mẽbro sentienti ⁊ mouẽti: sed põt aduenire ⁊ recedere: sꝫ ossi illa virtꝰ est facta nãlis. (Dũ ergo eius ꝑmãserit.) i. dum cõplexio ossis est facta ꝑmansiua statim cũ est os in principio gnõnis. i. virtus vitalis a ꝑnº generationis est facta nãlis ⁊ ĩpermutabilis ossi: nõ aũt est permutabilis sicut permutat virtus musculi eo remanente sano.

Duᵐ 20ᵐ ¶ Dubitaṫ. vtrũ sit in nobis mẽbrũ neqꝫ tribuẽs neqꝫ recipiẽs virtutẽ: ⁊ per ꝯñs dubitaṫ vtrũ ossa ⁊ caro nõ sentiẽtia recipiãt ꝟtutem ab aliquo ꝑncipali. ⁊ ꝑ ꝯñs ẽt dubitaṫ q̃re mẽbra hñtia ẽt soluꝫ virtutẽ nãlem vt ossa dicunṫ hr̃e virtutẽ ĩnatã: oẽs eniꝫ iste q̃stiones in idẽ redeũt. ¶ Uṙ ꝓ̊ ꝙ nõ sit in nobis mẽbruꝫ nõ recipiẽs nec tribuẽs: qꝛ hoc mẽbrũ eẽt aliqđ per se nõ faciẽs vnũ cum nr̃o corpore. ¶ Amplius est mẽbrũ oĩbꝰ tribuẽs vt coꝛ: sed ħ nõ potest tribuere mẽbris nõ sentiẽtibꝰ vt sunt ossa nisi virtutẽ nãlẽ. s. ꝟtutẽ eẽ alimẽti: ꝙ cũ ossa ⁊ caro nõ sentiẽtia recipiũt ex alio: sequiṫ ꝙ in ossibꝰ virtꝰ nãlis nõ dꝫ dici ĩnata sed ĩfluxus. In ꝯ̃riũ hoꝝ est Aui. hic: qꝛ ossa ⁊ mẽbra nõ sentiẽtia dicit nõ recipe ꝟtutẽ nec dare alijs. In ꝯ̃riũ ẽ Gal. in thegni trac. 2. cũ dicit. ꝙ q̃dam ꝑtiũ neqꝫ aliaꝝ dñaṫ neqꝫ alie dñanṫ eaꝝ ĩnatas hñtes virtutes ⁊ regentes eas. ⁊ ꝓ̊ de ĩterioꝛibꝰ vltio cap̃.

ꝑª opinio. ¶ Pria opĩo ꝙ mẽbra hñtia soluꝫ virtutẽ nutritiuã vt caro os ⁊ sĩlia dicunṫ nõ recipe ꝟtutẽ ⁊ dicũtur hr̃e virtutẽ ĩnatã: qꝛ ibi sui opõne nõ ĩdigẽt ĩfluxu ab aliq̃ ꝑnci pali vel nõ ꝯtinuo: qꝛ talis est eoꝝ virtꝰ q̃lis est virtꝰ magnet̄ ĩ attrahẽdo ferrũ: ⁊ ita dñt eẽ intẽtionẽ Gal. ꝯ̃ in libro de virtutibus dispẽsantibꝰ nr̃m coꝛpus: ⁊. 9. tera. ca. 10. ⁊. 2. de re. sa. ⁊ in oĩbꝰ suis libris fere vult ꝙ epar est ꝑnᵐ nãlis virtutis ⁊ illã mẽbris influit. mẽbra ẽt egẽt in fluxu ꝯtinuo a coꝛde vt apparet ad sensum. Amplius os nõ nutriṫ si via ĩter ipm ⁊ epar claudeṫ. Item abscissum posset viuere. ¶ Ad Gal. dõm ꝙ nõ intelligũt eũ vt appebit.

2ª opinio. ¶ Secũda opinio est Haly. in thegni trac. 2. cõ. 29. qui vult ꝙ ossa cartilagines ⁊ hmõi mẽbra nõ sentiẽtia humana nõ solũ virtutẽ nãlẽ qua se regũt dicunṫ nõ recipere virtutẽ ab alio: sꝫ hr̃e virtutẽ ĩnataꝫ tm̃: qꝛ ab epate ⁊ coꝛde nõ recipiunt manifestũ ĩfluxũ vt cũ nõ habeãt venã nec arteriã: simĩľr a cerebro nõ recipiunt ⁊ si in cerebro sit aliud: ita tñ appet ad sensum. Et medicinalis speculatio nõ trãscẽdit sensum. Hãc opinionem sequiṫ Thadeus ⁊ Guil. posset sustentari hec opĩo: tñ cõiter ĩpugnaṫ: naꝫ virtus sensitiua alicui mẽbro diceret nõ recepta sed ĩnata: qꝛ nõ apparẽt ad sensuꝫ nerui q hãc virtutẽ deferũt.

3ª opinio. ¶ Tertia opinio ꝙ virtutes nãles membroꝝ possunt 2ʳ ꝯsiderari. Uno mõ vt absolute ꝯsideranṫ operantes: ⁊ sic dicunṫ influxe a principalibꝰ. s. coꝛde ⁊ epate qꝛ dant calidũ alteratũ. Alio mõ vt sicut operantes talẽ nutricationeꝫ vt os ossificũ ⁊ caro carnificũ: ⁊ sicut sunt ĩnate per ꝓprias actiões ĩnatas: mẽbra ergo que hñt virtutes nãles solas qua se nutriunt dicũtur nõ recipere virtutes sed hr̃e eas ĩnatas mõ dicto. s. vt naturales virtutes sunt sic vel sic determinate agẽtes. Ista opĩo nõ satisfacit qꝛ posset dici ꝙ virtus sensitiua est ĩnata inq̃tuꝫ sic sentit vt sensitiua oꝛis stomachi hꝫ determinatũ sensum tactꝰ: vt apparet. 3. colliget. ca. 32. ⁊ dꝫ declarari a nobis tractatu nr̃o de appetitu ꝑte scđa.

4ª opĩo. ¶ Quarta opĩo ꝙ virtutes nãles dicunṫ mẽbris ĩnate: qꝛ in ꝓ̊ instãti gnõnis oĩa membra habẽt illas: sed posteriꝰ non influũtur virtutes huius: sed caloꝛ cõseruatus ab epate ⁊ coꝛde. sꝫ virtutes aĩales dicũtur influentes qꝛ mõ fluunt ad mẽbra mõ retrahunṫ. ista opinio põt saluari vt apparebit.

5ª op. Ant. ¶ Quinta opinio ẽ Antonij vsitata quã perfectius in q̃one quadaꝫ generali ponit ꝙꝫ hic ⁊ ponit ꝓ̊. 5. ꝓpõnes. ¶ Prima: illud est alicubi ĩnatũ qđ est ꝑ principia ĩtrinseca: ⁊ ꝙ nõ põt remoueri ab eo absqꝫ illius coꝛruptione: ecõtra dĩ influẽs. ¶ Scđa: vnũqđqꝫ recipit suũ eẽ sbale in hoꝛa sue gnõnis ⁊ oẽs suas virtutes ⁊ accñtia ab ipso generante. ¶ Tertia ꝓpõ: coꝛ ꝓprie gñatur ⁊ alia mẽbra a coꝛde nõ ꝓprie generanṫ sed adnascunṫ coꝛdi. Rõ. qꝛ aĩa cum sit foꝛma simplex requirit vnũ sbm: ⁊ tale est coꝛ ⁊ nõ totuꝫ coꝛpus ga. ¶ Quarta ꝓpõ est fabula superius narrata: coꝛ aggenerauit alia mẽbra aĩata et dedit eis potẽtias aĩe nutritiue ⁊ nõ alias qꝛ eẽnt eque prime sic coꝛ. ¶ Quinta ꝓpõ est: qꝛ inter virtutes aĩe est oꝛdo: vñ nutritiue sunt prioꝛes sensitiuis ⁊ motiuis: ex quo sequiṫ ꝙ coꝛ gñans mẽbra aĩata si nõ potuit dare potẽtias siue virtutes oẽs aĩe ꝙ necessario dedit nãles solas: ⁊ iste sunt que insunt mẽbris ab ĩtrinseco per aĩam quã dedit coꝛ oĩbus mẽbris. ¶ Ex qbꝰ ĩfert Anto. ꝙ nãles virtutes nõ debẽt dici influẽtes: ⁊ ꝑ ꝯñs mẽbrũ qđ hꝫ solã ꝟtutem nãlem pro seipso dĩ nec tribuẽs nec recipiẽs ex quo sibi soli seruit cũ ĩnata pro seipso. Rõ. virtus nutritiua inest per ꝑnº intrinseca. s. per vitã datã vnicuiqꝫ mẽbro: sꝫ aĩalis virtus est extrĩseca: qꝛ per aĩaꝫ coꝛdis que est extrĩseca: qꝛ iaꝫ dcm̃ est ꝙ alijs mẽbris nõ sunt cõicate potẽtie sensitiue ⁊ motiue: ꝙ virtus nãlis est ĩnata. Scđa rõ: opatio virtutis nãlis nõ põt separari sine coꝛruptiõe partis sed aĩalis sic: ꝙ illa dĩ ĩnata. ¶ Scđo infert ꝙ aliter spiritꝰ aĩalis se hꝫ ad mẽbra ad que vadit ⁊ aliter nãlis ⁊ vitalis: qꝛ naturalis ⁊ vitalis nõ deferunt virtutes istas mẽbris: qꝛ mẽbra ista añ habuerũt illas a ꝑnº gnõnis vt dcm̃ est: ⁊ ideo solũ ꝯseruãt illas: sed spũs aĩalis simpľr defert virtuteꝫ ad mẽbra sensitiua ⁊ motiua: qꝛ mẽbra nõ hñt has virtutes ab ĩtrinseco: vt dcm̃ fuit. ¶ Tertio inferṫ ꝙ spũs aĩalis deferens virtutẽ sensitiuaꝫ ⁊ motiuam a coꝛde vel cerebro ad mẽbra defert illã ad ea sicut ad oꝛgana: sꝫ oꝛgana nõ agũt per virtutẽ in se: sed ꝑ virtutẽ que est in ꝑncipalibꝰ agẽtibus: ꝙ seqtur ꝙ virtus sensitiua ⁊ motiua sit in mẽbris alijs a coꝛde vel cerebro extrĩseca ⁊ nõ ĩnata. Hec opĩo cuꝫ bñ intelligiṫ nõ vult aliud: nisi ꝙ aĩa sensitiua est foꝛma sbalis coꝛdis: ⁊ alia mẽbra a coꝛde non hñt foꝛmã sbalem nisi vegetatiuã: ⁊ ꝙ sensus ⁊ motus fiũt per mẽbra sicut per instr̃a vt malleus ẽ instr̃m fabri respectu artis: ⁊ hãc opinionẽ senserũt in ꝑte ab Alberto maꝫ ꝓ̊ de aĩa. trac. 2. 15. cap̃. ⁊. 2. de aĩa. trac. 1. 3. cap̃. ⁊. 7. cuius ĩpugnatio apparebit ponẽdo nr̃aꝫ.

6ª op. Dini ¶ Dinus aũt q̃nqꝫ secutus est Anto. in ꝓpria foꝛma: vt sup thegni apparet: ⁊ q̃nqꝫ dixit aliud: vt appet sup ꝓ̃mo de interioꝛibꝰ. vbi dixit ꝙ virtus nãlis dĩ ĩnata: qꝛ seqtur ĩtrinsecã cõplexionẽ: ⁊ dĩ influens: qꝛ nõ seqtur illã intrinsecã cõplexionem sed extrinsecã quã dat spũs sensitiuus ⁊ motiuus: ⁊ cũ cõsiderabimus ista opinio redit in opĩonẽ Anto.

7ª opĩo. ¶ Septima opinio fuit quoꝛũdã qui dixere ꝙ virtutes nãles dicunṫ ĩnate. i. magꝭ intrinsece materie: sed aĩales dicunṫ influentes. i. magis sepate a mã ꝟm gradũ perfectionis. Mẽbra igiṫ que hñt solas nãles ꝟtutes qbus se regũt dñr nõ recipere ꝟtutẽ. i. hr̃e ꝟtutẽ ĩnatã. i. impssam mãe.

8ª op. Gẽt. ¶ His oĩbꝰ postpositis dicamꝰ id qđ nobis apparet in hoc: ⁊ ꝓmittimus hãc ꝓpõnẽ: aĩa sensitiua est actꝰ sbalis oĩs ꝑtis coꝛpoꝛis aĩalis: ita ꝙ id ꝑ qđ vnũqđqꝫ mẽbrũ ꝯsĩle: ⁊ ꝑ ꝯñs oꝛganicũ ꝯstituiṫ in eẽ sbali est sba q̃ ẽ aĩa sensitiua. Et ꝙuis auctoꝛitates multe possint adduci: qꝛ cuꝫ sunt diuersimode exponibiles: iõ ponemus eas post ⁊ ꝓbabimꝰ ꝑ rõnes nobis sufficientes.

ꝑª rõ. ¶ Pria aĩa sensitiua dat esse coꝛpi ⁊ oĩ parti coꝛꝑis: ꝙ est actus sbalis oĩs partis. añs est notũ: qꝛ destructa aĩa sensitiua in nobis oĩs ꝑs tẽdit in putrefactionẽ: ⁊ nulla ẽ talis nisi equoce. ꝯñа est nota. ¶ Sꝫ tu dicis ꝓbatio añtis nõ est bona: qꝛ nõ sequiṫ ħ destructo vt aere hoc destruiṫ vt aĩa. ergo aer dat eẽ aĩali. Dõm ꝙ nõ est ꝓbatio necessaria: sed signũ ĩducẽs ad ꝓbãdũ istud: vel dõm ꝙ oẽ ad cuius destructionẽ aliud destruiṫ hꝫ cõicare alteri in eẽ illius: si ꝙ cessante aĩa sensitiua oĩs ꝑticula nr̃i coꝛpoꝛis dĩ equiuoce ꝑs ⁊ tẽdit ad coꝛruptionẽ: ꝙ aĩa hꝫ in hac rõnẽ cãe: sed nõ põt eẽ nisi cã foꝛmalis: ⁊ cũ sit sba: igiṫ erit foꝛma sbalis. Sꝫ dices ꝙ est foꝛma sbalis vniꝰ ꝑtis. ꝟ. g. coꝛdis in q̃ sũt oẽs opatiões aĩe: vt Cõmẽtatoꝛ ꝓ̊ de aĩa. cõ. 94. ⁊ ꝑ ꝯñs alia mẽbra sũt ꝯseruata in eẽ a coꝛde. Dõm ꝙ hec est opĩo multoꝝ opinantiũ: ⁊ opꝫ sic soluere ꝙ si aĩa sensitiua est actus sbalis huiꝰ ꝑtis oꝛganice. s. coꝛdis nõ vĩ ĩpoľe: ĩmo cõueniens ꝙ sit actus sbalis oĩs oꝛganici ⁊ ꝑs oĩs ꝯsĩľis.

2ª rõ. ¶ Scđa rõ ad principale: si aĩa sensitiua nõ eẽt foꝛma sbalis oĩs ꝑtis coꝛꝑis: tũc aľ demõstratũ vt petrus hr̃et vnitatẽ per aggregationeꝫ quã nãles ꝑipathetici negauerũt. ꝯñа ꝓbaṫ. nã nãles. ꝑ. negauerũt in ħ hoĩeꝫ habere tres aĩas: quaꝝ vna sit in cerebro: alia in coꝛde: alia in epate: sicut posuit Plato ⁊ cãm quaꝫ assignauit: qꝛ aĩal nõ esset vnũ cũ sit vnũ per vnam aĩam: vt Cõmẽtatoꝛ ꝓ̊ de aĩa. cõ. 90. vñ ꝓ̊ cãticoꝝ cõmẽ. 74. dicit. ꝙ ꝟm hãc opĩonẽ vnũ aĩal esset plura animata: sed si aĩa sensitiua est foꝛma quarũdã partiũ ⁊ q̃rũdã aliaꝝ foꝛma est aĩa nutritiua: solũ ꝙ hoc indiuiduũ est aggregatũ ex diuersis aĩalibꝰ. i. diuersis viuẽtibꝰ sicut Plato fecit. Dices ꝙ nõ accidit sĩle incõueniẽs incõueniẽti Platonis: qꝛ Plato posuit tres aĩas sicut tria ꝑnᵃ: ita ꝙ posuit in nobis tria aĩalia ꝑma. i. tria prima viuẽtia. s. cerebrũ coꝛ ⁊ epar. Ex his tribꝰ ꝓ̊ viuẽtibꝰ nõ fit vnũ: sed si ponimus coꝛ primũ viuere ⁊ solũ coꝛ hr̃e aĩam sensitiuaꝫ vt foꝛmã ⁊ alia mẽbra eẽ oꝛgana coꝛdis: sed nõ hñtia aĩaꝫ sensitiuã: tũc aĩal est magꝭ vnũ: qꝛ oĩa mẽbra sunt vnita in vno principali. i. coꝛde sicut istr̃a in ꝑncipali agẽte. Dõm ꝙ de Platone senserunt ꝑipathetici: ꝙ lꝫ posuerit. 3. aĩas ⁊ tria aĩata ꝑma respectu alioꝛũ mẽbroꝝ: tñ intra se sunt sboꝛdinata: qꝛ aĩa coꝛdis ⁊ coꝛ ⁊ aĩa epat̄ ⁊ epar suboꝛdinanṫ aĩe cerebri: ⁊ cerebro ꝟꝫ intẽtionẽ Platonis vñ posuit cerebrũ pricipalius mẽbrũ ⁊ dignius: sic ꝙ mẽbra alia a coꝛde q̃ nõ sunt ĩfoꝛmata aĩa sensitiua: ĩmo sunt in specie vegetatiua tu oꝛdinas ad coꝛ ⁊ ex hoc saluas vnitatẽ: ita Plato oĩa mẽbra oꝛdĩat ad cerebrũ: vel ẽt ad coꝛ ⁊ saluat vnitatẽ aĩalis. ¶ Ter-

3ª rõ.

tio ad pncipale si malleus cõiūgeret manui artificis esset vnitas vnius aggregati satis ꝓpīqua vnitati ossis ⁊ cordis: vel eadē met cordis qḋ dī incōueniens. ꝯña est nota. Sꝫ dices dīt illa aggregatio. p̄: qꝛ malleus nō viuit. scḋo: qꝛ non ꝯseruat in esse a fab. sed a sua forma cōueniēte. tertio: qꝛ si discōtinuat malleus a fabro durat malleus in eē. Dōm ꝙ lꝫ sit dīa aliq̄ īter duas aggregatiōes: tñ satis vident appropinquari vt dixim᷒. ¶ Hoc mō ꝯfirmat intellect᷒: ⁊ tūc ad p̄mū dicemus: ꝙ lꝫ malleus sit qd inaīat᷒: tñ dīt specie a manu fabri ⁊ ēt os dīt spē. vtrobiqꝫ ḡ est aggregatū aliqḋ ex specie differētib᷒: nec ex hoc ꝙ aliq̄ cōueniūt in genere silr̄ iuncta magis faciūt vnū in actu q̄ꝫ si nō ꝯueniant in genere: imo q̄dā sunt que min᷒ faciūt vnū. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ aliquo tēpore possꝫ eē os ⁊ nō ꝯseruatū eē a corde. ¶ Ad 3ᵐ dōm ꝙ os abscisuꝫ aliq̄ tempore durare pōt: ⁊ tūc erit simile de osse ⁊ aliq̄ instrō artificis alicuius qḋ duraret aliquo tpe pauco. ¶ Quarto aīa sensitiua ē forma sbalis cordis: ḡ totius reliq corporis pōt poni forma. aūs oēs ꝯcedūt. ꝯña ꝓbat: qꝛ cor est tāte diuersitatis fere in nūero ptium quāte est totū corpus. nā in corde sunt ossa: in aliq̄ aīali sunt ibi ligamēta nerui pāniculi caro pīguedo: ḡ si totū hoc aggregatuꝫ est etherogeneū qd ⁊c̄. similr̄ totū corpus pōt hr̄e aīam ꝓ actu sbali. Sed dices ꝙ aīa est forma sbalis vni᷒ ptis cordis ⁊ nō oīum. Contra. qꝛ q̄ro que est illa ps ꝯsimilis: ⁊ seqtur ꝙ eēt os cordis in hn̄tibus os in corde aut ꝓportionabile in nō hn̄tib᷒. nā aīa ponit forma cordis: qꝛ est in medio totius corporis sic̄ Rex in regno: ḡ forma ossis cordis: qꝛ est in medio. Nō vī ēt ꝙ possit esse forma carnis: qꝛ nō est pars p̄ncipalis in opōnib᷒ aīe: qꝛ in sensu tactus ponit mediū: vt scḋo de aīa. cō. 115. ⁊ cō. 116. nec forma nerui qꝛ ē mēbrū siccū. ꝙ aūt aīa sit sbalis forma solius mēbri frigidi: ⁊ sic vr̄ icōueniens cū ipsa recipiat in quodā calore: vt in libro de morte ⁊ vita: ⁊ in p̄ cantice. cō. 74. ¶ Ampli᷒ cōtra solonem est Auer. p̄ de aīa. cō. penul. vbi vult ꝙ aīa recipit in corde ẜm ꝙ totū qḋdā hn̄s talem figurā vt in exēplo ⁊ nō recipitur vt actus partis ẜm ꝙ ps.

4ª rõ.

¶ Quinto ad p̄ncipale aīa nutritiua in embrione stat loco mãe et perfectibili: ⁊ aīa sensitiua stat loco forme: ⁊ ambe sunt ideꝫ loco ⁊ sbto: vt dixit Auer. 2° collꝫ. cap̄. 8. de sensib᷒. Si ergo aīa nutritiua est in oībus mēbris: sed nō pōt eē nisi vt forma: ⁊ cū sit sba erit forma sbalis.

5ª rõ.

¶ Sexto ad pꝛīcipale vnitas sbalis in aīali hoc demōstrato nullo sequēte incōuenienti est ponenda ⁊ pluralitas fugiēda quāto mag̃ est possibile: sed ponere vnā aīam sensitiuā esse formā sbalem totius ⁊ oīum partiū viuētiū aīalis est in aīali ponere magnā vnitatē sbalem ⁊ effugere multiplicitatē ⁊ nullū icōueniens seqtur ex hoc. ḡ ⁊c̄. Imaginabunt ergo in hoīe demrato oēm particulā esse iformatā aīa vna sensitiua: ⁊ per istā hr̄e sbalē vltimum p̄ter intellectū.

6ª rõ.

¶ Sꝫ ꝯtra hāc ꝯclusionē p̄ arguit p Ar. in libro de cā motus aīaliuꝫ in fi. vbi dicit. estimādū aūt ꝯsiderare alr̄ queadmodū ciuitatē bene legib᷒ rectaꝫ: ⁊ nihil sit opus in vnoquoqꝫ ente extra aīaꝫ: sed in quodā pꝛīcipio corporis exn̄te aīalia quidē viuere eo qḋ aīata sunt. Hic surrexit vsitata ꝓpositio mēbra omnia sunt aīata corde: ⁊ cor solū est aīatū aīa sensitiua.

Sop. Sēt. p̄

¶ Secūdo p Auer. 12. meta. cō. 2. ⁊ 6. phy. cō. 59. vbi vult ꝙ cor ⁊ oīa mēbra sunt in eodē genere: sed cor añcedit illa: ḡ vult ꝙ dr̄ant specie: sed cor est in spē per aīaꝫ sensitiuā: ergo reliqua mēbra nō sūt per illam.

2°

¶ Ampli᷒ 2° celi. 42. cō. vult ꝙ celum. s. totus orbis sit sicut vnum aīal. sed totus orbis est dispositus in partib᷒: qꝛ vna sphera ꝯtinet aliā: vt 4° phy. cō. 43. ⁊ hꝫ diuersas intelligētias ẜꝫ spēꝫ vt pōt intelligi. 12. meta. ⁊ cō. 36. ⁊ 37. ergo sic erit in aīali. ¶ Amplius. 5. meta. cō. 11. vult ꝙ vnitas organici sit alia ab vnitate cōsimilis qḋ nō ꝯtingeret si aīa sensitiua eēt extensa sup toto. ¶ Amplius. 1. meta. cō. 51. vult ꝙ caro ⁊ os dr̄nt spē.

3°

¶ Tertio ꝓbat hoc per Albertū athenīēsem qui vult ꝙ ꝓpō que dicit: aīa est tota in toto ⁊ tota in qualibet ⁊ nō ps in parte: nō est sermo verus nisi in aīalibus valde iperfectis vt anulosis que decisa viuunt: aīa enim quantū ad totalitatē suā vī saluari in q̄libet parte: vñ quelibꝫ ps decisa viuit: ⁊ vī esse intētio Auerro. 1. de aīa. 94. cō. ⁊. 7. meta. 56. cōmē. ergo in hoīe qui est aīal pfectū aīa sensitiua nō est in q̄libet pte.

4° ⁊ p̄ª rõ

¶ Quarto ꝓbat p rōnes. Primo sequeret ꝙ alia mēbra a corde essent eque prima sicut cor. ꝓbat ꝯña: qꝛ aīa sensitiua est forᵃ cordis: ḡ oēs potentie aīe sunt in corde: qꝛ potētie sequunt eētiā aīe. sed eadem aīa est forma carnis ⁊ manus: ergo ēt in carne ⁊ in manu sunt potētie aīe: ergo eque principalia sicut cor. Hec est rō Anto. quā facit in forma ratiociniȷ dicendo cor p̄ gn̄atur in aīali: ḡ hꝫ oēm aīe potentiā: ⁊ tunc cor generans alia membra generauit ipsa aīata. Aut ergo dedit eis oēm potentiam aīe ⁊ hoc non: quia tunc essent eque prima sicut cor: ergo quasdā dedit ⁊ quasdā non. Aut ergo dedit potentias priores aut posteriores. s. sensitiuam et motiuā: nō posteriores: qꝛ dedisset etiam priores: ⁊ sic habuerunt oēs: sequit ꝙ cor generās alia mēbra a se aīata nō dedit potētias aīe sensitiue.

2ª rõ

¶ Scḋa rō sequeret ꝙ in gn̄ōne membroꝝ eēt ꝓcessus in īfinituꝫ. Nā si aīa sensitiua est forma hoīs siue cuiuslibet ptis: tūc quelibet pars hꝫ oēs potētias: ergo quelibet pars indiget organis: sed organa sunt mēbra: ergo qḋlibet mēbruꝫ īdiget aliȷs membris: ⁊ tūc querā de illis mēbris: vel sunt aīata aīa sensitiua vel nō: ⁊ sic in infinitū: q̄re quiescendū in primo. s. ꝙ solum cor sit aīatum aīa sensitiua: reliqua aūt mēbra sint sibi organa. Scḋa cōsequētia est nota. s. ꝙ si quelibet ps hꝫ oēs potētias aīe: ḡ quelibꝫ indiget mēbris: nā ita dicimus de corde ꝙ qꝛ in corde est aīa ẜm oēs potentias indiguit organis: nam nō posset exire in actū diuersarum potētiarum per seipsum sicut non posset videre ⁊ audire ⁊ cogitare ⁊ gn̄are sanguinē per se: sed ꝓ visu indiguit oculo ꝓ auditu aure ꝓ sanguine epate: ergo ita erit de quacūqꝫ pte siue membro alio a corde: ꝙ si aīa est actus sbalis: ⁊ per ꝯñs omnes potentie sunt in illo membro oportebit ꝙ habeāt organa.

3ª rõ

¶ Tertia rō: tūc ossa sentirent qꝛ habēt aīam sensitiuaꝫ: ⁊ per ꝯsequens organum ad sentiēdū: qꝛ cuicūqꝫ dedit natura potētiam aīe ei dedit organa: aliter ista potētia eēt frustra: vt Arist. deducit. 3. de aīa. tex. cō. 45.

4ª rõ

¶ Quarta rō materie appropriate membroꝝ sunt spēs diuerse: ergo forme sunt spēs diuerse. ꝯña est nota per Auer. 2. ph̄. cō. 6. vbi vult ꝙ cuꝫ materie sint diuerse diuersificant forme. aūs ꝓbatur: nā mã ꝓpria ossis est aliȷs dispōnibus mixtionis disposita q̄ꝫ mã ꝓpria carnis: vt habet 4° metheoroꝝ. in fine.

5ª rõ

¶ Quinta rō seqtur ꝙ vnitas cōsimilis nō eēt maior q̄ꝫ vnitas officialis qḋ est ꝯtra Auer. 5. meta. cō. 11. ⁊ contra sensum visus. ꝯña est nota: qꝛ vtrobiqꝫ est vnus actus sbalis.

6ª rõ

¶ Sexta rō. mēbra dr̄nt specie: ergo nō sunt actuata vna aīa sensitiua. aūs ꝓbat: qꝛ mēbra habēt distinctas opōnes spē ⁊ distinctos modos sbe ⁊ figuras ⁊ colores ⁊ oīa alia: ergo distinctas formas specie. Si enī hoc negaret non posset ꝓbari ꝙ asinus ⁊ equus dr̄ant specie.

7ª rõ

¶ Septima rō est: si vna aīa sensitiua est forma sbalis oīs partis diffō ossis eēt diffinitio carnis. ꝯñtia est nota: qꝛ diffō est forma sbalis: vt pꝫ p̄ phy. cō. 63.

8ª rõ

¶ Octaua rō: caro petri ⁊ os petri plus dr̄nt q̄ꝫ caro petri ⁊ caro martini. silr̄ in organicis: oculus meus ⁊ auris mea plus differūt q̄ꝫ oculus me᷒ ⁊ oculus tuus: sed caro petri ⁊ caro martini differūt nūero: ⁊ oculus me᷒ ⁊ oculus tuus dr̄nt nūero: ḡ caro petri ⁊ os petri dr̄nt plus q̄ꝫ nūero: ḡ specie. ⁊ similr̄ oculus meus ⁊ auris mea dr̄nt plus q̄ꝫ nūero: ⁊ per ꝯñs specie.

9ª rõ

¶ Nona rō: membris diuersis vt carni ⁊ ossi manui repugnat continuari vere: ḡ dr̄nt spē. ꝯña est nota: qꝛ vel repugnat cōtinuari vere per quātitates vl' p formas: nō per quātitates: qꝛ quātitatibus nō repugnat cōtinuatio: imo due quātitates mathematice vel duo pūcta se tangentia faciūt vnū: vt. 5. physi. cō. 22. ergo repugnat formis: sed non repugnaret si eēt vna forma nūero vt notū est: ḡ repugnat qꝛ est diuersitas formaꝝ in specie: nā formis diuersis in spē. s. iformatꝭ per illas repugnat ꝯtinuari: vt. 6. phy. cō. 2. vbi dicit. impossibile est vt vnum ẜm ꝯtinuationē cōponatur ex diuersis spē. aūs est Auer. 5. meta. cō. 11. vbi vult ꝙ nō sic est vnum mēbrum organicū sicut est vnum mēbrum ꝯsimile vt os: sed os est vnū ẜm cōtinuationeꝫ: qꝛ diuidit in partes que sunt cōtinue: vt ibidē Cōmētator: ergo vult ꝙ organicū nō sit vnum ẜm cōtinuationem. Ampli᷒ ẜm Cōmentatorem ibidē vnū ẜm ꝯtinuationē est a quo si pars auferat: adhuc qḋ remanet dī vnū vt linea recta vel corpus aliqḋ cōsimile vt caro. Sed mēbrū organicū nō est tale: qꝛ si pars auferat nō dī vnuꝫ: īmo nō dicitur illud sicut si pars auferat a sotulari. Ampli᷒. 5. ph̄. cō. 26. vult ꝙ continuitas que reperit in membris continuatis. s. organicis: ⁊ etiaꝫ in artificialibus nō est talis qualis est illa que reperit ī mathematicis vt pūctus duab᷒ lineis ⁊ linea duab᷒ superficiebus: nā ista cōtinuatio nō est nālis. s. vt organica dicimus naturaliter cōtinua: vt ibi intelligit Auer. ergo cōtinuatio cōsilis illius vt ossis ad aliud vt carnē est per duas sup̄ficies ⁊ nō per vnā cōem. ⁊ illud cōmētū male intellectū facit imaginari ꝙ ꝯtinuitas nālis sit cōtinuitas mathematica cū Auer. hoc voluerit nisi de q̄dam nāli cōtinuatione sicut est ꝯtinuitas diuersoꝝ ꝯsiliuꝫ ⁊ diuersoꝝ lignoꝝ: nā simile in suis ptib᷒ est vere ꝯtinuū cōtinuatiōe metaphysica: ⁊ hec fuit mens Auer. si q̄s cōsiderat.

10ª rõ

¶ Decima rō: que sic se hn̄t ꝙ vnū pōt in aliquē effectū in gn̄e: alteꝝ non pōt aliquo mō nec intēse nec remisse nec cōpletiue nec dispositiue videntur specie differre: sed quedā mēbra organica adinuicē cōparata ita se hn̄t vt oculus ⁊ pes ⁊ quedā cōsilia vt caro ⁊ os. ḡ. maior ꝓbat. qꝛ forma est p̄nᵐ operationis: ergo pticipantia in eadē forma pn̄t in eadē operationē: q̄ꝫuis nō sit neciuꝫ equalr̄ posse in illā. Nec valet si dicat ꝙ stante vna forma fiūt diuerse opōnes pp diuersitatē cōpōnuꝫ ⁊ cōplōnū mēbroꝝ. nam opatio dꝫ hr̄e latitudinē tantaꝫ quātā hꝫ cōplō: qꝛ actus dꝫ hr̄e latitudinē tātā quātaꝫ potētia: alr̄ forma eēt sine opōne siue opatio sine forma: sꝫ forma nūero vna stat cū cōplōne lata tanta latitudine quāta est diuersoꝝ mēbrorū cōplexio: ergo eadē opatio diuersificata ẜm gradum stabit cū cōplexione ẜm graduꝫ diuersificata: ita ꝙ vnus gradus opōnis stabit cum

bit cū vno gradu cōtinuitatis: ⁊ alius gradus opōnis cuꝫ alio gradu continuitatis. ¶ Amplius nō valet dicta solo: qꝛ videt̄ cōcedere ꝙ cōplexiones diuersarum operationū differāt specie. ⁊ appꝫ: qꝛ cōplexio epatis est pꝛīcipiū alicuius opōnis cuius nullo modo pōt ee̅ pn̄ᵐ oculi cōplexio: sed diuersitas specifica complōnis arguit diuersitatē specificam in sb̄a: sicut arguit Auic. c. de cōplōnibus cū dicit: ꝙ si medicina tēperata hr̄et tēperamentum hoīs esset de sb̄a hominis. ¶ Posset etiā dici ad maiorē ꝙ est fl̄a: qꝛ masculus ⁊ femina sunt eiusdē speciei: vt. 10. meta. tex. cō. 25. ⁊ cū nō possunt in eādem opōnez: ita vt qcqd pōt vnū possit reliquuꝫ: dicendū ꝙ hoc est ꝑpter ꝓprietates siue qualitates dn̄tes specie que pōt esse in nō differētib⁹ spē sicut in vno pomo color ⁊ odor: ꝫ vbi in cōplexionibus nō est diuersitas specifica stante vna forma mēbroꝝ. i. qcqd pōt vnū pōt alteꝝ. Post has rōnes sūt rōnes magistri Angeli de Senis sibi ꝓprie. ¶ Prima rō ⁊ est. 11. alicui⁹ gn̄ati ꝑtes magnitudīs differūt specie: ꝫ ꝑtes aīalis sunt specie differētes. ans̄ est Auer. 6. phy. cō. 59. ꝓbo ꝯn̄am: qꝛ alicuius gn̄ati a natura ꝑtes magnitudīs spē differūt: tūc ille partes vel sunt continue ꝯtinuitate aliqua posita ab Ari. 5. phy. ⁊ cō. 34. vel sunt contigue sepate: sed hoc scd̄ꝫ est īpossibile: qꝛ ꝑtes hui⁹ nō eēnt partes vnius generati: sicut nec dicimus ꝙ lapis ⁊ ferrū sint partes vni⁹ magnitudinis generate. Reliquit ergo primū ꝙ alicuius generate magnitudinis vnius ꝑtes specie differūt: sed in nullo vno generato īuenimus tātā diuersitatē partiū quātā in aīali ꝓprie in homine: ergo ꝑtes eius spē differūt. ¶ Duodecima rō. si vna aīa sensitiua est forma cuiuslibet partis aīalis: ⁊ per ꝯn̄s ꝑtes nō differūt specie: tūc in gn̄ōne aīalis trāsmutatū in pn̄ᵒ trāsmutatiōis eēt in eadē specie in fine trāsmutationis: ⁊ sic totū trāsmutatū eēt vnuꝫ numero ⁊ tota trāsmutatio eēt vna numero cōposita ex partib⁹ differētibus numero sicut est mot⁹ localis: hoc est Auer. 6. ph. cō. 59. vbi dicit. Motus gn̄ōnis ⁊ corruptionis est cōposit⁹ ex trāsmutatione in qualitate ⁊ trāsmutatione in sb̄a: ⁊ trāsmutatio que ē in sb̄a est in nō tp̄e. s. ꝓuentus forme sb̄alis: ⁊ est motus generati alicui⁹ totius cōpositus ex motib⁹ partiū in gn̄abilibus cōpositis ex mēbris diuersis: ⁊ ꝑpter hunc modū postremū excepit hoc in gn̄ōne: ⁊ dixit sed nō semꝑ est ⁊c̄. sed nō sequit̄ vt trāsmutatuꝫ ꝓcedēs: ita sit de specie transmutati posterioris: sed de alia specie lꝫ trāsmutatio sit eadem specie. Cōmē. ergo loquēs de gn̄ōne vni⁹ aīalis vult ꝙ talis generatio non sit vna in specie in pn̄ᵒ ⁊ in fine: īmo vult ꝙ gn̄atio aīalis sit mot⁹ cōposit⁹ ex motib⁹ gn̄abilibus ꝑtiū diuersis in spē. h̄ ēt appꝫ fuisse de sua intētiōe qua vult ꝙ in gn̄ōne homogenei nō sit dare pn̄ᵐ gn̄atum cū gn̄atio sequat̄ alterationē: ⁊ sic in alteratione nō est dare pn̄ᵐ sicut nec in continuo: ita in gn̄ōne ꝯsimilis rei siue homogenei nō est dare prinᵐ: sed in generatione alicuius hn̄tis multitudinē distictaꝝ specie est dare prinᵐ qd̄ gn̄atur sicut cor in aīali: hec est mens Auer. ibidē: lꝫ possent dari quedā alie expōnes. ¶ Tertiadecima rō. si aīa sensitiua informaret ossa: ergo sentirēt. ꝓbat̄ h̄ al'r q̄ supra: qꝛ ossa pn̄t recipere sensibiles qualitates receptiōe spūali ⁊ hn̄t aīaꝫ sensitiuā: ergo sentiūt. ꝯn̄a est nota: qꝛ nō plura reqrunt̄ ad sentire: vt. 2. de aīa cō. 124. vbi ꝓbat̄ ꝙ plāte nō sentiunt: qꝛ nō hn̄t modū quo recipiant spēm sine mā: qꝛ iam dixit ꝙ patiunt̄ qꝛ tales calefiūt ⁊ infrigidant̄. ans̄ ꝓbat̄. s. ꝙ ossa recipere possunt spēm sine mā: ⁊ presupponat̄ ꝙ in ꝑceptione caloris per tactū mediante carne vera caliditas realis gn̄et̄ in carne sentientis. ⁊ ꝓbat̄ qꝛ scd̄o de aīa cō. 118. corpus equale in calore nō sentimus: etiā tactus sentit tāgendo suum obiectum vt cō. 115. ⁊. 116. tunc arguit̄. magis calido min⁹ calidum tāgēte necessario ip̄m alterat: ergo ⁊c̄. Iteꝫ tactus sentit in instāti. Itē manus infrigidata nunq̄ sentit caliduꝫ nisi per realem remissionē frigoris: ergo manus tēperata sentiens excellens calidū intenditur realiter in calore. Item sensu doloroso intēdit̄ manifeste ꝙ nō pōt fieri sine reali corrumpente. Ex his infert̄ ꝙ in sensatione que fit mediāte carne: omnis receptio que fit rōne carnis per suam cōplexionē fit materialis ⁊ corporalis ⁊ ad oēm sensationē requiritur receptio spiritualis illa fit per aīaꝫ carnis: ita ꝙ recepta caliditate mālī in carne ad ipsaꝫ sequitur receptio spiritualis in anima carnis vel in carne ꝺm ꝙ aīata est que receptio spiritualis ꝓsupponit primam mālez: ergo illud per qd̄ fit receptio abstracta a mā est anima sensitiua: sed in osse est aīa sensitiua: ergo sentiūt. Nā nihil est qd̄ ꝓhibeat quin osse real'r calefacto intētionaliter recipiat̄ caliditas in aīa ossis: vel in osse vt animatum est: ⁊ forte diceretur ꝙ receptio spiritualis fit in toto aggregato. hoc autē repugnat complexioni ossis: sed hoc non valet: qꝛ complexio ossis vel carnis disponit ad receptionem sine materia. ¶ Quartadecima rō. si anima sensitiua esset forma cuiuslibet partis non magis erit instr̄m in sensu tactus neruus q̄ caro qd̄ ē cōtra Arist. ⁊ Cōmē. 2. de aīa textu ⁊ cōmēto. 116. ⁊ in multis alys cōmentis. ꝓbatur cōsequētia. qꝛ neruus non esset maius instr̄ꝫ q̄ caro per aīam nec per cōplexionem: qꝛ magis est media in complexione caro q̄ neruus cum sit frigide ⁊ sicce cōplōnis. cōfirmatur: qꝛ sensitiuuꝫ est illud qd̄ est primū sb̄m potentie sensitiue: sed tā caro q̄ neruus equal'r est sb̄m hui⁹ potētie qꝛ aīe: ergo nihil est qd̄ facit plus vnum ee̅ instr̄m q̄ aliud. ¶ Quintadecima rō sequit̄ ꝙ sensibile positū supra sensuꝫ faceret sensuꝫ qd̄ est ꝯ Arist. 2. de aīa ⁊ ꝯ Cōmē. 73. ⁊. 74. 116. ꝯn̄a est nota. ¶ Sextadecia rō. sequit̄ ꝙ sensus tact⁹ nō sint pl'es vno qd̄ est ꝯ Arꝫ. 2. de aīa. ⁊ cō. 108. ꝯsequētia ꝓbat̄. nā aīa sensitiua eadē in se ⁊ in suis ꝑtib⁹ extēdit̄ eq̄liter supra oēm ꝑticulā sentiētē: ergo status in vna particula sensitiua. v̄. g. in neruo est sensus tact⁹: sꝫ oīs ꝑs que hꝫ tēꝑamētū per sensuꝫ calidi ⁊ fri̅di: hꝫ ēt tēꝑamētū sicci ⁊ humidi: qꝛ eadeꝫ ꝑte h̄ iudicam⁹ aspeꝝ ⁊ leue: ⁊ graue ⁊ leue: ꝫ vna sensitiua in vna ꝑticula vni⁹ tēꝑamēti dr̄ oīs tact⁹: nisi tu velles ponere aīaꝫ vnā ⁊ potētias diuersas differētes ab eēntia aīe: vel velis ponere aīam sensitiuā solū in corde: ⁊ opari diuersis instr̄is qd̄ est ꝯ positā ꝯclōnez. ¶ Nos ergo ꝓ dissolōne rōnum resumamus cōclusionē quā intēdimus ⁊ addamus ad declāationē illius: q̄uis credam⁹ ꝯclōnē non eē demōstrabilem nec eius oppoᵐ. Est aūt ꝯclō ꝙ aīa sensitiua ē forma sb̄alis cuiuslibet ꝑtis aīalis. v̄. g. oēs hāc credim⁹ fuisse mētem Arist. 2. libro de ꝑtib⁹ aīaliū illo ca. Habitū aūt. vbi vult ꝙ totuꝫ corp⁹ hꝫ vnam aīaꝫ sensitiuā: lꝫ corpus aliā habeat. h̄ credim⁹ voluisse Auer. 1. de aīa. cō. 53. cū dixit. ꝙ mēbra cerui ⁊ leonis differunt: qꝛ aīe differūt: oculus eni̅ cerui ⁊ leonis ex nā mixtionis nobis apparētis ⁊ os cerui ⁊ leonis nō vr̄ differre specie: si ergo differūt: qꝛ aīe differūt. Idē ꝑ de aīa. cō. 93. Cum ita sit necessariū est vt aīa sit in toto aīali vna in sb̄to ⁊ plura ꝺm virtutē: ita vt q̄dam partiū sit sb̄m quarūdam. s. qd̄ nutritiua sit sb̄m sensibilis. Dixit ꝫ in toto ēt dixit sb̄m: igit̄ si nutritiua in aīali est ꝓprie mā ⁊ subiectū vbicūq̄ ee̅ opꝫ ꝙ sit sensitiua. Has autē auctoritates scimus aliter posse īduci: sed sic nobis satisfaciūt. ¶ Ad declāationē autem vlteriorē ꝓsupponimus hic ꝑ ꝙ sperma viri agēs in māꝫ homogeneā ⁊ ꝯtinuā generet aīal inducēdo in illā māꝫ ꝯtinuā diuersas dispōnes in ꝑtibus eius diuersis ꝺm ꝙ aīa reqrit. ¶ Scd̄o rōcinamur ꝙ aīa sensitiua hūana est quedā forma que si eēt sepata eēt vna res simplex vt vna ītelligētia que esset pn̄ᵐ oīs operationis sensitiue ⁊ cogitatiue vsq̄ ad sensuꝫ tact⁹: ⁊ hoc qꝛ talis forma et talis gradus ꝑfectionis sicut intelligētia mouēs celuꝫ est pn̄ᵐ oīs effect⁹ ꝓducibilis a celo: ⁊ sic si ītelligētia eēt forma in mā ⁊ celuꝫ hr̄et mām ⁊ reciperet formā mediāte quātitate recipet in oī ꝑte celi ⁊ celū eēt multiplicabile: sic ista aīa sensitiua que ē forma materialis ⁊ nō sepabilis: vt. 2. de aīa. cō. 22. est extēsa sup toto aīali ⁊ in oī eius ꝑte: ⁊ si ipsa fuisset pn̄ᵐ vnius solius opōnis ꝑfectibilis vno mō subiecti ⁊ cōis al'fuisset qd vnū vniforme vt metallum vel lapis: sed qꝛ illa forma de sua nā est pn̄ᵐ opōnis visiue que fit tali mō organi: ideo oportuit in hac mā ꝯtinua que informat̄ q̄dā parte sic figurari ⁊ situari ⁊ cōplexionari vt ea possit fieri visio: et qꝛ est pn̄ᵐ opōnis auditiue: opꝫ fieri aurē in hac mā ꝯtinua: ⁊ qꝛ ē pn̄ᵐ opōnis ambulationis ⁊ captiōis: iō oportuit fieri pedes ⁊ manus ⁊ sic discurrēdo per oēs opōnes: ⁊ sic hec aīa est pn̄cipiuꝫ generationis ⁊ nutricationis in aīali: ita inuestigabis necessitatem organoꝝ necessarioꝝ ad alimēti ⁊ spermatis gn̄ōnē: hāc ergo formā. s. aīam sensitiuā sperma generat sup tota mā ⁊ in diuersis ꝑtibus hui⁹ materie facit diuersas dispōnes in mō continuitatis ⁊ sb̄e ⁊ situs ⁊ alligationis ⁊ figure ⁊ oīum alioꝝ ēt que ad diuersitatem opōnū reqrunt̄: sed qꝛ aīa illa informans oīa mēbra nō poterat in illis recipi nec ꝯseruari: nec ēt poterat opari aliquā opōnē in quocūq̄ organo nisi esset quedam caliditas actualis: ⁊ h̄ appꝫ ad sensuꝫ lꝫ in nr̄is ꝯclōnib⁹ pl'm conati simus in dando cām in h̄: ideo factū est vnū mēbrū. s. cor in quo iste calor actualis. s. spūs q̄daꝫ actu calidus gn̄at̄: ⁊ iō calor ille valde dignificat̄ ab Auer. colliget. 2. ca. 4. frequēter colliget. 4. ca. 2. de signis cōplōnū cordis. ⁊ iō ēt aīa ponit̄ ꝙ sit ī illo calore q dr̄ calor nālis: vt appꝫ. 7. met. cō. 31. ⁊. 8. phy. cō. 43. ⁊. 1. cantice cō. 73. nō ꝙ sit in eo sicut in sb̄to: sed sicut in cōi organo pro oī opōne: ⁊ sicut in eo qd̄ est forma caloris cōis in vnoquoq̄ mēbro ⁊ sine quo aīa nō posset ꝑdurare in quacūq̄ particula: ⁊ qꝛ cor facit hūc calorē: ideo principale ponit̄. nec hoc ꝓbat̄ per aīaꝫ sensitiuā eē sibi formā sb̄alem: qꝛ in h̄ digitus pedis est ita nobis sicut cor. nec ꝓbat hoc ꝙ est prius aīaꝫ recipiēs sensitiuā q̄ alia mēbra: qꝛ vmbilicus eēt prior ⁊ nobilior: sꝫ cordis nobilitatē ꝓbat hoc ꝙ gn̄at vnū corpus cal'ꝫ qd̄ est forma ⁊ perfectio cuiuslibet particule ꝺm ꝙ dcm̄ est. ¶ Nos aūt iā diximus exēplū in hoc: ⁊ est ꝙ imaginemur formā ferreā eē aīaꝫ ferri: ⁊ ꝙ ipsa esset pn̄ᵐ opōnis secatiue ⁊ lineatiue ⁊ malleatiue pūgitiue ⁊ esset pn̄ᵐ opōnis specularis ⁊ opōnis que eēt in posse primi ⁊ accepta vna mā ꝯtinua de qua fieret ferrū vnū vere ꝯtinuū: vna pars illius ferri alteri ꝯtinua discreta formaret̄ ad formam serre; alia ad formā linee: ⁊ alia ad formā mallei: ⁊ alia ad formaꝫ

Marginal notes: 11ᵃ rō. Rōes Angeli de senis. — 12ᵃ rō — 13ᵃ rō — 14ᵃ rō — 15ᵃ rō — 16ᵃ rō — Rn̄sio

acutaz: ⁊ alia fieret tersa polita specularis: ⁊ alia ps mollificaret ita q̄ est possibile: ⁊ vltra h̄ imagineris in medio ferri vnā partez circūcirca specularē lucidā que irradiaret oēs alias p̄dictas ptes ferri sine qua irradiatione opari nō possent: manifestū est eni q̄ hoc totū corpus h̄z aīaz ferreā ⁊ totū est cōtinuū: l̄z vna ps sit ƀm aliquē modū discōtinua ab alia: ⁊ q̄ aīa ferri fac̄ has oēs operationes ⁊ nulla ps in hoc q̄ est eē ferrū est alia p̄ncipalior: sed in h̄ q̄ est alias radiare sicut suo mō imaginabimur vnum hoīem siue vnū equū in quo ē vna aīa sensitiua īformās oīa mēbra: ⁊ p oīa faceret oēs opōnes. s. p diuersa diuersas opōnes: ⁊ ideo videt p oculū ambulat per pedē: ⁊ pes. i. aīa pedis p oculū videt: ⁊ oculus per pedē ambulat ⁊ sic de alijs. ¶ Sed dubitat̄ p̄ q̄ videnẗ ꝯ Auer. 1. de aīa cōmēto. 89. vbi vult q̄ aīa nō facit diuersas opōnes p vnicaz virtutē ⁊ mēbra diuersa: sed ex hac opiōne tua iūcta cum alia que dicit q̄ potētia nō differt ab aīa: seq̄tur q̄ ad diuersitatē operationis stante vna aīa solū req̄rit̄ diuersitas mēbroꝝ. ¶ Secundo dubitat̄. q̄ si aīa sensitiua extēdit̄ sup qualibet pte sicut forma ferri sup ferro: ergo manu amputata eēt factū aliud indiuiduū sic̄ cū de vno frusto ferri fiūt duo frusta. ¶ Dubitat̄ tertio ꝯcesso q̄ aīa sensitiua sit forma vltima dans eē vltimū p̄ter eā possumus ponē diuersitatez specificā in vnaquaq̄ pte. v̄. g. carne respectu ossis: ⁊ hoc p diuersas formas s̄bales ꝯsurgētes in diuersitate mixtionis ⁊ modoꝝ s̄be. ¶ Dubitat̄ 4°. q̄ videt̄ ex his q̄ gñatio aīalis sit sil̄ sicut rei hñt̄ vnā s̄balē formā qd̄ est ꝯ Arist. 2. de gnōne aīaliū. ⁊ Auer. coll̄z. 2. ca. 8. ⁊ 6. phy. cōmēto. 59. ⁊. 12. meta. cō. 2. ⁊ Auicē. 3. cañ. fen. 21. 2. cap̄. ¶ Ad p̄m dōm pro itellectu illius cōmēti q̄ per diuersitatē virtutū distictā cōtra diuersitatē mēbroꝝ intēdendo nāīn aīe talis pfectiōis siue lineatiōis que dr̄ p̄n tot vel tot operationū sicut sit aīa aīalis hñtis solū sensum tact⁹ h̄z solū vnā virtutē: ⁊ hoc q̄ est talis nā: vñ si eēt sepata talis est aīa talpe h̄z q̄tuor virtutes q̄ nō h̄z visiuā: ⁊ tñ aīa talpe est vna forma simplex nō hñs in se q̄tuor res que sint quatuor virtutes. aīa eq̄ h̄z q̄nque virtutes. aīa hoīs h̄z sex loquēdo in exēplo ⁊ quecūq̄ istarum formaꝝ est forma simplex. ¶ Scd̄o ꝯsiderādū q̄ p mēbra diuersa itelligo diuersa ī modis cōplōnū ⁊ modis s̄be ⁊ alijs naturis vt caro diuersificat̄ ab osse ⁊ alijs mēbris ⁊ manus ab oculo. ¶ Tertio ꝯsiderādū q̄ p mēbra iuncta ītelligo mēbra pricipalia ⁊ p̄prie cor: in q̄b⁹ p̄ncipalib⁹ reliqua alia mēbra vniunt̄ per modos caloꝝ q̄s recipiūt: ⁊ ipsa p̄ncipalia dicunt̄ vnū: q̄ sunt p̄n respectu alioꝝ ⁊ hoc totū dr̄ verius in corde. ¶ Quarto ꝯsiderādū q̄ p mēbra cōueniētia ītelligo mēbra pticipātia vna forma s̄bali vltima p quaz ꝯstituunt̄ in esse specifico. ¶ His habitis q̄ sunt expōnes vocabuloꝝ q̄b⁹ vbi vtit̄ Auer. dicam⁹ aīa sensitiua hoīs nō agit opatiōes diuersas. v̄. g. opōnes q̄nq̄ sensuū per virtutē vnā ⁊ mēbra diuersa: q̄ si aīa hoīs eēt vnius virtut̄ vel paucaꝝ nūq̄ posset p diuersitatē mēbroꝝ diuersa agere: sicut si aīa aīalis hñt̄ solū sensuz tactus īformaret mēbra hūana: nō p̄pea oparet̄ plures opōnes: ⁊ si aīa talpe ponat̄ in hoīe non videret. ¶ Nec 2° agit opōnes diuersas per virtutes diuersas ⁊ mēbra vnita. i. vni⁹ dispōnis: q̄ si aīa hoīs īformaret corpus oīno homogeneū nō ageret diuersas operatiōes: q̄uis illa aīa habeat diuersas virtutes. ¶ Nec 3° agit diuersas opōnes per virtutes diuersas ⁊ diuersa mēbra tm̄. s. q̄ illa diuersa nō eēnt iūcta in vna forma s̄bali: q̄ tūc rediret opinio Platonis: nā h̄ aīal nō eēt vnū. ¶ Sequit̄ 4°. q̄ aīa hoīs agit operationes diuersas q̄tuor ꝯcurrentib⁹. Prīo q̄ p virtutes diuersas. i. per aīam vnā que est p̄n diuersaꝝ opōnuz. Scd̄o ēt p mēbra: q̄ diuersa ꝯsil'ia ⁊ diuersa organica p diuersitatē cōplonum ⁊ modoꝝ s̄be ⁊ cōplōnū. Tertio. ⁊ p mēbra vnita. s. p̄ncipalia: q̄ requirunt̄ mēbra p̄ncipalia p̄bat diuersus modus caloꝝ q̄ nō poss̄z eē in vnoquoq̄ mēbro ex intrinseca mixtione in qua sunt diuersa. Quarto. op̄z q̄ mēbra ꝯueniāt ī forma s̄bali: aliter rediret opinio Platonis q̄ aīal nō eēt vnū. ¶ Opinant̄ q̄ facit p virtutes diuersas ⁊ mēbra vnita. s. p̄ncipalia ⁊ mēbra diuersa. ⁊ ītelligo cum dixit p virtutes diuersas ⁊ mēbra diuersa. i. cū h̄ q̄ agit cū membris cōueniētib⁹. s. in s̄bali forma: q̄m si sic nō ītelligeret̄ erit idem cuz sermone Platonis: q̄ si poneres mēbra diuersa ƀm diuersas formas s̄bales vltimas: ista eēt sic opīo Platonis q̄ posuit vnam formā s̄balē. s. vnā in cerebro ⁊ aliā ī corde: ⁊ sil'r si p diuersas v̄tutes ītelligeres diuersas aīas ⁊ nō vnā aīam rediret opīo Platonis. ¶ Ad 2m dōm q̄ hic hō demōstrat⁹ inquātū est q̄d vnū p vnā formā extensam in mā: sic est de eo in diuisione sicut de diuisione ferri vni⁹ homogenei: sed inq̄tū est q̄d vnū aggregatōe suaꝝ ptiū diuersaꝝ ordinataꝝ ad vnā opōnē principalē que est cognitio diuisio manus ab eo nō facit aliud īdiuiduū s̄z īperfecti⁹. ¶ Ad 3m dicēdū q̄ tu potes īcedere altera duaꝝ viaꝝ. Prīa q̄ nulla dr̄ia s̄bstātialis sit īter mēbra: sed solū dr̄ia in modis cōplōnū ⁊ aliaꝝ naturaꝝ qualis dr̄ia reperiri pōt in vno difformi ꝯtinuo hñte vnam solā formā s̄balē sicut in ferro supra exercificato: ⁊ sic in auro cuius ps ē fixa ⁊ ps ꝯgelata. ⁊ vr̄ sup̄ficial'r dicere Auer. h̄ coll̄z. 2. 1. cap̄. vbi dicit. dr̄ia que īuenitur in istis corporib⁹ ꝯsil'ib⁹ nō euenit nisi ƀm dr̄iam calidi frigidi sicci ⁊ hu. ƀm qd̄ īuenit̄ temperātia in eis: ⁊ est determinatū in 4° metheo. q̄ forme eaꝝ nō sint aliō nisi forme cōplōnales sue: ⁊ q̄ accñtia que sūt p̄pria in vnaquaq̄ s̄pe ipsoꝝ nō sunt s̄tātia p se. i. a s̄ba p se: sed sūt sequētia formas complexionales. d̄z aūt exponi s̄ba. i. a s̄ba q̄ nō erat dōm q̄ diuersa accñtia in diuersis sil'ib⁹ eēnt s̄ba: sed an essent a diuersa s̄ba. ⁊ ƀm hāc viā q̄ñ p̄hi ⁊ medici dicūt mēbra eē diuersaꝝ s̄perum īprop̄e sumūt ibi dr̄iaz specificā p diuersitatē in multis accñtib⁹: q̄uis in s̄ba sunt ꝯueniētia. ¶ Scd̄a via ē q̄ vnūq̄dq̄ cōsil'e differt ab alio s̄pe q̄ñ ꝯsiderat̄ p̄ter vltimā s̄balē formā q̄ est aīa sensitiua. s̄z cuz cōsiderata fuerint vt sūt s̄b aīa sensitiua sunt vnū nūero: ⁊ ē dicē q̄ in hoīe sunt plures forme s̄bales nō q̄ sint act⁹ vltimi cōpletiui per quos act⁹ specificent̄: īmo p vnā solā s̄balē formā q̄ est aīa sensitiua oīa mēbra sunt in actu in aīali viuo. forma eni s̄balis ossis per quā os s̄bal'r est aliō a carne nō ē ī actu vltīo cōpletiuo ossis: īmo sicut potētia ⁊ recipiens actū cōpletū q̄ est aīa sensitiua: ⁊ iō corrupta vel p diuinā potētiā remota aīa sensitiua remanēt mēbra sub p̄prijs actib⁹ ⁊ dr̄ia s̄pe: ⁊ qd̄ euidēter decl'at h̄ est: q̄ complexio siue calor nālis p̄prius vnicuiq̄ cōsil'i est diuersus a calore cōplōnali alteri⁹ p q̄s calores dr̄nt cōplōnal'r: ⁊ oēs illi calores nō sūt vltimi act⁹ cōplōnales in ꝯsil'ib⁹: īmo sūt sicut potētia ⁊ perfectibiles vno calore actuali extēso a corde sup oīa mēbra. ¶ Item dicim⁹ q̄ forme s̄bales diuerse in vnoquoq̄ ꝯsil'i nō sunt in actu p̄ ⁊ vltīo: s̄z sūt potētia ⁊ pfectibiles vltīa s̄ba q̄ est anima sensitiua. ¶ Ad 4m dōm q̄ iā sustētauimus q̄ toti⁹ aīalis gñatio fit sil': ita q̄ tot⁹ sanguis p̄ disponit̄ ⁊ sil' sup toto īducit̄ vna aīa sensitiua: ⁊ si in h̄ fit successio ē p̄p s̄bm eē ꝯtinuū cui⁹ ptes q̄dā sūt mag̃ p̄pinque agēti q̄busdā q̄uō ignis ꝯtinuo gñat̄ in ligno. ⁊ q̄ñ dr̄ q̄ cor p̄ gñat̄ ītelligit̄ quātū ad manifestationē sue opōnis. Seq̄mur autē viā cōem q̄ p̄ gñat̄ cor subsequēter alia mēbra: ⁊ q̄ gñans ē vnuz ⁊ mā vna ꝯtinua ꝯtinuū aliq̄d gñat̄ ⁊ cor dr̄ gñans alia: q̄ ē sic finis ī qd̄ ordiant̄. ¶ S̄z tu diceres statiz cū cor ē p̄ gñatū mā fit discōtinua ⁊ nō vna. D̄oz p̄ q̄ falsuz ē sic lignū cui⁹ ps ardet est ꝯtinua ligno nō ardēti vt post dicet̄. vel dōm q̄ virtute vni⁹ agētis dātis vnā formā fit recōtinuatio sic̄ si vnus ignis īciperet ardere lignuz p̄mo ab vna pte ⁊ postea ab alia in toto fiet vnus ignis ꝯtinuus. ¶ Propter solōnes quarūdā rōnū ꝯsiderādū q̄ aīa sensitiua cōsiderat̄ siue sumit̄ 3r. Uno° pro ipsa s̄ba ƀm qd̄ p ipsaz suppōnē ꝯstituit̄ in eē circūscripta opōne: ⁊ vt sic est act⁹ s̄balis oīs ptis consimilis ⁊ disponit ad ipsaz cōpl'o ⁊ nō req̄rit corp⁹ manifestā organizationē vt sustētaret̄ p̄p aīaz: vñ q̄libet ps ꝯsil'is aīati est aīata: ⁊ iō in p̄n° gnōnis parua vel occulta organizatio est in hoīe cuz p̄ aīatur in vtero: ⁊ h̄ mō sumūt aīam p̄hi q̄ñ de ea absolute dicunt q̄ est s̄ba que est forma. Scd̄o° sumit̄ aīa pro ipsa s̄ba ordīata in opōnes: ⁊ tunc est act⁹ corporis organici. ⁊ h̄ mō sumūt aīam p̄hi q̄ñ dicūt q̄ est act⁹ organici corpis: ita q̄ ipsa aīa quātū ad sui totalitatē virtualē. i. quātū ad oēs virtutes: ⁊ ƀm q̄ potēs opari oēs operatiōes est act⁹ totius hui⁹ hoīs hñtis oīa organa: ⁊ vt potēs opari īmediate principalē opōnez que est: cogitatio est act⁹ p̄ncipalis mēbri. v̄. g. cordis vl' cerebri sic organizatoꝝ: ⁊ vt potēs operari alias opatiōes min⁹ nobiles est act⁹ ptiū minus nobiliū. v̄. g. vt potēs vidē est actus oculi si visio fit in oculo. ¶ Ex q̄b⁹ appet p̄ quare mēbra organica cōposita ex sil'ib⁹ dicta sunt istr̄a anime ab Arist. 2. de ptib⁹ aīaliū p̄ ca. ⁊ ab Aui. supra. nā organizatio nō ē inuēta nisi p̄p opōnes aīe sicut fistula p̄p fistulationē: ⁊ quanto aīa opatiuior tāto organizatio maior: vt eni aīa constituat in eē s̄bali s̄bm. i. vt sit actus materie nō req̄rit̄ organizatio sicut appet: quia minimū carnis est aīatū. ¶ Scd̄o appet q̄ aīa potēs opari ē act⁹ totius organici ⁊ nō p̄prie partis: vt eni potens operari. v̄. g. vidē est act⁹ totius oculi: q̄ mēbra hñtia talē figurā ⁊ cōcauitatē ⁊ huiusmodi nās: ⁊ iō diuiso organico nō dr̄ aīatū: ⁊ p̄p hoc aīalia q̄rū mēbra sunt cōsil'ia: ⁊ quoꝝ partes decise viuunt hñt aīam que est actus toti⁹ ⁊ partis. ⁊ dr̄ illoꝝ aīa. q. vna in s̄pe: q̄ diuiso s̄bto q̄libet partiū agit opōnē sensus ⁊ mot⁹: sed diuisa manu vel pede vl' oculo nō: ⁊ dr̄ illa pluralitas aīe in numero ⁊ q̄si vnitas in s̄pe non q̄ sint actu diuise ⁊ numerate: sed sicut forma ligni continui dicit̄ multiplex nūero vel vna s̄pe: q̄ per diuisionem pñt fieri plura ligna numero: s̄z aīalis organici mēbri dr̄ aīa vna numero: q̄ nulla pars diuisa potest operari: ⁊ sic intelligit̄ cōmentū Auer. p̄ de aīa 93. ⁊ 94. ¶ Cōsiderādum tñ q̄ l̄z dicamus mēbra organica esse aīe instr̄a vniul'e: tñ instr̄m ⁊ p̄n in omni opōne est cōpl'o. Et ratio ē: q̄ sicut s̄ba que est aīa est p̄n ⁊ principale agens in omni opōne aīati: ita cōplexio que est īmediatum disponēs ad aīe receptionē est primū instr̄m: ⁊ iō Gal'. significauit cōplexionē ⁊ posuit eaz q̄si s̄bam: vt apparet p̄ de vtilitate partiū. 9. ca. ¶ Tertio appet quid voluerūt antiqui dicere multi cū dixerūt cor eē aīatū ⁊ reliq̄ mēbra esse

Margin notes, left column: Dubi. p̄ (beside "pedē ambulat…"); 2° (beside "rationis stante…"); 3° (beside "de vno frusto…"); 4° (beside "⁊ modoꝝ s̄be…"); Ad p̄m du. (beside "cañ. fen. 21…"); Ad 2m (beside "nis. ¶ Ad 2m…"); Ad 3m (beside "uisio manus…").
Margin note, right column: Ad 4m (beside "¶ Ad 4m dōm…").

bra eē infra cordis: ꝗuis viderent ꝙ vna aīa sit actꝰ cordis ⁊ alio-
rū: nā aīa sensitiua que informat cor agit per cor nobiliorē opera-
tionē. v.g. cogitationē ſm multos q ponūt illas virtutes in corde:
sed ꝑ alia mēbra agit aīa opōnes innobiles ⁊ famulātes illiꝰ virtu
tis: ⁊ iō alia mēbra dicunt famulari siue seruire cordi: vel dicemꝰ
ꝙ qꝛ alia mēbra a corde nō possunt agere nec viuere nisi īforma-
to calore: cuius calor est dn̄s: iō oīa possunt dici facta per illuz ca-
lorē sicut materie sunt facte ꝑꝑ formā ⁊ organa ꝑꝑ artez artificis
⁊ nō ecōtra. ¶ Tertio mō aīa sumit pro aīa ꝯsiderata sub potētia
nobiliori vel nobili habente dominiuz sicut potētia volitiua qua
volitione actiones ītellectus. s. abstrahere ⁊ ītelligere sunt redu-
cte ad nr̄am volūtatē: vt. 3. de aīa. cō. 48. ⁊ per ꝯn̄s vnitio imagi-
natiōis cogitatiōis ⁊ memorie qua seruit ītellectui: vt de eodē. 3.
cōmē. 7. ⁊ cō. 20. qua ēt volitōe siue potētia volitiua exercemꝰ mo
tus volūtarios sicut motore vl'i siue mediato: ⁊ h̄ mō sumit aīam
Arist. in li. de cā motꝰ aīaliū cū dicit. ꝙ nō est opus in vnoq̊z eē ani
mā: sed in q̊dā ꝑn°. s. corde: vult eni Ar. ꝙ queādmodū in ciuitate
bn̄ legibꝰ stante vno monarcha in loco vno cū sua iusta volūtate
quilibet hō ciuitatis facit qđ sibi ꝑtinet: ⁊ ita reducta est in vsu: ⁊
iō dicunt agere ꝑꝑ ꝯsuetudinē ab Aristo. ⁊ actio illa a q̄cūq̧ hoīe
fit ꝑ suā virtutē sicut ꝑ ꝓximū ⁊ īmediatū agēs: nec opz ꝙ monar
cha agēs vnicuiq̧ hoī ꝯiungat: ⁊ sit particulare mouens in vnoq̊z
qđ fit: īmo est sic qđdā vl'e mouēs: ita aīa cognoscēs cognitiōe co
gnita ⁊ volēs: nō opz ꝙ sit in vnoquoq̧ mēbro volūtarie moto: ī-
mo iudicio dato ꝑ cogitatiuā ꝙ bonū est ambulare ⁊ volūtate vo
lēte q̄ sunt opōnes cordis vel cerebri pedes mouent: nec illud iu-
diciū nec illa volūtas est in pede sic in sbto sed in corde. sed pedes
aīati eadē aīa qua cor hn̄tes ꝓpriā organizationē ex ꝑtibꝰ ossis et
mollibꝰ cū calore dato a corde ⁊ cerebro mouent: ita ꝙ mouent
ꝑ ꝓpriā potētiā in eis q̄ po ͣ nō est aliud ꝙ̄ aīa cū tali calore ⁊ tali-
bus organizatiōibꝰ: ⁊ h̄ voluit Auicē. īfra ca. de virtute motiua. ⁊
Auer. collꝫ. 2. c. 15. de instr̄is volūtarij motꝰ cū dixit. ꝙ virtꝰ volun
taria cōis ē in corde h̄ est in musculo. i. neruo cordis: ⁊ v̓tutes ꝑti-
culares volūtarie in vnoquoq̧ musculo. ꝑ v̓tutes aūt ꝑticulares
volūtarias nō ītelligit Auer. ꝑticulares actꝰ volutiōis sic est velle
pomū manus mouet: velle vinū de taberna vn̄ pes mouet: quia
isti sūt actꝰ volūtarie v̓tutꝫ quā vocat cōez. i. potētē ad cōem voli-
tionē: sꝫ intelligit v̓tutes ꝑticulares motiuas in vnoq̊z musculo q̄
sunt nate obedire volūtati cordis: ⁊ hoc ex ordīe nāli quē hn̄t iste
virtutes ad volūtatē cordis: ⁊ iō mēbra dicunt hoc agē ꝑ nām ab
Arist. ibidē. ꝙ āt per musculū possumꝰ ītelligere neruū apparet ex
eodē Auer. ꝑ̊ li. c. de forma auris lꝫ ꝑ musculū cordis possimꝰ ītelli
gere carnē cordis que neruosa est ⁊ sil'is musculo: vt Aui. fen. 11. 1.
cap. ⁊ sic appet ītellectus tex. Ari. q multos fac̄ errare. ¶ Cōside-
randū 2° ꝑꝑ solōnes rōnū ꝙ cū dico potētias aīe ex ꝑte aīe nihil
intelligo nisi ipsaz aīam: ita ꝙ cū dico aīa sensitiua hꝫ potētiā mo
uēdi ⁊ potētiā cognoscēdi ⁊ potētie cognoscēdi sunt. 6. vel. 5. nō ī-
telligo in ipsa aīa res diuersas siue multiplices: sed ītelligo ꝙ aīa
que est vna forma simplex est ꝑnᵐ ꝑ̄ncipale: qꝛ ꝓductiuū opōnis
motiue ⁊ cogitatiue: ⁊ hoc qꝛ est talis nature vel ꝑfectionis ī gra
dibꝰ entiū: sil'r cū dico potētias aīe ex ꝑte organoꝝ nō ītelligo nisi
ipsas nās diuersas in diuersis mēbris: ꝗ̄ aggregatū ex aīa ⁊ orga-
no dr̄ potēs in ꝓpriā opōnez per aīaz ⁊ ꝑ dispōnes organi q̄ sūt cō
plexio talis ⁊ cōpositio. s. figura simultas a ligno ⁊ alia hmōi ex di
ctis. ¶ Jā appet sol'o ad oēs auctoritates Cōmē. q̄ ꝓbāt ꝙ mēbra
vnius aīalis differāt sp̄e: que cōcedit accipiēdo īproprie drīaz spe
cificā: vel ēt dr̄nt sp̄e nō sicut actu vltio quo in eē cōstituant. sꝫ sic
actu priori ⁊ potētiali vt supra diximus in sol'one tertie dubōnis
ꝯ cōclusionē assumptā: nec ītēdimus hic ostēdere ꝑlixe drīaz īter
vnitatē celi ⁊ aīalis: tn̄ sil'itudo est talis: cū eni imaginaris totum
vnū aīal integratū ex oībꝰ mēbris imaginatꝰ eris totū celum mo-
tuz diurno motu: ⁊ cū imaginatꝰ eris vnā aīam sensitiuā q̄ est for-
ma oīs ꝑtis corꝑis siue totius: lꝫ ꝑnʳ cordis ꝑꝑ calorē principalē:
tūc imaginatꝰ eris vltimā ītelligētiā que est totiꝰ celi perfectio lꝫ
ꝑ̄ncipal'r primi mobilis. ⁊ cuz imagineris diuersa mēbra ⁊ diuer-
sas ꝑfectiōes specificas que sunt sbe vel vt sbe diuersoꝝ mēbroꝝ
sp̄e: tūc imaginatꝰ eris diuersitatē spheraꝝ ⁊ diuersitatē ītelligen
tiaꝝ q̄ sunt sbe appropriate diuersis spheris. ⁊ cuz imagineris di-
uersitates specificas mēbroꝝ nō eē vltimas ꝑfectiōes eoꝝ: sꝫ oēs
ꝑfici per vnā sbaz q̄ est aīa sensitiua que est postrema sbalis ꝑfe-
ctio oīuz mēbroꝝ ⁊ ꝑ̄ncipale operās in eis: tūc imagiatꝰ eris oēs
intelligētias eē in potētia ⁊ ꝑfectibiles ꝑ vltimā ītelligētiā q̄ ē ꝑᵐ
⁊ vltimū mouēs in oībꝰ ītelligētijs: ꝗ̄ diuersitas spheraꝝ ⁊ ītelligē
tiaꝝ nō est ꝓprie diuersitas specifica ⁊ vnitas gn̄is q̄lis est diuer-
sitas aīaliū diuersaꝝ sp̄erū qbꝰ vna sba nō est cōis ꝑfectio: sꝫ ē q̄-
lis diuersitas mēbroꝝ aīalis vniꝰ in vno aīali: sꝫ celi nō sūt colliga
ti sic mēbra sunt colligata. ¶ Hec fuit imaginatio Auer. de celo si
qs cōsiderat ꝑ̊ celi: ⁊ in cō. 90. ⁊. 2. celi cōmē. 4. 2. ⁊. 49. ⁊. 71. ¶ Ad

aucto. Arist. iā appet qđ dōm in notabili ꝑ̊ vbi cōcessimꝰ ꝙ aīa vt
forma dās eē est actꝰ cuiuslibet ꝑtis: sꝫ vt ꝑnᵐ diuersaꝝ opōnum
est forma totiꝰ corꝑis: ⁊ vt ꝑ̄ncipiū huiꝰ opōnis est forma huiꝰ to-
tiꝰ organi. ¶ Ad rōnes in ꝯ̄riū. Ad primā rōnē Ant. ꝯcedo ꝙ qđli-
bet mēbrū est eque ꝑ̄mū sic cor quo ad eēntiā aīe qua qđcūq̧ mē
brū ⁊ cuiuslibet mēbri ꝑs īformat: sꝫ nō quātū ad opōnē vt appa-
ruit supra. ¶ Ad 2ᵃᵐ rōnē dico ꝙ in mēbris nō est ꝓcessus in īfini
tuz: ⁊ nego ꝯn̄az. ⁊ cū ꝓbat ꝙ q̄libet ꝑs informata aīa sensitiua hꝫ
oēs potētias. dōm ꝙ hꝫ eēntiā aīe sensitiue: ⁊ sic oēs potētias vt
dicūt idē est po ͣ ꝙ eēntia aīe. Et cū dr̄: ꝗ̄ quelibet ꝑs īdiget orga-
nis: dōm 2ʳ. Primo ꝙ veꝝ est ⁊ nō est ex h̄ ꝓcessus in īfinitū. naz
qualibet ꝑte aīe sensitiue data in q̄libet ꝑte oīa mēbra sūt organa
illiꝰ aīe q̄ est in illa ꝑte. v.g. aīa sensitiua q̄ est ī digito pedis videt
per oculū ⁊ audit ꝑ aurē: ⁊ sil'r aīa sensitiua in oculo videt ꝑ ocu-
lū ⁊ ambulat ꝑ pedē: ⁊ rō huiꝰ ē: qꝛ oēs iste ꝑtes aīe sensitiue sunt
ꝑtes vniꝰ aīe nūero. Scđo dōm negādo ꝯn̄az: naz aīa sensitiua q̄
est in manu vel oculo vel carne est ꝑs vniꝰ aīe sensitiue nūero. s. q̄
est vna in toto corꝑe sic vna albedo in toto ligno: ⁊ iō ipa tota aīa
vno nūero īdiget oībꝰ organis. i. in toto hoīe sūt oīa organa: nō tn̄
seqtur ꝗ̄ q̄libet ꝑs istiꝰ aīe vniꝰ nūero īdiget oībꝰ organis. Et cuz ꝓ-
bat ꝙ aīa sensitiua cordis īdiget organis: dōm ꝙ anima sensitiua
cordis ſm ꝙ ꝑs vnius aīe sensitiue existētis in toto ita īdiget orga-
nis sic aīa sensitiua pedis: sed aīa sensitiua cordis: qꝛ cum talibus
dispōnibꝰ cordis agit ꝑ̄ncipalē opōnē que est cognitio: iō indiget
oculo quo videat aīa sensitiua oculi: ⁊ qꝛ videre est opatio īstra-
lis respectu cognitiōis: iō cor īdiguit mēbris sicut dās formā indi-
geret mā: ⁊ iō dr̄ ꝙ corde gn̄ato totū est gn̄atū in potentia: cor hꝫ
sp̄m aptū ad oīa. ¶ Sꝫ tu. d. si aīa hꝫ istas ꝑtes q̄ sunt ꝑtes vniꝰ aīe
nūero: ꝗ̄ si abstraheret a mā aīa hr̄et ꝑtes. Dōm ꝑ̊ ꝙ nō: qꝛ nō ha
beret quātitatē. Uel dōm ꝙ sic. qꝛ hr̄et ꝙ nulla partiuz aīe posset
recipi supra aliā in eadē ꝑte materie: qꝛ aliter eēt forma intēdibi-
lis ⁊ remissibilis sicut albū: ⁊ hic omittimus multa. ¶ Ad 3ᵃᵐ dōm
ꝙ ossa nō sentiūt īmediate: sed sunt ꝑs aīalis sentiētis: lꝫ Auēzoar
trac. 9. ꝑ̄mi lib. 18. c. ꝯ̄riuz dicat. ¶ Ad ꝓbationē cū dr̄ ꝙ cuicūq̧ nā
dedit potētiā aīe ei dedit organū. Dōm ꝙ hn̄s potētiā aīe vniꝰ ſm
sp̄ēm siue vnius ſm numeꝝ hꝫ organū correspōdēs illi potētie ni-
si sit mōstruosuz: ⁊ sic arguit Arist. ꝙ aīalia hn̄tia potētiā sensiti-
uaz que nō mouent in loco nō hn̄t potētiā motiuā in loco: qꝛ cum
nā ꝑfecte operet dedisset eis organa motiua: sꝫ hn̄s potētiā aīe q̄
est per ꝑtē aīe que cū alijs ꝑtibꝰ cōstituit vnā aīam nūero ⁊ vnuz
aīatū nūero nō opz ꝙ hēat organa illiꝰ potētie vbicūq̧ sicut nō oz
oculū eē in osse vel in pede: ⁊ per hoc cessant multa argu. que fiūt
⁊ credūtur fortia: sicut cū dr̄. si plāta hr̄et sensitiuā: ꝗ̄ sentiret. Dōz
ꝙ ꝯn̄a tꝫ. ⁊ tn̄ ista alia ꝯn̄tia nō tꝫ: si ossa hn̄ent aīam sensitiuam ꝗ̄
sentirent īmediate: ⁊ iō pōt dici ꝙ ossa sentiūt: qꝛ caro sentit que
simul cū osse cōstituūt vnū aīal. ¶ Ad 4ᵃᵐ pꝫ sol'o ex dictis in so-
lutione tertie dubitationis supius mote vbi decl'auimꝰ q̄uo stan-
te vna forma vltima oīuz mēbroꝝ: mēbra tn̄ pn̄t dici differre sp̄e
duobꝰ modis. ¶ Ad 5ᵃᵐ dōm ꝙ vnitas cōsimilis ⁊ vnitas que su-
mit ab vnitate forme sbalis vltime nō est maior ꝙ̄ vnitas officia-
lis. Sꝫ ex ꝑte modoꝝ sbe cōsimilis vnitas est maior: ⁊ h̄ cōsiderāt
intelligētes ꝙ mēbrū organicū quāto magis organicū tāto magis
informet hac forma sbali ſm ꝙ vnum. i. ſm ꝙ nō diuisibile: ⁊ per
ꝯn̄s ſm ꝙ vnū in forma vel ſm ꝙ totū: ⁊ mēbrum ꝯsil'e quāto ma
gis cōsimile tāto magis informat ſm ꝙ multiplicabile siue ſm ꝙ
multiplex in potētia: ⁊ per ꝯn̄s nō ſm ꝙ vnū continuū. hoc voluit
Cōmen. 5. meta. 11. ⁊. 31. cōmētis. ¶ Ad 6ᵃᵐ rōnē dōm 2ʳ. Pⁱo ne-
gādo an̄s si vis sequi illā viā: ⁊ ad ꝓbōnez dico ꝙ in multis entibꝰ
diuersitates specifice sūt tradite ⁊ nō possent demōstrari negāti.
Scđo cōcesso an̄te nego ꝯn̄am ⁊ ꝯn̄s. aliqua eni diuersaꝝ sp̄eruz
que nō cōstituunt per illas in actu vltio pn̄t actuari vna forma ſꝫ
numeꝝ: vt supra diximus in sol'one tertie dubōnis. v.g. in vna ꝑte
plante sunt res q̄tuor el'ntoꝝ: qꝛ est aliqd eiꝰ qđ fuit ignis: ⁊ aliqd
eius qđ fuit aq̄: ⁊ vltra hoc est aīa vna: ⁊ hoc ſm opi. nr̄am de mi-
xtione el'ntoꝝ. ¶ Ad 7ᵃᵐ ꝯcedo ꝙ diffinitio que solā formā sbalē
vltimā accipit eadē est carnis ⁊ ossis: sꝫ diffinitio que accipit cuꝫ
hoc ꝓpria q̄dā accn̄tia est diuersa: ⁊ tales ēt diffōnes cōcedunt a
Cōmē. 5. phi. cō. 10. ⁊. 8. meta. cō. 5. ¶ Ad 8ᵃᵐ dōm ꝙ caro petri et
os petri quātū ad vltimū actū per que ꝯstituunt in eē plus cōue-
niūt ꝙ̄ caro petri ⁊ caro martini: sꝫ quātū ad q̄dam accn̄tia ⁊ mo-
dos sbe: vel quātuz ad sbam que nō est actꝰ vltimus caro petri ⁊
os petri plus differunt ꝙ̄ caro petri ⁊ caro martini: ⁊ iō corrupta
vltima forma ꝑ quā ꝯstituunt in eē ⁊ separatis istis ꝑtibus os qđ
fuit petri ⁊ os qđ fuit martini poneret in vna sp̄e mixtoꝝ aut ꝓ-
pinqua ⁊ caro in alia sp̄e. ¶ Ad 9ᵃᵐ dicemꝰ ad an̄s ꝙ carni ⁊ ossi
nō repugnat vere ꝯtinuari in loco aliq̄: sꝫ in oī loco ⁊ ſm oēz sup-
ficiē repugnat vere ꝯtinuari. Exēplū: tota cutꝫ manꝰ est ꝯtinua in
vola: sed de digito ad digitū ē discōtinua. ¶ Ad Cōmētatorē. 5. ph.

⁊.5.meta.dōm vt dicit ꝙ organicũ mēbrũ nō est vnũ ↄtinuitate si
cut os ē vnũ sꝫ ē vnũ figura.v̄.g.ↄsil'es ptes cordis situant̃ tal'r:qꝛ
fit talis figura qua coꝛ meret̃ aīaꝫ.i.est organũ aīe:⁊ qꝛ hec figura
nō saluat̃ in q̄libet pte:iō nō q̄libet ps cordis est coꝛ:nec q̄libet ps
man⁹ est man⁹. Jsta ḡ stant sil' mēbra ↄsil'ia cōstituētia manũ non
sũt vnũ ↄtinuũ bꝫ oēm lineā:sꝫ sũt vnũ in figura tali ⁊ tāta q̄̄titate
q̄bus man⁹ est organũ ⁊ mēbra ↄsil'ia sũt vel in manu vel alibi ve
re ↄtinua.v̄.g.si facis circinũ de vna virgulta nō bꝫ oēꝫ lineā ⁊ ptē
ptes circini ī sũt cōtinue:sꝫ in loco gibboso.h̄ qd̄ dixim⁹ voluit Cō
mētatoꝛ p̄dictis cōmētis.⁊.5.meta.cō.8.⁊ cō.31.⁊.1.de aīa cōmēto
penul. ¶ Sꝫ dubitat̃.qꝛ ↄsil'ia sunt cōcessa differre sp̄e bꝫ vnā viā.
⁊ Cōmētatoꝛ dixit.5.phy.cō.39.ꝙ dr̄ia sp̄e non ↄtinuant̃.dōm 2ʳ.
Primo ꝙ nō differũt sp̄e vt vltimo actu p qd̄ ī eē ↄstituunt̃:imo
sunt vnũ nũero ⁊ sic ↄtinua p vnā formā:⁊ sic ītelligit̃ cōmēto.90.
primi de aīa. Uel dōm ꝙ diuersa bm spēm p accñs pñt cōtinuari
cũ vna mā ↄtinua q̄̄tũ ad aliquā sui ptē īformat̃ alia forma sp̄e si
cut narrat Cōmētatoꝛ Alchindi de plāta posita in fonte hyberni
co de qua q̄̄tũ ponit̃ in aqua fit ferrũ cōtinua cũ plāta sicut appet
de ramo viridi ⁊ sicco:⁊ de carne viua ⁊ mortua.modus āt imagi
nādi h̄ ꝙ imaginemur vnũ lignũ ↄtinuũ:forma āt ligni nō est cōti
nua:nisi qꝛ cōtinuant̃ in q̄̄titate corrupta:ḡ forma ligni ī medieta
te alia alia medietate remanēte ⁊ eadeꝫ q̄̄titate q̄ pri⁹ remanebit
eadē cōtinuitas que prius:⁊ ita in eodē sanguīe cōtinuo lꝫ īducāt̃
forme diuerse forme sb̄ales cōsil'iuꝫ dr̄ntiũ specie primũ modũ su
pradictũ adhuc poterit saluari cōtinuitas:hi tñ smones difficiles
sunt:⁊ absq̄ hac difficultate pōt trāsire. ¶ Cũ ḡ Cōmētatoꝛ dic̃.ꝙ
dr̄ia sp̄e nō cōtinuant̃:dōm ꝙ prius distīcta specie nō cōtinuant̃:
sed vno cōtinuo posito in vna pte ei⁹ pōt fieri alia spēs stāte cōti
nuitate ⁊ de tali cōtinuo non v̄ificat̃ qd̄ dr̄.5.phy.cō.39.est enī hec
cōtinuatio facta p accñs.s.cũ ramus viridis sicco cōtinuat̃ len⁹:
tñ est dicere ꝙ mēbra in actu nō differũt sp̄e. ¶ Ad 10ᵃᵐ suppon
do maiorē nec mediate nec īmediate:sed aīa sensitiua oculi audit
⁊ ambulat mediate.s.mediāte pede aure. Et cũ dr̄ ꝙ si forma vna
in diuersis mēbris fac̃ diuersas opōnes hoc est per diuersas com
plexiones ⁊ nās alias.dōm ꝙ sic.s.simul cũ aīa talis gradus.nā si
in oculo hoīs poneret̃ aīa talpe nō videret. ¶ Ad totũ relictũ pro
cessuꝫ rōnis dōm p̄ ꝙ quāta est latitudo opōnis tāta est cōpl'onis
⁊ etiā aīe.i.nō fit opatio nisi ab aīa ⁊ cōpl'one ⁊ naturis alijs:nō tñ
qualis est diuersitas actualis opōnis talis est diuersitas actualis
cōpl'onis sicut nec ēt aīe:⁊ iō cũ vna cōpl'one diuersificata solum
bm gradus fiēt opōnes diuerse bm spēꝫ sic a cal'a ⁊ sicca bm mag
⁊ min⁹ diuersificata ꝑuenire pōt albũ ⁊ nigrũ. Uel dōꝫ ꝙ opōnes
sunt diuerse bm spēꝫ:stantes tñ sb̄ vna cōpl'one nũero.s.sub cal'o
cordis actualis. ¶ Ad 11ᵃᵐ cōcedo ꝙ ptes hoīs differũt sp̄e nō ꝙ
constituant̃ in vltīo actu per dr̄ias illas specificas:sꝫ per vnā sb̄aꝫ
que est aīa sensitiua. ¶ Ad 12ᵃᵐ dico ꝙ gñatio aīalis in prin° gnō
nis quātũ ad īductionē forme sb̄alis que est aīa sensitiua vna sup
toto est in eadē sp̄e cũ gñato eodē in fine:sicut gñatio ignis ī ligno
a prin° ad finē:sed gñatio aīalis quātũ ad diuersitates organoꝝ a
p̄n° nō est eadē sp̄e ⁊ in fine sic̃ coꝛ qd̄ p̄ gñatur nō est in eadeꝫ sp̄e
cũ pede q̄ vltimo gñatur.diuersitas auteꝫ specifica organoꝝ.v̄.g.
cordis ab epate nō est per formas sb̄ales vltimas:qꝛ hñt vnā ani
mā sensitiuā dātē eē:sed per accñtia diuersaꝝ specieꝝ qb⁹ sunt di
uersa organa.v̄.g.coꝛ est figure rotũde ⁊ epar figure gibbose que
sp̄e differũt.sil'r ptes cordis sũt alterius sit⁹ ⁊ nũeri q̄̄ partes epa
tis.⁊ hoc īnuebat Cōmētatoꝛ cũ dixit:sed de alia sp̄e.s.quo ad ac
cidētia:lꝫ sit in eadē specie.s.quo ad formā sb̄alē:⁊ qꝛ organizatio
v̄.g.figura rotũda cordis qua coꝛ meret̃ aīam.i.eē organũ aīe est
dispō toti⁹ cordis ⁊ nullius vni⁹ ptis cordis:iō in gnōne aīalis ē da
re vnũ p̄nᵐ quātũ ad organicoꝝ ꝓductionē:sꝫ in gnōne cōsil'is pt̃
nō est dare p̄ncipiũ cũ dispō extēdat̃ extēsiōe q̄̄titatis:sed totali
tas figure vt circulatio acq̄rit̃ in instāti:vt.7.phy.16.cō. Aliter tñ
posset in q̄busdā organicis assignari dr̄ia specifica sic̃ assignata est
inter carnē:⁊ os ⁊ dicet̃ ꝙ caro epatis ⁊ caro cordis differũt sp̄e
⁊ ob hoc epar ⁊ coꝛ differũt sp̄e q̄ est sb̄a:lꝫ nō sit act⁹ vltimus con
stituēs in eē vel sepe diximus. ¶ Ad 13ᵃᵐ cōcedo ꝙ receptio ī car
ne que est mediũ sit mālis:nō tñ sit oīno mālis sic̃ in re ex̃ si dꝫ fie
ri sensus sine corruptiōe:imo cal'itas in carne bꝫ quēdā modũ in
mālitate latentē:⁊ rō est.qꝛ mediũ qd̄ est caro mouet in rōne cāe
sicut media in alijs sensib⁹:sed qꝛ sensus tact⁹ ē valde mālis respe
ctu alioꝝ latet multũ in eo. Et cũ īfert̃ oīs receptio que fit medi
ante carne per suā cōpl'onē est mālis:⁊ p aīaꝫ carnis īmālis.dōm
ꝙ in carne vt mediũ nō imaginoꝛ duas receptiōes sic̃ nec in aere
vt mediũ visus:sꝫ vnā receptionē que respectu forme ex̃ est q̄dā
mō īmālis lꝫ sit occulta:sꝫ est mālis respectu ei⁹ q̄ dꝫ fieri in ptīcu
la sentiēte.v̄.g.neruo.⁊ si sint due receptiōes eodē mō se hēbunt.
Et cũ dr̄ id p qd̄ fit receptio īmālis est aīa sensitiua.dōꝫ ꝙ ptīcu
la p̄ncipalis in sensatōe in qua dat̃ iudiciũ recipit īmāliter:nō so
luꝫ p viā sensitiuā sꝫ per cōpl'onē q̄ est suũ organũ:sic̃ ḡ ad eē me
dium req̄rit̃ determinata cōpl'o:vñ aīa stat cũ quodā caloꝛe vt ī
telligit̃ ab Arist.2.de aīa.⁊ clari⁹ a Cōmētatore cũ dixit.ꝙ ignis ē
cōis oībus sensib⁹.⁊ hoc voluit Cōmētatoꝛ cōmento.130.cũ dixit.
ꝙ ꝓportio organi sensus ad ignē est sic̃ ꝓportio ad formam. ¶ Ad
14ᵃᵐ nego ↄñaꝫ volēdo tenere ꝙ neruus sit instr̃ꝫ ⁊ caro mediũ:
⁊ dico ꝙ caro plus recedit a medio sil'i medio pōderi qd̄ est cutis
q̄̄ recedat neruus:vel dōꝫ ꝙ nerui frīditas ⁊ siccitas tēperat̃ spi
ritu vitali:⁊ ex hoc sol'o ad cōfirmationē. ¶ Ad 15ᵃᵐ nego ↄñaꝫ:si
enī caloꝛ ex̃ īmediate poneret̃ sup neruo organo tact⁹ q̄cq̄d sit il
lud nō sentiret̃:īmo opꝫ prius recipi in medio ꝙ sic se bꝫ ad tactũ
sicut aer ad visuꝫ:q̄cq̄d sit illd̄ medium:sic̃ est sñia Auer.2.de aīa
cō.115.⁊.116. ¶ Ad 16ᵃᵐ dōm ꝙ īducit difficultatē cōeꝫ mihi ⁊ ad
uersario de multiplicitate sensus tact⁹.dicam⁹ ꝙ Auer.imaginat̃
carnē eē mēbrũ mag̃ vnũ q̄̄ sit neruus:⁊ iō arguit ꝙ si caro est ī
strumētũ sensus tact⁹:tact⁹ est vnus vt appꝫ cōmēto.107.neruus
aũt est multiplex valde ī sui p̄n° cũ sint.7.paria a cerebro:⁊.31.pa
ria a nucha ⁊ p neruoꝝ ramificationē nerui sũt multipl'r multipli
ces:⁊ iō ob diuersas ꝓportiōes qb⁹ fiat sensus diuersoꝝ tāgibiliũ
fuit meli⁹ diuersificare p neruos q̄̄ per carnē. Et cũ dr̄ in eadē pte
vel in eodē neruo pōt eē tēꝑamentũ ꝓ sensu cal'i ⁊ frīdi:⁊ ꝓ sensu
sicci ⁊ hũidi.dōm ꝙ veꝝ ē:sꝫ certiora ⁊ pfectiora erũt qñ sũt pti
ta in diuersis.vtrũ āt post q̄̄ sũt distīcta p neruoꝝ modos fiant in
aliq̄ vno vel nō ē qd̄ de qua nō habem⁹ discutere. Appet ḡ ex dictĩ
ꝙ aīa sensitiua ē forma sb̄alis oīs ptis corpis quā opionē Plusq̄̄
cōmētatoꝛ in thegni trac.2.cō.12.tetigit dubitās illā confirmare.
¶ His ḡ habitĩ ponam⁹ q̄nque ↄcl'ones. ¶ Pria.oēs virtutes aīe
vt se tenēt ex pte eēntie sũt īnate in mēbris in qb⁹ sunt.rō virtus
dr̄ īnata:qꝛ ītrinseca ⁊ sb̄alis.i.nō auferibilis absq̄ sb̄e corruptio
ne:sꝫ oēs v̄tutes se tenētes ex pte eēntie aīe sunt ītrinsece:qꝛ aīa
est ītrinsecus act⁹ ⁊ sb̄alis oīuꝫ mēbroꝝ vt dixim⁹:sunt ēt īsepa
biles nisi corrũpat̃ mēbrũ:ḡ sunt oēs īnate. ¶ Scd̄a ↄcl'o:oēs v̄tu
tes aīe vt sunt caloꝛes īnati siue cōpl'o īnata ⁊ accñtia illā confir
mātia cōpl'onē coartātia sic̃ est durities ⁊ mollities ⁊ sil'ia sunt ī
nate. Rō.qꝛ talis cōpl'o est īnata acq̄sita ī p̄ma gnōne siue mixtōe
el'oꝝ q̄ gñat̃ qd̄cũq̄ mēbrũ. ¶ Tertia ↄcl'o:oēs iā dicte virtutes in
alijs mēbris a mēbris p̄ncipalib⁹:q̄̄uis sint ītrinsece ⁊ eēntiales:
tñ pñt dici īfluētes:qꝛ nō ↄseruant̃ nisi p cōtinuationeꝫ ad mēbra
pricipalia a q̄bus recipiũt modos caloris.v̄.g.ad coꝛ vel ad coꝛ ⁊
epar.hāc cōcl'onē ītelligit Gal'.1.de īteriorib⁹.ca.vlt°.qñ voluit ꝙ
tā instr̃m nāle q̄̄ aīatũ īdiguit fluxu a corde ⁊ epate p venas ⁊ ar
terias vt eoꝝ sb̄a ↄseruet̃. ¶ Quarta ↄcl'o.oēs v̄tutes aīe sunt idē
ꝙ caloꝛ siue modi caloꝝ datoꝝ a p̄ncipalib⁹ mēbris:sunt īfluētes
oīb⁹ alijs mēbris a p̄ncipalib⁹. Jstā cōcl'onē sensit Gal'.in libro de
virtutib⁹ dispēsantib⁹ nr̃m corp⁹.⁊.9.the.ca.10.⁊.12.the.ca.5.⁊ in
oīb⁹ alijs locis in qb⁹ dixit p̄ncipalia mēbra eē p̄ncipalia alijs per
spm̃ aīalē vitalē ⁊ nāleꝫ q̄ sp̄e sunt q̄dā modi caloꝝ. Ex qb⁹ q̄̄tuoꝛ
ↄcl'onib⁹ īfero duo. Primũ si potētie siue virtutes aīe sunt aliđ q̄̄
aīa ⁊ sunt aliud q̄̄ caloꝛ īnatus ⁊ q̄̄ caloꝛ īfluēs ⁊ sunt q̄litates ab
solute distincte ab alijs:eodē mō verificabunt̃ p̄dicte ꝓpōnes de
illis potētijs siue virtutib⁹ sic̃ de p̄dictĩ calorib⁹ ⁊ de aīa:nam ipse
erũt vel q̄litates ī aīa vel q̄litates fluētes ex aīa in corp⁹ ex vniōe
aīe ad corp⁹ vel q̄litates surgētes ex applicatiōe vel vnione illorũ
caloꝝ ad corp⁹ aīatũ. Scd̄m ꝙ a p̄ncipalib⁹ ad reliq̄ mēbra aīa vl̃
potētia aīe q̄ sit res in aīa vel aīa:qꝛ vnũq̄dq̄ mēbrũ bꝫ aīaꝫ a ge
nerāte:⁊ si ↄtinuo aīa flueret̃ a p̄ncipalib⁹ ↄtinuo mēbra gñaren
tur:vt dixit Alex.atheniēsis:sed soluꝫ fluit caloꝛ.v̄.g.a corde spũs
vitalis quo aīa ↄseruat̃ ⁊ opat̃ in vnoquoq̄ mēbro. ¶ Quīta ↄcl'o
ꝙ virt⁹ nālis qua mēbra seip̄a nutriũt dr̄ īnata cũ cōparat̃ ad vir
tutē aīalē qua mēbra sentiũt ⁊ mouent̃ volũtarie. Jstā ↄcl'onē sen
tit Gal'.in thegni tra.2.⁊.1.de īteriorib⁹ vltīo ca.modus āt ꝙ Gal'.
in hac imaginat̃ est ꝙ instr̃m nālis.i.mēbrũ hñs virtutē nālē qua
seip̄m nutrit fac̃ h̄ p suā nāꝫ sibi ītrinsecā ⁊ formā cōpl'onalē ītri
secā. Si aũt caloꝛ sibi ab ex̃ veniat vt corde ⁊ epate:hoc est ad sui
ↄseruationē sic̃ magnes p nām magnetis ⁊ sui q̄litatē trahit:⁊ ca
loꝛ aeris req̄rit̃ vt ↄseruatiuus magnetĩ:sꝫ īstr̃m volũtariũ.i.mē
brũ sentiēs ⁊ motũ volũtarie h̄ facit p p̄ncipiũ intrīsecũ.s.p calo
reꝫ datũ a cerebro cũ quo caloꝛe aīa sensitiua ⁊ motiua opat̃ prin
cipal'r siue aīa veniat cũ caloꝛe siue nō:sꝫ sit act⁹ mēbroꝝ:qꝛ h̄ non
bꝫ a Gal'.bñ exp̄ssuꝫ:lꝫ plus videat̃ sentire Gal'.ꝙ virt⁹ aīe sensiti
ue ⁊ motiue veniat cuꝫ illo caloꝛe siue spiritu dato a cerebro:⁊ iō
sicut aer illuminat̃ p lumē datũ a sole:ita mēbrũ sentiēs ⁊ motuꝫ
volũtarie facit hoc p virtutē ab ex̃ veniēte:⁊ iō Gal'.īfert ꝙ nāle
instr̃m.i.mēbrũ hñs solā virtuteꝫ nutritiuā vel hñs illā solā nō po
test ledi nisi ledat̃ instr̃m quo p se agit:⁊ hec cōpl'o intrinseca sibi.
ledi enī epar per distēperamentũ caloris dati ab epate vel corde
vel nutrimēti nō est p se ledi:qꝛ illi caloꝛes nō sunt p se ad agēdũ:
sed ad ↄseruādũ p̄nᵃ actiōis sꝫ aīati instr̃i.i.mēbri sentiētis ⁊ mo

p̄ᵃ ↄclusio.

2ᵃ ↄclusio.

3ᵃ ↄclusio.

4ᵃ ↄclo.

5ᵃ ↄclusio.

bilis

bilis volūtarie. actio pōt ledi absq3 lesione essentie: q2 calor ille a cerebro dat⁹ cū quo pfect⁹ fit sensus ⁊ mot⁹ est qd extrīsecū ⁊ aduentitiū instr̄o sensitiuo ⁊ motiuo: ⁊ iō eo remoto stat eēntia istr̄i sicut remoto lumine stat aer: ⁊ forsan oporteret dicē Gal. q̄ lesio in opōne sensus ⁊ mot⁹ per lesionē essentie instr̄i nō est lesio p se: q2 non est lesio in eo eq̄litate qua p se fit illa opatio. ⁊ postq3 Gal. phātasiat⁹ est p̄dicta ⁊ vidit q̄dā mēbra esse alijs p̄ncipātia vt cor cerebrū ⁊ epar: ⁊ vidit q̄dā mēbra famulari p̄ncipalib⁹ fecit diuisionē quadrimembrē: ⁊ dixit q̄ mēbra q̄dā sunt p̄ncipalia: q̄dā p̄ncipalib⁹ deseruientia dicta orta a p̄ncipib⁹: q̄dā hn̄tia virtutē inatam tm̄: q̄dā inatā ⁊ influentē3. Ista dicta Gal. sic intellecta ab eo sunt falsa: vt ēt de p̄ma opione ⁊ 5ᵃ dixim⁹ improbata a Trusiano in. z. thegni cō. 12. ⁊ inq̄3tū Gal. imaginat̄ virtutē nutritiuā eē nāz vel virtutē talē q̄lis est adamātis vel alteri⁹ inaīati est reprobata ab Auer. z. coll3. ca. 8. vbi vult q̄ virt⁹ nutritiua est aīa q2 organica: ⁊ iō est aīa s3 opōnē ⁊ est aīa s3 relōnem ad formas mixtor̄ inaīator̄. Uia tn̄ saluādi Gal. est. nā si oīa mēbra agūt q̄scūq3 actōes plus p cal3 influēs q̄3 p inatū: q2 est cal3 actual̄r: vel saltem agunt plus actiōe absolute ⁊ indeterminata: s3 per cal3 inatū agūt plus actiōe d̄terminata: vel qd̄cūq3 sit mēbrū qd̄ solū nutrit̄ agit plus p cal3 inatū q̄3 per cal3 influēs respectu mēbri qd̄ sentit ⁊ mēbru3 sentiens: ⁊ motū agit plus per cal3 influēs a cerebro q̄3 per inatū respectu mēbri qd̄ solū nutrit: ⁊ cū hac cōsideratione cōparatiua pōt saluare q̄cūq3 Gal. dixit. ⁊ vltra h̄ virt⁹ nālis pōt dici inata vt alij dixerūt: q2 nō pōt cessare ab opōne nisi sb̄a mēbri corrūpat̄. s. nālis qua mēbrū se nutrit: sed sensitiua ⁊ motiua ab instr̄is potest cessare: ⁊ tn̄ nō corrūpunt̄ vt in dormiēte ⁊ paralytico. si āt aliqui musculi vt pectoris nō pn̄t cessare sine corruptiōe h̄ est sine corruptiōe cordis: sed possent q̄escere absq3 corruptiōe p̄pa musculoru3. Sil̄r si virt⁹ digestiua stōchi qua chilificat non cesset ab opatione: sano stāte stōcho posset separi calor cerebri quo pōt sentire ⁊ moueri: ⁊ fit impotēs absq3 sui corruptiōe. Sil̄r si q̄dam caro nec pōt pdere sensu3 sine corruptōe vt forsan caro cordis: hoc est inq̄3tū caro talis mēbri. ⁋ App3 solō ad. q. principalē. s. q̄ est dare mēbrū q̄ neq3 tribuit neq3 recipit. s. membrū q̄ solū nutrit̄ q̄ nulli⁹ principiat virtute: ⁊ dr̄ nō recipiens: q2 nō recipit sic sic̄ mēbrū sensitiuū ⁊ motiuū: q2. s. illd̄ receptiuū nō semp concurrit ad eius actionē. ⁋ App3 zᵒ q̄ ossa ⁊ alia nō recipientia recipiūt a p̄ncipali: sed q2 qd̄ recipiūt instr̄a sensitiua ⁊ motiua semp cōcurrunt ad actionē: iō dn̄r respectu illor̄ nō recipe vt dicim⁹ q̄ alia nō dn̄ant̄ illor̄. ⁋ Et app3 3ᵒ q̄r mēbra hn̄tia solas virtutes nāles dicunt̄ habere v̄tutes inatas: q2 hn̄t v̄tutes plus opantes cū inata cōplōne q̄3 cū influēti saltim cōparatiue: ⁊ q2 virtutes eor̄ min⁹ pn̄t separi ab operatione absq3 corruptione mēbri: ⁊ tu adiunge ea que diximus supra in expositione illius partis. De alia quidam ⁊c̄.

¶ Et tūc q̄dē explanabit̄ ei diuisionis habitudo: ⁊ videbit mēbra principalia que sunt: ⁊ mēbra p̄ncipalib⁹ deseruientia: ⁊ mēbra non principalia absq3 seruitio.

¶ Cū p̄misit diuisionē mēbror̄ quādā sumptā ex parte v̄tut̄ ⁊ d̄clarauit illā hic ex illor̄ declātiōe infert planā ēt q̄3dā aliā: ⁊ p̄ p̄mittit. zᵒ exeq̄tur. ibi (Mēbra v̄o.) ¶ Cōsiderādum v̄o q̄ iō explanabit̄ tūc: q2 ista diuisio ex illa h̄r. nā cū ego scio q̄ membra quedam alijs tribuūt scio q̄ in nobis sunt mēbra principalia: ⁊ cū scio hoc ⁊ scio membra que solum recipiunt scio q̄ sunt aliqua seruientia principalibus: ⁊ cum scio q̄ sunt membra que neq3 tribuunt neq3 recipiunt scio q̄ sunt membra absq3 seruitio. explanatur etiam ex illa: quia cum ego dico cor cerebrum et epar sunt principalia membra: iam intelliguntur quomodo sunt principalia: q2 vel absolute principalia: vt dixit Gal. vel solum cor est absolute principale vt dixit Ar. ¶ Cōsiderandū secūdo (diuisionis habitudo.) i. habita diuisio. ⁊ dixit hoc: q. nec diuisio est famosa vel habitudo: q2 ista diuisio super habitudīe ⁊ respectu q̄dā fundat̄ aut p̄uatione habitudīs principat⁹ cū dr̄ in habitudine ad sensum.

Dubᵐ 21ᵐ ¶ Dubitat̄ qūo dicit q̄ sunt aliq̄ mēbra non p̄ncipalia absq3 s̄uitio: nā p̄ de īteriorib⁹ dr̄. q̄ nullū mēbrū caret iuuamēto: ḡ nullū caret seruitio: iuuare s̄uire est. Dōm q̄ membrū aliqd̄ eē absq3 seruitio posset ītelligi zʳ. ⁋ Prīo absq3 alia opōne siue cōi siue p̄pria: ⁊ h̄ ē falsu3: q2 oē mēbrū h3 aliquā opōnē saltim p̄priā qua se nutrit: vt dcm̄ ē sup̄. ⁊ si Gal. dicat p̄ de īteriorib⁹. ca. 1. q̄ mēbrū aliqd̄ caret opōne cōi cui⁹ sit p̄nᵐ vel istr̄m p̄cipale. ⁋ Scd̄o mō ītelligitur absq3 seruitio. i. absq3 omni vtilitate: ⁊ sic est falsu3: q2 nō est aliqd̄ mēbrū q̄ in corpe nō sit ad aliquā vtilitatē ⁊ finē: ⁊ h̄ etiā mō ē falsu3 q̄ sit aliqd̄ mēbrū absq3 seruitio. cā q2 eēt frustra vn̄ ossa hn̄t seruitiū replēdi spatia vacua. ⁋ Tertio mō dicunt̄ membra absq3 seruitio appropriato opōni p̄ncipaliū qd̄ seruitiū ē latoriū vel p̄paratoriū: ⁊ h̄ mō sunt in nobis mēbra absq3 seruitio vt illa q̄ neq3 tribuunt neq3 recipiunt: de q̄bus sermo precessit: vt ossa caro non sentiētia: ⁊ iō hic Aui. nō p̄sequit̄ de his mēbris q2 nota sunt.

¶ Mēbra v̄o principalia sunt mēbra que primar̄ virtutū que in corpore existūt que ad hoc sunt necessarie vt singulare aut spēs perdurent principia habent.

¶ Primo hic Aui. declarat que sunt membra principalia. Scd̄o q̄ sunt p̄ncipalib⁹ seruiētia. zᵒ ibi (Mēbror̄ v̄o.) Prīa in duas. p̄mo ostendit qd est mēbrū esse principale īuens quādā3 diuisionē. zᵒ p̄sequit̄. scd̄a ibi (Scd̄m v̄o.) ¶ Cōsiderādū q̄ virtus pōt dici p̄ᵃ tripl̄r: primitate gn̄ōnis: ⁊ sic nālis dr̄ prima: q2 cū cerebrū p̄ᵒ viuit vita nāli. s. vita vegetatiua postea sensitiua ⁊ postremo ītellectiua: vt sumit̄ ab Aristo. z. de generatione aīalium cap̄. 6. ⁋ Secundo mō dr̄ virtus prima primitate perfectionis: ⁊ sic virtus aīalis est p̄ma. ⁋ Tertio mō dr̄ prima primitate generis: ⁊ sic q̄tuor sūt prime virtutes. s. nālis aīalis ⁊ vitalis ⁊ gn̄atiua: que tn̄ sub naturali reponit̄ esse: ergo mēbrū principale est eē p̄ncipem alicui⁹ generationis virtutū. ¶ Cōsiderādū zᵒ vt dicūt q̄ mēbra principalia l3 sint diuisa in ea quor̄ principat⁹ est ad c̄seruationē īdiuidui: ⁊ quor̄ principat⁹ est ad c̄seruatione3 spēi: tn̄ que sunt ad conseruationem indiuidui: sunt ēt ad c̄seruatiōe3 spēi inq̄3tū nō c̄seruat̄ spēs sine cōseruatione īdiuidui: ⁊ dicūt q̄ que faciunt ad cōseruationem indiuidui sunt nobiliora: ⁊ nos de his non curamus.

¶ Scd̄3 v̄o singularis durabilitatē sunt tria principia. Cor q̄dem est principiū virtutis vite: ⁊ cerebrum quidem est principium virtutis sentiēdi ⁊ mouēdi: ⁊ epar qd̄ est principium virtutis nutriendi.

¶ Prīo exeq̄t̄ de p̄ncipalib⁹ faciētib⁹ ad c̄seruationē īdiuidui. Secūdo spēi. zᵒ ibi (S3 scd̄3.) ¶ Cōsiderādū q̄ qūo cor sit principium supra dcm̄ est: ⁊ appebit in. c. de virtute vitali qūo cerebrū sit p̄ncipiū sensus ⁊ mot⁹ supra diximus: epar aūt est principium nālis virtutis eo mō quo cerebrū est principiū sensitiue ⁊ motiue.

¶ S3 s̄m spēi durabilitatē sunt p̄ncipalia hec tria ⁊ ēt aliud quartū qd̄ speciei existit p̄priu3 ⁊ sunt testiculi q̄ vni rei sūt necessarij ⁊ ad rē aliam iuuatiui. Necessitas v̄o est ad sperma generādū qd̄ genealogiā conseruat. Iuuamentū v̄o est ad hoc vt cōplemētū forme det̄: ⁊ cōplexio masculina ⁊ feminina cōseruet̄: que specieb⁹ animalis accidētia sunt inseparabilia: ⁊ nec sunt ex rebus inanimalitatis essentiam ingredientibus.

¶ Cōsiderādū q̄ l3 testiculi dēt vltimā forma3 sp̄mati: vel q̄cq̄d sit illd̄ qd̄ dāt: tn̄ p̄supponit̄ i h̄ actio cordis p̄ spū vitali: ⁊ actio epat̄ p̄ spū nāli: ⁊ mā sanguīea ex qua fit sp̄ma: ⁊ actio cerebri pro spū aīali. hi. n. spūs st̄ i sp̄mate: vt Aui. 9. d̄ aīalib⁹. c. 4. ⁊ 3. li. fen. 21. z. ca. ⁊ iō dixit st̄ p̄ncipalia hec tria. ¶ Cōsideᵐ q̄ q̄lis ē nec̄itas genealogie. i. successiue gn̄is p semē: talis ē nec̄itas semīs: ⁊ p c̄n̄s testiculor̄ q̄ apd̄ medicos gn̄ant semē. Semē āt nec̄io ī genealogia est viri ⁊ mulier̄: ⁊ iō de testiculis vtrisq3 ē h̄ s̄mo: l3 ēt dent cōplemētū forme. i. habitudīs siue figure: q2 app3 ex eis distō viri a muliere. Scd̄3 vt c̄seruet̄ cōplō masculina ⁊ feminina p̄pe fundata ī corde: vt Ar. 4. d̄ gn̄ōne aīa. c. z. ⁊ Aui. 3. li. fen. 21. z. cap̄. nō ḡ testiculi cāut illā cōplōnē: s3 c̄seruāt illā: q2 a testiculis masculi ⁊ ēt femine fit reflexio cuiusdā modi calor̄ sup corp⁹ q̄ fit cōplōnis masculi ⁊ femine c̄seruatio. ⁊ iō abscisio eor̄ multū pmutat aīalia: vt app3 ad sensu3: ⁊ Gal. ponit p̄ᵒ lib. de sp̄mate ca. 4. zᵉ distōnis. ⁊ iō nō solū pmutāt illa in cōplōne: s3 in morib⁹ ⁊ fiunt hoīes eunuchi prauor̄ mor̄: vt Zoar zᵒ theisir. trac. 3. ca. p̄ᵒ. ¶ Cōsiderādū 3ᵒ Aui. hic vult s̄mone3 Ar. 10. meta. cō. 25. q̄ masculinitas ⁊ femineitas nō sunt dr̄ie eēntiales s3 accn̄tales īsepabiles: non tn̄ aīali oī siue perfectis siue non orbatis. s. non generatis per putrefacitone3: vt primo lib. de generatione animaliū. cap. 4.

Duᵐ 22ᵐ ¶ Hic cadūt. q. tres. Prima vtrū testiculi sint principalia mēbra ⁊ nō intēdimus hic dicere de eis: q2 p̄lixius scripsimus sup thegni. Et diximus q̄ Gal. in lib. de sp̄mate p̄ ca. vel. 4. c. zᵉ distōnis valde extollit eor̄ principatū vt quodāmō eos cordi p̄ferat: de q̄ Rabi moyses. 25. p̄ti. afor̄. valde vitupat Gal. ⁊ nos Gal. ad bonū itellectū reduximus ⁊ diximus q̄ testiculi sunt mēbra principalia in c̄seruatione spēi: q2 sunt p̄mū instr̄m cordis in gn̄ōne aīalis: ⁊ diximus Gal. imaginatū fuisse q̄ sic̄ a cerebro in neruis q̄dā v̄t⁹ fert̄ ⁊ a corde in arterias: ita a testiculis in totū corp⁹ tradi quādā virtutē que in marib⁹ est cā roboris ⁊ masculinitas: ⁊ in femis feminitas: vt apparet primo lib. de spermate. 15. ca.

Dubᵐ 23ᵐ ¶ Et p declātione huius cadit qō: vtrū testiculi sunt nec̄arij i actu

gnōnis. Et diximus ꝙ testiculi apud Ar.ᵖ de gnōne aīa.ca.6.non sunt necessarij: q2 eēnt in oībus aialibꝰ gñantibꝰ ēt q2 thaurus abscisis testiculis ipregnauit vaccam: vt Auer.ᵖ cantice.76.cō.hanc opi. sufficiēter reprobat Gal.ᵖ lib.de spmate: ꝛ ondimus ꝙ in animalibꝰ pfectꝭ sunt necessarij ad gnōnē: q2 spma fit in eis saltiꝫ aliqua factione necīa ad gnōnē. ¶ Tertia qō est an ꝯcesso Ar. ꝙ testiculi nō sint necārij ipsi sint vtiles vtilitatibꝰ q̄s Ar. imaginatus est. Et sequēdo Gal. in ᵖ li. de spermate ondimus ꝙ Ar. q̄tuor vtilitates posuit in testiculis. ⁋ Unā ᵖ de gnōne q2 saluāt super reduplicatiões vasoꝝ spmatꝭ apphensi vasis spmatꝭ sic lapides liciatoris. Gal. aūt sufficiēter remouet Ar. sniam in hoc per multas rōnes ꝯ qbꝰ vna est ꝙ illa supreduplicatio poterat fieri ad osseū vl' radicem virge. ⁋ Scda vtilitas fuit quā ponit ēt ᵖ de gnōne cap. 6. vt circūuolutis ad eos vasis spermaticis aīal fiat morosum in coitu. Hāc ēt sniaꝫ nos remouimus ꝛ tenemus cū Galeno. vna ꝯ causis circūuolutiōis est cōplemētū digōnis spmatꝭ. ⁋ Tertia vtilitas testiculoꝝ apud Arist. est ad virge erectionē. ꝛ hāc ponit pble. 4. 23. pblemate. Et nos ondimꝰ ꝯ Ar. ꝙ illa tensio fit a spū vētoso: sic ēt ipse vult ibidē: ꝛ nō fit ꝯpōderātia testiculoꝝ. ⁋ Quarta vtilitas eoꝝ apō Ar. est: q2 testiculi saluāt robur cordis: ꝛ hanc vtilitateꝫ ponit eis Ar. 5° de gnōne aialiū. ca. 11. de voce. ꝛ si Arist. voluisset ꝙ testiculi facerent hoc pp aliquam virtutem quā dent cordi valde placuisset Galeno: vt apparet ᵖ libro de spermate ca. 15. aut caplo 4° secūde distinctionis. sed voluit ꝙ huius roboris cordis saluatio fit per tensionē quam facit. ꝛ ideo primo libro de spermate multis rationibus cōtra Aristo. Gal. procedit.

¶ Mēbroꝝ vō deseruiētiū alia sūt q̄ seruitute deseruiunt pparatoria: alia q̄ fuiūt seruitute latoria. Et pparatoria qdē seruitꝰ vocaꝛ vtilitas: latoria vō fuitꝰ absolute vocaꝛ. Seruitꝰ āt preparatoria ē anteq̄ pncipale opeꝛ: ꝛ latoria seruitꝰ postq̄ pncipale operaꝛ. Cordis vō seruiēs pparator est sic pulmo: ꝛ eiꝰ seruiēs lator ē sicut arterie. Cerebri vō seruiēs pparator est sic epar: ꝛ alia nutrimēti mēbra ꝛ custodie spūs: ꝛ lator est sic nerui. Epatis vō preparator seruiens est sic stōchus: ꝛ lator est sicut vene. Et testiculoꝝ qdē seruiēs preparator sunt sicut mēbra que anteq̄ ipsi generant spma. Sed eoꝝ seruiens lator est virga in viris ꝛ vene q̄ sūt inter eos ꝛ ipsaꝫ: ꝛ in mulieribꝰ silr sunt vene que sperma ad locū conceptionis impellūt: ꝛ mulieres insuper hñt matricem per quam spmatis cōpleꝛ vtilitas.

Du. 24m ¶ Dubitaꝛ q2 Auic. videꝛ diminutus: nā est seruitꝰ aliqua sustētatoria vt ossiuꝫ: aliqua defensoria vt cutis: aliqua expurgatoria vt cerebrum. Dicēdum ꝙ oꝫ intelligi vel aliter ꝙ hic loquitur de seruitio appropriato principalibus ꝓprie in operatione in qua sunt principalia: ꝛ q2 ipsa principalia habēt alijs tribuere oportuit habere seruitores delatores: ꝛ q2 ipsa etiā egent determinatꝭ materiebꝰ pdispositis eis opꝫ hr̄e seruitores preparatores.

Dubm 25m ¶ Dubitaꝛ 2° quare seruitus preparatoria vocatur vtilitas. Dōm ꝙ principali membro affert vtilitatem: sed delatoria plus est ad vtilitatē alterius q̄ principalis: ꝛ ideo absolute dr̄ seruitus.

Dum 26m ¶ Dubitaꝛ 3°. q2 epar vr̄ pparare cordi ꝛ nō pulmo. Dōm ꝙ loqꝛ fꝫ opionē medicoꝝ ꝓprie Gal. q dicūt spm̄ fieri ex aere attracto ꝑdigesto in pulmone: vt appꝫ. 7. lib° de vti. ptiū. ca. 8. de pulmone. ꝛ 12. tera. ca. 5. ꝛ. 8. de iuua. mem. 1. ca. Uel doꝫ ꝙ pulmo pparat cordi aerem ad operationem cordis que est dilatatio ꝛ cōstrictio qbus fit caloris euentatio auxilio attracti aeris per pulmonem.

Dum 27m ¶ Dubitaꝛ 4°. quō epar qō est pncipale seruit alteri. Amplꝰ cor vr̄ seruire cerebro: q2 dat sibi spm̄ q fit aialis: vt apparebit ifra. Amplꝰ qd intelligit per custodias spūs. ¶ Ad pmū dōm ꝙ lꝫ sit principale in virtute nutritiua: tn̄ epar pparando mām sanguineā pparat cerebro: nec hic tollit principatū epatis. ¶ Ad 2m dicūt qdam ꝙ cor nō seruit cerebro seruitute pparatoria: q2 nō preparat spm̄ sꝫ dat spm̄ sicut hꝫ: ꝛ ideo subsequēter exponūt (custodie spiritus.) i. arterie: q2 ille preparant spm̄. Aliter dōm ꝙ epar pparat cordi: q2 dat mām cōuenientē. s. sanguinē: vnde fit spūs ꝛ custodit spūs. i. cor preparat cerebro: q2 dat illum spm̄ vitalem in determinata mensura quātitatis ꝛ qualitatis: ꝛ hec vocaꝛ pparatio: ergo epar mediāte corde preparat cerebro: ꝛ itelligit per epar epar et venas: ꝛ per cor itelligit cor ꝛ arterias. ⁋ Ad 3ium appet solō cū dicꝛ cor nō preparat cerebro: q2 dat sicut hꝫ. Dōm ꝙ hoc est pparare. s. dare sicut habet ꝛ in mensura debita. ⁋ Cōsiderādū tn̄ ꝙ ꝑ custodias spūs possumus intelligere arterias subethicas ꝛ rhete mirabile ex illis ꝯstitutū que pparāt ad spm̄ aialem generāduꝫ in cerebro. Guilelmus autē noluit subtilizare in dando modum quo epar prepat cerebro: q2 epar est pnm nālis virtutis que est sic preparatio ꝛ mā ad virtutē aialeꝫ cuiꝰ principiū est cerebrū: ꝛ iō spūs nālis est materia spiritus aialis. Hi sermones multū sunt falsi in eo ꝙ dicunt spiritū nālem fieri aialem: ꝛ q̄uis veruꝫ sit ꝙ spiritꝰ aialis stet naturali spiritu sicut forma ꝛ perfectio: q2 ita se habet virtus ad virtutē: tn̄ nō est veꝝ ꝙ ex spiritu nāli fiat aialis.

Dum 28m ¶ Dubitaꝛ 5° quid intelligit per membra que antequā testiculi. Dicēdum ꝙ intelligit cor epar ꝛ cerebrum a quorum quolibet aliqd peruenit ad generationem spermatis: vt. 3. cañ. fen. 20. ca. de causis spermatis. vel intelligit soluꝫ cor cuius est generare spma. vel solum epar quia dat materiam testiculis quoruꝫ testiculoꝝ sperma est superfluitas: vt Gal. primo libro de spermate. 3. cap. in fine vult ꝙ locus generationis sit multiplex. ⁋ Nos quādoqꝫ sustinuimus cōtra Auer. 8. physi. cōmen. 46. ꝙ homo possit generari extra matricem ꝛ sine semine, vt dixit Aui. in trac. de diluuijs.

¶ Gal. aūt dixit ꝙ mēbroꝝ alia sunt que opōnē tm̄ efficere hñt alia que iuuamētuꝫ tm̄: ꝛ alia sunt que opationē ꝛ iuuamentū hñt. primū est sicut cor. scdm est sic pulmo. tertiū sicut epar. Dico aūt ꝙ per opōnē opꝫ intelligi illō qō cū re solūmō opōnū in vita singularis igrediētiū cōpleꝛ: aut in spēi permanētia sicut cor in generatione spūs. Et per iuuamētuꝫ opꝫ intelligi illō qō preparaꝛ ad alterius mēbri opōneꝫ suscipiēdā: ꝛ tunc erit operatio completa ad dādam singulari vitaꝫ aut spēi pmanētiā: quēadmodū pulmo aerem preparat.

¶ Hic ponit diuisionem membroꝝ sumptam ex parte finis. Et primo premittit. secūdo declarat. secūda ibi. (Dico auteꝫ.) Gal. auteꝫ dixit illud lꝫ nō sic clare: vt libro. 17. de vtilitate partiuꝫ. ꝛ pmo de interioribus. cap. 1. Secūda pars habet tres. Primo ostendit qd est operatio ꝛ quomodo cor habet operationeꝫ. Secūdo quid est iuuatiuum ꝛ quomodo pulmo habet iuuamentuꝫ. Tertio ostēdit quomodo epar habet operationem ꝛ iuuamentuꝫ. secūda ibi (Et per iuuamentum.) tertia ibi (Ipsum vō.) Considerandum ꝙ littera potest dupliciter exponi. Primo ꝙ Auicen. volens notificare operationem notificat membrū vt est operans. ꝛ dicit ꝙ per operationem. i. per membrum operans vt operans est. ego intelligo illud membrum cuius complementū conuertit. i. cuius perfectio ꝛ finis cum re aliqua a suis operationibus facta que operationes ex hac re facte ingrediuntur ad conseruandum indiuiduum aut speciem sicut cor est hoc membrum operans ꝛ eius complementum est in generatione spūs. vitalis prouenientis per cordis operationes: ꝛ certum est ꝙ iste spiritus ingreditur in conseruatiōe indiuidui in summa: ergo membrum operans qō facit aliquā reꝫ qua stat esse indiuidui ꝛ speciei: ꝛ si hoc est membrum operans: ꝙ operatio est actiue qua fit ista res: ꝛ tunc oportet exponere ꝛ per iuuamentum. i. per membrum iuuās oportet intelligi illud ꝛc. ita ꝙ illud membrum qō iuuat operationem cordis spirituificaꝫ facit iuuamentum sicut pulmo preparans aerem cordi. ⁋ Secundo modo potest exponi ꝙ Auicē. diffiniat operationem ipsam ꝛ notificet eam per productum ex operatione ꝛ pro fine producti ꝛ dicat ꝙ operationem debemus itelligere illud qō completur. i. cuius complementum est cum re aliqua ab operationibꝰ prouenientē que operationes per illā rem ꝓductam ingrediuntur ad cōseruationem indiuidui vel speciei: ꝛ per iuuamentū opꝫ intelligi illō. i. illam actionem qua fit preparatio. Et cum considerauimus iste due expositiones sunt ꝓpinque. vna enim diffinit operationeꝫ in cōcreto: q2 mēbrū operās: alia in abstracto: q2 operationē ipsaꝫ: ꝛ similiter est de iuuamēto diffinito in abstracto ꝛ concreto.

Dum 29m ¶ Sed dubitatur specialiter quare dixit plurali nūero cum re operationum. Dōm ꝙ spiritus qui est quidam finis ꝛ complementū cordis operantis siue operationis cordis: vnde cor faciens spiritū facit operationem ꝛ cōpletur ꝛ fit non vna operatione cordis: sꝫ multis operationibꝰ cordis. s. attractiua: retētiua: digestiua: ꝛ expulsiua: ꝛ sic dilatione ꝛ constrictione cordis quas cū Aui. considerauit diuersas vocauit eas operationes: cū auteꝫ considerauit vt intendunt vnum finem qui est spiritus ꝛ pricipaliter faciunt illū: pulmo autem iuuat vocauit illas opationes in singulari nūero: et sic cor habet opationem: cū autē ille operationes vt diuerse cōparabuntur adinuicē: vna est alteri pparatiua siue iuuatiua: ꝛ in sūma oēs seruiunt ei operationi que dat spiritui formam.

Dum 30m ¶ Dubitaꝛ q̄re dixit solūmō. Doꝫ ꝙ lꝫ al's multū ꝓlōgauerīꝫ super

hanc dictionẽ solũmõ: veritas tñ vr̃ mihi ꝙ Aui. nõ dixit h̃ nisi vt ostenderet ꝙ mẽbrũ operans dr̃ operans solũ: qr facit aliq̃ rẽ: ita ꝙ nõ dicit̃ operãs actiõe: sed re ꝓueniẽte ab actione q̃ re fit pma nẽtia spẽi ⁊ indiuidui sicut cor dicit̃ operans subam spũs: ⁊ iõ siue solũmõ cõponat̃ cuȝ ly re siue cũ ly operationũ eadẽ snĩa est. posset etiã cõponi cũ ly vita singularis vt apparebit.

Dub^m 31^m ¶Dubitat̃ circa p̃dicta 3° gñal'r vtꝝ diuisio data sit bona. Ur̃ ꝙ nõ: qr nullũ mẽbꝝ ẽ qd̃ nõ hẽat opõnẽ: vñ sup̃. A. in vnoq̃ȝ mẽbro est virt⁹ nãlis q̃ ⁊c. ¶Ampli⁹ vr̃ ꝙ cor nõ hẽat solũ opõnẽ: imo iuuamẽtũ: qr a corde fit p̃paratio ad alteri⁹ mẽbri opõnẽ suscipiendã: qr p̃parat spiritũ vitalẽ cerebro in d̃bita q̃ntitate: ⁊ ꝑ ɔñs q̃litate. Tertio vr̃ ꝙ pulmo nõ hẽat solũ iuuamẽtũ: imo opõnẽ qr motus suus est sibi sua opõ: ȝ sit iuuamentũ cordi. ¶Dõm ꝙ iuuamẽtũ ⁊ opõ dupl'r accipit̃. vno mõ ꝓ actiõib⁹ istis ɔsideratꝭ in opõne ꝑticulari alicui⁹ determinati mẽbri: ⁊ h̃ mõ dicim⁹ ꝙ in opõne visionis que est opõ oculi actio crystalline ẽ ꝓprie opõ: ȝ actio cornee est iuuamẽtũ: ⁊ i motu man⁹ musculus opat̃ ⁊ os iuuat: ⁊ isto mõ nõ sumit̃ hic opõ ⁊ iuuamẽtũ: qr nõ est dare aliqd̃ mẽbꝝ organicũ ₛm h̃ ꝙ tm̃ hẽat opõnẽ: imo ɔsideratũ in suis ꝑtib⁹ semꝑ hȝ opõnẽ ⁊ iuuamẽtũ. Et sil'r oẽ mẽbꝝ ɔsimile hȝ opõnẽ que ẽ opõ vt nutricationẽ ⁊ opõnẽ que põt dici iuuamẽtũ: qr attractionẽ retẽtionẽ ⁊c. que seruiũt nutritiue. Ex h̃ soluit̃ 3ª instãtia de pulmone: qr pulmo hȝ opõnẽ que est sua ꝑticularis actio sibi tributa ₛm ꝙ h̃ mẽbꝝ: vnũqd̃q̃ eni mẽbꝝ vt sic hȝ opõnẽ siue ɔsimile siue organicũ. Et soluit̃ ẽt p̃ª rõ. ¶Alio mõ accipit̃ opõ ⁊ iuuamẽtũ ₛm ꝙ dñt aliq̃ actionẽ vel actiões ordinatas ad eẽ toti⁹ indiuidui vel spẽi ꝑ genealogiã: ⁊ tũc dr̃ illud hr̃e opõnẽ qd̃ ꝑ sui opõnẽ facit aliq̃ reȝ faciẽtẽ p̃ncipal'r ad eẽ idiuidui vel gnõnẽ siue ɔ̃buationẽ spẽi. illd̃ aũt hȝ iuuamẽtũ qd̃ iuuat in h̃. cor aũt suis ṽtutib⁹ solũ ꝓducit spiritũ: qr est illud qd̃ p̃ncipal'r intẽdit ⁊ hic est finis ei⁹. q spũs ꝙ sit necessarius ad eẽ idiuidui ⁊ ad gnõnẽ notũ est: qr cor ₛm veritatẽ est oĩuȝ ṽtutũ p̃ªradix. ⁊ ita vr̃ loq Aui. seq̃ẽs pħoꝝ snĩaȝ: ȝ eius verus sit ₛmo seq̃ẽdo snĩam Gal'. pulmo aũt hȝ iuuamẽtũ: qr nõ gñat spiritũ: sed dat aerẽ quo spũs vitalis corde tẽperat̃ vel p̃parat aerẽ ex q̃ spũs iste gñat̃ ₛm medicos. ⁊ qcq̃d sit actio pulmonis in eẽ vite ⁊ gnõnis successiue nõ est p̃ncipalis: ȝ iuuãs i bonificãdo spiritũ ⁊ dãdo sibi aliqd̃ cõplemẽtũ ꝑ tẽperãtiã ⁊ exclusiõe maloꝝ vapoꝝ: ⁊ tũc actio cordis erit cõpleta: qr spũs erit cõplet⁹ potẽs dare vitã oĩb⁹ mẽbris ⁊ testiculis potẽs dare illis gñatiuã virtutẽ: ⁊ nõ dico ꝙ det spiritũ testiculis: qr trãsmutet̃ ⁊ fiat gnõ sicut fit in cerebro aĩalis: ȝ dico qr spũs vitalis stabit vt forma testiculoꝝ ⁊ spũs gñatiui in eo. Jã g̃ appꝫ ꝙ iter oĩa mẽbra corporis cor est solũ qd̃ hȝ tãtũ opõnẽ. pulmo ãt hȝ tm̃ iuuamẽtũ. ⁊ sil'r oĩa istra anhelit⁹ hñt tm̃ iuuamẽtũ. ¶Ad 2^{am} rõnẽ dõm ꝙ cor nõ est ꝓp̃e p̃parator cerebri vt p̃paratio sumit̃ ꝓ iuuamẽto in ꝑmanẽtia idiuidui vel spẽi: qr calor cordis est p̃ncipale faciens h̃ ⁊ illa vocat̃ opõ: cerebꝝ. n. viuit ꝑ cor ⁊ testiculi ⁊ oẽ mẽbrũ. s. ꝑ spiritũ cordis: ȝ si tu sumis opõnẽ ꝓ actiõe cuiuscũq̃ mẽbri vt sic cor p̃parat cerebro: qr dat spiritũ q fit aĩalis: tñ p̃ter h̃ cor dat cerebro spiritũ vitalẽ q stat toti cerebro vt forma ⁊ toti corꝑi nõ trãsmutat⁹ in aliũ spiritũ: imo stãs in cõplexiõe ⁊ forma subali quã d̃dit sibi cor saltẽ i cõplexiõe lata. Ex qb⁹ appꝫ ꝙ ₛmo Aui. ṽificat̃ nõ solũ ₛm snĩaȝ Ari. ȝ Gal'. qr calor cordis est nec̃ius oĩ mẽbro ꝓ sui opõne p̃ter necessitatẽ ei⁹ q̃ est nec̃ius ꝓ spũ aĩali sicut ex mã. nã ȝ in mẽbris eẽnt dicti spũs nãlis ⁊ aĩalis ⁊ gñatiuus in testiculis: nõ tñ agerent actiões ꝓprias si nõ esset in mẽbris spũs vitalis factus a corde vt notũ est: ⁊ est sermo qui intelligit̃ ab Auicẽ. infra capl'o de virtute vitali: ⁊ a Gal'. 5° de interioribus p̃ capl'o.

Dub^m 32^m ¶Dubitat̃ q̃re Aui. loq̃t̃ cũ disiunctiua aut dicẽdo ꝙ cor faciẽs spiritũ dr̃ hr̃e opõnẽ eo ip̃o q̃ iste spũs facit ad vitã singularẽ: vel eo ip̃o q̃ facit ad spẽi ꝑmanẽtiã: vtrũq̃. n. istoꝝ ẽ finis ⁊ ꝑfectio toti⁹ idiuidui. accidit tñ ista q̃nq̃ separi sic hõ orbat⁹ i genitalib⁹ ꝑmanet in vita ꝑ illũ spiritũ vitalẽ ⁊ nõ põt gñare. Sil'r infans nõ põt gñare de ꝓpinq̃ sed poterit ⁊ decrepitus potuit: ȝ nõ põt nec poterit. ecõtra aũt ipol'e est ꝙ p̃ñtia huius spũs quis possit gñare: ⁊ nõ possit ɔseruari in vita: ȝ q̃nq̃ sit diuersitas in ꝓportione vt in habẽtib⁹ genitalia fortia ad gñandũ ⁊ reliq̃ mẽbra ad vitã d̃bilia de qbus locuti sumus 3° cañ. fen. 20. ca. de multitudine sꝑmatis.

¶Jpsum ṽo epar scd̃am suã perficit primo digõnẽ: ⁊ digestioni tertie ⁊ quarte apparatũ prestat: g̃ inquãtũ digestionẽ secũdã adeo ꝑfectã efficit quoad sanguis ad ipsummet nutriendũ sit bonus actioneȝ operatus est. Et inquantum operationem efficit que in alia expectata operatione auxiliatur: iuuamentũ efficit.

Dub^m 33^m ¶Dubitatur quare non dixit de cerebro ⁊ testiculis.

¶Secundo ipse debens notificare operationem epatis notificat operationẽ per se nõ pro esse indiuidui vel speciei. Du^m 34^m

Dub^m 35^m ¶Dubitat̃ 3°: qr epar faciẽs sanguinẽ expectatuȝ in 3ª ⁊ 4ª digõne facit iuuamẽtũ: ȝ epar faciẽs sanguinẽ ꝓ semet nutriẽdo fac̃ sanguinẽ expectatũ ꝓ digõne 3ª ⁊ 4ª: g̃ vt sic fac̃ iuuamẽtũ: ȝ Aui. dic̃ ꝙ fac̃ opõnẽ: ⁊ hec est rõ nr̃a. Jstũ saltũ subtilẽ saltat Anto. Guil'. ṽo dicit de epate ꝙ iquãtũ fac̃ sanguinẽ q nutrit epar ⁊ totũ corpus fac̃ opõnẽ: ȝ iquãtũ iste sanguis ordinat̃ ad alias digõnes facit iuuamẽtũ de cerebro. dic̃ ꝙ iquãtũ facit spiritũ aĩalẽ sensitiuũ ⁊ motiuũ facit opõnẽ: sed inquantũ iste spũs expectat̃ pro opõne ꝑticularis mẽbri. s. visiua ⁊ auditiua ⁊c. facit iuuamẽtũ. Sed primus ₛmo Guil'. est cõfusus: nõ. n. appꝫ in quo dr̃nt opõ epatꝭ q̃ fit sanguis nutriẽs ip̃m: ⁊ mẽbra ⁊ oꝑatio qua fit sanguis trãsiens ꝑ tres digõnes siue. 2. reliquas. ₛmo ẽt scd̃s vt appꝫbit statiȝ nõ est itẽtiõis Aui. ¶Nos g̃ dicamus mãifestũ esse per se ꝙ vita in oĩb⁹ mẽbris ⁊ potẽtia gñatiua stat ꝑ caliditatẽ actualẽ que est vt forma potẽtialis caliditatꝭ in oĩb⁹ mẽbris. manifestũ est ẽt ꝙ ista caliditas actualis ẽ ꝑ duo corꝑa. s. spiritũ ⁊ sanguinẽ: vtrũq̃. n. hoꝝ corpoꝝ ẽ cal'm actu. vñ. 2. de ꝑtib⁹ aĩaliũ vult Arꝫ. ꝙ in rõne sanguis ẽ cal'itas. de cal'itate aũt spũs nõ est dubiũ q̃uis he due caliditates cõparent̃ adinuicẽ sicut duo corꝑa que sunt sub̃ta illaꝝ. s. spũs ⁊ sanguis: vna. n. est ꝑfectior ⁊ formalior alia: sic spũs cordis est ꝑfectior sanguĩe ⁊ sibi cõparat⁹ vt forma: sic̃ g̃ cor oꝑans suis ṽtutib⁹ istã rẽ que est spũs dr̃ hñs opõnẽ: ita epar oꝑans suis ṽtutib⁹ sanguinẽ cal'm faciẽtẽ ad vitã: ⁊ ꝑ ɔñs ad gnõnẽ dr̃ hñs opõnẽ nõ q̃dẽ ꝙ cal'itas sanguĩs quã dat mẽbrꝭ sit tante ṽtutis in esse vite q̃nta est cal'itas spũs cordis cũ cõparat̃ illi sicut mã ⁊ sic̃ iperfectũ q̃d respcũ illi⁹ vt imaginemur ꝙ cal'itas spũs in mẽbris nõ possit recipi nisi recipiat̃ cal'itas sanguis: vñ videm⁹ ista duo corpora simul expãdi ⁊ retrahi suꝑ mẽbra: vita g̃ ɔseruabit̃ in idiuiduo ꝑ has. 2. cal'itates ⁊ sic gñatiua potẽtia: factores g̃ hoꝝ duoꝝ corpoꝝ spũs ⁊ sanguis. s. cor ⁊ epar hñt opõnẽ. ¶Cõtra: ad ossa ⁊ neruos ⁊ hmõi vadit spũs ⁊ nõ sanguis. Dõm ꝙ oẽm partem nr̃i corꝑis calor sanguis attingit: ȝ ẽt sanguis nõ imediate sic̃ ẽt calor spũs oẽm ꝑtẽ attigit vt sup̃ diximꝰ cap̃. de sub̃tis medicine. ¶Ex qb⁹ appꝫ sol'o ad rõnẽ. nã q̃n Aui. dicit ꝙ epar iquãtũ facit scd̃aȝ digõnẽ adeo ꝑfectaȝ quo ad. i. q̃usq̃. i. ꝙ sanguis ad ip̃mmet epar nutriẽdo sit bonus voluit itelligẽ ꝙ signũ boni sanguĩs hñtis bonũ calorẽ ꝓ vita ꝓportionaleȝ calori formali spũs est: qr sanguis põt nutrire epar: ⁊ nõ itellexit ꝙ cã ꝑꝑ quã epar hȝ opõneȝ sit: qr facit sanguinẽ bonũ vel aptũ nutrire epar. Prĩo qr vt sic epar nõ facit rẽ que faciat ad esse totius idiuidui: ȝ ꝑtis idiuidui. s. epatis nutriẽtis seip̃m vt est h̃ mẽbꝝ ɔsimile. Scd̃o qr vt dicit 3ª rõ iaȝ dicit Aui. ꝙ epar facit iuuamẽtũ iquãtũ facit opõnẽ. i. rẽ ex opõne vt sanguinẽ expectatũ in 3ª ⁊ 4ª digõne: ȝ epar faciẽs sanguinẽ ꝓ se facit sanguinẽ expectatũ in alijs digõnib⁹: qr epar ꝓpriuȝ nutrimẽtũ digerit ẽt ordiatꝭ digõnib⁹. s. 3ª ⁊ 4ª vel sibi ꝓportionalib⁹: g̃ epar vt sic hẽret iuuamẽtũ ⁊ nõ opõnẽ. ¶Dicam⁹ g̃ ꝙ epar faciẽs sanguinẽ bone q̃litatis qua oĩa mẽbra bene disponũt̃ q̃litatiue simul cũ calore spũs facit opõnẽ ⁊ huius bone q̃litatis sanguinis signũ est: qr epar bene eo nutrit̃: vnde epar bene disponit̃. signa aũt bone dispõnis epatis sunt itellecta fen. 14. tertij. ¶Dubitat̃ q̃d mouit Aui. ad dandũ tale signũ boni sanguĩs q̃re nõ dixit ꝙ aperta vena apparebit bonus. Dõm ꝙ hoc signũ ab Aui. datuȝ est valde artificiale. nã inuit per h̃ ꝓpõnẽ famosaȝ quã ex isto loco vult itelligi: ⁊ est ꝙ vnũqd̃q̃ membrũ gñans aliq̃ mãm p̃ncipal'r ꝓ suo cõmodo facit sicut epar chilũ ꝓ se facit: vñ de eo ꝑteȝ accipit vt sup̃ dixim⁹. ⁊ Gal'. 3° de virtutib⁹ nãlib⁹. ca. 13. g̃ signũ ꝙ mã ab aliq̃ mẽbro facta sit bona est q̃n illi mẽbro ẽ bene ɔformis: vñ chilus stõcho ɔformis est bonus. sic posset dici de spũ cordis ꝙ cũ est sibi ɔformis est bonus: ⁊ sic de epate cũ sanguis ẽ sibi cõformis: cui⁹ signũ est: qr bene eo nutrit̃ est sanguis bonus. Hic aũt omittim⁹ q̃dã particularia de signis bone dispõnis epatis ⁊ male qb⁹ hoĩes nõ maturi in medicia crederẽt nos molestare de qbus nõ curam⁹: iã g̃ declarauimus q̃uõ epar facit opõnẽ iuuatiuã. i. iuuamẽtũ. cũ aũt oẽ iuuamentuȝ sit respcũ opõnis opꝫ vidẽ que sit opõ que sit expectata in quã iuuat epar. Et dicam⁹ manifestũ eẽ per se ꝙ oĩa mẽbra corporis simul accepta hñt opõneȝ que vere est oꝑatio ꝓcedẽs a virtute nutritiua qua in oĩb⁹ mẽbris cõplet̃ res nutrimẽti: qd̃ cõplemẽtũ fit attractõe retẽtõe digõne ⁊ expulsione ⁊ vnitione vt sup̃ docuim⁹. Qd̃ aũt actio mẽbroꝝ possit vere dici opõ appꝫ: qr resultat in hac actiõe vel actiõib⁹ res q̃ facit ad eẽ idiuidui: ⁊ ꝑ ɔñs ꝑmanẽtia spẽi. nã resultãt hũiditates p̃me ⁊ cãbiũ qb⁹ idiuiduũ in eẽ ɔsistit sic̃ appropriatio ꝑ mãm: g̃ imaginabimur ꝙ sicut totũ idiuiduũ ɔseruat̃ in eẽ caliditate spũs ⁊ sanguinis recepta i mẽbris ⁊ stãte in spũ sic̃ p̃ncipijs formalib⁹: sic cõseruat̃ in esse hũiditatib⁹ ⁊ ꝓprie cãbio vt pro p̃ncipijs mãlibus resultat ẽt in vltima opõne pars mẽbri. ⁊ ꝙ illa faciat ad eẽ indi-

uidui notū est: imo ꝓpinquus ad hoc facit ꝙ faciāt humiditates: ⁊
iō oꝑatio q̄ fiunt hūiditates pōt dici iuuamētū respcū oꝑationis
nutritiue que est vnitio siue informatio: sꝫ dr̄ oꝑatio cōparata ad
actionē que est ante ipsam. s. gnōnē sanguinis. ⁋ Sed dubitat̄: qꝛ
oꝑōnē nutritiue in mēbris vocas verā oꝑōnem ⁊ supra dixisti ꝙ
hic non est sermo de oꝑōne que est actio vniuscuiusqꝫ mēbri de q̄
Aui. supra. (In vnoquoqꝫ ⁊c.) Dōꝫ ꝙ actio nutritiue in vnoquoqꝫ
mēbro diuisim accepto nō est oꝑatio de q̄ hic est sermo que ope-
ratio est actio faciēs aliqd ad permanentiā īdiuidui. s. totius: sed
actio nutritiue totius. i. oīum simul est oꝑatio vt pꝫ: ex qb⁹ appa-
ret qūo epar hꝫ iuuamētū qꝛ inquātū facit sanguinē digerēdū di-
gestione tertia ⁊ q̄rta facit adiuuans ad oꝑōnes oīum mēbroꝝ. s.
oꝑōnē q̄ fiunt humiditates ⁊ mēbra per nutricationē: epar ḡ fa-
ciens sanguinē ꝯuertibilē in humiditates ⁊ mēbra facit iuuamen
tū. ⁊ hoc intelligit Aui. in textu si bene ꝯsideras. dixit aūt ꝑmo nō
ꝙ in hoc sit ꝓoritas tēporis: sed nāe. ꝑmo eniꝫ pro se epar agit ꝙ̄
pro alijs. ⁋ Ad ꝑ^m dōm ꝙ cerebrū facit spiritū aīalē dantē sensuꝫ
⁊ motū corpori. si ḡ sensus ⁊ motus corpori ⁊ spiritus aīalis super
mēbra sunt necessarij in esse indiuidui ⁊ spēi: cerebrū agēs illū spi
ritū hꝫ operationē ⁊ cor respectu eius qꝛ ꝑparat spiritū q fit aīa-
lis habebit iuuamētū: sed manifestū est ꝙ calor spirit⁹ aīalis ⁊ ꝓ
ꝯñs sensus ⁊ motus nō sunt simpliciter siue ꝯtinuo necessaria in
esse vite totius indiuidui ⁊ cuiuslibet partis eius: videmus. n. ꝙ in
somno tollunt̄ he operationes ⁊ ꝓprie in hoīe nō somniāte ⁊ ꝓ-
prie si anhelitus in somno nō est actio aīalis virtutis sicut nos su
stentamus quodāmō suꝑ fen. 10. tertij cañ. testiculi aūt habēt ope
rationē inquātū gñant spiritū ingredientē in ꝯseruatione spēi. s.
gñant illū. ⁋ Ex qbus inferas ꝙ mēbra ꝑncipalia que mandāt spi
ritū membris alijs a se nō ꝑncipalibus vt illū spiritū mandat hn̄t
solū operationē ⁊ nō iuuamentū qꝛ spiritus nō pōt transmutari
a membris nō ꝑncipalibus trāsmutatione tali qualis est sanguis
in humiditates: sed applicat̄ mēbris vt forma: ⁊ hoc manifestum
est de spiritu cordis. ⁋ Sed tu dices q̄re Auicē. dicēs epar habe-
re operationē nō dixit ꝙ hoc erat qꝛ epar facit spiritū nālē neces
sariū pro vita totius aīalis. Dōm ꝙ dubiū erat an esset spirit⁹ na
turalis. Uel dōm ꝙ dedit ītelligi cū dixit ꝙ facit sanguinē bonū.
talis enī sanguis est informatus nāli spiritu ⁊ ꝺm hoc cor etiā re-
spectu epatis hꝫ iuuamētū: qꝛ preparat mām spiritui nāli. ⁋ Sed
dubitat̄: qꝛ cor ꝺm hoc habebit iuuamentū cū preparet ad opera-
tionē epatis necessarijssimā in ꝯseruatione indiuidui. s. gnōnē san
guinis informati spiritu nāli qꝛ ad gnōneꝫ etiā spirit⁹ nālis. Dōm
vt supra diximus ꝙ si cor cōparet̄ ad operationes determinatoꝝ
ꝑncipaliū pōt dici ꝙ hꝫ iuuamentum: sed si cōparet̄ ad esse totius
siue permanētiā totius per īmediatū suū effectū qui est spirit⁹ hꝫ
operationē in cuius spirit⁹ cōplemēto iuuat pulmo. ⁋ Sed tu di-
ces adhuc stat ꝙ cor hꝫ iuuamentuꝫ respectu epatis sicut pulmo
respectu cordis: vel saltim sicut epar respectu operationis mem
broꝝ. Dōm ꝑmo ꝙ ꝯcedat̄ vt diximus: vel aliter ꝙ solū cor hꝫ ve
ram operationeꝫ: qꝛ eius spiritu sicut principio formali stat vita
singuloꝝ ⁊ in spēi permanētia. actiones aūt epatis oēs sunt iuua-
mentū respectu illius: sed cōparate inter se vna pōt dici operatio
alia iuuamentū. simil'r operatio epatis plus hꝫ de nā operationis
respectu caloris: qꝛ est calor qui est illi mā ꝙ̄ hēat actio pulmo-
nis respectu caloris. s. respectu spiritus cordis. ⁊ tu ꝯsidera.

Et ēt denuo dicemus ꝙ membroꝝ alia sunt que ge
nerant̄ ex spermate que sunt similiū partiū mēbra pre-
ter carnē ⁊ adipē: ⁊ alia sunt que ex sanguine generan
tur sicut adeps ⁊ caro: quod enim est preter hec duo
ex duobus generatur spermatib⁹ masculoꝝ sperma-
te ⁊ spermate mulierū. Sed ꝺm sermonem eius qui de
sapientibus verificat̄ de spermate masculi generatur
sicut generat̄ caseus de coagulo: ⁊ de spermate mulie
ris generat̄ sicut caseus generat̄ de lacte. Et sicut pri-
cipiū coagulationis actiue est in coagulo: ita princi-
piū coagulationis forme est in spermate viri. Et sicut
principiū coagulationis passiue est in lacte: ita princi-
piū coagulationis forme. s. virtutis patiētis est in sper
mate mulieris. Et queādmodū vnūqdqꝫ duoꝝ coa-
guli vꝫ ⁊ lactis est ꝑs sube casei q fit ex eis: ita vnūqdqꝫ
duoꝝ spermatū est pars substātie embrionis.

Positis diuisionibus mēbroꝝ quas sciuimus: hic ponit diuisio-
nem mēbroꝝ ex mā: ⁊ cū hoc tāgit agēs. Et ꝑ° ponit mām ⁊ agēs
in gnōne mēbroꝝ ponens quomō in mā diuersificat̄. Scdo ponit
mām nutricationis addens alia. 2ª ibi (Postea vo sanguis.) Pri
ma in duas. Primo ponit diuersitatē membroꝝ in materia gene
rationis in quo nutrit̄ qꝛ duo spermata ꝯcurrunt in membroruꝫ
generatione. Scdo declarat dicta in hoc. 2ª ibi (Sed ꝺm sermo-
nem.) Considerandū ꝙ Auicē. innuit hāc diuisionē membroꝝ:
quedā generant̄ ex sanguine vt caro ⁊ adeps: quedā ex spermate
vt reliqua membra que dicunt̄ spermatica vt dicitur.

Dubitat̄ quomō pīguedo fit ex sanguine cū sit membrū exāgue.
Amplius de qua carne intelligit. Amplius Gal. 2° de virtutibus
nālibus cap. 3° ponit oīa mēbra ex sanguine fieri. ⁋ Opꝫ nos pa-
rumper hic declarare vocabulū: ⁊ dicamus ꝙ nomē hoc sperma
equiuocū est in viris ⁊ mulierib⁹ ꝺm Aui. fen. 20. in viris est etiaꝫ
equocū ad duo. ad sperma verū ꝓlificum cuius signa ⁊ ꝯditiones
sube ⁊ odoris ⁊ coloris ponit Aui. 3° lib. fen. 20. cap. de signis steri
litatis. ⁊ ad sperma dictū alguadi qd̄ est q̄dā humiditas que ꝓue-
nit coitū: imo sine coitu exit in tactu mulieris: vt intelligit̄ 3° cañ.
ꝑ° cap. fen. 20. ⁊ iō dicit̄ sperma sine coitu fen ꝑª cap. de signis epi
lepsie: cū ḡ hic noīat̄ sperma viri intelligit̄ de vero sꝑmate. ⁋ In
mulierib⁹ aūt sunt tres māe que īportant̄ noīe spermatis. Unuꝫ
sperma est humiditas q̄dā salivalis in cuius expulsione mulieres
delectant̄ in coitu: ⁊ de hoc spermate nō est hic sermo: qꝛ hoc nō
ꝯcurrit necessario ad gñationē: cuius signū est. ꝑmo qꝛ expellitur
extra matricē. scdo qꝛ si nō delectet̄ mulier in coitu pōt ꝯcipere:
vt Aristo. ꝑmo libro de gñatione aīalium cap. 28. ⁋ Scda est mā
que vocat̄ mēstruū mulieris qd̄ cōiter omni mense expellit̄. ⁊ dr̄
menstruū a mense. i. ab expulsione facta omni mense: ⁊ hoc sper-
ma ab Aristo. sic nominatū apd̄ medicos cōiter nō dicit̄ sperma:
qꝛ nō est id ex quo in prima gñatione fit fetus: vt intelligit̄ a Gal.
ꝑmo libro de spermate 8° cap. ⁊ ab Auēzoar ī fine theysir tracta.
3° libri. 3. cap. vlti. ⁊ rō Gal. est qꝛ ex mā superfluica mala quaꝫ nā
odit ⁊ exit a matrice nō est ꝯueniēs ꝙ fetus fiat. vnde dicit exer-
cuit nā matricis menstruū vt superfluū: non igit̄ retinere poterit
ipm sic familiare: nō ḡ sermo Aui. hic est de hoc spermate cū di-
cit: ⁊ spermate mulierū. ⁋ Alia tertia est mā in muliere que ꝓprie
dicit̄ sperma mulieris que qdē est mā alba digesta in vasis sper-
maticis circa testiculos mulieris que in hora ꝯceptionis cadit in
ꝯcauū matricis vt determinatū passiuū in gñatione fetus. ⁋ Et h̄
sperma mulieris ⁊ mēstruū qd̄ oī mense expellit̄ dictū sꝑma ab
Aristo. differūt in octo reb⁹: vt scripsim⁹ in tractatu nostro de im
pregnatione mulieris ante mēstruationē qd̄ ex multis libris inue
stigauimus. ⁋ Primo in mā: qꝛ mā mēstruoꝝ periodice expulso-
rū est suꝑfluitas nō ꝯueniēs sanguini: sed mā boni spermatis mu
lieris est sanguis optim⁹ ⁊ laudabilis solū ī quāto suꝑfluēs. ⁋ Se-
cūdo differūt in efficiēte: qꝛ oē efficiēs menstruū est reductiuū in
causas nō oīno nāles: imo in defect⁹ ex qbus sanguis incōuenien
ter in eis suꝑfluit: vt intelligit̄ ex libro de nā fetus Hip. sed cause
boni spermatis mulieris sunt nāles ⁊ in nālē cām reducte. s. vir-
tus gñatiua que in feminis sperma generat. ⁋ Tertio differūt in
forma: qꝛ menstruū respectu boni spermatis est suꝑfluū in quāto
⁊ etiā in quali quodāmō ⁊ est rubeū nō bene digestuꝫ: sed sperma
bonū mulieris est digestū albū habēs de viscoso aliqual'r suꝑfluū
in ꝙ̄to solū. ⁊ videmus hoc qñqꝫ in modū gomoree exire a mulie-
rib⁹ vt credo. ⁋ Quarto differūt ex ꝑte finis: qꝛ finis mēstrui nul-
lus est intus in muliere: sed dꝫ expelli. finis aūt spermatis veri in
matrice est gñatio passiua ꝺm cōiorē opīonē: vel actiue ⁊ passiue
ꝺm Gal. ⁋ Quinto differūt ex parte termini exquo est ꝓuēt⁹ siue
mot⁹: qꝛ mēstruū venit a sanguine totius mulieris multiplicato
defectu caloris: ⁊ qñqꝫ plus ab vno mēbro ei⁹ ꝙ̄ ab alio vt ꝯtingit
mulieres plus de eo multiplicare in hoc vel illo mēbro: sed veruꝫ
sperma mulieris venit vel a corde vel a testiculis vel a toto sicut
venit sperma viri: ⁊ eadē qd̄ erit de vtraqꝫ. ⁋ Sexto dn̄t ex ꝑte
termini ad quē est mot⁹. ⁊ iā aꝑꝑet qꝛ terminus ad quē spermatis
veri mulieris sicut viri est ꝯcauū matricis vt ei⁹ cōpleat̄ vtilitas:
vt dicit Aui. sed terminus ad quē mēstrui nō est in vera mr̄ice: sꝫ
extra pellit̄ sicut vrina ⁊ egestio pellit̄. ⁋ Septimo dn̄t ex parte
modi mot⁹ siue virtutū agētiū mot⁹ haꝝ māerū. nā mēstruū mu-
lieris nō mouet̄ ad mr̄icē nisi virtute expulsiua mēbroꝝ que sunt
suꝑ mr̄icē ⁊ nō ꝯcurrit ibi attractio mr̄icis: sꝫ trāsit per ipaꝫ sicut
ꝑ vnū cānale. h̄ aꝑꝑet ex ītētiōe Gal. 5° de simpli. medi. ca. 2° dist.
6. ⁊ alioꝝ auctoꝝ loquētiū de medicis ꝓuocātib⁹ mēstrua: ponūt
enī ꝙ medicia ꝓuocās mēstrua dꝫ eē fortior ꝙ̄ medicia ꝓuocās
lac ꝙ̄uis agāt in mām quādā cōem ⁊ in loca q̄daꝫ cōia. s. in venas
mediastinas ⁊ magnas ꝯtētas in illis: ⁊ cām dant qꝛ mā lactis mo-
uet̄ ad mamillas duplici virtute. s. expulsiua mēbroꝝ ⁊ attractiua
mamillarū: sꝫ mā mēstrualis mouet̄ ad mr̄icē sola expulsiua mē-
broꝝ ⁊ nō attractiua mr̄icis: igit̄ medicia mouēs ad mr̄icē opꝫ ꝙ
sit fortior: sꝫ sꝑma bonū mulieris qd̄ mouet̄ ad mr̄icē mouet̄ nō

Dubm 36

solū virtute pellēte mēbroꝝ: sed ēt attrahēte matrice. vñ in cau-
sis sterilitatis ponit̄ defect⁹ matricis in attrahēdo sperma: vt ap
paret 3° cañ. fen. 21. cap̄. de causis sterilitat̄. ⁋ Octauo d̄nt in tpe
mot⁹: q2 nālis mot⁹ boni spermatis mulieris est in hora coit⁹ vt
ꝯcurrat simul cū spermate viri: ſ3 nālis mot⁹ mēstrui est oī men-
se. ⁋ Ex qb⁹ oībus iferas p̄mo ꝙ sicut sperma viri vtile est qōdā
corp⁹ albū digestū spirituosum factū a virtute gñatiua viri vbi-
cūq3 sit: ita ꝙ sperma pōt gñare actiue tale alteꝝ q̄le est id a quo
decidit̄ ita bonū sperma mulieris est qōdā corp⁹ albū digestū cō
tinēs in virtute passiua appropriata totū qō sperma viri ꝯtiet in
virtute actiua. Uel al'r vt dicet̄ ſm sniam Gal'. ⁋ Scdo ifert̄ dr̄ia
iter sperma. verū ꝛ nō verū mulieris qō cū delectatiōe emittit̄ et
mēstruū qō mēsaliter expellit̄: ꝛ est dr̄ia nō ad sensum: ꝛ appebit
plus ex eo qō statiȝ dicet̄. ⁋ Tertio ifert̄ dr̄ia iter sperma qō mu
lier cū delectatione emittit ꝛ sperma verū in eis: q2 sperma verū
h3 finē iā dictū: sed sperma qō est sicut q̄dā saliua in cuius expul-
sione delectat̄ mulier h3 finē delectationē in eis: ꝛ iō loc⁹ sue ex-
pulsionis nō est in matrice ad ꝯcauū: sed extra v̄sus collū mr̄icis
vbi est multa sensibilitas in eis ꝛ delectatio: ex qbus appet ꝙ nō
est in viris aliud sperma in cuius expulsione delectet̄ ab eo ꝙ ge
nerat. ꝛ cā est q2 sperma viri debēs gñare expellebat̄ ꝛ transibat
per sensibilissima loca. s. meat⁹ virge per quos transiens inducit
delectationē magnā: ꝛ q̄uis per loca illa vrina trāseat hoc nō fa-
cit: q2 nō est appropriatū oīm ꝛ ꝯformie vt dixim⁹ sup thegni tra
ctatu. 3. in mulierib⁹ aūt q2 mā apta gñōni nō trāsibat p loca sensi
bilia. s. p collū matricis: sed a pte mr̄icis supiori ꝛ mēbris ex ma-
tricē cadebat in ꝯcauū mr̄icis: ac si imagineris sperma viri cadē
in ꝯcauū burse testiculoꝝ. nā ꝓducit̄ ō mā illa l3 inutile ad gñōnē
māliter tñ in ei⁹ expulsione hñte delectationē: ꝛ sicut aliqd in ma
sculo cui possim⁹ hāc mām assimilare est alguaida sicut hūiditas
aquosa quā vir sine coitu solū tactu mulieris qñq3 emittit.

Du^m 37^m ¶ Sed dubitat̄ qs est locus gñōnis istius spermatis cui⁹ expulsio-
ne mulier delectat̄. Dōm ꝙ vasa spermatica circa testiculos mu
lierū obuoluta ſm vias expulsionis op3 imaginari extra alias sic
in viris via spmat̄ est alia a via alguaida: l3 sit occulta: tñ via ve-
ri spmat̄ in ꝯcauū mr̄icis erit breuior. ꝛ hāc viā anatho. ostēdit. ꝛ
Gal'. 14. de vtili. ptiū. ca. 10. ſ3 via spmat̄ delectātis ē lōgior. ꝛ hāc
nec anathomia nec a Gal'. iuenimus: ꝛ breuiter de hoc trāsimus.

Dub^m 38^m ¶ Apparēt ēt ex dictis sol'ones leues multarū qōnū in qb⁹ laborāt
vt an sperma mulieris in hora coit⁹ reqrat̄ simul cū spermate vi
ri. Quia dōm ꝙ verū sperma sic: aliud aūt nō: q2 nec mēstrua nec
sperma qō cū delectatiōe emittit̄. ⁋ Cōsiderādū aūt circa p̄missa
ꝙ semp cū dico verū spma mulieris ꝛ bñ digestū: nō itelligo hoc
respcū spmat̄ viri: q2 respcū illi⁹ est icōpletū: ſ3 itelligo respectu
mēstrui mulier̄ vel respcū alteri⁹ spmat̄ in eis. ¶ His declarat̄
dicam⁹ p̄° ꝙ piguedo ꝛ adeps fiunt ex sanguine. i. de vnctuosa pte
sanguis mulier̄ ꝛ nō fiunt de illo spmate qō in eis est bene dige-
stū. Rō q2 ad h̄ ꝙ vnctuosu3 sanguis fiat adeps nō op3 ꝙ digerat̄
plus: sed ipm vnctuosum a sanguine separatū ꝛ frigefactū vt sup
dixim⁹. ⁋ Ex qb⁹ soluit̄ p̄^m argumētū. nā adeps ꝛ piguedo est mē
brū exāgue. i. nō ꝯtinens in se rubeū sanguinē: ſ3 est sanguineū: q2
de vnctuosa pte sanguis factū nō habēte plures trāsmutationes
nisi q̄dā inspissationē a frido. ⁋ Dicam⁹ 2° ꝙ p mēbra spmatica
possum⁹ itelligē oīa mēbra que ad duritiē deueniūt ꝛ albedinē sal
tim plurima sicut sūt ossa cartilagies nerui chorde ligamēta pā-
niculi vene ꝛ arterie: ꝛ dixi plīma q2 q̄dā spmatica sūt celestini co
loris vt tunica siue pellicula vuea ꝛ secūdina que reducunt̄ in sū-
ma pāniculoꝝ. ꝛ p mēbra carniformia siue carnes intelligim⁹ oīa
alia mēbra mollia p̄ter piguedinē que h3 suū ꝓpriū nomen. ꝛ sub
h̄ noīe caro cadūt oēs carnes rubee dicte carnes ꝯfuse sicut caro
cordis caro epatis pulmonis. cadit ēt in h̄ caro musculoꝝ ꝛ caro
sensitiua nasi ꝛ gīgiuarū. sub h̄ ēt cadit caro glādosa oīs. g̃ dicem⁹
ꝙ mēbra spermatica oīa fiunt ex spmate. i. ex illa mā data a mu-
liere que ē alba digesta mag̃ ꝯstans ꝛ mag̃ spissa. mēbra aūt mol
lia dicta carnes ꝛ pīguedines siue adipes fiunt ex sanguine mulie
ris nō trāsmutato illa trāsmutatiōe. s. nō facto spma. Rō hoꝝ est:
q2 mā illa q̄ est dealbata sanguis est mag̃ ōcoct⁹ ē ꝯformior illis
mēbris albis ꝛ solidis ꝛ mag̃ fixis. sanguis aūt est ꝯformior car-
nib⁹ rubeis ꝛ nō rubeis mollib⁹. ⁋ S3 tu dices de q̄ mā fiet corp⁹
cerebri medullare. Dōm ꝙ ēt de sanguine ꝛ nō de spmate: ſ3 talis
actio agētis in ipm dealbauit illud: imaginamur igit̄ nām agē vt
pictor facit q p̄° lineat figurā ꝛ postea colorib⁹ replet spatia. ⁋ Di-
cam⁹ 3° ꝙ p mēbra spmatica possum⁹ itelligē oīa mēbra p̄ncipa-
lia ꝛ nobilia itrinseca q̄tū ad oēm ptē neciā eis ꝛ oīa mēbra extri
seca dura vel solida sic ossa nerui ꝛc. ꝛ tūc caro epatis ꝛ cordis ꝛ
splenis ꝛ pulmonis ꝛ corp⁹ cerebri dicent̄ mēbru3 spmaticū. car-
nes aūt pure in musculis ꝛ carnes sensitiue ꝛ carnes glādose di-
cent̄ mēbra carniformia ꝛ illa fiūt ex vero spmate mulier̄: ista āt
ex sanguine: ꝛ nos iā sustētauim⁹ hūc modū dicēdi. ⁋ Ad ꝯria g̃ p3
sol'o. ⁋ Ad Gal'. dō3 ꝙ p sanguinē itelligit sanguinē digestū ꝛ dal-
batū: vl' al'r vt post appebit. ¶ S3 ſm:) q2 dixerat mēbra fieri ex
duob⁹ spmatib⁹ dat p̄ i h̄ sniā3. Gal'. 2° Aꝝ. 2° ibi(Hoc aūt v̄bū.)

Dub^m 39^m ¶ Hic qdā mordēt Aui. ꝙ nō bene itellexit Aꝝ. q2 vult ꝙ vnūqōq3
duoꝝ spmatū est ps sube embrionis: ex h̄ qdā dicūt eū voluisse in
9° lib. de aīalib⁹: q2 dicit ꝙ sperma viri fuit spūs ifant̄. ⁋ Nos di
camus ꝙ Aui. oīno sequit̄ Aꝝ. in hac opione: ꝛ subdit ꝙ coagulu3
h3 duas ptes. s. subtilē in q̄ est virtus operās actiue coagulationē
lactis ꝛ partē grossam in q̄ fundat̄ illa ps subtilis ꝛ defert illa cu-
ius nō est necitas ꝓ coagulatiōe lact̄: q2 si coagulū liget̄ in petia ꝛ
ponat̄ in lacte coagulat lac. vidit ēt Aui. ꝙ spma h3 duas ptes. s.
subtilē spirituosa3 ꝛ ista est gñans fetū: ꝛ ptē grossa3 in q̄ includit̄
ꝛ portat̄ ille spūs ꝛ hec nō ē necia in gñōne. nā mulier clausa pōt
ꝯcipere vt 3° cañ. fen. 21. tracta. 4. p̄° cap̄. ꝛ oua ēt nō gñatiua fiūt
gñatiua si supcoeat gallus: vt Aꝝ. 2° de gñōne cap̄. 5°. ꝛ p̄° de gene
ratione vltimo capl'o. similē sniā3 ponit. ꝛ Auicē. ibidē. ex qb⁹ ap-
paret ꝙ coagulū nulla est pars casei: q2 nec grossa pars nec subti
lis est pars ei⁹: sic etiā sperma viri nulla est pars fet⁹. ꝛ hāc simi-
litudinē Aui. ponit quā etiā ad l'ram ponit Aristo. p̄° de gñōne aīa-
liū vltimo cap̄. vbi dicit. masculus exhibet spēm ꝛ p̄ncipiū mot⁹:
femina aūt corp⁹ ꝛ mām velut in lactis coagulatione: corp⁹ qde3
lac est: formās aūt coagulū. exponat̄ igit̄ Auicē. queādmodū vnū-
qōq3 duoꝝ coaguli ꝛ lactis vt pars sube casei ꝛc. Sed coagulū est
pars per formā quā dat ꝛ nō est mā ꝛc. Intētio igit̄ Auicē. ꝛ Aris.
est vna. ⁋ Ad id aūt qō dicit. 9. de aīalib⁹ p̄° cap̄. in fine: dicamus ꝙ
sermo vniuersalis decepit Egidiū romanū ꝛ Guilelminū de Bri-
xia q opinati sunt Auicē. voluisse sperma viri esse partē substātie
embrionis: cū tamē nunq3 voluerit. Sed cū aliq duo imponerent
Aristo. vnū ꝙ sperma viri nō est pars: aliud ꝙ nō fundat̄ in mām
ex qua fit finis: Aui. solū ꝯtra hoc arguit. s. ꝙ sperma nō ꝓfundat̄
in mā ex qua fit finis: ꝛ tenet q2 ipsum subtiliat̄ vt spiritus quidā
ꝛ ꝓfundat̄. aliter etiā istū textū saluamus in nostris dictis super
capl'o de generatione embrionis vbi ostendimus ꝙ Egidius de-
ceptus est per equiuocationem huius vocabuli spiritus.

¶ Hoc aūt verbū nō parū: imo multū verbis Gal'. est
cōtrariū. Sibi nāq3 videt̄ ꝙ vnicuiq3 duoꝝ sperma-
tū inest virtus coagulatiua ꝛ virtus coagulationē su-
scipiens: ꝛ ꝓpter hoc nō se prohibet quin dicat ꝙ vir-
tus coagulatiua in masculis est fortior: ꝛ virt⁹ coagu-
lationem suscipiens est fortior in feminis.

Du^m 40^m ¶ Quidā dr̄t hāc nō fuisse opionē Gal'. imo talis fuit ei⁹ opio qua-
lis Aristo. vt apparet scdo de virtutib⁹ nālib⁹ cap̄. 3. vbi sperma
assimilat factioni statuarū ꝛ sanguinē menstruū māe ex qua fit vt
ere vel auro. ⁋ Nos aūt dicam⁹ ꝙ Gal'. in libro de spermate noue
trāslatiōis cap̄. 2. p̄° iuestigat ꝙ in feminis est sperma digestu3 ꝓ-
portionale spmati viri qō spma est aliō a sanguine mēstruo: ꝛ q̄-
uis sensus h̄ ꝯformet: tñ ostēdit̄ p anathomiā vasoꝝ spmaticorū
similē satis in feminis ꝛ viris. postea aūt in 2° lib. cap̄. 2° ponit ꝙ
in spmate viri est virtus actiua fortis ꝛ remissior passiua. ꝛ in mē
struo. i. spmate mulieris est virtus ēt actiua; sed debilis ꝛ passiua
fortior. postea v̄o cap̄. p̄° probat cathegorico ꝛ hypothetico syll'o
vtrūq3 sperma agere assimilationē quos syll'os Aui. reprobat 9°
de aīalib⁹ 2° cap̄. ꝛ iō dicit hic(Nō se ꝓhibet.) ꝛ deide dixit in re
prehēsiōe Gal'. visu3 eni fuit Aui. ꝙ Gal'. in hoc valde errauit. par
ticulariter aūt loquēdo Gal'. voluit ꝙ sperma mulieris sicut frigi
dius ꝛ aquosius fit quidā cibus spermati viri vt apparet p̄° lib. de
spermate cap̄. 5° ꝛ 2° lib. cap̄. 4°. voluit etiā ꝙ ex h̄ spermate fiat
pāniculus alancodeius qui ꝯtinet vrinā fetus ꝛ alius q ꝯtinet su-
dorē. ex spermate aūt viri fit secūdina: ꝛ iō alancodeius est minor
secūdina nō ꝯtinēs totū fetū: sicut spma mulieris est minus sper
mate viri. isti sermones colligunt̄ p̄mo de spermate 10° cap̄. aut
cap̄. 7°. ꝛ habēt suas difficultates discussas sup cap̄. de gñōne em
brionis. ⁋ Ad id qō dicit scdo de virtutib⁹ nālib⁹: dicamus ꝙ ibi
sequit̄ in parte opi. Aristo. que in hoc suo tēpore erat cōmunior.
Sed si subtilius ꝯsideras Gal'. ibi per sperma vtrūq3 sperma itel
ligit l3 p̄ncipal'r spma viri: ꝛ vult ista spermata vere augeri ꝛ ve-
re nutriri. s. ex sanguie mulieris. vocat tñ ibi spma id qō est agēs:
ꝛ hoc principalius est sperma viri. ⁋ Nos aūt intentionē Gal'. de-
claramus ibi ꝛ nō possumus hic ꝓlongare cum ea.

¶ Qualiter aūt sermo in hoc verificetur inuenit̄ in no
stris libris qui sunt de sapientijs radicalibus.

¶ Hic nos remittit ad libros de sapiētijs radicalib⁹. i. a qb⁹ sumū-
tur radices aliaꝝ sciaꝝ particulariū: ꝛ discutit hoc 9° de aīalib⁹.

¶ Postea võ sanguis qui in tẽpore mẽstruoꝝ a muliere separabat̃ fit nutrimentũ. Sed alia pars ei⁹ est que in similitudinẽ ꝯuertit̃ substãtie spermatis ⁊ mẽbroꝝ que ex eo gn̄ant̃ ⁊ erit nutrimẽtũ augmentans ipsum. Alia pars ei⁹ est que nõ nutrimẽtũ fit ad hoc: ꝫ est cõueniẽs vt coaguletur ad implẽda loca mẽbroꝝ primoꝝ vacua ⁊ fit caro ⁊ adeps. Et alia ps ei⁹ est superfluitas que nulli harũ duaꝝ rerũ est bona ⁊ remanet vsqꝫ ad horã part⁹ quã vtpote natura superfluã expellit.

¶ Ostẽdidit mãm ex qua fiunt mẽbra spermatica ⁊ ex q̃ fiũt caro ⁊ adeps: hic ostẽdit mãꝫ nutricatiõis mẽbroꝝ spmaticoꝝ dictoꝝ in vtero: ⁊ cũ ħ declarat mãm ex q̃ fit sanguis caro ⁊ adeps: ⁊ addit q̃dã alia. Scdo ostẽdit mãm nutricatiõis ex̃ vteꝝ. Tertio ostẽdit modũ fiendi carnis ⁊ adipis. Quarto ponit cõparationẽ spermaticoꝝ ⁊ carniformiũ. 2ª ibi (Cũqꝫ.) 3ª ibi (Et caro.) 4ª ibi (Mẽbra aũt.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ q̃tuor ptes assignat sanguini mẽstruo. Unã que dealbat̃ vt fit nutrimẽtũ ꝯueniẽs mẽbroꝝ spermaticoꝝ iam formatoꝝ: ⁊ ħ est qꝺ Aui. dicit. postea. q. d. iam factis spmaticis mẽbris hoc mõ nutriunt̃ ⁊ augent̃: qꝛ pars sanguis mẽstrui qui periodico motu ostẽtabat̃ fit nutrimẽtũ hoc mõ: qꝛ vna pars eius. s. melior ꝯuertit̃ in similitudinẽ sube spermatis. Aliã partem hui⁹ mẽstrui. A. ponit ꝯuerti in carnẽ ⁊ adipẽ p̄dictos ꝺm moduꝫ qui dĩ. Tertiã partẽ ponit q̃ reseruat̃ ad horã part⁹. Quartã partẽ ponit que vadit ad mamillas ⁊ fit lac quo nutrit̃ nouiter nat⁹. ⁊ hãc partẽ tãgit cũ dicit. Cũqꝫ ĩfans ꝑturit̃. Et notandũ ꝙ 3° cañ. fen. 21. 2° ca. huic sanguini solũ tres ptes assignat. s. vnã ex q̃ fet⁹ nutrit̃ ⁊ aliaꝫ que fit lac: ⁊ iste sunt meliores ptes illius sanguĩs: ⁊ tertiã que reseruat̃ vsqꝫ ad horã part⁹: ꝫ per partẽ q̃ fit nutricatio fet⁹ ĩtelligit ẽt partẽ ex qua fit caro ⁊ adeps. ¶ Cõsiderãdũ 2° ꝙ vt nobis hic sufficit duplex est tẽpus fetus. Unum gn̄õis siue formationis: ⁊ lꝫ in hoc sit magna discordia: videt̃ tñ plurib⁹ ꝙ fit vsqꝫ ad. 40. dies: ⁊ tũc apparet q̃titas magna formata vt Arist. 7. de hystorijs. 7. cap̃. Sed ꝓbabil'r est ꝙ p̃us. s. post sex dies vel circa animet̃ mã embrionis si ꝓcedim⁹ q̃dã p̃ncipia. A. ⁊ Gal'. s. ꝙ post sex dies sperma aliq̃d querat a m̃rice qꝺ transeat in subam ei⁹ qꝺ gn̄at̃ nõ per extrĩsecã appositionẽ que est opatio aĩati. hic aũt ista omittimus ⁊ placet nobis posuisse. nec medici festinẽt eẽ homicide nõ curãtes ꝓuocare aborsuꝫ ante. 30. dies. Aliud est tẽpus nutricatiõis ⁊ augmẽtatiõis qꝺ ĩcipit post tp̄s gn̄õis. s. spermaticoꝝ: ⁊ tũc simul incipit generatio carnis ⁊ adipis.

Du^m 41^m ¶ Dubitat̃ p̊ per ħ qꝺ dicit postea sanguis qui separabat̃: qꝛ vĩ innuere ꝙ p̃us oporteat mulierẽ menstruari q̃ ĩpregnet̃: cũ tñ ꝯ̃riũ ĩueniat̃ per experiẽtiã: imo scimus mulierẽ que hodie viuit nunquã mẽstruatã ⁊ frequẽter ĩpregnatã ad bonũ finẽ. ¶ Nos ꝺ hoc fecimus breue tractatũ: ⁊ dicamus nũc ꝙ mulierẽ incipere menstruari nãliter est signũ ꝯueniẽtis tẽporis ad ꝯceptionẽ: qꝛ sign̄at iam nãlẽ motũ mãerũ supfluẽtiũ ad matricẽ: ⁊ sic imaginãdũ est mãs moueri ad testiculos vt fiat in eis sperma. ꝯtingũt aũt ⁊ alia signa que hic nõ dicimus. ¶ Dicamus 2° ꝙ q̃uis nõ ĩceperit menstruari põt incipere. nã debẽte aliq̃ muliere hinc ad tertiũ diẽ primo mẽstruari ⁊ eã habẽte mãm aptam in vasis suis spermaticis possibile est cũ receperat sperma viri eã ĩpregnari vt notum est. ¶ Amplius pono casum ꝙ aliq̃ mulier nõ hẽat mãm sanguineaꝫ supfluã quã mensaliter expellat: est. n. multi exercitij ⁊ lati pectoris: sed cũ hoc hẽat mãm spermaticã bonã ⁊ bene digestã ⁊ sufficientẽ quã mãm si alteratione ⁊ cõmotiõe facta in m̃rice ꝑ coitũ nõ pelleret in ꝯcauũ pelleret eã via pollutiõis aut gomoree: cũ ꝫ coit v̉tute duoꝝ spmatũ ⁊ virtute matricis ordinata ad spmatis vtilitatẽ trahet̃ ꝑ venas matricis a corpore istius mulieris ⁊ sanguis sufficiẽs ꝓ augmẽto ⁊ nutrimẽto fetus: ⁊ hec mulier multuꝫ ꝑmutabit̃ ĩpregnatiõe ⁊ parturiet fetũ nitidũ cũ quo nõ exibit fere nisi aquositas ⁊ nõ sanguis: ⁊ pol'e ẽ ꝙ paucas hꝫ variolas oĩno: ⁊ tu ꝯsidera qꝛ ista raro eueniũt. A. ãt dixit ꝙ accidit frequent̃

Du^m 42^m ¶ Dubitat̃ 2° vtꝝ ĩfans possit nutriri ex sanguine mulieris q nõ dꝫ ꝑiodice expelli. ¶ Et dicam⁹ ꝙ pl'm est ꝙ embrio nutrit̃ ⁊ caro ⁊ adeps gn̄at̃ de sanguine mẽstruo ꝑiodice euãbili. Rõ est: qꝛ facto ꝯceptu corp⁹ mulieris ꝯcedit trahi ad supfluũ qꝺ in ea ꝯiũgat̃ et ĩpellit illud in matricẽ: bonuꝫ aũt pro se retinet: ⁊ q̃uis ante ĩpregnationẽ determinato ꝑiodo moueret̃ ad m̃ricẽ tp̄e tñ ĩpregnationis ꝯtinuo decurrit vt 9° de aĩalib⁹ 3° ca. ⁊ melior ps de eo est illa q̃ nutrit. ¶ Dicam⁹ 2° ꝙ pol'e est fetũ nutriri sanguine nõ mẽstruo: aut paꝝ hñte de mẽstruo: ⁊ ħ vel qꝛ mulier nõ dꝫ mẽstruari vt dixim⁹: vl' qꝛ si sit mulier mẽstruabilis accidit paꝝ de illo qꝺ dꝫ eẽ mẽstruũ pelli ad matricẽ ⁊ multũ de bono venire ad m̃ricẽ.

Cã aũt hui⁹ accidẽtalitatis siue ꝯtingẽtie est duplex. Una diuersitas tẽporis in ĩpregnatiõe: si. n. mulier ĩpregnet̃ post ꝑfectã mundificationẽ mẽstruoꝝ: qꝛ dieb⁹ sequẽtib⁹ sanguis toti⁹ corpis mulieris remãsit mũdus: nõ trahit̃ ad m̃ricẽ malus sanguis: sꝫ bonus q mulieri est ꝯueniẽs: ⁊ paꝝ q̃dẽ trahit̃ qꝺ ĩcepit reaggregari ꝓ alia mẽstruatiõe. si aũt ĩpregnet̃ ꝓpe mẽstruationẽ mult⁹ malus sanguis trahit̃: ⁊ fet⁹ erit multoꝝ ⁊ maloꝝ morbilloꝝ ⁊ variolaꝝ: ⁊ si hora mẽstruatiõis ĩpregnet̃ fiet leprosus: vt Aui. 4. cañ. ca. de lepra: ⁊ ꝓlixe scripsim⁹ cap̃. de variolis ⁊ morbillis. Alia cã est diuersitas ꝓportiõis ĩter m̃ricẽ tribuẽtẽ ⁊ mẽbra ꝯcedẽtia vel retinẽtia: pol'e. n. est m̃ricẽ ⁊ spmata duo siue vnũ. s. viri hr̃e fortẽ attractiuã ⁊ cũ ħ bonã expl'siuã illi ꝯuiẽtẽ: vñ a venis mulier trahet bonũ sanguinẽ quẽ ꝓ se mulier teneret ⁊ dimittet malũ sanguinẽ quẽ ꝺbeat ꝑiodice expellẽ: ⁊ talis mulier multuꝫ macresit ⁊ accidẽtia mala hẽbit: ⁊ pol'e est ꝙ ea p̃gnãte oĩ mẽse mẽstruet̃ sic nos vidim⁹ ⁊ fet⁹ parturiret ad bonũ finẽ: pol'e. n. ẽ ꝯ̃riũ eoꝝ q̃ dixim⁹ ꝙ mẽbra trahãt bonũ sanguinẽ ⁊ ꝯcedãt trahi malũ ⁊ ꝙ nõ violẽter in ħ: ⁊ hic fetus erit ĩfect⁹ ꝺm g̃dus malitie mẽstrui: ⁊ qꝛ hoc pl'm euenit: iõ pl'imi fet⁹ variolant̃ vt pauci vel fere nulli effugiãt. pol'e ẽt est ꝙ mẽbra ꝯcedãt trahi ꝺ bono sanguĩe q nõ pelleret̃ ꝑ mẽstrua: ĩmo eẽt nutrimẽtũ ꝓpriũ mulieri: ⁊ tñ cũ ħ ꝯcedãt: ĩmo pellãt sanguinẽ mẽstrualẽ ex q̊ nõ nutriet̃ fet⁹: sꝫ ĩficiet̃: ⁊ iste modus magis placet Auenzoar in fine theysir: vt scripsimus 4° cañ. cap̃. de morbillis: ⁊ tunc exponet̃ alia pars eius. s. sanguinis ⁊ nõ sanguinis menstrui: lꝫ vulgus oẽm sanguinẽ mulieris vocet menstruum sicut oẽ apostema gule squinãtiã vt Auẽzoar.

Du^m 43^m ¶ Dubitat̃ 3° q̃d illud sit qꝺ ꝯuertit istã partẽ sanguinis ad spmatꝭ similitudinẽ. Dõm ꝙ nõ imaginor ꝙ hoc fiat a vasis spermaticis ⁊ testiculis mulieris: qꝛ illud est solũ qꝺ prime gn̄õni subijcit̃: sed fit virtute vel spermatꝭ viri vel ipsorũmet mẽbroꝝ spermaticoꝝ preparantiũ mãm ad nutricationẽ vel fit vtrorũqꝫ attractione.

¶ Cũqꝫ infans parturitur sanguis quẽ ipsius epar generat huius sanguinis vices ĩplet ⁊ generat̃ ex eo qꝺ ab illo sanguine generabatur.

¶ Cõsiderãdũ (Gn̄at̃ ex eo.) qꝛ sic̃ ex sanguĩe p̄dicto gn̄abat̃ ĩ vtero q̃dã sĩl'e spmati: vñ nutriebant̃ ⁊ augebant̃ spmatica mẽbra: sĩl'r ex parte alia nõ sic ꝺalbata gn̄abat̃ caro: sic sanguis ab epate infantis factus lactis subiectione cõuertit̃ in humiditates albas vt cambiũ ⁊ auget spermatica mẽbra cõparabilia nõdũ trãsmutata nutrit ⁊ auget carnes ⁊ adipem.

¶ Et caro quidem ex sanguine generatur spisso quem caliditas ⁊ siccitas coagulãt: adeps võ ex eius aquositate ⁊ vnctuositate generat̃ quã frigiditas coagulat: ideoqꝫ ipsam caliditas resoluit.

¶ Hic ostẽdit modũ gn̄õnis carnis ⁊ adipis: qꝛ ponit mãm ⁊ agẽs.

Du. 44^m ¶ Dubitat̃ cũ sperma sit vnũ corp⁹ ꝯsimiliũ partiũ q̃uo põt calefacere sanguinem grossum ⁊ infrigidare vnctuosum eius: nec vꝫ dicere ꝙ hoc est ꝓpter diuersitatẽ mãe: qꝛ mã vnctuosa resoluet̃ ab eodẽ calido a quo digõne inspissante generatur.

Du^m 45^m ¶ Amplius dubitatur quomodo caro fit ex sanguine spisso qui est sanguis melancholicus conformis ossibus.

Du^m 46^m ¶ Tertio dubitat̃: qꝛ dic̃ ꝙ illã coagulauit cal'itas. Cõtra ꝑ Ari. 2° ꝺ gn̄õne aĩaliũ. ca. 14. illo ca. Gn̄õ aũt omiomeron. dic̃ ꝙ gn̄õ carnis fit a frĩdo: cui⁹ signũ est ꝙ dissoluit̃ ab igne. i. liquefit a calido.

Du^m 47^m ¶ Quarto dic̃ ⁊ siccitas. Cõtra: qꝛ carnes sũt hũide ⁊ sign̄ant si attingũt augmẽtũ hũiditatꝭ sup̃ eq̃le vt sumit̃ a. G. 2. ꝺ cõpl'onib⁹. ca. 3.

Du^m 48^m ¶ Quinto dicit adeps ex aquositate. i. subtili ꝑte q̃ frigiditas. Cõtra: qꝛ multiplicatur circa cor qꝺ est membrum calidum.

Du^m 49^m ¶ Sexto dic̃ ipaꝫ cal'itas resoluit. Cõtra: qꝛ sic ꝓbat̃ ꝙ caro fiat a frĩdo qꝛ cal'itas ipsaꝫ resoluit: vt Ari. 2° de gn̄õne aĩaliũ. cap̃. 14.

Du^m 50^m ¶ Septio q̃re ñ dixit ꝙ frĩditas ⁊ hũiditas coagulãt adipẽ. Dõꝫ ꝙ mã carnis ẽ sba sãguis rubea q̃ grossior ẽ. oleagenũ ãt supnatãs ẽ mã adipis. Rõ ẽ: qꝛ iste mãe sũt ꝯformes istis: vt appꝫ ad sẽsuꝫ ex q̊ appꝫ posse sustẽtari ꝙ mã adipis nõ ẽ ita hũida hũiditate aquea sic̃ mã carnis: oleagenũ ãt siue vnctuosuꝫ hũoꝝ ẽ mag̃ siccũ q̃ sit corp⁹ eoꝝ: ⁊ iõ exponi dꝫ ex aq̊sitate. i. subtili ꝑte: lꝫ pinguedo fiat ex ꝑte q̃ ĩcludit ꝺ aqueo vero pl's q̃ adeps vt sup̃ dixim⁹. ¶ Dõꝫ 2° ꝙ calor gn̄ans carnẽ ẽ q̃si medi⁹ĩter calorẽ faciẽtẽ ossa ⁊ ꝑtes duras ⁊ calorẽ ꝺbilẽ faciẽtẽ adipẽ: fit. n. adeps a frĩditate. i. ml'tũ ꝺbili calore: vñ ml'tiplicat̃ iux̃ frĩda mẽbra. fiũt ãt mẽbra dura a forti calore: q̃si assant mãꝫ: vnde ꝑducit ad ĩcinerationẽ ⁊ ꝯsumptionẽ hũidi qꝺ ẽ cal'i ꝺm: ⁊ sic ꝑduc̃ ꝑ accñs ad ĩfrĩdationẽ: vñ ista mẽbra dura ponunt̃ frĩda ⁊ sicca: caro aũt a calore medio inter istos gn̄at̃: ⁊ iõ respcũ adipis caro fit a cal'o: ⁊ qꝛ cal'o ĩtẽsiori ducẽte ad ĩspissationẽ ⁊ aliq̃ duritiẽ ẽ ꝯformior g̃dus siccitatis: iõ caro fit a

calido ficco. ⁊ h̄ ē q̄ꝺ dicit quē caliditas ⁊ ficcitas coagulāt. ¶ Ad
ꝯria. Ad p̄ᵐ dōm ꝙ q̄rit difficultatē de virtute īformatiua que eſt
in ſꝑmate q̄uō de vna mā pōt facē oſſa aſſando ⁊ carnes ꝯbiliter
coquēdo: ⁊ nunq̄ꝫ Ariſt. z. de gnōne cap̄. 3. potuit dicē aliqd: niſi q̄ꝛ
ſꝑma eſt tale in v̄tute q̄le eſt in actu id a q̄ venit. Quāta aūt argu
mentū hēat difficultatē in ꝓpoſito: nos poſſumꝰ dicē ꝙ ſui v̄tute
cal'a digeſtiua gn̄at carnē ex ſāgᶜ: ſꝫ mēbꝛa ſꝑmatica iā frida coꝝ
friditate vnctuoſuꝫ ſanguis īſpiſſant in pīguedinē: ⁊ iō dicimꝰ ꝙ
nā nō ītēdit ꝑ ſe gnōnē pīguedinis: lꝫ ꝑ ſe ītēdat gnōnē ſanguis: ⁊
ꝑꝑ h̄ dixit Ariſt. ꝓble. 5. ꝓble. 14. ꝙ pīguedo nō eſt nālis ſꝫ accidē
talis: ⁊ nō eſt ꝑtiū neċiarū queādmodū caro eſt ꝑtiū neċiaruꝫ ꝑꝑ
ſenſuꝫ ⁊ motū: vt appet in muſculo. ¶ Ad zᵐ dōm ꝙ ſanguis ex q̄
fit caro nō dꝛ̄ ſpiſſus ꝑꝑ mel'ie mixtionē: ſed reſpcū ſubtilis aerei
vnctuoſi ex q̄ fit adeps. ¶ Ad 3ᵐ appet ſol'o: q̄ꝛ caro reſpcū pīgue-
dinis ⁊ adipis fit a calido. ¶ Ad 4ᵐ ſoluit ·Pluſquācōmē. in the-
gni trac. z. cōmē. 9. ſuꝑ illo cañ. cognitiōis cōpetētis craſeos. nā lꝫ
maiorē exceſſuꝫ hūiditatꝭ. ſ. ex mā ſanguifica hēat caro q̄ꝫ adeps:
tñ q̄ꝛ cal'm īſpiſſatiuū ꝑ digōnē eſt fortiꝰ q̄ꝺ facit carnē magꝭ exic
cat illā: vt appet ad tactū ē caro minꝰ mollis: ꝯbilis aūt caloꝛ ſiue
friditas faciēs pīguedinē ⁊ adipē dimittit illaſ magꝭ molles. ¶ Ad
5ᵐ dꝛ̄ q̄ꝺ dꝛ̄ ab Aui. īfra ca. ꝺ ſignis cōplexionū. ꝙ ē ꝑꝑ finē. Nos
dicamꝰ ꝙ eſt a friditate pāniculi cordis ⁊ neruoꝝ ⁊ ligamētoꝝ po
tentiū facē h̄ ꝑ ꝓprias cōplexiones fridas q̄s nō corrūpit cal'itas
ſpūs cordis vt diximꝰ in tractatu de reſiſtētys. ⁊ ſuꝑ apparuit illo
cap̄. dico ꝙ deus. ¶ Ad 6ᵐ dōm ꝙ ꝯdictio appet in ſmonibꝰ Ari.
q̄ꝛ z° de gnōne aīaliū vult ꝙ caro liquefit a calido. Hic poſſumꝰ
dicē ꝙ in ꝓblemate p̄allegato accipit pinguedinē vt diſtinguit ꝯ
carnē: q̄ꝛ caro nō liquefit a calido: q̄ꝛ nō a calido hūido vt appet:
ſed neq̄ꝫ eliquat̄ a calido ſicco q̄ꝛ aſſat̄: ſꝫ alique hūiditates in car-
ne exiſtētes liquefiūt ꝑ aſſationē in. z. v̄o de gnōne accipit carnē
pro adipe ⁊ pīguedine ⁊ nō ꝑ vera carne. ¶ Sed ꝯ: q̄ꝛ caro ethici
tertie ſpēi ⁊ in febribꝰ colliquatiuis caro diſſoluit̄ ⁊ eliquat̄ ſicut
appet ad ſenſuꝫ: ⁊ ſumit̄ a Gal'. 10. terapen. in fine. ¶ Dōm ꝙ toti
carni eſt admixtū aliqd vnctuoſuꝫ: īmo vnctuoſo ꝑticipat caro: ⁊
ſm nām nō ſeparat̄ ab eo: ⁊ illud eſt q̄ꝺ eliquat̄ ꝑ febres colliq̄ti-
uas: illud nō erit ꝑ viā diſſol'onis oppoſite ꝯgelatiōi ſiue coagula-
tiōi a frido: ſꝫ erit ꝑ viā reſol'onis ⁊ ꝯuerſionis ad ſubtile vaporo
ſuꝫ. ¶ Al'r tñ ꝯſueuit a q̄buſdā ſolui: ⁊ ē ēt ſol'o Cōciliatoris ſuꝑ p̄-
allegato ꝓblemate ꝙ caro a forti cal'itate eliquat̄ ſiue diſſoluit̄ ⁊
nō a debili: ⁊ iō Ariſt. dixit. z° de gnōne. diſſoluit̄ ab igne. i. forti ca
lore: ſꝫ pīguedo ⁊ adeps a debili calore diſſoluit̄. ¶ Sꝫ ꝯ h̄ eſt fortꝭ
inſtātia: nā ſi caro forti calore diſſoluit̄: ḡ forti frigore eſt īſpiſſata
vel ꝯgelata ꝯgelatiōe oppoſita illi diſſol'oni. Cōciliatoꝛ vꝛ̄ īnuiſſe
ſol'onē huiꝰ: nā ꝙ caro egeat forti calido eliq̄tiuo nō ē q̄ꝛ forti fri-
gido ſit ꝯgelata: ſꝫ ſm nām ſue māe groſſe: ſꝫ pīguedo facil'r eliq̄-
tur ꝑꝑ raritatē ⁊ ſubtilitatē māe. ¶ Et nos dicamꝰ ꝙ loq̄ de coa-
gulatiōe reſol'one vl' eliq̄tiōe in gn̄ali ⁊ abſolute ſm ꝙ fiūt a cal'o
frido hūido ⁊ ſicco eſt facile: ſꝫ cū applicamꝰ ad ꝺtermīatas ſpēs
entiū ē difficile: q̄ꝛ calores ⁊ friditates h̄ agētes ſꝫ iſte. ſ. ꝺtermīa
taꝝ ſpēꝝ q̄s ſpēs ignoramꝰ a p̄ori. ¶ Ad 7ᵐ dōm ꝙ ꝯſiderato effe
ctu ꝺrelicto caloꝛ factiuꝰ carnis p̄t dici ſiccꝰ: q̄ꝛ caro ē ſicca r̄ſpcū
adipis. i. minꝰ hūida vt ſuꝑ appuit cap̄. de cōplexionibꝰ mēbꝛoꝝ.

¶ Mēbꝛa aūt q̄ ex ſꝑmate ſunt creata cū ſolutionē ꝯti
nuitatꝭ patiunt̄ certa ꝯtiuitate nō reſtaurant̄ niſi pau-
ca ex eis ⁊ in paucis hītudinibꝰ ⁊ in etate pueritie: ſic̄
oſſa ⁊ rami venaꝝ ꝑui: nō eni magni neq̄ꝫ arteriarū.

¶ Hic cōparat ſꝑmatica mēbꝛa ad carniformia. Scꝺo dubiū re-
mouet. zᵃ ibi (Et illꝺ.) ¶ Cōſiderādū p̄ ꝙ de mēbꝛis ſꝑmaticis duo
dic̄. Pꝛio ꝙ ſi ſoluunt̄ nō vere reuniunt̄: q̄ꝛ nō vere recōtinuant̄:
ſꝫ recōtinuant̄ aliq̄ hūido ſupligāte inſpiſſato ⁊ applicato vtriq̄ꝫ
ꝑti ſic̄ faciūt rami: vt. 4° cañ. fen. 5. de fracturis p̄ cap̄. Scꝺꝫ dcm̄
eſt ꝙ cū aliq̄ꝺ fruſtū ꝑdit̄ nil renaſcit̄: ⁊ hoc dicit ibi.

¶ Cū eni aliqua coꝝ ꝑs ſeiūgit̄ nihil loco eiꝰ naſcit̄. Et
hec q̄deꝫ ſunt ſicut oſſa ⁊ nerui. Jlla v̄o q̄ ex ſanguine
ſunt creata renaſcunt̄ poſt perditionē ſuā ⁊ ꝯtinuant̄
tali ſubſtātia qualis ſunt ipſa ſicut caro.

¶ Mēbꝛa eni carniformia p̄nt vere reuniri ⁊ fruſtū perditū alios
gn̄are. ¶ Cōſiderādū z° ꝙ ponit exceptionē p̄mi: nā in aliq̄ etate
vt pueritia ⁊ aliq̄ habitudine. ſ. bona p̄nt reuniri: vñ molle ⁊ pue-
rile os pōt vere reuniri: vt dic̄ Gal'. in. 3. thegni. tex. cōmē. 106. 114.
excipit ēt q̄ꝛ aliq̄ ſūt talia vt oſſa: lꝫ ipſe nō explicet: ⁊ rami vena-
rū ꝑui. dico venarū q̄ꝛ rami arteriarū ꝓpter motum nō p̄nt vere
reuniri: ⁊ iō dicit neq̄ꝫ arteriarū. dico ꝑui nō magni q̄ꝛ etiā magni
rami venarū ꝓpter fluxū multū ſanguinis nō p̄nt bene ꝯſolidari
vt dꝛ̄ cōiter: vel q̄ꝛ nō p̄nt ꝑtes bene ſibi occurrere: vel q̄ꝛ ſeq̄t̄ in
mēbꝛa magna mutatio: vnde virtꝰ deficit cū reſtaurat. ¶ Cōſide-
rādū 3° ꝙ lꝫ nō ponat exceptionē dicti ſecundi: tñ ſi ſeq̄mur Gal'.
pōt excipi ab eo: q̄ꝛ rami ꝑui venarū p̄nt renaſci: vt p̄ li. ꝺ ſꝑmate
cap̄. 13. al's cap̄. z. diſtin. z. ⁊ Aui. in fi. 4. cañ. fen. 4. tracta. p̄ cap̄. 3.

¶ Dubitāt vtꝝ ſꝑmatica mēbꝛa ſoluta poſſint vere reuniri: ⁊ ꝑdi-
ta poſſint vere reſtaurari. Ur̄ ꝙ ſic: q̄ꝛ in eis eſt mā ⁊ agēs. ſ. virtꝰ
nutritiua ⁊ mā qua nutriunt̄. ¶ Jn ꝯriū ē Aui. ⁊ oēs. ¶ Sol'o cōis
eſt ꝙ mēbꝛa ſꝑmatica vt oſſa vene arterie nerui corde ligamēta
⁊ hmōi cū ſint debilia in v̄tute: q̄ꝛ ſūt mēbꝛa frida ⁊ ſic̄ debilioꝛa
facta ꝑꝑ ſol'onē ꝯtinuitatis nō p̄nt vere ꝯſolidari: ⁊ ꝑ ꝯn̄s multo
minus ꝑdita reſtaurari. Et tūc dicūt magr̄i ꝙ mēbꝛa aliq̄ difficul
ter ꝯſolidant̄ vel īpoſſibil'r vera ꝯſolidatiōe: vel ꝑꝑ defectū v̄tutꝭ
ſicut oīa ſꝑmatica: vel ꝑꝑ duritiē ſicut oſſa: vel ꝑꝑ motū ſicut pul
mo: vel ꝑꝑ nobilitatē opōnis vñ p̄uenit̄ morte ſicut caro cordis.
nā vt caro eſt nō ꝓhibet̄ ꝯſolidari ſꝫ vt cordis: vel ꝑꝑ accñtia ſe-
quētia ſic̄ fluxꝰ ſāguis vt caro epatꝭ. ¶ Ad rōnē dn̄t ꝙ ꝺficit agēs.
¶ Alia eſt opio Gal'. i lib. ꝺ ſꝑmate. p̄ cap̄. 13. 14. vbi vult ꝙ mēbꝛa
ſꝑmatica nō regn̄ant̄ ꝺfectu copioſe māe ſpermatice q̄ in vtero
exiſtēte copioſa potuit gn̄ari vnūq̄ꝺq̄ꝫ ſꝑmaticoꝝ: ſꝫ ex̄ vterū nō
eſt copioſa mā: ⁊ vꝛ̄ ēt q̄n̄q̄ꝫ ſentire ꝙ ſit ꝺfectu ꝯditorꝭ ſiue agētꝭ.
Nos aūt ſcripſimꝰ q̄ꝺ viſum eſt nobis de h̄ ſuꝑ 3° tracta. thegni.

¶ Et illud quidem q̄ꝺ eſt creatum ex ſanguine in quo
ad huc virtus exiſtit ſpermatis dum nōdū inter ipſum
⁊ ſperma tēpus interceſſit niſi paruum: illud membꝛū
quādo tollit̄ iterū naſci pōt ſicut dentes in etate pue-
ritie. Cum autem ſanguis ad aliā conuerſus fuerit cō-
plexionem nō iterum renaſcetur.

¶ Quia dixerat ꝙ mēbꝛa ſꝑmatica ꝑdita nō regn̄ant̄ hēbat dubiū
de dentibꝰ q̄ cadūt ⁊ poſtea regn̄ant̄: ⁊ ipſe rn̄det dicēs ꝙ dētes
nō dn̄r ꝓpꝛia mēbꝛa ſꝑmatica: īmo ſanguinea: q̄ꝛ fiunt ex ſangui
ne in quo eſt virtus ſꝑmatis: ⁊ iō cū inter ſanguinē ⁊ ſꝑma ꝑ vnū
iter veniat ſpatiū ſi dētes cadunt p̄nt renaſci. Anto. dicit de Aui.
ꝙ ſomniauit. Et ·Pluſquācōmētatoꝛ in thegni tracta. 3° illo cap̄.
⁊ quecūq̄ꝫ maioꝛa. cōmē. 29. redarguit Aui. q̄ꝛ tūc in ſanguine eēt
virtꝰ actiua ad gnōnē dētis ⁊ virtꝰ receptiua. i. mā: q̄ꝺ vꝛ̄ falſuꝫ: ⁊
iō dicūt ꝙ dētes nō fuerunt neċary a p̄n° gnōnis: ⁊ iō nō fuere fa-
cti a p̄n°. ·Poſterius v̄o gn̄ant̄ ex ſuꝑfluitate nutrimēti mādibula-
rū: que ſuꝑfluitas eſt ſolū in q̄ꝫto: nō aūt in quāto ⁊ q̄li ſic̄ mā ex q̄
fiunt vngues. Addit aūt ·Pluſquācōmētatoꝛ 3° thegni cōmē. 29. ꝙ
nā dentiū magꝭ vꝛ̄ de nā carnis q̄ꝫ oſſiū: q̄ꝺ appet q̄ꝛ hn̄t ſenſum:
ſed q̄ꝛ fiunt in foraminibꝰ oſſiū: lꝫ nō ꝯtinuati oſſi in quo fiunt ſūt
adepti nām oſſis: tñ ſuſpicādū eſt ꝙ fiunt ex alimēto magꝭ ꝓpin-
quo ad nām carnis q̄ꝫ oſſis: ⁊ iō ſicut caro ⁊ adeps pōt regn̄ari ſic
dētes. Sed mirādū eſt de iſtis viris qui ita vilificāt ītellectū Aui.
⁊ credūt eū voluiſſe ꝙ circa mādibulas fily remāſerit ſꝑma p̄ris
ſiue virtus factiua dētis. ¶ Amplius cām quā dant in nō gn̄ari dē
tes a p̄n° nō eſt oīno ſufficiēs: q̄ꝛ virga nō eſt neċia a p̄n° natiui-
tatis ⁊ tñ gn̄at̄. dico tñ ꝙ eſt aliq̄ cā: ſed nō totalis. ⁊ ·Haly. tract.
3. cōmen. 106. etiam ponit illaꝫ. ¶ Amplius multū ꝯdicit ſenſui ꝙ
nā dentiū ſit plus de nā carnis q̄ꝫ oſſis cū inueniamꝰ Alexandrū ⁊
Oribaſiū dubitare an dētes ſint oſſa: ⁊ nullus dubitauit an ſit ca-
ro an carnea. De ſenſu eoꝝ dicamꝰ ꝙ forſan in parte oſſuoſa non
ſentiūt: ⁊ ſignū eſt q̄ꝛ eleuari p̄nt abſq̄ꝫ dolore: ⁊ nos exꝑti ſumus
illud. ¶ Dicamꝰ ḡ p̄ ꝙ ſicut oēs affirmāt ꝙ mā ex q̄ fiunt dētes eſt
ſuꝑfluitas māe oſſiū capitꝭ: ⁊ mā eoꝝ eſt ꝯformis ſicut dētes ſunt
ꝯformes oſſibꝰ: ⁊ vlteriꝰ ſicut dentes ſunt q̄dā ꝑtes ſuꝑflue ⁊ ſuꝑ
applicate oſſibꝰ capitꝭ: ⁊ nō tāte neceſſitatis quāta ſunt oſſa capi-
tis: ſicut mā dentiū eſt ſuperflua reſpectu māe oſſiū capitis. ¶ Di
camus ſcꝺo ꝙ cā ꝓpter quā dentes a pꝛicipio nō ſunt ē duplex.
Una q̄ꝛ caput a p̄ncipio eſt magnū in hominibꝰ ⁊ oſſa eius a ma-
gna pōderoſitate capitis nō ambulāt a p̄ncipio vt quadrupedia:
quare totā mām oportuit expendi in generationē ⁊ nutricationē
magnoꝝ oſſium. poſt natiuitatem vero eſt abūdātia nutrimēti: ⁊
q̄ꝛ caput nō creſcit ꝓportionaliter reliquis membꝛis: īmo magis
creſcūt in hominibꝰ que ſunt ſub capite ſiue poſterioꝛa. p̄mo eni
ꝓpter capitis magnitudinem homines ſunt nanonei. i. vt nani vt
hec omnia intelligunt̄ ab Ariſto. 4. libꝛo de partibus animalium
cap̄. zz. illo cap̄. de entomis aūt. ſuperfluit igitur materia ex nu-
trimēto mandibularū ⁊ oſſiū capitis ex qua poſſunt fieri dentes.
Scꝺa cauſa eſt: q̄ꝛ a pꝛicipio nō fuerūt neceſſary dētes: ⁊ he due
cāe magꝭ ſufficiūt q̄ꝫ vna ſola. ¶ Dicamus tertio ꝙ nā nō ꝓducēs
a p̄ncipio dentes generat mandibulā cū foraminibus numeratis
numero dētiū: ſuꝑfluēte ḡ nutrimēta mādibularū nā expellit illꝺ
ad illa foramina ⁊ ibi īſpiſſat̄ ⁊ gn̄at̄ dens ī illo foramine ſic̄ gn̄at̄
pilus in foramine cutis q̄dāmō: ſꝫ pilus īſpiſſat̄ ⁊ ꝯtinuat̄ ſua mā

Dubᵐ 51ᵐ

⁊ nõ aīaꝫ ſm veriorē opiõnē: ſ3 dens aīaꝫ: ⁊ cā eſt q2 agēs cū h̄ ⁊ mā h̄. Eſt aūt mirādū de aīa vegetatiua dētis q̄ ſemp dētē auget: ⁊ poſt cõplemētū etat̄ mãifeſtū eſt ꝙ ſolū augeꝫ in lõgū. de dētiū aūt augmēto vide Ariſto. z. de gnõne aīaliū. ca. 15. aut. 14. cū ꝗ primi dētes cadūt: q2 nā q̄ſi eos vilipēdit pñt regñari alij. Dicam⁹ 4° ꝙ ſi a p̄n° natiuitat̄ nā ꝓduxiſſet dētes in vtero ſic q̄nq3 h̄ accidit: q2 aliq̄s naſciꝫ cū dentib⁹ ⁊ nõ al'r ꝓduxiſſet q̄ ꝓducat poſt natiuitatē: nā in vtero ſiue ſp̄ma egiſſet mediāte mandibula ſiue mādibula ſola: vel q̄cq̄d fuiſſet agēs feciſſet foramina in mādibulis ⁊ in illa īpuliſſet mām ſupfluā illis oſſib⁹ ⁊ īſpiſſat illā ad nām oſſis. ſic aūt fit ex̄ vterū: q2 in illa foramina mādibulaꝝ īpelliꝫ mā ⁊ īſpiſſaꝫ ad nā3 dētiū. Ex q̄b⁹ app3 q̄d Aui. vult cū diꝫ. dens gñaꝫ ex ſanguie in q̊ v̄tus exiſtit ſp̄mat̄. i. dēs fit ex tali ⁊ tāto ſanguie ⁊ tal'r diſpoſito q̄l'r fuiſſet diſpoſit⁹ a ſp̄mate ī vtero ſi dēs d̄buiſſet gñari. Sāguis aūt ī q̊ ē talis virt⁹ ē ſanguis ſupfluēs mādibulis ꝯformis nāe oſſuoſe ex ſui nā v̄tute foraminū mādibulaꝝ. ⁊ h̄ repiꝫ ī ſanguie ⁊ mādibulis cū puū ē ſpatiū iter ip̄m ⁊ ſanguinē ⁊ ſp̄ma: vel iter ip̄m. ſ. factū. i. cū hō ē ꝓpinqu⁹ p̄n° gnõnis. ⁊ h̄ ē in etate pueritie: ſ3 cū ſanguis ad aliā ꝯuertiꝫ cõplexionē: q2 nõ ē talis nec tāt⁹ vt ī iuuētute ⁊ ſenectute: nec ēt foramīa mādibulaꝝ ſꝫ virtuoſa ī agēdo nõ renaſciꝫ dēs ſi cadat vt ī ſenectute. ⁊ ītelligūtur hec niſi raro ⁊ nõ mõſtruoſe. poſ'e. n. eſt ī aliq̄ ſene dētes naſci l3 rariſſime: vt diꝫ Albr⁹. z. d̄ aīalib⁹. ca. 4. ⁊ teſtamur nos vidiſſe.

¶ Et dicemus ēt ꝙ mēbroꝝ ſentiētiū mobiliū plerūq3 mot⁹ ⁊ ſenſus ſimul p̄cipiū ē vnus neruus: ⁊ plerūq3 ſeparanꝫ: ⁊ erit principiū cuiuſq3 virtutis neruus.

¶ Cū poſuit q̄ſdā gñales diuiſiões mēbroꝝ hic ponit ſp̄ales mag̃: ⁊ h3 q̄tuor ptes ſicut q̄tuor ponit diuiſiones. z^a ibi (Et dicemus.)

Du^m 52^m ¶ Dubitāt: an p vnū neruū poſſit tribui ſenſus ⁊ mot⁹. Vꝫ ꝙ nõ: q2 ꝯ̄ria eēnt in eodē. ſ. agē ⁊ pati. Ampli⁹ nerui ſenſitiui oriunꝫ a cerebro ⁊ ꝓp̄e ab anteriori ei⁹ p̄te: motiui aūt plurimi a nucha ⁊ p̄te poſteriori cerebri: vt cõiꝫ dī ⁊ ītelligiꝫ a Gal'. in thegni trac. z°. ſed īpoſ'e ē vnū neruū a duob⁹ naſci. In ꝯ̄riū Aui. Dicam⁹ p̊ mãifeſtū eē p ſe q̄dā mēbra ſentire ⁊ nõ moueri vt caro gigiuaꝝ q̄ ſentit ſenſu tact⁹ ⁊ ītrinſecū bucinū auris q̄d ſentit ſenſu auditus ⁊ vtrūq3 ē īmobile. Q̄d aūt mēbꝝ ſit aptū moueri ⁊ ſentire, vt muſculus ⁊ labiū q̄ ſenſu tact⁹ ſentiūt ⁊ oculi qui vidēt ⁊ mouenꝫ: nõ aūt ē īuētū mēbꝝ motu3 volūtarie ⁊ nõ ſentiēs. mot⁹. n. volūtari⁹ ē poſterior ſenſu: ⁊ nõ abſoluiꝫ ab eo ex q̊ īferꝫ ꝙ oīs neruus dās motū dat ēt aliq̄lē ſenſu3 tact⁹ ⁊ nõ eꝯ̄. Dicam⁹ z° ꝙ ī mēbris habētib⁹ vtrūq3. ſ. ſenſu3 ⁊ motū: aliq̄n p vnū ſolū neruū ambo ſunt ſic appet ī muſculis ⁊ ꝓp̄e coxaꝝ ⁊ extremitatū ad q̄s nõ p̄ueniūt alij ſenſus p̄ter eos q̄ ſūt motiui. Aliq̄n aūt ad mēbru3 p̄ter neruū motiuū venit ſēſitiu⁹ neru⁹: ⁊ h̄ pp. z. cās. Una q2 mēbꝝ nõ īdiget ſolū ſenſu tact⁹ q̄ poſſit ei dari p neruū motiuū: ſ3 īdiget alio ſenſu vt ſenſu viſus. v. g. ⁊ iõ ad oculos venit ſenſus p alios neruos ab eis q̄ mouēt oculos: ⁊ ſic ēt ē de līgua. Alia cā q2 mēbꝝ indiget exteriori ſenſu tact⁹ alio q̄ ille q̄ dare poſſit p neruū motiuū. nerui. n. mot⁹ pp duritiē nõ ſūt apti ad ſenſu3 tact⁹ certū ⁊ p̄fectū: ſ3 ad ſenſu3 tact⁹ īde obtuſu3 ⁊ īperfectū ⁊ tardū. cū ꝗ mēbru3 eguit optio tactu ⁊ forti motu oportuit ꝙ ſenſus tact⁹ p̄fect⁹ ⁊ certus dareꝫ ꝓp̄rio neruo ⁊ mot⁹ alio: l3 ille neru⁹ q̄ dat motū det ēt ſenſu3 tact⁹ nõ ſic p̄fecte illis p̄tib⁹ mēbri ſup q̄s expādiꝫ. neru⁹ aūt ꝓp̄ri⁹ ꝓ tactu dabit p̄fectū ſenſu3 tact⁹ illis p̄tib⁹ organi in q̄bus expādiꝫ: ⁊ h̄ appet in manu: q2 alter ramus nerui venit ad cutim ⁊ vētriculos digitoꝝ dās optimū ſenſu3: alius ram⁹ venit ad muſculos motiuos man⁹: ⁊ iõ q̄ cecidit de eq̊ vadēs romā amiſit ſenſu3 tact⁹ digitoꝝ man⁹ ⁊ nõ mot⁹: vt appet. 1. de īteriorib⁹ ca. 6. dixi aūt ramis neruoꝝ: q2 iſti rami pñt eē ab vno trūco nerui vni⁹ ⁊ vn⁹ ram⁹ ſaluabiꝫ mollis ī ꝓceſſu ⁊ dabit ſenſum tact⁹ certū: ali⁹ aūt īdurabiꝫ ⁊ erit ꝯueniētior ad motū ⁊ nõ ſic ꝯueniēs ad tactiuā v̄tutē. hec oīa ſumunꝫ ex dict̄ Gal'. in lib. 5. de vtilitate p̄tiū. ca. 9. vel in lib. 16. de vtilitate p̄tiū. ca. 3. ⁊ lib. 9. ca. 8. ca. de explātationib⁹ cerebri. Ex q̄b⁹ īferꝫ ſol'o cõis q̄õnis an ſenſu ablato remaneat mot⁹: q2 dõm vt Gal'. dixit p̊ de īteriorib⁹ cap̄. 5. ⁊ 4. de accidēti ⁊ morbo cap̄. 6. nā ſi ſenſus ⁊ mot⁹ per vnū neruū portanꝫ neceſſario ablato ſenſu auferꝫ mot⁹: ſed põt auferri mot⁹ ⁊ nõ ſenſus. ſi aūt per diuerſos neruos portenꝫ: põt vnū remoueri altero remanēte. Ad ꝯ̄ria dõ3 ꝙ ſenſitiui plurimi ſm ſp̄ēs ſenſus oriūtur ab anteriori cerebro. ſ. viſiui; auditiui: guſtatiui ⁊ odoratiui et multi tactiui. Sed a poſteriori ⁊ nucha plures motiui q̄ ſenſitiui qui ſunt a cerebro: ſed cū hoc oēs ſunt ſenſitiui tactiui ⁊c̄.

¶ Et ēt dicem⁹ ꝙ oīu3 īterioꝝ q̄ pāniculis ſunt īuoluta: pāniculus ex vno pāniculoꝝ pectus aut vētrē cooperiētiū naſciꝫ. Sed eoꝝ que in pectore ſunt pāniculoꝝ origo ſicut diaphragmatis ⁊ venarū ⁊ arteriaꝝ ⁊ pulmonis eſt ex pāniculo interiore qui coſtas tegit: ⁊ mēbroꝝ q̄dē ⁊ venarū que ſunt in vētre pāniculi oriūtur ex ſyphac q̄ iterius vētris cooperit muſculos.

Dub^m 53 ¶ Dubitaꝫ q̄uo ſe h̄nt iſti duo pāniculi adīuicē ī ortu. Dñt cõiter anathomiſte ꝙ ſup̄ ſyphac ī medijs muſcl'oꝝ vētr̄ ē q̄dā pāniculus dict⁹ alberiteron: vt appet. 3. cañ. fen. zz. 1. ca. ⁊ ab illo oriꝫ ſyphac: ⁊ a ſyphac dñt ꝙ oriꝫ pleuretic⁹ pāniculus: ⁊ ab h̄ aſcēdēte oriꝫ dura mr̄ ⁊ pia mr̄: ⁊ capſulā cõdis dicūt naſci a pāniculo pleuretico: ſed pāniculū q̄ īmediate tegit cor dñt naſci ſiml' cu3 corde. Nos dicam⁹ ꝙ naſcētia iſta ſꝫ īpropria naſcētia: ⁊ ꝙ ſic fit cor fit ſu⁹ pāniculus ſic ī vnoq̊3 mēbro accidit: ñ. n. trahiꝫ pāniculus a pāniculo ſic trahunꝫ fila a globo: ſ3 dī naſcētia maior affinitas ſiue ꝯiūctio hoꝝ pānicl'oꝝ. Q2 āt vene ⁊ arterie tegāꝫ pānicl'o coſtaꝝ oñdit mutatio pulſus ī ſenſibilitate ⁊ diuerſitate vl' vnduoſitate ⁊ ex ap̄ate coſtaꝝ ⁊ pulmonis. ⁊ ꝙ pleuretic⁹ cõicet ſyphac ⁊ ſyphac alijs pāniculis nutritiuoꝝ oñdit ēt ſil' ꝙ ꝓportiõalis mutatio pulſus ex ap̄atib⁹ nutritiuoꝝ. ⁊ ſic poſſem⁹ dicē d̄ ap̄atib⁹ cerebri: ⁊ p ꝯñs pāniculis ei⁹. Q2 aūt dixē de alberiteron nõ ē ad mētē Aui. ſm vnā nr̄a3 expõnē. oñdimus. n. ibi ꝙ p ſyphac Aui. ītelligit pāniculū carnoſu3 ⁊ p alberiteron intelligit ſyphac ſub muſculis vētris diaphragmatis. ſ. q̄tū ad partē ſup̄iorē: q2 q̄tū ad īferiorē tegiꝫ pāniculo a ſyphac: vt intelligiꝫ p̊ cap̄. fen. zz. 3° cañ.

Du^m 54 ¶ Dubitaꝫ an vene tegānꝫ pāniculo. Vꝫ ꝙ nõ: q2 tūc vena h̄ret. z. tūicas. Quidā dixē ꝙ villi pānicl'oꝝ tegētes tūicas venaꝝ ⁊ arteriaꝝ ñ faciūt tūicā p ſe: ſ3 īmiſcēꝫ ſbe vene ⁊ arterie. Alij dñt ꝙ ē pāniculus tegēs vēas fact⁹ ex pāniculis dict̄: ſ3 ita īſēſibil' ꝙ ñ põt diſtīgui: ⁊ iõ vena ñ h3. z. tūicas: ſ3 arguim⁹ illū q2 vēa a p̄te extrīſeca ſentit: ſ3 ab ītrīſeco nõ. ꝙ aūt ab ex̄ ſentiat dñt ꝙ experiētia oñdit: ſ3 ꝙ ab ītra nõ ſentiat appet: q2 māe int⁹ in venis nõ faciūt rigorē defectu ſenſus: vt dicit Gal'. 5° de accidēti ⁊ morbo. Alij dñt ꝙ illa tela eſt apparēs ad ſenſum: ſed dī vena vni⁹ tunice. ſ. venalis: nõ aūt venalis ⁊ pānicularis: q2 vt ſic eſt duarū tunicarū ⁊ arteriarū. Nos aūt hāc diſcordiā dimittim⁹ labori anathomizātiū. in multis. n. anathomijs quas fecimus q̄nq3 viſu3 eſt nobis hanc telā inuenire ſup magna arteria dorſi ⁊ ſuper magna vena: ⁊ q̄uādoq3 viſum eſt nobis ꝙ illa ſit pellicula ligans.

¶ Oīa quoq3 mēbra carnoſa ſꝫ aut villoſa ſic caro q̄ ē ī muſcl'is aut villis carētia ſic epar. Et nullus q̄dē mot⁹ fit niſi p villos. Volūtari⁹ v̊o mot⁹ fit cā villoꝝ q̄ ſꝫ ī muſculis. Et nālis ſic mot⁹ mr̄icis ⁊ venaꝝ. Et cõpoſit⁹ ſic mot⁹ trāſglutiēdi fit villis ꝓp̄rijs p formā ex ſitu lõgitudīs ⁊ latitudīs ⁊ trāſuerſiõis. Attractõi v̊o ſꝫ villi q̄ ī lõgitudinē ꝓtēdunꝫ: ⁊ expl'ſiõi villi q̄ ī latitudinē tēdūt ꝯſtrigētes: ⁊ r̄tētorij villi q̄ ex trāſūſo vadūt.

¶ Hec eſt alia diuiſio (Sicut epar.) q̄uis Iſaac dicat libro vrinarū 3° cap̄. ꝙ epar eſt caro velata villis. non tñ dicit ꝙ caro epatis ſit villoſa. (Et nullus quidem.) arguit ſic. oīs motus vel nālis vel voluntarius vel cõpoſitus ex vtroq3 fit villus: igiꝫ ⁊c̄.

Dub^m 55 ¶ Dubitaꝫ de hoc q2 mot⁹ nutrimēti ad vnūq̊d̄q3 ꝯſimile fit abſq3 villis. Dõ3 ꝙ eſt ſermo de motu locali mēbri qui ſi ſit volūtarius fit per villos cū ibi ſit neceſſaria extēſio ⁊ retractio. ſi ſit nālis fit ēt per villos: q2 talis mot⁹ eſt ad attrahēdū vel expellendū. ⁊ hoc nõ fit niſi per villos q̄bus mēbrū ſe diſtendit vel trahit vel eijcit.

Dub^m 56 ¶ Hic ēt dubitāt an ī merij dicto iſofag⁹ ſꝫ tria gña villoꝝ. H. n. ponit. A. ꝙ ſic. ſ3. 3. cañ. fen. 13. p̊. c. põit ꝙ ſolū h3 duo gña villoꝝ: q2 ñ ſit ī eo retētio cibi: ⁊ iõ ñ h3 trāſuerſales. ⁊ ſi q̄ retētio ē nec̄ia q̄ē fixio ī motu forſan ſufficiūt villi lati: ⁊ fuit imagiatio. A. d̄ q̄litate trāſglutõis. Dicam⁹ ꝗ ꝙ vl' nõ ſūt ibi merij trāſuerſales vl' ſūt occulti ⁊ pauci: ⁊ ſcripſim⁹ hāc q̄õnē. 3. cañ. fen. 13. (Attractiõi.) Rõ ē q2 tal' diuerſitas villoꝝ ē ꝯformis diūſitati haꝝ opõnū vt ē notū.

¶ Membroꝝ aūt que vnā h̄nt tunicā ſicut venaꝝ ⁊ veſice: tres villoꝝ ſp̄ēs adinuice3 ſunt texte. Et mēbroꝝ que ſunt duas habētia tunicas: villi q̄ in latitudinē tēdunt ſemp in extrīſeca exiſtūt eoꝝ tunica ⁊ alij duo in tunica eoꝝ intrinſeca. Illi tñ q̄ in longitudine ꝓtendūtur ad ſup̄ficiē magis declināt extrinſecā. Qui taliter nõ creati fuerūt niſi ne attrahēdi ⁊ expellēdi villi ſiml' exiſtāt: imo melius eſt vt villi attrahēdi ⁊ retinēdi ſūt ſimul niſi in inteſtinis: non enim multa indigent retē-

tione:sed attractione ꝛ expulsione.

¶ Uult innuere hanc subdiuisionē membroꝝ habētiū villos ꝙ vel habēt eos in vna tunica vel in duabꝰ. Consideradum ꝙ in mēbro habēte vnā tunicā nō sunt cōtexti villi sicut pānus ex filis:q₂ sese impedirēt:sed ꝯtexti sunt.i.suppositi:ꝛ forsan illoꝝ ordinē habēt in vesica quē hn̄t in intestinis:ꝫ hoc dubitatiue dicant.

Dubium 57um

¶ Utrū vesica hēat duas tunicas. Uƌ ꝙ sic est ꝑ Aui.3.can̄.fen.18.ꝛ Auer.ꝑ collꝫ cap.31.ƌ forma vesice. ⁋ In ꝯriū Aui. ⁋ Hic dōm ꝙ hꝫ duas tunicas:ſꝫ occultas ꝛ nō bn̄ sepabiles q̃rū dualitatē ostē dit obliq̄ penetratio poroꝝ vritidū. ⁋ Cōsiderādū ꝙ exq̄ mēbrū fuit duaꝝ tunicaꝝ meliꝰ fuit villus attractiuꝰ ꝛ expulsiuꝰ nō simꝉ eē:ſꝫ retētiuꝰ ꝛ attractiuꝰ simꝉ. Itē q₂ attractiōi succedit retētio. ⁋ Sꝫ Aui.nō ꝓbat ꝙ villi lōgitudinales attractiui sint in īteriori tunica:ſꝫ forsan ꝯreliq̄t h̄ notū ex h̄.nā attractio ē ꝑoꝛ opō:ꝛ qm̄ dignioꝛ iō īteriꝰ ꝛ ꝑus debuit situari eius villus nisi in intestinis.

Dubium 58um

¶ Dubitāt ꝑ an arteria hēat in tunica īteriori villos lōgos ꝛ in exteriori latos. Uƌ ꝙ sic ꝑ Aui.hic q₂ ꝑdictā situationē villoꝝ nō excipit nisi in itestina. ⁋ In ꝯriū ē Galꝉ.7.de iuuamētis.3.ca.ꝛ Auer. ꝑ collꝫ.ca.5.ꝛ Galꝉ.in lib.de vtili.ptiū.6.lib.11.ca.volūt ꝙ in itrinseca nō sunt lōgitudinales.ꝛ Galꝉ.dicit ꝙ in īteriori tunica arterie sint villi trāsuersales. Un̄ ꝑdicto loco de vtilitate ptiū dic̄.sūt arterie due tunice grossa qdē sufficiēter ꝛ dura ꝛ dēsa q̄ est ab ītus ad inulos diuisa trāsuersos. Sꝫ.3.de ƀtu.nālibꝰ.11.ca.dic̄ ꝙ in extrinseca tunica arterie sūt lati siue rotūdi:in itrīseca ƀo multi lōgi ꝛ pauci trāsuersi. ⁋ Quidā dn̄t absolute ꝙ arteria ī īteriori tunica hꝫ latitudinales. Rō ē:q₂ arterie plus īdigēt expulsione fumi capinosi. Et nos iuuamꝰ eos cū nr̄a rōne.nā ꝑª cordis opō ē attractio.ḡ ꝑª arterie opō est expulsio ſi dilatato corde arterie ꝯstringunƚ:vt vult Galꝉ.in lib.de cōpēdio pulsus.cap̄.2.ꝛ.3.ḡ īterioꝛ villus arterie ē latitudinalis. Ad Galꝉ.dn̄t ꝙ ꝑ trāsuersos ītelligit latos. Ad.A.h̄ dn̄t ꝙ dꝫ suppleri:nisi ī ītestīs supple ꝛ arterijs. Alij dn̄t ꝙ ī vtraq₃ tūica arterie sƚ villi lōgi:ꝛ tu labora ī anathomia.

Dubium 59um

¶ Dubitaƚ 2º:q₂ dic̄ ꝙ itestina īdigēt attractōe. Cōtra:q₂.3.ƌ ƀtu.nālibꝰ.ca.8.dꝛ̄ ꝙ ītestina circūtrahūt solū:attrahūt aūt parū aut nil. Dicamꝰ ꝙ ꝑncipalis opatio ītestinoꝝ ē expulsio:ꝛ iō nihil trahūt.i.nō hn̄t attractiuā respcū expulsiue ita māifestā sic̄ stōchus hꝫ.ꝛ si ita est:ḡ villus latꝰ dꝫ eē situatꝰ intꝰin ītestinis:ſꝫ Galꝉ.ex h̄ arguit villos latos eē multos in ītestinis:ſꝫ in tunica extrinseca ꝛ in tunica ītrinseca vt appꝫ.3.de ƀtu.nālibꝰ.ca.8.illo ca.ƌ trāsglutiōe ƀo. Alia opō ītestinoꝝ ē attractio.cū.n.delectenƚ in mā q̄ in eis ꝯtineƚ sīgt ꝙ illā trahāt.attrahēs.n.attrahit ꝑ voluptuari:vt Galꝉ.3.de ƀtu.nālibꝰ.ꝛ hꝫ h̄ villi lōgi eēnt situati post latos vt in tunica ītrinseca vel extrīseca:ꝛ h̄ inuit Aui.cū dic̄. īdigēt attractōe ꝛ expulsiōe. Tertia opō ē retētio ꝛ ē pauca in eis.i.paꝝ īdigēt retētiōe:ḡ villi trāsuersales eēnt exteriores ī eis ꝛ pauce multitudinis. In sūma aūt dicamꝰ ꝙ auctores multū discordans in h̄ q₂ cū scribebāt nō semꝑ hēbāt memoriā anathomie ī ꝑuis villis:q̄ videnƚ q̄nq₃ vnius siue alicuiꝰ figure cū trahunƚ ꝛ nō sūt illiꝰ figure.

¶ Et dicemꝰ ēt ꝙ mēbroꝝ neruosoꝝ corꝑa a sui suba aliena ꝯtinētiū:alia sƚ q̄ vnā hn̄t tunicā ꝛ alia q̄ duas.

¶ Hec est alia diuisio membroꝝ spālis quā ꝑ ponit. 2º dat cās.ibi (Que aūt.) ⁋ Cōsiderādū mēbrū dꝛ̄ neruosū:vel q₂ de neruis factum sic̄ pāniculus:vel q₂ neruis silꝛ̄ sic̄ vena ꝛ arteria.hic vtroq₃ mō sumiƚ.s.siue vno mō siue alio.arterie.n.hic cōprehēdunƚ ꝛ stomachꝰ vt mēbra habētia duas tunicas:ſꝫ tunica ītrinseca stōchi pōt dici neruosa q₂ filis neruo ꝛ ēt q₂ de neruis multis facta saltim in suo orificio. ⁋ Cōsiderādū scđo corpora aliena.i.corꝑa que nō sunt membra sicut sanguis chilus fex ꝛ huiusmodi.

¶ Que aūt duabꝰ ꝯsistūt tunicis nō talꝛ̄ creata fuerūt nisi ꝑꝑ iuuamēta multa. Quoꝝ vnū est multa nec̄itas multe custodie fortitudinis sue corporeitatꝫ ne findantur cā fortitudinis motꝰ eiꝰ ꝙ ꝯtieƚ ī eis sicut arterie. Scđm ē multa nec̄itas multe custodie ī re corꝑis qđ ī eis ē recōditū ne resoluaƚ ꝛ egrediaƚ. Resolōnis ƀo timoꝛ ꝓuenit cā sue raritatꝫ si vnā hn̄ent tunicā. Et exitꝰ timoꝛ ē iō ꝙ ꝑꝑ h̄ ēt ad scidēdū eēnt apte:ꝛ h̄ qdē corpus qđ ī eis ē recōditū ē sic̄ spūs ꝛ sanguis q̄ ī arterijs sūt recōditi ī q̃rū custodia valde ē studēdū ꝛ ƌ qbꝰ timeƚ ne ꝓ nihilo recedāt. Spūs qdē ꝑꝑ resolōnē ꝛ sanguis qdē ꝑꝑ fixurā.ex hoc nāq₃ maximū timeƚ malū. Tertiū ē qm̄ cū alicui mēbro fuerit nec̄iū vt sit ipiꝰ attractio ꝛ expulsio motu vehemēti factū ē vnicuiq₃ eaꝝ singulariter istrm̄ sine ꝑmixtōe:ꝛ h̄ ē sic̄ stōchꝰ ꝛ ītestina. Quartū ē qm̄ cū volūtas fuerit vt vnaqueq₃ mēbri tunica opōni que est ei ꝓꝑa sit ꝑꝑata:ꝛ vnaqueq₃ duaꝝ opōnū acciderit ꝑꝑ cōplexionē ab alteriꝰ opōnis cōplexione diuersam fuit meliꝰ īter eas diuidē sic̄ stōchꝰ ī q̄ fuit volūtas sentiēdi ƀtutē eē:qđ qdē nō fit nisi ī mēbro neruoso:ꝛ digerēdi ꝙ silꝛ̄ nō fit nisi ꝑ mēbrū carnosū. Unicuiq₃ igiƚ haꝝ duaꝝ reꝝ tunicā posuerūt ꝑ se:tunicā neruosā ƀtuti sentiēdi ꝛ tunicā carnosā digōni. Et nā qdē ītrīsecā tunicā fec̄ neruosā ꝛ extrīsecā carnosā. Pōt nāq₃ digerētis opō ad id qđ digestū ē ī potētia sine occursu ꝓuenire. Sētiēs ƀo id qđ sentiƚ nō pōt sentire nisi obuiādo ei sensu vꝫ tactꝰ.

¶ Hic q̃tuoꝛ facit sic̄ q̃tuoꝛ cās ponit. Cōsiderādū ꝙ ista ꝑª cā ē ad vtilitatē ipsiꝰ corꝑis arterie vt nō rūpaƚ eiꝰ forti motu qđ ꝯtineƚ in eis vel alia cā. Cōsiderādū ꝙ 2ª cā ē ad vtilitatē ꝯtēti ne recedāt a suo loco ꝑꝑ fixurā:q₂ sanguis nō ē aptꝰ exire q̄ cito fierēt a q̄buscūq₃ cāis si arteria eēt soliꝰ vniꝰ tūice vt vena. Cōsiderādū ꝙ ex h̄ accipimus ꝯ̄ Isaac in lib.eloꝝ ꝑ q̄ posuit ꝙ spūs vadit īter tunicā ꝛ tunicā arterie.accipimꝰ ēt ꝯ̄ Erasistratū q̄ solū spūm credidit ī arteria ꝯtīeri ꝛ nō sanguinē:vt ƌ motibꝰ liq̄dis.disti.2.ca.3.ꝯ̄ quē Galꝉ.ꝓcedit.6.de vtilitate ptiū.ca.17.ex h̄ scimꝰ ꝙ īterioꝛ tunica arterie dꝫ eē grossioꝛ:q₂ īpulsioni occurrit spūs ꝛ sanguis. eiꝰ aūt grossities ē q̄ncupla vt Haly.2.theo.ca.13.ꝛ tota arteria ē sexcupla ad venā:vt Galꝉ.6.de vtilitate ptiū ca.10.auc̄te Erophili (Tertiū est.) ꝙ ex h̄ opꝫ tenē ꝙ vesica fellis ꝛ vesica vrine nō ita fortibꝰ motibꝰ moueƚ vt stōchꝰ ꝛ ītestina:q₂ māe eoꝝ sūt mobiliores:ꝛ iō habuere vnā tunicā vel duas ꝯfusas. (Quartū est.) Cōsiderādū ꝙ qn̄ iste duas opōnes ī vno mēbro sūt ītēse vtraq₃ oportuit fieri suo tēꝑamēto ex sua ꝑte sicut in stōcho:ſꝫ qn̄ vna opō est debilis ꝛ alia fortis pn̄t vna cōplexione fieri sic̄ sensus in neruo q̄ est fortis ꝛ digō in neruo que est debilis fiunt vna cōplexiōe. Cōsiderādū 2º ꝙ lꝫ dicaƚ ꝙ tunica extrinseca facit mag̃ ad digestionē hoc est ad digōnē absolute:ſꝫ ad digōnē vt chili factiuā facit magis intrinseca tunica vnde magis similaƚ chilus ei.

Dubium 60um

¶ Dubitaƚ q₂ alterās prius alterat mediū q̄ꝫ extremū:ḡ tunica carnosa prius calefaciet tunicā neruosā q̄ꝫ cibum qui est digestus in potētia:ergo tunica neruosa impedieƚ in sensatiōe ꝑꝑ nimiū calorē.hic cēt difficultas quā tāgit 2º celi ꝛ mūdi Auer.cōmen.42. tu tn̄ recurre ad ea que diximus de q̃tuoꝛ modis cōplexionū sup̄ in cap̄.dico ꝙ deus:sentiēs ƀo nō pōt sentire nisi obuiādo.

Dubium 61um

¶ Cōtra:q₂ sensibile positū sup̄ sensū nō fac̄ sensū:ḡ tunica ītrīseca nō ƌbuit īmediate occurrē sensibili cibo vel potui:q₂ nō sētit illđ. ⁋ Quidā dn̄t ꝙ sēsibile positū sup̄ sensū fac̄ sensū.s.obtusū siue malū:vt ītelligiƚ a Cōmētatore.2.de aīa.cōmē.116. Hec solo nō valet:q₂ stōchus nō male vel obtuse sentit ciboꝝ q̄litates imo bene. ⁋ Alij dn̄t absolute ꝙ sensibile positū sup̄ sensū fac̄ sensum ꝑ se:ſꝫ accidit sibi ꝙ nō faciat:ꝛ iō in q̄cūq₃ sensu mediū ꝯcurrit ꝑ accn̄s:ꝛ ē ītētio Trusiani sup thegni.tracta.3.illo cap̄.nerui ƀo ꝛ tenātos ꝑūctura.cōmē.45. Nos nō ꝓsequimur h̄. ⁋ Alij dn̄t ꝙ sensus tactꝰ sine medio sentire pōt.mediū aūt req̄riƚ ī tribꝰ sensibꝰ.s. auditu ꝛ odoratu ꝛ visu. Hāc opīonē reprobat Cōmētatoꝛ 2º de aīa.ꝑallegato cōmē. ⁋ Nos diximꝰ ꝙ sensus tactꝰ indiget medio ītrīseco ꝛ illđ ē caro vt Auer.2.ƌ aīa cōmē.109.ꝛ vocat illā mediū q₂ nō ē mediū extrīsecū.tunica ḡ ītrīseca neruosa nō occurrit immediate neruis ex qbꝰ ipsa cōponiƚ:sed mediāte aliq̄ carnoso nō faciēte vnā tunicā distinctā a neruosa parte:sed ex illo neruoso ꝛ modico carnoso vel aliq̄ re simili carni fit vna tunica q̄ dꝛ̄ īterioꝛ ꝛ dꝛ̄ neruosa a ꝑdn̄io ptiū neruosaꝝ:ꝛ iō sensibile nō occurrit sēsiterio imediate imo cū aliq̄ carne vꝉ re illi ꝓꝑortōali:ꝛ tu ꝯsidera.

¶ Et dicemꝰ ēt ꝙ sūt q̄dā mēbra q̃rū cōplexio sanguini est ꝓꝑinq̄.nō ḡ īdiget sanguis ī eoꝝ nutrimēto multotiēs ꝯuerti sic̄ carnis:q̄ꝑꝑ in ea neq₃ foramia facta fuerūt neq₃ vētriculi ī qbꝰ aliq̄̄to tꝑe nutrim̄tū qđ ei digeriƚ imoreƚ:ꝛ deinde caro ex eo nutriaƚ:imo illico cū ei nutrim̄tū occurrit ī ipā ꝯūtiƚ. Et sƚ ex mēbris q̄dā q̃rū cōplexio a sanguinis cōplōne valde est remota:īoq₃ cū nec̄e fuerit sanguinē ea nutrire oportebit vt ī silitudinē sbe eoꝝ multꝫ ꝯūsiōibꝰ ordiati ꝯūtaƚ sic̄ os. Quapropter in creatiōe ante vnū positū fuit foramē

qđ eoꝝ nutrimẽto tãto ꝯtineat tpe q̃to illud in ei⁹ ſi-militudinẽ ꝯuertat̃ ſicut in oſſe cruris ⁊ adiutorij: aut foramina multa in ipſis diuiſa ſicut in oſſe mandibule iferioris. Et mẽbris q̃dẽ q̃ ſic ſunt: neceſſe eſt vt nutrimẽto ampliori q̃ʒ eis tũc ſit neceſſe repleant̃: vt paulatiʒ ⁊ paulatiʒ ꝓcedãt illđ in ſui ſimilitudinẽ ꝯuertẽdo.

¶ Hec eſt q̃dã alia diuiſio mẽbroꝝ ⁊ eſt gñalis. Cõſiderãdũ q̃ ex h̃ q̃ aliq̃ dicũt q̃ ſanguis nutriẽs carnẽ nõ trãſit per humiditatem ꝑmã ſcđaʒ ⁊ tertiã: ſed imediate trãſit in carnẽ. Alij dñt q̃ ꝑ oẽs hũiditates trãſit ſicut qñ nutrit oſſa ⁊ alia mẽbra ſꝑmatica: ſʒ tñ nõ ſic manifeſto tranſitu ⁊ diſtincto ſic̃ qñ nutrit ſꝑmatica mẽbra. Et lʒ neutra ꝑtiũ poſſit demr̃ari: tñ ſcđs modus dicẽdi q̃ mag̃ placet mihi põt ꝯfirmari. naʒ in venis ꝑuis fit ꝑ̃ᵃ hũiditas ⁊ ille ſunt in carnẽ diſꝑſe ꝓ nutricatiõe carnis vt oẽs affirmãt. ¶ Amplius ſunt pori maiores ⁊ minores in q̃bus poterit fieri ros ⁊ cambiuʒ.

Du[m] 62[m] ¶ Dubitãt vtꝝ medulla nutriat oſſa. Vr̃ q̃ ſic ꝑ Aui. hic ⁊ in ſequẽti cap̃. ⁊ Gal̃. 3. de v̓tutib⁹ nãlib⁹ vlti. cap̃. ¶ In ꝯ̃riũ q̃ꝛ ẽ ſuꝑfluitas alimẽti vt Ari. 2. de ꝑtib⁹ aĩaliũ cap̃. 18. de medulla. ⁊ Meſ. de appropriat̃ cap̃. de ꝑipleumonia. ¶ Amplĩ⁹ oĩa oſſa iſtã h̃ent qđ eſt falſuʒ: q̃ꝛ oſſa leonis nõ hñt ꝯcauitates: vt. 3. de hyſtorijs ca. 7. de oſſib⁹. ¶ Iã diximus q̃ oſſa hñt medullã diſſormẽ ⁊ q̃ aliq̃ ꝑs illi⁹ medulle eſt nutrimẽtũ: ⁊ aliq̃ eſt ſuꝑfluitas: ſʒ meli⁹ eſt dicẽ q̃ medulla nutrit oſſa. nã cũ oſſa lõgiori tpe debuerit trãſmutare nutrimẽtũ ꝺbuit in eis eẽ remotũ: ſʒ nõ iuenim⁹ ad ſenſuʒ remotũ ĩ eis niſi medullã. Dicam⁹ ẽt q̃ cũ h̃ qđ ẽ ſuꝑfluũ alimẽti. i. ſuꝑfluũ ĩ q̃ʒto: q̃ꝛ ẽ vltra id qđ ꝓ vna vel ꝓ ꝑñti nutricatiõe egẽt: ⁊ iõ dr̃ ſuꝑfluitas. vñ. A. necio eſt vt nutrimẽto ãpliori q̃ʒ eis tũc ſit necĩũ repleant̃. idẽ colligit̃ ab. A. 12. đ aĩalib⁹. 9. c. ⁊ vult q̃ medic⁹ ñ dʒ pl̃s diſputare de iſta. Cõtraria ceſſant. ¶ Ad illđ qđ dr̃ de leone: dõm q̃ hñt cauernas oſſa ei⁹: nõ tñ ſic manifeſtas ſicut in alijs aĩalib⁹.

¶ Membra aũt fortia ſuꝑfluitates ſuas ad mẽbra debilia ſibi vicina expellũt ſic̃ cor ad aſcellas: ⁊ cerebruʒ ad loca que ſunt poſt auriculas: ⁊ epar ad inguina.

¶ Hic cañ. eſt cõpletus: ⁊ cũ hoc ponit diuiſionẽʒ gñalẽ q̃ mẽbra q̃dã ſunt fortia nãliter q̃dã debilia. Nos deinceps ꝓcedemus ad capl̃m de virtutib⁹ ſequẽdo cõem errorẽ. Nã ſcia anathomie deberet ꝑ̃mo doceri introducẽdis ſicut docent̃ lr̃e alphabeti debẽti diſcere ⁊ legere. Benedictus deus ⁊ virgo Maria.

¶ Sũme prime doctrine quinte ⁊ eſt ſermo vniuerſalis de oſſibus ⁊ iuncturis. Cap̃. ꝑ̃m.

Dicemus q̃ oſſiũ que ſunt in corpore alia ſunt que ſunt ſicut fundamẽtuʒ: qm̃ ſuꝑ ea eſt corpus fabricatũ ſicut ſpondiles dorſi. Spondiles nãq̃ʒ ille corporis ſunt fundamentũ ſuꝑ quas ipm̃ fabricatũ eſt quẽadmodũ nauis ſuꝑ lignũ fabricat̃ qđ in ea primũ ponit̃. Et alia ſunt que ſunt in corpore ſicut clipeus ad tuendum ſicut os cranei. Et alia ſunt que ſunt arma quib⁹ bellatores ipediẽtes repellunt̃ ſicut oſſa que vocant̃ ſimenia ⁊ ſunt oſſa que ſunt ſuper ſpõdiles dorſi ſicut ſpine. Et alia ſunt q̃b⁹ iuncturarũ vacuitates replent̃ ſicut oſſa ſiſamina que inter oſſa digitoꝝ exiſtunt. Et ſunt alia que ſunt ad corpora ſuſpẽdenda que ſuſpenſione indigent ſicut os laude aſſimilat̃ qđ eſt muſculi gutturis lingue ⁊ alioꝝ ſuſpẽſoꝝ. Omnia aũt oſſa corporis ſuſtentaculũ ſunt ⁊ erectio. Et oſſa q̃deʒ que ad ſuſtentandũ tãtũ ſunt aut defendẽdũ ⁊ ad mẽbra mouenda neceſſaria nõ exiſtũt ſolida facta fuerũt: lʒ ſint in eis vacuitates ⁊ foramina parua ⁊ pori qui fuerunt neceſſe in eis eſſe. Eoꝝ ṽo que ꝑꝑ motũ ẽt neceſſaria fuerũt in q̃ʒtitate ꝯcauitat̃ augmẽtũ factũ fuit ⁊ ipoꝝ ꝯcauitas in medio eoꝝ poſita fuit: ⁊ vna ne corp⁹ ei⁹ receptaculis nutrimẽti ꝑuis ⁊ ſeꝑatis idigeret: qm̃ lapſuʒ ide fieret: imo durũ factũ ẽ ei⁹ corp⁹ ⁊ ipſi⁹ nutrimẽtũ qđ eſt medulla in ei⁹ iteriore eſt aggregatũ. Iuuamẽtũ igit̃ additõis ꝯcauitat̃ itrinſece eſt vt ſit leue. Et iuuamẽtũ vnitat̃ ꝯcauitatis itrinſece eſt vt ſit corpus ipſi⁹ duri⁹. Et duritiei ſui corꝑis iuuamẽtũ eſt ne in hora fortiſſimoꝝ motuũ rũpat̃. Et iuuamñtũ medulle q̃ eſt in eo eſt vt nutriat ipm̃ ſic̃ añ declarauimus: ⁊ vt ipm̃ ſemꝑ mollificet ne frãgat̃: iõ q̃ mot⁹ ipm̃ exiccat: ⁊ vt ſit vẽtrẽ hñs ⁊ forte ⁊ ſolidũ. Cõcauitas ṽo ẽ mior cũ firmitudo magis ẽ necĩa. Et ẽ maior cũ plus necĩa eſt leuitas. Oſſa aũt poroſa facta fuerũt ſicci nutrimẽti qđ noiauim⁹ cã: ⁊ ꝑꝑ additionẽ necĩtat̃: cã rei alicui⁹ q̃ necẽ eſt vt in ea penetret ſicut odor q̃ cũ aere attrahit̃ in oſſe collatorio ſimili: ⁊ cerebri ſuꝑfluitates que per ipm̃ expellunt̃. Oĩa ṽo oſſa vicina ſũt ⁊ ꝯiuncta neq̃ʒ iter aliq̃đ os ⁊ os qđ ipm̃ ſeq̃t̃ magnuʒ exiſtit ſpatiũ. Inter aliq̃ tñ eoꝝ iuenit̃ ſpatiũ ꝑuũ qđ cartilaginoſa iplẽt laguabic aut cartilaginib⁹ ſilia que ꝑꝑ iuuamẽtũ creata fuerũt ꝑꝑ qđ ⁊ cartilagines. Et vbi q̃dẽ de iuuamẽto illo nõ eſt curãdũ: iũctura iter ea ſine laguabicata facta fuit ſic̃ in mãdula iferiori. Vicinitates ṽo q̃ iter oſſa exiſtũt mult̃ ſunt modis. Sũt. n. oſſa q̃rũ vicinitas ẽ vicinitas iũcture laxe. Et ſũt alia q̃ruʒ vicinitas eſt vicinitas iũcture nõ laxe neq̃ʒ multũ ſtricte: ⁊ ſũt alia q̃rũ vicinitas iũcture multũ ſtricte ẽ vicinitas fixe aut almodruſu: aut mulſabac. Et iunctura q̃dẽ laxa ẽ cui⁹ vnũ oſſiuʒ ſuoꝝ ſuis motib⁹ facile põt moueri: ita q̃ os nõ moueat̃ ſic̃ ẽ iũctura raſete cũ aſſeid. Et iũctura dura nõ valde ſtricta ẽ illa cui⁹ vnius oſſiũ mot⁹ ꝑ ſe nõ ẽ facilis neq̃ʒ ẽ niſi q̃dda modicũ ſic̃ iũctura q̃ ẽ iter raſetã ⁊ pectinẽ: aut iũctura q̃ iter duo oſſa pectinis. Iũctura ṽo valde ſtricta ẽ illa cui⁹ nullũ oſſiũ vllo mõ moueri põt ſic̃ iũctura thoracis. Et fixa q̃dẽ ẽ cui⁹ vnũ oſſiũ hʒ additamẽtũ: ⁊ aliđ hʒ foramẽ ĩ q̃ figit̃ illđ additamẽtũ fixiõe q̃ nõ mouet̃ ſic̃ dẽtes ĩ ſuis originib⁹. Et almodrus q̃dẽ ẽ cui⁹ vnũq̃đq̃ʒ oſſiũ hʒ vacuitates ⁊ dẽtes ſic̃ ſerra: ⁊ dẽtes vni⁹ tal̓r ſunt ꝑ̃parati q̃ alteri⁹ oſſis vacuitates igrediunt̃ quẽadmodũ erarij eris tabulas cõponũt: ⁊ hec q̃dẽ iũctura vocat̃ ſeren ſeu adorẽ: ſic̃ ſunt iũcture oſſiũ cranei. Et mulſach q̃dẽ alia ẽ q̃ ĩ lõgitudine ẽ ꝯnexa ſic̃ iũctura q̃ ẽ iter duo oſſa aſſeid: alia eſt que in latitudine ꝯtinuat̃ ſicut iũcture ſpõdiliũ iferioꝝ ex ſpondilib⁹ dorſi. Earũ eni q̃ ſuperi⁹ ſunt iũcture nõ valde ſunt ſtricte.

¶ De anathomia cranei. Cap̃. 2[m].

Omniũ q̃dẽ oſſiũ cranei iuuamẽtũ ẽ q̃ ſũt vt clipe⁹ cerebri ipm̃ cooꝑiẽtia ⁊ ab oib⁹ malis ꝺfendẽtia. Iuuamẽtũ ṽo ĩ h̃ q̃ ml̓ta creata fuerũt: ⁊ nõ fuit vnũ tm̃ os: in duas ꝑtit̃ ſummas: q̃rũ vna ꝯſiderat̃ ſʒ res q̃ ſt̓ ĩ cõꝑõne ipi⁹ oſſis ⁊ alia ꝯſiderat̃ ĩ cõꝑõne ei⁹ qđ ipm̃ os colligit. ¶ Pria ṽo ſũma ĩ duo didit̃ iuuamñta. Vnũ ẽ q̃ ſi craneo ipedimñtũ ĩ vna ſui ꝑte euenerit fracture aut putrefactõis ñ erit toti craneo cõis quẽadmodũ eẽt ſi vnũ foret os. Scđm ẽ ne ĩ ꝑtib⁹ vni⁹ oſſis diũſitas ĩ duritie ⁊ mollitie ⁊ raritate ⁊ ſpiſſitudine ⁊ ſubtilitate ⁊ groſſitie habeat̃. Et hec q̃dẽ diũſitas eſt necĩa ꝑꝑ intẽtionẽ quã in ꝓrimo dicturi ſum⁹. ¶ Sũme ṽo ſcđe iuuamñta ſũt que per adoreʒ cõplent̃. Quoꝝ q̃dã ſunt q̃ ſunt in cõ-

paratione

paratiōe ipsius cerebri: vapores eni grossi q ab eo re-
soluti egredi nō valerēt si eēt vnū os: egrediēdi autē
hnt viā in adorez que ab eo sepanť vt cerebrū pp re-
solonez mūdificeť. Et aliō est in cōparatiōe ei⁹ qō de
villis neruoꝝ a cerebro egrediť q p mēbra capitꝭ va-
dūt vt viā habeāt. Et sūt alia duo iuuamenta cōia in-
ter ossa ꝛ inter alias duas res: vnuz est in cōparatione
venaꝝ ꝛ arteriaruz que interius ingrediunť in capite
vt viam habeant. Et aliud est in cōparatiōe dure ma-
tris spisse ꝛ grauis vt alique eius partes cū adorez te-
neantur ꝛ a cerebro eleuenť ne ei grauamē iferāt. Et
huius qdem nālis figura ossis est vt sit rotundū ꝑpter
duas res ꝛ duo iuuamēta. Unuz est ꝑpter cōparatio-
nem ad interius. figura nāqꝫ rotūda est maioris dimē-
sionis ea quā recte linee comprehendūt figure: cū ea-
rum cōprehēsiones equales fuerint. Et aliud est in cō
paratione ad exteri⁹: qm̄ figura rotūda pp ipulsiones
nō patiť: quēadmodū angulos hntes patiunť. Et ipm
qdē lʒ sit rotūdū in lōgitudie: tn̄ factuz est: qm̄ origies
neruoꝝ a cerebro in lōgitudie sunt posite: ꝛ sic opʒ vt
nō coangusteť. Et duas hʒ eminētias ante ꝛ retro vt
neruos defendat q descendūt ad frōtē ꝛ ad nuchā. Et
hec qdē figuras tres veras hʒ adorez ꝛ duas hʒ men
dosas. Et in p̄mis vna adorez frōti est cōicās arcualis
hoc mō. C. ꝛ vocať coronalis. Et alia adorem q̄ dire
cte transiēs in lōgitudinē diuidit caput in duo media
ꝛ per se ꝯsiderata vocať sagittalis: ꝛ inquātū est conti
gua coronali vocať neruialis. Et hmōi qdez figura ar
cui similať in cuius medio linea recta sic̄ ꝑpendicula-
ris est recta q̄ est h̄ mō. T. Et adorē tertia iter occi-
put ꝛ basiz ipsi⁹ cōis existit: cuius pūcto cū ipsa sit ꝺʒ fi
gurā anguli extremitas sagittalis ꝯtinuať ꝛ vocať ado
rem laude eo ꝙ laude lr̄e grece silis existat q̄ ē ita. λ.
Cūqꝫ duab⁹ adorē q̄s prius noiauim⁹ ꝯiūgiť sit figu-
ra talis. >(. Due v̄o adorē mendose ꝺm capitis lon-
gitudinez sunt ꝑtense vtrinqꝫ eqdistātes a sagittali q̄
profunditate integra in ossibus nō ꝑfundantur. Et he
due corticales vocātur. Non nāles aūt capitis figure
sunt tres. Una est vt anterior eminentia minuať: ꝛ ꝑ-
pterea de adorē amittať adorez coronalis. Et alia est
vt posterior minuať eminētia ꝛ ad hoc de adorē per-
dať adorē laude. Et tertia est vt vtreqꝫ ꝑdanť eminē-
tie ꝛ fiet caput vt sphera lōgitudinē ꝛ latitudinez hn̄s
eqles. De hac qdē figura sūm⁹ medicoꝝ Gal. dixit ꝙ
ꝑꝑea ꝙ dimēsiōes in ea sūt eqles oportuit ꝺʒ eqlita-
tē vt dimēsiōes adorē eēnt eqles: ꝭ diuisiōes adorē i
primis erāt tres in lōgitudie ꝛ due in latitudine. Erit
itaqꝫ in hac adorē vna in lōgitudie: ꝛ silr adorē vna i
latitudine. Et erit adorē qdem latitudinalis in medio
latitudinis ab aure ad aurem sicut lōgitudinalis ado-
rem in medio lōgitudinis. Dixit etiā sūmus medicorū
Gal. ipossibile est caput aliā figuraz quartā nō nālem
hre. s. ita vt sit lōgitudo minor latitudine: nisi de vētri-
culis cerebri: aut de ipsi⁹ corpore aliqd minuereť: qō
qdem vite est ꝯrium ꝛ cōpositionis prohibens bonita
tem. Et hic qdez primi medicoꝝ Hippo. dicta ꝯcessit
qui dixit capitis figuras quatuor tm̄ existere.

De anathomia eius qō est sub craneo. Cap. 3^m.

Caput post h̄ qnqꝫ hʒ ossa: quoꝝ q̄tuor sunt
vt parietes: ꝛ vnū est sic̄ basis. hi aūt parietes
craneo facti sūt duriores eo ꝙ casus ꝛ ꝑcus-
siōes ad eos ꝺm plm̄ tendūt: ꝛ qꝛ nece fuit vt
craneū esset rarū factū est medituliū silr raꝝ pp duas
res. Una ē vt vapores īde egredianť q resoluunť. Et
altera ne grauamē cerebro īferat. Et de parietib⁹ qdē
posterior durior fact⁹ est eo ꝙ a sensus custodia ē re-
mot⁹. Paries p̄mus est os frōtis cui⁹ supior termin⁹ ē
adorē coronalis ꝛ iferior adorez q̄ ab vna extremita-
te coronalis ꝑueniēs trāsit sup oculos apō supcilia: et
cōtinuať eius finis alīj extremitati coronalis. Alīj v̄o
duo parietes q a dextra sūt ꝛ sinistra sūt ossa in qb⁹ sūt
aures ꝛ vocanť petrosa pp sui duritiē. Quoꝝ vnum-
qōqꝫ termiať supius ꝛ ad adorē coronalis ꝛ iferi⁹ ad
adorē q̄ ꝑuenit a sūmitate adorē laude ꝛ ꝑtēdiť vsqꝫ
ad coronalē ꝛ ab iteriori ps coronalis ꝛ posteriori ps
adorē laude. Quartū v̄o parietē termiat supi⁹ adorez
laude ꝛ iferi⁹ adorez q̄ est cōis iter caput ꝛ paxillū ꝛ iū
git iter duo exᷓma laude. Basis āt cerebri ē os qō oia
alia sustinet ossa ꝛ vocať paxillare: qō qdem duꝝ pp
duo iuuamīta fuit creatū. Unū ē ꝙ durities ad portā-
dū iuuat. Et aliō qō duꝝ min⁹ suscipit putrefactōez su
ꝑfluitatū: ꝛ h̄ qdē os sub supfluitatib⁹ q̄ sup ipʒ sp de-
scēdūt positū ē: iōqꝫ fuit meli⁹ ipʒ eē duꝝ. In vnaq̄qꝫ
p̄terea duoꝝ tipoꝝ ꝑte sūt duo ossa dura q̄ coopiunt
neruū q trāsit in tipore. Quoꝝ situs est ꝺm lōgitudiez
tiporis ex transuerso ꝛ vocanť hec duo ossa paris.

De anathomia ossiū mādibulaꝝ ꝛ nariū. Cap. 4^m.

Ossiū qdē mādibule ꝛ tiporis nūeꝝ declabi-
mus adorez mādibule dclando. Et dicemus
ꝙ supiorē mādibulā t̄miat supi⁹ adorē cōis
iter eā ꝛ frōtē trāsiēs sub supcilīȷs a tipore ad
tip⁹. Et iferius termināt eā dentiuz origies: ꝛ a duab⁹
ꝑtib⁹ adorez q̄ a ꝑte auris venit cōis iter eā ꝛ os basi-
lare qō est retro post dentes. Deide alia exᷓmitas q̄ ē
ei⁹ finis valʒ. vʒ. qꝛ eminēdo ad domesticā parūp dcli
nat: ꝛ est adorez q̄ diuidit iter h̄ ꝛ adorez quā noiaui-
mus q̄ est illa q̄ i lōgitudie sup palatū secat. Isti qdez
ei⁹ sūt t̄mini. Adorez v̄o termīos ei⁹ igredientiū q̄dā ē
q̄ secat i lōgitudie qō i palato est sup̄mū: ꝛ alia adorez
est q̄ icipit iter duo supcilia ꝛ vadit ad oppositū q̄ est
iter duos dentes duales: ꝛ est adorē q̄ i pricipio inci-
pit hui⁹ adorez: ꝛ dscendēdo dclinat ab ea ad oppōnē
q̄ est iter q̄druplū ꝛ caninū a dextra: ꝛ alia q̄lis illa a si
nistra. Et ex his qdez trib⁹ adorē. s. media ꝛ duab⁹ exᷓ-
mis: ꝛ iter oppōnes originū dentiū p̄dictoꝝ fiunt duo
ossa triāgula. Sʒ triaguloꝝ bases nō sūt apō dentiuz
origies: ꝭ aū h̄ fit i medio adorez secās circa basiz na
riū. Tres. n. adorez hāc secātez i locis p̄dictꝭ trāseūt et
fiūt sub duob⁹ triāgulis duo ossa: quoꝝ ambo horuz
triāguloꝝ ꝛ origies dentiuz ꝯtinent bases ꝛ due ꝑtes
adorez exᷓmaꝝ. Et vnū os sepat ab illo illō qō d me-
dia adorez dscendit. In vnoqꝫ ꝙ illoꝝ duoꝝ ossiū sūt
duo anguli recti apō hāc adorez secātez: ꝛ acut⁹ eius
apud duos caninos: ꝛ expāsus eius apō nares. Et de

adorez mādibule ſupioris eſt adorez q̄dā q̄ deſcendit ab adorez cōi ſupiori ⁊ ad p̄tē dirigit̄ oculi:⁊ cū perue nit ad orbitā in tres ſepat̄ ramos:q̄ruz vnus p̄gredit̄ ſub adorez q̄ cū frōte eſt cōis ⁊ ſup oculi orbitā donec ſupcilio ꝯtinuet̄. Et alia adorez eſt ſub ea:⁊ ſil'r conti nuat̄ p̄ter ꝙ orbitā nō igredit̄. Et alia adorez tertia ſi mil'r ꝯtinuat̄ poſtq̄ȝ orbitā igredit̄:⁊ qcqd ꝺ illis inte rius exiſtit i cōparatiōe adorez q̄ ē ſub ſupcilijs lōgi⁹ eſt a loco quē illꝺ qꝺ eſt ſupi⁹ tāgit:os ꝟo qꝺ adorez p̄ria triū ſepat ē mai⁹:⁊ poſt illud qꝺ ſepat ſcꝺa. Naſi āt iuuamīta manifeſta ſūt q̄ ſūt tria. Unū ē qm̄ cū fora mine qꝺ eſt i eo i odoratiōe iuuat donec plus aeris in eo ꝯtineat̄:⁊ ēt tēperet̄ p̄us q̄ȝ i cerebꝛ penetret:ꝗ.n. pl'z aeris q attrahit̄ ad pulmonē vadat:magna tamē ei⁹ ps ad cerebꝛū etiā tendit:⁊ cū aeris ēt attractōe cū qs odorare vult mult⁹ i vno loco aer corā iſtō odo ratus adiūgit̄:vt ſit app̄hēſioꝛ plus ⁊ copioſioꝛ:i vno igit̄ iuuamīto ſūt h̄ tria iuuamīta. Scꝺꝫ āt eſt qꝺ ad lit teras iuuat diſtiguendas:⁊ vt eaꝝ exitus ſit facilis i i ciſiōe:⁊ ne totus aer apud locū cui lr̄aꝝ accidit iciſio cōprimat̄ ſ̄m menſurā:⁊ hec duo iuuamēta ivno cō ſiſtunt iuuamento:⁊ tātū eſt qꝺ facit naſus in menſu ratione aeris harum lr̄arum quātū illud qꝺ facit fo ramen perforatū abſolute poſt fiſtulā qꝺ nihil obtu rat. Tertiū ꝟo eſt vt ſuperfluitates a cerebꝛo egredie tes tegmentuz ⁊ defenſiouez a viſibus habeāt ⁊ etiaz eſt inſtrumentū iuuatiuum ad ipſas excutiendas cum exufflatione. Et oſſiū qdem naſi cōpoſitio ex duob⁹ ē oſſib⁹ad modū duorum triangulorꝫ:quoꝝ duo angu li ſuperius cōcurrūt ⁊ baſes apud vnū angulum ſe cō tingunt ⁊ in duos ſepant̄ angulos:⁊ vnūquodqꝫ duo rum oſſium vnicuiqꝫ duarum adorem ſuperponit̄ ex tremarum quas nominauimus:⁊ ſuper duas eoꝝ in feriores extremitates ſunt due cartilagines molles:et inter eas ſ̄m lōgitudinem adorem medialis eſt carti lago cuius ſupioꝛ pars iferiore eſt durioꝛ q̄ tota alijs duab⁹cartilaginib⁹ durioꝛ exiſtit.hui⁹ ꝟo medie carti laginis iuuamītū eſt vt naſus i duas ptiat̄ nares:iō vt cū a cerebꝛo ſupfluitas ꝺſcēdit ſ̄m plin ad vnā earum declinet ⁊ nō totā attrahēdi aerē viā obturet q̄ a cere bꝛo aerē ꝺfert q qꝺ ibi de ſp̄ū exiſtit euētat. Duaꝝ ꝟo cartilaginū extremaꝝ iuuamētū tres res exiſtūt.vna ē iuuamētū oib⁹cartilaginib⁹ q̄ ſup oēs oſſiū exiſtūt ex tremitates cōe:qꝺ iā executi ſum⁹.⁊ ſcꝺa eſt vt expan dant̄ ⁊ dilatent̄ ſi neceſſe fuerit aerē ſupflue attrahere aut expellere.⁊ tertia eſt vt ad vaporē excutiēdū cum ſuo motu ⁊ q̄tione ⁊ tremore iuuet cū exufflauerit. Et duo qdē nariū oſſa facta fuerūt minuta ⁊ leuia:qm̄ le uitas magiſ ē hic neciā q̄ȝ firmitudo ⁊ p̄cipue qꝛ a mē broꝝ ꝯtinuitate ſūt ſepata q̄ nocumēta ſūt recipiētia ⁊ ſūt poſita cū cuſtodia ſenſus. Oſſium ꝟo mādibule iſe rioris forma ⁊ iuuamētū ſcita ſunt. Ex duob⁹ nāqꝫ cō ſiſtit oſſib⁹q̄ ſtricta ſub mēto ꝯnectit iūctura. Et in ſū mitate cuiuſqꝫ duoꝝ alioꝝ extremoꝝ eoꝝ ſecādo fa cta eſt ſeratura curua:q̄ cū additamēto ei igenioſe p̄ parato cōponitur:qꝺ ex oſſe naſcitur qꝺ ad eaꝫ perue nit quarum vnaqueqꝫ ligamentis fuit ligata.

¶ De anathomia dentium. Cap. 5^m.

Dentes qdē ſ̄t.32.ē t̄n cū ꝯtigit q̄ſdā hoies nō hr̄e neguegidij q ſ̄t q̄tuoꝛ ex̄mi:⁊ tūc nō erūt niſi.28. Eoꝝ ꝟo duo ſ̄t duales:⁊ duo q̄druⷯ pli ſupi⁹:⁊ totidē iferi⁹ ad icidēdū:⁊ duo canini ſupi⁹: ⁊ duo iferi⁹ad frāgendū:⁊ molares ad molendum ab vtraqꝫ ſupiores ⁊ iferiores q̄tuoꝛ aut qnqꝫ:⁊ h⁹ toti⁹ ſūma ē aut.32.aut.28.q̄tuoꝛ duales ⁊ q̄tuoꝛ q̄drupli:⁊ q̄tuoꝛ canini:⁊ octo molares ⁊ q̄tuoꝛ neguegid. Et ne guegid qdē ſꝫ pl'z naſcunt̄ i medio tp̄is augm̄ti. Et h̄ qdē eſt poſt ſpmat̄ᷓ emiſſionē ⁊ an̄ ꝯſiſtētiā:qm̄ ꝯſiſtē tia ē circa.30.annos. Jōqꝫ dētes iſti ſenſus vocāt̄. Et dētes ēt hn̄t radices ⁊ capita acuta q̄ i foramib⁹ figūt̄ oſſiū duaꝝ mādibulaꝝ i qb⁹ꝯſiſtūt. Et ſup marginem cuiuſqꝫ foramis additamītū magnū rotūdum orit̄ qꝺ dētē circūdat ⁊ ſtrigit vt eius fortioꝛa ſint ligamenta. Unuſqſqꝫ ꝟo dētiū p̄ter molares vnuz hꝫ caput. Sꝫ molariū i iferiori mādibula fixoꝝ qſqꝫ ad minus duo hꝫ capita:⁊ ē ēt cū hꝫ capita plura:⁊ p̄cipue neguegi dij qui q̄tuoꝛ hn̄t capita. Sꝫ fixoꝝ i mādibula ſupiori qſqꝫ ad min⁹tria hn̄t capita:⁊ fortaſſe plura ⁊ p̄p̄e ne guegidij q pl'a hn̄t capita. Capita ꝟo molariū ml'ta fa cta ſ̄t:qm̄ ſūt magni:⁊ qm̄ eoꝝ opatio ē maioꝛ. Et ſu perioꝛib⁹qdē additamīta ſ̄t eo ꝙ ſ̄t ſuſpēſi:⁊ ꝙ graui tas fac̄ eos ad oppōnē ptis ſuoꝝ capitū ꝺclinare. In ferioꝝ ꝟo pōderoſitas iſ̄rioꝛi eoꝝ nō exiſtit ꝯ̄ria. Nul lū p̄terea oſſiū vllo mō ſentit p̄ter dētes. G.n. dixit ꝙ expimētū nobis demōſtrauit eos ſenſum hr̄e de q̄ nā ſollicita fuit:⁊ fecit ip̄m cū virtute q̄ a cerebꝛo p̄uenit. Jcirco vt ipſi etiā iter calidū ⁊ frigidū diſcernant.

¶ De iuuamento doꝛſi. Cap. 6^m.

Doꝛſuz pp̄ q̄tuoꝛ iuuamēta fuit creatū. Unuz eſt vt ſit nuche ſemita q̄ i p̄manētia aialis eſt necīa:pp̄ illꝺ qꝺ i ſuo loco ꝺ nuche iuuamīto clare narrabim⁹. Nūc āt ſūmā aggregatā ꝺ eo refere mus. Et h̄ ē ꝙ ſi nerui oēs a cerebꝛo naſcerent̄ eēt ne ceſſariū caput multo mai⁹ eē q̄ȝ ſit:⁊ ſic grauaret ſup totū corp⁹. Neruo q̄ꝫ eēt necīū grāde p̄trāſire ſpatiuz ⁊ lōgū donec ad ex̄moꝝ finē p̄ueniret:⁊ eēt nocumītis expoſitū ⁊ ad icidēdū:⁊ ei⁹ qdē lōgitudo ipſi⁹ ꝺbilita ret fortitudinē ad attrahēdū mēbꝛa grauia ad ipſoꝝ p̄ncipia. Jōqꝫ de⁹cui⁹ nomē ſit bn̄dictū miſicorditer egit faciēs p̄tē cerebꝛi q̄ ē nucha ad iferioꝛa corpis i cedere:ſic cānales a fonte q̄ten⁹ ex ea neruoꝝ diuiſio nes a duob⁹ſuis laterib⁹ ⁊ ei⁹ex̄mo ſꝫ ei⁹oppōnē ⁊ vi cinitatē cū mēbꝛis egrediant̄:poſtea ſcm̄ ē doꝛſuz ſe mita ei⁹⁊ cuſtodia. Et ſcꝺꝫ qdē ē qm̄ doꝛſū ē cuſtodia ⁊ clipe⁹ mēbꝛoꝝ nobiliū q̄ ſ̄t poſita coraꝫ ipſo:iōqꝫ in creatōe facte fuerūt ei ⁊ ſpine ⁊ ſimenia. Et tertia ꝺ cā ꝙ doꝛſuz creatū fuit vt ſit alioꝝ oſſiū p̄ncipium:ſic li gnū qꝺ i exoꝛdio nauis p̄ ponit̄ cui alia ligna ifigunt̄ ſcꝺo ⁊ annectunt̄:iōqꝫ doꝛſuz duꝝ creatū fuit. Et q̄r tuz eſt vt poſſit hō ſtare:⁊ ad multas ſe mouere ptes: ideoqꝫ doꝛſuz de ſpōdilib⁹ oꝛdinatis factū eſt non de oſſe vno neqꝫ de oſſib⁹ magnis. Jūcture quoqꝫ inter ſpōdiles facte ſunt nō laxe:qm̄ ſ̄ādi potētiā debilita rent:neqꝫ valde ſtricte:qm̄ pꝛohiberent inclinare.

¶ De

¶ De anathomia spōdilium. Cap. 7^m.

Spōdilis ē os i cuiꝰ medio ē foramē ꝑ qđ nucha trāsit. Et ē cuꝫ spōdilis q̄tuor hꝫ additamēta a dextra ⁊ a sinistra ⁊ a duobꝰ lateribꝰ foramis. Et ea qdē q̄ sursuꝫ tēdūt sursuꝫ aspiciētia dicunt. Et q̄ sūt iferiꝰ tēdentia iferiꝰ aspicientia ⁊ iuersa. Et ē ēt cū additamēta sūt sex: q̄tuor ab vna pte ⁊ duo ab alia. Et ē cū sūt octo. In his vō additamentꝭ existit iuuamētū vt ꝑ ea ꝯtinuitas q̄ ē iter spōdiles ꝯtinuitate iūcturali: ordinet cū ꝯcauitatibꝰ i qbusdā eaꝝ ⁊ capitibꝰ bucellis silibꝰ i qbusdā q̄tenꝰ capita buccis silia q̄ sūt i qbusdā eaꝝ ad aliaꝝ penetrēt additamēta: q̄ q̄dā aliaꝝ additamēta igrediunt. Sūt p̄terea ex spōdilibꝰ q̄ alia hn̄t additamēta: ⁊ nō ꝓp h̄ iuuamētuꝫ: ſ ꝓp defensionē ⁊ clipeū ⁊ repulsionē eiꝰ qđ ꝑcutit: ⁊ sup ea texunt hoꝝ additamētoꝝ ligamenta. Et sūt ossa ampla ⁊ dura ſꝫ spōdiliū longitudinē posita. Que aūt ex eis retro posita fuerūt spine vocant ⁊ simenia. Et q̄ ex eis a dxtris ⁊ a sinistris sūt posita vocant ale. Ipa vō sūt ad defendēdū illđ qđ i lōgitudie corꝑis ex neruis ⁊ venis ⁊ musculis ꝓfundiꝰ q̄ꝫ ipsa igredit. Et q̄dam ex alijs q̄ ad partē costaꝝ tēdūt: aliđ ꝓpriū hn̄t iuuamētū. Qđ qdē ē vt in eis creent vacuitates qbꝰ capita costaꝝ gibbosa mirabilr ligent. In vnaquaqꝫ eni ala ex eis sūt due vacuitates: ⁊ i vnaquaqꝫ costa sūt duo additamēta gibbosa. Sūt p̄terea ex alis q̄ duo hn̄t capita: ⁊ ale duplici similant. Et h̄ qdē in spondilibꝰ existit colli cuiꝰ iuuamētū nūc noiabimꝰ. Spondiles q̄ꝫ p̄ter foramē mediū alia hn̄t foramia: ꝓp illđ qđ ab eis egredit de neruis: ⁊ qđ in eis igredit de venis. Quedā aūt illoꝝ foraminū sūt q̄ cōplent in vna vniꝰ spōdilis eminētia: ⁊ sūt q̄dā eoꝝ q̄ cōplent iter duas spōdiles cōiter. Et locꝰ eaꝝ ē cōis terminꝰ q iter eas existit. Et plerūqꝫ ē cū istđ a duabꝰ ptibꝰ .s. superiꝰ ⁊ iferiꝰ existit. Et plerūqꝫ est in vna pte. Et est ēt cū i vnaquaqꝫ spondili est semicirculus. Et est cū in vna eaꝝ est maior ⁊ i altera minor. Et hec qdē foramia a duobꝰ lateribꝰ spondilis posita fuerūt ⁊ nō retro ꝓp defensiōis defectū illic eiꝰ qđ egredit ⁊ qđ igredit: ⁊ qꝛ ꝑcussionibꝰ eēt expositū. Neqꝫ fuerūt posita anteriꝰ: qꝛ in locis eēnt ad que corpꝰ sua nāli pōderositate ⁊ suis etiaꝫ volūtarijs motibꝰ declinat: ideoqꝫ debilitarent. Et nō fuit possibile vt eēnt stricti ligamti: vt anteriꝰ egrederent ⁊ postea retro redirent fuit impossibile: qm̄ declinatio etiā eēt super neruoꝝ egressiones que eis faceret coangustationē ⁊ nocumentū. His aūt additamentis q̄ ꝓ defensione existūt superposita fuerūt ligamēta ⁊ nerui: ⁊ leuia facta fuerunt ⁊ lubrica ne tactu carni iferant nocumentū. Additamentorū quoqꝫ coniūcturaliū nā est hec. Sūt eni adinuicē fortiter ligata ligamēto posterioribꝰ tendente ad anteriora ligamēto vehemēti vndiqꝫ: verūtn̄ ligatura anteriꝰ ē plus stricta ⁊ posterius plus laxa: qm̄ anteriꝰ curuari ⁊ ꝯflecti est magis necīū q̄ꝫ posteriꝰ flecti ⁊ curuari. Et ꝓpea ꝙ ligamēta q̄ sūt posteriꝰ facta fuerūt laxa ipleta fuerūt spatia q̄ ibi procul dubio fiūt humoribꝰ viscosis. Spondiliū aūt dorsi q̄dam sūt q̄ valde bene ligant cū athachib: ac si essent vnū os creatū ad fixionem ⁊ q̄etem: ⁊ q̄dam sūt q̄ sunt laxa: ac si essent ossa multa creata propter motū.

¶ De iuuamēto colli ⁊ anathomia ossiū eiꝰ. Cap. 8^m.

Collū fuit creatū ꝓp tracheā arteriaꝫ. Et trachea qdē arteria fuit creata ꝓp illđ qđ narrabimꝰ de creatiōis eiꝰ iuuamētis i suo loco. Et ꝓpea ꝙ spōdiles colli ad sūmū suꝑiores sunt delate super eas q̄ cū sint dorsi ⁊ sūt sb̄ eis oportuit vt fuissent minores. Qđ eni defert deferēte leuiꝰ eē opꝫ cū placuerit vt motꝰ qdem sint ſm sapiētie ordinē. Et qm̄ necesse fuit initiū nuche grossiꝰ esse ⁊ maiꝰ sicut cōcauitatū p̄ncipiū eo ꝙ illđ qđ ex diuisiōe neruoꝝ sup̄me parti est ꝓpriū ē plus eo qđ est ꝓpriū ei qđ est iferiꝰ: oportuit in spōdilibꝰ colli foramina magna ampla fore. Et qꝛ ꝑuitas ⁊ foraminis amplitudo earum attenuauerūt corꝑa: oportuit firmitudīs itētiōeꝫ ibi affuisse qua illđ qđ due res q̄s narrabimꝰ d̄bilitauerūt emēdaret. Oportuit igit eas oibꝰ alijs spōdilibꝰ duriores creari. Et qꝛ cuiusqꝫ spōdilis earum corpꝰ fuit subtile: creata fuerūt eoꝝ simenia ꝑua. Magna eni si creata forēt: spōdiles eēnt exposite rupture ⁊ nocumentis eo ꝙ earum simenijs res occurrerunt fortes. Et quia earum simenia fuerūt parua facte fuerūt ale eaꝝ magne duo duplicia hn̄tes capita. Et qm̄ motꝰ magis fuit necessariꝰ eis q̄ꝫ fixio eo ꝙ ipse nō multa fuerūt ossa: quēadmodū ille q̄ sūt iferiꝰ: laxe facte fuerūt spōdiliū earū iūcture cōparatiōe iūcturaꝝ eaꝝ q̄ sunt inferiꝰ. Et qm̄ q̄ꝫtū defuit eis ex firmitudie ꝓp laxitatē tātūdeꝫ recuperat aut plus eo ex pte eiꝰ qđ eas circūdat ⁊ suꝑ eas gradit de neruis ⁊ musculis ⁊ venis: iđ nō fuit necessaria multa firmitudo i iūcturis. Et qꝛ nō fuit necīū multū firmare iūcturas ⁊ sufficit eis mēsura q̄ ex ea attributa eis fuit: ideo eaꝝ additamēta cōiūctionalia sursum aspiciētia rursuꝫ in sūma nō fuerūt creata magna ⁊ multe latitudis: quēadmodū illa q̄ fiūt sub collo. Verūtn̄ eaꝝ bases posite sūt longiores ⁊ eaꝝ ligamēta laxiora. Et neruoꝝ egressiōes i eis posite fuerūt cōes sicut diximꝰ: qm̄ nō fuit possibile vt in vnaquaqꝫ illarū spōdiliū eo ꝙ sit subtilꝛ ⁊ ꝑua: ⁊ foramē ꝑ qđ trāsit nucha amplū eēt ꝓprie: nisi i illis q̄s declabimꝰ: ⁊ quarū demōstrabimꝰ dispōnes. Nūc aūt dicemꝰ ꝙ spōdiles colli septē sūt nūero. Hec nāqꝫ mēsura in lōgitudie et nūero fuit eq̄lis: ⁊ queqꝫ eaꝝ oia .xj. p̄dicta hn̄t additamēta p̄ter primā .s. simenia ⁊ duas alas ⁊ q̄tuor additamēta cōiūctionalia sursuꝫ aspiciētia: ⁊ q̄tuor iferius aspiciētia. Et vnaqueqꝫ ala duos hꝫ ramos. Et circulus egressiōis nerui iter oēs duas spondiles diuidit in duo media. Pria aūt spōdilis ⁊ scđa q̄sdaꝫ hn̄t ꝓprietates q̄s nō hn̄t alie. In primis vō ē tibi sciēdū ꝙ motus capitꝭ a dextris ⁊ a sinistris fit iūctura q̄ est iter caput ⁊ spōdilē primā. Et ipsiꝰ motꝰ anterius ⁊ posterius fit iūctura q̄ est iter illā ⁊ spōdilē scđaꝫ. Est igit nobis de iūctura primi in p̄mis loquēdū. Dicemꝰ igit ꝙ suꝑ laboriosaꝫ ptē spondilis prime a duabꝰ ptibus q̄ sunt suꝑius create fuerūt due vacuitates in q̄s duo ossis capitꝭ additamēta igrediunt. Et cū vnū eoꝝ eleuat: ⁊ alteꝝ deprimit d̄clinat caput ad depssum. Et ꝙ in hac

ſpōdili alia ſit iunctura īpoſſibile fuit. Ibi igit̄ alia facta fuit ſpōdilis ꝑ ſe q̄ ē ſc̄da ex q̄ creat̄ a ꝑte eiꝰ an̄riore q̄ ē ad iteriora additamētū lōgū duꝝ oriri ſec̄ qđ ꝑtrāſit ⁊ igredit̄ foramē ꝓprie corā nucha foramīe iter eas cōi. ſ. foramine qđ a poſterioribꝰ ad an̄riora ē longiꝰ q̄ꝫ a dextra ⁊ ſiniſtra: qm̄ iter poſterius ⁊ an̄rius ſt̄ duo igrediētia q̄ maiorē occupāt locū q̄ꝫ vnū ex igrediētibꝰ occuparet. Latitudo āt mēſurat̄ ſm vnū igrediēs qđ ē maiꝰ. Et h̄ qdē additamētū vocat̄ dens a q̄ qdē occupata fuit nucha ligamētꝭ fortibus q̄tenus dētis ex̄mitas a nuche ex̄mitate ſepet̄: ne dens ſuo motu nuchā ꝑcutiat ⁊ ei coāguſtationē faciat. Deide additamētū h̄ a ſpōdili p̄ma eleuat̄ ⁊ vacuitatē q̄ eſt ī capitis oſſe igredit̄: qđ vacuitas q̄ ī oſſe exiſtit capitꝭ an̄riꝰ ⁊ poſterius circūdat. Et hic qdē dens nō ad iteriꝰ fuit factus niſi ꝑꝑ duo iuuamēta: quoꝝ vnū eſt vt ſit amplius cuſtoditū: ⁊ alteꝝ vt latus ſpōdilis qđ eſt magis ſubtile ſit iterius ⁊ nō exteriꝰ. Et p̄me qdē ſpōdilis ꝓprietas eſt ne ſimenia hēat iō ne ei inferat grauamē: ⁊ ne ꝑꝑ ipſaꝫ nocumētꝭ ſit expoſita. Additamētuꝫ nāq̄ꝫ qđ repellit iquātū eſt fortius ip̄mmet fracturā ⁊ nocumētū afferret ei qđ ē debilius: ⁊ ēt ne muſculos ⁊ neruos multos q ī eius circuitu ſūt poſiti ledat: ⁊ q̄ꝛ ēt parū idigemus h̄ ſpinis cuſtodiētibus. Hec eni ſpōdil' ē q̄ſi ſūmerſa ⁊ ſepulta ī cuſtodijs ſc̄de q̄ ip̄aꝫ a nocumētis cuſtodiūt: ⁊ ꝑꝑ has qdē itētōes nō ꝓp̄e ei facte fuerūt ale. Neruoꝝ. n. ⁊ muſculoꝝ plures ī duobus eiꝰ lateribꝰ poſitiōe ſpiſſa poſiti ſt̄: ꝑꝑea q̄ p̄ncipio ſūt ꝓpinqua: iōq̄ꝫ ale locū nō habuerūt ibi. Amplius ex ꝓprietatibꝰ huiꝰ exiſtit ſpōdilis q̄ nerui ab ea nō ꝑ duo eiꝰ egrediunt̄ latera: neq̄ꝫ ꝑ foramē cōe: ſ; ꝑ duo foramina q̄ in ea poſteriꝰ ad ꝑtē tēdūt ſupiorē. Si eiꝰ neruoꝝ egreſſiōes eēnt vbi duo capitꝭ additam̄ta orificijs iungūt̄ ſuis: ⁊ vbi motꝰ eoꝝ ſūt vehem̄tes vehemēti ipedimēto caput ipediret̄. Silr̄ q̄ꝫ ſi eēnt vbi ſc̄da deglutit ad deglutionē ꝑꝫ ſua additamēta q̄ igrediunt̄ ī ipſa ex ſuis duobꝰ additamētꝭ q̄ ſuꝑ eā icedūt: ⁊ vbi iter eaꝫ ⁊ iter ſecūdā iūctura ſit laxa q̄ an̄riꝰ mouet ⁊ poſteriꝰ: neq̄ꝫ fuit ꝯueniēs vt an̄rius ⁊ poſterius egrederet̄ ꝑꝑ eas q̄s in decl'atiōe cauſe aliaꝝ ſpōdiliū demōſtrauimus: neq̄ꝫ a duobꝰ lateribus ꝑꝑ oſſis ibi exn̄tꝭ ſubtilitateꝫ cā dētis: quapꝑ fuit neceſſe vt paꝝ ſub iūctura capitis eēt poſteriꝰ a duabꝰ ꝑtibus. ſ. ī medio eius qđ ē iter id qđ eſt poſteriꝰ ⁊ latꝰ. Oportuit igit̄ vt duo foramina eēnt ꝑua: quapꝑ neceſſe fuit neruos fuiſſe ꝑuos. Qr̄ vō in ſpōdili ſc̄da ipoſ'e fuit neruoꝝ egreſſiōes ſuperius fuiſſe: ſic fuit ipoſ'e in hac: eo q̄ ſi in ea eēnt neruoꝝ ſuoꝝ egreſſiōes ſicut in prima: timeret̄ ne ꝯquaſſarent̄ ⁊ rūperent̄ motu prime ſpōdilis ſuꝑ eā cū caput anteriꝰ aut poſterius mouet̄. Neq̄ꝫ ēt fuit poſſibile vt anterius egrederet̄ ⁊ poſterius: ꝑꝑ illud qđ diximus. Nec fuit poſſibile vt a duobꝰ egrederet̄ lateribus qm̄ ſi eēt ita eēt cū p̄ria cōis: ſ; qđ inter eas orirēt eēt valde ſubtile: neq̄ꝫ primoꝝ corrigerēt paruitatē: ⁊ qđ cōprehēderet̄ eſſent paria debilia ſil' iūcta. Et ſi cū p̄ma eēt cōis: iā. n. cognouimꝰ cām p̄me ⁊ q̄ eēt corruptio ſi eā a duobꝰ ꝑforarēt lateribꝰ: ꝫ oportuit foramina in ſc̄da eſſe an̄ duo latera ſimenij ⁊ duobꝰ p̄me oppoſita lateribus: qm̄ corpus p̄me cū eis aſſociabitur nō ledet eos. Et dēs qdē q ex ſc̄da orit̄ bn̄ p̄me ē annexus ligamēto forti. Et iūctura capitꝭ cū p̄ria ambe cū ſc̄da ſt̄ laxiores q̄ꝫ eaꝝ ſpōdiliū iūcture: iō q̄ motꝰ q ꝑ eas fiunt valde ſt̄ nec̄arij ⁊ iūctura vt eēnt firme ⁊ manifeſte. Et cum caput mouet̄ vnius ſpondilis: alia manet inſeparabilis in alia ſua iunctura: ſicut oppoſite facie ad faciem. Et cū caput anterius mouet̄ ⁊ poſterius ſtat cū prima ſpondili: ac ſi ambo eſſent vnum os. Et cum ad duo latera ſine tranſuerſione mouetur fit ſpōdilis prima cum ſecūda ſicut vnum os. Hoc eſt qđ de ſpōdilibus colli ⁊ eaꝝ ꝓprietatibus narrare volumus.

¶ De anathoꝰ ſpōdiliū pectoris ⁊ coꝝ iuuam̄tꝭ. Ca. 9m.

Spondiles pectoris ille ſt̄ cū q̄bus iūgunt̄ coſte ⁊ attractiōis aeris mēbra cōprehēdūt: ⁊ ſt̄ ſpondiles. xj. ſimenia hn̄tes ⁊ alas: ⁊ vna que alas nō hꝫ. Sūt igit̄. xij. ſpōdiles. Eaꝝ vō ſimenia nō ſūt eq̄lia. Que eni ex eis ſūt corā mēbris q̄ ſt̄ nobiliora maiora ſūt ⁊ fortiora. Et ſpōdiliū qdē pectoris ale alijs duriores exn̄t: ꝑꝑea q̄ cū eis coſte iūguntur. Septē āt ſup̄maꝝ ſpōdiliū ſimenia ſūt magna. Et ipſaꝝ ale groſſe vt coꝛ fortiſſime tueant̄. Et iō q̄ꝛ carū corporeitas ī h̄ fuit diminuta: facta ſūt ipſaꝝ additamēta ꝯiūctiōalia curta ⁊ lata: ⁊ illaꝝ qdē ſupra decem additamēta ꝯiūctiōalia q̄ ſurſuꝫ tēdūt ſūt illa ī q̄bꝰ eſt vacuitas bucelle. Et illa q̄ īferius tēdūt ſt̄ illa ī q̄bus egrediunt̄ gibboſitates q̄ vacuitates egrediunt̄ quaꝝ ſimenia ad īferiora curuant̄. Decimū āt ſimeniū eſt rectū ⁊ nō curuū: ⁊ eiꝰ additamēta ꝯiūctionalia vtrinq̄ꝫ hn̄t vacuitates q̄ corā bucellis exiſtūt: cū ſupiꝰ ⁊ īferiꝰ ſil' bucellaꝝ ſit receptio: poſtea vō illaꝝ q̄ ſub decima exiſtūt bucelle ſūt ad ſuꝑiora: ⁊ eoꝝ vacuitates ad īferiora ⁊ ipſaꝝ ſimenia ad ſuꝑiora curuant̄: ⁊ nūc huius totius iuuamētū noīabimꝰ poſt. Duodecia vō ſpondilis alas nō hꝫ: qm̄ nec̄itas multa q̄ coſtaꝝ cā inerat iā eſt diminuta: ſ; firmitudo alio mō ē igeniata ī q̄ firmitudo cū alio iūgit̄ iuuamēto. Et huiꝰ qdē exiſtit d̄cl'atio q̄ ſpōdiles alchatiꝫ nimia idiguerūt magnitudīe ⁊ iūcturaꝝ multa firmitudine: q̄ꝛ ferūt totū qđ eſt ſupra ipſas. Iōq̄ꝫ neceſſe fuit vt in iūcturis vacuitates ⁊ bucelle plures nūero fierēt: quaꝝ iūcturaꝝ eaꝝ additamēta duplata fuerunt. Et fuit neceſſe vt ꝑs duodecie que eſt v̄ſus ꝑtē illaꝝ ſil'is illis fieret: quapꝑ eiꝰ additamēta ꝯiūctionalia duplata fuerūt. In his igit̄ additamētꝭ deſtructa fuit res ex q̄ dignū erat vt ale fierēt: poſt h̄ ampliſſime fuit dilatata: ⁊ qđ ex ea ampliatum fuit fere ale ſil'e exiſtit. Duo igit̄ iuuam̄ta ſil' ī hac creatura ꝯiūcta fuerūt. Et hec qdē duodecia ē illa cū qua diaphragmatꝭ iūgit̄ ex̄mitas. Ille āt q̄ ſupra hanc exiſtūt ſpōdilē nō hac idiguerūt firmitudīe in multiplicatiōe additamētoꝝ ꝯiūctionaliū: imo qđ ex eis orit̄ de ſimenijs ⁊ alis magnificatū fuit: q̄re eaꝝ corpꝰ ad hoc occupatū fuit. Et ꝑꝑea qđ pectoris ſpōdiles maiores exiſtūt ſpōdilibus colli nō fuerūt poſita foramina iter duas ſpōdiles cōia equalr̄ diuiſa: ſ; paulatim fuerunt ordiata: qm̄ in illis q̄ ſūt ſuꝑius fuit factū augmētuꝫ: ⁊

in eis

in eis q̄ sūt iferius fuit facta diminutio donec totū foramē in vna remāsit. Et hui⁹ qdē finis in decima existit spondili. Eaꝝ vͦo q̄ ex spōdilib⁹ pectoris remanēt: ⁊ spondiliū alchatiz corpa tolerare potuerūt a dextris ⁊ a sinistris vt in eis fiat foramē cōpletū: fuit ḡ in spondilib⁹ alchatim foramen a dextris ⁊ foramē a sinistris propterea vt neruus egrederetur.

¶ De anathomia spōdilium alchatim. Cap. 10m.

SUper alchatim vͦo spōdiles sūt simenia ⁊ ale late. Et ipsoꝝ qdē additamēta ꝯiūctionalia iferiora dilatant̄ ⁊ assimilant̄ alis defendētibus. Et spōdiles iste sūt qnqꝫ. alchatiz vͦo cū albauiz ē sic̄ basis toti⁹ dorsi: ⁊ ipse qdē sustinēt ⁊ deferūt os femoris ⁊ sūt a qb⁹ nerui pedis oriuntur.

¶ De anathomia albauis. Cap. 11m.

OSsa albauis sūt tria q̄ magis igeniose sūt coniūcta q̄ꝫ oēs spōdiles. Et eaꝝ iūcture sunt firmiores. Et ipsaꝝ ale sꝭ magis ample. Et neruus qdē q de foramie i eis exn̄te egredit̄ non exit a certitudine duorū laterū: ne anche iūctura ipsuz comprimat: sed est magis remotus ⁊ multo plus spissus ad anteriora ⁊ posteriora. Et ossa qdez albauis similia ossibus existunt alchatim.

¶ De anathomia albosos. Cap. 12m.

ALbosos ē cōposit⁹ ex trib⁹ spōdilib⁹ cartilaginosis que nō hn̄t additamēta. Et neruus qdē a foraminibus illarū cōmunib⁹ oritur sicut est in collo propterea ꝙ sunt parue: sed a foramine tertie neruus egreditur impar.

¶ In q̄ ē ꝑmo q ē sic̄ finis de iuuamēto dorsi. Ca. 13m.

IAm locuti sum⁹ de ossib⁹ dorsi vͦba moderata. Nūc aūt de toto dorso vͦba loq̄mur ꝯtinētia sūmā. Dicem⁹ igit̄ ꝙ totū dorsuz est sicut res vna ꝓpriā hn̄s figurā alijs figuris meliorē q̄ ē circularis. Hec nāqꝫ figura remotior est a receptiōe nocumētoꝝ ex ꝑcussiōe vel ipulsiōe euenientium q̄ꝫ oēs alie figure: ⁊ ꝑꝑ h̄ capita eoꝝ q̄ supi⁹ ad iferiora fuerūt curuata: ⁊ eoꝝ q̄ sūt iferi⁹ ad supiora ⁊ ꝯiūxerūt se apd̄ mediā q̄ est decima. Hec vͦo ad nullā curuata fuit ptē: iō vt sup eā due sil̄r cōueniāt curuitates. Et decia qdē iter simenia nō ꝑz numeꝝ ꝫ ꝑz lōgitudinem media existit. Et qꝛ qn̄qꝫ ē nec̄e dorsuz ad aliqd̄ duoꝝ curuari lateꝝ: ⁊ istd̄ nō fit nisi vt declinet mediū ad ꝯ̄riuz ꝑtis: ⁊ declinet illd̄ qd̄ est supra ipm: ⁊ sub ipso ad illā partē ac si duo extrema dorsi ad sibi obuiādū declinarēt: ꝑꝑea in medio nō facte fuerūt bucelle: sed vacuitates tm̄: ⁊ facte fuerūt bucelle supiores ⁊ iferiores ad ipm declinantes: ꝫ supiores descēdētes ⁊ iferiores ascēdētes. Jō vt eaꝝ ablatio ad ꝯ̄riū partis declinationis facilis sit ⁊ vt supiores curuentur ad inferiora: ⁊ inferiores ad superiora.

¶ De anathomia costarum. Cap. 14m.

COste sunt tutamētuz eius qd̄ ex instr̄is attractionis aeris: ⁊ ex supiorib⁹ instr̄oꝝ nutrimēti circūdant. Et ipse qdē nō facte fuerūt vnuz os ne grauarēt: ⁊ ne si aliqd̄ accideret nocumētū foret cōe: ⁊ vt facile esset dilatari cū necessitas addit ꝑm illd̄ qd̄ est in nā ⁊ implent̄ interiora nutrimēto ⁊ iflatiōe et indigent loco magis amplo: ⁊ ꝑꝑ aerē qui attrahitur: ⁊ vt iter eas musculi pectoris qui i opꝑōnibus attrahēdi aerē iuuant: ⁊ eius qd̄ ꝯtinuat̄ cū ipso inciderēt. Et ꝓpterea pectus circūdat pulmonē ⁊ cor: ⁊ qd̄ est cum eis: necessaria fuit cautela vehemētissima in eoꝝ dͦfensione: qm̄ nocumētoꝝ ipressiōes q̄ eis accidūt sūt maiores: ⁊ cū hoc eoꝝ minuitio vndiqꝫ non ea angustat neqꝫ eis nocet. Et iō septē coste superiores create fuerūt ꝯtinētes illd̄ qd̄ est i eis sibi apd̄ cassuz obuiātes ⁊ mēbrū circūdātes principale ab oib⁹ ꝑtib⁹. Ille vͦo q̄ existūt in ꝑte instr̄oꝝ nutrimēti create fuerūt sicut posterius minute vbi sensus nō ꝑuenit visus: ꝫ anteri⁹ nō fuerūt ꝯtinuate: imo paulatim ordinate fuerūt cuz sectione: fuerūtqꝫ superiores ꝓpinqus hn̄tes spatiū inter duo extrema egrediētia: ⁊ inferiores lōginqus. Et istud oīno fuit vt cū cautela membroꝝ nutrim̄ti. s. epatis ⁊ splenis ⁊ alioꝝ amplitudo loco stomachi iūgeret̄ ne cū impleret̄ nutrientib⁹ ⁊ inflāmantib⁹ cōprimeretur. Septē vͦo coste superiores pectoris coste vocant̄ que ab vnaquaqꝫ parte sūt septē: sed due q̄ sūt in medio sunt maiores ⁊ lōgiores: ⁊ ille q̄ sūt in extremitatibus sunt breuiores. Hec eni figura vt cōprehēsuz vndiqꝫ cōprehēdat̄ melior existit. Et coste qdē iste in primis supra sui gibbositatē ad inferiora inclinant̄: deinde redeūdo ad supiora icedūt ⁊ ꝯtinuant̄ cuz thorace sicut noīabimus postea. Jdeo vt sit earū comprehensio in locis amplior: duo ꝑterea cuiusqꝫ earuz additamenta duas profundas ingrediūtur vacuitates q̄ sūt in vnaquaqꝫ ala que est supra spondiles ⁊ prouenit iūctura dupla. Et simil̄r existūt ale septem cū ossib⁹ thoracis. Quinqꝫ aūt curuate que remāserūt sunt ossa posteriora ⁊ coste false: quaꝝ capita creata fuerūt cū cartilaginib⁹ continuata vt sint secure a fractura cuz percussiones affuerūt: ⁊ ne occurrant membris lenibus ⁊ diaphragmati cū sua duritie: sed occurrat ei in corpore qd̄ inter eas ⁊ membra lenia existat medium ⁊ inter duritiem ⁊ lenitatem mediocritatem habeat.

¶ De anathomia thoracis. Cap. 15m.

THorax ex septē ossib⁹ ē cōposit⁹. Ex vno aūt osse nō fuit creat⁹ ꝑꝑ iuuamētū qd̄ i alijs locis sciuisti: ⁊ ꝑꝑea vt sit laxus vt cōueniēs sit ei qd̄ colligit ex mēbris attrahēdi aerē in dilatatione. Jōqꝫ creata fuerūt nō solida cū cartilaginib⁹ cōtinua vt in ipsoꝝ iteriori motu adiuuent: lꝫ sint iuncture eorū firme. Que ēt septē creata fuerūt ꝑm numeꝝ costarū que cū eis iungunt̄. Cū inferiori preterea parte thoracis os cartilaginosuz latū cōtinuat̄: cui⁹ inferior extremitas rotūditati attinēs vocatur epiglotalis eo ꝙ epigloti sit sil̄is. Et ipꝫ qdē est tutamētū oris stōchi ⁊ mediū iter thoracē ⁊ mēbra lenia: iō vt ꝯtinuitas duri cū leni sit melior: quēadmodū multotiens diximus.

¶ De anathomia furcule. Cap. 16m.

FUrcula ē os positū sup vnāquāqꝫ duaꝝ ꝑtiū ei⁹ qd̄ i thorace est supmū curuatū coram anhar. i. loco q est in iferiori parte gule: ⁊ ꝑꝑ sui ꝯcauitatē accidit foramē in quo penetrat vena ad

cerebrũ subiẽs: ⁊ nerui ab eo descẽdẽtes: ⁊ declinat ad partẽ syluestrẽ: ⁊ ꝯtinuat̃ cũ capite spatule ⁊ cum ipso spatula ligatur ⁊ cuꝫ eis ambobus adiutorium.

¶ De anathomia spatule. Cap. 17m.

Spatula fuit creata pp duo iuuamẽta. Unuꝫ est vt adiutoriũ ⁊ manus ab ea suspẽdant̃ ne adiutoriũ cũ pectore sit ꝯtinuũ: qm̃ facilitas mot⁹ vniuscuiusq; duaꝝ manuũ ad alterã destrueret̃ ⁊ coangustatio fieret. Ipa vo creata fuit a costis sepa rata ⁊ partes motuũ ad illã fuerũt ampliate. Et alteꝝ est vt sit defensio firma mẽbroꝝ que intra pect⁹ exñt: ⁊ vt eleuet̃ in loco simenioꝝ spõdiliũ ⁊ alaꝝ ipsaꝝ vbi non sunt spõdiles que percussiones repellãt: neq; sensus qui eas ꝑcipiant. Spatula vo a pte syluestri subtiliat̃: ⁊ a parte domestica igrossat̃: ⁊ super extremitateꝫ ipsi⁹ syluestrẽ fit vacuitas ꝓfunda quã rotũda adiuto rij igredit̃ extremitas. Et ipsa qdẽ duo hꝫ additamen ta. Unũ est ad supiora ⁊ posterius ⁊ vocat̃ destructũ ⁊ rostrũ corui: ⁊ per ipm̃ ligat̃ spatula cũ furcula: ipm̃ est qd̃ ꝓhibet ne adiutoriũ ad supiora de suo moueat̃ loco. Et aliud est iteri⁹ ad iferiora qd̃ ẽt ꝓhibet ne caput adiutorij dislocet̃. Postea sine itermissiõe dilatat̃ quãtũ plus ad ptẽ icedit domesticã: iõ vt sit ei⁹ cõprehẽsio plus defendens. Et ipsa qdem supra sui dorsum additamẽtũ hꝫ sicut triangulũ cuius basis est ad pteꝫ syluestrẽ ⁊ ipsi⁹ angulus ad pteꝫ domesticã ne dorsi superficies fricet̃. Si eni foret basis ⁊ ad partẽ domesticaꝫ eleuaret cutẽ ⁊ cũ ꝑcussiones adessent efficeret dolorẽ. Et hoc qdẽ additamẽtũ est ei sicut simenia spon dilib⁹ creatũ ad ꝯfendẽdũ ⁊ vocat̃ oculus spatule. Ultima vo spatule dilatatio est vbi est cartilago cuꝫ qua cõtinuat̃: cuius extremitas est rotũda que cũ ea continuatur ꝓpter cãm quã in alijs diximus cartilagib⁹.

¶ De anathomia adiutorij. Cap. 18m.

Adiutorij os rotũdũ fuit creatũ vt a nocumẽtoꝝ receptiõe magis foret remotũ. Cui⁹ qdeꝫ superior extremitas est gibbosa vt spatule vacuitatẽ igrediat̃ cũ iũctura laxa nõ valde firma ⁊ laxitatis cã iũcture hui⁹ accidit ei frequẽter dislocatio. Iuuamẽtũ vo qd̃ in hac existit laxitate sũt due res: necessitas: ⁊ securitas. Sed necessitas est facilitas motionũ ad oẽs ptes. Et securitas ẽ qd̃ lꝫ adiutorio sit necẽũ vt diũsis motionib⁹ ad ptes possit moueri diuersas: motiones tñ iste: neq; sũt multe: neq; ꝑdurant vsquequo timeat̃: ne eius rũpant̃ ligamẽta ⁊ dislocent̃: imo adiutoriũ in plurib⁹ dispõnib⁹ ẽ qetũ. Et aliud qd̃ ẽ ex manu est mobile: ⁊ pp hoc alie iũcture firmiores facte sũt q̃ adiutorij. Adiutorij vo iũcturã quatuor amplectũtur ligamẽta. Unũ eoꝝ est dilatatũ pãniculare iũcturã circũdans sicut oẽs alie circũdant̃ iũcture. Et duo alia ligamenta que a rostro corui descendũt: quorum vnũ est hñs extremitatẽ dilatatã ⁊ circũdat adiutorij extremũ: ⁊ alteꝝ ẽ mai⁹ ⁊ duri⁹ descẽdens cũ q̃rto qd̃ ẽt descẽdit ab additamẽto rostrali i tenuitatẽ eis ꝑparatã: quoꝝ figura ad latitudinẽ trahit ⁊ ꝓpe cũ adiuto riũ tãgũt. Et ipsa qdẽ solẽt occultari sub adiutorio et ꝯtinuari musculis q in eius iteriore extẽsi sũt seqũtes adiutoriũ. Adiutoriũ pterea a pte domestica ẽ ꝯcauũ ⁊ a pte syluestri gibbosuꝫ: vt ꝓpter hoc qd̃ sup ipm̃ ex musculis ⁊ venis ⁊ neruis dispoñit̃ affirmetur: ⁊ vt hõ hñs amplectat̃ qd̃ vult amplecti: ⁊ q̃ vna man⁹ ad alterã pueniat. Sup iferiorẽ ãt adiutorij extremitatẽ duo additamẽta ꝯtinuata cõposita fuerũt ex qb⁹ illd̃ qd̃ est ad iteriora ẽ lõgi⁹ ⁊ subtili⁹ cũ nulla re hñs iũcturã: qm̃ nõ ẽ nisi neruoꝝ ⁊ venaꝝ ꝯfensio. Sꝫ cum eo qd̃ ẽ ad exteriora cõplet̃ iũctura cubiti ꝑ bucellã q̃ in ipso existit f̃m modũ quẽ noiabim⁹: ⁊ iter ea ꝓculdubio subtilitas existit. Et in duab⁹ qdẽ hui⁹ subtilitatiꝫ extremitatib⁹ due sunt vacuitates supi⁹ ad anteriora ⁊ iferi⁹ ad posteriora. Et eaꝝ supior domestica cõcauitas est lenificata ⁊ nõ existit sup eã sepatio: ꝫ syluestris ꝯcauitas ẽ maior eis ⁊ qd̃ ad finẽ syluestris ꝯcauitatis tendit nõ est lenificatũ: neq; est ipsi⁹ perforatio rotunda: sed est sicut paries rect⁹ ita vt cũ additamẽtũ asseid in ipsa ad ptẽ mouet̃ syluestrẽ ⁊ cuꝫ ad ea puenit stet. Et nos qdẽ declarationẽ necessitatis eaꝝ cito afferem⁹. Has vo ꝯcauitates duas vocat Hip. duos limites.

¶ De anathomia asseid. Cap. 19m.

Asseid ex duob⁹ ossib⁹ in lõgitudie ꝯiũctis est cõpositũ ⁊ vocant̃ focilia. Superi⁹ vo ex eis qd̃ ad policẽ tendit est subtili⁹ ⁊ vocat̃ focile superius. Et iferius ex eis qd̃ vadit ad auriculareꝫ est grossius: qm̃ est differẽs ⁊ vocat̃ focile inferius. Superioris vo focilis iuuamẽtũ est q̃ ipꝫ est mot⁹ asseid ad se torquẽdũ ⁊ resupinãdũ. Et iferius focilis iuuamẽtũ est vt ꝑ ipsuꝫ sit mot⁹ asseid ad ꝯstringẽdũ ⁊ dilatãduꝫ. Cuiusq; vo ipsoꝝ mediũ attenuatuꝫ fuit: qm̃ grossitudine nõ idigẽt pp illud qd̃ ex musculis grossis sup ipa iacet ⁊ ipsoꝝ duo extrema igrossata fuerũt: ppea q̃ super ipsa multa ligamentoꝝ origo est eis necẽia: qꝛ frequenter accidũt vbera ⁊ ꝑcussiones fortes cum mot⁹ est iuncturaꝝ: ⁊ ꝓpterea q̃ carne denudant̃ ⁊ musculis. Superius vo focile est tortũ quasi veniat a pte domestica: paululum tortuose ⁊ ad partem syluestrẽ gibbosuꝫ fiat: ⁊ iuuamentũ hoc existit preparamẽti bonitas ad motũ torquendi: sed iferius est focile rectũ: qm̃ hoc ad ꝯstringendũ ⁊ dilatandũ melius existit.

¶ De anathomia iuncture cubiti. Cap. 20m.

Cubiti vo iũctura ex iũctura focilis supioris ⁊ iferioris focilis iũctura cũ adiutorio cõpoñit̃. Supi⁹ qdẽ focile in sui ex̃mitate vacuitatẽ igeniose factã hꝫ in quã bucella syluestris extremitatiꝫ adiutorij igredit̃ ⁊ ligat̃ cũ ea ⁊ ex ipsi⁹ circuitu in vacuitate illa ꝓuenit mot⁹ resupinus ⁊ tortionis. Inferius aũt focile duo hꝫ additamẽta inter q̃ existit tenuitas que sime grece lr̃e similat̃ ⁊ est ita. C. Et huius qdẽ tenuitatis contorquet̃ supficies illa q̃ est in ipsius ꝯcauitate vt bene sit factus eius itroitus in concauitatẽ que est in extremo adiutorij qd̃ ꝯcauũ existit: sed sue ꝯcauitatiꝫ figura gibbositati circuli similat̃. Ex bona igit̃ ingressiõe subtilitatis que inter duo focilis inferioris additamẽta existit in illã inferioreꝫ tenuitatem iũctura cõponit̃ cubiti. Cũq; tenuitas vel ꝑs sup tenuitatẽ vel partẽ ad posteriora mouet̃ ⁊ iferi⁹ extẽditur

ditur manus ⁊ cū parietalis tenuitas eā refrenat a va
cuitate bucellā tenēte tenet eā ⁊ ꝓhibet a dilatatione
sup̄flua. Stant igiť adiutoriū ⁊ asseid ſm rectitudinē.
Cū vo vna duaꝝ tenuitatū sup aliā ad aňriora ⁊ supe
rius moueť ꝯstringiť manꝰ donec asseid tāgat adiuto
riū ad ꝑtē domesticā ⁊ ab anterioribꝰ. Et duo qdē fo
cilia superiꝰ siľ iūgūtur sicut res vna: ⁊ accidit ī eis va
cuitas ampla cōis: cuiꝰ pl'in in focili existit inferiori. Qꝫ
aūt sup̄fluit ab hac vacuitate remanet gibbosū lenifi
catū vt sit lōginquū a nocumētoꝝ receptione. Et po-
sterius quidē ex vacuitate focilis inferioris oriť addi-
tamentū qꝺ ad lōgitudinē quādam trahit. Et de huiꝰ
totius iuuamēto loquemur si deus voluerit.

¶ De anathomia rasete. Cap. 21m.

Raseta ex multis ē cōposita ossibꝰ ne nocumē
tū si accideret cōe fiat: ⁊ vt ꝑ ipsā plāta ꝯca-
uari possit cū corꝑa rotūda ꝯtinēdi volūtas
affuerit ⁊ cū liq̄da currentia retinere voluerimꝰ. Et hꝫ
qdē ossa iūcture sue firmiter ⁊ bñ adiuicē sūt ligata ne
separenť ⁊ plāta debil'r illꝺ teneat qꝺ colligit ⁊ qꝺ tꝫ:
ita vt si cutꝭ plāte excoriareť iueniренť hec oīa ossa cō
tinua quoꝝ sep̄atio a sensu sit lōgiqua. Et cū hꝫ ligamē
tū firmiter strigit vnū cū vno: ꝫ in eis existit obedien
tia ad p̄uā ꝯstrictionē ex qua ꝓuenit vt iteriꝰ plāte con
caueť. Rasete vo ossa sūt septē ⁊ vnū additū: ꝫ septem
radicalia in duabꝰ ꝯsistūt aciebꝰ. Una acies ē ad ꝑtē
asseid: cuius ossa sūt tria: qm̄ ꝑꝑea qꝺ est ad ꝑtē asseid
oportuit vt eēt plus subtilis. Et alteriꝰ aciei ossa sūt q̄-
tuor q̄ sūt ad ꝑtē pectinis ⁊ digitoꝝ: vñ ꝑꝑ hꝫ oportuit
vt essent magis ampla. Et tria qdē ossa ordinata fue-
rūt. Eoꝝ eñi capita q̄ sūt ad ꝑtē asseid subtiliora sūt et
meliꝰ adinuicē collecta ⁊ plus ꝯtinuata: ⁊ eoꝝ qdem
capita q̄ sunt ad ꝑtē aciei alteriꝰ sunt latiora ⁊ minꝰ bñ
collecta ⁊ ꝯtinuata. Octauū vo os nō ꝯsistit in duabꝰ
rasete aciebꝰ: ꝫ fuit creatū ad defendēdū neruū q est
in plāta. Et aciei scꝺe fit extremitas ex ꝯiūctiōe capitū
ossiū eiꝰ ⁊ igrediť vacuitatē quā noīauimus que est in
extremitate duoꝝ focilīū. Fit ꝫ iūctura dilatatōis ⁊ cō
strictionis. Additamētum vo predictū qꝺ est in focili
inferiori vacuitatem ossium rasete ingreditur ⁊ fit in-
de tortionis ⁊ resupinationis iunctura.

¶ De anathomia pectinis manus. Cap. 22m.

Ossa pectinis plāte sunt q̄tuor ꝑꝑea cū q̄tuor
ꝯtinuanť digitꝭ ⁊ sūt ꝯiūcta a ꝑte q̄ est ad ra-
setā: iō vt cū ossibꝰ que sūt sic̄ cōnexa ⁊ cōiū-
cta bñ cōtinueť que in ꝑte digitoꝝ parūper
dilatanť: ⁊ vt cū ossibꝰ que sunt distincta ⁊ sep̄ata bene
ꝯtinueť: ⁊ fuerunt ad iferiora curuata ꝓpter illud qꝺ
iam sciuisti. Rasete vo iunctura cum pectine cōponiť
per concauitates que in extremitatibus ossium rasete
ꝯsistunt: in quas bucelle ossium pectinis que iā cartila
ginibus inuestite fuerunt ingrediuntur.

¶ De anathomia digitoꝝ. Cap. 23m.

Digiti sūt instr̄a que ad colligēdū res iuuant.
Et ipsi qdē nō fuerūt creati carnei ab ossibus
vacui: ⁊ si tñ hec diuersis motibꝰ possint mo-
ueri: quēadmodū multi vermiū ⁊ pisciū potētia debili
mouerenť: ⁊ hꝫ ideo ne eoꝝ op̄ationes forent debiles:
⁊ etiā debiliores q̄ꝫ vermis: neqꝫ etiā in vno creati fue
rūt osse: ne eoꝝ op̄ationes forent difficiles: quēadmo
dū accidit patiētibꝰ cuzez: ⁊ ipsis qdē tria suffecerunt
ossa: qm̄ si eoꝝ numero addereť in augmento numeri
motuū ipsoꝝ iuuaret: ꝫ debilitas ꝓculdubio intēdēdo
illud qꝺ ipsos in sup̄flua firmitudie opꝫ tenere ꝓueni-
ret. Qꝫ si ex paucioribꝰ q̄ꝫ tribus creati fuissent: quēad-
modū si creati fuissent ex duobꝰ ossibus: eēt firmitudo
maior sed motus minuereť ab eo qꝺ sufficit: ⁊ nos q-
dē plus idigemus motibꝰ diuersis q̄ꝫ augmēto firmi-
tudinis terminū trāseūtis. Ipsi vo creati fuerūt ex os-
sibꝰ quoꝝ bases sunt latiores ⁊ ipsorū capita sunt ma-
gis tenuia. Et que eis sunt iferiora sunt maiora ſm or-
dinē: ita vt que in eis sunt subtiliora sint extremitates
anemul: ⁊ hꝫ qdē est ꝑꝑ decorationē cōparatiōis que
inter portantē existit ⁊ portatū. Ipsoꝝ aūt ossa creata
fuerūt rotūda timore nocumentoꝝ. Et facta fuerunt
dura nō hñtia ꝯcauitatē neqꝫ medullā vt eēnt fortio-
ra: ⁊ ad ꝯstringēdum ⁊ ad figēdum in motibꝰ ⁊ attra-
hēdū. Et fuerūt creata interius curua ⁊ extremis gib-
bosa ꝓpterea vt illud qꝺ tenēt melius retineāt ⁊ meliꝰ
fricent ⁊ melius premāt illꝺ qꝺ fricāt ⁊ p̄mūt. Et inter
vnūquodqꝫ ⁊ aliud nō fuit posita in medio cōcauitas
neqꝫ gibbositas vt bene tāq̄ꝫ res vna cōtinueť cū ne
cessitas fuerit vt ex eis iuuamētū quasi vnius ossis ha-
beať. Eoꝝ vo extremi sicut pollex ⁊ auricularis gibbo
sitatē ad partē in qua nō est digitꝰ hñt vt si eoꝝ sūma
cum applicanť simul figure rotūde que a nocumentis
tuetur. Et intrinseca eoꝝ pars fuit carnosa vt sustētet
eos ⁊ vt cedāt sibi obuiantibꝰ cū ea strinxerint. A fo-
ris vo nō taliter facti fuerūt ne grauarent ⁊ vt pugnū
eēt arma dolorem faciēs. Uerūtñ in anemul plus car
nis positū fuit vt bene apud ꝯcursum quasi coniuncta
applicenť. Et medius qdē ex lōgioribꝰ factus fuit iun
cturis. Et postea ānularis. Deide index. Et postea au
ricularis. Ideo vt eoꝝ extremitates apud cōprehēsio
nem equenť: ⁊ nō remaneat apertio: ⁊ cū hoc vt digiti
⁊ plāta sup rotūdū cōcaueť cū colligitur. Pollex vo
oīum q̄tuor digitoꝝ iustitia existit: q si nō in suo ꝑone-
reť loco eius iuuamētū destrueref. Si eñi ītus in plā-
ta ponereť plurimū operationū quas per plātā habe
mus destrueref nobis. Et si ad partē ponereť auricu-
laris: vna manus ad aliam ad tenēdū illud in quo iū
guntur nō perueniret. Et hoc quidē remotius existit:
quoniā si retro ponereť ⁊ pectini pollex nō alligare-
tur: lōgitudo inter ipsum ⁊ alios digitos non coangu
staretur. Cū ergo aliꝫ quatuor digiti rē aliquā ab vna
parte comprehēderent ⁊ pollex ab alia parte adiuua-
ret: possibile esset vt plāta rem magnam comprehēde
ret ⁊ pollex ab alia parte eēt sicut applicās illꝺ qꝺ plā
ta ꝯstrigit ⁊ tenet: ⁊ auricularis ⁊ annularis sic̄ coop-
toriū posterius. Omnia autem digitoꝝ ossa continua-
ta fuerūt cum tenuitatibus ⁊ cōcauitatibꝰ intrantibꝰ ī-
ter quas humor existit viscosus: quorum iūcturas liga
menta comprehendunt fortia que sibi obuiant cū pan
niculis cartilaginosis. Et vacuitates quidem implent

que in iuncturis existunt propter augmentū firmitudinis ossa minuta que sisamina vocantur.

¶ De iuuamento vnguis. Cap.24m.

VNguis ꝓpter quatuor fuit iuuamēta creat⁹. Unū est vt carnis extremitas digitoꝝ podiū existat ne cū sup aliquā presserit rē debilitet. Et aliud vt digitus per eam res minutas possit capere. Et tertiū vt per eas valeat scalpere ⁊ mundare. Et quartū vt qñqꝫ sit arma. Tria v̄o prima speciei humane dignius ꝯueniūt. Et quartū ceteris aīalibus. Et vnguis qdem extremitas rotūda creata fuit propter illđ qđ scis. Et ipsa ex ossibus creata fuit lenibus vt sub eis flecteretur que ipsum percutiūt ne scinderetur. Et vngues quidem create sunt semper crescentes: propterea ꝙ sunt apte vt fricentur ⁊ radantur.

¶ De anathomia ossiū femoris. Cap.25m.

COrā albauiz sunt duo ossa a dextris ⁊ a sinistris q̄ in medio firma ꝯtinuant̄ iūctura: ⁊ ipsa qdē sūt sic oīuz supioꝝ ossiū fundamētum et portātia ⁊ mutātia localr̄ inferiora: vnūqđqꝫ aūt ipsoꝝ in q̄tuor diuidit̄ partes: illud qđ est ad partem syluestrem vocat̄ albarasa ⁊ os iliȷ̄: ⁊ illud qđ est ad anteriora os vocat̄ femoris: ⁊ illud qđ est ad posteriora vocat̄ os anche: ⁊ domesticū qđ est ad superiora vocat̄ piscis coxe: q2 in ipso est concauitas quaz caput coxe gibbosum ingredit̄: ⁊ sup hoc os mēbra posita sunt nobiliora sicut vesica ⁊ matrix ⁊ spermatis receptacula in viris ⁊ ficteris ⁊ intestinū rectum.

¶ Est sermo aggregat⁹ de iuuamēto rigil. Cap.26m.

EOrū iuuamēta in duab⁹ consistūt reb⁹. Una est figere ⁊ stare ⁊ hoc est per pedez: ⁊ altera mutatio: eq̄lis aūt ascendēs aut descēdēs: et hoc fit per coxā ⁊ per crus. Cūqꝫ pedi nocumentū acciderit: stare ⁊ figere difficile erit: sed mutari non: nisi tantū quantum necessaria fuerit mutatio multe fixionis que est ad vnum pedem. Cum autez musculis coxe aut cruris nocumentuz acciderit figere erit facile: sed moueri difficile.

¶ De anathomia ossiū coxe. Cap.27m.

PRimū ex ossib⁹ rigil est coxa. Et ip̄m qdez est os mai⁹ qđ in corpore existit: q2 ip̄m est deferens illud qđ est supra ip̄m ⁊ mutans illđ qđ est sub ipso. Cui⁹ superior extremitas fuit facta rotunda vt in pixidem anche bene ingrederet̄. Et ip̄m qdez est gibbosum ad partem syluestrem ⁊ curuatū ad partem domesticam ⁊ ad posteriora. Si enim ipsum foret positum ſm rectitudinem ⁊ pixidis eqdistantiam accideret inde aliqs claudicationis motus: queādmoduz accidit ei cuius talis est creatio: neqꝫ bene defenderet musculos magnos ⁊ neruos ⁊ venas: neqꝫ ex hoc toto recta res generaret̄: neqꝫ sedēdi forma eēt bona. Amplius si curuum ad partem domesticam non fuisset reductū ꝓueniret inde alteri⁹ modi claudicatio: neqꝫ statio illi media foret ⁊ fieret ei cōis decinatio: neqꝫ eēt equalis. Et in ipsius extremitate inferiori sunt additamenta duo ꝓpter poplitis iūcturam. Nos tamē prius de crure ⁊ postea de iunctura loquemur.

¶ De anathomia ossiū cruris. Cap.28m.

CRus ē queādmodū asseid ex duob⁹ ossib⁹ cōpositū. Unū est maius ⁊ lōgius ⁊ ip̄m est domesticū ⁊ vocat̄ cāna magna. Et aliđ est minus ⁊ breuius: non enī peruenit vsqꝫ ad coxaz: imo ab ea breuiat̄: inferius tamē peruenit ad locū ad quez ꝓtendit̄ maius ⁊ vocatur cāna minor. Crus etiam habet gibbositatem apđ partē syluestrez: postea apđ extremitatem iferiorē hꝫ gibbositatem: aliā ad ꝑtem domesticā: ꝑꝑea vt per eam melior sit statio: ⁊ cāna qdez maior equat̄ que pro certo est crus: ⁊ mior creata fuit q̄ꝫ coxa: ⁊ illđ est ꝓpterea ꝙ adiūcte fuerūt res ꝓpter quas ei in magnitudie fuit addendū: ⁊ hoc est figere ⁊ deferre qđ est supra ip̄m. Et res ꝓpter quā fuit addendū ei in paruitate est facilitas ad motū. Et res secūda magis ꝯueniēs fuit itētioni pro qua fuit factū crus minus: ⁊ res prima intētioni pro qua fuit facta coxa maior. Duo aūt cruris ossa sunt quantitas tēperata adeo ꝙ si vnū os adderet̄ accideret de debilitate ⁊ duritie mot⁹ illđ qđ accidit hn̄ti elephantiam ⁊ varices. Et si vnū minueret̄ accideret de debilitate ⁊ duritie mot⁹ ⁊ de impotētia deferēdi illud qđ est supra ip̄m illud qđ accidit crura hn̄tib⁹ de natura subtilia: ⁊ ꝓpter hoc totum sustentatū fuit ⁊ fortius factum est cū cāna minore. In cāna preterea minore alia existūt iuuamēta sic̄ neruos ⁊ venas: ⁊ que sunt inter eas cooperire: ⁊ cōitas cāne minoris in iūctura pedis: vt velox ⁊ fortꝫ fiat iunctura dilatationis ⁊ tortionis.

¶ De anathomia poplitis. Cap.29m.

IUnctura poplitis ꝓuenit ꝑꝑ igressuz duorū additamentoꝝ que sunt super extremitatē coxe in duas vacuitates que sunt in capite ossis cruris: que firmata fuit ligamēto cingente ⁊ alio ligamēto in ꝓfundū tēdente ⁊ duob⁹ ligamētis fortibus a duab⁹ partib⁹: cuius qdem pars anterior hn̄ facta fuit cū rasga .i. patella: hoc est oculo poplitꝫ ⁊ est os ad rotūditatē trahēs. Cui⁹ iuuamentuz est refrenare illđ qđ timet̄ cū est necesse super digitos pedū curuatū stare ⁊ suspensum sedere ex ruptura ⁊ dislocatiōe. Et iūctura qdem laboriosa sustentata fuit: ꝑꝑea ꝙ suo motu defert corpus ⁊ posit⁹ fuit locus eius ad iteriora: qm̄ plꝫ qđ ei accidit de labore inclinatiōis est ad iteriora: nō enim habet ad posteriora inclinationē laboriosaz: ad duas tamē partes rē modicā declinationis hꝫ. Tota v̄o eius declinatio est ad anteriora: ⁊ accidit ei ibi labor in hora incedēdi ⁊ stādi super digitos pedis cum aliqs quasi suspensus curuus stat ⁊ hoꝝ similium.

¶ De anathomia pedis. Cap.30m.

PEs creatus fuit vt sit instr̄m figendi ⁊ facta fuit figura eius ad anteriora vt figura lōga: vt in stando ⁊ in appodiādo super ip̄m auxilium prebeat: cui in parte domestica tenuitas creata fuit vt sit pedis declinatio in hora stādi: ⁊ ꝓprie vacillāti ad ꝑtē ꝯriam parti pedis eleuati: quaten⁹ refrenet illud qđ opꝫ constringi ex nixu super ꝑtē bene eleuandi pedē eleuatuz: ⁊ vt statio sit tēperata: ⁊ etiā vt sit facile calcare super res exeūtes ⁊ absqꝫ magno dolore:

⁊ vt pes

⁊ vt pes bene circũdet illд qд gradib⁹ ⁊ extremitatib⁹ eoꝝ ꝑ que fit ascẽsio similat̃. Et pes qdẽ ex multꝭ ossibus creat⁹ fuit ꝓpter iuuamẽta ex qb⁹ est vt bene retineat ⁊ circũdet illud sup qд incedit ex terra cũ necesse fuerit. Pes nãqз plerũqз tenet illд sup qд icedit quẽadmodũ manus retinet illud qд recipit ⁊ cũ tenens ꝑ̃parat̃ vt moueat̃ suis partib⁹ ad aliquã formã vt per eũ retẽtio fiat melior erit melius q̃з vt totũ vt vnũ frustũ ne figura post figurã figuret̃. Et ex eis est iuuamẽtũ toti cõe cui⁹ ossa sunt multa. Pedis v̂o ossa sunt vigintisex. Cahab per qд iũctura pedis cũ crure cõplet̃. Et calcaneus qд est sustentamẽtũ fixionis. Et nauicu lare per qд est tenuitas. Et q̃tuor ossa rasete cũ qb⁹ pecten ꝯtinuat̃: quoꝝ vnũ est os grandinosum exagono simile positũ ad partẽ syluestrẽ ꝓpter qд pars illa sup terrã bene figit. Et quinqз pectinis ossa. Alcabab v̂o humanũ magis subtiliatũ est ad exteriora ⁊ magis ingrossatũ ad interiora q̃з alcabab oium alioꝝ aialiũ: ⁊ ip̃m est q̃si nobilius ossib⁹ pedis in motu iuuantibus sicut calcaneus est nobilius ossibus pedis in figendo adiuuantib⁹. Et alcabab quidẽ inter duo extrema positũ est a duab⁹ cãnis egrediẽtia ip̃m a suis partib⁹ circundantia. s. a supremo ipsius ⁊ a suo loco ⁊ a duabus suis partibus syluestri ⁊ domestica: ⁊ eius duo extrema in duas vacuitates que sunt in cannis fixe ingrediunt̃. Alcabab p̃terea inter crus ⁊ calcaneũ medium existit: per ip̃m eni melius ꝯtinuat̃ ⁊ iunctura inter ea firmat̃ ⁊ secura fit a dislocatione: ⁊ ip̃m quidẽ pro certo in medio est positũ: lз existiment quidã ꝙ ad domesticã sit declinãs ꝓpter ꝯcauitatis tenuitatẽ. Ad alcabab v̂o os nauiculare ab anterioribus cõiunctionaliter ligat̃. Et hoc qdẽ nauiculare cuз calcaneo posterius ꝯtinuat̃: ⁊ anterius cũ tribus ossib⁹ rasete a parte syluestri. Os v̂o grandinosuз est illud qд si maius vocat os solitariũ: ⁊ si volueris pones quartũ ossiũ rasete. Calcaneus aũt sub alcabab positus est durus rotũdus ad posteriora vt percussionib⁹ ⁊ nocumẽtis resistere valeat ⁊ inferius lenificat⁹ vt melius calcet ⁊ pes melius cooperiat illud sup qд quiescit cum stat: cuius quãtitas magna facta fuit vt corpus portare queat: ⁊ fuit factus triangulatus ad longitudinẽ: ⁊ subtiliando paulatiз ꝓtendit̃ donec finiat̃ ⁊ annihilet̃ corã tenuitate ad partẽ syluestrem: ideo vt subtilitatis ꝯcauitas sit ordinata superius ad suũ mediuз. Raseta v̂o pedis a palme raseta est diuersa qm̃ hec est vna acies ⁊ illa due acies: ⁊ q̃r eius ossa sunt numeri multũ minoris: ⁊ in hoc quidẽ iuuamẽtũ existit: qm̃ in palma motus fit plus necessarius ⁊ cõprehẽsio q̃з in pede: ⁊ maius iuuamentũ qд in pede consistit est figere. Multiplicare aũt diuisiones ⁊ iuncturas in retinendo nocet ⁊ in cooperiendo illud super qд stat: ꝓpterea qд ꝓuenit ide laxitas ⁊ apertio multa quẽadmoduз si nulla foret ibi laxitas noceret: ꝓpterea ꝙ dilatatio eq̃lis que est cõueniens deesset. Jam eni scitũ fuit ꝙ circũdare ⁊ retinere cũ eo qд est nũeri maioris est meli⁹ ⁊ bene stare ⁊ bene posse deferre cũ eo qд est numeri mioris ⁊ maioris quãtitatis est melius. Pedis v̂o pecten de qnqз ossib⁹ fuit creatũ vt cũ vnoquoqз ipsoꝝ q̃sqз digitoꝝ qui sunt quinqз ꝯstituti in vna acie ꝯtinuet̃: qm̃ in eis fuit plus firmitudo necessaria q̃з cõprehẽsio ⁊ circundatio qд in ossibus manus fuit necessariũ. Quisqз aũt digitus p̃ter pollicẽ ex trib⁹ ꝯsistit ossib⁹. Jã de ossib⁹ locuti fuimus q̃tũ sufficit. Et hec quidẽ ossa cũ cõputata fuerint erũt ducẽta ⁊ quadragintaocto: preter sisamina ⁊ preter os qд laude littere grece similat̃.

a.l.macb⁹

¶ Sũme scд́e doctrine q̃nte: ⁊ est verbũ vniu'le de neruis musculis cordis ⁊ ligamẽtis. Cap. ꝑ̃m.

Quoniã mot⁹ volũtarius mẽbris nõ cõplet̃ nisi virtute a cerebro eis mediãtib⁹ neruis adueniẽte: ⁊ neqз erat ꝯueniẽs vt nerui ossib⁹ ꝯtinuarent̃ que pro certo sunt mẽbrorum nobiliũ radices in motu ꝓpter intentionẽ primã: q̃r ossa sunt dura ⁊ nerui sunt subtiles: ꝓpterea misericorditer egit deus ⁊ ex ossib⁹ rẽ neruo similẽ extraxit que ꝯnexio ⁊ ligamẽtũ vocat̃: ⁊ ip̃aз neruo adiũxit ⁊ ex eis rete faciẽdo q̃si rem vnã efficit. Et ꝓpterea ꝙ corp⁹ qд ex neruo ⁊ ligamento componit̃ prorsus fuit subtile: qm̃ corporis nerui augmẽtũ cũ ad mẽbrũ peruenit nõ est tñ ꝙ ab ipsi⁹ corpore ⁊ grossitie cũ est in sui ortu remoueat̃ tãta longinquitate de q̃ sit curãdũ cũ neruus nõ ꝯsequat̃ augmẽtũ faciẽs adipisci corp⁹ eius perueniẽs ad mẽbra ꝯsecutionẽ lõginquã sup corp⁹ suũ in ortu suo ⁊ sua grossitie ꝯsecutionẽ de qua sit curãdũ. Et eius corp⁹ cũ est ei⁹ ortus est tãtũ q̃tũ ip̃m cerebri corp⁹ ⁊ nucha ⁊ capitꝭ ꝯcauitas ⁊ neruoꝝ egressiones tolerare possunt: tũc eni si neruis mẽbroꝝ motus affirmaret̃ ipsis in sua corporeitate possibili existẽtib⁹: ꝓprie cũ diuidunt̃ ⁊ patiunt̃ ⁊ ramificant̃ in mẽbris: ⁊ fit illud qд ex eis vni accidit mẽbro multo subtilius q̃з radix: ⁊ cũ a suo p̃ncipio ⁊ ortu elõgat̃: esset in hoc corruptio manifesta. Sua igit̃ sapientia deus ip̃m gubernauit: grossitiẽ ei attribuẽdo: que ꝓuenit ꝓpter corporis ex eis ⁊ ligamẽto cõpositi villoꝝ ꝯfusionẽ quoꝝ vacuitates carne ipleuit: ⁊ hoc ip̃m pãniculo texit: ⁊ in ipsius medio perpendiculareз sicut megar de suba nerui posuit. Et hui⁹ sũma facta est mẽbrũ ex neruo ⁊ ligamẽto ⁊ eoꝝ villis ⁊ carne implente ⁊ pãniculo cooperiẽte cõpositũ: ⁊ hoc quidem membrũ est musculus: ⁊ ip̃m est qui cuз colligit trahit chordã que ex ligamẽto ⁊ neruo cõponit̃ illa. s. que ab eis ad mẽbri partẽ trãsit ⁊ colligit̃ ad mẽbrũ attrahẽdũ ⁊ cũ dilatat̃ laxat̃ chorda ⁊ elõgat̃ membrũ.

¶ De anatho. musculoꝝ mouẽtiũ q̃ s̃t ĩ facie. Cap. 2m.

Ex eo qд scit̃ est ꝙ musculi faciei sunt ꝼm numerũ membroꝝ mobilium que sunt in facie. Membra aũt mobilia que sunt in facie sunt frons ⁊ oculi ⁊ palpebre superiores: ⁊ maxilla in cõmunitate cũ labijs ⁊ labia sola: ⁊ due aurium extremitates ⁊ mandibula inferior.

¶ De anathomia musculoꝝ frontis. Cap. 3m.

Frons aũt per musculũ tenuẽ dilatatũ pãnicularẽ mouet̃ qui sub cute frontis dilatat̃: ⁊ cuз ipsa adeo miscet̃ donec sit quasi essentie cutis pars ⁊ fiat impossibile ip̃m ab eo exco-

riari: ⁊ mēbro qdē qꝺ ꝑ ipm mouetˀ absqꝫ chorda ob-
uiat: qm̄ illud qꝺ per ipm mouetˀ est cutis dilatata le-
nis: ⁊ mouere tale quale ipm est per chordā nō est bo
num. Et huiꝰ quidē musculi motu eleuantˀ supercilia.
Et est etiā cū ad claudendū oculū iuuat ꝓpter suaruꝫ
virtutum diuisionem ⁊ sui laxitatem.

¶ De anathomia musculoꝝ ocl'i. Ca. 4m.

Musculi v̄o oculū mouētes sūt sex: quoꝝ q̄-
tuor ī q̄tuor eiꝰ lateribꝰ ꝯsistūt: sursuꝫ ⁊ dor
suꝫ: ⁊ duo almecheni. vnusqsqꝫ. n. ipoꝝ ad
suā ꝑtē mouet: ⁊ sūt duo musculi ex trāsuer
so icedētes q ꝺm rotūditatē mouēt. Ab oculo v̄o po-
sterius ē musculus q neruū ꝯcauū quē post noiabimꝰ
sustētat ꝓpterea ꝙ cū eo miscetˀ ⁊ ꝯtinuatˀ ⁊ eleuat ipꝫ
⁊ ꝓhibet ipm a laxitate ex q̄ ꝓuenit alhod: ꝓpterea ꝙ
retinet ipm cū intēte ituetˀ. Et huiꝰ qdē musculi pāni-
culis ligamētalibꝰ accidit ex diuisione vnde in eiꝰ esse
ad dubietatē ꝑuenitˀ. Sunt nāqꝫ ex anathomicis q te-
nēt ꝙ est vnus musculus: ⁊ sunt ex eis q duo: ⁊ sunt ex
eis q tres: q̄cūqꝫ tn̄ mō sit eius caput vnū existit.

¶ De anathomia musculoꝝ palpebre. Cap. 5m.

Earū v̄o iferior motu nō indiget. intētio nāqꝫ
ꝓuenit ⁊ cōpletˀ motu suꝑioris solū: ⁊ eo cō-
pletˀ oculi clausura ⁊ aspectꝰ q fit itēte. Volū
tas eni dei fuit vt instrumēta q̄to plus pol'e
fuerit sint pauciora cū nō ꝓuenerit ipedimētū: qm̄ in
multiplicatiōe eoꝝ ꝓuenit ex nocumentis illud qꝺ est
scitū. Et pol'e qdē erat vt palpebra suꝑior quieta ma-
neret ⁊ iferior esset mobilis. Sed factoris volūtas est
vt opōnes suis approximent principijs ⁊ cās ad suos
fines eleuet tēperatiori via ⁊ rectiori semita. Suꝑior
aūt palpebra neruoꝝ origini ꝓpinquior existit: vnde
nerui cū ad ipsam tēdunt reflexione ⁊ reuolutione nō
indigent: ⁊ qꝛ palpebra superior duobus indiget mo-
tibus eleuationis cū aperitˀ oculus: ⁊ depressionis cuꝫ
clauditˀ: ⁊ clausura indiget musculo trahente ad infe-
riora: ꝓpter qꝺ fuit necessariū vt musculus ei adueni-
ret ad inferiora declinans ⁊ ipellens. Et si vnus fuis-
set: tunc ipossibile foret vt ꝯtinuaretˀ nisi aut cū extre-
mitate palpebre: aut cū ipsiꝰ medio. Et si cū palpebre
medio ꝯtinuaretˀ cooperiret pupillaꝫ cū ad ipsam ele-
uaretˀ. Et si cū extremitate palpebre ꝯtinuaretˀ: nō cō-
tinuaretˀ nisi cuꝫ extremitate vna ⁊ nō proueniret pal-
pebre coopertura equaliter: sed trāsuersaretˀ: qꝛ clau-
sura in parte vbi esset chorda ꝯstringeretˀ primo: ⁊ ab
alia debilitaretˀ parte: ⁊ coopertura nō esset equalis:
sed similis esset cooperture palpebre hominis torturā
patiētis: ꝓpter hoc ei nō vnus creatus fuit musculus:
sed duo qui a partibus duoꝝ almecheni nascētes pal
pebram ad inferiora simili deponunt attractione. In
apertiōe aūt palpebre vnus sufficiebat musculus qui
ad mediū perueniret palpebre ⁊ eius chorde extremi-
tas super palpebre dilataretˀ extremitatē ⁊ cū ꝯtrahe-
retˀ aperiretˀ: ⁊ ꝓpterea ad hoc vnus creatus fuit qui
ꝺm rectitudinē inter duos descendit panniculos ⁊ di-
latatˀ ⁊ ꝯtinuatˀ cū corꝑore cartilagini simili: ⁊ expan-
ditur sub pilorum palpebre origine.

¶ De anathomia musculoꝝ maxille. Cap. 6m.

Maxilla duos hꝫ motꝰ. vnꝰ ē sequēs motū mā-
dibule inferioris: ⁊ alter est ei cuꝫ labio cōis.
Motꝰ aūt cā quē hꝫ motū alterius mēbri se-
quētē sūt musculi illiꝰ mēbri. Et motꝰ quē cū
alio mēbro hꝫ cōem cā est musculus q est ipsiꝰ ⁊ illius
alterius cōiter. Et iste qdē musculus in vnaquaqꝫ ma
xillarū gena vnus existit latus: q ⁊ h̄ noie scitˀ. Unus-
quisqꝫ aūt eoꝝ ex q̄tuor cōpositꝰ est ꝑtibꝰ: qm̄ villus a
q̄tuor ei aduenit locis. Uniꝰ origo est ex furcula cuiꝰ
fines cū extremitate labioꝝ ad iferiora ꝯtinuantˀ ⁊ tra
hūt os iferiꝰ ex trāsuerso. Et scꝺi origo existit iter tho-
racē ⁊ furculā a duabꝰ ꝑtibꝰ ⁊ ipsoꝝ villi trāsuersi ꝓ-
tenduntˀ. Et ille q a dextris oritˀ cū eo qꝺ a sinistris na
scitˀ transuersando iungitˀ ⁊ penetrat. Et ꝯtinuatˀ ille q
nascitˀ a dextris cū inferiori parte extremitatis sinistre
labij ⁊ ille qui a sinistris nascitˀ ecōtra. Cūqꝫ villus iste
colligitˀ angustat os ⁊ ipm ad anteriora ꝓtrahit sicut
in bursa efficit corrigia que bursaꝫ claudit. Et tertius
oritˀ ab osse qꝺ rostro corui in spatula similatˀ ⁊ ꝯtiuatˀ
iferius ꝯtinuitate illius musculi ⁊ trahit labiū in duas
partes attractione simili. Et quartus oritˀ a simenijs
colli ⁊ transit circa terminos auriū ⁊ ꝯtinuatˀ cum fine
maxille ⁊ mouet maxillā motu manifesto quē sequitur
labiū: ⁊ fortasse valde approximatˀ loco vbi ē auris i-
gressus in plerisqꝫ hoibꝰ ⁊ ꝯtiuatˀ cū ea ⁊ mouet aurē.

¶ De anathomia musculoꝝ labioꝝ. Cap. 7m.

Ex musculus v̄o labij sūt illi quos diximꝰ ei ⁊
maxille cōes eē. Et ex musculis eiꝰ sūt q sunt
ipsiꝰ ꝓprij ⁊ sūt musculi q̄tuor. par vnū adue
nit ei a suꝑiori in rectitudine duarū genaruꝫ
maxillarū ⁊ ꝯtinuatˀ ꝓpe ipsiꝰ extremitatē ⁊ duo ab i-
feriori. Et hi qdē q̄tuor ad h̄ vt solū labiū moueatˀ suf
ficiūt. vnaqueqꝫ eni pars eoꝝ cū mouetˀ ad partē illaꝫ
mouet. Cūqꝫ duo ad duas mouentˀ ꝑtes ad duas di-
latantˀ ꝑtes. Adsunt igitˀ ei ꝺm cōplemētū motꝰ ad q̄-
tuor ꝑtes: neqꝫ vllū hꝫ motū nisi istos. In his igitˀ q̄-
tuor adest ei sufficiētia. Et isti qdē q̄tuor musculi ⁊ sū-
ma musculoꝝ cōmuniū cū corꝑe labij miscentˀ taliter
ꝙ sensus a substātia labij prima ipsos discernere non
vꝫ ꝓpterea ꝙ labiū ē mēbꝝ molle carneū os nō hn̄s.

¶ De anathomia musculoꝝ nasi. Cap. 8m.

Cum extremitate v̄o leporis duo ꝑui ꝯtinuā
tur musculi fortes. ꝑuitas aūt existit ne super
alios musculos plus nec̄ios coāgustatio fiat
qm̄ mēbroꝝ maxille ⁊ labij motiōes pl'es sūt
nuō ⁊ frequētius fiūt: ⁊ ꝑseuerāt plus: ⁊ plus sūt nec̄ie
q̄ꝫ motꝰ extremitatꝭ leporis. Fortes aūt creati fuerunt
vt eoꝝ fortitudine illud qꝺ ei defuit ꝑꝑ ossis defectuꝫ
emēdetˀ: quoꝝ aduētus est a parte gene maxille: ⁊ mi-
scetˀ priꝰ cū villis pomi maxille: nō aūt a ꝑte gene ma-
xille adducte fuerūt nisi vt ipm ad eū moueāt.

¶ De anathomia musculoꝝ mandibularuꝫ superioris
⁊ inferioris. Cap. 9m.

Mandibule iferiori absqꝫ mādibula superio-
ri motus ꝓprie attributus fuit ꝓpter iuua-
mēta ex qbus est ꝙ leuioris motus est me-

lioꝛ.Et ex eis est ꝙ dimittere ad mouẽdũ superioꝛem
mẽbꝛa nobilia cõpꝛehẽdẽtẽ:iõ ꝙ motꝰ in ipsis nocu-
mẽtũ efficit est dignius ⁊ salubꝛius.Et ex eis ẽt est ꝙ
si supioꝛ mãdibula tali mõ eẽt vt ipsiꝰ motꝰ facilis fo-
ret nõ fieret iunctura que est iter ipam ⁊ caput firma.
Preterea in mãdibula iferioꝛi motꝰ plures ꝗ̃ tres nõ
fuere necij.Motꝰ aperiẽdi os ipm ⁊ motꝰ masticãdi.s.
⁊ claudẽdi ⁊ molẽdi.Aperiẽs aũt mãdibulã ad iferio-
ra descẽdẽ facit.Et claudẽs ipsam eleuat.Et molens
ipsaꝫ circuire facit ⁊ ad duas ptes declinare.Manife
stũ est igiť ꝙ opꝫ vt motꝰ claudẽdi sit p musculos q a
supioꝛibꝰ descẽdũt ⁊ ad supioꝛa retrahunť ⁊ aperiẽdi
ecõtrario ⁊ molendi cũ trãsuersione.Quapꝛopter ad
claudẽdũ duo creati fuerũt musculi q duo tẽpoꝛis mu
sculi vocanť.Ipsoꝝ võ ꝗ̃titates in hoie parue facte
fuerũt:qm̃ mẽbꝛum qđ per os moueť in hoie pue exi-
stit ꝗ̃titatis in medio vacuitates habẽs ⁊ est in põde
re leue.Nãqꝫ motꝰ q huic accidit mẽbꝛo p hos duos
veniẽtes musculos magis sunt leues.in ceteris aũt ani
malibꝰ inferioꝛ mãdibula est maioꝛ ⁊ grauioꝛ ꝗ̃ sit in
hoie.Unde per eos moueri in motu moꝛdẽdi⁊ res co
medẽdi duras ⁊ icidẽdi ⁊ eradicãdi est difficilius.Et
hi qdẽ musculi duo sunt molles:ꝓpterea ꝙ iuxta pn̄-
cipiũ existũt qđ est cerebꝛũ qđ est coꝛpꝰ in vltimo mol
le:⁊ neqꝫ est iter ipsos ⁊ cerebꝛũ nisi vnũ os.Unde tũ
ꝓpter hoc:tũ ꝓpter illud qđ timeť ex societate cerebꝛi
cũ eis in nocumẽtis si acciderẽt ⁊ in doloꝛibꝰ si eueni-
rẽt:adeo ꝙ ille cui accidissent inde ad frenesim pueni
ret:⁊ ad eas que sunt similes eis ex egritudinibꝰ sepe-
liuit eos creatoꝛ apud ipsoꝝ oꝛiginẽ ⁊ egressionẽ a ce-
rebꝛo in osse paris:⁊ ipsos penetrare fecit in cooptu-
ra que similis est cãnali:⁊ est cõposita ex duobꝰ ossibꝰ
paris:⁊ toꝛtuositas foꝛaminũ per que trãsit que cũ eis
vadũt eoꝝ vestiẽtes extrema magno spatio dõec par
pertrãseant vt eoꝝ substãtia paulatim idureť ⁊ a loco
vbi oꝛti fuerũt paulatim elõgenť.Unicuiqꝫ aũt duo-
ruꝫ hoꝝ musculoꝝ magna generať choꝛda que super
mandibule inferioꝛis incedit extremitatẽ ⁊ ipsam cum
ꝯtrahiť eleuat.Et hi qdẽ duo musculi ab alijs duobꝰ
adiuti fuerũt musculis qui in iferioꝛibus bucce ince-
dentes ad mandibulã descendũt inferioꝛẽ in foꝛnice:
quoniã in eleuãdo graue est necessariũ ipsuꝫ ingenio-
se regere ⁊ sollicitari pꝛo ipso q̃liter plus habeant foꝛ-
titudinis.Et choꝛda etiã que ex istis duobꝰ nasciť mu
sculis ⁊ ipsoꝝ oꝛiť medietate ⁊ nõ ex eoꝝ extremitati-
bus ꝓpter firmitudinem.Et choꝛde due nascentes ex
istis duobꝰ musculis ꝓcedunt ex medio eoꝝ:⁊ non ex
eoꝝ extremitatibꝰ ꝓpter firmitudineꝫ.Musculoꝝ võ
aperiendi ⁊ mandibulã descendere facientiuꝫ villi ex
additamentis nascunť adhubꝛiẽti que retro post au-
res creata fuerũt ⁊ descendunt ⁊ vniunť ⁊ fiunt vnus
musculus:post separanť ⁊ fiũt choꝛda vt firmitudinẽ
augeãt:deide iterũ ramificãť ⁊ carne replenť ⁊ fit mu
sculus ne ꝓpter sui tensionẽ ad nocumẽta recipienda
sit p̄parata:deinde mandibule reflexio mẽto obuiat:
⁊ cũ ꝯtrahiť trahit mandibulã retro ⁊ descendit ꝓcul
dubio:⁊ ꝓpterea qđ nãlis grauitas in descẽdẽdo ad-
iuuat duo suffecerũt ⁊ neqꝫ adiutoꝛio eguerũt.Masti
cãdi võ musculi sunt duo ab vnaquaqꝫ.n.pte vni mu
sculo triãgulato cũ eiꝰ caput positũ fuerit angulus qui
ex suis ãgulis in facie ꝯsistit duo ꝓtẽdunť latera.vnũ
ad mãdibulã descẽdit inferioꝛẽ:⁊ alterũ ad partẽ pa-
ris ascẽdit:⁊ iter ea basis cõtinuať recta ⁊ misceť qsqꝫ
angulus ei qđ ante ipm existit propterea vt musculus
iste diuersas in ꝯtrahendo habeat partes:⁊ non sit ei
motus equaliter:sed diuersis possit iclinari iclinatio-
nibus:ideo vt per eas mollitio ⁊ masticatio cõpleať.

¶ De anathomia musculoꝝ capitis. Cap.10m.

Caput motus hꝫ ꝓpꝛios:⁊ motꝰ cũ quinqꝫ
colli spõdilibꝰ cões per quos est motꝰ cõ-
positus ex declinatione capitis ⁊ declina-
tio colli simul.Unusquisqꝫ võ duoꝝ mo-
tuũ.s.ꝓpꝛius ⁊ cõis aut erit curuãs anteriꝰ
aut curuãs posterius aut inclinãs ad dextrã aut sini-
strã.Et inter ipsos qdẽ sm circũdãdi foꝛmã motꝰ ge-
nerať ꝯuersionis.Musculi aũt qui caput ad inferioꝛa
ꝓpꝛie curuãt sunt duo musculi qui a duabꝰ descẽdunt
partibꝰ qui cũ villis suis misceť retro post aures a su
perioꝛibꝰ ⁊ ab osse thoꝛacis ab inferioꝛibus ⁊ eleuanť
sicut ꝯtinui.Est ẽt cũ qdã existimãt ꝙ sint tres muscu
li:duo nãqꝫ vnius eoꝝ extrema ramificanť ⁊ duo ca-
pita fiunt eis.Cũqꝫ vnus eoꝝ moueť:caput ad iferio-
ra curuať.⁊ cũ ambo mouenť caput ad anterioꝛa tẽpe
rate curuať.Musculi võ qui caput ⁊ colluꝫ simul an-
terius curuant sunt par sub meri positũ qđ ad partem
spondilis pꝛime ⁊ secunde vadit ⁊ cũ eis misceť.Cũqꝫ
pars ipsiꝰ que est ad partẽ mery ꝯtrahiť curuať caput
solũ:⁊ si pars cũ duabus spondilibus cõtinuata ope-
rať curuat ad anterioꝛa etiã collũ.Sed musculi qui so
lum caput ad posterioꝛa curuant:quatuoꝛ sunt paria
sub paribus que nominauimus posita.Et hoꝝ quidẽ
pariũ oꝛigo supꝛa iũcturã existit:⁊ ex eis etiã sunt que
ad simenia perueniũt:⁊ ipsoꝝ oꝛigo est longinquioꝛ
medietate que est posterius:⁊ sunt ex eis qui ad alas
perueniũt quoꝝ oꝛigo est a medio.Ex istis sũt par qđ
ad duas pꝛime spondilis alas peruenit sup par qđ ad
scđꝫ puenit simeniũ.Et par cuius villus ex ala pꝛime
oꝛiť ⁊ vadit ad simeniũ scđm.Et eius quidẽ ꝓpꝛietas
est vt capitis declinationẽ cũ ipm curuať ad naturalẽ
eleuet dispositionẽ sui trãsuersione.Et ex eis est pꝛo-
pter quartũ qđ a superioꝛibus incipiens penetrat sub
tertio cũ transuersione ad partẽ syluestrem ⁊ comitať
pꝛime spondilis alam.Duo pꝛima paria caput poste-
rius sine declinatione:aut cũ declinatione valde par-
ua curuãt.Et tertiũ declinatiõis rectificat toꝛturã.Et
quartũ trãsuersione manifesta ad posterioꝛa curuat ⁊
quecũqꝫ tertij ⁊ quarti solus declinauerit iclinabit ca
put ad suã partẽ.Et cũ ambo retrahenť mouebiť ca-
put ad posterioꝛa ꝯuersuꝫ absqꝫ đclinatiõe.Musculi
võ qui caput cũ collo curuãt sunt paria tria ꝓfunda ⁊
par vnũ cooperiẽs vnũqđqꝫ impar eoꝝ est triãgulus
cuiꝰ basis ẽ posteriꝰ os cerebꝛi:⁊ qđ ex ea remanet ad
collũ descẽdit:ꝫ triũ pariũ sub eo expansoꝝ.Unũ sup
duo latera spõdiliũ descẽdit.Et aliud multũ declinat

ad alas. Et aliud per mediū trāsit iter duo spōdiliū la
tera ⁊ duo extrema alaruꝫ. Musculi aūt qui caput ad
duo inclināt latera sunt duo paria capitꝭ iūcturā ꝯco-
mitātia. Unius paris eoꝝ locus est anterius ⁊ ipsum
est qd̕ itus caput ⁊ spōdilē ꝯtinuat secūdā cuiꝰ vnū im
par est ad dextrā ⁊ alterū ad sinistrā. Et par scdꝫ eoꝝ
est cuiꝰ locus est posterius ⁊ ꝯtingit iter spōdilē primā
⁊ caput cuiꝰ vnū ipar icedit a dxtra ⁊ alterū a sinistra:
⁊ qd̕cūqꝫ vnū ex istis ꝯbeť caput declinabit ad partē
ipsiꝰ cū trāsuersione: ⁊ qcunqꝫ duo ab vna ꝑte ꝯbenť
declinabit ad eos caput absqꝫ trāsuersione: ꝙ si ante-
riores mouebunť iuuabūt in curuādo caput ad iferio
ra. ⁊ si posteriores mouebunť reducēt caput ad poste-
riora: ⁊ si vt oēs q̄tuor simul mouebunť stabit caput
recte. Et hi qdē q̄tuor musculi alijs musculis sunt mi
nores: verūtñ eis locoꝝ ipsoꝝ bonitate: ⁊ qꝛ sub alijs
descēdūt musculis restauratū fuit q̄ꝫtū alij ꝑ magnitu
dinē hñt. Jūcture p̄terea capitꝭ due res necīe fuere q-
bus due itētiōes ꝯrie erāt opportune. Una est firmi-
tudo ⁊ hec qdē pēdet ex affirmāda iūctura: ⁊ vt parū
motibꝰ obediat. Et altera est multitudo nūeri motuū:
⁊ hec pēdet ex facilitate iūcturaꝝ ⁊ laxatiōe eaꝝ. Fa-
ctū est igiť vt iūcturaꝝ laxitas ꝑtrāsiret cōplemētū fir
mitudinis que ꝑꝑ musculos multos qui sunt cingētes
eas ⁊ circūdātes acqriť. Due igiť intētiones ei acqsite
fuerūt: vñ deus oibus factoribꝰ melior sit benedictꝰ.

¶ De anathomia musculoꝝ epiglotis. Cap. xi^m.

Epiglotis est mēbrū cartilaginosum creatum
vt vocis sit instrumētū: qd̕ qdē ex tribꝰ cōpo
situ est cartilaginibꝰ. Una est cartilago quā
sensus cōprehēdit corā gula ⁊ sub mēto que
vocať peltalis ⁊ clipealis: qm̄ eius vēter est ꝯcauus ⁊
dorsum gibbosum pelte similis ⁊ clipeo paruū eiꝰ. Et
secūda est cartilago post illā posita ad partē colli cuꝫ
ea ligata ⁊ vocať que nomē nō hꝫ. Et tertia est suꝑ il-
las cooꝑiēs que cū ea que nomē nō hꝫ ꝯtinuatur ⁊
obuiat peltali absqꝫ ꝯtinuitate: ⁊ inter ipsaꝫ ⁊ illā que
nomē nō hꝫ est iūctura dupla ꝓpter duas vacuitates
que sunt in ipsa in quas duo additamēta nō habētia
nomē decēter igrediunť cū eis ligamētis cōnexa ⁊ vo
cať coopertorialis ⁊ cymbalaris. Et ꝓpterea ꝙ pel-
talis qñqꝫ adiūgiť nō habēti nomē: ⁊ qñqꝫ elōgať ab
ea est epiglotis amplitudo ⁊ eiꝰ coangustatio. Et ꝓ-
pterea ꝙ cymbalaris cooperit clipealē ⁊ ipsaꝫ comi-
tať: ⁊ ꝓpterea qd̕ ab ea separať est epiglotis apertio ⁊
clausio ipsius. Ubi aūt est epiglotis ⁊ corā ipsa est os
triāgulatū lauda vocatū: qd̕ laudā grecā lrām signifi
cat: ⁊ est ita. Λ. Jn creādo v̄o os huiꝰ existit iuuamen-
tū vt sit origo ⁊ principiuꝫ ex quo villi musculoꝝ epi-
glotis oriunť. Epigloti p̄terea musculi fuere necessa-
rij qui clipealē nomē nō habēti applicēt: ⁊ musculi q
cymbalarē applicēt ipsis ⁊ eas cū ea cooperiāt: ⁊ mu
sculi qui cymbalarē ab alijs duabꝰ elōgent vt epiglo-
tis aperiať. Ex musculis v̄o epiglotim aperientibꝰ est
par qd̕ ab osse laude nasciť ⁊ vadit ad anteriora pelta
lis ⁊ ꝯtinuať ⁊ expandiť suꝑ ipsam ⁊ cū ꝯtrahiť trahit
cymbalareꝫ ad anteriora ⁊ ad inferiora ⁊ dilatať epi-
glotis ⁊ par qd̕ numerať inter musculos gule ad infe-
riora trahētes: ⁊ nobis qdē videť vt ipm numereť in-
ter eos qui iter eas sunt cōes: cuiꝰ origo est interius in
thorace ⁊ vadit ad peltalē. Ei v̄o ⁊ multoꝝ aialiū mo
tu aliud associať par ⁊ duo paria: quoꝝ vnū ad cym-
balarē ꝑuenit posterius ⁊ ꝯtinuať cū ea. Cūqꝫ ꝯhunť
ad cymbalarē eleuāt ⁊ eā ad posteriora trahūt ⁊ sepa
rať ab applicatiōe sui cū peltali ⁊ dilatať epiglotꝭ. Et
alterius paris musculi ad duos cymbalaris margines
veniūt qui cū ꝯhunť ipsam a peltali separāt ⁊ in latitu
dinē extēdūt ⁊ in dilatādo epiglotim adiuuāt. Ex mu
sculis aūt q epiglotim coangustāt est par qd̕ a ꝑte lau
de venit ⁊ ꝯtinuať cum peltali postea dilatať ⁊ cingiť
suꝑ illā que nō hꝫ nomē: donec duo extrema duoꝝ i-
pariū ipsiꝰ post illā que nomē nō hꝫ vnianť ⁊ cū ꝯhiť
coāgustat. Et ex eis sūt q̄tuor musculi ⁊ fortasse existi-
mať ꝙ sint duo musculi dupli ꝯtinuantes peltalis ex-
neitates cū extremitatibꝰ eiꝰ q̄ nomē nō hꝫ: q cū ꝯhun
tur iferiora epiglotꝭ coāgustāt. Et sunt q existimāt ꝙ
vnū par ipsoꝝ sit occultū ⁊ alterū manifestū. Ex sitibꝰ
v̄o musculoꝝ q claudūt melior fuit vt in iferioribꝰ epi
glotꝭ creati fuissent: ita vt cū ꝯhunť cymbalarē ad ife-
riora traherēt ⁊ eā claudēdo cooꝑire facerēt: ⁊ ꝑꝑ h̕
par creati fuerūt qd̕ de radice peltalis nasciť: ⁊ eleuať
interius ad duo cymbalaris extrema ⁊ ad radicē eiꝰ q̄
nomē nō hꝫ a dextra ⁊ a sinistra: ⁊ cū ꝯtrahunť iūctu-
rā stringūt ⁊ epiglotim tali clausura claudūt que mu-
sculos pectoris ⁊ diaphragmatꝭ refrenare valet in ꝓ-
hibēdo aeris attractionē. Qui qdē ꝑui creati fuerunt
ne in iterioribꝰ epiglotꝭ coāgustationē facerēt: ⁊ fortes
fuerūt creati vt eoꝝ fortitudine cū impediti fuerint in
claudēdo epiglotim ⁊ ꝓhibēdo aeris attractionē de-
fectus multus corrigať qui eis ex paruitate aduenit: ⁊
⁊ ipsoꝝ via est ꝼm rectitudinē ascēdētiū cū dclinatio-
ne parua ꝓpter quā fit ꝯtinuatio ꝯueniēs iter peltalē
⁊ nō habētē nomē. Et est etiā cū duo inueniunť mu-
sculi sub cymbalari positi qui hoc p̄dictū par iuuāt.

¶ De anathomia musculoꝝ gutturis. Cap. 12^m.

Guttur in sūma duo hꝫ paria que ipm ad ife-
riora trahūt. vnū eoꝝ est par qd̕ iam in capi
tulo epiglotis noiauimꝰ. ⁊ alterū est par etiā
ex thorace nascens qd̕ eleuať ⁊ cū lauda ꝯti-
nuať p̄mo postea cū gutture ⁊ trahit ipm ad iferiora.
Gutturis v̄o musculi sūt duo musculi gutturosi q sunt
duo musc̄li apd̕ gulā positi i trāsglutiēdo adiuuātes.

¶ De anathomia musculoꝝ laude. Cap. 13^m.

Lauda v̄o musculos habet qui sibi sunt pro-
prij: ⁊ musculos in qbus aliud membrū cum
ipso cōmunicat. Sed qui laude sunt proprij
tria sunt paria. Unū par venit a duobꝰ mā-
dibule marginibus ⁊ cuꝫ linea recta que super os exi-
stit cōtinuať: ⁊ ipsum est quod ipsum ad mandibulam
trahit: ⁊ par quod oritur sub mento: ⁊ incedit inferius
sub lingua ad linguam: ⁊ ad extremitatem superioreꝫ
huius ossis: ⁊ istud etiaꝫ trahit hoc os ad partē man-
dibule. Et aliud par oritur ex additamētis sisaminis
que sunt apud aures ⁊ ꝯtinuať cū extremitate iferio-

re linee recte que est super hoc os. Illi v̄o quos hꝫ cū alijs cōmunes iā noiati sunt ⁊ noiabunť.

¶ De anathomia musculoꝝ lingue. Cap.14m.

Musculi v̄o linguā mouētes sūt nouē: duo sūt latitudinales ab additamentis sisaminis venientes ⁊ cū duobꝰ ipsiꝰ lateribꝰ ɔtinuanť. Et duo lōgitudiales a supmo ossis laude nascētes: q cū medio ligue ɔtinuanť. Et duo q eā in trāsuerso mouēt: ⁊ nascunť a latē qꝺ est iferius ex duobꝰ ossis laude lateribus: ⁊ penetrāt in linguā iter lōgitudinales ⁊ latitudinales. Et duo musculi linguā resupinantes ⁊ ɔuertētes eā quoꝝ loca sub istoꝝ locis quos notabimus existūt: ⁊ ipsoꝝ villi iam expāsi fuerūt sub eis in latitudine ⁊ cū toto osse mādibule cōtinuati fuerūt. In sūma pterea musculoꝝ lingue noiauerūt qdā musculū solitariū q iter linguā ⁊ os laude ɔtinuat: ⁊ vnuz ad aliud trahit: ⁊ nec est lōge qn musculus qui linguā ad exteriora in longitudinē mouet moueat eā sic. Inest enim ei vt in extēsione in seipsa moueať queadmodū inest ei vt in curatione in seipsa moueať.

¶ De anathomia musculoꝝ colli. Cap.15m.

Musculi q collū mouēt sūt duo paria. vnū par a dextra: ⁊ alterū a sinistra: ꝫ qcunqꝫ eoꝝ solus ɔ̄heť collū ad suā partē trāsuerse traheť: ⁊ qcūqꝫ duoꝝ eoꝝ q sunt ab vna parte simul ɔ̄henť: iclinabiť collū rectū in parte illa nō cū trāsuersione: imo cū rectitudine. Et cū oium q̄tuor simul erit operatio stabit collū absqꝫ declinatione aliqua.

¶ De anathomia musculoꝝ pectoris. Cap.16m.

Musculoꝝ q pectus mouent qdā sunt q tm̄ dilatāt ipm̄ ⁊ nō ɔstringūt ex qbus sūt musculi diaphragmatis iter mēbra aerē attrahēdi ⁊ membra nutrimēti distinguētis qꝺ postea noiabimꝰ. Et par sub furcula positū a pte nasciť que ad caput ꝓtēdiť spatule qꝺ postea noiabimus: ⁊ est ɔtinuū cū costa prima a dextra ⁊ sinistra: ⁊ cū ipso vniť par vnū cuiꝰ vnūqꝺqꝫ ipar est duplans ipm̄ ⁊ faciēs ipm̄ duas ptes: quaꝝ supior cū collo ɔtinuať: ⁊ ipm̄ mouet: ⁊ iferior eaꝝ mouet pectus ⁊ misceť cū musculo eius quē nunc noiabimus: ⁊ ipse est ille qui est ɔtinuus cū costa qnta ⁊ sexta. Et par qꝺ est in loco spatule ɔcauo ifusum ⁊ cū quo par ɔtinuať qꝺ a spōdilibus ad spatulā ꝺscēdit ⁊ fiunt sicut musculus vnus ⁊ cū costis ɔtinuanť posterioribꝰ. Et par tertiuz qꝺ nasciť a sexta spōdiliū colli ⁊ a prima ⁊ secūda spondiliū pectoris ⁊ ɔtinuať cū costis thoracis: isti sūt musculi dilatātes. Musculoꝝ v̄o pectus ɔstringentiū alij sunt q pectꝰ in latitudine ɔstringūt ⁊ est diaphragma cū qescit. Alij sunt qui ꝟm essentiā: ⁊ ex istis est par qꝺ sub radicibus costarū superioꝝ est extensum cuiꝰ operatio est stringere ⁊ aggregare. Et ex eis est par apud extremitates istius cuz thorace vel adherens thoraci iter epiglotale ⁊ furculā ɔtinuatū ⁊ ɔtinuať cū musculis vētris q sunt recti. Et alia duo paria que ipm̄ cooperiūt. Musculi v̄o q simul ɔstringunt ⁊ dilatāt sunt musculi q sunt iter costas: verūtm̄ ꝑscrutatione in cōsiderādo cognosciť ꝙ ɔstringentes alij sunt a dilatantibus. Inter oēs eni duas costas sunt ex eis q̄tuor ꝑ certo musculi: lꝫ qdam existimēt ꝙ sit vnus musculus. Et hic qdē qui vnū existimāt musculū ex villis ɔtextꝰ est transuersus: quoꝝ qdā sunt intrinseci: qdā q cooperiunt. Eoꝝ q cooperiūt qdā sunt qui sunt ad partē extremitatis cartilaginose coste. Et qdā sunt qui sunt ad partē alterius extremitatis que est fortis. Qꝺ v̄o interius existit totū in situ cooperiēte est diuersum. Et illꝺ qꝺ est in extremitate coste cartilaginose diuersum est in situ ab eo qꝺ est super aliā extremitatē. Et qm̄ qdeꝫ hic q̄tuor habenť villi numero opꝫ vt musculi sint numero q̄tuor. Et qui ex eis sunt superius positi sunt dilatantes. Et qui ex eis sunt inferius positi sunt ɔstringentes. Per hoc itaqꝫ sit oium musculoꝝ pectoris numerus. 86. musculi. Et est etiā cum musculos pectoris duo alij iuuāt musculi qui a furcula ad spatule caput venientes ad primū eius ɔtinuanť latus: ⁊ ipm̄ sursuz eleuant ⁊ in dilatando pectus adiuuant.

¶ De anathomia musculoꝝ motꝰ adiutorij. Cap.17m.

Ex musculis motꝰ adiutorij sūt illi qui mouēt spatule iuncturaꝫ: ⁊ sunt tres musculi qui ei a pectore adueniūt ⁊ ipm̄ mouēt ad inferiora. Et musculus qui inferius sub mamilla oriť ⁊ cū parte adiutorij antecedente continuatur apud antecedentē partem marginis cartilaginis cōcauitatis: ⁊ ipse est qui adiutorium ad pectus applicat cū communitate qua spatula ipsum sequiť. Et musculus qui a suppremo thoracis nasciť ⁊ efficit vt domesticū capitis adiutorij cooperiat: ⁊ est applicans ipsuz ad pectus cuz impulsione pauca. Et musculus duplus magnus qui a toto oritur thorace cōtinuatus cuz infimo antecessionis adiutorij: qui cū operatur cuz villo qui in superiori parte eius est adiutoriuz ad pectus ducit ipm̄ eleuando ⁊ cū alia pte ducit illud ad ipm̄ faciens ipm̄ ad iferiora descēdere ⁊ cū eis ambobꝰ ducit ipm̄ ad pectꝰ ꝟm rectitudinē: ⁊ alij duo musculi q a pte nascunť ilij magis iterius ɔtinuati q̄ꝫ sit ɔtiuitas magni musculi q a thorace ascēdit. Unus eoꝝ est magnꝰ veniēs a loco q est apud iliū ⁊ a costis posterioribꝰ ⁊ trahit adiutoriū ad costas posteriores directe ⁊ alter est subtilis q nasciť a cute ilij ⁊ nō ab eiꝰ osse ⁊ ꝺclinat magis ad medietatē q̄ꝫ ille: ⁊ ɔtinuať cū chorda illiꝰ qui a parte mamille ascēdit ⁊ ꝓfundať. Et hi qdē opationē primoꝝ efficiūt ꝟm modū adiutorij: sed tamen ad posteriora parūper declinant. Et quinqꝫ musculi qui ab osse spatule nascunť vnꝰ musculus eoꝝ ortꝰ est ab osse spatule cū implet illud qꝺ est inter separās ⁊ costā superiorē villis ⁊ penetrat ad partē superiorem capitis adiutorij syluestrem declinās parūper ad domesticā ⁊ ipse etiā cū declinatione penetrat ad domesticā. Et duoꝝ musculoꝝ ex istis qnqꝫ origo est a latere supiore spatule: quoꝝ vnus est maior ⁊ villi ipsiꝰ vadūt ad inferiores partes separantis ⁊ iplent illud qꝺ est inter separans ⁊ latus inferius ⁊ ɔtinuanť valde cū capite adiutorij a parte syluestri ⁊ penetrāt cū ꝺclinatiōe ad syluestrē. Et alter est cū hoc primo ɔtinuꝰ adeo ꝙ est quasi eius pars ⁊ penetrat cū eo ⁊ ipsius operationeꝫ

efficit. Iste vo nõ multũ pẽdet a sũmo spatule ⁊ ei⁹ cõtinuitas est ꝼm trãsuersionẽ in mãifesto adiutorij ⁊ d̃clinat ad syluestrẽ. Et q̃rtus est musculus qui locũ cõcauũ ossis spatule iplet cui⁹ chorda cũ ptibus iteriori⸗bus lateris domestici capitꝭ adiutorij cõtinuaꝶ: ⁊ eius opatio est efficẽ vt adiutoriũ posteri⁹ circũeat. Et alr̃ musculus est q ab iferiore extremitate lateris spatule iferioris nasciꝶ cui⁹ chorda supius ꝯtinuaꝶ ꝼm ꝯtinuitatẽ magni ab ilio ascẽdẽtis: ⁊ cuius opatio est trahẽ supmũ capitꝭ adiutorij ad supiora. Adiutorium ꝑterea aliũ hꝫ musculũ duo habẽtẽ capita q duas efficit operationes ⁊ opõnẽ cõem. Et ipse qdẽ sub furcula venit ⁊ a collo deglutiẽs capitꝭ adiutorij bucellam ⁊ ꝑuenit vsqꝫ iuxta locũ ꝯtinuitatꝭ chorde musculi magni a pectore ascẽdẽtis. Quidã aũt dixerũt ꝙ vnũ capitũ ipsius iterius d̃clinat cũ trãsuersione pauca ad iteriora. Et aliud capitũ exteri⁹ est sup manifestũ spatule apud ei⁹ infimũ ⁊ declinat ad exteriora cũ trãsuersione pauca ⁊ cũ operaꝶ cũ duab⁹ partib⁹ eleuaꝶ ꝼm rectitudinẽ. Sunt ꝑterea hominũ qdã qui duos addiderũt musculos: musculũ paruũ qui ad mamillã venit: ⁊ aliuꝫ q in spatule iunctura est sepultus: ⁊ fortasse posuũt cubiti musculos cũ eis habere cõmunitatẽ.

¶ De anathomia musculoꝝ brachij. Cap. 18^m.

Musculoꝝ brachiũ mouẽtiũ alij sũt q ipm cõtrahũt: alij sunt q ipm dilatãt: ⁊ isti positi sũt sup adiutoriũ: alij sũt q ipm gyrãt: alij sunt q ipm resupinãt ⁊ nõ existũt sup adiutoriũ. Dilatantes vo sunt par vnũ cuius vnũ ex suis ipari⁹ cũ declinatione ad iteriora expandiꝶ: q2 ei⁹ ortus est superius ab antecessione adiutorij ⁊ a latẽ spatule inferiore ⁊ ꝯtinuaꝶ cũ cubito illic vbi sunt ptes ei⁹ iteriores: ⁊ ipar scdm expãdiꝶ ad iteriora cũ declinatõe adiutorij: qm ab adiutorij collo ꝑuenit ⁊ cũ extrinsecis cubiti partib⁹ ꝯtinuaꝶ. Cũqꝫ ambo operanꝶ ꝑculdubio ſꝫ rectitudinẽ extẽdunt. Cõstringẽtes vo sunt par aliud cui⁹ vnũ ipar qd̃ est maius trahit ad iteriora cũ declinatione: qm ei⁹ origo est a margine cartilaginis spatule inferiore ⁊ a rostro vnicuiqꝫ quoꝝ ꝑprie iest caput ⁊ ꝯtinuaꝶ chorda ipsi⁹ que est neruosa cũ parte focilis superioris iteriora antecedẽte. Et scdm ipar trahit cũ declinatione ad exteriora: q2 ei⁹ ortus est a manifesto adiutorij posteri⁹: ⁊ est musculus duo carnosa habẽs capita: quoꝝ vnũ est in posteriorib⁹ adiutorij: ⁊ alteꝝ in anteriorib⁹: ⁊ occultanꝶ hi duo in suo icessu parũp donec ad antecedẽtẽ partẽ focilis iferioris vadãt. Et cũ eo qdẽ iã ꝯtinuatũ fuit ꝙ ipm iclinat trahẽs iferi⁹ ad exteriora ⁊ cũ eo qd̃ iclinat trahẽs superi⁹ ad iteriora vt sit tractio melior. Et cuꝫ isti duo musculi in suis ꝯiungunꝶ opõnib⁹ ꝼm rectitudinẽ stãt ꝑculdubio. Et duos qdem musculos dilatãtes vestit musculus q os adiutorij circũdat. Et simili⁹ est vt sit ps alteri⁹ musculi ꝯstringẽtis. Faciẽtes vo brachiũ iacere supinũ sunt par cui⁹ vnũ ex ipari⁹ est positũ in exteriorib⁹ duoꝝ faciliũ ⁊ obuiat focili supiori absqꝫ chorda: ⁊ alterum subtile ꝑlõgatũ nasciꝶ a supiori parte adiutorij ab eo qd̃ ei⁹ manifestũ sequiꝶ: ⁊ maior ps ei⁹ vadit in alseid ⁊ penetrat donec ꝓpinquũ fiat iũcture rasete ⁊ venit ad ptẽ occultã focilis superioris ⁊ ꝯtinuaꝶ cũ eo chorda pãnicularis. Gyrãtes aũt sunt par positũ exteri⁹: cui⁹ vnũ ex duob⁹ ipari⁹ a supmo domestico capitꝭ adiutorij incipit ⁊ continuaꝶ cũ superiori focili sub iũctura rasete: ⁊ alterũ est magis curtũ ipso ⁊ ei⁹ villus ad latitudinẽ est declinis: sed ei⁹ extremitas est plus neruosa ⁊ incipit ab ipsomet supiori focili ⁊ ꝯtinuaꝶ cũ eius extremitate superiori apud rasete iũcturam.

¶ De anathomia musculoꝝ mot⁹ rasete. Cap. 19^m.

Musculoꝝ vo iũcturarũ rasete mouentiũ qdã sunt ꝯstringẽtes: ⁊ qdã dilatantes: ⁊ qdã gyrantes: ⁊ qdam resupinantes super coliũ. Ex dilatantib⁹ vo est vnus musculus cũ alio cõtinu⁹: ac si ambo vn⁹ essent musculus. Et istius qdem origo est a medio focilis inferioris cui⁹ chorda cũ pollice ꝯtinuaꝶ per quẽ pollex ab indice elõgaꝶ. Et alterius origo est a focili superiori cui⁹ chorda cuꝫ primo ossiũ rasete ꝯtinuaꝶ: scꝫ posito coraꝫ pollice. Cũqꝫ isti duo simul mouenꝶ dilatant rasetã cũ gyratione pauca. Et cũ secũdus solus moueꝶ facit ipsaꝫ iacere resupinã. Et cũ prim⁹ moueꝶ solus ꝓlongat inter pollicẽ ⁊ indicẽ. Et musculus q iacet super focile superi⁹ apd̃ rasetã a parte syluestri cui⁹ ort⁹ est ab inferiori parte capitis adiutorij a quo procedit chorda duo habens capita quoꝝ vnũ cũ medio pectinis corã indice ⁊ medio ꝯtinuaꝶ: ⁊ alteri⁹ capitis chorda est caput inferi⁹ super focile superius apd̃ rasetã ⁊ dilatat rasetã expãdendo cũ gyratione. Constringentes aũt musculi sunt par super lat⁹ brachij syluestre: quoꝝ inferior incipit ab interiori duoꝝ capitũ adiutorij ⁊ ꝑuenit ad pectineꝫ corã auriculari. Et superior vtrorũqꝫ incipit alti⁹ q̃ ille ⁊ peruenit ibi. Et est cũ eis musculus q icipit ab inferiorib⁹ adiutorij partib⁹ loca ꝑdictoꝝ medias qd̃ duo hꝫ extrema que ad modũ crucis transuersanꝶ: ⁊ postea cũ loco q ẽ iter pollicẽ ⁊ mediũ ꝯtinuanꝶ: cũqꝫ ambo mouenꝶ ꝯstringũt. Et isti qdẽ ꝯstringẽtes ⁊ ipsimet dilatãtes gyrationẽ efficiũt ⁊ resupinationẽ: cũ duo oppositi ex eis ꝼm trãsuersionẽ mouenꝶ. Sed musculus cũ pectine ꝯtinuus corã auriculari cũ solus moueꝶ gyrat plantã: ⁊ cũ musculus pollicis quẽ nominauimus ipm adiuuat plenarie plantam resupinã iacere facit: ⁊ cũ ille qui est cuꝫ raseta ꝯtinuus coram pollice solus moueꝶ gyrat ipsum parũper: ⁊ cũ auriculari quẽ nominabimus efficit gyrationẽ completam.

¶ De anatho. musculoꝝ mot⁹ digitoꝝ. Cap. 20^m.

Musculoꝝ vo digitos mouentiũ quidã sunt qui sunt in planta: qdã sunt qui sunt in brachio: q2 si omnes in planta cõiungerenꝶ ꝓpter carnẽ multaꝫ grauarent: ⁊ ꝓpterea ꝙ illi qui sunt ex eis in raseta a digitis elõgati fuerũt: chorde ipsoꝝ necessario fuerũt lõge. Munite ergo fuerũt pãniculis q eis ab oibus adueniũt partibus: ⁊ ipsoꝝ qdẽ chorde rotũde ⁊ fortes create fuerũt ⁊ nõ dilatanꝶ nisi cũ ad membrum perueniũt. Ibi igiꝶ dilatanꝶ vt mẽbrũ motũ bene cõprehẽdant. Oẽs aũt musculi digitos dilatantes sup brachiuꝫ sunt po⸗

siti:⁊ simil'r ipsos ad inferiora mouētes. Et ex dilatan
tibus qdē est musculus q in medio manifesto brachij
positꝰ nascit̃ a pte suppma capitis adiutorij iferioris:⁊
q̄tuor digitis chordas que ipsos dilatant mittit. Ex eis
vo q eos ad iferiora iclināt tres adinuicē in pte istius
sunt ꝯtinui. Quoꝝ vnus a pte media capitis adiutorij
syluestris iter duo ipsiꝰ additamēta orit̃ ⁊ duas chor-
das auriculari ⁊ annulari transmittit. Et vnus a sūma
duoꝝ musculoꝝ duploꝝ q sunt duo ex his tribꝰ orit̃
sub duobꝰ additamētis adiutorij iterius ⁊ a margine
focilis iferioris ⁊ duas trāsmittit chordas medio ⁊ idi
ci. Et tertius eoꝝ ⁊ est ille q remāsit: orit̃ a supmo fo-
cili supioris ⁊ chordā pollici mādat:⁊ apd hāc iūctu-
rā est musculus q ē vnꝰ duoꝝ musculoꝝ iter muscl'os
motꝰ rascete noiatoꝝ ⁊ nascit̃ a loco medio focilis ife
rioris cuiꝰ chorda pollicē ab idice ꝓlōgat. Cōstringē
tiū aūt qdā sunt q sup brachiū existūt ⁊ qdā q sup vo-
lam plāte. Et illi qdē q sunt sup brachiū sūt tres mu-
sculi: quoꝝ vnus ſm aciē in medio sup aliū est positꝰ.
Ex qbus nobilior est iferius q iferius est sepultꝰ ⁊ cuz
osse focilis iferioris ꝯtinuus: qm̄ eiꝰ opatio existit no-
bilior: q̄propter oportuit vt eius locus magis esset cu
stoditus. Cuiꝰ pricipiū est a medio capitis adiutorij syl
uestris ad iteriora: deide penetrat ⁊ dilatat̃ eiꝰ chor-
da ⁊ in qnq3 parit̃ chordas: quaꝝ queq3 ad interiora
digiti puenit. Illarū vo que ad q̄tuor pueniūt queq3
iūcturā primā ipsiꝰ ꝯstringit ⁊ tertiā. Primā vo ꝓpte-
rea qꝛ est ibi ānexa ligamēto qd sup eā est cinctū:⁊ ter
tiā ꝓpterea qꝛ eiꝰ caput puenit ad eā ⁊ ꝯtinuat̃ cū ea:
que aūt ad pollicē vadit eius secūdā ⁊ tertiā ꝯstringit
iuncturā: qꝛ nō ꝯtinuat̃ nisi cū eis. Et secūdus quidez
musculus qui est supra istū est minor ipso ⁊ icipit a ca-
pite ingrediēte qd est vnū ex capitibꝰ adiutorij ⁊ cum
focili inferiore parūper ꝯtinuat̃:⁊ transit per terminū
cōmunē qui est inter latus syluestre ⁊ domesticū:⁊ est
superior superficies focilis superioris:⁊ cū ad partem
peruenit pollicis declinat parūper ad interiora ⁊ cuz
iuncturis medijs q̄tuor digitoꝝ chordas mandat vt
eos ꝯstringant. Ad pollicē vo nō peruenit nisi ramus
paruus q nō est ex chorda eius: imo ab alio loco. Et
primi qdē origo est post principiū noiatū qd est a ca-
pite focilis supioris ⁊ iferioris:⁊ secūdi origo est a ca-
pite focilis iferioris. Factū est aūt qꝛ pollex vno mu-
sculo in sui ꝯstrictione sit ꝯtentus: sed quatuor duobꝰ
ꝯstringunt̃ musculis: qm̄ nobilior ex operationibꝰ q̄-
tuor est ꝯstrictio ⁊ ex operationibus pollicis nobilior
est vt dilatet̃ ⁊ ab indice elonget̃. Tertius aūt muscu-
lus nō est ad ꝯstringendū: sed eius chorda interius in
planta penetrat ⁊ dilatat̃ desuper ad hoc vt in eā adi
pisci faciat sensuz:⁊ in sentiendo iuuamentū prebeat ⁊
pilos in ea nasci ꝓhibeat:⁊ ad sustentanduz illud qd
est in interioribꝰ plante ⁊ vt fortis fiat ad suas actiōes
peragendas. hi qdē sunt illi qui super rasetā existunt.
Musculi vo qui sunt in plāta sunt. xviij. in duabꝰ acie-
bus ordinati adiuicē sibi superpositi. vna acies est ad
inferiora ⁊ interius:⁊ altera acies est super cutē exte-
riorē. Qui aūt in acie existūt inferiore numero sunt se-
ptē quoꝝ qnq3 digitos ad superiora inclināt:⁊ qui ex
eis delegatus est pollici a pricipio ossis rasete nascit̃.
Et sextꝰ est curtꝰ ⁊ latꝰ cuiꝰ villus est trāsuersus ⁊ ipsiꝰ
caput pēdet a pectine manus donec pueniat in recti-
tudine medij cuius chorda cū pollice ꝯtinuat̃ ⁊ ipsum
ad iferiora inclinat. Et septimus est apud auricularez
incipiēs ab osse pectinis qd in eiꝰ rectitudine existit ⁊
ip̄m ad inferiora inclinat. Nullus vo hoꝝ septē est ad
ꝯstringendū: sed quinq3 sunt ad eleuandum ⁊ duo ad
flectendum inferius. Illi vo qui sunt in acie superiore
sub musculo super plantā expanso qui qdē est muscu-
lus quē solus cognouit Gal. sunt musculi vndecim ex
qbus sunt octo: quoꝝ duo cū prima iūcturarū q̄tuor
digitoꝝ ꝯtinuant̃. s. vnus super aliū vt hanc ꝯstringāt
iūcturā: sed qui ex eis est iferior ꝯstrigit cū dispositio-
ne ⁊ reflexione:⁊ eiꝰ q est ex eis supior est strictura cū
modico eleuatiōis ⁊ ad supiora ascensionis. Cūq3 cō-
iuncti fuerint directe:⁊ eorum tres pollici sunt ꝓprij:
quoꝝ vnus primā ꝯstringit iuncturā:⁊ duo secūdam
sicut sciuisti. Dilatātes ergo qnq3 sunt. Et de reflectē-
tibꝰ exceptis pollice ⁊ auriculari vnicuiq3 inest vnus:
pollici vo ⁊ auriculari vnicuiq3 assunt duo. Et de cō-
stringentibꝰ vnicuiq3 digito assunt q̄tuor. Et de his q
ad supiora inclinare faciūt vnicuiq3 digito adest vnꝰ.

¶ De anathomia musculoꝝ motꝰ dorsi. Cap. 21m.

Musculoꝝ dorsi alij sunt q ip̄m ad posteriora
flectunt: alij q curuant ad anteriora. Ex istis
eni oēs alij oriunt̃ motus. Ad posteriora vo
flectētes sūt illi q ꝓprie dorsi vocant̃ muscu-
li. Et sunt musculi duo de qbus existimat̃ qꝛ vnusqsq3
eoꝝ ex. xxiij. cōpositꝰ existat musculis: qm̄ vnicuiq3 ip-
soꝝ ab vnaq̄q3 spondili aduenit ei musculus: ab vna-
quaq3 nāq3 spondili aduenit ei villus transuersus nisi
a pria. Et isti qdē musculi cū eq̄liter tendunt̃ stat dor
suz:⁊ cū supflue tendunt̃ declinant ad posteriora. Et
cū illi q in vno existūt latere mouent̃: dorsum ad illud
inclinat̃. Musculi vo curuātes sunt par desup positū
q sunt ex musculis caput ⁊ collū mouētibꝰ: q a duobꝰ
mery veniūt lateribꝰ: quoꝝ iferiores extremitates cū
quinq3 spondilibꝰ pectoris superioribꝰ ꝯtinuant̃ in ali
qbus hoibus:⁊ in pluribus hoibus cū q̄tuor. Et eoꝝ
superiores extremitates ad caput pueniunt ⁊ collum.
Et par qd sub isto est positū ⁊ vocat̃ renale: que am-
bo a decima ⁊ vndecima pectoris incipiūt:⁊ ad infe-
riora descendunt:⁊ plerūq3 curuant flectētes. Et me-
dio qdem in suis motibus hoꝝ musculoꝝ sufficit inuē
tio: quoniā incuruatione ⁊ iclinatione a dextra ⁊ a si-
nistra duarū extremitatū sequit̃ motus.

¶ De anathomia musculoꝝ ventris. Cap. 22m.

Musculoꝝ aūt vētris sunt octo q in iuuamen
tis cōmunicāt: ex qbꝰ est iuuamētū ꝓbere in
exprimēdo illud qd ex stercore ⁊ vrina in ife
rioribus ꝯtinet̃ ⁊ que in matricibus nata exi-
stunt. Et ex eis est qꝛ diaphragma sustinēt ⁊ ip̄m cum
adest exsufflatio que est in ꝯstrictione adiuuāt. Et ex
eis est qꝛ itestina calefaciūt ⁊ stōchū ꝓpterea qꝛ ea co
operiunt. Ex his aūt octo est vnum par rectum quod

ſm rectitudinē ab epiglotali deſcendit cartilaginē: cuius villus in lōgitudine vſqȝ ad femur deſcēdit: ⁊ eiꝰ extrema in eis que ſunt corā ipſis expādunt. Huiꝰ vō paris ſuba a ſui pncipio vſqȝ ad ipſiꝰ finē carnoſa exiſtit. Et duo muſculi ꝗ cū iſtis in latitudie ſecant: quorū locꝰ eſt ſub pāniculo ꝗ ſup totū extēſus eſt vētrē: ⁊ ſub duobꝰ lōgitudinalibꝰ. Sectio aūt que inter iſtoꝝ duoꝝ ⁊ duoꝝ primoꝝ villos accidit eſt ſm angulos rectos ⁊ duo paria q̄ p trāſuerſum vadūt quoꝝ vnūquodqȝ eſt in latē a dextra ⁊ a ſiniſtra. Et vnūquodqȝ eoꝝ par ex duobꝰ exiſtit muſculis ſe adinuicē ad modū crucis ſecantibꝰ a cartilaginis coſtaꝝ nō cōpletaꝝ extremitate vſqȝ ad femur: ⁊ ab illo vſqȝ ad epiglotale. Et duoꝛuȝ parium extremitates ſibi a dextra ⁊ a ſiniſtra apud femur obuiāt: ⁊ alioꝝ duoꝝ extremitates apud epiglotale que ſup carnoſas ptes ab vnaquaqȝ parte duoꝝ muſculoꝝ latitudinaliū ſunt poſite. Et hec qdē duo paria ſemp carnoſa incedūt donec rectos muſculos cū chordis latitudinalibꝰ tangāt q̄ pāniculis ſimilant. Et hec ēt duo paria ſub duobꝰ lōgitudinalibus ſunt poſita que ſub duobꝰ poſita ſunt latitudinalibꝰ.

De anathomia muſculoꝝ teſticuloꝝ. Cap. 23m.

Teſticuloꝝ aūt viroꝝ muſculi ſunt q̄tuoꝛ ꝓpterea vt teſticl'os cuſtodiāt ⁊ eos eleuēt ne laxent. Quiſqȝ teſticulus hȝ par ſibi ꝓpꝛiuȝ. Mulieribꝰ vō vnū par ſufficit. ſ. cuiqȝ teſticulo ipar ꝓpterea ꝙ earū teſticuli non ſunt in exterioribus: neqȝ ſunt ſuſpenſi queādmodū viroꝝ.

De anathomia muſculoꝝ veſice. Cap. 24m.

Super os veſice vnꝰ exiſtit muſculus ꝗ ipſaȝ circūdat: cuiꝰ villus ſup ipſiꝰ os dilatat. Et eiꝰ qdē iuuamētū eſt vꝛinā vſqȝ ad hoꝛā volūtatis retinere. Et cū volūtas expellendi affuerit eius laxabit conſtrictio: ⁊ ventris muſculi veſicā vꝛgebūt: ⁊ vꝛinā expulſiua adiuuante expellent.

De anathomia muſculoꝝ virge. Cap. 25m.

Muſculi ꝗ vgā mouēt duo ſt paria: duo vniꝰ paris muſculi i duobꝰ virge lateribꝰ ſt extēſi ꝗ cū tēdunt foꝛamē dilatāt ⁊ ipm amplificāt ⁊ penetratio rectificat: ⁊ ſpma in ipa cū facilitate diſcurrit. Aliud vō par qd a femoꝛis oſſe oꝛit ⁊ cū radice virge ſm trāſuerſionē ꝯtinuat: ⁊ cū rectificatur tendit ⁊ inſtrumētū ſm rectitudinē eleuat: ⁊ cum cōſtringit reducit ipſum ad poſterioꝛa. Et ſi vni eoꝛū acciderit tenſio ad ipſius partem declinabit.

De anathomia muſculoꝝ ſicteris. Cap. 26m.

Sicteris muſculi ſunt quatuoꝛ. Unus eoꝝ eſt muſculus ꝗ ipſiꝰ comitat os ⁊ cū eiꝰ carne vehemēter miſcet q̄ ꝑmixtiōi muſculoꝝ labioꝝ ſimilat ⁊ ipſe qdē cohercet ⁊ ꝯſtringit anū a ſua expſſione: ſtercoꝛis reliqas que ſunt in ipo excutit. Et muſculus ꝗ eſt poſitꝰ magis iterius q̄ȝ iſte: cuiꝰ ſtatio eſt ſm cōparationeȝ capitis hoīs ⁊ exiſtimat ꝙ ſit habēs duo extrema cuiꝰ extremū cū radice virge pꝛo certo ꝯtinuat: ⁊ par qd ſup hos oēs trāſuerſuȝ exiſtit: cuiꝰ iuuamentū eſt longationē ſurſum eleuare: ⁊ neqȝ accidit longationē egredi niſi ꝓpter ipſius laxitatē.

De anathomia muſculoꝝ coxe. Cap. 27m.

Ex muſculis coxe maioꝛ eſt ille ꝗ eaȝ extēdit: deide ille ꝗ eā ꝯhit. Ex ſuis nāq̄ opōnibus nobilioꝛes ſunt iſti duo motꝰ: verūtn̄ extēſio ꝯctione nobilioꝛ exiſtit: qm̄ ſtatio nō conuenit niſi cū extēſione. Poſtea ſunt muſculi ꝗ elōgāt: deinde illi ꝗ appꝛopinq̄re. poſt illi ꝗ circuire faciūt. Ex muſculis aūt coxe iūcturarū extēdētibꝰ eſt vnꝰ ꝗ eſt oibꝰ coꝛpis muſculis maioꝛ: ⁊ ipſe eſt muſculus ꝗ os femoris ⁊ anchā coopit: ⁊ ſup totā coxā voluit ab iterioꝛibus ⁊ exterioꝛibꝰ ⁊ poſterioꝛibꝰ donec ad pollicē ꝑueniat: cuiꝰ villi diuerſa hn̄t pncipia: quapꝛopter ipſius opōnes ſm diuerſas ſpecificant ſpēs. Ex ipſius nāq̄ villis eſt ꝗ ab īfimo oſſis femoꝛis naſcit ⁊ dclinādo ad domeſticū dilatat. Et eſt aliꝰ ex villis eiꝰ cuiꝰ oꝛtꝰ eſt parū altioꝛ oꝛtu iſtius ꝗ coxā ad ſupioꝛē eleuat. Et eſt alid ex villis cuiꝰ oꝛtꝰ eſt valde altioꝛ oꝛtu iſtiꝰ ꝗ coxā ad ſupioꝛa ad domeſticū declinātē eleuat. Et ē ex eis aliꝰ cuiꝰ oꝛigo eſt ab oſſe anche ꝗ ſatis coxā ſm rectitudinē dilatat. Et eſt ex eis muſculus ꝗ totā āche iuncturaȝ poſteriꝰ coopit tria hn̄s capita ⁊ extrema duo. Et hec qdē capita ab ilio ⁊ ancha ⁊ alhoſos naſcunt quoꝝ duo ſunt carnoſa ⁊ vnū pāniculare. Duo vō extrema cū poſterioꝛe capit coxe pte ꝯtinuant: ⁊ ſi cum vno traxerit extremo cū dclinatiōe ad ipm dilatabit: ⁊ ſi cū duobꝰ traxerit extremis ſm rectitudinē dilatabit. Et ex eis eſt muſculus qui ex tota oſſis ilij ſupficie oꝛit: ⁊ cū ſuppmo maioꝛis additamēti ꝯtinuat ⁊ vocatur carchametra maioꝛ: ⁊ paꝝ ad ātrioꝛa extēdit ⁊ cū dclinatiōe ad domeſticū dilatat. Et eſt aliꝰ talis q̄lis iſte ꝗ in pmis cū īfimo additamēti mioꝛis ꝯtiuat: deinde dſcēdit ⁊ illiꝰ opōne opat. verūtn̄ eius eſt paruā dilatationē ⁊ multā efficē dclinationē: cuiꝰ oꝛigo eſt ab īfimo ſupficiei oſſis ilij. Et eſt ex eis muſculus qui ab īfimo oſſis āche oꝛit ad poſterioꝛa declinās ⁊ dilatat ipſaȝ ⁊ eā ad poſterioꝛa parūper declinare facit: ⁊ ad domeſticū ſufficiēter declinare facit. Ex muſculis vō coxe iūcturā ꝯſtrigētibꝰ eſt muſculus vnus ꝗ cū declinatione ad domeſticū pua ꝯſtringit. Et eſt muſculus rectus ꝗ a duabꝰ deſcēdit oꝛiginibus q̄rū vna cū fine lūboꝝ ⁊ altera cū oſſe ilij ꝯtinuat. Et ipſe qdē ſunt q̄ cū mioꝛe additamēto domeſtico ꝯtiuant: ⁊ muſculus ꝗ ab oſſe femoꝛis naſcit ⁊ cū īfimo additamēti mioꝛis ꝯtinuat. Et muſculus ad duo latera ipſius tranſuerſe extēſus ꝗ eſt ſic ps maioꝛis. Et q̄rtus ꝗ a re ꝑparata ſtāte poſt os ilij oꝛit ⁊ ipſe ēt crus ꝯtrahit colligendo coxā. Ex muſculis vō ꝗ ad anterioꝛa dclinare faciūt iaȝ qdē nominati fuerūt vbi dilatatiōis ⁊ ꝯſtrictionis mētionē fecimus: ⁊ hec qdē mouēdi ſpēs hȝ muſculū ꝗ ab oſſe naſcit femoꝛis ⁊ adeo fit lōgus vt ad pollicē ꝑueniat. Declinare vō ad exterioꝛa faciētes ſunt duo muſculi. vnus eoꝝ ab oſſe venit lato. Sed circuire faciētes ſūt duo muſculi quoꝝ vnus a ſylueſtri femoꝛis: ⁊ alter ab ipſiꝰ oꝛit domeſtico: ⁊ cū ſibi obuiāt trāſuerſant ⁊ fiūt carnoſi apd locū ꝓfundū circa poſterioꝛa additamēti maioꝛis. Et qcūqȝ eoꝝ ſolus traxerit coxam ad ſui partem cū pauca dilatatione toꝛquebit.

¶ De anathomia musculorum mouentium iuncturam cruris ⁊ poplitis. Cap̄.28m.

E x musculis aūt iūcturā poplitis mouētibꝰ sūt tres in anteriorībꝰ coxe positi q muscu-lis in ipsamet coxa positi sunt maiores. Et eoꝝ opatio est dilatare. Unus aūt horum triū est sic duplus duo hn̄s capita: quoꝝ vnū ab additamēto icipit maiore: ⁊ alteꝝ ab interiore coxe: ⁊ duo hn̄t extrema: quoꝝ vnū est carnosuꝫ: ⁊ cuꝫ rasga anq̄ꝫ chorda fiat cōtinuaṫ: ⁊ alteꝝ est pānicula-re cū domestica duaꝝ extremitatuꝫ coxe cōtinuatum. Alioꝝ v̄o duoꝝ vnus est ille quē iter coxā cōstringen tes noīauimꝰ. s. a separāte qđ est in osse ilij nascēs: ⁊ al ter ab additamēto syluestri qđ est in coxa oriṫ. Et isti qdem duo ꝯtinuanṫ ⁊ vniunṫ: ⁊ gn̄atur ex eis chorda vna que dilataṫ ⁊ circūdat rasgā ⁊ ipsam cū eo qđ est sub ea ꝯuenienter affirmat: deide cū capite cruris con tinuaṫ: ⁊ poplitem dilatat ⁊ crus extēdit. Dilatatio v̄o vnuꝫ hꝫ musculū qui ab obuiatione ossis femoris na-sciṫ ⁊ incedēdo descēdit in latus coxe domesticuꝫ ꝭm transuersionem: deinde cū parte venosa supreme ꝑtis cruris ꝯtinuatur ⁊ crus declinans ad domesticū dila-tat. Et musculū aliuꝫ in qbusdam anathomie libris ei oppositū in parte syluestri qui icipit ab osse anche ⁊ ꝭꝫ trāsuersionem in latus syluestre tēdit donec ad locuꝫ ꝑuenit venosuꝫ. Et neqꝫ ē musculus maioris trāsuer-sionis isto: ⁊ cuꝫ declinatiōe ad syluestre dilatat: ⁊ cuꝫ ambo dilatant est dilatatio recta. Ex eis v̄o q crus ꝯ̄-hūt ē vnꝰ musculus angustꝰ ⁊ lōgus q ab osse ilij oriṫ: ⁊ femoris circa originē dilatātis igrediens a separan-te qđ ē in medio ilij: deide ꝭm transuersionē penetrat ad iteriora duoꝝ extremitatū poplitis: postea egrediṫ exteriꝰ ⁊ vadit ad eminētiā q̄ est in loco poplitis ⁊ ve-noso ⁊ cū ea vniṫ. Et ipse qdē est quo crus ad iferiora trahiṫ declinās cū pede ad ꝑtē iguinis. Et tres muscu li: domesticus: ⁊ syluestris: ⁊ mediꝰ. Sꝫ domesticꝰ ⁊ me dius cū declinatiōe ad syluestrē ꝯ̄hūt. Et syluestris cō trahit cū declinatiōe ad domesticū. Et domesticꝰ qdē oriṫ ab axe ossis anche: deide transuerse icedit per po steriora coxe donec ꝑuenit ad locū cruris venosuꝫ in ꝑte domestica: ⁊ vniṫ cū eo cuiꝰ color ad viriditatē tra hit. Et alioꝝ duoꝝ ēt origo est ab axe ossis anche: sed declināt vt cū loco venoso lateris syluestris cōtinuen-tur. In iūctura p̄terea poplitis ē musculus sicut in flu xuositate poplitꝭ sepultus q opōneꝫ efficit q̄lis huiꝰ me dij existit opatio. Et qdam existimāt ꝙ ꝑs eminēs mu sculi dilatātis dupli a separāte est cū poplitē accn̄taľr cōstringit: ⁊ est cū ab eiꝰ origie egrediṫ chorda q̄ āche pixidē tꝫ: ⁊ cū ea ⁊ cū ipso qđ sequiṫ ipsam ꝯtinuaṫ.

¶ De anathomia musculorum pedis iuncturam mo-uentium. Cap̄.29m.

E x musculis aūt pedis iūcturā mouētibus sūt qdā q ip̄m ad supiora eleuāt: ⁊ qdā qui ipsuꝫ descēdere faciūt. Ex eis aūt qui ip̄ꝫ eleuāt est vnus musculus magnus qui est positꝰ in par-te an̄cedēte cāne domestice: cuius p̄ncipiuꝫ est ꝑs syl-uestris capitis cāne domestice. Et ip̄e qdē cū ad exte-riora egrediṫ inclinaṫ suꝑ crus ad ꝑtē pollicis vadēs ⁊ cōtinuaṫ cū eo qđ radici poplitis est ꝓpiquū ⁊ pedeꝫ ad suꝑiora eleuat: ⁊ alter oriṫ a capite syluestris ex q̄ nasciṫ chorda que cū eo qđ ē iuxta radicē minimi cōti nuaṫ ⁊ pedē ad suꝑiora eleuat ⁊ ꝓꝑe qn̄ cuꝫ eo ꝯuenit primus musculus: ⁊ fuerit hoc ꝭꝫ eq̄litatē ⁊ rectitudi-nē. Faciētiū v̄o descēdere est vnū par cuius origo ē a capite coxe qđ postea descēdit ⁊ cruris vētrē carne re plet ex qbꝰ chorda nasciṫ q̄ ex maioribꝰ existit chordis ⁊ ipse qdē est chorda nerui q cū osse alcabab cōtinua-tur: ⁊ ip̄ꝫ ad posteriora trāsuerse ad syluestrē trahit: et est hec cā fixiōis pedis suꝑ terrā. Et ip̄m qdē adiuuat musculus q a capite syluestris oriṫ cuiꝰ color ē melon-gianus: ⁊ descēdit donec ipsemet absqꝫ chorda quam mādat: ꝫ carneꝰ remanēs ꝯtinuaṫ cuꝫ postrema alca-hab ꝑte sub ꝯtinuitate quā an̄ diximꝰ. Cūqꝫ musculis istis aut ipsoꝝ chordis nocumētū accidit pes claudi-cat. Et musculus ex q̄ due nascunṫ chorde: quarū vna pedē ꝯstrigit: ⁊ altera pollicē dilatat. Illđ v̄o est qm̄ iste musculus a capite cāne domestice oriṫ vbi ipsa syl uestri obuiat ⁊ descēdit iter eas: ⁊ i duas diuidiṫ chor das: quaꝝ vna sub raseta in anteriori pollicis ꝑte cōti nuaṫ cū qua ēt chorda pedis existit humilitas. Et alte ra chorda ē q̄ ex ꝑte istiꝰ gn̄ata musculi prime chorde ꝑtransit originē: ⁊ ꝑ̄ pollicis ossi chordā mādat ⁊ ip̄m cū trāsuersiōe ad domesticū dilatat. Et iaꝫ ēt a capite coxe syluestri oriṫ musculus ⁊ cū vno duoꝝ musculoꝝ achibaliū ꝯtinuaṫ: deide ab eo sepaṫ cū occultum cru ris ꝑtrāsit: ex quo oriṫ chorda q̄ ad iferiora pedis ꝑue nit ⁊ sb eo toto dilataṫ: quēadmodū faċ muscľus q su per plāte occultū dilataṫ ꝑꝑ iuuam̄tū tale q̄le ē eius.

¶ De anathomia musculoꝝ digitoꝝ pedis. Cap̄.30m.

E x musculis v̄o pedis digitos mouētibꝰ q sūt ꝯstrigētes musculi sunt multi ex qbꝰ ē muscu-lus q a capite cāne syluestris oriṫ ⁊ extēsus su per ipsaꝫ descēdit ⁊ chordā vnaꝫ trāsmittit q̄ in duas diuidiṫ chordas que mediū ꝯstringūt ⁊ idicē. Et alter istoruꝫ minor cuiꝰ ortꝰ est a postremo cruris: cuius chorda cū ip̄m trāsmittit in duas diuidiṫ chor-das que indicē cōstrigūt ⁊ minimū. Et diuidiṫ ab vna-quaqꝫ duaꝝ ꝑtiū chorda q̄ cū eo qđ ab alia diuiditur ꝯtinuaṫ: ⁊ fiūt chorda vna que ad pollicē ꝑuenit ⁊ ip̄ꝫ constringit. Et tertia chorda quā iā noīauimus a syl-uestri duarum extremitatū que in cāna existūt dome-stica oriṫ: ⁊ iter duas descēdit cānas ⁊ ex se ꝑtē trāsmit tit ad pedem cōstringendū ⁊ partē ad primū os polli-cis. Et hoꝝ qdem musculoꝝ digitos mouētiū q̄s no-minauimus situs est suꝑ crus ⁊ posteriꝰ. Illi v̄o quoꝝ situs est super plantam pedis. x. sunt musculi: ⁊ in ħ q-dem anathomici decepti fuerūt. Sꝫ primus q istđ sci-uit fuit Gal'. Ipsi v̄o cū qnque cōtinuanṫ digitis. s. cuꝫ vnoquoqꝫ duo lacerti a dextra ⁊ a sinistra: ⁊ mouent vt cōstringant ꝭm rectitudinē si simul mouerint: ⁊ vt declinēt si vnus mouerit. Et ex eis qdeꝫ sūt q̄tuor suꝑ rasetā: quoꝝ vnus vnicuiqꝫ digito delegatꝰ est: ⁊ duo qui ꝓprie sunt ad ꝯstringēdum pollicē ⁊ minimuꝫ. Et isti qdē musculi adeo sūt permixti vt cū vni coꝝ acci-

dit nocumētū ꝓuenit inde vt reliquoꝝ opatio debili⸗
teẜ in eo qđ eoꝝ est ꝓpriuʒ vt vicem istius aliquo mō
gerant in eo qđ huic est proprium: ⁊ hac de causa dif⸗
ficile est vnum digitoꝝ pedis proprie absqꝫ alijs con⸗
stringere. Et ex musculis qdeʒ pedis sunt qnque supra
pedē positi qui ad syluestrē declinare solent: ⁊ quinqꝫ
sub eis positi quoꝝ vnusquisqꝫ digitū ad illud qđ ipm
sequiẜ trahit a parte domestica ⁊ ipm cū motu ad ptē
eleuat domesticā. Et isti qnque sunt cū duob⁹ q polli⸗
ci ⁊ minimo sunt ꝓprij ſm silitudineʒ septē qui sunt in
planta pedis ⁊ simil'r decem primi. Oēs igitur corpo⸗
ris musculi sunt quingenti ⁊ vigintinouem.

Summe Tertie doctrine quinte ⁊ est sermo vniuer⸗
salis de neruis proprie. Cap. pᵐ.

Iuuamētorum neruorum alia sunt que sūt ſm essentiam: alia sunt que sunt per accńs. Qr vo ſm essentiaʒ est qđ cerebrū eis me⸗
diantibus oibus alijs membris iuuamētū
prestat dādo eis sensum ⁊ motū. Sʒ qđ est
per accidens est ad hoc vt caro corroboreẜ ⁊ corpus
fortius fiat. Et ex eis ēt est percipere id qđ ex nocumē
tis mēbris accidit sensu carentibus sicut epar ⁊ splen ⁊
pulmo: lʒ eni membra ista sensum nō habeāt super ea:
tamē cinctoriū positum est neruosum ⁊ pāniculo tecta
fuerūt neruoso: que cum apata fuerunt: aut vētosita⸗
te tensa perueniet apostemosi grauedo: aut ventosita
tis partitio ad cictoriū in ipsius radicē: ⁊ accidet ei ex
grauedine attractio: ⁊ ex vētositate extensio ⁊ sentiet
ipsam. Et neruoꝝ quidē principiū ſm modū scituʒ est
cerebrum: ⁊ illud ad qđ istoꝝ perueniunt extrema est
superficies cutis. Cū cute eni villi misceẜ minuti: ⁊ in
ipsa nerui partiuẜ: qui ei a mēbris que ipsi vicinātur
adueniunt. Qđ vo cerebrū neruorum pncipiuʒ existit
duobus est modis: qm̄ quorūdam eorum est principiū
ſm sui essentiam ⁊ aliorum est principiū mediante nu⸗
cha que currit ex eo. Ex neruis quidem qui a cerebro
egrediuntur non iuuantur membra in sentiendo ⁊ mo
uēdo nisi capitis ⁊ faciei mēbra ⁊ viscerum interiorū:
aliquando vo mēbra hec iuuamenta nō habent nisi a
neruis nuche. Et Gal'. qdem iam ostendit nobis solli⸗
citudineʒ magnā que neruis a cerebro ad viscera de⸗
scēdentib⁹ est ꝓpria. Creator eni de eoꝝ munitiōe sol⸗
licitus aliter ipsos muniuit qꝫ alios neruos: ⁊ illud est
quoniā ꝓpterea qđ a principio elongati fuerunt opor
tuit vt sustentareẜ superflua affirmatione a musculis
fortibus qui eos tegāt vt pāniculi ⁊ a corpore cui⁹ es⸗
sentia inter neruū ⁊ cartilagineʒ est media simili ei qđ
corpori nerui accidit cū torqueẜ. Et istud qdē est ex tri
bus locis quoꝝ vnus est apud epiglotū. Et scđs cum
ad costaꝝ radices veniūt. Et tertius cū pectoris locū
transeunt. Factū est auteʒ vt alij nerui a cerebro pro⸗
gredientes in quib⁹ existit vtilitas in sentiēdo iuuamē⸗
tuʒ p̄stare penetrarent a sui principio ſm rectitudineʒ
ad mēbrū ad qđ dirigūtur: quoniā rectitudo ad id ad
qđ dirigitur: ꝓpinquiore defereẜ via: ⁊ illic ex hoc est
imp̄ssio que manet ex principio fortior: ⁊ ꝓpterea qđ
in neruis sensibilibus nō queriẜ de duritie que fac̄ ne⸗
cessitatē elōgādi a suba cerebri cū circuitiōe: ꝓpterea
vt ad sui silitudinē in lenitate ordinatim elōgeẜ quātū
in mēbris queritur motus: imo quāto plus fuerunt le⸗
uiores plus fuerūt virtutē sentiendi dantes. Sʒ factuʒ
est vt motiui ad id ad qđ diriguẜ eant post circuitio⸗
nes in quib⁹ ipsi incedunt ꝓpterea vt a pricipio elon⸗
geẜ ⁊ in duritie ordineẜ. In vnoquoqꝫ etiā duoruʒ
modoꝝ ad id qđ ex duritie ⁊ mollitie in ipso est neces⸗
sariū adiuuerūt ortū ipsoꝝ sube: plurimi nāqꝫ eoꝝ qui
sensuʒ tribuūt ab añcessiōe oriuẜ cerebri. Et parti q⸗
dē que est cerebri: añcessio est eēntia mollior. Et plu⸗
rimi eoꝝ qui motū p̄bēt a postremo oriuẜ cerebri. Et
partis q̄ est cerebri postremū eēntia ē magis spissa.

De anathomia neruorum egredientium a cerebro ⁊
eorum vijs. Cap. 2ᵐ.

A Cerebro septē neruoꝝ paria oriuẜ. primi pa
ris pricipiū est ex fundo duoꝝ vētriculoꝝ ce
rebri antecedētiū apud duoꝝ additamētorū
vicinitatē mamillaꝝ extremitatib⁹ silr̄ū qbus
fit odorat⁹: ⁊ ipm qdē est paruū vētrē hńs. Et ille q a
sinistra oriẜ dextraẜ: ⁊ ille qui a dextra oriẜ sinistraẜ:
deide sibi sup sectionē cruceaʒ obuiāt: postea ille q a
dextra oriẜ ad pupillā dextrā penetrat: ⁊ q nasciẜ a si⸗
nistra ad sinistrā pupillā: quoꝝ adeo dilataẜ orificia
donec humorē q vocaẜ vitreus cōprehēdāt. Quidaʒ
vo q nō est Gal'. dixit ꝙ ad sectionē cruceā sine refle⸗
xione penetrāt ⁊ dixerūt ꝙ in hac sectiōe tria existunt
iuuamēta. Vnū est ꝑꝑea ne spūs qui ad vnā currit pu
pillā ad alterā ire ꝓhibeaẜ cū acciderit nocumētū: ⁊ ꝓ
pter hoc vnaqueqꝫ duaꝝ pupillaꝝ cū alter clauditur
oculus in vidēdo fit fortior ⁊ clarior qꝫ ipsamet esset si
altera intuēte intuereẜ: ⁊ ꝑꝑ hoc foraminis vuei dila⸗
tatio augmētaẜ cū alter clauditur oculus: ⁊ hoc qdem
est ꝓpterea ꝙ spūs vehementer vadit ad ipm. Scđm
vo est ꝓpterea vt duo oculi vnū habeant deferēs qđ
visui simulacrū eis afferat ⁊ ibi vniaẜ ⁊ sit duob⁹ vidē
oculis vnū videre ꝓpterea ꝙ simulacrū i termīo vniẜ
cōi: ideoqꝫ luscis accidit vt ex re vna videāt duas: cū
vna pupilla superius eleuaẜ aut iferius dprimiẜ ⁊ de⸗
struiẜ rectitudo penetrationis foraminis ad sectioneʒ
⁊ añ cōem terminū accidit terminus torture nerui. Et
tertiū est vt vnusqsqꝫ duoꝝ neruoꝝ ab alio sustenteẜ
⁊ illi initaẜ ⁊ fiant ac si ad pupillā ex ꝓpinquo venirēt.
Scđm autē pariū neruoꝝ a cerebro ꝓcedentium na⸗
scitur post ortū primi paris ⁊ ab eo ad syluestrē decli⸗
nat ⁊ a foramine qđ est in orbita que totū cōprehēdit
oculū egrediẜ ⁊ i musculis partiẜ oculi: ⁊ hoc qdē par
valde est grossuʒ. Ideo vt ei⁹ grossities sue parificetur
mollitiei quā hr̄e debuit ꝓpterea ꝙ est circa pricipiū:
⁊ cōforteẜ in faciendo motū: ⁊ p̄cipue cū adiutorē non
habeat cū tertiū par sit cōuersuʒ ad mouendū magnū
mēbrum qđ est mādibula inferior quare ei nō rema⸗
net superfluitas: imo adiutore alio a se indiget sic̄ mo⸗
do referemus. Tertij vo paris origo est a termino cōi
inter antecessionem cerebri ⁊ ipsius postremū. s. ab ifi⸗
mo basis cerebri qđ primo cū quarto pari paulisꝑ mi⸗
scetur:

scet:deinde ab eo separat ꝛ in quatuor ramis ramifi-
cat. Unus ramꝰ ab igressu egredit vene subethie quā
postea noīabimus ꝛ descendendo sup ceruicem vadit
donec diaphragma pertrāseat ꝛ in visceribus que sūt
sub diaphragmate partit. Et secūde qdez partꝭ egres-
sio est a foramine qd in osse existit tīporis que cū egre
ditur cū neruo continuatur qui a quinto diuidit pari:
cuius mō noīabimus dispōnem. Et ramus tertiꝰ in fo-
ramine descēdit a quo scdm egredit par:qm ipsiꝰ dire
ctio est ad mēbra in anterioribꝰ faciei posita. Et neqꝫ
fuit cōueniens vt in penetratione primi paris ventrez
hn̄tis penetraret:qꝛ nobiliori neruoꝝ coangustatio-
nez faceret ꝛ ipm cōprimeret ꝛ via cooperiret. Et hec
qdē ps cuz sepat in tres distribuit sectiōes:quaꝝ vna
ad ꝑtē lachrymalis dclinat ꝛ vadit ad musculos tim-
poꝝ ꝛ masticātiū ꝛ supcilij ꝛ frōtꝭ ꝛ palpebre. Et ps se-
cūda per foramē vadit apud oculos creatū ꝛ inde ad
nasi tēdit iteriorē superficiē ꝛ in tunica spargit q̄ in ite
rioribꝰ nasi est expansa. Pars quoqꝫ tertia est ps non
ꝑua in ꝯcauitate descēdēs barbachi q̄ in osse maxille
est facta ꝛ duobꝰ ramificat ramis. Unus vadit ad ite-
riora ꝯcauitatꝭ oris ꝛ in dentibꝰ spargit:ꝫ illd qd inde
ꝑtinet dētibꝰ est manifestū:qd vo ide alijs ꝑtinet ēvi-
sui sic occultū ꝛ in gigiua ēt spargit supiore. Alter aūt
ramus in mēbroꝝ spargit supficiebꝰ q̄ sūt ibi sic cutis
maxille ꝛ extremitatꝭ nasi ꝛ labij supioris:he qdez sunt
sectiōes ꝑtis tertie paris tertij. Quartꝰ āt ramꝰ tertij pa
ris vadit penetrās a foramie suo qd in mādibula exi-
stit supiore ꝛ vadit ad liguā:ꝛ in eiꝰ manifesta diuidit
tunica ꝛ tribuit ei sensuz ꝓpriū q est gustꝰ:ꝛ illd qd re-
manet in dētiū tecis iferioꝝ ꝛ in ipsoꝝ gigiuis diuidi-
tur:ꝛ in labio iferiori:ꝫ ps q̄ ꝑuenit ad liguā subtilior
est q̄ȝ neruus oculi:qm istiꝰ duritiē ꝛ illiꝰ mollitiē tem
perāt grossities illiꝰ ꝛ subtilitas istiꝰ. Quarti vo paris
origo est post tertiū:ꝫ ad cerebri basim est magis dcli
nās:ꝛ cū tertio queādmodū diximus miscet deide ab
eo sepat ꝛ ad palatū vadit ꝛ dat ei sensum:qd qdē est
ꝑuuz ꝫ est plus duꝝ q̄ȝ tertiū:qꝛ palatū ꝛ palati pāni-
culus durior est ligue pāniculo. Sz vnumqdqꝫ paris
quinti ipar cū duobꝰ nascit medijs ꝫ dupli formam:
imo multi illoꝝ tenēt ꝙ vnūqdqꝫ ipsiꝰ ipar est par cu-
ius qdē origo a duobꝰ est cerebri lateribꝰ. Et ps qdē
prima cuiusqꝫ paris ipsiꝰ ad pāniculū vadit q in inte-
rioribꝰ istri auditꝰ est dilatatꝰ ꝛ in eo diuidit totꝰ. Et
huiꝰ qdē diuisiōis origo ꝓculdubio est a parte cerebri
posteriore:ꝛ ꝑ ipsaz est audiēdi sensus:ꝫ scda diuisio
est maior p̄ma. Ipsa nāqꝫ egredit a foramie qd i osse
perforatū est petroso. Et ipse qdē est q vocat mono-
culus ꝛ cecus:ꝓpterea ꝙ multū torquetur ꝛ eiꝰ vie in
obliquationibꝰ icedūt:iō qd volūtas affuit ꝓlōgandi
spatiū vt eiꝰ finis a p̄ncipio remoueret:ꝓpterea neruꝰ
anteq̄ȝ ide egrederet a pricipio eēt lōginqus iō vt du
rities ei ide acqreret. Cūqꝫ egredit cū neruis tertij pa
ris miscet:quoꝝ plurimi ad maxillā ꝛ ad palati vadūt
musculū:ꝛ qd remanet ad musculos ꝓtēdit timporuz.
Gustꝰ āt in quarto creatꝰ fuit neruo:ꝛ auditꝰ in qnto:
qm instrō auditꝰ fuit neciuz vt eēt discooꝑtū ne aeris
via ad ipm clausa foret:ꝛ instrō gustus fuit necium vt
eēt minutū:ꝑpea oportuit vt nerui auditꝰ eēnt durio-
res. Et iō origo cerebri eoꝝ postremo fuit ꝓpinqor:ꝛ
neqꝫ oculi musculis vnus suffic neruus:ꝛ musculoruz
timpoꝝ nerui multiplicati fuerūt:nisi qꝛ foramini ocu
li multa necia fuit amplitudo:ꝑpea ꝙ neruus virtutē
afferēs visus multa idiguit grossitudie:iō qꝛ ei neciuz
fuit vētrē hre:nō ergo os qd ad cōprehēdēdū oculuz
est ꝑforatū multa foramia tolerare potuit. Timporis
vo neruis multa fuit durities necia:ꝫ grossitudie mul
ta nō idiguere:imo grossitudo eēt faciēs motꝰ difficul
tatē:ꝛ ēt egressio quā in osse duro petroso hn̄t pōt fo-
ramina tolerare multa. Par vo sextū a postremo orit
cerebri cū qnto ꝯtinuū:ꝛ cū eo pāniculis ꝛ ligamentis
ligatū:ac si eēt vnus neruus:deide sepat ab eo ꝛ egre
dit a foramie qd est in extremitate adorē qd laude si-
milat. Et ipm qdē anteq̄ȝ egressum eēt iā in tres diui-
suz fuit ꝑtes que oēs silr ad h egrediunt foramie. Una
eaꝝ ad gule musculos suo ꝓtēdit itinere ꝛ ad ligue ra-
dicē:ꝓpterea vt par septimuz in ipsoꝝ adiuuet motu.
Et ps scda ad musculos descendit spatule:ꝛ eiꝰ qd est
circa eā:ꝛ ipsiꝰ plīn in musculo spargit lato q est super
spatulaz:ꝛ hec qdē ps est magne q̄ȝtitatis ꝛ suspēsa pe
netrat donec ꝑueniat ad qd dirigit. Pars vo tertia q̄
maior est ex tribꝰ ꝑtibꝰ ad viscera descēdit in ascēsione
vene subethi ꝛ est illi annexa ꝛ cū ea ligata ex qua cum
rectitudie est epiglotis:separant rami q ad musculos
veniūt epiglotales:quoꝝ capita sūt ad supiora q epi-
gloti ꝛ ipsiꝰ eleuāt cartilagines. Cūqꝫ epiglotē ꝑtran-
seūt ex eis ascēdūt rami q ad musculos vadunt capita
ad iferiora hn̄tes:ꝛ ipsi sūt q ad cymbalarē claudēdā
ꝛ aperiēdā sunt necessarij cū ad iferiora trahere neces
sariū est:ꝛ ꝑꝑ hoc vocant nerui retro redeuntes. Hic
aūt neruus retro rediēs non egressus fuit a cerebro ꝛ
nō a nucha:nisi propterea qd si a nucha ascēderēt ab
ipsoꝝ principio subirent trāsuersi ꝛ nō recti:ꝛ ad infe-
riora attractio cū eis nō ꝓueniret fm actionē decētē.
Et ipsi qdē nō de sexto pari creati fuerūt:nisi ꝑpea ꝙ
illud qd ex neruis est molle aut molli vicinū.s.illud qd
fuit ex eis anteq̄ȝ sextū iā in musculis faciei ꝛ capitis:ꝛ
in eo ꝙ in eius fuit diuisuz:ꝛ septimū ēt nō fm rectitu
dinē descēderet queādmodū sextū descēdit:imo pro-
culdubio trāsuersitas eos comitaret:ꝛ ꝓpterea ꝙ illd
qd ascendit ꝛ redit qn̄qꝫ indiget re firma cui initat ad
silritudinē girgilli vt sup ipsaz reuoluat ascendēs:ꝛ ex
ea adiuuet vt sit sitꝰ durus ꝛ fortis ꝛ leuis ꝛ iuxtaposi
tus nō fuit ibi ad h idoneū sicut arteria maior. Et illd
qd ex istis ramis a sinistra ascēdit hāc iuenit arteriam
ipsa recta ꝛ grossa:ergo sup eā reflectit nō multa indi
gens firmitudie. A dextra vo ascēdēti h nō vicinat ar
teria ad modū primi:ꝫ vicinat ei postq̄ȝ iaz accidit ei
ꝑuitas ꝑꝑ ramoꝝ diuisionē qui iā ex eo egressi fuerūt:
cui ēt iā defuit rectitudo in situ:qꝛ transuersatꝰ fuit ad
ascellā declinādo:fuit ergo neciuz vt ipsi re aliq̄ affir-
marent cui initerent cū ligamētis in qbꝰ rami stringe-
rent:iō vt ꝑ ipsos illud qd defuit ex rectitudie grossi-
tie in situ corrigeret. Et sapiētia qdez in hos redeūtes

ramos elõgando est vt talis qualis ē hec suspēsio ꝓxi
mi fiāt: ⁊ ꝓꝑ elõgationē a principio fortitudinē hēant
⁊ duritiē. Ex neruis autem redeũtibꝰ fortior ē ille q̲ in
duabꝰ musculoꝝ epiglotis spargiꝉ tunicis cũ aliīs ner
uoꝝ adiuuãtiũ ramis: postea illđ qđ ex h̄ remanet ner
uo descēdit a quo rami sepanꝉ q̲ in pãniculis spargũ-
tur diaphragmatis ⁊ pectoris: ⁊ in musculis ipsius ⁊ in
corde ⁊ in pulmone ⁊ in venis ⁊ in arteriīs q̄ ibi sũt. Il
lud v̄o qđ remanet penetrat ī diaphragma: ⁊ associaꝉ
ei qđ ex ꝑte tertia descendit: ⁊ in pãniculis spargiꝉ vi-
sceꝝ ⁊ ꝑuenit ad os latũ. Septimi ãt paris origo est a
termino cõi q̲ est īter cerebrũ ⁊ nuchã cuiꝰ pl'm incedit
se in musculis spargēdo liguã mouētibꝰ: ⁊ in musculis
inter peltalem ⁊ os laude cõibus: ⁊ est cuꝫ ipsius resi-
duũ in aliīs spargitur musculis qui huic musculo sunt
vicini: nõ tñ semꝑ est istud: ⁊ ꝓpterea ꝙ aliī nerui ad
alias reducti fuerũt necessitates: ⁊ neqꝫ fuit bonum vt
foramina in anterioribꝰ neqꝫ in inferioribꝰ multiplica
renꝉ: fuit meliꝰ vt ad lingue motũ neruus ab hoc loco
veniret: q̲ꝛ ipsius sensus iam ei ab alio venit loco.

¶ De anathoᵒ neruoꝝ nuche ⁊ colli ⁊ꝉ viīs eoꝝ. Ca. 3m.

Erui ex nucha nascētes q̲ ꝑ colli vadũt spon
diles octo sunt paria. Unius paris egressio a
duobꝰ ē spõdilis ꝑme foraminibꝰ qđ in capitis
musculis solũ spargiꝉ: ⁊ ē par ꝑuũ minutũ q̄m
meliꝰ fuit vt locꝰ a quo egrediꝉ sit angustꝰ: quēadmo-
dũ in capl'o de ossibꝰ diximꝰ. Et scđi q̲dē paris egres-
sio est īter spõdilē primã ⁊ scđaꝫ. s. foramē in loco vel
capl'o de ossibꝰ noiatuꝫ: cuiꝰ pl'm capiti tãgēdi sensum
defert: trãsuerse eni ad id qđ in spõdilibꝰ est supremũ
ascēdit: ⁊ ad anteriora reflectiꝉ: ⁊ suꝑ tunicã extrisecã
auriũ spargiꝉ. Et ꝙ par ꝑmũ minꝰ facit ꝓꝑ sui paruita
teꝫ ⁊ abbreuiationē ob quã expãdi expedite nõ pote-
rat ⁊ dilatari in locis q̲ sequunꝉ ipm cõplete emendat.
Qꝛ autē ex h̄ remanet pari ad musculos q̲ sũt in poste-
rioribꝰ colli ⁊ ad musculũ latũ venit ⁊ eis dat motum.
Et paris tertiī origo ⁊ ipsiꝰ egressio ē a foramie qđ est
īter secũdã ⁊ tertiã: ⁊ vnusq̲sqꝫ eoꝝ in duos ꝑtitur ra-
mos. Ab vno ramo spargunꝉ rami ī ꝓfundo musculo-
rũ q̲ sũt ibi ⁊ ꝓprie caput cũ collo mouētiuꝫ: deinde ad
spõdiliũ ascēdũt spinas: ⁊ cũ in eaꝝ rectitudie veniunt
ad radices tenenꝉ eaꝝ: ⁊ post ad ipsaꝝ eleuanꝉ capita
⁊ cũ ligamētis miscenꝉ pãniculáribꝰ q̄ ab illis nascunꝉ
simeniīs: postea ad ꝑtē auriũ reflectēdo penetrãt: ⁊ i
nõ omni hoie ad aures ꝑueniũt ⁊ auriũ musculos mo
uēt. Et ramꝰ secũdus ad añriora vadit donec ad mu-
sculũ ꝑuenit latũ. Et cũ h̄ q̲dē primũ cũ nasciꝉ īmiscē-
tur vene ⁊ musculi q̲ ipm coopiũt: ꝓpea vt in seipso sit
fortior. Et ē ēt q̄ñ cũ musculis misceꝉ timpoꝝ ⁊ cũ mu
sculis auriũ in bestiīs. Pl'm tñ sparsiõis ipsiꝰ nõ ē nisi
in musculis maxillaꝝ. Quarti v̄o paris egressio ē a fo-
ramine qđ īter tertiã existit ⁊ q̄rtã: ⁊ partiꝉ sic ille q̲ est
añ ipꝫ ꝑte añte ⁊ ꝑte posteriꝰ ꝯñte: ꝫ ꝑs eiꝰ q̄ antece-
dit ē ꝑua: ⁊ iđ cũ q̲nto misceꝉ. Et q̲daꝫ iã dixerũt ꝙ ab
ea penetrãt rami sic arance tela extēsi suꝑ venã sube-
thi donec ad diaphragma ꝑueniũt sepans suꝑ duo la
tera diaphragmatꝭ pectꝰ in duo media ꝑtiēs īcedētes.

Sed eius ꝑs maior ad posteriora reflectiꝉ ⁊ in fundo
musculoꝝ ꝓfundaꝉ donec ad simenia vadit ⁊ muscu-
lis mãdat ramos q̲ īter caput ⁊ collũ sũt cões: ⁊ deide
itinere suo ad anteriora reflectēdo vadit: ⁊ cũ muscu-
lis maxille ⁊ auriũ in aialibꝰ ꝯtinuaꝉ: ⁊ dixerunt ꝙ ab
eo ad dorsuꝫ dscēdit ramꝰ. Quinti aũt paris egressio ē
a foramine qđ ē īter quartã ⁊ q̲ntã: qđ ēt in duos par
tiꝉ ramos. Unus ramus. s. iste q̲ ē añs: ⁊ ipse minor ad
musculos ꝑuenit maxillaꝝ: ⁊ ad musculos q̲ caput an-
teriꝰ curuãt ⁊ ad alios musculos q̲ capiti ⁊ collo sũt cõ
munes. Et ramꝰ secũdus in duos diuidiꝉ ramos. Unꝰ
ramꝰ īter ꝑmũ ⁊ īter ramũ secũdũ ē mediꝰ: ⁊ ꝑuenit ad
spatule supremũ: ⁊ miscenꝉ cũ eo quidã sexti ⁊ septimi.
Et ramꝰ scđs cũ ramis q̲nti ⁊ sexti ⁊ septimi miscetur: ⁊
ad mediũ penetrat diaphragmatꝭ. Par v̄o sextuꝫ ⁊ se-
ptimũ ⁊ octauũ ab aliīs ſm ordinē egrediunꝉ forami-
nibꝰ: ꝫ octaui egressio ē a foramie cõi īter fineꝫ spõdi-
liũ colli: ⁊ īter ꝑmã spõdiliũ dorsi: ⁊ eoꝝ rami vehemē
ti cõmiscenꝉ mixtura. Sed pl'm sexti ad spatule ꝑuenit
suꝑficiē ⁊ ꝑs eiꝰ maior ꝑte q̄ est ex q̄rto ⁊ minor ꝑte q̄
ex q̲nto ꝑuenit ad diaphragma. Et pl'm septimi ꝑue-
nit ad adiutoriũ lꝫ sint q̲dã ex ipsiꝰ ramis q̲ ad muscu-
los capitiī: ⁊ ad colli ⁊ ad dorsi cuꝫ ramis q̲nti associati
vadũt ⁊ ad diaphragma ꝑueniũt. Sꝫ octaui post cõ-
mixtionē ⁊ societatē oēs ad brachiũ ⁊ asseid ꝑueniũt:
⁊ neqꝫ est aliq̲s eoꝝ q̲ ad diaphragma ꝑueniat. Sꝫ tñ
ille q̲ ex q̲nto ad ꝑtē manꝰ tēdit nõ trãsit spatulaꝫ: ⁊ ex
septimo nõ trãsit adiutoriũ: ꝫ ille q̲ ad spatulaꝫ ꝑuenit
ad brachiũ est ex octauo mixto cuꝫ ꝑ ramo qui nasciꝉ
ex spõdilibꝰ dorsi ⁊ ad dorsuꝫ vadit. Nerui autē isti in
diaphragmate ꝑtiti nõ fuerunt nisi nerui nuche: ꝓpea
vt ad ipꝫ veniēs ab alto foret descēdēs loco: iđ vt eiꝰ
partitio in ipso eēt melior: ⁊ p̄cipue q̲ꝛ ꝑma eoꝝ dire-
ctio fuit p̄ricipiũ pãniculi pectꝰ ꝑ mediuꝫ ꝑtiētis. Et ī-
possibile q̲dē erat vt nerui ad ipꝫ a nucha directe ve-
nirēt absqꝫ fractura cũ angulo. Et si oēs nerui qui ad
diaphragma descēdũt a cerebro ꝓtēderenꝉ: ipsoꝝ ꝓ-
lõgareꝉ īcessus: ⁊ neqꝫ eoꝝ neruoꝝ ꝯtinuitas cuꝫ me-
dio diaphragmatꝭ posita fuit: nisi ꝓpea qđ nõ fuit con
ueniēs: vt in ipso ſm iustitiã ⁊ eq̲litatem spargerenꝉ si
cũ extremitate ⁊ nõ cũ medio cõtinuarenꝉ: aut si cũ to
ta ꝯtinuarenꝉ circuitione: ⁊ eēt h̄ ꝯriũ vie q̄ est nec̄ia:
q̄m musculi nõ faciũt aliq̲d moueri nisi extremitatibꝰ
suis: ꝓpterea illđ qđ ex diaphragmate moueꝉ ē illđ qđ
est circuiens: oportuit g̃ vt in ipso finirenꝉ nerui ⁊ non
vt in ipso īciperēt. Et q̄m nec̄ium fuit eos ad medium
venire oportuit nec̄io vt pēderent: oportuit g̃ vt ipsi
defenderenꝉ: ⁊ pãniculis cũ munitiõe tegerenꝉ: tecti g̃
pãniculis fuerunt cuꝫ munitione defendēte in qua eis
associaꝉ pãniculus q̲ pectꝰ per mediũ partiꝉ suꝑ quem
īnixi ꝑexerũt. Et q̲ꝛ hꝰ mēbri oꝑatio fuit nobilis facta
fuerũt neruis eiꝰ p̄ricipia multa ne eiꝰ oꝑatio ꝓꝑ aliq̲đ
destrueret nocumētuꝫ qđ vni accideret principio.

¶ De anathomia neruoꝝ nuche spondiliũ que sunt in
rectitudine pectoris. Cap. 4m.

Rimi ex paribꝰ ipsorum egressio est inter pri-
mam spõdiliũ ⁊ secũdaꝫ pectoris qđ in duas

diuiditur

diuiditur partes que maior est in oib⁹ musculis spargit costarum ꝛ musculis dorsi. Et qd̄ remanet super primas costas extēsū ꝓcedit: ꝛ octauo neruorum colli obuiat ꝛ simul ad manus ꝓtendunt donec ad adiutoriū ꝛ spatulā perueniant. Par vō scd̄m a foramine egredit qd̄ predictum sequitur foramē: cuius ps ad adiutoriū tēdit superficiem dans ei sensum: ꝛ ipsius residuū cū alijs partib⁹ que remāserūt aggregātur ꝛ ad musculos spatule qui super eam sunt positi descēdunt ipsius mouentes iūcturam ꝛ ad musculos perueniūt dorsi. Qui igit ex neruis istis spōdilium pectoris oriūtur ꝛ rami q ad spatulā non protenduntur ad musculos dorsi vadūt: ꝛ ad musculos qui sunt inter costas puras in posterioribus dorsi pectoris positas. Qui vō ex spōdilib⁹ falsarum nascūtur costarū ad musculos veniunt qui sunt inter costas: ꝛ ad musculos ventris. Cū istorum neruorū preterea ramis arterie ꝛ vene quiete currūt ꝛ nucham ingrediunt per loca inferiora vnde ipsi egrediunt.

¶ De anathomia neruorum nuche alchatim. Cap. 5m.

Nerui alchatim in hoc cōicant q pars eorum ad dorsi musculos peruenit: ꝛ ps ad musculos ventris: ꝛ ad musculos qui sunt in dorso expansi. Tria aūt superiora cū neruis miscētur qui a cerebro sunt descēdentes ꝛ non alia. Et duo paria iferiora ad partem crurium multos trāsmittunt ramos cum qbus rami tertij paris ꝛ ramus nerui primi ex albauim miscent: sed isti duo rami anche nō trāseunt iūcturā: sed in ipsius spargūtur musculis: ꝛ illi eos pertrāseunt icedendo ad crura. Neruorum aūt crurium ꝛ pedum forma a neruis manuū separ in hoc q nō oēs cōiungunt ꝛ declināt sūmersi icedendo ad occultū. Non eni est forma ꝯtinuitatis adiutorij cū spatula sic forma ꝯtinuitatis coxe cū ancha: neq ei⁹ ꝯtinuitas cū origine suorum neruorum: sic ꝯtinuitas ipsi⁹ cū suorum neruorum origine. Et isti qdē nerui ad ptē cruris diuersis tēdūt itinerib⁹. Sūt eni ex eis q occultant ꝛ sunt ex eis q manifestant: ꝛ sunt ex eis q sūmergunt sub musculis coopti: ꝛ qr musculi q a pte ossis femoris oriūt: vias ad vtrosq pedes nō habuerunt a posteriorib⁹ corporis: neq ab occulto coxarum: ꝓpterea q sunt ibi musculi multi et vene factum fuit: vt pars neruorum q sunt ꝓprij musculorum q sunt in pedib⁹ curreret ꝛ penetraret in foramine qd̄ ad testiculos descēdit donec ad musculos vadat femoris ꝛ descendat ad musculos poplitis.

¶ De anatho. neruorum nuche albaui ꝛ albosos. C. 6m.

Primū par ex albauim miscet cū neruis alchatim sic diximus. Alia vō paria ꝛ ipar qd̄ ab extremo orit albosos in musculis spargunt sincteris ꝛ ipsi⁹ virge: ꝛ in musculo vesice ꝛ mīricis: ꝛ i pāniculis vētris: ꝛ i ptib⁹ domesticis iteriorib⁹ ossis femoris: ꝛ i musculis q nascūt ab osse albauim.

¶ Sūme Quarte doctrine Quinte: ꝛ est sermo de forma arteriarum. Cap. pm.

Vene pulsatiles sunt arterie que create fuerunt preter vnam earum duas habētes tunicas: quarum durior est occulta: qm̄ ipsa est illa que pulsatiōi obuiat: ꝛ forti motui substantie spūs que celari voluit: ꝛ ipsius receptaculū custodiēdū ꝛ corroborādū fuit. Arteriarum aūt origo ē a sinistro vētriculo duorum vētriculorum cordis: qm̄ dexter eorum epati est ꝓpinquior: quapp oportuit vt ipse poneret occupat⁹ i attrahēdo nutrimētū ꝛ exercēdo ipm.

¶ De anathomia arterie venalis. Cap. 2m.

Quod in primis a sinistro orit ventriculo due sunt arterie. Vna ad pulmonē vadit ꝛ in ipo partit: ꝓpterea vt aer attrahat ꝛ sanguis q pulmonē nutrit a corde deferat: qr trāsit⁹ nutrimēti pulmonis est ad cor ꝛ a corde vadit ad pulmonem. Et hui⁹ qdē ptis origo est ex pte cordis subtiliore: ꝛ vbi vene ad ipm penetrāt que est vnā hn̄s tunicā ab oib⁹ alijs arterijs diuersa: ꝛ pp hoc vocāt ipsam arteriā venalē. Ex vna aūt creata fuit tunica vt sit mollior ꝛ lenior: ꝛ ad dilatādū ꝛ ad ꝯstrigēdū magis obediens: ꝛ ad resudationē eius faciēdā qd̄ ab ea ad pulmonē resudat ex sanguie subtili vaporoso q sube pulmonis magis est ꝯueniēs sit apta. s. q cōplemēto digestionis in corde iā ꝓpinquus fuit. Et neq est ei necīa superfluitas digōnis sicut ea idiget sanguis qui in vena currit vētrē hn̄te quā mō noiabimus: ꝛ ꝓprie: qm̄ eius locus est iuxta cor: ꝛ vadit ad ipm ei⁹ virt⁹ calida facile digerēs: ꝛ ēt qr mēbrum in quo pulsat est rarum ꝛ nō timet cū pulsauerit in illo raro ꝛ pcusserit qd̄ ipsius duritiēs ei noceat: ꝛ pp hoc in corpe ipsi⁹ nō tm̄ duritiei fuit necessariū quāto alie idiguerūt arterie q sūt membris duris vicine. Vena aūt arterialis quā dicā lz pulmoni sit vicina: nō tn̄ ei vicinat nisi ipsius postremū a pte dorsi: ꝛ hec arteria venalis in ascēdēte pulmonis parte spargit: ꝛ in ipso submergit q iā qdē in ptes ꝛ ramos diuisa est. Sz cū inter duas hui⁹ arterie necītates cōparatū fuerit que attēdunt fz firmitudinē ꝛ lenitatē que facit ei dilatationē facilē ꝛ ꝯstrictionē ꝛ resudationē ei⁹ qd̄ ab ea resudat iuenit q lenitas magis est ei necīa q spissitudo ꝛ firmitudo. Alia aūt arteria que est maior quā Aristoteles vocat orithi in primis cum ex corde orit duos trāsmittit ramos: ex qbus maior in circuitu cordis reuoluit ꝛ in suis ꝯuertit partib⁹: ꝛ minor reuoluit ꝛ in vētriculo spargit dextro. Qd̄ aūt post duos remanet ramos cū separat in duas diuidit partes: vna ps est maior ꝛ ad descēdēdū apta: ꝛ altera ē minor ꝛ est apta ad ascēdēdū. Et q est apta ad descendēdū creata fuit in quātitate sui sup aliā addēs: qm̄ ad mēbra tēdit que nūero sunt plura ꝛ in quātitate maiora: ꝛ hec qdē sūt mēbra que sub corde sūt posita. Sup orithi aūt essentiā vel egressionē tres duri ꝯsistūt panniculi ab anteriorib⁹ ad posteriora. (al's ab iteriorib⁹ ad exteriora) Si eni vnus aut duo fuissent nō pberent iuuamētum qd̄ in eis querit: neq ipsius quātitatē aut ipsorum quātitates magnificādo ꝛ fieret motus pp ipsos difficilis. Qr si essent qtuor fierent valde parui ꝛ destrueret iuuamētū eorum: ꝛ si in suis quātitatib⁹ magni fierent viā coangustarēt. Venalis arteria duos hz pāniculos ad interiora declināntes: ꝛ duo qdem suffecerunt: qr non est ibi tātū necessitatis benefaciēdi formā quātū est hic: in subtiliādo vō est ibi plus necessitatis: ideo vt fumosum vaporem ex

pellere sit facile: ⁊ sanguinem ad pulmonē eūtē in ꝑte orithi que ex duabus partibus est ascendens.

¶ De anathomia arterie orithi ascēdētis. Cap. 3[m].

Pars aūt que a duabus orithi est ascēdens in duas diuidiꝑ partes: quaꝝ maior ad partem lebriati ascēdēdo tendit: deide ad partē trāsuersatur dextrā donec ad carnem laxaꝫ moro similē ꝑuenit que est ibi. Et in tres diuidiꝑ partes quarum due sunt due arterie que subetheni vocanꝑ: ⁊ ad dextrā ⁊ ad sinistrā cū duabus ascēdit guidegis ꝓfundis quas postea noīabimus: ⁊ in diuidendo cū eis associanꝑ sicut post referemus. Pars aūt tertia in thorace spargiꝑ ⁊ costis primis ⁊ in sex spōdilib⁹ colli superiorib⁹ ⁊ in partib⁹ furcule donec ad caput ꝑuenit spatule: postea ex inde ad manuū pertransit membra: ꝑs vō minor ex partibus orithi ascēdēs ad partē ascelle vadit ⁊ diuidiꝑ sicut pars tertia maioris partis.

¶ De anathomia duarum arteriarū que subetheni vocantur. Cap. 4[m].

Vnaqueq̄ duaꝝ arteriaꝝ que subetheni vocanꝑ cū ad collū ꝑueniūt in duas separāꝑ partes: partē anteriorē ⁊ posteriorē. Anterior vō pars in duas sequestraꝑ partes: occultam que ad liguā tēdit ⁊ ad musculos occultos q̄ sunt musculi mādibule īferioris: ⁊ ad partē que manifestatur ⁊ ascendit ad illud qd est corā duab⁹ auribus ⁊ ad musculos timpoꝝ: ⁊ pertransit eos postq̄ in eis reliq̄t ramos multos: ⁊ ad capitis cacumen tēdit: ⁊ obuiant dextre eaꝝ existentes cū extremitatibus sinistre. Pars aūt posterior in duas diuidiꝑ partes: posterior quaꝝ mīor plus ad posteriora eleuaꝑ: ⁊ in musculis q̄ capitis sunt cōtinentes iuncturā spargiꝑ. Ex qua etiaꝫ est qd ad basim postremi cerebri tendit in foramē ingrediens magnū qd est apud adorē laudam. Maior aūt coram foramine in foramine petroso ad rhete ingrediꝑ: imo rhete ex ea texiꝑ .s. ex venis in venis ⁊ tunicis super tunicas ⁊ rugis super rugas: ita vt nemo ex eis vnā solā apprehēdere possit: nisi cū alia cōtinuam ⁊ cū ea ligatā sicut rhete: ⁊ spargiꝑ ad anteriora ⁊ posteriora ad dextrā ⁊ sinistram ⁊ vadit per totū rhete: deide aggregatur ex ea parte sicut erat ante: ⁊ formatur ei pāniculus ⁊ ascendit ad cerebrū ⁊ spargiꝑ in ipō pāniculo subtili: postea iterius in cerebro in suis ventriculis ⁊ syphac vētriculoꝝ ipsius ⁊ ramoꝝ suoꝝ orificia sibi obuiāt q̄ ibi ascēderūt: quēadmodū ramorū venaꝝ orificia nō pulsatiliū q̄ descēderūt. Nō aūt facta fuerūt ista ascēdētia ⁊ illa descēdētia: nisi ꝓpterea q̄ illa sūt rigātia ⁊ fundētia sanguinē: q̄m melior ex sitibus suoꝝ vasoꝝ rigantiū est vt eoꝝ extremitates sint capita ad īferiora hñtes: ꝫ ista iuuamētū ꝓstāt in dando spm̄: ⁊ spūs q̄dem est subtilis ad superiora mobilis. Et neq̄ est necesse suoꝝ vasoꝝ capita ad īferiora reducere donec fundant: imo si hoc fieret multa inde ꝓueniret effusio sanguinis qui ei associaꝑ: ⁊ difficultas motus spiritus in eis: q̄m ipsius mot⁹ ad superiora est facilior: ⁊ ꝓpter illd qd in spiritu existit ex motu ⁊ subtilitate sufficit in eo q̄ ex ipso ad cerebrum vadit illud qd est necesse vt calefaciat ipsum. Et sub cerebro quidē nō fuit expāsū rhete nisi vt redeūdo īcedat sāguis q̄ ē in arteria: ⁊ spūs q̄ ī ea existit cōplōni cerebri post digōnē simileꝑ: ⁊ deide ꝫ ordinē ad cerebrum vadat. Et rhete q̄dem īter os ⁊ pāniculū durum est positū.

¶ De anathomia partis orithi descendētis. Cap. 5[m].

Pars aūt orithi descēdēs primū ꝫm rectitudinē īcedit donec sup q̄ntā mittiꝑ spōdilē: cuius situs capitꝭ cordis situi est opposit⁹. Et ibi q̄dē est pulmo sic accubitatio ⁊ sustētamētum ipsi ad h̄ vt īter ipm ⁊ ossa dorsi sepōnē faciat. Meri quoq̄ cū ad hūc ꝑuenit locū ab eo ad dextrā dclinat ⁊ nō ꝫm rectitudinē trāsit: deide cū pāniculis appensus īcedit cū ad diaphragma ꝑuenit ne ipm coangustet. Et hec q̄dē arteria descēdēs cū ad spōdilē .5. ꝑuenit ad īferiora trahiꝑ extēdēdo se supra dorsū donec ad os ꝑuenit qd est ex albauim. Et cū est in pectoris rectitudīe trāsit ide ⁊ dimittit ibi ramū subtilē ꝑuū et dispargiꝑ in receptaculo vase pulmonis qd est ex pectore: ⁊ ꝑueniūt extrema ipsi⁹ ad cānā pulmonis: ⁊ ipa q̄dē nō cessat dimittēdo in oīb⁹ spondilib⁹ ꝑ q̄s vadit ramus q̄ īter costas ⁊ nuchā īcedit. Cūq̄ ꝑtrāsit pect⁹ ex ea due diuidunꝑ arterie que ad diaphragma ꝑueniūt ⁊ in ipso a dextra spargunꝑ ⁊ a sinistra. Deide dimittit arteriā cui⁹ rami in stōcho ⁊ epate ⁊ splene spargunꝑ: ⁊ ipsi⁹ rami ab epate egrediunꝑ ⁊ ad vesicā vadūt. Et postea oriꝑ arteria que ad gedeguil que sūt in circuitu minutoꝝ ītestinoꝝ ⁊ colon vadit: deide post hos tres ab ea seꝑanꝑ rami: quoꝝ minor reni sinistro ꝓpius est ⁊ in ipsi⁹ spargiꝑ fascijs ⁊ in corꝑib⁹ q̄ ipsum circūdāt: ⁊ eis iuuamētū prebet dādo eis vitam. Alij aūt duo ad duos vadūt renes: ideo vt cū eis rem sanguinis aquositatē trahit: q̄m multotiens a stōcho ⁊ ītestinis sanguinē trahūt nō purū. Postea vō due separanꝑ arterie que ad testiculos vadūt: sed que ex eis ad testiculū peruenit sinistrum ei semꝑ associaꝑ que ad renē peruenit sinistrū. Immo forsitan est cū nō est illd qd ad sinistrum peruenit testiculū nisi tm̄ ex rene sinistro. Et eius que ad dextrum peruenit testiculū origo semꝑ ex maiore arteria: ⁊ raro contingit vt cū aliquo eius que ad dextrum peruenit renē associetur. Postea ab hac arteria maiore due separanꝑ arterie que ī vijs venaꝝ spargūtur que in circuitu recti sunt intestini et rami qui in nucha spargūtur in foramine spondilium egrediūtur: ⁊ vene que ad duo vadunt ilia ⁊ alie que ad testiculos vadūt. Ex istius autē sūma par egrediꝑ paruum qd ad vuluā vadit preter illud qd noīabim⁹ postea. Et istud est in viris ac mulierib⁹ ⁊ miscenꝑ cū eis vene non pulsatiles. Postea hec maior arteria cū ad finē peruenit spōdilium diuiditur cū vena nō pulsatili que sibi associaꝑ: sicut dicem⁹ in duas ꝑtes ꝫm similitudinē laude in scriptura greca hoc mō λ. Vna pars eaꝝ dextratur ⁊ altera sinistraꝑ: quaꝝ vnaqueq̄ super os albauim equitat vadens ad coxas. Verūtamē anteq̄ ad coxas perueniat vnaqueq̄ ipsarum venam dimittit que ad vesicam tendit ⁊ ad sumen ⁊ sibi apud sumen obuiāt ⁊ in non natis manifeste apparēt:

sed in

sed in cōpletis eaꝝ extrema iam siccata fuerūt ꝛ radices remāsere eaꝝ. Et ab ipsis quidē diuidūtur rami q in musculis spargūtur qui super os albauim sunt positi. Et illud qḋ ad vesicaꝫ peruenit ex eis in ea partitur cuius extrema ꝑueniunt ad virgaꝫ ꝛ ipsius residuū in mulierib⁹ vadit ad mꝛicem ꝛ est par paruū. Due v̄o ad pedes descēdentes in coxis in duos diuidunꝭ ramos magnos.s.syluestrē ꝛ domesticum:ꝛ in syluestri etiam est declinatio ad domesticuꝫ ꝛ ramos in musculis qui sunt ibi positi dimittit:postea descēdit ꝛ declinat ex eo ad anteriora ramus magnus iter pollicē ꝛ indicem:ꝛ qḋ remāsit occultatur. Et ipse qdem in pl'imo partiuꝫ pedis penetrāt tense sub ramis venaꝝ nō pulsatilium quas postea noīabimus. Ex his aūt pulsatilibus sunt que nō pulsatilib⁹ nō associantur sicut due que ab epate ad sumen in corporib⁹ non natoꝝ perueniunt ꝛ ramus pulsatilis nō pulsatili siliis:ꝛ pulsatilis q̄ ad spondilem penetrat quintā ꝛ ascendens ad lalebrā ꝛ decliuans ad ascellā ꝛ due subetbeni qua spargunꝭ in rheti ꝛ in secundina:ꝛ illa que penetrat vel que ꝑuenit ad diaphragma:ꝛ illa que ad epar cum suis penetrat ramis:ꝛ illa que ad stomachū ꝛ epar ꝛ ad splenem ꝛ intestina venit:ꝛ ille que de myrach vētris descēdūt ꝛ vene que sunt in osse albauim solūmō. Cūq͂ arteria vene associatur non pulsatili super dorsum equitat arteria sup venā non pulsatilem:ꝑpterea vt ignobili⁹ amborum sit defērēs nobili⁹. In mēbris autē manifestis arteria sub vena nō pulsatili submergiꝭ:ideo vt sit magis cooperta ꝛ magis tecta:ꝛ sit vena nō pulsatilis sicut clipeus ei. Arterie auteꝫ nō fuerūt venis associate nisi ꝑpter duas res. Una est vt vene pāniculis ligenꝭ qui sunt cooperiētes arterias ꝛ qescant vene in villis mēbroꝝ inter que vadūt. Et altera est vt vnaqueq͂ illaꝝ alterā ibibat. ¶ Cōpletus est ꝭmo de arterijs.

¶ Sūma Quinta de venis que quinq͂ ꝯtinet cap'la.

¶ De modo venarum non pulsatilium. Cap.p^m.

Omnium aūt venaꝝ quietaruꝫ origo est ab epate. Et qḋ in primis ab epate oritur sunt due vene. Una a pte ipsius ꝯcaua oriꝭ:cuius maius est iuuamētum in attrahēdo ad epar nutrimētum ꝛ vocaꝭ porta. Et altera oriꝭ a pte eius gibbosa:cui⁹ est iuuamētū nutrimētuꝫ ab epate mēbris deferre:ꝛ vocaꝭ ventrem habens.

¶ De anathomia vene que vocatur porta. Cap.2^m.

Incipiemus vene que porta vocaꝭ anathomiā. Et dicemus ꝙ porte extremitas q̄ i epatis s̄bmergiꝭ vētriculis in primis in qnq͂ diuidiꝭ ptes ꝛ ramos a se emittit donec ad gibbosas epatis ꝑuenit extremitates ex qb⁹ vna vena ad fel tēdit. Et isti qdē rami sunt sicͭ arboris radices que ad fundū originis ipsaꝝ vadūt. Extremitas v̄o q̄ eius concauitatem sequiꝭ cū ab epate egrediꝭ in octo diuidiꝭ ptes:quaꝝ due sūt ꝑue ꝛ sex sunt maiores. Et vna quidē ex duab⁹ minorib⁹ cū parte itestini cōtinuaꝭ qḋ duodenū vocaꝭ ad hoc vt ab eo nutrimētū attrabat: ꝛ ab eo ēt iaꝫ diuisi fuerunt rami q separati fuerunt in corpore qḋ vocaꝭ encharas. Et ꝑs secūda in iferioribus diuidiꝭ stomachi apud portanariū qḋ est os stomachi iferius ideo vt nutrimentū trabat. Una āt sex remanētiū ad pteꝫ stōchi latam tēdit ad ipsi⁹ supficieꝫ manifestā nutriēdū. Occultū nāq͂ stōchi primū nutrimentū qḋ est in ipso tāgit ꝛ ex eo per tactuꝫ nutriꝭ. Et pars scḋa ad ptē peruenit splenis ad splenē nutriēduꝫ a qua anteq͂ ad splenē nutriēdū ꝑueniat separanꝭ rami q corpus qḋ encharas vocaꝭ ex clariore ei⁹ pte qḋ in ipso penetrat ad splenem nutriūt:deinde ꝑuenit ad splenē ꝛ ex ipsa cuꝫ eo ꝯtinua reuertiꝭ ramus magn⁹ q in latus stōchi sinistrū ad ipm nutriēduꝫ partiꝭ. Et cū illud qḋ ex ipsa penetrat in splenē in medio poniꝭ ascēdit ex ea ps ꝛ descēdit ex ea ps. Et ex ascēdēte quideꝫ spargiꝭ ramus in medietate stōchi supiore ad nutriendū ipsaꝫ:ꝛ altera ps in splene ad ipm nutriēdū. Et ps altera egrediꝭ donec ad stōchi ꝑuenit gibbositatē:deinde in duas partiꝭ ptes:vna ps in manifesto sinistri stōchi spargiꝭ:ꝛ altera ad os stomachi s̄bmergiꝭ ad superfluitatē pōticā acetosam cholere nigre ibi ꝓiciendā que cū supfluitatibus egrediꝭ:ꝛ os stomachi titillicat titillicatiōe desideriū excitātē ꝛ iam ipsaꝫ ante nominauimus. Pars v̄o ex ea descēdens in duas ēt diuidiꝭ ptes:vnius quaꝝ rami in iferiore splenis medietate diuidūtur ad ipꝫ nutriēdū:ꝛ altera ad rheticuluꝫ vadit ꝛ in ipso ad ipm nutriendū. Et pars tertia ex sex primis ad lat⁹ vadit sinistruꝫ ꝛ in oībus vījs venaꝝ q̄ in circuitu recti cōsistunt intestini spargiꝭ ad suggēdū illud qḋ ex reliquījs nutrimēti est in stercore. Et pars quarta ex sex ad modū capilloꝝ separaꝭ ex qb⁹ sunt q in manifesto dextri gibbositatꝭ stōchi oppositi pti que in sinistro ad partē splenis ad euꝫ venit spargunꝭ:ꝛ ex eis sunt que a dextra rheticuli pte vadūt:ꝛ in ipso sparguntur oppositi pti q̄ ad ipm a pte sinistra venit ex ramis vene splenetice. Quinta v̄o ex sex in gedeguil spargiꝭ qui sūt in circuitu itestini colon ad nutrimētum ex eo sumēdū. Et sexta est sicͭ hec ꝛ ipsius pl'rn in circuitu ieiuni spargiꝭ:ꝛ qḋ remanet in circuitu tunicaꝝ minutaꝝ ꝛ cū monoculo ꝯtinuaꝭ ꝛ trahit nutrimentum.

¶ De anathomia vene habentis ventrem ꝛ eius quod ex ea ascendit. Cap.3^m.

Sed vētrem hñtis radix in primis in ipsomet epate spargiꝭ in ptes que sunt sicͭ capilli ad attrahēdū nutrimētū a ptib⁹ porte que ēt sicut capilli partiunꝭ. Partes v̄o vētrē habētis a gibbositate epatꝭ ad ipsi⁹ vētrē sunt veniētes. Et rami qdem porte sunt veniētes a cōcauitate epatis:ad cui⁹ vētrē postea ei⁹ stipes apō epatꝭ eleuaꝭ gibbositateꝫ:ꝛ in duas diuidiꝭ ptes vnā ascēdētē ꝛ alterā descēdētē. Sꝫ ascēdēs ex ea rꝭipit diaphragma ꝛ penetrat in ipꝫ:ꝛ duas in diaphragmate dimittit venas q̄ in ipso sparguntꝭ ꝛ dant ei nutrimētū:deīde capsule cordis opponitur cui multos trāsmittit ramos qui ad modū capillorum diuiduntur ꝛ eā nutriunt. Et postea in duas diuiditur partes:quaꝝ vna que est magna ꝑuenit ad cor ꝛ in ipꝫ penetrat apud dextrā cordis aureꝫ. Et hec qdeꝫ vena venis cordis maior existit:ꝛ nō est hec vena alījs venis maior:nisi propterea ꝙ alie vene sunt ad

aerē attrahēdum: 7 hoc est ad nutriēduz: ꝫ nutrimen-
tuz grossius est aere: oportuit ꝙ vt eius penetratio eēt
amplior: 7 illud in quo stat eēt maius. Et huic quidem
cum cor īgreditur tres creanť pāniculi quorum fissure
sunt ab exteriorib⁹ ad interiora: ꝓpea vt cor attrahat
cū trahitur ab eis nutrimētum: 7 postea nō reuertatur
cum dilatabiť. Et hi qdem pāniculi oībus alijs pāni-
culis duriores sunt. Hec autez vena in opposito cor-
dis apud extēsionē eius tres dimittit venas: quarum
vna ab ea ad pulmonē vadit apđ arteriarum originē
nascens iuxta sinistram: 7 in vētriculo dextro ad pul-
monē reflectitur. Et ipsa qdem iā creata fuit duas si-
cut arteria habens tunicas: 7 ideo eā arterialez vocāt
venam. Primuz autem iuuamētum in hoc existit vt sit
illud qđ ab ea resudat sanguis in vltimo subtilis pul-
monis sube similis parum: qm̄ paꝝ est ex quo sanguis
hic a corde exiuit: neqꝫ in eo talis existit digestio qua-
lis est eius qui ad arteriam effundiť venalez. Et scđm
existit iuuamētum vt in ea sanguis multum digeratur.
Scđa vͦo ex his tribus partib⁹ in circuitu cordis resol
uitur: postea in īteriorībus ipsi⁹ īgreditur ad ipsum nu
triēdum. Et hoc qdem est cū fere vena vētrem habēs
venit vt submergať apud aurē dextrā intrās ad cor: ꝫ
pars tertia in oībus ꝓprie ad partē declinat sinistraz:
deinde vadit ad qntaz spōdilium pectoris: 7 super eā
accubitať: 7 in octo costis inferioribus spargiť 7 in eo
qđ ipsas sequiť ex musculis 7 alijs corporib⁹. Ex ea vͦo
ex hn̄te ventrem que post tres penetrat partes cū ꝑtē
pertransit cordis ascendendo sparguntur in supremo
pāniculi pectus per mediuz partientis 7 in sup̄mo ca-
psule 7 ī carne nexa que moꝝ vocatur partes capilla-
res: postea apđ furcule ꝓpinquitatem duo ab ea sepa
rantur rami: quoꝝ ambo ad partem furcule trāsuersi
incedūt: 7 quātūcūqꝫ plus vadunt adinuicem elōganť
7 fit vnusqsqꝫ ramus ex eis duo rami. s. vnus in vnoqꝫ
latere descendētes sup extremitatē thoracis a dextra
7 sinistra donec ad epiglotim perueniūt: 7 in suis itine
ribus ramos dimittūt q in musculis spargūtur qui iter
costas existūt quoꝝ orificia venarū obuiāt orificijs q̄
in ipsis penetrāt: 7 egreditur inde collectio ad muscu-
lum pectoris extrīsecuz. Cūqꝫ ad epiglotale ꝑueniunt
egrediť ab eis posteri⁹ 7 exterius collectio ad muscu-
los cōculcatos spatulam mouētes 7 spargitur in eis: 7
alia collectio sub musculis rectis descēdit ex qua in eis
spargūtur partes: quaruz extremitates cū partib⁹ ascē
dentibus continuantur vene albauiz alis quā mō no-
minabibus. Secūdi autem vniuscuiusqꝫ eoꝝ 7 est par
vnumqđqꝫ duorum impariuz quinqꝫ dimittit ramos.
Unus ex eis in pectore spargiť 7 quatuor sup̄iores nu
trit costas. Et alter ramus nutrit spatulaꝝ locū. Et al
ter ramus ad musculos submersos vadit qui sūt ī col-
lo ad nutriēduz eos. Et alter ramus penetrat in fora-
minibus sex spōdiliuz superioꝝ que sunt in collo: 7 in-
de ad caput trāsit. Et alter ramus magnus q illis exi-
stit oībus maior ad ascellā ab vnoquoqꝫ vadit latere:
7 in quatuor diuidiť ramos. Prim⁹ in musculis q sup
thoracē spargiť: 7 ipsi qdē sūt ex illis q spatule iūcturā
mouent. Et scđs in carne laxa 7 in pāniculis q sunt in
ascella. Et tertius eoꝝ descēdit īcedēs in supremo pe-
ctoris ad myrach. Et q̄rtus oīb⁹ illis est maior 7 ī tres
diuidiť ꝑtes. Una ps spargiť in musculo q in ꝯcauita-
te existit spatule. Et altera ps in musculo magno q est
in ascella. Et tertia est maior ipsis oīb⁹ sup adiutoriuz
tēdēs ad man⁹: 7 ipsa ē que ascellata vocať. Et illđ qđ
ex ramis remanet primis quoꝝ vnū ex īparib⁹ in mul-
tas ꝑtitū fuerat ꝑtes ad ꝑtē colli ascēdit: 7 añqꝫ mul-
tum ascēdat in duas diuidiť ꝑtes: vna est guidez ma-
nifesta: 7 altera est guidez sbmersa. Et guidez qdē ma
nifesta ilico cū a furcula ascēdit in duas diuidiť ꝑtes:
quaꝝ vna ilico cū sepať ad anteriora tēdit 7 ad lat⁹: et
altera vadit ꝑ ad anteriora 7 descendit: 7 postea ascē-
dit 7 reuoluiť sup furculaz: deinde eleuať 7 manifesta
ascēdit super collū donec ad primā partē ꝑuenit 7 mi
sceť cum ea: 7 fit ex eis guidez manifesta que est scita.
Uerūtn̄ anteqꝫ cuz ea misceať sepanť ab ea due par-
tes: quaꝝ vna ad latitudinē tendit: deīde sibi apđ fur
culā duaꝝ obuiationū obuiant in loco ꝓfundo. Et se-
cūda in collo manifesta trāsuersať 7 duo eius imparia
nō post ꝫ sibi obuiāt. Et ex istis qdē duob⁹ īparib⁹ ra-
mi separanť araneales q sensui nō subiacent. Ex sūma
aūt ramoꝝ isti⁹ scđi paris ꝓprie tres vene iā separate
fuerūt sensu ꝑcepte quātitatē hn̄tes: ꝫ alie sūt nō ꝑce-
pte sensu. Una vͦo haꝝ venaꝝ sup spatulā extēditur 7
ipsa est que vocať spatularis ex qua est cephalica. Et
due ad duo isti⁹ spatularis latera ipsaz vsqꝫ ad caput
spatule sil' comitantes: vna vͦo caꝝ ibi torqueť vt ser-
pens 7 nō ꝑtrāsit eā: īmo ibi spargiť: ꝫ secunda ante-
rior eaꝝ eā pertrāsit ad caput adiutorij 7 ibi spargiť:
spatularis quoqꝫ eas ambas ꝑtrāsit ad vltimū qđ est
in manu 7 hec est. Guidez āt manifesta postqꝫ ei⁹ duo
imparia misceńť in duas diuidiť ꝑtes: quaruz vna oc-
cultať 7 separanť ex ea rami ꝑui: 7 in mandibula spar-
gūtur superiore: 7 alij rami multū maiores istis in mā
dibula īferiore sparguńť. Ramoꝝ aūt duoꝝ modoruz
ꝑtes in circuitu līgue sparguńť 7 in manifesto partiuz
musculoꝝ q sunt ibi positi: 7 pars altera manifestať in
locis qui sequuńť caput 7 aurē spargiť. Guidez vͦo sb-
mersa comitať mery 7 ascēdit cū eo directe 7 ī suo iti-
nere dimittit ramos qui misceńť cuz ramis q a guidez
manifesta veniūt: 7 oēs in mery 7 in epigloti 7 in oīb⁹
partib⁹ musculoꝝ ꝓfundoruz sparguńť 7 penetrat ex-
tremū ei⁹ ad finē dorem laude: 7 sparguńť illic rami a
dextra q in membris sparguńť que sunt īter spōdilem
primā 7 secūdā 7 inde vadit vena capillaris apud iun
cturā que est inter caput 7 colluz a qua rami separanť
qui ad pāniculū veniunt qui est cooperiēs craneum 7
veniunt ad locum vbi duo emigranea sibi obuiant et
submerguńť ibi in craneo. Qđ aūt post harum venaꝝ
transmissionē remanet ad cranei vētrē penetrat in fi-
ne adorem laude: 7 inde spargitur ramus in duob⁹ ce-
rebri pāniculis ad nutriēdum eos 7 ad ligādum pan-
niculū duꝝ cuz eo qđ est in ipsius circuitu 7 supra ipz:
postea egrediť ad exteriora 7 pāniculum qui cooperit
craneū nutrit: deīde a pāniculo subtili ad cerebrū de-

scendit ꝛ in ipso dispargiꝛ sicut arterie dispargũtur:q̃s omnes pãniculi grossi replicatio stringit ꝛ eas ad locũ amplũ qui platea vocaꝛ defert in quẽ sanguis fundiꝛ ꝛ ꝯgregaꝛ:deide ab eo separaꝛ iter duas replicatiões ꝛ vocaꝛ torcular. Jstis quoqꝫ ramis cũ vẽtriculo medio ꝓpinqui fiunt est necesse vt magne fiant vene ꝛ ex torculari suggãt ꝛ ex suis vijs que ab eo separanꝛ dei de a vẽtriculo medio ad duos anteriores vẽtriculos tenduntꝛ ꝛ arterijs ad locũ illũ ascendentibus obuiant ꝛ texitur pãniculus qui recte vocaꝛ secundinũ.

¶ De anathomia venarũ manuũ. Cap.4m.

Primũ aũt qđ ex spatulari diuidiꝛ vena que ẽ cephalica cuꝫ in rectitudine sistiꝛ adiutorij ꝛ in cuteꝫ ꝛ ptes musculoꝝ spargiꝛ manifestas postea iuxta cubiti iũcturã i tres diuidiꝛ partes:q̃rũ vna est brachij funis que sup manifestũ superioris focilis extẽdiꝛ:deide ad syluestrẽ iclinaꝛ ꝛ ad focilis iferioris gibbositatẽ declinãs ꝛ in eo ꝙ in iferiorib⁹ ptib⁹ rasete syluestribus est spargiꝛ. Scđa aũt ad cubiti flexionẽ tẽdit in mãifesto asseid ꝛ ramo ascellaris cõmisceꝛ ꝛ fit ide vena nigra. Tertia aũt submergitur ꝛ in ꝓfundũ ẽt cũ ramo etiaꝫ ascellaris misceꝛ. Ex ascellari võ in p̃mis cũ oriꝛ ꝓcedũt rami q in adiutorio submerguntꝛ ꝛ in musculis q sunt ibi spargunꝛ ꝛ ibi finiũt excepto vno eoꝝ q puenit ad asseid. Cũqꝫ ascellaris circa cubiti puenit iũcturã in duas diuidiꝛ ptes: q̃rũ vna submergiꝛ ꝛ ramo cephalice ꝯtinuaꝛ q ꝓfundaꝛ cũ quo parũper icedit:sed postea ab eo separaꝛ ꝛ declinat vna earũ ad domesticũ donec ad articulareꝫ ꝛ annularẽ puenit ꝛ ad mediuꝫ medij ꝛ ps eleuaꝛ ꝛ in ptib⁹ manus extrĩsecis que tãgũt os diuidiꝛ. Scđa aũt partiũ ascellaris apđ asseid i q̃tuor partiꝛ ramos:q̃rũ vnus in iferiorib⁹ asseid diuidiꝛ ꝛ ad rasetam tẽdit. Et secũdus diuidiꝛ supra diuisiones p̃mi cui⁹ diuisiones sunt sicut illius diuisiones. Et terti⁹ silr diuidiꝛ in medio asseid. Quart⁹ võ est maior eoꝝ ꝛ ipe est ille q manifestaꝛ ꝛ eleuaꝛ a quo ꝓcedit ramus q ad vnũ cephalice puenit ramũ ꝛ fit ex eis vena nigra cui⁹ residuũ est basilica que ẽt occultaꝛ ꝛ submergiꝛ alia vice. Vena aũt nigra a domestico icipit ꝛ supra superi⁹ focile eleuaꝛ:deide ad syluestrẽ puenit ꝛ in duas ad laude grece similitudinẽ diuidiꝛ partes:quarũ supior ad extremũ supioris focilis tẽdit ꝛ vadit ad rasetã ꝛ i pollicis dorso spargiꝛ ꝛ iter ipm ꝛ idicẽ ꝛ in idice. Pars aũt ei⁹ iferior ad extremũ focilis iferioris vadit:ꝛ in tres diuidiꝛ ramos:quoꝝ vnus ramus ad locuꝫ tẽdit q est iter mediũ ꝛ idicẽ ꝛ ramo q ad indicẽ a supiore ꝓficiꝛ pte ꝯtinuaꝛ ꝛ fit inde vena vna. Ramus võ ipsi⁹ secũdus ꝛ ipse est sceilen ꝓcedit ꝛ inter mediũ ꝛ annularẽ diuidiꝛ. Et ꝓtendiꝛ tertius ad annularẽ ꝛ minimũ. Et isti postea ꝯiunguntꝛ ꝛ in digitis spargunꝛ.

¶ De anathomia vene ventrem habentis descendentis. Cap.5m.

Iam quidẽ cõpleuimus sermonẽ de parte vẽtrem habẽtis ascendente que est duarũ partiũ ipsius minor. A parte võ descendẽte primũ qđ diuidiꝛ ilico cuꝫ oriꝛ ab epate anteq̃ supra dorsum appodieꝛ est rami capillares qui ad fascias dextri renis vadũt ꝛ spargunꝛ in eis ꝛ in eo quod circa eas existit de iteriorib⁹ ad nutriendũ ea. Postea ꝓcedũt ab ea due magne vene que emulgẽtes vocantur ꝛ ad renes vadũt ad sanguinis aquositateꝫ colandam. Ren eni nõ trahit nisi nutrimẽtum sui qđ est sanguinis aquositas. A sinistra aũt venarũ emulgentium due ꝓcedũt vene que ad sinistrũ masculoꝝ ꝛ feminarũ testiculũ vadũt ſm modũ quẽ in arterijs diximus: nõ eni alteraꝛ in hoc neqꝫ in hoc qđ post diuiduntur due vene que ad duos incedũt testiculos. Et illa que ad sinistrũ tẽdit semp a sinistra harũ duarũ accipit ramũ: ꝛ fortasse in aliqb⁹ tota eius origo erit inde. Jlla võ que ad dextuꝫ tendit raro a dextra istarũ duarum emulgẽtiũ accipit ramũ:imo sepe nõ ei cõmisceꝛ neqꝫ in eo alteraꝛ qđ a rene peruenit ad testiculos ꝛ in foramine in quo sperma digeriꝛ ꝛ albificaꝛ cuꝫ prius esset rubeũ ꝓpter multitudinẽ tortuositatũ suarũ venarũ ꝛ reuolutionũ suarũ ꝛ ꝙ ad eas etiaꝫ peruenit a corde. Et huius modi quidẽ vene plurimũ in virga ꝛ in collo matricis finiꝛ quẽadmodum in arterijs declarauimus. Postq̃ võ due emulgentes ꝛ earũ rami nascunꝛ ventrẽ habens e vicino supra dorsum appodiaꝛ ꝛ descendere icipit: a qua corã oi spõdili separaꝛ ramus ꝛ in ea egrediꝛ ꝛ spargunꝛ ꝛ in musculis q apud eas sunt positi ꝛ vene separanꝛ que ad duo tẽdũt ilia ꝛ ad ventris musculos vadũt. Postea vene que per foramina spondiliũ ingrediunꝛ ad nuchã que cuꝫ ad extremum perueniũt spõdiliũ in duas diuidunꝛ ptes:quarũ vna ad dextrã ꝛ altera tẽdit ad sinistrã:ꝛ vnaqueqꝫ ĩparũ ad vnã tẽdit coxã. Ab vnaquaqꝫ tamẽ earum anteq̃ ad coxã pueniat decẽ separanꝛ tunice:quarũ vna ad duos tẽdit renes. Secũde võ earũ ptes subtiles sunt ꝛ capillares que ad inferiora partiuꝫ syphac tendunt. Tertia aũt in musculis spargiꝛ q sup coxe os existunt. Quarta spargiꝛ in musculis qui sunt in ano ꝛ in manifesto ex albauim. Quinta võ ad collũ matricis mulierũ vadit ꝛ in ipso spargiꝛ ꝛ in eo qđ ei ꝯtinuaꝛ ꝛ ad vesicã tẽdit:sed illa que ad vesicã vadit in duas diuidiꝛ partes:quarũ vna in vesica spargiꝛ ꝛ altera ad ipsius tẽdit collũ:ꝛ hec qdeꝫ pars in viris est valde magna pp virgã:sed in mulierib⁹ est parua. Sexta võ ad musculos super os femoris positos vadit. Et septima ad musculos tendit q in rectitudine corporis sup ventrẽ sunt positi:ꝛ he qdẽ vene cũ extremitatib⁹ venarũ ꝯtinuanꝛ quas in pectore diximus ad myrach vẽtris descendere:ꝛ ex harũ qdẽ venarũ radice egrediuntur in mulierib⁹ vene que ad matricẽ tendũt:ꝛ a duob⁹ qdẽ laterib⁹ venarũ que ad mr̃icẽ tendunꝛ diuidunꝛ vene que ad mamillas tendunt per q̃s mamille mr̃ici associanꝛ. Octaua võ ad viroꝝ ꝛ feminarũ receptaculum vadit. Et nona qdẽ puenit ad musculos ei⁹ qđ i coxa est oculũ ꝛ spargiꝛ in eis. Decima võ a pte emulgẽtis manifesta veniẽs ad duo tẽdit ilia ꝛ cũ extremitatib⁹ venarũ descendentium cõtinuaꝛ ꝛ precipue eis que a parte mamillarũ descẽdunt ꝛ fit ex eis pars magna que ad narium musculos vadit. Qđ võ ex istis remanet

net ad coxā tendit vt ꝓueniūt rami quoꝝ vnus in musculis diuidit q supra añcedētē coxe ptē ꝯsistūt: ⁊ aliꝰ in musculis eiꝰ qđ in coxa iferius est ⁊ in ipsiꝰ domestico ꝓfunde ⁊ alij multi rami in coxe ꝓfundo spargunt. Qđ aūt post hoc totū remanet postq̄ȝ poplitis iūcturā parū coopit in tres diuidit ptes: q̄rū syluestris sup cānā extēdit minorē vsq; ad calcanei iuncturā. Et ipsarū media in flexione poplitis extēdit descēdēs ⁊ in lacertis occulti cruris facit descendē ramos ⁊ in duas diuidit ptes: q̄rū vna occultat in eo qđ in iteriore cruris pte existit. Altera vadit int̄ duas cānas extēsas ad āteriorē pedis ⁊ ramo syluestri miscet quē noīauimꝰ. Tertia v̄o ⁊ ipa ē domestica ad locū cruris venosum ꝯclinat ⁊ extēdit ⁊ ad chaab ad extremitatē cāne maioris gibbosaȝ ⁊ ad pedis domesticū descēdit ⁊ ipa q̄dē ē saphena. Iste v̄o tres facte fuerūt q̄tuor: q̄rū due syluestres ad pedē veniūt a pte cāne mioris. Et duaꝝ domesticaꝝ vna supra pedē icedit ⁊ in supremo eiꝰ a pte minimi spargit. Scđa v̄o ē illa q̄ cū domestico ramo syluestris miscet ptis quā noīauimꝰ. Et spargunt ambo in ptibꝰ iferioribꝰ. Isti q̄dē sūt venarū numeri. Et iā q̄dē mēbroꝝ ꝯsimiliū hūtiū ptes anathomiā cōpleuimꝰ. Cōpositaꝝ v̄o istrumētaliū cuiusq; anathomiā noiabimꝰ in dictiōe que eoꝝ dispōnes ⁊ medicamēta cōprehēdit. Hic de virtutibꝰ loq̄ icipiamus.

¶ Doctrina sexta cuius est summa vna ⁊ vnū caplm.

¶ Summa est de virtutibꝰ cuius sex sunt capla.

¶ Sūme que est doctrine sexte que est dictōis p̄me qđ est de generibꝰ virtutū ſm sermonē vlem. Cap. p̄m.

Virtutū ⁊ opōnū adinuiceȝ alie ex alijs cognoscunt. Ois eni virtus opationis existit initiū neq; aliq̄ opatio ꝓuenit nisi ex virtute. Ideoq; vtrasq; in vno posuimꝰ caplo.

¶ Post sciam de mēbris est scia de virtutibus. Et p̄mo ꝓbat ꝙ in vno caplo oȝ esse scia de virtutibꝰ ⁊ operationibꝰ. Scđo ꝓsequit. 2ª ibi (Virtutū.) Primo arguit sic. virtutes ⁊ operationes adinuicem cognoscunt: ergo in vno caplo debet tradi eoꝝ scia. probat añs ibi (Omnis eni.) q2 que se habēt sicut causa ⁊ effectus adinuicem cognoscunt: sed virtus ⁊ operatio ita sunt: q2 virtus est principiū operatiōis ⁊ operatio ꝓcedit ex virtute. Primo ergo ponit añs. 2º ꝓbat illud. 3º ponit ꝯclusionē. 2ª ibi (Omnis eni.) 3ª ibi (Ideoq;.) ⁊ per hoc dat intelligere ꝙ in caplo eodē opȝ loqui de spiritibus vt apparuit supra de subtis medicine. ¶ Considerandū primo ꝙ virtus ⁊ potētia idē est: ⁊ iō sicut dicimus virtus aie: ita possumꝰ dicere virtus medicine ⁊ potētia medicine. ¶ Considerandū 2º ꝙ exclusa potētia que est virtus materie prime: virtus siue potentia in entibꝰ naturalibꝰ sumit quatuor modis. Uno modo primo pro primis qualitatibus: vnde Auicen. supra cap. de cōplexionibꝰ dicit virtutes prime que sunt in elemētis sunt quatuor. Scđo mō sumit pro forma specifica vt apparet caplo de eo qđ comedit et bibit. cum dicit: sicut in magnete est virtus attractiua. Tertio mō sumit pro potentia in nobis acq̄sita ex actibꝰ frequētatis sicut dicit cōmuniter virtus moralis. Quarto mō sumit virtus pro potētia aie: ⁊ hoc mō sumit hic. ¶ Considerandū 3º ꝙ sic diffiniūt virtutem. virtus est principiū operandi opera aie corporalis actiue vel passiue. dicit aūt corporalis ad differentiā intellectiue de qua medicus nō ꝯsiderat. dicit actiue ꝓpter virtutes que sunt principiū agendi sicut nutritiua ⁊ motiua volūtarie. dicit passiua ꝓpter virtutes que sunt principiū passiue operationis sicut virtutes cognitiue. ¶ Haly v̄o in thegni tract. 2. cōmē. 26. dixit ꝙ virtus est quedā cā efficiens. ¶ Quinto hic q̄dam dubitant an hoꝝ cognitio adinuicē sit circularis: ⁊ nos hic dimittimus. ¶ Sexto ꝯsiderāduȝ (Omnis eni virtus.) pōt dupliciter exponi. primo generaliter de quacunq; virtute ⁊ est sermo verus. alio mō q2 oīs virtus. s. aie ⁊ est etiā verū (Neq; aliq̄ operatio ⁊c.) s. aiati vt aiatum est ꝓuenit nisi ex virtute i. potentia aie: aliter enim nō esset operatio aiati.

¶ Considerandū septimo (In vno caplo.) q2 in quocūq; caplo tractat de virtute: in eo opȝ ꝙ tractet de operatione ⁊ econtra: siue caplm sit tota sūma siue spāle caplm. aliq̄n tñ tractat in aliq̄ capitulo de virtute sicut de scibili inueniendo siue inuestigādo ⁊ sciendo per operationē ⁊ est sciētia acq̄sita per demrationē: aliq̄n v̄o tractat de operatione scibili per virtutē ⁊ est scia ꝓpter quid.

¶ Dubitat vtꝝ iste virtutes siue potētie aie differāt ab aia. Videt ꝙ sic: q2 potētie differūt iter se vt visiua ab auditiua: ergo differūt a tertio. s. ab aia. Itē potētia est in p̄dicamēto q̄litatis ⁊ aia in p̄dicamēto sube. ¶ In ꝯ̄riuȝ: q2 ignis calefacit sua q̄litate ⁊ nulla alia potentia addita: ergo aia faciet suas opationes seipsa ⁊ suo organo. ¶ Dōm omissis alioꝝ sentētijs ꝙ potentia aie nil est p̄ter aiam ⁊ debilitas q̄litates organi. Rō q2 his p̄ncipijs pōt fieri operatio: ergo nō req̄rit alia res. añs pȝ per simile in nālibus: ignis eni pōt ꝓducere ignē suo calore ⁊ sua forma ⁊ nō req̄rit alia res. appet ēt per simile in arte: ars eni que est in artifice mediāte dolabra ꝓducit archā ⁊ nō req̄rit alia potētia. ¶ Ad ꝯ̄riū dōm ꝙ potētie aie in eē aie sunt vnū vt appet supra in q̄one de virtute inata: sed diuersitas accidētiū est q̄ fiūt diuerse opationes sicut ferrū p ptē planā politā est speculare ⁊ per ptē acutā est icisiuū q̄uis totū sit vnū ꝯtinuū. ¶ Ad scđam dōm ꝙ potētia nō est q̄litas distincta ab eo qȝ pōt sicut intelligit a Cōmentatore. 2º de aīa cōmē. 11. aut. 48. ⁊ 7. physi. cōmē. 20. auc̄te Alexā. sed dicit qualitas denoiatiue.

Dubᵐ pᵐ

¶ Virtutū aūt gn̄a ⁊ operationū ex eis ꝓueniētiū apđ medicos sunt tria. Que sunt: genus virtutuȝ vitaliū: ⁊ genus virtutū naturaliū: ⁊ genus virtutū aialiū.

¶ Hic exēplificat ⁊ primo de virtutibꝰ vt ex opationibꝰ cognoscūtur: ⁊ ex alijs que ducūt nos in cognitionē. scđo de opationibꝰ vt ex virtutibꝰ cognoscunt. 2ª ibi (Dicemus ꝙ operationū.) Prima in duas. primo determinat de virtutibus in gn̄ali. scđo in spāli. 2ª ibi (Virtutū v̄o.) Prima in duas. primo ponit diuisionē virtutū ⁊ operationū. scđo declarat. 2ª ibi (Et multis quidē.) ¶ Considerandū apud medicos ꝙ apud phos potētie aie siue virtutes. s. vegetatiua sensitiua appetitiua ſm locū motiua ⁊ intellectiua. sensitiuā aūt potentiā ⁊ appetitiuā ⁊ motiuā ſm locuȝ cōprehendit sub hoc vocabulo potentia siue virtus aialis. nālem aūt vocat vegetatiuā: ergo ponit vnū genus virtutis qđ nō ponit phs. s. vitalem de qua apparebit ꝙ est quedā naturalis virtus. ¶ Considerandū scđo ꝙ ista dicunt genera prima via predicationis: q2 nulla in nobis est virtus de qua non predicetur altera hoꝝ generum. dicunt etiam prima: q2 habent prima subiecta. s. mēbra principalia.

¶ Et multis quidem philosophorum ⁊ medicis omnibus ⁊ precipue Gal. videtur ꝙ vnaqueq; virtutum membrum principale habet quod eius existit minera ⁊ a quo eius procedunt operationes.

¶ Primo exēplificat de eis ſm sn̄iam medicoꝝ. Scđo ſm sn̄iam phoꝝ. Tertio cōparat inter sn̄iaȝ medicoꝝ ⁊ phoꝝ. Quarto ostēdit q̄d medicus de hoc hȝ tenere. 2ª ibi (Oibꝰ.) 3ª ibi (Preterea cū ꝯsiderauit.) 4ª ibi (Medico aūt.) Prima in duas. p̄mo p̄mittit ꝙ vnaqueq; harū virtutuȝ hȝ suam sedem. scđo declarat vnāquāq; illarū sedium ⁊ operationuȝ. 2ª ibi (Et videt.) ¶ Considerandū ꝙ oēs ꝯcordant Gal. ⁊ Plato diuisisse virtutes ſm principalia membra: sed que virtus sit in vnoquoq; nō ꝯcordant. nā primo de aīa cōmē. 7. ⁊ 90. ponit ꝙ Plato posuit intellectiuā in cerebro desideratiuā in corde nālē in epate: sed tertio de interioribꝰ. 4. cap. ponit regitiuā. i. imaginatiuā cogitatiuā ⁊ memoratiuā in cerebro ⁊ audaciaȝ siue irascitiuā in corde: ⁊ desideratiuā in epate. In libro v̄o de virtutibꝰ dispensantibꝰ nostrū corpꝰ ⁊ 9. terapē. cap. 10. ponit virtutē ꝯobiticā. i. aialē in cerebro: spiritualē siue vitalē in corde: ⁊ naturalē in epate. ¶ Considerandū scđo ꝙ Plato ⁊ Gal. per virtutes tres intelligūt tres aīas specie siue genere differētes: si eni per virtutes intelligerēt modos cōplexionū ⁊ substātiaꝝ ⁊ figurarū mēbroꝝ nō discordarēt ab Aristo. ⁊ iō dixit ꝙ eius existit minera q̄tū ad actū subalē ⁊ a quo eius ꝓcedūt opationes: q̄tuȝ ad illas dixit minera: inquātū illa virtus p̄ncipiat alijs sicut. v. g. nutritiua est in epate sicut minera: q2 oībus alijs mēbris ab epate fiunt. ⁊ dixit ꝓcedūt opationes q̄tū ad opōnes que sunt illius principales vt epatis est significatio vel factio spiritus nālis.

¶ Et videtur eis ꝙ virtutis animalis sedes sit cerebrū ⁊ ipsius ab eo ꝓueniāt operationes. Et ꝙ virtus naturalis duas hȝ spēs. Et vna species est cuiꝰ finis est custodire indiuiduum ⁊ ꝯseruare ipsum que ministrat in re nutrimēti quousq; ad finē crescentie eius nutriat

corpꝰ. Et huiꝰ qdē spēi sedes ⁊ operationū ipsius ꝓcessus est epar. Altera vō species est cuiꝰ finis est speciem conseruare que est ministrans in re generationis ⁊ separat ex humoribꝰ corporis spermatis substantiā deinde ipsum informat sui creatoris precepto. Et huius quidē speciei habitatio ⁊ operationū ipsius ꝓuentus sunt testiculi. Vitalis vō virtus est illa que spiritꝰ esse conseruat qui sensus ⁊ motus vehiculum existit et ipsum reddit aptum ad eorum impressiones recipiendas cum ad cerebrū peruenit ⁊ facit ipsum potentem dandi vitā vbicūqꝫ expandit. Et huius quidem virtutis sedes ⁊ operationis ipsius processus est cor.

¶ Primo declarat virtutē aīalē ꝑdicto mō. 2° nālē. 3° vitalē: partes patēt. In p° pte cadit qō an cerebrū sit pn^m virtutis aīalis et diximꝰ sup. ¶ Cōsiderādū circa scdaꝫ partē (In re nutrimēti.) ꝙ iste modus loquendi Aui. sigt oē qō ad nutricationē reqrit de attractiōe retētiōe digōne ⁊ expulsione ⁊ actibꝰ nutritiue. ¶ Cōsiderādū 2° (Usqꝫ ad finē crescētie.) q̄ꝛ lꝫ tota vita sit actꝰ nutritiue tn̄ ꝑfectꝰ actꝰ est vsqꝫ ad finē augm̄ti post h̄ ē iperfectꝰ. ¶ Cōsiderādū 3° ꝙ sicut sup̄ diximꝰ cerebrū est pn^m aīalis virtutis: q̄ꝛ de spū vitali facit aīalē q aīalis simul cū vitali est pn^m sensus ⁊ motꝰ districti in oībꝰ mēbris sicut suo mō epar est pn^m virtutis nālis vt apparebit ca. de virtute vitali. ¶ Cōsiderādū ꝙ lr̄a pōt duplr̄ exponi cū dicit (Altera est.) Primo ꝙ tāgat duas v̄tutes gn̄atiuas. Unā que gn̄at spmā in viris ⁊ mulieribꝰ: ⁊ hāc tāgit cū dic̄: separat subām spermatis: ⁊ istius virtutis sl̄m sunt testiculi apō medicos. Aliā v̄tutē gn̄atiuā tāgit que fundat̄ in spermate gn̄ante: ⁊ ista est que in m̄rice gn̄at fetū: ⁊ hāc tāgit cū dicit. deīde iformat ipm. s. fetū ꝑcepto sui creatoris. hoc dixit: q̄ꝛ virtutes que sunt in spmate sn̄t valde mirabiles ⁊ diuie vt Cōmētator 7° meta. cōmē. 31. Alio mō pōt exponi ꝙ tāgit solū v̄tutē testiculoꝝ gn̄atiuā spermatis: sperma. n. apō medicos suū eē in testiculis recipit vt Gal. p° li. de spmate ca. 5. dixit sui creatoris ꝑcepto: q̄ꝛ diuinū qd ⁊ est ꝙ testiculi dent tātā virtutē m̄āe sanguinee quā transmittant.

Dub. 2m

¶ Dubitāt vtꝝ testiculi per v̄tutē gn̄atiuā separent subām spmatis ab humoribꝰ. Videt̄ ꝙ nō rōne Antonij: q̄ꝛ agēs ⁊ patiēs debēt eē approximata: sed testiculi nō sunt approximati humoribꝰ corpis. ¶ Ampliꝰ separare est actꝰ discretiue virtutis ⁊ nō gn̄atiue. ¶ In ɔ̄riū Aui. hic. ¶ Anto. dicit multa puerilia ⁊ credo recolligētis defectu. Primo dicit ꝙ sperma q̄tū ad eē m̄āle eius qō est sanguis separat̄ ab humoribꝰ virtute regitiua que est in corde. Rō q̄ꝛ cuiꝰ est ɔ̄suare idiuiduū eiꝰ est separare supfluū. ¶ Scdō dicit ꝙ hoc fit virtute mēbroꝝ expellētiū ⁊ attrahentiū. ¶ Tertio ꝙ sperma q̄tuꝫ ad esse formale separat̄ a testiculis. Rō q̄ꝛ testiculi dant sibi cōplexionē p quā deseruit sperma virtuti gn̄atiue. ⁊ signū q̄ꝛ dāt sibi albedinē. Scdō q̄ꝛ virtus nutritiua hꝫ p obto sanguinē: g̃ generatiua hēbit aliud ⁊ illud est sperma. Tertio q̄ꝛ spma p̄us gn̄at spmatica mēbra: g̃ fit a mēbro spmatico: ⁊ talia sunt vasa spmatica. Quarto q̄ꝛ eiusdē virtutis ⁊ deseruiētis est disponere m̄ām ⁊ introducere formā. cū igit̄ virtus cordis det formā: g̃ deseruientes sicut sunt testiculi apparabunt dādo cōplexionē que est istrumētū iformatiue. ¶ Cōtra p̄mū similiter pōt ꝓbari ꝙ sepatio fecis ab itestino recto vel monoculo fit a v̄tute regitiua. ¶ Ampliꝰ ista virtꝰ regitiua vt in fine sūme de v̄tutibꝰ ostendit̄ nihil eē nisi ipse v̄tutes ordinate adinuicē. ¶ Cōtra 2m eē formale spermatis est esse per virtutē iformatiuā que est in suo spū: sed talē dat cor apud Antoniū ⁊ nō testiculi: g̃ sperma formalr̄ nō separat̄ a testiculis. Credo aūt Anto. voluisse ꝙ testiculi dent spmati aliq̄ q̄litatem que seruit virtuti quā cor nō dedit spmati: sed rōnes sue sunt viles in h̄. Prima eni rō lꝫ dicat verū ꝙ dealbāt: nō tn̄ declarat h̄ ꝙ esse formale ꝓpriū recipiat. Scda rō nihil ɔcludit. nā vnamet m̄ā patiēs vltime a nutritiua fit mēbrū ⁊ eadē patiēs alia passiōe fit spma. Tertia rō nō plus ꝓbat de testiculis q̄ꝫ de ossibꝰ. Quarta rō nihil ꝓbat: q̄ꝛ aduersariꝰ dicet ꝙ seruitiū testiculoꝝ respcū cordis est deferre. ¶ His g̃ omissis dicamꝰ ꝙ Aui. loqt̄ hic s̄ꝫ medicos q dicūt ꝙ virtus gn̄atiua spermatis potētis gn̄are tale alterū q̄le ipm actiue vel passiue est in testiculis viroꝝ ⁊ mulieruꝫ. Hoc aūt qō est gn̄are sperma cōplet̄ duplici opōne. Una est separatio alicuiꝰ ptis sanguis a sanguie cōmuni ꝓ toto vt est sanguis in venis ⁊ arterijs magnis qui sanguis est m̄ā spermatis. ⁊ hanc separationē faciūt testiculi per virtutē attractiuā que est in spermaticis vasis ortis a vena magna ⁊ arteria: lꝫ vas sinistrū quantū ad ramū vene oriat̄ ab emulgēte. Et sic soluit̄ p̄mū argumentū: q̄ꝛ testiculi approximant̄ sanguini corporis mediantibus illis vasis. Soluit̄ ēt 2m: q̄ꝛ talis separatio fit per expulsiuā virtuteꝫ supioꝝ mēbroꝝ ⁊ attractiuā testiculoꝝ ⁊ vasoꝝ in illū sanguinē separatū ab alio sanguie per quā actionē qō erat p̄us sanguis mō est sperma: ⁊ est simile de hoc sicut si diceremꝰ de nutritiua membroꝝ ꝙ eiꝰ sepatio est separare sanguinē. i. attrahere ad vnūqōqꝫ mēbrorū: deīde iformare illū. i. dare illi formaꝫ mēbroꝝ. ¶ Sed tu dices bene apparet q̄uo apud medicos testiculi sunt minera ⁊ pn^m generatiue virtutis: q̄ꝛ dāt spmati formā cōem per quā gn̄at: sed nō apparet apō opi. meā hic q tenēs ꝙ spma q̄tū ad ptes spirituosas gn̄atiuas venit a tribꝰ p̄ncipalibꝰ mēbris nō pn̄t agere nisi acq̄rāt q̄dā cōplexionē a testiculis vel nō hēant q̄dā m̄āꝫ hūoralē disponētē in actione p talē cōplexionē acq̄sitā a testiculis. spūs g̃ illi. 3. eūtes cū sanguie ad testiculos sic alterant̄ ⁊ fiūt potētes gn̄are cū p̄us nō sic possent queādmodū spūs vitalis fit potēs dare sensuꝫ ⁊ motū cū ē alteratꝰ i cerebro: vl̄ spūs cordis recipit in testiculis cōplexionē ⁊ dat illā ēt eis p quā pn̄t m̄āe spmatice dare hāc cōplexionē q̄ vt dispositore in actiōe idigēt illi. 3. spūs q sunt in semine.

Dub. 3m

¶ (Vitalis vō.) Hic dubitat̄ q̄ꝛ debēs nobis notificare v̄tutē vitalem notificat aīalē cū dicit: qui sensus ⁊ motꝰ ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ Auic. notā facit vitalē virtutē q̄tū ad duo. s. q̄tū ad finem imediatū q̄ꝛ spūs. s. vitalis esse ɔseruat per ɔtinuā gn̄ōneꝫ: ⁊ q̄ꝛ facit ipm. s. vitalē. s. spiritū potentē dādi vitā vbicūqꝫ expādit̄. Scdō q̄tū ad finem mediatū qui est sensus ⁊ motꝰ. Hic. n. est secūdus finis eius scꝫ sensus ⁊ motus: ⁊ iō reperit̄ solū in aīalibꝰ ⁊ ꝑmisit istū finē q̄ꝛ est nobis notior. ¶ Sed tu dices quare non dixit ⁊ nutrimenti qui virtutis nutritiue vehiculū existit cū ad epar peruenerit. Dicendum ꝙ potuisset dicere: sed notificauit istū spiritū per finē nobiliorē in quē ordinat̄. s. sensum ⁊ motū ⁊ q̄ꝛ spirituꝫ aīalem omnes concedunt ⁊ ꝙ fit ex vitali: sed de spiritu nāli dubium est.

Dub. 4m

¶ Dubitat̄ vtꝝ spūs aīalis det vitā mēbris. Videt̄ ꝙ sic p Aui. hic ⁊ facit ipm. ¶ Ampliꝰ hn̄s posteriorē v̄tutē hꝫ p̄orē: sed spūs aīalis hꝫ posteriorē. s. sensus ⁊ motꝰ: g̃ hēbit vitalē ⁊ nālē. ¶ In opp^m q̄ꝛ cōiter dr̄ ꝙ vitalis dat vitā ⁊ aīalis dat sensuꝫ ⁊ motū. ¶ Dōm p° ꝙ dare vitā ⁊ dare sensum ⁊ motū ⁊ dare nutritiuā virtutē nō est dare aīam mēbris nec potētiā quā ponūt subiectiue in aīa vel ꝓfluere ab aīa: q̄ꝛ tūc eēt ɔtinua frequēter mēbroꝝ gn̄atio ⁊ corruptio: cū frequēter spūs sensitiuus ⁊ motiuus vadit ad mēbra ⁊ dat virtutē sensus ⁊ motꝰ: sed dare hoc est dare modos caliditatis siue tēperamētoꝝ qbꝰ mēbra exeūt in has opōnes p aīaꝫ que est in eis. ¶ Scdō ꝙ spūs vitalis dat vitā per cōplexioneꝫ quā dedit sibi cor ⁊ nō idiget alia cōplexiōe p quā det vitā: q̄ꝛ tūc nō eēt cor mēbꝝ p̄ncipale in dādo vitā: sꝫ illō mēbꝝ qō daret illā cōplexionē. ¶ Ampliꝰ nos videmus ꝙ cor p suas arterias imediate trāsmittit spiritū suū actu calīm sup oīa mēbra. ¶ Tertio ꝙ spūs aīalis nō dat vitā mēbris vel q̄ꝛ est subalr̄ permutatꝰ in cerebro vel multū remissus a caliditate datiua vite. ¶ Amplius si daret vitaꝫ nō reqreret̄ amplius in mēbris spūs vitalis: qō est falsum q̄ꝛ ad mēbra ad que perueniūt nerui pueniūt ēt arterie mediate vel immediate. ¶ Quarto ꝙ posset dici spūs aīalis dat vitā. i. modū vite qui est sensitiuus ⁊ motiuus. ¶ Sed dubitat̄ ꝙ spū aīali cū vitali ɔcurrentibꝰ in minimo carnis spūs vitalis remittit̄ a sui caliditate: g̃ pdit virtutē datiuā vite. ¶ Scdō dubitat̄. nā totꝰ spūs vitalis qui vadit ad cerebrū remittit̄ ⁊ trāsmutat̄ in spūm aīalē qn̄ trāsit per subethicas ⁊ ex illis fit rete mirabile: g̃ nullus in cerebro erit spūs dās vitā. ¶ Amplius Gal. 16. lib. de vtilitate ptiū. 13. cap̄. ⁊ vlt. vult ꝙ arterie sunt pauciores venis ⁊ oēs particule indigēt arterijs: sed qdā viuūt in frigiditate: g̃ vult Gal. ꝙ vita oībꝰ nō det̄ p calidū cordis: sed solū particulis multuꝫ calidis: ex quo sequit̄ ꝙ partibꝰ frigiditatis det̄ vita per aīalē spūm. Siqs vellet h̄ posset dicere ꝙ spūs aīalis a cerebro datus dat vitā ⁊ sensum ⁊ motum mēbris ad que ptingit: sed nō ptigit ad oīa mēbra: ⁊ iō reqrit̄ p̄ter ipm spūs alius. s. cordis: hec est imaginatio rudis: q̄ꝛ cū spūs nālis vadit ad oīa mēbra nō reqreret̄ spūs cordis. Dōm g̃ ꝙ spiritū vitalē fieri aīalē nō est ipm ifrigidare absolute: q̄ꝛ vt sic posset fieri aīalis in neruo ⁊ osse ⁊ ab aere frigido exteriori: sed est ipm taleꝫ modū qualitatis acquirere determinate. s. in tali mēbro vt cerebro ⁊ in tali loco vt in rete mirabili ⁊ cōmissuris sube rectis in vētriculis: ⁊ q̄ꝛ esse vitalē ipsum est esse sub tanta aut tali mensura caloris quā cor dat hic lꝫ hēat latitudinē: g̃ cū illa cōplexio est remissa ⁊ remota a sui mensura qua stabat esse vitalis spiritꝰ: ⁊ hoc nō erit amplius vitalis spūs: sed est qn̄ est factus aīalis: signuꝫ ꝙ musculi habētes copiā spūs aīalis vniꝰ sensus egēt arterijs ⁊ vitali spū. ¶ Ad ɔ̄ria dōm ꝙ in carne ⁊ musculo spūs aīalis ⁊ vitalis stāt sicut due ꝑfectiōes via ꝑfectibili: ⁊ iō fit ꝑfectio vniꝰ ad alterū. ⁊ stat spūs vitalis ad aīalē sicut vl̄e instr̄m ad pticulare: vt sic manus ad malleū: ⁊ iō nō statiꝫ se corrūpūt: imo se perficiūt: ⁊ nō absoluit̄ oīno minimū carnis a spiritu vitali cum trāsmutatio fit

q2 fit illoꝝ successiua inouatio.⁋ Ad aliã dõm ꝙ nõ totus spũs vitalis vadẽs ad cerebrũ fit aĩalis: sed ille qui ꝑuenit ad rectiformẽ plicaturã ad rete mirabile: sed ꝓter hoc sunt rami arterie intrantes versus posterius cerebrum resciscitatũ ab arterijs subeth vt appet hic ⁊.16.libro de vtilitate partiũ.G.13.ca.⁊ supra ab Aui.de diuisione arterie ascẽdẽtis.simil'r multus spũs põt ire ad cerebꝝ per venã.nã in venis ꝯtinet spũs vt Gal.⁊ debemus imaginari ꝙ in venis superius incedentibꝰ copiosius ꝯtineat: q2 motus spũs a priori est sursum: vt Aui.ꝑallegato cap̃.inuit: ⁊ ꝓter ꝑdictos spũs vitales nõ factos aĩales debes imaginari circa cerebrũ ẽt portari spũs per ramos arterie q ab extra per os capitis in multis locis itus penetrẽt: vnde ꝑallegato ca.Gal.dicit. In sũma aũt dõm in facie ⁊ toto capite copulat̃ nã ꝙ̃plurimas arterias arterijs: venas aũt venis a dextris ad sinistrã: ⁊ ab ante retro ⁊ a retro ante: ⁊ ab extrinsecis partibꝰ itus ⁊ ab itrinsecis ex̃ ducens.⁋ Ad Gal. dõm ꝙ 5° de iterioribꝯ cap̃.ꝑ sentit a corde oĩbus dari calorẽ vitalẽ.sermo aũt eius.16.lib.de vtilitate partiũ.13.cap̃.in fine dꝫ itelligi ꝙ nõ qõlibet mẽbrũ idiget flabellari siue euẽtari per arteriã: ⁊ h̃ intelligit cũ dixit.custodire ⁊c̃.lꝫ al'r posset exponi.⁋ Ad rõnẽ ꝑncipalẽ dõm ꝙ habẽs postremã ṽtutẽ hꝫ ꝑmã in corde sicut oẽ sentiẽs nutrit̃: ⁊ oẽ stãnũ dolabratũ est lineatũ: ⁊ oĩs cultellus acutus est applanatꝰ: sed hñs postremã ꝑfectionẽ organice nõ hꝫ primã: sꝫ ꝑsupponit ꝑmã sicut dolabrũ nõ lineat: sed carpẽtarius lineat filo ⁊ dolabrat dolabra ⁊ faber applanat malleo ⁊ acuit rota: ita spiritus animalis dat calorem ⁊ sensum motu determinato: sed vitalis dat vitam siue cõmunẽ calorem cuiꝰ esse posterius declarabitur in capite de virtute vitali.

¶ Omnibus autem pħis maiori.i.Aristoteli videt̃ ꝙ omniũ istarũ operationũ principiũ existit cor: sed primarum operationũ earuꝫ manifestatio in his ꝑdictis existit principijs queadmodũ apud medicos cerebrũ est sentiendi principiũ ⁊ post hoc quisqꝫ sensus hꝫ mẽbrum in quo eius apparet operatio.

¶ Ponit sñiam Aristo.in minera siue loco haꝝ ṽtutũ.⁋ Cõsiderãdũ aũt ꝙ sic accipit̃ 3° de partibꝰ aĩaliũ ca.4° de corde.⁊.2.ca.7° de cerebro.⁊ illo ca.10.nunc q̃si a ꝑmis.⁊ 2° de gñõne cap̃.4°.⁊ in multis locis ab Aristo. Cor est ꝑmũ recipiẽs aĩam ⁊ ꝑmũ habens ⁊ generãs calorẽ qδ est vniu'e instr̃m in oĩbus operationibꝰ aĩe: ⁊ iõ cor est ꝑncipiũ sensus ⁊ motus: sed cerebrum est seruiẽs sibi in hoc nõ dando virtutẽ: sed modũ tẽperamenti quo virtus data a corde põt exire in actũ sicut medici dicunt ꝙ spiritꝰ factꝰ cerebro hꝫ virtutẽ oĩs sensus: sed videt oculo sicut cũ instrumẽto cerebri dãtis spiritui istã virtutẽ: oculus ğ est mẽbrũ cũ quo vel in q̃ ista opõ visiua fit manifeste.sic ⁊ cerebrum se hꝫ ad cor ⁊ epar ad cor.

¶ Preterea cum considerant sicut debent ⁊ certificãt inueniunt rem sicut videt̃ Aristoteli: ⁊ nõ queadmodum ipsis videt̃ ⁊ inueniunt tractatus suos extractos ex propositionibꝰ sufficientibꝰ ⁊ nõ necessarijs in qbꝰ nõ assequuntur nisi qδ ex rebus apparet.

¶ Hic cõparat inter has opiones ⁊ vult ꝙ tractatus medicoꝝ de qbus loquunt̃ de ꝑncipatu triuꝫ mẽbroꝝ sunt fundati siue extracti ex ꝓpositionibꝰ sufficientibꝰ.i.aliqualiter ꝓbabilibꝰ.vel sufficientibus.s.eis medicis in actu nõ tamẽ sunt ꝓpõnes necessarie. nã sicut apparet tertio de interioribꝯ ca.5.⁊.6.ex hoc ꝙ alterato cerebro ledit̃ sensus ⁊ motus ⁊ medicis debitis rectificato rectificat̃ sensus ⁊ motꝰ ponũt ꝑncipiũ sensus ⁊ motus esse cerebrũ: sed hec argumẽtatio nõ est necessaria: nã leso eo qδ hꝫ rõnẽ solius organi siue vicarij siue instrumẽti respectu principalis agentis siue principis põt ledi opatio ⁊ iuuari organo siue instr̃o inato sicut leso vicario regni ledit̃ totũ regnũ sibi a rege cõmissum: ğ sequunt̃ medici qdã apparẽter que nõ sunt signa sufficiẽtia.ꝭm Ar.ꝓcedit sup ꝓpõnes necessarias de qbus est ista: aĩal est vnũ per vnã aĩam sensitiuã receptã in corde ꝑmo ꝭm ꝙ supra diximus: ⁊ etiaꝫ isti motus sensitiui ⁊ appetitiui vident̃ incipere a corde ⁊ illic determinare.signuꝫ sufficiens est motus caloris a corde ⁊ ad cor in accidentibus aĩe.⁊ multe ꝓpositiones inducunt̃ per Ar.quas sequaces eius credunt esse multũ sufficientes siue necessarias.

¶ Medico aũt inquantũ medicus nõ attinet vt consideret que sit harum duarũ sententiarũ veritas: sed illud considerare pħs aut physicus debet.

¶ Hic passus declaratus est supra capitulo de membris.

¶ Medicus aũt cum concedit̃ ei membra hec ꝑnominata istarũ virtutum principia existere nõ curat in eo qδ de esse medicationis cõsiderat an ex alijs habeantur principijs que sunt ipsis priora vel non: neqꝫ illud ex eis existit que pħs non ei leuia facit.

¶ Neqꝫ hoc ꝭm rei veritatem superfluit negocio: lꝫ alij conentur exponere aliter ⁊ nos non curamus.

¶ De virtutibꝰ nãlibꝰ qbus ministrat̃. Cap̃.2m.

Virtutum ṽo naturaliũ alie sunt que sunt ministrantes: alie sunt que ministrate.

¶ Postq̃ Aui.iuestigauit ꝑma gña virtutũ in ꝑte ista de virtutibꝰ exequit̃.Et ꝑ de virtutibꝰ nãlibꝰ. 2° de vitalibꝰ. 3° de aĩalibꝰ.2a ibi (Virtutes aũt aĩales.) ⁊ 3a ibi (In virtute aĩali.) Prima in duas: q2 Auicẽ.ꝑmo ꝑmittit quãdaꝫ diuisionẽ virtutuꝫ nãliũ.2° de mẽbris diuisionis illius exequit̃.2a ibi (Et ministratarũ.) ⁋ Circa ꝑmã partẽ est intẽdẽdum ꝙ diuisio ista penes ministrans ⁊ ministratũ appropriata est virtutibꝰ nãlibus: nõ aũt alijs virtutibꝰ videlꝫ aĩalibꝰ.⁊ cã huius est.nã sic accidit in virtutibꝰ aĩe sicut in artibꝰ exterioribus: qm̃ virtutes aĩe sunt artes quedã quibus aĩa suas agit operationes: sed sic in illis ꝯtingit ꝙ quedã est ars ꝑparatiua lignoꝝ nauis: quedã est ministrata vt illa que est factiua forme sicut est ars factiua nauis: ⁊ iõ similiter etiã ꝯtingit in virtutibꝰ nãlibꝰ aĩe ꝙ quedã est virtꝰ ministrans vt illa que est ꝑparatio mãe nutrimẽtalis: ⁊ quedã ministrata vt illa que est in factiua forme nutrimẽti vt ipsuꝫ in formã membri inducens ⁊ id necessariũ fuit.nã corpꝰ nostrũ ex duobus sit cõpositũ: ex vno sicut ex mã vt ex mẽbris: ⁊ ex alio sicut ex forma vt ex calore: ⁊ ꝯtinuo calor iste est agẽs in mẽbra illa resoluendo: vnde vt in corpore fiat restauratio membroꝝ oportuit esse in eo quãdã virtutẽ nãlẽ ministrantẽ que erit preparatiua nutrimẽti: ⁊ virtutẽ ministratã quandã que erit factiua forme illius. Hec aũt diuisio nõ est appropriata virtutibꝰ aĩalibꝰ vel sensitiuis: qm̃ virtus sensitiua nõ agit in exteriorẽ mãm: ⁊ si agit potius patitur ab illa q̃ in eam agat. Neqꝫ inest appropriata motiuis: q2 si virtꝰ motiua agat in exteriorem materiã nõ prebet illi formã: sed soluꝫ motũ: sicut videmus etiã ꝙ ars vsualis nauis nõ prebet naui formam: sed solum motũ: imo virtus naturalis est illa que formam prebet organo motiue virtutis puta membro.

Dubm pm

¶ Sed hic est dubitatio vtrũ virtutes nãles ministrantes ⁊ ministrate differãt essentialiter. Qδ nõ: ꝓbat̃ q2 que existũt circa ideꝫ obiectũ nõ differũt essentialiter: sed virtus nãlis ministrans ⁊ ministrata sunt hmõi: ideo ⁊c̃.ma.appet q2 virtutes distiguunt̃ per operationes ⁊ opõnes per obiecta ꝭm Aristo.in 2° de aĩa tex.22. minor declarat̃.nã obiectũ vtriusqꝫ est ipm nutrimentũ. Iteꝫ ille virtutes nõ differũt essentialiter quarũ opõnes fiunt ꝑ idẽ instrumentũ: sed ẽt virtutis nãlis ministratio ⁊ ẽt ministrate fiunt per idẽ instr̃m: iõ ⁊c̃.maior apparet: q2 da ꝙ instr̃m sit vnũ: opꝫ nec̃io agentia ꝑncipalia esse vnũ.minor declarat̃.nã operationes taliuꝫ virtutũ fiunt per calorẽ trãsmissum a corde ad mẽbra ꝑ arterias. ⁋ Itẽ in ꝯriũ est Aui.q ponit virtutes nãles ministratas ⁊ ministrãtes diuidi tanq̃ in duo gña.vnde vꝫ ponẽ ipsas differre plus q̃ specie.⁋ Ad h̃ dõm est ꝙ virtꝰ nãlis ministrãs ⁊ ministrata differũt essentialiter.Et rõ huius est: q2 ille virtutes differũt eẽntialiter quoꝝ obta ⁊ ẽt modi operãdi differũt formal'r: sed virtꝰ ministrãs ⁊ ministrata sunt hmõi: ğ ⁊c̃.maior appet qm̃ ex his duobus sumit̃ diuersitas in virtutibus.minor appet.nã obm virtutis nãlis.s.ministrate vt nutritiue est nutrimẽtũ ipm vt diuisibile est ⁊ diuersuꝫ ab eo qδ digerit̃.differũt ẽt formaliter modi operãdi ipsarũ: qm̃ modus operãdi nutritiue est circa nutrimẽtũ corpori ꝯiunctũ: sed modus operãdi digestiue est circa nutrimentũ a corpore distinctũ existẽs. Sed aduertendũ ꝙ lꝫ iste virtutes adinuicem differãt essentialiter: est tñ in eis q̃dã prioritas ⁊ posterioritas. Nã duplex est ꝑoritas ⁊ posterioritas i rebꝰ. Una est que est via nãe ⁊ simpl'r vt sit finis ꝑor his que ad finẽ.naꝫ finis natura ⁊ dignitate que sunt ad finẽ ꝑcedit: ⁊ hoc mõ virtus ministrata est ꝑor ministrante cũ sit ipsius finis ad quã illa ordinat̃. Alia est que est via gñõnis ⁊ tpis ⁊ vt sup̃ virtꝰ ministrãs mĩstrata ẽ ꝑor: qm̃ h̃ mõ ea q̃ sũt ad finẽ fine sũt ꝑora. ¶ Ad rõnes.⁋ Ad ꝑmã illa virtus ⁊c̃.veꝝ est si ꝯsiderat̃ circa obm vnũ formal'r vt visuꝫ ẽ.⁋ Ad scδaꝫ ille ṽtutes ⁊c̃.ꝯcedat̃.ad mi.s.lꝫ ẽ.tu ꝓbas: q2 ꝑ calorẽ trãsmissuꝫ a corde fiũt. Dõm ꝙ i mẽbrij duplex ẽ calor.vnꝰ trãsmissus ⁊ aliꝰ cõplexiõalis.⁊ ꝑ hũc duplicẽ calorẽ fiunt aĩe opõnes.mõ dico ꝙ opõ nutritiue ṽtutꝫ mag̃ fit ꝑ calorẽ cõplexionalẽ mẽbroꝝ: sꝫ opõ digestiue mag̃ fit ꝑ calorẽ trãsmissuꝫ.Et cã hmõi ẽ: q2 operatio nutritiue est operatio mãe ad formã ꝓpriam: sed operatio digestiue est ꝑparatio mãe ad formã cõem.Et iõ opꝫ ꝑmã opõnẽ

magis fieri per calorē ꝓpriũ qui est calor cõplexionalis mēbroꝝ. scđam aũt magis per calorē cōem q est calor a corde trāsmissus.

¶ Et ministrataꝝ qdē duo sunt gn̄a. vnũ genus ministrat in re nutriētis ad h̄ vt indiuiduũ remaneat qđ in duas ptit̄ spēs nutritiuā ⁊ crescitiuā. Et alteꝝ gen⁹ ministrat in nutriēte ad h̄ vt remaneat spēs qđ ēt i duas diuidit̄ spēs in gn̄atiuā ⁊ formatiuā.

¶ Scđa in duas: q: Aui. p̄mo exequit̄ de virtutib⁹ nālib⁹ ministratis. scđo ministrantib⁹. ⁊ cā est qm̄ ministrata est finis ministrantis. modo nõ possumus cognoscere ea que sunt ad finē nisi finem cognoscamus. Scđa ibi (Virtutes v̄o nāles.) Prima in duas: q: primo ponit quādā diuisionē nālium virtutũ ministrataꝝ. scđo de mēbris illius exequit̄. scđa ibi (Virtus v̄o nutritiua.)

Dubm 2m ¶ Circa p̄mā partē est p̄ma dubitatio q: Aui. ponit virtutē nutritiuā ⁊ crescitiuā esse ministratas: ⁊ statiz in fine hui⁹ capituli ponit ipsas esse ministrātes virtuti gn̄atiue: dicēs ꝙ duo sunt gn̄a v̄tutis ministrate: vna que facit ad remanētiā īdiuidui: ⁊ alia que fac̄ ad remanētiā spēi. Et cā h⁹ ē: q: ex h̄ dr̄ virt⁹ nālis ministrata: q: est factiua forme: mõ nutritiua ⁊ ēt gn̄atiua est factiua forme sed differētis: qm̄ nutritiua est factiua forme eius in quo est: sed gn̄atiua est factiua forme in alio: sicut sperma est factiuũ mēbroꝝ in mēstruo: ita ponit Arꝭ. in 2° de aīa tex. cõmen. 47. vnde operatio gn̄atiue virtutis est ꝙ ipsa ex suo obiecto est factiua forme que est sibi eadē specie: sed operatio nutritiue est ꝙ ipsa ex nutrimento est factiua forme que est sibi eadē numero. ¶ Sed aduertendũ ꝙ virtus nutritiua ⁊ crescitiua īpropꝛie dicunt̄ esse ministrantes virtuti gn̄atiue: qm̄ sperma a quo gn̄atio fit non decidit̄ a corde: nisi in determinato tēpore ⁊ in determinata etate. mõ ad hoc vt sit talis etas determinata adiuuat virt⁹ nutritiua ⁊ crescitiua: nõ aũt ꝓprie sunt illi ministrātes. Et rõ est qm̄ finis nutritiue virtutis est mēbroꝝ nutricatio ⁊ restauratio: s; finis crescitiue est mēbroꝝ augmētatio ⁊ pfectio: mõ mēbroꝝ restauratio ⁊ pfectio nõ ꝓprie ordinat̄ in op⁹ gn̄atiue virtut̄: sed in ꝯseruatione īdiuidui: ideo ⁊c̄. ¶ Sed tu dices statim l; nutritiua nõ ꝓprie ministret generatiue: tamē illi ꝓprie videt̄ ministrare virt⁹ sanguis gn̄atiua cũ sanguis sit spermatis mā. Dõm ꝙ adhuc talis virtus nõ ꝓprie illi ministrat. Et rõ est: q: ex hoc aliqua virtus alteri ꝓprie ministrat: q: eius operatio īmediate in illaz ordinat̄. Modo operatio virtutis generatiue. s. sanguinis nõ ꝓprie ordinat̄ īmediate in generationē ⁊ speciei ꝯseruationē sed indiuidui: ideo ⁊c̄.

Dubm 3m ¶ Scđo est dubitatio vtrũ virtus nutritiua ⁊ cresciuita differant essentialiter. Et videt̄ ꝙ nõ: q: earũ obm̄ est vnum. s. nutrimentũ. Etiā modus operādi est vnus: q: vtraqꝫ operat̄ per appositionē nutrimēti. Etiā īstrumētũ earũ est vnũ. s. calidũ cõplexionale mēbroꝝ. Itē ille virtutes nõ differũt essentialiter que sunt eedem loco ⁊ sƀto: sed virtus augmētatiua ⁊ nutritiua sunt hmõi: ideo ⁊c̄. ¶ In ꝯriũ est Auic. Dõm ꝙ virtus crescitiua ⁊ nutritiua differũt essentialiter: ⁊ hoc declarat ex duob⁹. Primo sic: ille virtutes differũt essentialiter que sic se habēt ꝙ vna separata alia remanet: sed separata crescitiua vt in statu ⁊ post statũ remanet nutritiua vsqꝫ ad finē vite vt notũ est ad sensuz: iõ ⁊c̄. Scđo sic: ille virtutes differũt eētialiter quoꝝ obiecta ⁊ modi operandi differũt essentialiter: sed virtus nutritiua ⁊ crescitiua sunt hmõi: iõ ⁊c̄. maior ē nõ ex dictis. minor declarat̄. nā obiectũ est nutrimētũ vt est potētia hoc aliqd ⁊ sƀa: sed obiectũ crescitiue est nutrimētũ vt est potentia q̄tũ plus q̄ꝫ illud qđ deperdit̄ est. ita ponit Aristo. in 2° de aīa. tex. cõmē. 47. Etiā earũ modi operādi differũt essentialiter. Nā modus operādi virtutis augmētatiue ꝯtinuus nõ est: sed modus operādi nutritiue ꝯtinuus est: sed ꝙ modus augmētatiue nõ sit ꝯtinuus hoc declarat Arꝭ. in 3° tex. cõmē. 6. ⁊ tex. 62. 8. phy. q̄dā demōstratione que est talis. Ponamus ꝙ aliqs in. x. ānis augeat̄ per vnũ palmũ: mõ si nos diuidam⁹ ptē auctā in ptes plures sensibiles ⁊ ēt tp̄s illud in ptes ei⁹ sensibiles īuenimus ptes augmenti nõ corrn̄dere ptib⁹ tēporis: īmo ptes ipsius tēporis erũt multo plures: mõ h̄ nõ ꝯtingit nisi q: aliq̄ tp̄e cessauit mot⁹ augmēti. motus aũt nutrimēti ꝯtinuus est. Nā nutricatio fit per appositionez nutrimēti cũ mēbris appositi p poros minimos mēbri: ⁊ hec fuit cā p̄ncipalis poroꝝ q sunt in membris oīb⁹ tā carniformib⁹ q̄ꝫ spmaticis mõ ꝯtinuo si oꝫ esse vita oꝫ fieri appõnē istā: ⁊ iõ nutricatio ꝯtinua est: s; augmentatio ꝯtinua nõ est. Nā ad augmentationem faciendā requirit̄ nõ solũ appositio nutrimenti poris membroꝝ: sed etiā membroꝝ extensio. Si. n. oīb⁹ poris quorũcũqꝫ mēbroꝝ esset nutrimentũ appositũ adhuc corp⁹ nõ appet augmentatũ: vnde augmentatio fit hoc mõ. nā membris plures fiunt appositiones nutrimenti: ⁊ ex talibus appositionibus nutrimenti peruenire opꝫ ad tātũ ꝙ per restaurationez factā in membris ex nutrimento multotiens apposito pori membroꝝ repleti sunt. modo quādo illi repleti sunt tunc nā gn̄at alios poros in membris vt in illis possit nutrimentũ recipi ⁊ ad gnõnem illoꝝ requirit̄ mēbrorũ extensio: vnde corp⁹ tũc sensibiliter auget̄. ¶ Ad rõnes. Ad p̄mā istarũ virtutũ est idē obm̄: falsum ē q̄tũ ad formā vt visuz est. Etiam ⁊ earum est idem modus operandi per appositionē nutrimenti: falsum est q: nõ fit augmentũ solũ per appositionez nutrimenti: sed etiā per membroꝝ extensionē. Etiā earũ est idez nutrimentũ: falsum est: q: illud diuersificat̄ ꝓpter diuersitatem modi operandi taliũ virtutũ. ¶ Ad scđam ille virtutes ⁊c̄. falsuz est. nā ad hoc q: alique virtutes sint eedez essential'r nõ solũ requirit̄ ꝙ sint eedē loco ⁊ sƀto: sed etiā ꝙ ipsarũ sit vnus ⁊ idē modus operandi: ⁊ talis ꝓcessus est in virtute nutritiua ⁊ crescitiua.

¶ Tertio est dubitatio. A. ponit ꝙ virtus crescitiua facit vt pmaneat indiuiduũ. ¶ Cõtra: īmo hoc facit nutritiua. Dõm ꝙ sine dubio ꝙ virtus nutritiua simpl'r facit ad pmanētiā īdiuidui: sed crescitiua ƀm qd facit ad illā: q: ad modũ pmanentie bone indiuidui. Dubm 4m

¶ Quarto est dubitatio qm̄ Aui. videt̄ diuidē virtutē generatiuaz in generatiuā ⁊ informatiuā: vnde hoc q: diuidit idez in seipsum. Dõm ꝙ nõ est idē: vnde sciendũ ꝙ virtus generatiua quā diuidit hic Auicē. est illa que est virtus aīe in potētia ⁊ nõ in actu sicut illa que est in spermate diuidens virtutes que sunt in spermate. Et ista diuidit̄ in duas virtutes vt apparebit ex sequētib⁹. s. in virtutem īmutatiuā que mutat mēstruũ ad formā carnis ossis ⁊ alioꝝ mēbroꝝ: ēt in virtutē īformatiuā que dat debitā formā ⁊ plasma ossi carni ⁊ mēbris aliys. mõ hic Aui. per virtutē generatiuā ītelligit īmutatiuā. vocauit aũt ipsam generatiuā: nõ aũt informatiuā quoniā generatio est motus ad substantiā. modo virtus īmutatiua mouet ad membroꝝ substantiā: sed virtus informatiua magis mouet ad ipsoꝝ accidentia sicut ad figuram ⁊ formā ipsoꝝ. Dubm 5m

¶ Virtus v̄o nutritiua est illa que nutriens in nutriti conuertit similitudinē ideo vt per ipsum restaurationem eius recuperet quod dissolutum fuit.

¶ Scđa pars diuidit̄ in duas: q: Aui. p̄mo exequit̄ de virtutib⁹ ministratis absolute. Scđo cõparatiue. 2ª ibi (Huic qdē.) Prima in duas: q: p̄mo exequit̄ de virtutib⁹ ministratis que faciunt ad cõseruationē indiuidui. Scđo de illis que faciunt ad ꝯseruationem speciei. 2ª ibi (Generatiue v̄o virtutis.) Prima in duas: q: primo exequit̄ de illis absolute. Scđo comparatiue. 2ª ibi (Nutritiua.) Prima in duas: q: p̄mo exequit̄ de virtute ministrata que est nutritiua. Scđo de crescitiua. 2ª ibi (Virtus aũt.) ¶ Circa p̄mā partem est intelligendũ ꝙ vt apparet per Gal. in primo de virtutib⁹ nālib⁹ cap̄. 4°. in oī virtute nāli est ꝯsiderare duo. s. operationem ipsius ⁊ rem operatā que ex illa operatione depēdet. ⁊ cā est: qm̄ virtus nālis vel est p̄paratiua vel factiua materie: vel est factiua forme: ⁊ in istis virtutib⁹ in quibus post operationez derelinquit̄ operatũ operatio nõ est finis vltimus virtutis: sed operatũ ipsuz ƀm Aristo. in p̄mo ethicoꝝ cap̄. p°. p̄ter ista aũt in virtute nāli opꝫ ꝯsiderare obiectũ circa qđ operat̄ ⁊ modũ operādi ipsius. modo Auicen. in notificando virtutē nutritiuā que est quedā virtus nālis ipsam notificat per oīa ista. p̄mo per obiectũ per hoc qđ dicit nutriens. scđo per sui operationez ⁊ modũ operandi per hoc qđ dicit cõuertit. Nam motus qui in actione virtutis nutritiue ꝯtingit nõ est motus localis: sed motus alterationis ⁊ conuersionis in sƀa: ⁊ per hoc qđ dixit similitudinē ostēdit̄ terminus mot⁹ illius. notificat ēt ipsam per operatũ per hoc qđ dicit: iõ vt per ip̄m ⁊c̄.

¶ Sed hic est dubitatio p̄mo q: Auic. videt̄ male dicē qm̄ nutritiua nõ solũ ꝯuertit nutriēs in similitudinē nutriti: sed ēt digestiua. Nā sanguis epati assimilat̄: etiā nõ solũ per virtutez nutritiuā fit restauratio eius qđ deperditũ est: sed ēt per digestiuā. Preterea videt̄ ponere oppositionem in adiecto per hoc qđ dicit cõuertit in similitudinem: quoniā cõuersio est motus in substantia. similitudo aũt est motus in qualitate. Dubm 6m

¶ Scđo est dubitatio: q: Auicē. videt̄ defectiuus q: mentionez nõ facit de appositione ⁊ vnione nutrimēti: cũ etiā sic sit actus nutritiue virtutis sicut assimilatio vt apparuit supra. ¶ Ad p̄muz dõm ꝙ virtus nutritiua sic ꝯuertit nutriēs in similitudinē nutriti ꝙ in illius similitudinē cõpletā ip̄m ꝯuertit. digestio aũt ip̄m nõ ꝯuertit in similitudinē eius perfectā. etiā nutritiua restaurat id qđ deperditum est īmediate: sed digesta hoc facit mediate. ¶ Ad aliud dõm ꝙ nõ est oppositio in adiecto exponēdo in similitudinē. i. in identitatē: vel in similitudinem cõpletā vt dictum est. ¶ Ad aliud dõm: q: Auicē. dedit operationes illas intelligere per similitudinem. nā nõ põt nutriēs assimilari nutrito nisi illi apponat̄ ⁊ vniat̄. ¶ Vel dõm ꝙ Auicen. hic magis generaliter fuit locutus de virtute nutritiua: sed in sequentibus loquet̄ magis in speciali. Dubm 7m

Dub^m 8^m ¶ Ulterius est dubitatio. nõ vr̃ ꝙ virtus nutritiua restauret qđ a corpe deꝑditũ ē: qꝛ si ita eēt tũc vita posset ꝑpetuari: ſ; ꝯñs ē fl'm ad sensuz: iđ ⁊c̈. ꝯñtia declarat̃: qꝛ vnũqđq; semꝑ pōt in opōnē ꝓpriā. Itē virt⁹ nutritiua nõ restaurat hũidũ radicale. Itez illđ qđ a corpe deꝑdit̃ ē hũidũ radicale: ſ; nõ restaurat nisi nutrimtale: ġ nõ restaurat qđ ꝑditũ ē. Itē ĩ senectute min⁹ restaurat eo qđ deꝑditũ ē: ġ nõ restaurat qđ deꝑditũ ē. ¶ In ɔ̃riũ ē Aui. ¶ Dõm ad h̃ ꝙ ṽtutē nutritiuā restaurare idē qđ deꝑditũ ē pōt ĩtelligi dupl'r. Uno mõ idē in suba: ⁊ vt sic idē restaurat. nã ipa restaurat subas mēbroꝝ sic̃ carnis ⁊ ossis ⁊ alioꝝ: ⁊ h̃ ɔtingit eo ꝙ ipsa est factiua forme. Alio mõ idē q̃tũ ad oīa accidētia: ⁊ vt sic dico ꝙ supposito qđ ēt ē poſe. s. ꝙ mã in q̊ oꝫ agē nutritiua sit tã bõa vel melior mã ex q̄ p̊ gñata fuerũt mēbra. Nã planũ est ꝙ sanguis q gñat̃ in aliquo viro melior est mēstruo ex quo p̊ gñata fuerũt mēbra illius. Adhuc virtus nutritiua agēs in mãm illã nõ restaurat adhuc idē qđ est deperditũ q̃tũ ad accñtia p̊ nõ q̃tũ ad q̄litatē. Nã nutricatio fit per mixtionē nutriētis cũ nutrito: in h̃. n. differt a gnõne qꝛ ipsa ꝑ mixtionē nõ facit: sed mag̃ aggñat in loco distincto. mõ in mixtiõe ɔtingit ꝙ miscibilia nõ oĩno corrũpunt̃ sicut appꝫ in mixtiõe aque cũ vino. igit̃ in mixtione nutriētis cũ nutrito nõ corrũpet̃ oĩno nutriēs neq; ēt nutritũ. nutriēs aliq̄liter in sua ṽtute existens poterit nutritũ ĩmutare. Scđo h̃ declarat̃ ex alio: qm̃ nutrimētũ mēbro nõ assimilat̃ nisi fm ꝙ ipm ĩuenit: ſ; cũ ɔtinue in corpore fiat resol'o: mēbrũ p̊us existens hũidũ in scđo ġdu factũ erit humidũ in p̊. igit̃ nutrimentũ solũ illi assimilabit̃ vt humidũ est in p̊ ġdu: ⁊ sic nõ erit idētitas q̃tũ ad q̄litatē: neq; etiã ei assimilabit̃ q̃tũ ad q̃titatē: qꝛ aliqñ plus restaurat q̃ sit deperditũ vt in pueritia: aliqñ minus vt in senectute: aliqñ equaliter vt in iuuētute.

¶ Ad rõnes. Ad p̊mã si ita esset ⁊c̈. falsuz est: tu ꝓbas qꝛ vnũqđq; semꝑ pōt operationē ꝓpriã. verũ est dũ ꝑmanet. nõ virt⁹ nutritiua nõ semꝑ ꝑmanet: ēt si aliqd possit semꝑ in opationē ꝓpriaz: nõ tñ equal'r sed aliqñ magis aliqñ minus. ¶ Ad scđaz: illud qđ a corpe ⁊c̈. ɔcedat̃. ad mi. dõm ꝙ q̃tũ ad subam humidã nutrimentale idē est cũ radicali: l; nõ q̃tũ ad accidētia. ¶ Ad tertiã dõm ꝙ arguit ꝙ nõ restauret idē q̃tũ ad accidētia: qꝛ nõ q̃tũ ad q̃titatē: nõ tñ p̄terea arguit ꝙ nõ restauret idē in suba ⁊c̈.

¶ Uirtus aũt crescitiua est illa que in totius corporis diametris addit fm proportionalitatem naturalem quatenus ipsum ad finē augmenti perducat per illud quod ipsum ex nutriente ingreditur.

¶ Postq̃ Aui. manifestauit eēntiã ṽtutꝭ nutritiue ꝑ sui diffõnē: in parte ista notificat eēntiã virtutis crescitiue per sui diffõnē etiã. ¶ Circa quã est p̊mo ĩtelligendũ ꝙ Aui. virtutē crescitiuã notificat q̃tũ ad suũ modũ operãdi ꝑ h̃ qđ dicit que ĩ totius corpis ⁊c̈. Et ēt per sui finē per hoc qđ dicit ipm augeri ⁊c̈. Et quãtuz ad sui obiectũ per illud qđ dicit qđ ex nutriente ⁊c̈. ¶ Scđo est ĩtelligēdũ ꝙ triplex est diameter. s. diameter lõgus qui ɔsistit fm sursuz ⁊ deorsum: ⁊ latus qui ɔsistit fm dextrũ ⁊ sinistrũ: ⁊ ꝓfundus qui ɔsistit añ ⁊ retro: ⁊ in oĩb⁹ istis trib⁹ diametrꝭ addit virt⁹ crescitiua: auget. n. corp⁹ fm sursum ⁊ deorsum: dextrũ ⁊ sinistruz: ante ⁊ retro. Ex h̃ appꝫ dr̃ia sicut ponit Gal'. in p̊ de virtutib⁹ nãlib⁹ ca. 7° ĩter augmētũ qđ fit ab augmētatiua virtute ⁊ illđ qđ fit in rebus ĩaĩatis: sicut cũ auget̃ vesica a puerꝭ cũ eã apponũt in cinerē. Nã illud augmētũ nõ est fm oēm diametrũ: qm̃ q̃to vesica mag̃ elõgat̃ ⁊ fit lata tãto mag̃ attenuat̃. ¶ Tertio est intelligēdum ꝙ Aui. dixit fm ꝓportionalitatē. nã duplex est ꝓportiõalitas in diametris. Una est que ipsoꝝ fm se: ⁊ fm istã addit augmētatiua virtus. Nã qꝛ in corpore a p̊ncipio lõgitudo est maior latitudine ⁊ latitudo ꝓfunditate semꝑ augmētatiua virt⁹ augēdo corp⁹ seruat talē ꝓportionē. verũ est tñ ꝙ in aliq̊ hoĩe diuersificat̃: aut ex ꝑte climatis vel regiuñis: vel ex ꝑte hũiditatũ sꝑmaticarũ ex qb⁹ generat⁹ est: vel ēt ex ꝑte diuerse ĩfluxionis a corpib⁹ celestib⁹. Alia est ꝓportionalitas diametri rõne mēbroꝝ in qbus sunt: ⁊ hoc est dupl'r. Uno mõ cõparando mēbra spermatica ad carniformia: ⁊ hãc ēt seruat augmētatiua virt⁹. nã cũ spermatica sint primo generata carniformib⁹: p̊us intēdit augmētatiua in augēdo spermatica mēbra: deinde auget carniformia qm̃ nõ erat possibile expleri operationē sꝑmaticarũ absq; carniformib⁹. Alia est ꝓportionalitas talis cõparãdo vnũ mēbꝝ cõpositũ ex carnibus carniformib⁹ ⁊ sꝑmaticis ad aliud ēt ex illis cõpositũ sic̃ cõparãdo digitũ digito: a p̊n°. n. gnõnis nã gñauit vnũ digitũ altero maiorē. modo augmētatiua virtus ⁊ etiã nutritiua talē ꝓportionē digitoꝝ seruat adinuicē ⁊ ēt mēbroꝝ alioꝝ: ⁊ ex hoc signo voluit ꝓbare Ari. p̊mo de gnõne ⁊ corruptione tex. cõmē. 33. ꝙ quelibet pars aucti est aucta ⁊ quelibet pars nutriti nutrita. nã si h̃ nõ esset nõ posset in mēbris saluari ꝓportio quã acq̄siuerũt a p̊ncipio generatiõis.

¶ Quarto ē ĩtelligēdũ ꝙ Aui. dixit (Nãlē.) aut qꝛ oĩuz nã ɔstãtiuz terminus est augmēti ⁊ magnitudinis: vt ponit̃ 2° de aĩa tex. cõ. 4. aut qꝛ nãe ipsi⁹ est cognoscē istã ꝓportionalitatē in diametris alterius. Dixit ēt (Quatenus ipm ꝑducat ad finē augmēti.) Nã qꝛ corpa nr̃a a p̊n° gnõnis fuerũt q̃titatis imperfecte ⁊ maxime ꝓꝑ ineptitudinē loci necessariũ fuit in eis eē q̃dã augmētatiuã virtutem que faceret mēbra ipsa q̃titatis ꝑfecte vt possent suas opõnes ꝑficere: nõ tñ fuit necessariũ in corpe esse q̃dã virtutē discretiuã que faceret decremētũ vt qdã bestiales ponũt: qm̃ decremētũ fit in corporib⁹ ex defectu quodã nãe. ¶ Quĩto est ĩtelligēdũ ꝙ per hoc qđ dicit Aui. ꝙ ipm ex nutriēte ĩgredit̃ differt p̊ augmētũ qđ fit a virtute augmētatiua ab eo qđ fit in figuris: qm̃ illud nõ fit per aliqd ĩgrediēs figurã. nã si q̄dratũ augeat̃ addito gnomone gnomon nõ ĩgredit̃ subaz quadrati sed mag̃ illi circumiacet. Differt scđo ꝑ h̃ ab augmēto qđ fit in reb⁹ inaĩatis sic̃ est augmentũ aque aut ignis. nã illud fit ꝑ iuxtapositionē ꝑtiũ adinuicē nõ ꝑ aliqd ĩgrediēs illoꝝ subam. nã ꝙ ex lignis augeat̃ ignis hoc nõ fit ꝑ cõmixtionē vni⁹ cũ altero: sed ꝑ additionē partiũ ipsoꝝ adinuicē: sed augmētatio que fit ab augmētatiua virtute fit ex ꝑmixtione nutriētis cũ nutrito facta a nutritiua ṽtute. Tertio ꝑ h̃ differt ab augmēto qđ fit in re aliq̊ ꝑ rarefactionē: qm̃ ēt illud non fit ꝓprie ex aliquo nutriēte ingrediēte illius subam. Deinde cum dicit.

¶ Nutritiua ṽo virtus crescitiue seruit eo ꝙ nutritiua quãdoq; affert nutriens ei qđ dissoluit̃ equale: qñq; minus qñq; plus. Sed crescitiua non erit nisi cum qđ ingredit̃ plus fuerit eo qđ dissoluit̃. Non tamē totum qđ taliter existit est crescitiua. Impinguari enim post macredinē in etate cõsistentie est huius secte nõ tamē est crescitiua. Non est enim augmētũ nisi illud qđ fm naturalē ꝓportionalitatē in omnib⁹ existit diametris quatenus ipsum ad crescentie perducit complemētuz. Deinceps ṽo post hoc nullo modo est ibi crescētia et si sit ibi impinguatio quēadmoduz ante consistentiaz nõ existit etiã ariditas ⁊ si sit ibi macredo: l; illud longius existat ⁊ a necessario exiens magis.

¶ Postq̃ aũt in gñali notificauit virtutē nutritiuã ⁊ crescitiuã: in ꝑte ista illas notificat in spãli per earũ opa. Et p̊ notificat op⁹ nutritiue ṽtutꝭ in rel'one ad augmētatiuã. Scđo notificat op⁹ ipsius fm se. 2ª ibi (Et nutritiue qdē.) Pr̃ia in duas: qꝛ p̊ facit qđ dictuz est. 2° remouet q̃dã dubitationē ex cui⁹ remotione ostēdit opus crescitiue ṽtutis. 2ª ibi (Nõ tñ totũ.) ¶ Circa p̊mã partē est ĩtelligendũ ꝙ virt⁹ nutritiua seruit crescitiue nõ ĩquãtũ restaurat minus vel eq̄le eo qđ est deperditũ: ⁊ ex hoc habemus ꝙ pōt eē nutritiua separata ab augmētatiua: sed illi seruit inquãtũ restaurat plus eo qđ deperditũ est. ⁊ vis vidē ꝙ talis restauratio nõ est augmētũ posito ꝙ ab aliq̊ mēbro deperdat̃ cētesima ꝑs ipsi⁹ ĩsensibilis ⁊ restauraret̃ qnquagesima adhuc mēbꝝ illđ auctũ nõ est: ſ; tũc auget̃ qñ in mēbro ipso fit extēsio ⁊ additio sensibilis q̃titatꝭ. seruit aũt in h̃ mõ ista virt⁹ nutritiua qñ restaurat plus eo qđ deperdituz est ɔtingit repleri poros mēbroꝝ sic̃ pori carnis carne ⁊ sic đ alijs mēbris nõ nisi ꝑ poros: vñ oꝫ fieri ĩ mēbris alios poros: ⁊ cũ alij fiũt ɔtigit fieri mēbroꝝ extēsionē ⁊ augmētũ: ⁊ sic virt⁹ nutritiua đseruit augmētatiue qñ restaurat plus eo qđ deꝑditũ est. ¶ Dubitatio quã remouet in 2ª ꝑte ē ista. ipē dixerat ꝙ ṽt⁹ nutritiua ē đseruiēs crescitiue qñ restaurat plus eo qđ đꝑditũ est. mõ ipse vult ostēdē ꝙ nõ semꝑ qñ virtus nutritiua plus restaurat eo qđ deꝑditũ est fiat crescitiua. Sed hic est p̊ intelligendũ ꝙ lr̃a illa (L; illđ lõgius extiterit ⁊ magis exiens a necessario) ɔsueuit multipl'r exponi. Uno mõ. s. illud. i. ĩpinguari post ɔsistētiã lõgius fit ⁊ mag̃ exiēs a nečio q̃ macrefieri corp⁹ añ ɔsistētiã. ⁊ h̃ iđ qꝛ mag̃ tēdit macredo ad nãm diminutionis q̃ ĩpinguatio ad nãz augmēti: ſ; expõ ista ɔueniēs nõ est saltē rõne cãe. nã macredo nõ videt̃ tēdē ad nãm diminutiõis: ĩmo qñ aliqs macresit videt̃ ad sensuz augeri l; nõ augeat̃ fm rei veritatē: ⁊ qñ aliqs ĩpinguat̃ vr̃ diminui. Alio mõ sic: l; illud. s. ĩpiguari pōt cũ ɔsistētiã ⁊ macrefieri añ ɔsistētiã lõgi⁹. i. longo crescat a vero augmēto ⁊ augmēti diminutione ⁊ magis exiens a necessario: qm̃ illa nõ sunt de intētiõe nãe sed verũ augmētũ ⁊ vera diminutio fit. Alio mõ sic: l; illud. i. ariditas vel macredo añ ɔsistentiã lõgius existat ⁊ magis exiens a necessario q̃ ĩpinguatio siue augmētũ post ɔsistentiã. nã magis remotũ est a ṽtute vl'a veritate q̃ aliqd anteq̃ ꝑueniat ad suũ finē ꝑmutet̃ ad ɔ̃riũ q̃ qñ iam ꝑuenit ad finē ad illud postea ꝑmutet̃.

Dub^m 9^m ¶ Sed hic est dubitatio vtrũ vera diminutio possit fieri añ ɔsisten-

tiā.Et videt ꝙ sic:q2 diminutio fit q2 fit minor restauratio eo qđ deperditū est:sed talis pōt fieri in corpore aliquo ante ꝯsistentiā: q2 possibile est ꝙ sit aliqs puer in quo virtus imutatiua sit debilis ꝙ nō restaurat tātū q̄tū deperditū ē:sed minus:iō ꝛc. Jtē possibile est ꝙ in aliquo puero fiat ethica senectutis.mō in tali corpore vere diminutio fit:iō ꝛc. ⁋ Jtē in ꝯriū est Auicen.

Dubm 10m ⁋ Postea est dubitatio vtrū verū augmētū possit fieri post ꝯsistētiam.Et videt ꝙ sic:nā tale fit eo qđ restaurat plus eo qđ deperdit.mō talis fieri poterit in aliq̄ sene:vt in illo in quo virt⁹ imutata erit valde fortis:iō ꝛc. ⁋ Jn ꝯriū est Auic. ⁋ Dico ad h̄ p̄ ꝙ vera diminutio pōt fieri ante ꝯsistentiā.Et rō hui⁹ est:si est possibile in aliq̄ puero mēbra solida exiccari sicut in aliq̄ sene ꝛ poſſe est fieri veraz diminutionē:sed ita est:iō ꝛc.maior appet:q2 diminutio fit ex defectu nō imutatiue:sed ex defectu nutritiue que nō pōt totū nutrimētū apponē ꝛ assilare mēbris:ꝓpterea q2 mēbra sunt superflue dura ꝛ sicca:ꝛ p ꝯn̄s inepta ad h̄.minor declarat.naz h̄ ēt est in aliquo puero sicut in illo q hēbit tertiā spēm ethice. ⁋ Dico 2° ꝙ ista diminutio nō fit nisi in corpore in quo p̄us fuerit aliq̄ ꝯsistētia:qm̄ sicut corp⁹ nō ꝑuenit ad vltimā additionē nisi p̄us deuenerit ad mediā:sic nō ꝑuenit ad vltimā diminutionē nisi prius deuenerit ad mediā que est q̄dā corporis ꝯsistētia in q̄ modicū ē id qđ deperdit respcū eius qđ restaurat. ⁋ Dico 3° ꝙ diminutio ista nō fit in corpore sano sed in egro:qm̄ in sano an̄ ꝯsistētiā mēbra humida sunt:vnde eis faciliter nutrimentū pōt apponi ꝛ assimilari. ⁋ Dico 4° ꝙ verū augmētū nō pōt fieri post ꝯsistētiā.ꝛ rō est qm̄ mēbra tūc multū exiccata sūt ampli⁹ extēsioni incpta. ⁋ Ad p̄mā rōnē appet solo qn̄ arguit de diminutiōe an̄ ꝯsistentiā in corpore egro. ⁋ Ad auctoritatē Auicē.dōm ꝙ ipse hoc intelligit in corpore sano. ⁋ Ad aliā.augmentū fit ꝛc.ꝯcedat.ad mi.est falsuz.tu ꝓbas:q2 in aliquo sene pōt dici imutatiua fortis esse.veruz est:sed ſm hoc nō est aliq̄ que facit ad augmentū:sed illa que nutrimentū membris assimilat ꝛ apponit.modo hoc nō pōt fieri in senectute ꝓpter membroꝝ superfluā siccitatez.Et per hoc possumus exponere dictū Auicē.lz illud.i.augeri longius existat.s.a veritate ꝛ magis exiens a vero q̄ȝ corpus diminui ante etatē consistentie.

⁋ Et nutritiue quidē operatio tribus particularibus complet operationibus.Una ē ꝑmutationis substantie cōprehensio que est sanguis:aut humor qui est in potentia ꝓpinqua in effectu similis membro:qđ quādoq3 fallit queādmodū in egritudie ꝯtigit que attrophia vocat que est nutrimēti defectus.Et alia est adherentia que est vt hoc receptuz nutrimentū cōpleto effectu efficiat.s.vt membri pars fiat:qđ plerūq3 fallit queādmodū in hydropisi ꝯtigit carnosa.Et tertia est similitudo que est vt hoc receptū qđ iā factū est pars mēbri ponat ei ab omnib⁹ partib⁹ simile vsq3 in essentia ꝛ colore:qđ quandoq3 fallit queādmodū cōtingit in baras ꝛ morphea.Cambium enim ꝛ adherentia iaz ibi sunt reperta:sed similitudo nō ibi inuenit.

⁋ Jn parte ista Auic.notificat opus nutritiue virtutis:ꝛ p̄mo per numerū opationū ipsius.scđo per virtutē que est illaꝝ effectiua.tertio illius ꝟtutis ponit vnitatē ꝛ multiplicitatē.2a ibi(Et hāc.) 3a ibi(Et est in hoīe.) ⁋ Circa p̄mā partē est intelligendū ꝙ Auic.dixit signanter tribus particularib⁹ operationibus.ostendens ex hoc virtutē a qua fiunt iste operationes esse vnā essentialiter differentē soluz ſm magis ꝛ minus:ꝛ ꝙ ita sit declarat ex pluribus. Primo ex subiecto istarū opationū.nā eadē pars carnis sibi apponit vnit ꝛ assimilat nutrimentū.Scđo ex obto:q2 ipsarū est idē obm.Tertio ex earū forma qm̄ vnaqueq3 istarū opōnū est imutatio nutrimēti.Quarto in fine qm̄ finis earū est restauratio.vnde Aui.in notificādo istas opōnes tres nō notificauit ip̄as per obta:neq3 earū fines qm̄ earū obm est vnū.ēt ipsarū finis vnus est.naz he opōnes sunt tot⁹ vnus mot⁹ ꝯtinuus cuius est terminus differentes solū ſm mag̃ ꝛ minus:qm̄ apposito est minor imutatio q̄ȝ vnio ꝛ vnio minor q̄ȝ assimilatio:vnde nō est imaginandū ꝙ p̄mo nutrimētū apponat apposite postea icipiat ipsius vnio ꝛ sic vlterius qm̄ sunt vnus mot⁹.Aui.ḡ ip̄as notificās eas notificauit per ꝑuationes q̄sdā ipsarū. ⁋ Scđo est itelligēdū ꝙ Aui.signāter dixit.cōprehēsio sbe.s.nutrimētalis.nutritiōis.i.cū nutricatiōe.Nā duplex est cōprehēsio nutrimēti.vna que est cū nutricatiōe ipsi⁹:ꝛ h̄ fit a ꝟtute digestiua ꝛ nutritiua.Alia est sine nutricatiōe ipsi⁹:ꝛ hec fit ab attractiua ꝛ regitiua:talis.n.nullo mō nutrimētū imutat.Sed est sciēdū ꝙ virt⁹ attractiua que est in mēbris nutrimētū cū motu apph̄ēdit totalis.h̄ ēt facit virtus nutritiua que est in mēbris:sed alr̄ ꝛ alr̄.Nā virt⁹ attractiua mēbroꝝ sic cōprehēdit nutrimētū cū motu locali ꝙ ip̄m attrahit ad mēbrū illđ mouēdo localr̄:sed virt⁹ nutritiua sic illud cōprehendit cū motu locali qm̄ mēbrū ip̄m nō attrahit:sed mag̃ nutrimētū ex se mouet ad membrū.Et cā hui⁹ ē:q2 q̄tuz aliqd dat alicui de forma tātū dat illi de motu ad locū ipsi⁹ forme:ꝛ tn̄ q2 virt⁹ nutritiua apponēdo icōplete dat formā mēbri nutrimēto:ꝛ oīs mot⁹ est rōne idigētie:q2 fit per appetitū:iō nutrimētū icōplete hn̄s formā mēbri ex se ad mēbrū mouet vt ꝑfecte illū acqrat.Sed q2 qn̄ virtus attractiua mēbroꝝ attrahit nutrimētū:nutrimētū nōdū h3 aliqd de forma mēbri:iō tūc ex se nutrimētū nō mouet:s3 mēbꝝ tūc ip̄m ad se attrahit:illo.n.tp̄e poti⁹ idiget mēbꝝ nutrimēto q̄ȝ nutrimētū mēbro. Ex h̄ appet expō illius dicti Auer.7° physi.cōmē.10.ꝙ nutrimentū ex se mouet ad mēbrū sicut ferrū ex se mouet ad magnetē.

Dubm 11m ⁋ Sed est dubitatio vtrū opatio que est digestio nutrimēti in mēbris p̄cedat appositionē nutrimēti in membris vel illa sequat.Et videt ꝙ illā sequat qm̄ appositio nutrimenti ordinat in assimilationē nutrimēti ad mēbꝝ:s3 nō pōt mēbro assimilari nisi fiat ipsi⁹ imutatio ꝛ talis est ei⁹ digō:iō ꝛc. Jtē in vnoquoq3 mēbro est virtus digestiua ꝓpriȝ nutrimēti:ꝛ h̄ fit dū nutrimentū appositū est. ⁋ Jn ꝯriū arguit.s.ꝙ ipsam p̄cedat:qm̄ si eā sequeret:tūc virtus nutritiua appositiua esset ministrās ꝛ digestiua ministrata cuius ꝯriū positū est supra ꝛ etiā ponet ifra. ⁋ Dōm ꝙ opō que est digō nutrimēti in mēbris p̄cedit opōnē que est appositio nutrimēti in ipsis.Et rō huius est:q2 semꝑ ꝑparatio mãe itroductionē forme p̄cedit.mō digō est ꝑparās nutrimētū:appositio aūt inducēs in illud formā:q2 mēbri saltē iperfecte:iō ꝛc. ⁋ Unde aduertenduz ꝙ cū nutrimētū ꝑuenit ad mēbrū ꝛc.in venis capillarib⁹ mēbri digestiua virtus mēbri ip̄m imutat ꝛ in mutatione illa separant superfluitates ab ipso grosse que sunt hypostasis in vrina vel subtiles que euacuant insensibiliter:ꝛ postea virtus nutritiua agit in illud ip̄m apponēdo mēbro vniēdo ꝛ assimilādo. ⁋ Ad rōnes. ⁋ Ad primā appositio ordinat in assimilationē.verū est:sed non assimilat nisi fiat ipsi⁹ imutatio.verū est:sed imutatio illa digō non est:qm̄ iā in tali imutatiōe nutrimētū acqsiuit aliud de forā mēbri. ⁋ Ad scđaz in oī mēbro est virt⁹ digestiua.veruz est:s3 illa imutat nutrimētū anteq̄ȝ mēbro apponat visuz ē. ⁋ Ulteri⁹ est itelligēdū ꝙ.A.dixit.sanguis.ꝓꝑ mēbra carniformia in q̄ cū sanguis op3 ꝑmutari si ꝯuertit ad scđaz hūiditatē ꝯuersio illa nō ē ad sensuz māifesta. Dixit aut humor.i.hūiditas ꝓꝑ mēbra sꝑmatica in que cū sāguis d3 ꝑmutari in scđaz hūiditatē ꝯuertit ꝯuersione manifesta ꝛc.

⁋ Et hanc quidem operationem efficit virtus imutatiua que est vna de virtutibus nutritiue.

⁋ Postq̄ȝ Aui.notificauit virtutē nutritiuā per sui opōnes:in ꝑte ista ipsam notificat ꝑ sui eēntiā a q̄ ꝓueniūt ipsi⁹ opōnes. ⁋ Circa quā est itelligēdū ꝙ Aui.signāter dixit:ꝛ hāc q̄dā opōnē.in singulari numero ad ostēdendū ꝙ operatiōes iste.s.appositio vnio ꝛ assimilatio nutrimēti nō sunt operationes differētes eēntialr̄:sed sunt vna operatio differēs ſm mag̃ ꝛ minus vt ēt declaratuz fuit supra.Dixit aūt virt⁹ imutatiua:qm̄ ex h̄ virt⁹ est imutatiua:q2 mām imutat ad aliā formā.mō q2 nutritiua nutrimētū imutat ad formā mēbri:iō vocata ē imutatiua.Dixit aūt ꝙ ē vna:qm̄ ei⁹ opō vna ē eēntialr̄.Dixit aūt de ꝟtutib⁹ nutritiue ꝓꝑ duo.Primo ad ostēdēdū dr̄iam iter istā ꝟtutē ꝛ q̄tuor virtutes ministrātes.s.digestiuā attractiuā retentiuā ꝛ expulsiuā:qm̄ ista ministrata est. Scđo hoc dicit vt istā virtutez separet a virtute ministrata que est crescitiua ꝛ etiam que est generatiua.Deinde cum dicit.

⁋ Et est in homine vna in genere ꝛ p̄ncipio p̄mo:s3 in mēbris similiū partiū ꝑ spēs diuersificat.Jn vnoquoq3 enī mēbro existit virtus ſm ei⁹ cōplexionē que nutrimētū in ei⁹ ꝯuertit similitudinē diuersa a virtute que nutrimētū in similitudinē alterius ꝑmutat.Jmmutatiua ꝟo que est in epate opōnē efficit toti corpori cōez.

⁋ Postq̄ȝ Aui.notificauit virtutē nutritiuaz per sui opationes ꝛ ꝑ sui eēntiā:in ꝑte ista ipsaz notificat ꝑ ei⁹ vnitatē ꝛ multiplicitatē.

Dubm 12m ⁋ Circa quā est p̄mo dubitatio vtꝝ virt⁹ nutritiua sit vna genere in hoīe ꝛ brutis.Et arguit p̄mo ꝙ sic:q2 illa virtus est vna gn̄e cuius opatio est vna gn̄e:sed opatio nutritiue in hoīe ꝛ brut̄ est huiusmodi:iō ꝛc.maior nō est.minor declarat.nā ei⁹ opō ē imutare nutrimentū ad formā carnis ꝛ ossis ꝛ alioꝝ mēbroꝝ:ꝛ ista opō in vtroq3 est vna gn̄e. Jtē illa virtus est vna cuius obm est vnū:sed obm nutritiue est vnū in hoīe ꝛ brutis:qm̄ est inuenire q̄dam ani-

malia que nutriunt ex pane ⁊ carnibꝰ sicut hō: iō ⁊c. ⁋ In ꝯtrariū est Aui. qui ponit hāc virtutē gn̄e differētē esse in hoīe ⁊ brutꝭ ꝑꝑ qd̄ dixit in hoīe vna gn̄e. ⁋ Juxta qd̄ est itelligēdū ꝙ v̾tutē nutritiuā eē vnā gn̄e pōt itelligi dupl'r. vno mō vnā gn̄e subto. alio mō vnā gn̄e ꝑdicatiōis. mō dico ꝙ virtꝰ nutritiua in hoīe ⁊ brutis nō est vna gn̄e subto. Rō huiꝰ est. nā virtꝰ nihil aliud est q̄ȝ aīa vt potens est in opōne: sicut ꝗ se hȝ aīa que est in hoīe ad eaȝ que est in brutis: sic se hȝ virtꝰ nutritiua que est in hoīe ad eā que est in brutis: sed aīa nō est vna gn̄e subto ⁊ mā in hoīe ⁊ brutis vt oēs ꝓcedunt: iō ⁊c. ⁋ Dico tn̄ ꝙ virtꝰ nutritiua est vna gn̄e ꝑdicationis in hoīe ⁊ brutis. Et rō huiꝰ est. nā vt dcm̄ est virtꝰ nō est aliud q̄ȝ aīa vt potēs est in opōne: ita ꝙ ꝓ posse in opꝰ attributū est aīe: sȝ secūdario īstrumētal'r attributū est cōplexiōi mēbroꝝ: sicut igit se hȝ aīa que est in hoīe ad eā que est in brutis vt pm potēs est in operatiōe: sic virtꝰ nutritiua que est in hoīe se hȝ ad virtutē nutritiuā que est in brutis vt ēt ipsa est pm potēs in opōnē: sed aīa vt sic est vna gn̄e ꝑdicatiōis: in vtrisq̄ȝ ꝗ virtus nutritiua est vna in hoīe ⁊ brutis vt est pm potēs in opōnē. ⁋ Dico aūt vt est pm potēs in operationē: qm̄ nullū icōueniēs est ꝙ aīa ꝯsiderata rōne sui instrumēti sit vna spē in hoīe ⁊ brutꝭ differēs soluȝ ꝫm magꝭ ⁊ minus. Nam sine dubio eadē est cōplexio oculi asini qua videt asinus: ⁊ cōplexio oculi hoīs q̄ hō videt: dn̄s solū ꝫm magis ⁊ minus qm̄ idē est obm virtutꝭ visiue in vtroq̄ȝ: eadē enī visibilia que videt hō videt asinus: qd̄ nō ꝯtigeret si cōplexio oculi vtriusq̄ȝ differret spē. Ad cārū. n. diuersitatē ꝫm spēm in aliqbus nō reqrit oīmoda diuersitas in accidētibꝰ: sed solū ꝫm magꝭ ⁊ minus: in suba aūt sic: ⁊ iō lȝ hō ab asino differat poterit in eis vnū accn̄s esse dn̄s ꝫm magꝭ ⁊ minus: aīa ꝗ ipsa ꝯsiderata vt est pm operās spē alia est in hoīe ⁊ brutꝭ: ꝯsiderata aūt rōne īstrumēti. s. cōplexionis vna est spē dn̄s solū ꝫm magꝭ ⁊ minus. ⁋ Sed tu dices si ita est exquo ꝗ magꝭ sumimus differētiā in opōnibꝰ aīe in hoīe ⁊ brutis: an ex aīa vel ex organo ⁊ obto. Dōm ꝙ ex organo ⁊ obto: qm̄ lȝ opatio ꝫm eēntiā ab aīa ꝓcedat tn̄ ꝫm formā ⁊ modū operādi magꝭ sumit ex organo ⁊ obto. ⁋ Ad rōnes. Ad pam illa virtus est vna ⁊c. cōcedat: sed operatio nutritiue in hoīe ⁊ brutis est vna. Dōm ꝙ veruȝ est vna gn̄e ꝑdicationis illā cōparando ad virtutē que primū est operās: sed eā cōparando ad organū vna est specie solū differēs ꝫm magꝭ ⁊ minus: ⁊ hoc est concessum. ⁋ Ad zam: illa virtus est vna cuius obiectū est vnū. verū est eo modo quo obiectū est vnū. Et qꝛ obm nutritiue in hoīe ⁊ brutis aliquibus vnū est specie: ideo etiā quātum ad obiectū sicut etiā quātum ad organū virtus nutritiua vna est specie in homine ⁊ brutis: ⁊ hoc est concessum.

Dubm 13m

⁋ Scd̄o est dubitatio vtꝝ virtus nutritiua in hoīe sit vna gn̄e: sed diuersificata specie in mēbris diuersis. Et videt ꝙ nō imo videt vna specie ⁊ etiā numero. Primo qꝛ hec virtus ab aīa hoīs ꝓcedit que est vna numero. Scd̄o qꝛ hec virtus est in membris. mō membra adinuicē nō differūt genere nec specie neq̄ȝ numero: sed solū per accidens: iō ⁊c. Etiā illa virtus est vna in hoīe que est ab vno ꝑncipio: sed virtus nutritiua in hoīe est hmōi: qꝛ a corde dat oībus alijs mēbris: iō ⁊c. ⁋ In ꝯriū est Auicē. ⁋ Juxta qd̄ est intelligendū ꝙ vt apparuit supra de cōplexione membroꝝ: alia est ꝓportio virtutis nālis ad mēbra: ⁊ alia ꝓportio aīalis ad ipsa: qm̄ virtus ipsa aīalis mēbris est aduentitia ⁊ extranea: vnde nunquā dicit eis inata. Et qꝛ ita est ideo ipsa nunq̄ȝ est differēs specie siue essential'r ex parte membroꝝ ipsam recipientiū: sed solū ꝫm accidens. Dicemus enī ꝙ virtus motiua in hoīe est vna per essentiā: sed plures per accidēs: qꝛ rōne membroꝝ in qbus recipit: sed qꝛ virtus nālis est intrinseca: ita ꝙ illis dicat innata: ideo differentia essentialis sumit in ipsa parte membroꝝ eā recipientiū habētiū differentiā ꝫm spēȝ vt arguat sic. Jlla virtus est vna genere ⁊ plures specie que attribuit ꝫm spēm diuersis: sed virtus nutritiua in hoīe attribuit diuersis ꝫm spēȝ: qꝛ membris ideo ⁊c. maior nota est: mīor declarat. Naȝ lȝ mēbra hoīs sint vnū essentialiter qꝛ vna aīa participāt: tamē per diuersas cōplexiōes que in ipsis sunt per quas imutant ꝓpriū nutrimētū ad eoꝝ formas differūt specie. ⁋ Ad rōnes. Ad pmā cuȝ dicit talis virtus ꝓcedit ab vna aīa numero. verū est: ⁊ iō gratia huius ponit vna numero: sed gr̄a instrumēti puta genera cōplexionis ponit differens specie. ⁋ Ad scd̄am qꝛ hec virtus est in mēbris: verū est: ⁊ iō in mēbris est vna specie ⁊ esse sicut mēbra sunt vnū in specie. mō mēbra sunt vnum in specie per aīam vnā nō per cōplexionē: iō ⁊c. ⁋ Ad tertiā dōm ꝙ ista virtus bene est vna essential'r vt dat a corde: sed ꝯsiderata vt data a mēbris in illis ꝯseruat per eoꝝ cōplexionē ꝓpriā: sic est differēs specie. ⁋ Ulterius est intelligendū ꝙ Aui. signāter dixit in mēbris similiū partiū: qm̄ virtus nutritiua attributa est membris vt ꝯsimilia sunt ⁊ non organica. ⁊ cā huius est qm̄ hec virtus per cōplexionē operat: ⁊ iō illis mēbris est attributa que se tenēt ex parte cōplexionis: talia sunt ꝯsimilia ⁊ nō organica: iō ⁊c.

Dum 14m

⁋ Tertio est dubitatio vtruȝ virtus imutatiua que est in epate sit cōmunis oībus membris. Et videt ꝙ nō. nā Gal. ponit in qnto de interioribꝰ cap. 7°. ꝙ imutatio nutrimēti in epate est ꝓpria epati ⁊ cōmunis alijs mēbris. Item Gal. in 5° de iuuamētis membroꝝ cap. 3°. ponit ꝙ imutatio nutrimēti in epate fit per ꝓpriaȝ cōplexionē carnis epatꝭ. ⁋ In ꝯtrariū est Aui. ⁋ Dōm ꝙ imutatio que fit in epate pōt ꝯsiderari dupliciter. Uno mō rōne forme inducte in mām: ⁊ vt sic hec imutatio cōis nō est oībus mēbris. nā illiꝰ forme inductio fit per cōplexioneȝ ꝓpriaȝ epatis: sic aūt arguit Gal. Alio mō pōt ꝯsiderari rōne iuuamēti ⁊ vtilitatis ipsius: ⁊ vt sic est cōmunis membris. Nam materia in epate generata per imutationē factā ab eius virtute oībus membris ab epate distribuitur. Et ex hoc pōt appere differentia inter imutationē epatis ⁊ alioꝝ membroꝝ: quoniā imutatio epatis est magis ad operationē materie: sed imutatio alioꝝ membroꝝ magis est ad forme inductionem. verum est tamen ꝙ lȝ imutatio epatis cōparata alijs membris sit preparatio ad materiā: tamen cōparata ipsi epati est preparatio ad inductionē forme. Nam epar per eandē operationeȝ per quā preparat materiā toti per eandē cū vltimate agit assimilat sue substātie partē aliquā ex illa materia. Deinde cū dicit.

⁋ Generatiue v̾o virtutis due sunt spēs. Una est que in masculis ⁊ feminis sperma generat. Altera est que diuidit virtutes que sunt in spermate ⁊ permiscet eas tēperando ꝫm ꝙ vnicuiq̄ȝ ꝯuenit mēbro dans neruo cōplexionē ꝓpriā ⁊ ossi cōplexionē ꝓpriā: hoc tn̄ totū ꝓuenit de spermate similiū partiū ⁊ similis ꝑmixtiōis. Et hanc qdē virtutē vocāt medici virtutē imutatiuā primam. Uirtus v̾o informatiua iprimens est illa ex qua ꝑcepto sui creatoris ꝓcedit membroꝝ lineatio ⁊ ipsoꝝ figuratio ⁊ ꝯcauitas ⁊ foramina ⁊ lenitas ⁊ asperitas ⁊ eoꝝ situs ⁊ ipsoꝝ ꝯtinuitas ⁊ ad vltimū operationes que ex finibus dimensionū eoꝝ pendent.

⁋ Postq̄ȝ Aui. inuestigauit virtutes nāles ministratas que faciūt ad ꝯseruationē idiuidui: in parte ista illas notificat que faciūt ad ꝯseruationē spēi. Et ꝓ notificat imutatiuā virtutē. Scd̄o iformatiuā. za ibi (Uirtus v̾o.) ⁋ Circa pmā partē est intelligendū ꝙ dȝ exponi virtutis gn̄atiue. i. imutatiue ⁊ nō gn̄atiue simpliciter: qm̄ tunc sequeret ꝙ virtus informatiua sit nulla illarū duarū specierū qd̄ est falsum. Sed est aduertendū ꝙ virtus que generat sperma in viris ⁊ mulieribus dicta est imutatiua. Nam virtus illa est imutatiua dicta que imutat mām ad aliā formā. modo illa virtus est hmōi. imutat enī sanguinē ad formā spermatis: ideo ⁊c.

Dubm 15m

⁋ Sed hic est pmo dubitatio vtruȝ virtus que generat sperma in viris ⁊ mulieribꝰ sit virtus generatiua. Et arguit ꝙ nō: qꝛ illa virtus est gn̄atiua que est factiua forme gn̄ati: sed talis virtus nō est hmōi: ꝗ ⁊c. maior apper: qꝛ sic ex hoc dr̄ virtus gn̄atiua que est factiua forme gn̄ati sicut dr̄ nutritiua que est factiua forme nutriti. minor declarat qm̄ hec virtus in nobis est. mō nihil seipsuȝ gn̄at ⁊ tn̄ seipm nutrit ꝫm Aristo. in de gn̄ōne aīaliū cap. ꝓ ⁊ 4°. Item illa virtus non est gn̄atiua que est spēs nutritiue virtutis: illa est hmōi: ꝗ ⁊c. maior apparet qm̄ virtꝰ gn̄atiua ⁊ nutritiua differūt. minor declarat: qm̄ sicut obȝ virtutis nutritiue est sanguis: sic ēt est obm virtutis gn̄atiue. hoc ēt arguit ꝙ nullus alius auctor de hoc fecit mentionē. ⁋ In ꝯriū est Auicē. ⁋ Ad hoc dōm est ꝙ virtus que gn̄at spma in viris ⁊ mulieribꝰ est virtꝰ gn̄atiua. Et rō huius est: qꝛ illa virtꝰ est gn̄atiua que est factiua forme gn̄ati: sed talis virtꝰ est hmōi: ꝗ ⁊c. maior nō est. mior declarat sic. Suppono vnū vt pnm ꝙ aliquibꝰ mouētibꝰ existētibꝰ essentialiter ordinatꝭ pmū mouēs plus facit ad effectū q̄ȝ scd̄m: ⁊ cā huius est qꝛ zm nō facit ad effectū nisi virtute sibi influente a pmo: sed virtꝰ gn̄atiua que est in spermate est zm mouens ad gn̄atū: virtus aūt gn̄atiua spermatis est pmū ad illd̄ mouēs: iō ⁊c. Itē illā virtutē opȝ ponē in hoīe ꝓcedere ab aīa ipsius per quā aīa ꝯseruat indiuiduū quātuȝ ad esse specificū: sed hec virtus est hmōi: ꝗ ⁊c. maior apparet qm̄ hec est differentia inter aīalia perfecta ⁊ iperfecta que ex putrefactione generant: qm̄ perfecta aīalia virtutē hn̄t per quā cōseruant quantū ad esse specificū. iperfecta aūt nō. homo aūt iter alia perfectus est. minor declarat: sic enī per hāc virtutē ꝯseruatur indiuiduū quantū ad esse specificū sicut per nutrimentū ꝯseruat q̄ȝtuȝ ad esse indiuiduale. ⁋ Ad rōnes. Ad pmam: illa virtꝰ ⁊c. ꝯcedat. ad mi. falsum est. tu ꝓbas qꝛ est in nobis. verū est: ⁊ ideo ipsa nō est mouēs vltimū ad generatum: sed primū vt visum est. ⁋ Ad scd̄am: illa virtꝰ que est species nutritiue ⁊c. ꝯcedat ad mi. falsum. ad ꝓbatū dōm ꝙ san. vt est vtriusq̄ȝ obiectuȝ est diuersificatus ꝫm

ficatus ꝫm

ficatus ſm formam. Nam obiectum nutritiue virtutis exiſtens
eſt neciuȝ mēbris: exiſtēs aūt obtuȝ virtutis gñatiue eſt ſupfluus
illis. ¶ Ad aliud dicēdū ꝙ auctores in hoc fuerunt defectiui.

Dub^m 16^m

¶ Scdo eſt dubitatio vtrū in mulierib⁹ ſit virt⁹ gñatiua ſpmatis.
Et vr̄ ꝙ nō: q2 ſi ita eēt tūc ſequeret ꝙ mulier in gnōne ſe hrēt ra
tione agētis pricipalis: qđ eſt falſuȝ ſm Ariſto. in p̄ de gnōne aīa.
ca.2.⁊.20.⁊.4.ca.1. Ideo ⁊c. quā declarat qm̄ ſpma eſt pn^m effe-
ctiuū gnōnis vt apparuit ſupra ca. de mēbris. Itē qđ eſt obūbra-
tuȝ ⁊ occaſionatū reſpectu viri nō hȝ virtutē gñatiuaȝ ſpmati: ſed
mulier eſt hmōi: iō ⁊c. maior appet qm̄ virt⁹ que ꝯſeruat īdiuiduū
in eē ſpecifico nō eſt niſi in aīalib⁹ pfectis. mior appet per Ar. in
2° de gnōne aīaliū ca.3.⁊.1.ca.2.⁊.9. de hyſtorijs. ca.1. Itē in q̄ eſt
virtus factiua gnōnis materie in eo nō eſt virtus factiua gnōnis
agētis. ſ. ſpermatis: ſȝ in muliere eſt virt⁹ illa: q2 virt⁹ factiua men
ſtrui vt oēs cōcedūt. iō ⁊c. ¶ In ꝯriū eſt Aui. ¶ Iuxta qđ eſt ītelli
gēdū ꝙ Ar. nullā ponit drīaȝ īter mēſtruū mulierꝫ ⁊ ſperma ipſi⁹:
qm̄ mēſtruū ipȝ ꝓportionale erit ſpermati in viris: ⁊ iō ipȝ ſpma
mulieris vocauit. 2. de gnōne aīaliū. c.3. Qz āt ſit illi ꝓportionale
declat per plura ſigna. 1. de gnōne aīaliū ca.19. Unū ē: q2 eodē tē-
pore vr̄ fieri emiſſio ſpermatis in viris ⁊ mēſtruū in mulierib⁹: vl'
in mulierib⁹ vt circa.14. annū. Aliud eſt: q2 ſic in viris macris plus
multiplicat ſpma q̄ȝ in piguib⁹: ſic in mulierib⁹ macris plus mul-
tiplicat mēſtruū q̄ȝ in pinguib⁹. Aliud eſt: q2 ſic in emiſſiōe ſpmatꝫ
in viris īcipiūt pili naſci circa īferiores ꝑtes: ſic ēt cōtigit in mu-
lierib⁹ in emiſſiōe mēſtrui. Aliđ eſt: q2 ſic in viris accidit īgroſſa-
tio vocis in emiſſione ſpmatis: ſic in mulierib⁹ in emiſſione men-
ſtrui. Attamē lȝ h̄ ponat Ar. nō tñ negaret ꝙ in mēſtruo eēt q̄daȝ
pars magꝫ aſſimilata ſpmati in colore que īperfecta eſt reſpectu
aliaꝝ partiū qđ ꝓbat ex pluribus. Pmo. q2 illa nō eſt gnōnis mā:
vñ in coitu in quo gñatio fit aliqñ nō emittit. Scdo. q2 illaȝ talem
ꝑtē mēſtrui aliqual'r dealbatā nō emittūt oēs mulieres: q2 nō ni-
gre ſed ſolum albe. Tertio. q2 dicit ipſe nō emittit talis hūiditas
niſi qñ matrix famelica eſt in coitu: ſic ēt eſt cū aliqs famelic⁹ ſali-
uam emittit. Et cū arguit ꝯ eū ꝙ ſit mā gnōnis: q2 cū delectatiōe
emittit. Rñdet ꝙ dlectatio nō ꝯtigit in coitu ex illi⁹ emiſſiōe: ſȝ q2
cū matrix ſit multū famelica fit attractio multoꝝ ſpirituū ⁊ ēt ca
loris ad ipſaȝ: vñ tūc delectatio accidit: ⁊ eſt ſil'e ſic ēt videmus ꝙ
pueri anq̄ȝ ſpermatizēt ſi cū mulierib⁹ accūbent delectant. Nam
delectatio illa eis nō ꝯtingit tūc niſi ꝑꝑ multā attractioneȝ ſpiri-
tuuȝ ad genitalia loca. Uñ dđm eſt ꝙ virt⁹ dicet gñatiua ſpmatis
dupl'r. Uno° gñatiua ſpermatis factiui gnōnis ⁊ h̄ in mulieribus
nō eſt ſed in viris. Alio° gñatiua ei⁹ qđ ſpmati ē ꝓportionale ⁊ h̄
eſt in mulierib⁹. ¶ Nō rōnes facte in ꝯriū arguūt de v̄tute gñati-
ua q̄ eſt ſpmatꝫ factiui gnōnis gñatiua. ¶ Ulteri⁹ eſt ītelligēduȝ ꝙ
virt⁹ īmutatiua diuidit virtutes h̄ ē formas mēbroꝝ q̄ ſūt in ſper-
mate: ⁊ ꝑmiſcet mām vt illā preparet ad membroꝝ formas.

Dub^m 17^m

¶ Et hic eſt dubitatio. Cū ſm Ariſt. ⁊ ēt veritatē ſperma ſit ſil'ium
partiū: nō vr̄ ꝙ ab eo poſſint diuerſa mēbra ꝓuenire: q2 ad vnum
inquātū vnū nō fit niſi vnū: mō ſpma ipm vnū eſt. iō ⁊c. ¶ Dđm ꝙ
a ſpermate diuerſa mēbra ꝓuenire pñt. Et rō hui⁹ eſt: q2 ab eo qđ
eſt vnū in actu plura: tñ in potētia pñt diuerſa ꝓuenire: ſed ſpma
eſt vnū in actu: plura aūt in po^a. iō ⁊c. maior nota eſt: q2 vnūqđq̄ȝ
agit per formā que eſt in ipſo. mior declat: qm̄ ſpma a gñante de-
ciſuȝ eſt ſicut ꝓles mācipata ſm Ar. in 2° de gnōne aīaliū ca.4.
vñ ſicut ꝓles mācipata abſq̄ȝ patre ꝯſtituit ſibi domū ⁊ necia ſic
etiā facit ſpma abſq̄ȝ gnānte. ¶ Sȝ nūc accidit dubitatio vna non
modica: nā cū aliqd exñs plura in potētia non poſſit facere plura
diuerſa in actu niſi ibi ſit qđdā diſtiguēs: querit qđ ſit illđ diſtin
guēs qñ ſpma cōſtituit plura mēbra diuerſa. Rñdēt aliq ꝙ illđ ē
cor. ſȝ iſti nō ſoluūt ad qōnē: q2 adhuc remanet dubitatio ſic pri⁹:
q2 cū cor ſit ēt plura mēbra in po^a querit qđ ſit diſtiguēs qñ gñat
plura mēbra diuerſa actu. ¶ Et iō dico aliter. Iuxta qđ eſt intelli-
gēdū ꝙ in ſpmate hoīs fit duplex īmutatio in mā. Una eſt īmuta-
tio ad cōpl'ōnē abſolute. ⁊ hec īmutatio fit a virtute īmutatiua at
tributa ſpmati ab aīa particulari que eſt in corde gñantꝫ. Et rō h⁹
eſt: q2 illud qđ dat alicui cōpl'ōnē: pōt ēt dare virtutē ei qua īmu-
tet ad cōpl'ōnē: ſed aīa exñs in corde gñantis dat ſpermati cōpl'o-
nē. ideo ēt illi dat virtutē qua īmutabit cōpl'ōnē abſolute ſic īſpiſ-
ſando digerēdo mollificādo mām ex qua debēt mēbra fieri vt p̄-
paret ad formā mēbroꝝ recipiēdā. Alia eſt īmutatio a ſpermate
ad cōpl'ōnē talē vel talē: q2 determīatoꝝ mēbroꝝ ſic oſſis nerui ⁊
alioꝝ mēbroꝝ ſil'iuȝ illis p̄ſtādo formas ꝓprias. ⁊ hec īmutatio fit
a virtute īformatiua. ⁊ cā huius eſt: qm̄ aliqua opatio ordīata in
aliquē fineȝ agēs eſt menſura determinata: opȝ ꝙ illa fiat ab aliq̄
arte cognoſcente: cū ꝗ talis īmutatio ſit hmōi egebit fieri ab aliq̄
arte cognoſcēte: tale aūt eſt virt⁹ īformatiua: ſed que ſit iſta v̄tus
ſtatim dicet. ¶ Sed tu dices hoc qđ dcm̄ eſt videt ꝯriū Auicē. qm̄
ipſe ponit ꝙ virtus īmutatiua diuidat virtutes que ſunt in ſpma-
te: mō ſi ſic eſt: ꝗ ipſa īmutabit ad cōpl'ōnē ꝓpriaȝ. Dđm ꝙ ſi Aui.
ſimpl'r intellexit nō bene dixit. poſſumus tñ ipſum ſaluare dicen-
do ꝙ virt⁹ īmutatiua diuidit virtutes que ſūt in ſpmate. ſ. inſtra-
liter īmutādo ad cōpl'ōneȝ abſolute: ſȝ pricipal'r h̄ facit virt⁹ īmu
tatiua īmutādo ad cōpl'ōnem ꝓpriaȝ. ¶ Ad rōnem qñ dubitat ab
vno inquantum vnum ⁊c. verum eſt: tamen q2 ſperma actu vnuȝ
eſt ⁊ plura potentia poſſunt ab ipſo plura diuerſa procedere.

Dub^m 18^m

¶ Circa 2^{am} ꝑteȝ eſt dubitatio de iſta virtute īformatiua qd ſit q̄
agit p̄cepto dei. Aliq eñi dicūt ꝙ iſta eſt idolū paternum qđ eſt in
ſpmate hñs in ſe formas oīuȝ mēbroꝝ gñantis. Aliq ponūt ꝙ ipa
ſit ſic qđdā cal'ȝ celeſte ſpmati īmerſuȝ. ¶ Omiſſis tñ alioꝝ opio-
nib⁹. dico qđ mihi videt eē ⁊ cōſonū dr̄ Ariſt. Iuxta qđ eſt ītelli-
gēdū in fine quarti metheoroꝝ. ēt iſtis gnōnib⁹ ⁊ corruptionibus
duplex eſt agēs. Unū eſt p̄parās māȝ actiue vt calidū ⁊ friduȝ: vel
paſſiue vt humidū ⁊ ſiccū: ⁊ ab iſto ꝓueniūt.18. modi p̄parationis
materie poſitiui: ⁊.18. priuatiui: vt ponit ibi Ariſto. Aliđ eſt agens
inducēs formā ⁊ neciuȝ fuit ponere illđ agēs ſcđȝ ꝑꝑ plura. Pmo
cū modi p̄paratiōis materie ſint ſolū.18. modi aūt inducētes for-
mā ſunt multo plures: oportuit vt p̄ter agēs p̄parās māȝ eēt aliđ
agēs īducēs modos for^{ci} materijs p̄patꝫ. Scđo. nā mā q̄rit ꝑ for-
mā: forma aūt eſt determīate quātitatis ⁊ mēſure. ⁊ iō q2 ipa erit
in mā ītroducenda ſub determīata quātitate ⁊ menſura oportuit
ponere aliqđ agens qđ eſſet illi⁹ q̄ȝtitatē ⁊ mēſurā cognoſcēs. mo
do tale nō agens p̄parās mām: q2 illud cognoſcens non eſt: ⁊ ideo
opȝ ponere aliud agēs qđ hrēt cognoſcere illā: ⁊ illđ eſt agēs īdu-
cens formā qđ agit ꝑ ītellectū ⁊ cognitionē. in h̄ eñi oēs ſequētes
Ariſt. cū ipſo in hoc ꝯcordati ſūt. ¶ Sȝ qdā ab ipſo vlteri⁹ diſcor-
dati ſunt de iſto agēte ꝑ ītellectū qd ſit. nā Aui. ponit tale eē quā-
dā ītelligentiā decimā: ⁊ ēt locutus fuit beſtial'r ponens ꝙ iſta ge
nerat formā: deīde ipſam p̄bet materie īferiori. Et in h̄ quātū ad
vnū cōcordat⁹ eſt Themiſtius cū Aui. ponūt eniȝ in aīalib⁹ q̄ ex pu
trefactiōe gñant tale agēs ꝑ ītellectū īductiuū forme eē ēt illā ī-
telligentiā decimā. ⁊ hoc coact⁹ fuit ponere qñ neſciuit videre qd
eēt illud qđ p̄beret formā talib⁹ aīalib⁹ cū ex ſemīe nō generant.
¶ Sȝ opīo Aui. falſa eſt ꝑꝑ duo. Pmo. q2 ponit quādā ītelligētiaȝ
decimā cām gñabiliū ⁊ corruptibiliū qđ eſt ꝯ pricipia Ariſt. q po-
ſuit ſolū eē nouē. Scđo. q2 ipſe videt ponē formā quā facit ītelli-
gentia ex nihilo fieri. qđ eſt ēt ꝯ Ariſt. ꝙ nūq̄ȝ ex nihilo poſſit fieri
aliqd. Rō eſt iſta: oē ens qđ formal'r exit prius potuit eſſe: ſed non
potuit eē niſi per potētiā paſſiuā: ſed talis eſt attributa materie:
ideo ⁊c. ¶ Etiā Themiſtius falſuȝ dixit. imaginat⁹ eñi fuit ꝙ ſemē
ipm aīalib⁹ p̄beret formā qđ eſt falſuȝ vt ſtatiȝ apparebit. ¶ Dico
igit ꝙ in entib⁹ nālib⁹ opȝ ponere qđdā agēs per ītellectuȝ qđ eſt
forme īductiuū limitās agēs p̄parans mām. Et cā huius eſt: q2 ſic
ꝯtingit in arte: ſic in nā nō poſſumus iſta aliter ꝓbare: ſȝ in arte vi
demus ꝙ eſt ibi aliqđ agēs per ītellectuȝ limitās agens p̄parans
mām ſic. v̄. g. in arte fabrili appet. Nā in fabro eſt ars quedam co
gnoſcitiua limitās ⁊ mēſurans agens preparās mām ſicut igneȝ
aquā ⁊ ſilia: vt ex mā preparata. ſ. ex ferro p̄parato ꝑ ignē aquaȝ
⁊ malleationē poſſit īduci forma quā ītendit ſicut cultelli vel ali-
cuius alteri⁹: ſic igit ēt erit in nā. ſ. agens aliqđ per ītell'm limitās
agēs p̄parans mām ⁊ totū corpus celeſte cōpoſituȝ ex oīb⁹ qđ q-
dē hoc efficit īſtrāl'r per motū ⁊ lumē pricipal'r per ītelligētias q̄
in eo ſunt in qb⁹ recepta eſt ars que in celo: que qdē ars factiua ē
oīs forme inferioris vel īferius exñtis. vñ dicebat Auer. 12. meta.
cō. 18. ꝙ natura nō operat niſi reminiſcens ex ſuperioribus cau-
ſis diuinioribus⁹. Et dicit ibi Albertus ꝙ ītelligētie ſunt artes q̄daȝ
factiue cū cognitione vt iſta īferiora operā tur. dicūtur auteȝ ſpe-
culatiue inquātuȝ nos de eis ſpeculamur. Et ēt dicebat Ari. in 2°
de gnōne aīalium ca.3. ꝙ calidū ſpermatis gñatiuuȝ eſt vt ſe ver-
git ad ſimilitudinem corporis celeſtis: etenim illi cōparatuȝ vt ī-
ſtrumētum: ſic igitur declarata eſt iſta virtus īformatiua que for
mas in membris efficit ex precepto ſui creatoris.

Dub^m 19^m

¶ Poſtea eſt dubitatio Aui. ꝙ virt⁹ īformatiua dat mēbris q̄ȝtita-
tē. Cōtra qđ mēbris dat ſl'aȝ ēt illis dat q̄ȝtitatē: ſȝ v̄t⁹ īmutatiua
dat mēbris ſl'aȝ abſolute vt viſuȝ eſt. iō ⁊c. ¶ Ad h̄ dđm ē ꝙ quā-
titas pōt ſumi dupl'r. Uno mō ſm ſe: ⁊ vt ſic dat mēbris a virtute
īmutatiua. Alio mō vt eſt determinata per formā: ⁊ vt ſic dat mē
bris a virtute īformatiua. primo mō ꝓcedit argumentum.

Du^m 20^m

¶ Ulteri⁹ eſt dubitatio vtrū ſpma ſit aīatuȝ. Et vr̄ ꝙ nō: qm̄ aīa in
eo nō eſt in actu ſȝ in potētia. ¶ In ꝯriū arguit: q2 in eo eſt aīa ⁊ ꝑ
ꝯñs aīatuȝ qđ īmutat eſt aīatū: qm̄ īmutatio eſt operatio aīe: ſed
ſperma eſt hmōi vt notum eſt. iō ⁊c. ¶ Dđm ꝙ ſpma pōt ſumi 2^r.
Uno° vt eſt in gñante: ⁊ vt ſic in calido ipſi⁹ eſt aīa formal'r. ⁊ rō
hui⁹: q2 in ſpū illo vel cal'o eſt aīa formal'r ꝑ qđ aīa formal'r opat:
hoc eñi mō ītelligimus ſpm̄ eē vehiculū virtutis nō ꝙ aīa det illi
virtutē ⁊ illā deferat ad mēbra: ſed dr̄ virtutꝫ vehiculū qm̄ aīa ipa
nō eſt in opōne potēs niſi ꝑ ſpm̄: ⁊ vt ſic anima virt⁹ eſt: ſȝ ſpūs in

ſpmate erñs vt eſt in corde gñant̄ eſt hmōi.iō ⁊c̄.Alio° pōt ſumi ſpma vt deciſuʒ eſt a gñante:⁊ eſt in mulier̄ matrice:⁊ vt ſic aīa eſt in ipſo īſtr̄al'r:hʒ.n.ſpma a gñante deciſuʒ modū quēdā cōpl'onis a corde gñant̄ p quē cōparat̄ pncipali agēti:puta corpi ſupceleſti ſic̄ inſtr̄m qōdā. Nā ſicut cor ipm opōnes non facit niſi ēt regulatū ſit ab vniuerſali agente.ſ.a corpore celeſti:ſic ēt qn̄ cor alicui dat modū cōpl'onis taleʒ modū cōpl'onis dat ei ꝙ per ipʒ vniuerſali agenti vt inſtr̄m cōparatur ⁊c̄.Deinde cum dicit.

¶ Et huic quidem virtuti miniſtrantes ſunt que rē nutrimenti miniſtrant ad ſpeciem cuſtodiendam ⁊ ſunt virtus nutritiua ⁊ creſcitiua.

¶ In parte iſta poſtq̄ Auicen.determinauit virtutes miniſtratas abſolute notificat comparatiue.

¶ De virtutib⁹ naturalibus miniſtrantib⁹. Cap.3m.

Virtutes v̄o naturales que miniſtrāt tm̄ virtuti nutritiue ſunt miniſtrantes que ſunt quatuor virtutes:attractiua:retētiua: digēſtiua: ⁊ expulſiua.

¶ Poſtq̄ Aui.determinauit de virtutib⁹ nālib⁹ miniſtrat̄:in parte iſta determinat de miniſtrātib⁹.Et p̊ ponit numeꝝ eaꝝ. Scd̄o de eis exequit̄.ſecūda ibi(Attractiua.)¶ Circa primā partē eſt itelligendū ꝙ dictio illa tm̄ pōt cōponi cū hoc ꝙ nutritiue virtuti:et tunc eſt ſenſus:virtutes nāles que miniſtrāt ſoluʒ ipſi virtuti nutritiue ⁊ nō alteri virtuti.Pōt ⁊ cōponi cū hoc qd̄ dicit miniſtrāt: ⁊ tunc eſt ſenſus ꝙ iſte virtutes ſunt ſolū miniſtrantes:⁊ ſm̄ hoc pōt dupliciter exponi:⁊ vtraq̄ expoſitio tolerari prima ⁊ ſecunda.¶ Iuxta qd̄ eſt intelligēdū ꝙ iſte virtutes poſſunt conſiderari dupl'r.Uno mō vt ſimul ſumunt̄:⁊ vt ſic ſunt tm̄ miniſtrātes.nulla enim virtus eos p̄cedit que illis miniſtrat.Alio mō vt ſumunt̄ adinuicē vnam alteri cōparando:⁊ vt ſic nō ſunt miniſtrantes tm̄ ſed miniſtrate.Nā attractio miniſtrat retētiue ⁊ retētiua digeſtiue ⁊ digeſtiua quodāmō expulſiue p̄parando qd̄ expelli dʒ.Etiam prima expoſitio pōt ſaluari:vnde ſciēduʒ ꝙ iſte virtutes poſſunt conſiderari dupliciter.Uno modo vt referuntur ad id in qd̄ ordinatur īmediate:⁊ vt ſic miniſtrant ſoluʒ nutritiue:in illa enī īmediate ordinantur.Alio mō vt referuntur ad id in qd̄ ordinant̄ mediate:⁊ vt ſic ſeruiunt alijs virtutibus.ſ.augmētatiue ⁊ generatiue inquantum id preparant qd̄ eſt earum obiectū:attamē hic eſt īmediate nutritiua ſaltem vt miniſtrant augmentatiue.

Dubm p̄m ¶ Sed nūc dubitāt aliqui vtrū he virtutes miniſtrent virtuti generatiue que eſt in ſpermate deciſo a generāte.bene enim videt̄ ꝙ ipſe miniſtrant virtuti generatiue que gñat ſperma in viris ⁊ feminis:quoniaʒ p̄parant ſanguinē qui eſt mā ſpermatis.¶ Iuxta qd̄ eſt ſciēdū ꝙ iſte q̄tuor virtutes in nobis ſunt ⁊ in ſpmate equoce.nam virtutes he in nobis ſunt in actu:q2 in nobis eſt aīa in actu a qua ꝓcedūt:ſed in ſpermate ſunt in potentia ⁊ inſtr̄al'r:vt cuʒ attrahit mēſtruuʒ vel retinet vel qd aliud agit:eſt enim vt ſic anime inſtrumentum cui anime attributa eſt virtus informatiua a corpore celeſti tanq̄ a primo cognoſcente.

Dubm 2m ¶ Sʒ eſt dubitatio vtrum preter iſtas quatuor virtutes ſit ponere virtutē qntaʒ que vocat̄ diſcretiua.Et videt̄ p̊ ꝙ ſic aucto.Auer. 2° colliget.ca.7.⁊.9.ibi ponit ꝙ q̄dam virtus diſcretiua cōueniētis ab incōuenienti.Idē etiā ponit in 3°.c.16.de accn̄tib⁹ ſtōchi.vbi dicit ꝙ Gal'.hāc virtutē non cognouit.hoc etiā arguit̄ auct̄.Auic. 4.can̄.ca.de cura emitritei.ibi enī dicit ꝙ ſi in cura illi⁹ feb.offerat̄ ptiſana cū pipere:q2 hoc eſt bonū medicamē:ſicut etiā ponit Gal'.qm̄ natura inter illos diſcernit ⁊ vtit̄ pipere ad digeſtionem materie morbi ⁊ ptiſana ad nutricationē.Idē etiā ponit Auic.2° can̄.cap̄.de lacte.de diſcretiua virtute.¶ Itē hoc arguit̄ rōne ſi ē inuenire quēdam actū diſtinctū ab alijs actib⁹ iſtaꝝ quatuor v̄tutuʒ:opʒ ponere virtutem aliā preter iſtas q2 diſcretiua:ſed ita eſt ideo ⁊c̄.maior nota eſt:qm̄ operatio a virtute ꝓcedit.minor ↄ̄clarat̄.q2 inuenitur actus ille qui eſt diſcretio cōuenientis ab inconuenienti.mō iſte actus neq̄ eſt digerere neq̄ attrahere neq̄ retinere neq̄ expellere.¶ In ↄ̄triuin eſt Aui.hic ⁊ Gal'.3° de virtutib⁹ nālibus.ca.6.⁊ 2° de accn̄ti ⁊ morbo ca.1.¶ Ad hoc rn̄dent aliqui ſaluātes Auer.⁊ dicunt ꝙ eſt dare virtutē diſcretiuā.moti hac ratione qn̄ aliqd debet attrahere actu diſcretum:opʒ ꝙ pri⁹ ſit aliquid actu diſtinguens illud qd̄ dʒ attrahi:aliter eniʒ nō poſſet attrahi diſtinctū actu.Sed virtus attractiua mēbroruʒ attrahit cōueniens actu diſtinctū ab īcōuenienti:ergo opʒ prius in membris exiſtere aliqd prius illa actu diſtinguēs:tale aūt nō eſt niſi virtus diſcretiua:iō ⁊c̄.¶ Idē etiam cōfirmant ex quodā ſenſibili.naʒ in epate dicunt ipſi eſt virtus que ſeparat ſupfluitates a ſanguie cū generatus eſt:nā cū epar deberet trāſmittere mām nutritiuā mēbris oībus neceſſariū fuit vt illā purā diſtribueret.¶ Etiā dicunt ipſi in corde eſt hec virtus:nā cor ſeparat ſanguinē groſſuʒ a ſubtili.i.ſubtilē trāſmittit mēbris ſuperiorib⁹ ⁊ groſſum inferiorib⁹.¶ Sʒ dico ad qōnem ꝙ nō eſt ponere iſtā virtuteʒ diſcretiuā:⁊ ſi ſit eā ponere:dico ꝙ nō eſt cōſiderabilis a medico.Rō primi eſt: q2 ſi eſt poſſibile actū iſtius virtutis compleri per has q̄tuor virtutes:nō eſt neceſſarium ponere iſtā virtutē:ſed ita eſt.iō ⁊c̄.maior apparet qm̄ virtus nō eſt neceſſaria niſi pp opationē.mīor declarat̄.nā ipſius operatio eſt diſcernere cōueniēs ab incōueniēti.modo hoc perficit̄ per virtutē attractiuā ⁊ expulſiuam:nā attractiua nō eſt cuiuſcūq̄ attractiua ſed cōueniētis:neq̄ expulſiua cuiuſlibet expulſiua ſʒ icōuenientis.¶ Sed tu dicis ſemp eſt h̄ veꝝ: tamē prius q̄ attractiua attrahat cōueniens ⁊ expulſiua expellat incōueniens:opʒ eſſe aliqd actu illa diſtinguens cōueniēs ab īconuenienti.Ad hoc poſſumus dupl'r reſpōdere.Uno modo ꝙ dupl'r eſt ſeparatio aliquoꝝ vna quoꝝ eſſe eſt in potētia:⁊ iſtoꝝ ſeparatio actualis eſſe nō pōt ſi vnum debeat attrahi ⁊ aliud expelli niſi prius ſit aliqd illa prius actu diſtiguens faciens ipſa in actu:ſubiectum eniʒ motus ſemp eſt in actu.Altera eſt ſeparatio aliquoruʒ quoꝝ eē eſt in actu:⁊ hec ſepatio eſt duplex.Una ē ſeparatio aliquoꝝ quorum eſſe eſt in eſſe abſoluto:⁊ talis ſeparatio per ſolam diuiſionem fieri pōt ſi accidit in ſeparatione alicuius ↄ̄tinui.Alia eſt ſeparatio aliquorum quorum eſſe eſt in actu medio inter potentiam ⁊ actū:⁊ iſtoꝝ ſeparatio fieri pōt actualis p diuiſionē cū alteratione q̄dā ſicut appet in ptib⁹ lactis.Si ḡ ponam⁹ humores actu diſtictos in corpe ſic̄ ponūt medici tūc p ſolā diuiſionē poterit fieri eoꝝ ſepatio actual'.mō v̄t⁹ attractiua diſionē potēs ē facere.Etiā ſi ponam⁹ hūores eē vnū ī actu:pl'a tn̄ ī po° ex actu me° adhuc eoꝝ ſepatio actualis per diuiſionē cū aliq̄ alteratione fieri poterit:⁊ h̄ pficiēt poterit p v̄tutes q̄tuor miſtrātes.Declat̄ ⁊ 2° hec:ſi de q̄ min⁹ v2 ineē ⁊ ineſt ⁊ id de q̄ magꝭ:ſʒ minus v2 ineē ꝙ aliq̄ medicina cū in ea nō ſit aīa attrahat aliquē ꝓpriū humorem ipʒ ab alijs diſcernēdo:⁊ tn̄ h̄ facit:ḡ multo magꝭ hoc faciēt membra cū in eis aīa ſit.maior nota ē.mīor decl'at̄ ad ſenſum videm⁹ ꝙ ſcamonea ſolā chol'aʒ attrahit ⁊ eūat ipſaʒ ſeparando ab alijs hūorib⁹.Et ↄ̄firmat̄ rōne ſm̄ Gal'.in.3.de cōpl'onib⁹ cap̄.3.⁊ etiam Auer.in.5.coll'ʒ.ca.21.ſic̄ iter medicinā aliquā ⁊ hūorē ꝓpriū quē eūat eſt ↄ̄ueniētia in ſ̄ba ſic iter mēbra ⁊ nutrimētū.¶ Tūc ad illud qd̄ obijcit̄ qn̄ aliqd dʒ attrahere aliō actu diſtictū:opʒ ꝙ p̄us ſit aliqd actu illud diſtiguēs:veꝝ eſt ſi illud alteri ↄ̄iūctū habuerit ſolū eē potētiale:⁊ iō nō actuale actu abſoluto vel medio mō huhoc mō ↄ̄iūcti nō ſunt vt viſuʒ eſt.Per h̄ ēt ſoluunt̄ ſenſibilia que adducūt.¶ Alio mō poſſum⁹ rn̄dere ſic.duplex ē attractio in mēbris.vna cōis alia ꝓpria.mō in attractiōe cōi nō eſt attractio ↄ̄ueniētis ab icōueniēti:imo in tali attractiōe ſil' attrahit attrahens: vel attractio ↄ̄uenientis ⁊ icōueniētis:ſic̄ appet in attractiōe ſtomachi cū attrahit cibū.In attractiōe ēt ꝓpria mēbroꝝ nō ē diſcretio cōuenient̄ ab īcōueniēti:qm̄ illa nō p̄ceſſit.appoſitio enī nutrimēti attractio q̄dā eſt:mō anq̄ illa fiat facta eſt diſcretio cōuenientis ab īcōueniēti.Probat̄.nā prius eſt opata digeſtiua mēbroꝝ que ei qd̄ ↄ̄ueniēs eſt de nutrimēto formā dedit vt in mēbro aſſimilet̄:ēt incōuenienti formā dedit:qd̄ qdē ab expulſiua expellit̄. ¶ Cū ergo d2 qn̄ aliqd attrahit ↄ̄ueniēs actu diſtictū:opʒ ꝙ prius ſit aliqd actu diſtinguēs illud ab īcōueniēti.ↄ̄cedat̄.ad mi.ſed illō actu diſtiguēs nō eſt diſcretiua virt⁹ ſʒ digeſtiua ⁊ expulſiua pri⁹ opantes vt viſuʒ ē.¶ Dico 2° ꝙ ſi ſit ponere iſtā virtutē:ipſa tn̄ a medico cōſiderabilis nō ē.Et rō hui⁹ ē:q2 illa virt⁹ nō ē ↄ̄ſiderabilis a medico alia a q̄tuor virtutib⁹ que nō hʒ aliud īſtr̄m ab inſtr̄o aliaꝝ virtutū:ſʒ iſta virt⁹ diſcretiua ē hmōi.iō ⁊c̄.maior eſt nota: qm̄ medicus virtuti nō ſuccurrit niſi ſuccurrendo īſtr̄o ei⁹.minor declat̄.nā cōpl'o iſtaꝝ virtutuʒ eſt cōpl'o exn̄s vna in actu:pl'es tn̄ in potētia vt cōpl'o qua pficit̄ digō ē inſtr̄m digeſtiue:⁊ cōpl'o qua perficit̄ attractio ↄ̄ueniētis ē inſtr̄m attractiue:⁊ ſic de alijs.mō cōpl'o qua pficit̄ act⁹ diſcretiōis nō ē aliud a cōpl'one qua fit attractio ↄ̄ueniētis:⁊ ab ea qua fit expulſio īcōuenientis.Et iō dicebat Auer.ꝙ iſti virtuti cū deficit nō poſſum⁹ ei ſubuenire:qm̄ Auenzoar nullū inſtr̄m ſibi appropriauit.¶ Sʒ aduertēdū ꝙ ſi iſte virtutes diſcretionē habeāt ⁊ opōnes determīatas ⁊ menſuratas:h̄ nō habuit niſi vt ab aīa ꝓcedūt cui diſcretio ⁊ cognitio attributa eſt a corpe celeſti qd̄ ē p̄m̄ cognoſcēs.p̄mū diſcernēs regulat̄ enī ab illo.¶ Ad auctori.Auer.dōm ꝙ bn̄ ē actus diſcretiōis:tn̄ ille pficit̄ p virtutē attractiuā ⁊ expulſiuā.Et cū dic̄ ꝙ Gal'.eā non cognouit male dixit.Nā diſcretionē poſuit fieri in opōnib⁹ nature: vt appet in cōmēto illi⁹ afor.22.p̊ pti.Digeſta medicari ⁊c̄.⁊ illi⁹ quarte pti.22.Egritudib⁹ qbuſcūq̄ icipiētib⁹ ⁊c̄.¶ Ad auct̄.Auic. dōm ꝙ ſi illa ſint vere mixta nūq̄ nā ea diſcernit.Sʒ ſi nō ſint vere mixta bn̄ facit nā iter illa diſcretionē:⁊ h̄ diſcretio p attractiuam membroꝝ

nā mēbroꝝ ꝑficiť. Nā ſm Gal.in ꝓ de virtutib⁹ ca.13.⁊ Serapiōeꝫ in ſuo de appropriatis.ſic mēbrū egrū attrahit ad ſe medicinā ſic ſanū attrahit ad ſe nutrimētū. ¶ Ad rōnē ſi ē inuenire ⁊c̄.ꝯcedať. ad mi.veꝝ ē:ſed actus ille ꝑficiť per attractiuā mēbroꝝ ⁊ eoꝝ expulſiuā vt viſuꝫ ē. ¶ Ulteri⁹ ē intelligēdū ꝙ ſufficiētia iſtaꝝ q̄tuor virtutū ē iſta. Nā iſte virtutes miniſtrātes ſunt nutritiue virtuti:⁊ iō opꝫ ipſas eē in nūero debito quo poſſit fieri act⁹ nutricationis.Ad nutricationē aūt ꝓ reqriť nutrimētū:mō cū nutrimētū nō ſit corpori cōiunctum:oportuit eſſe quādam virtutem in corpore que faceret illud ſibi coniunctuꝫ:⁊ talis eſt attractiua:⁊ q̄ nutrimentum in principio corpori eſt diſſimile:in fine aūt factuꝫ ē ei ſimile:vt dictū eſt.2.de aīa cōmēto.45.oportuit eſſe quandā virtutem retentiuam que nutrimentū debito tempore retineat vt poſſit ꝑmutari. ¶ Ulterius q̄ nutrimentū non totū fiebat corpori ſimile:ſed erat in eo aliqua pars ſuperflua que illi non aſſilabať:iō oportuit in corꝑe eē virtutē expulſiuā que illam expelleret.

¶ Attractiua ꝟo fuit creata ad attrahendum nutrimētum iuuatiuuꝫ que quidem operať hoc villis membri in quo eſt ſm longitudinem protenſis.

¶ Scd̄a diuidiť in duas. Quia Aui.ꝓ exequiť de iſtis virtutib⁹ eas manifeſtādo per ipſaꝝ diffōnes. Scd̄o per iſtra q̄bus opať.ſcd̄a ibi(His autem.) Prima in q̄tuor ſicut q̄tuor ſunt virtutes q̄s manifeſtat per ipſoꝝ diffōnem.ſcd̄a ibi(Et retētiua)tertia ibi(Et digeſtiua.)4ª ibi(Expulſiua.) ¶ Circa ꝓmā partē ē intelligenduꝫ ꝙ attractiua fuit ad attrahendū qd̄ ē cōueniēs:⁊ aliq̄n non ē īconueniēs qd̄ attrahit nocitiuū:⁊ hoc ꝑꝑ duo:aut q̄ nocitiuū vehemēter ē admixtuꝫ iuuatiuo:aut neceſſitatis grā:ſicut videm⁹ ꝙ cum ſtōchus famelicus ē multas ſupfluitates attrahit ab epate ⁊ mēbris alijs. ¶ Scd̄o ē intelligendū ꝙ Aui.ſignāter dixit iuuatiuuꝫ ꝓpter duo.vnū ē ad oñdendū ꝙ virt⁹ attractiua nō ē attrahēs qd̄cūꝗ ſed iuuatiuū:q̄ attractiua aliq̄n attrahit aliq̄ grā nutricationis ſic̄ nutrimētū:aliq̄n nō nutricationis grā:ſꝫ q̄ ꝯueniēs ſic̄ veſica attrahit vrinā ⁊ chiſti fellis cholaꝫ. ¶ Tertio ē intelligēdū ꝙ duplex ē attractio in mēbris.Una cōis ſic̄ attractio ſtōchi.Alia ꝓpria ſic̄ attractio alioꝝ mēbroꝝ.Mō ꝓma attractio fit ꝑ villos lōgitudinales:ſcd̄a aūt nō ſed ꝑ ſolā cōplōnē.cauſa hui⁹ eſt eo ꝙ attractio ꝓma fortis erat:iō īdiguit nō cōplōne ſola:ſꝫ locali motu ⁊ illa fit ꝑ villos.ſcd̄a aūt debilis ē ita ꝙ eis ſufficit ſola cōplexio.

Dubᵐ 3ᵐ

¶ Sꝫ ħ eſt dubō vtrū attractio cōis ⁊ ꝓpria alicui⁹ mēbri ſicut ſtomachi ſit attractio vna.Et vī ꝙ nō:q̄ illa attractio nō ē vna q̄ fit per diuerſuꝫ inſtrm̄:ſꝫ attractiua cōis ⁊ ꝓpria ſunt hmōi.nā attractio cōis ſtōchi fit ꝑ villos:attractio aūt ꝓpria ſine villis.ideo ⁊c̄. Itē illa opatio ē diuerſa cuius obtū ē diuerſuꝫ:ſed attractiōis cōmunis ⁊ ꝓprie obtū ē diuerſuꝫ.iō ⁊c̄.maior nota ē.minor declať. nam obiectū attractionis cōis ſtōchi ē cib⁹:ſed obtū ꝓprie ē chilus. ¶ In ꝯriū ſunt oēs auctoritates que ponūt vnā eē attractiuā membri cui⁹ attractio ē cōis ⁊ ꝓpria. ¶ Ad hoc dōm ē ꝙ attractio cōis ⁊ ꝓpria nō ſunt vna attractio eſſentialr̄:ſꝫ ſunt vna attractio analogia.Et rō huius ē:q̄ illa opatio ē vna analogia q̄ hꝫ vnū finē analogia ⁊ ēt finē ſilēꝫ:ſed attractio cōis ⁊ ꝓpria ſunt hmōi.ḡ ⁊c̄. maior nota ē.minor declať.ꝓ habent eūdem finem analogia:ſtomachus enī ꝓmo attrahit pro ſe.ſecūdo pro alijs membris eo ꝙ vnūquodꝗ membrum ꝓmo ītendit ſue reparationi ⁊ cōmodo ſꝫ Gal.in de motib⁹ liq̄dis.cap̄.3.habent etiā finem ſilēm.nam veſica vrinam attrahit ⁊ etiā nutrimentū ꝓpter cōuenientiaꝫ:lꝫ ꝯuenientia illa ſit alia ſpecie. ¶ Ad rōnes.Ad primā iſta operatio nō eſt vna ⁊c̄.cōcedať.ad mi.falſum ē.naꝫ ſtomachus etiaꝫ ꝓprie attrahit cum villis:ſed ſine villis bene apponit ſibi nutrimentum. ¶ Ad ſcd̄am illa operatio eſt diuerſa ⁊c̄.concedať.ad mi.dicēduꝫ ꝙ obiectum vtriuſꝗ conuenientia hꝫ ſaltem analogia quadaꝫ.

¶ Et retentiua fuit creata vt iuuatiuū dū retineat virtutes ipſum īmutantes in eo operātur que ab ipſo alimentū ſuſcipiunt qd̄ equidē efficitur villis qui ex trāſuerſo protenduntur.Et eſt etiam cum villi qui ſm latitudinem incedunt auxilium prebent.

Dubᵐ 4ᵐ

¶ Circa ſcd̄aꝫ partē eſt ꝓ dubitatio.Aui.ponit ꝙ virtus retentiua retinet iuuatiuū. ¶ Sꝫ cōtra:īmo ēt nocitiuū q̄m quouſꝗ digō nō terminať non ſit ſeparatio iuuatiui a nocitiuo:ſed dū durat digō durat retentio.ideo ⁊c̄. ¶ Dōm duplr̄.Uno mō ꝙ retentiua principaliter retinet iuuatiuuꝫ:⁊ ſi retineat nocitiuū hoc eſt per accidēs:neꝗ de eius intētiōe exiſtit.Alio mō ꝙ virt⁹ retētiua aliq̄ ſolum retinet iuuatiuū ſicut retētiua ſtōchi cuꝫ retinet chilū ex quo ſtōchus dꝫ nutriri:ſꝫ talis ꝟt⁹ miniſtrās ē mag̃ nutritiue ꝟtutis.

Dubiū 5ᵐ

¶ Scd̄o eſt dubitatio.Aui.ponit ꝙ retentiua retinet nutrimentuꝫ dum virtutes ipm̄ īmutantes operanť in eo. ¶ Sꝫ ꝯ:nā talis virtus īmutans ē nutritiua ⁊ nō digeſtiua.mō retētiua digeſtiue miniſtrat ⁊ non nutritiue. ¶ Dōm ꝙ Auicē.hoc dixit eo ꝙ digeſtiua cui miniſtrat retentiua tota in nutritiuam īmutatam ordinata ē.

¶ Digeſtiua ꝟo eſt illa que qd̄ attractiua attraxit ⁊ retinuit retentiua in eſſentiā ꝯuertit aptā virtutum in ea permutationē faciētiū opōni ⁊ cōplōneꝫ que ꝯuerſioni nutriētis in effectu eſt cōpetēs. Hec eſt enī ei⁹ operatio in iuuatiuo que vocatur digeſtio.Eius ꝟo operatio eſt in ſuperfluitatibus vt ſi poſſibile fuerit eas in hanc mutet diſpōnem que etiā vocatur digeſtio.Aut vt eaꝝ egreſſionē a membro in quo ſunt retēte facileꝫ efficiat cū expulſione eaꝝ attenuādo eſſentiā ſi qd̄ ꝓhibet fuerit groſſities:aut ingroſſando ſi qd̄ vetat fuerit tenuitas:aut ſcindendo ſi qd̄ ꝓhibet fuerit viſcoſitas. Et hec q̄dem operatio vocatur maturatio.Eſt tñ cū digeſtio ⁊ maturatio ſynonyma dicuntur.

¶ Tertia in.2.q̄.A.primo manifeſtat virtutem digeſtiuam vt ei⁹ operatio eſt in iuuatiuo.Secundo vt eius operatio eſt in nocitiuo.ſecunda ibi(Eius ꝟo operatio.)

Dubᵐ 6ᵐ

¶ Circa hāc ꝑtē ꝓmā ē dubitatio. Prio vtrū digō que fit in iuuatiuo ⁊ nocitiuo ſit vna digō.Et videť ꝙ non:q̄m digōnis in nocitiuo obiectum eſt id qd̄ ſuperfluuꝫ ē:ſed digeſtionis in iuuatiuo obtuꝫ eſt id qd̄ ē ꝯueniēs. ¶ In ꝯrium arguiť:illa operatio ē vna que fit per vnū inſtrm̄:ſed digō in iuuatiuo ⁊ nocitiuo fit per idē inſtrm̄: q̄ per eandē cōplōnem mēbri:ideo ⁊c̄. Itē q̄ videmus ꝙ vtraꝗ digō fit per ſilitudinem:nā virtus digeſtiua agens in ſaniē fac̄ eaꝫ ſilēm mēbris radicalibus:⁊ ſic agēs etiā per nutrimētū. ¶ Iuxta qd̄ ē intelligendū ꝙ digō ipſa in iuuatiuo aut referť ad ſuperfluū qd̄ derelinquiť ex actu cōplete digōnis tertie in corpore ſano ſic̄ eſt illud qd̄ de hypoſtaſi in vrina decidiť:⁊ hoc mō digō in iuuatiuo ⁊ nocitiuo ē vna digō.⁊ rō eſt:q̄ illa digō eſt vna que in vnum fineꝫ ordinať.mō hec duplex digō in vnū finem ordinať:iō ⁊c̄.ma. eſt nota de ſe.mi.declať.nā finis digōnis eſt vt tranſmutet ſic nutrimētū vt formā membri recipiat:ſed ħ ē ex intentiōe nature ex parte materie:⁊ iō preparatio huius poniť vnus finis digeſtionis vnius.Aut digō in iuuatiuo referť ad ſuperfluū qd̄ ex quacūꝗ digeſtione derelinquiť:⁊ tūc aut illud ſupfluū pōt ad benignū reduci:⁊ ſic eſt eadē digō in iuuatiuo ⁊ nocitiuo ſiue ſupfluo:quoniam vtriuſꝗ vnus ē finis.ſ.nutricatio.Aut id ſuperfluū nō pōt ad benignū reduci:⁊ tūc digō in iuuatiuo ⁊ digō in ſuperfluo ſunt diuerſa digō:q̄ illa digō ē diuerſa que in diuerſuꝫ finem ordinať:ſed digō in iuuatiuo ⁊ ſupfluo hoc mō ſunt hmōi.ideo ⁊c̄.maior nota.⁊ minor declarať:q̄m finis digeſtionis in iuuatiuo ē nutricatio:ſed finis digōnis in ſuperfluo hoc modo ē expulſio. ¶ Ad rōnes.illa digeſtio ē vna que fit per vnū inſtrm̄.cōcedať.ad mi.falſuꝫ ē.nā diuerſus ē modus cōplexionis quo virtus digeſtiua digerit iuuamētum ab eo qua digerit ſupfluū. ¶ Ad ſcd̄aꝫ vtraꝗ digō agit ꝑ ſilitudinē veꝝ ē:ſed ſilitudo illa equoca eſt in iuuatiuo ⁊ ſupfluo.

Dubᵐ 7ᵐ

¶ Scd̄o ē dubitatio.Aui.ponit ꝙ digō vno mō fit ꝑ ſubtiliationeꝫ eius qd̄ ē groſſum. ¶ Sꝫ cōtra:nā Gal.in cōmēto 2° ꝓnoſtico.cō. 33.ponit.⁊ 4° regi.acuto.cō.37.ꝙ digō ſemꝑ inſpiſſando ꝓcedit. ¶ Ad ħ dicūt aliqui ꝙ digō in iuuatiuo ſemꝑ ꝓcedit īſpiſſando.ſꝫ digō in nocitiuo aliq̄n inſpiſſando aliq̄n ſubtiliādo ꝓcedit.Sꝫ ſolutio iſta vera non ē:q̄m quecūꝗ digō ſiue ſit in nocitiuo ſiue in iuuatiuo ſiue ſupfluo ſemꝑ inſpiſſando ꝓcedit:vñ ē ſciendū ꝙ digeſtio cōſiderať duplr̄.Uno mō vt cōparať ei cui debeť ⁊ tale ē humiduꝫ.nam ſm Ar.4.metheo.tex.cō.17.Digeri eſt quoddā pati. mō humiduꝫ qd̄ eſt in rebus eſt maxime paſſibile.Alio mō vt cōparatur ei cum quo fit:⁊ tale eſt ſiccum.nā digō ipſa ē permixtio humidi cū ſicco groſſo ſubtiliato:⁊ per ꝯñs humidi īgroſſatione: vnde ipſa ſemꝑ īſpiſſando ꝓcedit:vt.ꝟ.g.pirū q̄n acerbū ē apparet in ipſo quedā ſubtilis humiditas aquoſa ⁊ qd̄dam ſiccuꝫ terreſtre groſſum:ſed q̄n digeſtū ē ⁊ maturū ampli⁹ illa nō apparēt q̄n per digōnē facta ē īſpiſſatio illius humidi ſubtilis cū ſicco ḡſſo ſubtiliato cōmixto.⁊ eodē mō cōtingit in mā groſſa que digeri dꝫ. nam in ea anteꝗ digerať ē qd̄dam humidū ſubtile ⁊ qd̄daꝫ humiduꝫ ſiccū groſſuꝫ terreū:ſed per digōneꝫ poſtea fit inſpiſſatio illi⁹ humidi ſubtilis cum ſicco groſſo terreo ſubtiliato:ita ꝙ digō ſiue in iuuatiuo ſiue in nocitiuo inſpiſſatio ē hūidi ſubtilis ⁊ nō ꝓprie ſubtiliatio ſicci terrei.Uerū ē tñ ꝙ medicus aliq̄n dicit digōnem eē ſubtiliationeꝫ groſſi terrei ſicci lꝫ īproprie ſicut digōneꝫ in nocitiuo.⁊ ħ ideo q̄m medic⁹ ipſe digōnem taleꝫ conſiderat ꝑꝑ expul-

ſionem:⁊ q2 ingroſſatio nocitiui aliqñ expulſionem īpedit:iō medicus illius ſubtiliationem digōnem vocat improprie tñ ⁊c̄.

¶ Expulſiua aūt eſt illa que ſupfluitatē expellit ex nutrimēto reſiduā q̄ ad nutriēdū nō ē ꝯueniēs:aut q̄ excedit mēſurā q̄ ſuffic̄ ad nutriēdū ⁊ q̄ nō eſt nec̄ia:aut eūat in receptaculo ſibi apto ſicut vrinā in veſica.

¶ Poſtq̄ȝ Aui.notificauit diffinitiue tres v̊tutes nāles miniſtrantes:in p̄te iſta notificat quartā.ſ.expulſiuā:⁊ p̊ eā notificat ratiōe obti. 2° rōne vie p̄ quā fit expulſio.3ª ibi(Et hec qdē.)¶ Circa primā p̄tez ē intelligendū ꝙ lr̄a ipſiꝰ pōt 3r exponi.Uno mō ſic ꝙ hic Aui.nobis īſinuat duplicē ſupfluitatē quā expellit: expulſiuā.ſ.ſuperfluitatē in q̄li:⁊ p̄ h̄ dixit ex nutrimēto reſiduā q̄ ad nutriendū ꝯueniēs nō ē:ita ꝙ h̄ ſequēs ſit expoſitiuū p̄mi.⁊ ēt ſupfluitatē in quāto:⁊ p̄ h̄ dicit:aut q̄ excedit mēſura ⁊c̄.Alio mō.nā ſupfluitas in q̄li duplex ē.Una q̄ ē ex intentiōe nāe p̄p̄ mām:ſic̄ vrina ⁊ egeſtio.Alia q̄ in corp̄e fit ex malo regimīe vt cū humor corrūpitur. ¶ Etiā ſupfluitas in quāto duplex ē.Una q̄ nō ē ex ītentiōe nāe cū in eiꝰ finē nō ordinat̄ ſic̄ ſanguis ſupfluus bonus in q̄li.Alia q̄ ē ex intētiōe nāe cū in eiꝰ finē ordinat̄ ſic̄ ſp̄ma.Mō Aui.tāgit p̄mā ſuperfluitatē in q̄li qñ dic̄ ex nutrimento reſiduā.ſc̄dam cū dic̄ q̄ ad nutriendū nō ē ꝯueniēs.Sȝ p̄mā ſupfluitatē in quāto tāgit cū dic̄ que excedit mēſurā q̄ ſufficit ad nutriēdū.ſȝ ſc̄daȝ cū dic̄ q̄ nō ē neceſſaria.Alio mō ſic:vt Aui.in ſuis dict̄ īſinuet nobis triplicē ſupfluitatē.ſ.in quali ⁊ in quāto:vt ēt ponit Gal.in.11.de īge.ca.13.vñ ſupfluitatē in q̄li tāgit cū dic̄ reſiduā q̄ ad nutriēdū ꝯueniēs nō ē. Sc̄dam cum dicit que excedit menſuram que ſufficit ad nutriendum.Tertiam cum dicit ⁊ que non eſt neceſſaria.

Dubm 8m ¶ Sȝ hic ē dubitatio vtrū id qd̄ ē ſupfluū in q̄li ſit ſupfluuȝ in quāto ⁊ ecōuerſo.Et vr̄ ꝙ ſic.ideſt ſupfluū in quāto cui debet̄ eūatio: ſȝ ſupfluo in quali debet̄ eūatio:g̃ ⁊c̄.maior app̄et:qm̄ ſupfluo in quāto debet̄ eūatio ſm̄ Gal.in cōmento illiꝰ afor̄.16.2.p̄tic.vbi cibus ītrat p̄ter nām:⁊ in cōmento.14.2.p̄no.cap̄.de egōne.minor declarat̄.q2 illi debet̄ eūatio:cuiꝰ p̄ñtia corporis opōnes impedit vel ledit:ſȝ p̄ñtia ſupflui in quali in corp̄e ē hmōi.g̃ ⁊c̄. Preterea arguit̄ ꝙ ſupfluū in quāto ſit ſuperfluum in quali:qm̄ ſupfluo in quāto debet̄ eūatio:ſȝ eūatio ex qualitate cognoſcit̄:vt dr̄ a Gal. cō.illius afor̄.2.pc p̄ti.In p̄turbationibꝰ ventris.iō ⁊c̄. ¶ In ꝯ̄riuȝ eſt Gal.vt dicebat̄ in.9.de īgenio:⁊ Aui.hic. ¶ De h̄ dōm eſt ſupfluitas in quali diuerſa eſt a ſupfluitate in quāto.Iuxta qd̄ ē ſciēdum ꝙ vtraq̄ȝ ſupfluitas multiplicat̄ in corporibꝰ ſanis ⁊ etiā lapſis.nā in corporibꝰ ſanis multiplicat̄ triplex ſupfluitas.Una que eſt ex nec̄itate māe ſicut egeſtio ⁊ vrīa que gñant̄ eo ꝙ aliq̄ p̄s nutrimenti fuit que ad benignū reduci nō potuit vt corpꝰ nutriret. Alia eſt ex nec̄itate finis:vt chol'a que ad chiſtim trāſmittit̄ ⁊ melāncholia ad ſplenē:illuc enī trāſmiſſa ſunt p̄p̄ multas vtilitates ⁊ iuuamenta.Alia eſt ex neceſſitate māe:q2 gñat̄ ex aliqua p̄te nutrimēti que mēbris ſupfluit.Etiā eſt ex nec̄itate finis:q2 in gñōnē ordinat̄.Etiā in corp̄ibꝰ lapſis multiplicat̄ triplex ſupfluitas.Una quātuȝ ad vaſa:⁊ hec eſt ſuperfluitas in quāto:dr̄ aūt enī ſupfluitas quātuȝ ad vaſa ⁊ nō quantum ad virtutē:qm̄ lȝ ipſi in virtute cauſet defectū:a defectu tñ virtutis gñōneȝ nō hȝ.Alia eſt ſuperfluitas quātū ad virtuteȝ vt ſanguis in corp̄e corruptꝰ nō ſupfluꝰ in quāto.Alia eſt ſupfluitas in quali ⁊ quāto vt ſanguis corruptꝰ in corpore plectorico.Ecce g̃ qual'r in ſupfluitatibus vtrorūq̄ȝ corpoꝝ differt ſupfluitas in quali ⁊ quāto. ¶ Sed eſt aduertenduȝ ꝙ eūatio debet̄ ei qd̄ quātuȝ eſt.oē enī qd̄ eūat̄ quātum eſt:ita tñ ꝙ qñ quāto debet̄ eūatio ꝓpter peccatū quāti illa eūatio debet̄ ſuperfluo in quāto:ſed qñ ei debet̄ p̄p̄ peccatū q̄lis:tūc eūatio attributa eſt ſupfluo in quali. ¶ Sc̄do eſt aduertēduȝ ꝙ eūatio principal'r attributa eſt ſupfluo in q̄to:tūc q2 qd̄ eūatur quātū eſt:etiā q2 eſt aliqd̄ ſupfluū in quāto cui eūatio debet̄ p̄ter ꝙ alteratio p̄cedat:ſicut eūatio ſanguis in ſynocha īflatiua.Sȝ alteratio p̄ncipal'r attributa eſt ſupfluo in quali:tū q2 aliqd̄ ſuperfluū in q̄li ſola alteratione eget nō eūōne:vt cū in benignū ꝯuerti pōt:tuȝ ēt q2 ſuperfluo in quali nūq̄ȝ debet̄ eūatio niſi alteratio p̄cedat.naȝ qd̄ groſſum eſt eūari nō pōt niſi prius ſubtiliet̄:⁊ qd̄ ſubtile ē non ingroſſet̄. ¶ Ad rōnes.Ad primā:illud eſt ſupfluū in quāto ⁊c̄.falſuȝ eſt:veꝝ eſt tñ ꝙ nihil eūatur niſi quātū:ſed nō p̄terea oē qd̄ eūat̄: eūatur q2 peccet in quāto:qm̄ ēt eūatur aliqñ q2 peccat in quali. ¶ Ad 2am:ſuperfluo in quanto debet̄ eūatio:concedat̄.ad mi.ſed euacuatio ex qualitate cognoſcitur veꝝ eſt.hoc etiaȝ dicere ex ſignis que ſignificant qualitatem hu.dñantis ſiue peccet in quāto: ſiue etiā in quali:non ꝙ euacuatio cognoſcatur ex q̄litate humidi peccātis ſm̄ q̄le:ita ꝙ illud qd̄ eūatur ſemp̄ in quali peccet.

¶ Et hec qdē virtus has expellit ſupfluitates aut per partes ⁊ per foramina que ſunt eis p̄parata:vel ſi non fuerint ibi foramina p̄parata a nobili expellit ad ignobile ⁊ a duro ad laxum.Cūq̄ȝ in parte expulſiōis fuerit declinatio materiei ſupfluitatis nō cōuertit eā virtus expulſiua ab illa ſemita inquātū poſſibile fuerit.

¶ Circa 2am partem eſt p̊ ītelligendū ꝙ ſuperfluitas corporis habuit receptaculū ſibi aptū:aut gr̄a neceſſitatis:ſic̄ chol'a que vadit ad chiſtim:⁊ mel'ia ad ſplenē:p̄p̄ enī multa iuuamēta habuerunt receptacula illa.Aut gr̄a cōmoditat̄ ſic̄ egeſtio habuit inteſtina ⁊ vrina veſicā:habuerūt enī illa ne corpus eēt in ꝯtinuo motu ⁊ neceſſitate ad emiſſionē illaꝝ ſupfluitatū. ¶ Sc̄do eſt ītelligēduȝ ꝙ Aui.dixit de nobili ad ignobile p̄p̄ expulſionē ſupfluitatū que fit a mēbris p̄ncipalibꝰ alys cū virtꝰ per vias arctas eūare nō pōt.Dixit a duro ad laxū p̄p̄ expulſionē a mēbris p̄ncipalibꝰ ad emūctoria cū virtꝰ illas p̄ vias ōbitas eūare nō poſſit vt cū oppilate fuerint. ¶ Tertio ē ītelligēdū ꝙ ſupfluitas eligit ſibi moduȝ eūonis: aliqñ ex p̄te ſ̄be ſic̄ ſupfluitas ſ̄btilis q̄ ſurſuȝ eūat̄ ⁊ g̃ſſa deorſuȝ. Aliqñ ex p̄te expulſiue agētis ſic̄ cū expulſiua ſupfluitatē groſſaȝ expellit ad ſuperiꝰ ⁊ ſ̄btile ad īferiꝰ:vñ quāto ſ̄ba ſupfluitat̄ adiuuat expulſioneȝ virtut̄:tūc optime p̄ficit̄ illius expulſio.

Dubm 9m ¶ Sȝ hic eſt dubd̄ quare Aui.ēt manifeſtādo virtuteȝ expulſiuā ⁊ etiā digeſtiuā nō manifeſtauit illas per villos:ſic̄ retentiuam ⁊ attractiuā.Dōm ꝙ digeſtiuaȝ per villos nō manifeſtauit:qm̄ ipſa p̄ villos nō operat̄:ſed expulſiuaȝ per illos nō manifeſtauit dans īntelligere p̄ id qd̄ dixerat de attractiua ⁊ retētiua.Nā cū illa operant̄ per villos lōgitudinales ⁊ trāſuerſales:opȝ neceſſario expulſiuā agere p̄ latitudīales cū nō ſint niſi tres villoꝝ ſp̄ēs:vl' h̄ ōdit intelligere ex eo qd̄ dixit ſupra cap̄.de mēbris.Deinde cū dicit.

¶ His āt q̄tuor virtutibꝰ nālibꝰ q̄tuor prime ſeruiūt q̄litates.ſ.caliditas frigiditas ſiccitas ⁊ humiditas.

¶ Poſtq̄ȝ Aui.notificauit v̊tutes nāles miniſtrātes per eaꝝ diffōnes:in p̄te iſta eas notificat per eaꝝ iſtr̄a qbꝰ operant̄.ſ.per quatuor qualitates.Et p̊ illas enumerat.Sc̄do eaꝝ ſeruitiū notificat. ſc̄da ibi(Sȝ cal'itat̄ ⁊c̄.)¶ Circa p̄mā p̄tez ē intelligendū ꝙ rō eiꝰ qd̄ dicit Aui.eſt duplex.Una ē:q2 oīs actio ⁊ paſſio ꝓcedit ab eo qd̄ eſt maxime actiuū ⁊ primū:⁊ etiā maxīe paſſiuū ⁊ primū:ſȝ calidū ⁊ frigidū ſiccū ⁊ humidū ſunt hmōi:g̃ oīs op̄atio ſiue ſit actio ſiue ſit paſſio ꝓcedit ab illis.Item ſicut ſe hn̄t forme elementoꝝ ad iſtas quatuor qualitates:ſic ⁊ forme mixtorum:ſed forme elementoꝝ per illas operant̄.g̃ ⁊c̄. ¶ Sed aduertenduȝ ꝙ iſte q̄tuor qualitates ſeruiunt iſtis virtutibꝰ cōiunctim ⁊ diuiſim.Cōiūctim quoniam omne mixtum cōpoſituȝ eſt ex calido ⁊ frigido humido ⁊ ſicco.Diuiſim inquātum operatio vniuſcuiuſq̄ȝ virtutis per cōplexionem fit in qua eſt dñium alicuius qualitatis: ſicut digeſtio per complexionem in qua calidum dñatur:⁊ ſic de alys.

¶ Sed caliditatis ſeruitium omnibus quatuor pro certo eſt cōmune.

¶ Sc̄da in.2.q2 Aui.p̊ notificat ſeruitiū iſtaꝝ q̄litatū abſolute.Secūdo eas adīuicē op̄ando.2ª ibi(Poſt hec.)¶ Pria in.2.q2 p̊ notificat ſeruitiuȝ cal'itat̄.Sc̄do friditat̄.2ª ibi(Friditas.)¶ Circa p̄mā p̄tē eſt ītelligēdū ꝙ cā eiꝰ qd̄ dic̄ Auic.ē iſta.Nā illd̄ qd̄ mouet ad eē virtutū mouet ad eaꝝ opus:ſȝ cal'itas mouet ad eē v̊tutuȝ:g̃ mouet ad eaꝝ opus.ma.appȝ p̄ Auer.ī.4.celi ⁊ mū.cō.22. ⁊.24.⁊ decl'at̄ rōne:q2 oē qd̄ mouet ad eē mouet ad finē:aliter.n. moueret fruſtra:ſed cuiuſlibet finis ē opꝰ.g̃ ⁊c̄.mior decl'at̄.nā calidū gñatiuum in ſperma exñs mouet ad eē aīati ⁊ mouet ad illiꝰ eſſe vt cal'm eſt:qd̄ declarat̄ ex pluribus.Primo:q2 nō mouet ad eſſe niſi per digōnem ⁊ mixtionem:talis aūt fit a calido.Sc̄do:ꝙ tale calidū non mouet ad eſſe niſi alteratum ⁊ calefactū a corpore ſuperceleſti per illius motum ⁊ lumen vt declaratū fuit. Tertio:q2 videmus in animalibus eſſe quoddam calidum in actu.

¶ Friditas v̊o cū alicui eaꝝ ſeruit acc̄ñtaliter ⁊ nō eēntial'r.Qd̄ eniȝ frigiditati ineſt eſſential'r eſt vt oībꝰ virtutibꝰ ſit ꝯ̄ria:qm̄ oīuȝ virtutū op̄ationes p̄ motū exiſtūt:⁊ hoc qdē in attractiōe ⁊ expulſiōe manifeſtū exiſtit:ſȝ in digōne etiā qm̄ digeſtio cōplet̄ per p̄tes eius qd̄ fuit igroſſatuȝ ⁊ īſpiſſatū partiēdo ⁊ adiungēdo ei qd̄ attenuatū fuit ⁊ ſubtiliatū.Et he qdeȝ motiōes ſūt ſeparātes ⁊ temperantes.Retentiua v̊o operat̄ villos mouēdo trāſuerſos ſm̄ figurā cōprehenſiōis bene factā.Et frigiditas qdē eſt paralyticuȝ faciēs ⁊ mortificans ⁊

cans ⁊ ab omnibus ꝓhibens operationibus.

¶Scđa in duas: qꝛ Auicē. ꝑponit. scđo decl'at. 2ª ibi (Q̄ð eniȝ.) Et hec diuidit̄ in duas. Quia p̊ decl'at qūo frigiditas nō deseruit operationib⁹ istaꝝ virtutū. Scđo qūo deseruit illis accidental'r. 2ª ibi (Ad retentionē.) ▽ In p̄ma parte intendit talē rōnē: qð est per se ꝯriū virtutib⁹: per se nō īgredit̄ eaꝝ opōnes: frigidū est hm̄ōi: qm̄ opōnes oīuȝ virtutū fiunt per motū: motū aūt ꝓhibet frigiditas: ideo ⁊c. Sed hoc est ītelligendū ꝙ in attractione ⁊ expulsiōe manifestū est ꝙ per motū localem fiunt: ⁊ hoc ex eaꝝ descriptiōe apparet: qm̄ expulsio est motus alicui⁹ ad aliud: sed attractio ē motus ad se ab alio. hoc etiam est manifestum in digestione.

Dubᵐ 10ᵐ ¶Propter qð est dubitatio. vtruȝ motus localis sit de necessitate digōnis. Et vı̄ ꝙ sic auctoritate Auic. in l'ra: qm̄ digestio sepat ⁊ ꝑmiscet. Item h̄ arguit̄ rōne: qꝛ illud est de necessitate digōnis sine quo digestio ꝑfici nō pōt: sed motus localis ē hm̄ōi: qm̄ digestio ꝑ mixtionē fit. ergo ⁊c. ▽ In ꝯriū arguit̄: de cui⁹ necessitate ē alteratio: de ei⁹ necessitate nō ē mot⁹ localis: sȝ de necessitate digōnis est alteratio: qð enī digerit̄ alterat̄. iō ⁊c. ▽ Ad hoc dđm ē ꝙ motus localis nō est de essentia digōnis. qð ꝓbat̄: qꝛ illud non ē de digestionis essentia qð essential'r nō ingredit̄ ei⁹ diffōnem: sed mot⁹ localis ē hm̄ōi. iō ⁊c. maior apparet: qꝛ diffō explicat essentiā diffiniti. minor decl'at̄. p̊ nō ponitur in diffōne digōnis data a Gal. in p̊. cap. 11. ⁊ 3. cap. 7. de v̊tutib⁹ nālib⁹ que ē ꝙ digestio est assimilatio nutrientꝭ ad id qð nutrit̄: nec etiā in illa q̄ ponit̄ ab Ar. 4. methe. tex. cō. 14. que est. digestio est passio a cal'o a circūiacentib⁹ passiuis. Itē motus suscipit essentiā ⁊ spēȝ a termīo ad queȝ. sȝ terminus ad quē digōnis ē qualitas: termin⁹ aūt ad queȝ mot⁹ localis ē vbi siue locus: ḡ mot⁹ nō est de eēntia digōnis. ▽ Dico tñ 2° ꝙ motus localis de necessitate digōnis ē: ⁊ rō hui⁹ est: qm̄ digō est ꝯiunctio ꝯuenientis cū ꝯuenienti ⁊ separatio inconuenientis a ꝯuenienti: mō in omni tali ꝯcurrit motus localis. ergo ⁊c.

Dubᵐ 11ᵐ ¶Ulteri⁹ ē dubitatio. vtrū frīditas īgrediat̄ per se opōnes aīe. Et vı̄ ꝙ sic: qð per se facit ad eē virtutū ꝑ se facit ad eaꝝ opōnes: sed frīdū ē hm̄ōi. iō ⁊c. maior nota ē ex dictꝭ. minor decl'at̄: qm̄ nō eēt mixtū cōpositū ex caliditate fri. hu. ⁊ sicci. in oīb⁹ cōpl'onib⁹. Itē si siccitas ⁊ hūiditas ꝑ se īgrediunt̄ opa aīe ⁊ ēt frīditas: qm̄ ille sūt qualitates passiue: ille aūt actiue: sed ita ē vt appebit ex sequentib⁹. iō ⁊c. Iteȝ si est īuenire aliquā virtuteȝ que faciat motū sil'eȝ ei q̄ fit a frigido salteȝ in illi⁹ opōneȝ ꝑ se īgredit̄ frīdū: sed ita ē sicut est virt⁹ q̄ mouet motu exp̄ssiuo: qꝛ a circūferentijs ad cētrū: ⁊ ideo ⁊c. ▽ In ꝯriū ē Aui. hic: ⁊ 6. de nālib⁹ cap. p̊. 2ᵉ ꝑtis. ⁊ Gal. 6. de accñti ⁊ morbo cap. 3. ▽ Ad h̄ rñdent aliq̄ ꝙ frīditas per se ingredit̄ opōnes aīe: moti ꝑꝑ rōneȝ pri⁹ adductā quā putāt esse demōstrationē. ▽ Dico tñ ad qōnem istā. Prīo ꝙ nulli⁹ forme nālis in mixto exñtis instr̄m esse frīdū sȝ tm̄ cal'ȝ. ▽ Dico 2° ꝙ p̄n'r ⁊ maxime forme nālis que ē aīa instr̄m ē cal'm ⁊ nullo mō frīduȝ. Prīo declarat̄ sic. illud qð mouet ad eē mouet ad opꝰs: sȝ calidum mouet ad esse forme nālis. ḡ ⁊c. maior appet ex dictꝭ. minor decl'at̄ p̊ aucte Auer. 4. metheo. cō. 14. vbi ponit. ꝙ in vnoquoqꝫ mixto est caliditas nālis qua mouet̄ ad mixtionē. Scđo h̄ decl'at̄ rōne: qm̄ videm⁹ ꝙ in eadē mā cal'm plus dat de forma: ⁊ per ꝯñs de motu ⁊ loco q̄ꝫ frīduȝ: sic̄ videm⁹ ꝙ mā aque cū fit sub forma ignis plus hȝ de forma q̄ꝫ pri⁹ habuit. ex vno enim pugillo aque fiūt. c. ignis. ▽ Itē illud hȝ dñiuȝ in omni actiōe qð īter oīa est magꝭ actiuū: calidū est hm̄ōi. iō ⁊c. maior nota ē. minor decl'at̄. Primo: qꝛ ipȝ fundat̄ in sb̄a valde mobili: qꝛ in subtili. Scđo: qꝛ ipm̄ maxīe mobile est: qꝛ ad oēm spēm pōnis s̄m Ari. in de morte ⁊ vita. ⁊ in de causa motus aīalium. ▽ Itē illud ē per se īstr̄m oīs actionis ⁊ cuiuslibet mouentis ꝑticularis qð fac̄ in mouēte alteratiōem sil'em ei q̄ fit in mouente particulari a p̊ motu: ⁊ cā ē: qm̄ omne mouēs particulare mouet vt alteratuȝ ē a p̊ motu ad caliditateȝ ꝑ motum ⁊ lumen. Nā ista duo nata sunt calefacere s̄m Ar. 2. celi ⁊ mūdi cō. 42. Iteȝ qð ē mobile ad oēm spēm mot⁹ illud ē instr̄m oīs actionis. calidū ē hm̄ōi vt visum ē. ḡ ⁊c. ▽ Scđm decl'at̄ sic. forma nālis que ē pluriuȝ opōnū ꝑfectiua magis īdiget ad ꝑficiendū suas operatiōes eo qð ē maxime actiuū: sed aīa ē hm̄ōi. ḡ ⁊c. sed tale ē calidum. ḡ ⁊c. ▽ Sȝ aduertendū ꝙ lȝ frīdū per se nō īgrediat̄ opōnes aīe ad illas tñ adiuuat. Et p̊ ex ꝑte agentis p̄mi. s. calidi: qm̄ cū operatiōes aīe sint terminate oportuit ipsas ꝓcedere a cal'o determinate qð ē aīe cal'm: sed cal'm nō terminatur ⁊ ꝯtēperat̄ nisi ꝑ suuȝ extremū qð ē frīduȝ. iō ⁊c. Scđo ad illas adiuuat ex ꝑte principij passiui. s. materie: ⁊ h̄ multipl'r. Uno mō: qm̄ vno mō humidum ⁊ siccū mixta adīuicē temperieȝ hñt in cal'o ⁊ frīdo. Alio mō qꝛ frīduȝ p̄parat māȝ. Nā si aliq̄ forma debeat in mā ītroduci ꝑ māe īspissationē frigidū adiuuat ad illius īspissationem mouendo ꝑtes māe a circūferētijs ad centrū: ita ꝙ tñ principale ꝯiungēs ⁊ permiscens est cal'm ipm̄. Alio mō quādo mixtū formaȝ materie alicuius ꝯseruat sicut auri ⁊ plūbi ⁊ sil'iuȝ: ita tñ ꝙ prima eoꝝ coagulatio sic a calido facta ē. ¶Ad rōnes. Ad primā ꝙ per se facit ⁊c. veꝝ est si sit p̄ncipale mouēs: mō frīdū nō ē principale mouēs ad esse sed coadiuuās. ideo ⁊c. ▽ Ad scđaȝ si humiditas ⁊c. nō est sil'e: qꝛ illa passiue ingrediunt̄ ⁊ frigiditas actiue. ▽ Ad tertiā si est īuenire ⁊c. veꝝ ē. Ad mi. dicemus ꝙ motus ille principal'r ē calidi: sȝ frigidi est magis ex ꝯñti ⁊ coadiuuatiue. ▽ Postea ē ītelligēdū ꝙ Aui. declarās frigidū nō ingredi opōnes aīe declarauit eo ꝙ oēs fiunt per motum localē qui a frigido non fit: sed cū ipse fiant a calido: ideo fient oēs operationes anime a calido. Q̄ꝛ aūt fiat a cal'o apparet: qm̄ motus localis in aīali fit ab eo qð ē primum mobile ex se: tale autē est calidū anime qð ad oēs species motus mouet̄: ideo ⁊c. Etiā est intelligendum ꝙ non solum apparet in digōne ꝙ fiat a calido ex suo motu locali: sed etiam ex suo motu alterationis: qm̄ ipsa fit per decoctionem: omnis autem decoctio fit a calido. ideo ⁊c. Non autem de hoc fecit mentionem Auicē. quoniam forsan hoc reliquit notum ex diffinitione digestionis.

¶Ad retentionē tñ faciendā accñtaliter ꝯfert qm̄ villos s̄m bone cōprehēsionis figuram tenet. Non ergo in operationibus virtutū essential'r ingreditur: sed tali preparat instrumētuȝ dispositione qua ipsum suam custodit operationē. Et expulsiua quideȝ a frigiditate iuuat̄: ꝓpterea ꝙ ventositatis ꝓhibet fieri dissolutionem que ad expellēdū iuuat: ⁊ qꝛ in eius auxiliatur grossitie: ⁊ ꝓpterea ꝙ villū qui s̄m latitudinē ꝓtendit̄ exprimētem contrahit ⁊ inspissat ipsuȝ. Et hoc est etiā instr̄m preparare ⁊ nō est in ipsamet operationē auxiliū ferre. Et frigus non intrat in seruitium haꝝ virtutū nisi per accidens. Si enim in ipsismet ingrederet̄ operationibus noceret ⁊ motiones debilitaret.

¶Scđa in. 3. qꝛ p̊ oñdit qūo accidētal'r seruit retentioni. Scđo expulsioni. Tertio ꝯcludit. scđa ibi (Expulsiua.) tertia ibi (Et frig⁹.) ¶Circa p̄mā partē est ītelligendū ꝙ duplex est ꝓhibitio dissol'onis vētositatis: vna multa ⁊ ista ꝓhibet expulsionem vt appet in colica: sȝ pauca ꝓhibitio ipsi⁹ ad expulsionē iuuat. ▽ Scđo ē ītelligendū ꝙ 2ˣ ē cōpressio ⁊ ꝯctio villoꝝ: vna absoluta que est solum quātū ad sitū partiū ⁊ hec fit a frigido: alia ē que est ad determiatā formā ⁊ ista fit a cal'o: qð dicit̄ in tertia parte notum est ⁊c.

¶Siccitas v̊o in trium virtutum operationib⁹ necessaria existit que sunt due mutatiue local'r ⁊ retentiua.

¶Postq̄ꝫ Aui. declarauit seruitiū q̄litatū actiuaꝝ que sūt cal'itas ⁊ frīditas: in ꝑte ista decl'at seruitiū q̄litatū passiuaꝝ que sūt hūiditas ⁊ siccitas. Et diuidit̄ in duas: qꝛ p̊ oñdit seruitiū siccitatꝭ respectu attractiue ⁊ expulsiue ⁊ retētiue. Scđo ostēdit seruitiū hūiditatis respectu virtutꝭ q̄rte. s. digestiue. 2ª ibi (Digestiua.) Prima in duas. qꝛ p̊ ꝑponit. 2° decl'at. 2ª ibi (Duabus v̊o.) ¶Circa primaȝ ꝑteȝ est ītelligendū ꝙ virtus retentiua in prin° opat̄ per motum mouēdo villos trāsuersales ad debitā figurā cōprehensiōis ⁊ retentiōis: sed in ꝓcessu operat̄ per quietē retinēdo nutrimētū. attamē qꝛ ipsa plus opat̄ ꝑ quietē q̄ꝫ ꝑ motū: iō Aui. nō dixit ipsam eē mutatiuā local'r: sed qꝛ attractiua ⁊ expulsiua plus opat̄ ꝑ motū q̄ꝫ ꝑ q̄etē: iō Aui. de ipsis dixit ꝙ erant mutatiue localiter.

¶Duab⁹ v̊o localiter mutatiuis que sunt attractiua et expulsiua prebet siccitas auxiliū eo ꝙ multā eis efficit sustētationē que in motu est necessaria motu. vȝ. spūs qui has virtutes ad suas defert opationes īpulsiōe vehemēti: quā ⁊ talē qualis est ipsa humoralis prohibet fluxus cū in sub̄a fuerit spiritus aut instrumenti.

¶Scđa in. 2. qꝛ p̊ decl'at seruitiū siccitatꝭ respectu attractiue ⁊ expulsiue. Scđo respectu retētiue. 2ª ibi (Sȝ retētiue.) ¶Circa p̊ᵃᵐ ꝑtē est ītelligēdū ꝙ siccitas ē nec̄ia in motu spūs ēt in motu villoruȝ attractionis ⁊ expulsionis qui fit a spiritu eo ꝙ semꝑ mot⁹ ē per aliqð fixum. Siccitas aūt ad fixionem facit vt apparuit sup̄ cap̊ de elementis. nō est incōueniens si spiritu moto ēt moueātur villi illi: qm̄ videmus ꝙ rota mota adhuc super ipsaȝ pōt moueri musca: qm̄ in motu rote tanta est fixio q̄ sufficit ad illi⁹ motuȝ.

Dubᵐ 12ᵐ ¶Sȝ est dubō. Aui. ponit ꝙ siccitas ē nec̄ia in opatione expulsiue. ▽ Sȝ ꝯ. Nā Ioāniti⁹ dicit ꝙ expulsio fit ꝑ frīduȝ ⁊ humidū. Item mot⁹ ꝯrij fiūt a ꝯrijs causis: sed attractio ⁊ expulsio sunt mot⁹ cōtrarij ⁊ attractio fit a cal'o ⁊ sicco: ergo expulsio fiet a frīdo ⁊ hu-

mido.¶ In ꝯrium ē Aui.Dōm ꝙ virtus attractiua ⁊ expulsiua in
sui opōne egent siccitate.Et rō hui⁹ ē duplex.vna ē q2 oē qd̄ mo-
uet indiget aliquo fixo ad qd̄ motus appodiet: vt decl'atuꝫ est ab
Ari.in.2.de celo ⁊ mū.tex.cō.17.⁊ in de cā motus aīaliū.circa pn-
cipiuꝫ:sed virt⁹ attractiua ⁊ expulsiua cū motu opant:iō egēt q̄-
daꝫ fixiōe:sed siccitas facit fixioneꝫ fm Aui.supra cap̄.de el'ntis:⁊
Arist.in.2.de generatione ⁊ corruptione.tex.cō.9.⁊.12.iō ⁊c̄. Iteꝫ
oīs motus in quo est qes necessario idiget siccitate:sed mot⁹ at-
tractionis qui fit per villos:⁊ etiā motus expulsionis qui fit p vil
los hn̄t quietem mediaꝫ:ideo ⁊c̄.maior appꝫ:qm̄ quies fit a sic-
citate.minor declarat:nā cum stomachus cibū attrahit illum at-
trahit per plures tract⁹ inter quos sunt qetes itermedie vt dcla
ratuꝫ fuit supra cap̄.de mēbris.Etiam expellit per plures expul-
siones inter quas est etiā qes media.¶ Sed tu statim dices h̄ nō
videt veꝛ:qm̄ attractio vt attractio solum dicit mihi motū:etiā
expulsio vt expulsio dicit solū motū ⁊ non quietem:ergo siccitate
non egebūt ꝑpter quietem.Preterea nā siccitas nō facit ad ope-
ratione haꝛ virtutuꝫ nisi preparando eaꝛ instrm̄:vt ponit Auicē.
qm̄ illis sustentationē prebet:sed frigiditas hoc mō illis seruit:ꝫ
videt ꝙ sicut siccitas operationes illarum virtutū ingreditur es-
sentialiter sic ⁊ frigiditas:vel sicut frigiditas eas non ingredit es-
sentialiter sic nec siccitas.¶ Iuxta qd̄ est sciēdum ꝙ nō est simi-
le de frigiditate ⁊ siccitate in comparatione instrumenti harum
virtutum.Nā frigiditas preparat etiam instrumentum illud cō-
primendo ꝙ etiam si frigiditas in illo compressionem non face-
ret adhuc expulsiua virtus illud comprimeret vt per ipsum ope-
retur.Sed si siccitas in illo cōpressionem non faceret nūq̄ꝫ expul-
siua id comprimeret:etiam qa frigiditas solum comprimit istru-
mentum anteq̄ꝫ expulsiuā operetur:⁊ nunq̄ꝫ cum illo operat:sed
cum ipsa operat semper siccitas in instrumēto compressioneꝫ fa
cit.Preterea fm Auicē.in lr̄a spiritus est illud qd̄ preparat istru-
menta haꝛ virtutū:sed spiritus limitare pōt siccum ad determi-
natam formaꝫ cū siccū respectu illius fit passiuū:non autē limita-
re pōt frigidum ad terminatā formā cum frigidum sibi sit ꝯrium.
ideo ⁊c̄.¶ Sed aduertēdum primo ꝙ aliquid est necessarium ali-
cui dupliciter:sicut ponit Auer.2.sui colliget.cap̄.de iuuamentis
mēbroꝛ.ca.8.Uno mō:q2 sine illo tale esse nō potest:sicut dicim⁹
ꝙ membrū cōsimile est necessarium officiali.Alio mō:q2 sine illo
tale bn̄ esse nō pōt:sicut dicimus ꝙ duo oculi sunt necessarij cor-
pori.mō primo siccitas est necessaria attractiue ⁊ expulsiue:quo-
niā sine ipsa nō possunt eaꝛ operationes perficere.¶ Secūdo est
aduertendū ꝙ si attractio ⁊ expulsio egēt siccitate ⁊ ēt caliditate:
tn̄ illis magis eget attractio:⁊ hoc iō:qm̄ in attractione fit motus
villoꝛ de centro ad circūferentias:mō talis motus fit a cal'o.Sꝫ
in expulsiua fit motus villoꝛ per cōpressionē de circūferentijs ad
cētrum:⁊ talis fit a minori calido:⁊ iō videmus ab ipso frido ex-
trinseco adiuuari expulsiuā virtutē:nō aūt attractiuā sꝫ mag̃ de-
bilitari.Dico aūt extrinseco:qm̄ calidum itrinsecū cuiuslibꝫ ope-
rationis effectiuū est.Et ideo forsan q2 expulsio in opatione ad at
tractionē eget minori calido ⁊ sicco.Dixit Ioānitius ꝙ fiebat per
frigidū ⁊ hu.Uel hoc dixit eo ꝙ a frigido extrinseco adiuuat ex-
pulsio.¶ Ad aliā rōneꝫ:motus ꝯrij fiunt a causis ꝯrijs:veꝛ est dif-
ferētib⁹ formal'r vel fꝫ mag̃ ⁊ min⁹:⁊ h̄ mō dn̄t cāe a qb⁹ fit attra
ctio ⁊ expulsio:cū attractio fiat a minori cal'o ⁊ sicco q̄ꝫ expulsio.

Dubᵐ 13ᵐ ¶ Scd̄o est dubitatio.Aui.ponit ꝙ spūs deferat virtuteꝫ ad mem
bra:ideo querit vtrū deferat virtuteꝫ.Et vꝫ ꝙ non:q2 si deferret
virtuteꝫ tunc virtus moueret localiter.sꝫ ꝯn̄s est falsuꝫ eo ꝙ vir-
tus nō est corpus.ergo ⁊c̄.ꝯn̄a declarat.q2 delatio est motus qdā
localis.Itē si spūs deferret virtuteꝫ vel ferret ipsaꝫ sicut corpus
defert corpus:vel sicut mā defert formā:vel sicut sbm defert ac-
cidens:sꝫ nō p̊ mō:q2 virtus non est corpus.neq̄ꝫ scd̄o mō:qm̄ mā
siue sbm virtutis est membruꝫ ⁊ non spūs.neq̄ꝫ tertio mō:qm̄ ac-
cidēs ortū hꝫ a principijs sbti.mō virt⁹ nō orit a spū sed a mēbro.
iō ⁊c̄.¶ In ꝯriū est Aui.¶ Ad qōnē dico p̊ ꝙ spūs nō defert virtu-
tem sicut corpus defert corpus:qm̄ tūc virtus ēt in spiritu conti-
neret sicut locatū in loco qd̄ est falsum cū locus sit corporis:neq̄ꝫ
sicut mā defert formā:qm̄ forma mām non efficit.mō virtus effi-
cit spiritū sicut virtus vitalis que ē in corpore:neq̄ꝫ sicut sbm de-
fert accidēs:qm̄ virtus accidens est aīe vel de eius eē:mō si spūs
esset illius sbm:tunc spūs esset aīatus:sed h̊ est falsuꝫ:mēbrū eniꝫ
est aīatuꝫ ⁊ nō spūs.¶ Sed dico 2° ꝙ spūs defert virtutem sic in-
strumētū motū defert principale mouēs:sed spūs est hmōi.est.n.
anime instrm̄.iō ⁊c̄.¶ Sꝫ tu dices qs modus delatiōis est iste.Di-
cēduꝫ ꝙ si spūs defert virtutē nō defert ipsaꝫ:q2 virtus ⁊ aīa spi-
ritui dat suam formā:sed q2 virtus dat illi spiritui moduꝫ motus
per quē spūs ad mēbra ꝑueniēs possunt mēbra formal'r in eorum
opōnes:⁊ est sicut videmus ꝙ ars que ē in aīa fabri nō dat suam
formā igni ⁊ malleo:sed bene dat illi modum motus per quē pn̄t
ad actū deducē formā cultelli de potentia materie ferri.¶ Sꝫ ad-
uertendum ꝙ spūs dupl'r sumit.Uno modo vt a corde defluit ad
alia mēbra.Alio mō vt a corde defluit ad loca gn̄ationis.Si p̊ mō
aut spūs sic defluit ad mēbra ꝙ eoꝛ cōpl'onē innatā fecit in actu:
vt sic nō ē instrm̄ virtutꝭ ⁊ aīe sed ei⁹ sbm formal'r:qm̄ per spm̄ vt
sic mēbrū cordi ꝯiungit:⁊ est per ꝯn̄s aīatuꝫ cū in corde sit primo
aīa.vn̄ totū cōpositum hoc mō ex spiritu ⁊ mēbro est sbm aīe for
mal'r:⁊ hoc mō itelligebat Auer.2.colliget.cap̄.18.⁊ in de sensu et
sensato qn̄ dicebat ꝙ spūs ē sbm aīe formal'r.Aut sic spūs fluit a
corde ad mēbra:qd̄ est ab illis aliqd distictū:⁊ hoc mō ē virtutꝭ i-
strumētuꝫ.Sed si spūs sumat vt a corde defluit ad mēbra gn̄onis
sic solū ē instrm̄:q2 ē instrm̄ corporis celestis cuilibet mixto foraꝫ
ꝓbentis vt declaratū fuit supra.¶ Ad rōnes.Ad primā si spūs de-
ferret ⁊c̄.veꝛ est si eā deferret:q2 ei virtus suā formā ꝓberet.mō
hoc ē falsuꝫ vt visuꝫ ē.¶ Ad 2ᵃᵐ appꝫ solutio ex dictis:qm̄ nullo
illorum trium modorum defert.

¶ Tertio est dubitatio de h̄ ꝙ dicit Aui.spūs aut instrī qui separe Duᵐ 14ᵐ
videt spm̄ ab istro:qd̄ falsuꝫ est cū spūs sit instrm̄ vt visuꝫ ē.Dōm
ꝙ in nobis est duplex istrm̄.Unū qd̄ obtinet locū forme mag̃ sic
spūs.Aliud qd̄ retinet mag̃ locū māe sicut villus ⁊ mēbrum.Mō
qn̄ Aui.dixit istrī p h̄ itellexit istrm̄ qd̄ ē instrumētū vt villus.

¶ Sed retentiue propter constrictionem.

¶ Circa secūdam partē est intelligendum ꝙ siccitas seruit reten-
tiue ꝑpter cōstrictionē.s.retinēdam:quoniā retētio idiget fixiōe
⁊ quiete:⁊ talis fit a siccitate.Etiam seruit illi per cōstrictioneꝫ.i.
motum cōstrictiuum:quoniā omnis motus fixione indiget.

¶ Digestiua autem plus indiget humiditate.

¶ In parte ista oñdit Aui.quō humiditas deseruit digestiue virtu
ti.Sed nota ꝙ causa eius qd̄ dicit Aui.ē duplex.Una ē q2 fꝫ Ari.
4.metheoroꝛ tex.cō.14.digestio est ꝑfectio passiui a calido nāli.
mō iter oīa humidū est maxie passiuū:eteniꝫ bn̄ terminabile ter-
mino alieno sicut siccū termino ꝓprio.iō ⁊c̄.Alia est q2 digestio fit
per ispissationē ⁊ decoctionē mō decoctio humido debet.Unde
aduertēdū ꝙ lr̄a pōt dupliciter exponi.Uno mō ꝙ digō plus eget
humiditate suprema q̄ꝫ siccitate:⁊ sine dubio hoc est veꝛ:qm̄ hu-
midū qd̄ digerit terminari hꝫ sicco.Alio mō ꝙ digestio plus eget
humiditate q̄ꝫ alie virtutes:etiam hoc est verū.Naꝫ alie virtutes
etiā aliq̄li humiditate egent:attamē q2 ille virtutes plus egēt sic-
citate q̄ꝫ hūiditate:⁊ digestiua hūiditate q̄ꝫ siccitate:iō Aui.d̄ illis
dixit absolute ꝙ egēt siccitate:⁊ digestiua dixit ꝙ eget hūiditate.

¶ Post hec aūt cuꝫ inter qualitates actiuas ⁊ passiuas
cōparaueris inquantū iste virtutes eis indigēt repies
virtutē retētiuā plus idigere siccitate q̄ꝫ caliditate: eo
ꝙ tp̄s in quo quiescere dꝫ villus retētiue maius est tē-
pore in quo moueri dꝫ villus q fm amplitudinē tēdit
ad ꝯstringēdū.Nam tp̄s qd̄ est ad mouēdū est illd̄ qd̄
caliditate indiget ⁊ est breue ⁊ totū reliquum tempus
eius operationis est ad tenendum ⁊ ad quiescendum.
Et quia puerorum complexio plus declinat ad humi-
ditatem:ideo virtus hec in eis plus est debilis.

¶ In p̄te ꝑcedēti Aui.decl'auit quō qualitates absolute seruiūt ꝑ-
dictis virtutib⁹:mō in parte ista oñdit quō illis seruiūt eas adiui-
cem cōparādo.Et p̊ facit hoc.scd̄o ex dictis infert qdā correla-
riū.scd̄a ibi(Et ex hoc qdē collectuꝫ est.)Prima in quatuor.Prio
oñdit quō seruiūt virtuti retentiue.Scd̄o quō attractiue.Tertio
quō expulsiue.Quarto quō digestiue.scd̄a ibi(Attractiua.)tertia
ibi(Expulsiua.)quarta ibi(Que aūt.)Pria in duas.q2 prio hoc ꝑ-
ponit.secūdo declarat.scd̄a ibi(Eo ꝙ tempus.)Et hec in duas.q2
primo decl'at illud rōne.Scd̄o ex signo.secūda ibi(Et quia.)

¶ Circa primū est dubitatio.Aui.ponit ꝙ virtus retētiua hꝫ tp̄s in Dubᵐ 15ᵐ
quo quiescit.Sꝫ cōtra:q2 opatio virtutis est mot⁹ virtutis ad id
qd̄ efficit.¶ Itē ponit Aui.ꝙ tp̄s quo idiget retētiua ad mouēduꝫ
est breue:sed tp̄s in quo qescit est lōgū.Sꝫ cōtra.nā in motu eget
caliditate:ergo in tēpore in quo qescit eget ꝯrio:tale aūt est fridū
⁊ sic pluri tp̄e egebit frido q̄ꝫ cal'o:vn̄ fridū igrediet opus nāe sic
⁊ calidū puto ēt mag̃ q̄ꝫ cal'm.Dōm ꝙ virt⁹ retētiua maiori eget
siccitate q̄ꝫ cal'itate qd̄ decl'at:q2 illa virtus eget maiori siccitate
q̄ꝫ cal'itate que eget maiori qete intēsiue ⁊ extēsiue q2 pluri tp̄e:sꝫ
retētiua est hmōi.ꝫ ⁊c̄.maior appꝫ:q2 quies p siccitatē fit.mior
declarat p̊ eget maiori quiete itēsiue:qm̄ retētio ad digōneꝫ ordi-
nat:in digōne aūt opꝫ eē adherētiā ei⁹ qd̄ digerit cū digerēte:⁊ il-
la est cū magna quiete:ēt eget maiori qete extēsiue:q2 pluri tēpo
re:nā tēpore quo mouet villos illa eget:qm̄ mot⁹ semp ē p aliqd̄
fixuꝫ ⁊

fixū ⁊ qescens: ⁊ in tpe qđ est post motū villoꝝ qescit: vt notuꝫ ē. Sed pp auctatē Isaac moti sūt aliq ad dōm ꝙ duplex est mot⁹: vnus q oīno qete priuat⁹ est: ali⁹ qui solū qete aliq̄ priuat⁹ est: mō dicūt ꝙ mot⁹ retentionis est mot⁹ priuat⁹ qete aliqua: qꝛ qete villoꝝ: necessario enī opꝫ ipsos moueri saltē in retētionis pri°: non tñ talis mot⁹ est cū quiete virtutis: īmo virtus ꝯtinuo agit ⁊ mouet circa suuꝫ obtū. Sꝫ hoc nō est veꝝ. Nā virtus retētiua postq̄ mouit suos villos ⁊ figurauit figura debita: ampli⁹ nō mouet: sed cum qete est. ⁋ Et iō dico ad auctoritateꝫ illā ꝙ oīs opatio motu indiget: attamē aliqñ ipsa ꝑ motū pficit aliqñ ꝑ qetē: ⁊ illđ nulluꝫ incōueniēs est. ⁋ Ad aliā dōm ꝙ qes que fit in retētiōe nō fit a frigido sed a sicco: nā qescere est īmobil'r ꝑmanere sic nō qescere ē mobil'r ꝑmanere: mō ꝑmanere īmobiliter ⁊ mobil'r dispōnes sūt passiui: si igit in retētione fiat quies nō fit illa a frigido siue calidi priuatiōe: qm̄ calidū ibi est: sed magis fit a passiuo puta a sicco cū quiescere sit dispositio passiui qđ est siccū: sicut fluere est dispositio passiui qđ est humidū. Qđ dicitur in secūda parte notū est.

¶ Attractiua vō plus īdiget caliditate q̄ꝫ siccitate: qm̄ caliditas adiuuat in attractiōe in eo ꝙ maior sue operationis est mouere ⁊ plus necesse est ei mouere ꝑtes sui instri q̄ꝫ quietas facere ⁊ cū siccitate stringere. Hec enim virtus nō tm̄ indiget multo motu: sed plerūq̄ꝫ ēt motu indiget vehementi. Et attractio quidem fit aut virtute attractiua: quēadmoduꝫ magnes attrahit ferrū: aut implēdo vacuū sicut aqua trahit in azaracha: aut calore sicut in lampade attrahit oleū: lꝫ hec ꝑs tertia reducat necessario ad implendū vacuū apud certificantes īmo est ipsamet. Cum ergo virtus attractiua caliditatis habuerit auxiliū fortior erit attractio.

¶ Postq̄ꝫ Aui. execut⁹ est seruitiū q̄litatū actiuaꝝ cōparando illas ad passiuas deseruiētiū virtuti retētiue: in ꝑte ista exequit seruitiū qualitatū actiuaꝝ cōparādo eas ad passiuas seruiētiuꝫ virtuti attractiue. Et ꝓ facit h. Scđo decl'at qđdā qđ dixerat. s. ꝙ virt⁹ attractiua adiuuat a cal'itate. scđa ibi (Et attractio qdē.) ⁋ In prīa ꝑte Aui. ītelligit talē rōnē: illa virt⁹ plus eget cal'itate q̄ꝫ siccitate que adiuuat mag a cal'itate q̄ꝫ a siccitate: sed attractiua est hmōi. ergo ⁊c. ⁊ hec rō ꝓbat ꝙ ipsa extēsiue plus eget cal'itate q̄ꝫ siccitate extēsiue: ⁊ ītendit talē rōnē. Illa virtus eget pluri cal'itate q̄ꝫ siccitate q̄ eget pluri tꝑe cal'itate q̄ꝫ siccitate: sꝫ attractiua vr⁹ est hmōi: qm̄ virt⁹ illa eget pluri tꝑe cal'itate q̄ꝫ siccitate q̄ pluri tꝑe eget motu q̄ꝫ quiete: sed attractiua est huiusmodi. ergo ⁊c.

Dubm 16m ¶ Circa primā ꝑtē est dubitatio. Aui. ponit ꝙ attractiua aliquo tēpore īdiget qete ⁊ retētione. Sꝫ ꝯ. nā virtus attractiua ⁊ retētiua sunt virtutes opposite: g ⁊ eoꝝ actus: si sic. ergo erunt īpermixte: nūq̄ꝫ igit virtus attractiua egebit retētione cuꝫ illa sit act⁹ retētiue virtutis. Preterea vr̄ ꝙ attractiua tāta egeat siccitate sic caliditate: qm̄ in attractiōe semꝑ est necessaria retētio: sic videm⁹ cū aliqd attrahit aliđ semꝑ opꝫ illud retinere: sꝫ retētio fit per fixionem ⁊ fixio per siccitatē. iō ⁊c. ⁋ In ꝯriū vtriusq̄ꝫ est Aui. ⁋ Iux qđ est sciēdū ꝙ in attractione est duo ꝯsiderare: vnum ꝙ est formal'r ipsa attractio: ⁊ tale est mot⁹ localis alicuius ad se: aliud est id sine quo attractio fieri nō pōt sicut adherētia eius qđ attrahitur: nā sine tali adherētia ⁊ retētione nunq̄ꝫ pōt fieri actus attractionis: sicut videmus ꝙ cū aliqs vult lignū attrahere: opꝫ illđ cū fune vel cū aliq̄ alio retinere: al'r enī illđ non posset ad se attrahē. Sꝫ differt retētio nutrimēti q̄ fit a virtute attractiua ab ea q̄ fit a retētiua in plurib⁹. Prīo: qꝛ retētio nutrimēti que fit a virtute attractiua semꝑ motu locali est ꝯiuncta: sed retētio a retētiua semper est ꝯiūcta motui alterationis qꝛ digōnis. In scđo: qꝛ retentio ab attractiua fit ꝑ motū alteratiōis. Tertio: qꝛ retentio ab attractiua fit per īstrm̄ per qđ opat attractio. s. ꝑ villū lōgitudinalē: sꝫ retētio a retētiua fit per īstrm̄ per qđ opat retētiua. s. per villum trāsuersalē. Etiā est aduertēdū ꝙ si attractio sit mot⁹ localis alicuius ad se formal'r: tñ īter illū motū sunt plures qetes intermedie cū ibi sint plures tract⁹ nutrimēti: sicut apꝑet cū stōchus cibū attrahit: ⁊ tñ satis plus est tꝑs motus q̄ꝫ tꝑs qetis organi: sicut ēt videmus in exterioribus cum quis lignum attrahit: sed illud per plures tractus attrahit ad hoc tēpus quietis: ītermediū est multominus tēpore motus: ideo pluri tēpore organum mouet: sꝫ qes de intētione nature non est: sed solum fit ex necessitate materie: quia ꝓpter eius distantiam: ⁊ ideo quiescere facit breui tempore.

¶ Ad rationes. Ad primam apparet solutio ex dictis. ⁋ Ad scđaꝫ dicendum est ꝙ si sit retentio: tamen illa semper est motui locali coniuncta: vnde pluri est egens caliditate q̄ꝫ siccitate.

Dum 17m ¶ Scđo est dubitatio. qñ est ꝙ virt⁹ attractiua eget vehemēti motu per hoc ꝙ dic̄ Aui. plerūq̄ꝫ. ⁋ Possum⁹ rñdere 3r. Uno mō ꝙ illud est qñ attrahibile est ex toto dissimile attrahenti: sic apꝑet in attractione cōi que est stōchi attractio. Sed in attractiōe nō cōi que est mēbroꝝ alioꝝ attractio: qꝛ attrahibile simile est aliqual'r attrahēti: ideo nō indiget attrahēs vehemēti motu: īmo ēt qꝛ nutrimentum oīno aliqd de forma mēbri accipit alteratiōnē: vñ ad mēbra mouet vt perfecte illā recipiat. ⁋ Alio mō ꝙ eget vehemēti motu qñ attrahibile īdispositū est vt attrahat: sicut videm⁹ qñ aliqd est facile trahibile ⁊ aliqd difficile trāsolubile. ⁋ Tertio mō possumus dicere ꝙ eget forti motu qñ attractiua recipiētis non adiuuatur ab expulsiua mandantis. ¶ Circa scđam partē est ītelligendū ꝙ iste triplex mot⁹ reperit in attractiōe nutrimēti a mēbris. Nā in mēbris est forma specifica ꝑ quā nutrimentū attrahit ⁊ attrahūt per vacuū: vt cū nutrimētū in mēbris ꝯsumptū est ne vacuū sit attrahit illuc aliud nutrimētū: vt ponit Gal'. 3. de vtuti. nālibus. cap. 15. circa finem. Etiam attrahūt per calidū: sed attractio per calidū reducitur ad attractionē que fit a vacuo.

Dubm 18m ¶ Sꝫ hic est dubitatio vtrū attractio fiat a vacuo. Et videt ꝙ nō: qꝛ ab eo qđ est nō ens nō fit attractio: sed vacuū est nō ens: iō ⁊c. ꝺm Ari. 4. phy. ⁋ In ꝯriū est Auic. ⁋ Dōm ꝙ attractioneꝫ fieri a vacuo potest dupliciter intelligi. Uno modo actiue ⁊ sic attractio nō fit a vacuo: qꝛ attractio actiue nō fit ab eo qđ nullius est virtutis: mō vacuum nullius est virtutis: qꝛ est nō ens. iō ⁊c. Alio modo finaliter ⁊ hoc dupl'r: aut per se aut per accidēs: mō attractio finaliter nō fit a vacuo per se: qꝛ vacuum est qđdam qđ est īpossibile. modo natura nullum mouēs intendit per se: qđ est īpossibile esse. iō ⁊c. Dico tñ ꝙ attractio finaliter fit a vacuo per accidens qꝛ ne vacuū fit: ⁊ causa est: qm̄ vacuū est impossibile eē. mō natura semper refugit qđ est impossibile esse. ideo ⁊c.

Dubm 19m ¶ Sed tunc est dubitatio sicut prius. s. qđ sit illud qđ est actiue ꝑncipiuꝫ attractionis que fit ne sit vacuum: vt cum aqua mouet sursum in instro aliquo ꝓpter attractionem aeris factam.

Dum 20m ¶ Etiam est dubitatio. vtrum talis motus aque sursum fact⁹ ne sit vacuum sit mot⁹ attractionis vel īpulsionis. ⁋ Iuxta qđ est ītelligendū ꝙ res omnis inferius existens hꝫ eē ꝓprium ꝯiunctū ꝓ mouenti per qđ in esse conseruat: ⁊ causa huius est: qm̄ cū corpus celeste dat esse in istis īferiorib⁹: fuit etiā necessariū vt illa in eē conseruet: conseruant autem īferiora ab illo: qꝛ sunt illi per medium cōiuncta: mō si esset vacuum inter rem aliquam ⁊ primū mouēs: tunc res illa in eē nō cōseruaret: qꝛ nō esset illi ꝯiuncta: ⁊ ab eo influxū recipiēs. Influit enī corpus celeste istis īferiorib⁹ alterādo mediū per motū ⁊ lumē: mō si vacuū eēt corpus alterari nō possꝫ: igit aqua appetēs cōseruari in īstanti: cū aer per instrm̄ attrahit: ne vacuū intercidat inter ipsaꝫ ⁊ aerē: qꝛ amplius nō ꝯseruaretur mouet ex sua natura ꝓpria sursum vt aeri ꝯiūgat: ⁊ hoc fit ex sua nā ꝓpria vt aeri coniūgatur: non ꝙ attractio illa fiat a corꝑe supceleſti sicut aliqui bestiales imaginant: nō enī est attrahēs: sed attractio illa fit qꝛ aqua appetit se ꝯseruari: ⁊ mot⁹ eniꝫ iste aq̄ sursum q fit ne sit vacuū magis dꝫ dici mot⁹ īpulsionis q̄ꝫ attractionis: qm̄ expulsio est mot⁹ alicui⁹ ad aliud. mō ibi est mot⁹ aque ad aliud. s. ad aerē vt illi ꝯiūgat gr̄a seipsaꝫ ꝯseruādi. iō ⁊c. Pōt tñ dici motus attractionis rōne primi attrahentis aereꝫ: ad cui⁹ attractionem ne sit vacuum aqua trahit. ⁋ Ad rōnē. Apꝑet sol'o ex dictis: nō enim fit attractio a vacuo: qꝛ necessarium sit: sed ne ipsuꝫ sit. ⁋ Ulterius est ītelligēdū ꝙ Aui. dixit ꝙ attractio a cal'o apud certificantes reducit ad eam que a vacuo: sed sine dubio hoc ē falsum: īmo alia est attractio vtriusq̄ꝫ ꝺꝫ eos qđ decl'at sic. Nā quanto aliqd dat de forma tātū dat ei de motu illi⁹ forme: cū igit cal'm det formā rei similem forme eius cui⁹ cal'm est īstrm̄. s. formā leuitatis ignis dabit ēt illi motū talis forme. s. motū sursum. vnde qñ ignis papyri est in lāpade: talis ignis dat formā oleo. s. leuitat per quā oleum mouet sursuꝫ ꝯuertēdo aliquā sui partē in vaporem: ⁊ iste ēt mot⁹ est magis impulsio q̄ꝫ attractio: eo ꝙ vapor olei ad aliud impellit ⁊ mouet sicut a papyro in quo est ignis: ⁊ nō est dicere ꝙ ignis attrahit vaporē: īmo magis vapor ille ꝑ formā leuitatis quā hꝫ illuc mouet: ⁊ est simile sicut videmus cū vapor aliqs ab aqua eleuat a sole nō est dōm ꝙ sol illū attrahat: īmo talis vapor ex forma leuitatis quā hꝫ sursum mouet. Ueꝝ est tñ ꝙ possumus aliqual'r saluare Aui. s. ꝙ attractio a calido reducat ad attractionem a vacuo: qm̄ cum ignis cōsumpsit totū humidū qđ est in poris papyri ne sit vacuū attrahit sursum humiditas alia oleagena: sed ꝙ illuc vapor attrahat illud est mag virtute calidi q̄ꝫ vacui. Possumus ēt dicere ꝙ attractio a vacuo ꝓprius sit īpulsio q̄ꝫ attractio: cū ibi prius attractū moueat q̄ꝫ attrahens motu īpulso versus id qđ attrahit: sicut videmus in motu ferri ad magneteꝫ: in motu aūt attractiōis semꝑ attrahēs mouet prius q̄ꝫ attractuꝫ.

¶ Expulsiua vō minus idiget siccitate q̄ attractiua ⁊ retentiua: nō enim indiget cōstrictione retētiue: neq̄ inseꝑabilitate attractiue ⁊ ꝯstrictiōe ei⁹ ⁊ circūdatiōe attracti tenēdo ꝑtes instrī donec ad illas alteri⁹ partꝫ attractio ꝑueniat. Et ad vltimuꝫ nullo mō indiget expulsiua quiete: ſ; motu ⁊ ispissatione pauca q̄ ad exprimēdū ⁊ ad expellendū tali adiuuet mensura quatenus per ipsaꝫ remaneat instrm̄ figurā expressionis ⁊ ꝯstrictionis ꝯseruās: quēadmoduꝫ in retentiua tp̄s longū ⁊ in attractiua tp̄s breue est necessariū donec ꝑtiuꝫ attractio vnā applicet alteri: iō q̄ siccitate paꝝ idiget.

¶ In ꝑte ista oñdit seruitiū q̄litatū eas cōparādo adinuicē respcū expulsiue virtutꝭ. Iuxta qḋ est itelligēdū ꝙ expulsiua minori eget siccitate q̄ retētiua: qm̄ retētiua toto tp̄e eget illa ad bn̄ figurādū suū organū ⁊ retinēdo figurā cōpressiōis sui organi ⁊ ēt pp obiū: ſ; expulsiua solū i p̄n⁹ eget siccitate vt organū ispisset: neq̄ illa eget rōne obiti. Etiā eget miori siccitate q̄ attractiua: qm̄ attractiua in suo motu hꝫ q̄sdā q̄etes medias que siccitate egēt. Et si expulsiua q̄nq̄ in suo motu illas hēat ille nō sūt de intētiōe expulsiue cū itēdit suū obiū solū expellere ⁊ ab eo seꝑare: sunt tn̄ de intētione attractiue mediate cū ipsa attrahat nutrimētuꝫ nō vt expellat: sed vt retineat. Et forsan Ioānitius ⁊ Halyab. hoc aduertentes dixerunt ꝙ expulsio fit per frigidū ⁊ humidum. Deinde cum dicit.

¶ Que autem plus eis oībus indiget caliditate est digestiua que siccitate non indiget sed humiditate vt nutriens efficiat: ⁊ ad penetrandum in foramina ⁊ ad figuras recipiendas aptum reddat.

¶ In parte ista ostēdit seruitiuꝫ dictaꝝ qualitatuꝫ eas cōparando adinuicem respectu digestiue virtutis: ⁊ p̄mo facit hoc. secūdo remouet quādam dubitationem. secūda ibi (Neq̄ potest.)

Du^m 21^m ¶ Circa primā ꝑtē est dubitatio. vtrū virt⁹ digestiua egeat maiori cal'itate q̄ attractiua ⁊ expulsiua. Et vī ꝙ nō: imo ecōuerso: q2 illa virt⁹ eget maiori cal'itate que eget maiori motu: ſ; virt⁹ expulsiua ⁊ attractiua egent maiori motu: ḡ eget maiori cal'itate q̄ digestiua. iō ⁊c. maior nota est. minor decl'at: q2 ille virtutes egent motu locali: digestiua aūt motu alteratiōis: imo maiorib⁹ motib⁹ cuꝫ sit oīuꝫ alioꝝ motuū cā. Item q2 virt⁹ attractiua ⁊ expulsiua eget duplici motu locali obti. iō ⁊c. ⁋ In ꝯriū est Auic. ¶ Ad hoc dōm est ꝙ virtus digestiua eget maiori cal'itate q̄ attractiua ⁊ expulsiua: ⁊ rō huius est: q2 illa virtus eget maiori caliditate q̄ eget maiori motu: sed digestiua est hmōi. iō ⁊c. facit enī in nutrimēto mutationē in sb̄a ⁊ in accn̄tibus: sed expulsiua ⁊ attractiua faciūt mutationem in nutrimēto solū in vno accidente: q2 in situ. iō ⁊c. Iteꝫ illa virtus que eget duplici motu eget maiori caliditate ea q̄ eget vno motu: sed digestiua eget duplici motu locali ⁊ alteratiōis: sed expulsiua ⁊ attractiua solū vno. s. locali. iō ⁊c. Itē virt⁹ q̄ eget vnione nutrimēti ad mēbrū ꝺm sb̄a ⁊ accn̄tia eget maiori cal'itate ea virtute que eget vnione nutrimēti ad mēbra solum ꝺm situm: sed digestiua est hmōi. iō ⁊c. ¶ Ad rōnes. Ad primā illa virtus ⁊c. concedat. ad mi. falsuꝫ est: qm̄ digestiua nō solū eget motu alterationis sed motu locali. ¶ Ad scd̄aꝫ virt⁹ expulsiua ⁊c. dōm ꝙ adhuc motus digestiue maior est cū sit motus in substantia..

Du^m 22^m ¶ Scd̄o est dubitatio. vtruꝫ virtus digestiua egeat siccitate. Et vī ꝙ sic auctoritate Gal'. in. 6. de accn̄ti ⁊ mor. ca. 3. ibi enī ponit ꝙ cū digestio habuerit tēperatā siccitatē melior fiet nutricatio. Itē digestio est reductio alicuius humidi a ꝓprio calido ad formaꝫ mediā: sed reductio illa fit per siccū. iō ⁊c. Itē digestio fit inspissando ⁊ ispissatio fit per siccū. Itē virtus que eget forti calore plus eget siccitate q̄ humiditate: qm̄ siccitas stat cū forti cal'itate ⁊ non humiditas: sed digestio est hmōi. iō ⁊c. ⁋ In ꝯrium est Auic. ⁊ Gal'. 6. de accn̄ti ⁊ mor. cap̄. 3. ⁋ Ad hoc dōm est ꝙ digestiua eget humiditate multa. Et causa huius est: q2 illa virtus eget hūiditate multa que eget humiditatis adiutorio: sed digestiua est hmōi. ideo ⁊c. maior est nota de se. minor decl'at dupl'r. s. ex parte obiecti digestiue virtutis: ⁊ ex ꝑte finis. Ex ꝑte obti q2 illo eget adiutorio virtus digestiua per qḋ digerēdū facile digerat: sed per humiditateꝫ digerēdū facile digerit: q2 per ipsam fit facile ad minima diuisibile: ēt fit maxīe passibile ⁊ digeri est qḋdā pati: ēt per ipsaꝫ aptum fit vt formas mēbroꝝ recipiat ⁊ in eoꝝ formam penetret. Ex ꝑte finis sic: qm̄ finis digestionis est nutricatio: modo nutricatio fit ꝑ mixtionem nutriētis cum nutrito: mixtio aūt fit ꝑ humiditatem: nā humida sunt adinuicē bene miscibilia in p̊ tex. cō. 89. ⁊. 2. de generatione ⁊ corruptione. tex. cō. 9. ⁋ Sꝫ aduertēdū ꝙ lꝫ digestiua virtus egeat multa humiditate: eget tn̄ aliquali siccitate: qḋ appꝫ ex ꝑte obiecti ⁊ ex ꝑte finis. Ex ꝑte obiecti qm̄ illud qḋ digeritur dꝫ duci ad debitā ⁊ determinatā formā ⁊ mediā: hoc aūt hꝫ ꝑ siccuꝫ. Et ex parte finis: qm̄ digestio fit per mixtionē nutriētis cū nutrito que mixtio cū vnione est: mō illud qḋ hꝫ aliquā siccitateꝫ est melius vnibile alteri eo ꝙ hꝫ supfluā humiditatē. ¶ Ad ratiōes. Ad primā. Gal'. dicit in. 6. de accn̄ti ⁊ morbo. Ad hoc appet sol'o ex dictis: qm̄ digestiua eget aliquali siccitate vt visuꝫ est. ¶ Ad 2^{am} digestio ē reductio ⁊c. veꝝ ē: ⁊ iō dcm̄ ē ꝙ ipsa eget siccitate aliq̄li. ¶ Ad 3^{am} appet sol'o ex dictis. ¶ Ad 4^{am} illa virt⁹ que eget forti cal'itate ⁊c. ꝯcedit. Ad mi. dōm ꝙ si virt⁹ digestiua eget forti caliditate nō eget illa ex ꝑte obti digestibil': ſ; ex ꝑte mēbri digerentis: ⁊ adhuc mēbrū digerēs nō eget cal'itate acuta: ſ; multa i q̄to: eo ꝙ illud qḋ digerit transmittere dꝫ ad terminatam formam.

Du^m 23^m ¶ Tertio est dubitatio q̄ virt⁹ egeat maiori cal'itate: aut digestiua: aut nutritiua. Et vī ꝙ nutritiua: q2 quāto trāsmutatio est fortior: tāto fortiori idiget trāsmutante puta cal'o: ſ; nutritiua est hmōi. iō ⁊c. maior nota ē. mi. decl'at: qm̄ nutricatio ꝓpinqor est termio motus alterationis nutrimēti. quāto enī mot⁹ est ꝓpinqor termino tāto est fortior: sic cū lapis mouet deorsuꝫ fortior est ei⁹ motus versus terminū. ⁋ In ꝯriū arguit: q2 quāto illḋ qḋ trāsmutari dꝫ ad aliquā formā ē mag̃ ab illa remotū: tāto eget maiori trāsmutatiōe: ſ; nutrimētū vt obtū ē digestiue virtutꝭ ē mag̃ remotū a for^a mēbri q̄ vt est obm̄ nutritiue virtutꝭ vt notū est. iō ⁊c. ⁋ Ad h̄ dōꝫ est ꝙ virtus digestiua maiori eget caliditate q̄ virt⁹ nutritiua q̄cūq̄ sit siue stomachi siue alioꝝ mēbroꝝ. Et sufficiat rō que est adducta que est demonstratio in ꝓposito. ⁋ Ad rōnē in ꝯriū cū dicit quāto trāsmutatio est fortior ⁊c. cōcedat. Ad mi. falsuꝫ ē. tu ꝓbas q2 est ꝓpinquior termino. Dōm ꝙ illud est veruꝫ de vno motu cōtinuo: mō digestio ⁊ nutricatio nō sūt vnus mot⁹ ꝯtinuus. vn̄ tota p̄paratio que ē in nutrimēto ad formā mēbri ꝑ maiori ꝑte facta est a digestiua virtute. Alio mō possumus dicere ꝙ transmutatio aliq̄ est fortior 2^r. Uno mō q2 ꝑfectior. Alio mō q2 intēsior. mō nutricatio est fortior trāsmutatio digōne: nō aūt q2 intensior ⁊c.

¶ Neq̄ pōt aliq̄s dicere ꝙ si humiditas in digerendo eēt iuuatiua pueri possent res duras digerere. Nō enī ꝓuenit pueris nō posse istud ⁊ iuuenib⁹ posse pp hoc: sed ꝓpter homogeneā ⁊ homogenee elōgationē. Qḋ enim ex rebus duꝝ existit complexioni pueroꝝ nō est homogeneū. Uirtutes igit digestiue corā eo nō operant: neq̄ ipm̄ recipiūt retentiue: sed cito ipsum expellunt expulsiue. Iuuenum vō cōplexionibus est id conueniens ⁊ ad eos nutriendos conueniens.

¶ Supra Aui. dixit ꝙ virt⁹ digestiua eget multa hūiditate. mō diceret aliq̄s: si ita eēt tūc pueri deberēt res duras digerere. h̄ āt est falsuꝫ. vn̄ Aui. p̊ hāc dubōnē mouet. postea eam remouet.

Du^m 24^m ¶ Sꝫ hic est dubitatio in q̄b⁹ fit fortior digestio: an in pueris: an in iuuenib⁹. Et vī ꝙ in iuuenib⁹: q2 ex hoc act⁹ digōnis est fortior: q2 fortius imutat: ſ; act⁹ digōnis iuuenū est hmōi: qm̄ pn̄t res siccas digerere: nō aūt pueri: vt ponit Aui. in lr̄a. iō ⁊c. Iteꝫ fortitudo digestionis sumit ex fortitudine instrī sui puta calidi cū quo operatur. Sꝫ cal'm fortius est in iuuenib⁹ q2 acutius: vt ponit Gal'. in cō. illius afor. 14. p̄me parti. Qui crescūt ⁊c. h̄ ēt arguit aucto. Gal'. in 6. de accn̄ti ⁊ morbo cap̄. 3. ibi enī ponit ꝙ in cibarijs hūidis pueri ⁊ iuuenes sunt pares: in siccis aūt sunt dispares: qm̄ sicca iuuenes melius imutāt: pueri vō min⁹. ⁋ In ꝯriū arguit q2 illi⁹ est fortior digestio q̄ plura digerit: sed pueri sunt hmōi: quotidie comedūt ⁊ digerūt: iuuenes aūt nō. Itē fortitudo digōnis sumit ex fortitudie instrī sui: sed instrm̄. s. hūiditas cū qua operat digestiua est fortius in puerꝭ q̄ in iuuenib⁹. iō ⁊c. Iteꝫ pueri nutriunt ⁊ augent: iuuenes aūt solū nutriūtur: hoc aūt non eēt nisi digestio eēt maior in pueris q̄ in iuuenib⁹: cū finis digōnis sit augmētū ⁊ nutricatio. Itē Gal'. in libro de causis pulsuū cap̄. 2. ⁊ in. 6. de regi. sa. ponit ꝙ act⁹ nāles fortiores sunt in puerꝭ: aīales aūt in iuuenib⁹. ⁋ Ad hoc rn̄dēt aliq̄ p̊ sic ꝙ digestio pōt considerari 2^r. Uno mō quātuꝫ ad actū digōnis vt digestio est: ⁊ sic dicunt ꝙ digō est fortior in iuuenibus: q2 in eis cal'm est fortius. Alio mō quātū ad digōnis ꝓprietatē que est mēbroꝝ cōuersio: ⁊ hec est fortior in pueris q̄ in iuuenibus cū in eis sit maior humiditas ⁊ cal'm sit sub maiori tēperie. ⁋ Scd̄o rn̄dēt aliqui sic ꝙ digō pōt cōsiderari 2^r. Uno^o in comparatione ad virtutē digestiuā: ⁊ sic fortior est in pueris pp ipsos habere pl'm humidū ⁊ caliduꝫ quo eget virtus digestiua. Alio^o in cōparatiōe ad obiectū: ⁊ tūc in cōparatione ad cibaria sicca fortior

est in

est in iuuenib⁹ cũ sint in illis magis homogenea: sed in cõparatione ad cibaria humida fortior est in pueris cũ talia sint illis homogenea. ¶ Dico tñ aliter ad q̃õnẽ sic. Iuxta qđ est intelligẽdũ ꝙ digestio nihil aliud est q̃ꝫ eliquatio nutriẽtis ꝑ quã nutriẽs aptũ est vt reddat̃ mẽbrũ. Etiã sciẽdũ ꝙ si digestio sit eliquatio nutrientis est tñ illa eliquatio cũ assimilatione q̃dã ad id qđ digerit: aliter.n. nutriẽs nõ posset formas mẽbroꝝ recipe: vnde in digõne est tria ꝯsiderare.s. actũ digõnis q̃ ẽ eliquatio nutriẽtis: ⁊ formã digõnis que est assimilatio nutriẽtis eliquati: ⁊ finẽ digõnis que est nutricatio. mõ si digõ ꝯsideret̃ q̃ꝫtũ ad ei⁹ actũ sic fortior est in iuuenib⁹ q̃ꝫ in pueris: qm̃ eliquatio siccoꝝ ⁊ humidoꝝ meli⁹ fit a forti calido. tale aũt est in iuuenib⁹ ⁊ nõ in pueris: iõ ⁊c. Et h̃ mõ dicebat Gal. in.6. de accidẽti ⁊ morbo cap̃.3. ꝙ iuuenes melius ĩmutãt cibaria sicca q̃ꝫ pueri: sed si digestio ꝯsideret̃ q̃ꝫtũ ad ei⁹ formã que est assimilatio: sic dico ꝙ q̃ꝫtũ ad h̃ pueri ⁊ iuuenes nõ sunt adinuicẽ cõparabiles ſm magis ⁊ minus. Nã illa nõ sunt adinuicẽ cõparabilia ſm magis ⁊ minus que adinuicẽ nullã hñt ꝯuenientiã: sed pueri ⁊ iuuenes q̃ꝫtũ ad hoc sunt hm̃õi. Nã cõplexio etatiua per quaꝫ puer sibi nutrimentũ assimilat differens est specie ab ea per quã iuuenis sibi assimilat nutrimẽtũ: iõ ⁊c. Nã puer ipse sibi nutrimẽtũ assimilat ſm ꝙ ꝯuenit suo corpori: ⁊ eodẽ modo iuuenis: ita ꝙ nõ sunt quãtũ ad hoc cõparabiles. Sed si digestio ꝯsideret̃ q̃ꝫtum ad sui finẽ qui est nutricatio sic fortior est in pueris q̃ꝫ ĩ iuuenib⁹: nõ q̄ virtus digestiua sit minus fortis in iuuenib⁹ q̃ꝫ in pueris: imo in eis est fortior: nondum enĩ aduenit tẽpus in quo debilitari debeat: sed perfici: sed est minus fortis in iuuenibus q̃ꝫ in pueris ex pte mẽbri recipientis nutrimẽtũ. nã nutricatio fit per admixtionẽ nutriẽtis cũ nutrito. mõ nutrimẽtũ qđ humidũ est melius admiscet̃ ei qđ humidũ est q̃ꝫ ei qđ siccũ. mẽbra aũt in pueris humida sunt: in iuuenib⁹ aũt sicca: iõ ⁊c. Etiã hoc ꝯuenit ex parte finis qm̃ nõ tãtũ de nutricatione egent iuuenes quãtũ pueri: cũ ipsi ad q̃ꝫtitatẽ perfectã peruenerit. ¶ Per hoc possumus soluere ad id qđ obyciebat̃ in ꝯtrariũ. cuꝫ dicit̃ aucto. Gal. in.6. de accidenti et morbo. Apparet solutio ex dictis. ¶ Ad alia ex hoc actus ⁊c. dõm ꝙ verũ est ꝙ est fortior rõne eliquationis: ⁊ hoc mõ cõcessum est ꝙ est fortior in iuuenibus. ¶ Ad aliã fortitudo digõnis ⁊c. ꝯcedat̃ fortitudo que est per eliquationẽ: ⁊ talis est in iuuenibus propter forte calidũ. ¶ Ad rõnes in ꝯtrariũ. ¶ Ad primã illius fortius ⁊c. ꝯcedat̃. Ad minorẽ falsum est. Primo q̄ iuuenis plus in vice duplici accipit de cibo q̃ꝫ pueri in tota die. Scđo q̄ cibaria que accipiunt humida sunt. Tertio q̄ si accipiant plura cibaria plures tñ indigestiones patiunt̃. ¶ Ad scđam fortitudo digõnis ⁊c. ꝯcedat̃. Ad minorem dõm ꝙ digestio eget humiditate: illa eget rõne obti nõ rõne eius ꝙ digerit: imo rõne illius eget ⁊ multa caliditate cũ siccitate aliquali terminate. vnde videmus ꝙ habentes stõchuꝫ densum melius digerunt quecũq̃ꝫ cibaria his qui habent ip̃m tenerũ ⁊ mollẽ. ¶ Ad tertiã dõm ꝙ arguit de digestione rõne finis. Et sic etiã arguit auctoritate Gal. in.6. de regimine sanitatis. ⁊ in de causis pulsuũ. ⁊ hoc mõ ꝯcessum est digestioneꝫ esse fortiorẽ in pueris. ¶ Ulterius est intelligendũ ꝙ cib⁹ ad corp⁹ debet habere triplicẽ homogeneitatẽ. Unã in cõplexione. ⁊ causa est: naꝫ cibus in fine corpori fit similis per cõplexionem membroꝝ vt dicat̃ sic. quãto passum hꝫ maiorẽ similitudinẽ cõplexioni agentis tãto facilius fit ei simile: qm̃ in habentib⁹ symbolũ facilior est transitus ſm Aristo. in 2° de generatione ⁊ corruptione. tex. cõmen. 25. mõ cibus respectu corporis est sicut patiens respectu agentis: iõ ⁊c. Aliã homogeneitatẽ dꝫ habere cibus ad corpus in substantia. i. in materia: q̄ cibus agit a materia: vt ponit Auicẽ. ĩfra capitulo de eo qđ comedit̃ ⁊ bibitur. fen. 2. ⁊ causa huius est q̄ cib⁹ a tota sui forma trãsmutat̃ ad formã membri. modo ea que cõmunicant in materia sunt facile transmutabilia: ideo ⁊c. Aliam homogeneitatem debet ipsuꝫ habere in proprietate substãtie hoc est in forma specifica. ⁊ causa est qm̃ cibus corpori fit similis. mõ que sunt cõtraria in toto genere vnũ in aliud conuerti nõ põt ⁊ ei assimulari: ideo ⁊c. Modo aũt ostendit in littera dura cibaria nõ esse homogenea pueris. Primo quantũ ad cõplexionẽ per hoc qđ dicit: qđ enim durũ existit cõplexioni ⁊c. Scđo quãtũ ad materiã per hoc qđ dicit: virtutes igit̃ digestiue ⁊c. Tertio quãtum ad formã specificam per hoc qđ dicit: neq̃ꝫ ipsum ⁊c. Deinde cum dicit.

¶ Et ex hoc quidẽ collectũ est ꝙ retentiua indiget cõstrictione ⁊ figurarũ cõstrictionis fixione longo tempore ⁊ pauco motionis adiutorio. Et attractiua constrictione indiget ⁊ fixione ⁊ cõstrictionis tẽpore breuissimo ⁊ in motu multo indiget auxilio. Et expulsiue est necessariũ stringere tãtũ sine fixione de qua nõ est curandũ: ⁊ indiget adiutorio ad motũ faciẽdũ. Et digestiue est necessariũ eliquare ⁊ tẽperare. Ideoq̃ꝫ virtutes iste qualitates illas quatuor inequaliter operari faciunt ⁊ eis inequaliter indigent.

¶ In parte ista Auic. ex dictis quoddã infert correlariũ. Circa qđ est intelligendũ ꝙ iste virtutes indigent ineq̃liter istis q̃litatibus quantũ ad vsum ⁊ quantũ ad auxiliũ. quantum ad vsum quoniaꝫ cum virtus digestiua membri operari debet vtit̃ cõplexione mẽbri vt in ea dominat̃ calidũ: ⁊ cuꝫ operari debet retentiua vtitur illa complexione vt in ea dominat̃ siccũ ⁊ sic de alys. vtunt̃ etiaꝫ eis inequaliter quantũ ad auxiliũ: quoniã cũ in membro debilitata est virtus digestiua ei auxiliũ per calida: ⁊ cũ debilitata est retentiua ei auxilium per sicca ⁊ sic de alys.

¶ De virtutibus animalibus. Cap̃.4m.

Virtutes aũt aiales intelligi volũt ꝑ illas virtutẽ illã que quando in membris recepta fuerit preparabit ad recipiendũ virtuteꝫ sensus ⁊ motus ⁊ operationes vite: quibus etiã admiscentur timoris ⁊ ire motiones ꝓpterea ꝙ in eis reperiunt dilatationem ⁊ constrictionẽ que accidit spiritui qui huic comparatus est virtuti.

¶ Postq̃ꝫ Aui. executus est de virtutib⁹ nãlib⁹: in parte ista exeq̃t̃ de virtute vitali que quodã mõ dici põt aialis. Et p̊ ipsam notificat q̃ꝫtũ ad sui diffinitionẽ. In 2a pte de ipsa exequit̃. 2a ibi (Nos aũt.) ¶ Circa p̄mã partẽ est p̄mo ĩtelligendũ ꝙ Aui. notãter dixit volũt intelligi qm̃ medici posuerũt virtutẽ vitalẽ distinctã a nãli virtute ⁊ aĩali: moti hac rõne: qm̃ in corpore aĩaliũ ⁊ maxime ꝑfectoꝝ reperire erat quãdã operationẽ. s. motuꝫ pulsus: cuius p̄n^m nõ erat virtus nãlis: q̄ tale p̄n^m est ꝓparationis nutrimenti: neq̃ꝫ aĩalis: q̄ tale p̄n^m est sensus ⁊ motus: sed posuerũt illius operationis p̄n^m esse vitalẽ virtutẽ. Sed pħi nãles nõ ponunt virtuteꝫ vitalẽ distinctã a nãli: vnde Aristo. de ipsa nunq̃ꝫ mentionẽ facit. Et causa est qm̃ Aristo. posuit motũ pulsus nõ fieri ab aliqua virtute: sed ex necessitate materie. ¶ Scđo est intelligendũ ꝙ Auic. vocat virtutẽ vitalẽ aĩalẽ: ⁊ hoc ideo qm̃ virtus vitalis membra ꝓparat ad recipiendũ aĩalẽ virtutẽ. s. sensibilẽ ⁊ motiuã: ⁊ q̄ vbicũq̃ꝫ est ꝓparatio ĩmediata materie ad formã ibi etiã est forma: ideo in quibuscũq̃ꝫ reperit̃ virtus vitalis vt in animalibus in illis reperit̃ virtus aĩalis. in q̄bus aũt vitalis nõ reperit̃ vt in plantis in illis nõ reperit̃ virtus aĩalis. Sed aduertẽdũ ꝙ duplex est virtus aĩalis. Una per quã aĩal differt a nõ aĩali: ⁊ hec est virtus sensibilis ⁊ motiua ſm Aristo. in p̊ de aĩa tex. cõmẽ. vlti. Alia que est ꝓparãs ad virtutẽ aĩalem ⁊ hoc mõ virt⁹ vitalis est virt⁹ aĩalis.

¶ Sed hic est dubitatio Auicẽ. ponit ꝙ virtus vitalis est recepta in oĩbus mẽbris: iõ querit̃ vtrũ hoc sit verũ. Et videt̃ ꝙ nõ: q̄ illa virtus nõ est recepta in oĩbus mẽbris cui⁹ recepta nõ est operatio in oĩbus mẽbris: sed operatio virtutis vitalis nõ est in oĩbus mẽbris: ideo ⁊c. ma. apparet q̄ operatio a ṽtute nõ absoluit̃. mi. declarat̃. nã eius operatio nõ est nisi motus pulsus. talis aũt solũ est in corde ⁊ arterys. Itẽ si virtus ista esset recepta in oĩbus mẽbris: aut eẽt in eis recepta ſm totũ: aut ſm ptẽ. nõ ſm totũ: q̄ tũc ex ipsa nõ remaneret aliq̄d in corde. nõ ſm ptẽ: q̄ tũc talis virt⁹ esset diuisibilis qđ falsum est. Itẽ si virt⁹ ipsa esset recepta in mẽbris tũc sine ipsa possent eẽ mẽbra eo ꝙ recipiẽs põt eẽ sine recepto: sed h̃ est falsuꝫ: iõ ⁊c. ¶ In ꝯriũ est Aui. ¶ Iuxta qđ est intelligendũ ꝙ virtutẽ vitalẽ eẽ receptã in oĩb⁹ mẽbris põt dupl'r ĩtelligi. Uno mõ q̃ꝫtũ ad oẽm effectũ ipsi⁹: ⁊ vt sic nõ est in oĩb⁹ mẽbris. Nã effect⁹ illius est mot⁹ pulsus: ⁊ tñ ille in oĩb⁹ mẽbris nõ repit̃. Etiã effect⁹ ipsius est ꝓparare spũs vt recipiat sensuꝫ ⁊ motuꝫ: ⁊ iste effect⁹ solus est in cerebro ⁊ mẽbris que sentiũt. Etiã effectus ipsius sunt motiões ire ⁊ timoris ⁊ talis solũ est in corde. Alio mõ possum⁹ ĩtelligẽ virtutẽ vitalẽ esse receptã in oĩb⁹ mẽbris q̃ꝫtũ ad effectũ ipsius qui est dare vitã: ⁊ h̃ mõ recepta est in oĩb⁹ mẽbris trãsmittẽdo eis spiritũ a corde quo trãsmisso ꝯseruat̃ in eẽ vt arguat̃ sic. Illa virt⁹ est recepta in oĩbus mẽbris sine qua mẽbra in eẽ nõ pñt ꝯseruari: sꝫ virt⁹ vitalis vt sic est hm̃õi: iõ ⁊c. ma. nõ est. mi. declarat̃. nã mẽbra in esse aĩato ꝯseruant̃: q̄ sũt cordi ꝯiũcta: in quo aĩa recipit̃ in suo s̃bto: p̊ mõ mẽbra cordi ꝯiũgunt̃ ꝑ transmissionẽ spũs q̃ fit ad ipsa a corde. ¶ Sed tũc est dubitatio de mõ receptiõis isti⁹ ṽtut̃ in mẽbris q̃õ ip̃a in eis recipiat̃. Et dõm ꝙ nõ est intelligendũ ipsam de nouo recipi in mẽbris qm̃ a p̄n° gñationis cõicata fuit in eis a corde vnde ĩnata est dicta: sed dꝫ in mẽbris recipi qm̃ ip̃a ĩ mẽbris ꝯſuat̃ ꝑ ꝯtinuũ ĩfluxũ a corde ad mẽ-

Dub^m 3^m

bra. vnde si clauderetur via iter cor ⁊ mēbꝝ amplꝰ mēbꝝ ipm in eē nō ꝯseruaretur. ¶ Ad rōnes. Ad pmā illa virtus ⁊c. verū est qꝫtū ad opōnē illā. Ad mi. sꝫ opō istius vtutis nō recipitur in oībꝰ mēbris veꝝ est opatio q̄ est motꝰ pulsus qꝫtū ad illā tn̄ ponimꝰ vtutē vitalē nō recipi in oībꝰ mēbris. ¶ Ad 2ᵃᵐ dōm ꝙ ipa sm totū eēntialr ⁊ nō qꝫtitatiue recipitur in mēbris: ita ꝙ in corde principalr est recepta: in mēbris aūt alijs pticipatiue. ¶ Ad 3ᵃᵐ tūc sine ipsa ⁊c. falsuꝫ est. tu ꝓbas q2 recipiēs pōt eē sine recepto. Dōm ꝙ duplex est receptio alicuiꝰ in aliq. Una que facit ad esse ītrinsecū cū illis: ⁊ talis a recipiēte nō separatur illo manēte. Alia que nō facit ad eē ītrinsecū ⁊ tale bene pōt ab illo separi. mō virtus vitalis pma est in mēbris recepta. ¶ Ulteriꝰ est ītelligēdū ꝙ virtꝰ vitalis pparat mēbra ad recipiēdū opōnes vite. Et exponūt aliq p opōnes vite opōnes aīe nutritiue: ⁊ h̄ nō est verū: q2 si virtꝰ vitalis ad illas opōnes ppararet tūc in qbꝰ reperitur virtꝰ nutritiua in illis repitur virtꝰ vitalis: q2 vbicūq3 est pparatio īmediata māe ad formā ibi ēt est forma. mō h̄ est falsuꝫ: qm̄ ī plātis repitur vtus nutritiua: ⁊ tn̄ in eis nō est virtus vitalis. Alio mō exponunt aliq: ⁊ p. i. opōnes vite. ⁊ hec ēt expositio nō ē vera qm̄ sensus ⁊ motꝰ nō sūt opōnes vite simplr: sꝫ sunt opōnes bone vite. Et iō alr credo eē exponēdū: ⁊ sic virtꝰ vitalis duplr pparat mēbra ad recipiēdū vtutē sensus ⁊ motꝰ. Uno mō: q2 facit mēbra viuētia in qbꝰ nō pōt recipi sensus ⁊ motꝰ nisi p viuāt. Scđo q2 ipa spūm gn̄at q aptꝰ est ad recipiēdū vtutē sensibilē ⁊ motiuā. pparat ēt ad opōnes vite. i. nutrimentū in mēbris aīalis pbēdo eis spūm q̄ in eē formalr ꝯseruantur. vn̄ spūs formalr pparat ad vtutē nutritiuā. virtꝰ aūt nutritiua ad ipm pparat mālr gn̄ando illđ ex q̄ spūs fit mālr. Uel possumꝰ exponē ꝙ pparat ad opōnē vite. i. ad opōnē p quā maxime cōsistit aīalis vita ⁊ talis est motꝰ pulsus. ¶ Postea est sciēdū: aliq exponūt ꝙ Auicē. vsq3 ad illā ptē. qbꝰ ēt admiscēt. fecit mētionē de vtute vitali vt ē opans ⁊ actiua: ab illa pte īfra mētionē facit de vtute vitali opatiua ⁊ passiua: qm̄ ira ⁊ timor opōnes sunt vtutis ꝯcupiscibilis in corde existētis: sꝫ h̄ est flm: qm̄ ēt ira ⁊ timor opōnes sunt vtutis vitalr actiue. ¶ Juxta qđ ē sciēdū ꝙ ira ⁊ timor pn̄t ꝯsiderari dupliciter. Uno mō qꝫtū ad appetitū rei p quā fiūt. nā ira est appetitus vindicte pp paruipēsionē: ⁊ timor est appetitꝰ ad fugā pp rez nocētē: ⁊ h̄ mō ira ⁊ timor opōnes sūt vtutis aīalis sensibilis ⁊ motiue: ⁊ h̄ iō q2 talis appetitꝰ fit pp apphēsionē rei factā p sensum. Alio mō qꝫtū ad motū caloris ⁊ spūs q in ipsis fit: ⁊ vt sic sūt opōnes vtutis vitalis: lꝫ motꝰ ille p appetitū diuersificetur: qm̄ motꝰ caloris ⁊ spūs p dilatationē ⁊ ꝯstrictionē opō ē vitalis vtutis. Et iō dixit A. signāter. ire ⁊ timoris motiōes. ⁊ n̄ dixit absolute irā ⁊ tiorē.

Dub.m 2m ¶ Et ex his q̄ hic dn̄r pōt solui ista qđ q̄ mouetur in fine huiꝰ capituli. vtꝝ. s. virtꝰ vitalis sit vna vel plures. Et dōm ꝙ vna est ꝯsiderata rōne opōnis vnius q̄ ab aīa īmediate ꝓcedit q̄ est motꝰ pulsus: sꝫ plures est ꝯsiderata rōne finiū qbꝰ deseruit p illā opōnē: attamē eēntialiter dꝫ dici vna: cuiꝰ. n. īmediate opatio sit vna essentialr.

¶ Nos autem explanabimus summā hanc ⁊ dicemus ꝙ queādmodū ex humoꝝ spissitudine sm aliquā complexionē substantia generatur spissa que est membruꝫ aut pars membri: ita ex humoruꝫ vaporibus ⁊ eorum subtilitate sm aliquā cōplexionem substantia generatur subtilis que est spiritꝰ. Et sicut apđ medicos epar prime generationis est principiū: ita cor generationis secunde principiū existit.

¶ Scđa in duas: q2 p exeqtur. 2° excusat se a solōne q̄rūdā difficultatū de vtute vitali. 2ᵃ ibi (Huiꝰ aūt virtutis.) Pria in duas: q2 p facit qđ dcm̄ est. 2° remouet quādā dubitationē circa dicta. 2ᵃ ibi (Phi aūt.) Pria in duas. p notificat opōnes vtutis vitalis qꝫtū ad opiōnē medicoꝝ. 2° qꝫtū ad opiōnē phoꝝ. 2ᵃ ibi (Et ipsa qdē est pma virtꝰ.) Pria in duas: q2 p pmittit qđdā pnᵐ neciuꝫ ad ꝓpositū. 2° ꝓpositū exequitur. 2ᵃ ibi (Uirtutes he qdē.) Pria in duas: q2 p pmittit illud pnᵐ. 2° ipm dearticulat. 2ᵃ ibi (Et hic spūs.) ¶ Circa pmā partē est ītelligēdū ꝙ ex dictis Aui. debemus intelligē ꝙ mēbroꝝ ⁊ spirituū est vna mā cōis: nā cuꝫ ex eis vnū ꝯstituatur sm Gal. 11. de īgenio sanitatis. ca. 3°. opꝫ ipsoꝝ vnā esse cōem mām. s. humores: attamē q2 in ꝯstitutione spūs obtinet locū forme ⁊ mēbrū locū māe: vtroꝝq3 fuit mā pparata alia ⁊ alia: nā qđ spissum est in humore est mā appropriata mēbroꝝ: sꝫ qđ vaporosuꝫ est in ipsis est mā appropriata spūs: ⁊ cā huiꝰ est: qm̄ cū spūs sit habens caliditatē magis in actu q3 mēbra oportuit ipm gn̄ari ex mā humoris que magis actu est calida: talis aūt est suba vaporosa humoꝝ: iō ⁊c. ¶ Scđo ē ītelligēdū ꝙ Aui. signāter dixit sm aliq3 cōplexionē: qm̄ mēbra nō nutriuntur ⁊ gn̄antur ex q̄libet hu. sed ex humoribꝰ habētibꝰ debitā q̄litatē ⁊ ꝓportionē ēt ex q̄cūq3 vapore humoꝝ nō gn̄atur spūs: sed ex eo q ab aere est recipiēs in cōplexione tēperamentū vnde ex fumo capinoso nō hn̄t spūs gn̄ari. ¶ Tertio est ītelligēdū ꝙ p h̄ qđ dicit (Epar est pnᵐ gnōnis pme.) habemꝰ ꝙ virtus nutritiua est pōr via gnōnis vitali: q2 ad ipsam pparat sic vitalis ad aīalē: sed via pfectionis vitalis est prior: qm̄ cū spiritus habeat caliditatē maxime in actu oportuit ipsum generationem habere in membro qđ esset maxime calidū. mō cor inter oīa mēbra est maxime calidū: vt notū est: iō ⁊c. Et ex hoc debemus accipere ꝙ primū membrū subm existens virtutis vitalis est cor.

Dub.m 3m ¶ Sed circa hāc partē: q2 Aui. solū mētionē facit de vtute factiua spūs ⁊ nō de ea q̄ factiua est caloris nālis: est p dubitatio: vtrū calor nālis ⁊ spūs dn̄ant. Et vr̄ ꝙ sic: q2 que sic se hn̄t ꝙ vnū hꝫ rōnē sube grosse ⁊ aliud rōneꝫ sube subtilis illa dn̄t: spūs ⁊ calor nālis sunt hmōi sm Haly. in thegni. 2. trac. de corde. cōmē. 8. iō ⁊c. Et illa dn̄t que per diuersas vias ad mēbra deleganturs: sꝫ calor nālis ⁊ spūs sunt hmōi: iō ⁊c. ma. est nō ex se. mi. declaratur auctē Jsaac in libro elemētoꝝ: ibi. n. ponit ꝙ calor īcedit p ꝯcauū arteriaꝝ: spūs vo per viā mediā que est īter duas tunicas arteriaꝝ. ¶ Jn ꝯtrium est Gal. in 5° de simpli. medi. distin. 2. cap. 5°: ibi. n. dicit ꝙ nos appellamus spiritū illđ qđ Hip. vocauit calorē nālē. ¶ Ad istā qōnē rn̄detur p ꝙ calor nālis ⁊ spūs nō dn̄t eēntialr: sed solū sm magis et minus grossum in suba. ¶ Scđo rn̄detur ꝙ calor nālis ⁊ spūs nō differūt essentialiter sꝫ rōne: q2 ex hoc dicitur spūs q2 dat vitā: ⁊ ex h̄ calor nālis q2 dat esse. ¶ Tertio rn̄detur ꝙ calor nālis ⁊ spiritꝰ dn̄t eēntialiter: sunt tn̄ idē loco ⁊ subto. Primū declaratur ex duobꝰ: q2 spūs dat vitā: sed calor nālis dat esse. etiā q2 calor nālis reperitur in plātis in qbꝰ nō repitur spūs. Scđm declaratur: q2 si nō erūt idē loco ⁊ subto: tūc esset reperire quādā ptē corporis ꝯsimilē in q̄ esset calor nālis in q̄ tn̄ nō eēt spūs: hoc aūt est īpoīe. ¶ Dico tn̄ ad qōneꝫ ꝙ calor nālis ⁊ spūs idē sunt essentialr ⁊ rōne in nullo differētes. Et cā huius est: q2 illa sunt idē essentialr per que mēbra agūt suas opōnes tanq3 p vnū ⁊ ideꝫ: sed calor nālis ⁊ spūs sunt hmōi: iō ⁊c. ma. nō est. mi. declaratur: nā per calorē nālē mēbra agūt suas opōnes: cū p illū ꝯsuenturs in esse: ⁊ sic ēt per spiritū q nihil aliud est q3 calor nālis. Jtē si ista sunt idē loco ⁊ subto vt illi ponūt sunt ēt idē essentialr: qm̄ si sunt in vno ⁊ eodē loco ⁊ subto vnā hn̄t cōplexionē ⁊ p ꝯn̄s vnū opꝰ. Etiā ꝙ dn̄t calorē dare eē: ⁊ spiritū dare vitaꝫ nihil est dicē: vtrūq3. n. dat vitā ⁊ dat etiā esse. Etiā dicē ꝙ spūs nō sit in plātis falsuꝫ est. nā Arꝭ. ponit in illis esse quēdā spiritū cōplātatū. ¶ Sed aduertēdū ꝙ lꝫ sint idē essentialiter calor ⁊ spūs: alia tn̄ ꝓprietate sunt accepta hec nomina. nā dicitur calor nālis sm ꝙ informat mēbra: sed dicitur spūs: q2 aīe est instrm̄: est eni vehiculū virtutū aīe. ¶ Ad rōnes. Ad primā que sic se habēt ⁊c. ꝯcedatur. ad mi. falsum est. nā sunt vnius ⁊ eiusdē sube: vnde Cōmentator ille falsum dixit. ¶ Ad aliā illa differūt ⁊c. ꝯcedatur. ad mi. nō est veraꝫ: tu ꝓbas auctoritate Jsaac. dico ꝙ male dixit ꝓpter tria. Primo q2 sm Aui. in lr̄a spūs existens in arteria est cā dilatationis ⁊ constrictionis ipsius. mō hoc non ꝯtingeret nisi spūs esset ꝯtentus in ꝯcauo arterie. Scđo q2 est inuenire quandam arteriā que solū hꝫ vnā tunicā vt illa que est in pulmone: qūo eni ꝯtinebitur spūs inter spatiū mediū qđ est inter duas tunicas. Tertio q2 spiritū a corde recipiunt arterie. hoc aūt nō est nisi per earū ꝯcauū.

Dub.m 4m ¶ Scđo est dubitatio vtrū motꝰ cordis ⁊ arteriarū sit causa generationis spiritus vel caliduꝫ cordis. Et videtur ꝙ motꝰ auctoritate Haly. in cōmē. thegni. de signis cordis calidi ⁊ sicci cōmē. 8. ibi. n. ponit spiritū generari ex ꝯfricatione cordis ⁊ arteriarū. Jtem illud est cā generationis spūs qđ est cā distributionis ipsius ad mēbra: sed motus cordis est hmōi vt notū est: ideo ⁊c. ¶ Jn ꝯtrariuꝫ ar. qđ est cā cordis illius gn̄ationis cā nō est motꝰ cordis: spiritus aūt ⁊ calidū corporis sunt hmōi sm Arist. in de morte ⁊ vita circa finē. Jtē nulla virtus agit sine instro. virtꝰ g̃ cordis nō mouet cor nisi cū instro qđ est spūs. prius igitur hꝫ generationē spiritus cordis q3 eius motus. ¶ Rn̄dent ad hoc aliq ꝙ duplex est generatio spiritus. vna simplex ⁊ hoc fit a calido cordis. alia sm quid: ⁊ hoc fit a motu ipsius. nō declarant aliter. Dico tn̄ ꝙ spiritꝰ principaliter generatur a calido cordis ⁊ ab eius virtute. Q2 a calido rō huius est duplex. Una ēst: qm̄ spūs est habēs calidum in actu: g̃ opꝫ ipm gnōnē habere a mēbro qđ est maxime calm̄. s. a corde. mō cor est maxime calidū per sui calorē ⁊ cōplexionē nō per sui motū: iō ⁊c. Alia rō est: q2 gnō spūs per alterationē est. mō inter oīa maxime alterās est calidū: ideo ⁊c. Qđ aūt a virtute apparet: q2 in gnōne ipsius duplicē modū generationis ꝯsideramus: vnū absolutū qui fit vt calidū est: alterū determinatū qui fit vt naturale: sed absolutus fit a calido per alterationeꝫ: alter a virtute per debitā forme introductionē: iō ⁊c. ¶ Dico tn̄ 2° ꝙ spiritus in sui gn̄atione adiuuatur a motu cordis ⁊ hoc dupliciter. s. effectiue ⁊ cōpletiue. effectiue qm̄ motꝰ calefacit: vt ponit Arꝭ. i 2° celi ⁊ mūdi. tex. cōmē. 42.

cōpletiue qm̄ ꝑ motū cordis acqrit tēperamētū cōplexionis ī vapore ex q̄ spūs gn̄at ꝑꝑ illō qd̄ accidit d̄ attractiōe aerꝭ fridi ⁊ expulsiōe capinosoꝝ sup̄fluitatū. ⁋ Ad aucto. Haly. dōm q̄ si itellerit vt dcm̄ ē bene dixit. si aūt alr̄ male dixit. ⁋ Ad rōnē qd̄ ē cā distributiōis ⁊c̄. dōm q̄ nō est neciuz. vel si arguit ꝓbat vt dcm̄ est.

Dub^m 5^m ¶ Tertio est dubitatio vtrū spūs qui ex vapore gn̄at sic ꝑmaneat vnus numero in tota vita sicut mēbrū qd̄ generat ex suba humorū spissa. Et vr̄ q̄ sic: qm̄ sicut se hȝ humor ad mēbrū sic vapor ad spiritū: sed quātūcūqȝ humor mutet adhuc membrū vnū numero manet in tota vita: ideo ⁊c̄. Item vita formaliter ꝯsistit per spiritū: si igit spiritus in nobis nō maneret vnus numero: vita nō maneret vna numero: qd̄ est falsum. ⁋ In ꝯriū est Gal. 6. de ingenio vbi ponit q̄ spūs facile ẜm vnāquāqȝ cibationez remoueat. ⁋ Ad hoc dōm est q̄ spiritus in nobis nō manet vnus numero: mēbruz aūt sic: qm̄ cū membꝝ sit formaliter subm aie: spiritus aūt sit illō quo mēbrū aiatū ꝯseruat: si mēbrū nō permaneret vnū nuō: neqȝ vita nostra ēt ꝑmaneret vna numero. hoc aūt est falsum: sed spiritus ⁊ humor nō manēt vnū numero: qm̄ cā nālis ipsoꝝ permutat numero in tota vita. Item generatio mēbri ꝯiuncta est. nā cū per nutrimētū gn̄at aliq̄ pars carnis: gn̄at illa ꝯiuncta toti carni. Et iō sicut caro preexistēs erat vna numero: sic ⁊ pars que gn̄ata est: sed gn̄atio humoꝝ ⁊ spirituū ꝯiuncta nō est sed separata: ⁊ iō pro tanto nō manēt vnū numero in tota vita: mēbrū aūt sic. ⁋ Ad rōnes. Ad primā sicut se hȝ humor ad mēbrū ⁊c̄. dōm q̄ in his est dissimilitudo ⁊ similitudo. similitudo q̄ sicut humor ē mā mēbri: sic vapor est mā spūs: sed dissimilitudo est q̄ mēbrū ex hu. gn̄atū manet vnū nuō in tota vita: non aūt spūs q ex vapore gn̄at. ⁋ Ad 2^am appet solō ex dictis: qm̄ lȝ ꝑ spiritū fit vita: tn̄ illud qd̄ est aie ⁊ virtutū sbm ⁊ ēt vite est mēbꝝ: ⁊ tale vnū nuō manet vt visuz ē.

¶ Et hic spiritus quādo ẜm cōplexionē ꝓuenit quā dȝ habere ad hanc virtutem recipiendā preparat: deinde omnia illa p̄parat membra ad recipiēdū oēs alias virtutes animales ⁊ etiā reliquas.

¶ In parte ista Aui. ostēdidit q̄ cor gn̄atiuū est spūs in quo virtutes recipiunt. In hac parte ostēdit quo ordine virtutes recipiantur in spiritu. ⁋ Circa quā est p̄ intelligēdū q̄ virtus vitalis p̄mo recipit in spiritu: eo q̄ ipsa effectiua spirit⁹ per modū cōstrictionis ⁊ dilatationis vt apparuit supra. Sed aduertendū q̄ si virtus vitalis aut alia virtus in spiritu recipiat: in eo recipit sicut in instrumēto. Nā virtus aie dat spiritui modū motus ⁊ mensurā cōplexionis: qbus qdē adeptis in spiritu ipso perueniente ad membra agunt membra suas operationes. ⁋ Scd̄o est intelligendū q̄ spūs p̄pararet mēbra ad recipiendū virtutē aiālē ⁊ ēt nālē dupliciter. Uno mō dando illis vitā. Nā si in mēbris debeat recipi virtus aiālis ⁊ nālis opȝ illa prius viuentia existere. Scd̄o q̄ spirit⁹ ipse est instrumētū aiālis virtutis cū ad cerebrū est perueniēs et nālis cū peruenerit ad epar. Et ex his que hic dicunt solui pōt illa questio qūo virtus in spiritu recipiat: ⁊ qūo in mēbro: ⁊ in quo prius recipiat illoꝝ. Nā virtus in spiritu recipit sicut in instr̄o nō sicut in sb̄to: qm̄ tūc spūs esset aiatus. hoc aūt est falsum eo q̄ aīa est act⁹ corꝑis physici organici potētia vitā habētis: sȝ in mēbro recipit sicut in sub̄to: qm̄ ēt in illo aīa sicut in sub̄to recipit: ita q̄ aīa p̄mo recipit in mēbro vt in sub̄to absoluto q̄ in corde: sed 2° in spū recipit sicut in instrumento. 3° recipit in membris alys sicut in sub̄to ꝯiūcto q̄ cordi. nam alia membra animata nō sunt nisi vt cordi sunt ꝯiuncta: vt declaratū fuit supra. Deinde dicit.

¶ Uirtutes quidem animales in spiritu quidē ⁊ in mēbris nō ꝓueniūt nisi postq̄ hec vitalis ꝓuenit virtus. ideoqȝ lȝ virtutes animales alicui⁹ membri destruantur: viuū tamen membrū adhuc existit nisi hec virtus in eo fuerit destructa. Nōne vides q̄ membrū stupidū aut paralyticū vnūqd̄qȝ ẜm habitudinē est nō habēs sensum neqȝ motū: aut ꝓpter cōplexionē que ꝓhibet ip̄m eos recipere: aut ꝓpter oppilationē que accidit inter cerebrū ⁊ ip̄m in neruis qui ad ip̄m ꝑueniūt ⁊ tn̄ ip̄m est viuū. Et membrū cui accidit est nō habens sensum neqȝ motū ⁊ accidit ei vt putrefiat ⁊ corrūpat. In membro ergo paralytico est virt⁹ que eius custodit vitā donec qn̄ remotū fuerit qd̄ ꝓhibet ꝓfluat ad ip̄m virt⁹ sensus ⁊ mot⁹. Ipsum nāqȝ preparatuz erat ad suscipiēdū eā ꝓpter virtutis vitalis sanitatē in eo. Prohibēs eni nō ꝓhibuit nisi vt nō eā in effectu reciperet: sed membrum nō sic est mortuū.

¶ Postq̄ p̄misit illud p̄n^m. s. q̄ virt⁹ vitalis p̄parat mēbra ad recipiēdū alias v̄tutes ⁊ illud declarauit: statiȝ exequit ostēdēdo qūo v̄t⁹ vitalis p̄parat ad recipiendū mēbra illas v̄tutes. Et p̄ ostēdit qūo virt⁹ vitalis p̄parat mēbra ad recipiēdū virtutē aiālē. Scd̄o qūo ip̄a p̄parat mēbra ad recipiendū virtutē nālē. 2^a ibi (Et p̄parās.) In p̄^a ꝑte intendit talē rōnē. Illa virtus est p̄parans mēbra ad recipiēdū virtutē aiālē sine cuius receptione virtus aiālis nō recipit: sed virtus aiālis sine receptione vitalis in membris nō recipit: ideo ⁊c̄. ⁋ Circa hanc rationē sic ꝓcedit: q̄ primo ponit cōclusionem. 2° declarat mi. 2^a ibi (Ideoqȝ.)

¶ Sȝ hic est dubitatio vtrū virtus vitalis p̄paret ad aiālē. Et vr̄ q̄ nō: q̄ nulla ꝑfectio p̄parat ad aliā: sed virtus vitalis q̄dā ꝑfectio est ⁊ ēt aiālis: iō ⁊c̄. ma. appet qm̄ p̄paratio q̄dā iperfectio est: nā p̄parās respectu p̄parati est sicut iperfectuȝ respectu ꝑfecti. mi. declarat aucto. Ar. in 2° ethicoꝝ. cap̄. 5°. vbi. n. ponit q̄ virtus est que habētē ꝑficit: ⁊ opus eius reddit bonū. Iteȝ si virt⁹ vitalis p̄pararet ad aiālē: hoc nō esset nisi cū alteratione: sed hoc est falsum qm̄ ad virtutē nō est alteratio ẜm Ar. 7° phy. tex. cōmē. 17. iō ⁊c̄. ꝯn̄tia declarat: qm̄ p̄paratio nō est aliud q̄ dispositio. mō ad itroductionē forme talis aūt dispositio fit per alterationē: iō ⁊c̄. ⁋ In ꝯriū est Auicē. Iuxta qd̄ est itelligendū q̄ in virtutib⁹ duplr̄ attēdit p̄paratio: vna q̄tū ad eē virtutū: alia q̄tū ad op⁹ eaꝝ. ⁊ differt ista duplex p̄paratio: qm̄ in p̄ma p̄paratione esse posterioris virtutis includit esse prioris nō in actu distincto: sed in idistincto: ita q̄ eē vnius ab esse alterius separari nō pōt. Sed in 2^a p̄paratione lȝ operatio posterioris p̄supponat esse prioris ab opatione posterioris absolui pōt. Rō aūt q̄re esse posterioris virtutis includit esse prioris in actu indistincto est ista: nā virtus nō est aliud q̄ forma in relatione ad opus: sed talis est ordo formarū q̄ esse posterioris icludit esse prioris in actu indistincto: iō talis erit ordo virtutū. ma. apparet. nā forma siue aīa dr̄ forma: q̄ perficit mām: sȝ dr̄ virtus in relatione ad opus vt apparuit supra. mi. declarat: nā talis est ꝓportio formaꝝ adinuicē q̄lis est ꝓportio numeroꝝ ⁊ figurarū adinuicē ẜm Aristo. 7. metaphy. tex. cōmē. 49. ⁊ 3° de aīa tex. cōmē. 32. als̄ 2° de aīa. cōmē. 30. sed talis est illoꝝ ꝓportio: q̄ numerus posterior icludit priorē sicut q̄tuor tria ⁊ vnū distincte: sed essentialiter sunt q̄tuor: ⁊ ideo talis erit ꝓportio virtutuȝ formarū ad inuicē. Modo dico q̄ si in virtutibus ꝯsideret p̄paratio q̄tū ad earū eē vt sic vitalis nō p̄parat ad aiālē: sed q̄tuȝ ad operationē sic ipsa illi p̄parat. Rō p̄mi est: q̄ illa nō sunt adiuicē p̄paratiua que nō hn̄t ordinē p̄oris ⁊ posterioris: sed virtutes q̄tū ad esse nō hn̄t talē ordinē. s. vitalis ⁊ aiālis: iō ⁊c̄. ma. appet qm̄ p̄parans est sicut p̄us p̄paratū aūt sic posteri⁹. mi. declarat: nā si virt⁹ vitalis esset p̄or q̄tū ad eē ipsa virtute aiāli: tūc posset absolui ab ipsa ⁊ sic posset in qbusdā reꝑiri in qbus nō reꝑit aiālis. mō h̄ est falsum: nā in qbuscūqȝ reperit vitalis vt in aiālib⁹ in eisdē reꝑit aiālis. Rō scd̄i est ista. Illa sunt adinuicē p̄paratiua que hn̄t ordinē p̄oris ⁊ posterioris: sed vitalis virt⁹ ⁊ aiālis sunt hm̄oi q̄tū ad eaꝝ opōnē: iō ⁊c̄. ma. nō est. mi. declarat. nā opatio aiālis v̄tutꝭ posterior est: q̄ ea posita ponit vitalis sicut posito hoīe ponit aiāl: sed opatio vitalis est prior: qm̄ ad ipsam ꝯn̄tia nō ꝯuertit: nā ipsa posita nō ponit aiāl sicut posito aiāli nō ponitur hō. ¶ Ad rōnes. Ad p̄mā nulla ꝑfectio ⁊c̄. veꝝ est ꝑfectio vltima: mō virt⁹ vitalis nō est ꝑfectio vltima respcū aiālis: sȝ magꝭ ecōuerso. Uel alr̄ ꝯcēdēdo ma. ad mi. virt⁹ vitalis ꝑfectio est. veꝝ est q̄tū ad eē: sȝ q̄tū ad opōnē iperfectio q̄dā est respcū aiālis. ⁋ Ad 2^am si virt⁹ vitalis ⁊c̄. ꝯcedat tn̄ adhuc nō est alteratio in v̄tute: nā si virt⁹ vitalis p̄paret ad v̄tutē aiālē dādo vitā mēbris: adhuc alteratio nō est in v̄tute: sȝ in mēbris ꝑ trāsmutationē spūs ad ip̄a actuantꝭ eoꝝ cōplōnē: ēt si virt⁹ vitalis p̄ꝑet ad aiālē: q̄ spūs fiat istr̄ȝ v̄tutꝭ aiālis adhuc alteratio nō est in v̄tute: sȝ in spū ꝑ quā spūs hȝ vt sit illius istr̄m cū ad cerebꝝ ꝑuenit. ⁋ Ulteri⁹ est itelligēdū q̄ mēbꝝ paralyticū nō hr̄e sensuȝ ⁊ motū pōt duplr̄ itelligi. Uno mō ẜm habitū ⁊ vt sic illa nō hȝ: q̄ tūc aliq̄d hȝ aliō in hītu cū in ip̄m pōt: cū vult ẜm Ar. 6° ethi. cap̄. 3°. mō mēbrū paralyticū nō pōt in sensuȝ ⁊ motū cū vult: iō ⁊c̄. Alio mō ẜm habitudinē ⁊ vt sic nō est dicē q̄ mēbrū paralyticū nō hȝ sensuȝ ⁊ motū: qm̄ vt sic ipos hȝ: est. n. dispositū vt eos hēat. Modo qn̄ Aui. dixit q̄ mēbꝝ paralyticū ẜm hitudinē nō hȝ sensuȝ ⁊ motū ꝑ hitudinē debem⁹ exponē habitū.

¶ Sȝ tūc est dubitatio vtꝝ mēbrū paralyticū ẜm habitudinē hēat sensum ⁊ motū. Et vr̄ q̄ nō: q̄ si ita esset tūc oē mēbrū paralyticū posset sanari: q̄ eēt ad illa dispositū: sȝ ꝯn̄s est falsuȝ vt appet ad sensuȝ: iō ⁊c̄. Iuxta qd̄ est itelligēdū q̄ i mēbro paralytico aut est virt⁹ vitalis ⁊ nālis sana aut defecta. Si sana tūc dico q̄ oē membrū paralyticū ē dispositū de se vt i eo fiat sensus ⁊ mot⁹: ⁊ si i eo Dub^m 7^m

nō fiat hoc ꝯtingit aut ex pte mēbri mandantis vel mēbri per qḋ trāſmiſſio fit ſpūs aīalis ad mēbrū. Si ſit defecta dico ꝙ ad h̄ diſpoſitū amplius nō eſt: ⁊ tūc neq̄ ſm habitū neq̄ ſm habitudinez h̄ʒ ſenſuʒ ⁊ motū: eo ꝙ he v̾tutes ad aīalē ꝑparāt: ⁊ iō qn̄ videm⁹ mēbrū paralyticū eē macrefactū: cū tūc in eo virtus vitalis ⁊ nālis ſit defecta: ſignificamus ipſum eſſe impoſſibilis ſanationis.

¶ Et preparans nō eſt virtus nutriēdi tm̄: ita vt dicamus ꝙ quādiu virtus nutriendi affuerit viuum erit: ⁊ quādo deſtruet̄ erit mortuū: qm̄ hoc ipſuʒ verbū virtuti afferemus nutritiue: fortaſſe enī plerūq̄ʒ in aliquo ei⁹ opatio mēbroꝝ deſtrueret̄ ⁊ membrū viuū remanebit ⁊ fortaſſe plerūq̄ʒ remanebit ei⁹ opatio virtutis ⁊ mēbrū tendit ad mortē. Et ſi virtus nutritiua īquantū eſt nutritiua eſſet ipſa virtus que ꝑparat ad ſentiendū ⁊ mouendū vegetabilia ꝑparata forent ad ſenſum ⁊ motū recipiendū. Reſtat ergo vt ſit ꝑparās alia res que ꝓpriā ſequat̄ cōplexionē que vocat̄ virt⁹ vitalis.

¶ Scḋa diuidit̄ in duas. Aui. n. volēs ꝓbare ꝙ virtus vitalis ꝑparat ad nālē ꝓbat per h̄ ꝙ virt⁹ nālis nō eſt ad vitalē ꝑparās neq̄ ad aīalē: ſed talis eſt virt⁹ vitalis. Primo ḡ ꝓbat ꝙ virt⁹ vitalis eſt ꝑparās ad nutritiuā. Scḋo ꝙ virtus nālis nō eſt ꝑparans ad aīalē. 2ª ibi (Et ſi virt⁹ nutritiua.) ¶ Circa ꝑmā ptē eſt dubitatio vtrū virt⁹ vitalis ꝑparet ad nālē. Et vr̄ ꝙ ſic aucto. Aui. in ꝑn°. ſ. hui⁹ capituli ⁊ in ꝑn° hui⁹ lectionis. h̄ ēt arguit̄ rōne. viuē eſt ꝑus q̄ʒ modus viuēdi: ſed viuē eſt effect⁹ virtut̄ vitalis. modus aūt viuēdi a nutritiua v̾tute eſt effect⁹ nālis virtut̄. mō cuʒ ꝑus ꝑparet ad poſterius vr̄ ꝙ virt⁹ vitalis ꝑparet ad nālē. ¶ In ꝯtrariū arguit̄. virtus poſterior nō ꝑparat ad ꝑorē: ſed virt⁹ vitalis poſterior eſt nāli: nālis aūt ꝑor: iō ⁊c̄. ma. nō eſt q̄ꝛ ꝑparans reſpcū ꝑparati eſt ſic̄ ꝑus reſpcū poſterioris. mi. declarat̄ qm̄ virt⁹ nālis in q̄buſdaʒ reperit̄. ſ. in plātis in q̄b⁹ nō repit̄ vitalis. ¶ Juxta qḋ eſtītelligēdum ꝙ virtus vitalis ⁊ nālis pn̄t ꝯſiderari dupl̄r. vno mō q̄ꝫtū ad eſſe. alio mō q̄ꝫtū ad opōnes. Si p° mō ſic virtus nālis eſt ꝑparans ad vitalē: qm̄ ſm eē ꝑus ꝑparat ad poſterius. mō q̄ꝫtū ad eſſe virtus nālis eſt ꝑor vitali: iō ⁊c̄. Si 2° mō ſic virt⁹ vitalis ꝑparat ad nālē. Et rō hui⁹ eſt. que ſic ſe hn̄t ꝙ vnū h̄ʒ rōnē ꝑfectionis aliud rōnē ꝑfectibilis. qḋ h̄ʒ rōnē perfectionis pōt dici ꝑparās ad illud qḋ h̄ʒ rōnē ꝑfectibilis nō ſicut mā ꝑparat forme: ſed ſicut forma māe. mō virt⁹ vitalis h̄ʒ rōnē ꝑfectionis. virt⁹ aūt nālis rōnē ꝑfectibilis eas ꝯſiderādū q̄ꝫtū ad opōnes: iō ⁊c̄. Unde aduertendū ꝙ virt⁹ nālis ꝑparat vitali: q̄ꝛ eſt factiua māe illius: virt⁹. n. nālis in epate exiſtēs ſanguinē facit ex quo nāliter fit ſpirituū gnō: ſʒ virtus vitalis ꝑparās nāli q̄ꝛ eſt effectiua forme illi⁹: facit. n. ſpirituʒ q̄ a corde ad mēbra ꝑueniēs eſt cā vt mēbra ſuas opōnes ꝑficiāt. ¶ Ad auctori. Aui. dḋm ꝙ arguit virtutē vitalē ꝑparare ad nālez tanq̄ʒ ꝑfectio ſit ipſius. ¶ Ad ſcḋam. viuere ⁊c̄. veꝝ eſt: ſed viuere eſt effectus virtutis vitalis. verū eſt vnde bene ponimus in aīali virtutē vitalē ⁊ nālē ꝑparare. ¶ Ad rōnē in ꝯtrariū dḋʒ ꝙ arguit ſumendo iſtas virtutes quātū ad ipſarū eſſe.

Dub^m 9^m ¶ Scḋo eſt dubitatio vtrū abſoluta virtute vitali a mēbro remaneat nālis ⁊ ecōuerſo. Et videt̄ ꝙ ſic. Ille v̾tutes que operant̄ cū diuerſis inſtrumētis vna ablata pōt altera remanere: ſed virt⁹ vitalis ⁊ nālis ſunt h̄mōi. Nā virtus nālis operat̄ cū venis ⁊ calore nāli. vitalis aūt cū calore vitali ⁊ arterijs: iō ⁊c̄. ¶ In ꝯtriuʒ arguit̄. Primo ꝙ virtute nāli ablata nō ꝑmanet vitalis: illa v̾tute ablata nō pōt ꝑmanere vitalis ſine qua ſtare nō pōt vitalis virt⁹: ſed ſine nutricatione virtus vitaliſ ſtare nō pōt vt ad ſenſuʒ notū eſt: iō ⁊c̄. ¶ Scḋo arguit̄ ꝙ v̾tute vitali ablata nō poſſit ꝑmanere nālis q̄ꝛ illa v̾tute ablata nō remanet nālis: neq̄ alia v̾tus qua ablata remouet̄ eſſe ꝓpriū aīalis eo ꝙ ab eſſe opōnes ꝓcedūt: ſʒ ablata virtute vitali remouet̄ eſſe ꝓpriuʒ aīalis in quo illa eſt: q̄ꝛ amplius nō pōt calidū ꝓpriū ꝯſeruari: iō ⁊c̄. ¶ Juxta qḋ eſt intelligēdū ꝙ iſte virtutes. ſ. virtus aīalis vitalis ⁊ nālis exiſtentes in ſuis ꝑncipijs dupliciter ſe habent. Uno mō quo auferat̄ ſm totū: ⁊ vt ſic dico ꝙ vna ablata totaliter a ſui ꝑncipio alie ꝑmanere nō pn̄t eo ꝙ iſte virtutes ſunt ſibi īuicē deſeruiētes: qm̄ virtus nālis deſeruit vitali ꝑparādo ſibi māꝫ: ſʒ aīalis que eſt in cerebro ſeruit vitali ꝓpter illud qḋ accidit ab ipſa mot⁹ pectoris ad quē ſequit̄ mot⁹ pulmonis ⁊ cordis per ꝯn̄s: ſed vitalis ſeruit nāli illi ꝑbēdo formā. ſ. calidū. etiā aīali gn̄ando ſpiritū qui ad cerebrū ꝑueniens fit inſtrm̄ aīalis virtutis. Alio mō ſe habent ita ꝙ deficiunt nō tn̄ auferunt̄: ⁊ hoc mō eſt poſſibile ꝙ in vna accidat defectus in alia aūt nō ſaltē ſenſibilis ⁊ ecōuerſo eo ꝙ he v̾tutes habēt diuerſos modos operādi ⁊ ēt diuerſa organa: ⁊ hoc mō ītelligebat Aui. in lr̄a: poſſibile. n. eſt ꝙ accidat defectus aliqn̄ in virtute vitali: ⁊ tn̄ in nāli nō erit defectus ſenſibilis: ⁊ hoc mō ꝯtingere pōt aliqn̄ ꝙ vrina eſt ſimilis vrine ſan. ⁊ tn̄ eger tēdit ad mortē: vt ponit Aui. in. 4. ¶ Per hoc apparet ſolō ad rōnes. Ad primā dḋm ꝙ arguit de defectu iſtarū: ſed alie arguunt de ipſarū oblatione.

Dub^m 10^m ¶ Circa ſcḋam partē eſt dubitatio vtrū virtus vitalis reperiat̄ in plātis. Et videt̄ ꝙ ſic: q̄ꝛ virtus eſt per quā ꝯſiſtit vita: ſed plante viuūt vt notū eſt: iō ⁊c̄. Itē virtus vitalis eſt virt⁹ gn̄atiua ſpūs: ſʒ ſpūs eſt in plātis: iō ⁊c̄. ma. nō eſt de ſe. mi. declarat̄ dupliciter. Primo q̄ꝛ in aīalib⁹ ſicut eſt cor ſic nodus in plātis: ſed in aīalib⁹ virtus a corde ad alia mēbra fluit ꝑꝑ ſpiritum: ḡ in plātis virtus fluet a nodo ad alias partes ꝓpter ſpiritū. Scḋo q̄ꝛ in plantis eſt ſpiritus gignitiuus. talis aūt gnōnē h̄ʒ ex nutrimēto. ¶ In ꝯtrium eſt Aui. ¶ Ad cuius euidentiā eſt ſciendū ꝙ inter entia in viuentib⁹ fuit maximū caliduʒ: ⁊ hoc vt bene poſſent eoꝝ operationes per illud expleri: attamē calor ille in plantis debilis eſt: in aīalib⁹ aūt fortis ꝓpter aīalia plures operationes hēre: vnde q̄ꝛ in plantis calor fuit debilis ſufficit ad ipſius euētationē ſm Ariſto. in de morte ⁊ vita euētatio que fit per poros ⁊ nutrimētū adueniēs cū tale in ꝑncipio ſui ſit ꝯtrariū calido. Quia aūt in aīalib⁹ fort̄ fuit indiguit ꝑter euētationes has alijs euentationibus puta euentatione que fit a motu diſtincto a motu nālis virtutis: ⁊ iſte eſt motus pulſus qui cū determinatus ſit determinatis fit inſtrumētis in aīali. ſ. cū corde ⁊ pulmone ⁊ arterijs: ⁊ fit ēt determinata virtute. ſ. vitali. Ita tamē ꝙ ph̄i in plātis nō diſtinguūt vitalē a nāli: cū in eis nō fit motus diſtinctus a motu nālis virtutis contemperantis calidū qḋ eſt in eis. Et nō etiā ipſam diſtinxerūt ab illa in aīalibus. nā in illis oportuit ipſaʒ eſſe perfectiorē q̄ʒ in plantis in quibus nō eſt illi quieta. Attamē medici vitalē virtutem a nāli in aīalibus diſtinxerunt cū habeat alia organa ⁊ aliū modū operandi q̄ʒ nālis virtus. Nam q̄ꝛ ita eſt ſequit̄ ꝙ ipſius eſt alia ſanatio ⁊ ꝯſeruatio ab eo que virtuti nāli debet̄. Et iō pro tanto medicus vitalē facit diſtinctā a naturali. Quādo ḡ ſequit̄ vtrū virtus vitalis ſit in plantis. Dḋm ꝙ ſi intelligat̄ ꝙ illa virtus ſit vitalis que eſt ſpiritus ꝯſeruatiua ⁊ factiua ſic eſt in plantis. Sed ſi ītelligat̄ ꝙ ſit illa que eſt ꝯſeruatiua ſpiritus cū motu pulſatili ſic non eſt in illis. ¶ Ad rōnes. Ad primā virtus vitalis ⁊c̄. dḋm ꝙ talis virtus magis eſt nālis cui addita eſt vitalis ſicut ꝑfectio q̄daʒ. ¶ Ad ſcḋam virtus vitalis eſt generatiua ſpiritus. verū eſt cū pulſatili motu accipiēdo eā ꝓprie. mō talis in plantis nō eſt: iō ⁊c̄.

¶ Et ipſa quidem eſt prima virtus que in ſpiritu ꝑuenit quādo ſpiritus ex ſubtilitate humoꝝ ꝓcedit. Deinde ſpiritus ſm ph̄m Ariſtotelem per eam recipit principiū primū ⁊ aīam primā ex qua alie ꝓfluūt virtutes. Harum v̄o virtutum operationes non ab hoc proueniunt ſpiritu in principio rei ſicut etiā ſenſus apud medicos nō prouenit per ſpiritū animalem qui eſt in cerebro niſi ad cryſtalloidem penetret aut ad linguaʒ aut ad alia. Quādo ergo pars ſpiritus in ventriculū ꝑuenerit cerebri cōplexionē recipiet: ⁊ erit ꝯueniens vt ex eo proueniāt virtutū operationes que in eo primo reperte ſunt ⁊ ſimiliter in epate ⁊ ſimiliter in teſticulis.

¶ Poſtq̄ʒ Aui. inueſtigauit ꝙ virtus vitalis eſt ꝑparans ad aīalez ⁊ nō virtus nālis ſtans circa dicta ponit opiniones quorūdam. ſ. oſtendēdo quō virtutes in ſpū recipiant̄ ſm opiōnē ph̄oꝝ ⁊ Ar. ſcḋo hoc oſtēdit ſm opiōnē medicoꝝ. 2ª ibi (Et apud medicos.)

Dub^m 11^m ¶ Circa ꝑmā partē eſt ꝑmo dubitatio: vtrū ſpiritu exiſtēte in corde ſint recepte oēs v̾tutes. ſ. vitalis gn̄atiua ⁊ aīalis. de vitali aūt nō eſt dubiū. Et videt̄ ꝙ nō: q̄ꝛ vt dicebat̄ ſuꝑ: virt⁹ nō eſt aliḋ q̄ʒ forma vt potēs eſt in opationē: ſed ſpūs exiſtēs in corde etiā ſm ph̄os nō h̄ʒ modū cōplexionis ſm quē poſſit in operationē v̾tutis aīalis nālis neq̄ gn̄atiue: iō ⁊c̄. Item ab vno inquātum vnū non ꝓcedit niſi vnū: ſed aīa in corde exiſtens vna eſt nō diuiſa. ēt cor eſt vnū per vnā cōplexionē quā h̄ʒ: ḡ ab ipſo corde ꝓcedit ſolum vna virtus. ſ. vitalis: ḡ in ſpiritu exiſtente in ipſo nō erūt iſte virtutes recepte. ¶ In ꝯtriū eſt Aui. Anto. Ariſto. ¶ Ad hoc dḋm eſt ꝙ v̾tutes oēs recepte ſunt in ſpiritu cū eſt in corde ⁊ h̄ ab aīa cordis. Et rō hui⁹ eſt duplex. vna eſt recipi v̾tutē in ſpiritu vt apparuit ſupra: eſt ꝙ ſpūs hēat actū ⁊ modū motus per quē pōt in operationes oīum virtutū: ſed ſpūs exiſtens in corde eſt h̄mōi: ḡ oēs virtutes in ipſo recepte ſunt. ma. appet ex dictis. mi. declarat̄: nā ſpūs exiſtēs in corde h̄ʒ modū motus ⁊ actū per quem īmediate pōt in opationē vitalis virtutis vtpu. in motū dilatationis ⁊ cō-

strictionis vt notū est ad sensum. hꝫ ēt actū ⁊ modū motus ꝑ quē pōt in opōnē aliaꝝ virtutum mediate: lꝫ nō imediate neqꝫ in actu ꝓprio. Et rō hui⁹ est: q2 ab eodē istr̄m recipit suū eē ⁊ motū ad formā: sꝫ spūs istr̄m exn̄s oiuꝫ vtutū suū eē totū recipit a corde: ergo ab ipso recipit modū mot⁹ ꝑ quē pōt in opōnes ꝓprias virtutū. Itē instr̄m nō mouet ad opōnē nisi sit ꝯiunctū artifici mediate vel immediate. Spūs igit cū sit istr̄m vtutū nō mouebit ad aliarū opōnes nisi ꝯiunctū sit cordi in q̊ est aīa p̊: vn̄ si spūs nō recipet illā cōplexionē quā recepit in corde: nunqꝫ ꝑ ipꝫ posset fieri opatio aīalis vtut̄ neqꝫ nālis neqꝫ gn̄atiue. ¶ Sed aduertendū ꝙ lꝫ in spū in corde existēte recepte sint oēs vtutes: tn̄ imediate nō pōt in illaꝝ opōnes nisi acq̄sierit determinatū modū cōplexionis a q̄busdam alys mēbris cū ad alia ꝑueniret. Et cā est: qm̄ vtutes in suis opōnib⁹ idigēt ꝓprio mō mot⁹ spūs: ⁊ ēt ꝓprio mō cōplexionis ipsi⁹: mō spūs a corde solū recipiebat modū mot⁹ cōeꝫ: ⁊ ēt modū cōplexionis cōem: nō aūt ꝓpriū: sꝫ illū recipiebat a mēbris alys: ⁊ ideo oportuit ipm̄ ad alia mēbra ꝑuenire si per ipm̄ debebāt imediate vtutes ꝓrūpere in suas ꝓprias opōnes. Et si queraꝛ q̄re cor iter alias vtutes sibi approp̄auit vitalē vtutē. dōm ꝙ cā hui⁹ fuit: qm̄ op⁹ talis vtut̄ erat mag̃ cōe: ipa. n. ē spūs gn̄atiua in quo ꝯ debebāt oēs vtutes recipi. ¶ Ad rōnes. Ad p̊^{m} vtus nō est alid ⁊c̄. ꝯcedaꝛ. ad mi. spūs in corde existēs nō hꝫ modū cōplexionis ⁊c̄. veruꝫ est ꝓpriū: sed bene hꝫ cōem: q2 pōt in opōnes aliarū virtutū lꝫ nō immediate. ¶ Ad 2^{m} ab vno ⁊c̄. verū est vnū in actu distincto: lꝫ ab vno bene pn̄t ꝓcedē plura in actu indistincto: ⁊ sic est in ꝓposito. nā a corde ꝓcedit vna virt⁹ distīcte. s. vitalis. alie aūt nō distīcte.

Dub^{m} 12^{m}

¶ Scdō ē dubitatio: vtꝝ spūs a corde ad mēbra ꝑueniēs recipiat cōplexionē ab illis. Et vi ꝙ nō: q2 si ab illis recipet cōplexionē ab eis ēt recipet actū ⁊ formā: sꝫ ꝯn̄s est fl̄m: q2 qd̄ dat alteri formaꝫ nō recipit ab illo formā: sꝫ spūs a corde fluēs mēbris p̄bet formā ꝫm Auer. 2° sui collꝫ. c. 7. id ⁊c̄. ꝯn̄a appet: qm̄ cōplexio p̄parat ad formā vt ponit Aui. in ca. de eo qd̄ comediꝛ ⁊ bibiꝛ. mō in q̊ est p̄paratio vltia forme in eo est itroductio forme. Itē ꝑfectū nō recipit ab iperfecto: sꝫ ecōuerso. mō spūs a corde ꝑueniēs ē q̄d ꝑfectū respcū mēbroꝝ cū fluat a mēbro ꝑfectissimo: id ⁊c̄. ¶ In ꝯ̄riuꝫ est Aui. ¶ Ad h̄ dōm est ꝙ virt⁹ a corde ꝑueniēs nō recipit ab eis sꝫ ipa ꝑficit. Et cā hui⁹ est duplex. Una est. illd ꝑueniēs ad mēbra ipa ꝑficit qd̄ est p̊^{m} mouēs mēbra ad sui opōnes: sed spūs fluēs a corde est hmōi: id ⁊c̄. ma. nō ē. mi. declaraꝛ. nā mēbra mouenꝛ ad suas opōnes: q2 ꝯiuncta sūt cordi in q̊ est p̊ aīa. sūt aūt illi ꝯiuncta ꝑ spiritū a corde eis trāsmissuꝫ: id ⁊c̄. Alia cā est. q̄lis est ꝓportio forme mixti ad formā que est aīa: talis ē ꝓportio calidi inati mēbroꝝ ad cal'm iflūēs: sꝫ aīa ꝑfectio est forme mixti: ergo calor influēs est ꝑfectio calidi inati mēbroꝝ. ma. appet: q2 q̄lis est ꝓportio forme ad formā talis est ꝓportio istrumēti ad istr̄m. mi. est de se nō. nā qn̄ mēbra mortua sunt amplius nō sunt membra: lꝫ mixta sint. ¶ Sed aduertēdū ꝙ q2 spūs veniēs ad mēbra est p̊^{m} mouēs mēbra ad opōnes ⁊ p̊^{m} mouēs p̄ncipal'r facit ad eē effect⁹ absolutū. nō aūt ad eē terminatū: oportuit i mēbris eē qddā cal'm inatū qd̄ eēt ꝫm mouēs mēbra ad determiātas opōnes actuatū ꝑ cal'm influēs: vn̄ cal'm iflūēs ad mēbra ꝑueniēs ꝯ̄hiꝛ ꝑ calꝫ inatū mēbrorū vt possit in eoꝝ opōnes ꝓprias. Qn̄ ergo Aui. dicit ꝙ spūs iste recepit cōplexionē a mēbris nō dꝫ itelligi ꝙ absolute ab illis cōplexionē recipiat: imo mag̃ ipsa ab eo cōplexionē recipiūt: facit enī ipsa calida ⁊ mobilia: sꝫ dꝫ itelligi ꝙ ab ipsis recipit cōplexionē. i. ꝙ ab ipsis ꝯ̄hiꝛ ad determinatas opōnes ꝑꝑ cōplexionē ꝓpriā q̄ in mēbris est. ⁊ h̄ verū est de mēbris que alia sūt a p̄ncipalib⁹: qm̄ a p̄ncipalib⁹ bene recipit q̄ddā cōplexionē accidētalē que ꝯ̄terminatiua est cōplexionis cōis quā acq̄siuit a corde: vt cū spūs ad cerebrū ꝑuenit bene recipit ab ipo q̄ddā cōplexionē accidētalē ꝯ̄terminātē ei⁹ cōplexionē p̄orē a corde acq̄sitā. ¶ Ad rōnes. Ad p̄mā si spūs a mēbris ⁊c̄. verū est sed nō ab illis cōplexionē accepit: sed ꝯ̄ctionē q̄ddā per illoꝝ cōplexionē vt visuꝫ est. ¶ Ad scdāꝫ ꝑfectū nō recipit ab iperfecto. verū est esse ꝫm modū agendi bene. modo spiritus fluēs ad mēbra nō recipit ab illis esse sed a corde: recipit tamē ab ipsis quēdā modū operādi: ⁊ hoc nō est incōueniēs.

¶ Et apud medicos q̄dem nisi postqꝫ spūs in cerebro ad aliā cōuertiꝛ cōplexionē nō preparaꝛ ad recipiendum aīam que est principiū motus ⁊ sensus. Et simil'r in epate lꝫ prima cōplexio iam iuuerit ad recipienduꝫ virtutē p̄mā vitalē. Et similiter in vnoquoqꝫ mēbro: apud eos enī vnūqdqꝫ operationū genus aliā hꝫ animā. Et neqꝫ est aīa vna ex qua virtutes iste profluūt: quoniā hui⁹ sūme aggregatio est aīa. Et si prima q̄dē cōplexio iam adiuuit ad virtutē primā recipiendā: tūc iam dedit vitalē vbi ꝓuenit spiritus ⁊ virtus que sunt eius perfectio. Hec aūt virtus apud eos nō sola sufficit vt spiritus per ipsaꝫ omnes alias suscipiat virtutes nisi ꝓpria ꝓuenerit cōplexio. Preterea dixerūt ꝙ virtus hec preter hoc ꝙ ipsa est preparans vitaꝫ est etiā motus substantie spiritualis subtilis principiū ad mēbra ⁊ principiū ꝯstrictionis ⁊ dilatationis aeris attracti ⁊ pulsus. Affert enim adiutoriū in cōparatione vite qd̄ est passio: ⁊ in cōparatione operationū anime et pulsus prebet auxilium quod est actio.

¶ Scdā in tres: q2 Aui. p̊ facit qd̄ dcm̄ est. 2° ꝫm opiōnē medicoꝝ explicat ꝑticulares opōnes vtut̄ vitalis. 3° vtutē vitalē cōparat ad vtutes nāles ⁊ aīales. 2ª ibi. (Preterea dixerūt.) 3ª ibi (Et hec q̄dē virt⁹.) ¶ Circa p̄mā ꝑtē est intelligēdū ꝙ opio ista medicoꝝ quā ponit hic Aui. vera nō est ⁊ sup̄ reprobata fuit capl'o de mēbris. possum⁹ tn̄ soluē rōnē ipsoꝝ quā hic adducit Aui. que est talis. in illo mēbro spūs recipit vtutē in q̊ recipit cōplexionē: sꝫ spirit⁹ aīalis in cerebro recipit cōplexionē ꝓpriaꝫ ⁊ nālis in epate ⁊ gn̄atiuus in testiculis: ideo ⁊c̄. Ad ma. in illo mēbro ⁊c̄. ꝯcedaꝛ. ad mi. dōm ꝙ falsuꝫ est: bene. n. in illis quēdā modū cōplexionis recepit terminantē suā cōplexionē ꝓpriā quā habuit a corde.

Dub^{m} 13^{m}

¶ Sed hic est dubitatio: vtꝝ spūs in epate sic recipiat quēdā modū cōplexionis per quā est nālis: ⁊ in cerebro quēdā modū cōplexionis per quā est aīalis: ⁊ in testiculis modū quēdā cōplexionis ꝑ quā est gn̄atiuus. ¶ Et rn̄dēt aliq ꝙ sic: eo ꝙ sic cerebrū est p̄n^{m} vtutis aīalis: sic ⁊ testiculi gn̄atiue ⁊ epar nālis virtutis est p̄n^{m}. ¶ Credo tn̄ ꝙ bene h̄ hꝫ spūs in cerebro ⁊ in testiculis: non aūt in epate. Et rō hui⁹ pōt esse: qm̄ spūs in cerebro recipit q̄ddā ꝑmutationē cōplexionis per quā ipm̄ est instr̄m opōnis cōis toti. s. sensibilis motiue: ⁊ i testiculis ēt recipit q̄ddā ꝑmutationē cōplexiōis ꝑ quā ēt ipe est instr̄m opōnis cōis toti. s. gn̄atiue: sed in epate nō recipit ꝑmutationē cōplexionis ꝑ quā istr̄m sit opōnis cōis toti: sꝫ hꝫ solū illā ꝑ quā est istr̄m q̊ mediāte epar pōt ꝑmutare nutrimētū ad formā sibi sil'em. vꝫ. ad sanguinē. vn̄ sic spūs vitalis ꝑueniēs ad os ⁊ carnē ⁊ etiā ad stōchū: nō di spūs alius qꝫ vitalis: qm̄ ipe ibi ꝑmutationē cōplexionis nō recipit per quā instr̄m sit cōis opōnis sꝫ ꝓprie. s. imutationis nutrimēti ad formas ꝓprias illoꝝ mēbroꝝ: sic ēt ꝑueniēs ad epar: q2 ibi nō recipit ꝑmutationē i cōplexione ꝑ quā sit instr̄m opōnis cōis toti: id dici nō dꝫ talis calor cū ad epar ꝑuenit alius qꝫ vitalis ⁊ nō nālis vt aliq dn̄t. Cōfirmaꝛ h̄. nā si in epate eēt spūs aliqs nālis q trāsmitteꝛ ad alia mēbra: h̄ nō eēt: nisi q2 mediāte illo epar suā vtuteꝫ trāsmittet ad alia mēbra. mō h̄ ē fl̄m: qm̄ epar suā vtutē nō trāsmittit ad alia mēbra: sꝫ solū māꝫ nutrimētalē in eo gn̄atā. ꝓbaꝛ. nā virt⁹ epat̄ ē virt⁹ factiua nutrimēti: qm̄ nutrimētū iā factū ē i epate siue corde: id ⁊c̄.

Du^{m} 14^{m}

¶ Circa scdāꝫ ꝑtē p̊ ē dubitatio: vtꝝ virt⁹ vitalis sit p̄n^{m} mot⁹ sb̄e spūs ad mēbra. Et vi ꝙ nō: q2 opōnis que ē circa nutrimētū p̄n^{m} est virt⁹ nālis: sꝫ mot⁹ sb̄e spūs ad mēbra est q̄dā opō circa nutrimētū: id ⁊c̄. ma. de se nō est. mi. declaraꝛ. nā ꝑ spūm a corde transmissuꝫ mēbris sibiipsis imutāt ꝓpriū nutrimētū. Et ꝯfirmaꝛ hoc auc̄te Gal'. in lib. de vtilitate pulsus. vbi ponit ꝙ virt⁹ pulsatilis nō solū facit ad mot⁹ pulsus: sed ēt ad mulcebrē nutricationē mēbroꝝ. Etiā Auer. 2° sui collꝫ. ca. 7. vocat vtutē vitalē vtutē q̄ddā cibatiuā. ¶ In ꝯ̄riū ē Aui. i l'ra. ¶ Ad h̄ dōꝫ ē ꝙ virt⁹ vitalis est p̄n^{m} mot⁹ spūs ad mēbra. Et rō hui⁹ ē. idē est mēbroꝝ gn̄atiuū ⁊ ipsoꝝ ꝯseruatiuū: sꝫ cor est gn̄atiuū mēbroꝝ: ergo ē ipsoꝝ ꝯseruatiuū. ꝯseruat aūt illa trāsmittēdo eis spiritū: sꝫ nō pōt eis trāsmittē spiritū nisi per vtutē ꝓpriā que est in ipso: ⁊ talis est vtus vitalis: id ⁊c̄. ¶ Sed aduertēdū ꝙ ēt ista virt⁹ vitalis vocari pōt nālis inquātū restauratiua est spūs a mēbro depditi: ⁊ h̄ ex sub̄a subtili que est in nutrimēto sic ēt sit restauratio mēbroꝝ ex ꝑte grossa que in nutrimēto est vt dicebaꝛ sup̄. Et fuit necc̄ia ista dupl'x restauratio in nobis ꝑꝑ duplicē deperditionē que inde nobis fiebat sub̄e mēbri ⁊ ēt sub̄e caloris. verū est tn̄ ꝙ medici habuerūt ponere istā virtutē distinctā a nāli cū habēt distincta organa ⁊ ēt diuersum modū operandi naturalis virtutis. per hoc apparet solutio.

Dub^{m} 15^{m}

¶ Scdō est dubitatio vtꝝ virt⁹ vitalis sit p̄n^{m} mot⁹ pulsus. Et vi ꝙ nō: q2 illa opō nō sit a vtute vitali q̄ sit ex necc̄itate māe etiā vacui: sꝫ opatio pulsus cordis est hmōi: id ⁊c̄. maior nō est: qm̄ tales opōnes sunt distincte. mi. declaraꝛ per Aristo. in de morte ⁊ vita. Ponit enī hūc motū fieri h̄ mō. nā cū sit factiuū vltimi alimēti. s. sanguinis accidit ꝑꝑ multā caliditatē cordis sanguineꝫ eleuari in

tumorē: ꝛ tūc in tali tumore ne sit vacuum attrahit aer ad cor vel pulmonē: ꝛ illo attracto qꝛ aliqualr̄ refrigerat calm̄ fit depressio in sanguine ꝛ in corde. ¶ In ꝯtrariū est Auic. ꝛ oēs medici. ℂ Ad istā qōnē rn̄det frater Thomas in quodā suo trac. quem fecit de motu cordis sic dicēs: ꝙ mot⁹ cordis pricipiū est virtus sensitiua nō vt est sensitiua: sed vt est quedā forma nālis: ꝛ subdit palliādo sua dicta: ꝙ qꝛ forme iferiores assimilant superiori ꝛ illa mouet motu circulari nō potēs virt⁹ sensitiua cordis tali motu mouere ip̄m cor mouit saltē ip̄m motu ipsi ꝓportionali puta motu dilatationis ꝛ ꝯstrictionis. Sed istud est falsuꝫ. ꝓ: qꝛ opatio virtutis sensitiue est sentire nō mouē: imo ꝭm Ar. ipsa est maxime sensitiua in respectu ad alias virtutes: qꝛ ipsa hꝫ optimū pati qd̄ est sentire. Scd̄o qꝛ virtus sensitiua vt est forma nālis nō est aliud ꝙ̄ sensitiua: suū eni esse nāle est eē sensitiuū. ¶ Ideo dico alr̄. Juxta qd̄ est itelligēdū ꝙ pulsus pōt ꝯsiderari duplr̄. Uno mō ꝙ̄tuꝫ ad eleuationē ꝛ depressionē absolutaꝫ: ꝛ vt sic fit a necitate nāe ꝛ vacui nō a virtute: ꝛ cā est qm̄ polē est vt sic pulsum fieri absqꝫ virtute vt declaratū ē aucto. Ar. Alio mō pōt ꝯsiderari ꝙ̄tū ad eleuationē ꝛ depressionē determinatā ꝛ ordinatā: ꝛ vt sic fit a virtute qm̄ h̄ mō ab illis fieri nō pōt cū illoꝝ opōnes sint indeterminate. Itē qꝛ illa opatio fit a virtute que fit ꝓpter finē: sed pulsus est hmōi. fit. n. ꝓpter euētationē caloris in aiali: iō ꝛc̄. Aristo. ḡ in de morte ꝛ vita ponēs cās pulsus solū ponebat cās ipsi⁹ vt est mot⁹ absolute: nō vt est talis mot⁹ determinat⁹. per hoc apparet solō ad rōnē de se. ¶ Ulterius est itelligēdū ꝙ in cōparatiōe vite h̄ est nutrimēti ꝛ cōparatione opationū aie. i. aialiū. s. sensitiue ꝛ motiue affert virtus vitalis auxiliū qd̄ est passio: ꝛ hoc ꝑparādo ip̄m spiritū vt possit recipere modū cōplexionis per quā sit instr̄m nālis virtutis cū ꝑueniret ad epar: ꝛ aialis cū ꝑueniret ad cerebrū: ſꝫ in cōparatione pulsus aufert auxiliū qd̄ est actio. nā p̄ncipiū effectiuū motus pulsus est ipsa vitalis virtus vt visum est ꝛc̄.

ℂ Et hec quidem virtus virtutibus naturalibus similat: ideo ꝙ nō voluntate ꝑueniunt vnde ꝓfluunt. Et similat virtutib⁹ aialibus propter operationū earum diuersitatem: ipsa eni dilatat ꝛ constringit simul: mouet ergo duobus motibus ꝯtrarijs.

ℂ Postꝙ̄ Aui. iuestigauit sn̄iam medicoꝝ ꝛ ēt pħoꝝ circa virtutē vitalē: in parte ista colligēdo ex dictis medicoꝝ ꝛ ēt pħoꝝ cōparat virtutē vitalē ad alias virtutes. s. nāles ꝛ aiales. Et p̄ illā comparat ad tales virtutes quantū ad eius operationes. Scd̄o quantum ad nobilitates ꝛ ignobilitates 2ª ibi (Phi aūt.) ℂ Circa primam partē est intelligendum ꝙ Auicen. hic per voluntatem itelligit quēcūqꝫ appetitū: siue ille fiat per apprehensionē intellectus qui dicitur voluntas siue per apprehensionem sensus qui dicitur appetitus sensitiuus. Nam virtus vitalis suas operationes efficit sine appetitu intellectiuo ꝛ etiam sensitiuo.

Dubm 16m ℂ Sed hic est dubitatio qꝛ videtur ꝙ virt⁹ vitalis suas operationes perficiat cum appetitu. nā motiones ire ꝛ timoris sunt operationes virtutis vitalis vt posuit Auicē. supra: ꝛ etiā ponit stati: sed tales operationes sunt cū appetitu vt notū est: iō ꝛc̄. ¶ In cōtrariū est Auicē. ¶ Respōdent aliꝗ ꝙ duplex est virtus vitalis. s. operans ꝛ operata. modo dicūt ꝙ virtus vitalis operans efficit suas opationes sine appetitu: nō aūt virtus vitalis operata. Sed istud nihil est dicere vt apparuit supra: quoniā etiā virtus vitalis operans facit operationes cū appetitu. Unde dico aliter ꝙ motus pulsus pōt ꝯsiderari duplr̄. Uno mō ꝙ̄tuꝫ ad principiū a quo perfluit: ꝛ vt sic fit a virtute vitali que est quedam virtus nālis: ꝛ hoc sine appetitu: ꝛ causa huius est quoniā motus pulsus motus ꝯtinuus est. modo a virtute naturali procedit motus qui ꝯtinuus est nō aūt ab aiali: ideo ꝛc̄. Alio mō pōt ꝯsiderari quātū ad motuꝫ sui motus ꝭm quē diuersificat: ꝛ vt sic diuersitatē recipit a causis nō nālibus sicut a cibo cū assumit in superflua quātitate vel incōueniēti qualitate: ꝛ ēt ab appetitib⁹ nālibus aialib⁹ sicut apparet in accidentib⁹ aie: tūc eni virtus vitalis in suo motu ab aiali adiuuat: ꝛ nō est hoc incōueniēs. Nā aialis virtus in aiali fuit ad ei⁹ salutē: ꝛ iō oportuit ab ipsa etiā iuuamentuꝫ recipere virtus que ordinat in salutē aialis sicut est virtus vitalis: sicut ēt videm⁹ ꝙ virtus ab aiali suscipit iuuamentū: vnde forsan hoc modo virtus pōt dici quodāmō qꝛ ab aiali adiuta: tn̄ adhuc ipsa est operās p̄ncipaliter motuꝫ pulsus lꝫ ille a virtute aiali diuersificet in mō sui motus. ¶ Ad rōnē apparet solutio ex dictis: qm̄ motiones ille saltem in suo modo motus ab appetitu diuersificant ꝛ h̄ ꝯcessuꝫ est.

Dum 17m ℂ Scd̄o est dubitatio. Aui. ponit ꝙ virtus vitalis vna existens simul mouet motib⁹ ꝯtrarijs: possibile est vnū mobile simul moueri motib⁹ ꝯtrarijs: sed ꝯsequens est falsum ꝭm Arist. 5. phy. textu cōmē. 35. ideo ꝛc̄. Itē si virtus vitalis vna existens simul moueret motib⁹ ꝯtrarijs: hoc nō esset nisi qꝛ ipsa haberet in se virtutes et potētias ꝯ̄rias. mō hoc est ipolē: est eni ponē oppositū in adiecto. ¶ In ꝯ̄riū est Aui. ¶ Juxta qd̄ est itelligēdū ꝙ hoc forsan fuit vnū motiuū qd̄ mouit Ar. ad ponēdū motus pulsus nō fieri a virtute sed ex necessitate nāe eo qd̄ ipse erat simul cōposit⁹ ex motib⁹ cōtrarijs: talis. n. mot⁹ saltē a v̓tute nāli simul ꝑuenire nō pōt. Etiā ꝑꝑ h̄ qd̄ dic̄ Aui. hic mot⁹ fuit frater Thomas ad ponēdū ꝙ motus cordis fieret a v̓tute sensitiua vt est forma ꝗdā nālis: ꝛ qꝛ iste forme iferiores superiori assimilant: ꝛ illa mouet motu circulari: vn̄ qꝛ h̄ nō potuit nō ex ꝑte sui sed mobilis: qm̄ mobile qd̄ mouet motu circulari neqꝫ est graue neqꝫ leue. aia aūt iferior coniuncta erat ei qd̄ est graue ꝛ leue mouit cor ip̄m motu ꝓportiōali illi. s. motu dilatationis ꝛ ꝯstrictiōis: ita ꝙ frater Thomas ponēs hūc motū fieri ab vna v̓tute nō poneret ip̄m eē cōpositū ex ꝯ̄rijs motib⁹: sed eē quēdā vnū motū circularē existētē icōpletū. Sed hec positio iprobata fuit supra: qm̄ forma nālis adhuc minus mouet motib⁹ ꝯ̄rijs ꝙ̄ aialis. Et iō dico alr̄ ꝛ sic ꝙ isti duo mot⁹ cordis. s. mot⁹ dilatatiōis ꝛ ꝯstrictiōis nō fiunt ab vna v̓tute vitali eēntialiter: lꝫ sit vna gn̄e: ꝛ cā hui⁹ est que est demr̄atio in hac ꝑte mot⁹ ordinat⁹ ad attractionē iuuatiui ꝛ expulsionē nocitiui nō fiunt ab vna v̓tute sed diuersis: sed mot⁹ dilatatiōis ordinat⁹ est ad attractionē iuuatiui: qꝛ aeris refrigerātis calidū nāle. motus aūt ꝯstrictionis ordinat⁹ est ad expulsionē nocitiui: qꝛ fumosarū supfluitatū: iō ꝛc̄. ma. appet qꝛ opōnes q̄rū obta sunt diuersa ꝛ modi operandi diuersi nunqꝫ fiunt ab vna virtute sed diuersis. Sed motus ordinat⁹ ad attractionē iuuatiui ꝛ mot⁹ ordinatus ad expulsionē nocitiui sunt opōnes: quaꝝ obta sunt diuersa: qꝛ iuuatiuū nocitiuū ēt modi operādi sunt diuersi: qm̄ attractio est mot⁹ alicui⁹ ad se: sed expulsio est mot⁹ ad aliud: iō ꝛc̄. minor nō est apud pħos ꝛ medicos: ꝛ hec exp̄sse vr̄ eē itētio Gal. in. 3. de virtutib⁹ nālib⁹ ca. 13. ꝛ. 14. nā ip̄e ponit ibi dilatationem cordis ꝛ arteriarū fieri per villos lōgitudinales que ordinata est in attractione: ꝛ ꝯstrictionē fieri ꝑ villos latitudinales que ordinata est ad expulsionē: ostendens ꝑ h̄ ipsas fieri a diuersis v̓tutib⁹. s. dilatationē a v̓tute attractiua que operat cū villis lōgitudinalib⁹: ꝛ ꝯstrictionē a v̓tute expulsiua que operat cū villis latitudinalib⁹. ¶ Sed est aduertēduꝫ p̄ ꝙ duplex est attractio ꝛ expulsio in corde. Una ꝓpria que fit respectu ꝓprij nutrimēti: ꝛ hec fit sine villis. Alia que est cōis vt attractio aeris ꝛ expulsio capinosi fumi: ꝛ hec fit cuꝫ villis. ¶ Scd̄o est aduertēdū ꝙ virt⁹ in corde existēs simul mouet motib⁹ ꝯ̄rijs in relōne ad diuersa mobilia. nā dilatato corde ꝯstringunt arterie ꝛ eꝯ̄rio: ſꝫ in relōne ad idē mobile nō siml̄ mouet motib⁹ ꝯ̄rijs. Nā virtus vitalis alio tꝑe dilatat cor ꝛ alio tꝑe ip̄m ꝯstringit: vn̄ si Aui. itellexit ꝙ hec virt⁹ simul mouet motib⁹ ꝯ̄rijs sit vna eēntialr̄ pessime intellexit: sed si intellexit ꝙ esset vna ꝭm genus pōt saluari vt visum est. ℂ Ad rōnes. Ad p̄mā si ista virt⁹ ꝛc̄. ꝯcedat. ¶ Sed tu dicis ipolē est vnū mobile siml̄ moueri motib⁹ ꝯ̄rijs. verū est vnū mobile exn̄s: ſꝫ plura exn̄s bene pōt illis siml̄ moueri. mō mobilia isti⁹ v̓tutꝭ nō sunt vnū ſꝫ duo. ¶ Ad scd̄aꝫ tūc h̄ nō eēt nisi qꝛ in ista virtute eēnt virtutes ꝯ̄rie. ꝯcedat. mō nō est incōueniēs ꝙ in vno ꝭm genus sint aliqua duo specie differentia: ideo ꝛc̄.

Dubm 18m ℂ Tertio est dubitatio vtrū dilatato corde cōstringant arterie ꝛ econtrario. Et dicendū est ꝙ sic sine argumētis. Et ratio demonstratiua ad hoc est ista. Nā motus pulsus factus est vt calor existens in corde cōtemperet ꝛ temperatus a corde ad alia membra trāsmittat. modo calor fit temperat⁹ per dilatationē cordis ꝛ in tēpore quietis que est post illā. Postea v̓o cū cor ꝯstringit ipsum a se expellit ꝛ ad membra ipsum transmittit. nō posset ipsum aūt transmittere: nisi tunc tempore constrictionis que ipsuꝫ expellit arterie dilatarentur: quoniā ipsum per arterias ad mēbra transmittit: ideo ꝛc̄. Etiam qꝛ quando aliquod membrum alteri mandat: oportet cum membrum mandans constringitur in expellendo ꝙ recipiens dilatet in attrahendo sicut apparet in expulsione stomachi ad epar cū expellit chilum. modo cor calidū cōtemperatum mandans est ad arterias: ideo ꝛc̄.

ℂ Philosophi aūt qn̄ aiam dicūt aiam terrenā dicere volūt perfectionem corporis nālis instrumētalis. Et volūt dicere principiū omnis virtutis ex qua metipsi motus ꝑueniunt ꝛ operationes diuerse. Erit igit hec virtus ꝭm philosophoꝝ sn̄iam virtus animalis sicut virtutes naturales quas nominauimus apud eos virtutes vocantur animales. Qꝛ si noluerint dicere animam ꝭm hanc intentionem: sed volunt dicere virtutē que est principiū cōprehendendi ꝛ mouēdi qd̄ ex aliq

ꝓuenit cōprehensione volūtarie. Et nālē volunt dicē pro omni virtute ex qua operatio ꝓuenit in suo corpore: ſm huius forme diuersitatē nō erit virt⁹ animalis sed erit naturalis ⁊ altioris ordinis ꝙ̄ sit virtus quam medici vocant naturalē. Et si naturalē vocauerint illam que rem nutrimēti ministrat ⁊ ꝯuertit: siue ad hoc vt remaneat indiuiduū siue vt remaneat spēs non erit hec naturalis: sed erit tertiū genus.

Circa scđam ptē est itelligēdū. Auicē. ponit ꝙ virtus vitalis est altioris ordinis ꝙ̄ nālis. ⁊ causa huius est: qꝛ virt⁹ vitalis est effectiua spiritus. virtus aūt nālis est effectiua nutrimēti ex quo mēbra nutriunť ⁊ generanť. modo spirit⁹ membris comparať sicut forma materie: ideo ⁊c. Deinde cum dicit.

Et qꝛ ira timor ⁊ similia eoꝝ hui⁹ v̓tutis sunt passiones: tunc lꝫ eoꝝ pricipia sint sensus ⁊ existimatio ⁊ virtutes apprehēdentes: huic tñ cōparate sunt virtuti.

Postꝙ̄ Auicē. notificauit diffinitionē virtutis vitalis vsꝙ ad illā partē qbus ēt admiscet ⁊c. in parte ista ipsam notificat quantū ad aliā partē. Circa quā est intelligendū ꝙ ira ⁊ timor ⁊ similia pñt ꝯsiderari duplr̄. Uno mō vt sunt q̄dā passiones facte per appetitū ⁊ vt sic sunt operationes aīalis virtutis sensibilis. Alio mō quātū ad alterationē ⁊ motū caloris qui fit in ipsis ⁊ sic sunt operationes vitalis virtutis. vnde ipse motus caloris ⁊ pulsus principaliter fit a virtute vitali. attamē talis motus per appetitū diuersificari pōt: motus ergo cordis nālis est inquantū ꝯtinuus: sed inquantū diuersificationē recipit per appetitū dici pōt volūtarius: ⁊ sic etiā de motu pectoris. Deinde cum dicit.

Huius autem virtutis declarationē certificare ⁊ an sit vna an plures ꝙ̄ vna in sapientia contineť naturali que philosophie pars existit.

In pte ista Aui. excusat se a solōne cuiusdā dubitationis ꝯtingētis circa virtutē vitalē: ⁊ est dōm vt visuꝫ est ꝙ virtus vitalis est vna ſm genus: plures tñ ſm spēm. hoc est qđ dicit ⁊c.

De virtutibus aīalib⁹ cōprehēdētib⁹. Cap. 5m.

In virtute aūt animali due copulanť v̓tutes quaꝝ ipsa est sicut gen⁹: vna est sicut virtus cōprehensiua ⁊ altera virtus motiua.

Postꝙ̄ Aui. execut⁹ est de gñe v̓tutis nālis ⁊ speb⁹ ipsius: ⁊ ēt de gñe virtutis vitalis ⁊ speciebus ipsius: in parte ista exequiť de gñe virtutis aīalis ⁊ specieb⁹ ipsius. Et primo p̄mittit quādam diuisionē aīalis virtutis. Scđo exequiť de mēbris diuisionis illius. 2a ibi (Et cōprehensiua qdem.)

Dubm pm

Circa p̄mā partē est dubitatio p̄mo: vtꝝ virt⁹ cōprehēsiua ⁊ motiua sint aīali necessarie. Et videť ꝙ nō: qꝛ si eēnt ei neciē: aut eēnt aīali necessarie īquātū est aīatū vel īquātū est aīal: sed nullo istoꝝ modoꝝ sunt ei necessarie: iō ⁊c. ma. apparet ex sufficiēti diuisione mi. declarať. Primo nō sunt ei necessarie īquātū aīatū: qꝛ tūc oīa aīata haberēt has virtutes: sed ꝯñs est falsuꝫ. nā plāte aīate sunt: ⁊ tñ in eis nō est sensus neꝙ motus. Scđo non sunt ei necessarie īquātū est aīal: qm̄ est īuenire quedā aīalia vt typis affixa in qb⁹ si sit sensus in eis tñ nō est mot⁹ ſm Aristo. in libro p̄ de hystorijs aīaliū. ⁊ in 2o de aīa. tex. 16. ⁊. 33. Itē si he virtutes eēnt necessarie aīali nō eēnt ei necessarie nisi ꝓpter eoꝝ salutē: sed nō sunt ei necessarie ꝓpter eoꝝ salutē: iō ⁊c. ma. est nō: qꝛ sensus ⁊ motus dati sunt aīali ꝓpter eius salutē. ſm Aristo. 3a de aīa circa finē. mi. declarať: qm̄ sicut nā mixta alia sine his virtutib⁹ saluare pōt eodeꝫ mō aīalia. nā ipsa est sapiēs sapiētissima cui⁹ sapiētie nō est finis. ſm Gal. in 2o de creticis cap̄. 2o. In ꝯtrariū est Auicē. imo ipse has virtutes vocat aīales alias aūt nō. Dōm ꝙ virtus app̄hensiua ⁊ motiua necessarie sunt aīali. Et rō huius est: qꝛ ille virtutes sunt necessarie aīali per quas aīal distinguiť a nō aīali: sed virtus motiua ⁊ apprehensiua sunt hmōi: iō ⁊c. ma. appet eo ꝙ aīal ipm īter oīa entia vniuersi est maxime necessariuꝫ ⁊ magis perfectū. mi. de se nō est per sensum ⁊ motū iudicam⁹ aliqd esse aīal. Itē nā p̄mū mouēs sicut corpus celeste mouens materias ad formas quādā mām mouere voluit ad formā sibi similē. talis aūt est forma sensitiua. nā ipsa oīum est cogniscitiua siue illa sit de gñe substantie siue accidēs: sicut ēt est illoꝝ cognoscitiua forma corporis celestis: ⁊ vlterius qꝛ apprehensio rei causa est motus attributa etiā fuit aīalib⁹ in qbus est virtus app̄hēsiua ⁊ motiua. vnde hec virtus aīalia mouet ad oēm spēm positionis sicut ēt corp⁹ celeste ab eius aīa moueť ad oēm spēꝫ positionis que ēt aīa per appetitum mouet. Itē aīalia ipsa īter oīa entia sunt magis tēperata: qm̄ elemēta in ipsis sunt magis ꝯfracta: ⁊ qꝛ nā maxime intendit ad salutē eius qđ īter oīa est tēperatū: iō ipsa intēdit maxime ad salutē aīalis. nā illis dedit virtutē qbus possunt seipsa regere vtputa virtutē sensitiuā qua seipsa regerēt p̄cipiēdo iuuatiua ⁊ nocitiua ⁊ ēt virtutē motiuā qua seipsa regerēt ꝓsequēdo iuuatiua ⁊ fugiēdo nocitiua. Et ex his statim apparet q̄re iste virtutes dicte sunt aīales: qꝛ ꝓpter duo. s. qꝛ per ipsas distinguitur aīal a nō aīali. Etiā qꝛ ipse faciūt ad salutē aīalis. Ad rōnes. Ad p̄mā si erant necessarie ⁊c. dico ꝙ necessarie sunt aīali īquātū est aīal. tu ꝓbas ꝙ nō: qꝛ est īuenire q̄dā aīalia in qbus nō est motus. qđ falsum est: lꝫ enī in eis nō sit motus localis ꝓgressiuus qui est de toto loco ad totū locū: est tamen in eis motus localis dilatationis ⁊ ꝯstrictionis. nō fuit aūt in eis motus localis progressiuus in alijs aūt sic: qm̄ ipsa nutrimētū ꝯiunctū hēat alia aūt distans: attamen fuit in eis mot⁹ localis dilatationis ⁊ ꝯstrictionis ꝙ possent ꝓsequi qđ vtile est in eoꝝ iuuamēto ⁊ fugere qđ est nocitiuum. Ad scđam si he virtutes ⁊c. ꝯcedať. ad mi. falsum est. tu ꝓbas qꝛ pōt illa saluari nō est verū vt aīalia sunt: qꝛ exquo nō habēt sensum ⁊ motū aīalia nō sunt. Uel dōm ꝙ qꝛ aīalia habēt maiorē nobilitatem inter oīa entia: ideo nā habēt per eoꝝ virtutes.

Dubm 2m

Scđo est dubitatio: vtrū virtus aīalis sit genus ad has duas virtutes. Et videť ꝙ non: qm̄ virtus cōprehensiua est virtus passiua: virtus motiua est virtus actiua: sed agere ⁊ pati nō sunt in vno genere p̄dicamentali sed diuersis: ideo ⁊c. Item illa nō sunt eadē genere ⁊ differētia specie: sed etiā specie eadē quoꝝ vnum est causa alterius: sed virtus app̄hēsiua causa est motiue: ideo ⁊c. In cōtrariū est Auicē. Dōm ꝙ virtutē apprehensiuā ⁊ motiuā esse in vno genere pōt dupliciter intelligi. Uno mō esse in vno genere qꝛ loco ⁊ subiecto ⁊ sic sunt in vno genere loco ⁊ subiecto. Et cā hui⁹ est: qꝛ illa sunt in vno loco ⁊ subiecto quoꝝ vnuꝫ īmediate sequiť aliud in eodē: sed virtus motiua īmediate sequiť apprehensiuam in eodē subiecto. ma. nota est. mi. declarať: naꝫ quelibet forma est alicuius inclinationis principiū in materia cuius est: sicut forma que est grauitas principiū est declinationis deorsum in materia cuius est: ideo forma sensitiua principiū erit inclinationis ⁊ appetitus in aīali in quo est: sed inclinatio ⁊ appetit⁹ p̄ncipiū sunt motus ſm Aristo. in 3o de aīa. tex. cōmē. 48. ⁊. 51. iō ⁊c. Alio mō possumus intelligere ipsas esse in vno gñe p̄dicamētali vniuoco ⁊ per vnā rōnē ⁊ sic nō sunt in vno gñe. Et causa huius est: qꝛ ille virtutes nō sunt in vno genere vniuoco quarum obiecta per diuersas rōnes apprehenduntť: sed obiecta apprehēsiue ⁊ motiue sunt huiusmodi: iō ⁊c. ma. apparet: qꝛ virtutes accipiunt distinctionē ex obiectis. mi. declarať: qꝛ obiectū apprehensiue est obm̄ inquantū apprehendiť: sed motiue obm̄ est illđ sub rōne qua est bonū ⁊ delectabile ſm Aristo. 3o de aīa cōmē. 51. Dico tñ ꝙ sunt in vno genere equiuoco analogico dicto de illis per prius ⁊ posterius. nā apprehensio rei per sensum causa est motus ad illam ⁊ motū precedit: ⁊ ideo Auicē. dixit signanter virtutē aīalem esse sicut genus ad has virtutes ⁊ nō dixit ꝙ esset simpliciter genus. Per hoc apparet solutio ad rationes de se.

Et comprehensiua quidē est sicut duarū virtutū genus. vna virtus comprehensiua est manifeste. ⁊ altera virtus comprehensiua occulte.

Scđa in duas: qꝛ Auicē. p̄ exequiť de virtute aīali cōprehēsiua. Scđo de virtute aīali motiua. 2a ibi (Motiua.) Prima in duas: qꝛ p̄mo p̄mittit quādā diuisionem illius virtutis. Scđo de membris illius diuisionis exequiť. 2a ibi (Et virtus quidem.)

Dubm 3m

Circa p̄mā partē est dubitatio: vtꝝ virt⁹ manifeste cōprehēsiua ⁊ ēt occulta cōprehēsiua sint eedē gñe. Et vr̄ ꝙ non: ꝙ ille v̓tutes nō sunt eedē gñe tantū que sunt eedē specie: sed he virtutes sunt hmōi: qm̄ obm̄ eaꝝ est vnū vt appebit: idē. n. obm̄ est visus ⁊ imaginatiue v̓tutis: iō ⁊c. Itē que se habēt sicut mouēs ⁊ motuꝫ nō sunt eedē gñe: qꝛ agere ⁊ pati sunt in diuersis p̄dicamētis: sed virtus app̄hēsiua manifeste mouet virtutē app̄hēsiuā occulte: iō ⁊c. In ꝯ̄riū est Aui. Dōm ad hanc qōnē ꝙ he virtutes sūt in vno gñe subto: nō aūt in vno gñe p̄dicamētali vniuoco. Ratio p̄mi est ille virtutes sunt in vno genere loco ⁊ subto quaruꝫ forma subto vna est: sed forma harū virtutū vna est: iō ⁊c. Iteꝫ ille virtutes sunt in vno loco ⁊ subto quoꝝ obtoꝝ species distinguunť per aliqđ vnū: sed species obiecti virtutis apprehensiue occulte ⁊ manifeste sunt hmōi: iō ⁊c. ma. apparet: qꝛ exquo per vnū distinguunť opꝫ ipsas ad vnū locū terminari vbi de ipsis fiat distinctio ⁊ iudicium. mi. appet: nā species ille per aīam distinguunť que est vna loco ⁊ subto. Itē nihil mouet nisi ſm ꝙ in actu: sed sensus exte-

rioꝛ mouet cõmunẽ ⁊ cõis imaginatiuaꝫ ⁊ ſic de alijs: ꝫ hoc nõ faciet niſi ſm ꝙ in actu: ſed in actu fit p ſenſibilia ꝓpꝛia: ꝫ mouebit qꝛ illa apphẽdit. vnũ ꝫ erit obm ſenſus exterioꝛis ⁊ cõis ⁊ imaginationis ⁊ aliaꝝ ⁊ p ꝯñs ẽt taliũ virtutũ vnũ erit ſbm ⁊ vnus etiã locus. ¶ Et p̄terea q ponũt obm harũ virtutum eſſe diuerſum: vt qꝛ obm eſtimatiue eſt amicitia ⁊ inimicitia: ſꝫ obm audit⁹ in oue ſit vox lupi cũ illã audit nõ bene dicunt. nã amicitia ⁊ inimicitia p accidẽs obm ſunt eſtimatiue virtutis: qꝛ nõ ſunt illius obm niſi p vocẽ quã apphẽdit virt⁹ eſtimatiua p ſe ſicut ẽt audit⁹ illã per ſe apphẽdit. ¶ Preterea ſi obta ipſarũ eẽnt diuerſa: tunc opoꝛteret ponẽ quãdã virtutẽ actiuã que ipſam diſtingueret puta amicitiã ⁊ inimicitiã a voce qm̃ h̄ facẽ nõ põt virt⁹ eſtimatiua cũ ſit q̄dam virt⁹ paſſiua. mõ nullã talẽ v̄tutẽ eſt ponẽ: iõ ⁊c̃. ¶ Rõ ſcd̃i eſt: qm̃ ſpẽs ſub gñe vniuoco ſũt coeque. mõ virt⁹ apphẽſiua mãifeſte nõ eſt coeq̃ occulte: imo p̄oꝛ illa ⁊ ipaꝫ mouẽs: nõ igr̃ ſũt ſub vno gñe vniuoco: ſꝫ mag̃ equoco ⁊ analogico. ⁊ iõ ẽt Aui. dixit in lr̃a ſicut genus. ¶ Ad rõnes. Ad p̄mã que ſunt eadeꝫ ſpecie ⁊c̃. ꝯcedat. ad mi. verũ eſt ꝙ obiectũ ipſarũ vnũ eſt. attamẽ modus appꝛehẽdẽdi ipm eſt aliud in vtraqꝫ. Uel dõm ꝙ rõ illa arguit ꝙ ſunt eedeꝫ gñe ⁊ ſubto. ¶ Ad ſcd̃am que ſe habẽt ⁊c̃. verũ eſt in vno gñe p̄di camẽtali: ſed in vno gñe ſubto bene. ⁊ hoc ideo qm̃ mouẽs ⁊ motũ cõicant in mã. vñ rõ illa potius arguit oppoſitũ q̄ꝫ ꝓpoſitũ.

Dub^m 4^m ¶ Tertio eſt dubitatio: vtꝝ ſit aliq̃ virt⁹ cõpꝛehẽſiua mãifeſte. Et vr̃ ꝙ nõ: qm̃ oꝛgana talis v̄tut̃ occulta ſunt: talis .n. v̄tus ſũt qnqꝫ ſenſus. mõ illi hñt oꝛgana occulta ſic̃ cryſtallina q̄ ẽ oꝛganũ viſus eſt occulta. ẽt carũcule q̄ ſũt oꝛganũ odoꝛat⁹ ⁊ neruus expãſus in iterioꝛi auris q̄ ẽ oꝛganũ audit⁹. ẽt oꝛganũ tact⁹ occultũ ẽ: lꝫ mẽbꝝ puta caro ſit mãifeſtũ. ẽt oꝛganũ guſt⁹ qd̃ ẽ i ligua ẽ occultũ: ꝫ ⁊c̃. ¶ Preterea vr̃ ꝙ oĩs virt⁹ cõpꝛehẽſiua ſit mãifeſte vl' occulte: qm̃ vtriuſqꝫ obm qd̃ apphẽdit vnũ ẽ: q̄ ꝫ rõne vna ẽ apphẽſiua mãifeſte vt qnqꝫ ſenſus aliq̃ occulte vt alie virtutes interioꝛes. dõm ꝙ vna virt⁹ ẽ apphẽſiua mãifeſte vt .5. ſenſus ⁊ aliq̃ occulte vt v̄tutes iterioꝛes. Et cã hui⁹ ẽ iſta: nã v̄tus dr̃ cõpꝛehẽſiua occulte ⁊ ẽt manifeſte ex pte triũ .ſ. ex pte obti ⁊ ex pte oꝛgani ⁊ ex pte modi cõpꝛehẽdẽdi. ¶ Et ex pte obti. nã ſpẽs caloꝛis ſm Auer. i ſuo trac. de ſenſu ⁊ ſenſato hꝫ eẽ itẽtiõale in medio: ſꝫ mag̃ hꝫ eẽ itẽtiõale in oculo ⁊ adhuc mag̃ in ſenſu cõi: ſꝫ obm cũ hꝫ eẽ mag̃ intẽtiõale in aliq̃ hꝫ eẽ mag̃ occultũ in illo. ⁊ cũ hꝫ eẽ min⁹ itẽtiõale hꝫ eẽ manifeſtũ: iõ obm i ſenſu exterioꝛi hꝫ eẽ mãifeſtũ: in ſenſu aũt cõi eẽ occultũ. ibidẽ ẽt qꝛ ꝫꝫ Arꝫ. ſenſus exterioꝛes apphẽdũt mag̃ obm ſupficial'r q̄ꝫ ad id qd̃ ẽ ꝓfundũ in ipo ⁊ occultũ: ſic̃ videm⁹ ꝙ auditus ouis cõpꝛehẽdit ſupficial'r vocẽ lupi: ſꝫ v̄t⁹ eſtiatiua cõpꝛehẽdit qd̃ occultũ ẽ i voce illa .ſ. amicitiã vel inimicitiã. ¶ Declarat̃ h̄ 2° ex pte oꝛgani: qm̃ oꝛgana ſenſuũ exterioꝝ mag̃ ſũt nõ ad ſenſuꝫ ⁊ p anathomiã: oꝛgana aũt ſenſus cõis imagiatõis ⁊ memoꝛie min⁹. ¶ Tertio h̄ decl'at̃ ex pte modi cõpꝛehẽdẽdi. nã aĩa in coꝛde vna exñs ẽ ſciẽs imaginãs cogitãs ⁊ memoꝛãs: ſꝫ nõ ſentit niſi p̄ſente ſenſibili. imaginat̃ aũt cogitat ⁊ memoꝛat̃ de ſpecie ſenſibili ipſo abſente: iõ videt̃ ꝙ ſenſus exterioꝛes cõpꝛehẽdũt ſenſibile: mõ mag̃ manifeſto: interioꝛes aũt mõ mag̃ occulto: ⁊ ſic declaratũ eſt ex parte obti oꝛgani ⁊ modi apphẽdẽdi ꝙ alia virtus compꝛehenſiua occulte ⁊ aliq̃ manifeſte. ¶ Ad rõnes. Ad pꝛimã apparet ſolutio: qm̃ oꝛgana virtutũ interioꝝ adhuc ſunt magis occulta. ¶ Ad ſcd̃am dõm ꝙ lꝫ obiectũ vnũ ſit modus aut cõpꝛehendẽdi alius eſt: ⁊ ſub alia rõne eſt in eis obiectũ appꝛehenſum.

¶ Et virtus quideꝫ manifeſte compꝛehenſiua eſt ſenſibilis que eſt genus ſm quoſdã quinqꝫ virtutũ ⁊ octo ſm alios. Qd̃ ſi dixerimus ꝙ ſint quinqꝫ: erunt virtus videndi ⁊ virtus audiẽdi ⁊ virtus guſtãdi ⁊ virt⁹ tangendi ⁊ virt⁹ odoꝛãdi. Et ſi dixerimus ꝙ ſint octo erit hui⁹ cã ꝙ pluri b⁹ certificatoꝝ videt̃ ꝙ tact⁹ ſit plures virtutes .ſ. q̄tuoꝛ ⁊ ponũt ꝓpꝛie vnũqdqꝫ quatuoꝛ generũ tactus virtutem per ſe lꝫ in membꝛo ſenſibili ſint cõmunia ſicut guſtus ⁊ tactus in lingua ⁊ viſus ⁊ tact⁹ in oculo. hoc aũt certificare eſt phĩ.

¶ Scd̃a in duas: qꝛ p̄ Auicẽ. exequit̃ de virtute apphẽſiua manifeſte. Scd̃o de virtute appꝛehẽſiua occulte. 2ª ibi (Et virt⁹.) ¶ Circa p̄mã partẽ eſt itelligendũ ꝙ virtutes qnqꝫ ſenſitiue exterioꝛes ſunt eedẽ gñe loco ⁊ ſubto. Et rõ hui⁹ eſt qꝛ ille v̄tutes ſunt eedeꝫ loco ⁊ ſubto q̄rũ imutationes ad idẽ terminant̃: ſed imutationes haꝝ v̄tutũ ſũt hm õi: iõ ⁊c̃. maioꝛ appet de ſe. mioꝛ d̄clarat̃: terminant̃ .n. ad ſenſuꝫ cõeꝫ q eſt de illis iudicãs. vñ Themiſti⁹ dicebat in 2° de aĩa ꝙ ſenſus cõis eſt ſic̃ rex in regno: ſꝫ ſenſus pticulares ſunt ſic̃ nũtij deferẽtes ſenſibilia ſenſui cõi ſic̃ regi. Etiã Arꝫ. in 2° de aĩa tex. cõmẽ. 149. ſenſuꝫ ipm cõem cõparat cẽtro: ſed ſenſus pticulares ipſi⁹ circũferẽtijs. mõ ſic̃ linee ducte a circũferẽtijs puenĩũt ad idẽ pũctũ in cẽtro: ſic ẽt ſenſus pticulares ſpẽs ſenſuuꝫ ſub diuerſis rõnib⁹ ferũt ad ſenſuꝫ cõem taneq̄ꝫ ad pũctũ cẽtri: vñ ipſe in centro coꝛpoꝛis poſit⁹ eſt ſicut in coꝛde. Sunt ẽt he v̄tutes eedẽ gñe p̄dicabili remoto nõ tñ ꝓpique: ſicut ẽt ſenſibilia ipſoꝝ eadẽ ſunt gñe remoto: nõ aũt ꝓpinq̊. ¶ Scd̃o eſt itelligẽdũ ꝙ ſenſus iſti qnqꝫ ſunt. Et cã hui⁹ eſt: qꝛ tot ſunt ſenſus quot ſunt ſenſibilia. mo ſenſibilia ꝓpꝛia qnqꝫ ſunt: iõ ⁊c̃. maioꝛ apparet: qꝛ virtutes diſtinguunt̃ ex obiectis. minoꝛ declarat̃. nam ſi p̄ter ſenſibilia ꝓpꝛia inueniant̃ ſenſibilia cõmunia: ſicut numerus magnitudo figura mot⁹ ⁊ quies: accidẽtalia a ſenſib⁹ nõ appꝛehẽdunt̃ imediate: ſed mediantib⁹ ſenſib⁹ ꝓpꝛijs. Etiã ſi ſint ſenſibilia per accidẽs ſicut ſubſtantia amicitia ⁊ inimicitia: talia .n. non appꝛehendunt̃ imediate ⁊ per ſe: ſed mediantib⁹ ſenſibus ꝓpꝛijs.

Dub^m 5^m ¶ Sed hic eſt dubitatio vtꝝ ſenſus tact⁹ ſit vnuꝫ vel plures. Et vr̃ ꝙ q̄tuoꝛ aucto. Aui. in .6. de nãlib⁹. c. 3. 2ᵉ ptis .ſ. tact⁹ calidi ⁊ fridi: ⁊ ſenſus tact⁹ ſicci ⁊ hũidi: ⁊ g̃uis ⁊ leuis: ⁊ ſol'onis ꝯtinuitat̃ ⁊ ſui ꝯ̃rij. Preterea ⁊ p̄ter hos duos alij vident̃ eẽ .ſ. ſenſus tact⁹ aſperi ⁊ lenis ⁊ duri ⁊ mollis. ¶ In ꝯ̃riũ arguit: qꝛ q̄lis eſt ꝓpoꝛtio oꝛgani ad obm ſenſus tact⁹ talis eſt ꝓpoꝛtio obti ad ipm: ſed oꝛganũ vnũ eſt: ꝫ obm: ⁊ per ꝯñs ſenſus tactus erit vnus. ¶ Ad h̄ dõm eſt ꝙ potẽtie tactiue due ſunt. Et rõ huius eſt: qꝛ tot ſunt potẽtie tactiue quot ſunt potẽtie ⁊ ꝯ̃rietates q̄litatũ tãgibilium: ſed tales ſunt due tm̃ ad q̄s ſũt reducibiles oẽs alie: iõ ⁊c̃. ma. appꝫ qm̃ ſm Arꝫ. in 2° de aĩa tex. cõmẽ. 107. vna potẽtia vni⁹ eſt ꝯ̃rietatis. mi. declarat̃. nã tales ꝯ̃rietates ſolũ due ſunt .ſ. ꝯ̃rietas calidi ⁊ fridi: ⁊ ꝯ̃rietas humidi ⁊ ſicci: vt ꝓbatũ eſt ab Arꝫ. in p̊ phy. tex. 49. ⁊ 50. ⁊ in 2° de gñõne ⁊ coꝛruptione tex. 8. ⁊ 16. ⁊ 4. metheo. tex. 1. 2. Et ad has reducunt̃ alie ꝯ̃rietates q̄litatũ tangibiliũ: qꝛ nõ ſentiunt̃ a ſenſu tactus niſi mediãte ſenſibili cõi. ſi ꝫ ſenſibile cõe nõ ꝯſtituit potẽtiã tactiuã ſibi ꝓpꝛiã aliã a potentia ſenſibilis ꝓpꝛij vt notũ eſt: multominus iſte ꝯ̃rietates q̄litatũ tãgibiliũ. Qd̃ aũt ita ſit declarat̃. nã graue ⁊ leue ſentit̃ mediãte motu ⁊ qete. nã aliqd ſentit̃ graue qꝛ cadit deoꝛſuꝫ: ⁊ aliqd leue qꝛ illud nõ rapit: ſed qeſcit ẽt mediãte motu ⁊ qete. ſentit̃ lene ⁊ aſperuꝫ. nã lene eſt qd̃ eſt eq̄le in partib⁹. aſperũ aũt qd̃ eſt in illis ineq̄le. mõ nõ pcipit̃ aliqd eq̄le vel ineq̄le in partib⁹ niſi per motũ manus ſup illud. ſol'o ẽt ꝯtinuitatis ⁊ vnitas pcipiunt̃ mediãte qete ⁊ motu. nã ſol'o ꝯtinuitatis eſt qdã mot⁹ vnitas aũt illi⁹ qes: ⁊ ſic ẽt eſt de duro ⁊ molli. nã durũ eſt illud qd̃ tactui nõ cedit: molle aũt ſic. ¶ Sed aduertẽduꝫ ꝙ ſi Ariſ. in 2° de aĩa tex. 107. ⁊ 108. ponit virtutes tactiuas duas eſſe nõ dicit duas eſſe ſimpl'r gñe differẽtes ſicut eſt potẽtia odoꝛatiua ⁊ guſtatiua: ſꝫ dicit ipſas eſſe duas quodãmõ ꝓpter duplicẽ ꝯ̃rietatẽ q̄litatũ tãgibiliũ que eſt inter actiua adinuiceꝫ ⁊ paſſiua adinuicẽ: ⁊ per hoc apparet ſñiam Auicẽ. nõ fuiſſe veram.

¶ Et virtus quidem compꝛehenſiua occulte ⁊ non ſentiens eſt ſicut genus quinque virtutum.

¶ Poſtq̄ꝫ Aui. executus eſt de virtutibus mãifeſte apphẽſiuis: hic exeqt̃ de v̄tutib⁹ occulte apphenſiuis. ⁊ p̊ ponit numerũ earũ. 2° de eis exequit̃. 2ª ibi (Una eſt.) ¶ Circa p̄mã partẽ eſt intelligendũ ꝙ virtus occulte apphenſiua dicit̃ nõ ſentiẽs qñ res nõ cõpꝛehendit̃ in manifeſto: ſed in occulto ſicut dicit̃ virtus manifeſte cõpꝛehenſiua ſentiens: qm̃ res cõpꝛehendit in manifeſto.

Dub^m 6^m ¶ Sed tu dices imo videt̃ ꝙ altẽ aliq̃ virtus cõpꝛehẽſiua occulte ſit ſentiẽs in mãifeſto ſicut ſaltẽ ſenſus cõis. Nã vt apparuit ſup̄: videre: olfare: guſtare: audire: ⁊ tangere ſunt operationes ſenſus cõis: oẽs .n. ad illũ terminant̃: ſed videre eſt ſentire in manifeſto ⁊ etiã audire ⁊ ſic de alijs: iõ ⁊c̃. Item hoc videt̃ ſaltẽ ex ꝓpꝛietate vocabuli: qꝛ ex hoc aliqd dicit̃ ſenſus: qꝛ eſt manifeſte ſentiẽs. mõ ſenſus cõis ſenſus eſt: iõ ⁊c̃. ¶ Iuxta qd̃ eſt itelligendũ ꝙ ſenſus cõis dicit̃ ſentiens in manifeſto ⁊ ẽt in occulto. dicit̃ ſentiens in manifeſto in vigilia: qm̃ tunc cõpꝛehẽdit ſpecies ſenſibiliũ que reddite ſunt oꝛganis particularib⁹ ſenſuũ ab obiectis exterioꝛib⁹ mediãte medio: ſed dicit̃ ſentiens in occulto in ſomno: multotiẽs enĩ ſenſus cõmunis in ſomno ſe iudicat vere ſentire ⁊ non imaginari: ⁊ hoc ꝯtingit ꝓpter ſpẽs ſenſibiliũ que ei reddunt̃ ab intrinſeco. naꝫ ſicut ſenſus cõmunis iudicat ſe vere ſentire qm̃ ſpecies ſenſibiliũ ab obiecto reddunt̃ medio ⁊ a medio oꝛganis particulariũ ſenſuum. ſic ẽt iudicat ſe vere ſentire: qm̃ ſpẽs recepta in memoꝛatiua virtute ab illa reddunt̃ oꝛganis particulariũ: ſicut videmus multotiens ꝙ ſpẽs coloꝛis recepta in memoꝛatiua v̄tute cũ reddit̃ cryſtalline in ſomno ſenſum cõmunẽ iudicare ſe vere ſentire. Et hoc mõ dicebat Arꝫ. in de ſomno ⁊ vigilia ꝙ in ſomno obligata ſunt oꝛgana ſenſuũ particulariũ: nõ aũt alligat⁹ eſt ſenſus cõmunis: vnde ⁊ ſomnũ fieri põt: ⁊ vt ſic poſſum⁹ dicẽ ꝙ ſomnus eſt paſſio ſenſus cõis. ¶ Ad rõnes. Ad pꝛimam videre ⁊c̃. ꝯcedat̃. ad mi. ⁊c̃.

mi.⁊c̄.dōm ꝙ veꝝ est qñ iste opōnes fiūt per spēs que redduntur organis sensuū prioꝝ ab obiectis: sed qñ fiunt q̄ꝛ spēs reddunt̄ ab intrīseco sic̄ in somno: tūc iste opōnes fiūt in occulto: ⁊ h̄ mō sensus cōis ponit̄ vt' nō sentiēs ī manifesto. ¶ Ad aliā dōm ꝙ sensus cōis bñ sentit: sed aliqñ in manifesto: aliqñ in occulto vt visuz ē.

Dubm 7m ¶ Scd̄o est dubitatio vtrū virtutes cōprehēsiue occulte sint qnq̄ꝫ. Et vī ꝙ nō: imo vī ꝙ sint tres aucto. Auer. in. 3. de aīa cō. 6. s. phātastica siue imaginatiua: cogitatiua siue estimatiua: ⁊ memoratiua siue reminiscitiua. ⁊ dicit ꝙ iste tres sūt in trib' vētriculis cerebri. Preterea vī ꝙ sint q̄tuor: q̄ꝛ p̄ter has que dicte sūt est sensus cōis. Preterea vī ꝙ sint septē. s. sensus cōis: ⁊ virt' phantastica ⁊ imaginatiua ⁊ cogitatiua ⁊ extenuatiua ⁊ memoratiua ⁊ reminiscitiua. Frater eni Thomas in p̄ meta. ⁊ Auer. in 3° de aīa. cō. 57. ⁊. 48. vident̄ ponere ꝙ virt' estimatiua ⁊ cogitatiua differūt: qm̄ cogitatiua est que cōprehēdit ītētiones sensatas q̄ sunt in gn̄e sb̄stātie sicut dian̄. filiū ⁊ filia. ⁊ ponit̄ ab eis ꝙ h̄ reperit̄ solū in homine: sed estimatiua cōprehēdit ītētiones nō sensatas q̄ sunt ī genere accn̄tis sicut amicitiā ⁊ inimicitiā: ⁊ h̄ reperit̄ in hoīe ⁊ brutis. Declarāt aūt h̄ tali exēplo. Dicūt eni ꝙ si sub gallina ponuntur oua ipsi' ⁊ oua anatis videm' ꝙ illa gubnat sicut alia: ⁊ orto pullo ex ouo anatis ip̄m nō repellit sed gubnat: mō si in gallina est virt' cogitatiua qua cognosceret ip̄m nō esse suū filiū sed anatꝭ illū non gubernaret: vn̄ si gubnet hoc est q̄ꝛ in ea est virt' estimatiua qua cognoscit ip̄m eē suū amicū q̄ꝛ eā sequit̄. ¶ In ꝯ̄riū est Aui. qui ponit has virtutes eē qnq̄ꝫ. ¶ Iuxta qd̄ est ītelligēdū ꝙ Auic. posuit virtutes occulte cōprehēdentes eē qnq̄ꝫ. s. sensuz cōem q app̄hendit oīa sensibilia particulariū sensuū: ⁊ de illis iudicat ⁊ inter ipsa discernit ⁊ virtutē phantasticā que ꝯseruat spēs sensatas in occulto ab euntib' sensib' sicut spēm soni coloꝝ ⁊ siꝉiuz: ⁊ virtutē imaginatiuā ⁊ cogitatiuā qua cognoscit ⁊ cōprehēdit spēs sensatas in occulto sicut amicitiā ⁊ inimicitiā: ⁊ virtutē memoratiuam que spēs illas nō sensatas ꝯseruat. Sed Aristo. solū posuit tres. s. imaginatiuā cogitatiuā ⁊ memoratiuā sub qua cōprehēdit̄ reminiscitiua. Nā virtutē que ꝯseruat spēs sensatas quā Aui. ponit eē phātasticā: Ari. posuit eē memoratiuā virtutē que per se spēs sensatas cōseruat: ⁊ per accn̄s nō sensatas. Nō eni memorat̄ aliquis de amico vel inimico: nisi percipiēdo colorē ipsi' sonum ⁊ similia. Etiā Arist. nō posuit aliquā virtutē que per se app̄henderet spēs nō sensatas quā Aui. vocat estimatiuā: qm̄ imaginari non potuit quō forma aliqua sensitiua posset app̄hēdere formas nō sensatas cum nulla virt' eas app̄hēdat per se: sed per accn̄s solū: vnde hec virtus memoratiua b̄m Arist. per se cōseruat spēs sensatas: ꝑ accidēs non sensatas. Quid tamē de hoc sit tenēdum dicet̄ infra: tn̄ est tenēdū ad p̄sens ꝙ iste virtutes vt distincte sunt rōne organi sunt solum tres: sed distincte rōne essentiali sunt plures. Per hoc apparet solutio ad id qd̄ obijciebatur in contrarium.

¶ Una est virt' q̄ vocat̄ sensus cōis ⁊ phātasia: ⁊ apd̄ medicos qdē sūt vna virt': s̄ apd̄ certificātes q sūt ex ph̄is due sūt virtutes. Sēsus eni cōis ē illa q̄ oīa sensu ꝑcepta recipit: ⁊ ꝑꝑ eoꝝ formas patit̄ q̄ in ipsa copulant̄. Phātasia v̄o est illa q̄ eas custodit: postq̄ꝫ ꝯiungunt̄ ⁊ retinet eas post sensus absentiā. Et que harum duaruz est recipiens alia est a custodiēte. Hoc autem certificare est ph̄i. Sed qual'rcūq̄ꝫ fuerit eius sedes et oꝑōnis eius p̄icipiū est anterior cerebri ventriculus.

¶ Scd̄a diuidit̄ in quatuor qd̄ Aui. exequit̄. p̄ de phātasia ⁊ sensu cōi. 2° de imaginatiua. 3° de estimatiua. 4° de memoratiua. 2ª ibi (Et secunda quidem.) tertia ibi (Et hec virtus est instrumētū.) quarta ibi (Tertia v̄o illarum.)

Dubm 8m ¶ Circa primā ꝑtē est dubitatio: vtrum phātasia ⁊ sensus cōis sint vna virt' vel due v̄ītes. Et vī ꝙ sint due aucte Aui. in lr̄a. Hoc ēt arguit̄ rōne. mouēs ⁊ motū debēt eē disticta loco ⁊ sb̄to: s̄ sensus cōis mouet phātasiā. iō ⁊c̄. ma. appet ex 5° phy. cō. 3. mi. declatur. auc. Aꝛ. in. 2. de aīa tex. 160. circa finē. vbi eni ponit ꝙ phātasia ē mot' factus a sensu cōi b̄m actū. ¶ Itē ille virutes sunt v̄ītes q̄ruz opōnes differūt ⁊ ēt organa: sensus cōis ⁊ phātasia sūt hmōi. ideo ⁊c̄. ma. nota ē. minor declarat̄: qm̄ opatio sensus cōis est receptio spēruz sensibiliū: sed opatio phātasie est ꝯseruatio illaruz: vt ponit Auic. in lr̄a. Et ex hoc apparet ꝙ organa ipsaꝝ sunt v̄īa: qm̄ ꝯseruatio fit a sicco: receptio aūt ab humido vt apparuit sup̄ ca. de elītis. ⁊ hoc ēt vult Aristo. 4. metheo. tex. 2. ⁊. 4. ⁊ in. 2. de gn̄ōne ⁊ corruptione tex. 9. ¶ In ꝯ̄riuz arguit̄. q̄ꝛ ille virtutes sunt vna virt' quaꝝ organū est vnū: sed organū istaꝝ virtutū est vnuz: q̄ꝛ anterior vētriculus cerebri: vt ponit Auic. in lr̄a. vnde vī ꝙ qñ Aui. dicit ꝙ ph̄s certificare dꝫ ꝙ sint due virtutes falsum dic̄: qm̄ ph̄s ponit ista esse virtutē vnā cū habeāt vnū organū ⁊ vnā cōplexionē qua opant̄. nā nō pōt certificare vnitatē vel pluralitatē nisi ex vnitate ⁊ pluralitate organoꝝ. ¶ Iuxta qd̄ est ītelligēdū ꝙ per phātasiam possumus duo intelligere: per ipsaz eni p̄ possumus ītelligere virtutē ꝯseruātē spēs sensatas ab euntibus sensib': ⁊ vt ipsa essentiał'r loco ⁊ sb̄to differt a sensu cōi: nō ꝙ b̄m Aꝛ. virtus istas spēs conseruās sit phātastica: sed est virtus rememoratiua: tn̄ quōcūq̄ꝫ sit differt hec virt' conseruans vt dcm̄ est a sensu cōi. Et rō hui' est: qm̄ operatio sensus cōis est receptio spēruz. isti' āt virtutꝭ opō est illaꝝ ꝯseruatio: mō receptio ab hūido fit ꝯseruatio a sicco. iō ⁊c̄. quare diuersa cōplexio organi est haꝝ virtutū. Scd̄o possumus ītelligere ꝑ phātasiā virtutē apprehēdētē ⁊ imaginantē spēs sensatas ab eūtib' sensib': ⁊ vt sic ꝓprie ⁊ vere sumit̄ phātasia ab Ari. phātasia eni in greco est imaginatio ⁊ apparitio in latino: ⁊ hoc mō phātasia est differēs a sensu cōi eēntiali rōne: s̄ est illi eadē loco ⁊ sb̄to. Rō primi est ista: ille virtutes differunt rōne eēntiali: quaꝝ vna app̄hēdit ob̄m in occulto ⁊ alia in manifesto: s̄ sensus cōis app̄hēdit ob̄m in manifesto ⁊ phātasia in occulto siue imaginatio. iō ⁊c̄. ma. appet. nā diuersitas formalis sumit̄ in v̄tutib' ex mō opandi circa ob̄m. mi. declat̄: qm̄ sensus cōis spēs apprehēdit vt ille ei reddunt̄ ab organis sensuuz ꝓprioꝝ: s̄ phātasia illas app̄hēdit vt ei reddunt̄ ab ītrinseco maḡ: vtputa memoratiua virtute p̄ter ꝙ prius recipiant̄ in organis sensuū ꝓprioꝝ. vn̄ sensus cōis in cōparatiōe ad phātasiā vī magis app̄hēdere suum ob̄m in manifesto: sed in cōparatiōe ad sensus priores maḡ illud app̄hēdit in occulto: q̄ꝛ absq̄ꝫ ob̄tis exteriorib' qd̄ nō faciunt sensus ꝓprij. Rō scd̄i est ista: ille virtutes sunt eedē loco ⁊ sb̄to quaꝝ īmutatiōes ad vnū terminū ⁊ locū ꝑ vnū organū ꝑficiūt eaꝝ opationes: s̄ opatio sensus cōis saltē que est app̄hēdere sensibilia l̄ꝫ nō iudicare: ⁊ ēt opatio phātasie sūt hmōi: q̄ꝛ terminant̄ ad aīam vnā que in corde ē. iō ⁊c̄. ¶ Itē sentire nō fit: nisi q̄ꝛ sensibile ꝯiunctū est p̄ sentiēti: ⁊ imaginari nō fit: nisi q̄ꝛ imagiabile ꝯiūctū est p̄ imaginanti. s̄ p̄mū sentiēs primū imaginās est aīa in corde existēs. iō ⁊c̄. ¶ Sꝫ tu dices hoc nō vī veꝝ: qm̄ medici ponūt imaginationē in anteriori vētriculo cerebri: ⁊ Ari. sensuz cōem in corde: ergo nō sunt eedē loco ⁊ sb̄to. Dōm ꝙ imaginatio est in illo vētriculo solū sicut in organo: sed in corde sil' est cū sensu cōi sicut in vno subiecto. ¶ Sꝫ est aduertēdū ꝙ vt dcm̄ est ꝙ spēs sensate quas cogn̄scit imaginatiua virt' ab euntib' sensib' cōseruate sunt a memoratiua virtute que est in alio loco q̄ꝫ imaginatiua: q̄ꝛ in posteriori vētriculo in quo est maior siccitas: ⁊ illa in anteriori vbi est maior humiditas. Et cā hui' est: qm̄ si eēnt in vno loco: tūc toto tp̄e q̄ fieret receptio spēi sensibilis fieret ipsi' imagiatio: mō nos expimur in nobis hoc eē falsuz: qñ igit̄ imagiatiua virtus imagiari vult de specie aliq̄ sensibili illa sibi reddit̄ ab ipsa memoratiua v̄tute q̄ eā ꝯseruabat: vn̄ tūc aperit̄ via que est īter vētriculū anteriorē ⁊ posteriorē cerebri. ¶ Sꝫ est sciēdū ꝙ ēt in anteriori ventriculo cerebri est aliqua ꝯseruatio spēi: q̄ꝛ aliter ibi existēs nō posset imagiari: sed illa ꝯseruatio ibi exn̄s est ꝯseruatio spēi dum imaginat̄. attamē si sibi sit talis ꝯseruatio nō p̄terea fit a virtute phātastica distīcta ab imaginatiua: sicut vī velle Aui. sed ab ipsa imagiatiua q̄ nihil aliud est q̄ꝫ phātastica b̄m Aꝛ. ¶ Sꝫ tu dices quō ab eūtibus sensib' pōt aīa exn̄s in corde imagiari de specie sensibili. Dōm ꝙ hoc mō: nā aīa exn̄s in corde ⁊ sensus cōis in actu fit per spēs sensibiliū ad sensuz cōez delatas ꝑ organa sensuū ꝑticulariū ⁊ factus in actu spēꝫ sensibilē īprimit in anteriori ventriculo cerebri: ⁊ illa imp̄ssa ibi dans ei modū mot' ꝑ spirituz. s. illi vētriculo deseruiēti cordi vt organū aīa in corde exn̄s imagiat̄ spēm app̄hēsam: ⁊ pōt exponi illd̄ dcm̄ Aꝛ. in. 2. de aīa qñ dicit ꝙ phātasia est mot' cōis fact' a sensu cōi b̄m actū: nā nō fit phātasia ⁊ imagiatio: nisi q̄ꝛ sensus cōis fact' in actu per spēm sensibilis app̄hēsam illā īprimit in ꝑte cerebri anteriori ⁊ illa īpressa accidit imaginationē fieri: non ergo intelligit Aꝛ. ꝙ phantasia sit quedā virtus mota a sensu cōi distincta ab illo loco ⁊ sb̄to: sed dixit ꝙ est mot' qdā fact' ab illo vt visuz est. ¶ Ad aucto. Aui. dōm ꝙ si ītellexit eas eē distictas loco ⁊ sb̄to. male dixit. ¶ Ad rōnē mouēs ⁊c̄. cōcedat̄. ad mi. phātasia est virtus mota a sensu cōi falsum est: sed est qdā mot' fact' ab illo vt visuz est. Uel dōꝫ ꝙ si sit mota adhuc est īter eas solū v̄īa rōne essentiali. ¶ Ad aliā ille virtutes differūt quaꝝ ⁊c̄. ꝯcedat̄. ad mi. falsum est. tu ꝓbas aucto. Aui. dico ꝙ conseruatio illaꝝ spēruz nō est opatio virtutis phātasie sed memoratiue vt visum est.

Dubm 9m ¶ Scd̄o est dubitatio: vtrū sensus cōis sit vnus vel plures. Et vī ꝙ plures: q̄ꝛ saltem duo aucto. Ari. 2. de ꝑtib' aīaliū ca. 21. ibi eni dic̄ ꝙ sensus tactus ⁊ gustus īmediate tēdunt ad cor: ⁊ iō opꝫ ponere vnū sensum cōem in corde qui iudicet īter gustabile ⁊ tangibile: ⁊ quendā in cerebro q iudicet īter visibile ⁊ odorabile. ¶ In ꝯ̄riū est Aui. ⁊ oēs qui ponūt sensuz cōem eē solū vnū. Dōm ꝙ sensus cōis

solũ est vnus: ⁊ talis exiuit in corde ad quē oēs spēs sensibiliũ terminant̄: ⁊ hoc iō: qm̄ hic sensus solũ discernere nō dʒ īter tāgibile ⁊ gustabile: sʒ ēt inter visibile audibile ⁊ odorabile: ⁊ ꝑterea Arist. hūc sensum ad sensus particulares cōparat sicut cētrũ ad circunferētias. ¶ Vñ aduertendũ ꝙ Arꝛ. in suis dictis noluit ostēdere ꝙ duo essent sensus cōmunes: sed illud dixit pro tanto eo ꝙ organa illoꝛuʒ triũ sensuũ magis videnť habere ortũ a cerebro: organa autem illoꝝ duoꝝ minus: vel ēt hoc dixit; qm̄ illi tres sensus cuʒ sint magis imateriales egent in sui opatione maiori tēperie caloris: illi aūt duo minus cũ sint magis mālēs. Et per hoc pōt exponi illō ṽbuʒ qō dixit Auer. in. 2. collʒ. ca. 19. cum dicit ꝙ sensus cōis latitat post crystallinā: potuit enim hoc dicere per hoc sensus visus audit⁹ ⁊ odorat⁹ inter quos discernit sensus cōis īmediate tēdūt ad cerebrum: nō ꝙ propterea velit sensum cōem esse in cerebro: nam si hec intellexerit male dixit. Hoc est qō dicit ⁊c̃.

¶ Et scđa qdē est virtus quā medici vocant cogitatiuā. Sʒ certificatores vocāt qñqʒ imaginatiuam qñqʒ cogitatiuā. Si eniʒ īperauerit ei virt⁹ estimatiua aialis quā postea noiabim⁹ ⁊ ipsamet ad suā ꝑuenit opōneʒ vocāt eā imaginatiuā. Et si virt⁹ rōnalis ei īperauerit ⁊ reduxerit eā ad illō qō ei ꝓdest vocať virt⁹ cogitatiua. Quocũqʒ tñ mō fuerit īter hāc virtutē ⁊ primā existit dr̃ia ꝙ prima ē recipiēs ⁊ custodiēs id qō ad eā ꝑuenit de formis sensu ꝑceptis: ⁊ ista est illa q̄ se exercet in eis que in imaginatiōe recōdita sunt exercitio cōponēdi ⁊ diuidendi: ⁊ singulas efficit formas: quēadmodũ ad eā ꝑueniunt a sensu ⁊ alias formas ab eis diuersas sicut hominē qui in mōte volat smaragdino. Sed phātasia nō ponit coraʒ te nisi quātum recipit a sensu. Et hui⁹ qdē virtutꝭ sedes ē vētriculus cerebri medi⁹.

¶ Postq̄ȝ Aui. declarauit duas virtutes occulte cōprehēdētes vnā que est sensus cōis qui vocat⁹ est virtus occulte cōprehēdens ratione appꝛhēsionis quā facit in somno: ⁊ aliā que est virt⁹ phantastica que ꝯseruat spēs sensatas ab euntib⁹ sensib⁹: lʒ illa sit memoratiua ꝺm Ari. In parte ista declarat tertiā virtutē occulte cōprehendentē que est virt⁹ imaginatiua que ꝺm Ari. est scđa virt⁹ occulte cōprehēdens. Et ꝑ̊ ipsaʒ decl'at per sui opōnes. Scđo quātũ ad cōparationē ipsius ad virtutes ꝑcedētes. Tertio ipsam decl'at quātũ ad sui locũ. scđa ibi (Quocũq̄ȝ.) tertia ibi (Et hui⁹ qdē virtutis.) ¶ Circa primā partē est ꝑ̊ ītelligēdũ ꝙ duplex est estimatio. vna nālis que fit ex instictu nature sic estimatio qua agnus exiēs de vtero ouis statim suggit mamillas ipsi⁹ ꝑter ꝙ eā videat ⁊ audiat: ⁊ sicut estimatiua qua irundo format suũ nidũ quē semꝑ eodē mō format qō nō faceret si illius eēt factiua cuʒ discretione et prudētia sicut estimatio qua domificator domũ ꝯstituit: mō Aui. in lr̃a signāter dixit. si ei īperauerit virt⁹ estimatiua aialis: ad differētiā estimatiue nālis. ¶ Scđo ē ītelligēdũ ꝙ virt⁹ imagiatiua pōt sumi 2r. Vno° vt est appꝛhēsiua spērũ sensataꝝ ab euntib⁹ sensib⁹ sicut spēm odoris ⁊ coloris ⁊ sil'iuʒ: ⁊ vt sic ei nō īperat virtus estimatiua in brutꝭ ⁊ rōnalis in hoīe. Alio mō vt cōponit ⁊ diuidit spēs illas appꝛhēsas: vtputa qꝛ appꝛhēdit albũ vbi dʒ eē: ⁊ ēt sonuʒ vbi dʒ eē ⁊ sic de alijs: ⁊ vt sic ei īperant ille virtutes: naʒ qñ virt⁹ imaginatiua alicui⁹ appꝛhēdit ꝙ petrus est ille ꝑ visuʒ ⁊ auditum: ⁊ virt⁹ estimatiua illi⁹ iudicat ꝙ talis sit inimic⁹ illa īperat imaginatiue vt talē fugiat: si aūt iudicat ꝙ sit amicus īperat imaginatiue vt illũ ꝓsequať. ¶ Circa aliā ꝑtē est ītelligēdũ ꝙ ista virt⁹ quā Aui. ponit tertiā. s. imaginatiuā. Ari. ponit scđaʒ ⁊ eādē cũ phātastica: ⁊ ꝺm Arꝛ. ad imaginari nō seqtur opīo neq̄ȝ fides: vt ponit. 2. de aīa circa finē. s. tex. cō. 157. vñ si virtus imaginatiua cōponat et diuidat spēs appꝛhēsas: nō tñ de illis dat iudiciũ ipsas asserēs esse vel nō eē: nā si imaginor aliqd nō ꝓpterea asserēdo illō ita esse vel nō eē: sʒ iudiciũ ⁊ assertio de talib⁹ spēb⁹ imaginatꝭ ꝑtinet ad virtutē estimatiuā q̄ sic vocať in brutꝭ: in hoīe autē vocať cogitatiua: differt tñ hec virt⁹ estimatiua asserēs vel nō asserēs de spēb⁹ imaginatis vt est in hoīe ⁊ vt est in brutꝭ: qm̄ in brutis hec agit simplici sensatiōe sine discursu vni⁹ in alteꝝ. Nā si canis imaginatur ibi cibũ eē de ipso nō asserit cibũ eē sibi ꝓpriũ cũ discursu: sʒ simplici sensatiōe cũ illũ viderit ⁊ gustauerit: sʒ hō asserit de aliquo imaginato eē vel nō eē discurrēdo ab vno ꝑticulari in aliō quousq̄ȝ possit assertionē facere ⁊ imagiato vel nō. ¶ Circa tertiā ꝑteʒ est ītelligēdũ ꝙ sine dubio vētriculus medius cerebri nō est sedes huius virtutis: sed magis vētriculus anterior: ⁊ cā hui⁹ est; nā spērũ sensataꝝ ꝯseruatio fit in vētriculo posteriori cerebri ꝑꝑ eius siccitatē vt ponūt oēs: sʒ discursus taliũ spērũ fit in ventriculo medio: ⁊ cā est: qm̄ discursus taliũ spērũ fit qꝛ ipse ꝯseruate in memoratiua virtute reddunť imaginatiue virtuti: mō illi reddunť ꝑ ventriculũ q medius est īter anteriorē ⁊ posteriorē ventriculũ: ⁊ iō opʒ necessario ponere imaginationē taliũ spēruʒ fieri in vētriculo medio cerebri: ⁊ hec expꝛsse est ītentio Gal. in. 3. de accñti ⁊ mor. ca. 3. ⁊. 3. de īterioꝛib⁹ ca. 7. ⁊ ēt Ari. ⁊ iō possibile est pati imagiatiuam virtutē ⁊ nō estimatiuā que fit cũ discursu sicut in illo q imaginās tibicinatores in domo videbat illos expelli: ⁊ ēt possibile est pati estimatiuam ⁊ non imaginatiuam sicut in illo qui proyciebat vrceos de domo. Deinde cum dicit.

¶ Et hec qdē virt⁹ est īstr̃m virtutꝭ que ꝓculdubio in aīali est occulta cōprehēsiua ⁊ est estimatiua: ⁊ ipsa qdē est virtus qua aīal iudicat ꝙ lupus est inimic⁹ ⁊ filius est dilect⁹: ⁊ q annonā ꝑ̄bere ꝯsueuit est amicus a quo nō est fugiēdũ. Et hoc iudiciũ ꝺʒ modũ existit nō rōnalē. Amicitia eñi ⁊ inimicitia nō sensu sunt ꝑcepte: neq̄ȝ sensus aīalis cōprehēdit: neqʒ de eis iudicat nisi virtus alia: ⁊ lʒ nō sit cōprehēsio rōnalis: est tamē proculdubio aliqua appꝛhēsio nō rōnalis. Hō etiam plerũqʒ vtitur hac virtute in multis suoꝝ iudicioꝝ: ⁊ ꝓcedit in hoc: quēadmodum animal non rationale.

¶ In ꝑte ista decl'at quartā virtutē occulte cōprehēdētē. s. ṽtuteʒ estimatiuā. Et ꝑ̊ ipsam declarat ꝑ sui opōnes. Scđo eaʒ notificat cōparādo ꝑcedentib⁹ virtutib⁹. Tertio ipsaʒ notificat quātuʒ ad modũ cognitionis ipsi⁹ a medico. scđa ibi (Et hec qdeʒ virt⁹.) tertia ibi (Et medico.) ¶ Circa ꝑ̄mā ꝑtē est ītelligenduʒ ꝙ virt⁹ estimatiua pōt dici vt appꝛhēsio rōnalis: qꝛ non est absolute rōnalis: qꝛ nō appꝛhēdit vl'ia nec īsensibilia cũ rō apprehendat nō sensata. Pōt ēt dici appꝛhēsio nō vl'is īquantũ vl'ia non apprehendit.

¶ Et hec qdē virt⁹ diuidiť a phātastica: qm̄ phātastica sensu ꝑcepta retinet: ⁊ hec in ꝑceptis sensu ītētiōes discernit nō sensu ꝑceptas: ⁊ separať ab ea quā imaginatiuā vocamus ⁊ cogitatiuā: qm̄ illius opōnes nullũ sequiť iudiciũ: sed isti⁹ opōnes nō soluʒ iudiciũ ꝭ ēt iudicia sequunť: ⁊ illius opōnes sunt in sensu ꝑceptis cōpositionē facere: ⁊ istius opatio in sensu ꝑceptis iudicare intētiones extra sensuʒ. Et quemadmodũ in aīali sensus est iudicans de formis sensu perceptis: silr̄ estimatiua est iudicās de intētionib⁹ illaꝝ formaꝝ que ad estimationem perueniunt ⁊ non ad sensum.

¶ Scđa in duas: qꝛ Aui. ꝑ̊ facit qō dcm̄ est. Scđo remouet quādaʒ dubitationē. scđa ibi (Quidā aūt.) ¶ Circa primā ꝑtē est ītelligendũ ꝙ ex dictis Aui. debem⁹ cōcipere ꝙ virt⁹ estimatiua est illa q̄ asserēs est vel nō asserēs imaginatꝭ cōferēdo ꝑticularia adinuiceʒ ⁊ maxime in homine. Et pro tanto frater Thomas in ꝑ̄mo metaphysice ponit ꝙ in homine est duplex virtus: vna collectiua particularium que est cogitatiua vel estimatiua: ⁊ alia que est collectiua vniuersalium que est intellectiua.

Dub. 10.

¶ Sed hic est dubitatio vtrũ sit aliqua virtus que cōprehēdat ꝑ se non sensata que vocať estimatiua. Et vr̃ ꝙ sic aucto. Auic. hic ⁊ in suo sexto de nālibus: hoc ēt arguiť aucto. Thome ⁊ Alberti. nam ipsi ponūt ꝙ sit q̄dā virt⁹ que cōprehēdat intētiōes ꝑticulares de gñe sp̄e sicut diariꝝ filiũ alicuius que solũ est in hoīe: q̄dā que cōprehēdit intentiones particulares de gñe accñtis sicut amicitiā ⁊ inimicitiā ⁊ sil'ia: ⁊ hoc repiť in hoīe ⁊ ēt in brutis: ꝑ̄ma vocať cogitatiua: scđa aūt estimatiua magꝭ. Hoc ēt rōne arguiť. si in nobis nō eēt aliqua virt⁹ cōprehēdēs intētiōes ꝑticulares de gñe sp̄e: sequiť ꝙ ītelligere nō eēt in nobis: sʒ ꝯñs est falsuʒ vt notũ ē ad sensuʒ: iō ⁊c̃. ꝯñtia est no. nā qōqdest rei est primũ obm̄ ītellect⁹: qō apparet: qꝛ qōquidest est ꝑ̄mũ ens ꝺm Arꝛ. 5° meta. tex. 16. aut. 7. trac. 14. mō primũ ens est primũ obm̄ ītell'us ꝺm Arꝛ. in 3° de aīa. tex. 37. ideo qōqdest de gñe sp̄e vl'e existens est obm̄ ītellect⁹. Intellectus ergo volens intelligere vl'e de gñe sp̄e puta hoīem: opʒ ꝙ ipm̄ abstrahat ab indiuiduis particularib⁹ gñe sp̄e: sicut a sorte ⁊ platone ⁊ sil'ibus. Si igiť ita est necio opʒ ponere quādā virtutē que cōprehēdat īdiuidua ꝺ gñe sp̄e ⁊ talis est estimatiua: qm̄ intellectiua illa cōprehēdere non pōt. ¶ Itē illa virt⁹ q̄ ponit dr̃iaʒ inter aliqua opʒ ꝙ illa cognoscat: sed virt⁹ estimatiua ponit dr̃iam

inter

inter sensata ꝛ non sensata: igiť opꝫ ꝙ vtraqꝫ cognoscat. ma. de se
nota est. mi. declaꝛ. Nã talis virtus ponit dĩam iter vocẽ lupi et
inimicitiã lupi ꝛ neutrũ per alteꝝ cognoscit. ¶ Itẽ nã non debuit
in necessariys deficere sicut neqꝫ debuit abundare in superfluis: sꝫ
hec virtus hoĩ est necessaria: iõ ꝛc. ma. apparet ex 3° õ aĩa. tex. cõ.
45. ꝛ pluribus alijs locis. mi. declaraꝛ. naꝫ qꝛ homo inter oĩa ani-
malia est perfectũ oportuit vt in eo nõ solũ eẽt virtus cognosciti-
ua ꝯueniens ꝛ icõueniens ĩ sensatis: sed in nõ sensatis vt amicitiã
vt cõueniens: ꝛ inimicitiã vt icõueniens: mõ talis est virtus esti-
matiua. ¶ In ꝯriũ ẽt Aꝝ. qui necubi ponit istã virtutẽ estimatiuaꝫ
que per se est cõprehẽdẽs nõ sensata. ¶ Ad istã qõneꝫ dico ƀꝫ intẽ
tionẽ Arist. ꝛ veritatẽ ꝙ virtus cogitatiua est eadẽ cũ imaginati-
ua virtute loco ꝛ sbto differens solũ rõne ab illa. Primũ declaraꝛ
sic. primũ ex ĩpositione noĩs. Naꝫ ista virtus cõprehẽdẽs non sen
sata per se sicut ĩdiuidua sbe vt dianirũ filiũ: vel indiuidua accidẽ
tis vt amicitiã vel inimicitiã: vel est virtus ĩtelligibilis vel sensibi
lis: nõ intelligibilis vt illi ꝯcedũt: nõ etiã sensibilis: qꝛ tunc seque-
reꝛ ꝙ virtus sensibilis sicut est sensibilis: sic etiã est nõ sensibilis.
Nã sensibilis dĩ ꝙ per se cõprehẽdit sensata. si ergo cõprehendit
nõ sensata per se diceretꝛ nõ sentiens qõ falsuꝫ est. ¶ Itẽ suppono
vnũ ꝙ virtus sensata non ĩmutatur nisi a spẽbus que ad ipsaꝫ de-
late sunt sensibꝰ proprijs: tũc arguo sic. Quotiens aliqd est coniun
ctum alteri per accñs: nõ põt per se cognosci nisi per se distĩguaꝛ
a sensato: sed distĩctũ a sensato ab aĩa sensitiua cognosci non põt
vt supponebatur: iõ ꝛc. Et nõ valet si dicaꝛ ꝙ virtꝰ estimatiua ab-
strabit non sensata a sensatis: vñ abstractas põt per se cognoscẽ:
qm̃ cũ abstrahere sit qõdã agere: ꝛ virtꝰ estimatiua sit virtꝰ passi-
ua ab estimabili: sequereꝛ ꝙ vna virtꝰ respectu eiusdem esset vna
virtꝰ actiua ꝛ passiua: hoc aũt est ĩpossibile. Nã ẽt valet si dicatur
ꝙ spẽs nõ sensate sunt obm ꝓpriuꝫ virtutꝭ estimatiue: ꝛ vnaqueqꝫ
virtus cõprehẽdit per se ꝓpriũ obm: qm̃ nõ sũt spẽs ille eẽ obꝫ ꝓ
priũ estimatiue virtutis nisi per se distĩcte sint a spẽbꝰ sensatis: nã
vt iam declaratũ est: virtꝰ estimatiua nõ põt illas cognoscere nisi
vt distĩcte sũt a spẽbus sensatis: iõ ꝛc. ¶ Item estimatio est morꝰ
factus a sensu ƀm actũ: vñ in essentialr ordinatis posteriꝰ moueꝛ
a priori: sed virtꝰ estimatiua est posterior imaginatiua: iõ ab ipsa
mouebiꝛ. Tũc arguo nihil mouet nisi ƀm qõ est in actu: sed virtus
imaginatiua fit in actu ꝑ se ꝑ spẽs sensatas per accñs ꝑ spẽs non
sensatas: iõ per se mouebit estimatiuã cũ per se cõprehẽdit sensa
ta: ꝛ ꝑ accñs cũ cõprehẽdit nõ sensata. ¶ Itẽ sic se hꝫ imaginatiua
virtꝰ ad ꝯueniẽs ꝛ nociuũ ꝯiũctũ imaginabili sicut se hꝫ sensus ad
ꝯueniens ꝛ nociuũ ꝯiũctuꝫ sensibili: sed sic se hꝫ sensus ad illa qõ
per se distĩguit inter ꝯueniẽs ꝛ nociuũ ꝯiunctũ sensibili: ergo sic se ha
bebit imaginatiua ad ꝯueniẽs ꝛ nociuuꝫ cõiunctũ imaginabili sic
ad amicitiã ꝛ inimicitiã ꝛ silia: ꝙ per illa per se distĩguet: nõ ergo
erit necium estimatiua que hoc faciat. maior satis vĩ nota. minor
declaraꝛ: nam sensus gustus distĩguit iter dulce ꝛ amaruꝫ: qꝛ dul-
ce est ꝯueniẽs sibi ꝛ amaꝝ nociuũ: eo ꝙ ĩclinatio sensus est ad de-
lectabile ꝛ fuga ipsiꝰ a nociuo. Etiã qꝛ obm ꝓportionatũ est ꝛ ĩpro
portionatũ sensui: sed talis virtus que ꝑ se cõprehendat ꝓportio-
natum est qꝛ ei cõueniens: ĩproportionatũ qꝛ nociuũ: iõ ꝛc. ¶ Iteꝫ
si eẽt talis virtus que per se cõprehẽderet nõ sensata. s. estimati-
ua: hoc nõ eẽt nisi qꝛ ipsa poneret dĩam iter sensata ꝛ nõ sensata
ƀm eos. Sꝫ non põt ponere dĩam ĩter illa: qꝛ ƀm ipsos ipsa nõ co
gnoscit sensata: sed soluꝫ nõ sensata: ideo oportebit ponere aliam
virtutem que ponat dĩam ĩter illa que illa cognoscat: mõ hoc est
impossibile: qm̃ obta genere dĩa non possunt esse vnius dĩe. mo-
do sensata ꝛ nõ sensata differũt genere: iõ ꝛc. Et non valet si dicaꝛ
ꝙ virtus estimatiua põt ponere dĩam inter illa: qꝛ est cõprehen-
dens sensata per se ꝛ nõ sensata ꝑ accñs: mõ sufficiẽs est in cogni
tione nõ sensataꝝ vt ipsa per accñs cognoscanꝛ per sensata: ergo suf
ficiet virtus imaginatiua in cognitõe illoꝝ ꝓter estimatiuã. ¶ Itẽ
illõ cognosciꝛ tm̃ per accñs qõ cognoscitur altero cognito: ꝛ sine
cuius cognitione alteꝝ cognosci nõ põt: sed nõ sensatum per acci
dẽs cognosciꝛ cognito sensato per se: ꝛ sine illius cognitiõe cogno
sci nõ põt: ideo ꝛc. maior nota est: minor declaraꝛ: nã aliqs non co
gnoscit inimicũ: nisi qꝛ percipit eius vocẽ ꝛ figurã: ouis enĩ nõ co-
gnoscit lupũ inimicũ: nisi qꝛ eius vocẽ percipit per auditũ ꝛ figu-
ram per visuꝫ. ¶ Dico tñ ꝙ lꝫ virtus estimatiua sit vna virtꝰ loco
ꝛ sbto cũ imaginatiua: est tamẽ differẽs rõne ab illa. Nã virtꝰ ima
ginatiua vna rõne dĩ imaginatiua ꝛ alia rõne dĩ estimatiua: virtꝰ
enim imaginatiua est virtꝰ que cõprehẽdit spẽs sensatas per se: ꝛ
etiã per accñs: ꝯseruãs in memoratiua virtute: estimatiua võ il-
las opõnes etiã diuidẽs: ꝛ etiã de eis asserẽs vel nõ asserẽs cũ de-
liberatiõe ꝛ discursu: vnde virtꝰ imagiatiua in vno differt ab esti-
matiua in brutis: dĩ imagiatiua inqꝫtũ solũ apphẽdit spẽs sensa-
tas per se: sꝫ dĩ estimatiua inquãtũ per accñs apphẽdit spẽs non
sensatas qꝛ per sensatas. Sꝫ in duobꝰ ƀm rõnem differt imagina-
tiua ab estimatiua in hoĩe. Unũ est qꝛ ex hoc est imagiatiua: qꝛ ap
prehẽdit sensata: est autẽ estimatiua vt dcm̃ est: qꝛ apphẽdit non
sensata per sensata. Aliud est: qꝛ in hoĩe nõ sensata apprehendi ꝑ
sensata cũ discursu quodã discurrendo a sensato per se in sensa-
tum per accidens: ꝛ a sensato per accñs in sensatũ per se: ita tñ ꝙ
virtus imaginatiua apphendit non sensata: ꝛ per sensata magis
per vẽtriculum anteriorẽ cerebri: sed in cognoscẽdo illa cũ discur
su magis agit per vẽtriculum mediũ per quẽ fit redditio spẽrum
cõseruatarum in memoratiua virtute. ¶ Ad rõnes illoꝝ. Ad pri-
mam. si in nobis: falsuꝫ est. sufficit enĩ in nobis esse virtutẽ que so
lum per accñs apphendat ĩdiuidua de genere sbe ꝛ etiã de gene-
re accñtis: ꝛ tal[illegible] est imaginatiua: qm̃ intellectus agẽs abstrahẽs
vniuersale de gñe sbe ab indiuiduis sbe etiã ipm abstrahit ab ĩdi
uiduis de genere accñtis. Non enĩ fuit possibile ĩtellectum cogno
scere sbam nisi per accidẽtia: ita tñ ꝙ in instanti simul in intelle-
ctu acqritur cognitio perfecta sbe ꝛ etiã accñtium: lꝫ nã sit prior
cognitio sbe qꝫ accidẽtium. ¶ Ad 2am: illa virtus ꝛc. concedaꝛ vel
per se vel per accñs: mõ virtus imaginatiua que per se est cogno
scens sensata cognoscit per accñs non sensata: ꝛ hoc ei sufficit ad
ponẽdum dĩam inter illa. ¶ Ad 3am: natura nõ debuit ꝛc. ꝯcedaꝛ.
ad mi. falsuꝫ est tu probas. Dõm ꝙ sufficit nature vt nobis daret
quãdam virtutem que esset per se cognoscens cõueniens ꝛ incon
ueniens in sensatis: ꝛ per accidens cõueniens ꝛ non conueniẽs in
non sensatis: ꝛ hec est virtus imaginatiua vt visum est: ideo ꝛc.

¶ Quidã aũt hoĩuꝫ sũt q ꝓsumũt ꝛ hãc virtutẽ imagia
tiuã vocãt: ꝫ nõ tñ curamꝰ qꝛ de noĩbus non disputa-
mus: sed intẽtiões ꝛ differẽtias ĩtelligere debemus.

¶ In parte ista Auicẽna ponit quãdaꝫ dubitationem. dixit enĩ su-
pra ꝙ virtus apprehensiua spẽrum non sensatarum est virtꝰ esti
matiua: modo vult ostendere ꝙ etiã ƀm quosdam talis virtꝰ vo-
cari potest imaginatiua. ¶ Iuxta qõ est intelligendum ꝙ virtus
estimatiua vocari potest imaginatiua inquantum ipsa est eadem
loco ꝛ subiecto cum imaginatiua virtute: vocari autẽ potest esti-
matiua inquantum ipsa differens est ratione a virtute imagina-
tiua. Nam virtus imaginatiua est que species cõprehẽdit ab eũ-
tibus sensibus: sed virtus estimatiua est illa que asserens est vel
non asserens de speciebus imaginatis. Deinde cum dicit.

¶ Et medico qdẽ non est curãdũ vt hãc virtuteꝫ sciat.
Impedimẽta nãqꝫ oꝑationũ eius ꝛ ĩpedimenta opõ-
nũ aliaꝝ virtutũ que sunt añqꝫ ipsa: sequẽtia sunt sicut
phãtasia ꝛ imaginatiua ꝛ memorialis quã postea no-
minabimus. Et medicꝰ qdẽ nõ curat nisi de virtutibꝰ
ex qbꝰ qñ in sũmis impedimentis accidit lesio ꝓuenit
egritudo. Qꝛ si lesio accidit operationi alicuiꝰ virtutis
causa ĩpedimenti qõ accidit prius operationi alterius
virtutis qꝫ ei: fueritqꝫ ĩpedimentũ illud secutũ malitiã
cõplonis alicuius mẽbri aut corruptionẽ cõpõnis: suf
ficit medico vt sciat ĩpedimẽtũ illud ꝑꝑ malitiã cõple
xionis mẽbri aut sue cõpõnis corruptionem accidisse
ad hoc: vt qñ medicina ei subueniat: aut ipm ab eo cu
stodiat: ꝛ nõ curat scire dispositionẽ virtutꝭ cui qõ ac-
cidit nõ accidit nisi alio mediãte postqꝫ sciuerit dispo-
sitionem eius cui accidit illõ qõ accidit sine medio.

¶ In ꝑte ista oñdit moᵐ ꝯsideratõis medici circa vtutẽ estiatiuã.
¶ Circa quã est dubitatio. Aui. ponit ꝙ ĩpedimẽta virtutꝭ estima-
tiue sequunꝛ ĩpedimẽta virtutꝭ imaginatiue phãtastice ꝛ memo-
rialis. ¶ Sꝫ ꝯ. nã Galꝰ. in. 3. de accñti ꝛ mor. cap. 3. ponit ꝙ possibile
est virtutẽ estimatiuã siue cogitatiuã defectiuã eẽ ꝓter ꝙ defectꝰ
accidat in imaginatiua ꝛ memoratiua virtute. Recitat enĩ ibi de
quodã in quo virtꝰ imaginatiua defecta non erat: qꝛ imaginabaꝛ
vrceũ eẽ vrceũ ꝛ cyatũ eẽ cyatuꝫ: neqꝫ memoratiua: qm̃ restitutus
fuit sanitati rememorabaꝛ eoꝝ q̃ fecerat: sꝫ in eo virtꝰ cogitatiua
defecta fuit: qꝛ iudicabat eẽ ꝓyciẽdũ qõ erat retinẽdũ. ¶ Itẽ cuiꝰ
virtutis est obm ꝑticulare distĩctũ ab obtis aliaꝝ virtutũ sensiti-
uaꝝ: illa virtꝰ dꝫ hẽre locũ ꝛ organũ distĩctũ ab organis ꝛ loco alia-
rũ virtutũ: sed virtꝰ estimatiua est hmõi: iõ ꝛc. possibile igitur erit
ipsam deficere ꝑꝑ defectũ sui loci ꝓter qõ accidat defectꝰ aliaruꝫ
virtutũ. ma. nota est: qꝛ lꝫ illa virtus cuiꝰ obm est vniulꝰe sicut vir-
tus imaginatiua nõ possit hẽre organũ distĩctũ ab organis aliarum
virtutũ. mi. declaꝛ: qm̃ obm estimatiue virtutꝭ est spẽs nõ sensata
que alia est ab obto aliaꝝ virtutũ. ¶ Preterea nõ vĩ ꝙ nocumẽtũ

Dubᵐ IIᵐ

poſſit accidere in eſtimatiua virtute ex nocumēto memoꝛalis: qm̄ ex nocumēto poſterioꝛis nō accidit nocumētū pꝛioꝛis: ẜ virt⁹ memoꝛalis eſt poſterioꝛ imaginatiua: iō ⁊c̄. ¶ In ꝯ͛riū eſt Aui. Rn̄dēt aliq volētes ſaluare Aui. cū Gal. ꝙ virt⁹ eſtimatiua cōparatur ad imaginatiuā 2ʳ. Uno° vt virt⁹ imaginatiua eſt ſimpliciū apph̄ēſiua: ⁊ vt ſic accidere pōt nocumētū in eſtimatiua virtute p̄ter qȯ accidit in imagiatiua: ⁊ h̄ mō itelligit Gal. 3. de accn̄ti ⁊ moꝛ. Alio° vt eſt cōpoſitiua ⁊ diuiſiua ſimpliciū apph̄ēſoꝝ: ⁊ vt ſic nūq̄ accidit nocumētū in ipſa qn accidat nocumētū in eſtimatiua v͛tute: ⁊ hoc iō qꝛ iudiciū eſtimatiue virtut̄ ſequit̄ cōpōnē ⁊ diuiſionē ſpērū apph̄ēſaꝝ ab imagiatiua virtute: ⁊ h̄ mō itellexit hic Auicen. ¶ Sȝ qȯ dicūt iſti nō eſt veꝝ: neq̄ ꝯcoꝛdari pōt Aui. cū Gal. qm̄ ꝑ intētionē ſibi ꝯ͛dicūt. vn̄ dico ꝙ poſſibile eſt ꝙ accidat ꝺ͛fectus in virtute imagiatiua p̄ter ꝙ accidat in eſtimatiua ⁊ econuerſo. Et rō hui⁹ eſt: nā opatio imagiatiue v͛tut̄ eſt ꝙ apph̄ēdat ſimplicia ⁊ etiā illa diuidat ⁊ cōponat: ita tn̄ ꝙ circa hāc virtutē nō ꝯſiſtit veritas: qȯ ꝺ͛claꝛ̄ ꝑ auc. Ari. in 2° de aīa. tex. 103. dic̄ eni ibi ꝙ poſſibile eſt imagiari falſa ⁊ ēt nō entia: qꝛ poſſibile eſt ẜ ipȝ in de ſenſu ⁊ ſenſato: imagiari magnitudinē que nō eſt ſic hircoceruū ⁊ ſil'ia. Declaꝛ̄ h̄ rōne: qꝛ vbi nō eſt aſſertio vel nō aſſertio ibi nō conſiſtit veritas ⁊ falſitas: ẜ aſſertio vel nō aſſertio de ſpēb⁹ nō imaginat̄ ꝑtinet ad eſtimatiuā v͛tutē: nō aūt ad imagiatiuā: ⁊ iō circa iudiciū eſtimatiue exiſtit v͛itas ⁊ falſitas: nō aūt circa apph̄enſionem imagiatiue: nā poſſibile eſt ꝙ ego imagier mōtē aureū: ⁊ tūc h̄ falſū nō eſt neq̄ veꝝ: quouſq̄ ego nō eſtimer vel iudicē ſic eē vl' nō eē. Quare igiꝛ̄ alia eſt opatio imagiatiue virtutis: ſiue apph̄ēdat ſimplicia: ſiue illa cōponat vel diuidat ab opōne eſtimatiue v͛tut̄ que aſſerēs vel nō aſſerēs de ſpēb⁹ imaginat̄. ¶ Sȝ aduertēdū ꝙ defect⁹ eſtimatiue v͛tut̄ aliqn̄ ſequiꝛ̄ ꝺ͛fectū imagiatiue virtut̄ vt cū qs imagiaꝛ̄ vꝛceū vitreū eē argēteū: ⁊ ſic iudicat ⁊ aſſerit eē. aliqn̄ ſequiꝛ̄ defectū memoꝛatiue v͛tut̄ vt cū iudiciū eſtimatiue fieri h̄ȝ ex collectiōe pluriū in memoꝛia retētoꝝ. ¶ Per h̄ appȝ ſolo ad aucto. Gal. qꝛ bn̄ dicit vt viſū ē: ⁊ ꝑ ꝯn̄s ēt rō veꝝ arguit. naȝ virtuti eſtimatiue inquātū diſcurrit ab vno in aliud appꝛopriaꝛ̄ ventriculus medi⁹ cerebꝛi ꝑ quē reddunꝛ̄ ſpēs a memoꝛatiua ipſi virtuti imaginatiue. ¶ Ad aliā qn̄ dı̄ ex nocumēto poſterioꝛis ⁊c̄. verū eſt qn̄ poſterius nō eſt pꝛioꝛi nec̄iū: mō virt⁹ memoꝛatiua ē neceſſaria eſtimatiue: qꝛ ꝯſeruat ſpēs nō ſenſatas q̄s cognoſcit eſtimatiua. Uel dōm ꝙ virt⁹ memoꝛatiua quātū ad apph̄ēſionem ſit poſterioꝛ: tn̄ quātū ad redditū ſpērum cū reddunꝛ̄ a memoꝛatiua eſtimatiue ⁊ ēt imaginatiue eſt illis pꝛioꝛ. Deinde cum dicit.

¶ Tertia v͛o illaꝝ q̄s noīant medici eſt qnta aut q̄rta qn̄ certificauerim⁹ q̄ ē v͛t⁹ ꝯſeruatiua ⁊ rememoꝛatiua.

¶ In ꝑte iſta Aui. ꝺ͛claꝛ̄ virtutē occulte cōpꝛehēdētē q̄ eſt virt⁹ memoꝛialis. Et ꝑͦ ipſaȝ declaꝛ̄ quātū ad ſui opōnes. Scd̄o quātum ad ſui locū. Tertio remouet quādā dubōnē. Quarto ꝺ͛termīat de q̄dā virtute occulte cōpꝛehēdēte q̄ ad medicū nō ꝑtinet q̄ ē virt⁹ itellectiua. 2ᵃ ibi (Et ē theſaurus.) 3ᵃ ibi (Et ei⁹ quidē locus.) 4ᵃ ibi (Hic v͛o loc⁹.) ¶ Circa p̄mā ꝑtē eſt itelligēdū ꝙ virt⁹ memoꝛatiua pōt dici 5ᵃ h̄ mō: qm̄ ſenſus cōis eſt p̄ma virt⁹ occulte cōpꝛehēdens. 2ᵃ eſt virt⁹ phātaſtica. 3ᵃ imaginatiua. 4ᵃ eſtimatiua ſiue cogitatiua. 5ᵃ memoꝛatiua. Pōt ēt dici quarta ponēdo ꝙ ſenſus cōis ⁊ phātaſia ſint vna virt⁹. Pōt ēt dici tertia ẜm Gal. ⁊ Aꝝ. ⁊ veritatē ponēdo ꝙ ſenſus cōis ſit ex virtutib⁹ manifeſte cōpꝛehēdētib⁹: ⁊ ſic virtutes occulte cōpꝛehēdētes ſolū erūt tres. ſ. phātaſtica ſiue imagiatiua: ⁊ virt⁹ eſtimatiua ⁊ virtus memoꝛialis.

Dubᵐ 12ᵐ ¶ Sȝ eſt dubitatio: vtrū ſit aliq̄ virt⁹ que ꝯſeruet ꝑ ſe ſpēs nō ſenſatas q̄ dicta eſt memoꝛatiua. Et vı̄ ꝙ ſic auc. Aui. hic. ⁊ idē ponit Thomas ⁊ Albt⁹. h̄ ēt arguiꝛ̄ rōne. Obiecta gn̄e dr̄ia hn̄t diuerſas virtutes: ẜ ſpēs ſenſate ⁊ non ſenſate ſunt gn̄e dr̄ntes: virtutes g͛ eaꝝ erūt diuerſe. Alia igiꝛ̄ erit virt⁹ que eſt ꝯſeruatiua ꝑ ſe ſpērū ſenſataꝝ ab ea q̄ eſt ꝯſeruatiua ſpērū nō ſenſataꝝ: ſed h̄ nō poteſt eē niſi virt⁹ memoꝛatiua. iō ⁊c̄. ¶ Itē illa virt⁹ eſt ponēda q̄ facꝛ̄ ad neceſſitatē aīalis ⁊ ei⁹ ſalutē: ſed virt⁹ ꝯſeruatiua ꝑ ſe ſpērū non ſenſataꝝ eſt hmōi. iō ⁊c̄. ma. appet: qꝛ nā nō deficit in neceſſarijs: mi. declaꝛ̄: qꝛ ſic nec̄iū eſt aīali cognoſcere qȯ ꝯueniēs eſt ⁊ iconueniēs in ſpēb⁹ ſenſatis ꝑ memoꝛationē illaꝝ: ſic nec̄iū eſt ei cognoſcere qȯ cōueniēs eſt ⁊ icōueniēs in ſpēb⁹ nō ſenſat̄ ꝑ illarum memoꝛationē. ¶ In ꝯ͛riū arguiꝛ̄ aucto. Aꝝ. in de memoꝛia ⁊ reminiſcentia. ſ. ꝙ nō ſit virt⁹ aliq̄ que ſit ꝑ ſe ꝯſeruatiua ſpērū nō ſenſibiliū per ſe ẜ ꝑ accn̄s: dicit eni ſic ibi Aꝝ. ꝙ memoꝛia ꝑ ſe ē ſenſibiliū: ēt per accn̄s itelligibiliū: tūc arguiꝛ̄ ſic. Si in eodē loco cū ꝯſeruatiōe ſenſibiliū ſit ꝯſeruatio itelligibiliū in eodē loco cū conſeruatiōe ſenſibiliū ſit ꝯſeruatio nō ſenſibiliū: qm̄ plus diſtat itelligibile a ſenſibili q̄ nō ſenſibile a ſenſibili: ẜ ita eſt ẜm Aꝝ. ibidē. g͛ ⁊c̄. ¶ Itē Ari. ponit ibi ꝙ imagiatio eſtimatio ⁊ memoꝛia ſꝛ̄ paſſiones ſenſitiui; tūc arguo ſic. ſi imaginatio eſtimatio ⁊ memoꝛia ſunt paſſiōes eiuſdē. ſ. p̄mi ſenſitiui in eodē loco ꝯſeruata eſt ſpēs imagiatiua ⁊ eſtimatiua ⁊ memoꝛatiua: ẜ ita ē ẜ Aꝝ. ibidē. iō ⁊c̄. ¶ Ad qōnē iſtā ego dico ꝙ nō eſt aliq̄ virt⁹ q̄ ſit ꝯſeruatiua ſpērū nō ſenſataꝝ ꝑ ſe: ẜ illa eadē que eſt ꝯſeruatiua ſpērū ſenſataꝝ ꝑ ſe eſt cōſeruatiua ſpērū nō ſenſataꝝ per accn̄s. Et rō hui⁹ eſt: cōſeruatio rei ſeq̄tur cognitionē rei: qm̄ aliqs accipit cōſeruationē de re vt eā cognoſcat cū vult: hoc aūt non pōt fieri niſi eam cōſeruet: ſed pꝛimū ſeruitiū eſt ꝑ ſe cog͛ſcēs ſenſibilia ⁊ ꝑ accn̄s nō ſenſibilia: g͛ erit ꝑ ſe ꝯſeruans ſenſibilia ⁊ per accidens nō ſenſibilia. ¶ Sȝ hic eſt dubitatio de intelligibilib⁹ ſicut de ſenſibilib⁹: vtrū intelligibiliū ſit memoꝛia ꝑ ſe. Et vı̄ ꝙ ſic aucto. Ariſt. in. 3. de aīa. tex. cō. 38. ⁊ tex. cō. 7. dicit eni ibi ꝙ aīa eſt locus ſpērū ſenſibilium ꝑ ſenſū ⁊ itelligibiliū per itellectū: ſed loc⁹ eſt ꝯſeruatiuus locati: iō ſicut erit aliqua virt⁹ ꝯſeruatiua ſenſibilium per ſe: ſic ēt erit aliq̄ virt⁹ ꝯſeruatiua itelligibiliū per ſe. ¶ Itē apud itellectū ē habit⁹ ſcientificus. ſed habit⁹ ille nō eſt niſi per memoꝛiā intelligibiliū: g͛ oȝ memoꝛiā aliquā ponē q̄ ſit itelligibiliū ꝑ ſe. ¶ Dico ad h̄ ꝙ nō eſt aliqua virt⁹ cōſeruatiua itelligibiliū per ſe: ſed illa que eſt cōſeruatiua ſenſibiliū per ſe eſt ꝯſeruatiua intelligibiliū ꝑ accn̄s. Et rō hui⁹ eſt 2ˣ. vna eſt ſicut in p̄ma apph̄ēſione imaginatio reddit ſpēm itelligibilē in itellectū poſſibilē ꝑ abſtractionē factā ab intellectu agēte: ſic in ſcd̄a apph̄enſiōe: qm̄ ſpē reddita imaginationi a memoꝛatiua virtute pōt imagiatio illā reddere itellectui poſſibili ꝑ abſtractionē factā ab intellectu agente: ẜ virt⁹ memoꝛatiua illā reddens imaginationi eſt ꝯſeruatiua ſpērū ſenſibiliū per ſe. iō ⁊c̄. ¶ Itē ẜm Ari. in de memoꝛia ⁊ reminiſcētia. memoꝛia eſt habit⁹ p̄mi ſenſitiui: quoꝝ g͛ nō eſt habit⁹ eoꝝ nō eſt memoꝛia: ſed itelligibiliū nō eſt habit⁹: g͛ eoꝝ nō eſt memoꝛia. ma. nota eſt. mi. declaraꝛ̄: qm̄ ẜm Ari. 6. ethico. ca. 3. habit⁹ eſt potētia ⁊ habilitas qua qs opaꝛ̄ dū vult: ſed itellect⁹ itelligendo intelligibilia nō idiget aliqua diſpōne ip̄m habituante. Adhuc ẜm Ariſt. in. 3. de aīa. tex. 7. ⁊ 16. ipſe eni eſt ſumme diſpoſit⁹ ad itelligendū itelligibilia ⁊ totius defect⁹ q ei accidit non ꝯtingit niſi ex ꝑte virtutum ſenſibiliū. ¶ Ad rōnes ipſoꝝ: aīa eſt loc⁹ ſpērū: veꝝ eſt: qꝛ eaꝝ apph̄enſiua ⁊ eaꝝ ꝯſeruatiua ſil': ſed nō diſtincte: tn̄ aliquaꝝ per ſe vt ſenſibiliū: aliquaꝝ per accn̄s vt itelligibiliū. Et cū dı̄ locus eſt cōſeruatiuus locati: veꝝ eſt locus realis ⁊ exterioꝛ: nō aūt intentionalis. Uel dōm ꝙ aīa bn̄ eſt cōſeruatiua ſpērū: ⁊ h̄ per accn̄s cōſeruādo ſpēs ſenſibiles. ¶ Ad ſcd̄am apud itellectū eſt habit⁹ ſcientific⁹. veꝝ eſt: ẜ ille ſit ꝑ memoꝛiā: veꝝ eſt: mō ad h̄ ſufficit vt itelligibiliū ſit memoꝛia ꝑ accn̄s. ¶ Ad rōnes. Ad pꝛimā. obta gn̄e differētia ⁊c̄. ꝯcedaꝛ̄. ad mi. veꝝ eſt: vn̄ illaꝝ ſic eſt memoꝛia ſicut apph̄ēſio: ⁊ qꝛ ſpērū nō ſenſataꝝ apph̄enſio eſt ꝑ accn̄s vt viſum eſt: iō ipſaꝝ erit ēt memoꝛia per accidēs. ¶ Ad ſcd̄a illa virt⁹ eſt ponēda ⁊c̄. concedaꝛ̄. ad mi. verū eſt: ſed ſufficit ꝙ cōueniēs ⁊ nō ꝯueniēs in nō ſenſatis ſolū moꝛetur per accidens.

¶ Et ē theſaur⁹ ei⁹ qȯ ꝑuenit ad eſtimatiuā de itētiōibus imperceptis ſenſu extra foꝛmas eoꝛum ſenſu ꝑceptas: ſicut phantaſtica eſt theſaurus eius qȯ peruenit ad ſenſum ex foꝛmis ſenſu perceptis.

¶ Circa ſcd̄a ꝑtē eſt itelligēdū ꝙ rō ei⁹ qȯ dicit Aui eſt iſta: qꝛ cōſeruatio bn̄ ſit a ſicco ſic receptio ab humido: mō ꝑs poſterioꝛ cerebꝛi in cōparatiōe ad alias ſicciorē: h̄ ēt declaꝛ̄ ex qbuſdā ſenſatis: nā cū aliqs h̄ȝ multos humoꝛes fl'aticos circa ꝑtē poſterioꝛē cerebꝛi vı̄ illū in memoꝛia deficere: ſi aūt euanuerint ei memoꝛia reſtituiꝛ̄: ⁊ ꝓ tāto etiā Aꝝ. ponit in de ſenſu ⁊ ſenſato pueros eſſe male memoꝛes ꝑꝑ plurimā hūiditatē cerebꝛi ipſoꝝ: vn̄ ēt Aꝝ. poſuit ꝯſeruationē ſpēi fieri in cerebꝛo ꝑꝑ fieri in cerebꝛo ꝯtēperantiā ſpūs q multū in coꝛde erat diſtēperat⁹. Attn̄ ipſe non diſtinxit loca ẜ cerebꝛū in qb⁹ virtutes ꝯſiſtāt: qm̄ ad hoc nō habuit ſigna ſenſata: ẜ illas iuenerūt medici. Un̄ eſt ſciēdū ꝙ virtutes aīales pn̄t ꝯſiderari 2ʳ. Uno° vt cognoſcitiue ſūt: ⁊ ſic ſūt in coꝛde. Alio° vt rep̄ntatiue ſunt cognitiōis: ⁊ ſic ſunt in cerebꝛo. ¶ Iuxta qȯ eſt notandū ꝙ eſt 4ˣ rep̄ntatio ſpēi occulte. Una abſoluta ⁊ h̄ ſit ab imaginatiua virtute in ꝑͦ ventriculo cerebꝛi. Alia eſt rep̄ſentatio ipſi⁹ quātū ad iudiciū: ⁊ iſta ſit ab eſtimatiua in vētriculo medio. Alia eſt que ſit ſub ratione rei pꝛius cognite abſolute: ⁊ hec ſit in poſterioꝛi ventriculo a virtute memoꝛatiua. Alia que ſit ſub rōne rei pꝛius cognite: vt ex aliquo memoꝛato ſit recoꝛdatio alicuius obliti. Et hec ſit ab ipſa virtute reminiſcitiua.

¶ Et ei⁹ qdē loc⁹ eſt poſterioꝛ cerebꝛi ventriculus.

¶ Circa tertiā partē eſt intelligēdū ꝙ virtus reminiſcitiua: vt ponit Auic. nō patiꝛ̄ illa īpedimenta que patiꝛ̄ rememoꝛatiua: vn̄ in hoc Aui. male dicit: qm̄ ipſa in coꝛpoꝛe oꝛganū nō h̄ȝ ſicut memoꝛatiua: imo ipſam ſuam operationē facit que eſt itellectio particularium per operatione in cuiuſlibet triū virtutum. ſ. imaginatiue eſtimatiue

ue estimatiue ⁊ memoratiue: ad ipsaȝ enī operandā requiritur vt spēs bene imaginētur ⁊ memorent: ⁊ ideo sic est dōȝ de ipsa sicut dicebat Aui. supra de estimatiua. s. ꝙ eius impedimētū sequit impedimētum aliarum virtutū: ⁊ hec fuit virtus ꝓpter quam nobis fuit ꝯiuncta rōnalis: eo ꝙ ipsa erat collectiua partiū: ex quaꝝ collectione fit illius cognitio qđ est subiectuȝ ītellectus. Etiā sicut est de ipsa virtute ītellectiua que in corꝑe organū nō hȝ: sȝ eiꝰ oꝑatio ex oꝑōne oīum virtutū depēdet: vñ dicebat Auer. in 3° de anima in cōmē. 7. ꝙ imaginatio estimatio ⁊ memoria sibiīnuicem coadiuuāt vt repñtēt idolū ītellectui possibili ⁊ agenti: virtꝰ eniȝ ista. s. intellectiua ꝭm Ar. neqȝ nobis cōiuncta est ex pte corporis: neqȝ ex parte aīe: sed ex parte cognitionis spēruȝ: vnde ꝭm ipsum hec virtꝰ saltē ꝭm actū inest nobis a quinto anno supra ⁊ nō citra.

¶ Hic vō est locꝰ ꝯsideratiōis physice vtrū virtꝰ ꝯseruatiua ⁊ memorialis ⁊ virtꝰ q̄ reducit illđ qđ ē absens ad memoriā ex eis q̄ ab estimatiua sūt reposita sit vtꝰ vna aut vtutes due. Medico tñ nō ē inde curādū: qm̄ nocumēta q̄ eis qualꝛcūqȝ sint accidūt: sunt homogenea. Sūt enī nocumēta que in vētriculo cerebri posteriori accidūt: vel de gñe cōplōnis: vel de gñe cōpositiōis. Uirtꝰ vō cōprehēsiua que est vna de virtutibus aīe cōprehēsiuis est hūana rōnalis. Et qꝛ medici vtutē estimatiuā nō ꝯsiderauerūt pp cāȝ quā dixi mus: iō hāc vtutē nō ꝯsiderauerūt. Nō. n. fuit eoꝝ cōsideratio nisi in oꝑōnibus trium virtutū tm̄ ⁊ non in alijs.

¶ Qđ dꝛ in quarta parte notum est. Hoc est quod dicit.

¶ De virtutibus animalibus motiuis. Cap. 6m.

Motiua vō virtus est illa que chordas ꝯhit ⁊ laxat: pp qđ mouent mēbra ⁊ iūcture dilatatiōe sua ⁊ flexione. Et eius qdē penetratio ē in neruis qui sunt cū lacertis ꝯtinui. Et est genus qđ ꝭm specificationē principij motuuȝ specificat. In vnoquoqȝ igit musculo est alia natura que est sequēs iudiciū estimatiue a qua ꝓuenit cōis ꝯsensus.

¶ Sicut dicebat supra virtꝰ qua distiguit aīal a nō aīali est duplx: scȝ virtꝰ aīalis sensibilis ⁊ virtus aīalis motiua: nā per hoc ꝙ aliquis sentit ꝯueniens vel nociuū vel mouet ad fugiendū vel prosequēdū iudicamus illud aīal esse. Postqȝ igit Aui. īuestigauit genꝰ primū virtutis aīalis. s. sensibilis: in pte ista īuestigat genus ꝭȝ virtutis aīalis mobilis. Et p̊ illud notificat rōne instrōꝝ cū qbꝰ fit motiua virtus. Scđo rōne principioꝝ a qbus fit. secūda ibi (Et est genus.) ¶ Circa primā partē est ītelligēduȝ ꝙ laxatio ⁊ ꝯctio chordaꝝ nō dȝ intelligi respectu vnius ⁊ eiusdē chorde: sed diuersaruȝ eo qđ cōtractio ⁊ laxatio sunt motꝰ oppositi: ⁊ tales non pñt fieri in eodē tpe respectu eiusdem mobilis: sed fiūt eodē tpe respectu diuersoꝝ mobiliuȝ: sicut vbi gr̄a quādo manus mouet ad ptē ipsiꝰ domesticā: tūc cōtrahunt chorde que sunt in pte domestica: ⁊ laxantur que sunt in pte syluestri: ⁊ ecōuerso fit cū mouet ad partē syluestrē. ¶ Secūdo est ītelligendū ꝙ mēbra mouent ꝯctiōe ⁊ laxatione chordaꝝ iuncture. Nā dȝ exponi mēbra ⁊ pro. i. iuncture: ita ponit Ari. in de causa motꝰ aīaliuȝ: ⁊ in de ꝓgressu aīaliuȝ. ⁊ cā huius est: qꝛ ꝓbatū est in de cā motꝰ aīaliuȝ ꝙ oīs motꝰ fit per aliqđ fixū: vnde nečiuȝ fuit mēbrū qđ mouere debebat duplicē habē partez motiuā ⁊ ptē fixā: tale aūt est in iunctura. ¶ Tertio est ītelligendū ꝙ in cōparatione ad mēbrū qđ est p̄n^m p̄mū motus. s. cortario ꝓgressiuo: sunt q̄tuor instr̄a necessaria ad hoc vt mēbrū moueat motu volū: quoꝝ vnū est via per quā trāsmittit virtꝰ motiua ad mēbrū qđ moueri dȝ que est neruus: ⁊ cā huiꝰ est: qꝛ mouere ē agere ⁊ nō pati. mō pꝛicipale agēs nō pōt agere in passum nisi mediāte agēte īstr̄ali: ⁊ maxie si remotū sit a passo: qꝛ igit cor primuȝ mouēs exñs maxie remotū erat a mēbro qđ moueri debebat nō potuit illud mouere nisi mediante instr̄o qđ est calor motiuus: pp qđ necessariū fuit caloreȝ illiꝰ ad mēbra debentia moueri trāsmitti: nō potuit aūt trāsmitti nisi esset q̄dā via illū deferēs: talis autez est neruus. ¶ Scđm qđ est nečiuȝ est: qꝛ opȝ esse qđdā membrum in quo virtꝰ motiua ꝑmaneat tanqȝ in qđdaȝ particulari prin° ⁊ illud est musculus. Et cā est qꝛ non expedit vt semꝑ scđa mouentia moueāt pñte p̊ mouente: ⁊ hoc iō ne occupatio fiat in p̊ mouente: neqȝ etiā in secūdis. Naȝ ꝭm Ari. in de causa motꝰ aīaliū. sic est de cōstōne corporis: sicut est de ciuitate bñ legibꝰ recta: sed sic est in illa ꝙ in agendis officijs nō semꝑ opȝ monarchaȝ ciuitatis pñtez existere: a prinꝰ enī ordinauit vt qlibet faceret officia ꝓpꝛie neccia ad cōem vtilitatem: ⁊ sic etiā in ꝯstōne corporis a p̄n° ordinati fuerunt musculi: vt officiales in mouēdo preter ꝙ sit pñtia alicuius transmissi a corde: vñ ipsi vocati sunt membrū mobile ex se: quia hñt partes mouētes: qꝛ calorem ⁊ partem motam vt eoꝝ sbam ⁊ nullū aliud mēbrū potuit hoc habere: qꝛ neqȝ chorda: neqȝ neruꝰ: neqȝ caro: neqȝ os: vt declaratū est ab Auer. in 2° sui collȝ. cap. 15. ¶ Tertiū qđ est necessariū est chorda vt per ipsaȝ possit ꝯiūgi musculus mouens membro mobili. ¶ Quartū qđ est necessariuȝ est membrū qđ moueri dȝ: ⁊ illud est iūctura que est bñ mobilis: propterea ꝙ diuisionē hȝ in ptez fixam ⁊ partē motā. ¶ Et hec oīa q̄tuor tāgit Aui. in lr̄a. Primū tāgit dū dicit: ⁊ eius penetratione in neruis. Scđm cū dicit: qui cū lacertis sint ꝯtinui. Tertium cū dicit: que chorda ꝯhit ⁊ laxat. Quartū cū dicit: ꝓpter qđ mouētur mēbra ⁊ iuncture. ¶ Sed est aduertendū ꝙ ista instr̄a dicta nō requirunt ad motum localem: sed soluȝ in illo qui ꝓgressus est q est de vno toto loco ad vnū totum locū: siue sit totius corporis aīalis siue alicuiꝰ membri vt manus ⁊ pedis: ⁊ per hoc sepat motus iste a motu dilatatiuo ⁊ cōstrictiuo qui fit in aīalibꝰ terre affixis: vt in aīalibus marinis ⁊ silibus. ¶ Scđo est aduertēdū ꝙ si sint q̄dā animalia que moueant motu locali ꝓgressiuo sicut musca apes ⁊ similia: in qbus ista non apparent: est tñ dicere ꝙ in eis sunt q̄dam ista ꝓportionalia. ¶ Circa scđaȝ partē est ītelligendū ꝙ principia motus sunt multiplicia. Unuȝ est qđ hȝ rōnem mouentis sed non moti: vt appetibile extrinsecū qđ a nullo mouet: vñ dicebat Aris. in. 3. de aīa tex. 51. ꝙ appetibile est primū mouens qđ bonū est vel apparēs bonū. Aliud est qđ hȝ rōnem mouentis ⁊ moti ⁊ illud est duplex. Unū est qđ hȝ rōneȝ mouentis ⁊ moti in aliquo gñe motꝰ a genere motus localis: qꝛ in genere alterationis: sicut spēs appetibilis que mota est ab appetibili ⁊ mouēs est appetitū: ⁊ hoc ꝭm illos qui ponūt spēm appetibilē differre a motu appetibilis mouentis appetitū cū spēs talis nihil sit aliud qȝ motus ille. s. appetibilis mouentis appetitū: ⁊ talis motꝰ est alteratiōis motꝰ: vñ dicebat Ari. in de causa motꝰ aīaliuȝ. ꝙ spēs in aīa calefaciūt vel īfrigidant. Aliud est qđ hȝ rōnē mouentꝭ ⁊ moti in eodē gñe motꝰ: qꝛ localis ⁊ illud est duplex: qꝛ qđdam est mobile ex se vt musculus: qđdā est nō mobile ex se sed ab alio mouens ēt aliud vt chorda q̄ mouet a musculo ⁊ mouet membrū. ¶ Primū tāgit cū dicit. a qua ꝓuenit cōis cōsensus: vsus aūt fuit illo mō loquendi: qm̄ si estimatiua vel cogitatiua iudicare debeat de isto appetibili ex discursu intētionū indiuidualium eget in h̄ cōi appitione imaginatiue virtutis ⁊ etiā memoratiue. ¶ Scđm tetigit cū dixit: iudiciuȝ estimatiue virtutꝭ: nā virtus imaginatiua nō est illa que mouet per spēm apphēsam eo ꝙ ipsa assertionē vel nō assertōeȝ nō facit de illa: sȝ estimatiua est illa que mouet eo ꝙ ipsa est asserēs vel nō asserēs de spē appetibili apphēsiua. ¶ Tertiū tetigit cū dixit: in vnoq̄ȝ musculo est natura alia ⁊c̄. ⁊ dixit signāter natura: qꝛ lȝ motꝰ musculi principium sit iudiciuȝ: modi tñ motus ipsius prin^m est nā: que in vnoquoqȝ musculo alia est: eo ꝙ ēt modus motus qui est in vnoquoqȝ musculo alius est ⁊ alius. Et ista nā in musculis exñs nō est aliud qȝ quedā nā derelicta in musculis in principio plasmationis ipsoꝝ a virtute ītellectuali diuina illis silis exñs: sicut ēt in cultello cū factꝰ est derelinquit quedā virtus in ipso ab arte que est in aīa fabri similis illi per quā pōt incidere vel perforare ⁊ silia facere. ¶ Quartū autē non tetigit qꝛ hoc notū erat ex p̄cedenti pte.

¶ Et ex his que hic dñr apparet solō illius q̄ōnis in qua queritur: vtruȝ virtꝰ motiua sit vna vel plures. Et dōm ꝙ est vna specie sic̄ musculi corpis ꝯueniūt in nā vna ꝭm spēm: sȝ est plures nūero sic̄ musculi corporis sunt plures nūero. Pōt ēt dici vna numero rōne sui obiecti. s. appetibilis qđ est vnū numero. Deinde cum dicit.

Dubium

¶ De oꝑōnibꝰ. Cap. vltimū huiꝰ doctrie.

Dicemus ꝙ oꝑōnuȝ singulariū alie sunt q̄ ab vna cōplent virtute verbi gr̄a digestio. Alie que a duabus complentur virtutibus.

¶ Postqȝ Aui. determinauit de virtutibꝰ: in pte ista determiat de oꝑōnibꝰ. Et cā huiꝰ pōt eē: qm̄ lȝ oꝑatio sit effectꝰ a vtute ꝓcedens nō est icōueniēs ꝙ aliqđ appropriatū sit oꝑōni qđ nō sit appropatuȝ virtuti: vtputa h̄ qđ est oꝑōnē vnā ꝓcedere a duabꝰ virtutibꝰ ⁊ quātū ad h̄ qđ appropriatū est oꝑōni qđ nō est appropriatū virtuti determinat hic Aui. de oꝑōnibus. Et p̄mo ꝓponit qđ ītendit de eis determiare hic. Scđo de eis exequit. 2ª ibi (Sicut cibi.)

¶ Circa primā ptē est dubitatio. diceret aliqs q̄re Auic. dixit oꝑationū singulariū. ¶ Iuxta qđ est ītelligēdū ꝙ singulare est distinctū ꝯ id qđ cōe est: ⁊ iō quot modis oꝑatio aliq̄ est cōis: tot modis dꝛ singularis. mō oꝑatio aliqua dꝛ cōis 3ʳ. Uno° cōitate p̄dicationis: sicut oꝑatio nālis que p̄dicat ꝯ digōne attractōe ⁊ alijs. Alio°

Dubᵐ p̄ᵐ

cõitate participatiõis: vt operatio que a plurib⁹ mẽbris participata est dr̃ cõis sic nutricatio. Alio° cõitate vtilitatis: sicut est digestio stõchi. Modo etiã operatio in his tribus modis dr̃ singularis vt hic sumit operatio singularis primo mõ ⁊ scđo: nõ autem tertio: qm̃ ẜm Aui. hic appetitus cibi a stomacho est operatio singularis: ⁊ tamen hec operatio est cõmunis iuuamenti toti.

Dub^m 2^m ¶ Sed tu dices non videtur ꝙ operatio aliqua fiat a duplici virtute: quoniam operatio sequitur virtutez. Et ideo si virtutes erunt plures: ⁊ per consequens operatio erit plures. Dicendum ꝙ operatio que a virtute imediate depẽdet vna est ⁊ plures ẜm vnitatẽ ⁊ pluralitatem virtutis a qua dependet: sed opatio que ab illa nõ ꝓcedit imediate: sed mediate sicut est appetit⁹ cibi a stõcho talis põt eẽ vna ⁊ si virtutes sint plures: qm̃ vna constituit ab illis operationib⁹ que imediate ab illis virtutib⁹ ꝓcedũt. ¶ Scđo est intelligendum ꝙ opatio composita dicit dupl'r. Uno mõ q̇ꝛ a pluribus virtutibus dependet. Alio mõ: q̇ꝛ procedit a virtute ⁊ qualitate. ¶ Sꝫ aduertendũ ꝙ opatio a virtute ⁊ qualitate ꝓcedit dupliciter. Uno° sic ꝙ vtrũqꝫ est principale mouens: ⁊ vt sic operatio ab illis ꝓcedẽs est cõposita. Alio mõ sic ꝙ virtus est ꝑncipale ⁊ qualitas instr̃ale: ⁊ hoc mõ operatio ab illis ꝓcedẽs nõ est cõposita: ⁊ ex hoc appꝫ qđ dixit cõposita opatio nõ est: qm̃ si fiat a v̾tute ⁊ qualitate: qualitas solũ est agẽs instr̃ale ⁊ virtus principale.

¶ Sicut cibi dſideriũ qđ cõplet a virtute nãli attractiua ⁊ a v̾tute sensibili que est in ore stõchi. Attractiua v̾o operat ex hoc ꝙ mouet villũ q ẜm lõgitudinẽ ꝓtendit retinẽdo illđ qđ attrahit ⁊ suggẽdo ex humoribus qđ est sibi ꝓpriũ. Sẽsibilis aũt opat in h̾ ꝙ hanc sentit passionem: ⁊ q̇ꝛ sentit mordicationez cholere nigre que est excitans desideriuz cuius esse noiauimus. Et hanc quidem operationẽ non dicemus duab⁹ cõpleri virtutib⁹: nisi ideo ꝙ qñ sensibili acciderit nocumẽtũ destruetur intẽtio que vocat fames ⁊ desideriũ: neqꝫ desiderabitur cibus lꝫ eo corpus indigeat.

¶ Scđa in duas: q̇ꝛ Aui. ꝑ̇ exequit de operatione que cõposita est ex pte virtutũ. scđo ex pte virtutũ ⁊ q̃litatis. scđa ibi (Et fortasse.) Prima in q̃tuor: sicut quatuor sunt ille opõnes cõposite de q̇bus exequit. 2ª ibi (Et sil'r transglutiẽdi.) 3ª ibi (Trãsitus.) 4ª ibi (Sil'r superfluitatũ.) ¶ Circa primã partẽ est ꝑ̇ intelligenduꝫ ꝙ desideriũ cibi in stomacho põt sumi dupliciter. Uno mõ pro inclinatiõe sola ad cibũ: ⁊ sic fit solũ hec operatio ab vna v̾tute. s. appetitiua aiali que est in stõcho. Alio mõ ꝓ inclinatione cũ qua est restauratio deꝑditi: ⁊ vt sic cõplet a duplici virtute: ⁊ sic itelligit Aui.

Dub^m 3^m ¶ Et si querat vtrũ oẽ desideriũ cibi a stõcho cõpleat duab⁹ virtutib⁹. Dõm est ꝙ sic oẽ desideriũ factũ ẜm nãm. Dico aũt ẜm nãm: qm̃ appetitus caninus solũ fit ab vna. s. ab aiali: ⁊ bolisimus soluꝫ fit a virtute naturali mẽbroꝝ qui appetitus sunt ꝓ̇ter nãm.

¶ Et sil'r trãsglutiẽdi opatio duab⁹ cõplet v̾tutib⁹. vna est attractiua nãlis: ⁊ altera est attractiua voluntaria. Et prima qdẽ suã cõplet opõnẽ per villũ q ẜꝫ lõgitudinẽ ꝓtẽdit q est in ore stõchi ⁊ isophago. Et scđe cõplet opatio per villum lacerti trãsglutiẽdi. Cũqꝫ vna duaꝝ v̾tutũ destruet transglutiẽdi opatio duriter ꝓuenit: ꝫ qñ nõ fuerit destruet. Sꝫ cũ illa nõ opata fuerit erit trãsglutiẽdi operatio difficilis. Nõne vides ꝙ qñ desideriũ nõ recte ꝓcedit duriter ꝓuenit operatio trãsglutiẽdi illud qđ nõ desiderat: imo qñ abhorrem⁹ aliquã rem: ⁊ eã postea transglutire voluerimus ⁊ territa fuerit ab ea virtus nostra attractiua desideratiua dura erit operatio voluntarie transglutiendi.

¶ Postq̃ Aui. posuit vnum exempluꝫ de opatione cõposita que a duab⁹ virtutib⁹ cõplet: in pte ista ponit exemplum de alia.

Dub^m 4^m ¶ Circa quã est dubitatio: vtrũ in trãsglutiõe opet virt⁹ expulsiua isophagi. Et dico ꝙ nõ: q̇ꝛ virt⁹ expulsiua ipsi⁹ sic ⁊ cuiuslibet alteri⁹ mẽbri solũ opat circa id qđ icõueniens est: mõ cũ trãsglutit nõ est icõueniẽs ẽt si opet virt⁹ expulsiua isophagi solũ opat circa id qđ ex stõchũ per supi⁹ euãt: nõ aũt circa id qđ ipm̃ ingreditur.

¶ Trãsit⁹ quoqꝫ nutrimẽti ꝑficit virtute mẽbri ipellẽtis a quo ꝓcedit ⁊ attractiua mẽbri ad qđ accedit.

¶ In pte ista manifestat opõnẽ aliã cõpositã q̃ ẽt a duab⁹ virtutib⁹ cõplet. ¶ Circa quã est ĩtelligẽdũ ꝙ aliq̇ ꝑ egressionẽ supfluitatuꝫ que fit ꝑ duas vias: ĩtelligũt egressionẽ supfluitatũ ꝑ vomitũ ⁊ ẽt per secessum. Nã in ꝑ̇ma v̾tute opant due v̾tutes. s. expulsiua stomachi ⁊ attractiua isophagi. In 2ª ãt opat virt⁹ expulsiua istoꝝ supioꝝ ⁊ attractiua iferioꝝ: ꝫ sine dubio h̾ nõ ẽ veꝝ saltẽ đ egressiõe q̃ fit ꝑ vomitũ. Nã nõ credo ꝙ ad taleẽ expulsionẽ adiuuet v̾t⁹ attractiua isophagi: qm̃ talis opat solũ circa id qđ stõchũ igreditur: nõ aũt circa id qđ a stõcho egredit. Et iđ credo ꝙ hic Auicẽ. ꝑ egressionẽ supfluitatũ q̃ fit ꝑ duas vias itelligat egressionẽ superfluitatũ q̃ fit ꝑ viã vrine ⁊ illã q̃ fit ꝑ viã secessus: nã ꝑ̇ª fit a duplici virtute. s. a virtute nãli expulsiua vesice q̃ ꝑ villos longitudinales opat ⁊ a virtute aiali que est in lacertis ventris: ⁊ ẽt scđa fit a duplici virtute. s. a nãli expulsiua que est in intestinis que per villos lõgitudinales operat ⁊ a virtute aiali que est in lacert̾ vẽtris.

¶ Et similiter superfluitatum egressio que fit per duas vias. Et forsitan plerũqꝫ existũt operationes ꝑncipiũ due virtutes. s. animalis ⁊ naturalis.

¶ In parte ista manifestat aliam compositam operationem que fit a duabus virtutibus. Deinde cum dicit.

¶ Et fortasse plerũqꝫ existunt eius causa virtus ⁊ q̃litas sicut infrigidatio que ꝓhibet materias ⁊ iuuat expulsiuã in parilitate superfluitatum que descendunt a membro ⁊ vetat ⁊ in faciẽ reuerberat. Et frigiditas q̇dem qualitas que propter duas prohibet res. s. cuꝫ essentia substantiam eius qđ effunditur ingrossando et coangustãdo poros. Et res tertia que est per accidẽs que est qua caliditas extinguitur attractiua. Et qualitas caliditatis attrahit per illud quod istis opponitur modis quos prediximus.

¶ Postq̃ Aui. manifestauit operationẽ cõpositã que fit a duabus virtutibus: hic declarat aliã opationẽ cõpositã que fit a virtute ⁊ qualitate. Et primo facit hoc. Scđo ponit qđdam incidens. scđa ibi (Et caliditatis.) ¶ Circa primã partẽ est itelligendũ ꝙ illđ qđ vult dicere Aui. est id. v̾. g. nam virtus expulsiua intestinoꝝ tripliciter debilitat. Uno mõ ꝑꝑ fortitudinez attractiue epatis que attrahit totũ qđ dꝫ ad intestina peruenire. Alio mõ ꝑꝑ fortitudinez retẽtiue intestinoꝝ. Alio mõ ꝓpterea q̇ꝛ sopita est virtus expulsiua intestinoꝝ. Modo frigiditas adiuuat expulsiuã itestinoꝝ. Primo debilitando attractiuã epatis oppilando vias. s. meseraicas q̃ sunt inter intestina ⁊ epar: ⁊ etiã igrossando qđ attrahi debꝫ ⁊ remittendo caliditatẽ attractiuã epatis. Scđo eam adiuuat debilitando retentiuã intestinoꝝ ꝑꝑ id qđ facit de gñõne vẽtositatis in ipsis: nã cũ ventositas est in itestinis ꝓhibet mãꝫ in intestinis retineri: ⁊ hoc est qđ Auic. dicit in l̾ra. s. ꝙ frigiditas vetat: q̇ꝛ gñando vẽtositatem vetat mãm in intestinis retineri. Tertio eã adiuuat quãdo per vẽtositatem gñatam frigiditas supfluitates reuerberat in faciẽ intestinoꝝ: ⁊ hoc nõ est aliud q̃ excitare expulsiuaꝫ itestinoꝝ. Et ex his duob⁹ modis vltimis adiuuat frigiditas expulsiuã quãdo supfluitates sunt in parilitate cum expulsiua virtute. Sũt aũt cum ipsa in parilitate qñ in statu pñt resistere expulsioni expulsiue ita ꝙ nõ põt expellere. Et ex his q̃ dic̃. A. debem⁹ accipe ꝙ friditas nulli⁹ virtut̾ est instr̃m: ꝫ si adiuuet ad aliquã opõnem mag̃ fac̃ hoc inquãtũ est pricipale agẽs ab extriseco aduenĩẽs.

¶ Et caliditatis qdẽ qualitas ⁊ necessitas vacui nõ attrahunt in primis nisi illud qđ est subtile ⁊ postea qđ ẽ spissuꝫ. Uirtus v̾o attractiua nãlis nõ attrahit nisi qđ est ei magis ꝯueniens: ⁊ qđ nature eius est ꝓprium attrahere ⁊ plerũqꝫ qđ est magis spissum est magis ꝓpriũ ⁊ magis ꝯueniens.

¶ Qđ dicitur in scđa parte notum est. Hoc est qđ dicit Auic. ⁊c̃.

Dubiũ 5^m ¶ Ex dictis in cap̃. de virtute animali remanserunt due dubitationes. Una dubitatio est vtrum cũ quis apprehendit species sensibilium sit possibile illas remanere abeuntibus sensibilibus. Et videtur ꝙ non: nam visio est relatio quedam ⁊ cũ visio ipsa ẜm q̇sdam non sit aliud q̃ species visibilis recepta in anima talis spẽs erit relatio: ⁊ cum visibile terminus sit speciei illius: videtur ꝙ illo abeunte non possit species remanere. Itez species visibilis hꝫ esse magis intentionale in oculo ⁊ in anima q̃ in medio ẜm Auer. in suo tractatu de sensu ⁊ sensato: sed illud qđ habet esse intẽtionale magis depẽdet ab obiecto q̃ a subiecto: ideo species illa magis dependebit ex colore q̃ ex oculo siue anima: abeunte ergo colore

lore ipsa deficiet. Et sicut argutũ est de specie visibili: sic argui potest de speciebus alioꝝ sensibilium. ¶ In ɔ̃rium arguitur. Primo aucto. Arist. in. 2. de aĩa. tex. 153. ⁊. 154. vbi ponit ꝙ abeũtibꝰ sensibilibus remanẽt spẽs phantasie. Etiã arguit rõne: qꝛ si tales spẽs nõ remanerẽt abeuntibꝰ sensibilibꝰ: tunc abeũtibus sensibilibꝰ nõ possemus de ipsis imaginari cogitari ⁊ memorari: sed hoc est falsum vt qlibet in seipso expertꝰ est: iõ ⁊c. Etiã nos videmus ꝙ cuꝫ qs asperit rem valde lucidã illa abeunte nõ põt ĩmediate videre obscura: ⁊ hoc nõ est nisi qꝛ spẽs talis rei in oculo remãsit abeũte re illa. Dõm ꝙ sine dubio ponẽdo ꝙ spẽs visibilis: ⁊ sic ẽt de alijs sit relatio quedã sicut ponit frater Thomas nõ est possibile tales spẽs remanere abeuntibꝰ sensibilibus ꝑꝑ cãm dictaꝫ. Sꝫ qδ dicit nõ est verum ꝑꝑ duo. Primo: qꝛ spẽs coloris vr̃ sicut etiã imago que est in speculo: mõ relatio nũꝙ̃ vr̃. Scδo: qꝛ si spẽs illa relatio sit vel eẽt cũ relatio nõ agat nec patiat: nunꝙ̃ spẽs ille. s. sensibiliũ possent mouere sensum cõem ⁊ facere ipsum in actu: ⁊ sic imagiatio nõ fieret cũ sit motus factus a sensu cõi ſm actũ: h̃ aũt est falsum ſm ĩtẽtionẽ Ari. in. 2. de aĩa. tex. 160. ⁊ h̃ etiaꝫ qlibet in seipso experit. Et ideo dico ꝙ spẽs sensibiliũ in aĩa recepte q̃litates sũt informãtes aĩam ⁊ ipsiꝰ organa: ⁊ hoc in habitudine ad obm̃ cum ipse nõ dependeãt ex ꝑ̃cipijs aĩe ĩtrinsecis: neꝙ̃ organoꝝ ipsius: qꝛ eẽ ĩtẽtionale hñt in suo organo ⁊ nõ reale: ⁊ ideo nunꝙ̃ illδ pñt informare nisi in habitudine ad obiectũ. ¶ Sed aduertendũ ꝙ duplex est sbm̃ cui cõparatur spẽs visibilis. Unũ extrinsecũ ⁊ cõnãle: vt diaphanũ inquãtũ in aĩa: tñ est ⁊ aduẽtitiũ magis vt corpus qδ tm̃ diaphanũ est. Aliud ĩtrinsecũ ⁊ cõnãle ⁊ diaphanũ inquãtũ aĩatum est sicut oculus vt est aĩatus: est aũt hoc sbm̃ ĩtrĩsecũ tali speciei eo ꝙ talis spẽs cũ dependeat a colore nõ rõne mãe: vtputa calidi frigidi sicci ⁊ humidi: ⁊ pro tãto recepta in oculo nõ calefacit: neꝙ̃ infrigidat: neꝙ̃ humectat: neꝙ̃ exiccat: sed mag̃ ratiõe forme. Nõ ẽt opꝫ illud qδ ipsiꝰ est sbm̃ cõnãle sit eius sbm̃ ratiõe forme predñantis mãe sed rõne aĩe: spẽs igit visibilis ⁊ spẽs etiaꝫ alioꝝ sensibiliuꝫ recipi hñt in aĩa ⁊ ipsius organis sicut ꝓpria forꝰ recipit in ꝓpria mã: ⁊ qꝛ forma recepta in ꝓpa mã remanet. iõ ⁊c. ¶ Sꝫ aduerte ꝙ si spẽs sensibiliũ recipiant in aĩa ⁊ ipsiꝰ organis: alr̃ tñ ⁊ alr̃ qm̃ in aĩa recipiunt mõ cognoscitiuo: sꝫ in ipsiꝰ orgãis recipiunt mõ ɔseruatiuo: qm̃ cũ aĩa illas recipiet nõ fuit potẽs illas ɔseruare. In illo ꝗ in quo fit facilis receptio alicuiꝰ nõ bñ fit ĩ illo ipsiꝰ ɔseruatio: ⁊ iõ ꝓ tãto taliũ spẽrũ ɔseruatio facta fuit ĩ organis ipsiꝰ aĩe: nã qñ aĩa ipsa facta est in actu ꝑ spẽꝫ aliquã apprehẽsaꝫ: tũc illa tẽdit in organo memoratiue virtut. nã abeũte sensibili cuiꝰ erat spẽs illa de ipsa imagiat ⁊ cogitat ꝑꝑ id qδ fit de repñtatiõe a memoratiua v̾tute ipsi imaginatiue v̾tuti ⁊ cogitatiue etiã. ¶ Ad rõnes. Ad p̃mã: visio est q̃daꝫ relo: dõm ꝙ veꝝ est: ⁊ iõ anima ipsa nunꝙ̃ videt nisi vel in relatione ad obiectum extrinsecum vel intrinsecum: sicut quãdo ei representatur a memoratiua virtute: sed spẽs visibilis in aĩa recepta nõ est idẽ qδ visio: imo ab illa essentialr̃ differt cũ vnũ sit in gñe relõnis ⁊ aliδ in gñe q̃litat. ¶ Ad scδaꝫ spẽs visibilis ⁊c. cõcedat. ad mi. illδ qδ hꝫ eẽ intentionale mag̃ depẽdet ab obto ꝙ̃ a sbto: veꝝ est a sbto extrĩseco: sꝫ a sbto intrinseco ⁊ cõnãli magis dependet ꝙ̃ ab obiecto.

Dubm 6m ¶ Alia dubitatio est q̃ remãsit que est cã quare cũ qs hñs habitum pluriũ scibiliũ in memoria magis memorat vniꝰ ꝙ̃ alteriꝰ. ¶ Jux̃ qδ est ĩtelligẽdũ ꝙ spẽs memorie duplr̃ reducit. Uno mõ cum appetitu ⁊ volũtate vt in vigilia. Alio mõ absꝙ̃ appetitu ⁊ voluntate vt in somno: cũ in somno velit nolit memorat de aliq̃ re: mõ accidit spẽs mag̃ ⁊ minus reddi memorie qñ spẽs in memoria repsentate sunt sic imagines in speculo repñtant: ⁊ sic ille mag̃ sunt in sup̾ficie speculi: cũ obm̃ mag̃ approximat speculo ⁊ mag̃ ꝓfundo cũ illud magis ab ipso remouet. Sic ẽt spẽs in memoria mag̃ hñt esse in sup̾ficie quedã saltẽ ⁊ q̃dã mag̃ in ꝓfundo qñ spẽs ĩ memoria exñs hꝫ ɔuenientiã cũ sensibili sicut cã ad cãtuꝫ vel sicut superiꝰ ad ĩferius vel sicut vnũ ɔ̃riũ ad aliud fit in sup̾ficie: vñ hõ magis memorat illius ꝙ̃ alterius: vna. n. spẽs ĩtẽtionalis alterã ĩferre põt: vel per modũ silr̃itudinis vel ꝑ moduꝫ ɔ̃rietatis: vel aliquo alioꝝ modoꝝ. Accidit aũt ꝙ p̾ter volũtatẽ vt in somno reddit aliqua spẽs ipsi memorie ꝑꝑ ɔtinẽs ĩpꝫ ꝙ sic alterat corpꝰ ⁊ organa aĩe: vt si in noctevigilet põt alterari aer sic ad fridĩtatẽ ꝙ alterabit corpꝰ vt somniet migere: ⁊ ꝭꝫ hũc modũ ẽ possibile vt aliqs somniet de futuro aliq̃ bello in ꝓpiquo. Nã possibile ẽ vt ɔiũctio q̃rũdã stellaꝝ cã sit futuri belli: mõ ex tali ɔiũctõe poterit sic alterari aer ꝑꝑ motũ celi ꝙ aer alteratꝰ alterabit corpꝰ aliq̃ alteratõe q̃ somniabit futuꝝ bellũ. Ad h̃ ɔ̃clãndũ adducit Aꝝ. illδ ꝑsuasiue in de somno ⁊ vigilia: ⁊ in de memoria ⁊ reminiscẽtia. in his eniꝫ nõ possumus demõstratiões adducere: sꝫ sufficit adducere q̃dã apparẽtia ⁊ ꝓbabilia ĩ qbꝰ possumꝰ illa saluare ⁊c. Deo gr̃as Amen.

¶ Gentilis Fulginatis super primaꝫ Fen libri primi Auicẽne expositionis Finis.

¶ Fen Secunda Libri Primi canonis incipit: Cuius sunt doctrine tres.

¶ Doctrina prima est de egritudinibus.

¶ Doctrina secunda est de causis.

¶ Doctrina tertia est de accidentibus.

¶ Doctrine prime sunt octo capitula.

¶ De causa ⁊ egritudine ⁊ accñte in gñali. Cap. p̃m.

Dicemus ꝙ causa in libris medicorũ est id qδ primo est ⁊ ex quo prouenit inuentio alicuius dispositionis in corpore humano: aut eius fixionis.

Ista fen ſm quosdã ita ɔtinuat ad p̾cedentẽ. Nã ſm Jo. vlr̃ res δ qbꝰ medici ɔsiderãt: aut sũt res nãles: aut sũt res nõ nãles: aut ɔ̃ nãꝫ. Postꝙ̃ ꝗ ĩ p̾cedẽti fen ẽ δtermĩatũ δ rebꝰ nãlibꝰ. In ista 2ª fen δtermĩat δ rebꝰ ñ nãlibꝰ ⁊ ɔ̃ nãꝫ: nã ĩ ista fen ipse δtermĩat δ aere ⁊ cibo ⁊ potu sõno ⁊ vigilia ⁊ inanitõe ⁊ repletiõe ⁊ sic δ alijs. Sꝫ ista ĩtroductio p̊ nõ ẽ ad mẽtẽ Aui. 2º nõ ẽ vera ĩ se. Nõ ẽ ad mẽtẽ Auic. ꝑꝑea sic appuit p̾us vbi posuit ordinẽ scibiliũ medicie ipse nõ posuit talẽ ordinẽ: ⁊ iõ ĩ ꝓsequẽdo nõ dꝫ ꝓseq silr̃ ꝭꝫ talẽ ordinẽ. Jo. ãt qꝛ istũ ordinẽ posuit ꝓseqt de scibilibꝰ scĩe medicie ꝭꝫ istũ ordinẽ. Iteꝝ ẽt tal' ĩtroductio nõ ẽ vera: qꝛ p̾us determĩat nõ solũ de rebꝰ nãlibꝰ: nec ẽt in ista solũ de rebꝰ nõ nãlibꝰ ⁊ ɔ̃ nãꝫ. In p̃ª in caplõ de hũoribꝰ: nõ solũ δtermĩauit de spẽbꝰ humoꝝ nãliũ: sꝫ de spẽbꝰ hũoꝝ ɔ̃ nãꝫ. silr̃ ĩ cap. de cõplõnibꝰ nõ solũ δtermĩat de cõplõnibꝰ nãlibꝰ: sꝫ ẽt de ĩnãlibꝰ q̃ tenẽt se a ꝑte egritudĩs: ꝗ cũ in p̾cedẽti fen cõnumerauerit p̾dicta q̃ ɔ̃ nãꝫ: manifestũ ẽ ꝙ ibi nõ solũ δtermĩat de rebus ꝭꝫ nãꝫ: sꝫ de rebꝰ nõ nãlibꝰ ⁊ ɔ̃ nãm. Et iõ dõm alr̃ ꝙ res q̃ spectãt ad ꝑtẽ theoricã sũt duoꝝ modoꝝ: q̃dã sũt de qbꝰ medicꝰ ĩuestigat supponẽdo q̃dã ingrẽdo ⁊ cãs ĩuestigãdo. dicemꝰ ꝗ sic ꝙ Aui. ĩ p̾cedẽti fen δtermĩat de his q̃ spectãt ad ꝑtẽ theoricã δ qbꝰ medicꝰ ꝓcedit supponẽdo: ⁊ de qbusdã q̃ sũt nota ad sensum sic ẽ in anathoª. ¶ In ista 2ª fen determinat de qbusdã de qbꝰ medicꝰ ꝓcedit causas ĩuestigãdo: iste ãt sũt dispõnes ⁊ cause ⁊ accñtia: ⁊ ꝑꝑ hoc ista fen diuidit in tres doctrĩas. Pria doctrĩa ẽ de egritudibꝰ. Scδa ẽ de causis. Tertia ẽ de accñtibꝰ. Pria ꝗ est relata ad cognitionem egritudinũ ⁊ cãruꝫ. Sꝫ Auer. non tenuit talẽ ordinẽ: qꝛ Auer. fecit vnũ librũ in q̊ δtermĩat de sanitate: aliũ in q̊ δtermĩat de egritudine: iste aũt nõ fec̃ distĩctũ libruꝫ de sanitate: sꝫ totum reduxit ad egritudinẽ. Rõ ãt potuit eẽ 3ˣ. Pria: qꝛ lꝫ sanitas sit priꝰ ĩtẽta a medico vtplr̃m: tñ prior ɔsideratio medici ẽ circa egritudineꝫ: ⁊ qꝛ sic est ꝓ tãto nõ curauit facẽ distĩctũ librũ de sanitate. Scδa rõ ẽ: qꝛ egritudo est notior ꝙ̃ sit sanitas: ad sensuꝫ dico: ⁊ rõ ẽ: qꝛ egritudo ɔsistit in distẽꝑamẽto: sanitas ãt ɔsistit in tẽperamẽto: mõ faciliꝰ est cognoscẽ distẽꝑamẽtũ ꝙ̃ tẽꝑamẽtũ: qꝛ faciliꝰ cognoscit ex̃mũ ꝙ̃ mediũ: ⁊ h̃ dico quãtũ ad sensuꝫ: sꝫ q̊ ad ĩtellcm̃ sanitas est p̾us nota: ꝑꝑ qδ sanitas est p̃nm̃ cogſcẽdi se ⁊ egritudinẽ: qꝛ sanitas est q̃dã habitꝰ: egritudo aũt ẽ q̃dã p̾uatio: ⁊ h̃ ɔfirmat: qꝛ Gal. in thegni ad corpꝰ optime sanũ adducit oĩa corpa cũ corpꝰ distẽꝑatã est mag̃ manifestũ ad sensuꝫ. Tertia rõ est: ꝑꝑea qꝛ facta notificatõe eoꝝ que determĩata fuerãt in p̃ª fen: qꝛ ea que δtermĩata fuerãt erũt sicut cause: nũc ex causis sanitat est no. eẽ alicuiꝰ: ꝑꝑ h̃ nõ fecit spãlẽ tractatũ de his q̃ determĩata fuerãt in p̃ª fen: lꝫ se possint tenere a ꝑte egritudĩs: mag̃ tñ se tenẽt a ꝑte sanitat ꝓpterea appropriauit tractatꝰ suos solũ egritudini. ¶ Circa istaꝫ fen sic ꝓcedit ꝑ ꝑte determĩat in gñali qd est cã: ⁊ qd dispõ ⁊ qd accñs. Secũdo δtermĩat in spãli de dispõne distĩguẽdo ipsaꝫ. 2ª ibi (Corporis hũani dispões.) Et hoc est ꝙ dic̃ rubrica ⁊c. Pria hꝫ duas. In p̃ª ꝑte notificat vnũqδꝙ̃. s. illoꝝ. i. s. egritudinem cãm ⁊ accñs ſm se. Scδo cõparat ista adĩuicẽ. 2ª ibi (Et est cum egritudo fit alterius egritudis.) Pria hꝫ duas. Prĩo notificat siue diffinit vnũquodꝙ̃. Scδo qꝛ vnũ illoꝝ hẽbat noĩa diuersa oñdit cãm q̃re vocat accidens. 2ª ibi (Accñs aũt vocat accñs.) Pria hꝫ duas. Primo notificat siue diffinit vnũqδꝙ̃ illoꝝ. Et scδo exẽplificat de ipsis oĩbꝰ. 2ª ibi (Cause exẽplũ.) Prima hꝫ tres. Prĩo notificat qd est cã. Scδo qd dispõ. Et tertio qd accñs. 2ª ibi (Et egritudo est dispõ.) 3ª ibi (Et accñs est res.) ¶ Juxta diffõnẽ istã quã ponit vos debetis aduertere ꝑꝑ illud qδ Aui. dic̃ in lr̃a ꝙ cã in libris medicoꝝ: q̃re dicit in libris medicoꝝ: dõm est ꝙ h̃ dixit: qm̃ apud vsuꝫ p̃hoꝝ alio mõ accipiunt cause ꝙ̃ apud vsuꝫ medicoꝝ: ⁊ qꝛ accipiunt cãe alio mõ dixit cã in libris medicoꝝ: qꝛ p̃hs vliꝰ accipit ꝙ̃ medicus ⁊ accipit vliꝰ: ⁊ quãtũ ad sbm̃ in quo ɔsiderat cãs: ⁊ quãtũ ad gñã ipsaruꝫ

cāruz:quātū ad sbm in quo ꝯsiderat causas:qꝛ medic⁹ nō ꝯsiderat causas nisi in corpe humano:sed phs cōsiderat causas nō solū in corpe hūano sꝫ in vnoquoqꝫ si sit aīatum. Jteꝝ ꝯsiderat cās nō solum circa sanitatē ꝛ egritudinē sed circa alias:medic⁹ āt ꝯsiderat causas in corpe hūano in respectu ad sanitatē ꝛ egritudinē.¶ Secūdo accipit vlī⁹ phs in respectu ad gña cārum.s.cās mãles: formales:efficiētes:ꝛ finales:ꝛ qñ medic⁹ dicit de causis rei itelligit solū de cā efficiēte:vñ Gal.dicit in thegni tex.cō.34.ꝙ cause q̄dā sūt efficiētes q̄dā pmutātes referens se solū ad effi.etiā in thegni tex. cō.2.dixit Gal.in pn° ipsi⁹ thegni ꝙ cā aut est effi.aut ꝯseruās:qm ipsaꝫ maxie medic⁹ ꝯsiderat:vñ q̄uis medic⁹ ꝯsideret q̄tuor cās: qñ tñ loquit absolute de causis solū itelligit de cā effi.ꝛ h̄ apparebit iferi⁹:ꝛ p h̄ dr̄ in libris medicoꝝ. Subdit est id qd̄ p̄ est.dixit h̄ qꝛ de rōne cāe est ꝙ ipsa p̄mū sit:qm h̄ ē de rōne cāe:qꝛ sibi cōpetit p̄ eē ꝛ p̄cipue cāe effi. Subdit postea:ex qua ꝓuenit iuētio ꝛc̄.h̄ dixit:qꝛ cā dr̄ in respectu ad id qd̄ causat ex quo ꝓuenit iuētio alicuius dispōnis in corpe humano aut fixionis ei⁹:dixit hoc pp duplicē cām. Una est ꝓpterea qꝛ cause sunt duoꝝ modoꝝ:q̄dā enim sunt alicui⁹ dispōnis q̄ sunt in corpe hūano remanētes ēt retenta cā que gñauit tales dispōnes:alia autē sunt dispōnes q̄ remouent ad retētionē cause que gñauit eas.ꝛ qꝛ cause erāt duoꝝ modoruꝫ volēs tāgere primū dixit:ex quo ꝓuenit iuētio alicui⁹ dispōnis in corpore humano.volēs aūt tangere 2ᵐ dixit:ꝛ ei⁹ fixionis:vel alr̄ ꝙ hoc dixerit qꝛ cause effi.sunt duoꝝ modoꝝ:quedā sunt pmutātes:ꝛ quedā cōseruātes:ꝛ que erat mētio de causis effi.quātuꝫ ad illud qd̄ efficiūt:dixit ex quo ꝓuenit inuentio ꝛc̄.vt aūt tangeret q̄ cōseruant sanitatem aut egritudinem dixit:ꝛ eius fixionis.

Dubᵐ pᵐ ¶ Sed aliqs diceret cōtra.ipse dicit ꝙ causa in libris medicoꝝ est id qd̄ p̄mo est. Uidet ꝙ nō:qꝛ quedā sunt cause que simul sunt cuꝫ suis effectib⁹ ita ꝙ vnū nō est prius altero vt prius que sūt cause ꝯiūcte. Dōm est ꝙ cā est id qd̄ p̄ est:ꝛ hoc est occasione ꝯceptuū: sed aliqd esse prius pōt eē duplr̄. Uno mō tēpore ꝛ nā. Alio mō nā non tñ tēpore:si ergo sunt alique cause que simul sint cuꝫ suis effectib⁹:dico ꝙ verum est ꝙ sunt simul quātū ad tēpus:sꝫ quātuꝫ ad nām dico ꝙ cā dr̄ eē prius suo effectu:pp qd̄ cāruꝫ quedā sunt priores suis effectib⁹ tēpore:ꝛ q̄dam nā. Deinde cum dicit.

¶ **Et egritudo ē dispō nō nālis in corpe hūano ex qua in opōne essentialr̄ ꝓuenit nocumētum ꝓuētu p̄:ꝛ est aut cōplexio nō nālis aut cōpositio non nālis.**

¶ In ista parte notificat dispōnē:ꝛ qꝛ volēs determiare de dispositione solū pricipalr̄ itendit de egritudine sicut dcm̄ est:volēs notificare dispōnem solū retulit ad egritudinē:ꝛ hoc pp triplicē cāꝫ que dicta est:veꝝ est ꝙ iferius oñdit qd est sanitas:sed qꝛ hoc nō est p̄ncipalr̄ de suo intento:ideo dōm ꝙ solum notificat in respectu ad egritudinē:ꝛ in [illegible]a diffōne p̄ tangitur genus cū dixit ꝙ est dispō inaturalis:verum est ꝙ dispō est genus longiquum:inaturalis aūt est genus ꝓpinquū:ꝛ dispō est genus lōginquū: ꝓpterea qꝛ dispō est sicut genus ad sanitatē egritudinē ꝛ neutralitatem et ad accñtia que hñt sbm qualificare:sꝫ hoc ꝙ dicit inālis cōtrahit hoc ad genus ꝓpinquū:ꝛ isto mō est genus ad cām ꝛ egritudinem vt ipsa refert ad egritudinē:ꝛ ideo tñ debetis aduertere ꝙ accñs nō est ꝓprie dispositio:qꝛ accidens hꝫ cōsequi qd̄dam aliud:ꝛ pp hoc proprie nō hꝫ rōnem per se subsistētis:ꝛ ꝓpter hoc ab accñte non accipitur ꝓprie indicatio curatiua:ꝛ ꝓpter hoc ꝓprie nō dicitur dispositio:ꝛ ꝓpter hoc dicit in 2° de igenio cap̄.vlti.ꝙ morbi sunt vere entia:ideo principalr̄ a morbo sumitur rō curatiua. Subdit ex qua ꝓuenit lesio ꝓuentu p̄mo:ꝛ in hoc tangit dr̄ia inter causas ꝛ morbū:nam ad morbū seqtur lesio in opōnibus ꝓuētu p̄mo:sed iter causam ꝛ lesionem iteruenit aliud mediū:ꝛ ista ē quedam dispō media ad quā seqtur imediatus defect⁹ in opōnibus:ꝛ pp illud qd̄ dixit ꝓuentu p̄ est dr̄ia essentialis ꝯhēs ad esse morbi. Causa aūt quare egritudo notificat per lesionē opōnis est illa:qꝛ esse egritudinis cōsistit in distēperamento:ꝛ tūc ipsi⁹ sanitas cōsistit in tēperamēto:ꝛ causa ipsi⁹ sanitatis consistit in tēperato:nūc aūt esse distēperati fundatur in esse inaturali:ꝛ qꝛ eē distemperatum est inaturale:ꝛ ista referunt ad opus:qꝛ tēperatuꝫ est potētia naturalitatis que erat pricipiuꝫ alicuius opōnis :hinc est ꝙ notificauit egritudinē in respectu ad p̄uationē vel defectuꝫ in opōnib⁹ sicut sanitas notificat respectu ad poᵗᵐ nālē efficiendi opōnes:ꝛ qꝛ iste diffōnes fundātur sup hoc:qd̄libet nāle est p̄nᵐ opōnis:ꝛ qd̄libet inaturale est p̄nᵐ defectus in opōnibus:hinc est ꝙ Aui.dicit ꝙ iste diffōnes sunt ex diffōnibus per se notis:ꝛ quia egritudo notificat in cōparatiōe ad lesionē opōnis:hinc est ꝙ lesio opōnis est ꝓpriū accñs ꝯsequēs egritudinē:ꝛ qꝛ accñs est triplex qualitas imutata:opatio lesa ꝛ exiēs a corpore:tñ dr̄ triplex actio mutata vel lesa. Subdit postea ꝙ est aut cōplō nō nālis ꝛc̄.

ꝛ p h̄ subītelligit qd̄dā aliud genus tertiū.vꝫ.solōnē ꝯtinui.¶ Debetis tñ scire circa hoc sicut habuistis in p̄ᵃ fen:qꝛ aliqs posset dicere sicut dicit ipse ꝙ est aut cōplō nō nālis aut cōpositio. Cōtra. dixit supra ꝙ cōplō erat causa formalis:qūo dicit ergo ꝙ egritudo est aut cōplō aut cōpositio. Dōm est ad h̄ ꝙ cōplō pōt cōsiderari duplr̄.vno mō absolute.alio mō pōt considerari ꝓut stat sb proportione.vel sic dico ꝙ egritudo formalr̄ est: aut mala cōplō:aut mala cōpō:aut solō continui:quia sanitas est temperatꝫ:egritudo aūt indistemperatꝫ:ꝛ istud aut pōt contingere in triplici nā:aut in cōplexione:aut in cōpositione:aut in vnitate. Deinde cum dicit.

¶ **Et accñs est res que hāc seqtur dispōnē que est non nālis:siue sit nāli ꝯria sicut dolor in colica: siue nō sit ꝯria sicut rubedo multa maxille in peripleumonia.**

¶ In p̄te ista oñdit qd est accñs.¶ Juxta quā p̄tē debetis aduertē ꝙ accidens ip̄m sumit tribus modis. Uno mō large. Alio mō magis ꝓprie. Tertio modo sumit strictissime. Large sumit accidens pro omni eo qd̄ sequit alteruꝫ siue alicui accidit:siue sit egritudo: siue sit sanitas:ꝛ hoc mō nō accipit h̄:alio mō proprie:ꝛ isto modo sumitur pro omni eo qd̄ aduenit cōtra nām:ꝛ isto mō dicebat Gal.3.de accidēti ꝛ morbo.cap̄.1.ꝙ ōis egritudo est accñs:non tñ cōuertit:sed vt sic determinat de ipso in de accñti ꝛ mor.ꝛ h̄ modo dr̄ accidens ōis dispositio non nālis. Alio mō sumit accñs strictissime:ꝛ hoc mō dr̄ accidens vt ꝯsequit aliqd cōtra nām:ꝛ hoc mō sumit h̄ vt cōsequit morbuꝫ ip̄m sicut cōsequit vmbra corp⁹. Subdit postea q̄ hāc sequit dispōnē q̄ est nō nālis:siue sit nāli cōtraria sic dolor in colica:siue nō sit nāli ꝯria vt rubedo maxille.

¶ Dices tu hoc vr̄ falsuꝫ:qꝛ Gal.expsse.3.de accñti ꝛ morbo.cap̄.1. vult ꝙ oē accñs est ꝯ nām:silr̄ hoc appet ex alio qꝛ oē accñs seqt morbū vt vmbra corpus:ergo sicut morb⁹ est de gñe preter nām: ita ēt accñs. Dōm est ad hoc p expōneꝫ lr̄e. Juxta qd̄ debetis aduertere ꝙ aliqd eē ꝯ nām 2ʳ pōt intelligi. Uno° vt in ipso sit facta remotio a dispōne nāli ad dispōnē ꝯ nām:ꝛ h̄ mō oē accñs ē ꝯ naturā:qꝛ motū est ex aliq̄ nāli ad ꝯ nām:ꝛ oē accñs ēt sequit morbū:oē aūt qd̄ sequit morbū ꝯsequit sub dispōne inàli. Alio mō aliqd dr̄ inàle vt ipsuꝫ est p̄nᵐ lesiōis opōnis:ꝛ hoc mō nō oē accñs est ꝯ nām. Propter qd̄ d̄betꝫ scire ꝙ accidētia sunt duoꝝ modorū:q̄dā sūt q̄ ꝓfluūt in virtutem ipsaꝫ resoluēdo sicut dolor exñs a corpore ꝛ ad ista itendit medic⁹ sicut ad morbū:ꝛ tale accñs est a toto gñe p̄ter nām. Aliud est p̄ter nām qd̄ nihil ꝓfluit in v̄tute in pmutatiōe ipsi⁹ vt color:ꝛ ex isto nō sumit aliq̄ idicatio curatiua. Ut g̊ oīa h̄ oñderet dixit ꝙ accñs qd̄ sequit hanc dispōnē est res nō nālis aut nāli ꝯria tāgens primū:siue sit nō nāli ꝯria p h̄ tāgēs 2ᵐ.g̊ per illud qd̄ dicit posset dici ꝙ tāgit accidens qd̄ est ꝛ actio lesa ꝛ qualitas mutata ꝛ exiens a corpore. Deinde cum dicit.

Dubᵐ 2ᵐ

¶ **Cause exēplū ē putredo. Egritudis exēpluꝫ ē febris. Exēplum accñtis est sitꝫ ꝛ dolor capitis. Cause quoqꝫ exēplū est repletio in receptaculis q̄ ad oculū descendunt. Exēplū egritudis oppilō in vuea q̄ est egritudo instr̄alis vel cōpōnalis. Exēplū accñtis est destructio visus. Exemplum etiā cause est reumatisinus acutus. Exēplū egritudis est ap̄a in pulmone. Exēpluꝫ accñtꝫ est rubedo ambaꝝ maxillaꝝ ꝛ gibbositas vnguium.**

¶ In parte ista exemplificat de vnoquoqꝫ illorum:planum est qd̄ dicitur. Deinde cum dicit.

¶ **Accidens autē vocat accidens respectu sue essentie: aut cōparatione eius cui accidit ꝛ vocat significatio respectu cōsiderationis medici ad ip̄m ꝛ ꝓcessiōis ei⁹ ab eo ad sciendum egritudinis essentiam.**

¶ In p̄te ista oñdit q̄re accñs hꝫ diuersa noia. Deinde cum dicit.

¶ **Et est cū egritudo fit alteri⁹ egritudinis causa sicut colica syncopis aut paralysis aut epilepsie.**

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Comparat ista adinuicem ꝛ duo facit. Primo cōparat adinuicē distincte. Et secundo vt coniunguntur in re vna.

¶ Sed circa istas partes vltimas cadit nō modica dubitatio.ꝛ p̄ᵃ est dubitatio lr̄alis de eo qd̄ dicit ꝙ interdum egritudo est cā alterius egritudis sicut colica syncopis. Naꝫ syncopis est accidēs ꝛ dolor est accñs ꝛ paralysis est accidēs in sensu ꝛ motu. Epilepsia aūt est accñs regitiue virtutis. Dōm ꝙ syncopis aut paralysis 2ʳ possunt cōsiderari. Uno° quātū ad intētiones quas h̄ noia significant:ꝛ isto mō cum ista significent itētiones distictas manifestuꝫ est ꝙ nūqꝫ egritudo vt egritudo est cā:neqꝫ ēt accñs vt accñs est cā:cui⁹ rō ē:qꝛ hñt rōnes ꝛ diffōnes distinctas:ea aūt que hñt rōnes distinctas:

nes distictas: vnū nō est alterū. Alio mō pñt accipi q̄tū ad ea qb⁹
applicant̄ he itētiones: ꝛ h̄ mō pñt signare q̄sdā egritudines: ꝛ q̄z
iste egritudines notificant̄ per accidētia ipsa tñ numerauit inter
egritudines. Et cā nō est alia nisi q̄z ad ista sequit̄ dissolutio virtu-
tis: adeo q̄z medicus totā curā ꝯuertit ad talia accidentia.

Dub^m 4^m ¶ Postea est dubitatio maior ꝑꝑ illō qō dicit ꝙ plerūq3 accñs sit
cā egritudinis nō vꝫ q̄z ista sint ꝑ se disticta: vt vult. G.ꝑ. de inge-
nio. ca. vlt. ḡ vnū nō fit alterū. Preterea qō dicit ꝙ plerūq3 accñs
fit morb⁹ nō est veꝝ: imo vꝫ f'lm: q̄z qō est egritudo nō est accidēs
q̄z egritudo est dispō ad quā seq̄t̄ imediate lesio opōnū. Accñs āt
est sequēs illā dispōnē. Preterea egritudo a sui pn° est egritudo.
Nō ḡ ipsa fit q̄z ē a sui pn°: si ḡ dolor est egritudo a sui pn° sic solō
ꝯtinui fit morbus a sui pn°: qñ sil'r ꝛ dolor erit egritudo siue sigat̄
siue nō sigat̄. ¶ Solue ꝙ accidēs ꝛ egritudo pñt dupl'r ꝯsiderari.
Uno mō q̄tū ad itētiōes q̄s noīa signāt: ꝛ h̄ mō vnū nō est alte-
rū: ꝛ rō est q̄z illa nō miscent̄ q̄ hñt diuersas diffōnes: ꝛ h̄ mō loq̄-
bat̄ Gal'.ꝑ de igenio ca. vlt. ꝙ vnū nō est alterū: q̄z hñt rōnes disti
ctas: ꝛ h̄ mō repheddit ipe antiq̄s: q̄z dicebāt ꝙ egritudo est aliqd
stabile: q̄z egritudo siue sit stabilis siue nō: dūmō ledat opōnes im
mediate est egritudo. Et iō dicebat Gal'.ꝑ de iterioꝛib⁹ cap̄.z. Cre
dere aūt mēbra nō ifirma q̄ q̄to dolore patiunt̄ ac si terebello ꝑ-
forarent̄ ē inutile. Alio mō q̄tū ad sba ad q̄ referunt̄ tales itētio-
nes: ꝛ tūc posset esse dubitatio vtꝝ accñs possit egritudo fieri. ꝛ h̄
mō possum⁹ accipere accñs ꝛ egritudinē dupl'r. vno mō ꝓꝑe. alio
mō ꝺm siłitudinē. Si ꝑ mō dico ꝙ accñs nō ē egritudo nec ecōuer
so. Et rō ē q̄z illō qō ē dispō i se nō ē ꝓprietas neq3 cā. Iteꝝ de rō-
ne accidētis ē ꝙ seq̄t̄ alteꝝ: ḡ si egritudo seq̄t̄ egritudinē hec nō ē
vere cā: s3 cā vere ē illa a q̄ ꝓuenit aliud ꝛ nō nocumētū. Alio mō
ꝺm q̄dā siłitudinē cā fit egritudo. ¶ Ad aliud de accidēte dōm ꝙ
accñs ꝛ egritudo si accipiant̄ ꝓꝑe nūq3 accñs fit egritudo ꝛ semꝑ
sequit̄ eā. Alio mō pñt accipi nō ꝓꝑe: s3 ꝑ q̄dā metaphorā: q̄z de
rōne accñtis ē ꝙ seq̄t̄ alteꝝ: de rōne morbi ꝙ sit dispō ꝑ se exñs:
vñ dolor ē accñs fe. qñ ḡ nō recedit ad recessionē fe. dꝫ morb⁹ ꝑꝑ
metaphorā: ꝛ h̄ itelligit a me h̄ colligi aliud ē de suo. ¶ Et pōt esse
dubitatio nūqd illō cui ꝯuenit vt sit egritudo possit eē cā vel ecō-
uerso: ꝛ illō cui ꝯuenit vt sit accñs possit eē egritudo vl' ecōuerso.
Et dōm ꝙ si alicui ꝯuenit ꝙ ꝓprie sit cā nō ꝯuenit ꝙ sit egritudo
nec ecōuerso: ꝛ cui ꝯuenit ꝙ ꝓprie sit accñs ꝯueniet ei ꝙ nō hēat
rōnē ꝑ se subsistētis: s3 hēat eē ad modū vmbre sequētis aliō. tale
aūt nunq3 est egritudo. Et cā est q̄z morb⁹ h3 rōnē ꝑ se subsistētis.
Sil'r cui ꝯuenit ꝙ sit cā ꝓꝑe sibi ꝯuenit vt ab ipō nō ꝓcedat lesio
act⁹ nisi dispōne mediāte vt appet tertio de accidēti. tale aūt nū-
q3 est egritudo. ¶ Et si dicat̄ ꝙ imo q̄z ponit̄ ꝙ cōpl'o ꝛ cōpō hñt
rōnē cāe ad egritudines. Dōm ꝙ cōplexio ꝛ cōpō ꝯsiderata ꝺm se
sūt cāe egritudiales: s3 ꝯsiderata vt referunt̄ ad op⁹ sūt egritudi-
nes ipe. vñ si in aliq̄ mēbro sit mala cōplexio q̄ sit cā egritudīs cō-
plexionalis i alio sic mala cōpl'o cal'a in pulmone ē cā male cōple
xionis in corde: aut sit cā male cōpōnis i illo vt minima siccitas ē
cā coartatōis. Et h̄ qdē nō est iquātū talis mala cōpl'o sic excedēs
absolute q̄si ab extriseco eēt: q̄z tñ ista mala cōplexio vel cōpō est
aliqd corꝑis: idcirco dꝫ cā corꝑea: s3 qñ ab extriseco ꝓueniret di-
ceret̄ cā ꝑmitiua: s3 si accipiat̄ large vt oē illō dicat̄ cā qō aliq̄ mō
causat ꝛ accñs ꝙ alterū subseq̄t̄ nō ē icōueniēs: ꝙ.n. ꝯuenit ꝙ ꝓ-
prie sit egritudo possit eē cā largo mō ꝓprie tñ cā nō ē. Nā aūt hu
moꝝ aut mala cōpl'o vel cōpō vt absolute ꝯsiderant̄ ꝺm ꝙ pñt eē
i alijs reb⁹: ꝛ isto ēt mō ꝯuenit ꝙ ꝓꝑe sit accñs: pōt eē cā vt dolor
est cā apat̄ ꝓꝑe tñ cā apatis est humor aut mala cōpl'o illo mō q̄
dcm̄ est egritudo. pōt eē accñs large assumptū: ꝛ isto ēt mō vt ex-
ponit̄ in cl'a alia accñs plerūq3 fit egritudo. alio mō itelligēdo eēt
f'lm. Et h̄ mō itelligunt̄ v̄ba Aui. q̄ cōiter male ꝯsueuerūt exponi.

¶ Accidēs quoq3 plerūq3 ē cā egritudinis sicut in co-
lica dolor fortis q̄ fit cā vt accidat syncopis. Et sic do
lor vehemēs q̄ fit cā apatis ꝓpterea ꝙ mãe ad locu3
descēdūt doloris. Et plerūq3 ēt ipm accidēs fit egri-
tudo queadmodū dolor capitis q̄ ex febre accidit cu3
q̄nq3 figit̄: ꝛ tam diu fit mansiuus donec fit egritudo.
Et est ēt cū vna res cōparatione sui ꝛ rei que est ante
ipsam ꝛ rei que est post ipsam est egritudo ꝛ accidēs ꝛ
cā queadmodū. v̄.g. febris ethica que est accidēs apo
stematis pulmonis ꝛ est egritudo ꝺm se ꝛ est cā debi-
litatis stomachi: ꝛ sicut dolor capitis qui accidit ex fe
bre cū dolor ille figit̄ q̄z est accidēs febris ꝛ egritudo
in se ꝛ plerūq3 ꝓuenit ex eo febris ꝛ fit ipsius causa.

¶ Istud dcm̄ si itelligeret̄ de accidēte qō ꝓprie ꝛ vere est accidēs
eēt f'lm ꝛ inutile accñs sicut est dolor q̄tūcūq3 figat̄ semꝑ est acci
dēs. ꝓlōgatio aūt aut breuitas duratiōis ei⁹ nō variat eēntiā eius
sicut itelligit̄ ō accidēte ꝙ large dꝫ accñs: queadmodū dicem⁹ ꝙ
illud qō accidit ꝑ associationē alicui⁹ est accidēs dispōnis mēbri
qō ꝑmū patit̄: sic eni est verū: isto.n. mō dolor capitis ꝑus qñ ista
dispō est in capite solū ꝑ colligantiā sicut qñ ꝯsequit̄ ad passione3
alterius mēbri que ex se est in illo dꝫ accidēs illius: sed hec dispō
qñ figit̄ in capite sic ꝙ nō depēdet a ꝑncipali: imo fit vt ꝑncipalis
in capite dicit̄ tūc esse egritudo in illo. Et merito sic potuit dicere
Auicē. q̄z qñ dispositio ista sic eē h3 in capite sicut ad sequēs subie
ctū: ipsa nō indicat ꝙ primo debeat curari: imo ꝙ primo debeat̄
curatio alteri. Uñ q̄z sicut idicat accidēs ipsa accidēs dicta est: s3
postmodū ipsa idicat sibi curationē ꝑ se debere auferri egritudo
ꝑ se dicta est in vltia ꝑte. v̄.g. ethica que est accñs. ¶ Si tu dices
illud vꝫ eē f'lm: q̄z qō accidit ab alio depēdet: s3 ethica a nullo de-
pēdet cū cām nō hēat vt p3 ex alijs. Solue ꝙ dꝫ accñs cā q̄z cāta
est ab alia cā: q̄z l3 in se ab illa nō ōpēdeat tñ in ꝯseruari ōpēdet:
ita vt sine remotiōe illius illa remoueri nō possit: queadmodū ac-
cidēs nō remouet̄ sine remotiōe egritudinis. ꝛ eodē mō o3 dici de
dolore capit̄ cū est fixus in febrib⁹. h̄ nō dixit sed erat in glosula.

¶ De diuisionibus dispositionum corporis humani ꝛ de generibus egritudinum. Cap.2^m.

Corporis hūani dispōnes ꝺm. G. sūt tres. Sa
nitas que est dispō ꝑ quā corp⁹ hōis in sui cō
plexiōe ꝛ cōpōne tale existit: vt ex eo opōnes
eius oēs ꝓueniāt incolumes.

¶ Prius Aui. ōterminauit de his quoꝝ erat sua itētio ōtermiare:
ꝛ h̄ in gñali ostēdēdo: qd sit cā: qd egritudo: ꝛ qd accidens. In ista
ꝑte ē ei⁹ itētio determinare de illis in spāli: ꝛ q̄z illa erāt tria. s. dis
positiones ꝛ cāe ꝛ signa: iō tria facit. Prio oñdit quot ꝛ q̄ sint dis-
positiones. Scdo determiat de cāis. Et 3° de accñtib⁹. z^a ibi (Cāe
dispōnū corꝑis.) 3ª ibi (Accidētia ꝛ signationes.) Prima h3 duas.
Nā ꝑmo ostendit in gñe quot ꝛ que sint gña dispositionis corpo-
ris humani. Et scdo ꝓsequit̄ de vnoquoq3 illoꝝ generū in specia-
li. z^a ibi (Et dicem⁹ ꝙ egritudinū.) Prima h3 partes tres. Primo
ꝛ ꝑncipaliter ꝑmittit distinctionē dispositionū ostendendo quot
ꝛ que sint species ipsi⁹. Et scdo notificat nobis egritudinē. Et ter-
tio neutralitatē. z^a pars ibi (Et egritudo que est dispositio.) 3^a ibi
(Et dispositio que est apud eū.) ¶ Iuxta primā partē debetis ad-
uertere ꝑmo ꝙ Aui. dixit signanter ꝙ dispōnes corporis humani
ꝺm Gal'. sunt tres: dixit ꝺm. G. Na3 sicut apparuit in ꝑncipio ꝑme
fen: dispōnes corporis humani ꝺm medicos q̄ accipiūt tales dis-
positiones: ex q̄busdā sensatis sunt tres. ¶ Scdo debetis aduertē
circa diffinitionē quā ponit de sanitate ꝙ sanitas est dispō ꝛc̄. Ui
dete ꝙ ista diffinitio vt Auer. dicit est ex diffōnibus ꝑ se notis: ꝓ-
pterea q̄z ipsa fundat̄ suꝑ quandā radicē que cuilibet est nota. v3.
suꝑ istā ꝓpositionē: vnusq̄sq3 dicat se esse sanu3 dum solitas ꝑter
illud ipedimētū fecerit actiones: ꝛ q̄z fundat̄ suꝑ isto ꝑncipio: hic
est ꝙ ipsa est ex diffōnib⁹ per se notis. Et est idē cū illa quā ponit
Auer. z. coll'3. ca. ꝑ dicēs ꝛc̄. Quāq3 tñ ipsa sit ex diffinitionib⁹ per
se notis. Debet̄ tñ aduertere ad maiorē sui explanationē ꝙ in ista
diffōne ponit̄ aliqd loco gñis cū dicit ꝙ est dispositio: dispositio
eni est gen⁹ ad sanitatē ꝛ egritudinē: ꝛ hic accipit̄ dispō large siue
sit q̄litas de facili mobilis a subto: siue sit q̄litas de difficili mobi-
lis a subto. Scdo tangit̄ dr̄ia cū dicit: per quā corp⁹ hōis in sua cō
plexione ꝛc̄. vt ex ipso ꝓueniāt opōnes incolumes: ꝛ q̄z dr̄ia ma-
xime sumit̄ ex causis rei: vt hic daret cōplete diffinitionē sanitat̄
tetigit cā3 māłē formalē ꝛ finalē. Materialē cū dicit: ex qua cor-
pus hōis: q̄z mā accidentiū est subm. ꝛ iō subm ponit̄ loco dr̄ie vt
dꝫ in septimo metaphy. iō volens tāgere differētiā dixit corp⁹ ho
minis. Et videte l3 sanitas ꝛ egritudo recipiat̄ in alijs: medic⁹ tñ
ꝯsiderat sanitatē ꝛ egritudinē solū in corpore humano: ꝛ ꝓpterea
dixit hominis. Subdit propterea in sua cōplexione ꝛ cōpōne tale
existit: tangit cām formalē tangēs eēntiā sanitatis: q̄m essentia sa
nitatis nō est nisi tēperamētū in reb⁹ que ꝑficiūt opōnē: ꝛ q̄z h̄ fit
cū trib⁹. s. cū cōplexione: cōpositione ꝛ vnitate: ꝑꝑ qō dicit in sua
cōplexione ꝛ cōpōne tale existit: dans per hoc intelligē vnitatē vt
ex eo ꝛc̄. ꝛ ista ꝑpositio ex. nō denotat habitudinē cause efficiētis
sed habitudinē cāe formalis. ꝛ hoc est esse tēperatū in cōplexione
ꝛ cōpositione. Ultimo tangit causam finalē cū dicit: vt ex eo ꝓue-
niāt opōnes icolumes: q̄m finis sanitatis est opatio. ꝛ h̄ est qō di-
cit Haly. z. thegni. cōmē. 13. ꝙ cā sanitat̄ est tēperamētū in cōple
xione ꝛ cōpositione per respectu ad opōnes. ¶ Tertio ōbetis ad-
uertere ꝙ ista diffinitio sanitatis est cōis cuicunq3 spēi sanitatis:

siue sit sanitas nūc siue sit sanitas simpl'r: ⁊ ꝓpterea est dispō sanitatis late quecūqȝ sit illa: qꝛ per sanitatē efficiunt̄ opōnes incolumes: ⁊ posuit h̄ in diffōne sanitatꝭ: qꝛ sanitas quā diffiniebat erat sanitas lata ⁊ sanitas dr̄ in cōparatiōe ad opus: hinc est ꝙ posuit opōnes dicēs per quē ꝓueniūt opōnes incolumes: ⁊ eodē modo diffinit. G. in p̊ de accidēti ⁊ morbo cap̄. p̊: sed in thegni. 2. tex. cōmen. 2. trac. 3. vbi diffinit. G. corp⁹ sanū nō posuit opōnē: sed dixit ꝙ sanū simpliciter est corpus eucratū coequale ⁊c̄. Et cā fuit non alia nisi qꝛ Aui. diffinit sanitatē sub esse ɔtracto. Nūc aūt sub esse ɔtracto nō dicit̄ nisi in respectu ad opōnē: ⁊ ꝓpterea hic diffiniēs posuit operationē. Sed Gal'. in thegni diffinit sanitatē absolute ⁊ nō sub esse ɔtracto: ⁊ ꝓpterea ibi nō posuit operationē. ⁋ Ultimo debetis aduertere ꝙ Aui. diffiniens sanitatē: explicans ea in qb⁹ ɔsistit esse ipsius explicauit essentiam eoꝝ in qbus sanitas ɔsistit sub copulatione ponens ibi ⁊. Sed diffiniēs egritudinē. G. in thegni explicans ea in qbus ɔsistit diffiniuit cū disiunctione ponens ibi aut. Et dicūt qdā ad hoc ꝙ nō dixit ob h̄ nisi ad ostendendū ꝙ sanitas est spēs specialissima ⁊ egritudo ē spēs subalterna. vnde sanitas nō distinguit̄ per spēs ꝙ quedaȝ sit sanitas in ɔsimilibus quedā in officialib⁹: ⁊ sanitas est in mēbris ex oībus istis: ⁊ ꝓpter hoc est cā quare diffiniens sanitatē diffinit cū copulatiōe ⁊ diffiniens egritudinē diffinit cū disiunctione. Sed ista positio est falsa. Primo qꝛ est in eo qd̄ dicit ꝙ sanitas nō distiguit̄ per naturas sicut est egritudo. Nā hic est ɔtra menteȝ auctoꝝ. Et Gal'. dicit in 2° thegni tex. cōmē. 13. ꝙ gn̄a lapsuū eadē sunt his que virtutem eoꝝ copulent: ꝗ vult Gal'. ꝙ quot sunt gn̄a lapsuū q̄tū ad naturas tot sint etiā gn̄a egritudinū: sed gn̄a lapsuū sunt tria quare ⁊ illa que complent erūt tria. Unde quedā erit sanitas in cōpositione: quedā in cōplexione: quedā in vnitate. Etiā ꝯm Auer. dicit enī ꝙ numerus specierū egritudinis est sicut numerus specierū sanitatis: ⁊ lȝ nō sint posita nomina. Itē hic apparet rōne qꝛ sicut apparet per. G. in. 3. de accidenti ⁊ morbo cap̄. p̊. Egritudo accidit rōne defectus: sed iste defectus est ꝓpter principia sanitatis: ergo cuȝ sanitas ɔsistat ex primis p̄ncipiꝭs prius accipiet̄ numerus spēruȝ sanitatis q̄ȝ numerus specierū egritudinis: ergo ex principiꝭs tot sunt quot ille: lȝ enī sint in generib⁹ morbi tot spēs: tn̄ egritudinis sunt plures q̄ȝ spēs sanitatis: qꝛ sanitas est qd̄dā mediū: egritudo aūt qd̄dā extremū: ⁊ qꝛ de rōne tēperati siue medij est ꝙ sibi opponant̄ plura distēperata ⁊ plura extrema sicut videm⁹ in moralib⁹ sicut ꝓdigalitas ⁊ auaritia opponunt̄ liberalitati: sic ēt ⁊ due spēs egritudinis pn̄t opponi vni sanitati ⁊ nedū due sȝ plures. Et hoc est qd̄ dicebat Gal'. ꝙ bona dispō est vna: egritudines v̄o sūt plures: sed loquēdo quātū ad genera tot sunt modi sanitatꝭ quot sunt modi egritudinis: ⁊ ꝓpterea positio illoꝝ non est vera oīno. ⁋ Sed si querat̄ que fuerit cā q̄re fuerit hic locut⁹ cū copulatione Gal'. v̄o cū disiunctione. Dōm ꝙ Auicē. diffiniuit sanitatē in cōparatione ad corp⁹: ⁊ qꝛ corp⁹ nō dicit̄ sanū nisi habeat oēs istas tres nās: qꝛ si in vna solū accidit defect⁹ dr̄ corp⁹ egrū diffinit sub copulatione sanitatem: egritudinē aūt cū disiunctione: qꝛ si egritudo fiat in vna nā tn̄ egrum erit corpus. Deinde cum dicit.

Et egritudo que est dispositio in corpore hominis huic contraria.

In ista pte notificat egritudinē: ⁊ qꝛ diffinitio vnius ɔ̄trioꝝ apparet ex diffōne alterius: iō nō est necesse hanc diffōnē multū explanare. Si enī sanitas est dispō per quā corp⁹ hoīs existit in dispōne sua nāli per quā ip̄m est p̄ncipiū vt ab ipso fiant operationes eius incolumes. Similiter etiā egritudo dr̄ dispositio esse preter nām que est p̄ncipiū faciēdi deficere opationes in corpore ⁊ ex h̄ manifestū est ꝙ sicut sanitas est tēperamētū in cōplexione cōpositione ⁊ vnitate: ita egritudo pōt esse distēperamētū: aut in complexione: aut in cōpositione: aut in vnitate: ⁊ ꝓpter hoc egritudo dicit̄ esse dispositio ɔtraria sanitati. ⁋ Sed debetis aduertere ꝙ ɔtrariū accipit̄ dupliciter. Uno mō accipit̄ proprie: ⁊ isto mō illa dicunt̄ ɔ̄ria que posita sunt in aliquo genere maxime a se distantia ⁊ ipsa dicunt̄ positiue: ⁊ hoc mō sanitas ⁊ egritudo nō sunt cōtraria. Alio mō ꝓprie ⁊ ꝯm hoc illa dicunt̄ ɔ̄ria que nō patiunt̄ se in vno subto: ⁊ hoc mō egritudo dicit̄ esse ɔ̄ria sanitati: lȝ ꝯm rei veritatem ipsa dicantur esse magis cōtraria priuatiue ꝯm priuationē ⁊ habitū: ⁊ ꝓpter hoc sanitas ⁊ egritudo sunt priuatiue opposita. ⁋ Et ex his apparent duo. Unuȝ est ꝙ cum sanitas ⁊ egritudo dicant̄ esse opposita priuatiue ⁊ habitus sit principiū cognoscendi priuationem pro tanto prius Auicen. notificauit sanitatē: lȝ sanitas vt est habitus quidam ⁊ vt considerat̄ in genere sit notior q̄ȝ sit egritudo: tamē quātū ad species egritudo est notior qꝛ extrema notiora sunt: sed quantū ad genus est notior egritudine. Et ideo Aui. in ꝓsequēdo ꝓsequit̄ de dispōnib⁹ egritudinis. Et h̄ est qd̄ dicit Auer. ⁊c̄. ⁋ Scd̄o apparet ex illo ꝙ cū egritudo opponat̄ priuatiue vt priuatio opponit̄ habitui ꝙ egritudo plus distat ab egritudine. v̄. g. ponam⁹ ꝙ aliqs hēat malā cōplexionē calidā ⁊ postea hēat malā cōplexionē frigidā plus distat sanitas ab egritudine q̄ȝ distet mala cōplexio frida a mala cōplexione calida. Et dōm ꝙ sanitas ⁊ egritudo possunt ɔsiderari dupl'r. Uno mō absolute: ⁊ hoc mō dico ꝙ plus distat mala cōplexio frigida a mala cōplexiōe calida q̄ȝ distet sanitas ab egritudine: qꝛ sanitas est sicut mediū. mediū aūt minus distat ab extremo q̄ȝ extremū ab extremo. Alio mō pn̄t cōsiderari puta sanitas ⁊ egritudo nō absolute: sed vt ipsa referunt̄ ad opus: ⁊ h̄ mō plus distat sanitas ⁊ egritudo q̄ȝ distet mala cōplexio calida a mala cōplexione frigida. Et rō est qꝛ sanitas ipsa est principiū operationis. egritudo aūt p̄ncipiū faciēdi deficere operationes: ⁊ ꝓpterea est sicut priuatio ⁊ ꝓpterea mala cōplexio frigida est faciēs deficere opationes ⁊ ēt mala cōplexio calida: sed plus distat priuatio ⁊ habitus q̄ȝ distēt due p̄uationes. nā plus distat ens a nō ente q̄ȝ distet nō ens a non ente. Et hinc est ꝙ auctores potius dicūt ꝙ sanitas opponit̄ egritudini: q̄ȝ dicāt ꝙ egritudo opponat̄ egritudini. Deinde cum dicit.

Et dispositio que est apud eū neqȝ sanitas neqȝ egritudo: aut iō ꝙ nō est sanitas i vltimo aut egritudo in vltimo queadmodū corpora senū ⁊ ɔualescētiū ⁊ pueroꝝ: aut iō ꝙ ambe res in vno tēpore in duobus sunt copulate mēbris: aut in vno mēbro: sed in duob⁹ generib⁹ remotis: sicut qui est in cōplexiōe sanus ⁊ in cōpositione eger: exēpli cā: aut in vno mēbro duoꝝ generū propinquoꝝ sicut qui est sanus in figura ⁊ nō sanus in quātitate ⁊ situ: aut qui est sanus in duab⁹ q̄litatib⁹ passiuis ⁊ non sanus in duab⁹ qualitatib⁹ actiuis: aut vicissitudine duarū rerū in duob⁹ temporib⁹ sicut qui sanat̄ in hyeme ⁊ infirmat̄ in vere.

Dubͫ pͫ

In parte ista tertiū genus notificat. Notandū est de eo qd̄ dicit ꝙ corpora pueroꝝ ⁊ senū sint defecta in operationib⁹: sunt tn̄ sana ꝯm Gal'. Iterū etiaȝ qūo dicit de pueris ꝙ ipsa sunt corpora neutra: qꝛ ꝯm ꝙ apparet per Gal'. in p̊ de regimine sanitatis sunt corpora euchima: ⁊ in cōmēto. 19. parti. 3. illius afoꝛ. ꝯm horā qdē veris. Dōm est ad hoc ꝙ corpus neutrū pōt ɔsiderari dupl'r. Uno mō ꝓprie ⁊ absolute: ⁊ isto mō corpora pueroꝝ ⁊ senū nō sunt corpora neutra: qꝛ vtraqȝ corpora efficiūt opatiōes que eis debent̄. Alio mō pn̄t dici corpora neutra similitudinarie ⁊ cōparatiue: et hoc mō corpora pueroꝝ ⁊ senuȝ possunt dici neutra ꝯm ꝙ illa cōparant̄ ad etatē in qua est perfectio operationū. Sed tn̄ ista corpora. s. senū ⁊ pueroꝝ differēter dicunt̄ neutra: qꝛ corpora senum assimilant̄ corpori neutro decidētie: sed corpora pueroꝝ assimilantur corpori neutro cōualescentie. ⁋ Sed est dubitatio de corpore neutro circa 2ᵐ signatū in quo distinguit̄ a corpore egro qꝛ nō vr̄ distingui. Itē ꝯm illud videt̄ ꝙ corp⁹ febriens sit corp⁹ neutruȝ in secundo significato. ⁋ Et similiter est dubitatio circa primū significatū ⁊ magna. Sed qꝛ istud maxime spectat ad librū thegni pro tanto nihil dicetur de his ad presens. Deinde cum dicit.

Egritudinū v̄o alie sunt que sunt simplices: alie sunt que sunt composite. Simplices aūt sunt que sunt vna ex specieb⁹ egritudinis cōplexionis: aut vna ex speciebus egritudinis cōpositionis quā postea nominabimus. Cōposite v̄o sunt in quibus due spēs aut plures ɔiungunt̄ ex qbus vna cōponit̄ egritudo. Incipiem⁹ igit̄ prius loqui de egritudinib⁹ simplicibus. Et dicemus ꝙ egritudinū simpliciū genera sunt tria. Primuȝ est genus egritudinū que mēbris cōparant̄ quoꝝ partes sūt similes ⁊ sunt male cōplexionis species. Et ipse qdē nō sunt cōparate mēbris quoꝝ partes sūt similes nisi iō ꝙ in primis ⁊ eēntial'r partib⁹ accidēt similibus ⁊ per eas mēbris accidūt cōpositꝭ: ita vt pol'e sit imaginari eas cōprehēsas ⁊ reptas esse in quocūqȝ mēbroꝝ volueris quoꝝ partes sunt similes ⁊ nō in cōpositis.

In pte ista ꝓsequit̄ de spēb⁹ illoꝝ generū. s. de egritudine ⁊ specieb⁹ ei⁹ distinguēdo ipsaȝ ⁊ distinguēdo. Hec ps in. 2. qꝛ egritudines pn̄t distigui dupliciter. Uno mō q̄tū in seipsis. Alio mō quātum ad ꝓprietates accidētales. Et primo ergo ꝓsequit̄ de distin

ctione egritudinū vt distinguanť in seipsis.Et z^m distinguit egritu
dinē q̄tū ad ꝓprietates accidētales que eis debenť.facit z^m īfra
in illo caplo(Scire debes ꝙ egritudinū plurime.)Pria hȝ duas:
q₂ in p^a pte determinat de distōne egritudinū que accepta est pe
nes essentiā ipsarū.Et z^o determinat de distōne q̄rūdaȝ que sunt
annexa ipsius egritudinib^9.z^a ibi in illo caplo(Quedā res sunt q̄
ex̄ egritudines existūt.)Pria hȝ duas.Prio p̄mittit distōnē.Se
cundo ꝓsequiť.z^a ibi(Et dicem^9 ꝙ egritudinū simpliciū.)Et ista
hȝ duas.Naȝ p̄ distinguit egritudines simplices.Et z^o distinguit
egritudines cōpositas.z^a ibi(In egritudinib^9 aūt cōpositis dictio
nē ꝓferemus.)Prima hȝ duas.Nā p̄ ostēdit quot ⁊ que sunt gn̄a
simpliciū.Scd̄o ꝓsequiť de duobus alÿs gn̄ib^9.ibi(Cōpōnis egri
tudines.)Pria hȝ tres.Prio distīguit egritudines cōpōnis.Scd̄o
epilogat gn̄a egritudinū.Et 3° excusat se a ꝓsecutione vnius illo
rū generū.z^a ibi(Et ad vltimū qdē.)3^a ibi(Egritudinuȝ aūt cōple
xionum scite sunt.)Prima in tres ꝫm ꝙ tria genera ponit egritu
dinum simpliciū.Primo ponit primū.Scd̄o scd̄m.Tertio tertiū.
z^a ibi(Et z^m genus.)3^a ibi(Tertium genus.)

Dub^m z^m ¶Sed tu dices q̄uo dicit ꝙ mala cōplexio attendiť siue pōt acci
dere in mēbris simplicibus sic ꝙ nō in cōpositis.Nō videť q₂ mē
bra ista ꝯsimilia sunt partes istarū organicaꝝ:ḡ nō videť ꝙ mala
cōplexio possit accidere in mēbris ꝯsimilib^9.Iterū etiā q₂ sunt cō
tinua ꝓpter qd̄ ⁊c̄.Possum^9 r̄ndē dupl'r.Uno mō q₂ dicit ꝙ pol'e
est imaginari vnū qd̄ nō est pol'e ꝫm reȝ:sed ꝫm imaginationē:q₂
possum^9 imaginari ꝙ mala cōplexio ita sit in mēbris ꝯsimilibus
ꝙ nō sit in officialib^9:q₂ mēbra ꝯsimilia per se participāt nā com
plexionali.Iterū ēt sunt p̄ora:sed p̄us pōt absolui a posteriori.Id
circo pol'e est imaginari egritudineȝ male cōplexionis in mēbris
ꝯsimilib^9 sic ꝙ nō erit in officialib^9.Uel alio mō possumus respō
dere ꝙ mala cōplexio posset ꝫm rē accidē mēbris ꝯsimilib^9 ꝙ nō
officialib^9:q₂ māifestū est ꝙ mēbrū ꝯsimile hȝ aliq̄ȝ rōnē qua ip̄m
ꝯsimile est ⁊ aliā nām hȝ mēbrū officiale sub qua cōpositū est:q₂
ḡ hȝ aliq̄ȝ nām ⁊ ēt aliq̄ȝ dispōnē qua organicū est:manifestū est ꝙ
in mēbro ꝯsimili poterit esse egritudo aliq̄ que ꝯuenit ei vt ꝯsimi
le nō tamē organica vt organicū est:q₂ tale peccatū accidit mem
bro ꝯsimili nō sub rōne qua cōponit organicū ⁊ talis egritudo nō
est ibi per nām organicā.Deinde cum dicit.

¶Et scd̄m genus est egritudinis membroꝝ officialiuȝ
que sunt egritudines cōpositionis que mēbris cōposi
tis accidēt que ex mēbris cōponunť:quoꝝ ptes simi
lanť.Mēbra aūt officialia sunt opationū instrumēta.

¶In parte ista notificat scd̄ȝ genus egritudinū.Et videte rete ita
debetis imaginari in mēbris organicis accidere sicut dictū fuit in
mēbris ꝯsimilibus.Sicut enī in mēbris ꝯsimilibus poterat acci
dere egritudo nō tamē per nām organicā:ita ⁊ mēbris organicis
pōt accidere egritudo nō tamē per nām cōsimilē.Sed de hoc est
dubitatio vt videbitis postea.Deinde cum dicit.

¶Et tertium est genus egritudinū cōium que mēbris
accidūt quoꝝ partes similanť ⁊ accidūt istrumētalib^9
īquantū sunt instrumētalia:ita ꝙ nō sequať eas instru
mentalibus accidere:ꝓpterea ꝙ simplicibus accide
runt.Et he qdē sunt que ꝯtinuitatis solutio vocanť et
īparis dissolutio.Solutio enī ꝯtinuitatis plerūq̄ȝ acci
dit iuncture:ita ꝙ simplicibus mēbris ex q̄bus iunctu
ra fuit cōposita nullo modo accidit.Et plerūq̄ȝ acci
dit neruo aut ossi aut venis solūmodo.

¶In ista pte determiat de tertio gn̄e ⁊ est planū.Deinde cū dicit.

¶Et ad vltimū quidē egritudinū tria sunt gn̄a.Egri
tudines que cōplexionis sequunť malitiā.Et egritudi
nes que sequunť malitiā cōpōnis.Et egritudines que
ꝯtinuitatis solōnē sequunť.Et oīs egritudo que vnaȝ
harū sequiť ⁊ per eā existit ei cōparať.

¶In parte ista epilogat genera morboꝝ.Deinde cum dicit.

¶Egritudines autē complexionum scite sunt que sunt
sexdecim quas nominauimus.

¶In parte ista excusat se a ꝓsecutione vel determinatiōe vnius
illoꝝ generū.s.a gn̄e egritudinū cōplexionaliū:q₂ de spēbus cōple
xionū determinatū fuerat in p̄ma fen.Et ꝓpterea hoc nō est veꝝ
ꝙ in p̄ma fen solū determinat de rebus nālibus.¶Sed circa ista
vltimo dicta cadit dubitatio multiplex.Pria est vtrū genera mor
boꝝ sint tria.Scd̄a qd̄ est vtrū sit possibile accidere egritudinē in
mēbris organicis p̄mo.Tertia vtꝝ sit dare genus egritudinis cō
mune cōplexioni ⁊ cōpositioni.⁊ si sic vtꝝ solo ꝯtinui possit acci
dere mēbris organicis p̄mo:de quo quereť ad presens.

¶Prio ḡ est dubitatio vtꝝ gn̄a egritudinū sint tm̄ tria.Et vꝫ ꝙ nō Dub^m 3^m
sint tm̄ tria:imo videnť plura.Quia si sint plures nāe ī q̄b^9 possit
fieri egritudo q̄ȝ tres:plures erūt spēs egritudinis:sȝ sunt plures
nāe q̄ȝ tres q̄re ⁊c̄.Maior māifesta est:q₂ distictio egritudinū su
miť ex distōne nārū in q̄b^9 pōt egritudo accidē.declaratio mi.q₂
nos videm^9 ꝙ est aliq̄ nā que nō est aliq̄ illaꝝ:⁊ accidēs defectus
in illa est p̄n^m lesionis vt diaphaneitas cornee īpedit opōnē visi
uā sicut appet in diaphaneitate cornee que īpedit actionē visiuā.
ēt cicatrix oculoꝝ īpedit opōnē visiuā.⁊ manifestū est ꝙ illud nō
est peccatū in cōplexiōe:nec in cōpōne nec in vnitate.¶Iterū ēt
nos videm^9 ꝙ est q̄dā alia p̄ter istas sicut durū molle īpedit opō
nē ⁊ asperū ⁊ lene.Et h̄ vult Auer.q hic rep̄hendit Gal'.⁊ breuiter
oēs medicos.¶Dōm est ad h̄ ꝙ gn̄a egritudinū sunt tria ⁊ nō plu
ra.Et rō exhiť ex p̄ de accidēti ⁊ morbo.Et rō est:q₂ egritudo non
est nisi defect^9 opōnū.hic aūt defect^9 nō pōt esse nisi in ꝺfectu p̄n
cipÿ opōnis:sed nāe sūt tm̄ tres:iō tres erūt defect^9:⁊ p ꝯn̄s tria
gn̄a egritudinū.Causa aūt pp quā sunt tres nāe est ista:ꝓpterea
q₂ in corpore sunt tria p̄n^a:duo que sequunť corpus sub rōne qua
vnū cōpositū est:vnū aūt est ꝙ ip̄m ꝯsequiť sub rōne q̄ ꝯtinuū est
sicut ⁊ alia corpa inaīata:que ꝯsequunť ip̄m sub rōne q̄ vnū sunt
cōpositū cōplexio ⁊ cōpositio:ista.n.ꝯsequunť ip̄m vt vnū ⁊ vt cō
positū.q̄dā aūt ꝯsequunť vt ꝯtinuū:⁊ ista est vna nā.s.ꝙ sit vnū.p̄^a
enī nā ꝯuenit sibi inq̄ȝtū cōpositū ex el'ntis rōne quoꝝ ip̄m hȝ cō
plexionē ex q̄b^9 fiunt mēbra ꝯsimilia.q̄dā aūt nā cōpetit sibi vt est
cōpositū ex illis ꝯsimilib^9 ⁊ cōponūt organica ex ꝯsimilib^9.postea
est alia q₂ vtraq̄ȝ ipsa debēt esse iniuncta.cōplexio aūt est p̄^a nā:⁊
iō attribuiť p̄mis mēbris ⁊ ꝓpterea attribuiť ꝯsimilib^9:sed cōpo
sitio que est ex plurib^9 ī actu est illa que debeť nāe organice.⁊ q₂
ꝯsimilia ⁊ organica debēt esse iuncta:ita solo ꝯtinui dr̄ morb^9 cō
munis qui hȝ fieri in nā cōi:⁊ q₂ organica ⁊ ꝯsimilia hn̄t cōicare:⁊
q₂ sunt tm̄ tres nāe ex q̄bus homo ꝯsistit:iō tria sunt gn̄a ex q̄bus
al'ꝯstat:iō ꝫm illa tria poterit accipi triplex defect^9.p̄mus in cō
plexione.secūdus in cōpōne.tertius in vnitate.q̄re gn̄a morborū
erūt tm̄ tria neq̄ȝ plura nec pauciora.¶Et ex his apparet solo ad
obta.Tu dicis si pol'e est reperire plures nās in q̄b^9 pōt per defe
ctū accidē egritudo p̄ter illa tria:māifestū est ꝙ gn̄a morboꝝ sūt
plura q̄ȝ tria.Possum ad istud argumētū r̄ndē tripl'r quarū respō
sionū due erūt argumēto diaphaneitate cornee ⁊ isti.¶Prio mō
ꝙ pmutatio in molli ⁊ duro ⁊ diaphano cornee non est egritudo
sȝ accidēs:⁊ h̄ iō q₂ de rōne egritudinis est ꝙ ip̄a nō sequať alteꝝ
vt dcm̄ fuit heri.Illa ḡ pmutatio nō est egritudo que est facta pp
pmutationē factā in egritudinib^9 alÿs q₂ in egritudinib^9 p̄mis ⁊
tn̄ reducunť ad illā.Nā lenitas sup̄flua nō reduciť nisi ad hūidita
tē aqueā.Aspitas aūt nō reduciť nisi ad siccitatē nimiā.Nā sicci
tas est cā asperitatis corporis:mollities est cā lenitatis ⁊ ꝓpte
rea pmutatio in istis nō diciť egritudo.Similiter diaphaneitate
cornee:lȝ enī diaphaneitas cornee nō sequať qualitates p̄mas q₂
pōt esse in aliquo corpe sine q̄litatib^9 ipsis:tn̄ in mixtis nō pōt esse
nec hȝ fieri nisi ꝫm habūdantiā el'nti aerei sic̄ opacū nō accidit in
mixtis nisi ex habūdantia illius terrestris:⁊ q₂ sic est iō egritudo
illa fuit derelicta.⁊ ex alio ꝙ causauit illaȝ diaphaneitatē:⁊ pp h̄
ipsa nō est ꝓprie morb^9:sȝ accidēs morbi:⁊ ppea Gal'.dicit ꝙ cor
nea nō fuisset lucida:nec fuisset talis complexionis.⁊ iste est vnus
modus soluēdi.¶Alio mō possum^9 r̄ndē ꝙ pmutatio in aspero ⁊
leni aut in diaphaneitate cornee nō sit egritudo sȝ cā egritudinis:
⁊ rō est q₂ q̄litas que īpedit iuuamētū nō est morb^9:sed cā morbi
vt appet de accidēti ⁊ morbo:ipse.n.ponit ibi ꝙ si fiat pmutatio
in q̄litate que facit iuuamētū ꝙ talis nō dr̄ egritudo:sed cā egritu
dinis:sed q̄litas que aufert opōnē dr̄ egritudo:mō permutatio in
molli ⁊ duro simil'r in diaphano vꝫ īpedire q̄litates que faciūt iu
uamētū dicenť cāe egritudinis ⁊ nō egritudo:q̄re ⁊c̄.¶Sed dicet
aliq̄s nō vꝫ.nā lȝ ablatio iuuamētū respcū alteri^9 mēbri nō dicať
egritudo:tn̄ respectu morbi ꝓprÿ nō cui^9 est iuuamētū nō dr̄ cā:sȝ
egritudo.Dōm ꝙ iuuamēta sunt duoꝝ modoꝝ.q̄dā sunt que inse
quunť corpa siue mēbra ꝫm ꝙ aīata.q̄daȝ aūt sunt que ꝯsequunť
corpa siue mēbra nō ꝫm ꝙ aīata:sed ꝫm ꝙ corpa.ablatio p̄mi iu
uamēti bene faceret egritudinē sicut pulmo diciť deseruire cordi
in attractione aeris ⁊ deseruit sibi ꝫm ꝙ aīatus:⁊ ablatio talis iu
uamēti bene facit egritudinē sed ablatio alterius nō.Nā hec ope
ratio que est sustētare que debeť ossi ita fieret si ossa essent aīata
sicut si nō essent:⁊ ideo ablatio taliū nō facit egritudineȝ:sed ista
est q₂ causa egritudinis.¶Tertio mō posset responderi ⁊ est p̄n
cipalis r̄nsio ad argumētū de diaphaneitate ⁊ dic ꝙ illa egritudo
reducereť ad genus egritudinū cōpōnis:⁊ tunc illa egritudo esset
egritudo in sup̄ficie:q₂ aliq̄d diaphanū ex h̄ qd̄ hȝ sup̄ficiē tersaȝ

ꝛ politā: ꝛ si exasperet͂ aufert͂ illa luciditas. Et ideo cicatrix simil'r reducit͂ ad morbū superficiei. ꝛ huius signum est. nā auctores ponentes curaꝫ maxime ponunt per abstergentia ꝛ propterea que planificant superficiem cornee propter quedam ꝛc̄.

¶ De egritudinibus cōpositionis. Cap. 3^m.

Compositionis egritudines quatuor comprehenduntur generibus: egritudines creature: egritudines quantitatis: egritudines numeri ꝛ egritudines situs.

¶ Supra ostēdit Aui. quot ꝛ que sunt gn̄a egritudinuꝫ ꝛ excusauit se a ꝓsecutiōe vni⁹ illoꝝ generū puta a gn̄e male cōplexionis. In pte ista est ei⁹ itētio determinare de alijs duob⁹ gn̄ibus: puta de egritudinib⁹ cōpōnis ꝛ solōnis ɔtinuitat̄. Et diuidit͂ hec ps i ptes duas. Nā p̄ ꝓsequit͂ de egritudinibus cōpōnis. Scd̄o ꝓsequit͂ de egritudinibus solōnis ɔtinuitatis. ibi vo (Solōnes ɔtinuitatis.) ¶ Pria hꝫ. z. Prio p̄mittit quot ꝛ q̄ sunt modi egritudinū cōpositionis. Scd̄o ꝓseq͂t. ibi (Et creature qdē egritudies. ¶ Juxta ptē p̄mā vos debetis aduertē ꝙ per egritudines cōpōnis ip̄e itelligit egritudines factas in plasmate aut in forma. p egritudies factas in q̄ntitate ip̄e itelligit egritudies factas in magnitudine aut puitate. qd̄ dixit in nuō itelligit egritudinē factā eē in q̄ntitate discreta. Nā q̄ntitas est duplex. qdā est q̄ntitas ɔtinua qdā discreta. peccatū factū in q̄ntitate ɔtinua nō habuit nomē distinctū: sꝫ retinuit sibi nomē generis: sed peccatū q̄ntitatis discrete vocatū est peccatum numeri eo ꝙ numerus est ibi augmētatus cū nō debeat esse. ¶ Juxta qd̄ vos debet̄ aduertē ꝙ appellat peccatū cōpōnis peccatuꝫ plasmatis siue forme creature: q͂ recte talis plasmatio dr̄ creatura: qn̄ respcū ipsi⁹ creatio ꝛ gn̄atio rei: lꝫ ad gnōnē ɔcurrat q̄ntitas ꝛ numer⁹: ꝛ sic tn̄ p̄ncipalis iter ista vr̄ eē forma: ꝛ iō virt⁹ q̄ est in semine vocat͂ informatiua vel plasmatiua. ꝛ q͂ ista forma vel plasma maxime cōsistit in cōpōne vt forma artificiali illius: ꝛ vr̄ idcirco ꝙ h̄ nā sit nā q̄ assimilat͂ forē quā fac̄ ars i artificiato: h̄ aūt ē maxie figura ꝛ via ꝛ ɔcauitas ꝛ sup̄ficies. Talia. n. opa fiunt ab artifice in artificiato pp h̄ plasma dr̄ eē de illis q̄tuor ꝛ egritudines plasmat̄ fiunt ex peccato facto in aliq̄ istoꝝ quatuor.

Dub^m p^m ¶ Sꝫ tūc ē dubitatio vtꝝ egritudo ɔsistat in his q̄tuor gn̄ib⁹. Et vr̄ ꝙ nō: q͂ egritudo ꝛ sanitas dn̄r eē de p̄^a spē q̄litatis. Nūc aūt q̄ntitas nō est de gn̄e q̄litatis sed q̄ntitatis. sil'r plasma nō est in p̄^a spē q̄litatis sed in 4^a: q͂ forma ꝛ figura sūt de 4^a spē q̄litatis q̄re circa ista nō vr̄ attēdi eē egritudinis. p̄terea circa illa nō attēdit͂ esse egritudinis q̄ fit in dispōne q̄ nō est p̄n^m opōnis: sꝫ pctm̄ in istis fit circa aliq̄ in qb⁹ nō ɔsistit p̄n^m opōnis. ꝛ h̄ māifestabat͂ q͂ egritudo est q̄litas imediate ledēs actū: ℥ in illa dispōne nō attēdit͂ lesio opōnū que nō est p̄n^m opōnis: nūc aūt q̄ntitas nō vr̄ eē p̄n^m opōnis nec ēt numerus: q͂ se tenēt a pte māe. sil'r plasma isequit͂ q̄ntitatē rei. situs ēt nō videt͂ p̄n^m opōnis. ꝛ h̄ declarabat͂: q͂ p̄m Gal. in 6. de iteriorib⁹ cap̄. vlt. opōnes fiunt ex sb̄a mēbri ꝛ nō ex situ. Un̄ dicit ꝙ si cor eēt alibi faceret opōnē suā: q̄re ꝛc̄. ꝛ h̄ ɔfirmat͂ auc. Aui. ꝛ Gal. in p̄ de iuuamētis mēbroꝝ cap̄. z. dicit͂. n. ꝙ qui vult scire vtilitates ꝛ iuuamēta opꝫ ꝙ cognoscat p̄n^m opōnis: ꝛ per ɔn̄s ꝙ defect⁹ in illis mēbris possit facē egritudinē. ¶ Dōm ꝙ p̄mutatio facta in his dr̄ facē egritudinē in mēbris organicis. Qr̄ āt permutatio in his faciat egritudinē declarat͂: q͂ in his esse egritudinis sicut appet ex dictis ꝛ aucto. Gal. p̄ de accidēti ꝛ morbo cap̄. 4. notificat͂ nobis ex nā que est p̄n^m opōnis: ꝛ per h̄ tot sūt signa egritudinuꝫ quot sunt nāe que reperiunt͂ in mēbris que sunt p̄n^m opōnis: ꝛ quot sunt p̄n^a mēbroꝝ organicoꝝ tot etiā erūt egritudines. Nūc aūt nāe que reperiunt͂ in istis sunt. s. plasma q̄ntitas numerus ꝛ situs. Istas. n. nōs reperimus in mēbris organicis q̄re ꝛ defectus in istis faciet egritudinē: ꝛ in hoc differūt ista mēbra organica a mēbris ɔsimilib⁹: q͂ mēbra ɔsimilia solū isequunt͂ modū cōplexionis. vnde ꝛ oēs egritudines cōplexionales fiunt in illa q͂ cōplexio ɔsistit in alteratione sola: vnde operatio mēbroꝝ ɔsimiliū ɔsistit in alteratione debita soluꝫ: sed opōnes mēbroꝝ organicoꝝ ɔsistūt in debita ꝓportiōe pluriū mēbroꝝ puta neruoꝝ chordarū ligamētoꝝ ꝛc̄. In debito plasmate debito numero ꝛ figura ꝛ situ ꝓpter qd̄ ex p̄mutatiōe pluriū pōt accidē egritudo in membris organicis: sed in mēbris ɔsimilib⁹ p̄mutatione vnius solū. Et ex his appet solō ad obta. ¶ Tu dicis nō videt͂ ꝙ p̄mutatio in his faciat egritudinē: q͂ egritudo est de p̄ma specie q̄litatis. Dōm ꝙ vno mō Aristo. locutus est de egritudine p̄m ꝙ reperit͂ in complexione: ꝛ h̄ est verū de q̄libet sanitate ꝛ egritudine: ꝛ q̄re solū Ari. fuit locutus de isto gn̄e morbi est q͂ talis morb⁹ erat famosior et notior. Uel al'r pōt responderi ɔcedēdo ꝙ oīs morbus sit in p̄ma specie q̄litatis. ¶ Tu dicis ꝙ plasma ꝛ numerus nō sunt de prima specie q̄litatis. Dōm ꝙ plasma ꝛ numerus pn̄t dupl'r cōsiderari, Uno mō absolute ꝛ p̄m seipsa: ꝛ vt sic ipsa nō sūt de prima specie q̄litatis. Alio mō pn̄t ɔsiderari ꝓut in ipsis attendit͂ tēperamentū aut distēperamentū p̄m ꝙ dicimus ꝙ sanitas mēbroꝝ organicoꝝ ɔsistit in q̄ntitate tēperata ꝛ numero tēperato plasmate ꝛ situ ēt tēperato: ꝛ vt sic pn̄t dici de p̄ma spē q̄litatis. ¶ Ad aliud. Tu dicebas illa p̄mutatio que facta est in nā que non est p̄n^m opōnis nō dꝫ dici egritudo ꝛc̄. Dōm ꝙ veꝝ est. Juxta qd̄ vos debetis aduertere sicut declaratū est in p̄n^o de iuuamētis mēbroꝝ ꝛ de accidenti ꝛ morbo ꝛ. 7. de ingenio. cā cuiusqꝫ opōnis est cōplexio ꝛ huius rō est. vꝫ. ꝙ cōplexio sit cā cuiuscūqꝫ opōnis ꝛ nō cōpositio: q͂ cōpositio nō est p̄n^m opōnis: sed quelibet operatio mēbri officialis fit per aliqꝫ particulā ɔsimilē que est p̄n^m illius: sed particula ɔsimilis nō facit operationē suā nisi per nām que est complexio. Causa aūt ꝛ rō pp quā q̄libet operatio mēbri officialis fit per aliquā vnā particulā mēbri ɔsimilis est: q͂ vbicūqꝫ ē m'titudo si illa faciat vnū opꝫ ꝙ sit vbi vnū p̄ncipale: ꝛ est simile in mēbris organicis sicut in toto hoīe. nā membra corporis nostri nō faciunt nisi in ordine ad vnū p̄mū: ita ꝛ in mēbris organicis si debeāt facē aliquā vnā operationeꝫ opꝫ ꝙ ibi sit aliq̄ vna pticula p̄ncipalis que sit p̄ncipiū illius operatiōis. Et nō debetis imaginari ꝙ quelibet pticula faciat ptē illius opationis sicut decē hoīes trahūt nauim q͂ vnusq̄sqꝫ trahat ptē illius nauis. sed opꝫ ꝙ in mēbro organico sit vna pticula principalis que sit p̄n^m illius opōnis: alia aūt sicut coadiuuātia ꝛ deseruiētia: ꝛ q͂ ista pticula nō est nisi mēbri ɔsimilis ꝛ mēbra ɔsimilia nō faciūt opōneꝫ suā nisi per nām suā que est cōplexio. Jdcirco oēs opōnes fiunt mediāte opōne mēbri ɔsimilis vel cōplexionis. Jtem oēs opōnes fiunt ab aīa mediāte calido nāli vt fundat͂ in cōplexione: ℥ cōplexio est cā oīum actionū. Et lꝫ cōplexio sit cā cuiuscūqꝫ opōnis tn̄ cōcurrit ibi cōpositio sine qua nō pōt fieri opatio nisi q͂ iuncta cū alijs particulis: ꝛ hoc est ꝙ ad illū actū ɔcurrit debita cōpositio mēbroꝝ organicoꝝ: ꝛ ista est debita vnio ꝛ ꝓpterea cōpositio est ēt cā opōnis: ꝛ pp hoc p̄mutatio in illa nā facit egritudinē puta si est disproportio facta in illa adinuicē: ꝛ q͂ nō ɔtingit ibi ɔsiderari aliā cōpōnē nisi que est vni⁹ vnio cū alio: iō facta p̄mutatione in tali vnione que erat cā opationis nō fiet opatio ꝛ per ɔn̄s ibi erit egritudo. Deinde cū dicit.

¶ Et creature qdē egritudines q̄tuor cōprehendunt͂ gn̄ib⁹. Primū genus sunt egritudies figure ꝛ est vt figura a suo cursu nāli mutet͂: ꝛ ex eius motu ꝓueniat in operatione nocumentuꝫ sicut est tortura recti ꝛ rectitudo torti quadratura rotundi ꝛ rotunditas quadrati. Cuiusmodi est capitis rotunditas cū latitudine cum prouenerit inde impedimentū ꝛ multa stomachi rotūditas: ꝛ vt in crystalloide non sit parua latitudo.

¶ In parte ista ꝓsequit͂ ꝛ diuidit͂ hec pars in duas. Nā p̄ ꝓsequit͂ de egritudinibus factis in plasmate. Et z^o exequit͂ de alijs. z^a ibi (Egritudinū aūt q̄ntitatis.) Prima hꝫ duas. Nā p̄mo ipse p̄mittit quot ꝛ que sunt egritudines facte in plasmate. Scd̄o ꝓsequit͂. z^a ibi (Et p̄mū est egritudines figure.) Et ista hꝫ partes quatuor p̄m ꝙ quatuor ponit genera morboꝝ qui fiunt in plasmate. z^a ibi (Et scd̄m.) tertia ibi (Et tertiū.) quarta ibi (Et quartū est egritudies superficieꝝ.) ¶ Egritudines etiā creature que sunt tot quot sunt nature perficiētes plasma. q͂ ergo nature perficiētes plasma sūt quatuor: ideo quatuor sunt egritudines: q͂ pōt cōtigere egritudo plasmatis aut rōne forme membri: aut rōne vie: aut ratiōe receptaculoꝝ: aut ratione superficiei sicut omnia illa requiruntur ad plasma puta forma p̄m ꝙ debet esse ꝛc̄. Deinde cum dicit.

¶ Et scd̄m est egritudines viaruꝫ quaꝝ sunt tres sp̄es: q͂ aut dilatant͂ sicut dilatatur oculus: ꝛ sicut sebel et varices: aut ɔstringunt͂ sicut ɔstringit͂ oculus ꝛ penetratio attrahēdi aerem ꝛ mery. Aut claudunt͂ sicut oppilatio foraminis vue ꝛ venarum epatis ꝛ alioꝝ.

¶ Ponit z^m genus. egritudies aūt viaꝝ sunt tm̄ tres ꝛ nō plures: neqꝫ pauciores: q͂ aut via ɔstringit͂ aut dilatat͂: si dilatat͂ est vnus modus: si cōstringit͂ hoc est dupl'r: aut illō ē de sb̄a mēbri: aut est aliqd extraneū: ꝛ vnūq̄dqꝫ istoꝝ: aut claudit viā in totū: aut oppilat: ꝛ p̄m hoc accipiunt͂ duo modi egritudinū. Deinde cum dicit.

¶ Et tertiū est egritudines receptaculoruꝫ ꝛ ventriculoruꝫ quarū sunt quatuor species: q͂ aut fiunt maiora ꝛ dilatant͂ sicut testiculoꝝ dilatat͂ folliculus. Aut minorant͂ ꝛ ɔstringunt͂ sicut minoratio ꝛ ɔstrictio stoma-

chi ⁊ ꝯstrictio vētriculoꝝ cerebri cū est epilepsia. Aut oppilant̄ ⁊ implent̄ sicut oppilant̄ ventriculi cerebri cū est apoplexia. Aut euacuant̄ ⁊ deserunt̄ sicut euacuant̄ ventriculi cordis sanguine cū multū gaudium pernitiosum adest aut multus timor pernitiosus.

¶ Notificat tertiū gen⁹: circa quā ptē debetis aduertē plura. Primū ꝙ receptaculū differt a via: q2 mēbrū dr̄ via alicui⁹ delatiōis sic̄ in extrīsecis. nos videm⁹ ꝙ illa dr̄ via ꝑ quā aliqd defert̄. ⁊ in corpe dicim⁹ ꝙ mery est via ꝑ quā trāsit cib⁹ ad stōchū. Sed receptaculū aut vētriculus dr̄ rōne ꝯtinētie siue sit aliqd nāle siue sit aliqd supfluū sic̄ stōchi ⁊ chistis fellis: ḡ in h̄ dr̄nt q2 receptaculū est rōne ꝯtinētie: via aūt rōne deferētie: ⁊ pp̄ h̄ receptacula fuerūt maioris ꝯcauitat̄ ⁊ maioris spatiositatis q̄ȝ vie: ⁊ hic̄ est ꝙ in receptaculis cadit vnus modus egritudinis q est per euōnē supfluā ei⁹ qd̄ dȝ suscipi ⁊ ꝯtineri in eis q nō cadit circa mēbrū qd̄ est habēs viā. ¶ Scd̄o vos debet̄ aduertē ꝙ egritudines in receptaculis fueruat tm̄ q̄tuor ⁊ nō plures neq̄ pauciores. Rō est: q2 egritudo que accidit in receptaculis accidit aut rōne ꝯtenti aut rōne sub̄e mēbri. si rōne sub̄e mēbri: aut q2 nimis dilatat̄ aut q2 nimis ꝯstringit̄: ⁊ sic sumunt̄ due egritudines. aut h̄ rōne ꝯtēti: ⁊ hoc est dupliciter. vno mō q2 euacuat̄ plus ab ip̄o q̄ȝ debeat: ⁊ tūc accidit vnū peccatū qd̄ qdē nō pōt accidere in via. aut euacuat̄ minus q̄ȝ dȝ: ⁊ q2 plurib⁹ modis nō pōt accidē peccatū in receptaculis: ideo fuerunt tm̄ quatuor egritudines ⁊ nō plures neq̄ pauciores.

Dub[m] 2[m] ¶ Postea est dubitatio de eo qd̄ dicit ꝙ in epilepsia fit cōstrictio ventriculorum cerebri. nam epilepsia fit ex contractione cerebri ad expellendum materiam nociuam.

Dub[m] 3[m] ¶ Postea est dubitatio de eo qd̄ dicit in fine sic̄ euant̄ vētriculi cordis pp̄ multū gaudiū pnitiosuȝ aut pp̄ multū timorē. de gaudio q̄liter ad ip̄m sequat̄ euatio nō est dubitatio: sȝ dubitatio est de timore. Videt̄. n. ꝙ ad timorē nō sequat̄ euō ei⁹ qd̄ ꝯtinet̄ in corde: q2 ex ira accidit mot⁹ de exteriorib⁹ ad īteriora q̄re in timore nō accidit euō. ¶ Dōm est ad p̄ᵐ ꝙ in epilepsia accidit ꝯstrictio ventriculoꝝ cerebri: q2 epilepsia est mot⁹ ꝯctiu⁹ cerebri ad expulsionē m̄āe nociue pp̄ quē motū cerebri ꝯ m̄ām ꝯctiuū fit spasmus in toto sic̄ pȝ. 3. de īteriorib⁹. cap̄. 4. in apoplexia nō est h̄ motus: sed oppil̄o sola. Tn̄ debet̄ aduertē ꝙ epilepsia est duplex. q̄dā est ꝓpinq̄ via apoplexie: quedā aūt est multū dr̄ns ab ip̄a. p̄ᵃ accidit ex m̄ā oppilāte sic̄ ēt apoplexia. Vn̄ sicut apoplexia fit rōne alicuius ꝯtēti in vētriculis cerebri: ita ⁊ ista: sȝ est dr̄ia. nā apoplexia fit ex aliq̄ m̄ā corporali replēte vētriculos cerebri: sȝ epilepsia nō soluȝ fit ex m̄ā corꝑali: sȝ ex m̄ā stāte sub forā vaporis pp̄ h̄ in ip̄a mouet̄ cerebrū motu ꝯctiōis ad h̄ vt expellat illud nociuū ad talē ꝯctionē ꝯsequit̄ spasm⁹ in toto: sȝ in apoplexia accidit solū oppilatio ex q̄ cōtingit mollificatio sola: ⁊ ex his pȝ sol̄o ad p̄ᵐ. ¶ Ad 2ᵐ est dōm: qn̄ tu queris q̄uo accidit euō sanguis timore. dicebas tu nō videt̄ ad timorē ⁊c̄. ¶ Ad h̄ ego nō video nisi duplicē modū rn̄dendi. Vn⁹ est vt exēplū qd̄ ponit de timore nō referat̄ ad dilatationē: sȝ potius ad ꝯstrictionē: q2 in timore nō accidit dilatatio sȝ potius cōstrictio: sed in gaudio pp̄ aliqd̄ delectabile bene accidit ibi ampliatio: ḡ in gaudio bene accidit mors pp̄ dilatationē ⁊ resol̄onē: sed in timore accidit mors pp̄ ꝯstrictionē ⁊ suffocationē. Vel possumus al̄r rn̄dē. Juxta qd̄ debet̄ aduertē ꝙ in timore est duplex tp̄s. Vnū est q̄ȝtū ad sui p̄nᵐ: ⁊ in isto tp̄e non vident̄ euari vētriculi cordis calore ⁊ sanguine cū in p̄nᵒ accidat coꝝ retentio versus cor. Aliud tp̄s in q̊ iā īcipit fieri extēsio caliditatis īnate: ⁊ tūc īcipit calor extigui in ventriculis cordis: ḡ talis mot⁹ siue euō accidit qn̄ iā timor ꝓlōgat̄ vt ex ip̄o accidat extensio caliditat̄ in corde ⁊ ꝯsumptio san. ⁊ hūiditat̄ in ip̄o: ⁊ tūc cal̄itas deserit p̄nᵐ ⁊ venit ad exteriora: ⁊ simile accidit h̄ vidē sicut in igne: qn̄. n. apponunt̄ multa ligna nō in p̊ coadunat̄ ⁊ restringit̄ ⁊ extinguitur: ⁊ tūc venit ad exteriora. Debet̄. n. aduertē ꝙ sp̄us ⁊ calor h̄nt duplicem motū. Vnus ꝺm quē relegata a n̄ā regitiua totius sunt: ⁊ iste mot⁹ est ad cor vt ad p̄nᵐ: q2 mot⁹ talis ē vt ad suū p̄nᵐ. Alio mō mouent̄ ista īquātū calida ⁊ vt derelicta a gubernatione aīe: ⁊ tūc accidit mot⁹ solū vt sunt calida: sȝ calidi est mouere a cētro ad circūferētiā: ⁊ tūc mot⁹ a corde ad exteriora. Et h̄ est cā cuiusdā sensati pp̄ qd accidit ꝙ qdā an̄q̄ȝ moriant̄ efficiunt̄ frigidi: postq̄ȝ aūt sēt mortui efficiunt̄ cal̄i: q2 an̄q̄ȝ morirent̄ mouet̄ calor vt regulat⁹ a v̄tute regitiue toti⁹: sȝ postq̄ȝ mortu⁹ ē mouet̄ calor motu ꝓp̄o q ē a cētro ad circūferētias: ⁊ pp̄ h̄ ipsi apparēt cal̄i. Deide cū dicit.

¶ Et quartū est egritudines supficierū membroꝝ. Et sunt q2 aut fit lene qd̄ dȝ esse asperū sicut os stomachi ⁊ intestina cuȝ leniunt̄: aut exasperant̄ qd̄ dȝ esse lene sicut trachea arteria quādo exasperatur.

¶ In parte ista determinat de alio genere. Deinde cum dicit.

¶ Egritudinū aūt quātitatis due sunt sp̄es: q2 aut sunt ex gn̄e augmēti sicut est elephātia ⁊ magnitudo virge ⁊ est egritudo que vocat̄ thersin⁹: aut sic̄ accidit cuidā hoi q vocabat̄ Nicomachus cui⁹ oia mēbra adeo creuerūt ꝙ se mouē nō potuit. Aut sunt ex gn̄e diminutionis sicut siccitas lingue ⁊ pupille: aut vt ptisis.

¶ Prosequit̄ de scd̄o genere egritudinum compositionis.

¶ Numeri quoq̄ȝ egritudines aut sunt ex gn̄e augmēti: ⁊ hoc quidē augmentuȝ: aut est naturale sicut dens additus aut digitus additus: aut est nō naturale sicut glādula aut lapis. Aut ex gn̄e diminutionis. Et diminutio hec est nālis sicut cuȝ alicui nō creat̄ digit⁹: aut nō naturalis sicut cū alicui abscindit̄ digitus.

¶ In ista pte ꝓseq̄t̄ de 3ᵒ gn̄e egritudinū cōpōnis. Debet̄ aduertē ꝙ egritudines facte sūt duoꝝ modoꝝ aut ꝑ supabūdātiā aut per supdiminutionē. ¶ Sȝ dices tu q̄re circa nūeꝝ rei nālis ꝯtigit duplex egritudo. vȝ. augmēti ⁊ diminutiōis: vn̄ augmētū ī re nāli fac̄ egritudinē ⁊ dimīutio in re nāli fac̄ egritudinē: sȝ circa rē īnālē nō cadit nisi vna egritudo puta augmēti. Dōm ꝙ circa augmētū ⁊ dimīutionē cadit egritudo: q2 vtrūq̄ pōt fieri n̄ ꝺȝ ōbitā ꝓportionē. circa āt rē īnālē n̄ cadit nisi vna egritudo puta augm̄ti. dimīutōis āt n̄ q2 dimīutio ī re p̄ter nāȝ n̄ fac̄ egritudinē: sȝ poti⁹ ē cā sanitat̄.

Dub[m] 4[m] ¶ Sȝ circa augmētū in nuō rei īnālis est dubitatio: vtꝝ lapis in vesica sit egritudo in nuō: ⁊ simil̄r de lūbricis. Et videt̄ ꝙ nō: q2 lapis est sub̄a q̄dā: morb⁹ est q̄dā q̄litas: ḡ nō est egritudo: ⁊ per ꝯn̄s nō erit egritudo in numero. Preterea h̄ arguit̄ fortius. Illud non est egritudo qd̄ nō ledit actū virtutis regitiue īmediate: sed mediante alio: sed lapis in vesica nō ledit actū virtutis regitiue īmediate q̄re ⁊c̄. ma. nō est. ꝓbatio mīoris q2 lapis ledit: aut q2 oppilat aut q2 ꝓhibet delationē vrine per corp⁹. Ista aūt reducunt̄ ad morbū in via pp̄ qd̄ ⁊c̄. Et pp̄ hoc sunt modi qdā ad ponēdum ꝙ lapis in vesica nō sit morb⁹: sed sit cā morbi in nuō ⁊ mouent̄ ad ponendū eo mō ꝙ sextus digit⁹ nō est morb⁹: sed cā morbi in nuō ⁊ mouentur ad ponēdū q2 iste sunt q̄dā sub̄e: morb⁹ aūt est accidēs. ¶ Sed ista positio est falsa ⁊ ꝯtra mentem Gal̄. in p̊ de accidēti ⁊ morbo cap̄. 8ᵒ. ꝙ qn̄ lapis ledit īmediate actū virtut̄ est egritudo. qn̄ aūt ledit in īcessione est cā egritudinis. Si enī illud qd̄ ipsi ponūt fuisset verū ꝙ lapis fuisset semꝑ cā morbi: ad qd posuisset Gal̄. illā distinctionē. Itē q̄re ponūt plus aucto. ꝙ sit morb⁹ de lapide q̄ȝ de humore ꝙ sit morb⁹ ⁊ tn̄ nullus ponit ꝙ humor sit cā morbi. Iterū rō quā ponūt ꝙ lapis est sb̄a morb⁹ est q̄litas nō vȝ. q2 dato ꝙ lapis sit sub̄a ⁊ sit cā morbi sic lapis est sub̄a ⁊ cā erit vt sub̄a: ḡ si nō sunt egritudines q2 sub̄e: ⁊ nec ēt erūt cāe q2 sub̄e: q2 si morb⁹ nō pōt esse sub̄a nō ēt sub̄a poterit esse cā. Preterea si lapis eēt cā egritudinis: tūc sequeret̄ ꝙ nō posset fieri morb⁹ in nuō per additionē rerū nō nāliū. ꝯn̄s est falsuȝ: ḡ ēt an̄s. falsitas cōsequētis est nota. ꝓbatio ꝯsequētie: q2 manifestū est ꝙ lapis existēs in vesica facit numerū cū nō sit de sub̄a vesice sicut sextus digitus qui facit numerū: q2 est de essentia manus: ḡ cū nō causet numerum fit de essentia vesice. ⁊ si sit cā ꝺm te erit cā alicui⁹ alterius morbi puta excoriatiōis vel alterius. ⁊ fundat̄ rō sup h̄: q2 illud qd̄ est cā efficiēs alicui⁹ nō est illud: ḡ si lapis est cā efficiēs numeralis nō erit in lapide dispō numeralis. Nūc aūt manifestum est ꝙ lapis facit dispōnē numeralē: ⁊ iō est dōm ꝙ lapis est egritudo. Et rō est q2 illud dr̄ esse egritudo qd̄ ledit actū sine aliq̄ dispōne ītercidēte: lapis est hmōi: q̄re ⁊c̄. Juxta qd̄ debetis aduertē ꝙ lapis in vesica pōt ledere duplicē actū. aut pōt ledē actū delationis: aut pōt ledē actū aggregatiōis. ⁊ si īpediat istos actus dico ꝙ est cā morbi: q2 tūc ītercidit alia dispō media puta oppilatiōis. Scd̄o pōt ledere actū ꝯctionis per quē expellit: ⁊ tūc si ledat istū actum dico ꝙ est egritudo ⁊ est egritudo in numero: q2 est cuȝ aliquo mēbro qd̄ nō dȝ eē ꝙ sua grauedīe ⁊ sua assistētia ledat. Debet̄ tn̄ scire ꝙ lapis dupl̄r pōt ꝯsiderari. vno mō ꝺm se ⁊ sic nō fac̄ egritudinē. alio mō pōt ꝯsiderari nō ꝺm se: sed ex assistētia illoꝝ cātur qdā numerus ⁊ quedā dispō in mēbro: ⁊ sic facit egritudineȝ in numero: ⁊ pp̄ h̄ dicimus ꝙ vesica patit̄ lapidē ⁊ nō dicim⁹ ꝙ patiat̄ humorē. ¶ Et ex his appet solutio ad obiecta. Ad primū dico ꝙ morbus nō est in vno p̄dicamēto: sed pōt esse ⁊ in p̄dicamēto sub̄e ⁊ q̄ȝtitatis pp̄ qd̄ argumētū nō ꝯcludit. ¶ Ad aliud tu dicis. illud nō est egritudo qd̄ non ledit actū īmediate ⁊c̄. dico ꝙ si ledat illos duos actus est

causa egritudinis: vnde non est inconueniens ꝙ aliquod vnum ⁊ idem ſm se possit esse cã ⁊ morb⁹ diuersimode vt dictum est.

¶ Egritudines vͦo situs. Et situs qdem ſm Gal. dicit̃ pro loco ⁊ dicitur pro societate sunt quatuor. Exitus membri a iunctura sua aut vt a suo moueat̃ situ: ita ꝙ nõ egrediat̃ sicut scissura que cõparat̃ intestinis. Aut vt moueat̃ subito motu in eo nõ ſm cursum naturalez neqꝫ voluntariũ sicut tremor. Aut in suo figat̃ loco ⁊ nõ moueat̃ ab ipso queãdmodũ accidit ei cũ iuncture in egritudine podagre indurantur.

¶ Supra determinauit Auicẽ. de egritudinũ generib⁹ que fiunt in q̃tto ⁊ ẽt numero. In ista pte est ei⁹ intẽtio determinare de egritudinib⁹ que fiunt ex situ: ⁊ qꝛ situs sumit̃ pro duobus p̃mo sumit̃ pro loco: scđo ꝓ societate: iõ duo facit. Prĩo determinat de egritudinib⁹ que fiunt in situ ſm ꝙ situs sumit̃ ꝓ loco. In scđa parte determinat de egritudinib⁹ factis in situ ſm ꝙ situs accipit̃ pro societate. 2ª ibi (Egritudines vͦo societatis.) ¶ Debetis aduertẽ sicut apparet in alia scĩa situs dicit duo ⁊ dicit locũ ⁊ dicit ordinẽ partiũ in loco. Sed Auer. ponit quãdã aliã ordinationẽ ipsa tñ referat̃ ad sitũ. ⁋ Sed dices tu q̃uo accidit egritudo ex motione mẽbroꝝ de loco suo qm̃ membra non dicunt̃ esse sicut in loco: ſꝫ sunt sicut partes in toto. Dõm ꝙ lꝫ membra habeant esse sicut in toto habent esse vt partes. Nõ tamẽ est incõueniẽs ꝙ cõparãdo vnũ membrũ ad aliud ipm̃ sit in alio sicut in loco ⁊ simile est hic sicut in vniuerso. Nam lꝫ ista dicantur in vniuerso sicut partes in toto nõ tamẽ est incõueniens ꝙ facta cõparatione vnius ad alterũ aliqd dicat̃ esse sicut in loco. Ratio aũt ⁊ causa q̃re sunt q̃tuor egritudines in situ est ista: qꝛ aliqd cõparat̃ ad locũ dupliciter. aut sic habens esse in loco aut sicut motum in loco. si sicut habens esse: ⁊ hoc dupliciter: qꝛ aut remouet̃ a loco ſm totum: aut remouet̃ ſm partem que vel totaliter remouet̃ vel nõ totaliter. si aũt cõparet̃ sicut motũ in loco hoc dupliciter: vel mouet̃ qꝛ nõ dꝫ vel quiescit cũ deberet moueri sicut iuncture podagricoꝝ. Deinde cum dicit.

¶ Egritudines vͦo societatis oẽm colligũt dispositionem quã hꝫ membꝝ cõparatione sua ad aliud qđ sibi vicinũ existit siue ei appropinquet siue ab eo elonget̃ nõ ſm cursum nãlem. Et sunt duarũ specierũ. vna est vt accidat ei prohibitio motus sui ad ipsum. aut vt diu riter sit postq̃ꝫ possibile erit sicut digitus cũ sibi vicinum tangere ꝓhibet̃. aut cũ accidit ei vt ab eo moueri prohibeat̃: aut vt separet̃ ab eo postq̃ꝫ erat possibile: aut sit difficile sic̃ palpebre laxatio ⁊ iũcturaꝝ laxatio ĩ paralysi ⁊ durities aperiẽdi manũ ⁊ aperiẽdi oculũ.

¶ In parte ista Auicen. notificat egritudines situs ſm ꝙ situs accipitur pro societate ⁊ est planum.

¶ De egritudinib⁹ solõnis ꝯtinuitatis. Cap. 4ᵐ.

Solutionis vͦo cõtinuitatis egritudo plerũqꝫ accidit cuti ⁊ vocat̃ excoriatio aut scarificatio. Et plerũqꝫ accidit carni que est ei ꝓpinq̃ in qua nondũ factum est pus ⁊ vocat̃ plaga: sed cum pus fit ibi vocatur vlcus.

¶ In parte ista postq̃ꝫ Auicẽ. determinauit de egritudinib⁹ cõpositionis: nũc determinat de alio genere egritudinis: puta de genere solutionis ꝯtinuitatis ⁊ valde inordinate ꝓcedit. Primo ẽ ponit quot ⁊ que sunt species solute ꝯtinuitatis: ⁊ qꝛ spẽs siue modi solute ꝯtinuitatis diuersitatẽ ⁊ distinctionẽ recipiũt solũ ſm mẽbra in qbus fiunt: iõ solũ ponit distinctionez solute ꝯtinuitatis penes mẽbra in qbus fiunt. Et p̃mo ponit diuersitatẽ siue modos solute ꝯtinuitatis ſm ꝙ ipsa accidit in cute. Et scđo ſm ꝙ accidit in mẽbris alijs. 2ª ibi (Et q̃nqꝫ ẽt accidit ossi.) ¶ Prima pars hꝫ duas. Primo p̃mittit modos solute ꝯtinuitatis ⁊ diuersitatẽ ipsi⁹ ſm ꝙ accidit in cute. Et 2ᵒ declarat qđdã. ibi (Si aũt pus.) ¶ Circa primã ptẽ debetis aduertẽ aliqd gñale qđ est gñale toti caplõ.

Dub^m p^m ¶ Aliqs posset q̃rere cũ egritudo ꝯtingat in distẽperamẽto põt cõtingere in ista versus amplius aut versus minus sicut in alijs nũquid possit accidere ita hic in isto genere ista distemperantia. Et videt̃ ꝙ nõ: qꝛ Aui. nõ facit mẽtionẽ đ tali distẽperamẽto. In oppositũ vꝫ qꝛ sicut in alijs naturis est plus vel minus ⁊ est tẽperamẽtũ ⁊ distẽperamentũ: ita ⁊ in isto gñe. Dõm est ad h̃. Iuxta qđ vos debetis aduertere ꝙ gña egritudinũ pñt distĩgui dupliciter. Uno mõ ſm dispositionẽ naturarũ in qbus fiunt: ⁊ hoc mõ distinguit̃ vt dictũ fuit supra. Alio mõ possunt distĩgui morbi ſm modũ recessus a tẽperamẽto cũ egritudo ꝯsistat ĩ distẽperamẽto. quot modis ꝯtingit fieri recessum a tẽperamẽto tot erũt gña egritudinũ: ⁊ qꝛ recessus aut erit versus plus aut versus minus solũ erũt duo genera morboꝝ aut additionis aut diminutionis: ⁊ ꝓpter h̃ laudauit Gal. in libro introductorij illã diffinitionem medicine ꝙ ipsa est adiectio ⁊ detractio: qꝛ morb⁹ aut est in diminutione aut est in augmẽto: ⁊ hoc mõ in quolibet genere est peccatũ diminutionis aut augmẽti. In genere aũt male cõplexionis est mãifestũ: qm̃ si est mẽbrũ calefactũ aut erit plus aut minus. Sed si erit egritudo cõpositionis similiter h̃ accidet. nã in quãtitate aut plus aut minus. nã q̃ñtitas aut erit diminuta aut augmẽtata. ⁊ silr̃ in numero aut augmẽtato aut dimĩuto. ⁊ simili mõ in colligãtia aut societate. ⁊ similr̃ hoc apparet in solõne ꝯtinui: lꝫ h̃ nõ sit ita mãifestũ: si enĩ mẽbꝝ dꝫ habere aliq̃ꝫ solõnẽ ꝯtinui ⁊ nõ hẽat est peccatũ diminutionis solutionis ꝯtinuitatis: aut mẽbrũ debet hẽre vnitatẽ ⁊ nõ est ibi dicit̃ peccatũ solutionis ꝯtinuitatis sup̱flue: sicut. v. g. si membrũ dꝫ habere solõnẽ ꝯtinuitatis ⁊ hꝫ: est ibi egritudo solutionis ꝯtinuitatis superflue. ⁊ breuiter omne membrũ qđ habere dꝫ orificiũ ex gñatione ⁊ nõ hꝫ dicit̃ esse morb⁹ in diminutione solutionis ꝯtinuitatis. Sed si mẽbrũ deberet esse iunctũ ⁊ est solutũ ꝯtinuũ ipsi⁹ est ibi peccatũ sup̱fluitatis solõnis. ¶ Scđo debetis aduertere p̱p̱ illđ qđ dicit ꝙ qñ solutio ꝯtinui accidit cuti accidit scarificatio aut excoriatio. Dicit aũt h̃ vel ex quo mõ loquẽdi vel ĩtelligit p̱ excoriationẽ solõnẽ ꝯtinui sup̱ficialẽ cutis. per scarificationẽ aũt ĩtelligit illã que est magis ꝓfunda in cute. dicit aũt ꝙ in cuti ꝓpterea qꝛ cutis magis obuiat rebus extrinsecis per pus. aut intelligit omnẽ saniẽ siue sit laudabilis siue sit illaudabilis.

¶ Fit autẽ pus in ea ꝓpterea ꝙ superfluitates in eam euacuant̃ eo ꝙ est debilis: ⁊ ꝓpterea ꝙ sui nutrimentum digerere nõ valet: ⁊ superfluitas etiã in ipsum cõuertitur: plerũqꝫ tamẽ dicit̃ plaga ⁊ vlcus solutio cõtinuitatis que accidit cuti ⁊ nõ carni.

¶ In ista parte qꝛ fecerat mẽtionẽ de ipso pus: ponit modũ generationis ipsi⁹ pus. ⁋ Iuxta qđ vos debetis aduertẽ ꝙ in his verbis Aui. insinuat modũ ſm quem generat̃ pus: qꝛ aut generat̃ p̱p̱ superfluitatẽ que descẽdit ad mẽbrũ: qꝛ ad membrum debile alia membra expellũt sup̱fluitates suas. fit etiã ibi pus ꝓpter malã digestionẽ que fit in particula. Insinuat etiã Aui. cãm efficientẽ cũ dicit ⁊ sup̱fluitas in ipm̃ ꝯuertit̃. qꝛ calidũ naturale non põt ꝯtinẽ sup̱fluitatẽ: ⁊ p̱p̱ hoc subigredit̃ calor extraneus: ⁊ ꝓpter hoc putredo partĩ fit a calido nãli ⁊ partim a calido extraneo: ⁊ ꝓpter hoc sequit̃ cũ nõ cito solidat̃ vulnus facit saniem: verũ est tñ ꝙ si sanies ꝯtineat̃ a calido ⁊ deuincat̃ ab ipso fit sanies laudabilis.

¶ Quandoqꝫ etiã accidit ossi qđ ipsum in duas frãgit partes: aut in partes magnas aut paruas aut est cadens ſm longitudinẽ scindens ipm̃: aut ꝯtingit vt cadat in cartilaginibus ſm tres dimẽsiones: aut vt accidat neruis. Sed si latitudini acciderit vocat̃ icisio. Et si acciderit ſm longitudinez ⁊ eius numerus nõ fuerit multus vocat̃ scissura. Et si eius numerus fuerit multus vocat̃ cõtusio. Plerũqꝫ etiã fit in partib⁹ musculi que si in extremitate ceciderit musculi vocat̃ attritio siue cadat in neruo siue in chorda. Et si ſm latitudinẽ musculi ꝓueniat vocat̃ sep̱atio. Et si acciderit ſm longitudinẽ ⁊ fuerit eius numerus paru⁹ ⁊ fuerit ei⁹ ꝯcauitas magna vocat̃ amplificatio. Et si fuerint partes ei⁹ multe ⁊ dilatet̃ ⁊ ꝯcauet̃ vocat̃ attritio ⁊ dissolutio est. Etiã cũ dicit̃ dissolutio ⁊ attritio liquefactio oẽ qđ etiam medio musculi accidit q̃uocũqꝫ ꝯtingat.

¶ In parte ista ipse ꝓsequit̃ de alijs speciebus solutionis ꝯtinuitatis. Et duo facit: qꝛ primo facit qđ dictum est etiã. Scđo ponit quoddã notabile. 2ª ibi (Et tu inuenies.) Prima in quatuor ſm ꝙ quatuor sunt species solutionis cõtinuitatis que accidit diuersis membris. Primo ergo determinat de illa que fit in osse. Scđo de illa que fit in cartilaginib⁹. Tertio de illa que fit in neruis. Quarto de illis que fiunt in musculis ⁊ circa partes patebunt.

¶ Sed circa predicta remanserũt dubitationes q̃ꝫplures: quarum Dub^m 2^m

prima est vtrū sit possibile ꝙ aliqua mala cōplexio attribuaṫ mē-
bꝛo officiali ī quātū officiale. ¶ Scđa erit vtrū aliq̄ cōpositio pos-
sit attribui mēbꝛo ꝯsimili ī quātū ꝯsimile: ita ꝙ nō dicaṫ sibi acci-
dere per officiale. ¶ Ad pᵐᵘᵐ argueret aliqs ꝙ sic: ꝙ aliq̄ cōplexio
possit accidē officialibꝰ inquātū officialia: ⁊ si est poſ̄e accidē aliq̄
cōplexionē mēbꝛis officialibꝰ ī quātū officialia: ita ꝙ eis nō cōpe-
tat per ꝯsimilia. manifestū est ꝙ aliq̄ cōplexio pōt accidē mēbꝛis
officialibꝰ ⁊ nō ꝑ ꝯsimilia. ma. ꝓpositio manifesta est. ꝓbatio mi-
noris est talis. Auer. z. coll᷑. cap. pᵒ. ponit. n. ꝙ postq̄ sciuerimꝰ cō-
plexiones mēbꝛoꝝ ꝯsimiliū: tūc stabimus suꝑ cōplexiones mem-
bꝛoꝝ officialiū: ⁊ subdit ꝙ cōplexio que debeṫ mēbꝛis officialibꝰ
est duplex: qdā est que debeṫ eis per ꝯsimilia: ⁊ qdā est que debeṫ
per nō ꝯsimilia: sed inquātū officialia q꞉ mēbꝛa officialia inquātū
officialia hn̄t aliā oꝑōnē q̄ mēbꝛa ꝯsimilia: sed mēbꝛa que hn̄t di-
uersos actus hn̄t diuersam cōplexionē qm̄ actio diuersa ꝓcedit
a diuerso mō cōplexionis: ꝰ alius modus cōplexionis debeṫ mē-
bꝛis officialibꝰ ita ꝙ nō per ꝯsimilia. ¶ In oppositū est Aui. q dic̄
ꝙ modus cōplexionis pᵐo ⁊ per se attribuiṫ mēbꝛis ꝯsimilibus:
officialibꝰ aūt per ꝯsimilia. ¶ Postea est dubitatio vtrū aliqs mo-
dus cōpōnis debeaṫ mēbꝛis ꝯsimilibꝰ ī quātū ꝯsimilia: vt. s. nō sint
per officialia. Et vꝫ ꝙ sic simili rōne: q꞉ si ē aliq̄ nā cōpōnalis que
debeṫ mēbꝛo ꝯsimili per se sic ꝙ nō ꝑ officiale: tunc aliqs modus
cōpōnis debeṫ ꝯsimilibꝰ ī quātū ꝯsimilia: sed ita est: ꝰ ⁊c̄. ma. ꝓpō
est manifesta. ꝓbatio mi. est aucto. Gal'. z. de regi. sani. dicit. n. ꝙ
poꝛositas est nā cōpōnalis sicut oppilatio poꝛoꝛuꝫ. ⁊ subdit ꝙ tale
accidēs accidit mēbꝛis ꝯsimilibꝰ per se: officialibꝰ aūt per accn̄s.
Et hᵒ arguiṫ rōne q꞉ illis mēbꝛis pᵒ attribuunṫ poꝛi qbus mēbꝛis pᵒ
debeṫ nutricatio. nūc aūt poꝛi sunt per susceptionē nutrimēti q꞉
nutrimētū suscipiṫ in poꝛositatibꝰ. Qꝺ aūt pᵐus mēbꝛis ꝯsimilibꝰ
debeaṫ nutricatio: illud habitū fuit in pᵃ fen ꝙ nutrimētū pᵒ est di-
spersum in mēbꝛis similiū ꝑtiū. Iterū q̄ntitas est peccatū mēbꝛoꝝ
ꝯsimiliū: ⁊ hᵒ vult Auer. qui dicit: ⁊ q̄uis mēsura ⁊c̄. ⁊ idē dꝫ in ter-
tio. ca. 14. vbi dicit ꝙ egritudines q̄ntitatis pᵐus attribuanṫ mem-
bꝛis ꝯsimilibꝰ. vn̄ dicit sic ⁊c̄. sed medici sunt assueti ponē in offi-
cialibꝰ. ¶ In oppositū est Aui. ⁊ Gal'. pᵒ de accidēti ⁊ moꝛbo ca. 4.
¶ Iā audiui sic ab aliqbꝰ rn̄deri: dicūt. n. sic aliq ꝙ aliq̄ mala com-
plexio debeṫ officialibꝰ pᵒ nō tn̄ ꝑ se ⁊ aliq̄ mala cōpō debeṫ ꝯsimi-
libꝰ pᵒ nō tn̄ per se: sed ista positio īplicat ꝯdictoꝛia: q꞉ declaratuꝫ
est in alia scīa ꝙ illud qꝺ inest pᵒ inest per se: q꞉ aut illud qꝺ inest:
inest per se aut per accidēs. si per se habeo ꝓpositū. si per accn̄s:
ꝰ per aliud: ꝰ nō sibi pᵒ: ꝰ dicē est ꝙ aliqd insit pᵐo ⁊ nō pᵐo. hoc
aūt est īplicare ꝯdictoꝛia expꝛesse. ¶ Dōm est al'r ⁊ pᵒ ad pᵐā dubi-
tationē qn̄ tu queris vtrū aliqs modus cōplexionis cōpetat mē-
bꝛis officialibꝰ ꝑ se ita ꝙ nō per ꝯsimilia dico ꝙ nō: sed si mēbꝛo
officiali cōpetat aliqs modus male cōplexiōis dico ꝙ cōpetit sibi
per ꝯsimile: ꝰ ⁊ in mēbꝛis ꝯsimilibꝰ ꝑ se ⁊ pᵒ debeṫ mala cōplexio:
aut alius modus cōplexionis per accidēs a mēbꝛis officialibus. ⁊
cā est: q꞉ si ꝯsideremus qualiter cātur cōplexio: q꞉ pᵐo fit ex q̄li-
tatibꝰ elemētalibꝰ: vnde resultat ex actione ⁊ cōpositione illaruꝫ
q̄litatū cōplexio media ex qua est ꝯstituta eēntia mēbꝛi ꝯsimilis:
sed ex cōplexione nō est ꝯstituta eēntia mēbꝛi officialis pᵒ sed solū
per accidēs: q꞉ solū ī quātū mēbꝛū officiale cōponiṫ ex mēbꝛis ꝯsi-
milibꝰ. Sed ꝓpter dissolutionē argumēti debetis scire ꝙ modus
cōplexionis in mēbꝛis ꝯsimilibꝰ est duplex. Quidaꝫ est q est vnus
per essentiā ⁊ talis attēdiṫ in mēbꝛis ꝯsimilibꝰ vt sunt ꝯstituta ex
elemētis. Alius est qui est vnus ꝯm quēdā oꝛdinē: ⁊ iste attēdiṫ in
eis vt sunt partes mēbꝛoꝝ oꝛganicoꝝ. ¶ Et si queraṫ vtrū mēbꝛa
oꝛganica hēant vnā cōplexionē. Dōm ꝙ nō est vna quantū ad al-
terationē: vnde nō debetis imaginari ꝙ cōplexio mēbꝛi quantuꝫ
ad alterationē que est ibi sit vna q꞉ talis nō est cā cōplexionis q꞉
illa talis alteratio est ibi ꝯtinua ⁊ nunq̄ finiṫ: sed ꝯtinuo fit ibi illa
alteratio q̄re nunq̄ deueniet ad vnā cōplexionē. ¶ Iteꝫ cōplexio
fit in aliqbus refractis in vnā foꝛmā: sed ista sunt semper in actu
q̄re nō miscenṫ: nec etiā possunt misceri q̄litates illoꝝ membꝛoꝝ
que cōponūt. Nā ꝓbatū est scđo de gn̄one ꝙ mixtio solū coꝛpoꝛū
⁊ non qualitatū tm̄. Et ꝓpter hoc istis nō attribuiṫ cōplexio pᵐo
nec etiā operatio. Et ꝓpter hoc quelibet operatio mēbꝛi officia-
lis fit pᵐncipaliter per operationē alicuius mēbꝛi ꝯsimilis sicut vi-
sus per crystallinā: ꝓpter hoc mēbꝛa oꝛganica nō hn̄t cōplexionē
vnā per se: sed dico ꝙ dicunṫ habere cōplexionē vnā ꝯm quēdam
oꝛdinē: q꞉ in oꝛdine ad vnū pᵐncipale mēbꝛū qꝺ est causa actionis
membꝛi: vnde membꝛa que cōponunt sunt bene ꝓpoꝛtionata in
oꝛdine ad illud pꝛincipiū: tunc est ibi sanitas ⁊ equalitas in cōple-
xione: ꝰ qcqd est ibi de cōplexione est per mēbꝛa ꝯsimilia: ꝰ nulla
mala cōplexio est ibi nisi per ꝯsimilia. ¶ Et ex his apparet solutio
ad obiecta. Tu dicebas si aliqs modus cōplexionis pōt accidere
mēbꝛis officialibꝰ vt officialia ⁊c̄. negaṫ. ⁊ cū tu ꝓbas postea auct.
Auer. dōm ꝙ Auer. vult ꝙ qdā modus cōplexionis debeaṫ ꝯsimi-
li ī quātū ꝯsimile: ⁊ alius debeaṫ officiali vt officiale est. ⁊ hᵒ est qꝺ
ipse subdit postea ꝙ mēbꝛuꝫ officiale hꝫ duas cōplexiones ⁊c̄. vi-
deas textū ibi. ¶ Ad zᵐᵘᵐ tu queris: vtꝝ aliq̄ mala cōpositio possit
attribui mēbꝛo ꝯsimili ī quātū ꝯsimile: ita ꝙ nō per nāꝫ officialis.
Dōm est ad hoc ꝙ ex isto appebit expositio illius vᵇbi. G. qꝺ alle-
gatum fuit supꝛa. Et dōm ꝙ sic: tn̄ dico ꝙ simile est imaginari de
nā mēbꝛi officialis in mēbꝛo officiali sicut de nā mēbꝛi ꝯsimilis in
mēbꝛo ꝯsimili: tn̄ debetis qꝺdā aduertere ꝙ nā cōpositionalis ali-
cuius mēbꝛi pōt dupl'r ꝯsiderari. Uno mō sicut in sbꝛto pᵐo. Alio
mō q꞉ sub rōne illius mēbꝛi. Tūc ergo qn̄ tu queris: vtꝝ aliq̄ nā cō-
positionalis possit attribui mēbꝛo ꝯsimili ī quātū ꝯsimile. Dōꝫ est
ꝙ si itelligas sicut subꝛto pᵒ dico ꝙ aliqua debeṫ sibi nā cōpōnis nō
per officiale: q꞉ q̄ntitas pᵒ debeṫ mēbꝛo ꝯsimili nō tn̄ numerus: sed
si ꝯsidereṫ zᵒ mō nō est veꝝ: q꞉ nō debeṫ rō cōpōnis ꝯsimili ī quā-
tū ꝯsimile: ⁊ iō subiectiue talis cōpositio nō fit in mēbꝛo nisi vt oꝛ-
ganicū est: ⁊ ꝓpter hoc talis cōpositio nō ꝺbeṫ mēbꝛo ꝯsimili nisi
per officialia. Qꝫ āt cōpositio nō debeaṫ mēbꝛo ꝯsimili nisi ꝑ offi-
cialia ꝺclaro de q̄ntitate de qua est dubiū: q꞉ si ꝯsideremus ꝑꝑ qd
est q̄ntitas in mēbꝛo ꝯsimili nō rōne nutrimēti: q꞉ nutrimētum nō
hꝫ rōnē quāti qꝺ nutriat: q꞉ ita nutriret in magna quātitate sicut
in parua: sed q̄ntitas fit ibi per actionē cōplexionis vt debeaṫ oꝛ-
ganico: q꞉ ipsa nō faciūt oꝑōnē nisi q꞉ talis q̄ntitatis q̄re sub rōne
mēbꝛi cōpositio debeṫ solū mēbꝛo oꝛganico: ꝯsimili aūt per acci-
dens. ¶ Et ex his appꝫ solutio ad obꝛta. Tu dicebas si aliq̄ nā ⁊c̄.
dico ꝙ verū est si intelligaṫ pᵐo. i. sicut subꝛto pᵐo. Sed si intelli-
gaṫ pᵐo. i. sub rōne illius mēbꝛi. dico ꝙ non opꝫ. Tu dicebas scđo
de poꝛis. dico ꝙ peccatū qꝺ fuit in poꝛis bene videṫ fieri in mem-
bꝛis ꝯsimilibꝰ: sed q꞉ simili mō videṫ fieri sicut peccatum qꝺ fit in
receptaculis magis: ꝓpter hoc dico ꝙ attribuiṫ tale peccatū offi-
cialibꝰ mēbꝛis ⁊ nō ꝯsimilibꝰ. ¶ Ad aliud appꝫ solutio.

¶ Qꝫ si in arterijs aut ī venis acciderit vocaṫ apertio. Et si ꝯtigerit ꝯꝫ eius latitudinē vocaṫ incisio ⁊ separatio. Et si processerit ꝯm eius longitudinē vocaṫ fissura. Et est cū hoc contingit ꝯm modū apertionis oꝛificioꝝ earū: ⁊ vocaṫ perfoꝛatio.

¶ In parte ista sicut dicebaṫ. Aui. ponit modos solute ꝯtinuitatis
accidētis in venis ⁊ arterijs īponendo noīa eis. ⁊ pᵒ facit hoc. ⁊ zᵒ
ponit qꝺdā notabile. zᵃ ibi (Debes aūt scire.) Pꝛīa pars hꝫ duas.
Pꝛimo determinat de quodā mō soꝰōnis venarū ⁊ arteriarū ab-
solute. Et scđo determiat de quodā mō soꝰōnis ꝯtinuitatis arte-
riarū ponēdo qꝺdā accidēs ad soꝰōnē factā in arterijs. zᵃ ibi (Qꝫ
si arterijs acciderit.) Uos debetis aduertere ꝙ oꝛificia arteriarū
aperiunṫ ⁊ dilatanṫ dupl'r. Uno mō ex dilatatiōe oꝛificioꝝ ipaꝝ: ⁊
tūc faciūt moꝛbū in via. Alio mō pn̄t apiri oꝛificia venarū ⁊ arte-
riaꝝ ꝑ īcisionē ⁊ tūc faciūt mēbꝛꝝ solute ꝯtinuitat̄. Deīde cū dicit.

¶ Qꝫ si arterijs acciderit ⁊ nō clausa fuerit ⁊ ex ea sanguis ad receptaculū qꝺ ipsaꝫ circundat exierit donec receptaculū illud īpleaṫ ⁊ cū pᵐiṫ ad arteriā reuertaṫ vocabiṫ mater sanguinis: alij tn̄ hoīes oēm sanguinis egressionē ab arterijs matrē sanguinis vocant.

¶ In parte ista ponit vnum modū solute ꝯtinuitatis accidentis in
arterijs ponēdo qꝺ ꝯsequiṫ ad illā soꝰōnē. Sed diceꝫ quid est ista
mater sanguinis. ipsa nō est aliud nisi qn̄ accidit solutio ꝯtinuita-
tis in arteria egrediṫ sanguis ⁊ stat in poꝛositatibꝰ ⁊ locis qui cir-
cūdant arteriā: ⁊ qn̄ hoc ꝯtingit cū fixione cutis: tunc talis tumoꝛ
ēgrediṫ extra: qn̄ aūt sine fixione cutis tūc fit tumoꝛ iterius: ⁊ qn̄
pꝛemiṫ talis tumoꝛ cessat ⁊ quādo eleuaṫ digitus tūc redit. Causa
aūt quare fit hec mater sanguinis in solutione cōtinuitatis arte-
rie est pꝛopter difficultatem sanguinis ⁊ subtilitatem vt colligaṫ
in modnm vapoꝛis ventosi. Deinde cum dicit.

¶ Debes aūt scire ꝙ nō oē mēbꝛū in ꝑtes dissolutionē tolerat. Coꝛ. n. nō tolerat: q꞉ pꝛius accidit moꝛs.

¶ In ꝑte ista ponit quēdā can̄. circa solutionē ꝯtinui ostēdēs possi-
bilitates soꝰōnis ꝯtinuitatis quoꝛūdā membꝛoꝝ ⁊ quoꝛūdā nō.
¶ Sed ꝯtra hoc aliqs dubitaret: q꞉ dicit ꝙ coꝛ nō tolerat soꝰōneꝫ
ꝯtinuitatis istud videṫ falsum. nā Auicē. z. can̄. numerās egritudi-
nes coꝛdis numerat soꝰōnē ꝯtinui apostemata ⁊c̄. ꝰ de soꝰōne ꝯti-
nui nō fecisset mentionē nisi q꞉ possibile est fieri soꝰōnē ꝯtinuitat̄
in ipso. ¶ Iterū hoc arguiṫ rōne: q꞉ aliqs effectꝰ diciṫ eē īpossibi-
le: aut rōne agētis: aut rōne patiētis: aut rōne tēpoꝛis. Nō est hoc
īpoſ̄e ex ꝑte agētis sicut māifestū est: nec a parte patiētis: q꞉ ossa
duriora ⁊ tn̄ tolerant soꝰōnē ꝯtinui: nec ēt īpossibile a ꝑte tēpoꝛis
in quo effectus debet ītroduci. ¶ Dōm est ad hoc ꝯm ꝙ dicit Gal'.

Dubᵐ zᵐ

in libro de īterioribus ꝙ sol'o ꝯtinui que fit in corde est duplex: qꝛ aut ipa est magna ⁊ ꝓfunda penetrās vsqꝫ ad vētriculos ipsi' cordis: aut ē ꝑua q̄ fit in sup̄ficie ipsi' q̄ ꝓfunditatē nō attigit. Si loq̄mur de magna dico ꝙ illā coꝛ nō tolerat q̄n sequat̄ ꝑus moꝛs. Si aūt sit ꝑua ⁊ nō penetrās. vꝫ. ad vētriculos dico ꝙ talē bñ tolerat coꝛ: tñ adhuc ipsa est moꝛtalis: q̄dā viuūt ꝑ diē q̄dā ꝑ diē ⁊ noctē. Causa aūt q̄re sol'o ꝯtinui magna nō pōt fieri in corde q̄n īmediate sequat̄ moꝛs est illa quā phs ponit in libro de aīalib': dicit enī ꝙ coꝛ est sicut p̄n^m oīuꝫ mēbroꝝ ⁊ sicut ꝯseruās caloꝛē: sed nocito p̄n° nocent̄ oīa alia mēbra. Et ꝓpterea qꝛ sol'o ꝯtīui est vehemēs passio. vehemens aūt passio nō pōt fieri in corde q̄n sequat̄ moꝛs. coꝛ talē passionē nō patit̄ sine moꝛte subita: ⁊ iō phs dicit in eodē loco ꝙ coꝛ nō patit̄ vehemētē passionē neqꝫ sol'onē ꝯtīui nec apostema. vñ si sol'o penetret moꝛit̄ subito: qꝛ euolat sp̄ūs īmediate: ⁊ qꝛ vita ꝯsistit ꝑꝑ manētiā calidi in corde: hinc est ꝙ ad talē sol'onē seq̄t̄ moꝛs subita. Si aūt sol'o ꝯtinui sit ꝑua ⁊ sup̄ficialis pōt viuere ꝑ diē ⁊ aliq̄ ꝑ dieꝫ ⁊ noctē. Et iō est q̄m istis nō accidit resol'o calidi nālis subito: sꝫ īmediate ad taleꝫ sol'onē ꝯtinui seq̄t̄ ap̄a. de ap̄ate aūt nō est pos'e ꝙ euadat: sed pōt viuē ꝑ diē ⁊ noctē. ⁋ Et ex his appꝫ sol'o ad obta. ⁋ Ad p̄^m dōm est ꝙ Auic. hic intellexit ꝙ nō patit̄ solutionē ꝯtinui q̄n sequat̄ moꝛs nō tñ ꝙ nō patiat̄ solutionē ꝯtinui absolute. ⁋ Ad 2^m tu dicebas aut est īpossibilis a ꝑte agētis ⁊c̄. Dōm ꝙ solutio cōtinui bene pōt fieri in corde ⁊ a parte agētis ⁊ patiētis ⁊ tēpoꝛis nō tñ ꝙ infirmus possit liberari ⁊ ꝙ si ipsa sit magna ꝙ ad ipaꝫ nō sequat̄ moꝛs īmediate. Deīde cū dic̄.

¶ Quod si in panniculis cadit ⁊ in diaphragmatibus vocatur ruptura.

¶ In ꝑte ista oñdit modū sol'onis ꝯtinuitat̄ accidētis ī pāniculis.

¶ Et si inter duas ꝑtes mēbri cōpositi cadat ⁊ vnā ab alia seꝑat ita vt mēbro simplici nō accidat nocumētū eius seꝑans ꝯtinuitatē vocat̄ separatio ⁊ dislocatio.

¶ In ista parte ostendit modum solutionis cōtinuitatis que accidit in membris oꝛganicis.

¶ Et si acciderit neruo qui se de vno loco remouit vocatur ruptura.

¶ Ponit modum solutionis continuitatis in ligamentis: vnde per neruos intelligit ligamenta.

¶ Et q̄nqꝫ etiā fit in foraminibus ꝯtinuitatis solutio ⁊ dilatant̄. Et plerūqꝫ fit in locis vbi nō sunt foramina ⁊ facit ibi foramina que nō fuerunt.

¶ In parte ista ponit etiam alium modum solutionis continuitatis accidentis in oꝛificio.

¶ Et solutio q̄dē ꝯtinuitat̄ ⁊ vlceratio ⁊ his similia cū in mēbro fuerint bone cōplexionis cito sanant̄. Et cū fuerint in mēbro male cōplexionis lōgo resistunt tꝑe: q̄ꝫto plus cū in coꝛpoꝛib' ꝯtigūt eoꝝ q̄ patiunt̄ hydropisim aut ꝯstrictiōis malitiā ⁊ leprā. Et debes scire ꝙ cū vulnera ista sīt stricta ꝓuenit ex eis herpestiomen'.

¶ In ꝑte ista ponit quēdā cañ. vel possum' dicē al'r ꝙ reddit cām cuiusdā accidētis. Iuxta qđ vos debetis aduertere ꝙ illud qđ est dictū hic est dictū īcidēter: q̄m has sp̄ēs sol'onis ꝯtinuitatis q̄ꝫtuꝫ ad facilitatē: ⁊ difficultatē ꝯsolidationis nō spectat ad istū locū: sꝫ ad q̄rtū librū: ⁊ ꝑꝑ h̄ sicut extrahit̄ ex dictis ibi vulnera sunt facilis ꝯsolidationis aut difficilis ꝑ duas cās que ꝯcurrunt in gn̄e ad ꝯsolidationē. Una est virt' mēbri nutritiua q̄ ꝓp̄rie ꝯsolidat vulnus: q̄m ꝑ nutrimētū gn̄at̄ caro que ē cā vnionis ꝑtis cū ꝑte: ⁊ qꝛ virt' ista nō agit nisi mediāte cōplexione oꝫ ꝙ ꝯcurrat cōplexio ꝑ quā agat ⁊ gn̄et carnē: ⁊ ꝑꝑ h̄ ꝯsolidatio vulner̄ siue sit recēs siue nō accidit ꝯsolidatio nisi ꝑꝑ nutrimētū qđ assimilat̄ vnicuiqꝫ ꝑti. Uerꝝ est ꝙ diuersimode dr̄ fieri ꝯsolidatio in vulnē simplici ⁊ vulnere cōposito: q̄m in vulnē simplici fit ꝯsolidatio ꝑ gn̄ōnē alicui' ꝑtis nō sensibilis q̄ꝫtitat̄: sꝫ in vulnē cōposito a q̄ fcā est deꝑditio sb̄e fit ꝯsolidatio ꝑ regn̄ōnē alicui' qđ est sensibilis q̄ꝫtitatis: ꝫ in vulnē ꝯcauo fit regn̄atio carnis sensibilis q̄ꝫtitatis: sed in simplici fit ꝯsolidatio ꝑ gn̄ōnē carnis nō sensibilis q̄ꝫtitatis: ⁊ ꝑꝑ h̄ ad ꝯsolidationē ꝯcurrūt duo. s. virtus agēs ⁊ regn̄ans ⁊ req̄rit̄ mā ꝯueniēs: ⁊ cū ista fiat ꝑ nutrimentū idcirco req̄rit̄ ꝙ sanguis sit ꝯueniēs ⁊ in q̄ꝫto ⁊ in quali ⁊ per oppositū cā difficultat̄: ⁊ lꝫ auctoꝛes ponāt multas cās ꝑticulares oēs tñ cāe ꝑticulares reducunt̄ ad istas. Cā āt ꝑꝑ quā cū mēbꝝ ē bone cōplexiōis fit ibi bona restauratio ē: qꝛ in mēbro bone cōplexionis gn̄ō nutrimēti ē ꝯueniēs ⁊ virt' q̄ ē sequēs cōpl'onē est ēt ꝯueniēs: sꝫ si mēbꝝ fuerit male cōplexiōis nō fit cito ꝯsolidatio ꝑꝑ cās oppositas: ⁊ ꝑꝑ h̄ q̄n coꝛꝑa in se hñt multitudinē maloꝝ hūoꝝ sic̄ accidit in coꝛꝑib' hydropicoꝝ nō sanant̄ in eis vlcera. ⁋ Ultio dic̄ ꝙ in vulnē stricto fit ī eis herpestiomen'. Debet̄ scire sic̄ appꝫ per Aui. in. 4. cañ. ꝙ herpestiomen' dr̄ eē coꝛruptio mēbri ꝑambulās ī ipo. Iterū ē drīa īter cācrenā ⁊ vlcera q̄ dr̄r scachilos ⁊ herpestiomenū. nā cācrena dr̄ vlcus qđ iam facit mēbꝝ tēdē v̄sus coꝛruptionē. scachilos dr̄ esse vlc' ꝑꝑ qđ iā fcā ē coꝛruptio ī mēbro. herpestiomen' dr̄ q̄n coꝛruptio fcā ē ī mēbro sꝫ est ꝑambulās. Illđ aūt qđ h̄ dicit Aui. refert̄ gn̄al'r ad oē vlc' ꝑꝑ qđ iā mēbrū tēdit ad coꝛruptionē: qꝛ ꝑꝑ hūiditatē virulētā q̄ nō pōt mūdificari a vulnē accidit illā soꝛditiē retineri ⁊ ab ipa mēbꝝ coꝛrūpi: qꝛ ꝑꝑ stricturā vulner̄ mūdificatio nō pōt fieri: ⁊ iō vna ītētio medici est vuln' aꝑire vt possit sanies exire q̄ mūdificari dꝫ ad h̄ vt ipa nō retineat̄ ī loco. Deīde cū dic̄.

¶ Et tu inuenies in libris ꝑticularib' perscrutationeꝫ rei solutionis cōtinuitatis: dimittamus ergo vsqꝫ ibi.

¶ In ista parte qꝛ egressus fuerat ex pꝛoposito: qꝛ p̄posuerat siue fecerat mentionem de vulnerib' que sunt difficilis aut facilis cōsolidationis remittit nos ad locum alium.

¶ Circa p̄dcā remāsit duplex dubitatio. p̄' ē: vtꝝ sit dare gen' cōe. Dub^m 4^m Et vr̄ ꝙ nō. p̄ auc. Auer. 2. cap̄. 3. ⁊. 3. cap̄. 15. sui coll'ꝫ: in oīb'. n. locis istis vr̄ ponē ꝙ sol'o mēbri officialis nō differat a sol'one mēbri cōsimilis ⁊ nō distiguat̄ ab ipa ⁊ ꝑꝑ h̄ nō ē dare cōe gen'. Preterea h̄ idē arguit̄ rōne: qꝛ si nō ē dare nām cōeꝫ mēbris ꝯsimilib' ⁊ officialib' nec ēt erit dare egritudinē cōeꝫ: sꝫ nō est dare nām cōeꝫ: q̄re ⁊c̄. Maioꝛ ꝓpō appꝫ: qꝛ gn̄a egritudinū distiguunt̄ ꝫ gn̄a nārū. declaratio mīoꝛis: qꝛ ꝯsideram' vnitatē in mēbris ꝯsimilib' q̄ ē vera ꝯtinuitas ⁊ vera vnitas: sꝫ vnitas q̄ est in mēbro officiali ē vnitas q̄ existit ꝑ modū colligātie ⁊ associatiōis cū ista nō sit vnitas q̄lis existit in ꝯsimilib' nō vr̄ vnitas vera. Itē vnitas q̄ existit in mēbris officialib' nō est vnitas que reducat̄ nisi ad nām cōpositionalē. Et ꝑꝑ h̄ lꝫ sit dare istā vnitatē in mēbris ꝯsimilibus nō tñ erit ipsaꝫ dare in officialib' ꝙ ipa sit distincta. ⁋ In oppositū est opi. medicoꝝ. De ista q̄ōne est ꝯtrouersia īter Auer. ⁊ medicos: qꝛ Auer. vult ꝙ nulla nā sit in officialib' que sit disticta a ꝯsimilib': nec est sua ītētio ꝙ ibi sit vnitas nisi equoce: ⁊ iō ip̄e vult ꝙ in oībus ꝯsimilib' sit duplex nā: in officialib' aūt nō reperit̄ vnitas nisi que est ꝑ associationē: ⁊ iō causat egritudinē in loco. Et ꝑꝑ h̄ egritudo in mēbris officialib' nō fit egritudo solute ꝯtinuationis: sed solū in mēbris ꝯsimilib'. ⁋ Sed videte qꝛ medici sum' nō ꝯueniēter pōt teneri ista positio. Idcirco tenebis ꝙ sit dare gen' cōe mēbris officialib' ⁊ ꝯsimilib' ⁊ declaratio est duplex. Una que sumit̄ ex mō faciēdi inherē egritudīes mēbris. Scđo ex ꝑte nāe in q̄ accidit egritudo. Declaratio p̄mi ē: qꝛ nos videm' ꝙ est q̄dā egritudo que p̄ īheret ꝯsimilib' ⁊ ꝑ accñs officialib': ⁊ ista est egritudo que accidit in cōplexione. q̄dā aūt est que ꝑ se accidit officialib': ꝑ accñs aūt ꝯsimilib' mēbris. Et sil'r si est dare nām cōeꝫ in q̄ egritudo accidēs nō accidat in officialib' ꝑ ꝯsimilia: ⁊ sic ꝯsimilib' ꝙ nō ꝑ nām officialē ⁊ in vtraqꝫ sit dare istā nām: ista erit egritudo cōis vnitat̄ q̄ sic accidit mēbris officialib' ꝙ nō ꝑ ꝯsimilia: ⁊ sic cōsimilib' ꝙ nō ꝑ officialia: ⁊ ꝑꝑ h̄ erit gen' egritudīs cōe. ⁋ Scđo h̄ declarat̄ ex ꝑte nāe in q̄ accidit egritudo: qꝛ si est dare nāꝫ cōeꝫ mēbris oꝛganicis ⁊ ꝯsimilib': manifestū erit ꝙ erit dare gen' cōe egritudīs in istis duob': sꝫ est dare nāꝫ cōeꝫ ⁊c̄. ꝫ ⁊c̄. ma. ꝓpō manifesta est. declaratio mi. est illa quā facit. H. p̄ de accidēti ⁊ moꝛbo. ca. 4. qꝛ tēꝑamētū qđdā est mēbroꝝ ꝯsimiliū ⁊ qđdā oꝛganicorū: ⁊ qꝛ qđlibet istoꝝ hꝫ opōnes ꝓp̄rias: q̄libet aūt oꝑatio ꝓp̄ria req̄rit vnitatē: ꝫ ⁊c̄. ⁋ Debetis tñ aduertē sic̄ colligit̄ p̄ de accidēti ⁊ moꝛbo. ca. 13. ꝙ sol'o q̄ accidit mēbris oꝛganicis est duplex. q̄dā est que accidit eis per accidēs: qꝛ accidit eis per ꝯsimilia. q̄dā aūt est que accidit mēbro officiali ꝑ se: ⁊ ista siml' accidit cū mēbro cōsimili. q̄dā aūt est que accidit mēbro oꝛganico ꝑ se: ⁊ ista est ꝓp̄ria sibi qꝛ nō accidit sibi ꝑ ꝯsimile: sic̄. v. g. q̄n sol'o ꝯtinuitat̄ accidit in mēbro ꝯsimili sic ꝙ nō seꝑat̄ vnitas mēbri officialis in totū dicit̄ illa solutio fieri per se in mēbris ꝯsimilib': ꝑ accidens aūt mēbris officialib'. q̄dā aūt per se officialib' tñ accidit seꝑari cū mēbro cōsimili sicut q̄n soluit̄ ꝯtinuitas mēbri officialis ⁊ ꝯsimilis simul. solutio aūt que accidit officialib' tm̄ sic ꝙ nō accidit ꝑ nāꝫ ꝯsimilē: neqꝫ ēt accidit sol'o in mēbro ꝯsimili: sꝫ solū in oꝛganico vt ꝑtes oꝛganici nō sunt vnite sicut debēt: nō tñ qꝛ ꝯtinuitas que est vna sit facta plures sicut accidit in mēbro ꝯsimili: sꝫ ē sic̄ euulsio alicuius ꝑticule: ⁊ tūc accidit sol'o ī mēbro sic ꝙ nō accidit in ꝯsimili: qꝛ oꝛganicū ꝑdit illā vnitatē quā dꝫ hr̄e: ꝫ aliq̄ euulsio pōt accidē ⁊ etiā sol'o mēbris oꝛganicis nō per nāꝫ ꝯsimilē. ⁋ Ulterius debetis aduertere ꝙ lꝫ vnitas mēbris officialib' ⁊ mēbris cōsimilib' vtraqꝫ sit vnitas: nō tñ est eodē mō. Nā vnitas in ꝯsimili est vnitas vna. vnitas aūt in officiali nō sic est vna: sꝫ est ꝑ ligamentū ⁊ vtraqꝫ est

vnitas

vnitas appet per phm 5° phy.tex.cō.26.aut.6.tex.cō.primi:dicit ꝙ cōtinua sunt quoꝝ vltima sunt vnū aut simplr̄ aut ꝑ quādā cō-ciliationē:⁊ qꝛ vnitas ꝓpria ⁊ vera reperit in mēbris cōsil'ib⁹:non vera aūt officialibus:p̄terea ɔtigit ꝙ sol'o ɔtinui primo ⁊ ꝑ se accidit mēbris cōsil'ib⁹:scdo mēbris officialib⁹.Et ex his appet sol'o ad obiecta. Ad aucto.Auer.dōm ꝙ voluit dicere ꝙ nō sic ꝓprie accidit solutio in membris officialibus sicut in ɔsil'ibus:non tn̄ ꝓbat ꝙ ibi nō sit continuitas aliqua nisi acciperet colligantiaꝫ large:sed ꝙ medici accipiūt ɔtinuitatē bn̄ est ibi ɔtinuitas. Ad rōnem.tu dicis si nō est dare nām cōem mēbris organicis ⁊ mēbris cōsil'ibus:nec ēt erit dare egritudinē cōem.ɔcedatur.Tu dicis postea ꝙ ibi nō est vnitas:dico ꝙ veꝝ est ꝙ nō est ibi vnitas:qꝛ cōtinuitas vera:nō tn̄ ꝓhibet ꝙ ibi nō sit continuitas aliqua.

Dubiū 5m ¶Scdo dubitat̄:vtrū sol'o ɔtinui accidens in mēbris organicis sit egritudo ɔtinuitatis.Et vr̄ ꝙ sic aucto.Aui.supra.Preterea idem arguit̄ rōne:qꝛ illa egritudo est egritudo cōtinuitatis in qua ꝑtes nō seruāt debitā vnionem:sicut nos videmus in dislocatiōe ꝙ nō est ibi ɔueniēs vnio. In oppoᵐ est Gal'.p̄ ⁊ scdo de accn̄.⁊ morbo cap̄.10.qꝛ cōnumerat egritudīes dislocationis īter egritudīes loci:⁊ h̄ dixit Aui.sup̄.⁊ h̄ ēt sonat vocabulū. Dōm ꝙ 2x est modus sol'onis cōtinuitatis que accidit in mēbro officiali.Unus modus sol'onis est q appellat̄ dislocatio siue sepatio a loco in q̊ euellit̄ ligamētū.Alio mō accidit sol'o ɔtinuitatis nō ꝑꝑ euulsionē:sed ꝑꝑ elōgationē iūcture:⁊ ista non est ꝓprie sol'o ɔtinui:sed mag̃ dr̄ egritudo in loco.Primo mō dico ꝙ talis est egritudo solute cōtinuitatis:⁊ rō est:qꝛ principalius facit egritudinē ꝑꝑ sol'onē cōtinuitatis in mēbro organico.Et isto mō si euelleret̄ ligamētū sꝫ elōgaret̄ multū fieret egritudo solute cōtinuitat̄.Alio mō pōt accidē ista dislocatio sine euulsiōe ligamēti vt extēdat̄ iūctura:⁊ tūc dico ꝙ talis dislocatio p̄cipue attribuit̄ egritudib⁹ loci:⁊ h̄ est qd̄ vult dicē Gal'.qꝛ si accidit lesio opōnū principalius a sol'one cōtinui dr̄ egritudo solute ɔtinuitatis:si aūt nocumētū principali⁹ accidit ex dislocatiōe reducit ad egritudinē factā in loco:⁊ ponit exēpluꝫ de naso:ꝑꝑ qd̄ aūt qn̄q̄ ponūt ꝙ dislocatio qn̄q̄ sit egritudo in loco:⁊ qn̄q̄ ponūt ꝙ sit egritudo solute cōtinuitatis:⁊ hoc est.

¶De egritudinibus compositis. Cap.5m.

I[n] egritudinibus autem compositis dictiōeꝫ proferemus vniuersalem.

¶Prius Auicēna determinauit de egritudinib⁹ simplicibus:in parte ista determinat de egritudinib⁹ compositis:⁊ hoc est qd̄ dicit rubrica:qꝛ caplꝫ.5.de egritudib⁹ cōpositis.Diuidit̄ aūt ꝑs hec in ꝑtes duas.Prīo dat ītētionē suā.Scdo ꝓsequit̄.ibi(Dico aūt.)In h̄ aūt qd̄ dicit de egritudib⁹ cōpositis dat intētionē suā:in hoc aūt qd̄ dicit vl'eꝫ dat moduꝫ quē intendit determiare quātū ad gn̄alē intētionē in mō gnōnis egritudinum cōpositaꝝ:quātū ad causas in ꝑticulari ⁊ modū gnōnis ipsaꝝ ipse de hoc determinabit in quarto libro.Deinde cum dicit.

¶Dico ḡ ꝙ cū egritudīes dicim⁹ cōpositas nō q̄slibet egritudīes ɔiūctas itelligi volumus:sꝫ egritudines ex qb⁹ oīb⁹ cū ɔiūgent̄ ꝓueniet ex eis res q̄ est vna egritudo:⁊ hec qdeꝫ est sicut apa:⁊ eminētia in cute est ex genere apostematis.Eminentie enim sunt apata parua sicut apostemata sunt eminentia magna.

¶In ꝑte ista ꝓsequit̄ ⁊ diuidit̄ in duas.Nā p̊ oñdit que sit egritudo ꝓprie cōposita.Et secūdo ꝓsequit̄ determinādo de sp̄eb⁹ egritudi nūc cōpositaꝝ.Scda ꝑs īcipit ibi(Apostematū quedā sunt calida ⁊ quedā non calida.)Prima hꝫ tres.Nā primo ostendit qd ītelligat per egritudinē cōpositā.Et secūdo declarat.Tertio oñdit qual'r in apate sunt oīa tria egritudinū.scda ibi(Et hoc quidē est sicut apa.)tertia ibi(In apate quidē.)¶Circa p̄mā partē in qua ipse notificat quid ipse intelligat per egritudinē cōpositam debetis aliqua aduertere.Primo aliqs posset dicere.nō videt̄ ꝙ sit necessitas determinādi de egritudinibus cōpositis.Scdo aliqs dubitabit de quodā alio qd̄ dicetur.vꝫ.propter quid est ꝙ Auicē.loquens de egritudinibus compositis solū facit mentionē de apatibus.Ultimū postea apparebit qual'r ista dr̄ esse egritudo vna.

Dubm pm ¶Primo ergo arguit̄ ꝙ nō sit necessitas determinādi de egritudinib⁹ cōpositis:qꝛ egritudo cōposita nihil est aliud nisi egritudines simplices adunate:ergo si cognosco egritudīes simplices cognosco ⁊ cōpositas.Dōm ꝙ necessariū fuit determinare de egritudinibus cōpositis:⁊ rō sumitur ex mō cognitionis:qꝛ vt habitū fuit supra in p̊ᵃ fen.ca.de subiectis medicine:oīs res ꝑfecte cognoscit̄ si hꝫ cās ꝑ cognitionē oīuꝫ cārū:ḡ egritudo cōposita nō cognoscit̄ quātū ad oēs sui cās:qꝛ cog̃sco egritudīes simplices nisi quātū ad sui māꝫ:sꝫ quātū ad formā aut efficiētē cāꝫ nō cog̃sco:h̄ aūt nō cōtigit de cā finali:qꝛ finis in egritudib⁹ nō īuenit̄:qꝛ ipse nō ordinat̄ a nā:ꝑꝑ qd̄ simplices nō sūt cāe cōpōnis egritudinū quātū ad cognitionē ex oī gn̄e cause:ita ꝙ ipse fuit cā egritudīs sub eē distincto.Alia rō sumit̄ ex mō opōnis inquātū ordinat̄ egritudo medico:qꝛ oēs illas diuersitates egritudinū:opꝫ medico cognoscere q̄ sunt cā diuersificatiōis opōnis medici:qꝛ alia est cura que debet̄ egritudinib⁹ simplicib⁹:⁊ alia que debet̄ egritudib⁹ cōpositis:⁊ ꝑꝑ hoc oportet medicū talē diuersitatem morborum cognoscere.

Dubm 2m ¶Scdo aliqs quereret quare determinādo de cōpositis solū facit mētionē de apatib⁹:⁊ quare solū vocat istas egritudīes compositas.Dōm ꝙ rō pōt sumi ex duob⁹.Unuꝫ est si ɔsideremus egritudinē cōpositā a ꝑte cōponētiū.Alia cā sumet̄ ex mō cōpōnis.Prīo pōt sumi rō a parte egritudinū cōponētiū:qꝛ īterdū cōponit̄ egritudo cōsimilis cū officiali aut officialis ex ɔsimili ⁊ sic de talib⁹:et ista diuersitas que sumit̄ ex ꝑte materie est essentialis.Scdo pn̄t diuersificari a ꝑte modi cōpōnis:⁊ fꝫ hoc pn̄t cōponi duplici mō:aut enī cōponit̄ cū ordīe aut sine ordīe.Absq̄ ordīe vt in febribus erraticis:⁊ ex ista nō cōponit̄ eēntia egritudinis sic ꝙ faciat vnuꝫ per essentiā nisi sicut aceruus lapidū.Quedā aūt est cū ordine:⁊ h̄ duob⁹ modis.Unus sicut qn̄ ex egritudīe cōficit̄ vnū sic ꝙ non sit vnū eēntial'r:⁊ aliqn̄ accidit ꝙ cōponat̄ sic ꝙ faciāt vnā eēntiam.Primus modus est sicut cōpositio febriū quā ponit Auic.ꝙ aliqn̄ febris est subalternās:aliqn̄ ɔcomitās:aliqn̄ succedēs in istis aut nullus est ordo:qꝛ ille egritudīes nō sic cōponunt̄ ꝙ faciāt vnā essentiā:sed ibi sunt plures egritudīes in actu:⁊ tunc dicimus ꝙ paciens patit̄ plures febres.Alio mō pn̄t cōponi sub quodā ordine:⁊ tūc fit vnus modus actiōis:ac si fieret egritudo vna sicut apostema.In apate aūt sunt oīa genera morboꝝ sic:ac si ɔstitueret eēntiā vnā morbi:⁊ hoc accidit.vꝫ.ꝙ ex illis fit vnū:ac si eēnt vni⁹ essentie:qꝛ illi morbi depēdent ab vna cā ⁊ fiūt successiue ⁊ ab eadē cā.Nā apa gn̄at̄ per istū modū.Nā p̊ decurrit ad mēbrū materie ⁊ replet venas magnas deīde paruas postea capillares:deīde descendit mā in vias vacuas regiōes mēbroꝝ:⁊ extēdunt̄ ab vna cā puta repletione fm ordinē in eadē ꝑticula:⁊ ꝑꝑ hoc p̄ma est composita ex plurib⁹ egritudinib⁹:ac si ex eis nō fiat vna essentia:sꝫ diuerse simul vna quaꝝ ab altera nō depēdet.In vulnerato dato ꝙ sit mala cōpl'o sol'o cōtinui ⁊ mala cōpositio non dicim⁹ ꝑꝑ hoc ꝙ mēbrū patiat̄ apa:sed dr̄ ꝙ mēbrū patit̄ sol'oneꝫ ɔtinui:qꝛ vnumqd̄q̄ est ꝑ se distinctū:⁊ ꝓpter hoc in apate nō fit diuersa egritudo:qꝛ illa plura sunt ibi sub vno mō:⁊ ꝑꝑ hoc magis facit mentionē de apate:qꝛ apa hꝫ mag̃ illa gn̄a sub mō vnitat̄.Et ex hoc pōt apparere respōsio ad illud qd̄ ɔsueuit queri vtrū apa sit egritudo vna:qꝛ fm rei veritatē loquendo de vnitate quātū ad essentiaꝫ ꝙ ipsa non est egritudo vna sꝫ multiplex:qꝛ ibi est egritudo male cōplexionis male cōpōnis ⁊ sol'onis ɔtinui:sꝫ videte lꝫ ipsa quātum ad eēntiā sit multiplex:tn̄ loquēdo de vnitate morbi dr̄ vn⁹ morbus:qꝛ nō depēdet ab alio:⁊ dr̄ vnus qꝛ vna cā ꝑficit curationē illoꝝ:ꝑꝑ qd̄ dr̄ egritudo vna.Sil'r debet̄ aduertere ꝙ apa sumitur dupl'r.Uno mō large:⁊ isto mō sumit̄ pro apate magno ⁊ paruo.Alio mō sumitur stricte:⁊ tūc dr̄ apa qd̄ est magne collectionis:⁊ istā distōneꝫ insinuat Aui.cū dicit.⁊ eminētia in cute:eminētia.n.sunt apata parua sicut apa est eminētia magna.Deīde cū dicit.

¶Et in apate qdē oīa egritudinū genera reperiuntur. In eo nāq̄ repit̄ egritudo malitie cōpl'onis.Nullum nāq̄ accidit apa nisi ex cōpl'onis malitia cum mā:⁊ in ipso ēt inueniunt̄ forme ⁊ cōpōnis malitia.Nullū eniꝫ sit apostema quin cuꝫ eo proueniat lesio in figura ⁊ in dimensione:⁊ plerūq̄ etiam adest cū eo egritudo sit⁹.Et inuenit̄ in ipso egritudo cōis que est ɔtinuitatis solutio.Nullū enim accidit apostema nisi ꝓculdubio cōtinuitas soluat̄ cū in mēbro apostemato materie euacuant̄ suꝑfluentes ⁊ inter ꝑtes penetrant ipsi⁹:⁊ sepationē inter vnas faciūt ⁊ alias ⁊ sibi loca capiunt.

¶In ꝑte ista decl'at ꝙ apa sit egritudo cōposita.Juxta quā ꝑtem vos debetis plura aduertere:p̊ qꝛ Auic.ꝓbat ꝙ in apate sunt oīa genera egritudinū dicēs ꝙ est ibi malitia cōplexionis cum mā.

Dubiū 3m ¶Sed dicet aliqs istud vr̄ falsum:qꝛ dicit Serapio ꝙ flegmon qn̄ fit a sanguīe fit aliqn̄ a sanguine laudabili:ḡ si flegmon fit aliqn̄ a sanguine laudabili in ipso nō erit malitia cōpl'onis cuꝫ mā ⁊ cā est duplex.Una est:qꝛ necesse est ꝙ mā que colligit̄ in apate acqrat malā discrasiā fm ꝙ appet in illo afor̄.20.6.ꝑti.⁊ a Gal'.i cōmen.Si sanguis fluat in ventre necesse est in pus ɔuerti:qꝛ necessariuꝫ est ꝙ cū sit extra locū suū ꝙ acqrat malitiā qualitatis:⁊ sicut ac-

cidit de sanguie:ita ēt accidit de alijs humorib⁹:q: qcūq̄ hūor q̄ dz eē in venis ⁊ egredit̄ acq̄rit malitiā qualitatis cū mā. Alia causa exhibet̄ a Gal.in.2.de febrib⁹ ca.9.dicit enī.H.ibi ꝙ per oppilo‑nē accidit ꝓhibita trāspiratio q̄ est cā pp quā mā acq̄rit malitiā qualitatis:sed oē apa est faciēs opplōnē:⁊ per ꝯns ē ꝓhibēs euētationē qua ꝓhibita de necessitate mā acq̄rit malā qualitatē. Debetis tñ aduertere ꝙ mā que facit apa aliqñ est male qualitatis añteq̄ faciat apa:⁊ hoc est qñ humor malus expellit̄ ad aliquā pticulā ⁊ facit apa:aliqñ non est male qualitatis anteq̄ expellat̄:sed postq̄ expulsus est ⁊ gñauit apa acq̄rit malā qualitatē:ꝙ qñ Serapio dicit ꝙ flegmon qñq̄ fit a sanguie laudabili vult dicere ꝙ flegmon aliqñ fit a sanguie qui qdē est male qualitatis añq̄ trāsmittatur ad locū:aliqñ acq̄rit malitiā qualitatis postq̄ trāsmissus ē in locū in quo facit apa. Subdit postea ꝙ in apate reperitur forme ⁊ cōpositionis malitia:per formā ipse itelligit figurā sicut ipse exponit:q: figura est qdā dīa forme:per cōpōnē ipse itelligit malitiā egritudinis cōpositionalis quecūq̄ sit illa. Subdit postea ꝙ nullū apa est quin ab ipso nō pueniat lesio in figura ⁊ in dimēsiōe plerūq̄ accidit egritudo situs:ergo ꝭm ꝙ dicit semp accidit egritudo figure ⁊ dimēsionis. Iuxta qd̄ vos debetis scire ꝙ Auic.insinuat ꝙ egritudies ex pte cōpositionis sunt duoꝝ modoꝝ saltem.

Dub^m 4^m ℂ Cōtra.videt̄ ꝙ pctm̄ in dimēsione nō fit egritudo cōstituens eēntiā apatis:nam peccatū in dimēsione vz eē tumor. Tumor aūt nō est de essentia apatis:⁊ hoc vz velle. H.ꝑ de accñti ⁊ mor.ca.12.dicit enī ꝙ tumor est accñs ꝯns apa.⁊ silr.H.13.de ige.cap.1.dicit ꝙ tumor ⁊ rubor ⁊ ista talia sunt accñtia morbi qd̄ est apa. Nūc aūt qd̄ est accñs nūq̄ est de essentia:ergo peccatū dimēsiōis nō videt̄ egritudo cōpositionis ptinēs ad essentiā apat̄. ⁋ Dōz est ad hoc. Iuxta qd̄ vos debetis aduertere ꝙ nos possumus loqui de apate duplr̄. Uno° quātū ad id qd̄ ptinet ad essentiā apatis. Alio° quātū ad esse manifestū qd̄ hz in mēbris. Si ꝑ mō dico ꝙ tūc cōcurrit 3^m genus morbi.s.mala cōplo:mala cōpositio q̄ currit:⁊ repletio porositatū que sunt in mēbris ꝯsilib⁹:ħ aūt peccatū refert̄ ad genus morbi cōpōnalis:q: ibi fit repletio receptaculoꝝ vel viaꝝ q̄ sūt in mēbris ꝯsilib⁹:⁊ a tali mō cōpositionis tale apa absolui nō pōt:ꝙ in apate semp ɔtingit peccatū cōpōnis:sed ꝭm ꝙ est morb⁹ faciēs nocumētū in figura nō est necūq̄ ꝙ tale peccatū ɔsequat̄ apa:q: qdā est apa qd̄ nō pmutat mēbrū a sua figura:vt herisipila in q̄ nō est tumor:ꝭ saltē fit sic ibi repletio ⁊ extēsio mēbri pp qd̄ accidit solō ɔtinuitatis nō necessariū est ibi peccatū figure:⁊ ꝭm ħ dicebat Gal.ꝙ tumor est accñs ⁊ qñq̄ morbus:cū enī tumor p se ledit:tunc est morb⁹:qñ aūt nō:tūc est accñs:⁊ ꝭm hoc dicebat ꝑ de ingenio ꝙ tumor ⁊ cetera sunt accñtia apatis. Scd̄o pōt hoc declarari a pte mebri in quo accidit apa:quedā enī mēbra sunt que adeo sunt grossa ꝙ extēsiōe nō patiunt̄:qdā aūt adeo sūt mollia ꝙ nō suscipiūt extēsionē rōne illi⁹ humiditatis vt cerebrū. ⁋ Alio mō pōt cōsiderari apa quātū ad eē manifestū ipsi⁹ in mēbro:⁊ ꝭm hoc dicit Aui.ꝙ quātū ad esse manifestū nō fit apa in mēbro quin perueniat lesio in figura. ⁋ Ulteri⁹ debetis aduertere ꝙ semp in apate sequit̄ solō cōtinuitatis:sed solō ɔtinuitatis que est ibi non est quecūq̄ solō:q: illa solō nō est manifesta sicut est illa q̄ fit a gladio vel a fisl̄:sed est solō cōtinui occulta que est solū in figura depēdēs solū a cā:⁊ ideo itātū dz illa solō cōtinui eē ibi inquātū ipsa est a mā replēte ⁊ extēdēte:⁊ pp ħ solō ipsa ɔtinui refert̄ ad cāꝫ:⁊ ꝑ tāto ipsa dz eē in fieri lꝫ ipsa nō sit manifesta:⁊ pp hoc dato ꝙ in apate sit mala cōplō ⁊ mala cōpositio ⁊ solō ɔtinui:nō tñ dicemus ꝙ in mēbro in q̄ est apa ꝙ ipm̄ patiat̄ dolorē ɔtinui ⁊ solōnē:ꝭ dicemus ꝙ patiat̄ apa. ⁋ Ultimo ex his apparēt duo. Unū est ꝙ dato ꝙ in apate sit cōpositio egritudinū:vna tñ est pncipalis:alie aūt sūt sicut ꝯntes ad illā. Scd̄m qd̄ appet ex dictis est cuius mēbri pricipalis pricipali⁹ dicat̄ eē egritudo. Primo ꝙ dico ꝙ principalius in apate est vnus morb⁹:q̄re qñ egritudo fit:opꝫ ꝙ si illa plura debeāt vnū facere:opꝫ ꝙ sit ibi vnū peccatū pncipale:⁊ sic est in apate:q: peccatū repletionis:q: qñ apa fit prius est ibi repletio postea extēdit̄ ɔtinuū mēbri:⁊ tūc soluit̄ cōtinuitas ipsi⁹ ⁊ etiā gñat̄ mala cōpositio:⁊ pp ħ repletio est sicut egritudo pncipalis:q: alia peccata solū fiūt ab isto. Scd̄o appet cui⁹ mēbri pncipalr̄ dicat̄ egritudo eē:q: cū apa gñet̄ ex repletiōe porositatum ⁊ porositas ꝑ attribuat̄ mēbris cōsilīb⁹ ꝙ postea dicet̄ eē pricipalius membrorum consimilium egritudo. Deinde cum dicit.

ℂ Apostema preterea mēbris accidit mollibus:⁊ est ēt cum ossibus accidit res que apostemati similat̄ ꝑ quā eius ingrossatur concauitas:⁊ eius augmentatur humiditas. Neq̄ est mirum vt sit illud qd̄ nutrimenti recipit augmentum superfluitatem recipiens cuꝫ in ipso penetrauerit:aut in ipso acciderit.

ℂ Prosequit̄ de apatib⁹ ponēdo modos ⁊ genera ipsoꝝ in spāli.2ª ibi(Et apa qd̄ erit aut calidū aut frigidū.) Pria hz duas. Prio ponit modū cuiusdā dubōnis euētus apatū in qbusdā mēbris in qb⁹ erat aliqd̄ dubiū. Et scd̄o oñdit modū gñationis in mēbris. secūda ibi(Et oē qdē apa.) ℂ In pte ista oñdit talē rōnē. Illud mēbrum qd̄ recipit nutrimētū pōt recipere supfluitatē nutrimēti:sed ossa ⁊ cerebrū sunt hmōi.q̄re ⁊c. ⁋ Iuxta quā rōnē vos debēt aduertē vnū ꝙ Aui.hoc dixit pp opiōne quoꝝdā. Quidam vō dixerūt ꝙ mēbra mollia nō apant̄:q: nō patiunt̄ extēsionē sicut est cerebꝝ: nec ēt ossa pp duritiē ipsoꝝ nō extendunt̄:⁊ hui⁹ opionis fuit Serapio ⁊ formauerūt istam rōnem. Illa mēbra nō possunt apari q̄ nō possunt extēdi:cerebrū ⁊ ossa sunt hmōi:molle enī non extēdit̄ nec durū:⁊ simlr̄ dens nō apatur:⁊ pp hoc Auic.silr̄ in tertio reprobat istā opiōnē in cap̄ de carabito.dicens ꝙ cerebrū pōt apostemari:⁊ hoc ꝓfessus est.H. Nūc aūt hic ponit rōnē suā ꝑ quā ꝓbat̄ ꝙ ossa ⁊ cerebrū pñt apari. Soluēdo ad rōnē ipsoꝝ ipsi dicūt qd̄ nō pōt extendi nō pōt apari:veꝝ est. Tu dicis postea cerebꝝ ⁊ ossa ⁊ hmōi.falsuꝫ est. Tu ꝓbas ꝙ cerebrū est molle:dico ꝙ mollities est duplex:qdā est mollities aquea ⁊ ista mollities nō patit̄ extensionē:sed mollities que est viscosa bñ patit̄ extēsionē:⁊ ossa silr̄ q: pōt in ipsis penetrare supfluitas nutrimēti pp porositates ipsi⁹ ossis. ⁋ Sꝫ videte lꝫ Aui. ɔdicat illis:tñ possum⁹ eos reducere ad ɔcordiā:⁊ tūc dicem⁹ ꝙ noīe apatis possumus duo intelligere. Unū est ꝙ illud qd̄ vere sibi conuenit est rō apatis:⁊ ꝭm ħ mēbra dura ⁊ mollia possunt apari:⁊ ideo q: in eis pōt fieri mala cōplexio replens ⁊ solutio cōtinui ⁊ mala cōpositio:hoc mō dens ⁊ talia possunt apari:q: eis vere pōt cōtingere rō apostematis. Alio° ꝙ intelligatur ratio apostematis superuenire mēbris quātū ad esse manifestū:⁊ quantū ad hoc apostema non pōt cōpetere istis membris:⁊ hoc modo intelligit Serapio.ergo primo modo intelligit Aui.secūdo modo Serapio. Deinde cum dicit.

ℂ Et oē qdē apa qd̄ cām nō hz manifestā:⁊ eius causa corporalis mōstrat materiā de vno mēbro ad aliud qd̄ est sub eo fuisse mutatam vocatur catarrus.

ℂ In ista pte oñdit modū gnōnis ei⁹ in mēbris.⁊ ꝑ facit hoc.2° rñdet cuidam tacite qōni.2ª ibi(Et est cū cā.) ℂ Iuxta quā ptē; debetis aduertere vt itelligatis ꝙ in his vbis Auicē.vult denotare modū gnōnis apatis duplicem:veꝝ est ꝙ vnum exprimir manifeste:alteruꝫ aūt dat intelligere per qd̄ debetis scire ꝙ apa pōt generari duplr̄ ꝭm ꝙ mā pōt dupliciter considerari. Uno modo ꝭm cursum materiei de vno mēbro ad aliud mēbrū:⁊ istud gñat apostema per modū catarri. Alio mō pōt apa generari in mēbro non per viā defluxus:sed sine decursu materiei de vno mēbro ad aliud mēbrū:ꝭ pp illd̄ qd̄ aggregat̄ in mēbro ipso:vel pp ipotētiā expulsionis:vel q: aggreget̄ ex cā primitiua sicut accidit in ɔtusione mēbri ꝯsilis:⁊ tūc fit apostema lꝫ possit silr̄ in ɔtusione illa effundi aliūde. Aui.aūt voluit istū modū vltimū dare itelligi. Uex ē ꝙ nō explificat nisi de vno mō opōnis gnōnis.s.qñ gñat̄ apa ꝑ viā defluxus:⁊ hoc est qd̄ Aui.dicit in lr̄a ꝙ oē apa qd̄ cām nō hz manifestā gnōnis in mēbro in quo generat̄ mōstrat ꝙ eius gñatio fit per modū catarri. Catarrus aūt accipit̄ 2^r. Uno modo gñalr̄ ꝑ oī modo defluxus de vno mēbro ad aliud mēbrū. Alio modo accipit̄ specialr̄:⁊ tunc catarrus accipitur pro mā que defluit a capite ad guttur. Hic autē accipit catarrū gñalr̄ pro oī fluxu vni⁹ mēbri ab alio mēbro:⁊ hoc est qd̄ dicit ꝙ monstrat materiā de vno mēbro ad aliud qd̄ est sub eo fuisse mutatam. Deinde cum dicit.

ℂ Et est cū causa mālis ex qua apostemata ⁊ eminētie gñantur est in alijs submersa humorib⁹ nō ꝭm suas impedientib⁹ qualitates. Cūq̄ humores illi boni aliquo eōnis modo postea se euacuauerint:aut nāli sic mulieribus accidit cū pariūt:aut nō nāli sicut eis accidit qui vulnerant̄ cuꝫ egredit̄ sanguis bonus ⁊ remanent humores illi mali puri singulares ⁊ impeditur pp eos natura ⁊ expellit eos. Et est cum expulsiōis modus est ad cutem ⁊ faciunt apostemata aut bothor.

Dub^m p^m ℂ In pte ista rñdet cuidam tacite qōni. posset aliquis dicere quomodo est ꝙ humor malus aggregat̄ in membro si non hz ꝙ virt⁹ attractiua illius mēbri attrahat illum humorē. Iteꝝ pp qd̄ est ꝙ illa superfluitas aggregata in mēbro expellit̄ cū non expelleretur prius:per qd̄ Aui. vult ostēdere q̄re virtus expulsiua expulit humorē:siue hoc ꝙ virtus attractiua illi⁹ mēbri attrahat. scd̄o vult oñdere:q: nō semp expulsiua alicui⁹ mēbri expellit:ꝭ q̄re ħ accidit istud ɔtingit pp qd̄dam accidēs. ⁋ Iuxta qd̄ vos debetis aduertere

uertere ꝙ in his verbis Aui. duo insinuat. Primũ est ꝓꝑ qḋ accidat in genere expulsio de vno mẽbro ad aliud: ⁊ si virt⁹ attractiua illius mẽbri ad qḋ expellit̃ nõ attrahat absq; cã ẽt primitiua: q̃ isinuat Aui. ꝙ cã ei⁹ est 2ᵃ. Quedã eni sumit̃ ex ꝑte materie: ⁊ ista ẽ ꝓꝑ nocumẽtũ ipsius: vñ qñcunq; mã vnius mẽbri ledit̃ ab aliq̃ mã ibi cõtẽta mẽbrũ mouet̃ ad expellendũ: ⁊ dato ꝙ non sit ibi attractio mẽbri ad qḋ expellit̃ mã. Alia sumit̃ a ꝑte mẽbri expellent̃ ⁊ dispõne mẽbri recipiẽtis: puta ꝙ mẽbrũ expellẽs est forte: mẽbrũ aũt recipiẽs est debile: ⁊ ex hoc põt accidere apa: ⁊ hoc est qḋ dic̃ in fine. Et est cũ expulsiõis modus ad cutim: ꝫ cã in gñe ꝓꝑ quã superfluitates expellunt̃: ⁊ dato ꝙ nõ attrahant̃ est: q: ille superfluitates nocẽt alicui mẽbro: ꝓꝑ qḋ illud mẽbruꝫ mouet̃ ad expulsionẽ. ¶ Scḋo isinuat ꝓꝑ qd est ꝙ superfluitates que sũt in vno mẽbro nõ expellunt̃: ⁊ postea in quodã alio tꝑe expellunt̃. Insinuat ꝫ quare magis iste superfluitates expellunt̃ in isto tꝑe q̃ꝫ in illo. Cã hui⁹ est: q: virt⁹ expulsiua nõ expellit nisi ꝑcepto nocumẽto sensibili: hoc aũt est qñ est mixtio maloꝝ humoꝝ cuꝫ bonis: ꝫ qñ accidit ꝙ humor bon⁹ expellit̃: tũc mali remanẽtes iferũt lesionẽ mẽbris in qb⁹ cõtinent̃ ꝓꝑ qḋ mouet̃ mã ad expellẽduꝫ. Et cã q̃re non expellunt̃ isti humores mali q sũt mixti cũ bonis est ꝓꝑ ineptitudinẽ iterdũ ipsoꝝ: aut ꝓꝑ viscositatẽ ipsoꝝ: aut grossitiẽ: aut ꝓꝑ similẽ cãm. ¶ Sꝫ dices tu ipse dicit ꝙ humores boni cũ euãnt̃ modo nãli. Cõtra. q: nã semper modo nãli euãt qḋ est nociuũ. Dõm ẽ ꝙ per modũ nãleꝫ ipse itelligit euonem factã a nã siue nãliter operãtẽ siue nõ nãliter operantẽ. Vñ aliqñ humores boni euãnt̃ a nã synthomatice. Aliqñ nãliter quãtũ ad sui principiũ: q: nã iterduꝫ nõ põt euare nocitiuuꝫ sine iuuatiuo sicut in mulierib⁹ cuꝫ pariũt: q: lꝫ illa euatio sit respectu alicui⁹ nociui non põt fieri sine euone multa iuuatiui: vtputa san. ⁊ lꝫ hoc sit de intẽtione nature. ¶ Sed posset aliqs dicere: quare non euãnt̃ mali: dr̃ q: sunt boni in maiori quãtitate: ꝑpterea non sic apparet eoꝝ euatio. Alio mõ possumus dicere ꝙ euãnt̃ solũ boni ꝓꝑ aptitudinẽ ipsoꝝ ad euãndũ. Mali aũt retinent̃ ꝓꝑ ineptitudinẽ sue sbe. Ad euãndũ aut q: sũt nimis grossi: aut q: ꝑpter viscositatẽ ipsoꝝ adherẽt: aut ꝑpter subtilitatẽ imbibunt̃ ꝑpter qḋ boni euãnt̃: mali autem retinentur.

¶ Apata v̊o diuersis differũt differẽtijs: ꝫ que magis sunt ꝯsiderãde sunt dr̃ie que ꝓꝑ eoꝝ existunt causas: q̃ quidẽ sunt materie ex qbus generant̃ apostemata.

¶ In ista ꝑte ꝑsequit̃ de diuersitatib⁹ ⁊ differẽtijs apatũ: ⁊ duo facit. Primo oñdit quot ⁊ que sunt differẽtie iste. Et 2° de istis ꝑsequit̃. 2ᵃ ibi (Materie v̊o vñ fiũt.) ¶ Iuxta ꝑmã ꝑtẽ vos d̃bet̃ aduertere ꝙ dr̃ie apatũ sumunt̃ ex multis. Nã q̃dã apata sunt salubria: quedã mortalia: q̃dã neruosa: quedã non: q̃dã dr̃ie sumunt̃ ex parte mẽbri: vt q̃dã sunt in capite. q̃dã in manu: ⁊ iste oẽs dr̃ie sũt accñtales. Sꝫ dr̃ie que debẽt attẽdi a parte causaꝝ sunt dr̃ie eẽntiales: q: sicut appuit ꝑ de febrib⁹ dr̃ia que sumit̃ a mã est magꝫ essentialis: ⁊ ꝑ tãto de istis determinat magis q̃ꝫ de alijs. Alia ratio posset eẽ: q: iste sunt magis generales. Ad istũ aũt librũ spectat cõsideratio causarum magis generaliũ vt dictum fuit supra.

¶ Materie v̊o vnde fiunt apostemata sunt sex: humores quatuor: ⁊ aquositas ⁊ ventus.

¶ In ista ꝑte prosequitur ⁊ primo ostendit quot ⁊ que sint iste materie. Et secundo prosequitur de ipsis quantum ad materiam. secunda ibi (Et apostema qdem aut erit calidum.)

Dubiũ 5ᵐ ¶ Sed aliqs quereret q̃ est cã ꝙ materie apatũ sunt sex. s. quatuor humores. Et dõm ꝙ sunt sex ⁊ nõ plures neq; pauciores. Nã apa dr̃ eẽ egritudo facta a mã corporali replente: ⁊ q: ista pñt eẽ quatuor humores ⁊ aquositas ⁊ vẽtositas: ⁊ ꝑ tanto fuerunt sex mãe ⁊ nõ plures neq; pauciores. ¶ Sed diceret aliqs nũquid possit fieri apa ex hũiditatib⁹. Dõm ꝙ humiditas est multiplex: q̃dã ꝑma: quedã secũda: quedã tertia: ⁊ quedã quarta: ex hũiditate q̃rta nõ potest fieri apa: q: ipsa est facta de sba mẽbri: sed ex alijs humiditatib⁹ põt fieri apa: puta ex humiditatibus ꝑme scḋe ⁊ tertie: ⁊ ꝫ apparet per illḋ qḋ dcm̃ fuit supra in prima fen ꝙ superfluitates quedã sunt prime digõnis: quedã secũde: quedã tertie: ⁊ aliquãdo expellunt̃ a corpore: ⁊ aliqñ aggregant̃ in mẽbro ⁊ faciunt apa: ꝫ non fecit mentionem: ꝑpterea q: talis modus gnõnis reducit̃ ad gnõnem ipsorum ex humoribus. Deinde cum dicit.

¶ Et apa qdẽ aut erit calidũ aut nõ caliduꝫ. Neqꝫ existimãduꝫ est ꝙ apa cal'm sit illud qḋ ex chol'a aut sanguine gñat̃ tm̃: sed ex q̃cũqꝫ mã siue sit calida ꝓꝑ sui essentiã: siue accidat ei caliditas ꝑpter putrefactioneꝫ.

¶ In parte ista ꝑsequit̃ de differẽtijs apatũ calidoꝝ. Secundo frigidoꝝ. ibi (Nõ calida v̊o apata.) Prima i tres. Pr̃io ponit diuersitates apatũ calidoꝝ. Et secũdo iponit eis noĩa puta illis apatib⁹ calidis. Et tertio ponit quãdam diuersitatẽ que est accepta peneꝫ quedã accidẽtia ipsoꝝ puta penes tẽpora. 2ᵃ ibi (Et sanguinẽ qdẽ purum.) tertia ibi (Et apata qdem calida.) Prima pars hꝫ duas. Primo facit qḋ dcm̃ est. Scḋo excusat se a ꝑtractatione quorũdã que magis spectãt ad quartũ librũ: puta de terminatione apatuꝫ calidoꝝ ⁊ de specieb⁹ ipsoꝝ in particulari. 2ᵃ ibi (Lꝫ etiã hec genera.) ¶ In prima parte vult iuere ꝙ apa cal'm est duplex. qḋdaꝫ est ƀm essentiã: ⁊ qḋdaꝫ est cal'm per accñs. Caliduꝫ per essentiam est duplex: qḋdam est sanguineũ: ⁊ qḋdaꝫ cholericũ. Et q: iste materie sunt equal'r calide: iõ de istis ꝑsequit̃: sed q: illa alia sunt calida per accñs: iõ eius itẽtio nõ est ꝑseq nisi de dr̃ijs eẽntialib⁹: ꝑpterea de apatib⁹ calidis per accñs nõ ꝑsequit̃. Deĩde cũ dicit.

¶ Lꝫ etiam hec genera ƀm speciei diuisionem cuiusqꝫ materie diuidãtur. Dignius tamen est in apostematibus vt in eis specialis proferatur dictio.

¶ In parte ista excusat se a lõgiori ꝑtractatiõe istoꝝ: quasi velit dicere ꝙ sufficit illud qḋ nũc dictũ est de his: ꝑpterea q: in. 4. cañ. ponit oẽs modos apatum formatoꝝ ex sanguine ⁊ cholera.

¶ Et sanguineũ qdẽ puꝝ flegmonẽ appellare ꝯsueuerũt: ⁊ qḋ ex cholera rubea ⁊ pura herisipilã. Et ex eis est compositum nomine composito superantis prepo nendo nomen: qñqꝫ enim flegmonem herisipiladẽ dicunt: ⁊ qñqꝫ herisipilam flegmonidem.

¶ Supra oñdit Aui. quot ⁊ que sunt genera apatuꝫ calidoꝝ gñal'r: in parte ista ponit noĩationẽ apatũ calidoꝝ ƀm essentiã ⁊ duo facit. Naꝫ ꝑ̊ ponit eoꝝ noĩationẽ vt coniungunt̃ cũ quodã accidente. 2ᵃ ibi (Et cũ aggregat̃.) ¶ Iuxta primã partẽ vos debet̃ aduertere: q: dicit ꝙ medici cõsueuerũt vocare apa sanguineũ puꝝ flegmonẽ qui accipit̃ multipl'r. Uno° pro oĩ iflãmatione siue sit cum mã siue sine mã. Scḋo° accipit̃ pro oĩ apate cũ mã calida: siue sit sanguineũ siue chol'icuꝫ. Tertio° pro oĩ apate calido qḋcũq; sit calidũ: siue per accñs: siue per essentiã. Quarto° pro apate calido ex mã sanguinea ex accñtibus determinatis: ⁊ hoc mõ accipitur hic flegmon qḋ dr̃ fieri ex sanguine. ¶ Secundo debet̃ aduertere qḋ dicit Aui. ꝙ apa qḋ est cõpositũ ex chol'a ⁊ sanguĩe vocãt noĩe cõposito ꝑ̄ponẽdo humorẽ predñantẽ vt qñ abũdat san. vocant flegmonẽ herisipiloidẽ: ⁊ qñ col'. vocãt herisipilã flegmonidẽ. ¶ Sꝫ dicet aliqs supposito ꝙ supabũdarẽt ambo humores equal'r q̃liter vocarent̃. Dõm ꝙ posset vocari duobus modis in abstracto: aut herisipila flegmon: aut flegmon herisipila. Deĩde cũ dicit.

¶ Et cũ aggregat̃ vocat̃ exitura. Cũqꝫ exitura in carnibus fit laxis ⁊ sub ascellis ⁊ post auriculas ⁊ in iguinibus ⁊ est ex genere corrupto qḋ in suo particulari loco nominabimus vocatur thauni.

¶ Ponit noĩationẽ istoꝝ apatuꝫ sumptã ƀm qḋdã accñs qḋ sequitur ad apa. ¶ Iuxta qḋ vos debetis aduertere ꝙ Auic. dixit. ꝙ cũ aggregat̃ vocat̃ exitura: ꝓꝑ qḋ vos debetis scire sicut appet per Aui. 4. cañ. ꝙ dr̃ia est inter apa exiturã ⁊ dubellet. Apa est sic genus ad exiturã ⁊ dubellet. Nã oẽ dubellet ⁊ oĩs exitura est apa: ꝫ nõ ꝯuertit̃ ꝙ oẽ apa sit dubellet aut exitura: qm̃ apa significat aggregationẽ cuiusdã materiei in loco q̃uocunq; aggregent̃ in membro. Exitura aũt significat aliud: q: significat apa caliduꝫ qḋ aggregat mãm velut in sinu ⁊ spatio magno: ꝑpter hoc in apate est vlceratio magna: ⁊ ꝑpterea necessaria est exitura terminari per saniẽ. Apa aũt nõ est necessariũ per saniẽ terminari: ⁊ hoc est qḋ dic̃ Aui. ꝙ quãdo aggregatur istud apa caliduꝫ vocat̃ exitura: ⁊ ꝓꝑ ꝫ Aui. 4. cañ. ponit regimẽ istoꝝ apatũ ꝑ maturationẽ ⁊ eruptionẽ. Uerꝫ est ꝙ iste erupture sunt duoꝝ modoꝝ: quedã sunt que a principio icipiẽdo aggregãt sinũ ab ipso prin° sicut apata calida q̃ fiũt in emunctorijs vt in inguĩe ⁊ sub ascellis. Et ideo Serapio appropriauit continuitas ꝑprie istis locis. Aliquãdo autẽ ista apata aggregant ⁊ sinum faciunt in ꝑcessu quãdo mã aggregatur postea: vtputa quãdo in exitura fit termĩatio ad saniẽ: ⁊ q: hoc nõ fit nisi per calidũ: iõ exitura ponit̃ de regimĩe apatũ calidoꝝ. Sed dubellet est apa qḋ colligit in vno loco mãm frigidã vt nodi ⁊ scrophule ⁊ ista talia: ⁊ ideo dubellet est idẽ qḋ exitura: nõ differũt nisi ex mã ex qua fiunt ista: qm̃ exitura fit ex mã calida: dubellet autẽ fit ex mã frigida. Subdit postea ꝙ illud qḋ aggregatũ corruptuꝫ ex exitura in carnib⁹ laxis vocatur thauni aut altuaym vel taul non est vis. Taul ẽ apa qḋ fit ex mã corrupta venenosa ex qua sequũt̃ accidẽtia pessima cordis sicut syncopis tremor cordis ⁊ hmõi talia: ⁊ istud apostema vocat̃ alio noĩe antrax. Deinde cum dicit.

¶ Et apñata q̄dē cal'a hñt pricipiū ī quo humor ad exteriora egredit: ⁊ appet ꝙ ꝯcauitas auget. Deide capacitas cū eo auget ⁊ distendit. Postea stat cū egritudo ad maiorē ꝑuenit statū in q̄ eē dꝫ. Post icipit minui ⁊ maturat ei⁹pus ⁊ ꝺclinat ei⁹eē: aut ad resol'onem: aut ad puris collectionē: aut ad ꝯuertēdū in duritiem.

¶ In parte ista que fuit diuisa prius ostendit diuersitates apostematū penes tēpora ⁊ modū terminationis eoꝝ. ¶ Circa quā ptez vos debetis aduertere ꝙ Aui. inuit duplicē diuersitatem seu duo quātū ad essentiā ipsoꝝ. Unū dr̄ eē acceptū penes diuersitatē temporis: tēpora nō diuersificant essentiā morbi. Aliud qꝺ īsinuat dicit esse acceptum penes modū terminationis. Primo dico īsinuat diuersitatē que est accepta penes tēpora. Naz tēpora in apñatib⁹ sic̄ ⁊ in alijs morbis distinguunt z^r. Uno mō penes accidētia sicut dicimus ꝙ apñ est in principio quādo accidētia sunt parua ⁊ debilia: dr̄ esse in augmēto qm̄ creuerunt: dicit esse in statu qm̄ peruenerūt ad vltimū sui: in declinatione qn̄ declināt: ⁊ per ista accidētia ītelligit oīa que sequunt ad apñ sicut tumor q in prin° est ꝑuus postea crescit postea stat: deīde minuit: sicut est de tumore ita est de oībus sil'ib⁹. Scꝺo distiguit penes distōnez per digōnē ⁊ īdigestionē: ⁊ ista distictio nō est gñalis ⁊ nō cōpetit eodē mō apñatib⁹ q̄ terminant per coadunationē: ⁊ illis que terminant per resol'onē: vt dicat p̄n^m apñatis quādo mā est cruda augmēti: qn̄ mā īcipit digeri stat⁹: qn̄ mā est digesta. Uerū est ꝙ quodā mō cōpetit apñatibus que terminant per resol'onē. Uerūtn̄ illa resol'o est sensibilis sicut in resol'one que fit ex pleuresi: qꝛ in pleuresi resol'o est sensibilis ita ꝙ mā vr̄: sed qn̄ accidit mām resolui īsensibil'r nō hꝫ locū talis distictio. Scꝺo Aui. īsinuat distōnem per modū terminationis ⁊ ponit triplicē modū. vꝫ. per resol'onē: aut ꝑ collectionē ipsi⁹ in saniē: aut per sclirotizationē. ¶ Iuxta qꝺ vos debetis aduertere ꝙ iste terminatiōes differūt ⁊ quātū ad tp̄s ⁊ quātū ad modū terminatiōis ipsaꝝ. Differūt quantū ad tp̄s: qm̄ sclirotizatio ⁊ resol'o mag̃ accidit in tp̄e alicui⁹ sanationis: cuius signū qꝛ videmus ista fieri in tp̄e quo apñata īcipiūt declinare: sed saniatio vel collectio fit magis in tp̄e stat⁹: ⁊ hoc appet per Aui. q dicit. ⁊ postea status cū grossitudo ad maiorē ꝑuenit statū in quo debꝫ eē īcipit minui ⁊ maturat. Rō aūt qꝛ vtpl'm ista aggregatio fit in statu est: qꝛ talis aggregatio est cū adest difficultas accn̄tiuꝫ: sicut appet ꝑ illū afoꝛ. Circa gn̄ōnem saniei dolores ⁊ febres: hoc aūt accidit tp̄e stat⁹: ꝗ in tali accidit maturatio: ⁊ nō debetis ītelligere ꝑꝑ illud qꝺ dicit ꝙ incipit minui: ⁊ maturat ꝙ maturatio fiat in declinatiōe: sꝫ soluz fit in statu: ⁊ ꝑ vel vt sit sensus īcipit minui aut maturat. Differūt ista duo quātū ad modū terminatiōis: qꝛ termiatio que est ꝑ resolutionē est oīno laudabilis: ⁊ ideo nā oīno vicit: sed termiatio per collectionē est illaudabilis: nō tn̄ oīno sed termiatio ꝑ collectiōez est duplex. q̄dā est laudabilis: ⁊ istā partiꝫ vicit nā ⁊ partim vicit. quedā aūt collectio est oīno illaudabilis sic̄ illa que ꝑ putrefactionē terminat: ⁊ ista est oīno mala: qꝛ in totū vicit nā ꝓpter qꝺ īter istas terminatiōes est talis ordo: qꝛ quedā termiatio est laudabilissima: ⁊ q̄dā illaudabilissima q̄daꝫ media. Ista media est z^x: qꝛ q̄dā magis declinat ad laudabilē: quedā mag̃ ad illaudabilē: terminatio oīno laudabilis est illa que fit ꝑ resol'onē in qua oīno vincit mā morbi: terminatio oīno illaudabilis est illa in qua fit terminatio ꝑ putrefactionē. Terminatio media est z^x sicut dicebat: q̄da ꝫ plus declinat ad īnālē sicut sclirotizatio: non tn̄ est illa laudabilis sicut putrefactio: qꝛ minus mā subtilis resoluit: q̄daꝫ mag̃ est ad nālē: ⁊ ista est termiatio que accidit ꝑꝑ saniationē que fit in qua acgrit dispositio media īter saniationē laudabilē ⁊ illaudabilē: ꝓpterea qꝛ mā est magis victa ꝙ̄ vincat. Deinde cum dicit.

¶ Nō calida v̊o apostemata sunt: aut de mā melāncholica: aut flegmatica: aut aquosa: aut ventosa.

¶ In ista parte determinat de apostematibus frigidis ⁊ diuiditur in duas. Nam primo premittit distinctionem suam. Et secūdo ꝓsequitur. secūda ibi (Et illorum quidem.)

Dub[m] 6[m] ¶ Sꝫ dicet aliq̄s vr̄ ꝙ Aui. male dicat. naꝫ in q̄busdā vr̄ diminut⁹: ⁊ in q̄busdā v̊o vr̄ sup̄fluus: qꝛ ponit ꝙ quedā apñata sunt aquosa ⁊ q̄dā vētosa. Et in quarto nō facit mētionē ꝙ sit aquosa q̄re vr̄ ꝙ superfluat. Sil'r h̄ appet ex alio: nā Gal'. dic̄ in lib. 1. ꝺ febrib⁹. ca. 6. ꝙ materie apñatū sil'es sunt materieb⁹ febriuꝫ ⁊ eis ꝓportionales: sꝫ ex istis materieb⁹ non pn̄t fieri febres q̄re nec apñata. ¶ Dōm ꝙ apñata: aut sunt sanguinea: aut chol'ica: aut flegmatica: aut melancholica: aut aquosa: aut vētosa: vt dicit Auic. Et rō est: qꝛ apñ aut generat de humore frido: aut calido: aut ꝓportionali alicui istorū sicut sunt aquositas ⁊ ventositas que ꝓportionant hūorib⁹ fridis. Si sunt calida aut frida sunt q̄tuor spēs apñatuꝫ gñales sicut sunt quatuor humores. Si aūt apñata fiant a mā ꝓportionali nō pōt eē nisi duplex: qꝛ aut est causata ab humore frigido per diminutionē ab ipso sicut flegma gñat attenuatione: ⁊ qꝛ iste materie sūt sex: erunt sex spēs apñatum. ¶ Si ergo tu dicas vr̄ ꝙ sit diminut⁹: naꝫ in quarto ipse ponit ꝙ quedā sunt spēs apñatuꝫ cōposite. Dōm ꝙ hic per simplices dedit ītelligi compositas: qꝛ sua ꝺterminatio h̄ erat gñalis: vn̄ hic sua ītentio nō erat oñdere qual'r spēs apñatum adinuicē cōponunt. ¶ Ad aliud tu dicis ꝙ ibi nō facit mētionez ꝺ apñate aquoso. Dōm ꝙ cōprehendit ipm̄ sub flegmatico. ¶ Tu dicebas postea ꝙ materie apñatum erant ꝓportionales materiebus febrium. Dōm ꝙ quo ad q̄d sunt ꝓportionales ⁊ quo ad q̄d nō sūt proportionales: qꝛ sicut in febribus attendit digestio ⁊ indigestio humoꝝ: ita etiā in apñatibus: tamē est dissimile quātuꝫ ad species materieꝝ ex q̄bus fiunt apostemata: vn̄ q̄dā materie sunt in corpore que pn̄t colligi in mēbro ⁊ coadunari ex q̄b⁹ nō p t colligi febres: nā feb. vr̄ ꝑtinere ad aliq̄d qꝺ sit putridū cōpositū: ista autez magis vident ꝑtinere ad nām simplicis. Deinde cum dicit.

¶ Et illoꝝ quidē que ex materia sunt mel'ica tria sunt genera: durities ⁊ cancer quoꝝ plurima sunt acuta et glādularū genus ex q̄bus sunt scrophule ⁊ nodi.

¶ In p̄te ista ꝓsequit ⁊ diuidit in ꝑtes quatuor h̄ꝫ ꝙ quatuor sunt spēs apñatū de q̄bus ꝓsequit. Nam p̊ ꝓseq̄tur de apñatib⁹ mel'icis. Scꝺo de flegmaticis. Tertio de aquosis. Et quarto de vētosis. z^a ibi (Flegmaticoꝝ v̊o.) tertia ibi (Aquosa autez apñata.) quarta ibi (Et vētosa q̄dez apñata.) Uerꝫ est ꝙ posset premitti alia diuisio vt dicit. Pri̊o ipse ꝺtermiat de spēb⁹ istoꝝ apñatū. Scꝺo de his que similant. Tertio remittit nos. z^a ibi (Amplius bothor.) z^a ibi (Tu aūt in hoc libro.) Prima hꝫ duas. Naꝫ in prima ꝑte ponit q̊t sunt spēs ⁊ modi apñatuꝫ melāncholicoꝝ. Et secūdo assignat dr̄iam īter istas ⁊ nodos. secūda ibi (Et inter cancrū etiam ⁊ duritiem.)

Dub[m] 7[m] ¶ Sed circa primā partē dubitare contingit. P̄mo qꝛ dicit ꝙ apostema durū fit de materia melāncholica: qꝛ hoc vr̄ falsuꝫ: nam apñ durum potest fieri de flegmate: ergo non fit tm̄ a melancholia.

Dub[m] 8[m] ¶ Itē dubitat z° de eo qꝺ dicit ꝙ cancer fiat a materia frida. Nō videtur: qꝛ fit ex materia adusta vtplurimum.

Dub[m] 9[m] ¶ Itē qꝛ determiat de nō calidis que fiūt ex mā adusta: postea dic̄ ꝙ plurima sūt occulta acuta. Uidet ꝙ ꝯdicat sibiipsi: qꝛ p̊ dixit ꝙ ista fiūt ex mā frida postea dic̄ ꝙ plurima ipsoꝝ sunt acuta.

Dub[m] 10[m] ¶ Postea subdit ꝙ gen⁹ glandulaꝝ ⁊ scrophule ⁊ nodi sunt de mā mel'ica. Nō videt qꝛ nodi ⁊ scrophule sūt de mā flegmatica. ¶ Ad ista possum⁹ rn̄dere ⁊ exponere lr̄aꝫ. Iuxta qꝺ vos debetis aduertere ꝙ in apñate mel'ico ipse īcludit triplex genus. vꝫ. apostemata dura cācri ⁊ scrophulaꝝ gñā: ꝑꝑ qꝺ ꝺbetis scire ꝙ ipse hic large accipit apñ mel'icuꝫ mag̃ ꝙ̄ faciat in quarto: qꝛ h̄ꝫ necessitatē apostema mel'icū qꝺdam fit ex mel'ia vera: ⁊ h̄m istū moduꝫ due sunt species apñatum mel'icoꝝ. s. sephyros ⁊ cancer. Alio mō pōt accipi magis large: ⁊ tūc nō solum dicent illa apostemata mel'ica que fiūt vere ex humore mel'ico: sed etiā illa que fiūt ex humore declinante ad nāꝫ mel'ie h̄m h̄ scrophulaꝝ genus reducit ad apñata mēbroꝝ mel'icoꝝ. ¶ Scꝺo debetis aduertere qꝺ dixit hic ꝙ apñata q̄ fiunt de mā calida per accn̄s ponunt inter spēs apñatū frigidoruꝫ. Supra aūt nō solū cōnumerauit inter apñata calida illa que calida erāt per essentiā: sed que calida erāt per accn̄s: nō tenuit ordinez quē superius posuit: ꝑpea qꝛ intētio sua erat ꝺterminare de speciebus apñatum h̄m ꝙ distinguunt per diuersas spēs quaꝝ dr̄ie dicunt eē accepte ex diuersis differētijs essentialib⁹: ⁊ ideo lꝫ sup̄ius posuerit īter apñata calida: hic tn̄ ipsa ponit: ꝓpterea qꝛ ipsa sunt essential'r frigida: lꝫ sint calida per accn̄s: ⁊ ideo ibi nō ꝓsequit nisi de calidis h̄m essentiā: ⁊ ideo Aui. in. 4. ꝺterminat de cancro inter apñata frigida: lꝫ in ipso sit caliditas per accn̄s: ⁊ iccirco notanter hic noīat frida ea que sunt calida per accn̄s: ⁊ notāter p̊ ponit durū: qꝛ lꝫ ipsuꝫ possit fieri ex flegmate: nō tn̄ fit ex ip̄o nisi inquātum ꝺclinat ad nām mel'icaꝫ. Deīde cōnumerat cancrū. Cācer equocat ad duo ad accn̄tia ⁊ ad morbū: equocat ad morbū per quādam sil'itudinem reptam in aīali. Ista aūt sil'itudo est in figura: qꝛ al'illud est figure rotūde sicut ⁊ illud similat in adherētia: qꝛ sic̄ illud al'adheret typis: ita ⁊ istud apñ infigit radices suas in mēbro: ⁊ sicut al'illud adheret per īfixionē branchaꝝ: ita ⁊ istud apñ infigit radices in mēbro que sunt quedā vene in moduꝫ radicū: similatur in colore: qꝛ cancri anteꝙ̄ decoquant pendēt ad quēdam liuorē sicut ēt sil'is coloris sūt ista apñata. Subdit postea ꝙ plurima sunt acuta: alia littera hꝫ autūnalia ⁊ vtraq̄ lr̄a pōt saluari: si dicat ꝙ plurima sunt autūnalia veꝝ est: qꝛ cū sint ex genere melancholie facta: ⁊ ipsa gñari ⁊ multiplicari habeāt in autūno: veꝝ dic̄ ꝙ plurima sunt autūnalia: si aūt dicat acuta refert se ad cancros. Cancer aūt est differens a sephyros: qꝛ sephyros fit a mā mel'ica

non adusta

nõ adusta: cãcer aũt ex adusta. Subdit postea: ⁊ glãdularũ gen⁹ ex quib⁹ sũt scrophule ⁊ nodi. Debeš scire ꝙ glãdule duoꝝ modoꝛuꝫ sunt: q̃dã enĩ sunt molles ⁊ iste tales ponunť in genere apostematum flegmaticoꝛum: quedã autem sunt dure ⁊ solide ⁊ iste magis reducuntur ad genus apostematum meľicoꝛuꝫ. Et nodi: nodi q̃dã sunt duri: qꝛ nihil sunt aliud nisi sicut nerui indurati quãdo faciũt eminẽtiã: veꝝ est tamẽ ꝙ nodi assimilati glandulis mollibus ponunť de genere apostematum flegmaticoꝝ. Deinde cum dicit.

Inter genus v̄o glandulaꝝ ⁊ inter alia duo genera est differentia: eo ꝙ genera glandularuꝫ sunt separata ab eo in quo stant sicut glãdule pure aut superficiei eius sunt retente tm̃ sicut scrophule: sed illa alia sunt mixta ⁊ infusa in substantia membri in quo stant.

In parte ista assignat dr̃iaꝫ ĩter ipsas sp̃ẽs. vꝫ. ĩter genus glãdulaꝝ ex vna p̃te: ⁊ cãcrũ ⁊ ap̃ata dura ex alia: ⁊ 2° assignat dr̃iaꝫ ĩter cãcrũ ⁊ duritiẽ. 2° ibi (Et inter cancrũ etiã.) Primo dicit in quo differt apostema durum ⁊ glandula. Dõm ꝙ glandule possunt separari: sed apostemata dura nõ: veꝝ est ꝙ ipse istaꝫ dr̃iam ponit inter scrophulas ⁊ glandulas: qꝛ glandule possunt separari: scrophule aũt aliquãtulũ adherent in superficie mẽbꝛi. Deĩde cũ diĉ.

Et inter cancrũ etiã ⁊ duritiẽ est differẽtia: qm̃ durities est apostema quietũ sedatũ destruens sensuꝫ ⁊ ꝑmanens in mẽbꝛo in eodẽ statu cũ quo nõ est doloꝛ: ⁊ cancer est mobilis addens ledens ⁊ hꝫ radices inexas mẽbꝛo: neq̃ʒ opꝫ vt per ip̃m destruať sensus nisi elongatũ fuerit eius tempus ⁊ moꝛtificet eius mẽbꝛũ ⁊ destruatur eius sensus. Neq̃ʒ multũ distat quin differentia inter cancruꝫ ⁊ duritiem existat per accñtia inseparabilia: ⁊ nõ ꝓpter differentias substantiales.

In ista ponit dr̃iam inter ap̃a durũ ⁊ cancrũ. Circa ꝙ vos d̃betis aduertere: p̃ ꝙ ex v̄bis Aui. 4. cañ. colligiť ꝙ apostema duruꝫ a cãcro nõ differt in eẽ: a cãcro nõ differt ab ipso ꝑꝑ mãm: sed solũ differt ꝑ accñs: qꝛ cãcer fit ex meľia adusta: ap̃ata aũt dura fiũt ex meľia non adusta. Scd̃o vos d̃betis aduertere ꝙ ex dictš hic ẽt in. 4. cãcer differt a sephyros in. 5. que sunt accñtia inseꝑabilia per q̃ cãcer cognosciť in distiguẽdo a sephyros. Nã cãcer differt p̃ a sephyros in doloꝛe acuitate ⁊ pulsatione eo ꝙ ista sequunť in cãcro: nõ aũt in sephyros. Differt 2° cãcer a sephyros in velocitate additionis: qꝛ cãcer velociter augeť q̃ȝ sephyros ꝑꝑ cãm quam Aui. ponit in. 4. Differt 3° in venis nigris ⁊ fuscis q̃ sunt in circuitu cãcri: nõ aũt sunt in sephyros. Differt 4° per oꝛiginẽ: qꝛ cancer fit vtpľm incipiẽdo: sephyros aũt ꝑmutãdo ex apostemate caľo. Differt 5° ƀm loca in qb⁹ nascunť: qꝛ cãcer vtpľm fit in mẽbꝛis raris sicut in mamillis ⁊ in epate ⁊ hmõi: ⁊ itẽ in neruosis: sephyros aũt nasciť vtpľm in alijs mẽbꝛis q̃ȝ in mẽbꝛis raris: qꝛ potius nasciť in duris. Sꝫ est dubitatio de eo qd̃ dicit vt ꝙ ap̃a duruꝫ est ap̃a quietũ ⁊ sedatũ d̃struẽs sensuꝫ. Nõ est vt diĉ: qꝛ ap̃a durũ est duplex. qd̃dã est puꝝ ⁊ qd̃dã nõ puꝝ. Purũ q̃dem ex mã meľica ⁊ istd̃ est multe duritiei: imo vidi aliq̃ñ ꝙ tãte duritiei existebat ꝙ cũ ꝑcutiebať plus dolebat ꝑcutiẽs q̃ȝ passus. Aliđ ẽ ap̃a duꝝ qđ ẽ ex mã ꝑmixta: ⁊ ꝑꝑ istđ ap̃a nõ pꝛiuať sensus in mẽbꝛo: nõ tñ ẽ cã sensatiõis ⁊ differt a cãcro: qꝛ ex isto ap̃ate non fit doloꝛ quãtum est ex se sꝫ in cãcro sic: ğ illud qđ diĉ ꝙ est destruẽs sensum referť ad apostema qđ est duꝝ de mã pura ⁊ tale d̃struit ẽt sensuꝫ: ⁊ possemus ẽt saluare ꝙ illđ ap̃a facit sensum quãtũ est de se: vñ lꝫ nõ pꝛiuet sensum a membꝛo nõ est causa sensus. Deinde cum dicit.

Ap̃ata v̄o dura meľica plerũq̃ʒ a p̃cipio sue generatiõis ĩcipiũt cũ duritie: ⁊ plerũq̃ʒ in duritiẽ mutanť ⁊ ꝓpꝛie sanguiñea. Et est cũ h̃ q̃ñq̃ʒ ꝯtigit in flegmaticis.

In p̃te ista oñdit modũ gñõnis ipsoꝝ. Cã aũt quare marĩe ap̃ata sanguinea marĩe sunt apta sclirotizari: sumiť ex duob⁹. Unum est a p̃te materie ꝑꝑ diuersitatẽ s̃be que reperiť in sanguineꝫ: qm̃ in sanguĩe q̃dã p̃s est subtilis: ⁊ quedã grossa: ꝑꝑ qđ q̃dã pars pura subtilis est apta resolui: reliqua v̄o est apta sclirotizari. Secũdo sũt marĩe ad sclirotizationẽ que multũ reꝑcutiunť: talib⁹ autẽ indigẽt multũ ap̃ata sanguinea: ꝑꝑea ꝙ ipsa tũ rõne diuersitatis mãe: tũ ex mõ curatiõis ipsoꝝ ipsa sunt multũ apta ad sclirotizationẽ: sꝫ ap̃ata flegmatica: lꝫ ipsa sint apta multũ ex p̃te materie; non tñ sic sunt apta ex p̃te modi curationis. Deinde cum dicit.

Flegmaticoꝛum v̄o apostematum genus in duas diuiditur species: ap̃a laxum ⁊ glandule molles.

In p̃te ista d̃terminat de alio gñe ap̃atũ frigidoꝛum: ⁊ diuidiť in duas. Nã in p̃ma p̃te ponit q̃t ⁊ que sunt gñã ap̃atũ flegmaticoꝝ. Et 2° ponit modũ gñõnis ipsoꝛum. 2° ibi (Ap̃ata p̃terea hyemis.) Pꝛĩa p̃s hꝫ duas. Nã p̃ ponit q̃t ⁊ que sũt dr̃ie ap̃atũ flegmaticorũ. Et 2° ponit dr̃iam ĩter ipsa. 2° ibi (Et he q̃dẽ differũt.) Diciť ãt ap̃a laxũ qꝛ laxat membꝛũ. Alio mõ dr̃ vndimia qđ est ap̃a factuꝫ ex flegmate. Dixit aũt signanter: ⁊ glaudule molles: qꝛ alie glãdule sunt de duro gñe ap̃atuꝫ melancholicoꝛum. Deinde cum dicit.

Et he q̃deꝫ differũt: qm̃ glãdule sunt separate ⁊ inuolute in cooꝑtoꝛio: ⁊ ap̃a laxũ est mixtũ ⁊ nõ seꝑatũ.

In p̃te ista ponit dr̃ias ĩter glãdulas ⁊ ap̃a laxum: dr̃t glandula ⁊ ap̃a laxũ in duob⁹. Pꝛĩo in q̃daꝫ accñte: qꝛ glãdule pñt separi: ap̃a laxũ nõ. Itẽ qꝛ glandule hñt chistim in quo sunt inducte. Et si q̃rať a quo gñať chistis siue cooꝑtoꝛiũ: dr̃ ꝙ gñatur a natura vt d̃fendat mẽbꝛũ a tali mã. Dõm ꝙ istud qđ ipsi dicũt est falsuꝫ. Pꝛimo qꝛ vr̃ ꝙ nã habeat mẽtem. Scd̃o erit falsum in alio: qꝛ multo foꝛtius natura deberet facere in alijs ap̃atib⁹ que mag̃ offendunt mẽbꝛũ ẽt si fieret a nã q̃re fierẽt in mẽbꝛo eẽt cã recidiuatiõis. Et iõ dõm est aliter ꝙ talis chistis fit a mã: q̃ñ enĩ mã coaguláť in loco aliqua p̃s ĩdurať a caliditate ⁊ ab arte: tunc gñať tale cooꝑtoꝛiũ: ⁊ h̃ marĩe accidit q̃ñ mã perseuerat in mẽbꝛo tẽpoꝛe lõgo.

Ap̃ata preterea hyemis plerũq̃ʒ sunt flegmatica ita vt illoꝛum que sunt calida sunt coloꝛis albi.

In ista parte ponit modum generationis ipsoꝛum in quo tẽpoꝛe maxime generentur apostemata ⁊ est planum.

Et glãdule q̃dẽ ⁊ his siľia ⁊ a neruoꝝ differũt nodositate eo ꝙ nodositas magis fit ĩ suo loco mãsiua ⁊ ei⁹ tact⁹ sentiť nodosus: ⁊ cuꝫ fĩgẽdo tãgiť spargiť ⁊ redit ad locũ suũ: ⁊ cũ foꝛti medicamĩe spargiť absq̃ʒ cõpꝛehẽsiõe nõ redit. Et pľm eius accidit ꝑꝑ laboꝛeꝫ: ⁊ destruiť ꝓpter ponderosa sicut plumbũ ⁊ eius similia.

In ista p̃te ponit dr̃ias ĩter glãdulas ⁊ quãdã dispõneꝫ que similať glãdulis que dispõ est q̃dã nodositas in neruis: ⁊ illa appellať nodus q hꝫ hũiditatẽ subtilẽ. Illđ qđ dr̃ ĩ vltimo qđ d̃struiť ꝑ põderositatẽ est siľe in glãdulis ⁊ nodis: ⁊ rõ ꝑꝑ quã ista curanť cum talib⁹ est: qꝛ per põderosa spargiť mã illa ꝑ mẽbꝛũ q̃ñ nõ multum perseuerauit in mẽbꝛo: ꝑꝑ qđ cõsumiť illa mã ꝑ talẽ dispõnẽ: sed si mã steterit in mẽbꝛo p̃ter qđ cõsumiť illa mã ꝑ talẽ dispõneꝫ et fecit chistim: tũc per talia põderosa nõ curať. Deinde cum dicit.

Et tibi q̃dẽ sciẽdũ est ꝙ ap̃ata flegmatica diuersificanť ƀꝫ diuersitatẽ grossitiei flegmatis ⁊ mollitiẽ ipsi⁹ ⁊ eius subtilitatẽ ⁊ laxitatẽ ipsi⁹ ⁊ duritieꝫ: ita vt q̃ñq̃ʒ meľicis sint similia: ⁊ q̃ñq̃ʒ videantur ventosa.

In ista parte ponit quoddaꝫ notabile circa diuersitates specieꝝ apostematum flegmaticoꝛum.

Flegma p̃terea subtile multotiẽs descẽdit in reumatismis in vacuitatẽ q̃ ẽ in villis neruoꝝ: ita vt ꝑueniat ad musculos q sub epigloto: ⁊ ad ea q̃ sũt sub istis.

Ponit modũ gñõnis ap̃atũ flegmaticoꝝ: ⁊ in h̃ terminatur.

Aq̃sa ãt ap̃ata sť siĉ hydropisis et hernia aq̃sa: ⁊ siĉ ap̃ata qđ accidit in craneo de aquositate ⁊ hoꝝ siľia.

Superius ostendit Aui. siue determinauit de ap̃atibus calidis ⁊ non calidis: flegmaticis ⁊ meľicis. In ista parte est eius ĩtẽtio determinare de ap̃atibus aquosis: per hydropisim ipse ĩtelligit nõ quãcũq̃ȝ sed intelligit aquosam: nã tympanites reponiť ĩter apostemata vẽtosa: ĩtelligit ğ per hydropisim aquosaꝫ que alio nõĩe vocať asclites: per herniã ĩtelligit herniã nõ quãcũq̃ȝ: sed ĩtelligit herniã aquosam: nã hernia q̃dam est aquosa: quedã vẽtosa: ⁊ q̃dã carnosa. Subdit postea: ⁊ sicut ap̃a qđ accidit in craneo de aquositate: ⁊ istud ap̃a vtpľm accidit in ĩfantia ⁊ in pꝛin° natiuitatis: ⁊ h̃ ꝑꝑ hũiditatẽ sup̃fluã que existit in coꝛꝑe ex malitia cõpľonis.

Sed dicet aliq̃s nõ vr̃ ꝙ ap̃a possit fieri ex aquositate: qꝛ si cõsideremus gñationẽ ap̃atis non videbiť ꝙ aliqđ ap̃a possit fieri ex aquositate. Nam sicut apparet in 3° thegni tex. cõ. 155. Ap̃a generatur per hũc modũ: qꝛ pꝛius impleň vene magne: deinde parue postea capillares: deinde desudat in poꝛositates mẽbꝛoꝛũ cõsiľiũ: nunc autẽ aquositas non aggregatur per poꝛositates membꝛoꝛũ consimilium. Dõm est ad hoc ꝙ apostema accipitur dupľr. Uno modo pꝛopꝛie pꝛo omni aggregatione humoꝛali facta in poꝛositatibus membꝛi consimilis. Alio modo accipitur large: ⁊ tunc accipitur pꝛo omni tumoꝛe p̃ter nãꝫ: ⁊ isto modo hernia: ⁊ illa q̃ po-

Dub^m II^m

nit hic dicunt apata: ⁊ hoc modo accipit hic. Deinde cum dicit.

¶ Et vētosa qdem apata fm duas diuersificant spēs: vna est cacesia: ⁊ altera est inflatio. Inter cacesiā vo ⁊ inflationē est dr̄ia duob⁹ modis: vnus est eēntia: ⁊ alter est cōmixtura. Et declaratio istius est ꝙ vētus huiusmodi in cacesia in mēbri suba est admixt⁹: ꝫ in inflatione est aggregatus ⁊ separatus ⁊ nō admixtus membro. Et cacesiam qdem inuenit sensus mollem: ꝫ inflatio sensui resistit resistentia multa aut pauca.

¶ In parte ista determinat de alio genere: vtputa de apatib⁹ ventosis. Iuxta quā partez vos debetis aduertere ꝙ duplex est spēs apatū ventosoꝝ: vna est que appellatꝛ cacesia: ⁊ alia appellatꝛ inflatio. Cacesia accipitꝛ 2r. Uno mō pro dispōne que precedit hydropisim: ⁊ de ista terminatur ab Aui. in 3° cañ. Alio modo accipitur ꝓ apate facto in membro in quo est ventositas admixta cū aliq̄ humiditate: ⁊ hoc modo accipitꝛ hic: ⁊ q2 ista talis dispositio vtpl'm apparet ante aduentū hydropisis ꝓ tanto illud apostema dr̄ cacesia. Debetis aduertere sicut apparet ex his que dicuntur hic et dicta sunt in quarto differt cacesia ⁊ ventositas que alio noīe appellatꝛ eleuatio sicut apparet per Aui. in 4°. Differūt p̊ q2 inflatione aut eleuatione apparet ventositas pura: sed in cacesia est ventositas pmixta cū aliqua humiditate leui. Et ex hoc apparet alia causa: ꝓpterea ꝙ inflatio resistit tactui: q2 ibi est vētositas pura aggregata in vētre: sed cacesia non resistit tactui sed cedit: q2 est ibi mixta humiditas: ⁊ ꝓpter hoc cura est filis cure vndimie. Apparet ēt ex hoc qōdā aliud quare cacesia est mixta cū sba mēbri: q2 nō permiscetꝛ nisi ꝓpter humiditatem: sed inflatio est separata a substantia membri: ⁊ propterea tactui resistit: q2 ventositas illa coadunata est in vno loco: ac si eēt in vētre. Deinde cum dicit.

¶ Amplius bothoꝛ sunt fm numeꝝ apatū. Earū enim alie sunt sanguinee sicut variole. Alie sunt ex chola ru bea pura sicut essere cholerice ⁊ desudatiōes. Et alie sunt ex eis mixte sicut morbillus ⁊ formica ⁊ claui ⁊ scabies ⁊ verruce ⁊ horuꝫ similia. Et plerūqꝫ sunt aq̄se sicut ampulle: ⁊ qn̄qꝫ ventose sicut inflature.

¶ In parte ista sicut dicebatꝛ ex quo Aui. ostēdit quot ⁊ que sūt diuersitates apatuꝫ: in alia parte ostēdit ꝙ similis diuersitas est in apostematibus que appellantꝛ bothoꝛ ⁊ pustule: ⁊ ratio est: q2 ista apata nō differunt nisi fm magnum ⁊ paruū. Et ꝓpter hoc qlibet diuersitas que est in apatibus magnis: est etiā in paruis: ⁊ sic apostemata: alia sunt sanguinea: alia cholerica: alia flegmatica: alia melica: ita ⁊ bothoꝛ ⁊ pustule. Debetis scire ꝙ Aui. distiguēs species pustulaꝝ non loquitur modo pertractatiuo: q2 de ipsis debebat ōterminare in libro. 4. ⁊ ꝓpter hoc illud qō hic dicit est exemplariter dcm̄. Nam variole nō semꝑ sunt ex sanguine: sed possunt fieri simil'r ex cholera. Postea dicit ꝙ alie pustule sunt cholerice sicut essere. Essere fm ꝙ apparet in. 4. fiūt ex san. cholico aut flegmate salso. Desudationes sunt pustule similes. Impetigines aūt sunt macule diuerse. Morbilli sunt de specie variolaꝝ. Formica est pustula parua ambulās per membrū ad moduꝫ formice. Claui sunt apata mixta ex sanguine ⁊ cholera. Uerruce ōbēt exponi ꝙ quedā fiūt ex flegmate: ⁊ quedam ex melācholia. Deinde cuꝫ dic̄.

¶ Tu aūt in libro quarto inuenies distōnez que tibi in dispositionibus sufficiet apostematū ⁊ bothoꝛ de qua conueniens est vt in ipso sit si deus voluerit.

¶ In ista pte pro distinctione istorum apatum remittit nos ad locum alium puta ad quartum librum. Deinde cū dicit.

¶ De rebus que cum egritudinibus numerātur ⁊ non existunt egritudines. Cap. 6m.

Quedā res sunt que extra egritudines existūt: ⁊ cum eis tamen numerantur. Et res quidem iste sunt que in decoratione ingrediuntur.

¶ In isto caplo qō fuit diuisuꝫ añ: postq̄ Aui. ōterminauit de spēbus egritudinū: in isto caplo ōterminat de qbusdam que annectuntꝛ egritudib⁹: ⁊ merito ꝭ fecit: q2 lꝫ ille nō sint egritudines: queritꝛ tñ eaꝝ remotio sicut ⁊ q̄ritꝛ remotio ipsaꝝ egritudinū: ⁊ ꝭ est qō dicit Rica. Caplꝫ. 6. de reb⁹ q̄ ex egritudib⁹ numerātur ⁊ nō existunt ex eis: ⁊ pp ꝭ q2 eoꝝ remotio q̄ritꝛ sicut remotio egritudinū: iō Aui. p se distīctū facit tractatū de his: ⁊ iō hic ēt ponit dr̄ias gn̄ales. Prima hꝫ duas. Nā p̊ ponit necessitatē ōterminādi de his. Et 2° ꝓsequitꝛ. ibi (Quaꝝ alie ꝯsistūt.) Intellige ꝙ sūt extra genus egritudinū ⁊ non cōsequantꝛ egritudines: q2 hoc bene ꝓsequitꝛ: q2 ꝯsequuntꝛ malitiam cōpl'onis aut malitiā cōpōnis: sed iste quātū est de se sūt ex̄ genus egritudinum. Deinde cum dicit.

¶ Quaruꝫ alie consistunt in pilis: alie in colore: alie in odore: alie in figura post colorem.

¶ In pte ista ꝓsequitꝛ ⁊ diuiditur hec pars in partes duas. Primo ostendit quales iste sunt. Secundo prosequitur in specie. ibi (Et egritudinum quidem pilorum.)

Dubm pm

¶ Sed aliqs dicet videtꝛ ꝙ res ōcoratiōis nō ōbeant numerari inter egritudines: qm̄ ōcoratio magis spectat ad sanitatē q̄ ad egritudinē: q2 ōcoratio ꝯsequitꝛ sanitatē: ⁊ ꝯfirmatꝛ per dcm̄ illius Cōmētatoris in libro ethicoꝝ qui dicit ꝙ quatuor sunt virtutes aīe sicut ēt quatuor sunt virtutes corporee ⁊ noīant decorationē īter spēs ipsas. Dōm ꝙ aliqd īgredi in ōcoratiōe aut in tractatu ōcorationis pōt 2r intelligi. Uno° ꝙ ingrediatꝛ ōcorationem: q2 sit de gn̄e ōcoris: ⁊ isto mō sanitas est qdā ōcoratio: ⁊ vt sic est spectās ad eoꝝ sanitatē. Alio° aliqd īgreditꝛ ōcorationē: q2 īgreditꝛ vt fiat decor: vt hic accipitꝛ nō queritꝛ nisi vt queratꝛ remotio dispōnis q̄ īpediebat ōcorē: ⁊ tūc tractat⁹ ōcoratiōis īgreditꝛ ⁊ annectitꝛ egritudini: vñ dr̄ tractat⁹ de ōcoratione: q2 remouet illud qō remouebat ōcorationē. ¶ Debetis scire ꝙ figura accipitꝛ 2r. Uno° vt est qdam nā inherēs mēbro: ⁊ isto mō reducitꝛ ad genus egritudinum cōpōnaliū. Alio° accipitꝛ figura pro dispōne quadā vel qualitate in qua repn̄tatur corporis habitudo sicut est pinguedo aut macies: ⁊ isto mō figura reducitur ad res ōcorationis: ⁊ sic non est egritudo sed macies accn̄s: ⁊ hinc est ꝙ aūt ōterminat de tali habitudine in tractatu ōcorationis. Subdit postea ꝙ alie cōtingūt in figura post colorē ꝓpter duplicē cām: vna est ꝙ dixit hoc ad differentiam peccati cōpositionis. Nam figura pōt accipi 2r. Uno modo vt est quedaꝫ natura membri organici ⁊ sic in ipsa accidit peccatum compositionis. Alio modo pro quadam qualitate in qua representatꝛ corporis habitudo: ⁊ sic non est egritudo sed accn̄s: ⁊ ꝭ modo sumitur hic. Alio modo ꝙ dixerit: q2 ipsa figura maxie deturpat quādo cum fedo colore cōiungitur. Deinde cum dicit.

¶ Et egritudinuꝫ qdē piloꝝ genus consistit in alopicia ⁊ detrūcatiōe ⁊ paucitate: ⁊ vt sint curti: ⁊ vt scindantꝛ ⁊ sint subtiles ⁊ grossi ⁊ multa crispitudine ⁊ multa leuitate ⁊ canitie ⁊ coloris alteratio quocūqꝫ mō fuerit.

¶ Et diuiditꝛ hec ps in tres ptes. Nā p̊ ꝓsequitꝛ de egritudinib⁹ piloꝝ. Scdo de egritudib⁹ coloris. Et tertio de egritudib⁹ figure. 2° ibi (Et nocumētum coloris.) 3a ibi (Et nocumenta figure.) ¶ Sꝫ dices tu: quare nō fecit mētionē in ꝓsequendo de egritudibus odoris: possumus dicere vno modo ꝙ forsan fuit vitiuꝫ scriptoris: q2 ipse in. 4. bn̄ facit de hoc mētionē docendo corrigere illud pctm̄: vel possumus dicere ꝙ hoc fecit: propterea q2 peccata illa nō tātam recipiunt distinctionem sicut ista. Deinde cum dicit.

¶ Et nocumentū coloris quatuor ꝯtinuetꝛ generibus. Unū est gen⁹ mutatiōis eius pp malitiā cōpl'onis cuꝫ materia sicut icteritia: aut sine materia sicut gipseitas que fit in colore ꝓpter cōpl'onez valde frigidam: ⁊ citrinitas que accidit ꝓpter cōpl'onē valde calidam. Et genus mutationis eius pp causas manifestas: quēadmodū sol ⁊ frigus ⁊ vētus mutat colorē. Et genus expāsionis corpoꝝ colores hn̄tiū extraneos suꝑ cutez q̄ colorē defert sicut morphea nigra: aut que ibi nascūtur sicut lentigines ⁊ macule. Et genus vestigioꝝ q̄ ꝓueniūt ex cōsolidatione solutionis cōtinuitatis que accidit sicut variolaꝝ vestigia ⁊ vlcerum foramina.

¶ In parte ista determinat de nocumentis coloris.

¶ Et nocumenta figure post colorem sunt aut macies superflua aut grassities superflua.

¶ Prosequitur de nocumentis figure.

Dubm 2m

¶ Sed circa istud caplꝫ est q̄dā gn̄alis dubitatio: vtrū iste res conueniēter cōnumerentꝛ īter egritudines. Et arguitꝛ p̊ ꝙ nō: q2 si connumerentꝛ īter egritudines: aut hoc eēt: q2 essent accn̄tia egritudinum: aut q2 eoꝝ remotio queretꝛ sicut remotio egritudinū: sꝫ nullum istoꝝ ꝯtingit: quare ⁊c. nō cōnumerantꝛ vt accidētia: q2 eadeꝫ rōne ⁊ alia sicut ista: nec ēt q2 querantꝛ remoueri sicut egritudies: q2 tūc cū sunt accn̄tia q̄daꝫ que sunt magis ledētia quererentꝛ remoueri

moueri sicut dolor euo multa: ꝑꝑ qd̄ ista nō debēt cōnumerari inter egritudines. Scd̄o appet ꝙ nō dʒ annecti aut cōnumerari inter egritudies: qꝛ quedā istaꝝ sunt egritudies: hoc appet ꝑ ꝙ sūt egritudies que fiūt in mēbris ſm ꝑmas nās membroꝝ: sed h̄ fit in alijs reb⁹: q̄re ⁊c̄. Maior ꝓpō est manifesta: qꝛ supra distiguebat̄ egritudo per istū modū. mi. appet: qꝛ sol̄o ꝯtinui ⁊ ꝑcisio fit in pilis qui sunt ꝑtes corpis. Itē ille debēt cōnumerari iter egritudines que ledūt imediate actū: sed pili sunt hmōi. g̃ ⁊c̄. Maior ꝓpō appet per rōnē morbi. mi. appet: qꝛ pili sunt ꝑꝑ ꝯfensionē corporis: aut ꝑꝑ ꝯcorationē: que si fit ꝯfect⁹ in istis pōt accidere nocumētū. Iteꝝ nō debēt cōnumerari inter egritudines: qꝛ q̄dā istarū sunt egritudies. Nam icteritia est egritudo: ⁊ sil̄r macies aut pinguedo que sunt egritudies quāti: aut egritudies diminutionis sic dcm̄ fuit supra ꝙ erat genus egritudinū in quāto sicut augmentatio mēbroꝝ: sicut posuit exēplū de Nichomaco ꝙ itātū creuerūt mēbra eius ꝙ se mouere nō poterat. ⁋ Dōm est ad hoc ꝙ iste cōnumerātur iter egritudies: ⁊ ꝙ querit̄ remotio ipsaꝝ sicut remotio egritudinū: nō tn̄ sunt egritudines. Rō quare non sunt egritudines est ista: qꝛ illa dispō nō est egritudo que nō fit in mēbro hn̄te opōnē: nec ēt fit in nā que sit ꝑnm opōnis: sed iste res nō sunt tales: q̄re ⁊c̄. Maior appet: qꝛ egritudo ſm ꝙ accn̄s qd̄daʒ qd̄ ledit mēbrū ſm ꝙ vita ꝑticipat illa dispō nō est egritudo q̄ fit in membro nō ſm ꝙ vita ꝑticipat. Itē egritudo dʒ fieri in nā que sit ꝑnm opōnis: ista aūt nō est nā ꝓpria sicut est cōpō aut cōpl̄o aut vnitas ſm ꝙ ista sunt ꝑnm alicui⁹ opōnis: sʒ iste res nō fiunt in talib⁹: ꝑꝑ qd̄ nō sunt egritudies. mi. appet: qꝛ in pilis nō est vita: qꝛ in eis fit appositio sola q̄re nō sunt egritudies: nec ēt fiunt in naturis ꝑmis que sunt ꝑnm opōnis: qꝛ quedā cōsistūt in odore ⁊ in figura accipiendo figurā nō pro nā cōpōnali. sed accipiēdo figuram ꝓ nā in qua repn̄tat̄ corporis habitudo: ⁊ ꝓpterea iste nō sunt egritudies: sed accn̄tia egritudinū: qꝛ odor aut fetor accn̄tia sunt: ⁊ iō cōnumerātur tm̄: qꝛ querunt̄ remoueri ac si eēnt egritudies: ⁊ nō queruntur remoueri sicut accn̄tia que ipediūt opōnē sic dolor ⁊ silia que remouent̄ ad remotionē: sed iste res q̄runt̄ remoueri sicut egritudines ꝑꝑ opōnē. Nam sicut egritudies querunt̄ remoueri ꝑꝑ opationes corpis: ita ⁊ iste querunt̄ remoueri ꝑꝑ opōnes aie: nā hō est aial polyticū ⁊ ciuile ⁊ sociabile alijs: si g̃ sit turpis aut habeat fedū colorē fugiūt alij societatē ipsi⁹ ⁊ ꝯridēt: quare ꝑꝑ talē ꝯuersationē ille q̄runt̄ remoueri sicut egritudies. ⁋ Et ex his ad obta dicebat si ista cōnumerant̄ iter egritudies aut cōnumerant̄: qꝛ egritudines aut qꝛ accn̄tia. dico ꝙ sic accn̄tia. ⁋ Tu dicebas postea ꝙ eadē rōne ⁊ alia sicut dolor ⁊ euātio. Dico ꝙ ista querunt̄ remoueri vt egritudies: qꝛ iferūt nocumentū ac si essent egritudines: iste autem res inferunt nocumentum ſm ꝙ dictuʒ est. ⁋ Tu dicebas ꝙ vr̄ ꝙ sint egritudies: qꝛ fiūt in ꝑtib⁹ que sūt pricipia opōnis. Dicēdū ꝙ nō sunt in ꝑtib⁹ q̄ aiaʒ recipiūt nec ꝙ sint aiata: ⁊ ꝓpterea in eis nō est sensibile nocumētū. ⁋ Ad illud qd̄ tu dicis ꝙ icteritia est egritudo. Dōm ꝙ icteritia pōt 2r ꝯsiderari. Uno° pro colore q accidit in ipsa. Alio° pro cōpl̄one aut dispōne que causat taleʒ colorē. Si ꝯsideret̄ pro colore dico ꝙ nō est egritudo: sʒ est de reb⁹ q̄ annectunt̄ egritudib⁹: alio aūt mō dicūt ꝙ est egritudo. Sil̄r pinguedo aut macies pn̄t ꝯsiderari 2r. Uno mō vt faciūt egritudines quasdā in quāto ſm ꝙ dicūt augmētationē aut diminutionē q̄ sit cā egritudis: ⁊ sic dico ꝙ tales sūt in quāto. Alio mō pn̄t ꝯsiderari ſm ꝙ dicūt quādā rē sub qua repn̄tat̄ corporis habitudo sub mō pulchro aut turpi: ēt hoc mō sunt illa que nectunt̄ egritudini: ⁊ h̄ mō de piguedie ⁊ macie determinat̄ in tractatu de ꝯcoratione.

¶ De horis egritudinum. Cap. 7m.

Scire debes ꝙ egritudinum plurime quatuor habēt horas: horaʒ principij: ⁊ horā augmēti: ⁊ horā status: ⁊ horam declinationis. Que v̄o extra istas sunt de horis sunt sanitatis.

¶ Prius Aui. ꝯterminauit de egritudib⁹ ⁊ distōne ipsaꝝ in spēs et modos: nūc oñdit quot ⁊ q̄ sunt gn̄a morboꝝ ⁊ spēs: ⁊ qꝛ egritudo nō solū distiguit̄ ſm mēbra sʒ ēt ſm ꝑtes: ⁊ ꝑꝑ h̄ est ei⁹ itētio ponē in isto capl̄o distōnē que ꝯuenit morbo rōne ꝑtiū ipsi⁹: ⁊ ꝑꝑ h̄ dic̄ rub. Caplʒ. 7. de horis egritudinū. Procedit g̃ sic in isto cap°. Prio eni distiguit q̄t ⁊ que sūt tēpora morboꝝ. Scd̄o ꝯtermiat de vnoquoq; tēpoꝝ. 2a ibi (Cūq; dicim⁹ horā pricipij.) ⁋ Iuxta ꝑmā ꝑteʒ debeṫ aduertere: aliq̄ l̄ra hʒ primū est de h̄ qd̄ ipse dixit ꝯbeṫ scire ꝙ egritudinū plurime: pōt exponi 2r. Uno° plurime. i. non oēs: ꝓpterea qꝛ iste hore nō attēdunt̄ in q̄libet morbo: ⁊ lʒ penes aliq̄s egritudies: nō tn̄ penes oēs: qꝛ tm̄ penes salubres oēs: ista aūt nō hn̄t locū in mortalib⁹. aut dixit plurime: qꝛ iste nō cōueniūt cuilibet morbo: qꝛ nō mortali: aut qꝛ quedā nō hn̄t tēpora. ⁋ Ulterius ꝯbetis scire qd̄dā aliud l̄rale de h̄ qd̄ dicit q̄ v̄o ex istas sūt de horis sanitatis ꝙ sanitas accipit̄ hic large: qꝛ nō opʒ ꝙ corp⁹ qd̄ ē vltra ista tēpora sit sanū: qꝛ pōt esse neutrū: sʒ accipit sanitatē large vt cōprehēdit in se sanitatē ⁊ neutralitatē. ¶ Sʒ ꝑꝑ illa q̄ hic dicit Aui. insurgit dubitatio multiplex. Prima est: vtrū morb⁹ hēat tēpora. Scd̄a dubitatio ē: vtrū ista tēpora attēdant̄ in q̄libʒ morbo. Tertia qō erit: vtrū semꝑ salubres hēant q̄tuor tempora. Quarta questio erit: vtrū egritudines mortales habeāt q̄tuor tēpora: ⁊ h̄ nō erit aliud querere nisi vtrū aliq̄s possit mori in ꝯclinatione.

Dub. pm

¶ Ad primā arguet aliq̄s ꝙ morb⁹ non hēat tēpora: qꝛ illud qd̄ est simplex ⁊ idiuisibile nō hʒ tēpora: morb⁹ ē hmōi. g̃ ⁊c̄. Maior manifesta est: qꝛ distictio ꝑ tēpora nō ꝯbet̄ nisi hn̄ti ꝑtē ⁊ ꝑtē: si ergo morb⁹ ē qd simplex nō hn̄s ꝑtē ⁊ ꝑtē: g̃ nō hēbit tēpora. ꝯclaratio mi. ē auctas Gal. 1. de iterio. ca. 2. q dic̄ ꝙ egritudo a sui ꝑn° hʒ totū suū eē: ergo ipsa nō hʒ ꝑtē ⁊ ꝑtē: nō g̃ per accn̄s hʒ tēpora: nolo plus arguē. ¶ In oppom est Aui. ⁋ Dōm ꝙ in morbo est attēdere horas egritudis q̄ vocant̄ tēpora ⁊ vocant̄ ēt ꝑtes. Sic eni videte opʒ imagiari in morbo vt imagiamur ēt in alijs. Nūc aūt imaginamur in alijs: ꝙ illa nō dicunt̄ hr̄e tꝑs nec tēpe mēsurant̄: que sūt eterna sic sunt celestia: q̄ v̄o sūt ꝑmutabilia tēpora mēsurant̄: ⁊ ꝑꝑ hoc in morbo attēdit̄ tꝑs ſʒ ꝙ ibi ē alteratio ⁊ motus: ꝑpea qꝛ in q̄libet alteratiōe vr̄ q̄dā dispō noua acqri: ⁊ iō illā distiguim⁹ ex diuersa dispōne ⁊ motu: ⁊ ꝑꝑ h̄ morb⁹ distiguit̄ ſm ꝙ ē diuersa dispō ⁊ alteratio ꝑcipit̄ in ipso. Et iō appet qd signat tꝑs in morbo: qꝛ nō dicit aliud nisi solū mēsurā quādā q̄ rōne alterationis facte a nā aut morbo cōspicit̄: ⁊ ſm h̄ distiguim⁹ tēpora penes alterationē factā in mā morbi: aut ex alteratiōe virtuṫ a mā: sʒ dicūtur tēpora rōne mēsuratiōis quā hʒ ex tēporali nā inclusa in eis: ꝑtes aūt dicunt̄ rōne eē ꝙ itegrant toti⁹ egritudis que hn̄t a parte cause ipsi⁹ egritudis iclusi in eis: ⁊ ꝓpter hoc aliq̄n vocant̄ tempora partes. Scd̄o appet ꝙ nō dicunt̄ partes quātū ad eēntiā: vt dr̄ ꝑ° de iteriorib⁹. vn̄ dicit ibi ꝙ non est simile de morbo sic de domo: sʒ eē ipsi⁹ est sicut rō formalis idiuisibilis: ꝑꝑ qd̄ ipsa tempora nō sūt ꝑtes morbi q̄ debent̄ morbo nisi ſʒ alterationē ⁊ trāsmutationē factā in ipso ſʒ quā diuersificat̄ eē morbi: qꝛ aliū modū eēndi hēbit morb⁹ in ꝑn° aliū in augmēto ⁊ aliū in statu. Et ꝑꝑ h̄ talis modus eēndi tēpore mēsurat̄ qd̄ tꝑs ꝯsequit̄ talē diuersitatē: ⁊ qꝛ talis diuersitas cōspicit̄ in morbo in istis tēporib⁹: iō alia idicatio curatiua sumit̄ a morbo qn̄ est in ꝑn°: ⁊ alia qn̄ est in augmento: ⁊ alia qn̄ est in ꝯclinatiōe vel statu: sʒ si ꝯsideremus tꝑs inq̄tuʒ non ꝯsequit̄ talē dispōnē diuersaʒ a tꝑe nō sumit̄ aliqua idicatio curatiua a tēpore. ⁊ in quarto dic̄ ꝙ idē oñdit vulnus in ꝑn° sui qd̄ ostēdit si eēt q̄tuor mēsuraꝝ: accipiēdo tꝑs ſm ꝙ dicit mēsurā absolute: sed accipiēdo tꝑs ſm ꝙ ꝯsequit̄ dispōnē morbi ab ipso accipit̄ indicatio curatiua. Ex dictis pōt colligi ꝙ in egritudib⁹ est attēdē tēpora: qꝛ in illis est attēdē tēpora in qb⁹ ē alteratio ⁊ mot⁹: sed in morbis est hmōi. g̃ ⁊c̄. Maior manifesta ē: qꝛ tꝑs ꝯsequit̄ illa que hn̄t alterationē ⁊ motū. Et ex his appʒ sol̄o ad obta: qꝛ Gal. itelligit ꝙ egritudies hn̄t in se eē idiuisibile rōne sue eēntie: ⁊ qꝛ quātū ad istud eē ita hn̄t in ꝑn° ipʒ sicut in statu: qꝛ istd̄ ē idē in toto morbo ⁊ in ꝑtib⁹: vt apper per Gal. ꝑ° de iteriorib⁹ cap. 2. §. Igit̄ ⁊c̄. sʒ quātū ad esse subsistētie aut quātū ad esse diuersuʒ ipsi⁹ qd̄ qdē paritib⁹ tēporib⁹ mensurat̄: ꝑꝑ illd̄ qd̄ accidit de manifesta ꝑmutatione in ipso: egritudies in qb⁹ accidit illud morbi tēpora q̄tuor sunt hn̄tia: ⁊ he egritudies sic hn̄tes mām in qb⁹: qꝛ eē hoc depēdet ab ea: ⁊ ipsa in suis dispōnib⁹ in partib⁹ tēporis permutant̄: ⁊ ipm ēt eē egritudies permutat̄: in his aūt que sunt mā carentes prorsus nō accidit ꝓpter nō habere cām a qua variet̄ esse earum.

Dub. 2m

¶ Scd̄a qō erat vtrū talia tēpora attēdant̄ in q̄libet morbo. Et vr̄ ꝙ hmōi distictio tēpoꝝ attēdat̄ in q̄libet morbo māli: ⁊ h̄ ē manifestū: qꝛ cū in morbo cōpl̄onali attēdat̄ alteratio: ⁊ neduʒ talis distictio attēdat̄ in morbis cōpl̄onalib⁹: sʒ in sol̄one continui ⁊ ēt in morbis cōpōnalib⁹: ⁊ h̄ appet in apate vbi sūt oīa illa tria gn̄a. Qꝛ ista attēdant̄ sil̄r in morbo imāli: hoc ꝯclarat̄: qꝛ febris effimera ē morb⁹ imālis: ⁊ tn̄ in ipsa auctores distiguūt prinm: augm: statū: et declinationeʒ: q̄re ⁊c̄. Preterea hoc arguit̄ rōne: qꝛ manifestuʒ ꝙ q̄libet morb⁹ imālis hʒ ꝑnm: qꝛ q̄libet icipit eē in sbito. Etiā manifestū est ꝙ si ab ipso fiat euasio ꝙ tales morbi hn̄t ēt ꝯclinationē: qꝛ ꝯsinūt eē in sbito: g̃ in quolibet morbo imāli est dare ista duo tēpora. Erit ēt dare tꝑs mediū: g̃ talē distōnē est dare sil̄r in morbo imāli sicut ēt in morbo māli: qꝛ vbi in illo tēpore medio erit ibi signare augmētū ⁊ statū. ⁋ In oppom est Aui. qꝛ isinuat in l̄ra ꝑ hoc qd̄ dixit plurime ꝙ nō oēs: ⁊ lʒ sit expositū ſm aliā expōnē: tn̄ series l̄re vr̄ ire ad illud magꝭ ꝙ nūc dōm: ⁊ hoc appet. Nam in febre ethica que est egritudo imālis nō cadit talis distictio. Et ꝑꝑ h̄ auctores ꝯterminātes de ipsa nō distiguūt ipsaʒ ꝑ tēpora: ꝑꝑ qd̄ talis distictio nō vr̄ cōpetere cuilibet morbo. ⁋ Dōm est ad h̄ ſm ꝙ credo ꝙ talis distictio tēpoꝝ morbi ꝓprie in oīb⁹ nō attēdit̄ ⁊ ꝓprie in nullo morbo imāli: large aūt assumēdo nō est icōueniēs ꝙ

talis distictio ēt accidit in morbis ĩmālib⁹. Dico ꝫ ꝙ ꝓprie nõ nisi in morbis mālib⁹. Rõ est: q̄ꝛ sicut ex dictis appet tp̄s nõ attēditur in morbo nisi rõne alteratiõis ꝛ mot⁹ facti in mã: ꝛ ꝫ diuersitatē alteratiõis fit ibi aliõ ꝛ aliõ tp̄s: ꝛ sic in alijs ꝯtigit tp̄s ꝑ alterationez q̄ fit in corpore diuersa sic ꝛ in morbo: q̄ꝛ sic in etate ꝑ diuersaz alteratione ꝛ motū acq̄rit aliõ ꝛ aliõ tp̄s siue etas sil'r mõ in morbis. Si ꝫ tp̄s in morbis est rõne alteratiõis ꝛ mot⁹ mãe: in illis ꝓprie distictio tēpoꝝ attēdit q̄ sunt ex mã ꝛ vbi non est aliq̄d fieri ꝛ nulla est ibi mã nõ hñt: q̄ꝛ in fieri res nõ sũt: ꝫ ꝓprie hñt attēdi in illis morbis: quoꝝ eē est in fieri ꝛ in motu: ꝛ ꝫ ꝙ a mã ꝯpēdent ꝛ a cã: ꝛ q̄ꝛ ethica nõ ꝯpēdet a mã: nec solõ ꝯtinui facta a gladio vel ab aliquo sil'i nõ ꝯpēdet a cã: ꝓ tãto in istis distictio ipsoꝝ nõ attēdit: ꝛ ꝑ hoc ad ista aduertēs Aui. dixit plurime. ¶ Si aũt accipiam⁹ largo mõ distõnē ipsoꝝ tēpoꝝ dico ꝙ nõ est ĩcõueniēs ꝙ talis distictio sil'r attēdat in morbis ĩmālib⁹: q̄ꝛ si accipiamus p̄nᵐ egritudis pũctũ in quo ĩcipit egritudo ꝛ ꝯclinationē ꝓ puncto in q̄ egritudo recedit: ꝛ statũ ĩ q̄ egritudo permanet: eodē mõ possum⁹ dicē ꝙ distictio tēpoꝝ ꝫ h̄ ēt ꝯueniat ĩ morbis ĩmālib⁹: nõ tñ ꝓprie q̄ꝛ ꝓprie tp̄s ꝯseq̄t alterationē factã in mã: ꝛ iõ auctores semꝑ distiguũt horas ꝛ tēpora egritudinũ ꝫ alterationē mãe factã a nã vel ecõuerso. Et ex his appet solõ ad oba: q̄ꝛ accipiēdo large nõ ē ĩcõueniēs ꝙ distictio tēpoꝝ ꝯueniat morbis ĩmālib⁹.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Tertia dubitatio erat vtrũ egritudines salubres semꝑ hēant q̄tuor tēpora. Et vĩ ꝙ non oēs salubres hēant q̄tuor tēpora: q̄ꝛ si sit aliq̄ egritudo q̄ semꝑ ꝓcedat augendo: aut aliq̄ q̄ semꝑ ꝓcedat diminuēdo: ꝛ ab istis ꝯtigit euadē: manifestũ ē ꝙ nõ oĩs egritudo salubris h̄ꝫ q̄tuor tēpora. ma. ē manifesta: q̄ꝛ vt ponit ꝙ synocha est triplex: q̄dã ꝓcedit augēdo: q̄dã diminuēdo: q̄dã eq̄liter stando: vt dcm̃ fuit in libᵒ de febrib⁹ ꝙ q̄dã vocat augmastica: q̄dã paugmastica: q̄dã homomoten⁹. ¶ In oppᵐ ē Aui. ꝫ vnũ modũ exponēdi illi⁹ vbi pl'ime: ꝛ Gal'. 3. de crisi. c. 9. ¶ Dõm est ad h̄ ꝙ q̄libet egritudo salubris h̄ꝫ q̄tuor tēpora: p̄nᵐ: statũ: augᵐ: ꝛ ꝯclinationem: ꝛ hui⁹ rõ ē ꝛ cã: q̄ꝛ tēpora morboꝝ vt appuit supra ꝯsiderant ĩ morbo ex actiõe nãe in mãm morbi. si ꝫ tēpora attendunt sic ē in alijs alteratiõib⁹: sic ꝛ in illa q̄ aggredit ĩter nãz ꝛ mãm morbi. In alijs aũt videm⁹ aliq̄ñ aliq̄d alterãs ita alterat aliq̄d q̄d ipm ꝯuicit ꝙ ibi ē tp̄s in q̄ ĩcipit fieri alteratio ꝛ augᵐ ꝛ stat⁹ illi⁹ alterationis ꝛ tp̄s in q̄ manifeste appet victoria vni⁹ suꝑ alteꝝ: ꝫ ꝛ in morbo opꝫ ꝙ sint talia tēpora ex q̄ ē ibi talis mot⁹ alteratiõis: ꝫ ē ibi p̄nᵐ in q̄ nõ appet alteratio: aut si appet multũ ē diminuta: postea ē augᵐ in quo appet manifeste alteratio illi⁹ mãe a nã: non tñ illa alteratio ē cõpleta: ꝛ istud ē tp̄s augmēti: postea opꝫ ꝙ sit stat⁹ ĩ quo apparet ꝑfecta alteratio ꝛ cõpleta ꝛ dĩ stat⁹: postea ē ꝯclinatio in q̄ manifeste appꝫ victoria vnius suꝑ alteꝝ: ꝛ ēt appet expulsio mãe faciēt' morbũ. Et ex his appꝫ solõ ad obta. ¶ Tu dicebas ꝙ q̄dam egritudies ꝓcedũt suꝑaugēdo: q̄dã aũt suꝑdiminuēdo. Dõm ē: iux̃ q̄d vos ꝯbetis aduertē ꝙ tp̄s ꝯsiderat in morbo ponēs actionem nãe qua tēpora pñt duplici rõne distigui. Uno° vt sequunt actõez nãe: ꝛ q̄ꝛ talis actio attēdit circa digõnē aut ĩdigõnē: iccirco dicimus ꝙ tēpora q̄ distiguunt penes digõnē aut ĩdigõnē mãe: q̄ꝛ dicim⁹ p̄nᵐ in quo mã est cruda: aut apparēt aliq̄ digõnis signa: non tñ ista sũt manifesta: augᵐ in q̄ ꝛc. de statu ꝛ ꝯclinatiõe. Scd̄o° ex actiõe materie: ꝛ q̄ꝛ mot⁹ mãe nõ est nisi synthomatic⁹: iõ talis distictio est solũ penes accñtia in mã: ꝛ q̄ꝛ nõ est nisi ꝑ accñtia: ideo hic distiguim⁹ penes accñtia qua talē actionē cõsequunt: q̄ꝛ p̄nᵐ dicimus in quo accñtia apparēt ꝯbilia. Nã in p̄n° semꝑ apparent accñtia debilia sicut dcm̃ est in illo afor. 30. 2. pti. circa p̄nᵐ ꝛ finez oĩa imbecilliora: in augm̃to aũt sunt fortiora: in statu aũt cuꝫ ꝑueniũt ad vltimũ sue fortitudis: ex actiõe tñ mãe in nãm: nã si materia nãm ꝯuicat nõ ꝑuenit ad ꝯclinationē in accñtibus: q̄m eger in declinatiõe mori nõ põt: ꝛ iõ ad declinationē ĩ accñtib⁹ q̄ñ sunt ex actiõe mãe in nãz nõ deuenit. ꝫ appet q̄uo ista distictio aliq̄ñ est a ꝑte egritudis vtputa mãe agēt' in nãm: aliq̄ñ nãe agēt' in mãm ꝛ in aliq̄b⁹ distiguũt ꝫ vtrũq̄ꝫ modũ: ꝛ tũc ꝑtiꝫ distiguunt penes accidētia: ꝑtiꝫ ex actiõe mãe. In q̄b⁹ eni nã nõ multũ molestat distiguimus ex actiõe nãe q̄ attēdit penes alterationē factã in mã: sed in illis in q̄b⁹ mag' molestat morbus q̄ñ est vehemētis furie ꝛ nõ fit ꝯtermiatio ꝑ crisim: tũc distiguunt tēpora penes accñtia q̄ cõsequunt actionē mãe. ¶ Ad illõ ꝫ q̄d tu dicis ꝙ q̄daꝫ egritudines sunt q̄ ꝓcedũt solũ augmētãdo: q̄dã aũt solum declinãdo. Dõm 2ʳ. vno mõ ꝙ q̄libet egritudo videat ꝓcedē solũ augm̃tãdo tãtũ q̄tũ ad alterationē mãe est distictio q̄tuor tēpoꝝ. Uel dõm al'r ꝙ synocha que ꝓcedit augmētãdo nõ est illa ꝙ sui totũ fit augmētuꝫ: nec illa que ꝓcedit declinãdo ꝙ ipsa sit tota declinatio: sꝫ illa dĩ ꝓcedere augmētando in qua maior ꝑs sui est augm̃tũ: ꝛ illa dĩ ꝓcedere declinando: q̄ꝛ maior pars sui est declinatio: vñ plus ꝙ est in ipsa tp̄s ꝯclinationis dato ꝙ egritudo haberet vnũ paroxismũ solũ possibile eēt: q̄ꝛ ibi p̄nᵐ augmentũ status ꝛ declinatio.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Quarta dubõ vtrũ egritudies mortales hñt q̄tuor tempora: ꝛ istõ nõ erat aliõ q̄rere nisi vtrũ eger possꝫ mori in ꝯclinatione. Et arguit ꝙ sic aucto. Auer. ĩ. 3. sui coll'ꝫ. ca. 9. vbi dicit ꝙ possibile est egrũ mori in ꝯclinatiõe. Hoc ēt arguit rõne q̄ꝛ in illo tꝑe põt mori ĩfirm⁹ in quo possibile ē nãz eē ꝯuictã: sꝫ h̄ põt accidē in ꝯclinatiõe: ꝫ in decliatiõe ē possibile egrũ mori. Maior ꝓpõ ē manifesta q̄ꝛ mors nõ accidit nisi ꝑ victoriã mãe ꝛ nã ꝯuicat: ꝛ h̄ nullũ ē incõueniēs fieri ĩ ꝯcliatõe: q̄ꝛ pol'e ē ꝙ ĩ ꝯcliatõe accidit resol'o caloris ꝛ spũs ad quã resol'onē seq̄t mors. ¶ In oppᵐ ē. A. ĩ l'ra ꝫ vnuꝫ modũ dispõnis illi⁹ dictiõis pl'ime: ꝛ ēt. G. ĩ. 3. ꝯ crisi ca. 5. ꝛ. 9. Dõm est ad h̄ ꝙ ꝯcliatio q̄dã ē ꝑticular': q̄dã ē vl'is: ꝯclinatio ꝑticular' ē illa q̄ ē ĩ vno ꝑoxismo. ꝯcliatio vl'is ē illa q̄ fit in toto morbo. aut ꝫ loq̄mur ꝯ ꝯcliatõe vl'i aut ꝑticulari: si ꝯ ꝑticulari dico ꝙ pol'e est egrũ mori ĩ ꝯcliatõe: ꝛ h̄ si mors accidat ꝑ resol'onē spũs q̄ñ sp̄s ꝛ calor vadat ad exteriora: ꝛ q̄tũ ad h̄ dicebat Gal'. ĩ. 3. ꝯ crisi. ꝙ si mors dēat ꝯtigē ꝑ resol'onē: tũc h̄ ñ p̄t fieri nec ĩ augm̃to nec ĩ p̄n° nec ĩ statu: q̄ꝛ ñ sꝫ tꝑa apta ad resol'onē: q̄ꝛ sp̄s ꝛ calor ĩ istis tꝑib⁹ mag' sꝫ ꝯculcata ĩ ĩteriorib⁹: sꝫ ꝯcliatio ꝑoxismi maxie ē apta ad illõ: q̄ꝛ ĩ illo tꝑe spũs ꝛ calor veniũt ad exteriora. Si ãt q̄ras ꝯ ꝯclinatõe vl'i q̄ q̄dē ꝯcliatio ē 2ˣ. q̄dã ē vera ꝛ ꝑfecta: alia ē non vera ꝛ mēdosa: si loq̄mur ꝯ ꝯcliatõe vl'i vera ꝛ ꝑfecta sic dico ꝙ ĩpol'e ē egrũ mori ĩ ꝯcliatõe: ꝛ h̄ dico si mors ꝯcliet exsuꝑantia morbi ꝑ mãz: ꝛ rõ h⁹ ē q̄ꝛ ĩ illo tꝑe ĩpol'e ē egrũ mori ĩ quo tꝑe nã exsuꝑauit mãz morbi: sꝫ h̄ fec ĩ tꝑe ꝯcliatõis. Itē si pol'e eēt egrũ mori ĩ ꝯclinatõe: tũc implicarent ꝯdictoria. ꝓbõ q̄ꝛ mors accidit ex victoria mãe suꝑ morbũ: nũc ãt ĩ ꝯcliatõe vl'i ē victa mã. ꝫ dicē ꝙ eger moriat ĩ ꝯcliatõe ē dicē ꝙ mã sit victa ꝛ ñ victa. Alia ē ꝯcliatio ñ vera: ꝛ ista nõ ē rõnabil' ꝯcliatio: ꝛ ĩ ista bñ ē pol'e mori ĩfirmũ: ꝛ ꝫ h̄ dicebat Hip. 2. pti. afor. illo afor. 27. nõ ꝫ rõnē alleuiat'. nõ oꝫ credē. ꝛ h̄ dicebat. A. ĩ. 4. cañ. ĩ cap. de distõne horaꝝ. Deide cũ dicit.

¶ Cũq̄ꝫ dicimus horã principij ꝛ horã augmēti nõ volumus ĩtelligi duo extrema in quib⁹ egritudis nõ manifestet dispõ: ꝫ ꝙ vnũquodq̄ꝫ eoꝝ h̄ꝫ tp̄s perceptuꝫ sensu q̄d propriũ h̄ꝫ iudiciũ. Et hora quidem principij est tēpus in quo egritudo appet ꝛ eius similant dispositiones: ꝛ neq̄ꝫ apparet in ea augmentum eius.

¶ In ꝑte ista notificat vnũq̄d q̄ꝫ tēpoꝝ istoꝝ: ꝛ dĩdit h̄ ꝑs ĩ. 2. Prĩo notificat vnũq̄d q̄ꝫ istoꝝ tēporuꝫ absolute. Scd̄o notificat ista tꝑa ꝫ diuersaz acceptõez ꝛ distõnē ipoꝝ ĩ morb. ibi (Et he q̄deꝫ hore.) Prĩa h̄ꝫ ꝑtes. 2. Prĩo ondit q̄d ñ oꝫ ĩtelligē ꝑ horã pricipij. 2° q̄d oꝫ ĩtelligē. ibi (Et hora q̄dē pricipij.) Et ista dĩdit ĩ q̄tuor. Prĩo eni notificat horã p̄ncipij. Scd̄o notificat horã augmenti. ibi (Et hora augm̃ti.) Tertio stat⁹ ibi (Et hora stat⁹.) Quarto notificat horã ꝯcliatõis ibi (Et hora ꝯcliatõis.) ¶ Debet' ĩtelligē ꝙ hora principij dĩ eē illa ĩ q̄ nõ appꝫ diuersitas ĩ alteratiõe facta ĩ mã ab ipa nã ꝯ q̄ sit curãdũ: ꝛ dico q̄ꝛ sic appꝫ ꝑ. G. ĩ lib. ꝯ crisi p̄. 17. 18. ꝛ. 19. cap. in p̄n. pñt appere signa digõnis occulte: tñ ꝛ ꝑ h̄ dicim⁹ ꝙ ĩ p̄n° non appꝫ actio nãe ꝯ q̄ sit multũ curãdũ: sꝫ augᵐ ĩ q̄ apparet mãifeste actio nãe: si ãt distiguat q̄tũ ad accñtia: tũc assumet ꝙ illa sit hora p̄ncipij ĩ q̄ nõ multũ affligit nã: augᵐ autē in q̄ auget afflictio ꝛ alia accñtia ꝛc. ꝛ de alijs tꝑib⁹ ꝓcedendo. Deinde cum dicit.

¶ Et hora augmēti est tp̄s in quo egritudinis manifestatur constrictio omni hora post horam.

¶ In parte ista notificat horam augmenti.

¶ Et hora status est hora in qua egritudo in omnibus suis partibus ꝫm vnam manet dispositionem.

¶ Notificat horã stat⁹. Sꝫ tu dices in q̄ dĩt hora pricipij ꝛ hora status. Dõm est ꝙ tp̄s pricipij ꝛ tp̄s stat⁹ sil'ant: q̄ꝛ in vnoq̄ꝫ tꝑe permanent dispõnes sil'es: sed differũt q̄ꝛ in prin° sunt dispõnes similes: q̄ꝛ in toto tꝑe pricipij nõ apparet actio mãifesta ipsi⁹ nature: sꝫ in tēpore status dispõnes: q̄ꝛ ad summũ ꝑuenit actio vtriusq̄ꝫ: ꝛ iõ in prin° sunt similes cũ remissione ipsaꝝ: in statu autē sunt similes cum intensione actionis vtriusq̄ꝫ. Deinde cum dicit.

¶ Et hora ꝯclinatõis ē tp̄s ĩ quo ei⁹ appꝫ diminutio: ꝛ quãtũ plus ꝓcedit ei⁹ minoratio ē magis manifesta.

¶ Manifestat horã ꝯclinatiõis ꝛ est planum. Deinde cum dicit.

¶ Et he quidē hore quãdoq̄ꝫ attēdunt ꝫm egritudinē a principio eius vsq̄ꝫ ad finem eius in suis ꝑoxismis: ꝛ vocant hore vl'es. Quãdoq̄ꝫ cõsiderant ꝫ vnũquēq̄ꝫ paroxismum ꝛ vocantur hore particulares.

¶ In ꝑte ista notificat ista tēpora quãtũ ad diuersuꝫ modũ accipiendi ipoꝝ in morb. ¶ Debetis scire ꝙ paroxismi ꝛ egritudies totius

tius sil'ant: q2 in p̄n° ꝛ in augm̄to apparet ꝯstrictio māe in vno sic in alio: ꝛ interdū accidit ꝙ tēpora paroxismi ꝛ toti⁹ egritudis sūt eadē: qm̄ egritudo ipsa terminat in vno paroxismo: sed differūt q2 in declinatione paroxismi pōt infirmus mori vt dictū fuit.

¶ Ad cōplēdū ſmonē ꝺ dispōnib⁹ egritudinū. Ca. 8m.

Egritudines mult̄ modis sortiunt noia: aut a mēbris i qb⁹ sūt sic illa q̄ est lateris ꝛ illa q̄ est pl'monis: aut a suis accn̄tib⁹ sic epilepsia: aut a suis cāis sic dicim⁹ egritudinē melicā: aut a sui sil'itudine sic dicim⁹ egritudinē leoninā ꝛ egritudinē elephāticā: aut cōparate ei cui p̄mo accidisse dicuntur sic dicim⁹ vlcera balchie: aut cōpate ei cui⁹ fama fuit ꝙ medicādo eas curabat sic dicim⁹ vlcera charonie: aut a sui suba ꝛ eēntia sic dicim⁹ febris ꝛ apā.

¶ In pte ista ex q̊ Aui. determiauit de distōne morboꝝ i spēs suas ꝛ ꝺtermiauit de distōne ipoꝝ i ptes. In pte ista ipe determiat de distōne morboꝝ penes accn̄tia vt cōpleat doctria sua. ꝛ h̄ ē qꝺ dicit rub. ca. 8. ad cōplēdū ſmonē ꝺ dispōnib⁹ egritudinū. Et diuidit h̄ ps i ptes. 2. Nā p̊ pōit diuersitatē q̄tū ad cognitionē istaꝝ egritudinū. Scꝺo tāgit q̄dā distōnē que ē sumpta penes qdā accn̄tia. 2a ibi (Corpoꝝ v̄o ordines.) Pria h3. 2. Prio ponit vnā distōnē ex parte noiatiōis ipaꝝ. Scꝺo pōit aliā q̄tū ad modū egritudis ipaꝝ ꝛ cognitionē. ibi (Ingt. H.) ¶ Debetis scire circa p̄mā partē ꝙ noia iponunt dupl'r. aliqn̄ ex cā: ꝛ aliqn̄ ab affectu. a cā multipl'r: aut a cā māli: aut a cā formali: aut efficiēti. A cā māli: ꝛ h̄ dr̄ aut a cā māli in q̄ aut ex q̄. in q̄ ꝛ h̄ est ſbm vtputa mēbrū: ꝛ tūc h3 ab eo denoiationē vt egritudo lateris aut pulmonis recipit denoiationē a mēbro vt pleuresis. Aut efficiēte: ꝛ h̄ dupl'r: aut ītrinsecū aut extrinsecū. intrinsecū est humor. extrinsecū sicut epilepsia que dr̄ ꝓuenire ab efficiēte extrinseco: ꝛ ideo dixit ira dei. Aliqn̄ a cā formali: ꝛ h̊ dicit aut ab eē vt fe. ꝛ apā: feb. a feruore apā ab appōne. aliqn̄ a forma cui assimiiat hō in illa egritudie vt elephātia ꝛ leonina vt ab efficiēte destruēte vt vlcera chironie: q2 p̄us ipa curauit. aut sumit noia ab accn̄te ītrīseco sic egritudo q̄ dr̄ ira dei.

¶ Ingt. H. egritudines aut sunt manifeste q̄ sensu cognoscunt: aut sūt occulte q̄s facile est cognoscē sic dolores stōchi ꝛ pl'monis: aut q̄s difficile ē cognoscē sic egritudies epat̄ ꝛ cānaliū pl'monis: aut nō cōprehēse nisi cū estimatiōe sic egritudines q̄ vijs accidūt vrine.

¶ Ponit in ista parte distōnē q̄ ponit a parte cognitiōis: s3 si dicat quō ponit ipse ꝙ dolor stōchi ꝛc. ista sunt facilis cognitiōis cū ponat in thegni ꝙ sunt difficilis. Dōm ꝙ sunt difficilis si sint a p̄ncipio gnōnis: sed si sint ex aliq̊ accn̄te sunt facilis cognitiōis. ⁋ Sed dices postea ipse dicit ꝛ dolor pulmonis: nā nō vr̄ bene dicere: q2 pulmo nō patit dolorē: q2 nō sentit. Dōm ꝙ pulmo sentit per accidēs: q2 sentit rōne pāniculi capiētis ipm ꝓpter qꝺ nō valet.

¶ Egritudines quoq3 ē cū sunt ꝓprie ꝛ est cū sunt ſm societatē. Et mēbꝝ qdē alij mēbro i egritudie sua associat: aut q2 nā sūt ꝯtiua iter q̄ aliq̄ ꝯtinuant istr̄a sic cerebrū ꝛ stōch⁹ pp ꝯtinuitatē neruoꝝ inter ea: aut matrix ꝛ mamille pp ꝯtiuitatē venaꝝ iter illa: aut q2 vnū ē via alteri⁹ sic iguina apatis cruris: aut q2 sūt vicina sicut pulmo ꝛ cerebrū. Oē. n. mēbrū qꝺ alteri associat ꝛ ꝓprie cū vnū eoꝝ alteri vicinū debile fuerit socij sui recipit supfluitates sicut ascelle cordis: aut q2 vnū est p̄ncipiū ꝛ radix opōnis alteri⁹ sic diaphragma pulmonis in attrahēdo aerē: aut q2 vnū seruit alteri sic nerui cerebro: aut q2 alij tertio mēbro associant sic cerebrū associat reni ꝓpterea ꝙ vnūqꝺq3 eoꝝ associat epati. Et ē cū societas ꝓuenit ad cāu3 queādmodū cerebrū cū egrotat ꝛ associat ei stōch⁹: ꝺbilitat. n. tūc ei⁹ digō ꝛ mādat ipi stōch⁹ vapores malos ꝛ nutrimētū nō digestū ꝛ auget ipsi⁹ cerebri egritudinē: ꝛ sic ex hac egritudine ꝓueniūt patiētes ad durabilitatē ꝛ circuitionē.

¶ Prius Aui. posuit diuersitatē morboꝝ qui sumunt a parte noiationis ꝛ a parte cognitiōis. In parte ista ponit quādā distōnē que est accepta penes modu3 essendi aliq3 egritudinē in mēbro aliq̊ ꝛ duo facit. Prio ponit istā diuersitatē. Scꝺo ponit qꝺdā notabile pp diuersitates q̄s posuerat aliquoꝝ membroꝝ. ibi in fine (Debes p̄terea scire.) Pria pars h3 pl'es partes ſm ꝙ pl'es ponit diuersitates ꝛ distōnes ipsaꝝ egritudinū. Prio ḡ ponit vnā que dr̄ eē accepta ex parte modi eēndi egritudinē in mēbro. Et 2° ponit q̄dā distōnē que accepta est penes ordinē ipoꝝ corpoꝝ. Et 3° ponit q̄dā aliā distōnē q̄ ē accepta ex pte modi termiatiōis ipaꝝ egritudinū. Quarto pōit aliā q̄ ē accepta ex pte modi curatōis. Quito ponit q̄dā aliā distōnē q̄ ē accepta ex pte modi trāsitiōis egritudinū ī alias egritudies. Sex° pōit q̄dā aliā q̄ ē sūpta ex pte reꝝ extrīsecaꝝ. 2a ibi (Corpoꝝ v̄o.) 3a ibi (Egritudies v̄o.) 4a ibi (Et tibi sciēdū ē.) 5a ibi (Debes āt scire.) 6a ibi (Sūt egritudies q̄dā ꝛc.) ¶ Circa p̄am ptē ꝺbet̄ aliq̄ ītelligē qd dicat eē egritudo ꝓpa ꝛ q̄ dr̄ eē p associationē. pp qꝺ ꝺbet̄ scire sic app3 p. H. i lib. ꝺ īteriorib⁹ i p̊ p totū: ꝙ illa dr̄ eē egritudo ꝓpa qn̄ cā est appropata in mēbro illo absq3 h̄ ꝙ cā ꝓueiat aliūde: s3 illa dr̄ egritudo p associationē q̄ nō fit ꝓpe pp pctm̄ qꝺ fit ī illo mēbro: s3 pp pctm̄ qꝺ ꝓpe ē in alio: ꝛ pp h̄ dr̄ egritudo p associationē: q2 ipa ꝯseqt ad pctm̄ factū ī altero: ꝛ pp h̄ ipa egritudo p̊ appellat egritudo: alia āt appellat accidēs egritudis. Et ſ3 istā ītētionē loqbat sup̄ Aui. ī ista 2a fen: ꝙ q̄dā ē egritudo p̄ncipal' ꝛ q̄dā ē accn̄s: ꝛ ē cū accn̄s efficit aliqn̄ egritudo. ⁋ Et pp h̄ ꝺbet̄ scire sic app3 ī 2° de īteriorib⁹ egritudies p associationē ſt duob⁹ modis. Uno mō dr̄ egritudo p associationē alteri absq3 pmutatiōe accn̄te ī altero: q2 ad mēbrū qꝺ p associationē patit: s3 ſ3 istū modū n̄ trāsmittit ꝙ sit cā illi⁹ nocumēti queadmodū accidit ī epigloto pp nocumētū ī lacert̄ pector̄ q2 ad epiglotū ē ꝓueniēs nocumētū solū: q2 ad ip3 nō trāsmittit aliqd qꝺ sit cā ꝺfect⁹ ī opōnib⁹. aliqn̄ accit nocumētū p associatiōe3 qn̄ trāsmittit cā egrotatiua ad illꝺ: ꝛ h̄ ꝯtigit 2r. Uno° cū ꝓuētu soli⁹ nocumēti absq3 cā corpali: sic. v̄. g. ī dolorib⁹ iūcturaꝝ accit dolor capit̄ n̄ ꝙ trāsmittat aliq̄ mā q̄ sit cā doloris: s3 trāsmittit ad nocumētū solū aliqn̄ q2 trāsmutat cā faciēs egritudinē in altero sic stōchi q trāsmittit fumū ad cerebꝝ q ē cā egritudis. Un̄ iste ē ordo īter ista nocumēta siue egritudies p associationē ꝙ ē: q2 egritudo ī q̄ n̄ alterat ſba mēbri dr̄ mag̃ p cōpassionē dictā post dr̄ egritudo mag̃ p cōpassiōe3 ī q̊ trāsmittit nocumētū solū postea illa ī q̄ trāsmittit mā: ꝛ cā ordis ē ꝓpea q2 illa egritudo vr̄ mag̃ p cōpassionē in q̄ mēbꝝ mag̃ vr̄ associari ꝛ mag̃ vr̄ egritudo illa fieri a cā exn̄te ī mēbro. mō qn̄ mā trāsmittit ad mēbꝝ mag̃ vr̄ cā ī illo mēbro ꝛ sic min⁹ ē p cōpassionē. ⁋ Scꝺo ꝺbet̄ aduertē pp illꝺ qꝺ dic̄ ī lr̄a aut ſt vicina sic pl'mo ꝛ cerebꝝ. dr̄et aliqs quō ſt vicia. nō vr̄ imo multū distāt. Dō3 ꝙ n̄ ītelligit ꝙ pl'mo ꝛ cerebꝝ sint vicia absolute: s3 ītelligit ꝙ ſt vicia p respectū ad stōchū de q̊ fecerat mētionē: q2 stōch⁹ mag̃ distat: vl' al'r ꝙ n̄ ītelligit ꝙ sint vicia q̄tū ad distātiā: s3 q2 directe vnū alteri supponit. ⁋ Tertio ꝺbet̄ aduertē: q2 dic̄ aut nā sua ꝯtiua: q2 aliqs posset dr̄e. vr̄ ꝙ oē mēbꝝ possit pati egritudinē p associationē: q2 vt dcm̄ ē ī lib. ꝺ v̄tu. nāli. p̊. c. 6. oīa mēbra ſt adiuicē colligata ꝛ associata: ḡ oīa pn̄t pati morbu3 ex colligātia. Dō3 ē ꝙ cōicatio siue colligātia accipit 2r vl' pōt eē 2r ī mēbr̄. q̄dā ē gn̄alis ꝛ ī ista oīa ꝯueniūt q2 oīa mēbra dn̄r hr̄e vnā formā ꝛ oīa ſt ēt ī vnū finē: ꝛ iō vnā hn̄t colligātiā gn̄alē: ꝛ h̄ mō n̄ loqt hic: ꝛ l3 forsitan possit fieri aliq̄ egritudo p modū isti⁹ cōpassionis. Alia dr̄ eē colligātia spālis in q̄ accidit ꝙ vnū plus cōicat vni mēbro q̄3 alteri: aut q2 instr̄m aut q2 aliqd mādat ei aut pp aliq3 cāꝝ q̄s ponit Aui. in lr̄a. Postea debet̄ aduertē pp illud qꝺ dic̄. postea aūt vnūqꝺq3 ē p̄n̄m ꝛ radix opōnis alteri⁹ sic diaphragma pulmonis. Debetis scire ꝙ istud qꝺ nunc dcm̄ est: est positū ſm opi. H. de motu ipsius anhelit⁹: sicut videt velle Gal'. in lib. de īteriorib⁹. 4. cap. 7. ꝛ in lib. suo de cā mot⁹ anhelit⁹ quē nō hēm⁹. vult ēt in istis locis ꝙ pulmo nō hēat motū ex se: s3 a lacert̄ diaphragmatis: ꝛ pp hoc mot⁹ ille fit a diaphragmate solo: s3 qn̄ est multū fort̄ adiuuāt ip3 lacerti pectoris: s3 vtꝝ h̄ sit veꝝ nō h3 hic ingri. Deinde cu3 dicit.

¶ Corpoꝝ v̄o ordies iter sanitatē ꝛ egritudinē sūt sex. Corp⁹ qꝺ ē ī vltio sanitat̄. Et cōp⁹ qꝺ ē sanū n̄ ī vltio. Et cōp⁹ qꝺ ē nec sanū nec egꝝ queādmo3 dn̄t. Et corp⁹ egrotatiuū qꝺ egritudinē cito r̄cipit. Et cōp⁹ egri q puā h3 egritudinē. Et cōp⁹ egri q h3 egritudinē ivltio.

¶ In ista pte ponit diuersitates q̄ sumunt ī cōpōne ad ordinē ipoꝝ corpoꝝ: ꝛ q2 talis ordo nō attendit nisi circa dispōnes corpis: iō in isto. §. A. vult oñdē ordines q̄rūdā corpoꝝ siue sint corpa sana siue egra. ⁋ Iuxta qꝺ vos debet̄ aduertē ad ītellectū ei⁹ qꝺ vult dicē Aui. q2 cū dicit ꝙ corpoꝝ ordines sunt sex īter sanitatē ꝛ egritudinē nō ꝺbet̄ ītelligē excludēdo sanitatē ꝛ egritudinē: s3 īcludēdo sanitatē ꝛ egritudinē. ordies corpoꝝ ſt corp⁹ qꝺ ē ī vltio sanitat̄ ꝛc. ⁋ Scꝺo dētis aduertē ꝙ iste dr̄ie corpoꝝ q̄ h̄ ponunt merito vo-

cant ordies qꝛ illa adiuicē hñt ordinē iter q̃ cadit ꝑfectū ⁊ iꝑfectū. ⁊ qꝛ in corꝑib⁹ cadit talis ꝑfectio ⁊ iꝑfectio: iō talia corpora siue dicē vocant ordines qꝛ pri⁹ est corp⁹ qḋ est in vltima sanitate qḋ dr̃ corp⁹ sanū simpliciter deinde corp⁹ multū sanū ⁊c̃.

Dubm pm ¶ Sꝫ anteq̃ⁿ vlteri⁹ ꝓcedam⁹ aliqs dubitat. Ur̃ ꝙ Aui. male ponat ordines istoꝝ corpoꝝ: qꝛ Gal'. nō ponit nisi qnq̃ꝫ. s. corp⁹ sanū simpl'r ⁊ sanū nūc ⁊ neutrū ⁊ egrū simpl'r ⁊ egrū nūc. Iterū ꝙ nō sunt nisi qnq̃ꝫ h̄ declarat rōne: qꝛ si in ordine istoꝝ corpoꝝ est dare extrema sic sunt duo corꝑa. s. sanū simpl'r ⁊ egrū nūc. si mediū aut vere mediū ⁊ sic hēm⁹ vnū corp⁹. vꝫ. mediū neutrū. aut mag̃ ɔ̄clinat ad sanū simpl'r ⁊ sic est sanū nūc. aut mag̃ ad egrū nūc ⁊ sic ē egrū simpl'r. plurib⁹ aūt modis nō pōt fieri ista variatio: ⁊ ꝑꝑ h̄ nō sūt plura ista corꝑa. Preterea qua rōne ponit corp⁹ egrotatiuū eadē rōne ponet corp⁹ sanatiuū: ⁊ sic erūt septē corꝑa. Dōm ꝙ hec distinctio quā Aui. hic ponit in idē redit cū illa q̃ posita est a. G. in p̊ thegni ⁊. z. Corꝑa. n. sana sūt duoꝝ modoꝝ ⁊ corꝑa egra duoꝝ modoꝝ. iter ista aūt duo est mediū qḋ cōicat ƀm eē mediū vtriusq̃ꝫ. s. neutrū: q̃re ordines corpoꝝ qnq̃ꝫ eē vident ɔ̄siderādo. s. duplicē distictionē corpoꝝ ab actuali dispōne q̃ in eis eē vr̃: qꝛ tñ in q̄busdā istoꝝ nō solū ɔ̄siderat act⁹: sꝫ ēt aptitudo distinguēdo aptitudinē ab actu ponim⁹ ēt in ordine istoꝝ corpoꝝ aliqḋ corp⁹ qḋ lꝫ subto sit idē cū illis differūt tñ ab eis ƀm modū ɔ̄siderationis eoꝝ. ⁊ hoc est corp⁹ egrotatiuū qḋ corp⁹ idē ē cū corpore egro simpl'r. dr̃ v̊o tale sub rōne aptitudinis q̃ in ipso reperit. dr̃ aūt egrū simpl'r sub rōne actualis dispōnis repte i ipō. ⁊ sic ponim⁹ corp⁹ egrotatiuū: ita ēt possum⁹ ponē corp⁹ sanatiuū: ⁊ lꝫ de ipō Aui. nō fecerit mētionē: ⁊ h̄ ꝓ tāto fecit qꝛ dat itelligi ab ipō ⁊ a. G. in thegni ex opposito idē eē cū corꝑe sano simpl'r sic̄ ⁊ corp⁹ egrotatiuū est idē cū corꝑe egro simpl'r. dicem⁹ ꝧ ꝙ Aui. ꝑ corp⁹ qḋ est in vltio sanitatꝭ itelligit corp⁹ qḋ est sanū simpl'r. ꝑ illḋ aūt qḋ ē sanū nō vltio itelligit corp⁹ sanū. nūc ꝑ corp⁹ aūt qḋ neq̃ꝫ est sanū ⁊c̃. itelligit corp⁹ neutrū. ꝑ corp⁹ aūt egrotatiuū itelligit corpus egrotū simpl'r: ⁊ qꝛ eē egrotatiuū plus ɔ̄uenit egro semꝑ pōt itelligi ꝑ h̄ qḋ itelligat egrū semꝑ. ⁊ ꝑ corp⁹ egrū qḋ hꝫ ꝑuā egritudinē intelligit egrū vt multū: lꝫ ēt illud sit egrotatiuū. ꝑ corp⁹ aūt egrū qḋ hꝫ egritudinē in vltimo itelligit egrū nūc: qḋ qdē merito dr̃ hr̃e egritudinē in vltimo: qꝛ est terminus extrem⁹ ɔ̄rius cuilibet sanitati. In talē aūt egritudinē est oīs sanitas opposita incidē: ⁊ ꝓꝑea. G. in. z. thegni. tex. cōmē. z4. dixit ponētib⁹ nobis duos ex̄mos terminos ɔ̄rios alterutrū optimā cōpōnē ⁊ nūc factā egritudinē ꝓꝑea corp⁹ egrū nūc est sic̄ extremuꝫ qꝛ alia corꝑa reducunt ad latitudinē sanitatꝭ sicut apꝑet ꝑ. G. in thegni. z. tex. cōmē. 19. ibi (Et diuidit toti⁹ sanitatis latitudo in tres in q̄b⁹ iā erūt egrotātia corꝑa. ¶ Sꝫ ꝑꝑ ista iminet dubitatio vna: qꝛ posset aliqs dr̃e ex h̄ qḋ dcm̄ ē nūc vr̃ relinq ɔ̄teri⁹ istoꝝ corpoꝝ sit corp⁹ egrū nūc. qḋ vr̃ eē ɔ̄tra opionē Haly. cōmē. 4. i. thegni. tra. 3. q dic̄ ꝙ ɔ̄teri⁹ istoꝝ corpoꝝ ē corp⁹ egrū simpl'r. egrū aūt nūc ē sic̄ minimū iter corꝑa egra ƀm ipm: ꝑꝑ qḋ nō vr̃ ꝙ egrū nūc sit termin⁹ ex̄m⁹. ¶ Dōm ē ꝙ corp⁹ egrū nūc iter alia corꝑa est pessimū ⁊ peius: ⁊ h̄ apꝑet ꝑ Aui. ⁊ h̄ ēt apꝑet ꝑ G. in thegni. dic̄. n. ponētib⁹ nobis duos terminos. s. optimā cōpōnē ⁊ nūc factā egritudinē. Qꝛ aūt istḋ sit pei⁹ apꝑet: qꝛ illḋ est peius qḋ distiguit a toto ambitu sanitatꝭ: qḋ pꝫ qꝛ corp⁹ egrū simpl'r nō est dubiū ꝙ distiguit ab ipso qꝛ ponit sub latitudine sanitatis: corpus aūt neutrū simpl'r nō est dubiū ꝙ nō est peius q̃ꝫ egrū nūc. ¶ Debetis tñ scire ꝑꝑ dcm̄ Plusquācōmētatoris ꝙ corꝑa pñt dupliciter cōsiderari. Uno mō rōne termini lesionis: ⁊ h̄ mō dico ꝙ in corꝑe egro nūc est maior lesio oꝑōnū q̃ꝫ i corꝑe egro simpl'r: eo ꝙ corp⁹ egrū simpl'r nō dr̃ hr̃e lesas oꝑōnes ꝑ respectū ad se: sꝫ ꝑ respectū ad corp⁹ sanū simpl'r: sꝫ corp⁹ nūc egrū hꝫ lesionē oꝑōnū per respectū ad seipm. nūc aūt sanitas ⁊ egritudo mag̃ iudicat in respcū ad se q̃ꝫ in respcū ad aliud. Scḋo mō possumus cōsiderare ista corpora q̃ꝫtū ad cām lesionis: ⁊ qꝛ in corꝑe egro simpl'r est cā ꝑmāsiua: in corꝑe v̊o nūc egro nō est cā ꝑmansiua: idcirco q̃ꝫtū ad cām faciētē corp⁹ egrū simpl'r dr̃ eē deterius. Deinde v̊o cū dicit.

¶ Oēs v̊o egritudines aut sunt sanatiue aut nō sanatiue. Et sanatiua qdē egritudo ē que nō hꝫ qḋ ꝓhibeat qn medicet vt dꝫ: nō sanatiua v̊o est cū qua est aliqḋ ꝓhibēs: ⁊ neqꝫ ɔ̄cedit medico vt medicet sicut dꝫ sic̄ dolor capitis si fuerit cū eo reumatismus.

¶ In ꝑte ista ponit q̃ꝫdā aliā diuersitatē q̃ est accepta ex ꝑte modi terminatiōis. ¶ Iuxta qḋ ɔ̄betis aduertē ꝙ egritudo dr̃ salubris qꝛ est facilis curatōis. dr̃ nō salubris nō ꝙ nō possit sanari: sꝫ qꝛ cū difficultate sit curatio ipsius. Nūc aūt sic̄ ex̄hit a. G. in terapentica methodo in plurib⁹ locis: illa egritudo dr̃ facilis curationis in qua oēs indicationes curatiue que assumunt ab ipsa dicunt esse similes. Illa aūt dr̃ esse difficilis curationis in q̃ sunt egritudines ɔ̄rie siue idicationes ɔ̄rie: ⁊ hoc vult Auicē. in. 4. cañ. ⁊ h̄ sic ponit exemplū de dolore capitis ꝙ cū iungit cū eo reumatismus. ⁊ h̄ iō qꝛ si tu cures cū fridis sicut aliqñ indigemus: tūc tu auges reumatismū: qꝛ frigida cōprimūt ad interius. si aūt cures ipm cū calidis ⁊ resolutiuis: tūc auget reumatismus qꝛ talia dissoluūt ⁊ liquefaciūt humorē q liquefact⁹ fluit: ⁊ ꝑꝑ h̄ difficile est tales egritudies curare. eodē mō ⁊ in alyȷs sicut qñ ɔ̄iūgit cū pleuresi sputū sanguinis. nā sputū sanguīs idiget ɔ̄stringentib⁹ ⁊ ɔ̄solidātib⁹. pleuresis aūt indiget aperiētib⁹ ⁊ mūdificātib⁹. Deinde cum dicit.

¶ Et ē tibi sciēdū ꝙ egritudo ꝓꝑortiōalis cōpl'oni etati ⁊ tēpori est minoris timoris ea que eis nō ꝓꝑortionat: nō eni accidit hec nisi ꝑꝑ cāe ei⁹ magnitudinē.

¶ In ꝑte ista ponit aliā diuersitatē q̃ ē accepta ex ꝑte modi curatiōis vel termīatiōis. oñdit. n. q̃ egritudo sit ꝑiculosa dicēs ꝙ egritudo sil'is tꝑi ē min⁹ ꝑiculosa. dissimilis aūt mag̃ ꝑiculosa. ⁊ hui⁹ rō: qꝛ q̃ꝫto patiēs ē min⁹ dispositū tāto oꝫ ꝙ cā iꝑrimēs effectū sit mag̃ fortꝭ ⁊ potēs: ⁊ ꝑꝑ h̄ egritudo dissimilis tꝑi est de maiori cā. De istis aūt lati⁹ dcm̄ ē i illo afor̄. 34. zᵉ ꝑti. In morbis min⁹ periclitant egrotantes. ⁊ idcirco hic omitto. Deinde cum dicit.

¶ Debes aūt scire ꝙ q̃dā egritudinū sūt q̃ ad alias mutant egritudines ⁊ ɔ̄struunt ipē: ⁊ in h̄ ɔ̄sistit bonitas ⁊ est vna egritudo alterius egritudinis medicamentū sicut quartana ex qua multotiēs sanat epilepsia ⁊ podagra ⁊ varices ⁊ articuloꝝ dolores. Et qdā ēt sanātur a spasmo ꝑꝑ scabiē ꝑruritū ⁊ bothor: vēter quoqꝫ simil'r sanat ꝑꝑ oculoꝝ egritudinē. Et lienteria sanat apostema lateris. Et sil'r ani venaꝝ aꝑtio oib⁹ cōfert melācholicis egritudinib⁹ ⁊ doloꝛib⁹ scie ⁊ doloribus renū ⁊ matricis. Et est cū egritudines in alias mutantur egritudines: ⁊ ꝓpter hoc fit dispositio maioris malitie sicut cū mutat apostema lateris in apostema pulmonis: ⁊ sicut cū mutat frenesis in lythargiā.

¶ In ꝑte ista ponit q̃sdā diuersitates egritudinuꝫ que sumunt ex mō trāsitiōis ⁊ ꝑmutatiōis eoꝝ de vno corꝑe ad aliḋ. Et qꝛ istud pōt eē tripl'r: idcirco triplicē ponit distinctionē. Primo igit ponit vnā distictionē ƀm quā oñdit diuersitatē egritudinū que trāsmutant de vno mēbro ad aliḋ sic vt egritudo nō remaneat in mēbro p̊ in q̊ erat. Scḋo ponit q̃ꝫdā distōnē egritudinū que transmutant de vno corꝑe in aliud. h̄ aūt ɔ̄tingit fieri dupl'r. aut accidental'r sic̄ lepra ⁊ tinea, aliqñ aūt nāliter vtputa mediante aliq̊ ꝑ̄ncipio nāli vtputa in morbis q dr̃ hereditaryȷ. Scḋam ꝧ distictionē ibi ponit (Et est ꝑ̄terea ex egritudīb⁹ q̃dā.) Tertiā ponit ibi (Et sūt egritudines q̃dā que in semine.) ¶ Iuxta qḋ vos debetꝭ aduertere ꝙ ista ꝑmutatio vnius egritudīs in alterā egritudinē nō est ꝑmutatio in aliā q̊cūq̃ꝫ mō: qꝛ vt sonat vocabulū egritudo est qḋdā accidens. accidētia aūt nō trāsmutant de sb̄to in sb̄m. Sꝫ dr̃ vna egritudo ꝑmutari i aliā ƀm istā distōnē ꝓꝑriā qñ illa mā faciebat egritudinē in vno mēbro fac̄ egritudinē i alio: ⁊ h̄ ē ad dr̃iaꝫ alteri⁹ ꝑmutatōis i q̃ fit ꝑmutatio sic ꝙ nō cessat egritudo q̃ erat in p̊: sꝫ in p̊ᵃ ꝑmutatiōe cessat ⁊ remouet egritudo p̊ᵃ. Et ex his pōt apparē qñ ꝑmutatio est bona: ⁊ qñ ē mala: qꝛ qñ fit ꝑmutatio māe ɔ̄ vno mēbro mag̃ nobili ad aliḋ mēbrū min⁹ nobile tūc talis ꝑmutatio est bona: sꝫ qñ fit ꝑmutatio de vno mēbro min⁹ nobili ad mēbrū mag̃ nobile illa ꝑmutatio ē mala. Et ꝑꝑ h̄ ꝑmutatio pleuresis ad peripleumoniā ē ꝑmutatio mala: qꝛ nobili⁹ mēbꝝ est pulmo q̃ꝫ sit pellic'la costaꝝ. ⁊ sil'r ꝑmutatio frenesis ad lythargiā ē ꝑmutatio mala. ¶ Sꝫ dices tu nō vr̃ ꝙ ꝑmutatio frenesis ad lythargiā sit ꝑmutatio peior: qꝛ frenesis ē aꝑ̄a cal'm: lythargia aūt ē aꝑ̄a fridū: ꝧ frenesis citius iterficiet: qꝛ fac̄ passionē acutā: illud aūt faciet aꝑ̄a chrōicū. Dōꝫ ꝙ poss'e ē freneſiꝫ ꝑmutari ad lythargiā: qꝛ poss'e ē illā māꝫ cal'aꝫ ifridari aut r̄solui ⁊ facē postea lythargiā. ¶ Si ꝧ tu dicas ꝙ nō vr̃ egritudo peior. Dōꝫ ꝙ frenesis ē duplex. vera ⁊ q̃dā ē nō v̊a. Si loq̄mur de frenesi vera q̃ fit in ꝑte añriori cerebri: dico ꝙ nō ē ꝑmutatio peior: qꝛ tā cito iterficit frenesis sic̄ lythargia ⁊ ita est mortalis. Si aūt nō vera fit sine aꝑ̄ate dico ꝙ est ꝑmutatio mala. Uel possum⁹ al'r dicē ꝙ ꝑmutatio ad lythargiā sit peior qꝛ mag̃ ꝑiculosa: qm̄ frenesis fit i pelliculis cerebri: lythargia aūt fit in sb̄a: qꝛ lythargia ē mag̃ periculosa ⁊ min⁹ ab ipsa ɔ̄tigit euadē.

¶ Et est ꝑ̄terea ex egritudib⁹ q̃dā que de vno ad aliū trāsit sic̄ lepra ⁊ scabies ⁊ variola ⁊ febris pestilētialis ⁊ aꝑ̄ata putrida ⁊ ꝑ̄cipue cū dom⁹ stricte fuerint ⁊ sil'r

cū vicinꝰ fuerit sub vēto ⁊ sic̄ opthalmia ⁊ ꝓcipue ei q oculis eū intuet̄ ⁊ sicut cōgelatio cū imaginat̄ aliqs ꝙ acetosum illud operet̄ ⁊ sicut ptisis ⁊ albaras.

¶ Jn ista pte ponit ꝙ egritudo que erat ꝑ diuersitatē q̄ est de mō trāsitꝰ de vno corꝑe ad aliud sic ꝙ egritudo q̄ erat ꝓ in alio nō ꝑꝑ h̄ recedit. ꝑꝑ qd̄ debetis notare istā distictionē ꝙ egritudinū qdā sunt ꝯtagiose ⁊ appellant̄ ꝯtagiose qꝛ absq̄ ꝯtactu gñant̄. alie aūt sunt nō ꝯtagiose ⁊ ista nō est nisi vltima ꝑmutatio. (Albaras) ꝑꝑ qd̄ debetis scire ꝙ ꝑ albaras ipse nō intelligit solū turpitudinē illā cutis: sed corruptionē in cute que ꝑuenit vsq̄ ad ossa.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Sꝫ ꝑꝑ ea q̄ hic dñr cadit dubitatio. Utrꝝ aliqs morbꝰ possit eē cōtagiosus. Et vı̄ ꝙ nō: qꝛ egritudo est qd̄dā accñs. accñs aūt nō migrat de sbto in sbm q̄re nulla egritudo poterit eē ꝯtagiosa aut hereditaria. Preterea maiorē ꝯueniētiā hꝫ mēbꝝ q̄ hēat vnū corpꝰ cū alio corꝑe: mō māifestū est ꝙ egritudo exñs ī vno mēbro vniꝰ corꝑis nō īficit alia mēbra q̄re multo fortiꝰ nec vnū corpꝰ inficiet aliđ corpꝰ. Preterea māifestū ē ꝙ iste egritudines sunt hūorales: sꝫ humor nō trāsit de corꝑe in corpꝰ q̄re nulla egritudo poterit eē ꝯtagiosa. Preterea illđ qd̄ dı̄ de ꝯgelatiōe nō vı̄ eē poſe: qꝛ videndo aliquē comedētē acetosa ꝯgelant̄: qꝛ ꝯgelatio vı̄ eē effectꝰ mālis ꝙ ⁊ cā mālis: nūc aūt māifestū est ꝙ nulla est mā q̄ trāseat q̄re nō vı̄ poſe qd̄ dic̄ de ꝯgelatiōe. Jtē qd̄ dic̄ de ptisi nō vı̄ eē poſe qꝛ ptisis est egritudo īmālis: sꝫ egritudo īmālis nō trāsit de sbto in sbm: q̄re ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ poſe est esse egritudinē ꝯtagiosaꝫ sic̄ narrat Aui. ¶ Juxta qd̄ vos debetꝭ aduertē ꝙ ad h̄ ꝙ egritudo sit cōtagiosa reqrunt̄ duo. Primuꝫ reqrit̄ aliqd a pte egritudis. Scđo reqrit̄ aliđ a pte corꝑis ꝙ recipit egritudinē. ⁊ ꝓ a pte egritudis q̄ est in corꝑe reqrit̄ ꝙ egritudo sit ex tali hūore ꝙ possit ꝑ vaporē eleuatū ab ipo ꝑ aerē deferri. ⁊ ꝑꝑ h̄ oēs tales egritudies sunt ex hūoribꝰ corruptꝭ ⁊ putridis īficiētes ⁊ putrefaciētes aerē q ꝑueniēs ad alia corpa īficit ea sı̄li dispōne: sꝫ alie egritudies q̄ nō sunt tales nō sunt ꝯtagiose: ⁊ h̄ nō reqrit̄ a pte corꝑis in q̄ ē egritudo: sꝫ reqrit̄ a pte cōꝑis qd̄ recipit vtputa ꝙ corpꝰ recipiēs sit apparatū qꝛ si nō eēt appatū nō cadēt ī talē egritudinē. Et iō dixit Aui. 4. cañ. ꝙ nō oēs hoīes cadūt in febres pestilētiales ⁊ dato ꝙ aer sit pestilētialis ⁊ ꝓ tāto qꝛ nō oēs hoīes sunt apti ad illđ: ꝙ qñ eleuatio vapoꝝ ꝑueniēs ad corpa apta ad putrefactioneꝫ putrescerēt illa. ¶ Debetꝭ tñ aduertē ꝙ cā ꝑmutatiōis aliqñ est corꝑalis et ista est aptitudo māe putride apte euaporari a corꝑe in quo est: ⁊ aptitudo ēt māe a pte corꝑis recipiētis. aliqñ īmālis ⁊ ista ē imaginatio ꝺm Aui. in. 6. nāliū cap̄. 4. ptis. 4. qꝛ poſe est ꝙ imagiatio faciat aptitudinē in corꝑe: lꝫ nō recipiat talis dispō iprimēs q̄ iprimat: ⁊ ꝺm h̄ poſe est ꝙ iste vetule fascinēt pueros ꝑuos: qꝛ ꝑꝑ eleuationē fumi putridi q eleuat̄ ꝑꝑ corruptionē corꝑis ipaꝝ ⁊ suaꝝ cōplōnū ⁊ pueroꝝ q hñt carnes tenues īficiat̄ puer ⁊ moriat̄. ⁊ simil̄r imaginatio ꝺm ipm adhuc adiuuat vt disponat ēt aliđ corpꝰ nedū ꝓpriū. Et h̄ viso possumꝰ reddē cām de oībꝰ egritudinibꝰ q̄s ponit: ⁊ ꝓ dīe đ lepra ⁊ h̄ est māifestū: scabie: variola: ⁊ febri pestilētiali: ⁊ aꝑatibꝰ putridis: qꝛ ista gñant morbū ꝯtagiosuꝫ qꝛ ex ipsis eleuat̄ fumꝰ putridus q ꝑueniēs ad corpꝰ aptū īficit ipm: ⁊ ꝓcipue si domꝰ fuerit stricte: qꝛ tūc ille aer nō poterit eūari: ⁊ tūc magis corrūpit̄ ⁊ cōponunt̄ vēto q directe talē aerē adducat. ⁊ sic̄ obthalmiā ⁊ ꝓcipue cū aliqs ītuet̄ oculos patiētis: ⁊ h̄ est ꝑꝑ qd̄ obthalmiā est aꝑa ꝯiūctiue: ⁊ ꝯiūctiue ē valde subtilis pāniculus iō ab ipo resoluit̄. s. vapor subtilis q ꝑueniēs ad oculos ipos alicuiꝰ apti ad recipiēdū sı̄li egritudine īficit: sic̄ cū imaginat̄ aliqs comedere acetosa dētes sui patiunt̄ ꝯgelationē. Cā huiꝰ est: qꝛ spēs acetosi ꝑueniēs ad imagiationē v̇tutē hꝫ acetositatꝭ: ⁊ ꝑꝑea h̄ sı̄li mō mouet mēbra. vñ spēs ꝺm plm sunt secū deferentes v̇tutē rei: qꝛ spēs calidi v̇tutē hꝫ vt calefaciat: spēs fridi v̇tutē hꝫ vt īfrigidet: ⁊ sil̄r spēs acetosi v̇tutē hꝫ vt ꝯgelet: ⁊ sic̄ est de ꝯgelatione: ita est de ptisi ⁊ albaras. Uerū est ꝙ de ptisi est alia rō: qꝛ lꝫ ptisis sit cuꝫ ethica que est egritudo īmālis: tñ in ipsa ꝯgregat̄ mā corrupta in pulmone a q̄ eleuat̄ vapor putridus q qdē vapor ꝑ respirationeꝫ egredit̄ ⁊ attractꝰ ad pulmonē alterius inficit̄ ab ipso. ¶ Et ex his aꝑꝑet sol'o ad ob'ta ꝓterq̄ ad illud qd̄ tu dicebas. Maiorē affinitatē hꝫ mēbꝝ cū mēbro illiꝰ corꝑis qd̄ patit̄ q̄ hēat cū alio corꝑe extrinseco. Sꝫ dicebas tu postea māifestū est ꝙ nō īficit alia mēbra: ꝙ multo fortius nec aliud corpꝰ qd̄ est magꝭ distās ⁊ minus cōpositū. Dōm ꝙ istđ argumētū peccat dupl̄r. Uno mō qꝛ lꝫ illa mēbra maiorē ꝯueniētiā hēant cū alyȷs mēbris in forma substātiali: tñ nō forsan magꝭ ꝯueniūt in aptitudine ad recipiēdū talē egritudinē. Jtē peccat in alio: qꝛ ipsi vident̄ imaginari ꝙ egritudo ꝯtagiosa solū in ꝯtactu generet̄. hoc aūt nō est sed interdū gñat̄: qꝛ fumus putridus ꝑuenit ad corpꝰ qd̄ alterat̄: ⁊ tñ iterū nō sic ꝑuenit ad alia mēbra illius corporis in quo est, ⁊ simile posset accidere đ ꝯgelatione: qꝛ possem videre aliquē comedentē acetosa ⁊ dentes illius qui imaginat̄ ꝯgelarent̄ ⁊ comedētis nō. ¶ Et ex his aꝑꝑet veritas qꝛ mulieres vetule possunt pueros fascinare: ⁊ quare mulier mēstruosa inficit speculū: qꝛ inficit ex hoc qꝛ vapor putridus ꝑuenit ad ipm qui eleuat̄ a muliere mēstruosa. Deinde cum dicit.

¶ Et sunt egritudinum quedam que in semine hereditantur sicut albaras alba ⁊ tinea naturalis ⁊ podagra ⁊ ptisis ⁊ lepra.

¶ Jn parte ista ponit aliā distinctionē de mō trāseūdi egritudinuꝫ de vno corpore in aliud corpus mediāte aliquo ꝓncipio nāli.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Sꝫ circa istā ptē aliqs diceret de illis duobꝰ q̄ ipse ponit in fine ꝙ ptisis ⁊ lepra sunt egritudines hereditarie. Jstđ nō vı̄ qꝛ talia corpora nō vident̄ posse gñare ꝑꝑ corruptionē gnōnis in toto.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Postea dubitaret aliqs de podagra ⁊ tinea vtrꝝ sint morbi hereditarij: qꝛ illi morbi nō sunt hereditales q sunt in mēbris a qbꝰ nō decidit̄ semen nec mediate nec īmediate: maior est māifesta. minor aꝑꝑet: qꝛ sperma decidit̄ a mēbris ꝓncipalibꝰ. s. a corde cerebro ⁊ epate. Nūc autē podagra nō fit in istis mēbris nec albaras. Jterū si podagra esset morbꝰ hereditarius: tūc sequeret̄ ꝙ virtꝰ īformatiua deficeret ꝺm illud mēbꝝ. hoc aūt esse nō dꝫ: qꝛ videmꝰ ꝙ q caret vno pede gñat hoīem cū duobꝰ: quare nō vı̄ verū qd̄ dicit. De his dicā alibi si habebo spatiū. Deinde cum dicit.

¶ Et sunt egritudinū quedam que sunt generales que sunt alicui genti proprie aut in aliqua regione morantibus aut in eis multum abundant.

¶ Jn ista pte ponit q̄dā aliā distinctionē a pte cāꝝ extrinsecarū. ⁊ in ista pte vult hēre distinctionē ꝙ quedā sunt egritudines proprie vni regioni: ⁊ q̄dā diuerse: ⁊ quedā sunt ꝓprie: ⁊ q̄dam cōes: ⁊ similes sunt duoꝝ modoꝝ: q̄dā sunt ex dispōne aeris: quedā ex dispositiōe regionis. aliq qui habitāt in locis humidis disponunt̄ ad egritudines flegmaticas ⁊ sic de alyȷs que sunt diuerse: ⁊ iste ꝓcedunt ex varia dispositione corpoꝝ ꝺm ꝙ quidā disponunt̄ ad vnā egritudinem quidam ad aliam. Deinde cum dicit.

¶ Debes preterea scire ꝙ membroꝝ debilitas cōplexionis sequit̄ malitiā ⁊ solutionē fabricationis.

¶ Jn ista pte ponit qd̄dā notabile: qꝛ enī in diuersitatibꝰ supradictis includebat̄ ꝙ in aliqbus ipsarū cā esset morbi membri debilitas ꝯtingit vnde ꝯtingit qd̄dā mēbrū esse debile ⁊ est planū.

¶ Doctrina secūda fen secunde cuius sunt due summe.

¶ Sūma prima est de rebꝰ que accidunt ab vnaquaq̄ꝫ causarum cōmuniū: cuius sunt. xix. capitula.

¶ Est verbum vniuersale de causis. Cap. pᵐ.

Ause dispositionū corporis quarū iā ꝑmisimus narrationē. s. sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ dispōnis que inter eas media existit sunt tres antecedētes ⁊ primitiue ⁊ ꝯiuncte.

¶ Aui. supra determinauit de dispōnibus q̄rū erat vna intētio ꝓncipalis istius fen. Jn ista pte đterminat de alio ꝓncipali. vꝫ. de causis. Naꝫ sicut dicebat̄ supra in ꝓncipio istius fen: tria sunt de quibus est intētio Auicē. determinare in ista fen. s. de dispositiōibꝰ: de causis: ⁊ de accidētibꝰ. ¶ Ex quo ergo Aui. determinauit de dispositionibus: in ista parte determinat de causis. Et diuidit̄ hec pars in duas. Nā ꝑmo dterminat de causis ꝺm diuersitatē que attēdit̄ in ipsis ex parte ipsarū causarū absolute. Scđo determinat de causis ꝺm ꝙ in eis attendit̄ diuersitas rōne dispositionū diuersarū ⁊ accidentiū ꝯsequentiuꝫ eas: ⁊ hoc nō est aliud nisi ostendere quot ⁊ que sunt cāe vniuscuiusq̄ dispōnis egritudinalis supra enumerate ⁊ accidentiū ꝯsequentiū eas. 2ᵃ ibi (Calefacientiuꝫ multe sunt cause.) Prima in duas. Primo determinat de causis ⁊ diuersitatibꝰ in gñali: ⁊ scđo in spāli. 2ᵃ ibi (Aer est elementū ⁊ origo.) Prima in tres. Primo ponit quasdam diuersitates causaruꝫ que respiciunt ipsas causas in cōparatione ad effectū. Scđo ponit quasdā diuersitates causarū que respiciūt ipsas rōne approximationis ipsarū ad corpus. 2ᵃ ibi (Causarū ꝓterea.) Tertiam ponit ibi (Dicemus etiā ꝙ cause.) Prima hꝫ duas. Primo facit qd̄ dictū est. Scđo remouet quādā dubitationē que posset oriri circa dicta. ibi (Nō oīs v̇o cā.) Prima in duas ꝺm ꝙ duplicē ponit diuersitatem que respicit causas dispositionū absolute. Quarū prima respicit diuersitatē ipsarū causarum ꝺm se. Secūda respicit diuersitatē cāꝝ ex parte modi cāndi ipsaꝝ. ibi (Oēs aūt cause.) Prima in duas. Primo ꝓmittit illā diuersitatē. Secūdo declarat mēbra diuisionis ostēdendo ꝯuenientiā ⁊ dīam inter

ipsa.ibi(Añtes vo.)¶Circa p̄mã p̄tẽ debet̃ aduertẽ duo.Primũ est ꝙ sic appuit sup̄ in p̄ cap̄.isti⁹ 2ᵉ fen noīe cãe b̃z medicũ nõ itelligit cã q̃cũq̃z:ſ3 marie intelligit cã efficiẽs ex q̃ ꝓuenit dispõ aut sana aut egra aut neutra:sic.n.ꝯsueuerũt accip̄e medici ⁊ p̄cipue accipiẽdo cãm q̃ fit in corp̄e gñato:loquẽdo.n.de corpore q̃tũ ad p̄nᵐ gñonis bñ ꝯsiderauit medic⁹ siue fac̃ mẽtionẽ de alijs causis:⁊ ꝓp̄ h̃ iste cãe q̃ hic ponunt̃ appellant̃ oẽs cãe efficiẽtes.¶Scđo debet̃ aduertẽ q̃ est cã ꝓp̄ quã sũt tm̃ tres iste cãe nec plures nec pauciores.Et est q2 ista cã efficiẽs dispõnẽ in corp̄e nõ põt ipsam efficẽ nisi in duob⁹ modis:q2 ista cã aut est extrinseca sicut p̄mitiua aut itrinseca ipsi corpori.si extrinseca est sic p̄mitiua.si aũt intrinseca ⁊ h̃ dupl'r:q2 aut est efficiẽs in potẽtia ⁊ sic est cã añs:aut est efficiẽs in actu ⁊ sic est cã ꝯiũcta.¶Et si dicat̃ q̃ño põt esse aliq̃ cã efficiẽs itrinseca cũ oẽ efficiẽs sit ex̃ eẽntiã facti:ḡ esse efficiẽs est extrinsecũ.Dõm est ad h̃ ꝙ cã efficiẽs respectu eius qđ efficit semp̄ est extrinseca.Et l3 sit extrinseca respcũ ei⁹ qđ efficit:tñ nõ est incõueniẽs ꝙ q̃tũ ad corp⁹ totũ ipsa dicat̃ extrinseca:vtputa humor respectu fumi putridi:l3.n.respectu ei⁹ qđ efficit sit extrīsecũ ꝓpterea tñ dicit̃ ꝙ iste sunt in corpore.Deinde cum dicit.

¶Antecedentes vo ⁊ ꝯiuncte cõicant in hoc ꝙ ambe sunt res corporee.s.humorales:aut cõplexiõales:aut cõpositionales.Primitiue vo cãe sunt que extra corporis existũt subam:aut ex parte corpor̃ extrinsecor̃ sicut qđ ex verberatiõe accidit ⁊ ex cal'itate aeris ⁊ ex cibo calido ⁊ frigido que corpori adueniũt:aut ex p̄te aĩe:aĩa.n.aliud est a corpore sicut qđ accidit ꝓp̄ ira3 ⁊ timorẽ ⁊ hor̃ similia.Et cãe q̃dẽ antecedẽtes ⁊ p̄mitiue cõicant in hoc ꝙ iter eas ⁊ dispões quas noĩauimus aliqđ existit mediũ.Et cãe p̄mitiue ⁊ ꝯiũcte q̃ñq̃z cõicãt in h̃ ꝙ iter ip̄as ⁊ iter p̄dictas dispões nõ iteruenit mediũ.Antecedẽtes vo cãe a ꝯiũctis dĩnt eo ꝙ cũ causis antecedẽtib⁹ nõ aduenit dispõ:sed inter eas alie existũt cãe que sunt dispõni ꝓpingores antecedẽtib⁹.Et cãe antecedẽtes differũt a p̄mitiuis in hoc ꝙ ipse sunt corp̄ales:⁊ ẽt iter antecedẽtes ⁊ iter dispõnẽ ꝓculdubio iteruenit mediũ:s3 i causis p̄mitiuis nõ est hoc necessariũ.Cãe quoq̃z cõiuncte a p̄mitiuis dĩnt in hoc ꝙ sunt corporales:⁊ ẽt ꝙ iter cãs ꝯiuntas ⁊ inter dispõnẽ nõ est mediũ.In causis vo primitiuis non est hoc necessariũ:imo due res in eis sunt possibiles.

¶Et diuidit̃ hec p̄s in duas.Nã in p̄ᵃ parte cõparat iter ista membra dispõnis.Et p̄ cõparat iter ista penes ꝯueniẽtiã ⁊ dr̃iaz.Et 2ᵒ ex dictis eligit diffinitiones eor̃.2ᵃ ibi(Cause ergo añcedentes.) Prima h3 p̄tes duas.Prĩo cõparat iter ista mẽbra distinctionis penes ꝯueniẽtiã.Et 2ᵒ penes dr̃iam.ibi(Cause vo ꝯiũcte differũt a primitiuis.)Et est plana vsq̃z ad illum locum.

¶Cause ergo antecedẽtes sunt cãe corporales.s.hũorales aut cõplexionales aut cõpõnales:⁊ ip̄e q̃dẽ sunt ex q̃b⁹ aduenit dispõ nõ p̄mo aduẽtu:s3 aduenit ex eis aliq̃ mediãte.Et cãe ꝯiuncte sunt cãe corp̄ales ex q̃b⁹ dispões ꝓueniũt aduẽtu p̄mo.s.absq̃z medio.Et cãe primitiue sunt cãe nõ corporales ex q̃bus ꝓueniũt dispositiones aduentu primo aut nõ primo.Exẽplũ car̃ antecedẽtiũ est repletio febris ⁊ repletio receptaculorũ oculi vt aq̃ in ip̄m descẽdat.Exẽplũ carũ ꝯiunctar̃ est putredo febris ⁊ humor q̃ ad foramẽ dscẽdit oppilationi ⁊ oppilatio cecitati.Exẽplũ carũ primitiuaru3 est cal'itas solis aut fortitudo mot⁹ aut tristitia aut vigilia aut comedẽ rẽ calefaciẽtem sicut allia ⁊ hoc tm̃ febri:aut p̄cussio dilatatiõi ⁊ descẽsui aque ad oculu3.

¶In p̄te ista cũ notificauit p̄dictas cãs ex cõparatione b̃m ꝯueniẽtiã ⁊ dr̃iam:hic ex dictis eligit diffõnes ⁊ notificatões ear̃.⁊ p̄ ponit eas.⁊ 2ᵒ declarat p̄ exẽpla:ibi exẽplũ carũ añtiũ.¶Dõ vt intelligat̃ qđ dr̃ de ipsi⁹ causis cadit dubitatio multiplex.¶Et p̄ma est vtrũ hec distinctio cõpetat cuilibet dispõni.v3.sanitati egritudini ⁊ neutralitati.¶Scđa dubitatio est vtr̃ cause primitiue sint cãe corporales.¶Tertia vtrũ cãe antecedẽtes ⁊ ꝯiuncte sint cãe humorales ⁊ cõplexionales ⁊ cõpõnales:⁊ ꝓpter q̃d sunt tm̃ iste.¶Quarta ꝓp̄ q̃d est ꝙ iter quasdã p̄mitiua3 ꝯcurrit mediũ ⁊ iter q̃sdã nõ.¶Quinta de h̃ qđ dicit ꝙ repletio est cã añs feb.

Dubᵐ pᵐ

¶Est ḡ p̄ dubitatio vtr̃ ista diuisio car̃ cõpetat cuilibet dispõni:v3 sanitati egritudini ⁊ neutralitati.Et vr̃ ꝙ solu3 egritudini.Nã.A. adaptat in exẽplificando solũ ad egritudines.¶Itẽ si cõpetit soli egritudini:ḡ solũ cõpetet cãe ꝯiuncte:q2 si talis distõ cõpetit soli morbo cã ꝯiũcta vr̃ eẽ illa q̃ posita ponit̃ morb⁹:ḡ solũ cãe ꝯiũcte cõpetit.¶In oppoᵐ est Aui.q̃ dicit ꝙ cãe dispõnis corp̄is q̃rũ ia3 p̄misim⁹ narrationẽ.¶Dõm est ad h̃ ꝙ talis distictio car̃ cõpetit cuilibet dispõni:⁊ h̃ satis declarat text⁹ Aui.allegat⁹ q2 dic̃ q̃rũ p̄misim⁹ narrationẽ.⁊ h̃ ẽt app̄et rõne:q2 mãifestũ est ꝙ idẽ ẽ cã sanitat̃ egritudĩs ⁊ neutralitat̃:q̃ñ alio ⁊ alio mõ sũt adiuicẽ disposite ⁊ ordinate.Nã ab ista cã a q̃ fit neutralitas:alio mõ disposita fit egritudo:⁊ ꝓp̄ hoc eedẽ sũt cãe ꝯseruãtes ⁊ p̄mutãtes dispõnẽ corporis nr̃i vt app̄et in thegni.vñ idẽ aer fact⁹ fridus est cã causatiua egritudinũ fridar̃:fact⁹ calidus erit cã gñatiua egritudinũ cal'ar̃.sil'r ẽt idẽ humor exñs sub ꝓportiõe nãli erit cã nãlis sanitatis.exñs sub ꝓportõe p̄ternãli in q̃to aut q̃li erit cã egritudĩs:⁊ sil'r app̄et de cõpõne:q2 ip̄a exñs sub ꝓportiõe ⁊ mõ nãli erit cã sanitatis.sub mõ inãli erit cã egritudĩs.⁊ de vnitate sil'r.ḡ q̃t erũt cãe sanitat̃ tot erũt cãe egritudĩs:⁊ ꝓp̄ hec talis distõ oĩbus adaptat̃.¶Debetis tñ aduertẽ ꝙ l3 adaptet̃ sanitati ⁊ neutralitati tñ euidẽtius ip̄sa adaptat̃ egritudini ⁊ manifestius.Et rõ est duplex.Una q2 maior distinctio accidit ⁊ maior segregatio b̃m ꝙ iste cãe referunt̃ ad morbos:iõ Aui.exẽplificãs sermonẽ suũ ꝯrit solũ ad morbos.Alia rõ est q2 sanitas est dispõ q̃dã nãlis.egritudo aũt est dispõ q̃dã p̄ter nãm:s3 illud qđ est p̄ter nãm vr̃ ab extrinseco:sed dispõ nãlis nõ sic.Et q2 egritudo est ab extrīseco marie adaptant̃ cãe efficiẽti.Nã iste cãe sunt de gñe carũ efficientiũ.Sanitas aũt est dispõ ꝓueniẽs ab itrinseco ⁊ ꝓpterea adaptauit sermonẽ suũ egritudini ⁊ non sanitati.si aũt adaptet̃ sanitati adaptat̃ sanitati que fit ⁊ nõ sanitati que ꝓuenit a natura.¶Et ex his p3 solutio ad obiecta ꝓpter quã cãm Aui.adaptauit s̃monẽ suũ ad egritudĩes.

Dubᵐ 2ᵐ

¶Scđo erat dubitatio vtr̃ cãe p̄mitiue sint corp̄ales.Et vr̃ ꝙ sic: q2 si effect⁹ est corp̄alis ⁊ cã d3 eẽ corp̄alis:s3 sanitas ⁊ egritudo st̃ effect⁹ q̃dã corp̄ales:ḡ ⁊ cã d3 eẽ corp̄alis:ḡ cãe p̄mitiue sũt corporales.Preterea Aui.3.cañ.cap̄.de sputo sanguĩs dicit ꝙ multitudo exercitij ⁊ repletio multa est cã sputi sanguĩs añs:s3 m'titudo est cã corp̄alis ⁊ repletio:s3 iste ponunt̃ p̄mitiue hic ab isto:⁊ cu3 sint corp̄ales cãe p̄mitiue erũt corp̄ales.¶In oppoᵐ est Aui.hic. ¶Dõm ꝙ cãe p̄mitiue sunt cãe icorp̄ales:tñ notãdũ ꝙ corp̄ale ⁊ icorp̄ale accipit̃ dupl'r.Uno mõ icorp̄ale q2 p̄uatũ oĩ rõne corp̄alitat̃:⁊ h̃ mõ cãe p̄mitiue nõ sũt icorp̄ales.Alio mõ accipiunt̃ icorporales nõ oĩno q2 p̄uate oĩ rõne corp̄is:s3 q2 st̃ ex̃ eẽntiã nr̃i corpor̃ ⁊ isto mõ cãe p̄mitiue sũt icorp̄ales:⁊ rõ sumit̃ ex sig̃to noĩs: q2 h̃ itelligim⁹ noĩe cãe p̄mitiue.v3.illi⁹ q̃ ꝓuenit ab extrĩseco.añcedẽtes aũt cãe ⁊ ꝯiũcte st̃ cãe corp̄ales:q2 sũt de reb⁹ ꝯstituẽtib⁹ eẽntiã nr̃i corp̄is.¶Et ex his app̄et sol'o ad p̄ᵐ.¶Ad 2ᵐ dõm est ꝙ equocatio est de plenitudine.nã ip̄a dr̃ eẽ cã cãe añtis ⁊ nõ ꝓp̄a cã añs.Nã iter istas cãs ẽ talis ordo:q2 p̄mitiua cã añtis iterdũ ẽ cã.cã aũt añs est cã ꝯiũcte.⁊ vñ ex p̄mitiua q̃ ꝓportiõabil'r approximat̃ ad corp⁹ fit cã añs ⁊ postea ꝯiũcta:⁊ q̃ñq̃z ip̄samet est ꝯiũcta ⁊ p̄mitiua:s3 vtpl'm est ꝙ sit p̄ añs:sed cõparat̃ ad ꝯiũctã sicut potẽtia ⁊ act⁹ mõ sic a potẽtia nõ ꝓgredit̃ act⁹:ita ⁊ a cã añte nõ ꝯsequit̃ lesio opõnũ nisi mediãte cã ꝯiũcta.Uel al'r ꝙ cã añs accipiat̃ dupl'r.Uno mõ large ꝓ oĩ cã remota alicui⁹.Alio mõ stricte. Nunc aũt Aui.in.3.cañ.accepit cãm antecedẽtẽ stricte.

Dubᵐ 3ᵐ

¶Tertio est dubitatio vtr̃ cãe añtes ⁊ ꝯiũcte sint cãe hũorales cõplexionales ⁊ cõpõnales:⁊ ꝓp̄ q̃d sunt tm̃ iste vtr̃ sint pl'es vl' pauciores.Et vr̃ p̄ d̃ hũorib⁹ ꝙ nõ sint cãe añtes q2 hũor ẽ cã m̃alis:s3 iste sũt cãe efficiẽtes.m̃a aũt ⁊ efficiẽs nõ coincidũt.Itẽ cõplexio ⁊ cõpõ sũt egritudĩes q̃dã siue dispões:ḡ nõ sũt cãe.Iter̃ positũ fuit sup̄ in p̄nᵒ p̄ᵉ fen ꝙ cõplexio ⁊ cõpõ sunt cãe formales:q̃re ⁊c̃. Postea vr̃ ꝙ iste cãe sunt plures:q2 antecedẽtes sunt cãe corp̄ales:tũc ar.Si plures sunt res q̃ possint esse cãe añtes in corpore nr̃o q̃ erũt cãe sanitat̃ ⁊ egritudinis.s.virt⁹ sp̄us ⁊ el'nta:ḡ plures erũt cãe antecedẽtes:q̃re vr̃ ꝙ pl'es sint iste cãe.¶Itẽ si ponat̃ ꝙ sit cã añs cõplexio ⁊ cõpõ q̃re nõ virt⁹:cũ v̄tus ⁊ ꝓportio in v̄tute sic regrat̃ ad sanitatẽ ⁊ egritudinẽ sicut cõplexio ⁊ cõpõ.Dõm est ad h̃ ꝙ iste cãe añcedẽtes sint tm̃ tres.s.hũor:cõplexio:⁊ cõpositio.ꝓp̄ qđ debet̃ aduertẽ p̄mo ꝙ iste cãe añcedẽtes sunt cãe corporales q̃tũ est apud medicũ:⁊ appellant̃ corp̄ales:q2 sunt p̄tinẽtes ad eẽntiã nr̃i corporis:⁊ sunt cãe potẽtia respectu ꝯiuncte cãe q2 ꝯiũcte sunt in actu.Cã aũt q̃re iste cãe sunt tm̃ tres neq̃z plures neq̃z pauciores est q2 nõ st̃ pl'es res p̄tinẽtes ad sanitatẽ aut egri-

tudinē:iste.n.tres cāe ītelligunt facere dispōnē egrā aut sanā aut
neutrā:q2 nō est aliud in corpore qd̄ de nouo possit dispōnē efficē
nisi ista tria.elnta aūt nō pn̄t ex se efficere:q2 ipsa nō sunt in actu.
spūs aūt nō pn̄t eē q2 cāe formales.vnitas aūt nō:q2 ipa nō hz vir
tutē actiuā nisi mediante cōplexione:ꝛ iō nō pōt esse cā aūs.¶ Ex
his apparet solō ad obta q2 humor est cā malis ꝛ aūs siue efficiēs
alio ꝛ alio mō:q2 dr̄ esse cā malis īquātū est in potētia vt sit pars
corporis nr̄i.dr̄ aūt efficiēs vt pōt aliqd efficē.Mō nō est incōue-
niens mām ꝛ efficientē coincidē diuersis respectib⁹.Sed de alijs
est dubitatio magna:tn̄ aduertenduz ꝙ cōpositio ꝛ cōplexio ꝓut
spectāt ad ꝓpositū possunt ꝯsiderari dupliciter.Uno mō ꝓut stāt
sub quadā ꝓportione ꝛ īproportione per cōparationē ad opus:ꝛ
si ꝯsideret sub ista ꝓportione ꝛ īproportione nō sunt cause egritu
dinis aut neutralitatis:sed isto mō ponunt cause formales.Alio
mō pn̄t ꝯsiderari absolute sub rōne qua sunt ꝑncipiū alterādi aut
faciēdi aliqd:ꝛ sic ponunt cāe egritudinis sanitatis aut neutralita
tis antecedētes:ꝛ q2 cā efficiēs nō dz esse efficiēs nisi in quodā eē
qd̄ efficit ꝙ ens dz eē distinctū ab eo qd̄ efficit.Jdeo mala cōple-
xio ꝛ mala cōpō vt sunt cāe antecedētes nō dn̄r eē effectiue dispō
nis in sbto in quo sunt sed in quodā alio:sicut oppilatio existēs in
vno mēbro est cā febris in quodā alio.ꝛ silr mala cōplexio in pul-
mone est cā ethice in corde.ꝫ vt cōsiderant absolute vt sunt ꝑn^m
alterādi aut faciēdi aliqd vt sic sunt cāe antecedētes:sed alio mō
sunt cause formales vt positū fuit supra q2 ipse sunt de eē mēbri.

Dub^m 4^m ¶ Quarta est dubitatio ꝑꝑ qd est ꝙ īter cās ꝑmitiuas aliqn̄ īcedit
mediū.aliqn̄ aūt nō.ꝛ qd̄ nō querit aliud nisi q̄re cāe primitiue nō
sunt diuise in cām que facit actu egritudinē ꝛ cām que facit in po
tētia sicut dicebam⁹ de cā corꝑali:q2 q̄dā est que actu facit egritu
dinē.q̄dā aūt in potentia.Est dōm ad h̄ ꝙ ꝭm rei veritatē q̄dā cāe
ꝑmitiue sunt cāe in potētia q̄dā sunt actu.Et in potētia sicut balneū
q2 nō facit nisi post ablationē:in actu vt soluēs ꝯtinuū.Cā aūt q̄re
nō fuit facta ista distinctio de cā ꝑmitiua est q2 cuz cā ꝑmitiua sit
exterior a corpore nr̄o ipsa nō hz distingui nisi ꝭm actū quē efficit
in nr̄o corpore:sed cū ipsa sit exterior cū approximat corꝑi semꝑ
cāt aliq̄ȝ dispōnē:ꝛ iō sꝑ aliqd efficit:sȝ cā corꝑalis q2 est aliqd cor-
poꝝ nr̄i ꝛ res q̄ ē ī corꝑe aut ē aliqd ī po^a aut ē aliqd ī actu ꝑꝑ qd̄
cāe ꝑmitiue talē distōnē nō recipiūt:sȝ cā ꝑmitiua nō ē aliqd cor-
poris nr̄i ꝛ ꝑꝑea diuisa nihil fac:sed ꝑmitiua semꝑ dr̄ aliqd facē ꝛ
ꝑꝑea q2 sꝑ aliqd fac:illa aūt nō sꝑ ꝑꝑea nō fuit facta talis diuisio.

Dub^m 5^m ¶ Ultimo est dubitatio de eo qd̄ dicit ꝙ repletio est cā aūs.nō vr̄
ꝙ sit cā:q2 supra positū fuit ꝙ repletio erat egritudo cōpōnalis.
Jterū repletio erat res nō nālis.q̄uō ꝫ dicit ꝙ est cā aūs saltez vr̄
ꝑmitiua.Jtē repletio saltē q̄n̄q̄ȝ replet est cā ꝯiuncta:ꝫ non est cā
aūs.Dōm est ad h̄ ꝙ repletio pōt dicē duo:aut.n.dicit dispōnem
rei replētis:aut dispōnē rei replete.Si dicat dispōnē mēbri reple
ti sic dico ꝙ est egritudo cōpōnalis.Si aūt dicat dispōnez rei re-
plētis hec est duplr̄:q2 aut est cā corporalis aut īcorporalis.si rei
īcorꝑalis sic est cā egritudis ꝑmitiua.si aūt dicat dispōnez rei re-
plētis corꝑalis h̄ ē duplr̄:q2 aut oppilō ē tāta ꝙ ꝑ se facēt egritu-
dinē:q2 sensibilr̄ ledat actū ē cā ꝯiūcta:aut nō ē tāta ꝙ sensibilr̄ le
dat ō se ꝛ sic ē cā aūs.Et ex his appet solō ad obta.Deīde cū dicit.

¶ Omnes aūt cause aut sunt cause ꝭm essentiā sicut pi-
per cū calefacit ꝛ opiū cū infrigidat:aut sunt cause ꝭm
accidēs sicut aqua frigida cū calefacit ꝓpterea ꝙ in-
spissat cutiz ꝛ tenet caliditatē:ꝛ aqua calida infrigidat
ꝓpterea ꝙ resoluit ꝛ sicut scamonea cum infrigidat
ideo ꝙ humorem expellit calefacientem.

¶ Jn ꝑte ista ponit aliā distōnē cārum ex ꝑte modi cāndi.¶ Circa
quā partē vos debetis aduertē ꝙ cā essentialis dr̄ eē illa que effi-
cit effectū suū ab aliq̄ virtute que est sibi eēntialis sicut piper qn̄ ca
lefacit aut cū opiū aut aq̄ īfrigidat.Cāe aūt que agūt ꝭm accidens
sunt ille q̄ nō agūt ꝭm sui eēntiā:sȝ ꝑꝑ aliqd qd̄ ꝯseqt sbam ꝛ eoꝝ
eēntiā ꝛ h̄ ē cū aq̄ calefac:q2 opat illȝ māifestāte densatiōe cutꝭ q̄
ꝯsequit ad īfrigidationē ipsi⁹ aque ꝛ sic cū scamonea īfrigidat q2
nō nisi mediāte euōne humoris calidi quā facit.Deinde dicit.

¶ Non omnis v̄o causa que corpori aduenit in ipsum
operatur:imo preter hoc tria sunt necessaria:fortitu-
tudo.s.siue virtutis agentis ꝛ fortitudo virtutis corpo
ris preparatiue ꝛ possibilitas permittendi vnum tāge
re aliud tāto tēpore:vt in tali quale illud possit ex vno
prouenire operatio in aliud.

¶ Jn ista parte remouet q̄ddā dubitationē.Dubitatio aūt quā re-
mouet est ista:aliqs posset dubitare dictuz est ꝙ cāe ꝯiuncte ꝛc.ꝛ
aūtes ꝛ ꝑmitiue sunt ꝛc.posset aliqs credere ꝙ statim ꝙ approxi-
mat cā imediate sequeret effect⁹.hoc aūt remouet dicēs ꝛc.dixit
aūt ꝑter h̄:qm̄ illa q̄ reqrunt ad actionē sūt q̄tuor.s.vnde ꝑꝑ hoc
qd̄ dixit que corpori aduenit intelligit approximationē.Et cā q̄re
reqrunt ista est q2 ꝑ^o reqrit approximatio.nā oīs actio est per ꝯta
ctū rerū.Fortitudo agētis q2 agēs nō ītroduc nec efficit aliqd nisi
victoria suꝑ passum:veruz est tn̄ ꝙ ibi in tali victoria est latitudo
magna q2 forte agēs vicit ipm in breui:ōbile aūt in lōgo cū semꝑ
opz ꝙ ibi sit victoria aliquo mō.Tertio reqrit ꝙ patiēs sit dispo
sitū:q2 oē qd̄ fit fit ex aliq̄ nō q̄cūq̄ȝ sed disposito determinato.Et
videte q2 aptitudo est duplex.Quedā ē gn̄alis ꝛ ista est aptitudo
qua patiēs possit reduci ad aliq̄ȝ formā siue per duas siue per plu
res trāsmutatiōes:ꝫ opz ꝙ in aliq̄ q̄uolibet patiēte sit saltē dispō
gn̄alis sicut ꝙ ex aq̄ fiat ignis.Quedam aūt est dispō spālis ꝛ hec
est dispō ꝑꝑ quā patiēs reducit ad actū vnica trāsmutatiōe sicut
qn̄ ex aere fit ignis:q2 nō ꝯriant sibi nisi in vna q̄litate:sȝ in gn̄ali
dispōne ꝯriant sibi in duab⁹ q̄litatib⁹.Quarto reqrit tp̄s:q2 agēs
nō trāsmutat nisi in tp̄e.Et videte ne ꝯtigat errare ꝙ effect⁹ q in-
ducit ꝑ trāsmutationē q̄dā ītroducunt in tp̄e q̄dā in īstāti.Jn in-
stāti sicut sol.in īstāti.n.ītroducit effectū ꝛ h̄ ꝑꝑea q2 lux nullā ꝯrie-
tatē hz ad aerē nō lucidū.Quidā īducunt in tp̄e:ꝛ h̄ est qn̄ effect⁹
siue patiēs ꝯrietatē hz aliqd cū agente.Deinde cum dicit.

¶ Est autem cuz causarum dispositiones diuersifican-
tur in eo quod prouenit ex eis.Est enim cuz ex cā vna
in corporibus diuersis aut tēporib⁹ diuersis diuerse
ꝓueniūt egritudines:ꝛ est cū eius opatio diuersificat
in debili ꝛ forti ꝛ fortis sensus ꝛ debilis sensus.

¶ Jn ista parte remouet q̄ddā dubitationē.verū est ꝙ ꝑs ꝑcedens
debebat diuidi.ꝙ duo facit ꝭm ꝙ duas dubitationes remouet.ꝛ
2^a īciperet ibi(Opz nō minus.)¶ Remouet aūt dubitationē quā
posset aliqs credere ꝙ vna cā ꝑficeret vnū effectū h̄ reostēdēdo
ꝙ vna cā in diuersis facit diuersuz effectū per diuersas dispōnes
patiētis.mō de oīb⁹ his reddit cām dicens ꝛc.Deinde cum dicit.

¶ Causarū preterea alie sunt que sunt vicarie:alie que
non.Et vicarie quidem sunt quarum cum separantur
remanet affectio.Non vicarie v̄o sunt ex quarum se-
paratione prouenit sanitas.

¶ Ponit diuersitatem in operatione ad effectum.

¶ Dicemus etiā ꝙ cāe que mutant dispōnes corporis
ꝛ ille que ꝯseruāt aut sūt necessarie a qb⁹ īpossibile est
hoīem egredi toto tēpore sue vite aut nō necīe.Et ne
cessariaꝝ q̄dē sex sūt genera.Genus aeris circūdātis.
Et genus ei⁹ qd̄ comedit ꝛ bibit.Et gen⁹ mot⁹ ꝛ qeꝭ
corporee.Et genus motuuz aīaliū.Et genus somni ꝛ
vigilie.Et genus euacuationis ꝛ retētionis.De gene-
re ergo aeris est nobis prius loquendum.

¶ Modo ponit distinctionem causarum in comparatione ad ap-
proximationem ipsarum ad corpus.

¶ Est de affectione aeris q circūdat corꝑa. Cap.2^m.

Aer est elemētū nostroꝝ corpoꝝ ꝛ spirituū:ꝛ
ꝓpter hoc qd̄ est elntū nostroꝝ corpoꝝ ꝛ spiri
tuū:est ēt emanatio nostris adueniēs spiriti-
bus:ꝛ est cā melioratiōis eoꝝ nō tm̄ sicut ele
mentū:sed etiā sicut faciens.s.temperans.

¶ Supra Aui.ostēdit diuersitates cāꝝ gn̄aliter nūc aūt ꝓseqt spe
cialr̄ de ipsis cāis.determiauit aūt in spāli de cāis ꝭm mēbra disti
ctiōis q̄ vltimo ē posita:puta ꝙ cāꝝ q̄dā de necītate approximan
tur corꝑi nr̄o:q̄dā v̄o nō de necītate.Et h̄ iō fecit q2 ista diuersitas
ꝓprie reqrit in cāis ꝑmitiuis de q̄rū diuersitatib⁹ nō erat ꝭmo ha
bit⁹ in ꝑcedētib⁹:sȝ de diuersitatib⁹ antecedētiū cāꝝ ꝛ ꝯiūctaꝝ nō
fuit necīuz determinare:ꝓpterea q2 cū ille cāe eēnt humorales ꝛ
cōplexionales ꝛ cōpōnales:ꝛ de istis ꝑus ꝭmo erat habitus:iō nō
fuit necīū de eis determinare.de alijs aūt diuersitatib⁹.vȝ.de illa
que est penes modos causandi aut diuersitate que est in cōpara-
tione ad effectū nō fuit necīū de illis ꝓsequi:ꝑꝑea q2 ille nō respi
ciūt cās ꝭm se.Et diuidit istud capl̄m in duas ꝑtes.Primo deter-
minat de cāis q̄ approximant corpori ostēdendo actiones ipsarū
quas faciūt in corp⁹:hoc.n.est necessariū cognoscē cū ex actioni-
bus eaꝝ alr̄ ꝛ alr̄ approximataꝝ causat sanitas ꝛ egritudo.Scd̄o

determinat de causis q̄ nō necīo corpori approximant̄ ostendēdo opōnes ipsaꝝ ēt in corp' humanū. 2ª ibi (Loq̄mur nūc ꝛc.) Pria in sex sicut sex sunt illa que sunt in gñe taliū cāꝝ de qb' determinat. Incipit ḡ in eis p̄ ab aere ꝓpterea q꞉ necessarioꝛ res iter oēs que approximant̄ corpori nr̄o. Circa qd̄ sic ꝓcedit: p̄m. n. ipse determinat de aere ostēdēdo in gñali quā opōnē efficit in corꝑe humano. Scd̄o ex h̄ oñdit q̄ddā opōnē quā h꞉ circa corp' nr̄m: ostendit enī ex h̄ q̄uō aer est cā sanitatis ꝛ egritudinis in corꝑe nr̄o. 2ª ibi (Et aer qdē dū est tēperat'.) Uel alr̄ dicat̄ ꝛ credo melius ꝙ p̄ ōclarat q̄ddā necīū ad suū ꝓpositū. Scd̄o ex h̄ oñdit suū ꝓpositū: puta quā opōnē in gñali efficit circa corp' nr̄m. 2ª ibi (Et aer qdē vt dixi.) Sed añ istā diuisionē dēbat p̄mitti q̄dā alia diuisio vt diuidat̄ in sex ptes b꞉ ꝙ sex sunt cāe que approximant̄ corpori nr̄o de necītate. Prio ḡ ōterminat de aere. Scd̄o de cibo ꝛ potu. Tertio de motu ꝛ qete. Quarto de accidētib' aīe. Quinto de somno ꝛ vigilia. Sexto de euōne ꝛ retētione. Partes patebūt īfra. Pria in duas. Prio p̄mittit illud necīu꞉ ad ꝓpositū. Scd̄o illud declarat. 2ª ibi (Et h̄ qdē tēperamētū.) Pria in duas. q꞉ p̄ facit qd̄ dcm̄ est. Scd̄o exponit q̄ddam vocabulū. 2ª ibi (Jam aūt declarauimus.) ⁋ Uos debetis aduertē ꝙ Aui. in his v̄bis vult ostēdē cōparationē quā h꞉ aer ad spirit'. vnā enī cōparationē h꞉ in rōne elr̄nti: ꝛ q꞉ spūs in h̄ cōicat cū corpore nr̄o: iō p̄mittit ꝙ nō solū est elr̄ntū spirituū: sed corpoꝝ. Aliā cōparationē h꞉ aer ad spiritū que est ꝓpa ipsis spiritib': ꝛ ista est ꝓpria vt ipos spūs tēperet. ꝛ h̄ est qd̄ dic̄ ꝙ aer est elr̄ntū nr̄oꝝ corpoꝝ ꝛ spirituū nō solū sic̄ faciēs: s꞉ ēt sicut tēperās: ꝛ iō q꞉ aer h꞉ duplicē cōparationē. vnā b̄m quā est elr̄ntū. aliā b꞉ quā dꝫ alterare ex ꝯtactu ipsi'. Jō Aui. duplicē fecit tractatū de ipso. Unū posuit sup̄ vt ipse dꝫ elr̄ntū ꝛ mā nr̄i corꝑis. Aliū āt posuit hic b̄m ꝙ aer dꝫ alterare rōne ꝯtact': vt supple est cā aduenies vel ꝯtigēs corp' nr̄m ꝛ nō cōponat̄ ex aere solū: imo cōponit̄ ex q̄tuoꝛ elr̄ntis. Silr̄ ēt spūs q꞉ spūs est corpus mixtū: ꝛ iō nō pōt fieri ex vno elr̄nto: imo ex q̄tuoꝛ. verū est ꝙ sic̄ dcm̄ fuit sup̄ caplo de elr̄ntis ꝙ duo leuia plus faciūt ad gnōnē spirituū: sed duo ḡuia plus faciūt ad gnōnē mēbroꝝ ꝛ ipsoꝝ fixionē: s꞉ aer dꝫ eē emanatio aduenies nr̄is spiritib' ꝛ nō debetis ītelligē ꝙ sit emanatio ꝑ modū fluxus ꝛ refluxus: ita ꝛ aer ꝑ ꝯtactionē que fit in anhelitu ꝑ respirationē ꝛ īspirationē: ꝛ iō aer est in modū aque fluētis ꝛ refluētis: ꝛ ꝑꝑ h̄ Aui. oñdit qd efficiat aer in corp' nr̄m qm̄ ē cā meliorationis ipsoꝝ nō solū ꝑ modū euētatiōis ipoꝝ: sed ēt expurgādo ab ipsis fumosas ꝛ vaporosas supfluitates: ꝛ h̄ nō solū sicut faciēs sed sicut tēperans: ḡ in duplici necītate cōparat̄ aer ad spūs. Una q꞉ aer est sicut elr̄ntū qd̄ facit ꝯstitutionē nr̄i corpori ꝛ vapoꝛ spirituū. Alia necessitas est sicut euētās ꝛ ꝯtēperās ipsos ꝛ in hoc dꝫ eis facē meliorationē. h̄ est q̄tū ad expōnē litteralē. Sed videte ꝙ Aui. dicit hoc ꝙ aer dicit̄ facere meliorationē ipsis spiritib' non solum sicut faciens: sed sicut temperans: ꝛ ꝓpter hoc sunt q̄dam accipientes ꝙ aer faciat ipsum spiritū ꝓpter qd̄ quidā ponunt ꝙ aer est mā ꝛ cibus ex quo spirituū esse restaurat̄.

Dubm pm ¶ Et idcirco gr̄a huius īquirat̄ vtrū spūs generet̄ ex aere. Et vr̄ ꝙ sic: p̄ auctoritatib': ꝛ p̄ aucto. Gal. s. de iuuamētis mēbroꝝ p̄ cap. dicit. n. ibi ꝙ aer nō solū euētat: sed efficit spūm aīalē. idē ēt dicit in libro de vtilitate pulsus: ꝛ ēt Aui. 3. cañ. ca. de anathomia cāne pulmonis: dicit. n. ibi ꝙ iuuamētū aeris est duplex: vnū est ꝯtēperare caliditatē spūs: aliud restaurare spūm ꝛ nutrire b̄m ꝑtē q̄ est subtilis: ꝛ h̄ etiā vr̄ velle hic. ⁋ Dicūt q̄dā ꝑꝑ istas auctoritates ꝙ qñ querit̄ vtꝝ aer possit nutrire spūm ꝙ si ītelligamus ꝙ nutriat spūm ꝑ se: ita ꝙ sine aliq̄ alio nutriat: ꝙ istud nō est verū. si aūt intelligam' alio mō ꝙ nutriat spūm mixtus cū aliq̄ spū puta cū sanguine arteriali sicut dicūt ꝙ bene pōt isto mō aer nutrire spiritū. ⁋ S꞉ ꝙ aliud sit veritas q̄ꝫ sit istud qd̄ isti dñt ꝑꝑ qd̄ debetis scire ꝙ qñ q̄rit̄ vtrū spūs possit nutriri ex aere dico ꝙ qd̄ īplicat duo. Prio ex h̄ ꝙ dꝫ spūm posse nutriri: p̄supponit̄ spūm nutriri. Secūdo īplicat vtrū possit ex aere nutriri. ⁋ Et iō ad 2m opꝫ rñdere. Ad p̄m dico ꝙ ꝓprie spūs nō nutrit̄. 2º dato ꝙ nutriret̄ nō nutriret̄ ex aere. Declaratio p̄mi est ista q꞉ illud nō nutrit̄ qd̄ nō ꝑticipat actu in anima: s꞉ spūs est hmōi: q̄re ꝛc. Maioꝛ ꝓpō est manifesta: q꞉ illud qd̄ nō ē formalr̄ aīatū nō participat actu aīe vel nutritionis. Et ꝑꝑ hoc dicebat Gal. in. 2. thegni tex. cōmē. 31. ꝙ capilloꝝ nō est nutritio sed gñatio sola: q꞉ formaliter non participant actu aīe: ꝛ iō q꞉ nō sunt formaliter aīati nō nutriunt̄. Minoꝛ apparet: q꞉ aīa est actus corporis organici physici potētia vitā habētis: ḡ spūs nō nutrit̄ q꞉ formaliter non participat actu ipsius aīe siue aīe siue vite. Si aūt ītelligam' ꝙ ipsi spūs nutriant̄ nutricatione non vera: sic dico ꝙ pōt dici ꝙ spūs nutriant̄ sicut dcm̄ fuit supra: ꝙ sicut ex humoꝝ spissitudine gñat̄ substātia spissa ipsoru꞉ mēbroꝝ: sic ex vaporib' ipsoꝝ gñat̄ ꝛ nutrit̄ substātia spūs. ⁋ Secundo dico ꝙ nō nutriunt̄ ex aere p̄ aucto. Auer. qui dicit ꝙ q dicunt spiritū nutriri ex aere nō dicūt verū. verū est ꝙ ipse ascribit istā opinionē Gal. vtrū aūt fuerit de intētione sui nō credo: q꞉ alibi dicit ꝯriū. ⁋ Istud ēt declarat̄ aucto. Aui. in. 3. cañ. cap. p̄allegato. dicit enī ꝙ sic cōparat̄ aer ad spūm sicut cōparat̄ aq̄ ad corp' nostrum. Nunc aūt aqua nec sola nec mixta cū alio nutrit corpus sicut ipse dicit supra cap̄. de humoribus. ꝛ hoc dicet etiā in ista ꝙ ipsa nec sola nec cū alio nutrit corpus. ⁋ Itē hoc declarat̄ duplici rōne q꞉ eadē est mā generationis ꝛ nutritionis vt dictū fuit sup̄. ꝛ hoc etiā ponit̄ scd̄o de generatione: ergo qd̄ nō pōt esse mā nutritionis nec generationis. modo aer nō est mā nutritionis: ḡ ꝛc. Maioꝛ est manifesta. minoꝛ apparet q꞉ spiritus est corp' mixtū: aer aūt est corp' simplex: ergo aer nō pōt esse mā nutritionis ꝛ ꝑ ꝯsequens nec generationis. Neq꞉ v꞉ si dicas ꝙ est materia nutritionis ipsius spiritus qñ cū alio admiscet̄: q꞉ ipse separat̄ ꝛ nō remanet sub forma mixti. Et ideo fuit dictū supra ꝙ aqua nō nutrit neq꞉ per se neq꞉ per mixta cū alio: s꞉ solū adiuuat ad penetrationē ꝛ postea separat̄. ⁋ Iterū hoc declarat̄ ex rōne quā facit ph̄us in libro de sensu ꝛ sensato ꝙ nutriēs est illud qd̄ nō b̄m sui totalitatē expellit̄ neq꞉ b̄m sui totalitatē retinet̄: sed pars retinet̄ ꝛ ꝑs expellit̄: sed totus aer qui nutrit spiritū expellit̄ quare aer nō nutrit. Maioꝛ ꝓpositio est manifesta. minoꝛ declarat̄ qui ad sensu꞉ nos videm' ꝙ homo expellit totū quē attrahit. ⁋ Itē hoc apparet alia rōne q꞉ nutrimētū dꝫ habere diuersitate꞉ in partibus sed aer cū sit elemētū est vniformis q꞉ elemēta oīa sunt vniformia: ḡ vel totus nutrit vel tot' expellit̄: ꝛ ꝓpter hoc ex ipso nō pōt fieri nutritio. ⁋ Et ex hoc ad obiecta q꞉ nō solū opꝫ respondē ad text' Aui. sed Gal. ꝛ p̄ ad textū Gal. de iuuamētis. s. de iuuamētis membroꝝ cū dicit ꝙ aeris est custodire nālē calorē ꝛc. Dōm ad hoc ꝙ nō credo ꝙ velit dicere ꝙ aer habeat spiritu꞉ aīalē: q꞉ restauret̄ ex ipso q꞉ alibi dicit ꝯriū. v꞉. in libro de vtilitate pulsus. dicit eni꞉ ibi ꝙ spiritus aīalis restaurat̄ ex vitali: sed vult dicere ꝙ aer iuuat ad hoc ꝙ spiritus aīalis restauret̄ ex spiritu vitali: q꞉ aer ipse ꝯtēperat caliditatē spirit' vitalis quare adiuuat vt ipse ꝯuertat̄ in aīalē. ⁋ Tu dicis postea ꝙ nutrit aucto. Auicē. 3. cañ. Dōm ꝙ si bene ꝯsiderent̄ verba ipsius in eodē cañ. sua intentio est ꝙ aer nō nutriat: q꞉ dicit ꝙ simile est de aere ꝛ aqua sicut aqua non nutrit corp': ita nec aer nutrit spūm: sed vult dicere ꝙ aer iuuat spiritū sensibilē sicut aqua iuuat ad nutritionē ꝛ ad penetrationē solū ita ꝛ aer adiuuat ad penetrationē ꝛ ad subtilitatē spirit' ipsi'. Et ideo aer duplicē facit vtilitatē ipsi spiritui. p̄mo q꞉ reddit ipm̄ magis subtilē. ꝛ scd̄o adiuuat q꞉ cōtēperat ipm̄ spūm. ⁋ Ad aliud aūt qd̄ hic dicit iā ꝑ꞉ rñsio per ea que dicta sunt: q꞉ ex hoc qd̄ dicit ꝙ est cā melioratiōis ipsoꝝ nō tm̄ sicut elr̄ntū sed sicut faciēs dꝫ exponi sic̄ faciēs. i. tēperās. vñ nō dꝫ facē factiōe simplr̄ dicta s꞉ dꝫ faciēs factiōe b꞉ qd puta īquātū dꝫ spiritū ꝯtēperare. Deinde cum dicit.

¶ Jam aūt declarauimus in his que precesserūt quid velimus intelligi cū spiritū dicimus: nō enī dicere volumus illud qd̄ ph̄i animam vocant.

¶ In ꝑte ista exponit q̄ddā vocabulū. v꞉. qd ītelligat ꝑ spiritū. spiritus aūt appellat̄ aīa respectu istius actus. s. respiratio: q꞉ talis act' maxime vꝫ aīe cōpetē: imo intātū dicunt̄ aīalia viuere īquātū respirāt ꝛ ꝓpterea aīa maxime denoīat̄ ab illa opōne. s. respiratiōis. Uel possumus aliter dicē ꝙ spūs appellat̄ aīa b̄m opionē vulgariū: q꞉ vulgares appellant aīam illud qd̄ nō vꝫ: ꝛ q꞉ spūs nō videt̄ appellant ipsum aīam: sed nō est vis. Deinde cum dicit.

¶ Et hoc quidem temperamentum qd̄ ex aere nostris aduenit spiritibus ex duabus pendet operationibus que sunt mundificatio ꝛ euentatio.

¶ In ista parte declarat suū ꝓpositū. v꞉. illud qd̄ p̄miserat. Et sua intentio nō est alia nisi declarare q̄uō ꝛ b̄m quē modū aer spiritū ꝯtēperet ꝛ mūdificet. Et duo facit. primo premittit hoc. scd̄o declarat. ibi (Euentatio v̄o.)

¶ Euētatio v̄o est tēperamentū cōplexionis spirit' calidi cū supfluit ꝓpter ꝯstrictionē b̄m plr̄m ꝛ ꝑꝑ aliud. s. tēperamētū qd̄ est temperamentū relatiuū qd̄ sciuisti.

¶ Et h̄ pars diuidit̄ in ꝑtes duas. Nā p̄ declarat qualr̄ spūs iuuat̄ ab aere ꝑ euētationē. Et 2º declarat qualr̄ adiuuat ipm̄ ꝑ mūdificationē. 2ª ibi (Mūdificatio v̄o est.) Prima in duas. q꞉ p̄mo ostēdit qualr̄ aer tēperet spūm. Scd̄o ostēdit qualr̄ hoc facit mediāte aere. 2ª ibi (Et h̄ qdē tēperamētu꞉.) ¶ Dicit ḡ sic de p̄ª parte ꝙ euētatio est tēperamētū. i. cā tēperamēti ꝛc. ⁋ Juxta qd̄ vos ōbetis aduertē vt ītelligatis que fuerit cā isti' duplicis opōnis ipsius aeris. s. mūdificationis ꝛ euētationis: ꝛ p̄mo intelligatis qd velit dicē Aui. Cā isti' duplicis opōnis est similis qbusdā que dicta sūt supra de virtute vitali: q꞉ in corꝑe aīalis oportuit esse vnum p̄m

in quo p̄uſ reciperet aīa: ⁊ q2 aīa erat p̄n̄m diuerſoꝝ: iō habuit plu ra organa qbꝰ mediātibꝰ fit talis opō diuerſa: ⁊ q2 fit v̄tute aīe exi ſtētis in corde vt alia mēbra diſtent ab ipſo corde: opȝ ꝙ ſit aliqd deferēs. Iſtud aūt eſt caliditas ipſiꝰ cordis: ⁊ iō oportuit ipm̄ cor eē calīm ex vehemēti caliditate: ſȝ calītas multa nō pōt mlto tp̄e durare niſi ꝑ refrigerationē: opȝ ḡ ꝙ illa mlta calītas refrigeret: ſic videmꝰ in exteriorībꝰ ꝙ ſi ignis nō refrigeret imediate corrū pit q2 ignis ſuū hūidū cito ↄſumit: ⁊ ꝑꝑ h̄ ad h̄ vt ſaluet calīm qđ eſt in corde ordinauit nā refrigerationē ⁊ ordinauit duplicē refri gerationē. vnā q̄ dī euētatio. ⁊ aliā q̄ dī mūdificatio. Et rō q̄re opȝ caliditatē illā h̄re iſtas duas refrigeratiōes fuit ꝙ talis cordis ca lor fuit aptꝰ igniri a duplici cā ↄtīgētibꝰ ſibi ⁊ a ſeipō. Prīo q2 ꝑꝑ multitudinē calītatꝭ ē aptꝰ igniri ⁊ ↄſumi a ſeipō: q2 ipm̄ q̄tū ē de ſe cito ↄſumeret ſuū humidū. Scđo ē aptū igniri ⁊ ↄſumi q2 gñat fumoſas ſupfluitates q̄ qdē qñ nō expurgant ab ipō augerēt ſuū igneū ⁊ ſic cito ↄſumeret: ⁊ iō rōne p̄me ordīauit nā refrigeratio nē ⁊ tēperamētū: ⁊ iſta opō dī euētatio. Alia opō fuit necīa ꝑꝑ ſe cūdā necītatē. vȝ. rōne fumoſe ſupfluitatꝭ ⁊ iſta dī mundificatio. ḡ p̄a opō ↄtēperat ipm̄ rōne euētatiōis. ⁊ 2a ↄtēperat rōne mūdifi catiōis: ḡ ⁊ h̄ eſt qđ dicit ꝙ euētatio eſt ↄtēperamētū. i. eſt cā ↄtē peramenti cōplexionis ipſiꝰ ſpūs calidi ſupple nimis. ⁋ Illud aūt qđ ſubdit poſtea (Cū ſupfluit ꝑꝑ ↄſtrictionē ꝺm plīn.) ↄſueuit ex poni multiplr. Quidā. n. exponūt vt illđ referat ad ↄſtrictionē q̄ fit in corde rōne cuiꝰ fit ↄſtrictio ī ipō ſpū: vñ ꝑꝑ motū ↄſtrictiōis cordis fit ↄſtrictio ipſius ſpūs vñ ignit: vñ ꝺm plīm accidit ꝙ ſpūs ignit ꝑꝑ ↄſtrictionē q̄ ſibi accidit ex ↄſtrictione cordis. Alij expo nūt vt illđ referat ad cās excellētes q̄ ipediūt ſpūm ꝑꝑ ↄſtrictio nē q̄ accidit in ſpū ſic accidit in timore ⁊ triſtitia. Sȝ neutra iſtaꝝ expōnū ē v̄a. Primi q̄ dicūt ꝙ iſtđ refert ad ↄſtrictionē q̄ accidit in corde ꝑꝑ quā ↄſtrigit ſpūs nō dīt verū ꝑꝑ duo. Primū q2 talis ↄſtrictio nō ignit ſpiritū: q2 in tali ↄſtrictiōe cordis accidit mūdi ficatio ſpūs ipſiꝰ. mūdificatio aūt illiꝰ fumoſe ſupfluitatꝭ nō eſt cā ignitiōis: ſȝ magꝭ ē cā tēperamēti ipſiꝰ. Silr h̄ appꝫ ex alio. vȝ. ꝙ illa ſit mala expō: q2 ꝺm nāȝ eſt ꝙ p̄us ſit euētatio q̄ ↄſtrictio. Si ḡ ꝑꝑ ↄſtrictionē ſpūs iflāmaret: tūc p̄us fiet inflāmatio q̄ euēta tio: tūc ↄſtrictio p̄us accidet q̄ dilatatio. hoc aūt eſt fſm. Iteꝝ ꝺm ꝙ appꝫ ꝑ p̄hm in vltimo mortꝭ cor ↄſtringit: ḡ in p̄n̄o vite cor di latat: ḡ ꝺm nām eſt ꝙ dilatatio fit p̄us q̄ ↄſtrictio. ⁋ Et iō dōȝ eſt alr ad expōnē huiꝰ textꝰ ꝑꝑ qđ debetꝭ ſcire ſic q̄ſi totū eſt habitū ſup̄: q2 iſta expō pōt h̄ri ex his q̄ dcā ſūt q2 euētatio eſt necīa ꝑꝑ duas res. Prīa ē ꝑꝑ multiplicationē calī. Alia eſt ꝑꝑ res extrīſe cas q̄ ſibi accidūt. Vult ḡ dicē ꝙ euētatio ꝺm plīm eſt cā tēꝑamēti ſpūs calidi. cū ſupfluit ei caliditas ꝺm plīm accidit ei ꝓpter ↄſtri ctionē ⁊ ꝓpter aliud. i. ꝓpter alias cauſas ſibi eueniētes exterius ⁊ euētatio. ſ. eſt tēperamentū. i. eſt cā tēperamenti in ſpiritu non abſolute: ſed eſt cā tēperamēti relati ad opus ꝙ quidē tempera mentū tu ſciuiſti ſupra in cañ. de cōplexionibus. Deinde cū dicit.

¶ Et hoc quidē tēperamentū attribuit nobis aeris at tractio a pulmone ⁊ a poris euētatiōe pulſus qui ſunt cū arterijs ↄtinui. Aer aūt qui nos circūdat valde eſt frigidus in cōplexione cōparatōe ſpūs inati q̄toplus cōplexionis q̄ accidit ꝑꝑ ↄſtrictionē. Cūq3 aer ad ipm̄ ꝑuenit ipellit ipm̄ ⁊ miſcet cū eo ⁊ ꝓhibet ipſum ne ad igneitatē ↄuertat ↄſtrictiuā ex qua ip̄e ad malitiā ꝑue nit cōplexionis per quā remouet a p̄paratiōe ad effe ctiones recipiēdū aīales in ſe que eſt cā vite ⁊ ad reſo lutionē ſuemet ſubſtantie vaporalis humide.

¶ In iſta parte oſtendit quomodo euentatio illa fit mediāte aere ⁊ duplicē inſinuat vtilitatē quā facit aer ipſi ſpiritui: ⁊ q2 duplex eſt nocumentū qđ pōt ibi accidere ſi nō euentaret. vnde nocumē tum eſſet q2 ipſe eſſet ineptus ad opera vite: ⁊ 2m nocumentū ac cideret ſibi rōne ſue ſubtilitatis q2 poſſet euacuari.

Dubm 2m

¶ Sȝ diceret aliqs: ipſe dicit ꝙ aer qui nos circūdat eſt valde fri gidus cōparatione cōplexionis ſpiritus innati. Non videt q2 aer nō ſemꝑ eſt frigidus: imo in eſtate eſt valde calidus. ⁋ Et dōm ꝙ aer fuit ↄueniens euentans ſpiritum ipm̄ ex duplici cā. Vna eſt a parte ſubſtātie q2 h̄ebat multū calidū ⁊ ꝓpterea fuit neceſſariū ꝙ euētaret per aliqđ corpus ſubtile qđ cito haberet ingreſſum ⁊ receſſum. Scđo ex parte qualitatis q2 aer frigidus eſt. Et debetꝭ ſcire ꝙ nō q̄cūq3 aer eſt ↄueniēs in euētādo ſpiritū: ſed aer q̄ nos circūdat. Naȝ aer eſt triplex. qdā eſt ſupremꝰ ⁊ ille eſt valde cali dus ꝑꝑ ꝓpinq̄tatē ad corpora calā. qdā aer eſt medius ⁊ eſt ille q̄ eſt multū frigidus. ⁊ qdā aer eſt ifimus ⁊ iſte eſt ille q̄ nos circun dat. vñ ſupremꝰ aer nō eſſet ↄueniēs ꝑꝑ caliditatē vnde ipm̄ non euentaret. medius aūt ꝑꝑ nimiā frigiditatē extingueret: vñ iſte i fimus eſt ſicut mediū inter illos aeres declinās ad frigiditatē. Ad argumentū dōm: ꝙ lȝ aer ſit talis adhuc reſpectu ipſius hȝ frigi ditatem vnde pōt ipm̄ euentare. Deinde cum dicit.

¶ Mundificatio v̄o eſt ꝓpter ſocietatē ipſius quando reuerti facit anhelitus illud qđ ei attribuit virtus ſepa ratiua ex vapore fumoſo cuius cōparatio ad ſpiritum ē cōparatio humoris ſupflui ad corpꝰ cū aer expellit.

¶ In p̄te iſta oñdit q̄uo aer adiuuat ſpūȝ ꝑ mūdificationē. ⁊ p̄o oſtē dit q̄uo mūdificatio ē tēperās. ⁊ 2o oſtēdit q̄uo illa mūdificatio fit mediāte aere. 2o ibi (Tēperamētū ḡ eiꝰ.) Vult dicē ꝙ mūdificatio tēꝑat ſpūȝ: q2 mūdificaō expellit vaporoſitates fumoſas: ⁊ cū aer ē calefactꝰ expellit ⁊ ſecū ēt expellunt vaporoſitates ille fumoſe.

¶ Tēperamentū ergo eius eſt ꝓpterea ꝙ ſpiritui ad uenit aer cū attrahit ⁊ mūdificatio eſt ꝓpter eiꝰ exitū cū expellit. Aer eni q̄ attrahit in primis cū igredit ad tēperādū neceſſe eſt vt ſit in effectu frigidus: ſȝ poſt q̄ ↄuertit ad q̄litatē ſpiritꝰ ꝓpter calorē lōgitudine mo re deſtruit eiꝰ iuuamentū ⁊ nō indiget eo ⁊ eſt aer no uus necārius qui ingrediat vt illius alterius ſuppleat vices. Opȝ igit neceſſario vt egrediat ad hoc vt ſuo vicario locū euacuet ⁊ vt fumoſe ſuperfluitates ſub ſtantie ſpiritus cum eo expellantur.

¶ Oſtēdit q̄uo illud tēperamētū fit mediāte aere. Deinde cū dicit.

¶ Et aer quidez dum eſt tēperatus ⁊ clarus neq3 ſub ſtantia extranea cōplexioni ſpiritꝰ ↄtraria ei admiſcet eſt ſanitatem efficiens ⁊ ipſam ↄſeruās. Et cū mutatur ſue operationis ↄtrariū operatur.

¶ In iſta p̄te poſt q̄ declarauit illud qđ erat vtile ad ſuū ꝓpoſituȝ oſtēdit mō opōnē ipſius aeris in corpꝰ nr̄m: ⁊ quaſi in iſta p̄te ve lit dicere ꝙ ſi aer eſt moderate ſub̄e cuſtodit ſanitatē nr̄i corpo ris. ſi aūt fuerit imoderate ipſam corrūpit. Deinde cum dicit.

¶ Aeri preterea accidunt mutationes naturales ⁊ mu tationes nō naturales ⁊ mutationes curſum egredien tes naturalem ei contrarie.

¶ In iſta parte oſtēdit Auicē. que eſt operatio aeris in gñali: oſtē dendo etiā operationes ⁊ effectus quos faciūt in corpus noſtrū.

¶ Naturales v̄o mutationes ſunt mutationes tēpora les: q̄m in vnoquoq3 tp̄e ad aliā ↄuertit cōplexionē.

¶ In p̄te iſta eſt eiꝰ itētio oſtēdē diuerſas ꝑmutatiōes ipſiꝰ aerꝭ q̄ p̄nt eē cā ꝑmutatiōes corꝑis nr̄i ad ſanitatē ⁊ egritudinē. ⁊ p̄o facit hoc. 2o ꝓſequit de diuerſitate aeris ꝺm illas mutationes ibi.

¶ De naturis temporum. Cap. 3m.

Debes autez ſcire ꝙ tēpora iſta ꝺm medicos alia ſunt ab eis que ſunt ꝺm aſtronomicos.

¶ Sup̄. A. determinauit de diuerſitatibꝰ in gñali oſtē dēdo ēt opōnes ⁊ effectꝰ q̄s faciūt in corpꝰ nr̄m. In iſta p̄te ꝓſequit de mutatiōibꝰ illis in ſpāli oſtēdēdo mu tationes aeris ꝺm tp̄a anni: ⁊ duo fac. Prīo ↄtermi. de diſpōnibꝰ aeris nālibꝰ ⁊ nō nālibꝰ ⁊ ↄ nāȝ. Et in 2a p̄te q2 de vna illaꝝ diſpō nū nō p̄fecte determinauerat ꝓſequit iteꝝ de ipſa determinādo adhuc de illa magꝭ in ſpāli. 2a ꝑs icipit multū ifra ibi (Iā ventoꝝ narrauimꝰ diſpōnes.) Prīa ꝑs diuidit in p̄tes tres. Nā p̄o ↄtermi nat de diſpōnibꝰ aeris nālibꝰ. Scđo ↄ nō nālibꝰ. Et 3o de diſpōni bꝰ ↄ nām. 2a ibi (Nūc aūt dictionē cōplere debemꝰ.) 3a ibi (Muta tiōes v̄o nām egrediētes.) Prīa hȝ duas. Nā p̄o determinat de diſ pōnibꝰ ꝺm mutatiōes q̄ cadūt in ipſo q̄ ſunt mutatōes ꝺm tp̄a āni notificādo tp̄a āni: ⁊ ēt mutatiōes ꝺm ſe. Scđo determi. de eis q̄ tuȝ ad opōnē quā hȝ facē in corpus humanū. 2a ibi in iſto 2o cap̄. (Oē tp̄s qđ cōplōnē hȝ ſanā.) Debetꝭ aduertē an̄q̄ vlteriꝰ ꝓceda mꝰ ꝙ mutatōes q̄ fiūt i aere ſt tp̄a āni ⁊ appellāt mutatōes nāles. ⁊ appellant nāles ꝓpea q2 tales mutatōes ſt ↄſuete i aere. alie āt ꝑmutatōes appellāt ñ nāles q2 ñ ſt ↄſuete euēire: vñ iſte ñ ſt niſi cāe ꝑmutatiōis. ille āt appellāt ꝑmutatiōes ↄ nāȝ q̄ ſt cā ꝑmuta tiōis corꝑis nr̄i a diſpōne nāli. Procedit ḡ ſic ↄ p̄a p̄te: q2 p̄o diſtin guit q̄t ⁊ q̄ ſūt tp̄a āni ponēdo diſtōnē ipoꝝ ꝺm diuerſos artifices. Et 2o oñdit nām vniuſcuiuſq3 iſtoꝝ tēpoꝝ. 2a ibi (Et dicemꝰ ꝙ ve ris cōplō.) Prīa hȝ duas. Prīo oſtēdit diuerſitatē iſtoꝝ tēpoꝝ ꝺm

diuersos artifi. Et 2° ꝓsequit̄ de illa diuersitate. 2ª ibi (Quatuor nāq̧ tpa.) ¶ Circa p̄mā partē est notādū ꝙ dicit signāter ꝙ ipsa tpa. s. āni: ꝛ dicit ipa tpa ad drīaꝫ q̄rūdā tēpoꝝ morbi de qb⁹ dter/minauit sup̄: ꝛ ad drīam mēsis ꝛ diei medicinalis q2 hic omittens alia tpa solū de tēporib⁹ āni determinat: lꝫ ēt ꝛ medic⁹ de oīb⁹ his tēporib⁹ ꝯsideret: q2 ꝯsiderat tempora morbi vt patuit: ꝛ tēpora diei q2 aliā medicinā dat de die aliā de nocte: ꝛ tēpora mēsis q2 ꝛ mēseꝫ lunarē ꝛ medicinalē ꝛ māifeste apparitiōis ꝛ ꝯiūctiōis. hic v̄o solū de tēporib⁹ āni itēdit. ⁋ Scd̄o debetis aduertē ꝙ ista tpa sunt alia apud medicos ꝛ alia apud astrologos. nō q̄dē q̄ntū ad nu merū q2 s̄m ambos sunt q̄tuor: nec quātū ad ordinē q2 s̄m ambos ver p̄cedit estatē ꝛ estas autūnū ꝛ autūnus hyemē: sꝫ sūt alia q̄ntū ad q̄ntitatē q2 s̄m astrologos oīa sunt eq̄lia: s̄m medicū ver ꝛ autū nus sunt minora. Et sunt alia q̄ntū ad p̄n^m distinctionis eoꝝ. Nam astrologus distinguit ea s̄m motū circuli signoꝝ ꝓpterea q2 nō cō siderat ea s̄m alterationē quā efficiūt in corp⁹: medicus v̄o s̄m al terationē quā efficiūt in corp⁹ ꝓpter qd̄ ꝯsideret ea vt sunt cā sa nitatis ꝛ egritudinis: ꝛ sic ꝑꝑ diuersos fines al̄r ꝛ al̄r distiguit me dicus ꝛ astrologus. Et sil̄r supple ꝙ distiguant̄ s̄m theologos ipa tpa s̄m q̄sdā festiuitates vnde solet dici. Festum clemētis caput hyemis ē oriētis. Cedit hyems retro cathedrato symone petro. Uer fugat vrbanus: estatē simphorianus. Deinde cum dicit.

¶ Quatuor nāqꝫ tempora s̄m astronomicos sunt mu/tationes solis in vnaquaqꝫ quadra circuli signoruꝫ a puncto incipientes vernali.

¶ In ista pte ꝓsequit̄ de diuersa distōne istoꝝ tēpoꝝ āni s̄m istos diuersos modos accipiendi a diuersis artificib⁹ ꝛ duo facit. Prio determinat de diuersitate istoꝝ tēpoꝝ s̄m opiōnē astrologoꝝ. Et scd̄o s̄m opiōnē medicoꝝ. 2ª ibi (Scd̄m medicos v̄o.) ⁋ Debetis scire ꝙ ista tēpora nō sunt mot⁹ formaliter in eo ꝙ tp̄s nō est mo tus formal̄r. ⁋ Ulteri⁹ vos debetis scire ꝙ illud qd̄ dicit ꝙ muta tiones tēpoꝝ s̄m astrologos accipiunt̄ ꝑꝫ mutationē solis in vna/quaq̧ quadra circuli signoꝝ ꝑꝑ istud notādū ꝙ sol hꝫ duplicē mo tū. Unū qui nō est ꝓprius ipsi soli: sꝫ est cōmunis oī planete ꝛ iste est mot⁹ prime sphere ꝛ iste motus est ab oriēte in occidētē. Ali⁹ est mot⁹ ꝓprius ipsi soli ꝛ est mot⁹ ab occidēte in orientē. Et hoc nō est incōueniēs ꝙ aliq̄ corpora moueant̄ diuersis motib⁹ ꝯrys. vno motu ꝓprio. alio motu cōmuni. sicut. v̄. g. si formica esset sup̄ quadā rota ꝛ moueret̄ rota ꝛ formica moueret̄ ꝯtra motū rote: tūc formica moueret̄ duplici motu: ꝛ motu suo qui est ꝯtra motū rote: ꝛ motu ēt ipsi⁹ rote. Scd̄o sol ipse mouet̄ duplici motu. vno ab oriēte in occidentē ꝛ s̄m talē motū describit diē. ꝛ alius est mo tus ꝓprius ꝛ iste est mot⁹ in circulo signoꝝ puta in zodiaco: ꝛ istū ꝓpriū motū perficit in vno āno: ꝛ s̄m istū motū facit tēpora āni: ꝛ s̄m ꝙ mouet̄ per istas quadras facit siue causat diuersa tēpora. Et q2 in vnaquaq̧ quadra morat̄ tribus mensibus: ideo vnūq̧dq̧ tēpus anni describunt habere tres menses: sed s̄m medicos duo tēpora excedūt alia quantitate: propterea quia medici describūt tempora penes quedam sensata. Deinde cum dicit.

¶ Scd̄m medicos v̄o ver in terris temperatis est tem pus in quo nō tātū sunt necessarie res calefaciētes ꝑꝑ frigus vt inde sit multū curandū neqꝫ euētatio ꝓpter calorē. Et in ip̄o quidē est principiū frōdēdi arbores. Et eius tēpus est tp̄s existens inter equalitatē verna/lem aut an̄ ipaꝫ parū donec sol sit in medio tauri.

¶ In ista pte ponit distictionē ipsoꝝ tēpoꝝ s̄m opioneꝫ medicoꝝ ꝛ duo facit. p̄ notificat ista tpa penes q̄litates. ꝛ 2° penes q̄dā sen sibilia apparētia in dictis tēporib⁹. 2ª ibi (Et vī ꝙ ver sit tp̄s flo/rum.) Prima hꝫ q̄tuor s̄m ꝙ q̄tuor sunt tpa q̄ describit. p̄ descri/bit nobis ver. 2° autūnū. 3° estatē. ꝛ 4° hyemē. 2ª pars ibi (Et au tūnus est huic oppositus.) 3ª ibi (Et estas q̄dē est totū tp̄s.) 4ª ibi (Et hyems estati opposita.) Prio ḡ notificat nob̄ ver q̄ntū ad q̄/litatē. ꝛ 2° q̄ntū ad q̄dā apparētia in ip̄o. ꝛ 3° cōparat ver ad autū/nū penes q̄ntitatē tēporis ipsoꝝ. 2ª ibi (Et i ip̄o q̄dē ē p̄n^m frōdēdi arbores.) 3ª ibi (Unūq̧dq̧ igit̄ duoꝝ tēpoꝝ veris ꝛ autūni.) Recol lige dubitationes. Aui. ḡ notificās ver dixit s̄m medicos in terris tēperatis: q2 in distēperatis versus calidū eēnt necessarie res ifri gidātes ꝑꝑ estū: ꝛ in distēperatis v̄sus frigidū eēnt necessarie res calefaciētes ꝑꝑ frigus: ꝛ iō ver est tp̄s in q̄ nō multū sunt nec̄arie res calefaciētes ꝑꝑ frigus: nec sunt multū necessarie res ifrigidā tes ꝑꝑ estū. ꝛ idcirco nō vult Auicē. dīe nisi ꝙ ver est tp̄s tēpera/tū. Dixit aūt vt īde sit multū curādū: q2 lꝫ ver ex se ꝛ ex regione sic sit: tn̄ q2 oē tp̄s assimilat̄ tēpori p̄cedēti q̄ntū ad sui p̄n^m ꝛ sequēti q̄ntū ad finē ꝑꝑ h̄ ver in sui p̄n° īdiget aliquo mō calefaciētib⁹ ꝑꝑ

hyemē s̄m aliq̄d in fine īfrigidātib⁹: sꝫ in sui medio nō: ꝛ iō lꝫ ip̄ꝫ s̄m se totū sit tēpatū: q2 tn̄ extremitates nō sunt tēpate absolute ꝑꝑ eas sic loq̄t̄ ꝛ ꝑꝑ h̄ tale tp̄s latitudinē hꝫ. Iterū ꝛ tp̄s veris di/uersificat̄ q̄ntū ad an̄s q̄m̄ illud apparens. s. apparitio frigiditatis diu nō est semꝑ eodē mō: q2 aliq̄n apparēt citi⁹ aliq̄n tardi⁹: ꝛ ꝑꝑ hoc ver s̄m medicos nō icipit eodē mō: q2 temperies aliq̄n citius apꝑet in ipso ex aliq̄ aspectu celesti ꝛ aliq̄n tardius. Deīde cū dic̄.

¶ Et autūnus est huic oppositus in talib⁹ quales sunt nostre terre. In alijs v̄o terris est possibile vt p̄cedat ver ꝛ tardetur autūnus.

Dub^m 2^m

¶ In ista pte notificat nobis tp̄s autūni. ⁋ Sꝫ dices tu q̄uō dic̄ ip̄e ꝙ tp̄s autūni opponit̄ v̄i: q2 ē aliq̄ mō tēpat⁹ sic̄ ꝛ ver. ⁋ Dōm ē ꝙ autūn⁹ opponit̄ q̄ntū ad q̄litates ꝛ q̄ntū ad accn̄s apparēs in ipso: vn̄ autūn⁹ maḡ opponit̄ veri q̄ꝫ aliqd̄ tp̄s ieq̄le: vn̄ sic̄ i vere nō i/digem⁹ calefaciētib⁹ ꝑꝑ frig⁹ ꝛ ifrigidātib⁹ ꝑꝑ estū: ita in autūno opposito mō idigem⁹ mō calefaciētib⁹ ꝛ mō ifrigidātib⁹: sꝫ i alijs tēporib⁹ vel idigem⁹ solū calefaciētib⁹ vel solū infrigidantib⁹. Et opponit̄ ei q̄ntū ad apparens siue ad effectū de quo ꝓposuerat: q2 sicut ver facit arbores frōdere ꝛ florere: ita ꝛ autūnus est tp̄s qd̄ facit deflorere. Iterū differūt q̄ntuꝫ ad p̄n^m: q2 sicut autūnus ante hyemē: ita ꝛ ver ante estatē: ꝛ hoc est veꝝ in regionib⁹ tēpatis: in distēperatis aūt vt dicit Aui. in l̄ra pol̄e est ꝙ ver p̄cedat ꝛ autū/nus tardet̄: q2 medicus accipit tp̄s veris ex tēperamēto ipsi⁹ ae/ris. Nunc aūt in regionib⁹ calidis tēperamētū aduenit citi⁹: ꝛ ꝑꝑ hoc dicit ꝙ possibile est ꝙ ver p̄cedat ꝛ tardet̄ autūnus in regio/nibus calidis. In frigidis aūt ecōtra: q2 possibile est ꝙ postponat̄ ver ꝛ antecedat autūnus. Deinde cum dicit.

¶ Et estas quidem est totum tempus calidum.

¶ Notificat nobis tempus estatis.

¶ Et hyems totum tempus frigidum.

¶ Notificat nobis tempus hyemis.

¶ Unumquodqꝫ igit̄ duoꝝ temporum veris ꝛ autūni est magis breue s̄m medicos q̄ꝫ vnūquodqꝫ duoꝝ tē porum estatis ꝛ hyemis.

¶ Infert qd̄dā correlariū ex dictis manifestādo vnūq̧dq̧ tempus generaliter. Et si dicat̄ Haliabas distinguit ista tēpora s̄m motū solis. dōm ꝙ nō distinxit ea inquātū medicus: sed inquantū alius artifex puta inquātū astrologus. Deinde cum dicit.

¶ Et hyems quidem est tempus estati oppositum aut minus eo aut maius eo s̄m terras.

¶ Notificat nobis tempus hyemis.

¶ Et vī ꝙ ver sit temp⁹ floꝝ ꝛ inity̆ pomoꝝ. Et autū/nus tp̄s mutationis coloris folioꝝ ꝛ p̄ncipiū casus eo rum. Et qd̄ est preter istud est hyems ꝛ estas.

¶ In ista parte no. nobis tempora anni penes quedaꝫ accidentia. Deinde cum dicit.

¶ Et dicemus ꝙ veris complexio est temperata: neqꝫ est sicut q̄dā existimāt calida ꝛ humida. certificare v̄o istud multa inuestigatione est in parte nālis ph̄ie: cre/dere aūt debemus ꝙ ver est temperatū.

¶ In ista parte vt dicebat̄ ipse determi. de cōplexionib⁹ istoꝝ tē/poruꝫ notificando naturas ꝛ cōplexiones vniuscuiusq̧ istoꝝ: ꝛ di/uiditur hec pars in partes quatuor. Primo enim notificat nobis ver q̄ntū ad sui cōplexioneꝫ. Et scd̄o tp̄s estatis. Et tertio hyemis. Et quarto autūni. 2ª ibi (Et estas est calida.) 3ª ibi (Hyems quidē frigida ꝛ humida.) 4ª ibi (In autūno v̄o.) Et est plana sentētia p̄/me partis. Deinde cum dicit.

¶ Et estas est calida ꝓpterea ꝙ sol oppōni capitū est ꝓpinqu⁹: ꝛ fortitudo existit rady̆ q̄ ab eo ꝯfluit q̄ ima/ginat̄ ꝯuerti retro i estate aut suꝑ angulos valde acu/tos aut suꝑ seip̄m i lineis in q̄b⁹ penetrauit ꝛ ꝓpterea ispissat̄ radius. Hui⁹ v̄o cā ꝓ certo existit eo ꝙ casus rady̆ solis alius est q̄ ē sicut casus axis colūne ꝛ pyra/midis: sicut si a cētro corporis solis penetret ad illud qd̄ est ei oppositū. Alius est q̄ est sic̄ suꝑficiei ꝛ circūfe rētie: aut q̄ est ꝓpinqu⁹ circūferētie: ꝛ ei⁹ q̄dē virt⁹ exi/stit in axe eo ꝙ ipressio aduenit ei ab oīb⁹ extremis: il/le v̄o qui est in pte extremoꝝ est magis debilis.

¶ In ista

¶ In iſta parte notificat nobis quale eſt tp̄s eſtatis quantũ ad ſui cõplõnẽ. Et diuidit̃ in duas. Primo notificat nobis illud tp̄s q̄tuʒ ad actiuas. Scd̃o notificat ip̄m quãtũ ad paſſiuas. 2ª ibi (Et eſtas preter hoc ꝙ eſt cal'a.) ¶ In iſta parte intẽdit ſic arguere ad ꝓbãdũ ꝙ eſtas ſit cal'a: oẽ tp̄s in quo aſpectus ſolis eſt ꝓpĩquus rectitudini ſuper capita nr̃a dʒ eſſe calʒ: ſed eſtas ẽ hmõi: ergo ⁊c̃. Iſti⁹ rõnis p̄ ponit ↄcluſionẽ deĩde ma. ⁊ ei⁹ ꝓbationẽ ibi (Propter qđ in p̄nci.) Et tertio ponit mi. ibi (Nos aũt.) Ponit ↄcl'ationẽ ma. in lr̃a. Et itẽdit Aui. ponẽ duplicẽ cãm ꝓpter quã ſol calefac̃. Una eſt q2 ſol eſt recte oppõnis capitib⁹ nr̃is vel ꝓpinquus tũc radi⁹ ſolis reflectit̃ ſupra: vtputa ſi directe opponat̃ vel reflectat̃ ad ãgulos valde acutos: vt ſi ſit ꝓpĩquus rectitudini: radius aũt ſic reflexus vnit̃ in ſeipſo ⁊ ĩſpiſſat̃: nõ ĩſpiſſat̃ ꝙ ſit corpus: q2 ph̃s vult ꝙ lux nõ ſit corp⁹: ſed vnit̃ in ſeipſo: oĩs aũt virt⁹ vnita fortior eſt ſeipſa diſperſa: ⁊ iõ ſaltẽ forti⁹ calefacit. Alia ↄcl'atio eſt maioris ꝙ ſol calefaciat: q2 qñ ſol directe aſpicit nos ⁊ directe opponit̃ capitibus nr̃is: tũc radi⁹ ſolis cadit ſup̱ capita nr̃a ſʒ caſuʒ directũ q eſt caſus axis colũne vel pyramidis: qñ ãt ſic cadit a cẽtro ⁊ ab oĩb⁹ ꝑtib⁹ corꝑis ſolis: ſʒ qñ nõ ẽ ꝓpĩqu⁹ rectitudini radij cadũt ſuper nos a ꝑtib⁹ ſuperficialib⁹ circũferẽtie ſolis. Nũc aũt ma. eſt virt⁹ qñ penetrat a partib⁹ oĩb⁹ ſolis q̄ꝫ quãdo ſolũ a partib⁹ circũferẽtialibus extremis: ⁊ ideo tũc mag̃ calefacit. Iſtã duplicẽ ↄcl'ationẽ Aui. intendit in lr̃a. ſecũdã ponit ibi (Hui⁹ v̊o cauſa.) Pro certo debetis ſcire ꝙ corpus luminoſuʒ calefacit per ſe mediante lumine ſuo: ⁊ maxĩe quãdo lumen reflectit̃ in ſeip̄m aut ad angulos acutos: q2 illi anguli cõgregant̃ ⁊ vniunt̃: ⁊ ideo forti⁹ calefaciũt illi radij: ſed qñ radij nõ directe nos aſpiciũt: ſʒ aſpergunt̃ nõ tãtũ nos calefaciũt: ⁊ iõ qñ radij reflectunt̃ ad aliqđ corp⁹ terſuʒ ⁊ politũ ⁊ cõcauũ gñat̃ ibi ignis: ſed quãdo eſt in directa oppõne ſol reflectitur ſm eãdem lineã. Quia determinatũ eſt in alia ſcĩa: puta in perſpicatiua ꝙ radi⁹ qui cadit directe reflectit̃ ſʒ eũdẽ modũ: ⁊ iõ in ip̄o eſt maior virt⁹: ſʒ qñ radi⁹ nõ ſic directe cadit: q2 ſol eſt in indirecta oppõne reflectunt̃ radij nõ ſm eũdẽ motũ: ſʒ faciunt angulũ: ꝓpterea q2 linee ſunt parũ diſtãtes: ⁊ iõ qñ reflectunt̃ ſm eũdem modũ eſt maior virt⁹ calefactiõis: q2 ibi eſt maior vnitio: mõ qñ ſol eſt ſup̱ capita nr̃a reflectit̃ in ſeip̄m: ſed qñ eſt ꝓpĩqu⁹ oppõni ſit reflexio ſm angulum acutum ⁊c̃. Deinde cum dicit.

¶ Nos aũt in eſtate ſum⁹ cadẽtes in axe aut circa ip̄ʒ: ⁊ perdurat hoc tp̄s ſuper nos q in iſtis moramur latitudinib⁹. Et in hyeme ſumus circa circũferẽtiã. Ideoq̄ʒ in eſtate lumen exiſtit magis ſplendidum: lʒ ſpatiuʒ qđ eſt a noſtro loco ad locum ſolis ſit longius: cũ ſol circa ſuum exiſtit axem.

¶ Ponit probationẽ mi. rõnis ſupra poſite. Deinde cũ dicit.

¶ Iſtius v̊o longinquitatis ⁊ ꝓpinquitatis comparatio in parte aſtronomica partis diſciplinalis ph̃ie declaratur: ⁊ certificatio fortitudinis caloris ⁊ fortitudinis luminis monſtratur in parte naturalis ph̃ie.

¶ In parte iſta pro perfecta declaratione iſtoruʒ remittit nos ad locum alium. Deinde cum dicit.

¶ Et eſtas p̄ter hoc ꝙ eſt calida eſt ẽt ſicca ꝑꝑ reſol'onẽ humoꝝ que fit in ea multa cal'itate: ⁊ ꝑꝑ reſol'oneʒ ſubſtãtie aeris ⁊ ipſius ſil'itudinem cum nã ignea: ⁊ ꝓpter paucitatẽ ei⁹ qđ cadit in ea de rore ⁊ pluuia.

¶ Notificat nobis cõpl'onẽ eſtatis quãtũ ad qualitates paſſiuas.

¶ Et hyems quidem frigida eſt: ⁊ humida propter harum cauſarum contraria.

¶ In iſta parte ponit complexionem hyemis.

¶ In autũno v̊o iã calor diminutus fuit ⁊ frĩditas nõdũ ꝑuenit ad cõplementum. Et ſimile exiſtit ꝙ iam in medio ſtamus lõgitudinis que eſt iter axeʒ quã noiauimus ⁊ inter circũferentiã: propinquus igit̃ exiſtit tẽperamento qđ inter caliditatem exiſtit ⁊ frigiditateʒ.

¶ In iſta parte ponit cõpl'oneʒ autũni. Et p̊ facit hoc. Scd̃o remouet quãdã dubitationẽ. ibi (Diſpoſitio quoq̄ʒ que eſt ad ĩfridãdũ.) Prima hʒ duas. Primo notificat nobis cõpl'onẽ autũni quãtũ ad qualitates actiuas. Et ſcd̃o notificat cõpl'onẽ ſuã quãtũ ad qualitates paſſiuas. ibi (Inter humiditatẽ aũt ⁊ ſiccitatẽ.) ¶ In autũno v̊o arguit ſic: illud tp̄s in quo eſt caliditas diminuta ⁊ frĩditas nõ vltimata eſt ꝓpĩquũ tẽperamento inter caliditatẽ ⁊ frĩditatẽ: autũnus eſt hmõi: ergo ⁊c̃. hoc eſt dicere ꝙ tũc. ſ. in autũno ſol nõ reſpicit nos nec remittit radios per modũ axis: nec ẽt per modũ circũferẽtie que ambo ſunt intẽſe cal'itatis ⁊ ĩtenſe frĩditat̃: ſed reſpic̃ nos medio mõ: ⁊ iõ eſt tẽperatũ iter caliditatẽ ⁊ frigiditateʒ.

¶ Inter humiditatem autẽ ⁊ ſiccitatem nõ exiſtit tẽperatus. Quomodo enim hoc eſſet cum ſol iam ſiccauerit aerem: ⁊ nõdum acciderit ex cauſis humectantib⁹ qđ ſit exiccationi cauſe exiccantis oppoſitum.

¶ Hic intendit arguere ſic. oẽ tp̄s in quo fuit multa exiccatio aeꝛ: ⁊ adhuc nõ eſt facta humectatio aeris eq̃lis illi exiccatiõi eſt diſtẽperamentum verſus ſiccitatem: autũnus eſt huiuſmodi. ideo ⁊c̃.

Dub^m 2^m

¶ Propter illa que dicũtur in alia lectiõe eſt dubĩ: vtrũ ver ſit cõplexionis tẽperate. Et arguit̃ ꝙ nõ: q2 illud tp̄s nõ ẽ cõpl'onis tẽperate qđ ↄclinat ad cal'm ⁊ hũidũ: ver eſt hmõi: iõ ⁊c̃. maior ꝓpõ eſt nota de ſe. mĩor ꝓpõ appʒ per Hip. 3. afoꝛ. 19. Preterea illud tp̄s nõ eſt tẽperatũ in quo multiplicat̃ humor cal's ⁊ hũidus: ſʒ ver eſt hmõi. ergo ⁊c̃. Maior ꝓpõ ẽ nota: q2 multiplicatio hũoris nõ accipit̃ niſi ex cõpl'one tp̄is: alijs p̄ſuppoſitis parib⁹. Mĩor appet q2 ĩ vere multiplicat̃ ſan. q ẽ cal's ⁊ hũidus. Preterea illđ tp̄s nõ ẽ tẽperatũ qđ ẽ calʒ ⁊ hũidũ: ver ẽ hmõi. ergo ⁊c̃. Maior ꝓpõ ẽ manifeſta. Minor appet: q2 ſʒ aſtrologos ver ponit̃ eẽ cõpl'onis cal'e ⁊ humide. Iteꝝ arguit̃ rõne: q2 ſi eſt dare vnũ extremũ in nã ⁊ reliquũ: ſed eſt dare tp̄s frĩdũ ⁊ ſiccũ ſic̃ tp̄s autũni: ergo erit dare tp̄s calʒ ⁊ hũiduʒ: hoc ãt nõ erit niſi ver. In opp^m ẽ Aui. ⁊ H. 1. de cõpl'onib⁹. cap. 4. Dĩm eſt ad h̄ ꝙ ver ẽ tẽꝑatũ ſm qđ dic̃ Auic. ⁊ Auer. ¶ Debẽt tñ aduertẽ ꝙ ver eẽ cõpl'ionis tẽꝑate poſſum⁹ 2^r ĩtelligẽ. vʒ. abſolute aut reſpectiue. Si ĩtelligam⁹ abſolute: dõʒ ꝙ cũ talis cõpl'o tẽperata ſit ad põdus: ⁊ ipſa nõ poſſit repiri ꝙ ver nõ ẽ tẽperatũ tali tẽperie. Alio mõ vt ĩtelligam⁹ reſpectiue: ⁊ h̄ 2^r ſm ꝙ 2^x ẽ ei⁹ cõplexio: aut ĩtrĩſeca aut extrĩſeca. Si loq̃mur de tẽperie quãtũ ad ĩtrĩſecã cũ illa cõpl'o ſit valde ꝓpĩqua cõpl'o ad põdus: dico ꝙ ver nõ ẽ tẽperatũ iſta tẽperie. Si ãt loq̃mur quãtũ ad extrinſecã: dico ꝙ in vere bñ abũdat cal'itas ⁊ hũiditas: ⁊ ẽ ſil'e de vere ſic̃ de complexiõe hoĩs. In hoĩe eni eſt aliq̃ cal'itas excedẽs: ⁊ tñ hõ ponitur cõpl'onis tẽꝑate ꝑ reſpectũ ad alia aĩalia. Si ãt loq̃mur de cõplexiõe veris ꝑ reſpectũ ad extrĩſecã: ⁊ h̄ ẽ ẽt 2^r: q2 aut ꝑ reſpectũ ad qđcũq̄ʒ ↄtingẽs ſic eſt oĩs cõpl'onis ⁊ cal'e ⁊ hu. frĩde ⁊ ſicce: q2 ꝑꝑ reſpectũ ad hyemẽ eſt cõpl'onis cal'e: ꝑ reſpectũ ad eſtatẽ ẽ cõpl'onis frĩde: ꝑ reſpectũ ad autũnũ ẽ cõpl'onis hũide. Et rõ eſt: q2 talis reſpect⁹ nõ ponit ip̄ʒ in aliq̃ cõpl'one ↄtermĩata. Aut ĩtelligit̃ eſſe cõpl'onis tẽꝑate ꝑ reſpectũ ad mediũ: ⁊ h̄ mõ iter tẽpora ver dĩ cõpl'onis tẽꝑate: aut ꝑ reſpectũ ad corp⁹ hũanũ: ⁊ h̄ mõ dico ꝙ ver eſt cõpl'onis tẽperate: ⁊ h̄ mõ ĩtelligũt medici: ⁊ iſto° ↄcl'at Aui. ꝙ ſit cõpl'onis tẽperate: poſtea ꝙ ſit tẽꝑate ꝑ reſpectũ ad corpus eſt manifeſtũ: q2 talis tẽperies attẽdit̃ circa opõnẽ: mõ oẽs opõnes ĩ illo tp̄e ſũt robuſte. Itẽ ex alio: q2 illđ tp̄s ẽ tẽꝑatũ in q̊ nõ patitur cutis corꝑis tẽꝑati: q2 tẽꝑamẽtũ ẽ cã q̃re corp⁹ nõ patit̃. mi. ẽ manifeſta ad ſenſuʒ: ẽt dic̃ Aui. qđ dic̃ nõ dicem⁹ de reb⁹ calefaciẽtibus ꝑꝑ frig⁹ nec de ĩfrĩdãtib⁹ ꝑꝑ eſtũ: ⁊ h̄ ẽt mõ repħẽdebat. H. ãtiq̊s ĩ p̊ de cõpl'onib⁹. ca. 4. ¶ Et ex his appʒ ſol'o ad obꝛa. Illđ tp̄s in q̊ abũdat cal'itas ⁊ hũiditas ſiue qđ aſſimilat̃ cõpl'oni ĩfantiũ ẽ complonis cal'e ⁊ hũide. Dõʒ vno° ꝙ illa etas eſt cõpl'onis tẽꝑate: vel al'r ꝙ tale tp̄s eſt tẽꝑatũ: tñ ſup̱fluit calʒ ⁊ humiduʒ ꝑ reſpectũ ad alia tẽpora: nõ tñ ſup̱fluit ĩ cõparatiõe ad opus. ¶ Ad aliud dõʒ ẽ ꝙ ſanguis multiplicat⁹ iter hũores ſanguis maxĩe ↄclinat ad tẽperamẽtũ: ⁊ iõ illo tp̄e mag̃ multiplicat̃: q2 ẽ ſibi magis cõforme. ¶ Ad aliđ dõʒ ꝙ ſi aliq̃ egritudĩes multiplicant̃. Dĩm eſt ꝙ nõ eſt per ſe ſʒ per accñs ꝓpter ebullitioneʒ hũoꝝ. ¶ Ad aliđ rñdit. H. tu dicis ꝙ ſi eſt dare vnũ extremũ in nã ⁊ reliquũ: veꝝ ẽ in vno tẽpore particulari: nõ tñ in tota ↄſtõne: vel al'r ꝙ ſi eſt dare vnũ ⁊c̃. verũ eſt ĩ tota nã: nõ tñ oʒ ꝙ in ↄſtõnib⁹ anni ꝓpter qđ non valet.

¶ Diſpõ q̊ʒ q̃ ẽ ad ĩfridãdũ nõ eſt: queãdmoduʒ ea q̃ ẽ ad humectãdũ: qm̃ ↄuerſio que eſt ad infridãdũ eſt leuis: ſʒ ↄuerſio que eſt ad humectãdũ nõ eſt tã facilis.

¶ Prius Aui. ↄterminauit de cõpl'one autũni quãtũ ad qualitates actiuas ⁊ paſſiuas. In parte iſta eſt ei⁹ mentio remouẽ q̃ſdã dubitationes. Et diuidit̃ hec pars in partes duas. Nã p̊ remouet vnaʒ dubõnẽ que ĩſurgit quãtũ ad q̃litates paſſiuas. Secũdo remouet quãdã aliã quãtũ ad q̃litates actiuas. ibi (Preterea nõ iudicauerimus.) Pria hʒ duas. Prĩo remouet vnã dubõneʒ quãtũ ad qualitates paſſiuas ĩcidentem ex tẽperie qualitatuʒ actiuaꝝ. Scd̃o remouet circa hec aliã ĩcidentem ex temperie qualitatũ paſſiuaruʒ veris. ibi (Neq̄ʒ etiã ↄuerſio.) Pria dubitatio ſic ĩcidit. Ur̃ ꝙ ĩ autũno debeat eſſe temperies in ſiccitate: q2 ſicut in ipſo accidit cã que tẽperat aerem: ita etiã illa cã temperabit ſiccitatem factã ab

illa calītate vehemēti: ⁊ iō fic̄ in eo tēperat calītas ita vī ꝙ ficcitas. Hoc Aui. remouet per hoc: nā fic̄ tēperies accidit in hūiditate in vere per accessuz solis ad nos: ita etiā dꝫ eē temperies in autūno in ficcitate ꝑ recessuz solis a nobis: hoc remouet dicens ⁊c̄.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Circa hoc aūt aliqs dubitabit de hoc qđ dicit ꝙ dispō que est ad infrīdādū est magꝭ facilis: dispō aūt que est ad humectādū est magis difficilis: istđ nō vī imo vī ꝙ dispō ad īfrīdandū fit magꝭ difficilis: qm̄ illud īfrīdat qđ est calꝫ: illud humectat qđ est ficcū: nunc aūt calītas est fortioꝛ q̄litas in resistēdo ꝙ̄ ficcitas: q̄re ⁊c̄. ¶ Itē in autūno idem est agens remouēs calītatē ⁊ ficcitatē: q̄re cū idē fit agens vī ꝙ vtrūqꝫ equalr̄ faciat. ¶ Dōm est ꝙ vlr̄ agiliꝰ est aliqd īfrīdare ꝙ̄ hūectare: qđ pꝫ ex parte mãe ⁊ agentꝭ. Ex pte mãe: qꝛ illud qđ dꝫ īfrīdari calꝫ est ⁊ rarꝫ: ⁊ tale aūt facile est passibile ⁊ alterabile: sed ꝭm ꝙ ficcū est difficile est passibile: qꝛ ficcitas ē q̄litas per quā difficulter corpꝰ patit a corpore: q̄re ⁊c̄. Etiā hꝫ appet ex parte agentꝭ: qꝛ agens humectationē est q̄litas que minime est actiua: agens aūt īfrīdationē est marīe actiua. Scđo hoc spālīter declarat in ꝓposito: puta in aere ex parte patientꝭ: qm̄ hic trāsitꝰ de ficcitate in hūiditatē est trāsire de ꝓuatiōe in habitū: sꝫ trāsire đ calō in frīdū est trāsire de habitu in habitū: nūc aūt faciliꝰ est trāsire in habitū ex habitu ꝙ̄ ex ꝓuatiōe: q̄re ⁊c̄. Etiā ex parte agentis: qm̄ hec humectatio que dꝫ fieri in autūno fit a frīdo: nūc aūt facilius ꝓcedit īfrīdatio ꝙ̄ humectatio: qꝛ īfrīdatio ꝓcedit ab aere ꝑ se: sed humectatio per accn̄s īquātū recludit calm̄ in visceribꝰ terre que est calītas agens fac̄ ipm̄ euaporare in aere q̄s vapores frigiditas existens in aere retinet: ⁊ tn̄ per accidens hoc fac̄ frīditas ⁊ secūdario: sꝫ ꝓ̊ ⁊ per se infrigidat. ¶ Et ex his appet solō ad obiecta. ¶ Ad primuꝫ tu dicis postea caliditas est fortioꝛ ad resistēdū. Dōm est ad hoc ꝙ caliditas bene est fortioꝛ ad resistendū inquantum caliditas: tamen est aliqd ꝓpter qđ facilius patitur ficut raritas. In ficco autē est dispositio que est de difficili passibilis: vtputa ficcitas: ⁊ similr̄ agens frigiditatem est fortius ad sensuꝫ: pꝫ solō: qꝛ lꝫ ipsa fiāt ab eodē agente: nō tn̄ possunt fieri eodē modo.

¶ Neqꝫ ēt ꝯuersio que fit ad humiditatē ꝑꝑ frigus fic̄ conuersio que fit ad ficcitatem propter calorem.

¶ In ista ꝑte remouet aliā dubōnē. Dubitatio quā īcidit est hec: nā ficut ver est tēperatuꝫ in calītate ⁊ frīditate: ita ꝙ̄ ⁊ autūnus: ꝙ̄ vī vlteriꝰ ꝙ fic̄ ver est tēperatū in hūiditate: ꝓpterea qꝛ caloꝛ accn̄s in vere diminuit humiditatē ꝓcedētē in hyeme: ita in autūno frigus supueniēs đberet diminuē ficcitatē ꝓcedentē in estate: ⁊ fic erit autūnus tēperatꝰ in ficcitate. Istā dubitationē remouet ⁊ fic ꝓcedit. Prīo ꝓponit remotionē illiꝰ dubōnis. Scđo illā đclat. ibi.

¶ Cōuersio nāqꝫ q̄ fit ad ficcitatē ꝑꝑ calītatē ē facilis.

¶ Et hec hꝫ duas. Prīo ꝓbat hec per rōnē cōē. Et 2° per ꝓpriā. ibi (Lꝫ hic existat res alia.) Intēdit ꝙ̄ ondere ꝙ nō filē. f. ꝙ ficut in vere tēperat humiditas hyemis per calītatē: ita in autūno dēat tēperari ficcitas estatꝭ ꝑꝑ frigꝰ. Et diuidit vt dixi in duas: qꝛ ꝓ̊mo hoc ꝓbat per rōnē cōē magꝭ. Scđo per rōnē magꝭ ꝓpriā. ibi dixi (Lꝫ hic existat.) In pꝛīa parte intēdit fic arguere: facilioꝛ est alteratio ad ficcitatē ex calītate ꝙ̄ ad hūiditatē ex frīditate: ꝙ̄ non est simile. f. ꝙ in vere temperetur humiditas hyemis ꝓpter calītatem: ꝙ in autūno đbeat temperari ficcitas ꝑꝑ frigus istiꝰ rōnis solū declarat añs: ⁊ ꝓ̊mo ꝓponit ipm̄: secūdo ipsuꝫ ꝓbat ibi.

¶ Qm̄ quelibet caliditas exiccat ꝫ non q̄libet frīditas humectat: imo plerūqꝫ q̄libet calītas fortioꝛ existit in humectādo cū mãꝫ īuenit ꝙ̄ fit q̄libꝫ frīditas in eodē: quelibet eniꝫ calītas euaporationē fac̄ ⁊ nō resoluit: ꝫ nō q̄libꝫ frīditas īspissat ⁊ ꝯstrigit ⁊ adunat. Iōqꝫ nō ē dispō q̄ faciat remanē ver in hūiditate hyemis fic̄ est dispō q̄ facit remanē autūnuꝫ in ficcitate estatꝭ. Veris eni hūiditas tēperat in tāto tꝑe ꝓpter calītatē ī quāto non tēperatur ficcitas autūni propter frigiditatem.

¶ Hec pars diuidit in duas. Prīmo declarat ipm̄ per rōnem. Secūdo hoc declarat per experimentuꝫ. ibi (Cuꝫ hoc cognoscere volens.) Prīma in duas. Prīmo declarat ex parte agentis. Secūdo declarat ex parte patientis. ibi (Et videtur ꝙ humectatio.)

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Sed circa dicta est dubitatio multiplex. ꝓ̊ de hoc qđ dicit ꝙ q̄libet caliditas exiccat: istđ non: īmo vī ꝙ aliqua calītas humectet: qꝛ calidū agēs in plūbum non exiccat īmo humectat. ¶ Preterea ipsemet dicit postea ꝙ quelibet caliditas in humectando existat fortioꝛ ꝙ̄ q̄libet frīditas in scđo gradu. ergo vī ꝙ ꝯ̄dicat sibiipsi.

Dubiū 5ᵐ ¶ Itē postea ē dubitatio: vtrū q̄lꝫ frīditas humectet. Et vī ꝙ nō: qꝛ videmꝰ ꝙ aliq̄ exiccat: qꝛ videmꝰ ꝙ in autūno folia exiccant: ⁊ plāte ꝙ̄ nō q̄libet humectat frīditas. Itē ꝯ̄rioꝝ ꝯ̄rij sūt effectꝰ: sꝫ aliqđ calidū hꝫ humectare: ergo ⁊ aliqđ frigidū hꝫ exiccare.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Itē est dubitatio de eo qđ dic̄ ꝙ q̄libet calītas fac̄ euaporationē sꝫ nō resoluit. Vr̄ dicē falsuꝫ: qꝛ euaporatio nō ē aliđ nisi qn̄ fit resolō ꝑtiū subtiliū: ꝙ̄ in q̄libꝫ euaporatiōe accidit resolutio.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Itē est dubitatio de eo qđ dicit ꝙ frigidū omne īspissat ⁊ coadunat. Nō vī: qꝛ aliqđ frigidū hꝫ exprimere ⁊ resoluere ꝑꝑ qđ vī dicere falsuꝫ. ¶ Dōm est ad pꝛimū ꝙ q̄libet caliditas hꝫ exiccare. Et rō est: qꝛ qđlibet calm̄ exiccat ⁊ ꝯsumit humidū subtile: ⁊ qꝛ actio semꝑ fit a calō: iō omne calm̄ hꝫ desiccare. ¶ Si ꝙ̄ tu dicis ꝙ calꝫ agens in metalla ficut in plūbo eliquat ea ⁊ humectat. Dōm ꝙ lꝫ eliquat tn̄ ꝯsumit humiditatē subtilem ꝙ ꝭm sui eēntiā ipꝫ ē magis ficcū: per accn̄s aūt humidū: ⁊ ꝓterea qn̄ coagulat ipꝫ est magꝭ spissuꝫ. ¶ Tu dicis postea vī ꝙ Aui. ꝯ̄dicat sibi: qꝛ dicit ꝙ aliq̄ caliditas humectādo est fortioꝛ ꝙ̄ fit aliq̄ frīditas. Dōm ꝙ nō ꝯ̄dicit: qꝛ ipse nō vult ꝙ calm̄ vn̄ calm̄ habeat humectare: sꝫ vult dicere ꝙ aliqua calītas mouet: tn̄ modicū resoluit iccirco per accn̄s humectat: per se aūt q̄libet calītas resoluit ⁊ exiccat: lꝫ īterdū illud ꝑ accn̄s magis ꝓualeat ꝙ̄ illud per se. ¶ Ad scđaꝫ qōnē qn̄ tu queris: vtrū quelibet frīditas hēat humectare. Dico ꝙ frīduꝫ vn̄ frigidum humectare hꝫ: sed est aliqn̄ ꝙ hꝫ humectare ⁊ aliqn̄ nō: qꝛ qn̄ ficcitas est tāta q̄ exiuit suū humidū dico ꝙ exiccat: qn̄ aūt nō est tāta sed coadunat ⁊ cōdēsat ⁊ humectat: ⁊ ideo frīdū per se infrigidat ⁊ exiccat: exiccat aūt ficut apparet in hyeme: qꝛ videmus ꝙ caules exiccant: ꝓpterea qꝛ frīditas est tāta ꝙ calītas q̄ coadunat in partibꝰ exterioꝛibꝰ: ⁊ fic coadunata cōsumit suū humidū et exiccat. Si aūt q̄ras in ꝓposito fic dico ꝙ frīduꝫ humectat: sꝫ humectatio illa quā facit est per accn̄s ⁊ nō ꝑ se: nā frīdū ꝑ accidēs humectat per istū modū: qꝛ frīdū recludit vapores in visceribus terre: reclusa aūt calītas facit euaporationē: ⁊ iō ipsa est cā hūiditatꝭ aerꝭ: ⁊ qn̄qꝫ multū superfluit nō solū est cā hūiditatꝭ sꝫ exiccatiōis: fic̄ videmꝰ in frōdibꝰ qn̄ exiccant in magna frigiditate. ¶ Ex his appꝫ solō ad obta. ¶ Tu dicis vī ꝙ aliq̄ habeāt exiccare. Dōꝫ ꝙ veꝝ est qn̄ superfluit: sꝫ qn̄ recludit calītas ꝓpt̄ frīditatē ⁊ nō fit nimia est cā humectatiōis. ¶ Tu dicis ꝙ ꝯ̄rioꝝ effectuū ꝯ̄rie sꝫ cāe: veꝝ est. ¶ Tu dicis aliq̄ calītas hꝫ humectare: veꝝ est qn̄ ē đbilis: ꝙ̄ aliqua frīditas hꝫ exiccare: veꝝ est: sꝫ nō q̄libet calītas sed illa que est excedens. ¶ Postea tu dicebas ꝙ q̄libet calītas faciat resolōnē ⁊c̄. Dōm ꝙ Aui. per resolōnē ipse intelligit ꝯsumptionē vn̄ q̄libet hꝫ ꝯsumere: ⁊ ꝓpterea dic̄ ꝙ q̄libet calītas nō cōsumit vaporē: sꝫ qn̄ ipsa est fortꝭ. ¶ Vltīa dubitatio erat: qꝛ vī ꝙ q̄lꝫ frīditas habeat īspissare ⁊ ꝯstrīgere ⁊ coadunare. Dōm ꝙ illđ nō dꝫ intelligi absolute: qm̄ quelibet frigiditas īspissationē ⁊ coadunationē nō facit que fit cā humiditatis in aere: sꝫ dꝫ esse tanta vt caliditatē recludat ī viscerībꝰ terre: sꝫ ista nō ē tāta ī autūno: q̄re autūnus nō ꝯtēperat in ficco: quēadmodū ver ꝯtēperat ī hūido.

¶ Et vī ꝙ humectatio ista ⁊ exiccatio filēs fint opōnibus habitꝰ ⁊ priuatiōis ⁊ non duoꝝ ꝯ̄rioꝝ opōnibus. Exiccatio nāqꝫ in hꝫ loco non est nisi subē humide destructio: ⁊ humectatio nō est ficce subē destructio: sed subē humide acq̄sitio. Cū eni in hꝫ loco dicimus aerē humidū ⁊ aerē ficcū nō ītelligimus eiꝰ formā: neqꝫ eiꝰ qualitatē nālē: neqꝫ de hꝫ in hꝫ loco cogitamꝰ aut multū sollicitamur. Et cū aerē dicimꝰ humidū nō volumꝰ ītelligere nisi aerē cuiꝰ admixti fuerint vapores multi aquosi: aut aerē cuiꝰ spissitudo ꝯuersa fuit ad filitudinē vaporis aquosi. Et aerē dicimus ficcū aerē. vꝫ. ex q̄ resolutū fuit qđ de vaporibꝰ aq̄sis ei erat admixtū: qm̄ se ꝯuertit ad filitudinē substātie ignis ꝓpter resolōnē ⁊ cū quo admixti fuerunt terrestres fumi q̄ terre in sua ficcitate similat. Superfluitas igit humiditatꝭ hyemalis minuit ex vere ꝓpter quēlibet caliditatē que in ipo accidit ꝓpter qđ sol oppositioni capitum ꝓpinquius existit. Autūni vō substantia non propter quālibet frigiditatem que in ipso accidat humectatur.

¶ Probat illud idem a parte patientis.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Sꝫ circa partē istā aliqs dubitabit: ipse dic̄ ꝙ humidū ⁊ ficcū opponunt ꝓuatiue: istđ vī falsuꝫ: qꝛ ꝭm Gal. ꝓ̊ de cōplōnibꝰ ca. 2. due ꝯ̄rietates reperiunt in q̄litatibꝰ: puta in calō ⁊ frīdo vnā: ⁊ alia in ficco: q̄re humidū ⁊ ficcuꝫ opponunt ꝯ̄rie ⁊ nō ꝓuatiue. Postea vī ꝯ̄dicere sibiipsi: qꝛ dic̄ ꝓ̊ ꝙ exiccatio fit in aere ꝓpt̄ admixtionem

vaporum

vapoꝝ siccoꝝ terrestriū. Preterea si humidū ⁊ siccū opponuntur priuatiue: cū a ꝑuatiōe in habitū nō fiat regressus quō exiccare poterit aer aut humectare. Dōm ad hoc ꝙ humidū ⁊ siccuȝ pñt duo sigre: qꝛ vno mō pñt sigre qualitatē solā: ⁊ ꝫm hoc īter siccū ⁊ humidū attēdit̄ oppō q̄ est soli⁹ ɔ̄trietat̄: qꝛ ipsa sunt posita sb eodem gñe ⁊ marīe a se distāt: ℥ ipa sūt recte ɔ̄ria: ⁊ h̄ mō loquebat̄ Gal. qꝛ posita ɔ̄trietas est īter qualitates ꝓpas. Alio⁹ pñt ɔ̄siderari non vt dicūt qualitates solas: ſȝ vt referunt̄ ad corp⁹ humidū. s. per effusionē sbe humide sic ɔ̄sueuim⁹ dicē ꝙ corp⁹ nr̄ȝ est siccū ꝑ ɔ̄sumptionē sbe humide corporalis: aut dicim⁹ ꝙ corp⁹ nr̄m est hūiduȝ qñ in ipso est repletio sbe humectāt̄: ⁊ hoc mō dico ꝙ opponunt̄ priuatiue: qꝛ humidū dr̄ per acq̄sitiōeȝ sbe hūide ⁊ nō per qualitateȝ absolute: siccū aūt per ɔ̄sumptionē sbe hūide: ⁊ ꝓpterea humidū dic̄ locū habit⁹: siccū aūt locuȝ ꝑuatiōis: ⁊ iō aer humectat̄ ꝑ ingrossationē ⁊ per aduentū sbe humide ad ipȝ: siccū āt fit ꝓpterea qꝛ ɔ̄uertit̄ ad sbaȝ igneā exiccādo humiditatē: ℥ siccitas lȝ īducat̄ ad exiccationē ꝓpt̄ adiūctiōeȝ vaporis: igit̄ nō tñ per se fit siccitas ab illa: ſȝ coadunat̄ ab illa sba ignea: ℥ cal'm ⁊ fridū siccuȝ ⁊ humidū quātū ad qualitates opponunt̄: ſȝ illo mō quo dcm̄ est ɔ̄rie opponunt̄ isto mō opponūt̄ ꝑuatiue. ⁋ Et ex his appȝ sol'o ad obta. ❡ Ad p̄ᵐ pȝ sol'o: qꝛ nō sic ītelligit Aui. ❡ Ad 2ᵐ dico ꝙ illa siccitas illoꝝ vapoꝝ terreoꝝ nō p̊ ⁊ per se īducit siccitateȝ: sed dico ꝙ coadunat ɔ̄mixtionē vapoꝝ q̄ sunt de nā ignis. ⁋ Tu dicebas postea: ſȝ ista opponerent̄ ꝑuatiue: tūc a ꝑuatiōe in habitū fieret regressus. Dōm ad hoc ꝙ habit⁹ est 2ˣ: q̄dā est habit⁹ q̄ hȝ aliq̄d p̄ncipiū nāle in sbto: ⁊ isto mō a priuatiōe in habitū nō ɔ̄tigit fieri regressuȝ: tñ ⁊ ecōuerso sic: qꝛ visus est q̄dā habit⁹ ⁊ hȝ p̄ncipiū nāle in subiecto: ⁊ idcirco de priuatione in habituȝ nō cōtingit fieri regressuȝ. Ali⁹ est habitus qui nō hȝ determinatā cām nāleȝ in sbto: ſȝ habet cām subiectiuā: ⁊ a tali habitu bñ ɔ̄tingit fieri regressum de priuatiōe in habitū: ⁊ qꝛ ista tēpora sic cōparant̄ adinuiceȝ pro tāto cōtingit ad habitū a priuatiōe fieri regressuȝ: sed in habitib⁹ qui hñt determinatā cām in subiecto ⁊ naturalem nō cōtigit fieri regressum ab habitu in priuationem. Deinde cum dicit.

❡ Et cū hoc cognoscere voles ɔ̄siderabis an res sicce in aere frigido taȝ cito humectent̄ q̄ȝ cito res humide in aere calido exiccant̄ postq̄ȝ pones frigidū in fridita te sua sicut calidum in caliditate sua fere. Cuȝ hoc eni consideraueris inuenies rem inter ea diuersam.

❡ In parte ista probat q̄d dixerat per experimentum ⁊ est planū. Deinde cum dicit.

❡ Lȝ hic existat res alia maior ista.

❡ In p̄te ista exquo supi⁹ oñdit Auic. ꝙ nō erat sil'e ꝙ sic hūiditas hyemis tēperat̄ in aere ꝓpt̄ calorē ita siccitas ī estate dȝ tēperari in autūno ꝓpter frigus: ⁊ hoc ostendit per quādam rōnem cōem: hic declarat illud per rōnem propriam ⁊ magis est efficax. Et diuiditur hec pars in tres. Primo cōparat istam rōnem ad p̄dictā. Secūdo ponit istā declarationem. Tertio cōcludit ꝓpositū suum remouendo cum hoc quādam dubitationē. 2ᵃ ibi īmediate (Et est ꝙ humiditates.) 3ᵃ ibi (Et preterea opȝ ꝙ natura veris.) ⁋ Dicit̄ in prima parte: lȝ enim hic existat res alia. i. declaratio maior. illa vo cōmunis ⁊ gñalis: ⁊ etiā ista īmediati⁹ cōcludit ⁊ ꝓbat ꝓpositum intātum illa nō est mediatius ⁊ fecūdius. Deinde cum dicit.

❡ Et est hūiditates in aere calido ⁊ frido simul nō permanēt nisi ꝑꝑ emanatiōis ꝑmanētiā ad eas veniēt̄: ℥ siccitas īdiget nulla emanatiōe. Hoc āt ꝙ humiditas nō ꝑmanet ī corꝑib⁹ aeri discooꝑtis: ⁊ in ipso aere nisi ꝑꝑ emanationē nō ē: nisi ꝑꝑea ꝙ aer nō dr̄ eē fort̄ frigiditat̄ nisi ꝑ cōparationē nr̄oꝝ corpoꝝ: neqȝ ei⁹ frigiditas ꝑuenit apd̄ nos in terris habitat̄ tāta qn aliq̄ mō resoluat: īmo in oib⁹ resoluit dispōnib⁹ ꝑꝑ illd̄ q̄d in eo existit de virtute solis ⁊ stellaꝝ. Cū ℥ abscinditur emanatio ⁊ perdurat resolutio cito aduenit siccitas.

❡ Ponit decl'ationē ⁊ diuidit̄ in duas. Prīo oñdit cāȝ quare humiditas hyemis cito tēperet̄ in vere. Scd̄o ostēdit cām q̄re siccitas estatis nō dȝ cito tēperari in autūno. ibi (Ampli⁹ nō ē ibi mā multa.) Prima in duas. Prīo fac̄ q̄d dcm̄ est. Scd̄o remouet dubium q̄dā. ibi (Hoc est ꝫm pl'm.) ❡ In prima p̄te ad ꝓbādū suū ꝓpositū ītendit sic arguere: qñ min⁹ ascēdit emanatio ⁊ ꝑdurat resol'o: tunc post humiditatē dȝ cito aduenire siccitas: ſȝ est in vere. ℥ ⁊c. Istius rōnis p̊ ponit maiorem ⁊ eam declarat. Scd̄o d̄clarat minorem: ⁊ ipsam etiā ponit. ibi (In vere autem illud q̄d resoluit̄.)

❡ Sed est dubitatio multiplex in prima parte. Prīo de eo q̄d dic̄ ꝙ humiditas in aere nō perdurat nisi per emanationē ɔ̄tinuā: siccitas aūt nulla indiget emanatione. Ur̄ dicere falsum de siccitate: qꝛ dixit supra ꝙ fit siccus quādo permiscent̄ vapores terrestres ⁊ sicci: ⁊ dicit ꝙ aer fit humidus qñ cōuertitur ad aquositatem. — Dub^m 9^m

❡ Postea est dubitatio de eo q̄d dicit ꝙ nō dr̄ eē fortis frigiditas nisi in cōparatiōe nostroꝝ corpoꝝ. Uidet̄ dicere falsuȝ: īmo in cōparatione alioꝝ aīalium: īmo plus alioꝝ: qꝛ hō existit maior̄ caliditatis q̄ȝ aliq̄d aīaliuȝ: īmo quedā mortificant̄ ꝓpter frigus. — Dub^m 10^m

❡ Postea q̄ūo dic̄ ꝙ aer quātūcūq̄ȝ fridus resoluit ꝓpter illud q̄d in aere admiscet̄ de virtute solis ⁊ stellaꝝ: qꝛ q̄dā stelle hñt humectare: vñ videmus ad sensum ꝙ aīalia q̄dā plenilunio sunt magis humida q̄ȝ in alÿs tēporib⁹. ⁋ Dōm ad primū ꝙ Aui. optime dixit ꝙ humiditas nō perdurat in aere nisi per emanationē vapoꝝ cōcurrentiū: qꝛ Auic. nō loquit̄ nisi de humiditate ipsi⁹ aeris: ⁊ iō talis humiditas aeris nō p̄ōt durare nisi per emanationeȝ ɔ̄tinuam vapoꝝ: mō humiditas in aere nō posset perdurare per ɔ̄uersionē aeris in vaporē aquosuȝ: lȝ supra ītelligat ꝙ hoc adiuuat ad humiditatē aeris eodē mō de siccitate. ⁋ Ad 2ᵐ dōm ꝙ nō vult dicere ꝙ illa frigiditas nō sit in cōparatione alioꝝ: īmo ipsa est fortior in cōparatione alioꝝ: qꝛ sunt minoris caliditatis: sed vult dicē ꝙ frigiditas nō est tāta in aere ꝙ ipsa de se ꝓhiberet resol'onē: ergo frigiditas sola nō est causa humectationis solū in ipso aere: cū frigiditas in aere nō perueniat ad hoc ꝙ aer ꝓpter illud humectet et nō resoluat: īmo cōtinue resoluit. ⁋ Tu dicis tertio ꝙ alique stelle humectāt. Dicenduȝ ꝙ lȝ alique stelle de ꝓprietate hēant humectare: tñ q̄libet stella rōne luminis per se hȝ calefacere ⁊ resoluere mediāte lumīe ⁊ motu: mō si quelibet stella hȝ calefacere hȝ ēt exiccare ⁊ resoluē: ꝓpter q̄d ⁊c̄. ⁋ Debetis aduertere ꝑꝑ illud q̄d dixit admiscet̄ de virtute solis ⁊ stellaꝝ: ꝙ virtus que reperit̄ in astris est 2ˣ: q̄dā est cōis vtputa calefacē ⁊ resoluere: alia est virt⁹ ꝓpria que īsequit̄ ꝓpriā qualitatē: sed ista virtute ꝓpria quedam stelle hñt exiccare: ⁊ quedam humectare: vñ rōne virtut̄ cōis: ſȝ rōne luminis ⁊ mot⁹ oēs habent calefacere. Deinde cum dicit. — Dub^m 11^m

❡ In vere aūt illd̄ q̄d resoluit̄ ē plus eo q̄d euaporat: ⁊ hui⁹ q̄dē cā ē eo q̄d euaporationē due res efficiunt. Una ē cal'itas subtilis pauca in eo q̄d ex spatio manifestuȝ existit: ⁊ cal'itas fortis in terra abscōdita ex q̄ ad terre suꝑficiē res ꝓfluit subtilis. Q̄d eni de terra occultū est in hyeme vehemēti calore cal'ȝ existit: queādmodū in sapiētÿs nālib⁹ p̄ricipalib⁹ d̄claratū fuit: ⁊ ē caliditas aeris pauca. Due igit̄ res ad humectādū ɔ̄iūgūtur q̄ sunt sublimatio ⁊ īspissatio ⁊ quātomagis qñ ēt frigiditas in sūba ipsi⁹ aeris opat̄ spissitudinē ⁊ ɔ̄uersionē ad vaporationē. In vere aūt resol'o aeris ē magis fortis q̄ȝ ei⁹ euaporatio ⁊ calor abscōditus occultus valde minuit̄: ⁊ apparet ex eo q̄d superficiei terre aduenit subito res que est fortior q̄ȝ vaporās: aut res que subtilis existit euaporatiōis: ꝓpterea ꝙ multū superat materiam ⁊ subtiliat ⁊ inuenit eis pauca euaporatio calorē multū in aere ⁊ cōplet̄ resolutio ꝑꝑ hoc.

❡ In ista p̄te declarat mi. sue rōnis. Sȝ circa istā p̄tē est dubō: ipse dic̄ ꝙ ad resol'oneȝ nāe adiuuāt due res. Sȝ dices tu istō vr̄ falsuȝ: qꝛ caliditas in vere existēs nūq̄ȝ facit humectare vel emanatiōeȝ: sed semper exiccat ⁊ resoluit: ⁊ si sit pauca resoluit paꝝ. Et etiam vr̄ dicere falsuȝ ꝙ alia sit caliditas fort̄: qꝛ cal'itas fort̄ est consumere hūiditates. ⁋ Etiā dices tu si in vere est maior resol'o q̄ȝ euaporatio: ℥ ver est siccū: ⁊ si in vere īuenit euaporationē īuenit multuȝ calorē in aere: ℥ ver est distēperatū in cal'o. ⁋ Dōm est ad p̄mū ꝙ non vult dicere ꝙ caliditas pauca in aere sit cā euaporationis positiue: sed ītelligit ꝙ est cā priuatiue: qm̄ si ipsa est ita pauca ꝙ cū ea stat frigus mai⁹ potēs vaporem īspissare ⁊ conseruare. ⁋ Ad aliud dōm ꝙ cal'itas fort̄ est cā exiccationis ei⁹ in quo est: vñ ista de qua loquit̄ Aui. bñ exiccat terrā in qua est vera cal'itas: nihilominus tñ humectat aerē: qꝛ nō est īconueniens ꝙ aliquid in vno corpore in quo non erit illa caliditas: vñ caliditas que est in terra facit resoluere vaporē humidū a terra ⁊ facit aerē humidū. ⁋ Ad aliud dōm non sequit̄ ꝙ ver sit distēperatus in siccitate. Nā ipse vult dicere ꝙ in vere sit maior resolutio q̄ȝ euaporatio ita ꝙ ꝑ illam maiorē resol'onē exiccat̄ humiditas superflua hyemis ⁊ īducat̄ tēperies. ⁋ Ad aliud dōm ꝙ ēt nō sequit̄ ꝓpterea ꝙ ver sit di-

ſtemperatū in calo. Nā nō vult dicere ꝙ calor in aere tūc ſit multus vel nimis extēdens ⁊ diſtēperat⁹: ſ; vult dicere ꝙ tūc ſi in vere in aere nō eſt frigus īſpiſſans ꝙ erat in hyeme: imo eſt calor reſoluens qui eſt multus nō ſimpl'r: ſed reſpectu frigoris qđ erat in hyeme: ita ītelligit ⁊ ſic nō eſt diſtēperat⁹ in calo. (Ex qua ad terre ſuperficiē res profluit ſubtilis.) i. ſuperfluit multus vapor q nō eſt aliud niſi humiditas ſit ſubtiliata. Deinde cum dicit.

¶ Hoc eſt ſm plurimum ⁊ ſm earum cauſarum ſingularitatem abſq; alijs cauſis ex quibus he alie ꝓueniūt cauſe preter eas quas nominauimus.

¶ In parte iſta remouet quādā dubōnem: q2 poſſet aliqs credē ꝙ autūnus aut ver eēt ſemper talis cōplōnis. Et ipſe remouet h dicēs: ⁊ h nō eſt ſemper ſ; vtpl'm accidit ꝙ eſt talis cōplōnis.

¶ Amplius autē non eſt ibi materia multa que illđ qđ fuit ſublimatum ⁊ ſubtiliatum reſtauret.

¶ Prius Aui. oſtendit cām ꝓpter quā humiditas hyemis cito tēperaꝛ in vere: in iſta parte eſt ei⁹ ītentio oñdere cām ꝓpter quam ſiccitas eſtatis nō d; cito temperari in autūno: ⁊ eſt planum.

¶ Et ꝓpterea op; vt nā veris trahat ad eq̄litatē inter humiditatē ⁊ ſiccitatē ſicut eſt tēperatū īter calitatem ⁊ frigiditatē: l; nō prohibeamus quin principiu; veris trahat ad humiditatē quādā: ⁊ tñ nō eſt lōginquu; ab equalitate ſicut eſt ſiccitas autūni ab equalitate.

¶ In iſta parte ꝯcludit ꝓpoſitū pñcipale. Et deinde cum dicit.

¶ Preterea ſi nō iudicauerimus ꝙ in autūno ſit fortis equalitas īter caliditatē ⁊ frigiditatē nō erit ab eq̄litate lōginquius: eius eni ꝑtes diei que ſunt añ meridiē ⁊ poſt ſunt eſtiue. Aer nāq; autūnalis eſt fortis ſiccitat; ⁊ valde apt⁹ ad recipiēdū calitatē ⁊ ꝯuerti ad ſil'itudinē igneitat;: ꝓpterea ꝙ eſtas ipm ad h ꝑparauit: ⁊ ei⁹ noctes ⁊ ei⁹ matutina ſūt frida ꝑꝑ ſolis longitudinē in autūno ab oppōne capitū: ⁊ ꝓpter ea ꝙ ſubtile reſolutū fortiter recipit opōnē ei⁹ qđ īfrigidat. Uer aūt magis eſt circa eq̄litatē in duab⁹ q̄litatib⁹: iō ꝙ aer ipſi⁹ nil recipit ex cā que cauſe que eſt in autūno ſimilis exiſtit. ſ. illud qđ recipit autūnus ex caliditate ⁊ frigiditate. Eius igiꝛ nox nō multū lōge eſt a die ſuiipſius.

¶ In ꝑte iſta poſtq̄ Aui. remouit dubitationē īcidētē circa cōplōnē autūni quātū ad q̄litates paſſiuas: q2 eni dixerat ſupra ꝙ ē ver ꝓpe tēperamentū in calitate ⁊ friditate: poſſet aliqs dubitare an eēt ita tēperat⁹ in q̄litatib⁹ actiuis ſicut ver. Iſtā dubitationē; remouet. Et ꝑ facit hoc. Scđo oñdit nečitatē đterminatiōis de tꝑib⁹ anni. Tertio remouet quādā dubōne; cōe; oib⁹ iſtis tēporib⁹. Secūda pars īcipit ibi (Et eſt tibi ſciēdū.) Tertia ꝑs ibi (Et eſt ēt cu; dicim⁹.) Prima h; duas. Nā ꝑ remouet quāda; dubitationem. Et ſcđo remouet quādā aliam dubitatione; īcidente; ex remotione iſtius dubitationis. ibi (Corpora aūt.) Deinde cum dicit.

¶ Q2 ſi aliqs dixerit qua rōne nox autūni eſt frigidior nocte veris cū oporteret vt ei⁹ aer eſſet calidior eo ꝙ eēt magis ſubtilis. Rñdem⁹ ⁊ dicem⁹ ꝙ aer q ē fortis raritat; citi⁹ recipit calitatē ⁊ friditate;: ⁊ ſil'r aq̄ fortis raritatis: iōq; cū tu calefeceris aquā ⁊ volueris ipſam ꝯgelare citius congelabitur q̄ frigida: ꝓpterea ꝙ frigiditas in ipſam penetrat ꝓpter eius raritatem.

¶ In iſta parte remouet aliam dubitationem incidente; ⁊ ſolutionem illius: ⁊ eſt planum.

¶ Corpora aūt non tātū ſentiūt ex friditate veris quātum ſentiunt ex frigiditate autūni: eo ꝙ corpora in vere ſunt exeuntia a frigiditate ad caliditatem ꝯſecutam in frigiditate: ⁊ in autūno ſunt ad hoc contraria l; autūnus ad hyemem tēdat ⁊ ver ab eo recedat.

¶ Remouet aliā dubōne; īcidētē circa dicta: q2 eni dixerat ꝙ ꝑte; que ſūt añ meridiē ſūt eſtiue: ⁊ pōt dicē aliqs ꝙ ꝑꝑ qd ē ꝙ ī autūno aliqs plus percipit frig⁹ q̄ in vere ēt cū ver ab hyeme recedat ⁊ autūn⁹ ad hyemem tēdat. Uꝛ ꝙ corpus plus đberet infrigidari in vere: q2 oē qđ decidiꝛ ab aliquo ſapit nām eius a q̄ decidiꝛ. Iſtā dubōne; remouet ibi (Ad calitate; ꝯſecutā in frigiditate.) Et ſupple nō ſolū ex hoc: ſed etiā q2 corpora in autūno ſūt mag̃ rara q̄ in vere: ⁊ etiā aer q2 tūc eſt magis ſubtilis q̄ in vere: ⁊ iō pōt melius ſubintrare. ¶ Nō q2 cōpletu; eſt illud qđ d; dici de cōplōne autūni circa dicta emergit dubitatio duplex.

Dub^m 12^m

¶ Prima eſt vtrū autūnus ſit tꝑs tēperatū. ¶ Scđa dubō eſt ſuppoſito ꝙ autūnus ſit tꝑs diſtēperatu; in ſicco qđ tꝑs eſt mag̃ ſiccū: aut autūni: aut eſtat;. ⁋ Ad ꝑmā dubōne; argueret aliqs. Uꝛ ꝙ autūnus ſit tꝑs tēperatū: ꝑ auc. Filareti a q̄ habes tractatū đ pulſib⁹: diċ eni ꝙ īter tēpora duo ſꝛ tēperata. ſ. ver ⁊ autūnus. ⁋ Preterea hoc ide; arguiꝛ rōne: q2 illud tꝑs eſt temperatum per qđ ſit trāſit⁹ de vno tꝑe in aliud: ſ; autūnus eſt hmōi. ꝗ ⁊c. Maior app; q̄re id per qđ ſit trāſit⁹ ab eſtate in hyemē eſt autūnus: ſ; cū eſtas ſit cal'a ⁊ ſicca: hyems āt frida ⁊ hūida v; ꝙ autūnus ſit tꝑs tēperatu;. ⁋ Preterea tēperies cātur in aere ex appropīquatiōe ſolis ad zenit capit; nrī: ſ; ſiċ ſol appropīquās facit tēperie; in vere: ita etiā recedens faċ temperamētū in autūno: q̄re autūn⁹ erit cōplōnis tēperate. ⁋ Arguiꝛ 3° ꝙ ſic: ⁊ ꝑſuppono vnū ꝙ qñ aliqd eſt remotū a diſpōne nāli remoto agēte qđ gñat ipm remouēs a diſpōne nāli facile illud reuertiꝛ ad ꝑmā diſpōnē ſic ꝙ aq̄ q̄ eſt fride cōplōnis ſi calefiet ab igne cito aq̄ reuertiꝛ ad friditatē ſuā: h ꝑſuppoſito arguo ſic ꝙ autūn⁹ ſit tēperat⁹ in humiditate: q2 tota cā qꝛ Aui. ſuꝑ ponebat ip; diſtēperatū erat a ꝑte ſue ſiccitat;: ꝗ ſi ꝓbabo ꝙ ſit tēperat⁹ ī hūiditate ꝓbatū erit ꝙ ipſe ſit cōplōnis tēperate. Qđ ꝓbaꝛ ſic. aer eſt cōplōnis hūide nāl'r: cal's āt eſt ⁊ ſicc⁹ ꝓpter calitatē ſolis calefaciēt; ip; ⁊ exiccantis: ꝗ remota caliditate aer cito reuerteꝛ ad nā; ſuā puta ad hūiditate;. Maior ꝓpō ē manifeſta ex ſuppōne ꝑmiſſa: q2 aer eſt hūidus: ꝗ ſi exicceꝛ a calitate eſtat; adueniente friditate autūni aer redibit cito ad cōplōnē ſuā puta ad hūiditate;. Et iſta rō nō ſolū ꝓbat ꝙ autūn⁹ ſit tēperat⁹ in hūiditate: ſ; ēt ꝓbat ꝙ citi⁹ reduciꝛ ad tēperamentū cōplōnis humide q̄ fiat ver ad tēperamētū ꝑꝑ exiccatione; q̄ fiet ī ipſo. ⁋ In opp^m eſt Aui. ⁊ G. ī. 3. ꝑti. afor. 10. ⁊ 19. cō. ⁊ oēs auct. medicīe: īmo poniꝛ ꝙ īter tēpora autūn⁹ eſt maxīe tꝑs diſtēperatū. ⁋ Dicūt q̄dā ad h ꝙ autūn⁹ eſt tꝑs tēꝑatū: ⁊ hoc ꝑ tāto dicūt: q2 neſciūt ſoluere ad illā rōnē q̄ diċ ab ex̄mo ī ex̄mū nō eſt trāſit⁹ niſi ꝑ mediū: tñ ponūt ꝙ tēperies autūni nō eſt ꝑmanēs: ſ; tēperies veris ꝑmanet: ⁊ iō ver ab auctorib⁹ poniꝛ eē cōplōnis tēperate: autūn⁹ āt diſtēperat⁹. S; iſta rūſio eſt fl'a ⁊ nō ē ad mētē Aui. ipſi dicūt ad mētē Aui. q2 Aui. ſuꝑ voluit ꝙ eſſet diſtēperatū: q2 nō manet ei⁹ tēperies: ſ; q2 ei⁹ ſiccitas nō tēperaꝛ ab hūiditate: ꝗ poſuit ip; diſtēperatū q̄tū ad paſſiuas: ⁊ poſuit ēt ip; diſtēperatū a ꝑte q̄litatū actiuax: q2 vt poſuit ſuꝑ fridas nō tēperaꝛ a ſua calitate qꝛ poſuit ip; diſtēperatū ſuꝑ ī actiuis ⁊ paſſiuis. ⁋ Alij dicūt ad h ꝙ autūn⁹ eſt ſimpl'r diſtēperat⁹ ī ſe ⁊ ꝑ cōparatōe; ad corpora nr̄a ī ſe: q2 quātū ad ſui ꝑn^m ipſe eſt cōplōnis cal'e: quātū ad ſui finē eſt cōplōnis fride: q̄tū ad ſui mediū ē cōplōnis tēperate. ēt eſt diſtēperat⁹ per cōparatiōe; ad nos: q2 ī cōparatiōe ad opōnes eſt diſtēperat⁹: q2 in tali tꝑe opōnes nō bñ fiūt. ⁋ Iſti l; dicāt vex ī aliq̄ nō dicūt verū in toto: q2 id qđ eſt de autūno ꝙ q̄tū ad ſui ꝑn^m eſt cōplōnis calide ⁊c. eodē mō poſſet dici de vere ꝙ ver q̄tū ad ſui ꝑn^m eſt complōnis fride: ⁊ quātū ad ſui finē eſſet cōplōnis cal'e. ⁋ Itex nō aſſignāt cā; diſtēperamēti in autūno: vñ nō mag̃ aſſignāt de calitate autūni q̄ veris ſiue de ſiccitate. ⁋ Et iō dđm eſt aliter ꝙ qñ tu q̄ris: vtrū autūn⁹ ſit cōplōnis tēperate aut diſtēperate. Dđm eſt ſiċ dixim⁹ ſupra de vere ꝙ eſt loq de tēperamēto 2^r. Uno° abſolute. Alio° reſpectiue. Si reſpectiue dico ꝙ pōt eſſe 2^r: q2 ver dꝛ tēperat⁹ per cōparatiōe; ad ītrīſeca: aut per cōparationē ad extrinſeca: ⁊ hoc 2^r: q2 aut dꝛ tēperatū per reſpectū ad qđcūq; ꝯtigēs: aut per reſpectū ad mediū. Qñ ꝗ tu q̄ris: vtru; autūn⁹ ſit cōplōnis tēperate. Dđm eſt ꝙ ſi ītelligas ꝙ ſit cōplōnis temperate abſolute ſic dico ꝙ īpoſ'e eſt ip; eē tēperatū: cū talis tēperies ſit ad pōdus. Si āt ītelligas per cōparatiōe; ad ītrīſeca ſic dico ꝙ ip; nō eſt cōplōnis tēperate: nā autūn⁹ đclinat ad fridū ⁊ ſiccū: ⁊ ſic qđ eſt excedēs in frido ⁊ ſicco: ⁊ ſic decl'at Aui. q2 plures ſūt hore ipſi⁹ fride q̄ ſint cal'e: q2 hore matutinales ſūt pl'es q̄ ſūt fride q̄ ille q̄ ſūt cal'e: ⁊ hoc maxīe ꝓcedit ꝓpꝛ diſpōne; aeris: ⁊ iō friditas eſt abundās: ēt in horis ꝑticularib⁹ ⁊ vl'ib⁹ ipſi⁹ autūni plus abundat ſiccitas. Si āt ad extrīſeca aut ad qđcūq; ꝯtigens: dico ꝙ pōt poni tēperat⁹: q2 per cōparatiōe; ad eſtate; dꝛ fridus per coparationem ad hyemē cal's: ⁊ iō pōt poni tēperat⁹ iſto°. S; ſi ꝯſidereꝛ ꝑ reſpectū ad mediū hoc eſt 2^r: q2 aut dꝛ ꝑ reſpectum ad mediu; ſui gñis v;. ad ver: aut per reſpectū ad mediū toti⁹ nāe per reſpectū ad hominē: ſi ꝑ reſpectū ad mediū ſui gñis: ⁊ ēt toti⁹ nāe ſic: aut loqmur de tēperamēto actiuax aut paſſiuax. Si loq̄mur quātu; ad paſſiuas dico ꝙ autūn⁹ eſt diſtēperat⁹ in paſſiuis: q2 eſt diſtēperat⁹ in ſicco ⁊ reſpectu cōplōnis hōis ⁊ reſpectu veris: ꝙ ſit diſtēperat⁹

respectu

respectu veris:hoc decl'at Aui.in lr̃a. Qꝫ aūt ꝑ respectū ad mediū toti⁹ nature sit distēperat⁹ in passiuis:hoc appet si ꝯsideremus ad opōnes humanas q̄ fiūt in corpore illo tpe:qꝛ in autūno fiūt egritudies melice ꝛ exiccant corpora sic plāte:ꝛ ēt corp⁹ nr̃ꝫ ꝯsiccat. Si aūt q̄rat: vtrū quātū ad actiuas sit tēperat⁹ aut distēperat⁹:oꝫ distiguē de cōpl'one autūni:qꝛ aut loqmur de cōpl'one autūni q̄ꝫtū ad sui totū:aut quātū ad aliq̄ꝫ sui ptē. Si loq̄mur de cōpl'one quātū ad sui totū:dico ꝙ nō multū excedit in cal'o ꝛ frido:imo ꝯcliat ad tēperamētū in cal'o ꝛ frido:veꝛ est ꝙ plus ꝯclinat ad fridum. Et hoc appet.vꝫ.ꝙ nō multū excedat in actiuis ex agēte vl'i.s.sole:qꝛ sic sol ꝑ appropiquationē zenit capit̃ nr̃i facit eq̄litatē in vere:ita ēt in recessu fac̃ aliquā equalitatē in autūno. Itē aer est sil'r disposit⁹ vt cito calefiat ꝛ ifridet:ꝑꝑ qꝺ nō multū recedit ab eq̄litate iter actiuas:declinat tñ se totū cōparādo ipm ad ver ꝛ ēt ad estatē in frido. Et rō est 2ᵉ. Una est que sumit ex pte dispōnis aeris:qꝛ disponit vt cito friditatē suscipiat. Scd̃a sumit ex pte patiētis:vtputa hois q plus patit a friditate autūni q̄ꝫ a cal'itate aeris:qꝛ in estate hoies sunt assuefacti calori:ꝛ iō citi⁹ patiunt a frigido ꝑꝑ ꝯsuetudinē calidi:vt dic̃ Auic.in lr̃a:sꝫ in vere nō sic patiunt:qꝛ sunt ꝯsueti in frido:ꝛ iō nō sic patiunt a cal'o. Si aūt ꝯsideret autūnus quātū ad vnā ptē ipsi⁹:dico ꝙ autūnus est maxie distēperat⁹:ꝛ in hoc est maxie differēs:qꝛ ver q̄si ſm oēs sui ptes ē eq̄lis:sꝫ autūnus ſm suas horas pticulares est maxie distēperat⁹:ꝛ qꝛ illꝺ qꝺ est distēperatū maxie nocet:iō autūnus est magis nociuus q̄ꝫ sit estas aut hyems. ⁋ Et ex his possum⁹ rn̄dē ad obiecta. ⁋ Ad pᵐū tu dicis auc̃.illi⁹ ꝙ autūnus est tēperat⁹:dico ꝙ auc̃.illa pōt negari:qꝛ Aui.ꝛ.G.ꝛ oēs alij dicūt ꝯriuꝫ:vel pōt al'r dici.s.ꝙ sit 2ᵉ ꝙ erat cōpl'onis tēperate ꝑ respectū ad estatē aut hyemē ꝛ hoc est veꝛ:sꝫ alio mō est maxie distēperat⁹ ꝛ maxie nocet. Tu dicis ab extremo ad extremū nō est trāsit⁹ nisi ꝑ mediū:dico ꝙ veꝛ est ꝙ mediū ē tēperatū ꝑ respectū ad ex̄mū:sꝫ ꝙ sit tēperatum ꝑ respectū ad ver:istud nō oꝫ ꝙ sit tēperatū respectu corpis humani:vn̄ istud ꝓbat rō ꝙ illꝺ sit tēperatū ꝑ respectū ad ex̄ma:nō aūt per respectū ad alia que nō sūt ex̄ma. ⁋ Ad aliud argᵐ tu dicis tēperies cātur in aere ex motu solis ꝛ ei⁹ aspectu v̄sus zenit capit̃ nr̃i ꝛc̃. dico ꝙ veꝛ est:sꝫ hoc nō est solū cā qꝛ tēperies non accipit solū ex ista cā:vtputa ex mā.s.ex pte aeris:qꝛ aer nō sil'r est disposit⁹:nā siccitas nō est apta duci ad tēperiē in autūno sic humiditas hyemis in vere ꝑꝑ qꝺ argᵐ nō ꝯcludit. ⁋ Tu dicebas 3ᵒ ꝙ aliqd ē cā alicui cōpl'onis accn̄talis sic remoto agēte illi⁹ cito reuertit in nām suā. Dōm est ad h̄ ꝙ hūiditas q̄ ꝯsurgit in aere est 2ᵉ. Quedā est que accēdit in ipso rōne sue qualitatis. Alia est q̄ isurgit in aere ex pn̄tia alteri⁹ humidi corporei. Sꝫ si loquemur de hūiditate que est in ipso rōne sue qualitat̃:sic dico ꝙ qn̄ aer priuat illa humiditate ꝑꝑ aliqꝺ accn̄s:tūc cito reuertit ad nām suam:sed si aer ericcet ꝑꝑ priuationē humidi corporalis nō cito humectat:eo ꝙ talis humectatio fit ꝑpea veniente aliquo humido corporeo.

Dubᵐ 13ᵐ

⁋ Scd̃a qꝺ erat:vtruꝫ siccitas autūni sit maior q̄ꝫ siccitas estat̃. Et vi⁹ ꝙ siccitas autūni sit maior:qꝛ in illo tpe est maior siccitas in q̊ tpe est effect⁹ siccitatis maior:sꝫ h̄ accidit in autūno:q̄re ꝛc̃. Maior ꝓpō est manifesta:ꝛ ēt mi.qꝛ videm⁹ ꝙ oia q̄si exiccant in autūno vt plāte:ēt Aui.dicit.estas exiccat humores:autūn⁹ aūt icinerat:sꝫ icineratio vi⁹ ꝓcedē a maiori siccitate:q̄re ꝛc̃. ⁋ Preterea illud tp̄s est sicci⁹ in quo mag̃ multiplicat humor sicc⁹:sꝫ hoc accidit in autūno:q̄re ꝛc̃. Maior est manifesta.mi.appet:qꝛ in autūno multiplicat mel'ia q̄ est sicca. ⁋ Preterea illꝺ est mag̃ siccū q̄ꝫ aliꝺ in quo multiplicant exhalatiōes sicce mag̃ q̄ꝫ in alio:sed h̄ accidit in autūno mag̃ q̄ꝫ i estate:q̄re autūnus est maior siccitat̃ q̄ꝫ estas. minor est no.qꝛ in autūno apparēt plures stelle comete ꝛ ēt cadētes q̄ fiūt ꝑꝑ exhalatiōes siccas. ⁋ Preterea quāto agens forti⁹ ꝑdurat ꝛ magis:tāto iprimit maiorē effectū:sed cal'itas ꝑdurat ab estate vsq̄ꝫ ad autūnū:q̄re in autūno siccitas erit maior. Maior ꝓpositio est manifesta. ꝓbatio mioris:qꝛ estas est sicca ꝛ illa siccitas vt dcm̄ fuit supra ꝑdurat in autūno:q̄re autūnus remanet magis siccus q̄ꝫ estas. ⁋ In oppᵐ est illꝺ qꝺ dcm̄ est. ⁋ Dōm ꝙ estas est mag̃ sicca q̄ꝫ autūnus. Et hui⁹ decl'atio est ex dicto qꝺ Auic.dixit supra:qꝛ ꝯuersio ad hūiditatē in autūno nō est tāta ꝙ possit cōtēperare siccitatē estat̃:hoc p̄supponit ꝙ aliq̄ ꝯuersio ad hūiditatē fiat:ergo manifestū est ꝙ aliq̄ mō humectat. ⁋ Sil'r h̄ decl'atur rōne:qꝛ illud tp̄s est sicci⁹ in quo ꝯcurrūt oēs cāe ꝯrie humiditati:estas ē hmōi:q̄re estas est tp̄s sicci⁹ q̄ꝫ aliqꝺ aliud. Maior ꝓpō est nota de se:qꝛ si ꝯcurrūt oēs cāe ꝯrie hūiditati ꝙ illꝺ erit tp̄s siccius.mi.appet:in estate cal'itas in viscerib⁹ terre est pauca:qꝛ paucos vapores eleuat. ⁋ Sil'r cal'itas in aere cōsumēs est multa:q̄re in estate ꝯcurrūt cause ꝯrie:ꝑꝑ qꝺ estas est tp̄s sicci⁹ q̄ꝫ sit autūn⁹.

⁋ Et ex his ad rōnes:illud tp̄s est sicci⁹ in q̊ effect⁹ siccitatis apparet maior.ꝯcedat. h̄ est in autūno dicis tu per interemptioneꝫ:qꝛ exiccatio arboꝛ fit a frido recludēte cal'm in iteriorib⁹:ꝑꝑ qꝺ calor ille sic ꝯculcat⁹ ꝯsumit ꝛ ꝯstruit suū humidū vn̄ exiccat. ⁋ Tu ꝓbas postea ꝑ Aui.ita ꝙ autūn⁹ icinerat hūores. Dōm vno mō ꝙ illa lr̃a est corrupta:vn̄ ibi repit alia lr̃a q̄ dic̃ ifrigidat humores. ꝛ si sic dicat obtio est nulla:vel ꝙ dicim⁹ al'r ꝑ expōnem lr̃e ꝙ estas adurit hūores:autūnus āt icinerat illos adustos:ꝛ iō nō incinerat absolute hūores:sꝫ adusta in ipso ꝯuertunt in cinerē:sꝫ si adustio ꝛ incineratio fierēt ab autūno:tūc veꝛ argueret:sꝫ si icineratio solū fit in hūorib⁹ adustis in estate:non opꝫ ꝙ siccitas autūni sit maior:vn̄ icineratio illa nō est ex se:sꝫ ꝑꝑ illꝺ qꝺ adustū est in estate. ⁋ Tu dicis 3ᵒ:illud tp̄s est sicci⁹ in q̊ multiplicant hūores mag̃ sicci. veꝛ est ceteris p̄supposit̃ parib⁹. ⁋ Tu dicis multiplicat hūor mel'ic⁹. Dōm ꝙ nō solū multiplicat humor mel'ic⁹ rōne siccitat̃:sꝫ etiā ꝑꝑ friditatē ipsi⁹:qꝛ estas si eēt frida mag̃ multiplicarent illi humores melici q̄ꝫ fiāt in autūno:ꝛ ꝑꝑ h̄ mel'ia inālis plus gn̄at in estate q̄ꝫ in autūno. ⁋ Tu dicis 4ᵒ quāto agens maiori tpe morat mag̃ itroducit suū effectū ꝛ forti⁹. veꝛ est. ⁋ Tu dicis effectus siccitat̃ remanet in estate vsq̄ꝫ ad finē autūni:Dōm ꝙ falsum est:nā siccitas autūni nō est ꝑ itēsionē sꝫ ꝑ remissionē:sed si ꝑmāsisset agēs eodē mō:veꝛ eēt qꝺ arguis:sꝫ aduenit friditas q̄ equal'r humectat. ⁋ Tu dicis vltio.illꝺ tp̄s est sicci⁹ in quo multiplicant exhalatiōes sicce q̄ꝫ illꝺ in q̊ nō multiplicant. Dōm ꝙ non opꝫ:qꝛ in estate est tāta caliditas ꝙ ꝯsumit oēs exhalatōes:iō qꝛ in autūno nō est tanta caliditas qn̄ eleuant nō cōsumunt. Deinde cum dicit.

⁋ **Et est ibi sciēdū ꝙ tēpoꝛ diuersitas facit cōmouere in vnoquoq̄ꝫ climate aliquē egritudinū modū. Et medic⁹ qdeꝫ dꝫ h̄ in vnoquoqꝫ climate cog̊scere ad h̄ vt in ipso sint constructe custodia ꝛ regis premissio.**

⁋ In ista pte oñdit qꝺ fuit necitas ꝯtermiatōis de cōpl'onib⁹ tēporū anni.(fac̃ cōmoueri.) Et hoc siue sit diuersitas nālis ſm.4.tpa āni:siue sit diuersitas accn̄tal'r sic̃ illis q̄ fiūt i epidimijs:qꝛ ꝺ vtraq̄ꝫ veꝛ ē:sꝫ poti⁹ itelligit de pᵃ:qꝛ de illa locut⁹ ē. Deinde cū dicit.

⁋ **Et ēt cū vn⁹ dies alicui tempoꝛ sil'is existit ꝛ nō alij. Est nāqꝫ ex dieb⁹ q̄ ē v̄nalis:ꝛ ē ex eis q̄ ē estiual':ꝛ est ex eis q est autūnalis q in die vna calefacit ꝛ ifridat.**

⁋ Hic pōt dici ꝙ remouet vnā dubōnē cōeꝫ oib⁹ tpib⁹:qꝛ possꝫ aliqs credere ꝙ p̄dicta tpa sint talis cōpl'onis quātū ad omnes suos dies:ita ꝙ oēs dies eēnt sil'es in cōpl'one. dic̃ ꝙ vn⁹ dies ꝛc̃. vn̄ dicebat ph̄s in pᵒ ethicoꝛ in tex.cō.9.ꝙ vnus dies nō facit ver ꝛc̃.

⁋ De iudicijs tēpoꝛ ꝛ eoꝛ mutationibus. Cap̃.4ᵐ.

Omne tp̄s ei qꝺ cōpl'onē hꝫ sanā ꝓportionale est ꝯueniēs:sed qꝺ malitiā cōpl'onis hꝫ ꝓportionale diuersificat ab eo:sed cum multa ab equalitate egressio acciderit ꝓportionale ꝛ non proportionale ab eo diuersificabit:ideo ꝙ virtus debilitabitur. Unūquodqꝫ etiam tempus complexioni egrote conueniens ipsius contrarium est.

⁋ In p̄cedēti capᵒ Aui.ꝯtermiauit absolute ꝛ ſꝫ se notificādo nobis ꝛ cōpl'ones ꝛ nās vniuscuiusq̄ꝫ illoꝛ tēpoꝛ. In ista pte qꝛ medicus nō ꝯsiderat ista tpa:nisi in cōparatōe ad effectū quē faciūt in corpus nr̄m:iō in pte ista ē ei⁹ itētio ꝯtermiare de naturis istoꝛ tempoꝛ in cōparatiōe ad opōnes q̄s hn̄t efficē i corp⁹ humanū ꝛ duo facit. Prio ꝯtermiat de istis opōnib⁹ q̄ fiūt ab eis in gn̄ali oñdendo qual'r ꝓcedūt opōnes a tpib⁹ anni in corp⁹ hūanū. Scd̃o determinat de istis in sp̄ali.ibi(Aer cal's dissoluit ꝛ laxat.) Pria i duas. Prio facit qꝺ dcm̄ ē. Scd̃o ad maiorē māifestatiōeꝫ dictoꝛ ostendit q̄ sit malignior dispō in tpib⁹ āni ꝛ in aere.ibi(Et in tpib⁹ qdem sani⁹ existit.) Pria in duas. Prio fac̃ qꝺ dcm̄ est. Scd̃o circa dicta remouet qꝺdā dubiuꝫ.ibi(Debet̃ āt scire ꝙ effect⁹ ꝛc̃.) Prima in tres. Prio oñdit in gn̄ali qual'r opōnes ꝓueniūt in corpe humano ab vnoquoq̄ꝫ tpe simpl'r. Scd̃o ꝙ qual'r ꝓuenit a duobus. Tertio qual'r ab oib⁹. 2ᵒ ibi(Cūq̄ꝫ duo tpa.) 3ᵒ ibi(Et ē ꝯueniēs.) Ul'ꝙ al'r diuidat ꝛ meli⁹ ꝛ ſꝫ hūc modū diuisit ipe i legēdo. Ut dicat sic ꝙ pᵒ determiat de istis opōnib⁹ q̄ fiūt ab eis in gn̄ali oñdendo qual'r ꝓcedūt opōnes a tpib⁹ āni in corp⁹. Scd̃o ꝯtermiat de istis in speciali.ibi vbi dcm̄ fuit.(Aer cal's dissoluit ꝛ laxat.) Pria i duas. Primo oñdit in gn̄e q̄ opōnes ꝛ q effect⁹ ꝓueniūt in corp⁹ humanū ex istis ptib⁹:ꝛ oñdit cū h̄ q aer est nālis ꝛ q inālis. Scd̃o docet ipsuꝫ aerem eligere.ibi(Aer bone sbe.) Pria in duas. Naꝫ pᵒ oñdit qualiter opatio ꝛ ꝑmutatio ꝓuenit in corpe hūano ex tpib⁹ āni absolute ꝛ simpl'r. Scd̃o qual'r ꝓuenit opatio ex tpib⁹ ſm ꝙ adiuicem cōbinant.ibi(Cūq̄ꝫ duo tēpora.) ⁋ Iuxta primā ptē vt itelligatis debetis aduertē ꝙ Aui.vult hīc hāc distōnē ꝙ aeris cōpl'o aut est

nãlis aut egritudinalis lapsa. Si est egritudialis aut est par lapsa aut multũ. Si cõplo sit par lapsa cõpetit sibi tps cõtrariũ. si sit multũ lapsa nõ cõpetit sibi nec tps sile nec tps cõtrariũ. Si aũt sit cõplo nãlis: aut ipsa est tẽperata aut distẽperata. Si est tẽperata sic dico q cõpetit tps sile. s. tẽperatũ. s. tps veris. Si est distẽperata aut ẽ par lapsa siue mediocriter: et sic cõpetit ei tps cõtrariũ et nõ sile. Si aũt sit multũ lapsa tps sile et dissile est ei cõtrariũ. ¶ Circa istã ptẽ oz videre vnũ. vz. cãz eorũ que dic Aui. Cã aũt primi. vz. q oẽ tps pportionabile ei q cõplone hz tẽperatã est sibi cõueniẽs. Istud satis est verũ p ea que dicta sũt de regimie sanitatis: qm corp tẽperatũ nõ indiget nisi cõseruatiõe sola: nũc aũt cõseruatio nõ fit nisi p silia: et iõ tẽpus cõueniẽs ei q hz tẽperatã est tps tẽperatũ: et hoc ẽ tps veris: et iõ inter tẽpora cõueniẽtia corporib tẽperatis est tps veris. Sz postea dicit q qui hz malitiã cõplonis tps simile non est ibi cõueniẽs: sz cõplexio in qua facta fuit multa egressio ab equalitate: nec simile est sibi cõueniens nec dissimile. De primo dicto nulla est dubitatio: sed de his duobus dictis est dubitatio non modica.

Dub^m p^m ¶ Prima dubitatio est vtrũ corpori par lapso sit cõueniẽs sile tps vel cõtrariũ: et ista dubõ est silis cũ illa: vtrũ corp par lapsũ dẽat conseruari per silia vel per cõtraria. ¶ Scda dubõ est vtrum corpori qd multũ recessit ab eqlitate tps sile et cõtrariũ sint sibi icõueniẽtia. ¶ Ad primã argueret aliqs q tps sile sit mag cõueniens: et hoc p auctoritate. G. in. 3. thegni tex. cõ. 44. q dicit q corpori caliori cõueniunt calidiora: fridiori aũt fridiora: hoc et vult Haly. q vult expresse q corpori par lapso oĩa silia tribuant. Preterea hoc arguo ratiõe. Et cõsideradũ fm q dcm est in illo afoz. 16. p^e ptic. Humide diete oib febricitãtib cõferũt: q cõplexio corporis par lapsi est nãlis: ergo dz cõseruari: sed oĩs cõseruatio fit a sili: ergo corpori par lapso aer similis est sibi cõueniẽs. ¶ Istã qõnẽ habetis solutã in de regimie sanitatis: tñ hic solũ dicã veritatẽ. Qñ queris vtruz corpori par lapso cõpetant silia vel cõtraria. Dõm q 3^x intẽtio põt hri in lra a medico de tali corpore: vna est cõseruatio ipsi: alia est reductio ad temperatũ: tertia itẽtio est mixta. s. cõseruatio cũ pseruatõe ne cadat: ergo 3^x habebit intentio de tali corpore a medico: vna est pseruatio: alia est reductio: tertia est cõseruatio cũ pseruatiõe. Rõ aũt et cã istius triplicis itẽtiõis est: qz tale corp hz habitudinẽ multiplicem: qz iquãtũ hz cõplonẽ nãlem vt sic hz habitudinẽ cõseruationis: sed respectu corporis tẽperati: qz vt sic est aliqd deficiens ab ipso vt sic in ipso quereret habitudo reductiõis. Et qz ipm est lapsuz ab optima cõplone: iõ est aptũ icidere egritudinem: iõ in ipo reperit habitudo tertia. vz. cõseruatio cũ pseruatiõe. Et iõ intẽtio in tali corpore est 3^x: tñ sicut appet per. G. in. 6. de regi. sa. et in thegni: lz ista triplex itẽtio possit haberi in tali corpore nõ põt i oĩ tẽpore perfici. Nã cõseruatio et reductio nõ pñt fieri i vnoquoq corpore: nec in quocũq tpe: qz hoc nõ põt fieri nisi in corporib viuẽtib vita sibiipsis: nõ autẽ in viuentib vita ciuili. Nã cõseruatio dz fieri per pure silia: que pure silia approximari nõ pñt in viuẽtib vita ciuili. Silr eñi reductio cũ debeat fieri paulatine non poterit fieri in corpore viuẽte vita ciuili: ergo cõseruatiõi cõpetit tps pure simile. Et hoc totũ dclat rõne et aucto. p auc. G. in thegni q caliori qdẽ cõpetũt calidiora: fridiori vo frigidiora cõueniũt. Itẽ dclarat aucto. Haly et rõne: qz si cõsiderem qd sonat hoc nomẽ conseruatio. Cõseruatio aũt nõ sonat nisi pmanẽtiã in eodẽ: sed cũ pmanere in eodẽ nõ fit nisi per sile: iõq ab oĩno sili res nõ alterat cũ qcqd hz illud qd alterat in actu hẽat et alterãs in actu: sz illd qd alterat oz q habeat aliqd in actu qd nõ hz illud qd alterat: ergo cũ simile nõ alteret a sili sed cõseruat: iõ rõne cõseruationis in tali corpore sile tps cõuenit. ¶ Si aũt qrat qd cõuenit in tali corpore: dico q cõuenit sibi tps cõtriuz: et hoc appet p. G. in thegni vbi docet reducere tale corp ad approximationẽ rer que nõ multũ distẽt: et etiã q cõpetãt sibi cõtria vt in ipso querit reductio: hoc appet qz nihil aliud sonat mihi istud vocabulũ reductio nisi dstructionẽ alteri: destructio aũt est p cõtria. ¶ Si aũt qramus in tali cõseruatõez cũ pseruatione ne cadat qerunt sibi cõueniẽtia. Dõm q cõueniẽtia in tali corpore sunt illa que sunt silia in forma: nõ aũt in gradu: cõueniũt aũt par cõtria: sicut. v. g. q hz cõplonẽ calaz in scdo gradu cõpetunt sibi que sunt cala min aliquãtulũ q sint illa que sunt in scdo gradu. Aut si cõplo est cala in p gradu cõpetũt sibi ita par que modicuz recedũt ab illa cõplone: et hinc est q cõtria approximent cum vsu tẽperato. Et hoc est qd vult Auer. 6. collz. c. 11. dicit. n. q si essemus tuti q corpus nõ laberet approximaremus oĩno silia: sed qz nõ sumus securi ne labat approximamus oĩno cõtria aliquãtulum. Et hoc declarat qz ex illo querimus in tali corpore cõseruationem cõpetũt sibi silia in forma: ex hoc qd nũc querimus pseruationez ne cadat: qz aptũ est tale corpus labi in egritudinẽ calaz approximamus minus cala aut par frida per respectũ ad illã cõplonem. Et pp hoc in tali corpore cõueniẽs tps est tps sile: nõ aũt oĩno sed par cõtriũ. Et qz corpa viuẽtia vita ciuili sũt plura: iõ ptẽduz ẽ in illis nõ omnino similibus aut contrarijs. Et pp hoc Aui. dixit: qz vnũquodq tps contrarium complexioni egrote est conueniens.

¶ Et ex his ad rõnes. Ad primã. tu dicis aucto. G. q calidiori competunt calidiora: frigidiori frigidiora. Dicendum q Gal. loquitur quãdo nõ intẽdimus ad puram conseruationem: sed quãdo habemus istam intẽtionẽ solũ: dico q tunc cõpetunt omnino similia.

Dub^m 2^m ¶ Postea erat dubitatio de eo qd dixit q cõploni que multuz recedit ab eqlitate tps sile et cõtriũ est icõueniẽs. Istud vr falsum: quia aut in tali corpore qrimus cõseruationem aut pmutationẽ siue reductionẽ: si querimus in tali corpore reductionẽ vel pmutationez dico q sibi cõuenit tps cõtriũ: si aũt cõseruationẽ: cũ oĩs cõseruatio fiat a sili cõpetit sibi tps sile. Iter vr assignare cãz falsaz: qz dic q virtus ei dbilitat: qz ex approximatiõe siliũ nõ dbilitat virt. Iteruz tẽperatũ cõfortat virtutẽ: qre vr q tps tẽperatuz sit ei cõueniens. Dõm est ad hoc q qñ corpus est multũ remotũ a cõplone nãli et tps sile et cõtriũ est sibi nociuũ: sz tps tẽperatũ ẽ sibi cõueniẽs. Et cã est illa quã Aui. isinuat occulte: qz pter vltimã dbilitatez ipsi virtutis nõ põt pati aliqd excedẽs: et hoc iõ qz ipsa nõ patit fortẽ motũ: sz mediũ qd est iter duo exma. Et pp hoc bñ dixit Auic. q corpa dbilia sicut corpa senuz male morant et tpe magni frigoris et tpe magni caloris: et iõ male morant in estate male in hyeme et bñ in vere. Et qd arguit nõ valet. ¶ Tu dicis aut qrimus cõseruationẽ in tali corpore aut reductionẽ. Dõm q nec reductionẽ: cõseruationem nõ qz possum nõ cõseruare ne labat nec reducere possum ad tẽperamẽtũ. Et iõ. G. reductionẽ oñdit solũ in corpore par lapso: solũ eñi illud corp docet reducere: et hoc in corporib viuentib vita ciuili siue vita sibiipsi. ¶ Et si tu dicas postea tps cõtriũ est sibi cõueniẽs: qz reducit tale corp ad tẽperamẽtũ. Dõm est q hoc fieri non põt in tali corpe. Nã si tẽperamẽtũ posset fieri i nobis queadmodũ fit i corporib exteriorib: ver argueres. vz. vt in corpe fieret tẽperamentũ. sic qñ ex pmiscemus aquã frigidã et feruẽtẽ: et facimus tẽperamẽtũ: nõ fit sic in corpe: imo fit per virtutẽ q digerit et alterat que approximant siue alterant ab eis. Et pp hoc qz virt est pstrata: iõ a cõtrio nõ reducit ad tẽperamẽtũ sz pri virt ipsa destrueretur. ¶ Subdit p^m q vnũqdq tps cõtriũ est cõueniens cõploni egrote. Et rõ qre absolute pponit: qz egritudo est aliqd pter nãz: et iõ idicat a corpe remoueri: remotio aũt fit p cõtriuz. Et pp hoc dic q cõplexioni egrote tps cõtriũ est cõueniẽs. ¶ Debet tñ aduertere q lz tps cõtriuz cõpetat cõploni egritudinali: tñ per accñs cõpetit sibi sile: non tñ oĩno: vñ qñ corp est fort cõplonis cõpetit sibi fortis cõtrietas: sz si virt est in vltimo pstrata: dico q egritudini cale tẽperatũ fridũ cõpetit: vnde vltimo calidũ et vltimo fridũ est sibi icõueniẽs. Aui. ergo ibi se retulit ad morbũ et non ad illd qd potest coincidere cũ morbo puta debilitas virtutis. Deinde cum dicit.

¶ Cũq duo tpa a sua egressa fuerint nã et fuerit eoruz exitus cõtrarius: neq fuerit ibi supfluitas lõga: quẽadmoduz si fuerit hyems meridiana: et superuenerit ei ver septẽtroinale erit aduẽtus secũdi sup primũ conferens corporib et ipsa tẽperans eo q septẽtrionalitas veris est opposita meridionalitati hyemis: et similr si hyems valde sicca fuerit et ver fuerit valde humiduz: tũc ver hyemis siccitatẽ tẽperabit: et si humiditas non fuerit multa: neqz plongabit tpe multo nõ mutabit illud eius tẽperamentũ in humectationẽ impedientẽ.

¶ In ista pte oñdit qualr ex cõbinatiõe duor tẽpor cõuenit operatio in corpore humano et diuiditur in duas. Primo ostendit qualr ex combinatione duorum tempor cõuenit operatio. Secũdo ostẽdit quomodo et ex combinatione plurium q duorum. secunda ibi (Et est cõueniens.) Prima in duas. Primo ostẽdit que cõbinatio duor tẽpor nõ est nociua. Secundo ostendit que cõbinatio est in duob maxime nociua. ibi (Mutatio preterea temporis.)

Dubiũ 3^m ¶ Sz circa ptẽ primã aliqs dubitat d eo qd dixit Aui. q si hyems fuerit meridiana et supuenerit ei ver septẽtrionale q euẽtũ secũdi tpis est cõferẽs sup primũ et ipz tẽperãs. Istud vr falsuz qz Hip. expsse dic cõtriuz in tertia pticula afoz. in illo afoz. 13. et 14. Si estas fuerit humida. Id ergo dic Aui. Nã Hip. ponit ibi q si hyems fuerit humida ver siccũ et estas sicca autũn hũidus q talis ẽ pessima cõstitutio cũ semp in tali cõueniũt egritudies plurime. ¶ Ad hoc possumus rñdere duob modis. Uno possumus rñdere per illd qd dic Aui. in lra q nõ fuerit superfluitas maxia lõga: qz vult dicẽ q si tẽpus fuerit cõtriũ alteri ita q nõ existat multũ remotuz a sui nã erit vtile. Hip. aũt itelligit si fuerit mult regressus a nã tpis et mora illius egressus fuerit lõga: qz si eẽt breuis nõ hẽt veritatẽ: vl aliter qz fm q appet per. G. in cõmẽto. Si cã egritudis fuerit rõne qua-

litatis

litatis ꝯrie iuuat per mutationē talis tp̄is ꝯrij: quātū est rōne q̄litatis: sed talis ꝯstitutio pōt eē mala ex alio: q2 vltima ꝯstitutio potest gn̄are egritudis exp̄ssionez. Et pp̄ hoc dato ꝙ supfluitas non eēt lōga mora: illud qđ dicit quātū ad egritudinū gn̄ationē ꝑ motuz exp̄ssionis nō h̄et veritatē: nō tn̄ ꝙ nō habeat gn̄are si ꝑmaneat: pp̄ qđ dōm ꝙ egritudines que gn̄ant sunt duoꝝ modorum. Uno° rōne alterationis sed rōne multiplicationis alicuius materie egritudies que gn̄ant per alteratione materie: dico ꝙ adueniente tp̄e cōtrario curant: sed si sint egritudies que sint gn̄ate per aduētū alicui⁹ m̄ae nō sic: sic. v. g. si fiat egritudo aliq̄ rōne alterat iōis facte a cal'o aduenīete tp̄e ꝯrio curat. Sz si illa egritudo fuerit m̄alis: dico ꝙ ad aduētū cōtrarij nō curat: sed magis īterdum manifestat: q2 tempus cōtrariū aliqd resoluit vel exprimit de illa m̄a pp̄ qđ egritudo remanet magis manifesta. Deinde cum dicit.

ubiū 2m

¶ Mutatio ꝑterea tp̄is in vno tēpore est minus afferens mortalitatē q̄ȝ eius mutatio in multis tp̄ib⁹. s. mutatio adducens mortalitatē: ⁊ nō est mutatio emēdās illud qđ prima attulit mutatio sicut diximus.

¶ In ista parte oñdit qualiter accidat mutatio ex cōbinatōe duorum temporum in permutatione ipsoruz nociua ad permutationem que accidit in tēpore vna. Scđo ostendit que est illa permutatio que accidit ex cōbinatione duorum tēpoꝝ que est marie nociua. ibi (Et ex cōplexionibus aeris.) Et est planū. Deide cū dicit.

¶ Et ex cōpl'onibus aeris dignior vt conuertat ad putrefactionē est cal'i ⁊ hūidi aeris cōpl'o. Pl'm v̄o ꝙ accidūt aeris mutatōes ē in locis diuisoꝝ situū ⁊ in ꝓfūditatib⁹ valliū: s; in collib⁹ ⁊ ī altꝭ pauce ꝓp̄rie existūt.

¶ In ista pte oñdit q̄ cōbinatio duoꝝ tēpoꝝ ē mag̃ nociua: ꝗ habetis ꝙ ex pte cōpl'onis aerꝭ cōpl'o cal'a ⁊ hūida ē mag̃ nociua: ex ꝑte āt loci ē ꝙ loc⁹ sit diuersoꝝ situū in locis. ꝙ sit ī locis ꝓfūdis: ⁊ ī altꝭ: si loc⁹ alt⁹ fuerit exposit⁹ bonis vētis nō multū accidet talis ꝑmutatio. Rō āt ⁊ cā q̄re in vallib⁹ accidit ꝑmutatio ē pp̄ duplicez cāz. Una ē: q2 aer in talib⁹ locis marie calefac: ⁊ pp̄ calefactionem magnā multū subtiliat aer: vn̄ post recessum solis subito īfrīdat: vn̄ sic īfrīdat⁹ ⁊ calefact⁹ sepe ⁊ sepi⁹ est cā corruptionis ipsis ⁊ diuersitatꝭ. Alia rō: q2 ꝑ multā cal'itatē fit multa euaporatio q̄ in illis locis ꝓfunditatē aerꝭ ⁊ ipsi⁹ reclusionē euētare nō pōt: q2 ī ipo accidit corruptio. Rō āt q̄re ī locis diuersoꝝ situū accidit talis ꝑmutatio ē ex eo ꝙ sūt ibi multe valles: accidit ꝙ ī illis vallib⁹ fit multa corruptio que perueniēs ad etherē montiuz permiscet cū illo: vn̄ ex tali permixtione tot⁹ corrumpit. Et appellat locus diuersorū situū ille qui h; mō montes mō valles sepe ⁊ sepius: ⁊ ista credo ꝙ sit cā corruptiōis in terra ista: sed in locis altis parib⁹ euētatur aer: pp̄ qđ illa loca vl'r meliora sunt. Deinde cum dicit.

¶ Et ē ꝯueniēs vt tēpora sic debēt ꝓueniāt vt sit estas calida ⁊ hyems frida: ⁊ sil'r vnūqđq; tp̄s. Qr si plerūq; nō ita fuerit erūt cause malaꝝ egritudinū. Annus ꝑterea in q̄ oīa ei⁹ tp̄a ꝟm vnā eueniūt q̄litatem annus est malus: quēadmodū si tot⁹ annus fuerit humidus: aut sicc⁹: aut cal's: aut fridus. Annus eni q est sic: est multaꝝ egritudinū sue q̄litati ꝓportionaliū: quaꝝ tp̄a postea erūt ꝓlixa: vnū nāq; tp̄s multū cōmouet egritudinē sibi ꝓportionalē: quāto magis tot⁹ annus. Tp̄s eni frigidū cū corpus īuenit flegmaticū cōmouet epil'iam ⁊ paralysim ⁊ apopl'iam ⁊ torturā ⁊ spasmū ⁊ sil'ia. Et tēpus calidū cū inuenit corp⁹ chol'icū cōmouet maniā ⁊ febres acutas ⁊ apostemata acuta: quanto magis si totus annus ꝟm vnius tēporis naturam incedit.

iū 3m

¶ In ista pte ostēdit q̄ cōbinatio duoꝝ tēpoꝝ est peior: ⁊ diuidit in duas. Primo ostēdit que cōbinatio tēpoꝝ oīum est cōueniēs ⁊ iuuatiua: ⁊ que est incōueniens ⁊ nociua: ⁊ que est īconueniēs ⁊ nociua in gn̄ali. Secūdo ostēdit in spāli que cōbinatio oīum tēporuz est nociua ⁊ iuuatiua. ibi (Annus preterea.) Et ista diuidit in duas. Primo ostēdit que cōbinatio est nociua. Scđo ostēdit que est laudabilis ⁊ iuuatiua. ibi (Et in tēporib⁹ qdē sanius.) Prima in duas. Prio fac qđ dcm̄ est. Scđo adiungit qđdā notabile qđ q̄si ex dictꝭ pōt inferri. ibi (Amplius cum cito prouenit hyems.)

Dub^m 4^m

¶ Sz dices tu: ꝗ bn̄ ꝙ si totū tp̄s fuerit cal'm: aut fridū: aut hūiduz vel siccū ꝙ illđ tp̄s ē malū: s; supposito ꝙ totū tp̄s fuerit tēperatū nūqd illa cōstitutio eēt bona. Et vꝫ ꝙ sic: ꝑ illđ qđ Aui. dixit sup̄ ꝙ q habitāt in pte eq̄noctiali bn̄ habitāt: q2 totū tp̄s ē q̄si tp̄s veris: s; tp̄s veris ē tp̄s tēꝑatū. ⁋ Dōm ad h̄ ꝙ aut ītelligis ꝙ si tot⁹ eēt ꝟm nām veris: aut eēt tot⁹ sicut ver: q2 nō eēt nisi totus ver: ⁊ tūc dōm ꝙ vel queris quātū ad extrinseca aut quātū ad intrinseca. Si quātū ad intrinseca eēt malus: qđ manifestuz est ꝙ segetes ⁊ aīalia se h̄ent. Si loquemur quantū ad corpus nostrū: dico ꝙ si oīa eēnt tēperata sic vtputa ꝙ estas h̄et tēperamētum veris ꝙ eēt tp̄s maluz: s; si sint tēperata. i. ꝙ sint remissa in q̄litatib⁹ ꝟm ꝙ possibile est naturis illoꝝ tēpoꝝ dico ꝙ eēt bonū: s; si eēnt sil'ia ꝙ estas h̄et tēperamētū veris esset malum. Deinde cum dicit.

¶ Amplius cū cito ꝓuenit hyems cito hyemales adueniunt egritudines. Et cuz cito ꝓuenit estas cito estiue aduenīūt egritudines ⁊ mutant egritudines que erant ante ꝟm iudiciū tp̄is. Cūq; aliqđ ꝓlongatur tp̄s multe eius fiunt egritudines ⁊ proprie estas ⁊ autūnus.

¶ Ponit quoddam notabile.

¶ Debes aūt scire ꝙ effectus mutationū tēporum non sunt ꝓpter cām tp̄is vn̄ est tempus: sed ꝓpterea ꝙ cuz eo mutata qualitas magnā efficit opōnez in mutationib⁹ dispōnū: sil'r quoq; si aer in vna die mutat de caliditate in frigiditatem mutabuntur ꝟm eas corpora.

¶ Remouet quoddā dubium: q2 dixerat ꝙ tempora erant cā morborum: ideo crederet aliquis ꝙ tēpus vnde tēpus sit a cā egritudinis hoc remouet. Deinde cum dicit.

¶ Et in tp̄ib⁹ qdē sani⁹ existit vt sit autūnus pluuiosus ⁊ hyems tēꝑata: neq; sit nō friditatē h̄ns: nō tn̄ sit plurima in cōparatōe regiōis. Et si ver pluuiosuz fuerit ⁊ estas nō absq; pluuia fuerit erit istud qđ sani⁹ eē pōt.

¶ Hic notificat nobis cōueniētiā tp̄is anni: vel ostēdit que sit optima dispositio in temporibus anni ⁊ in aere. Primo ostēdit que sit optima dispositio in temporibus anni. Secundo ostendit que sit optima dispositio in aere. ibi (Aer bone substantie.)

Dubiū 5m

¶ Sz dicet aliqs videt ꝙ talis annus quē hic ponit Auic. sit marie eger: q2. G. 1. de cōpl'onib⁹. ca. 4. ⁊ Hip. in 3a pti. afor. 12. afor. ponit ꝙ quāto tp̄a sūt mag̃ hūida: tāto ē annus magis eger: sed oīa ista tp̄a q̄ Aui. ponit hic vꝫ ponere hūida: q̄re ⁊c̄. ⁋ Preterea ipse ponit ꝙ autūnus pluuiosus sit laudabilis. Illđ non vꝫ: q2 ipse dixit īmediate supra ꝙ tūc tp̄a sunt ꝯueniētia qn̄ seruāt ꝓpriā nām: sed nā autūni est sicca: ꝗ nō est ꝯueniēs vt sit pluuiosus: tūc erit frigidus rōne aq̄ ⁊ ēt hūidus: ⁊ sic marie distabit a sua nā. ⁋ Itē ponit ꝙ hyems tēꝑata sit laudabilis: istđ vꝫ falsuz: q2 iā dixit ꝙ tp̄a sūt ꝯueniētia qn̄ ꝓcedūt ꝟz nāz suā: s; de nā hyemis ē vt sit frida ⁊ humida: q̄re ⁊c̄. Et si ītelligas ꝙ sit tēꝑata: q2 sit pluuiosa tūc erit mala: q2 erit supflue hūida. ⁋ Itē dic ꝙ ver d; eē pluuiosuz: istđ vꝫ falsuz: dic oppo^m in lib° de aere ⁊ aq̄: ⁊ Gal'. in libro de compl'onibus. ⁋ Postea dic ꝙ estas nō d; eē absq; pluuia: istđ vꝫ falsuz: q2 estas ꝟz suā nām d; eē sicca. ⁋ Iteꝝ ēt q2 si estas erit pluuiosa tunc erit humida: in tali autē marie multiplicat putredo: q̄re ⁊c̄. ⁋ Ad ista dōm ꝙ Aui. ꝑ ea q̄ hic ponit nō vult aliđ nobis ꝯnotare nisi ꝙ tēpora talis anni nō excedāt in q̄litatib⁹: vn̄ non vult ꝙ autūnus sit multū pluuiosus: s; dixit h̄ vt ꝑ hoc ītelligam⁹ ꝙ non nimis excedat in suis q̄litatib⁹. s. in siccitate. ⁋ Et ꝑ hoc p; sol'o ad primū ⁊ ēt ad scđm: q2 bn̄ ꝯseruat suā nām: sed dicit illud vt oñdat ꝙ non nimis excedat. ⁋ Et ēt p; sol'o ad tertiū. ⁋ Ad quartum v̄o dico ꝙ in vere dicunt eē pluuie ad hoc vt fiat gradatio paulatina ꝯ hyeme ad estatē: s; nō debēt eē magne pluuie: q2 nimis humectaret aer: s; debēt eē pluuie pue ⁊ sepe. Un̄ solet dici vulgariter. aprile gocciola ꝑ die. q̄lla chel di cadde mille libre vale. In estate āt d; eē totū ꝯriū: q2 debēt eē in eadē magne pluuie vt tēperet siccitas ⁊ caliditas aeris ne nimis īprimat in corpa nr̄a: s; nō debent eē sepe: īmo raro vt nō accidat nimis magna humectatio in corpore nr̄o ⁊ multiplicarent humiditates. Et isto modo intelligit Aui. ꝙ ver d; eē pluuiosum: ⁊ estas d; esse absq; pluuia. ⁋ Argumēta v̄o ꝓcedūt suis vijs per aliū modū. ¶ Capitula sequentia nō consueuerūt legi pp̄ qđ dimisit vsq; ad illud capl'm. Motus operatio.

¶ De aere bono. Cap. 5m.

Aer bone substātie est aer cui nō admiscet ex vaporib⁹ neq; ex fumis res ex̄nea ⁊ qui ē discoopt⁹ celo: neq; ē iter parietes ⁊ tecta ꝯstrictus. Cū v̄o in aere acciderit putrefactio cōis discooꝑt⁹: tūc erit ipsaz magis recipiēs q̄ȝ ꝯstrictus ⁊

occultat⁹. Al'r āt diſcoopt⁹ melior exiſtit. Et hic qdez
bon⁹aer ꝑmanet clarus niſi cū eo vapores miſceāt̄ la
cuū ⁊ ſtagnoꝝ ⁊ ꝓfunditatū aquā ꝯtinētiū ⁊ terraꝝ q̄
ſunt laxe ⁊ locoꝝ vbi naſcunt̄ olera ⁊ ꝑcipue vbi talia
q̄les ſūt caules ⁊ eruca oriunt̄ ⁊ arbores viſcoſe ⁊ ar-
bores malaꝝ cōpl'onū ſic̄ ſobat ⁊ nuces ⁊ fic⁹ ⁊ odores
putridi: ⁊ ꝑꝑ h̄ nō remoueant̄ ab eo vēti boni qui ſuf-
flant ex terra alta aut eq̄li. Et aer hic nō eſt retētus in
terra ꝓfunda q̄ cito caleſit cū ſol orit̄: ⁊ cito īfridat̄ cū
occidit: neqꝫ eſt ſtrict⁹ iter parietes q paꝝ eſt exq̊ fue-
rūt ꝯſtructi cū ſebergi ⁊ hoꝝ ſil'ia: ⁊ nōdum integre ad
ſiccitatē perfectā perueniunt: neqꝫ obſiſtit attractioni
aeris ſicut que guttur ſtrigit. Et tu qdez iam ſciuiſti ꝙ
mutationū aeris: alie ſunt nāles: alie ſunt nature con-
trarie: alie ſunt que non ſunt naturales neqꝫ extra na-
turam. Debes autē ſcire ꝙ mutatiōes aeris que nō ſūt
ſm nām: ſiue ſint ei contrarie: ſiue non contrarie: quā-
doqꝫ eueniūt ſm circuitū: ⁊ qn̄qꝫ nō ſeruāt circuitum.
Et ex diſpōnib⁹ qdē tēpoꝝ ſanior eſt vt exiſtāt tpa ſꝫ
ſuā nām: qm̄ eoꝝ mutationes afferūt egritudines.

¶ De mutatione qualitatum aerum ⁊ eis que ex tēpo-
ribus proueniunt. Cap. 6m.

AEr cal's diſſoluit ⁊ laxat. Et ſi ei⁹ cal'itas pau
ca fuerit tēperata: tn̄ rubificabit colorē eo ꝙ
ſanguinē ad exteriora trahit: ꝙ ſi multa fue-
rit colorē efficiet citrinū: ꝑꝑea ꝙ reſoluit illd̄
qđ attraxit. Ipe quoqꝫ multū effic̄ ſudorē ⁊ minuit vri
nā ⁊ digōnē debilitat ⁊ ſitiꝫ fac̄. Fridus vo aer ꝯſtrin-
git ⁊ digōnē fortiorē reddit ⁊ vrinā efficit multā: iđ ꝙ
humores cōſtrigit: ⁊ ꝑꝑea ꝙ in ſudorē paꝝ reſoluunt̄
⁊ his ſil'ia: ⁊ minuit egeſtionem: ꝑꝑea ꝙ muſculi ani ſe
exprimūt: ⁊ iđ ꝙ rectū iteſtinuꝫ paꝝ obedit: vn̄ ꝑꝑ de-
ſtructionem obediētie vie ſtercus nō deſcēdit: quapꝑ
multū morat̄ ⁊ ei⁹ aq̄ſitas in vrinā reſoluit̄. Aer vo hu
midus cutē lenit ⁊ corp⁹ humectat. Et ſicc⁹ exiccat cu-
tem ⁊ d̄nigrat corp⁹. Et aer turbat⁹ triſtificat aīam cō-
miſcet humores. Aer vo turbat⁹ ali⁹ ē ab aere groſſo.
Aer eni groſſus ē ille q in turbatiōe ſubē ſui ſil'at̄. Sꝫ
turbat⁹ ē ille q cū ꝑtib⁹ miſcet̄ groſſis. Duaꝝ vo reꝝ ſi
gn̄atio eſt ꝙ ſtelle minute paꝝ apparēt: ⁊ ꝙ ſplendor
ei⁹ qđ ex ſtellis fixis ſic̄ ei⁹ qđ ſcintillat paꝝ reſplendet.
Et ei⁹ qdē cā exiſtūt vapores multi ⁊ fumi multi ⁊ ven
ti boni pauci. Nūc āt illū ſermonē ad hāc reducem⁹ itē
tionē ⁊ cōplebim⁹ ipꝫ cū de mutationib⁹ aeris q ē ꝑter
nām tractabim⁹. Et oē qdē tp̄s qđ ꝓuenit ſꝫ ꝙ dꝫ iu-
dicia hꝫ ꝓpria. Et finis qdē cuiuſqꝫ tp̄is pricipio tp̄is
qđ ē poſt ip̄m in iudicijs duoꝝ tēpoꝝ cōicāt ⁊ ī egritu
dinib⁹ ipſoꝝ. Ver āt cū ē ſꝫ ſuā cōpl'onē ē meli⁹ tp̄s: ⁊
eſt proportionale cōplexioni ſpiritus ⁊ ſanguis: ⁊ lꝫ cū
ſua exiſtat equalitate quaꝫ nominauimus ad calidita-
tem: tamē ſubtilem declinat parūper ſopitam ⁊ ad hu-
miditatem naturalem: ⁊ rubificat colorē eo ꝙ ſangui-
neꝫ attrahit temperate ⁊ non peruenit ad reſoluendū:
quemadmoduꝫ eſtas ꝑuenit eſtiualis. In vere quoqꝫ
mouentur egritudines chronice: facit eniꝫ hnmores q
ſunt quieti currere ⁊ eliquat eos: ideoqꝫ melancholiaꝫ
patientium melancholia cōmouet̄. Et ille in quo mul-
titudo exuberat humorum in hyeme propter eius gu-
loſitatem ⁊ exercitij eius paruitatem fit in vere egritu-
dinibus aptus que ex illis cōmouentur materijs: pro-
pterea ꝙ ver eas reſoluit. Cūqꝫ ver prolongatur ⁊ tē-
peratur: eſtiue egritudines pauce fiunt. Veris autem
egritudines ſunt ſanguinis egeſtio ⁊ fluxus ſanguis ex
narib⁹ ⁊ melācholie ebullitio que de nā exiſtit cholere
⁊ apoſtemata ⁊ carbūculi ⁊ ſquinantes: ⁊ ſunt plerūqꝫ
pernitioſe ⁊ alie exiture. Et in ipſo multum ꝯtingūt ve
narum ſciſſure ⁊ ſputum ſanguinolentum ⁊ tuſſis: ⁊ ꝓ-
prie in eo qđ ex ipſo eſt hyemale ⁊ hyemi ſil'at̄ fiūt eo-
rum diſpōnes male qui has habēt egritudies ⁊ ꝓprie
ptiſim. Et ꝓpterea ꝙ ipſuꝫ in flegmaticis materiā fle-
gmatis mouet: accidit in eo apoplexia ⁊ paralyſis et
iuncturaꝝ dolores. Et ex eis vo que ducūt ad hoc eſt
aliquis fortis motus ex motib⁹ corporeis ⁊ aīalibus ⁊
comeſtio etiā rerum calefacientiū eo ꝙ aeris adiuuāt
nām. Nulla aūt res eſt que ita tueat̄ ab egritudinibus
veris: quēadmodū flobothomia ⁊ inanitio ⁊ diminu-
tio comedēdi ⁊ augmētū bibendi: ⁊ debilitatio potus
inebriantis: ⁊ ipſius diminutio ⁊ tēperamentum. Ver
preterea pueris eſt ꝯueniēs ⁊ eis qui ſunt circa ipſos.
Hyems vo ad digerēdū eſt melior: ꝓpterea ꝙ frigus
caloris īnati ſubſtantiam cōprehendit: vnde fortior ef
ficit̄ ⁊ nō diſſoluit̄: ⁊ ideo q2 fructus ſunt pauci ⁊ gens
non comedit niſi leuia nutriētia: ⁊ q2 hoīum mot⁹ poſt
repletionem eſt paruus: ⁊ q2 ad loca igrediunt̄ calefa
cientia. Ipſa quoqꝫ chol'aꝫ plus debilitat q̄ꝫ oīa tēpo
ra ſua frigiditate: ⁊ ſui diei breuitate ⁊ ſue noctis ꝓlixi
tate. Et ipſa eſt magis ꝯſtrigens māſ. Et ipſa eſt plus
neceſſariū aſſumere ea que icidūt ⁊ ſubtiliant. Egritu-
dinū vo hyemalium plurime ſunt flegmatice: ⁊ in ipſa
flegma fit multū ⁊ plurimū qđ eſt in eo qđ vomitu ex-
pellit̄ eſt flegma. Colores quoqꝫ ap̄atuꝫ in ea ſm pl'in
ad albedinē trahūt: ⁊ in ipſa abundat catarrus ⁊ icipit
catarrus cū aer autūnalis mutat̄ quē poſtea ſequunt̄
ap̄ata lateris ⁊ ap̄a pulmonis ⁊ raucedo ⁊ dolor gut-
turis: deīde accidūt dolor lateris ipſius ⁊ dorſi ⁊ ner-
uoꝝ nocumēta ⁊ capitꝭ dolor chronicus: imo apopl'ia
⁊ epilepſia. Et hoc totuꝫ ꝓpterea ꝙ materie conſtrin-
gūtur flegmatice ⁊ q2 multiplicant̄. Senibus vo nocet
hyems: ⁊ eis ſil'r qui eis ſimiles exiſtūt: ꝫ medijs iuua-
mentum preſtat. In hyeme ꝑterea hypoſtaſis in vria
multitudo exiſtit comparatione eſtatis: ⁊ ei⁹ ēt q̄ꝫtitas
eſt maior: ⁊ minuitur ī ea ſanguis ⁊ auget̄ flegma. In
eſtate vo auget̄ cholera rubea: ſed poſtea in eius fine
chol'a nigra auget̄: ꝓpterea ꝙ ſubtile reſoluit̄ ⁊ groſ-
ſum retinet̄ ⁊ conſtringit̄. Et inuenies ſenes ⁊ qui eis ſi
milātur in eſtate fortiores. Et eſtas quidem humores
reſoluit ⁊ virtutes debilitat ⁊ operationes nāles cau-
ſa multe reſolutionis: ⁊ citrinat colorē: ꝓpterea ꝙ re-
ſoluit illud qđ ex ſanguīe attrahit. Egritudinū quoqꝫ
tempora in ea abbreuiantur: ſi enim virtus fortis fue-
rit aereꝫ iuenit ad reſoluēdū adiuuātē ⁊ ad egritudis
māꝫ maturādā ⁊ expellet eā ex̄. Qz ſi d̄bilis fuerit calor
aeris ei addet debilitatē: ꝓpterea ꝙ laxat ⁊ d̄ſtruet̄ ⁊
moriet̄ eger. Ampli⁹ eſtas cal'a ⁊ ſicca cito icidit egri-
tudines:

tudines:hũida võ est masticãs vñ suaꝝ egritudinũ tẽ
poꝛa ꝓlõgant:ĩõqȝ plĩm vlcerũ ad herpetẽ estiomenũ
ꝑuenit.Et accidũt in ea hydropisis ⁊ lienteria ⁊ lenit
nã:⁊ ad h̃ totũ adiuuãt hũoꝛes multi q a supioꝛib⁹ ad
ĩferioꝛa ðscẽdũt ⁊ ꝓpꝛie a capite.Estiue võ egritudi-
nes sũt sic̃ febꝛes tertiane ⁊ synoch⁹ ⁊ causon ⁊ coꝛpis
extẽuatio.Et ex doloꝛib⁹ doloꝛes auris ⁊ obthalmia
⁊ in ea multiplicant ꝓpꝛie cũ nõ fuerit vẽtosa herisipi
la ⁊ bothoꝛ q sũt ei⁹ nãe cui⁹ est ip̃a.Cũ võ estas fuerit
vernalis erũt febꝛes bone ðispõnis nõ hñtes asꝑitatẽ
⁊ acuitatẽ siccã ⁊ multiplicabit in ea sudoꝛ ⁊ expecta-
bit in crisib⁹ ꝑꝑea ꝙ caliditas ⁊ hũiditas huic ꝓpoꝛ-
tionant:qm̃ cal'itas resoluit ⁊ hũiditas laxat ⁊ poꝛos
dilatat.Cũqȝ estas fuerit meridionalis multiplicabũ-
tur in ea moꝛtalitates ⁊ egritudĩes variole ⁊ moꝛbilli.
Septẽtrionalis võ estas est sana:ĩõqȝ exꝑimẽdi egri
tudines in ea multiplicant.Egritudines aũt iste exꝑi
mẽdi sunt egritudines q̃ ꝓueniũt ex cursu mãei ꝑꝑ ca
loꝛẽ occultũ aut mãifestũ cũ ꝑcutit eũ friditas mãife-
sta ⁊ p̃mit.Et he qdẽ egritudĩes sunt sic̃ reumatismi ⁊
q̃ ipsos sequunt.Cũqȝ estas fuerit septẽtrionalis sicca
flegmaticis ꝯfert ⁊ mulierib⁹:⁊ cholerã hñtib⁹ rubeã
accidet obthalmia sicca ⁊ febꝛes acute lõgi tẽpoꝛis et
ꝓueniẽt ex adustiõe cholere ꝯstrictio ⁊ cholere nigre
exuberatio.Autũn⁹ võ ml'taꝝ existit egritudinũ eo ꝙ
in ip̃o hõ sub sole calido multũ incedit:ðeide in nocte
ꝑuenit ad frig⁹ ⁊ ꝑꝑea ꝙ fructuũ est multitudo q̃ hũo
res fiũt mali:⁊ ꝑꝑ ðissol'onẽ ṽtutꝫ in estate:hũoꝛes p̃-
terea fiũt ĩ autũno mali ꝑꝑ mala cibaria ⁊ ꝑꝑ subtilis
resol'onẽ:⁊ qꝛ remãet spissuȝ:⁊ ꝑꝑ ei⁹ adustionẽ.Cũqȝ
aliqs hũoꝛ ebullierit ꝑꝑea ꝙ nã ip̃m vult expellẽ ⁊ re
soluere reducit ip̃m frig⁹ ad stringẽdũ.Sãguis quoqȝ
in autũno multũ minuit:imo sanguini in sua cõplexio-
ne ꝯ̃trius existit.Nõ g̃ ad ip̃m gñandũ iuuat.Et ẽt re-
solutio iã p̃cessit q̃ estas sanguinẽ resoluit ⁊ ex ipso mi
nuit.In ip̃o aũt accrescũt ex humoꝛib⁹ cholera rubea
residua ab estate ⁊ nigra ꝓpterea ꝙ hũoꝛes in estate
fiũt cinis:⁊ ĩõ in ip̃o chol'a ml'tiplicat nigra:qm̃ estas
adurit hũoꝛes:⁊ autũnus fac̃ ex eis cinerẽ.Et p̃ncipiũ
qdẽ autũni senib⁹ aliq̃ mõ ꝯueniẽs existit:⁊ eius finis
eos ĩpedit maxio ĩpedimẽto.Autũni aũt egritudines
sunt scabies que excoꝛiat ⁊ ĩpetigies ⁊ cãcri ⁊ iũctura-
rũ doloꝛes ⁊ febꝛes cõmixte ⁊ febꝛes q̃rtane ꝑꝑ cholẽ
nigre multitudinẽ ⁊ ꝑꝑ illð qð de ei⁹ opõne ðclarraui-
mus:ĩõqȝ ĩgrossat splen in eo ⁊ accidit in ip̃o vt vꝛina
guttatim emittat ꝑꝑ illð qð vesice accidit ex diuersita
te cõpl'onis ĩter cal'itatẽ ⁊ friditatẽ.Difficultas quoqȝ
accidit vꝛie qð plus accidit q̃ȝ qð vꝛina guttatiȝ emit-
tat:⁊ accidit in eo liẽteria:⁊ h̃ qdẽ est ꝑꝑea ꝙ friditas
expellit illð qð ex hũoꝛib⁹ ad ĩterioꝛa coꝛꝑis ẽ subtile
⁊ fit in eo scia ⁊ accidit in eo sq̃nãtia acuta chol'ica ⁊ in
vere fl'atica:qm̃ p̃ncipiũ cuiuscũqȝ hũoꝛis eaꝝ ẽ ex hu
moꝛe quẽ effic̃ tp̃s qð añ ip̃ȝ fuit ⁊ in ip̃o ẽ ml'tiplicat
ĩliaca sicca.Et est cũ ĩ eo accidit apoplexia ⁊ egritudi-
nes pulmonis ⁊ doloꝛes doꝛsi ⁊ coxaꝝ ꝑꝑ motuũ sup-
fluitatũ ĩ estate p̃mũ ⁊ postea eaꝝ ꝯstrictionẽ.Et mul
tiplicant in ip̃o ṽmes ĩ vẽtre ꝑꝑ ðbilitatẽ ṽtutꝫ ĩ dige-

rẽdo ⁊ expellẽdo.In ip̃o ẽt ⁊ ꝓpꝛie in sicco ml'tiplicã
tur variole ⁊ p̃cipue cũ añ ip̃m fuerit estas cal'a.Et in
ip̃o ẽt ml'tiplicat mania ꝑꝑ hũoꝝ chol'icoꝝ malitiã:⁊
qꝛ chol'a nigra eis cõmiscet.Autũn⁹ p̃terea ẽ tp̃s qð ĩ
pl'imone hñtib⁹ ap̃a est ðteri⁹ q sũt hñtes ptisim ⁊ ipse
detegit occultũ in sua ðispõne cũ añ ip̃m initiũ hũerit
⁊ nõ hñ mãifestabat.Ethicã quoqȝ hñtib⁹ singularẽ
est ip̃e ðterius tp̃s cã sue exiccatiõis.Ampli⁹ autũnus
est sicut nutritoꝛ reliquarum egritudinum estatis.Et
autũnus qui melioꝛ existit est qui est magis humidus
⁊ pluuiosus.Et deterioꝛ est ille qui est siccus.

¶ De iudicijs dispositionum anni. Cap.7m.

Cum hyemi meridiõali ver supuenerit septẽ-
triõale qð postea estas seqt valde vapoꝛosa
⁊ ml'tiplicate fuerint aq̃ ⁊ ver ꝯ̃suauerit mãs
vsqȝ ad estatẽ ml'tiplicabit ĩ autũno moꝛta-
litas in pueris ⁊ ml'tiplicabunt dissinteria ⁊ ĩtestinoꝝ
vlcera ⁊ tertiana nõ ꝓlixa.Cũqȝ hyems ml'tarũ fuerit
aq̃rũ aboꝛtiẽt ille q̃ se ĩ vere parituras sperabãt absqȝ
cã.Or si peperrerint erit qð parient debile aut moꝛtuũ
aut grãdẽ hñs malitiã.Et in hoib⁹ ml'tiplicabunt ob-
thalmie ⁊ sanguis egestio.Et catarri tũc ml'tiplicabũt
⁊ ꝓp̃e ĩ senib⁹ ⁊ ðscẽdẽt ĩ mẽbꝛa eoꝝ occultata ⁊ q̃nqȝ
moꝛte moꝛient subita:ĩõ ꝙ vie sp̃ũs subito ex ml'titudi
ne oppilant.Et cũ ver pluuiosuȝ ⁊ meridionale fuerit
ip̃mqȝ hyemi supuenerit septẽtriõali ml'tiplicabunt in
estate febꝛes acute ⁊ obthalmia ⁊ nãe sol'o ⁊ sanguis
egestio ⁊ pl'im hoꝝ oiuȝ ꝯtiget ꝑꝑ reumatismos:⁊ ꝓ-
pterea ꝙ flegma qð ĩ hyeme adunatũ fuit ad foꝛamia
ðscẽdet occl'ta eo ꝙ ip̃ȝ mouebit caloꝛ ⁊ ꝓp̃e ĩ hũidas
hñtib⁹ cõpl'ones sic̃ mulierib⁹ ⁊ ml'tiplicabunt putre-
factio ⁊ ip̃i⁹ febꝛes.ꝙ si ĩ aliq̃rũ estate euenerit pluuia
tꝑe q̃ canis eleuat ⁊ postea venerit vent⁹ septẽtriona-
lis bõi fiducia hẽbit ⁊ resoluent egritudies.Quib⁹ aũt
plus nocet h̃ tp̃s st̃ mulieres ⁊ pueri.Et q ex eis euase
rit ad q̃rtanas ðueniet ꝑꝑ hũoꝝ adustionẽ:⁊ qꝛ fiũt ci
nis:⁊ post q̃rtanas ꝑueniet ad hydropisiȝ ⁊ ad dolo-
res splenis ⁊ ad epatꝫ ðbilitatẽ ꝑꝑ h̃.In senib⁹ aũt ⁊ in
coꝛꝑe ĩ quo ẽ timoꝛ frigoꝛis ẽ ei⁹ nocumẽtũ ꝑuũ.Cũ võ
estati sicce septẽtrionali supuenerit autũn⁹ pluuiosus
meridiõalis p̃ꝑabunt coꝛꝑa ad h̃ vt veniãt in hyeme
dolõ capitꝫ ⁊ tussis ⁊ raucescẽt eoꝝ guttura ⁊ fluẽt qm̃
coꝛiza ml'tũ accidet eis.Et sil'r cũ estati sicce meridio-
nali supuenerit autũn⁹ pluuiosus septẽtriõal' ml'tipli-
cabit ẽt ĩ hyeme dolõ capitꝫ ⁊ post reumatism⁹ ⁊ tinit⁹
⁊ raucedo.Et cũ estati meridionali autũn⁹ supuenerit
septẽtriõal' ml'tiplicabũt ĩ eo egritudĩes exp̃mẽdi ⁊ cõ
strigẽdi ⁊ iã sciuisti h̃.Et cũ autũn⁹ ⁊ estas ĩ h̃ ꝯueniũt
vt sint ãbo meridiõales hũidi ml'tiplicabunt hũoꝛes:
⁊ cũ venerit hyems veniẽt egritudĩes exp̃mẽdi quas
noiauim⁹:neqȝ ẽ lõge qn ad ꝯstrictionẽ ⁊ mãerũ ꝯcul
cationẽ ꝑueniat eo ꝙ st̃ ml'te:⁊ ꝙ vapoꝛes nõ hñt vñ
egrediãt vt ad putridas ꝑducat egritudies:neqȝ fal-
let qn hyems sit ĩfirma ꝑꝑea ꝙ iueniet malas mãs cõ
strictas ⁊ ml'tas.Cũ võ ãbo fuerit sicci septẽtrionales
iuuabũt eũ cui nocet hũiditas:⁊ ml'ierib⁹ ⁊ q ẽ tal' q̃les
ip̃e st̃ accidẽt obthalmia sicca ⁊ catarr⁹ lõgi tp̃is ⁊ fe-

hres acute ⁊ melãa. Hyems aũt que est frida ⁊ pluuio-
sa ardorẽ efficit vrine. Et cũ estatis caliditas fortꝫ fue-
rit ⁊ ei⁹ siccitas ꝓueniẽt sqnãtie ꝑnitiose aut nõ ꝑnitio-
se: ⁊ q̃ apienť aut q̃ nõ apienť: ⁊ ille q̃ apienť aut erũt i-
teri⁹ aut exteri⁹: ⁊ variola ⁊ migẽdi difficltas ⁊ morbil
lus ⁊ ambo erũt salui ⁊ obthalmia ⁊ sanguinis corru-
ptio ⁊ tristitia ⁊ mẽstruoꝝ ⁊ sputi retentio. Et cuꝫ post
hyemẽ siccã fuerit ver eius siccũ erit maluꝫ. Amplius
mortalitas corrumpit arbores ⁊ vegetabilia: ideoq̄
corrumpunť ex aĩalibus que ea comedunt: ⁊ ideo ho-
mines qui eis vescunť corrumpuntur.

¶ De accidentib⁹ aeris ĩpressionib⁹ que nõ valde cur-
sui nature cõtrarie existunt. Cap. 8m.

Nunc aũt dictionẽ cõplere debemus de alijs
mutationib⁹ aeris nõ nãlib⁹ neq̄ ꝯtrijs nãe:
q̄r ꝭm res celestes ⁊ terrestres eueniũt. Et iã
qdẽ multas earũ inuim⁹ in narratiõe tẽpoꝝ.
Ille vo que res sequunť celestes sũt sic ea que stellarũ
cã accidũt. Est.n. cũ multe ex stellis in vno ꝯiũgunť lo
co ⁊ ꝯiũgunť soli: ⁊ ꝓuenit ex h̄ calefactio mlta eis q̃ꝝ
capita sunt ipsis opposita aut locis que sunt circa eas:
⁊ est cũ ab oppositiõe capitũ multa remouenť lõgitu-
dine ⁊ minuiť calefactio. Impressio.n. rectitudis capitꝫ
in calefaciẽdo nõ est sic ĩpressio durabilitatꝫ rectitudi-
nis ⁊ ꝓpinqtatis. Rerũ aũt terrestriũ alie sũt q̃ sunt ꝑꝑ
cãm latitudinũ terrarũ: alie sunt que sunt ꝑꝑ altitudi-
nẽ ciuitatũ ⁊ ꝓpter eaꝝ ꝓfunditatẽ: ⁊ alie sunt que sũt
ꝓpter cãm montiũ: ⁊ alie sunt que sunt ꝓpter marium
cãm: ⁊ alie sunt que ventoꝝ cã existunt: ⁊ alie sunt que
sunt ꝓpter cãm terre. Ille aũt que sunt ꝓpter cãm la-
titudinũ sunt ꝙ si terra fuerit que sit circa reuolutionẽ
capitis cãcri in septẽtrione aut reuolutionẽ capitis ca
pricorni in meridie erit magis calida q̄ illa que elõga
biť ab ea ad partẽ linee eqnoctialis aut ad septẽtrio-
nem. Credere vo debẽt ex eo sermonẽ qꝺ videť ꝙ ter
ra que est sub circulo equationis diei est circa equali-
tatẽ: qm̃ cã celestis calefaciẽs ibi est cã vna que est so
lis oppositio capiti: ⁊ hec qdem oppositio sola nõ ma
gnã efficit ĩpressionẽ. Qꝺ aũt magnã efficit ĩpressionẽ
est durabilitas oppositionis. Ideoq̄ calor in medie-
tate hore octaue est maior calor q̄ in medio diei: ⁊ ꝓ-
pterea cũ sol est in postremo cãcri ⁊ in pricipio leonis
est maior q̄ est cũ est in fine declinationis. Et iõ cum
sol a capite cãcri ꝓcedit ad illud qꝺ est minoris decli-
nationis q̄ ipm est ei⁹ calor maior q̄ sit cũ est in tãta
declinatione ⁊ nõdũ peruenit ad caput cancri. In ter
ra vo vbi est linea eqnoctialis non opponiť sol capiti
nisi paucis dieb⁹: sed postea cito elõgať. Augmẽtum
nãq̄ꝫ partiũ declinationis apud duos modos multuꝫ
existit maius q̄ augmẽtũ qꝺ existit apꝺ tropicos: imo
fortasse apud duos tropicos nõ oꝑabunť mot⁹ trium
dieruꝫ aut q̃tuor aut plurium ĩpressionẽ sensu ꝑceptã:
deĩde sol morať ibi in latitudine vna aut circa lõgo tẽ
pore ⁊ ĩcessanter calefacit q̃propter ꝓ snĩa tenẽdũ est
ꝙ terre quarũ latitudines sunt ꝓpinque declinationi
toti oĩb⁹ terris sunt calidiores ⁊ post ipsas ille que ab
ea in duob⁹ elõganť laterib⁹ ad ꝑtes duoꝝ poloꝝ q̄-
titate qndecim graduũ. In linea vo eqnoctiali nõ est
calor illi⁹ suꝑfluitatꝫ quã facit oppõ circa reuolutionẽ
capitꝫ cãcri in locis hitatis. Friditas aũt in terris que
ad septẽtrionẽ lõge sunt ab ista reuolutiõe est maior.
Et h̄ qdẽ est illud qꝺ est ꝯsiderãdũ ꝭm latitudies ter-
rarũ: ita tñ vt in oĩb⁹ alijs dispõnib⁹ similes existãt. Il
lud vo qꝺ est ꝭm terre sitũ est ꝙ qñq̄ in alto ꝯsistit lo
co qñq̄ꝫ in ꝓfundo. Et loc⁹ qdẽ ꝓfundus est calidior.
Et loc⁹ alt⁹ semꝑ fridior. Illud vo qꝺ est circa terraꝫ
in h̄ spatio in quo sum⁹ est calidus ꝓpterea ꝙ solis ra
dius circa terrã fit fortior: ⁊ qꝺ ab eo ad terrã altã elõ
gať est magis fridũ. Et ei⁹ qdẽ cã in parte nãlis phie
ꝯtineť. Cũq̄ꝫ ꝓfundũ p̄ter h̄ fuerit imũ plus cõprehen
dit radiũ ⁊ est magis calidũ. Illud vo qꝺ cã montium
existit si est illud in quo mons existit ꝭm intẽtionẽ ha-
bitationis est ĩgrediẽs in diuisionẽ quã noĩauim⁹. Et
si est illud qꝺ est ꝭm ĩtentionẽ vicinitatis est id de quo
loq nũc volum⁹. Dicem⁹ ergo ꝙ mons in spatio duobus
oꝑať modis. Et vnus est ex ꝑte vnde suꝑ ciuitateꝫ so-
lis radios reducit aut ipsos ab ea tegit. Et alter est ex
ꝑte vnde ventũ ꝓhibet ⁊ eius exuberationẽ refrenat.
Prim⁹ aũt est sic si a ꝑte septẽtrionis alicui⁹ regionuꝫ
que sunt septẽtrionales fuerint mõtes ⁊ eleueť suꝑ eaꝫ
sol in sua reuolutione reflecteť ipsius calefactio ad re-
gionẽ ⁊ calefaciet eã: lꝫ regio sit septentrionalis: ⁊ silr
cũ mons est a ꝑte occidẽtis ⁊ discooꝑiť ab oriẽte. Et
cũ mons existit a ꝑte oriẽtis min⁹ est q̄ istud in hac ĩ-
tentione. Sol nanq̄ꝫ cũ moueť ⁊ suꝑ montẽ illũ eleuať
in oĩ hora ab eo elõgať ⁊ radij q̃litas se miorãdo ꝓce
dit q ab ipo sole ad illã tẽdit. Cũ vo mons est ab occi-
dẽte nõ est sic: sol.n. quaq̄ꝫ hora ei appropinquãdo in-
cedit. Modus aũt vẽtũ ꝓhibẽdi est ꝙ mons aut clau
dit a ciuitate flatũ vẽti septẽtriõalis ĩfridantꝫ: aut mul
tiplicať flat⁹ meridionalis calefaciẽtꝫ: aut ẽ ciuitas ĩter
duo cacumina mõtiũ sita ꝯtecta obuiatiõi alicui⁹ vẽti
cui⁹ exufflatio ibi fortior erit q̄ sit in terra plana: solet
eñi aer cũ ꝑ viã ĩcedit angustã tracti ꝓcedẽ ⁊ nõ cessa
re: ⁊ silr aq̃ ⁊ alia. Et hui⁹ qdẽ cã in nãlib⁹ ẽ scita. Ciui
tates vo magis tẽꝑate ex ꝑte montiũ siue cooꝑte siue
discooꝑte sũt q̃ ab oriẽte discooꝑte sũt ⁊ a septẽtrione
⁊ cooꝑte ab occidẽte ⁊ meridie. Ex marib⁹ vo ꝓuenit
assidue ciuitatib⁹ q̃ sũt eis vicine hũiditatꝫ augmtũ. Qꝛ
si maria fuerit a ꝑte septẽtrionis erit h̄ adiuuãs ad ĩfri
gidãdũ eas ꝑꝑ reuolutionẽ vẽti septẽtrionalis q ĩ nã
sui fridus existit suꝑ aque faciẽ. Et si a parte fuerit me
ridiei ꝓuenit ex eis grossitiei meridionalis augmentũ
⁊ ꝓpe si penetrãdi locũ nõ ĩuenerit: ꝓpterea ꝙ mons
sibi in facie resistit: ⁊ cũ a parte fuerit orientis erit hu-
mectatio aeris ab eis maior q̄ si in parte fuerit occi-
dentis: sol eñi sine cessatione resolutionẽ augebit q̄to
plus appropinquerit: sed in occidentalib⁹ nõ sic effi-
ciet. Ad summũ vo ex maris vicinitate ꝓuenit in aere
humiditas: postea si fuerint vẽti multi sibi succedẽtes
quos nõ refrenauerit mõtes erit aer magis a putrefa-
ctiõe saluus. Qꝛ si vẽti exufflare negerint erũt putrefa
ctiõi p̄parate ⁊ vt humores putrescãt. In hac aũt in-
tentione vẽti q sunt meliores sunt septẽtrionales post

oriẽtales post quos sunt occidentales. Et deteriores sũt meridionales. Sermo vo de eo qd vẽtoꝝ cã gñaṫ duobꝰ modis existit: ſmo vo vniulis absolutꝰ ⁊ ſmo ſm illd qd vnicuiqꝫ ciuitati ꝓpriũ existit. Vniulis vo ſmo est ꝙ meridionalis ſm plimas ciuitatuꝫ cals ē ⁊ hũidus. Sed cals ꝑꝑea ꝙ a ꝑte solis vicinitate calefacta venit: ⁊ hũidus ꝑꝑea ꝙ plm mariũ a nobis ē meridionale: ⁊ ꝑter hec q̃ sũt meridiõalia opaṫ ĩ eis sol fortiter ⁊ euaporãt ex eis vapores q vẽtis cõmiscenṫ: ⁊ iõ meridionales vẽti existũt laxãtes. Septẽtrionales vo sũt fridi eo ꝙ suꝑ montes trãseunt ⁊ suꝑ terras fridas multarũ niuiũ: ⁊ sũt sicci ꝑꝑea ꝙ eis nõ multi associãṫ vapores: qm̃ resolo a ꝑte septẽtrionis fit minus: neqꝫ trãseũt suꝑ aq̃s marinas solutas: ꝫ trãseũt ſꝫ plurimũ suꝑ aq̃s ꝯgelatas aut suꝑ deserta. Et oriẽtales qdẽ inter caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ sunt tẽperati: sed fiunt occidẽtalibꝰ sicciores. Septẽtrionales nãqꝫ oriẽtis minꝰ hñt maria q̃ꝫ septẽtrionales occidẽtis. Et nos ꝓculdubio septẽtrionales sumus. Occidẽtales vo parũ plus sunt humidi: qm̃ suꝑ maria trãseũt: ⁊ qꝛ sol eos suo diuersificat motu: vnusqsqꝫ enĩ hoꝝ duoꝝ .s. solis ⁊ ipsorũ alteri suo motu q̃si ꝯ̃rius existit. Ideoqꝫ nõ tãtũ resoluit eos sol quãtũ oriẽtales resoluit ventos: ⁊ ꝓprie qꝛ maior oriẽtaliũ exufflatio est in pricipio diei ⁊ maior occidẽtaliũ exufflatio est in fine diei. Et iõ occidẽtales mioris existũt caliditatis q̃ꝫ orientales ⁊ magis ad frigiditatẽ ꝺclinãtes. Et oriẽtales maioris caliditatis lꝫ ambo cõparatione ventoꝝ meridionaliũ ⁊ septentrionaliũ sint tẽperati. Quãdoqꝫ vo in ciuitatibꝰ ventoꝝ iudicia ſm alias res mutanṫ. Est enĩ qñqꝫ in qbusdã ciuitatibꝰ ꝯueniẽs vt vẽti meridionales frigidiores sint: cũ circa eas mõtes fuerint niuosi meridionales: ⁊ cũ verterint se vẽti meridionales ad frigiditatem: ideo ꝙ suꝑ ipsos trãseũt. Et est cũ septẽtrionales meridionalibꝰ calidiores existũt cũ circa eos deserta fuerit adusta. Sꝫ assaniaim aut sunt vẽti q per deserta transeũt valde calida: aut sunt venti de gñe fumoꝝ q in spatio signa efficiũt torrefaciẽtia similia igni: qm̃ cũ sunt graues ibi accidit eis sicut accensio ⁊ cõbustio et subtile separaṫ: ⁊ qd graue est descẽdit in quo existunt adustionis ⁊ igneitatis reliquie qꝛ oẽs venti fortes sicut videṫ sapientibꝰ phoꝝ nõ incipiunt nisi a superiori: lꝫ mãerũ eoꝝ principiũ sit ab inferiori: principiũ vo motuũ ⁊ exufflationum ⁊ turbinis eoꝝ est a superiori. Et hoc aut est iudiciũ cõmune aut ſm plurimum. Et hec certificatio in parte naturalis phie ꝯtineṫ. Et nos qdem nõ nominabimus capitulũ istius modi in locis habitatis. Ciuitatũ vo diuersitates sunt ſm terrã: qm̃ eaꝝ alie sunt lutose: alie sunt que sũt petrose: alie sunt que sunt arenose: alie sunt que sunt limose fetẽtes aut cenose: alie sunt super quaruꝫ terram est virtus metallina superans: ⁊ hoc totũ in eius aere ⁊ aqua operaṫ.

¶ De impressionibus aerearum mutationum malaruꝫ cursui naturali ꝯtrariarũ. Cap. 9m.

Mutationes vo nãm egredientes sunt: aut ꝓpter ꝯuersationẽ in substãtia aeris factã: aut ꝓpter ꝯuersationẽ in q̃litatibꝰ ipsiꝰ. Qd vo in eiꝰ existit suba est vt eiꝰ suba ad malitiã ꝯuertaṫ: nõ ideo ꝙ aliq̃ suarũ q̃litatũ valde fortior facta fuerit ſꝫ augmẽtũ vel diminutionẽ: ⁊ hec est pestilẽtia ⁊ est putrefactio que accidit aeris similis putrefactioni aq̃ remolliẽtis fetide. Nos nãqꝫ cũ aerẽ dicimꝰ nolumꝰ dicere aerẽ simplicẽ nudũ: qm̃ ipse nõ est aer q nos circũdat: ⁊ si inuentꝰ fuerit purus fortasse erit alius. Ipse enĩ ⁊ vnũqdqꝫ simpliciũ nudoꝝ nõ putrescũt: sed aut in sui q̃litate aut in sui substantia in aliud ꝯuertiṫ simplex sicut aq̃ ꝯuertiṫ in aerẽ. Cũ aũt aerẽ dicimꝰ nolumus dicẽ nisi corpꝰ in substãtia sua cõmixtum. Et est corpꝰ cõmixtũ ex aere certificato ⁊ partibꝰ aqueis vaporosis ⁊ partibꝰ terreis in fumo ⁊ nubibꝰ surgẽtibus ⁊ partibꝰ igneis. Et nos neqꝫ dicimꝰ illũ aerẽ nisi qũo dicimꝰ aquã maris aut lacuum aquã: lꝫ nõ sit aq̃ pura simplex sed mixta ex aere ⁊ terra ⁊ igne: sed superãs in ea est aq̃: hic ꝫ aer putrescit qñqꝫ ⁊ ꝯuertiṫ eiꝰ suba ad malitiã sicut aq̃ lacunarũ putrefit ⁊ ꝯuertiṫ eius suba ad eã. Pestilẽtia aũt ⁊ aeris putrefactio ſm plurimuꝫ euenit in postremo estatis ⁊ in autũno. Et nos qdem noiabimus accidẽtia que ex pestilẽtia in aliꝭs locis ꝓueniunt. Qd vo in ipsius existit q̃litatibꝰ est vt ſm caliditatẽ aut frigiditatẽ ad q̃litatẽ ꝑueniat ĩtolerabileꝫ ĩtãtũ vt per ipm messes ⁊ gñatio corrũpanṫ. Et hec qdeꝫ est aut ꝯuersio homogenea sicut rabiositas estatis cũ fortior sit: aut ꝯuersio ꝯtraria sicut frigoris malitia in estate que ꝓpter aliqd euenit accidẽs. Ex aere vo cũ mutaṫ ꝓueniũt in corporibꝰ accidẽtia. Cũ enim putrescit putrefacit humores ⁊ ĩcipit humorẽ putrefacere qui a corde circũdatus est qm̃ ad ipm ꝓpinquius accedit q̃ꝫ ad aliũ. Et si fortiter calefit iũcturas laxat ⁊ humores resoluit: ergo in siti augmentum prestat ⁊ resoluit spiritũ ⁊ deꝭcit virtutes ⁊ prohibet digestionem: propterea ꝙ calorem innatum occultum resoluit qui est instrumentum nature: ⁊ colorẽ efficit citrinum propterea ꝙ humores resoluit sanguineos colorem rubificantes: ⁊ quia cholerã alios facit superare humores ⁊ cor calefacit calore nõ inato ⁊ facit humores fluere ⁊ ipsos putrefacit ⁊ defert eos ad cõcauitates ⁊ membra debilia ⁊ corporibꝰ sanis nõ est bonus. Est tamẽ cũ hydropicis cõfert ⁊ paralyticis ⁊ alcuzeꝫ frido ⁊ spasmo humido ⁊ torture humide. Aer vo frigidus calorẽ inatũ ad interiora redire facit vbi talem adeptus fuerit fortitudinẽ per quã ad interiora ingrediaṫ: hic nãqꝫ est mortificãs. Aer preterea frigidus nõ multũ prohibet materierũ fluxũ ⁊ cõtinet eas: sed facit catarrũ ⁊ debilitat neruos ⁊ tracheã arteriã magno ledit ĩpedimẽto. Et cum nõ fuerit fortis digestionem efficiet fortiorẽ: ⁊ omnes occultas operationes efficiet fortiores ⁊ excitabit appetitũ. Ad vltimuꝫ vo est magis sanis conueniens q̃ꝫ aer multe caliditatis. Sed eius quidẽ nocumenta sunt ex parte operationũ que ex neruis pendẽt: ⁊ iõ ꝙ claudit poros ⁊ qꝛ ꝯ̃mit illud qd intus existit in ossibꝰ. Aer vo humidus pluribꝰ cõplexionũ est bonꝰ ⁊ colorẽ efficit bonũ ⁊ cutẽ clarã: ⁊ reddit eã mollẽ ⁊ poros dimittit aptos: sed ad putrefactionẽ ꝑꝑat. Et siccꝰ qdẽ huic existit ꝯ̃riꝰ.

¶ De naturis ventorum. Cap. 10m.

Iam vētoꝶ diſpōnes narrauimꝰ in capl'o mutationū aeris nominatiōe aliqua. Nūc vō in eis sermonē volumꝰ ꝓferre aggregatiuū ſm aliū ordinē ⁊ incipiemus a ſeptētrionali.

¶ De vento ſeptentrionali.

Septētrionalis corroborat ⁊ īdurat ⁊ que māifeſte fluūt ꝓhibet ⁊ diuidit poros ⁊ digeſtiuā fortē efficit ꝯſtringit vētrē ⁊ īdurat ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ aerē putridū peſtilētialē ſanat. Cū vō meridionalis ſeptētrionalē ꝑcedit ⁊ ſequit̄ eū ſeptētrionalis accidit a meridionali fluxus ⁊ a ſeptētrionali expreſſio iterius: ⁊ qn̄qꝫ ꝓuenit inde ſciſſura ad exteriora. Ideoqꝫ multiplicat̄ tunc fluxus māerum capitis ⁊ pectoris egritudines: ⁊ egritudines qdē ſeptētrionales ſunt dolores neruoꝶ de qbus ſūt veſica ⁊ matrix ⁊ difficultas mingēdi ⁊ tuſſis ⁊ coſtaꝶ dolores ⁊ lateris ⁊ pectoris ⁊ horripilationes.

¶ De vento meridionali.

Meridionalis laxat fortitudinē ⁊ ap̄it poros ⁊ turbat hūores ⁊ mouet eos ad exteriora ab īteriorib' ⁊ in ſenſib' efficit grauitatē. Et ipſe eſt ex eis que exituras corrūpūt: ⁊ egritudinū efficit recidiuationē ⁊ debilitat ⁊ ſup exiturā ⁊ podagrā effic̄ pruritū ⁊ cōmouet epilepſiā ⁊ affert ſomnū ⁊ fac̄ febres putridas: ꝫ nō exaſpat guttur.

¶ De orientalibus ventis.

Venti iſti ſi in poſtremo noctis ⁊ principio diei flauerint veniēt ab aere q iaꝫ tēperatus eſt ꝓpter ſoleꝫ ⁊ ſubtiliatus ⁊ eius humiditas iam fuit īmutata: ideoqꝫ ſūt ſicciores ⁊ ſubtiliores: ꝙ ſi in fine diei ⁊ ꝑncipio noctis flauerint erit res ꝯ̄ria. Oriētales tn̄ vniuerſal'r occidētalib' ſemꝑ exiſtūt meliores.

¶ De occidentalibus ventis.

Venti iſti ſi flauerint in fine noctis ⁊ principio diei veniēt ab aere in quo ſol operatꝰ nō fuit. Spiſſiores igit̄ ⁊ groſſiores erunt ꝙ ſi in fine diei ⁊ noctis principio flauerint erit res ꝯtraria.

¶ De his q̄ ꝓueniūt ex habitationū locis. Cap. 11m.

Iam capitulo mutationū aeris iam noīauimus diſpōnes quaſdā locoꝶ habitabiliū. Nūc vō ēt in eis ſermonē volumꝰ ꝓferre cōpēdioſuꝫ ſm aliū ordinē: neqꝫ eſt nobis curandū ſi aliquid ex his que diximus reiteremus.

¶ Locorum habitabilium iudicia.

Iam ſciuiſti ꝙ locoꝶ habitabilium diſpōnes in corꝑib' diuerſificant̄ cā altitudinū ⁊ ꝓfunditatū ī ipſis ⁊ cā diſpōnis eoꝶ q̄ eis vicinant̄ cū h ex mōtib': ⁊ diſpōnib' terre ipiꝰ ſi ſit lutoſa: aut humefacta aut cenoſa: aut ſi ē ī ea vt'minē ⁊ diſpōnis ml'titudinis aqrū aut paucitatꝫ eaꝶ diſpōnis eoꝶ q̄ ī eis vicinant̄ ſic̄ arboꝶ ⁊ mineraꝶ aut fouearū aut cadauerū: aut hoꝶ ſimiliū. Et ſciuiſti qm̄ aerū cōpl'ones ex latitudib' ciuitatū cogſcunt̄ ⁊ ex terra ipaꝶ ⁊ ex mōtiuꝫ ⁊ mariū vicinitate quā hn̄t cū eis ⁊ ex vētis eaꝶ. Et nūc qdē dicemꝰ ſūmati ꝙ oīs aer q cito īfridat̄ cū ſol occidit ⁊ cito caleſit cū ipe orit̄ ē ſubtilis. Qui vō huic eſt ꝯ̄rius eſt ecōtrario: deide oībus aerib' deterior eſt ille q cor ꝯſtringit ⁊ aeris attractionē anguſtat. Poſt h diuidemꝰ nūc cuiuſlibet loci habitabilis diſpōnē.

¶ De locis habitabilibus calidis.

Loca habitabilia cal'a nigrificāt capillos ītātuꝫ ⁊ criſpāt ꝙ eos cū colligunt̄ pipi ſil'es efficiunt̄ digeſtiuā debilitantes ⁊ cū in eis maxima fuerit reſolutio ⁊ minuet̄ humiditas cito adueniet ſeniuꝫ ſicut in terra nigrorum. Illis nāqꝫ qui ibi morant̄ aduenit ſeniū in ānis .xxx. ⁊ eoꝶ corda ſunt timida ꝓpterea ꝙ ſpiritꝰ multuꝫ reſoluit̄. Corpora ꝑterea in locis habitabilib' calidis morantiū ſunt magis leuia.

¶ De locis habitabilibus frigidis.

In locis habitabilib' fridis morātes ſūt fortiores ⁊ audacie maioris ⁊ meliꝰ digerētes ſic̄ ſciuiſti. Que ſi fuerit hūida erūt ibi morantes craſſi ⁊ carnoſi ⁊ multa abūdātes adipe q̄rū vene erūt ꝓfunde ⁊ iūcture occulte ⁊ ipſi erūt teneri ⁊ albi.

¶ De locis habitabilibus humidis.

In locis habitabilib' morātes humidis pulchraꝶ ſt̄ facierū. Quoꝶ cutes ſt̄ lenes. Et cū exercitant̄ cito aduenit eis laxitas. Et eorū eſtas nō multū caleſit neqꝫ hyems valde īfrigidatur. Et eis adueniūt febres multe more ⁊ vēter ⁊ ſanguis multus exitus ⁊ mēſtruis ⁊ hemorroidib'. Et multiplicātur in eis hemorroides. Et vlcera putrida ⁊ putrefactio ⁊ multiplicatur in eis epilepſia.

¶ De locis habitabilibus ſiccis.

In locis habitabilib' ſiccis morātiū exiccātur cōpl'ones. Et ipoꝶ offuſcant̄ cutes ⁊ exiccant̄. Et eoꝶ cerebris cito aduenit ſiccitas: ⁊ eoꝶ eſtas ē valde cal'a. Et hyems qdē multū frigida.

¶ De locis habitabilibus altis.

In locis bitabilib' altꝫ morātes ſūt ſani ⁊ fortes labōeꝫ ml'tū patiētes ⁊ viuūt diu

¶ De locis habitabilibus profundis.

In locis bitabilib' ꝓfundis morātes ī vaporoſitate exiſtūt multa ⁊ epatis debilitate: ⁊ aquis abūdāt nō frigidis: ⁊ proprie ſi fuerint ſtantes aut aque lacuū aut ſtagnoꝶ: ⁊ quemadmoduꝫ ſciuiſti eoꝶ aeres ſunt mali.

¶ De locis habitabilibus petroſis ⁊ diſcoopertis.

Horū aeres ī eſtate ſt̄ valde cal'i ⁊ ī hyeme multū fridi. Et eoꝶ corꝑa ſūt dura ⁊ ſolida ⁊ ml'toꝶ capilloꝶ fortia ⁊ iūcture māifeſte ⁊ vīcit in eis ſiccitas ⁊ ſt̄ ml'tū vigilātes ⁊ ſt̄ maloꝶ moꝶ īobediētes ⁊ ē ī eis belloꝶ fortitudo ⁊ ſollertia ī artib' ⁊ acuitas.

¶ De locis habitabilibus montuoſis ⁊ niuoſis.

In locis montuoſis niuoſis morātiū iudiciū eſt ſicut aliarū terrarū frigidaꝶ. Et eorū terre ſunt ventoſe: ⁊ dum nix morat̄ generant̄ in eis boni venti: ſed cum reſoluit̄ ſi montes habent qui ventos prohibeant fiunt vaporoſa.

¶ De locis habitabilibus marinis.

Horum tēperat̄ caliditas ⁊ frigiditas ꝑꝑ ſue humiditatis ad paſſionē īobediētiā ⁊ ad recipiendum illud qđ in ipſa penetrat. In humi-

ditate v̄o ꝛ ſiccitate ꝓculdubio ad humiditatē decli-
nant. Et ſi ſeptētrionalia fuerint erit maris vicinitas
ꝛ habitationis ꝓfunditas magis tēperate in eis. Et ſi
meridionalia fuerint calida erit ecōtrario.

¶ De locis habitabilibꝰ ſeptentrionalibus.

Horum habitabiliū locoꝝ hominuz iudiciū
eſt ſicut iudiciū ciuitatum ꝛ tempoꝝ
fridoꝝ in qbꝰ multiplicant̄ exp̄mēdi ꝛ ꝯſtrigēdi egri-
tudies ꝛ multiplicant̄ in eis hūores in occulto corꝑis
ꝯgregati. Et ſolet in eis eē digeſtiue bonitas ꝛ vite lō
gitudo ꝛ multiplicat̄ in eis exitꝰ ſanguis ex naribꝰ ꝑꝑ
multā repletionē ꝛ reſolōnis paucitatez: vene ꝗ̄ aliqñ
ſcindunt̄. Epilepſia v̄o nō eis accidit ꝑꝑea ꝙ ſt̄ iteriꝰ
ſani: ꝛ qꝛ caloꝛ eoꝝ inatꝰ ē multꝰ q̄ ſi acciderit erit forꝫ
qm̄ nō eueniet niſi ꝑꝑ fortē cāz. In corꝑibꝰ p̄terea eo-
rū cito vlcera ſanant̄ ꝑꝑ eoꝝ fortitudinē ꝛ ſāguis eoꝝ
bonitatē ꝛ ꝑꝑea ꝙ exteriꝰ nō ē cā q̄ ea laxet aut ea ꝺ-
tegat. Sꝫ ꝑꝑ multū caliditatꝫ cordiū eoꝝ ſūt in eis mo
res lupini. Mlierībꝰ p̄terea eoꝝ accidit ne a mēſtruis
ꝑfecte mūdent̄ qm̄ eaꝝ mēſtrua nō ſufficiēti fluūt cur
ſu ꝑꝑ viarū ꝯſtrictionē: qꝛ nō eſt ibi qꝺ ipa faciat cur-
rere ꝛ laxet. Et ꝑꝑ h̄ dixerūt qdā ꝙ ſūt ſteriles: qꝛ ea-
rū mr̄ices nō ſūt munde: h̄ tñ diuerſum eſt ab eo qꝺ in
partoꝝ terris videmꝰ. Ego aūt dico ꝙ caloris innati
eaꝝ fortitudo parificat̄ ei q minuit̄ ex cauſis q̄ fluē fa-
ciūt ꝛ laxāt exterioribꝰ. Et dixerunt ꝙ raro accidit eis
vt abortū patiant̄. Et h̄ qdē demr̄at ꝙ v̄tutes morā-
tiū in iſtis habitabilibꝰ locis ſt̄ fortes. Et ptꝰ aduenit
eis durꝰ: qm̄ mēbra earū pariēdi ſtricta ſunt ꝛ ſolida.
Qꝺ v̄o abortiunt̄ ſm̄ plīn fit ꝑꝑ frigꝰ. Eaꝝ quoqꝫ lac
paucū ē ꝛ groſſuz ꝑꝑ frigꝰ nō ꝑmittēs penetrare ꝛ cur
rere. Eſt ēt cū in hac terra accidit ꝛ p̄cipue ꝺbiles ha-
bētibꝰ v̄tutes vt mulieribꝰ cuzez ꝛ ptiſis ꝛ eis ꝓprie q̄
pariūt accidit eis ptiſis ꝛ cuzez frequēter ꝑꝑea ꝙ ve-
hemēter ſe exprimūt ex duritie partꝰ. Vene ꝗ̄ q̄ ſūt in
ꝑte pectoris ſcindunt̄ ꝛ ꝑtes aliquot ex neruis ꝛ villis.
Ex primo igit̄ accidit ptiſis ꝛ ex ſcꝺo cuzez. Myrach
quoqꝫ ventris p̄paratꝰ eſt ad ſcindēdū apud vehemē
tem expreſſionē. Et pueris accidit ramex aquoſa q̄ ab
eis remouet̄ cū creſcunt ꝛ puellis accidit aqua vētriū
ꝛ matricū que cū creſcūt recedit. Obthalmia v̄o raro
accidit eis: ſed cū accidit eſt fortis.

¶ De locis habitabilibꝰ meridionalibꝰ.

Eorum iudicia ſunt iudicia terraruz ꝛ tēpoꝝ
calidoꝝ: plurimū aūt aquaruz q̄ ſunt
in eis eſt ſalſuz ꝛ ſulphureū. Et capita morātiū in illis
ſunt plena hūidis materijs: qm̄ meridies h̄ opat̄. Et
eoꝝ vētres ſūt ſoluti ꝑꝑ illꝺ qꝺ ex eoꝝ capitibꝰ ad ſto
machos ꝺſcēdit. Mēbra quoqꝫ eoꝝ ſūt laxa ꝛ ꝺbilia:
ꝛ ſenſus ipſoꝝ graues. Et ꝺſideria comedēdi ꝛ bibēdi
debilia ꝛ q̄lꝫ vino grauant̄ ꝑꝑ qꝺ eoꝝ capita ꝛ ſtōchi
grauia exiſtūt: vlcera quoqꝫ eoꝝ duriter ſanant̄ ꝛ mol
lificant̄. Mulieribꝰ v̄o accidit multū ſanguis mēſtrui
exitus neqꝫ ꝯſtringit̄ niſi cū difficultate. Et frequēter
abortiunt̄ ꝑꝑ ml̄titudinē egritudinū eaꝝ ꝛ nō ab alia
cā. Viris quoqꝫ accidit a vētre ſanguis exitꝰ ꝛ hemor
roides ꝛ obthalmia hūida q̄ cito ſanant̄. Senibꝰ v̄o q
trāſeūt qnquagita ānos accidit paralyſis ꝑꝑ eoꝝ ca-
tarros. Et accidit oibꝰ eis ꝑꝑea ꝙ ſūt eoꝝ capita ple-
na aſma ꝛ tortura ꝛ epilepſia. Et accidūt eis febres in
qbꝰ caliditas ꝛ friditas ꝯiungunt̄ ꝛ febres longe hye-
males ꝛ nocturne. Acute v̄o febres paruz accidūt eis
propterea ꝙ eoꝝ ventres multum diſſoluuntur ꝛ diſ-
ſoluit̄ ſubtile qꝺ eſt in eoꝝ humoribus.

¶ De locis habitabilibus orientalibus.

Ciuitas que ab oriente eſt aperta ei in oppo
ſitione poſita eſt ſana ꝛ boni aeris.
Sol. n. i p̄ncipio diei ſuꝑ eā eleuat̄ ꝛ aerē eiꝰ clarificat.
Poſtea recedit ab ea aere iā clarificato ꝛ exſuflāt ſuꝑ
ipſaz venti ſubtiles quos p̄mittit ei ſol. Deide ipſemet
eos ſequitur ꝛ conueniunt ipſorum motus.

¶ De locis habitabilibus occidentalibus.

In ciuitate que ab occidēte eſt diſcooꝑta
ꝛ ab oriēte cooperta nō venit
ad eā ſol niſi tarde. Et ilico cū venit ad ipaz icipit elō
gari ab ea qꝛ nō ei appropiquādo icedit. Nō ꝗ̄ eiꝰ ſub-
tiliat aerē neqꝫ exiccat: ꝫ dimittit ipꝫ hūidū groſſuz: ꝛ
ſi vētos ei mittit: mittit eos ab occidēte ꝛ in nocte. Iu
dicia ꝗ̄ tēpoꝝ ſūt iudicia ciuitatū hūidaꝝ ꝛ cōplexionū
calitatē habētiū tēꝑatā groſſaz. Et niſi eēt ꝑꝑ illꝺ qꝺ
ex ſpiſſitudie ꝓueit aeris eoꝝ nā veris nāe ſimilis exi-
ſteret. Sanitas v̄o in eis minꝰ exiſtit qꝫ i terris oriēta-
libꝰ cū diminutiōe multa. Neqꝫ audiēda ſūt v̄ba eiꝰ q
dic̄ abſolute ꝙ virtꝰ huiꝰ terre eſt virtꝰ veris cōꝑōne
aliarū terrarū valde bonaꝝ. Qꝺ v̄o in ea vehemēter
exiſtit malū eſt ꝙ ſol nō aduenit ei niſi poſt qꝫ iā inua-
luerit ad calefaciēdū clima. Ideo qꝛ eſt altꝰ ſuꝑ eā igit̄
poſt frigus nocꝫ ab h̄ ſubito eleuat̄. Sꝫ ꝑꝑ hūiditatē
cōplexionis aeris eiꝰ ſunt voces hoiuz rauce ꝛ p̄cipue
in autūno ꝓpter reumatiſmos ipſoꝝ.

¶ De eligendis locis habitabilibus ꝛ eis p̄parandis.

Qui loca eligit habitabilia cognoſcere dꝫ terraz
ciuitatis ꝛ qūo exiſtit eius diſpoſitio ſm̄ al-
titudinem ꝛ ꝓfunditatē ꝛ diſcooperturā aut cooper-
turā. Et eiꝰ aquā ꝛ ſubam aq̄ ipſiꝰ ꝛ qūo exiſtit ſm̄ eiꝰ
ꝓpalationē ꝛ eiꝰ diſcooꝑturā aut ſm̄ ſui occultationē
ꝛ ipſiꝰ ꝓfunditatē. Et ſi ſit vētis expoſita aut in terra
ꝓfunda. Et dꝫ cognoſcere vētos ibi flātes ſi ſint ſani
frigidi. Et qd ei ſit vicinū ex maribus ꝛ pelagis ꝛ mon
tibus ꝛ mineris. Et debet ſcire qualis ſit terra ſm̄ ſani
tatē ꝛ egritudines ꝛ que egritudines illic cōmoranti-
bus euenire ſoleāt. Et debet cognoſcere illic cōmorā-
tium fortitudines ꝛ eoꝝ deſideria ꝛ digeſtiuam ꝛ nu-
trimentoꝝ eorū bonitatem. Et quomodo exiſtat eius
ſtrictura ꝛ ſi ſit ampla ſpatioſa aut ſint eius introitus
anguſti ꝛ locus vnde vapor egreditur ſit conſtrictus.
Poſt hoc oportet vt feneſtre ꝛ porte ſint orientales ꝛ
ſeptētrionales. Sitqꝫ illud vnde magis ſollicitari de-
bes vt venti orientales ſtricturas ingredi valeāt: ꝛ vt
ſol ad vnūquemqꝫ locum intrare queat qui ibi exiſtit
quoniā ipſe eſt qui aerem rectificat. Vicinitas quoqꝫ
aquarum dulcium mobilium currentium multarum ꝛ
mundarū ꝛ que in hyeme infrigidantur ꝛ eſtate cale-
fiant ꝛ diuerſe ab eis que occultātur eſt res cōueniēs

⁊ adiutoriū p̄bens. Et iaꝫ qđ locuti fuimus de aere ⁊ locis habitabilibꝰ v̄bis expositorijs. Nūc aūt loq debemꝰ de causis que ista sequunť q̄ cū eis nūerate sunt.

¶ De eis que ꝓueniūt ex motu ⁊ quiete. Cap. 12m.

Motus oꝑatio in corꝑe humano diuersificať iō ꝙ est fortꝫ aut d̄bilis aut paucꝰ aut multꝰ: ⁊ ꝓpter illđ qđ ei ex quiete admisceť. Et istđ qđ apđ sapiētes est diuisio per se. Et ꝓpter illud qđ in ipso exercent homines ex materijs.

¶ Prius Auicēna determinauit de vna ex rebꝰ que necessario approximanť corpori nostro ostēdēdo oꝑonē quā efficit in corpꝰ nostrū ipse aer ⁊ hoc general'r ⁊ spāliter per distinctiones ⁊ modos ipsius innālem nō nālē ⁊ ꝯ nām. In isto caplo est eius intētio determinare de alia re que necessario approximať corpori nr̄o. s. de motu ⁊ sic ꝓcedit. Primo determi. de motu. Scđo de quiete que opponiť ipsi motui. ibi (Quies v̄o semꝑ est infrigidās.) Prima in duas. Primo ostēdit diuersitatē ⁊ distinctionē que cadit in motu ⁊ ex parte motꝰ. Scđo ꝓseqť de illis diuersitatibꝰ ꝺm illas đrias. ibi (Et motꝰ qđ.) ¶ Circa p̄am ꝑtē vos debetꝫ aduertē plura. Primo qꝛ oꝑō motꝰ diuersificať: qꝛ vnūqđꝙ qđ agit ꝺm ꝙ tale ī actu vel tale in v̄tute: ⁊ qꝛ actio ipsiꝰ motꝰ diuersificať in corꝑe hūano aut ex ꝑte ipsiꝰ motꝰ aut ex ꝑte mãe circa quā hꝫ fieri motꝰ: hinc est ꝙ oꝑō motꝰ diuersificať in corpore hūano. Et signāter dixit in corꝑe hūano ad đriaꝫ motꝰ q fit in alio corꝑe q nō est de ꝯsideratiōe medici vel ad đriaꝫ motꝰ ēt corꝑis hūani de q̊ nō hꝫ ꝯsiderare medicꝰ. ¶ Scđo debetꝫ aduertē ꝙ Aui. duplicē ponit diuersitatē ipsiꝰ motꝰ. vnā ponit ex ꝑte motꝰ ꝙ oꝑō motꝰ qđā est fortꝫ qđā debilis aut multꝰ aut paucꝰ ꝑꝑ illud qđ ei de qete admisceť ⁊ ista diuisio vt dicit est diuisio per se. Et h̄ qđ diē ꝙ ista diuisio est ꝑ se pōt exponi 2r. Uno mō: qꝛ sicut apparuit in p̄ đ re. sa. 2x est motꝰ. qđā est motꝰ solū. qđā est motꝰ ⁊ opꝰ. Motꝰ solū est sicut est currere ⁊ ambulare. Motꝰ q est motꝰ ⁊ opꝰ est vt fabricare aut nauigare. Modo ⁊ hoc qđ dicit ⁊ hec est diuisio per se: qꝛ respicit motū vt est exercitiū solū: sed 2a distinctio nō est per se qꝛ est qn̄ coincidunt secū opus. Alio mō pōt exponi ꝙ p̄a diuisio motꝰ est per se qꝛ ipse cōpetit ipsi motui rōne motꝰ: sꝫ 2a nō cōpetit motui rōne motꝰ: sed rōne eiꝰ circa qđ fit motus ⁊ ista est melior expositio q̄ꝫ sit prima: qꝛ prima cōpetit ēt exercitio per se vt est motꝰ: qꝛ motꝰ nō differt ab exercitio: ⁊ iō scđa expositio est melior q̄ꝫ prima.

Dubm p̄m ¶ Sed circa ista aliqs dubitabit: qꝛ dicit ꝙ motꝰ qđā ē fortis qđā est debilis. Nō vꝫ ꝙ motꝰ aliqs sit debilis qꝛ Aui. diē ïfra ꝙ exercitiū est motꝰ vehemēs ītātū ꝙ anhelitꝰ fit freqūēs: sꝫ anhelitus nō fit freqūēs sine vehemētia motꝰ: ⁊ ꝓpter h̄ oīs motꝰ est fortis.

Dubm 2m ¶ Postea dicit quidā est qeti admixtus. Non vꝫ recte dicē nā ipse subdit ꝙ ista est diuisio per se. Nūc aūt talis đria nō vꝫ per se cōpetere ipsi motui: qꝛ si eēt cū qete admixtꝰ nō inest ei per se: sed ꝑ illud qđ sibi admisceť de qete: ergo inest motui nō rōne motꝰ sed rōne quietis que cū motu admisceť: ꝫ illa nō est differētia per se.

Dubm 3m ¶ Postea diceret aliquis vꝫ insufficiēs: qꝛ G. in libro de regi. sani. in 2o ponit plures đrias motꝰ: qꝛ quidā ē sub diuo. qđā sub tecto. qđā acutꝰ. qđā obtusus. ¶ Dōm est ad p̄mū pluribus modis. Uno mō ꝙ diuisio quā hic ponit est de motu absolute: sed infra determinat de motu nō vt motꝰ absolute: sed vt est motꝰ cū exercitio: qꝛ motꝰ in plus se hꝫ q̄ꝫ exercitiū: sed. G. istaꝫ distinctionē in libro de re. applicauit ad exercitiū. ¶ Et iō dōm est aliter ꝙ exercitiuꝫ applicať ad ꝯseruationē sanitatis. hic aūt ponit distictionē motꝰ absolute nō ꝯhēdo se ad sanitatē aut egritudinē. ¶ Ad 2m dōm ꝙ qes pōt admisceri motui dupl'r. Uno mō ꝙ motui insit quies: ita ꝙ esset sibi differētia per qetē: vtputa ꝙ quies formal'r sit in motu ⁊ isto mō talis diuisio bene eēt per accidēs: qꝛ nō cōpeteret motui quies illa formal'r: sꝫ ïcludiť in motu sic vt rōne quietꝫ admixte motꝰ sit alius. Alio mō vt quies admisceať. s. ꝙ sit tardius: vn̄ vꝫ hr̄e q̄si quietē admixtā. ¶ Ad aliud dōm ꝙ hic intēdit ponē duas differētias simplices ipsius motꝰ. vn̄ per istas quas hic ponit dat ïtelligē alias: qꝛ acutū ⁊ obtusum dat intelligi ꝑ hoc qđ dicit qđā debilis ēt qđā tardus. vnde per istas đrias vult dare ïtelligi alias que cadūt in motu: qꝛ quedā est a parte mouētis: vel qđā est debilis: qđā tardus. quedā sūt due que cadūt in motu a parte tēporis vt qđā fit in tꝑe pauco qđā in multo. ⁊ iō per ista soluiť argumētū qđ fiebat ꝯtra qꝛ videbať insufficiēs ꝙ per istas dat ïtelligi illas: aut qꝛ solū ponit đrias simplices motꝰ. Nā obtusus ⁊ acutꝰ est cōpositꝰ ex veloci ⁊ tardo. Illud aūt qđ est ꝙ qđā fit sub diuo qdam sub tecto reduciť ad mās circa q̄s exercitiū hꝫ fieri. ¶ Ultimo debetis aduertē ꝑꝑ illud qđ dicit: ⁊ ꝑꝑ illud qđ exercēt hoīes ex materijs: qꝛ mã motꝰ ē duplex. Una est circa quā fit motꝰ vt aer aut aq̄ ⁊ hmōi circa que v̄santť diuersa exercitia: ⁊ de ista ïtelligit hic. Alia est mã ꝑ quā fit motꝰ vt mēbra ⁊ corpꝰ: ⁊ de ista habuistis in libro de regimine ⁊ de ista nō intelligit hic. Deinde cum dicit.

¶ Et motꝰ qđ fortis ⁊ multꝰ ⁊ paucꝰ ⁊ cū qete mixtus oēs cōicant in hoc vt calorē efficiant fortiorē.

¶ In ꝑte ista ꝓsequiť de differētijs motꝰ ꝺm illā diuisionē. Et diuidiť hec ꝑs in ꝑtes duas. Nā p̄ ōndit đrias que cadūt in motu per se. Scđo ostēdit đrias que cadunt in motu penes mãm circa quā fit motꝰ. 2a ibi (Sed cū ipse in aliq̄ exercebiť mã.) ¶ Pria ꝑs diuidiť in tres. Nā p̄ cōparat oēs istas differētias motꝰ penes ꝯueniē tiā. Scđo penes đriam. Tertio cōparat adhuc istas penes quādā ꝯuenientiā. 2a ibi (Sed fortis nō multū differt.) 3a ibi (Et cū quisꝙ eoꝝ multus existit.) ¶ Circa p̄mā partē debetis aduertere: qꝛ dicit ꝙ oēs motꝰ cōmunicāt in hoc vt calorē efficiāt fortē. Et rō est triplex. Una est qꝛ motus calefacit ⁊ ipm augmētat qꝛ ipse facit ꝯfricationē in membris: ꝯfricatio aūt membroꝝ auget calorē. Secūdo motus calefacit ꝓpterea qꝛ adiuuat expulsionē sup̄fluitatū que obtūdebāt ipm calorē ⁊ spirituꝫ: vnde expulsa sup̄fluitate vigorať calor nālis. Tertia rō est: qꝛ motꝰ diffundit calorē ⁊ spirituꝫ per membra que ambo sunt vehemēter calida. Deinde cuꝫ dicit.

¶ Sed fortis non multus differt a multo non forti ⁊ a multo quieti admixto: quoniam ipse vehementer calefacit corpꝰ ⁊ si resoluit parū resoluit. Multus v̄o paulatim resoluit plus q̄ꝫ calefaciat.

¶ In ista parte comparat ista penes differentiam: ⁊ dicit ꝙ fortis motus differt a multo nō forti ⁊ a multo quieti admixto per hoc ꝙ fortis vehementer calefacit non tamē multū resoluit: sed multus non fortis ⁊ quieti admixtus modicum calefacit tamen multum resoluit. Et ratio primi qꝛ fortis multuꝫ calefacit ratione sue vehementie: sed qꝛ non durat modicum resoluit: sed multus non fortis qꝛ non est vehemens modicum calefacit: sed multū resoluit ratione sue perdurationis. Deinde cū dicit.

¶ Et cū quisꝙ eoꝝ multꝰ existit infrigidat ꝓpterea ꝙ vehementer calorem resoluit nālem ⁊ etiā exiccat.

¶ In ista parte cōparat alias differentias motus penes quandaꝫ conueniētiam. ¶ Sed circa dicta emergit dubitatio triplex. Una est vtrum motus calefaciat ⁊ per quem modum. Scđa est vtruꝫ motus infrigidet. Tertia est vtrum motus fortis calefaciat ⁊ nō resoluat ⁊ vtrum motus non fortis resoluat plus q̄ꝫ calefaciat.

Dubm 4m ¶ Ad p̄mā argueret aliqs ꝙ motꝰ nō calefaciat: qꝛ qđ nō est calidū nō calefacit: sed motꝰ nō est calidus: ꝫ motꝰ nō calefacit. maior ē nota: qꝛ illud qđ calefacit opꝫ ꝙ sit calidū. mior appꝫ: qꝛ motꝰ nō est calidus neꝙ fridus. Preterea illđ nō calefacit qđ ꝯseruat calorē corporis tēperati: sed motus est hmōi: ꝫ motus nō calefacit. maior est mãifesta: qꝛ si calefacit nō ꝯseruat calorē corporis tēperati. mior apparet per. G. in p̄ de regimine per totū vbi docet per exercitiū ꝯseruare corpus tēperatū. Preterea hoc apparet ex similibꝰ qꝛ aq̄ calida mota ïfrigidať: ꝫ motus nō calefacit. Iterum aq̄ fluuij qui fortiter moueť magis est frida q̄ꝫ aqua fluminis qđ moueť tarde: ꝫ motꝰ nō calefacit. ¶ In oppositū est Aui. in l'ra.

Dubiū 5m ¶ Scđa qđ ē vtꝝ motꝰ sup̄fluꝰ ïfridet. Et vꝫ ꝙ nō qꝛ oīs qes ïfrigidat: ꝫ oīs motꝰ calefač: qꝛ ꝯriaꝝ cāꝝ ꝯrij s't effectꝰ. Iteꝝ diē in ꝑticula p̄cedēti ꝙ oīs motꝰ calefacit: ꝫ qūo dicit postea ꝙ motꝰ sup̄fluus infrigidat: ꝫ nō oīs motꝰ infrigidat: ⁊ sic vꝫ ꝯdicere sibiipsi.

Dubm 6m ¶ Ad 3am argueret aliqs ꝙ motꝰ fortis nō modicū resoluit: qꝛ oīs motꝰ subtiliat: sed cū oīs motus subtiliet ꝑtes subtiliate de facili resoluunť a calido: ergo si vehemēter calefacit cū ꝑtes sint subtiliate ex motu vehemēs fiet resolutio. ¶ Preterea motus resoluit ex hoc ꝙ calefacit: cū ꝫ multa resolutio sequať calorē multū si calor erit multus ⁊ resolutio erit fortis: si autē debilis calor: debilis resolutio. ¶ Ad primā est duplex modus rn̄sionis. vnus est gn̄alis q respicit motū ꝺm ꝙ motꝰ est. alius est modus rn̄sionis q nō respicit motū ꝺm ꝙ motꝰ: sed respicit motū in mã ꝓpria puta ꝯhēdo motuꝫ ꝺm ꝙ de ipso loquunť medici. Si ꝫ qđ absolute querať de motu absolute. Ad istud ꝯsueuit dari duplex rn̄sio. Quidā. n. dicūt ꝙ motꝰ nō calefač ꝑ se sꝫ ꝑ accn̄s: ⁊ rōnē assignāt: qꝛ oē qđ calefacit aut calefač qꝛ actu cal'm: aut calefač qꝛ poa cal'm. Nō calefacit qꝛ actu cal'm: qm̄ motꝰ nō est actu cal's: nec qꝛ poa cal'm. vꝫ: ꝙ sit in potētia ad calefaciēdū: qꝛ vt sic ēt ïfrigidaret qꝛ est in poa ad ïfrigidādū. Iterū motꝰ est ens ïꝑfectū: sꝫ maiorē ꝑfectionē hꝫ in fine motꝰ q̄ꝫ in p̄ncipio vel in medio: ꝫ in fine magꝭ dꝫ calefacē. Sed dicūt ꝙ motꝰ calefacit per accn̄s qꝛ distrahit ꝑtes corꝑis ⁊ calefacit ꝓpterea ꝙ disponit corpꝰ ad caliditatē: ⁊ h̄ mō calefacit

mot⁹ ⁊ in corꝑib⁹ simplicib⁹ vbi nō est calitas in actu nō calefacit ipsa actu: q₂ nō calefaceret aq̄: ſ₃ disponit talia corꝑa ad calorē. Itez corꝑa mixta calefac̄ ꝑ accn̄s: in vnoquoq₃ mixto aīato sunt ꝑtes cal'e q̄s mot⁹ reducit ad exteriora ⁊ sic ēt talia corꝑa calefiūt a motu ꝑ accn̄s. Alij aūt dicūt ꝙ mot⁹ calefacit ꝑ se ꝑ acn̄s aūt īfrigidat. vn̄ dicūt totū oppo^m ⁊ isti mouent̄ ⁊ rōne ⁊ textu. ⁊ text⁹ qdē est Ar.in lib.z.celi ⁊ mūdi tex.cōmē.4z.dic̄.n.ibi ꝙ mot⁹ est nat⁹ ignire ⁊ lapides ⁊ ferrū. ⁊ illō aūt qō ē aptū facē aliqd ꝑ se facit illud: ꝟ si mot⁹ ꝑ se est apt⁹ nat⁹ ignire lapides ⁊ ferrū: ꝟ mot⁹ ꝑ se calefacit ⁊ loqmur ō motu locali. Itez h̄ arguit̄ rōne q₂ illō calefacit ꝑ se qō ex̄hit ꝑ se cal'itatē de po^a ad actū: vn̄ mot⁹ ꝑ se ex̄hit de po^a formā ignis: sic̄ videm⁹ in calibe moto cuz lapide q₂ nō possum⁹ dicē ꝙ in lapide esset ꝑus ignis nec in calibe ꝑꝑ qō mot⁹ ꝑ se gn̄at ignē. Et ista vr̄ eē intētio Auer.ꝑ metheo.cap.ꝑ ꝙ stelle comate ⁊ cadētes nō hn̄t cal'itatē: ſ₃ igniunt̄ ex motu: ⁊ iō mot⁹ ꝑ se calefacit ꝑ accn̄s aūt īfrīdat: qn̄ resoluit illō plus qō calefaciebat q̄₃ calefaceret mot⁹. Et rōes illoꝝ soluūt qn̄ alij dicebāt si motus calefaceret: aut calefaceret q₂ actu cal'us: aut q₂ po^a. Dōm ꝙ nō calefacit q₂ in actu sit calidus sed in ꝟtute: sic̄ stelle calefaciūt nō tn̄ hn̄t caliditatez in actu ſ₃ in ꝟtute: ⁊ ꝑꝑ h̄ nō calefaciūt q₂ in actu absolute: ſ₃ q₂ talis act⁹. Iterū qn̄ dicūt ꝙ mot⁹ est ens īꝑfectū bene dicūt q̊ ad factū eē: nō ꝙ mot⁹ nō possit calefacē. Ad aliō rn̄deas vt vis: q₂ ista nō est mā de q̄ multū sit curādū in ꝓposito. veꝝ ē ꝙ circa opiōnē q̄ dicit ꝙ mot⁹ ꝑ se calefaciat cadit ī īferiorib⁹: ſ₃ nō est vis accipias qō vis: q₂ h̄ spectat ad ph̄m nālē. ⁋ Si aūt queras vtꝝ calefaciat ī mā ꝓposita ipe mot⁹. q̄₃tū ad medicū o₃ nos dicē ꝑticulariter magꝭ ⁊ distinguē ⁊ in motu ⁊ in calefacē. in motu q₂ mot⁹ qdā est pauc⁹ qdā est mult⁹ ⁊ qdā est medi⁹. ⁊ calefacē sil'r qōdā calefacit q₂ ꝯseruat: qōdā calefacit q₂ augmētat. ⁊ ꝙ augmētet h̄ pōt eē z^r. nā talis augmentatio aut pōt ꝯtingē in hora in q̄ sit mot⁹ aut post horā. Qn̄ ꝟ quer̄ vtꝝ mot⁹ calefaciat. Dōm est ꝙ si ītelligas gn̄al'r ꝙ calefaciat puta vl' q₂ addat vel q₂ ꝯseruet. Et si q₂ ꝯsuet aut in hora mot⁹: aut post horā mot⁹: dico ꝙ semꝑ mot⁹ calefacit: ⁊ h̄ ꝑꝑ tres rōnes dictas. Si queras ꝙ calefaciat q₂ augmētet calorē: aut ītelligis q₂ augmētet̄ in hora motus aut post horā mot⁹. Si aūt in hora mot⁹ dico ꝙ oīs mot⁹ augmētat calorē ꝑꝑ rōnes tactas. Si āt q̄ras post horā mot⁹: dico ꝙ qdā ꝯseruat ⁊ qdā diminuit sic̄ mot⁹ tēꝑat⁹ q ꝯsuat calorē ī statu suo. qdā aūt diminuit q₂ īfrīdat corp⁹ ⁊ pōt mot⁹ īfrīdare z^r. Uno mō q₂ supfluit īrātū ꝙ resoluit illud qō calefaciebat plus q̄₃ faceret mot⁹. Alio mō pōt īfrīdare mot⁹ nō ꝓprie rōne mot⁹: sic̄. ꝟ.g. si aliqs ꝯsueuit exercitari ꝑ exercitiū resoluebant̄ ab eo supfluitates. nūc aūt mouet̄ ⁊ exercitat̄ paruz ꝑꝑ qō ille mot⁹ mouet illas supfluitates nō tn̄ euāt̄: ⁊ ꝑꝑ h̄ cessat calor ⁊ īfrīdat̄ ⁊ isto mō motus diminuit ⁊ īfrīdat. ⁋ Et ex his ad rōnes rn̄det̄ qō nō est calidū ⁊c̄. veꝝ ꝙ nō cal'm vllo mō nō calefacit: ſ₃ cal'm in ꝟtute nō tn̄ in actu bene tn̄ calefacit. Tu dicebas de aq̄ ⁊ aere ⁊ fluuio. Dōm ē ad oīa ista: q₂ soluunt̄ q̄si eodē mō. Ad istud qō dicis ꝙ aq̄ calida mot⁹ citi⁹ īfrīdat̄: dico ꝙ istud nō est rōne mot⁹: sed q₂ rōne illius mot⁹ excludunt̄ vapores cal'i q reddebāt aq̄₃ calidā. Simil'r tu dicis de aere nō. v₃. q₂ aer nō īfrigidat q₂ sit īfrigidat⁹ ꝑꝑ motū: sed duplex est cā. Una ꝓpterea q₂ aer q ē circa corp⁹ alterauit corp⁹ ⁊ alterat⁹ fuit a corꝑe ꝑꝑ qō facta est sil'is q̄litas ⁊ ꝓpterea vnuz ab alio nō vr̄ pati: ſ₃ mot⁹ facit illū aerē nouū recedē ⁊ aduenit q nō est alterat⁹. Et q₂ a nō ꝯsuetis fit passio ꝑꝑ qō ille aer vr̄ frigidior ꝑ^a pōt eē cā q̄re sol calefacit aerē: vn̄ qn̄ mouet̄ pōt sic calefieri sicut qn̄ qescit: ⁊ ꝑꝑ h̄ aer ille mot⁹ vr̄ fridior: q₂ sol non sic īprimit caliditatē in aere moto sicut in stāte. ꝑterea aer ille nō sic alterat̄ a corꝑe hūano: nec ēt sic alterat̄ a sole: ⁊ ꝓpt̄ hoc sentit̄ frigidior ꝓpt̄ qō īnouatio illa est cā passionis. Simil'r est rn̄dēdū ad istud qō dicebas de aq̄ flumīs stātis ⁊ currētꝭ: ⁊ q₂ aq̄ flumīs currētis nō est frigidior q̄₃ aq̄ flumīs stātis rōne mot⁹: ſ₃ hoc accidit ꝓpterea q₂ sol nō pōt imprimere caliditatē velociter in currentē sed debiliter. ⁋ Ad z^am dubitationē p₃ sol'o: q₂ mot⁹ infrigidat ꝓpterea q₂ resoluit̄ calor ⁊ spūs. Nec valet si tu dicas ꝙ oīs mot⁹ calefaciat: q₂ oīs quies infrigidat: q₂ nō est incōueniēs ꝙ mot⁹ infrigidet si resoluat illud quod magis calefacit corpus q̄₃ faceret motus ꝓpter qō motū corpus remanet infrigidatū: ⁊ hoc est per accidens. ⁋ Tertia dubitatio erat vtrum motus fortis faceret multū ⁊ paruz resolueret ⁊ motus debilis plus resoluit q̄₃ calefaciat. Et videte q₂ questio nō querit aliud nisi cām quare mot⁹ fortis ⁊c̄. Dōm ad hoc ꝙ cā pōt accipi ex his que dicta sunt in primo de regimine sanitatis ⁊ etiā scd̄o. Et rō q₂ mot⁹ plus calefacit rōne sue vehemētie: modicū aūt resoluit: q₂ ad fortē motū seqt̄ durities organoꝝ ⁊ īpassibilitas ipsoꝝ: ⁊ q₂ cutis ipsoꝝ in forti motu indurat̄ nō sic resoluit̄ corp⁹ ⁊ etiā q₂ parū durat talis motus: sed motus multus plus resoluit q̄₃ calefacit ꝓpterea q₂ debilis mollificat mēbra ⁊ subtiliat: ⁊ debilis modicuz calefacit: sed q₂ multo tēpore durat multū resoluit. ⁋ Et ex his ad obiecta q₂ fortis motus nō subtiliat: sed magis inspissat cutim. Tu dicebas resolutio fit mediante calido. Dicendū ꝙ nō fit solū mediante calido: sed fit per rarificationem corporis. Deinde cum dicit.

¶ Sed cuz ipse in aliqua exercebit̄ mā plerūq₃ mā illa efficit qō ei⁹ adiuuabit operationē: ⁊ plerūq₃ facit qō ipsam diminuit: ꝟbi gratia si motus fuerit motus artis fullonū proueniet ex ea in frigiditate ⁊ humiditate augmentū. Et si mot⁹ fuerit motus artis ferrarioꝝ accidet ex ea in caliditate ⁊ siccitate augmentū.

¶ Ponit operationē motus penes materiā circa quā fit.

¶ Quies ꝟo semper est infrigidans ꝓpter priuationē viuificatiōis caloris: ⁊ ꝓpter ꝯstrictionē que est suffocās ⁊ hūectās ꝑꝑ defectū resolutionis superfluitatū.

¶ Determinat de operatione quietis.

¶ De his q̄ ꝓueniūt ex somno ⁊ vigilijs. Cap.13^m.

Somnus quieti vehementer similis existit. Et vigilie valde sunt motui similes. Ambobus tamen eorum post hoc sunt proprietates que sunt considerande.

¶ Supra Aui. determinauit que ꝓueniūt in corp⁹ nr̄m ex dispōnibus aeris ⁊ que mot⁹ ⁊ qes. In ista parte determinat de oꝑōnib⁹ ⁊ effectib⁹ somni ⁊ vigiliaꝝ ⁊ sic ꝓcedit. Nā ꝑ̊ ōterminat de oꝑōnib⁹ ⁊ effectib⁹ vigiliaꝝ ƀm ꝙ spectat ad istū librū. Scd̄o ꝓ sufficiēti determinatione remittit nos ad librū aliū. z^a ibi (De iudicijs ꝟo somni.) Prima h₃ duas ƀm ꝙ due sūt earū oꝑōnes in corpore humano q̄₃tū ad aliqd cōe reꝑtū in eis ⁊ in q̄busdā alijs reb⁹ corpori approximatis. Scd̄o ostēdit que sunt eoꝝ oꝑōnes ꝓprie inquātū sūt res distincte motu ⁊ qete. z^a ibi (Dicemus ꝟ.) ¶ Iuxta ꝑmā ꝑtē debetis aduertē ꝙ in his ꝟbis Aui. ostēdit oꝑōnes cōes somni ⁊ vigiliarū īquātū est aliqd cōe in eis reꝑtū ⁊ in alijs rebus que corpori de necessitate approximant̄ que qdē ꝯueniūt cū somno ⁊ vigilia: ⁊ iste sunt mot⁹ ⁊ quies. Somn⁹.n. assimilat̄ qeti q₂ somnus est ꝑuatio oꝑōnū sensibiliuz ⁊ motiuaꝝ: q₂ somnus est in potētia sensitiui ꝑmi. nō q₂ quies nō est ꝑuatio oīum oꝑōnū: ⁊ somnus est ēt quodāmō ꝑuatio oꝑōnū sensibiliū ⁊ motiuaꝝ. Preterea somn⁹ assimilat̄ quieti: vigilia aūt assimilat̄ motui: q₂ sicut mot⁹ est cā oꝑōnis virtutū: ita ēt ⁊ vigilia est cā oꝑōnū sensibiliuz ⁊ motiuarū. Et q₂ vigilia est operatio q̄dā ⁊ motus est ēt q̄dā operatio ꝓpterea vigilia existit valde similis motui: somnus aūt valde similis quieti. ⁋ Et debetis aduertē ꝙ vigilie assimilant̄ motui alterationis ⁊ assimilant̄ motui locali: q₂ vigilia est mot⁹ localis q₂ in vigilia spūs mouet̄ localiter a corde ad mēbra exteriora ad oꝑōnes exercendas: ⁊ ꝓpter h̄ vigilia assimilat̄ motui locali q̄re in vigilia est motus localis. Et ꝓpter hoc dixit Auicē. ꝙ vigilie ⁊ somnus sunt similes istis. Et dicunt̄ similes q̄₃tū ad operationes generales. Nā sicut de rōne motus est calefacere ⁊ resoluere calorē ⁊ spiritū: ita etiā est operatio vigilie: ⁊ sicut operatio quietis est hebetare ⁊ nō resoluere sed īfrigidare: ita est operatio ipsius somni: sed quedā sunt oꝑōnes ⁊ ꝓprietates que sequunt̄ somnū ⁊ quietē ex parte q̄ sūt res distincte ⁊ differētes ab illis reb⁹ que de necessitate approximant̄ corꝑi ⁊ iste sunt oꝑōnes que debent̄ ꝓprie somno ⁊ ēt vigilie: ⁊ h̄ est qō Aui. subiūgit. Preter h̄ aūt sunt ꝓprietates que sūt ꝯsiderāde ꝓprietates somni q̄ debent̄ somno vt est dn̄s ab alijs reb⁹ ⁊ sole sunt ei cōpetentes. Deinde cū dicit.

¶ Dicemus ergo ꝙ somnus omnes operatiōes nāles fortes efficit ꝓpterea ꝙ calorē ꝯtinet innatū ⁊ virtutē laxat aīalez: iō ꝙ cordis vias humectat ⁊ eas laxat: ⁊ q₂ spiritus substantiā turbidaz efficit ⁊ ꝓhibet illō qō resoluit̄. Laxitudinis ꝟo modos oēs remouet.

¶ In ista ꝑte ostēdit q̄ sunt ꝓprietates somni ⁊ vigiliarū ꝓprie inquātū sunt res distincte ab alijs reb⁹ corpori approximatis. Et diuidit̄ in duas. Primo enī ostēdit que sunt oꝑōnes ⁊ effect⁹ somni ⁊ vigiliaꝝ in corpore humano que nō sunt māifeste ⁊ ꝑme. Scd̄o ostēdit que sunt oꝑōnes māifeste ⁊ ꝑme. z^a ibi (Qō aūt ex dispōne somni.) Pria in duas. Prio on̄dit effect⁹ somni ⁊ vigiliaꝝ. Secūdo on̄dit effect⁹ cuiusdā dispōnis medie īter somnū ⁊ vigiliā. z^a ibi (Et īsomnietas qdē.) Pria in duas. Prio ostēdit effect⁹ somni ⁊ vigiliaꝝ absolute. Scd̄o on̄dit effect⁹ ipsoꝝ cū supfluitate. z^a ibi (Cū aūt sunt multe.) Prima in duas. Primo on̄dit effectū somni. Scd̄o vigiliaꝝ. ibi (Uigilie ꝟo.) Prima in duas. Prio ostēdit ope-

rationes ⁊ effectus somni circa corpus q̄ est in dispositione naturali. Scđo ostendit effectus ⁊ operationes circa corp⁹ qđ egredit̄ a dispositione naturali. 2ª ibi (Et fortes retinet.)

Dub^m p^m ¶ Sed circa p̄mā partē aliqs dubitaret de q̄libet v̄bo: ⁊ Aui. ponit multa de opōnibus somni. p̄ somnus nō vr̄ oēs opōnes nāles fortes efficē: q2 somnus ꝓhibet motū: q2 somn⁹ est q̄dā qes vt dixit: sed plures opōnes nāles indigēt motu: q̄dā .n. idigēt motu locali: q̄dā aūt indigēt motu alterationis. Que indigent motu alterationis est sicut digestiua: que idigēt motu locali sicut expulsiua ⁊ attractiua: q̄re somnus si ipedit motū nō efficit eas fortes: q̄re ⁊c̄.

Dub^m 2^m ¶ Postea dicit ꝙ somn⁹ ꝯtinet calorē inatū. Istud vr̄ falsuꝫ: q2 illđ nō vr̄ ꝯtinē calorē inatū qđ ē cā multiplicatiōis ⁊ diffusionis caloris ꝑ mēbra. somn⁹ est hmōi. ģ ⁊c̄. Maior est māifesta: q2 si diffundit calorē ꝑ mēbra ⁊ multiplicat ip̄m nō ꝯtinet. Minor est ipsi⁹ .i. de pulsib⁹ somni ⁊ vigiliaꝝ: q2 dic̄ ꝑꝑ multiplicationē cal'i ⁊ dispōnē ipsi⁹ ad mēbra: ⁊ iō fit pulsus fortior. ¶ Iterū somn⁹ accidit ꝑꝑ diminutionē factā in calore nāli: q̄uo ģ dicit qđ ꝯtinet ⁊ auget.

Dub^m 3^m ¶ Tertio vr̄ dīe fl'ꝫ ꝙ laxat v̄tutē aialē: q2 illđ qđ fit ad ꝯfortatōeꝫ aial' v̄tut̄ n̄ laxat aialē v̄tutē: somn⁹ ē hmōi vt dic̄ Auer. .1. 2. colliꝫ.

Dub^m 4^m ¶ Quarto nō vr̄ viā cordis humectare ⁊ laxare: q2 illud nō laxat ⁊ hūectat vias cordis qđ m'ltiplicat ⁊ roborat spiritū vitalē: somn⁹ ē hmōi: ģ ⁊c̄. Ma. ē māifesta. mi. appꝫ q2 calor ī sōno redit ad iteriora q2 redit ad cor: ģ n̄ laxat ⁊ hūectat arterias siue vias cōdis.

Dubiū 5^m ¶ Ultio de eo qđ dicit ꝙ remouet oēs laxitudis modos: q2 illđ qđ ꝓhibet resol'ōnē nō remouet laxitudis modos: cū q̄dā modi laxitudinis īdigeāt pura resol'one: somn⁹ est hmōi ⁊c̄. ¶ Ad itelligēdū oīa ista q̄ Aui. dic̄ in l'ra oꝫ ītelligē q̄d sit somn⁹ ⁊ q̄ sint cāe somni. Sed prius aduertēdū q̄ꝺdā distōnē de somno positā ab. Aui. 3. cañ. fen p̄ª trac. 4. p̄ cap̄. ⁊ ab Ari. in lib. de somno ⁊ vigilia: ꝙ somnus duplex est. Unus est q̄ est simpl'r nālis. Alius est q̄ est simpl'r p̄ter nām. Somnus simpl'r nālis est ille cui cāe sunt oēs nāles. Innālis est ille cuius cāe sunt oēs p̄ter nām sic̄ subeth cui cāe nō sunt simpliciter nāles. Et iō dicit Arist. in lib. de somno ⁊ vigilia ꝙ somn⁹ est in potētia sensitiui p̄mi nō quecūq3: q2 subeth ē in potētia sensitiui p̄mi: sed nō fit talis in potētia a cā nāli. Aui. ģ de p̄ somno loquit̄ qui est simpl'r ꝺm nām: ⁊ qui hꝫ oēs cās nāles. vꝫ. mālem ꝺm nām efficientē ⁊ finalē. Cā mālis ipsius somni est subm̄ in quo fit hec passio que est somnus sicut appet per Aꝛ. in de somno ⁊ vigilia est ligamētū sensuū. ģ cū sit ligamētū sensuū: tūc māifestū erit ꝙ somnus ꝓprie erit passio illius mēbri siue virtutis que est p̄n^m oīum sensuū ⁊ ista virt⁹ est sensus cōis: ģ sensus cōis p̄ ligabit̄: ⁊ ꝑ ꝯñs cū somn⁹ sit ligamētū sensus cōis: ex quo vlterius est notū ꝙ illius mēbri somnus ꝓprie dr̄ eē passio in quo membro est sensus cōis. hoc aūt est cor vt vult Aui. in suo cap'lo de nālib⁹: ģ somnus ꝓprie est passio ipsius cordis. Cā efficiēs ipsius somni est duplex. vna cā est que est p̄ncipalis: ⁊ ista ꝺm quā insinuat Auer. est virt⁹ regitiua totius que est in corde que somnū ꝓuocat vt nō resoluatur calor ꝺm ꝙ dicit Phs in de somno ⁊ vigilia. Somnus est alio mō nālis ad salutē aīaliū: cū sp̄ūs laborib⁹ ⁊ opōnib⁹ seruitijs nimis fatigat̄. Et ꝑꝑ h̄ vt nō debilitet̄ ꝓuocat nā somnum vt possit postea melius exercere opa sensus ⁊ mot⁹. Et ꝓpt̄ h̄ somnus est passio nālis: ⁊ iō cā efficiēs ip̄m est aliq̄ virt⁹ nālis: ⁊ hec est virt⁹ regitiua cordis. Aliud est efficiēs coadiuuās ⁊ istud est infridatio ⁊ humectatio. Si enī vigilie sint per calidū ⁊ siccū: opꝫ ꝙ somnus fit per diminutionē calidi in q̄ꝺto ⁊ q̄li. Et ꝓpt̄ h̄ cā coadiuuans ad somnū est īfrigidatio ⁊ humectatio. Et friditas ⁊ humiditas sunt cā in coadiuuādo. Et infrigidatio ⁊ hūectatio attribuunt̄ cerebro: iō cā efficiēs ponit̄ ip̄m cerebrū. Iterū q2 cerebrū nō est cōe organū ipsoꝝ oīum sensuū. Et ēt cā vt ꝓcedat frigiditas versus cor ex īfrigidatione facta in cerebro. Hinc est ꝙ passio ista que ē somn⁹ cōparat̄ ad cerebrū sicut efficiēs. Cordi aūt cōparat̄ hec passio sic̄ sub̄a: ⁊ q2 cerebrū in tali opōne est mag̃ manifestū: iō ponūt medici ꝙ somnus sit passio ipsius cerebri: iō q2 vidēt ꝙ cū volūt ꝓuocare somnū medicamina ponūt ipsi cerebro ⁊ nō cordi: q2 talis īfrigidatio a cerebro ꝓcedit: tñ ꝺm rei veritateꝫ est passio p̄ ipsius cordis. Hec aūt īfrigidatio que fit in cerebro nō oꝫ fieri ex q̄cūq3 sed ex vapore cibali siue ex vapore ex alimēto v̄sus cerebrū: ⁊ iō nō quecūq3 īfrigidatio est cā somni nālis: q2 nō est īfrigidatio que fieret ab opio. Nō .n. illa est īfrigidatio que est cā efficiens somni nālis. Causa finalis est duplex: p̄ncipalis ⁊ ꝓpria: ⁊ alia est secūdaria. Cā finalis p̄ncipalis ⁊ ꝓpria est restauratio sp̄ūs ⁊ caloris innati ꝑꝑ resol'ōnē que fit in vigilijs: nā ꝓpt̄ opa sensus ⁊ mot⁹ resoluit̄ multū calor īnat⁹: ⁊ iō vt nō resoluat̄ sed restauret̄ nā ꝓuocauit somnū in aīalib⁹ in q̄b⁹ opera sensus ⁊ mot⁹ reperiunt̄: sed in alijs que nō participāt opera sensus ⁊ mot⁹ nā nō ordinauit somnū sicut in plātis. Alia est cā finalis non p̄ncipalis ⁊ ꝓpria: ⁊ ista est melioratio digōnis ⁊ nutritionis: q2 sp̄ūs in vigilia q̄ñ exercet opera motus opꝫ necio ꝙ diminuat̄ per duo digō in vigilia. Unū est q2 stat in exteriorib⁹ q̄ oꝫ eē cā digōnis ⁊ ītēdit ad opera alia. Nūc aūt ꝯfortatio in vna v̄tute est cā diminutiōis in alia. Et iō dicit Aui. in suo. 6. de nālib⁹. Ablatio vnius v̄tutis facit ꝯfortationē aliaꝝ: ⁊ ꝓpterea somnus facit ad ꝯfortationē aīalis v̄tutis nō ꝓpterea q2 somn⁹ faciat cessare opera sensus ⁊ motus: sed ꝯfortat ipsa in ꝓcessu: q2 restaurat̄ sp̄ūs postmoduꝫ poterit meli⁹ exercē opera sensus ⁊ mot⁹: sed somn⁹ ꝯfortās v̄tutē nālē. Ex oīb⁹ ģ causis pōt accipi diffinitio somni nālis: ⁊ talis somnus est ligamētuꝫ sensuū factū ex reciprocatione caloris nālis ad intra ex euaporatione nutrimētali vt restauret̄ sp̄ūs ꝯsumpt⁹ ex resol'one caloris īnati: ⁊ in hac diffōne tāgunt̄ oēs cāe p̄dicte. Prio ģ tangit̄ s̄bm in quo est cor per h̄ ꝙ dico ligamētū sensuū. nā circa idē hꝫ fieri sensus ⁊ ei⁹ p̄uatio que est somnus. tāgit̄ ⁊ cā effi. ⁊ p̄ p̄ncipal'r per h̄ qđ dicit ex reciprocatiōe caloris ⁊c̄. tāgit̄ effi. coadiuuās cū dr̄ ex euaporatiōe nutrimētali ad cerebrū. tāgit̄ finalis cū dr̄ vt restauret̄ ⁊c̄. ¶ Ex q̄b⁹ oīb⁹ apparent vlterius ea que hic dñr in l'ra. Et p̄ cā ei⁹ qđ dicit ꝙ oēs opōnes nāles ⁊c̄. nā in somno fit melior nutricatio ⁊ digō ꝓpt̄ duo. p̄ q2 tūc magis restaurant̄ sp̄ūs nāles ex actione caloris in nutrimētū ⁊ humores: ⁊ q2 p̄uant̄ opōnes sensibiles que tūc nō ꝯsument̄ nec occupāt sp̄ūs in suis opōnib⁹. Sed notādū ꝙ duplices sunt opōnes nāles. Quedā sunt que nō idigēt motu locali per se: sed motu alteratiōis vt digestio nutricatio ⁊c̄. ⁊ tales opōnes fortificat somn⁹ nālis in sui p̄sentia ꝓpt̄ reclusionem caloris ad ītra. Alie sunt que īdigēt motu locali vt attractio ⁊ expulsio: ⁊ iste fortificari pñt. s. in sui absentia: q2 tales indigent m'lto sp̄ū subtiliato ⁊ talis fit fortior post somnū sic ⁊ opōnes aīales. ¶ Scđo apparet cā secūdi dicti. s. ꝙ laxat v̄tutē aīalē. Sed notandū ꝙ duplex est laxatio. Quedā est que dr̄ d̄bilitatio. Alio mō dr̄ laxatio. i. ꝓhibitio a sua opōne. Modo nō accipit̄ hic laxatio p̄ mō: q2 nō debilitat̄: sꝫ fortificat̄ virt⁹ aīalis ex somno vt visuꝫ est: sꝫ 2° mō: q2 p̄uat opōnē aīaleꝫ: ⁊ hic reddit duplicē cām. Pria est q2 somnus efficit s̄bam sp̄ūs turbidā: ⁊ h̄ est ꝓpt̄ permixtionē humoꝝ ⁊ ebullitionē que fit in somno. ⁊ dicit Phs in lib° de somno ⁊ vigilia ꝙ expergefactio fit q̄ñ fit distictio ⁊ segregatio sanguis subtilis a grosso: q2 subtilis trāsmittit̄ sursum ⁊ grossus deorsum. Aliā ponit cām quā ponit ꝓ p̄°: q2 humectat ⁊ laxat vias cordis: ⁊ h̄ fit ꝓpterea q2 ex euaporatiōe nutrimēti ascēdēte ad cerebrū fit oppilatio circa p̄n^m neruoꝝ: ⁊ ei⁹ humectatio ⁊ infrigidatio q2 ꝓhibet illa oppil'o fluxū caloris ad cerebrū a p̄mo p̄n° caloris: ⁊ laxat eā q2 oppilat p̄ncipia neruoꝝ: ⁊ h̄ est si dicat sp̄ūs aīalis vias humectat. Si aūt dicat: iō ꝙ cordis ⁊c̄. pōt ēt saluari: q2 sicut dicit Aristo. in lib. de somno ⁊ vigilia: sicut est in maiori mundo: ita est imaginari in hoīe q̄ est minor mūdus. nūc aūt in maiori mūdo fit multa eleuatio vapoꝝ sursuꝫ: ⁊ iō sic ēt fit in minori ꝙ a cētro ad cerebrū fit multa euaporatio que īpedit vias veniētes a corde ad cerebrū. s. arterias ⁊ venas: ⁊ iō sp̄ūs aīalis existens in cerebro nō hꝫ vberrimū fomentū: q2 sp̄ūs vitalis est fomētū aīalis sp̄ūs: ⁊ iō in somno nō est sufficiēs mā restauratiōis sp̄ūs aīalis. ¶ Subdit vltimo ꝙ somnus remouet oēs modos laxitudinis. mō h̄ pōt ꝯtigere dupl'r. Uno mō: q2 circa musculos accidit humectatio: ⁊ per ꝯñs restauratio humidi deperditi in fatigatione operationū aīaliū. Alio mō: q2 somnus accidit aliq̄ñ ex defectu spirituū sicut q̄ñ aliqs multū laborauit vel vigilauit laxat̄ ei⁹ v̄t⁹: ⁊ tūc per somnū fortificat̄: ⁊ iō tūc hō mag̃ appetit somnū q̄3 aliqđ aliud. ¶ Ex his ad rōnes. Ad p̄mā cū dr̄ istđ nō fortificat opōnes nāles ⁊c̄. Respōsum est q2 visum est q̄uo fortificat. ¶ Ad 2^m cū dr̄: illud qđ hꝫ īfrigidare ⁊c̄. Dōm ꝙ somnus p̄mo hꝫ ꝯgregare calorē ad int⁹: sed ex ꝯsequēti postea verberat̄ ⁊ multiplicat̄ exterius in mēbris. ¶ Ad 3^m dōm ꝙ nō intelligit ꝙ laxet. i. ꝙ debilitet: sed q2 priuat operationē. Ad alia duo pꝫ per iam dicta: quare nō valet.

¶ Et fortes retinet euōnes. Mot⁹ nāq3 oī qđ ad currēdū aptū est currēdi adauget virtutē nisi sint māe q̄ ad p̄tē cutis existāt. Somn⁹. n. q̄ñq3 ad expellēdū eas iuuat ꝓpterea ꝙ calorē iterius ꝯtinet ⁊ nutrimētū in corpore partit̄ ⁊ expellit̄ illđ qđ est iuxta cutē ꝓpterea ꝙ ilico qđ est lōge ꝯstringit̄. Uigilie v̄o hoc plus efficiūt: lꝫ somn⁹ plus efficiat sudorem q̄3 vigilie. Sudor nāq3 quē efficit somn⁹ est ꝺm modū exuberādi mām ⁊ nō ꝺm modū resolutionis subtilis ꝯtinui.

¶ Hic oñdit opōnes ⁊ effect⁹ somni circa corp⁹ qđ egredit̄ a nāli dispōsione. Prio facit h̄ vt in ip̄o ē māe h̄. Scđo facit h̄ vt ī eo ē repletio māe. 2ª ibi (Cūq3 somn⁹ mām.) Pria in duas. Prio facit h̄. Scđo declarat qđ dixit. s. ꝙ sudor fit ꝺm modū exuberandi mām ponēdo q̄ꝺdā sigñationē q̄ fit in somno. 2ª ibi (Qui aūt in somno.)

¶ Sed

Dubm 6m ¶ Sz diceret aliqs nō vr̄ ꝙ somnus retineat fortes eūones nāles: qꝛ supra dixit ꝙ efficit oēs opōnes nāles fortes: ḡ fortificat expulsiuā: ⁊ ꝑ ꝯñs nō retinet oēs eūones nāles: ꝑterea Auic. 3. cañ. dicit cap̄. de mictu in lecto. ꝙ somnus ē cā mictiōis in lecto: ḡ non retinet ⁊c̄. sed euacuat. ¶ Notandū ꝙ somnus retinet fortes eūones: cuius rō est: qꝛ in somno accidit dispō ꝯ̄ria dispōni humoꝝ q euacuanꝭ: qꝛ in somno est motꝰ caloris ad ītra: in expulsiōe aūt humorū ad ex̄. Itē qꝛ in fortibꝰ eūonibꝰ sic̄ est ꝑ secessuz fit motꝰ manifestus ꝺm musculos vētris: in somno aūt priuaꝭ talis motꝰ cuz ligeꝭ virtꝰ sensibilis ⁊ motiua. Itē in eūone forti fit motus villoꝝ: in somno aūt qescūt: q̄re ⁊c̄. ¶ Ad primā dōm ꝙ somnus bñ fortificat expulsiuā nō in somno sz post somnū: qꝛ multiplicat ⁊ corroborat calorē īnatū: tu aūt arguis in somno: q̄re nō valet. ¶ Ad aliud dicēduz ꝙ Aui. nō dicit ibi ꝙ somnus causet mictū: sz ꝙ adiuuat. Sed notādū ꝙ ꝑ se īpedit mictū. s. qꝛ īpedit expulsiuā in actu somni: sz per accñs adiuuat mictū. s. qꝛ pueri hñt somnū ꝓfundū valde in q̊ somno fit replō vesice ab vrina q̄ postea stimulat musculum colli vesice q relaxaꝭ: qꝛ hz lacertū illū debilē: ⁊ tūc anq̄ꝫ expgefiāt accidit mictio in lecto: sz in viris ꝑfectis h̄ nō accidit: qꝛ nō hñt ita ꝓfundū somnū: ⁊ illū musculū vesice fortiorē hñt. ¶ Sz circa istā ꝑtez notādū ꝙ Aui. in ista ꝑte duo nobis insinuat. Unū ē ꝙ vigilia plus fac̄ ꝑ se ad resolōnē in ꝑte interiori ⁊ exteriori q̄ꝫ somnus: tñ somnus ꝑ accñs ad hoc ēt adiuuat. Qz aūt vigilia ꝑ se plus faciat ad resolōnē in ꝑte īteriori ⁊ exteriori: pꝫ: qꝛ in vigilia fit magnꝰ motus ⁊ pori cutꝭ sunt tūc apti: sed iō rōne motꝰ fit resolō magna: qꝛ hz calefacē ⁊ resolō fit a calō: ⁊ qꝛ pori sunt apti hñt libeꝝ exituz vapores: h̄ in somno claudunꝭ ꝑꝑ friditatē q̄ accidit exteriꝰ ex reuersiōe calorꝭ ad īteriora. Qz aūt somnꝰ ad h̄ ēt adiuuet ꝑ accñs: pꝫ: qꝛ in somno fit clausio poroꝝ in mēbris exterioribꝰ: ⁊ tūc retineꝭ calor īteriꝰ ⁊ coadunanꝭ cū nō euaporet postea: ⁊ tunc fortificaꝭ dissoluēs mā̄z faciēs eleuationē vapoꝝ. 2o qꝛ in somno ꝑtiꝭ et distribuiꝭ nutrimentū ꝑ ꝑtes corpis exteriores q̄ misso ad mēbra fit īpulsio hūiditatꝭ q̄ ibi erat post: ⁊ iō h̄ ꝑ accñs adiuuat ad resolutionē. Scōo īsinuat ꝙ lz vigilie plus efficiāt resolōnē q̄ꝫ somnꝰ: tñ somnꝰ plus fac̄ sudare q̄ꝫ vigilie. Et cā h̄ ē 2x: quaꝝ vnam h̄ insinuat: ⁊ ē qꝛ sudor ē supfluitas digōnis tertie ⁊ q̄rte: ⁊ qꝛ fit melior digō in somno q̄ꝫ in vigilia vt ꝯñsuz est: iō ⁊ melior sudoris expulsio: tñ h̄ expulsio dꝫ fieri īsensibilr̄ ꝺm nām: ꝙ āt fiat sensibilr̄ hoc erit: aut ex debilitate virtutꝭ expulsiue: aut ꝑꝑ exuberātiā māe aggrauātis nām: mō cū virtꝰ expulsiua magis graueꝭ in somno q̄ꝫ in vigilia: ⁊ fit maior exuberātia materie in somno q̄ꝫ in vigilia: ideo tūc magꝭ accidit sudor. Alia cā ē quā ponit Aui. 4. cañ. fen. 2. cap̄. 68. de īdicijs sudorꝭ ⁊ est: qꝛ vlr̄ anhelitꝰ fit peior in somno q̄ꝫ ī vigilia ꝑꝑ motū caloris ad ītra: ⁊ iō supfluitates fumose ⁊ capīnose que ꝺberēt ꝑfecte ꝑ anhelitū expelli male expellunꝭ: ⁊ mlt̄e ex eis retinenꝭ: ⁊ iō tēdētes ad cutiz in somno ꝑ sudorē expellunꝭ ⁊c̄.

¶ **Qui aūt in somno multū sudat nullā habēs cām nutrimento plenus existit quod tolerare nequit.**

¶ Cum hoc ponit quādam significationez. (Nullam hñs causam) sup. intātū. s. ꝙ non est pānis multum coopertus vt sic.

¶ **Cūq̄ꝫ somnus mām inuenit aptam ad digerenduz ⁊ maturandū ad sanguinis nām eam ꝯuertit ⁊ calefacit ipsam ⁊ transit calor per corpꝰ ⁊ calefacit corpus calore nāli. Qz si humores inuenit calidos cholericos ⁊ ꝑdurauerit eius tēpus: calefacit eos vl̄ corpꝰ calore ex̄neo. Et si inuenerit vacuitatē infrigidabit: ꝑꝑ hoc qꝺ resoluit aut humorē qui virtuti digestiue fit inobediēs infrigidabit propter illud qꝺ expanditur de eo.**

¶ Hic ponit operatiōes somni in corpore egresso a dispositiōe naturali: vt in ipso est repletio materie.

¶ **Vigilie v̊o huius totius contrarium efficiunt.**

¶ Hic ponit effectus vigiliarum.

¶ **Cū āt sūt multe cōplōnē corrūpūt cerebri aliq̄ siccitatꝭ mō ⁊ ꝺbilitāt ipꝫ ⁊ cōmiscēt rōnē ⁊ adurūt hūores ⁊ egritudies faciūt acutas. Somnꝰ āt multꝰ huiꝰ efficit ꝯ̄riū. Opaꝭ eni virtutū aialiū obtusionē ⁊ capitꝭ grauedinē: ⁊ egritudines frigidas: ⁊ illud est ꝑꝑ illud qꝺ ipe in resolutione ꝓhibet. Vigilie v̊o desiderium augent ⁊ famē efficiunt: ꝓpter illud qꝺ de materia resoluūt: ⁊ de digestiua minuūt ꝑꝑ illud qꝺ de virtute resoluūt.**

¶ Hic ponit effectꝰ vel opōnes somni ⁊ vigilie qñ superfluunt.

¶ **Et insomnietas quidem inter vigiliam ⁊ somnum in omnibus dispositionibus est mala.**

¶ Hic ponit effectꝰ ⁊ opōnes īsomnietatꝭ q̄ ē dispō media īter somnū ⁊ vigiliā. Circa qꝺ notādū ꝙ īsomnietas ē mala ꝑ viā cāe: qꝛ ipsa īpedit somnū ⁊ īpediēdo somnū īpedit opōnes q̄ ꝺbēt fortificari ꝑ somnū. Itē ē mala ꝑ viā sigtionis: qꝛ sigt̄ ꝙ illud corpus in quo ipsa est existit a naturali dispositione remotū vel recedēs.

¶ **Qꝺ autem ex dispositione somni est superans est ꝙ in ipso calor occultatur ⁊ frigiditas manifestaꝭ: ⁊ propter hoc omnibꝰ membris tanta necessaria sunt operimenta quanta in vigilijs non sunt necessaria.**

¶ Hic ponit operationes manifestas ⁊ primas que proueniunt ex somno ⁊ vigilia in corpore humano. Nota ꝙ in somno indigemꝰ plus de pānis in cooperiendo q̄ꝫ in vigilijs.

¶ **De indicijs v̊o somni ⁊ de eo qꝺ de ipso consideraꝭ: ⁊ de ipsius dispositionibus verba multa inuenies in libris qui sequuntur si deus voluerit.**

¶ Hic pro sufficientiori determinatione dictorum de somno ⁊ vigilia ⁊ eorum effectibꝰ remittit nos ad alium locū ⁊ patet.

¶ De his que ꝓueniunt ex motu animali. Cap. 14m.

Omnia anime accidentia sequunꝭ aut eis associanꝭ motiones spiritus: aut īterius: aut exterius. Et istud aut erit subito aut paulatim.

¶ Postq̄ꝫ determi. de opōnibꝰ ⁊ effectibꝰ ꝓueniētibꝰ in corꝑe humano ex aere ⁊ ex motu ⁊ qete ⁊ somno ⁊ vigilia: hic deter. de effectibꝰ ⁊ opōnibꝰ q̄ ꝓueniunt in corꝑe hūano ex accñtibus aīe. ¶ Sz aduertēdū ꝙ accñtia aīe sūt duplicia: q̄dā sunt q̄ sequunꝭ aīaz rōne appetitꝰ: vt ira odiū tristitia gaudiū ⁊ sīlia: alia sūt que sequunꝭ absolute rōne apphēsiōis ⁊ imagīatiōis: ⁊ hec vocātur affectiōes aīe: vt imaginatio rei calē vel hec: ⁊ qꝛ oēs iste operatiōes dicunꝭ eē motꝰ aīe ad dr̄iaz motꝰ corporis: iō de istis ambabus deter. ⁊ iō dic̄ Rubrica. caplꝫ. 14. de his que ꝓueniūt ex motu animali: sumēdo animale ab aīa absolute vt distinguiꝭ cōtra corporale ⁊ de ambobus hic determinat. Primo determi. de effectibus ⁊ operationibꝰ anime: que proueniunt in corpore humano ab istis motibꝰ anime que dicunꝭ nature accidētia. Scōo de his que proueniunt a motibus aīe qui dicunꝭ affectiones aīe. ibi (Et est ēt cum corpus patiꝭ.) Prima in duas. Primo ostendit qd est illꝺ qꝺ p̊ ꝯsequiꝭ ad accidētia aīe. Secūdo ostēdit qūo penes hec accñtia accidit diuersificatio in corpore humano. ibi (Et eius motionez.)

Dubm 7m ¶ Circa primā ꝑtē notādū p̊ duo gñalia quoꝝ primū est vtrū accidētia aīe ꝯueniēter ponāꭁ īter res nō nāles. Et arguiꭁ ꝙ nō: qꝛ illꝺ qꝺ cōsequiꭁ operationē virtutꝭ corpis nr̄i vr̄ eē res nālis: sz accñtia aīe sunt hec: ḡ ⁊c̄. Ma. pꝫ: qꝛ res nō nāles sunt ex̄ eēntiā corporis nr̄i: vt aer somnus ⁊ vigilia ⁊c̄. minor appet qꝛ hec accñtia aīe sunt passiōes virtutꝭ vitalis vel ei annexe: vt appetitiue q̄ sunt de essentia corpis nr̄i. Preterea illa poni nō debēt īter res nō nāles que nō sunt māe dispōnū sanaꝝ ⁊ egraꝝ ꝺtermīate ⁊ nō īdefinite. ḡ ⁊c̄. Maior pꝫ: qꝛ res nō nāles ꝯueniēter approximate debēt esse cause sane ⁊ īcōueniēter approximate cause egre ⁊ de se īdifferentes: vt pꝫ de aere ⁊ somno ⁊ vigilia ⁊c̄. Mior appꝫ: qꝛ gaudiū ⁊ letitia sūt ꝺtermīate cause sanitatꝭ: ⁊ tristitia ⁊ ira ⁊c̄. sūt ꝺterminate cause egri. q̄re ⁊c̄. ¶ In oppm est Aui. ¶ Dōm ꝙ oīa aīe accñtia debēt reponi in gñe reꝝ nō nāliū ⁊ cāruz primitiuaꝝ. Et rō h̄ ē: qꝛ oīa illa debēt reponi in gñe reꝝ nō nāliū q̄ ꝑ īdifferētiā pñt eē māe sa. ⁊ egritudīs: oīa accñtia aīe sunt h̄. ḡ ⁊c̄. Maior pꝫ discurrēdo per oēs. Minor appꝫ. accñtia eni aīe īdifferēter accepta p̊ nō descendēdo ad aliqꝺ eoꝝ in spāli: sz in gñe sumēdo aliq̄ sūt cause sa. aliq̄ egritudīs: ḡ in gñe indifferēter se hñt ad sa. ⁊ egritudinē. Item h̄ ꝯuenit eis in spē vt pꝫ si referā sermonē tm̄ ad gaudiū: qꝛ tēperatū gaudiū est cā sanitatꝭ ⁊ īmoderatū egrotatiua vt patebit infra. Itē tristitia ⁊ ira: vñ dicit. H. in. 1. lib. de regi. sani. colūna. 3. ꝙ in q̄busdā hoībꝰ ꝯueniēs est aliqñ ꝓuocare irā: in q̄busdaz aliqñ tristitiā ad eoꝝ ꝯseruationē sanitatis: mō ꝓuocatio supflua est cā egritudinis ⁊ ꝺbita sanitatis: q̄re ⁊c̄. ¶ Sz notandū vt plene habeatis huiꝰ ītellectū ꝙ accñtia aīe pñt 2r ꝯsiderari. Unoo vt sunt passiones vel opōnes alicuiꝰ virtutꝭ corpis nr̄i large accipiēdo opōnē ad actionē ⁊ passionē: q̄dā eni sunt actiōes: ⁊ q̄dā passiones: ⁊ hoc mō oīa accñtia aīe reponunꭁ īter res nāles: ⁊ hoc mō de istis est ꝺterminatū in p̊a fen. doctrina de virtutibꝰ qñ dicebat ꝙ ira ⁊ timor ⁊ sīlia erant hmōi egperātur virtuti. Alioo pñt ꝯsiderari ꝓut ab eis ꝓuenit aliq̄ opatio in corpore humano: ⁊ qꝛ h̄ fit ac si eēnt res extrinsece corpori nr̄o: iō ⁊c̄. Et ꝙ extrinseca pꝫ ex duobꝰ. Prio qꝛ h̄

accñtia prius cõparant aĩe ꝙ̃ corpori: qꝛ vident incipere ab aĩa ⁊ termiari in corpe. ⁊ qꝛ aĩa est aliud pⁿᵐ a corpore: iõ vt sic h̃ accidẽtia dicunt ĩpertinẽtia corpori nr̃o ⁊ ex̃nea: ⁊ ꝑ ꝯn̄s res non nã les. Scd̃o h̃ pꝫ ex alio: qꝛ hec accñtia ꝓueniũt in aĩa ab obto extrĩseco tãꝙ̃ a ꝑ pnᵒ: ⁊ qꝛ hoc oĩbꝰ est extrinsecũ: iõ modus opõnis ꝓueniẽs ab aĩa mediãte obto ꝓuenit vt ab extrinseco pnᵒ corpori nostro: ⁊ iõ iste operatiões dicunt fieri a re nõ nãli. ⁋ Sꝫ notãduꝫ vlteriꝰ ꝙ duplices sunt opõnes aĩe: qdã sunt opõnes quaꝝ pnᵐ vꝫ incipere ab aĩa ⁊ termiari ad corpꝰ: ⁊ vident eẽ extrĩsece vt ira ⁊ hmõi. Alie sunt que vident inesse aĩe per corpꝰ vt digestio attractio expulsio ⁊c̃. Nõ prime ponunt iter res nõ nãles: scd̃e v̾o iter res nãles ⁊c̃. Et ex his appꝫ sol̾o ad obta. ⁋ Scd̃ꝫ gñale qd̾ est notãdũ circa hoc est ꝙ motuũ aĩe h̃ determiatoꝝ qdã dicunt aĩe accidẽtia: alij dicunt affectiões aĩe. Accñtia aĩe sunt qdã passiones q̃ ꝯsequunt aĩam rõne appetitꝰ q appetitus ĩsequit appꝫhẽsionẽ aĩe sub rõne ꝯueniẽtis vel discõuenientis: ⁊ si est ꝯueniens ⁊ ꝓportionale ex hoc ĩclinat ad ꝓsecutionẽ illius: si disproportiõale ⁊ discõueniens ĩclinat ad fugã illius: ⁊ ad ꝓsecutionẽ ꝯuenientis ꝯsequit postea d̾lectatio: ⁊ ad fugã incõuenientis sequit tristitia: ⁊ sic variant isti modi appꝫhẽsionis: ita ẽt ⁊ accñtia aĩe: ⁊ ista accñtia aĩe nõ sunt appꝫhẽsiões ꝑme ipsius aĩe: sed ꝯn̄ter ad ipsas rõne appetitus. Alij sunt motꝰ vel opationes aĩe que nõ dicuntur accidẽtia aĩe ꝓprie sed affectiones aĩe: ⁊ ꝓcipue qñ est appꝫhensio aĩe cũ forti estimatione ⁊ credulitate: vt apprehensio fortis ipsiꝰ cal̾i vel sanitatis. ꝑme insequunt appꝫhẽsionẽ aĩe mediãte appetitu ⁊ dicũtur accñtia aĩe. scd̃e v̾o cõsequunt appꝫhensionẽ aĩe mediãte estimatiõe. ⁋ Et ex his vlterius apparet ꝙ sic appetirꝰ est in corde in quo est pnᵐ virtutis vitalis ꝙ ad accidẽtia aĩe que sequunt appꝫhensionem aĩe mediãte appetitu sequit diuersitas spũs ⁊ motus eiꝰ penes diuersitatẽ accñtiuꝫ aĩe: ⁊ iõ in ira gaudio ⁊ tristitia ⁊ in his accñtibꝰ aĩe accidit magna diuersitas spũs vitalis adeo ꝙ diuersificet pulsus ⁊ calor vitalis in eis: sꝫ in affectiõibꝰ aĩe diuersificat mag̃ spũs aĩalis ⁊ nãlis cũ fiãt mediãte estimatiua ⁊ imaginatiua: ⁊ iõ ex forti appꝫhẽsiõe sanitat̾ cũ forti estimatiõe ipsaꝫ cõfirmãte vel credulitate fit motꝰ in opõnibꝰ nãlibꝰ: adeo ꝙ aliqs ĩcurrat sanitatẽ ex forti ꝯfidẽtia medici ⁊ appꝫhẽsione sanitat̾: ⁊ aliqs incurrat leprã vel aliã egritudinẽ vt ethicã ⁊ sil̾ia ex forti appꝫhensione egritudĩs ⁊ diffidentia medici ꝯfirmata ꝑ opionẽꝫ siue estimationẽ. ⁋ Spãliter est notãdũ circa l̾raꝫ ꝙ notãter Aui. dicit sequunt aut eis associant: vt inuat ꝙ accñtia aĩe sunt cãe motionũ spirituũ ad ĩtra vel extra: ⁊ qꝛ oĩs cã est peior causato vel simpl̾r ⁊ tpe vel saltẽ simpl̾r: iõ dixit: sequunt qꝛ simpl̾r operatões ⁊ motiones spirituũ sequunt accñtia aĩe. dixit aut eis associant vt ostẽdat ꝙ lꝫ sequant eas simpl̾r: tñ pñt eẽ sil̾ tempore cum eis.

Dubᵐ 2ᵐ

C Sꝫ diceret aliqs quõ accñtia aĩe sunt causa motionis spũs cum motꝰ ipsius spũs fiat a virtute vitali ⁊ vnius mobilis vnus fit motor. Dõm ꝙ motũ spũs possumus 2ʳ cõsiderare. Unoᵒ absolute et hoc mõ bñ fit a virtute vitali motꝰ spũs cordis vt tu arguis. Alioᵒ quantũ ad eiꝰ diuersificationem: ⁊ hoc mõ nõ est ĩcõueniẽs ꝙ fiat ab alio. s. ab appetitu q est in corde: ⁊ hoc mõ videmus diuersificari pulsum in ira ⁊ in gaudio ⁊ in alijs accidentibus aĩe ex diuerso mõ apprehensionis mouẽte aliter ⁊ aliter appetitũ: ⁊ qꝛ in appetitu sunt h̃ accñtia aĩe: iõ accñtia aĩe sunt cã motionis spũs ad intra vel ex̃. ⁋ Sꝫ tu dices que est cã quare in accñtibꝰ aĩe fit motus spũs aut ad ĩtra vel ad ex̃: dico ꝙ cã hec est: qꝛ aut fit appꝫhensio ꝓpẽruꝫ in aĩo ⁊ spũ sub rõne cõueniẽtis ⁊ delectabilis: ⁊ tũc fit motus spũs ad exterius: qꝛ tũc spũs mouetur ab aĩa cũ qdã expãsiõe ⁊ dilatatione vt prosequat illud cõueniens vt ei applicet. Si autẽ appꝫhendat sub rõne disconuenientis: tũc hoc est 2ʳ. Aut in tali apprehẽsione querit solũ fuga illius incõueniẽtis ⁊ nociui: ⁊ tunc est motus solũ ad intra: qꝛ tunc retrahit spũs versus pnᵐ: tum qꝛ fugit nociua: tũ qꝛ cõfortet cor. Aut nõ querit solũ fuga: sed persecutio ad euitandũ illud: ⁊ tũc partim tẽdit ad ĩtra ⁊ partim ad ex̃: vt in ira in qua est qdã tristitia ⁊ rõne hoc trahit ad ĩtra ⁊ est cũ appetitu vindicte: ⁊ tũc partiꝫ vadit ad ex̃. Subdit vlterius ꝙ motꝰ spũs aliqñ mouet subito ad intra vel extra: aliqñ paulatim ad intra vel ex̃: ⁊ cã hec est: qꝛ qñ obtũ est vehemẽtis virtut̾ ⁊ magnaꝫ alteratiõnẽ ĩducẽs: tũc fit motꝰ subitus: sꝫ ecõuerso paulatim.

C Et eius motioneꝫ ad exteriora sequit friditas eiꝰ qd̾ iteriꝰ existit. Et fortasse supfluit illud qd̾ resoluit. Subito g̊ infridat exterius ⁊ iterius ⁊ sequit eaꝫ syncopis aut mors. Et motũ quidem eius ad interiora sequitur friditas eius qd̾ est exterius ⁊ caliditas interior.

C Hic ostendit quõ penes hec accidẽtia anime accidit diuersificatio effectꝰ in corpore humano. Prio oñdit hoc qñ in accñtibꝰ anime est simplex motus spũs. Scd̃o qñ cõponitur. ibi (Et est cum.) Prima in duas. Primo ostendit quales effectus ⁊ opõnes proueniãt in corpore humano ex motu spũs facto ad interius vel exterius. Scd̃o qñ fit motus eiꝰ subito vel paulatim sicut ꝓposuit. ibi (Et motus quidẽ ad exteriora.) C Seqtur infrigidatio iteriꝰ. Cõtra. qꝛ videmus ꝙ in ira est motꝰ ad extra: ⁊ tñ remanet cal̾itas ⁊ ebullitio sanguinis interius circa cor vt pꝫ per eius diffõnẽ. Item non vꝫ ꝙ accidat syncopis ex motu caloris ad extra: qꝛ syncopis fit ex motu forti ad ĩteriora: ⁊ iõ ꝓcipiũt auctores ꝙ fiãt eis fricationes ⁊ hmõi: qbꝰ ipsi moueant ad ex̃. C Ad pᵐ dõm ꝙ veꝝ dicit vt in pluribꝰ Aui. ⁊ cã illius est: qꝛ cal̾itas ꝓuenit in corpore nr̃o vl̾ ex spũ vel ex aliquo fundato in spũ: ⁊ ideo qñ tẽdit ad ex̃ ĩfrigidat intra ex priuatiõe eius: ⁊ qd̾ hic dicit Auic. hꝫ veritatẽ in accñtibꝰ anime in qbꝰ est vnus motus ⁊ simplex vt in gaudio ad ex̃: ⁊ in tristitia ad intra: ⁊ timore ẽt: tñ peior est ad ex̃ solũ ꝙ̃ ad intra soluꝫ: ⁊ ideo in 4ᵒ de accidẽti d̾. Multi ex gaudio mortui sunt: ex timore nullus: sed in qbus fit motus cõpositꝰ non est veꝝ vt in ira: ⁊ in istis nõ loquit in ista parte. ⁋ Ad aliud dõm ꝙ qñ in corporibꝰ defectis ex tpe vt in senibus vel nã vt in egris in qbus est modicum de calore qñ fit magnus motꝰ spũs ad extra vt ex vehemẽti gaudio accidit subita mors. Sꝫ in alijs in qbꝰ spũs pars exhalat ⁊ ꝑs remanet circa cor accidit syncopis: in talibus hic loquitur.

C Et est cũ multa coangustatiõe constringit ⁊ infridat interius ⁊ exterius ⁊ syncopis magna aut mors sequit ipsum. Et motus quidem ad exteriora aut fit subito sicut fit cuꝫ est ira: aut fit leuiter ⁊ paulatim sicut cõtingunt cũ adsunt delitie ⁊ gaudium temperatum. Motꝰ v̾o ad interiora: aut est subito sicut cũ timor adest: aut est leuiter ⁊ paulatim sicut cum adest tristitia.

C Hic ostendit que operationes fiunt in corpore humano quãdo simul cõiunctus est motus compositus ⁊ duplicatus.

Dubiũ 3ᵐ

C Sꝫ diceret aliquis quõ est hoc possibile ꝙ idẽ spiritus simul moueat diuersis motibꝰ: qꝛ tunc moueret ad ꝯ̃ria vnũ ⁊ idẽ sil̾ qd̾ est ĩpossibile. Dõm ꝙ hoc fit in diuersis tẽporibꝰ: ⁊ tũc bñ est hoc possibile: ⁊ si fiat in eodẽ tẽpore: tũc fit motus diuersus in diuersis ꝑtibꝰ spũs: vt qñ simul miscet ira cũ tristitia: ⁊ hoc bñ est possibile: vt qñ patri ĩterficit filius tũc cõtristat in seipso: ⁊ cuꝫ hoc irascit ⁊ appetit vĩdictã: ⁊ tũc pars spũs cõcurrit ad ĩtra ⁊ pars ad ex̃ in eodẽ tpe. Aliqñ aũt in diuersis tꝑibus vt in verecũdia: nã ꝑus cõcurrit calor ad ĩteriora ꝙ̃ sentit se peccasse ꝯtristat: sꝫ postea mouet spũs ad extra subito: qꝛ cõsiliat in seipso ꝙ pctm̃ fuit paruum ⁊ fit turbãs. Et ex his nõ vult plus hr̃e Auic. nisi ꝙ aliqñ fit calefactio a spũ ꝑꝑ motũ eius ad extra ⁊ ĩtra simul. Aliqñ in diuersis tẽporibꝰ. ⁋ Nota ꝙ verecũdia est timor ꝯfusiõis: vt dicit pħs in. 4. ethi. cap. 16. cõfusio enĩ est opposita honori: mõ in verecũdia rõne timoris fit motꝰ spũs ad intra ad cõfortanduꝫ cor: sed postea vt se defendat ⁊ vider ꝙ peccatũ fuit paruũ: ⁊ ꝙ põt ide euadere subito mouet ad extra: ⁊ ideo in iuuenibꝰ laudat pħs verecũdiã: quia puri sunt in passionibꝰ cõtinẽtie: ⁊ hoꝝ est frequẽter peccare: ⁊ qꝛ pauca ⁊ quasi noui videt res frequẽter in his peccant: ⁊ iõ retrahũtur a malis operibus ꝓpter verecũdiã. Sꝫ in senibꝰ est illaudabilis: qꝛ nõ ꝓpterea retrahũtur ab eis sicut sibi cõtingit cũ adsunt delitie. ⁋ Iuxta hoc notãdũ diceret aliqs nõ vꝫ ꝙ delitia fiat paulatim: qꝛ dicit Gal̾. 4. de accñti. cap. 6. ꝙ delitia ⁊ dolor nõ fiãt nisi subita mutatiõe: g̊ in eis accidit subita resol̾o ad exteriora: ⁊ hoc dicit qd̾ fit paulatine. Ad hoc dõm ꝙ delitia ⁊ gaudiũ 2ʳ pñt accipi. Uno mõ pro delitia ⁊ gaudio corporali: ⁊ hoc mõ in istis fit subito spiritus motus. Alio mõ pro delectatione non corporali sed anime. s. ex appꝫhensione cõuenientis cum conuenienti: ⁊ tale non opꝫ fieri subito sed fit paulatine: ⁊ ꝫm hũc moduꝫ dicimus iste viuit delicate. s. qñ multa cõuenientia sibi cõcurrunt. Primo mõ loquitur Gal̾. 4. de acciden. Secũdo modo hic: quare non valet.

C Et suffocatio qdẽ ⁊ resol̾o predicte nunꝙ̃ sequũtur nisi illud qd̾ subito euenit. Diminutio v̾o ⁊ ptisis nature nunꝙ̃ sequunt nisi qd̾ leuiter ⁊ paulatine venit.

C Hic oñdit qd cõsequit ex istis in corpore humano: qꝛ suffocatio quãtũ ad motũ spũs ad ĩteriora ⁊ resolutio su. ad exteriora.

C Cũꝙ̃ diminutionẽ dico intelligo suffocationem que ordinatim ⁊ paulatim accidit ⁊ nõ subito. Et cuꝫ dico ptisim nãe ĩtelligo resol̾onẽ q̃ fit leuiter ⁊ paulatim et nõ subito: ⁊ ẽ cuꝫ accidit vt in hora vna ad duas moueat ꝑtes cuꝫ accñs duo cõcomitant accñtia sic elen. Est eni cũ accidit cũ ea ira ⁊ tristitia ⁊ diuersificantur

iouo

duo mot⁹: ⁊ ſic verecūdia: qꝛ fit prius ꝯſtrictio ad iteriora: deinde redit rō ⁊ consiliū ⁊ dilatat illud qḋ eſt cōſtrictū ⁊ egredit̄ exterius ⁊ rubificat colorem.

¶ Diſtinguit īter diminutionē ⁊ paſſionē. Circa qḋ notādū ꝙ reſolutio paulatina pōt fieri ex triſtitia ⁊ anguſtia ⁊ h̄. Sꝫ ex accñtib⁹ aīe rōne ꝺlectatiōis nō fit ex gaudio: īmo gaudiū ꝓhibꝫ reſolōnē: ſed neſcio niſi vnuꝫ tale accidens qḋ dr̄ ireos ⁊ eſt paſſio amoris. (Sicut elen.) Nota ꝙ elen vno mō exponēdo ē accñs aīe in quo cōponit̄ ira cū triſtitia vt cū patri īterficit̄ fili⁹. Uel dōm ſic dicit littera exterior Gerardi Cremonēſis ꝙ elen eſt triſtitia ꝺ futuro qḋ fac̄ vigilare: ⁊ cā hui⁹ in futuro ē ſollicitudo ⁊ ꝓuiſio magna: ⁊ iō fac̄ vigilare ꝓuidēdo: ſꝫ triſtitia de p̄terito fac̄ dormire. i. nō fac̄ ſic vigilare: qꝛ in ea fit q̄daꝫ laxatio ⁊ obliuio: tñ prima expoſitio ē melior: qꝛ magis appet ſ̄m diuerſos motus ſpirit⁹ ⁊ caloris.

¶ Et ē ēt cū corp⁹ patit̄ ꝓꝑ affectiones aīales alias ab iſtis quas noīabimus ſicut ſunt imagiationes aīales: plurimū eñi imprimunt res nāles: quēadmodū accidit vt puer ei ſimilet̄ cui⁹ forma imaginata fuit cū fuit cōiūctio viri ⁊ mulieris: ⁊ vt ſit ei⁹ color ꝓpinquus colori eius quē viderūt cū fit caſus ſꝑmat̄ ſuꝑ mr̄icē. Et iſte q̄dē ſunt res quas hoīes credere abhorrēt q̄ difficilis diſpoſitionis non nouerunt habitudines. Illi v̄o q̄ ſapientiam diligunt non negant eas quemadmoduꝫ negant res que eſſe non poſſunt. Et huius q̄deꝫ generis eſt motus ſanguinis ⁊ ſecutio eius qui preparat̄ ad eū cum multū itentus fuerit ad cōſideranduꝫ res rubeas. Et iſtius capl'i eſt cōgelatio dentiū ꝓꝑea ꝙ alius acredinem comedit. Et inuenire dolores membri ꝓpterea ꝙ tale quale illud dolent alij cū de eo cogitauerit. Et iſtius capituli eſt mutatio complexionis: propterea ꝙ imaginat̄ de re quam timet ne cadat in eam.

¶ Hic determinat de effectibus ⁊ operationibus que proueniunt in corpore humano ab affectionibus anime.

¶ De his que proueniunt ex his que comeduntur ⁊ bibuntur. Cap. 15ᵐ.

Quod comedit̄ ⁊ bibit̄ in corpore hūano tribus operat̄ modis. Aut enim in ipſo ſola ſui qualitate operationeꝫ efficit: aut ſui materia: aut operationē facit tota ſui ſubſtantia.

¶ Poſtq̄ꝫ determinauit de opōnib⁹ ⁊ effectib⁹ in corpore hūano ꝓueniētib⁹ ab aere ⁊ motu ⁊ qete ⁊ ſomno ⁊ vigilia ⁊ aīe accñtib⁹: hic determiat de his q̄ ꝓueniunt in corpore hūano ex duab⁹ reb⁹ nō nālib⁹. ſ. cibo ⁊ potu. Et p̄ ꝺterminat de opōnib⁹ ⁊ effectib⁹ qui ꝓueniunt in gñali ex cibo ⁊ potu in corpore hūano. Scḋo ſpāliter deſcēdit ad oñdēdū effect⁹ ⁊ opōnes cuiuſdam pot⁹. ſ. aque. 2ᵃ ibi (Aq̄ vnū exiſtit ⁊c̄.) Pria in tres ſic in cibo eſt notādū ⁊ potu tria ꝯſiderāda a q̄bus in corp⁹ nr̄m ꝓuenit opatio ex cibo ⁊ potu. Primo q̄dē p̄ncipia per que cib⁹ ⁊ pot⁹ opat̄. Scḋo eſt ꝯſiderare modū ſ̄ꝫ quē in nobis opant̄. Tertio eſt dare effectū in nobis derelictū ex cibo ⁊ potu. Et iō ſ̄m hec tria fac̄: qꝛ p̄ ꝺterminat de cibo et potu vt in eis repit̄ diuerſitas rōne p̄ricipiorꝫ ꝑ que in corpus humanū opant̄. Scḋo ꝺtermiat de eis rōne diuerſitat̄ modi operādi eorꝫ. Tertio rōne effect⁹ derelicti in corpore hūano. 2ᵃ ibi (Dicemus aūt denuo.) 3ᵃ ibi (Amplius dicemus ꝙ nutriēs ⁊c̄.) Pria in tres. Prio p̄mittit diuerſitatē que ꝓuenit ex cibo ⁊ potu in corpore humano rōne p̄ricipiorꝫ. Scḋo dat neceſſitatē ꝺcl'andi mēbra diuiſionis. Tertio ipſa mēbra declarat ⁊ exponit. 2ᵃ ibi (Et fortaſſe res.) 3ᵃ ibi (Sui v̄o qualitate agēs.) ¶ Iuxta primā ꝑtē notādū p̄ ꝙ h̄ large accipit cibū ⁊ potū: ⁊ h̄ accipit cibū pro omni eo qḋ comedit̄ ⁊ maſticat̄ ⁊ potum pro omni eo qḋ trāſglutit̄ ſiue nutriat ſiue alteret: ſiue ſit verus cib⁹: ſiue medicina: ſiue venenū: ⁊ iō fuit notāter vſus his v̄bis qḋ comedit̄ ⁊ bibit̄ ⁊ nō dixit cib⁹ ⁊ potus. Itē ſub iſtis cōprehendit nō ſolū ea que alterāt corpus nr̄m ſumpta interius: ſꝫ exteri⁹ vt medicine ⁊ venena vt apparebit. ibi (Rediemus aūt ⁊ dicemus ⁊c̄.) Tñ qꝛ oīa membra diuiſionis hui⁹ applicantur ⁊ interius approximātur magis: ideo dixit qḋ comedit̄ ⁊ bibitur. Sed h̄ cadit queſtio illa vtrū aliq̄d operet̄ a qualitate: ⁊ vtrum a mā: ⁊ vtrū a forma ſpecifica: ⁊ h̄ bene diſcutiantur.

¶ Et fortaſſe res q̄ ex his trib⁹ itelligunt̄ v̄bis ꝓpiqua erūt ſ̄m ligue ꝯſiderationē. Sꝫ cū de his loq̄mur itentiones exprimere volumus quas mō noīabimus.

¶ Hic dat neceſſitatē exponēdi mēbra p̄dicte diſtōnis vt ſumitur neceſſitas ex hoc: qꝛ p̄dicta mēbra ſunt ꝓpiqua ligue ſ̄m ꝯſiderationē: ⁊ iō opꝫ ea diſtiguere. Notandū ꝙ hoc qḋ dicit. ſ̄m ligue cōſiderationē: cōſueuit multipl'r exponi cū dico ſ̄m cōſiderationem ligue. i. quātū ad vocē q̄ cū ligua ꝓfert̄. Et notādū ꝙ h̄ tria ſunt ꝓpinqua quātū ad exp̄ſſionē noīs quātū ad tria. Prio q̄dē quātum ad nomē ex ꝑte operātis: qꝛ aliq̄ñ eadē vox ſignificat illḋ qḋ pōt opari a mā ⁊ q̄litate ⁊ forma ſpecifica. ſ. hoc nomē lactuca q̄ opat̄ a qualitate inquātū ifridat corpus ⁊ a mā inquātū eſt cib⁹ que cōuertit̄ in corpus nr̄m: ⁊ a tota ſ̄ba qꝛ efficit in nobis aliquā opōnē occultam. Scḋo ſunt ꝓpiqua ex ꝑte noīs opōnis vt pꝫ in hoc nomine nutricatio que relata ad cibū importat opōneꝫ a mā: relata ad mēbrū dicit operationē a tota ſ̄ba: relata ad qualitatē aliq'aꝫ imp̄ſſaꝫ ex̄neā dr̄ operatio a qualitate: qꝛ ꝫ tria p̄dicta p̄n⁹ coincidūt in noīe rei opantis ⁊ in noīe opōnis ⁊ ītra ſe hn̄t diuerſas rōnes formales: iō opꝫ ea diſtiguere: ⁊ ex hoc appet ꝙ h̄ dat neceſſitatē ꝺclarādi mēbra diſtōnis. Tertio ſunt ꝓpiqua ſ̄m ꝯſiderationē ligue: qꝛ in oībus iſtis opōnib⁹ vr̄ ītercedere opatio a tota ſ̄ba rei vt ꝙ cib⁹ talis vtputa. ſ. fenū nutricat equos ⁊ nō hoīes: cōcurrit ibi opatio a mā ⁊ a qualitate ⁊ a forma ſpecifica vt patebit infra: qꝛ tñ operat̄ hoc ꝑ alia ⁊ alia p̄rin⁹. ſ. a qualitate vt cal'ꝫ vl' frigidū: vel vt aliqua qualitas a p̄mis cauſata opat̄ vt mā vt cōuertat̄ in corpus nr̄m que opatio ꝓprie dr̄ paſſio: ⁊ operat̄ a tota ſ̄ba inquātū nutrit ſic equum ꝙ nō hoīem: ideo opꝫ hic diſtinguere.

¶ Sui v̄o qualitate agens eſt illud qḋ calefieri ſolet cū eſt in corpore hoīs aut ifridari: ⁊ calefacit cal'itate ſua aut frigefacit ſui frigiditate: ita ꝙ nō ei aſſimilatur.

¶ Hic ꝓſequit̄ de mēbris diuiſiōis. Prio decl'at quēlibet iſtorꝫ modorꝫ opōnis. Scḋo decl'at p̄rin⁹ iſtarꝫ opōnū. ſ. quid eſt qualitas ⁊ q̄d mā ⁊ q̄d forma ſpecifica. ibi (Cunq̄ꝫ dico q̄litatē.) Pria in tres. Prio oñdit q̄uo aliq̄d opat̄ a qualitate. Scḋo q̄uo a mā. ibi (Et ſui q̄dē operās mā.) Tertio q̄uo a forma ſpecifica. ibi (Sui v̄o ſ̄ba.)

¶ Diceret aliq̄s nō vr̄ ꝙ ꝺberet dicere ꝙ ſolet calefieri: ſꝫ dꝫ dicere: ſꝫ dꝫ calefacere: qꝛ vult oñdere que opant̄ ⁊ faciūt a q̄litate: ſꝫ calefieri eſt pati: quare ⁊c̄. Item ſunt aliqua que calefaciūt corp⁹ nr̄m: ⁊ tamen non calefiunt vt aqua calida ⁊ ſimilia. — Dubᵐ pᵐ

¶ Itē dicit: aut ꝙ ſolet infrigidari. Cōtra. qꝛ corpus humanuꝫ agit mediante calido nāli: qḋ aūt eſt calidū nullā hꝫ virtutē infrigidandi: nec valꝫ ſi dicas ſicut cōiter dr̄ ꝙ calor nālis eſt cal's actu ⁊ frigidus virtute: hoc nō eſt: qꝛ nunq̄ꝫ a calido actu ꝓcedit fridū: imo eſt implicare ꝯdictoria: qꝛ cū ſua virtus ſit ſuus actus per quam agat: ideo ſemper habet calefacere qḋ formaliter eſt cal'm. — Dubᵐ 2ᵐ

¶ Itē dicit: ita ꝙ ei nō aſſimilet̄. Cōtra. qꝛ de rōne agētis eſt aſſimilare ſibi patiēs: ⁊ de rōne patientis eſt vt aſſimilet̄ agēti: q̄d ꝫ dic̄. — Dubᵐ 3ᵐ

¶ Propter ſolōneꝫ primi notādū ꝙ eorꝫ que igrediunt̄ corp⁹ noſtrū que operant̄ a qualitate: q̄dā ſunt talia in actu vt aqua calida reſpectu corporis humani: alia ſunt talia potētia ſolū vt piper eſt calidū reſpectu corporis nr̄i ⁊ lactuca frida: mō illa talia actu ſūt illa que p̄ occurſu faciūt ad tale qualia ſunt cū p̄ obuiāt vt aq̄ calida calefacit corp⁹ humanū p̄ occurſu. Sꝫ que ſunt talia potētia nō operant̄ niſi p̄ deducat̄ ſua potētia ad actū a calore hūano: ⁊ tunc q̄ñ ſunt reducta que ſunt cal'a calefaciūt que ſunt frida ifrigidāt: ⁊ qꝛ illa que ſcḋo mō operant̄ ſunt plura: iō dixit Auic. ſignāter illud qḋ ſolet calefieri: ſed poſtea calefaciunt caliditate acq̄ſita vel ifrigidāt. ¶ Sꝫ tu dices hic q̄uo eſt poſſibile ꝙ talia calefaciāt ampli⁹ corpus humanū cū ab eo recipiāt caliditatē. Dōm ꝙ nō eſt icōueniens rōne diuerſitat̄ materie: videmus eñi ꝙ ab igne maḡ calefit ſulphur q̄ꝫ palea ⁊c̄. tñ hec oīa ꝑfecte declarabuntur infra. ¶ Ad 2ᵐ cū dr̄: q̄uo aliquid ſolet infridari a calido. Dōm ꝙ hic nō aliud querit niſi q̄uo res frida reducat̄ de potētia ad actum frigiditatis in corpore humano: ſꝫ hoc declarabit̄ infra: tñ quātum ad preſens ſpectat dōm ꝙ res que eſt frigida potētia non reducit̄ ad actū niſi p̄ reducat̄ ad actū a calore noſtro: vtrū autem ab eo recipiat frigiditatē in ſe vel q̄uo ſit declarabit̄ infra: qꝛ de hoc ꝯ dicit Auer. medicis. ¶ Ad tertiū dōm ꝙ nō vult dicere ꝙ nulla fiat aſſimilatio ſicut arguitur ⁊ bene: ſed quia nō cōuertitur in ſubſtātiaꝫ corporis noſtri ſicut cibus nec omnino fit ꝑs corporis noſtri: imo magis aſſimilat ſibi corpus: vt ergo oſtendat drīaꝫ īter id qḋ operatur a mā ⁊ a qualitate: hoc dixit: qꝛ cibus qui operatur a mā nō aſſimilat ſibi corpus: imo aſſimilatur ei: lꝫ nō ſit incōueniēs ꝙ aliquid aſſimiletur quo ad quid ſic ⁊ quo ad quid non.

¶ Et ſui q̄dē operās mā eſt illud qḋ a ſui ꝯuertit̄ nā ⁊.

recipit formã alicuius diuisionis mẽbrorum humanorum: sed eius mã lz formã illã recipiat: est tñ cum accidit vt aliqua suarum q̃litatũ quas habebat que suo mõ fortior existit q̃z humani corporis qualitas in ipsa remanẽ eã faciat a pricipio rei donec cõpleat coagulatio ⁊ assimilatio sicut sanguis q gñat ex lactucis: qm̃ in ipso est plus friditatis q̃z sit in cõplone hois: lz sit factus sanguis ⁊ fit bonus ad hoc vt mẽbri hois pars fiat ⁊ sanguis qui ex aliis gñat huic existit ꝯrius. Sui vo substantia operans est forma sui specifica agens: ⁊ est illa qua ipsum est id quod est: ⁊ non qualitate sui preter ꝙ corpori simile fiat: aut fiat simile ei corpus.

¶ Hic ostẽdit modũ ſm quẽ aliqd operatur a mã. Primo facit h̃. Scõo remouet dubiũ. ibi (Sz eius mã.) Et dubiũ oritur ex h̃ queret aliqs vtrum qd operatur a mã aliqd imprimat in corpꝰ: huic dubitationi rñdet ⁊ dicit ⁊c. (Sz eius mã.) Notãdũ ꝙ hic vult innuere Aui. diuersitatẽ quãdã inter operationez a mã: qꝛ que operant a mã sunt duorum modorum: quedã sunt que oĩno vincunt a calore nr̃o ⁊ hoc oĩno assimilant: qdã vo nõ vicunt oĩno: sed remanet in eis aliqd vestigiuz in corpore nr̃o vt friditas vel cal'itas superflua: p̃me vocant cibi absolute: sz scõe vocant cibi mediciales: ita ꝙ quãtũ vicunt operant a mã: inquãtũ relinquũt aliqd vestigiuz in corpore vt aliquã frigiditatẽ vel caliditatẽ opant a qualitate.

Dub^m 4^m ¶ Sz diceret aliqs nõ vĩ ꝙ illa qualitas possit remanere: qꝛ corrupto ꝓprio sbto accñtis nõ remanet illud accñs sed forma cibi ⁊ cibus per ꝯñs corruptus est: qꝛ acqsiuit formã mẽbri: ergo impossibile est qualitatẽ aliquã remanere. ¶ Ad hoc dõm ꝙ nõ est intelligendũ ꝙ remaneat eadẽ qualitas cũ illa que p̃ ibi erat: sz remanet q̃litas inducta a cibo mediãte illa qualitate: ⁊ hoc fit sic: qꝛ cibꝰ frigidus qui digerit a calore nr̃o alterat calorẽ nr̃z: ⁊ calor nr̃ alteratus gñat chilũ fridiorẽ q̃z deberet in esse seruari: ⁊ chilus ille alterat calorez epatꝭ ex q̃ gñat sanguis fridior: ⁊ ex illo restaurat caro frigidior q̃z deberet: ⁊ hoc mõ itelligit. Itẽ nõ solũ est hoc ex alteratiõe caloris agẽtis: sed qꝛ nutricatio fit ꝑ admixtionẽ nutriẽtis cũ nutrito: mõ qñ passiuũ est dispõnis ꝯrie dispõni agentis q̃ dispõ non põt totalr̃ vinci remanet in chilo ⁊ in sanie facta ex chilo ⁊ in carne gñata ex sanguine illa dispõ passi que nõ erat oĩno nata vinci ab agẽte. Et ex h̃ pz ad rõnẽ: qꝛ nõ est illa eadẽ q̃litas sed sil'is ei.

¶ Ulterius notãdũ ꝙ hoc qd dicit. donec cõpleat coagulatio ⁊ assimilatio: põt zr exponi. Uno° ita ꝙ teneat istud tp̃s in quo compleat coagulatio exclusiue: ita ꝙ illa qualitas cessat facta assimilatione ad mẽbrum. Alio° põt teneri inclusiue vt sit sensus ꝙ hec qualitas redeat a prin° vsq̃ ad ꝑfectã assimilationẽ.

Dubiũ 5^m ¶ Sz tũc tu q̃res q̃ istarum ẽ melior expõ: an ꝙ teneat exclusiue vel inclusiue. Dico ꝙ referendo sermonẽ ad p̃n^m actiuum remanet hec qualitas vsq̃ ad tp̃s coagulatiõis sic tenet exclusiue: qꝛ vsq̃ ad tẽpus assimilationis nutrimẽtuz est qd distinctũ a mẽbro: ita ꝙ potest hr̃e rõnem agẽtis in ipsum: vnde lactuca agit in p̃ma digõne in stomachũ ⁊ in epar: ⁊ anteq̃z sit mẽbro assimilata agit in membra: sed quãdo est perfecta vnitio ⁊ assimilatio nõ agit amplius qꝛ ageret in seipsam. Si aũt referamus sermonẽ absolute ad qualitatẽ que remanet in mẽbro: tunc tenet illud tp̃s assimilationis inclusiue: qꝛ hec qualitas nõ solũ remanet in prima ⁊ scõa digõne: sz etiã in tertia ⁊ quarta: ⁊ hoc est necessariũ: qꝛ nisi hoc eẽt tũc mẽbra nõ possent alterari a cibis cuius opp^m videmus. Itẽ videmus ꝙ ex carne vnius aĩalis fit alius humor q̃z ex carne alteriꝰ ⁊ alterius qualitatis: ⁊ sic pz ꝙ vtraq̃ expositio potest saluari (que suo modo fortior existit ⁊c.) i. aliquo mõ: ⁊ hoc dicit: qꝛ non est simpl'r fortior hec qualitas q̃z corpus humanuz: qꝛ si sic esset tũc non posset ab eo conuerti ad se: sed dicitur aliquo modo fortior: qꝛ derelinquit qualitatẽ. ¶ Et ex hoc apparet sol'o dubõnis: qꝛ nõ est icõueniens ꝙ aliquid operetur a qualitate ⁊ a mã diuersimode.

¶ Cũq̃z dico qualitatẽ vnã q̃tuor q̃litatũ intelligo.

¶ Postq̃z decl'auit mẽbra diuisionis. s. modos operandi cibi ⁊ potus in corpore humano quãtuz ad modũ operãdi eorum. s. a mã qualitate ⁊ a tota substãtia: hic declarat mẽbra diuisionis declarãdo principia per que hic comparant. s. quid itelligit per mãm ⁊ qd ꝑ qualitatẽ: ⁊ quid per formã specificã. Et p̃ oñdit quid ista sint. Secũdo qꝛ nõ declarauit perfecte de eo qd opant a qualitate. s. qũo illud dĩ cal'm frigidũ siccum vel humidũ redit ad h̃ decl'ando: ⁊ ẽt modũ ſm quẽ aliqd agit a qualitate. z^a ibi (Rediemus aũt nunc ⁊ dicemus.) Prima in tres. Quia p̃ declarat qd itelligit ꝑ qualitatẽ eius qd opat a qualitate. Scõo qd per mãm. Tertio qd ꝑ formaz eius qd opat a tota sb̃a. z^a ibi (Sua vo operans mã.) 3ª ibi (Et sua qdẽ operãs sb̃a.) ¶ Iuxta primã ptẽ est notãdũ ꝙ per hoc qd dic̃ ꝙ intelligit vnã q̃tuor qualitatũ intellige primarum. s. calz fridũ ⁊c. ⁊ hoc quãtũ ad eas quas manifeste itelligit. Sz per istas dat itelligere qualitates scõas. s. resolutiuã: apitiuã: maturatiuã: repercussiuã ⁊c. Dat ẽt intelligere qualitates tertias. s. ꝓuocare lac: prouocare vrinã ⁊ silia: qꝛ vt apparet per Aui. z. cañ. qualitatũ qdã sunt prime: quedã secũde: ⁊ quedã tertie: tñ lz non exprimat de secũdis ⁊ tertiis intelligit eas per primas: qꝛ ex primis causantur.

¶ Qualitate igitur sua operãtis . al' opans: materia in opere ingressum non habet.

¶ Scõo est notãdũ ꝙ iuenit zr lr̃a. Una enĩ dicit operãs sua materia. Alia dic̃: operãtis mã: ⁊ vtraq̃ põt saluari. Si dic̃ operans materia. ꝯstrue sic. operãs igit mã. i. per mãm nõ hz igressuz in opere qualitate sua. i. operans a mã: nec est operans a qualitate: sed ab eo distinctũ lz possint esse coniũcta in vna sb̃a vel sbto: tñ hoc est diuersimode. Si aũt dicat operãtis: ꝯstrue sic. mã igit nõ hz igressum in ope opantis qualitate sua: quasi dicat illud qd operatur a mã vt sic nõ opat a qualitate nec econuerso. Deinde cum dicit.

¶ Sua igit operans mã est illud cuius mã cuz de substãtia quã habebat alterat alteratione quã in ea fecit virtus que est in corpore restaurat illud qd ex eo fuit dissolutũ primo ⁊ accẽdit calorẽ inatũ: ꝓpterea ꝙ in sanguine facit augmentũ secũdo. Et est etiã cũ operat suis qualitatibus que remanserunt in ipso tertio.

¶ Ostẽdit qd est p̃n^m per qd aliqd operat a mã. Notãdũ ꝙ Auic. duo vult hic isinuare. Primo p̃n^m ꝓpter qd aliqd operat a mã. s. per qd aliquid permutat de propria forma: ⁊ acqrit formã aliã. s. membri ad quã erat in potentia passiua: illud aũt per qd fit transmutatio de forma vna in aliaz. s. membri ad quã erat in potentia passiua est p̃n^m mãle qd subiacet trãsmutationi: ⁊ ideo talis opatio dĩ a mã: ⁊ hec operatio est potentia ⁊ nõ actio: ⁊ h̃ large accipit hic operans: ꝓut se extẽdit ad passionẽ. Scõo vult inuere modũ operationis eius qd operat a mã: ⁊ quãtum ad hoc q̃dã insunt ei per se. s. duo: ⁊ tertiũ inest ei per accidens. Primũ aũt qd iest ei per se ẽ ꝙ tale operãs a mã per se est qd restaurat humidũ radicale depditũ ⁊ dissolutũ a corpore: ⁊ inest ei per se accendere calorem nãlem. Preterea qꝛ auget san. ⁊ ista duo insunt ei per se ꝙ a mã operatur: qꝛ hic est finis per se ad quem ordinantur: sed tertiũ inest ei per accñs. s. operari cũ qualitatibꝰ sic ꝙ remaneãt in ipo: qꝛ inest ei per aliud. s. inquãtũ hz in se caliditatẽ vel friditatẽ ⁊c. ⁊ ideo prima duo cõpetunt ei semper ⁊ per se: sed tertiũ inest ei aliquando ⁊ per accidẽs vt quãdo est cibꝰ medicinalis.

Dub^m 6^m ¶ Sz dubitaret aliqs de istis opõibꝰ: naz vĩ ipsas male ordinare: naz dicit ꝙ illud qd operat a mã p̃ restaurat depdita. scõo auget san. tertio facit remanere qualitatẽ in corpe hũano. Iste vĩ ordo ꝯuersus: qꝛ cibꝰ p̃ calefac̃ vel infridat stõchũ. scõo in epate cõuertit in san. tertio restaurat ptẽ depditã: ⁊ hic est ordo naturalis.

Dub^m 7^m ¶ Scõo dubitat qũo illud qd operat a mã hz accẽdere san. cũ icẽsio sit opatio a qualitate: ergo vĩ ꝙ cũ accendere san. insit ei qd opat a mã per se: ⁊ talis accẽsio fiat a caliditate ꝙ illd qd operat a mã per se operet a qualitate qd est incõueniens. ¶ Ad primũ dõm ꝙ aliud eẽ prius zr põt intelligi. Uno° prius tẽpore. Alio° prius natura vel intẽtione: mõ illud qd operat a mã si hz qualitatẽ excedentem: primo relinquit in stomacho caliditatẽ. scõo accendit san. in epate. tertio restaurat mẽbra: ⁊ hoc est quo ad prioritatẽ ⁊ ordiez tp̃is: ⁊ hoc mõ nõ loquit hic: sed loquit de prioritate ⁊ ordine itentionis ⁊ finis: ⁊ hoc mõ prior est restauratio mẽbrorum. scõo san. generatio. tertio est qualitas derelicta. Et hec rõ est qꝛ finis vltimꝰ cibi ⁊ principalis est restaurare mẽbra: ⁊ qꝛ hoc nõ põt esse nisi cõuertat in sanguinẽ: ideo ⁊ intẽtio eiꝰ est conuersio in san. ⁊ qꝛ talis ꝯuersio non põt fieri nisi alteret in stomacho: ⁊ ibi venit cum q̃litate sua magis in actu: qꝛ ibi primo digerit: ideo p̃mo iprimit suã qualitatẽ: ⁊ quãtũ ad hoc loquitur hic Aui. ¶ Ad scõz dõm ꝙ aliquid augere calorem inatum põt intelligi zr. Uno° qꝛ multiplicet san. quo multiplicato multiplicatur calor inatus saltem in quanto: ⁊ hoc modo dicet infra ꝙ omnis cibus inquãtũ cibus frigidus auget calorem. s. qꝛ auget san. cum quo est calor. Scõo° põt intelligi ꝙ adaugeat calorem in quali: ⁊ ipsuz eracuat: primo mõ loqtur Aui. scõo modo arguis quare nõ valet. Deinde cum dicit.

¶ Et sua qdem operans substantia est illud qd per formam sue speciei operatur quã acquisiuit post complexionez: ꝙ cũ eius simplicia se cõmiscuerũt ⁊ ex eis generata

nerata fuit res vna ꝑparauit se ad recipiēdū spēz ⁊ for
mam additam super illud qđ habent simplicia.

¶ Hic declarat modū operandi a tota substātia. Et primo ostēdit quid est forma specifica per quā aliqd opaꝛ a forma specifica. Secūdo ponit quasdam diuersitates forme specifice. ibi (Et istiꝰ forme.) Pria in duas: qꝛ p̄ ostēdit ad hoc declarandū modū sm quē generaꝛ specifica forma: ⁊ sm quē acqriꝛ in mixto. Scđo ostēdit qd ipsa sit. ibi (Hec ḡ forma.) ¶ Notādū ꝙ hic duo inuit Auicē. q̄ videnꝛ cōcurrere ad gnōnē cuiuscūqꝫ forme. Primū est ꝙ ꝑparatio materie ad formā recipiendā: qꝛ forma nō recipiꝛ nisi mā disposita. Scđm est agēs introducens formā: ⁊ ideo ostēdit nobis qd est illud qđ disponit mām ad recipiēdā formā mixti: ⁊ ponit modum sm quē hoc fit: ⁊ est iste: qꝛ quādo elā cōmiscenꝛ adiuicē generaꝛ ex qualitatibꝰ elītoꝝ quedā qualitas media que dr̄ cōplō que ꝑparat mām ad receptionē forme super formas elītoꝝ: ⁊ iō imaginandū est ꝙ ex mixtione elītoꝝ fit p̄ qđdam mixtū ex eis iperfectū ex qua mixtiōe cōsequiꝛ īde q̄dā qualitas iperfecta que est cōplexio iperfecta: ⁊ hec cōplō ꝑparat mām ad receptionez forme mixti: nā ōis forma sbalis reqrit dispōnez in mā pp duo. Prio: qꝛ in mā p̄ erat aliqua forma que exn̄s in mā nō cōpatiꝛ secū aliā formā aduenientē: qꝛ in eadē mā nō pn̄t silr̄ esse due forme sm ponentes vnitatē formaꝝ: ⁊ iō opꝫ primā preexistētē abijcere: hec autez abiectio ⁊ corruptio fit per dispōnes materie forme aduenietꝭ cū quibꝰ saluaꝛ forma aduenies cōtraria prime. Scđa causa est: quia forma mixti est forma ꝑfecta: ⁊ qꝛ forma ꝑfecta est valde elongata a mā cū materia sit qd imperfectissimū de se: ideo ne fiat imediate vnio imperfecti cum perfecto opꝫ ꝙ ante aduētū forme mixti que est valde elōgata a materia preexistat forma quedaz media que sit principiū vnionis eius cū mā: irrōnabile enim videꝛ ꝙ forma mixti īmediate vniaꝛ materie sicut forme elītoꝝ que sunt multo imperfectiores q̄ꝫ forma mixti: ⁊ ideo dicebat Auerrois p̄ phicoꝝ cōmēto p̄. ꝙ omnes forme ⁊ materie que sunt īter materiā primā ⁊ formā primā: sunt materie cōposite ⁊ forme cōposite: ⁊ ideo opꝫ ꝙ ex mixtione elementoꝝ fiat trāsfractio formaꝝ ipaꝝ rum ⁊ qualitatū eoꝝ: ⁊ resultat ex eis qđdaz mixtū imperfectuz: ⁊ quedā cōplō imperfecta: ⁊ hec est qualitas que preparat ad formā mixti. Et hoc tāgit ꝙ cū eiꝰ simplicia se miscuerūt ⁊ ex eis ⁊c. vsqꝫ ad finē. Secūdo isinuat nobis agēs inducens istā formā: qꝛ si preparatio fit in mā ex mixtione elītoꝝ frustra esset nisi iduceretꝛ forma aliqua cuius fit preparatio: ⁊ ideo opꝫ dare agēs inducens formā mixti: istud aūt agēs non exprimit hoc. Et ideo notādum ꝙ ideo intētio Auic. fuit ꝙ dator huius forme sit aliqd extrinsecū. s. intelligentia decima quā appellat datorē formaꝝ ⁊ nō solum dat formas mixtoꝝ: sed ēt simpliciū. s. elītoꝝ: ⁊ elīta per cōmixtionē ipsoꝝ recipiunt formā per datorem formaruz: ⁊ ipsamet elīta se disponunt ad hoc per eoꝝ cōmixtionem. Sed sm Aristo. 7° meta. cō. 31. idem est agens dans formā ⁊ preparans mām: ⁊ ideo qꝛ sm ipm nullū elītuz dat formam: ideo ex cōmixtione elītoꝝ generaꝛ qđdaz caliduz mensuratū a corpore celesti: qꝛ elementa digerit et cōmiscet: ⁊ formā inducit: vt pꝫ circa finem 4° metheoroꝝ: ex qua cōmixtione ⁊ ꝓportione resultat forma specifica. Et ex dictis apparet ꝙ forma specifica nō est aliud sm istū nisi ꝓpria forma mixti in qđ cōsequiꝛ mixtū vn̄ mixtū: ⁊ ideo in elītis ꝓprie nō reperitur. Et ēt apparet vlterius ꝙ cōplō se tꝫ ex parte materie ⁊ forma specifica ex parte forme cū cōplō sit ꝑparās mām: ⁊ qꝛ dic̄ ad superadditū: ideo forma specifica se tꝫ ex ꝑte forme: ⁊ qꝛ forª mixtoꝝ nō est aliđ nisi virtꝰ ⁊ ꝓprietas mixtoꝝ: ideo hec forma est ꝓprietas mixti inquātū mixtū: ⁊ per ꝯn̄s eius nā: qꝛ vt dicit Aui. in libro de cordialibꝰ. trac. 1. ca. 10. ꝙ in veritate ꝓprietas rei non est aliud q̄ꝫ eius nā: ⁊ ideo dicet infra Auic. ꝙ si aliqs querat pp quid ignis calefacit: ⁊ aliqs rn̄deat pp suā ꝓprietatē ⁊ nām: sciēter rn̄det nō ignorat. Et silr̄ si q̄raꝛ q̄re magnes attrahit ferrū: ⁊ non est drīa iter nām: q̄re magnes attrahit ferrū ⁊ quare ignis calefacit: nisi qꝛ in igne est ꝓprietas: nota in magnete āt occulta: ⁊ ideo dic̄ ibi ꝙ si ignis asserreꝛ de lōgīquo ⁊ videremus ꝙ calefac̄ ⁊ fertur sursuz ⁊ lucet ⁊ cōburit oīa ei opposita nō minꝰ miraremur đ ipo q̄ꝫ de magnete. ¶ Et ex his vr̄ ꝙ ꝓprietas idem sit ꝙ natura rei: ⁊ ideo forma specifica pōt dici proprietas ⁊ natura mixti ⁊c.

¶ Hec ergo forma nō est qualitates prime q̄s hꝫ mā: neqꝫ est cōplō que gn̄aꝛ ex eis: ꝫ est ꝑfectio quā acqsiuit mā sꝫ aptitudinē que fuit ei acqsita ex cōplōne sic̄ in magnete virtꝰ attractiua: ⁊ sicut nā cuicūqꝫ spērum vegetabiliū ⁊ aīaliū. s. illā quā hꝫ post cōplōnez ꝓpter cōplōnis ꝑparationez: ⁊ neqꝫ est de simplicibꝰ cōplōnibꝰ: neqꝫ ipsamet cōplexio: qꝛ non est caliditas: neqꝫ frigiditas: neqꝫ siccitas: neqꝫ humiditas: neqꝫ simplices: neqꝫ cōmixte: sed est verbi gratia color aut odor: aut anima: aut alia forma de nō perceptis sensu.

¶ Hic on̄dit qd sit ipsa forma specifica. Notādū p̄ ꝙ hoc pōt sic īferri ex dictis: qꝛ dcm̄ est ꝙ elemēta ipsa sm ꝙ cōmiscenꝛ adiuicem sunt que ꝑparāt ad recipiēdū formā specificā: mō cum cōplō sit causata ex qualitatibꝰ elītoꝝ per eoꝝ mixtionē adiuicē ꝑparabit ad receptionē forme specifice in mixto: ⁊ cū ꝑparās nō sit idez cū ꝑparato: iō ista forma specifica nō erit qualitas elītalis: nec cōplexio: nec aliqua qualitatū cōuenientiū qualitatū elementorum. ¶ Scđo est notādū ꝙ cōplō que preparat ad receptionē huiꝰ forme specifice nō est cōplexio quecūqꝫ: sed est cōplexio cōsequens. ¶ Propter qđ notādū ꝙ 2ʳ est cōplō in mixto: q̄dā est an̄s formā mixti: ⁊ ista est cōplō iperfecta ⁊ iterminata que ꝑparat aduētuz forᵉ mixti. Alia ē cōplō ꝯn̄s formā mixti: ⁊ h̄ aduenit silr̄ tp̄e cū forª mixti: tn̄ nā est posterior ⁊ ꝑfectior q̄ꝫ cōplō an̄s: qꝛ est termīata ꝑ formā in mām mixti: ita tn̄ ꝙ illa eadē cōplō qua p̄ erat iperfecta postea ꝑficiꝛ per aduētū forme sbalis mixti: mō cōplō ꝓprie est q̄litas ꝯn̄s mixtū: vn̄ mixtū est cōplō: ḡ an̄s est que ꝑparat mām ad recipiēdā hāc formā: ⁊ ideo cōplō an̄s se tenet ex ꝑte materie: cōplexio aūt ꝯn̄s se tꝫ ex ꝑte forme: qꝛ per aduētū forme ꝑficiꝛ. v̄. g. in simplicibus de hac duplici cōplōne qn̄ ex aere fit ignis p̄ ꝓcedit caliditas iperfecta aduētū forme ignis in mā: postea silr̄ ꝑficiꝛ caliditas ex aduētu forme sbalis ignis. Nec est itelligēdū ꝙ p̄ iperfecta abijciaꝛ ⁊ ꝑfecta introducaꝛ: qꝛ nulla forma illo mō iperfecta inducit in mām nec ꝑfecta ipsaz corrūperet cū sibi nō contrarieꝛ: sed dꝫ itelligi ꝙ ꝑficiꝛ illa que p̄ erat. Ex quibꝰ apparet ꝙ illa complexio an̄s se tenet ex ꝑte materie: qꝛ induciꝛ in mām an̄ aduētuz forme ⁊ est dispositio materie. Itē qꝛ causaꝛ ex mixtiōe elītorū ⁊ elīta cōparanꝛ vt mā ad mixtū. quare ⁊c. veꝝ est tn̄ ꝙ Auicē. aut opinaꝛ qꝛ forme sbales elītoꝝ remanerēt saluate totalr̄ in mixto sed qualitates eoꝝ erāt cōfracte: ⁊ tūc qn̄ habebant qualitatem ⁊ cōplōnē ꝯuenientē ad recipiēdū formā mixti: dator formaꝝ quez dicebat esse intelligentiā decimā inducebat formā sbaꝝ mixti: ita ꝙ quātū ad istū auctorē cōplexio ipsa an̄s formā mixti relata ad formas sbales elītoꝝ se tenet ex ꝑte forme: sed relata ad formaz mixti se tenet ex ꝑte materie: qꝛ ponebat formas elītoꝝ esse māles. i. forme mixti: ita ꝙ ponebat plures formas sbales in composito: ⁊ hoc ne forma mixti īmediate vniretꝛ p̄me materie sicut forme elītoꝝ: ita ꝙ sm istū auctorē forma specifica non est qualitas elītalis nec cōplō: qꝛ h̄ se tenēt ex ꝑte materie. Sꝫ phs ⁊ eius sequaces vult ꝙ corrūpanꝛ forme in formā mixti: sed per quē modū fiat nō spectat ad pn̄s: tn̄ ad hoc sm phm̄ p̄ma forma specifica cū sequiꝛ formā sbalē mixti nō est qualitas elītalis nec cōplō: sed p̄nᵐ alterius: qd aūt ipsa sit in q̄ōne patebit. ¶ Tertio est notādū de eo qđ dicit. (Sed est. v̄. g. aut color aut odor.) ꝙ hoc 2ʳ consueuit exponi. Uno mō non ꝙ odor ⁊ color sint forme specifice: qꝛ ex dictis iā videꝛ ꝙ forma specifica sit forma sbalis: iste aūt. s. color ⁊ odor sunt accn̄tales: quare ⁊c. Itē qꝛ forma specifica vt hic dic̄ est de occultis ⁊ nō sensu ꝑceptis: sed color ⁊ odor sunt de manifestis sensui. Sꝫ dꝫ exponi ꝙ est color aut odor. i. ad silr̄itudinē coloris vl̄ odoris: qꝛ sicut color facit ꝓpriā operationem in visu sic ꝙ nō in alio sensu ⁊ odor in olfatu: ita ꝙ operaꝛ in forma specifica: effic̄ ꝓpriā opōnē in id in qđ operaꝛ. Alia est expositio que dicit ꝙ exemplificat hoc vere de forma specifica: qꝛ q̄daz opōnes fiunt a colore a forma specifica vt intueri res rubeas mouet san. de naribꝰ. Itē quedā ab odore: qꝛ fetor fugat matricē: odor v̄o ipsaz attrahit ad se. Itē ista accn̄tia relata ad sensum operanꝛ a forma specifica: qꝛ actio coloris in virtutē visiuā est actio a tota specie sicut magnes attrahit ferrū ⁊ ferrū attrahiꝛ a magnete a forma specifica: ita ꝙ operatio in cōparatione ad magnetē est actio: ad ferrū est passio: ⁊ sm hāc expositionem dicemus ꝙ hic ponit hec exēpla vt distinguat inter formas specificas: qꝛ quedā eaꝝ sunt occulte vt attractio ferri a magnete: ⁊ quedā manifeste vt odor ⁊ color: ⁊ ꝙ q̄daz eaꝝ sunt actiones: quedā passiones vt potentie anime quaꝝ proprietas est recipere. Sed hec secunda est melior expositio vt patebit in q̄ōne quā cras incipiam disputare. Deinde cum dicit.

¶ Et istius forme q̄ gn̄aꝛ ex mā qn̄qꝫ est ꝑfectio passio alicuiꝰ cū hec forma est virtꝰ passiua: ⁊ qn̄qꝫ est earuz ꝑfectio facere ⁊ nō aliud: ⁊ est cū hec forma est virtus agēdi ⁊ nō aliđ: ꝫ cū est agēs ⁊ nō aliud: qn̄qꝫ est eius actio in corꝑe hoīs ⁊ qn̄qꝫ nō. Et eiꝰ qdē forme q̄ post cōplōnem ꝓuenit: aliqn̄ accidit vt sit ꝑfectio passio ab

alio cuꝫ fuerit hec forma virtꝰ passiua. Et qñqꝫ accidit vt sit ꝑfectio eiꝰ in aliud actio. Et qñqꝫ accidit vt sit hˀ forma virtꝰ suꝑ oꝑationeꝫ in aliud. Et qñqꝫ euenit vt sit hec forma adiuuãs suꝑ oꝑationeꝫ in aliud. Sꝫ cum fuerit operatrix in alio: aliqñ euenit vt sit eiꝰ oꝑatio in corpore hoīs aliquãdo nõ. Et si est virtus in corpore hoīs agens: aliquãdo efficit operationẽ conuenienteꝫ corpori: qñqꝫ operationẽ non conuenientẽ. Tota aũt oꝑatio hec nõ ꝓuenit ex eius cõplˀone: imo ex eius forma specifica aduenientẽ post cõplˀoneꝫ. Uñ ꝓpter hoc vocamus hmõi operationeꝫ a tota substantia. s. forma specifica ⁊ nõ qualitate. s. nõ aliqua quatuor q̃litatum: neqꝫ eo ꝙ est eaꝝ cõmixtio. Cõueniens v̓o est sic peonie oꝑatio que destruit epilepsiam. Nõ cõueniẽs autẽ sicut virtus napelli que hoīs corrũpit substantiam.

¶ Ostendit diuersitatẽ operationũ a forma specifica. Juxta qͦd notãdũ ꝙ aliter nunq̄ꝫ intelligeret textũ ꝙ hic vult Aui. īsinuare talem distĩõneꝫ: nã oĩa que fiunt a forma specifica fiũt ab aliq̃ virtute: istaꝝ aũt virtutũ quedã est actiua ⁊ q̃daꝫ passiua: ⁊ hanc distĩõnẽ virtutis tetigit ẽt supra in ꝑte p̄cedẽti cuꝫ dixit sicut in magnete: nã in magnete est virtꝰ actiua ⁊ in ferro est virtꝰ passiua ꝑ quã attrahit̃. Et virtutũ actiuaꝝ q̃dã est actiua principalˀr ⁊ directe: q̃dã v̓o secũdario ⁊ īdirecte. Et virtutũ actiuaꝝ īdirecte: q̃dã oꝑant̃ a forma specifica: qꝛ ꝓhibẽt ⁊ īpediunt oꝑõnẽ eius qͦd principalˀr ⁊ directe operat̃ sicut mus napelli ꝓhibet oꝑõneꝫ napelli que est interficere oꝑõnes p̄cipalˀr ⁊ directe: ⁊ sicut tyriaca resistit ⁊ ꝓhibet operationẽ veneni in corpore humano. q̃daꝫ aũt oꝑant̃ īdirecte: qꝛ adiuuant oꝑõnẽ a forma specifica alteriꝰ qͦd agit principalˀr ⁊ directe: vt zinziber adiuuat oꝑationẽ turbith: ⁊ ipꝫ p̄parat ⁊ fortificat in o ꝑõnẽ vehemẽter: adeo ꝙ Mesue dicit ꝙ zinziber sigillat turbith sigillatiõe mirabili. Et agẽtiũ p̄nˀr ĩ corpꝰ aliqͦd d̓terminate q̃dã agũt solũ in corpꝰ hoīs vt napellus: q̃dã in aliͦd vt magnes. Et efficiẽtiũ oꝑõnẽ in corpꝰ hoīs solũ q̃dã efficiũt oꝑõnẽ ꝯuenientẽ ⁊ bonã vt auꝝ ⁊ margarite q̃ ꝯfortãt mẽm humanã: q̃dã īcõuenientẽ ⁊ malã vt napellus. Jstas ergͦ diuersitates vult hic innuere Aui. si bñ aduertatis. ¶ Ulteriꝰ notãdũ ꝙ illa lr̃a (Et eiꝰ q̇dem forme) vsq̄ꝫ illud (Et qñq̄ꝫ accidit vt sit hec forma.) Est vnũ alˀs qꝛ repetitio eiꝰ qͦd dc̄m est vt pꝫ. Alioͦ põt legi sic ꝙ non erit repetitio s. referẽdo primũ v̓bũ vsq̄ꝫ illuc. ⁊ eiꝰ q̇dẽ forme. ad cõplˀonẽ q̃ preparat ad aduẽtũ forme specifice: ⁊ tũc exponemꝰ p̄mum dc̄m sic: ⁊ istiꝰ forme. i. cõplˀonũ que gñant̃ ex mã: ⁊ lꝫ iste velit ꝙ fiat a datore formaꝝ: ⁊ qͦd dicit sc̄da referat̃ ad specificã ⁊ dicat̃. ⁊ eiꝰ q̇dem forme q̃ ꝓuenit post cõplˀonẽ. s. forme specifice ⁊c̄. Uel dõꝫ ꝙ hic dat ītelligere tertiũ mẽbrũ diuisiõis. s. ꝙ formaꝝ quedã sũt simul actiue ⁊ passiue: ⁊ tunc exponemus aliter ⁊ dicemus ⁊c̄.

Aut passiua aut attractio ferri.
Aut nocitiuum.
Aut ĩ corpꝰ hoīs.
Oīs virtus. Aut p̄cipaliter ⁊ directe. Aut iuuatiuũ.
Aut in alia vt magnes.
Aut actiua.
Aut ꝓhibẽt illͦd qͦd p̄n. agit.
Aut secũdario ⁊ īdirecte.
Aut adiuuant ipsum.

¶ Rediemus ergͦ nũc ⁊ dicemus: qꝛ cuꝫ dicimus ꝙ res q̃ comedit̃: aut qua fit inunctio est calida aut frida volumus dicere ꝙ est sic in potẽtia ⁊ nõ in effectu: ⁊ volumus dicere ꝙ est in potẽtia plus calida q̄ꝫ corpora nostra: aut plus frigida q̄ꝫ corpora nostra.

a. l. nolumus

¶ Postq̄ꝫ ostẽdit q̇d est operãs a qualitate ⁊ a materia ⁊ a forma specifica: hic qꝛ nõ perfecte declarauit operationẽ a qualitate. s. quomodo illud qͦd operatur a qualitate operatur per quatuor q̃litates elementorum: nec modũ s̓m quem moduꝫ calidum vel frigidum respectu corporis humani redit ad hoc perfecte declarãdum. Primo in generali proponit modum s̓m queꝫ aliq̇d dicitur tale. Secundo ipsum declarat in speciali. ibi (Et cum hanc potentiam.) ¶ Juxta primam partem est primo intelligẽdum ꝙ per hˀ qͦd dicit res que comeditur: aut qua fit inunctio habetur illud qͦd supra dicebat̃. s. ꝙ non solum intendit tradere modum operationis in corpore humano eoꝝ que per os ingrediuntur; sed etiã que exterius approximant̃ corpori humano: ⁊ ideo dixi supra ꝙ large loquebat̃ de cibo ⁊ potu. s. prout etiã se extẽdit ad exterius approximata: sed qꝛ hic principaliter intẽdit de his que ingrediunt̃ per os: ideo se retulit ad cibum ⁊ potum: ⁊ qꝛ plura sunt talia. ¶ Secũdo est notandum ꝙ duplicia sunt ea que corpori approximant̃: quedam sunt que nõ solum operant̃ in corpus nostrum: sed etiaꝫ in qͦdcunq̄ꝫ aliud: vt aqua frigida ⁊ ignis calidus ⁊c̄. Alia sic in nobis operantur ꝙ determinate efficiunt operationem in ipso. Qñ ergo dicit hic Aui. ꝙ aliquid est tale in potẽtia. i. de his que d̓terminatam habent operationem in corpore nostro: qꝛ de alijs nihil ad ꝓpositum: ⁊ hoc est qͦd cõsueuit dici ꝙ quedam sunt calida in actu: vt aqua calida vt aer frigidus ⁊c̄. alia sunt talia in potẽtia vt piper qͦd est calidũ in potentia ⁊ non in actu. ¶ Tertiũ notanduꝫ sicut põt extrahi a caplˀo 3ͦ de cõplexionibus: quid est esse tale in actu: ⁊ quid in potẽtia: nã aliquid esse tale vt dicamus calidum in actu est habere actu dispositionẽ cum qua vtatur: sed esse tale in potentia est vt nõ habeat dispõneꝫ cum qua vtatur: sed est potẽs eam recipere. v̓. g. vt ibi dicit: canis quando nascit̃ est in potentia venatilis ⁊ non habet ꝙ sit venatilis actu: qꝛ habebit dispõnẽ cuꝫ qua venatur. Similˀr est in ꝓposito: nam res calida vel frigida in potẽtia est illa que non habet caliditatẽ vel frigiditatem cuꝫ qua vtatur vt piper vel opium: vel calidũ in actu est qͦd hꝫ caliditateꝫ cum qua vtatur: vt aqua calida ⁊ ignis: ita ꝙ calidũ dicitur piper in potẽtia: qꝛ est aptum recipere quẽdam modum caliditatˀ ⁊ postea calefaciet corpus humanũ. Sed sicut extrahitur ex eodem. 3. de cõplexionibus duplex est potẽtia reperta in rebꝰ: nam quedaꝫ est potentia actiua essentialis sicut illa qua per se inheret rei: vt potẽtia ad infrigidãdum est potentia essentialis aque. Alia est potentia accidẽtalis que inest ei per aliud sicut aqua calida hꝫ potẽtiam ad īfrigidandũ per accidens. s. resoluẽdo calidũ: ⁊ aqua frigida hꝫ potẽtiam calefaciendi per accidens: mõ Auic. hic loquit̃ de potentia essentiali ⁊ nõ accidentali: qꝛ qͦd hꝫ potentiam essentialem est natũ reduci ad actũ illius potentie essentialis ⁊ per se. hec autẽ essentialis potentia est duplex vt ibidẽ apparet: nã quedam est actualis simplˀr: ⁊ quedã quodãmõ actualis passiua: ⁊ differũt ista: qꝛ potẽtia passiua nõ reducitur ad actũ nisi per presentiã agẽtis qͦd est tale actu: ita ꝙ de se nũq̄ꝫ iret ad actum ad quẽ est in potentia: sed potẽtia actiua de se vadit ad actũ remoto ꝓhibente. v̓. g. de potẽtia passiua: naꝫ quãdo aliq̇s nescit scribere est in potentia ad scribẽdum: non tamẽ potest scribere nisi deducat̃ ad actuꝫ ab aliquo scriptore docẽte ipm̄ scribere: sed quãdo iã scit scribere potest scribere dũ vult remoto ꝓhibente: ita est in ꝓposito de medicina calida actu ⁊ potẽtia: modo Aui. hic loq̇tur large de potentia: ꝓut ad hec duo se extẽdit: vt aꝑebit infra. ¶ Quarto est intelligẽdũ ꝙ hic reperit̃ duplex littera. Una dicit. ⁊ volumus dicere ⁊c̄. Alia dicit. ⁊ nolumus dicere. vtrãq̄ꝫ saluabo. Nã si dicit. ⁊ volumus dicere ⁊c̄. dico ꝙ hic dicit Aui. vt ostendat s̓m quẽ modum talia dicũtur calida vel frigida in potẽtia: qꝛ dicunt̃ calˀa vel frigida in cõparationẽ ad corpus nostrũ: ⁊ ideo dicit in 3ͦ de complexionibꝰ. cap̄. p̄. omne qͦd dicitur tale in potẽtia dı̄ tale in respectu ad aliud: vult ergo dicere ꝙ medicina dicitur calida vel frigida in cõparatione ad corpus nostrũ: ⁊ nõ oportet ꝙ dicatur talis in comparatiõe ad aliud corpus: ⁊ ẽt dato ꝙ sit talis actu dicit̃ talis in comparatione ad hoīem. Si autẽ dicat. nolumus. põt saluarı̄. ⁊ dicẽdum. hic dicit vt per hoc ostendat s̓m queꝫ modũ medicina dicitur calida vel frigida: qꝛ non dicitur medicina calida vel frigida: qꝛ sit calidior vel frigidior actu in corpore humano: sed qꝛ est talis in potentia in cõparatione ad effectũ queꝫ facit in corpore humano sicut supra dicebatur caplˀo de cõplexionibus. qꝛ medicina non dicit̃ temperata actu sicut corpus humanum: qꝛ nulla est talis: sed quo ad effectum eius ⁊c̄. Jncipe hic disputare de forma specifica ⁊ dicas rõnes pro ⁊ contra. ⁊ sufficit hoc.

¶ Et cũ hãc potẽtiã dicimus volumus dicere virtutẽ ꝯsideratã per oꝑõnẽ caloris quã nr̃a corꝑa in ea efficiũt: qm̄ cũ eiꝰ portitor a calore īnato qui est in nobis patiet̃ accidet in ea tũc illud in effectu. Et ẽt cuꝫ hanc potẽtiã dicimus ⁊ volumus rẽ aliã dicere. Et est vt sit potẽtia cũ ītẽtione bonitatˀ aptitudis sicut cũ dicimus ꝙ sulphur est calˀꝫ in potẽtia. Et ẽ cũ dicimꝰ ꝙ res calida aut frida: ⁊ attẽdimus illud qͦd in eius cõplˀone ex quatuor primis elˀntis est magis superãs: ⁊ nõ cõsideramus operationem quã in nostris efficit corporibus.

¶ Postq̄ꝫ ostẽdidit in gñali modum s̓m queꝫ aliquid dı̄ esse tale in actu ⁊ tale in potentia qͦd approximat̃ corpori nostro: hic declˀat

illud

illud qđ proposuit. proposuit autē duo. Primuꝫ fuit ꝙ alique medicine dicūtur calide ⁊ alique frigide in potētia. Scđm qđ proposuit fuit ꝙ medicina dicit̃ plus calida vel plus frigida ꝙ̃ corp⁹ nostrum. Et ideo duo facit: q2 primo declarat primuꝫ qđ premisit. s. modū ſm quē res dicitur calida vel frigida in potētia. Scđo đclarat. s. modū ſm quem aliqua res dicit̃ plus calida vel plus frigida in potētia ꝙ̃ corpus humanuꝫ: ⁊ hoc nō est aliud nisi ꝙ sunt ğdus quibus mā dicitur excedere corpus humanū in caliditate vel frigiditate. ibi (Preterea dicemus ꝙ medicinaꝝ ⁊c̃.) Prima in. 4. ſcut. 4. ostendit modos ſm quos aliqđ dr̃ tale esse in potētia. ⁊ primo ponit primū. scđo scđm. tertio tertiū. ⁊ quarto quartuꝫ. 2ª ibi (Est etiā cū hāc potētiam dicimus.) 3ª ibi (Est etiā cū de medicina dicimus.) 4ª ibi (Et inter potētias qdē primas ⁊c̃.) Juxta p̄mā partē notandū sicut extrahit̃ ex. 3. de cōplonibus ex quo oīa q̄ hic dicit Aui. extrahūtur: ꝙ potētia reperta in medicis est triplex: tñ hic addit Aui. quartū modū qui reducit̃ ad illos. Una est potentia absolute accepta ⁊ mixta cōicant oīa que dicunt̃ talia in potētia. Scđa est aptitudo ⁊ dispō ad recipiendū actū facilē. Tertia ē potētia cōpleta vel perfecta. Absoluta qdē potētia dr̃ oīs potētia ſm quā medicina est nata agere in corpus nostrū: siue sit potentia actiua: siue sit passiua: ⁊ siue ꝓpinqua: ⁊ siue remota quātūcūq3 sit illa: ita ꝙ in hoc p̄ mō potentie cōicant oēs medicine que sunt tales in potētia: ⁊ differunt per hūc modum ab alijs oībus que sunt tales actu: vnde caliditas que est actu in pipere vel allio differt a caliditate ignis: ⁊ frigiditas lactuce a frigiditate aque ⁊ silibus: et istum modū tangit in ista parte: ⁊ q2 omne qđ est in potētia in q̄cunq3 sit non operatur nisi reducatur ad actū: ideo ostēdit moduꝫ ſm quem reducatur ad actū: q2 qñ obuiat calori nostro per quem fit in actu acqrit actū per quē agit postea in corpus nostrū ⁊ ipm calefacit vel infrigidat. Scđs modus ſm quē medicina dicit̃ in potentia est aptitudo vel facilitas ad acqrendū actum: ⁊ isti modi secūdi ⁊ tertij sunt modi speciales: ⁊ in istis diuersificant̃ ea q̄ dicunt̃ talia in potētia p̄ mō. naꝫ dicitur in potētia scđo mō illud qđ est aptū vt facile acqrat actum. s. per vnā trāsmutationē solum: ⁊ hoc vult phs in cōmē. meta. ꝙ illđ est in potētia ꝓprie ⁊ ꝓpiqua ꝙ vna transmutatione ad actū reducit̃: ita ꝙ iste scđs modus cōpetit potētie passiue: primus autē modus erat cōis actiue ⁊ passiue. Et tertius modus dr̃ aliqđ eē in potētia perfecta ⁊ cōpleta. ⁊ hic modus ꝓprie cōpetit solum potentie actiue que ad hoc vt ad actum reducat̃ indiget solū remouente ꝓhibens: sicut hñs habitū grāmatice non eget aliquo dante sibi potētiā: sed ad actum deducitur remoto ꝓhibente: ⁊ ideo dicebat phus. 2. de aīa tex. cō. 55. ꝙ ignorās medicinā si dꝫ reduci ad actum medicandi: opꝫ primo acquirere aliquid ſm potētiam per quā sit potens in actū medicandi: ita ꝙ primo est in potētia passiua ad recipiēdū habitū medicine: sed habens habitū medicine aliqua receptione alicuius actus pōt prorūpere ad actū si vult remoto ꝓhibente: ⁊ ideo hec potētia tertio mō dicta dicitur cōpleta vel perfecta: q2 est magis ꝓpīqua actui ꝙ̃ aliqua alia. Apparet ergo quō differūt iste potētie: q2 primus modus est potentie cōmunis: alij duo speciales: sed scđs est passiua: tertius v° actiua. Notandum circa illam partem.

Est etiā cū de medicina dicimus ꝙ est in potētia sic cū fuerit ei⁹ potētia in itētiōe habitus sic̃ potētia scribe q iā dimisit scribēdi opōnē: ⁊ tñ hꝫ in iscribēdo potētiā: queādmodū dicimus ꝙ napellus in potētia est corrūpēs. Inter hoc v° ⁊ primā existit dr̃ia: q2 pria nisi postꝙ̃ corpus conuersione manifesta ea ꝯuertit nō exeunt ad effectum. Istud autē aut operatur ipsamet obuiatione: sicut venenum viperaꝝ: aut per quālibet conuersionem in sui qualitate sicut napellus.

Hec potentia tertio modo dicta recte differt a potentia mō dicta sicut habens habitū a non habente habitum: q2 vt apparet 2° de aīa. aliter est in potentia ad medicandum aliter anteꝙ̃ habeat habitū: ⁊ quādo iam habet habitum medicine: q2 primo modo est in ipso remota ad actum: nec potest deduci ad actum nisi pri⁹ acqrat habitum: sed quādo iam habet est in potentia accidentali: sed anteꝙ̃ haberet habitum erat in potētia essentiali ad ipsuꝫ que est potentia passiua: ita ꝙ quādo est in potentia actiua potest statim exire in actum remoto ꝓhibente: eodem modo est in medicis ꝙ aliqua sunt anteꝙ̃ possint adduci ad actum opꝫ ꝙ p̄mo reducant̃ ⁊ acqrant aliquā alterationē ipm īfrigidantē: sed venenum viperaꝝ statim cū obuiat corpori calefacit ipsum ⁊ venenum scorpionum infrigidat corpus humanum cum obuiat sine acquisitiōe alicuius alterius dispositionis a calore nostro: sed medicia venenosa vt napellus etiam cum approximantur corpori īfrigidat: tñ recipit quēdam modum caloris in principio non ꝙ recipiat aliquē actum: sed aliquam dispositioneꝫ per quā magis subtiliatur ⁊ citius peruenit ad cor infrigidādum: similiter sunt aliqua que īmediate approximata corpori nostro sine aliqua transmutatiōe ipm confortant sicut est hyacintus sicut dicit Auic. in lib. de virib⁹ cordialibus: ⁊ hoc probat: q2 dicit ꝙ statim retentus in corpore confortat: ⁊ tamen nullam recipit propter hoc alterationem: tamen alique sunt medicine que citius operātur adiute a calore nostro non tamē ꝙ cū aliquam virtutem recipiant sicut charabe qū fricatur fortiter adiuuat̃ ex tali fricatione vt sua virtus citius ⁊ magis manifestetur in attractione palee: quid ergo incōueniēs est ꝙ venenū statim alteret corpus nr̃m cum obuiat ei: multomag̃ ⁊c̃.

Et inter potentias quidem primas etiam inter potētiam quā nominauimus est aliqua potētia media que est sicut potentia medicinarum venenosarum.

Notandū circa aliam partē (Et inter potētias qdeꝫ ⁊c̃.) Ubi ponit quartū modū eius qđ est tale in potentia ꝙ sicut exhibit̃ ex. 3. de cōplonibus ea que approximant̃ corpori nostro sunt. 4. modoꝝ: quedā sunt que ipsum oīno vincunt ⁊ trāsmutant nullam recipiendo trāsmutationē a calore nostro sicut sūt venena vt napellus: ⁊ venena viperaꝝ que statim cū obuiant corpori ipsum alterāt et corrūpunt sine eo ꝙ trāsmutent̃ vel alterent̃ ab eo. Alie aūt sūt q̄ cum obuiāt corpori nostro prius alterant̃ ab eo: sed vltimo reuertunt̃ super ipsum corpus etiā corrumpūt ⁊ vincunt sicut sunt medicine venenose: ⁊ ista duo hñt potētiam actiuam in corpore nostro. Alie sunt que vincūtur a calore nr̃o ⁊ trāsmutant̃ ab eo ⁊ hec sunt duplicia. Nam quedam sunt que vltimo nō assimilant̃ corpori nostro vt medicine absolute loquēdo. Alia sunt que vltimo assimilātur lꝫ nō ꝑfecte vt cibi medicinales: tūc modo dico ꝙ illa que sunt in potentia primo modo. s. venena assimilant̃ habitui: q2 hñt oīno potentiam actiuam sic ꝙ non passiuam: sed cibi ⁊ medicine hñt potētiam que est aptitudo: ita ꝙ in potētia passiua primo anteꝙ̃ deducant̃ ad actum sicut illi qui nōdum hñt habitū grāmatice vel scribendi. Et hec sunt duplicia que aut cū hoc ꝙ alterantur a calore nostro totaliter vincūtur ⁊ sic sunt cibi: aut non totalr̃: ⁊ tamē alterant in fine: ⁊ sic sunt medicine. Alia v° sunt que habēt potētiam mediā inter hec: ita ꝙ vtraq3 participāt ita ꝙ nec oīno excluduntur ab alteratione a corpore nostro: nec quin ipꝫ alterēt ⁊ mutent: ⁊ iste sunt medie inter potētiā que est aptitudo ⁊ potentiaꝫ que similat̃ habitui: ⁊ hunc modū tangit hic Auic. in ista parte: nam iste medicine venenose indigēt solum aliquo leui dirigente ad mēbra vt eaꝝ virtus citius manifestet̃: ⁊ vt ducant̃ ad locuꝫ debitum cito per eaꝝ subtiliationē: ⁊ nō q2 acquirant aliquā trāsmutationem: sed solū p̄parationem leueꝫ. Et si dicas ꝙ lꝫ sint medie inter ista duo ad quid magis declinant. dico ꝙ plus reducunt̃ ad passiuam ꝙ̃ ad actiuam: ⁊ ideo. G. circa principiū. 3. de complexionibus: istā potētiam non posuit: q2 sub illa que est aptitudo reposuit. Hic cadit qđ de reductione medicinaꝝ ad actū: ⁊ non cōsideramus su. sicut dicit ꝙ oīa aīalia sunt magis calida ꝙ̃ mineralia: q2 in aīalibus dominātur elemēta calida super frigida cuꝫ habeant vitā que non stat nisi cum dominio calidi: ⁊ terre nascentia dicuntur frigida: q2 in eis dominantur elementa frigida super calida: ⁊ talis caliditas vel friditas est actualis ⁊ nō potētialis.

Preterea dicemus ꝙ medicinarum gradus iā quatuor positi sunt.

Postꝙ̃ determinauit primum qđ ꝓposuit. s. ꝙ alique res dicūtur tales. s. calide vel frigide in potētia: hic declarat scđm. s. ꝙ aliqua res dr̃ magis calida vel frigida in potentia ꝙ̃ corpus humanū: ⁊ hoc non est aliud nisi determinare de gradib⁹ medicinarum. Prio ꝓponit numeꝝ graduū. Scđo declarat mēbra diuisionis. ibi (Et gradus qdē eaꝝ.) Juxta primā ꝑtē notādū ꝙ gradus medicinaꝝ nō est aliud nisi excessus alicui⁹ qualitatis suꝑ tēperamētuꝫ corporis humani: ita ꝙ ponere medicinā in aliq̄ gradu nō ē aliud nisi dicere ꝙ hꝫ excessuꝫ calm̃ vel fridū: siccū vel humidū suꝑ corpus humanū: ita ꝙ tēperamētū ei⁹ nō ꝯseruet. Deinde cuꝫ dicit.

Et gradus qdē primus est illud qđ cū comedit̃ ⁊ bibit̃ in quo fit inūctio efficit in corpore sua q̄litate operationē nō ꝑceptā: sic̃ cū calefacit aut īfrigidat ⁊ nō ꝑcipit̃ neq3 sentit̃ calor: aut frigiditas nisi postꝙ̃ reiteratū fuerit ⁊ multū factū fuerit. Et gradus scđs est vt sit opatio fortior ista: sed tñ non peruenit ad īpediēdū operationes manifeste: neq3 cursuꝫ eaꝝ nālem mutat

nisi per accidēs: aut cū multotiēs aduenit ⁊ est multū. Et tertius qdē gradus est vt ex opatiōe eius essentialiter ꝓueniat impedimentū manifestū: sed nōdum tñ peruenit ad mortificandū ⁊ corrūpendū. Et quart⁹ est gradus vt illud ad mortificādum perueniat ⁊ corrumpendū. Et hec quidem est ꝓprietas medicinaꝝ venenosaꝝ: hoc est illud qđ existit per qualitatem cuz tota vō sui substantia mortificans est venenum.

¶ Declarat istos gradus. Primo p^m. Scđo z^m. Tertio 3^m. Quarto 4^m. z° ibi (Et gradus scđs.) 3ª ibi (Et tertius qdē.) 4ª ibi (Et q̄rt⁹ ē gradus.) ¶ Ad euidentiā istoꝝ graduū est notādū ꝙ necessarium fuit medico distīguere gradus qualitatū eoꝝ que approximantur corpori nostro interius vel exteri⁹. Et rō hec est: qꝛ in ei⁹ opōnib⁹ indigēt diuersis gradib⁹ qualitatis: qꝛ ꝯtingit aliqñ aliquē egredi diuersimode a tēperamēto: mō cū debeat ipm reducere ad tēperamētū īdiget diuersitate graduū in medicis cū qb⁹ reducit: vñ sicut ꝯtingit recedere a tēperamēto versus calm sic ꝙ nō ꝑcipitur cū eo manifesta calitas: aut sicut ꝙ caliditas sentit manifeste nō vt ledant opōnes: aut sic ledunt manifeste ꝙ ex cursuz nālē nō tñ corrumpunt: aut sic ꝙ totalr corrūpunt: ⁊ eodē mō in frido: iō vt sciat istis remediari opꝫ distīguere in medicis cū qb⁹ tales lapsus deberet curare: ⁊ hoc ex hoc hr̄ si bñ aduertatis ꝙ distinctio graduū per prius repit in distēperātijs corporis: ⁊ secūdario vō ⁊ ex ꝯñti in medicinis: ⁊ dato ꝙ medicine p applicent eas medici p tñ insunt distēperātijs corporis. ¶ Scđo notādū ꝙ ex hoc qđ dic in p ⁊ z° gradu apparet ꝙ nō est icōueniens ꝙ medicina que est in primo gradu calitatis vel frigiditatis per accñs efficiat effectum calidi in z° vel 3° vel 4° gradu: sed per se solū efficit effectuz pmi gradus. s. si approximet in debita quātitate ⁊ debito tpe: sed ꝑ accidēs pōt efficere effectuz z° ⁊ 3° ⁊ 4° gradu: ⁊ illud per accñs est tale vel ꝙ iteret multotiens vel ꝙ addat in quātitate eius: nā ex multiplicatione agētis multiplicatur actio: qꝛ hoc faceret debile agēs in multo tpe qđ forte in pauco. Itē multiplicata quantitate multiplicat virt⁹: qꝛ in maiori quāto maior virt⁹: ita ꝙ medicina primi gradus pōt totiēs iterari ⁊ iterata quātitate exhiberi ꝙ ledit sensibilr ⁊ corrūpit: ⁊ eodē mō medicina quarti gradus pōt ꝑ accñs inducere effectū primi ⁊ scđi ⁊ tertij gradus: qđ appet: qꝛ sicut dī. z. de accñti ⁊ mor. ca. z. ignis pōt accipi in tāta q̄titate modica ꝙ q̄si nō calefacit vt millesima ps scintille ignis: quāto g̃ magis medicina aliqua: vñ pōt medicina quarti gradus eē tāte quātitatis ꝙ nō efficit ibi effectū pmi ⁊c. ꝑ accñs. Ex qb⁹ appet ꝙ qñ auctores ponūt medicinā aliquā in aliq̄ gradu dꝫ itelligi quātitate ⁊ tpe debito: ita ꝙ si nō manifeste calefac est in p: si manifeste ⁊ nō ledit opōnes est in scđo. si ledit ⁊ nō corrūpit in tertio. si corrūpit in quarto. Et si q̄rat que est ista quātitas ⁊ tps mēsuratum. dico ꝙ certa quātitas reꝝ: vt dī. 3. de īge. ca. 3. neqꝫ calamo scribi pōt: neqꝫ līgua ꝓferri: sꝫ hr̄ solū ex cōiecturarū estimatiōe boni arbitrij medici: ⁊ ex hoc apparet cā quare isti auctores diuersificati fuerūt in gradib⁹: adeo ꝙ vnus eādē rē ponit calaz in p: alter in scđo ⁊c. qꝛ habuerūt diuersas experiētias ⁊ cōiecturas circa eandem rem: ⁊ qꝛ diuersis regionibus diuersificant materie ⁊c.

¶ Dicemus aūt denuo ꝙ totuz illud qđ corpori aduenit qđ est ex eis inter que currit agere ⁊ pati: aut mutatur a corpore ⁊ nō mutat ipsum: aut mutat a corpore ⁊ mutat ipm: aut nō mutat a corpore ⁊ mutat ipm.

¶ Postqꝫ pmisit quādam diuersitatē eoꝝ que ingrediuntur in corpore humano que attēdunt quātū ad principia opationū que fiūt in corpore humano: ⁊ oñdit que sint illa principia: ⁊ ꝙ. s. qualitas mā ⁊ forma specifica que opant ea que ꝑ os sumunt vel exterius approximant nobis: hic ponit aliā diuersitatē in eo qđ comedit ⁊ bibit sumpta rōne opōnis eaꝝ. Prio pmittit illā diuersitatē. Secūdo illā declarat. ibi (Qđ vō mutat a corpore.) ¶ Circa pmū notādū ꝙ hec diuersitas ꝓprie attēdit penes diuersitatē opōnuz in corpore humano ex cibo ⁊ potu creatā: naz ꝙ corpus nr̄m alteret cibum vel alteret: hic est diuersitas in operationibus.

Dub^m 8^m ¶ Sꝫ tu dices vī ꝙ Aui. male diuidat: qꝛ diuisuz vī ꝯdicere diuidētib⁹: nā p dicit ꝙ illud totū qđ aduenit corpori nr̄o est de nūero eorū que agūt ⁊ patiunt: ⁊ hoc est diuisuz: postea dicit de mēbris diuidētib⁹ ꝙ eē tale: aut mutat a corpe: ⁊ ꝑ h tāgit ꝙ patit ⁊ nō mutat ipꝫ: ⁊ ꝑ h tāgit ꝙ nō agit: ⁊ tñ dixit ꝙ oē tale hꝫ agē ⁊ pati. ⁊ in 3° mēbro ēt tāgit aliđ ꝙ nō mutat: ⁊ ꝑ ꝯñs nō patit sꝫ solū mutat: ⁊ ꝑ ꝯñs solū agit. Preterea vī ꝙ ista diuisio sit suꝑflua: qꝛ cum oē agēs nāle in agēdo repatiat ⁊ patiēdo agat: g̃ p^m ⁊ 3^m mēbrū sunt suꝑflua. Ad h posset rñderi z^r. Uno° ꝑ expōnē lr̄e: ita ꝙ ly et accipiat idifferēter ad h vt sit ꝯiūctio copulatiua vel disiūctiua: ita ꝙ exponat ⁊ pro vel quātū ad primū mēbrū: sed copulatiue quātum ad z^m. Uel dōm ꝙ Aui. qñ dicit in diuiso iter q̄ currit actio ⁊ passio accipit actionē ⁊ passionē large ꝓ oī mutatiōe q̄ est in eis: siue sit magna: siue sit ꝑua. Sꝫ postea in diuidentib⁹ accipit agē ⁊ pati solū ꝓ mutatiōe magna ⁊ manifesta: ita ꝙ qñ dic ꝙ nō mutāt ipꝫ corp⁹: veꝝ est mutatiōe manifesta sic qñ nutrit corp⁹: tñ aliqualr mutat ex eodē: īmo in mēbro tertio diuisiōis: nā venenū nō mutatur mutatiōe manifesta: tñ aliq̄ mō repatit vt dicebat z° rō. Et ꝑ h idē pꝫ ad scđaz rōnē: qꝛ lꝫ oē qđ nāliter agit repatiat nō oꝫ ꝙ patiat passiōe magna ⁊ māifesta sēꝑ ⁊ sic accipit h. Deinde cū dicit.

¶ Qđ vō mutat a corpe ⁊ nō mutat corp⁹ mutatōe de qua sit curādū: aut ꝯūtit i silitudinē corpis: aut nō cōuertit. Illđ āt qđ i ei⁹ ꝯūtit silitudinē nutrimētū ē absolute. Et illđ qđ nō i ei⁹ ꝯūtit silitudinē ē medicia tēperata. Qđ vō a corpe mutat ⁊ ipꝫ mutat nō ē possibile qn aut si cū mutat a corpe mutat corpus: ⁊ post corp⁹ mutet ipꝫ ad vltimū ⁊ destruat ei⁹ mutatio. Aut nō fit ita h ipꝫ ad vltimū ⁊ đstruat ei⁹ mutatio. Aut nō fit ita: h ipꝫ mutet corp⁹ ad vltimū ⁊ đstruat ipꝫ. Et pma qdē diuisio aut ꝯuertet i silitudinē corpis: aut nō ꝯuertet in silitudinē corpis. Si in corpis ꝯuertet silitudinē erit medicinale nutrimētū: ⁊ si in corporis non cōuertet silitudinē erit medicina absolute. Scđa autē diuisio erit medicina venenosa. Illđ vō qđ a corpore nullo mō mutat ⁊ ipm mutat est venenū absolute.

¶ Hic manifestat pdictā diuersitatē. p manifestat eā exēplificādo ⁊ sbdiuidēdo q̄dā mēbra. z° ipaz đclat q̄ ad q̄dā dicta obscura i eis. ibi (Cū āt dicim⁹ ⁊c.) Resumam⁹ g̃ totā diuisionē breuit. oē qđ aduenit corpori nr̄o ꝑ viā cibi vl pot⁹: aut mutat a corpe ⁊ nō mutat ipꝫ: aut mutat ab eo ⁊ mutat ipꝫ: aut nō mutat ab eo ⁊ mutat ipm. Si p mō h dicit: qꝛ aut ꝑfecte mutat a corpe nr̄o in sbā et q̄litate: ⁊ sic est cib⁹ absolute: aut non mutat ꝑfecte nec ꝯuertit: ⁊ sic ē medicia tēperata. Si z° mō h z^r: qꝛ aut sic mutat ⁊ mutat ꝙ vltimo vicit corp⁹ nr̄m: aut sic mutat ꝙ vltīo vincit a corpe nr̄o. Si āt mutat su. ꝙ vltīo vicit a corpe nr̄o: aut ꝯuertit ad silitudiēꝫ corpis vt cib⁹ medicialis vel nō ꝯuertit vt medicina absolute. Si aūt sic mutat ⁊ mutat ꝙ vltīo vicit ⁊ corrūpit corp⁹ nr̄m sic ē medicina venenosa. Si loq̄mur 3° mō. s. ꝙ nō mutat a corpe ⁊ ipꝫ mutat ⁊ corrūpit sic est venenū absolute: ⁊ h ē. Hic cadit qđ 4^r. Prima est vtrū in eadē re simplici possit repiri sil virt⁹ cibalis ⁊ medicinal. Scđa vtrū medicia tēpata mutet corp⁹. Tertia vtrū i eadē re possit repiri rō cibi ⁊ medicie tēperate. Quarta vtrū medicina aliq̄ possit ꝯuerti i sbaꝫ nutriti ⁊ nutrire: q̄ oia bñ discutiant.

¶ Cū aūt nos dicim⁹ ꝙ a corpe nr̄o nō mutat nolum⁹ dicē ꝙ nō calefiat in corpe ꝑ opōnem inati caloris in ipso: īmo plīm venenoꝝ nō opat in corpe nisi calefiat ꝑ opōnē caloris inati q̄ est in ipso. Sꝫ volum⁹ dicē ꝙ nō mutat in sui forma nāli: īmo nec cessat ab opatione ei⁹ virtute ⁊ forma manētib⁹ donec corp⁹ corrūpat. Et est qdē cū ei⁹ nā ē cala ⁊ adiuuat tūc suā ꝓprietatē nā eius ad resoluēdū spm sic venenuꝫ viperaꝝ ⁊ napelli. Et est cū nā eius est frida ⁊ adiuuat suā ꝓprietatē natura eius ad ꝯgelandū spiritū ⁊ debilitanduꝫ sicut venenū scorpionis ⁊ iusq̄ami. Totū vō illud qđ nutrit in fine rei nāli mutatione corpus mutat. Et est calefacere: quoniaꝫ cū in sanguine cōuertit proculdubio in calefaciendo augmētū prebet: ita vt lactuce ⁊ cucurbite talr calefaciant qualr istud calefacē existit. Cum vō calefacere dicimus nolumus calefacere istud: sed illđ qđ ex qualitate rei ꝓuenit eius remanente specie.

¶ Postqꝫ posuit diuersitatē quādā eoꝝ q̄ igrediūt corpa rōne operationū q̄ ab eis ꝓueniūt ⁊ đclauit aliqualr mēbra diuisiōis: hic đclat q̄dā dicta obscura circa đtermiata. ⁊ tria fac sic tria sūt illa dicta obscura q̄ ipse đclat. Nā p declat qđ vltīo dixit. s. ꝙ venenuꝫ

mutat

mutat corp⁹ ⁊ nõ mutat̃ ab eo. Scđo declarat qđdã qđ dixit in p̊ mẽbro. s. quõ cib⁹ mutat̃ ⁊ nõ mutat. Tertio declarat qđdã dictũ in 2° mẽbro diuisionis. s. quõ medicĩa ⁊ nutrimẽtũ mediciale mutat corp⁹ ⁊ mutat̃ a corpe. 2ᵃ ibi (Totũ ꝟo illud.) 3ᵃ ibi (Et medicina qdẽ nutriẽs ⁊c.) ℭ Circa ꝑmã ꝑtẽ notãdũ p̊ ꝙ ex h̃ qđ dic̃ hic Aui. s. ꝙ nõ ĩtelligit ꝙ venenuz nõ mutet̃ a calore nr̃o: ita ꝙ nullo mõ calefiat a corpe nr̃o appet diuersitas: ĩmo calefactõis ⁊ mutationis medicie ⁊ veneni. Nã cũ dicim⁹ ꝙ medicĩa mutat̃ vtputa medicĩa cal'a nõ ĩtelligimus ꝙ solũ calefiat a corpe nr̃o: q̃z tũc nõ differret ei⁹ ꝑmutatio a ꝑmutatiõe veneni: q̃z ẽt venenũ calefit a corpe nr̃o vtpl'm vt dic̃ Aui. hic. ⁊ iõ oz al'r mutari: ita ꝙ reductio medicie cal'e ad actũ fit nõ solũ q̃z calefit: sz ẽt q̃z ꝑmutat̃ in forã ⁊ subã ei⁹ aut venenũ remanet in forã ⁊ subã ei⁹: ⁊ h̃ ẽ qđ dicebat Auer. 5. coll'z. ca. 3. ꝙ medicĩa cal'a ꝯuertit̃ in chilũ calidiorẽ corpe nr̃o: ⁊ frĩda in frĩdiorẽ. ⁊ dic̃ ꝙ medicĩa ponit ꝑtes cibales in corpore sic̃ ⁊ cib⁹: nec differt a cibo in h̃ ꝙ est trãsmutari a forᵃ ⁊ sbã sua: sz in h̃ ꝙ cib⁹ ꝯuertit̃ in idẽ nuõ cũ corpe nr̃o: sed medicĩa nõ põt idẽ nuõ: ⁊ h̃ nõ repugnat dict̃. G. lz qdaz certãt ꝙ sic. ⁊ iõ dicit ibi Auer. ꝙ qdã ei⁹ socius distãs ab eo multũ vidẽs istũ passuz in coll'z: q̃z nõ ĩtelligebat credebat ꝙ ꝯdiceret dict̃. G. ⁊ ꝑ m'ltas epistolas fecit eũ ĩtelligẽ ⁊ vidẽ ꝙ nõ repugnat dict̃. G. tñ sine dubio modus. G. est v'lior sic̃ appuit in q̃õne disputata de reductiõe medicie ad actũ ⁊c. ℭ Scđo ẽ notãdũ ꝙ notãter dic̃. pl'm venenoꝝ: q̃z sic sup̃ dicebat̃ venena sũt duplicia. q̃dã sunt q̃ opant̃ pᵒ sui obuiatione ad corp⁹ sine aliq̃ calefactiõe vt sũt illa q̃ sũt actu venena: vt venenũ scorpionũ ⁊ viperarũ ⁊ basiliscoꝝ que sũt venenoꝝ aĩatoꝝ. Alia sunt q̃ nõ stati pᵒ eoꝝ obuiatione corrũpũt: sz p̊ aliq̃ l'r iuuant̃ a calore nr̃o: ⁊ fiunt mag̃ in actu: ⁊ citius per calorẽ nr̃m: ⁊ nõ q̃z trãsmutationẽ recipiãt ab eo vt venena q̃ sũt ex terrenascẽtib⁹: vt ex plãtis vel mineralib⁹: ⁊ q̃z hec sunt plura q̃ꝫ pᵒ: iõ dixit: plurimũ venenoꝝ ⁊c. ¶ Et ex his appet sol'o duaꝝ q̃õnũ.

Dubm 9m ℭ Prie hui⁹ q̃õnis. s. q̃ venena citi⁹ ĩterficiãt. nã illa q̃ sũt ex aĩalib⁹ cũ sint mag̃ in actu citi⁹ ĩterficiũt q̃ꝫ q̃ sũt in plãtis: q̃z talia sũt minus in actu. Appet ẽt sol'o alterius q̃õnis. s. ꝙ venenũ citius ĩterficit: aut calidũ vel frĩdũ. Nã cal'm citius ĩterficit eo ꝙ citius ꝑuenit ad cor in quo p̊ est vita: q̃z nõ ĩdiget aliq̃ dispõne ⁊ subtiliatione: sed frĩdũ venenũ ĩdiget aliq̃ dispõne subtili vt ꝑueniat ad cor. sed supposito ꝙ eque cito ꝑueniret ad cor frĩdũ sic̃ cal'm venenuz qđ eoꝝ citius ĩterficeret. dico ꝙ frĩdũ q̃z mag̃ est vite ⁊ nãli calido ꝯ̃riũ. ℭ Tertio est notãdũ de eo ꝙ dicit (Et est qdẽ cum hec nã est calida ⁊c.) ꝙ calefactio que ĩducit̃ in venenũ cal'z a calido nãli adiuuat ipsa venena calida ꝑꝑ duo. Prĩo q̃z adiuta a calore nr̃o mag̃ calefiunt ⁊ fiũt per ip̃m mag̃ in actu: sicut videmus ꝙ fricatio charabe ꝓfert ad attractionẽ palee: q̃z tũc mag̃ fit in actu. Secũdo iuuat̃ a calore nr̃o venenũ cal'm: q̃z ei⁹ ꝑtes mag̃ subtiliant̃ ⁊ ipsis subtiliatis citius petũt ad ĩteriora cordis: sed opõnes venenoꝝ frigidoꝝ adiuuat calefactio a calore nãli solũ 2° mõ nõ aũt p̊ mõ: q̃z in sua frĩditate nõ iuuant̃ a calore nãli cũ calor nãlis sempꝑ hẽat calefacẽ de se: sed mag̃ ĩpediret vt sic actionẽ frigidoꝝ: ꝓferebat tñ calidis venenis ipsa mag̃ calefaciendo: sed frĩda iuuant̃ 2° mõ a calore nãli: q̃z eoꝝ ꝑtes mag̃ subtiliant̃ qb⁹ subtiliatis citius penetrat eoꝝ virt⁹ ad cor ⁊ ĩterficit. ⁊ iõ dicit. G. 3° de simpli. medi. ꝙ venenũ frigidũ citius interficit datũ cũ vino q̃ꝫ aliter: q̃z citius cũ vino penetrat ad cor q̃ꝫ cũ alio: dũmõ vinũ nõ sit in tanta q̃ꝫtitate ꝙ ip̃m ĩpediat ꝑꝑ caliditatẽ ⁊ destruat. ℭ Quarto est notãdũ de eo qđ dicit ꝙ venenũ nõ mutat̃ ĩ sui forma: ĩmo nõ cessat ab ei⁹ opõnẽ donec corrũpat corp⁹ remanentib⁹ forma ⁊ virtute ei⁹: qđ hic dicit põt 2ʳ exponi. Uno mõ ꝙ sit redditio cãe dictoꝝ: scz ei⁹ qđ dixit ꝙ nõ mutat̃ in sui forma remanẽtib⁹ forma ⁊ virtute. i. q̃z manet forma ⁊ virt⁹ veneni: ⁊ tũc dicemus ꝙ h̃ dicit ad d̃riam medicine cuius forma nõ manet: sed corrũpit̃ in forma chili ⁊ vincit̃ a corpe: sed venenũ nõ corrũpit̃ in stõcho. Alio mõ põt exponi remanẽtib⁹ forᵃ ⁊ ꝟtute. i. donec remãet ei⁹ forᵃ ⁊ virtus: ⁊ tũc dõz ꝙ h̃ dic̃: q̃z aliqñ venenũ exhibitũ nõ corrũpit corp⁹: sz vincit̃ a corpe mediãte medicĩa ei ꝯ̃ria vt sũt medicie tyriacales: aut q̃z corp⁹ vĩcit venenũ ⁊ ip̃z expellit: sz quõ h̃ fiat videbit̃ ĩ q̃õnib⁹.

Dubm 10m ℭ Qđ est intelligendũ de eo qđ dicit. ⁊ est quidem cum hec natura est calida ⁊ adiuuat ⁊c. ꝙ lz venenum operetur interficiendo a tota substantia: tñ ad operationes ei⁹ adiuuat cõplexio ei⁹. nã in calidis venenis adiuuat caliditas ĩq̃ãtũ resoluit sp̃ũm: sed quo ad frigida venenoꝝ adiuuat opõnez veneni que est a tota subã mortificãdo calorẽ ĩnatũ ⁊ extinguẽdo ip̃m ⁊c. ℭ Intelligẽdũ circa illã partẽ (Totũ ꝟo ⁊c.) ꝙ nõ est ĩtelligẽdũ ꝙ nutrimẽtũ oĩno mutet̃ in corpe nr̃o sic ꝙ nullo mõ ip̃m mutet: q̃z oĩs cib⁹ q̃ꝫtũcũq̃ꝫ sit frĩdus ĩmutat calorẽ nãlẽ ip̃m augẽdo. nã restaurãdo san. ⁊ sp̃ũm ip̃m auget ⁊ calefacit. Sed intellexit supra in 2° mẽbro diuisionis ꝙ cib⁹ nõ mutat mutatione que fit a q̃litate aliq̃ ĩpressa in ipo: q̃z qñ hoc facit tũc hz rõnẽ medicie. ℭ Scđo notãdũ est ꝙ mutatio que fit in corpore nr̃o a cibo est 2ˣ. Una est que fit in ꝑnᵒ ⁊ non est manifesta. Alia est mãifesta que fit in fine. s. in assimilatione: ⁊ ꝓpterea hec permutatio nõ est nisi augmẽtũ caloris ĩnati qdẽ permanere in corpore: ⁊ de tali hoc intelligitur quãdo dicit ꝙ in fine rei mutat corpus mutatione naturali. ⁊ dicit̃ mutatio nãlis q̃z fit additione in calore nãli que debet permanere in corpore.

ℭ Tertio notãdũ: q̃z diceret aliqs quõ dicit ipse. remanẽte ei⁹ sp̃ẽ. cũ ipsi⁹ forma corrũpat̃. Dõm ad h̃: sz notãdũ p̊ ꝙ 2ˣ est mutatio que fit in corpe nr̃o. Naz vna est nãlis. s. illa que fit a cibo. Alia est nõnãlis: ⁊ hoc fit a qualitate medicinali eius vel a medicina ipsa anteq̃ꝫ fit eius forma corrupta ⁊ ꝯuersa in chilũ: ⁊ etiã postq̃ꝫ mutata est in chilũ ⁊ ꝯuersa in membrũ: q̃z relinquit in sanguine virtutẽ ei⁹ ⁊ sanguis in mẽbris: ⁊ iõ vult dicẽ ꝙ remanet eius forma vel actu vel virtute: sed sup̃ voluit ꝙ mutaret̃ a ꝓpria forma: ⁊ h̃ est verũ q̃z denudat̃ a forma ꝓpria tñ remanet virt⁹ ⁊ ĩpressio ei⁹ in sanguine ⁊ mẽbris: ⁊ iõ nõ ꝯtradicit. Deinde cum dicit. — Dubm 11m

ℭ **Et medicina quidem nutriens a corpore per sui mutatur substãtiã. Et mutat̃ ab ipso per sui qualitatẽ: sed primo mutat̃ in sui qualitate: ⁊ alia quidẽ mutat̃ ꝑmo in caliditate ⁊ calefacit sicut allia. Et ẽ alia que mutat̃ primo in frigiditate ⁊ infridat sicut lactuca. Cũq̃z eius cõuersio in sanguinem complet̃ plurimum operationis eius est calefacere ꝓpterea ꝙ in sanguine augmẽtũ efficit. Quõ enĩ nõ calefacit cũ iam facta sit calida ⁊ sua frigiditate se expoliauerit. Sed vnicuiq̃z eaꝝ etiaz aliquid ĩnate q̃litatis associat̃ post ꝯuersionez in substantia: quoniã in sanguine qui generat̃ ex lactucis aliqua remanet infrigidatio ⁊ in sanguine qui generat̃ ex alliis aliqua calefactio: sed est hoc vsq̃z ad tẽp⁹. Medicinarũ preterea nutrimentũ alia est que medicationi magis existit ꝓpinqua. Alia est que nutrimento est vicinior. Quẽadmodũ ipsoꝝ nutriẽtiũ alia sunt quoꝝ natura vicinior est substantie sanguinis sicut vinuz et ouoꝝ vitelli ⁊ aqua carnis: alia sunt que parũper sunt longinquiora sicut panis ⁊ caro. Et alia sunt que sunt valde longinqua sicut nutrientia medicinalia.**

ℭ Hic declarat qđ dixit supra in 2° mẽbro diuisionis. s. quõ medicina ⁊ nutrimentũ medicinale mutat corpus ⁊ mutat̃ a corpore. Et ꝑmo ostẽdit hoc absolute. Scđo respectiue. s. comparãdo vnã medicinã nutritiuã ad aliã. ibi (Medicinarum preterea.)

Dubm 12m ℭ Sed diceret aliqs circa ꝑmã partez. nõ videt̃ bene dicẽ qñ dicit (Sed vnicuiq̃ꝫ earũ associat̃ aliq̃ q̃litas.) q̃z accñs nõ trãsmigrat de subto in subm: ergo nõ vadit de medicĩa illa in sanguinẽ ⁊ mẽbra. Preterea si illa q̃litas remaneret aut remaneret in actu vel potẽtia: sed nõ manet in actu cũ ei⁹ forma substãtialis corrũpat̃: nec in in potẽtia: q̃z diceret̃ potẽtia calidũ vel frigidũ. ¶ Ad hoc dõm ꝙ duplex est modus ꝓm quẽ possum⁹ dicere ꝙ illa q̃litas que ꝑmo erat in medicina vel cibo mediciali remanet vno mõ: q̃z ꝑmo mutat mẽbra digestionis. s. stõchũ ⁊ ip̃m alterat ad caliditatẽ maiorem vel frigiditatẽ maiorẽ quã debeat nãliter habere quo alterato ğñat chilũ calidiorẽ vel frigidiorẽ debito: ⁊ ille sanguis alterat mẽbra ⁊ restaurat nutrimentũ deperdituz calidius vel frigidius debito: ita ꝙ illa qualitas remanet in medicina. nã sicut est in generatione sic debet esse in nutricatione cũ nutricatio sit q̃dã ğñatio. nũc aũt in ğnõne ita est ꝙ qñ agẽs est forte ⁊ mã disposita tũc agẽs total'r assimilat sibi passuz: sz si agẽs sit debile ⁊ mã ĩobediẽs ⁊ indisposita: tũc in eo qđ ğñatũ est remanet aliqd de dispõne ei⁹ qđ p̊ erat in mã: ⁊ iõ ꝯtigit ꝙ tũc fet⁹ similat̃ matri plus q̃ꝫ patri: q̃z mater mãm ministrat. eodẽ mõ est in nutritione ꝙ aliq̃ q̃litas remanet in mã: ⁊ tunc remanet aliqd in ea qđ nõ potuit trãsmutari: ⁊ ꝑ h̃ cessant obta. ¶ Sed tu dices ip̃e dic̃ ꝙ h̃ est vsus ad tẽpus: ⁊ q̃ꝫtũ est h̃ tẽpus in quo remanet hec q̃litas medicine vel cibi medicinalis. Ad h̃ respõdent qdã ⁊ dicunt ꝙ vsq̃ꝫ ad tẽpus assimilationis durat frigiditas lactuce: sed postea qñ est conuersa in mẽbrũ recedit talis infrigidatio: sed hoc nõ est verum: ĩmo post tp̃s assimilationis: q̃z videm⁹ ꝙ nutrimẽtũ ꝑmutat nutritũ ꝓm sui subam. Itez nõ est maior rõ quare hec qualitas remaneat in sanguine q̃ꝫ in mẽbris: tamen in aduentu forme sanguinis inducatur alia forma a chilo sic̃ in nutritione ĩducat̃ alia forma a forma sanguinis. Itẽ ꝙ nutrimentũ permutat membra etiã facta assimilatione. Declarat qđ dicit Gal'. 6. cap̃. ꝑmo de accidenti ⁊ morbo de

arbore que fuit trāsplātata de persia in Egyptū que p̄ nō erat fru-
ctifera ⁊ fcā ē fructifera. h̄ aūt nō eēt nisi nutrimētū mutaret mē-
bra. Et iō expono sic ꝙ q̄litas vt calefactio vel īfrigidatio manet
vsq₃ ad tp̄s. i. vsq₃ ad aliqd̄ tp̄s vt sonat lr̄a. ⁊ h̄ appet: q₂ oē qd̄ est
tale nāl'r si mutat̄ ad ꝯ̄riu₃ facile redit ad illud: nisi illa mutatio sit
tāta ꝙ destruat eius nām: sic q₂ aq̄ nāl'r est frida si dimittat̄ quie-
scere stati₃ īfridat̄. mō cū corp⁹ nāliter esset p̄ in sua tēperie: ⁊ ista
caliditas vel friditas īducta a lactuca vel allio sit p̄ter nā₃ sic re-
manet in membris vsq₃ ad aliqd̄ tp̄s: ⁊ postea calor nālis redit ad
suā nām nisi esset tātus vsus eius ꝙ total'r mutaret̄ ad illā q̄litatē
corpus: sic aūt posset calefieri aqua ꝙ tota resolueret̄.

Dubm 13m ¶ S₃ diceret aliqs circa illā p̄tē. medicinarū p̄terea. Nō v̄r ꝙ aliq̄ medicina mag̃ appropiquet q̄₃ cib⁹ cū medicia sit disticta ꝯ̄ cibū. Dōm ꝙ medicia pōt ad duo cōpari. s. ad aliā medicinā: ⁊ tūc vna medicina pōt esse ꝓpinquior nutrimento q̄₃ alia. s. illa que minus alterat ⁊ magis nutrit ⁊ sic intelligit. si aūt cōparat̄ ad cibum ⁊ sic nō intelligit hoc. ⁊ hoc modo tu arguis.

Dum 14m ¶ Sed tu dices vlterius: vnde est ꝙ aliqd̄ nutrimētū est ꝓpinqui⁹ sanguini q̄₃ aliud. Dico ꝙ hoc pōt esse ex parte triū. s. ex p̄te sb̄e vt ꝙ sit cito alterabile a calore nr̄o. ⁊ ex parte qualitatis vt ꝙ sit calidū ⁊ humidū. 3° ex parte ꝓportionis ad corp⁹: īmo hec est rō nutrimēti ꝓprie vt appet. 2. alimentoꝝ. ca. 5. ⁊ cū vinū hēat oīa hec: ideo maxime est aptū ad ꝯuersionē in sanguinē ⁊c̄.

¶ Amplius dicem⁹ ꝙ nutriens mutat corporis dispositionē qualitate sui ⁊ quātitate. Qualiter v̄o qualitate sui mutet iam sciuisti. Quātitate aūt qm̄ aut augmētabit ⁊ ꝑueniet ex eo ad fastidiū ⁊ oppil'ones: ⁊ postea ad putrefactionē: aut minuet ⁊ ꝑueniet ex eo ad ptisi₃. Sed augmētū in quātitate ex nutriēte semꝑ est infrigidans nisi ꝓueniat ex eo putredo ⁊ calefactio que calefacit: sicut enim putredo nō accidit nisi ꝓpter calore₃ extraneū: ita ꝓpter ipsam etiā calor accidit extraneus.

¶ Postq̄₃ oñdit diuersitatē ꝓueniētē in corpe ex cibo ⁊ potu rōne p̄ncipioꝝ operātiū ⁊ rōne modi operādi: hic oñdit diuersitatē ꝓueniētē in corpe hūano ex cibo ⁊ potu q̄₃tū ad effectū derelictū in corpe hūano ex eis. ⁊ duo. f. Prio ꝓpōit vnā diuersitatē nutriētiū sumptā rōne q̄litat̄ ⁊ q̄₃titat̄ cibi. Scd̄o ꝓponit aliā sumptā rōne sub̄e ⁊ q̄₃titat̄. ibi (Dicemus ēt ꝙ nutriens.) Prima in duas. Prio ꝓponit diuisionē. Scd̄o d̄clarat mēbra diuisiōis. ibi (Qual'r v̄o.) Mēbra diuisionis ponit. Prio excusat se ad d̄clarationē p̄mi mēbri r̄mittēdo nos ad sup̄dicta. Scd̄o d̄clarat 2m. ibi (Q̄₃titate āt.)

Dubm 15m ¶ S₃ circa illā p̄tē: q̄₃titate āt. dubitat̄ qd̄ dic̄ ꝙ ex q̄₃titate nimia cibi corp⁹ īfridat̄ nisi ꝓ̄eiat ex eo putredo vt sup̄ dixit ꝙ oīs cib⁹ q̄₃tūcūq₃ fridus vt lactuca calefac̄ ⁊ auget calorē nāle₃: ḡ ꝯ̄dicit sibi.

Dubm 16m ¶ Preterea dicit ꝙ putredo ē cā caloris extranei: ⁊ ꝙ calor extraneus est cā putredinis: s₃ qd̄ est cā cāe est cā causati. Si ḡ putredo est cā caloris extranei: erit ēt cā ei⁹ cui⁹ est calor extraneus: s₃ calor ex̄neus est cā putredinis: ḡ putredo est cā putredinis. h̄ aūt est falsu₃: q₂ tunc idē esset cā sui ipsius qd̄ est īpoſ'e. ⁋ Ad p̄m dōm ꝙ nō ꝯ̄dicit. nā multitudo nutrimēti vel accipit̄ in se vel respectu caloris. si in se ⁊ si digerat̄ a calore nāli semꝑ calefacit ⁊ sic locut⁹ est supra: sed si sit mult⁹ respectu caloris nr̄i: ita ꝙ nō possit ei dominari calor ⁊ ip̄m ꝯuertere: tunc suffocat calorē ꝓpter īproportionē q̄₃titatis ad ip̄m: ⁊ dato ꝙ de se sit bonū nutrimētum: vnde sicut p₃ per Gal'. 2. de accidēti. ca. 2. calor ignis pōt corrūpi vel ꝑ defectū lignoꝝ vel ꝓpter excessum ipsoꝝ suffocātiū eum. ⁊ ideo si nō digerit̄ ꝯuertit̄ in superfluitates frigidas īdigestas que calorē nālem extinguūt: ⁊ hoc mō loquit̄ hic: q̄re nō ꝯ̄dicit. ⁋ Ad 2m dō₃ ꝙ non intelligit ꝙ idem calor numero extraneus sit cā ⁊ effectus putrefactionis: sed idem specie. hoc aūt nō est incōueniens sicut nō est incōueniens ꝙ sor. ⁊ homo generat hoīem Platonē: sed q₂ dicit ꝙ semper est infrigidans nisi in eo proueniat putredo ⁊ calefactio: videt̄ innuere ꝙ putrefactio semper fiat a calido.

Dum 17m ¶ Ideo de h̄ querat̄ ⁊c̄. Diceret aliqs. Nā v̄r illud falsu₃: q₂ Auer. ponit in suo lib. coll'₃. ca. 3. ꝙ putredo aliqñ accidit ex frigiditate: ⁊ hoc appet rōne: q₂ putrefactio accidit in humore ex hoc ꝙ derelinquit̄ a regimine nāe: vt dicit Gal'. in. 11. ca. 4. ⁊. 8. nūc aūt per frigidū humor pōt dereliq̄ a regimīe nāe ⁊ mag̃ q̄₃ per cal'm: q₂ fridū ei mag̃ ꝯ̄riat̄: q̄re ⁊c̄. Preterea qd̄ est cā infrigidationis nō est cā caloris: putrefactio ē hmōi: q₂ est via in corruptionē ⁊ mortē. Aristo. 4. metheo. tex. cōmē. 6. mors stat per frigidū: quare ⁊c̄. ⁋ Ad p̄m dico ꝙ duplex est cā putredinis. Una est imediata ⁊ ista solū est calor. eius ratio est: q₂ putrefactio est effumatio humoris putridi. hoc aūt nō fit nisi a calido: ⁊ ideo necesse est ꝙ tūc subeat caliditas extranea humorē putridū. Sed alia est cā mediata ⁊ talis cā bene pōt esse frigus ꝓpter ꝓhibitā respirationē quā facit: ⁊ hoc mō intelligit Auer. Preterea qd̄ est cā īfrigidationis nō est cā caloris: putrefactio est hmōi: q₂ est mā in corruptionē ⁊ mortē vt. 4. metheo. mors stat pro frigido: q̄re ⁊c̄. dōm ꝙ verū est vltimate: sed actu putrefacit ⁊ tñ est īfrigidās. ¶ Notādū ꝙ augmētum in q̄₃titate cibi pōt esse duplex: q₂ qd̄dam est qd̄ pōt superari cū hoc a nā ⁊ virtute digestiua ⁊ tale augmētū nō īfrigidaret: īmo calefaceret: q₂ multiplicaret sang. qui calefaceret: s₃ aliud est augmētū qd̄ nō pōt superari a nā ⁊ tale augmētū semꝑ est īfrigidās q₂ extinguit calorē sicut multa ligna apposita super ignē.

¶ Dicemus etia₃ ꝙ nutriens aliud est subtile aliud est spissum aliud est temperatum. Et subtile quide₃ est illud ex quo sanguis generatur subtilis: ⁊ spissu₃ ex quo sanguis generatur grossus.

¶ Hic ponit aliā diuisionē nutrientiū sumptā rōne sb̄e ⁊ q̄₃titatis. Primo facit hoc. Scd̄o subdiuidit mēbra diuisionis. ibi (Uniuscuiusq₃ aūt haꝝ diuisionū.) Notādū ꝙ hic accipit̄ diuisio rōne sb̄e. s. rōne subtilitatis ⁊ grossitiei non ꝙ subtilitas ⁊ grossities sit sub̄a: sed medici sic appellant: q₂ habent rōnem magis cōmunem.

¶ Uniuscuiusq₃ autē harū diuisionū: aut est eius nutrimentū multū aut est paucum. Exemplum subtilis ⁊ multi nutrimenti est aqua carnis ⁊ vinū ⁊ oua sorbilia calefacta aut trementia. Ista eni multi existunt nutrimenti: qm̄ plurimū substantie ipsoꝝ in nutrimētū cōuertit̄. Exemplū spissi ⁊ pauci nutrimenti est caseus ⁊ caro salita ⁊ melongia ⁊ his similia. Res enim que ex eis in sanguine₃ cōuertitur est pauca. Exemplū subtilis ⁊ pauci nutrimēti est iulep ⁊ olera que in substantia sui temperata existunt ⁊ in sui qualitate. Et ex fructibus matiana ⁊ mala granata: ⁊ que eis similant̄. Et exēplum spissi multi nutrimēti est oua lixa ⁊ caro vaccina. Cuiuscūq₃ etiā harū dictionū alie sunt que sunt boni chimi: alie sunt que sunt mali chimi. Exēplū subtilis multi nutrimēti boni chimi: ouoꝝ vitelli ⁊ vinu₃ ⁊ aqua carnis. Exemplū subtilis pauci nutrimēti boni chimi: lactuce matiana ⁊ mala granata. Exēplū subtilis pauci nutrimenti ⁊ mali chimi: pulmo ⁊ caro anaguaid. Exemplū spissi m'lti nutrimēti boni chimi: oua lixa ⁊ caro ānualis agni. Exemplū spissi multi nutrimēti mali chimi: vaccina ⁊ caro anatis ⁊ caro eq̄na. Exēplū spissi pauci nutrimenti mali chimi: caro salita. In hac aūt summa inuenies temperamentum.

¶ Hic subdiuidit membra diuisionis. Primo subdiuidit mēbra diuisionis penes bonū ⁊ malū. Scd̄o declarat oīa in exēplis. ibi (Cuiuscūq₃ etiam harum diuisionum.)

Dubm 18m ¶ Sed tu dices ip̄e dicit ꝙ oua lixa sūt multi ⁊ spissi nutrimēti: s₃ ꝯ̄riū hui⁹ dic̄ Gal'. suꝑ isto afoꝛ. 18. 2e p̄ti. Eoꝝ q̄ nutriunt̄. vbi dic̄ ꝙ hec oua sic cocta sūt mali ⁊ pauci nutrimēti. ⁋ Ad h̄ dōm ꝙ illud qd̄ hic dic̄ Aui. est ītelligēdū de ouis elixis nō īdurat̄. qd̄ aūt ibi dicit Gal'. h₃ veꝝ de ouis elixis īdurat̄ ⁊ in vinū coct̄ a qb⁹ est humidū resolutū. alij tñ dñt ꝙ hic ītelligit de vitello oui: ibi aūt intelligit Gal'. de albumine ei⁹. ⁋ Itē est ītelligēdū circa illā parte₃ (Cuiuscūq₃ etiā haꝝ diuisionū) ꝙ oua diuersificant̄ in nutricatiōe ꝛm diuersa₃ dispōnē decoctionis: q₂ si parū decoquant̄: ita ꝙ sint trementia: tūc sūt subtilis ⁊ multi nutrimēti ⁊ boni chimi. Si aūt multū supercoquant̄: tūc sunt grossi ⁊ pauci nutrimēti ⁊ mali chimi: q₂ resoluit̄ ei⁹ hūiditas ⁊ remāet grossa ⁊ terrestr̄. Dicit ꝙ lactuce ⁊ maciana sunt subtilis pauci nutrimenti boni chimi. ⁊ h̄ est q₂ parū recedit a tēperamēto virt⁹ fridi: ⁊ illud corrigit̄ ꝓpter calidum naturalem indigestionem ⁊c̄. (Uniuscuiusq₃ harum ⁊c̄.)

Dubm 19m ¶ Diceret aliqs nō v̄r veꝝ qd̄ hic dicit Aui. ꝙ subtilis cibi possit eē qd̄dā qd̄ det multū nutrimētū ⁊ qd̄dā qd̄ paucū: q₂. G. 7. ꝯ̄ īgenio ca. 6. ꝙ nutricatius sit idē cibariū ⁊ ꝙ multū est grossu₃ ⁊ viscosu₃ sic̄ caro porcina: ḡ subtilis cibus semꝑ dat paucū nutrimētū. Dō₃ ꝙ cibū aliquē dare multū nutrimētū pōt dupliciter ītelligi. Uno modo multū. i. firum ⁊ permanens ⁊ nō facile resolubile. Alio mō ꝙ det multū: q₂ plurime partes cibi cōuertant̄ in nutrimentū eo

ꝙ ibi sunt multe ptes pure ⁊ pauce ipure. Primo modo intelligit semꝑ illō qō dat multū nutrimētū dꝫ esse grossuꝫ ⁊ viscosuꝫ: ⁊ isto mō itelligit in. 7. de igenio. cap̄. 6. Scd̄o mō tam grossuꝫ ꝙ̄ subtile pōt esse pauci ⁊ multi nutrimēti ⁊ sic intelligit hic Auicē.

De dispositionibus aquarum. Cap. 16m.

Aqua vnū existit elemētoꝝ que sola inter oia elemēta hꝫ ꝓpriū vt in eo qō comedere ⁊ bibere ingrediat̃: nō ideo vt nutriat: sed qꝛ nutrimētū penetrare facit ⁊ eius rectificat substantiā. Non aūt dicim⁹ ꝙ aq̄ non nutriat nisi qꝛ nutriēs in potētia est sanguis: ⁊ in alia potētia longiore ista est ps mēbri hois. Corpus v̄o simplex nō ꝯuertit̃ ad formā sanguineā recipiendā neqꝫ formā mēbri humani nisi cōponat̃. Sed aq̄ est substātia que adiuuat ad liquefaciendū nutriēs ⁊ subtiliādū ⁊ vt cito currat ⁊ penetret in venas ⁊ in foramina: neqꝫ esse pōt absqꝫ hoc auxilio eius cōplementū rei nutrimenti.

Postq̄ determiauit de opōnib⁹ ⁊ effectib⁹ ꝓueniētib⁹ in corꝑe hūano ex eo qō comedit̃ ⁊ bibit̃ in gñali: hic sic superius dicebat̃ spāl'r d̄scēdit ad quēdā potū q est aq̄ ostēdēdo diuersitates ⁊ opōnes ⁊ effect⁹ q ꝓueniūt ex ipa in corꝑe hūano. Sed tu stati queres duo. Prio q̄re mag̃ descēdit ad potū q est aq̄ ꝙ̄ ad aliū potuꝫ vel cibū. Scd̄o queres q̄uo determinauit hic de aq̄ cū sup̄ in p̄a fen de ipa d̄termiauit ⁊ cū de ipa ēt determiet in. 2. cañ. Ad p̄m dōm ꝙ cā q̄re mag̃ d̄scēdit i h̄ libro ad potū aq̄ ꝙ̄ ad aliquē potū vel cibū est: qꝛ iste liber ꝑtinet doctrinā mag̃ cōeꝫ ꝙ̄ alij. mō iter ceteros cibos ⁊ pot⁹: pot⁹ aq̄ est gñalior: vt vult Gal'. 1. de regi. sa. qꝛ cōpetit oī etati. alij nō sic. ⁊ iō talis doctria mag̃ est h̄ libro ꝓportionalis. Ad 2m dōm ꝙ aq̄ pōt 2r ꝯsiderari. Uno° q̄tū ad ei⁹ vtilitatē cōeꝫ. Alio° q̄tū ad vtilitates spāles ⁊ ꝓprias. Si p̄ mō sic d̄termiat̃ de ipa in p̄ cañ. Si 2° mō sic d̄terminat̃ de ipa i 2° cañ. Si aūt ꝯsideret̃ q̄tū ad vtilitatē cōeꝫ h̄ ē 2r: qꝛ aut ꝯsiderat̃ vt est elm̄ ⁊ ps corꝑis nr̄i: ⁊ h̄ mō d̄termiat̃ sup̄ in p̄a fen. Alio° vt est qd extrīsecū corꝑi nr̄o approximatū: ⁊ h̄ 2r. aut est idr̄nter cā sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ sic determiat̃ h̄. aut sanitatꝭ tm̄: ⁊ sic d̄termiat̃ in 3a fen hui⁹: ⁊ sic diuersimode q̄re nō est repetitio. Circa h̄ aūt Aui. duo fac̃. Prio d̄termiat de opōnib⁹ ⁊ effectib⁹ ꝓueniētib⁹ in corꝑe hūano ex aq̄. Scd̄o ꝓ sufficiētiori d̄termiatione in spāli de ipa remittit nos ad. 2. cañ. ibi circa finē capl'i (Et ꝙ de iudicijs aq̄ ⁊ suis ꝓꝑetatib⁹ ⁊c̃.) Pria in duas: qꝛ p̄ d̄termiat de effectib⁹ aq̄ in gñali. Scd̄o in spāli. ibi (Ampli⁹ aq̄ diuersificant̃.) Pria posset diuidi: qꝛ p̄ p̄mittit gñalē effectū aque in corpore humano. Scd̄o declarat qō dixit. ibi (Et nō aūt dicimus.) legat̃ totū simul.

Dubm p̄m Sed stati tu dices ipe dicit ꝙ aq̄ iter cetera elm̄ta hꝫ h̄ ꝓpriū vt igrediat̃ in cibo ⁊ potu. Cōtra: qꝛ aut igrederet̃ corp⁹ vt cōponēs aut vt p̄parās potū ⁊ cibū. Si aūt vt cōponēs nūc nō ē ei mag̃ ꝓprium ꝙ̄ alia elementa: qꝛ etiam oia alia elementa ingrediunt̃ ad ꝯstitutionē cibi ⁊ potus. Si aūt ingredit̃ vt preparans tūc hoc nō est sibi magis ꝓpriū ꝙ̄ igni: qꝛ etiā ignis preparat cibos ⁊ potus: quare nō est hoc ꝓprium aque magis ꝙ̄ alijs.

Dubm 2m Scd̄o dubitat̃ de eo qō dicit (nō iō vt nutriat.) sed vī ꝙ aq̄ possit nutrire: qꝛ oē qō pōt digeri pōt nutrire: sꝫ aq̄ est hmōi: ḡ ⁊c̃. pꝫ ma. qꝛ digō est p̄paratio cibi ad recipiēdū formā mēbri vt appet 3° de v̄tutib⁹. ca. 7. mi. appet p. G. in cōmē. illi⁹ afor. 27. 5. pti. Preterea illud qō ꝓlōgat vitā nutrit: sꝫ aq̄ est hmōi: ḡ ⁊c̃. ma. pꝫ: qꝛ ꝓlōgatio vite fit ꝑ cōmutationē nutrimēti. mi. appet p. G. in cōmē. 21. 3° regimīs acutoꝝ: q̄re ⁊c̃. Preterea illud qō est in potētia corporis humani pōt esse nutriēs: hec aq̄ est hmōi: ḡ ⁊c̃. ma. pꝫ: qꝛ ex eisdem sumus ⁊ nutrimur. minor apparet: qꝛ compositū est corpus nostrum ex aqua ⁊ ex alijs elementis: quare ⁊c̃.

Dubm 3m Tertio dubitat̃ de eo qō dicit: sꝫ qꝛ nutrimētū penetrare facit. hoc nō vī verū qꝛ dicit. G. 7. de igenio cap̄. 6. ꝙ aq̄ nihil dignū cōfert ad penetrationeꝫ cibi. Preterea Hippo. in. 3. regiminis acu. ter. 42. dicit ꝙ aqua transire morat̃: ḡ nō facit ad penetrationeꝫ.

Dubm 4m Quarto dubitat̃ de eo qō dicit in fine secūde ptis ꝙ sunt multi quoꝝ digō corrūpit̃ statiꝫ ex potu aque: ⁊ per ꝯn̄s corrūpit̃ nutrimentū ⁊ nō adiuuat̃: ḡ totū est falsum qō hic dic̃. Ad p̄m dōm ꝙ aliqs pōt ingredi cibuꝫ ⁊ potū 2r: aut sic cōponēs aut tanq̄ p̄parans. Si tanq̄ cōponēs: ⁊ hoc mō nō solū aq̄ sꝫ oia alia ēt elm̄ta igrediunt̃ cibū ⁊ potū: ⁊ h̄ mō nō accipit hic: qꝛ nō est ei ꝓpriuꝫ sed cōe. Si tanq̄ p̄parās hoc est 2r. aut igredit̃ virtual'r ⁊ h̄ mō ignis igredit̃ cibaria p̄parādo ⁊ coquēdo ea. aut qꝛ ꝑmiscet̃ corporal'r cū eis: ⁊ h̄ mō aq̄ solū hꝫ h̄ ꝓpriū inter elm̄ta: ⁊ sic ad p̄m. Ad 2m dōm ꝙ aqua ꝓprie nō nutrit vt pꝫ per rōnē Auicē. qꝛ illud nō nutrit corp⁹ qō nō est in potētia ad hoc vt ꝯuertat̃ in substantiā mēbri: sed aqua est hmōi: ḡ ⁊c̃. maior pꝫ: qꝛ nutricatio fit per ꝯuersionē nutriētis cū nutrito. minor apparet: qꝛ nutritio nō differt a generatione nisi sicut pars a toto. nā nutritio est quedaꝫ gñatio: sed eadē est mā totius ⁊ partis: cū ḡ mixtū nō possit gñari ex vno elemento vt pꝫ 2° de gnōne tex. cōmen. 49. sed reqrunt̃ oia q̄tuor in perfecto mixto: ⁊ sanguis ⁊ corpus nostrū sint mixta: ḡ aqua sola nō poterit ꝯuerti in sanguinē nec in mēbra nisi cōmisceat̃ cū aliq̄ elemento ⁊ fiat mixtū: vel cū alio corpore. Tamē hic aliq male intelligunt: qꝛ dicunt ꝙ si misceret̃ cū cibo nutriret: sed hoc est falsum vt declaraui in cap̄. de humorib⁹ nō perdita ꝓpria forma ex tali mixtione. ⁊ iō Auicē. intelligit ꝙ aqua nō nutrit nisi cōponat̃ cū aliquo elemēto vt fiat mixtū: ⁊ tunc pōt nutrire. Tunc ad rationē cū dicit̃ ꝙ pōt digeri ⁊c̃. dōm ꝙ digō dupl'r pōt accipi. Uno mō large pro quacūq̄ alteratione ad caliditatē: ⁊ hoc mō nō loq̄tur hic: sed. G. in cōmēto p̄dicti afor. Alio mō ꝓ p̄paratione ad nutriendū: ⁊ hec est vera digō: ⁊ hoc mō loquit̃ hic. Ad aliud dōm ꝙ ꝓlōgatio vite pōt fieri dupl'r vel duplici de cā. aut qꝛ restaurat humidū nāle: ⁊ hoc mō oē tale vitā nutrit: sed aqua nō est tale restaurant. Alio mō: qꝛ resistit actioni caloris ne tantū cōsumat humidū radicale: ⁊ hoc mō nō omne ꝓlongans vitā nutrit. Et ꝙ aq̄ cū sua frigiditate resistat ꝯsumptioni in humido appet. videmus enī ad sensum ꝙ equi plus durant famē ⁊ sitim cum freno ꝙ̄ sine freno ꝓpter friditatē freni que ꝓuenit ab ore vsq̄ ad os stōchi: ⁊ ipm̄ alterat: ḡ multofortius ex aqua: ⁊ hoc mō nō oportet ꝙ nutriat illud qō vitā ꝓlongat. Ad aliud cū dicit̃ oē qō est in potentia corporꝭ humani ⁊c̃. dico ꝙ aliud pōt esse in potētia dupliciter. Uno mō ꝓprie ⁊ in ꝓpinqua. Alio mō in potētia remota. mō illō qō est in potētia ꝓpinqua corpus nostrū bene pōt nutrire nō aūt qō est in potētia remota. mō aqua est in potētia remota: q̄re non opꝫ ꝙ possit nutrire: ꝓpter qō notandū ꝙ aliqō dicit̃ esse in potētia remota ad corpus humanū. s. qꝛ nō pōt recipere eius formā in vna trāsmutatione: sed requirit plures trāsmutationes. ⁊ hoc est dupl'r: aut qꝛ ipm̄ est corpus simplex: ⁊ hoc mō aqua nō est in potentia ꝓpinqua ad corpus nostrū qō est mixtū perfectum: aut qꝛ dato ꝙ sit mixtū nō hꝫ ꝓportionē ad corpus nostrū: ⁊ hoc mō ferrū ⁊ palea ⁊ fenū: ⁊ hec nō possunt nos nutrire: nō qꝛ nō sint mixta sed qꝛ nō hn̄t ꝓportionē ad corp⁹ nostrū: ⁊ sic ad illud. Ad aliud dōm ꝙ aqua iuuat ꝓpter sui subtilitatē ad penetrationē cibi: qꝛ ipm̄ acuit. Et cū ꝓbat̃ ꝙ nō per. G. in. 7. de inge. cap̄. 6. vbi dic̃ aq̄ nihil ꝯfert dignū ad distributionē cibi per mēbra. dico ꝙ ibi loq̄t de aqua in cōparatione ad vinū aquosum. ⁊ hoc est verū: qꝛ vinū aquosum plus facit penetrare cibū ꝙ̄ aqua sola: qꝛ vinū mixtum aque remittit ei⁹ frigiditatē per quā est nata oppilare: sed nō loquit̃ de aqua absoluta: q̄re nō valet. Ad aliud cū dī ꝙ aq̄ trāsire morat̃. dōm ꝙ veruꝫ est rōne frigiditatis: sed qñ est calefacta ꝑꝑ sui subtilitatē penetrat. Ad vltimū dōm ꝙ Aui. nō intelligit hic ꝙ res nutrimēti nō possit cōpleri sine aqua debita: sed dꝫ exponi absq̄ auxilio ⁊c̃. i. absq̄ auxilio liq̄ditatis cibi que liq̄ditas cōplet̃ per aquā: tm̄ hoc nō cōpetit aq̄ mag̃ ꝙ̄ cuilibet alij potui: qꝛ vinuꝫ aquosum melius hoc facit ꝙ̄ aqua: ⁊ sic ad illud.

Ampli⁹ aque diuersificant̃ nō solū in sub̄a aqueitatis: verū etiā s̄m illud qō eis admiscet̃: ⁊ s̄m qualitatē que in eis est superās. Aque v̄o que sūt alijs meliores sunt aque fontiū: neq̄ tamē oiuꝫ fontiū nisi fontiū terre libere in cuius territoriū nulla dispositionum qualitatum extranearū superat: aut aque que sunt petrose: qꝛ sunt digniores ne terrestri putrefactione putrescāt. Illa tamē que est terre libere melior est petrosa: neqꝫ ex omni fonte terre libere: sed illa tm̄ que preter hoc est currens. Neqꝫ omnis currēs nisi currens que est soli ⁊ vētis discoopta: hec nāqꝫ est ex eo ꝙ currēs nobilitatē acq̄rit. Nō currēti v̄o est cui acquirit̃ ꝓpter discoperturā malitia talis qualis nō acq̄rit̃ propter ꝓfunditatē ⁊ cooꝑturā. Neqꝫ oīs currens discooperta nisi illa que super lutū icedit. Et debes scire ꝙ que sup̄ lutū vadit melior est ea que sup̄ petras fluit. Lutū eniꝫ mundat aquam ⁊ aufert ab ea res extraneas sibi admixtas que sunt in ea ⁊ colat ipsaꝫ: sꝫ lapides nō faciūt illō. Opꝫ aūt vt lutū per qō transit sit liberū ⁊ nō

sit lutũ fetidũ neq; lacunosũ neq; aliud. Et si hec aq̃ fuerit multa ⁊ forti cucurrerit cursu que ꝑꝑ sui multitudinẽ illð qð ei admiscet in suã ꝯuertat naturam ⁊ que suo cursu ad solẽ tẽdat. s. ad orientẽ ⁊ ꝓprie ad eius estiuũ erit melior aquis: ⁊ q̃to magis cũ multũ a suo elõgabit pncipio. Et post hanc que ad septẽtrionalẽ vadit. Illa nãq; que ad occidẽtẽ tẽdit ⁊ meridiẽ est mala et ꝓprie cũ meridionales exufflauerint vẽti. Et illa qdẽ que a locis descẽdit alt̃ cũ alijs bonitatib⁹ est melior.

¶ Hic declarat in spãli de opõnib⁹ ⁊ effectib⁹ aque. Et duo facit: q2 p° ꝓponit tres diuersitates aquaꝝ. Scðo eas mãifestat. ibi (Aque vo que sunt alijs meliores.) Deide cũ dicit (Aque vo.) hic manifestat istas diuersitates aquaꝝ. Prĩo facit h. Scðo ponit quẽdã canonẽ gñalẽ ad cognoscẽdũ aq̃s bonas ⁊ malas ibi circa finẽ capituli (Cũq; diuerse bone ⁊ male.) Prĩa in tres sicut tres sunt diuersitates aquarũ q̃s ꝓposuit ⁊ q̃s mãifestat. Nã p° declarat que aq̃ sunt laudabiles ⁊ que illaudabiles ꝓm sui subam. Scðo ostẽdit h rõne ei⁹ qð admiscet cũ ea. Tertio ðclarat 3am diuersitatẽ aq̃rũ. s. que sunt laudabiles ⁊ que nõ rõne q̃litatis superantis in ea. 2a ibi (Aque ꝑterea q̃bus suba admiscet metallina.) 3a ibi (Nix vo ⁊ aq̃ glacies ⁊c̃.) Prima in duas: q2 p° ostẽdit pmã diuersitatẽ aquaruz rõne sube q̃tũ ad laudabiles. Scðo q̃tũ ad illaudabiles. ibi (Puteoꝝ vo: aque ⁊c̃.) Prĩa in duas: q2 p° determinat de vna spẽ aq̃rũ laudabiliũ. s. de aq̃s fontalib⁹ ⁊ fluuialib⁹. Scðo de pluuialib⁹. ibi (Ex aq̃s quoq; laudabilib⁹ sunt aque pluuie ⁊c̃.) Prĩa in duas: q2 p° docet cognoscẽ aquas fontales ⁊ fluuiales laudabiles a pte sube. Scðo docet eas rectificare ex pte sube. ibi (Sublimatio ꝑterea.) Prima in duas: q2 p° notificat per cãs aquas laudabiles ex parte sube fontales ⁊ fluuiales. Scðo per effectus. ibi (Ex illa que est.) Sic in pa parte dicit ⁊c̃. ¶ Iuxta istã ptẽ (Aque vo que sunt ⁊c̃.) Notãdũ vt reducant ad ordinẽ aliqualẽ laudes aque ex parte sbe q2 eas iordinate ꝓponit. bonitas g aq̃ ex pte sbe aut sumit ex pte originis ei⁹: aut ex pte q̃titat̃: aut ex pte mot⁹: aut ex pte loci per quẽ trãsit. Si ex pte originis tũc illa que est in luto libero vel petroso est laudabilior. Si ex pte q̃titat̃ tũc illa est laudabilior que est in multa q̃titate. Si ex pte mot⁹ hec est 2r: aut ꝯsiderat rõne pncipij vel termini: aut rõne motus absolute. Si rõne pncipij illa est laudabilis que icipit a mõte ⁊ ab alto loco ꝓcedit cũ motu magno ⁊ ipetu. Si rõne termini illa est laudabilis que tendit versus oriẽtẽ ⁊ maxime versus oriens estiuale. Si ex parte mot⁹ absolute hec est 3r: aut rõne mot⁹ in se: ⁊ circa illa que mouet est laudabilior q̃ illa que quiescit. aut rõne q̃litatis motus: ⁊ tũc illa est laudabilior que fortiter mouet. aut rõne distãtie mot⁹: ⁊ tũc illa que est cũ maiori distãtia a pncipio mouet originis est laudabilior. Si ex pte loci per quẽ trãsit hoc 2r. aut rõne sube loci. s. ꝙ sit petrosus vel lutosus. aut rõne cooperture vel discooperture loci: ⁊ sic apparet ordo ꝯditionũ bonitatũ aque ex parte sube acceptaruz. Causa aũt q̃re ex istis ꝯditionib⁹ dicit aqua laudabilis est hec: q2 sicut apparet per. G. p° de regi. sani. aq̃ laudabilis debet esse subtilis sube de se ⁊ dz esse priuata a permixtiõe rerũ extranearũ: ⁊ q2 oẽs iste ꝯditiones ꝑdicte hoc faciũt. s. ꝙ aque subtiliãt ⁊ eã remouent a ꝑmixtiõe rerũ extraneaꝝ: iõ ex eis dr̃ aq̃ laudabilis. ¶ Ulteri⁹ notãdũ ꝙ nõ appellat hic Aui. lutũ illð qð cõiter appellam⁹ cenũ: q2 tale lutũ reddit terrã grossam ⁊ permixtã partib⁹ terreis ⁊ reb⁹ extraneis: ⁊ per ꝯñs illaudabilẽ. Sed vocat hoc lutũ arenã minutissimã: ⁊ talis arena reddit ipaz clarã ⁊ purã: q2 colat aquã: ⁊ ideo illi qui faciunt cysternas colãt aquã per talẽ arenã.

Dub. 5m ¶ Sed tu dices ipse dicit ꝙ aq̃ que tẽdit ad meridiẽ est mala: sed ꝯtra imo vr̃ bona: q2 tẽdit v̾sus caliditatẽ. naz maior est caliditas in parte meridionali q̃ in aliq̃ alia: sicut g aq̃ discooꝑta est bona q2 respicit a calore solis: g multo fortius si tẽdit ad meridiẽ. ¶ Dicendũ cũ Aui. ꝙ aq̃ que tendit v̾sus meridiẽ est mala ꝑꝑ duo. p° q2 a meridie ꝓcedũt vẽti valde vaporosi q̃ admiscent cũ aq̃ currẽte versus illã partẽ ⁊ ipsaz corrũpunt. Itẽ est mala q2 tẽdit v̾sus vehemẽtẽ caliditatẽ que est tãta que facit ptes subtiles euaporare ⁊ grosse remanẽt. vñ ab eo qð discooꝑta est nõ est mala: sed q̃tuz currit v̾sus talẽ ptẽ. Querant hic tria simul. Prĩo vtꝝ aq̃ font̃ sit melior q̃ aq̃ flumĩs magni. Scðo vtrũ aq̃ flumĩs magni que currit ex ꝓpinq̊ q̃ ex lõginq̊. Tertio vtꝝ illa que a locis altis descendit ⁊c̃. q2 de istis trib⁹ vr̃ Aui. credẽ bonitatẽ ⁊ bene pertractent.

¶ Et illa que est sic est quasi dulcis que dulcis eẽ imaginat neq; vinũ tolerat vt ex ea sibi admisceat nisi paruz: ⁊ est in pondere leuis ⁊ cito infrigidat ⁊ cito calefit ꝓpterea ꝙ est resoluta frigida in hyeme ⁊ calida in estate in qua nullo mõ sapor superat aliq̃s neq; aliq̃s odor ⁊ cito descẽdit ab hypocũdrijs: ⁊ qð in ea cog̃t cito coquit ⁊ cito dissoluit. Debes aũt scire ꝙ põdus ex experimẽtis est adiuuantib⁹ ad cognoscendũ aque dispositionẽ. Aqua nãq; que est leuior in plurimis dispositionũ est melior. Est aũt cũ cognoscit põdus per mẽsurã. Et cũ cognoscit si in duab⁹ aq̃s diuersis duo pãni: aut duo cocta vni⁹ põderis madefiant: ⁊ postea vehementer exiccentur: deinde ponderentur q2 aqua cuius coctum fuerit leuius erit melior.

¶ Hic docet cognoscere aquã laudabilẽ ex parte sube per signũ ⁊ effectum eius. Primo facit hoc. Scðo ꝙ dixit ꝙ ipsa dz esse leuis docet cognoscere leuitatẽ eius. ibi (Debes aũt scire.)

Dub. 6m ¶ Dubitaret aliq̃s circa pmã ptẽ de eo qð dicit ꝙ ista aq̃ est bona q̃ est frida i estate ⁊ calã in hyeme. nõ vr̃ verꝝ ꝙ Hip. directe dic̃ ꝯriũ in libro de aere ⁊ aq̃ q2 dic̃ talẽ eẽ malã q̃ cito calefit ⁊ cito infridat. Ad h põt rñderi 2r. Uno mõ q2 ibi loq̃t Hip. de aq̃ q̃tũ ad ei⁹ exhibitionẽ. ⁊ hic ipa aq̃ est mala: q2 effect⁹ iducit malos. s. oppilatiões ꝑꝑ ei⁹ friditatẽ: sed Aui. loq̃t hic de aq̃ q̃tũ ad ei⁹ signationes bonitat̃ i se: ⁊ iõ nõ ꝯdicũt. Uel dðz ꝙ Hip. ibi loq̃t ð aq̃s illaudabilib⁹: sed Aui. hic loq̃t de laudabilib⁹. mõ in aq̃s illaudabilib⁹ est malũ ꝙ sint tales. s. calẽ in hyeme ⁊ fride in estate: q2 tunc mag̃ auget eoꝝ malitia ab alteratiõe ꝯtinẽtis: s; in aq̃s laudabilib⁹ est bonũ: q2 h est eis nãle cũ viscera terre a q̃b⁹ egredit sint calida in hyeme ⁊ frida in estate. vel al'r ꝙ aq̃ruz q̃dã sunt occulte ⁊ ꝓfunde vt aque ꝯductuũ ⁊ puteoꝝ: alie sunt mãifeste vt aque fontiũ ⁊ fluminũ: tũc dico ꝙ aque ꝯductuũ ⁊ puteoꝝ pñt 2r ꝯsiderari: aut q̃tũ ad pnm sui ort⁹: aut q̃tũ ad eoꝝ exitũ. Si q̃tuz ad pnm sui ortus sic debent esse calide in hyeme ⁊ frigide in estate: q2 viscera terre a quibus procedunt sunt calida in hyeme ⁊ frida in estate. Sed quãtuz ad eoꝝ exitum debent esse frigide in hyeme ⁊ calide in estate ꝓpter alterationẽ ꝯtinentis. Si ergo tales aque sint calide in hyeme ⁊ frigide in estate quãtũ ad pncipiũ sui exitus sunt male: q2 ꝯtra naturam earum. ⁊ de caliditatibus hic loquit Auic. Hippo. aut loquit ibi de aquis manifestis.

¶ Sublimatio ꝑterea ⁊ distillatio aq̃s r̃ctificat malas.

¶ Postq̃ docuit cognoscere aquas laudabiles ex pte sbe earũ per causas ⁊ per signa: hic docet eas rectificare ex pte sue sube ⁊ tria facit. Primo docet eas rectificare ꝑ sublimationẽ ⁊ distillationẽ. Scðo ꝑ ðcoctionẽ. Tertio ꝑ ꝯcussionẽ. 2a ibi (Et si istð nõ fuerit.) 3a ibi (Amplius decoctio sube ⁊c̃.) ¶ Iuxta pmã partẽ itelligẽdũ ꝙ sublimatio ⁊ distillatio pñt accipi pro eodẽ. s. ꝙ sũt synonyma ⁊ exponemus ⁊ pro. i. vel dðm ꝙ sublimatio ⁊ distillatio sic differũt: q2 sublimatio est decolatio per alembicũ sicut sublimat aqua rosata ⁊ aqua vite. Sed distillatio est decolatio rei ꝑ res habẽtes porositates angustas vt per filtrũ: ⁊ h mõ aq̃ distillat in cysternis per arenã. Et cã q̃re hec rectificãt aquas est hec: q2 aqua dr̃ illaudabilis ex ꝑmixtiõe rerũ extraneaꝝ cũ ipsa. cũ g de nã aque ꝓpria sit vt sit pura ⁊ simplex ⁊ sublimatiõe ⁊ distillatiõe fiat separatio ꝑtiũ extranearũ ab aq̃: iõ sublimatio ⁊ distillatio aquã rectificãt.

¶ Et si istud non fuerit decoctio rectificat. Aqua eniz cocta sicut testificati fuerunt sapientes minoris est inflationis ⁊ velocioris descensionis.

¶ Hic ponit 2m modum rectificationis. s. per decoctionem. Primo facit hoc. Secundo circa hoc reprobat opinionem quorũdaz. ibi (Et torpidi quidem medicoꝝ.) Deinde cum dicit.

¶ Et torpidi q̃dem medicoꝝ existimant ꝙ aque cocte subtile resoluatur ⁊ ipsius remaneat spissum: vnde in coquendo ipsam non existit iuuamentuz: quoniã spissitudinem in aqua augmentat.

¶ Hic reprobat opiõnẽ quorũdaz circa decoctionẽ aque ⁊ diuidit in duas. Prĩo mouet diuisionẽ illã scðam ⁊ cãm diuisionis ponit. Scðo remouet eã. ibi (Scire aũt debes.) Deinde cum dicit.

¶ Scire aũt debes ꝙ aqua in sue aqueitat̃ diffinitiõe existit ex ptib⁹ in subtilitate ⁊ spissitudine similibus: q2 est simplex: s; nõ inspissat nisi ꝓpterea ꝙ frigoris q̃litas super eam preualuit: aut ꝓpter fortem terrestriuz partiũ cõmixtionez que ob hoc ꝙ sunt ꝑuissime ab ea

nequeunt separari neq̃ descendere in ea: qꝛ non sunt tante quãtitatis vt cõtinuitatẽ aque scindere valeant ⁊ in ea descendere ob multã paruitatẽ. Oportet ergo vt eis accidat cõmixtio cũ substantia aque.

¶ Hic remouet opionẽ illoꝝ. Prio oñdit ꝙ ↄcoctio aq̃ rectificat aq̃. Scdo ꝓbat qd dixit ꝑ signũ. ibi (Et hui⁹ qdẽ signatio existit.) ¶ In pte pᵃ itẽdit talẽ rõnẽ. illd qd remouet ab aq̃ ↄgelationẽ frigoris ⁊ ꝙ separat ptes terrestres ab aq̃ rectificat aquã: sed decoctio facit hec duo: ergo ⁊c. ma. pꝫ: qꝛ aq̃ est de se similiũ ptiũ: ⁊ iõ vna aq̃ non dr̃ laudabilioꝛ alia nisi qꝛ est mag̃ subtilis ⁊ similis in suis partib⁹ ⁊ minus hꝫ admixtionẽ rerũ ex̃nearũ. mi. appet. nã decoctio pp caliditatẽ p̃ remouet ↄgelationẽ ab aq̃ vt notũ est. Itẽ pp ↄcoctionẽ rectificat̃ ⁊ ex tali rectificatiõe descẽdũt partes terrestres grosse iferi⁹: ⁊ ptes aquee qꝛ sunt subtiles remanẽt superi⁹ disgregate a ptib⁹ grossis: qꝛ de rõne calidi ẽ disgregare etherogenea: ⁊ tũc ptes ille pue terrestres q̃ nõ poterant scindẽ aquã pp eaꝝ puitatẽ iuuant̃ ex descensu ex raritate facta in aq̃: ⁊ sic appet ꝙ ↄcoctio rectificat aquã. Circa istã rõnẽ Aui. q̃tuoꝛ fac̃. Prio ꝓbat ma. rõnis. Scdo mi. Tertio rñdet ad foꝛas rõnis illoꝝ. Quarto ifert ↄclusionẽ suã. 2ᵃ ibi (Post h̃ ↄcoctio.) 3ᵃ ibi (Et erit illud.) 4ᵃ ibi (Decoctio ergo nõ subtiliat.) ¶ Iuxta p̃mã ptẽ est notãdũ ꝙ ꝑ h̃ qd dicit ꝙ aq̃ in diffõne sue aq̃sitat̃ existit ex partib⁹ similib⁹ in subtilitate ⁊ spissitudine itelligit sic. i. q̃tũ est ex pte eẽntie aq̃ dũmõ ipa nõ alteret̃ a sua nã: ⁊ iõ dato ꝙ hic nõ sit iuenire elntũ purũ: tñ q̃tũ est de sua nã mag̃ iclinat̃ ad nãlẽ ei⁹ simplicitatẽ ⁊ puritatẽ. nõ aũt talis dr̃ia est iter simplicia sed mixta. naꝫ in partib⁹ mixtoꝝ est dare aliq̃s ptes grossioꝛes ⁊ q̃sdã subtilioꝛes pp diuersam dispõnẽ mãe: ⁊ pp diuersam actionẽ agẽtis: sꝫ simplicia sunt talis nãe ꝙ de se sunt talia in sũmo: ⁊ cũ ipa existẽtia in sũmo sint in sua puritate ⁊ ptiũ similiũ ⁊ homogenearũ: ergo aq̃ q̃tũ est ex pte eẽntie aque ↄstat ex partib⁹ similib⁹ in subtilitate ⁊ spissitudine: ⁊ h̃ appet ꝙ si vna aq̃ sit grossioꝛ alia nõ ex pte eẽntie aque: sꝫ rõne admixtionis ptiũ extranearũ cũ ea vel pp frigus inspissant̃ ei⁹ ptes. Et notãdũ ꝙ Aui. mag̃ se refert ad ꝑmixtionẽ terre cũ aq̃ q̃ alterius elnti: qꝛ mixtio aque cũ aere vel igne nõ reddit eã spissiorẽ cũ sint subtilioꝛis substãtie q̃ aq̃ ⁊ ipsam nõ inspissant.

Dub^{m} 7^{m} ¶ Sed dubitaret aliq̃s de eo qd dicit ꝙ vna cã q̃re aq̃ inspissat̃ est pp frigus supueniẽs ei: sed h̃ nõ videt̃ qꝛ aq̃ est frida in sũmo: ⁊ iõ nõ ponit̃ eã ifridari: ergo nulla fridas aque supueniẽs põt eã ifridare vl' ↄgelare. ⁋ Itẽ dicit ꝙ alia cã spissitudĩs ei⁹ est foꝛt̃ ꝑmixtio aque cũ partib⁹ terrestrib⁹ que pp earũ paruitatẽ nõ pñt descendere ⁊ separari ab aq̃: sed hoc nõ videt̃: qꝛ q̃libet ps minima terre est g̃uioꝛ q̃cũq̃ parte minima aque. nũc aũt idẽ est mot⁹ totius ⁊ partis vt totius terre ⁊ vnius glebe terre: vt pꝫ 2° celi ⁊ mũdi: ergo sicut tota terra petit locũ deoꝛsum cũ sit grauioꝛ: ita ẽt q̃libet ps terre dꝫ descendẽ. ⁋ Ad pᵐ dõm ꝙ dato ꝙ eẽntia aque sequat̃ eẽ fridũ in sũmo: tñ nõ sequit̃ ꝙ hẽat ifridare in sũmo. naꝫ sicut igni cõpetit esse calidũ in sũmo vt est in mã ꝓpria. s. igni qui est elntuꝫ existẽs in ↄcauo oꝛbis lune: ⁊ tñ ei nõ cõpetit vrere vt sic: sed solũ cõpetit igni vt est in mã aliena. s. h̃ iferius existẽti vtputa adurere. Simil'r dico ꝙ aq̃ lꝫ sit frida in sũmo tñ nõ hꝫ ei⁹ friditas ↄgelare: sꝫ ei aduenit ↄgelatio ab extrinseco: ⁊ iõ dicit̃ 2° de gnõne ꝙ vstio ⁊ ↄgelatio insunt ꝑ accidẽs elntis. ⁋ Ad 2ᵐ dõm ꝙ lꝫ terra sit grauioꝛ aq̃ ⁊ de rõne eius sit moueri deoꝛsum: tñ ad motuꝫ cuiuslibet elnti reqrit̃ determinata q̃titas. Et rõ hui⁹ est: qꝛ motus eoꝝ fit ab aliq̃ v̾tute ↄterminata. q̃libet aũt virtus reqrit q̃titatẽ determinatã: ⁊ pp h̃ ↄtigit ꝙ millesima ps vni⁹ scintille ignis nõ calefaceret: qꝛ nõ est q̃titas ei ꝓpoꝛtiõata. Sil'r est in ꝓposito. nã ptes minime terre admixte aq̃ pp eaꝝ puitatẽ mĩmã nõ pñt scindere aquã ⁊ descẽdẽ: qd appet: qꝛ videm⁹ i aere q est mediũ subtilius ⁊ citius diuisibile: sꝫ athomi ⁊ ptes terrestres minime q̃ pp earũ paruitatẽ nõ pñt scindẽ aerẽ ⁊ descẽdere. quãto ergo minus poterunt scindere aquã cũ sit substãtie spissioꝛis. ⁊ sic ad illud.

¶ Post hoc decoctio spissitudinem remouet que propter frigus accidit p̃mo: deinde partes aque vehemẽter rarificat donec fiat subtilioꝛis substãtie vt possint ab ea separari partes graues terrestres in ei⁹ spissitudinem retente ⁊ constringant eã descendentes ⁊ propter descensum ab ea separent̃ ⁊ remaneat aqua pure ⁊ simplici propinqua: ⁊ erit illud quod propter calefactionem fuit separatum homogeneum ei qd remansit ⁊ non longinquum ab eo: qꝛ cũ aqua a cõmixto separat̃ ei⁹ partes in subtilitate similantur: neq̃ multũ interest iter illd qd subit ⁊ iter illd qd remanet. decoctio ergo nõ subtiliat aquã nisi ꝓpterea qꝛ aufert spissitudinẽ frigoꝛis: ⁊ qꝛ facit qd ei cõmixtũ est descẽdere.

¶ Notãdũ ꝙ cã q̃re decoctio remouet spissitudinẽ ab aq̃ frida ex ↄgelatiõe est: qꝛ ↄcoctio fit a cal'itate. mõ aũt pᵃ actio calidi est calefacẽ: ⁊ ꝑ h̃ subtiliare ⁊ rarefacẽ: si ergo spissitudo adueniat in eã pp ↄgelationẽ: qꝛ ↄgelatio opponat̃ subtiliatiõi ⁊ rarefactiõi que fit a calido: pꝫ ꝙ decoctio hꝫ p̃ ↄgelationẽ remouẽ ⁊ ei⁹ spissitudinẽ. ⁋ Itẽ hꝫ 2° remouẽ spissitudinẽ accidentẽ ex cõmixtiõe ptiũ terrestriũ: qꝛ cũ decoctio hẽat rarefacẽ ⁊ per mediũ rarefacti meli⁹ ⁊ citius moueat̃ coꝛp⁹ graue q̃ per coꝛp⁹ depressum: sicut vidim⁹ ꝙ lapis melius ⁊ citius mouet̃ per aerem qui est subtilioꝛ q̃ per aquã iõ subtiliãdo aquã istã rarificat: ⁊ tũc partes terrestres magis possunt diuidere ↄtinuitatẽ aque ⁊ descẽdere: quare ⁊c.

Dub^{m} 8^{m} ¶ Sed diceret aliq̃s qñ aq̃ est ↄcocta ⁊ rarefacta que p̃ erat spissa remanet pura ⁊ ꝓpinq̃ simplici elnto. Sed h̃ nõ videt̃: qꝛ hoc est ↄtra Hippocratẽ in libꝛo de aere ⁊ aq̃ ⁊ regionib⁹. q vult ꝙ talis aq̃ que p̃ fuit spissa ⁊ ↄgelata nunq̃ redit ad pristinũ statũ sanitatis: ⁊ h̃ declarat qꝛ ꝑdit saporẽ quẽ p̃ hẽbat: ergo decoctio eã nõ rectificat. ⁋ Ad h̃ dõꝫ 2ʳ. Uno mõ ꝙ 2ʳ est spissitudo aque. Una est cũ ↄgelatione sicut glacies ⁊ de tali loquit̃ ibi Hippo. ꝙ nunq̃ redit ad pristinã bonitatẽ: qꝛ ꝑ actionẽ calidi resoluit̃ ei⁹ subtile ⁊ grossuꝫ remãet: ⁊ de tali nõ loq̃t̃ Aui. hic. Alia ẽ spissitudo ꝑ admixtionẽ rerũ ex̃nearũ ⁊ de ista hic loq̃t̃ Aui. ⁋ Uel dõꝫ ꝙ spissitudo põt 2ʳ accidẽ aq̃. Uno° ꝑ ↄdẽsationẽ ptiũ a frido solũ: ⁊ talis spissitudo remouet̃ ꝑ ↄcoctionẽ ⁊ sic loq̃t̃ hic Aui. Alia ẽ spissitudo facta a frigido maximo qd hꝫ expꝛimere partes subtiles ⁊ relinquere grossas que est frigiditas arefaciẽs quare fit sicut fit in crystallo: lꝫ nõ tanta: ⁊ hec nunquã redit ad pꝛistinã bonitatẽ: ⁊ de hac loq̃t̃ Hippo. ibi nõ aũt hic Auicẽ. quare nõ cõtradicunt.

Dub^{m} 9^{m} ¶ Dubitaret aliq̃s circa illã pteꝫ (Et erit illud) vbi soluit ad formã rõnis eoꝝ ⁊ dic̃ ꝙ nõ seq̃t̃ ꝙ relinquat̃ spissuꝫ in aq̃ ex ↄcoctiõe ⁊ subtile resoluat̃: qꝛ illd qd resoluit̃ est homogeneũ ⁊ sil'e ei qd remanet. Sꝫ h̃ nõ vr̃ veꝝ qꝛ illd qd resoluit̃ ab aq̃ in ↄcoctiõe est vapoꝛ. mõ aũt vapoꝛ ẽ hũiditas subtiliata vt appet ꝑ. Ꝺ. 5. de simpli. medi. distin. 2. ca. 1. ergo oẽ qd resoluit̃ ẽ subtili⁹ q̃ qd remanet. Preterea qd hꝫ nãm aereã est subtilius q̃ qd hꝫ nãm aqueã: sꝫ vapoꝛ est nãe aeree: q̃re ⁊c. Preterea si in decoctiõe aque nõ resolueret̃ subtilius: sꝫ eẽt tota homogenea in partib⁹: tũc aut nõ de ipsa resolueret̃: aut tota simul: sed nõ tota simul vt pꝫ. nec est dõm ꝙ nõ resoluat̃ cũ minuat̃ ei⁹ q̃titas: ergo vna pars sic ⁊ alia nõ. hoc aũt nõ eẽt nisi qꝛ vna eius ps est subtilioꝛ ⁊ mag̃ nata resolui q̃ alia: q̃re solo Aui. nõ valet. Dõm ꝙ aq̃ que remanet in decoctiõe ẽ homogenea cũ illa que resoluit̃: pp qd sciẽdũ ꝙ hec est dr̃ia iter simplicia ⁊ cõmixta: qꝛ in mixtis per decoctionẽ citius resoluit̃ subtile: ⁊ postea relinquit̃ grossum: qꝛ agẽs citius ipꝛimit formã in mãm dispositã q̃ nõ dispositã: cũ ergo ptes subtiles sint mag̃ ꝓpoꝛtionale ignis q̃ grosse: iõ citius resoluunt̃ ab igne ⁊ recipiũt actionẽ ei⁹ citius. Sꝫ in simplicib⁹ eadẽ est rõ in oĩb⁹ partib⁹ ⁊ in toto: ⁊ iõ oẽs eoꝝ ptes sũt homogenee. itaq̃ nõ resoluit̃ subtilioꝛ ps aq̃ cũ iter ipas nõ sit cõparatio. ¶ Ad rões. Ad p̃mã dõm ꝙ nõ vult ꝑ h̃ dicere Aui. qñ vapoꝛ sub forma vapoꝛ̃ est nõ subtilius sit q̃ sub forma aque: ⁊ hic nullus dubitat: sed anteq̃ ↄuertat̃ in vapoꝛeꝫ tota aq̃ est similis in suis ptib⁹. Et ꝑ h̃ ẽt pꝫ ad 2ᵃᵐ. ⁋ Ad 3ᵃᵐ dõꝫ ꝙ cũ dr̃ aut resolueret̃ tota aut nunq̃: aut vna ps p̃ ⁊ alia post. dico ꝙ nõ est dõm ꝙ nõ resoluat̃ vt tu dicis ne ẽt resoluat̃ tota simul: cuius rõ est: qꝛ lꝫ sit de se eiusdẽ dispõnis: tñ qꝛ alteratio ei⁹ a calido nõ fit simul sꝫ successiue: qꝛ p̃mo attingit ptes ꝓpingoꝛes iõ nõ simul tota resoluit̃. Et cũ dr̃ si pars vna sit ⁊ alia nõ: h̃ nõ est nisi qꝛ vna ẽ subtilioꝛ alia. dico ꝙ h̃ eẽt veꝝ in mixtis: sꝫ in elntis nõ ẽ: sꝫ pp alterationẽ que fit successiue ⁊ nõ simul in istãti: q̃re nõ valet.

¶ Et huius quidẽ significatio existit: quoniã cuꝫ aque grosse dimittunt̃ longo tempoꝛe non descendit ex eis res de qua sit curandũ: sed cum coquunt̃ ilico descendit ex eis res multa ⁊ fit aqua que remanet in põdere leuis ⁊ clara. Et descensionis quidem causa est subtilitas que ex decoctione acquiritur.

¶ Hic ↄclarat ꝑ signũ ꝙ ↄcoctio rarificat aquã. ⁊ p̃ facit h̃. 2° declarat qdã suppositũ. ibi (Nonne vides.) Et hui⁹ qdẽ.) s. ꝙ decoctio separat grossum a subtili ⁊ ꝙ aquã rectificat ⁊c.

¶ Nõne vides ꝙ aqua magnoꝛum fluminuꝫ sicut fluminis gyon ⁊ p̃cipue ille que in postremo eius sũmũ-

tur ilico cuꝫ sumunt vehemēter sunt turbide ⁊ postea in breui tēpore in vna recessiōe subito ita clarificant. ꝙ si alia vice residere faceres nō descēderet in eis res de qua esset curandum. Sunt autē qui aquaꝫ nili maxima laude extollūt ⁊ eius bonitates in quatuor comprehendunt. In longitudine manationis eius ⁊ bonitate locoꝝ per que vadit. Et qꝛ in cursu suo a meridie tēdit ad septētrionē subtiliās illud qđ in ipso currit ex aquis. In multitudine vō sui alie cōmunicāt ei.

¶ Hic declarat qđdā suppositū prius: vel dōm ꝙ ꝯfirmat ꝯclaratione ꝑdictā. s. ꝙ decoctio rectificat aquā. ⁊ ꝑmo ostēdit hoc. 2° in opposito. ibi (In aquis aūt alijs ⁊c.) Prima in duas: qꝛ ꝑmo facit qđ dcm̄ est. Scđo pōit bonitates ⁊ laudes aque cuiusdā fluuij de quo fecit mentionē. s. nili. ibi (Sunt aūt qui aquā ⁊c.)

¶ In aquis aūt alijs si quotidie eas ꝺ vno vase in alio mutares quotidie manifestā videres descēsionē sicut in primis. Et preter hoc nō descendit ex eis qđ descendere cōsueuit nisi paulatim ⁊ nō cito: ⁊ cū hoc nō perfecte clarificant. Et huius quidem cā est ꝙ cōmixtiones terrestres leuiter a substātia subtili descendunt in qua nō est grossitudo neqꝫ viscositas neqꝫ vnctuositas: sed a spisso non tam facile descendunt.

¶ Hic declarat qđ dixit in opposito: sed in malis aquis ⁊ pꝫ. Hic cadit questio ad euidentiam omnium predictorum. s. vtruꝫ decoctio rectificet ⁊ subtilliet aquā ⁊ diligenter inquiratur.

¶ Amplius decoctio substantie acquirit subtilitatem: ⁊ post decoctionem concussus.

¶ Postꝙ̄ docuit duos modos rectificandi aquas ex parte sube. s. per sublimationē ⁊ distillationē ꝑmo: scđo per decoctionē: hic ponit tertiū modū rectificandi aquas. s. per ꝯcussum ⁊ patet.

Dubm 10m ¶ Sꝫ diceret aliqs nō vꝫ ꝙ ꝯcussus rectificet aquā: qꝛ motꝰ fridoꝝ īfridat magꝭ: sic pꝫ ꝙ vinū citius ⁊ magꝭ īfridat mota fiala ꝑ aqua ꝙ̄ stādo: nūc aūt supflua friditas īspissat aquā: ꝰ nō rectificat. Dicendū ꝙ post ꝯcoctionē ꝯcussus rectificat aquā: qꝛ est qdā motꝰ. oīs aūt motꝰ subtiliat ⁊ rarificat ex q̄ rarificatiōe magꝭ accidit segregatio rerū exͣneaꝝ aque diuersaꝝ vt sup̄ dcm̄ est: q̄re ⁊c. ¶ Ad rōnē dōm ꝙ motꝰ fridoꝝ nō īfridat seip̄m: sed res exͣneas motas in eis: ⁊ iō nō vꝫ. vñ ꝯcussus mltū ꝓfert aqs puteoꝝ ⁊ lacoꝝ occultoꝝ que nō pñt moueri vel stāt coopte: ⁊ iō q̄to aque puteoꝝ magis ꝯcutiunt ⁊ magꝭ de eis extrahit tāto sunt meliores ⁊c.

¶ Ex aqs quoqꝫ laudabilibꝰ sunt aq̄ pluuie ⁊ ꝑcipue ille que in estate eueniūt ⁊ ex nubibꝰ cū qbꝰ accidūt tonitrua. Turbidatio aūt vaporis vnde gñant vēti maximi cū nubibꝰ veniētes turbidant nubes ex qbꝰ venit pluuia: ideoqꝫ eius substantia est falsa ⁊ nō pura.

¶ Postꝙ̄ Aui. ꝯtermi. de vna spē aquaꝝ laudabiliū ex pte sbe. s. ꝺ aqs fontalibꝰ qbꝰ cōprehēdit aq̄s fluuiales: hic ꝯter. de dispōnibꝰ ⁊ diuersitatibꝰ spēi aq̄rū laudabiliū. s. pluuialiuꝫ ⁊ tria facit. Prio ponit latitudineꝫ aq̄ pluuialis in sua bonitate. Scđo ostēdit ꝙ aq̄ pluuiali pōt iesse aliqđ īpedimētū vl' nocumētū. ibi (Sed tñ aque pluuiali.) Tertio docet h̄ nocumentū remouē. ibi (Qꝛ si aq̄ pluuie bullierit ⁊c.) ¶ Juxta ꝑmā ptē notāduꝫ ꝙ aq̄ pluuiales sūt digne laudabiliū aq̄rū. nā tales aq̄ sunt pauce īflatiōis ⁊ cito penetrāt: ⁊ h̄ est pp eaꝝ sbtilitatē. Qꝛ aūt aq̄ pluuialis sit subtilis sbe appet: qꝛ est sublimata ꝑ nubē. sublimatio aūt est cā subtiliatiōis ⁊ rectificatiōis aq̄ vt visuꝫ ē sup̄: ⁊ iō aq̄ pluuialis ē laudabilis. ¶ Ulteriꝰ ītelligēdū ꝙ ī ista pͣ pte ponit latitudinē bonitatꝭ aq̄ pluuialis. nā tāgit duplicē modū aq̄rū pluuialiū laudabiliū. vnū modū laudabilē ⁊ vltīe laudabilitatꝭ. aliū minꝰ laudabilē. pm̄ tāgit cū dic̄ ꝙ ille q̄ eueniūt in estate ex nubibꝰ cū qbꝰ adsunt tonitrua. 2m̄ tāgit cū dic̄ turbidatio aūt vaporꝭ ⁊c. Cā aūt q̄re pͤ sūt laudabiliores ē hec. nā ille aq̄ q̄ pluūt ī estate sūt magꝭ digeste ⁊ subtiliate a calore estatis ꝙ̄ ille q̄ veniūt alijs tpibꝰ: ⁊ q̄to sbtiliores tāto puriores ⁊ simpliciores: ⁊ ꝑ ꝯñs meliores. Jtē sūt laudabiles maxīe ille cū q̄rū nubibꝰ sūt tonitrua: qꝛ tonitruū subtiliat vaporē īquātū ē motꝰ qdā fortꝭ: ⁊ motꝰ hꝫ calefacē ⁊ subtiliare. tuꝫ ēt qꝛ tonitruū vt appet ex alia scīa fit qñ eleuat exhalatio cal'a ⁊ sicca agitat ⁊ cōmouet ī cōpore nubis: postea exit de nube cū forti īpetu: ⁊ ex tali ꝯcussiōe aliqñ adurit ⁊ gñat cōruscatio ⁊ ignitio: ⁊ iō ex tali calefactōe exhalatiōis sicce illi vapores nubis subtiliant: ⁊ iō aq̄ gñate ex illis vaporibꝰ sūt subtiles: sꝫ aq̄ pluuialis q̄ fit ex vētis ⁊ vaporibꝰ turbātibꝰ nubes ē minꝰ laudabilis: qꝛ eiꝰ sba est falsa vt dic̄. A. qꝛ nō est pura: sꝫ hꝫ admixtionē ptiū grossaꝝ ⁊ terrestriū admixtaꝝ vētis. ꝑmixtio aūt aque est cā illaudabilitatꝭ eiꝰ vt dcm̄ est sup̄: q̄re ⁊c.

¶ Sed tamen aque pluuiali cito aduenit putredo lꝫ sit aqua melior propterea qđ est valde subtilis.

¶ Dubitat circa illā ptē: sꝫ tñ aq̄ pluuiali. ꝙ h̄ qđ dic̄ lꝫ sit aq̄ melior pōt exponi 2r. Unoº lꝫ sit aq̄ melior. s. inter pluuiales ꝓpterea qđ ē valde subtilis ⁊c. Alioº referēdo ad alias aquas nō pluuiales vt dicat lꝫ sit aq̄ melior. s. oībus alijs aquis nō pluuialibus.

Dubm 11m ¶ Sꝫ q̄tū ad 2m̄ expōnē dubitat vtrꝫ aq̄ pluuialis sit melior oībꝰ alijs aqs. Et vꝫ ꝙ sic: qꝛ ip̄a sit subtilior ⁊ purior oībꝰ alijs pp eius sublimationes a sole vt dcm̄ est: ⁊ ꝑ ꝯñs melior. ¶ In ꝯriū arguit: qꝛ hoīes nō sic vtunt ea sic̄ alia. ¶ Dōm ꝙ in regi. sani. hoīs puto aliā eē meliorē: ⁊ iō ipsam elegit Gal'. in. 4. de regi. sani. ⁊ h̄ est pp tria nocumēta que hꝫ in se aq̄ pluuialis magꝭ ꝙ̄ alia. Primū est ꝙ pp eius nimiā subtilitatē est magꝭ nata putrescere vt statiꝫ dicet Aui. in sequēti pte: ad eiꝰ putrefactionē sequit putrefactio in humoribꝰ. Scđa cā est: qꝛ cū hec aqua sit subtilissima eius nocumētum est natū citius ꝑuenire ad spūalia. s. sua friditate que inimicat vite. Tertia cā est: qꝛ ipsa pp sui subtilitatē īpedit actū digōnis. s. pp eius multā ꝓuocationē. mō multiplicatio vrine minorat egestionē ⁊ ecōuerso. nunc aūt vt dicit Auēzoar ꝯueniēs est vt hō sit bis aut saltim semel solutus in die: ⁊ iō ꝯdicit ꝙ alia sit melior ⁊ ꝑ ꝯñs 2ª expō nō est bona. ¶ Tūc ad rōnē dico ꝙ rōne subtilitatis absolute bene ē laudabilis: tñ rōne alioꝝ ē illaudabilis. ¶ Notādū vlterius circa illā partē ꝙ sicut Aui. posuit duplicē aquā pluuialē laudabilē: vnā ī vltimo laudabilitatꝭ ⁊ aliā minus laudabilē: ita ēt posuit duas alias illaudabiles: q̄ruꝫ pª corrñdet pͤ: 2ª 2ͤ. nā pª aq̄ ex eo ꝙ erat subtilissima est laudabilissima in se: tñ cū h̄ etiā est illaudabilis q̄tū ad aliud. s. qꝛ pp eiꝰ supfluā subtilitatē ē magꝭ nata putrescē. Scđo qꝛ ꝓpter eius ꝑmixtionē cū rebꝰ extraneis est magis nata putrescere ⁊ alterari ꝙ̄ nō pluuialis. Et vltimo ponit nocumentū cōmune vtriqꝫ aque pluuiali qđ est īpedire pectꝰ ⁊ vocē: ⁊ cā hec est qꝛ vox causat maxime a pulmone ⁊ membris spiritualibꝰ que sunt in pectore: nō aūt pluuialis aqua cū sit inter alias aquas aqua magꝭ subtilis ideo eius frigiditas ꝑterea statim spiritualia tendit propter eius subtilitatē: ⁊ ideo eius nocumentum quod est frigiditas penetrat citius ad membra spiritualia ꝙ̄ aliarum aquarum grossarum. frigiditas autē est contraria ⁊ inimica spiritualibus membris ⁊ vite: quare ⁊c.

¶ Et qꝛ in ipsa corrūpēs terreus ⁊ aereus cito opat et fit eiꝰ putredo cā cōputrescēdi hūores ⁊ īpedit pectꝰ ⁊ vocē. Quidā aūt dixerūt huiꝰ cām esse ꝙ aque pluuie gñant ex vapore q̄ fuit ex humiditatibꝰ diuersis subtiliatꝰ. Sed si hec eēt cā aqua pluuie vituperabilis esset ⁊ nō laudabilis: sꝫ nō est ita: imo ꝓpter multā sue substātie subtilitatē: qm̄ omnis subtilis substātia plus recipit passionē. Qꝛ si aqua pluuie ebullierit eius receptio putrefactionis minuet. Acetosa quoqꝫ cū comedunt tunc cū necesse fuerit vti pluuiali aqua opponunt putrefactioni ⁊ ab impedimēto eius securitatē faciūt.

¶ Hic ostēdit ꝙ dato ꝙ aq̄ pluuialis sit laudabilis: tñ ei pōt inesse aliqđ nocumētū. Et pº facit h̄. Scđo circa hoc reprobat opinioneꝫ quorūdā. ibi (Quidā aūt dixerūt.) ¶ Notandū ꝙ Aui. hic nō exp̄mit quis fuit iste qdā: tñ ista lr̄a inuenit in libro Hippo. de aere ⁊ de aq̄. ita ꝙ ip̄m videt īprobare. veꝝ est tñ ꝙ in illo libro Hippo. inuenit duplex lr̄a. Una que dicit ꝙ aq̄ pluuialis est nata cito putrescere: qꝛ. n. ex multis cōgregant aque: iō aquis alijs citius putrescere solent: ita dicit verū est ꝙ alia lr̄a inuenit dicere ꝯrium. ¶ Sed vt hec ꝯtrouersia tollat inter Auicē. ⁊ Hippo. queruntur duo simul ⁊ fit questio vtrū aqua pluuialis sit subtilis substantie. Scđo vtrꝫ dato ꝙ sic an sit magꝭ nata putrescere pp eiꝰ subtilitatē. Et diligēter excutiant ⁊ isti auctores ad ꝯcordiā reducant.

¶ Puteoꝝ vō aque ⁊ aque ductuū sunt male comparatione aquarū fontiū: sunt enim aque constricte terrestreitates longo recipiētes tempore: ideoqꝫ esse nō pōt quin in eis aliqua sit putrefactio: quoniā extracte fuerūt ⁊ cōmote virtute cogēte ⁊ nō virtute que sit in eis declinante ad hoc vt manifestent ⁊ expellant nisi

ingenio ⁊ arte q: via propinqua eis fuit adhibita per quã incesserũt. Et ex eis tamẽ ille sunt deteriores quibus ex plũbo vie facte fuerũt: quoniaʒ ex eius virtute aliquid assumũt vt frequẽter ad dissinteriã ducũt. Aq̃ auteʒ paludis deterior aqua putei existit: q: manatio aque putei acuit̃ ꝓpter illud qđ de ipsa extrahit̃ vnde perdurat eius mot⁹ ⁊ nõ multũ morat̃ in cõstrictione neqʒ manet in locis vnde manat longo tẽpore. Aqua v̊o paludis propterea ꝙ longo tempore morat̃ in foraminib⁹ terre putrefacientis: ⁊ eius motus in manando ⁊ egrediẽdo est mot⁹ tardus qui nõ ꝓuenit ex fortitudine sue expulsionis ꝓpter largitateʒ mãe ipsius: neqʒ est nisi in terra corrupta ⁊ putrida.

¶ Postq̃ꝫ auctor determi. de aq̄s laudabilib⁹ ex pte sube: hic dtermi. de aq̄s illaudabilib⁹ ex pte sube. Et qnqꝫ facit. Quia p̊ dtermi. de aq̄s puteoꝝ ⁊ aq̄s ductuũ. 2° de aq̄s paludosis. 3° de niuosis. 4° de aquis lacunalib⁹. 5° de nõ currẽtib⁹. 2ª ibi (Aq̃ aũt ꝑaludis.) 3ª ibi (Niuose v̊o.) 4ª ibi (Et aque stãtes.) 5ª ibi (Aque v̊o nõ currẽtes ⁊c̃.) Quia via ꝓpinq̃ fuit eis adhibita. postq̃ꝫ incesserũt sic q: aque fontiũ ꝓueniẽtes ad poros terre qui sunt in fonte scaturiunt ⁊ exeunt cũ ĩpulsione ⁊ motu forti ex se q: nõ põt tota exire simul: ⁊ iõ vna pars ĩpellit aliã: ⁊ tũc ex tali motu subtiliat ⁊ dpurat̃ nec fit ei admixtio partiũ terrarum ex lõgitudine. Ex eis tñ ille sunt deteriores quibus ex plumbo ⁊c̃.

Dubm 12m ¶ Dubitat̃ circa h̃: diceret aliq̄s nõ videt̃ ꝙ aque ductuũ que ꝓcedũt per cãnales plũbeos sint nate gñare dissinteriã q: dissinteria est excoriatio ĩtestinoꝝ que fit a caliditate acuta. plũbũ aũt est frigidũ: q̃re ⁊c̃. Jtẽ q: plũbũ sanat vlcera dicũt auctores medicine: ꝫ nõ facit vlcera intestinoꝝ. Dõm ad hoc multipliciter. Uno mõ ꝙ dissinteria est fluxus sanguinis per intestina: ⁊ hoc est dupliciter. Aut q: fluit ab epate ꝓpter debilitatẽ eius ꝯtentiue: ⁊ tũc ad hoc ꝯfert maxime aurũ ⁊ ferrũ ĩquãtũ ꝯfirmant ⁊ fortificant virtutẽ viscerũ ⁊ maxime stomachũ vel a ꝓprietate vel stipticãdo ⁊ roborando: ⁊ hic fluxus ꝓprie vocat̃ diaria. Aut fit ꝓpter excoriationẽ intestinoꝝ: ⁊ tunc plumbuʒ hʒ hoc facere a forma specifica: aut q: in plũbo sunt alique partes subtiles aduste que habẽt hoc facere: ⁊ alie grosse que ꝯsolidãt. Uel dõʒ ꝙ datũ interius excoriat ⁊ sic loquit̃ hic: sed datũ extra nõ. Uel dõm ꝙ plumbũ habet aquã ĩgrossare ⁊ putrefacere: ⁊ aqua putrefacta cõuertit̃ ad cholerã: ⁊ ideo ꝓpter eius siccitatẽ sanat vlcera ⁊ sic loquunt̃ auctores: sed propter acritatem ⁊ mordicationẽ quã acquirit hʒ excoriare intestina ⁊ causare dissinteriã.

¶ Niuose v̊o aque ⁊ glaciales sunt grosse. Et aq̃ stantes lacunales p̃cipue discooperte male sunt ⁊ graues q: in hyeme nõ infrigidant̃ nisi propter niues ideoq̃ꝫ generant flegma: ⁊ calefiunt in estate propter solem ⁊ propter putrefactioneʒ vnde generant choleram. Et propter spissitudinem quidem ipsaruʒ ⁊ cõmixtionem terrestrium cum eis ⁊ propter resolutionẽ subtilis earum generantur in eis que eas bibunt splenes: ⁊ eoruʒ myrach subtiliatur: ⁊ interiora ipsoruʒ ingrossantur ⁊ eorum extrema macrescunt ⁊ humeri ⁊ colla: ⁊ comedendi desideriuʒ superat in eis ⁊ sitis: ⁊ cõstringuntur eoruʒ ventres ⁊ difficile vomere possunt. Et est etiam cũ perueniũt ad hydropisim propterea ꝙ aquositas in eis retinet̃. Et est cuʒ perueniunt ad apostema pulmonis ⁊ splenis ⁊ ad dissinteriã ⁊ siccantur eorum pedes ⁊ manus ⁊ ipsoꝝ epata debilitant̃ ⁊ nutrimentum eorũ minuit̃ ꝓpter splenẽ ⁊ generãtur in eis mania et hemorroides ⁊ varices ⁊ apostemata laxa ⁊ ꝓprie in hyeme: ⁊ mulieres duriter ĩpregnantur ⁊ cuʒ difficultate pariunt ⁊ pariũt pueros apostemosos: ⁊ frequẽter fit in eis mola ⁊ ĩpregnatio mendosa: ⁊ eoruʒ pueri sepe patiunt̃ ramiceʒ ⁊ magni varices ⁊ cruriuʒ vlcera neqʒ eoruʒ plage sanant̃: ⁊ accrescit eorum desiderĩũ ⁊ soluunt̃ duriter. Et est cuʒ nocumẽto ⁊ apostematib⁹ in intestinis ⁊ quartanis abũdant ⁊ in senibus febres fiunt adurẽtes ꝓpter siccitatẽ naturarũ ipsoꝝ ⁊ ventriũ. Aque v̊o nõ currẽtes quocũqꝫ modo fuerit stomacho nõ conferunt. Et iudiciũ quidẽ eius que ex cãnalibus haurit̃ est iudiciũ aque nõ currentis. Est tñ melior aqua nõ currẽte propterea ꝙ nõ lõgo tẽpore in vno morant̃ loco: ⁊ cũ nõ currit ꝓculdubio aliq̃ in ea existit grauitas. Et fortasse in multis eaꝝ existit stipticitas ⁊ ꝯuertunt̃ cito ad calefaciẽdũ ĩteriora corporis: ideoqꝫ nõ sũt vtiles febres habẽtib⁹ ⁊ illis in q̄b⁹ cholera superat. Jn egritudinib⁹ v̊o in q̄bus retẽtio ⁊ maturatio sunt necessarie sunt meliores.

¶ Diceret aliq̄s nõ videt̃ ꝙ aque niuis sint grosse: q: nix hʒ partes aereas admixtas partib⁹ aqueis que debẽt eã reddere subtileʒ: p̃terea aqua que fit ex liquefactione niuis fit per subtiliationem qñ gñat̃ nix. nũc aũt sublimatio hʒ subtiliare aquã vt sup̃ patuit. Dõm ꝙ aqua niuis est grossa ꝓpter duo. p̊ ꝓpter infrigidationẽ superfluã coagulantẽ ⁊ inspissantẽ. nã hec est cã vna de causis ingrossantib⁹ aquã vt supra dictũ est. Jtẽ q: ꝓpter vehementẽ frigiditatẽ ei⁹ fit expressio partiũ subtiliũ q̃re remanet grossa. ⁋ Ad rõnes. Ad p̃mã verũ est ꝙ ille partes aeree sunt in niue: ſʒ excludunt̃ ꝓpterea ab aq̃ qñ liquefit nix. ⁋ Ad scd̃aʒ: ꝙ lʒ quãtũ ad primã gnõnẽ nix gñet̃ per subtiliationẽ tñ inspissat̃ ꝓpterea a frido circũstante ⁊ ingrossat̃: quare nõ valet. ¶ Notandũ ꝙ aqua paludis differt in duob⁹ ab aq̃ lacunali: q: in aq̃ paludali nullus est motus: sed in aqua lacunali est aliqualis mot⁹ huc ⁊ illuc lʒ paucus: ⁊ ideo aq̃ paludalis ad hoc est peior lacunali. (Et p̃cipue discooperte) sup. q: alterant̃ a sole ⁊ admiscent̃ ei vapores ⁊ radij: ⁊ q: per motũ nõ subtiliant̃ ideo remanẽt grosse ⁊ male ⁊ ex his peiores ſi sunt discooperte q̃ꝫ coop̄te ex quo nõ mouent̃: q: subtile resoluit̃ ⁊ remanẽt partes grosse. ¶ (Unde gñant cholerã.) Notãdũ ꝙ nõ est intelligẽdũ ꝙ iste aque calefacte a sole in estate ꝓprie ꝯuertãtur in cholerã nec flegma qñ sunt ĩfrigidate cũ multũ tendant ad nãm simpliciũ dato ꝙ sint putrefacte: sed q: ꝓpter earũ caliditatem vel frigiditatẽ disponunt epar ad gñandã cholerã multã vel flegma. ¶ (Qui eas bibunt splenes ⁊c̃.) Circa qđ notãdũ ꝙ cause gñant egritudines splenis: hoc est: q: iste sunt aque grosse ꝓpter resolutionẽ partiũ subtiliũ a grossis a calore solis. Jtẽ ꝓpter admixtionẽ vapoꝝ cũ eis ⁊ partiũ terrarũ ꝓpter qđ adueniẽtes ad splenẽ ip̄m oppilãt. Causa q̃re subtiliãt myrach est q: tales aque grosse ingrossant humores ⁊ ipsos faciũt ineptos ad penetrandũ ad myrach ⁊ ꝯsequẽter q: male nutrit̃ subtiliat̃. Et cã q̃re ĩteriora eoꝝ ingrossant̃ est q: oppilãt ꝓpter eius grossitiẽ. Cã q̃re est in istis fames ⁊ sitis est triplex: q: ista aq̃ est cã indigestionis membroꝝ: ⁊ iõ q: mẽbra nõ nutriunt̃ appetũt cibũ ⁊ potũ ⁊ cãnt famẽ ⁊ sitim. Alia cã est q: cũ hec aqua potius sit cã indigestionis in stomacho est cã acetositatis in eo que a frigida indigestione causat̃. acetositas aũt hʒ incitare appetitũ ⁊ acuere ĩcidẽdo viscosos humores q obtũdebãt calorem ⁊ sic cãe appetitus cibi ⁊ potus. Alia cã est: q: hec aqua causat frigiditatẽ in stomacho que hʒ exprimere humiditatẽ de villis stõchi ⁊ per ꝯñs inducẽ famẽ ⁊ sitim ⁊ est cũ nocumẽto ⁊c̃. Nam ille sunt valde stiptice ⁊ oppilatiue ꝓpter grossitiẽ eaꝝ ⁊ ꝑꝑ ꝑtes terrestres q̃ sũt in eis que stãt fixe in loco. (Adurentes.) i. lõge. Si tu dicẽs q̃uo fiũt tales febres in senib⁹ cũ ipsi hẽant corp⁹ fridũ: imo mag̃ dẽret fieri ĩ iuuenib⁹. dõm ꝙ. A. nõ vult ꝑ h̃ dicẽ ꝙ in senib⁹ mag̃ accidãt iste febres adurẽtes ex istis aq̄s rõne nãe eoꝝ calidioris q̃ꝫ in iuuenib⁹: sed vult dicere ꝙ iste humiditates grosse ex q̄b⁹ fiũt febres adurẽtes mag̃ retinent̃ in senib⁹ q̃ꝫ in alijs ꝑꝑ ĩbecillitatẽ virtutis expulsiue eoꝝ.

¶ Aque preterea quib⁹ substantia admiscetur metallina aut eius simile ⁊ aque sanguisugales omnes male sunt. Jn quibusdã tamen earum existit iuuamentum. Jlla eniʒ in qua virtus ferri superat iuuamẽtũ prestat ad hoc vt ĩterioribus⁹ fortitudo tribuatur ⁊ vt de reb⁹. i. corruptio stomachi ꝓhibeat̃ ⁊ vt virtutes desideratiue oẽs ꝓcedant. Et nos q̄dẽ eius dispositionẽ nominabimus ⁊ eius que est qualis ipsa post.

¶ Prius determi. de diuersitatib⁹ aquarũ rõne laudabilitatis ⁊ illaudabilitatis ex parte substãtie: hic determi. de aq̄s ⁊ de diuer-

ſitatib⁹ eaꝝ ex rõne mixtiõis eaꝝ. ¶ Juxta qḋ notādū ꝙ ſba metalli põt zʳ ītelligi. Unoº large.ſ.ꝓ oī corpe minerali.ſ.put dḃ de ferro de argēto ⁊ ere ⁊ ſiľib⁹. Alioº põt accipi ꝓ qdā ſpē metalli q̄ dḃ metallus ꝓpo noīe. Mõ hic accipiť h zº mõ. Et qñ ſubdit (Aut ei⁹ ſiľe.) accipit metallū ꝑ mõ.ſ.ꝑ ere plūbo ferro ⁊c. ¶ Ulteri⁹ notandū ꝙ aq̄ põt zʳ admiſceri cū metallis. Unoº artificiaľr.ſ.ꝙ limeť ⁊ pulueriʒeť metallū aliqḋ ⁊ ponať ī aq̄. Alioº ꝙ h fiat nāľr.ſ. qꝛ aq̄ trāſeat ꝑ illa loca ⁊ labať tñ mõ Aui. vtroqꝫ mõ intelligit h. ¶ Ulteri⁹ notādū ꝙ iſte aq̄ admixte metallis ſūt male q̄ꝫtū ad regimē ſanitat. Cui⁹ rõ eſt: qꝛ oēs ſūt groſſiores q̄ꝫ debeāt: ⁊ oēs aq̄ groſſe ſūt male in regi.ſani. Jtē qꝛ tales aq̄ hñt aliq̄ꝫ q̄litatē excellētē quā ex metallis acqrūt: ⁊ oēs taleʒ ſūt male. ¶ Ulteri⁹ notādū ꝙ oēs aq̄ ſanguiſugales ſūt male: qꝛ oēs ſūt putrefacte ⁊ corrupte: ⁊ iõ putrefactos gñant hũores. ¶ Propť ptē q̄ꝫdā ſuperi⁹ dictā.ſ.ibi (Jlla eſt in q̄ virt⁹ ferri ⁊c.) Dicit ad h vt īteriorib⁹ fortitudo tribuať ⁊c.ſ.mēbr̄ qꝛ ip̄a ꝯfortat ſtõchū ⁊ epar ⁊ alia īteriora: ꝯfortat.n.ſtõchū vel a ꝓpetate vel a q̄litate.ſ.qꝛ ferrū hꝫ exiccare hũiditates ſtõchi q̄ obtūdebāt ei⁹ calorē: ⁊ ꝑ ꝯñs ei⁹ appetitiuā. Jtē qꝛ rõne frīditat adiuuat ad exꝑmēdū ⁊ corrugādū os ſtomachi exꝑmēdo hũiditatē ⁊ nec̄e circa ip̄m: ⁊ ꝑ ꝯñs eſt cā appetitus in eo: ⁊ eodē mõ dḃꝫ de appetitu epat: ſꝫ aq̄ admixta auro hꝫ ꝯfortare minerā v̄tutū.ſ.cor: qꝛ aurū hꝫ a ꝓprietate letificare cor: ſiue illa aqua admiſceať auro qꝛ labať per minerā auri. veruꝫ eſt ꝙ aliq volunt ⁊ male ꝙ aurū nõ ſic hꝫ minerā ſic̄ alia metalla ſiue fiat iſta mixtio per pulueriʒationē ſiue ꝑ ei⁹ extinctionē in aqua.

¶ Nix v̄o ⁊ aq̄ glacialis cū munda fuerit ⁊ nõ cõmixta alij rei virtutē habenti malā ſiue ſoluať ⁊ fiat ex ea aq̄ ſiue cū ea de foris īfrigideť aq̄ ſiue ip̄a muteť ī aq̄ erit bona. Et ſuarū q̄dē diuiſionuꝫ diſpõnes nõ diuerſificanť diuerſitate multū extranea: ſed eſt ſpiſſior q̄ꝫ oēs aque ⁊ nocet debilitatē habētib⁹ neruoꝝ: ſed cū cogť ad bonitatē redit. Qḋ ſi aq̄ glacialis ex aq̄s malis fuerit: aut fuerit nix virtutē ꝯtrahēs malā ⁊ extraneā a locis in q̄bus cecidit erit melius vt cū ea īfrigideť aqua que ab iſtius cõmixtione ſit occulta.

¶ Poſtq̄ꝫ d̄termi. de diuerſitatib⁹ aq̄rū rõne ſbe ⁊ rõne admixtionis eaꝝ: hic d̄termi. de diuerſitatib⁹ aq̄rū rõne q̄litat eaꝝ. Et ꝑ facit hec rõne q̄litatū eaꝝ ꝑmaꝝ. Scḋo rõne ſcḋarū. ibi (Aq̄ v̄o ſalſa.) Pria in duas. Quia ꝑ diuerſitates aq̄rū d̄termiat rõne frīditat. Scḋo rõne caľitat. ibi (Aq̄ v̄o caľa.) Pria in duas. Prio d̄terminat diuerſitateʒ aq̄rū frīdaꝝ qñ aq̄ ē multū frīda. Scḋo h facit qñ ē tēꝑate frīda. ibi (Aq̄ ꝑpea tēꝑate frīda.) ¶ Juxta ꝑmā partē notādū ꝙ hic īſinuat Aui. ꝙ aq̄ niuoſa ⁊ glacialis duplicē hñt vtilitatē. Una ē qꝛ aliq̄b⁹ corꝑib⁹.ſ.in vehemēti calefactiõe q̄riť vehemēs īfrīdatio q̄ fit cū iſtis aq̄s: ⁊ tūc modos admīſtratiõis eaꝝ erit liq̄faciēdo niuē vel glaciē ⁊ bibēdo illā aq̄ꝫ ſiue dādo niuē vel glaciē in forma niuis vel glaciei: aut circūdādo aliq̄ꝫ rē ⁊ īfrīdādo ip̄aꝫ cū eis. Alia eaꝝ vtilitas eſt qꝛ aliq̄ ſūt ciuitates hñtes nāliter malas aquas: ⁊ iõ tunc dāda eſt eis aq̄ niualis vel glacialis q̄ lꝫ nõ ſint in vltimo bonitatis: qꝛ ſūt nimis ſpiſſe ꝑꝑ ꝯgelationē. Jtē ꝑꝑ exꝑſſionē ꝑtiū ſubtiliū a frīdo. Jtē qꝛ ꝑꝑ eaꝝ ſuꝑfluā frīditatē valde ledunt neruos ⁊ nām ꝓſternūt: qꝛ frīdū eſt nāe inimicū: tñ meliores ſunt q̄ꝫ q̄dā alie aque que cõiter habenť in q̄buſdā terris.

Du^m 14^m ¶ Sed tu diciʒ ꝙ hec aq̄ qñ cogť redit ad ꝑmā bonitatē. hoc nõ vḃ qꝛ ꝯ̄triū dic̄ exꝑſſe Hippo. ī lib. de aere ⁊ aq̄: ꝙ aq̄ ꝯgelate nunq̄ꝫ redeūt ad priſtinā bonitatē: ſꝫ ꝑdūt id qḋ erat ſaporitū in eis. ita dic̄ ⁊ h d̄clarat ꝑ ſignū qꝛ nunq̄ꝫ ꝑ d̄coctionē redeūt ad q̄ꝫtitatē ꝑmā. Dõm ꝙ ſine dubio aq̄ ꝯgelata cocta poſtea ē mala rõne exꝑſſiõis partiū ſubtiliū a frigido vehemēti: ⁊ iõ decoctio eius nõ rectificat ipſam quantū ad hanc malitiā: qꝛ nõ īmittit in eā partes ſubtiles exꝑſſas ꝑ a frigido. ⁊ hoc mõ loq̄ť ibi Hippo. tamē per decoctionem perdit ꝯgelationē quā prius habebat ⁊ quantuꝫ ad hoc quodāmodo redit ad bonitatē aque: qꝛ tūc pauciores hꝫ malas cõditiones. ⁊ quantū ad hoc loquitur Auicē. ⁊ ideo nõ ꝯtradicūt.

¶ Aqua ꝑterea tēꝑate frīda ſanis melior ē aq̄s oib⁹: lꝫ neruos īpediat ⁊ apoſtema in īteriorib⁹ habētes ledat. Jp̄a enī appetitū excitat ⁊ ſtõchū fortē efficit.

¶ Juxta illḋ ꝑpea ⁊ appetitū excitat: ſupple qꝛ ꝯſtrigit villos ſtomachi ⁊ exprimit hũidū qḋ obtūdebat calorē ſtõchi īnatū ⁊ ip̄m reddit adaptū ī ſui opõnē: ⁊ ſic effic̄ ipꝫ fortē ⁊ fac̄ ipꝫ appetē cibū.

¶ Aqua v̄o calida digeſtionem corumpit ⁊ facit natare cibum neqꝫ ilico extinguit ſitim: ⁊ eſt cū ad hydropiſim adducit ⁊ ethicam ⁊ conſumit corpus.

¶ Hic determi. de diſpõnib⁹ aq̄ caľe ⁊ effectib⁹ ei⁹. Prio q̄ ē caľa ſine admixtiõe alteri⁹ rei. Scḋo de ea q̄ eſt caľa ꝑ admixtionē artificialē. ibi (Et illi q̄dē.) Pria ī duas. Prio d̄termi. d̄ aq̄ nõ multū caľa q̄ꝫtū ad opõnes q̄s effic̄ circa corp⁹ ſanū. Scḋo q̄ꝫtuꝫ ad opõnes quas efficit circa corp⁹ egrū. ibi (Jlla v̄o que multū eſt caľa.)

¶ Sed tu dices nõ videť ꝙ aqua calida corrūpat digeſtionē: qꝛ digeſtio fit a calido: ergo iuuať digeſtio ab aqua calida. Jtē qꝛ aqua calida hꝫ calefacere ſtomachū. ſtomachus aūt calidus vt diciť in thegni digerere q̄dē bonus: ſicut frigus appetere eſt bonū. Dub^m 15^m

¶ Poſt nõ vḃ ꝙ ꝑducat corp⁹ ad hydropiſiꝫ ⁊ ad ethicā: h ē īpoľe: qꝛ iſte ſūt egritudīes ꝯ̄rie: qꝛ hydropiſis ē egritudo māľis ⁊ ethica īmāľis. Jtē qꝛ hydropiſis ē egritudo frīda ⁊ ethica ē egritudo caľa. ꝑterea nõ vḃ ꝙ ſaltē ethicā poſſit īducē qꝛ aq̄ ē cõplexio nāliter hũida ſiue ſit actuaľr caľa ſiue frīda: ſꝫ ethica ē mala cõplexio ſicca: q̄re ⁊c. ⸿ Ad ꝑ^m dico ꝙ aq̄ caľa corrūpit digõnē faciēdo cibū natare in ſtõcho: qꝛ digõ fit in fundo ſtõchi ꝑ coadunationē ſtõchi ⁊ caloris circa cibuꝫ vt pꝫ. z. de v̄tutib⁹: ſꝫ ſuꝑ natatiõe fac̄ cibū vacillare ī ſtõcho. mõ h fac̄ aq̄ caľa. nā ſic̄ frīda ꝯſtrigit caľa aq̄ dilatat ⁊ potiſſime tepida q̄ diſſoluit villos ſtõchi: ſꝫ multū calida ip̄os corrugaret nimis ⁊ malo mõ ꝑꝑ qḋ aq̄ caľa corrūpit digeſtionē. Alia cā ē qꝛ digõ fit a calore īnato: ſꝫ aq̄ caľa hꝫ caľitatē ex̄neā q̄re nõ ē ꝯueniēs. ⸿ Et ex h appet ad ꝑmas duas rõnes: qꝛ digõ nõ fit a q̄cūq̄ꝫ: ſꝫ a caľo nāli vel regulato ab eo: ſꝫ caľitas aq̄ ē caľitas ex̄nea q̄re nõ ꝯfert digõni: ſed īpedit vt dcm̄ eſt. ⸿ Ad aliā dõm ꝙ aq̄ caľa põt īducē hydropiſim qñ eā bibit hñs epar d̄bile ieiunus: qꝛ v̄tutē ei⁹ ſanguificatiuā debilitat ⁊ gñat aq̄ſitatē q̄ veniēs ad vētrē īducit hydropiſim. Jtē põt īducē ethicā vel ꝑꝑ vigilias vel ꝑꝑ ieiunia vel labores: ⁊ tūc dato ſtõcho ieiuno ꝑtrāſiēs ad mēbra ſuꝑcalefacta caliditatē adauget ⁊ ꝑduc̄ ad ethicā. ⸿ Et per h pꝫ ad tertiā: qꝛ nõ ꝑ eādē rõneꝫ gñať eas. ⸿ Ad 4.^m dõm ꝙ lꝫ ip̄ſa ſit hũida nõ eſt īcõueniēs qñ rõne caliditatis exiccet ⁊ inducat ethicā. ꝑterea cū ad ip̄ſaꝫ qḋ plus eſt potēs caliditas ei⁹ in exiccādo in talib⁹ q̄ꝫ ei⁹ humiditas humectādo: q̄re nõ valet. Dub^m 16^m

¶ Aq̄ aūt calefacta cū fuerit tepida fac̄ nauſeā ⁊ cū fuerit calidior q̄ꝫ hec ⁊ in ieiuno bibita fuerit multotiens ſtõchū lauabit ⁊ vētrē ſoluet: eā tñ frequēter bibē eſt malū: qꝛ ſtõchi d̄bilitat virtutē. Jlla v̄o que multū eſt caľa eſt cū colicā reſoluit ⁊ ſplenis vētoſitates frāgit.

¶ Juxta illud notādū (Aq̄ aūt calefacta cū fuerit tepida facit nauſeam.) qꝛ rõne hũiditat hꝫ laxare villos ſtõchi ⁊ ip̄oſ mollificare ⁊ dilatare rõne debilis caľitatis: ſic̄ ꝑ oppoſitū aq̄ frīda hꝫ ꝯſtringere ⁊ corrugare: ⁊ iõ ſub rõne q̄ eſt caľa hꝫ reſoluē. Jtē qꝛ d̄bilis caľitas cū hũiditate penetrat ⁊ replet ⁊ repletio eſt cā nauſee: ſꝫ fortiter caľa reſolueret. Jtē qꝛ tepida attrahit hũiditates ad villos ſtõchi q̄b⁹ attractis cāťur faſtidiū ⁊ nauſea. ¶ Notādū circa illā ꝑtē q̄ remāſit (Aq̄ ꝑterea tēꝑate frīda.) ꝙ aq̄ vehemēter frigida ledit multū ꝑꝑ ei⁹ groſſitiē. Jtē ꝑꝑ vehemētē hũiditatē valde nocet neruis ⁊ breuiter oī opõni vite. Jtē aq̄ caľa ledit qꝛ digõnē corrūpit ⁊ facit alia nocumēta q̄ infra diceť: ꝑꝑ qḋ ꝯueniēter dḃ ꝙ aq̄ tēꝑate frīda in vſu regimīs ſanoꝝ corpoꝝ ē ꝯueniētior oib⁹ alijs aq̄s: tñ in q̄buſdā regionib⁹ in q̄b⁹ ſūt vina potētiſſima mag̃ ꝯueniēs eſt vſus aq̄ vehemēter frīde ad ꝯtēꝑerādū caľitatē excellentē illoꝝ vinoꝝ. in alijs aūt regionib⁹ nõ. ¶ Ulterius notādū de eo qḋ dicit ꝙ aq̄ multū frīda īpedit ap̄ata in īteriorib⁹ mēbris: ⁊ rõ hec eſt: qꝛ ſic̄ appet in thegni tex. cõmē. 156. ſm̄ Haly. cõis intētio ī oī ap̄ate ē eūo ei⁹ qḋ collectū ē. mõ vehemēter frīda faciūt oppoᵐ qꝛ oppilāť. Jtē qꝛ ap̄ata facta in mēbris īteriorib⁹ velanť quodā pāniculo ſubtili ꝑ q̄ē pāniculū ſubtilē ꝯtīue deſudat aliq̄ hũiditas ſicut fit in ap̄atib⁹ oculoꝝ ꝙ gñať q̄dā pāniculus ſubtilis regēs ip̄ſa. h aūt nõ ꝯtingit in ap̄atib⁹ exteriorib⁹ factis in cute vt pꝫ: qꝛ ſufficit cutis exterior. mõ talē hũiditatē ꝯtinue reſudāteꝫ in ap̄atib⁹ īteriorib⁹ ⁊ virulētiā oꝫ abſtergē ꝯtinue vt pꝫ ꝑ. G. in. 13. de īgenio cap̄. z. ⁊. 3. z. diſtin. ⁊ iõ dicit Aui. in. 4. canti. ꝙ habētib⁹ ap̄a in īteriora oꝫ dare aquā ſolatri ⁊c. vt illa virulētia abſtergať. mõ talē abſterſionē hui⁹ hũiditat male ꝓhibet aq̄ frīda ⁊ iõ eſt eis īcõueniēs. verū eſt ꝙ aliqñ potū aq̄ frīde ꝯcedūt auctores in habētib⁹ heriſipilā in mēbris interioribus qñ timemus de maraſmo: aut gr̄a mitigatiõis cuiuſdā accñtis.ſ.ſitis. ⁊ iõ ſic̄ dḃ. 3. regiminis acutoꝝ cõmē. 15. ꝯcediť pot⁹ aq̄ frīde mixte cū alio potu.ſ.hydromellis: qꝛ tūc tātū nõ põt nocere ſicut ſi ꝑ ſe ſumereť.

¶ Et illi q̄dē q̄b⁹ aq̄ caľa arte iuuamētū ꝑſtat ſunt epilepſiā habētes ⁊ meľiaꝫ ⁊ capitis dolorē frīdū ⁊ aſma ⁊ obthalmiā ⁊ bothor in gutture ⁊ ſiccitatē ⁊ apoſte-

ma poſt

ma post aures hñtes ꝛ reumatismos ꝛ vlcera in diaphragmate ꝛ imparis solõne in parte pectoris. Menstrua preterea ꝓuocat vrinã ꝛ dolores sedat.

¶ Hic determi. de dispõnib⁹ aque calẽ p cõmixtionẽ artificialez. ¶ Notãdũ ꝙ 2ˣ ẽ aq̃ calitas. Una ẽ actual' vt q̃ fit ab igne vl' sole. Alia ẽ potẽtialis ꝛ hec ẽ 2ˣ. aut ĩducit rõne loci p quem trãsit vt si trãseat p loca sulphurea vl' alumĩosa. alia ẽ q̃ fit p ↄcoctionẽ q̃rũdã rez calãz vt herbaz calãz ex qb⁹ recipit ṽtualẽ calitatẽ vt absinthij: hyssopi: camomille: ꝛ h̃ ꝛ ↄ hac vltia loq̃t hic. ꝛ hec ẽ q̃ hz ĩducere effect⁹ q̃s hic dic̃ fm virtutẽ quã hñt ille herbe ad p̃dictas egritudĩes: vel p modũ pot⁹: vel p modũ balnei: vel p modũ collyrij: vel p modũ epithimatiõis: vel q̃uocunq̃ aliter expedit.

¶ Aqua ṽo salsa macrescere fac̃ ꝛ exiccat: ꝛ p̃ facit ventrẽ pp viz radẽdi q̃ in ea existit. Postca restrigit vẽtrẽ in fine pp siccitatẽ q̃ est in ei⁹ nã ꝛ corrũpit sanguinẽ: & pruritũ gñat ꝛ scabiẽ. Aq̃ ṽo turbida lapidẽ gñat et oppil'ones: iõq̃ post ĩpaz res comedẽda ẽ ꝓuocatiua.

¶ Hic deter. diuersitates aquaz rõne qualitatũ scdaz: ꝛ sex fac̃: q² sex sunt diuersitates istaz aquaz. Nam p̃ de aqua salsa. Scdo de turbida. Tertio de aq̃ salis armoniaci. Quarto de aqs alumĩosis. Quĩto de aqs ferreis. Sexto de aqs ereis. 2ᵒ ibi (Aq̃ ṽo turbida.) 3ᵒ ibi (Aq̃ autẽ salis armoniaci.) 4ᵒ ibi (Aque ꝓpterea alumĩose.) 5ᵒ ibi (Et ferree.) 6ᵒ ibi (Eree ṽo.)

Dub. 17. ¶ Diceret aliqs nõ vĩ ꝙ aq̃ salsa faciat fluxũ vẽtris pp vim radendi: q² ↄ̃riuz hic exp̃sse dicit Hip. in lib⁹ de aere ꝛ aq̃. s. ꝙ aq̃ dulces laxãt vẽtrẽ ꝛ salsa strĩgit ipm. Dõm ꝙ isti nõ ↄ̃dicũt: q² Hip. ibi ĩtelligit ꝙ aq̃ salsa stringit in fine vẽtrẽ: ꝛ hoc idẽ vult hic Aui. ꝛ cã hec est: q² hz exiccare ꝛ remouere hũiditatẽ q̃ hz facere vẽtrez lubricũ ꝛ fluxibilẽ: s3 in p̃n⁹ hz soluẽ vẽtrẽ. Cã aũt põt eẽ 2ˣ. Una q² pp sui mordicationẽ hz incitare ꝛ euigilare virtutẽ expulsiuã intestinoz. Scda cã est: q² qñ ĩuenit humiditatẽ aliquã grossaz habet ipsaz eliquare: ꝛ p ↄ̃ñs vẽtrẽ fluxũ facere: tñ videte in corpib⁹ siccis q² nõ inuenit talẽ humiditatẽ eliquãdã quãtũ ad hoc nõ facit ipsa fluxibilia in p̃n⁹: imo magis exiccat ipsa ꝛc̃. ¶ Ulteri⁹ notandũ ꝙ aqua salsa interius data ꝛ bibita bñ corrũpit san. ꝛ gñat pruritũ ꝛ scabiẽ: q² ipm exiccat ꝛ reddit ineptũ ad vnionẽ ꝛ ĩuiscationẽ cũ mẽbris: ꝛ ideo generat humores grossos ꝛ adustos ꝛ potissime si frequenter bibatur: sed apposita exterius remouet scabiez exiccando humiditates malas.

¶ L3 ventrẽ hñti plerũq̃ ↄferat ipsa ꝛ oẽs relique aq̃ grosse ꝛ graues: ꝓpterea ꝙ in ei⁹ vẽtre tenent̃ neq̃ cito d̃scẽdit. Ex cui⁹ q̃dẽ tyriacis existũt res vnctuose et dulces. Aqua aũt salis armoniaci vẽtrẽ resoluit si ĩ ea sederint: aut ex ea biberint: aut ex ea fcm̃ fuerit clystẽ.

¶ Hic cadit illa q̃ő: vtrũ aque subtiles vel aque grosse cõpetãt habẽti fluxuz vẽtris. ⁋ Res vnctuose ꝛ dulces.)

Dub. 18. ¶ Circa hec dubitaret aliqs: nõ vĩ ꝙ res vnctuose ꝛ dulces sint tyriaca aq̃ g̃sse: q² ipe adhuc mag̃ ↄstrigũt vẽtrẽ cũ oĩa dulcia ꝛ vnctuosa faciãt oppil'ones. Dõz ꝙ nocumñta hec aq̃ g̃sse sũt duplicia. Primũ ẽ ꝙ oppilãt ꝛ rõne hac cõpetit eis res ꝓuocatiua. Scda ẽ ꝙ ↄtinẽt̃ pp res g̃ssas terreas eis admixtas ꝛ rõne hac ei cõpetũt vnctuosa q̃ labificãt ꝛ ñ ĩtelligit h̃ de dulcib⁹ absolute. dic̃ ꝙ aq̃ salis armoniaci soluit vẽtrẽ: rõ hec ẽ: q² sal armoniac⁹ hz vehementẽ virtutẽ abrasiuã: vt dic̃ Mes. ca. de salib⁹. ꝛ iõ ptigẽs ad ĩtestĩa vel ad vẽtrẽ ꝛ mordicãs ea ĩcitat expulsiuã ꝛ abradit mãm.

¶ Aque p̃terea aluminose menstruoz superfluitatem currere non permittunt: neq̃ spuere sanguinem ꝛ ꝓhibent illud q̃ð de hemorroidibus egreditur: sed corpora que febrib⁹ sunt apta fortiter ad eas pducunt.

¶ Dicit ꝙ superfluitatẽ currere nõ permittũt. Causa hec est: quia alumẽ est stiptice nature: ꝛ ideo hz cõstringere istos fluxus. (Sed corpora que sunt apta febrib⁹ ꝛc̃.) Causa hec est: q² aque alumĩose oẽs sunt stiptice: vt pz. 5. terapẽtice. ꝛ ideo in his qui sunt dispositi ad febres retinent fumosas superfluitates que deberẽt expelli ad extra que venientes ad cor causant febrem.

¶ Et ferree quidem splenem resoluunt ꝛ non coire valentes adiuuant.

Dub. 19. ¶ Diceret aliqs nõ vĩ ꝙ aque ferree habeãt resoluere splenẽ: quia resol'o fit a calido ꝛ ferrũ est frigidũ. Itẽ nõ vĩ adiuuare nõ potentes coire: q² ↄ̃riat̃ virtuti gñatiue cũ sit friduz ꝛ ẽt materie spmatice que est calã ꝛ hũida ꝛ ferrũ frigidũ ꝛ siccũ. ⁋ Ad h̃ põt 2ᵒ dici: vt dĩ cõiter ꝙ hoc nõ facit rõne cõpl'onis vt tu arguis: s3 a ꝓprietate s̃be: sed q² isti ignorant cãm hoz effectuum: ideo oĩa reducũt ad formã specificã: ꝛ ideo dicẽdum ꝙ hoc ẽ possibile pp duo. Primo: q² ferrum est stipticuz: ideo cõfortat calorem nãlez ꝛ vnit ipz ꝛ condẽsat villos: ꝛ virtus a mẽbris cõfortata expellit oppil'ones ꝛ resoluit splenem: ꝛ hoc mõ valet aqua ferri in corruptionib⁹ stomachi vt dcm̃ est supra: ꝛ eadem rõne confortat virtutez generatiuã. Itẽ q² ferrũ est siccũ hz exiccare humiditates superfluas obsidentes calorem nãlem: ꝛ ideo tamẽ q² est stipticũ confortat virtutem exprimendo humiditatem ꝛ vniendo calorem: tñ etiam q² exiccat humiditates superfluas: ideo quãtum ad hoc per accñs h̃ facit: l3 non per se vt tu probas rõne qualitatum actiuarum.

¶ Eree ṽo corruptioni cõplexionis vtiles existunt.

¶ Et hec dĩ cacesia vt qñ es tu nudus tot⁹. Et cã hec est 2ˣ. Una est q² es hz exiccare illã hũiditatẽ: ꝛ iõ dat̃ talib⁹ electuariũ de scoria ferri q̃ð exiccat. Alia cã est: q² resoluit humiditatẽ aquosam propter quasdam partes acutas quas habet es.

¶ Cũq̃ aque diuerse ꝛ bone ꝛ male cõmiscebũtur fortior superabit. Et nos quidez declarabimus regimen aquaz corruptaz in capl'o de regimine iter agentiuz.

¶ Hic sicut superius dicebat̃ ponit quẽdam canonem generalem ad cognoscendum bonitatem ꝛ malitiam aquarum ꝛc̃.

¶ Et q̃ð de iudicijs aque ꝛ suis ꝓprietatibus ꝛ modis suaz ꝓprietatũ remãsit in capl'o aque q̃ð est in medicinis simplicib⁹ nominabimus si deus voluerit.

¶ Hic sicut supra dicebatur remittit nos ad alium locum pro sufficientiori determinatione aquarum speciali vt patet.

¶ De eis q̃ ꝓueniũt ex retẽtiõe ꝛ euõne. Cap. 17ᵐ.

Retentio ei⁹ q̃ð nãliter euãri dz: aut est ex d̃bilitate virtutuz expulsiuaz: aut ex fortitudine virtutũ retẽtiue ꝛ retinet̃ ab ea: aut pp d̃bilitatẽ virtutũ digestiuaz vñ elõgat̃ mora rei in receptaculo: iõ ꝙ retinẽt eaz ibi virtutes nãles donec digestio cõpleat̃: aut pp viaz coangustationẽ: aut ꝓpter oppil'ones q̃ sunt in eis: aut pp grossitudinẽ materiei: aut ꝓpter ipsius viscositatẽ: aut ꝓpter eius multitudinẽ quã expulsiua neq̃t superare: aut pp defectum sentiendi illud q̃ð necesse est expelli: quẽadmodũ accidit colica in icteritia: qm̃ est cum virtus volũtaria adiuuat in expellẽdo: aut q² virtutes nãles ad aliaz partem tẽdũt sicut in crisib⁹ accidit retẽtio vrine: aut stercoris ꝓpterea ꝙ euãtio cretica est in parte altera.

¶ Postq̃ꝫ deter. de his que ꝓueniũt in corpore humano ex aere et motu ꝛ quiete: ꝛ ex somno ꝛ vigilia: ꝛ ex accñtibus aĩe: ꝛ ex cibo ꝛ potu: hic determi. de his que ꝓueniũt ex sexta re nõ nãli. s. ex retẽtione vel repletione euõne ꝛ inanitione que erãt de causis extrinsecis que ↄueniẽter approximate corpori hũano hñt efficere sanitatẽ vel ↄseruare ꝛ ĩcõuenienter approximate hñt ĩducere egritudinẽ: ꝛ circa hoc tria facit. Primo deter. de inanitione ꝛ repletõe: ꝓut ex eis ĩdebite approximatis ꝓuenit nocumẽtuz. Scdo oñdit quales effect⁹ accidũt ex istis qñ sunt moderata. ibi (Retẽtio ṽo ꝛ euãtio.) Tertio vtit̃ quodã trãsitu ad sequẽtia. ibi (Et iã q̃dẽ locuti fuimus.) Pria in duas. Prio deter. de retẽtiõe eius q̃ð dz euãri nãliter. Scdo deter. de euõne eius q̃ð dz nãliter retineri. ibi (Euõ aũt eius ꝛc̃.) Pria in duas. Prio oñdit quot ꝛ que sunt cause retẽtionis vel repletionis ei⁹ q̃ð dz nãliter euãri. Scdo oñdit nocumẽta que accidũt ex retẽtiõe ei⁹ q̃ð debz nãliter euãri. ibi (Cũq̃ retẽtio.) ¶ Iuxta p̃mã ptẽ notãdũ ꝙ Aui. ponẽs cãs retẽtõis eius q̃ð dz nãliter euãri ponit causas retẽtionis supfluitatũ: q² ille sũt que debẽt euãri nãliter: siue sunt per supfluitates in quãto siue in q̃li vel in vtroq̃ mõ de oĩb⁹ hic ĩtelligit: ꝛ iõ l3 retentio eius q̃ð deberet nãliter euãri referat̃ ꝓprie ad supfluitates. s. sputum egestõez ꝛ vrinã ꝛc̃. tamẽ ad humores bonos nõ refert qñ sunt ↄuenientes in quãto ꝛ quali: sed peccarẽt ẽt in quanto ꝛ quali: vel vtroq̃ mõ deberet ẽt hoc ĩcludi. ¶ Scdo est notãdũ ꝙ distinctio ꝛ ordo istarum causaz. s. retẽtionis eius q̃ð dz nãliter euãri sic põt accipi. nã Aui. inordinate eas ponit: nã iste cause aut sumũtur ex parte ṽtutis: vel ex parte materie: vel ex parte vie: q² nõ sunt plura in gñe requisita ad expulsionẽ nisi vel virt⁹ que dz expellere: vel mã q̃ dz expelli: vel via per quã dz expelli: ꙙ ergo nõ expellant̃ sed retine-

antur erat defect⁹ in aliquo istoꝝ triuȝ. Si sit ex defectu virtutis h̄ est dupl'r: aut q: motus virtutis est ad alteraȝ partē q̄ȝ ad illā per quā dȝ eūare: ꝛ sic est vltima cā quā tāgit ibi (Aut q: virtutes nāles ꝛc̄.) Aut ex pte virtutis nō hn̄tis motū ad aliquā parteȝ ꝛ hoc 2ʳ: q: vel ꝯcurrit ad expulsionē illā que dȝ fieri virtus sensibilis vl' solū virtus nālis. Si primo mō tūc accidit retētio supfluitatuȝ: q: virtus expulsiua nō expellit qd̄ dȝ nisi percepto nocumēto a virtute sensitiua: mō cōtingit aliqn̄ ꝙ id qd̄ dȝ expelli nō sentit sicut accidit in colica que fit pp icteritiā ex eo ꝙ chol'a que dȝ mitti ad euigilādū virtutē expulsiuā itestinoꝝ trāsmittit ad aliū locū: vn̄ itestinoꝝ virtute nō irritata nō expellit qd̄ dȝ ꝛ tūc causat colica. Si aūt ꝯcurrat solū nālis: ꝛ sic ex defectu eius hoc est 3ʳ: q: vel h̄ est ex fortitudie retētiue: vel ex d̄bilitate expulsiue: vel ex d̄bilitate digestiue. Si aūt fiat retentio ista ex pte materieꝝ: hoc est propter ineptitudinē materie: ꝛ hoc tȝ: q: aut hoc est pp grossitudinē materie que figit in loco ꝛ nō eūatur: aut pp eius viscositateȝ nimiam multū adheret: ꝛ iō retinet vel pp eius multitudinē ꝛ etiaȝ nā non pōt ei dominari vt expellat ipsaȝ. Sȝ tu dices quare nō fecit ipse mētionem de nimia eius subtilitate materie que ēt ipedit expulsionē: vt ponit Gal. in cō. 2. ꝓnosticoꝝ. cō. 43. ꝛ 2. de crisi ca. 10. Ur mihi dōm ꝙ nō posuit: q: dedit itelligere per ei⁹ oppōnē. s. per grossitiē. vel dōm ꝙ nō posuit: q: subtilitas raro ipedit. Si āt sit defect⁹ ex pte viaꝝ hoc est dupl'r: q: aut pp coangustationē earū: aut pp eaꝝ oppil'onē que ꝓhibet superfluitates expelli.

Dubᵐ pᵐ ℂ Tertio notādū ꝙ diceret aliqs ipse dicit ꝙ aliqn̄ cōtingit retentio pp debilitatē virtutis digestiue: sȝ hoc nō vr̄: q: illud qd̄ est cā fluxus vētris nō est cā retētionis supfluitatū: sed debilitas digestiue est hmōi. ergo ꝛc̄. maior pȝ: q: idē nō est cā ꝯrioꝝ: minor pȝ per illū afor. 20. 2ᵉ ptic. Quibuscūq; iuuenib⁹ exn̄tibus ꝛc̄. ꝛ ibi ponit. H. ꝙ fluxus vētris vno modo causat ex debilitate digestiue: quare ꝛc̄. ⁋ Ad hoc dōm ꝙ duplex est defectus digestiue. Unus est cū quo nō accidit digestio sed idigestio: ꝛ hic defect⁹ bn̄ est cā fluxus ventris vt tu arguis: sed nō sic itelligit Aui. Ali⁹ est d̄fect⁹ digestiue: q: tardat eius opatio: ita tn̄ ꝙ nō pp hoc causat idigestionem: sȝ tādeȝ digestionē: ꝛ q: retentiua est ordinata ad seruitiū digestiue: vt pȝ. 3. de virtutib⁹. ca. 2. ꝛ 4. iō qn̄ tardat digestiua tardat supfluitatum expulsio: ꝛ de hac intelligit Aui. ꝛ de hoc nō arguit: q̄re ꝛc̄.

ℂ Cūq; retētio ei⁹ qd̄ eūari dȝ acciderit ꝓueniēt inde egritudies. Que aūt sunt ex egritudib⁹ cōpositis sunt oppil'o ꝛ laxitas ꝛ spasmus hūidus ꝛ q̄ eis silia existūt. Sed ex mō egritudinū cōpl'onis sunt putredo ꝛ caloris inati cōstrictio ꝛ ipsi⁹ in igneitatē cōuersio ꝛ caloris inati extinctio ex ꝓlixitate cōstrictionis ꝛ eius fortitudine: quapp eam frigus sequit ex superātia ēt humiditatis sup corp⁹. Cōes vō egritudies sūt receptaculoꝝ fixura ꝛ eoꝝ disruptio. Fastidiū qȝ ē vna ex causis deteriorib⁹ haꝝ egritudinū ꝛ ꝓprie cū euenerit post q̄ȝ ꝯsueuit euenire vacuitas sic̄ accidit in multa saturitate in annis fertilitat̄ post supfluā famē: ꝛ i annis sterilitatis. Ex egritudib⁹ vō compositis sunt apata ꝛ bothor.

ℂ Notādū circa istā ptē ꝙ qūo oppilatio ꝛ paralysis ꝛc̄. ꝓueniant ex retentione eius qd̄ debet euacuari satis patet.

Dubᵐ 2ᵐ ℂ Sed tu dices ipse dicit ꝙ spasmus ꝛ paralysis sunt egritudines cōpōnis. Nō vr̄ q: sunt accn̄tia vt ponunt auctores: ergo nō sunt egritudines. ⁋ Dōm ꝙ spasmus ꝛ paralysis pn̄t ꝯsiderari dupl'r. Uno° vt sunt mali motus: ꝛ hoc mō sunt accidētia ꝛ sic nō intelligit hic: sed ꝓut est dispositio ad quā imediate sequit lesio opōnuȝ est morbus. Et hoc est dupl'r: q: aut est mala dispō que est cōpl'o: ꝛ sic est morb⁹ ꝯsil'is: aut vt est mala cōpositio. s. repletio vie vl' receptaculi: ꝛ sic est morb⁹ officialis: ꝛ h̄ mō vltimo intelligit hic.

Dubiū 3ᵐ ℂ Ulterius dicit ꝙ putredo est egritudo cōpl'onis. Nō vr̄ q: putredo est cā egritudis: ergo nō est egritudo. ⁋ Ad hoc dōm 2ʳ. Uno° ꝙ per putredinē itelligit egritudinē cātam per putredinē. Uel dicendū ꝙ putredo pōt accipi 2ʳ. Uno° in relatione ad humorē ꝛ h̄ mō est cā egritudinis: ꝛ sic nō itelligit hic. Alio° in relatiōe ad mēbrū: ꝛ hoc mō est egritudo: ꝛ hoc pōt adhuc eē 2ʳ. Uno° ſm ꝙ dicimus mēbrum putrefieri: ꝛ hoc mō putrefactio est morbus complexionalis siue ꝯsil'is. Alio° vt iaȝ est actu mēbrū putrefactum vt manus vel pes: ꝛ hoc mō est egritudo i numero: q: est aliqd oīno superfluū sicut lapis in vesica: q: vt sic mēbrū est pter nāleȝ numerū: vt ponit Gal. 14. de ingenio. cap. 13. vt mihi videt. ℂ Ulterius notādū de eo qd̄ ipse dicit: ꝛ caloris inati cōstrictio. ꝙ calor inat⁹ pōt dupl'r cōstringi. Uno mō ꝙ sit magna eius cōstrictio: ꝛ h̄ modo: q: in seipso multiplicat ꝯuertit ad maiorē cal'itatē vel igneitatem vt dicit. Alio° supflue pōt cōstrīgi: ꝛ tūc ad ipm sequit extinctio ꝛ ifrigidatio. ℂ Ulterius notādū ꝙ cā qua fastidiū causet ex retētione ei⁹ qd̄ dȝ nāliter eūari est: q: ex retētione supfluitatis in corpore fit eaꝝ reditus ad stomachum ꝛ replent ipm ꝛ deycit appetitum: ꝛ sic causat fastidiū: ꝛ istud fastidiū est cā p̄dictaꝝ egritudinū: q: fastidiū est cā idigestionis: nā qn̄ nō accipit cib⁹ cum desiderio non digerit: ad indigestionē aūt sequunt predicte egritudines: q̄re ꝛc̄. Et causa q̄re est magis cā indigestionis qn̄ venit saturitas post magnā famē est: q: tūc multū sumit de cibo plus q̄ȝ dȝ: ꝛ q: virt⁹ est valde debilis tūc ex fame p̄cedente: iō pessime digerit. Quere circa illud dictuȝ: aut est ex fortitudine retētiue: vtrum fortitudo retētiue in mēbro aliquo possit esse cā morbi in illo.

ℂ Eūatio aūt ei⁹ qd̄ dȝ retineri est: aut pp fortitudineȝ virtutis expulsiue: aut pp debilitatē retentiue: aut ꝓpterea ꝙ mā nocet grauitate pp sui multitudineȝ: aut descensionē pp vētositatem: aut pp mordicationē sui acrimonia ꝛ acuitate: aut ꝓpter materiei subtilitatē q̄ fiet sicut qd̄ eliquatur per se: vnde ad expellēdū fiet facilis. Est etiā cū ipsam viarū iuuat amplitudo: queadmodū accidit in eliquādo sperma: aut ꝓpterea ꝙ in lōgitudine scinduntur: aut q: incidunt in latitudine: aut q: earū aperiuntur orificia sicut accidit in exitu sanguinis ex naribus. Et est cuȝ accidit hec largitas propter causam que exterius accidit aut interius.

ℂ Hic determi. de eūone eius qd̄ dȝ naturaliter retineri. Et p̊ ponit causas eūonis eius qd̄ dȝ natural'r retineri. Scd̄o ostendit nocumenta que ex his generantur. ibi (Cūq; euacuatio eius.)

Dubᵐ 4ᵐ ℂ Sȝ diceret aliqs iuxta primā partē: q̄re nō posuit ipse cās sumptas ex pte virtutis nālis ꝛ virtutis sensitiue: sicut posuit in retētione eius qd̄ deberet nāliter eūari. ⁋ Ad hoc dōm 2ʳ. Uno mō ꝙ dedit eas intelligere per ea que dixit supra vel possumus dicē ꝙ non posuit: q: nō oportebat ponere: nā virt⁹ digestiua que est virtus nālis: nec breuiter aliqua virt⁹ nālis bene disposita erit causa eūonis eius qd̄ dȝ nāliter retineri cū oīs virt⁹ sit data aīali ad salutē eius. Itē nō facit mētionē de sensitiua: q: sensitiua nō expellit nisi p̄cepto nocumēto: istud aūt nocumētū reducit ad māȝ: modo de causa hui⁹ sumpta a mā bn̄ facit mētioneȝ: q̄re ꝛc̄. Eūatio autē eius qd̄ dȝ retineri sumit vel simpl'r vt iuuari videt ex quo dȝ nutriri: vel sicut superfluitas vsq; ad determinatū tēpus: nā vrina ꝛ egritudo dȝ expelli nō statim sed tēpore determinato: ꝛ iō dȝ aliq̄ tēpore retineri: ita ꝙ hic accipit large eūoneȝ eius qd̄ dȝ retineri. Itē nota ꝙ sicut retentio eius qd̄ dȝ nāliter euacuari sumit penes tria. s. vel quantū ad virtutē vel mām vel viaȝ: ita ꝛ ista nocumenta que accidūt ex eo ꝙ euacuat illud qd̄ deberet retineri.

ℂ Cūq; eūatio eius qd̄ retineri dȝ acciderit ꝓuenit pp ipsaȝ cōpl'onis frigiditas pp eūoneȝ materiei que erat apta ad accendēdū ex qua calor nutrit inatus. Et fortasse ꝓueniet inde calor cōpl'onis cū illud qd̄ eūabitur cōpl'onis fuerit frigide sic̄ flegma: aut fuerit circa eq̄litatem cōpl'onis sicut sanguis: q: cal'm calore supabit superfluo sicut chol'a ꝛ calefaciet. Et ex ipsa qdē semp accidet siccitas essential'r. Et est cū ex ipsa ꝓuenit humiditas ſm cōsiderationē quā noiauimus in accn̄talitate caliditatis. Et est cū humor siccās eūabitur nō superflue: ꝛ ꝓpter caloris inati defectū qn̄ nutriens pfecte digerere nō valet: vn̄ flegma accrescit: h̄ tn̄ humiditas complexioni nō cōfert inate: neq; est inata sicut calor ille non est inatus. Q: si superflue euacuatur sequit ipsam frigiditas ꝛ siccitas in substātia mēbroꝝ ꝛ in eoꝝ natura: lȝ alicui ipsoꝝ calor accidat extraneus ꝛ humiditas nō bona. Egritudines qdē instrales que euacuationem sequūtur superfluam sunt oppil'o propter superfluam etiā venarum siccitatē: ꝛ ꝓpter caruȝ coartationē. Et seqtur eam spasmus ꝛ cuȝeȝ.

ℂ In hac

¶ In hac pte etiaȝ habetis ꝙ quando sanguis alicuius est plenus cholera ꝓpter qḋ habet calefactioneȝ circa epar nõ dȝ flobothomari: qꝛ pp inflãmationem sanguinis fieret ictericus ⁊c̃.

¶ Retentio ṽo ⁊ euacuatio que sunt equales.s.ille que in hora proueniunt qua est necesse conferentes sunt et vitam conseruantes sanam.

¶ Hic ostendit quales effectus fiunt ab euacuatione ⁊ retentione factis moderate.

¶ Et iã qdem locuti fuimus de rebus que sua gñalitate sunt necessarie: lȝ sit cum plurimũ suaꝝ spẽrum non est necessariũ. Nũc ergo ad alias causas ꝓcedamus.

¶ Hic vtiᷓ quodã trãsitu ad sequẽtia. (Fuimus de reb⁹ que sua generalitate.) i. in genere: qꝛ nõ possumus abstinere a cibo vt cibus est absolute: sȝ ab hoc cibo sic: qꝛ possem stare totꝭ tpib⁹ vite mee ꝙ nõ comederem pisces: ⁊ sic de alijs rebus non naturalibus.

¶ Est ſmo vl'is de causis q̃ casualiter corpori accidũt ⁊ nõ sunt necessarie neqȝ impedientes. Cap.18^m.

Loquamur nunc de causis non necessarijs ⁊ nõ impedientibus. Et sunt que sua generalitate nõ sunt nãles: neqȝ nature contrarie.

¶ Prius deter. de causis dispõnũ que necessario in genere approximanᷓ corpori humano ⁊ de effectib⁹ ⁊ opõnib⁹ ipsarũ: hic determinat de causis que nõ necessario approximanᷓ corpori humano ⁊ de effectib⁹ ipsaꝝ. Prĩo deter. de eis in gñali. Secũdo in spãli. ibi (Quidã ornate loquẽtiũ ⁊c̃.) Prima in duas. Primo dat suã ĩtẽtionẽ ⁊ inuit cãm sue intẽtionis. Scḋo exequiᷓ. ibi (Incipiemus aũt.) ¶ Notãdũ p̊ ꝙ suã intẽtionẽ ponit cũ dicit ꝙ vult loqui de causis nõ necessarijs ⁊ nõ ĩpediẽtibus. Dicit aũt. (Et nõ ĩpediẽtib⁹) ad dĩam causaꝝ nõ necessario approximataꝝ corpori nr̃o que sunt ĩpediẽtes: sicut est morsus serpẽtũ ⁊ viperaꝝ et incisio cultelli ⁊ hmõi qb⁹ sunt cause impediẽtes: ⁊ de talib⁹ nõ est cõsuetudo determinari ĩmediate ab artificib⁹: sȝ nõ ĩpediẽtes sũt vt balnea ⁊ fricatões ⁊ hmõi. Per hoc aũt qḋ dicit. Et sũt que sua gñalitate nõ sunt res nõ nãles neqȝ res cõtra nãm: innuit cãm sue intentionis: nã ꝓpterea vult determinare de istis post determinationem reꝝ non nãliuȝ necessario approximataꝝ: qui cũ qbus iste res conueniunt in hoc ꝙ est esse res non nãles: neqȝ res ꝯ nãm.

¶ Et iste qdẽ sunt cause corpori obuiãtes preter aerẽ qui est necessari⁹: sicut balneatio fricãdi spẽs ⁊ alie.

¶ Notificat istas res ⁊ patet.

Dub^m p^m ¶ Sȝ ꝯsueuit hic queri vtruȝ de istis causis nõ nãlibus debeat hic determinari. Et arguiᷓ ꝙ nõ: qꝛ de eis que sunt casuali ⁊ fortuitu nõ dȝ in aliqua scĩa determinari: sed iste cause non necessarie sunt hmõi: quare ⁊c̃. Maior pȝ ex supiori scĩa: minor apparet per rubricaȝ que dicit. caplm. 18. ⁊ est sermo vl'is de causis que casual'r corpori accidũt ⁊c̃. Preterea. G. in thegni. 3. tex. cõ. 8. distiguẽs causas que approximanᷓ corpori hũano dicit ꝙ ipsaꝝ q̃daȝ approximãtur necessario: q̃dã non de necessitate: postea subdit ꝙ ars conseruatiua cõsicitur circa primũ genus causaꝝ: circa 2^m ṽo nequaq̃: ergo de eis nõ dȝ ĩmediate ꝺterminari. ⁋ In ꝯ̃riũ est Aui. qui de ipsis hic ꝺterminat. ⁋ Ad hoc rñdet qdã ꝙ de istis rebus annexis reb⁹ nõ nãlib⁹ est determinãdũ a medico: non qꝛ sint per se materie causaꝝ sanitatis ⁊ egritudĩs: sed per accñs: ⁊ hoc non valet: qꝛ iste res sunt mãe causaꝝ sanitatis ⁊ egritudĩs qñ approximantur corpori nr̃o debite vel ĩdebite: ⁊ iõ. G. de eis deter. in libro de regi. sanitatis: ⁊ ẽt Aui. in. 3. fen huius. Alij dicũt ꝙ de istis rebus nõ necessarijs annexis reb⁹ nõ nãlib⁹ determinaᷓ a medico: qꝛ lȝ in cõparatione ad approximationeȝ corpori humano sint absolute casualia: tñ qñ approximanᷓ ei necessario ĩmutãt ipm vt balneum ⁊ fricatio: sed hoc nõ valet p̊: qꝛ cõtra rubricã ⁊ textũ q dicũt ꝙ non sunt necessarie. Itẽ qꝛ eadẽ rõne ego dicã ꝙ debȝ determinare de oĩbus alijs reb⁹ que cũ approximanᷓ corpori nostro ipm ĩmutãt necessario vt de oĩbus cultellis: ⁊ hoc est ĩcõueniẽs. Et ideo dicendũ est aliter ꝙ ad medicũ opȝ determinare de istis causis: cui⁹ rõ est: qꝛ de his que sunt materie causaꝝ salubriũ ⁊ egrotatiuaꝝ dȝ a medico determinari: sed iste oẽs de qb⁹ fit hic mentio sunt hmõi: ergo ⁊c̃. maior pȝ: qꝛ artifex nihil dȝ dimittere de cognitione ꝓtiũ obiecti ⁊ causaꝝ ei⁹. minor appȝt: nã videmus ꝙ balneum ⁊ fricationes que annectunᷓ exercitio ꝯuenienter approximata corpori sunt cause ꝯseruantes vel ĩducẽtes sanitatẽ ſi indebite sunt cause egritudĩs. ¶ Ad rõnes. Ad p̃mã dõm ꝙ approximatio istaꝝ rerum ad corpus humanũ põt 2^r intelligi. Uno° absolute ⁊ hoc mõ bñ est casualis: ⁊ vt sic nõ determinaᷓ de eis ab aliq̃ artifice sic̃ tu arguis. Alio° inquãtũ ab artifice approximanᷓ vt ꝯseruet sanitatem vel curet egritudinẽ per eius debitã approximationem: ⁊ qꝛ in tali mõ approximandi posset accidere actio recta ⁊ error ⁊ de talib⁹ est scĩa ⁊ ars: ⁊ ideo vt sic de istis hic deter. ⁋ Ad scḋaȝ cum dr̃ ꝙ. G. dicit ꝙ ars ꝯseruatiua nõ versaᷓ circa 2^m genus causaꝝ. Dõm ꝙ id est circa ea q̃ nõ hñt ꝯuenientiã cuȝ causis nõ nãlib⁹ necessario approximatis corpori humano: sed si hẽat ꝯueniẽtiã cum eis in ꝯseruãdo vel curãdo bñ est circa tale genus: ⁊ qꝛ balneum ⁊ fricatio sunt hmõi: ĝ est circa ipsa: sed qꝛ cũ morsu viperaꝝ ad h̄ nunq̃ cõseruaret nec remoueret: ideo de eis nõ determinat ⁊ circa tale genus nõ versaᷓ: ⁊ sic dȝ illud ĩtelligi. ¶ Ulterius nõn^m circa lr̃am de eo qḋ dicit p̃ter aerẽ q est necessari⁹: ꝙ põt 2^r exponi. Uno° sic p̃ter aerẽ. i. nõ sicut aer qui necessario obuiat corpori sic. sed obuiãt iste res a casu ⁊ ꝯtingenter. Alio° põt dici ꝙ dicit hoc: qꝛ in qbusdã istaꝝ reꝝ. s. in balneo sunt alique ꝑtes que nec̃io approximanᷓ. s. aer: nã aer vt diceᷓ infra est vna de ꝑtib⁹ balnei: ⁊ tñ aer nec̃io approximaᷓ corpori nr̃o: sed rõne aliaꝝ partiũ. s. aq̃ vel rõne fricationũ nõ necessario approximat: ita ꝙ est sensus ꝙ iste res sũt ⁊c̃. p̃ter aerẽ q est nec̃ius. i. p̃ter illã ꝑtẽ balnei q̃ est aer: qꝛ illa nec̃io corpori obuiat: ⁊ vtroqȝ mõ põt ꝯuenienter exponi.

¶ Incipiemus aũt ⁊ dicemus ꝙ cause q̃ in corꝑe hoĩs sunt agẽtes exteri⁹ pp obuiationẽ duob⁹ opantur modis. Operanᷓ enĩ in ipso: aut penetratiõe illi⁹ qḋ ex eis subtiliaᷓ in poris per virtutẽ penetratiuã q̃ est in ipsis. Aut qꝛ mẽbra sibi attrahũt eas ꝑ poros suos. Aut iḋ ꝙ vnũ istoꝝ ab altero iuuaᷓ. Alter ṽo modus ẽ vt nulla operenᷓ cõmixtõe: ȝ qualitate pura ꝯuertẽte corp⁹. Et istud qdẽ: aut ideo ꝙ hec qualitas aut est in effectu sicut epithima infrigidatũ in effectu qḋ ĩfridat: aut emplastrũ calefactũ in effectu qḋ calefacit: aut est ꝓpterea ꝙ qualitas hec est in potẽtia: sed calor ĩnat⁹ q est in nobis cõmouet virtutem agentem in ea ⁊ adducit ipsam ad effectum: aut propter proprietatem.

¶ Hic exequitur de istis ⁊ duo facit. Primo ponit vnaȝ diuersitatem sumptam ex parte principiorum: ⁊ aliam sumptã ex ꝑte effectuum vel operationũ. ibi (Sunt autem ex rebus.)

Dub^m 2^m ¶ Sȝ dubitaret aliqs de eo qḋ dicit ꝙ medicina operaᷓ in corꝑe ꝑ virtutẽ penetratiuã: ista est mirabilis virt⁹: qꝛ de ipsa nõ fec̃ mentionẽ determinãdo de virtutib⁹: nec vĩ ꝙ sit possibilis: qꝛ aut penetrat pp ei⁹ subtilitatẽ: ⁊ tũc solũ tẽdit ad supiora mẽbra: vel pp grauitatẽ: ⁊ tũc solũ tendit ad ĩferiora: nec põt dici ꝙ sit virt⁹ ambulatiua cũ ambulatio ĩsit solũ in aĩalib⁹ ⁊ nõ medicine. ⁋ Ad h̄ dicẽdum ꝙ ista virtus penetratiua põt eẽ virtus el'ntalis vt si sit illa medicina cal'a ⁊ subtilis stõcho citius ĩgrediᷓ orificia venarũ ⁊ penetrat ad ĩteriora: ⁊ ad hãc penetrationẽ ẽt multũ adiuuat motus dilatationis arteriaꝝ: ⁊ iõ res illa hñs cal'itatẽ ⁊ subtilitatem cũ dilatatione ⁊ penetratione orificia ingrediᷓ ⁊ penetrat ad interiora: vel põt dici ꝙ hȝ per virtutẽ ꝓpriã: nã sicut mẽbra hñt virtutẽ attractiuã pp quã attrahũt mãm: ita ẽt nõ est incõueniẽs ꝙ medicina habeat virtutẽ penetratiuã: sicut videmus ad sensuȝ ꝙ cãtarides hñt ꝓprietatẽ ad vesicã: adeo vt in quacũqȝ ꝑte corporis ponanᷓ ipsaȝ vesicã fortiter ⁊ in paruo tpe vlcerãt: ĩmo visuȝ est multotiẽs ꝙ apposite sup collũ ingrediunᷓ eaꝝ frusta ꝑ vesicam: ita ꝙ statim penetrãt ad ipsaȝ per virtutẽ ꝓpriã: nõ aũt penetrãt ꝓpter caliditatẽ ⁊ subtilitatẽ sb̃e sed a forma specifica. aut qꝛ mẽbra attrahãt ipsam sicut cor statim attrahit crocũ aut vtroqȝ mõ: ⁊ ex hoc apparet causa: quare magis penetrat ad vnum locum q̃ ad alium: ⁊ quid sit hec virtus: ⁊ per hoc patet ad obiectum.

Dub^m 3^m ¶ Scḋo dubitaᷓ circa 2^m modũ: qꝛ dicit ꝙ aliquid operanᷓ ꝑ qualitatem puram. Nõ vĩ p̊: qꝛ qualitas pura nõ reperiᷓ: qꝛ nunq̃ accidens sine subiecto: qꝛ tũc esset sb̃a que haberet eẽ per se. Scḋo: qꝛ qualitas pura nõ agit sed cõpositũ per ipsaȝ. Dõm est ꝙ possibile est ꝙ qualitas pura agat ĩterius. s. ꝙ aliqd agat per qualitatẽ alterãdo sine eo ꝙ ad ipm trãsmittaᷓ aliqḋ corpoꝝ: nam sicut accidit calefactio cordis ex bubonib⁹ que facit febrẽ. s. qꝛ ipsi inguen calefaciũt ⁊ inguen calefacit ⁊c̃. parteȝ sibi ꝓpinquã ⁊ illa alterat aliã: ⁊ sic quousqȝ calefactio pertingat ad cor: sic̃ pȝ per. G. sup illo afo°. 55. 4. ꝑti. Omnes feb. sunt male ex bubonib⁹ ⁊c̃. ita ẽt ⁊ medicina alterat vnã partẽ ⁊ illa aliã quousqȝ eius virt⁹ penetret ad ĩteriora: aut facit hoc a tota sb̃a sicut venenũ approximatũ exteri⁹ ĩterius venenat totũ corpus in parua quãtitate: dato ꝙ nõ pene-

tret corporal'r ad totũ corpus: q̄ si resolueret totũ nõ posset attingere .x. partē corporis: ⁊ iõ penetrat sua virtꝰ: q̄ vna ps alterata alterat aliā sibi ꝓpinquā. Itē videmus ꝙ ille piscis q̄ dr̄ stupor stupefacit absq̧ eo ꝙ tāgat dato ꝙ sit in rheti ⁊ hõ tangit rhete: ⁊ sic alterat sine eo ꝙ perueniat aliquid corporale ad ipsum hominez. Et per hoc patet ad obiecta: q̄ non operatur ideo ꝙ accidens separetur a subiecto: nec q̄ sola qualitas agat: sed q̄ compositum agit per qualitatem ⁊ alterat per quātitatē sibi ꝓpinquā: ⁊ illa postea per ꝓpriā q̄litatē acq̄sitaz alterat aliā ⁊ sic deinceps.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Dubitaret aliq̄s nunq̄d cibꝰ appositꝰ exterius possit nutrire interius ⁊ cõmisceri. Et arguit ꝙ sic: q̄ nutritio fit per cõmixtionem: mõ possibile est vt cibus appositus ex̄ subtilieẗ ⁊ īgrediaẗ per porositates mēbroꝝ ⁊ cõmisceatur cũ eis ⁊ sic poterit nutrire. Preterea sicut est dare ea que operanẗ a qualitate ⁊ a forma specifica exterius: ita ēt qd̄ operaẗ a mā: sed operatio a mā est cõuersio ⁊ trāsmutatio cibi ad formā membri: ⁊ hec est nutritio: ergo ⁊c̄. ¶ In oppositũ est Auic. hic ⁊ supra cap̄ de humoribꝰ. ¶ Ad hoc dico ꝙ nunq̄ vidi aliquē dicētem posse corpus nutriri ex appositione nutrimenti exterius nisi Auēzoar qui nouiter est trāslatꝰ: nā ille auctor libro p̄ trac. 10. in cap̄. 18. de priuatione sensus ⁊ motus ⁊ relaxatione isophagi ⁊ mery ponit triplicem modũ nutriēdi per exterius. Unus est ꝙ accipiaẗ cānula lignea vel argētea ⁊ ponaẗ ꝑ eā liquor in os q̄n nõ pōt trāsglutire. Scd̄s est vt fiat per balneũ reꝝ nutritiuaꝝ. Tertius est vt p̄ mũdificenẗ intestina: postea clysterizetur per eũ succus pulli ⁊ mēbra attrahēt ip̄m ad se ⁊ nutrientur ex eo: ⁊ istũ zᵐ modũ recitatũ nõ asserit eũ. Sed dico ad hoc ꝙ est impossibile: ⁊ rõ hec est: q̄ sicut appet .3. de cõpl'onibus: nihil nutrit nisi trāseat per oēs tres digestiones: sed hoc non fit hic vt pz: ergo ⁊c̄. Item nutritio fit per cõuersionē nutriētis in nutrimētũ: vt pz .3. de virtutibꝰ: ⁊ q̄ hic opz esse ordinatas alterationes a natura: q̄ in suis operationibꝰ ordinate procedit: ideo ex ordine alterationũ est ille modus impossibilis: nā primo opz ꝙ altereẗ in stomacho: secũdo in epate: tertio in venis: quarto in mēbris: adeo ꝙ si inde vna istaꝝ alterationũ deficeret quecũq̧ eēt illa: impossibile eēt nutritio: ⁊ ideo si sanguis iret ad mēbra nutriēda sub forma sanguinis: dato ꝙ haberet tres alterationes .s. stõchi epatis ⁊ venaꝝ: ⁊ nõ trāsmutareẗ in humiditatē p̄ tunc corrũpereẗ: ⁊ ideo talis modus est impossibilis: ꝑꝑ qd̄ dicebat Gal'. 3. de cõpl'onibꝰ. ca. z. ꝙ vinũ extra appositũ nõ calefacit vt cibus: sed vt medicina. q. d. ꝙ ad hoc vt calefaciat vt cibus: opz ꝙ trāseat per quatuor digestiones: nec valz qd̄ dr̄ ꝙ pōt penetrare per poros cutis ad stomachũ in balneo: q̄ per poros nõ posset penetrare cibus nisi sub forma vaporis: vapor aũt est q̄d subtile valde: talia aũt nõ sunt mā ꝑportionalis digõnis stõchi: q̄ illud qd̄ digeriẗ in stomacho dz esse q̄d corporale ⁊ grossuz qd̄ sit natũ recipere formā chili: vapor aũt non est hmōi: q̄re ⁊c̄. tñ ꝑ clystere bñ posset apponi aliq̄d qd̄ dato ꝙ nõ nutriret: tñ refocillaret ⁊ resisteret actioni ⁊ ꝯsumptioni caloris: sic̄ ⁊ ꝑ balneũ tñ ꝑsona duraret. ¶ Ad aliud dico ꝙ nõ est sil'e de eo qd̄ opaẗ a q̄litate vel a forma specifica: ⁊ de eo qd̄ operaẗ a mā: q̄ qd̄ opaẗ a mā total'r dz vinci a nā ⁊ priuari forma ꝓpa ⁊ recipere formā mēbri: ⁊ q̄ h̄ nõ pōt fieri nisi trāseat ꝑ has tres digestiones: de alijs aũt non opz: ideo nõ est simile. Deinde cuz dicit.

¶ Sũt aũt ex rebus que obuiando mutāt: ⁊ cum ingrediunẗ corpus nõ mutāt: sicut cepe cuz exterius ad modũ emplastri corpori supponunẗ vulnerāt: ꝫ interiꝰ recepte nõ vulnerāt. Et sunt ex rebꝰ alie que ad hoc contrarie huic existũt: sicut cerusa que cũ bibiẗ vehementer mutat: ꝫ cũ ex ea fit epithima nihil ex hoc opaẗ. Et sunt ex eis que nullo hoꝝ duoꝝ modoꝝ operantur.

¶ Hic ponit diuersitatem istoꝝ sumptam ex diuersitate effectuũ. Primo facit hoc. Secũdo reddit causam dictorum. ibi (Et huiꝰ q̄dem causa.) Tertio pro sufficientiori determinatione istorum remittit nos ad scd̄m. ibi (Et nos fortasse ⁊c̄.)

¶ Et huius q̄dē cā in diuisione prima sex reruz existit. Una est ꝙ cũ tale aliq̄d quale cepe īgrediẗ corpꝰ virtus digestiua īcipit ꝯstringere ipsaz ⁊ cito mutat eiꝰ cõplexionē: ⁊ debilitat eā ⁊ nõ dimittit eā incolumē tanto tꝑe: vt in tali q̄le illud possit efficere suā opationē ⁊ interius vulnerare. Et alia est ꝙ fm̄ pl'm comediẗ mixta cũ re alia. Et tertia est ꝙ cõmisceẗ in receptaculis nutriētis alijs humiditatibꝰ que ipsaz submergũt ⁊ eiꝰ frāgũt fortitudinē. Et quarta est ꝙ cũ est exteriꝰ ī vno poniẗ situ: ꝫ īterius nõ q̄escit se mouendo. Et q̄nta est ꝙ exterius multũ stricte teneẗ: ꝫ īterius tāgit nõ adherēdo. Et sexta est q̄m cũ est īterius p̄parationem eius ipsa virtus nālis regit ⁊ cito eiꝰ expellit suꝑfluitatez: et bonũ in sanguinē ꝯuertit. Eius vō qd̄ ex ceruse dispositione diuersificaẗ causa est: q̄a cerusa est grosse nature ⁊ grossaꝝ partiũ: quapꝑ cũ est de foris nõ penetrat in poris: ⁊ si penetrat nõ peruenit ad poros spũs: neq̧ ad mēbra principalia: sed cũ comediẗ est res huic contraria. Et ēt natura venenosa que est in ea nõ efficit impressionē nisi impressione superflua a calore īnato qui est in nobis in ea: ⁊ hoc q̄dē non acq̄riẗ ipsa obuiatione extrīseca. Et nos fortasse reiterabimus tibi in libro de simplicibus medicinis verba modi istius.

¶ Hic declat̄ꝑ cām mēbra huiꝰ diuisiõis p̄me. Et p̄ oñdit cās q̄re cepe vlcerat exterius ⁊ nõ īterius qd̄ erat p̄mũ mēbrũ. Scd̄o dat cām secũdi mēbri .s. quare cerusa sumpta īterius vlcerat ⁊ nõ exterius. zᵃ ibi (Eius vō qd̄ ex ceruse.) Prima posset diuidi in sex sic̄ sex causas ponit q̄ oēs sil' sumpte ꝯstituũt cāz vnā optimā ⁊ cõpletissimam: partes patēt ⁊ melius est eas legere simul.

¶ De eis que proueniunt ex balneatione et fricatione ad solem. Cap̄. 19ᵐ.

Quidā ornate loquentiũ dixit. Ex balneis melius est cuiꝰ fabrica est antiqua ⁊ cuiꝰ aer ampliatur ⁊ cuius aqua est dulcis. Et aliꝰ addidit vt balneator ignem suũ mensuret fm̄ complexionem eius qui ipsum vult ingredi.

¶ Postq̄ determinauit in gn̄ali de istis causis nõ necessarijs ānexis rebꝰ nõ nālibꝰ: hic d̄ter. de eis in sp̄āli: ⁊ q̄ īter causas istas nõ necessarias ille q̄ mag̃ annectunẗ rebꝰ nõ nālibꝰ sup̄ d̄terminat̄ sc̄ fricationes ⁊ balnea: iõ solũ de istis duabꝰ determi. ⁊ duo fac̄. s. q̄ p̄ deter. de balneo. scd̄o de fricationibꝰ. ibi (In arena sepeliri ⁊c̄.) ¶ Iuxta primā ꝑtē d̄ter. de effectibꝰ ⁊ opõnibꝰ balnei. Scd̄o pro sufficiētiori determiatione de eis remittit nos ad aliũ locũ. ibi (Et nos fortasse reiterabimus ⁊c̄.) Prima in duas. Quia p̄ docet eligere melius balneũ auctoritate quorũdaz. Scd̄o d̄ter. de opõnibꝰ balnei. zᵒ ibi (Debes aũt scire.) ¶ Iuxta primā ꝑtē notādũ ꝙ Aui. per hec v̄ba q̄dā ornate ⁊c̄. nõ intēdit ꝑꝑ hoc rep̄hēdere illos qui talē sn̄iam dixerũt nā ipsi bñ dixerũt ⁊ quāquā ornate loq̄renẗ: ꝓpter qd̄ notādũ ꝙ ornatꝰ verboꝝ est zˣ. Unus est rhetoricꝰ ⁊ cursiuus sic̄ faciũt isti dictatores: ⁊ iste ornatꝰ bñ spernēdus in scia: ⁊ iõ nũq̧ videbitis aliquē valētē viruz ipso vti: sed ignorātes cognitionē reꝝ conanẗ ad ordinationē vocũ ⁊ sonoꝝ: ⁊ de hoc nõ intelligit hic Aui. Alius est ornatꝰ cũ põdere sn̄ie q̄n per breuia v̄ba p̄gnātia multa sn̄ia cõtineẗ vl' colligiẗ ⁊ hic ornatꝰ est ꝯueniēs scie: ⁊ h̄ vtunẗ periti. Sz alia l'ra īueniẗ q̄ dic̄ elate loquētiũ: ⁊ tũc nõ dz ītelligi. i. suꝑbe sz elate. i. subtil'r: ⁊ isti sic fuerunt locuti subtil'r de balneo: q̄ tetigerũt q̄tuor ꝑtes balnei: quaꝝ due sũt p̄ncipales. s. aer ⁊ aq̄: ⁊ alie due nõ sunt p̄ncipales. s. domus ⁊ ignis. Pria ꝯditio quā ponũt ē ex ꝑte domꝰ: ⁊ ē ꝙ ipsa dz eē antiq̄: nõ tñ antiq̄ q̄ sit ruinosa: nā talis ē mala ꝑꝑ qd̄ debemꝰ imagiari triplicē dispõnē domoꝝ. s. nouā antiquā ⁊ mediocrez: mõ noua domꝰ ē mala ad balneũ: q̄ ꝑꝑ calorē ignis resoluunẗ ab ea vapores grossi ex cemēto lapidibꝰ ⁊ lignis q̄ spũs īficiũt ⁊ īgrossant: ⁊ nõ solũ noue domꝰ sũt male rõne balnei: sz ēt rõne habitatiõis ꝑꝑ cām dictā. Itē domus antiq̄ssime sũt male ad balneũ ⁊ h̄itatiões: p̄ q̄ timeẗ d̄ casu ⁊ ruina ip̄aꝝ. zᵒ q̄ ab eis resolui̇ẗ vapor putridus corruptꝰ ⁊ malus: ⁊ iõ domꝰ hec ꝯueniēs ē q̄ mediocriter se hz: tñ mag̃ dz tēdere ad antiq̄tatē aliquātulā. Scd̄a ꝯditio balnei ē ꝙ aer dz eē ām̄pluꝫ ⁊ nõ coartatꝰ: q̄ tũc ē purior. Itē aq̄ eiꝰ dz eē dulcis: ⁊ videte ꝙ h̄ dz referri ad balneũ qd̄ ē ꝑꝑ regimē sanoꝝ: nā sic̄ appebit īfra: q̄dā balnea aliaꝝ aq̄rũ vt salsaꝝ: ⁊ hec mag̃ ꝯueniũt q̄busdā egritudibꝰ q̄ dulciũ aquaꝝ: imo dulces aq̄ eis nocerēt vt artericis: ⁊ h̄ vt īfra patebit. Itē ignis q̄ calefac̄ domũ dz eē mēsuratꝰ fz cõpl'onez eiꝰ q̄ dz īgredi balneũ. Cuiꝰ rõ ē: q̄ vnũ corpꝰ. s. molle ⁊ d̄bile īdiget alio mõ cal'itatis q̄ durũ ⁊ forte vt īfra diceẗ. Deinde cum dicit.

¶ Debes aũt scire ꝙ operatio naturalis balnei est calefacere suo aere ⁊ humectare sui aqua. Et prima ca-

sa est

sa est infrigidans ⁊ humectās. Et secūda calefaciens ⁊ humectās. Et tertia calefaciēs ⁊ desiccās. Et neq̄ attendenda sunt verba illius qui dicit ꝙ aqua nō humectat mēbra interiora cū bibitur aut cū ei obuiatur.

¶ Hic exeqtur de opōnibꝰ balneoꝝ ⁊ ꝑ aq̄rū dulciū: scdo aliaꝝ. 2ª ibi (Balneū quoq̄ dr̄ias hꝫ ⁊c̄.) Pria i duas. Prio dter. d opōnibꝰ balnei q̄ pn̄t eē iuuatiue ⁊ nocitiue: iuuatiue qdē si debite approximent: nocitiue si idebite. Scdo de opōnibꝰ balnei soluꝫ nocitiuis. 2ª ibi (In balneo ꝓterea cū eiꝰ multꝭ iuuamētis.) Prima in duas. Prio dter. de opōnibꝰ balnei ꝓut diuersificant rōne ꝑncipioꝝ balneoꝝ. Scdo ꝓut diuersificant rōne effectuū relictoꝝ in balneo. 2ª ibi (Est ēt cū balneū resolōne.) Pria in duas. Prio fac̄ qd dcm̄ ē. Scdo circa dicta remouet opinionē quorūdā. 2ª ibi (Et in attendēda.) Prima posset diuidi in duas. Primo ponit operatiōes nāles balnei in gn̄ali. Scdo magis in spāli distiguēdo balneū in tres casas. 2ª ibi (Et ꝑma casa.) Sꝫ nō est vis: legatur totuꝫ simul.

Dubᵐ ꝑᵐ ¶ Sꝫ statim diceret aliq̄s nō vr̄ ꝙ calefacē sit ꝓpria opatio balnei: q2 qd est nāle alicui ꝓcedit a ꝑnº itrinseco ⁊ ꝑ se: q2 nā est ꝑnᵐ intrīsecū motꝰ ⁊ q̄etis ꝑ se ⁊ nō ꝭm accn̄s: vt pꝫ. 2. pħico. tex. cō. 3. sꝫ calefacere ignē balneo ꝑ aliō: q2 ꝑ ignē: q̄re ⁊c̄. ꝓterea qd est opatio artificialis nō est nālis: sed calefacere est opatio artificialis in balneo: ꝫ ⁊c̄. Maior pꝫ: q2 ars ⁊ nā sūt ꝑnª diuersa. minor est nota. nā balneū fit artificialr̄: q̄re ⁊c̄. Preterea Auer. vult in. 6. collꝫ ca. 4. ꝙ balneū nec calefacit nec īfrigidat sed humectat vel exiccat. Itē Jo. damascenꝰ in suis afor̄. Balnea nō q̄rimus cā calefaciēdi vel īfrigidādi: sed humectādi vel exiccādi. Preterea vr̄ male dicē ꝙ balneū calefacit suo aere ⁊ humectat sua aqua: q2 aer est humidior q̄ꝫ aqua: q2 ē hūidus ad summū: aqua aūt nō: ⁊ iō humectatio magꝭ est nata ꝓcedere ab aere q̄ꝫ ab aq̄. Itē aqua cal'a magꝭ dꝫ calefacere q̄ꝫ aer cal's: q2 caliditas magꝭ imprimit in aqua q̄ꝫ in aere ꝑꝑ corpulētiā aque: ꝫ male dicit. Dōm est ad h̄ ꝙ calefacere ē nālis opatio balnei ⁊ ꝑ se: q2 ꝑ se ꝓcedit a qualitate ꝑtis balnei: naꝫ sic̄ dicimꝰ ꝙ aq̄ cal'a per se calefac̄ ⁊ ꝑ accn̄s īfrīdat: ⁊ ꝙ aqua frigida ꝑ se īfrigidat ⁊ ꝑ accn̄s calefacit: ita ēt q2 balneū est actu calidū: q2 hꝫ aquā cal'aꝫ ⁊ ignē calefaciētē tāq̄ꝫ suas ꝑtes ad ip̄m req̄sitas: iō dr̄ balneū ꝑ se calefacere. Itē dr̄ calefacere operatio balnei ꝑ se: q2 est gn̄ale oī corpori: nā oīa corpa siue dbilia: siue fortia ⁊ rara ⁊ spissa calefiūt in tali balneo. ¶ Tūc ad primam rōnē cū dr̄ qd est nāle alicui ꝓcedit a ꝑnº ītrinseco: ꝯcedit: ⁊ cū dr̄ hoc nō ē in ꝓposito falsuꝫ est. ⁊ cū ꝓbas: q2 inest ei mediāte aq̄ cal'a vel igne: dico ꝙ tā aq̄ cal'a q̄ꝫ ignis est ꝑs ītegralis eius: ⁊ ꝑ ꝯn̄s eiꝰ ꝑnᵐ intrinsecū ⁊ nō extrīsecū: nō tn̄ est ei ita ītrīsecum sicut mā ⁊ forma hoī: q2 balneū est artificiale ⁊ res ꝑ aggregationē: ⁊ ꝑ hec pꝫ solutio. ¶ Ad scdaꝫ: q2 nō accipit hic nāle vt distiguit ꝯ̄ artificiale: sed vt distiguit ꝯ̄ extrinsecū: q2 cal'itas est ei ītrinseca. ¶ Ad aliō dōꝫ ꝙ nō vult ītelligere ꝙ balneū nō calefaciat absolute nec infrīdet cū ibi sint alique ꝑtes cal'e ⁊ alique frīde: sed ītelligēdo in cōparatione ad humectationē vel exiccationē: q2 plures ꝑtes balnei humectāt vel exiccāt q̄ꝫ calefaciāt vel īfrigident: nā aq̄ cal'a solū ibi calefacit ⁊ aer cal's: ⁊ aq̄ frigida solū ibi infrigidat: sed tā aq̄ calida q̄ꝫ frigida ⁊ ēt aer humectāt: ⁊ sic ītelligit Auer. ⁊ Dama. s. quo ad plures ꝑtes balnei. ¶ Ad aliud dōm ꝙ ꝑ tāto dic̄ ꝙ balneū calefacit mediāte aere potiꝰ q̄ꝫ mediāte aq̄: q2 aer calefaciēs ꝑꝑ sui sbtilitatē magꝭ est natꝰ penetrare ⁊ īterius calefacere q̄ꝫ aqua q̄ grossior ⁊ minꝰ penetratiua: dixit ēt ꝙ balneū hꝫ humectare mediāte aqua magꝭ q̄ꝫ mediāte aere: q2 aqua est magꝭ corpulenta q̄ꝫ aer: vt dicit Auer. ⁊ q2 in balneo nō solū est cal'a que humectet sꝫ frigida inhumectat: aer aūt solū calefac̄ in balneo ita ꝙ nō īfrīdat: iō rōne pluriū eiꝰ ꝑtiū aqua humectat magꝭ q̄ꝫ aer: ⁊ iō magis attribuit humectationē balnei ipsi aque q̄ꝫ aeri: ⁊ sic ad illud. ¶ Ulteriꝰ ē ītelligendū ꝙ Aui. distiguit domū balnei in tres casas siue camerulas: ⁊ rō hec est: q2 sic̄ nā in suis opōnibꝰ nō ꝓcedit subito sꝫ paulatine: ita ēt ars medicine in opōnibus balnei: quaꝝ ꝑma est cal'itas mediocris ⁊ talis dr̄ īfrigidās ⁊ humectās: nō q2 īfrigidet absolute: sꝫ q2 minꝰ calefacit q̄ꝫ alie: ⁊ iō pōt hō eius cal'itatē tolerare: dato ꝙ nō exhat pānos: ⁊ hec domꝰ prima plus humectat q̄ꝫ calefaciat: q2 ex quo est debilis cal'itas plus hꝫ resoluere q̄ꝫ calefacere: ⁊ q2 resoluēdo humectat iō plus humectat q̄ꝫ calefaciat: ⁊ istā ꝑmā casaꝫ nō hn̄t balnea nr̄a. Scda casa ē magꝭ cal'a q̄ꝫ ꝑma ⁊ minꝰ q̄ꝫ tertia: ⁊ iō dr̄ calefacere respectu ꝑme ⁊ humectare respectu tertie. tertia casa est calefaciēs respectu aliaꝝ ⁊ exiccās ꝑꝑ suā cal'itatē. ¶ Dubitaret aliq̄s circa illā ꝑtē: ⁊ neq̄ attēdenda sunt ⁊c̄. q2 diceret aliq̄s q̄uo nō sunt attēdēda illa v̄ba q2 sūt v̄ba. G. in cō. 13. 4. ꝑti. illiꝰ afor̄. Ad hellos his q nō ⁊c̄. Ad h̄ dōm ꝑ expōnē lr̄e: q2 nō vult hic Aui. rep̄hēdere. G. in hoc dicto sic̄ v̄ba vident sonare: sed vult dicere ꝙ nō sunt huic dicto ꝯ̄ria: ꝑꝑ qd notādū ꝙ 2ˣ ē humectatio: q̄dā est nutritiua sic isto mō nutrimētū cōuertit in sbaꝫ mēbri: ⁊ ip̄m primo rorat ⁊ humectat: ⁊ de hac ītelligit ibi Gal'. ꝙ aqua hoc mō non humectat: q2 non nutrit vt habitum est supra. Alia est humectatio que est quedaꝫ madefactio ⁊ preparatio corporis ad resolutionem: ⁊ hoc modo intelligit hic quando dicit ꝙ aqua humectat mēbra ꝓpter qd illa v̄ba istis non cōtradicunt.

¶ Sꝫ plerūq̄ ex balneo post illud qd noīauimꝰ de suis impressionibꝰ ⁊ mutationibꝰ alie accidūt mutationes. Quaꝝ q̄dā sūt ꝑ accn̄s: ⁊ q̄dā sunt per essentiam.

¶ Hic ponit opōnes balnei nō nāles. Primo distinguit istas operationes nō nāles. Scdo de ipsis exeqtur. ibi (Est nāq̄ cū accidit.) Et notādum ꝙ iste operationes possunt dici nō naturales dupliciter: aut q2 non sunt procedentes a balneo per se: aut q2 non sunt cōes omnibus balneis vel omnibus hoībus: sed qd est nāle dꝫ cōpetere per se: ⁊ per cōsequens omnibus: q2 qd est per se est de oī sed non ꝯuertit: vt pꝫ primo posteriorum. Deinde cuꝫ dicit.

¶ Est nāq̄ cum accidit balneo vt suo infrigidet aere: ꝓpterea ꝙ multū caloris resoluit inati: ⁊ vt mēbroruꝫ etiā subas exiccet ꝓpterea ꝙ vehemēter humores resoluit naturales: lꝫ extraneos augeat humores.

¶ Hic exequit. Prio declarat istas opōnes vt ꝓcedūt ab aere. Secūdo vt sunt ab aq̄. ibi (Cū eius aqua ⁊c̄.) ¶ Juxta qd notādum ꝙ exiccare inest balneo ꝑ accn̄s. s. resoluēdo humidū cū deberet humectare: ⁊ iō appꝫ ulteriꝰ ex h̄ ꝙ qn̄ dixit supra ꝙ tertia casa ē calefaciens ⁊ desiccans ꝙ illa exiccatio tertie case est per accn̄s.

¶ Cūq̄ eius aq̄ multe est caliditatis cutis ex ea horripilatur ⁊ inspissant eius pori: quare ex eius humiditate nil vadit ad corpus: neq̄ bene resoluit.

¶ Hic ostēdit idē quātū ad opōnes aque. Prio quātuꝫ ad q̄litates passiuas. Scdo quātū ad adiectiuas. ibi (Est tn̄ cuꝫ eiꝰ aq̄.) ¶ Cūq̄ eius aq̄ est multe cal'itatis cutis ex ea horripilat. s. aq̄ multuꝫ cal'a i. corrugat sup. q2 ex multa ⁊ subita caliditate terret nā: ⁊ tūc refugit calor nālis ad īteriora: ⁊ q2 calor ille dbilitat cuteꝫ ⁊ tenebat poros aptos iō ad eius recessuꝫ seq̄tur clausio ipsoꝝ ⁊ inspissatio cutis ex qua inspissatione ꝓhibetur transitus aque per poros: qn̄ ergo aq̄ est multuꝫ calida corrugat cutis: sed qn̄ est tepida dilatat q2 ipsa est magis cōformis calori nr̄o: ⁊ ideo ab ipsa nō terret: sed remanet in partibꝰ exterioribus: ⁊ ideo aq̄ tepida plus resoluit q̄ꝫ multū calida: ꝑꝑ qd precipit. G. in. 7. terapē. ꝙ si dꝫ approximari aqua calida que dbeat resoluere dꝫ eē tepida: si nō tunc dꝫ eē vel frigida vel multum calida. Quare de eo qd dicit ibi.

¶ Est tn̄ cū eius aqua calefacit ⁊ est cū īfrīdat. Sꝫ eius q̄dē calefacere est iō ꝙ multū est cal'a: ⁊ cuꝫ ipsiꝰ calor paruus est mior q̄ꝫ tepide īfrīdat ⁊ humectat: ⁊ ꝑꝑ cōstrictionē cū fuerit frīda: q2 calorē ꝯstrigit q ex eiꝰ aere est habitꝰ: ⁊ ꝯiūgit ip̄ꝫ viscerībꝰ cuꝫ obuiauerit corpori ipsa exn̄te frīda. Eiꝰ v̄o infrīdare erit cū in ea aliq̄s se multū balneauerit: duobꝰ nāq̄ īfrīdat modis. Unꝰ est: qm̄ aq̄ nā in vltimo rei frīda existit: lꝫ calore accn̄tali calefaciat q nō ꝑmanet: ꝫ tollit ⁊ remanet opatio nālis: ꝑꝑ illō qd ex aq̄ penetrauit in corpꝰ: ⁊ est īfrīdatio: ⁊ ēt q2 aqua siue sit cal'a siue frigida est humida: iō cū multum humectauerit calorem cōstringit inatū ꝑꝑ multā sui hūiditatē: ⁊ extiguet ip̄m ⁊ infrigidabit.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Utruꝫ aqua sit frigida in vltimo: ⁊ vltimo infrigidet corpus. Et ar. ꝙ nō sit frigida in vltimo: q2 opiū ⁊ mādragora ⁊ iusq̄amus et oīa narcotica magis infrigidant q̄ꝫ aqua. ¶ In oppᵐ est Aui. ¶ Ad hoc dōm ꝙ refert querere vtrū aqua sit vltimo frigida ⁊ vtrū vltimo infrigidet: tūc dico ꝙ si queras primo modo: dico ꝙ sic. quia cui inest aliquid primo est tale in vltimo: sed aque inest frīditas ꝑº: ergo aqua est frigida in vltimo: maior est nota discurrēdo in oībus. nā igni ꝑº inest caliditas: ⁊ ideo ꝑº est mensura oīum calidoꝝ: ⁊ oīa alia dicūtur calida per participationē ignis. minor dclarata ē 2. de gn̄atione tex. cō. 21. q2 qdlibet elementuꝫ hꝫ vnā qualitatem a dn̄io: ⁊ ꝙ aque primo inest frīditas: q̄re ⁊c̄. Si autē querat quis vtꝝ vltīo īfrīdet aqua: dico ꝙ nō: imo multa sunt que magꝭ infrigidāt. ⁊ cā huius pōt esse multiplex: aut q2 hꝫ hoc a ꝓprietate: ⁊ dato ꝙ aqua sit frigidissima: aut q2 hꝫ aliquā mixtionē per quā eius frigiditas citius penetrat ad membra īteriora: nūc aūt ad actiōeꝫ rei naturalis nō solū requirit ꝑsentia agētis ad passuꝫ: sꝫ tp̄s suf-

ficiens ꝛ multe alie cōditiones: vñ ad hoc vt aliquid īfrigidet corpus requirit ꝙ habeat in se aliqd qꝺ faciat ipsum cum sua virtute penetrare ad intra corpus: illud aũt qꝺ est frigidum sic qꝺ habet nãm penetratiuam: ꝛ dato ꝙ sit in se minus frigidũ sentit magis frigidũ ꝙ̃ qꝺ extra remanet: vñ sicut dicit Albertus nõ est impossibile ꝙ ignis sacer igneus sit mag̃ calidus ꝙ̃ elemẽtal' ignis: ꝛ sicut est in artificialibus: ita etiã erit in naturalibus: nam poterit mixtũ aliquod habere ex permixtiõe aeris qꝺ vehemẽter penetret ꝑpter eius subtilitatẽ ꝙ̃ aqua ipsa: ꝛ ꝑpter permixtionẽ terre ꝙ magis adhereat ꝙ̃ aqua: ꝛ pp hec duo magis īfrigidabit: qꝛ penetrabit ad intra ꝛ stabit diu affixus in loco: aliter nõ eẽt veruꝫ quando dixit ꝙ cõpositũ magis agit in cõpositum ꝙ̃ simplex in cõpositum: aliter eni intelligendo esset falsuꝫ: qꝛ qs dubitat ꝙ ignis magis agat in lignũ ipm calefaciendo ꝙ̃ aqua calida ꝛ in corp⁹ hominis ẽt cũ cõburit. Sed credo ꝙ iuit ad hãc intẽtionẽ: nescio tñ si sic intellexerit: tñ si dꝫ eẽ veꝝ dꝫ exponi sicut dcm̃ est supra. Unus est: qm̃ aque nã in vltio rei existit frida ꝛc̃. Et ex hoc appꝫ ꝙ aliq ps balnei dꝫ eẽ frigida ad h̓ vt in vltimo balneatiõis supaspergat corpus vt pori claudant vt calor nõ multũ exhalet: sꝫ ꝯstrigat iterius ꝛ ꝯfortet: ꝛ iõ aspsio aq̃ fride ꝯfert in balneo qñ aliq ꝺbilitãt ex nimia resol'one spirituũ: ꝛ ꝑ tãto ibi ponit aqua frigida.

Dubm 3m ¶ Circa h̓ q̃rat vtrũ aq̃ cal'a possit in corpore hũano redire ad frigiditatẽ nãlẽ primã. Et arguit ꝙ nõ: qꝛ qñ aliq̃ qualitas q̃ inest alicui ꝑ aliqꝺ alterãs pñte alterãte vel īprimẽte nõ redit ad p̃mã q̃litateꝫ: sed remanet s̓b dispõne alterantꝭ: sꝫ aq̃ cal'a est hmõi. g̃ ꝛc̃. maior pꝫ: minor appet: qꝛ semp ẽ calor nãlis pñs. Et si dicas ꝙ nõ redit ad actualẽ friditatẽ: sed ad frigiditatẽ potẽtialẽ sic̃ opiũ. dico ꝙ nõ est sil'e: qꝛ refert de fridis in potẽtia ꝛ de frigidis in actu: nã ea q̃ sunt talia in potẽtia semp opant de se idẽ: vñ dic̃. 3. de simplici medi. dist. 4. ca. 1. ꝙ dato ꝙ iusqamus det cal's actu: tñ semp infridat sic̃ aq̃: qꝛ est nãliter igni ꝯ̃ria: dato ꝙ sit calida semp extiguit ignẽ ꝑiecta sup ignẽ: hoc aũt est falsuꝫ: qꝛ qñ est cal'a aqua calefacit: q̃re nõ valet. ¶ In oppm est Aui. ¶ Ad hãc qõnẽ dicũt qdã ꝙ aqua redit in corpe ad suã friditatẽ ꝑ nãm suã quã hꝫ ex seip̃a. Alij dicũt ꝙ aqua redit ad frigiditatẽ potẽtialẽ sicut nã frida. Alij dicũt ꝙ aqua redit ad friditatẽ ꝑ calorẽ īnatũ. ¶ Sꝫ p̃ma opio nõ valet: qꝛ nõ mouet seip̃m: ꝛ ideo dicebat supra ab Auic. in. 1. fen ꝙ mã nõ patit neq̃ creat a seipsa: cũ g̃ aqua qñ est cal'a sit in potentia ad friditatẽ: ideo per seipsaꝫ nõ poterit acqrere frigiditatem. Scꝺi nõ dicũt verũ: qꝛ nõ est simile de simplicib⁹ ꝛ mixtis: naꝫ iusquiamus lꝫ det actu calidus: tñ semp infrigidat sicut aqua: lꝫ actu calida ꝑyciat sup ignẽ ip̃m semp extĩguit: si g̃ aqua reduceret ad frigiditatẽ potentialẽ existens actu calida infrigidaret sicut ꝯtingit ĩ iusquiamo qꝺ est falsuꝫ. ¶ Tertia opio nõ va'ꝫ: qꝛ calor īnat⁹ nullã hꝫ virtutẽ infrigidãdi: sed semp calefacit: g̃ non dabit frigiditatẽ aque. ¶ Et ideo dõm ꝙ eadẽ est rõ quare infrigidat in corpore: sicut q̃re eleuata ab igne infrigidat: ꝛ cã illi⁹ est: qꝛ aq̃ hꝫ frigiditatẽ in sũmo: ꝛ ideo sicut vult Cõmẽta. 2. de aĩa. cõ. 115. ꝙ salua existente forma aqua ipsa nõ põt calefieri nisi admixtiõe partium ignea ꝝ cũ ea: ꝛ ideo qñ eleuat ab igne remanet calida donec vapores ignei remanent in ea: ꝛ ideo quãdo sunt excluse ille ꝑtes ignee remanent frigide: ꝛ eodẽ mõ est in corpore. ¶ Tunc ad rõnẽ qñ dꝛ qñ aliqua q̃litas ꝛc̃. ꝯcedit si sit pñs agẽs potẽs ipsam ꝯseruare in illa dispõne aliter nõ opꝫ: ꝛ qñ dꝛ in minori ꝙ calor noster ꝑpriaꝫ põt cõseruare caliditatẽ: dico ꝙ nõ est verũ: qꝛ magis est nat⁹ pati ꝛ infrigidari ab ea pp eius qualitatẽ ꝛ excellentẽ: quare rõ non ꝯcludit. (Et extinguet ipsum ꝛ infrigidabit.) Notãdum ꝙ infridatio ab aqua calida est per accñs dupliciter: aut qꝛ resoluit caloreꝫ īnatum quo resoluto remanet corpus frigiduꝫ: aut qꝛ ex eo ꝙ calida penetrat ꝛ sui humiditate obtũdit calorem īnatum ꝛc̃.

¶ Est ẽt cũ balneũ resol'one calefacit cũ inuenit nutrimẽtũ qꝺ nõ fuit digestũ: aut īuenit humorẽ fridũ q nõ fuit maturat⁹. Illꝺ eni digerit ꝛ hũc maturat. Est p̃terea cũ ingrediunt balneũ ipso sicco: ꝛ exiccat ꝛ confert hydropisim hñtib⁹ ꝛ laxitatẽ: ꝛ est cũ ĩgrediunt ipsum eo humido ꝛ humectat. Est ẽt cũ in ipso diu morant ꝛ exiccat pp resol'onẽ ꝛ sudorẽ. Et est cũ in ipso paꝝ morant ꝛ humectat cuꝫ corpus ab eo exiccat añq̃ egrediat sudor. Et est cũ balneũ ĩgrediunt ieiuni ꝛ vacui ꝛ vehemẽter exiccat ꝛ macrescere facit ꝛ debilitat: ꝛ est cũ ip̃m ĩgrediunt ilico post saturitatẽ: ꝛ ĩpinguat ꝑpea ꝙ nãm ad exteriora trahit corporis Uerũtñ oppilationes efficit ꝑpter qꝺ sui causa a stomacho ꝛ ab epate nutrimentum ad mẽbra trahitur non coctum: ꝛ est cum in fine prime digestionis ꝛ anteq̃ adsit vacuitas ingrediuntur ꝛ ꝯfert ꝛ impinguat mediocriter.

¶ Hic determinat de balneo quãtum ad diuersitatẽ effectuũ relictoꝝ ex balneo. P̃rio facit hoc. Secũdo docet balneare ethicos. ibi (Qui autẽ balneum ingrediũtur.) Prima pars in duas. Primo facit hoc quãtum ad qualitates actiuas. Scꝺo quantum ad passiuas. ibi (Est preterea cum ingrediunt ꝛc̃.) ¶ Circa istã secũdã partem notãdum cum dicit. ipso sicco supple existẽte supple virtualiter. s. ꝑpter virtutẽ rerum exiccãtium positaꝝ in balneo: vel dicit siccum: qꝛ non apponitur aqua in ipso: ꝛ hoc potest esse dupl'r: aut qꝛ solum sic ibi aer calefacit sicut sunt terme anglicoꝝ: aut qꝛ fiat balneũ in quo sit receptus fumus solũ rerũ exiccãtium qꝺ fit accipiendo quẽdaꝫ locum in quo nõ possit aer respirare ꝛ de subter sit ebullitio ꝛ effumatio rerũ exiccãtiũ emissa per vnũ cãnonẽ magnũ ꝛ amplũ sicut fit in eis quos volumus fortiter exiccare.

Dubm 4m ¶ Querit vtrũ balneũ adiuuet digõneꝫ cibi. Et arguit ꝙ nõ: qꝛ si h̓ eẽt tũc ingredi balneũ post comestionẽ esset bonũ: hoc aũt est falsum: qꝛ hoc ꝑhibet cũ faciat oppil'ones: q̃re ꝛc̃. Preterea illud qꝺ distrahit calorẽ a locis digõnis ad exteriora non adiuuat sꝫ īpedit digõnẽ: balneũ est hmõi. g̃ ꝛc̃. Preterea digestio fit a calore nãli: sꝫ caliditas balnei nõ est caliditas nãlis sed extranea. ergo ꝛc̃.

Dubiũ 5m ¶ Secũdo querit vtrũ balneum digerat humorẽ frigidũ. Et arguit ꝙ nõ: qꝛ illud qꝺ ꝑhibet in catarro ante digõnem eius nõ digerit humorẽ fridum: sed balneũ est hmõi ꝛc̃. Maior pꝫ: qꝛ si digereret catarrũ ꝛ humores frigidos: tunc cõcederet ꝛ nõ ꝑhiberet: mior apparet per. G. in. 8. de ĩgenio. ca. 3. aut. 6. de regi. sani. q ip̃m tũc ꝑhibet. ¶ In oppositũ istoꝝ est Aui. ¶ Ad primã qõnẽ dicunt qdam ꝙ digestio fit in trib⁹ locis. s. in stõcho: scꝺa in epate: tertia in venis. Q̃ balneũ nõ adiuuat p̃mã digõneꝫ sed impedit. s. digõneꝫ stomachi: ꝛ hoc ꝑbant rõnes supra dicte: sed digestionẽ epatis ꝛ venaꝝ bene adiuuat: ꝛ sic intẽdit Auic. tñ isti meo iudicio nõ satisfaciunt bene vt videbitis statim: ꝛ ideo dico aliter ꝙ si balneuꝫ ꝯuenienter approximet adiuuat digõneꝫ nutrimenti in oĩbus mẽbris digestionis. s. in stomacho in epate ꝛ in venis: si aũt approximet ĩcõuenienter impedit ea in oĩb⁹: nã ad digõneꝫ nutrimẽti bonã requirit ꝙ caliditas fit in locis digõnis: ꝛ ꝙ ꝑhibeatur frigiditas exterior: illud ergo qꝺ facit caliditatẽ esse in locis digõnis: ꝛ qꝺ prohibet exteriorẽ frigiditatẽ iuuat ad digestionẽ: sed balneũ ꝯuenienter approximatũ facit hoc: quare ꝛc̃. Maior est no. nã illa duo requirunt ad bonã digõnem: mi. appet: ꝑpter qꝺ ꝯueniẽtia approximationis balnei cõsistit ex ꝑte duoꝝ. s. ex ꝑte balnei qꝺ dꝫ approximari: ꝛ ex ꝑte corpoꝝ qbus ꝺbẽt approximari. ex ꝑte qdem balnei: nam qꝺdam est tẽperatum ĩter caliditatẽ ꝛ frigiditatẽ qꝺdã est superfluuꝫ: vel qꝛ nimis calidũ: vel qꝛ parũ calidũ. Sil'r põt eẽ ista cõuenientia vel incõuenientia approximationis ex parte corpoꝝ: nã quedã sunt rara ꝛ debilia ꝛ facile passibilia: quedam sunt dura ꝛ fortia ꝛ depressa ꝛ quedã mediocria: tũc dico ꝙ si sit corp⁹ debile existẽs in regione frigida ꝛ aere frigido valde tũc balneum aeris tẽperati ei cõpetit nõ balneũ aque: sed balneũ q̃les sunt terme de Alamania que sunt stuffe sicce: ꝛ tũc isti meli⁹ digerũt quo ad oẽꝫ digõnẽ: si ꝟo sit tp̃s calidũ ꝛ estiuum ꝛ in aere cal'o: tũc balneũ aque frigide vel aeris frigidi cõfert digestioni eius: qꝛ recludit calorẽ ad interiora: nõ tñ multũ morat in eo: qꝛ tũc noceret et sic de alijs. ¶ Ad scꝺaꝫ qõnẽ dõm ꝙ balneũ iuuat in digõne humoris frigidi: qꝛ ipsuꝫ subtiliat ꝛ resoluit: ꝛ calorẽ nãlem confortat si debite approximet. Sꝫ pp sol'onẽ argu. notãdũ ꝙ in catarro sunt duo ꝯsiderãda. s. fluxum humorẽ ꝛ humorẽ fluentẽ: modo intẽtio curatiua fluxus est resistere fluxui faciẽdo ip̃m sistere: sed ratiõe humoris fluxi intẽtio est euacuare ꝛ resoluere: tũc dico ꝙ balneũ nõ cõpetit catarro rõne fluxus: ĩmo noceret qꝛ faceret ip̃m mag̃ fluere ꝙ̃ resolueret: sed rõne humoris fluxi bene cõpeteret. Sꝫ qꝛ maius est nocumẽtũ qꝺ inducit ex fluxu ꝙ̃ sit iuuamentũ qꝺ inducit ex resol'one: ideo quãtũ ad hoc ꝑhibet balneũ ante digõnẽ catarri: ꝛ quãtũ ad hoc ip̃m ꝑhibet. G. in. 8. Sꝫ si humores eẽnt calidi ꝑhiberent rõne vtriusq̃. ¶ Et ex his pꝫ ad rõnes prius factas. Ad primã dictũ est quõ dꝫ aliquis ingredi balneũ post comestõeꝫ ꝛ quõ non. ¶ Ad scꝺaꝫ dicẽdũ ꝙ balneum indebite approximatuꝫ nõ distrahit calorẽ a locis digõnis: sed mittit vel ꝯseruat vt visuꝫ est. ¶ Ad tertiã dõm ꝙ lꝫ nõ faciat sic̃ ꝑcipale: tñ facit sicut coadiuuãs: ꝛ hoc sufficit quantũ ad qõnẽ q̃sitã. ¶ Ad rõnẽ alteri⁹ qõnis rñsuꝫ est. ¶ Notãdũ circa illud (Uerũtñ oppil'ones efficit.) ꝙ hec pinguedo nõ est bona: qꝛ oppil'ones generat. Itẽ appet ex h̓ ꝙ balneum nõ faceret hoc in quocũq̃ corpore: qꝛ nõ in corpore habẽte vias strictas: nam in eis faceret oppil'ones: sed in hñtib⁹ illas laxas vt libere exeat nutrimentum ad exteriora per eas.

¶ Qui

¶ Qui aũt balneũ ĩgrediunt̃ ꝓpea vt humectẽtur sicut ethicã patiẽtes faciũt: debẽt in aqua mergi nisi debilitent̃ ⁊ postea ex oleo inũgi: ideo vt in humectatõe fiat augmentũ ⁊ vt teneat̃ aqueitas que in poris penetrauit ⁊ ꝯstringat̃ inter cutẽ ⁊ nõ lõga ibi moret̃ mora: et locũ eligãt tẽperatũ: ⁊ in balnei terrã multaz ꝓijciant aquã ideo vt vapor elarget̃ ⁊ aer humectetur ⁊ a balneo deferant̃ sine sollicitudie ⁊ labore que eis accidat sup lectũ: ⁊ inungant̃: ⁊ odorent ilico cũ egrediunt̃ ex bñ redolẽtib⁹ frigidis: ⁊ dimittant̃ in domo in qua homines denudant̃ hora vna donec eis attractio aeris tẽperata ad eos redeat ⁊ ad potãdũ tribuat̃ eis paruz ex humectãtib⁹ sicut aqua ordei ⁊ lac asine. Qꝛ siqs eoruz multã in balneo facit morã: timet̃ ne supueniat ei syncopis ꝓpterea ꝙ calefit cor ⁊ cõmouet̃ syncopis.

¶ Hic gratia eius qd̃ dixit docet moduz balneandi ethicos: qꝛ incidentaliter hec introduxit vel dicatur a nobis.

¶ In balneo ꝑterea cũ multis ei⁹ iuuamẽtis adsunt nocumẽta. Facit eniz superfluitates ad mẽbra in qb⁹ est debilitas leuiter descendere ⁊ laxat corpus ⁊ impedit neruos ⁊ resoluit calorẽ inatum ⁊ comedendi desiderium deijcit ⁊ coeundi debilitat virtutem.

¶ Postq̃ ꝺterminauit de opõnib⁹ balnei que ꝺbite approximato balneo sunt iuuatiue: hic ꝺterminat de nocumẽtis balnei. ¶ Iuxᷓ istã ꝑtẽ notãdũ ꝙ sicut dicit Auer. in. 6. colli3. ca. 4. balneũ facit effectus multos ⁊ ꝯrios: qꝛ calefacit ⁊ infrigidat: humectat ⁊ exiccat: ꝺbilitat ⁊ fortificat: macrefac̃ ⁊ impinguat. Isti aũt effect⁹ cõtrarij ꝺpendẽt ex trib⁹ causis. s. ex mora in balneo. Scđa ex parte partiũ balnei. Tertia ex ꝑte corpoꝝ que in balneo approximant̃. Ex mora qdẽ in balneo: qꝛ si suꝑflue morat̃ ĩfrĩdat vltimo ꝑꝑ resolõnẽ caloris ĩnati: ⁊ exiccat ⁊ debilitat ⁊ macrefacit: si paꝝ moret̃ facit hoꝝ ꝯria si mediocriter media. Silr̃ rõne ꝑtiuz balnei q̃dã eñi calefaciũt ⁊ exiccãt: q̃dã eñi calefaciũt ⁊ humectãt: sup̃ posuit de casis balnei. Silr̃ ex ꝑte diuersitatũ corpoꝝ balneatoꝝ: qꝛ si sit corp⁹ purũ ⁊ mũdũ a suꝑfluitatib⁹: tunc resoluit̃ circa cutẽ ⁊ sanũ relinqt: si ṽo sit corp⁹ nõ puꝝ: sed plenũ suꝑfluitatib⁹ vel hñs aliqđ mẽbrũ ꝺbile: tunc balneũ saltẽ aque dulcis nocet eis: ⁊ facit nocumẽta que hic enumerat Aui. nã fac̃ ꝺscẽdere facile suꝑfluitates ad mẽbra ꝺbilia. Et cã hec est triplex. Prima est qꝛ balneũ addit in motu materie: qꝛ ipsum magis cõmouet ⁊ agitat: ⁊ per ꝯñs citius fluit ad locum debilem. Scđa est: qꝛ aperit ⁊ ampliat vias: ⁊ sic ꝑparat viã humoribus vt fluãt ad locum. Tertia: qꝛ resoluit virtutẽ illius mẽbri debilis. Quarta: qꝛ rarefacit mãm ⁊ subtiliat ꝓpter caliditatẽ eius: ⁊ iõ facit ipsaz magis aptã ad fluxũ. hoc fac̃ balneum aque dulcis: sed balneum aque salse faceret ꝯrium exiccãdo vel aque sulphuree que habent magis hoc euacuare ⁊c̃.

¶ Balneũ q̃z ꝺ̃rias hz a ꝑte aquaꝝ que in ipso fluunt. Si eñi fuerit nitrose: aut marine: aut sulphuree: aut cineritie: aut salse nã: aut igenio. s. ꝙ in eis aliqd hoꝝ apponat̃: aut ĩ eis coquat̃ sicut staphisagria: aut sic̃ bacce lauri: aut sicut sulphur: aut his silr̃ia: resoluẽt ⁊ subtiliabũt ⁊ auferẽt laxitatẽ ⁊ ꝓhibebũt humoꝝ descẽsionẽ ad ap̃ata ⁊ venam habẽtibus ciuilem cõferunt.

¶ Postq̃ ꝺterminauit de opõnib⁹ balnei facti ex aq̃ dulci: hic determinat de opõnib⁹ balnei que fiunt ex aqs nõ dulcib⁹. Et p̊ ꝓponit diuersitatẽ opõnũ eius in gñali. Scđo exeqtur de eis in sp̃ali. 2ª ibi (Si eñi fuerint nitrose.) Et hec scđa ĩ duas. Et p̊ ꝺter. diuersas opõnes istoꝝ balneoꝝ aquarũ nõ dulciuz. Scđo ponit quẽdã gñalẽ canonẽ obseruãdũ in omni balneo. 2ª ibi (Qui aũt in terminis.) Prima in duas. Primo oñdit in gñali diuersitatẽ opõnũ balnei ex diuersitate aquaꝝ nõ dulciũ. Scđo de illis ꝺterminat ĩ speciali. 2ª ibi (Eree ṽo aque.) ¶ Notãdũ circa illud (Marine aut cineritie.) ꝙ aque cineritie fiunt hoc mõ ꝙ coquit̃ cinis cũ aq̃: ⁊ qñ bñ est ĩpressa virt⁹ cineris in aqua exhit̃ illud grossuz de cinere qđ residet in fundo: ⁊ postea iteꝝ ponit̃ in eadẽ aqua adhuc de cinere alio ꝺcoquit̃ ⁊ grossuz ꝓijcit̃: ⁊ sic fit ter vel quater vel pluries q̊usq̃ partes multe subtiles ⁊ aduste misceant̃ bñ cũ aq̃ ⁊ efficit̃ fortior ꝺm fortitudinẽ cineris: ⁊ cinis est forti ꝺm ꝙ fit de lignis aptis ad hoc: nã ex qbusdã lignis fit fortis vt de cereto quercu ⁊ robore ⁊ silr̃ib⁹: ex qbusdã aũt ꝺbilis vt de salice vel palleis ⁊ silr̃ibus.

¶ Et ꝓhibebũt humoꝝ ꝺscensionẽ ⁊c̃. Circa qđ diceret aliqs nõ videt̃ ꝙ ꝓhibeant fluxuz humoꝝ ad ap̃ata: qꝛ iste aque subtiliatiue sunt: ⁊ per ꝯñs faciẽt humorẽ magis fluere ip̃m colliquãdo ⁊ subtiliãdo. Dĩm ad hoc per expõnẽ littere ꝙ ꝓhibebũt. i. ꝓhibitionẽ facient per viã resolõnis materie que dz fluere ad ap̃ata causanda. Et ideo notãdũ ꝙ balneatio talis aque nõ dz fieri sup locũ debilem ⁊ ap̃andũ: qꝛ tũc magis attraheret humores ad locuz illum debilẽ: sed in locis anteriorib⁹ a qbus materia fluit: ⁊ tunc duo faciũt ex qbus ꝓhibet̃ fieri apostema: nã resoluunt mãm ⁊ ipsaz diuersificant diuertũt ad alias partes ꝯrias ꝓpter calitatẽ: nã ipsaz subtiliãt ⁊ resoluunt vel expellunt. ¶ Et venã hñtib⁹ ciuilẽ.) Iuxᷓ qđ notãdũ sicut apparet per Aui. 4. cano. vena ciuilis ⁊ vena medena sunt idẽ: vñ dr̃ medena a ciuitate meda: qꝛ illi de illa ciuitate maxime incurrebant hanc passionem: ⁊ est pustula quedaz a qua egredit̃ q̃si cõtinue aliqd ad modũ fluxus vene: ⁊ illud qđ egredit̃ mouetur aliqñ adeo ꝙ putatur ꝙ sit animal: vel dubitat̃ vtruz sit aĩal vel nõ: mõ iste aque ꝯferũt hñtibus talẽ pustulã: qꝛ resoluunt subtiliant ⁊ exiccãt illã mãm melicaz: quare cõferunt ⁊c̃.

¶ Eree ṽo aque ⁊ ferree ⁊ salse ẽt iuuãt in egritudinibus que sunt ex frigiditate ⁊ humiditate ⁊ in dolorib⁹ articuloꝝ ⁊ podagre. Et conferunt laxitati ⁊ asmati ⁊ egritudinibus renum ⁊ fracture: restaurationem fortẽ efficiunt ⁊ cõferunt carbũculis ⁊ vlceribus.

¶ Hic ꝺter. in sp̃ali de diuersitatib⁹ opõnũ istaꝝ aquaꝝ nõ dulciuz qñ ex eis fit balneũ ⁊ quatuor facit. Qꝛ p̊ ꝺterminat de effectibus aquaꝝ mineraliũ. Scđo de operationibus aquaꝝ aluminosaꝝ. ibi (Aquis aluminosis.) Tertio sulphurearum. ibi (Sulphuree ṽo.) Quarto de opõnib⁹ balnei aque maris. ibi (Marine ãt aque ⁊c̃.) Prima in duas: qꝛ p̊ oñdit in gñali quales oꝑationes fiũt ab aqs mineralib⁹. Secũdo hoc facit in speciali. ibi (Et enee quidẽ ⁊c̃.)

¶ Sz statim tu dices h̃ est falsuz: qꝛ hic dicit. s. ꝙ iste aque iuuẽt in egritudinib⁹ frĩdis ⁊ humidis: qꝛ oẽs iste aque ꝑter salsas sunt frigide: ẜ nocẽt egritudĩb⁹ frĩdis ⁊ hũidis ⁊ arteticis ⁊ podagricis ⁊ paralyticis. Itẽ nocere vident̃ asmati cõstringẽdo vias anhelit⁹: qꝛ oẽs iste aque exiccãt. Itẽ vident̃ nocẽ carbũculo: qꝛ carbunculus fit ex siccitate materie: ⁊ iste aque exiccãt. Itẽ quõ pñt egritudinib⁹ cõferre cũ sint diuersaꝝ nãrũ: nã q̃dã sũt cal'e ⁊ sicce vt carbũculus: q̃dã frĩde ⁊ hũide vt artetica ⁊ silr̃ia cũ ꝯrijs morbis cõpetãt cõtrarie cure. ⁋ Ad hec oĩa dĩm ꝙ iste aque ꝯferũt egritudinib⁹ causatis ex frĩditate ⁊ humiditate. Sz notãdũ ꝙ hoc faciunt diuersimode: nã aque ferree ⁊ eree cõferũt: ⁊ hoc dico maxime si apponat̃ sup mẽbrũ ĩfirmũ cõfortãdo calorẽ ꝑꝑ eaꝝ stipticitatẽ ⁊ fluxui resistẽdo: sed alie aque puta salse cõferunt si apponant̃ sup mẽbra ex qb⁹ fluũt humores anteq̃ fluãt: qꝛ resoluũt ⁊ exiccãt: ⁊ iõ aque salse ꝯferũt istis egritudĩb⁹ resoluẽdo ⁊ exiccãdo ⁊ cõfortãdo: ⁊ videte aque salse nõ cõpetũt in ꝑrin°: nec in augmẽto: nec in statu: qꝛ plus attraherẽt de mã ad locũ: tñ bñ cõpetũt in fine vt resoluãt ⁊ exiccẽt vlcera: ferree aũt nõ in fine sz in ꝑn° ⁊ augmento: sic ꝯferũt oẽs iste aque egritudib⁹ humidis exiccando: ⁊ paralysi ⁊ asmati qꝛ exiccant: ⁊ ꝑ hoc appet solo ad oĩa illa. Tñ de carbũculo notãdũ ꝙ ꝑ carbũculũ nõ ĩtelligo hic ap̃a magnũ factuz ex melĩa adusta: vt cõiter accipit̃ carbũculus: qꝛ iste aque mag̃ nocerent ei q̃ ꝓdessent: sed per carbũculuz ĩtelligo pustulas ꝑuas a qbus egredit̃ aliq̃ humiditas virulẽta ad modũ carbũculi: ⁊ istis pustulis conferũt iste aque exiccãdo: ⁊ iõ expone. Et cõferũt carbũculis ⁊ vlceribus. i. pustulis vlcerosis similibus carbũculo.

¶ Et enee qdẽ ori ꝯferũt ⁊ vuule ⁊ oculo laxo ⁊ humiditatib⁹ auris. Ferree ṽo stomachuz iuuãt ⁊ splenem. Et nitrose quidẽ ⁊ salse capitibus ⁊ pectori auxiliuz p̃bent que materias recipere solent: ⁊ conferunt stomacho humido ⁊ hñtib⁹ hydropisim ⁊ inflationem.

¶ Hic ꝺterminat de oꝑationibus istaꝝ aquaꝝ mineralium in speciali. Et posset diuidi in tres partes. Quia primo ostẽdit oꝑatiões eneaꝝ. Secũdo ferrearum. ibi (Ferree ṽo.) Tertio simul nitrosarum ⁊ salsaruz. ibi (Et nitrose qdem.) Sz legant̃ oĩa simul.

¶ Aquis aluminosis ⁊ attramẽtalib⁹ balneari confert sputo sanguineo ⁊ egressioni sanguinis ab ano ⁊ menstruis ⁊ nausee ⁊ vomitui sine cã ⁊ cacesie ⁊ multo sudori. Sulphuree ṽo aq̃ neruos mũdificant ⁊ dolores distẽsiõis ⁊ spasmi sedãt ⁊ corpis suꝑficiẽ a bothor et

Dub^m 6^m

Dub^m 7^m

vlcerib⁹ malis antiqs ⁊ signis violaceis mūdificāt ⁊ a pāno ⁊ morphea ⁊ albaras ⁊ resoluūt sup̄fluitates ad iūcturas ⁊ splenē ⁊ epar ꝺſcēdētes ⁊ vulue duritiei cōferūt: ſʒ ſtōchū laxāt ⁊ desideriū deijciūt. Marine aūt aque caput ei⁹ q in eis balneaṫ replēt. Jdoqʒ qui in eis balneaṫ caput in ipsis ponē nō ꝺʒ: ⁊ in eis tēpore post tempus eoꝝ calefiunt cōplexiones ⁊ proprie matrix et vesica ⁊ colon: ⁊ ideo oēs sunt male ⁊ graues.

¶ Hic ꝺter. de effectib⁹ aquaꝝ alumīosaꝝ ⁊ attramētalib⁹. i. in qbus est virt⁹ vitrioli: nō qꝛ in eis ꝺnēṫ vitriolū: ſʒ qꝛ hʒ aliqs ꝑtes ferreas que hn̄t virtutē vitrioli. (Et cacefie.) i. disponi ad hydropisim. (Et multo sudori.) s. ꝓhibēdo ipm̄ ꝑꝑ stipticitatē earum.

Dub^m 8^m ¶ Sʒ tu dices quō ꝯferūt cacefie cū sint stiptice: ⁊ cacesia sit ex superflua humiditate. Dōʒ ꝙ ꝯueniūt ei qꝛ exiccāt. Jtē qꝛ hn̄t ꝯfortare mēbra p̄ncipalia. s. epar ex cui⁹. s. epatꝭ defectu ꝓuenit cacesia. Jtē hn̄t mēbra ꝯſuare exteriora ne recipiāt illas hūiditates.

Dub^m 9^m ¶ Jtē dubitaret aliqs. Nō v꞉ ꝙ aque sulphuree valeāt duritiei vulue: qꝛ cū ipse exiccare hēant magꝭ idurabūt eā. Dōm ꝙ 2^x accidit durities in vulua. Una q̄ fit a siccitate ⁊ isti nō ꝯfert: ſʒ magꝭ nocerent ⁊ de ista nō intelligit. Alia est que fit ab humorib⁹ fridis ⁊ grossis ⁊ viscosis ⁊ talibus est couenieus: qꝛ ipsas subtiliat ⁊ resoluit: ⁊ sic itelligit hic. (Sʒ stōchū lassant.) i. ꝺbilitant ⁊ non accipit hic lassare ꝓ mollificare eo ꝙ ipse nō mollificāt ſʒ exiccāt ⁊ resoluūt.

Dub^m 10^m ¶ Jtē diceret aliqs. Nō v꞉ ꝙ aq̄ marine repleāt caput: qꝛ supra dictum est ꝙ aque salse sunt subtiles ⁊ habēt resoluere: sed cū aqua maris sit salsa: ideo non hʒ replere. Dicēdum est ad hoc ꝙ aq̄ maris cū hoc ꝙ est salsa: tamen habet aliud q̄ꝫ alie aque salse: qꝛ cum hoc est grossa: ⁊ ideo est stiptica ꝓpter admixtionem partiū terrestrium: ⁊ ideo facit oppilationes: ⁊ ideo accidit ꝙ replet caput: sed alie aque sunt subtiles magis: ⁊ ideo hoc non facerent.

¶ Qui autē in thermis voluerit balneari oportebit vt balneeṫ in eis qete ⁊ suauiter ⁊ ordiatim ⁊ nō subito.

¶ Hic ponit quēdā cañ. generalē obseruandū in omni balneo.

¶ Et nos fortasse reiterabimus in caplo de ꝯseruatiōe sanitatis sermonē de esse balnei: ⁊ ꝯtinuādum erit qꝺ ibi dicemus ei qꝺ hic ante diximus. Et similiter loquemur cum de potu aque frigide tractabimus.

¶ Hic ꝓ sufficiētiori ꝺterminatione dictoꝝ remittit ad aliū locuʒ. Circa hoc notādū cū dicit (Cū de potu aque frigide ⁊c̄.) ꝙ non debet intelligi sicut sonat: qꝛ nō ꝺterminauit ibi de potu aque frigide: ſʒ expone de potu: de balneo aque frigide que aqua frigida ꝺr potus frigidus: tn̄ ineptus modus loquendi fuit ⁊c̄.

¶ De his que proueniunt ex vsu solis. Cap. 20^m.

IN arena sepeliri ⁊ volutari in ipsa ⁊ i olo balneari: ⁊ sup̄ faciē aquaʒ rorare ⁊ in sole calo fricari: ⁊ p̄cipue se mouēdo: ⁊ quāto plus mouēdo se motu forti sic̄ cito eūdo ⁊ saliēdo est ex eo ꝙ sup̄fluitates vehemēter resoluit ⁊ diminuit ⁊ sudorē effic̄ ⁊ iflationē egredi fac̄ ⁊ soluit apata laxa ⁊ hydropisim: ⁊ ꝯfert in asmate ⁊ in aeris attractōe in q̄ est nec̄e alas tēdere ⁊ resoluit dolorē antiquū fridū capitꝭ ⁊ cerebrū: cui⁹ ē cōplo frida forti⁹ effic̄. Cū āt qꝺ ē sub eo nō fiet lētū: ſʒ remanebit ei⁹ loc⁹ sicc⁹ ꝯfert dolorib⁹ scie ⁊ renū ⁊ dolorib⁹ lepre ⁊ suffocatiōib⁹ mr̄icis: ⁊ mūdificat matricem. Qꝛ si aliqs in sole steterit ispissabit corpus ⁊ indurabit ⁊ exiccabit ipsum: quēadmodū cauteriū supra pororuʒ orificia ⁊ prohibebit resolōnē.

¶ Postq̄ꝫ ꝺterminauit de vna re annexa exercitio. s. de balneo: hic ꝺterminat de alia. s. de fricatiōe. Et notādū ꝙ nō ꝺterminauit hic de fricatiōe directe: qꝛ de ipsa ꝺtermiabit in libris ꝑticularib⁹ vt de fricatiōib⁹ cū pānis rigidis ⁊ hmōi: ſʒ soluʒ ꝺterminat de qbusdā annexis fricatiōi de qb⁹ postea nō ꝺterminabit: ista aūt ānexa fricationi sunt q̄tuor ⁊ duo facit. Primo deter. de istis quatuor in gn̄ali. Scd̄o in spāli. ibi (Et sudorez efficit.) No. ꝙ h̄ ꝺʒ referri ad sepeliri ⁊ in arena ⁊ ad balneari in oleo: nō aūt ad aspersionem aq̄ frigide: ſʒ illa aspersio aque frigide est cā resolonis iquātū cōfortat virtutez que postea superfluitates expellit: ⁊ hoc est ꝑ accñs.

¶ Notādum ꝙ ex istis appet solō cuiusdaʒ ꝓblematis ꝙ mouet Ari. in. 2. ꝑti. 10. ꝓblemate. s. q̄re q stāt in sole calido multū cū paucis pānis nō sudāt: qꝛ fortis calor cōstrīgit ⁊ coartat poros: ⁊ si qd resoluit in fumū isensibilē ſbtiliat vel ꝯsumit ⁊ sudorē nō efficit.

¶ Jn sole aūt in vno loco morari est deteri⁹ in adurendo cutē q̄ꝫ in ipso ambulare ⁊ est plus ꝓhibens resolutionem. Et arene quidem que in desiccando humores sunt fortiores in parte cutis sunt arene marine. Et est cum sup̄ eas calās existentes sedent: ⁊ est cū in eis sepeliunṫ. Et est cū super corp⁹ paulatim aspergunṫ et resoluunt dolores ⁊ egritudines p̄dictas in caplo de sole. Ad vltimū v̄o vehementer exiccant corpus.

al' in resol uendo

¶ Hic ꝺtermi. in spāli de istis quatuor annexis fricationi. Primo de effectib⁹ fricatiōis morādo in sole. Scd̄o ꝺ effectib⁹ volutationis ⁊ exiccatiōis i arena. ibi (Et arene qdē.) Tertio ꝺ effectib⁹ fricatiōis i oleo. ibi (Semicupiū v̄o.) Quarto ꝺ effectib⁹ sparsiōis aq̄ sup̄ faciē. ibi (Faciē v̄o.) Pria i duas. Prīo ponit effect⁹ q fiunt in sole qn̄ nō sup̄flue moraṫ. Scd̄o qn̄ superflue moraṫ. ibi (Qꝛ si aliqs.) ¶ Juxta ē (Et egritudies p̄dictas in cap̄ de sole.) i. in sermone de fricatione facta ad solē sicut sonat: qꝛ de sole nō facit caplʒ ⁊ dicit egritudines predictas. i. apostemata laxa ⁊ hydropisim ⁊c̄.

¶ Semicupiū v̄o igredi plenū ex tali quale est oleū est cū cōfert laxitudinē hn̄tib⁹ ⁊ febres patiētib⁹ lōgas frigidas ⁊ eis qui cū febrib⁹ dolores hn̄t neruoꝝ ⁊ articuloꝝ ⁊ hn̄tib⁹ spasmū ⁊ cuzez ⁊ vrine retētionē. Et opʒ vt oleum extra balneum sit calefactuʒ. Qꝛ si in ipso vulpes cocta fuerit: aut dalion ⁊ factum fuerit quēadmodum noīauimus erit medicamen melius qꝺ eē poterit in dolorē habētibus iuncturarum ⁊ podagram.

¶ Hic ꝺtermīat ꝺ effectib⁹ fricatōis in oleo vbi dicit (Aut dactylon.) Aliq dicūt ꝙ ē spēs vulpis aliq ꝙ ē spēs lupi aliq ꝙ ē talpa.

¶ Faciē v̄o madefacere ⁊ super ipsam aquā rorare virtutem viuificat que est laxata a nocumento ⁊ inflāmatione febriū ⁊ cū adest syncopis. Et ꝓprie ex aqua rosacea ⁊ aceto. Et est etiam cum desiderio medicatur ⁊ ipsum erigit: ⁊ obest reumatismos patientibus: ⁊ dolorem frigidum capitis habentibus.

¶ Hic ꝺtermiat de effectib⁹ sparsiōis aque sup̄ corp⁹: circa qꝺ notādū ꝙ ex hoc appʒ ꝙ in causone ⁊ in febrib⁹ fortiter adurētib⁹ nō est icōueniēs ꝙ caput ⁊ extrema ponanṫ in aq̄ frigida qꝺ virtutē corroborat ⁊ ꝯfortat: lʒ aūt habeāt hec ꝓ icōueniēti. (Et ꝓprie ex aqua rosacea ⁊ aceto.) supple qꝛ cōfortat rōne sue stipticitatis et aromaticitatis: ⁊ acetū qꝛ facit penetrare. (Et est cū ꝺsiderio appetitus.) i. qꝛ appetitui cōfert ꝑꝑ roborationē quā facit in calore inato. (Et dolorem frigidum capitis.) qꝛ adauget morbum.

¶ Sūma scd̄a ad numerādum vnāquāqꝫ cām cuiusqꝫ accidentium corporalium que. 29. continet capla.

¶ De causis calefacientibus. Cap. p^m.

CAlefacientium multe sunt cause: ex qbus sunt nutrimētum in quātitate temperatū ⁊ mot⁹ tēperati in qb⁹ igrediunṫ exercitia tēperata: ⁊ tēperata fricatio: ⁊ tēperata complexio ⁊ vētosaꝝ absqꝫ scarificatione positio. Que eni cū scarificatiōe est ifridat ꝑꝑ eūonē. Motus ēt qui parumper ꝑtinet fortitudini ⁊ multitudini: ⁊ neqʒ est sup̄fiu⁹ ⁊ nutrimētū calʒ ⁊ medicia cala ⁊ balneū tēperatū: sicut sciuisti qꝺ suo aere ⁊ aqua calefacit ⁊ artificiū calefaciēs ⁊ nō sup̄flue calefaciētiuʒ obuiatio sicut aerū ⁊ emplastroꝝ ⁊ vigilie equales ⁊ somnus tēperat⁹ fm̄ cōditionē p̄dictā. Et ira fm̄ oēm dispōnē ⁊ tristitiā cū nō tāta fuerit vt ifrigidet ⁊ gaudiuʒ tēperatū. Et est ēt putredo cui⁹ ꝓprietas est vt caliditatez extneā euenire faciat ⁊ nō ampli⁹: ⁊ ei⁹ qdē opō ē aliꝺ

a calefactione

a calefactōe absoluta ⁊ ab adustiōe. Calefacē nāq₃ minus ē pculdubio q̄₃ adurē: multotiēs.n.accidit ⁊ nō efficit putrefactionē: ⁊ ē cū añ putrefactionē accit. Putrefactio.n.sepe accidit cū ī cōpe remāet postq̄₃ ab eo cā ex̄nea calefaciēs sepaꝛ ⁊ calitas ex̄nea in mā hūida accēdiꝛ ⁊ ei⁹ hūiditatē mutat ab eo qđ cōplōni subest ī q̄ ē erat ꝯueniēs: ita ꝙ eā ad aliā cōplōnū spāliū nāliū nō ꝯūtit. Est nāq₃ cū calitas ⁊ hūiditas mutanꝛ ab h̄ ꝙ vni cōplōni ꝯueniūt ⁊ fiūt aliȷ̈ cōplōnū nāliū cōgrue: qđ qdē nō ē putrefacē ȝ digerē. Adurē v̄o ē vt suba hūida a sicca separeꝛ suba: ita ꝙ illa sublimeꝛ ⁊ ista descēdat. Calefacē aūt simplr̄ est vt oēs humores fm̄ suas spāles remaneāt nās: ȝ plus fiāt calī. Et đ calefaciētib⁹ qdē est spissitudo sup̄ficiei corpis: calefacit eni ꝑpterea ꝙ vaporē retinet: ⁊ raritas int⁹ in corpe: q₂ calefac̄ ꝑpterea ꝙ vaporē dilatat. Gal'.āt has oēs cās in q̄nq₃ gn̄ib⁹ cōprehendē ꝯsueuit.s.motu nō sup̄fluo ⁊ obuiatiōe ei⁹ qđ nō sup̄flue calefacit ⁊ mā cal'a que corpori aduenit ⁊ spissitudine ⁊ putrefactione.

¶ Sic dcm̄ fuit ī p̄n° hui⁹ 2ᵉ fen: ītētio Aui.ī hac 2ᵃ fen erat qdē đtermīare đ trib⁹ dispōnib⁹.s.cārū ⁊ accidētiū ⁊ iā se expediuit de vna.s.cognitiōe dispōnū vsq₃ ibi.s.(Cā dispōnis corpis ⁊c̄.) ⁊ ibi īcipit đter. đ cāis ⁊ ī đterminādo đ cāis iā đtermīauit ī se ⁊ absolute đ eis ⁊ đ diuersitatib⁹ eaꝝ ī se. mō ī ista pte ītēdit đtermīare đ cāis ⁊ đ diuersitatib⁹ eaꝝ rōne dispōnū ⁊ accn̄tiū ꝯsequētiū dictas cās: ⁊ h̄ n̄ ē aliđ nisi đtermīare đ cāis applicādo ad dispōnes q̄ sūt sanitas ⁊ egritudo ⁊ neutralitas ⁊ ad accn̄tia. ⁊ iō dic̄ rubrica. Sūma 2ᵃ ad numerādū vnāquāq₃ cāȝ eiusq₃ accn̄tiū corpaliū. Propꝛ qđ ꝯsiderādū sic̄ appet 3° đ accn̄ti ⁊ morbo ca.p̄.accn̄s pōt 2ʳ ꝯsiderari. Uno° gn̄alr̄ put se extēdit ad cām morbū ⁊ accn̄s. ⁊ h̄ mō dꝛ de cā morbo ⁊ accn̄te. Proprie dico: ⁊ h̄ mō dꝛ accn̄s ois res p̄ter nām: ⁊ h̄ mō sumiꝛ hic ⁊ īfra: ⁊ q₂ accn̄s large dcm̄ dꝛ de cāis morbis ⁊ accn̄tib⁹: iō rōne diuersitat̄ istaꝝ đtermi. đ cāis applicādo eas ad accn̄tia put accn̄s accipiꝛ ꝑp̄e ⁊ ad dispōnē cōem p̄ter nāȝ.s.morbū cōplōnis cōpōnis ⁊ vnitat̄: ⁊ circa hec duo fac̄. Quia p̄° đtermīat diuersitates cārū ex relōne ad dispōnē.s.ondēdo q̄uō sᵗ cāe malitie cōplōnis cōpōnis ⁊ solōnis ꝯtiuitat̄. Scđo đteriat đ diūsitatib⁹ cāꝝ ī relōne accn̄t̄.ibi(Et qm̄ dolor ē vna ex dispōnib⁹ ⁊c̄.) Pria ī duas: q₂ morboꝝ qdā sūt simplices ⁊ qdā cōpositi. simplices sūt ī qb⁹ vnū gen⁹ morboꝝ repiꝛ. cōpositi aūt sūt in qb⁹ ꝯgreganꝛ aliq̄ vl' oīa gn̄a istoꝝ morboꝝ sil'. Et iō duo fac̄: q₂ p̄° đteriat đ morb̄ simplicib⁹. Scđo đ cōposit̄ mōbis: ⁊ q₂ īter morbos cōpositos apa maxᵉ aggregat oīa gn̄a morboꝝ.s.malā cōplōnē ⁊ malā cōpōnē ⁊ solōnē ꝯtiui: iō đteriat. 2° đ cāis gnōnis apaꝫ.ibi(Haꝝ cāꝝ ⁊c̄.) Pria ī tres: q₂ p̄° đteriat đ cāis malitie cōplōnis. Scđo malitie cōpōnis.ibi(Ex cāis figurā corrūpētib⁹.) Tertio solōnis ꝯtinuitat̄.ibi(Iste qdē sunt aut extrinsecus.) Pria in quatuor: q₂ primo determi. de causis calefaciētib⁹. Scđo de causis infrigidātib⁹.ibi(Infrigidātiū.) Tertio humectātib⁹.ibi(Humectantiū.) Quarto exiccātib⁹.ibi(Exiccantia quoq₃ ⁊c̄.)

¶ De infrigidantibus. Cap̄.2ᵐ.

Infrigidātiū ēt multe sūt spēs.s.mot⁹ sup̄flu⁹ q calorē inatū sup̄flue resoluit. Et q̄es sup̄flua qm̄ coadunat ⁊ claudit calorē ⁊ nutrimētum multū ⁊ sup̄fluū comestū aut ebibitū. Et eius sup̄flua paucitas ⁊ nutrim̄tū fridū ⁊ medicia frida. Et obuiare ei qđ sup̄flue calefac̄ ex aerib⁹ ⁊ emplīs ⁊ aqs thermaꝝ: h̄.n.laxāt corp⁹ ⁊ resoluiꝛ ab eo calor inat⁹. Et obuiare ei qđ tēp̄ate calefac̄ lōgo tp̄e sic̄ multa in balneo mora ⁊ spissitudo multa: qm̄ calorē suffocat inatū. Et obuiare ei qđ fꝫ potētiā īfridat ⁊ ī p̄nti hora cal'm existat. Et retētiōis sup̄fluitas: qm̄ calorē suffocat inatū. Et ī eūone sup̄fluitas: qm̄ inati caloris māȝ đstruit p̄p̄ea ꝙ sp̄ūs eā ⁊ oppilōnes q̄ sūt ex sup̄fluitatib⁹ sequunꝛ. Et đ illis ē vehemēter stringē mēbra ⁊ vt stricta p̄maneāt: qm̄ īfridat ⁊ p̄p̄ea ꝙ caloris viā claudit. Et tristitia sup̄flua ⁊ timor nimius ⁊ gaudiū nimiū ⁊ delitie sup̄flue. Et artificiū īfridās ⁊ cruditas que putrefactioni est opposita. Gal'. v̄o medicoꝝ p̄iceps eas in sex solet cōprehendē cās.s.motu sup̄fluo ⁊ q̄ete sup̄flua ⁊ obuiatione ei⁹ qđ īfrigidat: aut qđ vehementer calefacit donec resoluat ⁊ mā infrigidās ⁊ vehemētia spissitudinis ⁊ nimia nutrimenti paucitas.

¶ De humectantibus. Cap̄.3ᵐ.

Humectātiū mlt̄e sᵗ cāe. Ex eis nāq₃ ē sic̄ q̄es ⁊ somn⁹: ⁊ illđ ēt retinē qđ eūari solebat ⁊ humorē siccātē eūare ⁊ nutrimētū multū ⁊ hūectās nutrim̄tū ⁊ medicia hūectās ⁊ hūectātib⁹ obuiaꝛ ⁊ p̄cipue balneo ⁊ post comestionē ꝑp̄e. Et obuiaꝛ ei qđ infrigidat: qm̄ humorem retinet. Et obuiare ei qđ calefactione tenui calefacit: quoniaȝ humorem currere facit ⁊ gaudium temperatum.

¶ De desiccantibus. Cap̄.4ᵐ.

Desiccātia quoq₃ sunt multa velut mot⁹ ⁊ vigilie ⁊ vehemēter eūare ⁊ ex eis est coit⁹. Et nutriētiū paucitas ⁊ vt sint sicca. Et medicie desiccātes ⁊ motuū aīaliū frequētia ⁊ đsiccātib⁹ obuiare. Et ex illis ē in aqs balneari stipticis. Et ex eis est frigus qđ ꝯgelat: qm̄ ꝓhibet mēbrū sibi nutrimētū attrahē: ⁊ ꝑpterea ꝙ ip̄m ꝯstringit q̄re oppilationes in eo accidūt que nutrimētū penetrare nō p̄mittūt: ⁊ ex eis est obuiare ei qđ est caloris vehemētis qui superflue resoluit donec ex eis est multū balneari.

¶ De causis figurā corrūpētibus. Cap̄.5ᵐ.

Ex causis figurā corrūpētib⁹ sunt cāe que in p̄ncipio creature acciderūt p̄p̄ q̄s v̄tuti īformatiue: aut digestiue q̄ sūt in sp̄mate sue operationis cōplemētū defecit. Et ex eis sūt cāe que accidūt cū a m̄rice separaꝛ. Et ex eis sunt cāe que accidūt cū īfans ligaꝛ ⁊ cū teneꝛ. Et alie cāe primitiue que extrīsecus adueniūt sicut casus aut p̄cussio. Et ex eis sūt cāe que accidūt ꝑpterea ꝙ se vult mouē antequā mēbra durescāt ⁊ antequā ambulare possit. Et ex eis sunt cāe egritudinales sic̄ lepra ⁊ ptisis ⁊ spasm⁹ et extēsio ⁊ paralysis. Et est cū ꝓuenit p̄p̄ piguedinē nimiā. Et est cū accidit ꝑpter sup̄fluā maciē: ⁊ est qn̄ ꝑpter apostemata: ⁊ est quādo ꝑpter infirmitates sit⁹: ⁊ est qn̄ accidit p̄p̄ ꝯsolidationis vlcerū malitiā.

¶ Hic đter. đ cāis morboꝝ q̄ accidūt ī mēb̄ officiali. Et tria fac̄: q₂ p̄° đter. đ cāis morbi q accit ī plasmate. Scđo ei⁹ q fit ī situ.ibi(Remotio.) Tertio ei⁹ q fit ī q̄₃titate vl' magnitudie.ibi(Foꝝ cāe ⁊c̄.) đ cāis āt morbi q fit ī nuō n̄ đter. h̄. Cā āt q̄re đ eis n̄ fac̄ mētionē pōt eē 2ʳ. aut q₂ sūt mag̃ p̄ticulares: ⁊ iō resuat ad 3ᵐ. vel q₂ đdit itelligē eis p̄ cās morbi ī q̄₃titate. vel q₂ hec trāslatio ī h̄ ē diminuta vel culpa trāslatoria. vel 3°: q₂ ex sup̄ đtermiat̄ facile pōt hēri. Pria ī tres: q₂ p̄° đterminat đ cāis p̄mutatiōis figᵉ. Scđo sil' đter. de cāis p̄mutatiōis ī via vel receptaculo.ibi(Oppilatio accidit.) Tertio đter. de cāis p̄mutatiōis in sup̄ficie.ibi(Aspitas accidit.)

¶ De cāis oppilōnis ⁊ coāgustatiōis cānaliū. Ca.6ᵐ.

Oppilatio accidit: aut p̄p̄ cāȝ ex̄neā q̄ ī cānali cadit: ⁊ h̄ aut erit ex̄neuȝ in suo gn̄e sic̄ lapis: aut ex̄neū in q̄₃titate sui sic̄ fex multa: aut ex̄neū in sua q̄litate: ⁊ h̄ erit aut ꝑpter suā grossitiē: aut viscositatē: aut q₂ est ꝯgelatū sicut sanguisuga illa que ꝯgelata est. he qdē sunt p̄tes ei⁹ qđ oppi-

lat: ꝓpterea ꝙ in cānali cadit ex quib⁹ sunt que in suo loco in cānali fixa manēt: ⁊ est ex eis qđ in suo loco est mobile. Et est cū accidit oppilatio ꝓpterea ꝙ clausuȝ fuit foramen ꝓpter vlceris cōsolidationē qđ in ipso factū fuit: aut ꝓpter nascētiā addite rei sicut carnis verrucose claudētis: aut q² cānale pp apatis cōprimētis vicinitatē cooperit: aut ꝓpter cōstrictionē que fit ꝓpter forte frigus: aut ꝓpter vehementeȝ siccitatē: que ꝓpter stipticantia accidit: aut propter virtutis retentiue fortitudinē: aut ꝓpter forteȝ ligaturā. In hyeme quoqȝ multe fiunt oppilationes ꝓpterea ꝙ superfluitates multū retinentur: ⁊ propterea ꝙ frigus stringit.

¶ Hic determi. de causis permutationis vie ⁊ receptaculi simul. ⁊ q² duplex pōt esse peccatū. s. vel superflua cōtentio vel superflua dilatatio. Ideo primo determi. de causis primi peccati. Scđo secundi. ibi (cānalis. In quo differat via a receptaculo ⁊ in quo conueniat: ⁊ quare de eis simul determinat dicatur.

¶ De causis amplitudinis cannalium. Cap. 7m.

CAnnalis āpliat aut pp retētiue v̄bilitatē: aut pp fortē expulsiue motū. Et ex h̄ qdē mō est āhelitū retinē: aut pp medicias apiētes: aut pp medicias laxātes calas ⁊ hūidas. Et cannales qdē ex ꝯrijs hax cāx coāgustāt ⁊ pp oppilōes

¶ Hic determinat de causis morbi facti in superficie: q² isti sunt duo. s. superflua asperitas vel lenitas. Primo determi. de causis asperitatis. Secundo lenitatis. ibi (Lenitatis causa.)

¶ De causis asperitatis. Cap. 8m.

ASperitas accidit aut pp cāȝ medicie q̄ vehemēter abstergit sua īcisiōe sic acetū ⁊ acetose supfluitates: aut sua resolōne sic spuma maris ⁊ supfluitates acute: aut pp cāȝ stipticā q̄ exasperat pp suā siccitatē sicut res pōtice: aut frigide que exasperāt ꝓpterea qđ ꝯstrigūt: aut ꝓpter res terrestres que super membrū iacent sicut puluis.

¶ De causis lenitatis. Cap. 9m.

LEnitatꝫ cā aut est glutinās pp sui viscositatē aut sōtilr̄ r̄soluēs q̄ māȝ subtiliat ⁊ ipaȝ currē facit ⁊ spissitudinē a mēbri supficie remouet.

¶ De causis dislocatiōis ⁊ sepatiōis a situ. Cap. 10m.

MEmbri remotio est: aut pp cām extendenteȝ sicut cū aliqđ trahit mēbrū ⁊ extendit donec dislocat: aut ex motu forti sup innixionē que mēbrū a loco suo remouet sic cū alicui⁹ pes flectit: aut cā laxans ⁊ humectās queādmodū accidit in ramice: aut ꝓpter cām ligamēti substātiā corrūpentem ipm corrodendo: aut putrefaciendo: aut laxū reddendo: queādmodū in lepra accidit ⁊ sciatica.

¶ Hic deter. đ cāis morbi in positiōe vel situ: situ aūt duo noiat: q² de loco ⁊ societate. Ideo p̊ ponit cās morbi in situ rōne loci vt est dislocatio. Scđo rōne societatis. ibi (Causa eius est.) Tertio de cā morbi motus qui reducit ad peccatū situs. ibi (Eorum causa.)

¶ De cāis malitie vicinitatꝫ q̄ sepōnē ꝓhibet. Ca. 11m.

c Ausa eius est aut grossities: aut viscositas: aut spasmus: aut laxitas: aut hūoris siccitas in iunctura q² ibi fit lapis: aut cum qua natus fuit.

¶ De causis malitie vicinitatis que dilatationem prohibet. Cap. 12m.

IPsius cā est aut grossities: aut vestigiū īcarnationis vlceris: aut spasmus: aut cū qua nascit.

¶ Hic đtermi. đ cā remotiōis mēbri a suo situ ꝓut accipit ꝓ societate ⁊ duo facit. nā hoc pōt accidē: vel q² mēbrū hūc sociatū cū altero debeat posse separi ab eo ⁊ nō separat: vel đbeat posse ꝯiūgi ⁊ nō ꝯiungit. Prio deter. cām primi. Scđo scđi. ibi (Ipsius cā.)

¶ De causis motuū nō nālium. Cap. 13m.

EOrū cā est: aut siccitas v̄bilitās sicut tremor siccus: aut siccitas spasmificās sicut cā singultus sicci ⁊ cā spasmi sicci: aut supficies calefaciētes: aut supficies infrigidātes: aut cāe virtutis viā claudētes mēbro suā ꝓhibētes penetrationē cū oppilatione: aut supfluitates que nocēt: aut pp suā friditatē sicut rigor ⁊ tremor: aut pp pūctioneȝ sic horripilatio: aut pp caloris inati submersionē: aut pp sui paucitatē: ⁊ pp illā accidit in musculox supficieb⁹ friditas ⁊ ꝓuenit vētositas q̄ vult resolui ⁊ exire sicut saltus. Et nūc qdē dicemus ꝙ hec nocumētalis mā: aut erit vaporalis pauca ⁊ accidens pp eā alices: aut erit plus ea ⁊ ꝯtinget pp ipsam laxitudo penalis si fuerit quieta: aut ꝓueniēt alie laxitudinis spēs quas nominabim⁹ si fuerit mobilis. Qꝫ si fortior fuerit accidet inde horripilatio. Et si fuerit magis fortis ꝓueniet inde tremor. Et materia quidem ventosa cum in musculo tenetur prouenit propter ipsam pulsatio.

¶ De cāis augmēti ⁊ magnitudis ⁊ nūeri. Cap. 14m.

HOrū cause sunt māei multitudo ⁊ virtutū attractiuarū in seipsis fortitudo: aut virtutum attractiuarū fortitudo ꝓpter fricatiōis adiutoriū ⁊ calefactionis cū emplastris sicut cum emplastro de pice ⁊ qđ ei assimilat. Et hoc quideȝ est magnitudini ꝓprium ⁊ non numero.

¶ De causis diminutionis. Cap. 15m.

HEc qdem sunt que: aut in principio ꝓuenerūt creature sicut māei diminutio: aut virtutꝫ lactricis error: aut eius debilitas: aut nocumēta que quādoqȝ extrīsecus adueniūt sicut incisio: aut ꝑcussio: aut corruptio quā fecit frig⁹: ⁊ qñqȝ ītrinsecus sicut herpes estiomenus aut putrefactio.

¶ Determinat de causis morbi in q̄titate. Primo de causis peccati ꝑ modū augmēti. Scđo ꝑ viā diminutiōis. ibi (Hec qdeȝ sunt.)

¶ Notādū sup illo v̄bo lactricis nō est alia virt⁹ q̄ȝ virt⁹ gñatiua: ideo dr̄ lactrix spēi ⁊ idoli decisi a corpe gñantis ei⁹ idoli virtute q² operat actū gnōnis: sicut enī artifex spēi quā hȝ in mente facit domū: ita alia virtus gñatiua per talē idoluȝ ⁊ spēm gñantis quā in se hȝ generat aliqđ simile cuius est illa species ⁊c.

¶ De causis solutionis ꝯtinuitatis. Cap. 16m.

ISte qdē sunt aut ītrinsecus aut extrinsecus. Que v̄o fiunt intrinsecus sunt humor comedēs ⁊ cōburēs: aut humectans ⁊ laxans: aut siccans ⁊ findens: aut sicut repletio ventosa pungens: aut humor extendēs propterea ꝙ se ꝯstringendo mouet: aut penetrando in corpore ꝓpterea ꝙ fortis motus ipm separat: aut humor pungens. Et he quidē omnes: aut sunt propter motus fortitudinē: aut ꝓpter māei multitudineȝ: aut sicut fortitudo mot⁹ expulsiue nō s̄m nālē cursuȝ ⁊ sicut mot⁹ sup repletionē: ⁊ de his q̄ eis similant est vox fortꝫ ⁊ salt⁹ ⁊ sicut apatū apertio. Cause aūt q̄ extrinsec⁹ sunt sicut corp⁹ extendens vt funis ⁊ pōdera: aut qđ incidit vt ensis: aut qđ adurit sicut ignis: aut qđ ꝯtūdit sicut lapis: qm̄ hmōi si vacuū iuenerit ꝯtūdet: aut si repletū receptacula findens: aut sicut corp⁹ qđ ꝑforat vt sagitta: aut qđ pungit: aut mordet sicut canis rabiosus: aut vipa aut hō.

¶ De causis vlcerum. Cap. 17m.

Cause vlcerū sūt apostema qđ aperit: aut plaga que facit pus: aut bothor q se comedunt.

¶ Hic ðter. ð causis morbi q fiunt in nā cōi q̄ est vnitas ⁊ duo facit. Prīo ðter. de causis ꝯtinuitatꝭ in gñe. Scđo ðter. de causis cuiusdā ꝯtinui in spē q̄ vocat vlcus. ibi (Cause vlceruz.)

¶ De causis apostematum. Cap. 18m.

Harū cārū q̄dā sunt que sunt ex mā̄ ⁊ q̄dā sunt ex dispōne mēbri. Que vō sūt ex pte māei sūt replōnes ex sex rebꝰ ꝑnoiatꝭ: ⁊ q̄ ex pte dispōnū mēbroꝝ sunt sicut virtꝰ mēbri expellētis ⁊ debilitas mēbri recipiētis: ⁊ qđ est ꝑparatū ad sup̄flui tates recipiēdas. Aut pp sue sube nāz: qm̄ ipʒ sit creatū sicut cutꝭ: aut pp sui laxitatē: sicut caro laxa q̄ est in tribꝰ reflexiōibꝰ. s. post aurē in collo ⁊ in ascella ⁊ in iguie. Aut pp viaꝝ q̄ ad ipʒ ꝑueiūt dilatationē ⁊ earū q̄ ab ipō vadūt coangustationē: aut ꝓpterea ꝙ iferiꝰ positū est: aut pp sui ꝑuitatē: qm̄ illđ qđ ex cibo ad ipʒ venit colligē nō vʒ: aut pp ðbilitatē sui: qm̄ illđ qđ ad ipm venit ex cibo digerē nō pōt pp nocumētū qđ est in ipō: aut pp ꝑcussionē q̄ mām in ipso retinet: aut ꝓpterea ꝙ resolꝰo eiꝰ deficit ei qđ ab eo resolui solebat pp exercitiū: aut pp calorē sup̄fluū q est in ipso vn̄ ꝯ̄bit. Et ille qdē calor: aut est nālis sicut carnis: aut nō nālis quē dolor euenire facit: aut motꝰ valde sup̄fluꝰ: aut alijs ex calefaciētibꝰ. Ex fractura quoqʒ peruenit apā pp vnā ex istis rebꝰ q̄s p̄dixīmꝰ sicut ꝯcussio ⁊ mēbri cōpressio ⁊ extensio cū ipm os restaurat. In dente quoqʒ plm̄ fit apā: qm̄ nutrimēti recipit augmentuz ⁊ infusionē ⁊ putrefactionē: ergo recipit apostema.

¶ Prius determinauit de causis morboꝝ simpliciuz: hic determi. de causis morboꝝ in relatione ad morbum compositu: ⁊ qꝛ apostema inter omnes morbos maxime aggregat omnia genera causarum morboꝝ: ideo determi. de causis apostematum.

¶ De causis doloris absolute. Cap. 19m.

Et qm̄ dolor est vna ex dispōnibꝰ nō nālibus que corpori aīalis accidūt. In causis eiꝰ sermonem faciemus vniuersalem.

¶ Postq̄ ðter. in pte ꝙ calefaciēdi multe sunt spēs ⁊c̄. de diuersitatibꝰ cārū in relōne ad dispōnes: hic ðter. de diuersitatibꝰ dispōnū in relōne ad accidētia: ⁊ qꝛ accidētia de quaꝝ causis ðter. sunt q̄tuor. s. dolor euō ⁊ retētio ⁊ fastidiū ⁊ ðbilitas: iō q̄tuor fac̄. Prīo ðter. de causis dolorosis. Scđo retētionis ⁊ euōnis. ibi (Retētionis ⁊ euōnis.) Tertio fastidij. ibi (Hec qdem aut sunt extrinsece.) Quarto ð causis ðbilitatꝭ mēbroꝝ. ibi (Cā ð causis ðbilitatis ⁊c̄.)

¶ Ad euidētiā p̄e ptis notādū ꝙ p̄us ðter. de causis in relōne ad dolorē q̄ʒ ad alia accidētia: qꝛ dolor est accidēs gñalius ⁊ pluribus cōis q̄ʒ alia accidētia ⁊ magꝭ ðterminate indicās morbū. mō qꝛ in isto p̄ cañ. ðter. de rebꝰ medicinalibꝰ in vlꝰi: iō ēt magꝭ vlia ðbēt p̄cedere minus gñalia. alia cā est: qꝛ dolor iter alia accidentia magꝭ curat adeo vt appet. 4. de accidēti ⁊ morbo ca. 6. ⁊. 7. multotiens aduertit curā ad se ab egritudīe ⁊ facit medicū magꝭ curare ð ipo q̄ʒ ð ꝑncipali: ⁊ iō neciuz est p̄ de eo determinare q̄ʒ de alijs ⁊ plixius ēt in ðterminatiōe de causis doloꝝ sic ꝓcedit. Prīo ðterminat de causis īmediatꝭ doloꝝ. s. de mala cōplōne ⁊ solōne ꝯtinuitatis. Scđo de causis mediatis. ibi (Motꝰ dolorē efficit.) In p̄a pte ðtermīat de causis doloꝝ. Scđo sui oppositi. ibi (Delitiaꝝ q̄ʒ ⁊c̄.) Primo ðtermi. de causis efficiētibꝰ dolorē. Scđo de effectibꝰ. ibi (Dolor virtutē.) In p̄ma parte ðtermi. de causis doloris in gñe efficientibꝰ ⁊ inducētibꝰ dolorē. Scđo de remouētibꝰ ipm. ibi (Causa quietis doloris ⁊c̄.) Prima in duas: qꝛ p̄ ðtermi. de causis doloris in gñe. Scđo de causis doloris cuiuscūqʒ sicut in spāli. ibi (Dolorū gña que hn̄t.) In p̄ma parte ostēdit qd sit dolor ⁊ quot ⁊ que sunt eiꝰ cāe. Scđo remouet q̄dā dubia circa dicta. ibi (Dolor qdē calita tē turbidat. Prīa in duas: qꝛ p̄ ponit intētionē suā ⁊ cām intētiōis ⁊ modū ꝓcedēdi. Scđo exeqt. ibi (Dicemꝰ igit ꝙ dolor.) ¶ Iuxta p̄mā partē istā notādū ꝙ Aui. in his v̄bis tria tāgit. ¶ Primo intētionē cū dicit. dicemꝰ igit nūc de causis doloris. ¶ Scđo tāgit cāz sue intētionis cū dicit ꝙ dolor est ex dispōnibꝰ nō nālibꝰ que accidunt corpori aīalis ⁊c̄. ⁊ qꝛ oē p̄ter nām in corpe aīalis hʒ cām p̄ternālē aliq̄: qꝛ ois effectꝰ ab aliq̄ cā ꝓcedit: iō cū sit eius cā p̄ter nām opʒ ⁊ eā remouē: ⁊ qꝛ nō ostēdit cāz remouē recte nisi cognoscat: iō oʒ hic facē ꝯmonē ð eiꝰ cognitiōe: ex h̄ hētur cā sue itētionis. ¶ Tertio tāgit modū ꝓcedēdi cū dic̄. ꝯmonē vlēm. nā vlia vie doctrie ⁊ simplr̄ sūt p̄ora ꝑticularibꝰ: ⁊ iō ab eis priꝰ est icipiēdū.

¶ Sed tu dices dolor est ex dispōnibꝰ nō nālibus. hoc nō videt. nā dolor est accidēs: dispositio aūt distinguit ꝯtra accidēs. nā dispositio dicit de sano egro ⁊ neutro. dolor aūt nullū harum est: iō nec dispositio. Itē nō videt ꝙ sit ex nō nālibꝰ: qꝛ res nō nāles sunt medie inter res nāles ⁊ ꝯtra nām. dolor aūt ex toto gñe p̄ter nām: q̄re ⁊c̄. Dōm ꝙ dolor est vna ex dispōnibus nō nālibus: sed itelligit ꝙ dispō pōt accipi duplr̄ sicut ⁊ q̄litas. Nā vno mō accipit large pro oi eo qđ disponit aliud sicut q̄litas accipit large pro oi eo qđ qualificat aliud. Alio mō accipit dispositio ꝓprie. s. pro q̄litate habente subsistere per se icorpore: sicut. s. ꝙ ei debet solū curatiua vel ꝯseruatiua vel p̄seruatiua. Si p̄ mō accipiat dispositio large: tūc dolor pōt dici dispō: qꝛ vno mō pōt dici dispō de eo qđ hʒ esse nāle ⁊ p̄ter nām vel extra nām: ⁊ h̄ mō intellexit Aui. Sed 2o mō ꝓprie ⁊ stricte dolor nō est dispō sicut obijcit: ⁊ mō nō ꝓp̄e dispō est tn̄ assimilat dispōni que est egritudo: qꝛ sicut appet per. Ga. in 12. ⁊ ð inge. cap̄. p̄. dolor requirit curā sicut dispō que est morbꝰ et aliq̄n plus adeo ꝙ diuertit curā ad se ⁊ relinquit morbi curā: ⁊ sic ad p̄m. ¶ Ad 2m dōm ꝙ Aui. q̄n dicit ꝙ est vna ex dispōnibus nō nālibꝰ nō itellexit per hoc ꝙ dolor sit res non nālis sicut dicimus ꝙ aer ⁊ motus ⁊c̄. sunt res nō nāles: sed accipit nō nālis large pro oi re nō nāli vel ꝓ oi re distincta ꝯtra nālez ꝓut. s. corpꝰ remouet a dispōne nāli. nūc aūt accidētia pn̄t dupliciter distingui. Uno mō sicut distinguunt in thegni ꝙ quedā quātitatibus quedā qualitatibus permutata ⁊c̄. ⁊ hoc mō dolor est aliqd p̄ter nām vel cōtra nām: qꝛ est mala ꝑmutatio facta in virtute sensitiua cuʒ dolor sit sensus rei nocitiue. Si vō distiguant sicut in. 4. ð accidēti ⁊ morbo ꝙ accn̄s aliud est q̄litas mutata vl' actio lesa vl' exiēs a corpe: ⁊ h̄ mō accidens est vna ex rebꝰ disponētibꝰ p̄ter nālē dispōnē.

Dubm p̄m

¶ Dicemus igit ꝙ dolor est sensibilitas rei cōtrarie.

¶ Et p̄ ostendit quid sit dolor. Scđo que ⁊ quot sint cāe doloris. ibi (Omnes vō doloris cause.) oēs aūt cause dispōnū doloris.

¶ Dubitat p̄ nō vʒ ꝙ sit sensibilitas: qꝛ qđ sentit aut illud qđ sensu cōprehēdit nō est sensibilitas: sed dolor est hmōi: ergo ⁊c̄. ma. pʒ qꝛ id qđ sensu cōprehēdit est obm sensus: sed sensibilitas siue sensatio est actus. mō actus differt ab obto sicut visus est alius a calore. mi. appet per Hip. in illo afor. Quicūqʒ dolētes plurimuz corporis ⁊c̄. vbi vult ꝙ dolor sentit. igit nō est sensibilitas. Preterea si dolor eēt sensibilitas cū dolor sit ad extra nām ⁊ sensibilitas sit actio: tūc dolor erit actio lesa: sed actio lesa nō est: ergo nec sensibilitas. ꝓbatio minoris: qꝛ actio lesa est 3r. s. diminuta ablata ⁊ corrupta. mō dolor non est sensatio diminuta vt pʒ: qꝛ valde sensibilr̄ ⁊ fortiter: nec ablata cū sentiat rē nociuā: nec corrupta qꝛ sic̄ appet p Aui. 6. ð nālibꝰ pte. 2. c. 3. sensus ē datꝰ aīali ad salutē: ⁊ tūc sēsus dr̄ verꝰ ⁊ n̄ corruptꝰ q̄n iudicat sic̄ dʒ qꝛ iudicat rē nociuā: q ē cā doloris: ergo nō est corruptꝰ: ergo nō est actio lesa: ⁊ per ꝯn̄s sensibilitas.

Dubm 2m

¶ Scđo dubitat vtruʒ sint sensus ꝯ̄rij. Et vʒ ꝙ nō: qꝛ tūc sequeret ꝙ ois sensatio esset cū dolore. sed ꝯn̄s est falsum: ergo ⁊ añs. falsitas ꝯn̄tis est nō. nā delitia nō est cū dolore: imo est ꝯ̄ria. ꝓbatio ꝯn̄tie qꝛ ois sensatio fit a ꝯ̄rio: ⁊ iō dixit superius Aui. cap̄. de cōplexionibꝰ. simile nō patit a simili: sed ꝯ̄riuz a ꝯ̄rio: qꝛ sentire est pati vt pʒ 2o de aīa tex. cōmē. 51. ⁊. 115. ¶ Ad p̄m dico ꝙ dolor est sensibilitas: pp qđ notādū ꝙ dolorē esse sensibilitatē pōt 2r intelligi. Uno mō ꝙ dolor sit sensatio ipa formalr̄. Alio mō ꝙ dolor sit sensatio nō formalr̄: sed ꝙ est aliqd ꝯn̄s sensationē. Si p̄ mō itelligat dico ꝙ dolor non est sensibilitas vel sensatio: rō hec est: qꝛ sicut appet in cōmē. 5. 2. p. illiꝰ afor. Quicūqʒ dolētes plurimū corpis ⁊c̄. duo sunt accidentia que similant. s. dolor ⁊ tristitia: qꝛ vtrūqʒ istoꝝ est cōprehēsio incōueniētis: tn̄ differūt qꝛ dolor est app̄hēsio incōuenientis corporalis: sed tristitia est apprehensio incōuenientis aīe: ⁊ ideo dolor dicit passio corporis ⁊ tristitia passio aīe: nō qꝛ dolor nō percipiat ab aīa sensitiua ⁊ in corpore fit imo ab aīa percipit: sed dicit passio corporalis: qꝛ ꝯsequit apprehensionē factā ab aīa ex lesione que fit in organizando corpus a mala cōplexione vel solutione ꝯtiui. qcqd sit d. sed tristitia dicit esse accidēs aīe qꝛ seqt app̄hensionē: appetitꝰ se tenet magis ex parte aīe: ideo tristitia que ꝯsequit rōne appetitꝰ dicit esse accidēs aīe. mō sicut tristitia nō est formalr̄ app̄hēsio appetitꝰ. ⁊ qꝛ appetitꝰ: sed est ꝯn̄s formā app̄hēsam a virtute appetitiua sub rōne iproportionis ⁊ ꝯtristabilis: ita ēt dolor nō est formalr̄ ipsiꝰ sensibilitas: sʒ est aliqd ꝯn̄a

Dubm 3m

ad ipaȝ sensationē rei ꝯrie in organis sensus tact⁹: sicut delitia est ꝯn̄s formā apphēsaȝ sub rōne ꝯuenientis ⁊ ꝓportionis in organis sensus ⁊ tact⁹. Et ex h̄ appet vlteri⁹ ꝙ dolor s̄m rei veritatē nō ē actio lesa: q2 nō est sensatio lesa cū nō sit sensatio formal'r: sed est aliqd ꝯn̄s lesaȝ actionē. s. sensationē lesaȝ: sed q2 sensatio lesa ⁊ id qđ ipaȝ ꝯseqt̄ sūt valde ꝓxima: iō rōne ꝑꝑ eoꝝ approximationeȝ dolor pōt dici actio lesa: sȝ s̄m rei veritatē ē aliqd ꝯn̄s actionē lesam. ¶ Tūc ad rōnes. Ad pm dōm vno mō: q2 veꝝ ꝯcludit ꝙ dolor nō est formal'r sensatio: sȝ est aliqd ꝯn̄s sensationē vt visuȝ est. vel al'. cū dr̄. n. nō ē sensatio qđ sensu cōprehēdit̄: ꝯcedit̄: sensatio enī sensu nō cōprehēdit̄: ⁊ cū dr̄ i miori ꝙ dolor cōprehēdit̄ ꝑ sensuȝ ⁊c̄. ꝯcludit̄: ḡ dolor nō est sensibilitas. dico ꝙ nō seqt̄: q2 sensatio q̊dāmō est sensibilis. nā ex h̄ qđ sensus ꝑcipit obm p̊ ꝑcipit secūdario sensationē: vn̄ ph̄s 2o de aīa tex. cōmē. 137. dic̄ ꝙ visio est color. Sicut ḡ color ꝑcipit̄ p̊: ita visio q̄ est color. i. spēs visibilis q̄ idē est ꝙ act⁹ visibilis dr̄ ꝑcipi ad modū color̄. ¶ Ad aliud cū dr̄: si dolor eēt sensatio rei ꝯrie: tūc eēt actio lesa cū sensatio sit actio ⁊ cū ledat̄ a ꝯrio: iō esset actio lesa. dico sic̄ dcm̄ est ꝙ nō est sensatio ipa formal'r nec actio formal'r: sȝ ꝯn̄s sensationē ⁊ actionē lesam. ¶ Et tu dices aut sensatio diminuta ⁊c̄. dico ꝙ est ꝯn̄s sensationē corruptā vt pȝ. 4. de accidēti ⁊ morbo. c. 6. ⁊ tu ꝓbas ꝙ nō sit corrupta: q2 sensit qđ dȝ sentire. s. rē nociuā sub rōne talis ⁊ talis sensus est ver⁹: sic̄ est ver⁹ gustus q̄ iudicat de dulci. dico hic ꝙ dolor pōt 2r ꝑmutari. Uno° q̄tū ad iudiciū qđ dat̄ de sensibili vt iudicaret aliqd nō eē cal'm vel fridū: sic̄ est sicut ꝯtingit aliqñ in sensu visus. nā aliqñ ꝑ aliq̄ q̄litatē q̄ eēt in oculo vt aliqs hūor iudicat aliqd vere eē eēntia tale cū nō sit. Alio° pōt ꝑmutari sēsatio q̄tū ad ipaȝ cōpl'onē: q̄ dȝ eē in organo sensus s̄m nām. nā īter formā sensibilē ⁊ organū sensus dȝ eē q̄dā ꝓportio nālis: qñ vo nō ē in ꝓportiōe sua nāli in q̄ dȝ eē: tūc ē corrupta illa forma. mō ita ē in ꝓposito: q2 qñ sensibile ē ꝓportiōatū forte ⁊ cōpl'oni organi: eo ꝙ id sensibile ꝓportiōatū ē alicui⁹ q̄litat̄ excellētis ꝑ quā q̄litatē fuit potēs trāsmutare formā ⁊ cōpl'onē mēbri ꝑ quā dȝ fieri sensatio. assimilauit sibi formā organi sensus: q2 nō est illa cōpl'o for^a mēbri ꝑ quā fit sensatio sub rōne nāli in q̊ dȝ: iō rōne iudicij nō ē corrupta: sȝ rōne for^e apphēse īproportiōate sibi: ⁊ ex h̄ cātur dolor. Et ex h̄ appet vlteri⁹ ꝙ dolor ꝓpe ē solū in sensu tact⁹: q2 si fit i alijs nō. n. nisi vt ꝑticipāt sensu tact⁹: q2 nō solū īmutat̄ tact⁹ a suo obto ītētional'r: sȝ real'r a q̄litatib⁹ p̄mis que ēt ingrediunt̄ cōpōnē organi qđ de obtis alioꝝ sensuū nō ꝯtingit. hoc aūt declarat̄ ꝑfecte in q̄dā q. ⁊ h̄ est. ¶ Ad 2m dubiū. dōm ꝙ aliqd eē ꝯriū pōt 2r intelligi. Uno mō large: ⁊ h̄ mō oīs sensus est ꝯrius. nā isto mō oculis est ꝯrius color: q2 in oculo nō est color ⁊ obm ei⁹ est color: ⁊ h̄ mō non ītelligit hic: sed isto mō arguis. talis. n. ꝑceptio nō cāt dolorē. Alio mō est aliqd ꝯriū alicui: q2 est corruptiuuȝ illius: ⁊ q2 solus sensus tact⁹ est ꝑceptio q̄litatū corrūpētiū: iō dolor est ꝯrij sensus corrūpētis solū: ⁊ h̄ mō ītelligit hic Aui. ⁊ hoc est enim cū dicit.

¶ Oēs vo doloris cāe in duob⁹ cōprehēdunt̄ generibus. s. gn̄e mutationis cōpl'onis cito facte ⁊ est malitia cōplexionis diuerse: ⁊ gn̄e solutionis ꝯtinuitatis.

¶ Hic exequitur de causis doloris. ⁊ primo ostēdit que ⁊ quot sint ⁊ declarat quod dixit. ibi (Per malitiam autem.)

Dubm 4m ¶ Sȝ tu dices. nō vr̄ ꝙ oēs cāe i duob⁹ gn̄ib⁹ cōprehēdant̄: q2 Aui. 3. can̄. ca. de dolorib⁹ renū ponit multo pl'es q̄ȝ duas. s. ab apate ⁊ a vētositate: aut a lapide vl' a d̄bilitate: q̄re ⁊c̄. Dico ad ꝯn̄s cū Aui. q2 d̄ h̄ disputabo lati⁹ ꝙ oēs cāe dolor̄ i duob⁹ solū ꝯsistit gn̄ib⁹. ⁊ rō hic ē ista: q2 dolor cātur ex eo ꝙ fit magna ⁊ subita ꝑmutatio i organo sensus tact⁹: hic aūt sensus tact⁹ ē de nā cōi solū: q2 vt apparet organū sensus tact⁹ vt vult Aui. 6. de nālib⁹ ꝑte. 2. c. 3. ē caro neruosa vl' neru⁹. caro aūt vel neru⁹ ē mēbꝝ omiomerū vel ꝯsil'e. q̊t ḡ sūt nāe in mēbro ꝯsimili tot erūt cāe dolor̄: q̄re mutatio magna vel velox in illis natur̄ facta erit cā dolor̄ in illo: nūc aūt in q̊libet mēbro ꝯsimili ē nā 2x: q2 ē ibi nā ꝑ quā ē vnū ⁊ ꝯtinuū: ⁊ hec ē ꝯtinuitas ei⁹: ⁊ ē ibi cōpl'o: ⁊ q2 cōpō nō ē nā ei⁹ vt ꝯsil'e ē: iō ꝑmutatio facta i cōpōne nō ē cā dolor̄: ⁊ iō cā dolor̄ sūt tm̄ due. ¶ Tūc ad rōnē. s. ad p̄mā dico ꝙ Aui. loqt̄ ibi de cāis ꝑticularib⁹ cuiusq̄ȝ dolor̄: hic aūt de vl'ibus cāis dolor̄ gn̄alis. ¶ Ad 2m dōm ꝙ cōpō sit nā officialis: nō tn̄ ꝯsimilis mēbri. mō sensus nō debet mēbris officialibus per se: sed per nām ꝯsimiliū: q̄re ⁊c̄. Deinde cuȝ dicit.

¶ Per malitiā cōpl'onis diuerse intelligimus vt membra sui substātia cōpl'onē hēant māsiuā: deide aduenīat eis cōplexio extranea huic ꝯria ita vt sit plus calida aut plus frida q̄ȝ erat: ⁊ virt⁹ sensibilis rei aduentū sentiat ꝯrie ⁊ fiet dolor: qm̄ dolē nō est nisi ꝯrie rei ꝯrietatē sentire. Malitia aūt cōpl'onis mansiue nullo mō efficit dolorē neq̄ȝ sentit̄ veluti si cōpl'o mala q̄ iā ē i mēbroꝝ suba māsiua corrūpit cōpl'onē p̄ncipalē ⁊ facta ē: ac si ipa eēt p̄ncipalis. Ista. n. dolorē nō effic̄: qm̄ ipa nō sentit̄. Opȝ eni ꝙ sentiētes ab illo qđ sentit̄ patiant̄. Res nāq̄ȝ nō patit̄ ꝓpter dispōnem mansiuā que ipsam nō mutat: imo nō patit̄ nisi ꝓpter ꝯriuȝ adueniens qđ eam mutat ad illud qđ nō erat.

¶ Hic ꝓbat qđdā dcm̄. s. ꝙ mala cōpl'o sit cā dolor̄. de sol'one ꝯtinui nō dubitat̄: q2 illđ videbat̄ eē mag̃ notū. Et p̊ oñdit q̄uo mala cōpl'o sit cā dolor̄: ⁊ q̄ mala cōpl'o ē cā dolor̄. Scđo errorē q̊rūdā remouet. ibi (. S. vo cū verificat̄ ītētio.) Pria i duas: ꝑꝑ qđ notādū ꝙ mala cōpl'o pōt diuersificari i mēbro: aut q2 hȝ eē diuersum vl' eq̄le i mēbro: aut penes suas spēs: q̄ st̄ cal'a frida sicca ⁊ hūida. Prio ḡ oñdit q̄uo mala cōpl'o ē cā dolor̄ ⁊ q̄uo nō: ⁊ q̄tū ad distōnē ei⁹ ꝑ diuersuȝ ⁊ eq̄le. Scđo oñdit q̄tū ad distōnē dolor̄ ꝑ spēs: ita ꝙ p̊^a distō. s. ꝑ diuersuȝ ⁊ eq̄le dat̄ d̄ mala cōpl'one i cōpōne ad obm in q̄ est: 2a vo s̄m se q̄tū ad ei⁹ spēs. ibi (Cū igit̄ hec sciuisti.) Pria i duas. Prio oñdit q̄uo mala cōpl'o diuersa est cā dolo. ⁊ nō mala cōpl'o eq̄l'. Scđo ꝓbat illđ qđ dixit ꝑ signū. ibi (Iō q̄ȝ ethicā hn̄s.) ꝑꝑ pm ītelligeñ. Pria i. d. Prio oñdit ꝙ mala cōpl'o ē cā dolo. Scđo ostēdit ꝙ mala cōpl'o eq̄lis siue māsiua nō est cā dolor̄. ibi (Per malitiā āt cōpl'onis māsiue.) ¶ Iuxta p^a m ꝑtē notādū ꝙ Aui. i his v̄bis duo īsinuat. Prio qđ sit mala cōpl'o diuersa. Scđo īsinuat ꝑꝑ qđ sit cā dolor̄. Scđm īsinuat cū dic̄ (Et virt⁹ sensibilis rei ⁊c̄.) ꝑꝑ 2m ītelligēdū ꝙ sic̄ mala cōpl'o diuidit̄ ꝑ diuersuȝ ⁊ eq̄lē: ita ⁊ bōa cōpl'o. mala āt cōpl'o diuersa ē oīs cōpl'o mala i q̄ mēbꝝ egredit̄ a dispōne sua nāli ad dispōnē ꝯ nāȝ: vtputa ad cal'itatē vl' friditatē ⁊c̄. ita ꝙ ē in fieri ⁊ i alterari: sȝ mala cōpl'o facta ē in mēbro in q̄ mēbruȝ egredit̄ a dispōne nāli ad p̄ternām in q̄ nō est ampli⁹ in alterari: sȝ si est iā in termīo ⁊ in fcō eē: ita ꝙ ampli⁹ nō depēdet ab alteratiōe: ⁊ iō in mala cōpl'one diuersa nō ē vn⁹ modus cōpl'onis sȝ duo. s. nālis ⁊ īnālis: ⁊ iō mala cōpl'o diuersa nō ē in oīb⁹ ꝑtib⁹ mēbri cui⁹ cōpl'o alterat̄ ⁊ ꝑ tāto dr̄ diuersa: sȝ mala cōpl'o eq̄lis bn̄ ē vna in oīb⁹ ꝑtib⁹ q̄re tota cōpl'o q̄ p̊ erat nālis fcā est p̄ter nāȝ tota. ⁊ h̄ ē qđ dic̄ Aui. hic ⁊c̄. sȝ bōa cōpl'o diuersa quā dn̄t qdā ꝙ ē cōpl'o quā fac̄ vnū mēbꝝ ꝯ aliđ ipȝ calefaciēdo aut īfridādo. s. ꝙ os īfridat carnē ⁊ caro calefac̄ os: sȝ h̄ ē d̄ria q̄dā: q2 in mala cōpl'one eq̄li h̄ accidit q̄tūcūq̄ȝ sit eq̄lis: ḡ mala cōpl'o eq̄lis nō differt a bōa cōpl'one diuersa. Itē q2 i cōpl'one diuersa ē sensus: in illa aūt quā isti ponūt nō ē sensus: q2 talis actio nō sentit̄: ⁊ iō dico sic: mala cōpl'o diuersa ē qñ fit recessus a dispōne bōa nāli ad dispōnē p̄ter nām: ita bōa cōpl'o diuersa dicet̄ rōne termini ad quē vadit. s. ꝙ redit a dispōne p̄ter nām ad dispōnē nālē: ⁊ iō sicut in cōpl'one mala diuersa accidit dolor: ita ⁊ i ista accidit d̄litia ꝑꝑ oppom: sȝ cōpl'o eq̄lis bona est qñ corp⁹ est in optima sanitate: ⁊ iō sicut in mala cōpl'one eq̄li nō est dolor: ita ⁊ in ista nō est d̄litia.

¶ Scđo īnuit Aui. ꝑꝑ qđ mala cōpl'o diuersa est cā dolor̄. ꝑꝑ qđ notādū ꝙ dolor ꝯsistit in passione: vt appet. 4. de accidēti ⁊ morbo. ca. 6. cū mala cōpl'o diuersa sit i fieri ⁊ alterari: iō nō est in oīb⁹ ꝑtib⁹: sȝ i aliqb⁹ ē cōpl'o nālis ⁊ in aliqb⁹ p̄ter nām: ⁊ iō ex passiōe fcā a mala cōpl'one in ꝑtib⁹ in qb⁹ ē bōa cōpl'o accit dolor: ⁊ ꝑꝑ h̄ dicit Auer. 3. sui coll'. ca. 32. ꝙ mēbrū in q̊ est mala cōpl'o diuersa sentit dolorē ꝑ mediū bōe cōpl'onis q̄ ē in eo: sȝ q2 i mala cōpl'one nāli eq̄li nihil remāsit d̄ nālitate nisi cū q̄ stat vita: iō i mala cōplexione eq̄li actiōe caloris extranei in hūidū nō fit dolor: verūtn̄ declaratio haꝝ ꝑtiū mag̃ ꝑtinet ad librū thegni de malitia cōpl'onis diuerse: ⁊ ideo d̄ istis breuiter ꝑtranseo solū dando veritatē.

¶ Ideoq̄ȝ ethicā habēs nō tātū sentit īflāmatōis q̄tū habēs effimerā aut tertianā: lȝ ethice calor calore tertiane sit maior. Calor eni ethice est māsiu⁹ ⁊ in substātia mēbroꝝ principaliū infixus: ⁊ tertiane calor est vehemēs a vicinitate veniens calidi humoris ad mēbra in qb⁹ adhuc nālis ipoꝝ cōpl'o ita ꝯs̄uata est. Cū si humor recesserit mēbꝝ in sua remāebit cōpl'one: neq̄ȝ calor ille in eo figet̄ nisi egritudo i ethicā mutata fuerit: ⁊ cōpl'o qdē mala nō diūsa nō fit māsiua in mēbro nisi ordinatiȝ. Est ēt cū in dispōne sanitat̄ iuenit̄ hoc itellectu ꝓximū: ⁊ h̄ ē qm̄ ei q̄ se in hyeme balneat si se cū aq̄ calida īmo tepida lauat accidit ei ex ipsa horripilatio: qm̄ corporis ei⁹ qualitas ab eo est lōginq̄ ⁊ ei cō-

traria:postea vō vtiť ea ⁊ delectať ex ea:⁊ ita ordinať ad resolutionē frigoris qđ in ip̄o erat agēs. Deide aūt cū aliq̄ hora in casa balnei interiore sederit fiet corpus eius aqua illa calidius:⁊ cū illa eadē aq̄ prima repente eo inscio sup̄ eū ꝓijcieť horripilationē ab eo patieť ⁊ sentiet ex ea frigiditatē. Cū igiť ħ sciuisti dicemꝰ:ꝙ lꝫ vnū ex gn̄ibꝰ causaꝝ doloris sit malitia cōpl'onis diuerse:nō tn̄ oīs malitia cōpl'onis diuerse:imo calidū essentialr̄ ⁊ fridū essentialr̄ ⁊ siccū accidētalr̄ ⁊ hūidū nullo mō dolorē faciūt. Calor.n.⁊ frigiditas sunt due qualitates agētes:⁊ siccitas ⁊ hūiditas sunt due qualitates patiētes:quaꝝ virtutes nō sunt vt ꝑ eas corpꝰ ip̄rimať in corpꝰ:ħ vt ꝑ eas corpꝰ a corpore ip̄rimať. Siccitas vō ꝑ accn̄s fac̄ dolorē:qm̄ alteriꝰ gn̄is cā sequiť cā que est ꝯtinuitatis sol'o:est enim cū siccitas ꝑꝑ sue ꝯstrictiōis fortitudinē fit cā sol'onis ꝯtinuitatis.

¶ Hic ꝓbat per signū vel ab effectu qđ dixit. Primo per signū ab effectu reperto in corpore egro. Scđo per effectū.ibi(Et tamē in dispōne.) ¶ Notādū ꝑ ꝙ hoc merito hic infert ex dictis:q2 ille q hꝫ ethicā hꝫ malā cōplexionē que nō sentiť:ideoq3 ⁊c̄.

Dubm 5m

¶ Sed tu dices qūo dicit ꝙ habēs ethicā nō sentit tātū īflāmationes q̄ztū effimerā hn̄s:q2 ille q hꝫ ethicā hꝫ malā cōplexionē mansuā que nō sentit inflāmationē:q2 per hoc differt mala cōplexio diuersa a mala cōplexione eq̄li:q2 in mala cōplexione diuersa est sensus:in eq̄li aūt nō. Ad ħ dōm ꝙ in ethica fit saltim aliqs sensus:q2 vt dcm̄ est sua cōplexio nō est oīmō ex nām dato ꝙ sit eq̄lis:⁊ iō pōt sentire rē aliā extraneā:lꝫ nō sentiat suā malaꝫ cōplexionē eq̄lē cū ī ea eleuanť qdā fumi ⁊ vapores calidi q aggreganť in eis ⁊ tales vapores nō est īcōueniēs ꝙ ethica sentiat:⁊ iō bn̄ dixit Aui.nō tm̄. Et qđ dcm̄ est sup̄ ꝙ ī ethica nō est sensus aliqs:verū est respcū sue male cōpl'onis eq̄lis:q2 ipsam ampliꝰ nō sentit.

Dubm 6m

¶ Sꝫ tu dices qūo calor ethice est maior calore tertiane:⁊ dato ꝙ sit māsuus nō seqť ꝑꝑ ħ ꝙ sit maior. nā sicut dī ꝑ de fe.ca.9.calor est maior in causonide q̄ꝫ in ethica:⁊ tn̄ calor causonidis nō ē māsuus. Itē videmꝰ ꝙ in qbusdā putridis est calor colliquās sicut in ethica:ꝗ saltim erit ei eq̄lis ⁊ nō maior. Dōm ꝙ Aui.dicit est maior nō calore cuiuscūq3 putride:sed tertiane vere in qua nō est multa caliditas. Sed tu dices est ne maior calor ethice q̄ꝫ calor cuiuscūq3 putride. Dōm ꝙ calorē vnū eē maiorē altero pōt zr intelligi. Uno mō in q̄ꝫto aut in q̄li. Si queres de maiori in quāto nō est maior in ethica q̄ꝫ in q̄cūq3 putrida saltim q̄ꝫ in synocha. Et rō hec est:q2 caliditas caloris extranei īsequiť q̄ꝫtitatē caloris nālis:⁊ q2 in synocha est plus de calore nāli in q̄ꝫto:ꝗ est etiaꝫ ibi maior caliditas extranea q̄ꝫ in ethica:⁊ hoc mō ītelligit Gal'.ꝑ de feb.ca.9. Si aūt dicať vnus calor maior altero in q̄li hoc pōt esse zr. Uno mō cōparādo calorē ad subm qđ recipit calorē febrilē.s.ad cor.⁊ hoc mō calor est maior in ethica q̄ꝫ in quacūq3 putrida:q2 cor est alteratū in ethica q̄ꝫtū ad oēs sui partes:in aliq̄ aūt putrida nō:ꝗ vt sic est maior in ethica q̄ꝫ in putrida. Aut pōt accipi talr̄ ƀꝫ se nō in cōparatione ad sbm feb.⁊ hoc mō nō est incōueniēs ꝙ in qbusdam putridis sit maior ⁊ fortior caliditas accensa in humoribꝰ q̄ꝫ in mēbris:q2 nō est incōueniens ꝙ humor aliqs sit magis aptꝰ inflāmari q̄ꝫ mēbra ipsa. Et ꝑꝑ ħ appet ad rōnes. ¶ Notandū vlterius ꝙ ꝑ hec v̄ba tertiane calor ē vehemēs:inuit Aui.ꝙ calor fe. tertiane hꝫ eē solū ƀm sensuꝫ tactus:⁊ iō ꝑcipiť a ꝑte nāli:q2 tāgiť ab egra ⁊ calefacta:sed calor ethice est sicut īfixus:⁊ iō nō sentiť. Et nō velis ꝑ ħ dicere ꝙ nihil remaneat de nālitate in cōplexione hn̄tis ethicā:q2 tūc nō viueret si ħ esset:tn̄ sunt aliq q dicunt ꝙ in cōplexione ethici cōplexio influēs a corde ad mēbra remanet:⁊ iō ethicꝰ viuit:sꝫ radicalis ē ꝑmutata. Sꝫ ħ nihil ē:q2 tā ī ethica q̄ꝫ ī putrida remāsit aliqd nālitatꝭ tn̄ hn̄t eē diuersa:q2 ī putrida hꝫ eē mala cōpl'o ī fieri:ī ethica aūt ī facto eē:⁊ adhuc tn̄ cū ea stāt opa vite.s.sensus ⁊ motꝰ:sꝫ in tertiana ⁊ q̄cūq3 putrida hꝫ eē sensus caloris ꝑ tactū nisi ordinatim.ꝑ ħ inuit ꝙ mala cōplexio diuersa ca. acqriť ꝑ motū ꝑtis post ꝑtē ⁊ ordinate:sꝫ mala cōplexio eq̄lis nō ampliꝰ acqriť nec ordinē hꝫ:q2 tota est fcā vnꝰ modus cōpl'onis. Deide cū dic̄(Cū igť ħ sciuisti.)hic ōn̄dit ꝙ mala cōpl'o ē cā dolorꝭ vt diuersificať ī spēs q̄ spēs sūt cāe dolorꝭ ⁊ q̄ nō. dicit ꝙ hūidū nullo mō dolorē facit:verū est hūidū sine mā:q2 ēt si eēt cū mā posset dolorē facē.s.ꝑ accn̄s:q2 īflāmat mēbrū ⁊ replēdo extēdit ⁊ extendēdo facit sol'onē ꝯtinuitatis:⁊ per ꝯn̄s dolorē:⁊ ħ est per accn̄s. Ex ħ habeť ꝙ nō repiť mā hūida q̄ faciat effectū quarti gradus.

Dubm 7m

¶ Dubitať circa illā partē(Cum igiť hoc sciuisti ⁊c̄.)vtrū mala cōplexio sicca essentialiter possit esse cā doloris vel causare dolorē. Et videť ꝙ nō aucto. Auicē.hic ⁊ rōne eius. Itē aucto. Auer.3.colliget.cap̄.32.de accidentibus sensus tactus.⁊ eadeꝫ rōne allegata ibidē. In cōtrariū arguiť aucto. Gal'.in.2.thegni tracta.de ventre ter.cōmē.32.ibi(Dolores aūt ƀm quē incumbit ⁊c̄.)⁊ in illo de malitia cōplexionis diuerse.cap̄.4.cū dic̄. Unūqđq3 mēbrū neq3 alterať neq3 egrediť a nā sua nisi cū calefit aut infrigidať ⁊c̄. Ad hoc dōm ꝙ mala cōplexio sicca eēntialiter pōt dupliciter causare dolorē:q2 qđ hꝫ rōnē cōtrarij ⁊ subito permutātis hꝫ rōnē causantis dolorē essentialiter:q2 hoc in rōne doloris cōtineť:sed hoc hꝫ siccitas essentialiter:q̄re ⁊c̄. Declaratio minoris.ꝙ hꝫ rōnē cōtrarij hoc est manifestū.ꝙ habeat rōnē subito imprimētis apparet:q2 subita impressio īmoderati pōt existere cōtrarij:sed siccuꝫ per hoc ꝙ omne siccū hꝫ ꝙ possit esse īmoderatum:quare ⁊c̄. sed supposito ꝙ aliquā siccitateꝫ est possibile īmoderata:tunc arguo aut ip̄a sentiť aut nō. si nō aut erit ƀm eius ꝙ siccitas est:⁊ hoc est falsum:q2 rōne vt est hoc est sensibilis:aut rōne eius q2 īmoderata:⁊ hoc est falsum:q2 ratio sensationis in excellentia quedā est:ergo sentiť:sed tunc aut sensu simpliciter:aut sensu qui est dolor. nō sensu simpliciter:q2 tunc sensus moderati ⁊ īmoderati ꝯtrarij eēnt eadē sensatio:ꝗ sensu qui est dolor. Nec ob.rō q2 tūc nō eēnt qualitates passiue:q2 hoc est quātuꝫ de ipsis vt sunt in ꝓpria sua rōne accepta:nō aūt ꝯsideratis absolute passiue sunt. nā humiduꝫ cōtinuans siccū terminať qđ est agere:vt ōterminať.4.metheo. tex.cōmē.1. ꝑterea si siccū nō facit dolorē nisi per solutionē partiū cū dolor fit separatio:ꝗ siccuꝫ per se dolorē nō facit. Sed videť esse dōm ꝙ duplex est dolor:magnus ⁊ paruus. siccitas ergo non causat dolorē magnū:sed simpliciter nō priuať a causatione doloris:⁊ q2 dolor paruus nō est ꝓprie dolor sed cōfectio quedā:adeo eniꝫ ꝙ nō diciť causare dolorē:⁊ hoc est ꝙ videnť somniare verba Gal'.in lib.de malitia cōplexionis diuerse cap̄.ꝑ in illo.s.malitia cōplexionis diuerse ⁊c̄.⁊ hec etiā videnť somniare verba Aui. in.3.tracta.2.de speciebus sode facte a mala cōplexione. dicit enī quāuis sit siccū paruuꝫ faciens dolorē. Et ex ħ pōt apparere veritas alterius q̄ſt in qua querebať vtrum humiditas sine mā possit causare dolorē:q2 magis videť actiua qualitas humiditas q̄ꝫ siccitas:sed siccitas pōt vt ꝓbatū est. Preterea mala cōplexio sicca sine mā pōt in mēbro existere qua rōne huius īmoderata sine mā mala cōplexio. si aūt hoc nō hꝫ mala cōplexio humida nō inquātū existit cōplexio vt talr̄ ōterminať:aut ꝗ sentiť:aut nō ⁊c̄. Qđ aūt hic dixit Aui.vel diciť ab Aui.ad ꝑuū dolorē debet referri:sed oīa ista v̄ba sunt falsa ⁊ sunt magistri Bartholomei de Uarignana.

¶ Gal'.vō cum verificať intentio ad hoc eā reducit vt essentialis causa doloris nō sit nisi solutio ꝯtinuitatꝭ et nō amplius:⁊ ꝙ calidū dolorē nō facit nisi ꝓpterea ꝙ ꝯtinuitatē soluit:⁊ neq3 ēt fridū dolorē efficit nisi ꝓpterea ꝙ ꝯtinuitatis solutio ip̄ꝫ comitať:ꝑꝑ multā nāq3 spissitudinē quā facit ⁊ coadunationē ip̄m ꝓculdubio sequiť vt partes ad locū trahanť vbi spissanť ⁊ vt a loco separenť a quo trahunť. Et ī quodā suoꝝ libroꝝ ƀꝫ hāc sn̄iam ītantū ꝓcessit donec opinari fecit ꝙ oīa sensibilia nocumētū faciunt ꝓpter huius vꝫ:faciūt nocumentū ꝓpter eius separationē:aut ꝑꝑ coadunationē quā separatio sequiť. Nigrū itaq3 in visibilibꝰ dolorē efficit ꝓpter sue coadunationis fortitudinē ⁊ albū ꝓpter sue disgressionis vehementiā ⁊ amarū ⁊ salsum ⁊ acetosuꝫ in gustatione dolorē efficiunt ꝓpterea ꝙ fortiter dispergūt ⁊ ponticū:ideo q2 vehementer coadunat qđ ꝓculdubio sparsio sequiť ⁊ in odoratis similr̄. ⁊ ꝓpter hoc in fortibꝰ sonis fit dolor:ideo ꝙ dispꝑgūt ꝓpter motus aeris fortitudinē cū sibi obuiat.

¶ Postq̄ꝫ ōn̄dit ꝙ mala cōplexio est cā doloris:⁊ que mala cōpl'o hoc facit sicut dicebať. ponit circa hoc opiōnē quādā ⁊ ipsaꝫ ip̄robat. vel aliter. Postq̄ꝫ ostēdit ꝙ mala cōplexio est cā dolorꝭ:⁊ que mala cōplexio est cā dolorꝭ:hic declarat ꝙ mala cōplexio sit īmediata cā doloris ꝓpter opiōnē quorūdaꝫ:⁊ quā visus est ponere Gal'.circa hoc. Primo nota talis narrat opiōnē Gal'.vt videnť sonare verba eius. Scđo circa eius determinat veritatē ƀm ꝓpriā opiōnē.ibi(Certa aūt dictio.) ¶ Iuxta istā partē notādū ꝙ istud dictū.s.cuꝫ.G.verificať intētio ⁊c̄.pōt dupliciter exponi. Uno mō

ꝙ sit dicē certificaṫ.i.cū certe accipiṫ intētio Gal'.Alio mō pōt exponi verificaṫ.s.sermo dispōnē habēs ꝑ vnā opionē que putaṫ de Gal'.nō ſm veritatē ⁊ itētionem ei⁹.Si in p̊ mō accipiaṫ:tūc opio Aui.⁊ Gal'.ↄdicūt:q̄ Gal'.ponit ꝙ sola sol'o ↄtinui sit cā doloris:⁊ Aui.ꝙ nō sola sꝫ mala cōplexio.Si exponaṫ z° mō nō ↄdicūt simpliciter:sed vt putaṫ cōiṫ.⁊ hec z^a expō est melior ⁊ verior:q̄ melius ē ↄcordare itētiōes auctoꝝ in scia q̄tūcūq̧ possum⁹ q̄ discordare:q̄ turpe est vt ↄdicāt.Et forte itētio.G.qđ nō fuit ꝙ sola solutio ↄtinui sit cā doloꝛ:imo est mala cōplexio.⁊ exponit in mult̄ locis ꝙ mala cōplexio causet dolorē ⁊ sol'o:⁊ h̄ mag̃ declarabo in q̄ōne.¶Scđo notādū ex his appet ꝙ duo tm̄ sint cāe doloris:q̄ cū dolor sit passio mēbri sensitiui:⁊ mēbra organica nō sint sensitiua nisi ꝑ rōnē mēbroꝝ ↄsimiliū qb⁹ inest sensus p̊:iō dolor est passio mēbri ↄsimilis solū ſm vtrāq̧ istaꝝ opionū:⁊ q̄ duplex est nā in mēbro ↄsimili:vna est ꝓpria.s.cōplexio:alia cōis.s.sol'o ↄtinui ⁊ vnitatis:q̄ vnitas ēt debeṫ organicis:⁊ iō dr̄ cōis lꝫ non sit vera vnitas sicut in ↄsimilib⁹:q̄ est vnitas per colligantiā.in ↄsimilib⁹ est vere vnitas ⁊c̄.q̄ ↄtinuitas:iō tm̄ sunt due cāe doloris.⁊ ideo discurrit per operationes sensuum casum.s.visus tactus ⁊c̄.

¶Certa aūt dictio in hoc mō est vt cōplexionis mutatio ponaṫ genus ex quo dolor essentialiter ꝓuenit:lꝫ cū eo ↄtinuitatis separatio ↄtingat:hui⁹ tm̄ declaratio verificata in medicina nō cōtineṫ:sed in ꝑte sapientie nāli:ideoq̧ ad ipsius summā parūper inuemus.

¶Hic determi.veritatē doloris ſm primam opi.Et tria facit:q̄ primo ponit suam intentionē.Scđo declarat cām.ibi(Dicemus igiṫ.)Tertio declaratam ↄcludit.ibi(Hoc itaq̧ scies ⁊c̄.)

¶Dicemus igr̄ ꝙ cū dolor ē siliuꝫ ꝑtiū in mēbro dolēte ⁊ ↄtinuitatis solutio nullo mō similiū erit ꝑtiū:sꝫ dolorē in dispositionib⁹ in qbus ↄtinuitatis nō existit separatio nō ↄtingit inueniri ꝓpter ↄtinuitatis solutionē:imo ꝓpter cōplexionis malitiā.Et ēt frig⁹ facit dolorem vbi cōstringit ⁊ coadunat ⁊ oīno ibi infrigidat.Et solutio qdem ↄtinuitatis nō est vbi īfrigidat:imo in extremitatib⁹ locoꝝ īfridatoꝝ.Ampli⁹ dolor ꝓcul dubio est ↄtrariū subito ipressorē sentire vn̄ ipse est cōtrarius ⁊ dolē faciēs.Nōne vides ꝙ siquis frigus cōplexionē corrūpens senserit:vn̄ cōplexionē corrūpit ⁊ fuerit sicut nō accidēs ꝓpter ip̄m ↄtinuitatis separatio istud sentire an erit ↄtrariū ⁊ an dolorē faciēs.Ex hoc itaq̧ scies ꝙ mutatio cōplexiōis subito cā existit doloris quēadmodū solutio cōtinuitatis.

¶Hic declarat qđ ꝓposuit.Et duo facit ſm ꝙ duas rōnes adducit ad ꝓbādū ꝓpositū.Scđaꝫ adducit ibi(Amplius dolor.)¶In ꝑte ista itēdit talē rōnē.Si dolor ē in ꝑte in q̄ nō est sol'o ↄtinui:sed solū mala cōplexio:ille erit a mala cōplexione ⁊ nō a sol'one ↄtinui:sꝫ h̄ ē aliqñ:iō ⁊c̄.Hui⁹ rōnis maiorē p̄supponit vt notā:⁊ ipsa est nō ex duplici sensu vel p̄n°.Primo ex hoc:q̄ vbicūq̧ est dolor ibi neccio est cā doloꝛ.Scđm p̄n.sup qđ formaṫ maior ꝙ nō sunt plures cāe doloris nisi mala cōplexio ⁊ sol'o ↄtiui:cū ḡ nō sint plures si erit reperire dolorē alicubi sine vna cā neccio erit altera.Declarat aūt solū minorē:⁊ h̄ duplici rōne.s.ꝙ dolor sit in aliq̄ parte in qua nō est sol'o ↄtinui.ibi(Ampli⁹ dolor ꝓcul a dubio.)In p̊^a ꝑte ꝓbat gñal'r.Scđo spāliter descēdit ad h̄ declarādū.s.in quodā dolore spāli.s.facto a frigore.ibi(Et etiā frigus.)Generaliter sic declarat:q̄ possibile est ꝙ dolor sit in aliq̄ parte mēbri vtputa in toto digito:ḡ necessario mala cōplexio erit cā illius doloris que est in ꝑte nō soluta:⁊ nō sol'o ↄtinui.Scđa ꝓbatio est:q̄ si supponaṫ aliqđ mēbrū īfrigidari:ita ꝙ ex tali īfrigidatiōe accidat dolor qđ est notū:q̄ pol'e tūc nō accidit solutio ↄtinui in loco vbi est īfrigidatio:sed fit in partib⁹ que sunt iuxta ꝑtē sanā nō infridatā:q̄ ibi fit distinctio ꝑtiū nō īfrigidataꝝ ab īfridat̄ ꝓpter densitatē ꝑtiuꝫ nō īfrigidataꝝ intēse:sꝫ cū dolor sit in loco in q̊ est adunatio ꝑtiuꝫ frigidarū ad vitā ⁊ nō fit ibi solutio ↄtinui que est distinctio illarū partiū.⁊ istas easdē cās vel ꝓbationes adducit in suo.6.de nālib⁹ parte.z.ca.ȝ.ita bene hic sicut ibi.¶Sed forte diceret aliqs volēs defendē rōnē.G.ꝙ Aui.argu.nō valet:q̄ bene ↄcedo ꝙ dolor est in aliquo q̄tū ad oēs partes eq̄liter:sicut dicit Aui.ↄcedo etiā ꝙ sol'o ↄtinui nō est in oībus partib⁹ mēbri dolētis:sed ex his ꝓpter hoc nō sequiṫ ꝙ solutio ↄtinui nō sit cā doloris:q̄ nō opꝫ ꝙ cā doloris sit in oībus partib⁹ mēbri ad hoc vt premat dolorē:q̄ nec ēt mala cōplexio est in oīb⁹ partib⁹ mēbri dolētis:q̄ ſm Auer.in.ȝ.coll'ꝫ.cap̄.31.dolor nō sentiṫ in mala cōplexione diuersa nisi ꝓpter mediū bone cōplexionis que remāsit in mēbro:imo si eēt in oīb⁹ partib⁹ mēbri nō sentireṫ:sicut nō fit dolor in mala complexione eq̄li:ḡ p̄ma rō Aui.nō valet aliqd.¶Preterea scđa rō eius nō vꝫ:q̄ dicit ꝙ nō fit solutio in ꝑte in qua fit adunatio partiū:sed solū in loco in quo fit distinctio:⁊ hoc nō est veruꝫ:q̄ si fit coadunatio partiū fit subgressio partis vnius in aliā:⁊ per ↄn̄s sol'o ↄtinui vt pꝫ in libello de malitia cōplexiōis diuerse:⁊ iō rōnes nō ↄcludūt.¶Ad hoc dđm:sed p̄mo notandū ꝙ rōnes Aui.sine dubio possent euitari tenēdo aliā opi.tamē q̄ ad presens legimus hunc librum turpe esset nō tenere cū Aui.⁊ ideo dico ꝙ mala cōplexio pōt esse causa doloris sine sol'one ↄtinui.Et dico ꝙ p̄ma rō Auicē.fundaṫ super hoc:q̄ si debet esse dolor in membro opꝫ ꝙ inesset magna permutatio.si aūt in membro illo in quo fit dolor:q̄ dolor fit corruptione mēbri:⁊ ideo opꝫ ꝙ forma realiter imprimaṫ in sensum tactus:⁊ nō solū intētionaliter:sed in alijs sensitorijs siue organis alioꝝ sensuū:nō opꝫ vt realiter imprimaṫ passio:sed intentionaliter:⁊ ideo in eis nō fit dolor vt declarabiṫ in quadam q̄ōne nisi vt participāt sensu tactus qui est fundamētū alioꝝ sensuū:sed cū vehemens permutatio realis non fit in sensu tactus nisi ꝑmuteṫ ab obiecto in similitudinē īprimētis formā ⁊ ip̄m hēat esse in excellētia ⁊ sit corrūpens:iō ad magnā permutationē sensibilis in sensu tactus accidit corrūpi in mēbro:ḡ si dolor debet esse in omnibus partibus mēbri sensibilis:opꝫ ꝙ sit facta permutatio in omnibus partibus sensus tactus:tamē non opꝫ ꝙ hec permutatio sit facta in qualibet parte minima insensibili:sed sufficit ꝙ fit in partibus formalib⁹:⁊ si ita sit accidit dolor ī mēbro aliter nō in toto nisi ex cōpassione.si ḡ sol'o ↄtinui deberet causare dolorē in q̄libet parte mēbri oporteret q̄libet partē ↄsimilē mēbri solui.cuꝫ ḡ doleant ⁊ nō sit in eis vnitas ꝑmutata oꝫ necessario ꝙ ibi sit cōplexio ꝑmutata:⁊ sic stat rō Aui.¶Ad p̄mā rōnē visum est ꝙ nō opꝫ malā cōplexionē que debet facere dolorē esse in omnibus partib⁹ sensibilib⁹:q̄ tūc nō fieret dolor:sed sufficit ꝙ fiat dolor in partib⁹ sensibilib⁹ vel formalib⁹.¶Ad dictū Auer.nō vult dicē ꝙ ibi sit aliqua particula sensibilis que nō hēat malā cōplexionē:sed quātū est in fieri ⁊ in alterari est in oībus ꝑtib⁹ sensibilib⁹:vt expositū est multotiēs.¶Itē z^a rō Aui.tenet ꝙ nō est ꝙ ꝓpter subingressuꝫ partiū nō sit solutio ↄtinui.⁊ hoc nō vult negare Auicen.sed hoc vult hēre q̄ mag̃ fit solutio ꝑꝑ distinctionē partiū que fit in extremis partib⁹ infrigidatis q̄ꝫ inspissatiōe ei⁹:⁊ tn̄ partib⁹ ēt sit ingressus ipsarū:ideo si solutio ↄtinui eēt sola cā doloris:tūc vbi esset maior sol'o eēt maior dolor:ḡ in extremis esset maior dolor q̄ꝫ in partib⁹ adunatis qđ est falsum:tn̄ sicut dixi in alia posset sustineri.

¶Queriṫ vtrꝝ sol'o ↄtinui possit esse cā doloris:de hac q̄ōne multiplex ↄsueuit esse sol'o.Quidā dicūt ꝙ sol'o ↄtinui pōt esse cā doloris:nō aūt pōt esse cā p̄ma ipsi⁹ sensus.Alij dicūt ꝙ nullo mō pōt esse cā p̄mo doloris siue sensus:sed semꝑ opꝫ ꝙ sit malitia cōplexionis.Alij dicūt ꝙ pōt esse cā doloꝛ ⁊ sensus p̄ter malitiā cōplexionis.Sꝫ p̄ma est falsa:q̄ īplicat ↄdictionē.qđ eniꝫ est prima cā doloris est p̄ma cā sensus.ꝑterea iō sensibile causat dolorē p̄me:⁊ p̄mo sentiṫ ſm diuersitatē virtut̄ illius vt albū in visu.si hec z^a solutio est falsa:q̄ absq̧ alia mutatiōe cōpl'onis videmus sol'onē ↄtinui factā esse vt ex vulnere rei tēperate vt dicit Aui.6.de nālibus.Itē ꝙ in oī sol'one ↄtinui apparet simul cōplexionē alterare ⁊ vnionē restituere:ita ꝙ nullū vulnus esset simplex qđ est falsuꝫ.Tertia aūt solutio diuidiṫ:q̄ qdā dicūt ꝙ ipa p̄mo sentiṫ.Alij aūt dicūt ꝙ nō p̄mo sentiṫ ⁊ nō semꝑ sentiṫ per p̄mas qualitates:sed per sensuꝫ aliaꝝ q̄litatū a quatuor que sunt calidū frigidū ⁊c̄.Sed p̄mū dictū nō videṫ eē verū:q̄ cū sol'o ↄtinui noīet quēdā motum ipsa sentiṫ sicut ⁊ motus cū motus sit de genere sensibiliuꝫ cōium nō sentieṫ nisi mediātib⁹ p̄mis qualitatib⁹:⁊ est rō Auer.ȝ.colliget cap̄.31.⁊ ideo dđm est ſm sn̄iam Aui.6.de nālib⁹ cap̄.ȝ.secūde partis.⁊ ſm Alber.in suo de aīa ⁊ in sūma sua:ꝙ solutio ↄtinui ⁊ suuꝫ ↄtrariū habet rationē proprij sensibilis ⁊ nō cōmunis:⁊ hec declaratio est:q̄ si hoc nō esset tūc ipsa ab alijs sensibilib⁹ sentireṫ:sed ipsa nō ab alijs sensibilib⁹ sentiṫ vt pꝫ:q̄re ⁊c̄.Preterea ꝓpria sensibilia sensus tactus sunt p̄me q̄litates que aīalis corp⁹ ꝑficiūt inquātū ei⁹:iō ⁊c̄.⁊ rō hec est:q̄ sensus tact⁹ est sensus aīalis īquātū est aīalis:⁊ ex his aūt su.ↄsurgit vna vnitas ⁊ suū ↄriū:ḡ sensus tactus est ꝑceptiu⁹ huius inquātū hꝫ rōnē ꝓprij sensibilis nō cōmunis.Et cū diciṫ sol'o ↄtinuitatis noīat motuꝫ:dđm est ꝙ noīat q̄litatē vt sustentaṫ in motu sine quo nō ↄtingit percipi solutionē ↄtinui sicut ⁊ nullū alioꝝ sensibiliū ꝓprioꝝ.nā sensibilia ꝓpria ad sensum dupl'r cōparanṫ.Uno mō vt sunt act⁹ sensuū:⁊ h̄ mō ipsa p̄mo sentiunṫ.Alio mō vt mouētia ipsos sensus:⁊ hoc mō nō nisi mediate motu sentiunṫ:⁊ ꝓ tāto voluit Auer.in z° de aīa cōme.108.ꝙ graue ⁊ leue nō nisi mediāte motu sentiunṫ.Ponētes aliaꝫ

Dub^m

ſolonẽ dicũt eã ſentiri ꝑ graue ꝙ pmũ ꝑcipit.nã videt ꝙ per rõnem grauis ꝙ res habeat ꝯtinuũ ſoluere nulla iſtarũ ſufficit.

¶ Et dolor qdẽ caliditatẽ turbidat ⁊ fit fortior dolor.

¶ Hic ſicut ſupra dicebat rñdet tacitis dubitationibꝰ potentibus incidere circa pdicta.Et duo facit:qꝛ pmo duo remouet dubia.2a ibi(Eſt etiã poſt dolorẽ.) Prima dubitatio ſic orit:qꝛ dictuz eſt ꝙ caliditas ⁊ frigiditas ſunt cãe doloris.mõ diceret aliquis nunquid ſunt iſte cãe doloris ꝙ dolor nõ poſſit eſſe cã earũ. Ad pam reſpõdet ⁊ dicit ꝙ dolor põt eſſe cã earũ.ſ.caliditatis ⁊c.Sed ſtatim tu dices quõ cauſat dolor caliditatẽ.dõm eſt ꝙ dolor multiplicat caliditatẽ ⁊ excitat caliditatẽ in mẽbro.nã dolor põt eſſe cã doloris per accidẽs multiplicãdo cãm doloris.ſ.caliditatẽ:ſed cã quare dolor multiplicat caliditatẽ eſt duplex.Prima qꝛ dolor excitat actũ expulſiue in mẽbro cũ ſit res nociua:⁊ ideo incitãs nãm ad expulſionẽ cũ expulſio fiat per calidũ:iõ multiplicat dolor caliditatẽ.Scõa cã eſt:qꝛ ſicut apparet per.G.13.de ingenio ſani.ca.2.ſcõe diſtin.⁊.cap.3.pe diſtin.dolor exiſtẽs in mẽbro cõicat membris ſanis:⁊ tũc mẽbra ſana ſentiẽtia aliqd nocumẽtũ mouent ad expellendũ:⁊ iõ expellũt ſanguinẽ ⁊ ſpiritũ ad membrũ dolentẽ.⁊ hoc eſt qd ꝯſueuit cõmuniter dici ⁊ male intelligit ꝙ natura currit ad membrũ dolentẽ cũ ſpiritu ⁊ calore:nõ qꝛ natura currat:et qꝛ habeat mentẽ nec pedes:ſed qꝛ expellunt ſan.⁊ ſpiritus a mẽbris ſanis ad locũ dolentẽ: ⁊ ſic dolor auget ſe per accidens.

¶ Eſt etiam cuz poſt dolorem remanet res que ſenſuz doloris habet:nec tamen eſt dolor certus:ſed eſt ex ſumma rerum que per ſe reſoluuntur:⁊ torpidus quidem in medicando laborat ⁊ nocet ei.

¶ Hic remouet dubiũ.aliud dubiũ ſic orit:qꝛ diceret nũqd iſte cãe doloris ſic ſunt cãe ꝙ ad poſitionẽ ipſarũ ſic ſequit poſitio doloris ad remotionẽ ſequit remotio.rñdet ⁊ pꝫ. Sed tu dices quomõ põt eſſe ꝙ poſt dolorẽ remaneat res que hꝫ ſimilẽ ſenſationẽ dolori.Dõm dupliciter.Uno mõ ꝙ ex imaginatione egritudinis fortis remãſit ipreſſio ⁊ genus ſenſationis doloris:⁊ iõ videt poſtea dolor cũ nõ debeat:⁊ tũc qñ iſte cõquerit fatuus medicus calefacit vel infrigidat ⁊ nocet cũ paſſio ſit intentionalis ⁊ iſte realiter alteret ipm.vel aliter poſſibile eſt ꝙ accidãt in organo ſenſus tactus ſicut in organis alioꝝ ſenſuũ.nã videmꝰ dato ꝙ lucidũ ceſſet ab oculo remanẽt in oculo ſpecies lucidi ipreſſe:ita etiã forte tẽpore aliquo remanet impreſſio male cõplexionis in ſenſu tactus qꝛ nõ eſt ꝓpter hoc corrupta eius nã:imo illa diſpoſitio nõ eſt ibi vera:ſed poſt tẽpus recedit ex ſe ſicut impreſſio lucis ab oculo:⁊ tũc medicus ignorans hec curãdo diſpoſitionem illã nocet:qꝛ alterat membrum realiter cum nõ oportet.

¶ De cauſis cuiuſlibet doloris. Lap.20m.

Doloꝝ gñia que noia habẽt hec ſunt pruritiuꝰ aſperatiuꝰ pũgitiuꝰ cõpreſſiuꝰ extẽſiuus ꝯcuſſiuus frãgitiuus laxatiuꝰ pforatiuus acualis ſtupefactiuꝰ pulſatiuꝰ grauatiuꝰ fatigatiuus mordicatiuus.Jſta qdẽ ſunt quindecim genera.

¶ Poſtꝙ Aui.determi.de cauſis doloris in gñali oſtendẽdo que ⁊ quot ſunt eius cãe imediate ⁊ qd ſit dolor:hic deter.de cauſis doloris in ſpãli ſm diuerſitatẽ ſpẽrũ doloris.Primo pmittit quot ⁊ que ſunt ſpẽs doloris.Scõo declarat vnãquãqꝫ ipſaꝝ.ibi(Lauſa aũt pruritui doloris.) ¶ Notãdũ ꝙ dic gñia:qꝛ vnũqdqꝫ iſtoꝝ põt hẽre ſpẽs ſub ſe.dicit aũt que noia habẽt.ꝓpter qd notãdũ ꝙ ſic appet.2.de iterioribꝰ.ca.6.doloꝝ qdã ſunt noia ꝓpria ⁊ qdã cõia:illi qui habẽt noia ꝓpria ſunt illi qui hic ponunt:ſed illi qui habẽt noia cõia ſunt illi quos noiauit Archigenes ſicut dicit ibi.G.vnde quedã vocauit ſalſuz quedã amarũ ⁊c.vt ibi pꝫ.mõ iſta ſunt noia ⁊ cõia doloribꝰ ⁊ ſaporibꝰ ⁊ de iſtis nõ itelligit hic. ¶ Ulteriꝰ notãdũ ꝙ noia ꝓpria doloꝝ ſumunt a ꝓprietatibꝰ rerũ:⁊ iõ nõ ſunt iponẽda a quocũqꝫ:ſed ſolũ a viris peritis cognoſcentibꝰ rerũ ꝓprietates vt dicit ibi Gal.2.de iterioribꝰ.ca.7.Rõ vt dicit ibi ſiqs deberet iponere noia iſtis doloribꝰ oporteret ꝙ eſſet expertus ⁊ paſſus oia gñia doloꝝ:⁊ tũc ſciret melius eoꝝ ꝓprietates ⁊ differentias inuenire. ¶ Ulterius notandũ ꝙ noia ꝓpria impoſita ſpeciebꝰ doloꝝ ſumpta a determinatis ꝓprietatibꝰ repertis in eis nõ ſumunt a qbuſcũqꝫ ꝓprietatibꝰ:ſed vel a cã efficiẽte dolorẽ ſicut aſperitas:qꝛ ſit ab humore aſpero.vl'a mẽbro in quo ſit.⁊ hoc eſt rõnabilius ad hũc:qꝛ cũ dolor ſit actio leſa ⁊ actio leſa addat magis in relatione ad mẽbrũ ꝙ ad aliã cãm efficiẽtẽ:vt apparet primo de interioribꝰ.ideo ꝓprietates ſpecierũ doloris magis debẽt ſumi a membro dolente ꝙ a cauſa vel ab aliquo alio.

¶ Sed tu dices Aui.diminuit in enumeratiõe ſpecierũ doloris habentiũ ꝓpria noia:qꝛ in 2o de interioribꝰ.ca.6.⁊.7.determinatur de dolore ꝯgelatiuo ⁊ de ſtupefactiuo ⁊ ambulatiuo:hic iſtas tres ſpẽs admiſit vel omiſit:qre ⁊c.Dõm ꝙ Auicẽ.numerauit hic oẽs ſpẽs pncipales ꝓprioꝝ doloꝝ habentiũ ꝓpria noia ⁊ ſiqui alij reperiant reducent ad iſtas.nã dolor ꝯgelatiuus reducit ad ſtupefactiuũ qui eſt eius ſpẽs.Jtẽ dolor ſtupefactiuus reducit ad mordicatiuũ:qꝛ ſtimulat ⁊ mordet.Jtẽ dolor ambulatiuus põt ad multas ſpecies applicari ad extenſiuum ⁊ perforatiuũ ⁊c. — Dubm pm

¶ Lauſa autem pruritiui doloris eſt humor acris acutus aut ſalſus.

¶ Hic exequitur de cauſis iſtoꝝ doloꝝ noiatoꝝ ⁊ qtuor facit ſicut qtuor ſunt eius ſpẽs quas enumerat.ptes patent. Juxta primã partẽ notãdũ ꝙ hoc qd dicit acris acuti põt referri ad eundẽ humorẽ:⁊ tũc erit ſenſus:lꝫ habẽs acredinẽ cũ acuitate mixta:nam quedã ſunt acria acuitate mixta vt acetũ adhuc põt referri ad diuerſos humores:⁊ eſt dictũ ꝙ cã pruritiui doloris eſt acris humor ⁊ acutus humor:ſunt eni quedam acria ſine acuitate vt agreſta ⁊ vtroqꝫ mõ põt exponi. Sed forte tu dices eiꝰ mẽbri potẽtia eſt iſte dolor pruritiuus.Dõm ꝙ principal'r ſignat circa cutẽ:qꝛ pruritus ꝓprie ſit in cute ꝓpter humorẽ acrẽ vel acutum vel ſalſum ſparſum circa cutẽ:nõ tñ eſt natus ibi humor facere dolorẽ qualitercũqꝫ:ſed cũ eſt cũ exceſſu vt dicit ſcõo de interioribus.

¶ Et doloris aſperatiui cauſa eſt humor aſper.

¶ Hic ponit cãs doloris aſperatiui. Sꝫ tu dices quõ põt eẽ aſperitas in humore cũ ipa ſit ineqlitas corpoꝝ ſolidoꝝ ⁊ duroꝝ:⁊ humor eſt corpꝰ hũidũ fridũ.Dõm ꝙ humorẽ aliquez eẽ aſperatiuũ põt dupl'r itelligi.Uno mõ formal'r:⁊ hoc mõ nullus eſt humor aſperatiuus ſicut tu arguis.Alio mõ potẽtial'r ⁊ effectiue.ſ.qꝛ eſt in potẽtia:⁊ ẽt ad cauſandũ dolorẽ ſiue aſperitatẽ in altero:⁊ non ꝙ ſit in potẽtia paſſiua ad aſperitatẽ:qꝛ de tali cã hic nõ querimꝰ ſmonẽ.Et videte iſte humor eſt natꝰ ſolũ aſperare membra que nata ſunt de ſe hẽre lenitatẽ:⁊ qꝛ lenitas maxĩe attendit in ſupficie:iõ iſte dolor fieri hꝫ circa ſupficiẽ cutis:⁊ ꝑꝑ hoc eſt natꝰ fieri in ſupficie cãne pulmonis ⁊ ipaz aſperare ex quo cãtur poſtea vox aſpera.Ex his ẽt appet ꝙ mẽbrũ eſt ꝓpriũ ſubiectũ huius doloris.

¶ Et cauſa doloris pungitiui eſt humor qui pãniculũ extendit in latitudine ſicut eius ſeparans ꝯtinuitatez:⁊ eſt cũ in ſenſu nõ eſt equalis:aut ꝓpterea ꝙ illiꝰ ſup qd extẽdit pãniculus:aut illius ex eo qd inueſtituz eſt partes in duritie ⁊ lenitate nõ ſunt ſimiles ſicut furcula ⁊ pãniculo qui ſuper coſtas eſt inueſtitus cũ apoſtema in pleureſi ad ſuperiorẽ eius trahit partẽ:aut non ſunt ipſiꝰ ꝑtes in ſuo motu ſimiles ſicut diaphragma illi pãniculo:aut ꝓpterea ꝙ partes corporis membri nõ ſimilant:aut ꝓpter naturã:aut ꝓpter nocumentũ qd alicui accidit ſuarũ partiũ ⁊ nõ alijs.

¶ Hic ponit cãm doloris pũgitiui. Juxta qd notãdũ ꝙ dolor pũgitiuus debet ꝓprie mẽbris pãniculãribꝰ.Et rõ huiuſ eſt:qꝛ hic dolor ſumit ex ꝓprietate que eſt ſm pũcturã:⁊ qꝛ pũctura debet mẽbris de facili paſſibilibꝰ ⁊ talia ſunt mẽbra pãnicularia:iõ appropriat mẽbris pãniculãribꝰ:⁊ vlterius qꝛ pãniculus eſt de ſe homogeneus.i.indeformis vt dicit 2o de interioribꝰ:ita quãtũ ex ꝓprietate pãniculi ꝑꝑ eius equalitatez deberet eſſe dolor eqlis:⁊ iõ ibi cap.7.2.de interioribꝰ.de hoc reprehendit Archigenẽ qui poſuit diuerſitatẽ eius ex pãniculo ſm ꝙ diuerſificat hic dolor eſt ꝓpterea:qꝛ in vna parte ſentit fortior ꝙ i alia.Et ꝙ ſentiat fortior in vna parte ꝙ in alia põt eſſe duplex cã.vna eſt:qꝛ vna pars eiꝰ eſt ſenſibilior altera:⁊ ideo illa in qua magis ſentit fortis eſt ſenſibilitatis ſicut accidit i pãniculo oculi:qꝛ eſt ſenſibilior in parte anteriori in cornea ꝙ in clirotica:⁊ tñ eſt idẽ pãniculus.aut qꝛtũ ad pãniculũ quo alia mẽbra inueſtiunt ſicut in pãniculo coſtaꝝ accidit maior dolor in vna parte ꝙ in alia:vt qñ declinat magis verſus ſuperius ꝙ verſus inferius:qꝛ tũc declinat verſus furculam vbi eſt pãniculus groſſior ⁊ dẽſior:⁊ tũc magis extẽdit:aut qꝛ obuiat mẽbro valde mobili vt diaphragmati:⁊ iõ ſit maior dolor ꝓpt motũ ⁊c.

¶ Extẽſiui doloris cã ẽ vẽtoſitas aut hũor q neruũ aut muſculũ extẽdit:ac ſi ipm ad ſuas trahat extremitates.

¶ Hic ponit cãs doloris extẽſiui. Notãdũ ꝙ iſte dolor ꝓprie hꝫ fieri in neruo ſiue ſit extra ſiue intra muſculũ.⁊ cauſa eſt qꝛ dolor extenſiuus hꝫ fieri in mẽbro multũ ſenſitiuo ⁊ multũ extenſiuo:et qꝛ tales ſunt nerui:ideo circa ipſos maxime habet fieri.

¶ Et doloris qdē cōpressiui cā est mā que mēbro suū coangustat locū aut vētositas que ipm coangustat et fit quasi desuper cōprimeret ⁊ cōtunderet.

¶ Hic ponit cām doloris cōpressiui. ¶ Et notādum ꝙ iste dolor sumitur a ꝓprietate que est cōprimo: ⁊ qꝛ id quod magis natū comprimi est caro musculosa in musculo accidit hic dolor.

a.l. corrosiui

¶ Sed cā cōtusiui doloris est mā que inter suū musculum ⁊ suū pāniculū resoluit ⁊ pāniculū extendit ⁊ continuitatē soluit que inter pāniculū existit ⁊ mēbrū.

¶ Hic ponit causam doloris contusiui.

¶ Et cā doloris frangitiui est mā: aut ventositas q̄ interponit media inter os ⁊ pāniculū q tegit ipm: aut frigus qd illū pāniculū fortiter stringit.

¶ Hic ponit causam doloris frangitiui. ¶ Notādū ꝙ hͦ dolor accidit panniculis vt cooperiūt ossa: ⁊ ideo iste dolor apparet quasi fractio: ⁊ propter hoc apparet in feb. quartanis: qꝛ mā est grossa ⁊ viscosa ⁊ in ꝓfundo exñs ꝙ egri sentiūt de fractura ossiū nō ꝙ ossa sentiāt hūc dolorē: sed hic pāniculus ipm cooperiens.

¶ Causa vͦo doloris laxatiui est materia que carnē musculi extēdit ⁊ nō ipsius chordam. Et hic quidē neqꝫ vocatus est laxatiuus nisi propterea ꝙ musculus neruo laxior existit ⁊ pāniculo.

¶ Docet causam doloris laxatiui ⁊ patet.

¶ Et perforatiui doloris cā est materia grossa: aut vētositas que retinet inter tunicas mēbri duri ⁊ grossi sicut itestini colon que incessanter ipm rūpit ⁊ in ipsum penetrat stimulando: ac si terebello perforaret.

¶ Ponit cās ꝑforatiui. ¶ Notādū ꝙ mā grossa nō est cā hui⁹ doloris vt ē exñs sub sua grossitie: qꝛ vt sic nō ē apta ꝑforare mēbra: sꝫ hꝫ ꝙ ex ipa resoluit vētositas q̄ ē nata ꝑforare: vñ de rōne hui⁹ doloris sūt duo. vnū ē ꝙ ē vehemēs valde: ⁊ iō ex hͦ signat ꝙ hꝫ fieri in mēbris multi sensus: ⁊ iō talia sūt intestina. Itē hꝫ ꝙ fit in sbͦto gͣsso ⁊ duro: qꝛ tale ē ꝙ ꝑforat: ⁊ iō hꝫ fieri i itestis gͣssis vt i colon ⁊ in alijs itestis grossis a retētiōe vētositatꝫ iter tunicas grossas.

¶ Acualis aūt doloris cā est ipsa eadē materia i hmōi membro: sed est retenta in hora qua rumpit.

¶ Ostēdit cās doloris acualis. ¶ Notādū ꝙ duplr acualis differt a ꝑforatiōe ⁊ solū bm magꝭ ⁊ minus. nā in hoc dolore sentit ꝑforatio sicut in pͦ: tñ hͦ dolor vꝫ esse ad modū puncture acus: sed ꝑforatio videt ad modū ꝑforatiōis cū terebello. vñ in dolore acuali mā nō mouet: sed est ꝯcta inter duas tunicas: ⁊ ideo rūpit ad moduꝫ acus: ⁊ ideo iste dolor nō solū accidit in grossis intestinis: sed ⁊ in gracilibus: sed est tātū natus in grossis perforatiuis.

¶ Et stupefactiui doloris cā ē: aut fortꝫ frigoris cōpressio: aut poroꝝ penetratiōis spūs sensibilis q ad mēbꝝ venit clausura cū ligatura aut receptaculoꝝ repletio.

Dub^m 2^m

¶ Ostēdit cāꝫ doloris stupefactiui. ¶ Sꝫ dicēt aliqs nō vꝫ ꝙ aliqs dolor sit stupefactiu⁹: qꝛ nullus dolor ē sine sensu: sꝫ stupefactio ē ꝓuatio sēsus: q̄re ⁊c. Ad hͦ dicūt aliq ꝙ iste ñ ē ꝓpe dolor: sꝫ qꝛ. G. 2. de iteriorib⁹: ⁊ Aui. hͦ ponūt ꝙ ē dolor: iō meli⁹ ē saluare eoꝝ dicta. Dico ḡ ꝙ dolor stupefactiu⁹ aliqñ sumit stricte: ⁊ tūc dꝫ solū ꝺ dolore ꝯgelatiuo q cōptetit solū dentib⁹. s. qñ aliqs comedit acrimonia patit ꝯgelationē dētiū. Aliqñ accipit ꝓut oē mēbꝝ pōt stupefieri: ⁊ hͦ mō accipit hic. Et videte talꝭ dolorꝭ vꝭ stupefactiōis cā pōt eē 2^x. Quia qñqꝫ fit a frido excellēti: ⁊ qꝛ oīa frida sūt stupefactiua: iō dolor ꝑcept⁹ a forti frido pt dici stupef. dūmō retieat sensum ⁊ motū. Alia cā ē oppilͦo orificioꝝ venaꝝ p qd dꝫ trāsire spiritus sensibilis ⁊ mot⁹ ad mēbra ex q̄ clausura accidit ꝓuatio sensus ⁊ mot⁹ in mēbro sicut accidit dolor iste qñ qs retinuit crus sub se vel pedē inepte mouet: ita ꝙ spūs nō habuerūt liberū transitū ad mēbrū ⁊ hūc dolorē vocāt vulgares dormitionē mēbri. ⁊ istas cās hic inuit Aui. nō ḡ intellexit ꝙ sensus esset oīno priuatio.

¶ Cā vͦo doloris pulsatiui ē apa calꝭm ⁊ nō fridū. Frigidū eni quocūqꝫ mō fuerit siue sit duꝝ siue sit molle dolorē nō efficit nisi in calꝭm ꝯuertat. Neqꝫ ēt dolor pulsatiu⁹ ex apate calͦo accidit nisi hͦ mō. s. cū apa ꝯtigerit ⁊ mēbꝝ qd ē ei vicinū fuerit sentiēs circa qd exiit arterie q̄ semꝑ pulsant. Cū eni mēbrū sanū fuerit arterie motus nō sentiet ꝓpter ipsius ꝓfunditatē: sed qñ infirmat ⁊ apostemat eius pulsatio dolorē efficit.

¶ Hic ostēdit cām doloris pulsatiui. Notādū ꝙ ad dolorē pulsatiuū vt hic īnuit tria reqrunt. Pͦrio ꝙ sit apa calidū: qꝛ frigidū nullū facit dolorē. Scdͦo ꝙ sit in mēbro sensibili: qꝛ in īsensibili nō fit pulsatio. Tertio ꝙ in eo sint multe arterie: ⁊ qñ vna istaꝝ ꝺficiat nō erit pulsatiuus. Et notādū ꝙ iste dolor attribuit cām magꝭ rōne subti istius doloris qꝫ rōne cāe ⁊c. qꝛ hꝫ fieri magis ab humore tanqꝫ a cā magis cōprimēte ⁊ aggrauāte arteriā qꝫ a carne.

¶ Et doloris quidē grauatiui cā est apa in mēbro nō sensibili sicut pulmone rene ⁊ splene. Illud eni apostema sua grauitate trahit īferius ⁊ mēbrū inferius trahitur per sensibilē fasciā ipm circundantē ⁊ suspensorium a quo orit fascia: ⁊ fascia qdem ⁊ suspensoriū sentiunt qñ inferius trahit. Aut apostema in mēbro sensibili cuius sensuꝫ ipsa egritudo iaꝫ destruxit sicut cancer in ore stomachi cuius ponderositas sentit: nec tñ dolorē efficit ꝓpterea ꝙ ipse sensum destruxit.

¶ Ostēdit cāꝫ dolorꝭ aggrauatiui. ¶ Sꝫ tu dices si fit apa in mēbro īsensibili: quō ḡ fit dolor ⁊c. cū oīs dolor fit cū sensu dcm̄ ē sup. Dicēdū ꝙ hic dolor nō attribuit mēbro nō sensibili vt īsensibile ē: sꝫ rōne pāniculi vꝭ circūdātꝫ ipꝫ vꝭ q̊ suspēdit: qꝛ rōe illi⁹ sētit dolor.

¶ Fatigatiui autem doloris causa est aut labor ⁊ vocatur labor iste fatigatio laboriosa: aut humor extendēs ⁊ vocatur qd accidit ex eo fatigatio extēsiua: aut ventositas ⁊ vocat illud qd accidit ex ea fatigatio inflatiua: aut humor mordicās ⁊ vocat illud qd accidit ex eo fatigatio vlcerosa: ⁊ ex eis qdē ꝓueniūt cōpōnes quēadmodū eas in locis suis declarabimus q sunt eis ꝓprij. Et ex sūma cōpositionū est fricatio que apostemosa vocat que est cōposita ex extēsiua ⁊ vlcerosa.

a.l. fatigatio

¶ Hic ponit causas doloris fatigatiui ⁊c.

¶ Et mordicatiu⁹ dolor ē ex hūore q q̄litatē hꝫ acutā.

¶ Hic pōit cāꝫ dolorꝭ mordicatiui. ¶ Notādū ꝙ 2^r mordicatiu⁹ differt a pruritiuo ⁊ pūgitiuo. A mordicatiuo pruritiuū differt ꝙ dolor pruritiu⁹ fit ī mēbrꝭ extrīsecis: sꝫ mordicatiu⁹ fit ī mēbrꝭ itrīsecis. a pūgitiuo vͦo differt: qꝛ mordicatiu⁹ ē mior ⁊ pūgitiu⁹ maior: sed oēs iste tres spēs dolorꝭ ꝯueniūt q̄ fiūt ab hūore calido oēs ⁊c.

¶ De causis sedandi dolorem. Cap. 21^m.

Causa qetis doloris ē: aut qd cāe ex q̄ ꝓuenit existit ꝯriū ⁊ ipaꝫ euat sic āhetū ⁊ lini semē cū sup locū dolētē ex eis fit ēplꝫ: aut cū q̄ mollificat ⁊ fit somn⁹ ⁊ sensibilis vͦt⁹ ad suā redit ꝯpōneꝫ sic inebriāti: aut cū q̄ infridat ⁊ stupidū efficit sicut oīa narcotica. Sedans tñ certū est primū.

¶ Prius deter. Aui. ꝺ causis dolorꝭ ostēdēdo quot ⁊ q̄ sunt gñā: hic eni ostēdit cās vniuscuiusqꝫ doloris ī spāli: hic deter. de causis qͥbus destruit dolor: ⁊ cā hui⁹ ꝺterminatiōis est: qꝛ ad eūdē artificē spectat cās efficiētes ⁊ ꝺstruētes dolorē. Juxta qd intelligēdū ꝙ sedātia dolorē sunt duplicia: q̄dā sunt sedātia dolorē vere ⁊ recte: q̄dā sunt sedātia solū bm nomē: sicut hō mortu⁹ nō dꝫ nisi bꝫ nomē ita q̄dā sedātia nō dñr nisi bm nomē: eo ꝙ ꝑ ꝑ paucū tp̄s redit vel eq̄lis dolor vel maior: ⁊ hec sunt duplicia. Quia q̄dā sūt q̄ sunt sedātia bm nomē tñ magꝭ approximāt ad sedātia certe: ⁊ ista sūt somnifera: qꝛ lꝫ nō remoueāt dispōnē ex q̄ fit dolor tñ nō iducūt aliquā malā dispōnē p quā augeat. Alia aūt sunt ex toto sedātia bm nomē: qꝛ lꝫ remoueāt dolorē in pñti tñ iducūt postea dispōnes in mēbro q̄ faciūt postea redire maiorē dolorē: ⁊ ista sunt narcotica eo ꝙ ipa īspissant māꝫ ⁊ poros: vñ ꝓhibet resolͦo ei⁹. Sedātia aūt certe ⁊ vere sūt duplicia: q̄dā sūt sedātia certe ⁊ vere que sūt ꝯria egritudini ex q̄ fit dolor: ⁊ ista nō hñt aliqꝫ ꝓpetatē sedādi dolorē de se: vñ nō cōpetūt oī morbo nisi ei ꝯriant. Alia sūt sedātia certe in qͥb⁹ existit aliq̄ virt⁹ sedādi dolorē ⁊ ꝓprietas ⁊ ista sunt ista q̄ sunt tēꝑate caliditatꝫ parū excedētia calꝭitate māꝫ vt rarificēt poros ⁊ mām resoluāt sua calꝭitate sic apta inflꝭari calore nāli vt augeat ⁊ ꝯfortet calor nālis: ⁊ iter oīa sedātia tale sedans est magis certū. Jlla verba eligunt ab Auer. in suo collꝫ. 5. ca. 13. de sedātib⁹ dolores totaliter. Sed Auicē. reduxit has cās doloꝝ ad duplicem

modū

modũ cause: nã in dolore duo ꝯcurrũt. s. res nociua imprimẽs ꝑꝑ q̄ remouet id total'r quãtũ possibile est ꝙ dolorez sedet: ⁊ h̄ facit ꝓma cã quã tetigit. A. ⁊ scđa ꝙ debilitet cãz. s. virtutez sensitiuam possibile ẽ ꝙ tale sedet dolorẽ: ⁊ h̄ fac. z. ⁊. z. cã que hic ponit. Sed aduertẽdũ tñ ꝙ cã iprimẽs est z^x. quedã est imediata vt mala cõplexio vel sol'o ꝯtinui: ⁊ q̄dã mediata vt humor vel vẽtositas: i eo q̄ dic existit ꝯriũ tãgit id q̄ opponit cãe imediate: in eo autẽ q̄ dixit cãz euat tãgit. z. Sz si dicat: vi ꝙ Aui. supfluat cũ videat eẽ negocij practici. Dõz ẽ ꝙ z^x est sedatio cãrũ sedãtiuz dolorẽ. Una est quãtũ ad veritatẽ eaꝝ i se ⁊ ptinẽtẽ negocio theorico: ⁊ sic traditur hic. Alia est ꝯsideratio quãtũ ad modũ approximatiõis eaꝝ: ⁊ ista tradit in negocio practico ifra: q̄re nõ valz. ¶ Ulteri⁹ notãdũ ꝙ dolor soluit virtutẽ ex pte virtut ꝗ iproportionat⁹: virt⁹ aũt in ꝓportiõe ꝯsistit. Jtẽ ex pte spũs: ꝗ ipm resoluit ex ipetuoso ipetu q fit in ipso spũ ex dolore. Jtez ex pte mẽbri ꝗ attrahit humores ad mẽbrũ: vñ corrũpit harmoniã cũ qua virtus operatur.

¶ De eo q̄ ꝓuenit ex dolore. Cap. 22^m.

Dolor virtutẽ dissoluit ⁊ mẽbra a suis ꝓprijs opõnib⁹ ꝓhibz: adeo vt mẽbra spũalia ab aeris ꝓhibeat attractõe: aut ei⁹ ꝺstruat opõnez ⁊ facit eñ itersectũ aut frequẽtẽ: ⁊ oino non ſm nãlem cursum: ⁊ est cũ in primis calefacit mẽbra postea infrigidat ꝑꝑ illud q̄ resoluit ⁊ vincit de spiritu ⁊ vita.

¶ Hic determinat de effectibus ⁊ operationibus doloris.

¶ De causis delitiarum. Cap. 23^m.

Delitiaꝝ quoqz cause in duob⁹ sũt cõprehẽse gñib⁹: vnũ ipsoꝝ ẽ genus q̄ cõpl'onẽ nãlem subito reducit ad h̄ vt ipsa sentiat: ⁊ alteꝝ est illud q̄ nãlẽ ꝯtinuitatẽ subito reducit. Nulla eñi res q̄ nõ subito venit sentit: neqz ꝺlitie ex ea hñtur: est nãqz delitia sentire ꝯueniẽs. Et oẽ q̄dẽ sentire per virtutez est sensibilẽ ⁊ sentire est ꝑꝑ passionẽ sui. Cunqz sentire fuerit cũ ꝯueniẽte aut nõ ꝯueniẽte erũt delitie: aut dolor ſm illud q̄ imprimit. Et ꝓpterea ꝙ tactus oibus sensib⁹ est spissior ⁊ magis retinens illud q̄ recepit ex impressiõe ꝯueniẽte aut nõ ꝯueniẽte: iõ ei⁹ sentire ill'd q̄ est cõueniens cum natura ei obuiat est maior delitiarum: ⁊ sentire q̄ est incõueniens est deterioris doloris q̄z illud q̄ alijs virtutibus existit proprium.

¶ Postq̄ Aui. ꝺter. ꝺ cãis dolor: hic ꝺter. de cãis ꝺlitiaꝝ. ꝓ notificat ꝺlitiã ꝑ cãs. z^o declarat q̄ dixit. ibi (Est nãqz.) z^o infert correlariũ. ibi (Et ꝑpea.) ¶ Nõn^m ꝙ delitia ⁊ dolor nõ ꝺnt i mõ mutatiõis facte i sensu: ꝗ i vtraqz fit mutatio subita: sz ꝺnt i ṫmio mutatiõis: ꝗ i dolore ẽ mutatio ꝺ nãlitate ad ex nãz: i ꝺlitia ẽ mutatio de inãlitate ad nãlitatẽ. Sz dicẽt aliqs vi ꝙ subita mutatio ad nãlitatẽ cãet dolorẽ: ꝗ videm⁹ si aliqs hz extmitates infrĩdatas ⁊ approximẽt ea igni: tũc fit vehemẽtissim⁹ dolor. h̄ ãt nõ vi eẽ nisi ꝗ ibi ẽ subita ꝑmutatio ꝺ nõ nãlitate ad nãlitatẽ. Nõn^m ꝙ ñ cãt ꝺlitiã nisi subita mutatio vl' reductio ad nãlitatẽ: ⁊ h̄ dic phs ꝓ rhetorice q dic ꝙ ꝺlitia ẽ q̄dã fact⁹ mot⁹ ⁊ sensibil'i exeũte nãm. Q̄ ãt tu arguis nõ valz: ꝗ ibi ñ cãtur dolor ꝑꝑ subitã mutatiõez ⁊ reductõez ad ꝭz nãz: sz ꝑꝑ aliõ: ꝗ qñ ignis subito approximat ipsis extmitatib⁹: cũ tũc vnũ ꝯriũ fugiet vt frig⁹ exñs i supficie fugiet i ꝓfũdo ⁊ ꝓfundat mag: iõ ptes iteriores ledunt ⁊ cãtur ibi magn⁹ dolor.

¶ Ad sciẽdũ q̃o mot⁹ dolorẽ effic. C. 24^m.

Motus dolorem efficit propter illud quod cũ eo accidit ex extensione: aut concussione: aut ruptura.

¶ Ad sciẽdũ q̃o mali hũores dolores efficiũt. C. 25^m.

Humores mali dolorẽ efficiũt: aut ꝓpter ipsorum caliditatẽ sicut cum mordicationem faciunt: aut sua multitudine sicut cũ extẽdũtur: aut propterea ꝙ vtraqz coniunguntur.

¶ Ad sciendum quomodo ventositates dolorem efficiunt. Cap. 26^m.

Uentositas dolorẽ efficit ꝑꝑ extẽsionẽ: ⁊ ventositas q̄dẽ extẽdẽs aut erit in mẽbroꝝ ꝯcauitatib⁹ ⁊ ipsoꝝ vẽtriculis sic iflatio i stomacho: aut in tunicis mẽbroꝝ ⁊ eoꝝ villis sicut in colica vẽtosa: aut in tunicis musculoꝝ ⁊ sub pãniculis ⁊ sup ossa: aut in circuitu musculoꝝ iter ipsos ⁊ carnẽ laxã ⁊ cutez: aut occultata in mẽbro sic musculi pectoris sunt occultati: ⁊ ipsi⁹ q̄dem reso l'o siue subita sit siue multo moret tpe ſm multitudinẽ sue mãe ⁊ ipsius paucitatem existit: aut grossitiem sue materie ⁊ subtilitate ipsius: aut spissitudinẽ: aut ipsius raritatem.

¶ Hucusqz deter. de causis imediatis doloris. s. que sunt mala cõplexio ⁊ solutio continui. hic determi. de causis mediatis doloris. ⁊ primo determi. de causis.

¶ De causis ei⁹ q̄ retinet aut euat. Ca. 27^m.

Retentionis ⁊ euõnis causas scire erit ei facile qui ea cõsiderauerit que de retẽtiõe diximus ⁊ euacuatione. Jllud igitur ibi legat.

¶ Postq̄ Aui. ꝺter. de vno accñte cõsiderãdo maxie i morbis. s. de dolore: h̄ ꝺtermiat de alio. s. de retẽtiõe ⁊ euõne. ¶ Nõn^m ꝙ sup fuit determiatũ de euõne ⁊ retẽtiõe vt sunt res non nãles h̄ vo vt accñtia. ¶ Notãdũ z^o remittit nos ad supra determinata: ꝗ illa determinatio de repletione ⁊ euõne erat generalis: ideo ꝯuenienter põt applicari ei q̄ h̄ determinatur. Deinde cum dicit.

¶ De causis fastidij ⁊ repletionis. Cap. 28^m.

Hec q̄dẽ aut sunt extrisece ⁊ sũt ꝓmitiue sic cuz aliqs regimie vtit: vñ multa ꝓuenit humectatio ⁊ corp⁹ nõ idiget huectatiõe cibi ⁊ pot⁹: ⁊ iõ cũ hec duo ꝯiuncta fuerint sit multiplicabit in corpore mã ⁊ corrũpet opatio nature in ipsa: sic multotiẽs igredi balneũ: ⁊ ꝓcipue post comestionez et resol'onez ꝓhibentia sicut quies ⁊ dimittere exercitiuz ⁊ euõnem: ⁊ in comedẽdo ⁊ bibendo iportunitas ⁊ regiminis malitia. Aut itrinsece ⁊ sunt sic virtut digestiue debilitas q̄ nõ digerit: aut debilitas virtut expulsiue: aut retẽtiue virtut fortitudo quaꝑꝑ remanebũt humores ⁊ exteri⁹ nõ exibũt: aut cãnaliũ coangustatio.

¶ Hic deter. de cãis alteri⁹ accñtis. s. fastidij ⁊ repletiõis. Et ꝓ põit cãs extrisecas. Scđo itrisecas. ibi (Aut itrisece) Totum legat sit. ¶ Notãdũ ꝙ fastidiũ nausea ⁊ vomit⁹ ꝯueniũt: ꝗ sunt passiones stõchi ex repletione differũt ſm magis ⁊ minus: ꝗ vnũ est dispositio postea ad aliud: ita ꝙ vomitus est maior motus nausea mior ⁊ fastidium minimus respectu istorum.

¶ De cãis debilitat mẽbroꝝ. Cap. 29^m.

Causa ꝺbilitatis aut erit veniẽs sup corp⁹ mẽbri: aut super ipz q erit virtutis lator q in mẽbro ministrat: aut sup ipsam virtutem.

¶ Prius ꝺter. de cãis q̃rũdã accñtiũ ad quoꝝ remotionẽ medicus dz maxie itẽdẽ. s. de cãis doloris ⁊ retẽtiõis ⁊ fastidij: ⁊ ꝗ iter ista accñtia maxie dz itẽdẽ ad retẽtionẽ ꝺbilitat: iõ deter. de cãis ꝺbilitat. Et ꝓ oñdit q sint cãe ꝓprie ⁊ imediate ꝺbilitat. Scđo oñdit q sũt cãe remote ⁊ mediate. z^o ibi (Cũqz cãs.) Pria in. z. Prio oñdit ex qb⁹ ⁊ ex q̃t accipiunt cãe debilitat mẽbroꝝ. Scđo exeq̄t ꝺ eis. ibi (Jlla vo.) ¶ Jux ꝓmã pte notãdũ ꝙ debilitas q̄ accidit in mẽbris cãtur ex aliq̃ istoꝝ triũ. s. vel a mẽbris vel a spũ vel a ꝟtute: et rõ h⁹ ẽ: ꝗ tũc di mẽbrũ ꝺbile qñ nõ põt i suã opõnẽ: ⁊ potissime qñ talis debilitas sumit i rel'one ad virtutẽ vitalẽ ⁊ ei⁹ opõnẽ q̄ ẽ vita siue i rel'one ad virtut regitiue toti⁹ opõnẽ: lz ẽt possit accipi ꝺbilitas rõne aliaꝝ virtutũ: nã ad opõnẽ cuiusqz virtut tria regrũt. s. agẽs ꝓncipale ⁊ h̄ ẽ virt⁹: ⁊ agẽs istrũale ⁊ h̄ ẽ z^x: ꝗ q̄dã ẽ fixum vt mẽbrũ: ⁊ q̄dã ẽ mobile vt spũs q ẽ delator virtut ad mẽbrũ: et h̄ tria regrunt in oi opõne mẽbroꝝ: iõ debilitas istoꝝ erit cã aliq̃rũ istoꝝ triũ. s. vel mẽbri vel spũs vel virtut. ¶ Scđz notãdum ꝙ Aui. tãgẽs ꝓmũ modũ sup ex pte mẽbri dic notanter (Sup corpus mẽbri) Et nõ dic sup mẽbrũ vt distiguat ſbam mẽbri a ſba spũs: ꝗ mẽbruz cõiter acceptuz ⁊ ſm se dicitur prout cõtinet in se corpo-

reitatē mēbri ⁊ spūs: ⁊ q͛ alia cā sumit̄ a corporeitate membri ꝙ̄ spūs in ꝓposito: iō dicit sup̱ corpus mēbri ⁊ nō sup̱ mēbrū: ⁊ excludit corporeitatē spūs. ¶ Tertiū notādum de eo qđ dicit ꝙ ministrāt in mēbro: notandū dic̄ h̄ ⁊ nō dic̄ mēbro: q͛ spūs ꝓprie nō ministrat ⁊ deseruit mēbro: s͛ virtuti regitiue totius vel aīe que est in mēbro: nam spūs est delator virtutū aut mēbroꝝ: quare ⁊c̄.

¶ Illa v̄o cui⁹ cā in mēbro ꝓpria existit est aut malitia cōpl'onis māsiua ⁊ ꝓprie est frīda: lz ēt sit cū calor illđ efficit: iō ꝙ eius oꝑatio friditatis oꝑōni in stupore similis existit: ꝑꝑea ꝙ corrūpit cōpl'onē spūs: quemadmodū accidit ei q̄ multaz in balneo morā facit: imo ei cui aduenit syncopis ⁊ siccitas ꝓpterea ꝙ virtutes penetrare ꝓhibet iō ꝙ inspissat. Et hūiditas ꝓpterea ꝙ laxat ⁊ oppilat aut aliqua ex egritudib⁹ cōpositis. Sz que ex illis maiorē ꝓprietatez h͛ ne in hoīe appareat: neq̄ nocumentū: neq̄ egritudo: neq̄ dolor est raritas texture illius membri in suis neruis. Omnes nāq̄ operationes naturales ⁊ volūtarie per villos: ⁊ ipsorum complexionem complentur.

¶ Hic exequit̄ de causis isti⁹ debilitatis mēbroꝝ in spāli. Prio ostēdit quō debilitas ꝓuenit ex p̱te mēbroꝝ. Scđo q̄re ex p̱te spūum. ibi (Illđ v̄o in quo est cā.) Tertio quō ex p̱te virtut̄. ibi (Et illđ qđ est virtuti ꝓpriū.) ¶ Juxta p̄mā p̱tē notādū ꝙ cām debilitat̄ sumptā ex p̱te mēbroꝝ tāgit rōne duplicis nāe mēbroꝝ. s. rōne cōpl'onis ⁊ rōne cōpōnis. Scđo tāgit cū dicit: aut aliq̄ ex egritudib⁹ compositis: ⁊ p̱ hoc duo dedit ītelligē cāz debilitat̄ rōne vnitatis: nam sic ad debitā oꝑōnē req̄rit̄ debita cōpl'o ⁊ debita cōpō: ita ⁊ debita vnitas cū iste sint tres nāe mēbroꝝ: s͛ cū sit satis notū cuilibet ꝙ sol'o ꝯtinui cāt magis cāz debilitatis mēbroꝝ ꝙ̄ de mala cōpl'one ⁊ cōpōne: iō magis de illis exp̄ssit ⁊ tertiā dedit p̱ illas duas intelligere. ¶ Secūdo notādū ꝙ dic̄ (malitia compl'onis mansiua) pōt dupl'r exponi. Uno° ꝙ p̱ hoc intelligat malā cōpl'onē eq̄lez vt accipiebat̄ sup̱ cap̄ de causis doloꝝ: ⁊ si h̄ mō exponat̄ nō h̄ dic̄ q͛ velit p̱ hoc excludē ꝙ mala cōpl'o diuersa sit cā debilitat̄ mēbrorū: s͛ hoc dic̄ q͛ vt sup̄ dicebat̄ mala cōpl'o eq̄lis est termin⁹ male compl'onis diuerse: vt patet in libro de malitia complexionis diuerse: si ergo mala cōpl'o eq̄lis est causa debilitatis membrorum: multo maḡ cōpl'o mala ineq̄lis cū sit ei⁹ termin⁹. Alio° pōt exponi: mala cōpl'o māsiua. i. ꝑdurās multo tp̱e in mēbro ip̄z valde debilitat: sed illa que nō ꝑdurat nō debilitat debilitate de qua sit curādū. ¶ Tertiū notādū ꝙ notāter dicit (⁊ ꝓprie frīda) q͛ đbilitas maxie attēdit̄ in mēbro maxie qñ deficit in oꝑōnib⁹ vite: ⁊ iō syncopis est via in mortē: iō se h͛ debilitas ad syncopiz: q͛ est via ad syncopiz: ⁊ p̱ ꝯñs est via ad mortē: mors āt nō est aliud ꝙ̄ infridatio vltima caloris īnati: ita ꝙ oīa ista. s. debilitas syncopis ⁊ mors sunt īfrīdatio caloris īnati p̱ quā stat vita: nō āt differūt nisi s͛ magis ⁊ min⁹ frīdū: mō ipsa mala cōpl'o frīda maxime est vite ꝯ̄ria: mors enī accidit qñ friditas ⁊ siccitas dñat̄: cū ḡ mala cōpl'o frigida sit formal'r ꝯ̄ria calori īnato: iō dic̄ ⁊ ꝓprie frīda: subdit postea lz mala cōpl'o cal'a illud efficiat: ⁊ cā h⁹ est: q͛ debilitas est accñs ī qua defic̄ oꝑatio vite: mō cal'itas diminuit oꝑōnes vite īquātū ē īproportionata vite: q͛ resoluit hūidū qđ est suū pabulū ad cui⁹ resol'onē sequit̄ sil'r resol'o calidi nālis: ad resol'onē calidi nālis sequit̄ calidi īnati friditas: ⁊ sic caliditas est cā debilitatis caloris innati mēbroꝝ remota ⁊ mediata: ⁊ hoc est qđ dicit Aui. ꝑꝑ qđ corrumpit cōpl'onē spūs: quemadmodū accidit ei qui in balneo ⁊c̄.

Dub^m p^m ¶ Quartū ītelligēdū ꝙ diceret aliq̄s vr̄ ꝙ Auic. male dicat ꝙ oꝑatio caliditatis est sil'is oꝑōni friditatis in stupore ⁊ ad īducēdū stuporē in mēbrū. Sz hoc nō vr̄ veꝝ: q͛ cal'm ⁊ frīdū sunt ꝯ̄ria ⁊ ꝯ̄riarū cāruz ꝯ̄ry sunt effect⁹ ⁊ nō sil'es: q̄re ⁊c̄. Jtē dic̄ ꝙ đbilitatio accidit mēbris: ꝑꝑea ꝙ corrūpit cōpl'onē spūs: ita ꝙ se refert in hac cā debilitatis ad spūz cū hui⁹ cā debeat sumi ex p̱te membri: ⁊ sil'r oīa q̄ hucusq̄ ad locū illū (Aut aliq̄ ex egritudibus cōposit̄.) vr̄ se referre ad spiritū. ¶ Ad primū dōm ꝙ lz calidū ⁊ frigidū sint contraria ⁊ eoꝝ effect⁹ īmediati sicut calefacere ⁊ īfrīdare bñ sūt cōtrary: tñ nō est īcōueniēs ꝙ eoꝝ effect⁹ mediati sint sil'es: ⁊ iō p̄nt inducere eūdē effectū: lz nō īmediate ⁊ hoc est diuersimode: nā frigidū inducit stuporē mortificando calorē īnatum: sed cal'm hoc facit resoluēdo humidū cū calido naturali. ¶ Ad aliud ꝙ oēs iste debilitates ꝓcedūt ex debilitate mēbroꝝ: q͛ primū talis debilitas īcipit a membro ⁊ nō a spiritu: lz terminet̄ ad spirituz: sed qñ esset econtra. s. ꝙ inciperet debilitas a spiritu ⁊ terminaret̄ ad mēbruz bene eēt ratione spirit⁹: mō ita est ꝙ spūs bonus bñ veniret de se ad membra: sed impeditur vel ꝓpter frigiditatez mēbri: vel caliditatem: vel siccitatem constringentem: vel ꝓpter humiditatem membri oppilantē: ita ꝙ istud nocumentū incipit a mēbris ⁊ terminat̄ ad spiritus: ita ꝙ ista debilitas dr̄ ratione membrorum.

Dub^m 2^m ¶ Ulterius notādū diceret aliq̄s nō vr̄ ꝙ morb⁹ cōpōnis non sit cā efficiēs debilitatis mēbroꝝ: q͛ ipsemet Aui. dicit ꝙ raritas texture villoꝝ que est in morbis cōpōnis que magis vr̄ facere ad debilitatē mēbroꝝ nō facit nocumētū neq̄ egritudinē quō debilitatē. Dōm ꝙ mala cōpō villoꝝ est cā vt mēbrū nō habeat suam vnitaz ⁊ cōiūctam sicut d͛: ⁊ hoc est cā debilitatis mēbri: ⁊ hoc app̱et q͛ videmus ea que aliqual'r sunt stiptica ⁊ iunctiua mēbri confortāt virtutē ⁊ illa que dilatāt ip̄z debilitāt. Et ꝑꝑea dicebat Aui. 3. cañ. ꝙ vna cā đbilitat̄ stōchi est raritas texture ei⁹: ⁊ sic app̱z ꝙ raritas villoꝝ texture ē cā đbilitat̄ mēbri. ¶ Ad rōnē dōm ꝙ Auic. nō vult dicere h̄ ꝙ in istis mēbris nō sit nocumētū vel egritudo nec dolor: s͛ vult dicere ꝙ habens raritatē texture villorū stomachi quantū ad hoc sequit̄ debilitas digestionis eius: ⁊ dato ꝙ in istis nō sit aliquod nocumētū neq̄ dolor nec alia egritudo. ¶ Ulterius intelligēdū quādo dicit (Oēs nāq̄ oꝑōnes) ꝙ id qđ h̄ dic̄ Aui. maxime h͛ veꝝ de oꝑōne mēbroꝝ que est motus localis vt est mot⁹ attractionis ⁊ retētionis vel expulsiōis: ⁊ iste oꝑōnes maxie exequuntur cum villis: lz etiam ad alias se extendant ⁊c̄.

¶ Digestioni quoq̄ bona ⁊ necessaria est retētio s͛ cōgruam dispositionez. Et hec q̄dem per villos existit.

¶ Hic vult remouere qđdā dubiū: q͛ diceret aliq̄s lz alie oꝑōnes: vt attractiua ⁊ expulsio fiāt per villos: tñ ad digōnē non ꝯ̄ferunt: q͛ digestio nō fit per villos: dr̄ ꝙ imo. Deinde cuz dicit.

¶ Illud v̄o in quo est cā spūi ꝓpria est: aut ꝑꝑ oppil'onis malitiā: aut ꝑꝑ resol'onem euacuatione facta q̄ est ei ꝓpria: aut s͛m modū sequēdi euacuationes alteri⁹.

¶ Hic ondit quō ꝑuenit debilitas mēbroꝝ ex parte spiritus ⁊c̄.

¶ Et illđ qđ ē virtuti ꝓpriū ē oꝑōnū multitudo ⁊ ipsarū reiteratio: qm̄ virtutē debilitat: lz spūs resol'o cū eo associet̄: quēadmodū associat̄ cū vnaquaq̄ causa.

¶ Hic ondit quō venit đbilitas ex p̱te virtutis. Deinde cum dicit.

¶ Cūq̄ cās s͛ aliū cōnumerauerimus modū: ⁊ remotas cās cū eis miscuerim⁹ q̄ ꝯiūctaꝝ cārū existūt cāe inueniem⁹ ex eis cās ex malitia cōpl'onis ⁊ cās ex corruptione aeris ⁊ aq̄ ⁊ comestiōis. Et ex eis sunt q̄ spiritū euāant: quaꝝ nulla fetori est sil'is: ⁊ p̄cipue fetori aque ⁊ venenosaꝝ virtutū expāsio in aere aut in corp̱e. Ex sūma cārū p̄terea debilitatis sunt que ex euōne pēdēt sic̄ sanguinis exit⁹ ⁊ vēter ⁊ ꝓprie in subtilib⁹ hūorib⁹ ⁊ aque hydropicoꝝ icisiōe pactēsis exēta cū ei⁹ q̄ztitas multa subito exhib̄it: ⁊ perforatio magni apat̄ cū ab eo multū pus subito exierit: siue ip̄m p̱ se aperiat̄: ⁊ sudor mult⁹ ⁊ exercitiū pl'm. Dolores ēt spm̄ resoluūt: lz etiā cōpl'onē ꝑmutēt. Et ex sūma istoꝝ q̄dez doloꝝ sunt q̄ maioris existūt ip̄ressionis: ⁊ sicut dolor oris stōchi siue sit extēsiuus siue mordicatiuus: ⁊ oīs dolor q̄ ē cuz ꝓpinq̄tate parti cordis. Febres quoq̄ sūt ex eis q̄ đbilitatē faciūt ꝑꝑ resol'onē ⁊ euōnē sanguīs ⁊ spūs ⁊ cōplexionis mutationē. Amplitudo quoq̄ poroꝝ est ex eo qđ ad hoc adiuuat vt debilitas resoluens accidat. Et multa fames hui⁹ existit modi. Est ēt cū toti⁹ corporis đbilitas vni⁹ mēbri: aut partis mēbri sequit̄ debilitatē: quēadmodū corp̱is debilitas ꝑꝑ malitiaz q̄ ori stomachi accidit que tāta est vt eius virt⁹ resoluat̄: ⁊ cum alicuius cor ⁊ cerebrū ⁊ qđlibet nocumētaliū vehemēter patit̄ erit hō hic velocis estuationis ⁊ qui ex pauca resoluit̄ causa. Et est cū cā debilitat̄ existit multitudo tolerātie egritudinū. Et est cū aliquod mēbruz in creatione est debilius quodā: aut alio debilius existit sicut pulmo ⁊ cerebrū: iōq̄ erit recipiens qđ forti⁹

nā a seipso expellit: locus enī cerebri ꝓprius si altꝰ non esset ex tali modo res ꝑueniret quā tolerare non posset: neqꝫ eius virtus cum ipso remaneret.

Dubm 2m

¶ Hic ponit cās mediatas ⁊ remotas debilitatis membroꝝ: ⁊ duo facit. Qꝛ p̊ ponit causas mediatas ⁊ remotas ꝯ nām. Scđo ponit causas mediatas ⁊ remotas nāles. ibi (Et ē cū aliqđ mēbrū.) Prima in .7. sicut .7. ponit modos cāruꝫ ꝯ nām. 2ª ibi (Ex sūma cārū.) 3ª ibi (Dolores ēt.) 4ª ibi (Febres quoqꝫ.) 5ª ibi (Amplitudo q̊ꝫ.) 6ª ibi (Et est cum totius.) 7ª ibi (Et est cum causa.) Neqꝫ pōt melius diuidi: qꝛ non habent ordinem adinuicem. ¶ Ulterius notandum ꝙ aer corruptus plus nocet q̄ꝫ cibus corruptus: qꝛ aer putridus ⁊ venenosus statim pertingit ad cor cuꝫ sua malitia. Sꝫ cibus p̄mo purgatur a superfluitatibus in digestionibꝰ: ⁊ ideo diutius potest aliquis viuere ex cibo corrupto q̄ꝫ ex aere corrupto.

Dubm 3m

¶ Ulteriꝰ dubitaret aliqs circa secūdā ptē. s. cū accidit d̄bilitas rōne ex̄ctiōis aque hydropicoꝝ vel ꝑꝑ exitū multe quantitatꝭ saniei ab ap̄ate cū iste sint res nociue totalr̄: ꝫ eaꝝ retētio dꝫ eē cā cōfortatiōis cū eoꝝ eūatio fuerit cā debilitatis eoꝝ. Ad h̄ dicūt aliq ꝙ h̄ est: qꝛ etiā in oī eūōne supfluitatis q̄cūqꝫ sit illa accidit silr̄ eūatio ⁊ resolō spirituū ⁊ ꝑsicuoꝝ cū mal. ⁊ ꝑꝑ hoc accidit d̄bilitas: sꝫ h̄ nō est veꝝ: qꝛ cū vrina nihil de spiritu euacuatur: qꝛ tūc ex eis debilitaret hō cum tn̄ alleuiet: sed cā quare in magna quantitate qn̄ eūatur aqua hydropicoꝝ vel magna quātitas saniei de ap̄ate d̄bilitat mēbrū est: qꝛ illa aq̄ vel sanies ꝑꝑ multitudinē ⁊ repletioneꝫ eiꝰ oppilat orificia arteriaꝝ mēbroꝝ in q̄bꝰ sunt: ⁊ ideo si in subita quātitate magna eūetur disoppilant arterie ⁊ exhalāt spūs: iō p̄cipiunt auctores ꝙ remanere dꝫ vt non extrahat tota simul: vt illud qđ remanet sit sufficiens ad oppilationem arteriarum ⁊c̄.

Dubm 4m

¶ Circa euidētiā totiꝰ capli ēt querat circa illā ptē (Et est v̄tuti ꝓpriū.) Utrū possit accidere d̄bilitas ex pte virtutis de se: ita ꝙ sit cā debilitatis disticta ꝯ debilitatē mēbroꝝ ⁊ spūs. Et arguit ꝙ nō: qꝛ illđ qđ nō pōt ex se lāguescere nō pōt ex se eē cā d̄bilitatis mēbroꝝ: sed virtꝰ est hmōi. ꝫ ⁊c̄. Ma. est no. qꝛ d̄bilitas est via ad languescēdū. mi. appꝫ ꝑ ph̄m p̊ de aīa tex. cō. 65. vbi dic̄ ꝙ si senex haberet oculū pueri videret vtiqꝫ sic̄ ⁊ puer. Ex quo vꝫ inuere ꝙ v̄tꝰ visiua nō lāguescat nisi rōne organi: q̄re ⁊c̄. Preterea illud nō d̄bilitat ex se qđ seq̄tur nocumētū alteriꝰ: sꝫ virtꝰ ē hmōi: iō ⁊c̄. Ma. pꝫ de se. mi. appꝫ qꝛ d̄bilitas virtutꝭ aut sequit nocumētū mēbroꝝ aut spirituū: nā d̄bilitatio est passio corꝑis: ꝫ tertia cā nō sumetur ex pte virtutis. ¶ In oppm est. A. ¶ Ad h̄ dōm ꝙ d̄bilitas in membris: aut sumit ex pte mēbroꝝ aut virtutꝭ aut spūs. ¶ Sꝫ ad huius euidētiā est notādū ꝙ silī mō debemꝰ ītelligere in distōne cārum debilitatū mēbroꝝ sic̄ dicimꝰ in distōne febriū. In distōne aūt cārū febriū dicimꝰ: q̄dā fundat in mēbris: q̄dā in humoribꝰ: q̄dā in spiritu: ⁊ tn̄ in se calefiūt oīa ista tria: tn̄ hec est dr̄ia qꝛ in effimera eiꝰ incipit calefactio in spū: ⁊ postea terminat ad hūores ⁊ ad mēbra ⁊ sic de alijs suo mō. Ita ēt ⁊ imaginādo in ꝓposito: nā in q̄libꝫ debilitate debilitat mēbrū ⁊ spūs ⁊ virtꝰ: tn̄ ista d̄bilitas: aliqn̄ incohat a mēbro: aliqn̄ a spū: aliqn̄ a virtute. Qn̄ aūt īcohat a mēbro: tūc postea ꝓcedit suꝑ spūs ⁊ suꝑ virtutē sicut qn̄ est debilitas ex mala cōplōne vel mala cōpōne mēbri. Aliqn̄ āt īcohat a spū ⁊ terminat suꝑ mēbrū ⁊ super virtutē: vt qn̄ accidit ex resolōne spiritus: vel ꝑꝑ oppilōnē que ꝓhibet trāsire ad mēbrū. Aliqn̄ aūt incipit a virtute vt qn̄ ꝑꝑ malā harmoniā debilitat mēbrū. Propter q̄đ notādū ꝙ sicut appet in libro de sensu ⁊ sensato: q̄daꝫ virtutes sūt finite que in determiato tpe faciūt suas opōnes sicut est virtꝰ sensibilis ⁊ motiua: ⁊ iō ex opōne eaꝝ vltra tp̄s d̄bitū debilitatur: ita qn̄ aliqs suꝑflue vigilauit vel suꝑflue ambulauit debilitat. hec aūt debilitatio incohat ex defectu virtutis: qꝛ virtꝰ est que hoc facit principaliter: ⁊ lꝫ incohet a virtute: non tn̄ sic quin accidat postea corruptio harmonie in spiritu ⁊ membris: ⁊ hoc mō ītelligit Auic. Et ex his facile est soluere ad obiecta intelligenti.

¶ Doctrina Tertia Fen Secunde: cuius sunt .xi. capi. ⁊ due summe.

¶ De accn̄tibus ⁊ significationibꝰ in vniuli. Cap. pm.

Accidentia ⁊ significatiōes ſm vnamquāqꝫ triū p̄dictaꝝ dispōnū vnā triū dclant significationū: aut rē p̄ntēꝫ de qua dicit Gal. ꝙ soli ꝯfert īfirmo in eo qđ facere dꝫ: aut rem p̄teritā de qua dixit Gal. ꝙ soli ꝓdest medico: qm̄ declat ipm in sua arte excellētē ⁊ eiꝰ cōsilio magis credūt: aut rē futuram de qua dixit Gal. ꝙ vtrisqꝫ ꝯfert: medico v̄o qꝛ demōstrat ipꝫ in sua scia excellentē: ⁊ infirmo qꝛ demōstrat qualr̄ ipse sit regendus.

¶ Sicut dicebat in p̄nº huiꝰ. 2. fen ītētio Aui. est in hac. 2. fen d̄terminare p̄nr de tribꝰ. s. de diuersitatibꝰ dispōnū cārū ⁊ significationū: nā circa hec tria marie versat ītētio medici. Postq̄ꝫ ꝫ p̄us deter. de diuersitatibꝰ dispōnū ⁊ 2º de diuersitatibꝰ cārū: h̄ d̄termiat 3º de diuersitatibꝰ accn̄tiū ⁊ sign̄ationuꝫ. Et p̊ deter. de accn̄tibꝰ ⁊ sign̄ationibus in gn̄ali. Scđo hoc facit in spāli. ibi in p̄n. 2. cap̄. (Et qm̄ est cū egritudies ⁊c̄.) In p̊ ꝫ cap̄. deter. de accn̄tibꝰ ⁊ signis ponēdo gn̄alē distōnē ipsaꝝ. Prio p̄mittit q̄ꝫdā diuersitatē sign̄ationū cōeꝫ nō solū egritudini: sꝫ ēt oībꝰ dispōnibꝰ. Scđo ponit diuersitatē sign̄ationū q̄ cōpetit tm̄ signis sanis vel egris. ibi (Significationū sanaꝝ ⁊c̄.) ¶ Iuxta p̄mā notādū de eo qđ dicit accn̄tia ⁊ significatiōes ꝙ lꝫ accn̄s ⁊ sign̄atio possint cōicare aliqn̄ in eodem s̄bto tn̄ differūt: ⁊ iō dic̄ accn̄tia ⁊ sign̄atiōes: ⁊ dr̄ia ipsoꝝ pōt assignari 2r. Unoº quātū ad rōnē. Alioº quātū ad rē. Et quātū ad rem differūt 2r. p̊ sign̄atio ē aliq̄d cōe oībꝰ tribꝰ dispōnibꝰ. s. sane egre ⁊ neutre: sꝫ accn̄s vt accipit a medico solū egre appropriat: qꝛ accidēs est res ꝯ nām vt appet de accn̄ti: nā accn̄s sequit morbū sic̄ vmbra seq̄tur corpꝰ. 2º differunt qꝛ accn̄s ⁊ significatio videntur stare sicut excedētia ⁊ excessa: qꝛ significatio repit in q̄busdam in q̄bus nō repit accn̄s: nā dispō pōt appropriari nāli vt a cōplōne ⁊ q̄busdā alijs. s. a tpe āni ⁊ a regione ⁊ etate a q̄bus nō sumit accidēs. Itē in aliq̄bꝰ sunt in q̄bꝰ nō sunt significatiōes vt in egritudinibꝰ q̄busdā. in mēbris interioribꝰ pōt ꝑcipi accn̄s qđ est actio lesa: nō āt significatio nisi aliqn̄ ab exeuntibꝰ. Scđo dr̄nt in rōne ⁊ h̄ 2r. Unoº respectu ad ea q̄bꝰ opant: nā accn̄s dr̄ in cōparatione ad corpꝰ cui accidit. s. ad corpꝰ egrū: dr̄ aūt significatio respectu medici vt ad ipaꝫ sign̄ationē medicꝰ sign̄ationē assumat. Scđo differūt rōne quātū ad ea a q̄bꝰ accipiunt: nā significatōes accipiunt rōne eiꝰ q̄ est formale in signo ⁊ in mō significādi vel significato: sꝫ accidens sumit rōne materie signi. s. rei q̄ est signū. s. cui ē rō signi tāq̄ꝫ in s̄bto: ⁊ qꝛ īter sign̄ationē ⁊ accn̄s est dr̄ia: iō dixit qꝛ accn̄tia ⁊ significationes. ¶ Scđm notādū ꝙ Aui. ponit diuersas distōnes generales accn̄tiū ⁊ inordinate: tn̄ vt eas meliꝰ ītelligatꝭ volo eas ad ordinē reducē: nā in quolibet signo est duo ꝯsiderare. s. aliq̄d māle vt est s̄ba sign̄ata ⁊ aliq̄d formale vt ē significatio q̄ refert ad significatū. Sꝫ si ꝯsideret rōne formalis qđ est in eo: tūc attēdit diuersimode in sign̄ando sic̄ diuersimode pōt ꝯsiderari: qꝛ vel cōsiderat absolute: ⁊ quātū ad h̄ dicimꝰ ꝙ sign̄ationū q̄dā significāt dispositiones q̄dā locū aut respectiue: ⁊ h̄ 2r. Aut in relōne ad tp̄s ⁊ ſm h̄ dicimus ꝙ signoꝝ q̄dā sūt demōstratiua vt illa q̄ significāt rem p̄sentē: ⁊ q̄dā rememoratiua vt illa que significāt rē p̄teritā: q̄dā ꝓnostica vt illa q̄ significāt rē futurā. Aut in relōne ad mēbrū ⁊ hoc mō dicimꝰ ꝙ signoꝝ q̄dā significāt suꝑ īteriora mēbra q̄dā suꝑ exteriora: ⁊ hoc mō accipiunt inferiꝰ. Si v̄o ꝯsideret rōne mālis qđ est in eo tūc est 2r: aut absolute aut respectiue. Si absolute tūc accipit illa distō signoꝝ ꝙ quedā sumit ab extrīsecis alterātibꝰ: q̄dā ab ītrinseco: ⁊ h̄ a q̄litate mutata: aut ab actiōe lesa vel ab exeuntibꝰ: ⁊ h̄ distō ponit a Ioānitio ⁊ a. G. per totū librū de accidenti ⁊ mor. Si ꝯsideret in respcū ad aliud: h̄ est 3r: aut in respcū īherēdi corpori vel respectu ad nos vel in respcū īherēdi ad egritudineꝫ. Si p̊ mō tūc accipit illa distō signoꝝ ꝙ quedā sumunt a s̄balr̄ īherētibus: quedā ab effectibꝰ: ⁊ q̄dā a casibꝰ: ⁊ hāc ponit. G. in. 2. thegni. tex. cō. 7. ⁊ Aui. infra. Si in respectu ad nos tūc accipit illa distinctio signoꝝ ꝙ q̄dā sumunt a sensibilibꝰ ꝓprijs vt ab odore vel sapore ⁊c̄. quedā a sensibilibꝰ cōibus vt a motu ⁊ quiete ⁊c̄. ⁊ istaꝫ ponit infra Aui. Si 3º mō. s. respectu ad egritudinē sumit illa distinctio ꝙ signoꝝ quedā sunt familiaria ⁊ ꝓpria vt illa que silr̄ terminant egritudinē vel termināt cū egritudine illa sunt cōia que vocant post apparētia: tūc dico ꝙ diuersitatē signoꝝ d̄terminat hic Aui. in p̊. G. vt cōparat ad tp̄s dicēs ꝙ q̄dā ꝯferūt medico: ⁊ q̄dam infirmo: ⁊ q̄dā vtriqꝫ prout sūnt presentia preterita ⁊ futura.

Dubm pm

¶ Sꝫ tu dices. videt ꝙ oē signū significet rē p̄ntē: qꝛ qđ offert seipꝫ semꝑ significat rē p̄ntē: sꝫ oē signū est hmōi: iō ⁊c̄. maior ē nota: qꝛ oē qđ ē: ē sibi p̄ns. mior appet: qꝛ nisi se offerret nō sign̄aret: nullū ergo signū sign̄at: neqꝫ p̄teritā: neqꝫ futurā: ꝫ male dicit. Preterea nō vꝫ ꝙ aliqđ signū cōferat soli īfirmo ⁊ nō medico: nā taꝫ egri q̄ꝫ medici est idē finis. s. sanitas: ꝫ vtriqꝫ cōfert. Preterea vꝫ male dicere ꝙ signa p̄terita cōferunt solū medico: qꝛ scire cōsuetudinem preteritoꝝ actoꝝ cōfert medico in eo ꝙ scit meliꝰ curare egritudinem per p̄cedētia. Itē cōfert īfirmo qꝛ qn̄ medicꝰ scit dicere p̄terita sine reuelatione infirmi: īfirmus magis cōfidit de medico ⁊ citius sanat: qꝛ ille plēs sanat de quo plures cōfidūt: in cōmēto ꝓhemij ꝓnosti. ꝫ vꝫ vtriqꝫ cōferre. ¶ Ad h̄ dōm. Sꝫ p̊ notādū ꝑꝑ solutionē istoꝝ ꝙ in signo est duo cōsiderare. Primū est ipm māle qđ est in signo absolute vt vrinā vel egestionē vel doloreꝫ: ⁊ h̄ mō bn̄

est illud qđ ꝑ occurrit medico: ꝛ hoc signū bñ de se est pñs medico in sui cognitione: ꝛ hoc mō oē signū est pñs: qꝛ indicat seipꝫ pmo. Scđm sciendū in signo est illud qđ relinquiꝉ ex signo ꝛ in qđ dedu ciꝉ itell's in cognitiōeꝫ signati: ꝛ hoc mō nō oē signū est pñs: ſꝫ qđ dā est ꝑteritoꝝ rememoratiuū: vt qñ itell's ferꝉ ex eo qđ sibi ꝑsen tial'r occurrit de re ꝑterita: ꝛ ad futuroꝝ ꝓnosticū. s. qñ manudu ciꝉ ꝑ signū sup futura vt qñ scio ꝙ habuit vel hēbit fluxū vētris ꝛ hmōi. ¶ Scđo est nōn^m^ ꝙ sunt q̄ ꝯferūt solū medico: veꝝ est pñ^r^: sed vtrīqꝫ pōt q̄dāmō ꝯferre: tūc qñ dꝛ q̄dā sunt q̄ ꝯferūt soli egro veꝝ est pñ^r^. Sꝫ rō qꝛ nō multū ꝯferūt medico est: qꝛ signa demon stratiua in pñti q̄dē in egro solū sūt ad cognoscēdū: mō nō est ma gna laus medico cog̃scere pñtia: sed ꝑscire ꝑterita vl' futura: sicut sil'r ꝑscire ꝑterita ꝑncipal'r ꝯfert medico: qꝛ magis laudaꝉ ꝛ hono raꝉ ab īfirmo nō sic pñ^r^ nisi inquātū medico melius se cōmittit in manib⁹ suis: sed signa que sunt circa futura ꝑncipal'r cōferūt me dico: qꝛ medicus ex his honoratur. Item infirmo magis qꝛ preui det futura pericula potētia cōuenire egro. ¶ Et ex his appet sol'o ad oēs rōnes ꝑterqꝫ ad. 2. Cū dꝛ idē est finis medici ꝛ īfirmi. Dico ꝙ nihil est: qꝛ sanitas est finis medici vt medicus est: ſꝫ huius me dici finis est gloria ꝛ honor vt in principio primi ꝓnosticorum.

¶ Significationū sanaꝝ q̄dā sūt q̄ cōpl'onis significāt equalitatē q̄s in suo loco noīabimus. Et q̄daꝫ sūt q̄ si gnificāt coeq̄litatē cōpōnis ex qb⁹ sunt sibales q̄. v. g. sūt vt sicut forma ꝛ sit⁹ ꝛ quātitas ꝛ nūerus ꝫm qđ oꝫ. Et he q̄dē dispōnes diuise fuerūt. Et ex eis sūt accñta les sic decoratio ꝛ pulchritudo. Et ex eis sūt finales ꝛ ipse sunt q̄ fiūt ex cōplemēto opōnū: ꝛ q̄ icedēdo ſꝫ ꝑ fectionē ꝑueniūt. Oē eni mēbrū cui⁹ opatio cōpleꝉ est sanuꝫ. Modus aūt ex opationibus cognoscēdi est ꝫm mēbroꝝ principaliū dispōnes. Secūdū cerebrū q̄dem est per dispōnes operationū volūtariaꝝ ei per dispō nes sensus ꝛ per opōnes existimationis. Et ꝫm cor q̄ dem est per pulsuꝫ ꝛ per anhelitū. Et ꝫm epar q̄dē est per egestionem ꝛ vrinā: ipsius nāqꝫ debilitatē egestio ꝛ vrina loture recentis carnis similes sequuntur.

¶ Hic ponit diuersitatē signoꝝ q̄ cōpetūt tm̄ sanis corporibus vel tm̄ egris. Et ꝑ ponit diuersitatē signoꝝ appropriatā tm̄ vel solum sane dispōni. Secūdo ponit multas alias appropriatas egre dispo sitioni. ibi (Accidentiū aūt que egritudines ꝛc.) ¶ Iuxta istā par tē notāduꝫ ꝙ lꝫ ista diuersitas sit appropriata significationib⁹ que sunt circa sanas tm̄: tñ pōt fieri circa egras: nā quedā sunt que si gnificāt malitiaꝫ cōpl'onis: ꝛ quedā que significāt malitiam cōpō nis: ꝛ istaꝝ quedā ꝛc. vt pꝫ in textu: tñ magis posuit ħ circa dispō nem sanam: qꝛ in ea est mag̃ manifesta hec diuersitas qꝫ in egra. ¶ Et est notādū ꝙ qñ Aui. dicit ꝙ q̄dā significāt coequalitatē cō plexionis: q̄dā coequalitatē cōpōnis ꝛc. dat itelligere distōnem si gnoꝝ. s. positā in thegni. s. ꝙ q̄dā sumunꝉ a sibaliter inherētib⁹: ꝛ ħ mēbrū tāgit ꝑ cū dicit sunt sibales vt forma sit⁹ quātitas: nā hec si gna sumunꝉ ab eo ꝙ est de siba mēbri: alia sumunꝉ ab accñtibus ꝛ hoꝝ quedā sumunꝉ a casib⁹ vt pulchritudo ꝛ decor. quedā ab effe ctibus vt opōne sensitiua vel motiua: ꝛ hoc mēbrū tāgiꝉ cuꝫ dꝛ ex eis sunt finales ꝛc. ¶ Tertiū est aduertēdū ꝙ in decl'atiōe cogno scendi accñtia que sunt effectus vel opationes vel fines qđ idem est magis explicat de significationib⁹ principaliū qꝫ alioꝝ: qꝛ totū corpus qualificaꝉ ꝛ depēdet ab opationib⁹: siue a diuersitate ope rationū principaliū mēbroꝝ: ꝛ ideo sicut mēbra principalia diuer sificanꝉ: ita ꝛ totum corpus: nam super significationē cerebri acci pit signū sumptum ab operationib⁹ volūtarys sensibilib⁹ ꝛ moti uis ab ipso ꝓcedentibus: dispositionem autem pulsus sup disposi tionem cordis vel virtutis vitalis: ꝛ etiam per anhelitum.

Dub^m^ 2^m^ ¶ Sed tu dices de pulsu notū est ꝙ significat sup dispōneꝫ cordis: sed de anhelitu vꝛ qꝛ ad anhelitū sequiꝉ virtus motiua lacertorū que ꝓcedit a virtute motiua cerebri nō solū a virtute vitali. ¶ Di cendū ꝙ ab anhelitu pōt sumi significatio 2^r^. Aut rōne eius qđ in anhelitu egrediꝉ: ꝛ hoc mō anhelitus soluꝫ significat sup cor: quia hec mutatio. s. fumosaꝝ supfluitatū que per anhelitū egrediūtur solū ꝓcedit a corde. Aut sumiꝉ signatio ab anhelitu rōne actionis eius: ꝛ tūc ab anhelitu pōt sumi significatio a duob⁹. s. a cerebro et a corde sicut duo pñ^a^ cōcurrūt ad actionē anhelit⁹. s. virt⁹ motiua cerebri que efficit motū. Iteꝫ virtus vitalis cordis que est tāqꝫ fi nis: qꝛ anhelitus fit ꝑꝑ cor: ideo pōt diuersificari a corde tāqꝫ a fi ne: naꝫ agens agit semꝑ ꝫm ꝙ reperiꝉ necessitas finis: ꝛ iō variaꝉ anhelit⁹ ab accñtib⁹ aīe sic ab ira tristitia ꝛc. que hñt eē in appeti tu qui ē in corde: ꝛ iō mutaꝉ ꝫm ꝙ reqrit necessitas cordis: ſꝫ mu taꝉ a virtute cerebri absolute quātū ad ei⁹ factionē vel priuatiōeꝫ factionis absolute cū eius virtus ad anhelitū requiraꝉ: ꝛ ideo mu tatur anhelitus ex lesiōe cerebri: vt in epilepsia vel apopl'ia vt ap paret. 4. de interiorib⁹ cap. 2. ꝛ apparet sic qūo significat sup dis positionē cordis: ꝛ qūo nō. ¶ Sed vlterius tu dices de eo qđ sub dit. (Et ꝫm epar per egestionē ꝛ vrinā.) Auic. videꝉ male exēplifi care de egestione ꝛ vrina respectu epatis: qꝛ egestio ꝛ vrina sūt ca sus epatis nō effectus vel operationes epatꝭ vt pꝫ. Dōm ꝙ Auic. bene dicit: ꝓpter qđ notandū qꝛ hec est differentia inter opōnes vitales ꝛ aīales ꝛ operationes naturales: qꝛ a dispōne virtutꝭ aīa lis ꝛ vitalis īmediate possumus sumere significationeꝫ ab effecti bus: qꝛ eaꝝ operationes statim se offerunt sensui: sed sup nāleꝫ ꝑ exeuntia: non autē per effectus: qꝛ sui effectus sunt nobis occulti: ideo adaptauit ad dispositionem sanam ipsi⁹ epatis solum ꝛc.

¶ Accñtiū aūt que egritudīes signant q̄dā sunt q̄ ipsaꝫ demōstrāt egritudinē sic diūsitas pulsus in festinatōe sui in febre: ipse nāqꝫ ipsaꝫ signat febrē. Et q̄dā sunt q̄ egritudis significāt locū sic pulsus serrinus cui ī parte pectoris fuerit dolor: qm̄ significat ꝙ apostema est in pāniculo ꝛ in diaphragmate: ꝛ sic pulsus vndosus: qm̄ significat ꝙ apostema est in corpore pulmonis. Et q̄ dā significāt egritudinis cāꝫ sicut significatiōes reple tionis per diuersitatem suaꝝ dispōnuꝫ: quaꝝ q̄sqꝫ mo dus aliquem repletionis modum significat.

¶ Ponit diuersitatē accidentium vel signoruꝫ que appropriaꝉ soli dispositioni in egro: ꝛ tria facit sicut tres ponit distōnes. scđa ibi (Amplius accñtiuꝫ.) tertia ibi (Significationū preterea.)

¶ Dubitaꝉ circa illā partē. amplius accidētiū. de eo qđ dicit ꝛ sunt quedā que in fine rei eueniunt: nā ex hoc vꝛ īnuere ꝙ signa creti ca eueniant in ꝓcessu egritudinis ꝛ nō in prin^o^. Sed cōtra. qꝛ Gal. dicit in. 67. cō. 2. ꝓnosti. ꝙ signa cretica possunt apparere in pñ. ꝛ tunc sunt mala: qꝛ sunt sine signis digōnis precedētib⁹: ꝛ hoc idem dicit in cōmēto. 12. ꝑme parti. illi⁹ afor. Paroxismos ꝛ cōsistētias. ꝛ ꝑ de crisi cap^o^. 8. ¶ Preterea dicit ꝙ significatiōes ꝓhibite matu rationis nō apparēt in pñ^o^ sed in ꝓcessu. Cōtrariū huius ponit. G. in cōmēto illi⁹ afor. 12. ꝑ^e^ pti. Paroxismos. dicens ꝙ signa ablate coctionis apparēt in pñ^o^ morbi: ꝛ hoc dicit Hip. in libro vrinarū. Signa aūt initiatiue digestionis apparēt in ꝓcessu. ¶ Preterea di cit ꝙ signa mortis nō apparēt in prin^o^. Cōtra. qꝛ in apopl'ia tertie speciei ꝛ squinātia prime spēi ab ipso pñ^o^ apparent signa morta lia. ¶ Ad primū dōm ꝙ pñ^m^ intelligit hic Auic. pūctum initiale in quo īcipit egritudo ꝛ in tali prin^o^ nō possunt apparere signa cre tica: ꝛ hoc ꝓbaꝉ per id qđ dixit supra in 2°. §. que cū egritudine ici piunt ꝛ finiūtur: nā signa familiaria nō īcipiunt ab ipso pñ^o^ qđ est pūctum initiale in quo īcipit egritudo: tñ pñt bñ apparere in ꝑnci pio qđ est vnū de. 4. tēporib⁹ morbi: ꝛ ita ītellexit. G. in cōmen. il lius afor. Paroxismos ꝛc. ꝙ signa cretica nō īcipiūt cuꝫ morbo in sui certo initio. i. pūcto initiali: tñ apparēt in initio 2° ꝛ 3° cōsidera tiōe. s. in prin. qđ est spatiū triū dieꝝ: ꝛ in pñ. qđ est vnū de. 4. tēpo rib⁹ morbi ꝛc. ¶ Ad 2^m^ dōm ꝙ secus est iter signa ablate digōnis ꝛ signa ꝓhibite digōnis: nā signa ablate coctionis sunt qñ nā non bñ icepit opari manifeste circa mām morbi: ꝛ ħ est in pñ. qꝛ tunc apparēt signa occulte digōnis: sic appet ꝑ. G. in. 1. de crisi. ca. 18. ſꝫ signa ꝓhibite digōnis sunt signa īdigōnis que sunt ꝯria signis dige stionis: ꝛ talia sūt qñ nā incipit opari manifeste circa mām: ꝛ mā repugnat ꝛ nō obedit ei ꝛ talia apparēt in ꝓcessu ꝛ nō in pñ^o^. ¶ Ad 3^m^ dōm ꝙ egritudinū quedā sunt mortales a toto gñe: quedā aūt salubres a toto gñe: ꝛ quedā tenēt mediū. s. egritudines acute. In egritudīb⁹ q̄dē mortalib⁹. s. in apopl'ia ꝑme spēi ꝛ squinātia prime spēi: ꝛ in egritudīb⁹ salubrib⁹ a toto gñe qualis est effimera nisi cō tingat error nō hꝫ locū sermo Aui. In egritudīb⁹ aūt īcertis. s. que tenēt mediū locū hꝫ quales sunt egritudines acute: ꝛ hoc notauit Aui. cū dixit. Haꝝ autē plurime in egritudinib⁹ sunt acutis.

¶ Amplius accñtiū q̄dā sūt ꝓdeūtia q̄ cū egritudīe in cipiunt ꝛ finiunꝉ sicut febris acuta ꝛ dolor pūgitiuus ꝛ coangustatio anhelit⁹ ꝛ tussis ꝛ pulsus serrinus cū apo stemate lateris. Et q̄dā sunt q̄ notā horā nō hñt ꝛ egri tudinē qñqꝫ sequunꝉ qñqꝫ nō sicut dolor capitꝭ cū fe bre. Et sunt q̄daꝫ que in fine rei eueniūt de qb⁹ sunt si

Dubiū 3^m^

gnificationes

gnificationes crisis ⁊ maturitatis significationes ⁊ significationes prohibitionis maturitatis ⁊ signa mortis: harum aūt plurime sunt in egritudinibus acutis.

¶ Hic ponit .2. diuersitatē signorum que appropriant solū egritudinibus. Ubi notādū ꝙ hic ponit distōnē signorum in cōparatiōe ad morbū q̄ accipit s̄m diuersitatē eorum q̄ apparēt in morbis. Notandū ꝙ sic appet in cōmēto illi⁹ afo. Paroxismos ⁊ cōsistētias. signorum q̄dā sūt familiaria. s. illa q̄ semp ꝯcomitant morbū a p̄n° vsq̄ ad finē: ⁊ cessant morbo cessante. Alia sunt nō familiaria: vt q̄ aliqñ sequūtur morbū: aliqñ nō: ⁊ istorum q̄dā sūt apparētia in p̄n° ⁊ q̄dā nō pñt appere nisi post signa digōnis ⁊ idigōnis: q̄dā sunt q̄ aliqñ apparēt in diuersis tpib⁹: vt signa crisis ⁊ signa salutis ⁊ mortis: vt in p̄n° de crisi. cap. 15. Ulterius oporteret querere vtruz hec oīa que hic noiant in pleuresi semp ꝯcomitant pleuresim de necessitate: sed q2 nō est mō tp̄s dimittat. Ulterius dicit in acutis: non vult ēt dicere ꝙ nō possit ēt fieri in chronicis egritudib⁹: sed in eis fit raro: ⁊ dixit plē: q2 oīa hec signa reperiunt in acutis: vt appet in illo afo. 23. 2ᵉ par. Acute egritudines: sed alia signa. s. digestionis ⁊ idigestionis ⁊c. omnia possunt reperiri in chronicis ⁊ in acutis: h̄ manifestius in acutis. Deinde cum dicit.

¶ Significationū p̄terea alie sunt q̄ in eo qđ de membris appet signant q̄ sūt ex eis sumpte q̄ ꝑprie sentiunt sicut colorum dispōnes ⁊ dispōnes tact⁹ in duritie ⁊ mollicie: ⁊ in calitate ⁊ friditate ⁊ in reliqs: aut ex his q̄ cōmuniter sentiunt: ⁊ sunt ea q̄ sunt sumpta ex forma mēbrorum ⁊ ipsorum sitibus ⁊ motibus ⁊ quietibus.

¶ Hic ponit tertiā diuersitatē signorum: q̄dā signant sup egritudinez mēbrorum iteriorum: q̄dā sup egritudinē mēbrorum exteriorum. Deter. p̄ de diuersitatib⁹ signorum q̄ signant sup mēbra exteriora. 2° iteriora. 2° ibi (Et de signis ēt sūt q̄ egritudiēs demōstrāt occultas.) In p̄° pte ponit suā distōnē. Scđo đclat mēbra distōnis. ibi (Et cognitiones q̄dē dispōnū.) P̄ria in duas. P̄rio facit qđ dcm̄ ē. Scđo remouet q̄ddā dubiū. ibi (Et fortasse illa.) ¶ Notandū ꝙ sensibilia pñt dici cōia 2ʳ. Uno°: q2 sentiant vel a sensu cōi vel a phātasia: sic Auer. 2. de aīa. cō. 65. dicit eniz ꝙ ista sensata cōia. s. forma mot⁹ qes ⁊c. nō dicunt cōia: q2 solū sentiant a sensu cōi. h̄ eñi eēt mala expositio: q2 oīa sensata siue cōia siue ꝑpria sentiunt a sensu cōi. Alio° dicūtur cōia: q2 a pluribus sensibus percipiunt: nā forma ⁊ mot⁹ et magnitudo ⁊c. sentiunt a visu ⁊ tactu ⁊c. ⁊ hec est vera expositio.

¶ Et fortasse illa signabūt ipsorum dispōnes occultas sic labij salt⁹ vomitū. Ipsorum p̄terea quātitates augm̄tate si fuerint aut diminute ⁊ eorum numeri fortasse occultorū dispōnes significabūt mēbrorum: queādmodū curtitas digitorum q̄ epatꝭ puitatē signat ⁊ econtrario.

¶ Remouet dubiū ⁊ est tale: dictū est ꝙ ista sensata cōia significāt sup egritudines exteriores: modo quereret aliquis significant ne ista super egritudines interiores. rñdet ꝙ sic: ⁊ patet.

[Dub. 4] ¶ Sz dubitaret aliqs de eo qđ dicit ꝙ breuitas digitorum ē signū paruitatꝭ epatꝭ: nā h̄ ē ꝯ Auer. in. 4. collꝫ. ca. 4. de signis signantib⁹ super sanitatē epatꝭ: q expsse dic ꝙ q dicit ꝙ puitas digitorum sigt ⁊c. ignorat locū gñatiue virtutis. Preterea quō sigt sup epar cū non sint orti ab epate. Ad hoc dōm ꝙ digiti pñt 2ʳ accipi aut ꝑprie aut trāsumptiue. Si p̄ mō accipiant dico ꝙ ex curtitate digitorum nō significat sup dispōnē epatis ꝑprie: cui⁹ rō ē: q2 epar ē p̄n^m exhibēs mām mēbrorum ex qua augent ⁊ cōplent: qñ ḡ sūt curti signant sup defectū māe: sꝫ quātū ad h̄ nō mag̃ curtitas digitorum h̄ sigt q̄ aliorū mēbrorum: sꝫ sic dic Auer. lōgitudo ⁊ curtitas digitorum depēdet ab opōne virtutis iformatiue mag̃ q̄ ab aliq̄ alio: tñ mā ad hoc adiuuat: q2 si ē parum de mā virt⁹ iformatiua nō potuit lōgos pducē ⁊c. ⁊ iō hoc est dcm̄ valde ex̄neū accipiēdo ꝑprie digitos. Alio° pñt accipi trāsumptiue. s. ꝙ p digitos itelligit venas epatis: ⁊ ita retulit q̄dā hebreus magistro Thadeo ꝙ in Aui. habet apud arabes vene vbi habem⁹ digiti: nā vene dicunt digiti epatis: ⁊ hoc vr̄ cōcordare cū dicto. G. in libro. 5. de iuuamētis mēbro. ca. 2. ⁊ 6. cap. 1. dic eni ꝙ vene que sunt meseraice dicunt man⁹ epatis: nā sicut p manus attrahim⁹ res: ita epar per meseraicas attrahit nutrimētū: ⁊ relique ēt vene dicunt manus ēt epatis: q2 per eas trāsmittit nutrimētū ad singula mēbra corporis nr̄i. Alij dicūt ꝙ hic itelligit vere digitos: ⁊ dicūt ꝙ digiti man⁹ debēt ꝑportionari epati 2ʳ. Uno mō ex pte māe: q2 si epar est magnū ⁊ oīa mēbra d̄bent eē magna eo ꝙ mā ipsorum est multa: ⁊ si epar est puū oīa mēbra d̄bēt eē pua pp penuriā māe. Itez ex pte finis: q2 epar magnū idiget mag̃ nutrimēto ⁊ multo. allatio aūt multi nutrimēti ꝯfert per digitos lōgos eo ꝙ multū pñt recipe in vice. Et sil'r intelligendū est de ore: nā os dꝫ eē magnū qñ epar est magnū ad hoc vt multū nutrimentū possit recipe: sed sicut dixit hoc nō valꝫ. p̄ q2 nō mag̃ arguit sup digitos q̄ sup alia mēbra: secūdo q2 lōgitudo ⁊ curtitas eorum nō solū depēdet a mā: imo multo mag̃ ab agente. s. a virtute iformatiua: vt dicit Auer. lꝫ ad h̄ ꝯferat multitudo vel paucitas māe. ¶ Sz vlterius tu dices nūquid numerus digitorum ꝑportionat epati. Dicēdū s̄m quosdā ꝙ sic: nā aliquando epar hꝫ pēnulas. 5. ⁊ aliqñ. 4. sicut recitant anathomici. vel quādo habebit. 5. pēnulas: tūc in illo erunt. 5. digiti. si. 4. 4. tamē vt dixi hoc nō sufficit: sed si per digitos intelligat venas: tūc dico ꝙ quādo epar erit paruū: tunc vene minuent s̄m quātitatem: q2 erūt parue. s. subtiles āguste ⁊ pauce. Ulterius dicit que sentiūtur cōiter. i. que sunt sensibilia cōia vt vnguiū gibbositas: mō figura est sensibile cōe. ¶ Sz tu dices nōne ptisis ⁊ ethica signant super dispōnē mēbrorum interiorum: manifestū est ꝙ sic. ergo male exēplificat. Dōm ꝙ ptisis ⁊ ethica dupl'r possunt considerari. Uno mō quātuz ad principia ex qb⁹ imediate ꝑueniunt: ⁊ hoc mō significant sup mēbra interiora. Alio mō quātū ad id qđ apparet exteri⁹. s. quātū ad macrescētiā ⁊ ꝯsumptionem exteriorum mēbrorum: ⁊ sic loquit hic Aui. non aūt primo modo.

¶ Et cognitiōes q̄dē dispōnū eorum p egōnē si est nigra aut citrina: ⁊ sup qđ signat sunt res visibiles. Et ex rugitu sup iflationē ⁊ malitiā digerendi est audibile: huiusmodi quoqꝫ sūt cognitiōes p odores ⁊ sapores oris ⁊ reliq̄. Et cognitiōes ptisis ⁊ ethice p vnguiū gibbositatez sunt visibiles: h̄ sunt de cap. eorum q̄ sentiunt cōiter. Est aūt cum qđ manifeste sentit rē significat occultā: queādmodū rubor pomi maxille pulmonis portēdit apa ⁊ gibbositas vnguis vlcus pulmonis.

¶ Hic đclat mēbra distōnis. Primo đclat distōnes sumptas a sensibilib⁹ ꝑprijs. Scđo a sensibilib⁹ cōibus. ibi (Ex cognitionib⁹ vō q̄ hñtur.) Prima in tres. P̄rio ponit signationes sumptas a sensibilibus simpl'r ꝑprijs. Scđo ponit signationes sumptas a sensibilibus ꝑprijs que pñt reponi cū cōib⁹. ibi (Et cognitiōes ptisis.) Tertio remouet dubiū. ibi (Est aūt.) ¶ Sed aliqs diceret circa p̄mam partē Aui. vr̄ male dicere: q2 ipē dꝫ hic docere significare sup egritudines exteriores p ꝑpria signa: ⁊ ipse docet sup iteriores: nā egestio significat sup dispōnē mēbrorum iteriorum. s. stōchi ⁊ epatis: nō āt sup dispōnē exteriorum. Preterea ipse docet significare sup rugituz sup malā digōnē: mō cū digestio fiat in stōcho ⁊ epate ad quaz sequit rugit⁹: ⁊ hec sint mēbra iteriora: male ḡ exēplificat. ¶ Ad primū dōm 2ʳ. Uno° per lrām que cōiter inuenit exterius q̄ dicit: et cognitiones dispōnū icteritie si est nigra aut citrina sūt visibiles: ⁊ hoc mō tollunt duo. Sz notādū ꝙ aliqñ signū ⁊ sigtū sunt idem in sb̄to sicut sunt signa sbaliter inherētia: nā caliditas cutis est signū significās exterius: iherēs cuti est signuz in aīa medici ⁊ est significatū in corpore egri. Aliqñ signū ⁊ significatū nō sunt idē: sꝫ diuersa sicut in icteritia: nā in icteritia. s. citrinitas cutis est signum ⁊ significatū: est eni caliditas cutis ⁊ nō est referēda ad epar: quia tūc eēt dispō occulta ⁊ nō manifesta. Alio mō pōt exponi subijciēdo lrām originalē: possemus dicere ꝙ p egestionē nigrā aut citrinaz docet auctor significare sup icteritiā que est dispō exterior. s. que est cutis ⁊ nō sup dispōnē occultā epatis ⁊ stōchi. ¶ Ad 2^m potest 3ʳ rñderi. Uno mō ꝙ dato ꝙ digestio sit dispositio occulta: tñ q2. A. docet significare p signa ꝑpria q̄ significāt sup dispōnē manifestā ⁊ occultā: ideo iterposuit. A. egritudiēs occultas ei⁹: tñ intentio est p̄n^r docere cognoscere dispōnes manifestas per ꝑpria sensibilia. Uel aliter ꝙ hic idē sit signū ⁊ significatuz: nā ipse docet significare super dispōnē large acceptā: ⁊ nō super egritudinez tm̄: istud aūt signū ⁊ significatū est sonus siue rugit⁹: nā rugit⁹ est signū vt est in aīa medici: ⁊ est significatū vt est in corpe egri. Uel al'r dicēdū ꝙ lꝫ rugitus significet sup malā dispōnē stōchi vel epatꝭ que est iterius: tñ rōne cacesie que est mala dispō stōchi vel epatꝭ que appꝫ ex̄: vt tumor corpis q̄ ē via ad hydropisiꝫ: ⁊ vt sic sigt sup dispositionē mēbrorum exteriorum. Deīde cū dic. (Est aūt.) Remouet dubiū ⁊ est tale: q2 dcm̄ est ꝙ sensibilia ꝑpria significāt super egritudines exteriores. Posset aliqs dicere signt ne sup iteriores qñ nō significēt sup exteriores. rñdet ⁊ dicit ꝙ significāt ēt super iteriores ⁊ đclat p exēpla. Notādū q̄ est cā qñ rubor maxille sigt super apa pulmonis ⁊c. q2 ex apate pulmonis ascēdunt q̄dā vapores ad caput ⁊ iducūt ruborē in genis: q2 ille loc⁹ est valde rarus ⁊ porosus: ita ꝙ cito vadit ad illa loca. Cā aūt q̄re gibbositas vnguium ⁊ curuatio sigt vlcus pulmonis ē: q2 ad vlc⁹ pulmonis seqt ptisis et

cōsumptio carniū ⁊ magꝭ apparet in vnguibꝰ: qꝛ magꝭ sunt ex̄ma ⁊ ideo citius cōsumit̄ caro que est sub vnguibꝰ: ideo citius appe: ibi cōsumptio ꝙ̄ alibi: ⁊ tunc coartat̄ vnguis ſm latus ⁊c̄.

¶ Ex cognitionibꝰ v̄o que habent̄ ex motibus ⁊ quietibus trahitur res quā modo narrabimus.

¶ Prius oñdit quō sumit̄ sigñatio ex sensibilibꝰ ex nō sensibili cōi: qd̄ est signū mēbroꝝ iterioꝝ: in pte ista deter. de sensibilibꝰ cōibꝰ egritudinibꝰ siue de signis sumptis ab eis māifeste tāgēdo duo de sensibilibꝰ q̄ supra posuerat. s. motū ⁊ qetez ⁊ de eis ꝓseqt̄. Et p̄ ꝓponit̄ ꝙ dispō exterioꝛ corporis cognoscit̄ ex his duobꝰ. Scd̄o ꝓsequit̄ ex signis sumptis ab eis. ibi (Significationes.) Tertio epilogat. ibi (Hec ergo significationes.) Deinde cum dicit.

¶ Significationes v̄o que sumunt̄ ex mō qetis sunt sic̄ apoplexia ⁊ epilepsia ⁊ syncopis ⁊ paralysis.

¶ Hic ꝓsequit̄ ⁊ duo facit. Primo ponit signa q̄ sumuntur ex qete. Scd̄o illa q̄ sumunt̄ ex motu. ibi (Et q̄ ex motu.) ¶ Jux̄ qd̄ notandū ꝙ notāter dixit ex mō qetis: qꝛ in oībꝰ istis que h̄ enumerat est qes: tñ in eis ē diuersus motꝰ qetis: qꝛ in apoplīa ⁊ paralysi ⁊ syncopi est qes cū mollificatiōe: sed in epilepsia est motꝰ cuz ꝯctione. Jtē in syncopi ē qes ꝑꝑ nocumītū factū in corde: sꝫ in epilīa ⁊ apoplexia est qes ꝓpter nocumētū factū in cerebro. Jtē qꝛ in aliqbꝰ ē nocumentū in toto corpore: puta in epilepsia apoplexia ⁊ syncopi: sed in reliqs est nocumētū solū in pte q̄ est mollificatio ptis.

Dubiū 5m ¶ Sꝫ tu dices. nō vꝫ ꝙ signū sumptū ab epilīa sit signum sumptū a qete: qꝛ epilīa est spasmus qdā: vt dic̄ Serap̄. ca. de epilīa: sꝫ spasmus ē malus motꝰ: vt pꝫ. 3. de iterio. cap̄. 6. g̊ nō ē sigtio sumpta ex qete. ▽ Ad h̄ p̄t vno mō r̄nderi sic ꝙ spasmꝰ ⁊ eodē mō epilīa pn̄t 2r ꝯsiderari. Unoº quātū ad p̄nm eiꝰ. Alioº quātū ad ꝓcessuz. s. q̄tuz ad modū cōplemēti eiꝰ. Si p̊ mō tūc dico ꝙ in epilīa ⁊ i apoplīa ē malus motꝰ. s. spasmosus. Si quātū ad cōplemētū eiꝰ tūc est mollitia totiꝰ corporis cū qete: vñ. H. 4. de accñti ⁊ mor. cap̄. 8. dicit ꝙ epilepsia est mollitia totiꝰ corporis. Uel aliter ꝙ epilepsia pōt dupliciter cōsiderari. Uno mō quātū ad totū subiectū. Alio mō q̄tuz ad partē subiecti. Si p̊ mō tunc est cū mollitia: si quātū ad aliquaz partē est cū motu: nā q̄uis epilepticus moueat manus vel aliqua membra: tñ nō posset mouere oīa mēbra: imo qd̄ peius est nō pōt stare rectus: tamē prima expositio est melioꝛ lꝫ vtraqꝫ sit bona.

¶ Et que ex motu sumunt̄ sunt sicut horripilatio ⁊ tremoꝛ ⁊ singultus ⁊ sternutatio ⁊ oscitatio ⁊ alices ⁊ tussis ⁊ saltus ⁊ spasmus cum incipit spasmari.

¶ Hic ꝓsequit̄ de significationibꝰ sumptis a motu. Et p̊ oñdit quō h̄ significant super mēbra exterioꝛa enumerando multa talia accidētia. Scd̄o ponit diuersitatē inter illos motus. ibi (Et eaꝝ q̄daz sunt ⁊c̄.) ▽ Sꝫ diceret aliqs nō vꝫ ꝙ spasmus sit motus: qꝛ Aui. 3. cañ. cap̄. de spasmo. dicit ꝙ spasmus est egritudo officialis: nulla egritudo est motꝰ vt ꝓbatum est. 3. de accidenti ⁊ morbo. ergo nullus spasmus est motꝰ. dicit sic Serapio ꝙ spasmus quātuz ad sui p̄nm est motus: ⁊ hoc mō intelligit h̄: ⁊ hoc apparet cū dicit. icipit spasmari. Alio mō pōt considerari quantum ad sui ꝓcessuz vel cōplementū: ⁊ hoc mō est morbꝰ: ⁊ sic intelligit Aui. 3. cañ.

¶ Et eaꝝ sūt q̄dā q̄ ꝓueniūt ex opōne nāe p̄ncipalr̄ sic̄ singultꝰ: ⁊ q̄dā q̄ ꝓueniūt ex opōne nāe accñtalr̄ sicut spasmꝰ ⁊ tremoꝛ. Et eaꝝ q̄dā sūt voluntarie pure sicut estuatio ⁊ reuolutio de latere ad latꝰ: ⁊ q̄dā sūt cōposite ex nāli ⁊ volūtaria: sic̄ tussis ⁊ mictus ⁊ egestio. Et istaꝝ qdē q̄dā sūt in qbꝰ nā superat volūtatē sic̄ tussis: ⁊ q̄dā in qbꝰ volūtas superat nāz sic̄ mictꝰ ⁊ egestio cū volūtaria non cito vult efficere. Accñtiū aūt a nā sine volūtate ꝓueniētiū: q̄dā sunt que demōstrāt sensus sic̄ horripilatio: ⁊ q̄dā que sensus nō demōstrāt: qm̄ non sentiunt̄ sic̄ saltus. Hi aūt motus diuersificant̄: aut ꝑꝑ diuersitatē suaꝝ eēntiaꝝ: qm̄ tussis in seipsa fortioꝛ existit q̄ꝫ saltus: aut ꝑꝑ diuersitatem neruoꝝ motoꝝ: qm̄ sternutatiōis neruoꝝ motoꝝ plures sunt q̄ꝫ motorum tussis. Tussis eni cōplet̄ motiōe mēbroꝝ pectoris: sed sternutatio cōplet̄ ꝯiūctiōe motuuz mēbroꝝ pectoris ⁊ capitis sil̄r. Sꝫ quātitas timoris i eis est differēs: qm̄ motꝰ singultꝰ sicci maioris est timoris q̄ꝫ motus tussis: lꝫ sit tussis fortioꝛ: per qd̄ aūt nā iuuat̄ est cū qñqꝫ adiuuat̄ ꝑ instrm̄ essentiale ⁊ p̄ncipale sic̄ cuz iuuat̄ in expellēdo stercꝰ a musculis vētris. Et est cū ꝑ instrm̄ iuuat̄ ex̄neū sicut iuuat̄ in tussiēdo ab aere. Pricipioꝛuz v̄o earuz diuersitates: aut sunt ex mēbris sicut tussis ⁊ nausea: aut ex diuersitate virtutū agētiū: qm̄ saltꝰ p̄ncipiū est nāle: tussis p̄ncipiū est aīale: sed ꝑ materie diuersitatē: qm̄ tussis est ab excreatiōe ⁊ saltus a vētositate. Hec ergo significatiōes significant in eo qd̄ de mēbris appet. Et plurima eoꝝ demonstratio est ſm dispōnes manifestas. Est tñ cū occultas d̄mōstrat dispōnes sic̄ rubedo pomi maxille q̄ pulmonis apa declarat.

¶ Hic assignat differentiaz inter istos motus. Et quinqꝫ facit. Primo ponit differentiam inter eos sumptam ex parte prin. mouentis. Secundo ponit aliam sumptam ex parte ipsius motus. Tertio ponit aliā ex parte organi principalis vel organi īstrumētalis. Quarto ponit aliā ex pte mēbroꝝ. Quīto ponit aliā sumptam ex pte eius qd̄ currit ad motū. 2a ibi (Hi aūt motꝰ.) 3a ibi (Per qd̄ āt nā.) 4a ibi (Pricipiū v̄o.) 5a ibi (Sꝫ ꝑꝑ māe diuersitatē ⁊c̄.) ¶ Notādū ꝙ Aui. posuit diuisionē trimēbrē eaꝝ. s. sigñationū q̄ sumunt̄ ex motibꝰ q̄dā ꝓueniūt a nā tm̄: q̄dā a volūtate tm̄: q̄dā ab vtroqꝫ ⁊ tūc d̄clat p̊ tertiū mēbrū ⁊ ponit valde inordinate h̄. ¶ Ulteriꝰ notādū ꝙ nō itelligit ꝑ nām virtutē nālē: sed accipit̄ h̄ large ꝓ omni virtute corꝑis sic̄. H. exponit seipꝫ p̊ de accñti ⁊ mor. cap̄. 2. ¶ Et vlteriꝰ notāda sunt q̄dā qñ oēs iste ptes sunt d̄termiate ad euidentiā lr̄e: ⁊ p̊ qꝛ Aui. in differētijs istoꝝ motuū loqtur ibi inordinate: reducēda g̊ sūt ea dicta ad ordinē. Propter qd̄ sciēdū ꝙ iter istos motꝰ q vocant̄ accñtia suꝑ mēbra exterioꝛa ⁊ interioꝛa sumit̄ 4r d̄ria. p̄a est ex pte mouentis. 2a ex pte motꝰ. 3a ex pte mēbri in q̊ fit. 4a ex pte eoꝝ q̄ cōcurrūt ad motū. ▽ Ex pte mouētis est d̄ria 2r sicut 2r mouēs cōcurrit ad istos motꝰ: vnū est p̄ncipale: aliud istr̄ale ⁊ coadiuuās. ▽ Ex pte pricipalis mouētis est d̄ria: qꝛ q̄dam istoꝝ sunt p̄nr a nā: q̄dā aūt accñtalr̄. Si p̄nr hoc est 3r: qꝛ q̄daz fiūt a virtute nāli solū: q̄dā a virtute volūtaria solū: quedā ab vtrisqꝫ: ⁊ iteꝝ accñtiū q̄ fiūt a nā solū: q̄dā sentiunt̄ vt horripilatio: ⁊ q̄dam nō sentiunt̄ vt iectigatio. Si fiāt a virtute volūtaria solum sic est voluere se de latere in latꝰ ꝑꝑ angustiā. Si fiāt ab vtraqꝫ virtute s. volūtaria ⁊ nāli hoc est 2r: qꝛ in aliqbꝰ virtꝰ volūtaria suꝑat nālē sicut in mictu ⁊ egestione: ⁊ in aliqbꝰ virtꝰ nālis suꝑat volūtariam sicut in tussi. Si āt fiāt ex pte mouētis pricipalis ꝑ accñs sic ē spasmus ⁊ tremoꝛ. Si āt a p̄nº mouēte istr̄ali ⁊ coadiuuāte: h̄ 2r: quia aut est ꝑs corporis nr̄i: ⁊ sic est musculoꝝ vētris: aut est p̄nm extrisecus: ⁊ hoc mō fit tussis ab aere. ▽ Scd̄a d̄ria sumit̄ ex pte motꝰ: ⁊ hoc triplr̄: qꝛ aut sumit̄ ex pte existētie motus: aut ex pte numeri mouētiū: aut ex pte timoris vel nō timoris. Si p̊ mō sic dicimus ꝙ saltus ⁊ tussis d̄nt: qꝛ saltus est motus d̄bilis: sed tussis est motus fortis. Si 2º mō sic dicimus ꝙ sternutatio differt a tussi: qꝛ in sternutatione est motꝰ lacertoꝝ pectoris ⁊ motus cerebri: sed in tussi solū est motꝰ lacertoꝝ pectoraliū. Si 3º mō sic dicimꝰ ꝙ singultus siccꝰ ē maioris timoris q̄ꝫ motꝰ tussis. ▽ Tertio mō d̄ria sumit̄ ex pte mēbri in quo fit motꝰ: ⁊ hoc mō dicemus ꝙ tussis differt a nausea: qꝛ nausea est in stōcho: tussis in pulmone. ▽ Quarta d̄ria sumit̄ ex pte eoꝝ que cōcurrūt ad motū: ⁊ hoc mō dicimꝰ ꝙ q̄daz fiūt a mā humorali vt tussis: quedā a ventosa vt saltus.

Dubm 6m ¶ Dubiōnes: p̄ma. Querunt̄ q̄dā circa lr̄az vt meliꝰ intelligant̄. Et p̊ vꝫ ꝙ nullus istoꝝ motuū sit factꝰ p̄ncipalr̄ a nā: qꝛ si h̄ eēt: tūc nullus istoꝝ motuum esset accidens morbi. cōsequens est falsum. g̊ ⁊ antecedēs. falsitas ꝯsequētis est nota: qꝛ oīa hec ponunt̄ eē effectus ⁊ accñtia morbi. ꝓbatio ꝯsequētie: qꝛ oīa hec a nā nō fiūt p̄ncipalr̄ q̄ sūt accñtia morbi cū ipsa sint res extra nām vel ꝯ nām.

Dubm 7m ¶ Scd̄o dubitat̄ de singultu: qꝛ nō vꝫ ꝙ fiat a nā p̄nr: qꝛ spasmꝰ nō fit p̄nr a nā sꝫ accñtalr̄: vt hic dic̄ Aui. sꝫ singultꝰ est qdaz spasmus vt apꝑet. 5. de accñti ⁊ morbo ca. 2. ergo singultꝰ nō fit p̄ncipaliter a natura: qꝛ in. 5. de accidēti. ca. 1. dꝫ ꝙ spasmus fit a solo morbo.

Dubm 8m ¶ Jtē nō vꝫ de tremore ꝙ fiat a nā solum: qꝛ tremoꝛ est cōpositus motus ex actiōe nāe erigētis mēbrū ⁊ ex actōe morbi deprimētis ipm̄ vel māe: spasmus aūt fit ab actione morbi: ⁊ in hoc differūt.

Dubm 9m ¶ Quarto dubitat̄ de tussi: qꝛ nō vꝫ ꝙ tussis sit motus cōpositꝰ ex nāli ⁊ voluntario: qꝛ id accidens qd̄ est contingens solū in virtute nāli nō est cōpositum ex volūtario ⁊ nāli: sed tussis est hmōi. g̊ ⁊c̄. Maioꝛ patet. mi. apparet per Gal̄. 5. de accidenti cap̄. 4.

Dubm 10m ¶ Quinto dubitat̄ de horripilatione. vtrum eiꝰ p̄nm sit nā vel actio volūtaria: qꝛ illud accñs qd̄ attribuit̄ volūtario organo fit a v̄tute voluntaria:

te volūtaria: ſʒ horripilatio ē hmōi: ergo ⁊c̄. Ma. pʒ: q2 ex h̄ dicimus ſpaſmū eē motū volūtariū: q2 fit in organo volūtario. mi. appʒ: q2 horripilatio fit in muſculis q ſunt organū volūtariū. Preterea ad idē illi⁹ mot⁹ cui⁹ ē pn̄ᵐ actio aīal' in q̄ ē ꝯctio ⁊ dilatatio illō accn̄s fit a v̄tute voluntaria qō ceſſat ceſſante v̄tute aīali: ſʒ horripil'o ē hmōi. ergo ⁊c̄. Ma. pʒ: q2 actio aīalis ē actio volūtaria. mi. appet: qa in ſomno ceſſat virt⁹ aīalis: ⁊ tn̄ in ſomno nūꝗ̄ fit horripilatio.

Dubm 11m — ¶ Sexto de eo qō dicit ꝙ ſingultus eſt mīoris timoris q̄ȝ ſit tuſſis: q2 ex motu tuſſis poteſt contingere fractio venarum que eſt periculoſa valde: in ſingultu autem non.

Dum 12m — ¶ Septimo dubitatur de eo qō dicit ſaltus. i. iectigatio fit a pricipio naturali: non videt̄ quia. G. 5. de acciden. cap. 2. dicit ꝙ ei⁹ pn̄cipium eſt ventoſitas: ergo fit a ſolo morbo non a natura.

Dubm 13m — ¶ Octauo ⁊ vltio de eo qō dic̄ ꝙ q̄dā accn̄tia facta ſolū a nā nō ſentiunt̄ ſic̄ ſūt ſalt⁹ ⁊ iectigatio: nō vʒ̄ verū: q2 ſalt⁹ ſentit̄ ab īfirmo et a medico in pulſu: ergo male dic̄ ꝙ ſalt⁹ ſit de illis q̄ ſenſus non dinumerat. ¶ Dōʒ ad oīa p ordinē. Ad pᵐ cū dr̄ ſi aliqs illoꝝ motuū fieret a nā pn̄r nullus eoꝝ eēt accn̄s morbi. Dōm ꝙ nullū illoꝝ accn̄tiū fit ſimpl'r a nā ⁊ ē vn⁹ modus ſoluendi ad h̄. ſ. ꝙ aliqd fieri a nā pōt 2r ītelligi. Uno° ꝙ fiat ſʒ curſuʒ nāle: ⁊ h̄ mō nullū iſtoꝝ accn̄tiū fit a nā: ſic̄ illa q̄ currūt in corpe vt mict⁹ vrina ⁊ egeſtio: ⁊ iō in corpe nāliter ſe hn̄te mot⁹ ōbēt adeſſe: ſʒ ſalt⁹ tuſſis ſingult⁹ ⁊ hec nō fiūt a nā oīno ſʒ ordinē nālē ſe hn̄te: q2 fiūt a nā mota ſtimulata vel īcitata ab aliq̊ ex nāʒ. Alio° dr̄ aliqd fieri a nā pn̄r: q2 motus ipſi⁹ pn̄r cōparat̄ actiōi nāe: ⁊ dato ꝙ ſtimulet̄ ab aliq̊ ex nām: ita ꝙ illō dicet̄ fieri a nā ei⁹ pnᵐ mot⁹ ē a nā illa: nā non dicunt̄ fieri a nā ei⁹ cui⁹ pnᵐ ē morb⁹: ⁊ q2 q̄dā accn̄tia cōparant̄ nāe: vt pʒ. 5. de acci. ⁊ mor. ca. 3. ſic̄ criſis p fluxū ſanguīs: ⁊ h̄ ē qō dic̄ ꝙ talia nō ſt̄ ꝓprie accn̄tia ſʒ nāe: ⁊ h̄ mō ītelligit hic Aui. ¶ Ad 2ᵐ cū dr̄ ſingultus ē qdā ſpaſm⁹. Notādū ꝙ ſpaſm⁹ ⁊ ſingult⁹ ſūt duplices. Un⁹ ē q accidit pp cāʒ corporalē ⁊ cauſaleʒ nō ē pnᵐ nā ſʒ cā corpalis: ſʒ inanitio vel repletio ē ei⁹ pnᵐ h̄ eſt ipſe morb⁹ ⁊ de h̄ nō loqt̄ hic. Ali⁹ ē ſpaſm⁹ q nō fit a nā: ſʒ ex necītate illata mēbris: ⁊ tale pnᵐ fit ab actiōe nāe. Et eodē mō diſtiguēdū eſt de ſingultu. ſ. ꝙ qdā fit pn̄r a cā corpali. ſ. a repletiōe vel inanitiōe: ⁊ h̄ non fit a nā. Ali⁹ fit ex nocumēto illato nāe qn̄ nā mouet̄ ad expulſionē nocumēti ⁊ hoc mō ītelligit hic. Et cū dr̄ ſingult⁹ ē qdā ſpaſm⁹ ⁊ ſimilat̄ ſpaſmo q fit a ſtimulatiōe nāe: cui⁹ pnᵐ ē nā mota ad expulſionē: ſʒ ſingult⁹ p̊ mō dict⁹ bn̄ ſimilat̄ ſpaſmo ſcōo mō dicto: q̄re non valet. ¶ Ad 3ᵐ cū dr̄ ſpaſm⁹ fit: vt dr̄. 5. de accn̄ti. Uiſum ē quō ōbeat ītelligi illud: ⁊ cū dr̄ de tremore ꝙ ē accn̄s cōpoſitū: ⁊ tu dicis ꝙ fit ſoluʒ a nā. Dōm ꝙ in tremore ē 2x pnᵐ mouēs. ſ. virt⁹ aīata q̄ ītēdit membrū eleuare ⁊ mā q̄ deprimit ipʒ: ⁊ q2 virt⁹ nō pōt ꝑfecte dn̄ari materie nec mā nāe iō tremit. ⁊ iō dico ꝙ qn̄ dic̄. G. ꝙ ſpaſm⁹ fit ſolū a morbo: ⁊ hic dic̄ Aui. ꝙ fit a nā. Ul' dico ꝙ ſpaſm⁹ fit a morbo ſic̄ ab agēte: ⁊ ſic ītelligit. G. 5. ō accn̄ti. ſʒ hic ītellit ꝙ fit a nā nō ſic̄ ab agēte ſʒ ſic̄ a patiēte: ⁊ iō fit ab ea p accn̄s: ſil'r tremor fit a nā p accidēs: q2 morb⁹ ꝯcurrit ī tremore vt agēs pncipale: ⁊ p tāto diſtīxit ſpaſmū ⁊ tremorē ꝯ ſingultū: nā in ſpaſmo ⁊ tremore ꝯcurrit nā ſic̄ patiēs ⁊ n̄ ſic̄ pricipale agēs: ſʒ ī ſingultu nā ē agēs. ¶ Ad 4ᵐ cū arguit̄ ō tuſſi. Dōʒ ꝙ 2x ē tuſſis: q2 q̄dā eſt q̄ fit a cā egritudinali oīno ſic̄ fit ī hn̄te apā ī pectore vel pulmone. Alia ē q̄ fit cū volūtate: vt qn̄ aliqs cū volūtate tuſſit: tūc dico ꝙ ō p̊ h̄ loqt̄ Aui. nō āt ō 2. q2 pnᵐ ī. 2. ē pnᵐ aīatū. Sʒ aduertēdū ꝙ mot⁹ q fit ī tuſſi pōt 2r ꝯſiderari. Uno° quātū ad ꝓuētū ipſi⁹: ⁊ h̄ mō tūc ē mot⁹ ſil'is nāli: q2 ꝓuenit ſine ōliberatiōe ⁊ ꝯſil'is: ⁊ h̄ mō ītellexit. G. i. 5. ō accn̄ti. ca. 4. Alio° pōt ꝯſiderari quātū ad ei⁹ pnᵐ: ⁊ h̄ mō in tuſſi ꝯcurrit virt⁹ nālis ⁊ aīalis ī q̄ actiōe plus ſuꝑat nālis q̄ȝ virtus aīalis: q2 a tali tuſſi hō abſtinē nō pōt: ⁊ h̄ mō ītelligit hic Aui. ¶ Ad 5ᵐ cū q̄rit̄ vtrū pnᵐ horripil'onis ſit virt⁹ aīalis. Dōʒ ꝙ mouens pncipale in horripil'one ē virt⁹ nālis. ſ. virt⁹ expulſiua lacertoꝝ: ſʒ ad h̄ ꝯcurrit virt⁹ aīalis: q2 ē ibi aliqd incitās ex q̊ fit ſenſatio nocumēti vt ex q̊ nocumēto ꝑcepto īcitet̄ virt⁹ aīalis expulſiua ad expellēdū ipʒ: ⁊ iō ꝯtigit ꝙ in mēbris nō ſenſat̄ nō accidit horripil'o: ⁊ iō in tali motu pricipale agēs ē virt⁹ nālis: ſcōario v̄o ē virt⁹ aīalis. ſ. pp pnᵐ īcitans nāʒ. Argᵐ āt ꝯcludit q2 virt⁹ aīalis ꝯcurrit ⁊ ē ſic̄ mouēs ⁊ īcitās ⁊ nō ſic̄ pricipale: ⁊ h̄ ē verū. ¶ Ad 6ᵐ cū dr̄ qō fac̄ peiora accidētia ē pei⁹ ⁊ maior̄ timoris: ſʒ tuſſis ē hmōi. Dōm ꝙ aliqō agens eē maioris timoris pōt ēt 2r ītelligi ꝯtigē. Uno° cauſalitate ⁊ hoc mō nō eſt īcōueniēs ꝙ tuſſis ſit maioris timoris q̄ȝ ſingult⁹ ſicc⁹. ſ. q2 cauſare pōt peiora accn̄tia: ⁊ hoc mō arguis. Alio° pōt dici maioris timoris ſignātiōe: ⁊ hoc mō ſingult⁹ ſicc⁹ ē maior̄ timoris q̄ȝ tuſſis: q2 ſigt̄ inanitiones ⁊ ꝯſumptiones humiditatis ſtōchi: ⁊ h̄ mō ītelligit Aui. ¶ Ad 7ᵐ cū dr̄ quō ſalt⁹ eſt mot⁹ nālis cū. G. dicat ꝙ fit a ſolo morbo. Dōm ꝙ virt⁹ pōt 2r accipi. Uno° ꝓ virtute nāli. Alio° large vt nā diſtiguit̄ ꝯ volūtariū. p̊ mō nō ītelligit h̄ Aui. ⁊ illo mō arguis: ſʒ 2° mō ītelligit Aui. hic. q. d. ſaltus nō fit a voluntate: ſʒ ab alio pn̄o. ¶ Ad 8ᵐ cū dr̄ ꝙ quedā accn̄tia facta ſoluʒ a nā nō ſentiūtur ſicut ſaltus ⁊c̄. Dico ꝙ qn̄ dicit Aui. q̄dā ſunt que demōſtrat ſenſus: expō vt eſt q̄dā fiūt cū paſſiōe ſenſitiua ſic̄ in horripilatiōe: q2 in horripil'one ſentit̄: quedam mordicatio ⁊ pūctio ⁊ frigus: ⁊ quedā nō demōſtrat ſenſus: qm̄ nō ſentiunt̄ ſicut ſalt⁹. i. quedam fiunt ſine paſſione ſenſitiua ſicut ſaltus ⁊ ꝓprie ſaltus fit in dormiente aliqn̄: horripilatio aūt nunꝗ̄: ⁊ ſic ad illud.

¶ Et ō ſignis ēt ſt̄ q̄ egritudīes demōſtrāt occultas.

¶ Poſtq̄ȝ oſtēdit ſm quem modum ſumit̄ ſignificatio ſuper diſpoſitiones membrorum exteriorū: hic ponit quomodo ſumit̄ ſignificatio ſuper diſpoſitionem mēbrorum interiorum. Et primo ꝓponit qō intēdit. Scōo declarat. ibi (Quapropter illum ⁊c̄.)

¶ Quapp opʒ illū q egritudīes vult cognoſcere occultas vt anathomie notitiā adept⁹ ſit ad hoc vt p eā ſciat ſubē cuiuſcūꝗ̄ mēbri acgrat̄ ſi eſt carnoſum aut non carnoſuʒ: ⁊ cuiuſmodi ē ei⁹ foꝛa: iō vt ſciat. v̄. g. ſi apoſtema hoc qō hʒ hāc figurā eſt in eo aut nō ex ꝑte vn̄ ſue figure eſt cōparatū aut nō: ⁊ ſciat ſi eſt poſſibile ꝙ in ipſo aliqd retineat̄ vel nō: ergo id labere fac̄ qō recipit ſicut ieiuniū: ⁊ ſi eſt poſſibile ꝙ in ipſo aliqd retineat̄: aut ꝙ aliquid ab eo labat̄ q̄ res ſit quā in ipſo retineri ſint poſſibile: aut ab eo labi donec ei⁹ locū ſciat q̄ten⁹ per ipm iudicet de eo qō in ipſo ſentit̄ de dolore: aut āpate ſi eſt in ipſo aut ab eo longinquū. Et ſciat ei⁹ ſocietatē ita vt iudicet ſi hʒ doloreʒ p ſe: aut pp ſocietatē: ⁊ ſi mā ab ipſomet ꝓcceſſerit: aut a ſuo ſocio ſibi īfluxit. Et ſi ſuꝑfluū qō ex eo ſeparat̄ eſt de ſubſtātia ipſi⁹ an ipſuʒ eſt via per quā mā in ipm penetrat qō ab alio ſeparatur donec ſciat illud qō cōprehendit vt noſcat ſi eſt poſſibile illud qō euacuat̄ ab ipſo euacuatū fuiſſe. Et vt membri operationeʒ ſciat donec ipſi⁹ cognoſcat egritudinem ex nocumento qō in eius cōſiſtit operatione. Totum v̄o hoc per anathomiam ſcire potes. Scias p̄terea ꝙ medico qui vult egritudīes regere q̄ in mēbris exiſtūt occultis neceſſaria eſt anathomia.

¶ Hic exequit̄. Prīo p̄mittit qd eſt necīuʒ pcognoſcere debētē cognoſcere egritudinē mēbroꝝ īterioꝝ. 2a ibi (Lūꝗ̄ anathomie ſcientia ⁊c̄.) ¶ Juxta p̄mā ꝑtē eſt notādū: ꝙ lʒ Aui. inordīate loquatur: tn̄ ei⁹ ſufficiētia pōt ad ordinē reduci ⁊ cōpleti⁹ dici vel tradi: pp qō notādū p̊ ꝙ anathomia ꝯfert quātū ad duo. ſ. quātū ad cognitionē mēbroꝝ ⁊ q̄ȝtū ad opōnē medici: ſi ꝯfert quātū ad ipſam cognitionē h̄ eſt 2r. vel q2 q̄ȝtū ad cognitionē ipſoꝝ mēbroꝝ vl' iuuamētoꝝ: ſi q̄ȝtuʒ ad cognitionē ipſoꝝ mēbroꝝ hoc ē 2r: q2 aut rōne cognitiōis ſb̄e mēbroꝝ in ſe: aut q̄ȝtū ad cognitionē cōpoſitiōis ipſoꝝ. q̄ȝtū āt ad cognitionē ſb̄e mēbroꝝ ꝯfert: nā qn̄ videm⁹ mēbra īteriora cognoſcim⁹ ſi ſūt carnoſa vt eſt epar: vel ſi mēbrū īterius eſt neruoſuʒ vt vidēdo ſtōchū vel m̄ricē ſcit ꝙ ē mēbruʒ neruoſuʒ: ⁊ ſil'r de pāniculoſis ⁊ oſſuoſis: ⁊ tūc ꝯfert anathomia in cognitiōe cōpōnis: q2 cōpoſitio hʒ. 4. ſ. formā: ⁊ hec hʒ ſpēs. 4. ſ. figurā ſuꝑficiē viā ⁊ receptaculū. 2a eſt q̄ȝtitas. 3a eſt numerus. 4a eſt poſitio: ⁊ hec hʒ duas ſpēs: vel q2 accipit̄ ꝓ loco vel ſocietate: ⁊ h̄ oīa cognoſcunt̄ p anathomiā. p̊ qdē forma: nā vidēdo anathomiā mēbroꝝ īteriorum cognoſcit̄ ꝙ ſtōchus eſt figure rotūde ⁊ ſplen oblōge. Itē ſuꝑficies q2 p anathomiaʒ video ꝙ ſtōchus ⁊ ma. hn̄t ſuꝑficiē cū aſperitate: veſica tn̄ cū lenitate. Itē p anathomiaʒ cognoſcit̄ ꝙ q̄dā ſunt q̄ deferūt aliud ⁊ nō retinēt vt īteſtina feces ⁊ pori vritides vrinā arterie ſpm̄ vene ſan. ⁊ q̄daʒ nō. Itē p anathomiā videm⁹ q̄ ſūt receptacula q̄ hn̄t ꝯcauitatē amplaʒ vt ſtōchus ⁊ veſica ⁊ matrix ⁊ q̄dā nō. Itē p anathomiā cognoſco q̄ȝtitatē vt fel eſt ꝑuū epar magnū. Itē numeꝝ q2 cor eſt vnū ⁊ epar vnū ⁊ renes duo ſūt. Itē poſitionē ⁊ p̊ ꝓut ſumit̄ ꝓ loco vt ꝙ epar ē ī dextrā ꝑtē: 2° ſocietatē hʒ cū veſica mediātib⁹ poris vritidib⁹. Et iā appet quō cognitio anathomie ꝯfert ad cognitionē medici ⁊ hoc 2r: aut mediate q2 medic⁹ nō oꝑat̄ recte niſi cognoſcat: ⁊ q2 hec faciūt ad cognitionē: iō ēt cognitio anathomie fac̄ ad opōnē. Itē fac̄ īmediate vt qn̄ opʒ ſuere vel vrere ⁊c̄. ⁊ hoc totū ꝑtinet ad cognitionē mēbroꝝ. Secūdo ꝯfert anathomia ad cognoſcēdū iuuamēta eoꝝ qbus mediātibus fiunt opōnes. Et ex his vlterius habetur certa cognitio cōpleta diſpōnuʒ per anathomiā: ita ꝙ p̄mo oʒ habere cognitionē nāe ⁊ diſpōnē mēbroꝝ: q2 diſpō eſt pncipiuʒ ope-

rationis.2ᵒ opꝫ habere notitiã iuuamentoꝝ:⁊ ex his habet cõpleta cognitio quãtum ad oĩa que ꝑ anathomiã inuestigantur ⁊c̃.

¶ Lũqꝫ anathomie ſcia ei acqſita fuerit oportebit ꝑ h̾ totũ ipm̃ ſtudere in cogitatõe egritudinũ occultaꝝ ſꝫ ſex regulas. Quaꝝ prima eſt de nocumẽto opõnuꝫ:⁊ tu qdẽ opões cũ ſuis qualitatibꝰ ⁊ quãtitatibꝰ iã ſciuiſti quaꝝ ſignificatio eſt p̃ma ⁊ ꝑdurãs. Scda võ eſt de eo qđ eũat:cuiꝰ ſignificatio ꝑdurãs qdẽ eſt ſꝫ nõ eſt prima. Et ꝑdurãs qdẽ eſt ꝓpterea ꝙ in ipſa ſemꝑ cõſidunt. Et p̃ma qdẽ nõ eſt ideo ꝙ ſignificat maturationẽ aut maturationis ꝓhibitionẽ mediate. Tertia autẽ eſt dolor. Quarta eſt de apãte. Quĩta eſt de ſitu. Sexta eſt de accidentibꝰ manifeſtis ⁊ comparatis. Et eorum ſignificatio non eſt prima neqꝫ perdurans.

¶ Oſtendit qũo accipimꝰ cognitionẽ mẽbroꝝ ĩterioꝝ. Prĩo oſtẽdit que ⁊ quot ſũt ſignoꝝ genera a qbus ſumit̃ h̾ cognitio. Scđo declarat ſingul'r qđlibet illoꝝ.ibi(Et in vnaqueqꝫ illaꝝ.) ¶ Notãdũ p̃ ꝙ genus ſignoꝝ ſumptũ ab opõne leſa p̃ma dr̃ ẽt ꝑdurans. p̃ma qdẽ qꝛ ſuꝑ diſpõnẽ mẽbroꝝ ĩterioꝝ cũ poſſimꝰ ſignãre ab opõnibus ſiue effectibꝰ vel caſibus:nõ aũt a ſbaliter inherẽtibꝰ:qꝛ non apparẽt nobis illa ad ſenſuꝫ ſicut mẽbra exteriora:⁊ qꝛ effectus ⁊ opões ĩmediatius inſunt mẽbris ꝗ̃ caſus:ideo ſignificatio ſumpta ab opõnibꝰ dr̃ p̃ma reſpectu eiꝰ que ſumit̃ a caſibꝰ. Jtẽ eſt ſignificatio ꝑdurãs.i.certa:qꝛ opatio mẽbri ex eius ꝓuenit effectu:⁊ iõ ſicut ex ꝓpria opõne mutata arguimꝰ ſuꝑ nutritionẽ ſbti certe:ita ẽt ab opõne ſuꝑ mẽbrũ ꝓpriũ. ¶ Scđo notãdũ iaꝫ ſciuiſti.i. in tractatu de virtutibꝰ.(Opões cũ ſuis qualitatibꝰ.) Oñdit ſꝫm quẽ modũ ſumit̃ a virtutibꝰ.(Et ꝗ̃titatibꝰ.)i.numeꝝ opõnum:qꝛ ibi dcm̃ fuit ꝙ virtutes ⁊ opões ad ſeinuicẽ cognoſcunt̃:⁊ qꝛ q̃t ſunt virtutes in genere tot opões.ſ.3.nãles:vitales:⁊ aĩales:etiã quãtũ ad diſpões iſtoꝝ geneꝝ:numerus aut quãtitas eſt:q̃re ⁊c̃. ¶ Lirca duas ſignificationes dicit aliquis:qꝛ ipſe dicit ꝙ ſignificatio ex effectibꝰ eſt p̃ma:⁊ ab exeũtibꝰ nõ p̃ma ⁊ vtraqꝫ certa. Sꝫ contra Haly.dicit in cõmẽ.7.2.thegni ꝙ ſigna q̃ ſũt ab effectibus ſunt apparẽtis virtutis:ꝗ nõ ſunt ⁊c̃. Jtem Jo.dama.in ſuis afoꝛ. Urina niſi morbꝰ ĩtus appeat eſt ſignũ fallax:⁊ tñ eſt ab exeũte:et arguit̃ qꝛ id qđ recipe põt plures ꝑmutatiões nõ ẽ ſignũ certuꝫ:ſꝫ vrina eſt hmõi.ꝗ ⁊c̃. Ma.pꝫ:qꝛ ex hoc cãtur error in aliq̃ qđ põt a pluribꝰ cauſis ꝯtigẽ.mi.appꝫ:qꝛ põt ꝑmutari ex ꝑmutatõe opationis:vel leſiõe opõnis epatis ⁊ renũ ⁊ veſice. Dõm ꝙ opões et exeũtia ſi bene appropient̃ mẽbro ⁊ đbite ſũt ſigna certa:ſi võ nõ neqꝫ. Et cã huiꝰ eſt:qꝛ opatio ĩmediate ꝓuenit a diſpõne:iõ ſignuꝫ eſt diſpõnũ mẽbri:⁊ ſicut paſſio ꝓpria ꝑmutata ſignificat ſuꝑ ſbꝫ ꝓpriũ ⁊ exeũtia ſi debite approprient̃ mẽbro cũ ꝓcedant ĩmediate ab opõne que eſt ſignũ certũ aliter nõ. Tũc ad dcm̃ Haly.qꝛ nõ vult dicere ꝙ ſigna ſumpta ab effectibꝰ ſint ſolũ apparẽtis veritatis.i.ita ꝙ nõ recte ſignificẽt:ſed loquit̃ in cõparatione ad alia ſigna ſbaliter inherentia:non tñ negat quin ſint ſignũ certum in ſe. Et eodẽ mõ ſoluitur dcm̃ Damaſceni ⁊ rõ in ꝯ̃riuꝫ adducta. ¶ Notandũ circa ſextã ſignificationẽ ꝙ per accñtia manifeſta ĩtelligit accñtia que ſunt vt in pluribꝰ nota que veniunt ab exterioribꝰ manifeſtis vt ab aere vel regionibꝰ tẽpore ⁊ cõſimilibꝰ:⁊ breuiter oĩa accñtia ſumpta a rebꝰ nocentibus vel iuuãtibꝰ que ſunt extrinſecus alterãtia:ſed per accñtia cõparata ĩtelligit ſigna cõia ſumpta a relatione infirmi ⁊ ex cauſis p̃cedentibus:vt in illo q cecidit de mula ⁊c̃.dicunt̃ accidẽtia cõparata qꝛ de ſe nõ ſunt ſigna:niſi qꝛ relata ad diſpõnẽ ducũt aliqñ in diſpõne in cognitioneꝫ eiꝰ. ¶ Jtem notandũ ꝙ de iſta ſexta ſignificatiõe non proſeqtur infra:de alijs autẽ ſic:qꝛ hec ſignificatio nec eſt ĩmediata nec certa.

¶ Et in vnaquaqꝫ eaꝝ ſermonẽ diuiſim faciã. Ex operationibꝰ võ ſignificatio hr̃:qm̃ cũ opatio nõ ſꝫ nãlem ꝓceſſerit curſuꝫ q eſt ei ſignificat̃ ꝙ virtuti accidit nocumẽtũ ⁊ vtuꝫ nocumẽtũ egritudinẽ ſequit̃ q̃ ẽ in mẽbro in quo eſt virtus. Opationũ võ nocumẽta ſũt ſꝫm tres modos. Opões enĩ aut minuunt̃ ſic̃ cũ oculi minuit̃ viſio ⁊ rẽ videt minorẽ ⁊ a ꝓpinquiore ſpatio. Et ſicut ſtõchus cũ duriꝰ digerit ⁊ tardius ⁊ minorẽ quãtitatẽ:aut mutant̃ ſicut cũ oculus videt illud qđ nõ ẽ:aut videt rẽ nõ ſic̃ eſt:⁊ ſicut ſtõchus cum cibum diſſipat ⁊ ipſum male digerit:aut deſtruuntur ſicut oculus

cũ nõ videt:⁊ ſtomachus cũ nullo modo digerit.

¶ Exequit̃ ⁊ p̃ de ſigtiõe ſumpta ab opõnibꝰ. Scđo ab exeũtibꝰ.ibi (Eius ãt.) Tertio a doloribꝰ.ibi(Doloris ãt.) Quarto ab apãtibꝰ. ibi(Apoſtematibus autem.) Quinto a ſitu.ibi(Situs võ.)

$Du^{m}\ 14^{o}$

¶ Dubitaret aliquis de eo qđ dicit ꝙ virtuti accidit nocumentum vtrũ poſſit ledi operatio ſine leſiõe membri. Et arguit̃ ꝙ ſic.qꝛ dicit Gal.1.de interioribꝰ.cap̃.2.ꝙ credere membra nõ poſſe infirmari:⁊ dato ꝙ nõ ſit egritudo in ſubſtantia mẽbri eſt inutile. ℟ Dicendũ ꝙ nocumentuꝫ operationis de neceſſitate dependet ex leſione mẽbri eius.ratio eſt:qꝛ operatio ꝓcedit a mẽbro:vt ipſuꝫ hꝫ eſſe perfectum ⁊ completum:⁊ ideo vbi eſt operatio leſa:neceſſario eſt egritudo in illo. ¶ Sed notãdum ꝙ nocumẽtum aliquãdo eſt manſiuũ:aliquãdo eſt ꝓpter aſſociationẽ alterius membri:mõ quãdo nocumẽtũ eſt mãſiuuꝫ in mẽbro:tũc neceſſario leſa opõne leditur mẽbrũ:⁊ hoc mõ intelligit hic Auic.ſed ſi eſt leſio per aſſociationem:tũc leſio operationis fit a leſione mẽbri reqſiti ad ipaꝫ vel hñtis alligãtiam cum eo:⁊ hoc mõ nõ opꝫ ꝙ mẽbrum ſit leſuꝫ leſione manſiua:⁊ ſic intelligit Gal.⁊ ideo nõ valet. Hic cadit illa dubitatio vtrum leſiones operationũ ſint ſolum.3.vel plures:⁊ in hac implicat̃ vtrũ augmẽtum operationis ſit diminutiua operatio vel aliter. ¶ Jterum notãdum ꝙ ipſe dicit(ſicut cuꝫ oculi minuitur viſio.)non videt̃ ꝙ videre rem minorẽ ſit opatio diminuta:qꝛ quãto aliqs videt rem minoris vt quãtitatis vt pũctã acus tãto ſubtilius vider. Dõm per expoſitionẽ littere ꝙ nõ ĩtelligit videre minorẽ rẽ cõparãdo vnã rẽ ad aliam paruaꝫ ſed ad ſeipſam:ita ꝙ videat̃ ſibi minor ꝗ̃ ſit ſꝫm veritateꝫ:tũc eſt actio diminuta.

¶ Eiꝰ aũt qđ eũat̃ ⁊ qđ retinet̃ ſignificatiões multꝭ ſunt modis:aut enĩ ſigñat ex ꝑte retẽtiõis nõ nãlis ſic̃ cũ retinet̃ res que ſolebat eũari:queãdmodũ accidit illi cuius vrina retinet̃ aut egeſtio:aut ſigñant ex parte eũonis nõ nãlis. Et hoc qdẽ aut erit de ſuba mẽbroꝝ:aut nõ erit ita. Sꝫ qđ eſt de ſuba mẽbroꝝ tribus ſigñabit modis:aut enĩ ꝑ ſuiipſiꝰ ſubam ſigñabit ſic̃ anuli q expuunt̃ herpetẽ eſtiomenũ in cãnali pulmonis ſigñant:aut ſigñabit ꝑ quãtitatẽ ſui ſicut cortices cũ in diſſinteria egrediunt̃:nã ſi fuerit groſſus ſigñat ꝙ vlcꝰ ĩ groſſis exiſtit ĩteſtinis:⁊ ſi ſubtilis ſigñat ꝙ eſt in ſubtilibꝰ inteſtinis:aut ſigñabit per colorem ſuũ:queãdmoduꝫ hypoſtaſis petaloides que ſi fuerit rubea ſignificat ꝙ eſt in membris carnoſis ſicut renibus:⁊ ſi alba ſignificat ꝙ eſt in mẽbris neruoſis ſicut in veſica.

¶ Hic ponit ſꝫm quem modũ ſumit̃ ſignificatio membrorum interiorum ab exeũtibus ⁊ totũ legat̃ ibi:lꝫ poſſet habere multas particulas ⁊ omnia que hic dicunt̃ habes clare. Primo de ĩterioribꝰ:qꝛ ipſe aſſumat h̾ breuiter quaſi totã ſñiam primi libri. ℟ Sꝫ tu dices Aui.videt̃ male determiare de ſignificatione ſumpta ab exeũtibus mẽbroꝝ interioꝝ:qꝛ ipſe ponit ſignificationem ſumptaꝫ ab operatione mutata nõ ab exeunte:ponit hic per euacuationẽ ⁊ retẽtionẽ:mõ euacuatio ⁊ retẽtio ſunt opões quedaꝫ ⁊ nõ exeũtia. Dõm ꝙ euacuatio ⁊ retentio poſſunt dupl'r accipi. Uno mõ in ſe ⁊ abſolute:⁊ hoc mõ ſunt operatiões ⁊ ab iſtis ſumit̃ ſignificatio ab operatione:⁊ hoc mõ arguis qñ ſic accipiũt hic. Alio mõ põt accipi eũo ⁊ retẽtio vt referunt̃ ad rẽ q̃ retinet̃ ⁊ eũatur:⁊ hoc mõ ab eis ſumitur ſignificatio ab exeuntibꝰ:⁊ ſic intelligit hic Aui.

¶ Qđ võ ſignificat illud qđ nõ eſt de ſuba mẽbroꝝ ſignificat:aut qꝛ ipſiꝰ egreſſio nõ eſt nãlis ſic̃ hũores ſani ⁊ ſanguis cũ exierit:aut qꝛ eſt non nãle in q̃litate ſui ſic̃ ſanguis corruptus:ſiue ꝯſueuerit exire ſiue nõ:aut ꝙ eſt nõ nãle in ſuba abſolute ſicut lapis:aut ꝙ eſt nõ nãle quãtitate ſui:lꝫ nãlis ſit eius exitus. Et iſtđ ẽ:aut ꝓpterea ꝙ auget̃:aut ꝓpterea ꝙ minuit̃ ſicut ſtercꝰ ⁊ vrina cũ pauca fuerit aut multa:aut vt ſit non nãle in qualitate ſui:lꝫ exire ſoleat ſicut ſtercꝰ ⁊ vrina que ſũt nigra:aut ſi egrediatur a parte non naturali:lꝫ exire conſueuerit ſicut ſtercus ⁊ vrina cuꝫ egritudĩe ilĩj per ſuperiora egrediuntur.

¶ Hic poteſt dici exeũtiuꝫ que nõ ſunt de ſubſtãtia membri:ita ꝙ ſubdiuidit id membruꝫ qđ dicebat aut non erit ita.

¶ Doloris

¶ Doloris autem significationes in duobus cōprehē-duntur generibus. Et illud est quoniam dolor aut significat per suum locum. v.g. qm̄ si fuerit in dextra erit in epate: ⁊ si in sinistra in splene. Et est cū per suā speciē significat que sit ipsius causa queadmodum diximus in doctrina causarum verbi gratia: quoniam si fuerit grauatiuꝰ significabit apostema quod est in membro nō sentiēte: aut cuiꝰ sensus destructꝰ ē. Et extēsiuꝰ multā significabit māz. Et mordicatiuꝰ māz significabit acutā.

¶ Hic exponit modum sm̄ quē sumit significatio ex dolore super membra interiora: ⁊ totum hoc pz in secūdo de interioribus.

¶ Apostematis autem significationes tribus existunt modis: aut enim sunt ex substantia sui sicut herisipila que choleram significat rubeā: aut sclirosis que choleram demonstrat nigrā: aut ex loco sui sicut cū fuerit in dextra significat: verbi gratia: ꝙ est apud epar: aut in sinistra significat ꝙ est ex parte splenis: aut per figuram sui: quoniā cū apud dextrā fuerit ⁊ fuerit lunare significat ꝙ est in ipso epate: ⁊ si longū fuerit significat ꝙ est in musculo qui est super ipsum.

¶ Ponit significationes sumptas ab aꝑate. Et notandū ꝙ hic accipit large apostema pro oī tumore: ⁊ hec significatio nō hz locū in oībus mēbris iterioribꝰ habētibꝰ apostema vel tumorē: sed solū in eis in qbꝰ tumor representat extra vt in epate vel stōcho ⁊ splene ⁊ hmōi. Notandū ꝙ lr̄a exterior Gerardi cremonēsis dicit lunare duplex. hec dicta hic nō sunt oīa vera: qr sm̄ eū figura tumoris epatis vel eius aꝑatis est maior q̄ʒ luna media. s. anteq̄ʒ sit media: sed sm̄ veritatē figura aꝑatis epatis representat nobis plus q̄ʒ sit medietas lune: qr apostema qd̄ fit ī parte exteriori est quasi figure rotūde eo ꝙ sumit figurā a figura membri que est quasi rotunda q̄ʒtuʒ ad id qd̄ exterius representat: ⁊ iō similat figure lune que est plus q̄ʒ media. Sed video vnū modū saluādi litteraʒ exteriorem. s. ꝙ nō intelligat anteq̄ʒ sit media in repletione: sed in diminutione luminis qn̄ incipit euacuari anteq̄ʒ sit media: ⁊ tūc habebit veritatē: qr tunc est figure lunaris plus q̄ʒ medietas lune.

¶ Situs v̄o significationes aut sunt ex locis aut ex cōmunitatibꝰ. Et ex locis qdē apparētes sūt. Et ex cōitate qdē sunt sicut per nocumentū qd̄ est in digito: ex causa antecedente cognoscitur ꝙ est ꝓpter nocumētum qd̄ sexto ex paribus neruoꝝ accidit.

¶ Ponit quintum genus signorum qd̄ sumitur a situ. Notandum ꝙ dicit antecedente ꝙ hic loquit large de antecedente ⁊ nō stricte: sed prout se extendit ad omnem causam preteritam.

¶ De signis distinguentibus inter egritudines ꝓprias ⁊ associatas eis. Cap. 2^{m}.

Et quoniā est cū egritudines in ꝑncipio accidunt in mēbro ⁊ est cū accidūt ꝓpter associationē queadmodū caput stōcho in suis associat egritudinibꝰ: tūc opz vt ordinemꝰ differentiam inter has duas res per signū distinguētes.

¶ Postq̄ʒ determi. de signis in generali: hic determinat de ipsis in speciali quantū ad duo. s. quātū ad id qd̄ est formale in signo. s. q̄ʒtum ad ipsa diuersa significata: scd̄o penes id qd̄ est māle in eo vt puta sm̄ ꝙ applicat ad diuersas res que sunt signa vt ad pulsum vel vrinā vel egestionem ⁊ hmōi: ⁊ ideo sm̄ hoc duo facit. Primo ostendit diuersitatē signoꝝ q̄ʒtū ad id qd̄ est formale in eis. Scd̄o quātū ad id qd̄ est māle in spāli. ibi (Pulsus est motus receptaculoꝝ.) Prima in duas. Primo distinguit passionē principalē a passione que est ꝓpter colligantiā penes differentias eaꝝ: eo ꝙ colligantia membroꝝ poterat esse īpedimentū in significando super egritudines membroꝝ. Scd̄o docet significare sup dispositiones membroꝝ. ibi (Et nos quideʒ coram tuis manibus.) ⁊ ibi deberet incipere sequens capl'm. Prima in duas. Primo premittit intentionem suam ⁊ causam intentionis. Secūdo exequitur. ibi (Dicemus igitur.) ⁊ hic exequitur. Primo distinguit passionem principalem ⁊ factam ex compassione. Secundo remouet quoddā dubium qd̄ est cōmune toti capitulo. ibi (Lʒ quidaʒ mēbroꝝ.) Prima in duas. Primo ꝓponit signa in genere distiguētia inter passiones principales ⁊ passiones per associationem. Secundo qr penes istas differentias quas assignat posset incidere error: ideo docet illuʒ errorem remouere addendo quoddā aliud. ibi (Est tamē ex hoc.) Hic docet remouere errorem circa differentias dictas ⁊ maxime circa primam: qr non confidit vitare errorē nisi cognitum. Ideo primo docet cognoscere ipsam. Secūdo ipsum docet euitare. ibi (Semita v̄o.) Hic docet euitare hūc errorē. Et primo ꝓponit quasdam cognitiones per quas remouetur ille error. Secundo cōparat iter illas ꝯditiones. ibi (Plurimū v̄o qd̄ ex eo ⁊c̄.)

¶ Et quoniam egritudines.) Notandum ꝙ de hac materia complete ⁊ diffuse habet a. G. in. 1. ⁊. 2. ⁊. 3. de interioribus: sed Auicen. breuiter comprehendit illa: ⁊ ideo breuiter assumendo reducā ad memoriā vobis ea que ibi dicunt que faciūt ad ꝓpositū. Notandum est ergo ꝙ egritudo principalis est illa que accidit alicui mēbro propter principale nocumentuʒ illius membri ⁊ egritudo per associationē est quādo vnū membrū patit nocumentū soluʒ propter societatē ⁊ colligantiā quā hz cū alio ⁊ nō qr principaliter in seipso hēat lesionē. ¶ Ulterius notanduʒ ꝙ sicut ibi dicit duplex est morbus associationis in genere. Uno modo comparat vnum membrū alteri: qr ab alio membro ꝑueniat nocumentū ad illud. Alio mō nō qr nocumentū ad id ꝑueniat ab alio: sed qr priuat aliquo iuuatiuo qd̄ debet habere sm̄ naturaʒ ab illo membro. v.g. si ex repletione nuche accidat sensus ⁊ motꝰ auferri in digitis: tunc priuant digiti aliquo iuuatiuo qd̄ debent hēre naturaliter: ⁊ dato ꝙ in digitis nulla fiat lesio principalis. Si aūt patiat aliqd̄ membrum ex prouentu nocumenti ab altero ad ipsum: ⁊ hoc pōt esse dupliciter vt ibidē apparet: aut qr mittitur nocumētū ad membrum sine aliqua materia: aut mittat nocumētū ⁊ materia nocumenti. Et si primo modo tūc compatit cerebrū ab ipsis iuncturis illo modo in doloribus iūcturarū: nō qr aliqua materia transmittatur ad cerebrum ab ipsis iuncturis: sed qr prouenit nocumētuʒ ad ipsum vt expresse vult Auicen. 3. cañ. fen. 1. tracta. 2. cap. 6. cap. de soda. Si secundo modo tunc aliquando compatiunt oculi ipso stomacho. s. propter malā dispositionē stomachi proueniunt aliquando fumi ad cerebrum ⁊ oculos: ⁊ tunc transmittit nocumentum ⁊ materia nocumēti ad eos vt patet. 4. de interioribus cap. 2. ⁊ hoc est qd̄ dicit egritudinis in genere. ¶ Ulterius notandum ꝙ inter istos modos cōpassionis est dare ordineʒ sm̄ magis proprium ⁊ minus propriū. Quia primus est magis ꝓprius ꝙ mēbrū patit aliquādo solū ex prouentu eius qd̄ debet naturaliter hēre. Secundus modus minus proprius cū quādo vnū membruʒ patit aliquando solū ex prouentu nocumenti sine materia ad ipm̄. Tertius modus ad hoc minus proprius. s. quando nocumentū mittit cum materia. Et ratio huius ordinis est: qr compati dicitur cum alio pati. quanto ergo īmaterialius prouenit alteratio nocumenti ad membrū tanto dicitur esse specialior ⁊ magis propria cōparatio: ⁊ qr prima est minus realis q̄ʒ 2^{a} ⁊ 2^{a} q̄ʒ 3^{a}: ideo ⁊c̄.

¶ Sed hic cadit dubitatio duplex. Prima est vtrum omne membrum possit compati alteri. — Dub^{m} p^{m}

¶ Scd̄o querit vtrū membrū qd̄ dicit compati debeat ꝓprie dici egrum. — Dub^{m} 2^{m}

¶ Ad primum dicendū ꝙ cōpassio nō fit nisi propter associationē: sicut associatio est duplex ita ⁊ comparatio. Nā quedaʒ est associatio sm̄ quā oīa mēbra ꝯueniūt in forma vna ⁊ nō in ordine: ⁊ hec associatio est gñalis de qua dictū est a. G. per totuʒ de virtutibꝰ. auctoritate Hippo. ꝙ oīa membra sunt ad seinuicē cōnexa ⁊ inspirantia. Alia est associatio ꝓpria quā hz vnū membruʒ ad aliud. Si ergo querat qd̄ de p̄ma cōpassione. Dico ꝙ oē mēbrū pōt cōpati generali cōpassione cū omnia membra ad seinuicē habeant colligantiā generalē. Si aūt queras de colligantia speciali: tunc dico ꝙ nō inter omnia: sed inter quedā est colligantia. s. iter determinatū membrū cū determinato: ⁊ precipue cū defert materia ad illud sicut isto mō lacerti pectoris ⁊ diaphragma defert aerē epigloto in formatione vocis ⁊ facto īpedimēto in diaphragmate vel lacertis pectoris vox īpedit. simil'r ēt nucha mittet spiritū sensibilē ⁊ motiuū ad membra inferiora: ideo lesione facta in ea ledunt etiā inferiora: ⁊ hoc est q̄ʒtū ad transmissionē virtutis. ⁊ ideo siue vnū membrū deferat ad aliud aliqd corporale vel virtutem tm̄ vel vtrūq̄ʒ pōt membrū vnū determinatū alij compati. ¶ Aduertēdū tamē ꝙ si membrū vnū debet alteri compati sic ꝙ transmittat solū nocumentū ad illud ⁊ nō aliquid corporale: tunc opz ꝙ id nocumentū sit vehemens ⁊ in fortibꝰ passionibus. ⁊ hoc modo in doloribꝰ iuncturarū cōpatit eis cerebrū: nō qr alqd trāsmittatur corporale ad ipsum: sed propter vehementem passionē virtutis: sed si esset paruū nō propterea compateret eis. ¶ Ad secundā questionē quādo queritur vtrū membrū qd̄ patit propter colligantiā debeat ꝓprie dici egrū. Dico ꝙ sicut apparet. 3. de iterioribus cap. 1. ⁊. 1. cap. 6. aut loqmur de cōpassione ꝓprijssima. s. qn̄ cōpatit aliqd̄ membrū: sed qr priuat soluʒ aliquo iuuamento: aut ꝓprie cōpatiat. s. qr defertur nocumentum sine materia cor-

porali: aut minus proprie. s. q2 defert nocumentũ cũ materia cor/porali. Si primo modo dico sic ꝙ nõ debet dici membrum egruꝫ ex egritudine que est facta ex permutatione in substãtia vel com plexione membri cõpatientis: sed q2 priuat aliquo qð debet natu raliter habere. Si aũt accipiat 2° ⁊ 3° mõ. s. ꝓprie ⁊ minus ꝓprie: tunc dico ꝙ debet dici egrum ex permutatione sui: tamen minus debet dici egrũ quãdo recipit nocumentũ soluꝫ sine materia. ma/gis autem cũ mã. tamẽ quecũqꝫ sit hec est differẽtia inter egrum ex se ⁊ egrum ex compassione. q2 que est per se non dependet ex alio. illa autem que est per compassionem sic ita proprie.

¶ Dicemus igitur ꝙ oportet nos ꝯsiderare que prius accidit ⁊ autumabimus ꝙ ipsa est principalis ⁊ altera est ei associata. ⁊ cõsiderabimus etiam que sit illa que remanet postꝙ̃ altera finitur: ⁊ autumabimus ꝙ ipsa est principalis ⁊ altera est associata.

Dub^m 3^m

¶ Diceret aliqs nõ videt ꝙ signũ distinctiuũ ĩter egritudineꝫ ex se ⁊ egritudinẽ ex alio per cõpassionẽ sit verũ: q2 possibile est ꝙ sint due egritudines in vno mẽbro: ⁊ tamẽ vna adueniat primo ⁊ alia vltimo aduenit: ⁊ tũc nõ est verꝫ ꝙ illa que vltimo aduenit sit per cõpassionẽ: sed vtraqꝫ põt esse ꝑncipalis. ¶ Itẽ 2^m signũ nõ videt esse verũ: q2 possibile est ꝙ egritudo per associationeꝫ remaneat altera cessante. s. ꝑncipali vt vertigo causata ex mala cõplõne sto machi põt remanẽ in capite cessante mala cõplõne stõchi: aut ẽt dolor in capite. ¶ Itẽ ad qd valet hoc signũ distinctiuũ inter h̃ ex quo vna recedit altera remanet: ⁊ ex quo illa remanet nõ possum errare in ea. Ad hoc dico ꝙ necessariũ est medico scire distinguẽ ĩter passionẽ ex se: ⁊ per associationẽ. Et rõ huius est: q2. i. necium medico qð diuersificat actũ curatiõis: sed hec signa distictiua in/ter egritudinẽ ex se: ⁊ ꝓpter colligantiã sunt hmõi: ꝫ ⁊c̃. ma. pꝫ: q2 modus curãdi est finis medico. finis aũt ponit necessitatẽ his que sunt ad finẽ. mi. appet. Propter qð notãdũ ꝙ Aui. notanter dixit autumabimus. i. opinabimur ⁊ in hoc titulo ꝙ hec signa absolute accepta nõ sunt necessaria quin in eis absolute acceptis possit ac/cidere error: sed in particulari accepto supposito h̃. s. ꝙ vna ipaꝝ sit per se ⁊ alia ꝓpter colligantiã: tũc hñt hec signa necessitatẽ. s. ꝙ illa que prius aduenit sit ꝑncipalis: ⁊ illa que aduenit per colli/gantiã est que posterius aduenit: ⁊ h̃ q̃tũ ad ipm signũ. Et rõ hui9 est: q2 de rõne ꝯsequẽtis est ꝙ post aliud eueniat. Itẽ signũ 2^m ẽt est necessariũ in particulari acceptũ facta suppõne ꝙ vna passio sit per se ⁊ altera per colligãtiã: tũc est verũ ꝙ remota passione ꝑ se remouet illa que est ꝑꝑ colligãtiã ⁊ nõ ecõuerso. Et rõ est hec: q2 priori remoto vel antecedẽte remouet posterius vel ꝯñs ⁊ non ecõuerso: q2 ꝯñs depẽdet ex añcedẽte ⁊ nõ ecõuerso: cũ ista signa absolute accepta: lꝫ possint hẽre ĩstãtiã sunt tñ vt in plurib9 vera: ⁊ hoc mõ ꝓbat ꝑma rõ: ⁊ hoc ꝯcedo ꝙ ꝫm se sunt vere vt in plu/rib9: tñ in aliqb9 põt accidẽ error. ¶ Ad 2^m dico ꝙ illa que rema/net nõ remanet vt est per associationẽ: sed q2 facta est ꝑncipalis. ¶ Ad 3^m põt respõderi dupliciter. Uno mõ lꝫ nõ ꝯferat isti ĩfirmo tñ ꝯfert medico pro aliis infirmis. Aut dõm ꝙ ꝯfert medico etiã in eadẽ egritudine: q2 cũ morb9 vnus cessat per cessationẽ alteri9: videt in paroxismis sequẽtib9 ꝙ si illa egritudo ad associationeꝫ cessat: alia est egritudo prin. ⁊ alia est per cõpassionẽ.

¶ Est tñ cũ ex hoc ꝓuenit error ⁊ hoc est: qm̃ fortasse egritudo pricipalis nõ erit ꝑcepta sensu neqꝫ doloro/sa in principio sui: sed postea sentiemus ipsius impedi mentũ postꝙ̃ associata egritudo apparuerit que pro certo est illa que post ipsaꝫ accidit ⁊ est eã sequẽs. Exi stimabit ergo ꝙ associata ⁊ accidẽtalis sit illa que est ꝑncipalis egritudo. Et est cũ nõ ꝑcipit nisi accidenta/lis tm̃ ⁊ principalis vel origo obliuioni tradit.

¶ Error qui posset accidẽ est talis circa dicta: q2 diceret aliquis q2 dictũ est ꝙ egritudo ꝑncipalis in hoc differt ab ea que est ꝑ colli/gantiã. Primo q2 principalis primo aduenit mẽbro ꝙ̃ illa que est per cõpassionẽ. Itẽ differt ab ea per aliud recedẽte ꝑncipali rece dit ea que est per cõpassionẽ ⁊ nõ econtra. mõ accidẽ posset error in cognitione. In p° dico: q2 possibile est aliqñ ꝙ egritudo per se ad colligantiaꝫ prius appareat in mẽbro ꝙ̃ illa que est ꝑncipalis. Itẽ q2 aliqñ solũ appet illa que est per colligãtiã ⁊ nõ ꝑncipalis: ⁊ sic in cognitione egritudinis ꝑncipalis põt esse error: q2 credimus ꝙ sit ꝑncipalis illa que nõ est. ¶ Hic tu dices pone mihi exẽplum ꝑmi dato ꝙ sit aliqs qui hẽat epar distẽperatũ: tũc in eo ꝯgrega/bunt multi humores mali qui mittunt ad stõchũ: ⁊ ex h̃ accidit ꝙ stõchus nõ digerit ⁊ percipit nocumẽtũ in stõcho: ⁊ tunc stõchus male digerẽs cibũ trãsmittet malos humores vel chiluꝫ grossum cũ digerit ad epar qui extẽdet epar ⁊ inducet nocumẽtũ sensibile in epate. mõ lesio ꝑncipalis est in epate que prius nõ sentiebat: lꝫ ꝑmo sentit illa que est in stõcho que est ꝓpter cõpassionẽ: ⁊ post istã sentit lesio ꝑncipalis in epate. ⁊ iõ crederet aliqs ꝙ egritudo stõchi eẽt ꝑncipalis: q2 ꝑ° sentit ꝙ̃ egritudo epatis vt dicebat dñia ꝑdicta. ¶ Ulterius est notãdũ qð dicit ĩferius ꝙ obliuioni tradi/tur: q2 estimabit ꝙ ibi non sit egritudo ꝑncipalis. v̇. g. si sit lesio in osse ꝑncipali: deinde sentiat in carne: tunc illa que est in carne est ꝓpter cõpassionẽ: ⁊ tñ ipsa est sensibilis ⁊ nõ ꝑma q2 ossa nõ sen/tiunt: ⁊ tũc credimus ꝙ lesio sit solũ in carne ⁊ obliuiscemur egri tudinis ꝑncipalis que est in osse. ¶ Sed tu dices ꝯtra hoc: q2 diffi nitio morbi est ꝙ sit lesio opõnis sensibilis. si ꝫ sit egritudo princi palis in aliq mẽbro ĩpossibile est qn ꝑticipat sensibil'r: al'r nõ erit egritudo. Ad h̃ põt 2^r rñderi. Uno mõ ꝙ Aui. docet distinguẽ ĩter egritudinẽ per se ⁊ per associationẽ: large assumẽdo egritudinẽ ꝓ oĩ dispõne egressa a dispõne nãli siue sit egritudo proprie siue sit neutralitas: ⁊ tunc si egritudo faciet sensibil'r lesionẽ opationũ: si neutralitas nõ opꝫ: ⁊ hoc tñ ĩtelligit hic. ¶ Uel dõm aliter ⁊ meli9 qñ dicit ꝙ egritudo est q̃litas faciẽs sensibile nocumẽtũ: verũ est q̃tũ ad opõnes que insunt toti quas facere ꝯsueuit: sed possibile est ꝙ egritudo sit in aliquo mẽbro: ⁊ tñ nõ erit in toto q̃tũ ad ope rariões ꝯsuetas toti: q2 ꝑꝑ h̃ nõ dimittet opa ꝯsueta: lꝫ sit egritu/do illi mẽbro ⁊ alia sint sana vt si sit apa non nimis malũ in crure nõ ꝑꝑ hoc dimittet quis scribere si ꝯsuet9 est scribẽ: ⁊ h̃ mõ loqt G. in. 2. sigñato neutri in libro thegni: lꝫ cõiter nõ ĩtelligat illð: q2 dĩ ꝙ nõ est neutrũ sed egrũ: q2 hꝫ egritudinẽ in vno mẽbro ⁊ sani/tatem in alio: sed nõ credatis ꝙ. G. nõ posuerit sine cã illa sigñata neutri: ⁊ iõ nõ est incõueniens ꝙ sit egritudo in aliquo mẽbro que nõ dicit egritudo respectu totius: qm̃ facit operationes ꝯsuetas toti. ⁊ hoc mõ loquit hic Auicẽ. q2 lꝫ sentiat lesio in vno mẽbro nõ opꝫ ꝙ sentiat in toto nisi esset egritudo principalis ⁊c̃.

¶ Semita v° obseruãdi se ab h̃ errore est vt medicus membroꝝ noscat cõmunitatem qð quidem erit ex sua sciẽtia in anathomia. Et nocumẽta sciat que vnicuiqꝫ accidũt mẽbro quoꝝ quedã sunt sensu percepta q̃daꝫ nõ percepta ⁊ moretur in egritudĩe: ⁊ neqꝫ iudicet de ea ꝙ sit principalis nisi postꝙ̃ considerauerit quid sit possibile quod accidat ipsam sequens. Egrũ ergo in/terroget de significationib9 egritudinuꝫ quas mẽbris egro membro associatis possibile est accidere que nõ prius erant sensu percepte neqꝫ dolorose: ita vt appa reant primo neqꝫ cõmouentes accidẽtia que sunt eis ꝓpinqua: sed nec etiã eas sequunt res que nisi ab eis sunt longinqua nõ sensu percepte. Eger quoqꝫ igno/rat ꝙ sint accidẽtia illi longinqua radici. Istud tamẽ non dignoscitur nisi sapientia medici.

¶ Notãdũ ꝙ hic ponit tria ad euitandũ errorẽ ꝑdictũ. Prio est ꝙ medicus cognoscat associationẽ mẽbroꝝ que cognitio habet per anothomiã. ⁊ cã huius est: q2 si cognoscat associationẽ mẽbroꝝ fa ciet ꝙ mẽbrũ est notũ cõpati aliqñ ⁊ ꝙ non: ⁊ iõ dato ꝙ infirmus nõ percipiat nocu. passionẽ ꝑncipalẽ: sed soluꝫ illã que est per cõ/passionẽ tũc habẽdo cognitionẽ mẽbroꝝ moueor ad ingrendũ ab infirmo de ꝑteritis ⁊ iuestigãdo ab ĩfirmo de passione ꝑncipali: ⁊ tũc reducit ille error. ¶ Scðo reqrit ꝙ medic9 nõ solũ sciat colli/gantiã mẽbroꝝ: sꝫ ẽt passiones ⁊ nocumenta que sunt nata ꝯtingẽ vnicuiqꝫ mẽbro tã nocumẽta que pñt sensu percipi ꝙ̃ ⁊ ea que nõ apparẽt ad sensum: sed cũ discursu rõnis ⁊ tũc mouebit a ꝑdicto errore ⁊ sciet que est passio que est ꝑceptibilis ⁊ que non. ⁊ ꝑ hoc sciet ꝙ dato ꝙ ꝑncipalis nõ sit sensibilis tñ ad eã põt alterã ꝯseq. ¶ Tertio reqrit ꝙ sciat aliqd qð sit pol'e accidẽ mẽbro hñti suaꝫ passionẽ. s. que passio põt alterã ꝯseq. sicut. G. ꝑ° ĩterioꝝ. ca. 6. fecit in illo qui cecidit de multa cuius digiti erãt ꝑuati sensu ⁊ ipse fuit motus ad ĩterrogãdũ de reb9 ꝑteritis: ⁊ tũc cognouit egritudineꝫ principalẽ nõ sensu perceptã. s. oppilationẽ factã in nucha ꝓpter casum de mula: ita ꝙ digiti erant priuati spiritu sensibili quẽ de/bebãt habere nãliter. ⁊ subdit ꝙ tales passiones sequunt acciden tia remota cõia queãdmodũ apparẽt ⁊ ꝓpria latẽt. ⁊ iõ si querant talia ab infirmo cũ ipse non cognoscat h̃ remota nõ põt deuenire medic9 in cognitionẽ ꝓprie passiõis nõ sensu ꝑcepte ⁊ ex idustria medici ⁊c̃. in neutralitate dꝫ ⁊ ex ꝯditiõib9 supradict̃ ⁊ ex rel'one infirmi ĩuestigare accidẽtia ꝓpria ⁊ deuenire in cognitionẽ certã illius princi. nõ sensu percepte: ⁊ tũc sciet discernere inter ipsam ⁊ illã que fit ex cõpassione ⁊ sic euitabit error predictus.

¶ Plurimũ võ quod ex eo ad memoriaȝ reducit est cũ operationum impedimentum consideraẽ. Cũq; operationum impedimentum inuenerit antecedens iudicabit ꝙ egritudo illa est associata.

¶ hic cõparat iter dictas ꝯditiones. Notãdũ ꝙ cã q̃re iter alias ꝯditiones habere opȝ magis in mente nocumentum operationũ est h̃: qꝛ operatio est imediatus effectus membꝛi. ꝛ ideo lesio facta in operatione est facta in effectu imediato membꝛi ꝛ p̃terea fit vlterius ꝙ ſi ad istam passionem ꝛ pꝛima pꝛincipalis.

¶ Lȝ quedã membꝛoꝝ ſint talia ꝙ plurimuȝ dispositionũ ipsoꝝ est vt ſint eoꝝ egritudines alioꝝ mẽbꝛorum egritudines ſequentes. Capitis eni ſm plurimuȝ ſuarũ dispositionũ ſunt egritudines per ſocietatẽ stomachi. Sed illud conuertere est per parum.

¶ hic remouet q̃dã dubiũ q̃ est gñale toti capitulo. dixerat aũt ꝙ aliq̃ñ accidũt egritudines p̃ncipaliter ꝛ aliq̃ñ per associationẽ ꝛ qꝛ multa ſunt mẽbꝛa que ſunt nata recipe tales egritudies per associationẽ diceret aliq̃s que ſunt illa mẽbꝛa que ſunt nata istas egritudines recipe. iõ hic docet ea cognoſcere. vel hic põt dici ꝙ hic docet remouere errorẽ p̃dictũ q̃ñ quis dubitat de duab⁹ passionib⁹ que ſit p̃ncipalis ꝛ que per associationẽ ꝛ dic̃ ꝛc̃. ¶ Juxta q̃ notãdũ ꝙ cã q̃re caput vt per hoc cõparaẽ stõcho ꝛ nõ ecõuerſo est duplex. Pꝛima qꝛ cerebꝛũ est mẽbꝛũ valde debile pꝑ ei⁹ paucitatẽ caloꝛis: nõ aũt mẽbꝛa debilia citius recipiũt ſuperfluitates alioꝝ q̃ fortia: ꝛ hec est cã ſumpta ex pꝛopꝛia nã cerebꝛi. Scd̃a cã ſumpta ex parte ſitus ei⁹: qꝛ pꝑ ꝯtinuã euapoꝛationẽ partiũ inferioꝝ ꝛ maxime stõchi ad cerebꝛũ: qꝛ replebiẽ ſuperfluitatib⁹ ꝛ vapoꝛibus: qꝛ ip̃m est ſicut caminũ vt dicit Aristoteles ꝛ ideo vt per hoc in eo accidit egritudo ex compassione stomachi: ſed econuerſo raro pꝛopter cauſas oppoſitas.

¶ Et nos quidẽ coꝛam tuis manibus ponemus ſigna complexionuȝ pꝛincipalium ꝛ accidentalium ſm modum cõmunem. Que võ vnicuiq; membꝛo ſunt pꝛopꝛie in ſuo diceẽ cap̃. Quecũq; aũt ex ſignificationib⁹ egritudinum compoſitionis manifeſte fuerint ſenſus dignoſcet. Sed que occulte fuerint exceptis repletiõe ꝛ oppilatione ꝛ apoſtematib⁹ ꝛ ſolutione ꝯtinuitat̃ in dictione vniuerſali cõpꝛehẽdere est difficile. Et ſimiliter illud q̃ ex repletionib⁹ ꝛ ap̃atib⁹ ꝛ ſolutione ꝯtinuitatis vnicuiq; mẽbꝛo ꝑpꝛiũ existit. Melius igiẽ est vt hoc totum dictionibus reſerueẽ particularibus.

¶ hic exeq̃ẽ de ſignationib⁹ dispõnũ mẽbꝛoꝝ. Pꝛĩo dat intẽtionẽ ſuã. Scd̃o exeq̃ẽ. ibi (Signoꝝ gñã q̃b⁹ cõplões.) ¶ Et est difficile qꝛ cã q̃re est difficile est: qꝛ in istis moꝛbis mãlib⁹ cõpõnalib⁹ nõ ẽ attẽdẽ ꝑp̃e ſigna cõia vt in figura mẽbꝛoꝝ: qꝛ q̃lȝ mẽbꝝ hȝ ꝑpꝛiã figurã ꝛ vna nõ ẽ ſimilis alteri ꝛ ſic de alijs: ꝛ iõ nõ p̃ñt bene reduci ad aliq̃ d̃terminationẽ: ſȝ replõ ꝛ accidẽtia ꝛ ſolõ ꝯtinui melius p̃ñt aliqualr̃ reduci ad cõitatẽ q̃dã ꝛ de talib⁹ determinaẽ etiã in 4. cañ. qꝛ hoc etiã appꝛopꝛiaẽ diuerſis diuerſimode ꝛc̃.

¶ De ſignis complexionũ. Cap̃. 3m.

Signorum genera quibus cõplexionũ dignoſcuntur diſpoſitiones ſunt decem.

¶ Pꝛius deter. in gñali diſtinguẽdo inter egritudines ꝑpꝛias ꝛ ꝑ cõpaſſionẽ: ꝛ qꝛ ĩ tali diſtõne poterat accidẽ erroꝛ: docuit ẽt remouẽ errorẽ illũ. mõ d̃ter. de ſignis diſpõnũ in ſp̃ali ꝑut ſpectat ad hũc librũ d̃terminatio ſp̃alis qꝛ est min⁹ gñalis q̃ illa ꝛ duo facit. Pꝛĩo d̃terminat d̃ ſignis cõplõnũ. Scd̃o de ſignis egritudinũ cõpõnaliũ. ibi (Repletio ſȝ duos exiſtit modos.) Tertio d̃ ſignis ſolõnis ꝯtinuitat̃. ibi (Solõnẽ ꝯtinuitat̃.) Pꝛĩa in duas. Pꝛĩo d̃ter. de ſignis cõplõnũ in gñali. Scd̃o in ſp̃ali mag̃. ibi (Signa ei⁹ aggregata.) Pꝛĩa ĩ duas. Pꝛĩo d̃ter. d̃ ſignis cõplõnũ nãliũ. Scd̃o de ſignis cõplõnũ accidẽtaliũ. ibi (Cõplexionũ võ extnearũ.) Pꝛĩa in duas. Pꝛimo ꝑponit numerũ ſignoꝝ de q̃bus intendit ꝓſequi. Scd̃o ꝓſequiẽ. ibi (Unũ eoꝝ est tactus.) Deinde cũ dicit.

¶ Unum eoꝝum est tactus.

¶ hic ꝓſeq̃ẽ de iſtis gñib⁹ ſignoꝝ enumerat̃ ꝛ decẽ facit. Pꝛimo ꝑponit p̃m. Scd̃o zm. ibi (Scd̃m võ gen⁹.) Tertio ȝm. ibi (Tertiũ võ gen⁹.) Quarto 4m. ꝛ ſic de alijs. ꝑtes patẽt. In p̃a ꝑte p̃mittit ex quo ſumiẽ h̃ gen⁹ ſignoꝝ. Scd̃o ibi ip̃m declarat oſtẽdẽdo q̃uo hic ſumiẽ cognitio ex tactu. ibi (Et modus q̃dẽ.) ¶ Juxta p̃am ꝑtẽ notãdũ ꝙ Aui. notãter p̃miſit iſtũ modũ ſignoꝝ ad cognoſcẽdũ cõplexionẽ que ſumiẽ ex tactu: qꝛ cognitio que hẽtur ex cognitiõe ꝑ tactũ est certioꝛ ꝛ imediatioꝛ oĩb⁹ alijs. Ei⁹ rõ est: qꝛ ſenſus tact⁹ ĩmediati⁹ iudicat de p̃mis q̃litatib⁹ tãgibilib⁹ que ſunt calidũ frigidũ hũidũ ſiccũ: ex q̃b⁹ reſultat cõplõ. iõ dicebat Gal. z. de cõplexionib⁹. ca. ȝ. ꝙ regula cognitiõis ca. fri. ꝛc̃. est ſenſus tact⁹ ꝛ nihil aliõ. ꝛ q̃ iudicat ex alijs iudicat a poſterioꝛib⁹: ꝛ iõ merito iſte modus iudicãdi de cõplõnib⁹ alicui⁹ ſupꝛadict⁹ a tactu est p̃m⁹. ¶ Ulterius ĩtelligẽdũ ꝙ iudiciũ de cõplõnibus est zx. Q̃dã est iudiciũ de cõplõne nõ vt est relata ad tẽperiẽ vel diſtẽperiẽ abſolute: ſed in relõne ad tẽperamentũ cutis q̃ dĩ mediũ gñis abſolute ꝛ tale iudiciũ p̃o ꝛ ꝑ ſe ſumiẽ ex tactu: ꝛ de tali cõplõne loq̃ẽ Gal. z. de cõplexionib⁹. ca. ȝ. cũ dicit ꝙ regula cognitiõis cõplexiõis est ſenſus tact⁹: qꝛ ibi loq̃ẽ de cõplõne relata ad cutẽ que est mediũ abſolute. Aliud est iudiciũ de cõplexione nõ vt est relata ad mediũ abſolute: ſed in relatione ad tẽperamentũ ad iuſtitiã ꝛ iudiciũ tale nõ ſumiẽ ĩmediate ex tactu: ſed ab operatione. Et qꝛ Auicẽ. in hoc capitulo loquiẽ de vtriſq;. ſ. de iudicio cõplõnis ſumpto in relatiõe ad mediũ abſolute ꝛ ad opus: iõ de ambob⁹ modis locutus fuit cũ ĩter eos ille est p̃mus ꝛ certioꝛ qui ſumiẽ ex tactu in relatione ad mediũ abſolute: ꝛ ideo iſtũ poſuit pꝛimo. Deinde cum dicit.

¶ Et modus quidem quo cognoſcitur est vt conſideret an tactui ſani ſit equalis in terris temperatis ꝛ aere temperato: nam ſi equalis fuerit ſignificabit equalitatem. Q̃ ſi patiatur ab eo tactoꝛ complexioneȝ habens ſanam ꝛ infrigideẽ aut caleſiat aut ipſum ſentiat materiã molliorẽ aut duriorẽ aut aſperioreȝ q̃ naturalis: neq; fuerit ibi cauſa ex aere aut balneatione cũ aqua frigida: aut alia re que mollitiẽ addat aut aſperitatẽ est: tunc ex complexione nõ temperata.

¶ hic ponit q̃uo ſumiẽ cognitio cõplõnis ex tactu. Pꝛĩo facit hoc q̃tũ ad q̃litates que apparẽt in toto. Scd̃o quãtũ ad q̃litates que apparent in vno mẽbꝛo ſolũ. ibi (Ex diſpõne q̃dẽ.)

¶ Sed diceret aliq̃s videẽ ꝙ iſte modus cognoſcẽdi de cõplõnib⁹ ſit inſufficiẽs: qꝛ rariſſime ĩueniunẽ coꝛpoꝛa tangẽtia que ſint coꝛpoꝛa tẽperata cũ multo plura ſint coꝛpoꝛa diſtẽperata q̃ tẽperata: ꝰ hic modus est inſufficiẽs vel vt in paucioꝛib⁹: de talib⁹ aũt nõ est ſcĩa vel ars. Jtẽ male dicit in terris tẽperatis ꝛ in aere tẽperato: qꝛ tũc in alijs locis nõ erit vera hec regula: ꝰ inſufficiẽs. nã ſic appꝫ in textu. z. ꝛ in cõmẽ. 41. z. ꝓnoſticoꝝ. regule medicinales debẽt hẽre veritatẽ oĩ tẽpoꝛe ꝛ in oĩb⁹ regionibus: q̃re ꝛc̃. ¶ Ad h̃ dõm ꝙ hec p̃ma regula est vera. ſ. ꝙ ſi aliq̃ coꝛpus tãgens aliq̃ coꝛp⁹ est tẽperatum ꝛ in regione tẽperata ꝛ in aere temperato ſi nõ patiẽ a coꝛpoꝛe in tactu in calido ꝛ frido ꝛc̃. qꝛ ſimile nõ patiẽ a ſimili: tũc idẽ coꝛp⁹ erit ẽt coꝛp⁹ tẽpatũ. ꝛ ſi patiẽ ab eo: ita ꝙ ſentiat calidũ vel fridũ ꝛc̃. tũc erit diſtẽperatũ in illa q̃litate quã coꝛpus tẽperatũ ꝑcipit. ꝛ rõ hui⁹ est: qꝛ ſicut appꝫ per. G. 3° de cõplexionib⁹. ca. p̃o. hec est dr̃ia ĩter cõplexionem medicinarũ ꝛ ciboꝝ ꝛ ĩter cõplexionẽ aĩaliũ. qꝛ cõplexio medicinalis est cõplexio potẽtialis. za võ aĩaliũ est actualis. ꝛ iõ iudiciũ q̃ habeẽ de cõplexione aĩaliũ est ſm id q̃ reperiẽ actu in coꝛpoꝛe. ꝛ qꝛ maxime ꝑcipiẽ cõplexio actualis per ſenſuȝ tact⁹ vt dcm̃ est: iõ tact⁹ hoĩs tẽperati nõ patiẽ a coꝛpoꝛe tacto. hoc nõ est niſi: qꝛ est ẽt ſimilis: ꝛ ideo ſi coꝛpus tangens est tẽperatũ ꝛ id ẽt ip̃m tactũ nõ ĩmutat. ſi aũt patiaẽ ab eo ꝛc̃. ¶ Ulterius notãdũ ꝙ iſtud p̃m ſignũ nõ q̃tũ ad id q̃ expꝛimit: ſȝ q̃tũ ad id q̃ põt ꝑ rõnẽ deduci nõ ſolũ hȝ veritatẽ in tactu hoĩs tẽperati ꝛ in regiõe ꝛ aere tẽperato: ſed in cõplexione diſtẽperata ꝛ in regione ꝛ aere tẽperato: ꝛ hoc erit poſſibile hoc mõ: qꝛ ſi ſit aliq̃s medic⁹ q̃ cognoſcat ſe eſſe diſtẽperatuȝ in p̃o g̃du v̄ſus calidũ: tũc ſciet ꝙ ſi nõ patiẽ a coꝛpe tacto ab eo: tũc illõ erit ẽt diſtẽperatũ in p̃o g̃du. ſi aũt patiaẽ in exceſſu vnius g̃dus ſciet ꝙ erit diſtẽperatũ in duob⁹ g̃dibus: ꝛ ſi ab eo patiaẽ. ſ. ꝙ videaẽ ſibi minus calidũ q̃ ipſe ſit in vno g̃du: tũc ſciet id coꝛp⁹ eẽ tẽperatuȝ cũ ipſe tangẽs recedat a tẽperamẽto in vno g̃du. ꝛ eodẽ mõ in regione diſtẽperata ꝛ aere diſtẽperato: qꝛ ſi ſciet aerẽ vl' regiõeȝ eẽ diſtẽperatã in p̃o g̃du: tũc ſciet ꝙ ille recedit vel appꝛopinq̃t tẽperamẽto vt dcm̃ est de cõplõne tãgẽt̃ nec plus nec minus ꝛ tu diſcernas in exẽplis. Et ex his pꝫ ſolõ ad obta: qꝛ verũ arguũt q̃tuȝ ad id q̃ exp̃miẽ: ſed nõ q̃tũ ad id q̃ põt per rõnẽ deduci: q̃re ꝛc̃.

Dubm pm

¶ Et ex diſpõne q̃dẽ vnguiũ ĩ mollitie ꝛ ſiccitate ipaꝝ poſ'e est cognoſcẽ cõplexionis coꝛpoꝛis diſpõnẽ.

¶ hic docet cognoſcẽ coꝛpoꝛis cõplõnẽ per diſpõnẽ ſolũ reptã in

vna p̄te. Et p̊ facit h̄. Scd̄o remouet duo dubia circa. ibi (Lꝫ mollitiei.) ¶ Sed aliqs diceret circa p̄mā p̄tē nō vr̄ ꝙ ex dispōne vnguiū significet̄ sup cōplōnes corpis: q̄ꝛ vngule sūt p̄ticule in qb⁹ nō repn̄tat̄ dispō totius cū fiant ex sup̄fluitate mēbroꝝ. Ad h̄ dicunt q̄dā ꝙ p vnguē ītelligit totā sup̄ficiē corpis: q̄ꝛ nō vident q̄uō vngues possint sign̄are sup totā cōplōnē corpis vel corpis dispōnez. Et iō dico al'r ꝙ ītelligunt̄ vngues vere. nā ex dispōne vnguiū pōt repn̄tari dispō totius corpis p̄p duplicē cāz. Una est ⁊ p̄ᵃ q̄ꝛ in vnguib⁹ repn̄tat̄ dispō mēbroꝝ p̄ncipaliū ex p̄mutatione ipsarū. naz ex liuiditate vel curuitate sign̄amus sup dispōnē cordis: ⁊ sic significamus per dispōnē īn̄alē vnguiū sup dispōnē īn̄alē cordis: ⁊ ēt p earū n̄alitatē sign̄amus sup n̄alē dispōnez cordis: ⁊ q̄ꝛ cor est p̄n̄ᵐ totius: iō pōt dici ꝙ ex dispōne vnguiū sign̄amus sup dispōnē totius. Alia cā sumit̄ ex dictis ʰippo. in lib. de n̄a fetus vbi dicit ꝙ vngues positi fuerūt in extremis corpis: q̄ꝛ sunt extremitates corpus terminātes: ⁊ dicit ꝙ sunt densissimi ⁊ spissi: q̄ꝛ sunt dēsissimi ex venis ⁊ neruis ⁊ arterys diffusis per totū corp⁹ que terminant̄ ad vngues: ⁊ iō sup dispōnem totius corporis p̄n̄t sign̄are sicut ex venis que ab ep̄tate ⁊ neruis a cerebro ⁊ arterys a corde. ⁊ ideo si vngues sunt grossi ⁊ duri sign̄amus sup duritiem ⁊ siccitatē illius corporis. si v̊o sint subtiles ⁊ molles sign̄amus sup mollitiē ⁊ hūiditatē illius corpis. ⁊ ita videm⁹ eē ad sensuz: iō bene dicit Aui.

¶ Sed mollitiei ⁊ duritiei iudicium non sit stabile nisi prius equalitatis inter caliditatē ⁊ frigiditatē significationes precesserint. naz si nō ita fuerit possibile erit vt caliditas durū tactū ⁊ asperū mollificet nedū illum qui est tēperatus ꝓpter resolutionē ipsius ⁊ facit existimari ꝙ sit mollis ⁊ humidus natura: ⁊ vt frigiditas mollē tactū induret nedū illū qui est tēperatus: ꝓpterea ꝙ multū ꝯgelat ⁊ inspissat ⁊ opinabit̄ ꝙ sit siccus sicut nix ⁊ sol. Et nix quidē ꝓpterea ꝙ coagulat ⁊ cōgelat. Et sol quidem propterea ꝙ ingrossat.

¶ ʰHic remouet duo dubia. Et p̄mo p̄ᵐ. Scd̄o zᵐ. ibi (Eoꝝ aūt plurimi.) Dubia insurgūt ex hoc: q̄ꝛ dictū est q̄uō possibile est ex dispositione vnguiū cognoscē mollitiē ⁊ duritiez alicuius. mō hoc in iudicio pōt esse error: ideo docet errorē remouē. ⁊ Juxta qd̄ notādum ꝙ ex his que hic dicunt̄ apparet cā ei⁹ qd̄ dicit̄ zº de cōplexionib⁹ cap̄. 3º. ꝙ est dr̄ia inter iudiciū datuz de calido ⁊ frigido ⁊ de sicco ⁊ humido per tactū: q̄ꝛ in iudicio calide vel frigide cōplexionis sufficit sensus tactus: sed ad iudiciū de cōplexione passiuarum. s. humide ⁊ sicce cōplexionis indigemus discursu rōnis. naz possibile est ꝙ id qd̄ est n̄aliter siccū ⁊ duruz appareat humidū ⁊ molle ꝓpter liquefactionē factā a calido. Jtē id qd̄ est n̄aliter humidū ⁊ molle videt̄ aliquādo siccū ⁊ durū vt aqua ꝯgelata: ⁊ ideo in iudicio cōplexionū sumptarū a numero passiuarū primarū opꝫ p̄supponere equalitatē ⁊ tēperantiā in calido ⁊ frigido. ⁊ etiā hic opꝫ ad hoc addere. s. ꝙ cognitio fiat solū in corporib⁹ se habentibus s̄m dispositionē naturalē. nam in hoc corpore nō est possibile vt sit tāta caliditas vt liquefaciat pinguedinez membri ꝓpter qd̄ appareat mollities ⁊ humiditas in tactu sicut accidit aliquādo in feb. colliquatiuis. nec in eis est tāta frigiditas que ꝯgelet ⁊ arefaciat membra ⁊ induret ipsa: ita ꝙ corpus n̄aliter humidū videat̄ siccū sicut ꝯtingit aliquādo ꝙ flegma ꝯuertit̄ in duritiē magnam vt flegma gipseū: ⁊ ideo hec regula de cognitiōe cōplexionis humide ⁊ sicce ꝯtracta ad equalitatē īter calidū ⁊ frigidū ⁊ corpora sana hꝫ absolute veritatē ꝙ id corp⁹ qd̄ apparet molle ad tactuz ip̄m est humidū: ⁊ illud qd̄ apparet duruz tactui est cōplexional'r siccū. in alys aūt vbi nō sunt iste ꝯditiones nō opꝫ. ⁊ Sed tu dices ipse videt̄ male exēplificare quando dicit ꝙ sol exiccat p̄p qd̄ ingrossat: q̄ꝛ superius dixit ꝙ frigiditas coagulat ⁊ pꝫ in niue: ⁊ ideo vr̄ sicca cū sit humida ⁊ calidū liquefacit ⁊ mollificat: ⁊ ideo videt̄ ꝙ illud qd̄ est siccū cōplōnal'r sit hūidū: ⁊ postea exēplificat: q̄ꝛ sol ingrossat: īmo deberet dicē ꝙ subtiliat ⁊ hūectat ⁊ mollificat. Jtē est falsum ꝙ īgrosset: q̄ꝛ videmus ꝙ liquefacit. Ad hoc pōt zʳ respōderi. Uno mō ꝙ lr̄a est corrupta: q̄ꝛ vbi dicit īgrossat dꝫ dicere liquefacit sicut īuenit̄ extra vnū al's. Alio mō pōt dici ꝙ Aui. vult hic dicere ꝙ caliditas fe. nō solū hꝫ id qd̄ est durū s̄m nām ⁊ siccū facere humidū ⁊ molle: sed ēt hꝫ ingrossare īdurare ⁊ exiccare id qd̄ est molle ⁊ humidū n̄aliter: ita ꝙ sicut frigiditas coagulat ⁊ īspissat corpa: ēt caliditas aliqñ ingrossat ⁊ īspissat p̄miscēdo partes subtiles cū grossis vt apparet in musto quādo digerit̄. ⁊ ideo vult dicē ꝙ iudiciū in cōplōnis cognitiōe humide ⁊ sic. pōt īpediri qñ nō solū caliditas ingrossat ⁊ inspissat. Jtē hoc facit aliqñ caliditas nō solū miscendo partes subtiles cū grossis: sed ꝯtra resoluendo subtiles aqueas ⁊ eliquando grossas ⁊ induratas.

¶ Eorum autem plurimi qui frigide sunt complexionis corpora mollia sunt: lꝫ sint macra: quoniaz cruditas multa consistit in eis.

¶ ʰHic remouet ad dubium. dixit etiaz ꝙ frigiditas corpora humida facit apparere dura q̄ꝛ īgrossat. Quereret ergo aliquis pōt ne frigiditas corpus durū facere apparere molle. ⁊ pōt ne caliditas corpus molle facere apparere durum. respondet ꝙ sic.

¶ Secūdū v̊o est genus signorum ex carne ⁊ adipe assumptorum: quoniam caro rubea cū multa fuerit humiditatē significabit ⁊ caliditatem ⁊ erit ibi soliditas. Et si pauca fuerit ⁊ adeps multus non ibi affuerit significabit siccitatem.

¶ ʰHic ꝓsequit̄ de zº gn̄e signoꝝ qd̄ sumit̄ ex carnis ⁊ adipis quātitate. Et p̊ ostēdit a qbus sumit̄ zᵐ genus signoꝝ. Scd̄o docet significare per hoc genus. ibi (Qm̄ caro.) Et hec zᵃ in tres: q̄ꝛ p̊ docet sign̄are ex q̄ꝫtitate carnis solū. Scd̄o ostendit sign̄are sup dispositionē mēbroꝝ ex q̄ꝫtitate pinguedinis solū. ibi (ʰPinguedo aūt ⁊ adeps.) Tertio docet sign̄are ex q̄ꝫtitate carnis ⁊ piguedinis simul. ibi (Et corp⁹ q̄dē carnosuz.) ¶ Juxta p̄mā partē notandū ꝙ cā q̄re est hoc: q̄ꝛ sicut apparet zº de cōplexionib⁹ cap̄. 4º. multitudo carnis siḡt multiplicationē humidi. nō aūt de se abūdātiā calidi. nā multa caro pōt reperiri in corpore calido ⁊ frigido: q̄ꝛ humiditas stat cū vtroq̄ꝫ. s. cū calido ⁊ cū frigido: ita ꝙ de se siḡt cōplexionē humidā. inquantū aūt est rubea caro siḡt caliditatez: q̄ꝛ rubedo sign̄ata attestat̄ caliditati: ⁊ iō multitudo carnis rubee significat cōplexionē calidā ⁊ humidā. ⁊ Sꝫ tu dices vr̄ ꝙ male dicat cū dicit ⁊ erit ibi soliditas: īmo dꝫ dicē mollities. Dōm ꝙ per ea que hic ponunt̄ vel dicunt̄ vult ostēdere dr̄iam īter corp⁹ calidū ⁊ frigidū: q̄ꝛ in corpore calido est caro solida: q̄ꝛ ibi est fortis cōmassatio a calido: sed in frigida ⁊ humida est mollis caro: nec dꝫ intelligi ꝙ sit solida in cōplexione calida ⁊ humida sicut in cōplexione calida ⁊ sicca in q̄ cōplexione est soliditas oīno: īmo respectu ei⁹ dr̄ mollis: sed in cōparatione ad corp⁹ frigidū sic: q̄re ⁊c̄.

¶ Pinguedo aūt ⁊ adeps semper frigiditatē significāt ⁊ est cum eis laxitas. Et si cum hoc fuerit venaruz angustatio ⁊ sanguinis paucitas ⁊ hoc habenti aduenerit debilitas ex fame ꝓpter minorationē sanguinis naturalis qui est preparatus ad illud quo membra ex nutrimento indigent: significabit ꝙ cōplexio huiusmodi est s̄m naturaz. Et si hec alia signa nō affuerint significabit ꝙ est complexio acquisita.

¶ ʰHic docet sign̄are sup dispōnē mēbroꝝ solū per piguedinē. Et p̊ ponit sign̄ata piguedinis. Scd̄o reddit cām dictoꝝ. ibi (Qm̄ pinguedinis.) Tertio ꝯcludit quoddaz dubiū. ibi (ʰPinguedinis aūt.) ⁊ Juxta p̄mā partē notādū ꝙ adeps cuius sub̄a piguis vnctuosa nō stridet cū igni apponit̄: pinguedo aūt stridet. cuius rō est: q̄ꝛ in adipe sunt q̄dā partes aeree que igni nō ꝯriant̄: sed in pinguedine sunt partes aquose frigide: tn̄ tam adipes q̄ꝫ pinguedo siḡt frigiditatē. Scd̄o appꝫt zº de cōplexionib⁹ ca. 4º. piguedo ⁊ adeps. i. lardū ⁊ axungia gn̄ant̄ ex frīdo qd̄ est in sanguīe siue in calido diminuto siue debili qd̄ nō pōt bene cōmiscere partes adinuicem ⁊ gn̄are carnē. ⁊ Sed tu dices nō videt̄ ꝙ pinguedo ⁊ adeps significent frigiditatē īmo caliditatē: q̄ꝛ inūctio corporꝭ ex eis calefacit corp⁹: ꝗ ipsa sunt calida. Dōm ad hoc ꝙ refert loqui de cōplexione adipis ⁊ pinguedinis vt sunt in corpore aīalis ⁊ ꝓut sunt extra corp⁹. nā qñ est in corpore aīalis tūc hꝫ cōplexionē actualē: q̄re cōplexio ei⁹ dr̄ frīda: ⁊ h̄ rōne mãe ⁊ rōne agētis. Prio rōne mãe: q̄ꝛ adeps ⁊ pinguedo gn̄ant̄ ex mã vnctuosa vt aerea vel aquea sanguinis. caro aūt ex sanguine magis puriori ⁊ calidiori. Jteꝫ ex p̄te agētis: q̄ꝛ pinguedo ⁊ adeps sunt a frīdo ꝯdensante: sed caro fit a calido cōmiscēte ⁊ forti: iō piguedo ⁊ adeps respcū cōplōnis carnis dicunt̄ frigide cōplexiōis q̄ꝫtū ad actualē cōplōnē. si aūt ꝯsideret̄ q̄ꝫtū ad cōplex. eoꝝ potētialē. s. vt h̄nt rōnez cibi vel medicine tūc ponunt̄ cal'a ab auctorib⁹: q̄ꝛ approximata corpi nr̄o ꝯuertuntur in rē calidā. nā sicut piguedo ⁊ adeps ex̄ corp⁹ facile igniunt̄ a calore ignis: ita facile calefiūt a calore nr̄i corpis. nā sic appꝫ p'lm ꝫ. de p̄tib⁹ aīaliū. c. 9. de renib⁹. h̄ est cōe oīb⁹ reb⁹ a calido gn̄atꝭ ꝙ in eis relinq̄t̄ aliqd̄ vestigiū caliditatꝭ sicut appꝫt in cinerib⁹ in qbus remãet aliqd̄ vestigiū adustiōis. cū ꝗ piguedo ⁊ adeps gn̄ent̄ a cal'o q̄ꝫuis diminuto respcū ei⁹ in q̄ gn̄at̄ caro: iō in eis relinquit̄ aliqd̄ vestigiū cal'itatꝭ; ⁊ iō nō ē īcōueniēs ꝙ postea nr̄o corpi ap-

proximata ipẜ calefaciāt: lẜ qñ erāt in corpe aĩalis h̃ nō facerēt cū tūc vniforme subijcerent. ⁊ A. itēdit hic ō cōplōne actuali tu aūt arguis ō potētiali: ⁊ h̃ mō loqꝶ. G. in lib. p̃ de elīti vbi diċ ꝙ pigue do est calla ⁊ hūida. Et Cōstā. dicit ꝙ piguedo cataplasmata cale- facit: ⁊ h̃ ꝯfert in vulnerib⁹ ⁊ maturat cū frigiditas est vulnerib⁹ inimica: vt dicit Hippo. 21. afoř. 5ᵉ pti. Sed ꝙ calefaciat vł matu- ret est: qꝛ ꝯuertiꝶ ei⁹ suba in vaporē tēperatū cū sit nāe ignee ꝗ p̃- terea facile recipit calorē. ⁊ h̃ est bonū ꝑ chirugicis qui vtunꝶ ea.

¶ Pinguedinis aūt ⁊ adipis diminutio semꝑ calidita- tē significat: qm̃ piguedinis ⁊ adipis materia sangui- nis est vnctuositas ⁊ earū factor est frigiditas: ⁊ ꝑꝑ h̃ in epate minoranꝶ ⁊ sunt in intestinis multe.

¶ Hic reddit cām quorūdā dictoꝝ. Primo facit h̃. Scd̃o remouet dubiū. ibi (Et neqꝫ sunt sup cor.) ⁋ In p̃ᵃ parte dicit ita dcm̃ est ꝙ multiplicatio adipis ⁊ piguedinis est signū paucitatꝭ caloris ⁊c̃.

¶ Et neqꝫ sunt sup cor multe plus q̃ꝫ sup epar nisi ꝑꝑ mām: nō enim ꝓpter cōplexionē ⁊ formā: sed propter curā nature pendentē a materia illi simili. Pinguedi- nis aūt ⁊ adipis cōgelatio sup corpus minuiꝶ ⁊ augeꝶ fm minorationē caloris ⁊ ipsius augmentū.

¶ Hic remouet dubiū qđ sic oriꝶ. nā stati dixerat ꝙ factor pigue- dinis est friditas. Diceret aliqs nō vř ꝙ sit verū: qꝛ cor ē multe ca liditatis: tñ in corde est aliq̃ ꝑs hñs de piguedine renū ⁊c̃.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Sed dubitaret aliqs nunqd dꝫ piguedo in corde multiplicari. Et arguiꝶ ꝙ nō. nā vbi est agēs ꝯsumēs ⁊ destruēs gnōnē piguedinis ibi nō pōt illō gñari ⁊ ꝑmanē: sꝫ in corde est caliditas calefaciēs ⁊ ꝯsumēs: g̃ ⁊c̃. Maior pꝫ: qꝛ exq̃ est agēs ꝯtinue ꝯ̃riū effectū nō dꝫ ibi effect⁹ multiplicari. mi. apꝑet: qꝛ calłitas est in corde maxia: ⁊ sic in fonte caliditatꝭ ei⁹ aut magnitudine est ꝯsumē ⁊ liq̃facē pin- guedinē: q̃re ⁊c̃. Nec valet si dicaꝶ ꝙ multiplicaꝶ ꝑꝑ finē ex iten- tione nāe: qꝛ finis nō est cā agētꝭ nisi īquātū mouet agēs: q̃ꝫtūcūqꝫ enī sit ꝑꝑ finē gñata exq̃ erat ibi agēs ꝯ̃riū destrueꝶ illa piguedo: qꝛ finis dꝫ mouē agēs ꝓportionale effectui ⁊ nō ꝯ̃riū. Dōm ꝙ pin guedo multiplicaꝶ in corde ꝑꝑ ea que ꝯcurrūt ad ei⁹ gnōnē. s. ꝑꝑ mām: ꝑꝑ finē: ⁊ ꝑꝑ agēs. Primo q̃dē per mām: qꝛ in corde multi- plicaꝶ mult⁹ sanguis: vt dicit Gał. 7. de iuuamētis mēbroꝝ cap̃. 2. ⁊. 7. ⁊ cū piguedo sit ex vnctuositate sanguīs: g̃ vbi erit mult⁹ san- guis ibi erit multa vnctuositas sanguinis: ⁊ per ꝯsequēs młta mā piguedinis: ⁊ cū hoc sit in corde: iō ⁊c̃. Scd̃o apꝑet ex fine: qꝛ vnuꝫ ex iuuamētis piguedinis est vt ꝯseruet caliditatē īnatā: qꝛ ꝯserua tio caloris maxime req̃riꝶ in corde. hoc aūt est piguedo cordis nō qꝛ hēat calefacē cor q̃ꝫtū est de se cū sit minoris caliditatꝭ q̃ꝫ cor: sꝫ ꝯseruat ipm̃ reuerberando ad ipm̃. nā videmus ꝙ cib⁹ affert ca- lorē stōcho: nō qꝛ stōchū calefaciat: sed qꝛ reuerberat calorē ver- sus stōchū reuerberādo ꝯseruat ipm̃. Tertio gñatur pinguedo in corde rōne agētis. Sed notādū ꝙ calidū nāle hꝫ ꝯsumē vnctuosa ⁊ liquefacē. Itē hꝫ inspissare cū inspissatione que fit a calido resol uendo humidū aqueū: sed quātū ad actionē regulatā a nā agit fm ꝙ exigit nā mēbri: qꝛ g̃ nā cordis idiget ꝯseruatione caloris: iō ei⁹ calidū nāle agēs est vt regulatū a fine ⁊ necessitate nāe gñat ibi pi guedinē cū qua ꝯseruaꝶ. ⁊ iō dicebat Auic. nō est ꝑꝑ cōplexionē. i. nō gñaꝶ a calido vt calidū est: sed per curā nāe. i. ꝑꝑ intētionē nāe regulātis calidū in sua actione fm ꝙ exigit nā mēbri: ⁊ qꝛ epar nō indiguit pinguedine ꝯseruāte calorem: qꝛ nō est caliditas sicut in fonte: in corde aūt sic: iō fuit in ipso gñata ⁊ nō in epate. ⁋ Tūc ad rōnes. ad ipsam cū dř. nā vbi est agēs ꝯsumēs ⁊c̃. ꝯcediꝶ. ad mi. fal sum est: qꝛ lꝫ calidū vt calidū destruat pinguedinē non tñ vt nāle. ⁋ Et ex his apparet: qꝛ duplex est pinguedo. q̃dā est que hꝫ gene- rationē ex fine: hec aūt multiplicaꝶ in mēbris calidis ⁊ in frigidis ꝑut requirit natura membri. alia est ex necessitate agētis magis q̃ꝫ ex fine. cū ergo hic loquimur de prima: ideo ab ipsa nō sumitur signum super frigiditatem cordis: ⁊ hoc est ⁊c̃.

¶ Et corp⁹ quidē carnosum absqꝫ multa adipe ⁊ pin- guedine est corp⁹ calidū ⁊ humidū. Qꝛ si fuerit caro ru bea multa cuꝫ pinguedine ⁊ adipe pauca significabit humiditateꝫ superfluam: ⁊ si superflua fuerit: humidi- tatis ⁊ frigiditatis significabunt superfluitatē: ⁊ ꝙ cor pus frigidum factū est ⁊ humidum.

¶ Hic docet significare sup dispōneꝫ mēbroꝝ ex q̃ꝫtitate carnis ⁊ piguedinis simul. ⁋ Sed aliqs diceret nō videꝶ ꝙ corp⁹ multe car nis ⁊ multe pinguedinis sit corp⁹ frigidū ⁊ humidū: qꝛ Halya. po- nit in p̃ᵒ sue theorice dispōnis regalis, ca. 17. ꝙ excessus pinguedis signat equalē excessum extremoꝝ. s. calidi fri. hu. ⁊ sicci: g̃ signat ⁊ cōplexionē tēperatā ⁊ nō frigidā ⁊ humidā. ⁋ Ad hoc dōm ꝙ ex- cessus carnis ⁊ pinguedinis signat cōplexionē frigidā ⁊ humidaꝫ: qꝛ excessus carnis significat cōplexionē humidā ⁊ excessus pigue- dinis significat cōplexionē frigidā: g̃ ⁊c̃. ⁋ Ad auctoritatē Halya- batis dico ꝙ nō vult dicere ꝙ in excessu pinguedinis sit eq̃lis ex- tremoꝝ: ita ꝙ tātū sit ibi calidū quantū frigidū: ⁊ hūidū q̃ꝫtuꝫ sic- cum: sed vult dicere sicut in multiplicatione pinguedinis frigidi- tas dominaꝶ caliditati: ita humiditas siccitati. ⁊ hoc mō equaꝶ.

¶ Et ex corporib⁹ quidē qđ magis est macrū est frigi- dum ⁊ siccū: ⁊ postea calidum ⁊ siccum: deinde siccuꝫ qđ in caliditate ⁊ frigiditate tēperatū existit postea ca lidum qđ est in humiditate ⁊ siccitate temperatū.

¶ Sup ista lr̃a vř male dicē Aui. ꝙ corp⁹ macri⁹ aliꝗ ē fridū ⁊ siccū postea calidū ⁊ siccū: qꝛ videꝶ ꝙ corp⁹ calidū ⁊ siccuꝫ sit macrius. nā illud corp⁹ est macrius qđ hꝫ plures cās repugnātes pinguedi ni: sed corp⁹ calidū ⁊ siccū est hoc ⁊c̃. ma. pꝫ. mi. declaraꝶ. nā in ipo est caliditas que facit ad resołonē pinguedinis ⁊ siccitas ad exic- cationē: sꝫ in corpe frido ⁊ sicco solū repugnat siccitas nō aūt fri- giditas: qꝛ piguedo fit a frido. ⁋ Ad hui⁹ euidētiā est notādū ꝙ ali qđ corp⁹ dř macrius altero 2ʳ. Uno mō: qꝛ minus hēat de carne ⁊ pinguedine: ⁊ hoc mō corp⁹ calidū ⁊ siccū est macrius: qꝛ minus hꝫ de pinguedine cū hēat duas cās repugnātes piguedini: postea fridū ⁊ siccū. Alio mō dř macrius. i. tenuius ⁊ gracilius: ⁊ h̃ modo corp⁹ fridū ⁊ siccū est macrius postea calidū ⁊ siccū. ita ponit Aui. nā gracilitas nō solū depēdet ex paucitate carnis vel piguedinis: sed etiā ex ꝯstrictione pinguedinis. mō lꝫ in corpore frigido ⁊ sic- co sit magis de piguedine sicut arguis: tñ in frigido ⁊ sicco est ma gis cōstricta sua pinguedo ꝓpter frigus q̃ꝫ in calido ⁊ sicco. Et ex his apparet ad argumētū. ¶ Uel dōꝫ ꝙ cōplexio calida ⁊ sicca in cholera est pinguior q̃ꝫ frida ⁊ sicca. i. mełica: ita ꝙ mełica est ma crior: qꝛ cōplexio mełica minus hꝫ de sanguīe q̃ꝫ cōplō cholerica: ⁊ ꝑ ꝯñs min⁹ de vnctuositate ex q̃ cātur: qꝛ g̃ mełica ꝯ̃dicit san. in duab⁹ q̃litatib⁹: qꝛ est frida ⁊ sicca ⁊ san. calidus ⁊ hu. cholera aūt solū ꝯ̃riaꝶ in siccitate. ⁊ qd ꝓdest si mełica hꝫ cām efficiētē ⁊ defi- ciat ei mā. nihil. Itē qꝛ cōplō cholꝭica carnosior est młica vt pꝫ: q̃- re ⁊c̃. Et ꝑ hac qōne vade ad librū thegni caplō ō signis hūiditatꝭ. Dubᵐ 3ᵐ

¶ Tertium vō genus est signoꝝ sumptoꝝ ex capillis. Et ipsa sunt que sumenda sunt ex parte horum modo- ruꝫ qui sunt velocitas originis ⁊ ipsius tarditas ⁊ mul titudo eorum ⁊ paucitas ipsorum subtilitas ⁊ grossitu do eorum planities ⁊ crispitudo. Et eorum color est vna ex radicibus in hoc.

¶ Postq̃ꝫ deter. de primo ⁊ scd̃o genere signoꝝ ostendens qūo ex vtroqꝫ sumiꝶ significatio super dispōnem corpoꝝ: hic determi. de tertio genere signoꝝ qđ sumiꝶ ex pilis ⁊ duo facit. Primo ostēdit ex quo sumiꝶ hoc genus signoꝝ. Scd̃o docet significare per ipm̃. ibi (Signa vō ex velocitate.) ⁋ Sed tu dices nō videꝶ: qꝛ significa tio sumpta ex capillis sit significatio totius corporis: qꝛ Gał. in 2ᵒ thegni. 34. cōmē. docet significare per signū sumptū ex capillis so lum super cōplexionē cerebri: ⁊ hoc merito: qꝛ causanꝶ ex super- fluitatib⁹ cerebri. ⁋ Ad hoc pōt dupliciter respōderi. Uno mō ꝙ per capillos nō intelligit capillos vere. s. pilos qui nascunꝶ solum in capite: sed. s. ꝑ omni pilo siue sit in capite siue alibi vbicūqꝫ sit in corpore toto: ⁊ qꝛ pili in toto corpe reperiunꝶ: iō signū sumptuꝫ ab eis pōt significare super habitudineꝫ totius corporis. Uel ali- ter ꝙ hic loquiꝶ ꝓprie de capillis qui sunt solum in capite: qꝛ aliꝗ absolute vocanꝶ pili ⁊ nō capilli. modo capilli lꝫ īmediate signifi- cent super cōplexionē cerebri: tamē secūdario ⁊ ex ꝯsequēti sup alia mēbra: qꝛ capilli nō solū causanꝶ ex vaporib⁹ cerebri: sed etiā totius corporis: qꝛ vapores eleuati a toto corpore tendunt ad ce- rebrū: ideo pñt significare super dispōnem totius corporis.

¶ Signa vō ex velocitate natiuitatis coꝝ: aut tardita- te: aut ꝓhibitione originis ipsoꝝ sumpta sunt ꝙ illi q tarde nascunꝶ: aut nō nascunꝶ cum nō affuerint signi- ficationes que corp⁹ penitus sanguinē nō habere de- monstrent significāt ꝙ cōplexio vehemēter est humi- da. Qꝛ si festinauerint nō erit corpus illius humiditatꝭ: imo ad siccitatē declinabit. Ipsius vō caliditas ⁊ fri- giditas ex alijs signis que iam diximus cognoscunꝶ. Cum aūt caliditas ⁊ siccitas cōiungenꝶ capilli multo

citius nascent̃ ⁊ erũt multi ⁊ grossi: quoniã multitudo caliditatem significat ⁊ grossities multaꝫ fumositatẽ: ideoqꝫ in iuuenibꝰ est amplius q̃ꝫ in pueris: qm̃ puerorum materie vaporose sunt ⁊ nõ fumose. Et hoꝝ cõtraria ipsoꝝ sequunt̃ contraria.

¶ Hic docet signare per signa p̃dicta ⁊ duo facit. Prĩo facit hoc: Scd̃o remouet qd̃dã dubiũ vel q̃dã dubia ponẽdo ẽt circa hoc cõditiones verificantes hec signa. ibi (Post hec aeres ⁊ regiones.) Prima in q̃tuor. Primo ponit signũ sumptũ ex tp̃e ortus ipsoꝝ. Scd̃o ponit signationes sumptas ex tp̃e ⁊ quãtitate ⁊ ortu ipoꝝ. ibi (Luꝫ aũt caliditas.) Tertio docet signare ex figuris ipsoꝝ. s. ex planitie ⁊ crispitudĩe. ibi (Signatio aũt ex p̄te figure.) Quarto docet signare ex parte coloris eoꝝ. ibi (Ex p̄te aũt coloris.) ¶ Sꝫ tu dices nõ videt̃ ꝙ bene dicat qñ dicit. (Cũ signationes ⁊c̃.) q̃uo est ĩpossibile ꝙ in corpore humano sint signationes que demõstrent ip̃m esse sine sanguine. naꝫ Gal'. vult 2° elltoꝝ ꝙ ĩpossibile est viuere corpꝰ sine sanguine: ergo signa sumpta a tarditate vel ꝓhibitione capilloꝝ nõ signãt sup̄ cõplexionẽ vehemẽtẽ hũidã. ℣ Ad hoc ꝙ tarditas vel ꝓhibitio capilloꝝ signãt sup̄ cõplexionẽ vehemẽter hũidã. nã multa hũiditas ꝓhibet vel saltẽ retardat ortũ piloꝝ rõne triũ. Et rõ hmõi est: q2 vt appꝫ 2° de cõpl'onibꝰ ca. 5. tria reqrunt̃ ad ortũ piloꝝ. s. latitudo vie ⁊ calor agẽs ⁊ hũiditas q̃ est eiꝰ mã. nõ hũiditas sup̄flua ꝓhibet gnõnẽ piloꝝ rõne istoꝝ triũ. Primo rõne vie que est porus: vnde oꝫ exire fumũ q̃ est mã pili: q2 humiditas sup̄flua est nata poros decidẽ. qñ aũt pori decidunt nõ fit gñatio piloꝝ vt pꝫ 2° de cõpl'onibꝰ. Scd̃o ĩpedit sup̄flua hũiditas rõne caloris: q2 calor suffocat̃ a multitudine humidi. Jtẽ ꝓhibet ortuꝫ piloꝝ rõne mãe: q2 mã pili est fumus q̃ est nãliter siccus cui humiditas sup̄flua opponit̃: ⁊ iõ aut total'r ꝓhibet gnõneꝫ piloꝝ: aut tardat̃ donec hũiditas illa sit ꝯsumpta. Nec valet qđ dicit̃ ꝙ homo nõ põt esse viuus sine sanguine. dico ꝙ hoc verũ cũ Auicẽ. dicit cũ nõ affuerint signationes que significẽt corpꝰ nõ hẽre sanguinẽ penitꝰ nõ solũ extẽdit sermonẽ suũ ad hoiem: sed ẽt ad alia aĩalia bruta pilos habẽtia que habẽt sanguinẽ: ⁊ tũc dicit hoc ad dr̃iam exanguiũ in qbꝰ hec signatio nõ hꝫ locuꝫ si sint signationes que demõstrẽt ipsa nõ habere sanguinẽ penitus: nõ ꝓpter hoc arguit sup̄ cõplexionẽ vehemẽter humidã tarditas vel ꝓhibitio piloꝝ. Uel aliter ⁊ melius ꝙ addit Aui. s. cũ nõ affuerint ⁊c̃. tarditas vel ꝓhibitio ipsoꝝ signãt ⁊c̃. nõ ꝓpter h̃ intẽdat ꝙ nullo mõ non hẽant sanguinẽ: sed q2 hẽant paucũ valde. mõ q2 ad paucitatẽ sanguinis sequit̃ paucitas caloris: ⁊ paucitatẽ caloris sequit̃ frĩdas. modo ad gnõnẽ piloꝝ nõ solũ reqrit̃ mã: sed agẽs. s. caliditas. non solũ ergo ꝓhibet̃ ortus piloꝝ ab humiditate sup̄flua: sed ẽt a friditate. supposito ergo ꝙ cã ꝓuationis piloꝝ nõ sit defectꝰ caliditat̃. restat ergo dicere vt sit humiditas superflua. hoc est qđ vult dicere.

¶ Significatio aũt ex parte figure est ꝙ crispitudo significat caliditatẽ ⁊ siccitatem. Est tamẽ cũ foraminũ ⁊ pororum inuenit tortuositatẽ: sed istud non resoluit̃ cũ alterat̃ cõplexio. Due ṽo prime res mutant̃: ⁊ planities huius significat ꝯtrarium. Ex parte aũt coloris nigredo significat caliditatẽ ⁊ subalbedo significat frigiditatẽ: ⁊ citrinitas ⁊ rubedo eq̃litatẽ significãt: ⁊ albedo significat aut frigiditatẽ aut humiditatẽ vehementẽ sicut canities: aut fortẽ siccitatẽ sicut accidit vegetabilibꝰ cũ siccant̃ que ex sua nigredine aut viriditate denudate trãseũt ad albedinẽ: ⁊ hoc quidẽ nõ accidit hominibus nisi in fine egritudinũ siccantiũ.

¶ Hic docet signare sup̄ dispõneꝫ mẽbroꝝ ex figura piloꝝ que est crispitudo ⁊ planites. ℣ Juxta qđ notãdũ ꝙ tortuositas pili aliqñ cãtur ex cõpl'one calida ⁊ sicca. 2° cã põt sumi ex tortuositate poroꝝ. Cã aũt sumpta a mõ cõpl'onis est 2x. vna que dr̃ a. G. alia que ponit̃ ab Ari. Prima rõ sumit̃ a. G. sicut ignis corrugat chartas ⁊ coriũ: ita ⁊ pilos corrugat cõpl'o cal'a ⁊ sicca. Alia ṽo cã huius ponit̃ ab Arist. in 5° de gnõne aĩaliũ cap̄. 4° ⁊ dicit ꝙ cã q̃re capillus fit crispus est: q2 pilus fit ex coadunatiõe mãe fumose in poris cutis ⁊ illa mã est mixta ex partibꝰ grossis que petũt fundũ ⁊ partibus subtilibꝰ que ascẽdũt sursum: ⁊ cũ illa mã nõ possit simul moueri ꝯtrarijs motibꝰ: iõ qñ exit poꝝ cutis mã illa ita sicut fumus tortuose incedit ⁊ nõ recte: ita ⁊ mã ex qua gñat̃: ⁊ q2 ꝯgelat̃ ab aere qñ exit poꝝ: iõ tortuose ꝯdẽsat̃ sicut tortuose exit ꝓpter qđ fit crispus. Scd̃a cã crispitudinis piloꝝ vt pꝫ 2° de cõplexionibꝰ ca. 5° est tortuositas cutis pori ex quo mã cõgelata exit poros eo mõ ꝯgelat̃ quo exit tortuose: iõ tortuose ꝯgelat̃. ⁊ signũ distinctiuũ inter has crispitudines est: q2 illa que fit a cõpl'one cal'a ⁊ sicca mutat̃ in senectute: sed illa que fit ex tortuositate pori semp̄ manet. eiꝰ rõ est: q2 p̄ma insequit̃ cõpl'onẽ: cõpl'o aũt mutat̃ ƀm etates: ergo ⁊ eiꝰ effectꝰ: sed q2 cõpõ semp̄ manet eadẽ: iõ eius crispitudo que cõpõnẽ ĩsequit̃ semp̄ manet. ⁊ hoc signũ distinguit Aui. hic. Aliud est q2 crispitudo que insequit̃ cõpõnẽ est maior q̃ꝫ que ĩsequit̃ cõplexionẽ. ¶ Ulterius circa illã partẽ notãdũ (Jpsius ṽo cal'itas ⁊ friditas ⁊c̃.) ipse dicit ꝙ caliditas ⁊ frigiditas mẽbroꝝ cognoscit̃ ex alijs signis. Dices tu nõ ẽt cognoscit̃ ex istis. dd̃m ꝙ nõ vult dicere ꝙ nõ possimus significare caliditatẽ ⁊ frigiditatẽ ex ortu piloꝝ. nã. G. in 2° thegni cõmẽ. 45. docet per hoc significare sup̄ cõplexionẽ cerebri: sed vult dicere ꝙ magis sumit̃ signatio ex alijs q̃ꝫ ex istis. Alia aũt posuit supra. ¶ Deinde cũ dicit (Ex parte aũt.) Hic docet significare sup̄ cõplexionẽ corporis rõne coloris capilloꝝ. Et p̊ facit hoc. Scd̃o q2 mentionẽ fecit de canitie ostẽdit cãm canitiei. ibi (Et canitiei q̃dẽ cã.) ¶ Notandũ ꝙ cã quare nigredo piloꝝ significat caliditatẽ est: q2 nigredo cãtur in poro qñ mã fumosa adurit̃ ⁊ in fumũ ꝯuertit̃: ⁊ q2 adustio fit a calido: iõ significat caliditatẽ. ℣ Sed tu dices ꝯtra istã cãm: q2 supra dixit Auicẽ. q2 calidũ agẽs in siccũ dealbat: ergo cũ mã pili sit sicca: iõ adustio eiꝰ debet causare albedinẽ: ita ꝙ albedo in pilis significabit caliditatem ⁊ nõ nigredo. Dd̃m ꝙ calidũ agens in siccũ bene dealbat si ex toto illud exiccet ⁊ incineret: sed talis actio vltimata nõ est in generatione piloꝝ: sed anteq̃ꝫ ad hoc deueniat facit colorẽ nigrũ trahendo humidũ ad superficiẽ: ⁊ sic intelligit hic. Preterea dicit ꝙ subalbedo significat frigiditatẽ. ⁊ cã hec est: q2 subalbido est color trahens ad albedinẽ cũ quadã liuiditate ⁊ colore citrino. vel albedo in pilis vt statiꝫ dicet significat frigiditatẽ quare ⁊ subalbedo. Notãter dicit subalbedo: q2 q̃ꝫtũcũq̃ꝫ pilus gñet̃ ex cõplexione frigida ꝯtinentis ⁊ in corpore frigido: tamẽ semp̄ in eius gnõne reqrit̃ adustio aliqua ex qua opꝫ ab originis p̄ncipio eius ꝙ causetur tinctura aliqua in eis: ⁊ q2 in talibus pilis cũ albedo ⁊ cũ aliq̃ tinctura: ideo dicit̃ color subalbidus. Subdit preterea ꝙ citrinitas ⁊ rubedo significant equalitatẽ. causa huius est: q2 exquo extrema scꝫ albedo ⁊ nigredo significant excessum. s. caliditatẽ ⁊ frigiditatem: ideo color medius significat equalitatẽ ⁊ vlterius: hoc nõ est verũ in eadẽ etate sed in diuersis: q2 citrinitas significat equalitatem in pueritia ⁊ rubedo in iuuentute: tamẽ citrinitas magis declinat versus frigidũ ⁊ rubedo versus calidum. Subdit vlterius ⁊ albedo significat vnũ hoꝝ triũ aut frigiditatẽ ⁊c̃. Propter qđ notandũ ꝙ pura albedo nõ debet esse nãliter vt dictũ est: q2 oẽs pili gñant̃ ꝓpter adustionẽ mãe fumose ad quã sequit̃ aliqua tinctura ⁊ coloratio: ⁊ ideo si in eis fit albedo parua: hoc est per accñs: ⁊ hoc per accidẽs ẽ dupl'r: ꝓpter qđ dupl'r albedo põt in capillis gñari vel causari. Una est que fit ex defectu calidi accñtalis. Alia est que fit ex defectu calidi nãlis. Prima etiã nõ est vera canities lꝫ assimilet̃ ei. Scd̃a ṽo est vera canities. Prima autẽ albedo põt dupliciter causari. Uno mõ ex humore flegmatico ĩbibito in cute rõne cuiꝰ humoris alterat̃ cutis ⁊ fit alba: ⁊ cute alterata alterat̃ etiã pilus ⁊ fit albus sicut cutis. Alio mõ cãtur albedo in pilis rõne vehementis siccitatis accidentalis corpori ꝓpter defectũ humiditatis ex cuius abũdãtia in corpore pili exeunt colorati prius qua humiditate deficiente ipsi dealbant̃ sicut recte accidit in folijs sicut exẽplificat Aui. que erãt virides ex abũdãtia humidi vel nigre: q2 viriditas est semita ad nigrũ: ⁊ qñ hec humiditas deficit accidit albedo. nã hec est regula gñalis ꝙ ꝯsumptio humidi in oĩ re est cã illustrationis illius sicut eius abundantia est causa tenebrositatis. Et ex his apparet cã q̃re etiã in fortibꝰ accidẽtibus aĩe põt accidere subito vna nocte canities ista accidentalis vt ex aliquo magno timore vel tristitia: q2 subito põt fieri in eo fort̃ exiccatio nutrimẽti quo deficiẽte pili albescũt. Alia est albedo que est vera canities que ꝓpter languorem piloꝝ ex defectu calidi nãlis nõ potẽtis digerere nutrimentũ: ⁊ ideo ip̃m indigestuꝫ retinet̃ in poris ⁊ putrefit a cõtinente ex qua putrefactione albescit ex qua albificatione generat̃ preterea pilus albꝰ. Et istos tres modos tetigit hic Aui. nã cũ dicit: aut frigiditatẽ. tetigit canitiem verã. per hoc aũt qđ dicit. aut humiditatẽ: tetigit albedinem que accidit ex humore flegmatico. ꝓpter hoc aũt qđ dicit. aut fortẽ siccitatẽ: tãgit illam que fit ab exiccatione nutrimenti.

¶ Et canitiei quidẽ cã apud Aristotelẽ est ꝯuersio ad colorẽ flegmat̃: ⁊ apud. G. ẽ atacharugi que nutrimẽtuꝫ comitat̃ qđ ad capillos venit cũ fridũ fuerit ⁊ fuerit tẽpus motus eius ⁊ ipsius penetratio in poris tardata. Cũq̃ꝫ duas dictiones cõsideraueris iuenies eas

pro certo propinquas: quoniã causa in albedine coloris flegmatis ⁊ causa in albedine atacharugi est vna: ⁊ de hoc quidem physicus tractare debet.

¶ Quia mẽtionẽ fecerat de canitie ostẽdit cãm eiꝰ. ¶ Juxta qđ notandũ ꝙ Aui. ponit cãm canitiei quã dicit Ari. ⁊ tñ in 5° de gñõne aĩaliũ ca. 5. vbi hec mã ab ipso ꝑtractaꝛ nõ ĩueniꝛ: ſꝫ credo ꝙ Aui. habuit malã trãslationẽ in libris Ari. ſꝫ cã canitiei ſm veritatẽ vt dicit esse opi. G. canities accidit ꝑꝑ putrefactionẽ quã vocat atacharugi. nã sicut dĩ 2° de cõplõnibꝰ. c. 5. ꝙ qñ nutrimẽtũ qđ ꝑuenit ad ꝑticulã vnãquãqꝫ nõ digeriꝛ ꝑꝑ đbilitatẽ calor̄ ĩnati ⁊ detineꝛ in poris ⁊ nõ expelliꝛ ꝑꝑ debilitatẽ ꝑticule superfluitas ĩdigesta que ibi detẽta putrefit: nũc aũt mã putridoꝝ vapoꝝ qñ putrefit ẽ alba: qꝛ est de nã aerei ibi ꝙ aer in tali putrefactione ĩtercedit sic in gñõne plume: ⁊ iõ cãtur ibi albedo ⁊ ex illo hũore putrefacto albefiũt pili cani ⁊ solũ in senectute in q̃ deficit vnaqueqꝫ ꝑticula a ꝓpria opõne nutrimẽti: ⁊ hec est sñia Aꝛ. lꝫ soli. G. ĩponaꝛ. tñ subdit. siquis ꝯsideret istos ſmones ĩueniet eos tũc ꝓpinquos. nã flegma ipm siĩaꝛ hũiditati putrefacte: qꝛ vtereqꝫ fit a calõ diminuto.

¶ Post hoc aeres ⁊ regiones in re piloꝝ operationem hñt que est obseruãda: nõ enĩ timeꝛ ꝙ in nigro sit capillus flauus qui eq̃litatẽ cõplexiõis ipsiꝰ significet cũ eã habuerit: neqꝫ in capillis sclaui nigredo que cõplexionis eiꝰ significet caliditatẽ cũ ipoꝝ genꝰ eã habuerit. Etates ẽt in re capilloꝝ operanꝛ: qm̃ iuuenes sunt sicut meridionales ⁊ pueri sicut septẽtrionales ⁊ senectus est sicut mediũ. Vili p̃terea in puero multi significant ꝙ ipsiꝰ cõplõ cũ crescet ad melãcholiã ꝯuerteꝛ: ⁊ in sene significat ꝙ in presenti est melancholicus.

¶ Hic remouet dubiũ qđ posset cãri circa dicta penes ꝯditiones que req̃runꝛ ad verificãdũ signũ dcm̃. dubiũ aũt sic oriꝛ: qꝛ dixit ꝙ nigredo piloꝝ sigñat caliditatẽ ⁊ albedo fridditatẽ ⁊c. crederet aliqs ꝙ talis nigredo nõ possit ꝯtingẽ ex aliq̃ q̃ a cõplõne calĩa: ⁊ albedo nõ ab aliq̃ q̃ a frida ⁊c. h̓ remouet ⁊ h̓ põt ĩpediri a regimine etatꝭ ⁊ pꝫ. ¶ Sed tu dices ipse dicit ꝙ capilli pueroꝝ sunt sicut habitãtiũ in parte septẽtrionali que est frida regio. ⁊ in 2° de cõplexionibꝰ cap̃. 5. dicit. G. ꝙ capilli pueroꝝ sunt sicut habitãtiũ in regione q̃nta. Jtẽ qꝛ pueri sunt tẽperate cõplõnis: ꝫ nõ sunt sicut septẽtrionales. Pña vĩ male dicẽ ꝙ senectꝰ sit media: ĩmo vĩ ꝙ sit extrema ⁊ magꝭ extrema q̃ pueritia: qꝛ in senectute ẽ canities ⁊ albedo in capillis. mõ magꝭ distat a colore nigro q đbeꝛ iuuenibus q̃ flauo qui debeꝛ pueris. ¶ Ad h̓ dõꝫ sicut dĩ 2° de cõplexionibus ꝙ coloꝛ capilloꝝ pueri est sicut coloꝛ habitantiũ in regione septẽtrionali. coloꝛ aũt iuuenũ est sicut coloꝛ habitantiũ in regione calĩa: ⁊ senes hñt colorẽ similẽ habitantiuꝫ in regione tẽperata. Tamẽ notãdũ ꝙ Aui. hic per pueros intelligit infantes. nã pueritia põt dici de triplici etate. Nã vno mõ põt accipi large. s. pro toto tẽpore crescẽtie. Scđo dĩ ꝓprie. s. pro pubescẽtia que est etas in qua homo incipit coire. Tertio mõ sumiꝛ pro etate infantie sic accipit Cõmẽta. sectarũ cõmen. 19. ⁊ h̓ mõ intelligit hic: ⁊ iõ debet exponi pueri. i. infantes. sed. G. 2° de cõplõnibꝰ accipit pueros ꝓprie ꝓ etate pubescẽtie: ⁊ hec est media ĩter infantiã ⁊ iuuẽtutẽ ⁊ hꝫ se ĩter illa sicut habitãtes in regione tẽꝑata: q̃re nõ valet. ¶ Ad aliud dõm ꝙ cũ dicit ꝙ senectꝰ est media nõ ĩtelligit hic de senectute de etate in q̃ accidit canities: qꝛ illa nõ ẽ media vt tu arguis: ſꝫ accipit hic ꝓ senectute etatẽ in q̃ caloꝛ ĩcipit đcrescẽ vt in. 40. vel in. 45. vt sic nõ ĩtelligiꝛ ꝙ senectꝰ sit media q̃ ad tꝑs: ſꝫ q̃ ad colorẽ capilloꝝ. Jtẽ nõ ĩtelligit ꝙ sit suus coloꝛ vere medius ĩter infantiũ colorẽ ⁊ nigrũ: qꝛ isto mõ coloꝛ pueritie est vere mediũ ĩter colorẽ iuuenis ⁊ ĩfantis: sed vult dicẽ ꝙ dato ꝙ senes de se sint tẽperati: tñ nõ hñt colorẽ iuuenis vel infantis: sed hñt colorẽ mediũ ĩter illos: qꝛ nõ est adhuc facta tãta diuersitas ĩter mutationẽ color̄ senis ⁊ iuuenis q̃ta est inter colorẽ iuuenis ⁊ infantis: q̃re ⁊c.

¶ Quartũ v̓o genus ẽ signoꝝ sumptoꝝ ex colore corporis. Albedo enim signuꝫ est priuationis sanguinis: aut paucitatis ipsius cũ frigiditate: quoniã si cuꝫ caliditate esset ⁊ humore cholerica esset citrinitas. Et rubeus q̃deꝫ significat multũ sanguinis. Et ruffus ⁊ subruffus significant caliditatem. Sed subruffus plus significat choleram rubeam ⁊ ruffus significat sanguinem cholericum. Est tamen cum subruffus sanguinis significat priuationẽ: lꝫ non sit ibi cholera rubea quẽadmodũ accidit in conualescentibus.

¶ Hic docet sigñare sup̄ cõplõnẽ mẽbroꝝ per q̃rtuꝫ genus qđ sumiꝛ ex colore q appet in corpe ⁊ duo facit. Primo docet sigñare ꝑ colorẽ totius. Scđo ꝑ colorẽ partiũ. ibi (Et ſm plm̃ q̃dẽ.) ¶ Prima posset diuidi in octo ꝑtes sicut octo ponit modos color̄. Sed ibi est notãdũ ꝙ coloꝛ ruffus ⁊ subruffus: lꝫ significẽt caliditatẽ: tñ dĩnt ſm magꝭ ⁊ minus. nã q̃to ruffus tẽdit ad rubedinẽ tãto subruffus tẽdit ad albedinẽ: ⁊ qꝛ rubeꝰ sigñat caliditatẽ subrubeꝰ frigiditatẽ: iõ ruffus sigñat maiorẽ caliditatẽ q̃ subruffus. (Est tñ cũ subruffus.) qꝛ dixerat ꝙ coloꝛ subruffus sigñat caliditatẽ hic excipit ab h̓: qꝛ nõ semꝑ ẽ veꝝ. (Et quẽadmodũ accidit ꝯualescẽtibꝰ.) sup̄ qꝛ in eis est coloꝛ subruffus q appropinquaꝛ citrino. ¶ Et notãdũ ꝙ dĩa est ĩter subruffuꝫ cãtũ ex dñio cholere ⁊ ex p̃uatiõe ⁊ ꝯsumptione sanguis: qꝛ coloꝛ subruffus cãtus ex dñio cholere tẽdit ad citrinũ magꝭ: eo ꝙ sanguis cholericus spargiꝛ circa cutẽ: ſꝫ ille q cãtur ex ꝯsumptiõe sanguis tẽdit ad albedinẽ. Causa aũt q̃re in ꝯualescẽtibꝰ accidit ille coloꝛ est: qꝛ qñ diminuiꝛ sanguis tũc diminuiꝛ coloꝛ cutis ⁊ tẽdit versus albũ: ⁊ qꝛ cutis est alba de se ⁊ nõ ex toto dimĩuiꝛ sanguis q ẽ rubeꝰ: ⁊ rubedo mixta albedini facͭ colorẽ ruffuꝫ qñ rubedo fuit multa ⁊ sb̓ruffus qñ ẽ modica: iõ ⁊c.

¶ Fuscus aũt vehementẽ significat frigiditatẽ ob quã minuiꝛ sanguis ⁊ congelaꝛ ille paucus ⁊ ad nigredinẽ conuertiꝛ ⁊ cutis mutat coloreꝫ. Et brunus significat caliditatẽ. Et melõgianus frigiditatẽ significat ⁊ siccitatem: quoniã coloꝛ est qui puraꝫ cholerã nigrã sequiꝛ. Sed gipseus frigiditatẽ significat ⁊ reꝫ flegmaticã. Et stãneus frigiditatẽ ⁊ humiditatẽ significat cũ pauca re melãcholica: quoniã est albedo cũ pauco viriditatis: erit ergo albedo sequens colorẽ flegmatis ⁊ cõplexionẽ humiditatis ⁊ viriditas sequẽs sanguineꝫ ꝯgelatũ qui trahit ad nigredinẽ qui cõmixtꝰ flegmati factus fuit viridis. Et eburneus frigiditateꝫ significat flegmaticã cum pauca cholera rubea.

¶ Notãdũ ꝙ coloꝛ fuscus est coloꝛ nigri tendens ad liuiditatẽ: ⁊ iõ sigt̃ ꝙ corpꝰ in q̊ est talis coloꝛ est fridũ: ⁊ ꝙ hꝫ sanguinẽ ꝯgelatũ tẽdentẽ ad nãm melĩcã: eo ꝙ talis nigredo cũ liuiditate ꝓcedit a frido sicut nigredo cũ rubedine que facit colorẽ brunũ sigt̃ caliditatẽ: qꝛ talis fit ꝑ adustionẽ: fuscus v̓o ꝑ ꝯgelationẽ: ⁊ melõgianꝰ ad similitudinẽ cuiusdã fructꝰ q reperiꝛ luce q vocaꝛ melõgianus q hꝫ colorẽ azuruꝫ. ¶ Dicit vlteriꝰ ⁊ q cholerã purã. Notãdũ ꝙ humorẽ eẽ purũ põt esse 2ʳ vt appet per Gal. in cõmen. 38. 2. ꝓnosticoꝝ. Vno mõ dĩ purus priuatione mixtionis quã dꝫ hẽre nãliter: ⁊ hoc mõ vomitus diciꝛ purus qñ nõ est ꝑmixtꝰ vt dꝫ: ita ꝙ nãlis res vomiꝛ ⁊ alia per se sine mixtione alterius rei. Alio mõ dĩ purus: qꝛ hꝫ tẽperãtiã quã nõ dꝫ hẽre nãliter ⁊ nõ hꝫ illã quã dꝫ hẽre: ⁊ h̓ mõ flegma dĩ purũ qñ eẽt lapideatũ ⁊ durũ vel nimis aq̊sum: ⁊ h̓ mõ dĩ purũ. i. q̃si simplex: ita ꝙ tẽdit ad nãm simplicis. Et lꝫ videaꝛ ibi esse ꝯ̃dictio in cõmẽto ⁊ textu ſm illas trãslatiões: tñ ꝑ h̓ dissoluunꝛ vt hꝫ ibi videri: tũc dico ꝙ hic nõ accipit Aui. choleraꝫ nigrã purã p̃mo mõ: ſꝫ scđo. s. ꝙ talis cholera hꝫ vehemẽtẽ excessum friditatꝭ ⁊ siccitatis abũdãtis in ea: ⁊ iõ tẽdit ad nãm terreã. (Et eburneus.) i. coloꝛ q similaꝛ colori eboris: ⁊ maxime qñ ebur est antiquũ nã est coloꝛ albus: ⁊ rõne hac sigñat frigiditatẽ: tamẽ admixtione pauca cholere rubee ⁊c. Deinde cum dicit.

¶ Et ſm plurimũ quidem mutaꝛ coloꝛ ꝓpter epar ad subruffedinẽ ⁊ albedinẽ: ⁊ ꝓpter splenẽ ad subruffedinem ⁊ nigredinẽ. Et in egritudinibꝰ hemorroidaꝝ ad subruffedinẽ ⁊ viriditatẽ hoc tñ non est semꝑ: ĩmo est cũ mutaꝛ. Cognoscẽ v̓o ex colore lingue cõplexionem stõchi ⁊ ĩtestinoꝝ ẽ difficile. Et ex colore oculi cognoscere cõplõnẽ cerebri est difficile. Et fortasse est cũ in vna egritudine duoꝝ coloꝝ diũsitas in duobꝰ ꝯtigit membris: sicut cuꝫ albescit lingua ⁊ nigrescit facies in vna egritudine quẽadmodum icteritia que ꝓpter vehementiam acuitatis cholere rubee accidit.

¶ Hic docet significare per colorẽ partiũ super cõplexionẽ corporis ⁊ duo facit. Primo docet significare ⁊ nõ sumiꝛ sigñatio ex co-

lore sil'e repto in diuersis partib⁹. Scđo ex colore dissimili. ibi (Et
fortasse. ¶ Juxta p̄maꝫ p̄tē notādū ꝙ cā pp quā ꝑmutat̄ color in
toto corpe est: q̄r epar est p̄n^m diffundēs humiditates in toto. co-
lor aūt cāt̄ur in toto ex diffusione humoris ad cutē. qn̄ ḡ epar īflā-
mat̄: tūc accidit ꝙ calor mutat̄ ad subruffedinē: q̄r trahit ad nām
cholere. sil'r mutat̄ color ad albedinē qn̄ epar ē fridū: q̄r tūc ḡnat
hu. flegmaticos albos q̄ spargūt̄ ad cutē: sic ꝯtigit ī hyposarchis:
⁊ posset ēt legi ꝯiūctim: ita ꝙ diceret ꝙ aliqn̄ mutat̄ color. s. epar
scꝫ qn̄ est tēperatū: tūc appet color cōmixtus ex albo ⁊ subrubeo.
sil'r ad nigredinē mutat̄ ex splene: q̄r epar cōparat̄ spleni. ⁊ iō qn̄
nō bene mūdificat̄ splen ab humore mel'ico regurgitat ad epar ⁊
admiscet̄ sanguini q̄ trāsmissus ad cutē causat colorē nigruꝫ. qn̄ ḡ
splen bn̄ mūdificat epar h̄ nō ꝯtigit. sil'r in egritudinib⁹ hemorroi
darū mutat̄ color ad subruffedinē: qn̄ hemorroide recedūt: tn̄ re-
manet color subruffus ex diminutione sanguis: vt sup̄ dicebat̄ de
ꝯualescētib⁹. Aliqn̄ appet in eis color viridis pp admixtionē cho
lere nigre cū alijs hūorib⁹ anteq̄ fiat eūo sāguis p hemorroidas.
ēt pōt legi ꝯiūctiꝫ: q̄r vterq̄ eoꝝ appet ī fluxu hemorroidaꝝ. (Lo-
gnoscē vo.) oñdit qūo ex colore vnius mēbri possim⁹ iudicare de
cōpl'one alteri⁹: lꝫ sit difficile vt ex colore lingue sr̄ cōpl'onē stōchi
⁊ intestinoꝝ: q̄r lingua hꝫ colorē. vel pp mēbrū cū q̄ ꝯtinuat̄ vel pp
neruos veniētes a cerebro: q̄r recipiūt euaporationē ⁊ hūiditatē.
vl'ēt pp mēbra spālia a qb⁹ recipit effumationē queādmodū icte
ritia. h̄ dcm̄ dꝫ referri ad icteritiā que fit ex oppil'one pori fellei q̄
vadit ad stōchū ⁊ ad intestina ⁊ nō ex abūdātia cholere in totuꝫ: ⁊
tūc cholera que ꝯsueuit an̄ mitti ad ītestina regurgitat ad epar ⁊
miscet̄ cū sanguie ⁊ diffundit̄ ad cutē mag̃ in vna parte q̄ in alia.

¶ Quintū vo est genus signoꝝ ⁊ forma membroꝝ as-
sumptoꝝ: qm̄ cōplexionē calidā sequunt̄ pectoris am
plitudo ⁊ extremitatū magnitudo ⁊ ipsarū cōplemen-
tum in quātitate eoꝝ absq̄ coangustatione ⁊ sine cur
titate ⁊ p̄cipue manuū ⁊ pedū ⁊ venaruꝫ amplitudo ⁊
earū apparitio ⁊ pulsus magnitudo ⁊ fortitudo ipsius
⁊ magnitudo musculoꝝ ⁊ ꝓpinquitas eoꝝ ex iunctu-
ris: qm̄ operationes augmētatiue ⁊ cōpositiue forme
caliditate cōplent̄. Et frigiditatē sequunt̄ omniū hoꝝ
contraria: quoniā ꝓpter eam minorant̄ virtutes natu
rales ⁊ non complent operationes natiuas ⁊ creatio-
nem. Et complexionē siccaꝫ sequunt̄ asperitas ⁊ cur-
uitas ⁊ iuncturarū manifestatio ⁊ apparitio cartilagi-
num in epigloti ⁊ naso ⁊ est nasus equalis.

¶ Postq̄ ꝯtermiauit ꝯ q̄tuor ḡnib⁹ signoꝝ cōpl'onis quoꝝ vnū su-
mit̄ ⁊c. hic ꝯter. ꝯ 5° ḡne signoꝝ qꝺ sumit̄ ex for° mēbroꝝ. ⁋ No-
tādū ꝙ dic̄ pectoꝝ amplitudo: q̄r ꝯ rōne calidi ē extēdē ⁊ dilatare
hūidū. (Et extremitatū magnitudo ⁊c.) ēt h̄ ē: q̄r de rōne calidi est
mouē de cētro ad circūferētias corporis: iō ⁊c. sed fridi est facere
effect⁹ ꝯ̄rios: q̄r fridi est ꝯstringē ⁊ mouē ꝯ circūferētia ad cētrū.
⁋ Et cōpl'onē siccā.) ⁋ Sed tu dices ipe male dic̄ ꝙ nasus est eq̄-
lis in cōpl'one sicca: q̄r p̄us dixit ꝙ siccitateꝫ sequit̄ asperitas que
est ineq̄litas q̄dā: q̄re ⁊c. Dōm ꝙ nō intelligit ꝙ nasus sit eq̄lis q̄r
hēat eq̄litatē: sed q̄r ꝫm rectū hꝫ gracilitatē ⁊ macredinē ac si eēt
dolabratus ⁊ escarnatus. (Et apparitio cartilaginū.) vnde sunt q̄-
dam qui bolum vident̄ habere in gutture. ⁊ dicūt quidā ꝙ homo
habet q̄r Adam sibi strinxit guttur: tamē hoc nō est verum: q̄r tūc
oēs homines haberent qꝺ est falsum. Item mulieres alique non
habent qꝺ est falsum: sed est ꝓpter siccitatē cordis.

¶ Sextum vo est genus signorum sumptorum ex velo
citate passionis membrorum.

¶ Hic determiauit de 6° ḡne signoꝝ. Prīo oñdit vn̄ accipiat̄ h̄ ge-
nus. Scđo docet signare per ipm̄. ibi (Mēbrū. n.) ⁋ Notādū ꝙ id
signoꝝ genus est idē cū signis sumptis a iuuantib⁹ ⁊ nocentib⁹ ⁊ a
rebus exterioribus sicut habetis in libro de interiorib⁹.

¶ Membrum enim cum cito calefit absq̄ difficultate
est calide complexionis: quoniā cōuersio in ḡne pro-
portionali est facilior conuersione ad cōtrariū: ⁊ si ci-
to infrigidat̄ res erit econtrario.

¶ Hic docet signare p h̄ genus signoꝝ. Prīo ponit modū ꝫm queꝫ
sumit̄ signatio ꝫm h̄ gen⁹. Scđo circa dicta mouet ⁊ remouet qꝺ-
dam dubiū. ibi (Q. si aliqs dixerit.) ¶ Juxta qꝺ notādū ꝙ hic oꝫ
addere ad verificationē hoc signū. nā sicut apparet per Gal. in 2°
thegni tractatu testiculoꝝ: cōmē. 21. facilitas calefaciēdi vel ifri-
gidādi ponit̄ depēdere ex duob⁹. s. ex parte modi cōplexionis sic
hic dr̄: ⁊ ex parte cōpōnis. nā nō solū si corpus est calidū nāliter ci
tius calefit: ⁊ si est frigidū difficilius. ēt si sit rare texture ⁊ cōposi-
tionis ⁊ habeat poros raros facile patit̄ a calido ⁊ a frido: ⁊ si est
spisse ⁊ de se tunc difficilius patit̄. hoc ḡ intelligit Auicē. supposi-
to ꝙ facilitas vel difficultas calefactionis vel infrigidationis nō
accidat ex parte cōpositionis: ita ꝙ supponat̄ eq̄litas cōpositio-
nis: tūc relinquit̄ ꝙ sit talis complexionis.

¶ Qꝺ si aliqs dixerit ꝙ opꝫ vt res sit huic contraria.
Nos nāq̄ ꝓ certo scimus ꝙ res nō patit̄ nisi a suo cō
trario ⁊ non a suo simili: sed ex hoc verbo qꝺ tu p̄mi-
sisti prouenit vt passio simili sit dignior.

¶ Hic remouet dubiū circa gen⁹ signoꝝ p̄dictuꝫ. Et p̄ mouet ipm̄.
Scđo soluit. ibi (Rñsio.) Hoc dubiū qꝺ aūt mouet est tale: q̄r di-
ceret aliqs nō videt̄ ꝙ h̄ sit verū. s. ꝙ si mēbrū cito patit̄ a calido
sit calidū: ⁊ si cito patit̄ a frigido sit frigidū: q̄r oē qꝺ patit̄: patit̄ a
suo ꝯ̄rio ⁊ nō simili: sed si corp⁹ illud dicat̄ calidū qꝺ citius patit̄ a
calido ⁊ facilius q̄ a frigido: tunc est dicere ꝙ passio mag̃ sit a si-
mili q̄ a ꝯ̄rio. cū ḡ hoc sit falsuꝫ: q̄r est oppo^m p̄n° in p̄hia: ḡ falsuꝫ
est hoc signū. ⁋ Juxta qꝺ notādū ꝙ hec rō fundat̄ sup hoc p̄n°: q̄r
oē genus dꝫ eē tale in actu q̄le patiēs in potētia: q̄r dato ꝙ agens
respectu sit tale actu q̄le patiēs actu: tunc agēs nō diceret̄ magis
agens respectu patiētis q̄ patiens diceret̄ agēs respectu agētis:
⁊ tūc exquo essent ambo talia actu: tūc vnū nō esset potētius alte-
ro super alterū: ita ꝙ in ipsa nō esset aliqꝺ a quo īcipet actio sup
alterū: ⁊ iō oꝫ ꝙ agēs sit ꝯ̄riū patiēti ⁊ nō simile: q̄r tūc ambo actu
eēnt similia: sꝫ ꝯ̄ria q̄r cōicāt solū in mā ⁊ sunt dissimilia in forma:
iō tale est vnū actu q̄le est aliud in potētia: ⁊ tūc id cui⁹ forma est
mag̃ acta incipit actionē. ⁊ sic apparet fundamentū huius rōnis:
⁊ tn̄ ꝯsueuit hec lr̄a reputari difficillima: sed eā feci facillimā.

¶ Respōsio ad h̄ erit ꝙ simile a quo nō patit̄ res ē illꝺ
cui⁹ q̄litas: ⁊ q̄ntitas illi⁹ qꝺ ei simile existit est vna spē
⁊ nā. Qꝺ aūt calidius est alio nō est simile ei qꝺ est mi
nus calidū: imo duo calida quoꝝ vnū est calidius di-
uersificant̄: ⁊ illꝺ qdē qꝺ est minus calidū cōparatio-
ne ei⁹ qꝺ est calidius est frigidū. Patit̄ ḡ ex hoc vnde
est frigidū cōparatione illius ⁊ nō calidū. Patiet̄ etiā
ab eo qꝺ est ipso frigidius ⁊ a frigido.

¶ Hic rn̄det obiectioni ⁊ duo facit. Quia p̄ in sua sol'one ostendit
qūo simile patit̄ a simili ⁊ qūo non. Scđo oñdit qūo sil'e citi⁹ patit̄
a simili q̄ ecōtrario. ibi (Unū tn̄ eoꝝ.) Sol'o sua videt̄ stare in h̄ ꝙ
duplicia sunt similia. q̄dā sunt similia oīno: ita ꝙ q̄le est vnū in for
ma ⁊ ḡdu: tale est aliud vt duo calida in p̊ ḡdu: ⁊ talia nō sunt nata
agē adinuicē: q̄r vnū simile isto mō nō est actu respectu alterius:
nec in potētia: nec ecōuerso: nec agēs dꝫ esse tale in actu quale pa
tiens in potentia: ⁊ de hac similitudine loquebat̄ superius Aui. qn̄
dicebat cutē eē tēperatā: q̄r nō patit̄ a tēperamēto. taliū etiā nul-
lū est potēs incipere actionē vnū supra alterū: ḡ de tali simili non
loquit̄ in isto. 6. ḡne signoꝝ. Aliud est simile qꝺ cōicat alicui in for-
ma: tn̄ differt vnū ab alio ḡdu vt duo calida quoꝝ vnum sit calidū
in p̊ ḡdu alterū in 2°: ⁊ īter talia pōt esse actio ⁊ passio. nā īter ipsa
est ꝯ̄rietas q̄dā: ita ꝙ mag̃ calidū ꝯ̄riat̄ minus calido: quapropter
poterit incipere actionē ⁊ facere sibiipsum simile in gradu suo.

¶ Unum tamen eoruꝫ ipsius qualitatem auget ⁊ pre-
bet ei augmentū qꝺ est in ipso fortius: ⁊ alterū in ipso
eius minuit qualitatē. Ipsius ergo alteratio ad id qꝺ
in sui qualitate prestat augmentum ⁊ mutat illꝺ quod
in ipso est fortius erit facilior.

¶ Hic ostendit ꝓpter qd tale simile facilius patit̄ a simili q̄ econ
trario. Et duo facit: q̄r p̄ facit hoc. Scđo quasi īnuit quādā dubi-
tationē. Scđo soluit. ibi (Lꝫ sit hec cā alia.) Et vult dicē p̄^m ita di-
ctū est ꝙ minus calidū patit̄ a mag̃ calido: ⁊ etiā patit̄ a frigido:
sed cā quare minus calidū citius calefit a mag̃ calido q̄ ifrigidet̄
a frigido est hec: q̄r in q̊cūq̄ est minus calidū sunt duo cōposita. s.
calidū ⁊ frigidū. nā id qꝺ est minus calidū est calidꝫ respectu fri-
gidi ⁊ frigidū respectu calidi. mō cū in eo vincat caliditas frigidi-
tatē: tunc calidū adueniens ei citius caliditatē illaꝫ augebit q̄ fri-
gidū ei aduenīēs ipsam diminuat. ⁊ ideo in hoc stat regula supra-
dicta: ⁊ hoc est quod intendit.

¶ Lꝫ sit hic alia causa que alicui eorum que in quali-
tate cōmunicant est propria ⁊ contradicit.

¶ Hic remouet

¶ Hic remouet quādā dubõnez circa ꝑdicta. Et duo facit: q̄ꝛ pmo sub quodā cōfuso inuit dubōnē ⁊ solōnē cōfusam. Scdo ipsaz diffinite declarat. ibi (Sicut illud qd in sui nā.) In pma pte vult dicere istud: lʒ obscure loquat. Ita dictum est ꝙ alteratio sui contrarij ⁊c. Nō ex hoc erat dubitatio sicut appet ex accñtib⁹: q̄ꝛ id qd est dñans in eo est sile: q̄ꝛ inter silia est alteratio facilioꝛ: ⁊ id qd ē sibi sile mutat ⁊ auget id qd est dñans in eo: ita ꝙ corp⁹ mutat ipʒ qd est ei cōtrariū. Diceret aliqs ꝯ. q̄ꝛ videmus corpora cal'a habētia multū de caloꝛe inato difficillime patiunt a venenis calidis ꝗ̄ corpora frida: ergo nō fit facilioꝛ alteratio a sibi sili ꝗ̄ a ꝯrio. Solutio ēt hui⁹ ponit in cōfuso. Et vult dicere vt pʒ: ita ꝙ qñ dicim⁹ ꝙ inter silia est facilioꝛ alteratio: hoc est veꝝ de sili ꝙ non ꝯdicit. Et in hoc duo nobis īsinuat. Primū est ꝛm quē modū sile patiat a sili ⁊ quō nō: nā inquātū est sile facilius patit: sed rōne cuiusdaʒ ꝓprietatis que est in re illa possibile est ꝯria difficili⁹ pati ꝗ̄ silia vt statim docet de cōplone calida ⁊ de veneno: nā caloꝛ īnatus inꝗ̄tuʒ naturale resistit veneno ⁊ ipsum corrūpit: ⁊ ideo q plus hʒ de caloꝛe innato difficilius patitur a veneno calido ꝗ̄ qui hʒ min⁹ de eo. Scdm qd insinuat est ꝙ hec ꝓprietas attendit in his que pticipant caliditatē solū: in alijs autem non. Deinde cum dicit.

¶ Sicut illd qd in sui nā calide existit cōplonis nō cito recipit in se calidi opōnē: nisi ppea ꝙ cal'itas destruit opōnē ꝯrij qd est fridū eo ꝙ refrenat illd qd cōplo calida vult efficere de augmēto in calefactiōe. Cū ḡ sibi occurrūt ⁊ ꝓhibēs destruit iuuāt se ambo in calefaciendo ⁊ eoꝝ adiutoriū sequit duaꝝ qualitatuʒ fortitudo cōpleta. Cū vō extrinseca cal'itas eq̄litatē destruere voluerit caloꝛ innatus q est intus erit res fortioꝛ in resistēdo: adeo vt venena calida nō refrenet: neqꝫ expellat: neqꝫ ipsoꝝ corrūpat subam nisi caloꝛ īnat⁹. Caloꝛ nāqꝫ īnatus nature est īstrm qd caloris euenientis expellit nocumētū ppea ꝙ spiritū mouet ad ipʒ expellendū ⁊ ad eius vapoꝛē remouēdū ⁊ ad ipʒ resoluēdū ⁊ ipsius materiam adurendum. Et frigidi etiaʒ aduenientis nocumentum per contrarium expellit.

¶ In pte ista declarat diffinitiue solonem huius dubōnis. Et pmo ostendit in his que cōicant caliditate ꝛm quē modū fit facilius vl' difficilius passio. Scdo ostēdit ꝙ talis ꝓprietas non ꝯuenit eis q attinēt frigiditati sed caliditati. ibi (Hāc vō ꝓprietatem.) Prima in duas: q̄ꝛ p̊ ostendit quō per sile patitur. Secūdo quō difficulter patit pp illā ꝓprietatē quā hʒ cal'm. ibi (Cū vō extrinseca.) ¶ Primo notādū circa illā partē. cū vō extrinseca. ꝙ caloꝛ nālis habet in se duo. s. ꝙ est calidū ⁊ nāle: mō calidū nāle inquātum calidū facile patitur a rebus sibi sil'ibus: sed inquātum nāle difficulter patitur a reb⁹ calidis: vnde minus patit a rebus calidis inquātū naturalis est ꝗ̄ ipsuʒ frigidū: ⁊ id corpus qd minus participat de caloꝛe īnato magis patit a venenis calidis ꝗ̄ id qd mag' participat eo: ⁊ rō hui⁹ nō est alia nisi q̄ꝛ ipsa nālitas que est ibi caloꝛi est harmonia ⁊ ꝓportio calidi nālis per que se defendit a reb⁹ extraneis quibuscūqꝫ siue calidis siue fridis: ⁊ hoc p̊ inuit. ¶ Secūdo inuit ꝙ cal'm īnatū ꝯriatur reb⁹ calidis occurrētibus sibi nō inquātū calidū sed inquātū nāle: ⁊ ideo corpus cal'm cito recipit calefactionē: corruptionē aūt difficulter q̄ꝛ magis resistit corruptioni ꝗ̄ frigidū vel ꝗ̄ cal'ʒ absolute: sed fridis reb⁹ ꝯriatur caloꝛ īnatus 2r. s. inquātū nālis ⁊ inquātū cal's: ⁊ ideo dicit Auic. ⁊ frigidi ēt aduenientis expellit nocumētuʒ per cōtrarium. ¶ Sed tu dices nō videt ꝙ bñ dicat. ipsius mām adurēdū: q̄ꝛ caloꝛ nālis nō hʒ adurere cuʒ non sit nimis excellēs. Dōm ꝙ non vult dicere ꝙ caloꝛ nālis adurat cū adustio sit effect⁹ rei vehementis calefaciētis sʒ nō nālis: sʒ dʒ exponi adurēdū. i. corrūpēdū. Causa aūt quare multiplicat tot verba ad expellendū remouēdū resoluendū ⁊ adurenduʒ est hec: q̄ꝛ in omnibus istis modis cōtingit caloꝛem īnatū remouere ipm venenum: q̄ꝛ aliqñ caloꝛ nālis expellit venenuʒ ne ptingat ad corꝫ: aliqñ remouet ipʒ resoluēdo ei⁹ sbas p poros cutꝭ. tertio mō corrūpēdo formā veneni p quaʒ agit: ⁊ iō multiplicat tot v̊ba: q̄ꝛ oībus istis modis ꝯtigit remoueri venenū a cal'o nāli. ¶ Sʒ tu dices vlterius nō vꝫ ꝙ caloꝛ nālis moueat spm: q̄ꝛ caloꝛ nālis ⁊ spūs sunt idē: vt pʒ in. 5. de simplici medi. cap. 5. Sed dicenduʒ sine dubio ꝙ idē est sba caloꝛ nālis ⁊ spiritus ⁊ differūt solū rōne: q̄ꝛ hoc nomē calidū nāle imponit illi corpori vapoꝛoso ab hac rōne que est ifoꝛmare mēbrū ⁊ spiritus dꝛ rōne sbe: q̄ꝛ est aeree: aer autē dꝛ spūs: ⁊ q̄ꝛ caliditas est illa per quā caloꝛ pōt in operationes ꝓprias: iō dic̄ mouet spm. i. caliditas est qualitas qua īmediate spūs operat.

¶ Hāc vō ꝓprietatē nō hʒ frigiditas: nō eni ipugnat neqꝫ refrenat nisi aduenientē caliditatem per cōtrariū tm: q̄ꝛ non impugnat aduenientem frigiditatem.

¶ Hic ostendit ꝙ hec proprietas per quā aliquid patitur difficulter est propria caliditati ⁊ non frigiditati. Et primo proponit hoc. Secundo declarat. ibi (Et caloꝛ quidem innatus.)

¶ Et caloꝛ qdeʒ īnat⁹ est ille q humoꝛes nāles tuet ne eis caliditates exnee dñent. Caloꝛ nāqꝫ īnatus cuʒ est fortis potest nā ipso mediante in humoꝛib⁹ ministrare ꝛm modū maturandi ⁊ digerēdi: ⁊ custodire eos ꝛʒ sanitatem ⁊ mouent humoꝛes ꝛm modū ministrationis ipsius ⁊ ꝓhibētur moueri ꝛm modū ministrationis caloris extranei: q̄ꝛ nō putrefiunt. Sʒ cū caloꝛ iste est debilis fatigat nā ⁊ a regimine humoꝝ abstinet ꝓpter īstrumēti debilitalē qd inter ipsam ⁊ humoꝛes est medium ⁊ stat: ⁊ caloꝛ extraneus īuenit humoꝛes non ipeditos ab administratiōe. Cōprehēdūtur ergo ab eo ⁊ facit eos obediētes ⁊ motu extraneo ipsos mouet ⁊ accidit putrefactio. Caloꝛ igit īnatus virtutū oīuʒ est instrumētuʒ: sed frigiditas est ei incōueniens: ⁊ neqꝫ ꝓdest nisi accñtaliter. Ideoqꝫ dꝛ caloꝛ īnatus ⁊ nō dicitur frigiditas īnata: neqꝫ operatur frigiditati ex colcodea corporis illud qd operatur caliditati.

¶ Hic declat qd dixit. Prīo p cām. Scdo p signū. ibi (Ioqꝫ dꝛ.) Dixit eni ꝙ cal'itati mag' attinere pōt ꝗ̄ friditati. ¶ Notādū ꝙ dixit ꝙ caloꝛ nālis sit mediū īter nām ⁊ humoꝛes: nō vꝫ: q̄ꝛ mediū sapit nām extremoꝝ: caloꝛ aūt nālis nō cōicat cuʒ natura: q̄ꝛ nā est res incorporea ⁊ caloꝛ naturalis est corporeus. Dicēdum ꝙ intelligit ꝙ sit mediuʒ. i. instrumētum per qd agit natura in humoꝛes sicut dolabrū est mediū per qd carpentarius agit in ligna: quare ⁊c.

¶ Septimū āt gen⁹ signoꝝ est qd sumit ex cogitationibus ⁊ a reb⁹ multū desideratꝭ a nā hois quas pl'm apphēdit virt⁹: ⁊ operat sil'itudinē qualitatū sic dicem⁹ in somnijs: ideo ꝙ corpus est instrumentum anime.

¶ Septimū vō gen⁹ est qd sumit a cogitationib⁹ ⁊ reb⁹ multū dñderatis a nā hois quas plerūqꝫ apphēdit virt⁹ apphēsiua ⁊ cōparat sil'itudini qualitatū que sunt in corporib⁹ sic dicet: inde subdit ꝙ corpus est instrm aīe: multi deficiunt in h̄ septimo mō: tñ bñ dʒ hoc esse lʒ non inueniat in nr̄a trāslatione: nec in illa Gerardi Cremonēsis cū aliqui libri hñt ipm: ideo legat ipsum Colcodeia apud istuʒ auctoꝛē dʒ exponi datoꝛe luminis: ⁊ hui⁹ est intelligētia corporis celestis: vult ḡ dicere ꝙ hoc nomē cal'm qd sit aīe instrʒ nō solum ex parte istoꝝ inferioꝝ: sed ēt rōne corpoꝝ supercelestiuʒ: q̄ꝛ corpora celestia ⁊ intelligentie influunt in nos motū ⁊ lumen q̄ hñt calefacere mediāte quo caloꝛe agūt sicut cum instrumento.

¶ Diceret aliqs nō vꝫ ꝙ ex cogitationib⁹ aīe ⁊ apprehēsionib⁹ possit sumi significatio sup cōplonē nālem: q̄ꝛ ab his que sunt ab electione ⁊ volūtate nō pōt sumi sigñatio sup cōplone nāli: sed cogitationes ⁊ apphēsiones aīe sunt hmōi. ḡ ⁊c. Maioꝛ est nota: q̄ꝛ nā ⁊ volūtas sunt disticta: ideo ab eis nō pōt sumi sigtio vnius sup alteꝝ. minoꝛ est de se nota. q̄re ⁊c. ¶ In oppo^m est hic Auic. ¶ Dōm ad hoc ꝙ septimū genus signoꝝ sumit a cogitationib⁹ ⁊ ꝺsiderijs humanis: ⁊ hoc declat: q̄ꝛ vnūquodqꝫ nāliuʒ appetit cōseruari in eē: cōseruatio aūt fit a simili: nā sicut dicit Gal'. in 3° thegni tex. cō. 44. discrasia nālis appetit sibi similia: accñtalis vō ꝯria: ⁊ iō dic̄ hic Auic. ⁊ a reb⁹ multuʒ desideratis a nā hois. i. a naturali cōplone eius. Et sic appet quō ab appetitu pōt sumi significatio sup cōplexionē vt qui appetit calida nāliter sigt ꝙ est cal's ⁊ sic de alijs. Sil'r pōt sumi signū sup cōplonē alicuius ab apphēsionib⁹ ⁊ cogitationibus: cuius rō est illa quā tāgit Aui. in l'ra: q̄ꝛ corpus est īstrʒ anime: oīs ergo virtus aīe īmersa materie est cogitatiua ⁊ imaginatiua ⁊c. qd dico ad dꝛiam ītellectus apphendentis ꝛm dispōnē corporis ⁊ inclinat ad rē sibi ꝓportionalem: nā sicut dicit Arist. in p̄n° phie: qm̄ anime ꝯsequunt corpora ⁊ passiones seipsas ipassibiles a morib⁹ corporis: ⁊ ideo ille qui erit cōplonis cal'e cito mouebit ad irā ⁊ furoꝛē: ille qui erit fride ad timoꝛē ⁊c. ¶ Et vlterius q̄ꝛ corpus est aīe instrm: ideo oīa disponunt ꝛm dispōnē sui organi corporalis in apphēsione: ⁊ ꝛʒ hūc modū ille qui erit cal'e com-

Dub^m 4^m

plexionis põt somniare ꝙ moretur in igne: accidit eñ ꝙ ille qui est frigide somniat morari in aq̃ ⁊ sĩlia vt dicet in decimo modo. ¶ Ad rõnem dicẽdum breuiter ꝙ lꝫ apphensio ⁊ cogitatio fiãt ab electione ⁊ volũtate absolute: tñ inclinatio ⁊ dispõ aĩe a corpore ẽ nõ in electione: sicut pꝫ in virtutibꝰ moralibꝰ in qbꝰ inclinatio corporis multũ valꝫ vltra cõsuetudinẽ acquisitam: quare ⁊c.

¶ Octauum autem genus est qđ sumitur a signis operationum.

¶ Prius determinauit de septẽ gñibus signoꝝ cõplõnũ: hic deter. de octauo gñe qđ sumit̃ ab opõnibꝰ. Primo ostẽdit vñ sumit̃ hoc genus. Scđo docet significare per ipm̃. ibi (Cũ enĩ opõnes.) ¶ Sꝫ tu dices nõ vĩ ꝙ hoc genus octauũ signoꝝ sit hic cõueniẽter positum: qꝛ ẽt septimũ genus est sumptũ ab opõnibꝰ: ergo istud genus est superfluũ. Dõ ꝙ lꝫ septimũ ⁊ octauũ sint sumpta ab operationibus: tñ differunt multiplr̃. Primo qꝛ septimuꝫ sumitur ab operationibꝰ determinatis: octauũ autẽ gñaliter. Item septimum sumit̃ ab operationibꝰ aĩalibꝰ octauũ a nãlibus. Itẽ septimũ sumit̃ ab operationibꝰ que sunt passiones: nã cogitare ⁊ desiderare cõsistunt in pati: octauũ autem sumit̃ ab operationibꝰ que sunt actiones caliditatis nãlis. Item qꝛ septimũ genus sumit̃ ab operationibus intẽtionalibus. sed octauũ vtplurimũ ab operationibꝰ realibꝰ. Itẽ septimũ sumit̃ a rebꝰ vt ad dterminata obiecta cõparãtur: sed hoc octauũ genꝰ nõ: sꝫ gñaliter magis. Deinde cuꝫ dicit.

¶ Cũ enĩ operationes ſm nãlem cursum ꝓcedũt plene ⁊ perfecte significãt cõplexionis equalitatem.

¶ Hic docet signare p hoc genꝰ signoꝝ sup cõplõnẽ. Prĩo sup complexionẽ tẽperatã. Scđo distẽperatã. ibi (Oꝛ si a pte sua.) ¶ Notãdũ ꝙ opõnes ꝓcedere ſm cursuꝫ nãlẽ est ipsas ꝓcedere vt corpori ꝓportionant̃ in quo fiũt: cuius rõ est: qꝛ nã consistit in ꝓportione q̃dã vt dĩ p̃ de accñti ⁊ mor. sicut ergo diuersificat̃ cõplõ mẽbroꝝ vera ita ⁊ nã opõnum: si ergo ꝓcedũt a corpore vt sunt ei dbite ſm nãm: ⁊ vt ei ꝓportionãtur dicentur ꝓcedere ſm cursuꝫ naturalem: dicũtur autẽ operationes ꝓcedere plene qñ ſm eẽ ipsaꝝ operationũ ꝓcedũt sicut debent ſm eaꝝ sbam in seipsis: dicuntur aũt ꝓcedere pfecte quãtũ ad numeꝝ ipsaꝝ: ita ꝙ vult p multiplicationẽ istoꝝ v̾boꝝ. s. ſm cursum nãlẽ plene ⁊ pfecte dicere tria. s. ꝙ ꝓportionent̃ corpori: ⁊ ꝙ sint sicut debẽt ⁊ quot: ⁊ tũc sig̃tur in tali corpore tẽperies: ⁊ hoc est qꝛ cõplõ tẽperata quãtũ ad illđ qđ sonat nomẽ dĩ apud medicũ inquãtuꝫ refert̃ ad opus ⁊ ipm̃ pficit ⁊ distẽperata deficit ab ope: nã hec est p̃ma dr̃ia que est iter tẽperatũ ⁊ distẽperatũ: vt vult Gal. in libro de bona habitudĩe: ⁊ in. 2. de cõplõnibꝰ. ca. 6. ⁊ ideo opõnes ꝓcedere ſm cursum nãleꝫ ⁊ plene ⁊ perfecte significant super cõplõnem nãlem. ¶ Et ex istis apparet vlteriꝰ ꝙ nullũ est dubiũ ꝙ cõplõ tẽperata meliꝰ põt in suũ opus q̃ꝫ distẽperata quãtũ ad oẽs operationes eius.

Dubiũ 5m ¶ Tamẽ bñ est dubitatio: vtrũ sit possibile corpꝰ distẽperatũ habẽ aliquã opõnẽ melius q̃ꝫ corpus tẽperatũ. Et vĩ ꝙ sic: qꝛ tẽperamẽtuꝫ vniuscuiusqꝫ operatiõis videt̃ declinare magis ad vnã qualitatẽ q̃ꝫ ad aliaꝫ: vt digerere ad calidum magis appetere magis ad frigidũ retinere magis ad siccũ expellere mag̃ ad humidum: ⁊ qꝛ cõplexio tẽperata nõ potest habere istas qualitates excedẽtes: distemperata autẽ sic: ideo videtur ꝙ aliqua corpora distemperata magis possint aliquas operationes q̃ꝫ temperata: tñ de hoc dicet̃ in sequẽti cap̃. qꝛ ista questio ibi cadit aptius: ideo ibi dimittat̃.

¶ Oꝛ si a parte sua ad motus mutent̃ superfluos significant cõplõnis ineq̃litatẽ ⁊ calĩtatẽ. Et silr̃ si ꝓperauerint qñ calĩtatẽ significãt sicut augmẽti velocitas natiuitatis capilloꝝ ⁊ natiuitatis dentiũ. Oꝛ si dbilitent̃ ⁊ ociose fiãt ⁊ tardent̃ signãt cõplõnis frigiditatem.

¶ Hic docet signare p octo gñã signoꝝ sup cõplõne distẽperata. Primo facit hoc in gñali. Secũdo in spãli descẽdẽdo ad quasdam opõnes spãles. ibi (Ex genere aũt opõnum.) Prima in duas. Prĩo docet signare per hoc genus absolute. Scđo cõparatiue. ibi (Firmior vo.) Et hoc ſm vnũ modũ legẽdi: tñ vt ibi videbit̃ illa ps põt aliter itroduci. Prima in duas. Prĩo p̃mittit modũ signandi h̃ genus. Scđo declãdo hũc modũ significãdi sup cõplõnẽ distẽperataꝫ remouet quasdã dubõnes. ibi (Est tñ cũ eoꝝ debilitas.) ¶ Iuxta primam ptẽ notãdũ ꝙ Aui. hic duo dicit per que ex opõnibus habet̃ cognitio cõplõnis calẽ: sicut duplr̃ põt eẽ recessus a temperamẽto. s. versus plus ⁊ superfluus vt si mag̃ intẽdat̃ opatio q̃ꝫ dbeat ꝓpter excedẽtẽ calĩtatẽ: aut quãtũ ad ꝓperationẽ ⁊ celeritatẽ ꝓperationis. s. ꝙ fiat citius q̃ꝫ debeat sicut videmus in operationibus: ⁊ ipse corrumpuntur ⁊ sunt indebite: aut ꝓpter frigiditateꝫ: qꝛ nimis recedit a temperamẽto: ita ꝙ operatio deficit: aut qꝛ fit ociosa ⁊ cum tarditate nimia: ⁊ tunc debilitat̃ operatio ex pte sbe opõnis: ⁊ sic apparet q̃uo in excessu a tẽperamento põt 2r mutari opatio: silr̃ ⁊ ex parte defectus: ⁊ ideo significant ⁊c.

¶ Est tñ cũ eoꝝ debilitas ⁊ ociositas ⁊ tarditas sũt cadẽtes pp cõplõnẽ calĩaꝫ: lꝫ illud eẽ nõ possit absqꝫ mutatione a cursu nãli cũ debilitate. Et est ẽt cũ plẽs nãliũ opõnũ deficiũt pp calĩtatẽ ⁊ minuunt̃ sic somnus: qñ fortasse est cũ destruit̃ pp caloreꝫ cõplõnis calide aut minuit̃. Et silr̃ est cũ augent̃ aliqua dispõnũ nãliũ pp frigiditatẽ sicut somnus. Sꝫ tñ nõ erunt ex summa operationũ naturaliuꝫ absolute imo cõditionalr̃ ⁊ per cãm. Somni nãqꝫ necessitas in vita ⁊ sanitate nõ ẽ necessitas absoluta: imo ꝓpterea vt spũs ab ipediẽtibus separet̃ pp illđ qđ ei accidit ex lassitudĩe: aut ppea qđ est ei necessariũ incũbere ꝓpter digestionẽ cibi: ⁊ propterea ꝙ nõ põt duas res. Somni igit̃ necessitas non est nisi ex pte alicuius impotẽtie: ⁊ est exitus a nec̃itate nãli: lꝫ sit exitus ille naturalis ab eo vñ est necessariꝰ: nãlis enĩ dicit̃ de necessario cõmunitate nominis.

¶ Hic determinãdo modũ istum remouet qđdam dubiũ. Et p̃ remouet quãdã cõtrouersiã cõem. Scđo ꝓpriã. ibi (Et est ẽt cũ plẽs nãlium.) ¶ Primũ dubiũ sic orit̃. naꝫ dcm̃ est ꝙ velocitas augmẽti ⁊c. signãt caliditatẽ cõplõnis: ⁊ ꝙ debilitas ⁊ ociositas ⁊ tarditas eoꝝ in opõnibus significant frigiditateꝫ: sed hoc nõ vniulr̃: qꝛ supra tardant̃ ⁊ debilitant̃ ⁊ destruunt̃ etiã opationes a mala cõplexione calida sicut videmus in febricitãtibꝰ: ergo nõ est verũ ꝙ hec signa semp significẽt frigiditatẽ cõplõnis: qꝛ nõ soluꝫ pñt tardari ⁊ destrui a frigido: sed ẽt a calido ⁊ ad hoc soluit. ¶ Notãdũ circa illã ptẽ (Et est tñ) vt sciamus quid vult dicere qꝛ obscure loquit̃: nam sicut extrahit̃ ex. 3. collꝫ. ca. 21. ⁊. 4. cap̃. 4. ab Auer. aliq̃ mala cõplõ in mẽbro põt 2r se male habere ad illud. Unoͦ ꝙ excedat tẽperamẽtũ in mẽbro: ita ꝙ nõ est cũ defectu ⁊ diminutiõe caloris ĩnati. Alioͦ põt excedere mala cõplõ in mẽbro calida sic ꝙ ẽ sensibilr̃ cũ defectu ⁊ diminutiõe caloꝝ ĩnati. v̾. g. de p̃ si caloꝛ ĩnatus solũ ĩflãmat̃ in epate vel in stõcho: ⁊ dato ꝙ pp hoc nõ deficiat in sba: ⁊ hic recessus nõ vltimat̃ a nãli: ⁊ talis recessus v̾sus caliditatẽ est cã augmẽti operatõis. s. versus plus: ita ꝙ motꝰ opationis sit maioꝛ in sexetiã festinat mag̃ q̃ꝫ deberet ſm nãꝫ: aut si epar calefaciat: ⁊ isto mõ est causa adustionis sanguis ⁊ ꝯuersionis eiꝰ ad nãm calãm: ⁊ ꝙ opatio eiꝰ citiꝰ cõpleat̃. Sed scđo mõ excessus calĩtatis est cũ diminutiõe ⁊ defectu calidi nãlis. s. qñ mag̃ intendit̃ calĩtas ĩtãtũ ꝙ destruat opõnẽ mẽbri: ⁊ cũ hoc excessu calĩtatis in quo defectus calidi nãlis accidit in sua sba ⁊ diminutione eius opõni associat̃ quidã modus frigiditatis q est oppositꝰ calori nãli vt nãlis est: ⁊ ſm hunc modum nullũ est incõueniens vt epar sic supercalefactũ possit generare aquositatẽ vt ẽt ibidẽ dĩ: ⁊ ideo nõ est mirũ si ad talẽ malam cõplexionem calidam cõsequat̃ effectꝰ frigiditatis tarditatis ⁊ debilitatis operationũ cũ ibi sit quidã modus frigiditatis oppositꝰ calori ĩnato: ⁊ hoc est qđ hic vult dicere Aui. ⁊ huic ꝯcordat illud dcm̃. H. in cõ. 20. 2e parti. illius afoꝛ. Quibuscunqꝫ iuuenibus existentibus ventres sicci ⁊c. ꝙ omnis imoderata discrasia deijcit actũ proprie virtutis ſm grecã trãslationeꝫ. ¶ Est ẽt cũ plures.) Hic mouet aliã instãtiaꝫ circa p̃dicta que est ꝓpria ⁊ spãlis circa opõnẽ septimã. Primo mouet eaꝫ. Scđo remouet. ibi (Sꝫ tñ nõ erũt.) ¶ Iuxta ꝙ notandũ qꝛ 2r possunt aliq̃ dici nãlia. Unoͦ directe ⁊ prima intẽtione nature. Alioͦ large ⁊ indirecte ⁊ secũda intẽtione nature. Nãlia directe sunt que ꝓcedũt a nã ꝓpter finẽ ex prima intẽtione sicut ⁊c. sicut opõnes sensus ⁊ motus ⁊ digestionis ⁊ nutrimẽti ⁊c. Indirecte sunt que ꝓcedũt ex principio itrinseco: tñ nõ ex prima intẽtione nature: ⁊ hoc mõ defectus ⁊ corruptiõ sunt naturales nõ ꝙ natura intẽdat corrũpere prima intẽtione: tñ fit ex principio nãli intrinseco. Modo dico ꝙ in somno est duo nãliter reperire. s. retractionẽ caloris nãlis ad interiora ⁊ quãtuꝫ ad hoc est nãlis: vt dicit Auer. 2. sui collꝫ. cap̃. 21. nã causa somni est p̃nm intrinsecũ. s. virtus regitiua totiꝰ que calorem reuocat ad iteriora ne resoluat̃: nõ tñ nãlis primo: qꝛ in somno reperimus aliud. s. ꝙ impotẽtia quedã ⁊ defectus nãlis operationis spũs: ⁊ ideo est naturalis scđa intentione nature: nõ autẽ prima. Et ꝙ plus est id qđ est formale in somno nõ est opatio sed defectus: qꝛ est priuatio ⁊ ligamẽtũ sensus: tñ vt est motꝰ spũs ad interiora fit a nã: vt aũt est impotẽtia nõ: mõ regula Aui. dꝫ itelligi de nãli simplr̃: qꝛ tale est necessarium: ⁊ de tali necio qđ est nãle

ex sui

ex sui prima intẽtione nãe dicit naturale ſm rem ⁊ ſm nomẽ: sed de nãli qđ nõ est ꝓpter finẽ ⁊ primum intẽtione nature: sed est in potẽtia quedã nõ dicit naturale: nisi solum cõitate nois: nõ autez rei: ⁊ hoc est ꝙ vult dicere Aui. cum dicit. naturale enim ⁊c.

¶ Firmior vero significatio quã hoc nomẽ habet nõ est nisi vt dicatur ex cõplexione equali: ⁊ illud est vt operatione equentur ⁊ compleantur. Eius vero significatio super caliditatem ⁊ frigiditatem ⁊ siccitatem ⁊ humiditatem est significatio probabilis.

¶ Notãdũ ꝙ hec lr̃a põt exponi 2r. Unoº vt continuet ad id qđ dictũ est: ⁊ hoc mõ nãlis dz esse hic ⁊ tunc dicemus: nãle enĩ dicit de necessario quãtũ ad duo: quãtũ ad intentionẽ nature cõitate nois sui solũ: scđo rei sil': sed de eo qđ est intẽtũ prima intẽtione a nã dicet ſm nomen ⁊ ſm rõnem: ⁊ hoc est nãle simpl'r: qr firmior significatio que hʒ hoc nomẽ naturale non est nisi vt dicunt de cõpl'one equal'r. i. manifestius ⁊ certius significat hoc nomẽ nãle ita ꝙ est nãle simpliciter ⁊ prima intẽtione nature cuiusmodi est tẽperatum q̃ꝫ ꝙ de eo qđ est naturale ſm quid ⁊ recessuz a tẽperamẽto: ⁊ qr somnus est hmõi: iõ dicet de eo equiuoce nãle ⁊ ſm nomẽ solũ ⁊c. ꝓsequẽdo lr̃am ad hunc ĩtellectũ. Alio mõ põt exponi: ita qui erit. §. per se: ita ꝙ doceat significare per hoc genꝰ octauuz signorum cõparatiue: ⁊ tunc dicemus ꝙ hic vult dicere ꝙ ab hoc & genere signorum sumit significatio firma sup cõpl'onẽ equalẽ ⁊ tẽperatam ab operatione eius: hec operatio que sumit sup distẽperatã nõ est certa reducẽdo lr̃am ad hunc ĩtellectũ facilis est.

¶ Ex gñe aũt opõnũ fortiũ que calorẽ sigñant est acuitas vocis ⁊ eiꝰ grossitudo ⁊ loquendi velocitas ⁊ ipsiꝰ ꝯtinuitas: ⁊ ira ⁊ festinatio motionũ ⁊ palpebraꝝ citatio: lʒ sit cũ ista adueniũt nõ ꝑꝑ cãm cõeʒ: imo ꝑꝑ cãʒ mẽbro opõnis ꝓpriã. Nonũ vero genꝰ est expulsio superfluitatũ a corpe ⁊ qualitates eoꝝ que expellũt. Expulsio enĩ cũ nõ aufert ⁊ illud qđ ex stercore ⁊ vrina egredit ⁊ sudore ⁊ aliis est acutũ hñs odorẽ fortẽ: ⁊ tincturã ex eis q̃ ticturã hr̃e ꝯsueuerũt: ⁊ adustionẽ ⁊ decoctionẽ ex illis que assationẽ ⁊ decoctionẽ solent hr̃e est calidum. Qđ vero diuersum est ab hoc est frigidum.

¶ Hic docet significare in spãli sup quasdaʒ opõnes terminatas. ¶ Sʒ tu dices nõ vr̃ ꝙ vox acuta significet cal'itatẽ: imo friditatẽ qr significat stricturaʒ cãne pulmonis que est filia friditatis vt dr̃ in thegni: ⁊ ideo videmus pueros ⁊ mulieres hr̃e vocem acutam. Dõm ꝙ non accipit hic acuitatem vocis que fit a strictura canne pulmonis: sed appellat vocẽ acutã illã que multũ resonat: qr cum vehemẽti ĩpulsiõe aeris: ⁊ hoc fit a forti ṽtute ex cal'itate cordis ⁊ pulmonis: ita ꝙ acuta dʒ exponi. i. magna ⁊ talis sigt cal'itatẽ.

¶ Et genus qdẽ decimũ est sumptũ ex dispõnibꝰ virtutũ aĩe in suis opõnibꝰ ⁊ passionibꝰ sicut ira forꝭ ⁊ estuatio ⁊ ꝑceptio ⁊ ĩtellectꝰ: ⁊ audacia ⁊ verecũdia: ⁊ suspitio bona: ⁊ bona spes: ⁊ ĩpietas ⁊ impigritia: ⁊ moꝝ virilitas: ⁊ pauca ociositas. Et parumper pati ab vnaquaqʒ re sigñat cal'itatẽ: eoꝝ aũt ꝯria friditatẽ significãt: ⁊ ꝑseuerãtia feruoris ⁊ mãsuetudis ⁊ imaginari et rememorari: ⁊ reliquoꝝ sigñant siccitatẽ. A passiõibꝰ vero cito remoueri sigñat humiditatẽ. Ex hac qdẽ secta est ĩsomnietas ⁊ somniũ: qm̃ ille in cuiꝰ cõpl'one est dominiũ caliditatis videt se quasi ad ignem calefieri: aut sicut ille qui sedet ad soleʒ. Et ille in cuius cõpl'one est frigiditas dominans videt se sicuti eẽt in niue: aut q̃si in aquam mitteretur frigidã. Amplius vnusquisqʒ humorem habens dominanteʒ videt illud qđ suo pertinet humori quemadmodum dicunt.

¶ Hic deter. de decimo gñe cõpl'onis ⁊ posset diuidi. in. 4. Prio ꝑmittẽdo penes qd sumat hoc genus oñdit qũo significat super cõplexionẽ siccã. Scđo humidã. ibi (A passionibꝰ vero.) Tertio cal'aʒ. ibi (Ex hac qdẽ secta.) Quarto frigidaʒ. ibi (Et ille in cuius cõpl'one.) sed legat totũ sil'. ¶ Iuxta qđ notãdum ꝙ hoc decimũ genus signoꝝ differt a. 7. ⁊. 8. qr lʒ hec tria genera sumant ab operationibus aĩe: tñ diuersimode qr septimũ sumit ab opõnibꝰ determinatis: istud vero ab operationibus cõibus. Iteʒ septimo nõ accipit in relatione ad diuersa obiecta: illud aũt sic. Iteʒ differt ab. 8. gñe ꝙ 8. genus sumit ab opõnibꝰ nãlibus vt distinguunt per ꝑfectuʒ ⁊ ĩperfectũ: sed. 10. genus sumit a dr̃ia opõnũ ſm seipsas. ¶ Et parũper pati ab vnaquaqʒ re.) Sʒ tu dices. male dic̃ qr in. 6. gñe signoꝝ dcm̃ fuit ꝙ corpus cal'm cito patitur a re simili: ⁊ hic dicit ꝯrium. ¶ Ad hoc dõm per expõneʒ lr̃e: qr vult dicere ꝙ parũper patit. i. qr hʒ modicã sollicitudinẽ de rebꝰ oĩbus: ita ꝙ oĩa quasi vilipendit que sibi accidũt: ⁊ dato ꝙ sint ardua ⁊ terribilia ⁊ in se tñ non timet: nã timor fit ex reuocatione caloris ad ĩteriora: nũc aũt in tali corpore est caliditas multa intra ⁊ extra: ⁊ de tali corpore dr̃ in thegni. 2. tractatu cordis tex. cõ. 2. ꝙ in eo est ꝯfidẽtia maniaca.

¶ Ex hac qdẽ secta est ĩsomnietas.) Sʒ tu dices qũo in corpore calido est insomnietas: qr ipsa ꝓprie debet virtuti debili: qr non est verus somnus: nec vera vigilia sed mediuʒ. Dõm ꝙ alia trãslatio est melior que dicit visionẽ ⁊ somnia: vel dõm ꝙ ĩsomnietas põt accidere ex defectu calidi: vt qñ est modicus calor in corpore modicus trahit ad interiora ⁊ paꝝ relinquit in exteriori ꝑꝑ qđ accidit: ĩsomnietas aũt põt cõtingere ex superflua abũdãtia calidi qđ est in corpore: nã nullũ est dubiũ ꝙ caliditas est cã euigilatiõis dissoluẽdo vaporẽ ascendentem ad caput: qñ ergo multũ est de cal'o ad exteriora reuocatũ ⁊ multũ ad ĩteriora: cũ est ad exteriora soluit vaporem nec ꝑmittit fieri fortẽ ⁊ crassam vaporationẽ ꝑꝑ qđ accidit insomnietas: tñ prima solutio magis placet mihi.

Dub. 6.

¶ Ulterius notãdũ ꝙ dicit somniũ qũo ex somniis põt sumi significatio sup cõpl'oneʒ corporis: qr possibile est ꝙ flegmatico distillet chol'a ad liguã ⁊ somniabit res cal'as vt eẽ in igne: ⁊ tñ erit frigide cõpl'onis. Itẽ possibile est ꝙ descẽdat flegma ad linguã ⁊ somniabit frida vt eẽ in aq̃ frida: ⁊ tñ non sequit ꝙ sit cõpl'onis frigide. ¶ Ad cuius euidẽtiã notãdũ ꝙ somnia sunt duplicia: qdã sũt que ꝓcedũt ab extrĩseco. s. ab ĩfluẽtia corporis celestis: ⁊ hoc mõ fiunt somnia que ꝓferũt ⁊ vaticinant futura: vt pʒ in libro de somno ⁊ vigilia: ⁊ ex talibꝰ somniis nõ significamꝰ sup cõpl'ones ꝓprias: ⁊ cũ ipse ꝓcedãt ex causis vl'ibꝰ nisi valde p accñs. s. sup melãcholicã: qr talia somnia vtpl'm nõ accidunt nisi qbusdã mel'icis abstractis a curis secularibꝰ: ⁊ dirigunt magis ab aspectu celesti q̃ꝫ ex rõne. Alia sunt somnia que ꝓcedũt ab ĩtrinseco ⁊ ista sũt duplicia. Nã qdã sunt que sunt ab aĩa ⁊ terminant ad rẽ ex̃: sicut sũt somnia cãta a cogitationibꝰ factis in vigilia que postea in somniis repñtant ⁊ a talibus somniis nõ sumit significatio sup cõpl'oneʒ ⁊ dispõnẽ corporis: qr ꝑn'm hoꝝ somnioꝝ est sumptũ a cogitationibus que fiũt ab electiõe ⁊ volũtate: q̃re ⁊c. Alia sunt que ꝓcedunt ecõuerso: nã ĩcipiũt a dispõne corpis ⁊ terminant ad aĩam sic qñ distillat aliqs humor ad liguã: tunc somniat comedere res illiꝰ saporis ⁊ ab istis bñ sumit sigñatio sup cõpl'onẽ: cuiꝰ rõ est: qr dispositio corpis ẽ cã opõnũ dispõnis aĩe ⁊ eiꝰ istr̃m: ⁊ de h̃ intelligit hic Auic. ¶ Ad rõnẽ dico ꝙ flegmaticꝰ nõ somniabit ex discursu cholere ad liguã se eẽ calʒ nisi ex cogitatiõe facta in vigilia: ⁊ forte vt dcm̃ fuit in. 7. gñe signoꝝ: iõ a talibꝰ signis nõ sumit signũ sup complexionẽ que fiũt raro vl'a casu: ⁊ h̃ erit raro. Nota ãt ꝙ ex cogitationibꝰ nõ sumit signũ super cõpl'ones nisi sint humores ⁊c.

Dub. 7.

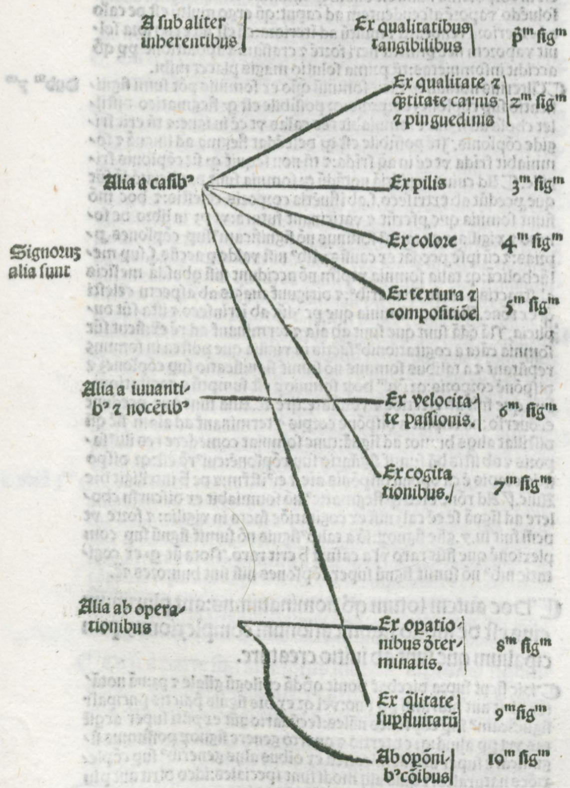
¶ Hoc autem totum qđ nominauimus: aut plurimum eius est de modo significationum complexionuʒ principalium que sunt ab initio creature.

¶ Hic sicut supra dicebat ponit qđdã epilogũ gñale ⁊ pʒ: nã notãter dicit aut plurimũ ꝑꝑ duo: vel qr ex his signis ꝑdictis ꝑncipal'r significamꝰ sup cõpl'ones nãles: secũdario aũt ex ꝯñti super acqsitas vel ꝑꝑ aliud: qr ex tertio ⁊ quarto genere signoꝝ possumus significare super accidẽtales: sed ex oĩbus aliis generibꝰ sup cõplexiões naturales: ⁊ quia alii modi sunt speciales: ideo dixit aut plurimum: hic cadit diffinitio. Deinde cum dicit.

¶ Cõpl'onũ vero ex nea accñtaliũ q̃ est acuta sigñat inflãmationẽ i corpore nocibilẽ: febres ꝑcedẽtes ⁊ fortitudis destructionẽ apud motꝰ: rebellionẽ cal'itatis ⁊ sitim supfluã ⁊ adustionẽ in ore stõchi ⁊ amaritudinẽ i ore ⁊ pulsuʒ q laxitudini attinet ⁊ velocitati vehemẽti ⁊ frequentie ⁊ cui omnia calefaciẽtia i regimĩe adhibita nocent ⁊ qui infrigidantia curãt: ⁊ cuiꝰ dispositio in estate mala existit. Cõpl'onis aũt frigide nõ nãlis signa sũt parũ digerere ⁊ sitis pauca ⁊ iũcturarũ laxitas ⁊ ex flegmate febres multe ⁊ cui reumatismi non nocẽt

⁊ infridātia in regimine adhibita: ⁊ vt p̄ calefacientia curet̄: ⁊ vt in hyeme malā hēat dispōnē. Signa vō humiditatis nō nālis sunt ꝑtinētia signis friditatis: ⁊ ē cū eis laxitas ⁊ saliue flux⁹ ⁊ mucilaginis ⁊ vētris sol'o et digerēdi malitia ⁊ ipedimētū qđ est a regimie qđ ē humidū: ⁊ mult⁹ somn⁹ ⁊ iflatio palpebrarꝫ. Sꝫ signa siccitatis nō nālis sūt aspitas ⁊ vigilie ⁊ macies accn̄tal' ⁊ lesio a regimine in quo ē siccitas ⁊ malitia dispōnis ei⁹ in autūno ⁊ curari p̄ id qđ humiditatē efficit ⁊ curatio p̄ns p̄ aquā calidā ⁊ oleū subtile ⁊ forꝫ receptio eorꝫ.

¶ Postq̄ deter. de signis cōpl'onū nālium: hic deter. de signis accidētaliū ⁊ posset diuidi in partes quatuor. Quia primo ostēdit sig^a cōpl'onis calide. Scđo frigide. ibi (Cōpl'onis autē frigide.) Tertio humide. ibi (Signa vō humiditatis.) Quarto sicce. ibi (Signa siccitatis.) Et pꝫ ⁊c̄. hoc autē totū qđ memorauimus vt melius memorie cōmendetur: hac infracripta signabimus figura.

¶ De comprehensione signorum complexionez habētis equalem. Cap. 4^m.

Signa eius aggregata accepta de alijs q̄ diximus sunt eq̄litas tact⁹ in cal'itate ⁊ friditate: ⁊ siccitate ⁊ humiditate: ⁊ mollitie ⁊ duritie: ⁊ eq̄litas coloris in albedie ⁊ rubedie ⁊ figure mediocritas iter crassitiē ⁊ maciē: que tn̄ magis declinet ad crassitiē. Et ipsi⁹ vene sunt iter submersas ⁊ sup̄ carnē p̄cedētes q̄ sūt sep̄ate ⁊ egrediētes ⁊ capilli iter pilositatē ⁊ lenitatē ⁊ crispitudinē ⁊ planitiē: ⁊ in tēpore pueritie trahāt aliquātulū ad rubedinez ⁊ in tp̄e iuuētutis ad nigredinē aliquātuluz. Et eq̄litas dispōnis somni ⁊ vigiliarꝫ ⁊ mēbrorꝫ in suis motib⁹ cōuenientia ⁊ sanitas ⁊ fortitudo in imaginatiōe ⁊ itellectu ⁊ in memoria ⁊ in motib⁹ mediocritas iter sup̄fluitatē ⁊ diminutionē. vꝫ. iter multā audaciā ⁊ timorē ⁊ iter irā ⁊ patiētiā ⁊ pietatē ⁊ misericordiā ⁊ iter stabilitatē ⁊ perseuerātiā ⁊ in op̄ōnib⁹ oībus cōplemētū ⁊ sanitas ⁊ bonitas augmēti ⁊ velocitas in ipso, ⁊ procerus stat⁹. Et erūt ipsi⁹ somnia delectātia ⁊ spem bonam faciētia ex odorib⁹ bonis ⁊ sonis delectantibus ⁊ palatijs nouis. Et hāc qdē hn̄s cōpl'onē faciē hilarem amabilē ⁊ iocūdā habebit. Et erit tēperatus in dsiderio comedendi ⁊ bibēdi: ⁊ erit bone istimbre in stōcho ⁊ epate ⁊ venis ⁊ assil'atione in toto corp̄e. Et tēperat⁹ i expellēdo sup̄fluitates a se ex cānalib⁹ q illđ efficere cōsueuerūt.

¶ Postq̄ deter. de signis cōpl'onū in gn̄ali: hic dter. de signis q̄rūdā in sp̄ali. ¶ Iux̄ qđ notādū q Aui. deter. hic solū de simplici genere signorꝫ cōpl'onū: quarꝫ p̄ma ē cōpl'o optima: secūdo est cōpl'o pessima: ⁊ rō hui⁹ est: q̄ solū deter. de istis ⁊ nō de alijs: q̄ significationes extremorꝫ nō erāt sic note ex signis supra dictis sic. itermediarꝫ cōplexionū: quarꝫ sign̄atiōes pn̄t satis hr̄i ex p̄dictis: quia quasi oīa signa supradicta sūt de cōpl'onib⁹ medijs iter optimaꝫ ⁊ pessimā cōpl'onē. Circa h̄ duo facit. Qr̄ p̄ deter. de signis optīe cōplexionis. Scđo de signis pessime cōpl'onis. ibi (Iste est cui⁹ membrorꝫ cōpl'ones.) In sequēti cap̄. Prima in duas. Qr̄ p̄ ponit signa cōpl'onis tēperate q̄ sumunt̄ a casibus absolute. Scđo ponit signa sumpta ab effectib⁹ vel op̄ōnibus. Tertio ponit signa sumpta ab vtrisq̄ sil'. 2^a ibi (Et equalitas dispōnis.) 3^a ibi (Et hāc qdē hn̄s ⁊c̄.) Prima in duas. Qr̄ p̄ ponit sign̄ationes a casib⁹ que nō sunt membra. Scđo a casib⁹. ibi (Et ipsi⁹ vene.) ¶ Iux̄ p̄mā p̄tē notandū q notāter dic̄. aggregat oīa q̄ multa sig^a h̄ posita fuerūt dispersiꝫ in 4. gn̄ib⁹ sign̄ationū sup̄ positꝫ: nā q̄dā fuerunt posita in p̄ genere vt equalitas tact⁹ in caliditate ⁊ frigiditate ⁊c̄. quedā in quarto gn̄e vt signa sumpta ex calore ⁊c̄. hic vō aggregant̄ in vsuꝫ. ¶ Secūdū notādū q dixit (accepta de alijs q̄ dixim⁹:) q̄ qn̄ deter. supi⁹ de signis cōpl'onū corporis distēperatis fecit ēt mētionē de signis temperate cōpl'onis in multis generib⁹ signorum vt supra patuit.

¶ Sꝫ ex hoc statim orit̄ dubitatio: q̄ videt̄ q signa cōpl'onis tēperate habeant̄ ⁊ cognoscant̄ ex signis cōpl'onis distemperate: ⁊ sic cōpl'o distēperata est notior cōpl'one tēperata. Itē hoc ar̄. rōne. s. q cōpl'o distēperata sit notior q̄ tēperata: q̄ illud qđ cognoscit̄ positiue est p̄n^m eius qđ cognoscit̄ priuatiue: sed cōpl'o distēperata cognoscit̄ positiue ⁊ tēperata priuatiue. iō ⁊c̄. Ma. pꝫ: q̄ habit⁹ est p̄n^m cognoscēdi priuationē. mi. appet: q̄ cōpl'o distēperata cognoscit̄ per sensuꝫ calidi ⁊ fridi ⁊c̄. cōpl'o vō tēperata per priuōnē calidi ⁊ frigidi ⁊c̄. ¶ In oppositū est Gal'. in. 2. thegni tex. cō. 11. tra. Testiculorꝫ. ca. 8. de signis cōpl'onis toti⁹. vbi dicit q oīa talia dicunt̄ respectu ad tēperatū: ⁊ per ip̄m cognoscunt̄ vt statua Polycreti ⁊c̄. Iteꝫ. G. p̄ de cōplexionibus dicit q cōplexio tēperata est antiquior in nā ⁊c̄. regula cognitionis oīum aliarꝫ cōpl'onuꝫ. ¶ Ad hoc dđm q tēperata ⁊ distēperata cōpl'o possunt accipi vno modo sub rōne mediatiōis ⁊ extremitatis vt adinuicem referunt̄: ita q. s. tēperata hꝫ rōnē medij ⁊ vt distēperata hꝫ rōnē extremi. Alio mō pn̄t cōsiderari quātū ad cognitionē ipsorꝫ. Si p̄ mō accipiātur tūc dico q cōpl'o tēperata est prior ⁊ est principiū cōpl'onū distēperatarū: cuius rō est: q̄ illud qđ est medietas aliquorꝫ extremorꝫ includēs illa extrema virtute ⁊ nō ecōuerso: ⁊ a quo oīa alia deficiūt est p̄ncipiū cognitionis extremorꝫ: sed cōpl'o tēperata respcū distēperatarꝫ est hec: q̄re ⁊c̄. ⁊ bm̄ h̄ dicebat Gal'. in thegni q oēs cōpl'ones sumunt p̄n^m ab hac: ⁊ hꝫ se inter istas cōpl'ones sicut statua Polycreti inter ceteras statuas: ⁊ hoc mō etiā loq̄tur. G. p̄ de cōpl'onibus. Si aūt cōsideret̄. scđo mō sic dico q distēperata ē notior tēperata: ⁊ est p̄ncipiū cognitionis eius: cui⁹ rō est: q̄ id qđ hꝫ rōnem superabūdantie est notius nobis q̄ id qđ hꝫ rōnē medij: sꝫ cōpl'o distēperata respectu tēperate ē hmōi: q̄re ⁊c̄. Ma. pꝫ: q̄ citius occurrit nobis caliditas vel frigiditas q̄ tēperātia inter h̄: ⁊ q̄ in hac cognitiōe sufficit solus sensus tactus. Ideo solet dici ad istā q̄ōnē q cōpl'o distēperata est notior quo ad sensum ⁊ quo ad nos: sed cōpl'o tēperata est notior simpl'r ⁊ quo ad itellectuꝫ: mō si ista sol'o intelligat̄ sic q cōpl'o distemperata sit notior simpl'r quo ad sensuꝫ: q̄ in hac cognitione solū sufficit cognitio sensus tactus

ad distinguēdū

ad distiguēdū inter hec: ꝛ ꝙ cōplo equalis sit notior quo ad intellectū: q2 in tali cognitiōe semp est necessaria cognitio itell's ad vidēdū respectū ꝙ hꝫ mediū ad extrema: q2 eget cōparatione ꝛ discursu intell's: ꝛ vt sic bñ dicūt aliter nō. ¶ Subdit vlteri⁹ ꝙ signa sunt equalitas tact⁹ in caliditate ꝛc̄. i. ꝑceptio ꝑ sensuꝫ tact⁹ complexionis eq̄lis inter calidū ꝛ frigidū ꝛc̄. nō tñ itelligat̄ ꝙ accipiat̄ hec equalitas rōne pōderis: q2 talis nō est reꝑibilis in nā: sed itelligit de equalitate ad iustitiā que sumit̄ in relōne ad opōnes q̄ debent̄ nāliter corpori humano. ¶ Subdit vlteri⁹ siccitate ꝛ hūiditate: ꝛ addit statim ꝛ duritie ꝛ mollitie: q2 sicut appꝫ. 2. de cōplexionibus. ca. 3. calidū ꝛ frigidū per se cognoscunt̄ ad tactū: sed hūiduꝫ ꝛ siccū per se nō ꝑcipiunt̄ in corporib⁹: sed ꝑ duritieꝫ ꝛ mollitiem. ¶ Subdit vlteri⁹ ꝙ in hoc corꝑe est eq̄litas coloris in albedine ꝛ rubedīe. s. est color cōmixtus ex albo ꝛ rubeo: ꝛ rō hui⁹ est: q2 in tali cōplōne nō est abūdātia calidi vel fridi ꝛc̄. iō nō est abūdātia coloris albi nec rubei: sed mediocritas eorum cū ibi sit mediocritas cāe. Et notādū ꝙ hec cōmixtio nō est solū ꝑm sensuꝫ: sed est cōmixtio vera: q2 eaꝝ cāe sunt cōmixte cōmixtione vera. s. calm frigidū ꝛc̄. ¶ Et si dicat̄ ꝙ in corpore calido ꝛ hūido est ēt talis color cōmixtus ex albo ꝛ rubeo sic dī in thegni. Dōm ꝙ in corpore calō ꝛ humido nō est cōmixtio vera: iō nec color vere cōmixt⁹. ¶ Et si dicat̄ qs color excedit vel alb⁹ vel rubeus in cōplōne equali. Dōꝫ ꝙ rubeus vt credo: cuius rō est: q2 sic̄ appꝫt. 4. de regimi. sani. color corꝑis isequit̄ dñium humoris ꝑdñantis in eo ꝑm nām: ita ꝙ talis est color qualis humor q ꝯtineret̄ in corꝑe qui diffundit̄ v̄sus cutem ꝛ nō alius: cū aūt inter humores sanguis sit mag̃ tēperat⁹: iō sanguis magis abūdat in corꝑe tēperato q̄ꝫ alius humor: ꝛ cū eniꝫ color sit rubeus: iō color corꝑis tēperati declinat ad rubeū: sed nō multū: q2 nō abūdat excellēter in sanguīe: q2 in eo ēt est cōmixtio alioꝝ humoꝝ. ¶ Subdit vlteri⁹ ꝙ hoc corpus est mediū iter crassitiē ꝛ maciē: q2 in eo est cā vtriusq̄ꝫ: tñ ꝑm nām mag̃ abūdat crassities in eo: eo ꝙ in ipso nō est mediocritas pōderis vt dcm̄ est: sꝫ cū tali cōplexione magis stat humidū q̄ꝫ siccuꝫ: q2 humidū est magis amicum nature q̄ꝫ siccum: humidū est causa crassitiei vt supra dcm̄ est: ideo magis declināt ad crassitiē q̄ꝫ ad maciem.

Dubm 2m

¶ Et equalitas dispōnis.) Diceret aliqs nūqd in corpore cōplōnis tēperate abūdat mag̃ somnus q̄ꝫ vigilia. Et vī ꝙ equalr abundet cū sit mediū iter qualitates extremas: que sunt cause somni ꝛ vigilie: iō ꝛ somnus ꝛ vigilie erūt sibi equaliter. Jtē h̄ arguit̄ aucto. Arist. ꝑ ethicoꝝ. ca. 18. qui dicit medio vite. i. somno differt felix a misero. ḡ vī velle ꝙ somn⁹ diuidat vitā: ita ꝙ est equalis cū vigilia. ¶ Ad hoc dico ꝙ ꝑm nām tp̄s vigiliaꝝ in corpore dꝫ eē lōgi⁹ tēpore somni: cui⁹ rō est: q2 hoc corp⁹ nō dī tēperatum eo ꝙ habeat equalitatē ponderis: sꝫ ꝯuenientē nāe in suis opōnib⁹: naꝫ equalitas pōderis est ipossibilis: ꝛ iō nō erit tp̄s somni ꝛ vigilie equalis: cū eoꝝ cāe nō sint equales in hoc corpore. Jtē vt supra dicebat̄ somnus nō est ex prima itētione nature: q2 est ipotētia ꝛ defect⁹: vigilia aūt est tp̄s ꝑfectiōis opōnis vel opōnū: ergo tp̄s vigilie dꝫ eē maius tēpore somni ꝛ nō eq̄le. ¶ Ad dcm̄ aūt phy. dōm ꝙ accipit dimidiū large ꝛ nō punctaliter vt arguis: quare non valet.

Dubm 3m

¶ Quere vtrū in corpore tēperato sit ꝑfectio itell'us ꝛ memorie ꝛ oium aliaꝝ opōnū aīe. s. nāliū ꝛ vitaliū mag̃ q̄ꝫ in qualibet alia cōplōne. Et arguit̄ q2 bonitas itell's ꝛ memoria nō sigñant sup complexionē tēperatā sed calaꝫ. Preterea Aꝝ. 2. de ꝑtib⁹ aīaliū dic̄ ꝙ quedā aīalia exanguia q̄ hñt quādā humiditatē subtilē sūt melioris cognitionis ꝛ memorie ꝛ mag̃ disciplinabilia q̄ꝫ q̄ hñt humiditatē grossaꝫ ꝛ exēplificat sicut apes ꝛ musce: illa ḡ cōplo est melioris itell's que hꝫ humores subtiliores: sed chol'ici hñt hūores subtiliores q̄ꝫ sanguinei ꝛ sunt calidi: ḡ bonitas itell's nō sigt sup complonē tēperatā: imo sup calaꝫ. Jtem ꝑfectio memorie ex siccitate cōsequit̄: ḡ corp⁹ qd̄ hꝫ cerebrū siccū hꝫ melioreꝫ memoriā: sꝫ corpus tēperatū nō hꝫ cerebrū siccū: ergo nō hꝫ memorie ꝑfectioneꝫ. Et q2 Aui. generalizat ꝙ in hoc corꝑe oēs opōnes sunt ꝑfectiores q̄ꝫ in quolibet alio corꝑe: ōndo ꝙ nō sit veꝝ: nā digestio ꝛ appetit⁹ vident̄ melius fieri in alijs corporib⁹: q2 dicit Gal. in. 2. thegni. 3. ꝛ 4. tex. trac. de vētre. ꝙ vēter frigidus appetere qdē bonus digerere nō bon⁹ calidus ecōuerso. Jtē olfat⁹ est melior in cerebro sicco q̄ꝫ in tēperato: nā videmus carnes hr̄e meliorē odoratuꝫ q̄ꝫ homines. ¶ Jn oppositū est Aui. hic ꝛ. G. in. 2. thegni tex. cō. 10. in libro de bona habitudīe: vbi dicit ꝙ oēs opōnes hui⁹ corꝑis deueniūt ad sūmā ꝑfectionē. ¶ Ad itellectū huius qōnis est notādum ꝙ nos possum⁹ loqui de opōnibus 2r. Uno° singulariter ꝛ distincte. Alio° ꝯiūctim ꝑut hñt ordinē ad seinuicē: nā cū oēs opōnes ꝑcedāt ab vno corꝑe hñte vnū finē: nā tādē ducunt ad vnū fineꝫ: q̄cūq̄ꝫ aūt sunt vnius finis sunt ēt vnius ordis: ḡ ꝯtingit ēt ꝯsiderari istas opōnes respcū finis. Si ꝑ mō ꝯsiderent̄. s. distincte ꝛ singulr dico ꝙ nullū ē icōueniēs ꝙ aliq̄ oꝑatio meli⁹ fiat in corꝑe distēperato q̄ꝫ tēperato: ꝛ rō hui⁹ ē: q2 sic̄ appꝫ. 6. de accñti ꝛ mor. ca. 3. diuerse opōnes regrūt diuersaꝫ tēperiē calidi: nam digestiua regrit aliud q̄ꝫ attractiua ꝛ retētiua q̄ꝫ expulsiua ꝛ memoratiua aliud q̄ꝫ apphēsiua ꝛc̄. Sꝫ cū ipossibile sit in corꝑe temperato reperiri oēs istos modos tēperiei: in distēperat̄ aūt sic vt notū ē: iō nō est icōueniēs ꝙ in corꝑe aliq̄ distēperato fiāt ꝑfectiores opōnes q̄ꝫ in tēperato sicut cal's pōt meli⁹ digerē ꝛ fridus meli⁹ appetere q̄ꝫ tēperat⁹: ꝛ cerebrū siccū pōt meli⁹ olfacere tēperato ꝛ meli⁹ memorari ꝛ sic de alijs. ¶ Sꝫ tu dices h̄ nō est veꝝ: q2 ꝑfectio opōnū semꝑ insequit̄ tēperamētū cōplōnis: nūc aūt in corꝑe distēperato nō ē tēperies: q̄re ꝛc̄. Dōm ꝙ maior est vera de temperamēto nō absolute: sꝫ ꝙ debet̄ illi opōni: ꝛ cū dī in corꝑe distēperato nō est tēperies veꝝ est absolute: sꝫ est ꝙ debet̄ illi opōni. Si aūt ꝯsiderent̄ vt hñt ordinē ad seinuicē: tunc dico ꝙ cōplementū ꝛ ꝑfectio operationū soluꝫ reperit̄ in corꝑe tēperato: ꝛ rō hui⁹ est que sumit̄ ex significato hui⁹ nois tēperamētū: nā ꝑ tēperamētū itelligimus tēperamentū qd̄ debet̄ aīe meliori mō quo mō est possibile ad suas explēdas opōnes: ꝛ ideo stōchus cal's melius digerit q̄ꝫ tēperat⁹: non tñ ita bene digerit ꝑut digerē ꝓportionē hꝫ cū attractiua expulsiua ꝛ retentiua ꝛc̄. sꝫ in stōcho temperato oēs ꝓportionant̄ ꝙ tātū appetit ꝛ tātū attrahit quātuꝫ pōt digerere ꝛ nō plus ꝛ sic de alijs: sꝫ stōch⁹ cal's si bñ digerit nō tātū appetit: ꝛ eodē mō de memoria: nā lꝫ de se melior sit in cerebro sicco q̄ꝫ tēperato: non tñ vt deseruit itellectui: q2 hꝫ spūs male se mobiles ꝛ grossos q sic non repñtāt spēs vt debēt: sed in cerebro tēperato est memoria ꝓportionalis itellectui ꝛ de tali hoie veꝝ est dicere ꝙ hō est aīal sapiētissimū ꝛ prudētissimū ꝛc̄. ¶ Ad rōnes. Ad primaꝫ q2 superi⁹ dixit de memoria ꝛ ꝑceptione veloci ꝛ intellectu veloci ꝛ nō absolute. ¶ Ad scd̄aꝫ qd̄ dicit ph's. 2. de ꝑtib⁹ aīaliū ꝛc̄. Dōm ꝙ Arist. ibi intelligit de animalibus habentibus humiditateꝫ subtilem in cōparatione ad aīalia hñtia ḡssaꝫ: lꝫ sit de se tēperata: q2 licet aliqñ nominare media noib⁹ extremoꝝ. Uel dicēduꝫ ꝙ nō intelligit ꝙ habeant humiditatē subtilē in s̄ba: sꝫ ꝑuiā ꝛ clarā: ꝛ talē hꝫ corp⁹ tēperatū: ideo ꝛc̄. ¶ Ad tertiā de memoria ꝛ de odoratu ꝛ de alijs verum est ꝑm se: tamē non vt habent ordinem adinuicem.

¶ De signis ei⁹ q egredit̄ ab eq̄litate suꝑflue. Ca. 5m.

Jste est cui⁹ cōplōnes mēbroꝝ nō sil'ant̄: imo fortasse mēbra ipsi⁹ ꝑicipalia in exitu ab eq̄litate sibi ꝯ̄ria existūt: ꝛ vnum eoꝝ ad vnam egredit̄ cōplōnē: ꝛ aliud ad ei⁹ ꝯ̄riā. Cūq̄ꝫ ei⁹ cōpositio dissil'is fuerit erit malus ꝛ igenio sui ꝛ itellectu sic̄ ille q magnū hꝫ vētrē ꝛ digitos curtos ꝛ facieꝫ ꝛ caput rotūdū ꝛ staturā magnā: aut ille q hꝫ ꝑuū caput ꝛ in facie ꝛ frōte carnis multitudinē ꝛ ēt in collo ꝛ pedib⁹: ꝛ est ei⁹ facies medie sphere sil's. Et si ipsi⁹ mādibule magne fuerint erit valde diuersus: ꝛ similr si caput ꝛ frons rotūda fuerint: sed facies valde rotūda et collum vehemēter grossum: ꝛ in oculis motus habuerit tarditatē erit hoibus oibus a bonitate remotior.

¶ Postq̄ꝫ deter. de signis optime cōplōnis inter corpora: hic d̄ter. de signis pessime cōplōnis intrinsece. Et ꝑ mō ōndit ꝙ est corpus pessime se hñs inter corpora ex ꝑte cōplōnis. Scd̄o ostēdit ꝙ est corpus pessime se hñs ex ꝑte cōpōnis. ibi (Cūq̄ꝫ ei⁹ cōpositio) v̄. g. de primo ꝛc̄. ¶ Notādū ꝙ corpus pessime se hñs iter corpora est id qd̄ ꝑm sui nām recedit a nāli: iste aūt recessus est nāliter 2x. s. in cōplōne ꝛ cōpōne: ideo corpus qd̄ recedit a nāli in cōplōne ꝛ compositione est pessime iter corpora oia: q2 nō dī pessime nisi in relatione ad operatiōes: iste operatiōes sunt duplices: q̄dā sunt naturales: ꝛ q̄dā sunt aīe: ꝛ iste sunt nobiliores nālibus: q2 oꝑatōes nature ordinant̄ in operationes aīe: nunc autem operationes nāles fiunt a membris cōsil'ibus sicut a ꝓprijs instr̄is: operationes autē anime a mēbris organicis: ita ꝙ h̄ est dr̄ia inter membra cōsil'ia ꝛ organica: ꝛ ideo exēplificauit de vtraq̄ꝫ natura: exēplificat etiā de intellectu maxime: q2 est nobilior oꝑatio aīe: sicut dī. 7. polyticoꝝ oia ordinans ad ipm: ideo nō solum deficit in alijs opōnib⁹: sed ēt est mali intellectus. ¶ Dicit vlteri⁹ facieꝫ rotūdā. su. plus q̄ꝫ oporteat: ita ꝙ nō sit plana a lateribus: ꝛ tunc in ipso spūs malo motu mouent̄: q2 in circulū ꝛ sic dat malū iudiciū de sensibilib⁹ ꝛ sic male operat̄. ¶ Subdit vlterius ꝛ frōte carnis multitudinem. su. q2 h̄ est cōtra nām: q2 in facie debent eē multa ossa ꝛ parum de carne: qñ aūt est multitudo carnis: hoc est ꝓpter multā humiditatem et ꝓpter defectū caloris non potentis ipsaꝫ assumere (ꝛ in collo) su. ꝙ oritur nucha oritur a cerebro: ꝛ sic orta non attestant̄ principio

(Et in pedibus.)i.ſi habuerit multitudinē carnis in extremitati-bus:hoc eſt ſignū mali motus materie ad extremitates ⁊ defectꝰ caloꝛis non potentis eam mittere vbi opʒ.(Et eius facies medie ſphere ſimilis.)i.ad modū medietatis coꝛpoꝛis rotūdi ad modum vnius toꝛtelli.ſ.ꝙ habeat faciē planā nō anterius curuatā ⁊ poſterius gibboſam ⁊ talis deficeret in imaginatione ⁊ iudicio:⁊ econtra ſic deficeret in memoꝛia.(Et mandibule magne fuerint)Eſt ſignū ꝙ ſūt magni cōmeſtoꝛes vt appʒ ī phyſionomia Ar.⁊ hñt loca digōnis cal'a.ſ.ſtōchū ⁊ epar:⁊ ꝑ ꝯñs hñt multitudinē fumoꝝ inoꝛdinate aſcēdētiū ad cerebꝝū q̄ ēt īpediūt cogitationem.

Dub^m 4^m ¶Quare dī ꝙ coꝛpꝰ peſſime cōpl'onis īter alia coꝛpa eſt id cuiꝰ mēbꝛa in exitu a tēperamēto ſunt ꝯ̄ria in cōpl'one:iō q̄rit vtrū egreſſus mēbꝛoꝝ ab eq̄litate ſm lapſū ſil'ez ſit minꝰ malus q̄ ſʒ lapſuʒ diſſimilē.v̄.g.vt ſi egreſſus ſtōchi ⁊ epatꝭ verſus cal'm ſit minꝰ malus q̄.ſ.ſi ſtōchus egrederet̄ verſus cal'm ⁊ epar v̄ſus fridū vl' ecōuerſo:⁊ arguit̄ ꝙ lapſus v̄ſus diſſimilē qualitatē aliquoꝝ mēbꝛorū ſit minꝰ malus q̄ ſm ſil'em ⁊ p̄cipue in mēbꝛis pꝛincipalibꝰ ſicut tāgit Aui.nā ille egreſſus a tēperamēto eſt minoꝛ q̄ eſt cuʒ minoꝛi diſtēperamēto mēbꝛoꝝ:ſed lapſus ſm ꝯ̄riā q̄litatē eſt hmōi.ḡ ⁊c̄. Ma.pʒ:qꝛ malitia in egreſſu a tēperamēto accipit̄ penes ſupfluitatē egreſſus.mi.appʒ:qꝛ qñ lapſus duoꝝ mēbꝛoꝝ erit v̄ſus ꝯ̄riaʒ qualitatē:tūc vnū minuet de diſtēperamēto alterius:⁊ tunc tēperabūt ſe adinuicē ſicut ſi epar diſtemperet̄ verſus cal'm ⁊ ſtōchus verſus fridū:tunc epar diminuet de friditate ſtōchi ⁊ ſtōchus de cal'itate epatis vel cerebꝝū ⁊ coꝛ eodē mō:qꝛ ſicut dic̄ Gal'.in thegni mēbꝛa pꝛīcipalia ſibi inuicē ꝯ̄ria cōparant̄:ſʒ lapſus ad eq̄litatē ſil'ez magꝭ auget diſcraſiā:q̄re ⁊c̄.Pꝛeterea ille lapſus eſt minꝰ malus q̄ magꝭ aſſimilat̄ diſpōni nāli mēbꝛoꝝ:ſed lapſus ad q̄litatē ꝯ̄riā ē magꝭ hmōi q̄ q̄ ad ſil'em:q̄re ⁊c̄.Ma.pʒ:qꝛ lapſus magꝭ ſil'is nāli ē minꝰ malus:vt pʒ ꝑ totū cōmētū pꝰ ꝓnoſti.Mi.appʒ:qꝛ mēbꝛa hñt vtpl'm cōpl'onē ꝯ̄riā:vt q̄dā ſt̄ cal'a vt coꝛ:q̄dā frida vt cerebꝝū:q̄dā humida vt epar:⁊ q̄dā ſicca vt oſſa:īmo q̄dā ſunt cōtraria alijs ad tēperandū ipſa:vt cerebꝝū ad tēperāduʒ coꝛ nāliter fuit ei ꝯ̄riū:ergo ex lapſu ad ꝯ̄riū ſit tēperamētū ⁊ ex cōgregatiōe mēbꝛoruʒ adīuicē ſicut reſultat tēperamētū ex eis ex nāli ꝯ̄rietate ipſoꝝ cōgregatoꝝ adīuicē:aut ſaltē minoꝛ lapſus q̄ ſi diſtēperent̄ v̄ſus ſil'ez qualitatē.¶In oppoᵐ eſt Aui.hic ⁊.G.in.6.de regi.ſani.⁊ Raſis in almāſoꝛē.¶Ad hoc dōm ꝙ qñ q̄rit̄ vtrū diſtēperātia mēbꝛoꝝ ſit peioꝛ qñ eſt lapſus ad ſil'ez vel ꝯ̄riā q̄litatē ꝙ mēbꝛa ipſa:⁊ p̄cipue pꝛīcipalia pñt labi a tēperamento zʳ:aut lapſo modico:aut valde magno:ſi ſit lapſus modicꝰ tūc dico ꝙ minꝰ malū eſt ad diſſil'ez q̄ ſil'ez q̄litatē:ꝙ ſi ſit valde magnus lapſus minꝰ malū eſt ad ſil'ez qualitatē q̄ ad diſſil'ez.v̄.g.de p̄ vt ſi coꝛ excedat aliquātulū v̄ſus cal'ʒ meliꝰ eſt vt cerebꝝū excedat v̄ſus friduʒ aliquātulum q̄ v̄ſus cal'm:⁊ eodē mō de ſtōcho ⁊ epate ⁊ ſplene ⁊ renibus ⁊c̄.⁊ rō pꝛimi eſt huiꝰ:qꝛ ille lapſus eſt minꝰ malus ꝑ quē magꝭ coꝛrigit̄ malitia vniꝰ mēbꝛi ꝑ malitiā alteriꝰ q̄ ille ꝑ quē auget̄:ſʒ h̄ ſit ꝑ lapſuʒ ad diſſil'ez q̄litatē magꝭ q̄ ad ſil'ez q̄litatē qñ diſcraſia eſt modica in vtroq̄ʒ.ḡ ⁊c̄.Ma.pʒ:qꝛ melioꝛ eſt remotio malitie q̄ eius augmētū.mi.appʒ:qꝛ ſi ꝑ exterioꝛa ꝯ̄ria appꝛoximata coꝛpi coꝛrigit̄ malitia mēbꝛoꝝ īterioꝝ multo foꝛtiꝰ ꝑ ꝯ̄rietatē īterioꝝ:mō ita ē ꝙ videmꝰ ꝙ friditas ſtōchi emēdat̄ ꝑ appōnē cal'oꝝ exterioꝝ:q̄d ḡ eſt īcōueniēs ꝙ emendet̄ a cal'itate epatꝭ:certe nullū:q̄re ⁊c̄. Si aūt lapſus a tēperamento ſit magnꝰ valde:de quo vī hic loqui Aui.qꝺ appet ꝑ rubꝛicā que dic̄.capl'm.5.de ſignis eiꝰ q̄ egreditur ab eq̄litate ſupflue:tūc dico ꝙ egreſſus mēbꝛoꝝ v̄ſus diſtēperantiā ꝯ̄riā eſt multo peioꝛ q̄ v̄ſus ſil'em:⁊ rō huiꝰ eſt:qꝛ id diſtēperamētū eſt peiꝰ cū quo magꝭ ꝯiūgit̄ defectꝰ in v̄tute:ſed hec eſt rō in diſtēperamēto ad diſſil'ez q̄litatē magꝭ q̄ ad ſil'ez.Ma.pʒ:qꝛ diſtēperamītū mēbꝛoꝝ nō ē malū niſi īquātuʒ deijcit ⁊ deficē fac̄ virtutē:mioꝛ appet ꝑ qꝺdā dcm̄ Aui.īfra de pulſibꝰ timpoꝝ.vbi dic̄:ita ꝙ diſcraſia diſſil'is facit maiꝰ nocumētū in virtute q̄ ſil'is.Iteʒ h̄ appet rōne qꝛ foꝛtitudo virtutꝭ in toto regimīe humani coꝛpis ꝺpēdet ex h̄ ꝙ mēbꝛa hñt oꝛdinē īter ſe quē debēt nāliter hꝛe:ḡ opʒ vt mēbꝛa habeāt quādā ꝓpoꝛtionē ad ſeīuicē:quanto ḡ eſt maioꝛ diſtēperātia vel diſpꝛopoꝛtio īter mēbꝛa tanto virtꝰ eoꝝ eſt debilioꝛ:ſʒ in egreſſu ad diſſil'ez diſcraſiā fac̄ maioꝛē diſpꝛopoꝛtionē inter mēbꝛa q̄ in egreſſu ad ſil'ez quādo diſcraſia eſt magna:ergo id coꝛpus qꝺ eſt multū egreſſuʒ ab eq̄litate v̄ſus q̄litatē ꝯ̄riā eſt ꝺbilius ⁊ peius ſe hñs q̄ id qꝺ eſt egreſſuʒ ad ſil'ez diſcraſiā:⁊ iō ꝯſueuit dici ꝙ lapſus ad diſcraſiā ſil'ez eſt tm̄ vnus:ſed ad ꝯ̄riaʒ eſt duplex:qꝛ v̄ſus duo extrema:nūc aūt peioꝛ eſt malitia multiplicata q̄ ſimplex:ḡ coꝛpꝰ qꝺ ſic hʒ mēbꝛa ſil'i mō diſcraſiata eſt minꝰ male diſpoſitū q̄ qꝺ eſt diſcraſiatū verſus ꝯ̄riā.Pꝛeterea ille lapſus ad ꝯ̄riā peius pōt coꝛrigi q̄ ille qui eſt ad ſil'em diſcraſiā:ḡ ⁊c̄.maioꝛ pʒ:minoꝛ ꝓbat̄:qꝛ in coꝛrectiōe ꝯ̄rij lapſus nihil pōt eē iuuatiuum vni mēbꝛo quin noceat alteri.Si aūt eſt lapſus ad ſil'ez ſufficit eadē res iuuatiua vtriq̄ʒ vel ſaltē nō ſe īpediūt:q̄re ⁊c̄.¶Tunc ad rōnes.Ad pꝛimā ꝯcedat̄ maioꝛ:ad minoꝛē dōm ꝙ coꝛrectio q̄ ſit in vno mēbꝛo ab alio ſil'r ſibi ꝯ̄rio bñ eſt poſſibilis cuʒ eſt ꝑuus receſſus v̄ſus diſſil'ez diſcraſiā vt dcm̄ eſt:nō aūt qñ labit̄ multum verſus diſſil'ez q̄litatē:qꝛ nō eſt imaginādū ꝙ ex mēbꝛis diſtemperatis accidat tēperamentū ſicut ex ꝑmixtiōe aque cal'e cuʒ frida:qꝛ mēbꝛa nō miſcent̄ adinuicē:ſed qꝛ frigidū qꝺ eſt in vno mēbꝛo coꝛrigit̄ a mēbꝛo alio calido:ſed qñ eſt tātus lapſus in vno membꝛo verſus vnū ꝯ̄rium ꝙ virtus eſt defecta in eo:tunc nō coꝛrigit̄ aliud:īmo accidit maioꝛ defectio in toto.¶Ad aliā cum dī ille lapſus qui magꝭ ſimilat̄ cōpl'oni nāli eſt minus malus concedit̄:ad minoꝛē dico ꝙ falſuʒ ē.Ad ꝓbationē cū dī qꝛ mēbꝛa hñt cōpl'onē diuerſam ad ſeinuicē:dicendū ꝙ verum eſt ſm naturā:ſed quando eſt lapſus magnus ad contrarium tunc eſt pꝛeter nām:⁊ tunc eſt peioꝛ q̄ ſi eſſet totus lapſus ſimilis:⁊ ſic de illo:quare ⁊c̄.

¶De ſignis repletionem ſignificātibus. Cap̄.6ᵐ.

Repletio ſm duos exiſtit modos.Eſt eniʒ repletio ſʒ foꝛamīa ⁊ ē repletio ſʒ virtutē.Repletio v̄o ſʒ foꝛamīa ē vt ſūt hūoꝛes ⁊ ſpūs ⁊ ſi in ſuis q̄litatibꝰ boni exiſtant in quantitate ſui ſupflui:adeo ꝙ foꝛamina īpleuerint ⁊ extēderint.

¶Poſt q̄ deter.de ſignificationibus cōpl'onuʒ tā naturaliuʒ q̄ accidētaliū:hic ſicut ſuperius dicebat̄ deter.de ſignificationibꝰ compoſitionalibꝰ:⁊ qꝛ hec ſigna magꝭ querimus hic in diſpōnibꝰ egritudinalibꝰ q̄ in ſanis:ideo totus ſuus ſermo verſat̄ circa egritudinales cōpōnes:⁊ qꝛ cōpoſitio egritudīalis vtpl'm ſit ex repletiōe:hic eſt ꝙ determinādo de ſignificationibꝰ cōpōnis egritudīalis refert ſe magis ad ſigñationes repletionis ⁊c̄.Capl'm ſic ꝓcedit.Qꝛ pꝛimo ponit ſigna repletionis.Scꝺo ponit ſigna egritudīs repletionalis.ibi(Cū materie ꝯiūgunt̄ ⁊c̄.)Pꝛima in duas.Pꝛio ꝓponit ſigna repletionis.Scꝺo:qꝛ repletio nō ſit niſi ab humoꝛibꝰ dominātibꝰ in coꝛꝑe ponit ſigna humoꝝ dñantiū in coꝛꝑe.ibi(Sanguinis ſigñationes ⁊c̄.)Pꝛima in duas.Pꝛimo ꝓponit diſtōnē repletionis.Secundo ponit ſigna vtriuſq̄ʒ membꝛi diſtinctionis.ibi (Repletio v̄o ſm foꝛamina.)Repletio v̄o.hic decl'at iſtos modos repletionis.Et pꝛimo repletionis que ſit ſm vaſa.Scꝺo que ſit ſʒ virtutē.ibi(Scꝺm virtutē v̄o.)¶Notandum circa pꝛimā ptē ꝙ repletio ſm foꝛamina eſt repletio ſm vaſa:⁊ qꝛ repletio ſm vaſa eſt repletio alicuius quāti occupantis venas que ſunt ꝓpꝛia vaſa humoꝝ ſicut replet̄ vnus vter aqua vel oleo:ideo dī repletio ſm quātitatem quecūq̄ʒ adeo eſt magna:vt in eis illa vaſa ſindant̄:iō in eis timetur motus ⁊ ebullitio ne vaſa illa ſindantur ⁊c̄.

¶Hoc aūt hñs ſm timoꝛē motꝰ exiſtit.Eſt nāq̄ʒ cū repletio venas ſcindit ⁊ ad ſuffocātia ſit fluxus ⁊ accidit ſuffocatio aut epilepſia aut apopl'ia.Cuiꝰ q̄dē ſanatio eſt vt cito cū minutione ſuccurrat̄.Sed qꝛ pꝛopter malitiā qualitatis humoꝛum contingit ipſos nocumētuʒ facere tm̄ non quantitate:ideo vincit virtutem.

¶Hic decl'at iſtū modū repletionis per accñtia cōcomitantia.

¶Scꝺm virtuteʒ v̄o repletio eſt vt humoꝛes q̄ʒtitate ſui nocumētū nō faciant:ſed malitia qualitatis ipſoꝛuʒ tm̄:quapꝛopter virtutē malitia ſue qualitatis vincūt ⁊ ſiūt inobediētes ad digerēdū ⁊ maturāduʒ.Et hoc q̄dē hñs ex egritudinibus timet putrefactionis.

Dubium ¶Querit̄ circa iſtam partē vtrum ſit dare aliquaʒ repletionē quo ad virtutem.Et arguit̄ ꝙ nō:qꝛ repletio non debet̄ niſi ei qꝺ continet illud ſicut vas vel quātitatem:ſed virtus nō cōtinet aliud ſic vas vel quātitatem:ideo ⁊c̄.Itē ponit ꝙ repletio quo ad virtuteʒ eſt repletio in quali:ſed videt̄ ēt ꝙ ſit in quāto reſpectu virtutis:qꝛ repletio qua virtus decidit eſt repletio ſm virtutē:ſed virtꝰ aliquando decidit ꝓpter repletionē quantitatis:ḡ repletio quātitatum eſt repletio ſm virtutē:maioꝛ pʒ per illū afoꝛ.16.zᵉ ꝑtic.Vbicūq̄ʒ cibus p̄ter nām ⁊c̄.minoꝛ apparet:qꝛ virtus nō ſolū deficit ꝑpter malitiā humoꝝ:ſed ēt ꝓpter eoꝝ multitudineʒ:ideo dicit ibi Gal'.ꝙ q̄dā ītelligebant ſolū de repletione quo ad quantū:quidaʒ autē ſolū in quali:⁊ dicit ꝙ pōt deficere vtroq̄ʒ mō.¶Dōm ꝙ duplex eſt repletio vt hic dicit Aui.vna eſt ſm vaſa:alia eſt ſm v̄tutē.⁊ rō huius eſt:qꝛ repletio dī diſpō eius qꝺ cōtinet:qꝛ hoc dī repleri.ſ.id qꝺ cōtinet ⁊ nihil aliud:⁊ iō ſicut duplex eſt ꝯtinens humoꝛes:ita ēt zˣ eſt repletio:qꝺdā eni eſt cōtinens eos ſicut vas ⁊ tale cōtinēs ſunt vene que ꝯtinēt humoꝛes localiter:⁊ iō ſunt concaue ſicut alia vaſa cōtētiua res exterioꝛes.Aliud eſt ꝯtinens foꝛmal'r.ſ.ꝙ gubernat humoꝛes ⁊ tale ꝯtinēs hʒ nām ſil'em nāe locis

nā ſicut

nā ſicut locus dȝ eē ſaluatiuū locati: ita virtus eſt ſaluatiua humorū: ⁊ iō dicebat Ariſt. 7. polyticoꝝ. ꝙ aīa ꝯtinet corpus iſto mō: qꝛ ipſum regit ⁊ ſaluat: dicit eni ꝙ ſanitas eſt ꝓportio calidoꝝ frigidoꝝ humidoꝝ ſiccoꝝ in relōne ad cōtinēs vt ad aīaȝ: ⁊ iō repletio aut referṫ ad aliqd qđ ꝯtinet vt locus: ⁊ tūc eſt repletio quo ad vaſa: qꝛ vas ꝯtinet id qđ eſt quātū: ideo etiā talis repletio dr̄ repletio quātitatis: ⁊ iō cauſat extēſionē adeo ꝙ vaſa aliqñ crepentur. Alia eſt ꝯtinētia humoꝝ que fit a virtute ſ3 quā ſunt ꝯſeruata in diſpōne nāli: qñ ẜ humoꝛ peccat in quali: tunc eſt repletio quo ad virtutē. ⁊ hoc merito cōtingit: qꝛ qñ eſt malitia humoꝝ in quāto ſolū: tunc virtus non ꝑꝑ hoc deficit: ⁊ iō dicit Aui. ꝙ tunc nō vincunt virtutē īmediate ante partē aliā: lȝ qdam dicant ꝙ illa littera eſt ſuperflua: qꝛ nō intelligūt ipſaȝ: ſed ſm defectū eucraſie deficit virtus: ideo repletio qualitatis eſt repletio ſm virtutē: ꝑꝑ qđ Gal. 9. terapē. ca. 11. docet qñ eſt repletio ſolū in quāto ꝙ tūc ꝺbemus flōmare: ſed in repletione virtutꝭ nō. Sȝ ꝑꝑ ſolōnē rōnis eſt intelligēdū ꝙ repletio quo ad virtutē cōtingit 2ʳ ītelligi. Uno° ſic ꝙ deficiat ab opōnibꝰ cōſuetis: ⁊ hoc mō repletio quātitatis pōt dici repletio quo ad virtutem qñ eſt actu egrū ex ſupflua quātitate humoꝝ: ⁊ hoc mō ītelligit. H. repletionē virtutꝭ in p̄dicto afoꝛ. lȝ cōiter non intelligatur: ⁊ ſi nō deficit ab operationibꝰ ꝯſuetꝭ: nō ꝓpter hoc dicit̄ repletio virtutis iſto primo mō. Alio° pōt intelligi repletio virtutis quando virtus deficit a regimine corporis: vt ꝓpter hoc ꝙ nō deficiat ab opōnibꝰ cōſuetis: ſed deficit a robore ſuo: qꝛ eſt grauioꝛ aut pigrioꝛ in motibꝰ: tñ eſt adhuc ſanꝰ: ⁊ ẜ mō intelligit hic Aui. ⁊ nō in p̄dicto afoꝛ. ¶ Tūc ad rōnes. Ad primaȝ rñſio eſt: qꝛ virtus continet aliquo modo lȝ nō localr̄. ¶ Ad ſcđam pȝ per iam dicta: qꝛ in illo afoꝛ. intelligit de repletione virtutꝭ ꝓut eſt in corpore egro: hic vō in neutro: quare non valet.

¶ Repletionis vō ſigna vniulr̄ ſunt mēbroꝝ grauitas ⁊ in motibꝰ pigritia faciei rubedo ⁊ venaꝝ īflatio ⁊ cutis extēſio ⁊ plenitudo in pulſu ⁊ tīctura in vrina ⁊ ſpiſſitudo ⁊ paucitas deſiderij: ⁊ viſus debilitas: ⁊ ſomnia que grauitatē portēdūt ſicut eiꝰ qui videt ſe q̄ſi mouē nō poſſe: aut onus graue deferre aut loqui nō poſſe: ẜ videre ſe volare ⁊ motuū velocitas hūores ſigñat ſubtiles: ⁊ in quātitate tēperata. Et repletionis qdē ſ3 virtutē ſigna ſunt qdē grauitas ⁊ pigritia ⁊ deſiderij paucitas que ei ⁊ ꝓprie repletioni ſunt cōia. Sed cū repletio ſm virtutē eſt ſimplex nō ſunt vene adeo inflate: neqȝ cutis vehemētꝭ extenſiōis: neqȝ pulſus adeo plenus ⁊ magnꝰ: neqȝ vrina multū groſſa: neqȝ coloꝛ valde rubeꝰ: ⁊ ꝯcuſſio quoqȝ ⁊ laxitudo nō ꝓueniūt in eo niſi poſt motū ⁊ īceſſuȝ. Et videt in ſomnis pruritu3 et mordicationē ⁊ īcēſionē ⁊ odores fetidos. Humoꝛ ēt dñans cognoſcit̄ ꝑ ſignificatiōes ipſius quas noīabimus. Et ſm plurimum repletio ſm virtutē gñat egritudinē anteq̄ȝ eius compleantur ſignificationes.

¶ Hic ponit ſigna repletionū. Primo facit hoc. Scđo dat neceſſitatē cōſideratiōis iſtoꝝ ſignoꝝ. ibi (Scđm plm̄.) ¶ Iuxͣ qđ notādū ꝙ p̄ ponit duo ſigna cōia repletiōis ſm vaſa ⁊ ſm virtutē ⁊ ſūt grauitas mēbroꝝ ⁊ pigritia in motibus. Alia ſūt ſigna ꝓpria repletionis ſm quantitatē. Cā aūt pigritie ⁊ tarditatis in motibꝰ eſt: qꝛ ſicut apparet per. H. in cō. 6. ſecūdi ꝓno. ſup illo. §. Bonū eſt modeſte ⁊c̄. omne corpus aīatum cōponit̄ ex duobꝰ: ex ꝺferēte ⁊ delato: deferēs eſt ſpiritus: delatū eſt corpus: quando ergo eſt repletioꝰ quātitatis: tunc corpus eſt īꝓportionatū virtuti ⁊ mouenti: ⁊ eodē mō qñ eſt repletio virtutis: qꝛ humores ſunt improportionati virtuti ⁊ mali ſpūs ſunt nati cauſari ex eis: ⁊ iō in tali corpore accidit grauitas ⁊ pigritia: rubedo autē faciei accidit ꝓpter repletionē ſanguinis: ⁊ tinctura in vrina ⁊ ſpiſſitudo ꝑꝑ eādem cāȝ: paucitas appetitus eſt: qꝛ virtus eſt aggrauata a multitudine humoꝝ: iō parū ꝯuertit in nutrimētū: ⁊ per ꝯñs parū appetit: pōt ēt accidere ex repletiōe virtutꝭ: ſiue ex malitia qualitatis ſic̄ cōtingit in appetitu canino: ſed hoc eſt ꝑ accñs. ſ. ꝑꝑ malā cōplōnē fridaȝ exiſtētē in ore ſtomachi: ita ꝙ ibi eſt paucitas deſiderij nālis: oīa alia ſunt plana: qꝛ exceſſus alicuiꝰ humoris h3 facere p̄dicta accidentia: nā exceſſu alicuius humoris vnius ſoluȝ nō ſtat bonitas q̄litatis alioꝝ humoꝝ niſi forte cū exceſſu ſanguis: iō crederem demōſtrare ꝙ nō pōt excedere cholā vl̄ flegma vel melia niſi excedat ēt aliq̄ qualitas in corꝑe: ita ꝙ iſte exceſſus dȝ ītelligi quo ad totā maſſaȝ ſanguineā: nō eni poſſet multiplicari cholā in corpore ſtāte bona q̄litate ī eo: ⁊ iō ẜ accñā ⁊ ſequētia fuūt ꝑꝑ dñiū iſtoꝝ.

¶ De ſignis dominij cuiuſlibet humorum. Cap. 7ᵐ.

Sanguis ſigñatiōes cū dñant̄ ſignificationibus repletionis ſm foramina vicine exiſtūt: ⁊ ꝑꝑ hoc accidit ex dñio eius grauitas in origine oculoꝝ ꝓprie ⁊ in capite ⁊ timporibꝰ ⁊ alices ⁊ oſcitatiōes ⁊ nauſea ⁊ dormitio multa: ⁊ in ſenibus ꝑturbatio: ⁊ in ītellectu tarditas ⁊ laxitudo abſqȝ p̄cedēte labore: ⁊ dulcedo in ore p̄ter ſolitū: ⁊ rubedo in lingua: ⁊ fortaſſe in corpore apparebūt ademeul: et in ore bothoꝛ ⁊ ſanguis fluxus accidit a locis q̄ facile ſcindunt̄ ſic̄ naribꝰ ano ⁊ gigiuis. Et eſt ēt cū illud demōſtrāt cōplō ⁊ regimē p̄teritū: ⁊ regio: ⁊ etas: ⁊ tp̄s: ⁊ cōſuetudo: ⁊ tp̄s lōgum a minutione. Et ſomnia q̄ illud ſignificāt ſicut cū hō in ſomnijs res videt rubeas: aut ſanguinē multū ex ſuo corpore exire: aut ſe in ſanguine natare: aut his ſilꝛia. Dominij vō flegmatis ſignificatiōes ſunt albedo in colore ſuperflua: ⁊ laxitas ⁊ mollities: ⁊ friditas ⁊ ſaliue multitudo que ſit viſcoſa ⁊ ſitis paucitas niſi ſalſuȝ fuerit: ⁊ p̄cipue in ſenectute: ⁊ digerēdi debilitas: ⁊ oxyremia ⁊ vrine albedo: ⁊ ſomnus multꝰ: ⁊ ocioſitas: ⁊ mēbroꝝ laxitas: ⁊ pigritia ⁊ pulſus lenitas q tarditati ⁊ raritati attinet. Amplius etas ⁊ ꝯſuetudo ⁊ regimē p̄teritū ⁊ aer ⁊ regio. Et ſomnia in qbꝰ vident̄ aque ⁊ flumīa ⁊ niues ⁊ pluuie ⁊ frigus demōſtrāt illud. Significatiōes aūt dñij cholere rubee ſunt coloris ⁊ oculoꝝ citrinitas ⁊ oris amaritudo: ⁊ ligue aſperitas: ⁊ ipſiꝰ ſiccitas: ⁊ nariū ariditas: ⁊ vēto frigido delectari: ⁊ ſitis multa. Et pulſus feſtinatio: ⁊ deſiderij comedēdi debilitas ⁊ nauſea ⁊ vomitꝰ cholꝛicus ⁊ viridis ⁊ venter mordicatiuus ⁊ horripilꝛo admodū p̄ūcture acuū. Ampliꝰ p̄cedēs regimē ⁊ etas ⁊ cōplꝛo: ⁊ ꝯſuetudo: ⁊ regio: ⁊ hora: ⁊ tp̄s: ⁊ ars. Et ſomnia in qbꝰ vident̄ ignes ⁊ vexilla citrina: ⁊ videre res que nō ſunt citrine citrinas: ⁊ videre incēſionē aut calorē balnei: aut ſolis: aut his ſilꝛia ſignificāt illud. Dominij vō cholꝛe nigre ſigñationes ſūt corporis macies ⁊ vt ſit fuſcus: ⁊ ſanguis nigredo: ⁊ eiꝰ groſſities ⁊ vigilie multe: ⁊ multa ſollicitudo ⁊ ardoꝛ oris ſtōchi ⁊ ꝺſiderium mēdoſum ⁊ vrina fuſca aut nigra ⁊ groſſa ⁊ vt corpꝰ ſit nigrū ⁊ piloſuȝ: qm̄ cholꝛa nigra raro gñat̄ in corporibꝰ albis ⁊ lenibus: ⁊ vt frequēter accidāt morphea nigra ⁊ vlcera mala ⁊ egritudies in ſplene. Et p̄ter ẜ etas: ⁊ cōplꝛo: ⁊ cōſuetudo: ⁊ regio: ⁊ ars: ⁊ hora: ⁊ tp̄s: ⁊ regimē p̄terituȝ: ⁊ ſomnia terrorē faciētia ex tenebris: ⁊ cruciatu: ⁊ rebus nigris: ⁊ terroribus.

¶ Poſtq̄ȝ determi. de ſignis repletiōis in ſe: hic deter. de ſignis dominij cuiuſqȝ humoruȝ: qꝛ non fit repletio niſi ex dominio alicuiꝰ humoris in corpore. Et quatuoꝛ facit. Quia p̄mo oſtēdit ſigna dominij ſan. Scđo flegmatis. ibi (Dominij vō flegmatꝭ.) Tertio cholere. ibi (Significationes autem.) Quarto melācholie. ibi (Dominij autem cholere nigre.) In toto iſto capitulo non eſt aliquid facere niſi legere litteraȝ: qꝛ omnia ſunt plana (Et dormitio multa) ſupple dominium vaporum aſcendentium ad caput.

¶ Sȝ tu dices nō videtur ꝙ in eo debeat abūdare ſomnus īmo minorari: qꝛ vna ex cauſis prohibētibus ſomnum eſt caliditas: nunc autem ſanguis naturalr̄ eſt calidus: ergo ⁊c̄. Dōm ꝙ non quecūqȝ caliditas prohibet ſomnū: non enim caliditas mulcebris ⁊ ſuauis qualis eſt caliditas ſanguinis: īmo talis ip̄m ꝓuocat: ſed caliditas exiccās vaporē aſcēdentē ad caput eſt illa que ipſum ꝓhibet: q̄re

Dubium

non valet.(Et lingue asperitas.)Cā huiꝰ est:qꝛ ligua de se est spō-
giosa ⁊ nō fit lenis nisi ꝓpter aduentū ⁊ generationē humiditatis
salivalis quā cholericus nō hȝ ꝑꝑ supfluā caliditatē ⁊ siccitatem.
(Sunt corporis macies.)Cā huius est:qꝛ pinguedo causat ab hu-
morositate sanguinis ⁊ debilitate caloris aliq̄lis non potentis san
guinem illum in carneȝ conuertere:sed tali vnctuositate caret ēt
melancholicus cum sit frigidus ⁊ siccus.(Et desiderium mendo-
sum.)qꝛ veruȝ desiderium fit ex eo qđ mēbra attrahunt a venis:
vene ab epate ⁊c̄.Hoc aūt non est in melācholicis.s.per adustio-
nē.(Et pilosum)sup.non ꝓpter multitudinē caloris:sed mō terre-
stritatis ⁊ fumi terrei:qꝛ melācholia adusta generat pilos.

¶De signis que oppilationē demonstrāt. Cap̄.8m.

Cum materie ꝯiūgūtur ⁊ significationes eas demōstrant ⁊ sentit extēsio ⁊ non sentiunt significationes repletiōis in toto corpore:oppilationes ꝓculdubio ibi adesse intelligunt.

¶Postq̄ deter.de significationibꝰ repletionū ⁊ dn̄ij vniuscuiusq̄ humoris ex quibus causari pōt repletio:hic deter.de signis oppilationis que est vnū ex peccatis repletionū.Et ꝑ̊ de significatiōibꝰ oppilationū.Scđo qꝛ cū oppil'one frequēter ꝯiūgitur ventositas: vt dicit Aui.3.cañ.cap̄.de oppil'onibꝰ epatis.deter.de significationibus ventositatis.2a ibi(Uētositas cognoscit.)Pria in duas.Qꝛ primo ponit signa oppil'onis in generali.Scđo in spāli.ibi(Uerūtamē grauitas.)¶Juxta qđ notādū ꝙ oppil'o cuius sign̄ationes hic ponit nō est quecūq̄ oppil'o.¶Propter qđ notandū ꝙ sic ponit Joānitius:oppil'o est triplex:qꝛ quedā est attenuatoria:q̄dam est carnosa:alia est coartatoria.Attenuatoria est qn̄ vie claudunt absq̄ aliquo mediāte corpore itercidēte:⁊ hoc est ꝑꝑ aliquā malā qualitatē excedētē vt ꝑꝑ frigiditatē cōstrīgentē eas:aut ꝑꝑ caliditateȝ que exiccat ⁊c̄.Oppil'o carnosa fit ex carne addita in via que oppilat:sȝ coartatoria est illa que fit ab hūoribꝰ retētis in via: mō hic accipit oppil'o isto tertio mō:sed nō curauit ponere signa aliaꝝ duaꝝ:⁊ rō huius fuit:qꝛ oppilatio facta ab humoribꝰ accidit frequētius q̄ȝ alie.Jtē qꝛ hec oppil'o fit a causa intrinseca magis: alie v̊o ab extrīseca.¶Scđo notādū ꝙ hic ponit in generali duo signa oppil'onū generalia.Unū est repletio mālis ⁊ hoc tāgit cum dicit:cū materie ꝯiungunt.i.retinent:qꝛ qn̄ humores retinent in aliquo tūc est signū repletionis.Scđm signū est extēsio ꝑcepta in corpore illo:⁊ hoc tāgit cum dicit:⁊ sentitur extensio:nam extēsio percepta in aliquo tali que nō ꝯsueuit sentiri est ēt signū repletionis.Et videte vlterius sic ponit duo signa oppil'onū:ita ponit duas cōditiones verificantes illa signa oppilationum:ita ꝙ cuilibet signo applicat suam cōditionē:nam ad primū signuȝ qđ est retētio materie que dȝ nāliter euacuari addit(Et sign̄ationes eas demonstrāt.)i.appareāt.i.signa que ostēdāt tales materias retineri ⁊ nō expelli:⁊ tūc est vnū primū signum.s.ꝙ necessario erit ibi oppilatio:⁊ necessitas huius cōditionis est:qꝛ possibile esset ꝙ illi humores retinerent in vno cānali ⁊ expellerent per aliud cānale:sed ex quo nō apparet significatio que demonstrat mām expelli ꝑ aliud cānale relinquit ꝙ facta sit ibi oppil'o.v̊.g.si in hemorroidibꝰ retineat sanguis q ꝯsueuit expelli:⁊ nullū sit ibi signū significās ipsuȝ aliunde expelli:tunc est signū oppilationis.Scđo autē signo addit suam conditionem:nam scđm signū est ꝙ extēsio sentiat ꝑter solitum in aliquo membro:⁊ addit ꝙ cum hoc nō sentiunt significationes repletionis in toto corpore:⁊ necessitas huiꝰ cōditionis ē: qꝛ posset eam repletionē cōsequi extēsio ex oppil'one facta in toto corpore sicut in synocha inflatiua in qua oīa mēbra repleta ēt extēdunt:⁊ tn̄ nō eēt ibi oppil'o in cānali de qua ipse intendit.

¶Uerūtamē grauitas in oppil'onibꝰ sentit:cū oppilationes in cānalibꝰ existūt per quas multas currere materias est necesse sicut in oppil'onibꝰ que in epate fiūt: qm̄ cū illud qđ ex cibo ad epar peruenit oppil'ones penetrare ꝓhibuerūt colliget ex ea res multa ⁊ retinebit ⁊ grauabit vehemētius q̄ȝ apā:⁊ discernet ab apāte ꝑ multam grauitatem ⁊ febris priuationem.

¶Hic ponit signa oppilatiōis in speciali.Primo quādo oppilatio fit in cānalibꝰ magnis.Scđo qn̄ in paruis.ibi(Cū aūt oppil'ones.) ¶Querit circa primā partē de eo qđ dicit ponendo duo signa distinctiua inter oppil'onē epatis ⁊ eius apā:qꝛ oppil'o epatis aggrauabit vehemētius q̄ȝ apā eius.¶Querit ergo vtrū hoc sit veruȝ. Et arguit ꝙ non:auc.Aui.3.cañ.cap̄.de oppil'onibꝰ epatis.vbi ponit ꝙ in epate est maior grauitas quando in eo est apā q̄ȝ qn̄ in eo est oppilatio.Preterea vbicūq̄ erūt plures cause aggrauationis ibi dȝ sentiri maior dolor grauitatis:sed hoc est in apāte epatꝭ magis q̄ȝ in eius oppilatione:ergo ⁊c̄.Maior pȝ:qꝛ ad pluralitatē cāᵃrum sequit effectus maior.Mīor appet:qꝛ in apāte ꝯcurrit semper oppil'o:ergo iā est ibi aggrauatio oppil'onis.Preterea occurrit aggrauatio apātis:qꝛ apā addit supra oppil'onē:quare ⁊c̄.Preterea vbi enim est magis mā collecta in vnuȝ:ibi dȝ esse maior aggrauatio q̄ȝ vbi est dispsa:sed in apostemate epatis materia magꝭ est in vnū collecta q̄ȝ in oppilatione eius:ergo ⁊c̄.maior pȝ per.G. in cōmē.ꝓnosti.vbi ponit tale exēplū:si habuero lorica portet tota collecta super humeꝝ magis aggrauat q̄ȝ si esset in dorso toto. minor apparet:qꝛ in apostemate est materia collecta in porositatibus simul:sed in oppilatione dispar sa per cānales:ergo ⁊c̄.¶In oppom est hic Aui.Sine dubio iste textꝰ est valde extraneus ⁊c̄.

¶Cuȝ autē oppilationes in alijs fuerint cānalibus nō sentietur grauitas sed sentiet retētio penetratiōis sanguinis ⁊ extensio.Amplius plurimi oppilatiōes in venis hn̄tium colorem hn̄t citrinum:qm̄ sanguis per foramina sua ad cutis superficiem non accedit.

¶De signis autem repletiōis sanguinis supra determi.sed hic trahit se ad oppilationem frigidā ⁊ ex humore grosso ⁊ viscoso: quare ⁊c̄.(Et sentiet retentio.)i.sentitur talis oppilatio per prohibitionem penetrationis sanguinis:que prohibitio sentitur per extēsionem:⁊ tales cānales sunt.parui per quos multa materia nō cōsueuit exire:⁊ ideo ꝓpter paucitatem materie non percipit grauitas.Et ideo ꝙ grauatio percipiatur non est nisi a principio oppilationis sicut dictum est:sed quādo prolongatur ex ꝓlōgatione temporis maior quantitas segregatur in magnis cānalibꝰ que facit aggrauationem:sed quādo est oppilatio noua in paruis cānalibus si non possit facere aggrauationem ꝓpter materie paucitatem saltim facit extensionem sine aggrauatione:qꝛ illa mā oppilando replet cānales ⁊ extendit:⁊ sic generat dolorem extensiuuȝ saltim.Dicit vlterius.(Colorem habēt citrinum.)Causa huius coloris citrini potest assignari triplex.Prima est qꝛ supra capitulo de signis complexionū in.4.genere signoruȝ dixit ꝙ priuatio sanguinis erat causa coloris citrini in cōualescentibus:qꝛ ꝓpter ꝑuationem sanguinis factam ex oppilatione ꝓhibente sanguinē trāsire ad membra accidit color citrinus sicut in cōualescentibꝰ:tn̄ nō est color vere citrinus ex sanguinis priuatione vt ibi que dicebat: sed tendit ad quādam liuedinē.Si autē sit vere citrinus tūc dicemus ꝙ huius erit alia causa:qꝛ tunc erit ꝓpter penetrationē cholere que est subtilior q̄ȝ sanguis:⁊ ideo potest penetrare ibidē:vn̄ non potest penetrare sanguis:⁊ ideo nō obstante ꝙ sit facta oppilatio in venis epatis que ꝓhibent sanguinem transire:tn̄ non ꝓhibet transitum cholere que sparsa ad cutem causat colorem citrinum.Tertia potest esse:qꝛ modicum de sanguine subtili penetrat ad membra ꝓpter oppilationē factam:⁊ ideo adurit ꝑꝑ eiꝰ paucitatem ⁊ fit citrinus:⁊ ideo sparsus ad cutem ad nutrienda membra causat colorem citrinum.Deinde cum dicit.

¶De signis que ventositates significant. Cap̄.9m.

Uentositates cognoscunt ꝑ id qđ ex doloribꝰ accidit mēbris sensibilibꝰ.Et h̄ qdē seq̄tur illud qđ ipse ex sol'one cōtinuitatis efficiūt. Et cognoscunt ꝑ motꝰ qui eis accidūt membris. Et cognoscunt ēt per sonos.Et cognoscunt ꝑ tactuȝ. Dolores aūt extendētes ventositates significāt:⁊ ꝑcipue si vehemētes fuerint.Qꝛ si illic ꝑmutatio ex dolore fuerit iā significatio cōpleta erit.Et hoc qdem non erit nisi cū cōtinuitatis sol'o in mēbris fuerit sensibilibꝰ. Jn eis aūt q̄ sūt sicut ossa aut sicut caro glādosa nō apparet hoc ꝑ dolorē.Est tn̄ cū in ossibꝰ fiūt vētositates que ossa rūpēdo frāgūt vbi nō est dolor nisi sequēs pūcturā:qꝛ os fractū illud qđ est corā ipso frāgit.Cognitiōes aūt vētositatū ex motibꝰ mēbroꝝ sūt sicut cognitiōes ex saltu accn̄te ex vētositatibꝰ q̄ gn̄ant ⁊ mouent ad hoc vt exeant ⁊ resoluant.Ex sonis aūt cognoscūt qm̄ soni aut erūt in ipsis eisdē sicut ventus rugitꝰ ⁊ eis similia:⁊ sicut sonitus in splene cū eius dolor ex vētositate fuerit:aut sonus in eis fiat per percussionē:quē

admodum

admodũ dignoscit hydropisis iter asclitẽ ⁊ tympanitẽ per percussionẽ. Earũ aũt cognitiones ex parte tactus sunt. v.g. qr tactus discernit iter iflationẽ ⁊ tumorem cũ humorib⁹ ꝓpterea ꝙ inflatio est ibi cũ extẽsione ⁊ cedit pressioni ⁊ nõ in mã fluida ⁊ liqda aut hũore viscoso: sensus eni tactus inter ista discernit. Et differentia quidẽ inter inflationẽ ⁊ ventositatez nõ est in substãtia: imo in forma motus stationis ⁊ cõpressiõis.

¶ De signis apostemata declarantibus. Cap.10m.

Apparẽtia quidẽ apata dclarãt sensus ⁊ psentia. Occultoꝝ vo calida demõstrãt febris comitans ea ⁊ grauitas cũ dolore pungitiuo si mẽbrũ apatũ sensum habuerit. Et ex eis etiã que ipsa declarãt: aut declarãdo iuuant est nocumentũ in operationib⁹ illi⁹ mẽbri ingrediẽs. Et ex illis que ipsa vehemẽter sigñant est sentire inflationẽ in parte illius mẽbri si sensus ad ipm semitã habuerit. Frigidũ aũt dolor ꝓculdubio nõ comitaẽ. Cuius vniuẽsia signa demr̃are est difficile. Que si facilia facta fuerint nẽcio erunt tediosa. Melius ḡ est vt sermo de eis posterius ad dictiones cuiusqz mẽbri particulares reseruet. Qr aũt hic dicimus est ꝙ cũ sentiet grauitas ⁊ nõ dolor ⁊ fuerint cũ eo significationes dominij flegmatis existimandũ erit ꝙ sit flegmaticũ. Et si cuz eo fuerint signa dominij melãcholie erit melãcholicũ ⁊ ꝓprie cũ tãget ⁊ fuerit durũ. Durities nãqz est de ꝯueniẽtiorib⁹ significationib⁹ ad ipm declarãdũ. Cũ aũt apata calida in neruis fuerint erit dolor vehemẽs ⁊ febres fortes que cito ad extẽsionẽ ⁊ turbationẽ intellectus ꝑducent: ⁊ in motib⁹ dilatationis ⁊ ꝯstrictionis faciet nocumẽtũ. Amplius oia iterioꝝ apata in myrach tenuitatẽ ⁊ macredinẽ efficiũt. Cũqz collectionẽ facient apata in viscerib⁹ ⁊ ſm exiture semitã ꝓcesserint infestabit dolor vehemẽter ⁊ febris ⁊ exasperabit lingua valde ⁊ vigilie fortes fient ⁊ accidẽtia augmẽtabuntur ⁊ accrescet grauitas: ⁊ fortasse sentiet grauitas ⁊ infixio. Est ẽt cũ in corpore subita apparet macies ⁊ in oculis repẽtina ꝯcauitas. Cũqz illud qd collectũ est fit ꝑmaturũ febris fortitudo ⁊ doloris ⁊ pulsus sedat: ⁊ loco doloris res aduenit que est sicut prurit⁹: ⁊ si rubedo ⁊ durities ibi affuerint minorabit rubedo ⁊ mollificabit durities vt cõpressioni cedat: ⁊ sedabunt accidẽtia oia dolorẽ faciẽtia ⁊ grauitas ad sui finẽ ꝑueniet. Cũqz aperiet accidet pri⁹ tremor mordicationez saniei sequẽs: deinde apparebit febris ꝑꝑ exitũ mãei ⁊ erit pulsus vacuitati ⁊ diuersitati apt⁹ ⁊ icedet ſm viã debilitatꝭ ⁊ raritatꝭ ⁊ ꝑuitatꝭ ⁊ tarditatꝭ: ⁊ in desiderio appebit casus ⁊ sepe calefiũt per ipm extrema. Mã aũt expellit per cãz sue partis: aut in itinere spuẽdi: aut mingẽdi aut egerẽdi. Et sigñatio qdẽ bona post aperitionez est vt febris ex toto qescat ⁊ anhelit⁹ fiat facilis ⁊ virtus mũdificet ⁊ mã cito in parte sua egrediat. Est aũt cum in occultis apatib⁹ mã de mẽbro ad mẽbrũ mutat. Et est cũ hec qdẽ mutatio est bona: ⁊ est cũ est mala. Bona aũt est cũ de mẽbro nobili ad ignobile mutat mẽbꝝ: sicut cũ de apatib⁹ cerebri mutat ad id qd est post aures ⁊ de apatib⁹ epatꝭ ad inguina. Et mala est cũ de membro ignobili ad mẽbruz eo nobilius mutat: aut qd minus possit tolerare illud qd ei accidit: sicut cũ apostema lateris ad partẽ cordis aut pulmonis mutat. Mutatio ꝑterea occultoꝝ apatũ ⁊ inclinationes magnoꝝ apostematũ ad superiora aut inferiora sigñationẽ habẽt. Nã si in motib⁹ ipsoꝝ ad iferiora declinauerint in hypocundrijs apparebũt extẽsio ⁊ grauitas. Et si in motione sui ad superiora declinauerint demr̃abit illd nobis dispõnis anhelitus malitia ⁊ ei⁹ coãgustatio ⁊ ipsius difficultas ⁊ pectoris ꝯstrictio ⁊ ardor ab iferioribus incipiens ⁊ ad superiora tendens: ⁊ grauitas in parte furcule ⁊ capitꝭ dolor. Et est ẽt cũ signũ apparet in adiutorio ⁊ aseid. Et illud qdẽ qd ad superiora declinat si cerebro fuerit infixuz erit malũ ⁊ terrefaciẽs. Verũtamẽ si ad carnẽ laxaz que est post aures declinauerit: euasionis fiducia in ipo erit. Fluxus preterea sanguinis ex narib⁹ in talib⁹ apatib⁹ est signũ bonũ ⁊ in oib⁹ etiã interioꝝ apostematib⁹. Tu aũt ad hoc inquirenduz expecta in eo qd postea dicturi sumus vbi sermonẽ de apostematib⁹ inuestigabimus ⁊ dispõnez cuiusqz occultoꝝ membroꝝ nominabimus.

¶ De signis solutionis ꝯtinuitatis. Cap.11m.

Solutionẽ ꝯtinuitatis si in membris acciderit apparẽtib⁹ sensus declarabit. Qr si membris acciderit occultꝭ dolor eã demõstrabit ꝑforatiuus: aut pũgitiuus aut corrosiu⁹: ⁊ ꝓcipue si nõ cũ eo affuerit febris. Et ipsam qdẽ multotiẽs comitat humoris spissi cũ sanguine exit⁹ ad amplitudinẽ descẽdentꝭ ⁊ purulente materie egressio si post significationẽ apostematũ fuerit ⁊ eoꝝ maturationez. Que aũt est post apata est cũ significat apatis apertionem cũ maturatione ⁊ est cũ nõ. Si vo cũ maturatione fuerit febris cũ apertione quiescet ⁊ euacuabit prius ⁊ qescet grauitas ⁊ alleuiabit. Qr si nõ ita fuerit dolor fiet maior ⁊ augmẽtabit. Est etiã cũ ꝯtinuitatis solutio ex mẽbri dislocatione a suis locis ⁊ recessione membri a suo loco: ⁊ si nõ disloceẽ sicut ruptura dignoscitur. Et est cũ ipsa cognoscit retẽtione eius qd euacuari ꝯsueuerat ex cãnalib⁹: qm fortasse ad cãnales aut amplitudinẽ quã ꝯtinuitatꝭ solutio facit descẽdit ⁊ nõ ſm naturalẽ separat viã: quẽadmodũ illi ꝯtingit cui itestina rumpunt cũ egestio foras exire illi ꝓhibet. Et est cuz ꝯtinuitatꝭ solutio nõ apparet neqz per signa cognoscitur vniuersalia que nominata sunt: vnde in ei⁹ declaratione diuisiones ꝑticulares sunt necessarie que sunt ſm vnũqdqz membrũ: ⁊ hoc qdẽ erit vt membrũ sensum nõ hẽat ⁊ cõprehẽdit humorem ⁊ currit qd est in ipso ꝓculdubio ⁊ separat a loco suo ⁊ nõ sustẽtat sup membrũ ⁊ separet per dislocationẽ ei⁹ quã habuerit: neqz humorez susceperit qui ab eo effluat: neqz a suo loco moueri poterit ⁊ alij membro nõ adheserit cuius dislocatione moueat. Et tu qdẽ scire debes ꝙ apostemata ⁊ ꝯtinuitatꝭ solutio que deteriora habẽt accidentia sunt que in mẽbris existunt neruosis que sunt fortꝭ sensus: quoniam est cum sunt pernitiosa: sed syncopis ⁊ spasmus ea semper comitantur: syncopis quidẽ ob doloris fortitudinem ⁊ spasmus propter membri ner-

uositatem. Deinde ille que sunt super iuncturas: quoniam tarde meliorationez recipisit ꝓpter vehementē iuncture motuz: ꝛ ꝓpterea ꝙ amplitudo que est apud iuncturam est apta vt materia ad ipsaz descendat. Et qm̄ pulsus ꝛ vrina existunt ex sigñationibus dispōnū vl'ibus: de eis igit̄ loquemur.

¶ Sūma p̄ma dictionis scđe de pulsu: cui⁹ sūt. 19. cap̄.

¶ De pulsu ꝛ est f̄mo vl'is. Cap̄. p̄ᵐ.

Pulsus est motus receptaculoꝝ spiritus ex diastole ꝛ systole cōpositus ad regendum spiritū per aerem attractū.

¶ Postq̄ ꝺterminauit de sigñationuz diuersitatib⁹ ex pte ei⁹ qđ est formale in sigñatiōe. s. rōne modi sigñandi: hic ꝺterminat de diuersitatib⁹ sigñationū q̄ sumunt̄ ab eo qđ est māle mag̃: sed rōne ipsi⁹ essentie signi qđ sigñat aliud: ꝛ q: ista signa p q̄ docet sigñare sup dispōnē corporis sunt tria. s. pulsus vrina ꝛ egestio. Et iō p̄ ꝺterminat de signis sumpt̄ a pulsu. Scđo ab vrina. ibi (Uie sig̃tionū vrine.) Tertio ab egestiōe. ibi (Egestio plerūq̄ ꝛc̄.) Pria in duas. Quia p̄ ꝺterminat de pulsib⁹ in gñali. Scđo in spāli mag̃. ibi (Dicūt ꝙ diuersi pulsus ꝛc̄.) In gñali aūt tria ꝺterminat. Nā p̄ ostēdit qd est pulsus. Scđo ostēdit modū sigñandi p pulsuz. Tertio ponit ꝺr̄ias gñales a qb⁹ sumit̄ gñal'r diuersitas pulsus. 2ᵃ ibi (Depssionis v̄o mot⁹.) 3ᵃ ibi (Amplius dicem⁹.) Pria in duas. Quia p̄ ponit diffinitionē pulsus. Scđo ꝺclarat diffinitionē illā q̄ ad aliqd positū in ea. ibi (Cōsideratio aūt.) ¶ Juxta p̄ᵃᵐ ptē notādū ꝙ hec diffinitio est pfecta. Prio: q: cōstat ex gñe ꝛ differētijs. Scđo q: est data p oīa q̄tuor gñia cāsrū. Primū pz: q: mot⁹ h̄ ponitur p gñe: totū aliud qđ sequit̄ loco ꝺr̄ie. Et illaꝝ ꝺr̄iarū q̄dā respiciunt pulsuz b̄m seip̄m vt hic ꝙ est receptaculoꝝ sp̄us ꝛc̄. Quedā aūt vt pulsus ad aliud ordinant̄ tanq̄ in finē: ꝛ h̄ tāgit cū dicit (ad regendū spiritū ꝛc̄.) Et in ꝺr̄ia pulsus b̄m seip̄m duo tangunt̄. Naz p̄ tangit̄ aliqd qđ ptinet ad sub̄m pulsus. nā cū pulsus sit q̄dā motus cōposit⁹ ex motib⁹ ꝯ̃rijs: ꝛ oīs mot⁹ fundat̄ in mobili sicut in subto: iō tāgit ei⁹ sub̄m per hoc qđ dicit (receptaculoꝝ sp̄us.) Secūdo tāgit̄ aliqd qđ pertinet mag̃ ad modū ꝛ formā pulsus qđ est ptinēs ad essentiā mot⁹ cuz dicit (ex diastole ꝛ systole cōpositus.) Et cū in oī pfecta diffinitiōe ponant̄ oīa gñia cārū: ꝛ h̄ reperiam⁹ eas: iō erit pfecta. nā cām mālē tangit cū dicit (receptaculoꝝ spiritus.) Nā cū pulsus sit accidēs nō hz māꝫ ex qua: sed māꝫ in q̄ fundat̄ sicut ꝛ alia accidētia. Et q: oīs mot⁹ fundat̄ in mobili ꝛ id mobile sit cor ꝛ arterie: iō īnuit ꝙ cor ꝛ arterie sunt eius sub̄m. Et vlterius per hoc dat intelligere cām efficiētē: q: virtus que est in corde ꝛ arterijs est cā efficiēs pulsus. Cām formalē tāgit cuz dicit (cōpositus ex diastole ꝛ systole.) nā talis cōpositio illoꝝ motuuz ꝯ̃rioꝝ est forma eoꝝ. Ultimo aūt subiūgit cām finalē cuz dicit (ad regēdū spiritū ꝛc̄.) ¶ Notādū vlterius de hoc qđ dicit cū in oīb⁹ mēbris sit aliqs spirit⁹ vt pz in libello de vtilitate pulsus: sed q: in istis īuenit̄ p̄ ꝛ in magna q̄ntitate q̄ in alijs. ¶ Ulterius no. ꝙ per diastolē intellexit motū dilatationis per systolē motū ꝯstrictiōis vel per diastolē motū eleuationis qui fit in dilatatione: per systolez aūt motū depressiōis qui fit in ꝯstrictione. Et q: eleuatio ꝛ depressio siue dilatatio ꝛ ꝯstrictio sunt mot⁹ locales: iō ꝛ pulsus non est q̄cūq̄ mot⁹ sed localis: ꝛ nō q̄cūq̄ localis q: nō est simplex: sz est cōpositus ex duplici motu ꝯ̃rio qui est eleuatio ꝛ depssio: lz aūt nō sit simplex respcū hz tñ ꝯueniētiā cū motu circulari q est simplex ꝛ vniformis qui debet̄ corporib⁹ celestibus. nā sicut in motu circulari est redit⁹ ab eodē pūcto ad eūdē pūctū a quo incipit: ita ēt ꝛ mot⁹ pulsus. ꝛ hoc merito q: talis mot⁹ est mot⁹ aīe ꝓprius factus ad salutē calidi vitalis qđ est ꝓpriū aīe instr̄m. Nā motus aīe in hoc differt a motu nāli: q: nālis est tm̄ ad vnā ꝺr̄iam pōnis: motus aūt aīe ad oēm: ꝛ iō motus subarū separatarū est perfecte circularis qui est primus motuū. Sed q: aīa nr̄a est ꝯiuncta māe graui: ideo nō pōt perfecte fieri mot⁹ circularis sicut fit ab intelligentijs que nō sunt māe ꝯiuncte vel saltē corpori grauitatē habēti ꝓpter qđ deficit a circulari. Subdit vltimo finē pulsus dicens ad regendū ꝛc̄. ꝙ regimē sp̄us nō est aliud nisi tēperamētū caliditatis qđ acquirit̄ per attractionē aeris per pulsum. Nā sicut sup̄ dicebat̄ in capitulo de effectibus aeris. doctrīa. 2. cap̄. 2ᵒ. ibi (Aer est elemētū nostroꝝ corpoꝝ ꝛc̄.) Spiritū oportuit tēperari ī caliditate ꝓpter duo. Primo ne superflue igneat̄ ne putrefiat ꝛ marcescat. sic accidit igni ꝙ qñ nō euentat̄ extinguit̄ in seipso. Et hec est cā ꝓpter sui eē solū vt ꝯseruet̄. Scđa cā est vt sit aptus ad receptiones īpressionū aīaliū. nā in spiritu qui supflue ebullit in calido nō pōt imprimi sp̄ēs sensibilis. Dicit aūt per aerē attractū vt ośdat modū b̄m quē cōplet̄ hic finis: q: attrahit̄ aer per arterias ꝛ ꝯtēperant̄ sp̄us ꝯtenti in corde ꝛ in arterijs. ¶ Circa istā partez dubitat̄ p̄ in gñali. 2ᵒ in spāli. Primo circa diffinitionē pulsus in gñali vtrū de pulsib⁹ sit scia. Scđo que sigñatio sit certior an sumpta a pulsu vel ab vrina. Tertio de cā efficiēte pulsus. Quarto de diastole ꝛ systole. Et h̄ 2ʳ. p̄ qs istorū p̄cedit in vita. Scđo an vniformiter fiāt a corde. s. qñ cor dilatat̄ dilatent̄ arterie: ꝛ qñ ꝯstringit̄ ꝯstringant̄ vel ecōuerso: tamen hic dicemus de p̄mis duabus solum: de alijs autem inferius.

Dubᵐ p̄ᵐ

¶ Querit̄ vtruz de pulsu possit esse scia. Arguit̄ ꝙ nō: cui⁹ partes nō sunt cognoscibiles nec totū: sed ptes pulsus nō sunt cognoscibiles: g̃ ꝛc̄. Maior pz p̄ phy. tex. cōmē. 1. Minor pz per Aui. in l'ra: q: saltē mot⁹ depressionis ꝛ qes intercidens nō possunt cognosci. Preterea si de eis esset scia: Hippo. de eis fecisset mentionem in medicina: h̄ nō fecit: g̃ ꝛc̄. ⁋ In oppoᵐ est Aui. h̄ ꝛ G. in suis libris de pulsib⁹ ꝛ multi alij auctores medicine. ⁋ Ad hoc dico ꝙ de pulsibus pōt esse scia: cui⁹ rō est: q: de oī eo qđ est vtile ꝛ difficile pōt esse scia: vt apparet p̄mo de aīa. tex. cōmen. 1. sed cognitio pulsus est multū vtilis: q: per pulsum iudicamus circa operationes cordis qđ est fons caloris ꝛ vite p̄ncipiū. Itē est difficilis multū propter diuersitatē differentiarū pulsuū: g̃ ꝛc̄. ⁋ Ad p̄mā ꝛ ad minorē dico ꝙ lz ille partes nō apprehendant̄ a multis: apph̄ēdunt̄ tñ ab aliquib⁹ qui sunt excellentissimi tact⁹ qualis fuit. G. Et dato ꝙ nō omnes eius differētie cognoscant̄: tñ ille que cognoscunt̄ sūt maxime vtilitatis. ⁋ Ad aliud dico ꝙ ars nondū erat cognita de pulsib⁹ tēpore Hippo. ꝛ ideo de ipsa mentionē nō fecit Hippo.

Dubᵐ 2ᵐ

¶ Querit̄ gñaliter circa pulsum: q: īmediate ante capitulū de pulsibus dixit ꝙ pulsus ꝛ vrina sunt de sigñationib⁹ vniuersalib⁹ ꝛc̄. vtrū sigñatio sumpta a pulsu vel ab vrina sit certior. Et v̄r que sumit̄ a pulsu sit certior q̄ sig̃tio sumpta ab vrina: q: sig̃tio sumpta a pulsu est ab opōnib⁹. ab vrina aūt est ab exeūtib⁹: sz sup̄ dicebat̄ caplo de accidētib⁹ ꝛ sigñationib⁹ ꝙ sigñatio ab opōnib⁹ est p̄ma ꝛ perdurās: que v̄o ab exeūtib⁹ nō est p̄ma: lz sit perdurās. ⁋ Oppositū arguit̄: q: illa est maxime incerta cognitio signi ex cui⁹ varietate sumit̄: sed significatio a pulsu est hmōi: g̃ ꝛc̄. Minor apparet auctoritate. G. in ītroductorio pulsuū cap̄. 2ᵒ. dicētis ꝙ nō est adeo parua cā que pulsuz nō diuertat ꝛ pmutet. ⁋ Dōz ꝙ in significationib⁹ vniuersalib⁹ dispōnū corpis loquēdo ꝯtingit reperire triplicē diuersitatē signoꝝ: vt pz per. G. in cōmen. illius afor. 12. p̄ pti. Paroxismos ꝛ ꝯsistētias. ꝛ in p̄ de crisi. cap̄. 5ᵒ. nā q̄dā sigñant sup salute ꝛ morte. q̄dā aūt de sp̄ē morbi. ꝛ q̄dā de digōne ꝛ indigestione. Itē opz digstinguere de sigñatione sumpta a pulsu: q: accipit̄ b̄m seipsam: aut in cōparatiōe ad cognitionē medici: tūc dico ꝙ si loquamur de signis salutis ꝛ mortis ꝛ de signis specierū morbi ꝛ loq̄mur de sigñatione pulsus b̄m seipsam sigñatio sumpta a pulsu est certior q̄ sigñatio sumpta ab vrina. Et hoc apparet. 1. auctori. Haly. in. 7. sue theorice dispōnis regalis. cap̄. 2ᵒ. q diffiniēs pulsum dicit ꝙ pulsus est preco qui nō mētit̄ narrās occulta corporis motib⁹ ꝯtrarijs ꝛ manifestis. Sed cū signū sumptū ab vrina aliqñ mentiat̄: g̃ signuz a pulsu est certius q̄ ab vrina. Preterea h̄ arguit̄ rōne ꝙ significatio sumpta a pulsu est ab operatione: sed ab vrina est ab exeunte: sed sigñatio ab operatione est p̄ma ꝛ pdurans: sigñatio aūt ab exeunte nō est prima lz sit perdurans vt sup̄ dicebat̄: quare ꝛc̄. Preterea illa significatio est certa quo ad salutem ꝛ mortē que significat super membrū in quo est primo vita ꝛ mors: sed pulsus est hmōi ꝛ nō vrina: q: pulsus sigñat super dispositionē cordis in quo est vita p̄mo ꝛ ei⁹ oppositū: vrina aūt super nutritiua: q̄re ꝛc̄. Itē pulsus etiā significat sup dispositiones morbi vniuersales ꝛ maxime super illas que ꝯsequunt̄ dispositionez cordis sicut est febris: q: significat super cor: ꝛ ip̄m cor est ꝓpriuz sub̄m febris: q̄re ꝛc̄. ꝛ iō dicebat. G. 2. de crisi. cap̄. 4ᵒ. de signis fe. quartane ꝙ nulla est certior sigñatio sup eas q̄ p pulsum: q̄re ꝛc̄. Si aūt loquamur de pulsu nō b̄m se: sed in cōparatione ad cognitionē medici: tunc dico ꝙ signū sumptū a pulsu super predicta est debile ꝛ fallax: ꝛ hoc modo significatio ab vrina est certior medico. cuius rō est 3ˣ. quaꝝ due posite sunt ab Halya. ꝛ. 3. a. G. Prima est: q: opz medicū debentē recte iudicare de pulsu habere in mēte oēs differētias pulsuū. nunc aūt ille que habēt nomina īposita nō habent̄ in mente alicuius medici nedū illa que nō habēt nomina īposita. Scđa cā incertitudinis pulsus est: q: opz medicū hēre q̄dā mediū inter differentias pulsuū ad qđ cōparet oēs diuersitates pulsuū. modo hoc mediū difficillimū est imaginari. Tertiaz cām ponit. G. ꝙ opz medicū esse optimi tact⁹ ꝛ cōplexionis tēperate. talis aūt rarissime inuenit̄. Et ad sui difficultatez ꝛ incertitudinē ēt facit mutatio a q̄libet leui cā. ꝛ iō signū ab vrina est certi⁹: tamē siquis haberet istas tres ꝯditiones certius iudicaret q̄ per vrinā. si loq̄mur de signis digōnis ꝛ indigestionis certius per vrinam: q: sicut dicit. G. in thegni. supfluitates inspiciunt̄ pp cogni-

tum illud quod ex eo prouenit non habet nisi tm̄ di-
uersitatem vnā. Aut ordinatus qui est proprie ⁊ ipse
est qui habet duas diuersitates aut plures: sicut si ibi
eēt circulus ⁊ alius circulus ab eo diuersus: sed ambo
ad suum redirent ordinem sicut si esset vnus circulus.
Et inordinatus est qui est ei cōtrarius. Cūq; certifica
ueris inuenies ꝙ hoc decimū genus est sicut esset no-
ni generis species intrans sub inequali.

¶ Postq̄ Aui. declarauit .s. genus pulsuū: in ista parte ipse decla-
rat genus nonū ⁊ est genus qḋ sumit̄ ab ordinatiōe ⁊ īordinatiōe.
¶ Juxta quā partē notādū ꝙ per hoc qḋ dicit ꝙ pulsus diuerse
ordinat⁹ ⁊ diuerse inordinatus sunt due spēs huius gn̄is. insinuat
ꝙ totū hoc genus cōprehēdit̄ sub pulsu diuerso: sicut spēs ꝯtinet̄
sub gn̄e. ⁊ iō dr̄ias huius partis cū bene fueris certificat⁹ īuenies
ꝙ istud genus est subintrās sub pulsu diuerso sicut spēs ꝯtinetur
sub gn̄e: ⁊ iō dixit in fine huius partis ꝙ cū bene fueris certificat⁹
īuenies ꝙ istud genus est subintrans sub pulsu diuerso sicut spēs
sub gn̄e: ita ꝙ pulsus q̄tū ad .s. genus sic distīguet̄: q̄ alius est eq̄-
lis ⁊ alius ineq̄lis vel diuersus: ⁊ pulsus diuersi alius est ordinat⁹
⁊ alius inordinatus. ⁊ ex hoc habet̄ cā q̄re Aui. dicebat superi⁹ ꝙ
differētie spāles pulsuū sunt tm̄ nouē: q̄ cōprehendebat ordinatū
⁊ inordinatū sub diuerso gn̄e: aut accepit ipsa vt gn̄a diuersa: ⁊ iō
dixit ipsa esse decē gn̄a. ¶ Ulterius notandū ꝙ pulsus ordinat⁹ ⁊
inordinatus sunt diuersi: cuius rō est: q̄ ordo semper attēdit̄ īter
diuersa: īter eadē aūt nō: tamē nō debēt esse totaliter diuersa: sed
tali diuersitate que hēat aliquā ꝓportionē sequētis ad p̄cedens:
⁊ ideo pulsus ille est simpliciter ordinatus qui in se hȝ solū vnā di-
uersitatē in qua est ordo: vt. v̄. g. si aliq̄s pulsus primo sit magnus
postea paruificet̄: ⁊ postea redeat ad magnitudineȝ a qua incepit
ad modū circuli aut incepit ab vno pūcto ⁊ circūuoluit̄ redeundo
ad eūdē pūctū: ita ꝙ dr̄ diuersus rōne diuersarū partiuȝ que sunt
magnū ⁊ paruū. Dicit̄ aūt ordinatus eo ꝙ in illa diuersitate est or-
do circularis: ⁊ dicit̄ īordinatus simpl'r: q̄ in eo cadit tm̄ vna di-
uersitas. ordinatus aūt isti ꝓpinquus est: q̄ hȝ in se duas vel plu-
res diuersitates: tamē ille habent ordinē ad seinuicē. v̄. g. sit aliq̄s
pulsus p̄mo magnus in vna sui diastole postea in alia paruificet̄:
⁊ hec est vna diuersitas. postea fiat rarus postea spissus: ecce alia
differētia. deinde redeat ad magnitudinē sicut p̄mo īcepit ⁊ sic ad
modū circuli. mō iste pulsus est diuersus p̄mo: q̄ in se cōcernit il-
las diuersitates. Jteȝ est ordinatus: q̄ inter illas diuersitates est
ordo ad modū circuli. mō iste pulsus est diuersus: nō est aūt ordi-
natus simpliciter: q̄ lȝ ordo attendat̄ circa diuersa: nō tamen de-
bent esse diuersa multū: ⁊ ideo que nimiā habēt diuersitatē rece-
dunt ab ordine: ⁊ q̄ iste pulsus est hmōi respectu primi ideo desit
ab eo. Jnordinatus aūt est cuius diuersitas nō habēt ordinē in se-
inuicē vt ꝙ possit esse magnus modo tardus modo durus mō ve-
lox ⁊c̄. ¶ Sed tu dices quō dicit ipse ꝙ hoc decimuȝ genus est ⁊c̄.
q̄ supra numerādo ista genera dixit ꝙ istud erat nonū genus. Di-
cendum ꝙ vere arguis ƀm ordinem quē supra posuit Auicen. sed
ipse hic loquitur ƀm ordinem quē posuit Gal'. in libro de differen-
tijs pulsuum cap̄. 3. vbi posuit genus sumptum ab equalitate ⁊ in-
equalitate nonuȝ ⁊ sumptum ab ordinatione ⁊ inordinatione de-
cimum ⁊ genus sumptuȝ a pondere. ⁊ ideo debet suppleri ꝙ hoc
decimum genus sup. ƀm intentionem Galeni.

¶ Debes aūt scire ꝙ in pulsu reperitur nā musice: qm̄
quēadmodū ars musice cōplet̄ per adiūctionē sonoꝝ
ƀm ꝓportionē comitantē eos īter acuitatē ⁊ grauita-
tē p̄ circulos casuū ⁊ tēpoꝝ q̄ sunt īter eoꝝ ꝑcussiōes:
sic est dispō pulsus: q̄ ꝓportio suoꝝ tēpoꝝ in veloci-
tate ⁊ spissitudine est sic̄ ꝓportio sonoꝝ ei⁹: ⁊ ꝓportio
dispōnū ei⁹ in fortitudine ⁊ debilitate ⁊ in q̄ntitate est
sic̄ ꝓportio adiūctionis ei⁹. Et quēadmodū tēpus fe-
riendi ⁊ q̄ntitas sonoꝝ est cū sunt ꝯueniētia ⁊ est cū nō
sunt ꝯueniētia. similiter est cū ibi debilitates sunt ordi-
nate ⁊ est cū sunt inordinate. Et ꝓportio etiā dispōnū
pulsus in fortitudine ⁊ debilitate ⁊ in q̄ntitate est cum
est ꝯueniēs ⁊ est cū nō: imo diuersa est. Et hic quideȝ
est egrediens a genere considerandi ordinem.

¶ Jn ista parte ostēdit decimū genus pulsuū qḋ sumit̄ ex pōdere.
Et primo notat hoc genus. Scḋo ipm̄ diuidit in suas spēs. ibi (Et
dicemus ꝙ pulsus.) Prima in q̄tuor: q̄ p̄mo ad notificanduȝ hoc
genus notat pōdus qḋ reperit̄ in pulsu ad ꝓportionē pōderis re-
perti in sonis musicalib⁹. Scḋo ostēdit quot ⁊ que sunt ꝓportio-
nes musicales que attendunt̄ in pulsu. ibi (Gal'. aūt videt̄.) Tertio
ostendit que sunt illa ex q̄bus sumit̄ hoc genus. ibi (Genus v̄o qḋ
ex pōdere.) Quarto ꝯcludit pōdus repertuȝ in pulsu. ibi (Et pon-
dus q̄dē est illud.) ¶ Ad euidētiā p̄me partis sciēdū ꝙ Aui. h̄ vult
dicē lȝ sub obscuris v̄bis loquat̄ attēdit̄ 2^x ꝓportio in sonis. Una
est rōne sonoꝝ q̄. s. aliq̄s est acut⁹ aliq̄s est ḡuis. Alia est ꝓportio
rōne tēpoꝝ: ⁊ q̄ ibi ꝯcurrit duplex tēpus. s. mensurās motū ꝑcus-
sionis chordarū instrumēti ⁊ tēpus mēsurās quietes que sunt in-
ter ꝑcussiones: iō ab ipso tēpore sumit̄ alia ꝓportio sonoꝝ. Et eo-
dem mō est ītelligēdū duas ꝓportiones reperiri in pulsu. Unā. s.
que correspōdet p̄me ꝓportioni sonoꝝ que est ƀm acutū ⁊ graue
cui correspōdet in pulsu ꝓportio que est ƀm fortitudinē ⁊ debili-
tatē ⁊ ƀm q̄ntitatē diametroꝝ que est ƀm lōgū latū ⁊ altū ⁊ ei⁹ op-
posita. simil'r scḋe ꝓportioni sonoꝝ que accipit̄ penes tēpus mē-
surās motū ⁊ q̄etē correspōdet in pulsu ꝓportio que sumit̄ ƀm ve-
locitatē ⁊ tarditatē: ⁊ hoc correspōdet tēpori mot⁹: ⁊ ꝓportio que
sumit̄ ƀm spissuȝ ⁊ rarū: ⁊ hoc respōdet tēpori mēsurāti q̄etem: ⁊
hoc est qḋ vult dicere Aui. cū dicit ꝙ in pulsu reperit̄ nā musice. i.
aliq̄d simile ei qḋ ꝯsiderat̄ in musica quēadmodū ars musice. i. sic̄
accidit in sonis eufonia. i. bona sonoritas ex bona ꝓportione eoꝝ
adīuicē ⁊ mala sonoritas ex mala ꝓportiōe: ita ēt in pulsu accidit
bonū vel malū pōdus ex mala vel bona ꝓportiōe que est in eo.

¶ Sed circa istud decimū genus dubitare ꝯtingit de duob⁹. Prio
ꝯtingit dubitare vtrū pōdus reperiat̄ in pulsu. Scḋo dato ꝙ pon-
dus reperiat̄ in pulsu dubitare ꝯtingit vtrū illud genus differat a
genere pulsus ordinati ⁊ inordinati. ¶ Ad primuȝ dubiū argueret
aliquis ꝙ nō reperiatur pondus in pulsu: q̄ pondus est ꝓportio
sonoꝝ musicalium: sed in pulsu non sunt soni musicales: ergo ⁊c̄.
ma. ⁊ mi. sunt note. ¶ Jn oppositum est Auicen.

Dub^m 10^m

¶ Scḋo querit̄ vtꝝ hoc genus differat a gn̄e pulsus ordinati ⁊ in-
ordinati. Et arguit̄ ꝙ nō: q̄ pōdus attendit̄ in pulsu ƀm circuluȝ: ⁊
superius dixit ꝙ ordinatio attēdit̄ in ꝓportiōe ƀm circulum etiā:
q̄re ⁊c̄. ¶ Jn oppo^m hui⁹ est Aui. q̄ dicit ꝙ decimū genus est egre-
diēs ⁊ diuersum a gn̄e ꝯsiderandi ordinē: q̄re ⁊c̄. ¶ Ad p̄^m dōm ꝙ
pōdus rep̄it̄ in pulsu. 2° dico ꝙ alia est ꝯsideratio pulsus sumpta
a pōdere ⁊ alia ab ordine. p̄^m pȝ: q̄ si ꝯtingat attendere similē ꝓ-
portionē in pulsu sicut in sonis musicalib⁹: tūc sicut in musicalib⁹
sonis reperit̄ pōdus: ita ⁊ in pulsib⁹: sȝ hoc est: g̃ ⁊c̄. ma. pȝ: q̄ pō-
dus attēdit̄ in musicalib⁹ solū rōne ꝓportionis. nā tūc dr̄ fieri bo-
na melodia: qn̄ est bona ꝓportio inter sonos: ⁊ mala qn̄ est mala
ꝓportio ⁊ q̄ntū ad acuitatē ⁊ ḡuitatē ⁊ q̄ntū ad tēpora mot⁹ ⁊ quie-
tis. Si g̃ reperit̄ ꝑcussio ⁊ tēpus mēsurās ꝑcussionē ⁊ quietē: tunc
sicut in sonis attēdit̄ ꝓportio ⁊ pōdus inter hec ita ⁊ in pulsu. mi.
apparet. nā ab hoc sumit̄ genus pōderis qḋ est hēre ꝓportioneȝ
in suis ꝑcussionib⁹ ⁊ tēporib⁹: ⁊ iō dicebat. G. in suo libro de diffe-
rentijs pulsuū ꝙ pulsus boni pōderis est inter quē ⁊ dominū eius
est bona ꝓportio. pulsus aūt mali pōderis est īter quē ⁊ dominū
eius est mala ꝓportio. vocāt aūt dominū pulsus illū hominē cui⁹
est pulsus ex q̄bus apparet ꝙ bonitas vel malitia pōderis sumit̄
a bonitate vel malitia ꝓportionis q̄propter in pulsib⁹ est attendē
ꝓportionē: ⁊ per ꝯsequēs pōdus cū pōdus sit ꝓportio. ¶ Sed ad-
uertendū ꝓpter solōnē scḋe dubitationis ꝙ hoc genus sumptuȝ
a pondere conuenit cuȝ genere pulsus ordinati: q̄ sicut in genere
pulsus ordinati ⁊ inordinati attendit̄ ꝓportio: ita in genere pon-
deris differūt tamē penes tria. Primo penes ea circa que atten-
ditur pōdus. pondus aūt attendit̄ maxime circa tres diuersitates
pulsuum circa velox ⁊ tardum forte ⁊ debile ⁊ penes quantitates
diametroꝝ que sunt longū latum ⁊ altum ⁊ eorum opposita. mo-
do genus pulsus ordinati ⁊ inordinati sumit̄ inter comparationē
tempoꝝ motus etiā tempoꝝ quietis: sed in genere sumpto a pon-
dere cōparat̄ vnus motus ad aliū vt diastolem ⁊ systoleȝ ⁊ quies
vna ad aliā. Jtē q̄ genus pulsus ordinati ⁊ inordinati circuit oēs
dr̄ias pulsus: sed genus sumptū a pōdē solū reperit̄ in tribus p̄di-
ctis. Scḋa differētia est: q̄ in genere pulsus ordinati ⁊ inordinati
nō attendit̄ ꝓportio musicalis: sed sufficit ꝙ in eis sit ordo circu-
li: sed in genere ponderis requirit̄ ꝓportio musicalis. Tertia dif-
ferentia est: q̄ in genere ordinati ⁊ inordinati pulsus cōsideratur
ꝓportio absolute: sed in genere pulsus boni pōderis est ꝓportio
cōsiderata in relatione ad hominē cuius est pulsus. ⁊ iam Gal'. in
libro suo de pulsibus diffiniuit pulsum boni pōderis in relatione
ad eū cuius est. dicens ꝙ pulsus boni ponderis est ille inter queȝ
⁊ dominū est bona ꝓportio ⁊ in pulsu mali ponderis est mala ꝓ-
portio: ⁊ ideo pulsus ordinatus in pulsus se hȝ q̄ pulsus pōderis.
vnde pōt esse ꝙ pulsus sit ordinatus: ⁊ tm̄ est mali pōderis. ¶ Tūc
ex his pȝ ad rōnes. Ad p̄mā dōm ꝙ lȝ in pulsu nō sit sonus tamen

Dub^m 11^m

in ipſo eſt ꝓportio inter motus:ita ꝙ pondus vnde pondus non determinat ſe ad ſonos:ſed pōt in vtraqȝ pulſatione reperiri.ſ. ſoni ⁊ pulſus.¶ Ad aliam patet ſolutio per iam dicta.

¶ Gal'.aūt videt̄ ꝙ id qᷦ pōt ſentiri ex ꝓportionabilitatibus ponderis eſt ſm vnā ꝓportionē muſicarū nominatarū aut nō nominatarꝫ. Nominatarū vō aut ſm ꝓportionē totius ⁊ quinqȝ ⁊ eſt ꝓportio tripli cuȝ eſt ꝓportio dupli adiuncta cuȝ ꝓportione addentis medietatē ⁊ ipſa eſt que dicit̄ ꝓportio per quinqȝ. Et ſm ꝓportionē que eſt per totū ⁊ eſt dupla. Et ſm ꝓportionē que eſt per quinqȝ ⁊ eſt addens medietatem. Et ſm ꝓportionē que eſt per q̄tuor ⁊ eſt addēs tertiā. Et ſm ꝓportionē addentē quartā poſtea nō ſentit̄.

¶ In iſta parte oſtēdit quot ⁊ que ꝓportiones muſicales reperiūtur in pulſu. Primo facit hoc. Scōo cōparat has ꝓportiones ad cognitionē nr̄am. ibi (Et ego qdē miror.) ¶ Juxta pmā partē notandū ꝙ per hec que dicit Aui. colligit̄ ꝙ ipſe de iſtis ꝓportionibus pulſuū modicā habuit cognitionē per experiētiā ſed ſolū per ītellectū. ¶ Scōo notādū ꝙ iſte ꝓportiōes muſicales ſumunt̄ in reſpcū ad nūeros. Et hui⁹ rō eſt:q2 muſica ſubalternat̄ arithmetice que eſt circa numeros.nā muſica eſt de nuō relato ad ſonos: ⁊ iō iſte ꝓportiones ſunt circa nūeros. ⁊ lȝ iſte ꝓportiones ſint in muſica plures tn̄ in plurib⁹ reperiunt̄ ſolū quinqȝ quas hic notat Aui. Quarū pᵃ eſt ꝓportio totius ⁊ qnqȝ vt qn̄ aliqs numerus ꝯtinet duplū alterius ⁊ medietatē illius adhuc ſicut.5.ad.2.qᷦ cōtinet q̄tuor qᷦ eſt duplū ad.2.⁊ cōtinet vnū qᷦ eſt medietas dupli. Scōa eſt ꝓportio dupli vt qn̄ aliqd ꝯtinet duplū alicui⁹ vt q̄tuor ad.2.⁊.6.ad.3.⁊ hec ꝓportio alio noīe dr̄ ꝓportio totius:q2 cōprehēdit pciſe totū bis. Tertia eſt ꝓportio per.5.addens medietatē vt tria ad duo que ꝯtinet duo ⁊ medietatē duorꝫ:ſed pᵃ proportio vltra hec addit duplationē. Quarta ꝓportio eſt per q̄tuor addēs tertiā vt q̄tuor ad tria ⁊ tertiā partē triū vt vnuȝ:⁊ hoc alio noīe dr̄ ſexquitertia. Quinta ꝓportio eſt qn̄ aliqd ꝯtinet aliud ⁊ vltra hoc quartā partē illius:⁊ iſto mō ſe habēt qnqȝ ad q̄tuor:⁊ hec ꝓportio alio noīe dr̄ ſexquiquarta. Poſtea ſubdit ꝙ in plurib⁹ vltra hāc ꝓportionē nulla alia ſentit̄. Et rō hui⁹ eſt ſm Auer.4.colliget cap.16.q2 tēpora percuſſionū pulſuuȝ ſunt valde breuia:⁊ iō pauce ꝓportiones poſſunt in eis cōſpici:⁊ q2 tēp⁹ ſenū eſt lōgius: ideo in ſene poſſunt conſpici ꝓportiones vȝ ad quartā. ¶ Sed videte iſte ꝓportiones nō docent̄ cognoſci ad tactuȝ per auctores ꝓpterea q2 habent modicū entitatis:ſed per experientiā pōt aliquis ex ſe hoc inuenire habito hoc ꝙ hic dicit̄. Deinde cū dicit.

¶ Et ego quidem miror quomodo proportiones iſte per tactum diſcerni poſſunt. Dico tamē ꝙ ei eſt facile qui in gradu tangendi conſueuit ⁊ ꝓportionat̄ ſonos per artem poſtq̄ȝ erit ei potentia cognoſcendi muſicā acquiſita ⁊ comparabit factum per notū:homo etiaȝ iſte cum ſuā intentionē ad pulſum reduxerit hmōi poterit diſcernere proportiones per ſenſum.

¶ In iſta parte comparat ad cognitionem noſtram.

¶ Genus vō qᷦ ex pondere eſt ſumptum eſt per comparationem ꝓportionis quantitatum proportionum quatuor temporuȝ que ſunt duobus motibus ⁊ duabus quietibus. Et ſi ſenſus totum hoc diſcernere non poteſt tamen eſt per comparationē ꝓportionis quantitatum ꝓportionū temporꝫ diaſtoles ad tempus qᷦ eſt iter duas diaſtoles ⁊ ad vltimū tēporis in quo eſt motus ad tempus in quo eſt quies.

¶ In iſta parte oſtēdit que ſunt illa in pulſu inter que attēdit̄ hec ꝓportio a qua ſumit̄ hoc genus ⁊ cū hoc excludit opīonē quorūdā ibi (Qui aūt ponūt.) Ad intellectū ſnīe hui⁹ partis opȝ reminiſci cuiuſdā qᷦ dcm̄ fuit ſupra.nā dcm̄ eſt ꝙ hoc decimū genus attendit̄ īter tēpora mēſurātia motus adinuicē ⁊ quietis. mō ſuperius dicebat̄ ꝙ tēpus quietis in pulſu poterat cognoſci dupl'r ſicͭ ⁊ ipſa ſyſtoles. Uno mō vere.ſ.qn̄ ſyſtoles ē bene cognita. vel vere:q2 nō pōt vere cognoſci:niſi ēt vere cognoſcat̄ quies pcedens eā ⁊ quies ſequens eā. Alio mō pōt cognoſci nō vere:⁊ tūc dicitur totū tēpus qᷦ eſt ab vna diaſtole ad aliā:⁊ hoc mō cognoſcit̄ tempus quietis a medicis modernis. Hoc intellecto dicit ꝙ tēpus:⁊ ēt ſyſtoles eſt vere cognitū:tunc iſte ꝓportiones cōparant̄ ad ſe inuicē.ſ.inuicē.ſ.cōparādo tēpus motus ad tēpus quietis ⁊ vnuȝ motū ad aliū.ſ.diaſtolē ad ſyſtolē ⁊ vnā quietē ad aliā.ſ.quietem que eſt poſt diaſtolē ad quietē que eſt poſt ſyſtolē.nam oēs tales cōparatiōes ꝓportionū iſtarꝫ ꝑtinēt ad gen⁹ boni vel mali pōderi.

¶ Qui autem ponunt in hoc capitulo comparationē temporis motus ad tēpus motus ⁊ temporis quietis ad tempus quietis mittūt capitulū in capitulo:lȝ huiuſmodi miſſio ſit tolerabilis ⁊ non ſit inconueniens: ſed tamen non eſt bona. Et pondus quidem eſt illud in quo proportiones muſice cadunt.

¶ Notandū ꝙ iſta lr̄a ⁊ breuiter hec tota particula. vȝ. ad illā partem (Et pondus) pōt dupliciter exponi. Uno mō ꝙ illi qui ponunt cōparationē tēporis motus.ſ.dilatationis pulſus ad tēpus mot⁹: ſcȝ ꝯſtrictionis eius ſup.ſm aliquā predictarū differentiaruȝ.ſ.in magno ⁊ paruo veloci ⁊ tardo ⁊c̄. ⁊ qui ponūt cōparationē tēporis quietis.ſ.que eſt poſt dilatationē:ad tēp⁹ quietis ſup.que eſt poſt ꝯſtrictionē ſup. peccāt qui mittunt capitulū in capitulo.i.qui ponūt in libro vel in capitulo capitulū qᷦ nō debet poni:q2 ponūt tempus quietis que eſt inter diaſtolem ⁊ ſyſtolem cum tempore diaſtolis:cum tamē nō ſit notum tēpus ſyſtolis nec vere quietis: ⁊ lȝ huiuſmodi miſſio.ſ.capituli in capitulo ſit tolerabilis.ſ.apud eum qui cognoſcit ſyſtolē veram ⁊ veraȝ quietē ⁊ non ſit incōueniens.ſ.talis miſſio apud eum:ſed tamē nō eſt bona ſup.hec talis miſſio apud plurimos:q2 pauci ipſam cognoſcūt. Alio modo pōt exponi nō referēdo temp⁹ vnius mot⁹ ad aliud vel tēpus quietis ad aliā quietē:ſed tēpus menſurās diaſtolē vnaȝ ad aliā ⁊ vnā ſyſtolē ad aliā ⁊ vnā quietē que eſt inter diaſtolē ⁊ ſyſtolē ad aliā ⁊ vnā que eſt īter ſyſtolē ⁊ diaſtolē ad aliā. ⁊ tūc dicemus ꝙ iſti peccant:q2 mittūt capl'm in capl'o.i.q2 illud qᷦ ꝑtinet ad vnuȝ genus pulſuū ponūt ſub alio gn̄e.ſ.ſub gn̄e pulſus pōderis illud qᷦ ꝑtinet ad genus pulſus ordinati ⁊ inordinati.nā talis cōparatio diaſtoles vnius ad aliā cōpetit generi pulſus ordinati ⁊ inordinati:ſȝ cōparatio temporis mot⁹ ad tēpus qetis ⁊ cōparatio mot⁹ diaſtoles ad motū ſyſtoles ⁊ qetis que eſt poſt diaſtolē ad qeteȝ que eſt poſt ſyſtolē:oīa hec ꝑtinēt ad gen⁹ pulſus boni pōderis ⁊ mali.

¶ Et dicemus ꝙ pulſus aut eſt boni pōderis aut mali ponderis. Et illius quidē qui eſt mali ponderis ſunt tres ſpecies. Una eſt illius cuius pōdus eſt mutatum ⁊ eſt iuxta pondus: ⁊ iſte eſt cuius pōdus eſt pondus etatis que eſt iuxta etatem illius cuius eſt pulſus:ſicut cum iuuenes habent pondus pulſuū puerorꝫ. Et altera eſt ſeparati ponderis ſicut cum pueri habent pondus pulſus ſicut ſenum. Et tertia eſt egrediens a pondere ⁊ eſt ille cuius pōderi pulſus hominis nō ſimilat̄ ⁊ multa egreſſio pulſus a pondere magnaȝ in diſpoſitionibus ſignificat mutationem.

¶ In iſta parte diuidit hic decimū gen⁹ in ſuas ſpēs:⁊ pmo in ſuas ſpēs.ſ.in pulſuȝ boni ponderis ⁊ in pulſum mali ponderis:poſtea ſubdiuidit pulſum mali ponderis in tres partes.

Dub^m 12^m

¶ Sed diceret aliqs de eo qᷦ dicit ⁊ tertia eſt egrediēs a pōdere. nā illud nō videt̄ bene dictū:q2 ſemꝑ genus dȝ includi in oīb⁹ ſpeciebus.cū ğ pulſus pōderis mali ſit genus ad iſtas tres ſpecies:ğ nulla earū oīno poterit eſſe extra pondus. ¶ Preterea Gal'. dicit in libris de differentijs pulſuū cap.12.ꝙ īpoſſibile eſt pulſuuȝ eſſe abſqȝ rithimo ⁊ genus abſqȝ pondere:etiaȝ cū rithimus pulſus ⁊ ꝯſonantia eius ſit ſuū pondus. ¶ Preterea impoſſibile eſt aliqueȝ egredi ab etate:ſed quelibet etas hȝ ſuū pondus in pulſu:ğ īpoſſibile eſt aliquē egredi omnino a pondē pulſus:quapropter illa tertia ſpecies erit īpoſſibilis. ¶ Ad hec oīa dōm ꝙ egredi pulſum a pondere pōt dupl'r intelligi. Uno mō abſolute ⁊ oīno:⁊ hoc modo nullus pulſus in mūdo eſt adeo diuerſus ⁊ inordinat⁹ quin ſit alicuius ponderis:q2 ſaltē eſt alicuius diſpoſitionis:⁊ per ꝯn̄s mali ponderis:⁊ hoc mō ꝓbant omnes rōnes pdicte:⁊ ſic nō intelligit hic Auicen. Alio mō pōt intelligi pulſum egredi a pondere.ſ.pulſus nālis.ſ.ꝙ egrediat̄ a diſpoſitione nāli:⁊ hͦ pōt eſſe tripliciter. q2 aut parū deficit a naturali ⁊ eſt iuxta bonū pondus:aut magis deficit ſicut cōtingit in etatibus diſtantib⁹ cū pulſus permutant̄: aut eſt receſſus maximus a naturali ⁊ a pondere nō abſolute:ſed ſm ꝙ debet̄ ſpeciei humane ⁊ ſic eſt tertia ſpecies mali pōderis: ⁊ ſic intelligit hic Auicen. Cuius pondus eſt mutatū ⁊c̄.

¶ De pulſu

¶ De pulsu equali ⁊ diuerso. Cap. 2m.

DIcunt ꝙ diuersi pulsus diuersitas aut est in multis percussionibꝰ: aut in vno pulsu. Sz q in vno pulsu diuersificatur: aut in multis diuersificatur partibꝰ. s. in locis separatis in qbꝰ cadūt digiti: aut in vna parte. s. in loco vnius digiti.

¶ Prius determinauit Aui. de pulsibꝰ in gnāli: in ista parte dtermi nat de eis in spāli. Prīo quātū ad modos drīas spāles eoꝝ. Scdo quantū ad cās oēs q̄ sunt cause spērū ipsoꝝ. ibi (Causaꝝ pulsus q̄dā sunt.) Pria ī duas. Primo facit qd dcm̄ est. Scdo oñdit qs pulsus sit nālis ⁊ qs inālīs inter spēs pulsus. ibi (Cuiusqꝫ geneꝝ ꝓnominatoꝝ.) ¶ In pᵃ pte cū intendat determinare de pulsibꝰ in speciali solū deter. de gn̄e pulsus equalis ⁊ diuersi in spāli: nō autē de alijs. Et cā quare in spāli de h gn̄e deter. magꝭ q̄ꝫ de alijs est: qꝛ genus pulsus eq̄lis ⁊ diuersi circuit oē genus pulsus vt supꝰ apparuit: ⁊ iō dterminādo de h gn̄e in spāli pulsus īntermiscet secū de differētijs ⁊ spēbꝰ pulsuū alioꝝ: ⁊ iō dicit iuxᵃ scd̄z de pulsu equali ⁊ diuerso. Itē refert se ad diuersum dans ꝑ ipm ītelligere eq̄le: qꝛ maior est diuersitas in diuerso. Et circa hoc duo facit: qꝛ pᵒ determinat de spēbus ⁊ differentijs pulsus diuersi magis gn̄alibꝰ. Secūdo magis specialibus que hn̄t noīa spālissima. ibi (Ex eis est gazelans.) Prima in duas: qꝛ pᵒ premittit diuisionem pulsus diuersi. Scdo exeqtur de mēbris diuisionis. ibi (Et vlius queadmodum.) In prima pte vult dicere ꝙ sicut dicūt medici distinctio pulsus diuersi sumit hoc modo: nā aut attēdit in multis pulsibꝰ vt cōparādo vnū totū pulsum qui accipit sub quatuor digitis ad totū alium pulsum perceptū ēt sub quatuor digitis in differētijs supra dictis. Si in vno pulsu tm̄ hoc est 2ᵐ: qꝛ vel diuersificat vnꝰ pulsus quātū ad diuersos digitos: ita ꝙ eadē diastoles sentit aliter sub vno digito q̄ꝫ sub alio: aut qꝛ sub eodē digito sentit eadē ꝑcussio variata in principio medio aut fine. Et ex his appet ꝙ nō dꝫ medicꝰ volens percipere has diuersitates in pulsibꝰ statim remouere manū a brachio sicut faciunt isti imperiti qui quotidie circuūt ciuitatez: sed dꝫ expectare quousqꝫ centesima percussio fiat: vt dicit Egidiꝰ in suis versibus pulsuuz: vel saltem. vꝫ. ad magnam horam.

Dubiū pᵐ

¶ Sed tu dices bene video quō est diuersitas in multis pulsibꝰ: sed nō videt ꝙ in pulsu quantū ad diuersas partes arterie que capiūtur sub diuersis digitis possit accidere diuersitas: qꝛ motꝰ rei continue dꝫ esse vnus: ⁊ similr in omnibus suis partibꝰ: sed cū arteria sit tota continua: ergo ipsa ⁊ cōtentū in ea debet eodez modo moueri ⁊ non diuersimode sub diuersis digitis sentiri. Itē multo minus dꝫ accidere diuersitas in vna percussione ꝑcepta solū sb vno digito. Et cōfirmat rōne alia: qꝛ vbicūqꝫ est idē agens ⁊ idem finis ⁊ idē instrm ibi dꝫ esse idem motus: sed in vna ꝑcussiōe pulsus: siue sit percepta sub vno digito vel pluribꝰ digitis sūt. ergo ⁊c. ma. pꝫ: qꝛ hec faciunt ad idētitatē motꝰ. mi. pꝫ: qꝛ ibi est eadē virtus q̄ agit motu pulsus ⁊ idem finis. s. tēperies pulsus: ⁊ idem instrm. s. arteria ⁊ cōtentū in ea: q̄re ⁊c. ¶ Ad hoc dōm vniulr: qꝛ infra reddent cause magis particulares cuiuscūqꝫ diuersitatis ꝙ est possibile cadere diuersitatē in pulsu quātū ad diuersas partes situales arterie in qbꝰ cadūt plures digiti: ⁊ etiaz vna percussione sub vno digito percepta: ⁊ rō huius est: qꝛ ad motū pulsus cōcurrūt tria. s. agens: ꝙ est virtus ⁊ finis. s. necessitas ⁊ instrm. s. arteria ⁊ contētum in ea: ex quolibet potest accidere diuersificatio: nā ex pte virtutis potest diuersificari: qꝛ possibile est ꝙ virtꝰ sit debilis in vna pte arterie ⁊ fortis in alia. Itē possibile est ꝙ maior necītas sit in vna pte q̄ꝫ in alia vt maior calitas sub vno digito q̄ꝫ sub alio. Itez ex parte instri: qꝛ ipsa arteria est corpus mobile flexibile: ⁊ iō dato ꝙ sit vna ⁊ cōtinua in se: tn̄ ꝓpter eius flexibilitatem accidit ꝙ nō mouetur equalr: sicut siquis velle mouere vnaz chordā nō moueret eam equaliter qꝛ torqueret. Silr in vna parte eiusdez pulsus pōt accidere diuersitas: qꝛ motus fit in tpe: mō nō est īconueniēs ꝙ ꝑꝑ diuersitatē dispōnis agentis fit diuersa ꝑcussio in pnᵒ: q̄re ⁊ in medio ⁊ in fine: q̄re ⁊c. Et ex his appet solo ad rōnes ⁊c.

¶ Et illiꝰ qdē qui in multis diuersus existit pulsibus est diuersus gradatꝰ equalr currēs: ⁊ ipse qdem est q ab vno icipit pulsu ⁊ ꝑmutat ad maiorē eo aut ad minorē: ⁊ ꝓcedit sic sm hāc regulā donec ꝑuenit ad finē in diminutione aut in augmēto per silem ordinē: deinde intersecat ⁊ ad primā magnitudinē redit: aut rediens ex ꝑuitate sua sili reditu in ambabꝰ dispōnibꝰ ad pmā regulaz: aut diuersificās post q̄ꝫ venerit a pncipio qd est hmōi ad finē qui est hmōi. Et est cū ad finē ꝑuenit ⁊ est cū itersecat añ ipm: ⁊ est cū addit supra ipꝫ donec intersecat: cūqꝫ intersecatur fortasse intersecat in medio cessando. Et est cum agit ab hoc diuersum: ⁊ illud est vt in medio sui interueniat motꝰ. Et pulsus quidez cessationē habens est diuersus in quo expectat motꝰ ⁊ venit quies. Et ille qui in sui medio habet motū est diuersus in quo spectatur quies ⁊ venit motus.

¶ In ista pte exequit de mēbris diuisionis. Et tria facit: qꝛ pᵒ exeqt de pulsu diuerso: cuiꝰ diuersitas ꝑcipit in multis pulsibꝰ. Secundo exequit de eo cuiꝰ diuersitas ꝑcipit sub diuersis ptibꝰ arterie. ibi (Diuersitas vō.) Tertio de eo cuiꝰ diuersitas ꝑcipit sub eadē parte arterie. ibi (Ex diuersitate vō pulsus.) ¶ Iuxᵃ pmā ptē est notādū vt vba Aui. reducant ad ordinem: qꝛ ipsa inordinate ꝓponit ꝙ Aui. intēdit hāc distōnē: nā pulsus diuersus cuiꝰ diuersitas in multis pulsibꝰ reperit: aut est currēs cū eq̄li gradatione: aut nō ē currens cū eq̄li gradatōe. Si currit cū eq̄li gradatiōe: aut itersecat in suo motu aut nō: si itersecat in suo motu: aut redit ad silez dispositionē in qua erat prius: aut icipit a magno ⁊ ꝓcedit vsus paruum: aut procedit a paruo versus magnum: ⁊ vterqꝫ istorum duoꝝ modorum: aut intersecatur in medio ante finez aut in fine: construatur ⁊ exponatur textus sicut stat.

Dubᵐ 2ᵐ

¶ Notādū est hoc verbum (Et est cū agit ad hoc.) Diceret aliqs vꝫ ꝙ Aui. icludat oppositū in obiecto. Quia pᵒ dicit ꝙ iste pulsus ē diuersus: postea dicit ꝙ est gradatim equalr currēs: sed pulsuz eq̄liter currere est pulsuz eē equalē: ergo idē pulsus est eq̄lis ⁊ diuersus qd est īpossibile. Dōm ꝙ 2ˣ est eq̄litas: nā q̄daz est absoluta ⁊ hec distīguit ꝯ diuersitatē reptā in pulsu: ⁊ de hac nō ītelligit hic cū dicit equalr currēs: sed de hac tu arguis alia est eq̄litas sꝫ qd: ⁊ talis nō est aliō nisi qdā ordo reptꝰ in diuersitate pulsus sm quez ordo seruat equalr. s. ꝙ quāto dscēdit a magno ad puū ī vna pulsatiōe: tāto adhuc dscēdit ī alia vel ecōuerso ascēdēdo a paruo ad magnū: ⁊ silr de veloci ⁊ tardo ⁊c. ⁊ talis eq̄litas repit ī pulsu q̄ idē est ꝙ vniformitas q̄dā: ⁊ iō pōt exponi ⁊ illiꝰ. s. pulsus diuersi ⁊c. ē diuersus equalr currēs. i. currēs cū ordinata ⁊ eq̄li gradatione.

¶ Diuersitas vō pulsus in multis ptibꝰ vniꝰ pulsus aut est in situ suaꝝ ptiū: aut in motu suaꝝ ptiuz: h diūsitas que est in situ suaꝝ ptiū ē diūsitas ꝓportiōis ptiū vene ad ptes. Et qm̄ ptes sūt sex erit illud qd in eis cadit ex diūsitate silr. Diuersitas āt q̄ est in motu: aut est in velocitate ⁊ tarditate: aut in ꝯsecutiōe ⁊ ꝑuētiōe. s. vt moueat pars eius ante horā sui motus: aut post horā: aut in fortitudine ⁊ debilitate: aut in magnitudie ⁊ ꝑuitate: ⁊ hoc totū: aut curret sm ordinē equalē: aut diūsuz in augmēto ⁊ diminutione: ⁊ illd qdē aut erit in duabus partibus: aut in tribus: aut in quatuor. s. in casu digitoꝝ. Et tu qdez cōponere poteris ⁊ ordinare.

¶ In ista parte determinat de pulsu diuerso: cuiꝰ diuersitas reperitur in multis partibus eiusdem pulsus.

Dubᵐ 3ᵐ

¶ Sꝫ dices tu qd appellat hic Aui. sitū ptiū vene. Ad h dicūt qdam ꝙ appellat ꝑ h sex drīas sitꝰ suaꝝ ptiū. s. añ retro: sursuz deorsum: dextrū ⁊ sinistrū: ⁊ hoc vult dicē Aui. qñ dic ꝙ ptes sūt. 6. Sꝫ nō bene video quō hec diuersitas sentiret añ ⁊ retro ⁊c. nisi velles forte dicere ꝙ sentit prius ⁊ posteriꝰ: ita ꝙ sentiri pus sit sentiri añ ⁊ posteriꝰ post. Sꝫ hoc nō intēdit dicere hic Aui. qꝛ sentiri pus vl posterius ptinēt ad illd mēbrū. s. ad diuersitatē ī motu de qua statim dicet: qꝛ ante horā aliquando post horam sui motus: sed h nō est in situ partiū sed in motu eaꝝ. Et ideo dices aliter ꝙ hic appellat diuersitatē in situ q̄ꝫtū ad diuersitatē dimēsionū q̄ sunt. 6. s. longitudo ⁊ curtitas: latitudo ⁊ strictitas: altitudo ⁊ ꝓfunditas: diuersitas g vnius pulsus in pluribꝰ ptibꝰ vene est partiū vene sm dimēsiones. 6. v. g. qꝛ in vna parte arterie sentiatur longior sub vno digito sub alia curtior ⁊ sub alio digito: ⁊ sic de alijs. 4. dimēsionibꝰ: verūtn̄ adhuc posset saluari aliquo modo ꝙ hoc intelligit per sitū partiū vene diuersitatem. 6. positionum que consequunt corpora sm loca que sunt ante ⁊ retro. s. versus partē syluestrē: ⁊ sic desursum ⁊ deorsum: ⁊ dextris ⁊ sinistris: tamē primam expōnē reputo meliorem: ⁊ tunc subdit diuersitatē que est in motu ⁊ patet.

¶ Ex diuersitate vō pulsus in vna pte est ille q est intersectus ⁊ redituus ⁊ ꝯtinuus. Intersectꝰ autē est ille qui

partē vnā cū paruo motu separat̄ ⁊ partis vni⁹ que ex eo intersecatur cū quiete est cum duo extrema diuersificātur in velocitate ⁊ tarditate ⁊ in similitudine.

¶ In ista pte ꝺterminat de pulsu diuerso cuius diuersitas repit̄ in eadē pte.s.sub vno digito.Et p̊ ꝓmittit diſtōnē huius.Scd̄o ꝺcl'at mēbra diſtōnis.ibi(Intersect⁹ aūt est ille.)Et hec in tres.Primo ꝺcl'at primū.s.itersectū.Scd̄o pulsuꝫ reditiuū.ibi(Reditiuus v̄o.) Tertio pulsuꝫ cōtinuū.ibi(Cōtinuus aūt.)¶ Notādū aūt circa p̄muꝫ ꝙ intersectio pōt dupliciter contingere in pulsu.Uno modo quātū ad percussiones plures.s.quando post primaꝫ percussionē expectatur secūda percussio ⁊ non venit:sed videt̄ quiescere ⁊ postea redit.Alia est itersectio que reperit̄ i vna ꝑcussiōe:ita ꝙ anteq̄ terminet̄ vı̄ interrūpi mot⁹ vt qn̄ est tardus in principio ⁊ in medio videt̄ pausare ⁊ in fine redit velox:⁊ de hoc intelligit hic ⁊ talis pulsus dicitur caprizans vt dicetur infra:q̄ꝛ mouetur ad modum capre que primo tarde ⁊ pigriter:postea pausat ⁊ vltimo mouet̄ velociter ⁊ ꝑcutit cū cornib⁹:sed de vtraq̄ sectione loquit̄.

¶ Reditiuus v̄o est vt pulsus magn⁹ redeūdo fiat paruus in vna parte:deinde in reditu subtili redit.Et huius quidem modi est ille cuius quedaꝫ species in alias ingrediuntur:⁊ hoc est vt sit vnus pulsus sicut duo ꝓpter diuersitateꝫ:aut duo sicut vnus propterea ꝙ alie in alias ingrediuntur.Et istud quidem est ſm sentētiā eorum qui in hoc non conuenerunt.

¶ In ista pte ꝺcl'at qs sit pulsus reditiuus:vn̄ nota ꝑꝑ illā lr̄am q̄ dicit.Cui⁹qdā spēruꝫ ⁊c̄.i.quo apparet mixtio ꝑcussionū:ac si vna ingrederet̄ reliquā:⁊ talis spēs pulsus dı̄ martellinus vel alio nomine bis pulsans:⁊ hic pulsus vı̄ in vna sui percussione facē duas percussiones anteq̄ desistat a primo motu:nam sicut malleus qn̄ percutit super incudinem anteq̄ desistat videtur facere duas ꝑcussiones resaliendo subito sursum ⁊ descendendo:ita ꝙ vı̄ vnus tamē apparet ꝙ sint duo q̄ꝛ est diuersificat⁹:ab aliqbus auteꝫ putatur ꝙ sint duo.tn̄ q̄ꝛ vna percussio subingredit̄ aliaꝫ:ideo vı̄ tm̄ vnus:⁊ in lectione sequēti dicetur quid sit verū de hoc:nā vtrūq̄ est possibile.s.ꝙ natura anteq̄ cesset a motu potest bis mouere:ita ꝙ videbit̄ pulsatio duplex:⁊ possibile est ꝙ sint due:⁊ tamē q̄ꝛ vna videtur subingredi aliam putatur ꝙ sit tm̄ vna.

¶ Cōtinuus aūt est ille cuius diuersitas est ordinata in cōtinuitate nō sensu ꝑcepta separatiōe in eo ad q̄ꝺ ip̄a mutatur ex velocitate ad tarditateꝫ aut ecōtra:aut ad equalitatē aut ineq̄litatē in eis:aut ex magnitudīe:aut paruitate:aut eq̄litate in eis ad aliq̄ꝺ eoruꝫ ad q̄ꝺ mutatur.Et hoc q̄dem est cū ſm sil'itudineꝫ sui procedit. Et est cum accidit vt cum continuatiōe sua sit in aliqbus suaꝝ partiū plus diuersitatis ⁊ in alījs minus.

¶ In ista pte ꝺterminat q̄d sit pulsus ꝯtinuus.Sꝫ sciēdū ad itellectū lr̄e:q̄ꝛ diceret aliqs vı̄ ꝙ Aui.male dicat cū dic̄ ꝙ pulsus cōtinuus est ille cui⁹ diuersitas est ordīata in ꝯtinuitate nō sensu ꝑcepta:q̄ꝛ tūc iste pulsus non ꝺberet poni diuersus a medico eo ꝙ medicinalis speculatio nō trāscēdit sensuꝫ:vt dic̄ Haly.in.z.thegni cō.zz.⁊ ꝑcipue in eis que sensu cōprehendunt̄:⁊ sic est pulsus qui per sensuꝫ tactus ꝑcipit̄.Dōm ꝙ Aui.nō vult hic dicē ꝙ nullo mō ꝑcipiat̄ hec diuersitas per sensum:q̄ꝛ hoc mō veꝝ argueres:sꝫ vult dicē ꝙ nō percipit̄ ita manifeste sicut in differētījs predictis:nec percipit̄ a quolibet:sed a viro exercitato in tactu pulsuū frequēti.q.d.ꝙ aut hec diuersitas ꝑcipit̄ nō manifeste in istis differētījs.s.forti ⁊ ꝺbili veloci ⁊ tardo ⁊c̄.⁊ tūc est pulsus ꝯtinu⁹:vel percipit̄ manifeste:⁊ hoc est dupl'r:aut itersect⁹:aut reditiuus.

¶ De speciebus pulsus diuersi que nomina habent propria. Cap.3m.

Ex eis est gazelans q est diuersus in vna parte cuꝫ fuerit tardatus:⁊ deinde intrinsecatur ⁊ fit velox.

¶ Istud capl'm ꝯsueuit sic itroduci ab aliqb⁹.Postq̄ ꝺterminauit Aui.de differētījs pulsuuꝫ:hic ꝺterminat Auicen.de spēbus ipsoꝝ:⁊ hoc ꝯfirmāt per rubricā que dic̄ capl'm 3m de specieb⁹ pulsus ꝯtinui ⁊c̄.Sꝫ hec itroductio nō est bona:q̄ꝛ sicut apparet per Gal'.in libris de differētījs pulsuū.i.ca.genus ⁊ species ⁊ dr̄ia pulsus nō differūt:sed sunt idē hic:q̄ꝛ iste sūt spēs vel differentie pulsuū:⁊ ideo alij sunt qui dicūt aliter ꝙ prius ꝺterminauit Auic.de differētījs simplicib⁹ pulsuū:hic ꝺterminat de differētījs cōpositis eoꝝ.Et mouent̄ ad hoc dōm ꝑꝑ vnū dcm̄ q̄ꝺ est rubrica que dicit capl'm tertiū de spēbus pulsus cōtinui al's cōpositi.Sed nec isti bn̄ dicūt p̊:q̄ꝛ nō omnes differētie supra determinate sunt simplices:imo alique cōposite:nā in aliqb⁹ eaꝝ cadir diuersitas ⁊ cōparatio diuersoꝝ geneꝝ:⁊ ideo dicebat supra Auic.ꝙ tu potes istas spēs combinare per teipsuꝫ.Itē nō bene dicūt ꝙ hic ꝺtermi net de spēbus vel differētījs pulsuū cōpositis:q̄ꝛ per eos supra ꝺterminate sunt simplices:sed cum hic determinet de multis speciebus supra ꝺterminatis:ideo hic ꝺterminabit ēt de spēbus vel differētījs simplicib⁹.Quapꝑ si iste sunt cōposite ⁊ ille:⁊ ideo isti etiā male dicunt:⁊ illud dcm̄ non est bonū.Et ꝑpter hoc dōm aliter ꝙ postq̄ ꝺterminauit de differētījs generalib⁹ ⁊ cōibus pulsus diuersi:hic ꝺterminat de differentījs eius magis spālib⁹ ⁊ vident̄ iste differētie specialiores ꝑdictis zr.Primo:q̄ꝛ iste cōtinētur sub illis:nam oēs iste continentur sub pulsu diuerso:sed supra nō soluꝫ de diuerso sed ēt de equali vt dicit rubrica supior.Scd̄o dicūtur specialiores:q̄ꝛ iste habēt noīa ꝺterminata ⁊ propria:sed differentie supra ꝺterminate nō:⁊ sic ꝓcedit:q̄ꝛ circa hec duo facit.Primo ꝺterminat de his differentījs pulsuū que hn̄t noīa ꝓpria.Secūdo excusat se a ꝺterminatione alioꝝ pulsuū nō hn̄tium ꝺterminata noīa.ibi in fine capituli.(Pulsuū v̄o compositoruꝫ.) Prima in duas.Primo determinat de vna specie pulsus diuersi:cuius diuersitas reperit̄ in vno pulsu tm̄ ⁊ in vna parte illius pulsus.Secūdo ꝺterminat de illis quoꝝ diuersitas reperit̄ in pluribus partib⁹ pulsus.ibi(Et ex eis est vndosus.)¶ Notādū aūt circa primā partē ꝙ pulsus gazellās ⁊ caprizās idē significāt ⁊ sūt synonyma:q̄ꝛ gaza in arabico idē est ꝙ capriolus in latino:⁊ dı̄ pulsus caprizans ad similitudinem motus caprioli qui primo mouet̄ tarde:postea faciendo saltū videt̄ pausare in aere postea mouet̄ velociter currendo:sic etiam iste pulsus.Deinde cum dicit.

¶ Et ex eis est vndosus:⁊ ipse q̄dē est qui est diuersus in magnitudīe ꝑtiū vene ⁊ eaꝝ ꝑuitate ⁊ eleuatōe ipsaruꝫ ad supiora:⁊ in latitudīe ⁊ in ꝯsecutione ⁊ ꝑcessiōe in pricipio mot⁹ pulsus cū mollitie que est in ipsa:⁊ ipse q̄dē nō est valde paruus:⁊ hꝫ latitudinem quādā ⁊ assimilat̄ vndis:quaꝝ alie alias sequunt̄ ſm rectitudinē cū diuersitate que est iter eas in eleuatiōe eaꝝ ad superiora ⁊ descēsiōe ad iferiora:⁊ velocitate ⁊ tarditate.

¶ In ista pte ꝺterminat de differentījs pulsus diuersi cui⁹ diuersitas reperit̄ in pluribus partib⁹ pulsus:⁊ tria facit.Primo ꝺterminat de his quoꝝ diuersitas attēditur in diuersis partibus pulsus eiusdē.Scd̄o ꝺterminat de his quoꝝ diuersitas attēdit̄ in pluribus pulsib⁹:⁊ cuꝫ hoc pōt attendi in vno tm̄.ibi(Et ex eis est cauda.)Tertio redit ad ꝺterminādum de q̄busdam pulsibus quoꝝ diuersitas attendit̄ soluꝫ in diuersis partib⁹ pulsus.ibi(Et ex eis est bispulsans.)Prima in tres sicut tres sunt spēs pulsus diuersi:q̊rū diuersitas reperit̄ solū in plurib⁹ partib⁹ pulsus.za ibi(Et ex eis ē vermiculosus.)3a ibi(Et ex eis est serrinus.)¶ Notādū ꝙ pulsus vndosus dicitur ad similitudinem motus vndaꝝ ⁊ assimilatur ei in tribus.s.in magnitudine ⁊ paruitate:⁊ q̄ꝛ sicut vna vnda ē maior altera minor:ita vna percussio huius pulsus est maior altera minor.Itē in eleuatione ⁊ ꝺpressione:q̄ꝛ sicut vna vnda mag̃ eleuat̄ q̄ altera:ita vna ꝑcussio magis eleuat̄ q̄ alia.Itē similatur ei in alia diuersitate:q̄ꝛ sicut vnda antecedit aliā sic ꝙ anq̄ alia cesset icipit subsequēs:ita ēt in hoc pulsu:⁊ q̄ꝛ hec diuersitas attēdit̄ in vno pulsu ⁊ nō pn̄t tot diuersitates reperiri in eadeꝫ parte pulsus:ideo hn̄t attendi in diuersis partibus pulsus vnius.

¶ Et ex eis est vermiculosus qui est illis similis:sed est paruus multe spissitudinis:cuius spissitudo existimat̄ velocitas:sed non est.

¶ In ista parte Aui.ꝺterminat de alia specie:⁊ cū hoc de quodam alio pulsu.s.de formicāte qui est idem specie cum eo ⁊ nō differūt ab eo nisi ſm magnū ⁊ paruū.¶ Et notāduꝫ ꝙ pulsus vermiculosus pro tāto dı̄ similis vndoso:q̄ꝛ sicut vndosus dı̄ ad sil'itudinem mot⁹ vndaꝝ:ita ēt vermiculosus dı̄ ad sil'itudineꝫ mot⁹ v̄mis subterranei.s.lumbrici:q̄ꝛ sicut ille mot⁹ est paruus ⁊ spissus ita ⁊ motus hui⁹ pulsus.¶ Scd̄o est notādū de eo q̄ꝺ dicit.(Cui⁹ spissitudo existimat̄ eē velocitas.)Causa hui⁹ est:q̄ꝛ sic̄ dicebat̄ supra velocitas differt a spissitudīe:q̄ꝛ velocitas ꝺbetur pulsui rōne tēporis mensurantis motuꝫ percussionis sed spissitudo debetur rōne tꝑis mēsurantis quietē:⁊ q̄ꝛ plus sentitur per sensum tact⁹ ⁊ tactus

ctus nō pōt bene discernere tēpus quietis a tēpore motus in hoc pulsu:q̄ꝛ tēpus quietis ipsi⁹ est valde breue:ideo in tali pulsu estimaꝛ ꝙ spissitudo sit velocitas subdit:sed nō est sup.ei⁹ spissitudo velocitas:q̄ꝛ tp̄s quietis in hoc pulsu est breue ⁊ tēpus motus ei⁹ est longū nō simpl'r:ꝫ respectu tp̄is q̄etis.Et cā hui⁹ est:q̄ꝛ cā pulsus vermiculosi vt diceꝛ īfra est ɔ̄bilitas virtutis nō ɔ̄bilitas ī vltimo sed ꝓpe illud:mō virtus debilis multū tp̄s ponit in motu vt recuperet de fortitudine qd̄ perdidit q̄ꝫ melius pōt:⁊ ideo est ei⁹ quies breuis:quaꝑꝑ erit multe spissitudinis ⁊ nō velocitatis.

¶ Et formicans q̄dē est valde minor ⁊ vehementioris spissitudinis ⁊ vermiculosi quidem ⁊ formicātis diuersitas in eleuatione ad superiora ⁊ precessione ⁊ consecutione in sensu est manifestior ipsorum diuersitate in latitudine:imo quasi non apparet id.

¶ Pulsus āt formicās dꝛ ad sil'itudinē motus formice q ē paruus ⁊ spissus:⁊ fit a virtute ɔ̄biliori q̄ꝫ vermiculosus ⁊ est minor eo.

¶ Et est ex eis serrinus q vndoso in ꝑtiū diuersitate similaꝛ:⁊ in eleuatione ad superiora:⁊ latitudine ⁊ ꝑcessione ⁊ cōsecutione:sed est durior ⁊ cū duritie ipsi⁹ partes in duritie diuerse existūt.Et serrinus q̄dem est pulsus velox spissus ⁊ durus:cuius partes in magnitudie diastoles diuerse existūt ī duritie ⁊ mollitie.

¶ In ista parte determinat de alia specie pulsus diuersi.¶ Notādum autem ꝙ sicut alie species dicūtur ad similitudinem alicui⁹: ita ⁊ ista species pulsus:nam iste pulsus dicitur serrinus ad similitudinem serre que est instrumentum ad secanduꝫ ligna in trib⁹. Primo in eleuatione ⁊ depressione:q̄ꝛ sicut serra habet quasdam partes eleuatas ⁊ quasdam depressas:ita ⁊ hic pulsus.Secūdo in precessione ⁊ consecutione:q̄ꝛ sicut pars eleuata precedit ⁊ cōcaua sequiꝛ postea iterum eleuaꝛ ita ⁊ hic.Tertio ei similatur in duritie:q̄ꝛ sicut serra habet duritiem:ita ⁊ hic pulsus.

¶ Et ex eis ē cauda soricina:⁊ est ille q ordinaꝛ ī diuersitate suaꝝ ꝑtiū ex diminutiōe ad augmētū:aut ex augmēto ad diminutionē:⁊ cauda q̄dē soricina est cū est in pulsib⁹ multis:⁊ est cū est in vno pulsu in ꝑtib⁹ multis aut in ꝑte vna:⁊ eius diuersitas ꝓpria ē illa que ex magnitudine pendet:⁊ est cū est in cōparatione velocitatis ad tarditatem:aut fortitudinis ad debilitatem.

¶ Mō in ista ꝑte ɔ̄terminat de alijs spēb⁹ pulsus diuersi:quaꝝ diuersitas attēdiꝛ in plurib⁹ pulsib⁹ que ēt pōt attendi in vno tm̄ aliquādo:⁊ duo facit.Primo ponit vnā spēm talis pulsus.Scdo ponit aliā.ibi(Et ex eis est mesali⁹ ⁊c̄.)¶ Circa primā ꝑtē ītelligēdū ꝙ cauda soricina dꝛ ad sil'itudineꝫ caude muris que est in vna sui ꝑte grossa.s.v̄sus caput:⁊ in alia subtilis: sic iste pulsus in vna sui parte est magnus ⁊ in alia paruus:⁊ hic pulsus aliq̄ñ reperitur in multis pulsib⁹:ita ꝙ est cōpositus aliquādo.v̄.g.quando incipit a magno ⁊ tendit versus paruū:tunc prima diastoles est magna:secūda minor:⁊ tertia adhuc minor quousq̄ꝫ venit ad minimam vel ecōuerso.aliquādo aūt in vna parte eiusdem pulsus sub vno digito sicut quando percussio incipit magna ⁊ in medio sui minor ⁊ in fine minima vel ecōuerso incipiendo a paruo versus magnum.

¶ Et ex eis est mesalius:⁊ ipse q ex diminutiōe ꝓcedit ad aliquē terminū in augmēto:postea reclinaꝛ inferi⁹ ad suum ordinem donec ad primum terminū diminutiōis perueniat.Est ergo sicut due caude soricine que continuanꝛ apud maiores eius extremitates.

¶ In ista parte ipse ɔ̄terminat de alia specie pulsus:iste pulsus sic vocaꝛ mesalius ad similitudinē sicut ⁊ alij pulsus:q̄ꝛ dicitur ad similitudinem duaꝝ caudaruꝫ soricini que in principio est subtilis ⁊ in medio grossior ⁊ in fine subtilis:⁊ sicut reperiꝛ iste pulsus qui īcipit a paruo ⁊ tendit ad magnū ⁊ iterum redit ad paruū:ita etiaꝫ posset esse econuerso.s.ꝙ incipiat primo a magno ⁊ tendit versus paruum:deinde rediret ad magnū:ac si due caude muris ɔ̄iūgerētur in extremitatib⁹ subtilib⁹:lꝫ de hoc non faciat mētionē:⁊ cāe omnium istorum infra apparebunt.¶ Ulterius ɔ̄beris scire ꝙ littera exterior habet mesalinus.i.acualis:⁊ dicitur sic ad similitudinem cuiusdā acus que est curuata existēs grossior in medio q̄ꝫ in extremitatibus qua in terra saracenoꝝ vtunꝛ sutores suseuoꝝ.

¶ Et ex eis est bispulsans:⁊ in ipso q̄dē discordati sunt medici.Sūt enim q̄dā qui ip̄m vnū pulsum ponunt diuersum in precessione ⁊ ɔ̄secutione:⁊ sunt alij q ponūt ip̄m duos pulsus:quoꝝ vnū alteꝝ cōsequiꝛ ⁊ ad vltimū iter eos nō existit tp̄s qd̄ dilatetur ad colligēdū systolem:deinde diastolē.Non enī omne ex quo consequunꝛ due percussiōes opꝫ vt sint duo pulsus:alioq̄n ille cuius intersecaꝛ diastoles ⁊ deinde redit esset duo pulsus:neqꝫ etiam oportet vt sint duo pulsus nisi cuꝫ incipit ⁊ diastoles:⁊ postea redit ad fundū faciēdo systolem:deinde redit iterum ⁊ diastolem facit.

¶ In ista parte ɔ̄terminat de pulsibus quoꝝ diuersitas attēdiꝛ in diuersis partib⁹ pulsus solū.Et tria facit sicut tres sunt hmōi gn̄a pulsuum.Scōm ponit ibi(Et ex eis est quietē habens.)Tertium ibi(Et ex istis quidem capitulis.)¶ Notandū ꝙ iste pulsus diciꝛ bispulsans:q̄ꝛ bis pulsat anteq̄ꝫ quiescat:⁊ ꝺm aliam translationeꝫ iste pulsus alio nomine diciꝛ martellinus ad similitudineꝫ motus martelli quādo percutit ⁊ resilit.Et dicit ꝙ sunt q̄dā medici q dicūt ꝙ sunt duo pulsus ⁊ soluit ꝙ est pulsus vnus:⁊ hoc accidit q̄ꝛ anteq̄ꝫ desistat motus vnus subsequiꝛ quidaꝫ motus anteq̄ꝫ alter incipiat:tamē vnus motus est:q̄ꝛ tēpus quietis nō est tm̄ ꝙ possit fieri diastoles ⁊ cadat sufficiens tempus quietis in medio:sed vnus motus subingreditur alterum vt dictum est.

¶ Et ex eis est q̄etē hn̄s ⁊ cadēs in medio quos ꝑdiximus.Sed differentia inter cadenteꝫ in medio ⁊ gazelanteꝫ est ꝙ gazelantis secunda ante venit q̄ꝫ cōpleatur prima:sed in cadente in medio est pulsus qui venit in tempore quietis cum compleꝛ percussio prima.

¶ In ista ꝑte ɔ̄terminat de alijs spēbus pulsus diuersi quas ꝑmisit in hoc capitulo de pulsu diuerso:⁊ dicit ꝙ gazelantis secūda.i. percussio ante venit q̄ꝫ compleatur prima.s.percussio.

¶ Sꝫ tu dices nō vꝛ ꝙ scd̄a ꝑcussio possit aduenire in gazelāte añq̄ꝫ prima cōpleaꝛ siue desistat:q̄ꝛ cū inter illas duas ꝑtes sit quies media nō pōt esse ꝙ vna veniat anteq̄ꝫ altera cōpleatur.Dōꝫ ꝙ hꝫ est ꝓpterea quia in pulsu gazelante non est nisi vna diastoles sensu percepta:similiter ⁊ in pulsu cadēte in medio:sed in eo est maior quies q̄ꝫ in gazelante:⁊ non est alia differentia inter eos. Dubiū p̄m

¶ Et ex istis q̄dē capitulis sunt pulsus spasmosus ⁊ tremulus ⁊ retortus q filo qd̄ torqueꝛ assimilaꝛ ⁊ est ex capitulo diuersitatis in ꝑcessiōe ⁊ in ɔ̄secutiōe ⁊ in situ ⁊ in latitudie:⁊ chordosus q̄dē ē ex sūma retorti ⁊ sil'aꝛ tremulo:sed tm̄ in tremulo diastoles est magis occulta:et sil'r exitus ab equalitate situs in eleuatione ad sup̄iora est in retorto occultior:sed tēsio in chordoso est manifesta ⁊ est cū eius torsio est ad vnam parteꝫ tm̄.Plurimū v̄o tales accidūt q̄les isti.s.chordosus ⁊ retort⁹ ad vnū latus declinans in egritudinibus siccis.

¶ In ista parte ɔ̄terminat de alia specie pulsus.Et notandū ꝙ isti pulsus dicūtur ad similitudinem sicut ⁊ alij:nā spasmosus pulsus est ille in quo percipiꝛ arteria contrahi sicut contrahiꝛ vermis in spasmo:ꝫ pulsus tremulus:vt dicit Gal'.in libro de differētijs pulsuum:est ille in quo arteria videtur tremere sicut tremeret man⁹ vel aliud.Retort⁹ pulsus est in quo torqueꝛ arteria:⁊ q̄ꝛ in oī tractione est quedaꝫ contractio:ideo talis pulsus est de genere spasmosi:⁊ pulsus chordosus qui assimilatur chorde retorte.

¶ Sꝫ tu dices vꝛ ꝙ in pulsu tremulo sit diastoles manifestior q̄ꝫ in spasmo primo auctoritate Gal'.qui hoc ponit ad l'ram in libro de differētijs pulsuū.ca.xi.Preterea hoc arguiꝛ rōne:q̄ꝛ quāto arteria magis eleuaꝛ in pulsu tanto diastoles est magis manifesta: ſꝫ in pulsu spasmoso arteria non pōt multū eleuari eo ꝙ est dura:in tremulo aūt pōt multū eleuari q̄ꝛ est humida:⁊ per ɔ̄n̄s erit ī pulsu tremulo diastoles magis manifesta.Ad hoc pōt respōderi dupliciter.Uno mō:q̄ꝛ argumēta veꝝ concludunt ⁊ maxime ꝑꝑ v̄ba Gal'.⁊ tunc dicam ꝙ illud qd̄ dicit hic Aui.nō est veꝝ:sed l'ra Aui. est hic corrupta:aut ꝑꝑ vitiū trāslationis vel scriptoris:q̄ꝛ vbi dicit in tremulo dꝫ dicere in spasmo:⁊ hoc etiā apparet per illd̄ qd̄ subdit.(Et sil'r exitus ⁊c̄.)vbi dicit ꝙ eleuatio ad sup̄iora in pulsu spasmoso vel retorto est occultior:si aūt illud primū veꝝ est nō dixisset ⁊ similaꝛ:sed dixisset ecōuerso.Alio mō pōt dici volēdo saluare l'ram ꝙ diastoles pōt dici manifestior z'.Uno° q̄ꝛ sit durior Dub^m 2^m

⁊ mag̃ resistẽs tactui: ⁊ isto mõ magis sentiaṫ. Alio° põt dici manifestior: nõ q̄ magis sentiaṫ durities ⁊ resistẽtia: sed q̄ mag̃ eleuatur sursum: tũc dico ꝙ p̊ modo diastoles ẽ manifestior in spasmo: ⁊ hoc mõ hic loquitur Aui. sed secundo modo est manifestior in tremulo: ⁊ hoc modo intelligit Gal. ⁊ ratio facta supra.

¶ Pulsuum v̊o compositoruꝫ species q̄si infinite sunt: ⁊ neqꝫ habentes nomina.

¶ In ista parte excusat se Auicen. a determinatione pulsuum specierum compositorum que nomina non habent.

Dub^m 3^m ¶ Sꝫ diceret aliq̄s nũq̄d oẽs iste spẽs pulsus supra ꝺterminate sint simplices vel cõposite. Et ad h̃ dõm ꝙ pulsus põt dici cõposit⁹ 2^r. Uno° q̄ in pulsu sint plures d̃ie pulsuuꝫ: ⁊ hoc mõ nõ opꝫ ꝙ oẽs pulsus species sint composite ex diuersis spẽbus vt ille qui in vna parte eiusdem pulsus reperiuntur: sed possunt eẽ simplices. Alio° põt diuidi aliquis pulsus compositus: q̄ tactus in eo nõ percipiat vniformitatẽ sed difformitatẽ: ⁊ hoc modo omnes pulsus p̃dicti possunt dici cõpositi: q̄ oẽs sunt de genere pulsus diuersi.

¶ De primo q̄ ex speciebus pulsus est nãlis. Cap. 4^m.

Cuiusqꝫ generum prenominatoruꝫ in quo est superfluitas augmenti vel diminutionis naturalis est equalis nisi fortis: quoniam naturalis in eo est augmentatus.

¶ Hoc capl'm põt ad superiora 2^r continuari. Uno mõ sic. Postq̄ ꝺterminauit de specieb⁹ ⁊ differẽtijs pulsus: hic ostendit quis est nãlis ⁊ quis ĩnãlis inter p̃dictas spẽs. Uel aliter. Postq̄ ꝺterminauit de differẽtijs ⁊ spẽbus ꝓprijs pulsuũ: hic ꝺterminat de cõibus. Propter q̄ð sciendũ ꝙ duplex modus diuisionis põt cadẽ in pulsu. Unus ẽ ꝑ differẽtias eẽntiales ⁊ ꝓprias: ⁊ hic modus traditus est supra. Alius est modus diuidẽdi per d̃ias cões que nõ solum cõicant pulsui: sed ẽt oĩb⁹ alijs operationib⁹. s. per eẽ nãle ⁊ ĩnaturale: vt Aui. sufficiẽter ꝺterminet totã cognitionẽ pulsuuꝫ: iõ determinauit de pulsib⁹ quãtũ ad vtrũqꝫ modũ diuidendi pulsum ip̃m: ⁊ vtraqꝫ istaꝝ cõtinuationũ est bona. Intẽtio igitur Auicẽ. in hoc capl'o est ostẽdere quis pulsus est nãlis ⁊ q̄s ĩnãlis. Et duo facit. Primo ostẽdit hoc in differẽtijs pulsuum que recipiũt augmẽtum ⁊ diminutionẽ. i. que h̃ñt extrema cõtraria ⁊ mediuꝫ ĩter ea. Scðo ostendit hoc in his que nõ recipiũt augmẽtum nec diminutionẽ. s. que nõ habẽt mediũ sed solũ extrema. ibi (Alioꝝ v̊o generum.) Prima in duas. Prĩo ostẽdit quis pulsus inter predicta est simpl'r nãlis. Scðo ostẽdit quis pulsus nõ est simpl'r nãlis. ibi (Et si aliq̄ð.) ¶ Iuxta primã partẽ notandũ ꝙ si bñ cõsiderenṫ decem gñ̃a pulsuũ prius ꝺterminata: quedã eoꝝ habẽt augmẽtuꝫ ⁊ diminutionẽ ⁊ mediũ: ⁊ quedã nõ. Augmẽtũ enĩ ⁊ diminutio nõ dicunṫ nisi per respectũ ad mediũ. Itẽ ꝙ fit augmẽtũ vel a quo fit diminutio. h̃ñtia mediũ sunt illa que sumunṫ ex quantitate vt lõgus et curtus ⁊ latus ⁊ strictus ⁊ altus ⁊ velox ⁊ tardus: ⁊ rõne quietꝭ vt rarũ ⁊ spissuꝫ: ⁊ q̄ð sumiṫ ex tactu vt cal'm ⁊ fridũ: ⁊ durũ ⁊ molle: sed in genere sumpto ab eq̄li ⁊ ineq̄li nõ est mediũ: nunc autẽ ĩter genera h̃ñtia mediũ solũ mediũ est nãle in oĩbus p̃terq̄ in forti et debili in quo fortis est nãlis ⁊ nõ mediũ inter ipsa. Rõ aũt q̄re solum mediũ est nãle in alijs oĩb⁹ generib⁹ h̃ñtib⁹ mediũ est: q̄ sicut apparet p̊ de accñti ⁊ mor. cap. 2. omne nãle est tẽperatum: ⁊ hoc vult Gal. in 2ª parti. afor. illo afor. 51. Scðm multuꝫ ⁊ repente ⁊c. nũc autẽ medium inter extrema est temperatũ ⁊ extrema distemperata: ergo oẽ q̄ð hꝫ rõnem temperati est naturale. Rõ aũt quare naturale fundatur in tẽperamento est: q̄ omne nãle ordinatur in opus terminatũ: ⁊ q̄ solũ tẽperamentũ facit opus terminatũ: intemperatũ autem corrumpit magis ip̃m: ⁊ omne temperatum cõsistit in medio: ideo ille pulsus qui est equalis. i. mediocris inter genera pulsuuꝫ prius noĩata habentia mediũ est naturalis. Subdit autem vlterius excepto forti: q̄ illud q̄ð est medium in illo genere nõ est naturale: sed extremum. s. pulsus fortis.

Dubium ¶ Sꝫ tu dices ꝯ. q̄ hoc nõ põt fugere quin rõ naturalitatis sit quia existat in medio: ⁊ iõ ille qui erit equalis vel mediocris ĩter fortẽ ⁊ debilẽ erit nãlis. Dõm ꝙ sine dubio de rõne nãlitatis est vt dĩ p̊ de accñti ⁊ morbo eẽ in tẽperamento: ⁊ omne tẽperamẽtũ est mediũ inter extrema. Sꝫ aduertẽdũ ꝙ de rõne medij sunt duo. Primũ est ꝙ ip̃m eque distet ab extremis. Scðm est ꝙ ip̃m medium habeat aliquã potẽtiã ⁊ virtutẽ: ⁊ hoc est q̄ð cõsueuit dici ꝙ 2^x est mediũ. Nã q̄ðdaꝫ est medium ƀm sitũ sicut isto mõ: terra est mediũ mũdi: q̄ est situata in medio mũdi. Aliud est mediũ ƀm v̊tutẽ: ⁊ hoc mõ corpus celeste est mediuꝫ inter ista ĩferiora ⁊ intelligẽtias: q̄ in ipso sunt virtutes oĩum inferioꝝ. Nũc autẽ hoc scðm. s. habere potẽtiã vel virtutẽ est formalius in medio: in eq̄distãte autem ab extremis est mãle magis: ⁊ q̄ genus fortitudis pulsus est sumptũ a virtute: ideo sumiṫ ab eo q̄ð est formalius ĩ medio: ⁊ q̄ pulsus fortis est augmẽtat⁹ cũ pulsus sit op̃atio virtutis: ideo operatio virtutis est augmẽtata: ⁊ q̄ fortitudo virtutis insequiṫ tẽperamẽtum cõcluditur ꝙ pulsus fortis sit vere mediuꝫ ⁊ simpl'r naturalis cũ sumaṫ ex dispositione virtutis: ꝙ autem magis augmẽtatũ in virtute sit magis nãle: ⁊ cuꝫ pulsus fortis sit h̃mõi: ⁊ nõ dabiṫ medium ĩter debilẽ ⁊ fortem: ideo bene dicit Auic. ꝙ solũ pulsus fortis inter extrema h̃ñtia medium est naturalis.

¶ Et si aliq̄ð alioꝝ geneꝝ non augmentum prebuerit nisi fortitudinis augmentum seq̄ẽs ⁊ factũ fuerit maius. verbi gratia ipse erit naturalis propter fortem.

¶ In ista p̃te ostendit q̄s est pulsus simpl'r nãlis sed approximans ei. ¶ Iuxta q̄ð notãdũ ꝙ ex his v̊bis vult ostendere q̄s est pulsus qui magis hꝫ de nãlitate inter extrema alioꝝ geneꝝ pulsus a forti ⁊ debili: cũ dictuꝫ sit ꝙ in omnib⁹ alijs generib⁹ q̄ð est mediuꝫ est simpl'r naturale: mõ si erit aliquod extremum magis participãs de ratione medij q̄ꝫ aliud extremũ poterit dici nãle: lꝫ non sit simpliciter naturale ⁊ in comparatione ad mediuꝫ cuꝫ deficiat ab eo in naturalitate: saltẽ erit naturale respectu alteri⁹ extremi. Nunc autẽ talis est pulsus magnus: q̄ magnus pulsus magis insequtur temperamẽtum virtutis q̄ꝫ paruus: nam cum in magno pulsu fit augmentũ ƀm omnes dimẽsiones ⁊ in paruo defect⁹: ⁊ ideo lꝫ pulsus magnus nõ sit naturalis respectu fortis nature mediocris inter paruum ⁊ magnũ saltem est naturale respectu parui. ¶ Ulterius notãdum de eo q̄ð dicit (Nisi sequens augmentum fortitudinis) ꝙ lꝫ tale extremum insequatur augmẽtuꝫ fortitudinis: tamẽ pulsus magnus non est ꝓpter hoc simpliciter nãle sicut est pulsus fortis vel mediocris in magnitudine: cui⁹ rõ est: q̄ pulsus magnus insequitur temperamẽtum complexionis eo ꝙ fit a necessitate. i. caliditate augmentata: q̄ necessitas augmentata est malitia complexionis calide: talis autem necessario deijcitur vel saltem diminuit actum virtutis cuꝫ pulsus sit effectus virtutis vitalis ad conseruãdũ ⁊ regẽdũ calorẽ nãlem: ideo deficit a naturali ⁊ sic pulsus magnus non est simpliciter naturalis: sed respectu parui.

¶ Aliorum v̊o generum que neqꝫ augmentum neqꝫ diminutionem tolerant naturalis est mediocris ⁊ ordinatus: ⁊ qui est boni ponderis.

¶ In ista parte ostendit quis pulsus est nãlis in alijs generib⁹ que nõ h̃ñt mediũ ĩter extrema. ¶ Iux̃ q̄ð notãdũ ꝙ ĩter gñ̃a pulsuũ supra posita sũt aliq̄ ĩter quoꝝ ꝯ̃ria nõ est mediũ: nã ĩter equale ⁊ ineq̄le nõ ẽ mediũ nec inter ordinatum ⁊ inordinatum: q̄ h̃ñt rõnem priuationis ⁊ habitus inter que non est medium. sil'r nec ĩter pulsum boni põderis ⁊ mali põderis: sicut nec ꝓprie ĩter bonuꝫ et malũ: ⁊ h̃ tria gñ̃a tangit h̃. modo in talibus illud q̄ð hꝫ rõneꝫ habitus est nãle vt pulsus medius. i. equalis ⁊ ordinatus ⁊ boni ponderis: sed opposita istoꝝ sunt ĩnaturalia: ⁊ ratio huius est: q̄ eq̄le est illud q̄ð est in temperamento: omne autẽ naturale est temperatũ: quapꝑ equalis pulsus erit. Simil'r pulsus naturalis est ordinatus: q̄ natura ordinate procedit in suis operationib⁹: ⁊ cũ pulsus sit opus nature: ideo ⁊c. Similiter pulsus boni põderis pertinet ad pulsum naturalem: q̄ bonum pondus in pulsu non est aliud nisi bona coequalitas ⁊ proportio inter pulsum ⁊ illum cuius est: sed effectus nature sunt proportionati: quare ⁊c.

¶ De causis specierum pulsus predictaꝝ. Cap. 5^m.

Causaꝝ pulsus quedã sunt cões necessarie essentiales in cõstitutione pulsus ingredientes: ⁊ vocãtur contentiue: ⁊ quedam sunt in constitutione pulsus non ingredientes.

¶ Postq̄ Auic. determinauit de differẽtijs pulsuũ: in ista p̃te ꝺterminat de causis eoꝝ. Prĩo ꝺterminat de eis in gñ̃ali. Scðo in speciali mag̃ applicãdo istas causas ⁊ diffõnes pulsuũ. ibi (Cũ instr̃m fuerit obediens.) Prĩa in duas. Prĩo ostẽdit quot ⁊ qui sunt modi gñ̃ales causaꝝ pulsus. Scðo cõparat eas adinuicẽ. ibi (Et harũ quidẽ causaꝝ.) Prĩa ĩ duas. Prĩo p̃mittit diuisionẽ generalẽ causaruꝫ pulsus. Scðo subdiuidit vnũquodqꝫ mẽbrum. ibi (Et harum quidẽ ⁊c.) ¶ Iuxta q̄ð notãdũ ꝙ iste cause quas hic ponit dicunṫ cões: q̄ cõicant oĩbus generibus pulsuuꝫ ⁊ insunt oĩ s̃bto eius. dicunṫ autem necessarie: q̄ sine ipsis non potest esse pulsus. dicũtur autẽ essentiales: q̄ ab ipsis ĩmediate pulsus dependet ⁊ ingrediũtur eius cõstitutionem: sed alie cause siue sint nõ cões oĩb⁹ pulsib⁹ siue non necessarie: ita ꝙ pulsus possit esse sine eis nec ab eis depẽdeat dicunṫ nõ ꝯtentiue. ¶ Scðo notãdũ ꝙ duplex est diuisio cãruꝫ pulsus. Una est ƀm habitudinẽ cãruꝫ ad pulsuꝫ: ⁊ hec ponit h̃ ab Aui.

ab Aui. ꝙ cārū alie sunt cōtētiue alie nō cōtentiue. Alia est diuisio cārū in cōparatione ad sbm: ⁊ hec ponit a. H. in itroductorio pulsuū. ca. 2. ꝙ alie sunt nāles: alie ꝯ nām: alie medie inter eas ⁊c̄.

Et har̄ qdē alie sunt inseparabiles quar̄ ꝑmutatione ꝑmutat̄ iudiciū pulsus ⁊ vocantur cause iseparabiles: ⁊ alie sunt seꝑabiles q̄ vocant̄ mutātes absolute.

In ista parte subdiuidit membra diuisionis. Primo causas non contētiuas. Secūdo causas contentiuas. ibi (Cōtētiue v̄o.) Jux̄ primam partē notandū ꝙ cause cōtentiue pulsus sunt cause non necessarie a quib⁹ non dependet eē pulsus: nec ingrediunt̄ ei⁹ eēntiam: ita ꝙ in hoc cōicant tñ habent alterare pulsum: ⁊ istar̄ qdā sunt īseparabiles: q2 impossibile est corpus humanū esse sine ipsis vt cōplexio etas sexus ⁊c̄. impossibile est corpus humanū esse sine istis: ⁊ ipsa habēt permutare pulsum vt dicetur infra. Separabiles cause sunt que nō necessario corpus humanū cōsequunt̄ vt somnus aq̄a ⁊ similia: que possunt pulsum permutare: ⁊ tales sūt separabiles que dicuntur cause permutantes corpus absolute.

Cōtentiue v̄o cause sunt tres virtus vitalis que est in corde mouēs pulsū: ⁊ tu qdē iā sciuisti eā in caplo de virtutib⁹. Et secūda est instr̄m ⁊ est vene pulsatiles q̄s iā sciuisti cū numerauimus mēbra. Et tertia est necessitas extinguēdi: ⁊ est aduenīēs per quātitatē notā extictionis que renouat̄ in termino caloris opposita i suo incendio: aut extinctione: aut equalitate sua.

Hic subdiuidit causas contentiuas. Et primo ponit tres causas que dicunt̄ cōtētiue ⁊ essentiales ingredientes essentiā pulsus. s. virtus que est causa efficiens pulsū ⁊ instr̄m qd̄ est arteria ⁊ finis qui est necessitas. Et ratio quare hec tria requirūtur est q2 pulsus est quidam motus: nunc autem ad motum concurrunt tres. s. mouens a quo ꝓgreditur motus: mobile in quo fundatur motus: ⁊ finis ꝓpter quem mouet: nūc autem finis non est oꝑatio cuiuscūq3 sed virtutis ⁊ nō cuiuscūq3 virtutis sed vitalis: nā pulsus est motus factus ꝓpter regimen spiritus vitalis vt supra dicebat̄. vocat autē arteriam instrumentū: q2 membra in relatione ad virtutem dicūtur instrumenta sicut martellus in comparatione ad artē fabri: ⁊ ideo arteria dicitur instrumētum pulsus in relatione ad virtutem: est autem subiectum motus pulsus in se. vocat autem causam finalem necessitatem: q2 finis imponit necessitatem his que sunt ad finem: hec aūt necessitas est caliditas spūs superflua: ⁊ iō factus est motus pulsus vt faciat calorē spiritus remanere in sua temperie propter euentationem factam in spiritu: nam caliditas excedens in spiritu si permaneret ipsum corrumperet: hec autē calitas vel necessitas ꝙ idē est hic est triplex. s. vehemēs augmentata ⁊ diminuta ⁊ mediocris: ⁊ has tres tangit.

Et harum quidem causarum contentiuarū operationes mutantur s̄m id qd̄ adiungitur eis ex causis inseparabilibus ⁊ mutantibus absolute.

Modo comparat ipsas causas ⁊c̄.

De his que proueniunt ex causis contentiuis solummodo. Cap. 6m.

Cum instr̄m fuerit obediēs sui lenitate ⁊ virtus fortis ⁊ necessitas ad extinguendū vehemens erit pulsus magnus. Verūtñ necessitas iuuantior his tribus est ad hoc.

Postq̄ ꝺterminauit de causis pulsuū in generali: in ista ꝑte determinat de eis in speciali. Primo determinat de causis contētiuis pulsuum. Secūdo de non contentiuis. ibi (Musculor̄ v̄o pulsus.) In isto autē primo capitulo solum est eius intentio ꝺterminare de causis a quibus īmediate ⁊ per se dependet esse ipsius pulsus ⁊ valde inordinate loquitur hic ꝓpter qd̄ diuidere opꝫ sic̄ possibile est. Dicemus ꝙ istud capl'm diuiditur in ꝑtes duas. Primo ergo ostendit que sunt cause contentiue quorūdam generum pulsuū que sumuntur magis a vera natura pulsus. Secūdo excusat se de ꝺterminatione causarum trium generū pulsus que magis se tenent a parte arterie vt est pulsus plenus ⁊ vacuus: cal's ⁊ frigidus: eleuatus ⁊ depressus. ibi (Causa quidem pleni ⁊ vacui.) Prima in tres. Primo ꝺterminat de causis generum pulsus quādo nō habent multas species sub se contētas. Secūdo determiat de causis cuiusdam generis qd̄ multas hꝫ species sub se contētas s. de causis pulsus diuersi sub quo comprehēditur pulsus gazelās vndosus serrinus ⁊c̄. ibi (Et diuersitatis qdem causa.) Tertio determinat de causis cuiusdā alterius generis habētis paucas species. s. boni ⁊ mali pōderis. ibi (Causa autē pulsus mali pōderis.) Prima in duas. Primo ꝺterminat de causis gener̄ pulsuum que non attēdunt̄ rōne subiecti pulsus. Secūdo determinat de causis gener̄ pulsus que considerant̄ rōne subiecti. s. arterie. ibi (Et cause duritiei pulsus.) Prima in quatuor. Primo determinat de causis quorūdam gener̄ pulsus in qbus est aliqua cōuenientia. s. pulsus magni ⁊ parui: velocis ⁊ tardi: spissi ⁊ rari. Scd̄o determinat de causis pulsuū sumptor̄ rōne dimēsionū: ⁊ hoc est primū genus pulsus. s. lōgi ⁊ curti: lati ⁊ stricti: alti ⁊ ꝓfundi siue deꝑssi. ibi (Longitudinē quoq3.) Tertio q2 nō ꝑfecte posuerat causas pulsus spissi ⁊ rari redit ad ponendū eas cōplete. ibi (Spissitudis aūt causa.) Quarto ꝺtermiat de causis pulsus ꝺbilis. icipit ibi (Cause v̄o ⁊c̄.) Pr̄ia in duas. Pr̄io ponit causas illor̄ triū generū singul'r ⁊ distincte acceptor̄. Scd̄o ponit causas eor̄ cōbinator̄ adinuicē. ibi (Si aūt fuerit virt⁹ fortis.) Pr̄ia in tres. Pr̄io ponit causas pulsus magni ⁊ p̄ui. Scd̄o velocis ⁊ tardi. ibi (Si v̄o necessitas fuerit ml'ta.) Tertio spissi ⁊ rari. ibi (Q2 si virt⁹ fuerit debilis.) Prima in duas. Primo ponit cās pulsus magni. Scd̄o ponit cās pulsus parui. ibi (Q2 si virt⁹ fuerit ꝺbilis.) Notādū ꝙ pulsus dr̄ magn⁹ qñ arteria extēdit̄ s̄m oēm sui dimēsionē. s. lōgū latū ⁊ altū: hoc aūt fit qñ iste tres conditiones cōcurrūt simul quas ponit. s. ꝙ virt⁹ que est agēs principale sit fortis: q̄re tūc pōt vincere resistētiā ei. Item ꝙ instr̄m sit obediens agēti: ita ꝙ arteria nō sit dura ⁊ resistens sꝫ leuis. Tertio ꝙ sit necessitas augmentata: q2 quāto finis est itēsior tāto mag̃ mouet agētē: ⁊ iō quāto caliditas est multū augmētata tāto mag̃ trahit̄ de aere ⁊ forti⁹ mouet̄ virt⁹ ad ipꝫ expellēdū.

Sꝫ tu dices nō vr̄ bñ dcm̄ ꝙ ad magnitudinē pulsus arteria debeat eē lenis: q2 lenitas īpedit extēsionē ⁊ magnitudinē pulsus: et ideo dicit Gal'. in libro de differētijs pulsuū: q2 arterie sunt lenes in feminis: ideo hñt pulsū paruū. Preterea nālitas in reb⁹ p̄supponit mediū: ergo arteria mag̃ dꝫ eē obediēs nāe ad motū pulsū faciēdū qñ est media iter duritiē ⁊ lenitatē q̄ qñ est lenis cū lenitas sit extremū. Dd̄m ꝙ duplex est lenitas. Una est ex multitudīe humiditatis īdigeste aquose disperse ꝑ membra ⁊ talis reperit̄ in arterijs feminar̄: ⁊ hoc facit potius ad inobediētiā instr̄i īpedientis motū ꝓpter eius superfluā humiditatē: ⁊ de tali intelligit Gal'. Alia est lenitas que causat̄ ex dispersione bone humiditatis sufficiēter in mēbris: ⁊ de tali loquit̄ hic Aui. ⁊ hoc nō hꝫ rōnem extremi: sed medij inter primam lenitatem ⁊ duritiem: quare ⁊c̄. — Dubiū p^m

Q2 si virtus fuerit debilis pulsus paruitas eā ꝓculdubio sequetur. Et si cum hoc instrumētum fuerit durū ⁊ necessitas pauca erit minor. Est etiā cū durities efficit paruitatē: ſꝫ tamē paruitas cui⁹ causa est durities separat̄ a paruitate: cuius causa est debilitas per h̄ ꝙ est durus ⁊ nō debilis: ⁊ breuitas eius ⁊ ꝓfunditas nō est multa sicut est cū est virtus debilis. Pauca quoq3 necessitas paruitatē efficit: ſꝫ debilitas ibi nō erit.

In ista parte determinat de causis pulsus parui. Et p̊ ponit causas. Scd̄o comparat ipsas adinuicē. ibi (Et neq3 est aliq̄ har̄ triū.) Juxta qd̄ sciendū ꝙ virtus ꝺbilis est causa paruitatis pulsus: ⁊ causa est: quia propter sui debilitatem non potest nisi paruū arteriam extendere: ⁊ ideo dato ꝙ essent alie cause si virtus debilis esset pulsus esset paruus. Et ex hoc apparet differentia inter pulsum magnū ⁊ paruum: q2 ad magnū requirunt̄ oēs iste tres cause supradicte: sed ad faciēdum pulsū paruū sufficit tm̄ vna causa.

Et neq3 est aliqua har̄ triū que plus efficiat paruitatem q̄ debilitas. Et paruitas qdem duritiei cū virtute plus est q̄ paruitas priuationis necessitatis cum virtute. Virtus nāq3 cū priuatione necessitatis nō minuit multū ex equali: quoniam a diastole prohibentē nō hꝫ. Et nō declinat ad hoc vt nō multū super tēperamētū addat: nisi ideo ꝙ nō multā hꝫ necessitatem.

In ista ꝑte cōparat iter illas causas. Juxta quā ꝑtē notādū ꝙ ex dictis pōt colligi dr̄ia inter causas pulsus magni ⁊ parui. Una est: q2 ad magnitudinē pulsus reqrunt̄ ille tres cause simul. s. virt⁹ fortis lenitas arterie ⁊ necessitas augmentata: sed ad p̄uitatē sufficit priuatio alicui⁹ istar̄ causar̄: ⁊ quāto plures ꝺficiūt tanto erit minor. Scd̄a dr̄ia est: q2 iter tres causas p̄dictas plus fac̄ necessitas augmētata ad magnitudinē pulsus q̄ aliqua aliar̄: sed ad pulsum paruū min⁹ facit p̄uatio necitat̄: mag̃ aūt fac̄ ꝺbilitas v̄tutis.

Sꝫ dubitat̄ hic de duob⁹. Pr̄io quare ad pulsū magnū reqrunt̄ — Dub^m 2^m

ille tres cause: ad paruū aūt sufficit solū priuatio vnius earum.

Dub^m 3^m ¶ Scd̄o dubitat: q̄re exquo magna necessitas magis facit ad magnitudinē pulsus q̄ aliq̄ aliaꝝ: priuatio necessitatꝭ nō mag̃ facit ad puitatē pulsus q̄ aliqua aliaꝝ. Et vr̄ ꝙ mag̃ faciat q̄ d̄bilitas virtutis: q2 q̄lis cōparatio est multe necessitatꝭ ad magnitudineꝫ pulsus eadē est diminute necessitatis ad puitatē ei⁹: sꝫ multa necessitas ad magnitudinē in pulsu est mag̃ q̄ aliq̄ aliaꝝ: ergo ei⁹ p̄uatio magis faciet ad paruitatē. ¶ Ad hoc dr̄ꝫ sic dicit Aui. in l̄ra: q2 ad pulsus magnitudineꝫ p̄io facit multa necessitas. Scd̄o fortitudo virtutis. Tertio minus q̄ aliq̄ obediētia instr̄i. Et rō hui⁹ est: quia magnitudo in pulsu est sicut cōditio positiua: sꝫ puitas est sicut cōditio priuatiua: nā d̄fectus in motu est priuatio ei⁹. Nūc āt ad motū requirunt̄ tres: ergo ad magnitudinē pulsus req̄runt̄ tres cum magnitudo sit forma positiua mot⁹: illa aūt tria sūt fortitudo virtutis ⁊c̄. ⁊ q2 illa p̄uatio est negatio forme in s̄bto determinato: iō alienata vna illaꝝ causaꝝ aufert̄ pulsus magn⁹ ⁊ fit paruus. Et sic ad primū dubiū. ¶ Ad 2^m dicendū ꝙ ad magnitudinē pulsus mag̃ facit necessitas augmētata q̄ aliq̄d aliud: q2 ipsa est finis: finis autē est causaꝝ causa: q2 mouet agētē: ⁊ agens mouet mām̄ ſm necessitateꝫ finis: qñ ḡ est necessitas magna pulsus auget̄ plus q̄ ab alia cā̄ ⁊ fit magnus: sꝫ q2 paruus est ꝯditio priuatiua mot⁹: ad destructionem mot⁹ sufficit priuatio vnius illaꝝ causaꝝ. s. vel agentis vel finis vel instr̄i: ⁊ ideo vna causa sufficit ad paruū: non autē sic ad magnū. Nūc aūt sicut ad positioneꝫ effectus magis facit finis q̄ alia causa: sic ad eius d̄structionē magis facit d̄structio agētis q̄ finis. Cuius ratio est: q2 in factiōe alicuius magis cōcurrit finis q̄ alia causa vel anq̄ res fiat: sed in destructiōe rei p̄ncipale ē agēs: q2 ꝓprie corruptionis rei nō est finis nisi vt aliud reg̃nert̄: tñ bñ est agēs corrūpēs: ⁊ ideo mag̃ d̄pēdet ab agēte q̄ a fine ipa priuatio: ⁊ ideo ꝯtigit aliqñ ꝙ agēs agit p̄ter finē sicut aliqñ nā̄ facit mōstra: ⁊ iō sine fine magis pōt eē q̄ sine agente. Et sic ad scd̄m.

¶ Si v̄o necessitas multa fuerit ⁊ virtus fortis ⁊ istrumentum inobediens propter suam duritiem magnitudini non poterit esse quin fiat velox: ⁊ velocitati restauret id quod ei deest ex magnitudine.

¶ In ista parte d̄terminat de causis alteri⁹ gñis pulsus exquo d̄terminauit de causis gñis pulsus magni ⁊ pui. vꝫ. de causis pulsus velocis. ¶ Juxta qd̄ notādū ꝙ ex his que hic dicunt̄ appet ꝙ cause contētiue pulsus velocis sunt tres. s. multa necessitas: fortitudo virtutꝭ: ⁊ inobediētia īstr̄i: ⁊ q2 nō est differētia īter causas pulsus magni ⁊ velocis nisi in vna causa: q2 in magno obediētia instr̄i requirit̄: in veloci aūt inobedientia. Causa aūt quare cōcurrentibus istis causis fit pulsus velox est ꝙ virtus restauret per sui velocitatē illud qd̄ de magnitudine ei deficit: nā prima dispositio refrigerandi calorem per pulsum est magnitudo pulsus: nā virtus attrahit aerē ſm quātitatē necessitatis refrigerādi spiritum: ita ꝙ si sit necessitas multa multū attrahet de aere: si pua paꝝ: stāte ḡ necessitate multa virt⁹ attrahet si poterit multū de aere: h̄ autē erit qñ arteria dilatabit̄ ſm oēm dimēsionē sui. s. ſm lōgū latū ⁊ altuꝫ: ⁊ h̄ est pulsum diastolem esse magnū. Secūda aūt dispositio est velocitas que subit loco magnitudis: nam stante eadē necessitate que erat in pulsu magno nō pōt virt⁹ facere pulsuꝫ ꝑꝑ inobediētiā arterie velociter motū vt recuperet illud qd̄ sibi deest de magnitudine. Tertia aūt dispō est spissitudo de qua statim dicetur.

¶ Or si virtus fuerit d̄bilis ⁊ pulsus nō poterit magnificari: ⁊ velocitas in eo nō opata fuerit: nō poterit eē q̄n fiat spissus qua spissitudīe restauret illd̄ qd̄ ei d̄fuerit ex magnitudīe ⁊ velocitate: ⁊ multe vices tenebunt locū vni⁹ vicis sufficiētꝭ ⁊ magne aut duaꝝ velociū.

¶ In ista parte d̄terminat de causis pulsus spissi qd̄ erat septimuꝫ genus supra positū. P̄io facit h̄. Scd̄o d̄clarat in quodā simili illud qd̄ dixit de pulsu magno veloci ⁊ spisso. ibi (Et hoc qdē est sicut cū homini.) ¶ Juxta primā partē notandum ꝙ ex his apparet que sunt cause cōtentiue pulsus spissi: ⁊ sunt due. s. d̄bilitas virtutis: ⁊ in hoc differūt a duob⁹ precedentib⁹: ⁊ necessitas magna ⁊ in hoc cōuenit cum illis duob⁹: ita ꝙ pulsus magnus velox ⁊ spissus oēs cōueniunt in vna causa que est necessitas multa que est cā̄ magni velocis ⁊ spissi vt singulariter causant̄: sed differūt quo ad hoc: q2 quando cuꝫ multa necessitate cōiungitur fortitudo virtutꝭ ⁊ inobedientia instrumenti fit velox: quādo aūt coniūgitur cum d̄bilitate virtutis fit spissus: rō aūt quare necessitas est multa ⁊ virt⁹ d̄bilis ⁊ fit pulsus spissus est: q2 extensio arterie fit a magna necessitate ⁊ fortitudīe virtutis potētis ipsaꝫ dilatare: ita ꝙ tam in pulsu magno q̄ in veloci: q2 ibi est extēsio arterie requirit̄ virtus fortis: qñ ergo ipsa est d̄bilis: dato ꝙ sit multa necessitas: tñ nō pōt dilatare sufficienter arteriā: nec pōt frequentare motuꝫ vt sit magn⁹: neq̄ vt sit velox: ⁊ ideo frequētat gerē ⁊ ipsam abbreuiat vt recuperet qd̄ sibi deest de magnitudine vel velocitate ⁊ sic fit spissus.

¶ Et hoc qdē est sicut cuꝫ homini necesse est rem ferre ponderosaꝫ quā si poterit vna vice totam ferret: si v̄o nō diuidet eā in duas ptes ⁊ festinabit: ⁊ si nō in multas partes ipsaꝫ distribuet ⁊ feret quāq̄ partem quocūq̄ mō poterit cū spatiositate aut velocitate: deinde non cessabit inter quaslibet duas oneraturas ei⁹: lꝫ sit in eis tardat⁹ ꝙ si multe fuerit debilitatꝭ stabit tūc ⁊ feret eam festine ⁊ redibit cum tarditate.

¶ In ista pte d̄clarat in quodā exēplo sil'i oīa que dixit de pulsu magno veloci ⁊ spisso: ⁊ ponit tria exēpla sicut tres sunt spēs pulsuū de qb⁹ hic exēplificat: primū d̄seruit magno: scd̄m veloci: tertium spisso: ⁊ pꝫ. ¶ Notandū ꝙ in hoc exēplo virtus est sicut portitor ⁊ necessitas est sicut onus: ⁊ istā necessitatē fert virtus aliqñ totā simul: ita quādo facit pulsuꝫ magnū: ita ꝙ sufficiēter euentat̄ caliditas: aliquādo autem diuidit quando deficit a magnitudīe: ⁊ tūc accelerat motū portādo velociter medietatē ⁊ redeūdo ꝓ alia: aliquādo diuidit in multas partes. s. quādo est spissus ⁊c̄.

Dub^m 4^m ¶ Sꝫ tu dices de eo qd̄ dicit ꝙ si multe fuerit d̄bilitatis stabit tūc ⁊ feret eā ⁊c̄. imo dꝫ dicere ꝙ feret eā tarde: eo ꝙ in h̄ pulsu ē virtus d̄bilis cū faciat pulsuꝫ spissum. ¶ Ad hoc possum 2^r respōdere ſm duplicē expōnem littere. Uno mō potest dici ꝙ littera est d̄fectiua: ita ꝙ ibi d̄ficit vnū non: nā d̄beret dicere si nō fuerit multe debilitatis tūc feret eā festine: ⁊ hoc mō est respectu ei⁹ qd̄ dixit d̄ pulsu veloci qñ dixit (Si v̄o nō diuidet in duas ptes ⁊ festinabit) ⁊ tūc illud qd̄ subdit. (et redibit cum tarditate) est repetitio ei⁹ qd̄ dixit de pulsu spisso ⁊ raro. Uel dicendum aliter ꝙ si velimus saluare l̄ram dicemus ꝙ hec est declaratio eius qd̄ dixit de spisso: et tunc opꝫ sic construere litteram: ita dictuꝫ est ꝙ in pulsu spisso q2 nā non potest sufficienter euentare nisi frequentet vices sicut portator qui diuidit res in plures partes vt eas meli⁹ possit ferre frequētat vices ꝙ pro q2 ⁊c̄. ⁊ hec secūda expositio est subtilior.

¶ Si aūt virt⁹ fuerit fortis ⁊ istr̄m obediens: h̄ necessitas erit maior fortitudine tēperata virt⁹ augmentabit velocitatē cū magnitudine. Et si necessitas fuerit fortior erit cū magnitudīe ⁊ velocitate spissitudo.

¶ In ista parte postq̄ Aui. posuit cās̄ illoꝝ triū pulsuuꝫ singul'r acceptoꝝ: hic ponit cās̄ eoꝝ qñ adiuicē cōponūt̄. ¶ Juxta qd̄ notādū ꝙ magnitudo velocitas ⁊ spissitudo pñt in pulsu 2^r repiri. Uno mō vt iste d̄r̄ie singul'r ⁊ distincte cōsiderant̄. Alio mō vt cōiūgunt̄ insil' in pulsu vno cōposito: si p̄ mō tunc oēs cōueniunt in h̄ ꝙ oēs fiūt ab eadē necessitate augmētata que est cā̄ ipsaꝝ: differūt auteꝫ ex pte virtutis. s. q2 in vno sit fortis. s. in magno vel veloci ⁊ i alio sit debilis in spisso ēt rōne organi obediētis vt in magno ⁊ nō obediētis vt veloci ⁊ spisso. Si aūt iste d̄r̄ie cōponant̄ sil' tūc d̄r̄ia eoꝝ sumet̄ ex parte necessitatꝭ vel maioris vel minoris: ita ꝙ necessitas maior tēperata est causa istaꝝ differētiaꝝ: ⁊ tūc si erit aliquātulum maior auget̄ magnitudo ⁊ velocitas ⁊ spissitudo. Ex qb⁹ vlteri⁹ appet ꝙ cū iste d̄r̄ie possint pulsui aduenire 2^r: aut ex pte diuerse nec̄itatis vt qñ cōponunt̄: aut ex pte diuersitatis virtutis d̄bilis vel fortis: ita qñ ꝑ se accipiunt̄ distīcte: tūc supposita cōstantia virtutꝭ p̄ma d̄r̄ia que pulsui aduenit est magnitudo: scd̄a velocitas: tertia ē spissitudo: ⁊ tūc oīs pulsus velox ē magn⁹ ⁊ nō econuerso: ⁊ oīs spissus est velox ⁊ magn⁹ ⁊ nō ecōuerso. Sꝫ si iste d̄r̄ie accidant in pulsu ex parte debilitatis virtutis: tunc primū qd̄ deficit est magnitudo: scd̄m est velocitas: tertium est spissitudo.

¶ Lōgitudinē quoq̄ magnitudis cause ꝓ certo efficiunt cū aliq̄d ꝓhibēs amplitudineꝫ ꝓhibuerit ⁊ eleuationē ad supiora non ꝑmiserit fieri sicut durities istr̄i. v̄.g. que amplitudineꝫ prohibet ⁊ densitas carnis ⁊ cutis que sursum eleuari nō permittūt. Sꝫ est ēt cū in amplitudīe addit macies. Et amplitudinem qdeꝫ efficit: aut venaꝝ vacuitas vt per ipsam tunica superior sup inferiorē declinet ⁊ dilatet̄: aut multa instr̄i lenitas.

¶ hic d̄termīat de causis p̄mi gñis pulsus. s. sumpti rōne q̄titatꝭ. Et p̄ de causis lōgi. Scd̄o lati. ibi (Sꝫ ē ēt cū i āplitudīe.) ¶ Jux p̄mā notādū ꝙ cā̄ q̄re qñ ꝯiūgit̄ v̄t⁹ fortꝭ cū nec̄itate magna fit pulsus lōgus

sus lōgus ē: q2 ꝑꝑ magnā necessitatē īdiget calor euētari: ⁊ tūc v̄t9 fortis volēs recuperare qꝺ sibi deest de magnitudīe: q2 nō pōt dilatare in latū arteriā ꝑꝑ ei9 duritiē: nec in altū ꝑꝑ dēsitatē carnis ⁊ cutꝭ extēdit ipsam saltē in lōguz: ita vt sub digitis plurib9 sentiat̄ ꝙ̄ debeat sentiri ꝭm nām: ⁊ talis dicit̄ pulsus longus.

Dubm 5m ℭ Sz circa istā ꝑtē aliqs dubitat: q2 nō vi̇̄ ꝙ ille sint cāe longitudīs pulsus. Et vi̇̄ ꝓ ꝙ virt9 nō sit ei9 cā: q2 sicut supra dcm̄ est virt9 mouet arteriā ꝑꝑ necessitatē euētatiōis caloris: sz ꝑꝑ lōgitudinē pulsus nō fit maior euētatio caloris ꝙ̄ si lōgitudo non augeat̄. ꝓbatio q2 cā lōgitudīs pulsus est aptio ei9 sub plurib9 digitꝭ ꝙ̄ ꝺberet esse nāliter: mō dato ꝙ nō appareat sub digitis nō fit minor euentatio ꝙ̄ si sub digitis sentiat̄: ergo frustra fit lōgitudo in pulsu. ¶ Preterea ponit ꝙ reqrit̄ durities ad lōgitudinē pulsus: sz h̄ nō vi̇̄: q2 durities arterie ita ꝓhibz lōgitudinē sic̄ alias dimēsiōes. ¶ Ad h̄ dōz sic̄ dic̄ Aui. ꝙ cāe pulsus magni sūt cause pulsus lōgi: excepto ꝙ h̄ est ꝓhibēs non ꝑmittēs arteriā dilatari neqꝫ ad suꝑiora eleuari: ⁊ iō opꝫ ꝙ refrigeratio fiat ꝭm aliuz diametrū. s. ꝭm longitudinem. ¶ Tūc ad rōnes. Ad ꝑmā cū dr̄ si ꝑ lōgitudinē nō restaurat̄ qꝺ ꝺfic̄ de altitudīe ⁊ latitudīe magꝭ ꝙ̄ si nō fieret lōgitudo: tūc lōgitudo ē frustra: nec fit a fortitudine virtutꝭ: nec a necessitate multa ꝑ ꝯñs ꝯcedat̄. ⁊ cū dr̄ ꝙ ꝑꝑ apparere lōgitudinē ⁊ sub digitꝭ plurib9 nō attrahit̄ maior ꝙ̄titas aeris: falsuz ē: q2 sic̄ apꝑꝫ. 3. de v̄tutib9. ca. 14. qñ dilatat̄ arteria: tūc subīgredit̄ corp9 magꝭ subtile ꝓpiqui9 ꝑ poros ⁊ ꝑ orificia arteriaꝝ ne ītercidat vacuuz: ⁊ q2 h̄ attractio fit ꝑ ꝙ̄dā cōitatē: iō quāto magꝭ ī lōgū sentit̄ extēdi tāto magꝭ attrahit̄ de aere: ⁊ ꝑ ꝯñs tūc calor magꝭ euentat̄. ¶ Ad 2m dōm ꝙ durities nō ꝓhibet lōgitudinē sed latitudinē ⁊ altitudinē: lōgum aūt nō.

ℭ Spissitudinis autez causa est debilitas: aut multa necessitas aut caliditas.

ℭ In ista parte q2 incomplete tradiderat causas pulsus spissi ⁊ rari redit ad complete determinandum de eis. Et primo ponit causas pulsus spissi. Secūdo rari. ibi (Et raritatis quidem causa.)

Dubm 6m ℭ Sz circa primā ꝑtē tu dices nōne cal'itas idē ē ꝙ necessitas multa: certe sic. ꝫ suꝑfluit hic. ¶ Dōm ad hoc 2r. Uno9 vt h̄ qꝺ dicit caliditas sit expositio necessitatis: vñ aut multa necessitas: aut multa caliditas. i. q̄ est ꝑꝑ multā caliditatē. ¶ Uel dicēdū al'r ꝑꝑ qꝺ notandū ꝙ duplex est motus in pulsu. s. diastoles: ⁊ hic fit ꝑ refrigerationē siue euētationē caloris. ali9 est systoles q ē mot9 ꝯstrictionis ꝑꝑ mūdificationē fumosaz suꝑfluitatū: dicit aūt necessitas ꝑꝑ mūdificationē: dicit aūt cal'itas ꝑꝑ euētationē: qñ ꝫ necessitas est cā spissitudīs: tūc pulsus fit maior ꝙ̄ ī alijs causis: q2 supposita cōstātia virtutꝭ qñ nec̄itas ē magna nō tñ aucta: ꝑmū qꝺ ꝯuenit pulsui est magnitudo: scōm est velocitas: tertiū est spissitudo: sz quādo virt9 est debilis: ꝑ̊ deficit magnitudo: secundo velocitas ⁊c̄.

ℭ Et raritatis quidem causa est virtus que necessitatē in magnitudine superat: aut frigiditas multa diminuta a necessitate: aut nimia incensio virtutis ⁊ aduētus perditioni proximus.

ℭ In ista parte ponit causas raritatis pulsus. ℭ Iuxta qꝺ notādū ꝙ harū triū causaꝝ raritatis prima est causa per accñs: q2 quādo virtus est fortis ⁊ sufficiēs ad euētandū calorem: tūc ei sufficit magnitudo: ⁊ tūc non oportet ꝙ sit spissus: sz causat̄ pulsus rarus solum ꝑꝑ non indigentiam: alie autē due cause sunt per se cause.

Dubm 7m ℭ Sz tu dices nō vi̇̄ ꝙ nimia īcēsio sit cā raritatꝭ pulsus: q2 cuz opposita ē cā sui oppositi. s. spissi: mō diuersoꝝ effectuū diuerse ꝺbēt eē cāe. ¶ Dōm ꝙ cārū raritatꝭ: vna est ꝑ accñs: ⁊ due ꝑ se. Cā qdez raritatis ꝑ accñs ē fortitudo virtutꝭ q̄ ꝑ magnitudinē solā sufficiēter euētat calorē: nec oꝫ ꝙ tūc sit pulsus spissus sz rarus. Alie due cause sunt cāe ꝑ se. Una ē magnus defectus in calore īnato: ita ꝙ ibi ē nec̄itas diminuta: ita ꝙ modica īdiget refrigeratione: quapꝑ fit pulsus rarus. Alia cā ē nimia īcēsio virtutꝭ: ⁊ iō aliqñ decipiunt̄ medici in febrib9: q2 videbit̄ īfirm9 cōualescere ꝑꝑ tarditatez pulsus: ⁊ tñ ꝯcidet ī sequēti die: vel q2 ē ꝓstrat9 ⁊ resolut9 calor īnat9: qñcūqꝫ ꝫ calor ē ꝺbilis vltimate: siue a cā cal'a resoluēte: siue a frigida mortificāte erit pulsus rarus. ¶ Et tūc ad rōnē dōz ꝙ 2x est īcēsio. Una ē nō vltimata ⁊ talis facit pulsuz spissum: ⁊ de hac logt̄ inferi9. Alia vltimata ⁊ de hac loquit̄ hic: que lꝫ de se indigeat frequēti euētatione: tñ q2 vltimo ꝓsternit virtutē nō indiget ea.

ℭ Cause v̄o ꝺbilitatꝭ pulsus ex mutātib9 qdē sūt tediū: et vigilie: ⁊ eūo: ⁊ macies: ⁊ humor nociu9: ⁊ exercitiū suꝑfluū: ⁊ humoꝝ mot9: ⁊ īpoꝝ obuiatio mēbris fortꝭ sensus aut cordi vicinis: ⁊ totū illꝺ qꝺ vehemēter resoluit.

ℭ In ista parte ꝺterminat de causis pulsus debilis.

Dubm 8m ℭ Sz tu dices: q̄re dixit ex cāis mutātib9 nōne ī h̄ capꝰ logt̄ solū de causis ꝯtētiuis vt dic̄ rubrica hui9 capl'i. Dōm ad h̄ ꝙ hic nō facit mētionē de cā cōtentiua huius pulsus q2 est satis nota ꝙ ē solum nā. s. debilitas virtutis: iō loquēs de causis ꝑmutātib9 solū logtur de his que debilitāt virtutē. ℭ Notādū tñ ꝙ haꝝ cāruz q̄dā debilitant replēdo: ⁊ iste magis spectāt ad genus pulsus diuersi: lꝫ eas sic intermisceat: alie resoluēdo ⁊ he magꝭ sunt huius generis.

ℭ Et duritiei pulsus cause sunt siccitas corporis vene: aut eius fortis extensio: aut vehemens frigus congelans. Et etiam est cuz pulsus in crisibus durescit ex fortitudine pugne propterea ꝙ membra per ipsam extenduntur ad partem impulsionis nature.

ℭ In ista ꝑte determinat de causis duritiei pulsus ⁊ lenitatꝭ. Prio duritiei. Scōo lenitatꝭ. ibi (Lenitatꝭ v̄o cāe.) ℭ Iuxta ꝑmū notandū ꝙ cā duritiei pulsus ꝑma dr̄ esse siccitas arterie: ⁊ cā hui9 siccitatis est ꝑꝑ vehemētem pugnā que fit inter nām ⁊ morbū: q2 tūc fit vehemēs ebullitio ⁊ vehemens incensio arterie ad quā sequit̄ durities: ⁊ ideo in crisib9 cum sentitur pulsus durus est signū difficultatis pugne nature: ⁊ per consequens difficilis crisis.

ℭ Lenitatis v̄o cause sunt cause naturales mollificantes sicut nutriens: ⁊ egritudinales mollificantes sicut hydropisis ⁊ lythargia: aut ea que neqꝫ sūt naturalia: neqꝫ egritudinalia sicut balneatio.

ℭ In ista parte determinat de causis lenitatis pulsus. ¶ Notāduz autē ꝙ causa quare res mollificantes arteriam sunt causa pulsus lenis est: q2 sicut quecūqꝫ faciunt arteriam duram faciunt pulsum durum: ita ⁊ lenem que faciunt lenem ipsam: nam iste differentie que sunt durum ⁊ molle sumunt̄ ex dispositione arterie.

Dubm 9m ℭ Sz tu dices quomō nutriens est res naturalis q2 est positum supra inter res non nāles. Dōm ꝙ accipit hic nutriens nō ꝓut dicit̄ de cibo sed de eo qꝺ est ꝓpiquius actui nutritionis. s. de humiditate que spargitur per membra ad ipsa nutriendum.

Dubm 10m ℭ Ulteri9 dubitat̄ quō in lythargia appet pulsus lenis cū pulsus sit signū toti9 corporis: lythargia āt est apā mēbri determiati. s. cerebri: quō ꝫ poterit pulsuz in toto corpe mutare. Dōz ad hoc ꝙ q̄dā partiū corporis ꝑmutant totū corpus quādo egrotant: ita ꝙ nocumētū peruenit in toto: ⁊ tūc tales habēt permutare pulsum in toto: ⁊ de istis hic intelligit. Alie aūt sunt ꝑtes quarū passiōes nō cōmunicant toti vt apostema factū in brachio: ⁊ tale hꝫ solum ꝑmutare pulsuz in brachio: ita ꝙ nocumentū suū cōicatur toti vel parti: ita ⁊ pulsus in his que habent pulsum permutare.

ℭ Et diuersitatꝭ qdē cā cū ꝑseuerātia virtutꝭ ē grauitas materiei cibi aut humoris. Et cū ꝺbilitate virtutꝭ ē pugna cause ⁊ egritudīs. Ex causis quoqꝫ diuersitatꝭ ē repletio venaꝝ ex sanguīe: ⁊ qꝺ huic est simile remouet minutio. Et plurimū qdē fit diuersitas cū sanguis ē viscosus suffocās spiritū qui mouet̄ in arterijs ⁊ ꝓprie cū densitas fuerit circa cor. Ex causis ꝑterea ipsi9 que cā in breui efficiunt tempore sunt stomachi repletio ⁊ tristitia ⁊ cogitatio in aliquo. Sed cum in stomacho malus fuerit humor nō cessabit diu̇sitas: ⁊ forsitan ex eo proueniet tremor cordis ⁊ fiet pulsus tremulus.

ℭ Prius Aui. determiauit de causis ꝯtētiuis geneꝝ pulsuū in qbus nō sunt ꝯtēte multe dr̄ie pulsuū. In ista ꝑte determiat de cāis generis cuiusdā sub quo cōprehēdunt̄ multe dr̄ie pulsuū. s. de causis pulsus diuersi. Prio fac̄ h̄ in gn̄ali. Scōo in spāli oñdit cās cuiuslibet dr̄ie sub ipso ꝯtēte. ibi (Et serrini qdē pulsus.) Pria posset diuidi. Prio enumerat cās ꝯtētiuas gn̄ales hui9 pulsus. Scōo quia vna eaꝝ erat aggrauatio virtutꝭ facta ex repletiōe enumerat hic spāles repletiones. ibi (Ex causis quoqꝫ diuersitatꝭ.) sz legat̄ totuz sil'. ℭ Iuxta primā ꝑtē notādū ꝙ Auic. duplicē in gn̄ali ponit cām ꝯtētiuā diuersitatis pulsus. s. aggrauationē nature factā ex repletione humoris vel cibi: ⁊ hoc siue cū virtute forti siue debili. Propter qꝺ notādū ꝙ simpl'r loquendo ꝙ cā diuersitatꝭ pulsus in gn̄e est tm̄ vna. s. aggrauatio virtutꝭ: nā ita cōtigit in motu virtutꝭ que causat pulsuz sic̄ in exteriorib9 motib9. Nūc aūt videm9 ꝙ virtus portatoris aggrauata a pōdere fac̄ diuersificare ipsaz portationē adeo vt mot9 ei9 aliqñ sit velox aliqñ tardus: ita ēt fit grauis virtus ꝙ diuersificat motū pulsus: ⁊ hec est sn̄ia. G. de pulsu diuerso in cōmē. 14. ⁊. 34. pulsuū. Uñ dicit. exn̄tib9 qdē his que dispergūt

virtutẽ:his ṽo q̃ aggrauãt ꝓpria soboles aggrauatõis est diuersitas pulsus. Sꝫ q̃uis cã hui⁹ pulsus sit vna in gñe: tñ diuersificat̃ ꝭm diuersitatẽ dispõnis virtutꝭ: nã si virt⁹ est fortis tunc cã aggrauãs virtutẽ nõ põt eẽ nisi multitudo exuberãs cibi vel humoris: si autem virtus est debilis tunc facile aggrauatur a qualibet causa ⁊ leui pugna: quecunq̃ autem ab egritudine.

Dubᵐ 11ᵐ ¶ Sꝫ tu dices. vĩ male dicẽ ꝙ aliqñ sit virt⁹ fortꝭ in h̄ pulsu: dic̃ enĩ diuersitas cũ ꝑseuerãtia virtutꝭ. i. fortitudĩe: sꝫ cũ in q̃libꝫ egritudine humorali sit virt⁹ debilis eo ꝙ fortꝭ virt⁹ nõ egrotaret eo ꝙ pugna egritudĩs que est cã pulsus diuersi semꝑ est cũ virtute d̃bili: g̃ falsuꝫ dic̃. ¶ Dõꝫ ꝙ sine dubio vtpl'm est cũ debilitate virtutis: nõ tñ semꝑ: ⁊ ideo q̃uis virtus sit debilis respectu morbi: tñ non opꝫ ꝙ sit absolute debilis respectu opatiõis pulsus: sed vtpl'm sic: ⁊ iõ vtplurimuꝫ in febribus putridis apparet diuersitas pulsus.

¶ Et serrini q̃dẽ pulsus cã ẽ diu̾sitas ei⁹ qđ ĩ corꝑe vene est fusuꝫ in putrefactione sui: aut ipsi⁹ cruditate: aut sui maturatiõe: aut diuersitas dispõnũ venaꝝ in duritie sua ⁊ mollitie: aut apã in membris neruosis.

¶ In ista ꝑte d̃termĩat de causis pulsus diuersi ĩ spãli. s. diuersarũ d̃riaꝝ ei⁹. ⁊. 8. fac̃ ꝭm ꝙ. 8. sũt ei⁹ d̃rie. Nã p̊ d̃termĩat de causis pulsus serrini. Scđo bispulsantꝭ. ibi (Bispulsantꝭ ṽo.) Tertio soricini. ibi (Soricini ṽo.) Quarto cadẽtis ĩ medio. ibi (Cadẽtꝭ ãt ĩ medio.) Quĩto spasmosi. ibi (Et spasmosi.) Sexto tremuli. ibi (Pulsus aũt tremulus.) Septimo vndosi. ibi (Undosi aũt.) Octauo pulsus vermiculosi. ibi (Uermiculosi aũt.) ¶ Iux̃ p̄mã ꝑtẽ notãdũ ꝙ cã scđa quã ponit Aui. pulsus serrini nota est q̃ũo põt causare pulsuꝫ serrinũ: q꞉ pulsus serrinus est pulsus diuersus eo ꝙ sicut supra diffiniebat̃ pulsus diuersus est velox ⁊ spissus ⁊ durus: cui⁹ ꝑtes ĩ magnitudine diastoles sunt diuerse in duritie ⁊ mollitie in partib⁹ arterie diuersis potest facere diuersitatẽ ꝭm duritieꝫ ⁊ mollitiem in pulsu: ⁊ per ꝯñs pulsum serrinum ad modum dentium serre.

Duᵐ 12ᵐ ¶ Sꝫ dubitatio ẽ de p̊ᵃ cã ⁊ 3ᵃ. dixit eniꝫ ꝙ p̊ᵃ cã erat diuersitas ei⁹ qđ ẽ ꝯtẽtũ ĩ arteria: ⁊ h̄ põt eẽ 3ʳ: aut q꞉ illđ qđ ibi ꝯtinet̃ sit putrefactũ: aut q꞉ crudũ: aut q꞉ matuꝝ: sꝫ nullũ istoꝝ vĩ veꝝ. p̊ primũ q꞉ si putrefactio humoꝝ eẽt causa pulsus serrini: tũc in qualibet febre putrida apperet pulsus serrin⁹ qđ est falsuꝫ. Item nec humor crudus põt esse cã huius: q꞉ illud qđ est crudũ mollificare põt humiditatẽ indigestã in eis sicut apparet in melĩcis in quib⁹ sunt humiditates indigeste que eoꝝ membra mollificant. Itẽ nec humor maturus potest eẽ causa talis diuersitatis: q꞉ ex maturatõe iuuat̃ natura in operatione pulsus naturalis ⁊ non ꝓhibet̃ ab eo: quare videtur ꝙ prima causa sit falsa quantum ad oẽm sui partem.

Dubᵐ 13ᵐ ¶ Scđo dubitat̃ de 3ᵃ cã hui⁹ pulsus: q꞉ nõ vĩ ꝙ apã factũ in membris neruosis sit cã pulsus serrini: q꞉ supius dicebat̃ ꝙ pulsus serrinus est pulsus velox ⁊ spissus ⁊ durus ⁊c̃. mõ lꝫ apã factũ in mẽbro neruoso ĩduret mẽbrũ in quo est: nõ tñ opꝫ ꝙ ꝑꝑ h̄ ĩduret arteriã q̃ est in eo: q꞉ hꝫ aliã originẽ q̃ꝫ musculus vel q̃ꝫ aliđ mẽbruꝫ. Itẽ pulsus serrinus est pulsus velox ⁊ spissus. Nũc aũt talia apãta q̃ fiũt in musculis neruosis vtpl'm sunt frida: ⁊ iõ nõ hñt facẽ velocitatẽ vel spissitudinẽ in pulsu: g̃ hec 3ᵃ cã nulla est. ¶ Dõm p̊ ꝙ cã pulsus serrini est diuersitas ei⁹ qđ ẽ ꝯtẽtuꝫ in corꝑe arterie: q꞉ h̄ põt eẽ cã diuersitatꝭ mot⁹ arterie: ⁊ ẽt talis mot⁹ q̃lis appꝫ in pulsu serrino. ¶ Sꝫ vt h̄ decl'et̃ est aduertẽdũ ꝙ lr̃a ista Aui. qñ dic̃ ꝙ hoc ꝯtẽtũ in arteria: aut est cã isti⁹ pulsus serrini ꝑꝑ putrefactionẽ ei⁹: aut ꝑꝑ eius cruditatẽ: aut ꝑꝑ eius maturitatẽ põt 3ʳ exponi. Uno° diuisim accipiẽdo qđlibet istoꝝ triuꝫ per se: ita ꝙ humor putridus põt eẽ cã pulsus diuersi ꝑꝑ diuersitatẽ ꝑtiũ q̃ sunt in eo: nã in ipso sunt aliq̃ ꝑtes diuerse grosse ⁊ terrestres q̃ faciũt pulsuꝫ durũ: aliq̃ aquee ⁊ subtiles q̃ faciũt ipm mollẽ: quaꝑꝑ est nat⁹ fieri pulsus serrinus ab eo. sil'r in humore crudo ꝯtẽto in arteria ẽ dare mãm liq̃dã fluidã: ⁊ mãm grossaꝫ terrestrẽ: que aũt faciũt talẽ diuersitatẽ in pulsu: ⁊ eodẽ mõ in mã matura: ⁊ q꞉ plurib⁹ modis nõ põt variari dispõ humoris nisi q꞉ aut est crudus: aut maturus: aut putridus: iõ p̄me cãe sũt. 3. modi. Alio° põt exponi ꝯiũctim: ita ꝙ Aui. ĩtelligat ꝙ qñ humor ꝯtẽtus hẽat tãtã diuersitatẽ in ꝑtib⁹ ꝙ vna ei⁹ ꝑs sit putrefacta alia cruda ⁊ alia matura sil' tũc est natus causare pulsus serrini diuersitatẽ. Et rõ hui⁹ est: q꞉ inquãtũ est ibi humor putridus est ibi calĩtas sup̄flua ⁊ necessitas augmẽtata: ⁊ iõ rõne hui⁹ fit pulsus velox ⁊ spissus. Inquãtũ aũt ẽ ibi hũor crudus fiũt ibi aliq̃ diastoles ꝑue ⁊ tarde ⁊ rare: ⁊ sic accidit diuersitas in velocitate ⁊ tarditate ⁊ spissitudĩe. Itẽ q꞉ hũor crudus est grossus ⁊ maturus subtilis: accidit ẽt diuersitas ĩ duro ⁊ molli ꝑꝑ hoc sil' sumpta hñt facere pulsuꝫ serrinũ: ⁊ ꝭm hãc expõnẽ opꝫ exponere: aut ꝓ et: ⁊ vtraq̃ est ꝯueniẽs expõ: tũc p̊ᵃ ẽ clarior. ¶ Tũc ad 2ᵐ dubiũ ꝙ apã factuꝫ in mẽbro neruoso est cã pulsus serrini. Aduertẽdũ tñ ꝙ nõ qđcũq̃ apã hꝫ hoc facere: sꝫ dꝫ ĩtelligi de apostematẽ magno ⁊ cal'o facto in ꝑtib⁹ neruosis exñtib⁹ circa cor sic̃ si fiat pleuresis calida: nã tũc ꝑuenit nocumẽtũ vsq̃ ad originẽ arteriaꝝ: nã cũ mẽbrũ illud pãniculosuꝫ sit de se extensuꝫ magis adhuc extendit̃ ab apãte: ⁊ q꞉ cũ apã calidũ sit in locis mag̃ ꝓpinq̃s origini arteriaꝝ. s. cordi: iõ ꝑuenit durities vsq̃ ad originẽ arteriarũ ⁊ diffundit̃ talis ꝑ totũ corp⁹: ⁊ cũ hic sit pulsus serrinus. s. q꞉ ẽ durus cũ diuersitate: iõ tale apã hꝫ cãre pulsuꝫ serrinũ. ¶ Ad p̄mũ qđ arguit̃ de apãte dicendũ ꝙ lꝫ habeat arteria aliã originem: tñ ꝑuenit extẽsio vsq̃ ad originẽ arteriaꝝ q̃ cõicant̃ toti. ¶ Ad aliud cũ dĩ ꝙ apãta mẽbroꝝ neruosoꝝ sunt vtpl'm frida: dõm ꝙ veruꝫ est: tamẽ intelligit de apostemate calido ⁊ magno vt dictũ est.

¶ Bispulsantis ṽo cã est virtutis fortitudo ⁊ plurima necessitas ⁊ durities instrumẽti: quare nõ obedit ei ꝙ virtutes ipsi precipiũt de diastole in vna vice: sicut cuꝫ quis vult vna percussione aliquid incidere ⁊ non obeditur ei adiuuat̃ ab alia ⁊ p̄cipue cuꝫ necessitas subito augmentatur. Soricini ṽo pulsus causa quandoq̃ꝫ est virtus debilis que de labore ad q̃etem ordinate procedit: ⁊ de q̃ete ad laborẽ: sed ille q̃ in vna ꝑmanet dispositione plus est virtutis debilitateꝫ significans.

¶ In ista parte determinat de pulsu bispulsanti.

Duᵐ 14ᵐ ¶ Diceret aliq̃s nõ vĩ ꝙ p̄ma cã hm̃õi pulsus quã ponit Aui. sit cõueniẽs. s. ꝙ iste pulsus fiat a virtute forti: q꞉ Auer. ponit. 4. sui colliget. ca. 17. ꝙ cã pulsus d̃bilis est vna. s. debilitas virtutꝭ: sed pulsus bispulsantꝭ est pulsus debilis: g̃ fortitudo virtutis nõ semꝑ est eius cã. ¶ Dõꝫ ꝙ pulsus bispulsans est quasi duplex ꝑcussio: ita ꝙ vna videat̃ ĩgredi aliã. Nũc aũt ad duplicẽ motũ req̃rit̃ fortꝭ virt⁹ q꞉ si eẽt debilis nõ posset motũ iterare: ⁊ iõ p̊ᵃ cã hui⁹ pulsus ẽ fortitudo virtutis. Itẽ q꞉ ibi est multa necessitas nã nõ potẽs sufficienter attrahere de aere ad euẽtãdũ calorẽ ĩ vna vice reiterat motũ anteq̃ꝫ cõpleat primũ motũ. Itẽ req̃rit̃ ad hãc spẽm pulsus inobedientia instr̃i ꝑꝑ sui duritiem: q꞉ ꝑꝑ inobedientiã arterie non põt sufficiẽter euẽtare calorem in vna vice: ⁊ iõ bñ dicit hic Auic. q꞉ nã in hoc pulsu est similis homini irato volenti incidere in vno ictu forti totum vnũ lignũ: ⁊ nõ potens facere hoc in vno ictu statim reiterat incisionẽ: ita etiã in proposito ⁊c̃. ¶ Ad rõnẽ dicendũ ꝙ fortitudo est duplex. Quedaꝫ est fortitudo simpliciter: ⁊ de tali nõ intelligit hic Aui. ⁊ de tali tu arguis: q꞉ in tali fortitudine sufficienter euentat̃ calor in vna vice sine illa subita iteratiõe. Alia est fortitudo nõ simpl'r sed aliqualis: ⁊ d̃ hac loquit̃ hic: q꞉ nisi ibi eẽt aliqualis fortitudo nõ posset natura iterare motum ⁊c̃.

¶ Et cauda quideꝫ soricina ⁊ que eis similis existit est plus significans fortitudinem aliquam: ⁊ ꝙ debilitas non est in fine: sed eis deterior est cauda finitiua deinde mansiua: postea cauda reditiua.

¶ In ista ꝑte oñdit causas pulsus soricini. ¶ Sꝫ aduertẽdũ ad ĩtellectũ lr̃e ꝙ cã q̃re in pulsu soricino est causa cõpositiua est dupl'x. Una est: q꞉ pulsus incipit a magno ⁊ tẽdit ad paruũ aliqñ ecõuerso. mõ inquãtũ est in eo diminutio est ibi debilitas in virtute. Iteꝫ etiã inquãtũ nã non potest seruare eũdẽ ordinẽ in percussione: nõ tñ est in eo debilitas in fine ⁊ vltimata vt dicit ⁊ bene: ⁊ hoc q꞉ ibi augmentũ in prin° vel in fine: q꞉ hoc est de ratione eius.

Dubᵐ 15ᵐ ¶ Sed tu dices vĩ ꝙ male dicat ꝙ ille q̃ manet in dispõne vna magis sigñat debilitatẽ: nã vĩ hoc ꝯdicere ei qđ dic̃ in fine ꝙ d̃terior ex eis est cã finitiua: postea min⁹ mala est cã mãsiua: g̃ ille q̃ ẽ cauda finitiua sigñat mag̃ vltimatã debilitateꝫ. ¶ Dõm ꝙ duplex est cauda soricina. s. simplex ⁊ cõposita. cõposita cauda autẽ est 2ˣ: q꞉ quedã ĩcipit a magno ⁊ vadit ad ꝑuũ ⁊ redit ad magnũ: q̃dã auteꝫ ecõuerso: ⁊ de istis satis habitũ est supra. Alia est simplex ⁊ hec ẽ duplex: nã q̃dã est que ꝓcedit ex magno pulsu ad ꝑuũ ⁊ ꝑmanet in dispõne vna. s. in paruitate eius: ⁊ hec dĩ mãsiua. alia est que ĩcipit a paruo ⁊ semꝑ vadit minuendo quousq̃ morit̃: ⁊ hec dĩ finitiua: q꞉ adducit ad finẽ ⁊ mortem. modo dicit Aui. ꝙ ista que dĩ finitiua est deterior oĩbus aliis: q꞉ illa fit in vltimo defectu virtutꝭ: alia ṽo que dicit̃ mansiua est min⁹ mala q꞉ nõ mutat̃ ad peius: sꝫ reditiua est min⁹ mala istis: q꞉ in reditiua lꝫ pulsus ĩceperit a magno ⁊ iuerit ṽsus paruũ: tñ redit postea ad magnũ: ⁊ hoc est q꞉ virt⁹ non est ita oppressa dispõne ĩnaturali sicut est in mansiua: q꞉ significat̃ maior oppressio nature a morbo. Nam sicut apparet. 2. ꝑuer. parilitas in malo est peior q̃ꝫ diuersitas: ⁊ ideo mãsiua est peior q̃ꝫ reditiua. ¶ Ad rõnes dicendũ ꝙ ille qui permanet in eadẽ dispõne ẽ peior cõparãdo reditiuũ ad nõ reditiuũ: ⁊ h̄ est veꝝ. inferi⁹ aũt cõ

parat

parat pessimum absolute.s.finitiuum ad alias caudas soricinas:⁊ hoc est verum ꝙ est pessimum:quare non contradicit.

¶ Cadentis autem in medio causa est virtutis lassitudo ⁊ eius defectus:aut accidens subito veniēs ad qđ anima ⁊ natura subito redeunt.

¶ Hic ponit cās pulsus cadētis in medio ⁊ ponit causas ꝯtētiuas istius pulsus. ¶ Juxta qđ notādū ꝙ pulsus cadēs in medio dicit͛ ille in quo expectat͛ motus ⁊ venit quies ⁊ sub hoc cōprehēditur gazelans:qꝛ sicut in bispulsante expectat͛ quies ⁊ venit motus:ita in cadente in medio expectat͛ motus ⁊ intercidit ibi quies. Causa aūt huius pulsus est duplex.aut qꝛ virtus est debilis ⁊ lassa nō potens ꝯtinuare motū de fine in motu ⁊ interrūpit͛ a quiete ītermedia.aut qꝛ calor nālis distrahit͛ a suo motu ab aliqua cā exteriori:ita ꝙ tunc accidit quies postea redit ⁊ facit motū.

¶ Et spasmosi qdē pulsus cā sunt motꝰ non naturales in virtute:aut malitia in essentia instrumenti.

¶ In ista pte determinat de cā pulsus spasmosi. ¶ Sed mō notandū ꝙ pulsus spasmosus est ille in quo ꝑcipit͛ ꝯtrahi arteria in suo motu versus suū ꝑncipiū:sicut ꝯtrahit͛ mēbꝛuꝫ in spasmo ⁊ hmōi ponit duas cās:quarū vna se tenet ex parte caloris que mouetur motu simili spasmo.secunda se tenet ex parte arterie.

¶ Pulsus aūt tremulus ꝓcedit ex fortitudine ⁊ instr͠o duro ⁊ nec͠itate forti. Sine istis eni nō ꝓuenit tremor.

Dubᵐ 16ᵐ ¶ In ista parte determinat causas pulsus tremuli.

¶ Sꝫ dubitabit aliqs:qꝛ Aui.ponit.3.cās pulsus tremuli.s.fortitudo:durities istr͠i:⁊ nec͠itas m͛lta:qꝛ iste eedē fuerūt posite cāe pulsus velocis:ergo nō pn͠t esse cāe pulsus tremuli:qꝛ diuersarū ſpērūꝫ diuerse debēt esse ꝯstitutiue dr͠e:vt pꝫ in ꝑnᵒ ꝑdicamētoꝝ Arist. ¶ Preterea male dicit ꝙ in h͛ pulsu dꝫ esse virtꝰ fort͛:qꝛ Auer.dic͠ 4.coll͛ꝫ.cōmē.17.ꝙ eiꝰ cā est virtꝰ debilis. ¶ Preterea arguit͛ rōne ꝙ virtus debeat esse debilis in hoc pulsu:qꝛ si virtus esset fortis:tūc teneret mēbꝛū firū ⁊ firmū.cū ergo h͛ nō faciat relinquit͛ ꝙ sit debilis. ¶ In oppoᵐ est Aui. ¶ Dōm ad pulsuꝫ tremulū reqrunt͛ illa.3.que ponit h͛ Aui.s.virtꝰ fort͛ ⁊c. ¶ Juxta qđ notādū ꝙ tremulus differt a spasmo in h͛:qꝛ in pulsu tremulo appet maior diuersitas in situ partiū arterie.s.q̄tū ad ptes ꝑuas ipsiꝰ q̄ in spasmo:sꝫ in pulsu spasmoso sentit͛ malus motꝰ mag͛ q̄ ad ptes magnas arterie:ac si ab vno toto capite ꝯheret͛ versus aliud caput arterie. Dico ergo ꝙ in pulsu tremulo reqrit͛ virtꝰ fort͛ nō absolute:sed in se est fortis:sed in respcū magni pōderꝭ ipaꝫ opprimētis est debilis:qꝛ ipm nō pōt sufficiēter eleuare ꝑꝑ inobedientiā arterie sub illo pōdere tremit:⁊ sicut.v.g.si aliqs portitor fortis sit ⁊ hēat pōdus magnū suꝑ humeros ⁊ dato ꝙ ipse in se sit fortis:qꝛ al͛r nō posset pōdus portare qđ sit magnū adeo ꝙ nullus debilis ipm portabit tn͠ est debilis respectu pōderis ⁊ tremit sub eo.ita est in ꝓposito:qꝛ nisi virtꝰ esset fortis in se non faceret pulsum:qꝛ est aggrauata multū:tn͠ illius grauaminis respectu tremit ⁊ est đbilis. ¶ Et tūc ad ꝑmā rōnē dōm ꝙ iste cāe posite fuerūt supra cāe pulsus velocis absolute:sed ad tremulum requirit͛ forte maior necessitas vel maior fortitudo virtutis q̄ in veloci. ¶ Ad 2ᵐ dōm ꝙ nō ītelligit hic Auicen.ꝙ sit fortis respectu pōderis:sed debilis:⁊ sic ītelligit Auer.s.ꝙ sit fortis in se:⁊ ideo dicebat Auer.ꝙ in pulsu tremulo nō requirit͛ virtus debilis simpliciter:⁊ sic ad istud.

¶ Undosi aūt est cū eiꝰ cā existit virtutis debilitas s͠m plurimū ⁊ nō pōt fieri diastoles nisi paulatiꝫ ⁊ paulatim. Et est ēt cū instr͠i lenitas eiꝰ cā existit:lꝫ virtꝰ nō sit valde đbilis. Instr͠m nāqꝫ molle ⁊ humidū ꝑcussionē ⁊ motū nō recipit q̄ in vnāquāqꝫ penetrēt partē quēadmodū siccū qđ est durū recipit:qm͠ siccitas ꝑcussioni est apta ⁊ tremori. Et duri qdē sicci finis sui ꝑncipij motu mouet͛:mollis v͛o humidi partē pol[…] est moueri ⁊ aliā partē motu ipsiꝰ nō pati ꝓpterea [...]ꝑ cito recipit separationē ⁊ flexionē ⁊ diuersitatē in figura.

¶ In parte ista ponit causas pulsus vndosi contentiuas.

Dubᵐ 17ᵐ ¶ Sꝫ tu dices nō v͛z ꝙ hmōi cāe sint due sed vna:qꝛ Auer.ponit in suo.4.coll͛ꝫ.cap.17.tm͠ vnā.s.virtutē debilē. ¶ Dōm ꝙ pulsus vndosus est 2ˣ.s.ꝑfecte vndosus ⁊ nō ꝑfecte.mō ad ꝑfecte vndosum reqrunt͛ iste due cāe.s.virtꝰ debilis:qꝛ si eēt fort͛ faceret motū vniformē ⁊ lenitas arterie ⁊ sic ītelligit hic:sꝫ aliqn͠ altera istaꝝ cāꝝ est sufficiēs.⁊ h͛ mō ītellexit Auer.qꝛ reposuit lenitatē arterie sub ꝟtute đbili, ꝑ mō ītelligit Aui,⁊ 2ᵒ mō ītelligit Auer. ¶ Notādū

ēt ꝙ pulsus vndosus pōt fieri ex egritudīe mollificāte arterias vt ex lythargia apoplexia v͛l paralysi sic durꝰ pōt fieri ꝑꝑ apā cal͛m i mēbꝛo pāniculoso ī q̊ ꝑuenit nocumētū vsqꝫ ad originē arteriarū.

¶ Et vermiculosi quidē pulsus ⁊ formicātis cā est fortis đbilitas:ita vt tarditas ⁊ spissitudo ⁊ diuersitas in partibus pulsus cōiungant͛:qm͠ virtus instr͠m in vna hora dilatare nō valet:sed paulatim ⁊ paulatim.

¶ Hic ponit cās ꝯtētiuas vermiculosi ⁊ formicātis simul. ¶ Juxta qđ notandū ꝙ isti duo pulsus differūt ab vndoso.nā oēs isti.3.cōmunicant in debilitate virtutis:sed differūt in gradu debilitatis:sed vndosus fit a virtute debili.vermiculosus a debiliori.formicans aūt a debilissima vt in appꝛopinquantibus morti.

¶ Causa aūt pulsus mali pōderis si pulsus qdeꝫ fuerit in dispositionibꝰ tēporis quietis est augmentū necessitatis. Et si in dispositionibꝰ tēporis motꝰ fuerit est augmentū debilitatis:aut necessitatis priuatio:sed pulsus tēporis motꝰ ꝓpter velocitatē diastoles alius est ab hoc. Et cause qdē pleni ⁊ vacui ⁊ calidi ⁊ fridi eleuati sursum ⁊ sumersi inferius manifeste sunt.

¶ Juxta qđ notādū sicut appet per Auer.4.coll͛ꝫ.c.17.pulsus mali ⁊ boni pōderis attendit͛ in ꝓportione 4ᵒʳ tēpoꝝ mēsurantium duplicē motū qui est diastoles ⁊ systoles ⁊ duplicē quietem.s.que est post systolē:ita ꝙ hoc genus pulsuū fit cōparatiōe ⁊ ꝓportione tēporis motus ad tēpus quietis:⁊ tēpus motꝰ diastoles ad systolē:⁊ quietis que est post diastolē ad qetē que est post systolē. H͛ ītellecto dicit Aui.ꝙ tūc est malū pōdus ⁊ mala ꝓportio in pulsu cū necessitas est augmētata in tēpore quietis mag͛ q̄ in tempore motꝰ diastoles:qꝛ tūc fiet quies breuis valde:⁊ ꝑ ꝯn͠s pulsus spissus:ita ꝙ tp͠s qet͛ est breuius q̄ tp͠s motꝰ.simil͛r si est ecōuerso.s.ꝙ tp͠s motus sit breue ⁊ tēpus quietis longum:⁊ tunc est malum pondus:qꝛ fit a virtute debili que nō pōt sustinere magnuꝫ motū ꝑꝑ ꝑuationē necessitatis que nō requirit multā extēsionem. Alia est ꝓportio vnius motus ad aliū vt quando diastoles est velocior q̄ systoles vel ecōuerso:⁊ istas tres diuersitates hic innuit.

¶ De pulsibꝰ etatū ⁊ masculoꝝ ⁊ feminaꝝ. Cap. 7ᵐ.

Masculoꝝ pulsus maiores sunt ⁊ fortiores valde ꝑꝑ vehementiā virtutū eoꝝ ⁊ necessitatis ipsoꝝ ⁊ ꝓpterea ꝙ eoꝝ necessitas magnitudine cōplet͛ ⁊ ē eoꝝ pulsus tardior pulsu mulierū ⁊ rarior s͠m plurimū. Et oīs qdem pulsus in quo perseuerat virtus ⁊ est spissus opꝫ ꝓculdubio ꝙ sit velox:est eniꝫ cū ante est velocitas q̄ spissitudo:ꝑꝑ hoc igit͛ sicut pulsus masculoꝝ est tardior:ita est rarior.

¶ Postq̄ Aui.determinauit de causis ꝯtentiuis pulsuū q̄ īgrediūtur essentiā pulsus:hic deter.de causis nō ꝯtētiuis pulsuum.s.que nō ingrediunt͛ ꝯstitutionē pulsus:⁊ a talibꝰ nō dependet īmediate ꝑmutatio pulsus:sed mediate solū.s.īquātū ꝑmutant virtutē vel necessitatē vel instr͠m a qbꝰ depēdet esse pulsus:⁊ qꝛ istarū cāruꝫ ꝯtentiuarū quedā sunt nāles ⁊ quedā nō nāles ⁊ quedā ꝯtra nām:ideo tria facit. Primo determinat de causis nālibꝰ ⁊ e is annexis. Scđo de causis pulsus nō nālibꝰ.ibi(In vere qdē.) Tertio de his que sunt res cōtra nām.ibi(Dolor aūt mutat pulsum.) Uel aliter posset diuidi s͠m diuisionē cārū quā supra posuit Aui.ꝙ cāruꝫ nō ꝯtentiuarū quedā sunt permutātes īpermutabiles:⁊ quedā ꝑmutantes absolute separabiles. Et ideo ꝑmo determinat de causis permutantibꝰ nō separabilibꝰ. Scđo de separabilibꝰ ꝑmutātibꝰ absolute.ibi(In vere qdē.) Utraqꝫ diuisio est bona. Pria in duas. Primo determinat de causis que sunt nāles annexe rebꝰ nālibus que sunt sexus ⁊ etas. Scđo de causis que sunt res nāles sicut est cōplexio:ita ꝙ ostēdit qualis pulsus cōpetat cuilibet cōplexioni.ibi(Pulsus calide cōplexionis.) In ꝑmo ergo capitulo intēdit ostendere qualis pulsus est ꝯueniens cuilibet sexui ⁊ cuilibet etati. Primo ostēdit primū. Scđo scđm.ibi(Pueroꝝ v͛o pulsus.) ¶ Juxta primā partē notandū ꝙ sicut extrahit͛ ex dictis Gal͛.in cōmē.pulsuū.tex.⁊ cōmē.ꝑmo vnde Auicē.hoc accepit.dicit ꝙ hoc aduerbiū valde.nō est aliter q̄ ad vtrūqꝫ adiectiuū:iō ꝙ pulsus masculoꝝ nō solū est maior ⁊ fortior q̄ in feminis:sed valde maior ⁊ valde fortior. Et ratio huius est:qꝛ cause pulsus magni ⁊ fortis valde superāt in masculis magis q̄ in feminis.s.fortitudo virtutis:obedientia instrumenti:⁊ necessitas. ¶ Secundo notandum ꝙ hoc qđ dicit(s͠m plurimum.)potest exponi dupliciter. Uno modo ꝙ

referat̃ ad ly rarior: ⁊ tũc est sensus ꝙ pulsus masculoꝝ est rarior pulsu mulierũ ⁊ est tardior ſm plm.i.mag̃ est rarus ꝙ̃ sit tardus ita ꝙ fiat cõparatio ĩter tardũ ⁊ rarũ. Alio mõ ꝙ referat̃ ad totuꝫ qd̃ sup̃ dixit de pulsu masculoꝝ.vt sit sensus ꝙ ſm plm.i.in pluribus viris est h̃ verũ ꝙ pulsus masculoꝝ sũt valde maiores ꝙ̃ pulsus mulierũ: ⁊ sic exponẽdo dicemus ꝙ dicit hic: qꝛ nõ est incõueniẽs ꝙ aliq̃n accidat ꝯ̃riuꝫ vt ꝙ in aliq̃ muliere sit pulsus maior ⁊ fortior ⁊c̃. ꝙ̃ in aliq̃ viro. ⁊ vtraq; expõ est vera: ⁊ ſm mẽtẽ Gal.de pulsib⁹ tex.cõmẽ.p̃mi. ¶ Tertio notãduꝫ ibi (Et oẽs q̃dẽ pulsus.) vult ꝓbare ꝙ dixit qd̃ pulsus masculoꝝ ẽ multo tardior ⁊ rarior pulsu mulierũ. Nã oĩs pulsus in q̃ est ꝯstãtia v̄tutꝫ si est spissus necessario sequit̃ ꝙ sit velox: qꝛ spissitudo cuꝫ fortitudine virtutꝫ est posterius ⁊ velocitas est p̃us. esse aũt posteri⁹ p̃supponit eẽ p̃us. Qꝛ aũt velocitas sit p̃us ꝙ̃ spissitudo app̃et: qꝛ maior necitas reqrit̃ ad spissitudinẽ ꝙ̃ ad velocitatẽ: qꝛ q̃n virtus est fortꝫ ⁊ necitas sufficiẽs pulsus magnus si est obediẽs instr̃m ⁊ augmẽtata necitate fit velox ⁊ spissus. nũc aũt posita maiori necitate ponit̃ mĩor q̃ ĩcludit̃ in ipsa: ⁊ iõ sequit̃ si est pulsus spissus: g̃ velox p̃supposita ꝯstantia virtutꝫ al'nõ: sꝫ nõ sequit̃ ecõuerso.s.si est velox: g̃ spissus qꝛ nõ sequit̃ si est p̃us ⁊ minimus: g̃ est posterius ⁊ maius ⁊ sic est in veloci ⁊ spisso. ita est ꝓportionaliter in oppositis istoꝝ.s.in tardo ⁊ raro. ⁊ iõ sicut sequit̃ pulsus spissus: g̃ velox ⁊ nõ econuerso: ita sequit̃ est rarus: g̃ tardus ⁊ nõ ecõuerso. ¶ Sed hic querit̃ de trib⁹. Primũ ẽ vtꝝ pulsus masculoꝝ sit maior ⁊ fortior pulsu mulierũ. Scd̃m est vtrũ pulsus masculoꝝ sit tardior ⁊ rarior pulsu feminarũ. Tertiũ est de ꝯñtia quã facit Aui.s.si pulsus masculorum est tardior pulsu feminarũ: ergo est rarior pulsus eoꝝ.

Dub^{m} p^{m} ¶ De p̊ ꝓbat̃ ꝙ pulsus mulierũ sit maior ⁊ fortior pulsu masculoꝝ: qꝛ ad sensuꝫ h̃ videm⁹ aliq̃n. Et arguit̃ rõne: qꝛ si ẽ repire mulierẽ in q̃ sit virt⁹ fortior ⁊ necitas maior ⁊ maior obediẽtia ꝙ̃ ĩ aliq̊ viro erit pulsus maior ⁊ fortior in muliẽ illa ꝙ̃ in illo viro: sꝫ h̃ aliq̃n ꝯtigit repiri: g̃ ⁊c̃. Ma. pꝫ: qꝛ ille sũt cãe pulsus magni ⁊ fortꝫ vt supra appuit. positꝫ aũt causis sufficiẽtib⁹ neçe ponit̃ effect⁹. mi. apparet: qꝛ poſe ẽ ꝙ sit aliq̃ mulier cholice cõpl'onis q̃ viuat ĩ regiõe cal'a ⁊ vtat̃ regimĩe cal'o exercitijs ⁊ põt eẽ aliq̃s vir fl'atic⁹ in regione frĩda vtẽs regimĩe frido ⁊ q̃ete. mõ ĩ illa muliẽ erit virt⁹ fortior necitas maior ⁊ melior obediẽtia ĩstrĩ: q̃re ⁊c̃. ¶ In opp^{m} ẽ A.

Dub^{m} 2^{m} ¶ De 2° querit̃ vtrũ pulsus masculoꝝ sit tardior ⁊ rarior pulsu feminarũ. Arguit̃ ꝙ nõ: qꝛ tarditas ⁊ raritas in pulsu fiunt a necitate diminuta vt habitũ est pri⁹: in illo g̃ corp̃e in q̊ est necitas addita nõ fit tardior ⁊ rarior pulsus: sed in corp̃e masculoꝝ est necitas addita respectu corp̃is mulierũ. g̃ ⁊c̃. ¶ In oppo^{m} est Aui.

Dubiũ 3^{m} ¶ Tertio dubitat̃ de ꝯñã Aui. vtrũ sequat̃ ꝙ pulsus masculoꝝ est tardior pulsu femiaꝝ: g̃ rarior. Nõ vĩ ꝙ h̃ sequat̃: qꝛ tarditas ĩsequit̃ necessitatẽ paꝝ dimĩutã. raritas aũt ꝯsequit̃ necitatẽ multũ diminutã. ꝓbatio: qꝛ sic se hꝫ raritas ad tarditatẽ sic spissitudo se hꝫ ad velocitatẽ. nũc aũt spissitudo ĩsequit̃ maiorẽ necitatẽ ꝙ̃ velocitas vt habitũ est: g̃ ꝑ oppo^{m} raritas ĩsequit̃ mag̃ diminutam necitatẽ ꝙ̃ tarditas. mõ sic nõ sequit̃ necitas est pauca: g̃ multa: sꝫ ecõuerso: ita ẽt nõ sequit̃ est pulsus tardus: g̃ rarus: sed ecõuerso: g̃ est mala ꝯñã Aui. ¶ Dico p̊ ꝙ pulsus masculoꝝ est valde maior ⁊ fortior pulsu mulierũ. ¶ Scd̃o dico ꝙ ẽ tardior ⁊ rarior. ¶ Tertio dico ꝙ ꝯñtia Aui. est optima. ¶ Rõ p̃mi pꝫ ex his que dicit hic Aui. tñ cõplemẽtũ illoꝝ dictoꝝ ponit̃ a. G. in cõmẽ.1. ĩtroductorij pulsus: qꝛ cã magnitudinis ⁊ fortitudinis pulsus est fortitudo virtutis ⁊ necessitas augmẽtata: qꝛ g̃ virt⁹ ĩ viris est valde fortior ꝙ̃ in mulierib⁹ iõ ⁊ pulsus ẽt. ¶ Itẽ necitas est maior valde in viris: qꝛ simpl'r loquẽdo masculus est calidior ꝙ̃ femina vt declarat̃ in libro de nã pueroꝝ. nũc aũt multa necitas iuuat ad pulsuꝫ magnũ. ¶ Itẽ 3° ꝯcurrit obediẽtia instrĩ. nũc aũt talis obediẽtia est maior in viris ꝙ̃ in mulierib⁹ vt dcm̃ est in cõmẽto ĩtroductorij pulsus: ⁊ h̃ est vt dicit ibi: qꝛ arteria non atterit̃ a pinguedine in masculis sicut in feminis. Iteꝫ nec a sup̃fluitatib⁹: qꝛ mulieres mag̃ multiplicãt pinguedinẽ ⁊ sup̃fluitates ꝙ̃ viri q̃ꝓpt̃ nõ sic põt dilatari in mulierib⁹ sic in viris. Cũ g̃ oẽs iste.3. cãe mag̃ reperiant̃ in viris ꝙ̃ ĩ mulierib⁹: iõ ⁊c̃. ¶ Rõ scd̃i.s. q̃re pulsus est tardior ⁊ rarior in viris ꝙ̃ in mulierib⁹ in q̃b⁹ est velocior ⁊ spissior. nõ.n. accidit h̃ qꝛ maior sit necitas in feminis ꝙ̃ in virꝫ: sꝫ h̃ est: qꝛ vna ex causis tarditatꝫ ⁊ raritatꝫ pulsus est q̃n calor sufficiẽter euentat̃ ꝑ magnitudinẽ sufficit magnitudo pulsus: ⁊ iõ nõ reqrit̃ velocitas nec spissitudo: qꝛ nã ꝓ̃ abũdat in sup̃fluis: ⁊ qꝛ in viris sufficiẽter euentat̃ calor: iõ nõ oꝫ vt recuperent̃ per velocitatẽ ⁊ spissitudinẽ: q̃re ⁊c̃. ¶ Et notãduꝫ ꝙ sic app̃et ꝑ. G. in cõmẽ.1. ĩtroductorij pulsus: lꝫ sit pulsus in feminis spissior ⁊ velocior ꝙ̃ in viris. hoc est verũ q̃tuꝫ ad vtrũq; motũ.s. q̃tũ ad diastolẽ ⁊ q̃tũ ad systoleꝫ: ita ꝙ iste dr̃ie sunt mag̃ intẽsẽ in mulierib⁹ ꝙ̃ in viris: tñ inter se dĩnt in mulierib⁹: qꝛ systoles est velocior in eis ꝙ̃ diastoles: cui⁹ rõ ẽ: qꝛ maior est necessitas mũdificatiõis sup̃fluitatũ in eis que fit per systoleꝫ ꝙ̃ sit necessitas euẽtatiõis caloris earuꝫ cũ hẽant calorẽ debilẽ. in viris aũt accidit ecõuerso. ¶ Ex istis vlterius põt accipi põdus in masculo ⁊ femina: qꝛ in femina systoles dꝫ esse maior ꝙ̃ diastoles ꝑꝑ cãm dictã. Itẽ quies que est post diastoleꝫ debet esse breuissima: sed quies que est post systolẽ nõ debet esse sic breuis. in viris aũt ecõuerso. tñ ſm quã ꝓportionẽ musicalẽ h̃ sit ignoro nec autẽ Aui. h̃ sciuit. G. aũt forte sciuit ꝑꝑ lõgã experiẽtiã: qꝛ fuit mag̃ expertus ꝙ̃ fuerit Aui. ¶ Rõ aũt ꝯñtie Aui. pꝫ: ꝑꝑ qd̃ notãdũ ꝙ sicut superius dicebat̃ iste dr̃ie pulsuũ pñt diuersificari ex duob⁹: aut a diuersitate necessitatis multe vel pauce: aut ex diuersitate virtutis ſm fortẽ vel debilẽ: tũc dico ꝙ q̃tũ ad diuersitatẽ v̄tutꝫ si p̃supponit̃ virt⁹ fortis: tũc sequit̃ si pulsus est spissus: g̃ est velox ⁊ magnus: qꝛ q̃n virt⁹ est fortꝫ: tũc p̃a dr̃ia que pulsui aduenit ẽ magnitudo: 2a est velocitas: 3a est spissitudo.s.q̃n plus auget̃ virt⁹. sicut g̃ ad ꝯñs sequit̃ añs ⁊ nõ ecõuerso: ita ad velocẽ sequit̃ magnũ ⁊ ad spissum sequit̃ velox ⁊ magnũ ⁊ nõ ecõuerso. si aũt virt⁹ esset debilis: tũc nõ sequit̃ est velox g̃ magnus: qꝛ põt esse velox ⁊ nõ est magnus: nec sequit̃ si est spissus g̃ velox: qꝛ poterit eẽ spissus ⁊ tñ nõ est magnus nec velox.s.q̃n necessitas est augmẽtata ⁊ virtus debilis. nã virtus fortis reqrit̃ ad magnũ ⁊ velocẽ. Sed si hec diuersitas pulsus fuit a diuersitate necitatis solũ nõ sequit̃: est spissus g̃ velox vt dcm̃ est: qꝛ maior necessitas reqrit̃ ad faciẽdũ pulsuꝫ velocẽ q̃n virt⁹ nõ p̃supponit̃ fortis ꝙ̃ ad spissitudinẽ: ⁊ iõ nõ sequit̃ isto mõ est pulsus spissus g̃ velox: sed ecõuerso sic. ⁊ eodeꝫ mõ est in oppositis istoꝝ: qꝛ sequit̃: est rarus g̃ tardus ⁊ nõ econuerso: qꝛ q̃n incipit deficere virtus p̃mo deficit p̃ma differẽtia.s. magnitudo ⁊ fit velox ⁊ paruus postea q̃n magis deficit: tunc deficit velocitas ⁊ fit paruus ⁊ tardus ⁊ spissus. vltimo aũt deficit spissitudo ⁊ fit ꝑuus tardus ⁊ rarus. Sed si fiat a necessitate diminuta ⁊ virtute forti: p̃mũ qd̃ deficit est spissitudo ⁊ fit rarus ⁊ magnus ⁊ velox. scd̃o deficit velocitas ⁊ fit magnus ⁊ tardus: ideo cũ ꝯstantia virtutis sequit̃ si est tardus g̃ rarus ⁊ nõ econuerso. ⁊ sic loquit̃ h̃ Auicẽ. sed sine ꝯstantia virtutis non sequit̃ ⁊ sic arguit. Et ex hoc patet ad tertiam rationẽ. ¶ Ad primã dõm ꝙ Auicen. loquitur vt in plurib⁹. ¶ Ad scd̃aꝫ dõm ꝙ tarditas ⁊ raritas singulariter accepta bene fiunt a necessitate diminuta ⁊ sic arguitur: sed ꝯiuncta cum magnitudine non oportet: qꝛ sufficienter euentatur calor cũ magnitudine sine illis: ⁊ sic de illo.

¶ Pueroꝝ v̊o pulsus lenior ꝑꝑ humiditatẽ ⁊ est debilior ⁊ spissior q̃m calor est fortis: sed virt⁹ nõ est fortis eo ꝙ nõdũ sũt cõpleti. Pueroꝝ v̊o pulsus cõparatione q̃titatis corporis eoꝝ est magnus: q̃m eoꝝ instr̃m est valde molle ⁊ ipsoꝝ necitas est valde fortis: ⁊ eoꝝ virt⁹ cõparatione ꝑuitatis corporis ipsoꝝ nõ est parue q̃titatis. Uerũtamẽ eoꝝ pulsus cõparatione pulsus cõpletoꝝ est nõ magnus: sed est velocior ⁊ spissior ꝑꝑ necessitatẽ. In pueris nãq; multiplicat̃ vaporis fumosi collectio ꝓpter multã digestionẽ eoꝝ ⁊ frequentiã eius in eis. Et propter hoc valde est necesse ipsum extrahere ⁊ calorem ipsoꝝ inatum euentare.

¶ Postq̃ determinauit de pulsib⁹ sexuum: hic determinat de pulsibus etatũ. Et quatuor facit. Quia p̃mo ostẽdit qualis pulsus cõuenit pueris. Scd̃o qualis iuuenib⁹. ibi (Iuuenũ v̊o.) Tertio senibus. ibi (Senũ aũt.) Quarto seniorib⁹. ibi (Et pulsus senũ q iã ⁊c̃.)

Dub^{m} 4^{m} ¶ Iuxta qd̃ notãdũ ⁊ iuxta p̃mã partẽ ꝙ nõ est dubiũ vtrũ pulsus pueroꝝ sit lenior pulsu iuuenũ: qꝛ puer maioreꝫ hꝫ humiditatẽ ꝙ̃ iuuenis in arterijs ⁊ in toto corpore. Sed est questio vtrũ sit debilior ⁊ spissior ꝙ̃ pulsus iuuenũ. Et arguit̃ p̃mo ꝙ in pueris sit pulsus fortior ⁊ maior ꝙ̃ in iuuenib⁹: qꝛ vbicũq; est virtus fortior ibi dꝫ esse fortior ⁊ maior: sed hoc est in pueris mag̃ ꝙ̃ in iuuenibus: g̃ ⁊c̃. Ma. pꝫ: qꝛ fortitudo virtutis est cã magnitudinis ⁊ fortitudinis pulsus. mi. app̃et: qꝛ cã efficiens pulsus est sp̃us vitalis: sed sic app̃et per Auer. in.2. collꝫ. cap̃. 4°. virtus vitalis plus reducit̃ ad v̄tutes nãles ꝙ̃ ad alias: adeo ꝙ est de nã cibatiue virtutis cuꝫ q̃ nã dat calorem oĩbus. ita dicit Auer. in quocũq; g̃ corpore virtus nãlis est fortior in eo est virtus vitalis fortior: sed virtus nãlis est fortior ⁊ perfectior in pueris ꝙ̃ in iuuenib⁹: g̃ ⁊c̃. Ma. pꝫ ex dictꝫ. mi. apparet per Gal. in lib. 7. de regi. sani. vbi dicit ꝙ actus nãles optime perficiunt̃ in pueris ⁊ melius ꝙ̃ in iuuenibus. ⁊ hoc idem vult. Gal. 6. de accidenti ⁊ morbo cap̃. 3°. g̃ virtus faciens pulsum erit in eis maior: ⁊ per ꝯñs pulsus erit maior ⁊ fortior in puerꝫ ꝙ̃ in iuuenibus. Item dicit ꝙ pulsus pueroruꝫ est spissior ⁊ velocior pulsu iuuenũ. non videt̃ qꝛ cã velocitatis ⁊ spissitudinis pulsus est

necessitas augmẽtata: sed necessitas mag augetur in iuuenib⁹ ꝙ in pueris: ergo ⁊c̃. Ma. pz ex supradictis. mi. apparet per. G. in cõmen. 14. p̃ʳ pti. illi⁹ afoꝛ. Qui crescũt. vbi dicit ꝙ caloꝛ pueri est caloꝛ nalis: caloꝛ aũt iuuenis ẽ acutioꝛ ⁊ igneus: ergo in iuuenib⁹ est maioꝛ necessitas ꝙ in pureris: ergo ⁊c̃. ¶ In oppoᵐ oium istoꝝ est hic Aui. ¶ Ad h̃ dicũt aliq ꝙ maius tẽperamẽtũ est in iuuene ꝙ in puero ⁊ mouent ex his que dicit hic Aui. q꞉ mẽbꝛa ⁊ virtus pueroꝝ nõdũ ꝑuenerũt ad cõplemẽtũ: sed h̃ est maxime ꝯ. G. ⁊ veritatẽ vt ostẽsum fuit in pᵃ fen: ⁊ iõ nihil dicũt. Sed dico cũ Auicẽ. hic ꝙ pulsus pueroꝝ est minoꝛ ⁊ debilioꝛ ⁊ velocioꝛ ⁊ spissioꝛ pulsu iuuenũ: pulsus aũt iuuenũ est maioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ ⁊ tardioꝛ ⁊ rarioꝛ pulsu pueroꝝ. ¶ Rõ aũt q̃re pulsus in puero est minoꝛ ꝙ in iuuene est: q꞉ cum in puero sit mult⁹ caloꝛ ĩnat⁹ vt appet p. G. in cõmẽ. 14. p̃ʳ pti. illius afoꝛ. Qui crescũt plurimũ ⁊c̃. õ rõne hui⁹ ĩdigerẽt mag dilatatione arterie ⁊ magna diastole vt pp attractionẽ magne q̃titatꝭ aerꝭ sufficiẽter euẽtet: sꝫ q꞉ in puero arterie sunt q̃titatis ĩperfecte: iõ virt⁹ nõ põt in eis sufficiẽter dilatare arteriã: in iuuenibus aũt sic cũ h̃eant mẽbꝛa ꝑfecta ⁊ magna: iõ multũ attrahũt de aere ⁊ sufficiẽter in vna vice ad refrigerãdũ: ⁊ iõ pulsus iuuenũ est maioꝛ pulsu pueroꝝ cũ in puerꝭ sit multa necessitas ⁊ non possit eoꝝ arteria sufficiẽter dilatari sicut in iuuenib⁹: ⁊ iõ opoꝛtuit vt qd̃ deficit de magnitudine recuperet in velocitate ⁊ spissitudine pp qd̃ pulsus pueroꝝ est velocioꝛ ⁊ spissioꝛ pulsu iuuenũ. ¶ Aduertendũ tñ ꝙ in pueris spissitudo est maioꝛ ꝙ velocitas: qd̃ apparet: q꞉ spissitudo apd̃ medicũ accipit a tẽpoꝛe mẽsurãte qetẽ pulsus vel systolẽ qñ est ignota. velocitas aũt attẽdit mag rõne tẽporꝭ mẽsurãtꝭ motũ diastoles. mõ p diastolẽ euẽtat caloꝛ: p systolẽ aũt mũdificant fumose sup̃fluitates spũs. Cũ ergo in puerꝭ sit maioꝛ nec̃itas mũdificatiõis sup̃fluitatũ pp multũ nutrimẽtũ qd̃ accipiũt ⁊ ꝯuertũt ꝙ sit necessitas refrigerationis: q꞉ nõ habẽt acutũ caloꝛẽ sicut iuuenes sed tẽperatũ: iõ opꝫ in eis pulsuꝫ esse mag spissum ꝙ sit velox: ⁊ iõ tp̃s quietꝭ est bꝛeuius in eis ꝙ tp̃s diastoles. ¶ Tunc ad rõnes. Ad p̃mã cũ dꝛ: in q̃cũqꝫ coꝛpoꝛe spũs vitalis ẽ foꝛtioꝛ ibi dꝫ eẽ pulsus maioꝛ. Dõm ꝙ virtutẽ esse foꝛtioꝛẽ in vno coꝛpoꝛe ꝙ in alio ꝯtingit zʳ. Uno mõ q̃tũ ad actũ p̃ncipalẽ illius virtutis. Alio mõ q̃tuꝫ ad actũ secũdariũ eius. Si p̃ mõ loquimur tũc dico ꝙ q̃tũ ad actũ p̃ncipalẽ ꝓcedẽtẽ a virtute vitali in pueris est foꝛtioꝛ virtus ꝙ in iuuenib⁹: ⁊ iõ actus ex qbus vita dependet est in eis melioꝛ vt dꝛ in. 6. de accidẽti ⁊ moꝛbo: sed si ꝯsideret q̃tũ ad actũ secũdarium: tunc act⁹ virtutis vitalis est melioꝛ in iuuenib⁹ ꝙ in pueris. Cui⁹ rõ est: q꞉ ad magnitudinẽ ⁊ foꝛtitudinẽ pulsus nõ solũ requirit ꝙ virtus sit foꝛtis ⁊ necessitas multa: sed ꝙ instr̃m sit tale ꝙ possit multũ dilatari. vnde dato ꝙ sit virt⁹ foꝛtioꝛ in puero ꝙ in iuuene per ĩpositionẽ: q꞉ tñ iuuenis hꝫ maioꝛes arterias mag dilatabuntur a virtute d̃bili in iuuene ꝙ a foꝛti in puero. v̇. g. accipiant duo folles quoꝝ vnus sit paruus alter sit magnus: ⁊ vnus hõ q dilatet magnũ ⁊ sit minoꝛis foꝛtitudinis ꝙ ille q dilatat paruũ: ⁊ tũc magnus follis plus attraheret de aere dato ꝙ dilatet a parua virtute ꝙ paruus dato ꝙ dilatet a foꝛti virtute: q꞉ magnus satis plus ꝯtinet de aere ꝙ paru⁹. Et sĩle est in ꝓposito: q꞉ in puerꝭ nõ põt tãtũ dilatari q̃tũ sit sufficiẽs ad faciẽdũ magnitudinẽ: ⁊ sic ad p̃ᵐ. ¶ Ad zᵐ dõm ꝙ ista necessitas que facit ad maioꝛẽ diastolẽ nõ est maioꝛ in puerꝭ ĩmo mioꝛ: sed illa que facit ad spissitudinẽ sic. s. necessitas mũdificatiõis fumosaꝝ sup̃fluitatũ: q̃re nõ valet.

¶ Juuenuꝫ v̓o pulsus est multe magnitudinis ⁊ nõ est multe velocitatis: ĩmo in ip̃a est valde diminutus ⁊ in spissitudine ⁊ ad raritatẽ tendẽs. Et illoꝝ qdẽ pulsus q in p̃ncipio iuuẽtutis existũt est maioꝛ. Et eoꝝ q sunt in medio iuuẽtutꝭ est foꝛtioꝛ. Et nos qdẽ tã declarauimus ꝙ caloꝛ in pueris ⁊ iuuenib⁹ fere est similis: ergo necessitas in eis erit ꝓpinq̃: sed virtus in iuuenib⁹ est augmẽtata: habebit ergo ex magnitudine ꝙ in ipsis restaurat qd̃ defuerit ex velocitate ⁊ spissitudine. Et p̃ricipiũ qdẽ rei vnde ꝓuenit magnitudo est virt⁹: sed necessitas est appetẽs ⁊ instrumẽtũ qdẽ est adiuuãs.

¶ Modo in ista parte oñdit q̃lis debet esse pulsus in iuuenibus: ⁊ dicit ꝙ pulsus iuuenũ sunt multe magnitudinis: sed nõ multe velocitatꝭ: ĩmo in ipsa. s. velocitate est valde diminut⁹: ⁊ in spissitudine sup. est diminutus ⁊ ad raritatem tendens.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Sed tu dices nõ vꝫ: q꞉ dicit. G. in libꝛo de ĩtroductoꝛio pulsuũ in cõmẽ. 4. ꝙ pulsus iuuenũ debẽt esse velocissimi ⁊ citissimi. Dõm q꞉. G. dicit ꝙ pulsus iuuenũ sint velocissimi ⁊ citissimi nõ in cõparatiõe ad pulsus pueroꝝ: sꝫ in cõparatiõe ad pulsus senũ. h̃ aũt loquit Aui. in cõparatiõe ad pulsuꝫ pueroꝝ. Subdit aũt Aui. vlteri⁹ ꝙ illoꝝ pulsus. s. iuuenũ in p̃nᵒ iuuẽtutꝭ sup. existit maioꝛ ꝙ in medio vel in fine: q꞉ ibi. s. in p̃nᵒ iuuẽtutꝭ ꝯcurrũt oẽs cãe magnitudinis pulsus mag ꝙ in medio vel in fine iuuẽtutꝭ. s. foꝛtitudo virtutꝭ ⁊ necessitas magna pp multiplicationẽ fumosaꝝ sup̃fluitatũ que aggregant mag in p̃nᵒ iuuẽtutꝭ ꝙ in medio vel in fine: ⁊ oꝛgana ẽt mag sunt obediẽtia q꞉ nõdũ sunt ĩdurata: ⁊ cũ h̃ existũt perfecta q̃tũ ad q̃titatẽ coꝛpoꝛis ipsoꝝ: ⁊ iõ põt melius dilatari ẜm omnẽ diametrũ: sꝫ pulsus in medio iuuẽtutꝭ est foꝛtioꝛ: ⁊ intellige qdẽ ꝙ est foꝛtioꝛ nõ p cõparationẽ ad p̃nᵐ iuuẽtutꝭ: qm̃ in p̃nᵒ iuuẽtutis nõ est debilioꝛ: sed vult dicẽ ꝙ virtus est foꝛtioꝛ. s. in cõparatione ad magnitudinẽ: q꞉ est mag foꝛtꝭ ꝙ magnus: in p̃ncipio v̓o est magis magnus ꝙ foꝛtis. ⁊ h̃ ꝯcedit ei q dicit ꝙ talis pulsus in ip̃o est durioꝛ ꝙ in p̃ncipio: ⁊ iõ deficit aliq̃liter ab eo in magnitudine.

¶ Senum autem pulsus est minoꝛ ꝓpter debilitateꝫ ⁊ minoꝛis velocitatis: ꝓpter hoc etiaꝫ ⁊ ꝓpter diminutionem necessitatis ⁊ pꝛopter hoc est rarioꝛ.

¶ In ista parte ostendit Aui. qualis debet esse pulsus senum.

¶ Et pulsus quidem senum qui iam ꝓcesserũt in ãnos est paruus ⁊ rarus ⁊ tardus: ⁊ est cuꝫ est mollis ꝓpter humoꝛes extraneos ⁊ non pꝛopter naturales.

¶ In ista parte Aui. ostendit qualis dꝫ esse pulsus senũ magis.

¶ De pulsu complexionum. Cap. 8ᵐ.

Pulsus calide cõplõnis vehemẽtꝭ ẽ necessitatis. Qꝫ si virtus ꝯuenerit ⁊ instr̃m erit pulsus magnus. Si ergo vnuꝫ eoꝝ diuersificabit erit quẽadmodũ dictũ est in pꝛecedentib⁹.

¶ Prius Aui. ostẽdidit qualis pulsus ꝯueniat vnicuiqꝫ sexui ⁊ vnicuiqꝫ etati. h̃ determinat de pulsib⁹ cõplexionuꝫ ostẽdẽs q̃lis pulsus ꝯtingit vnicuiqꝫ cõplexioni. Et p̃ determinat de pulsu vnifoꝛmi in toto. Scd̃o de pulsu diffoꝛmi ⁊ dissimili in toto. ibi (Et preterea cũ vni homini. Prima in duas. Quia p̃ d̃terminat de pulsu cõplexionũ simpliciũ. Scd̃o cõpositarũ. ibi (Tu v̓o deinceps cõpone.) Prima in 4ᵒʳ. Quia p̃ ostẽdit q̃lis pulsus cõpetit cõplexioni calide. Scd̃o fride. ibi (In cõplexione v̓o frida.) Tertio humide. ibi (Cõplexionẽ v̓o humidã.) Quarto sicce. ibi (Et siccã qdẽ.) Prima in duas. Quia p̃ ostendit q̃lis pulsus cõpetit cõplexioni calide q̃tũ ad magnitudinẽ ⁊ paruitatẽ ⁊ velocitatẽ ⁊ spissitudinẽ. Scd̃o q̃lis q̃tũ ad foꝛtitudinẽ ⁊ debilitatẽ: siue declarat qdd̃ã suppositũ scꝫ qñ est ꝙ in calida cõplexione ꝯiungit foꝛtitudo ⁊ qñ debilitas in pulsu ⁊ ad idẽ redit diuisio. ibi (Et caliditas quidẽ.)

¶ Et si caliditas qdẽ nõ male fuerit cõplexionis ĩmo nãlis: erit cõplexio foꝛtꝭ ⁊ sana ⁊ virt⁹ multũ foꝛtis. Et neqꝫ existimes ꝙ caloꝛ ĩnat⁹ si fuerit foꝛtis q̃tũcũqꝫ sit minuat ex virtute: ĩmo ex eo ꝓuenit in sub̃a spiritus foꝛtitudo ⁊ in aĩa audacia. Caloꝛ v̓o cõplexionis malitiam sequens quãto plus augmentatus fuerit tãto in virtute plus debilitatem augmentabit.

¶ In ista pte ostendit q̃lis pulsus ꝯuenit cõplexioni calide q̃tũ ad foꝛtitudinem ⁊ debilitatem siue declarat quoddam suppositum.

¶ Circa istã ptẽ dubitat: q꞉ videt male dicẽ qñ dicit: ⁊ si caliditas nõ fuerit male cõplexionis: q꞉ h̃ loquit de caliditate que est in coꝛpoꝛe excedẽte in caliditate: q꞉ talis dꝛ cõplexio calida que excedit tẽperamẽtũ in caliditate: sed qd̃ recedit a tẽperamento recedit a nãlitate. huius aũt cõplexio est hmõi: q̃re ⁊c̃. ergo male dicit. ⁊ si caliditas nõ fuerit male cõplexionis: ĩmo nãlis. ¶ Item male dicit ꝙ caloꝛ nãlis q̃tũcunqꝫ sit nõ minuat ex virtute ⁊ foꝛtitudo virtutis insequit tẽperamẽtũ cõplexionis. vt dicit Haly. in cõmẽ. 13. z. thegni. ergo si caloꝛ multũ auget virtus diminuet. ¶ Preterea simile est de augmẽto caloꝛis in coꝛpoꝛe ⁊ de augmẽto sanguis: sed multuꝫ augmentũ sanguinis est cã recessus a roboꝛe virtutis ⁊ debilitatꝭ eius vt pꝫ: ergo ⁊ augmentũ caloꝛis ⁊c̃. ¶ Preterea ꝓpositio est ph̃i zᵒ de aĩa. tex. cõmẽ. 41. ꝙ oium nã ꝯstãtiũ est terminus ⁊ rõ magnitudinis ⁊ augmẽti: cũ ergo caloꝛ nãlis sit de cõstantibus in nã siue ens nãle hꝫ terminũ magnitudinis quẽ si excedat nõ remanet ei⁹ nã saluata: nõ est ergo verũ ꝙ q̃tũcũqꝫ fuerit non minuit ex virtute. ¶ Dõm ad p̃ᵐ: ad cui⁹ euidẽtiã notãdũ ꝙ aliqd dicit nãle zʳ. Uno mõ simpl'r ⁊ ꝑfecte. Alio mõ nõ simpliciter ⁊ ꝑfecte: sed q꞉ appꝛopinq̃t ei qd̃ est simpl'r nãle: sicut dicim⁹ ꝙ coꝛpa sana sũt duplicia qdã sunt ꝑfecte sana. alia sũt sana que ꝯtinent in latitudine sanitatꝭ ⁊ appꝛoximãt coꝛpi ꝑfecte sano: sic̃ dic̃. G. in thegni. z. tex. cõmẽ. 13. ẜm. Haly. ꝙ diuidit toti⁹ sanitatꝭ latitudo ⁊c̃. tũc dico ꝙ illõ

Dubᵐ 8ᵐ

qđ est simplr̃ nãle bene ē tēpatũ: sȝ corp⁹ ca. fri. vel sic. nõ ē simplr̃ nãle: sȝ põt paruȝ vel multũ recedē a nãlitate simplr̃: qñ ḡ dicit ꝙ si caliditas nõ fuerit male cõplõnis: dȝ exponi. i. nõ sit multũ recedēs a tēpamēto: aut est ꝑter nãm vt ꝙ multũ recedit ab eo sicut est calor febrilis. mõ hic ĩtelligit de eo qđ valde est ꝓpinquũ tēpamēto ⁊ iõ vlteri⁹ accidit ꝙ in tali corpe est virtus multũ sana ⁊ fortꝭ: qꝛ sic dicebaƭ supius caplo de cõplõnib⁹ dispositio sanitatꝭ ⁊ nãlitatꝭ plus attinet calitati q̃ʒ friditati: ⁊ iõ dũmõ calitas nõ sit excedēs põt dici nãlis: tñ nõ posset h̃ dĩe de friditate qđ hic dĩ de caliditate. s. ꝙ si friditas nõ fuerit male cõplõnis sȝ accidētis ꝙ ꝓꝑ h̃ sit nãlis: qꝛ friditas nõ attinet nãlitati. ¶ Ad 2^{am} dubitationē dicēdũ ꝙ calor nãlis põt augeri 2^{r}. Uno mõ ĩquãtũ calor absolute. Alio mõ ĩquãtũ ĩnat⁹. Si p̊ mõ ĩtelligaƭ nõ est veꝝ ꝙ q̃ʒtũcũq̧ augeaƭ calor ꝙ nõ diminuat ex ṽtute: imo bene diminuit vt sic: qꝛ sic ꝓbãt rõnes in tali augmēto sit recessus a tēpamēto ⁊ a nãlitate: ⁊ de tali augmēto nõ ĩtelligit Aui. Si ĩtelligaƭ 2° mõ tũc nõ est aliud calorē augeri ĩquãtũ ĩnat⁹ nisi vt ei⁹ sba ⁊ ꝓportio multipliceƭ in tali: ita ꝙ in tali augmēto semꝑ seruet ꝓportio q̃ ꝯuenit ei respcũ ṽtutꝭ cui⁹ est instr̃m. Nũc aũt augmētũ ꝓportiõis qđ ꝯuenit ṽtuti est cã fortitudinis ṽtutꝭ: ⁊ iõ si sic augeƭ calor erit virt⁹ fortior: ⁊ iõ corꝑa q̃ hñt augmētũ calorꝭ cũ ꝓportiõe hñt opõnes valde ꝑfectas: ⁊ de isto augmēto loquiƭ Aui. ¶ Tũc ad rõnes. Ad p̃mã cũ dĩ nãlitas ꝑsupponit tēpamētũ cõplõnis veꝝ est vt nãlis simplr̃. Et si nõ sit simplr̃ nãlis: sȝ ꝯclinet ṽsus calaȝ mag̃ adhuc põt dici nãlis vt visuȝ est dũmõ ei⁹ excessus nõ sit multus. ¶ Ad 2^{am} eodē mõ. ¶ Ad 3^{am} dõm ꝙ nõ est oĩno simile de augmēto sanguis ⁊ spũs. sȝ si augeaƭ sanguis seruata ꝓportiõe que debeƭ nãe bene est simile nec vt sic debilitat sed auget virtutē. si aũt esset sine ꝓportiõe bene debilitaret virtutē. ¶ Ad 4^{am} cũ dĩ oĩum nã ꝯstãtiũ ⁊c. ꝯcedaƭ: ⁊ cũ dĩ q̃ʒtũcũq̧ auget ⁊c. dico ꝙ in augmēto calorꝭ nãlis vt nãlis est ipsa ꝓportio est eius terminus: vltra queȝ si ꝓcedat ⁊ disproportioneƭ nõ remanet eius nã saluata ⁊c. ⁊ sic de illo.

¶ In cõplexione ṽo frida declinat pulsus ad ꝑtē diminutiõis: sic ꝓprie est ꝑuitas ⁊ ꝓprie tarditas ⁊ raritas. Cũq̧ istr̃m fuerit molle latitudo ei⁹ augmētata erit ⁊ ei⁹ similr̃ tarditas ⁊ raritas. Qꝛ si durũ fuerit erit min⁹ h̃. Et debilitas qdē quã mala cõplexio frida hereditare facit maior est ea quã mala cõplexio cal'a facit hereditare: qm̃ calitas. s. calori ĩnato magis est ꝯueniēs.

¶ In ista ꝑte ostēdit Aui. qualis pulsus dȝ esse in hoĩe habēte cõplexionē frigidã. ⁊ dicit ꝙ in cõplexione frida pulsus declinat ad partē diminutiõis ⁊ ꝙ paruitas est in pulsu ⁊ tarditas ⁊ raritas. ⁊ cã hui⁹ est in promptu: qꝛ frigiditas debilitat virtutē cũ sit ꝯtraria ei ⁊ diminuit necessitatē: ḡ cã qꝛ necessitas est diminuta cã qꝛ virtus est debilis in tali cõplexiõe apparet pulsus ⁊ tardus ⁊ rarus.

¶ Cõplexionē ṽo humidã seqƭ inũdatio ⁊ dilatatio.

¶ In ꝑte ista Aui. ostēdit q̃lis pulsus dȝ esse in cõplõne humida ⁊c.

¶ Et siccã qdem sequiƭ coangustatio ⁊ durities. Amplius si virtus fuerit fortis ⁊ necessitas multa accidet hispulsans ⁊ spasmosus ⁊ tremulus.

¶ In ista ꝑte Aui. ostēdit qualis pulsus ꝓuenit ex cõplõne sicca.

¶ Tu ṽo deinceps cõpone obseruãdo principia.

¶ In ista ꝑte Aui. oñdit nobis q̃lis pulsus põt ꝓuenire ex cõplõne cõposita: qꝛ postq̃ʒ scim⁹ dĩas pulsuũ simpliciũ q ꝯbeneƭ cuilibȝ cõplexiõi singlariƭ si cõponis eas vt cõplõnē calaȝ cũ hũida ⁊c. scies q̃lis pulsus idē seqƭ: ⁊ sic de alijs. q. d. tu hoc per te discurre.

¶ Et ꝑterea cũ vni homini accidit vt duoꝝ laterũ ipi⁹ diuersificeƭ cõplo. Erit ḡ vnũ ipsoꝝ fridũ ⁊ alterũ calidũ: ⁊ accidet vt diũsitate que ꝓuenit ex caliditate ⁊ friditate hoꝝ duoꝝ lateruȝ pulsus diũsificari. Eritq̧ pulsus calidi lateris pulsus calide cõplexionis ⁊ lateris fridi pulsus cõplexionis frigide. Et ex hoc qdē sciƭ ꝙ pulsus in diastole sua ⁊ systole nõ est ƨm modũ accessionis ⁊ recessionis cordis: imo ƨm modũ diastoles ⁊ systoles ipsius corporis arterie.

¶ In ista parte determinat de pulsu difformi ⁊ dissimili. ¶ Ad cuius ĩtellectũ notãdũ ꝙ duplicē diuersitatē ꝯtingit attēdē in laterib⁹ q̃ ad pulsuȝ. Unã gñalē q̃ ꝯsequiƭ diuersuȝ modũ cõpõnis mēbroꝝ: sic isto mõ cõiter loquēdo ꝑs dextra corꝑis est calidior sinistra ⁊ anteriora sunt calidiora posteriorib⁹ vt in plurib⁹. Aliaȝ est attendē diuersitatē spãlē in q̃ est pos'e vt latus sinistrũ sit calidius dextro ⁊ lat⁹ posteri⁹ añriori: aut isto mõ ꝙ lat⁹ dextrũ sit magis calidũ sinistro vltra illud qđ deberet esse: vel ēt anteri⁹ sit calidi⁹ posteriori mag̃ q̃ʒ deberet. ⁊ h̃ ꝯtingat siue ex nã siue ex accidēte ⁊ ƨm hãc diuersitatē ꝯtingit diuersitas in pulsu: ⁊ ƨm hunc modũ dico ꝙ Auic. nõ loquiƭ hic de diuersitate gñali: qꝛ talis diuersitas inest q̃si cuilibet. hoc aũt de quo hic loquiƭ ĩest paucis. Itē qꝛ illa diuersitas gñalis nõ est multa: qꝛ solũ est ƨȝ diuersitatē cõplexionũ mēbroꝝ vt carnis ⁊ ossis ⁊c. mõ sic appet in libro de malitia cõplexionis diuerse cap̃. 6. mēbra nõ hñt adinuicē tam supfluã ꝯtrietatē cõplexionis vt ꝯtingat vnũ multũ diuersificari ab alio ⁊ alterare aliud: sȝ cõpatiunƭ se adinuicē: sed Aui. loq̃tur hic de diuersitate spãli vtputa ꝙ sinistrũ sit calidius dextro mag̃ q̃ʒ ꝯberet: aut qꝛ in sinistro sit apostema calefaciēs ⁊ in dextro sint hũores frigidi ⁊c. ⁊ tũc nullũ est ĩcõueniēs ꝙ pulsus sit maior ⁊ velocior in sinistro. ¶ Ulterius notãdũ ꝙ Aui. videƭ ĩnuere ꝙ pulsus arteriarũ nõ ĩsequiƭ motũ cordis: qꝛ cũ mot⁹ cordis vniformiter sit in toto corpore pulsus esset similis in toto corpore: cuȝ ergo sit dissimilis videƭ ꝙ sequaƭ motus corporis arterie.

Dub^{m} 2^{m}

¶ Et iõ q̃riƭ vtꝝ arterie in suo motu diastoles ⁊ systoles insequanƭ diastolē ⁊ systolē cordis. Et arguiƭ ꝙ sic auc̃te. G. in libro de varietate pulsus ⁊ ĩtroductorij pulsuũ. ca. 1. vbi dicit ꝙ pulsant adinuiceȝ arterie simul alternatim ⁊ cordi vt ex motu vni⁹ possim⁹ syllogizare sup reliquos: ḡ arterie in suo motu simul insequunƭ motuȝ cordis. ¶ Preterea p̃n^{m} mot⁹ arteriarũ est cor in quo est virt⁹ vitalis: qꝛ cor oportuit esse vehemētis caliditatis vt seipm̃ moueat ⁊ ēt arterias vt dĩ in p̃dicto libello: ḡ diastoles ⁊ systoles arterie cũ nõ recipiũt influētiã mot⁹ nisi a corde ĩsequunƭ motũ diastoles ⁊ systoles cordis. ¶ In oppo^{m} est hic Auic. ⁊ sensus qꝛ aliq̃n videmus pulsum multo maiorē ⁊ fortiorē in vno latere corporis q̃ʒ in alio. hoc aũt nõ esset si ĩsequereƭ motũ cordis cũ ipse de se sit vn⁹ ⁊ vniformis in se toto: ḡ h̃re videnƭ ꝓpriũ motuȝ distinctũ ꝯtra diastolē ⁊ systolē cordis. ¶ Ad ĩtellectũ hui⁹ q̃õnis intelligendũ ꝙ in motu arteriaꝝ est attēdere duplicē rõnē diuersitatis. s. diuersitatis gñalis ⁊ diuersitatis spãlis. mõ q̃ʒtũ ad diuersitatē gñalē motus eaꝝ que ē dilatatio ⁊ ꝯstrictio absolute: dico ꝙ ĩsequunƭ motũ cordis. Et rõ hui⁹ est: qꝛ arterie nõ hñt motũ dilatatiõis ⁊ ꝯstrictiõis nisi ĩquãtũ recipiũt ipm̃ a ṽtute p̊ existente in corde que ad arterias ēt deriuaƭ: ⁊ iõ opȝ ꝙ pulsus diuersificeƭ in arterijs q̃ʒtũ ad hũc ƨm modũ diuersitatis cordis: ⁊ iõ variato pulsu cordis ab ira vel tristitia vel hmõi variaƭ in arterijs. Si aũt ꝯsidereƭ q̃ʒtum ad spissitudinē vel raritatē: ⁊ sic de alijs: qꝛ cor nõ est p̃n^{m} mot⁹ arteriarũ q̃ʒtũ ad ĩspissitudinē ei⁹ qđ appet: qꝛ si ꝑ suũ motũ h̃ esset tũc corde dilatato dilatarenƭ arterie ⁊ eo ꝯstricto ipe ꝯstringeretur. h̃ aũt est ĩprobatũ 3° de ṽtutib⁹ nãlib⁹. ca. 14. ⁊ in libello de varietate pulsus: q̃re ⁊c. ¶ Preterea si mot⁹ cordis ꝑ sui ĩpulsioneȝ eēt p̃n^{m} mot⁹ arteriaꝝ q̃uocũq̧ tũc sicut arterie pulsant sic vene. hoc aũt est falsuȝ vt pȝ: ḡ ⁊ p̃^{m}. ꝓbo ꝯñtiã: qꝛ sicut sinister vētriculus est alligatus arterijs: ita ⁊ dexter venis: q̃re ⁊c. ⁊ iõ mot⁹ ꝑ tãto inest arterijs: qꝛ virtus pulsatilis defluit a corde ad tunicas arteriaꝝ que ipsas dilatãt ⁊ ꝯstringũt ⁊ pulsus depēdet ex nec̃itate ⁊ ab instr̃o. Cũ ḡ dispõ instr̃i ⁊ nec̃itas possint diuersificari in vno latē mag̃ q̃ʒ in alio. s. in sinistro mag̃ q̃ʒ in dextro vel ecõuerso: qꝛ virtus mouet arteriã ƨm exigentiã nec̃itatis: ⁊ iõ si necessitas est maior in dextro latē q̃ʒ in sinistro diuersificaƭ motus in eis. silr̃ ēt ex parte instr̃i. nã si instr̃m sit melius vel peius dispositũ in vno latere q̃ʒ in alio ƨm h̃ ⁊ pulsus diuersificabiƭ in eo: ⁊ iõ cõtingit ꝙ in corpore nãliter se hñte nõ accidit h̃ diuersitas: ⁊ iõ ex pulsu vnius lateris vel mēbri põt syllogizari sup pulsum toti⁹ corporis: nõ tñ opȝ ꝙ ex qualibet dispositione arterie syllogizemus super motuȝ oĩum arteriarũ: ⁊ sic pȝ ꝙ q̃ʒtũ ad motũ gñalē qui est moueri motu diastoles ⁊ systoles absolute motus arteriarũ insequiƭ motuȝ cordis: sed q̃ʒtũ ad motũ specialē qui est moueri sic vel sic nõ opȝ. Ex his facile est soluere rõnes quare nõ discurro per eas: qꝛ hoc secũdo modo loquiƭ Auicē. p̃mo mõ arguũt rõnes.

¶ De pulsu tempoꝝ. Cap̃. 9^{m}.

ITa vere quidem est cũ pulsus est paruus non tamen in omni re ⁊ est in fortitudine augmētatus.

¶ Postq̃ʒ Aui. determinauit de pulsib⁹ reꝝ nãliũ: mõ in ista ꝑte vt dicebaƭ determinat de pulsib⁹ reꝝ nõ nãliũ. Et p̊ oñdit q̃lis pulsus ꝯueñit reb⁹ nõ nãlib⁹. Scđo oñdit q̃lis pulsus ꝯuenit cuidã rei que assimilaƭ rei nõ nãli. s. de pulsu p̃gnãtiũ. ibi (Necessitas qdē in eis est.) Prima in q̃nq̧. Quia p̊ ostēdit qualis pulsus ꝯuenit temporibus. Scđo q̃lis regionib⁹. ibi (Regionũ q̃dã sunt tēperate.) Tertio oñdit q̃lis ex cibo ⁊ potu ꝓuenit. ibi (Exteri⁹ corpori aduenie-

tia.)Quarto oñdit q̃lis ꝓuenit ex somno ⁊ vigilia.ibi(Pulsus q̃dẽ iudicia.)Quinto q̃lis exercitio.ibi(In p̃n° q̃dẽ exercitij.)Pria in duas.Quia p̃ ↄ̃terminat de pulsu tẽpoꝝ q̃ꝫtũ ad extrema 4^or tẽpoꝝ ãni.Scd̃o q̃ꝫtũ ad media iter illa tẽpora.ibi(Tẽpoꝝ pulsus.) Prima in 4^or.Quia p̃ oñdit q̃lis pulsus debet esse in vere.Scd̃o q̃lis in estate.ibi(Estate ṽo.)Tertio qualis in hyeme.ibi(In hyeme.)Quarto qualis in autũno.ibi(In autũno aũt.)

Dub^m p^m ¶Sed circa p̃mã partẽ aliq̃s dubitabit de eo ꝙ dicit ꝙ in vere est pulsus paruus vtrũ sit verũ vel vtrũ debeat esse magn⁹.Et arguit̃ ꝙ debeat esse magnus p̃mo auc̃te.G.in suo introductorio pulsuũ vbi dicit ꝙ in vere dꝫ esse pulsus maximus:⁊ h̃ habet̃ in cõmento ĩtroductorij pulsuũ.in cõmẽ.5.Item h̃ arguit̃ rõne:q2 illo tp̃e in q̊ virt⁹ est fortis ⁊ necessitas est multa ⁊ obediẽtia ĩstrĩ dꝫ eẽ pulsus magnus ⁊ pulsus fortis vt habituꝫ est sup̃:sed sic est in vere:g̃ ⁊c̃. minor appet.nã in vere est tp̃s tẽperatũ.fortitudo aũt virtut̃ stat cũ tẽperamẽto vt dicit Haly.in thegni.2.cõmẽ.13.g̃ virtus tũc est fortis.Itẽ in vere est ĩstr̃m obediẽs ⁊ nõ resistẽs:q2 ver est tp̃s tẽperatũ:⁊ si declinat ad aliq̃d extremũ h̃ est versus hũidũ:⁊ iõ arterie sicce ⁊ lenes.Itẽ in vere est necessitas sat̃ magna:g̃ ⁊c̃.¶In oppo^m est Aui.qui dicit ꝙ est paruus.¶Ad h̃ dõm ꝙ pulsus ver̃ põt cõpari ad duo:aut ad pulsum vere temperatũ:aut ad pulsum alioꝝ tẽpoꝝ a vere.Si p̃ mõ ↄ̃sideret̃ dico ꝙ pulsus de se dꝫ eẽ talis in vere q̃lis est ver.s.tẽperatus:⁊ talis pulsus est medius inter magnũ ⁊ paruũ velocẽ ⁊ tardũ:⁊ breuiter ĩter oẽs ↄ̃rias habẽtes mediũ ⁊ extrema:excepto q̃ꝫ in forti ⁊ debili:q2 in tali gñe ille qui est fortis est nãlis vt dcm̃ fuit sup̃:sꝫ q̃ꝫtũ ad ↄ̃rias nõ habẽtes mediũ dꝫ esse eq̃lis ordinat⁹ ⁊ boni põderis:⁊ hoc ↄ̃sonat lr̃e exteriori que dicit.in vere q̃dẽ est pulsus eq̃lis in oĩ re ⁊ augmẽtat̃ in fortitudine.si ṽo dicat pulsus paruus sicut dicit nr̃a lr̃a:tũc opꝫ exponi p̃uus.i.medius:q2 licet aliq̃n noĩare medium noĩe extremoꝝ: ita ꝙ exponat̃ paruus.i.diminut⁹ ab excellẽtijs ⁊ talis est medi⁹: nõ tñ in oĩ re.i.nõ est medius in oĩ ↄ̃ria pulsuum:q2 nõ in forti ⁊ in debili eo ꝙ ibi pulsus fortis est nãlis simpl'r ⁊ est extremuꝫ vt sup̃ dicebat̃.Si aũt ↄ̃sideret̃ pulsus ver̃ in cõparatiõe ad alia tẽpora: tũc dꝫ esse magnus ⁊ fort̃.Ma.est nõ.mi.appet:q2 in vere est virtus fortis:q2 cũ sit tp̃s tẽperatũ ⁊ fortitudo virtutis ↄ̃sistat in temperamẽto:g̃ ⁊c̃.sed in alijs tẽporib⁹ est debilis cũ sint distẽperata.Itẽ in vere est obediẽtia ĩstrumẽti:q2 est tẽperatũ:sed in estate exiccat̃ ⁊ ĩdurat̃ a calore sup̃fluo ⁊ in hyeme a frido in autũno a sua cõpl'one sicca.Itẽ necessitas est magna:in hyeme ãt ẽ diminuta ꝓpter frigus:⁊ q̃ꝫuis in estate forte sit maior q̃ꝫ in vere tamẽ tunc est inobediẽtia instrumẽti:⁊ ideo pulsus veris dicit̃ esse magnus ⁊ fortis:⁊ hoc mõ intellexit Gal'.in suo introductorio de pulsibus:⁊ ratio ad hoc deducta:Aui.aũt intellexit primo mõ.

¶In estate ṽo est velox ⁊ spissus propter necessitatẽ ⁊ paruus ⁊ debilis ꝓpter virtutis resolutionem que est propter resolutionem spiritus que fit propter caloreꝫ exteriorem dominantem superfluum.

¶Modo in ista parte Aui.ostendit qualis pulsus dꝫ esse in estate.

¶Et in hyeme est maioris raritatis ⁊ tardioris debilitatis: ⁊ cũ hoc ẽ paru⁹ qm̃ virt⁹ debilitat̃:⁊ in q̃busdã corporib⁹ accidit vt calor in ꝓfundo teneat̃ ⁊ aduneť ⁊ virtus fortior fiat: ⁊ hoc cuꝫ cõplexio calida est dominans ⁊ refrenãs frigus ⁊ nõ per ipsum patiẽs:neq̃ꝫ frigiditas ad fundum vadit.

¶In ista parte ostendit qualis pulsus debet esse in hyeme.

Dub^m 2^m ¶Sed aliq̃s dubitat vtrũ in illis corporib⁹ in q̃b⁹ in hyeme auget̃ calor ⁊ sanguis ꝑꝑ reclusionẽ eoꝝ ad iteriora ⁊ maxime in corporib⁹ nãliter calidis debeat esse pulsus tardus ⁊ rarus ⁊ paru⁹.Et arguit̃ ꝙ debeat esse velox ⁊ spissus:q2 vbi est nec̃itas magna ibi dꝫ eẽ pulsus velox ⁊ spissus:h̃ est ĩ hyeme:g̃ ⁊c̃.Ma.pꝫ:q2 ille sũt cãe velocitat̃ ⁊c̃.mi.pꝫ ꝑ illũ afor̃.15.p̃e pt.Uẽtres hyeme ⁊ vere. nã ibi est virt⁹ fortis ⁊ caliditas augmẽtata vlterius:q̃re ⁊c̃.¶In oppositũ est.A.¶Dõm ꝙ pulsus in hyeme debet esse paruus per respectũ ad pulsum veris.nã ⁊ dato ꝙ in q̃busdã corporib⁹ multiplicet̃ tũc calor ⁊ sanguis ĩterius tñ obtũdit̃ ei⁹ acuitas a frigido exteriori:vnde dato ꝙ in alijs mẽbris ĩteriorib⁹ nõ obtũdat̃ caliditas cũ ipsa obtũdit̃ in corde q̃d est p̃n^m originale pulsus cum sit p̃n^m virtutis vitalis cuius operatio est pulsus eo ꝙ ad cor inspirat̃ aer actu sup̃flue fridus obtũdens ei⁹ caliditatẽ:⁊ ideo eius necessitas refrigerationis est parua per pulsuꝫ ei⁹:acuitas calor̃ est diminuta:⁊ iõ fit pulsus tardus ⁊ rar⁹ ꝑꝑ debilẽ virtutẽ ⁊ necessitatẽ modicã.Itẽ q2 ĩnatus calor versus exteriora est diminut⁹ cũ eius mot⁹ sit mag̃ ad ĩteri⁹;⁊ ideo diastoles sentit̃ tarda ⁊ parua tm̃ est ꝙ in corporib⁹ in q̃b⁹ multiplicat̃ calor ⁊ sp̃us interius minus vincit̃ virtus eoꝝ a frido:⁊ iõ minus minuit̃ ⁊ paruificat̃ eoꝝ pulsus in hyeme q̃ꝫ in corporib⁹ frigidis in q̃bus calor ⁊ sanguis tunc nõ multiplicat̃:⁊ tm̃ ꝓbat ratio facta in ↄ̃trariũ ⁊ nõ plus.

¶In autũno aũt est pulsus diuersus ⁊ trahit ad debilitateꝫ quãdã:sed ipsius diuersitas est ꝑꝑ multitudinẽ ↄ̃uersionis cõplexionis accidẽtalis in autũno nũc ad calorẽ nũc ad frigiditatẽ.Et ipsius quidẽ ↄ̃bilitas est etiã ꝑꝑ hoc:cõplexio eni diuersa semꝑ deterius efficit nocumẽtũ q̃ꝫ similis ⁊ eq̃lis lꝫ sit mala.Et q2 autũnus est tp̃s nature vite ↄ̃triũ:qm̃ calor in eodeꝫ debilitat̃ ⁊ siccitas fit fortior.Tempoꝝ ṽo pulsus que sunt inter tẽpora tẽporib⁹ ꝓportionant̃ que sunt circa ipsa.

¶In ista ꝑte ostẽdit q̃lis pulsus ↄ̃ueniat in tp̃e autũni ⁊ dicit ꝙ in autũno dꝫ eẽ pulsus diuersus.¶Sꝫ notãdũ ꝙ cã q̃re pulsus est diuersus in autũno est illa 2^x quã ponit.A.s.diuersitas tẽpoꝝ in calore ⁊ frigore ⁊ ↄ̃trietas sue cõpl'onis nãlis calori ĩnato:q2 autũn⁹ est sicc⁹ ⁊ fridus.¶Sed notãdũ ꝙ pulsus autũni cõꝑat⁹ pulsui veris bene est diuersus ⁊ ineq̃lis:sꝫ cõꝑat⁹ pulsui estat̃ ⁊ hyemis est tẽperat⁹ ⁊ eq̃lis.p̃ mõ loq̃t̃ Aui.sꝫ 2° mõ loq̃t̃ Halya.7.theo.c.4. in trac.de pulsib⁹.vbi dicit ꝙ pulsus autũni est medi⁹ respcũ duorũ extremoꝝ tẽpoꝝ.¶Ulteri⁹ ĩtelligẽdũ de eo q̃d dicit.(Cõpl'o.n. diuersa semꝑ efficit nocumẽtũ deteri⁹ q̃ꝫ cõpl'o sĩl'is siue eq̃lis.)ꝙ nõ accipit̃ h̃ eq̃le ⁊ diuersuꝫ vt solet exponi.s.q̃ꝫtũ ad modũ existẽdi in ꝑticularib⁹:ita ꝙ dicat̃ cõpl'o eq̃lis q̃ est in oĩb⁹ ꝑtib⁹ ⁊ diuersa q̃ est in aliq̃b⁹ ⁊ in aliq̃b⁹ nõ:q2 isto mõ nõ eẽt veꝝ dcm̃ Aui.hic. nã mala cõpl'o eq̃lis multo plus debilitat ṽtuteꝫ q̃ꝫ mala cõpl'o diuersa accipiẽdo illo mõ.Sed hic ꝑ cõpl'onẽ eq̃lẽ ĩtelligit cõpl'onẽ simplicẽ q̃ est vni⁹ modi ⁊ sĩl'is in toto:sꝫ ꝑ cõpl'onẽ diuersaꝫ ĩtelligit cõpl'onẽ cõpositã ⁊ dissimilẽ vt illa q̃ mõ est cal'a mõ frida q̃lis est cõpl'o dierũ autũni.nã talis cõpl'o mag̃ ledit ṽtutẽ q̃ꝫ si eẽt eq̃lis vel sĩl'is ⁊ vni⁹ modi.⁊ h̃ est:q2 ĩordinatio distrahit ⁊ debilitat ṽtutẽ.Itẽ q2 q̃ꝫto mag̃ tendit talis cõpl'o diuersa ṽsus plura ↄ̃tria cũ ipa sint vere opposita tãto sig̃t maiorẽ pugnã nãe ↄ̃ nãꝫ:⁊ per ↄ̃ñs maiorẽ debilitatẽ ⁊ maius nocumentũ fieri in ipsa.

¶Sed forte tu dices s̃m hãc expõnẽ vr̃ ꝙ mag̃ debilitet̃ virtus in tẽpore veris q̃ꝫ in tp̃e estat̃ vel hyemis:⁊ ꝑ ↄ̃ñs nõ erit pulsus fortior vel maior in hyeme q̃ꝫ in estate.nã tp̃e estat̃ ẽ cõpl'onis eq̃lis ⁊ sĩl'is:tp̃e aũt veris est cõpl'onis diuerse ⁊ dissimilis:q̃re ⁊c̃.Dõm ꝙ istõ dcm̃ Aui.hꝫ veritatẽ supposito eodẽ g̃du cõpl'onis:vñ si in vere eẽt tãtus calor q̃ꝫtus ẽ in estate ⁊ eẽt diuersus bñ eẽt ↄ̃bilior pulsus ver̃ q̃ꝫ estat̃ ꝑꝑ ei⁹ diuersitatẽ:sꝫ q2 nõ est tp̃s diuersuꝫ sed eq̃le ⁊ minoris g̃dus caliditatis:iõ in eo est virt⁹ fortior q̃ꝫ in estate.nam in estate multo magis resoluit̃ virt⁹ ⁊ debilitat̃:⁊ dato ꝙ sit tẽpus equale q̃ꝫ in vere dato ꝙ in ipso sit aliqualis diuersitas: ita ꝙ Aui.nihil aliud per hoc vult dicere nisi ꝙ diuersitas tẽporũ est debilitans virtutem sicut accidit in autũno ⁊c̃.

Dubiũ 3^m

¶De pulsu regionum. Cap.10^m.

REgionũ quedã sũt tẽperate vernales ⁊ quedam sunt calide estiue ⁊ quedam sunt frigide hyemales ⁊ quedaꝫ sicce autũnales.Judicia igit̃ pulsuũ erunt in eis s̃m modũ quem sciuisti de pulsu temporum.

¶De pulsu q̃ ꝓuenit ex cibo ⁊ potu. Cap.11^m.

EXterius corpori aduenientia ⁊ ipsum ingredientia pulsus dispositionem mutant qualitate sui ⁊ quantitate.

¶Postq̃ꝫ Aui.ↄ̃terminauit de pulsu tẽpoꝝ ⁊ regionũ oñdẽdo q̃lis pulsus cõpetat cuilibet tẽpori ⁊ regioni:hic ↄ̃termi. de pulsu q̃ ꝓuenit ex cibo ⁊ potu:vt dic̃ rubrica oñdẽdo q̃lis ꝑmutatio fiat in pulsu ab eis.Et p̃ oñdit q̃lis ꝑmutatio ꝓuenit ex cibo in pulsu.Scd̃o a potib⁹.ibi(Et vinũ etiã ꝓprietatẽ hꝫ.)Prima in duas.Quia p̃mo p̃mittit quot modis ꝓuenit permutatio pulsus a cibis.Scd̃o illos modos declarat.ibi(Sed qualitate.)

Dub^m p^m ¶Sꝫ tu dices ad q̃d fecit ip̃e mẽtionẽ de his q̃ exterius adueniunt corpori cũ ip̃e faciat ↄ̃ ipsis ĩfra sp̃ale capl'm.s.de balneo ⁊ hmõi. ¶Itẽ cũ h̃ ĩtẽdat determinare de his que ĩteri⁹ sumunt̃.s.de cibo ⁊ potu q̃re intermiscet de approximat̃ exteri⁹.¶Ad h̃ põt rñderi dupl'r.Uno mõ q̃d dixit exterius aduenitẽtia corpori simul cũ iterius ingredientibus ipsum:q2 similis modus ꝑmutationis est interius rõne quãtitatis ⁊ qualitatis.in ipsis aũt vt ostẽderet taleꝫ

similitudinē esse īter ea simul cū īgredietib⁹ corpus intermiscuit exterius aduenietia: ⁊ q₂ exterius aduenietia nō ītendunt hic p̄ncipaliter sed solū ex ꝯsequēti: iō h̄ postea de ipsis faciet capitulū spāle. ¶ Ulterius dōm alr̄ exponēdo sic lr̄am exterius corpori aduenietia ⁊ ipm̄ ingredietia. i. ea que cū his que exterius adueniūt īgrediunt corp⁹ ⁊c̄. ita ꝙ per h̄ se determinet tm̄ ad cibos ⁊ pot⁹ qui eueniūt ab extrinseco ⁊ cū h̄ īgrediunt corpus: ⁊ tūc dōm ꝙ h̄ dicit ad dr̄iam eoꝝ que eueniūt ab extrinseco sicut sunt balnea ⁊ hmōi: ⁊ hec est melior expositio: ⁊ ex h̄ cessat dubiū. ¶ Ulterius notādū ꝙ notāter dixit q̄litate sui ⁊ q̄ntitate: ita ꝙ refert ꝑmutationē ad duo solū: ⁊ h̄ merito: q₂ duo vident esse per que maxime cibi ⁊ potus agūt in corp⁹ nr̄m. Una est q̄litas ipsoꝝ ⁊ sub h̄ cōprehendit oīs act⁹ per quē cibi ⁊ potus agunt in corp⁹ siue sit q̄litas actualis vel potētialis vl' forme specifice. Scđa est quātitas que est de his que aggrauāt virtutē: ⁊ iō cibaria permutant: aut rōne q̄litatis: aut rōne q̄ntitatꝭ ipm̄ pulsū. ⁊ hoc est q₂ rōne istoꝝ duorum possit permutare cās pulsus ꝯtentiuas. s. virtutē vel necessitatē vel instrumentū a q̄bus īmediate depēdet esse pulsus: ⁊ lꝫ in cibo ⁊ potu sit ēt attēdere nō solū q̄ntitatē ⁊ q̄litatē sed ēt sb̄am. s. grossitiē ⁊ subtilitatē ⁊ occultas oꝑatiōes a forma simplici: tn̄ nō ꝑmutāt cās pulsus īmediate nisi aut rōne q̄ntitatis vel q̄litatis: iō solū de istis duob⁹ expssit: ⁊ q₂ illa reducunt ad h̄ duo. s. grossū ⁊ subtile ad q̄ntitatē ⁊ operationes occulte ad qualitatem.

¶ **Sed qualitate qm̄ si ad calefaciendū declinauerint aut ad infrigidandū mutabit ipm̄ ſm illud.**

¶ In ista parte determinat h̄ duo. Et p̄mo q̄uo permutant pulsū qualitate. Scđo quātitate. ibi (Et quātitate quidem ⁊c̄.)

¶ **Et quantitate quidem qm̄ si equalia fuerint fiet pulsus in magnitudine augmentatus ⁊ velocitatis maioris ⁊ spissitudinis propter augmentum virtutis ⁊ caloris ⁊ permanebit hec mutatio aliquādiu.**

¶ In ista p̄te d̄clarat q̄uo aduenietia corpi ⁊ p ipm̄ ingredietia ꝑmutāt q̄ntitate sui. Et tria facit sicut q̄ntitas 3x est. s. eq̄lis supflua ⁊ pauca. Primo ḡ d̄terminat q̄lis ꝑmutatio ꝓuenit in pulsu ex q̄ntitate eq̄li. Scđo q̄lis ꝑmutatio ꝓuenit in pulsu ex q̄ntitate supflua. ibi (Et si plurime.) Tertio q̄lis ex diminuta. ibi (Qr si pauce.)

Dub m 2 m ¶ Sed ad ītellectū lr̄e aliq̄s dubitat. nā dicit Aui. ꝙ si quātitas est eq̄lis fiet pulsus in magnitudine augmētat⁹: iō est dubitatio vtrū cibi moderati in q̄nto hēant pulsum magnificare. Et arguit ꝙ nō: q₂ illud qđ aggrauat ⁊ d̄bilitat virtutē facit pulsum paruū: sꝫ cibi q̄ntūcūq₃ sint moderati in q̄nto sunt hmōi: ḡ ⁊c̄. maior pꝫ: q₂ ad magnitudinē pulsus req̄rit fortitudo v̄tutꝭ. minor appet: q₂ oīs cib⁹ in p̄n° est ꝯ̄rius virtuti ⁊ vnū ꝯ̄riū aggrauat aliud: ḡ ponit pulsum paruū. ¶ Preterea qđ facit corp⁹ esse in dispōne nāli nō facit magnū pulsum sed mediocrē: vel ꝯseruat in eadē dispōne in qua p̄us erat: sed cibi sumpti ineq̄li q̄ntitate sunt hmōi: ḡ ⁊c̄. ¶ Ad hui⁹ euidentiā notādū ꝙ in sumptiōe cibi est 3x tp̄s cōsiderare. Primū dr̄ p̄n^m acceptiōis. Scđm est tp̄s digōnis ⁊ nutritiōis. Tertiū est tp̄s resolōnis. Qn̄ ḡ q̄rit vtꝝ cib⁹ eq̄lis in q̄nto augeat pulsū in magnitudine velocitate ⁊ spissitudine. Dico ꝙ aut loquerꝭ q̄ntū ad p̄mū tp̄s: aut q̄ntū ad 2^m: aut q̄ntū ad 3^m. Si q̄ntū ad p̄^m dico ꝙ ponit pulsum tardū ⁊ rarū ⁊ ꝑuū. Quātū aūt ad 2^m ponit pulsū maiorē velociorē ⁊ spissiorē. Quātū ad 3^m ponit ipm̄ tardū ⁊ rarū. ¶ Rō primi est: q₂ sicut appet in sequēti cap̄. in p̄n° sumptiōis cibi calor reuertit ab exteriorib⁹ ad īteriora: ⁊ iō in h̄ motu miorat pulsus motus ad exteri⁹ q dr̄ diastoles. Itē accidit ꝙ calor in p̄n° obtūdit a cibo sicut obtūdit ignis appositione lignoꝝ ex qua obtusione virtus debilitat ⁊ necessitas diminuit: ⁊ q₂ iste sunt cāe pulsus parui tardi ⁊ rari: iō talis est pulsus in p̄ncipio sumptiōis cibi. ¶ Rō secundi est: q₂ ex digōne ⁊ nutricatione cibi ꝯsurgit augmentū virtutis ⁊ caloris īnati ⁊ necessitas multa: ⁊ cū ad istas cās sequatur magnitudo velocitas ⁊ spissitudo in pulsu: iō respectu p̄cedentis tēporis q̄ntū ad hoc tp̄s fit pulsus magnus velox ⁊ spissus respcū tpis inanitiōis in q v̄t⁹ erat d̄bilitata: lꝫ in se ⁊ absolute talis q̄ntitas moderata sit cā pulsus eq̄lis ⁊ nālis ⁊ mediocrꝭ īter has dr̄ias. ¶ Rō tertij est nō: q₂ resolō d̄bilitat v̄tutē ⁊ minuit nec̄itatē: quare ⁊c̄. ¶ Ad tūc dico ꝙ Aui. nō ītelligit de p̄ tp̄e vt tu arguis: nec de 3° nec de 2° ſm se ⁊ absolute accepto vt arguis in 2° argumento: sed respectu tēporis inanitionis: ⁊ ꝓpter hoc pꝫ ad rōnes.

Dub m 3 m ¶ Sed vlterius tu queres ponamus ꝙ cib⁹ sit eq̄lis q̄ntitatis ⁊ inequalis q̄litatis faciet ne pulsum equalē. Et videt ꝙ nō: q₂ statim supra dicit ꝙ si cib⁹ sit calide vel frigide cōplexionis mutabit pulsum ſm ꝙ hꝫ mutare illa cōplexio: ḡ q̄ntūcūq₃ sit eq̄lis q̄ntitatis si sit frigide cōplexionis ponet pulsum paruū tardū ⁊ rarū: si calida velocē ⁊ spissum. ¶ In oppositū est Aui. hic q dicit si est eq̄lis q̄ntitatis ponet pulsū maiorē ⁊c̄. ¶ Dōm ꝙ solō huius pōt haberi ex dictis in caplō de eo ꝙ comedit ⁊ bibit: q₂ cib⁹ qui est eq̄lis q̄ntitatis siue calidus siue frigidus vel tēperatus auget pulsum q̄ntū ad id qđ possibile erat: cuius rō: q₂ oīs cibus q̄liscūq₃ sit auget calorē ⁊ sanguinē. si aūt ꝯsideret respectu ipressionis que remanet postea: tūc dico ꝙ si cib⁹ est eq̄lis q̄ntitatis ⁊ frigide q̄litatis ꝙ tale augmētū pulsus parū durat: ⁊ iō dicit hic Auicē. ꝙ ista ꝑmutatio ꝑmanet aliq̄n diu: sed postea diminuit pulsum in ꝓcessu: q₂ sui frigiditate debilitat calorē ⁊ diminuit necessitatē: ⁊ iō ponit pulsum paruū tardū ⁊ rarū. si aūt sit calide cōplexionis ⁊ eq̄lis q̄ntitatꝭ: tūc nō solū auget pulsum in p̄nti: sed derelinq̄t īpressionē calidā que hꝫ augē calorē ⁊ necessitatē: ⁊ iō ēt in ꝓcessu ponit pulsum magnū velocē ⁊ spissū anteq̄₃ resoluat illud qđ īpressit. si aūt sit eq̄lis q̄ntitatis ⁊ q̄litatis: tūc auget pulsū in p̄senti respectu eius qđ erat p̄us: lꝫ in se ⁊ absolute ꝯseruet: ⁊ h̄ mō loquit Aui. Deīde cū dicit.

¶ **Et si plurime magnitudinis valde fuerit erit pulsus diuersus absq₃ ordine propter grauitatē nutrietis supra virtutem: quoniā ex omni grauitate ꝓuenit i pulsu diuersitas. Et q̄dē existimauit Archigenes ꝙ eius velocitas ē tūc multo maior q̄₃ spissitudo. Et hec mutatio est perseuerans: qm̄ causa perseuerātie lꝫ sit multitudinis minoris hac tamen est diuersitas ordinata.**

¶ In ista parte ostēdit q̄lis pulsus ꝓuenit ex q̄ntitate cibi supflua ⁊ posset diuidi. Primo ostēdit q̄lis pulsus ꝓuenit ex cibo cū multū supflue augmētat. Scđo cū nō multū superflue augmentat. ibi (Lꝫ sit multitudinis.) ¶ Iuxta qđ notādū ꝙ eoꝝ que aggrauant nāin q̄dā solū aggrauāt ipāꝫ ⁊ nō dispgunt v̄tutē ⁊ a talib⁹ ꝓuenit pulsus solū diuersus. nō aūt īordinat⁹. alia aggrauāt v̄tutē ⁊ ipsā cū hoc dispergūt ⁊ talia faciūt pulsum diuersum ⁊ inordinatū.

Dub m 4 ¶ Sed dubitaret aliquis vtrū in hoc pulsu sit maior velocitas q̄₃ spissitudo sicut dicebat Archigenes. videte. A. nec approbat nec reprobat dicta archigenis: q₂ hic recitat v̄ba que ponit. G. in ītroductorio pulsuū cap̄. 3° sicut inuenit: sed sicut ibi dicit Gal'. cōmē. 14. Archigenes 3x peccauit in hoc dicto. Prio q₂ hoc dcm̄ ē īpertinens ꝓposito. Scđo q₂ nō facit bonā expositionē. Tertio q₂ nō dicit verū semper. Primū pꝫ: nā Archigenes assignās dr̄iā pulsus sumptā a multitudine superflua cibi deberet assignare dr̄iam ei ꝓpriā ⁊ assignat dr̄iam cōem. nā ꝓpria differentia huius nō est spissitudo ⁊ velocitas sed est diuersitas: ⁊ ideo debebat dicere ꝙ est diuersus ⁊ inordinatus ⁊ nō ꝙ sit magis velox q̄₃ spissus: ergo impertinenter loquit. Scđm patet cū propria differentia huius pulsus sit diuersitas: ideo nō habet attendi in cōparatione vnius differentie ad aliam. s. velocitatis ad tarditatem: ergo cōparatio mala. Tertiū patet: q₂ in pulsu diuerso in quo sunt diuerse differentie hec est regula ꝙ qn̄ plus grauat ⁊ vincit natura: tunc sunt plures differentie parue ⁊ spisse q̄₃ veloces: ⁊ in hoc nō est verū dictū archigenis: sed ecōuerso qn̄ natura minus grauat ⁊ minus vincit a superflua quātitate cibi: tunc est verum qđ dicit archigenes ꝙ plures sunt partes pulsus veloces q̄₃ sint partes spisse: ⁊ iō dictū eius nō est omnino verum. Deinde cum dicit.

¶ **Qr si pauce fuerit quantitatis erit pulsus minoris diuersitatis ⁊ magnitudinis ⁊ velocitatis neq₃ ei⁹ mutatio diu perdurabit: qm̄ nā pauca cito digeret.**

¶ Hic oñdit q̄uo cib⁹ ꝑmutat pulsum rōne q̄ntitatꝭ diminute. Primo facit h̄ rōne diminute q̄ntitatꝭ in q aliq̄d accipit de cibo. Scđo qn̄ nihil accipit de cibo. ibi (Amplius si virt⁹.) ita dꝫ diuidi ⁊c̄.

Dub m 5 ¶ Sed circa primā partē aliquis dubitabit de eo qđ dicit Auicen. q₂ tota illa lr̄a videt falsa. Primo ponit ꝙ si cibus fuerit quātitatis modice pulsus erit minoris diuersitatis. in hoc videt includere ꝙ talis pulsus sit diuersus: sed hoc videt falsum: q₂ cū ex cibo tēperate quātitatis nō ꝓueniat pulsus diuersus multo minus ex cibo minoris quātitatis: q₂ qđ nō pōt maius nec minus: cū ergo cibus temperate quātitatis nō aggrauet: ⁊ per ꝯsequens neq₃ faciet pulsum diuersum: multo minus nec aggrauabit cibus minor. ¶ Preterea qn̄ dicit ꝙ pulsus erit minoris magnitudinis ⁊ velocitatis minoris q̄₃ qn̄ est eq̄lis q̄ntitatis: cū virtus minus aggrauet a pauco cibo q̄₃ a tēperato dꝫ fieri pulsus maior ⁊ velocior cui⁹ oppositū dicit. ¶ Ad hoc dicūt quidā. s. magister Bartholomeus de Uarignana ꝙ hic Aui. inordinate loquit. ⁊ ꝙ p̄us Auic. loquit de cibo qn̄ sumit in p̄ncipio: hic v̄o qn̄ resoluit: ⁊ ideo prius dixit ꝙ erat pulsus magnus velox ⁊ spissus: hic v̄o q₂ minoratus est ⁊ resolutus est calor ⁊c̄. ¶ Sꝫ q sic loquit nō ītelligit Aui. q₂ nō refert h̄ se ad tēpora sumendi cibū diuersa: sed p̄supponit idem tēpus ⁊ variat solū quātitatē vt dictū fuit diuidendo: ⁊ ideo dicendum.

aliter ꝙ ſicut habet̃ ex cōmēto ītroductoꝝ pulſus. cōmē. 14. cibi eq̄lis q̄ꝫtitatꝭ ⁊ diminute faciūt ſimilē pulſuꝫ in magnitudine ⁊ velocitate: ita ꝙ in hoc cōicāt q꞉ addūt in ſpiritu ⁊ ſanguine: nec aggrauant nām ſicut aggrauat cibꝰ multe q̄ꝫtitatꝭ: ⁊ iō cibi eq̄lis q̄ꝫtitatis ⁊ pauce nō faciūt pulſum diuerſuꝫ ſicut facit cibꝰ ſuperflue q̄ꝫtitatis: ſed faciūt pulſum equalē ⁊ magnū ⁊ velocē: q꞉ addendo in caloꝛe augēt caloꝛē ⁊ neceſſitatē: tñ cibꝰ eq̄lis q̄ꝫtitatꝭ differt in duobꝰ a pulſu pauce q̄ꝫtitatis. Primo q꞉ eq̄lis q̄ꝫtitatꝭ plus auget pulſum in magnitudine ⁊ velocitate q̄ꝫ cibꝰ pauce q̄ꝫtitatis. nō ita cito reſoluit̃ ſed plus durat q̄ꝫ magnitudo ⁊ velocitas facta ex cibo pauce q̄ꝫtitatis: q꞉ citius reſoluit̃: ⁊ iō nō dꝫ exponi lr̃a ſicut vr̃ ſonare ꝙ pulſus erit mīoꝛis diuerſitatis q꞉ fit diuerſus aliq̄ mō: ſed expone ſic. pulſus erit minoꝛis diuerſitatis. i. minus diuerſificabit̃ a cibo pauce q̄ꝫtitatis ab eo qđ erat in ꝑ̄ncipio ante aſſumptionē cibi: qm̄ coꝛpus erat inanitū ⁊ vacuum q̄ꝫ in pulſu facto ex cibo equalis q̄ꝫtitatis: ⁊ q꞉ qñ erat coꝛpꝰ inanitū erat pulſus paruus ⁊ tardus ⁊ rarus: ſed ex cibo q̄ꝫtitatis pauce fit aliquantulum magnus ⁊ velox: q꞉ addit̃ in ſanguine ⁊ ſpiritu: ſed ex cibo equalis qualitatis fit adhuc maioꝛ velocioꝛ ⁊ ſpiſſioꝛ: ⁊ ideo minus diſtat pulſus qui erat pꝛius a pulſu facto a cibo pauce q̄ꝫtitatis q̄ꝫ a pulſu facto a cibo eq̄lis q̄ꝫtitatꝭ. Et per hoc pꝫ ſolutio ad rōnes: q꞉ nō dꝫ exponi lr̃a ſicut ſonat: nec dꝫ fieri cōparatio ad pulſuꝫ eq̄lis q̄ꝫtitatis: ſed ad illū q erat ante ſpiſſitudinē cibi ⁊c̃. Deinde cū dicit.

¶ Amplius ſi virtus deficiat ⁊ debilitetur ex multitudine aut paucitate quecū q̄ꝫ fuerit ſimiles erūt pulſus in paruitate ⁊ raritate vſq̄ꝫ in fine rei. Qꝫ ſi natura foꝛtis fuerit in digerēdo ⁊ ꝯuertēdo fiet pulſus tēperatꝰ

¶ Modo oſtendit qualis pulſus ꝓuenit ex quātitate diminuta quando nihil accipitur.

Dubm 6m ¶ Sed aliqs dubitat ꝑꝑ expōnē lr̃e q̄ difficilis eſt: q꞉ diceret aliqs. Videt̃ ꝙ Aui. falſuꝫ dicat ꝙ in multitudine cibi ⁊ eiꝰ paucitate fit pulſus ſimilis. Cōtra: q꞉ pulſus factꝰ a multitudine cibi eſt diuerſus vt ſuꝑ̄ dixit: ꝓpterea q꞉ nām aggrauat: ſed pulſus factꝰ a paucitate cibi eſt eq̄lis: ergo ſunt diſſimiles. Itē ēt in ꝑuitate vident̃ diſſimiles: q꞉ factꝰ a multa q̄ꝫtitate eſt ꝑuus ⁊ tardus ⁊ rarus: ſed factus a pauca eſt magnus ⁊ velox vt dcm̄ eſt ſtatiꝫ. ¶ Itē ſubdit ꝙ ſi nā fuerit foꝛtꝭ in digerēdo fit pulſus tēperatꝰ nunquid fit pulſus foꝛtꝭ qñ nā eſt foꝛtꝭ ī digerēdo multitudinē cibi ⁊ paucitatē. planū eſt ꝙ nō: q꞉ qñ erit paucus cito digeret ip̄m q̄ꝫ qñ multus tarde: ⁊ iō diuerſificabit̃ in hoꝛꝭ ⁊ in pulſu eaꝝ: q꞉ vnus erit maioꝛ altero. ¶ Dōm ꝙ iſta ꝑs ⁊ ꝑ̄cedēs ꝯſueuit cōiter male exponi ⁊ nō ītelligi. ꝯſuetū eſt dici ꝙ hic oñdit q̄lis pulſus ꝓuenit ex pauco cibo: ſꝫ h̄ nō eſt verū: q꞉ ex pauco cibo reꝑcutit̃ ⁊ auget̃ caloꝛ: ⁊ iō magnificat̃ ⁊ velocitat̃ pulſus reſpcū eiꝰ qđ erat ꝑ̄us: q꞉ tūc erat coꝛpus inanitū ⁊ pulſus ꝑuus ⁊ đbilis ⁊ efficit̃ maioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ: ſꝫ Aui. h̄ dicit ꝙ fit ꝑuus ⁊ đbilis ſic qñ ꝓcedit a cibo ſuꝑflue q̄ꝫtitatꝭ. nā exq̊ erūt diſſimiles in ꝑuitate ⁊ raritate: ⁊ ſuꝑ̄ dixit ꝙ in eo q ꝓcedit a q̄ꝫtitate ſuꝑflua eſt pulſus ꝑuus ⁊ tardus: iō ⁊c̃. Et iō dico al'r. ſ. ſic̄ dixi diuidēdo ꝙ h̄ Aui. oñdit q̄lis pulſus ꝓuenit a paucitate cibi q̄ eſt in nullo mō ſumē cibū penitꝰ: ita ꝙ hic cōparat pulſuꝫ a ꝑ̄uatione cibi ad eū qui fit ex ſuꝑflua q̄ꝫtitate cibi. nā in vtroq̄ꝫ accidit aggrauatio v̄tutꝭ ꝑꝑ quā deficit pulſus vel ꝑꝑ ſuꝑfluā ſumptionē eiꝰ vel ꝑꝑ ꝑ̄uationē ſumptionis eiꝰ: ita ꝙ iſti pulſus ſūt ſimiles in ꝑuitate ⁊ raritate q̊uſq̄ꝫ durāt ille due diſpōnes q̄ ſunt ſuꝑflua repletio aggrauās v̄tutē ⁊ ſuꝑflua inanitio ꝓſternens v̄tutē: tñ in h̄ dr̄nt: q꞉ ſi nā ſit potēs ⁊ fōrtꝭ ſuꝑ illā m'ltitudinē cibi digerēdo ipaꝫ: tūc redibit pulſus foꝛtꝭ ⁊ magnꝰ ⁊ velox qđ nō pōt ꝯtingē ī ꝑ̄uatiōe cibi: ⁊ h̄ ē qđ Aui. ītēdit in iſta ꝑte: lꝫ nō ītelligat̃ cōiter. Et ex h̄ pꝫ ſol'o ad obta: q꞉ nō ītelligit de illa paucitate cibi q̄ eſt qñ parū accipit̃: ſed qñ nihil accipit̃ de cibo: ⁊ iō nihil ꝯtra me: ſꝫ apud illos eſt īſolubile argumētū ⁊ dicūt ꝙ inoꝛdinate loquit̃. Deīde cū dic̃.

¶ Et vinū etiā pꝛopꝛietatē habet ⁊ eſt quoniā ex multitudine ipſius lꝫ ſit ſubtile ꝓuenit diuerſitas. Ex ipſo tamē nō ꝓuenit ꝙ ſit tātū quātum illud qđ ꝓuenit ex nutrientibꝰ que ſibi ſimilant̃: ⁊ hoc qdem eſt ꝓpter raritatē ſubſtātie ipſius ⁊ ſubtilitatē eius ⁊ leuitatē. Cuꝫ autem vinū in actu eſt frigidū ꝓuenit ex eo qđ ꝓuenit ex alijs frigidis in minoꝛando ⁊ rarificando ⁊ tardando in velocitate ſue penetrationis. Deīde cū in coꝛpore calefit remouet̃ velociter qđ ex eo ꝓuenit. Vinum pꝛeterea cū in coꝛpus penetrauerit ⁊ fuerit calidū nō elongabit̃ multū a natura ⁊ accidet velox reſolutio.

¶ In iſta parte Aui. oſtendit q̄lis ꝑmutatio ꝯtingit in pulſu ex ꝑte potus vini. Et diuidit̃ in duas. Quia ꝑ̊ oſtēdit q̄lis ꝑmutatio accidat a potu vini. Scđo q̄lis ꝑmutatio ꝓuenit in pulſu a potu aque. ibi (Aq̄ v̊o ꝓpterea.) Pꝛima in duas. Quia ꝑ̊ oñdit q̄lis ꝑmutatio ꝯtingit in pulſu rōne q̄ꝫtitatꝭ potꝰ vini. Scđo oñdit q̄lis ꝑmutatio ꝯtīgit in pulſu rōne q̄litatꝭ. ibi (Cū aūt vinū ī actu.) Et hec in duas. Pꝛīo oñdit qd opat̃ rōne q̄litatꝭ. Scđo oñdit q̄lis ꝑmutatio ꝓuenit rōne q̄litatꝭ eiꝰ. ibi (Ip̄m igit̃ pulſum.) Pꝛīa in duas: q꞉ ꝑ̊ oñdit q̄lis pulſus ꝓuenit ex potu vini rōne q̄litatis actualis. Scđo rōne q̄litatꝭ virtualis. ibi (Cuꝫ aūt ip̄m.) Pꝛima in duas: q꞉ ꝑ̊ facit hoc. Scđo dictꝭ finē īponit. ibi (Et h̄ qdē ꝓuenit.) Pꝛīa in duas: q꞉ ꝑ̊ facit qđ dcm̄ ē. Scđo đclat qđ dixerat. ibi (Qꝫ ſi cū eſt fridū.) ¶ Velocitate. i. ꝑꝑ velocitatē dat cāꝫ. Notādū ꝙ cā q̄re vinū citiꝰ penetrat ī coꝛpꝰ nr̃m ē ꝫx q̄ꝫ aliqđ aliđ. Pꝛīa ē rōne ſubtilitatꝭ ſub̄e ſue. Scđa eſt rōne ſue q̄litatꝭ q̄ eſt caliditas. Tertia rōne familiaritatꝭ cū coꝛpe nr̃o a tota ſpecie: vnde Auer. dicit ꝙ cā cite penetrationis eſt ꝙ in ꝑ̊a digōne nō digerat̃ q̄ſi: ſed trāſit velut indigeſtū.

¶ Qđ ſi cum eſt frigidū penetrauerit fiet ex nocumento quod non fit ex alijs frigidis rebus: quoniā ille tardant̃ donec calefiant: neq̄ꝫ earū penetratio eſt ita velox vt iſtius. Iſtud eniꝫ velocius penetrat q̄ꝫ cōpleat̃ calefactio: ⁊ eius quidem impedimentū eſt magnum ⁊ ꝑ̄cipue in coꝛpoꝛibus que hoꝛripilationi ſunt apta. Et neq̄ꝫ eſt ſicut īpedimentū calefactionis ipſius cuꝫ ip̄m calidum penetrat: quoniā eius calefactio in pꝛincipio obuiationis non peruenit ad hoc vt magnum faciat impedimentū: imo natura ei obuiat cum partitione ⁊ diſtributione ⁊ reſolutione. Frigidū v̊o eſt cum naturam deficere facit ⁊ eius virtutē extinguit antequā ad partitionē ⁊ diſtributionē ⁊ reſolutionē perueniat. Et hoc quidem pꝛouenit ex vino multitudine ſue quātitatis ⁊ calefactione ipſius ⁊ frigiditate.

al'r oppilationi

¶ In iſta parte magꝭ đclarat ⁊ dicit que hoꝛripilationi ſunt apta. Hoc pōt exponi dupl'r. Uno mō exponēdo hoꝛripilationi. i. īfrigidationi. Alio mō ſicut ſonat hoc nomē hoꝛripilatio ꝓpꝛie: q꞉ vinū ſumptū in coꝛpoꝛibꝰ repletis ſuperfluitatibꝰ ꝑducit eas ad membꝛa ſenſibilia ⁊ ſpargit̃ ſuꝑ ipſa: ⁊ tūc efficit hoꝛripilationē ⁊ maxime ledit eos qui habēt neruos debiles ꝑꝑ iſtā eandē cām.

¶ Cum autem ipſum cōſideratū fuerit vnde foꝛtitudinem efficit alia habebit iudicia: quoniā ip̄m ſua eſſentia foꝛtes efficit ſanos pꝛopterea ꝙ velociter ꝑ̄bet augmentum in ſubſtantia ſpiritus.

¶ In iſta parte oſtēdit q̄lis pulſus ꝓuenit q̄ꝫtū ad q̄litatē virtualē. Et ꝑ̊ q̄ꝫtū ad q̄litatē que ineſt ei a foꝛma ſpecifica. Scđo q̄ꝫtū ad eā que ineſt ei rōne qualitatū cōmuniū que ſunt caliditas ⁊ friditas. ibi (Calefactio ⁊ infrigidatio.) ¶ Notandū circa ꝑ̄mā partē ꝙ cōſideratio vini īquātū efficit foꝛtitudinē eſt ꝓpꝛietas a foꝛma ſpecifica: ⁊ hoc facit ꝑꝑ familiaritatē quā hꝫ ad coꝛpus humanū. ſ. ꝙ magꝭ foꝛtificet ſpūm ⁊ ſanguinē ⁊ augeat q̄ꝫ aliud nutrientiū.

¶ Sed lꝫ calefactio ⁊ infrigidatio que ex eo fuerit plurima coꝛpoꝝ impediant: eſt tamen cū vnaqueq̄ꝫ earū cū aliqua conuenit complexione ⁊ eſt cum non cōuenit. Eſt nāq̄ꝫ cum res frigide eos foꝛtes reddunt qui cōplexionem calidā malā habent ſicut dixit Galenus ꝙ ſuccus granati calefactos ſemꝑ foꝛtes efficit ⁊ hydromel infrigidatos ſemper reddit vigoꝛoſos. Vinuꝫ ꝑ̄terea vnde eſt caliduꝫ natura aut frigidū natura eſt cū quoſdam foꝛtes facit ⁊ quoſdā debilitat. Nō tamē ſermo noſter eſt nūc de hoc: imo in virtute eiꝰ qua velocioꝛ ad ſpiritū cōuertit̃: quoniam hoc ſemper habet per ſui eſſentiā. Qꝫ ſi vnuꝫ hoꝝ duoꝝ ipſum in aliquo coꝛpoꝛe iuuerit augmentabit̃ in faciēdo foꝛtitudineꝫ: ⁊ ſi ei cōtrariū extiterit minus foꝛtitudinem faciet.

¶ Modo oſtēdit q̄lis pulſus ꝓuenit quātū ad qualitatē cōem ⁊ dicit (Sed cū calefactio ⁊ infrigidatio ⁊c̃.) ¶ Sed tu dices ꝯtra q꞉ vinum calefacit. Dicendum ꝙ lꝫ de ſe vinuꝫ coꝛpus calefaciat rōne

opationũ:imo vt sic bona vina vel vinosa ⁊ potētia calefaciũt respectu vinorum bruscorum ⁊ aquosorum: quare nõ vȝ.(Et calefactos semꝑ fortes efficit.)Causa huius est:qꝛ abiectio male dispositionis semper est causa vt virtus fortificetur.

⸿Scd̃m hoc igit̃ ipm̃,pulsum conuerteret ſm hoc:qm̃ si fortitudinē faciet in pulsu augmentabit fortitudinē: ⁊ si calefaciet in necessitate efficiet augmentũ:⁊ si infrigidabit minorabit necessitatem:⁊ ſm plurimũ in fortitudine faciet augmentũ.Nunquaȝ aũt in necessitate efficit augmentũ quin in velocitate addat.

⸿Modo ꝯcludit ex dict̃ qualē permutationē efficit vinũ ipm̃ ⁊c. ista aũt lr̃a que dicit(nunquā aũt in necessitate facit augmentum quin in velocitate addat.)sic exponēdo vt iacet nõ est vera:qꝛ nõ semꝑ est verũ ꝙ qñcũqȝ addit in nec̃itate ꝙ semꝑ addat in velocitate.⁊ iõ si ista dȝ esse vera opȝ ꝙ suppleat̃ multũ:ita ꝙ sit sensus nunq̃ȝ aũt ĩ nec̃itate efficit augmẽtũ sup.multũ:⁊ ꝑꝑea hec lr̃a exterior est sat̃ melior q̃ dic̃.⁊ nõ ĩ oĩ dispõne addit in velocitate ⁊c.

⸿Aqua v̄o propterea ꝙ nutrimentuȝ penetrare facit vigorat ⁊ similitudinē opationis vini operat̃.Et qm̃ non calefacit imo infrigidat:non tantum auget in necessitate quantum vinum.

⸿In ista parte ostendit qualis pulsus prouenit ex potu aque.

⸿De eis q̃ somn⁹ ⁊ vigilie in pulsu opant̃. Cap.12m.

Pulsus quidem iudicia in somno diuersificantur ſm horam somni ⁊ ſm dispositionem digestionis.

⸿Postq̃ȝ Auicē.determinauit de pulsu qui ꝓuenit ex cibo ⁊ potu:hic determinat de pulsu qui ꝓuenit ex somno.Scd̃o de eo qui ꝓuenit ex vigilia.ibi(Uigilie etiaȝ diuersa hñt iudicia.) Prima in duas.Primo p̄mittit penes quot accidit diuersificatio pulsus in somno.Scd̃o de illis ꝓsequit̃.ibi(Pulsus igit̃ in p̄n°.)

Dubiũ p̃m ⸿Sed tu dices ad qd addit ipe hic de dispõne digõnis:qꝛ digõ magis videt̃ pertinere ad pulsum ꝓuenientē ex diuersitate cibi ⁊ potus:qꝛ illa sunt que digerunt̃.Dĩm ꝙ hic facit mentionē de dispositione digestionis determinãdo de diuersitate in pulsu ⁊ somno ꝓpter duo.Primũ est:qꝛ hore somni ⁊ hore digõnis maxime coincidũt:⁊ iõ ex horis digõnis põt etiaȝ sumi diuersitas pulsus supꝛ horas somni.Scd̃m qꝛ digestio maxime fit in somno:⁊ iõ ſm diuersitateȝ digestionis accidit ꝙ diuersificat̃ pulsus in somno:ꝓpter ergo talem conuenientiam fecit hic mentionem de ipsa.

⸿Pulsus igitur in principio somni est paruus ⁊ debilis:quoniam motus caloris naturalis tunc est ad cõstringendum ⁊ submergendũ ⁊ non ad dilatandum ⁊ manifestandũ:quoniā ipse in hora illa totus tendit ad occultum propterea ꝙ ipsuȝ anima mouet ad nutriēs digerendũ ⁊ maturãdũ superfluitates:⁊ est sicut superatus ⁊ obsessus proculdubio.

⸿In ista parte declarat qd̃ ꝓposuit.Primo ostēdit qualis pulsus ꝓuenit in somno cũ corp⁹ est plenũ.Scd̃o hoc facit corpore inanito.ibi(Cũ aũt somnus in p̄ncipio.)Prima in tres.Primo ostēdit qualis pulsus est in p̄ncipio somni qñ etiā est p̄ncipiũ digestiõis. Scd̃o qualis est qñ cibus est digestus in somno.ibi(Cũ aũt cibus digestus est.)Tertio qñ somnus superfluit.ibi(Deinde qñ cũ dormiente.)Prima in duas.Primo ostendit qualis pulsus fit in p̄ncipio somni q̃tũ ad primas duas dr̃ias que sunt magnitudo ⁊ fortitudo.Scd̃o q̃tũ ad alias duas.s.ad tarditatē ⁊ spissitudinē ⁊ eoꝝ opposita.ibi(Et pulsus etiā est.)⸿Iuxta p̄mã partē notãdum ꝙ Aui.ponēs cãm q̃re in p̄ncipio somni pulsus est paruus ⁊ d̄bilis dicit ꝙ est mot⁹ caloris nãlis.Sed aduertendũ ꝙ motus caloris nãlis facere ad pulsuȝ paruũ ⁊ d̄bilē põt intelligi 2r.Uno mõ ꝙ faciat sicut finis.Alio mõ sicut agēs.Sicut finis 2r.nã necessitas addita vel diminuta vel mediocris est finis pulsus:qꝛ ſm diuersitatem necessitatis mouet arteriã nã in pulsu.cũ ḡ in p̄ncipio somni sit necessitas diminuta:ideo tũc fit paru⁹ ⁊ d̄bilis.Qꝫ aũt necessitas sit diminuta tũc apparet:qꝛ in p̄ncipio somni nã mouet calorem ad occulta ⁊ interiora corporis:iõ relinquit̃ pauca necessitas in exterioribꝰ:⁊ ꝑ ꝯñs pulsus fit paru⁹ ⁊ d̄bilis.⁊ h̄ marīe facit:qꝛ pulsus insequit̃ diastolē arteriarũ mag̃ q̃ȝ motuȝ cordis vt supra d̄claratũ est.mõ cũ diastoles ꝯsistat in eleuatione ad exteriora et motus caloris h̄eat tũc motũ ꝯ̃riũ ad interiora:iõ modicũ necessitat motũ diastolis ꝓpter qd̃ in p̄ncipio somni ex parte necessitatis fit pulsus paru⁹ ⁊ d̄bilis.Alia cã q̃re est diminutus calor in p̄ncipio somni est eo ꝙ tũc est sicut obsessus a cibo ⁊ a supꝑfluitatibꝰ. nũc aũt cibus in p̄ncipio est indigestus ⁊ ꝯtrarius calori:⁊ iõ interius coadunatus inueniens suũ ꝯtrariũ diminuit̃ eius acuitas:qꝛ accidit vt dicit Gal̃.in cõmē.7.ĩtroductoꝝ pulsus sicut ignis qui obtundit̃ appositione lignoꝝ:⁊ iõ diminuit̃ calor ⁊ necessitas:⁊ ꝑ ꝯñs fit pulsus paruus ⁊ d̄bilis in p̄ncipio somni.Alia cã põt sumi ab agēte.nã pulsus fit a virtute vitali mediãte calore innato:⁊ qꝛ accidit calorē diuersimode dispõni in p̄ncipio somni ⁊ in fine ⁊ in medio:ideo ſm hoc pulsus diuersificabit̃.mõ calor in p̄ncipio somni mouet̃ motu ꝯstrictiuo:qꝛ oppressus est a cibo ⁊ a superfluitatibꝰ:⁊ ꝑ ꝯñs virtus d̄bilitat̃.cum aũt virtus d̄bilis fit cã pulsus parui ⁊ d̄bilis:iõ ⁊c.⸿Scd̃o notandũ de eo ꝙ dicit ꝙ calor in p̄ncipio somni tot⁹ tēdit ad occultũ ꝓpterea ꝙ aĩa mouet spiritum nõ videt̃ tũc ꝙ aĩa moueat calorē.nã aĩa apud medicos absolute ꝓlata ĩtelligit̃ de virtute vitali sicut apparet per Gal̃.in p̄ncipio primi de ĩterioribꝰ cap̃.p̄:vbi dicit ꝙ sentire ⁊ moueri ſm electionem sunt ꝓpria opera aĩe:sed nutriri ⁊ augeri sunt opa nãe.ſȝ virtus aĩalis nõ mouet calorē ad digerēdũ nutriēs ⁊ maturãdũ supꝑfluitates cũ sit ligata in somno ⁊c.¶Ad hui⁹ intellectũ opȝ videre oēs cãs.4.somni.s.mãles formales ⁊c.sed qꝛ posite fuerũt superius in capl̃o de somno ⁊ vigilia:ideo omittant̃.¶Sed notãdũ ꝙ hic sumit̃ aĩa nõ pro virtute aĩali sicut arguis:qꝛ tũc est ligata:sed accipit̃ cõiter ꝓ virtute regitiua totius:qꝛ hec est vna ex suis operationibꝰ.s.reuocare calorē.si aũt tm̃ velis ꝙ accipiat̃ aĩa ꝓ virtute aĩali:tũc nõ dȝ intelligi ꝙ aĩa moueat positiue sed ꝑmissiue: qꝛ permittit retrahi calorē ad occulta corporis in somno ꝑꝑ queȝ motũ ꝯtingit fieri restaurationē spirituũ aĩaliũ qui erant resoluti in vigilia vt per ipos restauratos melius possit opa sua.¶Tertio notãdũ ꝙ per occultũ locũ intelligit loca digõnis ad que retrahit̃ calor in somno:qꝛ in talibꝰ locis est maxime minera caloris ĩnati ⁊ spũuȝ restauratio q nõ possent restaurari nisi in loco in q̊ ē fons caloris:qꝛ hic loc⁹ est cor:qꝛ est p̄nm caloris ĩnati:vt pȝ in p̄ncipio de iuuamẽtis pulsuũ:iõ in tẽpore somni calor retrahit̃ ad cor ⁊c.

⸿Et pulsus etiā est maioris tarditatis ⁊ raritatis:qm̃ lȝ in calore accidat augmentũ ſm constrictionē ⁊ coadunationē:tamē priuatus est augmẽto qd̃ hȝ in hora vigiliarũ ꝓpter motũ calefacientē.Et motus quidem plus est ad inflãmandũ ⁊ inclinandũ ad partem malitiei cõplexionis.Sed cõstrictio ⁊ eoꝝ coadunatio temperate minoris sunt inflãmationis ⁊ minus extrahunt calorem ad estuationem.

⸿Hic ostendit q̃lis pulsus fit in p̄n° somni q̃tũ ad alias duas que sunt tarditas ⁊ raritas.Prĩo oñdit ꝙ talis pulsus est tardus ⁊ rarus.Scd̃o hoc d̄clarat ꝑ signũ.ibi(Et tu qdē hoc scies ex h̄ ⁊c.)

⸿Et tu qdē hoc scies ex hoc ꝙ anhelitus laxi ⁊ ipsius estuatio multo maiores sunt anhelitu ⁊ estuatione ei⁹ cuius calor est ꝯstrictus ꝓpter cãm que similis est somno.v̄.g.submersi in aqua temperate frigiditatis q sit expergefactus:lȝ calor ꝯstringat̃ ⁊ fugiat ex hoc non tamē augmentũ anhelitus eius perueniet ad id ad qd̃ perueniet labor ⁊ exercitiũ que sunt ei ꝓpinqua.Cũqȝ bene ꝯsideraueris nõ inuenies aliud qd̃ calorē vehementius incendat q̃ȝ labor ⁊ motus.Et vigilie quideȝ calorē nõ efficiũt motu corporis:ita vt cũ corp⁹ qeuerit nõ sit ipse necessarius:imo faciũt calorē ꝓpterea ꝙ spiritus ad exteriora mouet̃ ⁊ motus eius ad eam est ſm ꝯtinuitatem cum ista est eius generatio.

Dubiũ 2m ⸿In ista pte Aui.qd̃ dixerat d̄clarat ꝑ signũ.⸿Sȝ ad verificationem eoꝝ que dñr in lr̃a p̄mo aliqs dubitat:vtrũ pulsus in p̄n° somni sit tardus ⁊ rarus.Et arguit̃ p̊ ꝙ nõ:aucto.G.in cõmē.7.ĩtroductoꝝ pulsuũ.vbi dicit ad lr̃am ꝙ nõ est absolute verũ ꝙ in p̄n° somni pulsus sit tardus ⁊ rarus ⁊ p̄uus.¶Preterea aucto.Auer. in.4.coll̃ȝ.cap̃.19.vbi dicit ꝙ pulsus qui fit in somno est similis ei qui fit a cibo:sed a cibo fit pulsus magnus ⁊ velox ⁊ spissus cũ augeat̃ calor ⁊ sanguis vt habituȝ est sup̃: ḡ in p̄ncipio nõ est tardus ⁊ rarus pulsus.¶Preterea arguit̃ rõne:qꝛ vbicũqȝ est necessitas augmẽtata ibi dȝ esse pulsus velox ⁊ spissus ⁊ magnus:sed h̄ est in p̄n° somni:ḡ ⁊c.Maior pȝ:qꝛ hec est vna ex causis pulsus magni

velocis

velocis ⁊ spissi.mi.appet: qꝛ in somno fit coadunatio caloris q̄ est
cā fortificatiōis eiꝰ: nā sic ignis coadunatꝰ in camīo ē fortioꝛ q̄ dis
persus: silr̄ ēt caloꝛ fortiter ꝯstrictꝰ a frido circūstāte ē fortioꝛ sic
ꝯtigit in caloꝛe nubiū: ita ēt coadunatio caloris ⁊ eiꝰ ꝯstrictio a ci-
bo ei ꝯ̄rio in pn̄° vꝫ magꝭ fortificari: ⁊ p ꝯn̄s oꝫ fieri additio ī pulsu
vt fit magnꝰ velox ⁊ spissus. ¶ Jn oppoᵐ ē hic Auic. ⁊ rō eiꝰ. ¶ Ad
huiꝰ euidētiā ē notādū ꝙ de cognitiōe pulsus possumꝰ loq 2ʳ: aut
quātū ad cognitionē verā ⁊ oīno certā in qua cognoscit vere dia-
stoles ⁊ systoles: aut quātū ad cognitionē q̄ hꝫ cōiter.s.de pulsu.s.
quātū ad cognitionē verā solū ipsiꝰ diastolis: qn̄.s.systoles nō ē co
gnita: sꝫ p systole accipimꝰ totū tp̄s duarꝫ qetū ⁊ ipsiꝰ systolis p sy-
stole: ita ꝙ totū aliō tp̄s a diastole accipimꝰ p systole. Si p̄ mō cō
siderer dico ꝙ Aui.sic dic̄ hic: ⁊ Gal.in cōmēto.7.itroductoꝛꝫ pul
suū in pn̄° somni.pulsus ē puus tardus ⁊ rarꝰ q̄ꝫtū ad motū diasto
lis: ⁊ h̄ pꝫ p rōnes ad q̄s ponit hic Aui.sꝫ qꝛ caloꝛ mouer ad iterio
ra motu ꝯ̄rio motui diastolis q est v̄sus exterioꝛa. Jteꝫ qꝛ phibet
dilatari a cibo ⁊ a supfluitatibꝰ circūstātibꝰ ⁊c̄. Sꝫ quātū ad motū
systolis dico ꝙ nō ē simplr̄ tardus ⁊ rarus. Cuiꝰ cā ē: qꝛ cū morꝰ ca
loꝛis fit tūc ad iterioꝛa magꝭ est fortꝭ motui systolis q ē motꝰ ēt cō
strictiuus: ⁊ iō ex h̄ magꝭ auget. Jteꝫ qꝛ magꝭ adunat ⁊ fortificatur
in seipso in iterioꝛibꝰ: ⁊ iō tūc systoles vera tūc fit maioꝛ velocioꝛ
⁊ spissioꝛ. Jtē qꝛ motꝰ systolis oꝛdinat ad mūdificationē supfluita
tuꝫ fumosarꝫ fuliginosarꝫ tāq̄ ad ppriā nec̄itatē ⁊ finē: ⁊ qꝛ hec ne-
cessitas multū auget in tp̄e somni pp defectū opationū sensitiua-
rū nō pticipātiū nocumētū earꝫ: iō quātū ad motuꝫ systolis pulsus
est maioꝛ velocioꝛ ⁊ spissioꝛ diastole: sꝫ quātū ad qetē ēt q̄ systoleꝫ
añcedit: tñ nō ē systoles fortꝭ ⁊ magna velox ⁊ spissa simplr̄: eo ꝙ
caloꝛ dato ꝙ fit adunatꝰ: tñ debilitat a cibo ei ꝯ̄rio: ⁊ iō systoleꝫ ⁊
qetē que ipsaꝫ añcedit velocitat ⁊ īspissat: diastolē v̄o ⁊ qetē que
diastolē añcedit paruificat rarificat ⁊ tardat. ¶ Si āt ꝯsiderer pul
sus quātū ad illos q appellāt totū aliō tp̄s a diastole systolē. Dōm
ꝙ pulsus in pn̄° somni ē puus tardus ⁊ rarus cū sola diastoles p-
cipiat: ⁊ hoc mō hic loquit Aui. sꝫ p̄ mō loquebat Gal.in cōmento
introductoꝛꝫ pulsuū: qn̄ dicebat ꝙ nō est simplr̄ verꝫ ꝙ in pn̄° so-
mni fit pulsus puus: tardus ⁊ rarus: qꝛ hoc est verꝫ quātū ad dia-
stolē: nō aūt quātū ad systolē vere cognitā vt visuꝫ est. ¶ Et ex hoc
appet solō ad aucto. Gal. ¶ Ad aucto. Auer. dōm ꝙ verꝫ est ꝙ pul-
sus q fit in somno est silis ei q fit in cibo in pn̄°: qꝛ in vtroq̄ ē par-
uus ⁊c̄. in pn̄° an̄q̄ cibus digerat: ⁊ cū dꝛ: sed ex cibo prouenit pul-
sus magnus ⁊ velox: verꝫ est qn̄ digerit: sed sic nō intelligit Auicē.
¶ Ad rōnē cū dꝛ qn̄cūq̄ addit necessitas tūc pulsus fit magnus ve
lox ⁊ spissus: ꝯcedat: ⁊ cū dꝛ ꝙ hoc est in pn̄° somni. dico ꝙ falsum
est loquēdo de necessitate euētationis: sed de necessitate mundifi-
catiōis sic: ⁊ iō auget aliquantulū systoles: diastoles aūt puificat.
¶ Tūc ad pbationē cū dꝛ ꝙ caloꝛ coadunat ⁊ ꝯstrigit. Dōm ꝙ cō
strictio būi est cā necessitatis mūdificatiōis: ita ꝙ in hac ꝯstrictōe
caloꝛ cōstringit nō vincit a cōstringēte. alia est cōstrictio cum vi-
ctoꝛia cōstringētis super calm̄: ita ꝙ diminuit de sb̄a caloꝛis: ⁊ ta-
lis cōstrictio nō est causa necessitatis ⁊ mūdificationis caloꝛis: sꝫ
diminutiōis sicut ꝯtingit in igne ꝙ sic pōt cōstringi sub cineribus
vel īuite qō fortificat ⁊ vigoꝛat in seipso: aut sic ꝙ moꝛtificat a li-
gnis viridibꝰ vel hmōi: mō qꝛ in principio somni fit cōstrictio di-
minuēs de esse caloꝛis: qꝛ est cū dominio super calidū a cibo ⁊ su-
perfluitatibꝰ: iō nō auget pulsus: sꝫ fit paruus tardus ⁊ rarus.

Dubiū 3ᵐ ¶ Ulteriꝰ āt aliqs dubitat de eo qō dicit: cūq̄ bene consideraueris
non inuenies aliqd qō vehementius incēdat caloꝛē q̄ laboꝛ ⁊ mo
tus. Cōtra. qꝛ putredo ⁊ ignis magis calefaciunt q̄ laboꝛ ⁊ morꝰ:
qꝛ adurunt ⁊ comburunt. Dicendū ꝙ Aui. hic loquit de his que cō
muniter approximantur coꝛpoꝛi nostro quantum ad regimen sa-
nitatis: ⁊ qꝛ putrefactio ⁊ ignis non sic approximantur coꝛpoꝛi: iō
de illis non loquitur: ⁊ qꝛ laboꝛ ⁊ motus habēt calefacere p̄mo ra
tione motus: qꝛ omnis motus per se habet calefacere: tum etiam
qꝛ habet caloꝛem ⁊ spirituꝫ dispērgere ad mēbꝛa ⁊ spiritū acuere
⁊ foꝛtificare: ideo hec calefaciunt magis q̄ aliud.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Sꝫ tu dices qd ītēdit ipse per hoc qō dicit (Cū ista est eius gn̄a-
tio.) Dōm ꝙ hoc pōt duplr̄ exponi. Uno mō referēdo ad vigilias
vt sit sensus ꝙ quādo caloꝛ mouet ad exterioꝛa sup. facit vigiliaꝫ
ex motu eiꝰ ad exterioꝛa: ⁊ qꝛ sic causat vigilia: ideo nō solū est mo
tus localis sp̄us ad mēbꝛa exterioꝛa sed motꝰ cōtinuus: ⁊ iō dic̄ ꝙ
motus eius.i.caloꝛis ad ea.s.mēbꝛa exterioꝛa in vigilia est h̄ꝫ ꝯti-
nuitatē. Alio mō pōt exponi referēdo ad caloꝛē vt sit sensus ꝙ spi
ritū moueri ad exterioꝛa est gn̄atio eius.s.caloꝛis ⁊ spiritus.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Sed tu dices cōtra quātū ad istā scḋaꝫ expōnē: qꝛ nō sic gn̄at ca
loꝛ īmo sp̄us cōcurrūt ad iterioꝛa: qꝛ gn̄atio spirituuꝫ magis fit in
coꝛde. Dōm ꝙ gn̄atio caloꝛis est 2ʳ. Una est gn̄atio eiꝰ simplr̄: ⁊ h̄
fit in coꝛde ex alteratiōe facta a caloꝛe coꝛdis. Alia ē gn̄atio sp̄us
nō simplr̄: sed est q̄cunq̄ multiplicatio eiꝰ: ⁊ qꝛ ex motu caloꝛis ad
exterioꝛa mēbꝛa calefiūt: iō in oī caloꝛe ⁊ spiritu multiplicat talis
caliditas: qꝛ magis in se acuit ex motu cū motus h̄eat calefacere
⁊ mēbꝛa etiam magis calefiunt ⁊ foꝛtificant sicut accidit in vigi-
lia: ⁊ de tali gn̄atione caloꝛis loquit hic cū dꝛ (Quecūq̄ eniꝫ mul-
tiplicatio) tu arguis de gn̄atiōe eiꝰ simplr̄: q̄re non valet.

¶ Cum aūt cibus digestus est in somno redit pulsus et
fit foꝛtioꝛ: ppterea ꝙ virtus augmētū recipit a nutri-
ente ⁊ redit illud qō ad pfundum descēderat ad regē-
dum nutriens ad exterioꝛa ⁊ ad suū pꝛincipiū. Et pꝛo-
pter hoc etiā magnificatur tunc pulsus multū: ⁊ ppte-
rea ꝙ cōplōnis caliditas ppter nutriēs auget quēad
modum diximus: ⁊ instrumenti etiam augetur lenitas
per id qō ad ipsum ex nutrimento penetrat.

¶ Jn ista pte ostendit qualis pmutatio accidit in pcessu somni qn̄
digerit cibus. Et p̄ ostēdit qualis est quātū ad magnitudinē ⁊ foꝛ-
titudinem. Secūdo qualis quantū ad velocitatē ⁊ spissitudinē. ibi
(Uerūtn̄ sua magnitudine.) ¶ Sed videte causaꝫ quare pulsus fit
magnus cum cibus est digestus Auicē. reddit in littera: qꝛ ibi con
currunt omnes cause que faciunt ad magnitudineꝫ: qꝛ concurrit
ibi necessitas multa ⁊ obedientia instrumenti ⁊c̄. ¶ Sꝫ iuxta istā
ptē notādū de eo qō dic̄ Aui. (Et redit illud qō ad pfundū descen-
derat ad regendū nutriens ad exterioꝛa ad suum pꝛincipium.)

¶ Diceret aliquis ipse vꝫ ꝯdicere sibi: qꝛ si redit caloꝛ ad exterioꝛa Dubᵐ 6ᵐ
non redit ad suū pꝛincipiū: qꝛ coꝛ est suū pn̄ᵐ qō est iterius ⁊ non
exterius qō est ipossibile. ¶ Ad hoc dōm ꝙ hoc dcm̄ pōt 3ʳ expo-
ni. Uno° dicēdo ꝙ illud qō descēderat ad pfundū ⁊ ad suū pn̄ᵐ re-
dit postea ad exterioꝛa qn̄ cibus est digestus: ⁊ hec est clara expō:
qꝛ refert ad diuersa tēpoꝛa pp qō nō est ꝯdictio. Scḋo° pōt expo
ni ꝙ illud qō descenderat ad pfundū ad regēdū nutriens tēdit ad
exterioꝛa.i.ad suā pꝛincipalē opōneꝫ: nā pn̄cipalis opatio caloꝛis
īnati est nutricatio: mō cū somnus fit pp melioꝛē digōnē: iō reuo-
cat caloꝛē nā ad interioꝛa vt fiat melioꝛ digestio: ⁊ qꝛ digestio non
est opatio pn̄cipalis caloꝛis īnati: sed ipsa nutricatio qꝛ transmit-
tit nutrimētuꝫ ⁊ caloꝛ ad mēbꝛa nutriēda: ⁊ iō tūc foꝛtificat ⁊ au-
get caloꝛ ⁊ sp̄us: ⁊ fit pulsus magnus ⁊ velox ⁊ spissus magꝭ q̄ p̄us:
⁊ tūc cessat obiectio: qꝛ nō intelligit ad suū pn̄ᵐ qō est coꝛ sicut ar-
guebas. Tertio° potest exponi pꝛincipiū sicut sonat: ⁊ tūc dicemꝰ
ꝙ spiritum redire ad suum pꝛincipiuꝫ pōt intelligi 2ʳ. Uno° ꝙ re-
ducatur reductu pꝛimo.s.ad ipsum coꝛ: sed facta digestione redu-
catur caloꝛ ad suum pꝛincipium: ⁊ hoc nihil aliud est nisi ip̄m calo
rem multiplicari: sicut erat multiplicatus in pꝛincipio anteq̄ ad-
ueniret somnus: qꝛ facta digestione multiplicatur caloꝛ ex cōuer-
sione nutrimenti in ipsum: ⁊ tunc foꝛtiter reuerberat caloꝛ ad in-
terioꝛa ⁊ calefit totum coꝛpus: ⁊ ideo fit tūc pulsus magnus ⁊ ve-
lox ⁊ spissus: in pꝛincipio autem somni quia caloꝛ erat obtusus a
cibo ⁊ superfluitatibus fiebat paruus tardus ⁊ rarus ⁊c̄.

¶ Uerūtn̄ sua magnitudie nō auget velocitatem neq̄
spissitudinē: qm̄ hoc nō est illud qō in necessitate p̄bet
augmentū: ⁊ hoc etiā non est pꝛohibens restaurari ex
eo ꝙ necessarium est magnitudine sola.

¶ Mō in ista pte ondit qualis fit pulsus quātū ad magnitudineꝫ et
velocitatē: ⁊ sic hic ostēdit que fit causa magnitudinis ⁊c̄.

¶ Deinde quādo cū doꝛmiēte somnus pseuerauerit fi-
et pulsus debilis ppter caloꝛis īnati cōstrictionē ⁊ vir-
tutis cōpꝛessionē sub supfluitatibꝰ que euacuāde erāt
fm̄ euacuationis modos qui sunt in vigilijs ex qbꝰ est
exercitium ⁊ euacuationes que nō sentiuntur.

¶ Jn ista parte ostēdit qualis pulsus fit qn̄ supfluit somnus ⁊c̄.

¶ Cū aūt somnꝰ in pꝛicipio eūonē inuenerit ⁊ nec inue-
nit aliqd ad qō digerēdū tēdat ꝯclinabit cōplōnē ad
partē īfrigidādi: pseuerabūt ergo paruitas ⁊ tarditas
⁊ raritas in pulsu ⁊ incessanter augmentabuntur.

¶ Modo ostendit qualis pulsus fit in coꝛpoꝛe inanito in quo cibꝰ
digerendus non est.

¶ Uigilie ēt diūsa h̄nt iudicia: cū eni doꝛmiēs euigila-
bit nā sua declinabit pulsus ad magnitudinē ⁊ veloci-
tatē oꝛdinate: deīde ad suā nālē redibit dispōnem.

¶ Jn ista pte Aui. ostendit qualis pulsus puenit ex vigilijs: vigila-
tio aūt est duplex: vna est naturalis ⁊ alia violenta. Et ideo duo fa
cit: qꝛ pꝛimo ostēdit qualis pulsus puenit ex vigilatione nāli. Se-

eundo qualis ex violenta. ibi (Sz subita causa euigilato.) ¶ Dic ad magnitudinez ⁊ velocitatē. Causa hui⁹ est qꝛ euigilatio nālis a somno est qñ facta est cōsumptio vapoꝝ ⁊ superfluitatū oppilātiuz vias sensitiuoꝝ siue organicoꝝ sensibiliū: ⁊ ēt sic dicit Phs in libº de somno ⁊ vigilia qñ fit sequestratio ⁊ dispersio sanguīs subtilis qui tēdit sursuz ad nutrieđū mēbra superiora ⁊ grossa qui tēdit ad inferiora: mō ad talez motū sanguis ⁊ spūs ad membra augeť calor naturalis: ⁊ per cōsequēs virtus cuius est instrm̄ fortificatur ⁊ addiť in caliditate que dř necessitas euentationis ⁊ arterie lenificanť: cū ġ ꝯcurrāt oēs tres cause pulsus magni ⁊ velocis iō fit magnus ⁊ velox: ⁊ fit hoc ordinate: qꝛ nālis est talis euigilatio: opa āt nature ordinata sunt. Causa aūt quare pulsus redit postea ad suā nālitatem est: quia facta est assimilatio sanguinis ad mēbra et resolutum est a calore: ideo redit ad naturalitatem eius.

¶ Sz subita cā euigilato accidit vt pulsus ei⁹ ilico cū a somno remouetur quiescat: qm̄ virtus corā eo qđ subito euenit victa est. Et deinde post hoc redibit ad eum pulsus magnus velox spissus ⁊ diuersus ad tremorez. Et qm̄ motus iste est similis violēto: ideo nō inflāmat etiaz ipsum. Et qm̄ virtus subito mouetur ad repellēdum nāliter illud qđ accidit: ergo motus accidunt diuersi ⁊ tremit pulsus: sed tñ ꝼm hoc nō longo perseuerat tēpore: imo ad equalitatē cito redit: qm̄ lz eius causa sit quasi fortis: eius tamē durabilitas est pauca ⁊ cognitio destructionis ipsius est velox.

¶ In ista parte ostēdit qualis pulsus ꝓuenit in expergefacto a cā violenta. ¶ Sz circa istam partem notandū ꝙ Auic. dicit ꝙ cum vigilatio est violenta ꝙ fit p̄ pulsus intersectus. Rō est: qꝛ ex euētu rei non nālis subito terretur nā: vnde refugit ad intra: ⁊ ꝑꝑ hoc retardat motum: ⁊ propter hoc accidit in pricipio expergefactionis pulsus intersectus: sed post expergefactionem a causa nō naturali accidit pulsus magnus velox ⁊ spissus post īntersectionez: ⁊ causam Aui. tangit hic: tamen eius complementum poniť a Gal. in cōmē. s. introductorij pulsuum. nam euigilatio violēta non est nisi quando mouetur calor violenter ad vias sensuum ⁊ non erat adhuc ꝑfecte facta cōsumptio eius qđ oppilabat illas vias: iō calor rediēs ad exteriora: ⁊ tūc ex tali motu spūs ad exteriora fortificať calor ⁊ augeť necessitas: ⁊ cū hec sint cause pulsus magni velocis ⁊ spissi: ideo pulsus postea fit magnus velox ⁊ spissus.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Sz dubitaret aliquis de eo qđ dicit Aui. ⁊ quoniā iste est similis violento: ideo nō inflāmat etiam ipm̄: cōtra. qꝛ motus violēt⁹ magis inflāmat ꝙ̄ naturalis. Ad hoc potest respōderi dupl'r. Unoº qꝛ illa littera ideo nō inflāmat ēt ipm̄ superfluit: qꝛ forte fuit glosula alicuius que postea fuit exemplata a scriptore: ideo non debz hic esse: ⁊ ideo littera exterior hoc nō habet que dicit sic: qm̄ mot⁹ iste est sil'is violento: ⁊ moratur etiā qm̄ virtus ⁊c̄. Uel potest saluari lr̄a sicut iacet: ⁊ tūc dicemus ꝙ nō vult dicere ꝙ motus violētus non inflāmet: sed vult dicere ꝙ motus iste sil'is violēto sit qui fac̄ aliquando expergefacere ⁊ vigilare: dato ꝙ sit subitus non euigilat: quia ex inflāmatione sui expellat superfluitates que erant cā somni: sed motus ille subitus ipsas expellit sine eo ꝙ inflāmet.

¶ De iudicijs pulsus exercitij. Cap. 13ᵐ.

In principio quidē exercitij ⁊ dum est tēperatum pulsus fit magnus ⁊ fortis: ⁊ hoc quidez ꝓpter augmentuz caloris īnati ⁊ fortitudinē ipsius: ⁊ fit etiam velox ⁊ spissus valde propter superfluam necessitatem quā facit motus.

¶ Postq̄ꝫ determinauit de pulsu qui ꝓuenit ex somno ⁊ vigilia: in ista pte decl'at siue ꝺterminat de pulsu ꝓueniēte ex exercitio ⁊ ex quodā ei annexo. s. a balneo. zº ibi (Balneatio aūt erit.) Prima in duas. Primo ostēdit qualis pulsus ꝓuenit ab exercitio tēperato. Scđo qualis quando superfluit. ibi (Q. si perseuerauerit.)

Dubiū pᵐ ¶ Sed ad intellectū lr̄e aliqs dubitat. vtrū exercitiū tēperatuz ponat pulsum magnū velocē ⁊ spissuz. Et arguiť ꝙ nō: qꝛ cā temperata hz inducere effectū temperatū: sed exercitiū est cā tēperata vt supponiť: ergo facit tēperatū pulsuz: sed pulsus tēperat⁹ nō est magnus nec velox nec spissus: qꝛ est mediū inter hec ⁊ sua extrema opposita: ergo ponit pulsuz mediū inter extrema. ¶ Preterea arguitur ꝙ saltem nō faciat pulsuz velocē ⁊ spissum: qꝛ exq̊ exercitium est tēperatum: ergo nō dat multū in necessitate: sed fac̄ necessitatem tēperatā: qñ autē est necessitas tēperata ⁊ virtus fortis: tūc sufficit magnitudo ad euētationez pulsus: ergo nō opz saltem ꝙ sit velox ⁊ spissus. ¶ In oppᵐ est Aui. ¶ Ad intellectū hui⁹ dubitationis opz distinguere de exercitio quātūcūq̄ꝫ tēperato est tripl'r loqui: aut quātū ad eius p̄nᵐ: aut quātū ad eius mediuz: aut quantū ad eius finē. Itē de pulsu magno veloci ⁊ spisso cōtigit zʳ loqui: aut in cōparatione ad pulsuz qui erat prius: aut ꝑ respectū ad illū qui dz nāliter eē in corpore: tūc dico ꝙ exercitiū tēperatuz quātū ad eius p̄nᵐ ⁊ per respectū ad pulsum qui erat p̊ facit pulsum magnū: ⁊ quo ad eius mediū facit pulsuz magnum velocem ⁊ spissum. Si aūt sumať per respectū ad illū qui deberet nāliter esse in corpore: dico ꝙ exercitium tēperatum ponit pulsum naturalē ⁊ medium. Rō primi est: qꝛ in principio exercitij fit virtus fortis ex motu dispersione caloris ad mēbra: ⁊ ꝓpter expulsionē superfluitatum obtrūdentium calorem īnatum: ⁊ cuz ad fortitudinē virtutis cum mediocri necessitate sequatur pulsus magnus: ⁊ hoc fit in principio exercitij: qꝛ nōdū aucta est necessitas ideo ponit pulsum magnum: ⁊ qꝛ in tēpore medio additur necessitas supposita cōstantia virtutis ideo fit velox: ⁊ qꝛ in fine est magis addita necessitas ⁊ magis cōstans ideo fit magnus ⁊ velox ⁊ spissus: ⁊ h̄ est qđ dicit Aui. in lr̄a quādo dicit. ⁊ fit etiaz velox ⁊ spissus valde ꝑꝑ suꝑfluā necessitatē quā facit motus. Si aūt cōpareť exercitiū temperatū ad pulsuz qui dz eē nāliter in corpore: tūc dico ꝙ talis pulsus dz eē tēperat⁹ ⁊ medi⁹ īter magnū ⁊ paruuz: velocē ⁊ tardum: spissuz ⁊ rarū. Cui⁹ rō est: qꝛ exercitiū tēperatum debeť hoī ad cōseruationē sanitatis: sanitas aūt stat cuz nālitate: ⁊ qꝛ oē nāle est mediū ⁊ tēperatū inter extrema: iō talis pulsus erit medi⁹ iter differētias extremas. ¶ Et ex his pz ad rōnes: qꝛ ꝓcedūt suis vijs.

¶ Q si ꝑseuerauerit ⁊ fuerit ꝓlixuz: aut lz fuerit breue: erit tñ fortissimū ⁊ destrueť qđ ex fortitudine ꝓuenit ⁊ debilitabiť pulsus ⁊ fiet paruus ꝑꝑ resol'onē caloris īnati: sed ipse fiet velox ⁊ spissus ꝑꝑ duas res: quarum vna est augmentū fortitudinis ⁊ necessitatis: ⁊ alia est qm̄ virtus retrahitur ne magnitudini sufficiat.

¶ In ista parte determinat de exercitio quādo suꝑfluit ostendēdo qualis pulsus tunc ab eo ꝓuenit: ⁊ qꝛ tale hz tria tēpora in sui latitudine. s. p̄nᵐ mediū ⁊ finē: ideo tria facit. Primo ostēdit qualem pulsum ponit quātū ad p̄nᵐ. Secūdo quantū ad medium. ibi (Postea velocitas.) Tertio quātū ad finē. ibi (Et deinde ad vltimum.) ¶ Iuxta primā ꝑtē notandū ꝙ ex his appet ꝙ in p̄nº exercitij superflui amittiť magnitudo in pulsu. Cuius ratio est: qꝛ sicut dictuz est multotiens iste differentie pulsus magn⁹ velox ⁊ spissus qñ ꝓueniunt ex parte virtutis reqrūt virtutē fortem: ⁊ tunc primū qđ aduenit in pulsu est magnitudo: ⁊ postea per necessitatez vlterius additam fit velox ⁊ per magis additā fit spissus ꝑmanente virtute: ⁊ ideo virtute deficiēte deficit illa dr̄ia que ꝑfecte equabat pulsum rōne fortitudīs virtutis ⁊ hoc est magnitudo: ⁊ tūc fit paruus velox ⁊ spissus: ⁊ qꝛ exercitiū superfluū facit virtutē deficere: non tñ multū: ideo dato ꝙ nō possit facere pulsuz magnū facit saltem ipz velocē ⁊ spissuz. ⁊ qꝛ in medio ei⁹ mag̃ resoluit ⁊ debilitat: tūc diminuiť necitas: nō tñ sic qn saltem fiat pulsus spissus lz sit ꝑuus tardus: sed in fine qñ magis debilitat ⁊ resoluit: tunc fit ꝑuus tardus ⁊ rarus. Et ex hoc etiā pz causa partium sequentium ⁊c̄.

¶ Postea velocitas incessanter minuiť ⁊ spissitudo augmētať ꝼm q̄ꝫtitatez ei⁹ qđ ex virtute debilitať. Deide ad vltimū si exercitiū ꝑdurauerit ⁊ đbilitauerit fiet pulsus formicās ꝑꝑ đbilitatē ⁊ spissitudinē fortē. Postea si magis suꝑfluū fuerit ⁊ ex ipso q̄si ad mortē ꝑueniať efficiet qđ oīa faciūt resoluētia ⁊ reducet pulsum ad h̄ vt sit vermiculosus: deīde faciet ipm̄ declinare ad raritatē ⁊ tarditatem cum debilitate ⁊ paruitate.

¶ In ꝑte ista oñdit q̄lis pulsus ꝓuenit ex exercitio suꝑfluo quātū ad mediū ei⁹: ⁊ qꝛ mediū tp̄s hz latitudinē ēt. s. p̄nᵐ medij ⁊ mediū medij ⁊ finē medij: iō ꝼm istos tres gradus oñdit q̄lis pulsus ꝓuenit ꝼm h̄. Et p̊ ꝼm pᵐ tp̄s. Scđo zᵐ. ibi (Deinde.) Tertio quātū ad 3ᵐ. ibi (Postea si magis superfluū.) Sed totum legatur simul.

Dubᵐ ¶ Sz queriť: vtrū exēplū Aui. sit bñ positū de pulsu vermiculoso ⁊ formicāte. Et vř ꝙ in hoc Auicē. sit valde inordinat⁹: qꝛ dicit ꝙ in medio tp̄is exercitij superflui p̊ fit pulsus formicans postea in ꝓcessu fit vermiculosus cū virt⁹ mag̃ deficit: sed vř ꝙ pulsus vermiculosus debeat p̄cedere formicātem p̊ aucťe Galy. 7. theo. cap. 6. Itē aucto. Auer. 4. sui coll'z. cap. 17. vbi dicit ꝙ non fit pulsus formicans

micās nisi p̄mo fuerit vermiculosus. Itē arguitur rōne: qꝛ maior motus fit a fortiori virtute: cū aūt pulsus vermiculosus sit fortior formicāte ⁊ vbi magꝭ precedit exercitium superfluū magis debilitat: ḡ p̄ fit pulsus vermiculosus postea formicans. Ad hoc potest 2ʳ rn̄deri. Uno° ꝙ lr̄a est trāsposita ex vitio scriptoꝝ: qꝛ vbi dꝫ eē vermiculosus ponit̄ formicās ⁊ ecōuerso: ita vꝫ eē bꝫ rei veritatē. Alio° pōt dici vt saluet̄ lr̄a sic iacet: ⁊ h̄ pōt eē 2ʳ. Uno° pōt dici ꝙ forte apō Aui. v̄miculosus hꝫ minorē motū q̄ȝ formicās: nā ista sc̄ īposita ad sil'itudinē motuū quorūdā aīaliuȝ: ita ꝙ v̄miculosus dr̄ ad sil'itudinē mot⁹ v̄mis subterranei: formicās āt dr̄ ad sil'itudineȝ mot⁹ formice: ⁊ iō Aui. supi⁹ qn̄ posuit cās ꝯtētiuas istoꝝ pulsuū n̄ distixit v̄miculosuȝ a formicāte: sꝫ in eodē ordīe posuit. qꝛ parum differūt: ⁊ iō lꝫ Aui. vocauerit maiorē īter istos formicātē: ⁊ aliȷ auctores vocēt maiorē īter eos v̄miculosuȝ: tn̄ snīa ipsoꝝ manet eadē lꝫ in vocib⁹ diuersificent̄. Uel al'r dōm ꝙ forte nō ē īcōueniens supposito ꝙ pulsus formicās sit maior q̄ȝ v̄miculosus ꝙ qn̄ virt⁹ deficit p̄us fiat pulsus formicās q̄ȝ v̄miculosus ita ꝙ p̄us fiat pulsus p̄uus: postea fiat ꝑcussio maior aliqn̄: ⁊ ēt h̄ maxīe ꝯtingit qn̄ nā inordīate ⁊ irregul'r mouet̄: qꝛ nā tūc vtit̄ quodaȝ robore: ita ꝙ qn̄ pulsus vadit debilitādo ⁊ aliqual'r fortificat̄ virt⁹ effic̄ aliquaȝ ꝑcussionē magnā: sic̄. v̄.g. appet in extīctiōe cādele ꝙ qn̄ vadit diminuēdo: postea in fine vꝫ virt⁹ fortificari ⁊ fac̄ mai⁹ lumē q̄ȝ prius postea subito: ita est ēt de pulsu ꝙ qn̄ fit a virtute ordināte ⁊ regulariter mouēte quādo ipsa est in defectu primo fit vermiculosus postea formicās: ita ꝙ semper ꝓcedit minuēdo pulsum ⁊c̄.

ℭ De iudiciȷs pulsuum balneatorum. Cap.14ᵐ.

Balneatio aut erit cum aqua calida aut cū frigida. Si aūt fuerit cū aq̄ cal'a in pricipio ꝓueniont ex ea fortitudinis ⁊ necessitatis iudicia. Cūq̄ȝ multū resoluerit d̄bilitabit pulsuȝ. Gal'. quoq̄ȝ dixit erit tunc paruus tardus ⁊ rarus.

ℭ Postq̄ȝ Aui. determīauit de pulsu q̄ ꝓuenit ex exercitio: hic determinat de pulsu q̄ ꝓuenit a quodā annexo exercitio. s. a balneo. P̄rio ōn̄dit q̄lis pulsus ꝓuenit ex balneo aq̄ dulcis. Scd̄o ōn̄dit q̄lis pulsus ꝓuenit a balneo aliaꝝ aquaꝝ q̄ h̄nt admixtionē reꝝ extneaꝝ. ibi (Ex aq̄s v̄o.) P̄ria in duas. Qꝛ p̄mittēdo diuisionē balnei facti ab aq̄ cal'a ⁊ frida ōn̄dit q̄lis pulsus ꝓuenit ex balneo aq̄ calide. Scd̄o fride. ibi (Sꝫ balneationis.) P̄ria in duas. P̄rio distinguēdo de balneo ostēdit in ꝯfuso q̄lis pulsus ꝓuenit ex balneo aq̄ cal'e. Scd̄o hoc fac̄ magꝭ disticte. ibi (Dicem⁹ ḡ.) ℭ Iux̄ p̄mā pteȝ notādū ꝙ qn̄ dic̄ (in p̄n°) appellat hoc p̄nᵐ balnei qn̄ ip̄m est tēperatū ⁊ debite approximatū: ⁊ ꝙ sic ītelligat appet ꝑ id qd̄ subdit. cūq̄ȝ multū resoluerit debilitabit pulsuȝ. ℭ Notādū vlteri⁹ ꝙ sic̄ dicebat̄ de exercitio tēperato qd̄ in p̄n° fac̄ pulsuȝ magnuȝ respcū ei⁹ qd̄ erat in p̄n°. scd̄o qꝛ addit̄ nec̄itas fit magn⁹ ⁊ velox: tertio qꝛ adhuc magꝭ addit̄ fit magn⁹ velox ⁊ spissus: ita est ēt de balneo: qꝛ in p̄n° balnei tēperati calor mouet̄ ad membra ⁊ fortificat̄ ex dilatione ad mēbra. Itē pp resol'onē supfluitatū ēt obtūdebāt calorē: ⁊ cū ad fortitudinē virtutis sequit̄ fortitudo ⁊ magnitudo pulsus: iō in p̄n° balnei tēperati est pulsus magn⁹ ⁊ fortꝭ: ⁊ qꝛ in medio ei⁹ est calor augmētat⁹: iō ꝓpter necessitatē additā addit̄ velocitas ⁊ vltimo spissitudo: si āt sit supfluū ⁊ resoluēs tūc debilitat virtutē: ⁊ tūc d̄ria que p̄ adueniebat ex fortitudine v̄tutꝭ. s. magnitudo p̄us deficit in pulsu ⁊ remanet p̄uus velox ⁊ spissus. scd̄o qn̄ diminuit̄ necessitas ex supflua resol'one deficit magnitudo ⁊ velocitas ⁊ remanet spissitudo: vltimo autē quādo magꝭ ꝑdurat efficit virtuteȝ valde debilē: ⁊ tūc ponit pulsum debilē paruum ⁊ tardū ⁊ raruȝ: qꝛ īmediat⁹ defect⁹ debilitatis virtutis est debilitas in pulsu.

ℭ Dicem⁹ ḡ ꝙ debilitas qdē ⁊ p̄uitas pulsus ꝓculdubio existūt: sꝫ aq̄ cal'a cū īterioꝛib⁹ corporis calefactionē efficiet calore accn̄tali fortasse nō durabit: sꝫ ad sui nāȝ que est īfrigidandi redibit: ⁊ fortasse durabit ⁊ ꝑmanebit. Qꝛ si accn̄talis qualitatis iudiciū superauerit fiet pulsus velox ⁊ spissus. Et si sup̄auerit qd̄ ex nā sui prouenit fiet tardus ⁊ rarus. Et si eius calefactio accidentalis ad tantam virtutis resolutionē peruenerit vt syncopi sit ꝓpinqua fiet etiaȝ pulsus tardus ⁊ rarus.

ℭ In ista pte distincte decl'at qualis pulsus ꝓuenit ex balneo.

Dubᵐ 1ᵐ

ℭ Sꝫ tu dices vn̄ est h̄ ꝙ aliqn̄ ꝑdurat talis impressio accn̄talis aq̄ in corꝑe balneato aliqn̄ nō. Dōm ꝙ h̄ pōt esse ex pte duoꝝ: aut ex pte aq̄: aut ex pte corꝑis balneati: ⁊ ex pte aque 2ʳ: aut ex pte sbe aque; vt qꝛ si est multū cal'a diu durat cal'itas in ea: si aūt est parū cal'a paꝝ durat qn̄ penetrat in corp⁹ ꝑ poros. Itē pōt hoc accidē rōne corꝑis balneati: qꝛ illō corpus vel est rare cōpōnis ⁊ cal'itas aq̄ nō ꝑdurat sꝫ resoluit̄ ꝑ poros: postea remanēt ptes aq̄ fride q̄ infridāt corp⁹: aut ē spisse cōpōnis ⁊ dense: ita ꝙ nō est multū porosuȝ corp⁹: ⁊ tūc diu retinet̄ cal'itas ⁊ durabit. ℭ Ulteri⁹ notādū ꝙ Aui. valde bn̄ habuit ītētionem. G. in cō. 12. ītroductoriȷ pulsus: qꝛ vult ītēdere talē diuisionē ꝙ si fiat balneū ex aq̄ cal'a: aut illa caliditas ex̄nea īpressa in aq̄ recedit: ita ꝙ nō durat: sed redit aq̄ ad suā nāl'ē friditatē: aut remanet ei⁹ īpressio cal'itatꝭ in corpore: si p̄mō tūc ponit pulsuȝ paruū: qꝛ virt⁹ debilitat̄ a ꝯ̄rio. s. a frido ⁊ tardū ⁊ raꝝ: qꝛ ibi est nec̄itas diminuta: si aūt ꝑmaneat cal'itas hoc ē dupl'r: aut resoluit paꝝ ⁊ nō manifeste: ita ꝙ nō pp h̄ accidit syncopis ⁊ defect⁹ virtutꝭ: ⁊ tūc fit pulsus paruus ꝓpter defectū v̄tutis ⁊ velox ⁊ spissus: qꝛ necessitas nō est pp hoc diminuta: sꝫ si resoluat manifeste ⁊ perducit ad syncopim: tunc qꝛ deficit virtus ⁊ necessitas: ideo tunc fit paruus ⁊ debilis: ⁊ tardus ⁊ rarus sicut dicebat̄ de exercitio. Quādo ergo Gal'. dicit ꝙ pulsus est paruū tardus ⁊ rarus debet intelligi quando vltimo soluit.

ℭ Sꝫ balneatiōis cū aq̄ frida fecit friditas si penetrauerit debilitabit pulsum ⁊ faciet paruuȝ: ⁊ efficiet raritatem ⁊ tarditatem. Et si non penetrauerit īmo calorē coadunauerit augmentabitur fortitudo ⁊ crescet parū ⁊ minuetur velocitas ⁊ spissitudo.

ℭ In ista pte. A. ōn̄dit q̄lis pulsus ꝓueniet ex balneatiōe aq̄ fride.

Dubᵐ 2ᵐ

ℭ Sꝫ q̄rit̄ circa istā q̄lis debeat eē pulsus factus a balneo aq̄ fride. Et arguit̄ ꝙ debeat eē paruus auc̄te Gal'. q̄ ponit ad lr̄am in suo introductorio pulsuū. ca. 3. ꝙ statim sunt p̄ui ⁊ rari. ¶ In oppoᵐ arguit̄: qꝛ illud qd̄ fortificat virtuteȝ ⁊ auget calorē ponit pulsuȝ magnū velocē ⁊ spissum: sꝫ balneū aq̄ fride facte est h̓mōi. ḡ ⁊c̄. maior est nota: qꝛ ille sunt cause p̄dictaꝝ d̄ꝛiarū. minor appet: qꝛ balneū aque fride adunat calorē ad interiora q̄ coadunat efficit̄ maior ⁊ fortior ⁊c̄. ¶ Ad hoc dōm breuiter sic̄ appet ꝑ Gal'. in cō. 13. ītroductoriȷ pulsus: nā opꝫ distiguere de hoc tēpore balneatiōis ⁊ d̄ pulsu. Nā aut loqueris de balneatione quātū ad tp̄s sui principiȷ: aut quātum ad eius processum. Itē aut queris de pulsu diastoles: aut queris de pulsu systoles. Item opꝫ tertio distinguere de corꝑe cui balneū approximat̄: qꝛ vel est robustuȝ ⁊ forte vel debile. Hoc p̄misso dico si loquamur de motu systolis ⁊ in p̄n° balneatiōis ⁊ in corpore robusto ꝙ pulsus systolis erit magn⁹ velox ⁊ spissus: cui⁹ rō est: qꝛ systoles est mot⁹ cōstrictiōis sp̄ūs: ⁊ cum in p̄n° balnei aq̄ fride ⁊ in corpore robusto calor ꝯstrīgat̄ ⁊ moueat̄ v̄sus īteriora: iō systoles iuuat̄ ex tali motu: ⁊ qꝛ calor adiuuat̄ ⁊ fortificat̄ ⁊ multiplicat̄ in seipso: iō virt⁹ ei⁹ quātū ad systolē auget̄ ⁊ ēt nec̄itas: ⁊ cū iste sint cause pulsus magni velocis ⁊ spissi: iō systoles erit magna velox ⁊ spissa: ⁊ per oppositū motus diastoles fit paruus tardus ⁊ rarus ꝑ ꝯ̄rias causas: qꝛ ex īfrīdatiōe accidit d̄bilitas in v̄tute ⁊ minorat̄ necessitas: ⁊ est mot⁹ ꝯ̄rius motui diastoles: qꝛ sp̄ūs mouet̄ ad īteriora. Si aūt loquat̄ quātū ad ꝓcessum tp̄is dico ꝙ si sit corpus carnosum: tūc fit pulsus magnus ⁊ fortis: non tn̄ velox nec spissus: cui⁹ rō est: qꝛ virtus fortificat̄: ⁊ ideo fit pulsus magn⁹ ⁊ fortis: ⁊ qꝛ necessitas nō auget̄ ꝓpter frigiditatē aque: iō fit tardus ⁊ rarus: ita ꝙ magnitudo sufficit ibi ad euētationē caloris: et iō dicit hic Aui. augmētabitur fortitudo ⁊ crescet parum: si auteȝ non sit corpus spissum ⁊ carnosum sed rarum: tunc fiet pulsus ei⁹ paruus tardus ⁊ rarus: quia prosternitur eius virtus ⁊ calor valde diminuitur: q̄re ⁊c̄. Et ex his patet ad rationes.

ℭ Ex aquis v̄o in thermis existentib⁹ q̄ sunt exiccantes duritiem in pulsu augmentant ⁊ eius magnitudine minuunt. Sed calefacientes velocitatem in pulsu augmētant. Si aūt virtutē resoluerint erit qd̄ iam diximus.

ℭ In ista pte ostēdit qualis pulsus prouenit ex aquis aliȷs.

ℭ De pulsu qui mulieribus est proprius ⁊ est pulsus p̄gnantium. Cap.15ᵐ.

Necessitas qdē in eis est multa pp cōitateȝ filiȷ in attractiōe aeris. Ipse eni quasi duabus attrabunt necessitatibus ⁊ duab⁹ aeris attractionib⁹. Sꝫ virtus ꝓculdubio nō augmētatur: neq̄ȝ etiā minuit̄ nisi quātū opꝫ pp lassitudinē paucam que prouenit ex pōdere p̄gnationis: pp hoc igit̄ iudiciū virtutis medic ⁊ necessitatis fortis vincit ⁊ augmentatur pulsus ⁊ fit velox ⁊ spissus.

¶ Postq̃ Aui. ostendit qualis pulsus ꝓuenit ex rebus nõ naturalibus: in ista p̃te ostendit qualis pulsus ꝓuenit ex quadã re silĩ reb⁹ nãlibus que est impregnatio. ¶ Iuxta qd̃ notãdum ꝙ ĩpregnatio est dispõ assimilata reb⁹ non nãlibus isto mõ: q: sicut res non nãles sunt de se ad adiuuãdũ ⁊ nocẽdũ: q: iuuãt si cõiter approximẽtur ⁊ si indebite approximent̃ nocent: ita ĩpregnatio partiz est iuuatiua. s. referẽdo ipsam ad opus nãlissimũ qd̃ est gñare ĩdiuidua vt spẽs conseruetur: est aũt nociua respectu mulieris: q: nocet ei partus: ⁊ rõne gñationis ⁊ rõne accñtiuz cõsequentiũ. s. dolorum. Itẽ relata ad mulieres solũ aliquãdo iuuat: vbi dicit Auic. 3° cañ. trac. p̊. ca. 11. fen. 21. ꝙ impregnatio aliqñ sedat dolores antiquos dorsi: tñ eis nocet vtplĩm: q: nõ oẽs habẽt p̃mo dolores dorsi antiquos ⁊c̃. Hic duo facit: q: p̊ ostendit qualis dispõ ꝓuenit in pregnãtibus. Scd̃o ex hoc ꝯtingit differẽtia pulsus in tali dispositione. ibi (Propter hoc igit̃ ⁊c̃.) ¶ Notãdum qd̃ notãter dixit (quasi duab⁹) q: attractio aeris a pregnãtib⁹ nõ est vere duplex oĩno: nã quãtum ad finẽ ⁊ necessitatẽ bñ est duplex eo ꝙ attractio p̃gnantiuz est ꝑꝑ euentationẽ ꝓprie caliditatis ⁊ pueri: nã puer nõ respirat in matrice ꝑꝑ pulmonẽ: vt appet 3° cañ. fen. 22. ca. 2. cui⁹ signũ est ꝙ pulmo pueroꝝ est valde rubeus donec sunt in matrice: sꝫ si attraherẽt inde aerẽ tũc eẽt mag̃ alb⁹ sicut est in magnis viris: et ideo eoꝝ calor euẽtatur per arterias eorum que sunt alligate arterys mulierum propter qd̃ ista attractio est vna quantuz ad aerem: q: ideꝫ aer attrahitur a matre ⁊ a puero: est aũt duplex quãtum ad necessitatẽ: ⁊ q: non erat vere vna ideo dixit quasi.

Dubium ¶ Sꝫ tu dices ipe dicit ꝙ virt⁹ ipsaꝝ nõ multũ augmẽtat̃. ꝯ. q: saltez in hñtib⁹ masculos auget̃ virt⁹ eaꝝ a calore masculi q ẽ maior calore mr̃is. Itẽ saltẽ calefit a spermate masculi. Dõm ꝙ 3ˣ tp̃s ẽ ꝯsiderare in ĩpregnatiõe. s. p̃nᵐ mediũ ⁊ finez: tunc in prin° nec diminuitur virtus eo ꝙ aggrauatio a fetu est parua. vel a spermate viri: iõ lꝫ accidat aliqualis calefactio a spermate viri: tñ accidit ẽt rõne eius aliqua aggrauatio: ⁊ nec fortificat̃ nec debilitat̃ sed conseruat̃ in sua nãlitate: in fine v̊o diminuitur magis virt⁹ ꝓpter aggrauationẽ fetus: in medio v̊o mediocriter se habet: mõ Auic. loquit̃ hic de tẽpore ĩpregnationis quãtũ ad eius principium.

¶ De pulsu dolorum. Cap. 16ᵐ.

Dolor mutat pulsum: aut propter fortitudinẽ sui: aut q: est in membro principali: aut ꝓpter longam moram sui.

¶ Prius Aui. oñdit qualis ꝑmutatio accidit in pulsu a reb⁹ nãlib⁹ ⁊ a reb⁹ nõ nãlib⁹: hic ostẽdit qualis ꝑmutatio accidit in pulsu a rebus ꝯ nãm: q: sicut appet ꝑ Gal. in suo ĩtroductorio. cap. 2. oẽs diuersificãtes pulsum sunt triũ modoꝝ. s. res nãles: res non nãles: ⁊ res cõtra nãm: vt ḡ Aui. sufficiẽter determinaret de causis pulsuũ determinauit de oĩb⁹ istis trib⁹. Et duo facit: q: p̊ declarat in sp̃ali qũo a qbusdã reb⁹ ꝯ nãm fit ꝑmutatio in pulsu. Scd̃o hic generalizat ad oẽm rẽ ꝯ nãm: sicut sunt cause morbi ⁊ accñtia. ⁊ q̃daꝫ sũt indirecte cõtra nãm: q: solũ sũt annexa reb⁹ q̃ directe sunt ꝯ naturã sicut sunt q̃dã accñtia aĩe vt ira ⁊ hmõi. Iõ p̊ ostendit qualis ꝑmutatio fit in pulsu a reb⁹ directe ꝯ nãm. Scd̃o ostẽdit qualis ꝑmutatio accidit in pulsu a reb⁹ annexis eis que sunt aĩe accidẽtia. ibi (Ira q̃dẽ ꝓpterea.) Descẽdendo aũt ad res ꝯ nãm in sp̃ali solũ descẽdit ad mutationẽ que fit ab accidentib⁹ morbi ⁊ a morbis: de causis aũt morboꝝ nõ facit mẽtionẽ: q: faciendo mẽtionẽ de ap̃atib⁹ facit ẽt de causis. Itẽ descẽdẽdo ad accñtia morbi ĩter genera accñtiũ marĩe descendit ad dolorẽ: ⁊ hoc ꝑ tãto q: ĩter alia accidẽtia dolor maxime ĩmutat dispõnẽ corporis adeo ꝙ aliqñ peruertit curã ad se: vt dı̃. 12. de inge. c. 1. Itẽ de ꝑmutatiõe pulsus facta ab egritudĩe solũ determĩat de ea que fit ab ap̃atib⁹: q: ap̃a ĩcludit in se oẽ genus morbi. s. malã cõplõnẽ: malaꝫ cõpõnẽ ⁊ solõnẽ cõtinui. Et iõ p̊ determinat de ꝑmutatione pulsus facta a dolore. Scd̃o ab ap̃atibus. ibi (Ap̃atũ q̃deꝫ alia sunt.) Pria in duas: q: p̃mo in gñali oñdit qualis ꝑmutatio fit in pulsu a dolore. Scd̃o in sp̃ali declarãdo mag̃ vnũ illoꝝ modoꝝ. ibi (Et dolor q̃dem cũ ĩ sui p̃n°.) ¶ Iuxta primã p̃tẽ notãdũ ꝙ merito dolor ꝑmutat pulsum: q: permutat dispõnẽ necessitatis ⁊ dispõnẽ virtutis: ⁊ q: virtus ⁊ necessitas sunt cause in gñe diuidentes essentiã pulsus: iõ qd̃ permutat ipsaꝫ ꝑmutat ẽt pulsuꝫ. Q̃ ãt dolor ꝑmutet virtutẽ: manifestũ est q: vt dcm̃ fuit supra determinãdo de reb⁹ ꝯ nãꝫ est d̃ his que maxime ꝓsternũt virtutẽ: ⁊ de his que ĩflãmant ⁊ ebullire faciunt calorẽ ⁊ sp̃m qui est instr̃m virtutis: ⁊ iõ ꝑmutat virtuteꝫ ab eo qd̃ erat prius: ⁊ per ꝯñs pulsuꝫ q est effect⁹ virtutis: iõ dolor ꝑmutat necessitatẽ: q: per sp̃m fit ebullitio ⁊ inflãmatio caloris ꝑꝑ quã ĩdiget euẽtatione alia q̃ prius: ⁊ iõ hꝫ pulsuꝫ ꝑmutare. ¶ Notãdũ vlteri⁹ ꝙ ista ꝑmutatio que fit in pulsu a dolore est 2ˣ in genere: aut est rõne mẽbri in quo est dolor: aut est rõne sui doloris. si rõne mẽbri tũc marĩe ꝑmutat pulsuꝫ qñ est in mẽbro principali ⁊ nobili: ⁊ videte hic accipit̃ principale vel simplr̃: vel q: hꝫ aliquaꝫ nobilem opõnẽ: vel q: ꝓpiquũ p̃ncipali: ⁊ hoc mõ stõchus ⁊ hmõi dicunt̃ hic mẽbra principalia: ita ꝙ dolor magnus in talib⁹ fac̃ ẽt permutationem in pulsu ƀm totuꝫ. si autẽ dolor permutet pulsuꝫ rõne suiipsius hoc est duplr̃: aut ratione qualitatis eius: ⁊ hoc in quãtũ est dolor fortis vel debilis: aut rõne tp̃is. s. ꝓut prolõgat̃ in mẽbro aut cito sep̃at̃. ¶ Sꝫ tu dices nõne ẽt dolor ꝑmutat ratiõe materie: nã aliũ pulsuꝫ facit qñ est ex mã calida: aliũ qñ a frida: q̃re de hoc nõ fecit mẽtionem. Dico ꝙ talis determinatio nõ ponit̃ hic q: reducitur ad determinationem qualitatis: q: ƀm qd̃ magis multiplicat̃ vel intẽdit̃ dolor fit magis a mã calida: quare ⁊c̃.

¶ Et dolor q̃dẽ cũ in sui p̃cipio fuerit faciet virtutem ebullire ⁊ mouebit ip̃aꝫ ad resistẽdũ ⁊ refrenãdũ ⁊ inflãmabit caliditatẽ. Fiet ḡ pulsus magn⁹ ⁊ velox ⁊ maioris spissitudĩs: qm̃ fixio magnitudinẽ faciet ⁊ velocitatẽ.

¶ Hic declarat in sp̃ali qd̃ p̃misit. Et p̊ ostẽdit qualis pulsus prouenit a dolore quãtũ ad sui p̃nᵐ. Secũdo quãtuꝫ ad tp̃s medium. ibi (Cũq̃ dolor.) Tertio quantũ ad finẽ. ibi (Et si augmẽtatus fuerit.) ¶ Iuxta primã partem notãdũ ꝙ causa quare in p̃ncipio doloris fit pulsus magnus ⁊ spissus ⁊ velox est illa quã dicit Auic. q: dolor facit ebullire virtutẽ. i. excitat virtutem ad actum expulsionis: q: dolor est de maxime nocẽtib⁹ virtutẽ: quãdo ergo nã mouetur ad expellẽdũ nocumentũ: tunc mouet̃ calor motu forti ⁊ impetuoso: ⁊ in tali motu virt⁹ fortificat̃ ⁊ augetur necessitas.

Dubium ¶ Sed circa istã partẽ aliquis dubitat. vtrũ dolor faciat pulsuꝫ fortem. Et arguit̃ ꝙ sic auctoritate Gal. in suo introductorio. cap. 5°. vbi dicit ad lr̃am ꝙ dolor facit pulsum fortẽ magnum velocem et spissum. ¶ In cõtrarium arguit̃: q: illud qd̃ dissoluit virtutem ponit pulsum paruum: sed dolor est hmõi. ergo ⁊c̃. Maior pꝫ: q: debilitas ⁊ resolutio virtutis facit pulsum paruum ⁊ debileꝫ. mi. apparet ex dictis supra in cap̃. de causis debilita. v̊tutis. vbi dixit ꝙ dolor dissoluit virtutẽ ⁊ ꝓhibet mẽbra a suis operationib⁹. ¶ Dico ad hoc cuꝫ Aui. ꝙ dolor facit pulsum fortẽ ꝓpter cãm dictam. Sed aduertendũ ꝙ fortitudo est duplex. Una est fortitudo simplr̃ ⁊ talis nõ est in p̃ncipio doloris. Et rõ huius est: q: fortitudo pulsus simplr̃ insequit̃ fortitudineꝫ virtut̃ simplr̃: talis aũt fortitudo requirit tẽperamentũ: sed cũ in dolore nõ sit temperamẽtuꝫ cum dolor sit causa ebullitionis ⁊ dissolõnis virtutis: ideo in dolore nõ est pulsus fort̃ simplr̃. Alia ẽ fortitudo ƀm q̃d: ⁊ talis fortitudo fit ex vehemẽtia alicuius stimulatiõis ⁊ ĩcitant̃ nãm ad aliquẽ fortẽ motũ faciendum: sicut si aliq̃s homo ĩcitaret̃ ꝑꝑ aliquã fortẽ iraꝫ vel timorẽ ad faciẽdũ vnũ magnũ saltum quẽ nõ posset facẽ quãdo eẽt in nãli dispõne: ⁊ talis fortitudo reperitur in pulsu facto ex dolore: ⁊ hoc secũdo modo loquitur Gal. in suo introductorio pulsuum: ⁊ ẽt Aui. hic. sed modo primo tu arguis: quare nõ valet.

¶ Cũq̃ dolor ad finem sue fortitudinis peruenerit ꝓpter illud qd̃ diximus de modis ꝓcedet minorando ⁊ redibit ad inferiora donec magnitudineꝫ perdet ⁊ velocitatem: ⁊ vicẽ earum supplebunt spissitudo fortis ⁊ paruitas formiculatio ⁊ vermiculatio.

¶ In ista parte Auic. ostẽdit qualis pulsus fit qñ dolor auget̃. Sed aduertẽdũ illud qd̃ dicit: cũ dolor ad fineꝫ sue fortitudinis ꝑuenerit: nam alia lr̃a exterior est melior satis que dicit: cũq̃ ad impediendum virtutẽ peruenerit sup. sic ꝙ impediat virtutem ⁊c̃.

¶ Et si augmentatus fuerit adducet ad raritatem ⁊ ꝑditionem.

¶ Hic oñdit qualis pulsus ꝓuenit qñ dolor ẽ in sui vltimitate ⁊c̃.

¶ De pulsu apostematum. Cap. 17ᵐ.

Apostematũ q̃dẽ alia sũt q̃ febres efficiũt. Et hoc aut ꝑꝑ eoꝝ magnitudinẽ aut ꝑꝑ nobilitatẽ mẽbri in quo sũt. Et pulsuꝫ in toto corꝑe mutãt ƒꝫ mutationẽ febris ꝓpriã: ⁊ nos ipsaꝫ dicemus in loco suo. Et alia sunt que febrẽ nõ faciũt ⁊ mutãt pulsuꝫ mẽbri in quo sunt ꝓpriũ per essentiaꝫ.

¶ Postq̃ Aui. ostendit qualis pulsus ꝓuenit a dolore: hic ostendit qualis pulsus prouenit ab alia re cõtra naturaꝫ. s. ab apostemate. Primo ꝓponit quot ⁊ quibus modis permutat̃ pulsus ab apostemate. Secũdo declarat quãdam illarum distinctionũ. ibi (Qd̃ vo per sui spẽꝫ mutat.) In prima parte ponit duas distinctiões apostematum

stematum. Primo ponit vnã. Secũdo aliam. ibi(Apa aũt qͦ pulsum mutat.) ¶Iuxta primã partem notãdum ꝙ Aui. intẽdit talem diuisionem ꝙ apatum quedã permutant pulsum in toto ⁊ q̃dam non. mõ ad illa que permutant pulsum in toto cõsequit̃ feb. ⁊ maxime feb. putrida dꝫ intelligi: ⁊ q2 ad hoc apa sequitur feb. ⁊ feb. est nocumẽtum cõicatum toti corpori: ⁊ per ꝯsequẽs permutatio pulsus in toto corpore. Alia sunt que non permutant per se nocumẽtum nec pulsum toti corpori sed per accñs: ⁊ illud accñs est apa consequens dolorẽ: modo dolor qñ est magnus toti corpori cõicatur ⁊ permutat pulsum in toto pp nocumẽtum qͦ ingerit virtuti regitiue toti⁹. ¶Ulterius notandũ ꝙ Auic. assignãs cãm quare ad apa cõsequit̃ feb. dicit: ꝙ hec est: aut pp magnitudinem apatũ: aut pp nobilitatẽ mẽbri ꝙ iste due cause nõ sufficiũt: quia sicut appꝫ. 5. de interio. ca. 7. dato ꝙ in splene apa de humoribus crudis ⁊ indigestis ⁊ frigidis sit magnũ ⁊ in locis ꝓpinqs cordi: tñ nõ inducit feb. ⁊ ideo opꝫ addere tertiã ꝯditionẽ ꝙ sit de humoribus calidis: q2 qñ ita est tunc putrida fuligo mittit̃ ad cor ⁊ causat feb. ita ꝙ magnitudo calidi apatis est solum cũ feb. absolute: sꝫ ꝙ sit in locis ꝓpinquis cordi est causa feb. nõ solũ rõne fumi putridi tẽdentis ad cor: sed ratione doloris. si aũt sit apostema magnũ calidum in partibus remotis a corde: tunc facit feb. effimerã soluz: q2 non peruenit vapor putridus ad cor pp distantiam loci: sed solum putrida fuligo vt dicitur primo de differentijs feb. cap. 5.

¶Et est ẽt cũ reliq corpis pulsuz mutãt p accñs. s. non pp hoc qͦ est apa: ꝫ pp hoc qͦ dolorẽ efficit. Apa ãt qͦ pulsuz mutat: aut ipsuz mutat per spẽm sui: aut per sui tp̃s: aut per quãtitatem suaz: aut per mẽbrũ in quo est: aut per accidens qͦ sequit̃ ipsum ⁊ comitatur.

¶In ista pte Aui. ostendit qñ apa mutat pulsum per accidens ⁊c. ¶Notãdũ de eo qͦ dic̃(Et est cũ reliq corpis pulsuz mutat p accidẽs) ꝙ hec lr̃a 2r põt exponi. Uno° sic. ⁊ est cũ sup. apata mutãt pulsum: reliqui corpori. i. toti⁹ corporis: per accñs. i. mediante dolore: ⁊ ꝓpter vehementẽ dolorẽ nocet̃ virt⁹ regitiua totius eo ꝙ dolor est de ꝓsternẽtib⁹ virtutẽ. Alio° sic ꝙ pmutãt pulsum membri in quo sunt per se: sed pulsuz alioꝝ mẽbroꝝ pmutãt apata per accñs in alia mutatiõe q̃ꝫ sit illa quaz efficit in p̊ mẽbro in quo sunt apata: ⁊ hoc est possibile per hunc modũ: q2 ad locũ apatuz cõcurrit multitudo humoꝝ a locis circũstantib⁹: ⁊ calor etiam diminuitur ab alijs membris: ⁊ ideo diuersificatur pulsus in illo membro ⁊ in alijs: ⁊ vtraqꝫ est bona expositio.

¶Qͦ v̊o per sui spẽm mutat est sicut apa calidũ ex q̃ per suã spẽm ꝓuenit vt mutet̃ pulsus ad serrinum ⁊ ad tremorẽ ⁊ horripil'onẽ ⁊ velocitatẽ ⁊ spissitudinez nisi ei ꝯ̃ria sit cã humectãs que ꝓprietatẽ serrini destruat ⁊ vice ipsius vndositatez supplere faciat. Uerũtñ tremor ⁊ velocitas ⁊ horripil'o ⁊ spissitudo ip̃m semp comitant̃. Et quẽadmodũ causaꝝ quedam sunt q̃ serrini ꝓprietatẽ ꝓhibẽt: silr̃ sunt quedã eaꝝ que serrini proprietatẽ augmẽtãt: ⁊ ipsam apparere faciũt. Et molle quidem apa pulsum facit vndosum. Et si fuerit valde frigidum ip̃m efficiet tardum ⁊ raruz. Durum v̊o apostema proprietatem serrini augmentat.

¶In ista pte decl'at mẽbrũ vltime diuisiõis: ⁊ qnqꝫ facit sicut qnqꝫ fuerũt mẽbra ei⁹. Nã p̊ oñdit qualr̃ apa imutat pulsuz p sui spẽm. Scd̃o quõ per suũ tp̃s. ibi(Mutatio v̊o.) Tertio p quantitatẽ. ibi (Scd̃m q̃titatẽ v̊o.) Quarto per mẽbrũ in quo est. ibi(Et ƀm sui mẽbruz.) Quinto quõ p accñs. ibi(Mutatio v̊o qua apa.) ¶Iux quã ptẽ notãdũ ꝙ apa dꝛ mutare pulsum per sui spẽm qñ imutat ip̃m inquãtũ est talis speciei: nã apatum quedã sunt calida ⁊ q̄daz frigida: ⁊ hec hñt aliter ⁊ aliter ipsuz imutare. Itẽ quedã sũt mollia ⁊ quedam dura ⁊c. ⁊ hec aliter ⁊ aliter permutant. ¶Ulterius notandum ꝙ quid intelligat per pulsum serrinum ⁊ quid per tremulum notum est ex supra dictis.

Dub^m p^m ¶Sed tu dices qd intelligit ipse per horripilationem. Dõm ꝙ sine dubio pulsus horripilatiuus nõ est aliqua spẽs ꝓpria pulsus de q̃ facta sit supra mẽtio: sed hic accipit̃ pro pulsu tremulo: q2 nõ dĩt ab eo nisi ƀm magis ⁊ minus: nam sicut horripilatio est mior motus q̃ꝫ tremor: ita pulsus horripilatiu⁹ est mioris tremoris q̃ꝫ pulsus tremulus: ⁊ ideo dicit Gal'. in suo introductorio. ca. 5. ꝙ pulsus flegmonis habet quid concussionis. i. tremorem.

Dub^m 2^m ¶Sꝫ tu dices nõ videt̃ ꝙ ad apa calidũ sequat̃ necessario pulsus serrinus: q2 sicut habitũ est supra pulsus serrinus: aut fit a diuersitate eius qͦ cõtẽtũ est in corpore arterie: aut rõne diuersitatꝭ corporis arterie in sua mollitie ⁊ duritie: aut q2 fit in mẽbro neruoso apa: sed possibile est esse apa calidũ p̃ter ħ oĩa. s. q2 erit in mẽbro carnoso ⁊ nõ neruoso: ⁊ q2 est lenitas in tota arteria: ⁊ illud quod erit cõtentũ in arteria erit eiusdẽ modi: ꝗ nõ opꝫ ꝙ sequat̃ semp ad apa cal'm pulsus serrinus. ¶Dõꝫ ꝙ ad apa calidũ sequunt̃ cõiter duo. s. tensio ⁊ inflãmatio: tensio qdem ꝓpter mãm ꝯtentaz in eo: inflãmatio autẽ ꝓpter qualitatẽ materie: nũc autẽ ad tensiõez sequit̃ durities ⁊ fit pulsus durus: ex inflãmatione autẽ vehemẽti fit velox ⁊ spissus: ⁊ q2 ad hec duo. s. ad tẽsionem ⁊ inflãmatiõez ꝯsequitur grauitas ⁊ vehemẽs pugna virtutis cõtra morbũ ⁊ ecõuerso: ideo ex hoc sequit̃ diuersitas in pulsu ⁊ cõcussio ⁊ tremor et horripilatio: ⁊ q2 diuersitas ⁊ durities pulsus ⁊ velocitas ⁊ spissitudo ⁊ tremor ⁊ cõcussio ⁊ horripilatio sunt accñtia ⁊ ꝓprietates pulsus serrini: ideo ad apa calidũ sequit̃ pulsus serrinus. Uerũtñ lꝫ de se apa calidum habeat ponere pulsuz serrinũ: tñ aliqñ ip̄edit̃ vt dicit Aui. q2 aliqñ arteria mollificat̃: ⁊ fit aliqñ apa in membro molli vt in pulmone ⁊ hmõi: ⁊ rõne mollitiei q̃ iducit̃ in mã apatꝭ: ⁊ qñqꝫ auget̃ serrinitas ab aliqb⁹ causis vt a duritie ex qua gñat̃ tensio: ideo ⁊ per hec pꝫ ad rõnẽ ⁊ de se hꝫ facere pulsuz serrinuz: vt ponit Aui. aliqñ impeditur per accidens vt tu arguis.

¶In exitura autez cum fit collectio ipsa pulsum conuertit de proprietate serrini ad vndosi ꝓprietatem ꝓpter humiditatem ⁊ lenitatem que ipsaz sequunt̃ ⁊ prebet augmentũ in diuersitate propter suã grauitatẽ: velocitas aũt ⁊ spissitudo multotiens alleuiatur propter caloris accidentalis quietem causa maturationis.

¶Modo ostẽdit qualis sit pulsus quãdo iã facta est collectio apostematꝭ. ¶Iuxta quã partẽ notãdum ꝙ exitura differt ab apate: q2 in minus se hꝫ: nam omnis exitura est apa: sed nõ conuertit̃ eo ꝙ exitura est apa quãdo colligit humorez in ꝯcauo ⁊ peruenit ad saniem: tunc dicitur exitura: postea dicit ꝙ ipsa collectio pulsum conuertit de ꝓprietate serrini ad vndosi ꝓprietatez: ꝓpter ꝙ sciendum ꝙ in exitura est duplex tẽpus reperire. Unum est in quo mã incipit aggregari: nõdum tamen saniat̃. Aliud est in quo iã incipit saniari: tunc dico ꝙ quantum ad primuz tempus fit serrinitas in pulsu. Cuius ratio est: q2 tunc fit maior dolor a pugna nature contra materiaz: ⁊ eius aggrauatio ⁊ maior ebullitio materie: ⁊ quãtum ad hoc tempus locutus est in particula precedenti: sed quando materia incipit saniari: tunc quiescit eius ebullitio ⁊ extẽsio facta ab eius ebullitiõe: ⁊ tũc arteria humectat̃: ⁊ tũc fit pulsus vndosus: ⁊ quãtũ ad ħ ƀm tẽpus intelligit Aui. in ista.

¶Sed diceret aliqs videt̃ male dicere ꝙ qñ apa ꝓuenit ad exituram: tũc p̃bet augmẽtũ pulsui in diuersitate ꝓpter sui grauitatez: sed hoc nõ est verũ: q2 cũ mã sit digesta dꝫ minus aggrauare virtutem: ⁊ per ꝯñs diminuere diuersitatẽ pulsus ⁊ nõ augere ip̃m. ¶Ad hoc dicũt aliqui ꝙ mã apatis magis aggrauat: hoc dꝫ intelligi anteq̃ꝫ facta sit sanies: sed postq̃ꝫ facta est nõ est veꝝ: sed hoc nõ valet: q2 hoc est ꝯ̃ Auic. hic qui loquit̃ de apate quando ꝓuenit ad exiturã ⁊ ad cupũ: ⁊ tunc gñatur sanies. Itẽ est contra illud qͦ dixit supra in capl'o de causis apatũ. vbi dixit ꝙ qñ fit collectio in cupo: tunc grauitas venit ad sũmum. ¶Et ideo dico aliter ꝙ quãdo incipit fieri sanies: tũc incipit fieri aggrauatio: q2 tũc tota materia aggrauat̃ in vno loco que prius erat dispersa in diuersis locis: mõ plus aggrauat mã multa collecta in vno loco q̃ꝫ si sit dispsa in multꝭ locis sic̃ lorica tota posita sup spatulã plus aggrauat q̃ꝫ in dorso: ⁊ cũ aggrauatio virtutis sit causa diuersitatis pulsus: iõ fit tunc pulsus diuersus. ¶Tũc ad rationem cum dꝛ materia digesta minus aggrauat naturam: q2 minus ledit ipsam: dico ꝙ verũ est ꝙ minus aggrauat ⁊ minus ledit ratione sue qualitatis: tñ ratione quantitatis non: imo magis cum sit magis aggrauatiua in vno loco: ⁊ ideo digestio ad grauitatem istã nihil facit ⁊c. ¶Ulterius notandũ ꝙ notãter dicit: multotiẽs. nam duplex est saniatio: vna est laudabilis: ⁊ talis alleuiat velocitatẽ ⁊ spissitudinẽ. alia est non laudabilis ⁊ talis non alleuiat: ⁊ quia vtplurimum terminat̃ ad saniationẽ laudabilẽ: ideo dixit ꝙ alleuiatur multotiens.

Dubiũ 3^m

¶Mutatio v̊o ipsi⁹ cã suoꝝ tẽpoꝝ est: qm̃ dũ calidũ apa existit in augmẽto ꝓprietas serrini ⁊ quecũqꝫ diximus sunt sicut in augmẽto: ⁊ ei⁹ durities semp augmẽtat̃ ꝓpter extẽsionẽ que auget̃ ⁊ in tremore ꝓpter dolorẽ. Cũqꝫ ad statũ ꝓuenerit oĩa augmẽtant̃ accidẽtia p̃ter illud qͦ fortitudinẽ sequit̃: ip̃m nãqꝫ debilitat̃ in

pulsu ⁊ in spissitudie ⁊ velocitate augmētū prebet: deinde si ꝓlōgabit velocitas destruet ⁊ redeūdo fiet formicans. Cū aūt minuet ⁊ resoluet aut aperiet fiet pulsus fortis: ꝓpterea ꝙ virt⁹ exonerabit a pōdere ⁊ cessabit ipsi⁹ tremor: ꝓpterea ꝙ dolor extēsiuus minuet. Scōm quantitatem vō sui quoniam magnum facit vt sint iste dispositiones maiores ⁊ magis augmentate ⁊ paruum vt sint rariores ⁊ paruiores.

¶ In ista pte Aui. oñdit qualis ꝑmutatio accidat in pulsu rōne tēpoꝝ ipsoꝝ apatū ⁊ dicit: ⁊ puū sup. apa vt sint rariores ⁊ paruiores. ¶ Sz tu dices nō vr̄ bn̄ dicere de eo qđ dicit ipz nāqꝫ debilitat in pulsu: q2 vt Gal. dicit ad lr̄am in suo itroductorio pulsuū. c. 5. ꝙ magnitudo pulsus auget in statu. Dōm ꝙ Aui. nō vult hoc dicē ꝙ semꝑ debilitet virt⁹: sz vult dicē ꝙ in statu augmētāt oia accn̄tia ꝑter illa q̄ sequunt fortitudinē: q2 accidit aliqñ ꝙ nā vicit in statu ita ꝙ dicit hic in cōparatiōe ad alia accn̄tia vt dicit ad litteraz.

¶ Et ꝺm suū mēbrū qm̄ ex mēbris neruosis ꝓuenit augmentū in duritie pulsus ⁊ in ꝓprietate quā hz serrin⁹ ipsius. Et ex venosis qdē ꝓuenit augmētū in magnitudine sua ⁊ vehemētia ⁊ diuersitas multa: ⁊ ꝑcipue si que in eis superate fuerint arterie sicut in splene ⁊ pulmone: ⁊ nō durabit huiusmodi magnitudo nisi quātū perseuerauerit fortitudo. Et mēbra humefacta ⁊ lenia ipm faciunt vndosum sicut cerebrum ⁊ pulmo.

¶ Mō oñdit q̄lis pulsus fiat rōne mēbri in quo accidit apa. Nōn^m ꝙ merito apa ꝑmutat mēbri rōne pulsuz in quo fit: q2 vnūqđqꝫ recipit dispōnē ab eo rōne eius in quo recipit: ⁊ ideo cū apa ꝑmutet pulsuz ꝑmutabit ꝺm dispōnem membri in quo est apa: ita ꝙ si illud membrum sit durū permutabit pulsum ad duritiē si molle ad mollitiem: ⁊ ideo cuz membra neruosa sint dura ⁊ extensibilia: iō ex apostemate facto in eis perueniet augmētū in duritie pulsus: in mēbris aūt venosis que hn̄t multū de sanguie a spū: iō sunt maxime nata iflāmari: ⁊ iō ex apate facto in eis accidit augmētuz in magnitudie: q2 sicut pz in libro de malitia complōnis diuerse. c. 5. quāto mēbrū ē calidi⁹ nāliter tāto mag̃ est natū citi⁹ iflāmari.

¶ Mutatio vō qua apa mutat pulsum aliquo mediāte est sicut apostematis pulmonis qđ facit pulsuz tremulū. Et sicut apostematis epatis qđ facit ipz mictualem: ⁊ apatis renis qđ facit ipsum strangurialez: ⁊ apostema mēbris fortꝫ sensus sicut stōchi ⁊ diaphragmatꝫ facit ipsum spasmosum ⁊ syncopizantem.

¶ Hic oñdit qūo apa mutat pulsuz per accidēs. Juxta qđ notāduz ꝙ per hoc qđ dicit aliquo mediāte intelligit qñ apata cōsequunt ꝓpria accidētia que hn̄t mutare pulsum ꝺm eoꝝ ꝓprietatē ꝯñtez apostema sicut apostema pulmonis qđ est natum facere suffocationē ⁊ ad suffocationē sequit pulsus tremulus. Jtem q2 ex apate epatis sequit lesio actus nutricatiōis sequit cōsumptio mēbroꝝ: cōsumptio aūt mēbri similat illis qui nitunt: ideo ad apa epatꝫ sequitur pulsus mictualis. Jtem ad apa renū sequit oppilatio ipoꝝ ad quā consequitur retentio vrine sicut in strāguria: ideo ad apa renū sequit pulsus strangurialis. Jtem q2 ad apa stomachi qđ est mēbrū neruosuz ⁊ multi sensus sicut sunt nerui ⁊ sicut spasmus ē passio cōtingens rōne neruorum: ita ad apa stomachi sequit pulsus spasmosus similis ei qui fit in spasmo: ⁊ sil'is ei q fit in syncopi: ⁊ iō facit pulsum spasmosum ⁊ syncopizātē siue syncopalem.

¶ De iudiciꝫs pulsus accidentium anime. Cap. 18^m.

I Ra qdē ꝓpterea ꝙ virtutē feruere facit ⁊ spiritū subito dilatat pulsum facit magnū ad superiora se eleuātem velocem ⁊ spissuz in quo nō opz diuersitatem cadere: qm̄ passio existit similis nisi timor ei admisceatur qui vna vice superet: ⁊ hoc alia superet vice: ⁊ simil'r si verecundia ei admisceat: aut contrarietas ab intellectu qui tacere ꝑcipiat ⁊ ne ferueat ad malū inferendum illi cui irascitur.

¶ Prius Auic. determinauit de pulsu quarūdam rerum extra naturam ostendendo qualis pulsus a dolore fit qui est accidens ⁊ ab apostemate qđ est egritudo: ⁊ ex his habetur qualiter ꝓuenit accidens morborum: hic ostendit qualiter mutetur pulsus a qbusdam rebus annexis rebus contra naturā que sunt accidentia anime: ⁊ ideo dicit rubrica cap. 19. de iudiciꝫs ⁊c̄.

Dubiū p^m

¶ Sz statim tu dices anqꝫ vlteri⁹ ꝓcedat cuz accn̄tia aīe cōnumerent supra īter res nō nāles: quare hic cōnumerant īter res ꝯ naturam. ¶ Ad hoc rn̄dent qdā ⁊ dicūt ꝙ ista accn̄tia anime possunt dupliciter considerari. Uno mō absolute. s. vt possunt excedere et nō excedere naturalitatem: ⁊ hoc mō sunt res nō naturales. Alio mō sunt vt excedunt tm̄: ⁊ vt sic sunt res nocitiue ⁊ cōtra naturaz. Tūc dicūt posita sunt hec accidētia īter res nō naturales superi⁹ secūdo mō hic. ¶ Sed ista solutio est īsufficiēs: q2 ista distictio ita cadit in oibus aliꝫs reb⁹ nō naturalibus sicut in istis accidentibus aīe: q2 oēs res non nāles quādo debite approximant non excedūt quando indebite excedūt: ⁊ ideo res non nāles alie annectunt rebus cōtra nām qđ est falsum: q2 solū accidentia anime isto modo annectunt vt dicit rubri. ¶ Et ideo dico argu. ꝙ causa q̄re Gal. in cōmē. 17. introductoriꝫ. ca. 5. ⁊ Aui. hic interposuerūt hec accidentia inter res cōtra nām fuit h̄: q2 habēt similez modū īmutādi pulsum sicut res cōtra nāz: vel permutant cōplōnem caloris vel virtutem: ⁊ hoc dupl'r: vel q2 aggrauant vel q2 resoluūt: ⁊ q2 permutatione facta in calore vel in natura in excessu vel diminutione fit permutatio cōtra nām in pulsu sicut ab aliꝫs reb⁹ contra nām supradictis vt a dolore vel ab apostemate: ideo connumerant inter hec magis q̄ alia: sed qual'r inter res omnino naturales dictū est supra. ¶ Circa ptē istā sic ꝓcedit q2 quatuor facit sicut q̄tuor sunt accidentia aīe a quibus pulsus isto mō permutat. Et ꝑ ostendit q̄liter permutatur ab ira. Secūdo qualiter permutat a delitia ⁊ letitia. ibi (Ex delitiꝫs qdem.) Tertio qualiter a tristitia. ibi (Tristitia vō.) Quarto qualiter a timore. ibi (Timor vō.)

Dub^m 2^m

¶ Sz circa partē istā est dubitatio. vtruz in ira debeat esse pulsus magnus. Et arguit ꝙ nō: q2 in illo accidenti aīe dz esse pulsus paruus ⁊ debilis in quo accidit debilitas virtutis ⁊ resol'o caloris: sed hoc est in ira. g ⁊c̄. Ma. pz: q2 magnus pulsus insequit fortitudinē virtutis: quādo ergo virt⁹ est debilis fit pulsus paruus. mi. appet: q2 ira inducit feruorē in spū vt dicit in lr̄a: feruor aūt facit malam cōplōnem: mala aūt cōpl'o debilitat virtutez. quare ⁊c̄. Jtē q2 resoluit spiritū ꝓpter dilatationez subito ad exteriora: diminuit necessitatē qua diminuta fit tardus ⁊ rarus. ¶ In opp^m est Auic. qui dicit ꝙ facit pulsum velocē magnū ⁊ spissum. ¶ Dico ꝙ ira est duplex: vna est que perseuerat: alia que nō ꝑseuerat: tunc dico ꝙ in ira que nō perseuerat ꝺm Gal. in cō. 17. introductoriꝫ est magn⁹ velox ⁊ spissus. Et rō huius est: q2 in ira est multiplicatio caloris ꝑꝑ feruorē qui fit circa cor in sanguine ⁊ spiritu. Jtē addit necessitas ꝓpter ebullitionē caloris. Jtē accidit mollificatio instr̄i ⁊ ei⁹ obedientia eo ꝙ ꝑꝑ motū sanguinis ⁊ spūs in arteria accidit mollificatio: ⁊ cū iste sint cause magnitudinis velocitatis ⁊ spissitudis: iō in ira fit pulsus magnus velox ⁊ spissus quādo non ꝑdurat. ⁊ Gal. addit in suo introductorio. ꝙ aūt fit fortis: cui⁹ rōnē assignat: q2 in ira nititur virt⁹ moueri toto suo conamine: ⁊ ideo facit pulsuz fortem ēt. Si aūt ira perduraret tūc nō est inconueniens quin pulsus fiat paruus ꝓpter malā cōplōnē causatā ex feruore que virtutem debilitat: ⁊ q2 remanet necessitas addita: ideo tūc fit paruus velox ⁊ spissus. ¶ Ad rōnem dōm ꝙ in ira que nō perdurat nō est resolutio spūs de qua sit multū curandū: q2 est valde modica: sed si ꝑseueret tūc bene debilitat ⁊ ponit pulsum paruū velocez ⁊ spissuz. ¶ Secūdo notādum ꝙ Aui. notāter dicit ad superiora se eleuātē vt ostendat ꝑcipue quātum ad quid magnificat pulsus: nā pulsus componitur ex duplici motu. s. ex diastole ⁊ systole: diastoles eniz est motus ad exteriora: systoles aūt est motus ad īteriora: vt ergo ostēderet in quo motu magnificat ideo dixit hoc: ⁊ ideo dz exponi. i. cuius magnitudo est precipue versus exterius: ⁊ causa hui⁹ ē: q2 lz in ira sit causa motus spūs ad interius ⁊ exteri⁹: tm̄ maior est motus ad exterius q̄ ad interius: q2 ira est ebullitio sanguis circa cor: ⁊ quantū ad hoc mouet interius: ⁊ q2 est cuz appetitu vindicte: ideo vehemētius mouet ad exteriora ꝑꝑ vindictā faciendaz. ¶ Notandū vlterius de eo qđ dicit ꝙ in pulsu de se nō opz cadere diuersitatē ⁊ dat cām: qm̄ passio existit similis. Propter qđ notandū ꝙ passio dr̄ esse similis in accn̄tibus anime vel dissimilis ꝺz apphensionem que fit ab aīa: q2 quando apprehēsio est vnica: tūc passio dicitur vna: ⁊ ideo tūc spūs mouet vniformiter ⁊ vno modo ab anima ⁊ nō diuersimode: ⁊ cum pulsus fiat a motu spūs: iō tunc erit similis in toto ⁊ nō diuersus: cū ergo in ira sit tm̄ apprehensio vnica. s. vindicte: ideo ibi erit vnus modus pulsus similis ⁊ non diuersus: ergo. ⁊ q2 vna passio pōt alteri admisceri: tūc erit diuersitas apphensionis ⁊ diuersitas in motu spūs: ⁊ per ꝯsequens in pulsu vt quādo ire admiscetur timor: tm̄ quantū ex parte ire solet eē similis ⁊ equalis. ¶ Notādū ꝙ ire tūc admiscet timor quādo aliquis

do aliquis irascit̄ cū maiori se: tunc enī ꝓpter irā mouet̄ calor ad exteriora: ⁊ q᷑ timet de maiori mouet̄ ad iteriora: ⁊ sic accidit cōtrarius motus in spū: ⁊ per cōsequens pulsus diuersus. verecūdia autē admiscet̄ ire quādo aliqs irascit̄ ꝯtra minorē se ⁊ inde verecūdat̄: etiā quādo irascit̄ cū alio quocūq₃ ⁊ superuenerit pater aut mater ⁊ verecūdet̄ ex illo: tūc ibi accidit motꝰ ꝯriꝰ: ꝯrius autem ab intellectu vt cum aliquis irascitur cum aliquo cum nō d̄beret irasci ⁊ postea superuenerit ratio cōtradicens appetitui sensitiuo: ⁊ tunc accidit motus caloris contrarius.

Et ex delitijs quidem preterea ꝙ ad exteriora paulatim mouent non peruenit ad illud qḋ peruenit ex ira in velocitate ⁊ spissitudine: imo est cum eius magnitudo sufficit necessitati ⁊ est tardus ⁊ rarus. Et similiter pulsus letitie: quoniam ipse fit magnus ſm plurimum cum lenitate ⁊ attinet tarditati ⁊ raritati.

Preterea Aui. oñdit qualis pulsus fiat ex delitia ⁊ letitia. Juxt̄ quā partē est notādū ꝙ delitia ⁊ letitia cōueniūt in hoc: q᷑ vtraq₃ cātur ex apphensiōe cōuenientis ⁊ iuuatiui: sed differūt in hoc: q᷑ letitia cātur ex apphēsiōe cōueniētis absolute nō determinādo se ad aliqḋ organū corpis determinatū: ⁊ ideo letitia dꝫ eē mag̃ passio aīe ſm se: ſ₃ delitia causat̄ ex apphēsione cōueniētis vt refert̄ ad organū vel mēbrū determinatū: vñ sicut dolor se hꝫ ad tristitiā ita delitia ad letitiā. dolor aūt differt a tristitia: q᷑ dolor causat̄ ab apphensione nociui in relatione ad mēbrum determinatū: tristitia autem causat̄ ex apprehensione nociui absolute ⁊ non mag̃ se determinat ad vnū membrū q̄₃ ad aliud: sed equal'r est in toto.

Dubiū 3m Sꝫ circa illā ptē q̄rit̄: vtrū in delitia ⁊ letitia accidat pulsus magnus. Et arguit̄ ꝙ nō: q᷑ in illis accñtibꝰ aīe in qbꝰ nō addit̄ necessitas nō fit pulsus magnꝰ: sed in delitia ⁊ letitia est hmōi. ergo ⁊c̄. Maior pꝫ: q᷑ necessitas addita reqrit̄ ad magnū pulsuꝫ. mi. appꝫ: q᷑ delitia ⁊ letitia sunt accñtia aīe que faciūt ad ꝯseruationē sanitatis: oē aūt tale ꝯseruat calorē in suo tēperamēto: ⁊ p ꝯñs nō addit in necessitate. In oppoᵐ est Aui. Dōm ꝙ in delitia ⁊ letitia fit pulsus magnus tardus ⁊ rarus. Sꝫ notādū ꝙ qñ dicimus ꝙ in istis accñtibꝰ aīe fit talis pulsus pōt fieri comparatio ad duo: aut ad pulsuꝫ qui p̄existebat añq₃ veniret letitia vel delitia in illo corpore: aut vt debet̄ illi corpori talis pulsus ſm nāꝫ: ⁊ ꝙ pulsus q ꝓuenit ex letitia ⁊ delitia respectu eiꝰ q p̄existebat est magnus tardus ⁊ rarus: cuiꝰ rō est 2x. Una est q᷑ in delitia ⁊ letitia fit motus caloris ⁊ spūs ad exteriora: ⁊ q᷑ talis motꝰ ꝯformat̄ motui diastoles: iō pulsus diastoles ex tali motu magnificat̄. Alia cā est: q᷑ ī letitia ⁊ delitia fit multiplicatio caloris: q᷑ ista sunt de his que spūꝫ cōfortant eē: aut ꝯfortatiuū spirituū est multiplicatiuuꝫ eoꝝ sic oē fortificans ⁊ corroborās spiritū ipm multiplicat: ⁊ ideo motꝰ spūs ex talibꝰ accñtibꝰ fit maior ⁊ vehemētior: ⁊ sic fit pulsus magnus. Et vlterius q᷑ talis multiplicatio spūs nō est īflāmatiua: ideo sufficit magnitudo pulsus ad euētādū calorē pp qḋ nō oꝫ ꝙ fiat velox ⁊ spissus: ⁊ iō in istis accñtibus que sunt delitia ⁊ letitia fit pulsus tardus magnꝰ ⁊ rarus. Sꝫ aduertēdū ꝙ 2x est delitia. Una est temperata ⁊ in tali bñ suffic̄ magnitudo ad euētationē calorꝭ ⁊ de hac loquit̄. Alia est ītēperata q̄ idē est qḋ gaudiū pnitiosuꝫ ⁊ in tali nō sufficit magnitudo in p̄nº: ſꝫ ēt fit velox ⁊ spissus pp subitū motuꝫ totiꝰ caloris ad exteriora: ⁊ in fine fit puus tardus ⁊ rarus ⁊ resoluit̄ ⁊ minorat̄ statim: ⁊ talē distinctionē īnuit Aui. ⁊ est cū eiꝰ magnitudo sufficit. q. d. non semper sufficit sed tēperata. Ad rōneꝫ pꝫ ꝙ est necessitas sufficiens magni qñ est tēperata letitia ⁊c̄.

In tristitia v̄o propterea ꝙ calor suffocat̄ ⁊ submergitur: ⁊ fortitudo debilitatur oportet vt sit pulsus paruus ⁊ debilis rarus ⁊ tardus.

Modo ostendit qualis pulsus fit in tristitia.

Dubm 4m Sꝫ circa istā ptē q̄rit̄. vtrū in tristitia accidat pulsus puus ⁊ d̄bilis tardus ⁊ rarus. Et arguit̄ ꝙ nō: q᷑. G. dic̄ in suo itroductorio in cōmē. 19. ꝙ in tristitia fit pulsus ꝯriꝰ letitie: sed in letitia fit pulsus magnꝰ ⁊ tardus ⁊ rarus: g̃ fiet saltē in tristitia velox ⁊ spissus. Preterea vbicūq₃ auget̄ necitas fit pulsus velox ⁊ spissus: ſꝫ hoc fit in tristitia: ergo ⁊c̄. Ma. pꝫ: q᷑ necessitas addita est cā velocitatis et spissitudis pulsus. mi. appꝫ: q᷑ in tristitia mouet̄ calor ad iteriora ⁊ coadunat̄: augmētū aūt caloris est additio necitatꝭ. g̃ ⁊c̄. Preterea ex tristitia causat̄ aliqñ feb. vt pꝫ. 4. cañ. de feb. effimerꝭ: ſꝫ pulsus velocitat̄ ⁊ inspissat̄ in feb. g̃ in tristitia fit pulsus velox ⁊ spissus. In oppositū ē hic Aui. Dico ad h̄ ꝙ in tristitia p se fit pulsus paruus ⁊ debilis: q᷑ in ipsa ꝓsternit̄ calor ⁊ virtꝰ ex supflua cōstrictiōe eiꝰ ad iteriora. Itē fit tardus ⁊ rarus: q᷑ ex tali ꝯstrictiōe caloris extiguit̄ calor inatꝰ cuiꝰ extinctio est cā diminutē necitatꝭ: necessitas autē diminuta est cā tarditatis ⁊ raritatis pulsus: quare ⁊c̄. Scḋo dico ꝙ per accidēs est pulsus velox ⁊ spissus: vt puta qñ accidit spm̄ inflāmari ex constrictione ⁊ coadunatione interiori ad quā coadunationē sequit̄ inflāmatio spūs ⁊ feb. effimera. mō Aui. loquit̄ hic de tristitia quātū ad pulsuꝫ qui cōpetit ei p se ⁊ nō per accidēs rōne ꝯñtis illam ꝯstrictionē. Ad rōnes. Ad primam dōm ꝙ. G. intelligit in suo introductorio ꝙ pulsus in letitia ⁊ tristitia fit pulsus ꝯrius quātū ad magnitudinē ⁊ paruitatē: ⁊ ita est q᷑ in letitia est magnꝰ: in tristitia aūt est puus: non aūt quātuꝫ ad velocitatē ⁊ spissitudinē de qua tu arguis. Ad scḋam dōm ꝙ 2x est coadunatio. s. cōfortatiua nō supflua ⁊ h̄ bñ auget necessitateꝫ: alia est supflua ⁊ extinctiua ⁊ h̄ diminuit necessitatē: ⁊ de hac loqtur hic Aui. Ad tertiā dōm ꝙ velocitat pulsuꝫ in tristitia pp feb. cātam ab ea h̄ est per accñs sed p se nō ⁊ p se intelligit Aui.

Timor v̄o qui subito venit pulsum facit velocē ⁊ diuersuꝫ ⁊ inordinatū. Sed cōsuetus ⁊ qui ordinate ꝓuenit mutat pulsuꝫ ſm modū mutationis sollicitudinis.

Hic ostēdit q̄lis pulsus ꝓuenit ex timore. Nōnᵐ ꝙ cā q̄re timor fac̄ pulsuꝫ velocē ē: q᷑ subito mouet̄ calor ad iteriora ⁊ auget̄ necitas: ⁊ iō velocitat̄ motꝰ ⁊ maxīe pulsus systoles ē. ēt motꝰ cōstrictꝰ ad iteriora tēdēs facit pulsum inordinatū: q᷑ grauat̄ virtus ex subito motu spūs ad iteriora. grauatio āt virtutꝭ ē cā diuersitatis pulsus: ita ꝙ in timore ⁊ in tristitia grauat̄ virtꝰ ex subito cursu ad iteriora tñ magis in timore: sed q᷑ est mag̃ subitꝰ motꝰ ad iteriora q̄₃ in tristitia: in ira autē nō grauat̄ vt supra dcm̄ est. per timorē aūt ꝯsuetū dꝫ intelligi: vt per Gal'. in cōmēto itroductorij in cōmēto. 20. tristitia perseuerans: ⁊ ideo sicut in tristitia fit pulsus paruus tardus ⁊ rarus: ita etiam in timore consueto ⁊c̄.

De summa mutationis rerum contrariarum nature essentie pulsus. Cap. 19ᵐ.

Ab eis fit mutatio aut pp hoc ꝙ accidit d̄ eis ex malitia cōpl'onis. Et tu quidem iaꝫ sciuisti pulsuꝫ cuiusq₃ complexionis: aut ꝓpterea ꝙ virtutem constringunt ⁊ pulsum faciūt diuersum: ⁊ si cōstrictio valde fuerit fortis erit sine ordine ⁊ absq₃ pondere: ⁊ cōstrictionē quidem faciens est oīs mālis multitudo: siue sit apostema: siue nō sit apostema: aut propterea ꝙ virtuteꝫ dissoluit ⁊ facit pulsum debilem. Et oīa hec sunt sicut dolor fortis ⁊ egritudines animales que sunt fortis resolutionis.

Postq̄₃ ostēdit Aui. qualis mutatio fit in pulsu a rebus cōtra naturā ⁊ ab accñtibꝰ anime ⁊ eis annexis: hic generaliꝫat qūo gñal'r ab oībus rebus contra nāꝫ fit mutatio in pulsu: ⁊ ideo dicit rubrica capl'm. 19. de sūma. i. generalitate mutationis: ⁊ vult dicē in ista parte ꝙ general'r vel vniu'r res contra nām vel permutant pulsum permutādo complexionem vel permutādo virtutem. si pmutent pulsum permutādo complexionem: tunc ponit talem pulsuꝫ qualem ponit cōplexio ad quā permutāt: q᷑ si permutāt cōpl'onē ad calidū ponūt pulsuꝫ qui cōpetit cōpl'oni calide ⁊ sic de alijs: qs autē pulsus debeat̄ cōpl'onibꝰ decl'atū est supra. si pmutēt pulsuꝫ ꝓpter pmutationē virtutis hoc est 2r: aut aggrauādo virtutē aut ipsam resoluendo: ⁊ tūc ponūt talem pulsum qualē ponūt aggrauātia ⁊ resoluentia virtutē. Juxta qḋ notādū ꝙ notāter dic̄ rubrica de sūma. i. gñalitate: q᷑ tractare in spāli de pmutatione pulsus facta a rebꝰ cōtra nām: vt a febribus vel apātibus spectat ad libros particulares. s. ad tertiū ⁊ quartū cañ. sed iste liber est gñalis: ⁊ ideo de ipsis determinat in sūma. i. generali ⁊c̄.

Sūma Secūda Doctrine Tertie fen secūde de vrina ⁊ egestione: ⁊ est continens. 13. cap.

Est sermo vniuersalis de vrina. Cap. p̄ᵐ.

Vie significationis dispositionum vrine nō oportet credere nisi postq̄₃ cōditiones obseruate fuerint.

Sicut dicebat̄ superius significationes principales per quas significat̄ super dispōnem corporis humani sumunt̄ a tribꝰ. s. a pulsu vrina ⁊ ab egestiōe: ⁊ q᷑ hec spectāt ad partem theorice: ideo de eis determiauit in hoc p cañ. Postq̄₃ igitur deter. de significationibꝰ sumptis a pulsu ostendendo qd sit pulsus ⁊ qs modus significādi ex pulsu que ēt spēs pulsus ⁊ q̄ cause spērum illaꝝ: in hac parte est eius intētio determinare vel inuestigare signationes sumptas ab vrina ostēdens cōsignificationeꝫ

ꝛ modum verificationis significationū sumptarū ab vrina ostendēdo etiā modo ea que ex vrina significātur: ꝛ sic ꝓcedit. Prīo ponit quasdam cōditiones attendentes in significatione sumpta ab vrina vt detur veruꝫ iudiciū de ipsa. Secūdo ꝓsequit᷑ de significationibus sumptis ab vrina. ibi in sequenti capl'o. (Ex colorib' vrine.) Prima in duas: qꝛ Aui. premittēs cōditiones que debent attēdi ad hoc iudiciū datū de vrina super dispōnem corporis sit verū premittit ea que opꝫ attēdi in significationib' vrine. Et rō hui' est: qꝛ hic deter. de vrina nō ſm essentiā ꝛ qdditatē ei': ſꝫ ꝓut est signū significās sup dispōnē corporis cui' est ꝛ quātū ad suas cās: ꝛ qꝛ ꝙ qd est: est 2ˣ. ſ. qd nōis ꝛ qd rei. Ut vtriusqꝫ cognitio breuiter videat᷑ qdditas quidē nōis vrine sumit᷑ ab ethymologia vocabuli q̄ est duplex: aut qꝛ fit vna a renib' eo ꝙ ei' segregatio perficit᷑ ī renib' ab humorib' sic̄ in epate fit principiatiue: vel dī vrina ab vrēdo ꝑꝑ acuitatē sue q̄litatis mordicatiua. Cognitio aūt vrine q̄tuꝫ ad qdditatē rei est: qꝛ vrina est colamētū sanguis ꝓut sanguis accipit᷑ ꝑ tota massa san. cōprehendens oēs humores. Alia cognitio est ipsi' vrine quātū ad eius cās: ꝛ est hec 4ˣ sicut q̄tuor sunt gn̄a cārum. ſ. mālis formalis efficiēs ꝛ finalis. Cā qdeꝫ mālis vrine est illud qδ assumptuꝫ ē ex cibis ꝛ potib' in corꝑe ꝛ maxīe de potib': qꝛ mag̃ ꝯuertunt᷑ in ſbam vrinalē. Causa formalis ei' est decoctio tēperata forma ꝛ dispō quā recipit a virtute digestiua epatꝭ q̄ ꝑficit᷑ mag̃ in renib' qñ segregat᷑ ab humorib' ꝑfecte. Cā aūt efficiēs est 2ˣ: vna est principalis ꝛ alia scδaria: ꝑ̄ncipalis qdē est virt' digestiua epatis ꝛ venaꝝ: scδaria v̊o est virtus renū. Qꝛ āt virt' digestiua epatis ꝛ venaꝝ sit causa efficiēs vrine ꝑ̄ncipalis appꝫ: qꝛ idē agens est causans formaꝫ humorib' ꝛ ei' supfluitatib' ꝛ ipsas sequestrans īpurū a puro: cū ergo vrina sit supfluitas humoruꝫ et virt' digestiua epatis ꝛ venaꝝ sit agēs inducēs formā in humoribus: ꝗ īducet formā vrine ꝛ ipsaꝫ seꝑabit ab humorib' puris: agēs aūt scδariū est virt' digestiua renū: qꝛ aquositas vrinalis nō erat ꝑfecte sequestrata ab hūorib' qñ seꝑabunt᷑ ab epate veniēte cuꝫ aliqb' humorib' mixta ad nutriēdū renes: tūc virt' renū attrahit qδ est ei ꝯueniēs ꝛ aquositatē vrinalē purā expulit ad vesicaꝫ. Cā finalis est facilior penetratio cibi ꝑ vias epatis cū sit ēt ſbe subtilis defert secū nutrimentū per arterias: ꝛ qꝛ ipsa est supfluitas īepta nutricationi: iō hoc facto expellit᷑: ꝛ sic appꝫ ꝙ ꝑꝑ determinationē cognitiōis vrine īquātuꝫ est signū dispōnis corꝑis est alia cognitio: ꝛ quātū ad qdditatē ꝛ quātū ad causas ꝛ ꝑ̄ncipia eius: ſꝫ qꝛ talis cognitio satis pōt hr̄i ex his que dicta sunt in. c. de humorib': ideo talē cognitionē hic premittit: solū autē ponit hic cognitionē eius vt est significatio dispōnis corporis humani.

¶ Oportet enim vt vrina que considerat᷑ sit prima vrina que in mane colligitur: ꝛ non permaneat longo tēpore ꝛ non sit ex nocte reseruata.

¶ Hic exequit᷑ de istis ꝯditiōib': ꝛ qꝛ ꝯtigit variari iudicia vrīe penes tria. ſ. penes qδ sig̃t: ꝛ hoc est ex ꝑte vrine in se: ꝛ penes illδ super qδ sig̃t. ſ. penes mēbra: ꝛ penes illud mediāte quo sig̃t: ꝛ iō ſꝫ hec tria facit. Quia p̊ ponit cōditiones verificātes iudicia vrīe ratione eius qδ significat. Scδo ratiōe eius super qδ sig̃t. ibi (Scito etiā ꝙ prima.) Tertio rōne eius mediante quo significat. ibi (Amplius sign̄ationes.) Prima ꝑs nō bn̄ pōt diuidi: qꝛ non bene est ordinata: sed dicemus ꝙ p̊ ponit cōditiones attēdēdas ex parte vrine. Scδo ponit dr̄iam quādā generalē inter īspissationem vrine ꝛ alioꝝ liquoꝝ vt certius iudiciū detur de vrina: cū hoc etiā quasdā alias ꝯditiones addēdo. ibi (Scias aūt ꝙ vrina quāto plus.) Prīa in septē sicut septē ponit cōditiones attēdendas ex ꝑte vrine. Qꝛ primo ponit cōditionē sumptā ex parte tēporis collectionis vrīe. Secūdo ponit aliā sumptā ex parte illius cui' vrina dꝫ ꝯsiderari. ibi (Neqꝫ sit ille cuius est.) Tertio ponit aliā sumptā ex parte temporis in quo reseruat᷑ vrina. ibi (Et simil'r cuꝫ ipsa.) Quarto ponit aliam sumptā ex parte quātitatis eius. ibi (Et vrina ꝑ̄terea tota.) Quinto ponit aliā sumptā ex ꝑte tēporis in quo colligit᷑ vrina. ibi (Et eius qdem dispositio.) Sexto ponit aliā sumptā ex parte vrinalis. ibi (Et nō colligatur.) Septīo ponit aliā sumptā ex ꝑte etatis pueroꝝ. ibi (Amplius vrine pueroꝝ.) ¶ Juxta primā ꝑtem est notādum de eo qδ dicit ꝙ opꝫ vt vrina que cōsiderat᷑ sit ꝑ̄ma que mane colligit᷑ nō ꝙ Aui. velit per h̄ excludere quin medic' debeat considerare scδam collectionē alio tꝑe q̄ꝫ in mane reseruatam vt in tēpore noctis: nā medico pertinet oēs modos cōsiderare: sed h̄ dicit vt ostendat ex qua vrina sumit᷑ certior significatio de dispositione corporis humani: vt ꝗ ondat cui vrine debeat initi ad certe iudicandū dixit ꝙ dꝫ esse prima que in mane colligit᷑. Causa aūt quare vrina ꝑ̄ma que mane colligit᷑ est certius signū q̄ꝫ secūda: est duplex. Prima est: qꝛ cū prima vrina ꝑmiscet᷑ mag̃ nā humoralis q̄ꝫ in secūda ꝑꝑ ebullitionē que facta est in somno in digestiōe 2ᵃ: qꝛ est epatis ꝛ venarum: ꝛ qꝛ talis digestionis signū ꝑ̄cipue querimus hr̄e per vrinam: iō ꝛc̄. Alia causa est qꝛ adueniēte 2ᵃ vrina: vt dicit Jsaac calor ad exteriora est magis dispsus q̄ꝫ in ꝑ̄ma: ꝛ iō nō sic significat de dispositione actionis sicut prima.

¶ Sꝫ statiꝫ tu dices vī ꝙ potius debeat ꝯsiderari scδa vrina q̄ꝫ pᵃ: qꝛ quāto vrina maiorē morā facit in corꝑe tāto mag̃ recipit actionē caloris ꝛ eius dispōnem: sed vrina scδa maiorē moram facit in corꝑe q̄ꝫ ꝑ̄ma: ergo mag̃ a medico cōsiderāda q̄ꝫ ꝑ̄ma. ¶ Dico ad h̄ cū Aui. ꝙ vrina a qua sumit᷑ sign̄atio certa dꝫ eē pᵃ ꝛ nō 2ᵃ. Et ratio hui' est: qꝛ scδa vrina nō pōt eē nisi altero duoꝝ modoꝝ: qꝛ aut est derelictū illδ qδ remanet ex supfluitate cibi ꝛ pot' exn̄tꝭ nouiter sumpti: ſꝫ sit aliqd qδ remanserit ex supfluitate cibi ꝑ̄us ꝛ potus. ſ. ꝙ p̊ sit causata magna quātitas: nō tn̄ sit tota: ꝛ ꝙ aliqδ residuū remāserit qδ postea 2ᵒ expellit᷑: tūc prīa vrīa certi' sig̃t q̄ꝫ hec scδa cū iā humores sint ꝯlati ad mēbra: tūc plus recipit de dispōne caloris q̄ꝫ 2ᵃ: qꝛ in pᵃ nōdū calor erat extēsus ad exteriora in 2ᵃ sic. si aūt sit residuū vrine q̄ nō potuit tota sil' expelli: ita ꝙ p̊ expellat᷑ vrina noui cibi. ſ. cene externe q̄ꝫ qδ remāsit ex vrīa prādij externi: tūc pᵃ vrīa. ſ. cibi noui est certior sign̄atio q̄ꝫ illδ qδ remāsit ex cibo antecedēte illū: qꝛ illa 2ᵃ vrina nō sig̃t sup cognitionē ꝑ̄ntꝭ alteratiōis ſꝫ ꝑꝑ lōgiorē morā retētiōis q̄ꝫ ꝯberet recipit aliā alterationē q̄ꝫ ꝯberet si fuissꝫ tota sil' expulsa cū pᵃ: iō ꝑuertit iudiciuꝫ sig̃tiōis. ¶ Sꝫ tu dices vlteri' quō ē pol'e ꝙ remaneat aliq̄ supfluitas cibi ꝛ pot' ꝛ eūet᷑ alia ꝑ̄us q̄ posteri' est gn̄ata. Dōm ꝙ in corporib' q̄ nō sūt oīno in dispōne nāli pol'e est vt pᵃ ꝑs aquositatꝭ expellat ad vias vrīe ꝛ reliquat᷑ aliq̄ ꝑs ei' q̄ postea expellit᷑ ꝑꝑ supfluitatē cibi ꝛ pot' ꝑ̄us assumpti: sic̄ nō ē īcōueniēs vt aliqñ remaneat egestio cibi ꝑ̄us assumpti ꝛ ꝑ̄us expellat᷑ egestio cibi nouiter sumpti: vel ꝑꝑ maiorē ei' ꝯbilitatē: qꝛ qδ retētū fuit ex pᵃ erat ꝗssū ꝛ duꝝ. Ex qb' appꝫ ꝙ vrina pᵃ est certi' signū q̄ꝫ 2ᵃ. Jtē dꝫ eē collecta ꝯ mane: qꝛ illa ē q̄ fit ex digōne facta ī illa nocte ex calore agēte in humores: ꝛ nō dꝫ eē reseruata ex nocte: ꝛ h̄ potest 2ʳ ītelligi. Uno° qꝛ nō dꝫ eē micta in nocte ꝛ videri de die: qꝛ subito alterat᷑ ab aere extrīseco vt īfra dicet᷑: vel qꝛ qñ appetit in nocte mīgere nō dꝫ retinere ī vesica supflue: qꝛ alterat᷑ ꝛ relinquit᷑ a dn̄io nāe: ꝛ tūc ꝑuertit iudiciū sup dispōnes corꝑis ꝛ vltra q̄ est bona distō.

Dubiū pᵐ

¶ Neqꝫ sit ille cuius est qui aquā nō bibit ꝛ cibum non comedit. Et non sit qui in cibo aut potu rē tingētē accepit sicut crocū ꝛ cassiāfistulā: qm̄ vrinā tingendo ad citrinitatē ꝛ rubedinē mutant: ꝛ sic̄ olera q̄ tigēdo mutāt ad viriditatē: ꝛ almuri qδ mutat ad nigredinē ꝛ vinuꝫ qδ mutat vrinā ſꝫ suū colorē. Neqꝫ sit qui exteriora sui re tingente infecerit sicut alcāna: qm̄ cū ex ea aliquis tingit᷑ fortasse eius vrina ex ea inficitur. Neqꝫ sit qui rē que cū vrina aliqueꝫ humorem expellit assūpsit sicut qδ cholerā aut flegma expellit. Neqꝫ qui se exercuit motibus corporeis aut operationibus aut dispositionibus que sunt extra cursum nature que vrine colorem mutant sicut ieiuniuꝫ: aut vigilie: aut labor: aut ira: aut timor. Omnia enim hec vrinaꝫ tingūt ſm citrinitatē aut rubedinem. Et coitus vrinam valde impinguat. Et sicut vomitus ꝛ euacuatio quoniā hec colorem mutāt ꝛ substantiam que in vrina esse debent.

¶ Jn ista parte ponit conditiones sumptas ex parte eius cuius dꝫ vrina cōsiderari ꝛ possꝫ diuidi in. 5. ꝑtes sicut ꝙ. 5. ponit ad hoc cōditiones. Quarum prima sumpta ex parte cibi ꝛ potus. Scδa ratione rei tingentis admixte cibo vel potu. ibi (Et non sit qui in cibo.) Tertia rōne rei tingentis exterius approximate. ibi (Neqꝫ sit qui exteriora sui re tingente.) Quarta rōne euacuationis humoꝝ per vias vrine. ibi (Neqꝫ sit qui rē.) Quinta ab exercitio. ibi (Neqꝫ se exercuit.) Sꝫ non est vis legatur tota simul. ¶ Sed iuxta ꝑ̄maꝫ partem est aduertēdū ꝓpter illud qδ dicit. (Neqꝫ sit ille cui') sup. vrina qui aquaꝫ non biberit: notāter dixit aquam eo ꝙ aq̄ erat potus saracenoꝝ: ꝛ qꝛ vinum non bibunt: ꝛ Auic. erat saracen': ideo dixit aquam. Uel dōm aliter ꝙ per aquā intelligit oēꝫ potū. Per hoc autē qδ dicit. (et cibū nō comederit) potest ītelligi vel qꝛ nihil accepit de cibo: vel qꝛ minus accepit de ipso q̄ꝫ deberet. q. d. ꝙ non dꝫ cōsiderari vrina eius qui est in nimia siti vel fame: qꝛ tunc non verificaret᷑ iudiciū eo ꝙ diminueret᷑ signū sumptū a q̄titate vrine ꝛ ēt a qualitate: nā in fame ꝛ siti vehemēti adurit᷑ mag̃ cholera: ꝛ ideo mag̃ tingit᷑ ꝛ per ꝯn̄s est mag̃ apta penetrare ꝑ vias vrine: qꝛ vrina colorationē recipit ex permixtione cholere vt ꝑlm

vt inciter

vt incitet expulsiuā. ¶ Ulterius notādū ꝙ nō vult per hoc excludere qn medicus debeat ꝯsiderare vrinaȝ famelici ⁊ siticulosi: qꝛ sicut appet p̄mo ꝓno. cōmē. 11. medicus dȝ ēt ꝯsiderare signa que ipsi egro sunt occulta vel nota sine eoꝝ īquisitione ab egro: sȝ vult dicē ꝙ nō dȝ ꝯsiderari talis vrina: ac si eger esset in dispōne nāli.

Dubm 2m

¶ Ulterius notādū ꝙ aliqs dubitaret de eo ꝙ dicit ꝙ cassiafi. mutat colores vrine ad rubedinē vel citrinitateȝ. hoc nō vꝫ qꝛ est nigra: ⁊ iō nō dȝ mutare colorē vrine ad rubedinē vel citrinitatem. ¶ Preterea dicit ꝙ almuri mutat vrinā ad nigredinē. nō vꝫ qꝛ est eiusdē coloris cū cassiafi. sicut ꝫ cassiafi. mutat ipsaȝ ad rubedinē vel citrinitatē ita ⁊ almuri. ¶ Preterea dicit ꝙ vinū mutat vrinā ſm suū colorē. nō vꝫ: qꝛ videmꝰ ꝙ vinū rubeū mingit̄ citrinū. ¶ Ad p̄m dōm ꝙ cassiafi. pōt īmutare vrinā 2r. Uno mō: qꝛ ipa eūat cholerā que cholera adducta ꝑ vias vrine admiscet̄ vrine ⁊ ipsaȝ reddit coloris citrini sicut est chol'a; vel pōt ꝑmisceri aliq̄ ꝑs cassiefi. cū cholera qꝛ cassiafi. est nigra ⁊ cholera citrina ex qbꝰ fit rubeuȝ obscurū: iō ꝑmixta vrine mutat ipaȝ ad rubedinē: ⁊ istos duos modos tetigit Auicē. ¶ Preterea dicit ꝙ olera mutāt colorem vrine ad viriditatē. Cōtra: qꝛ viriditas fit in vrina a cholera prassina vl' zinaria ei admixta. mō olera nō sunt talia: qꝛ olera sūt frida ⁊ cholere ille sunt calide. ¶ Dōm ad h̄ ꝙ viriditas pōt 2r fieri in vrina: aut ꝑꝑ alteratione factā a vehemēti caliditate que gn̄at cholerā prassinā vel zinariā q̄ postea admiscet̄ ei: ⁊ h̄ mō arguis. Alio mō ꝑ solā admixtionē rei nālis: sic sunt olera ⁊ sic intelligit hic. ¶ Ad aliud dōm ꝙ almuri ꝑmutat mag̃ ad nigredinē q̄ȝ cassiafi. qꝛ est mag̃ nigrū: ⁊ qꝛ est mag̃ adurēs. ¶ Ad aliud de vino dōm ꝙ illud nō accidit in oībꝰ corporibꝰ: sȝ solū in his in qbꝰ fit subita deriuatio potus vinosi ad vias vrine: ⁊ tūc qn̄ bibunt vinū rubeū faciunt vrinā mag̃ rubeā: si citrinū mag̃ citrinā. ¶ Notādū ꝙ alcāna est lignū vel plāta que facit īprimi cito colorē ⁊ est pot̄is talis tīctura ab extrinseco cū corpꝰ sit porosuȝ sicut cātarides exterius approximate vlcerāt vesicā: ita ⁊ iste. ¶ Ulterius subdit ꝙ ieiuniuȝ mutat vrinā a colore suo. Dōm ꝙ in ieiunio acuit̄ calor ⁊ vigilie mutāt ad colorationē īquātū in vigilijs diffundit̄ calor ꝑ corpꝰ ⁊ agit in vrinā: īquātū digestionē debilitat mutat ad discolorationē.

Dubm 3m

¶ Sed tu dices quō significabo ꝙ coloratio fit ꝓpter vigilias: aut ꝓpter digestionē. Respōdeo qn̄ vides vrinā mediocris sube ⁊ clare: tūc est colorata ꝓpter digōnē. qn̄ vō est sube tenuis ⁊ obscure seu obumbrate: tūc est talis ꝓpter vigilias. colorat̄ aūt mag̃ in vigilia q̄ȝ ōberet aliqn̄ ꝓpter motū factū in vigilia qui exacuit choleram ⁊ ipsam facit diffundi per venas que vadēs per vias vrine ipsam tingit plus q̄ȝ deberet significationē īpedit. ¶ Et si dicat̄ vꝫ ꝙ sibi ꝯdicat: qꝛ ibi dicit ꝙ vrine vigilantiū fiunt albe: hic vō dicit ꝙ oīa h̄ tingūt vrinā ad citrinitatē aut ad rubedinē. Dōm ꝙ in vigilijs aut cibus est in stōcho qui debet digeri: ⁊ tūc īpediret digestionē cū in vigilijs fit motus caloris ad extra siue exteriora: ⁊ cuȝ indigestio fit causa albedinis in vrina ideo ipsaȝ mutat ad albedinem ꝙ ita loquat̄ ibi. aut conuertit̄ calor super aliud qȏ nō indiget digestione vt cholera: ⁊ tunc exacuit̄ ⁊ ei permiscet̄.

Dubm 4m

¶ Sed tu dices nō videt̄ ꝙ timor tingat vrinā ad citrinitatē vel ad rubedinē: qꝛ cū isti colores significent caliditatē: ⁊ ira opponat̄ timori: ꝫ tūc in ira tinget̄ ad ꝯriū. s. ad albedinē eiꝰ. ¶ Oppom hic dicit Aui. ꝙ oīa h̄ que hic numerant̄ tingunt ⁊c. Itē cū in timore fit frigus quō pōt tingē ad istos colores q sign̄ant caliditatē. ¶ Dōm ꝙ timor pōt ꝑmutare vrinā ad citrinitatē ⁊ rubedinem: qꝛ 2x est dispō in timore. aut q̄ȝtū ad īmutationē calor̄ īnati ad īteriora absolute: ⁊ tūc nō mutat ad rubedinē ⁊ citrinitatē. Alio mō inquātū mutat ad ꝯstrictionē calor̄ in īteriorībꝰ: ⁊ tūc sequit̄ aliqn̄ fe. ⁊ inflāmatio: ⁊ isto mō mutat sic ira ⁊ sic ītelligit Aui. ꝑ āt mō arguit̄.

¶ Simil'r cū ipsa multis ꝑmanserit horis. Quapropter dixerūt qdam ꝙ post sex horas inspiciēda nō est: qm̄ ipsius significatio debilitat̄ ⁊ color mutat̄ ⁊ hypostasis dissoluit̄ aut mutat̄ ⁊ fit spissior: q̄ȝuis ego dicaȝ ꝙ nec post horā vnā. Urina p̄terea tota ītegre colligenda est in vrinali magno ne ex ea aliqd effundat̄.

¶ In ista parte ponit ꝯditionē tertiā que attendit̄ in vrina ex ꝑte quātitatis vrine. ¶ Iuxta qȏ est notādū ꝙ cā quare debet colligi tota est triplex. Prima est: qꝛ vna significatio eiꝰ est sumpta rōne q̄ȝtitatis eius: si ꝫ nō colligat̄ tota peruertit̄ iudiciū si qd abyciat̄. Scȏa cā est: qꝛ si aliqd effundit̄ de vrina effundit̄ aut de cōtentis in ea: ⁊ qꝛ vna ⁊ precipua significatio sumitur a cōtentis: ideo illa significatio ōstrueret̄: quare ⁊c. Tertia cā est: qꝛ qn̄ est tota simul melius preseruat̄ ab aere alterante ipsam: ⁊ per ꝯn̄s pluri tēpore poterit inspici. Quarta est: qꝛ calor vrine diuersificat̄ ſm quātitatē eius; ita vt maior quātitas videat̄ habere colorē intēsiorem q̄ȝ pauca: ⁊ qꝛ iudiciū a colore ꝑuerteret̄: iō debet tota simul colligi.

¶ Et eiꝰ qdem dispō ilico cū mingit̄ nō est ꝯsiderāda neq̄ȝ nisi postq̄ȝ in vrinali residet. Et obseruādum est ne sol eā tāgat neq̄ȝ vētus ne ꝑturbet̄ ⁊ ne ꝯgelet̄ donec hypostasis separet̄ ⁊ seꝑatio cōpleat̄: nō. n. descendit ilico cū mingit̄ neqȝ in vltimo fine maturationis.

¶ In parte ista Aui. ponit 5am ꝯditionē sumptam ex parte tēporis in quo vrina conspicit̄ ⁊ ex parte rerū alterantiū ipsam simul.

Dubiū 5m

¶ Sed tu dices nō videt̄ bene dicere: qꝛ Isaac dicit in libro fe. particula. 2. ꝙ vrina debet videri tribus vicibꝰ. s. quādo mingit̄: ⁊ qn̄ residet: ⁊ post residentiā. ⁊ rō illius dicti est: qꝛ medicus dȝ videre oēm diuersitatē ꝯtingenteȝ in vrina: ⁊ qꝛ in oībus istis tēporibus ꝯtingit mutatio in vrina ideo debet tūc inspici. ¶ Dōm ꝙ Auicē. nō ꝯtradicit Isa. dicit idem cū eo: ita ꝙ nō vult dicē quin debeat inspici cum mingitur ⁊c. sed vult dicere ꝙ ad hoc vt habeas perfectum iudicium de vrina nō debet solum inspici quando mingit̄: sed etiam quando fecit residentiā in vrinali.

¶ Et non colligatur in vrinali in quo alia fuerit vrina nisi prius fuerit ablutum.

¶ Hic ponit Aui. ꝯditionē 6am acceptā ex parte instrumēti in quo vrina colligit̄. ¶ Causa q̄re vrinale dȝ esse ablutū ⁊ mūdū ab vrina p̄cedente est: qꝛ vrina precedens aliqd impressit in suba vrinalis ꝙ si remaneat corrūpit vrinā īmissam: ⁊ ideo debet ablui.

¶ Amplius vrine pueroꝝ significatio est parua ⁊ precipue infantiū ꝓpterea ꝙ lacte nutriunt̄ ⁊ ꝙ nā tingens in eis est quiescens ⁊ summersa: in eoꝝ quoq̄ȝ nā existit ex debilitate ⁊ multa dormitione qȏ maturitatē significationē pernecat. Et instrumentū quideȝ colligendi vrinam est corpus peruiū substantiā habēs nitidam sicut vitrum clarū: aut crystallus.

¶ Hic Aui. ponit 7am ꝯditionē q̄ sumit̄ ab etate pueroꝝ ⁊ īfantiū: ⁊ cū h̄ addit de instrumēto colligēdi vrinā qȏdā qȏ dixerat.

Dubm 6m

¶ Sed tu dices ꝙ nō bene dicit ꝙ in nā pueroꝝ. i. complexione est debilitas que destruit digōnē: qꝛ. G. ponit in. 6. de accidenti ⁊ morbo cap. 3o. ꝙ digestiua est fortis in corporibus pueroꝝ. ¶ Itē h̄ idē vult in cōmē. 14. p̄c ꝑti. illius afoꝛ. Qui crescūt ⁊c. ¶ Itē dicit hāc cām esse ꝑꝑ multā dormitionē. nō vꝫ ꝙ ōbeat ōbilitari in somno: qꝛ in somno fit melior digō q̄ȝ in aliquo tēpore vt habituȝ est sup̄. ¶ Dico ad hoc ꝙ duplex est debilitas. quedaȝ est absoluta ⁊ talis nō est in puer̄ vt tu ꝓbas. alia est respcū cibi ⁊ talis est in pueris. nā pueri accipiūt multū de cibo in vna vice ⁊ sepe ꝓpter multaȝ resolutionē que fit in eis cū sint corpora mollia: ⁊ ꝑꝑ augmētū ipsoꝝ: ⁊ iō in eis multe superfluitates aggregant̄. Itē somnus multiplicat̄ in eis plus q̄ȝ deberet ſm nām: ideo ille superfluitates nō euacuant̄: sed magis multiplicant̄ quibus multiplicatis occultat̄ cholera ⁊ sanguis ab eis: ⁊ cū hec sint ꝓhibētia tincturā in vrina: ideo vrine eoꝝ paruā habēt significationē. Ex his appet solutio.

¶ Scias aūt ꝙ vrīa q̄ȝto plus eā tibi approximas tanto spissitudo augmētat̄: ⁊ q̄ȝto plus elōgas eā a te augmētat̄ in ea claritas: ⁊ per hoc differt ab oībꝰ falsitatibꝰ que sunt in ea qbus medici experiunt̄ cū eis ostendunt̄. Cū vrina in vrinali colligit̄ custodiēda est a mutatione frigoris ⁊ solis ⁊ vēti. Et opȝ vt in lumine aspiciat̄: ita ꝙ sup eā nō cadat radiꝰ solis: imo ab ipso tegat̄ ⁊ sic in ea iudicet̄ ō accidētibꝰ que in ipa apparēt.

¶ Hic aūt ponit q̄sdā alias additiōes addēdo ad intellectū huiꝰ signi distinctiui īter vrinā ⁊ vinū vel alios liquores. Et ītelligēdū est qȏdā cal'm h̄ nāle simile ei a quo decidit̄ qȏ qdē calidūȝ h̄ digerit vrinā ⁊ ꝯseruat eā ꝯseruatione sibi ꝓpria vt ei pot̄e est ⁊ separat hypostasim ⁊ alias ꝑtes adinuicē nisi statim a p̄nº: sed post qȏdā tēpus vltra qȏ tēpꝰ calor ille īcitat̄ ⁊ alterat̄ a ꝯtinēte ⁊ dissoluet̄ ⁊ ꝑtes grosse cū subtilibꝰ miscent̄. ⁊ fit ēt spissa vel qn̄q̄ȝ tenuis ꝑꝑ cās oppositas. tūc dico ꝙ qn̄ vrina appropinquat: tūc videt̄ spissior per mixtionē que fit in partibꝰ grossis cū subtilibꝰ ꝓpter īperfectā cōmixtionē ⁊ digestionē. qn̄ aūt elōgat̄: tūc ille partes parue nō bene discernunt̄: ⁊ ideo a lōge videt̄ esse tota clara: sed in vino nō sunt ille partes grosse ⁊ diuerse a subtilibꝰ: qꝛ in multo tēpore p̄cedēte est ꝑfecte digestū illud hūidū: ⁊ iō est omiomerū ⁊ eiusdē nāe in partibus: ⁊ ideo ꝓpter debilitatē visus qn̄ a longe inspicit̄ videtur magis spissum. sic celum videbit̄ nobis azurum propter

longã distãtiã a nobis: ꝓpe vo existẽtib' videt solũ diaphanũ.

Dub^m 7^m ¶ Sed tu dices ego misceo ptes aliq̃s pulueris vel alterius rei cũ vino ꝛ sic apparebit de ꝓpe ĩspiciẽtib' spissũ sicut vrina. Dico q̃ hoc est nihil: q2 ille ptes spisse stati dscẽdẽt: q2 nõ hñt calorẽ pmi scentẽ illas ptes cuz subtilib': sed vrina sic: ꝛ iõ paulatine adunat hypostasis. ¶ Uerũtamẽ ẽ alius modus discernẽdi vrinã ab alijs liquoribus qui modus est grossior ꝛ rudior sed pfectior. Et vt fiat caute ponãt nasuz sup vrinale ꝛ fingãt velle vidẽ aliqd in vrina: ꝛ tũc vapor putridus ascẽdet ad nasuz: vl' apponẽdo manus sup vrinale qñ ipz accipit: ꝛ postea cũ alia manu accipiat vrinale in fundo ꝛ manũ cũ q̃ accipit ponat ad nares q̃si velit tergere nasuz aliquãtulũ: ꝛ tunc pcipiet fetorẽ vrine. Et scias q̃ hec est cautela qñ in vrina nõ apparet hypostasis: q2 si apparet statim cognosceret cum hoc dicet perfectius in hoc capitulo quodam distincto inferius. ¶ Notandũ q̃ cã q̃re opz vrinã cauere a radijs solis est duplex. vna est: q2 propter suam caliditatẽ hz eius subam alterare. secunda cã est: q2 peruertit iudiciũ in colore eius: ꝛ ideo opz poni manus post vrinale ne eius color videat aliter q̃z sit.

¶ Scito etiã q̃ prima significatio quã vrina hz est de dispõne epatis ꝛ viaruz aquositatis ꝛ super dispões venarũ ꝛ eis mediantib' alias demõstrat egritudines. Firmior tamẽ ei' significatio est illa que de epate existit ꝛ ꝓprie de dispõne gibbositatis ipsius.

¶ In pte ista ponit ꝯditões sumptas ab eo sup qd vria sigt. ¶ Notãdũ q̃ cã q̃re vria p̃ ꝛ pñcipal'r sigt sup dispõnẽ epat ꝛ venarũ ꝛ viaꝝ vrine est: q2 sup illa sigt pñcipal'r a qb' recipit ĩpressionẽ ꝓpriã formã ꝛ accidẽtia ꝯñtia ipsaz: s3 vrina est hmõi: iõ ꝛc̃. Ma. est nõ: q2 ꝓpri' effect' sigt sup ꝓpriã cãm. Mi. declarata est sup: sed sup dispões alioꝝ mẽbroꝝ sigt per cõparationez ꝛ vicinitatẽ ad ea: ꝛ iõ dicebat Isaac q̃ vrina bona in febribus ĩterpolatis nõ est multũ laudabilis: s3 qñ ẽ mala in eis ẽ pessimũ signũ: q2 sigt q̃ tanta malitia est extra venas q̃ nocumẽtũ redũdat sup totũ corpus. ¶ Notãdũ ẽt q̃ super partẽ gibbosaz epat mag hz significare: q2 epar est pñcipalius mẽbrũ in gnõne vrine cũ in eo sit virt' digestiua masse humoris a qua separat aquositas vrinalis: ꝛ q2 ps gibbosa est pñcipalior ps epat ꝛ a qua ĩmediate separat aquositas que postea tẽdit ad renes: iõ de p̃mo ad vltimũ pñcipalius sigñat vrina sup gibbositatẽ epatis q̃z sup aliqd aliud membrũ.

¶ Amplius sigñationes que ex vrinis habent ex septẽ sunt accepte gñibus: gñe coloris ꝛ gñe substãtie ꝛ gñe claritatis ꝛ turbulẽtie ꝛ gñe hypostasis ꝛ gñe quãtitatis in paucitate ꝛ multitudine ꝛ genere odoris ꝛ genere spume. Sunt vo qdã qui inter hec genera ponũt genus tactus ꝛ genus saporis: sed nos proijcimus.

¶ Hic ponit ꝯditiones sumptas ab eis qb' mediantib' vrina sigt. Primo enumerat ea per que vrina sigt. Scdo declarat ea. ibi (Cũ dicimus.) Tertio ponit dr̃iam ĩter qdã eoꝝ que videbant eẽ eadẽ ꝛ per ꝯñs hẽre eadẽ sigtionẽ. ibi (Inter hoc aũt genus.) ¶ Iuxta quã partẽ notãdũ q̃ distinctio istoꝝ generũ põt hẽri per hũc moduz: q2 vrina aut ꝯsiderat rõne sui aut rõne alterius. si p̃ mõ h est tripl'r. aut rõne sube ꝛ sic est. 2. genus. vel rõne q̃titat: ꝛ sic est. 5. genus. aut rõne q̃litat: ꝛ h est z^r: q2 aut rõne q̃litatis odorabilis ꝛ sic est. 6. genus. aut rõne q̃litatis visibilis: ꝛ hoc est z^r: aut rõne q̃litatis ĩproprie ꝛ sic est. 3. genus sumptũ a claritate ꝛ turbulẽtia. aut rõne q̃litatis visibilis: ꝛ sic est p̃mũ genus sumptuz a colore. si aũt vrina ꝯsideret rõne alterius. s. rõne ꝯtenti in supficie ꝛ sic est 7. genus a spuma: vel ꝯtenti in ꝓfundo ꝛ sic est. 8. genus ab hypostasi: ꝛ q2 nõ sunt plura in vrina: ideo sunt tm̃. 8.

Dub^m 8^m ¶ Cõtra: q2 magistri salernitani addũt genus sumptũ a circulo. Dicendũ q̃ signa sumpta a circulo aut reducunt ad sigtionẽ sumptã a spuma vel reducunt ad sigtionẽ sumptã a sba vt ĩfra patebit.

¶ Cũq3 dicimus genus coloris intelligimus illud qd visus in ea sentit ex colorib'. s. albedinẽ aut nigredinẽ: aut que ĩter eas existũt. Et cũ sube genus dicimus itelligimus dispositionẽ ipsius in grossitudine aut tenuitate. Et cũ dicim' genus claritatis ꝛ turbulẽtie intelligimus q̃ penetratio visus in ea est facilis aut nõ est.

¶ In parte ista declarat ista genera per que vrina significat ꝛ est planum quod dicit.

¶ Inter hoc aũt genus ꝛ genus sube existit differẽtia: qm̃ plerũq3 est suba grossa ꝛ clara sicut albumẽ oui ꝛ gluten piscĩũ liquatũ ꝛ vitrũ liquatũ ꝛ oleuz ꝛ plerũq3 est res subtilis sube turbida sicut aqua turbida que est magis tenuis q̃z albumen oui. Turbulentie aũt cã est ꝑmixtio partiũ colores habẽtiũ extraneos fuscos: aut alijs colorib' infectos qui ab ĩspiciẽte sensu nõ sunt ꝑcepti ꝛ ꝓhibẽt peruietatẽ ꝛ nõ per se ꝑcipiunt. Inter eã vo ꝛ hypostasiz existit differẽtia: qm̃ visus plerũq3 cognoscit hypostasim. Et inter ipsam ꝛ colorez existit differentia quoniam color per totã humoris substantiam procedit cũ maiori permixtione.

¶ In parte ista ponit dr̃iaz ĩter qdã istoꝝ generũ que videbant eẽ eadẽ: ꝛ per ꝯñs hẽre eandẽ rõnẽ ponẽdo dr̃iam inter genus claritatis ꝛ turbulẽtie ꝛ genus sube: q2 potuisset aliquis dubitare vtrũ aliqd possit esse grossum in suba ꝛ clarũ: ꝛ vtruz aliquid possit esse subtile in suba ꝛ turbidũ. Et dicit q̃ sic: ex quo relinquit q̃ nõ est idẽ clarũ ꝛ subtile ꝛ turbiduz ꝛ grossum. Et põt diuidi in. 3. Quia p̃ cõparat genus claritatis ꝛ turbulentie ad genus sube. Et z^o ponit cãs turbulẽtie. Et 3° cõparat ad genus hypostasis ponẽdo dr̃iam inter genus claritatis ꝛ turbulentie ex vna parte ꝛ hypostasis ex alia. ¶ Iuxta p̃mã partẽ est notãdũ q̃ est dr̃ia ĩter vrinã grossam ꝛ spissam siue turbidã. grossa nãq3 dicit rõne sue substãtie in se. s. illa que hz partes bene permixtas adinuicẽ sicut dicimus q̃ vna aqua est magis grossa q̃z alia ꝛ maioris põderis ꝛ dato q̃ sit eque clara ꝛ perspicua: sed spissa dicit vel turbida in relatione ad partes paruas male cõmixtas: sicut cũ dicit aqua turbida illa que hz admixtionẽ partiũ terrearũ male cõmixtarũ ꝓpter qd ꝯtingit q̃ ex defectu calidi nãlis partes aquee stant sursum ꝛ terree deorsum. ꝛ similiter contingit aliquãdo in vrina cuz ipsa sit aquositas quedam quia cum ipsa miscentur partes parue humoꝝ male cõmixte: ꝛ ideo fit turbida ꝛc̃.

¶ De significationibus coloris vrine. Cap. 2^m.

Ex colorib' vrine sunt gradus citrinitatis sic palearis: deinde citrinus post flauus deinde ruffus postea citrangularis postea igneus q tincture croci assimilat: ꝛ ipse quidem est vehemẽter citrinus: postea croceus qui similat capillis zafarani: ꝛ iste quidẽ est quẽ vocãt rubeũ clarũ.

¶ Postq̃z Aui. determinauit de quibusdã principijs necessarijs. s. de ꝯditionibus sumptis ex parte eius qd significat vrina ꝛ super qd sigñat ꝛ mediãte quo sigñat: h exequit de ꝯditionib' sumptis ab exeũte qd est vrina. Et p̃ facit qd dcm̃ est. Scdo ꝓpter certiorem declarationẽ de significationib' vrine docet distinguere ĩter vrinã hominũ ꝛ alioꝝ aĩaliũ ꝛ oĩum alioꝝ liquoꝝ. ibi (Plerũq3 cõfert medico.) Prima in duas. Primo docet sigñare sup vrinã rõne oĩum eoꝝ que in vrina ꝯspiciunt. Scdo ostendit diuersitatem vrinarũ rõne rerũ naturaliũ ꝛ eis annexarũ. ibi (Infantiũ vrine.) Prima in duas. Quia primo determinat de significationib' vrine. Scdo q2 ipsarũ vrinarũ quedã est naturalis ꝛ quedam nõ: gratia huius docet distinguẽ ĩter naturalẽ ꝛ nõ naturalez vrinã. ibi (Hec est mediocris sube ꝛc̃.) Prima in tot partes diuidit per quot gñã docet significare ab vrina. nã significationes sumpte ab vrina sumunt a. 7. generib' supra enumerat quoꝝ sufficiẽtia p̃us patuit. Primo ergo docet significare per colorẽ. Scdo per subam ꝛ claritatẽ ꝛ turbulentiã simul. ibi (Suba vrine aut est tenuis.) Tertio per odorẽ. ibi (Dixerũt qdã.) Quarto per spumã. ibi (Spuma accidit.) Quinto per hypostasim. ibi (In p̃mis dicemus.) Sexto per eius q̃titatẽ. ibi (Urine que pauce.) In p̃ma in qua docet sigñare per colorẽ vrine duo facit. nã coloꝝ qdã sunt simplices ꝛ quidam cõpositi. ideo duo facit. Quia p̃mo determinat de significationibus sumptis a colorib' simplicib'. Scdo a cõpositis. ibi (Amplius colorum vrine quidã sunt augmentati.) Prima in duas: q2 colorũ simpliciũ quidam sunt medij ꝛ quidã extremi: ideo p̃mo deter. de significationib' vrine sumptis a colorib' medijs sicut est rubeũ ꝛ citrinũ ꝛc̃. Scdo ab extremis sicut est color alb' ꝛ niger. ibi (Gradũ aũt coloris nigri.) Prima in duas. Quia p̃mo determinat de colorib' sumptis a colore citrino ꝛ rubeo. Scdo de significationibus sumptis a colore viridi. ibi (Post vo sunt g̃dus citrinitatis.) Prima in duas. Quia p̃mo docet significare per colorẽ citrinuz ꝛ rubeũ absolute in generali. Scdo facit h vt cõparant determinatis accidẽtib' ꝛ determinatis dispositionib'. ibi (Et color qdẽ vrine.) Prima in duas. Quia p̃mo docet significare per vnũquemq3

istoꝝ coloꝝ per se. Scđo facit cōparādo eos adiuicē penes dominiū humoris quē signāt. ibi (Et in oīb⁹ in qbus est coloꝛ.) Prima in duas. Quia p̄ docet signare p colorē citrinū. Scđo per rubeuꝫ. ibi (Oēs qui sunt ⁊c̄.) ¶ Juxta pᵐ partē notandū ꝙ ista nomina coloꝝ vrine sunt iposita ad similitudinē coloꝝ rerū exterioꝝ: ⁊ iō ꝯtingit ꝙ auctores medicine in eis diuersificant̄: ita ꝙ vnus iudicat eūdē colorē al'r q̄ꝫ alius s̄m ꝙ magis videt̄ ei ꝙ assimilet̄ illi colori rei exterioris: tñ gñal'r h̄ est veꝝ: qꝛ ille melius iudicat de istis coloꝛib⁹ qui verius ⁊ melius eos assimilat coloꝛib⁹ rerū exterioꝝ. oēs ḡ iste d̄ie coloꝝ vrine sumunt̄ ad similitudinē coloꝝ a qb⁹ nominant̄: ita ꝙ coloꝛ palearis dr̄ in vrina ad similitudinē coloris palee: qꝛ est q̄si alb⁹ habēs parū tincture. ⁊ citrinus v̄o similat̄ colori citri ⁊ hꝫ aliquātuluꝫ plus de tinctura q̄ꝫ palearis. flauus qui hꝫ adhuc plus de tīctura q̄ꝫ citrinus ⁊ dr̄ coloꝛ castagnaceus ⁊ est coloꝛ medius īter citrinū ⁊ ruffum. ruffus v̄o similat̄ colori auri ⁊ hꝫ plus de tinctura q̄ꝫ flauus. citrangularis v̄o similat̄ colori citrāguli q est fruct⁹ qdā. coloꝛ aūt igneus similat̄ tincture croci qñ aqua tingit̄ ex croco ⁊ hꝫ plus de tīctura q̄ꝫ citrāgularis. vltimo aūt ponit̄ croceus qui assimilat̄ capillis ȝafarani ⁊ iste plus hꝫ de colore q̄ꝫ aliqs. ⁊ videte iste croceus differt ab igneo: qꝛ dr̄ igneus coloꝛ q assimilat̄ colori croci qui est distēperatus in aq̄: croceus v̄o dr̄ q hꝫ plus de rubedine sicut est ipsa s̄ba croci: ⁊ iō dr̄ qđ est iste coloꝛ quē medici vocāt rubeū clarū. ¶ Scđo notandū ꝙ coloꝛ citrinus pōt 2ʳ accipi. Uno mō large ⁊ hoc mō extēdit se ad oēs istos gradus noīatos ⁊ sic intelligit cū dicit ex coloꝛib⁹ vrine est ḡdus citrinitatis. Alio mō specialiter ⁊ stricte: ⁊ hoc mō accipit̄ p vno ḡdu citrinitatis cū dicit: deinde citrinus: sed vocauit oēs istos gradus citrinitatis vt ostendat ꝙ omnes habent vnaꝫ significationē cōmunem. differunt aūt solum s̄m magis ⁊ minus.

Dubm pm ¶ Tertio notādū ꝙ diceret aliqs ipse vltimo ponit colorē croceū qui assimilat̄ colori ȝafarani: ⁊ dicit postea ꝙ vocat̄ rubeus clar⁹: ḡ dꝫ numerari inter gradus rubedinis ⁊ nō citrinitatis: qꝛ regula est: qꝛ qñ aliq̄ nomina veniūt ad cōpositionē alterius tūc illud qđ p̄ponit̄ dominat̄ in illo vt appet in capl'o de apatibus. cū ḡ vocet̄ iste coloꝛ rubeus clarus: ḡ dominat̄ rubedo in ea: ḡ ⁊c̄. Dōꝫ ꝙ iste vltimus gradus citrinitatis qui vocat̄ rubeus clarus aliquid attinet rubeo ⁊ aliquid citrino: sed qꝛ est cōmunicās cū coloꝛib⁹ citrinis predictis: ideo potius numerat ipsum inter citrinos q̄ꝫ īter rubeos vt sufficienter eoꝝ traderet cognitionem.

¶ Omnes autem qui sunt post citrinuꝫ caliditatem significāt: ꝫ tamē s̄m suos diuersificant̄ gradus. Et est qdem cū accidūt ꝓpter vehemētiā motus: ⁊ pp̄ dolores: ⁊ ꝓpter famē: ⁊ ꝓpter aque abstinentiam.

¶ Jn ista parte docet significare per istos modos coloꝝ. ¶ Notādū ꝙ ex modo loquendi insinuat ꝙ oēs colores qui pꝛecedunt citrinum significant frigiditatē excedentē: ⁊ oēs qui sunt post citrinuꝫ significant distēperamentū in caliditate: ⁊ ipse coloꝛ citrinus qui est medius inter eos significat temperamentum.

Dubm 2m ¶ Sed tu dices: nō vr̄ ꝙ oēs qui sunt post citrinū sigñent caliditatē: qꝛ ille coloꝛ nō sigt̄ caliditatē qui est nālis ipsi vrine: ꝫ aliqs coloꝛ qui est post citrinū est hmōi: ḡ ⁊c̄. Ma. pꝫ: qꝛ vrina nālis est tēperata. nā oē nāle est tēperatū vt dr̄ p̄ de accidēti ⁊ morbo p̄ cap̄. Mi. apparet per Gal'. p̄ de crisi ca. 12. vbi dicit ꝙ nālis coloꝛ vrie est medius īter rubeū clarū ⁊ citrinū tinctū: sed hic post citrinum vt pꝫ: ḡ ⁊c̄. Dōm ꝙ oīs coloꝛ qui est in vrina ante citrinū significat excessum frigiditatis ⁊ post citrinū sigñat excessum caliditatis et ipse citrinus tēperamentū. nā oēs colores qui sunt post citrinum aut cānt̄ ex multiplicatione cholere rubee in q̄ꝫto: aut pp̄ intēsionem eius in q̄li: ⁊ cū cholera qūocūq̄ꝫ multiplicet̄ in coꝛpoꝛe significet excessum caliditatis: iō ⁊c̄. sed coloꝛ alb⁹ aut fit ex multiplicatione flegmatis: aut ex pmixtione cholere ⁊ san. ⁊ sic sigt̄ frigiditatē: sed coloꝛ citrinus est nālis ⁊ eq̄lis vt pꝫ per Gal'. exp̄sse in. 2. ꝓno. cōmē. 26. ⁊. 30. ¶ Sed nō ꝙ q̄ꝫq̄ꝫ coloꝛ nālis vrine debeat eē citrinus similis colori citri qñ est bene maturū tñ hꝫ latitudinē et intensionē: eo ꝙ coloꝛ nālis vrine cātur ex permixtione seri san. cū cholera rubea admixtis cū vrina: ⁊ qꝛ talis coloꝛ tēdit ad intēsionē citrinitatis: ideo voluit dicere Gal'. in p̄ de crisi cap̄. 12. ꝙ est citrinus intensus nālis coloꝛ vrine: sed Aui. loquit̄ hic large vt hꝫ in se latitudinē intensionis ⁊ remissionis. ¶ Ulterius notandū ꝙ per hoc qđ dicit (sed tñ s̄m suos) inuit diuersitatē in coloꝛib⁹ qui sunt p̄ter citrinū: qꝛ dato ꝙ oēs significēt caliditatē tñ hoc est diuersimode: qꝛ q̄ꝫto magis accedūt in colore versus tincturā tāto significāt maiorē caliditatē p̄ter vltimū. naꝫ p̄ter citrinū flauus significat maiorē caliditatē: p̄terea ruffus maioreꝫ: postea croceus qui similat̄ capillis ȝafarani qui dicit̄ croceus. vltimo aūt igneus: ita ꝙ igneus sigt̄ maiorē caliditateꝫ q̄ꝫ croceus: cuius ratio est: qꝛ igneus sigt̄ cholerā rubeā purā abūdare in coꝛpoꝛe: coloꝛ v̄o croceus sigt̄ mixtionē cholere cū san. mō ma. caliditas est in cholera rubea pura q̄ꝫ qñ ipsa san. admiscet̄: q̄re ⁊c̄. ¶ Ultimo aūt Aui. docet euitare errorē cū dicit (Et est qdē.) qꝛ ꝯtigit cholerā iflāmari ex vehemēti motu ⁊ ex vehemēti dolore: ⁊ pp̄ famē ⁊ sitiꝫ. vt ḡ nō decipiat̄ medic⁹ cū tīctura vrine notificat oīa hec īmutare ipam.

¶ Post istos v̄o gradus p̄dictos existūt gradus rubedinis sicut rubeus roseus ⁊ rube⁹ obscur⁹ ⁊ rube⁹ puluerulētus. Et oēs qdē sanguinis dñiuꝫ sigñant.

¶ Hic determinat Aui. de significationibus sumptis a colore rub. ¶ Juxta qđ est notādum ꝙ isti gradus rubedinis dicunt̄ isto mō esse pꝛeter gradus citrinitatis: ⁊ ideo debetis imaginari duos colores extremos in vrina: quoꝝ vnus sit valde remissus in tinctura vt albus. alter v̄o sit valde intensus in tinctura vt niger: ⁊ oēs alij colores sint medij. mō in recessu ab albo tendēdo versus nigrum rubeus coloꝛ est maioris tincture q̄ꝫ citrinus: ⁊ isto modo loquit̄ Auicē. ꝙ gradus rubedinis sunt p̄ter gradus citrinitatꝭ. ¶ Secūdo notandū ꝙ sicut superius omnes gradus citrinitatis vocauit citrinos: ita oēs istos cōmuniter vocat rubeos: ⁊ sicut erat quidā specialis gradus citrinitatis: ita ꝙ citrinus dicebat̄ equiuoce de illis duob⁹: ita hoc nomē rubeus significat duo. s. hoc nomē rubedineꝫ generalē ⁊ specialē qui dicit̄ rubeus absolute sicut est coloꝛ scarleti. roseus dicit̄ ad similitudineꝫ coloris rose rubee. ⁊ differt roseus a rubeo absolute: qꝛ coloꝛ rubeus est coloꝛ san. puri. coloꝛ v̄o roseus est coloꝛ sang. cū quadā purpureitate vel liuiditate: sed puluerulentus est coloꝛ sang. habentis coꝛruptioneꝫ. Et subdit ꝙ omnes isti colores significant dominiū sang. tamē supple est hec differentia: qꝛ coloꝛ rubeus absolute significat dominiuꝫ sang. arterialis. coloꝛ roseus significat dominiū sang. venalis. rubeus puluerulentus significat coꝛruptionem ad modū sang. qui facit moram in parasíde aliqua quando quis flobothomatur.

¶ Et in omnib⁹ in qbus est coloꝛ ȝafarano attinēs est significatio dominij cholere rubee. Et in oīb⁹ qui puluerulento attinēt est significatio dominij sanguinis.

¶ Hic docet significare per istos colores comparando eos ad dominium humoꝛum.

¶ Sed tu dices ipe dicit ꝙ coloꝛ rubeus obscurus significat dominiū sang. cū cholera rubea sit calidioꝛ sang. ideo coloꝛ rubeus clarus significat maioꝛem caliditatē q̄ꝫ rubeus obscurus. ⁊ in hoc videt̄ inuere ꝙ cholera calidioꝛ sit san. h̄ aūt ꝯtrariū dixit supꝛa capitulo de cōplexionib⁹. ¶ Dōm ꝙ aliquid dicitur calidius altero dupliciter. Uno mō cū caliditate īnaturali ⁊ absolute. Alio mō cū caliditate naturali ⁊ actuali. mō cholera est calidioꝛ sang. p̄ma caliditate: qꝛ vlcerat ⁊ coꝛrodit: ⁊ hoc modo loquit̄ hic Auic. 2° mō sang. est calidioꝛ ⁊ hoc modo loquebat̄ supꝛa. Dubiū 3m

¶ Et igneus qdē magis sigñat calorē q̄ꝫ rubeus ⁊ puluerulentus: sicut cholera in se calidioꝛ est q̄ꝫ sanguis.

¶ Hic cōparat colorē igneū ad colorē rubeū puluerulentum.

¶ Et coloꝛ quideꝫ vrine in egritudinibus acutis incendentibus trahit ad coloꝛem ȝafarani ⁊ igneitatem. Qꝛ si ibi fuerit tenuitas aliquam maturationis significat dispositioneꝫ ⁊ ꝙ iam incepit ⁊ si nō appareat in substantia. Si aūt citrinitas foꝛtioꝛ fiat ⁊ vsq̄ꝫ ad igneitatis perueniat terminū ⁊ ad fineꝫ in ea significat ꝙ caloꝛ incessanter pꝛocessit ⁊ iste quidem est finis citrinitatis. Qꝛ si in ipso claritas augmentetur caloꝛ iam s̄m diminutionem incedit.

¶ Hic docet determinare p p̄dictos colores vt determinant̄ ⁊ ꝯ̄hunt̄ ad determinatas egritudines ⁊ determinata accidentia. Et duo facit. Quia p̄ docet significare sup d̄terminatas egritudines. Scđo sup determinata accidētia. ibi (Jn icteritia v̄o.) Prima in duas. Quia p̄ docet significare sup egritudines cholericas. Scđo super sanguineas. ibi (Et est p̄terea cū in egritudinibus.)

Dubm 4m ¶ Sed tu dices ipse male dicit: qꝛ si fuerit ibi tenuitas sigt̄ aliquaꝫ dispōnē digōnis. Cōtra: qꝛ feb. iste vt pl'm fiunt ex mā cal'a subtili sicut est cholerica. nūc aūt digō māe subtilis est īgrossatio sicut digestio māe grosse est subtiliatio. cū ḡ in talib⁹ ꝓcedit̄ v̄sus statuꝫ talis mā dꝫ ire īgrossando: ꝫ tñ hec vadit subtiliādo: ḡ talis vrina sigñat dispōnē cruditatis ⁊ nō digōnis. ¶ Preterea ipe dicit ꝙ iaꝫ apparet digō: ⁊ q̄ꝫuis nō appareat in suba vrine sed solū in coloꝛe: sed ꝯtra: qꝛ sicut docet infra prius exhibet̄ vrine suba q̄ꝫ coloꝛ: qꝛ

color fundaẗ in sb̃a: ꝙ digõ semꝑ ĩcipit ĩ sb̃a ꝑus q̃ȝ in colore. ¶ Ad pᵐ dõm ꝙ maturatio ⁊ digõ accipiẗ 2ʳ. Uno mõ ꝓprie ꝓut digõ est actio caloris nãlis in mãm humoralẽ ipsaȝ ꝯuertẽdo ad sb̃am mediã ⁊ faciẽdo ipsaȝ obediẽtẽ nãe vt facile expellaẗ sicut sup̃flui tas vel vt ꝯuertaẗ in sb̃aȝ mẽbri si est laudabilis. Alio mõ põt acci pi ꝑ oĩ alteratõe large q̃ ẽ aliq̃ mõ nãlis. Dõ Aui. hic accipit ma turationẽ large ⁊ tu arguis ꝓprie: ⁊ nõ intelligit hic ꝙ sit tenuitas in sb̃a: sed ĩtelligit ꝑ tenuitatẽ remissionẽ tinctiuã hui⁹ vrine: qui vult ꝑ h̃ dicẽ ꝙ si remittiẗ ille color sig̃t diminutionẽ calor̃ ex̃nei ⁊ ĩcipit redire ad nãlitatẽ. Et ꝑꝑ h̃ ẽt appet ad. 2. q̃ȝ vult ꝑ h̃ osten dere q̃lis est hec digõ: q̃ȝ nõ est digõ ꝓpria q̃ debeẗ sb̃e vrine: sȝ q̃ȝ color ex̃ne⁹ sig̃t ꝙ digõ ĩcipiat in sb̃a q̃ꝫuis nõ appeat in ea ĩde nõ accipiẗ in ea maturatio ꝓprie: q̃ȝ talis digõ bñ ĩcipit ꝑus in sb̃a q̃ȝ in colore vt declarabiẗ ĩfra in caplõ de sb̃a vrine: sȝ sicut dcm̃ est. ¶ Subdit vlteri⁹ ꝙ si citrinitas fiat fortior ita ꝙ ꝑueniat ad finẽ igneitat̃ sig̃t augmẽtũ calor̃: ⁊ rõ hui⁹ est: q̃ȝ q̃ꝫto addiẗ mag̃ intẽ sio in calore tãto mag̃ sig̃t augmẽtũ caloris vel caliditatis.

Dubiũ 5ᵐ

¶ Sȝ tu dices ipẽ dicit ꝙ color est citrinus ⁊ finis citrinitat̃. nõ vr̃ q̃ȝ color croceus q̃ assimilaẗ colori capilloꝝ ȝafarani addit adhuc in tinctura suꝑ colorẽ igneũ: ꝙ color croceus est vltimior finis ci trinitatis q̃ȝ igneus. ¶ Dõm ꝙ Auicen. nõ vult hic dicere ꝙ color igneus sit vltimus citrinus citrinitatis q̃ꝫtũ ad additionẽ in colo re: q̃ȝ color ȝafarani vt arguis bene hȝ plus de tĩctura: sed vult di cere ꝙ color igneus mag̃ significet excessum caliditatis q̃ȝ in aliȷs gradibus citrinitatis: ⁊ hoc est verum: quare non valet.

¶ Et est preterea cũ in egritudinib⁹ acutis sanguineis vrina sicut ipse sanguis mingiẗ apertione vene ibi exi stente ⁊ significat repletionẽ superfluã: que si paulatiȝ mingendo emittiẗ ⁊ est cum odore malo est significa tio timoris ⁊ timeẗ ex ea ne sanguis ad loca suffocan tia fusus deriueẗ. Et peior quideȝ ea est cũ est subtilis in colore sui ⁊ dispositione. Cũ auteȝ ex ea multũ min gitur est cũ est significatio bona in febrib⁹ acutis ⁊ cõ mixtis: quoniam est cũ est significatio crisis ⁊ sanitatis nisi in principio subito attenueẗ anteq̃ȝ sit hora crisis: quoniam tunc erit recidiuationis significatio. Et simi liter si tenuitas post crisim ordinata nõ fuerit.

¶ In ꝑte ista Aui. ponit sig̃ationes coloris rubei. Et p̃ ponit sig̃ta gñalia. Scd̃o specialia. ibi (Quia si paulatim mingendo.)

¶ In icteritia ṽo cũ vrina adeo fuerit maioris rubedi nis donec ad nigredinẽ trahat ⁊ pãnum talr̃ tingat ne remoueri possit. Et q̃ꝫto plus fuerit erit sanius: qm̃ cũ vrĩa in ipsa fuerit alba aut rubea pauce rubedinis icte ritia in sua dispõne manẽte: timeẗ ex ea hydropisis.

¶ In ista parte docet significare per vrinam rubeam super quod dam accidens determinatum. s. super icteritia.

¶ Fames quoq̃ȝ est ex eis que vrinam vehemẽter tin gunt ⁊ ipsam valde acuunt.

¶ In ꝑte ista docet remouẽ errorẽ qui posset ꝯtigere in tali vrina.

¶ Post ṽo sunt gradus viriditatis sicut vrina cui⁹ co lor colori phisticoꝝ attinet: deinde cui⁹ color est simi lis colori eruginis eris: postea illius cuius est color si milis colori ireos: deĩde cuius color similatur indico: postea que similis est succo porri.

¶ Prius Aui. determi. de sig̃tionib⁹ vrinarũ sumpt̃ a colore citri no ⁊ a colore rubeo: hic determi. de sig̃tionib⁹ vrine sumpt̃ a colo re viridi ⁊ duo facit. Quia p̃ distiguit colores virides in g̃dus. Se cũdo docet sig̃re per eos. ibi (Phisticalis ṽo.) ¶ Iuxta pᵐ partẽ notãdũ ꝙ sicut superius accipiebaẗ cũ latitudine color citrinus ⁊ color rubeus: ⁊ ita h̃ viridis adeo ꝙ ẽt extendiẗ ad colores q̃ sunt q̃si liuidi. ¶ Scd̃o notãdũ ꝙ sicut nomina p̃dictoꝝ coloꝝ accipie banẗ ad sil̃itudinẽ aliarũ rerũ coloꝝ ita ⁊ ista. nã phisticalis color est sil̃is colori phisticoꝝ. naȝ phistica sũt g̃na ĩ quoꝝ medullis qñ franguntẗ appet viriditas nõ pura: sed cũ q̃dã liuiditate. sil̃r color similis colori eris eruginis. i. similis viridi ramo. sil̃r ireos color ẽ similis colori liliȷ celestis vel colori eiusdẽ alicui⁹ celestis viridis cũ quadaȝ obscuritate. de aliȷs est notũ. ¶ Tertio notandũ ꝙ isti gradus viriditatis sunt post gradus coloris citrini ⁊ rubei: q̃ȝ re cedendo a colore albo ⁊ accedẽdo ad nigrũ color viridis addit in tinctura super citrinum: ⁊ ideo est preter eos.

Dubᵐ 6ᵐ

¶ Sed tu dices vr̃ ꝙ isti g̃dus viriditat̃ nõ sint post g̃dus rubedi nis q̃ plus hñt de tinctura q̃ȝ aliq̃ g̃dus viriditat̃. nã rubeus obscu rus ⁊ rubeus puluerulentus hȝ plus de tinctura q̃ȝ rube⁹ phistici nus. Itẽ vr̃ ĩordinat⁹ in ponẽdo g̃dus viriditat̃: q̃ȝ ꝯ̃bebat vltimo ponẽ colorẽ viridẽ q̃ assimilaẗ ĩdico: q̃ȝ hȝ plus de tĩctura q̃ȝ viri dis sic tu arguis: sȝ ꝭm ordinẽ doctrĩe. q. d. ꝙ post p̃dictos colores vrine ꝯ̃terminãdũ est de colore viridi. Uel dõm 2° ꝙ dicit ordinẽ nõ in additiõe tĩcture sȝ in malitia: q̃ȝ isti g̃dus sũt peiores p̃cedẽ tibus: q̃ȝ niger sig̃t vltimã malitiaȝ postea viridis postea rubeus postea citrinus minus. Et si vellemus tm̃ dicẽ ꝙ dicit ordineȝ in tinctura. dico ꝙ h̃ est verũ nõ q̃ ad oẽs g̃dus: sȝ q̃ ad pl̃es: q̃ȝ color viridis vl̃r ⁊ absolute plures colores cõprehẽdit qui approximãt ad nigrũ mag̃ q̃ȝ color rubeus. ¶ Ad 2ᵐ dõm ꝙ nõ accipit colorẽ indicũ pro succo indici ꝯsolidato sicut arguis: sed pro colore habẽ te guadi nõ sic approximãt nigro sicut color similis succo porri.

¶ Phisticalis ṽo sig̃nat friditatẽ: ⁊ sil̃r oẽs in q̃b⁹ exi stit viriditas p̃ter eaȝ que erugini eris aut succo porri similaẗ: hec nãq̃ȝ vehemẽs sig̃nat incẽdiũ. Uerũtamẽ succo porri similis sanior est ea q̃ erugini eris similaẗ.

¶ Hic docet sig̃nare per g̃dus coloris viridis ⁊ tria facit. Primo ostendit quid significet phisticalis: ⁊ cuȝ h̃ addit de eo qui similaẗ succo porri. Scd̃o ostendit q̃d significet illa que est similis eri vel erugini eris. ibi (Et illa q̃dẽ que erugini eris.) Tertio ostẽdit q̃d si gnificet illa que hȝ colorem ireos. ibi (Que ṽo ireos colorem hȝ.) ¶ Iuxta pᵐ partẽ notãdũ ꝙ vrĩa phisticalis ⁊ oẽs colores in q̃ bus est viriditas p̃ter viridẽ q̃ similaẗ erugini eris ⁊ p̃ter porralẽ sig̃nant frigiditatẽ vt phisticalis ⁊ irealis ⁊ sil̃is indico: q̃ȝ isti co lores vel sunt liuidi vel participãtes liuedine. liuedo aũt cãtur ex mortificatione ⁊ extinctiõe caloris ĩnati: sed q̃ȝ porralis sig̃t cho lerã prassinã ⁊ vrina similis colori erugini eris sig̃t cholerã erugi nosam: que sunt vehemẽt̃ caliditat̃: iõ iste due sig̃nant vehemẽs incẽdiũ. ⁊ vlterius: q̃ȝ cholera prassina est minus mala q̃ȝ erugino sa: q̃ȝ cholera eruginosa cãtur ex adustione cholere prassine vt ap paret sup̃ caplõ de hũorib⁹: iõ dicit de porrali ꝙ est sanior vel mi nus mala: q̃ȝ ãbe sũt male q̃ȝ illa. ẽt color sil̃aẗ colori eruginis eris.

¶ Et illa q̃dẽ q̃ erugini eris similaẗ post laborẽ sig̃nat spasmũ. Uiridis ṽo in pueris spasmũ significat.

¶ In ista parte Anicen. prosequitur.

Dubᵐ 7ᵐ

¶ Sed tu queres que est cã q̃re vrina que similaẗ erugini eris sig̃t spasmũ. Ad hoc dõm 2ʳ: sicut hec lr̃a 2ʳ põt exponi. Uno mõ ꝙ ꝑ laborẽ nõ ĩtelligat laborẽ corporalẽ sicut est exercitiuȝ corporale: sed per laborẽ intelligit dolorẽ vehemẽtẽ qui fit in membro vehe mentis sensibilitatis. tale aũt mẽbrũ est os stõchi q̃d est vehemẽ tius ⁊ sensibilius oĩ alio mẽbro vt patet per Gal. 4. de accidenti ⁊ morbo cap̃. 7°. mõ color talis vrine significat cholerã eruginosam abundãtẽ in venis adeo ꝙ redũdat ad os stõchi: ⁊ q̃ȝ hec cholera est apta facere spasmũ vt pȝ in cõmẽ. p̃. 5ᵉ ꝑti. illius afor̃. Spasm⁹ elleboro ⁊c̃. Et cã q̃re ex tali cho. ꝑuenit spasm⁹ ẽ: q̃ȝ cho. erugino sa vehemẽter mordicat os stõchi q̃d cũ sit vehemẽt̃ sensus ⁊ mẽ brũ neruosum sentiẽs illã mordicationẽ moueẗ motu ꝯ̃ctiuo ⁊ ac cidit spasmus ꝑꝑ sensuȝ male q̃litatis. Alio mõ põt exponi ꝙ per laborẽ ĩtelligit exercitiũ corporale: ⁊ tũc sic exponem⁹ ꝙ qñ dicit ꝙ talis color post laborẽ sig̃t spasmũ loquiẗ in corporib⁹ ꝑfect̃. s. iuuenũ ⁊ idẽ color in corporib⁹ pueroꝝ sine labore p̃cedẽte sig̃nat spasmũ: ⁊ cã istoꝝ est: q̃ȝ sicut appet ꝑ Isaac in. 7. ꝑticula vrinarũ dicit ꝙ iste color sig̃nat ꝯsumptionẽ magnã humiditat̃ mẽbroꝝ: q̃ȝ sig̃nat vehemẽtẽ calorẽ ꝯsumentẽ. ad talẽ aũt ꝯsumptionẽ na tus est sequi spasmus de inanitione: ⁊ q̃ȝ corpora diuersificanẗ: q̃ȝ quedã sunt nata cito ĩcurrere spasmũ vt corpora que hñt mẽbra debilia sicut sunt corpora pueroꝝ: ⁊ q̃dã nõ sunt nata ad talẽ con sumptionẽ mẽbroꝝ ĩcurrere sicut corpora ꝑfectoꝝ ⁊ iuuenũ: q̃ȝ in eis nõ fit sine magna causa: ideo quando ꝓcedit permutaẗ ad hu iusmodi dispositiones. in corporib⁹ perfectis talis color apparẽs in vrina significat spasmum. in corporibus aũt pueroruȝ absolute quando apparet talis color vrine significat spasmum sine alio la bore precedente. ⁊ vtraq̃ȝ est bona expositio.

¶ Que ṽo colorem ireos habet frigiditatem vehemẽ tem ꝭm plurimũ significat ⁊ ante ipsam precedit vrina viridis. Et quidam dixerunt ꝙ significat venenum in potu fuisse haustum. Et si fuerit in ea hypostasis spes erit vite: ⁊ si nõ timetur ei. Erugini ṽo eris similis ve hementem significat perditionem.

¶ Hic ostendit significationem caloris ireos repetendo de colore simili erugini eris.

Dubm 8m

¶ Sed tu queres qs est ille color q̄ p̄cedit colorē irealē. Dōm ꝙ ille color nō est ille q̄ similat̄ erugini eris q̄ fit a vehemēti caliditate neq; ēt similis succo porri pp eādē cām: q2 ambo fiunt a vehementi caliditati. color aūt ireos fit a frigiditate vehemēti. mō nō est icōueniēs nec rōnabile ꝙ vehemēs caliditas imediate p̄cedat ⁊ disponat vehemētē friditatez. ⁊ iō dico ꝙ color qui p̄cedit ante irealē est color phisticalis q̄ fit a minori friditate q̄3 color irealis: ⁊ q2 mīor friditas rōnabil'r p̄cedit maiorē: iō ⁊c. ¶ Ulterius notādū ꝙ cā q̄re hic color sigt venenū exhaustū in potu ⁊ maxime venenū frigidū est: q2 venenū fridū h3 de sui ꝓprietate extinguē calorem inatū ⁊ disponē cū h humiditates corporis ad h vt ꝓuenī receptione caloris inati actionis: ⁊ cū vrina sit colamētū humoꝝ: iō etiā recipit colorē talē. Et op3 addere ꝙ hec sigñatio est vera supposito ꝙ talis vrina appareat in corpore qδ de se erat p̄ in bona dispōne ⁊ bone cōplexionis ⁊ ꝙ visus sit regimine ꝯueniēti. Item sigt illud venenū sumpsisse frigidū in potu vt p3 per. H. 6. de iteriorib⁹ cap. 4.° ⁊ iō Aui. nec iprobauit nec reprobauit h dictu3: q2 nō erat oīno verū: nec oīno falsum. ¶ Ulteri⁹ de eo ꝙ dicit (Et si fuerit hypostasis ⁊c.) qm̄ itelligo p hypostasi3 hic illā que appet bona p viā digōnis que est alba lenis ꝯti. equalis ⁊c. sed dūmō faciat q̄3cūq; residētiā in fundo vrinalis: q2 si appeat tūc sigt euasionē: q2 nā est fortis in expellendo sup̄fluitates ⁊ humiditates corruptas in corpore: sed si nō appeat sigt defectū virtutis expulsiue nō potentis eas expellē: ⁊ per ꝯñs mortificationē caloris inati.

Dubm 9m

¶ Sed aliqs dubitabit gñal'r vtrū color in vrina viridis possit bonū significare. Et arguit̄ ꝙ nō: q2 h Aui. nullā ponit significatione3 bonā ab vrina viridi. ¶ In oppoᵐ est Isaac in suo libro de vrinis qui dicit ꝙ vrina viridis pōt aliqñ bonū sigñare. ¶ Ad hoc dō3 ꝙ vrina viridis vtplurimū sigt malū humorē dominantē in corpore vel mortificantē calorē inatū vel resoluentē ⁊ corrūpentē mēbra: q2 fit vel ab excellēti calido vel ab excellenti frigido: dico tamē ꝙ aliquādo l3 raro significat bonu3: ⁊ hoc apparet p̄mo auctoritate Isaac 2ᵃ rōne: q2 color niger in vrina aliqñ h3 bona3 significationem: g̃ ⁊ viridis. aña infra apparebit vt ostēdet ꝙ vrina nigra aliquādo est bona per viā crisis nāe. mi. apparet: q2 viriditas est minoris malitie q̄3 nigredo cum sit semita ad nigrū: nec dicit̄ viridis esse mala significatio in vrina nisi inquantū tendit ad nigredine3: quare ⁊c. q2 tamē raro significat bonū: ideo nō curauit Auicē. ponere aliquā bonā significationē: ⁊ per hoc p3 ad rōnē.

¶ Graduū aūt coloris nigri alius est niger q̄ ad nigredinē tēdit s̄m viā coloris croci sicut est in icteritia ⁊ significat cholere rubee spissitudinē ⁊ eius adustionē ⁊ cholerā nigra3 que accidit ex cholera rubea ⁊ significat icteritiā. Et alius est qui ex fusco ꝓuenit ad nigredinem ⁊ significat cholerā nigram. Et alius niger qui ꝓuenit ex viriditate ⁊ colore indico simili ⁊ significat choleram nigram puram.

¶ Supra Aui. docuit sigñare sup vrinā rōne colorū citrini viridis ⁊ rubei. in ista pte d̄ter. de sigñatione sumpta a colorib⁹ extremis. s. a colore nigro ⁊ albo reptis in vrina. Et p̄ de sigñationib⁹ sumptis a colore nigro. Scdo ab albo. ibi (Urina aūt alba s̄m duas itētiones.) In d̄clarādo aūt de nigra facit duo. Quia p̄ distiguēdo g̃dus nigredinis ꝯfuse dicit s̄m quē modu3 ꝓuenit color niger in vrina. Scdo docet sigñare p colorē nigrū. ibi (Et ad sūmū.) ¶ Iuxta p̄ᵃᵐ partē q̄dā recte ponūt in colore nigro ita hic latitudinem sicut in alijs p̄cedētib⁹: ita ꝙ iter istos g̃dus nigredinis p̄mus gradus nō participat vera nigredine sed mixta citrinitati. Secūdus gradus participat vera nigredine: sed nō pura. Tertius g̃dus sigt verā nigredinē. ¶ Distinctio istoꝝ g̃duū sic pōt hēri: q2 in hūore cātur nigredo in vrina: aut pp adustionē solā: aut mixtionē rei. si pp adustionē h est 2ʳ: aut pp adustionē cholē nigre nālis vel mel'ie nālis: ⁊ h est color vere niger quē p̄cedit fuscus ⁊ tēdit ad nigru3: ⁊ h est secūdus g̃dus. si aūt fiat per adustionē: tūc fit color purus nō vt sit simplex: q2 in oīb⁹ istis modis est aliq̄ admixtio: s3 dr̄ purus: q2 qñ abūdat vehemēs friditas in corpore: tūc oēs hūiditates tēdūt ad nigredinē: ita ꝙ dr̄ purus q2 accedit vehemēter v̄sus aliqδ extremoꝝ. s. v̄sus friditatē sicut ell'a dr̄ pura respcū mixti isto mō: ⁊ sic est tertius g̃dus q̄ cātur ex vehemēti ꝯgelatione ꝯuertēte humores in nām mel'icā que est frigida ⁊ sicca ⁊ fit color niger.

¶ Et ad sūmu3 quidē vrina nigra significat: aut vehemens incēdiū: aut forte frigus: aut mortē: aut caloris naturalis superationem: aut crisim ⁊ expulsionem nature qua ipsa cholere nigre expellit superfluitates.

¶ In pte ista Aui. docet sigñare p colorē nigrū vrine. Prio ostēdit sigta coloris in gñali. Scdo in spāli. ibi (Q2 si nō ita vrina fuerit.) Pria in duas. Quia p̄ p̄mittit sigtiones coloris nigri in gñali. Secūdo docet distinguē iter eos. ibi (Q2 aūt ex incendio.)

Dubm 10m

¶ Sed tu dices vr̄ ꝙ Aui. fit sup̄flu⁹: q2 Gal'. in p̄ de crisi ca. 12. solū ponit duas sigtiones ei⁹: q2 dicit ꝙ vrina nigra vel sigt vehemēs incēdiū vl' vehemēs frigus. Itē in q̄ differt forte frig⁹ ⁊ superatio caloris inati ista nō videnī differre. Dōm ꝙ vrina nigra sigt hec oīa: pp qδ notādū ꝙ nigredo vel cātur ab alteratiōe maiori q̄3 ab admixtione: q2 ab vtraq; cātur vel ecōuerso. si pp p̄mixtionē: tūc sigt expulsione3 nāe crisis. si p alteratione ⁊ h 2ʳ. aut pp adustionē: ⁊ tūc sigt vehemēs incēdiū: aut pp ifrigidationē: ⁊ h 2ʳ. aut pp dominiū fride q̄litatis in corpore que ꝯuertit humiditates corporis ad nām melācholicā: ⁊ tūc sigt forte frigus. aut ꝓuenit ab extinctione caloris inati: ⁊ h appet in illis in q̄bus calor nālis est superatus. Tūc ad rōnē dico ꝙ. G. solū fecit mentionē de nigredine que fit per viā alterationis: ⁊ h q2 h fit 2ʳ vel a calido vel a frido: ideo ponit solū duas: ⁊ sub illa que est a frigido cōprehēdit superationē caloris nālis: ita ꝙ Aui. voluit magis distincte loqui.

¶ Qδ aūt ex incendio est cognoscit̄ qm̄ illic est fortis ardor ⁊ ante ipsam fuit vrina citrina vel rubea ⁊ hypostasis est diuulsa ⁊ ineq̄lis ⁊ incontinua: ⁊ nō est vehemēs nigredinis: imo trahit ad colorē croci ⁊ citrinitate3: aut ad fuscitatē: ⁊ si ad citrinitatē trahit significat multā icteritiā. Uerūtñ qδ ex friditate fit cognoscitur vt ante ipsam hēat̄ vrina que ad viriditatē trahat aut liuiditatē ⁊ est sedimē paucū iunctū: ac si eēt siccū ⁊ nigredo in ipsa est purior. Et est etiā cū iter duas cōplexiones differētia notatur: quoniā quādo cū vrina nigra fortis odor fuerit significabit caliditatē: ⁊ cu3 fuerit cū ea odoris priuatio aut fortitudinis ei⁹ debilitas significabit frigiditatem. Cu3 eni3 natura valde fuerit superata odor non erit in vrina.

¶ In ista parte docet distinguē iter significationē coloris nigri apparētis in vrina. Primo oñdit q̄d significet qñ ꝓuenit ex incēdio. Scdo ponit signū distinctiuū qñ ꝓuenit a forti frigore. ibi (Uerūtamē qδ ex frigiditate.) Tertio docet distinguere vrinā qñ ꝓuenit a mortificatione caloris. ibi (Illud aūt qδ ex casu.) Quarto qñ vrina est nigra sigt crisim nāe. ibi (Et illud quidē accidit.)

¶ Illud autem quod ex casu caloris accidit innati cognoscitur propterea ꝙ ipsu3 sequitur fortitudinis casus ⁊ eius dissolutio.

¶ In ista parte ponit signum distinctionū quando vrina nigra accidit a mortificatione caloris ⁊c.

¶ Et illud quidem qδ accidit s̄m modu3 purgationis ⁊ crisis cognoscit̄ sicut qδ accidit in fine quartanaru3: ⁊ cū splenis egritudines resoluūtur ⁊ dolores dorsi ⁊ matricis ⁊ febres melācholice ⁊ nocumēta que ex mēstruoꝝ accidūt retētione: ⁊ retētio eius qδ ex sanguine fluere solebat per anū ⁊ precipue cum natura ⁊ ars in prouocādo iuuant: ⁊ sicut accidit mulierib⁹ quaru3 menstrua retinent̄ ⁊ nō retinet natura sanguinis sup̄fluitatem: ꝓpterea ꝙ ante ipsam p̄cessit vrina indigesta aq̄sa: ⁊ ꝓpterea ꝙ post ipsam adueniet corpori alleuiatio: ⁊ erit ipsius quātitas maxima copiosa.

¶ Hic Auicen. ponit signum distinctiuum per quod cognoscimus quando vrina nigra crisim nature significat ⁊c.

¶ Qδ si non ita vrina fuerit nigra signum erit malum ⁊ precipue in acutis egritudinib⁹ ⁊ quāto plus si eius quantitas fuerit pauca: quoniam ex sua paucitate est sciendum ꝙ humorem iam destruxit adustio: ⁊ quāto magis fuerit grossa erit deterius: ⁊ quanto magis fuerit tenuis erit minoris malitie.

¶ In ista parte Aui. ostēdit in spāli significata coloris nigri apparentis in vrina ⁊ dicit ꝙ si nō fuerit ita. s. ꝙ non eueniat per viam

crisis:qꝛ nõ hꝫ illas q̄tuoꝛ ꝯditiones nũc dictas.s.ꝙ euacuet͛ ille hũoꝛ melic⁹:⁊ ꝙ ꝓcedat ipsaꝫ vꝛina idigesta aquosa:3° post talẽ vꝛinaꝫ sequat͛ alleuiatio:4° ꝙ veniat in q̄ꝫtitate magna ⁊ copiosa ⁊ veniat vꝛina nigra cũ istis ꝯditionib⁹:quas nũc dicit:⁊ tũc est signuꝫ malũ:qꝛ sig̃t ꝙ nõ est nigra ex bonitate potẽtie virtut̄ mũdificãtis coꝛp⁹ per viã crisis:sed sig̃t ꝙ accidit talis vꝛina:aut ꝓp adustionẽ ꝯsumentẽ ⁊ cõburentẽ hũoꝛes vel ꝓp friditatẽ moꝛtificãtẽ caloꝛẽ ĩnatũ. ⁋ Addit aũt (⁊ ꝑcipue in acut̄:) qꝛ acute sunt mag̃ periculose q̄ꝫ chꝛonice:⁊ iõ talis vꝛĩa in acut̄ ẽ mag̃ verẽda. ⁋ Subdit vlteri⁹ ꝙ q̄ꝫto eius q̄ꝫtitas est paucioꝛ ⁊ grossioꝛ tãto peioꝛẽ hꝫ sigñationẽ:sed q̄ꝫto mag̃ est tenuis tãto erit mioꝛis malitie. ⁋ Cã aũt oĩum istoꝝ est:qꝛ h̄ vꝛina appet ꝑ oppoᵐ ei⁹ qδ appet in mundificatiõe nãe in crisi:qꝛ deficiunt iste cõditiones ꝑdicte:ꝫ dꝫ ꝯrio mõ se habere illi:⁊ iõ sicut in illa nigra que erat per viã crisis q̄ꝫto erat in q̄ꝫtitate maioꝛi ⁊ in grossioꝛi sb̃a tãto erat melioꝛ si ipsam ꝑcedebat vꝛina subtilis ⁊ aquosa:ita in ista per oppositũ q̄ꝫto est mioꝛis q̄ꝫtitat̄ ⁊ grossioꝛis subẽ tãto est peioꝛ:qꝛ ex quo est pauca sig̃t ꝙ tãta est adustio in coꝛpoꝛe ꝙ ipsa cõsumit humoꝛes ⁊ sup̄fluitates coꝛpoꝛis:qñ aũt grossa sig̃t ꝙ adustio ꝯsumit humiditates humoꝝ ⁊ superfluitatũ ⁊ reliquit subãm grossam ⁊ terrestrẽ. ⁋ Et aduertendũ ꝙ lꝫ solũ exprimat de adustione talis vehemẽs frigiditas põt minoꝛare vꝛinã nigrã ⁊ in q̄ꝫto extinguendo caloꝛeꝫ nãlẽ ne disgreget aquositatẽ ab humoꝛib⁹ ⁊ hu. ingrossare ⁊ reducere ad nãm terrestrẽ:ita ꝙ erit vꝛina nigra pauca grossa:tñ ꝯdit intelligere per eius oppositũ:⁊ addit ꝙ si fuerit mag̃ tenuis sig̃t minoꝛẽ malitiã ꝓpter cãm oppositã grossitiei ⁊c̃.

⁋ Et est quidem cum accidit vt vꝛina nigra aut rubea obscura mingat͛ pꝛopter vini potionẽ qδ huius hꝫ coloꝛẽ cuꝫ nullo mõ nã aliq̄d in eo opata fuerit ⁊ exierit ẜm suã dispositionẽ:sed in hoc nõ est timoꝛ.

⁋ Hic Aui. ꝯhit vꝛinã nigrã ad aliã dispõnẽ sumptã a cã exterioꝛi.

Dubm 11m ⁋ Sed tu queres q̄lis dispõ est ista in q̄ appet vꝛina similis in sub̃a ⁊ coloꝛe ꝑus assumpto. Dõm ꝙ sicut appet. 6. de ĩterioꝛib⁹. cap̄. 2. per. G. talis passio est que dr̃ diabetes que fit ꝓp vehemẽtiã v̄tut̄ attractiue renũ ⁊ ꝓp defectũ ꝯtentiue ipsoꝝ:ita ꝙ attrahũt vinũ ab epate ⁊ stõcho anteq̄ꝫ sit digestũ ⁊ alteratũ ⁊ ipm̄ statim expellunt sicut accidit lienteria in stõcho ⁊ in intestinis:qꝛ ꝓpter defectũ ꝯtentiue stõchi ⁊ foꝛtitudinẽ expulsiue eius statiꝫ cũ ingredit͛ cibus nõ põt penetrare ad epar ꝓpter eius grossitiem expellit ad intestina ⁊ egredit͛ in eadẽ q̄litate ⁊ coloꝛe sicut erat pꝛius.

Dubm 12m ⁋ Sed tu dices de hoc qδ dicit in fine ꝑtis:sꝫ in hoc non est timoꝛ:qꝛ sig̃t vltimã debilitatẽ digestiue:sed vltima debilitas digestiue est pessimũ signũ in acutis ⁊ valde timoꝛosum:qꝛ sicut appet per G. in. 8. de inge. ⁊ ẽt in. 9. ca. 9. in fe. nõ multũ egemus virtute pulsatili:sed digestiua maxime. ⁋ Dõm sine dubio ꝙ in tali dispõne est timoꝛ:qꝛ sig̃t vltimã debilitatẽ digestiue de qua est multũ timendũ in acutis. ⁊ rõ huius est:qꝛ sig̃t pessimã mãm in coꝛpoꝛe dominantẽ que digestiuã epatis destruxit:vel ꝓpter eius adustionẽ vl' ꝓpter extinctionem nãlis calidi:qꝛ ex istis duobus destruit͛ caloꝛ innatus ⁊ eius operatio que est digestio:tamen per hoc Auicẽ. nõ vult excludere quin sit timoꝛ in locis digestionis qui sit in toto:sꝫ vult dicere ꝙ non est timoꝛ quantum ad loca mingendi.

⁋ Et est cum bone crisis significatio existit ⁊ in acutis egritudinibus:sicut si eger ea tenueꝫ minxerit ⁊ fuerit in ea suspensio in partibus diuersis:multotiens eni significat sonitũ capitis ⁊ vigilias ⁊ surditatẽ ⁊ desipiẽtiam:⁊ pꝛecipue si paulatim eã minxerit ⁊ in longo tẽpoꝛe fuerit suspensa ⁊ fuerit eius odoꝛ acutus ⁊ fuerit cũ febꝛibus:quoniã tunc vehementem significabit capitis sonitum ⁊ desipientiaꝫ. sed quando affuerit ibi insomnietas ⁊ surditas ⁊ desipiẽtia ⁊ sonit⁹ capitis significabit sanguinis fluxũ ex naribus.

⁋ In ista parte contrahit vꝛinã nigrã ad aliam dispositionem.

Dubm 13m ⁋ Sed circa hãc partẽ:qꝛ hic ponit Aui. ꝙ vꝛina nigra est bonum signũ in acut̄:sed h̄ vr̃ falsuꝫ. ꝓ auctoꝛi. Isaac qui ponit directe ꝙ vꝛina h̄ que hꝫ ꝯditiones istas hic positas. s. ꝙ assit nigra tenuis ⁊ hẽat hypostasim suspẽsaꝫ magnã ⁊ si sit in modica q̄ꝫtitate ꝙ talis sig̃t ꝑditioneꝫ. ⁋ Preterea h̄ arguit͛ rõne:qꝛ illa vꝛina est mala in acut̄ que sig̃t ĩdigestionẽ ⁊ defectũ virtut̄:sed vꝛina nigra hñs istas ꝯditiones est hmõi:iõ ⁊c̃. ma. ꝑꝫ:qꝛ defect⁹ virtut̄ ⁊ ĩdigestio in acut̄ sunt signa pessima. mi. appet:qꝛ tenuitas vꝛine est cõditio indigestionis eius:eo ꝙ digestio ꝓcedit inspissando vel ingrossando. ⁋ Itẽ nebula suspensa ⁊ ꝑcipue magna est signũ indigestionis vt appet in. 1. de crisi. ca. 12. ⁋ Itẽ ex eo ꝙ ẽ pauca sig̃t debilitatẽ v̄tut̄ nõ potẽt̄ multũ expellẽ:ꝫ ⁊c̃. ⁋ In oppoᵐ ẽ hic Aui. ⁋ Ad huius euidẽtiã ẽ notãdũ ꝓp expõnẽ lr̃e ꝙ vꝛĩa nigra solũ 2r iuenit͛ ẽẽ bonũ signũ diuersimode tñ:ita ꝙ in vna ꝯditiõe põt ẽẽ bonũ signũ ⁊ bona cã:in alia aũt est bonũ signũ nõ aũt bona cã:tñ vꝛina nigra de se sub̃alr ꝓtendit dñiuꝫ male q̄litat̄:⁊ iõ de se semꝑ sig̃t malũ:tñ aliqñ ꝑ accñs sig̃t bonũ:qꝛ sig̃t nãm euãre coꝛp⁹ a reb⁹ pessime q̄litat̄:⁊ h̄ est in crisi nãe:⁊ qꝛ euõ ꝑ crisim si dꝫ ẽẽ laudabilis dꝫ ẽẽ in multa q̄ꝫtitate ⁊ grossa:tũc si sit talis ⁊ eã ꝑcessit vꝛina subtilis ⁊ aquosa est signũ bonũ ⁊ cã bona:qꝛ ex quo euãt͛ mã nociua ꝑ eaꝫ ꝯsequit͛ alleuiatio postea est cã bona ⁊ signũ bonuꝫ. ⁊ lꝫ dixerit ꝙ eã dꝫ ꝑcedẽ vꝛina indigesta:tñ ĩtelligit ꝙ dꝫ post ĩdigestũ apparẽ digestũ:⁊ postea nigra in q̄ꝫtitate multa. aliqñ aũt ẽ ꝙ nã nõ euãt mãm moꝛbi ꝑ viã vꝛine:sed deriuat eã ad aliq̄ꝫ partẽ:ita ꝙ aliqñ est mã subtilis calida:tũc euãt ꝑ partẽ supioꝛẽ:⁊ qñ ita est tũc debẽt apparẽ signa rapt⁹ mãe ad supioꝛa que hic ponit Aui. s. sonit⁹ capit̄:vigilie:surditas ⁊ desipiẽtia ⁊c̃. ⁋ Et cã q̄re tũc appet vꝛina modica in q̄ꝫto est:qꝛ qñ nã euãt mãm ꝑ vnã parteꝫ reminoꝛat͛ in parte opposita. si ꝫ ĩtẽdit euãre per supioꝛa opꝫ vt sup̄fluitates q̄ per ĩferioꝛa debẽt euãri minoꝛent͛. Itẽ dꝫ appere subtilis:qꝛ sig̃t raptũ mãe ad ꝑtẽ supioꝛẽ per quã ꝓp sui subtilitatẽ petit sursum ⁊ sic sig̃t fluxũ sanguis nariuꝫ. qñ ꝫ vꝛina appet subtilis ⁊ modica ⁊ eã ꝑcessit digesta vꝛĩa ⁊ appet sonit⁹ capit̄ ⁊c̃. est sigñatio bona:hoc ꝫ mõ est hec vꝛina nigra solũ bona sigñatio. ꝓ aũt bona est significatio ⁊ cã. ⁋ Ad auctoꝛitatẽ Isaac dõm ꝙ Isaac loq̄t͛ de hac vꝛina qñ ipsa appet cũ signis moꝛt̄. Aui. aũt loq̄t͛ qñ ipa appet cũ signis sigñantib⁹ raptũ mãe ad partẽ aliã:q̄re nõ vꝫ. ⁋ Ad rõnẽ dicendũ ꝙ ista signa sunt mala qñ nã deberet expellere ꝑ viã vꝛine:tñ nõ sunt mala sed bona qñ deriuat mãm ad superioꝛa vt dcm̃ ẽ.

⁋ Et est etiam cũ existit causa lapidis in rene. Ruffus inquit vꝛina nigra bona est in egritudinib⁹ renũ ⁊ egritudinib⁹ lapidis que ex humoꝛib⁹ ꝓueniunt grossis et est significatio moꝛtalis in egritudinib⁹ acutis:dixit ẽt ꝙ vꝛina nigra est mala in egritudinib⁹ renum ⁊ vesice cũ vehemens ardoꝛ ibi adest. ꝯsidera ergo alia signa.

⁋ In parte ista contrahit vꝛinã nigrã ad aliam dispositionem.

Dubm 14m ⁋ Sed statim tu dices:vr̃ ꝙ Ruffus ꝯdicat sibiipsi:qꝛ qñq̄ꝫ dicit ꝙ vꝛina nigra est bona in egritudinib⁹ renũ postea dicit ꝙ est mala in egritudinib⁹ renũ ⁊ vesice:q̄re ⁊c̃. Dõꝫ ꝓp qδ notãdũ ꝙ põt apparere nigra in egritudĩe renũ ⁊ lapidis qñ mã lapidis mũdificat͛ ꝑ vias vꝛĩe ⁊ miscet͛ cũ vꝛĩa:qꝛ mã lapidis cũ sit grossa recipit adustionẽ ⁊ ꝯnigrat͛. Alio mõ põt appere nigra in egritudine renũ nõ ꝓp adustionẽ mãe nigre:sꝫ ꝓp vehemẽtẽ caliditatẽ adurẽtẽ humiditatẽ ⁊ sup̄fluitates veniẽtes ad eos. Tertio mõ põt talis vꝛĩa apparẽ nigra ꝓp excoꝛiationẽ viaꝝ vꝛĩe q̄ egredit͛ san. ⁊ colat⁹ effundit͛ niger:⁊ iõ mixt⁹ cũ vꝛĩa fac̃ ipaꝫ nigrã. tũc dico ꝙ nigredo apparẽs ꝓ mõ in vꝛĩa ẽ bonũ signũ ⁊ bona cã qñ ẽ multa ĩ q̄ꝫto cũ cõditionib⁹ supꝛadict̄:qꝛ sig̃t mũdificationẽ ꝑ viã crisis:⁊ h̄ mõ loq̄tur qñ dicit ꝙ est bona:sed qñ dicit ꝙ est sigñatio mala loquit͛ 2° ⁊ 3° mõ:qꝛ sig̃t vehementẽ adustioneꝫ esse in coꝛpoꝛe vel excoꝛiationẽ:⁊ tũc est pauca in q̄ꝫto:⁊ qꝛ hec significatio poterat ẽẽ bona vel mala vt visum est:iõ dixit Aui. in lr̃a:ꝯsidera ꝫ alia signa.

⁋ Vrina nigra in senibus non est bona pꝛopter illud quod scis:neq̄ꝫ venit in eis nisi ex coꝛruptiõe mala:⁊ similiter in mulieribus.

⁋ In parte ista contrahit vꝛinam nigram ad aliã dispositionem.

Dubm 15m ⁋ Sed tu dices:ĩmo vr̃ ꝙ hec vꝛĩa sit bona in senib⁹:qꝛ in senibus multiplicant͛ hũoꝛes melici q̄ sũt nigri:q̄ si ꝑmisceant͛ cũ vꝛina faciũt ipaꝫ nigrã. Itẽ vr̃ bona in mulierib⁹. Et qδ supius dixit in ꝑcedẽti colũna ꝙ mulieres aliqñ purgant͛ per vꝛinã a mã melica mẽstruoꝝ ꝑ viã crisis:ꝫ tũc saltẽ est bona. Dõm ꝙ vꝛina nigra põt 2r appere in mulierib⁹ ⁊ senib⁹:aut ꝑ viã mũdificationis:⁊ h̄ mõ est sig̃tio bona qñ fit cũ alijs ꝯditionib⁹ supꝛadict̄:aut ꝑ viã adustionis fit:⁊ tũc in eis est pessima. ei⁹ est rõ:qꝛ sicut appet in cõmẽ. s. ⁊ sequẽtibus ꝑmi ꝓno. q̄ꝫto in aliq̄ fit maioꝛ remotio a dispõne nãli tãto est peius. mõ cũ senes ⁊ mulieres sint nãliter fride cõplexionis:ideo qñ fit in eis vꝛina nigra a superflua adustione sig̃t ꝙ ipa est maxime remota a dispõne nãli:q̄re in eis est pessima. Et per h̄ patet ad rõnes oppositũ. qδ dicit in lr̃a est planũ.

⁋ Vrina nigra post laboꝛem significat spasmum. Ad summũ v̄o vꝛina nigra in pꝛicipio febꝛiũ est pernitiosa:⁊ similiter in earum fine quando non cum ea fuerit

alleuiatio: neq3 significauerit crisim.

¶ Hic ɔ̃bit vrinã nigrã ad aliã dispõnẽ. ¶ Sed tu dices cũ spasm⁹ sit 2ˣ. s. de inanitione ⁊ repletione quẽ spasmũ sigt hec vrina post laborẽ. Dõm ꝙ hec vrina põt signãre spasmuz de inanitione ⁊ repletione: q2 vĺr hec vrina sigt vehemẽtẽ caliditatẽ esse accensam ꝑpter exercitiũ adurẽs hũores. aut ĝ talis caliditas iuenit corp⁹ inanitũ ⁊ vacuũ: ⁊ tũc ɔ̃sumẽs humiditatẽ neruoꝝ causat spasmũ de inanitione. si aũt iueniat corp⁹ repletũ: tunc dissoluendo humiditates facit eas fluere ⁊ ipsos replendo causat spasmũ de repletione: ⁊ hoc est per accidẽs mag̃. Et videre ꝙ nõ est mirũ si vrina nigra sigt spasmum: q2 vrina nigra simul colori eruginis eris sigt spasmũ vt sup̃ habitũ est: ĝ multo fortius nigra: que sigt terminũ adustiõis: viridis v̊o viã ad nigredinẽ ⁊ vltimã adustionẽ: q̃re ⁊c̃.

¶ Urina autez alba ꝭm duas intentiones est scienda. Una earum est cũ ipsa est tenuis translucens: quoniã vulgus q̃d translucens est albũ vocat: sicut est vitruz q̃d est clarũ ⁊ crystallum claraz vocat albã. Et altera est que pro certo est alba cuius color est disgregatiu⁹ visus sicut lac ⁊ pergamenũ: ⁊ ista quidez nõ trãslucet vt visus in ipsa penetret: translucentia enim pro certo non est nisi omnium colorum priuatio.

¶ Postq̃ Aui. docuit signãre ꝑ vnũ extremũ colorẽ vrine. s. per nigrũ: in ista ꝑte docet signãre ꝑ albũ colorẽ absolute ⁊ nõ vt cõparaẗ ad alios colores. Scd̃o vt cõparaẗ ad alios colores. ibi (Scito aũt ꝙ pole est.) Pria in duas. Quia p̊ distĩguit de colore albo absolute reperto in vrina. Scd̃o docet per illos colores significare. ibi (Albũ igiẗ.) ¶ Juxta primã partẽ est intelligendum ꝙ vulgus abusiue recipit albũ. nã nullũ trãslucens colоratũ est: sed est absq3 colore: qm̃ color ꝭm Aristo. in 2° de aĩa tex. cõmẽ. 67. ⁊ de sensu et sensato est extremitas perspicui terminati. trãslucens aũt terminatũ nõ est: ⁊ ꝑpter hoc talis vrina translucens nõ est alba.

¶ Album igitur ꝭm intentionem translucentis significat frigiditatẽ omnino ⁊ est auferẽs digestionis fiduciam: ⁊ si cũ grossitudine fuerit significabit flegma.

¶ In ꝑte ista docet per istos colores albos sigre. Et diuidiẗ ꝑs ista in duas. Quia p̊ docet sigre per colorẽ albũ q̄ nõ est vere alb⁹: sed trãslucẽs. Scd̃o per illũ q̄ est vere alb⁹. ibi (Sed alba pro certo.)

Dub^m 16^m ¶ Sed circa p̊^am partẽ aliqs diceret nõ videẗ ꝙ vrina alba trãslucens significet oĩno friditatẽ: q2 illud q̃d sigt frenesim sigt caliditatẽ: sed hec vrina est hmõi: ĝ ⁊c̃. ma. p3: q2 frenesis est apostema calidũ cerebri. mi. appet ꝑ illũ afoꝛ. 72. 4ᵉ ꝑti. Quib⁹ vrine limpide. ¶ Itẽ videẗ male dicẽ ꝙ talis vrĩa est auferẽs fiduciã digõnis: q2 vbicũq3 nõ ɔ̃fidiẗ de digõne nec ẽt de salute. si ĝ aufert fiduciaz digõnis: ĝ ẽt ⁊ salutꝫ: ĝ talis vrĩa semꝑ erit mortalis q̃d falsuz est: q2. G. dicit p̊ de crisi. ca. 12. ꝙ põt digeri ⁊ reduci ad benignũ. Dõm ꝙ color alb⁹ trãslucẽs in vrina si sit cũ tenuitate sub̃e sigt friditatez: cuius rõ est: q2 talis vrina est illa que vere similaẗ colori ⁊ sb̃e aque clare: ⁊ q2 nullã h3 tincturã: aut modicã sigt ꝑuationẽ caloꝛ ⁊ san. ⁊ eo q2 ab his tingiẗ vrina: ⁊ cũ ꝑuatio calidi sit positio frigidoꝝ: iõ talis vrina sigt friditatẽ. Itẽ talis vrina sigt ꝑuationẽ digestionis 2ˣ: tũ q2 sigt ꝑuationẽ calidi vt dcm̃ est ⁊ digestio ꝑcedit a calido: tuz ẽt q2 digestio fit cuz permixtione. hec aũt nõ h3 alicui⁹ hu. admixtionẽ de qua sit curãdũ: sed est sicut aq̃ simplex: q̃re ⁊c̃. ¶ Sed aduertẽdũ ꝑꝑ dissolutionẽ rõnũ ꝙ qñ dicit Aui. ꝙ hec vrina sigt frigiditatẽ in locis vrinalib⁹. Cã aũt q2 talis vrina apparet in freneſi est: q2 cũ color vrine causeẗ ex admixtiõe cholere ⁊ san. ⁊ ex actione caloris: calor aũt ⁊ sanguis ⁊ cholera rapiũt sursum ad cerebrũ: ideo vrina priuata colore remanet in sub̃a ⁊ colore similis aque. ¶ Ad 2^m dõm ꝙ nõ ĩtelligit ꝙ fiducia vera digõnis totaliter auferaẗ sicut tu arguis: sed vult dicẽ ꝙ sigt mãm nõ digeri in breui tẽpore cũ ipsa sit valde indigesta.

Dub^m 17^m ¶ Ulterius quereret aliqs cuiusmodi fiducia est illa quaz h̃ vrina significat qñ est cũ grossitie sub̃e cũ h̃ nõ definiat. Dico ꝙ qñ est sic alba cum grossa sub̃a nõ põt esse nisi ex ꝑmixtione flegmatis: q2 si esset ex ꝑmixtiõe alioꝝ humoꝝ eẽt vel ru. vĺ citrina vel nigra ⁊c̃. sed q2 est ꝑuia ⁊ trãsparẽs op3 ꝙ sit admixta flegmati cũ de se nõ sit grosse sub̃e nisi alicui alteri rei admisceaẗ aqueitas vrinalis: ⁊ dico ꝙ est flegma subtile aquosuz: q̃d qdẽ flegma: l3 respcũ alioꝝ humoꝝ sit subtile: est tñ grossum respectu aquositatis vrinalis.

¶ Sed alba pro certo non erit nisi cum grossitudine.

¶ Hic docet significare per colorẽ vrine q̄ est vere alb⁹. Et p̊ docet significare absolute. Scd̃o ɔ̃trahendo ad spãles dispõnes. ibi (Et cũ in oĩb⁹ horis.) Prima in duas. Nã ꝑmo ostẽdit cuiusmodi sb̃a h̃ vrina est. Scd̃o ponit eius significata. ibi (Et eius quidem.)

Dub^m 18^m ¶ S3 tu dices nõ vꝫ ꝙ vrina vere alba semꝑ sit cũ grossitie sb̃e iuncta: q2 vrina trãslucẽs alba põt ɔ̃iũgi cũ alba grossa ⁊ subtili: ĝ vere alba simili mõ. ¶ Itẽ q2 dicet statĩ ꝙ q̃dã vrĩa vere alba cui⁹ albedo est similis albedini que est in fungo põt ɔ̃iũgi cũ tenuitate: ĝ ɔ̃dicit sibi hic ⁊ ibi. ¶ Dõm ꝙ si vrina sit vere alba: o3 ꝙ ip̃a sit cũ aliq̃ grossitie: cui⁹ rõ est: q2 v̊a albedo nõ est nisi in corꝑe flatico ⁊ grosso: q2 color nõ est aliõ nisi ꝑspicui termĩati ꝑ opacũ terrestre vt p3 ꝑ ph̃m in libro de sensu ⁊ sensato: cũ ĝ aq̊sitas vrinalis nõ sit de se ɔ̃termĩata ⁊ ꝑspicua nõ põt eẽ vere colorata nisi admisceaẗ alicui hũori q̄ est corp⁹ terminatũ: ⁊ q2 ĩter hũores solũ flegma est albũ: op3 si vrina d3 eẽ alba op3 ꝙ flegmati admisceaẗ. Et q̃d dicit hic Aui. ꝙ vere alba nõ est nisi cũ grossitudine verũ est respcũ sb̃e trãslucentis que est cũ sub̃a subtili: tñ in se postea põt diuersificari ꝭm mag̃ grossum ⁊ minus grossum sicut alie: ⁊ ita loquiẗ inferius. ¶ Ad rõnes. Ad ꝑmã nõ est simile ꝑꝑ cãm dictã. ¶ Ad 2^m dicendũ ꝙ ibi accipit tenuitatẽ nõ simpĺr: sed pro minori grossitie.

¶ Et eius qdez alia est cuius albedo est mucilaginosa ⁊ significat multitudinẽ flegmatꝭ ⁊ humoris crudi. Et alia est cui⁹ albedo est vnctuosa: ⁊ sigñat adipis liquefactionẽ. Et alia est cui⁹ albedo est similis albule: ⁊ significat flegmatꝭ liq̃factionez que accidit aut accidet. Et alia est cuius albedo est similis albedini que est in fungo cũ tenuitate ⁊ sanie ⁊ sigñat exituras vlcerosas in ĩstrumẽtis vrine: ⁊ si absq3 sanie fuerit erit ꝑꝑ superationẽ mãe multe crude nõ mature. Et est cũ est cuz lapide vesice. Et est alia que ſpmati similaẗ que cũ flegmaticoꝝ apostematũ adest crisis ⁊ laxitas iterioꝝ ⁊ egritudinũ que ex flegmate accidũt vitreo. Cũ v̊o vrina spermatis similis existit ⁊ nõ est ꝭm modũ crisis est ꝑpter apostemata flegmatica: imo cũ in primis ꝑuenerit ꝑnosticabiẗ apoplexiã aut paralysim.

¶ In ista ꝑte docet sigre ꝑ vrinã vere albã. Et posset diuidi ĩ qnq3 ꝑtes sic̃ qnq3 ponit ei⁹ sigta. ꝑtes patẽt. 2ᵃ ibi icipit (Et alia est cuius albedo.) 3ᵃ ibi (Et alia est cui⁹ albedo est similis albumini.) 4ᵃ ibi (Et alia est cuius albedo est similis albedini que est in fungo.) 5ᵃ ibi (Et alia est que ſpmati.) Sed nõ ẽvis: legaнẗ oẽs ꝑtes simul.

Dub^m 19^m ¶ Cũ dicit sigbit adipis liquefactionem. Sed tu dices nõ vꝫ ꝙ hec vrina significet adipis liquefactionẽ in toto: q2 vnctuositas cũ sit lenis ⁊ aerea in vrina suꝑnatat: ĝ nõ appebit tota alba. ¶ S3 nota ꝙ 2ˣ est adeps: nouus ⁊ est hic alb⁹: alius est antiqu⁹ ⁊ est hic declinãs ad citrinitatẽ vt dicit. G. in cõmẽ. 28. ꝑno. ⁊. 21. qñ ĝ alb⁹ liquesit: tunc l3 q̃tũ est de se suꝑnatet in vrina: tñ q2 misceẗ cũ aliq̃ flegmate viscoso q̃d qdez flegma misceẗ cũ tota sb̃a vrine: iõ ẽt ⁊ adeps liquefactus misceẗ cuz tota vrina: ĝ ⁊c̃. ¶ Dicit vlterius ⁊ significat vlcerosas exituras in instrumẽtis vrine: q2 exquo apparet cũ sanie ⁊ sanies nõ egrediaẗ nisi facta alteratione prius: ideo quãdo sanies misceẗ cũ vrina ⁊ ipsam facit albã significat vlcerationez in locis vrine. ⁊ si illa sanies sit valde permixta sub̃e vrine signũ est ꝙ venit de locis remotis: sed si sit parũ mixta significat ꝙ vlceratio est in locis ꝑpinquis. si aũt sit vlceratio in virga: tũc p̃ ipellit sanies q̃ȝ vrina vt p3. 6. de interiorib⁹ cap̃. 3°. q2 talis albedo nõ est pura: sed cũ quadã liuiditate: ⁊ q̃to mẽbra sũt remotiora a fonte caloris tãto eoꝝ digestio est mag̃ diminuta cũ hec mẽbra sint remota a corde: iõ nõ põt eoꝝ sanies ꝑfecte dealbari ⁊ digeri. ⁊ q2 ibi est debilitas caloris: iõ tendit ad liuiditatẽ ⁊c̃.

¶ Et cum in omnibus horis febris alba superuenerit vrina cito in quartanã conuerteretur.

¶ Postq̃ Aui. docuit signãre ꝑ colorẽ apparentẽ in vrina absolute hic docet signãre ꝑ colorẽ vere albũ ɔ̃hẽdo ip̃m ad determinatas dispõnes ⁊. 6. facit sicut ad. 6. ɔ̃bit dispõnes. 2ᵃ ibi (Et plũbina qdẽ.) 3ᵃ ibi (Et lactea.) 4ᵃ ibi (Albedo p̃terea.) 5ᵃ ibi (Et cũ vrina in sanitate.) 6ᵃ ibi (Et albule similis.)

Du^m 20^m ¶ Sed aliquis diceret videtur ꝙ hoc q̃d dicit sit falsuz. s. ꝙ vrina existens alba in omnibus horis significat ꝙ feb. cito conuerteretur in quartanam. nam feb. quartana fit ex humore melancholico. si ergo hec vrina debet significare suꝑ cõuersionẽ talis fe. ad quartanã d3 esse talis coloris qualis est mã quartane que est nigra cuz fiat ex hu. meĺico: s3 color alb⁹ nõ est similis in colore: ĝ nõ significabit ɔ̃uersionẽ in q̃rtanã: sed in quotidianã. ¶ Preterea vrina alba q̃tũ est de se significat hũorẽ cruduz. humor aũt crudus est de

genere flegmatis: ĝ vrina alba significat de se dñium flegmatis in corpe: sꝫ ex hũore flatico nõ fit fe. qrtana sꝫ qtidiana: qre ꝛc. ꝛ ꝯfir mat: q2 plures ꝑdictoꝝ vrine modoꝝ albe vt visuꝫ est sigñant dominiũ alicui⁹ flat; vel aquei subtilis vel grossi vel crudi mucilaginosi. ex his aũt nõ fit qrtana: qre ꝛc. ⁋ Dõm ꝙ qñ in oib⁹ hor; feb. appuerit vrina alba sigt ꝙ fe. illa cito ꝯuertet in qrtanã. ℭ Ad cuius dicti euidẽtiã est notãdũ ꝙ h est verũ in oib⁹ horis feb. chronice: ꝛ dico chronice: q2 si talis vrina apperet in acut; sigret idigõnẽ ꝛ humoꝝ maximã cruditatẽ q ad h vt digerant idigẽt tpe lõgo in sui digõne rõne cruditat; mãe febris: sꝫ rõne acuitat; morbi nã nõ põt lõgo tpe sustinẽ morbũ acutũ pp ei⁹ maximã malitiã ex quoꝝ repugnatiõe accidit cito mors. ℭ Scdõ notãdũ ad itellectũ dicti Aui. ꝙ hec q dic (In oib⁹ hor; febr;.) dꝫ exponi lõgo tpe appet alba ꝛ nõ dꝫ exponi in oib⁹ morbi tẽporib⁹. s. q ad pñ^m augmẽtũ statũ ꝛ ꝺcliationẽ: q2 distiguẽdo tpa isto mõ qtũ ad alteratiõnẽ mãe in statu ꝛ ꝺclinatiõe nõ põt talis vria appere cũ sigñet maximã idigestionẽ ꝛ mã sit tũc digesta: sꝫ itelligit ꝙ appeat alba in multis hor; feb. chronice. i. qñ ꝑseuerat alba in eadẽ dispõne mult; dieb⁹: ita ꝙ nullã sigñet actionẽ vere in mãm: sigt ꝙ mã est grossa facta ꝛ cõpacta ꝙ nullã recipit digõnẽ: q2 digõ igrossando ꝑcedit ꝛ pmiscẽdo. cũ ĝ nihil ex ea pmisceat cũ vrina remanet dura ꝛ grossa: ꝛ iõ in ꝑcessu tpis ꝑ exiccationẽ ei⁹ ꝛ adustionẽ ꝯuertit in nãm melãcholicã ex q accẽsa postea ꝑuenit fum⁹ putridus ad coꝛ ꝛ fit fe. qrtana. ꝛ iõ dicebat Aui. 4. cañ. ꝺ ꝯuersione fe. in qrtanã ꝙ qñ vrina appet multo tẽpore ꝑus alba ex eo ꝙ nihil pmiscet cũ vria ꝛc. ⁋ Ad rõnes ꝑmas dõm ꝙ lꝫ talis hũoꝛ ꝑ sit de gñe flatis tñ sigñat ꝙ ꝯuerteret in nãꝫ melicã vt dcm̃ est: ꝛ eodẽ mõ ad alias. ⁋ Sꝫ nõ ꝙ hec vrina q appet mult; dieb⁹ alba: aut ẽ alba trãslucẽs aut ẽ alba vere. si ꝑ mõ: tũc q2 nihil pmiscet cũ ea sigt grossitiẽ mãe q nullo mõ dissoluit cũ vrina q ꝯuertit in nãm melicã vt dcm̃ est. si aũt sit vere alba ꝛ lõgo tpe ꝑseueret sigt flegma grossuꝫ: ꝛ per diuturnã adustionẽ vt dictũ est in nãm melicã ꝯuertet.

ℭ **Et plumbina qdem sine hypostasi est valde mala.**

ℭ Hic ꝯhit vrinã albã ad aliã dispõnẽ. ⁋ Juxta qꝺ notãdum ꝙ cã qre mala est: est q2 coloꝛ alb⁹ plũbeus rõne albedinis sigt magnã idigestionẽ: rõne liuiditat; plũbee sigt extinctionẽ ꝛ mortificationem caloris ĩnati: ꝛ ꝑ ꝯñs illã multitudinẽ crudoꝝ humoꝝ nõ potuit digerẽ: qre ꝛc. Dicit aũt notãter (sine hypostasi) ꝯtingit aliqñ ꝙ hec albedo ꝯtingit ex humore albo pmixto cuꝫ vrina que facit hypostasim. talis aũt posset digeri ꝛ reduci ad expulsioneꝫ nãe. si eni sit alba plũbea sine hypostasi sigt mortẽ in acut;: q2 nõ põt virtus multo tpe sustinẽ morbũ ꝛ mã cruda multo tpe eget ad sui digestionẽ pp qꝺ ꝑuat digõ i acut; ꝛ ꝯsequit mors. Jtẽ sigt mortẽ in chronicis: q2 cũ mã sit indigesta valde regret lõgũ tps in sui digestionẽ ꝛ cũ caloꝛ nãlis sit mortificat⁹ ꝛ superat⁹ a frido nõ poterit multo tpe durare pp qꝺ ꝑueniat ad vltimã indigõnẽ ꝛ ad mortẽ.

ℭ **Et lactea ẽt in acutis egritudinibus est pernitiosa.**

ℭ Hic Aui. ꝯhit ad aliã dispositionẽ. ℭ Juxta qꝺ notãdũ ꝙ vrina lactea est que in colore albo ꝛ in suba grossa similat lacti. cã auteꝫ quare est pernitiosa in acutis est: q2 significat dominiũ crudorum humoꝝ in corpore. quãdo aũt est egritudo acuta ꝛ ꝯiungit cũ humore crudo: tunc rõne acuitatis morbi regrit breue tẽpus vt nã nõ ꝑsternat. rõne ṽo multe cruditatis regrit longũ tẽpus: qre ꝛc. ꝛ hec vrina a practicis vocatur carapos.

ℭ **Albedo preterea vrine in febribus acutis quocũq3 mõ fuerit post tincturam que ꝑcessit significat ꝙ cholera rubea ad aliqꝺ membrum declinauit qꝺ apostemat: aut ad fluxũ ventris ꝛ quod magis significat qꝺ declinauit ad caput. Et similiter cũ vrina rubea est in febribus deinde subito fit alba significat desipiẽtiam.**

ℭ Hic ꝯtrahit vrinã albã ad aliã dispositionẽ. ℭ Juxta qꝺ notãdũ ꝙ cã qre vrina alba in acut; significat raptũ cholere ad aliqꝺ mẽbrũ qꝺ apatũ est: q2 coloꝛ cãtur in vrina ex tictura ꝛ permixtione chol. cũ ipsa ex quo ꝯsueuit euãri pars cholere ꝑ vrinã ꝛ ipsaꝫ tingere ꝛ mõ nõ euãt: hoc est vel q2 euãt per aliud cãnale: ꝛ tunc expellit per fluxum ventris ꝛ transmittit ad intestina. aut rapit ad mẽbrũ aliud: ꝛ q2 cholera infixa in mẽbro pp ei⁹ malã qualitateꝫ hꝫ ipm apostemare: iõ sigñat apostema in illo. ꝛ vlterius ꝙ cholera est subtilis sbe ꝛ calida: iõ est maxime nata rapere sursuꝫ ad cerebrũ vt appet ꝑ. H. in cõmẽ. illius afoꝛ. 72. 4. pti. Quib⁹ vrine clare limpide. ꝑueniẽs aũt ad cerebꝝ causat frenesim que est apostema calidũ cerebri: at fortiter calefacit ipm quo calefacto ab apostemate perturbat ꝛ igniunt spirit⁹: ꝛ tunc ideo perturbat ꝛ gñat desipientiã: ꝑpter qꝺ talis vrina tunc significat desipientiã.

ℭ **Et cum vrina in sanitate perseuerauerit in colore albo significat priuationem digestionis.**

ℭ Hic ꝯtrahit vrinam ad aliam dispositionẽ: ꝛ dicit ꝙ cũ vrina in sanitate ꝑseuerauerit in colore albo significat ꝑuationẽ digestionis siue sit alba vere que sigñat dominium flegmatis in corpore ꝛ per ꝯñs frigiditatẽ: siue sit alba lucida nullã habẽs admixtionem significat indigestionẽ: q2 digestio ꝑcedit ĩspissando ꝛ ĩgrossando. si ĝ superfluitates nõ admisceant cũ vrina sunt crude.

ℭ **Et albule similis que lacti similat acetoso in febrib⁹ acutis mortem significabit aut ptisim.**

ℭ Hic ꝯhit ad aliã dispõnẽ. ⁋ Nota ꝙ vbi nostra lr̃a dicit que lacti similat acetoso: alia lr̃a dicit que in febrib⁹ assimilat oleo: ꝛ tũc est lr̃a planioꝛ: q2 oleagina sigñat liquefactionẽ mẽbroꝝ ꝛ ꝯsumptionẽ ꝛ vltimo mortẽ. Sed si dicat ꝙ similat lacti acetoso: dõm ꝙ h dicit vt oñdat qlis albedo est hec que est similis lacti qñ acescit: mõ lac acetosuꝫ hꝫ albedinẽ cũ qdã citrinitate vł colore sicut hñt corpora ꝯualescẽtia. mõ hec vrina cũ hẽat cũ h vnctuositateꝫ sicut illud lac sigt liquefactionẽ adipis pmixti ex flegmate: ꝛ q2 ille alb⁹ est nouus adeps: ꝛ iõ pmixt⁹ cuꝫ vrina: facit vrinã albã aliquãtulũ citrinã ꝛ piguẽ: ꝛ iõ sigt ptisim. i. ꝯsumptionẽ ꝑ ꝛ vltimo mortẽ. ⁋ Et aduertẽdũ ꝙ ptisis põt 2^r accipi. Uno mõ ꝑprie: ꝛ tũc idẽ est ꝙ vlcus pulmonis. Alio mõ large ꝑ oi ꝯsumptione corporis facta a calido liquefaciente membra: ꝛ hoc mõ sumit hic.

ℭ **Scito aũt ꝙ pole est vt vrina sit alba ꝛ cõplexio calida ꝛ cholica: aut vria rubea ꝛ cõplexio frida flatica.**

ℭ Postq̃ Aui. docuit sigñare ꝑ vrinã albã nõ cõparatã ad alios colores vrine: h docet sigñare per vrinã albã vt ad alios colores cõparat. Et ꝑ facit hoc. Scdõ reuertit ad exponẽdũ qsdaꝫ significationes vrine albe cõparate ad rubeã ꝯhẽdo ipsam ad spãles significationes vel dispõnes. ibi (Amplius vrina post cõmixtionẽ albescit.) Prima in duas. Quia ꝑmo docet sigñare per colorẽ albũ vrine cõparatũ ad rubeũ. Scdõ vt cõparat ad colorẽ nigrũ. ibi (Urina quoq3 multotiẽs.) Prima in duas. Quia ꝑ ponit sigñationẽ vrine albe cõparate ad rubeã. Scdõ declarat qꝺdã dictuꝫ. ibi (Cholera eni rubea.) ⁋ Nota ꝙ ꝑ^a pars posset introduci per moduꝫ dubij: q2 eni supra diximus ꝙ coloꝛ alb⁹ significat frigiditatẽ ꝛ humores flegmaticos ꝛ coloꝛ citrinus significat calidos: crederet forte aliqs ꝙ h eẽt verũ semꝑ: ita ꝙ nunq3 in cõplexione calida posset apparere vrina alba neq3 in frigida posset apparẽ vrina rubea ꝛ tincta: ꝛ iõ h remouet ꝛ bene est. ⁋ Notandũ de hoc ꝙ dicit Auic. q2 in hoc cõiter decipiunt medici operantes ꝛ accidit h sepe.

ℭ **Cholera eniꝫ rubea cũ declinat a via vrine ꝛ nõ admiscet vrine remanet vrina alba. Debes ĝ vrinã albã ꝯsiderare: qm̃ si fuerit eius humoꝛ multus ꝛ luminosus ꝛ ipsius sedimen multuꝫ ꝛ grossum ꝛ ei⁹ substantia cũ hoc trahit ad grossitudinẽ ꝺbes scire ꝙ albedo est ex frigiditate flegmatis. Sed cũ vrina nõ fuerit luminosa clara neq3 ei⁹ sedimen multũ neq3 ꝑuia ꝛ albedo ad fuscitateꝫ traxerit: scire debes ꝙ cholera rubea est occultata: ꝛ si in egritudine acuta fuerit alba ꝛ fuerint in ea significationes salutis ex qb⁹ nõ timet frenesis ꝛ que sunt sicut ipm: debes scire ꝙ cholera rubea declinauit ad aliũ cãnalẽ ꝛ ad itestina ꝛ accidet ei ꝯstrictio.**

ℭ Hic Aui. declarat qꝺ dixit. Et duo facit. Quia ꝑ declarat ꝑ^m dictũ. s. ꝙ in cõplexione calida ꝛ cholerica est pole appere vrinã albã. Scdõ declarat 2^m. s. quõ in frida ꝛ flegmatica cõplexione põt apparẽ vrina ticta ꝛ ru. ibi (Cã ṽo ob quã.) ℭ Et subdit (ꝛ accidit ei ꝯstrictio.) Jsta lr̃a põt 2^r exponi. Uno mõ declinat cholera per vias angustas. i. per venas. vel aliter. ꝛ accidet eius ꝯstrictio. i. accidet ei⁹ retẽtio vsq3 ad aliqꝺ tps qñ dꝫ fieri crisis per vnã viam: tũc alie supfluitates retinent vsq3 ad tps expulsionis per crisim: ꝛ iõ tũc fiet euãtio per aliud cãnale: ꝛ vtraq3 expositio est bona.

ℭ **Cã ṽo ob quã vrina existit rubea in egritudinib⁹ frigidis ẽ vna harũ rerũ. Aut fortitudo doloris q cholerã rubeã resoluit sicut in colica accidit frida: aut oppilatio que facta fuit ex supatione flatis in cãnali qui est inter fel ꝛ intestina quapropter fel ad intestina nãliter nõ descẽdit sicut solebat: imo vrine societas est ei necessaria cũ q egrediat queadmodum accidit in colica**

frigida:

frigida. Aut ꝓꝑ debilitatez epatis ⁊ sue virtutis defectuz que iter aquositatē ⁊ sanguinē sepõnē facere non valet sicut accidit in hydropisi frigida ⁊ in egritudib⁹ debilitatis epatis ſm plurimū: qm̄ ꝓpterea vrina ē similis loture carnis recētis. Aut ꝓpter ꝯstrictionē quā oppilationes fecerunt: ⁊ mutat̄ color flegmatis in venis ꝓpter aliquā putrefactionē que ei accidit: ⁊ ei⁹ qdē signum est aquositas vrine: ⁊ eius sedimen ſm moduz quem diximus: ⁊ eius tinctura est tinctura debilis nõ luminosa. Chol'e eni rubee tinctura est luminosa. Urina quoqz multotiēs in principio egritudinū erit alba: ꝫ postea fiet nigra ⁊ fetebit sic̄ accidit in icteritia.

¶ In ista ꝑte Auic. declarat ſm ꝙ premisit. s. ꝙ in cõplõne frigida vel flegmatica põt apparere vrina tincta vel rub. ⁊. 4. facit sic̄. 4. significat modos possibilitat̄ hui⁹. 2ª ibi (Et oppilatio.) 3ª ibi (Aut ꝓpter debilitatem.) 4ª ibi (Aut propter constrictionem.)

Du^m 21^m ¶ Sz tu dices qũo est possibile ꝙ fortitudo doloris faciat rubedinē in vrina: hoc nõ vr̄ q2 id qd̄ est causa ꝯsumptiõis chol'e est causa priuationis tincture in vrina: sed fortis dolor in vrina est cā huius ⁊c̄. Ma. pz: q2 color causat̄ in vrina ex ꝑmixtione chol'. Mior appet qui dicit in l̄ra ꝙ fortis dolor resoluit chol'az rubeā: ergo faciet vrinā albā ⁊ non rubeā. ¶ Preterea dolor hz attrahere hu. ad locū in quo fit: cū ergo in colica sit vehemēs dolor: ergo attrahet̄ cholera ad intestina: qñ ergo attrahit̄ chol'a ad aliqd̄ mēbrum fit vrina alba vt dcm̄ est supra: ergo vehemēs dolor albificat vrinam ⁊ nõ efficit rub. ¶ Ad hoc dd̄m ꝙ fortitudo doloris est vna ex causis ꝓꝑ quā appet tinctura ⁊ rubedo in vrina ⁊ ꝑcipue in colica: et rõ huius est: q2 dolor hz spm̄ ⁊ calorē inflāmare ⁊ nõ solū in membro dolēte sed ēt in toto corpore quādo est vehemēs: ⁊ iõ dicebat Aui. 4. can̄. ꝙ vehemēs dolor põt eē vna ex causis effimere propter inflāmationē spũs: cū ꝫ dolor habeat īflāmare spũs ⁊ hu. tũc cholera nigra īflāmata ꝑmixta vrine mag̃ tinget ipsam. Scd̄a cā ⁊ ꝑcipue in colica in qua exēplificat Aui. q2 cū in colica fiat vehemēs dolor in ītestino colon fit in locis ꝓpinquis vijs vrine: ⁊ ideo accidit agitatio ⁊ cõmotio humoꝝ ꝓꝑ dolorē circa intestina ⁊ mēbra sibi vicina ⁊ maxīe in hu. cholericis q sunt maxīe apti ad motuz: ⁊ q2 hu. chol'ici sunt maxīe euacuati per vrinā ꝓꝑ eoꝝ subtilitatē ⁊ penetrationē: ideo ꝓꝑ ebullitionē ⁊ agitationē in colica accidit ꝙ aliq̄ portio permixta cū vrina ipsam tinget. ¶ Et ex his ad rõnē. Ad primā dd̄m ꝙ qñ Aui. dicit ꝙ dolor dissoluit chol'am rubeā nõ ītelligit ꝙ resoluat vera resolõne que est ꝯsumptio ei⁹: sz dz exponi. i. agitat ⁊ cõmouet chole. q2 maxime est apta moueri. ¶ Ad aliud dd̄m ꝙ qñ dr̄ ꝙ ad mēbrū dolēs fit cursus humoꝝ nõ solum est veꝝ de dolēte sed etiā de ꝓpinquis mēbris: q2 dolor est vehemēs: ⁊ ideo cū vie vrine sint ꝓpinque loco in quo fit colica ad eas cõcurrent hu. ⁊ ꝑcipue in chol'ica que est magis apta moueri cū tingeret vrinā: ita ꝙ ista rõ si bñ deducat̄ mag̃ cõcludet oppositū q̄z ꝓpositū. ¶ Deīde cū dicit. (Aut ꝓꝑ debilitatem.) In ꝑte ista assignat tertiū modū possibilitatis apparitionis talis vrine. Et dic̄ (Aut ꝓꝑ ꝯstrictionē.) Nota ꝙ Aui. per ꝯstrictionē ītelligit hic ꝓhibitionē respirationis quā fecit oppil'õ ꝓꝑ quā ꝓhibitā respirationē accidit cal'itatē multiplicari ī corꝑe ⁊ nãlem calorē igniri ex calore ex̄neo dñante flegmati ⁊ putrefaciēte ⁊ tũc tīgit̄ vrina: ⁊ in ꝫ frequēter decipiunt̄ medici qñ in ꝑn° feb. causata ex fl'ate aliqñ in ꝑn° appet color alb⁹: postea v̄o ex putrefactiõe flegmat̄ ⁊ ꝓhibita respiratiõe eius apparet vrina rub. ⁊ tũc medicus nisi vidissz vrinā prius deciperet̄ ⁊ crederet ꝙ eēt causata ex hu. calidis.

¶ Amplius vrina post comestionem albescit: neqz sic cessat donec digestio fieri īcipiat: tũc enim incipit vrina tingi. Et ꝓpter hoc vrine vigilātiū sunt albe ⁊ adiuuat ad hoc caloris īnati resolutio sed nõ lumīose: īmo attinent fuscitati ꝓpter priuationem digestionis.

¶ In ꝑte ista Aui. reuertit̄ ad exponēduz significationes quasdam vrine albe ⁊ ru. Primo albe. Secundo rubee. ibi (Tinctura rub.)

Du^m 22^m ¶ Sz aliqs dicet non videt̄ ꝙ vrina debeat apparere alba post comestionē: q2 vrina que apparet post comestionez: aut deciditur a nouo cibo: aut ab antiquo: sed nõ a nouo: q2 nõ est possibile vt statim post cibū ⁊ potū deriuet̄ vrina ex eis cū trāsit⁹ ⁊ alteratio ei⁹ fiat tꝑe lõgo: nec etiā est superfluitas cibi ⁊ pot⁹ antiq: q2 cum hec sit lõgo tꝑe morata in corpore dz tincturaz acqsiuisse ex tꝑe: non ꝫ erit alba cū calor multo tꝑe egerit in eā. ¶ Preterea supi⁹ dixit ꝙ vrine vigilātiū erāt rubee vel citrine: qñ ergo dicit ꝙ debēt eē albe. Dd̄m ꝙ vrina post comestionē dz eē alba: vt dicit Aui. nõ tñ dz ītelligi ꝙ hec vrina sit sup̄fluitas noui cibi sz antiq ꝓꝑ cām dictā. Et rõ q̄re sunt albe põt eē 2ᵡ. Una est q2 in ꝑn° comestionis ꝯcurrit calor ab oīb⁹ ꝑtib⁹ corꝑis ad stõchū vt cib⁹ digerat̄ in stõcho: calor aũt erat vna ex causis tingētib⁹ vrinā ⁊ exacuitionis chol'e q̄ dz ꝑmisceri cū vrina: cū ergo subtrahat̄ epati ⁊ mēbris vrīa remanet priuata colore siue alba. Scd̄a cā est: q2 quātũcũq3 portonariū sit clausuz in digõne stõchi: tñ aliqs vapor exit ꝑ meseraicas ⁊ vadit ad epar ex cibo ⁊ potu q digerit̄ in stõcho: illi aũt vapores cuz sint crudi ⁊ aquosi remittũt tīcturā cho. ⁊ ipsaz obtũdũt: nā illi vapores attrahunt̄ a mēbris ꝓꝑ ipsoꝝ inanitionē: ⁊ iõ remittētes tīcturā chol'. ⁊ ꝑmiscētes se cū aquositate vrinali vrinā reddunt albā. ¶ Et ex his appet. Ad 2^m dico ꝙ vrine añ digõnē epatis cõpletaz sunt albe in vigilijs: ⁊ rõ hui⁹ est: q2 vigilie distrahũt calorem a mēbris digõnis qui calor habebat ꝑmiscere ⁊ tīgere vrinā: ⁊ sic loquit̄ hic: sed facta digõne ⁊ tꝑe famis tingit̄ vrina ⁊ ꝑmiscet̄ portio quedā cum vrina ⁊ ipsaz tingit. Itē chol'. exacuit̄ ex fame ⁊ magis tingit̄: ⁊ hoc mõ loquebat̄ supra: ⁊ iõ nõ contradicit sibi.

¶ Tictura rubea in egritudib⁹ acutis melior est q̄z aq̊sa alba: ⁊ eius ēt substātia melior est q̄z aquosa. Sz rubea que est sanguinea maioris est securitaits q̄z rubea cholerica. Rubea quoq3 chol'ica nõ tāti est timoris cū chol'a q̄eta manet. Sz si ē mobil' magni extat timoris.

¶ Hic reuertit̄ ad exponēdū q̄sdā sigñationes vrine ru. ꝯhēdo ipsaz ad quasdā sig̃tiões determiātas. Et q̄tuor facit sic̄ ad q̄tuor dispõnes ꝯhit. 2ª ibi (Ampli⁹ vrina ru.) 3ª ibi (Lunc3 vrina in acutis.) 4ª ibi (Q. si cū rubedīe.) ¶ Iuxta ꝑmā ꝑtē nota ꝙ cā q̄re in egritudinib⁹ acut̄ est melior in colore ⁊ sb̄a q̄z alba aq̊sa est ꝫ q2 in morbis acutis multū varia est digestio: q2 est cito terminabilis ad bonum vel ad malū cū nā nõ possit ipsaz multo tꝑe tolerare: mõ vrina ru. maiorē sig̃t digestionē q̄z alba aquosa: ⁊ quātū ad colorē ⁊ quātuz ad sb̄am: q2 si est rub. ꝫ hz admixtionē chol'e que fit a digõne: alba aũt aquosa fit a frigido ⁊ ab īdigestione cū sit ꝑuata ꝑmixtõe. ꝫ ⁊c̄. ¶ Subdit vlterius ꝙ vrina q̄ est sanguinea est maioris securitatis ⁊ minoris timoris de morte q̄z rubea chol'ica: ⁊ cā hui⁹ est: q2 rub. sanguinea sig̃t dñiuz san. rub. aũt chol'ica sig̃t dñium chol'e: mõ sic̄ appet per Gal'. in cõmē. 2. ꝓnosti. cõ. 27. excessus sanguis est minoris timoris q̄z alicui⁹ alterius hu. q2 vere magis est obediens: ⁊ iõ cū vrina sanguinea sigñat humores minoris malitie q̄z ru. clara: iõ est minoris securitatis. ¶ Subdit vlterius cõparādo excessum duplicis chol'. adinuicē ꝙ ru. chol'ica que ꝓcedit a cholera q̄eta non est tanti timoris quāti si sit vrina rub. ex dñio chol'. ru. furiose: ita ꝙ ꝫ ē ordo: īmo vrina ru. ē min⁹ mala in acut̄ q̄z aq̊sa ⁊ vrina rub. ꝓcedēs a sanguīs dñio est min⁹ mala q̄z ex dñio chol'e alteri⁹: ⁊ rõ hui⁹ vltimi ē: q2 qñ cho. ē furiosa timēdū ē de raptu ei⁹ ad aliquod mēbrū ꝑncipale ⁊ apparet ⁊ cū hoc sit pessimū. ideo ⁊c̄.

¶ Sz tu dices qũo cognoscā qñ chol'. ē furiosa vel nõ. Dico ꝙ cho. furiosa discernit̄ qñ est furiosa hoc mõ ꝑ vrinā q2 color rube⁹ cholere furiose ē ru. clarus igne⁹: q2 hñs talē chol'. est apta ad motum valde: qñ āt mag̃ tēdit ad obscuritatē aliquā sig̃t ipsaz quietā. Dub^m 23^m

¶ Amplius vrina rubea in egritudinib⁹ renū est mala: quoniam ſm plurimum calidum significat apostema. Et in doloribus capitis desipientiā portendit.

¶ Hic cõtrahit vrinā ad aliā dispõnē. ¶ Nota ꝙ cā q̄re hec vrīa significat in egritudinibus renū apostema est: q2 exquo egritudo ē in renibus ⁊ apparet talis vrina est ibi calor vehemens ⁊ multitudo materie sanguinee: quādo aũt hec duo ꝯiũgunt̄ sunt causa apostematis: q2 calor vehemēs cū multitudīe san. in aliquo membro ipsum facit putrescere ⁊ ebullire ⁊ causat apostema.

Du^m 24^m ¶ Sz tu dices. nõ vr̄ ꝙ hec vrina apparēs in capit̄ dolorib⁹ portendat desipiētiā: q2 superi⁹ dicebat̄ illo paragrapho. Albedo ꝑterea vrine. ꝙ vrina alba hoc sig̃t. ꝫ nõ ru. q2 vni⁹ sig̃ti solū ē vnū signuz. ¶ Dd̄m ꝙ desipiētia causat̄ ex raptu materie cal'e chol'ice ascēdētis ad caput ⁊ perturbātis spm̄ mõ talis ascēsus materie ad cerebrum põt accidere dupl'r. Uno mõ q2 tota mā cholerica tendat ⁊ rapiat sursum ad vētriculos cerebri: ⁊ tunc remanet vrina alba et priuata chol'. ⁊ sic loquebat̄ supra. Alio mõ ꝙ tāta sit abūdātia materie chol'ice in corpore: q2 dato ꝙ multa quātitas ei⁹ vadat ad cerebrū: tñ adhuc multa remanet q̄ defundit̄ per corp⁹ ⁊ miscet̄ cuz vrina ⁊ facit ipsam rubeā: ⁊ hoc mõ intelligit hic. ¶ Tunc ad aliud cū dr̄ vnius significati vnū est signum: dicēdum ꝙ veꝝ est si sit idē significatū totaliter: sed non est vt visum est: ideo ⁊c̄.

¶ Lũc3 vrina in egritudib⁹ acutis rubere ceperit: ⁊ sic

permanserit ⁊ nõ iferius descẽsũ fecerit ꝑditiõis egri timorem affert ⁊ renum apostema significat.

¶ Hic ꝯhit ad aliã dispõnẽ. ⁋ Nota ꝙ cã q̃re vrina in egritudibus acutis icipiẽs rubescere sic ꝑmanẽs ⁊ nõ descẽdẽs signat alterũ illorũ duorũ. s. vel mortẽ vel apa renũ est: qꝛ qñ incipit rubescere signũ est ꝙ calor icipit agere in mãm: ⁊ qꝛ nõ põt eã digerere ⁊ vincere in breui tpe: nec euatur per inferiora per egestionẽ signat idigestionẽ in acuta: ⁊ cũ indigestio sit signũ mortis in acutis qñ ꝓcedit in eis cũ nã nõ possit lõgo tpe sustinere morbũ acutũ cũ illa mã lõgũ tps requirat in sui digestione: ideo significat mortẽ in eis. Et dicit notãter si nõ fecerit descẽsũ: ꝙ si euaret ꝑ aliã viã ⁊ nõ intẽderet rubedo in vrina nõ eẽt ꝓp hoc signũ perditionis aut significat apostema renum: qꝛ quando est apa in renibus vrina apparet ru. ꝓp resudationẽ materie sanguinee ab apostemate que permixta cũ vrina facit ipsam rubeã: ⁊ qꝛ mã illa nõ est digesta: imo non mutat vrina: qꝛ non ꝑmiscet cũ ea nec facit descensum.

¶ Qꝛ si cũ rubedie fuerit turbida ⁊ taliter ꝑmãserit apostema in epate ⁊ caloris inati signat debilitatem.

¶ Hic ꝯhit colorẽ rubeũ vrine ad aliã dispõnem. ⁋ Nota ꝙ cã q̃re talis vrina sigt apa in epate est: qꝛ quando apa est in epate tũc accidit rubedo in vrina rõne caliditatis apatis ⁊ cõturbat sanguinem ꝓp sui ebullitionẽ ꝯturbatꝰ ꝑmiscet cũ vrina ⁊ descẽdẽs ad renes ⁊ vesicã appet rub. turbulenta. nec posset fieri turbida hoc mõ ex apate renũ sicut epatꝭ: qꝛ ibi fit ꝑma mixtio vrine vbi fit digestio ⁊ separatio supfluitatũ: hoc aũt est in epate ⁊ nõ in renibꝰ: q̃re ⁊c. sꝫ ex apate renũ nõ est ita permixta ⁊ minus ex apate vesice: qꝛ quãto a remotioribus venit res permixta vrine tãto in ea est verior permixtio vt pꝫ per Gal. 6. de interioribꝰ. cap. 3. ¶ Ulteriꝰ nota ꝙ hoc qð dicit (et caloris inati signat debilitatẽ) potest intelligi 2r. Uno mõ ad calorẽ ꝓpriũ epatis qꝛ cũ sit apatũ debilitat eius calor nãlis a calore extraneo epatis: vel hoc etiã põt exponi referẽdo h̄ ad calorem inatum totius corporis: ⁊ tũc causa illius erit: qꝛ cum epar sit membrũ principale deseruiens toti qñ est apatũ opꝫ calorem totius corporis debilitari: ⁊ vtraq̃ expositio est bona.

¶ Amplius colorũ vrine sunt qdã cõpositi ex qbꝰ est color q carnis recẽtis loture assimilat q ẽt sanguini in aq̃ dissoluto silis existit: ⁊ ẽt ex debilitate epatꝭ: ⁊ qñq̃ ẽt est ex multitudie sanguis. Uerũtñ sepiꝰ existit ex debilitate epatis ex q̃cũq̃ cõplexione superuenerit malitia vincẽte quã digerendi debilitas demõstrabit ⁊ virtutꝭ dissolutio. Qꝛ si virtus fortis fuerit tunc non erit nisi ex sanguis multitudie ⁊ eius augmẽto vltra mẽsurã quã virtus disgregatiua penitus separare non sufficit.

¶ Postq̃ docuit significare ꝑ colores simplices vrine tam medios q̃ extremos: hic docet signare ꝑ colores cõpositos qñ in vna vrina apparẽt plures colores cõpositi vel plures spẽs colorũ. Et quatuor facit. Prĩo docet signare ꝑ colorẽ cõpositũ ex albo ⁊ ru. Secũdo ex citrino ⁊ viridi. ibi (Et ex eis est color oleaginus.) Tertio ex citrino ⁊ nigro. ibi (Et ex eis est ẽt carminiꝰ.) Quarto ex rubro ⁊ nigro. ibi (Qm̃ est color albꝰ.) ¶ Iux ꝑmã ptẽ nota ꝙ iste color silis loture carnis recẽtis nõ dꝫ itelligi ꝙ sit color cõmixtꝰ ex albo ⁊ nigro per viã mixtiõis: ita ꝙ isti duo colores misceant adiuicẽ: qꝛ tũc eẽt vnus color simplr ⁊ mediꝰ sic cydrus vel citrinus vl viridis ⁊ nõ cõpositꝰ: sꝫ dꝫ intelligi ꝙ est mixtꝰ ex albo ⁊ rubeo: qꝛ in quadã eiꝰ pte appet rubedo ꝓpter admixtionẽ sang. cũ vrina in q̃ cũ apparet sanguis in ꝓpria forma ⁊ in aliq̃ parte appet aq̃sitas q̃ dr̃ color albꝰ sicut si poneret aquositas sanguinolẽta in aq̃: tunc in quadã pte aque apparet sola aq̃ ⁊ in alia san. ¶ Ulterius nota ꝙ hec vria põt causari 2r: vt tãgit Aui. in lr̃a. Aut ꝓp debilitatẽ vtutis digestiue epatis: nã qñ virtꝰ sanguifica epatꝭ est ðbilitata male digerit sanguis: qꝛ iperfecte digestus sanguis nõ retinet a mẽbris tãq̃ eis icõueniẽs: ⁊ expellit ad vias vrine sic aliqñ expellit ꝑ intestina: ⁊ tũc appet egestio silis loture carnis. Aut causatur hec vrina ꝓp multitudinẽ sanguis: nã dato ꝙ virtꝰ digestiua ⁊ retẽtiua sint fortes in se: tñ est debilis respectu obti qð est supflue q̃titatis: ⁊ tũc nõ põt bñ discretiua sequestrare totũ sanguinẽ ab aq̃sitate: nec ẽt renes qꝛ ẽt superflua q̃titas ad renes vadit: ⁊ iõ expellit ad vesicam ⁊ extra ⁊ apparet similis loture carnis.

Dubm 25m

¶ Sꝫ statim tu queres ẽt virtutis est peccatũ quãdo ꝓuenit ex ðbilitate epatis: ⁊ ẽt virtutis est pctm̃ qñ ꝓuenit ex debilitate sanguinis supflua. Dico ꝙ ꝑmus modus ex debilitate virtutꝭ digestiue est qꝛ iperfecte digerit: ⁊ ẽt retẽtiue qꝛ ẽt nõ retinet san. sꝫ expellit per egestionẽ ⁊ vrinã. ⁋ Sꝫ cũ tu dices ẽt virtutꝭ est peccatũ qñ ꝓuenit ex supflua q̃titate: nõ vr̃ qꝛ nõ ex peccato digestiue: qꝛ cibꝰ bñ digerit ⁊ ꝑfecte: nec attractiue qꝛ bñ attrahũt mẽbra q̃tũ debẽt: nec expulsiue qꝛ illa est fortificata vt vr̃. Auic. aũt vr̃ dicere ꝙ hoc peccatũ pertinet ad discretiuã q̃ nõ disgregat aquositatẽ a sanguine: ⁊ in h̄ vr̃ icidere in maiorẽ dubitationẽ: qꝛ vr̃ distĩguere virtutẽ discretiuã iter oẽs alias virtutes eiꝰ. Cõtrariũ appuit sup in cap̃ de virtutibꝰ. ⁋ Ad h̄ dõm q̃tũ spectat ad ꝓpositũ ꝙ ex eo qð dicit Aui. nõ arguit ꝙ virtꝰ discretiua sit alia ꝭm eẽntiã a digestiua: nã virtꝰ põt dici eẽ debilis simplr: aut in se: aut respectu sui obti: mõ primus modus vrine silis loture carnis ꝓuenit ex debilitate virtutis digestiue in seipsa ꝓp dñium alicuius male cõplõnis calide in ipso vel frigide vel alicuiꝰ alterius: sed ꝭm pctm̃ respicit debilitatẽ virtutis epatis nõ in se sed ex pte obiecti: qꝛ nõ expellit ad membra totus ille sanguis sicut expellit in dispõne nãli nec totus attrahit sicut deberet attrahi: ⁊ ideo sicut superfluũ mẽbris epati ⁊ renibus expellitur cum vrina: ita ꝙ est ibi debilitas virtutis attractiue ⁊ retentiue non in se sed respectu obiecti: ⁊ non est digestiue ꝭm se: ⁊ ideo attribuitur discretiue.

Dum 26m

¶ Sed tu dices. nõne ẽt põt causari ex ðbilitate attractiue renũ ⁊ digestiue nõ potẽtis totũ illũ sanguinẽ trãsmissũ cũ vrina sibi assimilare. Ad h̄ dicũt aliq ꝙ nõ: qꝛ ad renes ðscẽdit tã modicũ ð sanguie ꝙ non eẽt possibile tingere vrinã. Itẽ qꝛ tinctura causat a ꝑmixtiõe rei tingẽtꝭ cũ vrina: sꝫ cũ in renibꝰ nõ fiat ꝑmixtio vrine sꝫ in epate: iõ ⁊c. Sꝫ hoc est ꝯ Auic. 3. cañ. q vult ꝙ bñ põt causari ex debilitate renũ talis vrina. Cã aũt quare de hoc Aui. nõ fecit mentionẽ est 2x. Una qꝛ dedit intelligere hoc ꝑ debilitatẽ epatꝭ. Scða est: qꝛ que fit in renibꝰ accidit raro: ab epate aũt accidit sepe.

¶ Et ex eis est ẽt color oleaginꝰ ⁊ est citrinitas cui admixta est siclinitas ⁊ colori olei similat ꝓp viscositatẽ que est in ipso ⁊ trãslucẽtiã cũ nitore adipino ⁊ cũ splẽdore substãtie ad quãdã spissitudinem trahit.

¶ In ista parte docet significare per alium colorem mixtum ex citrino ⁊ viridi. Primo notificat hunc colorẽ. Secũdo ponit significata eius. ibi (Et in pluribus dispositionibus ⁊c.)

Dum 27m

¶ Et dicit ⁊ similatur colori olei ꝓpter viscositatem. Sed tu dices: ista nõ videtur similitudo: qꝛ viscositas non est color. Dõm ꝙ per hoc vult dicere ꝙ assimilatur oleo in duobus. s. in colore ⁊ in sba: in substãtia qꝛ talis vrina est viscosa ⁊ spissa sicut oleum: in colore qꝛ hꝫ citrinitatem cum hec vrina tendat ad citrinitatem.

¶ Et in pluribus dispõnibus significat malum aut nõ significat bonum: neq̃ maturationem neq̃ meliorationem: sed fortasse raro materierũ vnctuosarũ euonẽ ꝭm modum crisis significat: ⁊ hoc quidem non est nisi cum post ipsã aduenit requies. Que võ ex ea est pernitiosa est illa cuius vnctuositas est fetida ⁊ proprie illa ex qua parua mingitur quantitas.

¶ In parte ista ponit signata coloris oleagini in vrina. Prĩo docet per eã signare absolute. Scðo h̄ facit ex tpe approximationis eiꝰ. ibi (Maius aũt.) Tertio distĩguit iter signata huius vrine. ibi (Ad sũmũ võ.) Pria in duas. Prĩo oñdit sigtiones huiꝰ vrine vt nõ cõparat ad aliũ colorẽ. Secundo hoc facit quando comparatur ad alium colorem. ibi (Cũ võ ei aliqd.) ¶ Iuxta primũ nota ꝙ causa quare hec vrina signat malũ vt in pluribꝰ est: quia hec vrina de se portẽdit liquefactionẽ pĩguedis q̃ est mala. Itẽ qꝛ cãtur ex dominio humoris putredinalis sup mẽbrũ qð est ẽt valde malũ. Itẽ qꝛ de se semp signat malũ: qꝛ signat exitũ rei iuuatiue a corpe. aliqñ nõ signat bonũ: qꝛ nõ est signũ digestõis. aliqñ aũt ⁊ raro significat bonum: qꝛ significat euacuationẽ per crisim alicuius materie corrupte in corpore: ⁊ ex hoc pꝫ qñ significat bonũ ⁊ quãdo malum.

Dum 28m

¶ Tu dices vr̃ ꝙ nunq̃ significet bonũ: qꝛ semp hec vrina sigt liq̃factionẽ pĩguedis que est qd malũ. Dõm ꝙ hãc vrinã signare liq̃factionẽ põt itelligi 2r: aut pñtẽ ⁊ tũc est pessima: ⁊ tũc est pauca ⁊ fetida ⁊ nõ aduenit reqes post ipsã: est enim fetida: qꝛ possidet a calore extneo corrũpẽte ⁊ putrefaciẽte. si aũt pauca in quãto: qꝛ fit siue causat illð a calore ꝯsumẽte humiditates corpis: ⁊ ex his sequit grauatio ⁊ debilitas virtutꝭ ⁊ nõ alleuiatio. Sꝫ inq̃tũ hec vrina signat liquefactionẽ factã: tũc expulsio talis materie liq̃te cum alijs malis humoribꝰ signat bonũ. s. potẽtiã virtutis expulsiue expellẽtis nociua de corpe: ⁊ tũc ꝓcessit eã aliqð bonũ signũ: ⁊ ẽ multa in q̃titate ⁊ sequit alleuiatio. Et cũ dr̃ ꝙ semp vr̃ mala: qꝛ sigt exitũ rei iuuatiue de corpe: dõm ꝙ lꝫ hic adeps ante sui eliquationẽ sit bonus: tñ postq̃ liquefactꝰ est a calore extraneo est malus: ⁊ ideo eius expulsio cum predictis conditionibus est bona.

¶ Cum võ

¶ Cũ vo ei aliqd miscet qd ẽ sile loture carnis recẽtis est deterior. Et h qdẽ plus ↄtingit in hydropisi ⁊ ptisi ⁊ colica mala. Et est cuz oleagina post nigram sequit urinã que precessit. Et tunc qdẽ est significatio bona.

¶ Hic ponit significationes oleagine vrine comparando hunc colorem ad alios. ¶ Juxta quod est notãdum ꝙ causa quare est deterior est: quia vterqꝫ illorum colorum per se est pessimus: et ideo malitia multiplicata est signum pessimitatis.

Dub^m 29^m ¶ Sed tu dices per quem modum cõtingit hoc hydropisi ⁊ ptisi ⁊ in colica mala. Dõm ꝙ hoc potest esse ꝑpter duo: primo quia hydropisis causat a mala cõplexione calida ꝑpter quaz accidit eliqtio pinguedinis ⁊ adipis: aut qr aqua congregata inter zirbuz ⁊ syphac que hꝫ virtutez corrosiuã ꝑpter eius corruptionẽ: ⁊ ideo ꝑpter sui mordicationem ⁊ corrosionez liquefacit ⁊ corrodit zirbũ qd est mẽbrum pingue: etiã pinguedo dissoluta ⁊ mixta cũ vrĩa facit ipsam oleaginã. Jn ptisi vo apparet pinguedo in vrina pp consumptionẽ membrorum: ⁊ cũ epar sit vicinũ spiritualib⁹ mẽbris cõpatitur eis: ⁊ tunc fit ex debilitate digestionis eius vrina silis loture carnis recentis: ita ꝙ pinguedo que est circa renes ꝑpter eius ꝓpinquitatem liquefit ⁊ apparet vrina oleagina: ⁊ qr in illo apostemate compatitur epar: in intestinis accidit ꝙ ꝑpter malã epatis cõplonem calidã fit vrina similis loture carnis recentis.

Dub^m 30^m ¶ Sed tu dices. nõ vr ꝙ si vrina oleagina sequit post nigram sit significatio bona: qr cum tam nigra qꝫ oleagina significet per se malum: ergo vna post aliã significabit pessimũ. Dõm ꝙ vrina oleagina potest apparere post nigram duplr. Uno modo per viam crisis. s. qr natura primo expellit hu. nigros adustos ⁊ in magna qntitate ita ꝙ pcesserit signũ digestionis: postea vo expellit pinguedinem liquefactã ad quam sequit alleuiatio: ⁊ hec est bona: qr significat virtutem ⁊ potẽtiam virtutis expulsiue expellẽtis nociua de corpe fortẽ. Alio aũt mõ eẽt mala vt sicut tu arguis etiam.

¶ Maius autem qd vrina significat oleagina est ꝙ in die quarta indicat egrum in die septima moriturum in egritudinibus videlicet acutis.

¶ Jn ista pte ponit signatiões vrĩe oleagine qñtũ ad tps apparitionis. ¶ Jux qd no. ꝙ h est qñ appet in qrta iudicare egrũ moriturum in. 7. nõ est ei⁹ signũ spãle ⁊ pmũ ſꝫ gñale: qr sic bonitas digõnis in 4. signat liberationẽ vel crisiz bonã in. 7. ita ⁊ in mala: ſꝫ cuz oleagina sit pessima in se: iõ apparẽs in. 4. signat moriturũ in acutis.

¶ Ad sũmum vo oleagine vrine tres sunt spẽs. Alia. n. ex ea est que tota est adeps. Et alia est cui⁹ iferius est tm adeps. Et alia est cui⁹ supi⁹ est adeps. Ex ea ẽt est que in suo colore tm est oleagina sicut est in ptisi ⁊ ꝓprie in sui principio: aut in sui substantia tm: aut in eis vtrisqꝫ quemadmodum est in egritudinibus renum ⁊ in perfectione ptisis ⁊ eius fine.

Dub^m 31^m ¶ Hic distinguit significationes vrine oleagine.

¶ Sꝫ tu dices qũo adeps põt apparere iferi⁹: qr supnatat aq̃ cũ sit nature aeree solũ. Preterea oleagina ois vrina adipis ẽ oleagina in colore ⁊ in sba sil. ¶ Ad primũ dõm ꝙ vrina põt esse oleagina 3r vt supi⁹ dcm est ꝑm totã vrinã: ⁊ hoc pp duo: aut pp vehemẽtem ebullitionẽ factã in toto que pmiscet adipẽ liquefactũ per totam sbam sicut ↄtigit in brodio in lebete bulliẽte: aut qr adeps permiscet cũ hu. bulliẽtibus viscosis terrestrib⁹ ⁊ grossis qui petũt inferiora: ⁊ iõ pp eorum viscositatẽ detinẽt adipẽ iferius: aut qr ex vehemẽti adustiõe terrestrificat adeps: qr subtile ei⁹ resoluit ⁊ grossuz remanet ⁊ dscẽdit ad fundum vrine sicut accidit aliqñ in patella.

¶ Ad 2^m dõm ꝙ puto ꝙ vrina oleagina in sba est ẽt oleagina in colore ⁊ ecõuerso: tñ aliqñ appet mag oleagina in sba qꝫ in colore qñ mag similat oleo in sba qꝫ in colore: ⁊ hoc cognoscit vt qñ cõquassata in vrinali nõ facit sonũ sicut nec oleũ: ⁊ iõ videt medicos in fine ispectionis ↄcutere vrinã in vrinali: aliqñ aũt mag similat oleo in colore qꝫ in sba: vt qñ ducta per vrinale pulsat sic alia: tñ in colore similat ei mag: ⁊ qñ mag similat oleo in vtroqꝫ: ⁊ iõ in pn° similat oleo solum in colore: in ꝓcessu vo in sba magis: sed qñ est cõpleta similat in colore ⁊ substantia: ⁊ etiã in egritudinib⁹ renuz: qr ꝑpter multã coniunctionẽ pinguedinis que est circa renes accidit similitudo vrine cum oleo in substantia ⁊ colore.

¶ Et ex eis est etiã carminius qui malus est ⁊ pernitiosus: qm vtriusqꝫ cholere significat adustionem.

¶ Hic docet signare per colorẽ vrine cõpositũ ex citrino ⁊ nigro. ¶ Jux qd nota ꝙ color carmini⁹ est cõposit⁹ ex citrino ⁊ nigro: qr rõne adustiõis cho. ru. ⁊ nigre p se ⁊ singulr accepta est mala: ideo iũcta insimul sunt pessima: ⁊ intelligendum ꝙ illud qd hic dic est signum pernitiosum dꝫ intelligi ꝙ accidit talis vrina ꝑpter dñiuz talium hu. adustorum: sed si accidat per viaz crisis potest esse bona: qr significaret potentiaz virtutis expellentis nociua de corpore si veniret in quantitate magna ⁊ pcedentib⁹ signis digõnis: ⁊ cuz h eger alleuiatur post talem mundificationem.

¶ Et qñqꝫ est color rube⁹ i quo currit nigredo ⁊ significat febres cõpositas ⁊ febres que ex grossis fiũt superfluitatibus. Qui si clarior fuerit ⁊ nigredo ad ipsius sũmitatẽ declinauerit: apostema signabit lateris.

¶ Hic docet significare per colorẽ vrine cõpositum ex ru. ⁊ nigro. ¶ Circa qd nota ꝙ cã quare hic color significat fe. cõpositas hec est: qr significat abũdãtiã diuersarum materierum que cũ putrefiũt sũt cã diuersarum fe. qr rõne rubedis significat adustionẽ cho. ru. ⁊ p ↄñs significat fe. melicas. ⁊ vlteri⁹ qr melia adusta est superfluitas grossa: ideo sigt fe. ex grossis superfluitatib⁹. Addit vlteri⁹ ꝙ si fuerit clarior rubedo ipsa ⁊ nigredo declinat ad supmũ dclinat ad pleuresiz: nõ tñ vult ex hoc hre ꝙ oĩno significet pleuresim ſꝫ cũ alijs signis ei⁹ ꝓprijs. Et cã qre hec vrĩa significat apa lateris est: qr apa lateris fit vtplurimũ ex cho. ru. que cũ adurit vergit versus nigredinez: si autẽ clara rõne cho. que de se est clara añqꝫ sit adusta: ⁊ etiam qr permiscetur cum ea aliqua humiditatis adusta subtilis que tẽdit versus sursum: ⁊ ideo ꝑueniens ad pelliculam tegentẽ costas vel ad diaphragma causat apostema qd dicitur pleuresis.

¶ De significationibus substãtie vrine in qñtitate ipsi⁹ ⁊ in claritate sui aut turbulentia. Cap. 3^m.

Substãtia vrine aut est tenuis: aut grossa: aut mediocris.

¶ Postqꝫ Aui. determinauit de significationibus vrĩe sumptis a colore: hic deter. de signationib⁹ vrine sumptis a sba: cũ hoc ẽt includendo significationes sumptas a claritate ⁊ turbulentia vrine: ⁊ duo facit. Nã p deter. de signis sumptis a sba vrine nõ cõsiderando alia signorum genera. Scdo facit hoc cõsiderando alia gña signorum. s. quantitatẽ colorẽ hypostasim. ibi (Cuz vrina grossa mingit.) Prima in duas. Primo ponit significatiões vrine sumptas ex parte claritatis ⁊ turbulentie pncipalr: ſꝫ h etiã intermisceat de substantia. ibi (Amplius vrina spissa.) Pria in duas. Primo premittit diuersitates in substantia vrine. Scdo exequtur de diuersitate illarum diuersitatum. ibi (Ualde vo.)

¶ Ualde vo tenuis in oibus dispõnibus maturationis significat priuationẽ: aut in venis oppilõnes: aut epatis debilitatem ⁊ cãnalium vrine qui non attrahũt nisi qd tenue est: aut attrahunt sed extra nõ eijciũt nisi qd natura subtile existit: aut multã aque potationem: aut vehemẽtis frigiditatis cõplexionẽ cum siccitate.

¶ Hic ꝓsequit de significationib⁹ pdictarũ diuersitatũ: ⁊ tria facit. Primo docet signare per vrinã tenuem. Scdo p grossaz. ibi (Urina aũt multũ spissa.) Tertio per mediocrẽ. ibi (Nõ ãt subtilitas.) Pria in duas. Prio ponit signa vrine tenuis in generali. Scdo in spãli ipsaz ↄhẽdo ad diuersas dispões ei⁹. ibi (Et in acut qdem.) ¶ Ad euidẽtiã pme ptis ⁊ sequẽtiũ est notãdũ ꝙ vrina tenuis grossa ⁊ mediocris põt notificari triplr. Uno° vniulr ⁊ absolute nõ comparãdo ipsaz ad aliqd corp⁹ determinatũ: ⁊ isto mõ accipitur tenue ꝑ subtili ab auctorib⁹: ⁊ isto mõ grossuz dicet de vrina grossa absolute sicut sunt vrine subiugaliũ: ⁊ illa que est media iter istas dr mediocris isto mõ: qr hꝫ latitudinẽ multã ⁊ multas spẽs sub se: quasdã dclinãtes vsus vnũ exmũ mag: alias vsus aliud. Scdo° notificat vrina tenuis ⁊ grossa ⁊ mediocris in cõparatiõe ad corp⁹ tẽperatũ vt mediocris dicet q repit in corpe tẽperato: ille aũt q reperiunt in corpe distẽperato ⁊ recedũt a mediocri vsus tenuitatẽ dicunt tenues: q vo vsus grossuz grosse. Tertio° notificat vrĩa tenuis ⁊ grossa ⁊ mediocris in relatiõe ad qdcũqꝫ corp⁹: ⁊ isto mõ dicet vrina mediocris qñ istd corp⁹ erit in sua nãli dispõne: dicet ãt grossa qñ istd corp⁹ remouet ab illa dispõne sic ꝙ tẽdit vsus grossuz: ⁊ dicet subtilis q reperiet in illo corpe remoto a nãli dispõne: sicut qd tẽdit vsus subtilitatẽ: tunc dico ꝙ hic accipit notificatio vrine tenuis ⁊ grosse ⁊ mediocris isto mõ tertio. s. vt cõparat ad corp⁹ cui⁹ est: ⁊ iõ dicebat Damascen⁹ in suis afor. ꝙ nõ appropinquabit medic⁹ vitati in egroto nisi approximet vrinã ad suũ corpus: ⁊ qr tali ↄsideratiõe frequẽti⁹ idigemus: iõ ⁊c. ¶ Ulteri⁹ nota ꝙ cã qre vrina valde tenuis sigt in oib⁹ dispõnib⁹ priuationẽ di-

gestionis est: q2 vrina valde tenuis caret cõmixtiõe alteri⁹ rei: cũ aũt oĩs digestio fiat per cõmixtionẽ: iõ ⁊c. ⁊ q2 effect⁹ signat suam cãm: ideo vrina tenuis põt significare sup indigestionẽ a qua causatur. Subdit scðo ꝙ põt signare sup oppilões venaꝝ: nã oppilatio est cã vt nõ trãseat ꝑ canales nisi illud qð est subtile ⁊ tenue. Tertio põt venire vrina tenuis ex dbilitate epatꝭ ⁊ canaliũ vrine: q2 attrahit solũ qð tenue est ⁊ subtile. Quarto ex potu aq̃ que dbilitat digestiuã vt dcm̃ est que idigestio est cã subtilitatꝭ vrine. Itẽ q2 friditas h3 cõgelare hu. ⁊ siccitas ipsos exiccare qb⁹ exiccatꝭ et congelatis vrina deciditur subtilis cum non possint secum admisceri hu. propter eorum grossitiem. Itẽ qa frigiditas ⁊ siccitas impediunt digestionem: mala autez digestio est causa subtilitatꝭ vrine cum non fiat mixtio ꝓpter indigestionem in vrina.

Dub^m p^m ¶ Sz mõ querit vtrũ oppilões epatꝭ ⁊ venaꝝ sint cã tenuitatis in vrina. Et arguit ꝙ nõ. qa ꝯrioꝝ signoꝝ ꝯria debẽt eẽ signata: sz vrina grossa significat oppilõnẽ: ergo subtilis nõ signat oppilõnẽ. ma. p3. mi. declat ꝑ illũ afor. 69. 4^e pti. Quib⁹ vrine grosse globose. ¶ Preterea si vrina tenuis significaret oppilões aut epatꝭ aut splenis: aut venaꝝ emulgẽtiũ vel venaꝝ paruaꝝ que sunt in extremitatibus mẽbroꝝ: sequeret trãsitũ nutrimẽti ipediri qð epati spleni et alijs mẽbris euenire nõ posset ꝑ eoꝝ nutricatiõe: sed nullã istaruz significat. ergo ⁊c. Maior p3: qa non sunt plures oppilões q̃ possint vrinã ꝓhibere appere grossaz vel facere ipsam tenuẽ. Mi. appet: ⁊ p^o ꝙ oppilõ epatis ⁊ venaꝝ paruaꝝ mẽbroꝝ h nõ faciãt: qa oppilatio taliũ venaꝝ nõ ipedit trãsitũ nutrimẽti ad mẽbra: ergo nec trãsitum vrine multomagꝭ: qa nutrimẽtũ qðcũq3 subtile est grossi⁹ vrina grossiori. nec est oppilõ splenis: qa per splenẽ nõ ꝑtrãsit vrina. nec per oppilõnẽ venaꝝ emũctoriȷ: qa cũ ipse sint valde late. ergo ⁊c. ¶ Preterea diĉ ꝙ hec vrina signat debilitatẽ epatꝭ: nõ vꝫ qa vrina que significat debilitatẽ epatꝭ est ru. silis colori loture carnis recẽtis: talis aũt nõ est cũ multa tenuitate sibe cuz hẽat multas partes sang. admixtas. ¶ Dico ꝙ vrina que est silis loture carnis recẽtis significat debilitatẽ magꝭ digestiue epatꝭ: sed hec vrina tenuis signat magis debilitatẽ attractiue vel expulsiue ꝑꝑ oppilõnẽ. ¶ Iux qð nota ꝙ vrina valde tenuis aliq̃n causat ab oppilõnib⁹ venaruz ꝑꝑ cãm dictã: qa oppilõ ipedit trãsitũ rei grosse: ⁊ iõ ipedit trãsitũ ei⁹ qð reddit vrinaz grossam: ⁊ per ꝯñs remanet subtilis. ¶ Dico ergo ꝙ hec vrina que ꝓuenit ab oppilõne pncipalr causatur ab oppilõne epatis: scðario aũt ab oppilõne venaꝝ emulgentiũ ⁊ splenis: quia epar est pncipale mẽbrũ in quo gñat vrina: alia aũt sũt solũ coadiuuatiua. ¶ Tũc ad rões. Ad pmã dõ3 ꝙ q̃n tu dicis ꝯrioꝝ signorum ⁊c. dico ꝙ nõ op3 qa tã grossa q̃3 subtilis põt significare oppilationes s3 sufficit ꝙ aliqualr differãt: ⁊ ita est in ꝓposito qa vrina tenuis q̃ ꝓcedit ab oppilõne est signũ rei fixe que non digerit: sed vrina spissa signat oppilõnẽ rei grosse que agitat ꝑꝑ quã agitationẽ aliqua ps ei⁹ miscet cũ vrina ⁊ fit spissa ꝑꝑ ei⁹ motũ in corꝑe et ꝓpter abũdãtiã talis materie. ¶ Ad aliã cũ dicebat aut eẽt oppilatio venaꝝ epatis ⁊c. dico ꝙ oppilõ oĩum illoꝝ eẽ põt cã subtilitatis in vrina. Et cũ dĩ ꝙ oppilõ epatis nõ ꝓhibet grossaz egredi: q2 nõ ꝓhibet transitũ nutrimẽti vel cibi: dico ꝙ l3 nõ ꝓhibeat trãsitũ nutrimẽti oĩno: tñ ꝓhibet trãsitũ nutrimẽti grossi ⁊ attrahit subtile solũ ꝑꝑ qð videm⁹ ꝙ mẽbra exteriora macrescũt in talib⁹. Et cũ dĩ in talib⁹ si trãsit nutrimẽtũ subtile vt tu dicis: ergo multomagꝭ vrina grossa qa nutrimẽtũ quãtũcũq3 subtile est grossi⁹ vrĩa grossa: dico ꝙ hoc ꝓcedit ex flegmate. nõ enĩ debes imaginari ꝙ fiat trãsitus nutrimẽti disticte ⁊ postea aquositas per se: sed totũ congregatũ ex nutrimẽto ⁊ aquositate: qa aquositas adiuuat ad h vt nutrimẽtũ ꝑ mẽbra penetret: ita ꝙ illð qð põt transire ad mẽbra trãsit: qð ãt est grossũ remanet. ¶ Ad alið de splene dico ꝙ oppilatio venaꝝ splenis ẽt ꝓhibet trãsitũ vrine grosse ad epar ⁊ membra: nõ qa ꝑ splenẽ trãseat vrĩa: s3 ꝑꝑ cõpassionẽ quã hẽat epar ad splenẽ: qa q̃n ẽ oppilõ i splene tũc epar debilitat: ⁊ ꝑ ꝯñs male digerit: ⁊ tũc cãtur oppilõ i epate: vñ videtꝭ vtplm ꝙ hñtes malam splenẽ hñt epar malũ: ⁊ eodẽ mõ de oppilõne venaꝝ emulgẽtiũ.

¶ Et in acutꝭ qdẽ egritudinib⁹ signat virtutis digestiue debilitatẽ ⁊ maturatiõis ꝓuationẽ. Et est ẽt cũ reliq̃rũ virtutũ tãtã signat debilitatẽ vt nullo mõ i aq̃ opent: imo quemadmodum ingredit ita labitur.

¶ Hic docet signare ꝑ vrinã ꝯhẽdo ad dterminatas dispões. Et quatuor facit sic ad q̃tuor ꝯhit dispões. 2ª ibi (Et vrina qdem tenuis.) 3ª ibi (Et silr si hec in sanis.) 4ª ibi (Et tenuitas q̃3.) ¶ Iuxta pmã ꝑtẽ nota ꝙ hec lr̃a (et maturatõis ꝓuationẽ.) põt exponi 2^r. Uno° ꝙ sit expositio dicti ꝑcedẽtis: ⁊ tũc exponem⁹ ⁊. ꝑ. i. Alio° referendo ad diuersa: nã ꝑ hoc qð dicit debilitas digestiue refert se ad debilitatẽ virtutꝭ digestiue in se. per h aũt qð diĉ maturationis ꝓuationẽ refert se ad debilitatẽ ei⁹ in respectu ad obtũ in qð agit q2 priuat opatio eius in obiectũ suum quando est debilis.

Dub^m 2^m ¶ Sed tu dices significat ne hec vrina hoc in egritudib⁹ chronicis. Dõm ꝙ sic. qa semꝑ de se significat debilitatez digõnis: tñ non sic app3 in chronicis sicut in acutꝭ: ⁊ tũc addit ẽt ꝙ relique virtutes intãtũ debilitant ꝙ nullo mõ opant ad digõnẽ: nã reliq̃ vtutes maxime auxiliant in tpe digõnis: ⁊ iõ sup ei⁹ debilitatẽ significat.

¶ Et vrina qdẽ tenuis valde ꝺm hunc modũ deterior est in pueris q̃3 in iuuenib⁹: qm̃ nãlis puerorum vrina spissior est vrina iuuenũ: ideo ꝙ sunt humidiores ⁊ ꝙ eoꝝ corpora plus attrahunt humiditates: ꝓpterea q⁹ materia superfluẽs est eis necessaria cã augmẽti. Si ergo eorum vrine in febribus acutis multũ fiant tenues iaz valde elongati erũt a sua nãli dispõne. Et si hec in eis perseuerauerit nõ significabit nisi perditionẽ: qm̃ cum perdurat significat perditionem nisi bona sint adiũcta signa ⁊ virtutis stabilitas: tunc enim exituram significat que accidit ⁊ ꝓprie inferius sub ꝑte epatis.

¶ In ista ꝑte ꝯhit vrinã tenuẽ ad aliã dispõnẽ que sumit ab etate. ¶ Nota ꝙ q̃n dicit (ꝺm hũc modũ) d3 exponi valde tenuis: naz tenuitas accipit 2^r in vrina. Uno° ꝓ valde tenui. Alio° ꝓ mediocri vt appet in cõmẽ. illi⁹ afor. 69. 4^e pti. In qbuscũq3 vrine grosse et globose ⁊c. ¶ Cã aũt q̃re est deterior in pueris q̃3 in iuuenib⁹ nõ ponit: tñ fundat sup quodã dicto. G. in cõmẽ. 8. pmi ꝓno. q2 quanto aliqd remouet magꝭ a nãli dispõne tãto est pei⁹: vt p3 de facie tornatili. ¶ Cã aũt q̃re vlr est subtilior in iuuenib⁹ q̃3 in puerꝭ ẽ: qa cõplexio iuuenis ẽ siccior q̃3 pueri: ⁊ iõ magꝭ cõsumit supfluitatem q̃ cũ vrina miscet: s3 corꝑa pueroꝝ sunt humida nãliter ⁊ nõ inquãtuz: dicit in reddẽdo cãm hmõi: qa corꝑ⁹ pueroꝝ plus attrahit humiditates: iõ est grossior imo vt sic subtilior: qa magꝭ ꝑmanet aq̃sitas ipsa ipermixta: ⁊ ꝑ ꝯñs vrina subtilior: s3 qa corꝑa eoꝝ plus accipiũt de nutrimẽto q̃3 corꝑa iuuenũ: qa sumunt ipm gratia nutricatiõis ⁊ augmẽti: ⁊ iõ plus accipiũt q̃3 digestiua valeat digerẽ ꝑꝑ qð multiplicãt plures supfluitates q̃ mixte cũ vrĩa reddũt eaz grossaz: ⁊ iõ grossities in vrĩa min⁹ est mala in puerꝭ q̃3 in iuuenib⁹: ꝑꝑ qð dicebat Aui. 3. cañ. ꝙ vrina nigra peior ẽ in iuuenibus q̃3 in puerꝭ: qa vrina nigra ꝑꝑ adustionẽ cõiungit cũ grossa. ¶ Subdit vlteri⁹ ꝙ si hec vrina ꝑseuerat multũ in acutis signat ꝑditionẽ: causa hui⁹ est: qa tũc signat vltima debilitas in acutꝭ q̃ est signũ pessimũ: cũ tũc fiat pugna maxima iter vtutẽ ⁊ morbuz nisi fiat talis ꝑ viã crisis: qa tũc eẽt bonũ signũ: qa tũc signat apa futuꝝ iferi⁹ sub parte epatis ⁊ sub diaphragmate in ꝑtib⁹ inferiorib⁹ eo ꝙ mã est grossa ⁊ virt⁹ est fortis: iõ ꝑꝑ sui grossitiẽ nõ potẽs ꝑmisceri cum vrina: ⁊ tũc est idẽ cũ eo qð diĉ Hip. in. 2. ꝓno. Urina cruda clara ⁊ diuturna ⁊c. est signũ apatis futuri sub diaphragmate.

¶ Et silr si hec in sanis ꝑmãserit ⁊ se nõ conuerterit ab eis signabit apa qð accidet illic vbi dolorẽ sentiũt. Et ꝺm plurimũ accidet eis vt cũ hoc in alchatin ⁊ in renibus dolorẽ sentiãt. Et significat aptitudinem ad apa. Or si dolor ⁊ grauitas vni membro ꝓprio non fuerint imo sunt cões significabit bothor ⁊ variolas ⁊ apata que corpori erunt cõmunia. Tenuitas quoq3 vrine in crisi sine ordine recidiuationẽ pronosticatur.

¶ In ꝑte ista ꝯhit ad aliã dispõnẽ. Sz nota ꝙ nõ appellat hic corpora sana que sũt ꝑfecte sana: qa in eis nõ appet vrina tenuis sed mediocris: s3 appellat hec large ꝓ omni dispõne que non est actu eg^a sic sunt corꝑa neutra: ⁊ qa neutrũ est 2^x. s. cõualescẽtie ⁊ decidẽtie: iõ de vtroq3 põt intelligi ita ꝙ in neutro decidẽtie significat egritudinem in neutro cõualescẽtie significat recidiuam.

¶ Urina ãt multũ spissa ꝺz pl3 signat maturatiõis ꝓuationẽ ⁊ ꝺz min⁹ humoꝝ grosse subẽ maturationẽ. Erit ergo in statu humorosaꝝ febriũ ⁊ in aꝑtione apatum.

¶ Hic docet significare ꝑ vrinã spissam. Et p^o in gñali. Scðo ꝯhẽdo ipsam ad determinatas dispões. ibi (Et plurimũ quidem.)

Dubiũ 3^m ¶ Sed dubitabit aliqs. vtrum hec vrina significet ꝓuationez digestionis. Et arguitur ꝙ non. qa contrarioꝝ effectuũ contrarie sunt cause: sed vrina tenuis significat ꝓuationez digestionis vt dixit supra: ergo vrina grossa valde significat pñtiaz digõnis. ¶ Preterea illa vrina que significabat bonitatẽ expulsiue nõ significat ꝓuationem digõnis: sed vrina multuz grossa est hmõi: igit ⁊c. Maior p3: qa expulsio requiritur ad digestionẽ. minor appet: qa vrina multum grossa

tum grossa nõ potest expelli nisi a ṽtute forti. ¶ Preterea illa vrina in qua est mixtio multa in substãtia non significat ꝑuationẽ digestionis: hoc est hic. ergo ⁊c̃. Ma. appet: q̃a digestio ꝓcedit ꝑmiscẽdo ⁊ inspissando. Mi. appet: q̃a nõ est spissa nisi ꝓpter multam admixtionẽ hu. ¶ Dõm ꝙ hec vrina spissa vtplurimũ significat ꝑuationem digestionis: q̃a cuz digestio sit operatio nãlis perducet vrinam ad sbam nãlez: hec autẽ est substãtia mediocris iter grossum ⁊ tenue: quare ⁊c̃. ⁊ ideo superflue grossa ⁊ sup̃flue tenuis significat indigestionẽ. ¶ Sz iteruz tu dices: q̃a Aui. ipse dicit ꝙ aliquãdo hec vrina significat digestionẽ humoꝝ grosse substãtie: nõ videt᷑: q̃a digestio semper perducet ad sbam mediocrem cum sit operatio nãlis. Dico ꝙ Aui. dicit hoc vt ostẽdat ꝙ in materia valde grossa sufficit ad eius digõnez aliqua degrossatio: ⁊ non opz ꝙ semper perducat ad sbam mediam simpl'r: sed sufficit ꝙ sit reducta ad aliqualẽ tenuitatem: nã aliter requirit᷑ digestio in sba mediocri ⁊ aliter in subtili ⁊ aliter in grossa sicut diuersificant᷑ humores in eoꝝ sba: q̃a aliqui sunt grosse substãtie nãliter aliqui subtilis ⁊ aliqui mediocris: ita ꝙ ad digestionẽ humoꝝ subtiliũ sufficit pro signo vt nebula appareat natans: in grossis ṽo ꝙ in fundo sit descẽdens ⁊ subsidens: ⁊ in mediocrib⁹ vt sit pendens: ⁊ ideo non opz vt in materia multum grossa attendat᷑ digestio in sba sic ꝙ ꝑmutet᷑ ad mediocritatẽ simpl'r sed respectu grossitiei. ¶ Tunc ad rõnes in oppositum. ¶ Ad primũ cum dr̃ cõtrarioꝝ effectuum ⁊c̃. cõcedat᷑ ꝙ cõtrarie sunt cause imediate sed de causis mediatis et cõibus nõ opz: imo ab eadẽ cõmuni possunt ꝓcedere ꝯtraria sicut est in ꝓposito: q̃a tam multum grossa q̃ multum tenuis fit ab indigestione: tñ grossa est cum turbiditate: subtilis autẽ nõ. ¶ Ad aliũ dicẽduz ꝙ hec vrina multũ spissa non accidit ꝑꝑ multã cõmixtionem factã a digestione ⁊ fortitudine virtutis: sed ꝓpter ebullitionẽ factã a calore extraneo. ¶ Subdit vlterius ꝙ hec vrina erit bona significatio in statu feb. putride: nã in statu complet᷑ digestio: ⁊ q̃a digestio est actio perducens ad spissitudinẽ: ideo talis vrina in statu est bona: q̃a significat bonũ. s. digestionẽ ⁊ fortitudinez nature. Item est bona in a͞patibus: q̃a significat ꝙ natura expellit materiam a͞patis que permixta cum vrina facit ipsam spissam.

¶ Et plurimũ q̃dẽ qδ in acutis significat egritudinib⁹ est maluz. Verũtñ tenuitatis durabilitas plus significat malũ. Spissitudo nãq; quãdã significat digõnez q̃ quidẽ sube ꝯfert in eo ꝙ digestionẽ sigñat ⁊ ꝙ virtus expellẽdi hz potẽtiaz est id in quo fiducia habet᷑. Et iquãtũ materiei significat corruptionez ⁊ eius multitudinẽ ⁊ maturationis ꝓhibitionẽ separãtis ad fundum descẽdẽtis significat malũ. Quid aũt sit illud qδ inter duas res superãtius est cognoscit᷑ ex eo qδ post eã aduenit ex requie: aut succedit ei ex debilitatꝭ augmento. Et vrinaꝝ q̃dẽ spissaꝝ in febribus sanior existit illa de qua multũ subito euacuat᷑. Illa ṽo que paulatim euacuat᷑ multoꝝ humoꝝ est significatiua ⁊ debilitatꝭ virtutis: ⁊ post illã q̃dem que vtilitatem affert sequit᷑ mediocris vrina simul cum requie. Cum autẽ tenuis vrina in acutis egritudinib⁹ ad spissitudinem conuertitur postq̃ nõ aduenit requies significat liquefactionez.

¶ In ista ꝑte docet significare in spãli ꝑ vrinã spissaz ꝯhẽdo ipsam ad spãles dispõnes: ⁊ tria fac̃ sicut ꝯhit ipsaz ad tres spãles dispositiões. 2ª ibi (Cũ aũt tenuis vrina.) 3ª ibi (Cũq; in sano.)

¶ Cũq; in sano vrina perseuerauerit spissa ⁊ in ꝑte capitis dolorez senserit ⁊ conquassationẽ indicabit ei febrez. Est tñ cũ hoc est ex superflua expulsione aut aꝑtione cuz vlceribus in partibus viarum vrine. Nõ autem subtilitas ⁊ spissitudo vtreq; maturationis significant priuationem: nisi quia maturationem substantie comitat᷑ mediocritas. Spisse ergo maturatio est vt digerendo ad tenuitatem mutetur. Et tenuis maturatio est vt coquendo mutetur ad spissitudinem.

¶ Hic contrahit vrinam ad tertiam specialem dispositionem vel conditionem. ¶ Nota ꝙ hic accipitur sanum large: ꝓut dicitur ꝑ sano conualescentie vel decidentie.

¶ Amplius vrina spissa queadmodum prius diximus qñq; est clara ⁊ translucens quãdoq; est turbida.

¶ Postq̃ Aui. docuit significare per vrinã ꝑncipal'r ex ꝑte sbe: hic docet significare per vrinã ꝑncipal'r ex ꝑte claritatis ⁊ turbulẽtie vt simul ꝯiũgit᷑ cũ eis ẽt sba vrine: ⁊ duo facit. Prio facit h̃ qñ vrina est solũ clara vel solũ turbida. Scd̃o facit qñ sil' ꝯiungit᷑ turbulẽtia ⁊ claritas in diuersis tñ ꝑtib⁹. ibi (Ampli⁹ ṽo debes atẽdẽ.) Pria in duas. Prio ꝑmittit diuisionẽ quãdã in vrina spissa q̃ dz ẽt intelligi. Scd̃o exequit᷑ de sigñatis illius diuisionis. ibi (Verũtñ inter spissam.) ¶ Juxta qδ nota ꝙ sicut ponit diuisionem in vrina spissa: ita dz ẽt intelligi in tenui: nã clarũ ⁊ turbidũ differt a tenui ⁊ spisso: ita ꝙ nõ oẽ tenue est clarũ: nec oẽ turbidũ spissuz: sed tenue põt esse turbidum ⁊ spissuz clarũ: sed q̃a hec diuisio notiori modo apparet in spissa q̃ in tenui: ideo magis de ipsa explicauit.

¶ Verũtñ inter spissam translucentem ⁊ tenuem existit differẽtia: qm̃ spissa trãslucẽs cũ motu inundat᷑ nõ fiũt ꝑtes ipsius inundate multũ ꝑue: imo magne in ea accidũt: vñ ⁊ ei⁹ mot⁹ sunt tardi: ⁊ cũ spumat fit ei⁹ spuma multaꝝ ampullaꝝ: ⁊ ipsi⁹ ampulle nõ cito rũpuntur.

¶ Hic exequit᷑ de significatꝭ hui⁹ diuisiõis. Et q² vrina spissa trãslucens ⁊ vrina tenuis vident᷑ multuz ꝯuenire. ꝑͦ assignat dr̃iam inter spissam ⁊c̃. Scd̃o docet significare ꝑ ipsaz. ibi (Et q̃ q̃dẽ.) ¶ Juxta qδ nota ꝙ causa istaꝝ q̃tuor cõditionũ vrine spisse trãslucentꝭ põt eẽ hec: q² talis vrina nõ est nisi ex admixtiõe hu. grossi trãsparẽtꝭ: talis aũt humor nõ est nisi flegma vitreũ qδ assimilat᷑ vitro liq̃facto in sba: q² viscosus ⁊ grossus sic̃ vitrũ: ⁊ in colore: q² est trãsparẽs sicut vitrũ: qñ ꝰ tale flegma mouet᷑ ꝑ vriale ei⁹ vñ sũt magne: q² cũ sit grosse sbe nõ ẽ diuisibilis in ꝑtes ꝑuas: sic̃ videm⁹ in oleo cui⁹ vnde qñ ꝯcuteret᷑ in aliq̃ vase eẽnt magne ꝑꝑ grossitiẽ ⁊ viscositatẽ ei⁹: q² non põt subingredi aer ⁊ diuidere ꝑtes ꝑuas in subtiles. Scd̃a ꝯditio ꝑ quã differt a tenui est: q² ei⁹ mot⁹ sunt tardi: cuius cã est: q² grauitas ⁊ materie grossities est inepta ad motũ: sed subtilis vrina est velocis mot⁹: q² cito diuisibilis ⁊ leuior. Tertia dr̃ia est: q² in vrina grossa trãsparẽte apparent multe ampulle qñ ꝯcutit᷑: q² spuma ⁊ ampulla creat᷑ ex ꝑmixtiõe vẽtositatꝭ cũ sba vẽtosa: q² ꝰ ꝯcutit᷑ tũc itercidit aer ⁊ retinet᷑ sicut appet in cõmento 43. 2. partic. illi⁹ afoꝛ. Strãgulatoꝝ ⁊ dissolutoꝝ ⁊c̃. Quarta est q² vrine grosse trãslucentis est mã grossa cruda ⁊ viscosa: ⁊ ideo ampulle gñate in ea ꝓpter tenuitatẽ materie disrũpunt᷑: sz q² in subtili est mã tenuis: ideo aer inclusus in ampulla diuidit ipsam cito ⁊ destruunt᷑ ampulle cito sicut contingit in aqua subtilis sbe.

¶ Et que quidem huiusmodi existit ex flegmate generatur nõ bene digesto: aut cholera vitellina si est in ea tinctura ad citrinitatem trahens. Et si tinctura nõ est in ea significat flegmatis vitrei resolutionẽ: ⁊ hoc q̃dẽ in epilepticoꝝ vrinis multum existit.

¶ In ꝑte ista Aui. deter. de significatis vrine clare ⁊ turbide. Prio vt cõiungit᷑ cum sba spissa. Secũdo vt coniungit᷑ cuz tenui. ibi (In tenui aũt.) ¶ Juxta qδ notãdum circa partẽ ꝑͦmam ꝙ q̃daz littera hz ex flegmate bene digesto: sed hec est mala: q² cum hec vrina sit spissa ex permixtione flegmatis vitrei qδ est maxime cruduz ⁊ indigestũ: ideo non dz dicere bñ digesto sed nõ digesto: ⁊ ideo dicit ꝙ si hec vrina habeat tincturã trahentẽ ad citrinitatẽ: tũc significat ꝙ sit a cholera vitellina que fit ex cho'la ꝑmixta cuz flegmate vitreo ⁊ trãslucet ad modũ vitelli oui: ⁊ subdit ꝙ si in ea nõ sit tinctura fit ex liq̃factiõe flegmatis vitrei: ecce ꝙ manifeste vult ꝙ sit ex flegmate vitreo ꝙ nõ sit bene digesta sed maxime cruda.

¶ In tenui autẽ in qua multa existit tinctura scitur tincturam non esse propter digestionem. Alioquin digestio in primis non magis operatur substãtiaz q̃ coloris permixtionez: ꝓpria nãq; digestionis operatio est substantiam efficere deinde ipsaz tingere. Et digestio quidem in substantia melior est q̃ in colore.

¶ Hic docet significare per vrinã clarã vt cõiungitur cũ sba subtili ⁊ tenui. Primo quãdo apparet cũ colore vniformi. Secundo qñ cum diffoꝛ. ibi (Cũ aũt vrinã videris.) Tertio qñ cõiungit᷑ cũ hypostasi. ibi (Et si tenuis fuerit.) Prima in duas. Primo facit qδ dictũ est. Secundo concludit correlarium ibi (Et ꝓpter hoc.)

¶ Juxta ꝑͦmaz partẽ dubitat ꝑͦ aliq̃s: q̃a videtur esse cõtradictio in textu. nã hec lr̃a: alioq̃n digestio in ꝑͦmis: mag̃ operaret᷑ in sbam vrine q̃ in ꝑmixtionẽ coloris: ita ꝙ vr̃ hr̃e ꝑ incõuenienti ꝙ ꝑͦ debet᷑ digestio sbe vrine q̃ colori: postea statim subdit ꝯriuz hui⁹ ex-

Dubᵐ 4ᵐ

presse: qa digestio dicit ꝙ p̄ma operatio digōnis est efficere sbam
vrine: deinde ipsaꝫ tingere. ¶ Ad hoc dicūt qdam ꝙ sine dubio lr̄a
prima est valde extranea: ⁊ ideo opꝫ ponere alioquin ꝓ qa: ⁊ tunc
sic exponēdo nō discordāt: ⁊ hoc est veꝝ: qa digestio in p̄mis magꝭ
operaꝛ in sbam q̄ꝫ in colorē: qa dato ꝙ nō: tūc qn̄ eēt colorata co-
lore cōuenienti qūocūqꝫ eēt disposita sba vrine eēt digesta qd̄ fal-
sum est. Alio mō pōt dici sic̄ sonat: ⁊ hoc pōt 2r eē. Uno° ꝙ hic d̄fi
cit vnū nō: qa deberet dicere alioqn digestio in p̄mis nō magꝭ ope
ratur in sbam: quare ⁊c. ⁊ tūc est planum. Uel aliter exponēdo ly
alioqn. sicut stat: ⁊ tūc opꝫ trāsponere v̄ba vt dicamus alioqn di-
gestio magis operaretur in permixtione coloris q̄ꝫ in substātia: et
ideo cōtingit ⁊ ꝓ ergo digestio in substantia quidem ⁊c.

Dub. 5m ¶ Queranꝛ hic p̄ duo: qa hic ponere videꝛ Aui. ꝙ tinctura aliqn̄ ē
per digōnez: queraꝛ vtrū color possit dari vrine alicui aliter q̄ꝫ per
cōmixtionē. Et vr̄ ꝙ sic per Aui. 4. cañ. fen. 86. de iudicijs sumptis
a colore vrine. vbi dic̄ ꝙ rubedo ⁊ nigredo est in vrina ex vehemē
tia cal'itatis: ꝫ ꝑ solā alterationeꝫ poterit alterari. ¶ In oppo^m est
Gal. p̄ de crisi. ca. 12. vbi vult ꝙ color causaꝛ in vrīa per cōmixtio-
nē hu. chol'ici vel sani. san. ¶ Ad h̄ dōm breuiter lꝫ qdaꝫ de hoc fa-
ciant magnū laberintū: sed veritas ꝯsistit in paucis: dico ꝫ ꝙ no-
mine vrine pn̄t duo significari: aut enī noīat aquositatē solaꝫ: aut
noīat illud qd̄ est cōmixtū ex aquositate ⁊ sba humorali: tūc dico
ꝙ p̄ma est impropria noīatio: qa vrina ꝓprie loquendo est qd̄daꝫ
mixtū. dico ergo ꝙ p̄ mō accipiēdo īpossibile est ꝙ detur ei color
sine cōmixtiōe cū sba humorali vel sba ꝓportionali hu. Cuius rō
est: qa vrina vt est sola aquositas est corpus diaphanū trāsparēs:
color est passio corpis mixti terminati per opacū terrestre: cuꝫ ꝫ
aqua nō sit corp⁹ mixtū sed simplex: nec sit terminatū ⁊ opacū de
se sed trāsparēs: iō de se īpossibile est ꝙ vrina vt noīat solā aq̄sita
tem sit colorata per alterationē sꝫ solū ꝑ admixtionē rei colorate
cuiusmodi sunt humores: si accipiaꝛ vrina 2° mō. s. pro aggregato
ex aquositate ⁊ sba humorali: dico ꝙ possibile est ꝙ humor q mi-
sceꝛ cū vrina ⁊ ipsam reddit coloratā altereꝛ ad maiorē caliditatē
quā hꝫ ⁊ magis tūc colorabiꝛ. Itē h̄ est possibile sm nām qd̄ appa
ret: qa sicut vult Gal. 3. de virtutib⁹ nālib⁹. c. 12. expulsio nō accidit
nisi donec illd̄ qd̄ dꝫ expelli īgerat aliqd̄ nocumētuꝫ expulsiue: vn̄
vrina nō expelliꝛ a vesica donec ex mora ei⁹ in vesica acqrat aliq̄ꝫ
qualitatē horridā ⁊ acutā per quā stimulās vesicā moueꝛ ad eius
expulsionē tāq̄ꝫ alicuius nociui: si ꝫ accidat ꝑmutatio in vrina exi-
stēte nāliter in ꝓprijs vasis: ⁊ non cōtingat hoc ex ꝑmixtiōe: qꝛ in
vesica nō fit mixtio cū vrina: ꝫ multo fortius poterit acqrere colo
rem ex alteratione illa: quare ⁊c. Ex his patet ad rationes.

Dub. 6m ¶ Scd̄o queriꝛ. vtrū digestio opeꝛ prius in vrina sbam q̄ꝫ colorem
an ecōuerso ⁊ vtrū seiuicē consequanꝛ. Et arguiꝛ ꝙ digestio opeꝛ
prius in colore q̄ꝫ in sba aucto. Auicē. supra. vbi dixit ꝙ si fuerit te-
nuitas in vrina sign̄at ꝙ iā incepit: sed nō appet in sba: ergo videꝛ
īnuere ꝙ prius operetur in colore q̄ꝫ in substantia.

Dub. 7m ¶ Dubitaꝛ vlterius. vtrū seinuicem cōsequanꝛ sil' digestio in sba et
digestio in colore: ita ꝙ oīs vrina digesta in sba sit digesta in colo-
re ⁊ ecōuerso. Et arguiꝛ ꝙ sic. qa illa que causanꝛ ab eadē cā ad se
inuicē ꝯsequunꝛ: sed digestio in vrīa cū colore est hmōi. ꝫ ⁊c. Ma.
nota est. mi. appet: qa tā sba q̄ꝫ color in vrina causanꝛ ex ꝑmixtiōe
debita in vrina. q̄re ⁊c. ¶ In oppo^m huius arguiꝛ. qa si possibile est
ꝙ vrina habeat mediocritatem in sba absqꝫ eo ꝙ habeat medio-
critatē in colore iter rubeū ⁊ clarū ⁊ citrinū tinctū nō semꝑ seiui-
cem ꝯsequunꝛ: sed possibile est ꝙ habeat vrina ⁊c. ꝫ nō semꝑ ꝑ se-
inuicē ꝯsequunꝛ. Ma. pꝫ: qa digestio perducit ad mediū vt dictuꝫ
est supra: si ꝫ erit mediocritas in colore ⁊ nō in sba vel ecōuerso:
tunc alteꝝ poterit eē sine altero. Mi. apparet: qa nihil ꝓhibet ꝙ
sba sit mediocris ⁊ nō color ⁊ ecōuerso ⁊c. ¶ Ad hoc dōm sic̄ etiaꝫ
al's de hoc tactum fuit supra ꝙ digestio pōt accipi dupl'r. Uno° ꝓ-
prie. s. pro alteratione que vere est digestio que fit per cōmixtio-
nem humiditatū cum sba vrine. Alio° pōt accipi large pro oī alte-
ratione que pōt fieri in vrina versus dispōnem nālem: tūc dico si
accipiatur digestio large ꝓ alteratione nō est incōueniens ꝙ dige
stio prius incipiat in colore q̄ꝫ in sba. Et hoc mō loquebaꝛ Aui. sup̄
de vrina ignea: qa si remittatur talis vrina in colore significat di-
gestionem aliquā. s. colorem p̄ter nām aliqualiter diminutuꝫ ⁊ su
perari a nā. Si autē loquemur de digōne ꝓprie sm qd̄ dicim⁹ ali-
quid ꝓprie digeri: hoc pōt intelligi dupl'r: aut enī loquimur de di-
gestione que debeꝛ vrine sm nām vt ipsa est simplex nāliter: aut
de ea que non est simplex natural'r. Simpl'r nālis vrina est que fit
in corpore hn̄te sm se nām: nō naturalis aūt simpl'r est sm qd̄ di-
cimus ꝙ in corpe febriente est digestio vrine ⁊ aliarū superfluita
tum: tūc dico ꝙ si loquamur de digestione simpl'r naturali p̄us est
digestio in sba q̄ꝫ in colore prioritate simpl'r. Secundo dico ꝙ sil'
fiunt in tempore ita ꝙ simul in tempore causatur substantia vri-
ne ⁊ color. Ratio primi est: qa digestio est operatio que ꝓprie de-
betur substātie ⁊ in ꝓprie accidenti: cuius ratio est: qa eius ꝓprie
est digeri cuius est ꝓprie cōmisceri: hoc autē est ad corpulentum:
ergo cū sba vrine sit talis ⁊ nō color: ideo ꝓprie ⁊ simpl'r p̄us ope-
ratur digestio in sba q̄ꝫ in colore. Itē hoc appet de digōne nō sim-
pliciter nāli ꝙ p̄ etiā sit in sba q̄ꝫ in colore: qa id digeriꝛ ꝓprie isto
mō qd̄ p̄paratur ad expulsionē nature: sed sba est hmōi ⁊ non co-
lor. ideo ⁊c. Rō secūdi. s. ꝙ sint simul tēpore est illa que supra fuit
adducta: qa que ab eodē agente ꝓcedūt vt sic simul fiūt: sed color
⁊ sba sunt hmōi. ꝫ ⁊c. Et ideo dicit hic Aui. ꝙ ꝓpria p̄ncipalis ope
ratio digōnis est efficere sbam. si autē loquamur de vrina que re-
peritur ꝓprie in corporib⁹ non se hn̄tib⁹ sm naturā: dōm ꝙ in ta-
libus sm nām contingit ꝙ digestio sit in sba ⁊ non in colore ⁊ ecō-
uerso: ⁊ ex hoc apparebit sol'o illius qōnis siue dubitationis scd̄e:
nā possibile est ꝙ in talib⁹ appeat digestio in sba: vtputa ꝙ vrina
habeat mediocritatē in sba quā dꝫ habere: eo ꝙ digestio in talib⁹
fit per admixtionem hu. peccātis cū vrina. mō possibile est ꝙ hu-
mor peccans sit in isto corpe: ita ꝙ reduceꝛ ad sbam mediaꝫ: ⁊ tn̄
color eius nō erit mediocris sed remissus valde ⁊ alb⁹. Itē possibi
le est ꝙ humiditas cholerica sit peccans in corpe: ⁊ ꝙ dū digereꝛ
tendet a subtilitate versus mediocritatē sbe ⁊ erit intēsa in colo-
re: ⁊ sic erit in sba digesta ⁊ nō in colore. Itē pōt eē econuerso. s. ꝙ
appet digestio in colore ⁊ nō in sba; qa si abūdet chol'a subtilis et
citrina possibile est ꝙ ꝑmisceaꝛ cū vrina: ⁊ erit ibi digestio in colo
re: ⁊ dato ꝙ nō sit in sba sil'r est possibile ꝙ humor peccans sit fle-
gma ꝫssuꝫ cui admisceꝛ aliqd de chol'a adusta: ⁊ tūc appebit digō
in colore vrine. Et ex his appet ad rōnes: qa ꝓcedūt vijs suis.

¶ **Et ꝑꝑ hoc cū vrina tenuis in acuta egritudine ꝑseue
rat significat malum: ⁊ ꝙ virtus digestiua est sopita.**

¶ In p̄te ista cōtigit correlariū ⁊ dicit: ita dc̄m est ꝙ digō in sba est
melior q̄ꝫ in colore: ex hoc sequitur ꝙ vrina tenuis ⁊c.

¶ **Cum auteꝫ vrinam videris tenuem in cuius partib⁹
rubedinis ⁊ citrinitatis fuerit diuersitas: laborem co-
gnosces inflammantem.**

¶ In ista parte Auicen. docet significare per vrinam claram quā-
do ipsa apparet cum colore diaphano ⁊c.

¶ **Et si tenuis fuerit fuerintqꝫ in ea res que sunt sic̄ fur-
fures egritudine in vesica non existente: signū erit hoc
esse propter flegmatis adustionem.**

¶ In parte ista Auic. docet significare per vrinam claram quando
ipsa ꝯiungitur cum hypostasi ⁊ dicit: ꝙ si talis vrina fuerit tenuis
que pro. i. in ea res que sit sicut furfures: ⁊ hec est hypostasis fur-
furea accidit per viam resolutionis a membro ⁊ maxime a vesica
ꝓpter vlcerationem vel scabieꝫ: vel ꝓpter humiditates flegma-
ticas: si ergo nō sint vlcera neqꝫ scabies in vesica significat ꝙ sunt
ex flegmate adusto: ⁊ dixit si fuerit tenuis qa accidit aliquando ꝙ
vrina apparet furfurea ꝓpter resolutionē in membris p̄ncipali-
bus: sed tunc fit spissa ꝓpter adustioneꝫ piguedinis ⁊ eliquefactio-
nem membroꝝ: vt ergo excludat talem dixit hoc.

¶ **Spissa aūt vrina in febrib⁹ acutis ad sūmū multos si-
gnificat humores: ⁊ fortasse significat liquefactionē: ⁊
ipsa qdem est que cū vna permanet hora cōgelaꝛ ⁊ in-
spissaꝛ. Ad vltimuꝫ v̄o turbulentia vrine est ꝓpter ter-
reitatem cū ventositate que aquositati admiscetur: ex
istis nāqꝫ cum admiscentur prouenit turbulentia: ⁊ ex
ipsorum abinuicem separatione ꝓuenit claritas.**

¶ In ista parte Auicen. determi. de significatis clare vrine vt con-
iungitur cum turbida substantia ⁊c.

¶ **Amplius tres debes attēdere dispōnes. Est nāqꝫ cū
tenuis mingiꝛ ⁊ deide īspissaꝛ que sign̄at ꝙ nā laborat
in maturādo: ꝫ nōdū materie ei vndiqꝫ obediuit ⁊ est
patiēs: ⁊ fortasse est cū mēbroꝝ sign̄at liquefactioneꝫ.
Aut mingiꝛ spissa ⁊ postea clarificaꝛ ⁊ separatur ab ea
grossuꝫ subtus stans: ⁊ significat ꝙ nā iā superauit ma
teriā ⁊ ipsaꝫ maturauit. Et quāto maior fuerit claritas
⁊ maior descēsus īferius ⁊ citi⁹ magis significabit ma-
turationē. Aut est dispō media inter primā ⁊ alterā ex
qua cū ꝑdurauerit ⁊ nā fuerit fortis ⁊ virtus fixa scieꝛ
ꝙ non ad maturationeꝫ peruenietur integram. Si v̄o**

virtus

virtus fixa non fuerit timenduʒ ne perditio preueniat maturationē. Cum autem perdurauerit ⁊ timorosa significatio non affuerit significabit capitis dolorē: qm̄ significabit ebullitionem ⁊ vētositates vaporosas.

¶ In parte ista Aui. docet significare per vrinā ex pte sbe ⁊ claritatis ⁊ turbulentie vt simul cōiūgunt̄ in diuersis corporib⁹ ⁊ in eodē subito. Et p̊ docet significare per quasdā dispōnes in qbus turbulentia ⁊ claritas simul ꝯiungunt̄. Scđo facit hoc in dispōne vrine in qua remanet solū vna istaruʒ. ibi (Aut est dispositio.) Et hec in duas. Primo ponit significata vrine qn̄ migitur spissa ⁊ remanet spissa. Scđo ponit significata vrine que mingit̄ tenuis ⁊ remanet tenuis. ibi (Urina que aquosa.) Pria in duas. Prio facit hoc. Secūdo comparat istā vrinā ad quādā ꝑdictaꝝ. ibi (Illa vo.) ⁋ Nota ꝙ hic habetis illas tres ꝯditiōes que ponunt̄ in de crisi que sic sumūtur: qa vrina postq̄ micta est: aut remanet in eadeʒ dispōne in qua mingit̄ aut ꝑmutatur: si remanet in eadem habetis vnam dispositionem vrine que postea diuersificatur vt videbitis: si aūt permutat̄ hoc est duplr̄: qa aut mingit̄ p̄mo clara ⁊ tenuis postea inspissatur ⁊ turbatur: ⁊ sic sunt due species. aut apparet p̊ turbida: ⁊ postea clarificatur ⁊ sic sunt tres species.

Dubm 8m ¶ Sʒ tu dices videt̄ ꝙ sint plures: qꝛ aliquādo vrina mingitur tenuis ⁊ permutatur ad grossam ⁊ postea permutat̄ ad tenueʒ. Dicēdum ꝙ Aui. hanc dispositionem non ponit quia rarissime ꝯtingit hoc: ⁊ ideo nō curauit ponere. Uel dicendū ꝙ cōprehēdit hāc dispositionem sub illa quaʒ appellauit mediam.

Dubm 9m ¶ Ulterius dubi. aliquis qꝛ non videtur possibile ꝙ vrina mingat̄ primo clara postea turbet̄ vel econuerso: qꝛ operationes iste que fiunt in vrina ꝓcedūt a calore īnato: sed in vrina que est ex̄ corpus nō est operatio caloris īnati: ergo vrina nō pōt turbidari vel ecōuerso. ⁋ Ad hoc dicendū sicut extrahit̄ ex. 4. collʒ. ca. 22. ꝙ possibile est in vrina que mingit̄ apparere ex̄ quasdā dispōnes significantes actionē caloris fuisse praue operatā in ea: qꝛ nō ꝓprie operetur extra: tn̄ intra corpus īprimit̄ quedā dispositio per quā vrina est nata sic alterari ex̄ corpus: nā quando vrina p̊ mingit̄ clara postea turbida significat tūc ꝙ incipit digeri: qꝛ digestio ꝓcedit īspissando vrinā si permāsisset amplius fuisset digesta: vt dic̄ Isaac in. 6. vrinaꝝ. quādo vo p̊ est clara postea turbatur: tunc partes ille alterate a cōtinente ⁊ exhalate a calido soluit̄ operatio nālis ⁊ fit spissa ⁊ accidit turbatio in ipsa: ita ꝙ hec vrina sigñat inchoationem digōnis: tn̄ est occulta vt dicit̄ p̊ de crisi. c. 12. ⁊ ideo dicit Aui. hic ꝙ nā laborat in maturādo. Aliqn̄ tn̄ accidit ecōuerso. s. ꝙ mingitur turbida ⁊ spissa ⁊ postea clarificatur: ⁊ hoc est quādo materia est bene digesta: qꝛ expulsa est oīno ventositas que ꝓhibebat omnes partes terrestres ad fundū descendere: ⁊ ideo ꝓpter motum mingit̄ spissa ⁊ turbida: ⁊ qꝛ perfecte est exclusa oīs ventositas: ideo postea partes grosse descendūt ad funduʒ ⁊ remanet clara. Si aūt mingatur spissa ⁊ remaneat spissa ⁊ non fiat talis spissitudo ab ebullitione vehemēti: tunc significat ꝙ mā non est perfecte digesta nec bene exclusa ventositas. si autē hoc accidat ex superflua ebullitione: tūc significat multam in corpore esse aggregationē mäe ⁊ dolorē capitis. Et iō dicebat Auer. i. 4. collʒ. ꝙ nō est veꝝ qđ dicūt qdā ꝙ ex ꝑmutatiōe exteriori vrīe nō pōt dari indicium super interiorem factam mutationem a calido nāli: qꝛ bene potest ꝓpter dispositionem quā recipit interius ꝓpter quā est nata sic exterius ꝑmutari. ⁋ Et ex his appet ad rōnē. ⁋ Notādum ꝙ hic inuenit̄ duplex lr̄a. Una que dicit scietur ꝙ nō ad maturationē. Alia dicit ꝙ nūc. si dicit ꝙ nō: tūc exponet̄ sciet̄ non ꝑuenietur sup. ad perfectā mutationē. si dicit nūc: tūc expone ꝙ exquo natura erit fortis ⁊ virtus fixa sciet̄ ꝙ nunc. i. in paruo tempore perueniet ad digestionē completam: ita ꝙ vtraq̄ littera bona est.

¶ Illa vo que ex tenuitate ad turbulētiā ꝑuenit: ⁊ sic ꝓcedit melior est illa que in turbulētia ꝑmanet fm plurimas horas. Urina quoq̄ multotiēs fit spissa: ⁊ est h̄ ꝓpter casum virtutis ⁊ nō ꝓpter nature expulsioneʒ.

¶ Hic cōparat vrinam que mingitur tenuis ⁊ fit turbida ad illaʒ q̄ mingitur turbida ⁊ turbida remanet.

Dubm 10m ¶ Sʒ tu dices hoc vr̄ falsum: qꝛ ꝯriū huius vr̄ p̊ de crisi. ca. 12. ⁊ ab Isaac. ca. 5. de vrinis q dicit ꝙ illa que p̊ est tenuis postea īspissat̄ significat inchoationē digōnis: sed illa que migit̄ spissa ⁊ spissa remanet significat digōnē ꝑfectā: perfecta aūt digestio est melior q̄ īperfecta: q̄re ⁊c̄. Ad hoc pōt 2r rn̄deri. Uno mō ꝙ per hoc qđ dicit. ⁊ sic ꝓcedit. ītelligit ꝙ vrina p̊ mingat̄ clara ⁊ postea fiat turbida ⁊ sic ꝓcedit. s. quousq̄ iteꝝ clarificet̄: ⁊ hec est melior q̄ illa q̄ remanet solū in turbulētia: qꝛ exquo iteꝝ clarificat̄ post ventositatē magis a se exclusaʒ est melior q̄ illa que remanet spissa: ⁊ tūc qđ obijcit̄ nō valʒ: qꝛ tu arguis solū de illa que est clara: postea est spissa ⁊ ꝑmanet sic in sua spissitudine: de illa autē hic nō intelligit̄. Uel dōm ꝙ dato ꝙ ītelligat de illa que ꝓprie migit̄ clara postea inspissat̄: ⁊ sic ꝓcedit. i. ꝑmanet in sua spissitudīe ꝙ hec est melior q̄ illa que spissa mingit̄ ⁊ remanet spissa sic ꝙ nō causet̄ illa spissitudo ꝑꝑ digōnem sed ꝑꝑ ebullitionem cal'itatis ex̄nee: qꝛ hec est mala: ⁊ sic ītelligit hic: sʒ Gal'. ⁊ Isaac intelligūt de illa que mingit̄ spissa ⁊ remanet spissa sic ꝙ illa spissitudo ꝓuenit ꝑ modū digōnis ⁊ bone cōmixtiōis ⁊c̄. Subdit vlteri⁹ ꝙ vrīa multotiēs fit spissa ꝓpter casum v̊tut̄: sʒ h̄ pōt exponi 2r: aut qꝛ calor ex̄ne⁹ multū superfluit: ⁊ tūc calor īnat⁹ debilitat̄ ex dn̄io caloris ex̄nei sup ipʒ faciētē vehemētē ebullitionē in humorib⁹ ex qua accidit casus ⁊ defectio virtut̄. aut pōt accidē talis spissitudo ꝑꝑ eliq̄tioneʒ ⁊ resolōnē in mēbris ad quā seq̄t̄ ꝯsumptio caloris īnati ⁊ casus virtut̄.

¶ Sʒ vrīa que aquosa mingit̄ ⁊ aquosa remanet signū est priuationis maturatiōis penit⁹. Et vrina spissa laudabilior est que ad exeūduʒ est facilis ⁊ multe sepōnis sil'. Ex hmōi nāq̄ sanat̄ paralysis ⁊ qđ est ei simile.

¶ In ista parte ponit significata vrine que migitur tenuis ⁊ remanet tenuis.

¶ Cū vrina grossa migit̄ ⁊ deīde ꝓcedēdo fm ordineʒ attenuat̄ si multa ē ꝯueniēs existit. Et cū ipa post spissaʒ ⁊ turbidā: aut spissaʒ ⁊ paucā sequit̄ ē signū bonuʒ. Et h̄ qdē est cū spissa q̄ turbulēta est aperit̄ q̄ mingit̄ paulatim ⁊ subito ide multa facile migit̄ vrina: cū hac enī multotiēs resoluit̄ egritudo: siue ipsa sit vna febriū acutaꝝ: siue sit vna aliaꝝ egritudinū ex repletione ꝓuenientiū: siue sit repletio ex qua nōdū manifesta accidit egritudo. Et iste qdē vrine modus est extraneus.

¶ Prius Aui. docuit sigr̄e ꝑ vrinā ex ꝑte gn̄is sbe ⁊ gn̄is turbulētie nō ꝯsiderādo cū eis alia gn̄a signoꝝ q̄ cū eis ꝯiungunt̄: hic docet significare ꝑ illa ꝯsiderādo sil' cū eis alia gn̄a signoꝝ. Et p̊ fac̄ hoc ex ꝑte sbe. Scđo ex ꝑte turbulētie. ibi (Urina ad vltimū turbulēta.) Pria in tres. Prio facit h̄ ꝯsiderādo sil' cū vrina q̄titatē. Scđo cōsiderādo colorē. ibi (Qn̄ cū vrina nālis coloris.) Tertio ꝯsiderādo ꝯtētū. ibi (Uria spissa in qua sedimē.) ¶ Iux̄ p̄mā ꝑtē nota ꝙ hoc dcm̄ ē idē cū illo afor. 69. 4. ꝑti. Quib⁹ vrine grosse ⁊ globose. sic dicit Gal'. ibi ꝙ iste modus ē ex̄ne⁹: ita dic̄ hic Aui. ⁊ sic etiam dic̄ ibi Gal'. in illo cōmēto ꝙ vrīa q̄ sequit̄ nō est tenuis absolute sʒ ē mediocris: ita dʒ hic exponi: qꝛ licet aliqn̄ mediū appellare noīb⁹ extremoꝝ: ⁊ qꝛ hec vrina sigr̄ ꝙ oppilo apit̄ ⁊ mā oppilans euat̄ vel existēs in venis: iō est signū bonū: ⁊ dic̄ in fine ꝙ iste modus est ex̄neus: sed nō est hic ītelligēdū ꝙ sigñatū eius nō sit veꝝ: īmo est bn̄ veꝝ: sed qꝛ raro accidit: hoc aūt qđ raro accidit dr̄ extraneū. Et ꝙ raro accidat apparet: qꝛ vtplurimū videmus ꝙ vrina īcipit apparere subtilis postea īgrossat̄ ⁊ inspissat̄: in oīb⁹ enī morbis nālib⁹ cū materia non sit digesta sed cruda in principio: ideo nō pōt permisceri aliquid eius cum vrina ⁊ etiam ipsam inspissare: ꝑꝑ qđ in principio apparet vtplm̄ aquosa ⁊ subtilis: deinde ꝓcedit inspissando: raro aūt accidit hoc econuerso: ⁊ ideo dicitur extraneus.

¶ Qn̄ cū vrina nālis coloris supflua est spissitudo plerūq̄ sigñat bonitatē expulsiōis multaꝝ materierū cui exeūdi associat̄ facilitas: ⁊ plerūq̄ sigñat ꝑditioneʒ ꝓpterea ꝙ humoꝝ sigñat multitudinē ⁊ virtutis d̄bilitatē: ⁊ h̄ qdē demōstrat egrediēdi difficultas ⁊ paucitas ei⁹ qđ egrediet̄. Uria qdē spissa bona ē q̄ ē crisis egritudis splenis ⁊ febriū permixtaꝝ in qua nō expectatur equalitas: quoniaʒ natura in expellendo īpedit̄. Uria ad vltimū turbulenta significat humorum multitudinem ⁊ naturam ab eis occupatam in maturādo eos.

¶ In parte ista Aui. docet significare per vrinaʒ ex parte sbe ⁊ turbulētie ⁊ cuʒ ipsa cōiungit̄ color ⁊ dicit quādo vrina nālis colorꝭ. i. in sanitate ⁊c̄. ⁊ ex hoc qdem ⁊c̄. distinguit inter bonā ⁊ malā: qꝛ in prima fit exitus cum facilitate ⁊ multa quantitate ⁊c̄.

¶ Urina spissa in qua sedimen existit arenosum significat lapidem.

¶ Postq̄ Aui. docuit sigñare per vrinā ex ꝑte sbe ⁊ cū ea coniūgit

color:hic docet significare per vrinã ex parte ſbe ⁊ cũ ea cõiungiꝉ significatio ſumpta ex contento in vrina. Et quatuor facit ſicut quatuor ſunt illa ſuper que docuit significare. Nã primo docet significare ſuꝑ lapidẽ. Scd̃o ſuꝑ apa. ibi (Urina ſpiſſa.) Tertio ſuꝑ laxitudinẽ. ibi (Et ẽ cũ ſanis.) Quarto ſuꝑ oppilões. ibi (Et eſt cuz in epate.) ¶ Iuxta pmã ꝑtẽ notãdũ ꝙ i lapide eſt cõſiderare 3ᵉ tẽpus. Primũ eſt in quo generaꝉ lapis. Scd̃m eſt in quo eſt cõpletꝰ. Tertiũ eſt in quo eſt cõpletꝰ ⁊ diſſoluiꝉ. Nõ illõ qd̃ dic̃ hic Aui. ẽ verũ ꝙ vrina in qua appꝫ ſedimẽ arenoſuz eſt verũ quãtũ ad tẽpus gñationis eius ⁊ quãtũ ad tp̃s diſſolõnis eius: ſed quãtũ ad tp̃s in quo eſt cõpletus nõ appꝫ ſedimen arenoſum in ea ſed migiꝉ tũc tenuis ⁊ clara: quia lapis completus eſt cauſa oppilationis.

¶ Urina ſpiſſa q̃ apatũ significat aꝑtionẽ cognoſcitur ex eo qd̃ ei admiſceꝉ ⁊ ex eo qd̃ ꝑceſſit. Ex eo enim qd̃ admiſceꝉ ſicut pure qd̃ malus odor demõſtrat: ⁊ exeũtibꝰ que cuz ea ſeparanꝉ ſicut petala alba ⁊ rubea aut ſicut furfur: aut alia ab iſtis ex eis ꝑ que cognoſciꝉ. Ex eo q̃dẽ qd̃ ꝑceſſit qm̃ ibi prius fuit sigñatio apatis aut vlceris in veſica: aut rene: aut epate: aut in ꝑtibꝰ pectoris. Et sigñat huius apatis aꝑtionẽ ſi ante ipſaz vrina fuit ſimilis loture carnis recentis qd̃ eſt ex gibboſitate epatis. Et ſi egeſtio talis fuit apoſtematis qd̃ eſt in eiꝰ cõcauitate: ⁊ ſi anhelitus coanguſtatio ꝑceſſit ⁊ tuſſis ſicca ⁊ dolor in mẽbris pectoris pungitiuus: tũc apoſtema qd̃ apertum eſt lateris ⁊ exiuit a ꝑte arterie maioris: ⁊ ſi in pure illo eſt maturatio conueniens eſt.

¶ In iſta parte docet sigñare per vrinã iſtã ſuper apata. Primo ſuꝑ rupturã. Scd̃o ſuper locũ rupture. ibi (Et significat huius.)

Dub^m ii^m ¶ Sꝫ tu dices quõ dic̃ ꝙ apa cognoſciꝉ ex eo qd̃ ꝑceſſit poſtea exẽplificat vt vlceris in veſica aut rene: nã vlcus nõ ꝑcedit apa: imo ipꝫ ſequiꝉ. ¶ Ad h̾ dico ꝙ iſtõ põt 2ᵉ intelligi. Unoᵒ aut vlceris .i. exiture q̃ vlcerationẽ hꝫ iteriꝰ: nã 3ᵉ ẽ tp̃s ꝯſiderare in apate. Primo mã colligiꝉ in mẽbro. Scd̃o fit exitura in mẽbro iteriꝰ qñ coadunaꝉ ſanies i loco ⁊ fac̃ vlcꝰ iteriꝰ. Tertiũ tp̃s ẽ in q̊ erũpiꝉ ⁊ fac̃ ſaniẽ ad exteriora. Nõ hic loquiꝉ Aui. de exitura q̃ eſt iteriꝰ ⁊ de illa q̃ eſt eruptio in qua ſanies egrediꝉ: qꝛ illa bñ ſequitur apa: vel aliter exponẽdo vlcꝰ ſic̃ iacet lr̃a: qꝛ multotiẽs ad vlcus attrahunꝉ humores ⁊ fit poſtea apa magnuz qd̃ poſtea erũpiꝉ ⁊ euacuaꝉ ſanies cũ vrina: ⁊ fit vrina ſpiſſa: ⁊ tale vlcus ꝑcedit bñ apa magnuz qd̃ poſtea erũpiꝉ ⁊ euacuaꝉ ſanies cũ vrina ⁊ fit vr̃a ſpiſſa ⁊ ex eo ꝓuenit: ⁊ ſic loquiꝉ Auic. ¶ Et significat huiꝰ apatis.) In iſta ꝑte docet significare ſuꝑ locũ rupture. Notãdũ aũt ꝙ cã quare lotura que eſt ſil̾is loture carnis significat debilitatẽ in gibboſitate epatis eſt: qꝛ qñ eſt apa in parte gibboſa a qua egrediꝉ: ⁊ tunc illa ꝑs debilitaꝉ in ſua dig̃õne ⁊ cũ ſit cõtinua in vijs vrine: ideo vrina illa significat ſuper gibboſitatẽ epatis facte ab apate: ⁊ qꝛ pars cõcaua eſt magꝭ declinãs ad itẽſtina qꝛ ꝯtinuaꝉ cũ eis mediãtibꝰ venis meſeraicis: ideo egeſtio que fit ſil̾is loture carnis recentis significat debilitatẽ eẽ in ꝑte cõcaua epatis ex apoſtemate ibi exñte.

¶ Et ẽ cũ ſanus eũatus q̄ exercitiũ relinq̄t migit vrinaz ſic̃ pus ⁊ virus tenue quo ipſiꝰ purgaꝉ corpus: ⁊ eiꝰ auferꝉ laxitas quã exercitij dimiſſione cõſecutus eſt.

¶ In iſta ꝑte docet sig̃re ꝑ vrinã ꝑdictã ſuꝑ laxitudinẽ. ¶ Notãdũ tñ ꝙ hic accipiꝉ ſanꝰ large ꝓut ſe extẽdit ad neutrũ corpꝰ qd̃ hꝫ ſuperfluitates q̃ idigẽt eũone. ¶ Ulteriꝰ notãduz ꝑꝑ illõ qd̃ dic̃ (Qui exercitiũ relinq̄t migit) ſup. ꝑ modũ eũonis ſicut pus: qꝛ notanter dixit ſicut pus: qꝛ verũ pus ſolũ accidit qñ exiſtit actio cal̾itatꝭ ex̃nee in mã ex cuiꝰ calefactione accidit putrefactio ſicut accidit in apate ⁊ vlcere: ſed in vrina nõ eſt talis actio caloris ex̃nei ſed nãlis: ſed in vrina iſta eſt hypoſtaſis que aſſimilaꝉ puri rõne ſ̾ſe ſbe ⁊ rõne modi alteratiõis q̄ accidit in ipſa: qꝛ hypoſtaſis fit a calore nãli: vt dr̃ in cõmento vltimo primi ꝓnoſti. ⁊ in actione ſaniei eſt etiã aliqua actio nãlis ꝑ quã fit alba ⁊ leuis ⁊ apta expulſiõi nãe.

¶ Et eſt ẽt cũ in epate aut in eo qd̃ ẽ corã ipſo fiũt oppilatiões ⁊ plerũqꝫ ꝯtigit vt earꝝ aꝑtiõe ſit vrina ſpiſſa ꝓpterea ꝙ earꝝ egredietur mã. Et hec talis ſpiſſitudo nõ eſt pus. Sꝫ in ipa q̃ eſt poſt apatis aꝑtionẽ eſt pus. Et cũ hec vrina fuerit cũ ſpiſſitudĩe ⁊ ad nigredinẽ traxerit ⁊ cũ ea fuerit in latere ſiniſtro dolor erit tũc ex parte ſplenis. Et ſm̃ hãc cõſiderationẽ ſi ſupra femur fuerit aut in ſũmitate vẽtris: erit tũc ex ꝑte ſtõchi. Hoc tñ ſepius eſt ex parte epatis ⁊ cãnalium vrine.

¶ In iſta ꝑte docet sig̃re ꝑ ꝑdictã vrinã ſuper oppilationes.

¶ Urina turbulenta multotiens significat caſum virtutis. Cũqꝫ virtus ceciderit frigiditas ſuperabit q̃ erit ſicut illa que exterius infrigidat.

¶ Prius Aui. docuit significare per vrinã ex parte ſbe vt iungiꝉ cũ alijs significatis: hic docet significare ꝑ vrinã ex parte turbulẽtie vt ꝯiũgiꝉ cũ alijs generibꝰ signorꝝ. Primo docet sig̃re per vrinam turbidã vt ꝯiũgiꝉ cũ colore. Scd̃o vt ꝯiungiꝉ cũ ꝯtento. ibi (Et q̃dã dixerũt.) Prima in quatuor ſicut quatuor ponit sigñationes. ſcd̃a ibi (Urina turbulenta que malo vino.) 3ᵃ ibi (Urina que vrinis ſignorum.) 4ᵃ ibi (Urina que colori alicuius membri.)

¶ Urina turbulenta que malo vino ſimilatur aut aque ciceris eſt vrina pregnantium: aut habẽtia apoſtemata calida longi temporis in interioribus.

¶ In iſta ꝑte Aui. ponit ſcd̃az sigñationẽ predicte vrine.

Dub^m 12^m ¶ Sꝫ circa ꝑtẽ iſtã dubitabit aliq̄s: nã ipſe dic̃ ꝙ vrina turbulẽta q̃ aſſimilaꝉ malo vino aut aq̃ ciceris eſt vrina ꝑgnãtiũ: diceret aliq̄s nõ eſt verꝝ ꝙ ſit vrina ꝑgnãtiũ: qꝛ ſupra dixit ꝙ vrine ꝑgnãtiũ ſũt clare ad modũ vrĩe virorꝝ: q̃re ⁊c̃. ¶ Itẽ nõ vr̃ ꝙ sigñet apata cal̾a in iteriorib ꝰ qꝛ multotiẽs fiũt apata cal̾a in iteriorib ꝰ corꝑis: ⁊ tñ nõ apparet talis vrina. ¶ Ad ꝑmũ dd̃m ꝙ hic ĩtelligit de ꝑgnantibus qñ multũ ſuꝑabũdãt mẽſtrua in eis: ⁊ tunc in talibꝰ nõ retinẽtur mẽſtrua ſed egrediunꝉ per vias vrine: ⁊ iõ in talibꝰ multuz apparet vrina turbida: vel ẽt hoc poſſet eẽ ꝑꝑ aliqd̃ apa qd̃ rũpereꝉ in eis qd̃ factũ eẽt vel fuiſſet in vijs ꝑꝑ retẽtionem menſtruoruz. Uel dd̃m aliter ꝙ duplex tp̃s eſt ꝯſiderare in ꝑgnantibꝰ: nã qd̃dã eſt tẽpus ante partum multũ diſtans a partu: ⁊ aliõ eſt tẽpus poſt partũ: tunc dico ꝙ in tẽpore multũ diſtante a partu ſed circa ꝑnᵐ contẽtionis eſt vrina pregnãtium clara ⁊ tenuis quando nõ nimis ſuperabũdant menſtrua: ⁊ tunc ſimilatur vrinis virorꝝ qꝛ tunc retinentur ſuperfluitates mẽſtruorꝝ que ipſam reddebant turbidaz ⁊ groſſam: ⁊ ideo eſt clara ⁊ tenuis. Item qꝛ multiplicaꝉ in eis caliditas ex ſemine viri retẽto que clarificat vrinã: ſed ille que ſunt ꝓpinque partui ⁊ poſt partũ qꝛ mundificanꝉ a ſuperfluitatibꝰ apparet vrina ſimilis vino malo albo turbato: ⁊ hoc modo intelligit Aui. ꝑmo aũt mõ loquiꝉ ſupra ſicut tu arguis. ¶ Ad aliud dd̃m ꝙ hec vrina apparet ẽt in apoſtematibꝰ: ⁊ hec põt eſſe duplex cauſa. Una eſt: qꝛ in apatibus accidit multa aduſtio materie ⁊ ĩcineratio: qm̃ perdurat multũ apa in eo que mixta cum vrina quando euacuatur per vrinam facit eam turbidam. Secunda cauſa eſt: qꝛ quando multum durat apoſtema debilitatur virtus epatis: ⁊ tũc accidit ſanguinem permiſceri cum vrina ⁊ hu. aliquos ꝑꝑ malam digeſtionẽ eius: qꝛ generat malos hu. qui ꝑmixti cuz vrina reddũt ipſam turbulẽtã in ſimilitudinẽ vini corrupti vel aque ciceruz.

¶ Urina q̃ vrinis aſinorꝝ aut aĩaliũ aſſil̾aꝉ ⁊ ẽ q̃ſi mulachach: ꝓꝑea ꝙ ẽ multũ turbida corruptionẽ humorũ corꝑis sign̄at: qd̃ tñ magis sign̄at ẽ flegma crudũ i qua aliq̃ cal̾itas oꝑata fuit: ⁊ ipm̃ cũ groſſa vẽtoſitate ebullire fecit: ⁊ ꝑꝑ h̾ plerũqꝫ significat capitis dolorẽ vẽturꝝ: aut alabachal ⁊ cũ ꝑſeuerat sign̄at lythargiã.

¶ In parte iſta Aui. ponit tertiã significationẽ ꝑdicte vrine ⁊c̃.

¶ Urina que colori alicuius membri ſimilaꝉ cum perdurat egritudinem in illo membro significat.

¶ In parte iſta ponit quartaz significationem predicte vrine.

Dub^m 13^m ¶ Sꝫ diceret aliq̄s nõ vr̃ ꝙ vr̃a aſſil̾eꝉ alicui mẽbro: qꝛ color nõ cãtur in vr̃a niſi ex ꝑmixtiõe alicuiꝰ hu. ipſaz tingẽtꝭ ⁊ colorãtꝭ. Dd̃m ꝙ cã q̃re aſſil̾aꝉ colori alicuiꝰ mẽbri a q̊ venit ẽ ꝓꝑea qꝛ mã q̃ gñonez hꝫ in illo mẽbro miſceꝉ cũ vr̃a: ⁊ iõ qñ talis vrina ꝑſeuerat significat ꝙ ꝯtinue in illo mẽbro gñaꝉ mã ſuperflua ex qua augmẽtata in illo mẽbro accidet egritudo in illo. Ad aliõ qd̃ obijciꝉ dd̃m ꝙ lꝫ vrina nõ recipiat colorẽ ab illo mẽbro faciẽte ſuꝑfluitatẽ immediate: tñ recipit mediate: qꝛ oẽ mẽbrũ multiplicat ſuꝑfluitatẽ ſil̾ez ſue ſbe q̃ ſuꝑfluitas mixta cũ vr̃a mutat vrinã ad colorẽ illiꝰ mbri.

¶ Et q̃dã dixerũt ꝙ cũ in inferiori ꝑte vrine fuerit aliquid qd̃ pulueri ſit ſimile aut fumo ꝓlongabiꝉ egritudo: ⁊ ſi in tota ꝑdurat egritudine ꝓnoſticaꝉ mortem: aut flegma crudũ qd̃ a pure diſcernitur fetore.

¶ In parte

¶ In pte ista docet sigñare per vrinā turbulētā ꝯiūctā cū ꝯtēto. Et tria facit sicut hui⁹ vrine ponit tres sigñatiōes. 2ª ibi (Urīa habēs ptes diuersas.) 3ª ibi (Urina ī q̄ videnť.) ¶ Juxta pᵐᵐ partē ītelligendū ꝙ dictū istoꝝ Aui. nō approbat: tñ si sit veruꝫ cā hui⁹ est: q2 qñ in īferiori pte vrīe appet aliqd ad modū pulueris vel fumi est signū ꝙ in corpe illo est aliq̄ mā terrestris ⁊ adusta que mixta vrine q2 est terrestris ⁊ grossa petit fundū: ⁊ q2 ex hu. terrestrib⁹ est nata fieri egritudo lōga: iō ⁊c. ⁊ tūc vlterius si ꝓlōgeť ⁊ virt⁹ sit debilis cū virtus debilis nō possit multo tpe tolerare egritudinē: iō sigt mortē. si aūt virt⁹ sit fortꝭ ⁊ duret lōgo tpe: iō sigt flegma crudū dñari in corpe: ⁊ ħ flegma cruduꝫ distinguiť a sanie que appet in vrina per fetorē: lꝫ assimileť ei in sba ⁊ colore. nā vrina in q̄ est sanies in ea est putrefactio: ī flegmate aūt crudo nō: ⁊ iō nō fetet. Jtē q2 est siccius sanie: ⁊ iō nō est nat⁹ fieri fetor ex eo cū nō possit resolui ab eo vapor talis pp ei⁹ terrestritatē: lꝫ a sanie sic: q̄re ⁊c.

¶ Urina habēs ptes diuersas sigñat ꝙ q̄to plus partes in ipsa fuerint maiores tāto plus nāe operatio est studiosior ⁊ nā plus potens ⁊ pori plus aperti.

¶ In pte ista ponit scđam sigñationē hui⁹ vrine. ¶ Sed tu dices ħ nō vī verū: q2 vrina habens ptes diuersas hꝫ aliqñ petala que ex mēbro deyciunť. mō tales q̄to sūt maiores tāto maior a corpore sigñať resolutio: ⁊ per ꝯñs nā magis debilitať. Dōm ꝙ diuersitas partiū in vrina aliqñ accidit ꝑpter fortitudinē virtutis expulsiue: ⁊ hoc est qñ iste partes sunt ex diuersis hu. q2 q̄to in maiori quātitate expelliť res nociua: tāto significat maiorē potētiā virtutis ⁊ amplitudinē viarū: ⁊ hoc mō loquiť hic Aui. Alio mō pōt accidē per modū resolutionis membroꝝ: ⁊ hoc mō quanto sunt maiores tanto peius sicut tu arguis: ⁊ sic nō intelligit hic.

¶ Urina in qua videntur quasi fila adinuicē mixta significat ꝙ fuit micta postq̄ coitus fuit cōpletus.

¶ In ista parte Auicen. ponit tertiam significationem vrine turbulente coniuncte cum contento: hoc est quod dicit ⁊c.

¶ De significationibus odoris vrine. Cap. 4ᵐ.

Dixerunt quidam se nunquam vidisse egrum cuius vrine odor sit cuius odor vrine sani.

¶ Prius Aui. docuit sigñare per vrinā ex pte sbe ⁊ ex pte colorꝭ: hic docet sigñare p vrinā ex pte alteri⁹ generis. s. odoris: ⁊ diuidiť pars ista in partes tres. Quia primo ponit opi. quorūdā. Scđo ꝓsequiť. ibi (Et nos quidem.)

Dubiū pᵐ ¶ Sꝫ aliqs dubitaret vtꝝ istđ qđ dicit Aui. ꝫm opi. istoꝝ sit veꝝ: q2 ipe nō approbat nec īprobat. Et vī ꝙ sic: q2 si dispō corpis egrota est diuersa a dispōne corpis sani: tūc nec odor vrine egrotātis erit sic odor vrine sani: sed ita est: ḡ ⁊c. Ma. pꝫ: q2 diuersitas dispōnuꝫ est cā diuersitatū casuū. odor aūt vrine est casus dispōnis corpis. Mi. appet de se. Dōm ꝙ poſe est talē odorē appere ī vrīa corpis egrotātis q̄lis odor est in vrina corpis sani ⁊ maxime in vrina corporis sani cōparati ad seipm qñ est egrū: ⁊ ħ pꝫ per experientiā: ⁊ q2 illud erat manifestū ad sensuꝫ: iō Aui. nō curauit ipos īprobare relinquēs tanq̄ per se notū istos falsuꝫ dixisse. Jtē hoc pꝫ rōne: q2 poſe est ꝙ in corpe egro appeat aliqd ꝫm nām: lꝫ nō appeat in eo īquātū egrū: sed tale est ei simile ꝙ appet in sano eo ꝙ ea īsunt sanis ꝫm nām: ḡ tūc cū odor similis odori vrine sani sit ꝫm nām poſe erit ħ appere in vrina egri. Jtē difficilius est hēre hypostasim bonā ⁊ sbaꝫ vrīe similē vrine hypostasis ⁊ sbe sani q̄ hēre odorē similē: ⁊ tñ vrina corpis egri pōt hēre similē sbaꝫ ⁊ hypostasiꝫ cū vrina sani vt īfra diceť: ḡ multofortius ⁊ odorē. Jtē poſe est hēre colorē similē: ḡ ⁊ odorē. Rō aūt in ꝯriū facta arguit ꝙ diuersarū dispōnū vt sic sunt diuersi casus. ⁊ ħ ē verū: q2 ħ nō īest ei īquātū egrotat: īmo īquātū ꝑticipat aliq̄ qđ est ꝫm nām. ¶ Aduertēdū tñ circa p̄dicta ꝙ egritudo pōt eē in epate ⁊ in vijs vrinalib⁹ vel in alijs mēbris remotꝭ. Si pᵒ mō saltē anteq̄ nā dñeť morbo nō est verisiſe ꝙ odor sit siſis in vrina sani ⁊ egri. Si 2º mō si egritudo nō sit multū magna: ita ꝙ p cōpassionē veniat vsq̄ ad epar pōt eē ⁊ siſis odor vrine in sanis ⁊ egrꝭ. Rō pmi est q2 faciēs odorē in vrīa aſr est tūc dispositū in egrꝭ q̄ in sanis ⁊ ēt mā. nā odor diuersificať ꝫm diuersitatē māe ⁊ calorꝭ nūc aūt alia ē mā tūc ī īfirmo ⁊ ī sano: q2 ī īfirmo ē putrida ⁊ corrupta: ī sanis aūt nō. ⁊ calor ēt q2 ī sano nālis in egro accñtaſ: ſꝫ si nā dñareť q̄dā mō morbo bñ posset eē siſis q̄dā mō. Rō scđi ē: q2 ī vrīa pp illa mēbra ñ fit mutatio đ q̄ sit curādū.

¶ Et nos quidem dicemus ꝙ cum vrina nullo modo odorem habet: complexionis frigiditatem significat ⁊ superfluam cruditatem. Et plerūq̄ etiam significat in acutis egritudinibus mortem nature.

¶ In pte ista exequiť. Et tria facit. Prīo docet sigñare p odorē priuatiue. Scđo p odorē positiue. ibi (Cū aūt odorē.) Tertio per ipm vtroq̄ mō. s. positiue ⁊ ꝑuatiue. ibi (In acutꝭ egritudinib⁹.) ¶ Dicit pᵒ (Et nos qdē ⁊c. cōpl'onis friditatē sigt ⁊c.) Cā hui⁹ est: q2 odor nō est nisi ex re caſa: q2 odor nō est nisi fumalis euaporatio: ⁊ iō illa q̄ sunt in fumo facta hñt odorē. Et pp ħ qñ fumus infrigidati ēt nō ꝑcipimus odorē bene: qñ ḡ in vrina est multa cruditas cū in ea sit magna friditas nō est odor in ea: ⁊ accipiť hic odor cōiter ⁊ ad malū ⁊ ad bonū: ⁊ plurimūq̄ ēt sigt in acutꝭ egritudinib⁹ mortē nāe. i. mortificationē caloris īnati. Et rō hui⁹ est: q2 cū in febrib⁹ acutꝭ sit multa caliditas in eis dꝫ fieri multa euaporatio fumalis: ⁊ p ꝯñs dꝫ hēre odorē. si ḡ nō hꝫ ħ est signū ꝙ q̄si totaſr caliditas extnea est q̄si diminuta: ⁊ per ꝯñs caliditas nālis: q2 ista hñt eē in eodē sbto: ⁊ iō talis vrina in febrib⁹ acutis significat mortē nature.

¶ Cū aūt odorē habuerit fetidū ⁊ maturationis significationes in ea fuerint erit ipsi⁹ cā scabies aut vlcera in instrumētis vrine que suis cognoscunť signis. Or si maturatio nō affuerit possibile erit vt sit ex hoc ⁊ possibile vt sit ex putrefactione. Cūq̄ hec in febrib⁹ fuerit acutis ⁊ nō fuerit cā mēbroꝝ vrine erit signū malū.

¶ In ista pte docet sigñare p odorē positiue. Prīo docet sigñare p odorē in egris. Scđo in sanis siue neutris. ibi (Et que multū est fetida.) Prīa in tres siť tres ponit sigñatiōes. 2ª ibi (Et cū ad acredinē.) 3ª ibi (Odor vᵒ qui ad dulcedinē.) ¶ Dicit pᵒ (Cū aūt ⁊c. ⁊ poſe vt sit ex putrefactiōe) supple que est in venis: ⁊ distiguim⁹ vnū ab alio p ħ: q2 ex putrefactiōe que est in hūorib⁹ existētibus in venis nō est adhuc ita vehemēs fetor ⁊ grauis sicut est qñ ꝯtingit ex vlcerib⁹ ⁊c. Jtē ēt distinguim⁹ per alia signa appropriata egritudinibus vlcerū renū ⁊ vesice ⁊ putredinē que est in venis.

¶ Et cū ad acredinē traxerit significabit putrefactionem que est in humoribus frigidā habētib⁹ substātiā quos calor superauit extraneus: sed si egritudo fuerit acuta erit signū mortis ⁊ significabit mortē caloris naturalis ⁊ dñiuꝫ friditatis in nā cū calore extraneo.

¶ In ista pte Aui. ponit aliā sigtionē acceptā ex sigñatione vrine.

¶ Odor vᵒ qui ad dulcedinem trahit sanguinis significat dominium.

¶ In ista pte Aui. ponit tertiā sigñationē assumptā ex odore vrine.

¶ Nota tñ circa istā partē ꝙ dulcedo nō est ꝑprie in odorib⁹ cū sit obm gustus: ſꝫ dꝛ eē in eo per q̄dā similitudinē: sicut eni dꝛ dulce in saporibus in quo delectať gustus: ita odor pōt dici dulcis in quo delectať olfatus: ⁊ ideo significať dñium san.

¶ Et que multū est fetida ē cholica. Et fetida ad acredinē trahēs est meſica. Cūq̄ꝫ vrina fetidi odoris in sanis ꝑseuerauerit sigñabit febres que ex putrefactione accidūt aut minoratiōe putrefactiōis q̄ in ipsis ē retēta. Et ħ qdē demrabit si ilico alleuiationē habuerint. In acutꝭ egritudib⁹ cū fetor vrinā comitabiť ⁊ postea ab ea remouebiť fueritq̄ꝫ ablatio ħ subito ⁊ post ipaꝫ nō subsecuta fuerit requies sigñatio erit casus virtutꝭ.

¶ Hic docet significare per vrinam ex odore intenso.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Sꝫ tu dices nō vī ꝙ in cōpl'one cholerica sit maior fetor in vrīa q̄ in sanguīea: īmo in san. maior: q2 siſe ē de vrīa fetida ⁊ sudore fetido: ſꝫ cōpl'o san. hꝫ sudorē magꝭ fetiduꝫ q̄ aliq̄ alia: q̄re ⁊c. Ma. ē nō: q2 vtraq̄ ē supfluitas. Mi. appet p. G. 8. de inge. ca. 7. ⁊ reddit cāꝫ: q2 in cōpl'one caſa ⁊ hūida siue san. est mā ⁊ agēs faciēs ad putredinē. ¶ Ad cui⁹ euidētiā est ītelligēdū ꝙ vrinā esse multū fetidā pōt 2ʳ ītelligi. Uno mō q̄tū ad grauedinē q̄dā ⁊ molestiā ꝓuenieteꝫ ex horribilitate ipsius. Alio mō q̄tū ad acritatē ⁊ penetrationē. mō illa vrina que pᵒ est fetida multū sigt dñiuꝫ san. sed illa que 2º mō est fetida est cholerica. ⁊ đclaratio pmi est pᵒ ex signo q2 simile vī de sudore ⁊ de vrina: nunc aūt sanguinei hñt sudorē magꝭ fetidū vt dꝛ. 8. de ige. q̄re ⁊c. ēt ħ rōne đclarať: q2 ī eis ꝯiūgunť ambe cāe putredis. s. caſitas ⁊ hūiditas: ⁊ iō exeūtia in eis sunt magꝭ putrida. pᵒ mō loqť. G. ⁊ 2º mō loqť hic Aui. q̄re nō ꝯdicūt.

¶ De sigñatiōib⁹ vrine ex spuma assumptꝭ. Cap. 5ᵐ.

Spuma accidit ex humiditate ⁊ vētositate ꝓiecta in vrinale cū ꝓiectiōe vrine. Uētositas vᵒ cū vrina egrediēs auxilium proculdubio

prebet in substãtia vrie ⁊ p̃cipue cũ ventositas in corpore superauerit queãdmodũ in vrina accidit oppilationes habentiũ in qua multe sunt ampulle.

¶ Prius docuit sig̃re p vrinã ex pte colorꝫ ⁊ ex pte sbe ⁊ claritatꝫ ⁊ turbulẽtie ⁊ ex pte odoris ei⁹: hic docet significare per spumã que appet in vrĩa ⁊ duo facit. Prĩo dat modũ gñõnis spume. Scd̃o docet sig̃re p ipaꝫ. ibi (Et spuma qdẽ qñqꝫ.) ¶ Notãdũ circa p̃ᵐᵐ ptẽ ꝙ ad gñõnẽ spume ↄcurrũt duo. s. mã ⁊ agẽs. mã est zᵡ in spuma: scꝫ vẽtositas que circũdať ⁊ hũiditas vnctuosa circũdãs: efficiẽs cã est mot⁹. vt g̃ tãgeret oẽs ei⁹ cãs dixit ex hũiditate ⁊ ventositate. ⁊ per hoc aũt tãgit mãꝫ. p h̃ aũt qd̃ dicit ꝓiecta in vrinali tãgit motũ q est ei⁹ cã efficiẽs. ⁋ Et ex his põt hẽri ĩtellectus ꝙ spuma que appet in vrinali ĩterius nõ hꝫ eẽ formal'r in corpe nr̃o: qꝛ ipaꝫ possit gñare: sꝫ acq̃rif ex motu mictiõis: sꝫ g̃nula ⁊ ampulle bene pñt esse in corpe nr̃o: qꝛ qñ vẽtositas ĩcludiť in suba vrine viscose ex motu ꝓprio pos'e est eã gñari in corpe: ⁊ iõ ex corpore nr̃o exire nõ põt spuma: tñ apparere possunt granula ⁊ ampulle.

¶ Et spuma qdẽ qñqꝫ cũ suo sigñat colore sicut sigñat sua nigredine ⁊ ruffedine in icteritia. Et est cũ puitate sui ⁊ magnitudine sigñat: qm̃ ipsi⁹ magnitudo sigñat viscositateꝫ. Sui v̊o multitudine ⁊ paucitate: qm̃ ipsi⁹ multitudo sigñat viscositatẽ ⁊ multã ventositateꝫ. Et ipsa qdẽ sigñat per rupturã suarũ ampullaruꝫ cito factã aut tarde: qm̃ ruptura ampullarũ tarda sigñat viscositatẽ. Et parue qdẽ ampulle remanẽtes in egritudinib⁹ renũ sigñant vẽtositates ⁊ viscositatẽ. Ad summũ v̊o humor viscosus in egritudinibus renũ est malus ⁊ significat humores malos ⁊ frigiditatẽ. Et illud significant granula que nominauimus.

¶ Hic docet per spumã significare ⁊ posset diuidi in tres. Primo docet significare rõne coloris spume. Scd̃o rõne quãtitatis spume que est magnitudo ⁊ paruitas m'titudo ⁊ paucitas. ibi (Et est cũ paruitate sui.) Tertio rõne tẽporis dissolutiõis ampullarũ. ibi (Et ipsa quidem significat per rupturã.) hoc totũ legať simul.

¶ De significationib⁹ specierũ hypostasis. Cap. 6ᵐ.

In primis dicemus ꝙ medicoꝝ ↄueniẽtia in vsu nominis hypostasis ⁊ sediminis iaꝫ recessit a via cognita. Dicũt enim hypostasim aut sedimẽ: nõ illud tm̃ qd̃ inferius descẽdit: sed oẽm substãtiã que spissioris existit eẽntie q̃ꝫ aquositas ⁊ est ab ea diuisa siue sit suspensa siue sit supra.

¶ Postq̃ꝫ determinauit de sig̃tionib⁹ vrine que sumunť ex pte coloris ⁊ ex pte spume: hic deter. de significationib⁹ ex pte hypostasis apparẽtis in vrina ⁊ duo facit. Prĩo notificat hypostasim q̃tũ ad nomẽ. Scd̃o ꝓsequiť de sigñationib⁹ vrine sumptis ab hypostasi. ibi (Dicem⁹ g̃.) ¶ Iuxta p̃ᵃᵐ partẽ notãdũ ꝙ hypostasis ⁊ sedimẽ zᶠ pñt accipi. Uno mõ ꝓprie ⁊ hoc mõ est res ĩferius descẽdens in vrina. ⁊ diciť hypostasis ab hypo qd̃ est sub ⁊ stasis qꝫ est stans: inde hypostasis. i. stans in ꝓfundo. sedimẽ dr̃ aliq̃d residens in vrina. ⁊ q̃ꝫtũ ad hoc habem⁹ tria nõia ĩportantia situs diuersos in vrina. s. hypostasis: ⁊ hec ꝓprie accepta est illa que stat in fundo. enorima v̊o est que stat in medio. nefilis que stat in superficie vrine. Alio mõ põt accipi cõiter: ⁊ tunc omne qd̃ est diuersum ab aquositate in vrĩa siue sit in fundo siue enorima siue nefilis põt dici hypostasis large: vult ergo dicere ꝙ medici discesserũt a prima significatione vrine hypostasis: qꝛ appellauerũt oẽ illud hypostasim qd̃ est diuersuꝫ ab aq̃sitate siue sit in medio siue sit in sup̱ficie.

¶ Dicemus igiť ꝙ hypostasis multꝭ cognosciť modis: scꝫ ex substãtia sui ⁊ quãtitate ⁊ qualitate ⁊ situ suaruꝫ partiũ ⁊ loco sui ⁊ tẽpore ⁊ q̃litate sui p̱mixtionis.

¶ Hic exequiť de istis. Prĩo ꝓponit modos s̃m quos vrĩa p hypostasim sig̃t. Scd̃o de illis ꝓsequiť. ibi (Significatio v̊o eius.)

¶ Significatio v̊o eius ex substantia sui est: quoniam hypostasis aut erit naturalis laudabilis demonstrãs digestionẽ ⁊ maturationeꝫ naturalẽ: ⁊ hec erit alba ⁊ descendens inferius: ⁊ eius partes cõtinue ⁊ similes ⁊ equales: ⁊ oportebit vt sit rotũdã habẽs figurã equalis subtilis similis hypostasi aque rosacee.

¶ Hic ꝓsequiť de istis modis sig̃tionis vrine per hypostasim ⁊ septẽ facit sicut septẽ modis cog̃sciť hypostasis in se ⁊ s̃m ꝙ septẽ modis facit nos cognoscẽ dispõnẽ corporis. Prĩo g̃ docet cog̃scẽ hypostasim rõne sbe. Scd̃o rõne q̃ꝫtitatꝫ. ibi (Hypostasis v̊o significatio.) Tertio rõne q̃litatꝫ. ibi (Ei⁹ aũt sig̃tio.) Quarto rõne situs suarũ partiũ. ibi (Ex ipsi⁹ v̊o situ.) Quinto rõne loci. ibi (Eius autẽ sig̃tio ex loco sui.) Sexto rõne tẽporis. ibi (Significatio hypostasis ex suo tẽpore.) Septĩo rõne modi cõmixtionis ei⁹. ibi (Significatio aũt fore cõmixtiõis.) Prĩa in duas. Quia hypostasis ex pte sbe est zᵡ: q̃dã ẽ nãlis ⁊ bona: q̃dã aũt ĩnãlis ⁊ illaudabilis: iõ p̊ q̃si subaudiẽs hãc diuisionẽ deter. de hypostasi laudabili ⁊ nãli. Secũdo de illaudabili ⁊ mala. ibi (Nõ nãlis v̊o.) Prĩa ĩ duas. Prĩo ostẽdit que est hypostasis nãlis ⁊ bona ⁊ que est sig̃tio ei⁹. Scd̃o circa dicta remouet q̃ꝫdã dubitationẽ repetẽdo ẽt q̊dã qd̃ dixerat. ibi (Et in malis qdeꝫ vrinis.) Prĩa in duas. Prĩo deter. de hypostasi laudabili absolute ostẽdẽs absolute ↄditiões optime hypostasis ⁊ deficiẽtis ẽt ab ea. Scd̃o declarat de ipsa in cõparatiõe ad corpa in qb⁹ appet hypostasis in vrina. ibi (Et hec qdẽ hypostasis nõ q̃riť.) In p̃ᵃ sic ꝓcedit in determinãdo de hypostasi ex pte sbe g̃ra hui⁹ que est hypostasis laudabilis ⁊ nõ solũ ex pte sbe veruꝫ ẽt ex pte oĩuꝫ alioꝝ ↄtẽtoꝝ: ⁊ oñdit g̃ra hui⁹ que hypostasis est optima simpl'r ⁊ que nõ optima simpl'r. Prĩo g̃ notificat nobis Aui. hypostasim laudabilẽ simpl'r ⁊ deficiẽtẽ ab illa. Scd̃o qꝛ talis hypostasis ↄtigit cũ q̱busdã que aliq̃ñ in vrĩa apparẽt docet ipaꝫ distiguẽ ab illis. ibi (Bona aũt hypostasis.) Prĩa in duas. Prĩo d̃ter. d̃ bona hypostasi q̃ est simpl'r nãlis ⁊ optĩa. Scd̃o d̃ter. de deficiẽte ab ipa. ibi (Et hypostasis qdẽ ⁊ sediminis.) Prĩa in duas. Prĩo oñdit que est bona hypostasis ⁊ laudabilis ⁊ q̃ ẽ sig̃tio. Scd̃o qꝛ dixit ꝙ sig̃t sup̱ digõnẽ toti⁹ oñdit q̃ digõ sit illa. ibi (Et ꝓportio sue sig̃tionis.) ¶ Iuxta qd̃ notã. ꝙ Aui. loquẽs de hypostasi laudabili simpl'r ⁊ optĩa tria in gñe loq̃ť. nã p̊ notificat ipaꝫ p ↄditiões. z° p sbe. 3° p suas sig̃tiões: lꝫ in p̊ duo dicat. Dico ꝙ notificat eã per ↄditiones que sumunť ex q̃litate ei⁹: ⁊ h̃ tãgit cũ dicit (⁊ dꝫ eẽ alba.) Naꝫ color est ei⁹ q̃litas a medico ↄsiderata. Scd̃o accipiť ex loco cũ dr̃ descẽdens ĩferius ⁊ dꝫ resistẽ. Tertio sumiť rõne situs partiuꝫ ⁊ h̃ tãgit cũ dicit (⁊ ei⁹ ptes ↄtinue similes ⁊ eq̃les.) Quarto sumiť ex figura ⁊ hoc tãgit cũ dicit (⁊ oportebit vt sit rotundã hñs figurã.) Quinto sumiť ex suba: ⁊ hoc tãgit cũ dicit (equalis subtilis.)

¶ Queriť g̃ p̊ circa ↄditiões hypostasis optĩe: vtꝝ d̃beat esse alba. Et vr̃ ꝙ nõ: qꝛ illa hypostasis q̃ sig̃t ꝙ mult⁹ hũor expelliť a corpe nõ est bona ⁊ laudabilis: sꝫ hypostasis alba est hmõi: q̃re ⁊c̃. Ma. pꝫ: qꝛ optima hypostasis dꝫ sig̃re bonã ⁊ nãlẽ dispõnẽ: vt dicit hic Aui. ꝙ sig̃t digõnẽ ⁊ maturationẽ. Mi. appet: qꝛ sig̃t ꝙ mult⁹ humor crudus expelliť a corpore vt p̊ de crisi. Preterea vrĩa nãlis ⁊ bona nõ est alba: g̃ nec hypostasis dꝫ esse alba. añs est notũ p Gal'. in p̊ de crisi. c. 12. vbi vult ꝙ dꝫ esse media ĩter rubeã clarã ⁊ citrinã tinctã. ↄña pꝫ: qꝛ ab eadeꝫ cã tingiť vrina ⁊ hypostasis ⁊ vtraq̱ est sup̱fluitas nãlis. Itẽ sic pꝫ in. 4. de regi. sani. hypostasis ⁊ vrĩa ⁊ nebula sigñant sup̱ dispõnẽ epatꝫ ⁊ venarũ. si g̃ vrina alba nõ est optima nec hypostasis cũ sup̱ eadẽ dispõne sigñant. ⁋ Ad h̃ dd̃m ꝙ optima hypostasis simpl'r nãlis hꝫ oẽs illas ↄditiones hic positas: qꝛ est alba: ⁊ hui⁹ rõ est zᵡ. Prima est qꝛ sanies ⁊ spuma ⁊ lac sunt alba si debẽt esse bona ⁊ digesta vt appet in cõmẽ. 1. ꝓho. naꝫ digestio optima fit per assimilationẽ. cũ g̃ iste sint superfluitates mẽbroꝝ: tunc erunt perfecte digeste qñ erunt perfecte assimilate mẽbris vt possibile est tanquã superfluitates. cũ g̃ suba mẽbroruꝫ sit alba: ideo hypostasis alba est optima: qꝛ est signũ ꝙ est ꝑfecte decocta. Alia cã est qꝛ sicut apparet per Aristo. in. 2. de gñõne animaliũ cap̃. 8. causa albedinis in spermate est cã reclusionis multi spũs cũ suba spmatica sicut nix cãtur ex inclusione multi aeris cõgelati a frigido. ⁊ signũ huius est: qꝛ qñ ipsa ĩfrigidať liuescit. simile ẽt in ꝓposito: qꝛ cũ hypostasis sit sup̱fluitas mẽbroꝝ sic̃ ⁊ sperma qñ erit alba significabit ꝑfectũ dñiuꝫ caloris nãlis: ita ꝙ includiť multũ de calido qd̃ est cã illustrationis ei⁹: ⁊ hec est p̊ᵃ rõ. Secũda rõ qꝛ dꝫ hẽre descẽsum inferius. cui⁹ rõ est: qꝛ hypostasis est suba grossior q̃ꝫ aquositas vrinalis: sed que sunt grossiora debẽt ĩferius descendere. Qꝛ aũt sit grossa qñ est optima apparet: qꝛ tũc est bene digesta. de rõne aũt digestionis est ĩgrossare ⁊ vẽtositatẽ expellere qd̃ ꝓhibeat descensum hypostasis cũ ventositas sit de genere leuium nõ ꝙ sit grossa simpl'r: sed respectu aquositatis: tñ in se dꝫ esse sube mediocris: qꝛ digestio p̱ducit ad mediuꝫ. Tertio partes debẽt esse ↄtinue qꝛ ex hoc sig̃t ꝑfectũ dñiuꝫ caloris nãlis expellẽtis vẽtositatẽ. Quarto dꝫ eẽ similis ⁊ eq̃lis in partib⁹: ⁊ ex hoc sig̃t ꝙ mã est obediẽs actiõi caloris nãlis exquo equal'r recepit eius actionẽ. Itẽ debet esse rotũde figure: non dꝫ intelligi ꝙ sit simpl'r rotũde: sed ad modũ figure pinealis: cuius sũmitas est acuta ⁊ basis lata. ⁊ cã q̃lis debet esse talis rotũditas est multiplex vt

Dubᵐ p̊ᵐ

ponit Auer.4.coll'ꝫ.cap.2ꝫ.ꝓ:q2 hec est nā digestoꝝ a calido nāli: q2 qn̄ mā est ꝓportionalis in partib⁹ tūc illud tēdit in acutū eo ꝙ est subtiliatū a calido.illud aūt qd̄ est idigestū ⁊ grossuꝫ tēdit totū deorsuꝫ ⁊ ad figurā latā.cū ḡ hec hypostasis sit lenis in oib⁹ ꝑtib⁹ calidū nāle fuit ꝑfecte opatū in ea:iō tēdit in figurā pyramidaleꝫ. Jtē q2 hec figura sigt dn̄ium calorꝭ īnati cū calor īnatus in se hēat rōnē calidi iducit figurā que debet calidis.hec aūt est figura para midalis vt pꝫ in igne:ḡ ⁊c. Jtē q2 calor est īstrumētū mēbri qd̄ figurā hꝫ pyramidalē.s.cordis: iō cū est talis figura ī hypostasi sigt dn̄iuꝫ calorꝭ īnati. Jtē dꝫ eē eq̄lis ⁊ subtilis.¶ Sꝫ tu dices nōne posuit iā bis ꝙ dꝫ eē eq̄lis:ad qd ḡ totiēs repetit.Dōm ꝙ ꝑ h̄ qd̄ dic̄ eq̄lis ⁊ subtilis.i.subtilis cū eq̄litate ostēdit dispōnē hypostasis ex ꝑte sbe ipsi⁹:ita ꝙ dꝫ hēre subaꝫ eq̄lē cū subtilitate.Et rō hui⁹ est: q2 cū hec hypostasis significet digōnē ⁊ ꝑfectū dn̄iuꝫ calorꝭ sup naturā erit sbe mediocris.nā digō vt sup̄ dicebat̄ ꝑducit ad figurā ⁊ subaꝫ mediocrē ꝙ mā idigesta dr̄:vel q2 ē tenuis subtilis ⁊ aquea vel nimis grossa ⁊ terrestrꝭ.cū ḡ digō hēat ꝑmiscē ꝑtes subtiles ⁊ aqueas que sunt sup̄fluitates subtiles cū ꝑtib⁹ terrestrib⁹ ⁊ grossis:iō ꝑducit ad subaꝫ mediā īter hec.dico tn̄ ꝙ mag̃ dꝫ tēdere ad subtilitatē ⁊ lenitatē ꝑꝑ actioneꝫ calorꝭ nālis.Et videte Jsaac addit aliā ꝯditionē ꝙ nālis hypostasis nō mouet̄ in vrinali ad h̄ vidēdū:⁊ cā hui⁹ pōt hēri ex sup̄dictꝭ.¶ Tūc ad rōnes.Ad p̄ᵐ cū dr̄ illa vrīa q̄ sigt ꝙ a corꝑe ⁊c̄.ꝯcedat̄.ad minorē cū dr̄ hec est hmōi dōm.ꝑꝑ qd̄ aduertēdū ꝙ sic̄ 2ˣ est digō sic 2ˣ est ēt cruditas:cū āt aliq̄d dr̄ eē digestū 2ʳ.Uno mō dr̄ digestū qd̄ ꝑfecte est assimilatū mēbrꝭ corꝑis sic ꝙ ex ipō pōt restaurari sba mēbri:⁊ h̄ mō nutrimētū bene decoctū dr̄ digestū.Alio mō dr̄ digestū qd̄ nō est purū sed sup̄fluicū:ita ꝙ ipm̄ nō est ꝯueniēs ſꝫ repugnās nutricato in tm̄ qd̄ hꝫ assimilationē mēbroꝝ quā posse est hēre sup̄fluitates vt sunt faciles ⁊ obediētes expulsioni nāe:⁊ h̄ mō hypostasis vel sanies vel humor corrupt⁹ dr̄ digest⁹.Et ꝑ oppoᵐ dr̄ 2ʳ.Uno mō vt opponit̄ p̄ mō digōnis:⁊ h̄ mō oē qd̄ est sup̄fluū alimēti qd̄ nō est natū ꝯuerti in sbaꝫ mēbri pōt dici crudū ⁊ idigestū:⁊ dato ꝙ sit digestū 2° mō.Alio mō dr̄ idigestū vt opponit̄ 2° mō digōnis:ita ꝙ sup̄fluitates isto mō erūt idigeste qn̄ nō erūt sic vt sint obediētes expulsioni:tūc dico ꝙ qn̄ Aui.dicit h̄ sigt digōnē itelligit de digōne 2° mō dicta.qn̄ igit̄ dr̄ ī p̄ de crisi a Gal'.ꝙ talis hypostasis sigt cruditatē:dico ꝙ verū ē vt opponit̄ p̄ mō digōnis eo ꝙ hypostasis nō est nata ꝯuerti in nutrimētū:ſꝫ nō loq̄t̄ de 2° mō digōnis vt distinguit̄ ꝯ 2ᵐ modū digōnis.s.epatꝭ.hypostasis est sup̄fluitas 3ᵉ digōnis.mō de rōne 2ᵉ digōnis est hūorificare ⁊ rubificare.de rōne aūt 3ᵉ est facē ⁊ dealbare hūiditates.⁊ iō vrīa dr̄ hēre colorē ꝺm ꝙ reqrit nā hūoꝝ vt in eis assimilat̄:ſꝫ hypostasis dꝫ hēre colorē sileꝫ colori mēbroꝝ:⁊ iō dꝫ eē alba:⁊ tūc est signū ꝙ est bene digesta:⁊ tn̄ dr̄ ꝙ simul euāt̄ ⁊ ambe sunt sup̄fluitates ⁊ ambe sigñt sup̄ digōnē epatꝭ ⁊ venaꝝ.Dico ꝙ nō est imaginādū sic̄ cōiter imaginant̄ hoīes ꝙ hypostasis sit sup̄fluitas mēbroꝝ sic ꝙ exeat venas ⁊ ꝑueniat ad mēbra ⁊ ibi albificet̄ ⁊ postea igrediat̄ ꝑ venas ⁊ ascēdat ad epar ⁊ ꝑ vias vrinales egredit̄:ſꝫ hypostasis ē humiditas digesta in epate ⁊ venis exn̄s nō potēs ꝑfecte assimilari mēbris:q2 nō est mā ꝯueniēs nutricatiōi:⁊ iō nō attrahit̄ a mēbris ſꝫ expellit̄ ad vias vrine:⁊ iō nō trāsit venas.⁊ iō dicebat.G.ī cōmē. vlt.1.ꝓno.ꝙ iuenit multotiēs ī venis hypostasiꝫ ad modū filoꝝ:⁊ sic apꝑet ꝙ si vrīa alba ē mala ⁊ īdigesta ꝙ nō seq̄t̄ ꝙ hypostasis sit mala:q̄re ⁊c̄. ¶ Notādū de eo qd̄ dr̄ (multꝭ cog̃scit̄ modis) pōt exponi 2ʳ.Uno mō.i.sigt multꝭ modis.s.7.vt apparebit īfra.Alio mō multꝭ modis.i.multꝭ ꝯditionib⁹ cog̃scit̄:q2 cog̃scit̄ q̄ꝫtū ad ꝯditiones bonas ⁊ malas:⁊ q̄ꝫtū ad cās ei⁹ q̄s assignat.Jtē ad sigtiones bonas ⁊ malas q̄s ponit sic̄ posuit sigtiōes bonas ⁊ malas pulsuū:⁊ vtroq̄ꝫ mō pōt exponi ⁊ est snīa eadē.¶ Ulteri⁹ dic̄ maturationē nāleꝫ sup.factā a nā.Sꝫ tu dices q̄re dic̄ nālē nōne fit digō ⁊ maturatio ab aliq̄ q̄ꝫ a nā.Dōm ꝙ sic̄ apꝑet p̄ de differētijs fe.c.6. 3ˣ est digō.q̄dā est in q̄ minimū est de opōne nāe:⁊ q̄dā est in q̄ est multū:⁊ alia in q̄ ē maxime opō.⁊ lꝫ ꝙ calidū nāle dn̄at̄ māe digerēde:vt ḡ ostenderet ꝙ in optima hypostasi simpl'r ⁊ maxīe dn̄at̄ caliditas nālis:iō dixit h̄ ⁊ nō vt digō fiat ab aliquo q̄ꝫ a cal'o nāli. ¶ Similis aq̄ rosacee.) Notādū ꝙ hec similitudo ad hypostasim ad aq̄ꝫ rosatā nō dꝫ itelligi q̄ ad oēs ei⁹ ꝯditiōes p̄dictas:q2 nō est verū q̄ꝫtū ad figurā circularē:q2 hypostasis optima hꝫ figurā circularē cū sit cāta ab actiōe calidi nālis cui⁹ est eleuare ⁊c̄.ſꝫ hypostasis aq̄ rosate est mag̃ lata:⁊ sic de alijs ꝯditōib⁹:⁊ sic solū dꝫ eē similitudo relata ad illō qd̄ dic̄ eq̄lis subtilis:q2 hꝫ eq̄litatē sube.

¶ Et ꝓportio sue significationis super maturationem māe in toto corpore est sicut ꝓportio significationis māe puris albi leuis similis essentie sup maturationeꝫ apostematis, Sed pus est spissum ⁊ hoc est subtile.

¶ Hic ostēdit q̄uo hypo.sigt digōnē ⁊ maturationē nāleꝫ:⁊ patet.

¶ Et hypostasis q̄deꝫ ⁊ sediminis significationes sunt bone lꝫ tinctura deficiat ⁊ equalitas. Uerū equalitas apud antiquos melior est tinctura. Equalis nāq̄ꝫ que nō tm̄ est alba sed rubea:est melior alba q̄ est aspera.

¶ Hic ostēdit que est hypostasis deficiēs ab optīa ⁊ tria facit.Primo ostēdit in gn̄ali que est illa q̄ minus deficit in bonitate ab optima.Scd̄o in sp̄āli on̄dit q̄ est mag̃ deficiēs ⁊ que minus.ibi (Amplius pl'ime.) Tertio circa dicta remouet errorē q̄rūdā.ibi (Tu āt nō attēdas.) Quarto pōt dici ꝙ rn̄det tacite qōni.ibi (Male igit̄ hypostasis.) ¶ Notāduꝫ ꝙ in p̄ᵃ ꝑte Aui.insinuat nobis duo.p̄ ꝙ hec hypostasis deficit a p̄dicta:q2 cū hypostasi optīa sint oēs ꝯditiōes p̄dicte simul nūc si aliq̄ d̄ficiat nō erit optīa q̄cūq̄ꝫ d̄ficiat: īnuit ꝙ dato ꝙ d̄ficiat calor.s.ꝙ nō sit alba vel sba.s.ꝙ nō sit lenis sit d̄ficiēs ab optīa:tn̄ mag̃ d̄ficit alba ⁊ aspera q̄ꝫ q̄ ē rubea ⁊ eq̄lis:ita ꝙ melior ē bonitas ꝯditōiꝫ sbe q̄ꝫ colorꝭ.⁊ rō hui⁹ ē:q2 semꝑ in bona hypostasi eq̄litas ꝓcedit ad modū nāe sup mām.albedo aūt nō:ſꝫ aliq̄n a vētositate admixta q̄ facit ipam albā ⁊ lacteā.nā sic̄ digō p̄parat nutrimētū ⁊ hūorē vt sit aptū nutrire ⁊ hūorē malū vt postea expellat̄ ꝑ hypostasiꝫ.⁊ q2 talis expl'sio d̄bet̄ sbe ⁊ nō colori:ita ꝙ q̄ d̄ficit ī sba mag̃ d̄ficit ab optima q̄ꝫ q̄ deficit in colore.

¶ Ampli⁹ plurime hypostases ꝺm colorē vrie existūt: sed ex eis q̄ diuersificant̄ alba est melior post illā rubea ⁊ post ipsam citrina ⁊ post eā illa que est vt arsenicū:⁊ malitia q̄dē a lētinosa icipit. Tu aūt nō attēdas illud qd̄ alij dicūt:nā albedo erit q̄nq̄ꝫ nō ꝓpt̄ maturationeꝫ ⁊ eq̄litas nō est nisi ꝓpter maturationē. Et de albedie est que est ꝑꝑ vehemētē vētositatꝭ cōmixtionē.

¶ Notādū ꝙ cā q̄re plures hypostases sunt similes colori vrie est q2 hypostasis decidit̄ a mā humorali:que qn̄ abūdat in corꝑe tingit vrinā ⁊ hypostasim:tn̄ diuersificat̄ aliq̄n aut ex ꝑte actionis:q2 aliā actionē ip̄mit in sba vrie q̄ꝫ in sbaꝫ hypostasis. Jtē in colore q2 ꝑus apꝑet color in hypostasi q̄ꝫ in vrina cū tēdat mag̃ ad nām mixti q̄ꝫ vrīa ⁊ color sit passio mixti corꝑis.Subdit ꝙ hypostasis alba melior est vt dcm̄ est sigt digōnē:tn̄ aliq̄n nō est ꝑ digōnē sed ex mā exuberāte frīda:sed si est cū alijs ꝯditionib⁹ p̄dictis nō.Secūda est rubea que est minus digesta.Tertia est citrina ⁊ hec est peior q̄ꝫ rubea:cui⁹ rō est:q2 hypostasis rubea sigt dn̄iuꝫ humorꝭ mag̃ obediētis nāe q̄ꝫ citrina.nā sanguis est minorꝭ malitie q̄ꝫ cholera:⁊ que mag̃ citrina est mag̃ pessima vt illa que similat̄ arsenico citrino.Ultima v̄o īter minus bonas que est post in ordine malarū est illa que similat̄ colori lentis talis est pessima:q2 talis sigt humores corruptos in corpore dn̄ari:q2 declinat ad liuedinē sigt declinationē caloris nālis:⁊ iō talis est pernitiosa:q̄re ⁊c̄.

¶ Male aūt hypostasis icōtinuitas melior est q̄ꝫ ipsi⁹ ꝯtinuitas. Et hypostasis q̄dem mala est quā e vicino scies. Bona aūt hypostasis de q̄ loq̄mur puri assimilat̄ ⁊ flegmati crudo cū tenuis fuerit. Uerūtamē pus ab ea differt per fetorē. Et flegma crudū vel vitreum separatur ab ea ꝯculcatione suarū partiuꝫ. Et ipsa ab vtrisq̄ꝫ differt subtilitate ⁊ lenitate.

¶ Hic respōdet tacite qōni:q2 enī dixit ꝙ bona hypostasis quāto mag̃ est ꝯtinua ⁊ eq̄lis tāto melior:q2 crederet aliq̄s ꝙ oppᵐ mō esset in mala:q2 q̄ꝫto esset minus eq̄lis tāto eēt peior.h̄ remouet ⁊ pꝫ. ¶ Notādū ꝙ cā hui⁹ hētur ex.2.ꝓno.cōmē.21.eq̄litas in q̄libet re ostēdit dn̄iuꝫ agētis sup māꝫ ⁊ obediētiā māe agēti ꝺm oēꝫ partē.si ḡ in bona hypostasi sigñat̄ ꝙ nō est aliq̄ in q̄ non dn̄et̄ calor nālis:iō si est eq̄lis in malo nulla est pars que nō significet dominiū caliditatis extranee in oībus partib⁹ eius:tn̄.G.dicit sic.ꝑꝑ hāc ḡ cām melius est in omni in quo sit iuuamentū vt sit equale. similiter ēt oē qd̄ est malū est vehementis malitie qn̄ est eq̄le qd̄ est:q2 p̄ suscipit operationē virtutis cū sua totalitate.

¶ Et hec quidem hypostasis nō querit̄ nisi in egritudinibus:quoniaꝫ in sanitate nō requirit̄:⁊ illud est quoniam nō dubitat̄ quin in corpore egri male retēte sint materie in venis ipsius que nisi maturent̄ portendunt corruptionē. Jn venis aūt sani nō semper opꝫ esse humorē qui sit excutiēdus:ſꝫ si est melius est ꝙ hoc significent ex eis sup̄fluitates que in eis sup̄fluunt ex cibo a

digestione priuate: deide superfluit supfluitas que in vrina fit hypostasis siue matura siue nõ matura.

ℭ Prius ðter. de hypostasi absolute ponẽdo ↄditiões optime ⁊ parũ ↄficiẽtis a bona: hic ðter. de hypostasi in cõpõne ad corpa qb⁹ appet. Et p̊ facit h̊ in sanis. Scðo in egrꝭ. ibi (Et in macilẽtis qdẽ.)

Dub^m 2^m ℭ Querit circa p̊^am partẽ vtrũ in vrĩa sanoꝝ debeat apparẽ hypostasis optima. Et arguit ꝙ sic: qꝛ vbicũqꝫ est mã ⁊ agens alicui⁹ ibi dꝫ eẽ effect⁹: sꝫ in sanis sic ⁊ in egrꝭ meli⁹ est mã ⁊ agẽs hypostasis: ğ ⁊c̃. Ma. pꝫ: qꝛ ista duo sufficiũt ad eẽ effect⁹. Mi. appet: qꝛ in sanis est agẽs. s. caloꝛ ĩnat⁹ dñans mãe magꝭ q̃ in egris. ⁋ Itẽ in sanis est mã: qꝛ nõ est incõueniẽs ꝙ in venis sanoꝝ aggreget multa supfluitas. ⁋ Itẽ in sanis sũt supfluitates. 3. digõnis vt sudoꝛ multus ⁊ sputũ ⁊c̃. que poterũt eẽ cã hypostasis. ⁋ In oppo^m est Aui. h̊. ⁋ Ad h̊ dðm sic dicit Isaac in. s. de vrinis. corpa sana sũt duplicia. Quedã sũt sana oĩno ƀm nãm ⁊ talis dispõ repit in corpe optime cõpõnis. Alia sũt corpa nõ in optima sanitate sed large: ita ꝙ cõpꝛehẽdunt sub latitudine sanitatꝭ: ita ꝙ illo mõ neutrũ deciden tie põt dici sanũ: tũc dico ꝙ in corporib⁹ optime sanis nihil dꝫ apparere residẽs in vrĩa. ⁊ rõ est: qꝛ sic appet p Aui. 4. cañ. fen. 2. ca. 68. de sigtionib⁹ sumptꝭ a sudore. ⁊ ẽt ĩ cõmẽ. 15. p̊^c ptí. illi⁹ afoꝛ. Uẽtres hyeme. supfluitates tertie digõnis debẽt ĩsensibilr̃ expelli: ⁊ q̃to nã est fortioꝛ tãto ĩsensibilius expellunt vt sudoꝛ ⁊ hypostasis. ⁊ si accidat ꝙ hypostases expellant aut erit ex debilitate nãe aut ex multitudine mãe: ⁊ iõ in corpe sano nõ dꝫ esse humoꝛ q debeat sensibilr̃ expelli: sꝫ in corporib⁹ egris in qb⁹ abũdant mãe tales sic ⁊ euãtio dꝫ ꝓportionari mãe: ⁊ iõ si mã est sensibilis. s. hũoꝛ excedẽs: tũc euãtio dꝫ esse sensibilis. Scða rõ sumit ex pte agentꝭ: qꝛ cã efficiẽs hypostasis similat cãe efficiẽtꝭ saniei. talis aũt caloꝛ est cõmixt⁹ ex calore nãli ⁊ p̃ter nãm vt pꝫ in cõmẽ. vltio. 1. ꝓno. in illo ğ corpore in quo est caloꝛ simplr̃ nãlis nõ põt in ei⁹ vrĩa hypostasis apparẽ: sꝫ in corpe optimo caloꝛ ẽ simplr̃ nãlr̃ se hñs: ğ ⁊c̃. Si aũt loq̃mur de corporib⁹ nõ sanis simplr̃ sed que sunt in latitudĩe sanitatꝭ: dico ꝙ ĩ talib⁹ bene põt appere aliqd de hypostasi: qꝛ nõ est ĩcõueniẽs ꝙ aliqs sit sanus ⁊ in venis ei⁹ sit multiplicat⁹ aliqs hũoꝛ p̃ter nãm excutiẽdus a corpe q est natus facẽ morbũ ⁊ in talib⁹ nõ est ĩcõueniẽs ꝙ appeat hypostasis in vrina: ĩmo melius est ꝙ appeat q̃ nõ: qꝛ qñ apparet significat dominiũ nãe sup nãm. ⁊ melius est ꝙ significet superfluitates que fiunt ex indigestione prime digestionis facte in cibo quasi superfluitates hypostasis siue mature siue nõ mature eo ꝙ significat abũdare minus de calido preter nãm in corpore. nam hypostasis fit a calore p̃ter nãm cõmixto cũ nãli. Ex his apparet solutio ad rationes.

ℭ Et in macilentis quidẽ est sedimen paucum qð descendit ƀm sanitatis dispositionẽ ⁊ ꝓprie qui exercitio vtunt ⁊ artib⁹ se exercẽt laboriosis. Et nõ multiplicat huiusmodi hypostasis nisi in corporib⁹ pinguiũ ociose viuentiũ. Et ꝓpter hoc etiam in vrinis egrorũ macrorum nõ est expectãda hypostasis tantũ quantũ in vrinis egroꝝ pinguiuꝫ: quoniã eoꝝ egritudo multotiens recedit: ita ꝙ nihil descẽdit: ⁊ multotiens hypostasis in eoꝝ vrinis nõ ꝑuenit ad hoc vt descẽdat: sed tñ plerũqꝫ est modicũ ei⁹ in eis natãs aut pendens.

ℭ Hic declarat de hypostasi in cõparatione ad corpora egra.

Dubiũ 3^m ℭ Sed tu dices nõ vr̃ ꝙ in macilẽtꝭ sit paucũ sedimẽ: qꝛ hypostasis assimilat spermati vt pꝫ. 1. ꝓno. cõmẽ. vlti. sꝫ in macrꝭ multiplicat sperma ⁊ in pinguib⁹ diminuit: vt pꝫ p Aristo. 1. de gnõne aĩaliuꝫ. cap. 18. ⁊. 19. ⁊. 2. eiusdẽ. ca. 5. ⁋ Dðm ꝙ in macilẽtis est paucũ sedimen: vt dicit Aui. qꝛ in eo minorant humiditates: ⁊ p ↄñs supfluitates. in carnosis aũt multiplicat pp amplitudinẽ venarũ ⁊ angustationẽ poroꝝ retinent hũiditates in eis: ⁊ p ↄñs multiplicat hypostasis in eis. ⁋ Ad rõnẽ dðm ꝙ nõ est simile de spmate ⁊ hypostasi: qꝛ spma est supfluitas q̃titatꝭ nutrimẽti: ⁊ qꝛ parũ ↄuertit ð puro ⁊ multũ hñt de nutrimẽto supfluo: iõ ⁊c̃. in pĩguib⁹ ẽ paꝝ de spmate: qꝛ multũ de puro ⁊ q̃si totũ ↄuertit in pĩguedinẽ. ⁋ Scðo ĩtelligẽdũ ꝙ Aui. ĩ his v̊bis ĩnuit ꝙ hypostasis diuersificat in corporib⁹ ƀm dñiuꝫ humoꝝ in eis. nã in corporib⁹ in qb⁹ abũdãt hũores grossi reqrit ꝙ hypostasis sit subsidẽs in fundo si dꝫ sigri eius digõ. nã digõ dꝫ diuersificari ƀm ꝙ mã est nata recipe decoctionẽ. cũ aũt pĩgues multũ abũdẽt in humorib⁹ grossis ⁊ flegmaticis: iõ talis hypostasis dꝫ in eis appere: sꝫ si in corpe dominent hũores subtiles cholerici sic ↄtigit in macris nõ reqrit tanta albatio: nec dꝫ expectari ꝙ in eis descẽdat p̊: qꝛ tales hñt paucas supfluitates q̃ ex pauca alteratiõe digerunt; iõ sufficit ꝙ in eis appeat nebula natãs sursum vel pẽdens vel residens. ⁋ Ad hoc dðm ꝙ ista sedimina vel cõparant adinuicẽ vt absolute ↄsiderant: ⁊ sic ꝑfecti⁹ sedimẽ est subsidẽs: deinde pẽdens ⁊ vltimo natãs. aut ↄsiderant vt cõparant ad corpora determinata: ⁊ hoc 2^r: qꝛ aut comparant ad corpora sana aut egra. si ad sana dico ꝙ ꝑfectius est natãs q̃ pendens ⁊ pendens q̃ residens. si ad egra ⁊ hoc 2^r: qꝛ aut cõparat ad idẽ corpus aut ad diuersa. si ad idẽ perfectius est residens: deinde pendens ⁊ vltimo natans. si ad diuersa tũc equaliter possunt esse perfecta: qꝛ qualis est proportio vnius ad vnũ corpus: similis est ꝓportio alterius ad alterũ ƀm ꝙ in cõplexione diuersificant.

ℭ Et in multis quidem vrinis hypostasis ilico cũ mingitur descendit nisi in eis que valde mature sunt: imo in eis parum expectandum est.

ℭ Hic remouet quoddã dubiũ: qꝛ posset aliquis dicere nunqd descendit statim sedimen cum mingitur vrina. respondet.

ℭ Et plures ex hypostasis coloribus sunt ƀm plurimũ ƀm colorem vrine: sed melioꝛ ex eis que diuersificant est alba postq̃ est rubea deinde citrina.

ℭ Notãdũ ꝙ dicit ƀm plm̃: qꝛ nõ ex toto sunt similes: qm̃ humoꝛ q tingit vrinã plus cõmiscet cũ ea q̃ cũ hypostasi. Itẽ qꝛ digestio in vrina est ex digestione scða. hypostasis v̊o ex tertia.

ℭ Nõ nãlis v̊o hypostasis alia est similis rasure intestinoꝝ corticalis que est furfurea: aut herbina aut similaginea: aut similis arsenico rubeo aut ei qð est valde citrinũ: alia est carnosa alia est adipina ⁊ alia est saniosa ⁊ alia est mucilaginosa: ⁊ alia est que est similis frustulis fermenti in aqua soluti: ⁊ alia est sanguinea sanguisugalis: alia est capillaris ⁊ alia ẽ arenalis granosa ⁊ alia est cineritia.

ℭ Prius deter. de hypostasi nãli ex parte sb̃e ostẽdẽdo que sunt cõditiones ⁊ sigñationes ei⁹: ⁊ sicut determinãdo de laudabili ex pte sub̃e cũ hic ꝑtransiuit ↄditiones sumptas ex parte alterius q̃ sb̃e lꝫ p̃ncipalr̃ sumerent a sub̃a: ita hic aliqñ ĩtermiscet sigñationes sumptas a q̃litate: lꝫ p̃ncipalr̃ intẽdat de sigñationib⁹ hypostasis illaudabilis ex parte sub̃e. Et p̊ ꝓponit quot sunt modi hypostasis nõ nãlis. Scðo exequit ð illis. ibi (Silis nãqꝫ rasure.) ℭ Iuxta p̊mã partẽ est sciendũ ꝙ notãter dixit (plures modos hypostasis non nãlis:) qꝛ sicut dicit. G. in. 6. de regimine sanitatis. illud qð est optimuꝫ est vnius modi. qð aũt deficit ab eo est multiplex. ⁊ ideo illud qð est optimũ cõplexionis est vnũ. eodẽ mõ optima hypostasis est vna: sed que illaudabilis dr̃ totiens deficit ab optima quot modis poterit deriuari a medio tot erũt modi hypostasis nõ nãlis: ⁊ qꝛ h̊ est multꝭ modis: iõ multos modos posuit hypostasis nõ nãlis. ℭ Ulterius notãdũ qꝛ dicit (alia est similis rasure) supple ⁊ ista gñaliter vocat ƀm vnũ modum petaloides: ita ꝙ petaloides põt accipi 2^r. Uno mõ gñaliter: ⁊ tunc dr̃ de oĩ resolõne mẽbroꝝ siue magna siue parua. Alio mõ dr̃ ꝓprie: ⁊ tũc solũ dr̃ de resolõne magnoꝝ frustoꝝ ⁊ latoꝝ ⁊ subtiliũ mẽbroꝝ ⁊ interioꝝ ⁊ hec dicit squamosa: qꝛ est facta ad modũ squamarũ pisciũ. Modo hic accipit p̊ mõ ⁊ large cũ supple ⁊ isti⁹ q̃dã est ꝑuarũ ꝑtiũ ⁊ q̃dã magnaruꝫ: ⁊ illa q̃ est magnarũ ꝑtiũ vocat squamosa siue corticalis qꝛ similat corticib⁹ vel squamis pisciũ que sunt late ⁊ subtiles. Et illi⁹ que est paruaꝝ partiũ q̃dã est furfurea ⁊c̃. totũ hoc opꝫ supplere.

ℭ Similis v̊o rasure ĩtestinoꝝ corticalis alia est petaloides magnaꝝ ꝑtiũ rubeaꝝ aut albaꝝ que sigñat ƀm plm̃ ꝙ sepate fuerũt ex mẽbris que sũt ꝓpinq̃ mẽbris a qb⁹ diuidunt vrine ⁊ sunt mẽbra mingẽtiũ. Et albe significãt ꝙ sunt ex vesica ꝓpter vlcera que sunt in ea aut scabiem aut corrosionẽ. Rubee aũt carnose significant ꝙ sunt ex rene. Et ex petaloidibus quidem sunt que sunt coloris fusci ⁊ obscuri aut squamis pisciuꝫ similes: ⁊ hec est vehemẽter mala ⁊ omnibus specieb⁹ hypostasis quas nominauib⁹ deterioꝛ ⁊ significat petaloꝝ membroꝝ radicaliũ rasuram.

ℭ Hic exequit ⁊ decẽ facit. Quia p̊ deter. de hypostasi simili rasure intestinoꝝ. Scðo de carnosa. ibi (Et tu quidẽ iam sciuisti.) Tertio de adipina. ibi (Hypostasis v̊o adipina.) Quarto de saniosa. ibi (Saniosa v̊o.) Quinto de mucilaginosa. ibi (Mucilaginosa.) Sexto de capillari. ibi (Capillaris.) Septimo de illa que est simi-

lis frustulis fermenti dissoluti in aqua.ibi(Que aũt fermenti ⁊c̃.) Octauo de arenosa.ibi(Arenosa ṽo.) Nono de cineritia.ibi(Plurimũ aũt.) Decimo de sanguisugali.ibi(Sãguisugalis.) Prima in q̃tuor. Primo deter.de vna specie hypostasis similis rasure intestinoꝝ que dr̃ petaloides siue squamosa siue corticalis est. Scd̃o de alijs duob⁹ speb⁹ hypostasis similib⁹ rasure itestinoꝝ.s.de herbina siue orobina ⁊ furfurea.ibi(Et ex ea qdeȝ que est ⁊c̃.) Tertio d̃ter.de alia specie que dr̃ crinoidalis.ibi(Et crinoides ṽo.) Quarto resumit iterũ de petaloide que est hypostasis facta ꝑ viã dissolutionis mẽbroꝝ.ibi(Oẽs ꝓterea petaloides.) Prima posset diuidi ſȝ nõ est vis. ¶ Nõ ꝓ ꝙ. A. inuit in his ṽbis qd significet hypostasis petaloides magnarũ partiũ que dr̃ squamosa ⁊ ꝯuenit zᵒ: aut ꝑꝑ resol'onẽ a mẽbris ꝓpings aut mẽbroꝝ superioꝝ radicaliũ ⁊c̃. Similis ṽo.⁊ ẽt corticalis alia ⁊c̃.i.que fit ex eo ꝙ mẽbra dissoluunt̃ in cortices.petaloides.hic supplet illud qd̃ supplebã in ꝑticula ꝓcedẽti:albaꝝ aũt sup.alia est paruarũ partiũ albarũ vt que resoluunt̃ a vesica vel a mẽbris radicalib⁹ vt sunt vene ⁊ arterie. alie aũt rubee a renib⁹. Sed ex petaloidib⁹ sunt que sunt coloris fusci su.⁊ hoc est qñ ꝯueniũt a vehemẽti caliditate putrefactiua que attendit̃ in membris: ⁊ q̄ hȝ extinguere caloreȝ innatũ:iõ est causa vt eius color declinet ad fuscedinẽ siue ad liuiditatẽ ⁊c̃.

¶ Veruȝ duo prima ipsius genera nullo modo impediunt:imo plerũq̃ȝ vesicã mundando sanant. Et dixerunt quidam cuidã homini se in potu tribuisse cantarides qui cortices albos quasi venosos minxit: qui cũ in aquositate fricabant̃ resoluebant̃ ⁊ tingebant̃ tinctura rubea qui factus est sanus ⁊ vixit.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Sed tu dices nõ vr̃ ꝙ si fuerit coloris albi ⁊ rubei ꝙ nõ ĩpediat: sed h̃ est falsuȝ qñ est rubea. ⁋ Et dd̃m cũ alba alterationẽ in vesica causat est mala ⁊ aliqñ ĩcurabilis ꝑꝑ ꝯtinuũ trãsitũ vrine: ⁊ aliquo mõ ĩpediuit ⁊ multũ. ⁋ Ad h̃ põt dici zᵒ. Uno mõ ꝙ nõ ĩpediuit ꝑ respectũ ad eã que fit in mẽbris radicalib⁹: q̄ illa sig̃t mortẽ ista aũt nõ. Uel dd̃m al'r ꝙ verũ est ꝙ aliqñ ꝙ nõ ĩpedit talis hypostasis coloris albi vel rubei: ꝑꝑ qd̃ notandũ ꝙ tales resol'ones pñt zʳ ꝯtingẽ. Uno mõ ꝑꝑ excoriationẽ: ⁊ tũc erũt albe: q̄ excoriabant̃ ex vesica qd̃ est mẽbrũ albũ nõ sanguineũ ſȝ neruosuȝ ⁊ pelliculare: si rubea excoriat̃ a renib⁹ vel ab alijs mẽbris sanguineis ⁊ talis bene ĩpedit: ⁊ de tali nõ loquit̃ hic ſȝ sup. Alio mõ ꝑ viã dissolutionis humoꝝ ĩuiscatoꝝ parietib⁹ mẽbroꝝ vrinaliũ ⁊ qñ talia mũdificant̃ ẽ bonũ: ⁊ isto mõ loq̄t̃ h̃ qd̃ pȝ ꝑ exẽplũ illoꝝ q dabãt cãtarides in potu illi. ⁊ ꝙ fuerũt ex hũorib⁹ appet ꝑ illd̃ signũ qd̃ põit ꝙ qñ fricabant̃ ille resol'oneȝ ĩ manib⁹: tũc resoluebant̃ ĩ aq̊sitate: qd̃ nõ ꝯtĩgeret si fuissent ꝑticule vel resol'ones mẽbroꝝ ⁊c̃.

¶ Et ex ea qdẽ que est sicut rasura intestinoꝝ est q̃daȝ que est minoris latitudinis q̃ȝ due predicte ⁊ spissioris sub̃e: que si rubea fuerit vocat̃ herbina ⁊ si rubea non fuerit vocat̃ furfurea. Et herbine qdẽ si fuerint rubee ꝑtes plerũq̃ȝ sunt ꝑtes epatis aduste ⁊ plerũq̃ȝ est sanguis in eo adustus ⁊ plerũqȝ est ẽt ex rene. Sȝ que est ex rene est maioris continuitatis carnosa: alie ṽo due plus similant̃ ei que nõ est carnosa ⁊ fracturas est magis recipiẽs: ⁊ cũ vehemẽter trahit ad citrinitatẽ ẽ ex rene ꝓculdubio: qm̃ illa que est ex epate ad rubedinẽ trahit fuscã: ⁊ qñqȝ associat̃ ei in h̃ illa q̃ est ex rene.

¶ Hic d̃ter.de alijs duab⁹ speb⁹ hypostasis similib⁹ rasure intestinoꝝ.s.de herbina simul vel orobina ⁊ furfurea. Et ꝓ õñdit dr̃iam istaꝝ adinuicẽ. Scd̃o ꝓsequit̃ de sig̃nationib⁹ ipsarũ.ibi(Et herbine qdem.) Et hec zᵃ in duas. Quia ꝓ deter.de significationibus herbine. Scd̃o de significatione furfuracee.ibi(Furfurea.)

Dubiũ 5ᵐ ¶ Sed tu dices: q̃re Aui. nõ ꝓsequit̃ de illa que est similis arsenico rubeo vel citrino cũ ipsaȝ posuerit supra sicut istas. ⁋ Dd̃m ꝙ nõ ꝓsequit̃ de illis: q̄ vtreq̃ȝ cõprehendunt̃ sub herbina que sunt ei multũ similes. nã herbina qñq̃ȝ d̃clinat ad rubeũ aliqñ ad citrinũ: ⁊ iõ dedit eas intelligere per illã. ¶ Ulterius notandũ ꝙ illa que resoluitur ex rene dicitur magis carnosa q̃ȝ que ab epate: q̄ sub̃a renũ est plus attinẽs nature carnis q̃ȝ sub̃a epatis: q̄ caro epatis est sanguis coagulat⁹. Itẽ caro renuȝ est magna cõpacta ⁊ solida: ideo dicit̃ magis ꝯtinua q̃ȝ caro epatis que est magis rara ⁊ laxa.

¶ Furfurea ṽo hypostasis qñqȝ est ex scabie vesice ⁊ qñqȝ est ex liquefactiõe mẽbroꝝ. Et dr̃ia iter eas ẽ ꝙ cũ illic in radice mẽbri fuerit ꝓrurit⁹ ⁊ fetor erit ex vesica: ⁊ ꝓprie cũ pus pri⁹ mictũ fuerit ⁊ ꝓcipue cũ alie significationes vrie demr̃auerint maturationẽ ⁊ fuerit vene superiores sane cõplexionis ⁊ nõ fuerit in eis macula imo in vesica. Sed si cũ inflãmatiõe fuerit ⁊ virtutis debilitate ⁊ mẽbroꝝ mingẽdi incolumitate ⁊ color fuscitati attinuerit: erit tũc ex liquefactiõe hũoris.

¶ Hic d̃ter. d̃ sig̃tiõe furfuree. ⁋ Et notãdũ ꝙ hypostasis furfurea dr̃ q̄ similat̃ furfuri: ⁊ hȝ aliqd latitudĩs cũ grossitie modica. ⁊ iõ talis ẽ nata resolui a mẽbro in q̃ nata ẽ repiri. talis aũt ẽ vesica q̃ hȝ latitudinẽ cũ modica grossitie: q̄ ẽ subtilis sb̃e: nõ aũt a multũ grossis mẽbr: nec a carnosis ꝓꝑe nisi valde raro. ⁋ Notãdũ ꝙ cã ꝓrurit⁹ virge ĩ tali hypostasi ẽ: q̄ h̃ ẽ cõe añs vlcera vesice: ⁊ h̃ fit: q̄ vesica vlcerata in sui debilitat̃ expulsione vrie q̃ retẽta acqrit acritatẽ acredinẽ ⁊ acrumẽ q̃ mordicãs virgã ĩducit ꝓruritũ ĩ ea. Fetor accidit aut q̄ ex vlceratione vesice gñat̃ sanies q̃ maxime fetet. ⁊ fetor ẽt bene cãtur ex resol'one alioꝝ mẽbroꝝ solidoꝝ ⁊ radicaliũ: vt appet ꝑ. G. in cõmẽ. 7z.z. ꝓno. Itẽ q̄ miscet̃ cũ re putredinali. s. cũ vria ⁊ ex mora acq̄siuit aliq̃ȝ putrefactionẽ: vt apparet. 5. de iterior ib⁹. ca. 3. ⁊ ad h̃ adiuuat ꝙ sunt retẽte in mẽbro cõcauo in quo põt accidẽ cito talis putrefactio. de hac mã habes in cõmẽ. 71. ꝓᶜ ꝑti. afor. Si sanguinẽ aut pus mingũt ⁊c̃.

¶ Et crinoides ṽo plurimũ est ex adustione sanguis q̃ ad rubedinẽ trahit. Et multotiẽs est ex liquefactione mẽbroꝝ ⁊ eoꝝ rasura si albedini attinet. Et qñqȝ ẽt ẽ ex vesica scabiosa ſm minus. Et tibi qdem pol'e est vt modũ dr̃ie ĩter eas intelligas per illud qd̃ iam sciuisti. Si aũt nigredini attinet est ex sanguinis adustione et ꝓprie in splene. Oẽs preterea petaloides hypostases que nõ sunt ex cã que sit in vesica ⁊ rene ⁊ cãnalib⁹ vrine in egritudinib⁹ acutis malũ portẽdũt ꝑnitiosum.

¶ Hic deter. de sig̃tiõe hypostasis crinoidalis vel similaginee ꝙ idẽ est. ¶ Notãdũ ꝙ hec hypostasis similat̃ crinoidib⁹. crinoides dñr ꝑtes frumẽti vel orobi grosse ⁊ cũ modica latitudine que fugiunt molã: ⁊ talis est hec hypostasis. ¶ Ulteri⁹ notãdũ ꝙ hec hypostasis raro accidit ex vlceratõe vesice: q̄ ex ꝑte sue sub̃e subtilis nõ est resolubilis in ꝑtes grossas: sed plurimũ ex liquefactione mẽbroꝝ diuersa vt dr̃. z. ꝓno. cõmẽ. z8. q̄ accidit ꝙ q̃daȝ ꝑtes resoluunt̃ in hũiditatẽ grossaȝ a q̃ resoluit̃ subtile ⁊ remanẽt partes grosse terrestres q̃ d̃scẽdẽtes cũ vrina faciũt hypostasiȝ crinoidalẽ. Itẽ põt accidẽ ex ĩgrossatiõe san. cui⁹ ꝑtes ĩgrossant̃ ex adustione: ⁊ h̃ attinet rubedini ꝑꝑ sanguinẽ: ſȝ q̃ a mẽbr attinet albedini.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Querit̃ q̃ istarũ hypostasuȝ sit peior vel squamosa vel furfurea vel crinoidalis. Et vr̃ ꝙ furfurea auc̃te Isaac ⁊ Theophili. Itẽ q̄ sig̃t resol'onẽ mag̃ ꝓfundaȝ ipsoꝝ mẽbroꝝ ſm ꝙ ꝓdicti auctores ponunt. Itẽ q̄ furfurea est mag̃ grossa q̃ȝ saniosa. ⁋ Preterea vr̃ ꝙ crinoidalis sit peior: q̄ illa hypostasis vr̃ ẽẽ peior q̃ sig̃t maiorẽ resol'onẽ mẽbroꝝ. crinoidalis est hm̃õi: q̄ est mag̃ grossa: q̃re ⁊c̃. ⁋ In oppᵐ est Aui. q ponit ꝙ squamosa est peior alijs. ⁋ Dico ad h̃ ꝙ de h̃ ĩueniunt̃ auctores diuersi vel auc̃tes diuerse: ⁊ auctores in h̃ diuersificant̃: q̄ vtunt̃ vno noĩe ꝑ altero: ſȝ ꝑꝑ ꝯcordiã eoꝝ ẽ dd̃m ꝙ iste hypostases pñt separi a mẽbr ⁊ ab hũorib⁹. mõ vl'r h̃ est veꝝ ꝙ q̃ sepant̃ a mẽbr sunt peiores q̃ȝ q̃ separant̃ ab hũorib⁹. Itẽ que separant̃ a mẽbr q̃dã separant̃ a mẽbr vilib⁹ ⁊ vrinalib⁹ ⁊ iste sũt minus male. q̃daȝ a mẽbris ꝓncipalib⁹ ⁊ radicalib⁹ vt ab epate venis ⁊ arterijs: ⁊ iste sũt peiores. Itẽ q̃ separant̃ ab istis q̃dã sũt minus ꝓfunde ⁊ iste sũt min⁹ male. q̃dã aũt mag̃ ⁊ iste sunt peiores. Tũc dico ꝙ si oẽs iste hypostases separant̃ ab vno membro peior est furfurea q̃ȝ squamosa: ⁊ crinoidalis adhuc ẽ peior q̃ȝ squamosa ⁊ vl'r q̃ȝto grossior tãto peior: sed ſm Aui. furfurea solũ hȝ esse ⁊ resolui a mẽbr radicalib⁹. alie aũt due ab alijs mẽbris ⁊ humoribus sic accipiẽdo vt accipit bene squamosa põt esse peior alijs. Et per hec pȝ respõsio ad oĩa alia obᵗa ⁊ auctoritates.

¶ Et tu qdẽ iaȝ sciuisti ex hac sũma carnose dispõnẽ ⁊ ꝙ plurimũ ei⁹ est ex rene ⁊ qñq̃ȝ ipa nõ est ex rene. Nã ex rene nõ est nisi cũ caro est sane carnositat ⁊ non est in corꝑe liquefactio. Et vrina qdẽ matura venarũ significat sanitatẽ: qm̃ renũ egritudies maturationẽ nõ ꝓhibent vrine: q̄ ipsa supra ipsos existit. Hypostasis ṽo adipina adipis ⁊ pinguedinis ⁊ ẽt carnis significat liquefactionẽ ⁊ earuȝ peior est que auri aque similat̃.

Duo aūt ipsi⁹ ꝑncipia cognoscunt̄ ex paucitate ⁊ multitudine ⁊ cōmixtione ⁊ separatione: qn̄ cū est multa ⁊ separata existimat̄ ꝙ sit ex parte renis ⁊ ꝓpter liquefactionē sue adipis: ⁊ si est minus ⁊ maioris cōmixtionis est ex loco magis remoto. Et est cū in vrina frustū albū granati grano sil'e visuz fuerit ⁊ erit ex adipe renis.

Dub.m 7m ¶ Sed tu dices ꝯtra: q2 sup̄ dixit ꝙ in apate renū nō apparet digō. Itē q2 diabetes est renū passio fluxus vrine in q̄ nō appet digō: ergo nec ⁊ simil'r in egritudinib⁹ viarū vrine. Itē q2 vrina colat̄ ꝑ partes ⁊ vias: ergo aliq̄ alteratione ab eis dz recipe. Dōm ꝙ id qd̄ dicit verū est de se ꝙ renes nō ꝓhibēt maturationē. ⁊ subdit statim: q2 ipsa vrina erit sup̄ eos: ita ꝙ hz fieri vrina in partib⁹ sup̄ renes et ibi digerit̄. s. in epate: sed per accidēs hz īpedire egritudo renū. s. si epar cōpatiat̄: q2 tūc bene īpediret digōnē sicut ꝯtingit in diabete: ⁊ h̄ z° mō arguis. ¶ Quādo cā est m'lta ⁊ separata existimat̄.) Notādū ꝙ cā q̄re hypostasis multa ⁊ sepata est ex liquefactione adipis renuz ⁊ qn̄ est pauca ⁊ cōmixta est ex liquefactione adipis mēbroꝝ: q2 qn̄ euenit ex mēbris: tūc euenit ex lōgīnq̄s ⁊ ꝑ lōgīnq̄s vias: ⁊ iō cū liquefit ille adeps qui cōmiscet̄ cū vrīa venit ꝑ lōgas vias ⁊ calor febrilis diutius agit in eā: ⁊ iō ipsam cōsumit ⁊ reddit eā paucā. Itez q2 plurima ei⁹ ꝑs adheret parietib⁹ viarū per eas trāsit: iō est pauca. Itē fortius cōmixta: q2 cū veniat ex longinquis partib⁹ multū ꝯstringit̄ ⁊ cōmiscet̄ cū vrina: sed illa que ex liquefactione adipis renū est de ꝓpe ꝑꝑ qd̄ calor nō pōt ita eā ꝯsumē iō est multa. Itez q2 nō multū ꝯstringit̄ cū vrina: q2 nō venit ꝑ tot vias: ideo est separata ⁊ nō cōmixta cū vrina.

Dub.m 8m ¶ Quoniā cū est multa ⁊ separata ⁊c. existimat̄ ⁊c.) Sz tu dices nō vr̄ ꝙ sit pol'e: q2 aut illud frustū īgrediat̄ subāz renū qd̄ nō est possibile cū renes hēant paruos poros ⁊ sint durioris sub̄e q̄ adeps circūdās: vel sequit̄ ꝙ vrina egredit̄ subam renū ⁊ trāsiret per pinguedinē illā qd̄ est falsum: q2 tūc appet manifesta egressio ꝑ viaz secessus ipsi⁹ vrine: q2 descēdit ad ꝯcauitatē itestinoꝝ. hoc aūt est falsuz: ergo ⁊ p̄m. ⸿ Dico ꝙ hec qd̄ est similis ei que fit qūo sit pol'e saniē in pectoris ꝯcauitatē gn̄atā vel aggregatā in grossa sba egredi per pulmonē: ⁊ ēt ex arterijs qūo ingrediat̄ mā in venis ⁊ ēt in ossib⁹. ⸿ Dōm ad h̄ oīa ꝙ fit ꝑ hūc modū: q2 nō est imaginandū ꝙ illa mā sic grossa epatꝭ īgrediat̄ sbām renū vel pulmonis vel vene vel ossis: sed h̄ est q2 nā subtiliat ⁊ ꝯuertit illā mām in quedā vaporē subtilē: ⁊ postea penetrare pōt per paruos poros ⁊ vapor ille paulatine aggregat⁹ ꝯuertit̄ in sbāz grossaz ꝑꝑ alterationē ꝯtinētis: ⁊ q2 sūt derelicti a regimine nāe: illi ergo fumi resudātes ꝑ poros renū ꝯdensant̄ ꝑꝑ īspissationē aerꝭ frigidi ⁊c. tn̄ ad h̄ nō vadit mens Auic. Alij dicūt ꝙ iste adeps liquefact⁹ perueniēs ad vesicā q2 frigidior est q̄ renes ꝯdensat̄ a frigiditate sub tali forma.

¶ Saniosa v̊o vlcus significat qd̄ apertū fuit ⁊ proprie in mēbro mingendi ⁊ precipue si ibi fuerit sedimen laudatum ad fundum descendens.

¶ Cuius rō est: q2 vlceratio facta in mēbris mingēdi mag̃ euacuat̄ per vias vrine q̄ per vias alias alioꝝ mēbroꝝ: ⁊ mag̃ est nata vlceratio fieri in vijs vrine q̄ in locis superioribus. Itē q2 vlceratio alioꝝ mēbroꝝ mag̃ est nata euāri aliūde q̄ per vias vrine.

Dub.m 9m ¶ Sed tu dices vlterius nō videt̄ ꝙ appeat sedimē laudatū q2 nō videt̄ pol'e. Dōm ꝙ pōt apparere q̄tū ad diuersa tēpora. s. q2 forte vna vice appet sedimen laudabile ⁊ alia sanies. Uel dōm ꝙ est pol'e forte in eodē tēpore apparere q̄tū ad diuersas partes ei⁹: q2 in vna eius parte apparet sedimē laudabile in fundo ⁊ in alia pte sanies: ⁊ h̄ est pol'e cū mēbra superiora in qb⁹ fit digestio sint sana ⁊ bene digerāt: ⁊ dato ꝙ sit vlceratio in locis mingendi.

¶ Et mucilaginosa qd̄ significat humorē spissum crudū: aut ꝙ est in corpore multus: aut ex instrumentis vrine egrediens: aut crisim apertionis vene sciatice: aut doloris iuncturaruz. Et hoc quidem cognoscitur ex alleuiatione que post ipsam sequit̄.

¶ Hic deter. de significationibus hypostasis mucilaginose. Et primo facit hoc. Secundo remouet quendam errorem.

¶ Plerūq3 enim subtiliat̄ ⁊ attenuat̄ ⁊ putat̄ hypostasis laudabilis. Quapropter in acutis egritudinib⁹ nō est cōfidendū in eo ꝙ apparet ꝭm similitudinē laudabilis hypostasis: cū nōdū fuerit maturatiōis hora nec presentes fuerint eius significationes: ⁊ etiā est cū vehementē complexionis renis frigiditatem significant.

Inter saniosam v̊o ⁊ crudam existit differentia: quoniam saniosa existit cū febre ⁊ precedunt ipsam significationes apostematis ⁊ ei⁹ partes faciles sunt ad cōiungendum ⁊ separandum: ⁊ quedam ex ea est que cū aquositate vehementer miscetur: ⁊ quedam ex ea que separat̄: sed cruda est ⁊ turbida ⁊ spissa ⁊ nō facile cōiungitur nec facile separatur. Et vrina quidem in qua plurima mucilaginosa hypostasis apparet quādo est exuberans cum in fine podagre apparet ⁊ dolorū arteticorum significat bonum.

¶ Et hic docet euitare illū errorē. Et duo facit sicut duplicē errorē docet euitare. z° ibi (Et inter saniosam v̊o.) ¶ Iuxta qd̄ notandū de eo qd̄ dicit (cū nōdū fuerit maturationis hora.) i. dato ꝙ appareat in ꝑncipio aliqd simile hypostasi laudabili h̄ nō est per viā digestionis sed morbi: q2 significat ꝙ morb⁹ est ex humorib⁹ grossis ⁊ ꝙ mā exuberat valde in corpore: ita ꝙ aliqd descendit cū vrina ⁊ apparet cum ea simile hypostasi cū nō fit: ⁊ in hoc decipiunt̄ valde medici cōiter. Et ex hoc appet ꝙ vnū signū distinctiuū est: q2 si apparet talis hypostasis in ꝑncipio morbi nō est per digōnē: cū digestio nō fiat in ꝑncipio. Aliud signū est cū talis hypostasis nō possit esse laudabilis oīno q̄tū ad oēs eius ꝯditiones.

¶ Capillaris aūt est ꝓpterea ꝙ humor occultus ꝯsolidatur ex calore in ip̄m agente que qn̄q3 est alba qn̄q3 est rubea ⁊ eius ꝯsolidatio est in rene. Et ferunt quidā ꝙ in eius lōgitudine plerūq3 palmi mensura inuenit̄.

¶ Hic deter. de sig̃tione hypostasis capillarꝭ ⁊ addit modū sig̃tionis ei⁹. ⸿ Notādū ꝙ dr̄ capillarꝭ ad similitudinē capilloꝝ: q2 apparēt in ea capilli lōgi ⁊ insinuāt mām ei⁹ ⁊ cām gn̄ōnis ⁊ locū ⁊c.

¶ Dubitat̄ de eo qd̄ dicit ꝙ capilli q apparēt in vrīa fiūt ex humore ꝯtento in renib⁹ ⁊ ꝯdensato ab eoꝝ caliditate. Et ex h̄ nō videt̄ velle ꝙ fiat ex suba renū. Egidius aūt in suis versib⁹ vult ꝙ qn̄q̄ fit ex humore ibi ꝯtēto. qn̄q̄ aūt ex sba renū. ⸿ Ad h̄ dico ꝭm intētionē Aui. h̄ ⁊ G. in cōmē. 76. illi⁹ afor. 4e pti. Quib⁹ in vrina grossa quasi carnium frusta ⁊c. vbi vult expresse ꝙ ibi pili nō fiunt ex suba renū. ⁊ cā est: q2 si resoluerent̄ a suba renuz cū ipsa sit rubea nunq̄ appareret nisi rubei ⁊ nunq̄ albi. Itē si illi capilli essent de suba renū vt ibi dicit. G. cū aliq̄ pars sensibilis nō possit a mēbro dissolui sine vlceratiōe tūc causaret̄ vlcus in renibus: ⁊ tūc in tali passione nō ꝯferrēt medicamina subtiliātia ⁊ resoluētia: q2 mag̃ vlcerarēt. Itē dieta humectatiua eis nō ꝓdesset: q2 vlcus indiget exiccatiōe. Cū ergo ista passio renū ꝑ h̄ curet̄: iō nō dissoluunt̄ ex sba renū ⁊ hec est alia rō. G. ibidē. Et modus fiendi est iste qn̄q̄ intercipit̄ flegma crudū in sba renum ⁊ nō potuit vinci a calore epatꝭ: ⁊ tūc ex eis eleuat̄ paulatine vapor ⁊ ꝯtinue vel fum⁹ calidus ⁊ sicc⁹ q est mā piloꝝ q a calore renū ꝯtiue coagulat̄: ⁊ si ibi multā morā ꝯxerit tūc illud flegma cū actiōe calidi efficit̄ rubeū. si aūt steterit paꝝ: tūc solū coagulat̄ nō tn̄ multū trāsmutat̄ in calore ⁊ sic remanet alb⁹ sicut flegma. Et modus ꝭm quē fit mag̃ ad magnitudinez medij brachij est: q2 paulatine crescit ⁊ pēdet ꝑ poros vritides. ⁊ q2 ibi est qn̄q̄ mā multū ꝯuersa in fumū: iō tādiu crescit q̄diu durat mā que tota in fumū ꝯuersa cessat augmētū piloꝝ ꝑꝑ defectū humoꝝ ꝯtinuātiū fumū: ⁊ tūc expellit̄ sicut supfluitas. Tūc ad dicta Egidij ꝙ q̄tū ad illud dixit falsuz ⁊ ꝯ intētionē Aui. ⁊ Gal.

Dub.m 10m

Dub.m 11m ¶ Sed vlteri⁹ tu dices nō vr̄ ꝙ qn̄q̄ debeat esse alba: q2 supfluitas ista renū in h̄ differt ab illis vesice: q2 in rene sūt rubee: sz ille que veniūt a vesica sūt albe vt pz de corticib⁹ ⁊ arenulis. Itē q2 oē mēbrū nō solū assimilat sibi nutrimētū: sed ēt supfluitatez: cū ergo renes sint rubei: ergo ⁊ eius pili sunt eis similes. Dico ad hoc ꝙ bene dicit ꝙ sunt albi vel rubei: cā eius tacta est: q2 si diu ageret calor in illā mām bene rubificaret eas: nec vz qd̄ arguis: q2 pili nō sunt de sba renū: cortices aūt illi sic: iō nō vz. Itē nō ē simile de arenula: q2 maiorē morā ꝯhit in loco q̄ pili albi: q2 fiunt ex mā alba adusta denigrata. Nota ꝙ hic Aui. insinuat mām piloꝝ: q2 dicit ꝙ est humor occultus viscosus ⁊ grossus. Itē insinuat efficiēs qd̄ est calidū cōsumēs ⁊ euaporās humidū ⁊ desiccās ip̄m ⁊ adurēs ⁊ ꝯuertēs ad nām pili. scd̄o insinuat locū: q2 dicit ꝙ est in renib⁹.

Dub.m 12m ¶ Querant̄ duo circa h̄. p̊ de h̄ qd̄ dicit hypostasis capillarꝭ aliqn̄ ē alba ⁊ aliqn̄ est rubea. vtꝝ h̄ sit verū. Et vr̄ ꝙ ꝺbeat eē rubea tm̄: q2 illd̄ qd̄ decidit̄ a renib⁹ est rubei colorꝭ. qd̄ aūt ꝺcidit̄ a vesica ē albi colorꝭ: sed talis hypostasis ꝺcidit̄ a renib⁹: ergo ⁊c. Maior pz: q2 sicut mēbrū dat calorē nutrimēto ꝓprio: ita dat supfluitatib⁹ ei⁹. Mi. ponit̄ in lr̄a. ⸿ Preterea arguit̄ ꝙ debeat eē nigri coloris: q2

supra dixit caplo de humorib⁹.ꝙ calidũ agẽs in humidũ ꝯnigrat: sed hec hypostasis causat ex actione calidi 7 humidũ:q̃re 7c.

Dubm 13m ¶ Scđo aliqs dubitat:qꝛ dicit ꝙ ei⁹ ꝯsolidatio est in rene vtrũ ei⁹ ꝯsolidatio possit fieri in mẽbris superiorib⁹ puta in venis 7 in mẽbris iferiorib⁹ puta in vesica.Et vĩ ꝙ sic:qꝛ vbicũqꝫ est agẽs 7 mã 7 locus ibi põt eẽ illud:sed hoc est in locis sup̃ renes 7 ifra:q̃re 7c. ma.pꝫ.mi.appet:qꝛ in venis 7 vesica est calor agẽs in ea vt pꝫ.Jtẽ ibi est 7 loci aptitudo 7 mag̃ q̃ꝫ in renib⁹:ita ꝙ poterũt crescẽ ad magnitudinẽ vnius palmi melius q̃ꝫ in renib⁹:iõ 7c. Jn oppom est Aui. Ad p̃ᵃᵐ dubitationẽ est dõm ꝙ hec hypostasis aliqñ est alba aliqñ est rubea vt dicit Aui.hec aũt diuersitas põt eẽ ex duobus:qꝛ vel pẽdet a mã vel ab agẽte.ex pte aũt mãe fm ꝙ flegma põt esse mag̃ albũ vel rubeũ pp admixtionẽ san.cũ eo.Jtẽ ex pte agẽtis.s.caloris vt.s.fm ꝙ calor est debilis agit debilẽ adustionẽ: tũc ex mã flegmatica fit solũ alb⁹.si aũt sit forte agẽs fortẽ actionem 7 mã sit flegmatica sanguini pmixta sic fiet color niger:7 qꝛ caliditas que ꝯdensat arenulas semp est fortis vt in plurib⁹ sunt rubee.Jtẽ qꝛ calor nãlis est rubeus 7 mẽbra assimilãt sibi supfluitates:iõ vtplurimũ hec hypostasis erit rubea:lꝫ possit esse alba vt vult Cõmẽtator lib.p̃ epidimiarũ cõmẽ.5.sup illo passu.Jn renib⁹ dolor põderosus.Causa q̃re hec hypostasis tũc nõ est nigra est:qꝛ nõ est hec tm̃ excedẽs actio calidi vt denigret. Ex his appet solutio ad rões.Dõm ꝙ arenule renũ nõ semp sũt nigre:sed aliqñ declinãt ad albũ vt visuꝫ est.vel alr̃ qꝛ arenule fiunt a fortiori calido q̃ꝫ ibi:7 iõ in eis est maior tinctura. Ad 2ᵃᵐ rõnẽ dõm breuit ꝙ bene est possibile forsan eoꝝ gñtio in venis pp cãm dictaꝫ: tñ in plurib⁹ fit in renib⁹ vijs 7 vesicacuius rõ est:qꝛ ad gñõnẽ istoꝝ piloꝝ reqrit agẽs 7 mã 7 loci aptitudo.mõ lꝫ in venis pp fluxuꝫ 7 reflexũ qđ fit ĩ vena nõ põt ibi tãd tempore mã retineri vt agẽs ipsam ꝯdenset in formã pili:sꝫ in renib⁹ siccũ ibi sint multe porositates põt ibi mã multo tẽpore retineri 7 excrescẽ per poros vritides ad modũ vnius palmi. Et ex his pꝫ ad rões:qꝛ nõ solũ requirit agens 7 mã sed aptitudo loci:q̃re 7c.

¶ Que aũt fermẽti infusi frustulis similis existit debilitatẽ significat stõchi 7 intestinoꝝ digerẽdi malitiam in ipsis:7 est plerũqꝫ cã ei⁹ comedere lac 7 caseũ.Arenosa v̓o semp significat lapidẽ qui ꝯsolidat:aut ꝯsolidando ꝓcedit:aut qui resoluit.Et que qdeꝫ est ex eis rubea est ex rene.Et que nõ est rubea est ex vesica.

¶ Dicit Aui.parũ post(7 digerẽdi malitiã ipsis)nõ ĩtelligas hic ꝙ ptes habẽtes talẽ corporeitatẽ ex stõcho ĩtestinis penetrent ad epar:7 postea egrediant cũ vrĩa:ita ꝙ p hũc modũ significet debilitatẽ stõchi 7 ĩtestinoꝝ:ĩmo est per aliũ modũ:qꝛ malitia digestionis in stõcho est cã q̃re superfluit superfluitas grossa:qꝛ ex hoc ꝙ male digeritur in stõcho 7 in intestinis 7 epar humiditas grossa 7 indigesta que est nata multas habere superfluitates:7 iõ ꝙ digerit ab epate mittit ad mẽbra 7 superflus grossa:7 ꝯdensata in frustulis mittit 7 expellit per vias vrine.

Dubm 14m ¶ Sed tu dices vĩ ꝙ supfluat iste modus hypostasis:qꝛ est idẽ cuꝫ crinoidali de q̃ est locut⁹ sup̃.ad qđ ꝗ h̓ repetit.alr̃.S.in cõmẽ. 28.2.pno.negat expsse istã cãm.Dõm ꝙ supra ut⁹ fuit de ista vt fit per resolutionẽ 7 put fit in corporib⁹ egris:hec aũt fit ab indigestione 7 apparet magis in corporibus sanis.

¶ Plurimũ aũt que cineritia est flegma significat aut pus cui ꝓpter longã moram accidit calor mutatio 7 sectio partiũ:7 est qñqꝫ pp adustionẽ que accidit.

¶ Hic deter.de sigñatione hypostasis cineritie.dĩ a hypostasis cineritia:qꝛ hꝫ multas puas ptes nõ habẽteꝫ ꝯtinuitatẽ adinuicẽ: ita ꝙ cineri similant 7 talis nõ fit nisi vel ex sanie q̄ requirit:7 tũc ꝓpter adustionẽ diuidit in multas partes paruas.vel p flegma adustũ vehemẽti caliditate:vel ꝓpter longã morã in corpore exiccatũ 7 dissolutũ in partes valde paruas siue albas furfuras.

¶ Sanguisugalis v̓o hypostasis si vehemẽter mixta epatꝭ debilitatẽ sigñat:7 si minus hac sigñat vlcus in cãnalib⁹ vrine 7 cõtinuitatis solutionem in ipsis.Et si fuerit separata plurimũ eius erit in vesica 7 in renibus [illegible]ꝫa.

¶ Nõ ꝙ hẽat figurã sanguisuge:sed ꝙ hẽat sanguis admixtionẽ:7 iõ dꝫ exponi.i.sanguinea 7 dicit ꝙ sigt̃ epatꝭ debilitatẽ.Causa est qꝛ est signũ ꝙ ille sanguis fuit admixt⁹ aquositati de lõginquo p longũ motũ sanguis est valde pmixt⁹ cũ vrina:tũc significat debilitatẽ digestiue epatꝭ nõ potentꝭ separare sanguinẽ ab aquositate.

Dubm 15m ¶ Ulterius dicit(ꝯtinuitatis solutionẽ in ipsis.)Sed tu dices contra:qꝛ isti cãnales sunt pori vritides.tales aũt nõ sunt sanguinis qꝛ ex eoꝝ solõne ꝯtinua nõ fit vrina rubea. Ad h̓ põt 2ʳ respõderi.Uno mõ ꝙ imediate pp vlcus in eis nõ fiat vrina sanguinea sicut tu ꝓbas:tamẽ per accidẽs põt ĩquãtũ illi pori vritides debilitantur:vnde sanguinẽ qui ad eos peruenit nõ possunt in sui nutrimẽtum ꝯuertere q̃re ibi remanẽs permiscet vrine 7 fit vrina rubea 7 sanguinea.Uel põt dici ꝙ intelligit per vias 7 cãnales venas ꝓpinquas vijs illis.s.poris 7 ex illis bene egredit sanguis.

¶ Et nos quidem perscrutabimur hoc in particularibus egritudinibus in capitulo de mictu sanguinis.

¶ Hic excusat a longiori tractatione istorum in speciali.

¶ Et si in vrina fuerint sicut sanguisuge rubee infirmo splenem habente resoluetur splen ipsius.

Dubm 16m ¶ Sed tu dices cũ san.q venit ex splene ad vrinã trãseat in lõgiori tẽpore:7 per lõgiorẽ viã q̃ꝫ sanguis q venit ab epate:ꝗ deberet eẽ mag̃ mixt⁹ cũ vrina q̃ꝫ ille epatꝭ vel saltẽ eq̃liter nõ separat⁹ sicut sanguisuga. Dõm ꝙ rõne vie 7 spatij vt tu arguis bene deberet esse:sed rõne sr̃e illius sanguis q venit ex splene q est maxie grossus melic⁹:iõ nõ pmiscet cũ vrina:7 ex h̓ accidit ꝙ sit separatus.

¶ Scito autem ꝙ in egritudinibus vesice non multus egreditur sanguis:quoniaꝫ eius vene mixte sunt in ipsius corpore calcate 7 anguste 7 pauce.

¶ Hic ponit quoddã notabile in quo ponit differentiã hypostasis sanguinee:quando est ex vesica 7 quando est ex alijs.

¶ Hypostasis v̓o significatio ex quãtitate ipsi⁹ sumpta multitudine quidẽ sui 7 paucitate declarat cause ipsaꝫ efficientis multitudinẽ aut eius paucitatẽ:7 ex quãtitate qdẽ sui in magnitudine aut paruitate sui est quẽadmodũ diximus in hypostasi mucilaginosa.

¶ Hic docet significare ex parte q̃ñtitatꝭ hypostasis:exquo docuit significare per hypostasim rõne sr̃e sue. (Multitudine.)Notandum ꝙ magnitudo 7 paruitas respiciũt mag̃ hypostasim fm suã totalitatẽ.multitudo aũt 7 paucitas respiciũt q̃ñtitateꝫ que debet partib⁹ eius vt illa dicit magna que hꝫ partes magnas:illa parua que paruas. Ulterius dicit(efficiẽtis.)hic accipit efficiẽtis improprie pro mã ex q̃ aliqd fit. Sed tu dices nõ videt:qꝛ in sanis est virt⁹ fortꝭ 7 multa vrina tñ in ea nõ est hypostasis.cũ aũt virt⁹ est efficiẽs hypostasiꝫ nõ est verũ ꝙ pp hoc hypostasis sit multa. Dõm ꝙ h̓ nõ accipit ꝓprie.s.p virtute vt tu arguis:sed accipit hic cã efficiens large pro oĩ eo ex quo fit aliud siue sit ex eo tanq̃ꝫ ex mã vel ex alio gñe cause:h̓ ꝗ intelligit ꝙ significat multitudinem cause efficiẽtis vel paucitatẽ mãe ex qua fit. Preterea dic̃(mucilaginosa.)Notandũ ꝙ alia translatio hꝫ ꝙ quẽadmodũ dixi in hypostasi que est similis rasure ĩtestinoꝝ:7 credo ꝙ illa que est in textu sit melior:qꝛ sicut dcm̃ fuit p̃us in vrina mucilaginosa ꝙ qñqꝫ significat multitudinẽ taliũ humoꝝ:qñqꝫ v̓o est signũ bonũ significãs expulsionẽ ipsarũ sicut in fine doloꝝ iuncturarũ:ita etiã qñqꝫ hypostasis habẽs ptes magnas est ex dñio nãe alterantis mãm 7 ipsaꝫ expellẽtis.qñqꝫ v̓o est ex dñio mãe:vt qꝛ sicut est in corpore fm partes magnas:ita etiaꝫ egredit fm ptes magnas. similr̃ hypostasis habẽs partes paruas qñqꝫ est ex dñio virtutis alteratiue alterãtis vsqꝫ ad partes paruas.qñqꝫ v̓o ex impotẽtia nãe:7 tũc significat magnã debilitatẽ nãe:vnde mala hypostasis habẽs partes paruas peior est q̃ꝫ mala habẽs partes magnas:qꝛ ibi significat aliq̃ fortitudo virtutis expulsiue.h̓ aũt debilitas.

¶ Eius aũt significatio ex q̃litate sui est ex colore qdeꝫ ipsius:qm̃ que ex ea nigra est significat malũ fm diuisiones quas noiauimus.Que tñ ex ea sanior est:est illa cuius hypostasis est nigra 7 aquositas nõ est nigra.

¶ Hic docet significare per q̃litatẽ vrine.Et p̃ per colorẽ.Scđo p odoreꝫ.ibi(Ex odore v̓o.)Prima posset diuidi in qnqꝫ partes fm ꝙ qnqꝫ sunt colores quos ꝓponit.partes patẽt 7 totũ legat simĩr. Dicit ꝙ est malũ signũ fm diuisiones quas noiauimus supra p̃us in vrina nigra que põt ꝯtingere vel ex adustione caloris vel mortificatiõe vel per viã humoꝝ melãcholicoꝝ expulsionis.qñ ꝗ hypostasis est nigra 7 nec est subtilis nec aquosa:sꝫ est grossa 7 multa cũ alijs bonis signis est bonũ signũ:qꝛ crisis.si aũt sit ecõuerso est mala.7 subdit ꝙ si hypostasis est nigra 7 aquositas nõ est nigra nõ est malũ signũ:sꝫ põt esse bonũ:qꝛ sigt̃ ꝙ digõ humoꝝ interioꝝ qui habẽt tingere vrinã est bona 7 laudabilis nõ obstante ꝙ hypostasis sit nigra:qꝛ pole est illã mãm tingẽ vrinã in crisi.

¶ Et rubea qdem sanguinis significat ꝓprietatẽ 7 fastidium.Et citrina quidem significat calorem fortem

⁊ egritudinem insidiosam. Et ex ea qdem que alba est quedam est bona sicut diximus ⁊ quedã est mala sicut mucilaginosa aut saniosa aut spumosa maturationi cõtraria. Viridis quoqȝ semita est ad nigram.

¶ Notãdũ ꝙ si rubedo cãeṫ ex hoc ꝙ abũdet magꝭ sanguis ⁊ nutrimẽtũ in corpe: ⁊ tũc accidit fastidiũ nõ in stõcho: qꝛ nõ repleṫ sanguine: sed ĩtelligẽdũ est de fastidio mẽbroꝝ ex sup̃flua repletione venarũ a sanguine: qꝛ tũc mẽbra abhorrent ⁊ expellũt per vrinã ⁊ tingiṫ sicut fit fastidiũ in stõcho a cholera vel a flegmate. ⁋ Viridis quoqȝ semita est ad nigrã) sup. ⁊ nigra que est terminus illius viridis est peior viridi tñ viridis põt esse peior q̃ q̃daȝ nigra: non tñ est peior illa ad quã ordinaṫ. nunq̃ȝ vidi habẽtẽ ꝙ euaderet.

Dubᵐ 17ᵐ ¶ Queraṫ vtꝝ hypostasis viridis possit eẽ laudabilis. Et vĩ ꝙ sic: qꝛ hypostasis nigra est peior hac ⁊ põt esse laudabilis: ꝫ viridis et multo magꝭ. añs pȝ: qꝛ in nigra hypostasi aliqñ sig̃tur dñiuȝ nãe in expellẽdo. ꝯña pȝ: qꝛ viridis est mioꝛ malitie q̃ nigra: qꝛ nigra est ei⁹ finis ad quẽ ordinaṫ. ⁋ In oppᵐ arguiṫ: qꝛ nullus auctor h̃ ponit: qꝛ si esset signũ laudabile: tũc oporteret ꝙ sig̃naret dñium nãe in expellẽdo talẽ mãm faciẽtẽ talẽ colorẽ ex q̊ ipse g̃naṫ. sed vĩ ꝙ sit aliqs humor q possit facẽ talẽ colorẽ in vrina p ei⁹ expulsionẽ: qꝛ si eẽt aliqs humor vel esset cholꝰa eruginosa vel prassina: ſȝ ƀm Isaac nullus istoꝝ hũoꝝ põt g̃nare: qꝛ pp malitiã eoꝝ anteq̃ȝ excrescãt ⁊ ex eis egritudo cãeṫ p̃us ĩterficiũt vel a nã expelluṫ: qꝛ nã eos sustinere nõ põt: q̃re ⁊c̃. ⁋ Dõm ꝙ loquẽdo ƀm opionẽ illoꝝ q dñt ꝙ ex istis nõ põt febrꝭ g̃nari: tũc dicemus ꝙ vrĩa viridis nõ posset eẽ signũ laudabile: qꝛ nõ posset esse in subito expulsionis illius mãe: ſȝ loquẽdo ƀȝ ĩtẽtionẽ Auer. 3. collꝭ ca. 3. ⁊ 4. ca. 27. ⁊ 7. ca. 11. q ponit ex istis cholerꝭ g̃nari febrẽ: tũc cũ ip̃e ponat ꝙ ĩpolꝰe sit q̃si euadẽ ab h̃ nõ poterit eẽ signũ bonũ. Sed adhuc possum⁹ distinguẽ melius ꝙ viridis põt appere in exeũtib⁹ 2ᵇ: sicut appet p Galꝰ. in cõmẽ. 36. 2. p̃no. Uno mõ põt appere viriditas in vrina: qꝛ id qȍ ex exeũte cũ vrina misceṫ ƀm se est viride. Alio mõ ex eo ꝙ aliqd est nigrũ pmisceṫ cũ vrĩa rei hñtis citrinũ colorẽ ex qb⁹ fit color viridis. Si fit p̊ mõ tũc hypostasis nigra oĩno mala est ex eo ꝙ talẽ hũorẽ purũ sig̃t esse in corpore. oĩs aũt puritas mali humoris in corpore est mala. Si aũt egrediuṫ 2ᵒ mõ tũc hypostasis viridis põt bonuȝ ĩportare: qꝛ portendiṫ permixtio respectu diuersoꝝ coloꝝ qui nõ sunt in corpore puri: ⁊ quãdo sic permisceṫ tunc minor est malitia humoꝝ eorũdem: quare ⁊c̃.

¶ Ex odore v̊o eius est queadmodum diximus in his que premissa sunt.

¶ Ista pars de se patet.

¶ Ex ipsius v̊o situ ⁊ ex lenitate quidem sui ⁊ diuulsione: quoniam lenitas ⁊ equalitas in hypostasi laudata est melior ⁊ in nõ laudata est deterior.

¶ Notate dr̃iaȝ ĩter lenitatẽ ⁊ eq̃litatẽ in vrina. dĩ lenis p respectũ ad ordinẽ partiũ: vtputa qꝛ vna ps nõ supeminet alteri. sed eq̃lis dĩ ex eo ꝙ oẽs ptes sunt eq̃liter subtiles vel grosse quo ad subaȝ: ⁊ ideo vrina posset esse eq̃lis nõ tamẽ lenis ⁊ ecõuerso.

¶ Sed diuulsio significat vẽtositates ⁊ digerẽdi debilitateȝ. Eius aũt significatio ex loco sui est: qm̃ aut est natãs ⁊ vocaṫ nubes aut pẽdẽs. Et hec qdẽ est in medio stans que est maioris maturationis q̃ prima. Et ex pẽdente illa est melior cuius ruge ⁊ fimbrie ad inferiora declinãt: aut ad fundũ d̃scẽdẽs que est melioris maturationis: hoc qdẽ est de hypostasi laudata. Nõ laudata v̊o que leuior est melior existit sicut nigra: ⁊ h̃ in febribus acutis. Et similꝰr si humor est flegmaticus aut melꝰicus: qm̃ ea que est vt nubes melior est ea que ĩferius descendit: significat enĩ eius subtilitatẽ nisi cũ causa natationis fuerit multa vẽtositas ⁊ si nõ fuerit: ita natans est melior q̃ pẽdens ⁊ inferius descendẽs est deterior. Et cã qdem natãdi superius est caliditas cũ qua est acuitas ⁊ ventositas. Hypostasis aũt diuulsa in grossa superius natans ⁊ ꝓprie cũ sit leuis ⁊ in tenui descendit inferius ⁊ ꝓprie cũ sit grauis.

¶ Hic docet sig̃nare per hypostasiȝ ex loco. Et p̊ facit h̃ absolute. Scd̃o cõparatiue. s. per respectũ ad determinatũ tp̃s egritudinis ⁊ determinatã habitudinẽ: ⁊ ẽt ad aliũ modũ hypostasis. ibi (Cũq̃ȝ in p̃nᵒ.) ⁋ Hic notãdũ ꝙ locus hypostasis in vrina põt esse vel ex operatione nãe vel ex operatione preter nãm. Si p̃mo mõ tũc illa que descendit est melior ⁊ que pẽdet in medio est minus bona ⁊ que in superficie natat est mala. Si autẽ nõ ex operatione nãe h̃ est dupliciter: aut rõne ipsius humoris aut rõne vẽtositatis. si rõne ipsi⁹ humoris illa que supernatat est melior: qꝛ significat ꝙ humor peccans est subtilis ⁊ nõ grossus. si aũt sit rõne ventositatis: tũc illa que supernatat est peior: qꝛ significat maiorẽ ventositatẽ. que pendet est minus mala. que residet inferius est bona ⁊c̃.

¶ Cũqȝ in p̃ncipio egritudinis apparet pẽdẽs ⁊ natãs postea p̃seuerat sig̃nat ꝙ crisis cũ exitura veniet.

Dubᵐ ¶ Hic docet sig̃nare hypostasim ex parte loci ꝯhẽdo ad. 4. determinatas ꝯditiones. Et p̃mo ad determinatum tẽpus egritudinis. Scd̃o ad determinatã dispõnẽ. ibi (Macilentoꝝ.) Tertio ad aliã. ibi (Et cũ inter nephilim.) Quarto ad aliã. ibi (Et multotiẽs qdẽ.)

¶ Iuxta quã partẽ notandũ ꝙ duplex est crisis in morbis vt spectat ad presens. Una est euacuatio in qua materia totaliter expellitur extra corpus per vias consuetas. Alia est que fit per permutationẽ partis ad partẽ ⁊ in hac nõ euacuaṫ materia: ⁊ h̃ est crisis per apostema: qꝛ expelliṫ ex venis per porositates mẽbroꝝ. Qñ ꝫ hypostasis apparet pendens vel natans ⁊ permanẽs multo tẽpore significat ꝙ mã est inobediens ⁊ virtus debilis respectu ei⁹ qȍ nõ põt totaliter euacuare: ⁊ ideo fit crisis per apostema.

Dubᵐ 18ᵐ ¶ Sed tu dices qũo in p̃ncipio apparet hypostasis pẽdens siue nebula: qꝛ sicut apparet p̃mo de crisi. ca. 12. vult. G. ꝙ nebula apparens in vrina est signũ digõnis sed cũ in p̃ncipio nõ appareat aliquod signuȝ digõnis: ꝫ in p̃ncipo nõ põt apparere hypostasis natans vel nebula. ⁋ Ad hoc dicꝰ ꝙ digestio est duplex. s. perfecta ⁊ inchoata: tũc dico ꝙ in p̃ncipio nõ apparet digestio perfecta: sed inchoata vt cũ talis significe per nebulã natantẽ vel pẽdentẽ: iõ põt apparere in p̃ncipio. ⁋ Sȝ tu dices adhuc h̃ nõ valet: qꝛ dicit G. in. 1. de crisi cap. 8ᵒ ꝙ in principio oĩno nõ apparet digestio aut saltiȝ nõ apparet manifesta. Dico ꝙ illud verbũ debet exponi nõ ꝙ nullo mõ appareat digestio in p̃nᵒ: sed vult dicẽ ꝙ nõ apparet quãtũ ad p̃mã partẽ p̃ncipij: sed q̃tũ ad scd̃aȝ partẽ p̃ncipij bene põt apparere versus fiẽ p̃ncipij: ⁊ sic loquiṫ h̃ Aui. ⁋ Ad 2ᵘᵐ cuȝ diciṫ aut saltẽ nõ appet manifesta: dico ꝙ verũ est ꝙ nõ apparet manifesta qñ talis nebula esset sola: sed si esset cuȝ alijs signis bonis: tũc posset appere manifesta ꝓpter qȍ nõ valet. mõ Aui. nõ intelligit ꝙ sit manifesta nec cũ alijs bonis: sed sig̃t crisim per apostema: qꝛ cũ perdũret tẽpore lõgo mã est ĩdigesta: tñ ĩchoata est aliq̃lis digestio: ⁊ est inobediẽs ⁊ grossa faciet apostema.

¶ Macilentoꝝ ꝯ egritudo plerũqȝ remoueṫ sedimine bono natan aut pẽdente quemadmodũ diximus in precedentib⁹. Et cum inter nephilim ⁊ enorima ⁊ hypostasim fuit aliquid simile tele aranee aut densitas: erit signũ malum.

Dubᵐ 19ᵐ ¶ Queriṫ h̃ vtꝝ egritudo possit remoueri in istis apparẽte solum hypostasi siue nebula natante vel pẽdẽte. Et vĩ ꝙ nõ: qꝛ egritudo nõ remoueṫ nisi qñ est p̃fecta digõ: sed qñ hypostasis est natãs vꝰl pẽdẽs nõ est p̃fecta digõ: q̃re ⁊c̃. Ma. pȝ: qꝛ digõ est faciẽs cessare putredinẽ: qñ nõ est p̃fecta digõ nõ p̃fecte cessat morb⁹. Mi. apparet p̊ de crisi ca. 12. vbi vult. G. ꝙ nebula natãs est signũ ĩperfecte digõnis p⁹ mãifeste residẽs p̃fecte ⁊ cõplete: q̃re ⁊c̃. ⁋ Preterea egritudo nõ remoueṫ nisi adueniẽte ꝯclinatione: ſȝ declinatio est tp̃s sequẽs statũ in q̊ mã est p̃fecte digesta. ⁋ Preterea in illis nõ est certũ signũ remotionis egritudinis nebula natãs vel pẽdẽs in qb̃ȝ appere multa hypostasis: ſȝ h̃ est in macrꝭ: q̃re ⁊c̃. ma. pȝ: qꝛ in hñtib⁹ hẽre multã hypostasim: opȝ ꝙ signũ p̃fecte digõnis sit hypostasis subsidẽs pp eius multitudinẽ. mi. appet: qꝛ in macrꝭ sunt multe sup̃fluitates. p̃batio: qꝛ cuȝ sint corpa macra fit in eis modica assimilatio: ꝫ in eis remanẽt multe sup̃fluitates: q̃re ⁊c̃. ⁋ Oppoᵐ est Aui. ⁋ Ad h̃ dõm ꝙ in macilẽtis remoueṫ egritudo in eoꝝ vrina appet sedimẽ natans vel pẽdẽs vt dicit Aui. ⁊ rõ: qꝛ in talib⁹ sedimẽ natãs vel pendẽs est signũ p̃fecte digõnis ꝙ tales hñt modicas sup̃fluitates ⁊ subtiles. nunc aũt cũ modicis ⁊ subtilib⁹ sup̃fluitatib⁹ d̃scẽdit sedimẽ paucũ ⁊ subtile. tale subtile sedimẽ cũ modico calore digeriṫ ⁊ fit pẽdẽs vel natãs aũt ĩ istis sint pauce sup̃fluitates appet ꝙ tales sũt cholerici hñbẽt venas latas ⁊ poros apertos ⁊ calorẽ acutũ pp qȍ talia corpora multũ resoluũt sup̃fluitates: ⁊ iõ in eis sunt pauce ⁊ subtiles qꝛ subtiliant a caliditate eoꝝ. ⁋ Tũc ad rõnes. Ad p̊ᵘᵐ cũ dĩ egritudo nõ remoueṫ nisi qñ digõ ẽ p̃fecta: ꝯcedaṫ. Et cũ dĩ ⁊c̃. dõ verũ est ꝙ nebula natãs vel pẽdẽs nõ eẽt signũ p̃fcẽ digõnis in

nis in pinguib⁹ vel in cal'is ꝛ humidis vel fridis ꝛ humidis ſ; ī macris ꝛ ī cal'is ꝛ ſiccis ſic: vñ. ħ. ītelligit ſermonē ſuū ꝑ reſpectū ad nām in qua ſedimē tale dꝫ apꝑere groſſum. ⁋ Ad 2m dōm ꝙ ī macris nō ſūt multe ſuꝑfluitates q̄ debēt euacuari ꝑ vrinā ꝑꝑ cām dictā: ſ; pauce cū habeat poros aptos ꝛ vias latas: q̄re nō valet.

¶ Et multotiens quidem natās ſedimen non bonū apparet ex quo prouenit terror. Sꝫ iſtud erit principium maturationis ꝛ permutatio ad bonitatem poſtea pendebit: deinde deſcendet ꝛ erit ſignum non maluꝫ. Qꝛ ſi poſt ipſum male prouenerint hypoſtaſes timor quem in primis habeamus fiet neceſſarius.

Dub^m 2^m ¶ Sꝫ tu dices. quō eſt poſſibile ꝙ aliqđ ſignū in principijs appeat malū ꝛ permutet̄ ad bonū in ꝓceſſu ꝛ ecōuerſo. ſ. ꝙ appeat bonū ſignū ꝛ poſtea ꝑmutet̄ ad malū. Dōm ꝙ ħ eſt poſſibile ab ītrinſeco ꝛ ēt a cā extrinſeca. ab intrīſeca dupl'r: aut rōne materie: aut ratione virtutis ſiue accidentis. rōne qdem materie qꝛ poſſibile eſt ꝙ in principio moueat̄ ad digeſtionē. alia autē erit rāte malitie ꝙ nō erit nata moueri in proceſſu: ꝛ tunc in principio apparet bonuꝫ ſignū ꝛ malū in proceſſu. aut rōne agentis qꝛ virtus in p̄n° erat fortis: qꝛ nō eſt adhuc grauata multū a morbo: in ꝓceſſu autem grauatur multuꝫ a morbo. aut pōt eſſe a cauſa exteriori: ꝛ hoc vel ex malo regimine vel ex errore: ſi auteꝫ fit ecōuerſo. ſ. quoniam materia nō moueat̄ in p̄n° quo ad aliquā ſui ꝑtem: vel qꝛ nā ſit pigra in principio ꝛ nō in ꝓceſſu ſi poſtea vigorat̄ in ſuo actu pōt in p̄ncipio apparere malum ſignum ꝛ in proceſſu bonum ꝛc̄.

¶ Significatio v̄o hypoſtaſis ex ſuo tp̄e eſt: qm̄ ſi velociter poſtq̄ꝫ mingit̄ deſcēdit eſt ſignatio bona ſm maturitatē. Et cū tarde deſcēdit eſt ſignificatio ꝓuatiōis maturationis ſm quātitatē ſue diſpōnis. Signatio auteꝫ forme cōmixtionis ipſi⁹ eſt ſicut diximus cū de mixtu ſanguinis ꝛ adipis mentionem fecimus.

¶ Significatio v̄o hypoſtaſis ex ſuo tp̄e) ſup. ꝛ ēt conſideratur tp̄s aperitionis: qꝛ quāto citius appet tāto melius ꝛ maius dñium caloris nālis ſignificat ꝛ etiā tēpus cōtinuationis: qꝛ quanto magis cōtinuat̄ tāto melius: l; Aui. de iſtis nō faciat mētioneꝫ. ¶ Eſt ſigtio bona.) Notādū ꝙ 3x eſt tp̄s in digōne. ſ. tp̄s ꝑncipij: ꝛ ħ mō deſcenſus hypoſtaſis qñ eſt per viā maturationis eſt bonus: ſ; ſi deſcēdit rōne grauedinis materie tunc eſt malus. Scōm eſt tp̄s aptionis: ꝛ tūc quāto citius deſcendit tāto melius: qꝛ ſignificat ꝙ nā eſt ſuꝑ mām potēs. Tertiū eſt tp̄s ꝑſeuerationis vel ꝯtinuatiōis: ꝛ quāto magis ꝑſeuerat tāto melius: ꝛ hoc mō loquitur hic.

¶ De ſignificationibus multitudinis vrine ꝛ paucitatis ipſius. Cap. 7m.

Vrina que pauce exiſtit q̄ꝫtitatꝭ virtutꝭ ſignat debilitatē. Et illa q̄ eſt min⁹ eo qđ bibit̄ reſolutionē ſignat multā ꝛ vētrē hr̄e ꝛ aptitudieꝫ ad hydropiſiꝫ. Jlla v̄o que eſt multe q̄ꝫtitatꝭ: qñqꝫ ſignat liquefactionē ꝛ ſuꝑfluitatū liquefactaruꝫ in corꝑe in vrina eñonē. Et nos qdē differētiam inter eas cognoſcere poſſumus ſm virtutis diſpōneꝫ. Vrina mali coloris malū ſignificans quāto plurima fuerit tanto erit magis ſalutis nūtia. Et cum interſecta fuerit plus malitiā ſignificabit ſicut nigra ꝛ groſſa. Vrina diuerſarum diſpōnum que quādoqꝫ mingitur multa: quandoqꝫ pauca: ꝛ quādoqꝫ retinetur eſt ſignificatio pugne ꝛ laboris nature: ꝛ eſt ſignificatio mala.

¶ Prius docuit ſignificare per vrinā ratione coloris ꝛ rōne ſb̄e ſiꝉ determinādo de claritate vl' turbulētia ꝛ rōne odoris ꝛ rōne ſpume ꝛ rōne hypoſtaſis: in iſto cap̄ ſic̄ dicebat̄ ſup̄ docet ſigr̄e ꝑ vrinā rōne q̄ꝫtitatꝭ. Primo ponit ſigtuꝫ gñale. Scđo ſpāle. ibi (Vrine multitudo.) Pria in duas. Prio docet ſigr̄e ꝑ vrinā ex ꝑte q̄ꝫtitatꝭ vt cū ea nō ꝯiungunt̄ alia gñā ſignoꝝ. Scđo hoc facit vt cuꝫ colore coniungitur quantitas. ibi (Vrina mali coloris.)

Dub^m p^m ¶ Sꝫ tu dices cuius virtutis ītelligit ipſe cū dicit ſignat debilitatē qꝛ hoc nō expreſſit. Dōꝫ ꝙ intelligit de debilitate ſtomachi ꝛ epatis qꝛ ab vtraqꝫ pōt ꝓuenire: nā qñ digeſtiua ſtomachi eſt debilis chilus male digerit̄: ꝛ per ꝯñs chilus nō attrahit̄ in quātitate conuenienti ab epate ſed expellit̄ ad iteſtina ꝛ vrina minorat̄. Iteꝫ pōt ſignificare debilitatē virtutis digeſtiue epatis: qꝛ ad malam digeſtionem eius ſequi poteſt hydropiſis: ꝛ tunc aquoſitas expelletur inter zirbū ꝛ ſyphac ꝛ nō per viam vrine. Jtem diſcretiua epatis quādo nō ſeparat aquoſitatē a ſanguine ſicut dꝫ: ſed vadit cuꝫ eo ad mēbra. Jtem ex debilitate expulſiue epatis ꝛ ex debilitate mēbrorum vrinalium ex quibus omnib⁹ accidit minoratio vrine.

¶ Vrine multitudo in acutis egritudib⁹ cum nō poſt ipſaꝫ aduenit reqes eſt ſignatio ethice ꝛ ſpaſmi ex iflāmatiōe ꝛ ſil'r ſudor. Vrina q̄ in acutis egritudib⁹ guttatim īuolūtarie migit̄ ſignat in cerebro nocumētū qđ neruis accidit ꝛ muſculis. Et ſi febris quieta fuerit ꝛ ſigna affuerint ſalutis ꝓnoſticat̄ ſanguinis exitū ex narib⁹. Sꝫ prima deſipientiā ꝓnoſticat̄ ꝛ corruptionem. Qñ autē ſani vrina minuit̄ ꝛ attenuat̄ ꝛ ꝑſeuerat hoc totū ꝛ ſentit grauitatē ꝛ dolorē in renib⁹ ſignificat durum apoſtema in ꝑtibus renis. Et cū in egritudie cholerica multiplicat̄ plerūqꝫ protendit proſperū euentuꝫ ꝛ proprie cum eſt alba ꝛ ad nigredinem facilis.

¶ Hic docet ſignificare per quantitatem vrine in ſpeciali contrahendo ad determinatas diſpoſitiones. Et tria facit. Nam p̄ ꝯtrahit ipſam ad febres. Scđo ad diſpōnem ſani. ibi (Qñ auteꝫ ſani.) Tertio ad colicam ibi (Et in egritudine cholerica ꝛc̄.)

Dubiū 2^m ¶ Sꝫ tu dices nō videt̄ ꝙ ſignificet nocumētū cerebri: qꝛ pōt ħ accidere ex nocumento veſice. Dōm ꝙ hoc dꝫ intelligi ſuppoſito ꝙ nō accidat ex vitio mēbroruꝫ migēdi: tūc hoc ſuppoſito ſi accidat hoc in principio acutaꝝ: qꝛ ꝙ mā rapit ad cerebrū ꝛ ad ꝑtes alias ſuꝑiores: ꝛ iō ſignificat criſim per fluxum ſanguinis narium.

¶ De vrina ſana ꝛ optima eſt ſermo. Cap. 8m.

Hec eſt mediocris ſub̄e ꝛ ſubtilis tīcture ad citrinū trahētis: ꝛ hypoſtaſis ſi ibi fuerit bona ex albedie ꝛ lenitate eq̄litate ꝛ figure rotūde ꝛ odoris tēperati: neqꝫ fetida: neqꝫ extincta. Quidam autem dixerunt ꝙ quando huiuſmodi vrina ſubito in egritudine que eſt in vltimo acuitatis viſa fuerit ſanitas die ſequenti aderit.

¶ Hoc capl'ꝫ pōt ꝯtinuari 2r. Vno mō ſic. Poſtq̄ ꝺterminauit de ſignis vrinaꝝ que ſm pl'm ſūt īnāles: ꝛ qꝛ vt hr̄ p̄ de criſi. c. 12. ꝙ vrina īnālis nō pōt ꝑfecte cognoſci niſi in cōparatiōe ad nālē: qꝛ īnālis dicit receſſuꝫ a nāli: iō ħ deter. de vrina nāli: ꝛ iō dicebat Joannes dama. in ſuis afor̄. Cui⁹ vrinā ſani nō cognoueris nō certe appropriabit exiſtēti egroto. ꝛ iō dicit rubri. ca. 8. ꝛ eſt ſermo vniuerſalis ꝛc̄. Vel pōt aliter ītroduci vt dicat̄ ꝙ poſtq̄ ꝺnumerauit de ſignationibus vrine vt diuerſificant̄ rōne reꝝ p̄ter nām: ħ ꝺter. ꝺ eis vt diuerſificant̄ rōne reꝝ nāliū mag̃. Et tria fac̄. Prio ꝺter. de ſigtiōib⁹ vrie quātū ad diuerſitatē cōpl'onū. Scđo q̄ꝫtū ad diuerſitatē etatū. ibi (Jnfantiū vrie.) Tertio quātū ad diuerſitatē ſexuū. ibi (Mulieꝝ vrine.) Pria in duas. Prio oñdit que ſunt cōditiones vrine optime ꝛ nāliſſime que dꝫ apꝑere ſolū in corpore optime ſano. Scđo ꝯhit eius ſignificatū ad ꝺterminatā diſpōnē. ſ. ad febreꝫ acutā. ibi (Quidā aūt dixerūt.) ¶ Juxta primā ꝑtē notādū ꝙ Aui. notificans primā vrinā ſimpl'r naturalem notificat eā per. 4. gñā ſignoꝝ. ſ. per ſb̄am cum dicit ꝙ eſt mediocris ſubſtantie. Scđo ꝑ colorē cū dic̄ ꝙ eſt ſubtilis tincture trahētis ad citrinuꝫ. Tertio ꝑ hypoſtaſiꝫ cū dicit (Et hypoſtaſis ſi fuerit ꝛc̄.) Quarto ex ꝑte odoris cum dicit (Ex parte odoris temperati ꝛc̄.)

Dub^m p^m ¶ Sed tu dices. q̄re nō notificauit eā per alia gñā ſignorum. ſ. rōne quātitatis claritatꝭ ꝛ turbulētie ꝛ rōne ſpume. Dōm ꝙ illa dantur intelligi ꝑ hec q̄ hic ponunt̄: nā q̄ꝫtitas dat̄ hic ītelligi ꝑ ſb̄aꝫ: qꝛ ſic̄ eſt mediocris ſb̄e: ita dꝫ eē mediocris q̄ꝫtitatꝭ: ēt claritas ꝛ turbulētia pñt reduci ad ſb̄aꝫ ſic̄ groſſuꝫ ꝛ ſubtile. Vel dōm ꝙ reducitur ad colorē citrinū q ſi eſt cū ſubtilitate tincture eſt clarus. De ſpuma pōt dici vno° ꝙ reducit̄ ad hypoſtaſiꝫ. Alio° ꝙ non fecit de ea mētionē: qꝛ ī hac vrina nō dꝫ apꝑere ſpuma: qꝛ ē ſic ꝑfecte digeſta ꝙ ab ea dꝫ eē excluſa oīs vētoſitas: q̄re nihil ad ꝓpoſitū. ¶ Ulterius notādū de cauſis iſtaꝝ ꝯditionuꝫ dꝫ eē p̄ mediocris ſb̄e: qꝛ digeſtio eſt actio ꝑducēs ad mediū vt ſupra patuit: hec aūt eſt optīe digeſta: q̄re ꝛc̄. Scđo dꝫ eē ſubtilis tincture trahētis ad citrinū.

Dub^m 2^m ¶ Propter qđ querat̄. vtrū vrina optima ꝛ nālis debeat eē coloris citrini remiſſi. Et arguit̄ ꝙ ſic. p̄ auctoritate Auicē. ħ q dicit ꝙ eſt ſb̄tilis tincture ꝛc̄. ħ eſt aūt idē ꝙ citrin⁹ remiſſus: q̄re ꝛc̄. ⁋ Pre-

terea Isaac dicit ꝙ vrina est colamētū sanguīs accipiēdo sanguinem ꝓ tota massa sanguinea: sed illa que abūdāt in ista massa sanguinea sunt aquositas ⁊ flegma: de cholꝰa autē ⁊ melꝰia est parū cū illa sint alba: ergo ex admixtione cholꝰe cū eo fiet color citrinꝰ remissus ⁊ nō itēsus. Qꝫ aūt debeat eē coloris citrini intēsi: appet ꝑ aucto. Auer. 4. collꝫ. ca. 21. ⁊ Hip. 2. ꝓnosticoꝝ. cō. 26. vbi dicit ꝙ hec vrina est equalis citrinitatis. ¶ Preterea h̄ arguit rōne qꝛ illius coloris est vrina optima qui color sigñat tēperamētū: ſꝫ color citrinus est hmōi: ergo ⁊ vrina optima dꝫ esse coloris citrini. Ma. pꝫ: qꝛ hec vrina optima nō querit nisi in corpore tēperato. Mior apparet per Aui. qui dixit supra ꝙ oēs colores qui sunt añ citrinum s. tēdēdo versus albū significāt friditatē: oēs aūt qui sunt post citrinū accedēdo v̄sus nigrū sigñant caliditatē: ergo relinquit ꝙ color citrinus significet tēperamētū. Itē h̄ vult ꝑ de crisi cap. 12. vbi vult ꝙ hic color dꝫ eē medius inter citrinū tinctū ⁊ rubeū claruꝫ: sed citrinū tinctū est citrinū intēsuꝫ. ergo ⁊c. ¶ Ad h̄ dōm ꝙ color vrine optime ⁊ nālis dꝫ esse citrinus itēsus nō accipiēdo citrinū a colore citri qui est imediate post palleare sed vt est appropiquās colori citrāguli: talis aūt est citrinus intēsus: ⁊ hoc appet ꝑ auc. G. ꝑ de crisi qui dicit ꝙ dꝫ eē mediū inter citrinū tinctū ⁊ rubeū clarū. Itē auctoritate Isaac in suo de vrinis: ⁊ Theophili qui volunt ꝙ talis color dꝫ esse ruffus vel subruffus: h̄ aūt est citrinus intensus. ¶ Preterea hoc arguit rōne: ⁊ ꝑ ratiōe sumpta ab eis que māliter ingrediunt cōpōnē vrine: talia aūt sunt humores ⁊ aquositates: ſꝫ humoꝝ qdā sunt grossi vt flegma ⁊ melꝰia. mō talia non sunt nata misceri cū aquositate ꝑꝑ eoꝝ mām grossam. Item qꝛ nō sunt nati expelli per vias vrinales ꝑꝑ eādē cām. Alij sunt subtiles vt cholerici ⁊ sanguinei: talia aūt sunt vehemētis tincture: mō cuꝫ aquositas de se nullū habeat colorē sed sit corpꝰ diaphanū: est nata recipere oēm tincturā: cū ergo illa tingāt vehemēter ⁊ sint coloris citrini saltim cholꝰa: iō erit coloris citrini intēsi: sanguis aūt cū a mēbris attrahat nō sic misceꝫ cū vrina sed cholꝰa sic ⁊ est silꝰe ac si aliqua portio croci poneret in aqua clara fieret coloris citrini intēsi. Itē hoc apparet rōne agentis: qꝛ sicut dicit Isaac in. 7. de vris. Suba vrine datur a qualitatibꝰ passiuis: color v̄o daꝫ ab actiuis: cū aūt caliditas sit magꝭ actiua ab ea ꝓfluet citrinus intēsus cum dñetur in tali actione. qre ⁊c. ¶ Et ex his pꝫ solꝰo ad rōnes. Ad primā cū dꝫ auctoritate Auic. dico ꝙ trahere ad citrinū pōt intelligi 2r. Unoº incipiendo ab albo tendēdo v̄sus citrinū: ⁊ hoc mō bene eēt remissus: ⁊ isto mō nō itelligit Aui. Alioº incipiēdo a rubeo tendēdo versus citrinū: ⁊ hoc mō est citrinus intēsus ⁊ h̄ mō itelligit hic. ¶ Ad aliā cum dꝫ ꝙ aquositas ⁊ flegma ⁊c. dico ꝙ flegma non multū est natū misceri cū vrina sed cholꝰa sic: aquositas āt est priuata colore: iō est nata tingi a cholꝰa: iō ⁊c. ¶ Ad auct. Hip. ⁊ Auer. dōm ꝙ intelligit de citrino tincto ⁊ intēso. ¶ Alias rōnes teneo ꝓ pte mea. ¶ Subdit vlteriꝰ: ⁊ si ibi fuerit hypostasis erit bona ⁊c. notanter dicit sub dubitatiōe si fuerit: qꝛ sicut apparet per. G. primo de crisi. hec vrina optima nō requirit nisi i corpore optime sano in quo non dꝫ apparere hypostasis ſm nām: qꝛ quanto natura est fortior ⁊ digestio melior tanto superfluitates tertie digestionis insensibilius expelluntur: sed si contingat ꝙ appareat hoc est qñ corpus ꝑꝑ malum regimen egredit a naturali dispōne: ꝙ tunc dꝫ habere ꝯditiones quas hic ponit. s. alba lenis ⁊c. vt ostēsuꝫ est supra. ¶ Subdit vlterius ꝙ nō dꝫ esse fetida: cuiꝰ rō est: qꝛ fetida significat corruptionē: hec aūt dꝫ esse priuata corruptione ⁊ oi q̄litate mala. nec dꝫ esse oīno priuata odore: qꝛ hoc argueret friditateꝫ: ſꝫ dꝫ esse odoris tēperati: qꝛ fit a calido naturali tēperato ⁊c.

¶ De vrinis etatum. Cap. 9m.

Infantium vrine ad lactis proprietatem trahunt ex parte nutrimenti eoruꝫ ⁊ propter humiditatem complexionis ipsorum: ⁊ tunc declinant magis ad albedinem.

¶ Hic determinat de vrinis etatū: ⁊ diuidit in. 5. ptes. ꝑ ponit q̄les sunt vrine ifantiū. 2º pueroꝝ. 3º iuuenū. 4º primoꝝ senū. 5º decrepitoꝝ. ¶ In ꝑma dicit ꝙ vrine infantiū trahunt ad lactis silꝰitudinē: qꝛ lac est eoꝝ nutrimentum: ⁊ qꝛ ipsi sunt multum humidi: ⁊ iō sunt albe: ⁊ patet qꝛ ex hoc ꝙ sunt multū humidi eoꝝ calor est submersus ⁊ nō generat cholerā ita multam vt vrina tingatur.

¶ Pueroꝝ aūt vrie sūt spissiores ⁊ grossiores vrinis iuuenū ⁊ turbidiores. Et nos iā noiauimꝰ h̄ ante.

¶ Hec est 2a pars in qua Aui. dicit ꝙ vrine pueroꝝ sunt grossiores vrinis iuuenū ⁊ turbidiores. Et huius cā pro parte dicta est cap. ꝑ. nā multus somnus ⁊ multa comestio ⁊ fortitudo expulsiue sūt cā grossitiei ⁊ turbulētie: ⁊ illud in cap. de sba vrine dictum est.

¶ Iuuenum v̄o vrine ad ignis formā trahūt ⁊ ad substantie mediocritatem.

¶ Hec est 3a pars in qua Aui. dicit ꝙ vrine iuuenū trahunt ad formā ignis. i. hñt ticturā mediā iter rubeū clarū ⁊ citrinū: qꝛ vtraqꝫ quodāmō participās sicut vrina optima: nā h̄ in tēperatꝭ in iuuentute reperitur: ⁊ iō vrina optimi coloris est sbe mediocris ꝑꝑ cōplementum digestionis ⁊ fortitudinem resolutionis.

¶ Expō haꝝ triū particulaꝝ est expositio Forliuiēsis: qꝛ in libris impressis nihil repiebaꝫ de dictis Gētilis sup his tribꝰ particulis.

¶ Et vrine senum ad albedinē ⁊ subtilitatē. Est tamen cūqꝫ sunt grosse ſm superfluitates in eis existētes quarū euacuatio multiplicaꝫ. Decrepitoꝝ v̄o vrine maioris sunt albedinis ⁊ tenuitatis. Est tñ cum predicta grossities eis accidit sed raro: ⁊ cum vrina vehementer fuerit grossa apti erunt vt lapis eis accidat.

¶ Hic deter. de sigñatione vrine rōne etatis in qua appet diminutio caloris. Et ꝑ ostēdit qualis dꝫ eē vrina in ꝑma senectute. Scdo qualis in senio. ibi (Decrepitoꝝ v̄o.) ¶ Notandū ꝙ vrine senum trahunt ad albedinē ꝑꝑ defectuꝫ caloris generantis humores flegmaticos idigestos ⁊ ꝑꝑ priuationē cholere tingētis: cā subtilitatis est defectus caloris nō potentis ꝑmiscere humores cū aquositate: si aūt fiant spisse ⁊ grosse hoc est qñ virtꝰ est fortis in eis non simplr qui non generāt tunc supfluitates sed respectu eoꝝ q multiplicāt eā clarā. ¶ Notādū vlteriꝰ sup illo v̄bo. (Apti erunt ⁊c.)

¶ Diceret aliquis cōtra. qꝛ generationeꝫ lapidis precedit vrina subtilis ⁊ clara ꝓpter oppilationem lapidis. Dōm ꝙ hic loquitur de tempore precedente confirmationem lapidis: ⁊ hec vrina significat multos humores grossos qui sunt cōueniens mā gñonis lapidis: tu autē arguis qñ iam est confirmatus: quare non valet.

Dubium

¶ De vrinis virorum ⁊ mulierum. Cap. 10m.

Mulierū vrine semꝑ sūt maioris grossitiei ⁊ albedinis ⁊ minoris pulchritudīs qꝫ viroꝝ vrine. Et hoc qdē est ꝑꝑ debilitatē digestiue earū: ⁊ ꝑꝑ supfluitatū ipsaꝝ multitudineꝫ: ⁊ ꝑꝑ amplitudinē cānaliū vñ egrediunꝫ ea q̄ ab eis exeūt: ⁊ ꝑꝑ illḋ qḋ ex eaꝝ resoluiꝫ mr̄icibꝰ ⁊ ad vrine infra tēdit. Masculorum v̄o vrinas cum moues turbantur et declinat earum turbatio ad superiora: ⁊ est ꝙ ſm plurimum turbidentur. Sed mulierum vrine fere nō turbidantur ex motione ꝑꝑ paucā separationeꝫ sui: ⁊ hñt ſm plurimum supra sūmitateꝫ suam spumam rotūdā: ⁊ si turbide fuerint earum turbidatio pauca erit.

¶ In isto cap. vt supra dicebaꝫ docet significare per sigtiones vrie ex parte sexuū. Et duo facꝫ. Primo ostēdit qualis dꝫ eē vria in hoibus ſm diuersitatē sexus absolute ⁊ gñalr cōparando masculū ad feminā ⁊c. Scdo oñdit q̄lis dꝫ eē in eis ſm ꝺterminatas dispōnes. ibi (In vrinis viroꝝ.) Pria in duas. Prio cōparat vrinas viroꝝ et mulieꝝ quātū ad sbaꝫ ⁊ quātū ad colorē silꝰ. Scdo cōparat vrinam masculoꝝ ad vrinā mulieꝝ penes contēta. ibi (Masculoꝝ v̄o vrinas ⁊c.) Cā ꝑꝑ quā vrine masculoꝝ turbanꝫ est: qꝛ vrine virorum sūt clare qꝛ sunt digeste respectu mulieꝝ vrine: ⁊ illḋ qḋ in eis est valde aptū natū vt cito separeꝫ ab eis ꝑꝑ eoꝝ subtilitatē: ⁊ iō cuꝫ moueꝫ humor residēs misceꝫ cū vrina ⁊ turbat ipsaꝫ: in vrina aūt mulieꝝ nō ꝑꝑ indigestionem humorum male permixtorum.

¶ In vrinis virorum ilico cum mulieribus cōmiscētur sunt fila adinuicem texta.

¶ Hic ostendit quales debent esse vrine mulierū ⁊ viroꝝ quātum ad determinatas dispōnes. Et primo quantum ad vrinas virorū. Secūdo quātum ad vrinas mulierū. ibi (Urine pregnātiū.) Et hec in duas. Primo ostendit qualis dꝫ esse vrina pregnantiū. Secūdo qualis parturientiū. ibi (Parientium vrina.) Causa quare in vrina viridi remanet quidā color qui est aptus natꝰ coagulare vrias mulierū que sunt apte nate coagulari: vnde sic se hꝫ vrina viri ad vrinam femine sicut coagulum ad lac. Alia causa melior quia remanet in viris sperma que cōmiscetur cum vrina.

¶ Urine pregnātiū sunt clare ⁊ supra eaꝝ supficiē ē nebula: ⁊ qñqꝫ trahūt ad colorē aque ciceꝝ aut aque pedū citrinū: ⁊ in ipsa est irinus ⁊ supra sūmitateꝫ eaꝝ est nebula: ſꝫ quocūqꝫ mō fuerit i medio videbiꝫ sicꝫ cottū carminatū.

carminatũ. Et ẽ cũ in eis sũt velut grana q̃ ascendũt ⁊ descẽdũt. Cũq3 irinus manifestior fuerit erit ĩpregnationis pricipiũ: ⁊ cũ loco ipsi⁹ fuerit rubedo erit in fine ĩpregnationis ⁊ ꝓprie si turbantur cum mouentur.

¶ Cã hui⁹ est: q2 cũ tũc supfluitates ↄclinẽt ad mrĩcẽ vene remanẽt min⁹ aggrauate a supfluitatib⁹: ita ꝙ pñt eas meli⁹ digerere: q̃re hñtes residẽtiã cũ vrina faciũt residẽtiã ad modũ nebule. ⁋ Dicĩ vlteri⁹ (Et in ipsa ẽ color irinus.) i. color multiformis sicĩ color iridis q est viridis ⁊ citrin⁹ ⁊ celestis: ⁊ talis colorꝫ sũt vrine p̃gnãtiu3 vl' sil'is coloris ireos. i. lily celestis aliquãtulũ azuri lumĩosi. ⁋ Dicĩ vlteri⁹ (Uelut grana q̃ descẽdũt ⁊ ascẽdũt supra) sicĩ appꝫ in aere ad solẽ qñ sũt q̃dã ptes certe subtiles que dicunꝫ athomi a qb⁹ ẽ humidũ resolutũ que pp puitatẽ ipsoꝝ nõ pñt findere aerem: ⁊ ideo aliquando descendũt ⁊ postea ascendunt vt patet ad sensum.

¶ Parientium vrina ꝫm plurimũ est nigra ⁊ in ipsa est velut atramentum ⁊ sicut sordities.

¶ Est nigra sup. ex cõmixtione multi sanguinis melancholici: quia tunc retinentur humores superflui ⁊ laudabiles ꝓpter fetu3 qui postea expellũtur ⁊ cõmiscentur cum vrina.

Dub^m p^m

¶ Queraꝫ circa illã ptez (Mulieꝝ) vtrũ ↄcl'o illa sit vera in se. s. ꝙ vrĩe mulieꝝ sꝫ g̃ssiores vrĩs viroꝝ. Et argĩ ꝙ nõ auc. Isaac in suo de vrĩs. vbi ponit ad lꝫa3 ꝙ vrĩe mulieꝝ semp sꝫ s̃btiliores vrĩs viroꝝ. s. rõne ãt sic: q2 ille q̃ sũt mag̃ digeste sũt g̃ssiores s3 vrĩe virorũ sũt mag̃ digeste respectu vrĩe mulieꝝ: q̃re ⁊c̃. Ma. p3. q2 digestio ꝓcedit ĩspissando ⁊ ĩgrossando. Mi. appꝫ: q2 melior fit digõ in viris q̃ in mulierib⁹: cũ viri plus habeãt de calido naturali.

Dub^m 2^m

¶ Scdõ dubitaꝫ de eo qd̃ dicit ꝙ vrine mulieꝝ sũt maiorꝫ albedĩs q̃ viroꝝ. nõ videꝫ eẽ g̃nal'r verũ: q2 qd̃ maioris cal'itat̃ est mag̃ tĩget vrinã: s3 aliq̃ mulier est calidior aliq̃ viro: g̃ salte3 in illis vrine mulierum erunt magis tincte q̃ vrine virorum.

Dubiũ 3^m

¶ Tertio dubitaꝫ de cã quã ponit. dicit eni ꝙ cã istoꝝ est: q2 dicit ꝙ mulieres hñt debilẽ digestionẽ respectu digõnis viroꝝ. Cõtra. q2 alique mulieres sunt que meli⁹ digerũt q̃ aliq viri: g̃ saltẽ in illis nõ est vera hec cã. Postea dato ꝙ pei⁹ digerãt q̃ viri nõ sequiꝫ ꝙ eoꝝ vrine sint grossiores ĩmo subtiliores: q2 vrina indigesta est maxĩe subtilis s̃be pp p̃uationẽ digestionis. ⁋ Preterea dicĩ ⁊ supfluitatis multitudinẽ. ↄ. q2 cũ tales supfluitates sint menstruales erũt rubee: ergo reddẽt vrinã nigrã ⁊ nõ albã. ⁋ Postea dicĩ ꝓpter amplitudinẽ cãnaliũ. nõ vꝫ ꝙ eoꝝ cãnales debeãt eẽ ampli s3 stricti respectu cãnaliũ viroꝝ: q2 frigidi est ↄstrĩgere ⁊ cal'i dilatare: cũ ergo mulieres fridiores sint viris. iõ ⁊c̃. ⁋ Postea dicit: ⁊ pp id qd̃ ꝓuenit a matricib⁹ qd̃ h3 ĩgrossare: s3 ↄ. q2 cũ alie sint vie menstruoꝝ a vijs vrine nõ op3 vt descẽdãt: ⁊ si descẽdẽt erit vrina nigra: g̃ falsu3 dicit totũ. ⁋ Ad h̃ dõm ꝙ vrine mulieꝝ sũt grossiores ⁊ albiores q̃ vrine viroꝝ vt dicĩ Aui. ⁊ pp cãs quas ponit. ⁋ S3 ad intellectũ hui⁹ notãdũ ꝙ vrinas mulieꝝ eẽ grossiores põt 2^r ĩtelligi. Uno° comparãdo vrinas viroꝝ ⁊ mulieꝝ in vl'i dispõne. Alio° in speciali cõparãdo vrinã vni⁹ viri ad vrinã cuiusq3 mulierꝫ. Si p̃mo mõ veꝝ est qd̃ dicĩ. s. ꝙ vrine mulieꝝ sunt grossiores ⁊ albiores: ⁊ h̃ ꝓpter debilitatẽ digõnis nõ ꝙ debilitas digõnis sit ĩmediata cã illius sed mediata. s. ꝙ est cã multaꝝ supfluitatu3 q̃ postea miscenꝫ cũ vrina sunt cã grossitiei in vrina: ⁊ q2 aquositas est alba de se vl' colore p̃uata ⁊ cũ ille supfluitates sint albe flegmatice ponũt vrinã albã qñ ei admiscenꝫ: ⁊ ad h̃ facit amplitudo viaꝝ vrine vt descẽdãt supfluitates multiplicate in eis rõne cõpl'onis fride ⁊ rõne regiminis eaꝝ q2 nõ exercitanꝫ ⁊ ẽt pp supfluitates descẽdẽtes a matrice q̃ sunt albe pp priuationẽ caloris. Si autẽ nos loq̃mur de cõparatiõe spãli vni⁹ viri ad aliq̃ mulierẽ: tũc dico ꝙ nõ est vniu'r veꝝ qd̃ hic dicĩ: q2 possibile est ex nã ⁊ etate ꝙ aliq̃ mulier sit calidioris cõpl'onis aliq̃ viro: ⁊ ꝙ meli⁹ digerit ⁊ meli⁹ exerciteꝫ ⁊c̃. ⁊ hoc mõ nõ ĩtelligit hic Aui. s3 p̃ mõ. ⁋ Ad rõnes. Ad p̃ma3 ↄ aucto. Isaac notãdũ ꝙ vrina põt 2^r ↄsiderari. Uno° q̃tũ ad aquositatem vrinalẽ in se. Alio° q̃tũ ad pmixtionẽ humoꝝ cũ ipsa: tunc dico ꝙ vrina p̃ mõ accepta est subtilior in mulierib⁹ ⁊ g̃ssior in viris: q2 in viris est mag̃ digesta ⁊ digestio ꝓcedit ĩspissando: ⁊ h̃ mõ ĩtelligit Isaac: s3 scdõ mõ ĩtelligit Aui. iõ nõ ↄdicũt. ⁋ Ad rõnẽ cũ dĩ: digestio ꝓcedit ĩspissando ⁊c̃. dico ꝙ veꝝ est ⁊ iõ rõne aquositat̃ spissior est in viris q̃ in mulierib⁹: sed rõne admixtiõis supfluitatum nõ. Uel dõm aliter ⁊ est sol'o noua ꝙ digestio ꝓcedit ĩspissando: s3 nõ op3 ꝙ ꝓcedat ingrossãdo: ita ꝙ dĩa est ĩter grossu3 ⁊ spissu3: nã aliq̃d põt eẽ grossu3 ⁊ nõ spissu3 sed rarũ ⁊ ecõuerso: nã spissum dicit dispõnẽ s̃be in se: s3 grossu3 dicit dispõnẽ alicui⁹ cũ admixtiõe cũ alio. tũc dico ꝙ vrine mulieꝝ sunt grossiores: sed non spissiores vrinis viroꝝ: iõ nõ op3 ꝙ digestio ꝓcedat ĩgrossando. ⁋ Ad 3^m rñsum est q̃tũ ad cõparationẽ pticularẽ veꝝ est: ⁊ sil'r ad aliam de digestione. ⁋ Ad aliõ ꝙ cãnales debẽt eẽ strictiores in mulierib⁹ dõm ꝙ veꝝ est quantũ ad oẽs alias ptes corpis p̃terq̃ in mẽbris genitalib⁹: ⁊ illõ nõ fuit rõne cõpl'onis q2 vt arguis bñ deberẽt eẽ stricte: sed pp finẽ vt inde mũdificenꝫ ⁊ pp g̃nonẽ filioꝝ ꝓuidit eis nã: nã cõpositio nõ semp ĩsequiꝫ cõpl'onẽ sed ẽt rẽ diuinã: vt dĩ. 2. de cõpl'onib⁹. ca. 6. ⁋ Ad aliõ dõm ꝙ aliq̃ ps vadit ad vnũ pp motũ humoꝝ. ⁋ Ad aliõ cũ dĩ ꝙ supfluitates mẽstruales sunt rubee: dico ꝙ nõ ĩtelligit solũ de mẽstrualib⁹ s3 ẽt de alijs supfluitatib⁹ q̃ sunt albe q̃ in eis multiplicanꝫ. ¶ Notãdũ circa illã ptẽ (vrine p̃gnãtiũ) ꝙ assignare cãs istoꝝ particulariũ est difficile ⁊ sufficĩ dare cãm ꝓbabilẽ solũ. Cã aũt q̃re vrine p̃gnãtiũ sũt clare põt eẽ duplex: vna q2 in p̃gnantib⁹ multiplicaꝫ cal'itas ex fetu: cal'i aũt ẽ irradiare ⁊ clarificare. scdã cã est: q2 min⁹ pmiscenꝫ superfluitates in vrina q̃ prius pp oppil'onẽ fet⁹ ⁊ stricturã viaꝝ g̃nonis. Cã q̃re trahũt ad colorẽ cicerũ. s. ad aliqualẽ rubedinẽ est: q2 calor intendiꝫ eis ex fetu: calor aũt addit in tinctura q2 calor daꝫ vrine a q̃litatib⁹ actiuis sicĩ s̃ba a passiuis: vt Isaac. 7. vrinaꝝ: color aũt irin⁹ i. arcus celestis est q2 in eis retinẽtur supfluitates oĩs modi: ⁊ q2 aliqua ps expelliꝫ cũ vrina: iõ appet color diuersus ad modũ coloris iridis: ⁊ h̃ ẽ veꝝ ĩ p̃n° ĩpregnatiõis: s3 in ptu vel ꝓpe ptũ nõ ita: q2 in p̃n° fet⁹ est puus ⁊ nõ multũ exhibet calorẽ nõ appꝫ multum tinctura vel tincta: in ꝓcessu qñ iã magis creuit iã calefacit ⁊ reddit vrinam magis tinctam tendentem ad rubedinem ⁊c̃.

¶ De rebus vrinarum animalium ⁊ diuersitate ipsarũ ab vrinis hominum. Cap. 11^m.

Plerisq3 cõfert medico cũ aĩalium vrinas cognoscit ꝓpterea ꝙ cũ ipse cis experiꝫ certitudinem facit: ⁊ hoc q̃dem difficile est. Quida3 aũt dixerunt ꝙ vrina asini est sicut butyrũ liquidum cum turbiditate ⁊ grossitie exteriore.

¶ Prius deter. de sig̃natiõib⁹ vrinaꝝ vt p̃n^r ↄferũt ĩfirmo h̃ vt p̃n^r ↄferũt medico. Et p̃ docet distĩguere ĩter vrinã hoĩu3 ⁊ alioꝝ aĩaliu3. Scdõ ĩter vrinã hoĩu3 ⁊ alios liquores. ibi (Syrupũ acetosũ.) Pria in duas. Prĩo dat necessitatẽ hui⁹ capl'i. Scdõ accedit ad ꝓpositũ. ibi (Quidã aũt dixerũt.) Et hic exequiꝫ ⁊ 4^or facĩ a 4^or spẽbus vrine docet distĩguere vrinã hoĩu3. Primo ab vrina asini. Secũdo ab vrina subiugaliũ. ibi (Subiugaliũ.) Tertio ab vrina ouiũ. ibi (Ouiũ.) Quarto ab vrina capreoli. ibi (Urina ṽo capreoli.)

Dub^m p^m

¶ S3 tu dices. quare nõ facit mẽtionẽ de vrinis alioꝝ aĩalium. Dicẽdũ ꝙ hoc fecit qm̃ oẽs alie sub istis comprehendunꝫ: vel q2 alie non hñt tantam cõuenientiam cũ vrinis hominum sicut iste.

¶ Et subiugaliũ vrine ei similanꝫ h̃ sunt citrine ⁊ videbiꝫ ꝙ supior medietas vrinalis fit clara ⁊ inferior medietas fit turbida. Ouiũ ṽo vrĩe sũt albe ad citrinitatẽ trahẽtes ꝓpique vrinis hoĩu3: h̃ suba3 nõ hñt ⁊ earum sedimẽ est sicut oleũ aut sicut amurca. Et cuiuscũq3 nutrimentũ fuerit melius erit vrina clarior. Urina ṽo capreoli vrinis hoĩu3 ⁊ ouiũ similatur: h̃ neq3 substãtia3 habet: neq3 sedimen ⁊ est clarior vrinis ouium.

¶ Diceret aliquis nõne asinus est de numero subiugaliũ cũ sit portans onera: manifestũ est ꝙ sic quare fecit de ipso spãlem particulam. Ad hoc dicendum dupliciter: vno modo q2 habet diuersitatem in vrina ab alijs subiugalibus: vel aliter q2 in partibus suis forte non portant onera sicut h̃. prima est melior.

¶ De rebus alijs que vrinis similantur ⁊ differẽtia inter eas ⁊ vrinam. Cap. 12^m.

Syrupũ acetosu3 ⁊ oẽs liquores que fiũt ex aq̃ ⁊ melle ⁊ aq̃ ⁊ ficub⁹ ⁊ reliquos q̃ fiũt ex croco ⁊ eis sil'ib⁹: q̃to plus tibi appropinquaueris erũt in claritate magis augmẽtati: ⁊ quãto plus elõgaueris eos cõsidera an op3 vt augmenteꝫ grossitudo. Uriã ṽo ab h̃ est diuersa: hydromellis p̃terea spuma ẽ citrina ⁊ aq̃ ficuũ sedimẽ a latẽ descẽdit ⁊ nõ ĩ medio neq3 ordiate neq3 h3 motũ. Sit g̃ sufficiens in noiando dispõnes vrinaꝝ. In libris ṽo pticularibus ꝓueniẽt ad te diuisiones dispõnum vrine.

¶ In p̃cedẽti cap̃ deter. de quodã qd̃ simpl'r ↄfert medico. s. de distinctione inter vrinas hoium ⁊ alioꝝ aĩaliu3: hic ẽt deter. de alio

qꝺ ꝯfert medico pn̄r ⁊ ex ꝯn̄ti infirmo.s.de distōne vrine ꝑ signa inter vrinā ⁊ alios liquores q ei similant in sb̄a ⁊ colore ne medic⁹ erret circa talia ⁊ sibi caueat a deceptionib⁹.Et p̊ facit hoc in generali.Scđo in spāli.ibi(Hydromellis.)Tertio ponit finē dictis. ibi(Sit ꝗ sufficiēs.)¶Juxta p̄mā ꝑtē notādū ꝙ cā q̄re alij liquores ab vrina deꝓpe videnť ⁊ apparēt mag̃ clari:a longe aūt mag̃ turbidi:ecōuerso aūt de vrina ga turbulentia cātur ex ꝑmixtione partiū diuersaꝝ ⁊ supfluitatū cū aq̊sitate vrine:⁊ ga vrina est supfluitas cū qua humorales supfluitates euānť:ga cātur ex 2ᵃ digestiōe sic̄ ⁊ humores:iō qn̄ videť deꝓpinquo appꝫ ꝑmixta sic̄ ⁊ humores ƀm ꝟitatē.Cā aūt q̄re a lōge nō appꝫ turbida ſꝫ clara est 2ˣ. Pria est:ga visus a lōge nō pōt bn̄ discernere talē figurā reruꝫ admixtaꝝ cū vrina vel talē lineationē:deꝓpe aūt sic.⁊ iō a lōge vꝫ solū aq̊sitas clara ⁊ vni⁹modi.Alia cā ē:ga sic̄ appꝫ ꝑ Phꝫ.3.de ptibus aīaliū.ca.16.de renulis:ħ est cōe oīb⁹passis a cal̄o ꝙ in eis remanet aliqꝺ vestigiū cal̄itatꝭ:⁊ ga cal̄m hꝫ clarificare ⁊ illuminare:nūc aūt ita ē ꝙ aliq̄ portio spirituū hꝫ eleuari cū vrīa ga sempꝑ in euōne alicui⁹supfluitatꝭ euātur aliqd de spū cū ipso q ipsam ꝯtinēt ⁊ ꝯseruāt ei⁹ mixtionē:⁊ iō ad exhalationē talis cal̄i videmus vrinā corrūpi ⁊ putrefieri ⁊ fit turbida:hec est.n.sua putrefactio. ⁊ signū hui⁹est:ga qn̄ poniť ad ignē clarefit post turbulētiā:ga calor in ea vigorať:⁊ sic ēt appet ꝙ cū vrina ē admixtio cal̄i ⁊ spūs: spūs aūt sunt de nā lucis.⁊ ga cal̄i est ēt illuminare ⁊ clarefacere: iō nō obstāte ꝙ in vrina nō sit ꝑmixtio supfluitatuꝫ que videnť deꝓpe accidit ꝙ vrina videť clara ⁊ luminosa a lōge:ga tūc non pōt visus ꝑcipere illā mixtionē a lōge:deꝓpe aūt ipsam bn̄ discernit: ſꝫ de alijs colorib⁹ ē ecōuerso:ga cū sint vni⁹nāe:iō deꝓpiquo apparēt clari sic̄ sunt:qn̄ aūt a visu elōgas ga visus nō pōt a lōge ita bn̄ discernere ⁊ ꝑ eos penetrare cū ibi nō sint spūs q habeāt ipos liquores irradiare:iō apparēt mag̃ turbidi a lōgiquo:⁊ ħ ē causa istoꝝ ⁊ nō alia:lꝫ alij nō ītelligāt seipsos in redditiōe hui⁹cause.

Dubium ¶Sꝫ statim ista cā quā tu ponis de alijs liquorib⁹ nō valet festucā saltē in syrupo acetoso:ga sic̄ appet ꝑ.S.1.el̄oꝝ.⁊ p̊ de cōpl̄onib⁹. ca.vltio.cōmixtio facta a nā est maior q̄ꝫ cōmixtio facta ab arte: ſꝫ ꝑmixtio vrine est facta a nā syrupi acetosi ab arte:ꝗ vrina erit mag̃ vnita in ꝑtib⁹ q̄ꝫ syrupus ace.⁊ ꝑ ꝯn̄s syrup⁹ ace.dꝫ videri ꝺꝓpiquo mag̃ turbidus ⁊ mixtus q̄ꝫ vrīa:cui⁹ oppo^m dicit Auicen. ¶Ad hoc dōm 2ʳ ꝙ vrina est mixtio īperfecta:lꝫ sit a nā:eo ꝙ nō curat nā in superfluitatib⁹ facere mixtionē:ſꝫ si syrup⁹est bn̄ composit⁹ ⁊ bona decoctione decoct⁹ ꝑꝑ decoctionē pōt apparere nature virt⁹ velꝓpe verā vnitatē:⁊ de tali syrupo hic ītelligit Auic. si aūt eēt īperfecte vel supflue coct⁹ ⁊ malo mō mixt⁹:sine dubio veꝝ argueres ⁊ sine dubio exꝓpiquo apperet maioris turbulētie valde q̄ꝫ vrina ēt ex lōgiquo:q̄re nō valet.¶Hydromellis.)Notādū ꝙ cā q̄re sedimē vrine hoīs descēdit in medio ē:ga tale sedimē est digestū a calore nāli:mō ꝑtes ei⁹ sūt coadunate ⁊ vnite:ꝑꝑ qꝺ moueť ⁊ directe ꝟsus mediū ƀm motū caloris nālis:separať autē facilius ab vrina:⁊ moueť ga est partium magis subtilium.

¶De significationibus egestionis. Cap.13^m.

Egestio plerūq꜓ declarať ex sui q̄ꝫtitate qꝺ est vt ꝯsidereť si ē mior eo qꝺ comediť aut maior aut eq̄lis.Et notū qdē est ꝙ ipsi⁹augmētū est ꝑꝑ humoꝝ multitudinē ⁊ paucitas ꝑꝑ ipsoꝝ paucitateꝫ:aut qꝛ ex ipsa in intestino monoculo ⁊ in colon ⁊ in fascijs multū fuit retentū qꝺ est signum colicā precedens:autꝓpter expulsiue debilitatem.

¶Postq̄ꝫ Aui.determinauit de signis sumptis a pulsu ⁊ vrina:hic deter.de signis sumptis ab egestiōe:ga egestio est de signis cōibus supꝑ dispōnes toti⁹ corꝑis.Et p̊ deter.de signis sumptis ab egōne. Scđo excusat se a lōgiori determinatione aliaꝝ significationū remittēdo nos ad aliū locū.ibi(Est aūt cuꝫ pleriq꜓ ⁊c̄.)Pria in duas. Primo docet sigñare per egestionē illaudabilē q̄ꝫtū ad maiorē sui partē.Scđo ꝑ laudabilē ondendo que ipsa fit.ibi(Que ꝟo ex egestione.)Pria in sex sic̄ sex sunt ea q̄ docet sigr̄e per egestionē.Et p̊ ponit sigñationē sumptā ex ꝑte q̄ꝫtitatis.Scđo ex sb̄a.ibi(Et cogsciť ēt.)Tertio ex colore.ibi(Et est ēt cuꝫ colore.)Quarto ex forᵃ. ibi(Egestio quoq꜓ pleriq꜓.)Quīto ex tꝑe exit⁹.ibi(Et est cū ex hora.)Sexto docet sigr̄e ꝑ quedam annexa.ibi(Humiditas ⁊ soni.) ¶Jux̄ primā ꝑtē notādū ꝙ q̄ꝫtitas que cōsiderať in egestiōe maior vel minor vel eq̄lis dꝫ attēdi ƀm ꝓportionē ei⁹ qꝺ comeditur: ita ꝙ q̄ꝫtitas minor dꝛ illa q̄ est minor q̄ꝫ supfluitas cibi que dꝫ secedere in egestiōe:⁊ maior dꝛ illa qn̄ egestio est plus q̄ꝫ supfluitas que dꝫ descēdere in egestionē:⁊ eq̄lis dꝛ illa q̄ est ei ꝓportionalis. ⁊ nō dꝫ intelligi ꝙ sit equalis cibo:ga nō tot⁹ cib⁹ cōuertiť in egestionem:ſꝫ ꝑs grossa ⁊ feculēta.ꝑꝑ qꝺ notādū ꝙ cibarioꝝ q̄dā sūt superfluica valde:ita ꝙ plīm eoꝝ est supfluitas:⁊ in istis dꝫ expectari maior supfluitas q̄ꝫ in istis.⁊ quedaꝫ sunt mediocriter se habentia:⁊ ideo oportet egestionem considerare ƀm quantitateꝫ superfluitatis cibarioꝝ que nata est in egestionē descēdere.¶Subdit vlterius ꝙ eius augmentū estꝓpter multitudinē humorum.

Dubiū ¶Sꝫ tu dices ꝯ.ga egestio est supfluitas cibi ⁊ p̄me digōnis humores sūt supfluitates 2ᵉ:q̄re ⁊c̄.¶Ulteri⁹notādū ꝙ ꝑ humores ītelligo humoresꝓprie dictos ⁊ humiditatē chilosaꝫ:⁊ ēt egestio hic accipiť nō solū pro superfluitate cibi sed ētꝓ quacūq꜓ superfluitate exeunte cum superfluitate cibi.¶Et ex hoc cessant argumēta q̄ possent fieri.p̄mo:ga cum egestio sit ex cibis ⁊ nō ex humoribus: tunc in stomacho generarenť humores:q̄re ⁊c̄.Jtē ga egestio hꝫ significare supꝑ stōchū ⁊ intestina sicut vrina supꝑ epar ⁊ venas:dicendū ꝙ veꝝ est īmediate sed mediate supꝑ mēbra alia.¶Dic̄ vlterius in fascijs.i.in ītestinis gracilib⁹que exiccanť qn̄ ibi multū retineť:⁊ hec est recta expositio.Uel dōm ꝙ in ītestino colon q habet multas reuolutiones a sinistro in dextrū ⁊ ecōuerso:⁊ deorsuꝫ ⁊ sursuꝫ ad modū fascie:⁊ iō dꝫ exponi autꝓ sed:ita ꝙ accipiatur expō in fascijs.i.per totū intestinū colon qꝺ ē factū sic̄ fascia.

¶Et cognosciť ēt ex essentia sui qm̄ qꝺ ex ea humiduꝫ est:aut sigñat oppil̄ones:aut digestiue malitiā:⁊ plerūq꜓ sigñat meseraice debilitatē q̄ humorē nō suggit. Et qn̄qꝫ est ꝑꝑ capitꝭ reumatismū aut ꝑꝑ comestionē rei q̄ egestionē humectauit.Qꝺ āt in humido viscosuꝫ est plerūqꝫ sigñat liquefactionē:⁊ ħ est cū fetore ⁊ plerūqꝫ significat maloꝝ humoꝝ ⁊ viscosoruꝫ multitudinē:⁊ ħ nō cū multa existit lenitate.Et plerūqꝫ significat nutriētia viscosa q̄ comesta fuerit ⁊ nō pauca cum calore forti in cōpl̄one ⁊ nō fuit iter ea digestio bona. Sꝫ qꝺ ex ea ē spumosuꝫ fortitudis caloris sigñat ebullitionē aut multaꝝ vētositatū ꝑmixtionē.Qꝺ autē ex egestione est siccum:aut laboreꝫ significat ⁊ resolutionem:aut multam vrine prouocationem:aut igneuꝫ colorem:aut nutrimentorum siccitatem:aut multam moram in intestinis:sicut in suo dicemus capitulo.

¶Hic docet significare per egestionē ex ꝑte sb̄e.Et primo ex parte egestionis simplicis.Secūdo cōposite.ibi(Cūq꜓ humiditas sicca.)Prima in quatuor sicut per q̄tuor significationes docet significare ex ꝑte sb̄e simplicis.Et p̄mo per liquidā.Secundo ꝑ viscosam.ibi(Qꝺ aūt in humido.)Tertio per spumosam.ibi(Ex ea est spumosa.)Quarto per durā.ibi(Qꝺ aūt ex egestiōe.)¶Jux̄ p̄mā partē notandū ꝙ lꝫ Aui.p̊ ponat plures cās egestiōis liquidas:tn̄ possunt reduci gn̄al̄r ad duas:ga liqda substātia fit in egestiōe:aut ga humiditas diffundiť a stomacho ad ītestina:aut ga humiditas retenta in stomacho ⁊ intestinis nō penetrat ad epar sed rēdit in egestioneꝫ.mō oppilationes meseraicarum ⁊ malitia stōchi ⁊ debilitas attractiue meseraicaꝝ reducuntur ad scđam cām:sed alia duo.s.reumatismus descendens a capite pōt esse cā humide egestionis vtroq꜓ mō.oppilationes ꝟo sunt causa humide egestiōis: gaꝓhibent chilositatē transire de stomacho ad epar:⁊ ideo expellitur ad ītestina malitia digestiue:etiā ga humor nō est digest⁹cuꝫ non sit aptus nutrire nō attrahiť a mēbris:sed expelliť ad intestina ⁊ debilitas meseraicarum nō attrahendo chilū.Jtē reumatismus descendens a capite ad stomachū dupl̄r adiuuat ad humiditatē egestionis:tū ga impedit digestionem eo ꝙꝓpter suā lubricitatem facit descēdere cibū de stomacho anteq̄ꝫ sit digest⁹:tuꝫ ēt ga est sb̄e humorose:mō cū sb̄a nālis egestionis debeat eē mediocris īter duruꝫ ⁊ liquidū talis liqditas ad duas causas reduciť.

¶Cūqꝫ humiditas sicco qꝺ est duruꝫ admisceť sigñat ꝙ eius siccitas est ꝑꝑea ꝙ multuꝫ fuit retēta in humiditatibus ipsam exire ꝓhibentibus:⁊ ꝓpter priuatōeꝫ fellis pungentis ⁊ festinantis:sed cū ibi non est longa retentio:neqꝫ humiditatis in intestinis adsunt significationes:causa in ipsa est superfluitatis saniose ⁊ pungētis effusio que ab epate fluxit in eo qꝺ est corā ipso: ⁊ euacuatione non quieuit donec cōmisceretur.

¶Hic docet significare per signa egestionis sumpta a rōne sb̄e cōposite.¶Juxta qꝺ notādū ꝙ duplex pōt fieri cōmixtio humidi cū sicco.

ſicco. Uno mō vere ⁊ hoc modo quādo humidum vehemēter cū ſicco permiſcet̄: ita ꝙ totum redditur vnius ſubſtantie: ⁊ talis ꝑmixtio redditur in egeſtione nāli: ⁊ talis eſt laudabilis. Alia eſt ꝑmixtio nō vera ⁊ talis eſt duplex: quedā eſt que nō ē quaſi mixtio: ſed eſt quaſi quedā circūpoſitio ſicut aliqð liqdum circūponit̄ duro: ⁊ vt ſi cera liquefacta circūponeret̄ alicui lapidi: ⁊ talis ꝑmixtio humidi cū ſicco cōtingit qñ ſtercus retinet̄ inuolutū in humiditatibus mucoſis: qð qdē ꝓꝑ ipſas ⁊ ēt ꝓꝑ defectū chole pungentis ꝓhibet̄ exire ⁊ retinet̄ ⁊ exiccatur: ⁊ tūc quādo ꝯtingit poſtea ꝙ egredit̄: egredit̄ inuolutū ⁊ permixtū iſtis humiditatib⁹ viſcoſis quaſi ei circūponat̄. Alia eſt ꝑmixtio in qua ſm quēdā modum durū cōmiſcet̄ cū humido ſic ꝙ quedā ſeparatio cadit inter ꝑtes ipſoꝝ: non tamē humidum ſicco vehementer miſcet̄ ⁊ talis ꝑmixtio accidit qñ ab epate fluit humiditas pungens ⁊ cōmiſcet̄ cum ſtercore: ⁊ ideo talis ꝑmixtio differt a prima: qa hic eſt facta maior ꝑmixtio ꝙ̄ in ꝑ̄ma: ⁊ etiā qa in iſta eſt cū pūctiōe: ⁊ ſterc⁹ etiā nō multū eſt retētum in inteſtinis: in illa vō ſunt cōtraria iſtoꝝ.

Dubiū 2m ¶ Sꝫ tūc dubitat̄. qs ē loc⁹ vbi ſterc⁹ recipit talē moduꝫ ſbe ⁊ an ſit idē loc⁹ vtriuſqꝫ cōmixtōis. Ad h̄ dōm ꝙ loc⁹ vbi recipit̄ talis modus ſbe vtrobiqꝫ eſt idē: qa in vtroqꝫ mō egōnis id qð cū egōne generat̄ nō vehemēter ipſi ꝑmixtū egredit̄: ⁊ iō opꝫ ꝙ talis locus ſit loc⁹ ꝑparat⁹ exitui: qa ille modus ſbe q dat̄ egōni ꝑ cōmixtionem humidi cū ſicco in locis ſuꝑiorib⁹ eſt loc⁹ in quo humiduꝫ ē vehemēter ꝑmixtū: ⁊ iō qñ nō ꝑmiſcet̄: tūc loc⁹ iſte eſt īferior: ꝓꝑ qð talis modus ſbe dat̄ in inteſtinis groſſis: que inferiora vocantur.

¶ Et eſt ēt cū colore ſui dignoſcit̄ egeſtio. Eius vō color nālis igneus eſt leuis exiſtēs igneitatis q ſi augmētatur fellis ſignificat multitudineꝫ: ⁊ ſi minuitur ſigñat cruditatem ⁊ maturationis priuationem.

¶ Hic docet ſignificare ꝑ egeſtionē ratione coloris: ⁊ quinqꝫ facit. Primo ponit ſignificationē ſumptaꝫ a colore igneo. Secundo ab albo. ibi (Et ſi albus fiat.) Tertio repetit quiddaꝫ de colore igneo. ibi (Preterea ſcito ꝙ egeſtio.) Quarto de nigro. ibi (Et nigra quidem.) Quinto de viridi. ibi (Uiridis autem.)

Dubiū 3m ¶ Juxta qð notādū ſuꝑ illo v̄bo (igne⁹) ꝙ ex h̄ pōt hri ſolō cuiuſdā dubōnis. vt ſi querat̄: vtrū egeſtio vel vrina nāliter tēdit ad maiorē tincturā. Ad qð dōm ꝙ nālis color egeſtionis mag̃ hꝫ de tīctura ꝙ̄ color nālis vrine: ⁊ hoc declat̄ ꝑ̄ aucto. Auic. qa ſuperi⁹ dixit ꝙ color nālis vrine dꝫ eē ſubtilis tincture trahēs ad citrinum: hic vō dicit ꝙ color egōnis dꝫ eē igneus lꝫ leuis igneitat̄: mō maioreꝫ tincturā hꝫ color igne⁹ ꝙ̄ citrinus: q̄re ⁊c̄. Jtē h̄ appꝫ rōne: qa taꝫ egeſtio ꝙ̄ vrina colorat̄ ex admixtiōe alicui⁹ humoꝝ tingētis ipſaꝫ ⁊ maxime chole: ⁊ iō h̄ pōt declari. ꝑ̄ ex ꝑte ei⁹ qð ei admiſcet̄. 2° ex ꝑte ei⁹ qð recipit mixtionē. 3° ex ꝑte modi mixtiōis. Ex ꝑte qdē eius qð miſcet̄: nā chola que deriuat̄ ad dādū tincturā egeſtiōi eſt chola que venit ex chiſti fellis: talis aūt eſt mag̃ pura ꝙ̄ alia: vt pꝫ cap̄ de humorib⁹. chola aūt que deriuat̄ ad vrinā ē min⁹ pura ⁊ mag̃ ꝑmixta alijs humorib⁹ cū chola ſit in epate: ꝙ̄to āt cholera eſt magis pura tāto mag̃ tingit̄: q̄re ⁊c̄. Scdō hoc appꝫ rōne eius cui⁹ recipit mixtionē ⁊ tincturā: qa tinctura egōnis recipit̄ in re dura ⁊ terreſtris ſbe: ⁊ ideo mag̃ imprimet̄ in ea ꝙ̄ in ſba vrine que eſt liqda ⁊ humida: ⁊ ideo erit egeſtio maioꝝ tīcture ꝙ̄ vrina: ⁊ hec eſt vna cā q̄re chola vitellina eſt fortiter tincta: qa dato ꝙ ibi ſit multū de flegmate: tñ ibi eſt chola īpreſſa valde cuꝫ ſuo colore. Tertio hoc appꝫ ex ꝑte modi ꝑmixtiōis: qa plus refrāgitur chola cū ſba vrīe qñ ſibi admiſcet̄ ꝙ̄ cū ſba egōnis: ⁊ per ꝯñs magis diſcedit a ſua nā ⁊ diminuit̄ in tinctura ꝙ̄ in egōne in qua minus refrāgit̄. Qð aūt mag̃ refrangat̄ qñ ꝑmiſcet̄ cū vrina appꝫ in 5. de iuuamētis mēbroꝝ. ca. 1. ſba egeſtionis dat̄ a ſtōcho per digeſtionē: qa eiuſdē eſt dare ſbam pure ⁊ īpure ſiue ſuꝑfluitatib⁹: cuꝫ ergo egeſtio ſit ſuꝑfluitas chili data a ſtōcho ideo ⁊ egōni: non tñ color: ſed color dat̄ egōni ex deriuatiōe chole a chiſti fellis ad iteſtina vt a chola ſtimulata expellat feces: ſed ſba ⁊ color dat̄ vrine in epate: ⁊ qa digeſtio ꝓcedit cōmiſcēdo: ideo eſt mag̃ mixta cholera cū ſba vrine ꝙ̄ cū ſba egeſtionis: ⁊ ideo dixit hic ꝙ eius color nālis eſt igneus: tñ cum leui igneitate ⁊ remiſſa reſpectu chole. Et ſi dicat̄ ꝙ Hip. 2. ꝓnoſti. tex. cōmē. 17. dicit ꝙ eius color dꝫ eē ſbcitrinus: dōm ꝙ per illud vult dicere ꝙ nō dꝫ eē multum itenſus. ¶ Ulteri⁹ notādū ꝙ color igneus pōt augmētari 2r: vt pꝫ ꝑ̄ de criſi ca. 12. ſ. quantitate. ſ. ꝙ cholera dominet̄ toti corpori. vel quantitate: quia magis aduratur: ⁊ tunc modica eius quantitas mag̃ tingit: ⁊ vtroqꝫ modo poteſt hoc exponi.

Dubm 4m ¶ Ulterius dicit ꝙ ſignificat cruditateꝫ. Sed aliqs diceret de qua cruditate ⁊ priuatione digōnis intelligit ipſe vel ſtōchi vel epatis. Ad hoc dōm ꝙ diminutio coloris in egeſtione pōt ſignificare priuationē maturationis ⁊ cruditatē digōnis ſtomachi ⁊ ēt epat̄: nā priuatio tincture in egeſtione pōt cōtingere ex defectu virtut̄ digeſtionis: ſed qñ cib⁹ nō bene digerit̄ in ſtōcho: tūc cū cib⁹ indigeſtus aggrauet ſtomachū nō attrahet̄ ſed expellet̄ ad inteſtina anteqꝫ chola demandet̄ ad ipſaꝫ ad tingēdū egeſtioneꝫ: vnde egeſtio reddit̄ diminute tincture: ſilr etiā pōt contingere ꝓpter debilitatem digeſtiue epatis: qa qñ virtus digeſtiua epatis eſt debilis generat minus de chola: ⁊ ēt generat choleraꝫ minoris tincture: vñ mixta cū egōne nō reddit eam ſufficiētis tincture. ¶ Sed tu dices ꝓpter qd diſtinguet̄ qñ ꝓcedet ex diminutōe epatis: ⁊ qñ ex diminutione digeſtionis ſtomachi. Dico ꝙ diſtinguit̄ hoc mō: qꝛ illa q̄ eſt ex ſtōcho cū diminutione caloris hꝫ etiā nocumētū ſbe cū hoc ꝙ eſt liquida: ꝓꝑ qð nō fuit ꝑfecte ꝯuerſa in chiluꝫ: illa aūt que cōtingit ex defectu epatis ſolū nō hꝫ nocumētū ſbe ſed ſolū coloꝝ: ⁊ hoc dico qñ nocumētū eſt ſolū ex parte alterationis: ſed qñ nocumētū eius eēt in alterādo ⁊ attrahendo: ita ꝙ ſicut deficeret in alterādo ita deficeret in attrahēdo: tūc eēt cum nocumēto ſbe etiā. ſed tūc eēt differētia inter iſtā ⁊ illam que fit ex ſtomacho in hoc: qꝛ quādo eſt ex defectu ſtomachi miſcet̄ maxime cū ipſa ventoſitas: qñ vō ex defectu epat̄ nō ita. Jtē qñ eſt ex defectu ſtōchi: tūc nō appꝫ in ipſa īpreſſio opōnis ſtōchi: qꝛ nō egredit̄ ſub forma ⁊ ſba quaꝫ chilus dꝫ hr̄e: ſed ſub forma liqda ⁊ aquoſa: ſed qñ eſt ex defectu epatis ⁊ nō ſtōchi: tunc nō eſt in ea hoc peccatum.

¶ Et ſi alb⁹ fiat qñqꝫ ē ei⁹ albedo ꝓꝑ oppil'ōnē ī cānalib⁹ fellis ⁊ h̄ ſigñat ícteritiā. Et ſi cū albedie ē vir⁹ ſaniei hñs odorē magni aꝑatis ſigñat apertionem.

¶ Sup. color egeſtionis. ꝓꝑ oppilationem ſup. que ꝓhibet tranſitum cholere ad īteſtina mordicāduꝫ: in cānalib⁹ ſup. qui vadunt a felle ad īteſtina. vel melius: qꝛ oppilant cānales qui ſunt īter epar ⁊ fel: ita ꝙ nō pōt tranſire cholera ad fel: nec ꝑ ꝯñs ad īteſtina: ſꝫ miſcet̄ cū ſanguīe. ſup. qꝛ ex quo nō eūatur ꝑ egeſtionē ſignū eſt ꝙ natura mittet ad mēbra ⁊ ipſa defedabit ⁊ cauſabit icteritiam.

¶ Sanus quoqꝫ q nō exercitat̄ multotiēs egerit virus ⁊ ſaniē que eſt ei purgatio ⁊ eūatio laudabilis: qm̄ ꝓꝑ hoc remouet̄ ab eo laxitas que ei propter priuationeꝫ exercitij acciderat: quēadmodum diximus in vrina.

¶ Sup. qui ꝯſueuit exercitari ꝓꝑ qð exercitiū expellant̄ ſuꝑfluitates ille ⁊ poſtea acqeſcit. (Multotiens egerit virus ⁊ ſaniē.) Notādū ꝙ hic nō accipit̄ ꝓprie virus ⁊ ſanies ſꝫ large: nā vera ſanies eſt illa q̄ egredit̄ de vlcerib⁹ vel de aꝑate erupto: ſꝫ ē aliqd ſil'e ſaniei: ita ꝙ per h̄ ſigñat humores crudos qui aliquā alteratione receperūt ſil'eꝫ illi que eſt ad ſaniē: tñ diſtinguitur a ſanie per fetorē: qꝛ in ſanie eſt fetor magnus: in iſtis autem humoribus non.

¶ Preterea ſcito ꝙ egeſtio colorē igneum vehemēter ſuꝑfluū hñs multotiēs in hora finiū egritudinū ſigñat maturationē: ⁊ ēt multotiēs ſigñat diſpōnis malitiā.

¶ Hic repetit de ſigtiōe coloris ignei. Notāduꝫ ꝙ egeſtio multum ignea pōt 2r accidere. Aut in ſtatu egritudinis ita ꝙ ipſam ꝓ̄ceſſit egeſtio ſine colore: ⁊ h̄ mō ē bona: qꝛ ſigt criſim bonā ⁊ digōnem ⁊ eūoneꝫ cholerici humoris. Alio mō in ꝑ̄n° ⁊ augmento plus ⁊ adhuc magis in ſtatu: ⁊ hoc eſt magnū ſignum: qꝛ ſignificat calorem nālē adeo excreſcere ꝙ cōſumet bonam humiditatem.

Dubm 5m ¶ Sꝫ aliqs diceret nō vī ꝙ talis egeſtio ſigñet maturationē: qꝛ digeſtio eſt actio ꝑducēs ad mediū ī ſba ⁊ in colore: ſꝫ color igne⁹ nō eſt mediū: iō ⁊c̄. Dōm ꝙ ꝑ h̄ vult ꝙ aliqñ egeſtio ē bona. ſ. qñ eſt ꝑ viā criſis: qꝛ tūc ē ſignū ꝙ tūc expellit̄ multitudo chole q̄ dñabat̄ in corꝑe: ⁊ aliqñ aūt abūdātia ei⁹ in corꝑe abſolute. ⁊ differunt: qa ꝑ̄ma appꝫ poſt ſigna digōnis ⁊ in fine: ⁊ illa añ ⁊ in principio.

¶ Et nigra qdē ſignificat taliter qual'r ſunt vrine nigre ſignificatiōes: ſigñant enim aut aduſtionem fortē aut egritudīs mel'ie maturationē: aut nutriēs tingens: aut potionē rei que mel'iā eūat: ſed prima eſt mala.

¶ Hic docet ſignificare per egeſtionem nigram. Primo facit hoc. Secūdo ponit qðdam notabile. ibi (Ad vltimum vō.)

Dubm 6m ¶ Sꝫ tu dices. ipſe dicit ꝙ egeſtio nigra ſignificat taliter qual'r vrina nigra: hoc non videt̄: qꝛ ſupra dixit ꝙ vrina nigra vel ſignificat vehemens incēdium vel forte frigus cōgelans vel ſuperationē caloris nālis vel criſim per euacuationem cholere nigre: hic autem addit duo mēbra que nō ponit ibi. ſ. nutriens tingēs ⁊ potionē que euacuat cholerā nigrā: ⁊ dimittit duo mēbra dicta in vrina nigra. Dicēdum ꝙ ſimil'r ſignificat vrina nigra ⁊ egeſtio: qꝛ generaliter egeſtio accidit eis vel ꝓpter aduſtionem: vel ꝓpter congelationē: vel ꝓpter expulſionē materie mel'ice per viaꝫ criſis. Et cuꝫ dī: hic

ponit alias causas q̄ ibi ⁊ ibi q̄ hic. Dico ꝙ illa diuisio reducit̄ ad istam ⁊ ecōuerso: nā in caplō de vrina loquit̄ de causis intrinsecis tincture: hic vō tangit causas extrinsecas. s. nutriēs nigrum ⁊ potionem: ideo ibi non posuit. Item hic tetigit illas. 4. causas q̄s posuit supra de significatiōe vrine nigre: ita ꝙ duas explicite. s. qn̄ fit nigra per adustionē ⁊ per eūonē melie. alias aūt duas dedit itelligere per istas: nā per adustionē dedit itelligere suū oppo^m. s. cōgelationē: q₂ ad congelationem sequitur extinctio ⁊ supatio caloris inati: ⁊ ideo etiam illam causam subaudiuit: quare ⁊c̄.

¶ Et illa quidē que est ꝓpter puram meliā non sufficienter cognoscit̄ ex colore sui: imo cognoscēda est ex acredine sui ⁊ ponticitate ⁊ bullitione terre ex ipsa. Et est mala siue sit egestio siue vomit⁹: ⁊ ex ipsius ꝓprietatibus est ꝙ in se luminositatem habet.

¶ Hic docet distiguere iter illā que est nigra ex adustione ⁊ ex mūdificatiōe māe melice. ¶ Notādū ꝙ causa illius ebullitionis in terra potest esse duplex: lʒ alij dicant alr̄ ⁊ male: q₂ nō dant cāʒ de q̄bus non curo: q₂ pura melia que hʒ acredinem ⁊ ponticitateʒ habet in se quādam adustionem ⁊ omne hn̄s adustionē facit in terra ebullitionem sicut acetum qđ amisit caliditateʒ ꝓpriā ⁊ assumpsit caliditatem extraneam ⁊ sic de cōsimilibus: ⁊ modus est iste: q₂ ista hn̄tia adustionē hn̄t quasdā ptes subtiles adustas que ibibunt̄ in ptib⁹ terre ⁊ in puluere: ⁊ tūc exhalant qdā vapores calidi ibi generati ⁊ inclusi qui faciunt ebullitionē in terra. Causa huius multo melius reddita fuit supra in prima fen doctri. 4. cap. 1.

¶ Ad vltimū vō humor melicus purus pnecās est fm plurimū qn̄ egredit̄. s. est mortis significatio. Chimi vō nigri exitus multotiēs ꝯfert: ⁊ illđ est: qm̄ melie radicalis exitus vltimā corporis adustionē sigñat ⁊ humiditatū ipsius peremptionē. Viridis aūt egestio caloris inati significat extinctionem ⁊ similiter fusca.

¶ Hic diceret aliqs Aui. in his verbis sibi cōtradicit: q₂ primo dicit ꝙ cū humor melicus purus egredit̄ est signum mortis: postea dicit ꝙ exitus nigri chimi est multotiens bonū signū: ergo ideʒ est bonū ⁊ malum signū. postea subdit ꝙ ideo est bona significatio: q₂ significat multā adustionē. mō si hoc referat̄ ad id qđ dixit de humore melico puro nō est verū q₂ significet adustionē sed cōgelationē: sed referat̄ ad id qđ dixit ꝙ exitus nigri chimi multotiens ꝯferre nō potest: q₂ dicit ꝙ significat vltimā adustionem ⁊ peremptionem humiditatum: ergo id erit bonum signum ⁊ malū qđ est impossibile. ¶ Ad hoc dicēdum ꝙ in his verbis vult ostendere ꝙ egestio nigra est significatio bona ⁊ quandoq₃ mortalis: q₂ egestio nigra pōt peruenire a diuersis sicut cholera nigra. nūc autem cholera nigra pōt sumi duplr̄. Uno modo fm ꝙ est nomen gn̄is. Alio modo fm ꝙ est nomē speciei. Si primo modo accipiat̄ significat oēm humiditatem habentem colorem nigrū siue per viā adustionis vel congelationis vel admixtionis rei nigre. Si auteʒ accipiat̄ secūdo modo. s. pro noīe speciei: tunc significat humorē soluʒ causatū a discrasia adustionis. s. pro cholera adusta: ⁊ de ista dicit Joannitius ꝙ hic humor vere dicit̄ niger: tūc dico ꝙ quādo iste humor ingredit̄ per viam adustionis tunc est significatio mortis: si ꝑ viam expulsionis nature tūc potest esse bonum signum. Et istū duplicem modum tetigit hic Aui. nam illum qui est signū mortis tetigit cum dixit ꝙ ad vltimum humor melicus purus ⁊c̄. scđm tetigit cum dixit. chimi vō nigri: ꝓpter qđ sicut apparet per Hip. ⁊ Gal. 2. ꝓnosti. tex. ⁊ cōmē. 38. ꝙ humor purus dicit̄ ille qui significat vehemētē excessum discrasie que vertit omnes humiditates ad melicam naturā: ⁊ ideo omnis exitus purus vitupat̄ ab Hip. nō autē intelligit de puro humore qđ idem est ꝙ nō permixtus sʒ simplex: ⁊ hoc mō exitus humoris puri est bonum signū ⁊ melius q̄ exitus humoris mixti ex plurib⁹ ⁊ diuersis humoribus: imo vt ibi dicit exitus mixtus est mortalis ⁊ peior q̄ si eēt simplex ⁊ magis ꝓsternit naturam: sed ibi ⁊ hic accipit̄ purū qn̄ aliqd est priuatum qualitate quā debet habere in corpore: q₂ est signum ꝙ aliqd est in corpore qđ vertit omnes humores ad illum humorē: ⁊ ideo dixit hic Aui. ꝙ humor melācholicus purus est necans ⁊ signum mortis: q₂ significat ꝙ omnes humiditates corporis conuertūtur in melācholiam. Et ideo Aui. 3. can̄. cap. de solutione ventris oīuʒ modorum dicit hunc sermonem. ⁊ quecūq₃ excoriatio melancholica est superueniens fm semitam inceptionis est mortalis: q₂ significat cancrū ⁊ putrefactionē: ⁊ illa que est in fine febris est mortalis valde: q̄uis nō sit adhuc solutio melica ⁊ ꝓprie illa que ebullit super terram ⁊ habet odorē acetosum; ⁊ q̄uis sit fortis ad huc: ⁊ q̄uis sit in sanitate ⁊ habens hanc spēm melācholie nō sanat̄: cū autē est ei hec ꝓprietas melica quasi expulit naturam ⁊ sperat̄ cū ea sanitas nūq₃. ¶ Et ex his satis apparet solō ad obiecta: q₂ non est ꝯdictio in verbis predictis cū referat se ad meliam que est nomen spēi ⁊ iste sint diuerse species. ¶ Ad aliud dōm ꝙ illud dictuʒ refert̄ ad nigredinem primā causataʒ ex adustione: ⁊ ꝙ nō accipit ibi purū ꝓ simplici vt distinguit̄ cōtra mixtū: sed vt est ꝓuatuʒ q̄litate quā dʒ habere naturalr̄ sic ꝙ ad eius nām conuertat oēs humiditates corporis: talis humor purus potest fieri per adustionē vt dicit: ⁊ per congelationem vt arguis: quare non valet.

¶ Egestio quoq₃ plerūq₃ ex sui cognoscitur forma ex absentia iflationis sue aut ex inflatione: quoniaʒ inflata sicut stercus vacce significat ventositatem.

¶ Hic docet significare ex forma egestionis.

¶ Et est cū ex hora sui cognoscit̄ qm̄ cū egestionis exitus festinat ⁊ horaʒ qua egredit̄ solebat antecedere signū est malū: q₂ fellis significat multitudinē ⁊ virtutis retētiue debilitatē: ⁊ si eius tardat̄ exitus digestiue significat debilitatē ⁊ intestinorum frigiditatem.

¶ Hic docet significare ex tempore exitus egestionis.

¶ Et humiditatis ⁊ soni multitudo vētositates significat inflatiuas. Colores quoq₃ extranei ⁊ diuersi mali existunt: ⁊ nos ipsos in libro noīabimus particulari.

¶ Hic docet significare per quedam annexa egestioni.

¶ Que vō ex egestione est melior est iūcta que est similiuʒ partiū ⁊ in qua aquositas siccitati est vehementer admixta: ⁊ cui⁹ spissitudo est sic̄ mellis spissitudo: ⁊ cuius exitus est facilius ⁊ non pungit: ⁊ cuius color attinet citrinitati ⁊ nō est multi fetoris: neq₃ est priuata fetore: ⁊ non hʒ gurgulationem neq₃ rugitum ⁊ non habet spumaʒ. Cuius exitus est in hora in qua solet: ⁊ fm quātitatē q̄ ei qđ comedit̄ est ꝓpiqua in q̄ntitate sui.

¶ Hic docet significare per egestionē laudabileʒ. Et primo describit egestionē laudabilē. Scđo ostēdit que est egestio deficiēs parū ab ea. ibi (Et scito ꝙ egestio.) Pria in duas: q₂ ꝓ facit hoc. Secūdo remouet dubium. ibi (Et scito ꝙ non omnis.)

¶ Et scito ꝙ non omnis egestiōis equalitas est laudabilis: neq₃ omnis eius leuitas: q₂ quandoq₃ sunt propter vehementem maturationem in omni parte silr̄ʒ: ⁊ quandoq₃ sunt ꝓpter adustionē ⁊ liquefactioneʒ similes: ⁊ tūc qdē sunt ex deteriorib⁹ significationib⁹.

¶ Hic remouet dubium qđ sic oritur: dixit eniʒ ꝙ egestio optima debet esse equalis: ⁊ ideo crederet aliquis ꝙ equalitas esset semper bona in egestione: hic remouet. (Et quādoq₃ sunt.) Ista littera consonat ei que dicitur in secūdo ꝓnosti. cōmē. 21. ꝙ puritas ⁊ equalitas in iuuatiuo semper est bona: in nocitiuis autem semper est pessima.

¶ Et scito ꝙ egestio que est tēperate eēntie que est ad tenuitatē nō est laudabilis nisi cū nō sunt cū ea rugit⁹: neq₃ vētositates: neq₃ in sui exitu paulatim itersecat̄: ⁊ si non possibile est vt eius exitus sit ꝑꝑ virus molestans qđ est ei admixtū ⁊ nō ꝑmittit vt cōiungatur.

¶ Hic deter. de egestione illaudabili: ⁊ vult dicere ꝙ etiā aliq̄ egestio tenuis est aliquādo laudabilis sꝫ: ⁊ si sit per viā crisis: ⁊ tunc oportet ꝙ exeat facile ⁊ subito ⁊ in maxima quantitate ⁊c̄.

¶ Est aūt cū pleriq₃ solliciti fuerint de significationib⁹ que in sudore ⁊ alijs apparēt reb⁹: verūtn̄ de ipsis loq ꝓprius est in sermone particulari. In sermone quoq₃ particulari similiter reperies expositionis augmentuʒ in re egestionis ⁊ vrine ⁊ reliquorum.

¶ Hic excusat se a sufficienti determinatione istorum ⁊ aliorū signorum remittens nos ad libros particulares.

¶ Explicit Fen Secunda Primi Canonis.

¶ Fen Tertia

¶ Fen Tertia: cuius est capl'z vnū ⁊ doctrine q̄nque.

¶ De causis sanitatis ⁊ egritudinis ⁊ necessitatis mortꝭ Capitulum singulare dictionis tertie.

MEdicina in prima diuisione in duas diuidit̄ ꝑtes: in ꝑtez theoricā ⁊ partē practicā: que tn̄ oēs sunt scie speculādi. Qđ aūt noīe theorice ꝓprie designat̄ est illđ qđ in demōstrādo snias tm̄ ꝯfert: ita ꝙ in demōstratiōe opōnis nullo mō auxiliuz p̄bet sicut pars in qua res sciunt̄ cōplōnū ⁊ humoruz ⁊ v̄tutū ⁊ spēs egritudinū ⁊ accñtiuz ⁊ cāruz. Et illud cui nomē ꝓpriū practice attribuit̄ est qđ in demōstrādo opōnis ⁊ regiminis qualitatē auxiliabit̄ sic̄ ꝑs que nos iuuat ad demōstrandū qūo sanitatē corporis qđ in illa ⁊ ex illa dispositōe existit custodiamus: ⁊ qūo corpus qđ talē hꝫ egritudinē medicemur. Et neqꝫ existimes ꝙ pars que dī practica sit oꝑatio ⁊ actio: ꝫ est ars que docet nos qūo sit operādū ⁊ agēdum. Et nos qdē iaz declarauimus tibi hoc in his que sunt p̄missa. Et postq̄ȝ iā expleuimus dictionē p̄mā ⁊ scđam in his que sunt ꝑtis medicine q̄ est theorica vl'is: ꝫ nostrū studiū nūc reducamus in duab⁹ que remāserūt ad partez ipsius practicam s̄m modum vniuersalem.

¶ In primis duabus Fen determinauit de parte medicine que est theorica. In istis duab⁹ fen sequentibus determinat de ꝑte medicine practica. Et qꝛ pars practice medicine est duplex: quedaz est conseruatiua ⁊ quedam est curatiua: ideo prius determi. de cōseruatiua: secūdo de curatiua. ibi in p̄ncipio. 4. fen (Dicemus ꝙ res.) P̄ria in duas. Naz p̄ dat intētionē suā ⁊ cām eius. Secūdo exeqt̄. ibi in prin° sequentis capituli (Pregnātiū aūt.) Totū ergo istđ capitulū p̄ᵐᵘ est ꝓhemiuz in quo toto soluz intendit ostēdere intētionem suā ⁊ cām eius. P̄ria in tres s̄m ꝙ tres tāgit itētiōes. Primo tangit suam intētionē cōem isti tertie fen ⁊ quarte: verū p̄ncipal'r intēdit quo ad quartā: tertiā nihilominus tn̄ tangit. Secūdo ꝫ tāgit intentionē suā ꝓpriam huic tertie fen: ⁊ etiam cām intētionis siue necessitatē. ibi (Pars aūt ipsius.) Tertio tāgit intētionē suaz magis propriam. ibi circa finem (Huius autem custodie.) P̄ria in duas. Nam primo p̄mittit quādam diuisionem medicine. Secundo circa eā manifestat suā intētionem. ibi (Et postq̄ȝ.) Iteruz primo proponit intētionem suam. Secūdo manifestat membra diuisionis. ibi (Que tamen omnes.) ¶ Tunc sequitur.

¶ Pars autez ipsius practica in duas distribuit̄ ꝑtes: quaruz vna est scientia regendi corpora sana qualiter in sui remaneant sanitate: ⁊ hec quidem custodiēdi sanitatem sciētia vocatur. Et pars eius secūda est in scientia regendi corpus egrum qual'r ad sanitatis redeat dispositionem ⁊ vocatur scientia medicandi.

¶ Hic ponit intētionē ꝓpriā hui⁹ 3ᵉ fen ⁊ ei⁹ necessitatē. P̄rio ꝫ tāgit intētionē suā. Scđo cām siue necessitatē ei⁹. ibi statim (Et dicemus ꝙ.) P̄rio p̄mittit quādā diuisionē practice. Scđo circa illaz manifestat suā itētionē ꝓpriā huic 3ᵉ fen. ibi (Et nos quidem.)

¶ Et nos qdē icipiemus ⁊ scribemus in hac dictiōe sermonē cōpēdiosuz de custodiēda sanitate. Et dicemus ꝓpterea ꝙ gn̄ationis nostroꝝ corpoꝝ pricipium res due fuerint: quarū vna est sꝑma viri: cui⁹ eēntie certi⁹ est ꝙ locuz tenet factoris. ⁊ altera est sperma mulieris ⁊ sanguis mēstruus: cui⁹ rei certi⁹ est ꝙ locū tenet materiei: ⁊ he due subē in hoc cōicant ꝙ vnaqueqꝫ earuz est fluida ⁊ humida: lꝫ post diuersificēt̄. Et aqueitas ⁊ terreitas in sanguie ⁊ spermate mulieris plus abūdāt: ⁊ aereitas ⁊ igneitas in spermate virili superāt. Oportuit autē vt coagulationis horum bonoꝝ principium eēt coagulatio humida lꝫ terreitas ⁊ igneitas sint iuncte in eo qđ ex eis fluit ⁊ terreitas cū eo qđ in ea existit ex duritie ⁊ igneitas cū eo qđ est in ea ex virtute maturādi iuuerint se ⁊ coagulatū durū fecerint ⁊ coagulationem quādam ei attribuerint ⁊ duritiē: verūtamē h̄ ad terminū coagulationis duoꝝ corporū non ꝑuenit sicut lapides ⁊ vitruz: ita ꝙ ex eis nihil resoluatur: aut resoluatur qđ non sensu percipitur: tūc nāqꝫ secura essent a nocumentis que ꝓpter assiduam accidunt resolutionē ⁊ longissimam sed res non est ita. Quapꝑ corpora nostra duabus nocumentoꝝ spēbus sunt exposita: quarum vnaqueqꝫ causam habꝫ intrinsecam ⁊ cām extrinsecam. Et vna quidē nocumēti species est humiditatis resolutio ex qua creati fuimus: ⁊ hec quidē ordinate veniet. Et secūda est humoris putrefactio ⁊ ei⁹ corruptio ⁊ ipsius alteratio vnde fomēto vite conueniens non est. Et hic qdem a primo mō est alius: lꝫ sua ipsius malitia ad siccitatē adducat ꝓpterea ꝙ corporis humiditatez prius exiccari facit: ⁊ ex eo qđ nostris conueniens est corporibus corrūpit: deide ad vltimū a putrefactiōe resoluitur: qm̄ putrefactio in p̄mis corrumpit humiditatē postea ipsam resoluit ⁊ rem siccam dimittit cineritiaz. Hec igitur duo nocumēta ab alijs nocumētis sunt aliena que ꝓpter alias accidūt causas sicut frigiditas ꝯgelatiua ⁊ venena ⁊ spēs solutiōis cōtinuitatis pernitiosa ⁊ relique egritudies. Sed due p̄dicte spēs huic nostre inuestigationi sunt ꝓpinquiores ⁊ digniores: qꝛ eaꝝ mutatio est in dispositiōe sanitatꝭ. Et vnaqueqꝫ ipsaꝝ aduenit ex causis extrīsecis ⁊ causis intrīsecis. ⁊ extrinsece quidē cause sunt sicut aer dissoluens ⁊ putrefaciens: ⁊ intrinsece quidem cause sunt sicut calor innatus qui in nobis existit nostras resoluens humiditates: ⁊ calores extranei in nobis a nostris nutrientibus generati ⁊ reliquas nostras putrefacientia humiditates.

¶ Hic ponit necessitatē intētiōis sue ꝓprie huic 3ᵉ fen. P̄rio p̄mittit nocumēta qb⁹ subijcit̄ corp⁹ humanuz. Scđo pꝑ illa ōndit necessitatē artis ꝯseruatiue: sicut eni habetis in. 3. thegni. ⁊ in p̄ regi. sani. necessitas ꝯseruatiue artis fuit ex h̄ ꝙ corpus nāliter labit̄ ⁊ ledit̄ ⁊ nocet̄. ibi (Et ars qdē.) Nocumēta aūt que ipse ostēdit sūt tria. s. cōtinua resol'o humiditatis nālis ⁊ cōsumptio. Scđm est generatio sufluitatū ⁊ eaꝝ retentio. Tertiū est velox senect⁹. Propter h̄ eni maxie est nec̄ia ars ꝯseruatiua: duo ꝫ facit. Primo tangit duo prima nocumēta. Scđo ostēdit nocumētū tertiū. ibi (Oēs v̄o cause.) Itē primo premittit quasdā radices per quas ingrit illa nocumēta. Scđo illa nocumēta cōcludit. ibi (Quapꝑ corpora.) Tertio illa conclusa declarat. ibi (Et vna qdē.) Et hec in duas. Nā primo declarat spēs illoꝝ nocumentorum. Secūdo decl'at causas ipsoꝝ. ibi (Et vnaqueqꝫ ipsarum.) Tunc sequit̄ illa pars.

¶ Oēs v̄o cause iste se adinuicē iuuāt in exiccādo nos. Verūtn̄ ꝑfectio ⁊ itegritas nr̄a ⁊ potētia ꝑficiēdi operationē nō est nisi pꝑ multā siccitatez que nobis accidit: deide siccitas icessanter ꝓcedit donec nos ꝑimat: hec igit̄ siccitas que nobis accidit res est nobis nec̄ia. Nos siqdē a pricipio rei in vltima ꝯsistimus humiditate: vn̄ ꝓculdubio opꝫ vt calor eā superet: qm̄ si nō in ipsa suffocaret̄: ꝓcedit igit̄ ꝓculdubio in ipsaz assidue agēdo ⁊ ipsaz semꝑ exiccādo icedit. Qđ tn̄ ex ei⁹ exiccatione appet in pricipio eq̄litati attinet: deide cū nr̄a corpora ad tēperate siccitatis ꝑuenīt terminū calore exn̄te vt erat nō est siccitas s̄m sue siccitatis p̄me q̄ȝti-

tatē:imo fortior qm̄ mā est minor:ꝛ ꝓpter hoc est magis recipiēs. Inde ꝓculdubio seqtur vt siccitas supra siccitatē tēperatā augmentetur ꝛ nō cessabit ꝓculdubio quin assidue augmentū sumat donec humiditates cōsumat. Calor igit̄ inatus est cā extiguendi seipm̄ accidental'r: ꝓpea ꝙ fit causa suiipsius mām ꝯsumēdi sicut lāpadis flāma que extiguit̄ ꝓpterea ꝙ suā consumit mām. Et quāto plus siccitas ꝭm augmētū ꝓcedit: calor inatus ꝭm diminutionē icedit: ergo accidit defectus nūq̄ȝ cessans vsq̄ȝ ad vltimuȝ qui est defectus restaurādi humiditatē loco eius qđ resolutuȝ fuit: defectus igit̄ semꝑ auget̄. Siccitas ergo duobꝰ augmētat̄ modis. Unus eoꝝ est ꝑꝑ diminutioneȝ potētie recipiendi mām. Et alter minoratio humiditatis in se ꝑꝑ caliditatis resol'onē. Augmētat̄ igit̄ caloris debilitas ꝓpterea ꝙ siccitas in mēbroꝝ substātia dn̄at̄: ꝛ ꝑꝑ nālis humiditatis diminutionē que est sicut mā ꝛ sic̄ oleū flāme lampadis. Flāma nāq̄ȝ duas habȝ humiditates aquā ꝛ oleum: vna quarū cōsistit ꝛ altera extiguit̄. Similiter calor inatus humiditate consistit nāli ꝛ ab augmento extranee extiguit̄ que ꝓuenit ex debilitate digerēdi: ꝛ est sicut aquea humiditas flāme. Et cū siccitas ad cōplemētuȝ accedit calor inatꝰ extiguit̄ ꝛ mors subseqtur naturalis. Corpus autē non permanet tempore quo ꝑdurat: nisi ꝓpterea ꝙ ipsius inata humiditas ꝓ̄ma resolutioni resistit caloris mundani ꝛ caloris sui corporis ꝛ nā sui ꝛ eiꝰ qđ ex motibꝰ accidit suis hac tam longa resistitione: qm̄ ipē sunt ea in eēntia sua debiliores: imo ipsuȝ stare nō facit nisi illud qđ restaurat illud qđ ex ea resoluit̄ ꝛ est nutriens. Amplius nos iaȝ declarauimus ꝙ virtus nō opat̄ ꝛ vtit̄ eo nisi vsq̄ȝ ad terminuȝ. Et ars qdem sanitatem custodiendi non est ars que a morte securos nos faciat: neq̄ȝ corpꝰ ab extrīsecis nocumentis muniat: neq̄ȝ vnūq̄d q̄ȝ corpus ad vltimā vite lōgitudinē perducat que est ꝭm hoīeȝ absolute: sed de duabꝰ rebꝰ securitatem prebet: putrefactionis penitus ꝓhibitione ꝛ defensione humiditatis: ne cito resoluat̄: ꝛ in ipsius qdem fortitudine ꝯsistit vt ipm̄ vsq̄ȝ ad debitum tēpus ꝭm suam primā cōpl'oneȝ permanere faciat. Et hoc qdem erit ꝓpter regimē rectuȝ restaurationis que fit in corpore loco eius qđ resoluit̄ ꝭȝ q̄ȝtitatē possibilē: ꝛ ꝑꝑ regimē ꝓhibēs dn̄ium causarū siccitatē accelerare faciētiū exceptꝭ causis q̄ faciūt siccitatē debere eē: ꝛ ꝑ regimē custodiēs a gn̄atōe putrefactiōis ꝑꝑ tutelā corꝑis ꝛ custodiā a potestate caloris ex̄nei extrīseci aut itrinseci: quoniā omnia corpora non sunt equalia in fortitudine humiditatis radicalis ꝛ caloris inati: imo corpora in his existunt diuersa. Unūquodqȝ ꝓ̄terea corpus terminum hȝ in quo resistat siccitati necessarie complexione sua ꝛ calore suo inato ꝛ quātitate sue inate humiditatis a quo non remouetur: est tamē cum ante adueniunt cause in siccitatem adiuuantes: aut alio modo pernecantes. Et multi qdeȝ hominum dicunt ꝙ isti sunt termini naturales ꝛ termini accidentales sunt alij. Et quasi custodiendi sanitateȝ ars existit illa in qua corpus humanū ad naturalē perducat terminuȝ si ꝯuenientia ꝯseruat. Huiꝰ aūt custodie administrationi due attribute sunt virtutes qbꝰ deseruit medicꝰ. Una eaꝝ ē nālis ꝛ vocat̄ nutritiua q̄ restaurat illđ qđ ex corꝑe resoluit̄ cuius suba terreitati aqueitati attinet. Et altera ē aīalis ꝛ ipsa est virtꝰ pulsatiua q̄ restaurat qđ ex corꝑe resoluit̄: cuius suba est aerea ꝛ ignea. Et ꝑꝑea ꝙ nutriēs nō fuit sil'e nutrito nisi in potētia: iō creata fuit virtꝰ imutatiua q̄tenus nutriētia mutet i sil'itudinē nutritoꝝ i effectu: et vt ꝓ certo sit nutriēs i effectu. Et ad h̄ creata fuerunt istr̄a ꝛ cānales q̄ sūt ad attrahēdū ꝛ expellēdū ꝛ retinēdū ꝛ digerēdū. Dicemꝰ ꝗ̄ ꝙ hn̄t rei in arte custodiēdi sanitatē ꝯsistūt i eq̄litate eaꝝ ꝓ̄dcitaꝝ comitātiū. Ille tn̄ in quarū eq̄litate maior nec̄ia ē sollicitudo sūt septē res. Eq̄litas cōpl'onis ꝛ electio eoꝝ q̄ comedunt̄ ꝛ bibunt̄: ꝛ purgatio suꝑfluitatū: ꝛ custodia cōpōnis ꝛ rectificatio eiꝰ qđ per nares attrahit̄: ꝛ custodia tāgentꝭ ꝛ moderamē motionum corporearum ꝛ aīalium inter que etiā somnus ꝛ vigilie quodāmō numerant̄. Et tu qdem iam sciuisti in his que sunt ꝓ̄missa: ꝙ neqȝ eq̄litas vnū hȝ terminū: neqȝ sanitas in aliq̄ ex cōpl'onibꝰ in hoc ingreditur ꝙ fit aliqua sanitas aut aliq̄ eq̄litas in aliquo tēpore: ꝭȝ est id qđ inter duas res existit.

¶ Hic ostēdit spēm nocumētoꝝ que est senectꝰ: ꝛ ꝑ ꝯn̄s ēt mors q̄ ad eā sequit̄: ꝛ hoc facit ꝑ totū vsq̄ȝ ad illū locū (Et ars.) Primo ꝗ̄ ostēdit necessitatē senectutis. Scđo necessitatē mortꝭ que ad ipaȝ sequit̄. ibi (Et cū siccitas.) Prio ergo on̄dit necessitatē senectutis: ꝛ qr senectus est etas frida ꝛ sicca ostēdit necessitatē infridatiōis ꝛ exiccatiōis corꝑis ꝛ ex hoc on̄dit̄ senectꝰ. Prio ergo ostēdit necessitatē infrīdatiōis ꝛ exiccatiōis. Scđo cōcludit q̄dā correlaria. ibi (Siccitas ꝗ̄.) Prio ostēdit necessitatē exiccatiōis. Secundo infrigidationis. ibi (Calor igit̄.) ¶ Tūc sequit̄ illa pars. (Siccitas ꝗ̄.) in qua facit qđ dcm̄ fuit. ¶ Tūc sequit̄ (Et cū siccitas) in qua ponit necessitatem mortis. Et ꝓ̊ facit hoc. Scđo remouet quādā dubitationē. ibi (Corpꝰ aūt.) ¶ Tūc sequit̄ illa pars (Et ars qdem) in qua ostēdit necessitatē artis ꝯseruatiue. Et ꝓ̊ ꝓponit huius necessitatem. Et secūdo eā declarat. ibi statim (Et hoc qdē.) ¶ Tunc sequit̄ illa pars (Huiꝰ aūt custodie) in qua tāgit intētionē suaȝ ꝓpriā specificātē ꝛ particulantē ꝓ̄dictā intētionem ꝓpriā. Et ꝓ̊ specificat eā a parte virtutū qbus cōseruatiua siue medicus deseruit. Secūdo specificat eā a parte instr̄oꝝ cū quibus deseruit. ibi (Dicemus ꝗ̄.) Tertio specificat eā a parte corpoꝝ qbus deseruit. ibi (Et tu qdē.)

¶ Circa primā ꝑtē est notādū qđ notanter dicit. ꝓ̄ma. qr ista diuisio est cōior qualibet alia posita in medicina: ꝛ qr cōia sunt prima: ideo sic dixit. Uel dic ꝙ dixit ꝓ̄ma qr nobis prius occurrit: ꝓ̄us. n. in libris suis cōiter auctores ponūt istā diuisionē sicut Joānitꝰ et alij. ¶ Ulterius itellige ꝙ sic̄ supra dictū fuit medicus sicut ꝛ qlibet alius artifex hȝ cognoscere quatuor. s. obiectū circa qđ opat̄: ꝛ qr hoc est maxime mēbrū hȝ cognoscere mēbra. Itē instr̄m quo agat. Itē finē quem hȝ inducere. Itē quartū modū approximandi quo finē inducat sicut calcifactiua dȝ cognoscere bonā pellem vt obiectū: subulā vt instr̄m: finē. s. optimū calceū. Et hic etiam dȝ cognoscere modū approximandi instr̄m vt finem in obiectū iducat: mō totū tūc qđ est de illis tribꝰ primis. s. de notitia obiecti ꝛ instrumenti in se ꝛ de notitia finis qualitercūq̄ȝ notificet̄ totuȝ est theorica: istud aūt qđ est de mō approximandi instrumentū ad obtum vt finis introducatur est practica. ¶ Itē intellige qđ dicit tm̄ confert. sup. imediate: qr theorica hn̄ ēt cōfert ad practicā. ¶ Itē itellige ꝙ practica formal'r nō est operatio: qr practica cū sit scientia est de vniuersali: operatio aūt omnis est circa particularia.

Dubiū pm

¶ Ulterius dicet̄ ꝙ nulla ꝑs sit speculatiua: qr speculatiua est in q̄ solū q̄rit̄ scire: sed cū medicina tota ꝓ̄nr sit ꝑꝑ opus vr̄ ꝙ nulla ꝑs sit theorica ꝛ speculatiua. Itē saltē practica nō est speculatiua: nā per h̄ ipsa distinguit̄ a theorica: qr est ipsa de mō approximādi et non de speculatione. Rn̄de ꝙ speculatiua dicit̄ dupl'r. Uno mō ab actu generali speculādi. i. generāl'r. Alio mō ab actu speciali speculandi. i. special'r ꝛ ꝓprie. s. actu illo qui soluȝ est ꝓpter speculari. ꝓ̊ modo vtraq̄ȝ est speculatiua: qr vtraq̄ȝ aliquid speculatur: ꝛ sic intelligit hic Auic. secundo modo nulla pars est speculatiua ꝭm qđ probat prima ratio. ¶ Ulterius nō intelligatis practica ꝛ theorica

vniuersalis

vniuersalis qꝛ fit de vniuersalibus: ⁊ particularis qꝛ fit de particularibus: qꝛ cũ vtraqꝫ sit scientia vtraqꝫ est de vniuersalibus: nõ eñi determinat in tertia fen de sanitate hu°. s. Petri vel Joãnis: sed dicit practica ⁊ theorica vniuersalis: qꝛ est de magis cõibus: postea vo qꝛ descendit ad minus cõmunia dicit particularis.

Dubm 2m ¶ Ulterius dices non videtur ꝙ practica diuidatur solum in duas partes: imo in quatuor: qꝛ sm Gal. in .3. thegni diuiditur in conseruatiuam vsqꝫ ad locũ illum. ad manifestos vo egros. ⁊ in curatiuã vsqꝫ ad locũ illũ. dehinc vo est dicendũ. ⁊ in preseruatiuaꝫ vsqꝫ ad resumptiua vo. ⁊ in resumptiuã vsqꝫ ad fineꝫ. ⁊ sic erunt quatuor partes practice ⁊ sic deficienter hic ponit. Responde ꝙ ille quatuor reponuntur sub istis que hic determi. naꝫ in cõseruatiua reponitur preseruatiua: quia in cõseruatione est preseruatio. Item etiã si bene inspiciatur infra illud qđ dicit etiã determi. de resumptiua. nam ⁊ ipse docet regere senes: ⁊ sic de resumptiua.

Dubm 3m ¶ Ulterius dices videt ꝙ debuisset ɔterminare de curatiua prius ꝙ̃ de ɔseruatiua: qꝛ nihil cõseruatur nisi prius habeatur ⁊ sint facta: nec enim possumus cõseruare domũ nisi prius habeamus eaꝫ ⁊ fecerimus. Responde ꝙ custoditiua debet prius ordinari ⁊ premitti sm ꝙ declarat Gal. in .3. thegni ⁊ in primo de regi. sani. ⁊ declaratio sua est: qꝛ cõseruatiua est prior dignitate ⁊ tẽpore. Et qđ tu dicis dico ꝙ verũ est ꝙ oportet prius illud qđ debet conseruari esse factũ. Et ꝙ tu dicis ergo debemus prius facere sanitateꝫ: ⁊ postea conseruare eam: ⁊ sic curatiua egritudinũ erit prior cõseruatiua. dico ꝙ illud esset verũ in corpore egro: sed in corpore naturaliter sano qꝛ nos naturaliter primo sanitatem habemus nõ indigemus primo nisi cõseruare illaꝫ: ⁊ ideo absolute: qꝛ sanitas est prior tempore debemus primo eam cõseruare. Item etiam alia causa est: qꝛ ipsa est dignitate prior ⁊c. ¶ Ulterius intellige ꝙ primo ipse ostendit qualia sunt principia generationis: ⁊ postea ex illo ostendit quale est ipsum generatum. ⁊ primo quale est antequã fiant membra. secũdo ostẽdit quale est postquã facta fuerũt mẽbra: qꝛ non peruenitur ad duritiem lapidis ⁊ vitri. ¶ Ulterius intellige ꝙ lꝫ in de generatione fetus habuimus ꝙ sperma viri ⁊ est efficiens ⁊ est materia: non tamen hoc contradicit illi: qꝛ dicit certius: quasi velit per hoc intelligere ꝙ sperma viri principaliter sit efficiens ⁊ aliqua eius pars sit materia. ⁊ similiter de spermate mulieris principaliter ipsum est materia: sed etiam aliqua eius pars parua est efficiens.

Dubm 4m ¶ Ulterius videtur ꝙ in eis plus abundet aereitas ⁊ aqueitas. nã ipsa ambo sunt humida fluida liquida vt in illo afo. 14. pme particule. Qui crescunt. ⁊ ita nõ est in eis igneitas ⁊ terrestritas. Itẽ non videtur etiaꝫ ꝙ in sanguine plus abundet terreitas ⁊ aqueitas. primo qꝛ sanguis est calidus ⁊ humidus. Item qꝛ ipse maxime proportionatur aeri sm ꝙ medici dicunt: ⁊ ita nõ abundat in eis terrestritas: imo potius aereitas: nec etiam aqueitas: qꝛ sanguis est maxime calidus post cor vt supra habuimus: ⁊ cuꝫ omne calidum sit tale per illud quod est calidum primum cum illud sit ignis videtur ꝙ in eis abundet igneitas ⁊ non aqueitas. Respondeo ꝙ in istis principijs generationis comparando ea ad cutim: dico ꝙ omnia sunt aerea quia calida ⁊ humida: sed comparando ea non ad cutim sed inter se dico ꝙ sunt vt Auicen. dicit. Et ratio est: qꝛ sperma viri plus habet virtutem generantem cuꝫ suo triplici spiritu in quibus multum abundat: ⁊ cuꝫ in spiritibus abundet aeritas ⁊ igneitas: ideo etiam in spermate viri abundat aeritas ⁊ igneitas: sed in sanguine menstruo cum ex ipso fiant membra in quibus maxime abũdat terrestritas ⁊ aqueitas: in sanguine etiam abundat terrestritas ⁊ aqueitas. Tunc ad illud quod tu dicis primo: dico ꝙ comparando ista ad cutim bene arguitur: sed comparando ea inter se non. ⁊ sic intelligit hic Auicẽ. comparare huiusmodi principia generationis. ¶ Quapropter corpora nostra.) Hic nota ꝙ satis bene illa duo nocumenta sequũtur ex dictis. Nam de primo nocumento hoc patet: qꝛ cum dictum sit ꝙ ista principia sint fluida ⁊ liquida vt sic in eis est materia apta resolutioni. Item cum dictum sit ꝙ ibi abundet igneitas: est etiam efficiens resolutionem: quare per illa duo bene sequitur ex dictis ꝙ nostra corpora sint resolutioni exposita. Item etiaꝫ sunt exposita ⁊ apta nocumento: qꝛ cum propter resolutionem de necessitate oporteat fieri restaurationem: ⁊ cum hoc non fiat nisi per cibos ⁊ potus: ⁊ cum quilibet cibus ⁊ potus superfluitates in se habeat: qꝛ ibi sunt superfluitates vt sic est ibi materia putrefactionis: ⁊ cum ibi etiam sit caliditas extranea etiam est ibi efficiens. ⁊ istam deductionem facit Gal. ⁊ ideo ex dictis concludunt ambo nocumenta. ¶ Ulterius intellige ꝙ resolutio aduenit ordinate: qꝛ a principio vsqꝫ ad finem mortis non cessat fieri resolutio a corporibus nostris sm ꝙ in primo de regimine sanita. ponit Gal. sed tamen hoc est diuersimode sm diuersas etates: quia in etate prima fit minor resolutio: in secũda fit maior: ⁊ sic postea augmẽtat vsqꝫ ad finẽ: ita ꝙ in fine est maxima: ⁊ qꝛ sic fit ordiate ideo dixit aduenit ordinate. ¶ Ulterius intellige qđ pus dicit humiditatũ postea dicit humoris: ⁊ hoc signãter: qꝛ in humiditatib° ꝓprie nõ fit putrefactio sm ꝙ hic accipimus: sed in humorib° sic: ita ꝙ in humiditatib° bene accidit resolutio: nõ aũt putrefactio: ⁊ iõ sic dixit. ¶ Itẽ postea intellige qđ tertio dicit putrefactio corruptio ⁊ alteratio: ⁊ differunt ista: qꝛ humor põt mutari sm substantiã: ⁊ vt sic est putrefactio ⁊ corruptio: ⁊ etiã põt mutari sm suã qualitatẽ naturalẽ: ⁊ vt sic est ibi alteratio. dicit aũt corruptio prout est ibi in substantia parua mutatio. dicit putrefactio prout est ibi magna mutatio. vel possumus dicere econtrario si accipiamus putrefactionem prout est via ⁊ dispositio: ⁊ non prout est terminus. ¶ Ulterius intellige ⁊ fomentuꝫ vite est maxime propter restaurationem deperditi: illa autem que restaurantur ⁊ deperdunt sunt duplicia. s. membra ⁊ spiritus maxime. modo tũc quãtum ad ambo ille humor nõ est incõueniens regenerationi spirituum.

Dubiũ 5m ¶ Ulterius dubitabis: qꝛ ipse ponit hic ꝙ putrefactio ⁊ resolutio ɔueniunt in hoc ꝙ vtraqꝫ perducũt ad siccitatẽ ⁊ incinerationeꝫ: sed differũt: qꝛ resolutio solũ ⁊ imediate ⁊ ɔtinuo exiccat: sed putrefactio anteqꝫ exiccet prius corrũpit substantiã postea resoluit ⁊ exiccat. Dices nõ videt ꝙ putrefactio perducat ad siccitatem ⁊ icinerationẽ: qꝛ multos videmus putrefieri: ⁊ ita est ibi putrefactio qui tñ liberant: ⁊ sic ibi nõ perducũt ad icinerationẽ. Itẽ in illis qui moriunt ex fe. putrida putrefactio est circa cor: ⁊ videmus eoꝝ cor ɔtinuatũ esse. Rñ. ꝙ putrefactio perducit ad incinerationem nõ corporis vel totius: sed perducit ad incinerationeꝫ ei° qđ putrefit. s. humorũ: ⁊ hoc est: qꝛ ipsi humores sunt grossi sm ꝙ. G. dicit in .2. de dif. fe. cap. vlti. qꝛ si essent humores subtiles putrefactio prius resolueret eos ꝙ̃ incineraret.

Dubm 6m ¶ Itẽ dubitabis vlterius: qꝛ ipse dicit ꝙ ista duo nocumẽta solum maxime sunt ꝓpria arti ɔseruatiue: ⁊ postea assignat cãm: qꝛ ipsa fiunt in sanitate. Et dices pmo ɔtra pmũ nõ videt ꝙ solũ sint ista duo nocumẽta: qꝛ Auicẽ. in .4. ⁊ ẽt Almãsor. in .s. ambo ẽt docent pseruare a venenis. Itẽ ẽt lꝫ ɔseruãtes maxime doceãt pseruare a feb. putridis remouẽdo putrefactionẽ nihilominus etiã docent pseruare a feb. calidis ⁊ frigidis. i. que fiunt a mã caliditatũ ⁊ a cã frida: ⁊ ita ẽt alia nocumẽta: ⁊ nõ solũ alia duo pertinent arti ɔseruatiue. Itẽ ɔtra scđm. s. ɔtra cãm: qꝛ nõ videt illa esse bona cã. nã ẽt alia nocumenta vt venenoꝝ ⁊ calidi ⁊ frigidi pñt aduenire corpore existẽte sano. Itẽ ẽt putrefactio aduenit vel neutro vel egro nõ aũt sano. Respõdeo ꝙ de pmo nocumẽto planũ est qũo adueniat sanis: sed de putrefactiõe nõ est sic notũ: sed hoc est sm ꝙ ẽt Gal. ponit in pmo de regi. naꝫ eo ipso ꝙ est resolutio sequit ꝙ sit putrefactio: qꝛ cũ ꝓpter resolutionẽ dent cibi qui etiã superfluitates habẽt que sũt cause ⁊ mã putrefactionis: ⁊ ideo etiã potuit sic ponere de putrefactione ꝙ adueniat sanis: sed rõ ⁊ cã q̃re illa duo necessario mag pertinẽt ɔseruatiue ꝙ̃ alia nocumẽta: causa dico est duplex. Una est necessitas istoꝝ nocumẽtoꝝ ad corp° humanũ: qꝛ ꝙ̃tũcũqꝫ homo bene regat adhuc fit resolutio: ⁊ ꝓpter eã ciboꝝ ⁊ sic supfluitatũ gñatio: ⁊ per ɔñs putrefactio: sed alijs nocumentis vt veneno frigiditati ⁊ caliditati nõ est necesse semp approximare: ⁊ iõ qꝛ illa sunt mag necessaria: iõ illa potius pertinent ɔseruatiue ꝙ̃ nocumẽta alia. ⁊ istã rõnẽ tangit Auic. in lrã lꝫ incõplete. Alia rõ ⁊ cã est quã tãgit. s. qꝛ in illis duob° cadit maior artificiositas. cauere. n. a frigore ⁊ calore ⁊ venenis qlibet scit: sed nõ qlibet scit ꝓhibere ⁊ remouere putrefactionẽ ⁊ resolutioneꝫ: q̃re ⁊c. Et tũc qđ tu dicis pmo de Aui. ⁊ Alman. de venenis: ⁊ similiter ad aliud de febrib° calidis ⁊ frigidis: dico ꝙ ambo ꝙ bene verũ est ꝙ auctores ẽt docẽt pseruare ab illis: nec Auic. hic illud excludit. dicit ꝙ iste sunt digniores: ita ꝙ maxime de istis dꝫ determinari: ⁊ hoc est ꝓpter illas duas cãs quas nũc assignaui. Ad aliđ dico ꝙ putrefactio ipsa ꝓut est via bene põt eẽ in sanis: lꝫ nõ possit esse vt est terminus ⁊ ecõuerso in egris: ⁊ sic de isto. ¶ Ulterius iuxta illud vbi ipse ponit cãs resolutionis ⁊ putrefactionis ꝙ qdã est cã solũmõ resolutionis sicut est calor ĩnatus: calor eñi ĩnat° est cã resolutionis nostroꝝ corpoꝝ: sed nõ est cã putrefactionis nisi per accidẽs valde iquãtũ resoluẽdo debilitat: ⁊ postea gñant superfluitates: imo ipse pseruat a putrefactione sm ꝙ superius habuistis in de signis cõplexionũ. Quedã aũt sunt cãe que soluꝫ sunt cã putrefactionis cuiusmodi sunt ꝓhibita transpiratio ⁊ oppilatio ⁊ humoꝝ grossities ⁊ viscositas. ista. n. putrefactionẽ faciunt: nõ aũt resolutionẽ: imo potius resolutionẽ ꝓhibẽt. Quedam aũt sunt cãe vtriusqꝫ. s. resolonis ⁊ putrefactiõis sicut est calor aeris.

Dubm 7m ¶ Ulterius dices quare ipse inter causas extrinsecas posuit soluꝫ aerem: non autem alias sex res non naturales. Consueuit ad hoc dici ꝙ non dixit de alijs: quia alie res non naturales sicut cibus ⁊ ira ⁊ somnus ⁊ huiusmodi sunt cause intrinsece ⁊ non extrinsece. aer aũt solus ex cã extrinseca. Sed illud non vꝫ pmo: quia oẽs res

nō nāles sunt cause primitiue: ⁊ omnis causa ꝑmitiua est extrinseca ꝭm ꝙ supra habuistis. Itē etiā si illud sit adhuc remanet argumentū: quare ergo non ponunt etiā illas inter intrinsecas cum sint intrinsece. Et iō dico alr̄. s. ꝙ Auicē. hic dixit de aere solū exēplariter: ita ꝙ dedit per aerē intelligē ēt alias res nō nāles: iō ⁊c. ¶ Ulterius intellige ꝙ tria dicit. s. perfectio integritas ⁊ potētia perficiēdi operationē. dicit ꝑfectio q̄tū ad formā ⁊ ꝑfectionē nostri corporis ⁊ cōpositionē. dicit itegritas q̄tū ad ꝑfectionē māe. nā tunc dicimus domū esse integrā quādo oēs suas partes māles hꝫ. dixit potētia q̄tū ad vtrūq₃: q̄ꝛ ad ꝑficiēdū operationē ꝑfectio in vtrisq₃. s. ⁊ in mā ⁊ in forma requirit̄. ¶ Ulterius q̄ꝛ dicit (multā siccitatē) nō intelligatis multā absolute. i. superfluā: q̄ꝛ talis nō est superflua: imo est moderata: sed intellige multā respectu ꝑcedentis: q̄ꝛ absolute ipsa est moderata: ⁊ hec moderata siccitas est in iuuētute ⁊ maxime in sui ꝑncipio. Itē ponamus qꝺ dicit (calore existēte vt erat) itellige ꝙ remanet vt erat. s. in radice. nō autē remanet vt erat. s. in q̄titate ⁊ q̄litate: ꝭm ꝙ ēt superius dicebat̄.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Ulterius postea dubitabis vbi fit maior resolutio vel in pueritia vel in senectute. Et videt̄ ꝙ in pueritia auctoritate Gal. ⁊ etiā Hippo. in ꝑᵃ pti. afor. 13. afor. ibi Senes facillime. vbi dicunt ꝙ in pueritia maxime fit resolutio ⁊ exiccatio. Item hoc pꝫ rōne: q̄ꝛ in pueritia mēbra sunt mollia ⁊ humida: ⁊ ita sunt mag̃ apta resolutioni. Respondeo ꝙ resolutio pōt dici maior ⁊ minor duplr̄. Uno mō quātū ad quātitatē ⁊ ꝭm pōdus. s. q̄ꝛ in vno in vna die resoluatur vna libra humiditatis: ⁊ in alio resoluant̄ solū. iiij. ℥. Alio mō pōt intelligi ꝙ fit maior vel minor respectu eius qꝺ restauratur ⁊ rōne dāni ⁊ nocumenti qꝺ recipit. sicut isto mō in simili nos dicimus ꝙ homo pauper ⁊ qui nō lucrat̄ si expendat sex denarios ꝙ ipse plus expēdit q̄ꝫ diues ⁊ q̄ꝫ ille qui lucrat̄ si expendat. 12. nunc aūt planū est ꝙ pauper nō expēdit plus in quātitate absolute: sed expendit plus q̄ꝫ restauret̄ in lucro: ⁊ etiā q̄ꝛ maius damnū hꝫ q̄ꝫ diues. similiter etiā est hoc suo mō. sic ergo ꝭm hoc dico ꝙ in pueritia fit maior resolutio absolute quātū ad quātitatē ⁊ pōdus: sed in senectute est maior quātū ad illud qꝺ restaurat̄ q̄ꝫ in pueritia: q̄ꝛ in pueritia satis plus restaurat̄: in senectute aūt valde parum. similiter etiā maius nocumentū est ex resolutione in senectute q̄ꝫ in pueritia: ⁊ ideo in senectute est maior resolutio ⁊ quātū ad illꝺ qꝺ restaurat̄ ⁊ quātū ad nocumentū: ⁊ sic intelligit̄ hic.

Dubᵐ 9ᵐ ¶ Sed dices nō videt̄ ꝙ siccitas perueniat in eis ad cōplemētū: q̄ꝛ adhuc est in eis humiditas nālis ꝯtinuās mēbra. nā ⁊ adhuc sunt mēbra ꝯtinuata: ⁊ est etiā adhuc in eis humiditas supernatās accidentalis ⁊ in mēbris ⁊ in venis: ⁊ iō nō videt̄ ꝓpterea ꝙ sequatur mors: q̄ꝛ siccitas ꝑueniat ad cōplemētū. Respōdeo ꝙ duplex est humiditas nālis: vna est membra ꝯtinuās: ⁊ alia est mēbra viuificans ⁊ nō ꝯtinuās. ¶ Ulteriꝰ circa illā partē (Et ars q̄dē sanitatē) sup illo v̄bo (hoīem absolute.) itelligo illud absolute ꝭm. G. in. 3. de alimētis ca. 15. de lacte acetoso. vbi dicit ꝙ absolute aliq̄d dictū intelligit̄ tēperatū vel de tēperato. sic & hic intelligo per hominē absolute. i. tēperatū. mō planū est quilibet nō pōt tātū viuē quātū tēperatus quātūcūq₃ vtat̄ optimo regimine.

Dubᵐ 10ᵐ ¶ Sed dices ibi statim nō videt̄ illud auctoritate Auer. in. 6. collꝫ cap̄. 1. vbi dicit ꝙ nō est verū ꝙ siquis vtat̄ regimine Gal. ꝙ propterea longo tēpore ⁊ vsq₃ ad finē tēporis ꝭm suā cōplexionē viuat ⁊ perueniat: ⁊ declarat magis per experiētiā q̄ꝫ per rōnē: q̄ꝛ dicit ipse si sint duo eq̄lis ⁊ vnius ⁊ eiusdē cōplexionis ⁊ vtantur eodē regimine vnus morit̄ cito ⁊ alius valde viuet. Respōde vt ipsemet: postea tāgit ꝙ illud dictū hic esset verū vt in pluribꝰ. illꝺ aūt dictū suū est vt rarius ꝓpter qꝺ nō derogat arti ꝯseruatiue.

Dubᵐ 11ᵐ ¶ Et ꝓpterea ꝙ nutriens nō fuit simile nutrito in potentia.) Hic dubitat̄ q̄ꝛ si nutriens nō sit simile ipsi nutrito in potentia: tūc nō assimilabit̄: ⁊ per ꝯn̄s nō nutriet. Respōdeo q̄ꝛ si ibi esset nisi sine dubio esset melior lr̄a: q̄ꝛ per ip̄m est simile in potētia. Sed si non sit possumꝰ legē lr̄am vt illud in potentia nō determinet ly simile: sꝫ ꝺterminet ly nutriēs vel nutrito vt dicat nutriēs in potētia ⁊c.

Dubᵐ 12ᵐ ¶ Et tu q̄dē.) Hic dubitat̄ q̄ō dicit ꝙ nō existit in aliquo tēpore: ergo tunc non potest ꝯseruari. Dico ꝭm Gal. in primo de regimine sanitatis. ꝙ illud est verū: q̄ꝛ ipsum corpus cōtinuo permutat̄: sed dicit illud Auicen. vt quasi per hoc velit docere ꝙ diuersimode oportet regere ꝭm diuersas etates.

Dubᵐ 13ᵐ ¶ Sed dices de rubrica superius nō videt̄ ꝙ ipsa sit conueniēs: q̄ꝛ cause egritudinū ⁊ mortis nō pertinēt ad ꝯseruationē: imo cause egritudinū pertinent ad curationē. Respōdeo ꝙ intelligo illud capitulū vt dixi. s. ꝙ hic velit docere intentionē suā ⁊ cām intentionis ꝭm ꝙ Gal. magis ponit: ita ꝙ ponit hic cās egritudinis ⁊ necessitatis mortis nō: q̄ꝛ hic intendit determinare de eis: sed q̄ꝛ ex eis ⁊ per ea necessitas artis ꝯseruatiue ostendit̄. Et hic finit̄ lectura istiꝰ ꝑmi capl̄i tertie fen. ¶ Et hic deficit expō. 4. capl̄oꝝ imediate sequentiū: ⁊ hoc ꝓpterea fuit: q̄ꝛ magister nō legit ea.

¶ Incipiemus igit̄ in primis declarare regimē īfantis qui in vltima cōplexionis equalitate consistit.

¶ Doctrina prima dictionis tertie que est de nutricatione quatuor cōtinēs capitula.

¶ De regimine infantis ex quo nascitur vsquequo incedat. Cap̄. ꝑᵐ.

Regnantiū aūt regimē ⁊ mulierū que partui sunt vicine in dictionibꝰ scribemꝰ particularibꝰ. Infantꝫ v̄o tēperate cōplexionis cū nascit̄ pleriq₃ sapiētiū dixerūt vmbilicū in primis v̄bere incidi sup quatuor digitos ⁊ cum lana ligari mūda: que bene ⁊ subtiliter sit retorta taliter ne doleat: ⁊ oleū cū pāno sup ipsum ponēdum: ⁊ ꝓpter vmbilici incisionē ꝑceperunt vt venarū citrinarū ⁊ sanguinis draconis ⁊ sarcocolle ⁊ cimini ⁊ vsnee ⁊ myrre partes sumant̄ equales: ⁊ trite vmbilico supponant̄. Et festinandū est ad corpus ipsius saliēdū cum salmora tenuis salis quatenus vmbilicus eius idurescat ⁊ ipsiꝰ cutis dura fiat. Ex salibꝰ v̄o ille melior existit cui admixta sunt sedenegi ⁊ costus ⁊ sumach ⁊ fenugrecū ⁊ origanū. Et ipsius quidem nasus nō saliatur neq₃ os. Causa v̄o quare nobis necessariū est corpus eius durum facere est: quoniā ilico cū nascitur omnia que ip̄m tangunt ei nociua sunt siue calida siue frigida siue aspera sentiat ea: ⁊ hoc q̄dē est ꝓpter cutis eius subtilitatē: ⁊ ꝓpter calorē eius: q̄m oē qꝺ ip̄m tangit sentit durū ⁊ frigidū ⁊ asperū. Et si nobis necessariū fuerit iterū salire faciemus: ⁊ hoc q̄dem augemus cū multe fuerit sorditiei ⁊ multarū humiditatū. Deinde aqua tepida ipsum lauabimus ⁊ eius nares assidue purgabimus digitis: quoꝝ vngues sint incisi ⁊ in eius oculos parum olei ꝓijciemus. Ani preterea orificiū minuto digito in circuitu eius est mouēdū vt aperiat̄: ⁊ obseruandū est ne ipsum frigus tangat. Cūq₃ eius ceciderit vmbilicꝰ qꝺ est post tres aut quatuor dies erit melius vt sup ip̄m ponat̄ cinis coclearū aut cinis calcanei vitulini: aut plumbi adusti ⁊ triti cuiuscūq₃ fuerit cum vino. Cūq₃ volumus vt fasciet̄ nutrix eius mēbra suauiter tangere debet: ⁊ qꝺ dilatādū fuerit dilatare ⁊ qꝺ subtiliādū subtiliare: ⁊ oē mēbrū ꝭm ꝯueniētiorē figuram figurare: ⁊ hoc totum subtili cōpressione cū extremitatibus digitoꝝ: qꝺ q̄dē multis faciēdum erit vicibus. Et oculi assidue erūt tergēdi cum re que fit sicut seta. Uesicam quoq₃ eius premere ꝯuenit vt vrine exitus facilis fiat: deide manus eius extēdant̄ ⁊ ipsius brachia ad genua ducant̄. Et ipsius caput instita liget̄ ⁊ pileus ei imponat̄ qui sup ipsius caput constringat̄. In domo ꝑterea temperati aeris que nō sit frigida ad dormiēdum ponat̄. Opꝫ aūt vt domus vmbre attineat ⁊ tenebrositati aliquātule que a superāte radio nō illuminet̄. Cūq₃ dormierit oportebit vt caput eiꝰ toto reliquo corpe sit altius. Et obseruādū erit ne cum dormierit aliq̄d colli ipsius aut extremoꝝ eius aut dorsi torqueat̄. Ipse quoq₃ in estate aqua suaui equali balneādus est. In hyeme v̄o aqua eius ad caliditatem trahat non pungentē: hora v̄o ad ipsum lauandū melior est post eius longum so-

mnũ. Et plerũqꝫ qdẽ est ꝯueniẽs vt ipse bis in die lauet aut ter: ꝛ ordiate ad id qđ sit magis tepidũ mutet si tp̃s fuerit estiuũ. In hyeme aũt nõ sit frigidior aqua que in caliditate tẽperata existit: ipse quoqꝫ non lauet nisi vsquequo eiꝰ corpꝰ calefiat ꝛ rubere icipiat postea extrahat ꝛ eiꝰ aures custodiant ne aq̃ in eis igrediat. Et oꝫ qdẽ vt cũ in hora ablutionis accipit sit ꝓm hũc modũ: accipiat manus dextra ꝛ sup brachiũ sinistruꝫ sup pectꝰ suũ appodiet ꝛ nõ sup vẽtrẽ. Amplius in hora ablutionis ipsiꝰ studẽdũ erit vt ipsiꝰ plante ad dorsum eiꝰ eleuent ꝛ eius pedes ad caput eius subtiliter ꝛ suauiter ꝑducant: deide mollibꝰ pãnis exiccet ꝛ suauiter extergat. Deide fiat vt in p̃mis sup vẽtrẽ sui iaceat postea supra dorsum: ꝛ p̃ter hoc totũ icessanter fricet ꝛ premat ꝛ figuret: deide ad ip̃m cũ pãno fasciãdũ est redeũdũ: postea in ipsius nares oleum dulce ꝓijciat: qm̃ eius oculos lauabit ꝛ ipsoꝝ tunicas.

¶ De regimie lactatiõis ꝛ remotiõis a lacte. Cap. 2m.

Qualitas v̾o lactationis eiꝰ ꝛ ipsiꝰ cibationis h̾ mõ obseruant. Oibus modis qbꝰ est possibile lac matris ĩfanti ad suggẽdũ dandũ est: ip̃m.n. est nutriens qđ magis sil'e existit sube nutriẽtiũ p̃teritoꝝ qbꝰ alebat dũ in vẽtre erat.s. menstruoꝝ matris: qm̃ ip̃a sunt que ꝯuertunt ꝛ fiunt lac ꝛ ip̃e magis est recipiẽs h̾ ꝛ magis est ei ꝯueniẽs: ita vt iã experimẽto certificatũ sit ꝙ extremũ mamille m̃ris in os ĩfantꝭ ponẽ valde ꝯfert ad remouẽdũ qcqd ei nocet. Bis aũt aut ter in die suggare mamillas dꝫ ei suffice: ꝛ in primis nõ est multũ lactãdus. Opꝫ aũt ne sit eiꝰ mater que ip̃m p̃us lactat donec m̃ris cõpl'o tẽperet. Et meliꝰ qdẽ est vt parũ mellis eidẽ tribuat: deinde lactet. Ex lacte quoqꝫ qđ puer suggit in mane bis aut ter mulgẽdũ est: deide mamilla ei tribuẽda ꝛ p̃cipue cũ in lacte fuerit macula. Lac aũt malũ.s. acutũ a nutrice ĩfanti nõ est dãdũ dũ est ieiuna. Et p̃ter hoc ẽt due res s̾t faciẽde iuuamẽ ei ꝯferẽtes ad h̾ vt eiꝰ cõpl'o fortꝭ fiat: q̃rũ vna est lẽtus motꝰ: ꝛ altera est ꝯsonãtia musice ꝛ vox cãtilene: queãdmodũ mos est dũ ĩfantes in locis ponunt in qbꝰ dormire debẽt. Ex q̃ntitate eni recipiẽdi h̾ duo sciet q̃ntũ sit aptꝰ exercitio ꝛ musice: q̃rũ vnũ est corꝑis alteruꝫ aĩe. Qꝫ si aliq̃ res ꝓhibitoria m̃ris lac dari nõ ꝑmiserit siue cã d̾bilitatꝭ ipsiꝰ siue corruptiõis lactꝭ eiꝰ: siue q2 est d̾litiosa eligẽda erit nutrix ꝓm ꝯditiões q̃s dicemꝰ. Quarũ q̃dã attẽdunt in etate eiꝰ: ꝛ q̃dã in ipsiꝰ figura: ꝛ alie in eius moribꝰ: ꝛ alie in formis suaꝝ mamillaꝝ: ꝛ q̃daꝫ in q̃litate lactꝭ ipsius: ꝛ alie in q̃ntitate tẽporis qđ est iter eã ꝛ partũ ipsiꝰ: ꝛ alie que sunt ex g̃ñe ĩfantꝭ eiꝰ. Cũqꝫ ꝓm has ꝯditiões reꝑta fuerit oportebit vt eiꝰ nutriẽtia renouãdo sint bona ex tritico ꝛ spelta ꝛ carne agnoꝝ ꝛ hedoꝝ ꝛ pisciũ q̃rũ caro nõ putrefit: nec ẽ dura. Lactuce quoqꝫ sũt nutriẽs qđ laudat ꝛ amigdale ꝛ auellane. Ex oleribꝰ v̾o deterius est eruca ꝛ synapis ꝛ betadorẽ: qm̃ sanguinẽ corrũpũt. Et in mẽtha est eiꝰ virtꝰ. Nũc aũt dicemꝰ nutricis ꝯditiões ꝛ a ꝯditiõe etatꝭ ipsiꝰ icipiemus. Dicemus itaqꝫ ꝙ melius est vt sit etatꝭ que ẽ iter. 25. ꝛ. 25. ãnos: qm̃ h̾ etas est iuuẽtutꝭ ꝛ sanitatꝭ ꝛ cõplemẽti. Cõditiões v̾o figure ipsiꝰ que attẽdunt in cõpõne eius sũt ꝙ opꝫ ip̃aꝫ boni coloris eẽ ꝛ collũ hẽre forte ꝛ pectꝰ hẽre forte ꝛ amplũ ꝛ musculosaꝫ ꝛ durã hẽre carnẽ iter piguedinẽ ꝛ maciẽ tẽꝑatã ꝛ carnosaꝫ nõ adipe abũdãtẽ. Secũdũ mores veros suos ꝯsiderat: qm̃ ip̃aꝫ opꝫ bonorũ moꝝ ꝛ laudabiliũ eẽ que tarde a malis aĩe passiõibus patiat sic̃ ira tristitia ꝛ timor ꝛ reliq̃ ab istis. Oẽs eni iste corrũpũt cõpl'onẽ ꝛ fortasse a lactatiõe abstinebit: ꝛ pp̱ h̾ ꝓhibuerũt qdã ne stolida lactet. Et p̃ter h̾ totũ malitia moꝝ ipsiꝰ eã ꝑducet ad h̾ vt ĩfantꝭ ꝑuã hẽat sollicitudinẽ ꝛ ei paꝝ blãdiat. Cõditiões v̾o que in forma mamillaꝝ ipsiꝰ attẽdunt sũt: qm̃ opꝫ ip̃as eẽ solidas ꝛ magnas ꝛ sui magnitudine nõ sint laxe neqꝫ debẽt eẽ extẽse magnitudis: ꝛ opꝫ ẽt vt iter duritieꝫ ꝛ mollitiẽ sint mediocres. Scđꝫ q̃litatẽ v̾o lactꝭ ipsiꝰ ꝯsiderat: q2 opꝫ vt ipsiꝰ suƀa ꝛ q̃litas sint tẽꝑate: ꝛ eiꝰ color attineat albedini q neqꝫ sit fuscꝰ neqꝫ viridis neqꝫ citrinꝰ neqꝫ rubeꝰ. Eiusqꝫ odor sit bonꝰ in q̃ nõ sit acredo neqꝫ põticitas: ꝛ ipsiꝰ sapor dulcedini attineat in q̃ nõ sit amaritudo neqꝫ salsedo neqꝫ acredo: ꝛ oꝫ vt trahat ad multitudinẽ ꝛ vt eius ꝑtes sint sil'es: ꝛ vt nõ sit subtile fluidũ nec multũ grossuꝫ caseatũ neqꝫ diũsarũ ꝑtiũ neqꝫ multe spume. Et eiꝰ qdã suƀa q̃ñqꝫ exꝑit qđ est vt de ip̃o sup vnguẽ mulgẽdo distillet qđ si fluit ẽ subtile. Et si vnguis iclinet ꝛ nõ currat est spissuꝫ. Ipꝫ ẽt exꝑit cũ in ãpulla ponit ꝛ parũ myrre sup ip̃m ꝓijcit ꝛ digito miscet: pp̱ h̾.n. scit aquositatꝭ ipsiꝰ ꝛ caseitatis ipsiꝰ q̃ntitas. Lac.n. laudabile ꝛ tẽperatũ est in quo aquositas ꝛ caseitas sunt eq̃les. Qꝫ si aliq̃ nobis necessitas fuerit lac tale habens ip̃m p̃parabimus ex parte lactationis ꝛ ex parte nutricis. Ex parte qdẽ lactationis: qm̃ lac qđ grossum fuerit ꝛ mali odoris melius est vt nõ det nisi postq̃ꝫ mulctũ fuerit ꝛ ĩ aere morã fecerit: ꝛ qđ vehemẽtis fuerit caloris ꝯueniẽs erit vt nullo mõ ieiuno det. Et nutricis qdẽ regimẽ est ꝙ si eius lac grossum fuerit dabit ei oxymel dispumatũ qđ cum subtiliatiuoꝝ apozimate sumat: sicut mẽtastrũ ꝛ hyssopũ ꝛ basce ꝛ origanũ montanũ: ꝛ tribuent ei ad comedendũ athanet ꝛ que eis similant. In cibo quoqꝫ ipsiꝰ ĩponat parũ croci ꝛ p̃cipiat ei vt cuꝫ oxymelle calido euomat ꝛ tẽperato vtat exercitio. Et si eius cõplexio fuerit calida dabit ei in potu oxymel cum vino subtili simul siue separatũ. Qꝫ si eiꝰ lac subtile fuerit p̃cipiet vt qescat ꝛ ab exercitio remoueat ꝛ cibis nutriat q sanguinẽ faciũt grossuꝫ. Et fortasse dabit ei ad potãdũ si nõ fuerit ibi qđ ꝓhibeat vinũ dulce aut mustũ coctuꝫ ꝛ p̃cipiat ei vt diu dormiat. Si v̾o eiꝰ lac paucũ fuerit ꝯsiderabit que sit cã in hoc: vtꝝ sit malitia cõplexiõis in toto corpore: aut in mamillis ipsius: ꝛ hoc qdeꝫ cognoscet per sigñationes p̃dictas in capitulis que sunt p̃missa. Et post tãgemꝰ mamillas. Et si significatũ fuerit ꝙ sit in ea calor nutriet tali q̃lis est aq̃ ordei ꝛ spinachia: ꝛ que eis similant. Et si significatũ fuerit ꝙ sit in ea frigiditas cõplexionis ꝛ oppilationis aut debilitas v̾tutꝭ attractiue augmẽtabit eiꝰ nutriẽs subtile ad caliditatẽ d̾clinãs: ꝛ vẽtose sub mamillis ponẽt absqꝫ multa cõpressione. Ad hoc quoqꝫ confert semen bau-

ciarũ ꝛ ipſemet ẽt baucie ad hoc multũ ꝓſunt. Qꝛ ſi cã ei⁹ fuerit nutriẽtꝭ paucitas nutriet̃ iure facto ex ordeo ꝛ furfure ꝛ legumib⁹. In iurib⁹ quoqꝫ ipſius ꝛ in cibis ponẽde ſunt radices feniculi ꝛ ſemẽ ei⁹ ꝛ ãbetũ ꝛ nigella. Quidã aũt dixerũt ꝙ comedẽ vbera ꝓprie ouiuꝫ ꝛ caprarũ cũ lacte qꝺ in eis ꝯtinet̃ valde eſt vtile ad hoc ꝑꝑ illꝺ qꝺ in eis exiſtit ex ſil'itudine: aut ꝑꝑ ꝓprietatẽ q̃ eſt in eis. Quidã ẽt experti fuerũt vt. ʒ. j. carici aut vermiũ terrenoꝝ ſiccoꝝ in aq̃ or. multꝭ dieb⁹ ſumat̃ ꝛ reperierũt optimũ. Et ſil'r elixatura capitũ ſalſoꝝ piſciũ in aq̃ ãbeti. Ex eis quoqꝫ que lac multiplicãt eſt vt butyri vaccini. ʒ. j. ſumat̃ ꝛ in vas in q̃ purũ exiſtit vinũ mittat̃ ꝛ bibat̃. Aut ſiſamũ in mola tritũ accipiat̃ ꝛ cũ vino miſceat̃ ꝛ colatũ ad bibẽdũ det̃. Amplius mamille ex ſtercore turdoꝝ cũ lacte aſine ꝛ oleo more ẽpl'i liniant̃ aut ex eo qꝺ ẽ in iteriore ꝑte melõgie elixate. ʒ. j. ſumat̃ ꝛ cũ digitꝭ i vino diſſoluat̃ ꝛ ad potãdũ det̃: aut furfur ꝛ raffanus in vino bulliant̃ ꝛ ad potãdũ det̃. Medicamẽ validũ. ℞. ſeis ãbeti. ʒ. iij. ſeis andagoge ſeis porri: añ. ʒ. j. ſeis ſulle ſeis fenugreci. añ. ʒ. ij. totũ cũ ſucco feniculi ꝛ melle ꝛ butyro miſceat̃ ꝛ in potu iſumat̃. Et cum lac nocumẽtũ fecerit ſui multitudine ꝓpterea ꝙ ꝯſtrictione retinet̃ ꝛ ꝑꝑ ſuaꝫ ſpiſſitudinẽ minuat̃ per id qꝺ pauci exiſtit nutrimẽti ꝛ comeſtione ei⁹ qꝺ parũ nutrit ꝛ empl'o pectori ꝛ mamillis ſuppoſito ex cymino ꝛ aceto: aut luto abſoluto ꝛ aceto aut lentib⁹ coctꝭ in aceto: ꝛ poſt ipm potu rei ſalſe vtat̃: ꝛ ſimil'r cõmixtione menthe. Et mamillas qdẽ blandis manibus multũ fricare lactis efficit multitudinẽ. Lac vͦo malũ habẽs odoreꝫ medicãdũ eſt dãdo in potu vini boni odoris ꝛ ad comedẽdũ dãdo cibum boni odoris. Regimẽ aũt qꝺ eſt tractũ ex tẽpore partus nutricis eſt: qm̃ opꝫ vt partus ſit ꝓpiquus nõ tñ valde: imo ſit a tẽpore quo peperit mẽſis vnus ꝛ dimidius ad minus aut mẽſes duo: ſitqꝫ ille quẽ peperit maſculus ꝛ ſit partus ei⁹ ſm tẽp⁹ nãle ꝛ nõ ſit ipſa que abortũ fecit neqꝫ abortũ facẽ ꝯſueuerit. Nutrici ꝑterea eſt ꝑcipiẽdũ vt tẽperato vtat̃ exercitio: ꝛ vt nutriẽtib⁹ boni chimi alat̃: ꝛ ne vllo mõ aliquis cũ ea coeat: hoc. n. ſanguinẽ ꝑmiſcet mẽſtruũ ꝛ lactis odorẽ corrũpit ꝛ ipſius minuit quãtitatẽ: imo fortaſſe ipregnat̃ in quo nocumẽtũ duobus attinẽs filijs exiſtit. Et nutrici qdẽ ꝓpterea ꝙ illud qꝺ in ſanguine eſt ſubtile ad embrionis nutrimẽtũ redit: ꝛ embrioni qdẽ ꝓpterea ꝙ id qꝺ ad ipſum venit ex nutrimẽto eſt parũ: ideo ꝙ alius lacte idiget. In tota ꝑterea ipſi⁹ lactatione opꝫ ꝛ ꝓprie in ei⁹ lactatione prima vt aliqd lactꝭ mulgeat̃ ꝛ vt fluat ꝛ vt ipm ꝑſſione iuuet̃ ne ꝯtingat vt ex multa ſuctione gule ledant̃ iſtrumẽta ꝛ meryꝛ faciãt ipm debilitari. Et ſi ante lactationẽ quaqꝫ vice mellis ad lambẽdũ det̃ iuuamẽ erit: ꝛ ſi cũ pauco vino ſolutũ fuerit erit bonũ. Neqꝫ multũ lac ad ſuggẽdũ vna vice dãdũ eſt: imo meli⁹ eſt vt parũ ei det̃ ad ſuggendũ ꝛ ſepe paruis iterpoſitꝭ ſpatijs. Quãdoqꝫ. n. cũ ad ſuggẽdũ ei dat̃ vice vna tm̃ vt ſatiet̃ ꝯtigit extẽſio ꝛ iflatio ꝛ vẽtoſitatũ multitudo ꝛ albedo vrine. Si ergͦ hoc accidit opꝫ ne lactet̃ ꝛ vt famelicus longo tẽpore teneat̃ ꝛ vt ſtudiũ ipẽdat̃ ad hoc donec iſtud digeratur. Et ſm plurimũ in primis dieb⁹ cũ lactãdus eſt vt in prima die ter lactet̃: ꝛ ſiqua in prima die ipm lactauerit alia fuerit ꝙ̃ mater ipſius erit melius. Simil'r ſi nutrici mala acciderit cõplexio aut egritudo doloroſa: aut ẽt multa vẽtris ſolutio aut eius ꝯſtrictio doloroſa: melius erit vt alia ipm lactet donec ſanet̃. Et ſimiliter ſi neceſſe fuerit dare ei medicinã que virtutem ꝛ qualitatẽ habeat dominantẽ. Cũqꝫ poſt lactationeꝫ dormiturus eſt ei⁹ cuna vehemẽti motu nõ eſt mouẽda: qm̃ lac in ipſi⁹ ſtõcho ꝯcutit̃: imo ſuauiter mouẽda eſt. Fletus quoqꝫ paruus ante lactationẽ ei ꝯfert. Naturale aũt tẽpus lactãdi eſt tẽpus duoꝝ annoꝝ. Qꝛ ſi ifans aliud a lacte deſiderauerit ordinate nõ eſt ei tribuẽdũ: nõ tñ eſt ei violẽter ꝓhibẽdũ. Poſtꝙ̃ vͦo duales apparere ceperint dẽtes ipſe ad nutriẽs mouẽdus erit ordinate qꝺ ſit fortius. Res tñ dura ad maſticandũ nõ eſt ei dãda: imo primo detur ei panis quẽ ei maſticauit nutrix: deide panis cũ [illegible] q̃ mellis aut cum vino aquato aut cũ lacte. Et tunc qdẽ parũ aque ei tribuat̃ ꝛ in aliquib⁹ vicib⁹ que cũ pauco vino ſit mixta: nec ꝑmittat̃ ad repletionẽ ꝑuenire. Qꝛ ſi vomitus ſponte ſuperuenerit ei ꝛ vẽtris inflatio ꝛ albedo vrine ab omnire abſtine eũ: ꝛ melius eſt vt ipſi⁹ nutriẽs ei tardet̃ donec iſũgat̃ in balneo. Deide cũ a lacte amouẽdus erit ad id qꝺ eſt ex genere ſorbẽdi ꝛ carniũ leuiũ mutãdus erit. Et opꝫ etiã vt a lacte ordinate amoueat̃ ꝛ nõ ſubito ꝛ vt fiant ei glandes ex pane ꝛ zuccharo. Qꝛ ſi ꝑſide mamillas queſierit ꝛ eas ſemꝑ ſuggẽ voluerit ꝛ fleuerit ſumẽde ſunt myrre ꝛ mẽtaſtri. añ. ʒ. iij. ꝛ terẽde ꝛ ex eis more emplaſtri mamille epithimande. Ad ſummũ aũt dicemus ꝙ ifantis regimẽ eſt humectatio ꝓpterea ꝙ eius cõplexio ad hoc eſt ꝯueniẽs: ꝛ ꝙ ea in ſui idiget nutrimẽto ꝛ augmẽto ꝛ exercitiũ tẽperatũ ꝛ nõ multũ: ꝛ hoc qdẽ eſt eis ſicut naturale: qm̃ natura quaſi accipiẽdo eũ augmẽtat ꝛ ꝑcipue cum ifantia ad pueritiã ꝑmutat̃. Cum aũt ambulare iceperit ꝛ moueri duris motibus nõ erit ꝑmittẽdus: nec ad ambulandum ꝛ ſedẽdũ eſt ponẽdus anteꝙ̃ ſm nãm ei deſideriũ fiat ne crurib⁹ ipſi⁹ ꝛ dorſo nocumẽtũ accidat. Et melius qdẽ eſt vt in primis cũ ſedet: aut ſuꝑ terrã ambulet ponat̃ in corio leni ad ſedẽdũ ne terre aſperitas ſcalpat ipꝫ ꝛ fuſtes aut cultelli: ꝛ his ſimilia ex eis que pungũt aut icidunt remoueant̃ ne ſint corã eo: ꝛ cuſtodiẽdũ ne ab alto labat̃ loco. Cũqꝫ caninus apparuerit ab oĩ re que ad maſticãdũ ẽ dura abſtinẽdus erit: ne mã vnde canini creant̃ reſoluat̃ ꝑꝑ maſticationeꝫ quã deſiderat: ꝛ tũc qdẽ ipſi⁹ gigiue ex cerebro leporis ꝛ adipe gallinaceo fricari debẽt: ob hoc eni origo fit facilis. Cũqꝫ gigiue ſcindunt̃ caput ꝛ colluꝫ ex oleo abluto cũ aq̃ calida cõquaſſato fricãda ſunt: ꝛ ex oleo in aures ipſi⁹ parũ guttatiꝫ ifundat̃. Cũ aũt iã poſſibile fuerit vt cũ eis mordeat: tũc ſuũ maſticare ꝺſiderat digitũ: q̃propter tũc ei dandũ erit fruſtũ radicis ireos que nõdũ valde ſiccata fuerit: h naqꝫ in tꝑe iſto ei cõfert ꝛ vlcera in gigiuis ꝛ dolorẽ ꝓhibet. Et ſil'r os ei⁹ fricari dꝫ ex ſale ꝛ melle ne dolores iſti accidãt: poſtea iã cũ bene nati fuerit aliqd erit dandũ ex ſucco ligritie

aut radicis ipsiꝰ que nōduꝫ vehemēter exiccata est vt in ore teneat: ꝛ p̄terea ꝯfert collū ipsiꝰ fricari cū canini nascunť ex ol'o dulci aut alio dulci oleo: deide post h' cū loq̄ cepit dētes erūt fricādi ꝛ p̄cipue eoꝝ radices.

¶ De egritudinibꝰ que ī̄fantibꝰ accidūt. Cap.3m.

Post tētio p̄missa de medicādis ī̄fantibꝰ est nutricē regē. Et si affuerit suspitio ꝙ in ipsa sit sanguis repl'o minuēda erit aut ventosanda. Et si repl'o ex hūore fuerit ipse erit eūandus. Cꝫ si nec̄e fuerit nām ꝯstringē aut soluē aut vaporē a capite ꝓhibē aut mēbra anhelitꝰ rectificare aut cōplexionis malitiā ꝑmutare: medicādū erit per ea que comedunť ꝛ bibunť: que ad h' sunt ꝯueniētia. Cūq̄ꝫ medicabiť vētris sol'one aut vēter ei de nā euenerit ꝛ fuerit multꝰ aut medicabiť vomitu: aut venerit ei nāliter aduētu forti: melius erit vt ip̄ꝫ ea die alia lactet. Nominemus ḡ ꝑticulares egritudines que ī̄fantibꝰ accidūt. Et ex eis qdē sunt ap̄ata que eis fiunt in gingiuis cum dētes nascunť ꝛ ap̄ata que eis accidūt in chordis que sunt in partibꝰ mādibularū ꝛ spasmꝰ q̄ fit in eis. Cūq̄ꝫ hoc acciderit ip̄e digito suauiť p̄mēdus erit: ꝛ ex oleis in cap'o originis dentiū noiat̄ fricādus est ꝛ ex melle cū oleo camomillino cōquassato aut melle cū terbentina ꝛ sup̄ caput aq̄ cal'a ab alto ꝓiciať in q̄ cocta camomilla ꝛ anhetū fuerint. Et ex eis aūt que ī̄fantibus accidūt est vētris sol'o ꝛ ꝓprie cū dētes nascunť de q̄ qdā sunt qui dicūt ꝙ sit ꝓpterea ꝙ sup̄fluitatē salitaꝫ saniosam sue gingiue cū lacte suggit: pol'e tn̄ est ne sit ita. Immo ꝓpterea ꝙ nā ī̄pedita nō bene digerit: ꝛ iō ꝙ dolor accidit: ꝛ ipse qdē est q̄ digōnē ꝓhibet in debilibꝰ corporibꝰ. Et si h' paucū fuerit nō de eo tibi curādū erit. Cꝫ si timor affuerit ꝙ ex eo adueniat sup̄fluitas succurrēdū erit ei embrocādo vētrē eiꝰ ex antera: aut cimino: aut aniso aut semine apij: aut vētri ipsius empl'm superponēdo ex cimino ꝛ rosis in aceto ī̄fusis aut spelta in aceto cocta. Et si nō fuerit h' hedi coaguli sexta p̄s. ℥.j. ꝛ qđ est supra cū aq̄ frida dāda erit. Et tūc quoq̄ꝫ cauēdū erit ne ī ipsiꝰ stōcho lac caseus fiat dādo ea die aliq̄d qđ vicē lactis obtineat sicut oui vitellū mollē aut micas panis ī aq̄ coctas aut triticū fractū in aq̄ coctū. Et est ēt cū eis accidit vētris ꝯstrictio q̄bꝰ in potu tribuēdū est stercus muris: aut suppositoriū ex solo melle vehemēter coctū faciēdū: aut cū mētastro aut cū radicibꝰ ireos sicut sunt aut cōbustis: aut ad comedēdū deť eis paruꝫ mellis: aut terbentine s̄m q̄ꝫtitatē vniꝰ ciceris: ꝛ vēter eiꝰ fricādus subtil'r est cū oleo aut sup̄ ipsiꝰ femur vaccinū fel ponēdū ꝛ bucormariē. Et qn̄q̄ꝫ ēt in ipsiꝰ gingiuis fit acuitas que sunt epithimāde ex oleo ꝛ cera. Caro quoq̄ꝫ putrida que ē salita eis ꝯfert. Et est ēt cū eis accidit ꝛ ꝓprie cū ē origo dētiū spasmus q̄ pl'm accidit ei ꝑꝑ digestiue corruptionē ꝛ ex multa neruoꝝ d̄bilitate ꝛ ei ꝓprie q̄ corpꝰ hꝫ grossuꝫ ꝛ humidū: ē ḡ medicādus ex oleo irino aut oleo liliaceo aut oleo alcāne aut oleo cheirino. Et est ēt cū eis accidit alcuzeꝫ: q̄ tūc medicādus est cū aq̄ in qua coquať sicidis aut ex oleo violaceo mixto cū oleo sicionino. Et si existimeť ꝙ spasmꝰ q̄ accidit sit ex siccitate ꝓpterea ꝙ post febres accidit: aut post febrem vehemētē: ꝛ q̄r paulatim aduenit inūgēde sunt iūcture ex oleo violaceo solū: aut cū pauco cere albe ꝯquassato: ꝛ sup̄ ipsiꝰ cerebrū ꝓiciendū est oleū violaceuꝫ ꝛ reliq̄ ab istis vehemēter: ꝛ sil'r faciēduꝫ est si cuzeꝫ siccū eis accidat. Est ēt cū ei accidūt tussis ꝛ reumatismꝰ. Et in his qdā iā p̄ceperunt q̄dā vt multa aq̄ cal'a sup̄ ipsiꝰ caput ꝓiciať cui h' accidit ꝛ vt ipsiꝰ lingua ex melle multū liniať: deide lingue radix p̄mať vt multū flegmat̄ euomat ꝛ saneť: aut gūmi arabicū ꝛ dragagātū ꝛ semia cydonioꝝ ꝛ succꝰ liq̄ritie ꝛ pēithi sumať: ꝛ q̄q̄ꝫ die paꝝ ex eis cū lacte ilico multo deť. Et est cū ī̄fanti anhelitꝰ malitia accidit. Opꝫ ḡ vt radices auriuꝫ eiꝰ ꝛ radix lingue ex oleo iungant ꝛ fiat vt ip̄e euomat: sil'r eiꝰ lingua dilateť: qm̄ vehemēter ꝯfert: ꝛ aq̄ cal'a guttatim in os eiꝰ distilleť ꝛ parum semis lini cū melle ad lambendū tribuať. Et est cū accidit alcula multū: qm̄ pāniculi lingue ipsiꝰ ꝛ oris vehemēter sunt molles vt nō patiať ipsa tāgi ex nimia ipsoꝝ mollitie: q̄ꝫto plus rasura aquositat̄ lact̄: qm̄ hoc est qđ multū ei nocet ꝛ ducit ip̄m ad cola. Et deterior qdeꝫ alcola est que nō est matura ꝛ nigra ꝛ ē mortalis: ꝛ que sanior est: est alba aut citrina. Et q̄ eā patiť medicādus est ex aliquo leui medicamine alcola nominatoꝝ in libris particularibus. Et est cū viole trite sole eis sufficiunt: aut cuꝫ rosis ꝛ xylocaratis mixte. Et est cū succus lactuce ꝛ solatri ꝛ portulace ei suffic̄. Et si fortior ista fuerit radix liq̄ritie trite. Et est cū in bothoꝝ humidis ꝛ cola confe runt myrra ꝛ galle ꝛ cortices thuris vehemēter trite ꝛ cū melle mixte. Et est etiā cū eis sufficit rob de moris solū acetosum ꝛ rob de succo vue acerbe. Et est cū cōfert ei abluere eas cū vino aut cū aqua mellis: postea ꝯsequēter adhibere eis aliqđ eoꝝ que diximus ex desiccatiuis. Cꝫ si medicamē fortius hoc necessariuꝫ fuerit venarū meimerā ꝛ corticū granate balaustiarum ꝛ sumach. an̄. ℥.vj. sumanť: ꝛ gallaꝝ. ℥.iiij. alumis iameni ℥.ij. ꝛ teranť ꝛ cribelleť ꝛ puluerizenť desup̄. Et est ēt cū auribꝰ ipsius fluxus accidit humoꝝ: qm̄ ipsiꝰ corpꝰ ꝛ p̄cipue cerebrū vehemēter est humidū. Lana igitur in melle ꝛ vino pontico mixtis cū pauco aluminis aut croci aut pauco nitri inungēda est ꝛ auribus iniiciēda. Et est cū sufficit vt lana in vino pōtico: aut in quo parū croci sit missum intingať ꝛ in auribus mittať. Et plerūq̄ꝫ etiā accidit ei dolor auris ex vētositate ꝛ humiditate qui medicādus est ex lycio ꝛ origano ꝛ sale ꝛ zucchbaro tabarzet ꝛ lētibus ꝛ myrra ꝛ seminibus colloquintide ꝛ cedri. Quodcūq̄ꝫ eoꝝ fuerit coquatur in oleo ꝛ in ipsas guttatim ꝓiciať. Et est cuꝫ in cerebro ī̄fantis fit apostema calidū ꝛ vocať sitibūdū. Et est cū multotiēs eiꝰ dolor ad oculū ꝑuenit ꝛ guttur ꝛ fit inde facies citrina. Cerebrū igiť eius est ī̄frigidādū ꝛ humectādū ex corticibꝰ cucurbite ꝛ citrulli ꝛ succo solatri ꝛ succo portulace ꝓprie: ꝛ cū pauco aceto ꝛ vitello oui ꝛ oleo rosato: qđcūq̄ꝫ tn̄ fuerit assidue muteť. Et ē cū ī cerebro ī̄fant̄ accidit aq̄: cuiꝰ curā iā noiauimꝰ ī cura capit̄. Et ē cū oculi eiꝰ ī̄flanť. Sup̄ ip̄os igiť lutū cū lacte est epithimādū: deide in aq̄ cū qua cocta fuerit ca-

momilla ⁊ albedarũgi abluant. Et est cũ ei accidit ex multo fletu albedo in suis pupillis qui medicãdus est cũ succo solatri. Et cũqȝ accidit coopture oculi ĩfantꝭ sulacũ ex fletu. Et cura eiꝰ est ẽt succꝰ solatri. Et accidũt ei febres: ⁊ tũc meliꝰ est vt nutrix regat ⁊ ei ẽt det aliqd sicut succꝰ granate cũ oxymelle ⁊ melle ⁊ succꝰ citrulli cũ pauco cãphore ⁊ zucch로. Deĩde fiat vt sudet qd fit cũ cãne recẽtes ꝓmunt ⁊ eaꝝ succꝰ sup verticẽ ⁊ sup pedes ponit ⁊ ipe coopit: qm̃ cũ h̃ sudat. Et est cũ accidit ei dolor vẽtris ⁊ torquet ⁊ flet. ventri ꝗ supponẽda sunt aq̃ calida ⁊ oleũ multũ calidũ ⁊ parũ cere. Et est cũ ei accidũt sternutationes frequẽtes. Et est cũ h̃ ꝯtigit ꝓp apã in ptibꝰ cerebri: ⁊ si ita fuerit medicãdũ erit apã ĩfrigidãdo ⁊ epithimãdo ⁊ vngẽdo ex ĩfrigidãtibꝰ succis ⁊ oleis. Qꝫ si nõ fuerit ex apate qd ei accidit bedarũgi tritũ naribꝰ eiꝰ erit ĩsufflãdũ. Et est cũ in corpe accidũt ei bothor: ꝫ qd ex eis vlcerosũ ẽ ⁊ nigrũ est mortale: ⁊ ẽt si nõ fuerit nisi alcola tm̃ erit mortale q̃ꝫto magis cũ expãdet. Qd aũt est albũ ẽ saniꝰ: ⁊ silr̃ rubeũ: ⁊ est cũ in eiꝰ egressiõe multa seqt vtilitas: ⁊ ipe qdẽ medicãde sunt ex subtilibꝰ desiccatꝭ in aq̃ solutꝭ ex q̃ ipse lauet ⁊ in ea coctꝭ sicut rosa ⁊ myrtꝰ ⁊ folia arboris masticis ⁊ tamarisci ⁊ olea ẽt istaꝝ rerũ. Bothor vo si sane sint dimittẽde sunt donec maturent: deide curent: ⁊ si vlcerate fuerint fiat eis vnguẽtũ ex cerusa: ⁊ est ẽt cũ necesse est lauare eas cũ aq̃ mellis ⁊ pauco nitro: ⁊ silr̃ alcola. Cũ aũt spisse fuerint idigebũt eo q̃ sit fortiꝰ. Lauabunt ꝗ tũc ex aq̃ baurach cũ lacte mixta ideo vt tolerari possit. Qꝫ si fiat earũ caro vesice vaporabit ⁊ ĩfundet ex aq̃ in qua cocte fuerint myrtus ⁊ rosa squinãtuȝ ⁊ folia arboris masticis. Sed anteq̃ꝫ hoc totuȝ fiat nutricis nutriẽs meliorare ꝯuenit. Et est cũ ꝓp multũ fletũ fit in inguine tumor: aut accidet aliq̃ ex causis fissure. In quo qdẽ iaȝ p̃ceptũ est vt ameos terat ⁊ cũ albumine oui cõspergat ⁊ desup ponat: ⁊ cũ pãno subtili lineo sup ipm̃ strictura fiat: aut lupini amari adusti ĩfundant in vino ⁊ myrra ⁊ cocta desup ponant. His aũt fortiora sunt calida stiptica sicut myrra ⁊ cortices cupressi ⁊ eiꝰ nuces ⁊ aloes ⁊ achacia: ⁊ illd qd in caplo de fissura dicemꝰ. Et est ẽt cũ ĩfanti accidit ⁊ ꝓprie cuȝ vmbilicus ĩcidit apã: ⁊ tũc qdẽ accipiẽda sunt assachel: que est aluianis ⁊ terbentina in oleo sisamino sunt soluẽde ⁊ infanti adhibende ⁊ ex eis sup vmbilicũ epithima faciendũ. Et est ẽt cũ ĩfanti accidit ne dormiat ⁊ ĩcessanter ploret ⁊ vt os assidue vagiẽdo moueat: ⁊ tũc qdẽ necesse est vt si posse est fiat quatenus dormiat cũ corticibꝰ papaueris ⁊ ipsiꝰ semine ⁊ oleo ⁊ lactucis ⁊ oleo de papauere supponẽdo ex eis timporibꝰ ⁊ vertici ⁊ erit ꝯueniẽs. Qꝫ si necessariũ fuerit aliud istis fortius fiat hoc medicamen. Semẽ sule nux hendem papauer albũ semen lini grana chausin portulace semẽ plãtaginis semẽ lactucaruȝ ⁊ semẽ feniculi ⁊ anisum ⁊ cyminuȝ sumant: ⁊ ex vnoquoqȝ istoꝝ aliqd paulatim terat. Deinde oĩa terant ⁊ cũ eis pars vna psilij tosti ⁊ nõ puluerizati ponat: ⁊ oĩa hec cũ tãto zuccharo q̃ꝫtũ ipsa sũt misceant ⁊ ex eis ĩfanti q̃ꝫtitas duarũ ʒ. in potu tribuat. Si aũt volũtas fuẽit vt h̃ sit fortiꝰ cũ eo tãtũ opij ponat q̃ꝫtũ est tertia huiꝰ partis aut minus. Et est ẽt cũ ĩfanti accidit singultꝰ cui tũc dãda est nux ĩdica cũ zuccharo. Et est cũ ĩfanti accidit vomitꝰ fortis: cui forsan dabit medietas dauich vniꝰ gariofili. Verũtñ qñqȝ ei ꝯfert stomacho supponẽ empl̃m ex aliquo ꝯstringẽtiũ vomitũ debiliũ. Et est cũ ĩfanti accidit stõchi debilitas. Cuius qdẽ stõchꝰ tũc ex musco cũ aq̃ rose est liniẽdus: aut cũ aq̃ myrti ⁊ ei in potu succus cydonioꝝ tribuat cũ ꝑua gariofiloꝝ quãtitate ⁊ zuccharo aut. iij. octaue vncie vniꝰ gallie muscate cũ pauca q̃ꝫtitate miue. Et est cuȝ ĩfanti accidũt somnia terrefaciẽtia in somno que plm̃ eueniũt ꝓp repletionẽ ipsiꝰ factã ex multa gulositate. Cũ ꝗ cibꝰ corrũpet ⁊ stõchꝰ h̃ senserit ꝓcedet nocumẽtũ a ṽtute sensibili ad virtutẽ formatiuã ⁊ imagiatiuã ⁊ appebũt ei somnia terrefaciẽtia. Opȝ igit ne stõcho ipsius valde pleno cogat dormire: ⁊ vt ex melle ei ad lambẽdũ det qd digerat id qd est in stõcho isto ⁊ deponat. Et est cũ ĩfanti accidit apã gule iter os ⁊ mery qd qñqȝ extẽdit vsqȝ ad musculos ⁊ spondiles colli: ⁊ tũc qdẽ ipsiꝰ vẽter suppositorio soluẽdus ẽ: deide ipe est medicãdus cũ aliq̃ qd sit sicut rob de moris ⁊ eis sibi silibꝰ. Et est ẽt cũ ĩfanti dũ dormit vehemẽter accidit oregmõ cui semẽ lini tritũ cũ melle ad lambẽdũ est tribuẽdũ aut cyminũ tritũ melle cõspsuȝ. Et est cũ ĩfanti accidit vẽtris ĩflatio: cuiꝰ medicationẽ iã noĩauimꝰ in caplo de egritudinibꝰ capitꝭ. Verũtñ hic referemꝰ reȝ ei vehemẽter ꝯferẽtẽ: ⁊ ẽ vt origani ⁊ castorei ⁊ cymini ptes sumant eq̃les ⁊ trite cõmisceant ⁊ ei in potu tribuant quoꝝ sit põdus triũ granoꝝ ordei. Et ẽ cũ ĩfanti accidit vt eiꝰ ĩtestinũ egrediat. Et tũc qdẽ corticum granati ⁊ myrti recẽtis ⁊ cuppulaꝝ glãdiũ ⁊ rosaꝝ siccaꝝ ⁊ cornu cõbusti ⁊ alumis iameni ⁊ vngulaꝝ caprinaꝝ ⁊ balaustiaꝝ ⁊ gallaꝝ ptes sumẽde sũt eq̃les ⁊ in aq̃ adeo fortiter coquẽde donec eoꝝ virtꝰ egrediat: deide in eoꝝ apozimate sedẽ cogat ipo tepido. Et est cũ ĩfanti accidit tenasmon ꝓp frigꝰ qd ei supuenit cui cõfert vt nasturtij ⁊ cymini. añ. ʒ. iij. sumant ⁊ trita cribellet: ⁊ butyro veteri vaccino ꝯspersa ad bibẽdũ cũ aq̃ frida dent. Est p̃terea cũ in vẽtre ĩfantꝭ vermes minuti ꝓcreant ei nimis nociui ⁊ plm̃ circa anum in q̃ ẽt lõgi gñant: ꝫ lati raro ꝓcreant in ipo. Lõgi aũt medicant ex aq̃ asceth de qua modicũ in lacte in potu ẽ tribuẽdũ ꝺm eiꝰ fortitudinẽ. Et fortasse necẽiuȝ erit vẽtri ipsius empl̃m supponẽ ex absinthio ⁊ boroꝝ ⁊ cacule ⁊ vaccino felle ⁊ collognitidarũ pulpa. Sȝ ad paruos curãdos q̃ sunt in ano elẽni ⁊ venarũ rubearũ ana ps vna sumẽda est ⁊ zucchari ꝺm sui magnitudinẽ: ⁊ deide cũ aqua ad bibẽdũ det. Et est cũ ĩfanti in coxa accidit excoriatio: ⁊ tunc qdeȝ myrtus trita puluerizanda est desup: aut radix ireos puluerizata: aut rose trite: aut cyperũ: aut ordei farina: aut lentium.

De regie ĩfantiũ cũ mutant ad etatẽ pueritie. C. 4m.

Oportet vt tota ĩtẽtio sit in meliorãdo mores pueri ⁊ moderãdo ipos: ⁊ h̃ qdẽ ẽ vt obſuet ne fortis ira neq̃ꝫ timor vehemẽs ei accidat neq̃ꝫ tristitia neq̃ꝫ vigilie: ⁊ istd fit ꝯsiderãdo

semp vt ei adhibeaẽ qd desiderat ⁊ appetit ⁊ nõ pmit-
taẽ esse corã eo aliqd qd ipe abhorreat: ⁊ in h due ɔsi-
stũt vtilitates: vna in ipsi⁹ aĩa vt crescat ipo a pueritia
sua existẽte bonoꝝ moꝝ ⁊ fiet ei habit⁹ fixus: ⁊ altera
est in corpore ipsi⁹: qm̃ sic̃ mali hũores malitie cõpl'o-
nis spẽm sunt sequẽtes: ita cũ ex ɔsuetudine acciderint
sequiẽ eos cõpl'onis malitia. Jra nãqz vehemẽter ca-
lefacit ⁊ tristitia multũ exiccat ⁊ pigritia virtutes laxat
aĩales ⁊ cõplexionẽ ad flegmatꝭ ꝓprietatẽ iclinat. Jn
tẽperamento ḡ moꝝ custodia sanitatis aĩe ⁊ corporis
simul ɔsistit. Cũ aũt puer a somno excitaẽ balneandus
est: deinde dimittẽdus est ludere hora vna postea ali
quid ad comedẽdũ ei dãdũ: deide dimittẽdus est lu-
dere ꝓlixius postea balneãdus: deide cibãdus: ⁊ q̃to
plus pot'e est aquã sup cibũ bibere nõ est pmittendus
ne cib⁹ crudus penetret anteq̃ digeraẽ. Cũ aũt sex ha
buerit ãnos magistro tradẽdus erit: qui eũ doceat in
quo ẽt gradati est ordinãdus: ⁊ neq̃ est cogẽdus assi-
due in scholis morari. Cũqz ad hãc pueuerit etatẽ mi-
nus erit balneãdus ⁊ ei⁹ labor ante comestionẽ erit au
gmẽtãdus: neqz vinũ erit ei dandũ ⁊ ꝓpꝛie cũ aliqs ca
lide cõplexionis fuerit ⁊ humide: qm̃ nocumẽtũ qd ex
vino timeẽ ⁊ ipm est cholere rubee in potatorib⁹ gñã-
tio ei cito adueniet: ⁊ vtilitas que ex vini potatione ge
neraẽ est vrine ꝓuocatio ⁊ humectatio iuncturarum:
quoꝝ nõ idiget ipse. Nõ enĩ ei⁹ cholera rubea est mul
ta que in vrina sit ꝓuocãda neqz eius iuncture hume-
ctatione indigẽt: sed pmittẽdus est aquã frigidã dul-
cem limpidã fm desideriũ in potu sumere. Et hic qdẽ
erit cursus regẽdi eos donec ad.14. pueniãt annos cũ
sollicitudine illius quotidiana qd in eis est ex minora-
tione humiditatũ ipsoꝝ ex ꝓcessione exiccatiõis ⁊ in-
durationis. Ordinandi ergo sunt minorãdo exercitiũ
⁊ separãdo ab eo qd eos laborare facit iter pueritiã ⁊
adolescẽtiã: ⁊ tẽperatũ comiteẽ exercitium. Post hãc
v̊o etatẽ sit eoꝝ regimẽ sanoꝝ ⁊ ɔꝯuatio sanitatꝭ. Nos
igiẽ ad ipsaz mutemus ⁊ sermonẽ de reb⁹ p̃mittamus
in quo ɔtineneẽ rei habene in regimine adolescentium
necessarie ⁊ ab exercitio incipiamus.

¶ Doctrina secũda dictionis tertie de regimine quod
est cõe albaleghit: cuius sunt.17.capl'a.

¶ De regimine adolescẽtiũ cõmuni ⁊ ɔseruatiuo sum-
ma de exercitio. Cap.p̃m.

Ropterea q plurimũ regimis ɔseruatiõis
sanitatis est vt nos exercitemur postea co-
mestio: deinde dormiẽdi regimẽ: iõ fmonẽ
ab exercitio incipe debemus. Dicem⁹ itaqz
q exercitiũ est mot⁹ volũtarius ꝓpter quẽ
anhelit⁹ magnus ⁊ frequẽs est necessarius. Et ad ipm
qdẽ peragẽdũ ɔuersus fm moduz sue equalitatis ⁊ in
hora sua nullo indiget eoꝝ medicamẽtoꝝ que mãlib⁹
necessaria sunt egritudinib⁹ ⁊ egritudinib⁹ que ca se-
quunẽ ⁊ ex eis accidũt: ⁊ hoc qdẽ est cũ reliquũ ei⁹ re-
gimẽ ɔueniẽs est ⁊ rectũ. Et hui⁹ qdẽ declaratio est:
qm̃ queadmodũ scis nutrimẽto indigẽtes sumus ⁊ no
stre ɔseruatio sanitatis est ex nutrimẽto nobis ɔueniẽ
te qd eq̃le existit in q̃titate sui ⁊ q̃litate. Nullu3 aũt ex
nutriẽtib⁹ que sunt in potẽtia cũ oĩ totalitate sui ad nu
trimẽtũ mutaẽ in effectu: imo i vnaquaqz digõne aliq̃
ex eo supest supfluitas ad quã euãdã studet nã. Ve-
rumtamẽ nãe euacuatio solũmõ nõ est euacuatio cõ-
pleta: imo ꝓculdubio ex supfluitate cuiusqz digõnis
remanet abstersio ⁊ ipressio. Cũqz h frequenter fiet ⁊
iterabiẽ ⁊ aggregabiẽ ex eo aliqd mẽsurã habẽs ꝓue
niẽt ex ei⁹ aggregatiõe supfluitates male corp⁹ a mul
tis ledẽtes partib⁹. Cũ.n. putrefient egritudines gñã-
bunt putridas. Et si ipsarũ q̃litas fortis fiat malitiam
gñabunt cõplexionis: ⁊ si earũ quãtitates multiplicẽ-
tur ꝓueniẽt ide accidẽtia repletionis p̃dicta. Et si ad
aliqd mẽbrũ fluxerit apata gñabũt: ⁊ ipsarũ fumi sub-
stantie spũs cõplexionẽ corrũpẽt. Nobis ḡ necesse est
eas ꝓculdubio euãre. Earũ aũt euacuatio fm pluri-
mũ nõ cõpleẽ neqz est ɔueniens nisi cũ medicinis fiat
venenosis que ꝓculdubio nãm frãgũt: que ẽt si vene-
nose nõ eẽnt nõ posset eẽ qn eas bibere nãe laborio-
suz eẽt: queadmodũ dicit Hippo. q medicina purgat
⁊ iueterat. Et p̃ter hoc totũ cũ humore supfluo euãnt
ex humiditatib⁹ nãlib⁹ ⁊ spiritu q est vite suba partez
magnã: ⁊ hoc qdẽ totũ est ex eo qd virtutẽ mẽbrorũ
p̃ncipaliũ ⁊ eis seruiẽtiũ debilitat: hec ḡ ⁊ alia sunt ipe
dimẽta repletiõis cũ in sui dispõne dimissa fuerit aut
cũ euãbiẽ. Amplius exercitiuz est res que magis ꝓhi-
bet ne repletiõis mã ɔgregeẽ cũ alia regimina ɔuene
rint ei: ⁊ est id quo calor inatus renouaẽ ⁊ corpori le-
uitatis ɔfert vsum. Jpm nãqz subtilẽ amplificari facit
calorẽ ⁊ qd ex supfluitatib⁹ ɔgregaẽ quaqz die dissol-
uit: ⁊ mot⁹ eas in labẽdo iuuat ⁊ ad loca vnde egredi
solent pducet. Omnib⁹ ḡ dieb⁹ nõ ɔgregaẽ supfluitas
de qua sit curãdũ. Et p̃ter hoc est sicut diximus q ca
lorẽ inatũ accrescẽ facit ⁊ iũcturas ⁊ chordas duras
efficit. Quãobrẽ opationes efficere pñt ⁊ a passionib⁹
secure fiunt ⁊ mẽbra apta reddit ad nutrimẽtũ recipiẽ
dum pp illud qd ab ipsis ex supfluitatib⁹ expellit: vir-
tus igiẽ attractiua moueẽ ⁊ mẽbroꝝ duritiẽ resoluit ⁊
membra facit leuia ⁊ humiditates subtiliat ⁊ poros di
latat. Exercitiũ aũt relinquẽs in ethicã frequenter in-
currit: qm̃ membroꝝ debilitanẽ virtutes ꝓpterea q
motũ dimittunt qui innatuz eis defert spiritũ qui vite
cuiusqz membri instrumentum existit.

¶ Postq̃ determinauit de regimine corporis vsq ad.21. annũ: hic
facit idẽ post illd tp̃s. Pm̃o deter. de h regimine fm q̃sdã res que
hic ptinẽt. Et 2° remittit nos ad alia loca pro qbusdã reb⁹ que hic
nõ ptinẽt. ibi (Qd ab hoc loco.) Jtez p̊ manifestat suã itẽtionem ⁊
cãm ordinis ⁊ ordinẽ ipm. Scd̃o ꝓsequiẽ. ibi (Dicim⁹ itaq.) Et h
in.3. fm q.3. ꝓposuit de qbus ꝓsequiẽ. Primo determinat de re.
sani. p exercitiũ ⁊ per ei⁹ ãnexũ. Scd̃o facit idẽ per cibũ ⁊ potũ. ibi
(Opz vt sanitatꝭ ɔseruatio.) Tertio p somnũ. ibi (De sermone cãe
somni.) Prima in duas. Pm̃o deter. de re. per exercitiuz. Scd̃o p
eius annexa sicut sunt fricatio ⁊ balneũ. ibi (Fricatio alia est.) Pri
ma in duas. Pm̃o deter. de iuuamẽtis. Scd̃o deter. de mõ appro-
ximatiõis ei⁹. ibi i sequẽti capl'o (exercitiũ alid ⁊c̃.) Pria in duas.
Pm̃o p̃mittit diffõnẽ exercitij: q2 erat nccia ad verificandũ iuua-
mẽta ei⁹. Scd̃o ponit iuuamẽta ei⁹. ibi statim (Et ad ipm.) Et hec
in duas. Pm̃o ꝓponit iuuamẽta q̃dã exercitij. Scd̃o illa declarat
addẽdo ẽt q̃dã alia. ibi (Et hui⁹ qdẽ.) Et hec in duas. Nã in facien-
do qd dcm̃ est p̃mo ostẽdit nocumẽta que causanẽ ex aggregatio-
ne supfluitatũ in corpore qñ euacuanẽ euacuatiõe alia q̃ cũ exer-
citio. Scd̃o ponit iuuamẽta que sequunẽ ex euõne eoꝝ cũ exerci-
tio. ibi (Amplius exercitiũ.) Prima in tres. Primo ostendit nocu-

menta que sequunt̃ ex aggregatiõe sup̃fluitatũ. Scõo ostẽdit nocumenta que sequunt̃ ex eũone cũ medicinis. ibi (Eo℞ aũt.) Tertio ꝯtingit quãtũ ad ambo. ibi (Hec ꝗ̃ ꝛ alia.) Tunc ista pars (Amplius) diuidit̃ in duas. Primo ponit multa iuuamẽta que sequũtur ex eũone sup̃fluitatũ cũ exercitio. Scõo declarat vnũ illo℞. ibi (Exercitiũ aũt relinquẽs.) Et ĩ h̃ terminant̃ diuisiões p̃sent̃ capl̃i.

Dub^m p^m ¶ Sed dices vĩ ꝙ mag̃ ꝯsistat regimẽ in aere ꝙ̃ in exercitio: qꝛ in illo dꝫ mag̃ ꝯsistẽ regimẽ qꝺ̃ ĩdebite approximatũ mag̃ cõmutat corp⁹ ꝛ gñat morbos: sed aer est hmõi: iõ ꝛc̃. Ma. pꝫ. Mi. ꝓbat̃ p̃ p̃ Hippo. p̃mi afoꝛ. pt. 3ᵉ. afoꝛ. dicẽtẽ mutatiões tẽpo℞. i. aeris ꝭm tẽpoꝛa marĩe ꝛc̃. Itẽ qꝛ ip̃e aer ĩmediate ꝑuenit ad coꝛ: iõ si ĩdebite approximat̃ marĩe dꝫ nocẽ. Itẽ vĩ ꝙ maxime regimẽ sit in cibo: qꝛ in illo marĩe fit regimẽ p̃ qꝺ̃ fit restauratio. cib⁹ ẽ hmõi: q̃re ꝛc̃. Ma. pꝫ: qꝛ ꝯseruatiua deseruit virtuti restaurãti vt sup̃ius habuistis. Mi. de se pꝫ. Itez ꝑꝑ qꝺ̃ vnũqꝺ̃qꝫ ꝛ illud mag̃: sed regimẽ in exercitio est marĩe nec̃iuꝫ ꝑꝑ sup̃fluitatez cibi ꝛ pot⁹: ꝗ̃ regimẽ in cibo ꝛ potu erit maxime nec̃ium. s. ꝙ̃ exercitij. ¶ Cõsueuit dici ꝙ mag̃ ꝯsistit in exercitio ꝙ̃ in cibo ꝓpterea qꝛ ille cui⁹ sanitas cõseruat̃ ex se scit eligẽ cibuꝫ. nã optima nã tm̃ appetit ꝛc̃. nõ aũt sic scit eligẽ exercitiũ: ꝛ iõ mag̃ ẽ nec̃iuꝫ docẽ regimẽ in exercitio ꝙ̃ in re alia. Sꝫ ista cã nõ est vera. Prio qꝛ sic̃ optima cõpõ mẽsurat sibi cibũ sic ẽt mensurat sibi exercitiũ: qꝛ vt 2° de regimine habetis. dꝫ ẽt fieri exercitiũ ꝙ ꝛ qñ ꝛ qño optima nã vult. Itẽ etiã qꝛ si bene ꝯsideremus intẽtionẽ Aui. ĩfra nõ minus ip̃e docet p̃ cibũ ꝛ potũ ꝙ̃ p̃ exercitiũ. nã difficilioꝛ ꝛ lõgioꝛ est illa doctrina ꝙ̃ ista h̃ exquo vĩ ꝙ maximũ artificiũ ibi cadat. ¶ Et iõ dico ꝙ plurimũ regiminis ꝯsistit in exercitio. ꝛ rõ hui⁹ est: qꝛ in illo qꝺ̃ facit iuuamẽta plura ꝛ maxima absqꝫ nocumẽtis: in eo plurimũ ꝯsistit regimẽ sanitat̃. ꝛ h̃ pꝫ: qꝛ in his ꝯsistit regimẽ sani. sed in exercitio debite approximato est hmõi: q̃re ꝛc̃. Mi. pꝫ p̃. G. 2° de regi. sa. ꝛ ẽt h̃ qꝛ ip̃m euacuat sup̃fluitates ꝛ mẽbra foꝛtioꝛa reddit qꝛ ea inspissat rõne mot⁹ ꝛ ꝯfricatiõis partiũ: vnde reddunt̃ minus apta ledi ab extrĩsecis: ꝛ iõ multiplicat spiritũ ꝛ caloꝛẽ vñ ꝛ mẽbra foꝛtificant̃. Et qꝺ̃ dicis p̃ dico ꝙ illud est verũ si faciat tãta iuuamẽta sine nocumẽto. ꝛ ẽt si cadat ibi tãtũ artificiũ. mõ aer bene marĩe fac̃ egritudinẽ tñ in ip̃so nõ est tãtũ artificiũ: qꝛ cuilibet scit cauẽ calidum aerem ꝛ nimis fridũ. Ad aliud dico ꝙ si ex se ꝯueniẽter restauret absqꝫ nocumẽtis ꝙ verũ eẽt: sꝫ nõ facit h̃ sine exercitio. ¶ Ulteri⁹ ĩtellige ꝙ sic̃. G. ponit in 2° de regimine differt mot⁹ exercitiuꝫ ꝛ laboꝛ. nã mot⁹ sup̃ius est ꝛ in plus se hꝫ ꝙ̃ illa duo: mot⁹. n. paulatinus nec est exercitiũ nec est laboꝛ: sed bene ecõuerso: oẽ exercitiũ ꝛ laboꝛ est mot⁹: sed ista duo dĩnt ĩter se: qꝛ exercitiuꝫ est illud qꝺ̃ fit ꝑꝑ delectationẽ ꝛ ad sanitatẽ tm̃: sꝫ laboꝛ ꝓp̃e est illꝺ̃ ad qꝺ̃ nos ꝑuenimus ꝑꝑ aliqꝫ nec̃iaꝫ op̃õnẽ sic̃ est fodẽ ꝛ ars fabꝛilis. mõ tũc cũ mot⁹ se hẽat in plus ꝯueniẽter dixit ꝙ exercitiũ est motus. Dixit aũt volũtari⁹: qꝛ mot⁹ est 2ˣ. s. nãlis vt mot⁹ coꝛdis ꝛ stõchi in attrahẽdo ꝛ expellẽdo. ꝛ est mot⁹ volũtarius sic̃ mot⁹ lacerto℞. dicit ꝗ̃ volũtarius vt per hoc excludat motũ naturalẽ.

Dub^m 2^m ¶ Sed dices nõ videt̃ ꝙ sit motus voluntarius: qꝛ aliqꝺ̃ exercitiũ debet̃ venis arterijs ꝛ epati ꝭm ꝙ dic̃ Auer. 6. collꝫ. cap̃. 2. ꝛ tamẽ isto℞ mot⁹ est nãlis. Respõde ꝙ est volũtarius. nã lꝫ exercitiũ debeat̃ mẽbꝛis oĩb⁹: maxime tamẽ debet̃ mẽbꝛis volũtarijs ꝑꝑ qꝺ̃ sic dixit. Dicit aũt postea notãter (In hoꝛa sua) qꝛ maxime in ip̃so exercitio debet ꝯsiderari hoꝛa approximãdi. nã ip̃m approximatũ post secũdã digõnẽ vna hoꝛa vel duab⁹ facit ista iuuamẽta: sed approximatũ in alia hoꝛa facit multa nocumenta.

Dub^m 3^m ¶ Sed dices postea videtur ꝙ ip̃se insufficienter ponat: qꝛ etiam ip̃sum exercitiuꝫ pꝛeseruat ab egritudinibus ĩmaterialibus vt ab ethica vt postea dicet ꝛ non solum a materialibus.

Dub^m 4^m ¶ Itẽ postea cũ dicit (cũ reliquũ ei⁹.) Dices ip̃se p̃ maxime collaudat exercitiũ: ꝛ postea maxime subtrahit illi laudi. nã hoc nõ ẽ verũ solũ de exercitio: ĩmo ẽt de aere ꝛ de q̃libet alio. ve℞ est dicẽ ꝙ ip̃m approximatũ vt dꝫ si reliquũ regimẽ sit rectuꝫ ꝙ p̃ſuabit̃ ab oĩb⁹ egritudinib⁹. ¶ Dico ad p̃ᵐ ꝙ ip̃m bene ẽt p̃seruat ab ĩmãlibus: sed qꝛ maxime p̃seruat a mãlib⁹: iõ sic dixit de illis. Itẽ ẽt potes dicẽ ꝙ per illꝺ̃ qꝺ̃ dicit (Eas ꝯsequunt̃ ꝛ ex eis accidit) tetigit ẽt ĩmãles. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ bene illud est verum de q̃libet alio: sed inquãtũ ip̃se specificauit h̃ appropꝛiate h̃ in exercitio significauit ꝙ ip̃m pꝛincipaliter pꝛeseruat ab illis plus ꝙ̃ alie res non nãles. ¶ Ulterius intellige qꝺ̃ dicit (cũ totalitate sua) qꝛ cuꝫ oĩs cibus in sui p̃ncipio sit ꝯtrarius ad coꝛpus: opꝫ ꝙ ibi fit superfluitas.

Dubiũ 5^m ¶ Ulterius dices male dicit ꝙ nãe op̃atio nõ est cõpleta: qꝛ ꝭm. G. 2. de dieb⁹ creticis cap̃. 2°. nã nõ deficit in necessarijs: ĩmo est sufficiens in oĩ quo ĩdiget: cũ ꝗ̃ ip̃sa ĩdigeat expellẽ illas sup̃fluitates eas expellet. Itẽ sic̃ in 7ᵃ p̃ti. afoꝛ. 55. afoꝛ. Quibuscũqꝫ iter renes ꝛ vẽtrẽ. habetis foꝛti nãe nihil resistit: ita ꝙ expellit saniẽ de medio ossis: sed cũ in optime sano nã sit foꝛt̃ nõ resistet ei aliq̃ p̃ticula sup̃fluitat̃ q̃n euacuet eã. Respõde ꝙ in q̃libet digõne remanet infixa aliq̃ particula sup̃fluitatis ad cuius expulsionez nã indiget adiutoꝛio. Et rõ est: qꝛ sicut habetis in. 13. de ĩgenio sanitatis. ca. 3. nã nõ mouet̃ nisi p̃cepto nocumẽto ꝛ cũ nã modicã superfluitatẽ nõ sentiat nõ eã expellit. Et qꝺ̃ tu dicis in. 2. de creticis illꝺ̃ est verum cum natura dominatur: nõ aũt quando superatur.

Dub^m 6^m ¶ Ulterius dices male etiã dicit ꝙ sup̃fluitates non euacuant̃ nisi cũ medicinis ꝭm plurimũ: qꝛ etiã euacuant̃ p̃ balnea ꝛ alia hmõi. Dico ꝙ intelligo per illud qꝺ̃ dicit ꝭm plurimũ referat̃ ꝛ ꝯtinuet̃ cũ ly earũ: quasi velit dicẽ ꝙ sup̃fluitates qñ sunt plurime ꝛ multe nõ euacuant̃ nisi cũ medicinis: qꝛ qñ sunt pauce bene euacuant̃ per balnea ꝛ alia hmõi. ¶ Et p̃ter hoc est sicut dixim⁹.) Idẽ dicit G. 2. de re. Exercitiũ gñal'r tria facit iuuamenta. mẽbꝛa foꝛtificat caloꝛẽ multiplicat ꝛ sup̃fluitates euacuat. Aui. aũt ista ponit h̃ ĩnoꝛdinate particularia iuuamẽta que postea reducunt̃ in ista.

Dub^m 7^m ¶ Sed dices cũ exercitij dimissio ĩfrigidet ꝛ hu. ꝛ ethica sit cal'a ꝛ sicca nõ vĩ illꝺ̃. Respõde ꝙ 2ˣ est ethica. vna est que est fe. alia est que frida dĩ ethica senectut̃. mõ h̃ ĩtelligit̃ de 2ᵃ. ꝛ rõ est illa que hic tangit̃ ab Aui. ꝛ in hoc terminat̃ sñia huius capituli ꝛc̃.

¶ De speciebus exercitij. Cap̃. 2^m.

Exercitiũ aliud est ad qꝺ̃ peruenit̃ ex occupatione alicui⁹ humanarũ operationũ: aliꝺ̃ est exercitiũ puruꝫ qꝺ̃ est illud qꝺ̃ intendit̃. s. qꝺ̃ est exercitiũ tãtũ exq̃ exercitij querunt̃ iuuamenta qꝺ̃ hꝫ differentias. Nã exercitiũ aliud est multum aliud est paucũ aliud est foꝛte ꝛ vehemens aliud est debile ꝛ leue ꝛ aliud est velox ꝛ aliud est tardum ꝛ aliud est athicũ. s. cõpositũ ex foꝛtitudine ꝛ velocitate: ꝛ aliꝺ̃ est laxũ: ꝛ iter oĩa duo extrema reperit̃ equale. Exercitij v̾o sp̃ẽs sunt luctari ꝛ man⁹ manib⁹ ꝯtoꝛquẽ ꝛ percutere in mandibulis ꝛ currere ꝛ incedẽdi velocitas ꝛ iacẽ cũ arcu ꝛ salire sursuꝫ ad rẽ a qua fiat suspẽsio ꝛ sup̃ pedẽ vnũ saltare. Et cũ ense aut cũ lãcea scrimire ꝛ equitare equos ꝛ cascbu manibus qꝺ̃ est vt hõ sup̃ peduꝫ extremitatẽ stet ꝛ manus suas ante ꝛ retro veloci extẽdat motu: ꝛ he q̃dẽ sũt exercitij sp̃ẽs notabilis. Ex subtiliũ v̾o ꝛ debiliũ exercitio℞ sp̃ẽb⁹ est exercitiũ qꝺ̃ fit in vndatiõib⁹ ꝛ in cunis stando aut sedẽdo aut iacẽdo aut paruã nauiculã ĩtrãdo aut nauiculã piscato℞. Istis aũt foꝛti⁹ est vectari ĩ eq̃s ꝛ camellis ꝛ lecticis ꝛ in plaustris vehi. Et ex foꝛtioꝛib⁹ q̃deꝫ exercitijs sũt ea que fiũt cãpestrib⁹ armis: ꝛ est vt hõ cursuꝫ strĩgat suũ in loco cãpestris ludi vsqꝫ ad finẽ: deĩde retro redeat ꝛ ĩcessanter spatiũ quaqꝫ reuersionẽ miuat donec ĩ medio stet capite reuerso. Et ex eis est loca costarũ q̃ sunt sub ascellis manib⁹ ad anterioꝛa poꝛrect̃ bꝛachijs verberare ꝛ man⁹ adiuiceꝫ p̃cutẽ ꝛ in plano salire ꝛ in alto ꝛ ludẽ cũ virgis alcheiseran retoꝛt̃. Et cũ pila magna ꝛ p̃ua ꝛ ludẽ cũ reuolutiõe virga℞ ꝛ in adiutoꝛij musculis se adinuicẽ capiẽdo ꝛ eleuare lapidẽ ꝛ equos currẽ ꝛ ip̃os in circuitu retroducẽ. Elumbatase quoqꝫ multas hꝫ sp̃ẽs. Ex q̃b⁹ ẽ vt q̃sqꝫ luctantiũ in medio sui cõparis man⁹ suas teneat ꝛ ip̃ꝫ ꝯstringat ꝛ q̃sqꝫ ip̃so℞ laboꝛet vt a suo socio soluatur altero ip̃m tenẽte. Et est ẽt vt man⁹ suas supꝛa suũ cõparẽ cõtoꝛqueat ꝛ dextrã suã ad sui cõparis dextrã poꝛrigat ꝛ sinistrã ad sinistrã ꝛ facie ip̃si⁹ ad illius faciẽ ꝯuersa ꝛ ip̃se eleuet eũ ad sup̃ioꝛa: deĩde reuoluat eũ ꝛ q̃nqꝫ incuruet̃ ꝛ q̃nqꝫ erigat̃. Et ex eis est ĩpulsio que duob⁹ fit pectoꝛib⁹. Et ex eis est vt q̃sqꝫ eo℞ sui cõparis collũ teneat ꝛ ip̃m ad terrã trahat. Et ex eis est pedes toꝛquẽ ꝛ ip̃os p̃mere ꝛ calcaneos sui cõparis suis calcaneis ap̃ire: ꝛ que his sĩlia existũt ex modis q̃s luctatoꝛes faciunt.

res faciũt. Et exercitijs vo velocibus est vt q̄sq̄ duorũ cōpariũ locũ cũ suo cōpare velociter pmutet ⁊ saliēdo ad posteriora retrorsũ tēdat ⁊ altera ad iteriora ꝺm ordinē: aut absq̄ ordie. Et ex eis est exercitium qd̓ fit duab9 acub9 subscelliorũ ⁊ frequēter ad posteriora saliēdo: ⁊ est vt hō stet in aliq̄ loco: deide a duobus sui laterib9 duas subscelliorũ acus in terrā figat iter q̄s sit vn9 passus: postea icedat mutādo q̄ a dextra est ad sinistrā: ⁊ q̄ a sinistra ad dextrā: ⁊ sit h̓ q̄ȝ veloci9 possibile fuerit. Et exercitia q̄dē fortia ⁊ velocia fiũt q̄etib9 admixta: aut exercitijs suauib9. Ampli9 exercitia fieri debēt ꝺȝ diũsos modos ⁊ nō ꝺȝ vnũ est stādũ. Unum qd̓q̄ȝ p̄terea mēbrũ exercitiũ hȝ sibi ꝓpriũ. Et manuũ q̄dē ⁊ pedũ exercitiũ nō ē res occulta. Pect9 vo ⁊ membra anhelit9 q̄nq̄ȝ exercitantur voce graui ⁊ magna: ⁊ q̄nq̄ȝ acuta ⁊ iter eas mixta. Et h̓ ēt exercitiũ est ori et vulue ⁊ ligue ⁊ collo ⁊ decorat colorē ⁊ mũdat pect9: ⁊ ip̄m exercitat cũ exufflatiōe ⁊ retētione anhelit9: ⁊ h̓ erit toti corpori aliqd̓ exercitiũ ⁊ ipsi9 dilatat cānales. Uerũtñ magnā lōgo tp̄e efficere vocē ē timorosum: ⁊ si q̄ fortis ē pduret' necc̄ia fit multa aeris attractio in q̄ est timor. Et si sit lōga erit necesse multũ expellere aerē in q̄ magn9 existit timor. Ad legēdũ p̄terea suauiter est icipiēdũ: deide vox ordinate est exaltāda postea cũ vox fortior facta fuerit ⁊ crescit ⁊ lōga fuerit tp̄s ipsius ponēdũ erit tēperatũ: qm̄ tũc magnũ affert iuuamētũ. Or si ei9 tp̄s ꝓlōgabit erit in ipso timor tēperatis ⁊ sanis. Unusq̄sq̄ȝ p̄terea hō ꝺm se hȝ exercitiũ. Exercitiũ vo qd̓ est debile sic̄ reuolutio in cuna illis est ꝯueniēs quos febres debilitauerũt ⁊ cōualescētib9 q̄ se mouere nō p̄nt neq̄ȝ sedere: ⁊ q̄s ellebori potio debilitauit ⁊ q̄ sic̄ ip̄ȝ sũt: ⁊ egritudinē in diaphragmate hñtib9. Cũq̄ȝ suauiter fiet dormire faciet vētositates dissoluet ⁊ cōfert reliquijs egritudinũ capitꝭ sic̄ stupori ⁊ obliuiōi: ⁊ cōmouebit desideria ⁊ nāȝ excitabit. Cũ aũt sup lectũ fiet mot9 erit ꝯueniēti9 ei q̄ hȝ sic̄ emitriteũ ⁊ febres cōpositas ⁊ flegmaticas: ⁊ hñti hydropisim ⁊ dolorē podagricũ ⁊ egritudies renũ: qm̄ hec inũdatio māam effic̄ aptā euulsioni. Et debile q̄dē ei q̄ ē debilior ⁊ forte ei q̄ ē fortior. In plaustris āt vehi has effic̄ opōnes: ꝺȝ humores magis q̄ȝ hmōi ebullire fac̄. Et ē ēt cum quidaȝ plaustris vehunt facie retrouersa qd̓ visus dbilitati et ei9 offuscationi magnũ cōfert iuuamentũ. In p̄uis vo nauibus ⁊ magnis ferri ꝯfert lepre ⁊ hydropisi ⁊ apoplexie ⁊ friditati stōchi ⁊ ei9 iflatiōi: qm̄ cũ corā littoribus maris fuerit cōmouebit ei vomit9: ⁊ deide q̄escet ⁊ ꝯfert stōcho: ꝺȝ nauib9 ferri in mare altũ ē forti9 in remouēdo egritudies q̄s noiauimus: ꝓpterea ꝙ ꝺȝ animā letitia ⁊ tristitia diuersificant̓ ⁊ ꝺm mēbra nutriēdi eorũ: ꝺ exercitiũ corp̄is exercitiũ ē sequens. Uisus preterea exercitat̓ res ispiciēdo minutas: ⁊ q̄nq̄ȝ ordinando ip̄ȝ vt res lumiosas leuiter itueat̓. Audit9 ēt exercitat̓ sonos auscultādo occultos: ⁊ q̄nq̄ȝ auscultādo magnos. Unũqd̓q̄ȝ ēt mēbrũ exercitiũ hȝ sibi ꝓpriũ: ⁊ h̓ q̄dē in ꝯseruatiōe sanitatꝭ cuiuscũq̄ȝ mēbri referem9 cũ librũ disponem9 p̄ticularē. Exercitio p̄terea vtens sibi cauere debȝ ne exercitij calefactio ad id qd̓ ex mēbris suis ē debile p̄ueniat nisi ꝺȝ modum ꝯsequēdi. v.g. opȝ vt cui varices accidũt pedes in exercitio q̄ vtit̓ nō multũ moueat: ꝺȝ ip̄ȝ diminuat ⁊ suũ p̄ficiat exercitiũ cũ eis que sũt corp̄is sup̄iora sic̄ collo ⁊ capite ⁊ manib9: ideo vt exercitij op̄atio ad ipsi9 pedes a sup̄iorib9 p̄ueniat. Corp̄is p̄terea dbilis exercitiũ opȝ vt sit debile: ⁊ fortꝭ vt sit forte. Et ē tibi sciēdũ ꝙ vnũqd̓q̄ȝ mēbrũ p̄ se habeat exercitiũ qd̓ ē sibi ꝓpriũ: vt quēadmodũ oculo ē ꝓpriũ intueri qd̓ est subtile: ⁊ gutturis vocē ingrossare vel augmētare postq̄ȝ hoc ordinate fit ⁊ sil̓r dens ⁊ auris. Et eodē mō omne membrum in suo cap̄.

¶ Postq̄ȝ determinauit de iuuamētis exercitij q2 non sufficit scire in re. sanitatꝭ ꝙ aliq̄d iuuat nisi ēt sciat̓ modus quo illud iuuet: iō ipse dterminat de mō approximādi ip̄ȝ quo iuuabit: ⁊ q2 ꝺm. G. in 3. thegni. tex. cō. 21. modus iste. s. approximādi q̄ iuuabit attēdit̓ in 3. s. in q̄ātitate q̄litate ⁊ tp̄e. Iō tria fac̄. Nā p̄ dtermiat de mōvsus exercitij rōne q̄litatis. Scd̓o fac̄ idē rōne tp̄is. ibi in p̄n° sequentis cap̄li. Tertio facit idē rōne q̄ātitatis. ibi iux̄ finē eiusdē (In q̄ātitate aũt.) P̄ria in duas. Nā p̄ distiguit ip̄m in multas sp̄ēs. Secũdo docet eligere ipsas quādo ⁊ vbi cōpetit. ibi (Unusq̄sq̄ȝ p̄terea hō.) P̄ria in duas. Nā p̄ distiguit gñales species eius. Scd̓o distiguit specialiores. ibi statiȝ (Exercitij vo sp̄ēs.) Et hec in duas. Nā p̄ docet species exercitij que sunt cōes toti. Scd̓o illas que sunt appropriate determinatis membris. ibi (Unũqd̓q̄ȝ p̄terea mēbrũ.) Tũc illa (Unusq̄sq̄ȝ p̄terea) diuidit̓ in duas. Primo docet eligere ⁊ vti illis speciebus que sunt cōes toti. Scd̓o docet eligere appropriatas. s. mēbris. ibi (Uisus p̄terea.) ¶ Intellige primo ꝙ exercitiũ simul ⁊ opus est vt fabrorũ: exercitiũ tñ est illud qd̓ nos facim9 ad delectationē. ¶ Itē itellige ꝙ exercitiũ dr̓ forte qd̓ fit cũ conamie virtutꝭ sic̄ est ascēdere mōteȝ ⁊ sic est luctari cũ socio: debile aũt illud dr̓ qd̓ fit absq̄ȝ conamine sicut est ire p̄ planitiem paulatine.

¶ Sȝ dices nō vr̓ ꝙ sit aliqd̓ exercitiũ debile vel tardũ: q2 per exercitiũ fit anhelit9 magn9 ⁊ frequēs vt dixit supra: ꝺȝ illd̓ qd̓ fac̄ anhelitũ eē hmōi nō est debile. Quidā dicũt ad h̓ ꝙ ille dr̓ie sup̄i9 posite. s. magnus ⁊ frequēs in anhelitu nō sunt differētie exercitij ꝓp̄e accepti: ꝺȝ sunt dr̓ie ipsi9 motus: motus eni bñ hȝ illas. Sȝ dico ēt ꝙ ipse sunt dr̓ie exercitij proprie accepti. Sed dico ꝙ hoc facere anhelitũ magnũ ⁊ frequentem habet magnam latitudinem. — Dub^m p^m

¶ Ulterius dices ꝺm. G. exercitiũ vehemēs ē cōpositũ ex forti ⁊ veloci: cũ ꝺ ipse h̓ dicat vehemēs sup̄fluit illd̓ qd̓ addit cōpo^m. Dico 2r. Uno° ⁊ credo veriori: al̓r accipit h̓ vehemēs Aui. ⁊ al̓r accipit G. q2 ꝺȝ Aui. itelligo ꝙ nō sit aliđ exercitiũ vehemēs q̄ȝ forte: imo sũt idē: ita ꝙ itelligo illd̓ qd̓ dicit forte vehemēs ꝙ vnuȝ exponat aliud: ꝺȝ 2^m exercitiũ ⁊ vehemēs ē exercitiũ cōpo^m ex forti ⁊ veloci. Uel alio° possuȝ dicere ꝙ itelligit h̓ vehemēs q̄ñ fortitudo velocitatē excedit: ꝺȝ intelligit̓ cōpositũ q̄ñ illa sunt equaliter. — Dub^m 2^m

¶ Est ꝯueniētius ei q̄ hȝ emitriteũ. ¶ Sȝ dices ipse docet eligere in emitriteo exercitiũ: ⁊ tñ nos habuimus ifra cap̄. 5. ꝙ exercitiũ in feb. nō cōpetit. Itē ēt rōne q2 ip̄ȝ cōmouet humores. Dico ꝙ exercitiũ debile q̄nq̄ȝ fit ad aliqualē cōfortationē ⁊ aliqualem euōnem materie: sed ⁊ confert in feb. sed exercitium non. — Dubiũ 3^m

¶ Cōfert stōcho.) Dices non est verum imo nocet q2 mag̓ fac̄ eos vomere. R̄ñdeo ꝙ hoc qd̓ confert intelligo in ꝯsuetis in mari: q̄a in alijs noceret. Causa q̄re vehi in curru facie retrouersa: causa ꝓbabilis potest esse: q2 tũc cum oculi sint debiles non percutit eos aer fortiter ⁊ directe ꝺm ꝙ nec dȝ ꝺm ꝙ habuistis in. 13. terap. ca. 17. 3. dist. ꝙ oculis debilibus non debēt approximari fortia: ꝺȝ aer qui fortiter percutit q2 est ille cōtra quem mouetur ille p̄cutit fortiter posteriora capitis. Et alia causa potest esse: q2 tunc non videt̓ oculis motus esse tantus ⁊ ita magnus vnde illo modo minus videt̓ eis moueri. Et in hoc terminat̓ sñia istius capituli. — Dub^m 4^m

¶ De hora incipiendi exercitiũ ⁊ mensurandi ⁊ dimittendi ipsum. Cap̄. 3^m.

Hora qua iceptio exercitij p̄parat̓ opȝ vt corpus sit mũdũ ⁊ ne in p̄tib9 itraneorũ ⁊ venarũ chimi sylucstres ⁊ mali existāt q̄s exercitiũ in corp̄e diffundat: ⁊ vt cib9 hestern9 iā sit digestus in stomacho ⁊ epate ⁊ venis: ⁊ vt alteri9 cibi hora iā aduenerit. Et hoc q̄dē decl̓at vrine ꝺȝ subaȝ ⁊ colorē maturatio: ⁊ erit hec p̄ma hora digōnis. Cũ eni iaȝ

longe fuerit ⁊ natura aliquo tēpore in nutrimēto mini strare desierit: ⁊ igneitas in vrina accēsa fuerit: ⁊ citri nitatis nālis terminꝰ trāsierit exercitiū ipediēs erit: qm̄ virtutē deijciet. Et ꝓꝑ h̄ dixerūt qdā ꝙ cū forte exer citiū necessariū est bonuꝫ est ne sit stōchus vehemēter inanitꝰ: imo sit in eo paucū nutriēs: ⁊ in hyeme qdē sit grossuꝫ: ⁊ in estate subtile. Ampliꝰ q exercitat̄ si est ple nus meliꝰ ē q̄ȝ si exercitet̄ cū ē vacuus: ⁊ meliꝰ ē vt exer citet̄ cū est cal'ꝰ ⁊ humidus q̄ȝ vt exercitet̄ dū est frigi dus ⁊ siccꝰ. Et ex horis qdē ipsiꝰ melior est eq̄litas: est aūt cū exercitiū hoieꝫ cal'e ⁊ sicce cōpl'onis ad egritudi nes ꝓducit: cū igr̄ discesserit ab eo sanabit̄. Oportet ꝑ terea vt q exercitat̄ icipiat ⁊ supfluitates ab iterioribꝰ expellat. s. itestinis ⁊ vesica. Deide exercitet̄ verūtn̄ ꝑ paratiōis fricatione ꝑus vtat̄ q̄ nām viuificet ⁊ poros dilatet: ⁊ opꝫ vt fricatio cū re aspera fiat: deinde oleo inūgat̄ dulci: postea ꝯ ordinē inungat̄ donec mēbrū pressiōe nō vehemētis penetratiōis cōprimat̄ ⁊ sit hoc manibꝰ mult̄ ⁊ diuⁱsis obuiantibꝰ sitibꝰ: iō vt h̄ ad oēs musculoꝝ ꝑueniat ꝑtes: deide dimittat̄ fricatꝰ ⁊ exerci tari icipiat: ⁊ supfluitates ab iterioribꝰ expellat. In tē pore āt veris horaꝝ ipsiꝰ melior est q̄ ē iux̄ meridiē in domo tēperata ⁊ in estate opꝫ ipꝫ ꝓcedere. In hyeme v̄o rōni ꝯueniēs erat vt fere vsq̄ȝ ad noctē tardaret̄: ȝ alia ꝓhibētia h̄ vetāt. In hyeme igit̄ locꝰ tepefieri dꝫ ⁊ tēperate calefieri: deide exercitio vtēdū in hora que melior existit ꝯ illd̄ qd̄ diximꝰ ex digōne nutriēt̄ ⁊ ex pulsiōe supfluitatū. In q̄ȝtitate aūt exercitij tres res sꝫ ꝯsiderande. Una eaꝝ est calor: qm̄ dū in ipso bonitas auget̄ adhuc ē hora. Et scd̄a motꝰ qm̄ dū leues ꝑseue rāt adhuc est hora. Et tertia mēbroꝝ dispō ꝯ ipsoruꝫ iflāmationē: qm̄ dū ipsoꝝ auget̄ iflāmatio adhuc ē ho ra. Cū aūt dispōnes iste minui ceperint ⁊ sudor vapo ralis: ⁊ resudatio liq̄da facta fuerit dimittēdū erit. Cū aūt dimissuꝫ fuerit redeūdū est ad oleū qd̄ sudare facit precipue si anhelitū sui exercitās tenuerit. Cūq̄ȝ die pri mo terminū exercitij ipsius cognoueris ⁊ ipꝫ nutriue ris: ⁊ nutriētis quātitatē quā tolerare valet cognoue ris: nil in scd̄a die mutes: ȝ nutriēs ipsius ⁊ exercitium in die scd̄o mēsura ꝯm eius terminū in die prima.

¶ Prius deter. de mō approximatiōis exercitij rōne q̄litatis eius mag̃: hic deter. de mō hore eiꝰ. Prio docet ꝯbitā horam exercitij ex ꝑte quorūdā itrisecoꝝ. Scd̄o ex ꝑte quorūdā extrisecorum. ibi (Uerūtn̄ ꝑparatiōis.) Pria in duas. Prio facit qd̄ dcm̄ est ex ꝑte ciboꝝ ⁊ hūoꝝ. Scd̄o fac̄ idē ex ꝑte supfluitatuꝫ. ibi (Opꝫ ꝑterea.) Pria in duas. Prio docet ꝯbitā horā q̄ ē simpl'r eligēda. Scd̄o do cet horā q̄ i ꝯtermiato casu ē eligēda. ibi (Ampliꝰ q.) Pria i duas. Prio fac̄ qd̄ dcm̄ est. Scd̄o ifert correlariū auc̄te quorūdā. ibi (Et ꝓꝑ hoc.) ⁋ Tūc seq̄t̄ verūtn̄. Hec i. z. Prio docet eligē ꝯbitaꝫ ho rā exercitij ex ꝑte fricatiōis. Scd̄o fac̄ idē ex ꝑte tempoꝝ anni. ibi (In tꝑe āt veris) lꝫ illd̄ faciat obscure ⁊ male. ⁋ Tūc seq̄t̄ (In q̄ȝti tate) vbi ꝯter. de q̄ȝtitate eiꝰ. Et ꝓ ꝯtermiat de q̄ȝtitate sufficienti approximationis eius in prima die. Secūdo facit idem in diebus seq̄ētibꝰ. ibi (Cūq̄ȝ die primo.) Prima in duas. Nam primo osten dit quantitatem sufficientis exercitij. Secūdo ostēdit quid fiēduꝫ post sufficiens exercitium. ibi (Cum autem dimissum.)

Dubm pm ¶ Sꝫ dubitat̄ ꝓ circa illud capl'm: q2 docet cognoscere horā ꝯbitā exercitij ex. 3. dubitat̄ de quolꝫ illoꝝ: ⁊ ꝓ de ꝓ non vꝫ ꝙ hora sit qn̄ corpus est mūdū: q2 illd̄ qd̄ eūat supfluitates ⁊ ꝑseruat ab egritu dibꝰ malibꝰ nō dꝫ fieri qn̄ corpus est mūdū ⁊ purū: ꝫ exercitiū fac̄ hoc: q̄re ⁊c̄. Ma. pꝫ: q2 si illd̄ nō iuenit ibi supfluitates: tūc eūat hu miditates bonas sicut hꝫ in illo afor. 16. 4e ꝑtic. Elleborus ꝑiculo sus est. sanas carnes ⁊c̄. Mi. supiꝰ habuistis ab Aui. ⁋ Oppom dic̄ h̄ Aui. in l'ra. ⁋ Dico ad h̄ ꝙ hora in qua corpus nō est mūdificatuꝫ pōt itelligi 2r. Unoo vt sit non mundificatū a malis humoribus et ab alijs supfluitatibꝰ excedētibus. Alioo vt sit non mundificatum ab alijs supfluitatibꝰ. s. nō excedētibꝰ. Mō dico ꝙ ꝓ mō nō dꝫ fie ri exercitiū. Sꝫ scd̄o mō sic. s. qn̄ sūt supfluitates ⁊ maxie 3e digō nis. Rō ꝓmi est: q2 tūc exercitiuꝫ faceret humores currere ad mē bra. Rō alteriꝰ pꝫ: q2 si sunt pauce: tūc eūantur ꝑ exercitiū bn̄: si āt sint multe excedētes spargunt̄ ⁊ nō eūant̄. Et per hoc pꝫ rn̄sio: q2 Aui. itelligit ꝙ sit mūdū a supfluis hu. qd̄ pꝫ: q2 dixit venarum.

Dubm 2m ¶ Itē dubitat̄ de 2a ꝯditione: q2 dicit ꝙ opꝫ ꝙ sit facta 2a digestōe que fit in epate ⁊ venis. dices vꝫ ꝙ debeat eē hora ꝓcedēs istā: q2 illud qd̄ cōfortat digōnē dꝫ fieri an̄q̄ȝ sit facta digō. sed exercitiuꝫ est hmōi. g̃ ⁊c̄. Ma. de se pꝫ. mi. declarat̄: q2 exercitiū cōfortat calo rē ⁊ sic digōneꝫ. Itē si nō deberet fieri an̄ illas digōnes vel anteq̄ȝ ipse essent cōplete seq̄ret̄ ꝙ hō nō posset ꝯuenienter exercitari in die bis: h̄ est icōueniens vt pꝫ: q̄re ⁊c̄. ꝯña appꝫet: q2 ꝯm Auic. in. 3. can̄. fen. 13. trac. 3. cap. 8. tꝑs digōnis cibi in stōcho est. 10. horaꝝ: q2 dicit ꝙ est iter. 12. ⁊. 22. sed si ista ē. 10. horaꝝ: bn̄ ēt illa epatis erit tātūdē: q2 nō minor est mutatio q̄ fit in epate de cibo ad sanguineꝫ q̄ȝ illa q̄ fit in stōcho: ⁊ iō nō dꝫ minꝰ durare: sic g̃ tunc in ambabus erūt. 20. hore: ⁊ sic nō posset bis exercitari. ⁋ Itē dices vꝫ ꝙ hora ꝯueniens sit facta digōne oīuꝫ mēbroꝝ ⁊ nō solū facta digōne illo rū triū: q2 in illis. 3. cuꝫ ipm̄ nō noceat an̄ digōnes cōpletas: nisi q2 trahit cibū indigestū ad mēbra: multomag̃ que exercitant̄ attra hēt ipm̄ idigestū. Itē ēt cū exercitiū sit ad eūanduꝫ supfluitates. 3. digōnis: videt̄ ꝙ ēt debeat fieri illa. 3. digōne facta: ⁊ ita nō solum nō dꝫ fieri an̄ digōnē primā ⁊ scd̄aꝫ: ꝫ ēt nec an̄ tertiā. ⁋ Dico ꝙ re cta hora est qn̄ est facta digō stōchi epatis ⁊ venaꝝ: ⁊ rō huiꝰ est: ⁊ ex acq̄sitione nocumentoꝝ si alia hora fiat: ⁊ ex acq̄sitōe iuuamē toꝝ si fiat ista hora: q2 si fiat an̄q̄ȝ cibꝰ digerat̄ in stomacho ⁊ epa te cū mēbra ex exercitio calefiant ante digestionē attrahent: item etiā si fiāt multū post ita ꝙ sint inanita: tunc membra resoluunt̄ ⁊ debilitant̄. cū aūt fiat in hora dicta: tūc fiūt iuuamēta q̄sita: q2 tūc optime eūantur superfluitates cibi alterius. s. ꝓcedētis: ⁊ ēt attra hit̄ ꝑ illud cibꝰ nouus iā digestus ad mēbra. ⁋ Tūc ad argum̄ta. tu dicis ꝙ anteq̄ȝ sit facta q2 ꝯfortat ⁊c̄. dico ꝙ veꝝ est si illd̄ ꝯfortet donec fit talis digestio. Et ꝙ tu dicis dico ꝙ bn̄ ꝯfortaret digōnes futuras: sed pur digōnē illā ipediret. ⁋ Ad aliud q2 seq̄ret̄ ⁊c̄. dico ꝙ nō sequit̄. Et ꝙ tu ꝓbas q2 Auic. dicit in. 3. ⁊c̄. dico ꝙ bn̄ pꝫ q̄uo ipm̄ posset fieri si hō comederet tm̄ semel: ꝫ q2 nō credo corpꝰ tē peratum debere comedere tm̄ semel sed bis: iō saluo ⁊ dico ꝙ ꝯm vtrāq̄ȝ comestionē dꝫ fieri suū exercitiū. Et ꝙ tu dicis dico ꝙ non credo ꝙ stet ⁊ fiat in. 10. hor̄: ꝫ credo ꝙ fiat in. 4. vel. 5. ꝯm ꝙ ipse dicit in. 10. dꝫ illd̄ itelligi in corpe ⁊ stomacho debili vel in cibo ni mie quātitatis. Itē ēt ipse dicit eq̄lis digōnis ⁊ descēsiōis: ista eni ambo bn̄ pōt eē ꝙ occupēt spatiū. 10. horaꝝ an̄. s. q̄ȝ descēdant ad intestina grossa. ⁋ Tūc ad illud aliud. s. ꝙ dꝫ fieri facta digōne mē broꝝ: dico ꝙ bn̄ istā digōneꝫ precessit digestio alia: cuius supflui tates tunc expellunt̄ ⁊ cibus in ista digestione iā indigestus: tūc ēt attrahitur. s. si ipsum exercitium fiat in hora debita predicta.

Dubm 3m ¶ Postea dubitat̄ de 3a cōditione. nā vꝫ male dicere q2 cōiter oēs ponūt ꝙ exercitiū dꝫ fieri an̄ horā comedēdi: nūc āt ipse dic̄ ꝙ tūc deijcit virtutē. Dico ꝙ nō dꝫ l'ra sic itelligi vt sonat. s. ꝙ debeamus post horā comestionis exercitari: ꝫ dꝫ itelligi h̄. s. postq̄ȝ appropin quauerit hora comestiōis: ita ꝙ ly aduenerit: nō sit tꝑis preteriti sed sit potius tꝑis futuri: tūc eni quādo nos incipimus paꝝ appe tere tūc debemus exercitari. Itē intellige hic exterius nō solū illū qui est acceptus in ꝓcedēti die sed v'lr illū q est acceptus in ꝓcedē ti tēpore siue in eadē die: siue in precedēti. Itē intellige ꝙ ista ma turatio ꝯm ꝙ specificat 2o de regi. vn̄ Auic. accepit est talis: q2 dꝫ eē vrina subtilis nō multū grossa ⁊ coloris citrini. Itē ꝙ dicit ꝓma hora nō intelligas ꝙ sit prima hora digōnis: q2 tūc exercitiū maxi me ipediret: ꝫ est hora prima qua apparuit maturatio.

Dubm 4m ¶ Sꝫ dices cū Auic. ꝓhibuerit exercitiū an̄ digōnē: ꝓpterea q2 at trahit indigestū ad mēbra: tūc cū hoc sit exercitiū forte mag̃ attra het indigestū ad mēbra: ⁊ sic ēt erit maluꝫ. Dico ꝙ intelligo ꝙ opꝫ dare aliq̄d paꝝ. s. quando est vehemēter inanitus ꝯm ꝙ ipsemet dicit: q2 si nihil daretur fieret in exercitio maxima resol'o que est multum nociua: si aūt datur ⁊ lꝫ attrahat̄ indigestum minꝰ maluꝫ est q̄ȝ illud. Item in eo ꝙ dat̄ paucū nō multū pōt ibi eē idigestio: vn̄ nā faciliter ipsum digerit ⁊ decoquit: ita ꝙ bn̄ vtrūq̄ȝ est malū: sed illud est minus malum: ⁊ sic etiam faciunt homines quādo vo lūt cito equitare. s. ꝙ parum accipiunt postea equitant.

Dubm 5m ¶ Itē dices non videtur ꝙ sit meliꝰ ꝙ exercitet̄ plenus q̄ȝ vacuus: q2 si exercitetur plenus humoribus generātur tunc multe egritu dines: vt apopl'ia ⁊ alie ex eo ꝙ maxime decurrūt ad mēbra. Iteꝫ etiā si sit plenus cibo attrahit̄ cibꝰ idigestꝰ qd̄ ēt est malū: si auteꝫ ipse sit vacuus nō fit propterea nimis magna resolutio.

Dubm 6m ¶ Itē ēt dices videt̄ ꝙ ipm̄ exercitiū potiꝰ debeat̄ frido q̄ȝ cal'o: q2

illud

illud debet frido qđ calefač: ſ3 exercitiu3 calefacit vt nosipſi expimur in hyeme ⁊ ꝯfert. Itē cū corp⁹ ſit calm̄ ⁊ ip̄m ēt calefaciat nō vr̄ ꝙ cōpetat calo: q² ip̄m ſupcalefaciet. ¶ Dico ad p̄mū ꝙ exercitiū abſolute debet mediocri iter plenū ⁊ vacuum: ſi aūt d3 eſſe exceſſus in aliquo melius eſt vt ſit plenus ꝙ̄ vacuus: ⁊ ītelligo ꝑ vacuum inanitū multū. q² ſi eēt parū vacuus nō multū noceret: ⁊ tūc rō illius eſt: q² ſi fiat in corꝑe inanito fit tūc vt dcm̄ eſt maxia reſolutio que multū nocet: ſi aūt fiat corpore repleto ⁊ ītelligo cibo nō humorib⁹ tūc attrahit indigeſtū: illud autē minus malū eſt ꝙ̄ primū. ¶ Ad aliud dico ꝙ credo argumēta ꝯcludere verū vt ipſa accipiūt: ſed ipſe dicit ꝙ ꝯfert calo potius ꝙ̄ frigido intelligo ꝙ ip3 ſit magis calidū quātitatiue ex multitudie caloris ⁊ fridū ex paucitate caloris: nō aūt ītelligo calidū qualitatiue ⁊ ſm̄ exacuitōe3: ⁊ tūc illo mō intelligēdo: rō illius eſt plana. Et tūc per hoc p3 rñſio: q² accipiendo frigidū ⁊ calm̄ ſm̄ qualitatē ⁊ exacuitionē bene verū ꝯcludunt argumēta: ſed accipiendo calm̄ ⁊ fridu3 quantitatiue ſ. calidum qđ plus h3 de ſbto calido vt ſanguine ⁊ carne ⁊ fridum qđ parum h3: p3 ꝙ melius calo ꝙ̄ frigido: ⁊ ſic ītellexit Aui. ¶ Ulterius ītellige ꝙ ipſe inordinate ⁊ defectiue ponit. ſ. de fricatione que debet in exercitio ītellige ꝙ in exercitio ſm̄ Gal. z. de reg. ſa. debetur fricatio duplex. Una ante exercitiū q̄ dr̄ p̄paratoria ⁊ fit vt pori aperiant ⁊ ſupfluitates alleuient ⁊ ſubtilient: ita ꝙ poſtea facilior ⁊ melior eaꝝ fiet eūatio: ⁊ iſta fricatio p̄paratoria in prin° d3 eē lenis ⁊ in fine ſui fortꝭ. Alia eſt fricatio q̄ d3 fieri poſt exercitiū: ⁊ iſta dr̄ cōpletoria inꝙ̄tū aliquas ſupfluitates quas exercitiū ad cuti3 adduxerat ⁊ non eūauerat ipſa euacuat ⁊ cōplet: dr̄ etia3 reductoria inꝙ̄tu3 ipſa reducit membra iā laxitudinē patiētia ad diſpōnem ſuam naturalem: dicit etiam a Gal. curatiua inquātum iſta que dicta ſunt curat. Debet aūt iſta fricatio fieri ecōtrario p̄dicte: q² a principio d3 eſſe fortis ⁊ in fine debet eſſe lenis.

Dub^m 7^m ¶ Ulterius dubitat. q² nō videt ꝙ in vere debeat fieri in meridie: q² exercitiū d3 fieri qñ eſt maior tēperies ⁊ equalitas: ſed tūc non eſt hoc in meridie. Itē melior hora eſt factis digōnib⁹: ſed in meridie nō ſunt adhuc facte digōnes: quare ⁊c̄. Item male dicit ꝙ in eſtate ante meridiē: q² īfra dicet ꝙ in eſtate d3 exercitari in hora frigidiori: ſed hoc nō eſt añ meridiē. Itē ēt cū exercitiū debeat fieri in tēpore tēperato: tūc in hyeme maxime deberet fieri in meridie: q² de ſero ⁊ de mane eſt maius frigus. Dico ꝙ dubiū eſt comedēdo his: ſed omiſſis alijs friuolis rñſionib⁹ dico ꝙ vno mō pōt ītelligi (horarū ipſius) vt ly ipſi⁹: referat ad fricationē de qua īmediate locutus fuerat ⁊ nō ad exercitiū: ⁊ ad hoc ſatis vr̄ Gal. ſe referre: q² ſemꝑ ꝙ fricatio fiat in aere tēperato. S3 q² ſemꝑ cū fricatione fit ip̄m exercitiū: q² fricatio ⁊ p̄cedit ⁊ ſequit exercitium: q² tunc in idē reſultat: ideo dōm eſt aliter ⁊ de ipſo exercitio. Dico ergo vt cōcordemus cū his que ſemꝑ facim⁹: q² p̄ exercitamur ⁊ poſtea comedim⁹ ꝙ accipit hic dies ꝓ die nāli. ſ. die ⁊ nocte: ita ꝙ meridies ſm̄ hoc erit ⁊ mane ⁊ ſero: ita vt ſm̄ h̄ Aui. velit dicē ꝙ in eſtate exercitiū d3 fieri magꝭ tēpeſtiue: in hyeme aūt d3 magꝭ retardari: in vere aūt d3 fieri in medio hoꝝ duoꝝ. ¶ In quātitate aūt exercitij.) Intellige hic ꝙ p̄ter iſta ſigna que Auicē. hic ponit Auer. 6. colli3. ca. z. ſupaddit vnū ⁊ eſt ſignū ſumptū ab anhelitu: q² vult ipſe ꝙ donec in anhelitu addit magnitudo ſemꝑ d3 exercitari: qñ aūt īcipit diminui anhelit⁹ d3 illđ dimitti. ¶ Itē ītellige ꝙ lenitas iſta ſm̄ ꝙ Gal. ſpecificat maxie cognoſcit in ſpecie exercitij luctatoꝝ: q² qñ vnus bñ mouet ſotiū ſuū adhuc d3 fieri: ſ3 qñ non bñ mouet: tūc d3 dimitti. ¶ Itē ītellige ꝙ d3 poſtea inungere in fine exercitij. alique ſupfluitates remanēt ꝓpe cutim que nō potuerunt euacuari que facerent laxitudinē: oleu3 autē eas euacuat. Dicit autē (ſi tenuerit) q² d3 anhelitus in exercitio aliqualr̄ retineri: vt dr̄ a Gal. ad hoc vt fortior fiat expulſio ſupfluitatū: ⁊ iō q² tunc qñ retinet anhelit⁹ maior fit inclinatio ſupfluitatū ad cuti3 vnde plus remanēt: īde eſt ꝙ tūc p̄cipue debet inūctio ⁊ magis. Itē qđ dicit ꝙ d3 ſilr̄ menſurari poſtea ſicut in prima die: iſtud eſt veru3 manente eadē diſpōne corporis: q² ſi diſpō ꝑmutat vel ab etate vl̄ ab aliqua cauſa accidētali: bñ etiam illud deberet permutari.

Dub^m 8^m ¶ Sed dices hic ponit ꝙ mēſura certa quātitatis balnei vel exercitij in prima die ſola nō pōt cognoſci. Dico ꝙ bñ veru3 eſt ꝙ non pōt cognoſci certe niſi habueris notitiā de nā ſua per aliquē aliū medicū qui eū prius cognouerit: ſed bñ poteſt haberi in p̄ma die ſm̄ aliquā ꝯiecturā. Et in hoc terminat ſnīa iſtius capituli.

¶ De fricatione. Cap. 4^m.

Fricatio alia eſt dura que extēdit vel īſpiſſat: alia eſt mollis q̄ laxat: ⁊ alia eſt multa q̄ macreſcere facit: ⁊ alia eſt tēperata que īgroſſat. Cūq3 hec cōponent ꝓuenient paria nouem. Et eſt ēt fricatio que eſt aſpera. ſ. cū pānis aſperis que ſanguine3 ad exteriora velociter trahit: ⁊ alia eſt lenis cū palma: aut cū pānis lenib⁹ que ſanguinem ꝯiūgit ⁊ ip̄m mēbro cōtinet. Qđ autem ex fricatione querit eſt corpoꝝ raroꝝ inſpiſſatio ⁊ molliū īduratio ⁊ ſpiſſoru3 rarificatio ⁊ duroꝝ mollificatio. Eſt p̄terea p̄paratio nis fricatio que eſt anteꝙ̄ exercitiū ⁊ īcipit fieri ſuauiter: que cū volūtas ſurgēdi adeſt ſtringit ⁊ īdurat. Et eſt fricatio reductionis que eſt poſt exercitiū: ⁊ vocat etiā fricatio qeſcere faciens: ⁊ qđ in ea intēdit eſt ſupfluitatū in muſculis retētarū reſolō ex eo ꝙ per exercitium nō euacuatur vt vaporet ⁊ nō accidat fatigatio. Et op3 quidem vt hec fricatio molliter ⁊ ſuauiter fiat. Sed que ex ea melior ē: eſt p̄ma que eſt cū oleo que cū duritie ⁊ groſſitie ⁊ aſperitate faciēda nō eſt: qm̄ membra inde exaſperant ⁊ pueri ab augmēto ꝓhibent: ſed in adoleſcētib⁹ eſt eius īpedimētū minus. Q² ſi in fricatione ꝯtingat error qui ad partē duritie declinet eſt ſanior errore qui ad mollitiei partē declinat: qm̄ fortem reſolōnē facilius eſt corrigere ꝙ̄ molli fricatiōe ad recipiēdū corruptionē preparare: l3 fricatio dura ⁊ aſpera cū ſupflua fuerit in corꝑe pueroꝝ ipſos creſcere ꝓhibeat. Et tu qdē nunc īuenies poſt apud rememorationē hore fricationis ⁊ ꝯditionum ipſius. Uerūtñ in hac hora reductioni declarationē addemus. Dicem⁹ itaq3 ꝙ ipſa ꝓ certo eſt ac ſi eſſet altera ꝑs exercitij in qua cū oleo incipiēdū eſt ⁊ fortitudie: deinde cū ea ad mediocritatē eſt declinādū: neq3 diu3 in ſua exiſtit fortitudie eſt dimittēda. Et melius qdē eſt vt priuſꝙ̄ dimiſerit multe ſuꝑ eā ꝯiungant manus. Fricatio p̄terea mēbra ſua fricata poſt fricationē extēdere d3 vt ab eis ſuperfluitates expellant ⁊ faſciā ſumat que ad partem mēbroꝝ oīum ipſis extenſis ꝓcedat: ⁊ quanto plus poterit ſuum ꝯtineat anhelitū ⁊ p̄cipue cu3 muſculi ventris laxi fient ⁊ pectoris muſculi ſi facile fuerit extēdētur: poſtea etiā muſculi vētris in fine rei paꝝ extēdantur vt īteſtina inde aliquā habeant reductionē ⁊ inter hoc ⁊ hoc eat ⁊ ſe ſupinū proijciat: ⁊ ſuos pedes pedibus ſui cōparis cōmiſceat. Exercitiū v̄o excellētes aerem iter ſua continent exercitia: ſ3 tñ reductio qñq3 in medio īterponit exercitio. Ip̄m nāq3 dimittit ⁊ deinde ad ip̄m reditur ſi ꝓlōgādi exercitiu3 volūtas affuerit. Nō autē multa indiget fricatione cū oleo q vult reductionē niſi ī ip̄o diſpoſitio fuerit que ſibi nō placet ⁊ niſi nō reductionem querat: ꝙ ſi fatigationem ſenſerit oleo inungat ſicut noīabim⁹: ⁊ ſiccitate3 ſi ſenſerit fricatio augmentanda erit donec ad equalitatem perueniat. Fricatio preterea quandoq3 iuuat ⁊ fortis compreſſio cum tempus eſt dormiendi: quonia3 corpus alleuiat ⁊ humiditates ad iūcturas ꝓhibet fluere.

¶ Prius determinauit de exercitio: hic determinat de annexis. Et q² hec ſunt duo. ſ. fricatio ⁊ balneu3. P̄rio determinat de p̄. Scđo de ſecūdo. ibi in ſequēti cap̄. (Huic aūt.) P̄ria in duas. Nā p̄ dēterminat de regimine per fricationē abſolute ꝯſideratā. Et ſecundo reſpectiue cōſideratā. ibi (Eſt p̄terea.) Et hec in duas. Nā p̄ determinat de fricatione relata ad exercitiū. Scđo relata ad ſomnum ibi in fine (Fricatio p̄terea.) Prima in duas. P̄rio diſtiguit duas ſpēs fricationis relatas ad exercitiū. Scđo eas declat. ibi (Et op3 quidē.) Et hec in duas. Nā p̄ declarat p̄paratoriā. Scđo reductoriā. ibi (Uerūtñ.) Et hec in duas. P̄rio dat intētionē ſua3 circa h̄. Et ſecūdo exequit ſtatim. ibi (Dicemus.) Et hec in duas. Nā p̄mo

declarat fricationem reductoriam fiētem post exercitium moderatum. Secūdo declarat eaȝ fiētē in medio vel post exercitiuȝ excedens. ibi (Exercitium vo.) Et bene nota istas diuisiones que taȝ ordinate sunt: ⁊ tamē apud aliquos inordinate sunt: ⁊ est capitulum inordinatum: ⁊ ſm illud ignoratur sententia eius.

Dubm pm ¶ Sed dubitatur. q̄ꝛ videt defectiue posuisse differētias simplices fricationis: q̄ꝛ Auer. 6. collʒ. ca. 3. ponit fortē ⁊ debilē ⁊ mediam inter illas. Itē hic non ponit mediam inter durā ⁊ mollem. Itē nec ponit paucam. Itē videtur supfluitas: q̄ꝛ ſm Gal. 2. de regi. sani. ⁊ Auer. cap. 3. idē est fricatio dura ⁊ aspera: ⁊ ideȝ est mollis ⁊ lenis: cum ergo dixisset de dura ⁊ molli supfluum fuit addere de aspera ⁊ leni. Itē etiam ratione idē satis pȝ. s. ꝙ sint ideȝ: q̄ꝛ asperitas est inequalitas ſm duruȝ corpus vt dr̄ in. 3. thegni. cō. 52. ¶ Dico ꝙ sine dubio ſm verū intellectū sunt drīe simplices. 3. a parte q̄litatꝭ: ⁊ 3. a pte quātitatis. a parte qualitatis sunt iste. 3. que sunt ideȝ realiter: sed differūt solum ſm nomē ⁊ ſm rationē. s. dura ⁊ mollis et media: aspera lenis ⁊ media: ⁊ debilis ⁊ fortis ⁊ media: oēs iste. 3. realr̄ sunt idē ⁊ omnes sunt a parte qualitatis. Auer. tñ solum nominat fortē debilē ⁊ mediaȝ. Aui. aūt hic noīat ⁊ durā ⁊ asperā cū suis oppositis ⁊ medijs. ⁊ dico ꝙ illa nō differūt nisi ſm rōnem: q̄ꝛ dicitur fortis inquātū ipsa fit cū conamīe virtutis eius qui fricat ſm ꝙ nos ēt superius dicebamus exercitiū esse forte: sed pōt ipsa dici dura vel aspera a re cū qua fit: lȝ enim oīs aspera sit dura: tamen oīs dura nō est aspera: ⁊ ideo sic potuit sepāre durā ab aspera. ⁊ per hoc tūc iā pȝ rñsio ad primū de Auer. q̄ꝛ ille sunt idē cum istis: ⁊ iō nō fuit defectiuus. ¶ Ad aliud ꝙ nō posuit illā mediaȝ. s. inter durā ⁊ mollē: dico ꝙ in eo qđ dicit: ⁊ alia est tēperata: intellexit mediā īter durā ⁊ mollē ⁊ īter mltā ⁊ paucā. ¶ Ad aliđ ꝙ eēt supfluitas. Rñdeo ꝙ pōt eē diuersificatio q̄tū ad res cū qb' fiūt.

Dubm 2m ¶ Ulterius dubitat de cōpositis q̄uo sint. 9. Dico ꝙ ꝓueniūt. 9. accipiēdo sex simplices. s. a pte quātitatis. s. multa ⁊ pauca quā ipse in lrā dat intelligi ⁊ media īter illas: alie tres sūt a pte qualitatꝭ. accipiamus. s. dura mollis ⁊ media nō curem' de alijs noībus: q̄ꝛ sunt idē vt dcm̄ est. mō tunc si cōponamus illas. 6. drīas simplices ⁊ ratione quantitatis ⁊ qualitatis adinuicem erūt spēs cōposite. 9. q̄ꝛ cōponamus p̊ solū cū dura multā paucā ⁊ mediaȝ: sic ḡ habem'. 3. cōpositas. s. durā multā: durā paucā: ⁊ duram mediam inter illa. ⁊ similr̄ etiam componetis mollem cum istis eisdem. 3. ⁊ habetis alias. 3. ⁊ similr̄ etiam compones mediam inter duram ⁊ mollē cū illis alijs eisdem: ⁊ sic etiaȝ habetis alias. 3. sed ter tria sunt. 9. ⁊ iō erunt in summa differentie composite. 9. ſm modum dictum.

Dubm 3m ¶ Itē postea dubitat de effectib'. nō vr̄ ꝙ dura extēdat: imo magꝭ videt ꝙ mollis extēdat: q̄ꝛ molle extēdit ⁊ facit aliud extēdi sicut nos videmus qñ corrigia mollis extēdit: sicca aūt ⁊ dura non: ⁊ iō etiā durū nō extēdit: ⁊ cū fricatio dura īduret membra nō extēdet ea. Dico ꝙ ipsa nō extēdit sic ꝙ faciat mēbrū eē lōgius: queādmoduȝ ⁊ tu ꝓbas: sed extendit. s. q̄ꝛ facit stare tensum: nā ipsa fricatio dura indurat ⁊ īspissat mēbra: vñ illa postea remanent ⁊ stant q̄si tensa: vñ sic ipsa extēdit: ⁊ isto modo intelligit Aui. ⁊ nō primo.

Dubm 4m ¶ Ulteri' dices. nō vr̄ ꝙ ista fricatio īgrosset: q̄ꝛ nihil resoluens ingrossat mēbra: sed cū oīs fricatio resoluat: q̄re ⁊c̄. Dico ꝙ fricatio moderata ingrossat membrum: ⁊ ratio est: q̄ꝛ illud qđ multiplicat nutrimentum in membro: ⁊ etiam reddit ipsum aptū ad ꝯuersionē ingrossat mēbra: sed ista fricatio est hmōi: q̄ꝛ ipsa attrahit: ⁊ cū ipā sit moderata nō resoluit nisi supfluitates: q̄ꝛ si resolueret plus iā nō esset moderata: ⁊ tunc qđ tu dicebas pȝ ꝙ nō valet.

Dubm 5m ¶ Ulteri' dubitat de his ꝯ̄rijs effectib' quos ponit. s. ꝙ mollificat durū ⁊ īdurat molle ⁊c̄. nō vr̄ q̄ꝛ ab vno ī q̄tū vnū nō ꝓcedit nisi vnū vt habetꝭ ex alijs. Itē q̄ꝛ ab vna cā non ꝓcedit nisi vn' effect'. Dico ꝙ verū ē: sȝ fricatio nō fac̄ illa inquātum vna sȝ inquātum plures. ¶ Ulteri' ītellige ꝙ fricatio p̄paratoria sicut ēt superius dȝ eē in p̄n° debilis ⁊ in fine sui fortꝭ: sed reductoria dȝ eē ecōtrario. s. ī p̄n° sui fortis ⁊ in fine debilis. ⁊ rō hui' ē: q̄ꝛ semp in nā ⁊ sic ēt in arte dȝ eē mutatio gradata ⁊ paulatina ⁊ nō subita: vt ḡ p̄ma mutatio sit ꝯformis ad scđaȝ dȝ sic fieri. rō ēt noīs pȝ: q̄ꝛ cū supfluitates ille laxitudinē facerent: ideo ipsa dr̄ quiescere faciēs siue curatiua siue alio noīe reductoria: oīa eniȝ ista tria nomina idē significant.

Dubm 6m ¶ Ulterius dicit hic (vt hec molliter) dices hic ipse dicit ꝙ ista p̄paratoria ſm ꝙ tu exponis dȝ fieri cū re molli: supius aūt īmediate dixit ꝙ dȝ fieri cū re dura ⁊ aspera in eo qđ dixit ⁊ īdurat: ⁊ sic vr̄ directe sibi ꝯ̄dicere ⁊ dicere oppm illi' qđ dixit. Dico ꝙ ista debēt referri ſm Gal. ad diuersuȝ tp̄s ipsi' fricationis. s. p̄paratorie: nā preparatoria in sui p̄n° dȝ esse cum molli: in fine autē sui dȝ esse cū re dura: ita ꝙ intelligat illud qđ ibi dicit ꝙ illđ dixerit in sui fine: hic aūt intelligatur illud quantum ad sui principium.

Dubiū 7m ¶ Ulterius parū post statim dices vr̄ eē oppositū ei' qđ dicit. s. ꝙ facili' sit corrigere resolōnē q̄ȝ ⁊c̄. q̄ꝛ qñ sit fortis resolō dȝ restaurare ⁊ replere: qñ aūt sit mollificatio resoluere: ⁊ cū facilius sit destruere q̄ȝ cōstruere ⁊ īducere priuationē q̄ȝ habitū vr̄ ꝙ facili' sit illud aliud q̄ȝ corrigere resolōnē. Itē ēt cū fricatio dura cū ipā fiat cum re sicca īducit distēperātia sicca: cū aūt ipsa declinat ad mollitiē q̄ꝛ fiat tūc cū re humida erit ibi tūc discrasia humida: sȝ difficilius est remouere discrasiā siccā q̄ȝ humidā vt habetꝭ. i. 7. ¶ Itē dices ēt nec rō sua est ad ꝓpositū. ibi (Qm̄ forte) q̄ꝛ fricatio dura ⁊ inspissat ⁊ indurat: ⁊ q̄ꝛ vtraq̄ȝ illarū ꝓhibet resolōnē: mollis auteȝ facit resolōnē: ideo argues illđ post de molli ⁊ nō de dura. s. ꝙ debeat declinare ad mollitiē. Dico ꝙ nō bñ hic ītelligit nisi cōsiderādo dicta. G. q valde bñ declarat hoc idē. s. q̄re potius debeat inclinare ad duritiē. ⁊ rō hui' est multiplex. p̊ q̄ꝛ fricatio dura parūper mutat cutiȝ ad suā duritiē a sua dispōne nāli: mollis autē plus cutim ꝑmutata nāli dispōne. Itē q̄ꝛ cuȝ dura īdurat cutē: ⁊ sic fit fortior: ⁊ per ꝯn̄s min' nocet postea ab extrīsecis. Itē lȝ īquātū dura inspissat cutim teneant alique supfluitates: ipse tñ facilr̄ remouētur per exercitiū qđ postea sequit: sed mollis facit ꝯ̄rio: q̄ꝛ ipā resoluit multū ita ꝙ ēt humiditates bonas: exercitiū aūt qđ postea sequit nedū ꝙ illud dānū emēdet: imo ipm̄ adhuc magis augmentat ⁊ plus resoluit de eis: ⁊ tunc isto mō argumēta cōcedo q̄ꝛ non sunt cōtra. Itē dices vr̄ ꝙ exceptio ibi (Et nisi nō reductionē querat) cōtradicat p̊ qđ dicit qui vult reductioneȝ. Dico ꝙ opȝ dicere ꝙ reductio ibi accipitur equiuoce: quia primo accipitur pro reiteratione: ⁊ secundo accipitur pro reductoria vt patet.

Dubm 8m ¶ Sed dices ipsa debet fieri facta prima ⁊ secūda digestione: quia fit post exercitiū: sed quando est tp̄s dormiendi tunc est tp̄s digestionis: ita ꝙ fit ⁊ nō est facta: quare tūc non competit. s. in tēpore dormiēdi. Dico duplr̄. Uno modo ꝙ illa fricatio de qua hic loquit non est nec preparatoria nec reductoria de quibus ipse locut' fuerat: sed est quedam alia fricatio per se que bene potest tunc fieri: tu autem arguis de preparatoria ⁊ reductoria. Uel alio mō potest intelligi cū est tēpus dormiendi. s. cōpletū ita ꝙ isto mō fieret post somnū ⁊ añ nō. Et in hoc terminet sententia istius capituli.

¶ De balneo ⁊ nominandis balneis. Cap. 5m.

Hic aūt homini in cui' regimīe noster ꝯsistit sermo balneatio resolōnē faciēs nō est necessaria: qm̄ corp' ipsius est mūdū: ⁊ neq̄ȝ g balneo īdiget eget ipso nisi vt ab ipso hēat calorē subtilē ⁊ humiditatē tēperatā. Quapp isti in ipō nō multā debēt facere morā. Qꝛ si in fontē descēderint in ipm̄ ingrediātur quousq̄ȝ ipsarū rubet ⁊ inflatur superficies ⁊ in principio resolōnis ab eo remoueantur. Et aer in circuitu eorū aquā dulcem fundēdo humectet: deinde velociter lauent ⁊ egrediant. Opȝ preterea ne excitatus ad balneuȝ velociter ꝑgat donec ꝑfecte gescit. Balnearū vō dispōnes ⁊ earum cōditiones iā declaraui ⁊ in alio loco retuli. Uerūtñ qđ hic dicere debemus est ꝙ oēs balneandi ſm ordinem balnei casas ingredi debent: ⁊ neq̄ȝ in domo calida mouentur nisi ſm quātitatem que eis nocumētū nō inferat ⁊ regescē faciat ꝓpter superfluitatum resolōnem ⁊ corporis ad nutriens p̄parationē a debilitate ipm̄ custodiendo: et ab aliqua forti causarū febrium putridarū. Qui vō impinguari desiderat balneū post comestioneȝ igrediat si securus fuerit ne oppilōnes accidant. Et qui bene se custodire voluerit si calide fuerit cōplexionis oxymel bibat ꝓpter oppilōnum ꝓhibitionem: ⁊ si frigide fuerit cōplexionis diamētastrum sumat ⁊ diatrionpipereon. Qui autē vult resolōnem ⁊ macrefieri balneandus est dū est famelicus ⁊ ibi multū moretur. Sȝ qui sanitatem vult cōseruare balneum ingredi dȝ post q̄ȝ digestum est qđ est in stomacho ⁊ in epate: ⁊ si timet vt cholā ebulliat rubea si hoc fecerit ⁊ se ieiunus balneauerit ante balneationē rem sumere dȝ subtilē quaȝ comedat. Et qui vō calide existit cōplōnis cholera abūdās rubea hoc est ei necessariū ⁊ huius ab igressu do-

mus balnei

mus balnei caliditate ꝓhibēdus est. Ex eis autē quib⁹ isti cibātur melius est panis in succo fructuum infusus aut in aqua rosꝫ. Et se custodire debent ne rē frigidam actu bibāt i egressiōe balnei aut i balneo: qm̄ pori sunt apti: quare frigiditas non tardat quin ad mēbroꝝ pn̄cipaliū corpora ꝓcedat ꝛ ipsoꝝ corrūpat virtutes. Ab omni quoqꝫ re vehemētis caliditatis se custodire debēt: ꝛ precipue ab aliqua: qm̄ si eam sumpserint timendū erit ne cito ad mēbra penetret pricipalia ꝛ accidat ptisis ꝛ ethica. Preterea sibi caueant ne cito balneum egrediant ꝛ caput post ipm̄ discooperiāt ꝛ corpus ad recipiēdā frigiditatē exponāt. A balneo v̄o egredi debent si tp̄s fuerit hyemis: snis bn̄ cooperti pānis. Sed qui febrē hꝫ a balneo se custodiri opꝫ in hora febris: ꝛ qui solōnē hꝫ cōtinuitatis aut apā. Et tu qdem iā scivisti ex eo qđ precessit ꝙ balneū est calefaciēs ꝛ infrigidans ꝛ humectās ꝛ desiccās ꝛ iuuās ꝛ impediēs. Et eius qdē iuuamēta sunt somnū facere ꝛ aperire ꝛ abradere ꝛ resoluere ꝛ digerere ꝛ nutrimētū ad cutis sup̄ficiem attrahere: ꝛ ipsius iuuamētū nō est nisi in resolōne eius qđ resolui volunt ꝛ in expulsione eius qđ vult pelli in parte nāli ꝛ in retētione vētris ꝛ remotione fatigationis. Eius autē impedimēta sunt debilitare corpus si multum morati fuerint ꝛ facere syncopim ꝛ nauseaꝫ ꝛ humores quietos mouere: ꝛ eos ad putrefactionem preparare ꝛ cum eis ad membroꝝ debilium receptacula declinare: ergo ab eis accidunt apostemata in occulto membrorum ꝛ in eorum superficie.

¶ Docuit superius per vnā rē annexā h̄ per aliā. Et p̄ deter. de regimine corporis. P̄io per balneū aque calide. Scđo fride. ibi (Hic qdem) in sequēti cap̄. Itē prima in duas. Nā p̄ deter. de mō vsus balnei aque calide. Scđo determinat de iuuamētis ꝛ nocumētis eius. ibi (Sed qui fe. habet.) P̄io determinat de modo vsus balnei ad ingressum ꝛ moram eius in eo. Secūdo quantum ad exitū. ibi (Et se custodire.) Prima in tres ꝫm ꝙ tres p̄ncipalr̄ debēt attēdi circa balneū. Primo ex parte qualitatis. Secūdo quantitatis ꝛ cum hoc ex modo ingressus. ibi (Quapropter.) Tertio ex p̄te tēporis. ibi (Qui v̄o impinguari.) Et hec in duas. Nā p̄ docet debitā horam ingressus ratione impinguationis. Secūdo ratione cōseruationis sanitatis ꝛ macrefactionis. ibi (Qui autem vult.)

Dub^m 2^m ¶ Sꝫ dices videtur ꝙ homo indigeat balneo ēt p̄p alias causas: qr sicut. G. dicit in fine secūdi de reg. hō indiget balneo ad hoc vt abstergat a sudore ꝛ puluere. Itē dices nec videt ꝙ indigeat ipso p̄pter istas causas. s. humiditatē tēperatā ꝛ calorem: qr humiditas ista est humiditas aquea: nos autē nō indigem⁹ humiditate aquea sed naturali. Itē ꝛ similiter cuꝫ talis caliditas sit accn̄talis: nec ēt ea indigemus. ⁋ Dico ꝙ ista duo iuuamēta que hic ponunt nō inueniūtur posita ab alio auctore sꝫ iuuamēta. G. ipsa per seip̄m: dico ꝙ balneū pōt competere ꝛ rōne abstersionis sudoris ꝛ pulueris: queadmoduꝫ Gal. ponit: pōt ēt cōpetere vt calefaciat ꝛ humectet tēperate. ꝛ isti⁹ rō est: qr ip̄m balneū spargit calorē ꝛ nutrimētū p̄ mēbra: ꝛ iō vt sic calefacit ꝛ humectat tēperate. ⁋ Et qđ tu dicis p̄ de iuuamētis: dico ꝙ Auic. illa dedit itelligi per illa: ꝛ qr ipsa p̄ seipsuꝫ. s. p̄ balneū abstergit sudor ꝛ puluis: iō non posuit. ⁋ Ad alia dico ꝙ calitas ꝛ humiditas vt aque est vl̄ aeris nō ꝯfert imediate sed ꝯfert mediate. s. vt dcm̄ est. s. inquātū fac̄ spargere calitateꝫ vel nutrimentū per corpus ꝛ hoc est vtile: qr ad ip̄m sequit humiditas. ⁋ Ulteri⁹ itellige ꝙ illud (Quap̄p) sequit valde bn̄ ex eo qđ dixit, ꝙ istis balneatio resolōnē faciens nō est necessaria. ⁋ Ulterius itellige ibi vbi dicit (ꝫm ordinē balnei) casas ingredi debēt ꝙ sicut superius habuistis balneū ip̄m hꝫ plures casas: modo vult dicere ꝙ hō nō dꝫ imediate cū intrauit primā casaꝫ intrare in scđaꝫ ꝛ postea imediate tertiā: sed dꝫ p̄ morari in prima casa paꝝ ꝛ postea ingredi in scđaꝫ: ꝛ ibi ēt morari parum: ꝛ deinde itrare in tertiā. s. sic ordinate: ꝛ sicut dcm̄ est in introitu: ideꝫ ordo ēt dꝫ seruari in exitu: qr non dꝫ ēt subito exire: sed illō dꝫ ēt fieri ordinate. ⁋ Ulterius intellige ibi (Et ab aliqua forti cā feb. putridaruꝫ) ꝙ ista cā posset esse ꝛ efficiens ꝛ mālis, efficiēs sicut oppilō que putredineꝫ efficit quē oppilatio sic causata eēt ex eo. s. ꝙ corpus existēs repletuꝫ balneū sua caliditate attrahet humores sup̄fluos ad cutiꝫ: vn̄ ibi fiet oppilō. pōt etiā esse alia causa efficiēs. s. debilitas virtutis causata. s. ex balneo p̄p manifestā resolōnē mēbroꝝ: vn̄ virt⁹ exn̄s debilis humores nō potest regere: vn̄ relinquunt ꝛ putrefiūt. causa mālis pōt eē humores cōmoti a balneo qui p̄p suā cōmotioneꝫ postea putrefiunt ꝛ putridam faciunt. ⁋ Ulterius itellige ꝙ illa. s. (oxymel ꝛ diamētastruꝫ) possunt assumi ꝛ an̄ balneū ꝛ post: sꝫ magis credo ꝙ debēt assumi ante qr sic ꝓhibent oppilōnem fieri: sꝫ ipsa assumpta post remouēt aliquā paruā inductā. ⁋ Item intellige ꝙ ista diuersificant ꝫm cōplexiones: qr oxymel rōne aceti frigiditatem habꝫ sed illa alia duo magis sunt calida. ⁋ Itē ēt intellige ꝙ sicut haberis a Gal. in. 4. de regi. sani. inter illa duo. s. diamētastrum ꝛ diatriton pipereon est dr̄ia: qr diacalamētū vel diamētastrū magis valet ad penetrādū nutrimētū per corp⁹: sed diatriton pipereon magis facit ad iuuandum digestionem.

Dub^m 2^m ¶ Ulterius dices qm̄o aqua calda iducit ptisim: ipsa eni nō est vlceratiua pulmonis nec alicui⁹ mēbri. Itē nō ēt est ꝯsumptiua qr ipsa est humida: ꝫ qm̄ocūqꝫ accipias ptisim nō vr̄ qr iducat ptisis. ⁋ Dico ꝙ i cap̄ de aqua loco ptisis hic habuistis hydropis: ꝛ forte ista lr̄a est melior: sed adhuc dico ꝙ iducit ethica rōne sue caliditatis actual̄: ptisis aūt iducit qr ipsa pōt pulmonem debilitare: ꝛ sic humores ad ipꝫ descēdēt ꝛ vlcerabūt ꝛ iducēt ptisim. ⁋ Ulteri⁹ itellige ꝙ balneū fac̄ istos ꝯrios effect⁹ ꝫm triplicē diuersitatem ꝫm ꝙ Auer. dic̄ p̄ ꝫm diuersitatē casarū. Itē ēt ꝫ diuersitatē more i balneo ꝛ hore igressus ei⁹. Itē ēt ex p̄te diuersaꝝ dispōnū ipsoꝝ corpoꝝ: ex parte istoꝝ omnium potest facere illos cōtrarios effectus ꝫm ꝙ tu met cōsiderare potes. ⁋ Ulterius ꝙ dicit (fructuū) intellige acetosoꝝ ꝛ stipticoꝝ: qr isti magis infrigidant ꝛ confortant.

Dubiū 3^m ¶ Ulteri⁹ dices. dicit hic ꝙ dꝫ cauere a balneo ille q hꝫ feb. vel apā vel solōnē ꝯti. dices nō vr̄ de feb. ꝛ de apate: qr in. 10. ꝛ in. 5. de ige. sani. cap̄. 10. ꝛ. 13. habuistis in feb. balneū. Itē in. 3. de regi. sani. habuistis ꝙ balneū cōfert in feb. ꝛ apate. Item rōne qr ip̄m balneuꝫ mām digerit ꝛ euacuat ꝛ calorem cōfortat: vt ex. 3. regi. habetꝫ. Dico ꝙ illud cauere intelligo nō ex toto euitare: sꝫ qr dꝫ cuꝫ cautella approximari: nā ipsum indebite approximatū maximū facit nocumētū: debite aūt facit iuuamētū magnū. ⁋ Itē dices male dic̄ (nisi in resolōne) qr ipsemet ponit alia iuuamēta. Dico ꝙ itelligit ꝙ illud sit magis pricipale. Et in hoc terminat snīa huius capituli.

¶ De ablutione que fit cum aqua frigida. Cap. 6^m.

Hoc qdem conueniens non est nisi cuius regimen vndiqꝫ cōseruatur: ꝛ cuius etas ꝛ virtus ꝛ figura ꝛ tempus sunt cōuenientia: ꝛ neqꝫ fastidium: neqꝫ vomitū: neqꝫ vētrem: neqꝫ vigilias: neqꝫ reumatismos hꝫ: neqꝫ est puer: neqꝫ senex ꝛ in hora in qua ipsius corpus est leue ꝛ motus conueniēs. Et est cum hoc fit post ablutionē cū aqua calida factā ad hoc vt exteriora fiant fortiora: ꝛ vt calor retineatur nālis. Qr si voluntas affuerit vt istud sit: oportet ne aqua multū sit frigida imo sit tēperata: ꝛ est cuꝫ hoc fit post exercitiuꝫ: ꝛ tunc qdem oportet vt fricatio ante ipsam fiat fortior q̄ꝫ solebat: ꝫ inunctio fit ex oleo queādmodū solebat: ꝛ fit exercitium post fricationem ꝛ inunctionem tēperatū: aut sit parum velocius q̄ꝫ solebat. Deinde post exercitiuꝫ in aqua frigida subito natet vt ipsius mēbra simul dura fiant: postea perseueret in eo ꝫm mēsuram sue leuitatis: ꝛ quātum tolerare valet anteq̄ꝫ superueniat horripilatio. Deide cū egressus fuerit fricet sicut noiabimus ꝛ eius cib⁹ augmētuꝫ suscipiat ꝛ potus diminutionē. Et consideret tēpus reuersionis sui coloris ad ip̄m ꝛ caloris eius ex quo si velox fuerit scietur ꝙ eius mora fuit moderata: ꝛ si tarda fuerit sciet ꝙ mora ꝓlixior fuit q̄ꝫ debuit. Ipse igitur alio die mēsuret ꝫ ꝙ ex h̄ scitū fuerit. Et ē cū post fricationē ꝛ coloris ꝛ caloris reūsionē iteꝝ aquā igredit: sed q hoc agere voluerit gradatiꝫ in ip̄o ꝓcedat: ꝛ a calidiore die q est in estate hora feruoris prius icipiat: ꝛ

sibi caueat ne vētus sit ibi: ⁊ ne illud post coitū ꝓgat: neqʒ post cibuʒ q nō sit digestꝰ: neqʒ faciat h post vomitū: neqʒ eūonez: neqʒ post cholicā passionē: neqʒ vigilias: neqʒ corꝑis debilitatem: neqʒ stōchi: neqʒ post exercitiū: nisi q illud agit valde sit fortis ꝺm modū quē diximus. Cū aq̄ aūt frida lauari ꝺm modos quos diximus calorē nālez subito ad iteriora pellit. Postea confortat ipm vt fortior fiat ⁊ egrediat extra multum.

¶ Hic deter. de regi. sani. per balneū aque frigide. Et tria fac. Prio oñdit cui corpori cōpetat hmōi balneū. Scdo oñdit modum vsus eiꝰ. ibi (Et in hora.) Et 3° docet qdā iuuamēta eiꝰ. ibi (Cū aq̄ aūt frigida.) Scda in duas. Primo docet vsus moduʒ qñ dʒ balneari semel in die. Et 2° qñ pluries. ibi (Et ē cū post.) Pria in duas. Nā p̊ docet debitū modū vsus istiꝰ balnei ex pte hore. Scdo ex pte q̄ztitatis ⁊ q̄litatꝭ. s. ex pte igressus ⁊ egressus. ibi (Deinde.) ¶ Intellige hic primo ꝙ illud qd̄ dicit p̊ regimē exponit p illud qd̄ postea dic̄ neqʒ fastidiū ⁊c. ⁊ silr etiā illud qd̄ dicit etas exponit silr p illd̄ qd̄ dicit postea neqʒ puer neqʒ senex: nā nō cōpetit fridū pueris: quia ꝓhibet eos ab augmēto: neqʒ senibꝰ qꝛ sunt fridi: ſʒ solum cōpetit tale balneū iuuenibꝰ. Itē dicit ēt postea virtꝰ qꝛ virtꝰ dʒ eē fortis. dicit ēt figura: qꝛ dʒ eē bñ carnosa vt ꝓhibeat frigiditatē itus minus ingredi. dicit aūt tp̄s qꝛ dʒ eē tp̄s ⁊ etas particulare: qꝛ dʒ esse dies calida nō vētosa vt dicit ifra. ¶ Itē intellige ꝙ dʒ illd̄ balneū fieri post fricationē ⁊ inūctionē: qꝛ quādo illud balneū fridū fit dʒ calor nālis icitari vt sua frigiditas nō possit nocere mēbris intrinsecis: calor enim tunc excitatus ⁊ in mēbris exterioribꝰ existēs repugnat frigiditati balnei ne nocere possit intrinseca.

Dub. 1. ¶ Sʒ dices. iste dicit ꝙ ista aq̄ dʒ eē tēperata directe. Oppositum ponit Auer. 6. collʒ. ca. 6. q dicit ꝙ nō dʒ eē cal'a nec ēt tēperata: qꝛ nō cōpleret opus qd̄ itēdimus. s. friditatē: sed dʒ eē frida. Dico ꝙ nō solū itelligo ꝙ sit tēperata: qꝛ sit recte media iter cal'itatē ⁊ frigiditatē: ſʒ itelligo ꝙ ipsa declinet aliqualiter ad frigiditatem.

Dub. 2. ¶ Itē dices postea ipse dicit ꝙ sit exercitiū tēperatū aut parū velociꝰ q̄ꝫ solebat. dices. H. solū dicit ꝙ sit velociꝰ. ¶ Dico ꝙ pōt itelligi aut ꝓ. i. ita ꝙ tūc dicet tēperatū q̄ztū ad q̄ztitatē: qꝛ erit mediū inter multū ⁊ paucū: ſʒ idē erit velociꝰ vt ꝺʒ aliquid exacuat calor nālis. ¶ Itē itellige ꝙ ipse dʒ se ꝓijcere in eā subito: ⁊ huiꝰ rō ē 2x. Una q̄ tāgit in lr̄a: vt. s. mēbra ispissent ⁊ dura fiāt. Alia rō est quaʒ tāgit. H. qꝛ si solū ps vna post ptē mitteret in aquā fridā: calor tūc occuparet vnā partē ⁊ dimitteret alias ⁊ fugeret ab alijs: vt ḡ illd̄ nō faciat dʒ se subito ꝓijcere. ¶ Itē itellige qd̄ dicit ꝙ dʒ plus comedere ⁊ minꝰ bibere. Rō illius est 2x. Una est vt appetitui satisfaciamꝰ: qꝛ ipsi cibū appetūt plus ⁊ minꝰ potū. Alia rō: qꝛ cuʒ tunc fortificet calor ⁊ digestio dʒ plus comedere: cū aūt ipse humectet dʒ minꝰ bibere: ⁊ ita illd̄ ē ⁊ rōne ꝺlectatiōis ⁊ iuuamenti.

Dub. 3. ¶ Sʒ dices ꝙ nō debeat fieri subito p illū afo. 51. 2. pti. ꝺm multuʒ ⁊ repēte nec alterare ⁊c. Dico ꝙ mutatio ad ꝯueniēs facta subito nō est nociua: imo ꝓdest: ſʒ mutatio ad icōueniēs si fiat subito maxime nocet. Itē ꝙ dic̄ gradatim itelligo ꝙ a p̄n° cal'itatis estatꝭ dʒ sibi sufficere solū balneare semel: sed postea vlteriꝰ qñ augmētat caliditas pōt balneari bis. ¶ Item intellige ꝙ illud balneū nō competit post ista: qꝛ tunc debilitaret membra intrinseca.

Dub. 4. ¶ Sʒ dices saltē nō vꝫ ꝙ post exercitiū: qꝛ ꝯriū huiꝰ posuit Auic. ⁊ idē oēs alij volūt. s. ꝙ ipʒ fiat post exercitiū. Itē ēt exercitiū excitat ⁊ p̄parat calorē q resistit friditati balnei: opʒ distiguere ꝙ est exercitiū multū paruū ⁊ mediocre: mō qd̄ oēs dicūt itelligūt exercitiū moderatū ⁊ mediocre in quātitate: sed post exercitiū lōgum multū illud balneum non competit: ⁊ sic intelligit Aui. hic.

Dub. 5. ¶ Sʒ querit. vtrū optime sano competat balneū aque calide. Et vꝫ ꝙ nō auc. Auer. 6. collʒ. ca. 9. qui dicit ꝙ lʒ cōpetat seni balneuʒ aq̄ calide: nō tñ cōpetit iuueni. ¶ Itē rōne qꝛ nihil alterās corpus tēperatū cōpetit ei: balneū est hmōi. ḡ ⁊c. Itē cuius iuuamētū ꝑficit per fricationē ⁊ exercitiū nō idiget balneo: ſʒ hoc est ꝺm. H. in 3° d̄ regi. q̄re ⁊c. ¶ In oppom est Aui. hic: ⁊. H. ēt qui docent ipm approximari. ¶ Dico ꝙ balneū aque cal'e debite approximatū competit corpori optime sano vt iuueni. Et rō est illa que tacta fuit: qꝛ quātūcūqʒ corpus sit temperatum: adhuc debet fieri abstersio sudoris ⁊ pulueris. Et tūc qd̄ dicis de Auer. dico ꝙ ipse ibi cōparatiue loquit. s. ꝙ nō tātū cōpetit sed abstersiuuʒ bene competit. ¶ Ad aliō nihil alterās ⁊c. dico ꝙ verū est si ista alterēt vel transmutent ad dispōnem que nāliter nō dʒ esse ꝙ nihil tale cōpetit: sed si trāsmutet ad illud quod debet eē bene potest approximari. ¶ Ad aliō dico ꝙ verum est si perficiatur quantum ad omnia: sed illa non ꝑficiunt quantum ad omnia: qꝛ non quantū ad ea que oportebat abstergere lʒ faceret illud quantum ad alia.

Dub. 6. ¶ Tūc querit. vtrū balneū frigidū cōpetat ad regimē sanitatis. Et vꝫ ꝙ nō. qꝛ nihil repugnās oībus virtutibꝰ in oībus operationibꝰ suis cōpetit ad regimē sani. balneū frigidū est hmōi. q̄re ⁊c. Maior de se pʒ: qꝛ in regimine nos intēdimus cōseruare virtutes ⁊ nō eis repugnare. Mi. pʒ: qꝛ sicut superius dcm̄ fuit frigidum ipm ꝯriat oībꝰ virtutibꝰ per se: ergo qd̄ p̊ est frigiduʒ p̄mo ⁊ maxie contrariat eis: sed p̊ frigidū est aqua. quare ⁊c. Iteʒ qd̄ est cā feb. effimē nō cōpetit in regimie sanitatis: ſʒ balneū aq̄ fride ē cā feb. effimere: vt in. 8. de ige. ca. 2. ⁊ 3. habetꝭ: ⁊ ēt de febribꝰ: q̄re ⁊c. Itē nihil medicinale competit ad regi. sani. saltem corporis optime sani: sed balneū frigidum est res medicinalis: quare ⁊c.

Dub. 7. ¶ Tūc q̄rit. dato ꝙ cōpetat vtrū cōpetat añ cibū vel post. Et vꝫ ꝙ post: qꝛ illud qd̄ cōfortat digōnē dʒ approximari qñ fit digestio: ſʒ balneū frigidū est hmōi: vt hic dicit Aui. quare ⁊c. Iteʒ illud qd̄ fit in meridie cōpetit post cibū: sed balneū frigidū est hmōi ꝺʒ ꝙ Aui. dicit. q̄re ⁊c. Ma. pʒ: qꝛ vtpl'm nos comedimꝰ in tertia. ¶ In oppositū vtriusqʒ est Aui. q̄re ⁊c. in lr̄a ⁊. H. ⁊ oēs. ¶ Dico ad primum ꝙ balneū frigidū approximatū cū cōditionibꝰ hic positis cōpetit iuueni: sed in alia etate nō cōpetit. Rō p̄mi est ex iuuamētis iam tactis: qꝛ illud qd̄ ispissat mēbra ⁊ fortificat calorē ⁊ digōnē cōpetit: sed cū ꝯditionibꝰ p̄dictis balneū frigidū est hmōi. q̄re ⁊c. Rō scdi est. s. quare nō cōpetit in etate crescētie: qꝛ mēbra pp augmētuʒ ⁊ extēsionē debēt mollificari: sed friduʒ ispissat ⁊ idurat ea vñ reddunt inepta ad augmentū: silr nec ēt cōpetit senibꝰ: qꝛ in eis calor est diminutꝰ ⁊ in q̄ztitate ⁊ q̄litate: ⁊ iō qꝛ nō pōt repugnare frigiditati aque non cōpetit. ¶ Tūc ad primū qd̄ dicis dico ꝙ illud frigidū nō repugnat illis: imo iuuat: qꝛ ipm nō peruenit ad itrinseca existēs frigidū ⁊ ēt ꝯtēperat ⁊ non iuuat. Ad aliud dico ꝙ bñ facit effi. indebite approximatū sed debite nō. Ad aliud dico ꝙ bene nihil medicinale eūatiuuʒ cōpetit ei: sed medicinale alteratiuū competit ei nō ab eo ꝙ dʒ eē sed ab eo ꝙ est tale bñ ei cōpetit. ¶ Tunc ad scdm dico ꝙ illud balneū frigiduʒ cōpetit ante cibū: ⁊ rō est: qꝛ ipm dʒ fieri post fricationem ⁊ exercitiuʒ: vt Aui. ponit: ſʒ cuʒ ista fuit facta p̄ma ⁊ scda digōne: pʒ ꝙ ēt fier tūc illd̄ balneū. Et tūc qd̄ tu dicis. p̊ dico ꝙ illud eēt verū rōne sui ꝺm se: sed qꝛ exercitium ⁊ fricatio debēt p̄cedere ipm: ideo ēt rōne illoꝝ nō pōt fieri post: ſʒ opʒ ꝙ fiat ante. Ad aliud de meridie dico ꝙ nō opʒ qꝛ dʒ comedisse parum: ita ꝙ in breui tēpore ⁊ ante meridiem ipsum possit esse digestum. Et in hoc terminetur sentētia istius capituli.

¶ De regimine eiꝰ qd̄ comedit ⁊ bibitur. Cap. 7m.

Oportet vt sanitatis ꝯseruator studeat ne cibi ipsiꝰ suba sit aliqd̄ nutriētiū medicinalium sic̄ olera ⁊ fructꝰ ⁊ reliq̄ ab ipsis: qm̄ subtiliantia sanguinez sunt adurentia ⁊ grossa sunt ipsum flegmaticū facientia ⁊ corpus grauātia. Opʒ aūt vt cibus sit talis q̄les sunt carnes ⁊ ꝓprie carnes hedoꝝ et vituloꝝ lactētiū ꝑuoꝝ ⁊ agnoꝝ annualiū. Et triticum ab ex̄neis rebꝰ purgatuʒ qd̄ ex messe sana fuerit collectū cui nullū accidit nocumētū: ⁊ res dulcis ꝯuenientꝭ cōpl'onis ⁊ vinum bonū odorē bonum habens.

¶ Prius determinatū est de regi. sani. per vnā rem nō nālē in qua plurimū regimē sanitatis attēdit. s. de exercitio: hic determiat de alia re in qua post illā regimē ipm attendit. s. de regimine p cibuʒ ⁊ potum. Et duo facit. Primo per cibum. Scdo per potū. ibi in sequēti capl'o (Cōplexionibus tēperatis.) ¶ Circa totū primū capm nullum bene possum ordinē inuenire: lʒ eni cōsueuerit ordinari ꝺʒ regulas de tēpore quātitate ⁊ qualitate: vt qdam ordināt siue penes cibaria ⁊ alioꝝ: siue cōpl'onuʒ vel nārum ⁊ cōpositionuʒ: vt qdam alij ordinant: tñ oīa ista ipse pluries ⁊ pluries cōmiscet ꝺʒ ꝙ vos videbitis. Et ideo solū dico ꝙ ipm diuidit in tot ptes quot sūt principales regule q̄s ipse ponit quas videbitis. Hic aūt p̊ ipse ponit vnā regulā de qualitate ciboꝝ. Scdo circa eā mouet dubitationes quasdā. ibi (Alia aūt ab istis.) ¶ Nota p̄mo vt dicit (Ut sit talis quales carnes) ꝙ iter cibaria ipse eligit carnes: ⁊ rō est: qꝛ ille cibꝰ qui maxie est similis corpori nostro maxie dʒ eligi: qꝛ nos nō accipimus cibū nisi vt ꝯuertamus ipsum: sed carnes sunt magꝭ similes qꝛ plurimū nostri corporis caro est. Itē ēt maxime delectabilis est. Itē ēt dʒ eligi cibꝰ de tritico vt bonus panis: qꝛ cū duplex sit sil'itudo vna ex cōpl'one alia ex ꝓprietate. Dixit ēt notāter quales vt denotaret ꝙ nō solū intēdit de istis sed ēt de alijs bonis vt de gallinaceis: ⁊ ideo dicit quales vt ostēdat ꝙ ille que hic ponūtur nō ponūtur nisi gratia exēpli. Itē intellige ꝙ signāter dic̄ hedoꝝ ⁊ vituloꝝ lactētium ⁊ agnoꝝ annualiuʒ. Rōnem huius ponit Gal'. 3. de alimētis, ca. 1. qꝛ omnis fetus de matre sicca quāto magꝭ propinquat

approp̄iquat natiuitati tāto est melior: ⁊ quāto remotior tāto peior: sed de matre humida quāto ꝓpiquior tanto peior. ⁊ causa huius est: q2 sicut scitis oīs cibus quāto magis est tēperatus tāto est melior: mō illud lactans est humidū ex etate ⁊ est siccum ex cōplexione: q2 ⁊ vacca ⁊ capra sunt sicca: ⁊ ideo ex illis resultat temperamentū vnū. si autē esset agnus lactens: tūc eēt ibi duplex humiditas: ⁊ ideo dixit annualis. Dixit aūt notāter annualium: ⁊ nō dixit cum peruenerit ad senectutē cum etiam exiccetur tunc: q2 ſm Gal. ibi oē animal cū crescit melius est ꝙ̄ in decrepita etate: quia tūc induratᷣ ⁊ ingrossatᷣ eius caro: ⁊ ideo dixit annualis. Dixit autē ab extraneis reb⁹ purgatū: q2 ille res extranee diminuūt de bonitate eius. Dixit autē ex messe sana: q2 si non eēt maturum eēt maluz. Jtē etiā si eēt ex locis cauernosis esset etiā malū. Jtē etiā rōne aeris: q2 sicut respectu hoīum in aere fit pestilētia: sīr etiā ⁊ quādoq3 fit illud respectu frumēti. Dixit autē dulces cōuenietis cōplexionis: q2 multū dulces que sunt grosse sbe nō sunt bone: q2 oppilant: sed tēperate dulces vt sunt carnes si ꝯiūgunᷣ cū bonitate sbe ille sunt bone sic dulces. Bonū aūt vinū attenditᷣ in sba vt sit mediocre: ⁊ in etate sit mediū ⁊ nō nimis antiquū: ⁊ in sapore vt non sit acetosuz: neq3 nimis dulce. dixit ḡ bonū absolute vt tāgeret bonitatē in sba ⁊ in ṽtute. s. i etate ⁊ sapore. subdit aūt postea bonuz odorē habens vt tangeret bonitate que debet esse ex odore.

Dub^m 1^m

¶ Sz dices. tunc male dicit ne sit ⁊c. sicut olera ⁊ fruct⁹: dices male dicit. p̄ ex vsu: q2 nullus est qui de istis nō accipiat. ¶ Jtez rōne: q2 illd̄ qd̄ facit cibū ⁊ eius supfluitates velocius descēdere cōpetit: q2 si nō acciperet forte stipticarenᷣ ſm ꝙ ēt videmus aliqs qui si nō acciperent brodiū statim stipticanᷣ: sed aliqua cibaria ⁊ fruct⁹ illud faciunt: q̄re ⁊c. ¶ Jtē illud qd̄ reddit cibum mag̃ delectabilē cōpetit sicut habetis infra: sed aliq fructus sunt hmōi. ḡ ⁊c. ¶ Dico ꝙ per lr̄am Auic. cibi ipsi⁹ sba ꝙ medicinalis accipitᷣ 2^r. Uno° vt principale ⁊ sbale in nutricatione. Alio° vt delectās ⁊ vt coadiuuās ad descēsuz. Primo mō nō dz aliqd̄ medicīale accipi. Sz 2° mō bn̄ pōt. Rō p̄mi est: q2 ꝯseruator sanitat̄ dz ꝯseruare in eodē: sz medicinalia ꝑmutāt. Rō alteri⁹ est per illud qd̄ dc̄m fuit: q2 d̄lectatio ⁊ descēsio faciūt ad bonitatem digestionis ⁊ nutritionis.

Dub^m 2^m

¶ Jtē dices. nō videtᷣ ꝙ subtilia adurant: q2 hmōi fructus vt cerasa ⁊ pruna: ēt lactuce subtiliant sanguinē aquosuz subtilē: ⁊ tamen ipsa nō adurūt: imo potius adustioni repugnant. Dico distiguēdo in cibis subtiliantib⁹ ꝙ aliqua subtiliant tripl'r. Prio. s. rōne materie ⁊ rōne virtutis: siue elemētaris: siue specifice ⁊ rōne vtriusq3. Rōne materie sicut sunt illa que generant sanguinē subtilē qui postea permixtus primo totuz reddit magis subtilez: ⁊ sic lactuce q̄dam ipm subtiliant ratiōe virtutis vt allia ⁊ cepe: lz ipsa rōne sbe ingrossent. Rōne vtriusq3 vt piper ⁊ synapiū: quedā rōne acetositatis vt arantia ⁊ granata: ⁊ q̄daz ratione salsedinis: ⁊ q̄daz ratiōe tēperate dulcedinis. Mō tūc quādo hoc dicit: qm̄ subtiliātia sunt adurentia debet illud intelligi de his que subtiliant ratione virtutis ⁊ rōne vtriusq3. s. pura solū rōne salsedinis ⁊ acuitatis. Alia eīz omnia aliter subtiliantia potius adustioni repugnant.

Dubiū 3^m

¶ Ulteri⁹ dices. male dic̄ triticū: q2. H. ponit in p̄ de alimēt̄. ca. 1. ꝙ triticū est malus cib⁹. Jtē illd̄ qd̄ gn̄at humorē multum grossuz ⁊ viscosuz ⁊ est multū difficilis digōnis nō cōpetit: triticū ē hmōi: vt ibi dic̄. H. q̄re ⁊c. Dico ꝙ ipm triticū potest approximari 2^r. Uno° ipm solū triticū siue farina ei⁹ cū oleo. Alio° pōt approximari conueniēter ex eo preparando ⁊ faciendo panē: primo mō triticū non est bonus cibus: sed secūdo modo sic: ⁊ sic intelligitur hic.

¶ Alia aūt ab istis nō respicias nisi ſm modum fuerint medicatiōis: aut ſm ꝯseruationez. Fruct⁹ tn̄ nutrienti magis sil'es sunt ficus ⁊ vue valde mature ⁊ dactyli in regionib⁹ ⁊ ciuitatib⁹ in q̄bus esse cōsueuerunt.

¶ Hic remouet duas dubitationes. scd̄az remouet. ibi (Fruct⁹ tn̄.) Hic est intelligēdū ꝙ dubitatio quā scd̄o remouet est hec: q2 diceret aliqs possum ne ego īter fruct⁹ aliqs eligere. Rn̄det ꝙ sic. Jux̄ qd̄ scias ꝙ ficus ⁊ vue sūt mag̃ sil'es nutriēti: q2 de rōne nutrient̄ est restaurare deꝑdita absq3 alteratiōe nimia: sz ficus ⁊ vue mag̃ hoc faciūt. s. restaurāt: sic pz: q2 videmus custodes vinearū maxie impinguari. dz aūt fieri euātio cū supfluitas accepta fuerit. ⁊ rō ē: q2 ex his generatᷣ sanguis aquosus qui maxime est apt⁹ putrefieri: vt dicit Aui. ꝓpter qd̄ debet euacuari per vomitum quādo superfluit in cibo ⁊ per medicinā quādo superflueret eius humor.

¶ Uerūtamē cum aliquis hec comederit si superfluitas inde prouenerit ad ipsam festinet euacuandam.

¶ Hic remouet aliam dubitationem dicēs: possum ego ne de istis multum comedere.

¶ Opz preterea ne aliqs comedat nisi post desideriū: neq3 in hoc tardetᷣ cū desiderium ebullierit nisi fuerit mēdosuz vt ebrioꝝ desideriū ⁊ hn̄tiū fastidiū: qm̄ tolerare famē stōchuz putridis replet humoribus.

¶ Hic ponit aliū cañ. ex ꝑte hore. Juxta qd̄ nota q2 dic̄ ⁊ nō comedat nisi p̄us desideriū. rō hui⁹ ponitᷣ īfra: q2 nō dz accipi cib⁹ nisi p̄cedēs sit ꝑfecte digestus quātū ad oēs digōnes ⁊ assimilatus: ⁊ q2 tūc nō cōpetit qn̄ digeritᷣ sed post sic: iō ēt nō cōpetit nisi post desideriū. Dicit aūt mēdosuz: nā nālis appetit⁹ est ex resol'one mēbrorū: mēdosus aūt nō est ex hoc: sz poti⁹ est ex q̄dā delectatiōe: sic ēt hn̄t q̄dam hoīes in bibendo vel est ex aliquo humore frigido existēte in stomacho: qd̄cūq3 istorum in causa fuerit bonū est differre. Rō quare illud replet stomachuz putridis est: q2 stōchus tunc attrahit ⁊ alia membra retinent bonū ⁊ stomacho dant maluz.

Dub^m 4^m

¶ Sed dices ⁊ hn̄tiuz fastidiū: male dixit. q2 fastidiuz nō est desideriū: imo est ablatio desiderij: ⁊ ideo male excepit a desiderio fastidiū: q2 poti⁹ in ipso fastidio ipz desideriū est ꝓstratū. ¶ Dico ꝙ d̄siderīz mēdosuz pōt eē 2^r ſm ꝙ ego ītelligo. Uno° vt appetat añ ꝙ̄ digerat: aut sit illud ex humorib⁹ frigidis siue ex alio. Alio° potest eē mendosuz: q2 non appetat in hora qua dz: imo ēt nec post. Mō tūc per illud qd̄ dicit vt ebrioꝝ: intelligo idē qd̄ antecedit horam. per illud qd̄ dicit ⁊ hn̄tium fastidium intelligo illud mēdosuz aliud. s. quando nō appetit in hora qua debet nec etiā post illā.

¶ Jn hyeme p̄terea nutriēs actu calidūz comedat ⁊ in estate fridum: aut qd̄ ꝓue sit cal'itatis: ⁊ neq3 caliditas neq3 friditas ad rē ꝓueniat quā sustinere nō possit.

¶ Hic ponit aliū cañ. ex ꝑte q̄litat̄ actual': ⁊ pri⁹ ex ꝑte q̄litat̄ nālis.

Dub^m 5^m

¶ Hic dices vr̄ ꝙ nullo tꝑe d̄beat eē actu frigidū: q2 cū postea ipm in stōcho calefiat d̄beret p̄ potius actu calidū. Jtē videtᷣ ꝙ approꝑiate in estate d̄beat eē actu calidū: q̄a in estate virtus digestiua est maxime debilis: sed cū calidū sit mag̃ digestibile: q̄re ⁊c. Dico ꝙ in estate dz eē actu frigidū vel nō calidū multū ſm ꝙ Aui. in lr̄a dicit. dixit aūt illud q2 q̄dā sunt que solū accipiunᷣ frigida vt vinū: ⁊ quedā que nūq3 accipiunᷣ frigida sed cal'a vt brodia: q2 si al'r acciperenᷣ inducerēt fastidiū ⁊ abominationē. Rō aūt dicti sui positi est: q2 actu frida in estate mag̃ delectāt ⁊ iō meli⁹ digerunᷣ. Jtez ēt q2 i estate calor nr̄ nālis ē nimis exacut⁹: ⁊ iō illa friditas actualis obtūdit illā exacuitionē ⁊ eū ꝯtēperat. ¶ Tūc ad illud qd̄ dicis dico ꝙ vez eēt si ista duo iuuamenta mō dicta mag̃ p̄ponderent. ¶ Ad aliā dico ꝙ nō appz q2 nō ē calor nālis tātū d̄bilis qn adhuc bn̄ possit digerere: ⁊ cū hoc etiam ꝯtemperat vt dictum est.

¶ Scias aūt ꝙ nihil est deterius saturitate in tꝑe fertilitatis quaz fames sequitᷣ in tꝑe sterilitatis ⁊ ecōuerso: sed tn̄ cōuersio est deterior. Uidimus enim multos q̄bus in tēpore sterilitatis cib⁹ defecit: postea cū in tꝑe fertilitat̄ abūdauit repletos fuisse ⁊ mortuos: lz vehemens repletio in qualibet dispositione sit ꝑnecabilis: siue ex comestione sit: siue ex potu. Quot nāq3 homines supflue se repleuerūt ⁊ suffocati interierunt.

¶ Hic ponit cañ. ex ꝑte q̄ntitat̄ ⁊ p̄us ex ꝑte q̄litatis. s. vtriusq3.

Dub^m 6^m

¶ Juxta qd̄ vr̄ male dicere ꝙ nihil est deteri⁹ ⁊c. q2 ipsemet statim ponet id qd̄ est deterius. Dico vno mō ꝙ īproprie fuit locut⁹ nihil deteri⁹: sz dixit illd̄: quasi vellet dicere ꝙ est valde malū: vel dicit ꝙ dixit nihil ē d̄teri⁹ referēdo ad ambo sil'ita ꝙ ēt ad ꝯuersionē.

Dub^m 7^m

¶ Sz dices vlteri⁹ ipse dic̄ ꝙ peius est multa repletio sup multam inanitionē ꝙ̄ multa inanitio sup multā repletionē. Dices vr̄ eē oppositū. Et p̄ mō fiūt egritudīes ⁊ morbi de repletiōe. Scd̄o aūt mō fiūt morbi de inanitiōe: sz morbi de inanitiōe sunt peiores ꝙ̄ illi de repletōe: sic peior ē ethica ⁊ spasm⁹ sicc⁹ ꝙ̄ putrida ⁊ spasm⁹ humidus. ¶ Dico ꝙ peior ē multa repletio sup multā inanitionē ꝙ̄ ecōuerso ſz ꝙ Aui. dicit. Rō aūt est 2^x. Una est accepta ab ipsa repletione: ⁊ est q2 repletio īterficit suffocādo: inanitio aūt resoluendo: mō citius īterficiūt suffocātia ꝙ̄ resoluētia: ⁊ iō peior est inanitio ꝙ̄ repletio. Alia rō est accepta ab ipsa inanitiōe ad quā sequitᷣ repletio: q2 ex inanitiōe p̄cedēte virt⁹ fuit debilitata: ⁊ q2 repletio superueniens eā adhuc mag̃ d̄bilitat q2 multa: ita ꝙ repletio fit maior ex d̄bilitate virtutis: ita ēt ꝙ addit ei nocumētū d̄bilitat̄ virtutis: sed inanitio nō addit ad nocumētū repletiōis: imo poti⁹ de eo diminuit: ⁊ iō ꝑꝑea peior ē repletio sup inanitionē ꝙ̄ ecōuerso.

¶ Cū autem error acciderit in comedēdo aut bibendo aliqd̄ medicinaliū nutrientiū regendum erit qūo digeratᷣ ⁊ maturescat: ⁊ ipse custodiēdus a malitia cōpl'o-

nis que ex eo timet: accipiendū post ipm qd̄ sit ei contrarium donec digerat. Qd̄ ergo frigidū fuerit sicͫ cucumer ⁊ cucurbita temperet cū eo qd̄ ei existit contrarium sicut allia ⁊ porri. Et si fuerit calidū temperetur cum eo etiam qd̄ ei fuerit cōtrariū sicut cucumeres et portulaca. Et si oppilatiuū fuerit sumatur qd̄ aperiat ⁊ euacuet: deinde famē diu toleret.

¶ Postq̄ȝ posuit cañ. de cibo ⁊ ex q̄ʒtitate ⁊ qualitate ⁊ tēpore siue hora hic: qꝛ circa predicta ⁊ maxime circa primum poterat accidere error docet hic illum errorē euitare ⁊ potuisset valde bñ ordinari. ¶ Juxta qd̄ est ītelligendū de eo qd̄ dicit (demū famē diu tolerat) ꝙ illud dꝫ referri ad illud qd̄ dixit (Et si oppilatū fuerit) ⁊ etiā ad id qd̄ dixit (Et si frigidū) qꝛ super calidum noceret.

¶ Et neqȝ ipse neqȝ oēs qui sanitatem custodire volūt aliquid comedant nisi desiderium fuerit certum: ⁊ stomachus ⁊ supiora intestina a primo nutriēte euacuata fuerint. Qd̄ enim in corpore est deterius est nutriēs super nutriens qd̄ non est digestum mittere.

¶ Hic resumit iterū ex pte tpis siue hore aliquid addēdo ⁊ aliquid omittēdo: nā addit ex pte corpis qꝛ ī distēperato: ⁊ ēt addit hͦ cāȝ ⁊ illa alia diminuūt. ¶ Juxͣ qd̄ ītelligēdū ꝙ ipse ponit duos descensus. s. de stōcho ⁊ de ītestinis supiorib⁹: signa āt hoꝝ dscēsuū sunt duo: vnū ē alleuiatio illoꝝ mēbroꝝ: scd̄ȝ est appetit⁹: ⁊ illud sequit̄ ad primū ita ꝙ ambo silr̄ ꝯiūgunt̄. ¶ Alteri⁹ ītellige ꝙ illd̄ est veꝝ nisi supmitteret̄ sup aliū cibū gr̄a rectificatiōis vt statim dicet: sȝ non ꝓpter hͦ nihil est deteri⁹ q̄ȝ īdigestū sup īdigestū mittere.

¶ Et p̄terea nihil est deterius q̄ȝ fastidiū ⁊ ꝓprie cum fuerit fastidium ex malis nutriētib⁹: qm̄ cū fastidiū ꝓuenerit ex grossis nutrientibus hereditare faciet īiūctu rarum dolores ⁊ renum ⁊ disniam ⁊ podagraȝ ⁊ splenis ⁊ epatis grossitiem ⁊ flegmaticas egritudīes ⁊ melancholicas: sed cum ex subtilibus acciderit nutrientibus prouenient ex ipso febres acute ⁊ erratice ⁊ maligne ⁊ apostemata mala acuta.

¶ Hic ponit cañ. ex parte quantitatis ⁊ maxime malorum.

¶ Verūtñ quādoqȝ necesse est aliquē cibū aut rē cibo sibi similē mittere sup alium cibuȝ que sit ei sicut medicina. v̑. g. sicut illi qui nutriētia comedunt acuta aut salsa: deinde post tempus in quo nōdum cōpleta fuit digestio: consequenter eis adiungunt res humectātes ex nutrientibus saporem non habentibus. Et istis q̄dem hoc sufficit regimen ⁊ exercitium nō est eis necessariū. Et horum contraria dispositioni est dispositio eoꝝ q grossis cibarijs post aliquod tēpus cōsequenter admiscent qd̄ velociter digeritur ⁊ est acutum.

¶ Hic ponit alium cañ. correctiuum in assumptione ciborum medicinalium.

¶ Amplius paruus motus post comestionem ipsaȝ in stomacho quiescere facit ⁊ proprie cuȝ dormiēdi post ipsam voluntas affuerit.

¶ Hic ponit aliū cañ. sumptū ex pte mot⁹ debētis fieri post ipm.

¶ Accidētia preterea anime horribilia ⁊ motus corporei fortes digestionem fieri prohibent.

¶ Hic ponit aliū cañ. sumptū ex vehemētib⁹ motib⁹ tā aīalibus q̄ȝ corpalib⁹. ¶ Juxͣ qd̄ nota ꝙ signāter dixit horribilia: q̄dā enī sunt accn̄tia aīe ⁊ maxīe gaudiū que si sint pua nō ꝓhibēt digōnē: sed si ipsa sint excedētia nedū ⁊ alia: īmo ēt gaudiū ꝓhibēt digōnē: ⁊ sic ītelligit p horribilia excedētia. Rō aūt q̄re horribilia accn̄tia eam ꝓhibent est 2ͯ. Vna est: qꝛ in eis est subit⁹ mot⁹ spirituū q motus terrefacit nām ⁊ nā terrefacta nō sic bene digerit. Alia rō est: qꝛ in accn̄tibus anime excedētib⁹ quecūqȝ sint calor trahit̄ vel ad extra vel ad cor: ⁊ quocūqȝ istoꝝ modoꝝ fiant stomachus ⁊ epar remanēt frida. Tertia rō pōt eē: qꝛ sicut dicit ibi Gal. in. 3. de regi. sani. in fortib⁹ accn̄tib⁹ aīe humores mali mouent̄ ad stomachū. Corporei etiā motus illud faciunt. s. īpedimentū digōnis primo mouendo calorem nālem ad extra. Jtē etiā qꝛ motus impedit rētētiuam ⁊ retentiua impedita impeditur digestiua. Jtē etiā qꝛ motus commouet cibū in stomacho: ⁊ ex hoc etiam impeditur digestio.

¶ Et in hyeme q̄dē cibi pauci nutrimēti nō sunt edendi sicut olera: sed nutriēs magis est edendum qd̄ est ex granis ⁊ fortis etiā soliditatis: ⁊ in estate huius ꝯ̄riū.

¶ Hic ponit aliū cañ. sumptū ex tēporib⁹ anni. ¶ Juxͣ qd̄ ītellige ꝙ cib⁹ pōt dici pauci nutrim̄ti 2ͬ: ⁊ rōne ei⁹ q̄ʒtitatis que ꝯuertit̄ ⁊ ēt rōne duratiōis tpis ei⁹ quo id est ꝯuersū durat: p̊ mō pauci nutrimēti est cib⁹ q parū hȝ de parte pura: 2ͦ mō est pauci nutrimenti qd̄ cito resoluit̄. mō tūc ego ītelligo hic ꝙ neutro modo debeāt in hyeme eē pauci nutrimēti qd̄ pꝫ p illud qd̄ dicit de granis ⁊ maxime frumēti: qꝛ ipm ⁊ sm̄ multū nutrit ⁊ ēt satis durat. Jtē ītellige ꝙ debēt eē duri ⁊ solidi: qꝛ calor nālis tūc ē multū fortis: nā si eēnt subtiles adurerent̄: vl' si eēnt adhuc mag̃ ⁊ min⁹ subtiles calor nālis eos resolueret: ⁊ postea ꝯuerteret̄ ad humiditates nāles.

¶ Jtē dices ꝺ illo qd̄ dicͫ (Et ī estate existit ꝯ̄rium) dices nō vr̄ ꝙ in estate cōpetāt olera: qꝛ ex eis fit sanguis subtilis ⁊ aq̊sus q maxīe est apt⁹ putrefieri: sȝ tūc in estate maxime fit putrefactio: qꝛ calor aeris ē mag̃ fortis q̄re olera tūc min⁹ cōpetūt. Jtē ēt cū calor nālis tūc fit ignit⁹ si dent̄ tūc cibaria subtilia aduret ea. ¶ Dico ꝙ ī estate ꝺbent̄ cibaria subtilia ⁊ nō multi nutrimēti. Et rō ē: qꝛ tūc nālis calor ē ꝺbilis: ⁊ iō nō posset digerere cibos g̃ssos: nec ēt multū nutrimētū ꝯuertere. Et qd̄ tu dicis p̊ dico ꝙ lȝ dicat ꝙ in estate debet̄ ꝯ̄riū: nō pp hͦ ītelligo ꝙ olera cōpetāt tūc vt s̄ialia nutrimēta: sȝ vt sic cōpetunt carnes gallinacee ⁊ hmōi. ¶ Ad aliud dico ꝙ qñ eēt nimia calīitas nālis ī stōcho: siue nimia calīitas acq̄sita ex exercitio ꝙ tūc ipsa bñ aduret cibos subtiles: sȝ calīitas accn̄talis illud nō facit: īmo potius calorē nālem ⁊ virtutem debilitat.

¶ Ex cibo etiam nullus ita est replendus vt non sit ibi locus supfluus: sed ab eo est remouēdus reliquijs desiderij adhuc in anima remanentibus: he enim famis reliquie post horam vnam destruūtur. Et in hoc vsus est conseruandus: quoniam deterior comestio est que stomachi facit grauitateȝ: ⁊ deterior potus est qui tēperamentū egreditur ⁊ in stomacho natat.

¶ Hic ponit aliū cañ. ꝺ q̄ʒtitate cibi q dꝫ assumi. ¶ Juxͣ qd̄ nota ꝺ eo qd̄ dicͫ facͫ stōchi grauitatē. s. excedētē: qꝛ oīs cib⁹ q̄ʒtūcūqȝ paucus cū ī p̄nͦ sit ꝯ̄ri⁹ facͫ aliquā grauitatē. Jtē ītellige ꝙ dꝫ eē famelicus ⁊ vti somno: qꝛ tūc calor nālis p ꝯstrictionē sui sup stōchū illud qd̄ supfluū fuerat ꝯsumet̄ ⁊ digeret. Jtē ēt si non pōt dormire dꝫ vti īcessu: qꝛ talis mot⁹ facit cibū descēdere ad fundum stōchi ⁊ sic digeri: vel si nō digerit̄ melius est ꝙ descēdat ad ītestina ⁊ expellat̄ extra q̄ȝ si iret per meseraicas qd̄ ēt facit ille motus.

¶ Sȝ dices ꝯ̄ illd̄ qd̄ dicͫ (Sȝ ab eo ē remouēdus) aliq̄s dicet non vr̄ saltē illd̄ ꝺ tēpato: qꝛ optīa nā tātū appetit q̄ʒtū digerē bñ pōt ⁊ in eo nō dꝫ ī ea retineri appetit⁹. Possum⁹ ad illd̄ dicē vnoͦ ꝙ illud dcm̄ nō ē sic vl'r veꝝ: nā nō ē veꝝ illd̄ ī stōchis calīs vt credo: qꝛ nedū ꝙ ī istis post remaneat appetit⁹: īmo nec ēt añ appetitū. silr̄ ēt nec illd̄ hēbit veritatē ī tēpato: vt tu arguis ita ꝙ illd̄ p̄ᵐ qd̄ dicit nullus ita ē ⁊c̄. bñ ē vl'r veꝝ: sȝ hͦȝ ꝙ postea dicͫ sȝ ē ab eo remouendus ⁊c̄. nō hȝ vl'r v̄itatē. Vel ēt possȝ dici alr̄ p illud qd̄ dicͫ nullus. ¶ Juxͣ qd̄ ītellige ꝙ ꝺsideriū ē 3ͯ. nāle vt illd̄ qd̄ ē alioꝝ mēbroꝝ a stōcho vl' p̄ter stōchū. ⁊ aīale sicͫ qñ aliq̄s ꝺsiderat pomū vl' aliđ cibariū. ⁊ 3ᵐ ē desideriū ex istis dict̄ cōpositū nāli. s. ⁊ aīali q̄le est desideriū stōchi. mō tūc qꝛ quātū ad desideriū aīale hoīes vrplr̄ plus comedūt q̄ȝ debeāt ⁊ q̄ȝ req̄rat ēt ꝺsideriū nāle mēbroꝝ ⁊ cōpositū stōchi: qꝛ ex hoc ꝙ stant in delitijs semp plus comedūt: et iō dicem⁹ ꝙ illud dcm̄ erit verū de desiderio aīali: non aūt de nāli nec de cōposito bñ ordinato: qꝛ talia desideria nō sunt retinenda: ⁊ isto mō bñ illud dictum erit vniuersal'r etiam verum.

¶ Et si aliquo die supfluerit sequēti die famelicus maneat ⁊ somno vtatur ꝓlixiore in loco tēperato in quo neqȝ sit calor neqȝ frigiditas. Qꝫ si somnus ei non aduenerit multo vtatur incessu suauiter ⁊ cōtinuo in quo non sit quies neqȝ requies: ⁊ parū puri vini bibat.

¶ Ponit cañ. de quantitate cibi assumpti: ⁊ quia in hoc contingit errare docet corrigere.

¶ Ruffus inq̄t. Incessus hic mihi placet ⁊ proprie post prandiū: qm̄ bonitatē operationis cene preparat.

¶ Hic qꝛ dixit ꝙ sic dꝫ incedere declarat illud aucto. Ruffi.

¶ Opȝ

¶ Opꝫ ꝑterea vt post comestionē primo sup dextrum latus dormiat pauco tempore: deinde super sinistrum reuolutatur postea reuoluat se super dextrum.

¶ Hic ponit quēdā cañ. q̄ sumpt⁹ est a forma iacēdi. Cā pp quā oꝫ vt dormiat ꝑus sup lat⁹ dextrū. s. imediate anteq̄ȝ cib⁹ descēdat ē hec: q̄ cū fundus stōchi sit in latē dextro: os aūt ei⁹ sit in sinistro: si bene iacet sup dextrū: tūc fundus stōchi est velut inferius ⁊ os ei⁹ vbi est cib⁹ est sicut superius: ⁊ q̄ cib⁹ est ḡuis descēdet ad īferius vt ad fundū stōchi ⁊ ibi digeret. ⁊ iō talis situs in p̄n° multum ꝯfert: sꝫ postea q̊usq̄ȝ fit digō vult ꝙ iaceat sup sinistruȝ. facta aūt digōne vult ꝙ dormiat iterū sup dextrū. si aūt hō nō iret ad iacendū nisi ꝑus q̄ȝ cib⁹ ad fundum stōchi descēdisset: tūc nō oporteret p̊ iacere sup dextrū: imo īmediate deberet iacere super sinistrū.

¶ Et debes scire ꝙ multis cooperiri pānis ⁊ ceruical eleuare ex illis existunt que in digerendo iuuant: ⁊ ad vltimum quidem vt membrorū situs ad inferiora sint declinantes ⁊ non ad superiora.

¶ Hic ponit cañ. sumptū a cooꝑtura pānoꝝ. ¶ Juxta qō̄ ītellige ꝙ nō dꝫ sic multꝭ pānis cooꝑiri ꝙ sudorē īducat: sꝫ multis respcū ei⁹ qō̄ ꝯsueuerat: ⁊ cā est ne tāgat ab aere frido. Jtē dicit ꝙ iuuat tenē ptes supiores eleuatas. Rō hui⁹ est 2ˣ. Una ē: q̄ cū digō fiat in fundo stōchi ille situs qui mag̃ facit descēdē ad funduȝ est melior ⁊ talis situs mag̃ faceret descēdere. Alia rō est: q̄ quāto epar melius amplectit̃ stōchū tāto fit melior digestio. Modo tūc cum epar hēat ꝯcauitates suas supra stōchum in tali decubitu ipse cadunt supra stomachū ⁊ amplectunt̃ ipm: quare ⁊c.

Dub^m 10^m

¶ Sꝫ dices sup ꝑticula imediate p̄cedēte nō vr̄ ꝙ in hora digōnis debeāt dormire sup sinistrū lat⁹: imo sup dextrū: q̄ oē calefaciēs tāto mag̃ calefacit calefactibile q̄ȝto mag̃ est directe suppositūȝ calefactibili: sic videm⁹ ꝙ ignis qñ est sub lebete mag̃ facit bullire q̄ȝ si sit a latē. ⁊ cā est: q̄ de nā ignis est ascēdere. mō tūc iacēdo sup dextrū epar directe est sub stōcho: sed iacēdo sup sinistrū est sup̄: q̄re ⁊c. Dico ꝙ in hora digōnis melius est sup sinistrū iacē: q̄ ille situs ē melior f̃m quē epar meli⁹ ꝯtāgit stōchū: q̄ f̃m ꝙ mag̃ ꝯtāgit mag̃ calefacit ipꝫ ⁊ mag̃ ꝯseruat calorē suū quē ip̄e stōch⁹ hꝫ ex alijs: sed iacēdo sup sinistrū melius ꝯtāgit: q̄ iacēdo sup sinistrū: tūc pēnule epatꝭ directe claudunt̃ sup stōchū ⁊ adherēt ei: sꝫ iacendo sup dextrum ipse spandunt̃ inter se ⁊ recedunt a stōcho: q̄re ⁊c. Tunc ad argumentū dico ꝙ verū esset si esset equalitas in alijs: sed hic nō est eq̄litas in approximatione: ⁊ ideo nō valet.

¶ Et cibi quideȝ mēsuratio existit f̃m vsum ⁊ virtutē ⁊ vt mēsura eius in eo qui sane est virtutis sit talis cum ipm recipit q̄ ei grauamē nō afferat ⁊ hypocūdria nō tendant̃ neq̄ȝ inflet ⁊ rugitū non faciat neq̄ȝ natet. Et nō accidat ex eo nausea neq̄ȝ caninum desideriū neq̄ȝ casus neq̄ȝ īgenij pigritia neq̄ȝ insomnietas neq̄ȝ ipsi⁹ sapor in ructib⁹ post tēpus reperiat̃: qm̄ cū post lōguȝ tēpus sapor in ore repertus fuerit erit deterius.

¶ Hic ponit cañ. sumptum.

¶ Declaratur autē ꝙ cibus sit temperatus cuȝ ex ipso nō ꝓuenit magnitudo in pulsu ⁊ in anhelitu paruitas: hoc nāq̄ȝ nō accidit nisi ꝓpterea ꝙ stomachus cōprimit diaphragma ⁊ ꝓpter hoc fit anhelit⁹ paru⁹ ⁊ īspissat̃ ⁊ cordis necessitas prebet augmentū. Magnificat̃ ergo pulsus: qm̄ in virtute nō existit debilitas.

Dub^m 11^m

¶ Hic ponit cañ. sumptum ex vitalibus ⁊ animalibus.

¶ Juxta qō̄ dubitat̃. nā dcm̄ fuit sup̄ de pulsib⁹ ꝙ cib⁹ moderatus est cā magnitudinis in pulsu. Jteȝ h̄ vr̄ rōne: q̄ ex cibo moderato fortificat̃ virt⁹ humectat̃ īstrumētū ⁊ incitat̃ nec̄itas: ḡ tūc ex eo dꝫ esse pulsus magnus. Dico ꝙ ista vr̄ esse satis expssa ꝯrietas. dico tñ vt mihi vr̄ ꝙ nō ītelligo ꝙ illud nō neget solū magnitudinē a pulsu: sed intelligo ꝙ simul neget magnitudinem in pulsu ⁊ paruitatem in anhelitu. cū enim in anhelitu nō est paruitas: signū est ꝙ cibus fuit temperatus ⁊ nō superfluus: q̄ iam cōstrinxisset diaphragma ⁊ fecisset per ꝯsequēs anhelitū esse paruū.

¶ Jlle ꝑterea cui post comestionē accidit calitas ⁊ calefactio si vna totū comedat hora: sꝫ paulati ꝑ īterualla ꝓꝑea ne ei ex repletōe dispō accidat q̄ sit sic̄ tremor quē postea sequat̃ calor sic̄ fortꝭ febris cū calefit cib⁹,

¶ Docuit signa qb⁹ cognoscit̃ q̄ȝtitas nō excedēs: hic docet regere illū q̄ sumit supfluuȝ. ¶ Cā aūt pp quā accidit calitas ⁊ calefactio post comestionē qñq̄ȝ tñ ī aīalib⁹ reddit̃ cōiter q̄si qō̄ oīb⁹ ꝙ ē debilitas stōchi: sꝫ in spāli q̄ cā d̄bilitatꝭ sit siue mala cōplo siue mala cōpō siue ꝯtinuitatꝭ solō: hic nō dr̄ nec ēt q̄re mag̃ calefiūt extrema accepto multo cibo q̄ȝ pauco. Et iō ego dico ꝙ cā hui⁹ calitatꝭ est mala cōplo cal'a ī sba stōchi īmersa ⁊ ꝓfundata cū diminutione caloris nālis ⁊ ipsi⁹ resolōne: tūc. n. q̄ cib⁹ q̄ hūiditatē hꝫ supimittit̃ sup stōchū valde calidū effumat hūiditas illius cibi q̄ calefacta ad extrema ꝑueniēs ea ēt calefacit: ⁊ est istud silē ei qō̄ accidit in ethica ꝙ calefaciūt mēbra post comestionē: ⁊ ēt ei qō̄ videmus ī calce accidē qñ supimittit̃ aq̄ f̃m ꝙ Gal. dic̄ 2° ꝓno. cōmē. 60. silr̄ credo hic eē. similr̄ ēt pōt esse in cā nimia stōchi raritas ex qb⁹ ambob⁹. s. ⁊ cōplexione dicta ⁊ cōpōne stōcho accidit debilitas per quā cibū digerere ⁊ sustinere nequiens fugit ei⁹ calor ad extrema ⁊ relinq̄t cibū. Aliq̄ ēt hui⁹ cām assignāt ex ipso epate nimis supcalefacto: ⁊ f̃m cām p̄mā ēt accidit ꝙ q̄ȝto mag̃ īmittitur de cibo tāto magis calefit: q̄ magis tūc est illud qō̄ effumat.

¶ Amplius qui q̄ȝtū ei sufficit digerere nō valet comedendi numerū multiplicet ⁊ quātitatem minuat.

¶ Jstud est generale ad precedentia siue calefiant siue non.

¶ Melācholicus preterea nutrimēto indiget vehemēter humectante ⁊ parū calefaciēte. Cholericus v̄o eo qō̄ humectat ⁊ infrigidat: ⁊ ille quideȝ in quo sanguis calidus generat̃ ⁊ bonus nutriētibus indiget frigidis ⁊ pauci nutrimēti: ⁊ hic in quo sanguis ḡnat̃ flegmaticus nutrientib⁹ pauci nutrimēti indiget in quibus caliditas sit ⁊ subtilitas.

¶ Hic ponit alium cañ. ex parte complexionum.

¶ Nutriētia ꝑterea ordinē in sui receptiōe hn̄t in quo sanitatis ꝯseruator sollicitus eē dꝫ ne illud qō̄ subtile est ⁊ cito digerat̃ post forte nutriēs qō̄ sit eo duri⁹ in cibo sumat: q̄ prius digerit̃ q̄ȝ ipm: ⁊ sup illō̄ natabit nō habēs viā qua penetret: putrefiet ḡ ⁊ corrumpet̃ ⁊ corrūpet illud qō̄ ei admiscebit̃. Jste ēt nō p̄mo comedere dꝫ cibū labilē: ita vt post ipm cibū fortē ⁊ durum in cibo sumat: qm̄ cū ipso labet̃ cū ad ītestina penetrabit eo nōdū tam integre digesto q̄ȝtū debebat.

¶ Hic ponit cañ. de ordine cibarioꝝ in respcū ad sbam. Scd̄o respectu exercitij. ibi (Pisces.) Tertio circa dicta remouet vnā dubitationē. ibi (Hominū.) ¶ Circa p̄ᵃᵐ partē ītellige de h̄ qō̄ addit (⁊ cito digerat̃:) q̄ cib⁹ est digestibilis ⁊ rōne sbe ⁊ rōne cōplōnis. dicit ḡ subtile rōne sbe. dicit facile digestibilis siue cito digerit̃ rōne q̄litatis siue cōplōnis. ¶ Jtē differt labilis ⁊ subtilis cib⁹: q̄ labilis est lubricatiuus. subtilis v̄o nō est necesse vt sit lubricatiuus. mō tūc vult ꝙ subtilis dꝫ p̄mitti grosso: sed nō labilis stiptico.

Dub^m 12^m

¶ Querit̃ de ordine cibarioꝝ. nā nō vr̄ ꝓ ꝙ d̄beat ordo attēdi inter diuersa cibaria: q̄ in illis nō dꝫ ordo attēdi q̄ debēt cito cōmisceri sibiinuicē: sꝫ diuersa cibaria in stōcho d̄bēt cōmisceri: ḡ ⁊c. maior pꝫ: q̄ exq̊ debēt cōmisceri stati ad q̄d ꝑus fit ibi ordo sic̄ nos videmus ꝙ nō est vis siue ꝑus mittam⁹ carnes porcinas siue castratinas in ollā: q̄ ibi stati cōmiscent̃. minor pꝫ: q̄ sic̄ superi⁹ habuistis in de virtutib⁹. digō ꝑ cōmixtionē. Jtē ēt nos hic ad sensum videmus. s. chilū egrediētē de stōcho eē vniformē ⁊ cōmixtū. Jtē in illis q̄ sil' debēt expelli nō dꝫ eē ordo: sꝫ grossus cib⁹ ⁊ subtilis sil' debēt expelli: q̄re ⁊c. maior pꝫ: q̄ ip̄e nō pp aliud nō vult ꝙ cib⁹ grossus nō p̄mittat̃ nisi q̄ īpediret expulsionē ⁊ descēsuȝ subtilis. minor pꝫ: q̄ qñ digō est facta: tūc aperit̃ orificiū īferius ⁊ totū expellit̃. ¶ Tūc arguo ꝙ debeat p̄mitti cib⁹ grossus subtili. ꝓ hoc arguo aucto. G. in de regimi. sani. in arabica trāslatione q̄ ad lr̄am h̄ ponit. dico aūt in arabica: q̄ in greca nō īuenit̃. s. ꝙ cib⁹ grossus dꝫ p̄mitti. Jtē idē ponit Halyab. q̄ illō̄ ēt accepit ab eo f̃m ꝙ ēt in oībus symia suus fuit: vt ip̄e dicit ꝓ practice cap. 6. ¶ Jtē arguo idē rōne eoꝝ: q̄ ille cibus dꝫ p̄mitti q̄ est difficilioris digōnis eo ꝙ ps īferior stōchi est carnosa ⁊ calidior. mō tūc cū debeat cib⁹ digestibilis ꝓportionari ad digerēs vt bona fiat digō vr̄ ꝙ d̄beat p̄mitti grossus subtili vt ps fortior digestiua stōchi hēat durius ⁊ fortius digestibile: ⁊ pars debilis hēat cibū faciliorē: ⁊ ita sit ibi ꝓportio. ¶ Jn oppo^m amboꝝ est Aui. ¶ Rn̄det f̃m ꝙ oēs cōiter ꝯueniūt ꝙ in eis dꝫ attēdi ordo. dico aūt ꝙ dꝫ attēdi ordo sic̄. s. f̃m subtilitatē ⁊ grossitiē in eis: ⁊ h̄ dico f̃m ḡdū. nā dico ꝙ si sit aliq̄s cib⁹ multo

ſubtilioꝛ ꝙ̃ alter ſit groſſioꝛ: ita ꝙ in eis ſit magnꝰ gͣdus ⁊ magna dr̃ia: tūc dʒ p̄mitti ſubtilis groſſo: qꝛ nō ſil'r pficiet digō in eis. ſi aūt vnus eoꝝ nō ſit multo ſubtilioꝛ ꝙ̃ alter ſit groſſioꝛ: ita ꝙ non ſit in eis magna dr̃ia in ſubtilitate ⁊ groſſitie: tūc dico ꝙ dʒ p̄mitti groſſus ſubtili p̄ mō. Exēplū eſt: ſic ſi deberemꝰ comedē oua ⁊ carnes vaccinas: quoꝝ vnū eſt multū groſſum ⁊ alterū eſt multū ſubtile: tūc. n. debemꝰ p̄mittē oua. Exēplū 2ᵐ eſt: ſic ſi d̄beremus comedē carnē galline ⁊ caſtronis boni: qꝛ nō multū diſtāt d̄bemus p̄us comedere caſtronē: ⁊ poſtea gallinā. Rō aūt qđ in eis debeat attēdi oꝛdo pʒ: qꝛ cū cibaria diuerſa digōnē noceāt ⁊ īpediāt ſi ſit ibi oꝛdo minus nocebūt: ⁊ iō dʒ ibi eē oꝛdo. Rō aūt p̄me ptis alterīꝰ eſt illa quā Aui. in lr̃a īnuit. Rō ēt alterīꝰ ptis pʒ p rōnē. H. ⁊ Halyab. nā hʒ ꝙ p eoꝝ rōnes pʒ ad illa dicta diuerſa ſe referūt. ¶ Et tūc qđ p̄ dicis dico ꝙ ſi ibi eēt cōmixtio hʒ ꝙ ē ī olla. ſ. ꝙ illō qđ ē ſupius iret īferius ⁊ ecōuerſo: bn̄ eēt veꝝ: ſʒ nō ē ibi ſic pmixtio: ita ꝙ ſic mutēt loca diuerſa: ſʒ ē ibi pmixtio: qꝛ ī pte īferioꝛe cibꝰ exiſtēs in ſuis ptibꝰ pmiſcet nō ſupiꝰ aſcēdēs. ⁊ ſil'r ēt cibꝰ ī pte ſupioꝛi exn̄s nō ꝙ īferiꝰ d̄ſcēdat: ⁊ iō nō ē ſic ī olla. ¶ Ad rōnē aliā dico ꝙ veꝝ ē qꝛ cibꝰ eſt vniformis: ſʒ ſi nō ſit vniformis nō ppea ſimul expellit.

¶ Pisces quoqʒ ⁊ que eis ſimilantur poſt laborioſum exercitium comedendi non ſunt: corrumpentur enī ⁊ corrumpent humores.

¶ Circa iſtā ptē eſt notādū ꝙ ſic pʒ p Gal'. in. 3. de alimētis ca. 27. ⁊ 30. ⁊ alijs. ⁊ in de regi. ſani. ſm arabicā trāſlationē: qꝛ ſm grecā nō: piſces ſunt multoꝝ gͣduū ſicut ⁊ carnes. naʒ ſicut carnes qdā ſunt facilis digōnis vt pue aues: ⁊ qdā difficilis vt pauones: ⁊ qdā mediocris vt ſtarna. ſil'r ēt piſces qdā ſunt facilis digōnis vt petrini parui: quidā valde duri vt piſces magni aīales: ⁊ qdā ſunt mediocres. mō tūc hoc qđ hic dicit dʒ intelligi nō de piſcibus q̄buſcūqʒ: ſed de illis qui ſunt valde duri ⁊ difficilis digōnis.

¶ Hominū p̄terea ſunt qdā q̄bus ꝯcedit comedere illud in quo virtus exiſtit ſtiptica anteꝙ̃ ſuū comedant cibū. Et iſti qdē ſunt ſtōchi laxitatē habētes ex quoꝝ ſtomachis cibi deſcenſus fit velociter ⁊ nō in eis moraſ donec digeraſ. Quapropter ſtomachi diſpoſitio ⁊ eius cōplexio ſemper eſt cōſideranda.

¶ Circa h̄ eſt notādū ꝙ ſic in laxitate ſtōcho nimia ꝯceduntʳ ſtiptica qꝛ ꝯfoꝛtāt retētiuā: ſil'r ī nimia aſperitate ꝯceduntʳ cibi labiles vt virtꝰ retētiua diminuaſ ſm aliq̄d: ⁊ illud qđ dʒ expelli expellaſ.

¶ Et eſt ēt aliquis hominū in cuius ſtōcho cibꝰ corrūpiſ ſubtilis qui cito digeri ſolet ⁊ foꝛtis qui tarde ſolet digeri in ipſo digerit. Et hic quideʒ eſt cuius ſtōchus eſt igneus. Et ex eis eſt qui huic exiſtit ꝯtrarius quoꝝ quiſqʒ ſm ſuū ſtomachum eſt regendus.

¶ Hic ponit cañ. ſumptū a cōpl'one ſtōchi. Juxta qđ ītellige ꝙ illud qđ dicit cuiꝰ ſtōchꝰ eſt igneus ītellige nāliter vel exercitio: nō aūt accidētaliter vt ex febꝛe: vel ſic al'r qꝛ tūc groſſi in illis nō digeruntʳ pp debilitatē caloꝛis nālis: ſed cū danſ cibi ſubtiles.

¶ Regiones quoqʒ naturas habent ꝓpꝛias.

¶ Hic ponit īcōplete regulā aliā ex parte regionū. Juxta qđ nō ꝙ dicit nās habēt ꝓpꝛias: intellige nām duplicē. ſ. ⁊ ſm cōplexionē: qꝛ qdā ſunt regiones calide: quedā frigide: ⁊ quedā ſicce: ⁊ quedaʒ humide: ⁊ ſm hoc debent homines diuerſimode regi. Jtē per naturas poſſumus ītelligē foꝛmā ſpecificā vel ꝓpꝛietatē. ſ. regionuʒ vt queadmodū hoīes diuerſificanʳ in linguis ⁊ in moꝛibus. ſimil'r ēt diuerſificanʳ in cibis ⁊ ſm ꝙ ꝯſueuerūt: ita debent regi.

¶ Et vſus ſunt res extra rōnē: ⁊ hoc quideʒ obſeruandum eſt: ⁊ opʒ vt experimentū in hoc rōnē vincat. Eſt nāqʒ cibus qui ſolet comedi in quo aliqđ exiſtit nocumentū ⁊ eſt ꝯuenientioꝛ bono nō vſitato.

¶ Hic ponit cañ. rōne vſus ⁊ ꝯſuetudinis ⁊ ꝓpꝛietatis.

Dubᵐ 13ᵐ ¶ Hic dubitaſ. nā nō vr̄ ꝙ vſus ſit res ꝯtra rōnē p illū afoꝛ. 2ᵉ pti. afoꝛ. 50. Ex multo tpe ꝯſueta. Jtē ēt vſus facit ſimilitudinē. Jtē ēt vſus facit nām: ⁊ iō ſicut nā nō dʒ pmutari ſic ēt nec vſus. ¶ Dico ꝙ rō eſt 2ˣ: q̄dā eſt totalis: ⁊ q̄dā ptialis. rō ptialis eſt qñ ſolū ꝯſideraſ cibꝰ vel ſolū coꝛpus ſiue eoꝝ cōplexio. rō talis eſt qñ ꝯſideranʳ vtraqʒ ſiml' cū ꝯditionibꝰ vtriuſqʒ vt eſt ꝙ aliqs ex ꝓpꝛietate diligit vnū cibū ⁊ hmōi. mō tūc dico ꝙ bn̄ pōt eſſe ꝙ vſus ſit ꝯtra rōnē partialē: ſed ꝯtra rōnē totalē nō eſt: ⁊ per hoc pʒ rn̄ſio.

Duᵐ 14ᵐ ¶ Sed dubitaſ 2°. nā non videtur ꝙ experimentum vincat rationem: qꝛ vt in de regi. Ratio confirmatur per experimentum: cuʒ ergo vnum confirmetur per aliud non contradicunt: ſed ſtant ſimul. ¶ Dico ad hoc etiam ſm illud quod modo dixi. ſ. ꝙ quedam eſt rō totalis ⁊ q̄dā ptialis. mō experimētū bene qñqʒ vincit rōnē ptialē ⁊ ſic ītelligit hic: ſed rō totalis ⁊ experimētū nunꝙ̃ ꝯ̄dicūt.

¶ Unaqueqʒ pꝛeterea figura ⁊ cōplexio hominis cibū hʒ ꝯuenientē ⁊ ꝯſimilē ad quē mutādum ſi volūtas ei affuerit nocumētū ei faciet ⁊ īpedimentuʒ. Ex hoībus quoqʒ eſt cui aliqđ nutrientiū bonoꝝ ⁊ laudabiliū nocet: ipm ergo relinquere eſt ei ꝯueniens.

¶ Poſuit regulā ex parte ꝯſuetudinis: hic ponit regulā ex pte occulte ꝓpꝛietatis vel celeſtis. ¶ Juxta qđ ītellige ꝙ per figurā intelligit ꝓpꝛietatē occultā quā hn̄t qdā hoīes ad aliquos determinatos cibos. nā 2ˣ eſt familiaritas cibi ad coꝛpꝰ vt dicit Gal'. in. 6. de regi. ſani. vna eſt ex cōpl'one ⁊ ſic cibꝰ tēperatus eſt familiaris tēperato. alia eſt ex ꝓpoꝛtiōe vt aliq hoīes aboꝛrent vinū ⁊ determinate diligūt aliquo mō. tūc ſm hec duo dicit figura ⁊ cōplexio. nā ꝙ̃tū ad ꝓpoꝛtionē dicit figura: ſed quantū ad cōplexionē dicit cōplexio. ⁊ ſimiliter ēt ſm hoc poſtea dicit ꝯueniētē quantū ad cōplexionē ⁊ ſimilē quantū ad figurā ſiue ꝓpoꝛtionē.

¶ Jlle vō in quo mala digeruntʳ nutriētia ob hoc non decipiaſ: qm̄ poſt dies in ipſo mali generabuntʳ humores: egritudines facientes ⁊ pernecantes.

¶ Quia poſuerat ꝙ cibꝰ ꝯſuetꝰ malus dʒ accipi citius: hic circa h̄ remouet erroꝛē. ¶ Juxta qđ nō ꝙ cū dicit mala nutriētia ītellige multū excedētia vt ſunt cucumeres ⁊ hmōi vt exēplificat. H. in. 2. de alimētis. ca. 5. ſed ſi eſſent parū mala ⁊ ſentireſ ꝙ iuuarēt ⁊ nō digererentʳ nō deberent relinq ꝓpter bona nō placentia.

¶ Et ſepe etiā cōcedit ei in cuius coꝛpoꝛe mali habentʳ humoꝛes vt rem bonā largiter comedat ⁊ ꝓpꝛie cum nō patiſ ventrē ſibi ſolui ꝓpterea qđ eſt debilis.

¶ Hic ponit regulā de re. coꝛpoꝛis abūdantis in malis humoꝛibꝰ. ¶ Juxta qđ nō ꝙ h̄ qđ dicit (reʒ bonā largiſ comedat) recte hēs oppoſitū ibi in 2ᵃ pti. afoꝛ. 9. afoꝛ. Nō pura coꝛpoꝛa ꝙ̃to mag̃ ⁊c. Dico ꝙ cibꝰ bonꝰ pōt comedi multipl'r. Uno mō ad vomitꝰ ꝓuocationē: qꝛ melius eſt ꝓuocare vomitū cū cibis bonis ꝙ̃ cū malis vt habebit̃ īfra: ⁊ ad humoꝛis mali rectificationē: ⁊ ad coꝛpis reſumptionē. mō h̄ dʒ ītelligi ad vētris vel vomitus ꝓuocationē.

¶ Cum vō alicuius coꝛpus rarum fuerit ⁊ ad reſoluendum facile nutriendus erit ex nutriente humido qđ cito digeraſ: lʒ rara coꝛpoꝛa magis tolerare poſſint nutrientia groſſa ⁊ diuerſa ⁊ ſint lōginquioꝛa ab hoc vt cauſe ītrinſece ea ledant ⁊ magis apta recipere extrinſecarum cauſarū impedimenta.

¶ Hic ponit regulā de re. coꝛpoꝛis rari vel ſpiſſi. ¶ Circa qđ nota ꝙ rara coꝛpoꝛa minus nocentʳ ab ītus ⁊ a nutriētibꝰ: qꝛ nutriētia nō nocent niſi ꝓpter ſupfluitates ⁊ humoꝛes. mō qꝛ ſupfluitates minus adunanʳ in raris: ideo ipſi minus nocentʳ ab ītra: ſed ſpiſſi mag̃: qꝛ ipſi nō reſoluuntʳ: ſʒ rari mag̃ nocentʳ ab extra: ꝓpterea qꝛ ipſi habēt poꝛos ſuos apertos vnde faciliter ingrediſ ⁊ caloꝛ ⁊ frigus vnde noceſ: ſed in ſpiſſis eſt ecōtrario.

Dubᵐ 15 ¶ Sed dices poſtea cū coꝛpoꝛa rara valde calida cibi ſiue nutrientia facile digeſtibilia adurentʳ. Jtē cū illa coꝛpa ſint calida ⁊ facile reſolubilia debēt dari frīda groſſa ⁊ viſcoſa que reſolutionē ꝓhibeant. Dico ꝙ intētio in cibis in cōplexione rara pōt eſſe 2ˣ. Una eſt remittē ⁊ reſtaurare qđ deperdiſ per reſol'onē. Alia intentio pōt eſſe p̄ſeruare a reſol'one. Mō tūc p̄ mō debentʳ ſubtilia. ⁊ ſic ītelligit hic Aui. qꝛ talia ſunt mag̃ ſimilia: ſed 2° mō debentʳ groſſa ſm ꝙ tu arguis. ¶ Sed dices vlterius bene video tuā diſtictionē: ſed dic q̄d abſolute ego d̄beā facē in coꝛpoꝛe raro quē cibū dabo. Dico ꝙ ſine dubio in h̄ opʒ ꝯſiderare: qꝛ ſi iſte cui habes cōſulere ſit hō diues nō artifex: ita ꝙ poſſit comedē qñ vult ⁊ ſm volūtatē: dico ꝙ in tali tu debes dare cibaria ſubtilia bona: qꝛ cū ipſe poſſit comedere qñ vult ſtatim cū erit facta reſol'o ſufficiēs; ita ꝙ fameſcet ſtatim poterit comedere ⁊ ſubuenire illi deperditioni: ita ꝙ nō amplius augmētabiſ: ⁊ hoc melius reſtaurabiſ per ſubtilia: qꝛ ſunt magis ſubtilia ſimilia ei qđ diſſolutū eſt. Sed ſi coꝛpꝰ cui cōſulis ſit coꝛpꝰ laboꝛatoꝛis vel alicuius alterius qui nō pōt comedē qñ vult: dico ꝙ in tali tu potius debes dare cibaria groſſa chimū viſcoſum groſſum ⁊ frigidū gn̄antia. Et rō eſt: qꝛ cum ipſe nō poſſit comedere qñ vult augereſ in eo nimis reſolutio. cibaria auteʒ p̄dicta p̄ſeruant a nimia reſolutione; quare ⁊ tūc cōpetunt.

¶ Amplius qui multaꝫ consueuit comedere carnem si ociosus fuerit frequenter sibi minuere debet.

¶ Hic ponit cañ. de illo qui comedit multã carneꝫ. ¶ Iuxta quod queres nõne eẽt melius abstinere a tãtis carnibꝫ ⁊ nõ facẽ totiẽs flobothomiã: qꝛ flobothomia perducit ad seniũ ⁊ ꝯtinuo euãt bonos spũs. Dico ꝙ sine dubio absolute illud esset melius: qꝛ tñ sunt multi qui nõ pñt se abstinere a multa comestione: in talibꝫ minus malũ est sanguinẽ minuere q̃ꝫ si generaretur egritudo.

¶ Et ille cuius cõplexio ad friditatẽ declinat lãgueris bibere dꝫ ⁊ triferas ⁊ ex eis que stõchũ ⁊ intestina ⁊ venas que sunt iuxta ea mũdificare ꝯsueuerunt. Et nihil qdẽ deterius est q̃ꝫ diuersa nutriẽtia simul adiũgere ⁊ post in comedẽduꝫ tẽpus ꝓlongare. Cũqꝫ eni postremũ nutriẽs aduenit primũ iam incepit digeri: nutrientis ergo partes in digerẽdo nõ similantur.

Dub.m 16m ¶ Hic ponit regulã de regi. habẽtis cõplexionẽ frigidam.

¶ Sup h̃. ꝯ. dicit lr̃a exterioꝛ sup illo ṽbo hic bibẽ dꝫ triferas. i. electuaria ꝯueniẽtia que fiunt de cydonijs vel pomis vel prunis. Sꝫ ista expõ quã vꝫ exterioꝛ lr̃a dicẽ nõ ẽ bona: qꝛ lr̃a iterioꝛ dic̃ libẽ: sꝫ electuaria cũ sint solida nõ bibunt. Itẽ ẽt nõ ẽ bona: qꝛ hic itrãt cydonia ⁊ pruna que sunt frida: ⁊ iõ magꝭ nocerẽt q̃ꝫ ꝓdessent: sꝫ credo ꝙ illud sit aliqd̃ liqdũ calidũ sicut stelladia vel aliud simile.

¶ Opꝫ p̃terea te scire ꝙ nutriẽs melius est qd̃ melius sapit ꝓpterea ꝙ stõchus ⁊ virtꝰ retentiua vehemẽter ipsi applicantur cũ bone fuerit sube ⁊ fuerint oĩa principalia mẽbra ſm operationẽ sibi adinuicẽ ꝯueniẽtia ⁊ sana. Et ista qdẽ est ꝯditio ꝙ si complexiones sane nõ fuerint ⁊ mẽbra in suis cõplexionibꝰ diuersificentur: fueritqꝫ epar a stõcho diuersum ſm diuersitatem qua fit supra nãlẽ nõ erit istud ꝯsiderandũ. Ex ipedimẽtis ṽo nutriẽtis bene saporosi vehemẽter grossi est ꝙ possibile est vt homo ex eo multum comedat.

¶ Hec pars videtur clara.

¶ Ex vicibꝰ p̃terea satiãtis comestiõis meliꝰ est vt hõ vna die semel ⁊ altera bis mane ⁊ vespere comedat.

¶ Hic ponit cañ. sumptũ ex p̃te numeri comestionũ. Prĩo facit h̃ sumẽdo indicationẽ ex p̃te cibi. Scd̃o a cõsuetudĩe. ibi (Uerũtñ.) Tertio a cõplõne. ibi (Corpora p̃terea.) ¶ Circa p̃ᵐ p̃tẽ est itelligendũ ꝙ comestio satiãs põt eẽ 3ˣ. s. satiãs rõne q̃litatꝭ. s. nutritionis: vt qꝛ multũ nutriat sicut est comestio ouoꝝ ⁊ carniuꝫ. alia est comestio satiãs rõne q̃ꝫtitatis sicut si aliqs multuꝫ comederet de aliq̃ cibo parũ nutritiuo. 3ᵃ est satiãs rõne vtriusqꝫ. s. q̃litatꝭ nutritionis ⁊ q̃ꝫtitatis vt esset comestio multarũ carniũ. mõ hic intelligitur comestio satiãs maxime isto 3ᵒ mõ. s. rõne vtriusqꝫ: qꝛ si solum eẽt satiãs rõne alterius nõ sufficerẽt ille vices. nõ. n. posset homo tm̃ stare si solũ comederet homo parũ de ouis vel de carnibꝫ.

Dub.m 17m ¶ Queritur circa h̃: vtꝝ ꝯueniẽs numerꝰ comedẽdi sit comedẽ vna die semel ⁊ alia bis. Et vꝫ ꝙ non aucto. Gal. 5. de regi. sani. q ponit de seipõ q comedebat vna die bis. s. mane ⁊ sero. Itẽ ẽt auc̃te eiꝰ de duobꝰ senibꝰ q vixerũt centũ ãnis q comedebãt oĩ die ter. Itẽ experimẽto: qꝛ melius se hꝫ qui comedit bis q̃ꝫ q semel. Itẽ rõne illud nõ est bonũ regimẽ qd̃ inducit nocumẽta vtraqꝫ: sed si aliqs comedat vna die bis ⁊ alia semel: in die in q̃ comedet semel habebit nocumẽta eiꝰ qui ꝯsuetus erat comedẽ bis ⁊ comedit semel: ⁊ in alia die. s. qua comedet bis hẽbit nocumẽta eius qui mutatur de semel ad bis ⁊ sic talis ſm istud regimẽ hẽbit vtraqꝫ nocumenta. ℣ Itẽ quero qñ comedet semel qua hoꝛa in illa die comedet. non in mane alꝭ de sero: qꝛ tũc nimis staret iter vnũ cibũ ⁊ aliũ. nec in meridie ẽt saltẽ in estate: qꝛ nõ debemus comedẽ in hoꝛa caloꝛis. ℣ In oppoᵐ est Auer. 6. collꝫ. cap̃. 6. ide ⁊ Haly. p̃ practice. ca. 13. ⁊ Aui. hic. Itẽ arguitur ꝙ nõ satiãtis: qꝛ superius dixit ꝙ nõ debemꝰ comedẽ ad satietatẽ: sed debẽt remanere reliquie. Dico ꝙ de isto numero satis est dubiũ. Auer. tñ videtur iponẽ. s. ꝙ ter. nescio tamẽ vbi dicat. Dico tñ ꝙ opꝫ hic multũ distinguẽ ⁊ ex p̃te ꝯsuetudinis ⁊ tẽpoꝛis ⁊ cõplexionis nãlis ⁊ etatis: ⁊ ẽt ex parte q̃ꝫtitatis cibi ⁊ ipsius sbe. Ex p̃te ꝯsuetudinis: qꝛ sunt qdã qui sunt ꝯsueti tm̃ comedere semel: ⁊ si isti comederẽt bis esset sup̃fluũ. ⁊ sunt qbus est ꝯsuetudo semp̃ comedẽ ter ⁊ istis esset parũ comedẽ bis. si aũt sit aliqs qui nõ hẽat ꝯsuetudinẽ: sed opꝫ te eã facẽ distingue in tẽpoꝛe: qꝛ bis in hyeme esset nimis ⁊ semel in estate eẽt parũ. si aũt accipias in vere: tunc distingue in cõplexione: qꝛ in cholerico semel esset parũ ⁊ bis in flegmatico esset nimis. si aũt accipias in sanguineo vel tẽperato distingue tunc in etate: qꝛ in pueritia semel esset parũ ⁊ in senectute bis esset nimis. si aũt accipias in iuuene distingue in cibis: qꝛ si sint pauci ⁊ subtiles semel esset parum. si aũt sint multi ⁊ grossi bis esset nimis: sed si sit in medio oĩuꝫ: tũc est vt isti auctoꝛes dicũt. ℣ Et tũc qd̃ tu dicis p̃ õ. G. dico ꝙ ipẽ comedebat in mane paꝝ ⁊ nõ ad satietatẽ. Ad aliud de illis duobꝰ. dico ꝙ illd̃ ipsi faciebãt in senectute. Ad aliud dico ꝙ vtplĩm hoĩes sunt distẽperati ⁊ coꝛrupti vsus. Et qd̃ tu dicis in q̃ hoꝛa: dico ꝙ in hyeme illud eẽt in meridie: sed in estate nõ esset illud bonũ regimẽ.

¶ Uerũtñ in h̃ vsus vehemẽter est ꝯseruãdus: qm̃ si ille q bis in die comedẽ ꝯsueuit semel comedit debilitabitur ⁊ laxabitur eiꝰ virtꝰ. Sed qui digerẽdi debilitatẽ hꝫ bis comedere dꝫ ⁊ raro comedat semel in die.

¶ Hic ponit nocumenta de mutatione a bis ad semel.

¶ Et qui semel in die comedere ꝯsueuit si ad bis comedendũ redibit accidet ei debilitas ⁊ pigritia ⁊ laxitas: ⁊ si sine comestione permãserit nocte illa debilitabitur ⁊ si cenauerit nõ digeretur ⁊ accidẽt ei ructꝰ acidi ⁊ malitia aĩe ⁊ nausea ⁊ oꝛis amaritudo ⁊ lenitas ventris ꝓpterea ꝙ stõcho imisit rem quã non ꝯsueuit: ⁊ accidet ei aliqd̃ accidẽtiũ que accidunt ei cuiꝰ nutriẽs nõ bene fuit digestũ: que nunc scies ex accidentibus.

¶ Hic ponit nocumenta de mutatione a semel ad bis.

Dub.m 18m ¶ Iuxta qd̃ dices nõ vꝫ ꝙ nausea ⁊ amaritudo oꝛis fiant a mutatiõe de semel ad bis: qꝛ ista fiunt a cholã: sꝫ in p̃dicta mutatiõe nõ gñatur cholã: sꝫ potius flegma. in mutatiõe ṽo ꝯtra bñ gñatur cholã: q̃re ⁊c̃. Dico ꝙ sine dubio bñ Hippo. ⁊. G. in 2ᵒ regi. cõmẽ. 3. ponũt ista si a mutatione de bis ad semel ſm ꝙ eẽ dꝫ. Et iõ dico ꝙ sic̃ hic in alijs est ioꝛdinatio sic ẽt hic fuit coꝛruptio: qꝛ debebãt ista poni superius cũ nocumẽtis alterius mutatiõis. Si aũt pur saluare velimus possumꝰ dicẽ ꝙ qñ aliqs nimis comedit vt ẽt qꝛ sit ꝯsuetꝰ comedẽ semel ⁊ comedat bis: tũc cibꝰ retinetur in stõcho multũ nisi sit in eo debilitas retentiue vel foꝛtitudo expulsiue: qꝛ autẽ nimis ibi retinentur alique partes cibi subtilioꝛes ꝓpter nimiã hoꝛã aduruntur ꝯuertuntur in cholerã que postea amaritudinẽ facit ⁊ nauseã: ⁊ illud nos sepe videmus fieri in illis qui nimiũ se replent.

¶ Et ex eis qdẽ que accidũt ei sunt doloꝛ oꝛis stõchi ⁊ moꝛdicatio: ⁊ videbitur sibi ꝙ oĩa eiꝰ iterioꝛa ⁊ itestina sint suspẽsa ꝓp vacuitatẽ stõchi: ⁊ ꝓpea ꝙ i seipõ colligitur ⁊ ꝯbitur ⁊ miget vrinã ardẽtẽ ⁊ egeret rẽ ardentẽ. Et est ẽt cũ in extremitatibꝰ accidit frigus ꝓpterea ꝙ cholã rubea stõchũ iflãmauit. Et h̃ qdeꝫ est magis in cholericas habẽtibꝰ cõplõnes: ⁊ silr̃ in eis q hñt in stomacho cholerã rubeã ⁊ nõ i toto coꝛpe ⁊ coꝛrũpetur somnus ⁊ de latẽ in latus reuoluetur. Coꝛpa p̃terea habẽtibꝰ in qbꝰ cholera rubea magis adunatur est necesse separatiꝫ comedẽ: ⁊ vt tã velociter sit q̃tenus sit anteq̃ꝫ balneentur. alia ṽo ab eis exercitari debẽt ⁊ ẽt balneari deĩde cibari: sꝫ comestio balneationẽ nõ p̃cedat.

¶ Hic redit ad ponẽdũ nocumẽta p̃me mutatiõis de bis ad semel.

Dub.m 19m ¶ Iuxta qd̃ dices nõ vꝫ ꝙ cholĩci ñ hẽãt comedẽ pluries ⁊ multotiẽs: qꝛ q̃ꝫto aliqs accipit cibos grossioꝛes tãto põt tardiꝰ ⁊ rarius comedẽ: sꝫ cholerici accipiũt cibos grossos: qꝛ subtiles in eis aduruntur vt dixit supra: q̃re ⁊c̃. Dico ad hoc vt ipse dicit: ⁊ rõ est: qꝛ cũ in cholericis fiat multa resolutio opꝫ restaurationẽ fieri sepe ⁊ sic sepe cibari. Itẽ ẽt qꝛ si nõ illud fiet: tũc sequerentur ad eũ multa nocumenta. Et qd̃ tu dicis dico ad maioꝛẽ ꝙ illud eẽt verũ si eos acciperet in magna q̃ꝫtitate: ⁊ ẽt si nõ sequerentur nocumẽta: nũc aũt cholerici nõ accipiunt cibos grossos multũ ⁊ in multa q̃ꝫtitate: qꝛ nõ possent eos digerere cũ caloꝛ nãlis in eis sit debilis.

¶ Quod si alicui necessarium fuerit comedere ante exercitium solum panem tali sumere debet mensura vt digeri possit antequã suum incipiat motum.

¶ Hic ponit cañ. de re. debẽtis exercitari post exercitiũ. Iuxta qd̃ itellige ꝙ illud est necessariũ qñ debẽt exercitari: qꝛ ꝓhibet tunc nimiã resolutionẽ fieri: ⁊ per illud qd̃ dicit solũ panẽ itellige cibũ quẽcũqꝫ qui sit facilis digestionis: debet autẽ illud esse in quãtita-

te parua propter illud qđ dicit vt digeraṫ ante suum motum.

Dum 20m ¶ Sed dices nō valet ꝙ deṫ q̄ₜitas pua: q₂ in tāto tpe digeriṫ q̄ₜitas magna sicut pua: sic nos videmꝰ ꝙ i olla ad ignē i ita puo tpe coquunṫ due vl' tres libre carnis sicut solū vna. Dico ꝙ dꝫ accipe q̄ₜitatē paucā: q₂ citiꝰ digeriṫ. Et rō ē: q₂ cū stōchꝰ tāto meliꝰ ⁊ citiꝰ digerat q̄to magꝭ ꝯbiṫ ⁊ coadunaṫ sup̄ cibuꝫ: cū in cibo pauco magꝭ possit ꝯbi q̄ in multo: iō ipm̄ citiꝰ digeret. nā i digōne nō remanet vacuitas: vt. G. tāgit. 3. de ꝟtutibꝰ nālibꝰ. ca. 4. Et qđ dic̄ de olla pꝫ ꝙ nō est sile: q₂ ipa nō cogt per hoc qđ ꝯbiṫ sicut stōchus facit

¶ Et quemadmoduꝫ opꝫ motū qui est ante comestionem debilem nō esse: ita necesse est ei ne motus qui est post ipsam sit nisi molliter ⁊ suauiter.

¶ Quia mentionē fecerat de exercitio ponit regulā de motu.

¶ Corrupto preterea desiderio qđ ad res ꝯclinat acutas ⁊ neq₃ dulces diligit neq₃ vnctuosas nil ē melius q̄ vomitum cum tali quale est oxymel cum raffano post pisces prouocare.

¶ Hic ponit regulā de re. habēt̄ appetitū malū. Juxta qđ itellige ꝙ p res acutas ꝯbemꝰ itelligē oēs res p̄ter dulces ⁊ vnctuosas. s. salsas amaras acetosas acutas vt cepe ⁊ allia: ⁊ oīa alia ab illis. p res aūt dulces ⁊ vnctuosas nō itelligat̄ dulces sicut mel ⁊ vnctuosas sicut pīguedinē: sꝫ itelligat̄ p res dulces ⁊ vnctuosas res delectabiles nāe queādmoduꝫ sunt bone carnes ⁊ panis ⁊ bonū vinū: ista enī nāliter debēt appeti: ⁊ qñ appetunṫ alia appetitꝰ est corruptus: talia. n. vt caro sunt dulcia nō excedētia. ⁋ Intellige ꝙ dꝫ puocari vomitꝰ ppterea ꝙ talis appetitꝰ est pp flegma in stōcho. dꝫ aūt fieri cū oxymelle: q₂ ipm̄ incidit ⁊ subtiliat. addit aūt raffanū ppterea q₂ ipm̄ hꝫ pprietatē retinēdi oxymel in stōcho tēpore sufficiēti: ⁊ ēt eleuat ipm̄ ad os stōchi vbi est flegma.

Dum 21m ¶ Sꝫ dices hic n̄ vꝫ ꝙ iste appetitꝰ sit corruptꝰ: q₂ appetitꝰ q curat nō errat: sed iste appetitꝰ curat: q̄re ⁊c̄. ⁋ Itē dices cū iste hūor sit fridus ꝗuis: q₂ flegma ꝯberet potiꝰ solui vēter q̄ puocari vomitꝰ. ⁋ Ad p̄m ꝙ appetitꝰ corruptꝰ pōt dici 2r: vl' respcū eiꝰ q dꝫ eē nālr: ⁊ sic iste ē corruptꝰ. vl' respcū eiꝰ q dꝫ eē i stōcho sic disposito: ⁊ sic iste nō ē corruptꝰ. ⁋ Ad aliđ dico ꝙ in eūone nos nō ꝯsideramꝰ humorē solū: sꝫ ēt locū: ⁊ q₂ illđ erat i ore stōchi: iō puocamꝰ vomitū.

¶ Qui aūt ex hominibꝰ pinguis existit opꝫ ne ilico cuꝫ egrediṫ balneū comedat: ꝭ expectet ⁊ paruū dormiat somnū: ⁊ huic qdē semel comedē in die est ꝯueniēs.

¶ Hic ponit regulā de regimie corpis pinguis. Juxta qđ nō ꝙ illi pigues ꝯbēt dormire post balneū ad ꝭ vt calor nālis q pp spissitudinē sbe ipediṫ redire intꝰ in somno melius redeat ⁊ subigrediaṫ.

Dum 22m ¶ Sꝫ dices cū isti pigues hēant strictas venas: ⁊ ita hēant parū de spū ⁊ sanguie nō vꝫ ꝙ isti possint ieiunare. Itē ꝭ ēt idē vos ifra habebit̄ ꝙ hūidi minꝰ tolerāt famē. Dico ꝙ flatici pigues bene pn̄t ieiunare ⁊ comedere tm̄ semel in die. ⁊ rō ē: q₂ calor in eis ꝯuertiṫ sup flegma. Qđ ꝭ tu dicis dico ꝙ ipe itelligit hic đ illis q sṫ crassi ex acqsitiōe vt ex re. delitioso ⁊ nō de piguibꝰ ex nāli cōplone.

¶ Ampliꝰ nō ilico post comestionē est dormiēdū cibo natāte: ⁊ a forti motu q̄tū plus pol'e est abstinēdū ne cibus anteq̄ digeraṫ penetret: aut sine digōne labaṫ: aut pp inūdationē corrūpaṫ: neq₃ post ipm̄ multa bibēda est aq̄ que iter ipm̄ ⁊ corpꝰ stōchi sepōnē faciat ⁊ ipm̄ faciat natare: ꝭ expectādū ē ⁊ nō est bibēdū donec de stōcho descēdat. Et ꝭ qdē declarat superioris vētris leuitas: ꝙ si sitis ei nec̄itatē fecerit modicuꝫ aq̄ fride suggēdo sumat: ⁊ q̄to plus fuerit frida tāto minꝰ ex ea sufficiet. Et hec qdē q̄ₜitas stōchū alleuiat ⁊ colligit. Ad sūmū ꝟo opꝫ vt post comestionē bibat qs: ⁊ nō in hora comedēdi quātitatē aliq̄ que cibo ꝯferat. Sitim aūt tolerare ⁊ cū ea dormire ifridat̄ ⁊ humectatis ꝯfert ⁊ febres ex chol'a rubea habētibꝰ nocet. ⁊ silr tolerare famē. Cholera p̄terea rubea abūdātibꝰ ex tolerātia famis accidit vt cholera rubea ad ipsoꝝ descēdat stōchos. Cūq₃ aliqd comederint ipoꝝ corrūpenṫ cibi ⁊ in somno ⁊ in vigiliꝭ accidet eis illud qđ noiauimꝰ ex eis que ei accidūt cuiꝰ corrūpiṫ cibꝰ. Eis quoq₃ accidet vt comedēdi volūtatē amittāt. Quibꝰ tūc dādū est aliqd qđ ꝭ deponat ⁊ eoꝝ resoluat nām cuꝫ eo qđ ē leue ⁊ nō fastidiēs sic pruna ⁊ paꝝ xyrascet. Cūq₃ desideriū reuersum fuerit comedāt: lꝫ corpora hūida cū hūiditate nāli habētes veloci resolutioni sint apti: neq₃ tātū famis tolerēt q̄tū corpora sicca pauce humiditatis habētes nisi humiditatibꝰ plena fuerit aliꝭ ab eis que sunt in substantia mēbroꝝ eoꝝ cū bone fuerint ⁊ ꝯuenientes ⁊ recipiētes: vt natura eas in nutrimentum in effectu completum cōuertat.

¶ Hic ponit cañ. de re. p cibū in cōpōne ad somnuꝫ ⁊ ad motū siue exercitiū ⁊ ēt ad potū. ⁋ Juxta qđ itellige ꝙ nō statiꝫ post comestionē ē dormiēdū ppea q₂ post comestionē cibꝰ nōdū ꝯscēdit de ore stōchi. in ore aūt stōchi nō fit digō: imo in pfundo. melius aūt ꝯscēdit i vigiliꝭ q̄ i somno. ⁋ Et a forti motu.) Hic cōparādo ad motū ⁊ p̄us ad somnū. ⁋ Neq₃ post ipꝫ multa.) Hic cōparādo ad potū. ⁋ Juxta qđ dicit (supior̄ vētr̄) nō itelligas solū leuitatē oris stōchi: imo leuitatē totiꝰ stōchi ⁊ oiuꝫ mēbroꝝ sup̄ femur: oia eni illa mēbra in descēsu cibi de stōcho ad intestina alleuianṫ.

Dubm 23m ¶ Sꝫ dices postea nō vꝫ ꝙ sit bibēdū post cibū ⁊ nō in cibo: p̄ quia nō est in ꝯsuetudine hoiuꝫ: imo illud faciūt boues. Itē ēt rōne: q₂ digō fit p cōmixtionē: cū ꝭ qñ sil' in cibo bibiṫ fiat melior cōmixtio cibi vꝫ ꝙ ꝯbeat bibi i cibo. ⁋ Dico ad ꝭ ꝙ potꝰ ē 3x. s. cōmixtiuꝰ ꝯlatiuꝰ ⁊ sitis extictiuꝰ. p̄mꝰ solū fit in comestiōe. scđs dꝫ fieri soluꝫ iā facta digōne ⁊ cōpleta. tertiꝰ pōt cōpetē ⁊ ante cibū ⁊ in cibo: ⁊ post q̄ñcūq₃ adest sitis. Et bene nō istā distōneꝫ potꝰ q̄ est a pte sui finis. nā ipa iuuat te in mult̄ locis. mō tūc dico ꝙ hic Aui. logṫ de potu ꝯlatiuo: ⁊ iō sic dixit. ⁊ p ꝭ tūc pꝫ rn̄sio ad ea que dicis.

Dum ⁋ Intellige ꝙ si sitis sit vehemēs ꝙ dꝫ dari aq̄ pauca frigida. pauca q₂ multa faceret cibū natare. frida ꝟo vt ipa meliꝰ sitiꝫ extigat ⁊ vt melius rep̄mat fumos q eleuāṫ ex cibo ad caput ⁊ vt coadunet cibū in stōcho ⁊ vt ꝯstrigat stōchū meliꝰ sup ipm̄. dꝫ aūt bibi suggēdo: q₂ ipa sic magꝭ refrigerat ptes pector̄ que ad sitim addūt. Itē ēt q₂ isto mō aq̄ ipa ptibꝰ mery magꝭ adheret: vn̄ magꝭ tūc humectaṫ mery: ⁊ p ꝯn̄s melius sitis extinguiṫ. ⁋ Ulterius itellige ꝙ illis per famē attrahiṫ cholera: q₂ attrahiṫ illud qđ in eis abūdat: sed abūdat in eis cholera: q̄re ⁊c̄. Itē intellige ꝙ illud est cā casus appetitꝰ: q₂ appetitꝰ fit ex inanitione ⁊ illud replet. s. cholera.

Dum 24m ¶ Sꝫ dices cū cholera calefaciat stōchū ⁊ ꝯfortet digōnē: nō vꝫ ꝙ sit cā corruptiōis cibi. ⁋ Itē dices cū hic sit cholera ⁊ cholera maxime sit apta purgari p vomitū ꝯberet fieri vomitꝰ ⁊ nō secessus. ⁋ Dico ad p̄m ꝙ cholera in stōcho est cā corruptiōis cibi subtilis iquātū ipa ignit stōchū qui eas adurit: ⁊ ēt cibi grossi iquātū ipsa cū eis misceṫ ⁊ ꝯuertit eos ad se. Et qđ tu dicis dico ꝙ chol'a q cōfortat digōnē nō igrediṫ stōchū: sꝫ manet ex̄ pelliculas stōchi. s. in pylerō: sꝫ ista de q̄ hic logmur igrediṫ ipꝫ stōchū. ⁋ Ad aliđ rn̄deo ꝙ si ipse eēt aptꝰ ad vomēdū ꝙ bn̄ eēt meliꝰ: sꝫ q₂ pauci apti sunt ad illđ: ⁊ iste hꝫ stōchū debilē si ampliꝰ cogereṫ vomē magꝭ eū debilitabit ⁊ magꝭ induceret abominationē: ⁊ iō facimus scellā.

Dubm 25m ¶ Lꝫ corpa humida.) Hic dices nō vꝫ eē verū ꝙ corpa humida nō tātū tolerēt famē q̄tū sicca: q₂ flegmatici sūt humidi ⁊ magꝭ tolerant famē q̄ cholerici q sūt sicci. Itē illi q p famē reducunṫ ad tēperamētū meliꝰ tolerāt famē q̄ illi q p eaꝫ distēperanṫ: sꝫ hūidi p eā reducunṫ ad tēpamētuꝫ ⁊ sicci magꝭ distēperanṫ: q̄re ⁊c̄. Rn̄de

Dum ꝙ habētes corpa hūida nisi abūdēt in supfluis hūiditatibꝰ indigestis ꝙ ipsi peius tolerāt famē q̄ aliꝭ. Et rō huiꝰ appet ex sensu p̄: q₂ pueri q sunt humidi peius sustinēt ieiuniū q̄ senes q sunt sicci. ⁊ declaratio p cām est: q₂ illi a qbꝰ magꝭ resoluiṫ ⁊ magꝭ appetunt ⁊ plus debilitanṫ in tpe famis minus pn̄t sustinē famē: q₂ illa duo scꝫ magꝭ appetē ⁊ plus debilitari ex fame faciūt nō sustinē famē: sed pueri magꝭ appetūt ⁊ magꝭ ꝯbilitanṫ ex fame q̄ senes ⁊ ēt humidi: q₂ cholerici nō sic appetunt: q̄re ⁊c̄. Et qđ tu dicis p̄ dico ꝙ flegmatici hn̄t humiditates supfluas idigestas: sic ēt ego dicebā. Itē ēt q₂ nos logmur de humidis: sed flegmatici magꝭ sustinēt ēt q₂ sunt fridi. ⁋ Ad aliud dico ꝙ imo magꝭ hūidi distēperanṫ siue hēant illas hūiditates supfluas siue nō hēant: ppterea ꝙ magis resoluunṫ q̄ illi ⁊ magꝭ ꝯsumiṫ de hūiditate nāli eoꝝ: ⁊ iō nō vꝫ.

Dum 26m ¶ Sed dices male addit cū bone fuerint: q₂ ille hūiditates siue bone sint siue male semp adiuuāt ad sustinēdū famē: ⁊ ideo ꝯbebat gnāl'r dicē quecūq₃ eēnt. Dico ꝙ bn̄ veꝝ ē ꝙ vtreq₃ adiuuāt ad sustinēdū famē: sed q₂ qñ ipse sunt bone magꝭ adiuuāt: q₂ magꝭ ꝯuertanṫ in sbam mēbroꝝ: ideo appropriate specificauit de bonis.

Dum ¶ Uinum quoq₃ post cibum est ex rebus magis impe-

dientibus:quoniã digerit velociter ⁊ penetrat ⁊ facit penetrare cibũ cũ nõdum sit digestus ⁊ facit heredita re oppilationes ⁊ putrefactionem.

¶ Hic ponit cañ.de re.cibi cõparati ad vinũ.Ulterius intellige ꝙ illa nocumẽta vini vnũ sequit ad aliud.nam ex eo ꝙ ipsum citius digerit ꝙ̃ cibus facit ipm penetrare indigestũ:⁊ ex hoc facit oppi lationes:⁊ ex hoc postea sunt putrefactiones.

Dub^m 27^m ¶ Sꝫ dices tu hic ꝙ nunꝙ̃ potabim⁹ vinũ.nõ.n.possum⁹ bibẽ post cibũ vt hic dic.nec in cibo:qꝛ ipm silr citius digerit ꝙ̃ cib⁹.nec ẽt añ cibũ:qꝛ facit spasmũ ⁊ alia vt ibi i afoꝛ.ii.2^e pti.Facili⁹ ẽ reple ri potu:ꝙ nunꝙ̃ ⁊c̃.Dico ꝙ põt potari post cibũ:⁊ h̄ qñ cib⁹ ẽ dige stus:⁊ silr ẽt i cibo:qꝛ tũc fac ad meliorẽ cõmixtionẽ ⁊ digõnẽ:⁊ ẽt põt añ cibũ sic ꝯ mane.⁊ h̄ ppea p̊ vt cibũ digestũ de sero pcedẽti assũptũ faciat penetrare.⁊ 2° ẽt vt siqs ex illo idigestũ remãserat ꝙ illud digerat.Et qꝺ tu dicis dico ꝙ nõ põt.s.anteꝙ̃ sit digestus. Et qꝺ tu dicis ꝙ nec in cibo:qꝛ ⁊c̃.dico ꝙ illud esset verũ qñ acci peret ꝙ̃titas vini nimis multa:qꝛ tũc bene faceret citius penetra re:sꝫ accipiẽdo ꝙ̃titatẽ puã ⁊ sepe sic fieri dꝫ ad cõmixtionẽ illud nõ facit citius penetrare:imo totũ simul digerit.Et qꝺ tu dicis ꝙ nec ante.dico ꝙ qñ aliqs nõ est famelic⁹ ⁊ est ibi humiditas aliq̃ ꝙ tunc bene cõpetit:sed post famẽ nõ pp illud qꝺ dicebas.

¶ Res pterea dulces ad faciendas oppilationes sunt velooces:qm̃ natura eas trahit anteꝙ̃ digerant.Et oppilationes quidem ad multas perducunt egritudi nes tales qualis est hydropisis.

¶ Hic ponit cañ.de re.per cibos dulces.

Dub^m 28^m ¶ Sꝫ dices supi⁹ ipe dixit ꝙ cib⁹ ⁊ appetit⁹ nãlis est dulciũ.Jtẽ.G. in de simplicib⁹.4.dist.3.ca.5.⁊ in mult̃ alijs locis dicit ꝙ nihil nu trit nisi dulce.qꝺ aũt nutrit nõ oppilat.Dico ꝙ dulcedo ẽ 2^x.q̃dã ẽ moderata ⁊ q̃dã est excedẽs ⁊ mãifesta.Jtẽ dulcedo q̃dã ꝯiũgit cũ sba grossa:⁊ q̃dã cũ sba subtili.Mõ tũc h̄ dꝫ itelligi ꝺ multũ dulci bus:⁊ qñ ꝯiungit cũ sba grossa maxime:⁊ tũc qꝺ tu dicis pꝫ.

¶ Grossities pterea aeris ⁊ aque ⁊ que maxime est in estate est ex eis que cibũ coꝛrũpũt.Jdeoꝙ̃ nõ est ma lũ vt sup ipm vinũ tẽperatũ bibant aut aquã calidam in qua cocta fuerint xyloaloes ⁊ mastix.

¶ Juxta qꝺ itellige ꝙ aer grossus coꝛrũpit cibũ mediate:qꝛ cũ aer distẽperat⁹ ⁊ grossus sit pueniẽs ad coꝛ ꝺbilitat calorẽ:⁊ sic p ꝯñs cibi digõnẽ ⁊ ita mediate:sed aq̃ illud facit imediate:qꝛ imediate puenit ad stõchũ.hoc aũt est maxime in estate pp duo:qꝛ tũc nos maxime indigemus refrigerari per aerẽ ⁊ extinctionẽ sitis:⁊ iõ tũc plus assumimus de istis malis ⁊ grossis ꝙ̃ in alijs tẽpoꝛib⁹:⁊ iõ magis nocet.tũc 2° etiã:qꝛ caloꝛ nãlis in estate magis est debi lis ꝙ̃ in alio tẽpoꝛe:vnde ẽt illa magis nocẽt.Jtẽ docet remediari per illa eo ꝙ ipsa aliq̃ coꝛ ꝯfoꝛtãt ⁊ aliq̃ stõchũ.ꝙ aũt dicit tẽpe ratũ intellige ⁊ in quãtitate ⁊ in permixtione aque etiã.

¶ Et pꝛeterea cui intestina calida fuerint ⁊ foꝛtia cum grossuꝫ comederint cibum frequẽter accidet vt ipsius nutriẽs vẽtositates efficiet ⁊ stomachũ ⁊ ptes eius tẽ dentes:⁊ egritudo myrachia inde etiã pcedit.

¶ Hic ponit cañ.de re.habentis intestina multum calida.

Dub^m 29^m ¶ Nõ vi ꝙ pp grossuꝫ nutriẽs fiãt vẽtositates:qꝛ supi⁹ habuimus stõcho multũ calꝺ debent cibi multũ grossi ⁊ tales bñ digerunt ⁊ nõ ꝯuertunt i vẽtositates.Jtẽ eadẽ ẽ pportio itestinoꝝ multũ ca lidoꝝ ad cibaria multũ grossa ⁊ tẽpate calidoꝝ ad tẽpate grossa: sed tẽperate grossa digerunt in tẽperate calidis nec ꝯuertunt in vẽtositates:igit ⁊c̃.Dico ꝙ qꝛ intestina sunt foꝛtia ⁊ multũ calida subito ipsa agunt in cibũ.⁊ qꝛ ille est multũ grossus resistit:vnde aliquas nõ potẽs digerere resoluit in vẽtositates.Et qꝺ tu dicis: dico ꝙ superius ipe loquebat de stõcho:cuius opatio est digerẽ. hic aũt loquit de intestinis quoꝝ opatio est deferre ⁊ in illa dela tione fit illud.Ad aliud dico ꝙ nõ est simile pter illud qꝺ dixi.

¶ Qui aũt stõchũ hꝫ vacuũ cũ rẽ comedit subtilẽ sto mach⁹ post ipaꝫ stringit:⁊ si postea rẽ comedẽ volue rit grossam refugiet ab ea stõch⁹ neqꝫ eũ digeret q̃re coꝛrũpit nisi iter ea tempus posituꝫ fuerit.Et in hmõi qdẽ dispõne melius est vt grossus cibus paulatim p mittat:qm̃ stõchus tunc a subtili nõ terrebit.

¶ Hic ponit cañ.de re.eius qui hꝫ stomachũ multum inanitum.

Dub^m 30^m ¶ Juxta qꝺ dices nõ vi ꝙ grossus cib⁹ ꝺbeat pmitti cũ supius po fuerit ꝯtrariũ.s.ꝙ subtilis pmittat.Jtẽ Hip.⁊ Gal.2.regi.cõmen.19. dicũt ꝙ ille q famẽ sustinuit mag̃ peccat q dat ptisanã ꝙ̃ qui dat succũ:ꝙ succ⁹ siue cib⁹ subtilis dꝫ pmitti.Jtẽ qꝛ ex inanitiõe ipe est fact⁹ ꝺbilitat⁹:iõ ꝺbet subtilis.Dico vt dic Aui.⁊ h̄ qñ fuit fameli cus.Et qꝺ tu dicis p̊ dico ꝙ supi⁹ ipe loquebat qñ nõ erat fame licus.hic aũt loquit qñ est famelicus.¶ Ad aliud dico ꝙ ex illo nõ vult ꝙ succus debeat pmitti:sed vult ꝙ si det solũ vnũ ꝙ melius est ꝙ det soluꝫ succus.¶ Ad aliud dico ꝙ bene dꝫ diminui ⁊ atte nuari cib⁹ ⁊ in ꝙ̃titate ⁊ in q̃litate:sed nihilominus si debẽt acci pi duo vn⁹ grossus ⁊ alter subtilis melius est ꝙ pmittat grossus.

¶ Cũ aũt in aliquo comedente repletio supfluerit:aut qꝛ in eius stõcho aliqs inũdauerit mot⁹ aut aliqs ad miscebit potus ad vomendũ erit pperandũ.

¶ Quia multotiẽs ꝯtingit errare in cibo docet illꝺ nocumẽtũ coꝛ rigẽ.Et qꝛ ista ps esset nimis lõga p̊ docet coꝛrigẽ anteꝙ̃ nocumẽ tũ pueniat.Scꝺo postꝙ̃ iaꝫ puenit ad mẽbꝛa.ibi(Et si cũ h̄ toto.) Primo docet coꝛrigere per euacuatiuas.Scꝺo per alteratiuas ⁊ ꝯfoꝛtatiuas stõchi ⁊ digestionis.ibi(Qꝛ si nihil.)in illa parte.

¶ Qꝛ si hoc ei defecerit aut vomere non potuerit aquã calidam paulatim bibat:quoniam repletioneꝫ depo net ⁊ somnũ afferet.Ad doꝛmiendum ergo se pꝛoster nat ⁊ quantum voluerit doꝛmiat.

Dub^m 31^m ¶ Hic ponit 2^m regimẽ.¶ Juxta qꝺ dices ipe pus dixit ꝙ ꝙ̃tũ vo luerit doꝛmiat:⁊ postea hic dicit ꝙ si hoc non suffecerit doꝛmiat somnũ lõgũ.qd est hoc dicẽ ꝙ si nõ põt doꝛmire vel non sufficit ꝙ adhuc doꝛmiat.Dico ꝙ ista duo dicta sunt referenda ad diuersos dies vt.s.qꝛ in pma die faciat illa remedia que dixerat:⁊ si illa nõ sufficiũt faciat postea in sequẽtib⁹ dieb⁹ ⁊ abstineat ⁊ doꝛmiat.

¶ Qꝛ si hoc nõ suffecerit aut ei nõ aduenerit considera si te natura excusabit expulsione bonum erit:⁊ si non iuua ipm cum eo qꝺ ventrẽ suauiter soluit:⁊ calefactũ quidẽ cũ tali qualis est trifera ⁊ zuccharũ roꝛ egestio nem faciens:aut mixtũ cũ oꝛigano murabato ⁊ infrigi datum cũ tali quale est ciminũ murabatum ⁊ seriezẽ ⁊ tambꝛi.Et potu qdẽ impleri melius est ꝙ̃ ipleri cibo. Et ex eo qꝺ est ꝯueniẽs sumere est aloes post tale q̃ lis est cibus hic ad magnitudinẽ triũ cicerum aut me diã.ʒ.aloes ⁊ mediã.ʒ.masticis ⁊ sextaꝫ.ʒ.baurach.Et ex eo qꝺ est leue est sumere ex terbentina ꝯm quãtita tem duoꝝ cicerũ aut triũ:⁊ est cũ ei admiscet quãtum ipsa est aut minus ex baurach.Et ex eo qꝺ ꝯueniẽs ⁊ vehemẽter laudatũ est parũ epithimi cũ vino.Qꝛ si ni hil hoꝝ suffecerit doꝛmiat somnũ lõgũ ⁊ die vna a co mestione abstineat:⁊ si alleuiatus fuerit balneet se et pãnũ calidũ vẽtri supponat ⁊ nutriens subtiliet.Et si cũ hoc toto nõ digestus fuerit ⁊ grauitatẽ ⁊ tẽsionẽ ⁊ pigritiã fecerit scias ꝙ iaꝫ vene replete sunt ex suis su perfluitatib⁹:qm̃ nutrienti multo ⁊ supfluo:lꝫ accidat vt in stõcho digerat:raro tñ digerit in venis:imo in ipsis remanet crudũ ⁊ extendit eas:⁊ qñqꝫ scindunt ⁊ gñat pigritiã ⁊ laboꝛẽ ⁊ alices ⁊ oscitatiões.Jpse igit medicãdus est cũ eo qꝺ ex venis expellit.Qꝛ si neqꝫ h̄ senserit:imo fatigationẽ tm̃ aliq̃ tpe qescat:deide fati gatiõis spẽm que accidit medicet cũ eo qꝺ mõ noiabi mus.Si võ aliqs in annis multũ pcesserit neqꝫ ipsius coꝛp⁹ ex nutrimẽto tãtũ receperit ꝙ̃tũ suscipiebat dũ esset iuuenis ⁊ eius nutriẽtia fiant supfluitates nõ tãtũ debet comedere quantũ solebat:imo minus.

Dub^m 32^m ¶ Hic põit regimẽ 3^m.¶ Et si cũ h̄ toto.¶ Juxta h̄ itellige ꝺ h̄ qꝺ dicit p̊:⁊ si cũ h̄ toto nõ digest⁹ fuerit:⁊ postea dic ꝙ sit digest⁹:qꝛ dicit ⁊ lꝫ accidat vt digerat:sꝫ ista nõ stãt silr ꝙ sit digestus ⁊ ꝙ nõ sit digestus.Dico ꝙ vult dicẽ sic ꝙ q sumit nutriẽs supfluũ ⁊ si in stõcho ipꝫ digerat nõ tñ digerit i venis:ꝙ multo mag̃ si digest⁹ nõ fuerit in stõcho faciet illud in venis.s.extẽsionẽ ⁊c̃.⁊ sic nõ ꝯdicit.

Dub^m 33^m ¶ Ulterius dices vi ꝙ nõ debuisset addere illas duas ꝯditiones.s.

neqꝫ ipſiꝰ corpꝰ ⁊ eiꝰ nutriētia: qꝛ ⁊ poſt iuuētutē: puta qñ iam ꝓ-ceſſerunt in ānos: nec tātū accipiūt de nutrimēto vt ꝑus: ⁊ etiā nutriētia fiunt ſuꝑfluitates. cū ḡ dixiſſet (in annis multuꝫ ꝓceſſerit) ſufficiebat illud dicē ad h̄ vt diminuereť cibus abſqꝫ hoc ꝙ adderet ꝯditiones illas duas. Dico ad hoc ꝙ bene ille ꝯditiōes due nō ponunť vt ꝯditiones neċie ad diminutionē cibi ſm ꝙ ēt tu ꝓbas: ſꝫ dico ꝙ ponunť vt cāe iſtius regimīs ⁊ diminutiōis cibi vt. q. d. ꝙ in his q̄ ꝓceſſerūt in ānos eſt cibus diminuēdus: ⁊ ꝓpterea ꝙ nō tātū recipiūt ꝗ̄ꝫ prius: ⁊ etiā qꝛ nutriētia fiunt ſuꝑfluitates.

⁋ Et cū ille q̄ regimē īgroſſare ꝯſueuerat regimē ſubtiliauerit ⁊ īgredieť ex aere in foramina: ⁊ h̄ eſt qđ regimis groſſitudo īpediebat: ſꝫ iā nulla regimis groſſitudo īpedit ea. In ſubtiliante v̄o regimine cū ad ipm ingroſſando redit accidunt oppilationes. Et calidoꝝ nutrientiū impedimēta emēdenť cū ſyrupo acetoſo ⁊ ꝗ̄ꝫ maxime de ſeminibus: qm̄ ipſe eſt magis iuuans ꝗ̄ꝫ oēs ſpēs ſyrupi acetoſi ſi fuerit de zuccharo: ſꝫ ſi fuerit de melle ſimplex ſufficit. Et fridoꝝ que ex eis ſunt cuꝫ hydromelle ⁊ ſyrupo ipſiꝰ ⁊ diacimino. Et que ex eis ſunt groſſa cōplōnē h̄n̄s calidā cū ſyrupo acetoſo de fortibꝰ ſeminibꝰ: ⁊ cōplexionē habēs fridā ea corrigat cū pauco diatritōpipercon aut diacalamēti.

⁋ Hic ponit q̄dā nocumēta eiꝰ qui permutat regimen cōſuetum. ⁋ Juxta qđ nō ꝙ illa lr̄a (⁊ egredieť ex aere in foramina) pōt zʳ intelligi. Uno mō vt. ſ. qꝛ vētoſitas que fuit ḡn̄ata ex cibis groſſis intrabit ⁊ replebit foramina ⁊ loca dꝫ iplē ꝑtes cibi ſubtilis ſic itelligēdo vētoſitatē ꝑ aere. Alio mō pōt itelligi: qꝛ nos cōiter qñ ſumus in aere amplo ⁊ ſpatioſo ꝙ nos ſumꝰ in aere. ⁊ ꝑ oppoᵐ qñ ſumꝰ in loco arto ⁊ ꝑuo poſſumꝰ dicē ēt ꝙ nos ſumꝰ in foraminibꝰ. Mō tūc qꝛ ꝑus qñ ip̄e vtebať cibo groſſo mēbra ſua erāt groſſa ⁊ graſſa multū occupabāt de aere: qꝛ aūt poſtea ſubtiliať regimen mēbra diminuunť ⁊ fiūt ſtricta ⁊ arta: vñ pōt tūc dici ſic ꝙ illud corpꝰ īgrediať in foramina. ſ. aerꝭ eo ꝙ tūc parū occupat de aere. ⁋ Ulterius rō ꝑꝑ quā accidūt oppilōnes eſt zʳ. Una eſt ex ꝑte viarū q̄ iplenť ꝑꝑ groſſitiē cibi. Alia rō eſt ex d̄bilitate calorꝭ. cibaria aūt groſſa calorē d̄bilitāt q̄ poſtea digerē nō pōt vñ fiūt ex illo īdigō oppilōnes. Tertia rō eſt ex ipſis mēbrꝭ inanitꝭ que attrahūt anteqꝫ ſit digeſtū: ꝑꝑ illa oīa fiūt tūc oppilōnes. ⁋ Et calidoꝝ nutriētiū) qꝛ circa p̄dictas regulas ꝯtigit ſepe errare docet corrigē illa nocumēta. Juxta qđ itellige ꝙ lꝫ nos ſolū illū de zuccharo dicamꝰ ſyrupū: tñ auctores ēt illū de melle ſyrupū vocāt. dꝛ aūt ſimplex qñ ſoluꝫ eſt ex aq̄ ⁊ melle. dꝛ aūt cōpoſitꝰ qñ iſtis ſuꝑaddunť ſemīa vel radices aliq̄. ſufficit aūt ſimplex ſi ſit de melle ꝑꝑea ꝙ mel d̄ ſua calītate mag̃ hꝫ v̄tutē ſ̄btiliatiuā ⁊ icīſiuā ⁊ penetratiuā ꝗ̄ꝫ ipm zuccharꝝ: ⁊ iō cū zuccharo admiſcenť illa alia ſeīa. ⁋ Et fridoꝝ q̄ ex eis.) Juxta qđ nō ꝙ hydromelle ⁊ ſyrupo ipſiꝰ hydromellis ē ex aq̄ ⁊ melle. mō tūc pōt illđ dcm̄ intelligi ꝙ illa ābo ſint eadē: ita ꝙ vnū exponat aliđ hydromellis ſyrupꝰ ip̄iꝰ ⁊ ſic differt a p̊ in nutriēte calō: qꝛ p̄us ponebať acetū ⁊ hic nō. Alioᵒ pōt itelligi ꝙ ſint diuerſa vt dicať ſyrupꝰ qñ fit ī ſ̄ba liq̄da. dicať aūt hydromel qñ fit ī ſ̄ba ſolida ⁊ dura. ⁋ Intellige ēt qđ diċ (diatritō ⁊ diacalamētū) iſta ponunť a. G. i. 4. d̄ re. ⁊ diatriton dať vt meliꝰ digerať nutrimītū. diacalamītū v̄o dať vt ipꝫ meliꝰ penetret ad mēbra.

Duᵐ 34ᵐ

⁋ Sed dices nos cōmiſcemꝰ zʳ ſeīa ī ſyrupis. ſ. ⁊ frida vt ſeīa cōia ⁊ ēt ſeīa calā vt anhe. feni. ⁊c. cū ḡ vtraqꝫ qñqꝫ cōmiſceamꝰ d̄ qbꝰ d̄bemꝰ hic itelligē. Et vꝛ ꝙ d̄beamꝰ hic itelligē d̄ ſemibꝰ fridis: qꝛ ipſe docet corrigē nocumēta ciboꝝ calidoꝝ. Itē vꝛ ꝙ d̄beamꝰ itelligē d̄ calidis: qꝛ ip̄e dicit. ſi v̄o fiat cū melle ſimplex ſufficit. h̄ aūt nō dixiſſet niſi illa ſeīa fuiſſent calā. ⁋ Dico ꝙ itelligo ꝙ dꝫ itelligi de ſeminibꝰ calidis: ⁊ h̄ maxime ꝑꝑ rōnē mō zᵒ adductā: ita ꝙ ſm hoc intelligo ꝙ in tota iſta parte ipſe doceat corrigē nocumenta ſolū ciboꝝ groſſoꝝ ſiue illa groſſa ſint calida ſiue frida cibaria: ita ꝙ totū illud referať ad cibaria groſſa. ⁊ qꝛ groſſis vt ſic d̄beť ſubtiliatio ⁊ penetratio que faciūt calida: iō vtrobiqꝫ ponunť calida ſemina: lꝫ in fridis cibis mag̃ calida. Et qđ tu dicis dico ꝙ ſicut dictū eſt itelligo ꝙ in hoc toto ipſe intelligat de groſſis: ⁊ qꝛ groſſis debenť calida iquātū groſſa ſunt: lꝫ nō ꝗ̄ꝫtū ad cōplexionē.

⁋ Nutrientia v̄o ſubtilia magis ſunt ſanitatis conſeruatiua ⁊ virtutem minus iuuant ⁊ fortitudinē: ⁊ groſſa ſunt iſtis contraria.

⁋ Hic ponit cañ. aliū ſm diuerſitatē finis qui intenditur in re.

Dubᵐ 35ᵐ

⁋ Circa iſtā partē in qua dubitať vtrū ſubtilia minus ꝯſeruent ſanitatē. Et videť ꝙ ſic: qꝛ illa cibaria que ḡn̄ant peiorem hu. minus ꝯſeruāt ſanitatē: ſed ſubtilia ſunt hmōi: qꝛ ſubtilia cibaria ḡn̄ant cholerā ⁊ groſſa ḡn̄ant flegma: vt in de humo. habuiſtis ⁊ ēt Joānitius dicit: ſed cholera eſt peior ꝗ̄ꝫ flegma vt habetis zᵒ ꝓnoſti. cōmē. 46. ⁊ in zᵒ de virtutibꝰ cap̄. vlt. Itē illa cibaria que mag̃ cōfortāt virtutē mag̃ ꝯſeruāt ſanitatē. Qđ pꝫ zʳ. Primo qꝛ ex eiſdē eſt ꝯfortatio virtutꝭ ⁊ ꝯſeruatio ſanitatꝭ. ſ. ex ipſis mēbris fortibꝰ ⁊ ipſis ſpiritibꝰ. Itē etiā qꝛ virtus fortis reſiſtit egritudinibꝰ ⁊ debilis incumbit egritudinibꝰ ex q̄libet cā: ſed groſſa mag̃ ꝯfortant virtutē: vt dicit Auicē. in lr̄a: q̄re ⁊c. Tunc arguo ꝙ cibaria groſſa nō mag̃ fortificēt virtutē: qꝛ illa que minus ḡn̄ant ſpirituꝫ minus ꝯfortant virtutē: qꝛ damus ſubtilia que in ſpiritū ꝯuertunť vt vinū qñ nos volumus ꝯfortare: ſed cibaria groſſa minus ꝯuertunť in ſpiritū vt ſupra de humoribꝰ. Itē que mag̃ aggrauāt ⁊ ſuꝑfluitates multiplicāt debilitāt virtutē: groſſa ſunt hmōi: q̄re ⁊c. ⁋ In oppoſitū eſt Auicē. vtriuſqꝫ in lr̄a. ⁋ Dico ꝙ in corporibꝰ ſanis de qbꝰ loq̄mur: qꝛ in egris ⁊ debilibꝰ aliter eſſet: dico ꝙ cibaria ſubtilia mag̃ ꝯſeruāt: ſed groſſa mag̃ ꝯfortant. Rō p̄mi eſt: qꝛ ꝯſeruatio maxime fit reſtaurādo deperdita ⁊ ꝓhibendo ſuperfluitates ḡn̄ari: ⁊ iō illa que hec duo faciūt melius ꝯſeruāt: ſꝫ cibaria ſubtilia ſunt hmōi: qꝛ ipſa pauciores habēt ſuꝑfluitates: ⁊ cū hoc ēt faciliter digerunť ⁊ ꝯuertunť: ⁊ ideo mag̃ ꝯſeruāt ſanitatē. Rō aūt ſecūdi. ſ. quare groſſa mag̃ ꝯſeruāt ⁊ fortificāt virtutē eſt: qꝛ illud depēdet ex groſſitudine hu. ⁊ ſpirituū ⁊ mēbroꝝ ⁊ hec mag̃ faciūt cibaria groſſa: ⁊ iō groſſa mag̃ fortificāt. Et qđ tu dicis: dico ꝙ verū eſt ſi ſit eq̄litas in alijs. Et qđ dicis ꝙ ſubtilia ḡn̄ant cholerā. dico ꝙ veꝝ eſt ſubtilia habētia ſaporē acutū vt ſynapiꝫ ⁊ hmōi: ſed nos hic intelligimus de ſubtilibꝰ bonis habētibꝰ bonū ſaporē ⁊ nō excedētē ſicut ſunt bone carnes ⁊c. ⁋ Ad aliud qđ tu dicis qđ magis fortificat magis ꝯſeruat. dico ꝙ nō opꝫ ꝙ ſequať. ⁊ qđ tu ꝓbas dico ꝙ fortitudo que dependet ad ſanitatē bene dependet ex eiſdē: ſed fortitudo ⁊ robur de quo hic loquimur nō dependet ex illis: ſed ex humoribꝰ groſſis ⁊ ſpiritibꝰ. ⁋ Tunc ad alias. Ad primā dico ꝙ verū eſſet ſi cū hoc ꝙ generat pauciores generaret ēt ſubtiliores: ſed cibaria groſſa generant ſpiritus groſſiores. ⁋ Ad aliud qđ aggrauat ⁊ ſuperfluitates ⁊c. dico ꝙ opꝫ ſupponi rectuꝫ ⁊ bonū regimē in alijs. ſ. ꝙ ſuperfluitates euacuenť.

Duᵐ 3[illegible]

⁋ Et igiť qui ꝯfortatiōe indiget nutrientia boni chimi ſunt neceſſaria ⁊ vehemētis famis ꝯtrariū. Uerūtñ ex eis nō multū comedāt iō vt digeranť.

⁋ Poſuit cōparationē ſubtilis ⁊ groſſi reſpectu virtutis: hic īfert regimē qđ dꝫ fieri. ⁋ Juxta qđ itellige id qđ dicit (⁊ vehemētis famis ꝯtrariū) ꝙ illud ꝯtrariū pōt zʳ exponi. Uno mō vt illud referať ad cibaria groſſa: qꝛ cibaria groſſa ſūt ꝯtraria forti fami ⁊ eā ſedāt. Alio mō vt referať ad illud qđ dixerat ꝯfortatione indiget. nā aliq̄s indiget ꝯfortatione zʳ: vel qꝛ ſit debilitatus ꝑpter nimiā famē: vel qꝛ dꝫ exponi fortibꝰ exercitijs ⁊ laboribꝰ. mō tūc cibaria groſſa non debenť debilitati ꝑpter multā famē: ⁊ ſic ſunt cibaria multe fami ⁊ ſic intelligit hic. nō aūt ipſa cibaria groſſa ſunt contraria: vel cōtrariū quādo ꝑpter exercitiū multū.

⁋ Exercitati p̄terea ⁊ multi laboris magis ſunt tolerātes nutriētia groſſa quos forſitan in digerendo iuuat fortꝭ ſomnus: ⁊ qꝛ in ip̄o fiunt ꝓfundi. Sed accidit eis ꝑpterea ꝙ multū ſudāt ⁊ ex eoꝝ corpibꝰ multa reſolui ꝗ̄ꝫtitas ꝙ ipſoꝝ epata ex nutriēte rapiūt illđ quod nōdū fuit digeſtū ⁊ p̄ꝑat eos ad egritudīes ꝑnitioſas in fine vite aut in eiꝰ p̄ncipio: ⁊ ꝑp̄e qꝛ ſūt in ſua ꝯfidētes digeſtiua qđ ex ſua h̄n̄t dormitiōe: qđ deſtruiť cū eis frequēter accidūt vigilie ⁊ ꝑprie cū ſeneſcūt.

Dubᵐ [illegible]

⁋ Hic ponit aliū cañ. de re. eiꝰ q̄ vtiť exercitijs fortibꝰ per cibaria groſſa. ⁋ Juxta qđ itellige ꝙ in iſtis multi laborꝭ dꝫ eē ſomnꝰ fortis: ⁊ rō huius eſt zʳ. Una eſt ex multis vaporibꝰ qui in eis eleuantur ad caput: ⁊ ꝑpter multū cibū: ⁊ ꝑꝑ multū exercitiū. Alia rō eſt ex fine. ſ. nāe. nā cū in iſtis ꝑꝑ multū laborē ſpūs nimis ſubtilienť ⁊ virtꝰ aīalis nimiū fatigeť ordinauit nā ex ſuo fine ⁊ ſua ītētione ꝙ iſti multū dormirent vt. ſ. virtꝰ aīalis regeſcat ⁊ ꝯforteť ⁊ ſpūs regenerenť. ⁋ Ulteriꝰ qđ dicit (in fine vite aut in eiꝰ p̄nᵒ) itelligaꝫ in fine vite. i. in morte: nec in eiꝰ p̄nᵒ. i. in natiuitatꝭ p̄ncipio: qꝛ tunc nec in morte nec in natiuitate fiunt egritudines: ſed intellige in fine vite. i. in fine ſenectutis: ⁊ in eiꝰ p̄ncipio. i. p̄ncipio ſenectutꝭ. ⁊ h̄ pꝫ ꝙ ſic debeat intelligi per illud qđ ſubdit (⁊ ꝑprie cū ſeneſcūt.) ipſi eni ⁊ ex ſiccitate ⁊ ex multis cogitationibꝰ nō bene dormiunt.

Dub^m 36^m

¶ Sed dices qui debiliorem hñt digestiuã minus sustinet cibaria grossa: sed multi laboris ꝛ exercitati debiliorẽ hñt digestiuã: qꝛ ex multo labore multa fit resolõ: ꝛ ex multa resolõne debilitaꝛ digestiua. Dico ꝙ multi laboris meliꝰ tolerãt cibaria grossa ꝙ̃ qeti: nõ tñ melius tolerãt illa ꝙ̃ facerẽt cibaria mediocra. Rõ p̃mi est 2ˣ. Una ẽ qꝛ in illis calor est exacutus q meliꝰ digerit: in qetis aũt est calor obtusus. Alia rõ est: qꝛ cibaria grossa nõ toleranꝛ ꝓpter superfluitates retẽtas. mõ in istis multi exerciti superfluitates euãantur. Itẽ ẽt tertio ꝓpter somnũ vt ipse dicit. Et qđ tu dicis dico ad maiorẽ ꝙ verũ est. ad mi. dico ꝙ nõ est verũ: imo hñt fortiorẽ digestiuã: ꝛ qꝛ exacuiꝛ calor ꝛ superfluitates euãnꝛ ꝛ ex somno. Et qđ tu ꝓbas: dico ꝙ nõ ĩtelligo istũ multũ ꝑꝑ h̃ in tãtũ augmẽtatũ qđ sequaꝛ ĩfrigidatio: tũc eñi sine dubio bene debilitaret eam.

¶ Fructus p̃terea recentes non sunt boni nisi laboriosis exercitatꝭ cholera rubea abũdãtibꝰ: ꝛ ĩ estate ꝛ eos ante comestionẽ comedãt. Et ipsi qdẽ sunt sicut chrysomilla ꝛ mora ꝛ melones ꝛ persica ꝛ pruna.

¶ Hic ponit cañ. ostendentem quibus corporibus competant fructus. Juxta quod intelligendũ ꝙ chrysomilla sunt quidã fructus vt persica: nisi qꝛ sunt minora ꝛ magis odorifera.

Du^m 37^m

¶ Sꝫ dices nõ vꝫ p̊ ꝙ fructꝰ sint boni laboriosis: p̊ ꝙ vl'r supius habuistis ꝙ nutriẽtia mel'ica nõ sũt bona ꝛ fructꝰ sũt hmõi. Itẽ etiã sp̃al'r nõ exercitatꝭ: qꝛ eis debenꝛ cibaria solida ꝛ grossa ꝛ nõ aq̊sa ꝛ subtilia. Itẽ nõ solũ añ: qꝛ multos fructꝰ nos comedimꝰ post sicut pira ꝛ hmõi. Itẽ sp̃al'r nõ vꝫ de morꝭ: qꝛ si ĩtelligas matura cũ ipa sint cal'a ꝛ ipsi sint cal'i nõ cõpetũt eis: ꝛ ẽt si ĩtelligꝭ ĩmatura cũ ipa sint stiptica nõ cõpetũt añ comestionẽ. Dico ꝙ fructꝰ cõpetũt istis scꝫ sic exercitatꝭ: ꝛ rõ est: qꝛ ipsi reducũt ꝛ ꝯtẽperãt eos. Itẽ qꝛ eis cõpetũt ea q̃ soluũt ꝛ chol'aꝫ educũt q. s. ĩ eis gñaꝛ: ꝛ hec oĩa faciũt fructꝰ. Et qđ tu dicis p̊ dico ꝙ verꝝ ẽ ꝙ nõ cõpetũt medicinalia vt subalia nutrimẽti: vt sup̃ ẽt dicebaꝛ: sꝫ iste accipit ſm medicationẽ. Ad aliđ ꝙ eis ꝺbenꝛ grossi. dico ꝙ idẽ verꝝ ẽ gr̃a nutritõis: sꝫ ibi danꝛ gr̃a medicatiõis. Et ꝙ tu dicis approp̃ate de moris. dico ꝙ opꝫ appropriate ĩtelligẽ de moris que ꝓprie nõ sunt acria nec ꝑfecte matura: sed sũt media ĩter illa: lꝫ ẽt matura nõ sint calida nisi tẽperate. Ad aliđ de ante. dico qdã sunt fructꝰ solutiui ꝛ isti comedunꝛ ante. ꝛ qdã sunt ꝯstipatiui ꝛ isti comedunꝛ post.

¶ Qꝛ si aliis reganꝛ rebꝰ ꝛ nõ istis erit meliꝰ: qm̃ oĩs res que sanguinẽ aquositate ĩplet que in corpe ebullit sicut succꝰ fructuũ extra: lꝫ ea hora iuuamẽtũ p̃stet tñ ipm ad putrefactionẽ parat: ꝛ similiter illud qđ sanguineꝫ humore ĩplet crudo lꝫ qñqꝫ ꝯferat sicut cucumeres ꝛ alcheret. Et ꝓpter hoc qui his nutriẽtibꝰ multũ vtuntur febribus sunt apti: lꝫ prius infrigident.

¶ Docuit quibus corporibus competant fructus humidi hic comparat qui omnis: hic dat causam.

¶ Et tu qdẽ scire debes ꝙ hũori aq̊so plerũqꝫ accidit vt fiat pus: ꝛ h̃ erit cũ nõ resolueꝛ ꝛ in venis remãserit.

¶ Hic dat aliam causam.

¶ Et cum isti exercitiis vti ceperint anteꝙ̃ huiusmodi aggregẽtur aquositates: ꝛ ilico cuꝫ fructus comederint ẽt exercitenꝛ resoluenꝛ aquositates iste ꝛ minueꝛ impedimentũ qđ per eas habent.

¶ Hic docet euitare illa nocumenta.

¶ Scire quoqꝫ debes ꝙ cum in sanguine flegma existit crudum aut aquositas prohibet ne cibi nutrimentum corpori adhereat.

¶ Quia tetigerat nocumenta duo: hic tangit tertiuꝫ.

¶ Opꝫ p̃terea vt qui fructꝰ comedit post ip̃os ĩcedat: deide post ipsos comedat aliqd ad hoc vt labanꝛ.

Dub^m 38^m

¶ Quia non complete docuerat corrigere adhuc addit.

¶ Juxta qđ dubitaꝛ: qꝛ docet corrigẽ ꝛ euitare illa nocumẽta per exercitiũ. dices nõ vꝫ: qꝛ illud qđ facit penetrare cibũ indigestũ ꝛ maxĩe cibũ gñatiuũ mali chimi nõ cõpetit: sꝫ exercitiũ ẽ hmõi ꝛc̃. Dico ꝙ exercitiũ tũc cõpetit. Et rõ est: qꝛ cũ tales cibi. s. fructꝰ nõ accipianꝛ vt nutriãt eo ꝙ sunt mali: sꝫ accipiunꝛ vel ad alterãduꝫ cõpl'onẽ vl' ad satisfaciẽdũ appetitui. exercitiũ post stati facit eos descẽdẽ ad ĩtestina ꝛ ex̃. Et qđ dicis: dico ꝙ cũ tales ex se descendãt si ẽt fiat motꝰ q adiuuat ad ꝺscẽsuꝫ: ꝛ ẽt si post acciperet aliqd stipticũ adhuc magꝭ cito ꝺscẽderẽt ad intestina ꝛ ex̃ nõ penetrabũt.

¶ Nutrientia ṽo que aquositatẽ generant ꝛ humoreꝫ cruduꝫ ꝛ cholerã generãt febres: propterea ꝙ ea que ex ipsis sunt aquosa faciunt sanguinẽ putrefieri: ꝛ que ex eis sunt viscosa ꝛ grossa ꝓpterea ꝙ foramina claudunt ꝛ ex eis cholerica ideo ꝙ corpus calefaciũt ꝛ ꝓpterea sanguinis acuitatẽ qui per ea generaꝛ.

¶ Hic dat cañ. de re. quorũdã ciboꝝ alioꝝ ad h̃ vt illi cibi euitenꝛ.

¶ Juxta qđ nõ ꝙ ꝑ hu. crudũ nõ solũ ĩtelligo illã sp̃em flegmatis que dꝛ flegma crudũ: sꝫ ĩtelligo ꝑ hu. crudũ oẽꝫ hu. grossuꝫ siue sit flegma siue mel'ia. q. d. Aui. ꝙ oẽs cibi gñatiui hu. alioꝝ ꝙ̃ sanguinis gñant fe. Ulteriꝰ ĩtellige ꝙ ista nutriẽtia gñant fe. ꝑꝑ putredinẽ: sꝫ ipsa faciũt putredinẽ diuersimode. nã cibaria q̃ gñant hu. grossuꝫ faciũt putredinẽ ꝑꝑ oppil'onẽ: aq̊sa ṽo ꝛ subtilia ꝑꝑ ebullitionẽ: ꝛ chol'ica faciũt fe. ꝛ ꝑꝑ putrefactionẽ: ꝛ ꝑꝑ inflãmationẽ.

¶ Olera ṽo cholerica quandoqꝫ multum conferunt in hyeme quẽadmodum que ex eis sunt insipida: quãdoqꝫ multum conferunt in estate.

Dub^m 39^m

¶ Hic dat cañ. de re. ꝑ cibos rõne tp̃is. ¶ Circa ꝑtẽ ĩmediate p̃cedẽtẽ dubitaꝛ. nã ñ vꝫ ꝙ cibaria chol'ica gñent fe. pu. qꝛ cã fe. pu. ẽ ꝓhibita trãspiratio vt dꝛ. ii. de ĩge. sa. ca. 4. sꝫ cibi calidi aperiũt ꝛ trãspirãt: q̃re ꝛc̃. Dico ꝙ fiũt: qꝛ sic nos videmꝰ expiẽtia plures fe. fiũt a chol'a ꝙ̃ ab aliis hu. Et rõ ẽ: qꝛ hu. chol'icꝰ est maxĩe odiosus nãe: ꝛ iđ maxĩe relinqꝛ a regimine nãe: ꝛ ꝑ ꝯñs putrefit ꝛ cũ h̃ ẽt ẽ ĩflãmabilis. Et qđ tu dicis posset dici sicut dic̃ Auer. in. 3. collꝫ. ca. 4. ꝙ in fe. chol'icis est cã ꝓhibita trãspiratio: qꝛ nõ grossities nec viscositas nec ml'titudo: qꝛ de ea nõ multũ est in corꝑe ꝛ ista sũt cã oppil'onis. Alio mõ põt dici ſm. H. ĩtẽtionẽ q̃ vꝫ magꝭ eẽ ꝙ oẽs putride fiãt ꝑꝑ ꝓhibitã trãspirationẽ: põt dici ꝙ bñ põt intm̃ multiplicari chol'a ꝙ ipsa oppilat. Itẽ ẽt raro abũdat solũ cholera: sed ipa simul vtpl'm cũ aliis hu. ꝛ rõne illoꝝ põt oppilare. Circa p̃sentẽ partẽ intellige ꝙ olera cholerica sunt sicut allia ꝛ cepe ꝛ huiusmodi: ꝛ olera ĩsipida sunt frida ꝛ hu. sicut lactuce ꝛ cucurbita. Itẽ dicit (qñqꝫ) istud qñqꝫ eẽt qñ eẽt hyems multũ frigida: tũc. n. multũ ꝯferũt allia. ꝛ sil'r qñ eẽt estas multũ cal'a olera frida ꝛc̃.

¶ Qꝛ si alicui necessariũ fuerit nutrientia comedẽ mala paucis vicibꝰ ꝛ nõ frequẽtibꝰ eis vtaꝛ ꝛ cũ eis misceat qđ sit eis ꝯtriũ. Et cui qdẽ res dulcis nocumentũ p̃bet acetosa bibat sicut acetũ ꝛ granata ꝛ syrupũ acetosuꝫ factũ ex vino acri ꝛ cydoniis ꝛ his similia ꝛ vsuꝫ hẽat euãndi. Et cui acetosum nocuerit post ip̃m mel sumat aut vinũ antiquũ: ꝛ hoc qdẽ faciat ante maturationẽ ꝛ digõnẽ: ꝛ simil'r vnctuosi nocumẽtũ pontico emendaꝛ sicut sunt castanee ꝛ grana myrti ꝛ siliqua de syria ꝛ alnabac ꝛ ꝫarur: ꝛ amaro sicut enula muraba: ꝛ salso ꝛ acuto sicut cauguamec ꝛ alliis ꝛ cepis ꝛ ecõuerso.

¶ Hic ponit regimẽ corꝑis ꝑ nutriẽtia mala. Juxta qđ ĩtellige ꝙ alicui põt eẽ neciuꝫ comedẽ cibaria mala: vel qꝛ sit in loco vbi nõ sint cibaria bona: vel põt eẽ neciuꝫ ꝑꝑ satisfactionẽ appetitus: qꝛ aliq appetũt multũ mala vel ꝑꝑ lapsuꝫ aliciuꝰ mẽbri si aliqs hẽat stõchũ fridũ neciuꝫ est comedẽ cal'a. q̊cũqꝫ istoꝝ modoꝝ sit neciuꝫ illud melius est ꝛ parũ comedẽ de illis. qđ dat ĩtelligẽ ꝑ h̃ qđ dicit paucis vicibꝰ: ꝛ ẽt paucis vicibꝰ comedat. Itẽ ẽt tũc melius est ꝙ cõmisceat sibi res ꝯtrias. s. fridas. dꝫ aũt de eis comedẽ paꝝ ꝛ paucis vicibꝰ ad h̃ vt nã meliꝰ dñeꝛ. Quia aũt nocumẽtũ dulciũ ẽ oppilare ꝛ multiplicare hũores ꝛ acetosa aperiũt ꝛ exiccãt: iđ corrigunt ea: ꝛ sil'r ecõtrario. Itẽ ẽt cũ nocumẽtũ vnctuosi sit relaxare stõchũ ꝛ villos eiꝰ: põtica aũt illos villos ꝯhũt ꝛ corrugãt. iđ corrigũt illa: ꝛ simil'r eꝯtrio. s. vnctuosa aliqual'r corrigũt malitiã stipticoꝝ. s. qñ illi villi ex illis stipticis essent nimis corrugati.

Du^m 40^m

¶ Sed vꝫ male dicẽ (ante cibi digõnẽ:) qꝛ vt dixit superiꝰ nihil est deterius ꝙ̃ ĩdigestũ sup̃ ĩdigestũ addẽ. ꝙ̃ cũ illud sit in cibis bonis multo erit ꝺteriꝰ in cibis malis. Dico ꝙ possuꝫ ĩtelligẽ añ digõnẽ: qꝛ statiꝫ cũ sint assumpti illi vel ẽt simul cũ illis ꝛ nõ post. s. postꝙ̃ ĩcepissent digeri. Alio mõ põt dici ꝙ ẽt hꝫ locũ postꝙ̃ ĩcepit digeri ẽt eo ꝙ ꝓhibet distẽperamẽtũ. Et qđ tu dicis dico ꝙ illđ est verũ sub ĩtentione nutriẽdi: sed sub intẽtione medicaminis nõ.

¶ Cum ṽo alicuius corpus malis fuerit repletum humoribus cum subtilitate ipsum nutrientibus laudabilibus copiose refice.

¶ Hic ponit cañ. de re. habẽti malos hu. Juxta qꝺ nota. ꝙ hoc qꝺ dicit cũ subtilitate põt cõponi 3r. Uno mõ cũ eo ꝙ imediate dixerat humoribꝰ. q. d. humoribꝰ subtilibꝰ. Alio mõ põt cõponi cuz eo qꝺ dixerat corporis. q. d. ꝙ illud corpꝰ sit subtile ꝛ macrũ. Tertio mõ põt cõponi cũ eo ꝙ postea dicit refice. q. d. ꝙ iste dꝫ refici cuz subtilitate ꝛ cautela: qꝛ paulatim ꝛ nõ subito illos humores euacuãdo. oibus istis modis exponẽdũ est verũ id qꝺ dicit.

Du.m 41.m ¶ Sed dices recte oppo.m habemus ibi in 2a pti. afoꝛ. 10. afoꝛ. Nõ pura corpora. nec vꝫ qꝺ aliqs dicit ꝙ loquit hic de nutrimẽto sustentatiuo: qꝛ ipse dicit copiose. Itẽ illud videt rõne: qꝛ postꝗ sũt ibi mali humores nutrimẽtũ ꝯuerteret ad eos. Dico sicut superiꝰ ẽt dicebã ꝙ itelligo ꝙ illud fiat ad ꝓuocationẽ vomitꝰ. dꝫ aũt illꝺ fieri cũ cibis laudabilibꝰ: qꝛ si ex eis aliqd retineret qꝺ non posset vomi meliꝰ est ꝙ illꝺ sit bonũ ꝗ si eẽt malũ. Alio ẽt mõ posset rñderi ad illꝺ ꝑ illas diuersas dispõnes ꝗs dixi de eo qꝺ est cũ subtilitate: puta qꝛ posset fieri. s. cũ cautela vel ẽt ꝑꝑ ꝯtẽperãdos hu.

¶ Et illũ cuius corpꝰ ad resoluendũ facile fuerit nutri humido qꝺ velociter digerat. Gal. inquit humidũ nutriẽs est qꝺ ab oibus qualitatibꝰ est separatũ ꝛ est ꝗsi insipidũ: qm̃ neq est dulce neq acetosum neq amarum neq acutũ neqꝫ ponticũ neqꝫ salsum.

¶ Hic ponit cañ. de re. ꝺm diuersitatẽ cõpõnis corpis. Intellige ꝙ nutrimẽtũ põt esse humidũ ex parte sue subẽ qꝛ sit liqdũ: ꝛ ex pte sui effectꝰ. s. nutritiõis velocis: tũc ꝺm hoc pꝫ rõ dicti sui: qꝛ cum a tali corpore multũ resoluat multũ sibi debet de nutriente.

¶ Rarum preterea est magis tolerans nutriens grossum ꝗ solidum.

¶ Intellige ꝙ rarus magis sustinet nutriẽs grossuz ꝓpterea: qꝛ in eo nõ sic fiunt oppilationes: nec etiã superfluitates ita retinent.

¶ Nutriẽtia quoqꝫ sicca assidue comedẽ fortitudinem cadẽ facit ꝛ colorẽ corrũpit ꝛ nãꝫ siccat. Et ex vnctuoso fit ociositas ꝛ aufert ꝺsideriũ. Ex frido fit ociositas ꝛ subtilitas ꝛ ex acetoso fit seniũ: ꝛ silr ex acuto ꝛ salso fit stõcho nocumẽtũ: ꝛ salsuꝫ ẽt ipedit oculũ.

¶ Intellige ꝙ hic dat cañ. de nocumẽtis ꝗrũdaꝫ ciboꝝ vt euitent. Intellige ꝙ nutriẽtia pñt dici sicca. vel a pte cõplexionis sic sunt cibi põtici ꝛ stiptici. vel a pte sbe vt sunt cibi duri. vel a pte artificij vt sunt assata. quocũqꝫ istoꝝ modoꝝ sicca verificant illa ꝗ dic. nã ex eo ꝙ ipa bene nõ penetrãt ad mẽbra faciũt cadẽ ꝺtuteꝫ. silr ẽt ꝑꝑ idẽ corrũpit color: qꝛ sanguis exꝗ calor cãtur nõ bene vadit ad mẽbra. Ꝙ aũt ꝑ ea stipticet vẽter pꝫ. vnctuosa faciũt ociosuꝫ: qꝛ relaxãdo neruos destruũt appetitũ: qꝛ relaxãt villos stõchi. ex frido ãt fit ociũ: qꝛ fridũ vt supiꝰ habuimꝰ mortificat ꝛ paralyticũ fac. acetosa ꝛ acuta faciũt seniũ: ex eo ꝙ st sicca sic seniũ ꝛ siccãt.

¶ Amplius cũ vnctuosum nutriens ꝛ ꝯueniens comedere post malum nutriens corrũpet ipsuꝫ.

¶ Hic ponit cañ. de assumptione ciboꝝ maloꝝ ꝛ bonoꝝ.

¶ Nutriens quoqꝫ viscosum est tardus ad descendenduꝫ. ꝛ similiter citrulli cũ suis corticibus velocius descendunt ꝗ excorticati. ꝛ similiter panis cũ suo furfure velocius descendit ꝗ cribellatus.

¶ Hic ponit de cibis malis curationem specialem.

¶ Laboriosi ꝑterea regimẽ cũ subtiliat: ꝛ post rem comedit grossaꝫ: sic rizũ cũ lacte post famẽ acuit sanguinẽ ꝛ fit vt ipe ebulliat: vñ minutiõis ꝓuenit necessitas lꝫ parũ sit exquo fuit minutus: ꝛ similiter irã habẽs.

¶ Hic ponit cañ. de quibusdam nocumentis quorũdam ciboꝝ in quibusdam corporibus. causa aũt huius nocumenti est: qꝛ ex labore ꝛ ex ira exacuitur calor ꝛ exacuuntur humores.

Du.m 42.m ¶ Sed dices vnde ꝓuenit minutionis necitas. dices ex subtili dieta ꝛ ex diminutiõe ipsiꝰ nõ cõpetit nutritio sanguinis. Itẽ cõpetit minutio rõne ebullitiõis ꝺm ꝙ ifra habebit. Dico ꝙ satis est dubiũ illud regimẽ. s. ꝙ fiat flõmia: lꝫ possumꝰ dicẽ ꝙ per minutionẽ nõ itelligamꝰ flõmiã: sed euõnẽ maloꝝ huoꝝ. nã ꝑus fuerũt gñati ex cibis subtilibꝰ humores mali cholerici subtiles: ꝛ postea ex cibis grossis sunt gñati mali humores flegmatici qui ambo debent euãri. si aũt pur velimus intelligere flobothomiã: lꝫ primũ sit melius dicemus ꝙ flõmia nõ statim dꝫ fieri post iraꝫ: sed post diu qñ iã accepit multos ex alijs cibis: ita ꝙ sit multiplicatꝰ sanguis.

¶ Scire ꝑterea debes ꝙ dulce nutriẽs rapit nã antequ ꝗ maturescat ꝛ digeratur ꝛ corrũpit sanguinem.

¶ Hic ponit regulam de nocumento ciborum dulcium.

¶ Nutrientiũ quoqꝫ iudicia qñqꝫ fiunt ex pte cõpõnis ipsoꝝ. Experimẽtatores nãqꝫ idi ꝛ alij iam dixerũt ꝙ lac cũ rebꝰ acetosis edẽdũ nõ est neqꝫ pisces cũ lacte: qm̃ inde ad egritudines ꝑuenit ꝑmanẽtes sicut lepra: neqꝫ comedi dꝫ mest cũ raffanis neqꝫ carnibꝰ volatiliũ neqꝫ sanguis post rizũ cũ lacte: neqꝫ i pulmẽto ponat oleũ aut res vnctuosa que in eneo stetit vase: neqꝫ comedat assatura que fuit assata suꝑ prunas resine.

¶ Hic põit cañ. de regi. nutriẽtiũ rõne ꝯiũctiõis ciboꝝ. ¶ Juxta qꝺ itellige ꝙ rõ ꝯiũctiõis illoꝝ ciboꝝ nõ põt bñ reddi. ꝛ h pꝫ ꝑ illꝺ qꝺ dic (idi expimentatores) inuit. n. ꝑ illꝺ h. q. d. lꝫ rõ nõ possit hꝛi experimẽtatores sic dixerũt nisi nos velimꝰ iuenire illã cãꝫ gñalẽ. s. disproportionẽ a forma specifica ꝗ isit rõne ꝯiũctiõis ꝛ cõpõnis: ꝛ nõ rõne alicuiꝰ simpliciũ: sic ẽt dicit Aui. in. 5. de tyriaca. Rõ tñ aliquoꝝ põt dari. nã nõ dꝫ dari lac cũ rebꝰ acetosis: qꝛ lac ꝯuertit in acetositatẽ faciliter. nec pisces cũ lacte: qꝛ vtrũqꝫ est fridũ: ꝛ etiaꝫ qꝛ vtrũqꝫ est facile corrupribile: vnde facere habẽt egritudines ꝛ nocumẽta: nõ tñ forte tãtũ ꝙ facerẽt leprã. nec lac ꝛ acetũ cũ raffano: qꝛ cũ lac aceto sit multũ terrestre: qꝛ extractũ ẽ butyrũ: raffanũ est fortiter caliduꝫ nõ sit cã gnõnis lapidis. Ratio aũt ꝗre nõ in vase eneo ista dat ab Almãsore in de venenis: dicit eni ꝙ cibaria ex ere recipiũt vẽtositẽ. nec ẽt dꝫ comedi assatũ super prunas resine ꝓpter viscositatẽ illius ligni vnde assatũ efficit malũ.

¶ Cibaria quoqꝫ diuersa a duabus ipediunt partibꝰ. Una earũ est ꝑꝑ diũsitatẽ eoꝝ in digerẽdo: ꝛ qm̃ qꝺ ex eis est digestũ ei admiscet qꝺ nõ est digestũ. Et secũda qm̃ aliqs plus põt comedere ex vno cibario.

¶ Hic dat cañ. de regi. ex pte numeri ciboꝝ. ¶ Juxta qꝺ nõ ꝙ diuersa cibaria nõ debẽt simul ꝯiũgi: ꝛ qꝛ mag fatigãt virtutẽ in digerẽdo ex eo ꝙ diuersa sunt: ꝛ ẽt qꝛ vnuꝫ. s. qꝺ citius digerit facit aliud penetrare idigestũ. ¶ Intellige ꝙ ꝙ illud qꝺ dicit (vna earũ) põt itelligi 2r. Uno mõ vt ibi tãgunt due cãe. s. ille ꝗs ego mõ tetigi. Alio mõ vt solũ tãgat vna ꝛ sic vna sequat ad aliã.

Du.m 43.m ¶ Sed dices vr ꝙ nõ noceãt diuersitateꝫ cibarioꝝ. ꝑ experiẽtia: qꝛ cõiter ꝗsi oẽs comedunt simul diuersa. s. vinũ ꝛ panẽ ad minus: qꝛ vtplm ẽt aliqd aliud. ¶ Itẽ rõne qꝛ illud regimẽ qꝺ est mag delectabile vr minus nocẽ ꝺm qꝺ habuimꝰ supius: ꝛ ꝺm qꝺ dr ibi in 2a pti. afoꝛ. 38. afoꝛ. Parũ deterior: lꝫ regimẽ pluriũ ꝛ diuersoꝝ cibarioꝝ est delectabilius: iõ ꝛc. Itẽ illꝺ regimẽ a ꝗ sumunt cibi mag ꝯueniẽtes oibꝰ mẽbrꝭ minꝰ nocet. lꝫ h est regimẽ diuersoꝝ ciboꝝ: qꝛ mẽbra cũ sint adinuicẽ multũ diuersa: si ẽt cibaria erũt diuersa illa mag ꝯueniẽt mẽbrꝭ. ¶ In oppo.m est Aui. hic ꝛ. H. ꝑ re. acu. cõ. 18. de ptisana. ꝛ ẽt. 5. de re. sa. de seipso. Dico ad h ꝙ diuersitas ciboꝝ põt eẽ 2x. Una vt vnusqsqꝫ ciboꝝ diuersoꝝ accipiat vt ꝑncipalis ad nutriẽdum. Alia vt vnus accipiat vt ꝑncipalis ꝛ alter vt coadiuuãs. s. ad mag sapiẽdũ vel ad malitiã corrigẽdũ. Itẽ ẽt põt ista diuersitas eẽ 2x. nã ꝗdã ẽ diuersitas carnis bouine ꝛ pulli. mõ dico ꝙ diuersitas ciboꝝ quoꝝ vnus sit ad nutriẽdũ ꝑncipalr alter vt coadiuuans nõ nocet. si aũt sit diuersitas ciboꝝ quoꝝ vnusqsqꝫ sit ꝑncipalis ad nutriẽdũ: si eoꝝ diuersitas sit ꝓpinq. dico ꝙ talis diuersitas nõ nocet diuersitati õ ꝗ sit curãdũ. si aũt illa diuersitas sit magna diuersitas ista bene nocet. Rõ ꝑmi pꝫ: qꝛ mag sapere ꝛ corrigẽ malitiã alterius cibi est iuuatiuũ. Rõ scꝺi etiã pꝫ. s. ꝙ si est diuersitas ꝑua ꝙ nõ nocet: qꝛ mag ꝯsunt eo ꝙ mag delectant ꝗ noceãt ex diuersitate eoꝝ. Rõ etiã vltimi pꝫ: qꝛ tũc sequunt nocumẽta que ipe dicit. Et qꝺ tu dicis dico ꝙ bonꝰ panis ꝛ bonũ vinũ ꝛ bona caro nõ hñt diuersitatẽ magnã. Itẽ ẽt vinũ accipit vt adiuuãs ad digõnẽ: qꝛ vt cõmiscẽs. silr ẽt caro vt coadiuuãs ꝛ mag delectãs ꝛ malitiaꝫ panis corrigens. ¶ Ad aliud dico ꝙ verum est si sit diuersitas magna. ¶ Ad aliud dico ꝙ nõ propter illud opꝫ ꝙ cibaria sint multum diuersa eo ꝙ ex eis quãtũcũqꝫ sint diuersa fit chilus vnus saltẽ ꝺm sensum: qui postea ꝺm diuersas partes suas insensibiles attrahitur a diuersis.

Du.m 4[illegible]

Du.m 4[illegible]

¶ In tẽpore quoqꝫ antiquo q exercitabant iam fugierunt ab hoc. Cõtenti. n. erãt solius carnis comestione in mane ꝛ solius panis in cena.

Du. 44

¶ Hic querit vtꝝ sit meliꝰ comedẽ carnes de sero vel de mane. Et videt ꝙ de sero ꝑmo auctoritate. H. ꝑmo re. acutoꝝ cõmẽ. 18. qui dicit ꝙ de sero. Itẽ auctoritate ipsiꝰ in. 5. de regimine q de seipso dicit ꝙ de mane comedebat solũ panem ꝛ nõ bibebat. de sero võ

comedebat

comedebat carnes ⁊ bibebat. Itē rōne ille cibus de quo plus assumit dȝ accipi de sero: sȝ carnes sūt hmōi q: sūt mag̃ delectabiles q̄ȝ panis solus: q̄re ⁊c. ¶ In opp^m est Aui. hic q dic̄ ꝙ de mane carnes ⁊ de sero panē. Itē rōne q: ille cibus q est difficilioris digōnis dȝ accipi de sero sȝ panis est hmōi. iō ⁊c. ¶ Dico ꝙ cōiter magnates meli⁹ comedūt de mane sȝ scholares meli⁹ comedūt de sero: lȝ aūt qdā distiguēdo soleāt dicere ꝙ in estate meli⁹ ē de sero bñ comedere: sȝ in hyeme meli⁹ est de mane. Dico tñ ꝙ vl'r in quocunqȝ tpe ⁊ regulariter ille cib⁹ de quo plus assumit: ⁊ q ꝓn^r assumit gr̄a nutricatiōis dȝ de sero assumi: ille aūt de quo min⁹ accipitur: ⁊ ita nō gr̄a nutricatiōis dȝ assumi de mane ita ꝙ si itelligat de istis ꝙ assumerēt carnes rōne nutricatiōis ꝓn^r: ⁊ intelligo ēt ꝙ aliq assumebāt de pane: dico ꝙ illud dȝ fieri in sero. ⁊ rō ꝓmi est 3^x. Una ē: q: maius tp̄s est de sero ad tertiā sequentis diei q̄ȝ sit de mane ad sero: ⁊ iō meli⁹ pōt digeri. Scd̄a rō est: q: de sero ⁊ de nocte est obscuritas ⁊ friditas in aere q̄ ambo faciūt ad digōnē: ⁊ in die est lux ⁊ cal'itas q̄ digōnē ipediūt. Tertia rō est: q: de nocte fit somnus q iuuat digōnē: ⁊ de die sunt vigilie que impediūt eaȝ. Et sil'r rō alterius pȝ ꝑ oppositū. Et qd̄ dicis de Gal'. dico ꝙ ipse parū valde comedebat: de sero aūt postea comedebat ad sufficiētiā. Alie rationes ꝓcedūt suis vijs: ⁊ ideo per eas nō discurro: ⁊ sic de illo.

¶ Et in estate quidem melior comedendi hora existit que est frigidior.

¶ Hic ponit cañ. de hora assumendi cibum.

¶ Famem quoqȝ tolerare stomachum quandoqȝ malis replet humoribus.

¶ Hic dat aliam regulam de hora assumendi cibuȝ ⁊ dicit q̄ñqȝ: q: illud est quādo humores mali abundant in epate ⁊ corde: si autem abundarent boni: tunc impleretur stomachus bonis.

¶ Ampli⁹ scire d̄bes ꝙ alcubeb cū digerit multi existit nutrimēti: sȝ tarde d̄scēdit ⁊ ī monoculo morā facit.

¶ Hic ponit cañ. de re. per quēdā cibū. s. per assata: ⁊ dicit cū digerit eo ꝙ caro si cocta ē difficilioris digōnis: ⁊ rō ē: q: sic īmediate posita ad ignē ipsa adurat ⁊ īspissat: ⁊ ita fit magis difficilis digestionis. Itē ēt ipsa acqrit cal'itatē igneā siccā que digōnem ēt ipedit: nā digestio fit a cal'o humido ⁊ vaporoso. ¶ Itē ītellige ꝙ dic̄ multi nutrimēti: q: ista caro est multi nutrimēti 2^r: ⁊ a pte tēporis durationis: q: s. multū durat suū nutrimētū: ⁊ etiā a parte quantitatis eius qd̄ cōuertit ⁊ nutrit: q: ēt illud est multuȝ eo ꝙ q̄ñ caro elixat humiditas carnis exiccat ⁊ erit in aqua: sed q̄ñ assat humiditas carnis recludit ītus: ⁊ sic est ibi multa: ⁊ ꝑ ꝯñs multū nutrit: nā his duob⁹ modis nutrimētū dr̄ eē multuȝ ſm ꝙ dcm̄ fuit supra. Dicit aūt (sȝ tarde d̄scēdit) q: vl'r cib⁹ tātū dȝ in stōcho retineri q̊usqȝ digerat ⁊ in intestinis subtilib⁹ quousqȝ attrahat ꝑ meseraicas ei⁹ humiditas: cū aūt ille cibus sit durus ⁊ difficilis digōnis: iō multū morat in stōcho ⁊ in intestinis supiorib⁹ anteq̄ȝ d̄scēdat. Dicit aūt appropriate de monoculo: sȝ ēt ego ītelligā de colon: q: cuȝ iste cib⁹ sit cib⁹ grauis ⁊ monoculus hēat tm̄ vnū orificiū sic facc⁹ difficili⁹ egredit ⁊ d̄scēdit de monoculo q̄ȝ de alijs.

Dum 45m ¶ Sed dices vr̄ ꝙ assatū facili⁹ digerat ⁊ nutriat: q: quāto aliqd hȝ plus de humiditate nutritiua ⁊ min⁹ de aquea: tāto facili⁹ digerit ⁊ nutrit: sȝ assatū est hmōi. ḡ ⁊c. Itē deberet eē pauci nutrimēti cū ignis de humiditate ꝯsumat. Dico ad ꝓmū ꝙ lȝ illd̄ qd̄ est elixum hēat min⁹ d̄ humiditate nutritiua ⁊ plus de aquea q̄ȝ assuȝ: tñ quia ꝑtes ei⁹ sūt meli⁹ cōmixtibiles: iō illd̄ facili⁹ digerit ⁊ assuȝ difficili⁹. Ad aliū dico ꝙ illa ꝑs exterior ab igne cōbusta dȝ ꝓyci ⁊ aliud reseruari ⁊ comedi: ista enī maxime nutrit sed exterior minime.

¶ Et surabeȝ est nutriēs bonum cūqȝ in ipsa fuerit cepe ventositates expellit: ⁊ cum cepe non fuerit cōmouebit ventositates.

¶ Hic ponit cañ. d̄ taphea. Intellige hic ꝙ taphea ē 2^x vt dr̄ in synonymis. s. alba ⁊ viridis: alba fit d̄ carnib⁹ ⁊ aq̄: sȝ viridis ē q̄ñ supaddit coriādrū: ⁊ ē taphea vl' succ⁹ carniū vl' forte ad morsellatū.

Dum 46m ¶ Item dices cū allia magis dissoluāt ventositates: vt. 12. de inge. ca. vlti. q̄ȝ cepe: quare non dixit de allijs sicut de cepis. Dico ꝙ iō quia ipsa non sunt sic delectabilia in cibis sicut cepe.

¶ Ex hoīb⁹ ꝑterea sūt q putāt vuas post capita assata vtiles existere: sȝ nō est quēadmodū existimāt: imo vehemēter sunt male ⁊ sil'r nabit. Sȝ ⁊ comedēda sūt talia q̄lia sunt grana mali granati absqȝ suis ossibus.

¶ Ponit ordinē vuaꝝ ad capita assata. Ulteri⁹ illi q putāt sunt vulgares q cōiter comedūt vuas post cibū: sȝ nescio si fuerit aliqs auctor: sȝ isti errāt: q: sic supi⁹ dixi cib⁹ subtilis dȝ ꝓmitti ⁊ non postponi. Itē ēt q: cibi humidi ⁊ maxime solutiui debent ꝓmitti.

¶ Scire quoqȝ debes ꝙ tabim est sicca ⁊ ventrē stringēs: sed pullus est humidus ⁊ ventrem soluens.

¶ Hic ponit cañ. de q̄dā aue. Iux̄ qd̄ ītellige q: dic̄ de illis auib⁹ ꝙ illud est gn̄aliter veruȝ in oīb⁹ auib⁹. s. ꝙ pulli ei⁹ sunt humidiores q̄ȝ matres ⁊ q̄ȝ que sunt antique: ⁊ ex hoc ꝙ sunt mag̃ humide sūt etiā aliqual'r ventrē soluētes mag̃ q̄ȝ antique ꝑter q̄ȝ in gallis qui q̄ñ sunt multū antiq solutiui ponunt: iuuenes auteȝ nō: sed illud in eis est ꝑꝑ quādā virtutē medicinalē quā acqrit ex antiqtate q̄ est aliqualis nitrosi: nō aūt est ꝑꝑ humiditatē nutritiuā: lȝ aūt illd̄ sic dcm̄ est sit general'r veruȝ in oībus auib⁹: tñ posuit sp̄aliter d̄ ista aue appropriata: q: illud forte maxime reperitur ⁊ est in ea.

¶ Ex gallinis v̊o assatis melior est que in ventre hedi aut agni assatur: q̄m eius cōseruat humiditas. Et etiā scire debes ꝙ ius pulli vehementer temperat humores ⁊ plus q̄ȝ ius gallinarum: sed tamen ius gallinaruȝ est magis nutriens.

Dum 47m ¶ Hic ponit de mō assandi gallinā. ¶ Iuxta qd̄ dices cuȝ ex pullis plus resoluat de humiditate nutritiua in aquā q̄ȝ ex gallinis eo ꝙ ipsi sūt teneriores vr̄ ꝙ brodiū pulloꝝ sit mag̃ nutriēs q̄ȝ gallinarū. Dico ꝙ ius gallinaꝝ mag̃ nutrit. Et hoc 2^r: ⁊ q: eius nutrimentū diutius morat q̄ȝ nutrimentū pulloꝝ eo ꝙ est nutrimentū solidius: ⁊ ēt a ꝑte quātitatis: q: ipse galline sunt mag̃ pingues: pulli aūt vt pl'm sunt macri: ⁊ ideo faciunt malū ius: ille autē q: piguiores sunt faciūt melius ius: ⁊ per ꝯñs maius nutrimentum.

¶ Hedus preterea cum fuerit frigidus erit melior: ꝓpterea ꝙ eius quiescit vapor: ⁊ agnus cū est calidus ē melior: ꝓpterea ꝙ ipsius malus odor resoluitur.

¶ Ponit cañ. de actuali cal'itate hedi ⁊ agni. ¶ Iuxta qd̄ ītellige ꝙ ex hedis qui comedunt debēt comedi frigidi: ad hoc vt qdam fumus acutus qui est in eis ex matre resoluat postq̄ȝ autē resolut⁹ ē magis sapiunt: sed agni debent comedi calidi: q: ipsi hn̄t quādam viscositatem que si frigida comederetur fastidiret: ⁊ ēt habēt vapores nimis grossos que viscositas per caliditatem dissoluit ⁊ fit minus fastiditiua: ⁊ eius etiā vapores minus subtiliantur.

¶ Zebrabegi quoqȝ cū calefactis dat non opȝ vt sit in eo crocus: sȝ non calefactis in eo eē dȝ crocus.

¶ Hic ponit cañ. alium de quodam sapore.

¶ Allues quoqȝ lȝ ex zucchara fiāt sicut phaludeȝ: male tamē sunt ꝓpterea ꝙ oppil'ones faciunt ⁊ sitim.

¶ Hic ponit cañ. de confectionibus dulcibus.

¶ Amplius scire debes ꝙ impedimentum panis cū nō digeritur est multum. Sed carnis nutrimentum cū nō digeritur est minus hoc.

¶ Hic ponit cañ. d̄ nocumēto q̄rūdā ciboꝝ cū nō digerunt. ¶ Iux̄ qd̄ intellige ꝙ nocumētū carniū est minus q̄ȝ ipedimētū panis eo ꝙ carnes ipse sunt nobis magis familiares q̄ȝ panis. Itē etiā sunt subtiliores: ideo facilius corrigitur earū impedimentum ⁊c.

¶ De regimine aque ⁊ vini. Cap. 8m.

Complexionib⁹ tēperatis aq̄ ꝯueniētior est q̄ in friditatis fortitudīe tēperata existit: ⁊ cui⁹ īfrigidatio cum niue de foris fit ꝓcipue si nix mala fuerit. Et in niue etiā bona hmōi existit dispositio: q̄m qd̄ ex ea resoluit neruis ⁊ mēbris anhelitus nocumētū facit ⁊ oīb⁹ īteriorib⁹: neqȝ tolerat eaȝ nisi vehemēter sanguineus: ꝙ si non ilico nocumētuȝ alicui fecerit ſm lōgitudinem dieruȝ faciet: ⁊ cū in annis ꝓcesserit. Empericoꝝ aūt quidam dixerūt ꝙ inter aquā putei ⁊ fluminis nō est faciēda cōmixtio nisi cum vna earuȝ descēderit. Et aque qdem electionē iaȝ demonstrauimus: ⁊ similiter emendationem eius que ex ea mala est: sȝ tamē si aceto misceatur rectificatur.

¶ Prius d̄ter. de regi. ꝑ cibū: hic d̄ter. de regi. ꝑ potū. Et ꝓ de reg. ꝑ potū aq̄. Scd̄o ꝑ potū vini. ibi (Uinū v̊o albuȝ.) Pria ī duas. Prio ōndit q̄ aq̄ cōpetit corꝑi tēperato. Scd̄o docet modū approximā-

⁊

di ipsaꝫ.ibi(Scias āt.)Et hec ī tres. Nā sic̄ habetꝫ ī.3.thegni. p̄ docet debitū modū vsus ei⁹ a pte tpis. 2° a pte q̄titatis.ibi(Multā quoqꝫ.) 3° a pte q̄litatis.ibi(Ampli⁹ aq̄ tepida.)Jtē p̄ ꝓponit horā prohibitam ꝛ cōcessam approximationis aque.Secūdo declarat ipsam saltem quātum ad quedā.ibi(Et siti quidem mendosa.)

Dub. pm ¶Circa p̄n^m capl'i vbi dic̄(Cōpl'onib⁹ tēpatis)dices male dic̄ tēpatis:q2 tēpatꝫ cōpetūt tēpata:ꝛ sic aq̄ tepida cōpetit ꝛ nō frigida.

Dub. 2m ¶Jtem videt̄ q magis tolerat aquam frigidam cholericus q̄ꝫ sanguineus:q2 cholerici cōtrariantur ꝛ resistūt ei ambab⁹ qualitatibus suis.s.caliditate ꝛ siccitate:sed sanguinei solum caliditate.

Dub. 3m ¶Jtē q̄uo fac̄ nocumētū ḃꝫ lōgitudinē dierū cū nō morat̄ ipa tātū i corpe.¶Dico ad p̄mū q si aqua frīda sola acciperet̄ q ipsa distēperaret ꝛ nō cōpeteret:sꝫ accepta cū alijs cibarijs mixta:q2 ex eis resultat q̄dā tēperamētū cū cibis dꝫ assumi frīda ꝛ sic competit. ¶Ad aliud dico q vt habetis.7.de ige.sani.c.9.sanguinei mag̃ eā sustinēt:ꝛ rō q2 ipsi hn̄t plures carnes pp quas mēbra īteriora defendunt̄ a frīditate aque:cholici aūt sūt macri.Et q̄ dicis dico q bn̄ rōne illius ipsi plus resistūt.s.ex cōpl'one:sed illa resistētia.s.ex carnibus magis facit.¶Ad aliud dico q non remanet ipsa aq̄ tm̄:sed illud fit q2 primo illo tēpore quo durat inducit̄ aliqua dispositio:ꝛ postea alia vice inducitur effectus illius nocumenti.

¶Scias aūt q bibere aquā cū aliqs est ieiunus ꝛ post exercitiū ꝛ balneationē ꝛ ꝓp̄e vētre vacuo:ꝛ simil'r siti mēdose nocturne obedire quēadmodū crapulatꝫ accidit ꝛ ebrijs ꝛ cū nā i digerēdo nutries studet facietatē aq̄ iā sufficiēter p̄cedēte vehemēter est impediēs: ꝛ si multa quidē fuerit necessitas:opꝫ vt aere frigido tēperet̄ ꝛ collutione oris ex aq̄ frigida. Deīde si hoc nō suffecerit cuꝫ vase bibat stricti orificij:lꝫ hoc q̄nqꝫ ebrio ꝯferat ꝛ nō īpediat̄ a potu aque ieiunus.Qz si qs ieiun⁹ abstinere nō poterit quin aquā bibat ꝛ ꝓprie post exercitiū bibat prius vinum aqua calida temperatum.

¶Ulteri⁹ ītellige circa illā ptē(Scias q bibere)q illō.s.post ieiuniū ꝛ post exercitiū ē malū:q2 tūc aq̄ pōt subito ꝑuenire ad mēbra intrīseca ꝛ ad epar ꝛ ea multū ledit:ꝛ isto mō q̄nqꝫ fac̄ hydropisiꝫ. Sil'r ēt nocet aq̄ cū nā i digerēdo studet eo q ipsa ꝓhibꝫ ebullitionē cibi:quēadmodū ꝛ aq̄ posita ī lebete ēt ebullitionē ꝓhibꝫ.¶Jtē q̄ dic̄ q si pur sit necessitas p̄ ōbem⁹ incipere ꝛc̄.rō ē:q2 nos sēp debem⁹ īcipere a leuiorib⁹:vt dicit Mesue ꝛ.A.infra fen.4.

Dub. 4m ¶Sꝫ dices ibi nō vr̄ q aq̄ frīda noceat ebrijs:q2 illō q̄ ꝓhibet vel diminuit nocumētū vini nō nocet ebrijs:aq̄ frīda ē hmōi:q2 nocumētū vini est calefacere ꝛ eleuare vapores: sed aq̄ frigida ꝓhibet vtrūqꝫ.¶Dico q pot⁹ aq̄ frīde bn̄ credo q illis q multum bibissent vinū ꝛ maxie de potētib⁹:ꝛ ḃ an̄ ebrietatē q cōferret:sꝫ q̄n iā inebriatus est dico q aqua hꝫ nocere:cui⁹ rō est:vna est q2 cura ebrietatis fit per digōnē illoꝝ vapoꝝ ꝛ aqua digestionem impediat:nocet q2 ꝓlongat ꝛ retardat ebrietatē. Jtē etiā q2 ipsa īgrossando ꝛ infrigidādo illos vapores pōt facere catarrū ꝛ alias hmōi egritudines ꝑ descēsuꝫ eius ad īferiora sicut videm⁹ fieri in stuffis.Et q̄ tu dicis dico q istud est veꝝ.s.q aqua illō faciat.s.anteq̄ꝫ sit facta ebrietas ꝛ ꝓpterea signanter Aui.dixit quandoqꝫ ebrio.

¶Et siti q̄dē mēdosa īpedit⁹ scire dꝫ q dormire ꝛ sitiꝫ tolerare ipsaꝫ sedat. Nā eni tūc nām̄ sitiꝫ faciētē resoluet ꝛ ꝓprie cū iter tolerātiā ꝛ somnū ꝯiunctio sit. Cūqꝫ nā digestiua extiguet̄ pp potū ꝛ obedientiā ei⁹ redibit sitis mēdosa:ꝓpea q humor sitiꝫ faciēs eleuat eā. Oꝫ p̄terea ne sitiꝫ hn̄s mēdosaꝫ aquā īgurgitando sumat īmo suggēdo. Multā quoqꝫ aquā frīdā bibē ē maluꝫ. Qz si vehemēter necīuꝫ fuerit sit post sufficiētēꝫ comestionē. Ampli⁹ aq̄ tepida nauseā fac̄:ꝛ que magis calefacta ē q̄ꝫ ista cū frequēter bibit̄ infirmat stomachū:ḃ cū raro bibit̄ stomachuꝫ lauat ꝛ vētrē resoluit.

¶Hic ponit regimē ꝑ vinū. Prio ōter.de regi.ꝑ potū vini q̄ debet̄ maxie corpib⁹ lassis.Scōo q̄ maxie debet̄ corpi sano.ibi(Et tu q̄dē scias.)Jtē p̄ docet hmōi regimē q̄ debet̄ hmōi corporib⁹ lassis.Et 2° q2 circa illa sepe ꝯtigit errare docet illa euitare nocumēta.ibi(Qz si ex cibo aut.)Jtē p̄ docet ōbitū regimē ex pte q̄litatis ꝛ tpis.Scōo ex pte quātitatis.ibi(Jlle aūt cui⁹ cerebrū.)Jtē p̄ docet hmōi debitū regimē.Scōo decl'at ip̄m ponēdo q̄dā iuuamēta vini.ibi(Uinū p̄terea.)Jtē p̄ docet debitū regimē ex parte q̄litatis.Scōo ex parte tpis vel hore.ibi(Uinum quidem.)

¶Ulteri⁹ ītellige q dic̄(Propterea q humor sitim ꝛc̄.)q ꝑ humorē hic nō ītelligo hu.ꝓprie sed intelligo vaporē q eleuat̄ ex cibo in digōne:q̄n eni aliqs supflue comedit calor nō potēs perfecte cibo dn̄ari eleuant̄ vapores q sitim īducūt:si aūt aq̄ tūc bibat̄ plus adhuc īpediret̄ ꝛ retardabit̄ digestio:ꝛ lꝫ tūc pp frīditatē rep̄mat illos vapores nihilomin⁹ postea eleuabunt̄ ꝛ faciēt ḃꝫ q ēt nos videmus q̄n multa ligna viridia ponunt̄ sup ignē.¶Dic̄.A.(suggendo)q2 tūc supi⁹ pot⁹ mag̃ adheret parietib⁹ stōchi totius:ꝛ ita sitim mag̃ extiguit:ꝛ hoc ēt est veꝝ in cibis:comedere eni paulatiꝫ ꝛ bn̄ masticare maxime extinguit famē pp eādē cām:sꝫ trāsglutiendo cib⁹ nō adheret stomachi parietib⁹ ꝛ tales multū comedūt:q2 in eis fames nō extinguit̄:vnde in talib⁹ maxime dꝫ p̄cipi q bn̄ masticēt.¶Ulterius ītellige q aqua multa est maxie mala:q2 frigida gn̄aliter sunt inimica nature:ꝛ cuꝫ aqua sit p̄ frigida p̄ est inimica ꝛ sic mala:ītelligo aūt illud posse eē necessariuꝫ vel pp nimis intensum appetitū eius:vel q2 non haberet tunc vinum.

Dub. 5m ¶Sꝫ dices ibi si illud fit post comestionē:tūc ipsa facit natare cibū ꝛ infrigidabit calorem:ꝛ sic digestionem impediet. Jtē etiā faciet penetrare cibum indigestū in membra.Et ita non dꝫ fieri post comestionē:dico q intelligo post comestionē iā facta digōne:q2 an̄ digestionem bene proueniunt illa nocumenta sicut ꝛ tu dicis.

¶Uinū v̄o albū ꝛ subtile calefactꝫ ē meli⁹:nō eni capitꝫ efficit dolorē ḃ fortasse humectabit ꝛ dolorē capitꝫ alleuiabit qui ex stomachi ardore prouenit. Et loco q̄dē ipsius ponitur illud q̄ tortellis aut pane clarificat̄ et ꝓprie cuꝫ factuꝫ fuerit duabus horis anteq̄ꝫ bibatur. Uinū v̄o grossuꝫ q̄ est dulce ē meli⁹ illi q piguis vult eē ꝛ fortis. Ab oppil'onib⁹ tn̄ eius sibi caueat. Uet⁹ autēꝫ rubeū est meli⁹ oppil'onē hn̄ti frigidaꝫ ꝛ flegmaticaꝫ. Et vinū q̄dē post q̄libet omniuꝫ cibarioꝝ bibere est malum:quēadmodum huius causam iaꝫ integre declarauimus. Non ergo bibatur nisi postq̄ꝫ ipsuꝫ fuerit digestum ꝛ descenderit.

Dub. ¶Ulteri⁹ ītellige ꝑ illud(Albū subtile.)s.vinū aquosuꝫ:illō eni cuꝫ nō sit vaporosuꝫ nō fac̄ capitꝫ dolorē.¶Jtē ītellige q q̄n panis ponit̄ ī vino ipꝫ ōbilitat ꝛ minorat:ꝓpea q2 ipꝫ ībibit ptes vinosas ꝛ vapores q sūt ī illo vino:ꝛ iō videm⁹ q vinū ī q̊ facta suppa ē magis ōbile q̄ꝫ illō ī quo nō fuit facta:ꝛ pp ḃ ēt q̄dā trutāni ponenteꝫ panē in vino potenti pluries ip̄m postea infundunt aq̄ ꝛ fit ex illo aqua illa vinosa ꝛ dicunt esse vinū:ꝓpter q̄ illud vinum in quo īfusus est panis equipollet aquoso vt ipse Auicē.dicit.

Dub. 6m ¶Sꝫ ibi dices cū vniu'r oē vinū vniu'r ponat̄ esse cal'm q̄cūqꝫ fit q̄uo cōpetit illō calefactꝫ.Dico q de cōpl'one vini ē q̄ ꝑ se satꝫ difficilis:sꝫ dico q lꝫ omne vinū sit calidū:pōt tn̄ aliq̄ vinū vt illō īfrigidare per istū modū:nā nos videmus q si aliq̄ min⁹ cal'z addat̄ calido magis q illud infrigidat. Sil'r dico hic si aliquis sit cōsuetus ad vina multū calida ꝛ potētia si postea vtat̄ isto debili: q2 minus calidū est q post infrigidat̄:ꝛ illud experiētia nos videm⁹ q ex potu taliū vinoꝝ bruscoꝝ in stomachis plurib⁹ generant̄ ventositates:ꝛ sufficit ḃ modus infrigidationis eis ad presens.

Dubiū 7m ¶Sꝫ dubitat̄.vtrū vinū ōbeat bibi post cōpletā digōnē q̄n iā digestus ē vel circa finē an̄ digōnē ꝑfectā.Et vr̄ q an̄ q2 vinū bibit̄ vt faciat cibuꝫ penetrare ad epar ꝛ ad alia mēbra:sꝫ ḃ fac̄ maxie circa finē sumptū:q2 cū ipꝫ ēt ōbeat digeri dꝫ sumi tm̄ an̄ ꝑfectā digestionē cibi q ipꝫ ēt sit tūc digestū. Jtē ēt cū maxie faciat penetrare cibū cū sibi cōmiscet̄ si ipꝫ accipiat̄ postq̄ꝫ digest⁹ ē cib⁹ non miscebit̄ ei q2 p̄us ōscēderit:ꝛ ꝑ ꝯn̄s nō faciet penetrare.¶Dico q pot⁹ ad delationē meli⁹ ē q bibat̄ post ꝑfectā digōnē q̄n cib⁹ iā descēderit:ꝛ rō est:q2 si acciperet̄ tūc nō īpediret digōnē ꝛ ebullitioneꝫ. Jtē ēt cū potus iste fiat solum ad penetrādū ꝛ partes cibi alique sint tātū subtiles q per se sine vino possūt penetrare ille p̄us penetrāt:ꝛ postea alie ptes grosse que ex se penetrare nō pn̄t vino postea cōmixte penetrāt.Et q̄ tu dicis dico q ꝛ lꝫ cib⁹ descenderit adhuc vinū ita cito digerit̄ q adhuc sibi pōt bn̄ cōmisceri.

¶Sup cibū v̄o mali chimi bibere vinuꝫ dum comedit̄ aut an̄ aut postq̄ꝫ digerit̄ est malū:q̄m facit malū chimū in extrema corpis penetrare:ꝛ sil'r sup fruct⁹ ꝛ ꝓprie melones. Et a ꝑuis q̄dē icipere meli⁹ est q̄ꝫ a magnis:sup cibū tn̄ duas brialas aut tres bibere non nocet ei q cōsueuit:ꝛ simil'r sano post minutionem.

¶Ulterius

¶Ulterius intellige qđ dicit(briellas)ꝙ loco istiꝰ aliqua lr̃a hʒ cades: sed illud est male dictuʒ: qꝛ vt dicit.A.in.5.cades est mensura triũ.ʒ.si aũt aliquis biberit.3.cades illud eẽt nimiuʒ: sed dʒ dicere briella: bria eni idẽ est ꝙ mensura: vñ briella.i.parua mẽsura. Jtẽ qđ dicit(A ꝑuis incipere melius est)causa est: qꝛ natura semꝑ icipit a paruis vt non magnam subito faciat mutationem.

$Dub^{m}\ 8^{m}$ ¶Jteʒ dices.dic̃(Et silr̃ suꝑ fructꝰ ⁊ ꝓꝑe melones)vr̃ male dicẽ: qꝛ cũ fructꝰ oẽs sint mali chimi ⁊ ꝑus ipse dixerit suꝑ cibũ mali chimi satꝭ bñ dabat̃ itelligi đ fructibꝰ: ⁊ ita suꝑflue illđ addit. Jtẽ etiã Jsaac docet bibẽ vinũ suꝑ ꝑsica ⁊ h̃ ẽt vsus fac̃. Jtẽ ẽt cũ nocumẽtũ fructuũ maxĩe sit ĩfrĩdare ⁊ sanguinẽ aq̃suʒ gñare ⁊ vinũ vtrũqꝫ corrigat vr̃ ꝙ cõpetat. ⸿Ad pᵐ dico ꝙ bñ illđ dabat̃ itelligi: quia maxĩe ĩ medicĩa bonũ ẽ ꝙ cañ.vl̃es applicent̃ ad ꝑticulares illđ: iõ addit. ⸿Ad aliđ dico ꝙ cũ 3ˣ sit potꝰ vt suꝑiꝰ dcm̃ fuit: hic ĩtelligit de potu delatiuo: ⁊ maxĩe añq̃ʒ digerat̃ ꝑfecte: tũc enĩ illđ ẽ malũ.s.qñ eẽt vinũ ĩ multa q̃ʒtitate: sed si eẽt vinũ paucũ ⁊ potens sic credo ꝙ cõpetat cũ fructibus ⁊ cũ frigidis sicut sunt arantia: ⁊ sic intelligit Jsaac ꝑ mixtionẽ illã.s.vini pauci ⁊ potẽtis cũ ꝑsicis.

¶Vinũ p̃terea chol'a abũdãtibꝰ rubea cõfert ꝓꝑea ꝙ chol'aʒ rubeã vrinã ꝓuocãdo expellit. Et humidis ꝓpterea ꝙ humiditates maturat. Et quãtomagis eius odor fuerit bonꝰ ⁊ ipʒ fuerit meliꝰ ⁊ saporis melioris ⁊ magis ꝯferẽs. Vinũ quoqꝫ est cibo bonus penetrator in toto corpore ⁊ incidit flegma ⁊ resoluit ipsuʒ ⁊ cholerã rubeã in vrina ⁊ aliĳs extrahit ⁊ chol'am nigrã labere facit ⁊ facile exire: ⁊ eius flectit nocumẽtuʒ ꝑꝑ ꝯ̃rietateʒ ⁊ oẽs resoluit nodos sine multa caliditate extranea. Et ipsius qdẽ spẽs in suo loco nominabimus.

¶Ulteriꝰ qđ dic̃(Propter nigrã chol'aʒ ꝑꝑ ꝯ̃rietatẽ)ĩtelligo illã ꝯ̃rietatẽ inter vinũ ⁊ mel'iaʒ ⁊ quãtũ ad cõpl'onẽ.s.saltẽ quo ad q̃litates actiuas ⁊ ẽt quo ad passiuas effectiue: qꝛ ẽt lʒ vinũ forsitã in cõpl'one sua sit siccũ humiditatẽ tñ operat̃ ⁊ effic̃ qꝛ facit sanguinem: ⁊ etiã intelligo illam cõtrarietatem quãtũ ad ꝓꝑrietatẽ hʒ ꝙ Auer.6.colliger.caꝑ.11.dicit.s.ꝙ vinum a ꝓꝑrietate cõtrariat̃ melancholicis. ⸿Ulterius qđ dicit(in suo nominabimus loco)in secundo nullum capl'm speciale facit de vino: ⁊ est satis magnũ dãnum sed forte fecit: sʒ ibi deficit vel forte non fecit qꝛ nõ vtebant̃ lege sua: vel põt intelligi qđ dicit infra: qꝛ aliq̃d dicit in.4.fen.

$Dub^{m}\ 9^{m}$ ¶Sed dices.ex quo ipm̃ cõpetit flegmaticis dʒ nocere chol'icis eo ꝙ ipsi sunt ꝯ̃rĳ. Jtẽ ẽt dʒ nocere flegmaticis: qꝛ in eis eũabit cholerã. Dico ꝙ ꝓdest vtrisqꝫ sed diuersimode: qꝛ chol'icis euacuando cholerã ⁊ flegmaticis digerẽdo flegma ⁊ eũando. Et qđ tu dicis ꝙ dʒ nocẽ flegmaticis eũando chol'aʒ dico ꝙ ipm̃ nõ oꝑat̃ in corpore nisi regulatũ a nã: ⁊ ideo quãdo abundat flegma natura cum eo digerit ⁊ euacuat flegma: ⁊ quãdo cholera euacuat choleram.

¶Jlle aũt cuius cerebrũ fuerit forte nõ cito inebriabit̃ neqꝫ eius cerebrũ malos vapores ascẽdentes suscipit: neqꝫ ad ipʒ ꝑuenit ex vio nisi eiꝰ ꝯueniẽs calor: ⁊ ipsiꝰ tãtũ clarificat̃ igeniũ quãtũ añ aliĳs vicibꝰ nõ clarificaret̃. Qui v̾o ab isto diuisus fuerit erit ei diuisuʒ. Et ille qdẽ q̃ in pectore debilitatẽ habuit: qꝛ eius anhelitꝰ in hyeme coangustat̃ vinũ multũ bibẽ nõ põt. Ampliꝰ q̃ multũ vinũ bibẽ voluerit comestiõe nõ repleat̃ ⁊ diuretica in suo epulo ponat. Qꝛ si ex cibo aut vino repletio acciderit ipm̃ euomat: ⁊ hydromel bibat: ⁊ postea ipm̃ ẽt euomat: deinde os suuʒ aceto ⁊ melle abluat ⁊ faciẽ aq̃ frigida. Et cui qdẽ vinũ nocumentũ fecerit ꝑ calefactionẽ ĩ corde ⁊ ignitũ fuerit epar: sit eiꝰ nutriẽs v̾bi gr̃a illud qđ fit cũ succo vue acerbe: ⁊ q̃ eis sil'ant̃: ⁊ sint ea q̃bus post comestionẽ vtit̃ dũ bibit talia q̃lia sunt granata ⁊ citri acetositas. Et ille quẽ ex ꝑte sui capitis impedierit minuat ex ipso: ⁊ qđ ẽ tẽperatũ ⁊ clarificatũ bibat: ⁊ ea q̃bus post comestionẽ vtit̃ duʒ bibit sint talia qualia sunt cydonia. Qꝛ si in stomacho nocumẽtũ fecerit ⁊ ipm̃ calefecerit comedat semina myrti torrefacti ⁊ parũ ex trociscis đ cãphora suggat: ⁊ illđ ĩ quo est stipticitas ⁊ acredo. Et ille quidẽ qui in stomacho patit̃ dolorẽ ex frigiditate vtat̃ post comestioneʒ dum bibit cypero ⁊ gariofilis ⁊ corticibus citri.

¶Ulteriꝰ ĩtellige in fine illiꝰ ꝑtis(Jlle aũt q̃ vult multuʒ bibẽ nõ dʒ multũ comedere)rõ est: qꝛ nã nõ põt sic sustinere duas repletiões sicut vnã: ĩmo suffocarẽt. Jtem etiã dʒ accipere diuretica ad h̃ vt euacuent per vrinam choleram que generatur a vino: ⁊ etiã vt distrahant vapores a parte capitis ad partes vrinales.

$Dub^{m}\ 10^{m}$ ¶Sʒ dices cũ vinũ sit cal'z ⁊ habeat dilatare vr̃ ꝙ in ꝯstrictiõe pectoris cõpetat. Jtẽ ĩ hyeme anhelitꝰ ꝯstrigit̃ vtpl'm a fl'ate: sʒ vinũ digerit flegma q̃re cõpetit. Jtẽ cũ ĩ istis sit neciũ flegma ĩcidẽ ⁊ subtiliare ⁊ abstergere: vinũ dulce oĩa ista fac̃ ⁊ sic eis vinũ cõpetit. ⸿Dico ꝙ hñti pectꝰ đbile nõ cõperit multũ vinũ: ⁊ đcl'atio p̃mi est experientia: qꝛ videmus istos asmaticos manifeste ledi a multitudine vini. Jtem etiã rõne qꝛ vinum facit descendere flegma a capite ad pectus. Jtẽ ẽt cum pectꝰ sit debile illuc attrahuntur sui vapores qui ẽt nocẽt. Et qđ dicis.dico ad illa tria ꝙ lʒ vinũ ista faciat: tamẽ ꝓpter illa que dixi que magis põderant ipm̃ non cõpetit. ⸿Ulterius ĩtellige ꝙ vinũ inducit illa nocumẽta diuersa in capite epate ⁊ stomacho ꝭm diuersas ꝑparationes: si enĩ sit stomachus debilis fiũt nocumẽta stomachi: ⁊ sic etiã de aliĳs.

$Dub^{m}\ 11^{m}$ ¶Sʒ dices ibi cũ vinũ sit cal'm q̃uo ipm̃ põt ĩfrigidare. Dico ꝙ vinũ põt 2ʳ infrigidare. Unoº quo dcm̃ est.s.ꝙ aliq̃s prius ꝯsueuerit bibere mag̃ calida vina. Jtẽ etiã alio mõ qꝛ vt infra habebitis vinũ debile ꝯuertit̃ in acetositateʒ ⁊ acetũ infrĩdat. Et qđ tu dicis q̃ͦmõ ⁊c̃.põt facẽ ista nocumẽta.s.calefacere ⁊ ĩfrĩdare: dico ꝙ illđ facit ꝭm diuersitatẽ modoꝝ ⁊ ẽt ꝭm diuersitatem corporum.

¶Et tu qdẽ scias ꝙ vinũ vetus est q̃si medicina ⁊ pauci existit nutrimẽti. Nouũ v̾o vinũ ĩpedit epar ⁊ ad epaticã ꝑducit dissinteriã ꝑꝑ iflãmationẽ suam: ⁊ ꝓꝑea ꝙ facit vẽtrẽ. Et scias ẽt ꝙ ex vinis illud ẽ melius qđ inter vetustatẽ ⁊ nouitatẽ est eq̃le ⁊ est clarũ qđ ad rubedinẽ trahit bonum hñs odorem equalis saporis: ⁊ qđ neqꝫ ẽ acre neqꝫ dulce. Et bonũ quidẽ vinũ qđ ablutũ vocãt ẽ qđ ita fit. Tres musti sumant̃ ꝑtes ⁊ aq̃ vna ⁊ cõmisceant̃ ⁊ coquat̃ quousqꝫ quarta ꝑs minuat̃. Qꝛ si alicui ex vini potatõe mordicatio acciderit: mala granata post ipm̃ suggat ⁊ aquã frigidaʒ ⁊ syrupuʒ absinthinũ in mane. Et balneũ ingrediat̃ postq̃ʒ aliq̃d parũ comederit. Scias p̃terea ꝙ mustum velocius inebriat ꝓpterea ꝙ aqueitas penetrat. Amplius sapiẽs sibi ꝓhibere dʒ ne ieiunus vinũ bibat: aut añq̃ʒ mẽbra ĩ humectatis aqua reficiant̃: aut post motuʒ fortẽ: qm̃ hec duo magnum cerebro faciunt nocumẽtum ⁊ neruis ⁊ ad spasmum ꝑducunt: ⁊ ad amẽtiaʒ: aut in egritudie: aut in tẽpore calido. Freq̃ẽs quoqꝫ ebrietas ẽ mala que epatis ⁊ cerebri cõpl'onẽ corrumpit ⁊ neruos đbilitat ⁊ ad neruoꝝ egritudinẽ ꝑducit: ⁊ apopl'iã ⁊ mortẽ subitaneam. Vinũ p̃terea multũ in quorũdã stomachis in malã chol'aʒ rubeã cõuertet̃ ⁊ in alioꝝ stõchis in acetum purũ ⁊ eoꝝ amboꝝ nocumẽtũ est magnuʒ. Quibusdã v̾o visuʒ ẽ ꝙ semel in mẽse: aut bis inebriari cõfert: ꝓꝑea ꝙ virtutes alleuiat animales ⁊ requiescere facit ⁊ vrinã ꝓuocat ⁊ sudorẽ ⁊ suꝑfluitatẽ resoluit. Et scias ꝙ maius nocumẽtoꝝ vini nõ est nisi ĩ cerebro: ex ipso igit̃ nemo đbile cerebrum hñs bibat nisi parũ ⁊ mixtuʒ. Et ei quidẽ qui vino implet̃ melius est vt ad vomẽdũ festinet si facile fuerit: ꝙ si nõ: aquã solã multã suꝑ ipm̃ bibat aut cũ melle. Et post vomituʒ in tina balneet̃: deinde ex oleo multuʒ inungat̃ ⁊ dormiat. Et pueris qdẽ vinũ ad bibẽdum dare ẽ sic̃ ignẽ igni addere in lignis đbilibus. Sʒ seni quantũ tolerare potest da ⁊ iuuenibus da ipsum tẽperate. Regio p̃terea frigida vinum tolerat sed calida minuit.

¶ Determi. de regimie per vinuʒ qđ marie debet sanis. Et p̄ fac̄ h̄. Scđo qꝛ circa illa ꝯtingit errare docet p̄seruare ab illis nocumentis. ibi (Qui autē vino repleri voluerit.) P̄ria in tres. P̄rio ex p̄te qualitatis. Scđo tēporis. ibi (Ampli⁹ sapiēs.) Tertio q̄ntitatis. ibi (Vinū preterea.) Et ista in duas. P̄rimo docet eligere quātitatem ex parte quorūdam accidentium p̄ter naturaʒ. Scđo ex p̄te quorūdā rerū naturaliū ꝛ non nāliū. ibi (Et pueris quidem.)

¶ Ulterius postea ītellige ꝙ illud vinū ablutū postea est bonuʒ: ꝓpterea ꝙ per illā decoctionē alique p̄tes īdigeste digerunt. Item ēt per decoctionē melior fit cōmixtio aque cū vino: ꝛ sic nō nocet postea capiti. Intellige etiā ꝙ illud vinū dʒ decoq per duplex vas in aqua ꝰm ꝙ ēt Gal. 4. de regi. sani. idem ponit de oleo.

Dubm 12m ¶ Sʒ dices. tunc statim vꝫ ꝙ puꝝ vinū velocius inebriet q̄ʒ mixtū. P̄rio eni videmus h̄ experiētia. Itē rōne qꝛ illud vinū qđ est fortioris virtut̄ velocius inebriat eo ꝙ vna cā inebriatiōis ē fortitudo vini vt dicet: ſʒ vinū purū est fortioris virtut̄ q̄ʒ mixtū: q̄re ꝛc̄. Item qꝛ forte agens forti⁹ ꝛ citius agit q̄ʒ debile: ſed vinū purū est fortius agēs q̄ʒ mixtum qꝛ aqua diminuit de virtute: q̄re ꝛc̄. Item illud qđ citius penetrat ꝛ magis euaporat ad caput citi⁹ inebriat: vt hic dicit ipſemet: ſed purū est hmōi qꝛ ipſum tunc est calidi⁹ et calidi est penetrare. Item etiam tunc ipſum est magis delectabile: ꝛ ideo citius attrahitur a membris. Itē etiam cum calidi ſit vaporare: tunc etiam magis vaporabit. ¶ In oppoſitū est hic Auic. ¶ Dico ꝙ vinuʒ qđdam est groſſum ſicut iſta vina nigra plurima ꝛ rubea: ꝛ quoddā est vinum ſubtile. Item etiā vinuʒ mixtū qđdā est paruʒ mixtum ꝛ quoddā est multum mixtum: mō tunc dico ꝙ ſi vinū ſit groſſuʒ ipʒ mediocriter mixtū veloci⁹ inebriat q̄ʒ faceret ipm purū: ſi autē eſſet ſubtile tardius inebriaret. Rō primi est que hic tangit: qꝛ illa groſſa ex aqua ſubtiliant: ꝛ ſic citi⁹ penetrāt. Alia rō poteſt eſſe: qꝛ illa vina groſſa vtplurimuʒ ſunt ſtiptica que non delectant: ſed quando eis miſcetur aqua fiunt delectabilia: vnde de eis magis bibitur ꝓpter ꝙ inebriant. Tertia ratio poteſt eſſe: qꝛ quanto diutius retinetur in ſtomacho tanto magis inebriat: qꝛ magis euaporat ad caput: ſed purum citi⁹ in ſtomacho digerit qꝛ calidum: q̄re ꝛc̄. Rō autē ſecūdi. ſ. ꝙ ſubtile tardius inebriaret mixtū iā pʒ ex dictis. Et per hoc ēt iam pʒ r̄nſio ad rationes.

Dubm 13m ¶ Ulteri⁹ ēt vꝫ ꝙ poſſim⁹ vinuʒ bibē in ieiuno: p̄ qꝛ multos ex h̄ videm⁹ expiētia iuuari. ſ. ex potu ī ieiuno. Itē rōne qꝛ illđ qđ abluit ſtōchū ꝛ alias partes vētris a ſup̄fluitatib⁹ ꝛ īdigeſtas reliqas digerit tale competit: ſed vinū in ieiuno illa facit: quare cōpetit.

Dum 14m ¶ Itē dices etiam cōpetit in egritudine: qꝛ Hip. ꝛ Gal. ipſum dant in egritudinibus: vt pʒ in. 7. parti. afoꝛ. afoꝛ. 47. ꝛ 57.

Dubm 15m ¶ Itē ēt cōpetit in tēpore calō: qꝛ ſi nō ſtarem⁹ tota eſtate ſine hoc ꝙ biberemus vinū. ¶ Itē ēt cū in tēpore calō marie generet cholera ipʒ vinū ēt euacuabit. ¶ Itē cū illud tp̄s reſoluat ꝛ exiccet vinū ipm humectabit: ꝛ ita marie competit in tp̄e calido. ¶ Dico ad primū ꝙ ieiunus pōt dici 2r. Uno° ꝙ ſit famelicus ꝛ inanit⁹: ita ꝙ iam trāſiuerit hora comedēdi. Alio° pōt dici ieiunus anteq̄ʒ ſit famelic⁹ ſicut nos ſum⁹ de mane. P̄rio mō nō est bonū bibere in ieiuno qꝛ facit nocumēta que hic dicit. Sed ſcđo mō ieiun⁹ marie ſi ſit ꝯſuet⁹ ꝙ ē bonū. Et ꝑ h̄ pʒ ad dicta: qꝛ ꝯfirmāt qđ ponūt. ¶ Tūc ad aliud. ſ. ꝙ Hip. ꝛ Gal. dant in egritudine. Dico ꝙ nō dʒ illud qđ hic dicit. A. abſolute ītelligi ꝙ nullo mō demus in egritudie: ſʒ dʒ intelligi ꝙ nō ſic īdifferēter nec tātū ſicut in ſanitate. ¶ Ad 3m dico ꝙ nō dʒ vniuſꝛ prohiberi vinum in tempore calido ꝛ eſtate: ſed dʒ prohiberi vinū vinoſum qđ maxime hʒ rōnē vini. ſ. qđ est potens: lʒ cōiter homines tunc maxime bibant magna.

Dubm 16m ¶ Ulteri⁹ de eo qđ dicit (multū) dices vꝫ ꝙ paucū poti⁹ ꝯuertat in cholaʒ q̄ʒ multū qꝛ magis ignitur. Dico ꝙ magis ꝯuertit in cholaʒ vinū multū: qꝛ ipʒ īflāmat mag̃ ſtōchū ꝛ ēt qꝛ ibi diuti⁹ retinet.

Dubm 17m ¶ Ulteri⁹ poſtea dic̄ ibi in illo. §. (Nutriētia p̄terea) dices ipſe ſtatim ſup̄ ꝓhibuit res dulces: ꝛ hic dat eas ꝛ ita ꝯdicit. Dico ꝙ non: qꝛ dʒ hic cōponi ꝙ dic̄ dulces cuʒ ly vnctuoſe. q. d. ꝙ vnctuoſe dulces cōpetūt: illa autem ſunt parum dulcia que bene cōpetūt. p̄ma aūt qꝛ ſunt multū dulcia nō cōpetunt: ꝛ ſic tūc nō cōtradicit ſibi.

Dubm 18m ¶ Et iſtud ſufficiat vſq̄ʒ ad finem totius capituli: qꝛ nihil plus dic̄: niſi qꝛ ſup̄ illo. §. Quibuſdā v̄o viſuʒ eſt. hic q̄rit vtrū cōpetat inebriari ſemel in mēſe. Ur ꝙ nō: qꝛ illđ qđ remouet a ſanitate nō cōpetit in regimie ſani. ſed ebrietas eſt hmōi: qꝛ ipſa facit ſodaʒ ſiue dolorē ſic̄ dic̄ Aui. in. 3.: ita qđ ſenſibiſꝛ impedit opōnes marie principales nō cōpetit in regimie ſani. ſed ebrietas eſt hmōi: qꝛ impedit operationes aīales que ſunt marie p̄ncipales: q̄re ꝛc̄. ¶ In oppoſitū eſt hic. A. ꝛ Raſis in ſuo tertio. ¶ Dico ad hoc diſtinguendo ꝛ primo in ꝯſuetudine: qꝛ pōt eſſe aliqs cōſuetus inebriari ꝛ aliqs nō. Itē eſt aliqs qui hʒ caput debile ꝛ eſt aliqs qui nō hʒ đbile. Itē eſt aliquis in quo abūdat cholā ꝛ eſt aliqs in quo nō abūdat. Mō tūc dico ꝙ ſi ſit aliqs cōſuet⁹ ꝛ habeat forte caput ꝛ in eo ēt abundet cholā dico ꝙ cōpetit: ſi aūt nō: nō. Rō primi ſatis pʒ ex dictis: ꝛ ēt ratio ſecūdi ſatis per ſe pʒ. Et qđ tu dicis primo dico ꝙ in illis quos dixi ꝙ nō facit ſodā. ¶ Ad aliud dico ꝙ ebrietas nō impedit opōnes animales niſi quodāmodo ſicut ſomnus etiā facit.

Dubm 19m ¶ Tūc querit. vtrū vinū cōpetat pueris. Ur ꝙ ſic: qꝛ illud qđ cōſeruat pueros cōpetit pueris: qꝛ ꝰm Gal. 6. de re. optima eſt puerorū cōplō: ſed vinū cōſeruat pueros qꝛ eſt calm ꝛ humiduʒ: ſaltē effectiue ſicut ꝛ pueri. q̄re ꝛc̄. Itē qꝛ omne illud qđ facit aliud mai⁹ et veloci⁹ augmētū cōpetit pueris: qꝛ ipſi hoc īdigēt: ſed vinū fac̄ illa qꝛ augmētum fit ex calitate tāq̄ʒ ex agēte ꝛ ex humiditate tāq̄ʒ ex mā: ꝛ vinū vtrūq̄ʒ hʒ qꝛ calm eſt ꝛ humidū. ¶ In oppm eſt Aui. hic: ꝛ Gal. i. 5. de regi. ſa. ¶ Dico ꝙ multū hodie de vino errāt ī puer̄ ꝛ mag̃ in filys diuitū q̄ʒ ruſticoꝝ: vn̄ ꝛ fily ruſticoꝝ pulchriores ſunt filys diuitū in pueritia. Dico tn̄ ꝙ vinū purū nō cōpetit puer̄: ꝛ rō eſt: qꝛ illud qđ īducit nocumēta ſine iuuamētis nō cōpetit: ſʒ vinuʒ in pueris eſt hmōi: quare ꝛc̄. Maior pʒ: minor declarat: qꝛ ipʒ pueris inducit malā cōplexionē calidā ꝛ humidā. Itē etiam replet eis caput ꝛ cerebrū qđ eſt in eis debile: vt dicit Gal. 3. ꝓnoſtic. cō. 36. ꝛ ita impedit operationes anime: ꝛ ſic nocet eis ꝛ in anima ꝛ in corpore. Itē etiam nec īducit ſua iuuamenta: qꝛ cū ſua iuuamēta maxime principalia ſint cholerā euacuare ꝛ humectationē facē: pueri ipſi nullo iſtoꝝ indigent ſed in ſenib⁹: qꝛ eos humectat cōpetit. Et tunc qđ tu dicis p̄mo dico ad ma. vno mō ꝙ non eſt verū qꝛ in eis eſt calitas excedēs: iō nō dʒ ſeruari: ſed ma. ꝯceſſa dico ad mi. ꝙ nō eſt verū ꝙ vinū ipm ꝯſeruet: qꝛ īmo augmētat ſuā calitateʒ ꝛ humiditatē. ¶ Ad aliud dico ꝙ vinū nō facit in eis ad augmētuʒ: īmo potius ꝓhibet ab eo īducēdo cōplōnē malā. Et qđ dicis ꝙ calidū ꝛ humidū illud facit verū eſt naturale: ſed nō illud vini ꝛc̄.

¶ Qui aūt vino repleri voluerit cibo nō repleat: neq̄ʒ rē tunc dulcē comedat ſʒ bibat taphea vnctuoſaʒ ꝛ micas vnctuoſas comedat ꝛ carnē pinguedie mixtā ꝛ inungatur ꝛ nō laboret: ꝛ poſt cibū cū bibē voluerit vtat amigdalis ꝛ lentibus ſalitis ꝛ cauguamec de capparibus: ꝛ ſi comederit caules coctos cū carne ꝛ oliuas de aqua ꝛ eis ſimilia cōfert ei ꝛ iuuabit in bibēdo vinum: ꝛ ſimilr oē qđ vaporē alleuiat ſicut ſemē cauliuʒ de ſyria nabati ꝛ ciminū ꝛ rutha ſicca ꝛ calamētum ꝛ ſal napticus ꝛ ameos. Nutriētia p̄terea in quibus eſt viſcoſitas ꝛ conglutinatio vaporē ingroſſant: ꝛ he q̄dē ſunt velut res vnctuoſe dulces viſcoſe: qm̄ ebrietatē prohibēt: lʒ non multum recipiant vinū: ꝓpea ꝙ tarde penetrant. Ebrietatis aūt velocitas eſt aut ꝓpter cerebri đbilitatē: aut ꝓpter multos humores qui ſunt in eo: aut ꝓpter vini fortitudinē: aut ꝓpter cibi paucitatem: aut ꝑꝑ regiminis malitiā in ipſo: aut in eo qđ cum ipſo cōtinuat. Et eius quidē que ꝓpter cerebri đbilitatē eſt: medicatio eſt reumatiſmi antiqui ſedatio ex epithimatibus in capitulo primo noīatis ꝛ ne ex eo bibatur niſi paucū. Syrupus qui ebrietatē tardat ſucci alboꝝ caulium pars vna ꝛ ſucci granatoꝝ acriū pars vna ꝛ aceti p̄s media ſumant ꝛ ferueant ebullitionibus aliqbus ꝛ ſumat inde anteq̄ʒ vinū bibat. ℥. i. Sumantur etiam grana ſalis ꝛ ruthe ꝛ cimini nigri ꝛ ſiccētur ꝛ comedatur inde granum poſt granum. Sumatur ꝛ ſemen caulium de ſyria ꝛ ciminum ꝛ amigdale amare excorticate ꝛ ramnus ꝛ abſinthiū ꝛ ſal naptic⁹ ꝛ ameos ꝛ rutha ſicca: ꝛ ſumat ide in potu qui caliditatis nocumētū nō timet duaꝝ. ℥. pōdus cum aqua frigida ieiunus.

¶ Hec diuidit in duas. Nam p̄ docet preſeruare a nocumentis ne fiant. Scđo docet corrigere iam facta. ibi (Ex eis p̄terea.) P̄ria in duas. Nam primo docet preſeruare a pluribus. Secundo ſpecialiter ab vno. ſ. ab ebrietate. ibi (Ebrietas autem.)

¶ Ex eis p̄terea que ebrij remouent ebrietatē eſt vt ei ad bibēdū detur aqua ꝛ acetū multis vicib⁹: aut aqua almaſal aut raib acetoſuʒ: ꝛ fiat vt ipſe odoret cāphoram ꝛ ſandalū ꝛ ſuper ipſius caput ponant infrigidātia repercuſſiua

tia repercussiua sicut oleũ rosaceũ cum aceto de vino. Ebrietatis vͦo sanationez in particularibꝰ nominabimus. Qꝫ si qs cito sine aliquo ĩpedimẽto inebriari voluerit in suo vino infundat vsnee aut lignũ aloes ĩduz. Et qui fortiter vult ebrietatẽ ĩcurrere ideo vt mẽbruz medicatiõe dolorẽ faciẽte sanet in suo vino aquã loꝝ ponat aut sumat fumiterre ⁊ opij ⁊ iusquiami.añ.ʒ.5.⁊ nucis muscate ⁊ gallie muscate ⁊ ligni aloes crudi.añ. ʒ.vniꝰ sexta: ⁊ inde ad bibẽdũ det in vino q̃ntũ est ei necessariũ: aut iusqamũ nigrũ cũ corticibꝰ mãdragore in aq̃ coquat donec rubea fiat ⁊ eã vino admisceat.

¶ Hec diuiditur in duas. Primo docet remouere ebrietatem inductam. Secundo docet eam inducere. ibi (Qꝫ siquis cito.)

¶ De somno ⁊ vigilijs. Cap.9m.

De sermone cause somni nãlis ⁊ subeth ⁊ contrarioꝝ ipsoꝝ ⁊ vigiliarũ ⁊ insomnietatꝫ ⁊ qd faciẽdum sit in medicando vnũqdqꝫ eoruz ⁊ in remouẽdo ipsum cuz fuerit impediẽs: ⁊ qd vnũquodqꝫ eoꝝ significet ⁊ reliqua ab eis iã in suo loco parũper p̃misimus: ⁊ in medicatione pticulari adhuc dicemus. Sꝫ qđ ĩ hoc loco dicemus ẽ ꝙ somnus tẽperatus virtutẽ naturalẽ potẽtẽ efficit pficiẽdi suas operationes ⁊ est animalẽ virtutẽ quiescere faciẽs: ⁊ in eius substantia augmẽtuz p̃bẽs: ita vt fortasse redeat propterea ꝙ laxat ad prohibẽdaz spiritus qualiscũqꝫ fuerit resolutionẽ: ⁊ ppter hoc digerit cibuz ſm digestiões noiatas: ⁊ succurritur cũ eo debilitati q̃ accidit ex spẽbus resolõnis q̃ est ex fatigatione: aut coitu: aut ira: aut reliquis ab istis. Somnus p̃terea tẽperatꝰ cuz humoꝝ inuenit equalitatẽ in quãtitate ⁊ qualitate est humectãs ⁊ calefaciẽs: ⁊ est res magis pficiẽs senibꝰ: qm̃ in eis humiditatẽ cõseruat ⁊ ipsaz eis reducit: ⁊ pp hoc dixit Gal'. Comedo quaqꝫ nocte olera ex lactucis facta cum aromatibꝰ. Ex lactucis qdẽ ppterea ꝙ dormire faciunt. Et cũ aromatibus ad emẽdandam eoruz frigiditatẽ. Et dixit q2 ego sum nunc diligẽs somnuz: nam ego sum nũc senex ⁊ cõfert mihi humiditas quam somnus mihi facit. Et hoc quidẽ est regimẽ conueniẽs ei cui rebellat somnus. Et si p̃mittatur vt ipse balneet postq̃ꝫ cibi quez sumpserit complebit digestio ⁊ super ipsius caput multa aqua calida pijciatur erit hoc conueniẽs adiutorium. Regimẽ vͦo hoc fortius in medicationibus noiabimus. Sani ergo de re somni cogitare debẽt vt ipsius tẽperate exhibeatur ⁊ in sua hora ⁊ nõ supflue: ⁊ ab impedimẽto sibi caueãt qđ cerebris ipsorum ⁊ omnibus suis virtutibꝰ afferunt vigilie. Homo p̃terea multotiens vigilare cogit ⁊ somnum a se repellere timore syncopis ⁊ casus virtutis: melior quoqꝫ somnus est ille qui est profundus. Et melior sil'r somnus est ille qui puenit postq̃ꝫ cibꝰ a supiori vẽtre descẽdit ⁊ post quietẽ eius qđ forsitan sequitur ipsuz ex inflationibus ⁊ rugitibus: quoniaz dormire sup hoc multis impedit modis: imo nõ sapit neqꝫ cõtinuatur ab instabilitate ⁊ reuolutione de latere in latus ⁊ est impediẽs ⁊ cum suo impedimẽto nocet dormiẽti. Quapp si descẽsus tardauerit parũper incedere debꝫ postea dormiat. Amplius sup vacuitatẽ dormire est malum ⁊ virtutẽ deijciens: ⁊ super repletionez anteq̃ꝫ a superiori vẽtre fiat descẽsio est malum: qm̃ non erit pfundus: imo erit cum reuolutione de latere in latus. Cũ enim nã in ipso sollicitatur cuz eo quo sollicitari solet in hora somni ex digestione deterrẽs expergefactio ⁊ disturbans eã reintroducit ⁊ fit natura stupida ⁊ corrũpitur digestio. In die quoqꝫ dormire est malum: gñat enim egritudines humectantes ⁊ reumatismos: ⁊ corrũpit colorẽ ⁊ generat splenẽ ⁊ laxat neruos ⁊ efficit pigritiam ⁊ debilitat desiderium ⁊ gñat apostemata ⁊ febres frequẽter. Et ex causis suorum nocumẽtoꝝ est vt cito interrumpat ⁊ nãm ab eo in quo erat stupidã reddat. Ex somni aũt nocturni bonitatibus est ꝙ est cõtinuus ⁊ pfundus: lꝫ qui in die dormire cõsueuit ipsum subito interrumpere non dꝫ absqꝫ ordine. Sꝫ que ex figuris somni ẽ melior est vt sup dextrum incipiat latus: ⁊ deinde ad sinistrum reuoluatur. Qꝫ si eius inceptio sup vẽtrez fiat auxiliũ fert satis magnũ in digerẽdo: ppterea ꝙ calorem retinet nãlem ⁊ ipsum cõprehẽdit quare auget. Resupine aũt dormire est malũ ⁊ ad malas preparãs egritudines sicut apoplexiaz ⁊ frenesim ⁊ incubum: qm̃ supfluitates ad posteriora declinare facit ⁊ retinent ⁊ per suos nõ incedũt cãnales nãles q sunt ab anterioribus sic̃ nares ⁊ palatũ. Et somnũ q resupine fit solẽt incurrere ĩfirmi debiles pp illud qđ musculis eoꝝ accidit ex debilitate ⁊ eoꝝ mẽbris: ⁊ q2 vnũ latus aliud ferre nõ põt: imo cito resupini voluunt: qm̃ dorsum latere fortius existit. Et pp hoc apto ore dormiũt pp d̃bilitatez musculoꝝ qbꝰ mãdibule stringuntur. Et hoc qdẽ in libris particularibus capitulum hꝫ integrum.

¶ Cũ determinatũ sit de re. p cibũ ⁊ potũ: hic deter. de re. p somnũ. Et p̊ remitit nos p sufficiẽtiori determinatiõe ad alia loca. Scđo exequit. ibi (Sꝫ ꝙ in hoc loco.) Et hec in duas. Prio p̃mittit iuuamẽta eius. s. somni ex qbus habet hec necessitas determinãdi de eo. Scđo exequit de hmõi re. ibi (Sani ḡ.) Et hec in tres. Prio ex pte q̃ntitatis. Scđo tpis. ibi (Et melior sil'r somnus.) Tertio d̃bitã horam ex parte inanitionis ⁊ repletionis. Secũdo ex parte diei ⁊ noctis. ibi (In die quoqꝫ.) ¶ Juxta istud capituluz intellige ꝙ somnus simpliciter naturalis est ille qui fit ppter resolõnẽ virtutis animalis ⁊ ppter digestionẽ: ẽt somnus autẽ appropinquãs huic est somnus q fit post exercitiũ ⁊ post euões: somnus aũt simpl'r innãlis est vt subeth que fit a frigiditate ⁊ humiditate.

¶ Sꝫ dices cũ isomnietas sit q̃dã dispõ media ĩter somnũ ⁊ vigiliã ipsa nõ ꝯriat subeth. Dico ꝙ isomnietas ppe nõ ꝯriat ei sꝫ vigilie ppe: sꝫ ꝯriat ei vt mediũ ꝯriat ex̃mis. ¶ Ulteriꝰ postea ĩfra intellige ꝙ in somno attendit duplex quãtitas. s. quãtitas que est longitudo horaꝝ ⁊ etiã quãtitas q̃ est eius pfunditas: mõ tũc de vtraqꝫ dꝫ cõseruator esse sollicitus: ista ẽt quãtitas horaꝝ nõ bene ponit: sed in tẽperatis pꝫ quidem debet esse quãtum ipsi appetunt ⁊ seruato. s. reliquo bono regimine: sed flegmaticus dꝫ dormire minus q̃ꝫ appetat ⁊ cholericus posset dormire plus q̃ꝫ appetat. Dubm 1m

¶ Sꝫ dices ĩfra syncopis fit: aut ex aggrauatiõe: aut ex resolõne: sꝫ somnꝰ fac̃ ad resolõnis phibitionẽ. Itẽ ẽt somnꝰ digerit humores aggrauãtes: ⁊ ita ĩ vtraqꝫ syncopi dꝫ somnꝰ eligi ⁊ nõ phiberi. Dico ꝙ 2x ẽ syncopis. vna ẽ q̃ ẽ ex calore subito moto ab ĩterioribus ad exteriora. ⁊ alia est syncopis ex calore subito moto eꝯrio. s. ab exterioribꝰ ad ĩteriora q̃lis ẽ ĩ magno ⁊ subito timore. Mõ tũc dico ꝙ ĩ pͣ syncopi nõ dꝫ phiberi somnꝰ: ĩmo potiꝰ ĩduci q2 illud est tũc directe cura ĩ tali syncopi ⁊ ibi multũ nocẽt fricatiões: in alia aũt syncopi ꝯria dꝫ phiberi somnꝰ vl' ex toto vl' saltẽ multũ diminui. Et h̃ pꝫ: q2 si tũc fieret somnꝰ: tũc ẽt maior fieret ꝯculcatio caloris ĩ ĩterioribꝰ ⁊ sic citiꝰ moriret. Et qđ tu dicis. dico ꝙ rõne cãe bñ cõpetit sꝫ rõne syncopis nõ cõpetit. Itẽ ẽt qñ fit ab hũoribꝰ sed fit vl' a tristitijs vl' a fumis venenosis tũc somnꝰ maxie phibet. Dubm 2m

¶ Sꝫ tu dices vlterius hic qd meliꝰ vel expectare ꝙ cibꝰ p se descẽdat vel incedere parũper vt descẽdat ⁊ postea ire dormitũ. Videt ꝙ fit melius incedere q2 quãto cibꝰ citius descẽdit ad fundum stomachi tanto est melius: sed si incedat citius descẽdit q̃ꝫ si qescat ⁊ Dubm 3m

expectet: qre 7c. ¶ In oppo^m est Aui. in lra. ¶ Dico q̄ qdā pp istaz lraz quapp 7c. tenēt q̄ sit melius quiescere: sȝ ego credo q̄ sit melius ambulare pp illud qd̄ dixi: 7 iō opȝ me tūc rūdere ad textū. dico q̄ nō vult. A. per hoc illud dicere. s. q̄ prius debeam⁹ qescere 7 postea ambulare: sed vult dicere. s. q̄ prius debeamus 7c.

Dubm 4m ¶ Ulteri⁹ dices q̄ dormire in die est bonū. p̄ ex experiētia qȝ multos iuenimus iuuari: 7 si nō dormiāt in die non possunt aliqd facere. Itē ēt rōne qȝ maxime somnus eēt bonus cū mag̃ idigeremus ꝯfortatione digestiue: qȝ somn⁹ fit pp digestionē: sȝ in die mag̃ idigeremus ꝯfortatione digestiue: qȝ ipsa tūc debilitaṫ 7 a sole 7 a luce. Itē in illa hora in qua maxime idigemus ꝓhibitione resolonis somnus est mag̃ necessarius hoc est in die. qre 7c. ¶ In oppositū est hic Aui. ¶ Dico distiguēdo 7 ex pte cōsuetudinis 7 q̄ntitatꝭ noctis: nā sunt aliqui cōsueti semp dormire de die 7 aliqui nō. Itē ēt q̄nq̄ȝ noctes sunt magne 7 sufficiētes: 7 q̄nq̄ȝ sunt pue 7 non sufficiūt. Nō dico q̄ si ipsi istud ꝯsueuerūt 7 noctes sunt parue: ita q̄ nō sufficiūt q̄ tūc i die dormire ē bonū: sȝ si nō consueuerint 7 noctes sūt magne ita q̄ bn̄ sufficiūt: tūc dico q̄ dormire ē malū. Rō pmi 7 scdi ēt satis pȝ. Et qd̄ tu dicis p̄ dico q̄ illud est veruȝ si illa hora sit ordinata: 7 ēt si somn⁹ sit ita ꝓfundus: sȝ in die hoc nō est. Et si dicas. si aliqs bn̄ comedat de mane q̄ bene dormiat in die ꝓfunde: dico q̄ nos nō debemus de mane tantū comedere.

Dubm 5m ¶ Ulterius hic dices vr̄ q̄ dormire resupine sit bonū. p̄ auctoritate eius superius in cap̄ de re. pueroꝝ vbi p̄cipit q̄ ipsi iaceant resupine. Item rōne. ille situs est melior in quo virtus aīalis minus laborat 7 magis quiescit: sed hoc est iacēdo resupine. s. super dorsum: tunc eniȝ virtus lacertoꝝ non laborat sed sup lat⁹ sic. ¶ Dico ad hoc vt ipse Aui. dicit 7 sufficiunt rōnes sue. Et qd̄ tu pmo dicis dico q̄ ipse non precipit eos iacere vt sic dormiant sed vt rectificentur 7 formentur melius eorum membra. ¶ Ad aliud dico q̄ illud est verum nisi essent alia nocumenta ex illo: sed sequunṫ nocumenta vt dictum est. In hoc terminatur snīa totius capituli.

¶ De eo quod ab hoc loco ad posteriora reseruanduȝ est. Cap. 10m.

Quod ab hoc loco ad posteriora reſuare debem⁹ ex eo qd̄ hic dici solet ē res coit⁹ 7 ipsi⁹ tēperamētū 7 emēdatio impedimēti eius. Et nos qdē ad posteriora reseruabim⁹ loq̄ d̄ eo in libris particularib⁹. Ex eo qd̄ h̄ ēt dr̄ est res medicinaꝝ vētrē soluētiū 7 ablationis ipedimēti earū: 7 nos qdē in qbusdā eoꝝ reseruabim⁹ sermonem ad nr̄as dictiones de medicationib⁹ 7 in qbusdā eoꝝ ad ſmones nostros de medicinis vētrē soluētibus. Uerūtn̄ dicemus q̄ sanitatis ꝯseruator vti dȝ euōne que fit cū solutiuis 7 diureticis 7 sudorē ꝓuocātib⁹ 7 sputū ꝓducētibus. Et mulieres qdē cum mēstrua ꝓuocantib⁹ ex eo qd̄ modo declarabimus 7 te scire faciemus.

¶ Prius d̄terminauit d̄. 3. reb⁹ qb⁹ pl'm sanitatꝭ ꝯsistit. s. d̄ exercitio cibo 7 potu: 7 d̄ somno 7 vigilijs: hic d̄termiat breuiter d̄ re. p aliqs res. Et p̄ remittit nos p d̄terminatōe q̄rūdā ad alia loca. Scd̄o aliqd determinat hic de qbusdam. ibi (Uerūtamē dicemus.)

Dubm pm ¶ Sȝ dices videṫ q̄ debuerit determinare de regimine per coituȝ 7 nō reseruare: primo qȝ sic etiā docet. G. per ipsum ꝯseruare regimen 7 in. 6. de regimine: 7 in. 3. thegni. Itē etiaȝ de eo per qd̄ sanitas ꝯseruaṫ dȝ hic determinari: sed per coitum cōseruaṫ sanitas: vt ipse dicit. G. in. 3. thegni. tex. cō. 35. qre 7c. Dico q̄ si de ipso hic determinasset nō fuisset malum: imo magis fuisset pfecta sua doctrina: sed hoc ideo ipse fecit qȝ eius correctio. s. coitus spectat ad particularia mēbra: 7 hoc ptinet ad libros pticulares: 7 ideo non curauit hic determinare de ipso: sed facit in libro. 3.

Dubm 2m ¶ Sȝ dices ēt postea. G. 7 alij auctores docēt cōseruare ēt p inanitionē 7 per accn̄tia aīe 7 per aerē: 7 iste nihil de eis dic̄. Dico q̄ sine dubio ad hoc vt bn̄ cōseruet sanitas requiriṫ bonus aer 7 cōuenientia anime accn̄tia 7 alia ꝓhiberi: 7 sil'r inanitio 7 repletio. Uerūtamē qȝ nō cadit magnū artificiū in approximatione istoruȝ: qȝ quilibet scit q̄ tristitia 7 ira sunt fugienda: 7 q̄ aer ēt fetidus 7 nimis calidus est fugiēdus: 7 iō de istis nō curauit ēt ponere.

Dubiū 3m ¶ Item etiam dices nō videṫ q̄ medicine solutiue competāt in regimine sanitatis. pmo qȝ. G. dicit. 2. de re. q̄ motus medicinarum non competit in conseruatione vel regi. sanitatis. Itē ēt rōne qa ipsa. s. solutiua multū alterant 7 mutant: 7 ita ipsa nō ptinent huic arti. s. ꝯseruatiue. Dico q̄ si corpus sit bn̄ ex se dispositū: 7 cuȝ hoc vtiṫ debito 7 bono regimine in alijs: dico q̄ ab istis medicinis necesṫ nec dȝ eis vti: sed si ipm sit distemperatum 7 male dispositum nāliter: vel etiā si sit tēperatū vtitur tn̄ malo regimine gn̄ante superfluitates qȝ debēt euāri: dȝ vti talis dictis medicinis. Et isto 2o mō intelligit hic Aui. Et in hoc termineṫ snīa istius capituli.

¶ De ꝯfortatiōe mēbroꝝ 7 corpoꝝ d̄biliū 7 impinguatiōe 7 magnificatiōe corpis vel carniū ipsoꝝ. Ca. 11m.

Membra debilia 7 pua cōfortanṫ 7 augmētātur in eo quidē qui adhuc i tpe existit augmēti 7 in tēpore vltimo augmēti fricatione tēperata 7 exercitio assiduo qd̄ sit eis ꝓpriuȝ: deinde de emplastro ex pice. Retētio quoq̄ȝ anhelitus in hūc ingrediṫ modū 7 ꝓprie cum mēbrū pectori 7 pulmoni fuerit vicinuȝ. v̄. g. p̄cipiemus illū parū pcurrere q crura hȝ gracilia postea tēperataȝ ei adhibebimus fricationē: deinde ex pice empl'm apponemus postea secūda die fricationē custodiemus sicut erat 7 tertia sil'r: 7 augmētabimus exercitiū nisi amplitudis venaꝝ apparuerit significatio 7 descēsionis materieruȝ: qm̄ timor tunc erit in vnoquoq̄ȝ mēbro ne aп̄a accidat 7 nocumētuȝ ex repletione veniēs qd̄ est ipsi ꝓprium queadmoduȝ timētur h̄ varices 7 elephātia. Cum g̃ aliquid huius gn̄is apparuerit minuemus ex exercitio qd̄ p̄us iniunctū fuit 7 ex fricatione: deīde faciemus ipm qescē 7 resupinū iacere 7 eleuabimus mēbruȝ illud. v̄. g. vt in primo qui hȝ crus siccuȝ p pedē suum 7 fricationeȝ faciemus ꝓprie cōuersam. s. postremo ad radicē. Qȝ si voluerimus hoc efficere i mēbro qd̄ sit iuxta mēbra āhelitus: sitq̄ȝ. v̄. g. pectus ligabim⁹ qd̄ ē sub eo ligaturas que in stringēdo sit media: 7 in latitudine eq̄lis postea p̄cipiemus ei vt vtatur exercitio manuū 7 fortis anhelitus emittēdo voces 7 clamorē magnū 7 fricatiōe leui. In libris p̄terea particularibus pueniet ad te qualiter hec summa exquisite diuidatur. Illud igitur in libro decorationis ꝯsiderabimus si deus voluerit.

¶ Ista pars debuit diuidi superius ꝯ 2m capl'm istius fen si fuisset lectū: dico ergo q̄ prius determinauit de re. ꝓut distinguiṫ s̄m diuersitatem complexionū siue etatum: hic d̄terminat de re. ꝓut diuersificatur a parte cōpositionis. s. quantitatis membroruȝ. s. magne vel parue 7 ꝓprie magne parue. Et pmo facit hoc in generali. Secūdo in speciali adducēdo specialia exēpla. ibi (v̄. g. precipiemus.) Et hec in duas. Primo adducit duo spālia exempla s̄m duo mēbra. Secundo remittit nos pro alijs extremis. s. s̄m alia mēbra ad alia loca. ibi (In libris preterea.) Prima in duas s̄m q̄ duas ponit exempla. Primo ponit vnuȝ circa crura. Scd̄o aliud circa pectus. ibi (Qȝ si voluerimus 7c.) ¶ Iuxta qd̄ nota q̄ signanter dicit in tempore existit augmenti: qȝ s̄m q̄ Gal'. dicit. 5. de regi. sa. membra debilia in senibus non debent exercitari propterea q̄ ea exercitium magis debilitat resoluendo.

Dubm pm ¶ Sȝ dices ipse ponit q̄ mēbra debilia cōfortanṫ illis. 3. s. fricatiōe exercitio 7 emplastro illo. Dices nō vr̄ qȝ possunt mēbra eē d̄bilia ꝓpter cōpl'onem malā excedēter cal'aȝ. sed cū illa tria oīa mag̃ calefaciāt magis debilitabunt queādmodū est in feb. Dico q̄ mēbra possunt esse debilia 7 rōne cōplexionis 7 rōne quantitatis: mō ipse nō intelligit hic rōne cōplexionis sed quātitatis diminute.

Dubm 2m ¶ Itē dices nō vr̄ q̄ retentio anhelitus faciat illud. s. augmētum in mēbro vicino: qȝ imo illud facit solum in pectore 7 nō in membris vicinis. Itē ēt Gal'. hoc dicēs in. 3. thegni tex. cō. 63. solum dicit de pectore 7 de membris vicinis nihil dicit. Dico q̄ sine dubio maxime retētio anhelit⁹ vȝ solū in pectore imediate veꝝ qȝ ibi fit tunc caliditas augmētata: ideo ēt 7 vicina mēbra augmētanṫ secundario: 7 ideo. A. hic sic dicit. Itē itellige q̄ illa tria remedia fiūt: quia hic est necessariū attrahere nutrimentū ad illud mēbrū 7 ibi ipm retinere 7 facere ēt ipsum cōuerti in sb̄am membri: ista aūt remedia hic dicta modo faciunt: nā fricatio 7 exercitiū attrahūt nutrimentū 7 etiā empl'm. Itē ēt illud empl'm de pice ēt illud attractuȝ retinet appropriate 7 nō pmittit ipm resolui: nec exhalare. Item

illa. s.

illa.s.exercitiū ꝛ fricatio faciūt ipm cōuerti in mēbrū cōfortando
calorem mēbri ꝛ aperiendo poros eius. Itez nō intelligas ꝙ illud
factum cōpleatur in dieb⁹ tribus soluz: qꝛ non ponit de pluribus:
sed intellige illud ēt in diebus alijs postea sequētibus ꝙ illud silr
fiat. Itē non intelligas ꝙ semp de die in diē semp augmētet exer-
citiuz: qꝛ qñ satis est augmentatū nō dz plus augmētari sed sic cō-
seruari. Itē postea ītellige ꝙ ista significatio est ꝙ ibi in loco ap-
pareat aliqua caliditas ꝛ rubedo: ꝛ ꝙ sit ēt debilitas mēbri. Item
intellige ꝙ dicit (conuersam) qꝛ quādo nos non volumus attrahē
nutrimētuz plus ad vnā partem ꝙ̄ ad aliam: sed equaliter ad oēs
tunc debemus facere fricationes ſm omnes situs ꝛ ad oēm ptez:
sed qñ appropriate attrahere volumus humores vel nutrimētuz
ad vnam partē tm̄: tunc debemus facere fricationē versus partē
illam solūmodo qꝛ prius faciebamus de supiori ad īferiora facie-
mus nunc de inferiori ad superiora qđ est conuersum.

Dubm 3m ¶ Sz postea dubitabis de ordīe approximatiōis istoꝝ remediorū.
Et vī ꝙ p̊ debeat approximari emplm̄ de pice auctoritate. H. q h
dicit in. 5. de re. sa. ꝙ prius dz approximari emplm̄ de pice. Itē nō
vī eē bonus ordo in alio: qꝛ cū fricatio disponat ad exercitium dz
p̄cedere exercitiū ꝛ nō sequi vt supra habuim⁹. ¶ Dico ꝙ ordo dz
eē talis: nā p̊ dz fieri fricatio p̄paratoria ꝛ postea exercitium ꝛ po
stea fricatio reductoria ꝛ vltimo emplm̄ de pice: qꝛ si prius face-
remus emplm̄ de pice nō posset bn̄ postea fricatio in eo fieri nec
exercitiū: ꝛ qđ Gal. ēt dicit ꝙ illud emplm̄ est prius ītelligit ꝙ est
prius oībus alijs remedijs. s. via pfectionis: nō aūt ꝙ prius tpe d-
beat approximari. ¶ Ad aliud dico ꝙ ipse solū posuit hic de frica-
tione reductoria: qꝛ ipsa est vt vnū pricipale remediū: ꝛ dedit ītel-
ligē p̄paratoriā pp qđ ipsa nō fit nisi pp exercitiū: ꝛ iō ñ dixit d ea.

Dubm 4m ¶ Itē dices male dicit ꝙ tūc dbet exercitiū puū siue parūper: quia
Gal. dic̄ ꝙ tūc dbemus approximare cursuz maiorē aliquo alio.

Dubm 5m ¶ Item etiam dices male etiam dicit fricationem temperataz: qa
Gal. dicit fricationem minorem.

Dubm 6m ¶ Item cum exercitiū sit maior motus ꝙ̄ fricatio debet p̊ augmē-
tari fricatio ꝙ̄ exercitium.

Dubiū 7m ¶ Itē cū exercitiū resoluat nō dbemus pcedere ipm augmentādo.

¶ Dico ad primū ꝙ in p̄ma die dz eē exercitiū paruū ī z° dz postea
augmentari non in lōgitudine sed in fortitudine: vt augmētemus
caliditatē in membro: ꝛ qđ dicit. H. nō intelligo ꝙ dicat ꝙ debeat
esse maior in prima die ꝙ̄ in sequentibus: sed dz esse maius ꝙ̄ exer
citium alioꝝ membroruz. ¶ Ad zm dico ꝙ fricatio est multiplr. s.
multa ꝛ pauca ꝛ media dura mollis ꝛ media: mō tūc ſm. H. non dz
esse media inter multam ꝛ paucā sed dz declinare parum ad pau-
cam sed dz esse media inter durā ꝛ mollē. ¶ Ulterius ītellige ꝙ il-
la remedia ꝛ superiora cōpetunt in corpore mūdificato: qꝛ in alio
s. in non mūdificato inducerent egritudines in membro ꝛc̄.

¶ De lassitudine que sequitur exercitia. Cap. 12m.

Lassitudinis species sunt tres qb⁹ addit̄ quar-
ta. Et modi qb⁹ accidit sunt duo. Ei⁹ v̊o spe-
cies sūt tres vlcerosa extēsiua ꝛ ap̄osa. Et illa
qdem q̄ hic addit̄ est lassitudo q̄ vocat̄ dsic-
catiua ꝛ arefactiua. Ulcerosa igit̄ est lassitudo ex qua
qui eā icurrūt in supficie corporis tact⁹ vlceꝝ silitudi-
nē sentiunt ꝛ in cutis pfunditate ꝛ orificijs pfunditate
ipsi⁹. Et est cū hoc sentit qñ ipse tāgit̄ ꝛ est cū hñs eam
sentit illud in suo motu. Et est cū sentit q̄si pūcturā spi-
narū ꝛ abhorret motus ita vt extēsiōes alaꝝ ēt exten-
dant̄ cū debilitate. Cūq3 fortior fit accidit ei horripila
tio. Et cū augmētat̄ accidit ei tremor ꝛ febris. Et ipsi⁹
quidē causa est multitudo supfluitatū subtiliū ꝛ acuta-
rū ꝛ liquefactio carnis ꝛ adipis pp mot⁹ fortitudinem.
Et ad vltimū humores mali qui si per venas discurre
rēt bonus sanguis qui est ī venis corrūperet̄. Et ppea
ꝙ ad partē cutis declinauerūt minutū fuit nocumētū.
Minus nāq3 malū qđ efficere pñt est vt hoc lassitudi-
nis genus accidat: ꝛ si parumper moti fuerint accidet
horripilo: ꝛ si plus moti fuerint accidet tremor. Et est
ēt cū humores acuti ab istis separant̄ ꝛ crudi remanēt
in venis. Et est ēt cū crudi in carne existūt. Extēsiuam
v̊o hñs sentit suū corp⁹ q̄si fractuz: ꝛ sentit calorē ꝛ ex-
tensionē ꝛ abhorret motū vsquequo abhorreat resupi
nādo ad posteriora flecti: ꝛ proprie si ex labore fuerit.
Et ipsa qdē est ex supfluitatib⁹ retentis in musculis: q̄
tñ bone existūt subē: ꝛ non est in eis mordicatio aut ex
vētositate. Inter eas v̊o existit sepatio cū dispōne leui
tatis ꝛ grauitatꝭ. Et ipsa ēt multotiēs accidit ex somno
nō cōpleto. Cū eni post somnū accidit cōpletū: alia est
ibi diūsitas que spērū peior est. Et que ex ea peior est
cū musculoꝝ villi ſ3 rectitudinē tēdunt̄. Ap̄osa āt las-
situdo est vt corp⁹ sit solito calidi⁹ ꝛ sit inflatio simile
in magnitudīe sui ꝛ colore: ꝛ accidit ei nocumētum cū
tāgitur ꝛ mouet̄: ꝛ sentit ei⁹ extēsionē. Lassitudo autez
dsiccatiua ꝛ arefactiua est dispō p quā sentit hō in suo
corpe: ac si siccaret̄ ariditate supflua. Et ipsa qdē acci
dit aut ex multo exercitio cū bono chimo: aut ex redi-
tione aspera. Et qñq3 ēt accidit ex siccitate aeris ꝛ ex
diminutiōe nutrimēti ꝛ ex multo ieiunio. Modi aūt q-
bus accidit lassitudo sunt duo. Et ipsi qdē sunt qꝛ lassi
tudo: aut accidit pp exercitium: ꝛ hec est magis secura
cui⁹ sanatiōis via modū h3 qui ei est pprius. Aut acci-
dit ex se ꝛ hec qdē egritudis est āncessio cuius medica
tionis via ppriū h3 modū qui sibi pprius est. Et est ēt
cū vna alij ꝯiungit̄ ſm suarū materierū cōpōnē: aut p
seipsas: aut p exercitiū. Cūq3 simpliciū noueris regimē
ad cōpositarū regimē illud mouebis ſ3 regulā quā ti-
bi dicā. Et hoc est ꝙ in p̄mis op3 te maiorē hr̄e sollici
tudinē de re que maiorē icurrit terrorē regēdo illđ ēt
qđ est sub ea. Et fortasse qđ magis terrefacit magis ē
terrefaciēs pp tres res: aut pp fortitudinē: aut pp no-
bilitatē: aut pp subaz. Cūq3 in eo qđ op3 ex istis condi
tionibus due aut tres ꝯiungētur erit hoc magis terre-
faciēs nisi vna que remāserit duab⁹ fortior fuerit adeo
vt ipsis resistat. v̊. g. lassitudo nāq3 apostemosa fortior
est ꝛ nobilior vlcerosa. S3 si vlcerose substātia a tēpe
ramēto ꝛ cursu naturali valde fuerit remota duobus
apostemose modis propter nobilitatem ꝛ fortitudinē
resistet ꝛ p̄mittetur super ipsam. Si v̊o nō valde remo
ta fuerit apostemosa super ipsam premittetur.

¶ Prius determinauit de re. qđ debet̄ adolescēti: mō qꝛ nō contin
git adolescētē ēt sibi soli viuentē quin incurrat aliqñ lassitudies ꝛ
plures alias dispōnes: ideo hic dterminat de curis earuz. Et p̊ no-
bis notificat spēs ꝛ modos lassitudinis. Scđo dterminat de cura
illoꝝ ꝛ aliaꝝ dispōnū. ibi (Cūq3 simpliciū.) Itez p̊ notificat species
simplices. Scđo breuiter pertrāsit de compositis. ibi (Et est etiaz
cū vna.) Item p̊ ponit distōnez lassitudinis in suas spēs ꝛ modos.
Scđo illas spēs ꝛ modos dclarat. ibi (Statim eius v̊o sunt.) Et p̊
manifestat spēs. Scđo modos eius. ibi (Modi aūt qbus.) Primo
pponit que sunt ille spēs lassitudinis. Secūdo vnāquāq3 illarū de-
clarat ꝛ per ordinē manifestat. ibi (Ulcerosa qdē.) Et ista in duas.
Nam p̊ declarat spēs tres que ponunt̄ ſm oēs. Scđo manifestat
spēm aliā 4am que ponit̄ ſm aliquos. ibi (Lassitudo aūt desiccati-
ua.) Pria in tres ſ3 ꝙ tres sunt ille lassitudiēs. Scđa ibi (Extēsiua
v̊o.) Tertia ibi (Ap̄osa autē.) Prima in duas. Prio manifestat vl-
cerosam a parte suoꝝ accñtiuz ꝛ sui subiecti. Scđo manifestat eā
a parte suaꝝ cāruz. ibi (Et ipsa qdem est.) Tūc illa. (Lassitudo aūt
desiccatiua.) silr diuiditur in duas. Quia p̊ declat eā a parte suo-
rum accñtium. Scđo a parte cause. ibi (Et ipsa qdez accidit.) Tūc
illa (Cūq3 simpliciū) determinat de curis eoꝝ ꝛ aliaꝝ dispōnum: ꝛ
mirabiliter itermiscet ꝛ inordinate pcedit: qꝛ prius dbuisset dter
minare de lassitudine ꝛ postea de dispōnib⁹ alijs: sed non est vis sic
procedit. Quia primo tres facit. Naz primo determinat de cura-
tione specierum compositarum lassitudinis. Secūdo determinat
de cura quarūdam aliarum dispositionum similiū lassitudini sicut
sunt alices ꝛ oscitationes. ibi (Alices sunt.) Tertio dterminat de

curis specierum simplicium lassitudinis etiã intermiscẽdo adhuc de curis aliarum dispõnum. ibi (Dicemus ꝙ studium.)

Dub^m p^m ¶ Juxta h̃ q̃rit q̃re habuit illũ modũ loquẽdi q̃re nõ dixit absolute ꝙ. 4. Dico ꝙ illud fecit pp duo. Primo q̃ oẽs ponũt. 3. sed illa. 4. nõ ponit ab oib⁹ sed quidã eã addũt. Alia rõ est: q̃ vt. 4. de re. habetis illa. 4. nõ est ꝑprie lassitudo ideo sic dixit. Item nota ꝙ iste spẽs. 3. vel. 4. sunt spẽs simplices sed cõposite sũt multo plẽs. Itẽ intellige ꝙ dicit spẽs ⁊ modi: nam dicit spẽs prout ipse distiguũtur ſm distõnem causarũ essentialium ⁊ ẽt accidentium: dicit aũt modos ꝑut ipse distinguunt ſm modos illaꝝ causarum.

Dub^m 2^m ¶ Sꝫ dices ſꝫ Auer. 6. collꝫ. ca. 14. extensiua ⁊ apõsa sunt eadẽ species. Itẽ illud vr̃ rõne q̃ ipse nõ dñt nisi ſm magis ⁊ minus quia extẽsiua se hꝫ in plus q̃ꝫ apõsa: ⁊ ita nõ erant tres ſꝫ solũ due spẽs. Dico ꝙ in hoc sine dubio Auer. vr̃ esse contra medicos. Dico tñ ꝙ pñt eẽ. 3. vt medici dicũt. ⁊ rõ est: q̃ distinguunt egritudies solũ ſꝫ curas diuersas: mõ cũ diuersificet cura istaꝝ. 3. iõ ⁊c̃. Itẽ ẽt sunt diuerse q̃ ipse hñt diuersas causas ⁊ diuersa accñtia etiaꝫ. Et qd̃ tu dicis dico ꝙ forte ſm exq̃sitam veritatẽ sunt eadẽ sed ſꝫ medicos nõ. Ad aliud ꝙ dñt solũ ſm magis ⁊c̃. dico ꝙ ẽt dñt aliter. s. a pte humoris: nam in extẽsiua humor solum est peccans in quantitate sed in apõsa est etiã peccans in qualitate. ¶ Ulteri⁹ itellige ꝙ ista siĺitudo tactus põt intelligi 2r. Uno mõ sic. sicut si aliq̃s hñs vlcus aliqd̃ in vlcere tangat ⁊ habeat dolorẽ talẽ: etiã si aliquis nõ hñs vlceratã cutim talem ⁊ similẽ pũctionem ⁊ mordicationẽ senserit dicit habere lassitudinẽ vlcerosam: ⁊ isto mõ videt intelligere. G. in. 4. de regi. sani. Alio mõ põt intelligi illud accidẽs lassitudis vlcerose vt sit sicut si aliquis tãgat spinis vel cũ acubus. Et sic videt Aui. intelligere vt postea pꝫ. ¶ Ulterius intellige de ſbto isti⁹ lassitudinis ꝙ sicut Gal. 4. de regi. in prin. meli⁹ ponit illud. s. dolor iste vlcerosus qñ est in cute sola minus ꝑcipit: qñ aũt est in carne sola magis sentit: ⁊ qñ est in vtroq̃ꝫ adhuc percipit magis: sic ẽt possumus intelligere illud qd̃ hic dicit Aui. vt intelligat per illud qd̃ dicit (in sũꝑficie corporis) in cute sola: per illud qd̃ aũt dicit (et i cutis ꝑfunditateꝫ) intelligamus quãdo fit in carne sola: per illud ãt qd̃ dicit (Et in orificiis ꝑfunditatis ipsi⁹) intelligam⁹ quãdo fit in vtroq̃ꝫ: ⁊ isto mõ ꝯcordabimus Aui. cũ Gal. ⁊ est melius istud: lꝫ illud qd̃ hic dicit itelligant qdaꝫ quãtũ ad tres gradus solũ ipsi⁹ cutis. ¶ Ulteri⁹ cũ dicit (Et est cum hoc senserit qñ tangit) itellige ꝙ ista lassitudo siue iste dolor vlcerosus qñq̃ꝫ sentit ⁊ ꝑter hoc ꝙ tãgatur ⁊ ꝑter hoc ꝙ moueat vel exerciteť: ⁊ tunc est illud signũ ꝙ humor qui illam lassitudinẽ facit: vel est multũ malus in qualitate sui: vel est multũ excedẽs in q̃ꝫtitate: vñ nã per seipsaꝫ tẽtat expellere: aliqñ aũt nõ sentitur illa lassitudo per se sed sentit cuꝫ homo tangit tñ: ⁊ tunc illud est signuꝫ ꝙ humor est minus malus q̃ꝫ prius: aliqñ aũt non sentit cũ toto hoc ꝙ tangat sed sentit solũ cũ exercitať: ⁊ tũc ẽt illud est signũ ꝙ humor tunc etiã est minus malus q̃ꝫ mõ ante. ¶ Ulterius intellige per illud qd̃ dicit (Cũq̃ꝫ fortior fit accidit ei horripilatio) ꝙ illud põt referri ad duo: ⁊ ad fortitudinem motus siue exercitij ⁊ ẽt ad fortitudinẽ cause. s. lassitudis.

Dubiũ 3^m ¶ Sed dices hic ipse ponit ꝙ percipiať in cuti: hoc non est veꝝ: qa ſm Auer. ca. 14. ⁊ lassitudo est passio lacertoꝝ: ideo in eis dꝫ ꝑcipi. Dico ꝙ cũ hoc ꝙ ipsa est passio lacertorum est etiã passio cutĳ. Itẽ etiam q̃ ipsa maxime in cuti notificatur ideo sic dixit.

Dub^m 4^m ¶ Ulterius dices male dicit multitudo q̃ sicut habetis. 4. de reg. ⁊ etiã in illo afor̃. 4. 2e parti. Labores spontanei. multitudo non est causa lassitudinis huius. s. vlcerose sed potius malitia.

Dub^m 5^m ¶ Item dices etiam cum causa istius sit superfluitas pungitiua et mordicatiua cum caro vel adeps vel etiam eius humiditas nõ sit pungitiua: ideo male dicit ꝙ ista sunt etiam causa eius.

Dub^m 6^m ¶ Itẽ ẽt cũ humores crudi nõ pũgant imo potius pũctioni ⁊ humoribus pungitiuis resistant male ẽt dixit ꝙ hoc faciũt humores crudi. ¶ Ad primum dico ꝙ multitudo põt esse causa 2r. Uno° vt ipsa de se ⁊ principaĺr illud faciat ⁊ sic. G. negat. Alio° nõ inquãtuꝫ ipsa multitudo est ꝙ illud faciat: sed facit eã vt requirit ad operandũ: q̃ ad oẽm operationem requirit quãtitas sufficiẽs: ⁊ isto mõ forte intelligit hic. ¶ Ad aliud dico ꝙ humiditas illa piguedis ⁊ carnis lꝫ ipsa ex se nõ pũgat: pũgit tñ rõne exercitij q̃ exacuit ꝑ exercitiũ. ¶ Ad aliud dico ꝙ nõ credo ꝙ velit ꝙ humores crudi sint cã istius lassitudinis: ſꝫ itelligit ꝙ ipsi sint cũ cã. i. cã simul cũ illis subtilib⁹ ⁊ mordicatiuis: nihilomin⁹ pur ipsi remittũt aliqd de acuitate eoꝝ. Ulteri⁹ itellige ꝙ cũ ista extẽsiua fiat a mã extẽdẽte maxe ipsa hꝫ fieri in mẽbris q̃ ꝯtinẽt humores sicut sũt vene ⁊ arterie ⁊ marie q̃ ad lacertos ꝑueniũt. ¶ Sꝫ dices nõ vr̃ ꝙ extẽsio villoꝝ ſꝫ rectitudinẽ siue lõgitudiãliũ sit peior: q̃ ſꝫ. G. 4. d̃ re. extẽsio villorũ latitudinaliũ ⁊ trãsuersaliũ fit a cã maiori q̃ꝫ extẽsio lõgitudiãliuꝫ: sed quãto egritudo fit a maiori cã nõ est dubiũ ꝙ tãto ẽ peior sicut habetis ibi in. 2. parti. afor̃. 34. afor̃. In morbis. q̃re ⁊c̃. satis ista est ꝯrietas. ¶ Itẽ ẽt cũ ista idifferẽter causeť ab istis causis intrinsec⁹: q̃re est peior in lõgitudinalib⁹ q̃ꝫ in aliis. Dico ꝙ villorum qdã sunt neruosi ⁊ qdã sũt ligamẽtales ⁊ ex ambob⁹ istis fit chorda: mõ possumus dicere ꝙ villi lõgitudinales sunt neruosi q max^e sentiũt sed alij sũt ligamẽtales q nõ ita sentiũt: ⁊ qd̃ dicis pꝫ. ¶ Ulteri⁹ itellige ꝙ illa alia lassitudo dr̃ apõsa ex eo ꝙ mẽbra in ea sũt tumefacta ſm ꝙ. G. dic̃ in fine. 4. de re. Itẽ ẽt ex eo ꝙ in ea est caliditas magna ⁊ iflãmatio dr̃ ẽt ista lassitudo calefactiua. ¶ Ulteri⁹ itellige ꝙ ipse admittit ꝙ cã isti⁹ lassitudinis apõse est humor excedẽter cal's nõ tñ mordicatiuus. ¶ Ulteri⁹ de spẽb⁹ cõpositis itellige ꝙ ille spẽs simplices pñt diuersimode adiuicẽ ꝯiũgi: ⁊ ſꝫ h̃ diuerse ⁊ plures ꝑueniũt spẽs cõposite: nã si cõponant adiuicẽ solũ due simplices sic erũt spẽs cõposite. 6. si aũt ꝯiũgant simul. 3. tñ adiuicẽ sic solũ erũt spẽs cõposite. 4. si aũt ꝯiũgant oẽs. 4. simplices siĺ adinuicẽ sic tñ erit vna spẽs cõposita: sic g̃ ſm oẽs cõparatiões ⁊ cõbinatiões spẽs cõposite erunt. 11. in vniuerso.

Dub^m 7^m ¶ Sed dices vr̃ ꝙ apõsa sit spẽs cõposita. s. ex vlcerosa ⁊ extẽsiua: q̃ in vlcerosa solũ est peccatũ qualitatis ⁊ in extẽsiua est solũ peccatũ quãtitatis: sed in apõsa est peccatuꝫ ⁊ q̃ꝫtitatis humoris ⁊ ẽt qualitatis ⁊ sic est cõposita ex illis. Dico ꝙ ipsa est spẽs simpĺr sicut ille: ⁊ rõ est: q̃ fit solũ ab hu. Et qd̃ dicis dico ꝙ hñ est in ea peccatũ caliditatis. s. q̃ est sanguis nimis calidus: ſꝫ non est pcm̃ q̃litatis sicut nos itelligimus eẽ in vlcerosa. s. qualitatẽ. i. corrosionẽ: quia sanguis apõse nec hꝫ qualitatẽ corrosiuã nec mordicatiuã lꝫ excedat in ea. ¶ Ulteri⁹ fortitudinẽ itelligo a pte sui effect⁹: q̃ mag̃ ledit: pp nobilitatẽ intelligo sicut dicit. G. in. 11. de inge. ca. 3. s. respiciendo ad sanitatẽ ⁊ ad vitã: pp ſbam intelligo ſm ꝙ ipse tãgit pp maiorẽ recessuꝫ a tẽperamẽto. ¶ Sꝫ dices de exẽplo quõ apõsa ẽ fortior ⁊ nobilior vlcerosa. Dico ꝙ ipsa apostemosa est fortior: qa ipsa mag̃ affligit: vt dic̃. G. 4. de re. nã in ea ⁊ est tumefactio ⁊ extẽsio ⁊ ẽt iflatio. Est ẽt nobilior q̃ ipsa plus ipedit sanitatẽ ⁊ vitã: nã sic̃ ibi dic̃. G. cũ apõsa infirmus statiꝫ cadit in feb. nisi imediate cureť: possum⁹ ẽt itelligere ſm ſbam vtrãq̃ꝫ istarum ⁊c̃.

¶ De alicibus ⁊ oscitationibus. Cap. 13^m.

Alices sũt pp sũꝑfluitates que in musculis cõgregant. Et pp hoc multũ accidunt post somnũ. Cũq̃ꝫ humores illi plus abũdauerit fiet horripilatio ⁊ tremor: ⁊ cuꝫ plus exercuerint faciẽt febrẽ. Oscitatio v̂o motus est alicuꝫ que accidit in mandibularũ musculis ⁊ thoracis. Cũq̃ꝫ sanis in primis absq̃ꝫ causa acciderit ⁊ nõ in hora cũ multa fuerit erit malũ. Et que qdẽ est ex ea melior est ꝑma q̃ ẽ post finẽ digõnis: qm̃ est pp sũꝑfluitatũ expulsionẽ. Et ẽ ẽt cũ alices ⁊ oscitatiões efficiũt frigus ⁊ cutis spissitudo ⁊ pauca resolutio ⁊ expgefactio a somno anq̃ꝫ cõpleatur ⁊ expulsio comprimens. Uinum v̂o ad mediuꝫ tẽperatum alicibus ⁊ oscitationibus est conueniens cuꝫ non est ibi alia prohibens causa.

¶ Hic determinat de cura quarũdã aliaꝝ dispositionũ siĺium lassitudini: ⁊ q̃ cura non bñ põt sciri nisi sciant cause: ideo p̊ ponit cãs eaꝝ. Scd̃o ponit quãdã breuẽ curã. ibi in fine (Uinũ v̂o.) Prio ponit causas itrinsecas. Scd̃o extrĩsecas. ibi (Et est ẽt cũ alices.) Itẽ primo ponit cãs alicũ. Scd̃o oscitatiõis. ibi (Oscitatio v̂o.)

Dubium ¶ Sed dices male dicit vinum ad mediũ tẽperatum: q̃ cũ cura ei⁹ sit expulsio illaꝝ sũꝑfluitatũ cũ vinum purũ magis eas euacuet q̃ꝫ adaquatum q̃ calidius: male ergo dixit ad medium tẽperatũ: eãdem ẽt curam habetis in quodã afor̃. 57. 7e parti. Dico ꝙ vinuꝫ potest intelligi esse temperatum dupliciter. vel ratione cõmixtionis s. aque: vel ratione approximationis vt q̃ nõ approximetur in nimia quantitate. modo tunc intelligo temperatum isto secũdo modo: q̃ dꝫ dari parum de aliquo bono vino: non autem ꝑmo mõ sicut arguis. Uerũ est tamen ꝙ etiam si eẽt nimis excedenter calidũ bene posset poni aliquid de aqua vt nõ noceret in alio ⁊c̃.

¶ De medicando lassitudinem ex exercitio proueniẽte. Cap. 14^m.

Dicemus ꝙ studiũ ipẽdere i medicãdo lassitudinẽ est a mult̃ securari egritudib⁹ ex qb⁹ sũt febres. Opꝫ aũt vt cuꝫ lassitudo vlcerosa apparuerit ex exercitio minuať si ipꝫ fuerit cã: ⁊ si cũ ea multitudo fuerit humoꝝ expellãtur. Q̃ si breuis tẽporis

nis tẽporis fastidia affuerint ipsoꝝ nocumẽto succur-
rendum erit cũ fame ⁊ euõne ⁊ resolõne eius qđ ꝓue-
nit ad partẽ cutis cũ fricatione multa ⁊ leni cũ oleo in
quo non sit ponticitas. Et in die tertio reditionis fiat
exercitiũ. Et nutriaṫ ipe in die primo ex eo qđ ꝯsueue-
rat in q̄litate: sed ex q̄ztitate minuaṫ. Et in die scđo hu
mectãtibꝰ nutriaṫ: ⁊ si vene fuerint mũde ⁊ flegma cru
dũ i adipe fuerit itestinoꝝ: fricatio ipʒ q̄nq̄ꝫ maturat:
⁊ ꝓprie cũ calefaciẽtiũ medicinarũ ad ipm penetraue
rit virtꝰ. Oleũ p̄terea de salicibꝰ i h multũ ꝯfert ⁊ oleũ
de anheto ⁊ camomilla ⁊ his similibꝰ ⁊ apozima radi-
cũ sicle ⁊ eiꝰ oleũ in instrumẽto duplici ⁊ vnguentũ ex
radicibꝰ malue ⁊ oleũ de radicibꝰ cucumeris asinini ⁊
brionie ⁊ oleũ de vsnee ⁊ oẽ oleũ in quo vsnee recipiṫ.
In lassitudinis aũt extẽsiue medicatione itẽtio est las-
sare illud qđ idurnit fricatione leni calefaciẽte in sole
⁊ aq̄ tepida balneari ⁊ in ipa longo morari tẽpore. Et
si in soliũ alia vice aut duabꝰ descẽderit in die erit ꝯue
niẽs: ⁊ post vnãquãq̄ꝫ insiganṫ balneationẽ. Qꝫ si ne-
cesse fuerit ꝓꝓ venarũ abstersionẽ: ⁊ ꝓpterea ꝙ oleuʒ
in eis siccaṫ ad inũgẽdũ oleo redire fiat ⁊ nutriẽte hu-
mido nutriaṫ ẽt pauce q̄ztitatꝭ: qm̄ plus indiget nutri-
menti paucitate q̄ʒ vlcerosa. Et hãc qdẽ lassitudinem
resoluit exercitiũ ⁊ mũdificat. Qꝫ si per se acciderit ꝓꝓ
grossas sup̄fluitates necesse erit eas euãre. Et si fuerit
ꝓꝓ cãm vẽtositatꝭ extẽdẽtis resoluet eã tale q̄le est ci-
minũ ⁊ carui ⁊ anisuʒ. Intẽtio aũt in apostemosaʒ las-
situdinẽ regẽdo ẽ tres res lassare qđ extẽsum fuit ⁊ qđ
calefactũ ifridare ⁊ sup̄fluitatẽ euãre. Et h qdẽ cõple
tur oleo multo tepido ⁊ fricatiõe vehemẽter leni ⁊ ꝓ-
lixa mora in aq̄ que parũper ad caliditateʒ declinat ⁊
quietẽ. In arefactiua v̄o nil de regimine sanoꝝ muteṫ
nisi ꝙ opʒ vt aq̄ in qua balneaṫ sit maioris caliditatꝭ:
qm̄ in aq̄ vehemẽter calida est ꝙ ispissat cutẽ ⁊ nõ est
eius ipedimẽtũ sicut ipedimẽtũ aquarũ frigidarũ: qm̄
cũ eo qđ ispissat est in eis ambiguitas mala ⁊ frigidita-
tis ipsoꝝ penetratio in corpore qđ iam siccatum fuit ⁊
est cũ sue mãei cã est cutis ipsius raritas: imo h est fm
plurimũ. In die aũt scđo reductõis exercitio leuiter: ⁊
subtiliter vtaṫ ⁊ balneo fm dispõnem diei p̄me: deide
p̄cipiaṫ ei vt aquã fridã subito ingrediaṫ q̄tenus cutis
eius inspisseṫ ⁊ sit eius resolõ pauca: ⁊ cũ h ꝯserueṫ ip-
sius humiditas. Obuiabit nãq̄ꝫ aq̄ corpori in quo est
tm̄ caliditatꝭ ꝙ resistat ipso corpore iam inspissato. Et
iste qdẽ due cãe adinuicẽ se iuuãt in remouẽdo nocu-
mẽtũ frigoris ipsiꝰ: ⁊ ꝓp̄e cũ summergiṫ subito ⁊ egre-
diṫ ⁊ nõ moraṫ: qm̄ cuʒ mora nulla est securitas. Ipse
p̄terea nutriaṫ mane in fine p̄me hore cibo humectãte
pauco: iõ vt ipse alia vice iuxta nocteʒ fricari possit: ⁊
tũc cenã tardet. Studiũ quoq̄ꝫ adhibeaṫ in expellẽdo
sup̄fluitates ab eo fricatione olei de salicibꝰ cũ quo vẽ
trẽ suũ nõ tãgat nisi lassitudinẽ in musculis sui ventris
senserit: qm̄ tũc illos leuiter vngẽ ꝯuẽit. Et eiꝰ nutriẽs
sit largius ⁊ in eo ꝓcedat cauẽdo ne eiꝰ nutrimẽtũ sit
multe caliditatꝭ. Ampliꝰ oẽm lassitudinẽ cuiꝰ cã est mo
tus dimittere cũ eiꝰ signũ iceperit ꝓhibet ne accidat:
postea reuersionis exercitio vtaṫ vt motꝰ tẽperatꝰ ad

cutẽ mãs expellat ⁊ eas fricatio resoluat que fit iter il-
los motꝰ in ipsoꝝ ꝯsistẽtia. Dispõ p̄terea ipsiꝰ balnea-
tionẽ experiaṫ. nam si ex balneo accidat ei tremor: tũc
res terminũ ꝓtrãsiuit. quanto magis si febrẽ gñauerit:
qm̄ tũc nõ est balneãdus: imo euãndus ⁊ eiꝰ cõplexio
rectificãda. Qꝫ si nihil eoꝝ ex balneo accidit erit cõfe-
rens cũ eiꝰ aq̄ fuerit tẽperata. Cũ aũt in eiꝰ venis crudi
fuerint humores in primis lassitudo erit regẽda cũ eo
qđ oʒ: postea studẽdũ erit in eo ꝙ crudos maturat ⁊
subtiliat ⁊ expellit humores. Et si multi fuerit: tũc qes
erit iniũgẽda ⁊ exercitiũ dimittẽdũ: qm̄ qes est magis
digerẽs ⁊ minutionẽ relinq̄t: qm̄ fm plĩm mũdũ expel-
lit ⁊ crudũ dimittit. Vẽter quoq̄ꝫ eiꝰ ante maturatio-
neʒ nõ est soluẽdus: qm̄ h nõ ꝯfert: imo damnũ infert:
vrinã v̄o ꝓuocare nõ nocet ei. Sed res multũ calefa-
ciẽs nõ est ei dãda: qm̄ crudũ humorẽ in corpe diffun
di faciet. Sitq̄ꝫ eius oꝑatio leuiter ⁊ cuʒ q̄ztitate eq̄li.
In eiꝰ p̄terea nutrientibꝰ ponẽda sunt piper ⁊ cappa-
ris ⁊ ziziber ⁊ acetũ de capparibus ⁊ acetũ de alkis ⁊
acetũ de alstranguat ⁊ corpora ẽt ipoꝝ ⁊ lãguiris sci-
ta fm mẽsurã. Post maturationẽ aũt ⁊ apparitionem
hypostasis in vria ⁊ maturationẽ plurimũ da ei vinũ
vt maturatio cõpleaṫ ⁊ fiat vrine ꝓuocatio. Sitq̄ꝫ eiꝰ
vinũ qđ subtile est ⁊ clarũ ⁊ vomitũ nõ faciat.

¶ Hic deter. de cã lassitudinũ simpliciũ ⁊ ẽt de cura aliaruʒ dispõ-
num. Et p̄ determinat de cura lassitudinũ ꝓueniẽtiũ ab exercitio
⁊ de cã ẽt quarũdã aliarũ dispõnũ. Scđo determinat de cã lassitu
dinũ ꝓuenientiũ ex se. ibi (Ulcerose qdeʒ dispõ.) Primo deter. de
cura lassitudinũ. Scđo de cura illarũ aliaꝝ dispõnũ. ibi (Prius lo-
quemur.) Primo dat necessitateʒ huius partis. Scđo exequiṫ. ibi
statim (Opʒ autem.) Et hec in duas. Primo determinat de cura
lassitudinis cũ nõ est cũ abundantia humoꝝ crudoꝝ. Scđo cuʒ est
abundantia humoꝝ crudoꝝ. ibi (Cuʒ aũt in eius.) Prima in duas.
Primo determinat de re. qđ debeṫ determinatis speciebus lassi-
tudinis. Scđo determi. de regi. qđ debeṫ oĩbus speciebus lassitu-
dinis. ibi (Amplius oẽm lassitudineʒ.) Prima in. 4. fm ꝙ. 4. sunt
species lassitudinis quas docet curare. 2ª ibi (In lassitudinis aũt.)
3ª ibi (In ieiuno aũt.) 4ª ibi (In arefactiua v̄o.)

¶ Sed dices illud nõ vꝫ veꝝ de lassitudine ab exercitio: qꝛ illa que
egritudines ꝓnosticaṫ est lassitudo spontanea vt habetis ibi in. 2.
ꝑti. afoꝛ. 4. afoꝛ. Labores spontanei. Iteʒ etiã in illa ex exercitio
nõ sunt humores qui sint causa egritudinis ⁊ febris. Dico ꝙ cura
vtriusq̄ꝫ reddit nos securos verũ magꝭ cura lassitudinis per se ve
nientis: ⁊ rõ est: qꝛ in vtraq̄ꝫ lassitudine sunt alique sup̄fluitates ⁊
humores faciunt egritudinẽ. Itẽ in eo ꝙ lassitudo quecũq̄ꝫ debili-
tat mẽbrũ vt sic ẽt quecũq̄ꝫ disponit ad egritudinẽ. Et qđ tu dicis:
dico ꝙ bene maxime facit illud spontanea: sed ẽt in illa ex exerci-
tio sunt humores vt dixi qđ pʒ: qꝛ docet curã eiꝰ ẽt per euõneʒ vt
patebit. ¶ Ulterius itellige p̄ ꝙ in q̄libet istarũ spẽrũ lassitudinis
ꝓueniẽtis ab exercitio cura gñalis est euãtio alicuius sup̄fluitatꝭ
⁊ dimissio exercitij eo ꝙ oĩs cura fit per remotionẽ sue cãe. ¶ Itẽ
itellige ꝙ exercitiũ reditionis ⁊ terapẽticũ ⁊ curatiuũ que. 3. sunt
idẽ fm. G. 6. de regi. sani. ⁊. 3. ⁊. 4. exercitiũ est illud qđ fit longuʒ ⁊
in multis qetibꝰ intermedijs in qbus fit fricatio. ⁊ illud idẽ videṫ
Aui. ita intelligere qñ dicit exercitiũ reuersionis ⁊ diciṫ reuersio-
nis vel reditionis: qꝛ fit post aliud exercitiũ qđ prius fecit lassitu-
dinẽ siue ꝓpterea qꝛ reducit ⁊ reuerti facit corpꝰ ad dispõnẽ.

Dubiũ p̄m

¶ Sed dices h cũ ista lassitudo fiat ab exercitio nõ videṫ ꝙ exerci
tiũ eã curet: imo vꝫ ꝙ magꝭ eã augmẽtet. Dico distiguẽdo in sup-
fluitatibꝰ istiꝰ lassitudinis: qꝛ aut ipe sunt in cute ⁊ in lacertis ꝓpi-
qs ⁊ imediate positꝭ sub cuti: aut ille sup̄fluitates sũt in lacertꝭ itri
secis remotꝭ a cuti. mõ dico ꝙ si sint p̄ mõ sufficit ad curã eiꝰ frica
tio sola absq̄ꝫ exercitio. si aũt sint 2° mõ tũc est nećiuʒ exercitiũ: qꝛ
qñ sic nõ solũ sufficit illud qđ attrahit ⁊ resoluit fm. G. 2. de re. sa.
⁊. 4. sʒ ẽt est nećiuʒ illud qđ ipellat. h aũt facit exercitiũ qꝛ ipm cõ
mouet mẽbra ⁊ calorẽ ⁊ spiritũ ⁊ virtutẽ que oĩa cõmota ipellũt.

Dubᵐ 2ᵐ

¶ Sed dices postea cũ calidi sit rarefacere qũo dicit ꝙ aqua mul-
tum calida inspissat. Dico ꝙ illud est fm ꝙ habetis. 7. de ingenio.
ca. 6. ⁊. 3. de regi. sani. qꝛ aqua vehemẽter calida subito cuti adue-

Dubᵐ 3ᵐ

niẽs ipsa sua vehementi caliditate exiccat ⁊ sic eam inspissat.

Dubm 4m ⸿ Sz dices de eo qđ dicit (nihil mutet) dices cũ corp⁹ illud sit mutatũ a dispõne nãli ⁊ sana dz ẽt mutari dieta. Itẽ cũ in ipo supaddat ẽt postea exercitiũ dz in ipo cib⁹ augmẽtari. Itẽ ẽt cũ ipo supaddat ẽt postea exercitiũ dz in ipo cib⁹ augmẽtari. Itẽ ẽt cũ illud corp⁹ sit iaz siccatũ dz dari cib⁹ humectatiu⁹. Dico ꝙ in pͣ die nõ dz fieri permutatio magna: ⁊ sic ipse intelligit hic.

Dubm 5m ⸿ Itẽ dices ħ ipse dicit primo ꝙ nõ est danda res multum calefaciens: ⁊ postea dat piper qđ est calidum in. 4.

Dubm 6m ⸿ Itẽ dices ipe nõ ꝯcedit vinũ nisi postꝙ est facta digõ illius hũoris crudi: sz ſm. G. 4. de re. sa. ipm vinũ est optimũ digestiuũ hũoris crudi: q̃re dz dari añ. Dico ad pᵐ ꝙ lz piper sit calidũ in. 4. g̃du: tñ põt dari in tã parua quãtitate ꝙ nõ ꝓuenit ex eo caliditas in g̃du secũdo nedũ in. 4. ⁊ sic itelligit. A. hic. Ad aliud dico ꝙ si essent humores crudi pauci bene ꝯferret vinuz: sed si essent multi non competit: ꝓpterea qꝛ eos cõmoueret ⁊c̃.

⸿ De alijs dispositionibus que sequuntur exercitium ⁊ reliqua ab eo. Cap. 15m.

PRius loq̃mur de istis dispõnib⁹. Postea mutabimus nos ad regẽdũ lassitudinẽ q̃ venit ꝑ se. Et ex istis qdẽ est raritas que corpori accidit. Et accidit multotiẽs ex fricatiõe pauca ⁊ balneo. Ipa vͦ est medicãda fricatiõe sicca ad duritiẽ parũ declinãte ⁊ cũ oleo stiptico. Et ex eis est spissitudo q̃ ex friditate accidit aut ex re stiptica aut ex multitudine suꝑfluitatũ aut ex eaꝝ grossitie aut eaꝝ viscositate. vnde ꝓuenit vt in poris cutꝭ retineant. Aut erit spissitudo cã exercitij qđ ipsos ex ꝓfundo extraxit nõ existentib⁹ ibi causis antecedẽtib⁹ aut erit eius cã locus pulverulẽt⁹ aut fricatio fortꝭ ⁊ dura. Illi⁹ aũt que est ex friditate ⁊ stipticitate signũ est coloris albedo ⁊ calefactiõis tarditas ⁊ sudor ⁊ corpis reũsio ad rubedinẽ cũ adest exercitiũ. Et hi qdẽ i balneis calidis sũt balneãdi in qb⁹ de latẽ in lat⁹ ⁊ suꝑ vẽtrẽ ⁊ supini reuoluant suꝑ pauimẽtũ eq̃lis caliditatꝭ donec sudent ⁊ inungant oleis subtilib⁹ calidis ⁊ resoluentib⁹. Illoꝝ aũt q ad ħ deueniũt ex exercitio signũ est ꝙ nõ habẽt hoc signũ ⁊ resudat cutis: ⁊ ipsi qdẽ medicãdi sunt expulsione si ibi fuerit suꝑfluitas: postea regimen adhibeat qđ resoluat ex balneo ⁊ inũctione. Qui vͦ in hoc icidunt ex puluere aut ex forti fricatione magis est eis balneũ necessariũ q̃ȝ inũctio ex oleis. Et ipsi qdẽ fricatiõe molli vti debẽt ante balneũ ⁊ post ipm. Et quoqꝫ cũ accidit eis post suꝑfluũ exercitiũ cũ pauca fricatiõe debilitas cũ raritate: ⁊ est cũ accidit ẽt ex suꝑfluo coitu ⁊ ex balneo frequẽter. Ipsi igit medicãdi sunt cum exercitio reuersionis ⁊ fricatione sicca que ad duritiez trahit cũ oleo stiptico. Et nutriẽtia comedant humectantia pauce q̃ȝtitatꝭ in caliditate ⁊ friditate tẽperata aut que parũper ad caliditatẽ trahãt. Et silr fiet si debilitas accidit aut vigilie aut tristitia aut accidit siccitas in neruis. Qꝛ si istis acciderit malitia digerẽdi cibũ nõ ꝯfert eis reũsionis exercitiũ neqꝫ aliqđ exercitiorũ vllo mõ. Est p̃terea cũ accidit ex suꝑfluitate balneãdi ⁊ multitudine comedẽdi ⁊ bibẽdi ⁊ ociãdi vt hõ i suis mẽbris humiditatꝭ sentiat suꝑfluitatẽ ⁊ ꝓprie i lingua: ita vt opõnes mẽbroꝝ ledat. Qꝛ si ħ ex cã fuerit antecedẽte in particulari medicatõe ꝯtinebit. Et si ex aliq eoꝝ fuerit que nũc ex ꝓximo nomiauimus sicut vino aut multa ociositate aut multa balnei humiditate erit ei inũgẽdũ vt forti vtat exercitio ⁊ fricatione aspera ⁊ sicca sine oleo aut fricatiõe cũ pauco oleo calefaciẽte.

Suꝑflua ãt siccitas quã q hz sentit sua manu ẽ ex gñe lassitudis arefactiue. Et ipi⁹ sanatio est ei⁹ medicatio.

⸿ Hic determinat de cura illarũ aliarũ dispõnũ. Et pͦ p̃mittit intẽtionẽ suã ⁊ ordinẽ. Scđo ꝓsequit. ibi (Et ex istis qdem.) Et hec in duas. Primo determinat de cura illarũ aliarũ dispõnũ. Scđo determinat de cura vel de regimine spẽrũ lassitudinis absqꝫ exercitio in sequẽti caplo. Prima in sex ſm ꝙ sex sunt ille alie dispõnes ab exercitio q̃s docet curare. 2ͣ ibi (Et ex eis est spissitudo.) 3ͣ ibi (Et ẽ quoqꝫ cũ accidit.) 4ͣ (Et silr fiet.) 5ͣ (Est p̃terea cuz accidit.) 6ͣ ibi (Suꝑflua aũt siccitas.) Tunc illa (Et ex eis est spissitudo:) qꝛ cura spissitudinis diuersificat ſm diuersitatẽ suaruz cãrũ: iõ pͦ ponit cãs spissitudinis. Scđo ponit curaz ei⁹ ſm illas cãs. ibi (Illius aũt.) Et hec in tres ſm ꝙ ponit 3r eius curã fientis a triplici cã. 2ͣ ibi (Illoꝝ aũt.) 3ͣ ibi (Qui vͦ in ħ.) ⸿ Intellige pͦ ꝙ ipse dat intentionẽ suã ⁊ q̃ȝtũ ad istud caplm ⁊ q̃ȝtũ ad caplm sequẽs. pᵐ determinat in isto capͦ. p. 2m in 2o. Itẽ itellige ꝙ dispõnes de qb⁹ determinat sunt sex ſm ꝙ videbitꝭ ⁊ pñt cãri ab exercitio ⁊ ab alijs causis. Intellige ẽt ꝙ cũ raritas sit 2x. s. q̃dã moderata ⁊ nãlis q nãlr reqrit ⁊ q̃dã magna ⁊ excedẽs: hic itellĩt de raritate magna.

Dubm pm ⸿ Sed dices nõ vꝫ bene dicere (ex fricatione pauca:) qꝛ cũ fricatio moderata hẽat corp⁹ inspissare multiplicãdo carnẽ ⁊ nõ resoluit nec ẽt rarefacit multominus pauca inducet illã raritatẽ: sed pͦ iduceret spissitudinẽ. Itẽ dices male dicit (ad duritiẽ ⁊c̃.) qꝛ cũ dixisset sicca dabat itelligi ꝙ ẽt eẽt dura. Itẽ male dicit (parũper declinare:) qꝛ cũ hoc nõ velimus inspissare dz multũ declinare ad duritiẽ. Dico ad pᵐ ꝙ credo ꝙ lr̃a dz dicẽ molli vbi dicit pauca ſz ꝙ ẽt q̃dã lr̃a hz: ⁊ qꝛ sic. G. ponit in. 3. de regimine: ⁊ qꝛ hoc ẽt pz ex cura ei⁹ quã ipse hic ponit. nã cũ cura semꝑ fiat per ꝯriũ cũ ipe ponat curã ei⁹ per fricationẽ durã vꝫ ꝙ illa que eã fecit fuit mollis. vel alio mõ possum dicẽ si pur velimus lr̃am saluare ꝙ fricatio pauca hz magnã latitudinẽ: ita ꝙ ista que fecit istã raritatem nõ fuit multũ pauca. Ad aliud dico ꝙ ipse nõ intelligit siccã formaliter sed effectiue: sicut etiã superius in lassitudine arefactiua. Ad aliud 3m dico ꝙ tu bene argueres si q̃ȝto spissitudo esset maior tãto esset melius: sed nõ est sic: imo spissitudo nimia nõ minus est nociua q̃ȝ raritas: vnde dicit parũper vt significaret ꝙ dz fieri mediocris. Ulterius nota ꝙ sicut habetis supra ꝓprie accipiendo differt spissitudo ⁊ oppilatio: qꝛ tũc est oppilatio qñ cadit aliqd in poris: sed spissitudo ꝓprie est qñ est ꝯstrictio poroꝝ p̃ter ħ ꝙ aliqd cadat in eis. modo tũc nõ accipit hic spissitudo ꝓprie ab Aui. sed cõiter ad spissitudinẽ ⁊ oppilationẽ ꝓprie dictã qđ pz ex causis spissitudinis q̃s ipe ponit hic: qꝛ ponit ꝙ ipa fit ab hũore ⁊ a puluere: sed planũ est ꝙ ista nõ ispissat nisi oppilãdo. Ulteri⁹ qꝛ dic̃ (aut erit spissitudo cã exercitij) nõ itelligas ꝙ spissitudo sit cã exercitij sic aliqñ male audiui itelligi: sz potius itellige ecõuerso. s. ꝙ exercitiũ est cã spissitudinis vt ly cã sit casus ablatiui.

Dubm 2m ⸿ Sed postea dices male dicit ꝙ cã illius signũ est tarditas calefactionis: qꝛ ex illa tali cã faciliter inducit feb. effi. ⁊ sic calefit cito. Itẽ dices ẽt male dicit ⁊ sudor. Itẽ etiã male dicit ⁊ reuersio corporis ad rubedinẽ ⁊c̃. qꝛ Gal. oppositũ huius ponit. Itẽ illud vꝫ rõne. G. adducta in fine. 3. de re. sa. Dico ad pᵐ ꝙ illud signum nõ dz itelligi gñaliter in qbuscũqꝫ corporib⁹: qꝛ nõ in illis in qbus ꝯsueuerũt suꝑfluitates calide per poros euãri; sed illud est veruz de spissitudine que accidit in flegmaticis. ⁊ per hoc pz ad aliđ qđ dicis. Ad aliud 2m dico ꝙ nos sumimus signũ a sudore 2r: ⁊ positiue ⁊ p̃uatiue ſm ꝙ ẽt ab egestione ⁊ vrina ⁊ alijs. modo tũc itelligo hic ꝙ sudor significat super illud. s. priuatiue: puta vel qꝛ nullo mõ est vel qꝛ valde paucus. Similr etiã per idez dico ad aliud. nam ꝙ dicit reuersio ad rubedinem debet intelligi tarda. s.

Dubm 3m ⸿ Sed dices postea qñ ẽ ab exercitio ꝑꝑ hũores silr ẽt nõ dz eẽ sudor: qꝛ ẽ ibi oppilo ⁊ clausura poroꝝ sic ẽt erat qñ erat a frigore ⁊ stipticitate. Dico ꝙ nõ est simile hic ⁊ ibi: qꝛ lz ħ ꝓhibeat ꝑꝑ oppilationẽ attractio alterius humorꝭ nihilominus põt ex illo qui est aliqd resudare: sz qñ est a stipticitate ⁊ frigiditate nõ est ibi aliqs humor: ⁊ iõ nullus est ibi sudor: lz etiam ⁊ hic sit paucus.

Dubm 4m ⸿ Sed dices hic in hoc qđ dicit (q̃ȝ inũctio) dicit ꝙ debet fieri inũctio cũ oleo pauco: ⁊. G. 3. de regi. ponit oppositũ huius: qꝛ dicit cũ multo. Dico 2r. dico pͦ ꝙ ipse hic cõparat istas duas cãs simul ad cãs superiores imediate p̃dictas: hoc est magis necessariũ est balneũ q̃ȝ ibi ꝓpter puluerẽ quẽ hic opz abstergere. Item nota qđ vt dictũ est exercitiũ reuersionis siue reductiuũ siue apoterapenticũ idẽ sunt. ẽ exercitiuũ maius quãtitate solito ⁊ minus q̃litate. nã est tardius ⁊ debilius solito: ⁊ cũ hoc sunt in eo multe quietes in medio. Qđ aũt dicit sicca nõ itelligas sicca: qꝛ cũ sepia vel cũ streghia: sed sufficit cum manu sola vel cum lintheo aspero.

Dubiũ 5m ⸿ Sed dicet Gale. ponit oppositum in. 3. de regimi. scilicet ꝙ cum nullo exercitio. Dico ꝙ illud intelligitur in corpore forti: sed debi-

li vt seni nec competit exercitiuȝ illud forte nec aliud: ⁊ sic intelligit Gal. ¶ Itē itellige ꝙ ei debent hmōi nutriētia que ponit: q2 cū coitus ifrigidet ⁊ exiccet ⁊ resoluat ⁊ sudorē faciat ⁊ debilitet cibaria cal'a ⁊ hu. vt dic̄ ꝯferūt: q2 ꝯ̄riant oib⁹ illis: q2 calefaciūt ⁊c̄.

Dub^m 6^m ¶ Sed dices hic balneū multū non humectat: q2 ipm̄ resoluit ⁊ sic exiccat. ¶ Itē male dicit (ex cā āñte.) q2 ēt p̄dicta. s. cib⁹ ⁊ pot⁹ ⁊c̄. humectant nisi ipsa fiant cā āñs ēt: ⁊ ita illud sup̄fluit dicē. ¶ Dico ad p̄^m ꝙ superfluū balneū qđ fit cuȝ aq̄ potabili dulci multiplicat humiditates ſpuerfluas. s. rōne sue humiditatis aquee. Et qđ dicis ꝙ ipm̄ q2 calidū resoluit: dico ꝙ iō q2 ipm̄ resoluit humiditates nāles ⁊ ex h̄ debilitat ⁊ ex h̄ ēt multiplicat alio mō humiditates sup̄fluas. ¶ Ad aliud dico ꝼm intētionē Aui. ibi in 3° ꝙ itelligo hic ex cā āñte. s. qñ est facta multa hūiditas ⁊ ex multo tēpore ꝑꝑ peccatū in re. tūc hūiditas talis nō curat̄ ꝑ exercitiū ⁊ fricationeȝ solum: imo est sibi nec̄cia adhuc alia ⁊ maior cura ꝼm ꝙ in 3° libro ponit̄: sed qñ illa hūiditas fuerit pauca ⁊ ex paruo tp̄e vtputa sic: q2 heri parū plus comedit vel bibit debito: tūc tali hūiditati bene sufficit regimē illud. s. exercitio ⁊ fricatiōe. ⁊ sic itelligit hic ista nō esse ex cā āñte: ita ꝙ nō accipit̄ hic cā āñs vt distiguit̄ ꝯtra p̄miti-uā: sȝ itelligit̄ āñte. s. q2 multū ꝓcessit. Et in hoc terminet̄ ⁊c̄.

¶ De medicatiōe lassitudinis ꝑ se veniētis. Cap. 16^m.

Vlcerose qdē dispō cognoscēda est si humor eā efficiens sit itus in venis aut extra venas. Qꝛ aūt sit in venis ex fetore declarat̄ vrine ⁊ ex dispōnib⁹ nutriētiū p̄teritoꝝ: ⁊ ex h̄ ꝙ sup̄fluitatū multitudo in venis gñari solebat aut eaꝝ paucitas ēt velocitas expellēdi eas a se aut cui necessitatē medicādi eas faciebat. Et ex dispōne vini eius si erat clarū aut turbidū. Et si he qdē sigñationes apꝑuerint declarabit̄ ꝙ in venis existūt: ⁊ si nō sūt ex. Qꝛ si lassitudo ex sup̄fluitatib⁹ est extrisecis ⁊ sint vene interius mūde sufficit ei exercitiū reuersionis ⁊ augmētuȝ regiminis qđ in capl'o vlcerose diximꝰ que accidit ꝑꝑ exercitiū. Sȝ si alia diuisio fuerit nō cogites exercitare eū: imo fac eū ociari ⁊ dormire ⁊ eē famelicū ⁊ inūge ipm̄ semꝑ circa vētrē ex oleo: balneet̄ cū aq̄ tēperata si balneū tolerare potuerit ꝼm ꝯditionē quā diximꝰ. Et nutriat̄ ex eo qđ diximꝰ cuius tn̄ chimus sit bonus qđ sit ex gñe eoꝝ que sorbent̄: ⁊ sit illud in quo nō est viscositas neqȝ multū nutrimētū. Et h̄ qdē est sicut ordeuȝ ⁊ spelta ⁊ ex carne volatiliū: ⁊ de syrupis sit syrupꝰ acetosus cū melle ⁊ hydromel ⁊ vinū albū ⁊ subtile: ⁊ huiusmodi vinū ei nō ꝓhibeas: qm̄ est maturās ⁊ ꝓuocans: verūtn̄ ipsi in primis dare debes illud in quo sit parū acetositatꝭ: postea ex eo mutet̄ ad albū ⁊ subtile. Qꝛ si h̄ regimē ei nō ꝓfuerit humor ibi adest: superantē ḡ euacua. Et si superās fuerit sanguis aut cū eo fuerit sanguis: minues eū. ⁊ si nō: vētreȝ solues: aut facies hoc ⁊ hoc ꝼm ꝙ tibi videbit̄ de sanguie. Tibi tn̄ caue ne aliqd hoꝝ facias si cognoueris ꝙ virtꝰ sit debilis. Genus aūt humoris cognosces per vrinaȝ ⁊ sudorē ⁊ dispōneȝ somni ⁊ vigiliaꝝ. Cūqȝ somnus se remouerit te regēte eū cū regimine bono erit sigñatio mala. Qꝛ si cognoueris ꝙ bonus sanguis in corꝑe sit paucus ⁊ ꝙ humores crudi sunt superantes fac eū qescē ⁊ da ei ad comedēdū ⁊ bibēduȝ rem que subtiliet: ⁊ nō des ei ad bibēdū rem que multā hēat caliditatē: ȝ da ei ad bibēdum aliqd in quo sit incisio: sicut syrupus acetosus de melle. Qꝛ si tibi necesse fuerit in virtute subtiliantiū augmētū p̄bere pone in illđ qđ comedit ⁊ in aquā ordei quā bibit parū piperis: ⁊ si necessaria fuerint diaciminū diatritonpipereon ꝑꝑ humoꝝ cruditatē da ei sicut tibi videbit̄ añ comestioneȝ aut post ipsam aut in tꝑe dormitiōis: ⁊ sit eiꝰ mēsura cocleariū ꝑuū: ⁊ diacalamētū qdē nō est bonū: qm̄ ꝑtrāsit terminū in calefaciēdo. Si aūt ꝓ certo sciueris hūores crudos in venis nō eē: ȝ in radicalibꝰ ꝯtineri mēbris fricationē adhibe ⁊ ꝓprie in matutinis cū oleis laxātibꝰ. Et da ei ad bibēdū ex calefaciētibꝰ vt ipoꝝ calefactio ad cutē ꝑueniat ⁊ iniūge ei qetē lōgā: postea fac cū aq̄ tēperate calida balneari ⁊ da ei ex diacalamēto absqȝ timore: ȝ tn̄ oȝ vt sit anteq̄ȝ comedat ⁊ exercitet̄. Qꝛ si post comestionem nec̄iuȝ fuerit ei qđ stōchum iuuet nō des ei qđ sit vehemēter penetratiuū sicut diacalamētū: ȝ sicut diaciminū ⁊ diatritonpipereon: sitqȝ qđ ex quolibet eorū dabis res modica aut diacydoniten. Et pol'e qdeȝ est vt qđ ex diacydonite dabis sit plus eo qđ dabis ex illis postq̄ȝ ꝯsideraueris ne corpꝰ sit vehemētis caloris accñtalis te dāte ista. Istis p̄terea ꝯfert oleo inūgi camomillino ⁊ anhetino ⁊ amaracino ⁊ reliqs ab istis. Aut ꝯfortet̄ cū resina aut cū resina ⁊ duodecuplo ipsius olei. Cū aūt sciueris hūores in venis ⁊ foras simul esse esto de maiori sollicitus: ⁊ tn̄ minus nō dimittas. Qꝛ si hec duo eq̄lia fuerint p̄us intēde ad digestioneȝ cū diatritonpipereon in quo si volueris adiūge petrosillinū cū folijs anisi ad h̄ vt sit magis diureticū. Et si volueris admisce ei parū diacalamēti postq̄ȝ minueris ex eo qđ accepit de diacimino ⁊ diatritōpipereon ⁊ ꝓcesseris in h̄ ꝼm ordinē donec ad vltimū mutes postremū eiꝰ cū diacalamēto ⁊ remaneat istud donec ad vltimū purū remaneat diacalamētuȝ. Cū aūt illud qđ est in venis digeret̄ ⁊ egrediet̄ remanebit sollicitudo eiꝰ qđ est extra venas: diacalamētū queadmoduȝ scis erit ad h̄ ꝯferēs ⁊ ipediēs primū. Istos v̄o in qbꝰ res due ꝯiungunt̄ ab oī re vehemēter trahēte ad exteriora aut iteriora custodire debes. Quapropter nō cito vomitū eis dare debes neqȝ qđ vētrē iferius ꝺponat nisi ante p̄miseris que subtiliāt ⁊ icidāt ⁊ maturēt neqȝ etiā exercites eos. Cūqȝ lassitudo quieuerit ⁊ color meliorabit̄ ⁊ vria maturabit̄ fricabis eos multū ⁊ pauco exercitabis exercitio: ⁊ ꝯsiderabis si aliqd egritudinis reuersum fuerit qm̄ tūc dimittes: ⁊ si nil reuersum fuerit duces eos ad suos vsus ordiate donec ꝑuenias ad illud qđ solebāt vti ex balneatiōe ⁊ inūctione ⁊ fricatione ⁊ exercitio ⁊ ad vltimū tandē vnguentoꝝ qbus vtunt̄ v̄tute ꝯfortata. Qꝛ si alicui istoꝝ lassitudo reuersa fuerit cum sensu vlceroso redi ad tuuȝ regimen: ⁊ si absqȝ vlceroso sensu reuertit̄ ipm̄ cū reuersione rege. Et si mixte tibi aduenerint sigñationes ⁊ fortis lassitudo sensu ꝑcepta nō apparuerit ꝑmitte eū qescē. Lassitudinis aūt extensiue cā hec est repletio siue humoris malitia. Et eiꝰ qdē medicatio in corporibꝰ male cōplexionis est minutio ⁊ regiminis subtiliatio. In corpore v̄o de quo loquimur est subtiliatio ⁊ icisio tm̄: postea adiuuet̄ cū qbꝰ oȝ. Apostemose aūt medicatio est succurrere cū minutiōe ex vena que ꝑtinet mēbro in q̊ est pl'm lassitudinis ⁊ in q̊ lassitudinis apparuerit p̄ncipiū ⁊ ex matrice si nō inter mēbra fuerit ineq̄litas. Et fortasse necesse erit ipm̄ scđa die minuere: imo adhuc etiā

in tertio. Ergo ip̄m in prima die minue ilico cū appet
⁊ nō tardes illud ne in ipso īfundanť. Et in scd̄a die ⁊
tertia minue eū in solis occasu. Opʒ p̄terea vt sit eius
nutriēs in die p̄mo aq̄ ordei: aut succus spelte simplex
nisi acciderit febris. Sed si febris supueniet aq̄ ordei
sola. Et die scd̄o sit istd̄ cū oleo īfrigidāte aut tēpato
sicut oleo amigdalino. Et in die tertio sit sicut caro cū
lactucis aut cucurbitis aut maluis hortulanis aut ace
tula ⁊ ex piscib⁹ petrosis in taphea: ⁊ in hac die quātū
posse fuerit a potu aque ꝓhibeať. Cuʒ aūt in die tertio
iaʒ nō poterit tolerare neqʒ poterit cibū bene appetē
⁊ digerē dabiť ei hydromel aut vinū albuʒ subtile aut
tēperatū. Et caue ne post has eūones ei tribuas q̄ʒtuʒ
est necīuʒ ex cibo subito: qm̄ cib⁹ idigestus ad venas
traheť trib⁹ modis. Unus eoꝝ erit cū cib⁹ fuerit pau-
cus stōchus erit auarus ⁊ ꝯtraria erit eius virtus retē
tiua virtuti epatis attractiue: sed cū multus fuerit non
erit ex eo stōchus auarus: imo fortasse attractiuā epa
tis iuuabit sua virtute expulsiua: ⁊ simil'r oē receptacu
lū qd̄ est ibi p̄cedēs cōparatione eius qd̄ est post ip̄m.
Et scd̄s est: qm̄ multus nō bene digeriť in stōcho. Et
tertius qm̄ multus multū venis trāsmittit nutrimentū
qd̄ vene etiam digerere non valent.

¶ In isto caplo determinat de cura ⁊ re. lassitudinis ꝓueniētis ex
se siue spōtanee cū p̄us deter. de cāta ab exercitio. diuidiť aūt i. 3.
ptes ꝑm ꝙ de. 3. speb⁹ lassitudinis ꝑ se veniētis deter. Prīo de vl-
cerosa. Scd̄o de extēsiua. ibi (Lassitudinis aūt extensiue.) Tertio
de apostemosa. ibi stati (Lassitudinis aūt apostemose.) Prīo pre-
mittit q̄ʒdā distōnē ⁊ signa ei⁹. Scd̄o ꝓsequiť. ibi (Q̄r si lassitudo.)
Et p̄ deter. de re. ei⁹ qn̄ cū ista nō sunt hu. crudi. Scd̄o qn̄ cū ea sūt
hu. crudi. ibi (Q̄r si h̄ regimē.) Prīo deter. de re. ꝑm vnū mēbrū di
uisionis. Scd̄o ꝑm aliud. ibi (Sʒ si alia.) Tūc illa (Q̄r si h̄ regimē)
diuidiť in duas. Nā p̄ deter. de re. eius. s. lassitudinis vlcerose duʒ
ipsa est. Scd̄o ponit regimē qd̄ debeť ipsa iam cessante. ibi (Cūqʒ
lassitudo.) Prima in tres. Primo ponit regimē ei⁹ qn̄ hu. sūt cru-
di ex̄ venas. Scd̄o int⁹ in venis. ibi (Si aūt pro certo.) Tertio qn̄
sunt sil'r itus ⁊ ex̄. ibi (Cū aūt sciueris.) Tūc illa (apostemosa) diui
diť in duas. Nā p̄ ponit regimē ei⁹. Scd̄o ponit vnuʒ cañ. circa il-
lud. ibi (Et caue.) ¶ Intellige hic p̄ ꝙ oʒ. s. scire an sit ex̄ venas vl'
intus propterea q̄r ex hoc diuersificatur operatio ipsius medici
multū. ¶ Itē nota ꝙ ista duo. s. qd̄ dicit nutriētiū ⁊ vini totuʒ. G.
4. de regi. sani. ponit pro vno signo: q̄r ēt vinū est de nutrientibus
significat illud signū qd̄ dicit: q̄r si aliqs in p̄terito lōgo tēpore co-
medit cibaria mala vt cepas vel caseū vel pises salitos. Itē etiaʒ
siquis biberit vinū turbidū vel malā aquā lōgo tēpore p̄terito to-
tū illud est signū cacochimie multe: ⁊ per ꝯn̄s existētis in venis.

Dubiū p̄m ¶ Sed dices nō vr̄ ꝙ illud significatū declareť ex fetore vrine vt di
cit: q̄r sicut superius habuimus fetor vrine pōt cāri ēt ab alijs cau
sis vt ex vlcere vrine in vijs: ⁊ ēt a putredine gn̄al'r vbicūqʒ sit nō
solū itra venas. Itē ēt pōt cāri ex debilitate caloris nālis queād-
modū est illd̄ qn̄qʒ in feb. acutis: cū ǧ possit fieri ex alijs causis nō
vr̄ ꝙ fetor vrine solū significet cacochimiā in venis eē. ¶ Itē dubi
tať de 2° signo: q̄r cū ⁊ cibaria mala possint qn̄qʒ digeri bene ⁊ bo
na male: nō vr̄ illd̄ signū ex nutriētib⁹ eē aliqd. ¶ Itē ēt in 3° signo
male dicit. multitudo: q̄r cū hic loquať de lassitudine vlcerosa ei⁹
cā nō est multitudo: sed acredo humoꝝ ꝑm. G. in. 4. de re. ¶ Item
ēt male dicit in alio signo: q̄r paucitas ⁊ velocitas expellēdi poti⁹
videnť significare mām ex̄ venas ⁊ multitudo itus: nō eni que est
intus multa est. Iteʒ ēt de alio signo male dicit: q̄r ēt nō est ex̄ ne-
cessitas medicādi. ¶ Dico q̄ʒtū ad p̄m signū ꝙ nos sign̄amus ex ip̄a
vrina sic: q̄r si videamus in vrina esse cacochimiā humoꝝ vel cho
lericoꝝ vel flegmaticoꝝ vel falsoꝝ vel adustoꝝ cū vrina significet
sup venas: tūc maxime si cacochimia vrīe sit multa sign̄amus ca-
cochimiā similē esse in venis itus. Q̄ʒtum aūt ad alia signa que hic
ponunť ordinādo ea ꝑm. G. 4. de regi. dico ꝙ ipsa ꝓprie ⁊ imedia
te nō sign̄ant mām esse in venis: sed bene sign̄ant māʒ esse multā.
q̄r aūt mā multa vtpl'm iplet venas: iō ēt ex ꝯn̄ti ista sign̄ant itra
venas. sign̄ať aūt ꝑm. G. multitudo ista cacochimie ex. 4. s. ex die-
ta siue regimine ꝯsueto ⁊ ex nā infirmi ⁊ ex eūone nō cōsueta ⁊ ex
eūone artificiali ēt ꝯsueta. Ex dieta: q̄r si lōgo tēpore accepit ciba-
ria mala vt dixi sign̄ant ꝙ cacochimia est itra venas. si aūt pauco
tēpore sign̄at ꝙ est extra. Ex nā īfirmi: q̄r si aliqs hēat nām ꝯsue-
tā multiplicare talē hu. ꝙ pʒ q̄r ꝯsueuit multotiēs habere scabieʒ
⁊ febres ⁊ stetit lōgo tēpore ꝙ nō habuit: tūc illd̄ sign̄at mām esse
intus in venis. si aūt nō hēat talē nām ꝯsuetā: lʒ hēat lassitudinem
significať ꝙ sit extra. Ex eūone nāli etiam: q̄r si aliqs ꝯsueuit hēre
eūones nāles aliquoꝝ maloꝝ humoꝝ ⁊ stetit lōgo tēpore ꝙ nō ha
buit eas significat ꝙ non sunt extra. Et simil'r etiā ex eūone artifi-
ciali ꝯsueta. nā si sit aliqs qui cōsueuerit se purgare ⁊ diu stetit ꝙ
nō se fecit purgari: si tūc supueniat lassitudo sign̄ať ꝙ mā eius est
itra venas. si aūt ipsaʒ dimisit. s. purgationē ex tēpore pauco signi
ficať ꝙ mā sit extra venas. illd̄ totū qd̄ dixi est ꝑm exēplū Gal. 4.
de regi. ⁊ est illud qd̄. A. hic vult dicē in isto paragrapho. Qd̄ ǧ di-
cebas ꝯ p̄m: q̄r pōt eē fetor ex alia cā. dico vno mō ꝙ melior lr̄a est
illa que hʒ solū. declarať ex vrina: ita ꝙ nō est in lr̄a fetore: ⁊ tunc
pʒ respōsio ad illa. si aūt pur velimus lr̄am saluare dicemus ꝙ in-
telligim⁹ fetore. s. multo. nā qn̄ putredo est extra venas nō est tā-
tus fetor q̄ʒtus est qn̄ est intus. ¶ Ad aliud ꝙ pōt cib⁹ malus ⁊c. di
co ꝙ illud nō est possibile lōgo tēpore: q̄r pur in fine fient mali hu.
⁊ sic intelligit hic. A. ¶ Ad aliud dico ꝙ bene est veꝝ ꝙ multitudo
nō est cā istius lassitudinis: sed tn̄ ipsa. s. multitudo est signuʒ ꝙ cā
ipsa. s. mā sit in venis. ¶ Ad aliud dico ꝙ paucitas expellēdi est si-
gnū ex hoc ꝙ multū ibi remanet. ¶ Ad aliud dico ꝙ necessitas me
dicādi est signū cū hoc ꝙ nō euacuasti a lōgo tēpore.

Dub. 2m ¶ Sed dices postea ibi (Et esse famelicus.) nō videť ꝙ fames cōpe
tat: q̄r ipsa debilitat virtutē ⁊ cacochimiā multiplicat. ¶ Itē ēt q̄r
ipsa calefacit ⁊ exiccat. ¶ Dico ꝙ fames cōpetit: q̄r cōsumit illos
humores. Et ꝙ dicis dico ꝙ illud est verū si esset fames multa vt
triū dierū: sed fames pauca nō facit illud. ¶ Iteʒ intellige: q̄r dicit
(minues eū) ꝙ minutio. s. sanguinis p̄ncipal'r fit per flōmiā ꝑm ꝙ
Gal. dicit. 4. de regi. sani. si aūt nō possumus facere per flōmiā in
mulierib⁹ minuemus sanguinē per menstrua ⁊ in hoibus per flu-
xum nariū siue per hemorroydas. si aūt ista fieri nō possint: nec ēt
flōmia: q̄r vel nō sit ꝯsuetus flobothomari vel per aliaʒ cām: tunc
minuemus per scarificationē ⁊ vētosationē. ¶ Itē per illud qd̄ di
cit (⁊ ventrē solues) intellige etiā vomitū. ¶ Itē itellige ꝙ per vri
nam cognoscimus genus humoris. s. qs humor sit ꝑm ꝙ superius
habuimus: q̄r alia vrīa est cū flegmate ⁊ alia cū cholera: similiter
etiā per sudorē. Iteʒ ēt per somnū: q̄r si hēat somnos valde leues
⁊ parū dormiat significať cholera. si aūt multū ⁊ ꝓfunde significať
flegma. ¶ Intellige aūt ꝙ Gal. 4° de regimine superaddit vnum
signū aliud. s. a permutatione cutis: puta si sit alba sign̄at flegma:
⁊ si nigra significat melancholiam.

Dub. 3m ¶ Sʒ dices ibi (ꝑm ꝙ tibi videbiť ꝯ sanguine) dices. G. 4. de re. dic̄
oppo^m: q̄r dicit idē nō de flōmia nec de saturitate: sed dicit si ipsa
sit multū debilis dʒ fieri pauca euacuatio per pharmaciā.

Dub. 4m ¶ Itē dices hic cū sit coclear magnū puū ⁊ mediū: q̄re dixit ꝙ puū.

Dub. 5m ¶ Itē dices cū diatritonpipereon si calidū mag̃ q̄ʒ diacalamentū:
male dixit ꝙ nō cōpetit diacalamētū ꝓpterea ꝙ pertrāsit termi
num in calefaciendo: q̄r iam dedit diatritonpipereon. ¶ Dico ad
p̄m ꝙ illud fit ꝑm distinctionē corpoꝝ ꝑm quātitatē. nā in corpore
magno nos damus maiorē quātitatem medicine: in paruo aūt dʒ
dari minor quātitas ⁊ in medio media. modo q̄r hominuʒ plures
magis sunt parui q̄ʒ magni: ideo absolute sic dixit coclear paruuʒ.
¶ Ad aliud dico ꝙ nō vult dicere Aui. ꝑm ꝙ lr̄a videť inuere ꝙ iō
nō debeat dari diacalamentū: q̄r sit nimis calidū. ¶ Iuxta qd̄ itel-
lige ꝙ diatritōpipereon magis vʒ quādo flegma est extra venas.
diacalamētū aūt magis vʒ quādo flegma est in venis. modo vult
dicere ꝙ cū hoc lʒ diatritonpipereon sit calidius tamē nō cōpetit
diacalamentū ꝓpterea ꝙ cū hoc ꝙ calefacit hʒ ducere hu. ad mē
bra extra venas illud aūt est valde malū vt statim dicet.

Dub. 6m ¶ Sed dices vlterius cum minus nocumentū sit qd̄ fit extra q̄ʒ qd̄
intus deberemus eos trahere ad extra.

Dub. 7m ¶ Itē dices si nec euacuemus per vētrē nec per vomitū nec exer-
citeť: qd ǧ faciemus. ¶ Dico ad p̄m ꝙ nō debemus mām existentē
in venis attrahere ad extra: q̄r in exteriorib⁹ mēbris ipsa faceret
apostemata ⁊ vlcera: sed intus in venis ipsa nō nocet. Item etiaʒ
q̄r ipsa intus in venis magis digeritur q̄ʒ faceret extra propterea
q̄r est ibi maior calor. ¶ Ad 2m dico ꝙ debemus primo digerere:
⁊ postea parū euacuare ⁊ sic consequenter.

Dub. ¶ Sed dices postea ponit ꝙ diuersificatur cura istius lapsitudinis
extēsiue penes diuersitatē corpoꝝ in cōplexione bona ⁊ mala. di-
ces illud nō videť: q̄r in quocūqʒ corpore sit ꝯfert minutio sangui-
nis cū nō sit hic nisi peccatū q̄ʒtitatis. ¶ Itē subtiliatio debeť hu.
grossis ⁊ viscosis: sed hic nullū istoꝝ est: q̄r solū peccat quātitas ⁊
nō viscositas vl' grossities: q̄re illa nō cōpetūt. ¶ Dico ꝙ ꝑm. G. 4.
de regi. sani. in quolibet corpore cura electa est cuʒ flobothomia.
Et rō est: q̄r cura electa est diminutio sanguinis: ⁊ hec maxime fit

tū flobothomia: ſed in corporib⁹ in quibus timet̃ fluxus reumat̄ vel aduētus apātis eſt periculū magnū dimittē flōmiā. in corporibus aūt ſanis in qbus nō timet̃ illud nō eſt ita periculū dimittere flōmiā: vnde nā tūc illū ſanguinē ꝯſumit ⁊ ꝯuertit in nutrimētū: ⁊ hoc vult dicē. ¶ Et per h̄ pꝫ ad p̄ᵐ qđ dicis ꝙ cōpetit flōmia verū eſt tanꝗ̄ cura electa. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ ſubtiliatio accipit̃ 2ʳ. Uno mō pro ſubtiliatione humoris. Alio mō ꝓ diminutiōe q̄titat̄ cibi ⁊ ēt pro cibis ſubtilib⁹. mō dico ꝙ nō intelligo hic ſubtiliationē p̄ mō ſed mō 2°. ſ. in dieta: ⁊ ꝑ h̄ pꝫ. ¶ Ulterius ītellige ꝙ ſtatim ſuccurri dꝫ in apoſtemoſa: ꝑꝑea q₂ cū ibi ſit peccatū ⁊ q̄titat̄ ⁊ q̄litatis ſil': ſtatiꝫ īfirmus cadit in fe. niſi ſubito adiuuet̃ ſꝫ ꝙ. H. dic̄. 4. de regi. ſani. nullū aūt adiutoriū pōt fieri ita ſubito ſicut per flobothomiaꝫ: ⁊ iō dꝫ fieri flōmia ſiue minutio. dꝫ aūt fieri ex vena que ꝑtinet mēbro vbi p̄ lapſitudo īcepit: vt ſi īcepit apparere ⁊ ſentiri in capite dꝫ fieri de cephalica ⁊ ſic de alijs ſuo mō. ¶ Jtē intellige ꝙ de venis mag̃. nā ſemꝑ flōmamus de mane cū ſit hora ſanguis ſed de paruis flōmamus de ſero. Qđ ḡ dicit circa ſolis occaſum vel de ſolis occaſu ītelligo illud nō de p̄ᵃ flōmia: ſꝫ de ſecūdatiōe: nā ſm. H. maxime in alia hꝫ locū ſecūdatio ꝑꝑ qđ ſecūdatio ꝯfert maxime in oībus locis in qb⁹ nos volumus attrahē de mēbro ad mēbrū ⁊ ēt euāre: q₂ per p̄mā flōmiā fit attractio ſanguinis mali de mēbris in venas: ⁊ q₂ malū eēt illū ſanguinē attractū in venas ibi dimittē: iō facim⁹ ibi ſecūdationē vt eū ide euacuemus.

Dub'm 9m ¶ Jtē poſtea dices nō dꝫ ꝓhiberi aq̄ hic. p̄: q₂. H. eam dat in 2° ⁊ 3° die: vt pꝫ. 4. de regi. ſani. Jteꝫ illud vꝫ rōne. ſ. ꝙ cōpetat hic q₂ aq̄ nō ꝯuertit̃ in nutrimētū ⁊ in ſanguinē: ita ꝙ eū multiplicet. Jtem etiā cū ipꝫ īfrīdat ſat̄ eſt ꝯ̄rietas. Dico tñ ꝙ credo ꝙ ſi eſſet aliqs qui haberet virtutē ⁊ mēbra fortia ⁊ cū h̄ ſit ꝯſuetus ⁊ delectet̃ in aq̄ credo ꝙ ipſa iuuaret: ſed ſi eſſet aliqs debilis ⁊ mēbra habens gracilia: ⁊ cum hoc maxime ſibi noceat dico ꝙ tali bene noceret. Qđ ḡ tu dicis ꝙ ipſe h̄ vetat eā: dico ꝙ nō intelligo ꝙ neget eam vl'r: ſed negat: q₂ nō ſubito ſed paulatine debet approximari ⁊c̄.

¶ De regimine corporum quorum complexiones non ſunt bone. Cap. 17ᵐ.

Corpa iſta aut ſunt qb⁹ ſupuenit error aut in creatiōe male fuerūt īpedita. Et illa qdē qb⁹ ſupuenit error ſūt quoꝝ cōpl'ones nāles ſunt ꝯueniētes: ſꝫ acqſiuerunt cōpl'ones malas in hora ꝑꝑ lōgū errorē in regimine donec in eis geuerit. Male vō īpedita ſunt quoꝝ cōpl'ones a radice ſunt īcōueniētes. Eoꝝ aūt qb⁹ ſupuenit error erroris ꝑs in q̄titate ⁊ qualitate ſciēda ē ⁊ cū ꝯ̄trario medicāda: ⁊ hoc fortaſſe cognoſcet̃ ex diſpōne figure corꝑis. Jmpedita vō male ſunt diſpōnibus quoꝝ accidit corruptio ex cōplexione eoꝝ ꝓpria aut ex eoꝝ cōpoſitione. Ab eis igit̃ incipiemus nominando ſenes.

¶ Jllud ꝯtinuat̃ ad totū p̄cedēs poſt capl'm p̄mū. nā p̄us deter. de re. corporis optime ſani: hic de regi. corporis lapſi. Primo dat intentionē ſuā ⁊ ordinē circa hoc. Scđo ꝓſequit̃. ibi (Sūma regiminis.) Primo dat intētionē ſuā. Scđo ꝯtingit ordinem. ibi (Ab eis igit̃.) Primo p̄mittit quādā diuiſionē iſtoꝝ corpoꝝ lapſoꝝ. Scđo mēbra diuiſionis declarat. ibi (Et illa qdē.) Primo manifeſtat illam diuiſionē generaliter. Scđo ſpecialiter. ibi (Eoꝝ aūt.)

Dubium ¶ Sed dices hic ipſe omittit tertiū mēbrū qđ ponit Gal'. 5. de regi. ſani. ſ. lapſum ꝑꝑ fluxū etatū vt ſunt ſenes. Jtē nulli eſt dubiuꝫ ꝙ ſenes habēt malā cōplexionē. ſ. frigidā ⁊ ſiccā: ⁊ tñ iſta nō eſt aliq̄ iſtoꝝ duoꝝ modoꝝ hic poſitoꝝ: q₂ q̄tūcūq₃ hic vtat̃ bono regimine ⁊ q̄tūcūq₃ ſit bone cōplexionis ex gnōne: poſtea ꝑꝑ etatē de neceſſitate acquirit aliā cōplexionē malā: ⁊ ideo fuit hic diminutus in vno mēbro. Dico ꝙ corpora ſenū bene habent illā malā cōplexionē: ſed tamē nō poſuit de eis: q₂ ipſa inquantū nō ꝑatiunt̃ a cā extrinſeca poſſunt reduci a generatione: ⁊ ideo dedit per illa duo lapſa intelligi illud: q₂ eſt quodāmō mediū inter illa.

¶ Doctrine tertie dictionis tertie: ⁊ eſt ſermo vniuerſalis in regendo ſenes. Cap. p̄ᵐ.

Summa regiminis eoꝝ eſt oꝑari qđ calefaciat ⁊ humectet ſicut ex nutriētib⁹ ⁊ balneis ⁊ potib⁹ ⁊ ſomno ꝓlixo ⁊ mora multa in lecto ⁊ maiorē q̄ꝫ iuuenum ⁊ ex aſſidua vrine eoꝝ ꝓuocatiōe ⁊ expulſiōe flegmat̄ ex eoꝝ ſtōchis per viā inteſtinoꝝ ⁊ veſice ⁊ vt nāe lenitas eis duret. Eis p̄terea multū ꝯfert fricatio tēperata in q̄titate ⁊ q̄litate cum oleo: deide equitatio aut īceſſio ſi debiles fuerit ab eq̄tatione. Ad illū aūt qui ex eis debilis fuerit fricādū ſemel aut bis redeūdū erit. Ex aromatib⁹ p̄terea aliqd bene redolens odorare debent ⁊ ꝓprie qđ calidū tēperate exiſtit. Et opꝫ vt poſt dormitionē cuꝫ oleo inungant̃: quoniam hoc virtutē excitat animalem: deinde equitent aut incedant.

¶ Primo determinat de re. ſenū. Scđo de regi. alioꝝ qui hn̄t malā cōplexionē. ibi (Dicemus ꝙ in alia.) Primo determinat de reg. ſenū in generali. Scđo in ſpeciali. ibi (Nutriens ſenuꝫ.) ¶ Cōfert eis mora multa in lecto ⁊ maxime de pēnis ꝓpterea ꝙ ex illo ꝓhibet̃ reſolutio ⁊ exiccatio. Jtē etiā calefit ex pēnis qb⁹ ambob⁹ ipſi indigent. Jtē ꝯfert eis exercitiū ⁊ fricatio: q₂ ipſi habēt debilem virtutē attractiuā ⁊ ꝯuerſiuā membroꝝ ⁊ fricatio moderata ⁊ exercitiū ꝯfortāt: q₂ calorē augmentant naturalē ⁊ ſuperfluitates euacuāt. Cum maior mot⁹ ſit inceſſus q̄ꝫ equitatio mag̃ debetur equatio: vnde ſi vbi dicit inceſſio diceret eq̄tatio eſſet melius ⁊ credo ꝙ ſit tranſpoſitio: ſed poſſumus ſaluare ſicut ſtat vt illud ſit verū q̄tū ad aliquos ꝯſuetos incedere ⁊ nō equitare.

¶ De nutriendis ſenibus. Cap. 2ᵐ.

Nutriens ſenū paulatim eſt partiendū ⁊ paulatim bis aut ter nutriendi ſunt ſm digeſtionem eoꝝ ⁊ fortitudinē ⁊ debilitatē. Et comedant in hora ſcđa panē bene factū cū melle: ⁊ in hora ſeptima poſt balneationē qđ vētrē leniat ex eis que poſt illud nominabim⁹. Et iuxta noctē cibum laudabilis nutrimēti. Et ſi fuerit fortes in cena ſua augmentū paruū faciāt ⁊ ab omni nutriente ſibi caueant ex quo melancholia generat̃ aut flegma. Et ab omni calido ⁊ acuto ⁊ deſiccatiuo ſicut cauguamich ⁊ tanguebil niſi ſm moduꝫ medicationis adhibeat̃. Qđ ſi ex hoc aliquid fecerint qđ nō debebant ⁊ ex his que ſunt prime ſpeciei comederint ſicut qđ ſalitum eſt ⁊ melongias ⁊ carnē ſiccā ſalitā ⁊ ſylueſtriū aīaliū ⁊ piſces dure carnis: tūc vtant̃ melonib⁹ ⁊ arechijs ⁊ cucumeribus. Et ſi ſcđꝫ cōmiſerit errorē ⁊ comederint cauguamich ⁊ ſebene ⁊ bunca medicent̃ ex ꝯ̄trarijs: ſed tamē eis nō ſunt dāda niſi ſubtiliatiua cum ſcitū fuerit ꝙ in eis ſint ſuperfluitates. Cū aūt mūdati fuerint nutriant̃ ex humectantib⁹: deinde paucis ex ſubtiliatiuis cū cibo vtant̃ ſicut in ipo dicemus. Lac vō eis qui ex ipſis bene appetit ⁊ digerit ꝯfert ⁊ poſt ipm extenſionem in parte epatis ⁊ vētris nō ſentit neq₃ pruritū neq₃ dolorem: qm̄ lac nutrit ⁊ humectat: verūtamē qđ ex eo melius eſt: eſt lac caprinū ⁊ aſininū. Et ex ꝓprietatib⁹ qdem lactis aſinini eſt ꝙ nō fit caſeus ⁊ deſcēdit cito ⁊ p̄cipue ſi fuerit cū eo ſal ⁊ mel. Opꝫ tamen vt locus in quo paſcunt̃ obſeruet̃ ne herbe que ibi naſcuntur ſint pontice neq₃ acute neq₃ acetoſe neq₃ multū ſalſe. Olera aūt ⁊ fructus quibus ſenes veſci debēt ſunt ſicut ſicla ⁊ apium ⁊ parū poroꝝ que comedere debēt condita cū almuri ⁊ oleo ⁊ ꝓprie in principio comeſtionis ipſoꝝ: ideo vt in eoꝝ naturā mollificādo iuuent. Eis quoq₃ cōfert ſi in horis cōſueuerūt dormire dormiāt. Zinziber p̄terea muraba eſt ex medicinis que eis conferunt. Et ſimiliter plurima eorū que ſunt ex muraba calidis: ſintq₃ cum quantitate qua tm̄ calefaciant et digerant ⁊ nō qua corpus ſiccent: qm̄ opꝫ vt eoꝝ nutrientia corpora ſint humectātia que nō patiantur ab

istis nisi ſm viam calefaciēdi ⁊ digerēdi ⁊ nō ſm viaz siccādi. Ex eis vō qb⁹ veſcunt̃ ad ſuas leniēduz nās ⁊ ꝯueniūt corporib⁹ eoꝝ eſt volubilis cocta cū aq̄ ⁊ ſale vt boni ſit ſaporis cū almuri ⁊ oleo cōdita ⁊ radicis polypodij cū in iure galline poſita fuerit aut in iure ſicle aut in iure cauliū. Et ex eis qdez qb⁹ in cibo vtunt̃ ad ſuas mollificādas nās ⁊ ipſoꝝ corporib⁹ ꝯferūt ſūt ex fructib⁹ ficus ⁊ pruna in eſtate ⁊ ficus ſicce cocte in aq̄ ⁊ melle ſi tēpus fuerit hyemis: verūtñ opz vt h̄ totū ſit ante comeſtionē ꝓpterea vt eoꝝ leniat ventres. Qr̄ ſi eoꝝ nāe tal'r ſe habuerint vt vna die leniant̃ alia nō: excuſat̃ ſolutiuū ⁊ lubricatio tertiana. Qr̄ ſi fuerint nāe eoꝝ lenite die vno ⁊ ꝯſtringant̃ duob⁹ dieb⁹ ſufficiet ei aliqd tale ſicut volubilis ⁊ aq̄ cauliū ⁊ illud qđ eſt itra ſemē cartami cū chiſt ordei ⁊ terbētina ad magnitudinē vnius auellane aut duarū ⁊ vt multū tritū: qm̄ ipſoꝝ nām ſua mollificat ꝓprietate ⁊ abſtergit iteriora ſine leſione. Medicina quoqꝫ cōpoſita ex medulla cartami ⁊ dcuplo ipſi⁹ ficuū ſiccarū ꝯfert eis. Sitqꝫ illud qđ ex ea in potu ſumit̃ vt magnitudo nucis. Enema quoqꝫ cū oleo eis ꝯfert: qm̄ in ipo cū euōne eſt virtus mollificādi iteſtina ⁊ ꝓprie cū ex oleo dulci fuerit. Ab acuto aūt clyſteri ſibi caueāt: qm̄ ipoꝝ ſiccabit inteſtina. Humidū vō cliſtē ⁊ vnctuoſuz eſt ex reb⁹ magis eis ꝯferēs cū ipſoꝝ vētres aliquot diebus ꝯſtricti fuerint. Sunt p̄terea eis alie medicine vētrē lenientes quas in antidotario noiabimus. Opz ēt vt in ſenib⁹ ⁊ decrepitis fiant euōnes abſqꝫ minutione quanto plus poſſibile fuerit: qm̄ ipſoꝝ vētrē temperate ſoluere eſt eis maius preſtans iuuamentum.

¶ Hec in duas. Primo determinat de re. ſenū per cibū ⁊ potū. Secūdo per alia. ibi (Opz vt in q̄litate.) Primo facit qđ dcm̄ eſt. Secūdo qr̄ ex cibo ⁊ potu in ſenib⁹ plurimū fiunt oppilationes docet regimē ſiue curā oppil'onū in eis. ibi (Si eis acciderint.) Prīo docet regimē per cibū. Scđo per potū. ibi (Uinuz eis melius.) Pria in duas. Quia enī eis p̄ncipal'r duo ſūt necia. ſ. ꝑ nutritionē humectari: ⁊ h̄ fit ꝑ digōnez. Scđo ſupfluitates que in eis gn̄ant̃ multe expelli. Ideo p̄ deter. de re. ꝑ cibos rōne q̄titat̄ ⁊ tēpor̄ ⁊ rōne q̄litat̄: nā illa tria reqrunt̃ vt ſupius pluries dictuz eſt. Scđo ꝑ zm. ibi (Et ab oī.) Et hec in duas. Nam p̄ ponit fugiēda cibaria. Scđo oſtēdit eligēda. ibi (Cū aūt mūdati.) Primo facit h̄ in gn̄ali. Scđo in ſpāli. ibi (Lac vō.) Primo ſumpta ex aīalib⁹. Scđo ſumpta ex terre naſcētib⁹. ibi (Olera aūt.) Tūc illa (eis quoqꝫ) determiat de his que ꝯfortāt digōnē. Primo de ꝯfortatione per ſomnū. Scđo per medicinalia. ibi (Zinziber p̄terea.) Tūc illa (ex eis) p̄us deter. de his que ꝯfortāt digeſtiuā: hic de his que ꝯfortāt expulſiuā: ⁊ ꝑ ea que approximant̃ per os. Scđo per ea que approximant̃ exterius. ibi (Enema quoqꝫ.) Primo q̄tū ad cibaria. Scđo q̄tū ad medicinalia. ibi (Qr̄ ſi eoꝝ nāe.) ¶ Intellige hic ꝙ ſicut dicit. G. in. 5. de re. ꝙ ſenib⁹ in ſenectute: qr̄ ſunt fortes ſufficit ſemel comedē: ſed ſenib⁹ decrepitis qr̄ ſunt debiles debēt comedere bis vel ter. panis eſt bonus ⁊ rōne ſuarū māerū qr̄ ſint bone: ⁊ rōne ſui artificij etiā: qr̄ ſit bene coctus ⁊ bene factus in furno ſicut dicit. G. in p̄ de alimētis. cap̄. p̄. iſtud augmentū pōt intelligi ⁊ reſpectu debiliū ⁊ reſpectu prandij: ⁊ vtroqꝫ mō debet fieri augmentū.

Dubiū p̄m ¶ Sed dices nō vr̄ ꝙ ſenes debeāt multotiēs comedē: qr̄ ſicut ibi in p̄a ꝑti. afor̄. 13. afor̄. hr̄. Senes ⁊c̄. ſenes faciliter ſuſtinēt ieiuniuz ⁊ minime nocent̃ ab eo. Itē qr̄ cū cibatio fiat ſm reſol'onē ⁊ reſolutio in eis ſit pauca ⁊ a ꝑte calor̄ q eſt in eis paucus ⁊ a ꝑte māe que eſt inepta ⁊ ſicca: pz ꝙ parū dz dari cib⁹. Itez appropriate nō vr̄ ꝙ tūc: qr̄ tūc mittemus idigeſtū ſuꝑ indigeſtū. Dico ꝙ debēt comedere parū ⁊ ſepe parū: qr̄ ipſi hn̄t debilē digeſtiuā ⁊ rōne frigiditat̄ ⁊ rōne ſiccitat̄ ſepe vt qđ deficit in ꝑuo ſuppleat̃ in vicib⁹. Et qđ dicis p̄ ꝙ nō nocet̃ ex ieiunio: dico ꝙ illo afor̄. loquit̃ in ſenib⁹ p̄mis ſm ꝙ ibi pz per. G. illud aūt eſt verū in ſenibus ſecūdis vt. G. dicit de re. ¶ Ad aliud dico ꝙ bene calor in eis eſt paucus: ⁊ iō in eis damus parū: ⁊ iō ēt frequēter: qr̄ ſi daremus multū nō ſuſtinerēt ſz ſuffocarent̃. ¶ Ad aliud zm dico ꝙ in mane damus parū ⁊ in nona parū ⁊ in ſero magis gr̄a nutriēdi: qr̄ in nocte fit melior digeſtio: ⁊ ideo nō mittet̃ indigeſtū ſuper indigeſtum.

Dubm zm ¶ Itē dices nō videt̃ ꝙ cōpetat panis cuz melle: p̄mo qr̄ panis eſt ſiccus vt dicit Iſaac. Itē ēt mel eſt ſiccuz. Dico ꝙ cōpetit p̄ panis qr̄ ipſe eſt cib⁹ maxime ꝓportionabilis nobis. Item ēt mel in ſenib⁹ ꝯuertit̃ in ſanguine benignū vt dr̄ in zo de virtutib⁹ cap̄. 8o. ⁊ ſic humectat. Qđ ꝗ tu dicis dico ꝙ illa rōne ſue cōplexionis exiccarent: tamē rōne māe humectāt: ꝓpterea qr̄ in nutrimentū humidū ꝯuertunt̃. nā vt ſuperius habuiſtis aliqua operatio eſt a cōplexione ⁊ aliqua a materia ⁊ aliqua a forma ſpecifica.

Dubm 3m ¶ Sed tu dices cū ſenes ſint fridi nō videt̃ ꝙ debeāt cauē a ſpēb⁹: imo qr̄ calefaciūt eis cōpetūt. Dico ꝙ in multa q̄titate nō competunt eo ꝙ exiccāt ⁊ ſic itelligit hic. vel etiā ꝯtinuādo, ſed in pauca q̄titate: ita ꝙ calefacerēt ſine hoc ꝙ exiccarēt vel ſaltē nō exiccarēt vltra q̄ȝ hūiditates fl'aticas ſic bn̄ cōpetūt. ¶ Intellige autē ꝙ lac cōpetit ſenib⁹ in ſtōchis tēperat̄ ⁊ maxie qn̄ ꝑtes ⁊ vie epatis nō ſunt ſtricte. nā qn̄ ſtōchus eſt calidus: tūc lac ꝯuertit̃ in vaporē qui exacutus facit pruritū. ſi aūt ſtōchus ſit frigidus gn̄atur ventoſitas que dolorē ⁊ tumefactionem facit maxime qn̄ partes epatis ſunt ſtricte. ⁊ hec ambo tangit hic Auicē. in lr̄a.

Dubm 4m ¶ Sz dices nō videt̃ ꝙ lac cōpetat: qr̄ in ſumma regēdo ſenes eſt calefacere: ſed lac eſt frigidū. Itē nō aſininū qr̄ humanū eſt magꝭ ꝓportionale. ¶ Dico ꝙ lac cōpetit ſenib⁹ ⁊ declaratio p̄ma eſt auctoritate: qr̄ Gal'. ponit. 5. de regi. ſani. ꝙ fuit qdā ſenex ruſticus q lacte nutriebat̃ ⁊ vixit plus q̄ȝ centum ānis: lz eēnt alij vt ibi dicit maxime qui hēbant vias ſtrictas epat̄ qui nocebant̃. ¶ Itē rōne qr̄ lac faciliter digerit̃ ⁊ in bonū ꝯuertit̃ nutrimentū ⁊ ſanguinez: qr̄ ex ſanguine eſt. ¶ Itē etiā rōne ſeroſitatis ſoluit qđ eis eſt valde neceſſariū. Et qđ tu dicis ꝙ eſt frigidū: dico ꝙ eſt parū frigidū ⁊ cū hoc eſt valde ſimile ſanguini. ¶ Ad aliud dico ꝙ bene abſolute melius humanū: ſed nō inuenit̃ in tāta q̄titate: ⁊ etiā homines abhorrēt vt dicit̃ in. 7. de igenio ca. 6. ¶ Itē itellige ꝙ apiū porrū ⁊ almuri nō competunt vt nutriant: ſed vt vrinam ꝓuocent ⁊ ſeceſſuz. ¶ Itē dices quare nō ſpecificas que olera ⁊ quos fructus. dico ꝙ parū poſtea ipſe dicet ꝙ ſunt pruna ⁊ ficus ⁊ talia.

Dubm 5m ¶ Sed dices cum pruna ſint frigida nō competunt eis. Dico ꝙ verum eſt ratione principaliter nutriendi: ſed dantur ratione ſoluēdi ⁊ in eſtate maxime ⁊ bene competunt.

¶ De vino ſenum. Cap̄. 3m.

Vinū eis melius eſt vet⁹ rubeū vt vrinā ꝓuocet ⁊ calefaciat ſiml'. A nouo aūt ⁊ albo vino ſibi caueāt niſi ſe poſt comeſtionē balneauerint ⁊ ſitim habuerint. Tūc. n. dabit̃ eis vinū albū ⁊ ſubtile pauci nutrimēti: iō vt ſit loco aq̄. Ab illo vō qđ ex vinis eſt dulce ⁊ oppilatiuū ſibi caueāt.

Dubm 6m ¶ Intellige iterum ꝙ illud (niſi) nō excipit a nouo: ſed excipit illud quod dicit albo. ſ. ſubtili.

¶ Sed dices maxime videt̃ ꝙ tūc cōpetat vinū groſſum nigrū dulce: qr̄ illud maxime impinguat ⁊ nō ſubtile albū. Dico ꝙ ſi nos intēderemus poſt comeſtionē ex vino hēre ipiguationē: bene illud qđ dicis eſſet verū ꝙ melius eſſet groſſuz dulce: ſed nos tūc accipimus vt faciat cibū penetrare ⁊ nō vt nutriat p̄ncipal'r: penetrare aūt maxie facit vinū albū ſubtile: ⁊ iō tūc dat̃. ¶ Itē ꝙ ſitiz dicit habuerint nō ſupflue illđ dicit: qr̄ maxime tūc cōpetit qn̄ ſiti hn̄t.

¶ De aperiēdis ſenū oppilationibus. Cap̄. 4m.

Si eis acciderit oppil'ones quaꝝ facilior ē ea que ex vini ꝓuenit potatiōe erūt aperiēde cū diacalamēto ⁊ diatritōpipereon ⁊ pulueriza tione piperis ſuꝑ vinū. Et ſi allia ⁊ cepas comedē ꝯſueuerint comedāt. Tyriaca quoqꝫ eis multū ꝯfert ⁊ ꝓprie cū oppil'ones acciderint: ⁊ ſil'r athanaſia ⁊ homoruſia. Ipſi vō poſt eas mollificādi ſunt cū balneo ⁊ oleo ⁊ nutrientib⁹: ſicut aq̄ carnis in ſpelta ⁊ ordeo: ⁊ ſi biberit hydromel cōfert eis ⁊ ſecuros eos faciet ne eis accidāt oppil'ones ⁊ dolores iuncturarum poſtq̄ȝ in ipſo additu fuerit ſi oppil'onē in aliq̄ ſenſerint mēbro: aut p̄parationē ad ipſam illud qđ ſit ei ꝓpriū ſicut ſemē apij ⁊ ei⁹ radix mēbris vrine. Qr̄ ſi oppilatio petroſa fuerit aperiat̃ ex eo qđ eſt forti⁹ iſtis ſicut

petrosillinũ. Et si oppilatio fuerit in pulmone aperiat cum aliquo qđ sit sicut hyssopus ꝛ capillus veneris ꝛ cassia lignea ꝛ his similia.

¶ Hic determinat de cura oppilationũ que senibus accidunt. Et p̊ determinat de cura oppilationis membroꝝ interioꝝ. Scđo spiritualiũ. ibi (Et si oppilatiua fuerit in pulmone.) Prĩo qñ oppilatio est facilis. Scđo qñ est difficilis ꝛ dura. ibi (Q. si oppil'o petrosa.)

Dub^m 7^m ¶ Sed dices hic diatritonpipereon facit ad digõnẽ: nunc aũt facit ad exoppilationẽ ꝛ penetrationẽ: sed hoc facit diacalamentũ vt H. 5. dicit de re. ḡ male posuit hic diatritonpipereon ad aperiẽdũ. Dico ꝙ lʒ diapipereon principal'r faciat ad digõneʒ nihilominus etiã rõne sue caliditatis aliqđ facit ad apertionẽ: lʒ nõ tãtũ vt diacalamentũ: vnde quãdo esset oppilatio debilis bene cõpetit.

¶ De fricatione senum. Cap. 5^m.

Oportet vt in q̃litate ꝛ quãtitate sit tẽperata. Et ne vllo mõ mẽbra debilia cũ ea tangant neqʒ dolẽtia. Et si fricatio vices habuerit interpositas in vicib⁹ pãnis grossis aut manibus asperis fricent: hoc nãqʒ eis confert ꝛ interpolationes egritudinum membroꝝ eoꝝ ꝓhibet.

¶ Hic deter. de re. senũ per alia. s. per exercitiũ ꝛ quoddã sibi annexum. s. fricationẽ. Et p̊ de regi. per fricationẽ. Scđo per exercitiũ. ibi (Exercitiũ senũ.) ¶ Cõpetit fricatio mediocris inter multaʒ ꝛ paucã mollẽ ꝛ durã: q2 cũ multa ꝛ mollis nimis resoluant ꝛ exiccent carnem mediocris ꝓhibet cõsumptionẽ illã carniũ ꝛ illud in eis est necessariũ. s. cõseruare carnem.

Dub^m 8^m ¶ Sed dices. H. dicit in. 5. de re. ꝙ membra debilia bene nõ debent exercitari: sed fricari debẽt plus q̃ mẽbra fortia: ꝛ sic dicit oppositũ huius. Itẽ saltẽ fricatio dura põt fieri: q2 cũ dura ꝓhibeat dolorẽ vt ibi. H. dicit. ꝛ hoc pʒ rõne q2 inspissat mẽbrum ꝛ ꝯfortat ne recipiat cãm faciẽtẽ dolorẽ. pʒ ꝙ saltẽ durã ipsa mẽbra debilia ꝛ dolorosa requirãt. Dico ꝙ in mẽbris debilib⁹ ꝛ dolorosis fieri fricationẽ põt intelligi dupl'r: vel in tẽpore egritudinis qñ ipsa membra debilia egrotãt: vel in tẽpore sanitatis qñ soluʒ sunt debilia ꝛ nõ egra. Primo mõ. s. qñ egrotant nõ dʒ fieri fricatio ꝓpterea ꝙ attraheret plus mã ad membrũ ꝛ faceret egritudinẽ maiorẽ: ꝛ sic ĩtelligit hic. Scđo mõ. s. in tẽpore sanitatis bene põt fieri: ꝛ sic intelligit. H. ibi eo ꝙ ꝛ fortificat ꝛ inspissat membrũ vt tu dicis.

¶ De exercitio senum. Cap. 6^m.

Exercitiũ senũ diuersificat̃ ẽm dispositionum corpoꝝ eoꝝ diuersitatẽ: ꝛ ẽm illud qđ eis ex egritudinib⁹ accidẽ solet: ꝛ ẽm vsus ipsoꝝ in exercitio. Naʒ si eoꝝ corpa in vltima fuerint eq̃litate posita ꝯueniẽtia eis erũt exercitia temperata. Et si fuerit in eis mẽbrum qđ nõ in sua meliore existit dispõne sit eius exercitiũ alia sequẽs exercitia. Verbi gratia alicui incepit in capite accidẽ vertigo aut apoplexia ꝛ mãe ad collũ descẽderint ꝛ frequẽter ꝯsueuerunt ascẽdere vapores ad caput ꝛ cerebrũ nõ ꝯfert ei exercitiũ in quo caput curuat̃ aut declinat: sed exercitio vti debebit qđ sit in incedẽdo ꝛ currẽdo ꝛ equitando ꝛ omni exercitio qđ sit ad subtiliãda ĩteriora. Et si egritudo in partib⁹ pedũ fuerit exercitijs vtet̃ que fiũt ex superiorib⁹ sicut manus manib⁹ ꝯtrahere ꝛ ꝓijcere lapides ꝛ eleuare. Et si egritudo fuerit in medio sicut in splene ꝛ epate ꝛ stomacho ꝛ intestinis erũt ei vtilia exercitia duarũ extremitatũ nisi sit aliqđ qđ ꝓhibeat. Qꝫ si egritudo in ꝑte pectoris fuerit exercitiũ inferioꝝ erit ei neciuʒ. Et si in rene aut vesica fuerit nõ ꝯfert ei nisi suꝑioꝝ exercitiũ. Et h̃ mẽbra ĩ exercitio penit⁹ nõ ordinent̃ ad h̃ vt ex eo fortiora fiãt. Et h̃ qđẽ ĩ senib⁹ diũsuʒ est ab eo qđ est in alijs etatib⁹: ꝛ in p̊mis senib⁹ qb⁹ ꝯfert pl'm ei⁹ qđ ꝯfert senib⁹. Isti nãqʒ mẽbra debilia fortiora facẽ debẽt ordinate ẽm moduʒ exercitij qđ est eis ꝯueniẽs ꝛ in quo sunt. Mẽbra v̊o ĩfirma qñ exercitant̃ ꝛ est qñ h̃ nõ ꝯcedit̃. s. cum fuerit calida aut sicca aut fuerit in eis mã que ad putrefactionẽ declinauerit ꝛ non fuerit in eis maturatio.

¶ Hec in duas. Nam p̊ ꝓponit ea a q̄bus elicit̃ ꝯueniẽs exercitiũ. Scđo per illa ꝓsequit̃. ibi (Nam si eoꝝ.) Et valde ĩordinate ꝛ obscure ꝓcedit ꝛ credo ꝙ sit defectus l'fe vitio scriptoris. si tñ dʒ eẽ ordo diuidit̃ in tres ẽm ꝙ tripliciter exercitiũ diuersificat̃ vt proposuit. Primo ꝓut diuersificat̃ ẽm dispositionẽ corporum. Scđo ꝓut diuersificat̃ ẽm egritudines. ibi (Verbigratia.) Tertio ꝓut diuersificat̃ ẽm vsus ipsoꝝ in exercitio. ibi (Et hec membra.)

Dub^m 9^m ¶ Sed dices male dicit (in vltima fuerint equalitate siue sanitate) q2 in senibus ipsis nõ reperit̃ vltima sanitas ꝛ eq̃litas: sed h̃ est in iuuẽtute: ꝛ h̃ pʒ: q2 nec tũc. s. in senectute est perfectio opõnũ que eq̃litatẽ ꝯsequit̃. Dico ꝙ nõ ĩtelligit Aui. eq̃litatẽ vltimã absolute q2 ista nõ est in senectute: sicut nec opõ optima queãdmodũ tu arguis: sed ĩtelligit eq̃litatẽ vltimã que possis est in senectute. ¶ Sʒ dices cũ exercitia tẽperata cõpetãt iuuenib⁹ q̄ sunt tẽpati: nõ ḡ cõpetũt senib⁹ qui sunt distẽperati. Dico dupliciter. Uno mõ ꝙ non velit ꝙ debeat̃ istis exercitiũ temperatũ qđ est iuuenũ: sed intelligit tẽperatũ illud in quo oĩa mẽbra equal'r exercitant̃ in q̃titate ꝛ qualitate. Vel alio mõ ꝛ melius vt intelligat ꝙ nõ cõpetit tẽperatũ absolute: sed solũ tẽperatũ ꝛ mediũ. nõ aũt velox ꝛ forte.

¶ Doctrina quarta de regimine corporis: cuius est cõplexio inconueniẽs ꝛ sunt quinqʒ capitula.

¶ Doctrine quarte dictionis tertie de rectificatiõe cõplexionis superflue caliditatis. Cap. p̊^m.

Dicem⁹ ꝙ malitia cõpl'onis calide: aut est cũ eq̃litate ambarũ passiuarũ: aut cũ victoria siccitatꝫ: aut hũiditatꝫ. Cũ aũt ambe passiue fuerint eq̃les sciem⁹ ꝙ cal'itatꝫ augmẽtuʒ erit ẽm terminũ ꝛ nõ erit suꝑfluũ: qm̃ si nõ: siccaret. Cũ aũt cal'm existit cũ siccitate pol'e est vt cõplexio ista in sua dispõne lõgo remaneat tẽpore. Calidi v̊o cuʒ humiditate societas nõ durat: qm̃ humiditas qñqʒ superat caliditatẽ ꝛ extinguit ipsam. Et qñqʒ caliditas superat humiditatẽ ꝛ siccat eam. Dispositio igit̃ habẽtis cõplexionẽ in qua humiditas superat meliorabit̃ in cõplemẽto iuuentutis ꝛ fiet equalis in eis. Cũ aũt a iuuẽtute in senectutẽ descenderit humiditas extranea augmẽtari ĩcipiet ꝛ caliditas minui. Ergo dicemus ꝙ sũma regẽdi cõplexionẽ habentes calidã in duab⁹ est collecta ĩtẽtionib⁹: vna q̃rũ est ẽm ꝙ est volũtas reducẽdi eos ad eq̃litatẽ: ꝛ altera est ẽm quã est volũtas ꝯseruãdi sanitatẽ sicut est. Primã v̊o hẽre nõ ꝑsit ociosi qui suas domuerũt aĩas ẽm ꝓlixã tolerãtiã in tẽpore quo ordinate ad eq̃litatẽ redeãt: ipsos nãqʒ absqʒ ordine regere ꝑducet eoꝝ corpora ad egritudinẽ: ḡ ꝛ scđaʒ pol'e ẽ si sit eoꝝ regimẽ ex nutriẽtib⁹ que ipsoꝝ sint ꝯueniẽtia cõplexiõib⁹: ita vt ꝯfuet̃ sanitas que est in eis reꝑta. Quicũqʒ aũt cõplexionẽ habẽtiũ calidã in duab⁹ passiuis tẽperati fuerint sanitati in p̊ncipio rei ipsoꝝ ꝓpinquores erũt ꝛ faciet illoꝝ cõpl'o dẽtes ꝛ pilos velocius nasci ꝛ erũt facũdi ꝛ clari in v̊bis ꝛ veloces in ĩcessu. Cũ aũt in ãnis ꝓcesserint vincet in eis caliditas ꝛ augmẽtabit̃ siccitas ꝛ accidet eis cõplexio mordicatiua: ꝛ in multꝫ qđẽ eoꝝ multa cholera rubea gñat̃. Ipsoꝝ v̊o regimẽ in p̊ma etate dʒ eẽ sic tẽperatoꝝ regimẽ. Et cũ mutabunt̃ suũ mutabunt regimẽ ad illi⁹ regimẽ in q̄ elaborabat̃ vt ipsi⁹ ꝓuocet̃ vrina ꝛ chol'a euet̃ rubea ẽʒ vnã duarũ ꝑtiũ ad quã d̃clinãt suꝑfluitates. s. ꝑtis flux⁹ vẽtris aut ꝑtis vomit⁹. Qꝫ

si sola nã ad deponẽdũ humorẽ ⁊ euacuandũ nõ suffe-
cerit: in vomitu quidẽ adiuuetur ex rebꝰ leuibꝰ sicut po-
tu multe aque calide solius aut cũ nabit. Et in solõne
qdẽ vẽtris sit cũ aliquo qꝺ sit sicut violaceuz muraba
⁊ tamaridi humidi ⁊ tereniabin ⁊ asset. Jpsoꝝ ꝑterea
exercitiũ erit alleuiãdũ. Et oportebit vt cibꝰ det̃ eis q
sit boni chimi. Et fortasse necesse erit vt balneationez
in die sequant̃: ⁊ oportebit etiã vt ab oĩ re calefaciẽte
ꝓhibeant̃. q̃ si ex balneatiõe post comestionẽ nõ sen-
serint tẽsionẽ ⁊ grauitatẽ in ꝑte epatis ⁊ vẽtris secure
ea vtant̃. ⁊ si aliqd hoꝝ acciderit apitiua eis dent̃ sic̃
apozima absinthij ⁊ medicia ex aloe ⁊ aniso ⁊ amigda
lis amaris cũ oxymelle ⁊ balneationẽ post comestio-
nẽ dimittãt. Hec aũt apitiua eis dãda sũt postq̃ꝫ pri-
mus cibꝰ digestus fuerit ⁊ añq̃ꝫ scꝺm sumãt. Jn hora
tñ iter quã ⁊ comestionẽ scꝺi spatiũ interueniat tẽpo-
ris: ⁊ hoc qdẽ est iter exercitationẽ matutinalẽ ⁊ horã
in q̃ balneant̃. Jpsi ꝑterea sunt oleis supinũgẽdi ⁊ vi-
nũ eis albũ ⁊ subtile in potu tribuendũ est ⁊ debilitat
eos aq̃ frida. Et illi qdẽ q a principio rei cõplexionez
hñt calidã ⁊ siccã hoc toto sunt digniores. Qui ṽo cõ-
plexionẽ habẽt calidaz ⁊ humidã ⁊ putrefactioni sunt
apti ⁊ vt mãe ad mẽbra descẽdãt exercitio vti dñt qꝺ
multe sit resolutiõis ⁊ leui ne calefaciat cauẽdo a mo-
tu qui in humoribus ebullitionẽ apparere faciat. Qui
ṽo plurimũ ab exercitio sibi cauere dꝫ est ille qui non
ꝯsueuit. Et melius qdẽ est vt exercitent̃ post eñonez ⁊
vt balneent̃ anteq̃ꝫ comedant ⁊ vt studeant in expel-
lendo supfluitates oẽs. Cũq̃ꝫ in vere interuenerint tẽ-
perate se ꝯseruẽt minutione ⁊ euacuatione.

De rectificatione complexionis in qua est frigiditas cum augmento. Cap. 2m.

Huius quoqꝫ spẽs tres sunt. Jn illa ꝙ que ex
eis in duabꝰ passiuis eq̃lis fuerit elaborandũ
erit vt eiꝰ ĩnatus calor ꝫm augmẽtũ ꝓcedat
cũ nutriẽtibꝰ calidis iter humiditatẽ ⁊ siccita-
tez tẽperat̃ ⁊ vnguẽtis calidis ⁊ electuarijs magnis ⁊
eñonibꝰ hũoribꝰ ꝓprijs ⁊ balneationibꝰ sudorẽ faciẽ-
tibꝰ ⁊ exercitijs iuuãtibꝰ eos: lꝫ.n. aliq̃ tꝑe in hũiditate
sint tẽperati: accidet tñ eis vt humiditates in ipsis ꝑꝑ
frigiditatẽ gñent̃. Jlloꝝ aũt in qbꝰ cũ hoc est siccitas
regimẽ opꝫ vt sit ipsummet regimen senum.

De regimine corporũ que velociter egritudines incurrunt. Cap. 3m.

Jsti aũt ad hoc sunt parati ꝑꝑ repletionẽ sui.
Et tũc qdẽ in ipsis reparãda est humoꝝ q̃ꝫ-
titas: aut ꝑꝑ humores crudos qui in eis exi-
stunt: ⁊ tũc qdẽ tẽperanda est ipsoꝝ humoꝝ
q̃litas ⁊ eligẽdũ est eis ex nutriẽtibꝰ illud qꝺ nutrimẽ-
tuꝫ ꝑbet mediũ iter multũ ⁊ paucũ. Et humoꝝ q̃ꝫtitas
est cũ eq̃litate q̃ꝫtitatis nutrimẽti ⁊ augmẽto exercitij
⁊ fricationis anteq̃ꝫ balneent̃ si exercitij ⁊ fricationis
vsum habuerint: aut cũ leuiore eoꝝ si nõ ꝯsueuerũt: ⁊
vt eis cibꝰ det̃ partiat̃ ⁊ nõ vna vice suã cõpleãt satie-
tatẽ: q̃ si in ipsoꝝ corporibꝰ sudor fuerit facilis ⁊ ꝯsue-
uerint fiat vt isti aliqbꝰ sudẽt vicibꝰ. Et si tarditas co-
mestionis ipsoꝝ nõ fecerit vt cholera rubea in eorum
fundat̃ stõchis retardet̃ ipsa vsqꝫ post balneũ: q̃ si se-
cerit ꝑmittat̃ anteq̃ꝫ balneent̃. Et hora qdẽ tẽperata
si ꝓhibitor ibi nõ affuerit est post quartã horarũ diei
equaliũ. Si aũt ꝓpterea q̃ cholera rubea in ipoꝝ fun-
dit̃ stõchis cibꝰ fuerit sumẽdus prius anteq̃ꝫ balneent̃
⁊ oppilationũ in epate significationes senserint cũ ape-
ritiuis ꝑnominatis suis ꝯueniẽtibꝰ cõplexionibꝰ medi-
cent̃. Et si cũ hoc in capite nocumẽtum senserint cum
ambulatione succurrat̃. Et si eius cibus in stomacho
corruptus fuerit: ⁊ postea descẽderit per se erit hoc lu-
crũ: q̃ si nõ: deponat̃ cũ diacimino aut ficubus cũ se-
mine cartami cõspersis. Cuius cõfectio est noiata.

De impinguando macrum. Cap. 4m.

Causaꝝ maciei fortior sicut diximus est sicci-
tas cõplexionis ⁊ meseraice ⁊ siccitas aeris.
Meseraice enĩ cũ siccant̃ nutrimẽtum nõ re-
cipiunt ⁊ augmẽtat̃ siccitas ⁊ macies. Frica-
tio igit̃ ipsi adhibẽda est anteq̃ꝫ balneet̃ que sit media
inter asperaz ⁊ lenẽ donec rubeat cutis: deinde frica-
tio fortior fiat: postea emplastrũ ex pice superponat̃:
deinde tẽperate exercitet̃: postea absqꝫ tarditate bal-
neet̃: deinde siccis mandilibus exiccet̃: postea pauco
inungat̃ oleo deinde cibum sumat sibi conueniẽtẽ. Et
si ipsius etas ⁊ tꝑs ⁊ ꝯsuetudo aquã tolerauerint frigi-
daꝫ ex ea suꝑ se fundat. Finis aũt fricationis que ante
picis emplm̃ ꝑmittit̃ est vt inflatio nõ incipiat ꝯsumi.
Et hoc qdẽ est ꝓpinquũ ei qꝺ in augmẽtãdo mẽbruꝫ
paruũ diximus. Cõplemẽtũ ṽo locutionis de hoc iue-
niet̃ in libro de pulchritudine quarti libri.

De macrefaciẽdo pinguẽ. Cap. 5m.

Jpsius regimẽ est vt descensus cibi a stõcho
eiꝰ ⁊ itestinis sit velox ne cõpleat̃ meseraica-
rũ suctio in ipso ⁊ vt cibũ sumat qui sit multe
q̃ꝫtitatis ⁊ pauci nutrimẽti. Et frequẽter bal-
neet̃ anteq̃ꝫ comedat ⁊ exercitiũ festinet ⁊ olera resol-
uentia. Et de electuarijs trifera minor ⁊ electuariũ de
lacca ⁊ tyriaca: ⁊ vt ieiunus bibat acetuꝫ ⁊ almuri. Et
nos qdẽ noiabimus hoc in decoctione decorationis.

Prius de lapsis ex re. ⁊ etate: hic ꝺter. de regi. corpoꝝ lapsoꝝ ex gnõne. Primo deter. de regi. corpoꝝ lapsoꝝ in caliditate ⁊ friditate. Scꝺo de regi. corpoꝝ que sunt lapsa in q̃litatibꝰ passiuis. s. siccitate ⁊ humiditate. ibi (Causaꝝ maciei.) Prima in duas. Primo facit qꝺ dictũ est. Scꝺo q2 ad lapsum in q̃litatibꝰ actiuis maxime faciliter sequunt̃ egritudines deter. de re. corpoꝝ q̃ faciliter egritudines incurrunt. ibi (Jsti aũt ad h̃ sunt parati.) Primo de lapsu in caliditate. Scꝺo in frigiditate. ibi (Huius quoqꝫ spẽs.) Prima in duas. Primo distiguit malã cõplexionẽ calidã ⁊ distinguit etiã regimẽ qꝺ eis debet̃ ⁊ cõparat mẽbra ambarũ istaꝝ distinctionũ adinuicẽ. Scꝺo ꝓsequit̃ de re. illaruꝫ. ibi (Qui aũt cõplexionem.) Prima in duas. Primo distinguit malã cõplexionẽ calidaꝫ ⁊ eius membra cõparat. Scꝺo distinguit etiã regimen ⁊ cõparat mẽbra eius ibi. (Ergo dicemus.) Primo distinguit cõplexionez calidã in tres. Scꝺo illa mẽbra cõparat adinuicẽ. ibi (Cum aũt ambe.) Et illa (Ergo dicẽmus.) Primo distiguit illud regimen in duas. Scꝺo illa mẽbra cõparat. ibi (Jpsoꝝ ṽo.) (Tũc ibi qcũq̃ꝫ.) exequit̃ ⁊ diuidit̃ in tres ꝫm q̃ tres sunt male complexiones calide vt distinxit. Primo docet regimẽ male cõplexionis calide simplicis in qua. s. nõ est distẽperantia in passiuis. Scꝺo docet regimẽ calide ⁊ sicce simul. ibi (Et illi qdẽ.) Tertio calide ⁊ humide. ibi (Qui ṽo cõplexionẽ calidã.) Primo cõparat illã cõplexionẽ ad etatẽ pueritie ⁊ iuuentutis. Scꝺo ponit regimẽ eius cõplexionis per respectũ ad illas etates. ibi (Jpsoꝝ ṽo regimẽ.) Primo ponit regimẽ illius cõplexionis in etate pueritie. Secundo ponit regimen eius existentis in iuuentute statim. ibi (Et cum mutabuntur.)

Doctrina

¶ Doctrina Quinta Fen tertie p̄rimi que est de mutationibus: ⁊ est cap̄.j. ⁊ summa.j.

¶ De regimine tēpoꝝ cū rectificatione aeris. Cap̄.p̄m.

IN veris qdē p̄ncipio succurrēdū est ad minuēdū ⁊ ad bibēdū catartica f̄m ꝙ necesse est ⁊ f̄z ꝯsuetudinē. In ipso quoqz ꝓp̄e vomitꝰ ꝓuocādus ē. Et oīs res multuz calefaciēs ⁊ humectās est dimittēda ex carnibꝰ ⁊ potibꝰ ⁊ nutriēs subtiliādū. Et exercitio vtēdū ē tēperato qd̄ sit maiꝰ exercitio estatꝫ. Cibo quoqz nō repleat̃ qs: imo ip̄z partiat̃ ⁊ in potu sumat syrupos ⁊ rob extiguētes: ⁊ a rebꝰ abstineat cal̄is ⁊ ab oībus amaris aut salsis aut acutꝫ. In estate v̄o minuat̃ ex cibis ⁊ potibꝰ ⁊ exercitio ⁊ maneat qetꝰ ⁊ extiguētia bibat. Et si potuerit vomat ⁊ semꝑ in vmbra moretur ⁊ in loco cooꝑto. In autūno aūt ⁊ ꝓp̄rie in eo q ē diuersi aeris cōseruatio faciēda ē regimie meliore: ⁊ oīa siccātia sūt dimittēda. Et cauēdū est a coitu ⁊ a potu multe aq̄ frigide ⁊ ipsiꝰ fusiōe suꝑ caput. Neqz in loco frido dormiat in q̊ eius cutis horripilet̃ neqz repletꝰ dormiat. Et caueat sibi a calore estiuo ⁊ friditate matutinoꝝ ⁊ suuz custodiat caput ne frigiditati obuiet. A fructibꝰ quoqꝫ q̄ sūt in tp̄e p̄ sibi caueat: neqꝫ ex illis multū comedat: neqꝫ balneet̃ nisi cū tepida. Cūqꝫ dies cū nocte fuerit eq̄lis euētur ne suꝑfluitates in hyeme ꝯstrigant̃ l̄z in multis corꝑibꝰ sit melius ne in autūno aliqd faciāt vn̄ humores ferueāt ⁊ moueant̃: imo meliꝰ est eis vt ipsi qeti ꝑmaneāt. Quidā ēt iā vetuerūt ne vomitꝰ in autūno fiat qm̄ ad febrē ꝑducit. Vinū p̄terea vehemēter debz eē aq̄tū ⁊ nō sit suꝑflue. Scias quoqꝫ ꝙ in multꝫ pluuijs in ipso cōsistit seꝑatio ⁊ securatio ab ipsius malitia. In hyeme v̄o multū laborare debēt ⁊ copiosiꝰ comedere nisi fuerit meridionalis: qm̄ si sic fuerit exercitiū erit augmētādū ⁊ cibꝰ minuēdus. Opz p̄terea vt triticum panis hyemis sit fortiꝰ ⁊ fortioris soliditatꝫ q̄ꝫ panis estatis. Et sil̄r est illd̄ qd̄ est in carnibꝰ ⁊ eis q̄ sūt sicut ipse. Et vt sint olera qbꝰ vescunt̃ sic̄ caules ⁊ sicla ⁊ apiū ⁊ nō atriplices: neqꝫ blitis: neqꝫ portulaca: neqz scariola. Ampliꝰ corꝑibꝰ sanis raro accidūt egritudies i hyeme: qbꝰ si acciderint medicādo succurrēdū est ⁊ euācuando si oportuerit. Impol̄e eni est vt ipsa accidat egritudo nisi ꝑꝑ magnā cāz ⁊ ꝓp̄rie si calida fuerit. Calor eiz īnatꝰ q est regitiuus in hyeme vehemēter fit fortꝫ ꝑꝑea ꝙ a resol̄one soluat̃ ⁊ ꝯstrictiōe cōiungit̃. Oēs p̄terea n̄ales virtutes suas meliꝰ ꝑficiūt opōnes. Hip. quoqz visuz est ꝙ meliꝰ ē in ipso vētrē soluē q̄ꝫ minutionē facere. Et abhorret vomitū in ipso: ⁊ v̄r ei ꝙ in estate sit bonꝰ: qm̄ hūores i estate sūt natātes ⁊ i hyeme ad subsidēdū ꝺclinātes: ip̄m ḡ imitent̃. Aer v̄o cū corrūpitur aut fit pestilētialis obuiādū ē exiccādo corpꝰ ⁊ reparādo domū cū rebꝰ q̄ suis virtutibꝰ ifridāt ⁊ humectant. Et h̄ qdē est qd̄ magis ē faciēdū i pestilētia. Aut calefaciāt ⁊ faciāt ꝙ sit ꝯ̄riū ei qd̄ ex aeris corruptiōe ꝓuenit. Odores p̄terea boni sunt res in h̄ magis ꝯferētes ⁊ ꝓp̄rie cū putauerint ꝙ sint cōpl̄oni aeris ꝯ̄rij. In pestilētia quoqz necessitas multū aerē attrahēdi est minuēda: ⁊ h̄ qdē fit cū ocio ⁊ euētatione. A terra p̄terea multotiēs eleuat̃ aeris corruptio: ⁊ tūc qdez ꝯuenit in lectis sedere ⁊ hospitia q̄rere vehemēter alta q̄ a ventꝫ rūpunt̃. Multotiens quoqz est p̄ricipiū corruptōis aeris ab ipso aere ꝑꝑ illud qd̄ ei aduenit ex corruptōe vicinātiū aerū. Aut ꝑꝑ rez celestē cuiꝰ q̄litas nō est hoībus cognita. In hmōi ḡ ad domos subterraneas ē fugiēdū: aut ad domos q̄ parietibꝰ vndiqz sūt circūdate ⁊ ad cañas. Suffumigatōes aūt q̄ aerū putrefactōes sūt rectificātes sūt sic̄ cyꝑi ⁊ thuris ⁊ myrti ⁊ rose ⁊ sandali. Aceto p̄terea in cibo ⁊ potu vti i pestilētia ē nocumēti ipsiꝰ securatio: ⁊ nos qdē i libris ꝑticularibꝰ noiabimus cōplementū eius qd̄ est dicendum de hoc.

¶ Summa singularis doctrine quinte fen Tertie primi de regimine iter agentiū: cuius sunt. 8. capitula.

¶ Sūme doctrine qnte fen Tertie est ad succurrēdum accītibus que ꝓnosticant̃ egritudines. Cap̄.p̄m.

ILle cui tremor cordis assidue acciderit de seipso sit sollicitꝰ ne subita itercipiat̃ morte. Ille cui frequēter acciderit icubꝰ ⁊ scothomia de seipso sollicitꝰ existat ⁊ humorē euacuet grossuz ne ad epil̄iam ꝑueniat ⁊ apoplexiā. Qn̄ multꝰ in toto corꝑe fuerit saltꝰ regat̃ fl̄atis euōne: iō ne h̄ hn̄s spasmū icidat ⁊ apopl̄iaz. Et simil̄r cū ꝑdurauerit vt sensus sint turbidi ⁊ motionum adsit debilitas cū repletiōe. Cū mēbris multotiēs acciderit vt sensuz amittāt regat̃ cui hoc accidit cū euōne fl̄atis ne ad paralysim ꝑueniat. Cū facies multuz salierit cui hoc acciderit regat̃ purgatiōe cerebri an̄q̄ꝫ ad torturā deueniat. Cū facies vehemēter rubuerit ⁊ oculus ⁊ lachryme fluxerint ⁊ lumē effugerit ⁊ capitꝫ dolorē habuerit minutiōe regēdus erit ⁊ sol̄one vētris ⁊ his similibꝰ ne icidat in frenesim. Cūqz multa absqz cā fuerit tristitia ⁊ timor regēdus erit adusti humoris euōne ne ad mel̄iaz ꝺueniat. Facies quoqz cū rubet ⁊ tumet ⁊ fuscitati attinet: ⁊ fit hoc ꝑdurās portēdit leprā. Cū corpus fuerit graue ⁊ lassuz sit ⁊ vene apparuerint minuēdum erit an̄q̄ꝫ vene scissura accidat aut apoplexia: aut mors subitanea. Cū in facie paruz tumoris apparuerit ⁊ i palpebris ⁊ in extremitatibꝰ dispōni epatꝫ ē succurrēdū ne icidat i hydropisim. Cū stercoris fetor multus fuerit regimie vtēdū erit remouendo a venis putrefactionē an̄q̄ꝫ ad febres ꝑueniat: vrine tn̄ sign̄atio ē i h̄ deterior. Cūqz lassitudiez ⁊ fracturā videris time ꝙ febris accidat. Cūqz comedendi appetitꝰ cadit: aut augmētat̃ sign̄at egritudinē. Et ad sūmū oīs res q̄ de suo mutat̃ vsu. s. desideriū: aut egestio: aut vrina: aut coeūdi volūtas: aut somnus: aut sudor: aut corporis pruritus: aut igenij subtilitas: aut sapor gustꝰ: aut somnioꝝ vsus cū augmentant̃: aut diminuunt̃: aut suā mutāt q̄litatē ꝓnosticant̃ egritudinē. Et sil̄r vsus nō n̄ales sic̄ hemorroidaꝝ sanguis fluxus: aut menstruoꝝ: aut vomitꝰ: aut ex naribꝰ sanguinis fluxus: aut ꝯsuetudo ꝺsiderādi rē aliquā: siue mala sit: siue nō sit mala: qm̄ vsus est sicut n̄a. Et ꝑꝑ hoc nō dz abstinere qs nisi a multū malis: q̄ tn̄ ex eis dimittere dz ordiate dimittat. Et p̄terea cū res ꝑticulares ꝑticulariū rerū sūt demōstratiue: ꝑseuerātia nāqz doloris capitꝫ ⁊ emigranei dilata-

tiomē ꝓnosticaꝛ pupille ⁊ ðſcēſum aq̄ in oculū. Jma-
ginari corā facie ſicˉ cimices ⁊ reliq̄ cū māſiuū ſit ⁊ ſta-
bile ⁊ viſus cū h̄ aſſidue ðbilitaꝛ portēdit deſcēſum aq̄
in oculū. Cū grauitas ⁊ pūctura in p̄te dextra pſeuera-
uerit epati ſigñabit egritudinē. Grauitas ⁊ tēſio in īfe
riorib⁹ dorſi ⁊ ilio cū mutatione diſpōnis vrine ab vſu
nocumētū in renib⁹ ꝓnosticaꝛ. Stercus nō h̄ns tinctu
rā ſicut ſolebat ſigñat icteritiā. Cū ardor vrine pſeue-
rat vlcera ſigñat q̄ ī veſica accidūt ⁊ virga. Egeſtio in
ano aduſtionē faciēs ꝓnosticaꝛ diſſinteriaʒ. Deſiderij
caſus cū vomitu ⁊ īflatōe ⁊ ex̄mitatū dolor portēdunt
colicā. Prurit⁹ ī ano cū pui v̄mes ibi nō affuerint ꝓno
ſticaꝛ hemorroidas. Multoꝝ carbūculoꝝ natiuitas ⁊
nodoꝝ magnuʒ ſigñat ap̄a. Serpigo albaras ꝓnosti-
caꝛ nigrā. Et morphea alba ꝓnosticaꝛ albaras albā.

¶ Et eſt dictio vl'is de regimine iter agentiuʒ. Ca. 2m.

ITer agens a reb⁹ abſtineat qb⁹ vti ꝯſueuerat
cū eēt cū ſuis familiarib⁹: labores nāqʒ ⁊ do-
lores ei accidūt: quapꝓ ſtudiū impendere dʒ
ad h̄ vt de ſe ſit ſollicitus ne ad magnas p̄ue-
niat egritudies. Et illud de quo plus ſollicit⁹ eſſe dʒ ē
nutriens ⁊ laſſitudo. Suū v̄o nutriens meliorari dʒ et
facere vt ſit bone ſub̄e ⁊ ꝓpinque menſure ⁊ nō multe:
ideo vt b̄n digeraꝛ ⁊ ſup̄fluitates in venis ipſi⁹ nō con
gregenꝛ. Amplius eqtare nō dʒ plenus cibo ne eius ci
bus corrūpaꝛ ⁊ neceſſitateʒ habeat bibendi aquam ⁊
augeaꝛ ſonit⁹ ⁊ dilatatio ſui: imo expectare cibum dʒ
vſqʒ ad horā hoſpitādi niſi fuerit ꝓp cām quā poſtea
dicemus. Qꝫ ſi multū ei neceſſariū fuerit rem modicam
comedat ſm̄ modū tēperamenti ⁊ tātū ne p̄ ipſam bi-
bendi aquā neceſſitatē h̄eat: ſiue ſit ei⁹ iter nocturnuʒ:
ſiue diurnū. Laſſitudo quoqʒ ei⁹ regēda ē ex eo qd̄ in
cap̄l'o de laſſitudie dcm̄ eſt. Opʒ p̄terea ne eat in vias
replet⁹ ſanguie: aut alio humore: ſʒ corpus ſuū mūdi-
ficet: deide incedat: ⁊ ſi faſtiditus fuerit famelic⁹ fiat et
dormiat ⁊ faſtidiū reſoluat poſtea in viā pergat. Opʒ
preterea vt qui iter aggrediꝛ vtaꝛ ordie ⁊ parū plus ſo
lito exerciteꝛ. Et ſi in ſuo itinere nec̄iuʒ fuerit vigilare
aſſueſcat vigilare parū: ⁊ ſil'r ſi timet ne fames ei acci-
dat: aut ſitis: aut aliud ab iſtis dʒ ea aſſueſcere: ⁊ dʒ vti
cibo quo in itinere vult nutriri: ⁊ dʒ cōſtituere vt ei⁹ ci
bus ſit in quātitate paucus ⁊ multi nutrim̄ti. Olera p̄-
terea dimittat ⁊ fruct⁹ ⁊ qcquid humorem generat cru
dū niſi fuerit ꝓp neceſſitatē vt ex eo medicetur. Et for-
taſſe iter agēti neceſſitas ſup̄ueniet tolerandi famē do
nec deſideriū ei minuatur. Ex eis aūt que ip̄m iuuāt in
hoc ſunt cibi frigidi ex epatib⁹ aſſatis ⁊ his ſil'ib⁹. Et ē
cuʒ ei fiunt pillule cū viſcoſitatibus ⁊ adipibus lique-
factis fortibus: ⁊ amigdalis ⁊ oleo amigdalino: ſintqʒ
adipes ſicut adeps vaccinus: quarū vnā cū comederit
famē longo tēpore tolerabit. Quidaʒ quoqʒ retulerūt
ꝙ vnus hō lib. j. olei violacei in q̄ adeps reſolut⁹ fuit
donec ī empl'i ſil'itudinē ꝯūſa fuerint comedit: ⁊ deceʒ
diebus poſtea comedere nō deſiderauit. Et ſil'r cōtin
git cū neceſſe eſt ei tolerare ſitim. Secū ergo ðferre dʒ
ex medicinis ſitiʒ extinguētibus quas in libro tertio in
cap̄l'o de ſiti diximus ⁊ ꝓprie ex ſemine portulace, iij. ʒ.
cū aceto bibat. Et dimittat nutriētia ſitim facientia ſicˉ
piſces ⁊ cappares ⁊ ſalſa ⁊ dulcia ⁊ minuat loquelaʒ ⁊
molliter icedat. Cūqʒ aquā cū aceto biberit parū ex ea
ei ſufficiet in ſedādo ſitiʒ vbi nō multa iueniꝛ aqua.

¶ De regimine cauendi a caliditate ⁊ proprie in itinere ⁊ regimine iter agentium in ipſa. Cap. 3m.

HOs ēt niſi ſeipſos regāt res ī ſuo fine ad h̄ p̄-
ducet ꝙ ðbilitabunꝛ ⁊ eoꝝ reſoluenꝛ v̄tutes
ita ꝙ ſe mouē nō poterūt ⁊ ſup̄abit ſitꝭ: ⁊ for-
taſſe ſol eoꝝ īpediet cerebra. Quapꝓ ſtudere
debēt vt vehemēti coop̄tura a ſole ſua tegant capita.
Et ſil'r ðbēt iter agētes pectora ſua cuſtodire ⁊ epithi
mare ex tali quale ē mucilago pſilij ⁊ ſucc⁹ portulace.
Jter p̄terea agētes ī calore qn̄qʒ nec̄e eſt aliqd come-
dere an̄qʒ eant ſicˉ ius ordei ⁊ ſyrupū ð fructib⁹ ⁊ reliq̄
ab eis: qm̄ cū eqtāt ⁊ ī eoꝝ iteriorib⁹ nihil exiſtit m'ltuʒ
debilitat eos reſol'o ⁊ nō erit in eis reſtauratio. Sumē
ḡ dʒ ex eo qd̄ dixim⁹ aliquātulū: ⁊ deide moreꝛ donec
de ſtōcho ðſcēdat ⁊ nō inundet. Jn via p̄terea ðferre
dʒ oleū roſ. ⁊ viol'. ex quo hora poſt horā ī ſuis dorſis
inungaꝛ. Multoꝝ p̄terea qb⁹ ī via ex calore accidit no
cumētū redeūt diſpōnes ꝓp natationeʒ in aqua frida:
verūtn̄ meli⁹ ē ne hoc cito fiat ſʒ parū expectēt: deinde
ordinate ad ipſaʒ accedāt. Qui āt venena timuerit na
res ⁊ os īſtita ſibi ligare dʒ ⁊ toleret laborē in h̄: dʒ ēt
prius cū lacte abſqʒ butyro cepas comedēˉ ⁊ ꝓprie cuʒ
cepe in ipſo fuerit muraba: aut nocte vna infuſe come-
dat cepas ⁊ ſorbeat lac. Et opʒ vt ſint cepe anteqʒ in
adog mittanꝛ forꝭ iciſiōis. Sit p̄terea illud qd̄ odorat
oleū roſaceū ⁊ oleū de ſemib⁹ cucurbite: ⁊ ſorbeat oleū
de ſemib⁹ cucurbite: qm̄ malitiā venenorum remouet
quā timet. Cū aūt venenū ei nocumētuʒ fecerit ſup̄ ex-
mitates ipſius aq̄ ꝓijciaꝛ frida ⁊ facies ea laueꝛ. Sitqʒ
ei⁹ cibariū ex olerib⁹ fridis ⁊ ſup̄ ipſi⁹ caput ex ol'is fun
daꝛ fridis ſicˉ oleo roſaceo ⁊ ex ſalicibus ⁊ ſuccis fridis
ſicˉ v̄micularis ſucco: deide laueꝛ ⁊ a coitu ſibi caueat.
Saliti quoqʒ piſces ei ꝯferūt cū geuerit qd̄ hʒ: vinum
quoqʒ tēp̄atū ei ꝯfert: lac p̄terea eſt melior cibus ſi fe-
brē nō habuerit. Et ſi habuerit febrē q̄ nō fuerit ex fe-
brib⁹ putridis: imo ex diuturnis bibat doch acetoſuʒ. i.
lac abſqʒ butyro. Cūqʒ ſitim habuerit poſt venena ſuc
curraꝛ ex collutiōe oris cū aq̄: ſʒ non bibat ex ea donec
ſatieꝛ: q: tūc ſubito morieꝛ: ſʒ tēperādū ē ex collutōe cū
aq̄ frida. Qꝫ ſi multa ei nec̄itas bibēdi īgruerit ſemel ex
ea glutiat parū ī ſcd̄o ⁊ tertio ⁊ deiceps. Cūqʒ geuerit
illud qd̄ ex ſiti ei admixtū fuerit bibat. Et ſi an̄qʒ bibat
icep̄it bibē oleū roſaceū. ⁊ aq̄ mixtū ⁊ poſtea bibat aqʒ
erit melius. Et ad ſūmum ille queʒ calor impedit in lo-
co debet manere frigido ⁊ pedes abluere ex aq̄ frigi-
da. Et ſi fuerit ſitiens aquam frigidaʒ paulatim bibat.
Et ex cibo qui cito digeritur nutriatur.

¶ De regēdo iter agētē ī frigore ⁊ ꝯgelatoꝝ. Cap. 4m.

DJco ꝙ iter agē in forti frigore ē res magni ti
moris lʒ multū cuſtodiat ſe ⁊ muniat oib⁹ q̄ ſē
nec̄ia: ⁊ quāto magis cū nō totū qd̄ nec̄iuʒ ē
p̄parauerit. Quāplures nāqʒ iter agētes oi-
bus q̄ nec̄ia erāt ſe rexerūt ⁊ poſtea frigore mortui ſūt

quos

quos frigus interfecit ⁊ pruina spasmo aut alcuzez aut ꝯgelatiõe aut apoplia: ⁊ moriunt̃ qdẽ morte eoꝝ qui opiũ biberit aut mãdragorã. Qꝛ si eoꝝ dispõ ad mortẽ nõ ꝑuenerit multotiẽs i famẽ icidẽt q̃ vocat̃ bolismꝰ: i qua qd sit faciẽdũ ⁊ i aliȷ̈s egritudibꝰ iã i suo loco diximus. Et res qdẽ eis melioꝛ ẽ vt poros claudant ⁊ nares ⁊ os custodiãt ne i eo aer fridus subito igrediat̃: ⁊ vt extrẽma custodiãt cũ eo qꝺ̃ noiabimꝰ. Cũq3 iter agẽs in frigore hospitat̃ nõ ilico se calefacẽ dꝫ: imo i h̃ paulatiꝫ ordinet̃ in calore ꝑuo ⁊ ad fortẽ calorẽ nõ cito accedat: imo si ad ipꝫ nõ accesserit erit meliꝰ. Qꝛ si vehemẽter ei fuerit neccẽ̃iuꝫ ꝭm ordinẽ ad ipꝫ accedat. Et ille qdẽ cui ꝯueniẽtiꝰ ab eo separi est q cito vult ire ⁊ ad frigꝰ egredit̃ h̃ ẽ cũ frigꝰ nõ ad h̃ ꝑuenerit vt iter agẽtẽ debilitet ⁊ eiꝰ deȷ̈ciat fortitudinẽ. Sꝫ si ꝯgelatio i ipso opet̃ necesse ẽ vt festinet ad se calefaciẽdũ ⁊ leniẽdum ex oleis calefaciẽtibꝰ ⁊ ꝓprie illis i qbꝰ tyriace ꝓprietas existit sic oleũ de lilio. Cũq3 iter agẽs i frigore hospitatus fuerit ⁊ fuerit famelicꝰ: ⁊ rẽ comederit calidam accidet ei caloꝛ sic ex febre mirabilis. Iter agentes p̃terea nutriẽtia hñt q̃ rẽ facilẽ frigoris eis faciũt. Et h̃ qdẽ st̃ nutriẽtia i qbꝰ multũ ponunt̃ allia ⁊ nuces ⁊ synapi et assa. Et ẽ cũ i eis mittunt̃ cepe vt boni sit saporis cõdite cũ alliȷ̈s ⁊ nucibꝰ. Butyrũ q̃3 ẽ eis bonũ ⁊ ꝓprie cuꝫ post ipꝫ forte hauserint vinũ. Opꝫ p̃terea vt iter agẽs in frigore nõ ambulet dũ ẽ vacuꝰ: imo ipleat̃ nutrimẽto. Et vinũ loco aq̃ bibat ⁊ moret̃ donec istꝺ̃ i suo vẽtre qescat ⁊ calefiat ⁊ postea eqtet. Assa q̃3 ẽ ex eis q̃ i frigore ꝯgelatũ calefaciũt ⁊ ꝓprie cũ ipsa in vino ei ad potãdũ dat̃: cuiꝰ integra dosis ẽ. ʒ. j. asse ⁊ vini lib. j. Amplius iter agentes in frigore habent vnde fiat epithima qꝺ̃ eoruꝫ muniat corpoa ne a frigore patiantur ex quibus est pix ⁊ alia ab ea. Allia quoq3 sunt ex rebus ei vtilibus qui ab aere venerũt frigido.

De custodiendis extremitatibus a nocumento frigoris. Cap. 5m.

Iter agẽs extrema i primis fricare dꝫ donec calefiãt: deide ex oleo calido eo liniat qꝺ̃ sit ex oleis bñ redolẽtibꝰ sic oleũ de lilio ⁊ oleũ de ben. Misceos q̃3 ẽ epithima eis ꝯueniẽs: ⁊ si ipꝫ nõ habuerit oleũ sumat ⁊ ꝓprie cũ i ipso posuerit piper: aut pyretrũ: aut euforbiũ: aut asam fetidã: aut castoreũ. Ex epithimatibꝰ p̃terea extrẽmitates custodientibus ẽ vt supponat eis galbanuꝫ ⁊ allia: qꝛ ẽ securatio: aut sic alchitrã. Et nõ oꝫ vt sotular aut calciamẽtuꝫ q̃ pes tegit̃ sit strictꝰ: ita vt pes i eo cõmoueri nõ possit: qm̃ motꝰ mẽbri ẽ vna ex rebꝰ ꝓhibẽtibꝰ ab eo frigꝰ: mẽbrũ q̃3 suffocatũ duriter iuenit frigꝰ. Et cũ ipm̃ qdẽ ꝑgameno coopit̃ ⁊ aliqd ei supponit̃ ⁊ nihil supponit̃ ẽ magis ipꝫ custodiẽs. Cũ ãt manꝰ aut pes frigꝰ nõ senserit ⁊ ex frigore nihil diminutũ fuerit: nec sollicitudo p̃ma fuerit custodiẽdi ipꝫ regimie ꝯueniẽti: scias ꝙ sensus iã ẽ i itinẽ ꝺ̃structiõis: ⁊ ꝙ frigꝰ iã effecit i ipso opationẽ suã. Nũc igit̃ excogitare ꝺ̃bemꝰ qd i ipso sit faciẽdũ: ꝙ si frigꝰ i mẽbro opabit̃: ⁊ inatũ q i ipso erat extinxerit calorẽ ⁊ ꝯstrixerit illꝺ̃ qꝺ̃ resoluebat̃ ex eo in eius subã ⁊ ipꝫ putrefactiõi aptũ effecerit: erit q̃nq3 neccẽ̃iuꝫ facẽ totũ qꝺ̃ i caplõ de vlceribꝰ ẽ dcm̃ ⁊ ꝓpe de herpetibꝰ estiomenis malis. Sꝫ cũ frigꝰ ipꝫ ipedierit ⁊ nõdũ cõputruerit: ꝫ i illo ꝯsistit ꝓcessu: meliꝰ erit vt extrẽmitates ponant̃ i aq̃ vapoꝝ ꝓpe: aut in aq̃ i qua ficꝰ cocte fuerint: ⁊ i aq̃ cauliũ: ⁊ in aq̃ myrti: ⁊ i aq̃ anheti: ⁊ i aq̃ camomille totũ h̃ ad supponẽdũ est eis ꝯueniẽs: ⁊ aq̃ seebe ⁊ aq̃ namẽ. Ex napis q̃3 emplꝫ apponẽ ẽ medicamẽ eis ꝯueniẽs: ab igne p̃terea sibi cauere dꝫ ne ad ipꝫ accedat. Et opꝫ qdẽ vt velociter icedat ⁊ pedẽ moueat: aut extrẽma: aut exercitet ipꝫ ⁊ fricet postea iungat ⁊ sup ipꝫ aquã calidaꝫ ab alto fundat cũ eo qꝺ̃ diximus. Et scito ꝙ dimittẽ extrẽmitates suspẽsas ⁊ getas i frigore ne moueant̃ ⁊ vt nõ exercitent̃ ẽ ex maioribꝰ causis q̃ faciũt extrẽmis vt ea supet frigꝰ. Sũt p̃terea hoium q̃dã q ponũt ea i aq̃3 fridã ⁊ sentiũt vtilitatẽ: ac si nocumẽtũ ab eis remoueret̃: queãdmodũ fructibus accidit ꝯgelatꝫ. Cũ eni in aquã ꝓȷ̈ciunt̃ fridã: fiũt queãdmodũ si ab eis extrahereť ꝯgelatio: ⁊ ab eis labit̃ ⁊ liniuntur et equant̃: ⁊ si ea igni applicant̃ corrumpẽtur. Sꝫ q̃ñ sit istꝺ̃ nõ ẽ medico neccẽ̃iuꝫ. Cũ ãt vna extremitas offuscari ceperit: scalpellãda ẽt erit: ⁊ sanguis ab ea extrahẽdus mẽbro in aq̃ calida posito: ꝓpterea ne aliqd sanguis i orificiȷ̈s plagarũ ꝯgelet̃ ⁊ nõ egrediat̃: ꝫ egredi dimittat̃ donec ꝑ se restrigat̃: postea ipsa epithimet̃ ex bolo armeno ⁊ aceto tẽperatꝫ: qm̃ h̃ eiꝰ remouet lesionẽ. Alchitrã quoq3 in principio ⁊ fine iuuamẽtuꝫ p̃bet. Cũq3 res ad nigredinẽ trãsierit aut viriditatẽ: ⁊ cõsequatur ipsaꝫ ipsa ꝭm putrefactionẽ ꝓcedẽte nõ laboret nisi vt auferat̃ illꝺ̃ qꝺ̃ cõputruit: ne ẽt sanũ qꝺ̃ in eius cõsistit vicinitate putrefiat: ⁊ putrefactio paulatim ad iteriora ꝓcedat: ꝫ faciat illud qꝺ̃ in suo diximus capitulo.

De conseruãdo calorẽ faciei in itinere. Cap. 6m.

Facies ẽ epithimãda ex rebꝰ viscosis i qbꝰ existit cõglutinatio sic mucilagine psiliȷ̈ ⁊ mucilagine portulace: ⁊ sic dragagãto i aq̃ resoluto: ⁊ gũmi arabico i aq̃ resoluto: ⁊ sic albumine oui: ⁊ sic tortellis ꝺ̃ simila i aq̃ resolutꝫ: ⁊ trociscis q̃s cheutã noiauit: cũ aũt vẽtus eã sciderit: aut frigꝰ: aut sol: regimẽ eius queres in sermone de decoratione.

De conseruando iter agentem a nocumentis aquaꝝ diuersarum. Cap. 7m.

Aquaꝝ diũsitas iter agẽtẽ ad egritudices magis ꝑducit q̃3 nutriẽtiũ diũsitas. Ex h̃ sollicitudo ẽ hñda ⁊ res aq̃ corrigẽda. De eiꝰ auteꝫ emẽdatiõe ẽ vt vehemẽter colet̃ ⁊ fiat vt a resudãte corꝑe multũ ꝑ resudationẽ egrediat̃: ipsam q̃3 coquere queãdmodũ iã i h̃ ꝺ̃mõstrauimꝰ cãꝫ: cã q̃nq3 colat: ⁊ iter pure aq̃ subam ⁊ id qꝺ̃ ei admiscet̃ separationẽ fac̃. Et maiꝰ h̃ toto est ipaꝫ sublimãdo distillare in istro aq̃ rosate. Est ẽt cũ ex lana retorta fit lyciniuꝫ: cuius vna extremitas in vas plenuꝫ ponitur: altera in vas vacuũ ⁊ guttatim aqua ad vacuũ dilabitur: ⁊ est clarificãdi modus idoneus ⁊ ꝓprie cũ multotiẽs factũ fuerit. Silr̃ quoq3 cũ aqua amara ⁊ mala coquet̃ ⁊ ꝓȷ̈ciet̃ in ea dũ ipsa bullit lutũ liberũ: ⁊ guttatiꝫ distillabit̃ cũ lana ad modũ prime. Et silr̃ etiaꝫ cũ aque pure admiscebit̃ lutũ purũ liberũ in quo nõ existit mala q̃li-

tas ⁊ ꝓprie qđ in sole fuit adustũ: ⁊ postea colabit erit ex eo qđ eius ꝓhibet malitiã. Aquã quoq; cũ vino bibere est ex eo quod eius remouet malitiam cum ipsius malitia fuerit ex genere pauce penetrationis. Aqua ẽt cum pauca fuerit ⁊ non inuenietur temperata cũ aceto erit bibenda ⁊ proprie in estate: quoniã hoc a multo excusat potu. Aqua preterea salsa cum aceto est bibẽda ⁊ syrupo acetoso in quã silique ⁊ myrti grana sũt proijcienda ⁊ sorbe. Et post aluminosam quidẽ aquã ⁊ ponticam bibendum est totum illud qđ naturã soluit. Uinum quoq; est ex eo qđ post ipsam potatũ cõfert. Super amarã quoq; aquã exhibenda sunt dulcia ⁊ vnctuosa: ⁊ ipsa cum iulep est miscenda ⁊ ante ipsam aqua cicerũ est bibẽda: ⁊ anteq; voluntas adsit remouebitur eius impedimẽtũ: ⁊ similiter comedere cicera. Ante v̓o aquã stãtẽ ⁊ paludestrẽ in qua existit putrefactio nõ sũt gustãda nutriẽtia calida supra quã stiptica sunt exhibenda ex fructibus frigidis ⁊ mica: sicut cydonia ⁊ matiana ⁊ acetula. Super aquas quoq; grossas ⁊ turbidas vtendũ est allijs. Et ex eo etiã qđ eas clarificat est alumẽ iameni. Ex eis quoq; que diuersarum aquarum remouent malitiã sunt cepe qđ sunt vt tyriaca huius ⁊ ꝓprie cepe cũ aceto ⁊ allia etiã. Et ex rebus frigidis sunt lactuce. Amplius ex regimine viatoꝝ conueniente in diuersitate aquarũ est vt ex aqua sue terre ferat: ⁊ cũ aq̃ misceat terre in qua prius hospitabit ⁊ ferat ex aqua cuiusq; hospitij ad hospitium qđ est post ipsum ⁊ admisceat eam cum sua aqua: ⁊ ita faciat donec ꝑueniat vbi vult: ⁊ simil̓r si ex luto sue terre sumpserit ⁊ cũ omni aq̃ ad quã ꝑuenerit admiscuerit: ⁊ ipsũ in ea cõquassauerit ⁊ eã dimiserit quousq; clarificet. Aqua ꝑterea pãno interposito bibenda est ne sanguisuga cũ errore egrediat: ⁊ ne qđ ex malis ꝑmixtionib⁹ vehemẽter est minutũ transglutiat. Ex rob quoq; acetosis secum deferre vt ea cũ vnaquaq; diuersarũ aquarum misceat est regimen conueniens.

De regimine viatoris in mari. Cap. 8ᵐ.

Viatori in mari plerũq; accidit v̓tigo ⁊ reuoluit cũ ea ⁊ cõmouet in ea nausea ⁊ vomit⁹: et hoc ꝗdem in primis dieb⁹ sed postea residet ⁊ quiescit. Et opꝫ ne fortiter retineatur nausea ⁊ vomitus sed dimittatur donec per ipsum mũdetur: ꝙ si superfluus fuerit retinebitur tunc preparatio: tamen ne vomitus accidat non est mala. Et hoc est vt ex fructibus comedat: sicut cydonia ⁊ matiana ⁊ granata. Semen quoq; apij cum bibitum fuerit prohibet nauseam ne commoueatur ⁊ sedabit eam cum cõmouebitur ⁊ absinthium similiter. Ex eis etiam que id ꝓhibent est vi acetosis os stomachi confortantibus et vaporẽ ne ad caput ascendat prohibentibus nutriatur. Et hec quidem sunt sicut lentes in aceto ⁊ succo vue acerbe ⁊ parũ calamenti ⁊ asceb ⁊ panis fractus in vino bene redolẽte: aut in aqua frigida. Et est quãdo in ea ponitur asceh. Flares quoq; eius interius cũ cerusa sunt epithimande.

Explicit Fen Tertia huius Primi canonis.

Fen Quarta de diuisione modorum medicationũ s̓m egritudines vniuersales incipit.

Dictiõis quarte est locutio v̓lis d̓ medicatõe. Ca. pᵐ.

Dicemus ꝙ res medicatiõis ex vna triũ rerum completur. Una earum est regimen ⁊ nutrientia. Et alia medicinaꝝ exhibitio. Et tertia ẽ opatio manualis.

Hec est 4ᵃ fen q̃ sic cõtinuat. Postq; in pᵃ fen deter. ⁊ in 2ᵃ etiã de reb⁹ ptinẽtib⁹ ad ptẽ theoricam ⁊ fuerunt res nãles nõ nãles ⁊ contra nãm: ⁊ in tertia determi. de parte practica ⁊ cõseruatiua: modo in ista quarta determinat de pte practica ⁊ curatiua.

Dubᵐ pᵐ

Sꝫ. d. A. ergo ipse est diminutus: q̓ tres sunt dispõnes. s. sanitas cui debet ꝯseruatio: egritudo cui debet curatio: ⁊ neutralitas cui debet ꝑseruatio de qua nõ facit mẽtionẽ: ergo ⁊c̃. Dõm est ꝙ sanitas ⁊ egritudo ⁊ modi opõnũ cõpetentes ipsis 2ʳ cõsiderantur. Primo mõ stricte ⁊ ꝓprie. ⁊ tũc tres sunt modi opõnũ sicut sunt tres dispõnes vt ꝯseruatio sanitatis ⁊ curatio egritudis ⁊ ꝑseruatio neutralitatis: vt pꝫ. 3. thegni. ⁊. 4. collꝫ. cap. 1. Alio mõ consideraf large: ⁊ sic sunt duo ⁊ due sunt dispõnes. s. sanitas ⁊ egritudo. Sꝫ ꝑseruatio ⁊ resumptio que debet corpib⁹ neutris reducuntur ad istas: ⁊ iõ Aui. 2ᵃ ꝑmi simul deter. de ꝯseruatiõe sani. ⁊ de ꝑseruatione. Sed ꝑseruatio debet mag̃ sanitati: q̓ similat eis vt pꝫ. 6. collꝫ. ca. 13. nã similat eis ꝑꝑ virtutẽ: ⁊ q̓ corpora cõualescentia similant egris: q̓ sunt extenuata sicut illa ⁊ sunt d̓bilia sicut illa. Et ideo q̓ resumptio debet neutris cõualescẽtie que sunt neutra ex febrib⁹: iõ hic nõ facit mẽtionẽ de eis: sed in 2ᵃ quarti: ⁊ iõ non fuit diminut⁹. Et diuidit in duas ptes. Quia circa modũ curationis egritudinũ ꝑmittit quosdã cañ. gñales p̊. Scđo ponit spãles descẽdendo ad spãles egritudines ⁊ nõ sunt absolute gñales sed respectu primoꝝ. ibi (Que ꝗdẽ.) Pria in duas. Primo oñdit quot ⁊ que sint instr̃a ꝗbus medicus operat in remouẽdo egritudines. Scđo exequit de eis. ibi (Que v̓o.) Prima in duas. Prĩo oñdit quot sint talia instr̃a. Scđo que sint illa. ibi (Una eaꝝ.) Prĩo dicit ꝙ amodo dicemus ꝙ curatio ꝑficit vna triũ haꝝ reꝝ. Ex hoc pꝫ ꝙ talia instrumẽta sunt tria. Nota ꝙ dic̃ (Dicemus ⁊c̃.) ꝙ medicatio sumit 3ʳ. Primo mõ large ꝓ opõne medicine circa q̃đcũq; corp⁹ siue sit sanũ siue sit egrũ siue neutrũ: ⁊ de hoc nõ ĩtelligit q̓ de sano dictũ est in 3ᵃ fen. Scđo sumit ꝓ opõne medicine circa corp⁹ egrũ: siue fiat cũ ferro: siue dieta: siue medicina. Tertio sumit ꝓ operatione medicine circa corpus egrũ que fit solũ cũ medicina laxatiua vt sumit pᵃ particula afoꝝ. afo. 22. Digesta medicari ⁊c̃. Ad ꝓpositũ 2ᵒ mõ sumit hic. Nota 2ᵒ ꝙ medicatio curatio sanatio sunt nõia synonyma. pro quo nota ꝙ in tali opõne tria considerãtur vt effi. ⁊ est medicus: ⁊ finis ⁊ est sanitas: ⁊ instr̃m quo medic⁹ operat: ⁊ ista respectu medici d̓r medicatio: ⁊ respectu finis d̓r sanatio: ⁊ respectu instr̃i d̓r curatio. Nota tertio ꝙ notãter dixit (Ex vna triũ rerũ ⁊c̃.) ad ĩnuẽdũ ꝙ nõ simpl̓r hec tria requirũtur ad inducẽdũ sanitatẽ etiã ꝙ nõ requirit vnũ istoꝝ determinate: ꝓpter primũ dixit ex vna triũ rerũ: ⁊ ꝓpter 2ᵐ non dixit ex vna tm̃: sed ex vna triũ rerũ. Nota quarto ꝙ ly ex: põt dicere habitudinẽ cause instr̃alis ⁊ habitudinẽ cause ĩtegrãtis. Pro quo est notãdũ ꝙ hec tria instr̃a p̊ considerantur rõne eoꝝ quibus ꝑficiũtur vt dieta rõne cibi ⁊ potus ⁊c̃. ⁊ sic sunt instr̃a: ⁊ q̓ causa instrumentalis est efficiẽs: tunc ly ex: dicit causam instr̃alem. Scđo considerãtur vt sunt modi operationũ: ⁊ sic ly ex: dicit habitudinẽ cãe integrãtis. Pro quo nota ꝙ isto mõ cõsiderato instr̃o chirugia nõ est operatio manualis talis: sed est scĩa docẽs qual̓r sit operãdum ⁊ sic de alijs: ⁊ ideo primo prima de diffinitione medicine ꝓbabatur ꝙ hi modi non sunt partes medicine: vnde vult ꝙ ꝗs potest scire theoricam ⁊ practicam dato ꝙ nunq; sit operatus.

Dubᵐ 2ᵐ

Sed dubitat. q̓ dcm̃ est ꝙ hec tria sunt instr̃a ptis curatiue. Cõtra. dieta est instr̃m artis ꝑseruatiue. g̃. Scđo oĩs cura fit per contrariũ. 7. terap. ca. 4. ⁊ in ista 4ᵃ fen ⁊ in cõ. afo. 22. pti. 2ᵉ. Ex plenitudine ⁊c̃. mõ dieta fit per similia q̓ similat corpori humano. g̃. Tertio sic: si medicinaꝝ exhibitio esset ĩstr̃m partis curatiue. vel eẽt hoc quantũ ad notitiã medicinaꝝ: ⁊ hoc nõ q̓ pertinet ad ptẽ theoricã. vel quantum ad exhibẽdas medicinas: ⁊ hoc nõ: q̓ tunc est operatio manualis. ergo: etiã q̓ dcm̃ est ꝙ operatio manualis nõ est pars scientie medicine: ergo. Ad hoc dõm ꝙ Aui. bñ dicit ꝙ ista instrumenta sunt tria: ⁊ pꝫ p̊ prima cap. de subiectis medicine: ⁊ rõ est: q̓ vt pꝫ. 3. thegni. ter. cõ. 66. Medicus est minister nature. ⁊ pꝫ per Mesue in suo de ꝯsolatione medicinaꝝ: nã dicit ꝙ est nature curare ⁊ medicine porrigere: ⁊ ideo medicus vel curat ponendo vel detrahẽdo: ⁊ ideo Hal. in libro introductoꝝ medicorũ. ca.

rū.ca.8.aucto. Hip.dicit.ꝙ medicina est adiectio ⁊ detractio.2.11.
teraꝑ.ca.12.sed nō pōt addere sine cibis ⁊ potibus:ꝫ dieta est vnū
instr̄m:sed diminuere nō pōt nisi cum medicina vel ferro.ꝫ.Scd̄o
medicus curās duo p̄n^r ꝯsiderat.s.nām cui debetur ꝯseruatio per
cibū ⁊ potū:quā etiā adiuuāt res nō nāles.Secūdo cōsiderat egri-
tudinē remouēdā per chirurgiā ⁊ medicinam.ꝫ.⁋Ad primā rōnē
diuersarū artiū diuersa sunt instr̄a dicit:exponit verū est forma-
liter sed nō mālr:vult dicere ꝙ diuerse artes hn̄t diuersa istru
menta formaliter.i.quātum ad modum operādi:sed non māliter
quātum ad r̄bam:qꝛ eadē res pōt eē diuersarū artiū.⁋Ad aliā oīs
cura ⁊c̄.verū est ꝑ se vel ꝑ accidēs vel per directa vel indirecta:⁊
cum dr̄ dieta non ꝯriatur morbo veruꝫ est per se sed per accidēs
sic inq̄tū amicat nature infra pꝫ.4.caꝑ.de cura putridaꝝ in gene
rali:qꝛ mētem ꝯfortat.⁋Ad tertiā aut ꝑ medicinarū exhibitionē
intelligis notitiā earū:dico ꝙ nō isto mō:aut ꝯbitis modis appro
ximationis:dico ꝙ sic.⁊ cum dr̄ ꝙ nō:qꝛ tunc est oꝑatio manua-
lis:dico ꝙ ista est doctrina docens illū modū.⁋(Una eaꝝ.)mō oñ-
dit que sint ista instr̄a:⁊ dicit ꝙ est regimē siue dieta.scd̄m est me
dicinaꝝ exhibitio.tertiū est chirurgia.Nota ꝙ dicit(Una eaꝝ ⁊c̄.)
ꝙ regimen accipit 3^r.Prīo large ꝓ regimine sani vel egri:⁊ sic nō
sumitur hic.Scd̄o sumit ꝓ regimine solū circa corpus humanuꝫ
per medicinā tm̄:⁊ sic non sumit hic.Tertio sumit ꝓ regimine qd̄
fit per res nō nāles:⁊ sic sumit hic:⁊ ideo dicit regimen ⁊ nutrien-
tia.Ex hoc pꝫ quid intelligūt medici cū dicunt dieta est instrumē-
tū medici:qꝛ itelligūt regimē quo ad sex res non nāles:ꝑꝑ qd̄ do-
ctores faciēdo ꝯsilia ꝓcedūt ponēdo regimē ꝓ quo ad sex res non
nāles:⁊ iō Aui.notāter noīauit nutrientia.i.cibū eoꝝ:qꝛ in mō ap-
proximationis eoꝝ est maior artificialitas ꝙ̄ aliarum rerum.

¶ Per regimen autem intelligimus administrationem que fit in causis necessarijs numeratis que ꝺm vsuꝫ sūt currentes ex quibus est nutriens.

¶ Nō exequit ponēdo cām circa ꝯbitū modū approximatōis eo-
rū.Pro quo notādū ꝙ in hoc capl̄o solū de duob^9 exequit ⁊ nō de
chirurgia.rō qꝛ de chirurgia nō possunt dari regule sic gn̄ales sic de
alijs duab^9:⁊ qꝛ in isto caꝑ valde gn̄ales cañ.ponunt:ideo.sꝫ in ꝓ-
cessu ponit cañ.de ipsa ⁊ ēt qꝛ deter.in 4°.⁊ ideo duo facit.Primo
ponit cañ.circa dietā.Scd̄o circa medicinarum exhibitionem.ibi
(Medicatio.)Prima in duas.Prīo ostēdit qd sit regimē ⁊ nutri-
entia.Scd̄o exequit circa illa ponēdo cañ.ibi(Et iudicia.)¶ Pri-
mo dic̄ ꝙ ꝑ regimē ⁊ nutriētia nō itelligit nisi debitā admistratio
nē in causis necessarijs numerat̄.s.scd̄a primi.Nota ꝙ alia lr̄a hꝫ
de causis nō necessarijs:⁊ vtraq̄ saluat vt pꝫ 2ª ꝓmi caꝑ.17.de re
tētione ⁊c̄.Pro quo notādū ꝙ res nō nāles ꝓmo cōsiderant gene
raliter:⁊ sic sunt necessarie:qꝛ ipossibile est corpus humanū stare
sine ipsis.Scd̄o cōsiderant spālr ⁊ sic nō sunt necessarie:qꝛ ho-
mo bn̄ pōt viuere sine aere tali vino ⁊ pane ēt ⁊ sic de alijs:⁊ ideo
lr̄a que dic̄ in causis necessarijs itelligit q̄ntū ad eaꝝ gn̄alitatem:⁊
lr̄a que dic̄ in causis nō necessarijs itelligit ad eaꝝ spālitatē:⁊ no-
tanter nominat nutriens qꝛ sua intentio est solum de ea loqui.

¶ Et iudicia qdē regiminis ex ꝑte q̄litatū earū sunt ꝓportionalia iudicijs medicinarū. Nutriēs vō ex eis oībus iudicia habet que sunt ei ꝓpria ex modo quantitatis. Nutriēs enim quādoq̄ prohibetur: quandoq̄ minuitur:quandoq̄ equatur:quandoq̄ augetur.

¶ Nō ponit cañ.Pro quo notādum ꝙ circa nutriēs attenditur ꝓ
regimē rōne qualitatis qꝛ qd̄daꝫ calm̄ qd̄dā frigidū.Scd̄o ratiōe
quātitatis.Tertio rōne sb̄e:qꝛ qd̄dā grossuꝫ qd̄dā subtile.Et ideo
tria facit.Primo ponit cañ.quo ad primū.Scd̄o quo ad scd̄m.ibi
(Nutriens.)Tertio quo ad tertiū.ibi(Nutriens vō.)¶ Prīo dic̄
ꝙ iudicia nutriētiū ex parte q̄litatis sunt filia iudicijs medicinaꝝ.
Nota ꝙ Aui.vult hoc:qꝛ ista iudicia sunt filia illis:iō hic nō est di
cēdū sed cū dicemus de medicis.¶ Nota 2° ꝙ causa q̄re sunt si-
milia medicis est:qꝛ medicie nō agūt nisi alterando:sed cū cib^9 ēt
vt pꝫ caꝑ de eo qd̄ bibit ⁊ comedit.alteret:ergo.⁊ solū differūt qꝛ
cib^9 agit a mā ⁊ medicina a qualitate.¶ Nota 3° ꝙ Auic.nō ponit
cañ.aliaꝝ rerū nō nāliuꝫ qꝛ oēs agunt solū alterādo quarū iudicia
hn̄tur per regulas ibi positas.ꝫ.¶ (Nutriēs.)Nō exequit de rō-
ne quātitatis ponēdo regulas:⁊ duo facit.Prīo ꝓmittēs quādam
diuisionē aliqua mēbra determiat.Scd̄o vnū illoꝝ subdiuidit.ibi
(Nutriēs.)Prima in duas.Prīo ponit diuisionē.Scd̄o mēbra ꝺ-
terminat.ibi(Sꝫ nō ꝓhibet.)¶ Prīo dicit ꝙ nutriens vltra iudi-
cia ex ꝑte qualitatis hꝫ q̄dā iudicia ꝓpria ⁊ sumet ex quātitate:qa
aliq̄n nutriēs totalr̄ in morbis tollit:aliq̄n adequat:aliq̄n minui-
tur.¶ Nota ꝙ dicit hꝫ iudicia ꝓpria ⁊c̄.nutriēs hꝫ iudicia ꝓpria
ex ꝑte qualitatis vt dcm̄ est:⁊ sunt ista cōia qꝛ debent ēt medicis.
Scd̄o hꝫ alia ꝓpria quātitatis:qꝛ solū debent nutriētib^9:qꝛ quedā
est res medicationis que solū debet nutriētib^9:vel hn̄t iudicia ꝓ-
pria:qꝛ solū insunt nutriētib^9 vt nutriētia sunt qꝛ cōfortāt virtutē.
¶ Nota 2° dicit quandoq̄ tollitur ⁊c̄.⁊ declaratur solum quādo
minuitur ⁊ nō quādo auget ⁊ equat:dicēdū est ꝙ per illud dant i-
telligi alia duo qꝛ vnum contrarium intelligitur per aliud.

¶ No.ꝙ dicit q̄n̄q̄ equatur q̄n̄q̄ ꝓhibet.Cōtra.per.G.9.terapen. Dubiū 3^m
ca.10.vbi dicit ꝙ intētio vtriusq̄ opusculi tā ꝯseruatiui ꝙ̄ curati-
ui est custodia vite:sed custodia vite fit per nutrimētū:vt pꝫ 2° de
aīa tex.cō.28.ꝫ.Scd̄o per eū.4.de regi.vbi dic̄.rursus vō nequa-
ꝙ̄ nutrire ansiū ⁊ chol'e generatiuū ⁊ stōcho nociuū ⁊ virtutis de-
structiuū ⁊ cacochimie augmētatiuū.ꝫ.Et tertio ipse dicit ꝙ vir-
tutē custodim^9 q̄n cibū diminuimus.Cōtra.vt pꝫ in cōmē.4.afor.
1.parti.Tenues ⁊ certe diete.vbi dic̄ ꝙ grossus cib^9 ꝯseruat.Et cū
postea dicit ꝙ aliq̄n dꝫ augeri ⁊ adequari:cōtra.qꝛ oīs eger est le-
sus:si sic.ergo nō pōt digerere tantā q̄titatē cibi q̄tā tpe sanitat̄.
ꝫ.⁋Dōm ꝓ quo notādū ꝙ qd̄dā est regimen dietationis vl'e:⁊ est
qd̄ attēdit in toto morbo qꝛ vsq̄ ad statuꝫ inclusiue.Aliud est ꝑti-
culare ⁊ attēdit circa vnū tp̄s solū vel penes vnū accn̄s.⁋Sꝫ no-
tādū ꝙ regimē vl'e attēdit penes statū:qꝛ si stat^9 est longus dieta
cōpetit grossa:⁊ si ꝓpinquus subtilis:⁊ si medio mō se hn̄s cōpetit
mediū regimē:cā est qꝛ vt pꝫ ꝓ^a quarti.ca.8.2.trac.morb^9 est indi-
cans de cibi ablatione ⁊ virt^9 de exhibitione ⁊ morb^9 aliq̄n cōsen-
tit sicut q̄n morb^9 est lōgus nō acutus:tūc morbus ꝯsentit de dieta
grossa:sed si stat^9 est ꝓpiquus:tūc morb^9 est peracut^9 ⁊ idicat ꝺ ci
bi ablatiōe:⁊ virt^9 ꝯsentit qꝛ spatiū est ꝑuum:⁊ ꝑ ꝯn̄s in h̄ morbo
dieta subtilissima ē ꝯueniēs:⁊ sic de alijs.⁋Ex h̄ pꝫ ꝙ aliq̄n nutri-
ens aufert vt in egritudine perꝑacuta:⁊ aliq̄n minuit sicut i egri-
tudine medio mō se hn̄te vt in acuta absolute:⁊ aliq̄n augetur nō
respectu sanitatis sed respectu morboꝝ modo dictoꝝ vt in mor-
bis chronicis:⁊ aliq̄n equat vt in q̄busdā tēporibus morbi:vel eq̄-
tur vt in morbis chronicis qꝛ in quolibet tpe morbi chronici die-
ta ꝯuenit grossa.⁋Sꝫ ꝺm dietā ꝑticularē que attēdit solum circa
vnū tp̄s morbi:aliq̄n aufert vt in statu:aliq̄n minuit vt in augmē-
to:aliq̄n equat vt in ꝓn° nō equat sicut in sanitate sꝫ respectu au-
gmēti ⁊ status.Uel respectu accn̄tis aliq̄n aufert vt q̄n accn̄s su-
peruenit ꝑ viā aggrauationis:aliq̄n auget vt q̄n accn̄s supuenit ꝑ
viā resol'onis.⁋Ad primā rōnē qꝛ.G.9.teraꝑ.⁊c̄.dōm ꝙ custodia
vite est 2^x.Quedā est q̄ est victoria nāe supra morbuꝫ:⁊ talis non
semꝑ fit per cibū.Alia est ꝑ augmētū ⁊ restaurationē spirituum ⁊
talē nō itelligūt semꝑ medici sed primā:⁊ iō alimētū est 2^x:qd̄daꝫ
extrinsecū ⁊ qd̄daꝫ intrinsecū:⁊ tale intelligūt medici.⁋Ad alia qꝛ
G.⁊c̄.dicēdū ꝙ illud hꝫ verum in corporibus sanis sanitate lapsa:
quia ꝑꝑ cholerā bonū est aliqualr̄ cibum dare:⁊ ideo in corporib^9
cholericis hꝫ verum:⁊ ideo dicit ꝙ est stōchū cholere gn̄atiuuꝫ ⁊
cacochimie augmētatiuū.⁋Ad aliā pꝫ sol'o qꝛ non vult ꝙ augeat
respectu sanitatis:sꝫ respectu alioꝝ tempoꝝ vt dictum est.

¶ Sꝫ nō ꝓhibet nisi cū medicus vult vt nā occupet in maturatione humoꝝ. Et nō minuit nisi cū vult virtutē cū hoc custodire:ergo inquātū nutrit custodit ꝑteꝫ virtutis:⁊ inquātū minuit custodit ꝑtē materiei ne natura tunc occupetur in digerēdo multum cibum.

¶ Nō deter.membra diuisionis ⁊ soluꝫ duo qꝛ alia declarant per
ista.Duo facit.Primo qd̄ dictū est.Scd̄o soluit dubium.ibi(Ipse
quoq̄.)Prīo dicit ꝙ nutriēs nō ꝓhibet in morbis nisi quādo vult
ꝙ occupet nām in digerēdo mām:illd̄ pꝫ per Gal'.in cōmēto afor.
8.⁊.7.afor.Q̄n in statu fuerit egritudo.⁊ ibi.vbi vō ꝺm acumē.pri
me particule.¶ Nota 2° qd̄ dicit quādo vult ⁊c̄.nā quādo medi-
cus solum intētionē hꝫ ad mām tūc nō impedit eā cū cibo:sꝫ soluꝫ
dat subtilē dietā que ipsam nō impedit:⁊ hoc vult Gal'.2.de regi.
acutoꝝ.cōmen.37.56.⁊ aliquib^9 alijs:vbi dicit ꝙ danda est subtilis
dieta ad virtutis confortationem que ipsam non impediat.

¶ Ipse quoq̄ semꝑ sit sollicitus de eo qd̄ magis suspectum est:⁊ est virtus si fuerit valde debilis:aut egritudo si fuerit multum fortis.

¶ Mouet ⁊ soluit dubiū ⁊ ē tale:qꝛ dcm̄ est ꝙ ꝑꝑ v̄tutē cib^9 est dan
dus ⁊ ꝑꝑ māꝫ ē auferēdus.⁋Qd̄ dic̄ Aui.ad qd̄ istoꝝ ꝺbeo mag̃ i-
tēdere.dic̄ ꝙ ad illd̄ qd̄ ē mag̃ suspectuꝫ:qꝛ si virt^9 sit mag̃ suspe-
cta ꝙ̄ acuitas morbi:tūc ad nāꝫ ē itēdēdū:sꝫ si ecōuerso ad mām.
¶ Nota ꝙ ex hac lr̄a hr̄ ꝙ medic^9 dꝫ eē mag̃ sollicit^9 ad id qd̄ est
mag̃ suspectū.¶ Nota 2° ꝙ si q̄rat tūc ad qd est mag̃ itēdēdum.
Dōm ꝙ ad virtutē ꝑꝑ auc̄tes dictas.G.9.tera.ca.10.⁊ qꝛ virt^9 ē cu
rans:lꝫ aliq̄n curatio sumat a morbo vt q̄n nā consentit.

Dubm 4m ¶Sꝫ.d.a.ꝙ Aui.vult ꝙ aliqñ ē ītēdēdū ad mām:aliqñ ad nāꝫ.Nō si errat qs est maioꝛ erroꝛ:an declinare ad tenuius:an ad gſſiꝰ.Et vī ꝙ ad grossiꝰ vt pꝫ z° regi.acutoꝝ.tex.cō.38.vbi dī.minui autē iuuatiuū est:⁊ pꝫ pª quarti.ca.7.z.trac.Ad h̄ dōm ꝙ dieta tenuis est zx.Quedā est respectu māe q̄ circūscribit:⁊ sic ptisana colata est tenuis.z° dī tenuis respectu statꝰ qꝛ illa ē tenuis q̄ nō pōt sustē tare ṽtutē vsq̄ ad statū.mō d̄clinare ad tenuiꝰ p̄ mō ē meliꝰ:sꝫ z° mō nō:qꝛ si nō ducis īfirmū vsq̄ ad statū ē valde malū:⁊ iō z° mō est peiꝰ qꝛ facis erroꝛē eēntialē.in virtute ēt maioꝛ fit erroꝛ qñ re cedit a ꝯsuetudīe plus:sꝫ tūc est sic vt pꝫ in cō.5.1.ꝑtic.afoꝛ.Jn te nuibꝰ dietis ⁊c.¶Ad primā q̄ est z° regi.acutoꝝ.dōm est ꝙ vult ꝙ minui primo mō est iuuatiuus:sꝫ z° mō est fallatiuus.¶Ad scdāꝫ dicendū ꝙ Aui.loquit̄ de dieta tentatiua ⁊ non curatiua.

¶Nutriens quoq̄ꝫ ex duabus minuitur partibus:vna earum est ex parte quantitatis:⁊ altera est ex parte q̄litatis:⁊ tibi quidem possibile est ponere coniunctiōeꝫ duarum partium diuisionem tertiam.

¶Nō subdit vnū mēbꝛū diuisiōis.Et duo fac.Pꝛio qd̄ dcm̄ ē.Secūdo ponit cañ.circa mēbꝛa illius subdiuisionis.ibi(Nobis.)Pꝛima in duas.Pꝛimo premittit diuisionem.Secundo ponit differentiam inter mēbꝛa eius.ibi(Dr̄ia aūt.)Pꝛimo dicit ꝙ nutrieas minuit̄ ex ꝑte q̄litatis.Scd̄o quantitatis vel vtroq̄ modo.

Dubm 5m ¶Nota dicet aliqs ꝙ h̄ est falsuꝫ:qꝛ tūc iudiciū q̄litatis īgredit̄ iudiciū q̄titatis:qꝛ tūc qualitas erit minuta.Dōm ꝙ qualitas est zx quedā qualitatiua:⁊ tūc est sil'is iudicio medicinaꝝ.Alia est qualitas nutritiua:⁊ de ista loquit̄ Aui.hic qꝛ ista qualitas mag̃ attendit̄ ex ꝑte q̄titatis:qꝛ cibus vel multū nutrit vel paꝝ.Ex h̄ pꝫ sol'o ad rōnē:qꝛ nō est īcōueniēs ꝙ hoc iudiciū ingrediat̄ quātitatē.

¶Differētia aūt inter duas diuisiones quantitatis ⁊ q̄litatis est:qm̄ nutriēs qñq̄ꝫ est multe quātitatis ⁊ pauci nutrimenti sicut olera ⁊ fructus:qm̄ qui ex eis multū comedit ex quātitate nutrientis multū recipit absq̄ꝫ eiꝰ qualitate.Et quandoq̄ꝫ est nutriens pauce quātitatis ⁊ multi nutrimenti:sicut oua ⁊ galloꝛum testiculi.

¶Nō ponit dr̄iaꝫ īter mēbꝛa istius diuisiōis:⁊ dicit ꝙ aliqñ est nutriēs multe quātitatis ⁊ pauci nutrimēti vt olera:aliqñ ē alia ecōuerso se hn̄s vt oua soꝛbilia ⁊ testiculi galloꝝ nōdū coeūtiū:qꝛ tūc sunt mag̃ nutritiui.¶Nota ꝙ nutriēs qd̄ ꝯuertit̄ ad multas partes in sanguinē ⁊ quo ad paucas in supfluitates est multi nutrimēti vt oua ⁊c.⁊ ecōuerso est de oleribꝰ.¶Nota z°.d.a.vñ ē ꝙ aliqd̄ nutrimentū cōuertit̄ quo ad plures partes in sanguinē.Dōm ē ꝙ cōuenit vel ꝑꝑ similitudinē vt sunt humida ⁊ calida:vel conuenit ꝑꝑ sb̄am:qꝛ sunt faciliōꝛis digestionis ⁊ ꝯuersionis in sanguinē:vel ꝯuenit ꝑꝑ nām occultā ⁊ ꝓprietatē familiarē vt est vinuꝫ:qꝛ multum familiaritatis habet ad sanguinem ⁊ spiritus.

¶Nobis quoq̄ꝫ qñq̄ꝫ est necessariū q̄litatē minuere et in quātitate augmētū facere:⁊ h̄ qdē est cū desideriuꝫ fuerit superans ⁊ in venis crudi fuerint humoꝛes ⁊ voluerimus desiderium sopire per stomachi repletioneꝫ ⁊ a venis multam ꝓhibere materiaꝫ:ideo vt pꝛius maturet̄ illud qd̄ est in venis:aut ꝓpter intentiones alias ab istis.Et quandoq̄ꝫ necessarium est nobis in qualitate augmentum facere ⁊ minuere quantitatem:⁊ hoc quidem cum voluerimus virtutem confoꝛtare:⁊ stomachi natura rem multam digerere non valet.

¶Nō ponit cañ.circa mēbꝛa istius subdiuisiōis:⁊ tria fac.Pꝛimo ponit cañ.circa p̄mū nutriēs.Scd̄o circa zm.ibi(Nobis.)Tertio circa diminutiōeꝫ nutriēt̄ vtroq̄ mō factā:qꝛ ex ꝑte q̄litat̄ ⁊ q̄titatis.ibi(Plurimū.)¶Pꝛimo dicit ꝙ aliqñ medicis ē necīū q̄titatē ī cibis augē ⁊ q̄litatē minuere:vt qñ ī venis eēnt multi humores crudi:tunc opꝫ ꝙ cibꝰ sit multe q̄titat̄ ⁊ pauce q̄litatis vt non fiat augmētū in illis humoꝛibꝰ.De zª ꝑte dicit ꝙ aliqñ facimꝰ oppositū:qꝛ est neciuꝫ quātitatem in cibis diminuere ⁊ qualitatē augere:vt quando virtus eget restauratione ⁊ est debilis.

Dubm 6m ¶Nota ꝙ dicit ꝙ vbi sunt humoꝛes multi in venis absq̄ stōchi repletiōe d̄bemus dare cibos multe quātitatis ⁊ pauci nutrimenti.Cōtra.qꝛ ista augeāt cacochimiā vt olera qꝛ maioꝛ ps cōuertit̄ in supfluitates.ꝫ.Scd̄o dicit aliqs qūo pōt h̄ri appetitꝰ ex quo vene sunt plene.Tertio q sunt alīj casus ꝯsil'es.Quarto vī ꝙ talia coꝛpoꝛa sunt coꝛpa nō pura:⁊ ista nō sunt nutrienda qꝛ ipsa magis ledes.¶Sꝫ notādū ꝙ nutricatio quedā est que fit cū cibis nutritiuis:⁊ quedā cū alteratiuis vel secessiuis vel vꝛine ꝓuocatiuis.Pꝛia est duplex:quedā regularis:quedā coacta.Ad ꝓpositū si loq̄mur de regulari:tūc non est cōueniēs ꝑꝑ afoꝛ.9.z.ꝑti.dcm̄.Sꝫ de coacta est cōueniēs aliqñ vt quādo virtꝰ eēt multū debilis.Sꝫ de alia cibatione vt alteratiua ⁊ alīs dictis dōꝫ ꝙ illa aliqñ est cōueniēs:qꝛ alteratiua est ꝯueniēs qñ est ꝯ̄rie q̄litatis vt qñ moꝛbꝰ est calidus:tūc frigida sunt ꝯueniētia:ēt illa secessiua que fit cum mercuriali est ꝯueniēs:⁊ ideo dicit Aui.3ª pꝛimi cap̄.7.ꝙ aliqñ ꝯcedit̄ ei qui hꝫ multos humoꝛes vt rē bonā largiter comedat ⁊ p̄cipue qñ nō hꝫ bn̄ficiū vētris.Et ītelligit̄ rē bonā.i.secessiuā:⁊ iō dic̄ ⁊ sp̄al'r qñ nō hꝫ bn̄ficiū vētris.¶Ad primā rōnē qꝛ sunt cacochimia falsuꝫ est:qꝛ ipsa sunt bone q̄litatis vt spinachia lactuce ⁊c.Et cuꝫ dī ꝙ hn̄t multas superfluitates:verū est extra venas ⁊ talia non dicunt̄ cacochimia:sed ille que multiplicāt supfluitates ītra venas bn̄ sunt cacochimia.¶Ad scd̄aꝫ dōm ꝙ habent appetituꝫ.s.caninū malū:vel qꝛ frigiditas illoꝝ humoꝝ venit vsq̄ ad stomachum.¶Ad tertiā dōm ꝙ alius casus est vt qñ vellemus nām vel secessum ꝓuocare:aliꝰ casus est qñ vellemus pigues macrefacere ⁊c.

¶Plurimū aūt qd̄ nos laboꝛamus in minuēdo cibum aut ꝓhibēdo est cū egritudīes medicantur acutas.Jn egritudibꝰ quoq̄ꝫ chꝛonicis minuimꝰ:ꝫ minꝰ q̄ ī acutis.Jn egritudibꝰ nāq̄ꝫ chꝛonicis plus de virtute sollicīti sumꝰ:qꝛ scimꝰ ꝙ eaꝝ crisis est lōginqua ⁊ ipsaꝝ statꝰ est remotꝰ.Quap̄p nisi virtꝰ custodiat̄ vsq̄ꝫ ad hoꝛam crisis stare nō poterit:neq̄ꝫ illd̄ qd̄ in lōgo digerit̄ tp̄e digerere valebit.Jn acutis v̄o egritudibꝰ crisis est ꝓpinqua ⁊ cōfidimus ꝙ virtꝰ ante statū nō resoluet̄:ꝙ si hoc timuerimus nutriēs nō plurime minuemus.

¶Postq̄ posuit cañ.ex ꝑte quātitatis ⁊ qualitatis ostēdēs in qbꝰ casibꝰ minoꝛat̄ ex ꝑte quātitatis ⁊ qualitatis:mō ostēdit in qbꝰ casibꝰ minoꝛat̄ ex parte vtriusq̄.Duo facit.Pꝛimo qd̄ dcm̄ est.Secundo ostēdit in qbꝰ tēpoꝛibꝰ minoꝛat̄.ibi(Et quāto.)¶Pꝛimo dicit ꝙ plurimū elaboꝛēt medici in minoꝛādo cibū est in acutis:sed in chꝛonicis lꝫ minoꝛet̄ nō tātū quātū in eis:qꝛ nō ꝯfidūt ꝙ virtus sufficiat vsq̄ ad statū ⁊ vt nā mām digerat.Sꝫ qꝛ in acutis status est ꝓpiquus:ideo minoꝛat̄ nisi alique cause supueniāt.¶Nota p̄ ꝙ ex hac lr̄a apparet ꝙ in qualibet egritudīe cibꝰ est minoꝛādus:rō qꝛ vt pꝫ p̄ma quarti cap̄.de cibatione febꝛicitātiū quilibet moꝛbus indicat de cibi ablatione.Secūdo oīs febꝛiens est eger:⁊ oīs eger est lesus:ergo lꝫ in chꝛonicis nō tātū fit minoꝛatus:⁊ ideo dicimus ꝙ cibꝰ auget̄ vel equat̄ in chꝛonicis nō respectu sanoꝛū:sed respectu cibi qui datur in acutis:⁊ ideo nō valet verbū Gal'.in cō.4.p̄e parti.afoꝛ.Tenues ⁊ certe diete:ꝙ opꝫ in chꝛonicis moꝛbis virtutē custodire nō respectu sanoꝝ sed respectu custodie que fit in sanis.¶Nota z° qd̄ Aui.inuit ꝙ modus diete sumit̄ a virtute ⁊ moꝛbo:a moꝛbo ꝫm lōgitudinē ⁊ ꝓpinquitatē status:qꝛ si status est ꝓpinquus ⁊ virtꝰ cōsentit dieta minuit̄ aut aufert̄.Sꝫ si status est lōginquus ⁊ virtus cōsentit nutriens auget̄ vel equatur:⁊ h̄ dī in lr̄a nisi cause superueniant.Pꝛo quo notādum ꝙ lꝫ moꝛbus indicet ⁊ virtus consentiat vt demus dietam tenuissimam:tn̄ ꝑꝑ accidentia superuenientia virtutem dissoluentia daremus cibuꝫ:vt pꝫ in cōmen.9.p̄e parti.Contemplari igitur opoꝛtet.

Dubm 7m ¶Sꝫ diceret aliqs qd̄ est magis licitum in moꝛbo acuto:an minorare cibū ex parte qualitatis:an ex parte quātitatis:⁊ est petē qd̄ est magis licitū vel dare debitā quātitatem cibi modicū nutritiui vel modicam ⁊ cibi multū nutritiui.Dōm ꝙ debitam ⁊ paruꝫ nutritiui vt est ptisana:rō qꝛ ipsa ꝓpoꝛtionat̄ virtuti magis:secundo sic in cibis modici nutrimēti inuenitur qualitas cōtraria qualitati moꝛbi:qꝛ ipsa sunt frigida ⁊ in cibis multi nutrimēti reperitur qualitas consimilis vt sunt carnes:ergo.sed in casu in quo alia cibaria infirmus nō posset sumere:tunc coacte daremus ipsa.

Dubm ¶Dubitat̄ z°.qꝛ Aui.vult ꝙ modus dietādi sumat̄ penes statū:mō q̄re nō sumit̄ penes alia tēpoꝛa.Dōꝫ ꝙ modus dietādi vl'is sumit̄ penes statū:rō qꝛ statꝰ ē tp̄s pugne:vt ꝫ nā vīcat pugnā penes eū est sumēdū regimē.Aliō ē regimen ꝑticulare:⁊ istud sumit̄ penes oīa alia tēpoꝛa:qꝛ in eis ꝯuenit dieta grossa sic̄ in statu subtilis.

¶Et quāto egritudo plus pꝛincipio ꝓpinqua fuerit:⁊ accn̄tia magis qeta nutriemus virtutem ꝯfoꝛtātes.Et quātū egritudo ꝫm augmētū ꝓcesserit ⁊ accn̄tia ibi ēt augmētata fuerint minuemus dietā ꝑꝑ fiduciaꝫ eiꝰ qd̄ iam dedimus:⁊ ꝓpterea vt virtus alleuiet̄ in hoꝛa luctaminis.Jn tempoꝛe quoq̄ꝫ status regimē vehementer subtiliamus.

ter subtiliamus. Et quáto magis egritudo fuerit acuta ꝛ crisis ꝓpinquioꝛ erit nostra regiminis subtiliatio maioꝛ nisi cause acciderint que nos ab eo prohibeát: quémadmodū in libris nominabimus particularibus.

¶ Nō ōndit quō nutriēs minuit ex ꝑte vtriusqȝ penes tēpoꝛa morbi. Et dicit ꝙ quāto egritudo fuerit plus ṗn° ꝓpīqua ꝛ accn̄tia remissioꝛa tāto cibū plus īgrossamus: ꝛ q̄to est oppo^m tāto plus sbtiliamus: ꝛ maxīe si egritudo ē acuta nisi alie cause superueniant. ¶ Nota ṗ ꝙ dicit ꝙ q̄to egritudo ē ꝓpinquioꝛ ṗn° tāto plus īgrossamus ꝛc. notāter dixit hoc qꝛ tēpoꝛa moꝛbi distīguunt z^r vt pȝ ṗ de crisi: qꝛ ṗ penes accidētia: qꝛ tūc est ṗn^m quādo accn̄tia sunt remissa ꝛ augmētū quādo augeť ꝛ status quādo vltimať: vt pȝ in cō. 7.1. ꝑti. afoꝛ. Ubi hȝ acumē. Scō distīguunt penes digōnē materie: qꝛ tūc ē ṗn^m qn̄ apparēt signa digōnis occulte: tūc ē augmētū qn̄ manifeste apparēt: tūc est stat⁹ qn̄ cōplete apparent ꝛc. Et aliquādo illa duo silʳ ꝯcurrūt vt in moꝛbis reseruantib⁹ mām ad vnicam expulsionē vt fe. ꝯtinua. Sȝ in pleuresi in qua sic mā īcipit digeri sic īcipit expelli nō silʳ cōcurrūt: īmo qn̄ est stat⁹ quo ad digestionē tūc accidētia sunt remissioꝛa: ꝛ iō dicit. H. ibidē ꝙ q̄to pleuresis plus sputi fuerit tāto est melioꝛ: ꝛ tūc plus de cibo dādus ē: ꝛ ideo dicit Aui. ꝙ in ṗn° quo ad digōnē nō plus de cibo diminuēdū est. Scō tāgit ṗn^m quo ad accn̄tia cū dicit. ꝛ accn̄tia sint remissioꝛa. Tertio tāgit ēt augmētū quo ad vtrūqȝ vt pȝ: ꝛ iō in augmento minoꝛādi cibū quātū ad digōnem ꝛ accn̄tia. sed mag̃ hȝ verum de augmento quo ad digōnē ꝛ nō quo ad accn̄tia ꝛ hȝ verū qn̄ ista cōcurrūt. Postea dicit: nisi alique cause cōcurrant. ꝛ eius rō: qꝛ sunt aliqua coꝛpoꝛa rara de facili resolubilia: ꝛ aliq̄ debilia q̄ sine cibo stare nō possunt: ꝛ aliqua exuberātia carnis vehemētis pauci calʳnālis: nā oīa sine cibo stare nō possunt: sed in alijs possum⁹ minuere vt natura magis purget: vt qꝛ dedimus satis in principio.

¶ Nutriēs ṗterea ſm hoc quidē ex eo qđ fit nutrimentum duas alias habet operationes que sunt velocitas penetrationis sicut dispositio vini ꝛ tarditas penetrationis: sicut assatoꝝ dispositio ꝛ frixoꝝū ꝛ ēt spissitudo sube eius qđ ex ipso generať in sanguine: ꝛ eius retētio sicut est dispositio nutrimenti carnis poꝛcine ꝛ vituline: aut ipsius subtilitas ꝛ resolutiōis eius velocitas: sicut est dispositio nutriētis qđ fit ex vino ꝛ ex ficub⁹.

¶ Modo Aui. ōndit quasdā diuersitates nutriētis ex ꝑte sbe ꝛ ponit cañ. Et duo facit. Pꝛio qđ dcm̄ est qꝛ ponit diuersitates. Scō circa illas diuersitates ponit cañ. ibi (Et nobis.) ¶ Pꝛio Auic. ponit duas diuersitates. Pꝛia est de nūero nutrientiū: qđdā est cito penetrās vt vinū: qđdā tarde vt assata ꝛ frixa. Scđa est qđdā nutriēs est dans nutrimētū soliduȝ tarde resolubile vt caro poꝛcina: qđdā dat nutrimentū eaꝝ cito resolubile vt vinū ꝛ ficus. ¶ Nota ꝙ ṗma diuersitas nō est totalʳr sumpta ex ꝑte sbe. rō qꝛ quedā cito penetrāt vel tarde ex ꝑte alteratiōis qꝛ cito alterant ꝛ illo mō est vinū. scō rōne adherētie qꝛ subtilia cito penetrāt: ꝛ q̄dā rōne cōplōnis: qꝛ calʳa cito penetrāt: ꝛ q̄dā rōne familiaritatis vt vinū: qꝛ vinū oīa ista hȝ: ideo de ipso explicauit. Sȝ qꝛ assata acquirunt quādā crustā in qua quedā humiditas retineť ꝛ stōchus multū laboꝛat in digerendo ipsa: ideo de eis explicauit ꝙ tarde penetrāt. ¶ Nota secūdo ꝙ caro vitulina lactans nō dat nutrimentū multuȝ solidū: sed per carnē vitulinā intelligit carnem vacce.

Dub^m 9^m ¶ De carne poꝛcina. d. A. ꝙ nō dat nutrim̄tū tarde resolubile quia multū nutrit: ꝫ. ꝯña pȝ: qꝛ si multū nutrit nō dat nutrimētū solidū: vt pȝ de aq̈ carnis. ꝛ añs pȝ 3° alimētoꝝ. cap̄. 1. vbi dř. Nutribilissimū oīuȝ que noscimus est poꝛcina caro. Dōm ꝙ aliqd est nutribilissimū qꝛ multū nutrimētū dat. Scō ꝙ multo tꝑe durat istđ nutrimētū. Tertio vtroqȝ mō. Ad ꝓpositū istud qđ dat nutrimentuȝ multū ṗ mō nō dat nutrimētū irresolubile ꝛ grossum: sed istud qđ dat nutrimētū multū z° mō ꝛ 3° sic vt est caro poꝛcina: ꝛ iō ipa dure digeriť: ꝛ si digeriť multū nutrimētū dat. Ex hoc patet solʳo.

¶ Et nobis qdē est necessariū nutriēs qđ cito penetret cū casui virtutis aīalis succurrere volumus: ꝛ ei⁹ resolutioni: ꝛ nō pōt stōchus ꝛ virtus tāto tꝑe tolerare vt nutriēs digerať qđ tarde digeriť: ꝛ nos qdē a nutriente terremur qđ cito digeritur cuȝ accidit vt nutriēs ṗcedat qđ tarde digeritur: ꝛ timemus ne cū eo misceať ꝛ fiat ſm modum quem iam declarauimus.

¶ Nō ponit cañ, circa predictas diuersitates; ꝛ duo facit. Primo ostendit in qbus casib⁹ cōpetit prima diuersitas. Scō in qb⁹ cōpetat. ibi (Et terremur.) ¶ Pꝛio dicit ꝙ nobis est nec̄ium nutriēs cito penetrās: vt qn̄ adest casus virtutis nālis: qꝛ virtus nō posset expectare tarde nutriēs. Sȝ in alio casu curem⁹ dare nutriēs sbtile cito penetrās. s. quādo aliqs ṗ sumpsit grossum: scō qꝛ vt pȝ ṗ° tertij. cap̄. 7. subtile ṗ digeriť: ideo cito coꝛrūpiť si nō potest penetrare. ¶ Nota ꝙ virtus aīalis sumiť ꝓpꝛie vt distīguiť ꝯ alias: et sic non sumiť hic: scō sumiť ꝑ virtutē totius coꝛpoꝛis ꝛ sic sumiť hic. ⁋ Preterea dicit ꝙ nisi pꝛius assumať nutriēs grossum tenemur dare subtile. De quo dic̄ aliqs qđ ṗ dȝ sumi. Dōm ꝙ si ista nutriētia nō multū differāt: sȝ tātū distēt in digōne quātū fundus stomachi distet ab oꝛe in digōne tūc grossus est ṗmittēdus: qꝛ eo tꝑe quo grossus digeriť in fundo stōchi ꝛ subtilis digeriť in ꝑte supiori. Sed si plus distet grossus in digōne a subtili q̄ȝ fundus a digōne que fit in oꝛe tunc subtile est ṗmittenduȝ: qꝛ si nō: coꝛrūpiť vt dicit Aui. Sȝ qꝛ medicus nō pōt ista mensurare: ideo dicendū absolute minoꝛ erroꝛ est pꝛemittere subtile: qꝛ si nō: coꝛrumpiť vt dictuȝ ē. Sed si pꝛemittiť cum est digestus penetrat: ꝛ si erroꝛ ex hoc accidit non est nisi ꝙ aliqua pars cibi grossi indigesta penetrat. Sed iste erroꝛ est minoꝛ q̄ȝ pꝛimus. s. ꝙ coꝛrumpatur in stomacho.

¶ Et terremur ēt a nutriēte grosso cū ꝑ certo scim⁹ ꝙ accidūt oppilʳones. Sȝ eligimus cibū foꝛtis nutrimēti ꝛ tarde digōnis: ꝑꝑ eū queȝ cōfoꝛtare volumus ꝛ exercitijs foꝛtib⁹ ṗparare. Rarū quoqȝ nutriens eligim⁹ ꝓpter illum cui velociter accidit poꝛoꝛum spissitudo.

¶ Modo ōndit in qbus casibus cōtingit scđa diuersitas: ꝛ dicit ꝙ timemus dare nutrimētū grossuȝ in coꝛpoꝛibus oppilatis qꝛ plus oppilat. Sed nō terremur ab eis cum volumus coꝛpus pꝛeparare ad laboꝛem vt coꝛpus rusticoꝝ: nam si ipsi sumerēt subtilia cibaria: cito resoluerenť ꝛ debilitarēť: ideo nō debēt comedere pullos hedos ꝛ starnas: īmo fabas carnes poꝛcinas ꝛ bouīas ꝛc. Postea subdit ꝙ subtile est necessariū coꝛpoꝛibus hn̄tibus spissitudinem poꝛoꝝ: qꝛ si sumerent cibaria grossa poꝛi oppilarentur.

¶ Medicatio aūt que fit cuȝ medicinis tres habȝ regulas. Una earum est regula eligendi eius qualitatem. s. eligendi ipsaȝ calidā: aut frigidaȝ: aut humidā: aut siccam. Et secūda est regula ipsius eligēdi quātitatem: ꝛ hec qdem regula diuiditur in regulam mēsurandi pōdus eius: ꝛ in regulam mensurandi ipsius qualitateȝ. s. sue caliditatis gradū: aut frigiditatis: aut reliquaꝝ ab istis. Et tertia est regula oꝛdinandi suā hoꝛam.

¶ Nō ponit cañ. ꝛ regulā circa administrationē ꝛ circa exhibitionē medicinaꝝ. Duo facit. Pꝛio ponit quādā diuersitatē. Scō exequiť ponēdo cañ. ibi (In electiōe.) ¶ Pꝛio dic̄ ꝙ medicatio cū medicina. 3. hȝ regulas. i. diuersitates. Pꝛia est eligēdi suā q̄litateȝ: qa q̄dā calʳa q̄dā frida. Secūda ē eligēdi suā q̄titatē: ꝛ hec ē z^x q̄dam pōderalis: qꝛ. s. est vt ipse sit vni⁹. ʒ. vel duaꝝ ꝛc. z^a est eligēdi q̄titates sue q̄litatis. s. vt sit in ṗ gradu calʳa vel in z° ꝛc. Tertia est eligēdi suū tp̄s in quo tꝑe dȝ dari. ¶ Nota ꝙ quātitas medicinaruȝ est duplex: qꝛ quedā ponderalis ꝛ est quātitas qua mēsure mensuranť ſm quā dicimus hec medicina est vnius. ʒ. ꝛc. Alia est q̄titas gradualis vel qualitatis ſm quā dicimus hec medicina est multū calʳa vel parū: vnde dicimus ſm eam ꝙ hec medicina est calida in 4° gradu ꝛ sic multū calida: ꝛ hec in ṗ: ꝛ sic parum calida.

¶ Sȝ dubitaret aliqs ꝙ Aui. est diminut⁹ qꝛ alia multa ꝯsideram⁹ in medicina: qꝛ qualitates secūdas ꝛ nō solū pꝛimas: qꝛ dicim⁹ hec medicina est humida ꝛ hec est sicca. ꝛ q̄litates tertias qꝛ dicimus hec medicina est ꝓuocatiua vꝛine: ꝛ hec egōnis ꝛc. silʳr ꝯsideram⁹ locū per quē sumi dȝ: silʳr cōsideramus modū ꝑmixtionis earū ꝛc. Dub^m 10^m ⁋ Dicendū ꝙ. A. bn̄ dicit ad rōnem pꝛimā: qꝛ ꝯsideramus q̄litates secundas ꝛ tertias: dōm est ꝙ ad illas reducunť: qꝛ illas virtutes hn̄t ex pꝛimis qualitatib⁹ qꝛ ab illis depēdēt. ⁋ Ad scđaȝ qꝛ ꝯsideramus viā ad quā ire dȝ: dōm ꝙ reducit hoc ad quātitatē: ꝛ iō infra ponēs regulas ex quātitate ponit regulas ex loco. Silʳr modū cōmixtionis reducitur ad quātitatē: qꝛ alia ꝛ alia q̄titas facit aliū ꝛ alium modū cōmixtionis. Uel dicendū ꝙ reducitur ad q̄titates qualitatis: qꝛ alia ꝛ alia mixtio facit medicinā calidā vel frigidaȝ. Aliter dicendū ꝙ isti alij modi non sunt sic vtiles sicut illi tres nominati ab Aui. ideo de eis hic non fecit mētionem sed infra.

¶ In electiōe aūt qualitatꝭ medicie absolute nō habeť cognitio nisi ꝑ cognitionē spēi egritudis: qm̄ cuȝ egritudinis qualitas scita fuerit erit medicina eligēda que

ei in sua qualitate sit contraria: quoniam egritudo suo medicatur contrario ⁊ conseruatur sanitas suo simili.

¶ Exequitur mō circa dictas diuersitates ponēdo canō. Tria facit. Primo ponit canō. circa q̄litates. Scdō q̄ntitates. ibi (Quātitas.) Tertio tps. ibi (Ex tpe aūt.) ¶ Prio dicit ꝙ in electiōe q̄litatis medicine absolute nō habet cognitio nisi ex cognitiōe spēruȝ egritudinis: igit si scita est cognitio egritudis vt ꝙ est cal'a scio q̄litatē medicine debitā: q2 dȝ eē frida: q2 ōis curatio fit p ꝯⁱuȝ sicut ꝯseruatio fit per sil'ia ⁊ est v̄buȝ notabile. ¶ Nota p̊ ꝙ dicit in electione medicine absolute ⁊c. ꝙ ly absolute: p̊ pōt componi cū ly q̄litate: ⁊ tūc est sensus in electione qualitatis absolute medicine ⁊c. Pro q̊ notādū ꝙ q̄dā est qualitas medicine absolute s̄m quā dicim⁹ hec medicina est calida hec frigida. Alia est q̄litas cōtracta. s. ad g̃duȝ s̄m quā dicimus hec est cal'a in p̊ hec in scdō gradu. Ad ꝓpositū p cognitionem spēi egritudinis scio qualitatē medicine absolutā nō contractā. Scdō pōt cōponi cum ly medicine: ⁊ tunc est sensus in electione qualitatis medicine absolute ⁊c. ⁊ tūc est scia. Pro quo est notādū ꝙ quedā est medicina absolute in qua solū est virt⁹ medicinalis. Alia est nō absolute medicina: q2 in ea nō solū est virtus medicinalis sed cibalis. Modo vult dicere ꝙ per spēm egritudis cognoscimus medicinā absolute que tm̄ hȝ virtutem medicinalē. Tertio pōt cōponi cū ly spe egritudinis: ⁊ tunc dicit ꝙ per speciē egritudis absolute sumit cognitio ⁊c. ⁊ tunc est snīa ꝙ absolute. i. solū ab essentia morbi sumuntur intentiones curatiue.

Dub^m 11^m ¶ Sȝ de hoc diceret aliqs ꝙ intētio curatiua sumit a causa morbi ⁊ nō solum ab essentia morbi vt pȝ in tertiana ⁊c. Scdō sumit itētio curatiua a mēbro: q2 hn̄ti intestina gracilia ⁊ debilia non dam⁹ aquā fridaȝ. ꝗ. ¶ Dōm ꝙ sumit ab essentia morbi prius rō: q2 morbus essential'r indicat de cibi ablatiōe: sȝ cū hoc stat ꝙ alie itētiones curatiue (nō tn̄ p̄ncipales vt ꝙ medicīa dȝ sumi tāte q̄ntitatis vel in tali gradu) pn̄t sumi ab illis dictis: vt a nā mēbri: nō q2 medicina alteri⁹ spēi pōt sumi a nā mēbri: q2 ꝓp ꝓprietatē vna medicina hȝ effectū ad vnū mēbrū qd̄ nō hȝ alia eiusdē v̄tutis ⁊ gradus: vt pȝ de camomilla ⁊ melliloto. Ex hoc pȝ so. ad scdāȝ. ¶ Ad p̄mā dicēdū ꝙ nō sumit morb⁹ ꝓprie vt distinguit cōtra cāȝ: sed large vt includit causam aliter ꝙ nō sumitur curatio ꝓprie: q2 vt sic soluȝ conuenit morbo: sed sumit large ⁊ isto modo cōuenit cause. ¶ Similiter cause nō ꝓprie debet curatio: q2 non cause ant̄i q2 tali debet preseruatio: nec cause cōiuncte: q2 cū est causa coniuncta tunc discrasia est fiens. discrasie fiēti debetur duplex curatio: q2 preseruatio ꝓpter futurū fieri: ⁊ curatio propter factū: ⁊ ideo curatio ꝓprie ⁊ indicatio curatiua ꝓprie sumitur ab essentia morbi.

¶ Quātitas aūt ipsi⁹ mēsura ex duab⁹ cognoscit ꝑtib⁹ s̄m modū mensure artificialis ex natura membri: ⁊ ex quātitate egritudis ex reb⁹ que sup illud sua significāt ꝯueniētia ⁊ aptitudine ipsarum que sunt genus ⁊ etas ⁊ ꝯsuetudo ⁊ tēpus ⁊ regio ⁊ ars ⁊ virtus ⁊ forma.

¶ Postq̄ Aui. superius docuit eligere ꝯueniētē q̄litatē medicine ⁊ posuit regulas: nūc docet eligere ꝯueniētē quātitatē eius. Et p̊ docet hoc. Scdō ostendit modū. ibi (Nā v̄o mēbri.) ¶ In prima dicit ꝙ mensura quantitatis medicine cognoscitur ex duob⁹: ex cōplexione membri ⁊ ex quantitate egritudinis ⁊ ex rebus que sunt cōuenientia: vt ars: tempus: regio: sexus ⁊c.

Dub^m 12^m ¶ Dubitat. Aui. vr̄ ꝯdicere q2 dicit ꝙ cognitio q̄ntitatis medicine cognoscit ex duob⁹ ⁊ postea noīat tria ī lr̄a. ¶ Dōm ꝙ Auic. vult ꝙ q̄ntitas medicīe hr̄ ex duob⁹ p̄n'r vt ex nā mēbri ⁊ q̄ntitate egritudis: sȝ ex ꝯueniētia rerū vt tpe: regiōe: sexu ⁊c. ēt pōt hr̄i: non tn̄ p̄ncipal'r cognoscitur quantitas medicine ex hoc. ¶ Nota ꝙ q̄ntitas medicine nō potest lingua dici nec calamo scribi: vt. G. 3. de īgenio sani. cap. 3. sed habetur coniecturatiue: ⁊ ideo dixit artificiali ⁊c. exponitur genus. i. sexus: ⁊ per formam intelligitur habitudo.

¶ Nature v̄o membri cognitio quatuor reruȝ continet cognitionem. s. complexionis membri ⁊ creationis ei⁹: ⁊ eius situs: ⁊ ipsius virtutis.

¶ Ostēdit q̄uo ex trib⁹ hr̄i cognitio quātitatis medicīe. Et p̊ ex vno. Scdō ex alio. ibi (Scdm̄ v̄o egritudis quātitatē.) Tertio ex alio. ibi (Cognitio aūt.) Pria in duas. Prio ostēdit ex qb⁹ cognoscit nā membri per quā cognoscit nā morbi. Scdō ōndit q̄uo ex illis cognoscitur quantitas medicine. ibi (Et membri.) ¶ In prima dicit ꝙ cognoscitur ex virtute plasmate ⁊c.

Dub^m 13^m ¶ Nota dicit ꝙ cognoscit ex cōpl'one ⁊c. ⁊ dimisit nām cōem. ꝗ diminuit. Scdō vr̄ superfluus q2 numerat virtutem que sign̄at sua actitudine vt dcm̄ est. ¶ Dōm ꝙ cognitio ex vnitate ⁊ nūero non est artificialis: ideo de ea nō fecit mētionē ⁊ pauca sumunt ab eis.

¶ Ad aliā dico ꝙ virt⁹ sumitur 2ʳ. Uno mō quo ad ei⁹ ꝓprietateȝ vt corp⁹ dr̄ forte vel debile. Scdō modo quo ad essentiaȝ vt est nā membri: secūdo modo consequitur hic: ⁊ primo modo supra.

¶ Et cōpl'onis q̄dē mēbri qm̄ cuȝ ei⁹ nālis cōpl'o scita fuerit: ⁊ ipsi⁹ cōpl'o in egris sciet p mensurā existimatiuā: quātū ei⁹ cōpl'o nālis elongata fuerit scietur: ergo mensura quantitatis qua ipsa reduci possit ad tēperiē. verbi grā. qm̄ si sanatiua cōplexio fuerit frigida ⁊ egritudinalis calida: tūc eius cōpl'o multū erit elongata a cōplexione sui: ⁊ tunc multa indigebit infrigidatione: ꝙ si ambe fuerint calide sufficiet ei parua infrigidatio.

¶ Exequit q̄uo ex istis habetur nā mēbri. Et p̊ ex cōpl'one. Scdō ex plasmate. ibi (Et creationi.) Tertio q̄uo ex situ. ibi (Et sit⁹.) Quarto q̄uo ex virtute. ibi (Et vtilitas.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ habet cognitio nature mēbri ex cōpl'one: cognoscit q2 scita compl'one nature mēbri scimus quātū distat īfirmus a sua nāli cōpl'one: ⁊ p ꝯn̄s scimus quātitatē medicine: vn̄ si cōpl'o erat calida accn̄talis ⁊ nālis frigida debemus approximare medicinā valde fridā: q2 multū distat a sua cōpl'one nāli. Sȝ si sit cōpl'o nālis cal'a: ibi debeo approximare medicinā nō multū fridā: vn̄ si distat a cōpl'one p vnū gradū debeo approximare medicinā ꝯⁱā ī vno gradu. ¶ Nota ꝙ p complexionē cognoscit 2ʳ q̄ntitas medicine. s. q̄ntitas pōderalis ⁊ gradualis. ¶ Nota ꝙ 2ʳ est nālis cōpl'o ex ḡnatione ꝯcta ⁊ ex reb⁹ et tpe acq̄sita: ⁊ habet verū dictuȝ Aui. de oī cōpl'one per quā corp⁹ viuit sanum vnde consuetudo est cōseruanda sicut natura.

Du^m 14^m ¶ Dubitat vr̄ ꝙ lapsus a simili sit maior q̄ a dissimili: q2 act⁹ actiuoꝝ sunt in patiēte disposito: vt 2° de aīa. tex. cō. 24. ergo lapsus a simili est maior: q2 hȝ corpus paratū labi: ꝗ maior: sȝ lapsus dissimilis est cū contrario resistēs. Scdō si sint senes ⁊ iuuenes causonizātes maior friditas approximatur iuueni q̄ seni: ergo lapsui simili maior approximat medicina vt pȝ: q2 in eo est maior icēdiū. Etiā q2 nālis cōpl'o est calida sibi dn̄tur frigida ꝓp incendium accidentale causonidis. ¶ In ꝯⁱū dcm̄ Auic. ¶ Dōm ꝙ ex lapsu simili vel dissimili possumus arguere maioratiue vel minoratiue dupl'r. Absolute q2 a quacūq̄ causa leui corp⁹ simile īcurrit lapsuȝ: sȝ corpus dissimile a forti causa īcurrit lapsuȝ dissimilem. Scdō mō pōt argui maioritas ⁊ minoritas lapsus nō absolute: sed supposita eq̄litate eius qd̄ ad sensuȝ appet cū supposita equalitate ad tactuȝ: ⁊ sic ex lapsu dissimili arguit maior lapsus: sȝ ex simili arguit lapsus minor: q2 corpus flegmaticū si incurrit egestionem cal'aȝ maior lapsus est q̄ in corpore chol'ico: q2 ex quo appet in istis equalis caliditas mō nō pōt venire corp⁹ flegmaticū ad tātā caliditatē quātā hȝ corpus cholericuȝ nāliter nisi corpus flegmaticū dȝ acqrere tātaȝ caliditatē quātam hȝ corpus cholericū nāliter: modo corp⁹ flegmaticū erit discrasiatū in naturali sua cōpl'one ⁊ in gradu caliditatis extranee: ergo est discrasiat⁹ in duob⁹ gradib⁹ ⁊ cholericū nō: ideo pȝ ꝙ discrasiato in dissimili lapsu caliditatis fortiora frigida approximamus: scdō sic ei debent ꝓp nālem cōpl'onē ⁊ ꝓp accn̄talem: ergo debent ei magis frida: vn̄ nālis cōpl'o ꝯseruat per similia: mō cōpl'o flegmatici cōseruat per frida ⁊ chol'ica per cal'a. Ex quo pȝ ꝙ si corpus frigiduȝ egrotat egritudine cal'a per duos gradus distās a nāli cōpl'one: ⁊ cholericū distet per duos ēt frigidiora dicunt flegmatico q̄ cholerico ꝓp cām dictā. ¶ Ad rōnem dico ꝙ ꝯseruatio est dupl'x: ⁊ alia que est quedā reductio ⁊ ista fit p ꝯⁱria: ⁊ ista debet corporib⁹ distēperatis: ⁊ prima debet tēperatis: q2 nō reducunt. Itē 3ª particula afor. in cō. afor. 4. Temperantia ꝯseruat per similia: ⁊ distēperātia reducit p cōtraria: sed melius est ꝗ reducere p̄ter nālem cōpl'onē q̄ cōseruare. Dōm ꝙ sil' ⁊ semel nō pōt reduci p̄ter nālis cōpl'o ⁊ ꝯseruare nālē. ¶ Et ad rōnes pȝ so. ꝙ fieri maior actio: verū est si ꝓcedat ab eadē causa. ¶ Ad aliā frigidiora debent lapsui dissimili ⁊c. dico ꝙ supposita eq̄litate tact⁹ et accn̄tium est verū: sed ꝓp debilitatē virtutis in sene fridiora competūt iuueni: vn̄ q2 senex est debilis nō suffert fortiora frida sic iuuenis: sȝ ex merito lapsus fridiora approximarent senib⁹: sȝ in tota approximatiōe fridiora approximant senib⁹ q2 paulatim. ¶ Ad aliā dico ꝙ flegmatico cōpetūt frigidiora: vn̄ vel talia corpa erāt vsitata similibus vel ꝯⁱrijs: si ꝯⁱrijs tunc ex lōga cōsuetudine sūt assueta similib⁹: ideo calidiora dantur chol'ico q̄ flegmatico: q2. s. de inge. sani. cap. vltimo. ꝯsuetudines in egritudinib⁹ ꝯseruant vt nā valeat pugnare ꝯ morbū: ideo nō opȝ nimis mutare: ⁊ q2 cōseruatio fit p similia: iō fl'atico dicunt frigidiora ⁊ cholerico min⁹ frida: tamen ex merito lapsus frigidiora competunt flegmatico.

¶ Et creatōis q̄dē mēbri iā dixim⁹ ꝙ creatura mēbri ī q̄tuor diuidit modos: ⁊ tu q̄dē eā ibi ꝯsiderare d̄bes.

¶ Ostendit

¶Ostēdit quō ex creatura cogscit nā mēbri. Et p̄ pmittit diuisionē. Scđo ondit quō ex creatura cogscit q̄titas medicie. ibi (Post hoc.) ¶In p̄ dicit q creatura diuidit in q̄tuor. s. in figurā viā receptaculū et supficiē: et ex ea cogscit q̄titas medicie: sed nō docet q̄titatē medicie p oia ista. 4. sz per duo. s. per viā et receptaculū.

¶Post hoc scire debes q membrorum q̄daz sunt que in foraminib⁹ suis sunt facilia et sunt in eis iterius aut exterius loca vacua per que expellit supfluitas medicia subtili et tēperata. Et eorum sunt alia que nō sunt ita: sed medicina indigēt fortiore: et similiter eorum est qđ est rarū et eorum est qđ est spissum. Et raro q̄dē medicina sufficit subtilis: et spisso est medicina fortis necessaria.

¶Ostēdit quō ex istis cogscit q̄titas medicie. Et p̄ h. Scđo ex dictis assumat dicta. ibi (Qđ aūt.) ¶Nota Aui. inuit duas diuersitates nāe: q2 q̄dā habēt foramina q̄dā nō. et ex his que habēt foramina q̄dā habēt intus q̄dā extra et q̄dā vtroq3 mō vt sunt renes et pulmo: vnde habēt vias exterius: q2 colligant vijs vesice. etiā hn̄t venas itra se. ēt pulmo hz vias itus: q2 est ꝯcau⁹ et itus hz venas: sz nucha et nerui nō hn̄t foramina extra se: sed cerebrū hz vias ex se: q2 vias vt nares palatus &c. mō dicit Aui. q que hn̄t viā minori egent medicina: et que nō habēt egent maiori. ¶Nota q membra eē rara est hēre raritatē in sba vn̄ expellit supfluitates suas: ēt splen est hmōi: sed renes sunt dēsi. Nō dicit Aui. q dēsum mēbrū eget medicina fortiori et rarū eget medicina magis leui.

Dub. 15. ¶Dubitat. Gal. in. 3. thegni. tex. cōmē. 142. dicit q pulmo eget medicina forti. Dōm q hoc est 2ʳ. Rōne ꝓprie sbe et vie et sic mēbruz rarū eget leui medicina. Scđo mō egere pōt rōne parue vel magne distātie: et sic pulmo eget forti medicia: q2 multū distat: q2 opz q trāseat prius per venas meseraicas: et postea ad epar: et postea ad cor: deinde ad pulmonē. Et ex hoc pz solō: q2 eget forti medicia rōne distātie magne: et exponit tēpata. i. ꝓportiōata egritudini.

¶Qđ aūt forti medicina magis indiget est illud qđ in nulla duarū partiū ventriculū hz neq3 receptaculum. Et post ipm est illud qđ hz in vna parte: et post ipsum est illud qđ a duabus partibus hz receptaculū: sed est solidū et spissum sicut rigno: postea est illud qđ ea hz a duabus partib⁹ et est rarum sicut pulmo.

¶Cōcludēdo assumat dicta sua dicēs q mēbrum qđ eget forti medicia ē qđ nō hz aliq3 viā et miori idiget q hz viā ex vna pte: et miori qđ hz a duab⁹: et miori ē qđ hz a duab⁹ ptib⁹ et est rarū vt pulmo.

Dub. 16. ¶Dubitat epar est densum et splen est rarū: et tn̄ splen eget fortiori medicina. Dōm q eget fortiori medicina nō gr̄a raritatis: sed gr̄a humoris grossi melancholici quē ꝯtinet in se.

¶Et situs q̄dē mēbri: qm̄ per sitū cognoscit quēadmodum tu scis aut locus aut societas aut cōmunitas.

¶Ostēdit quō ex situ cogscit q̄titas medicine. Et p̄ ponit diuisionē. Scđo exeqt. ibi (Utilitas.) ¶In p̄ dicit q cognitio sit⁹ aliqn̄ sumit ꝓ loco; aliqn̄ ꝓ colligātia: et ex vtroq3 scit q̄titas medicine.

¶Utilitas vō que ex societatis ꝓuenit cognitione est magis ꝓpria: ꝓpterea q partē magis eligis ad quam medicina trahit et ad quā eā declinare facis. v. g. cū fuerit mā in gibbo epatis euacuabis eā per vrinaz: et si in epatis ꝯcauitate fuerit euacuabis eaz per ventrē: qm̄ epatis gibbositas mēbris vrine est associata et eius cōcauitas est associata intestinis. Sed eius vtilitas que ex parte sciendi locū ꝓuenit est triū modorum: vnus eorum est eius lōgitudo et ipsius ꝓpinquitas: qm̄ si fuerit ꝓpinquū sicut stōchus peruenient ad ipm medicine temperate et operabunt in ipso: et si longinquū fuerit sicut pulmo medicinarū tēperatarum virtutes corrūpent antequā ad ipsuz perueniat: quapropter erit necessariū vt in earū virtutibus augmentū fiat. Oportet itaq3 vt cum membrū est propinquū cui obuiat medicina sit virtus ipsius medicine s̄m mensurā que egritudini sit opposita: et si inter ea fuerit longitudo et spatiū et est egritudo cui est medicina necessaria quaz virtus ꝓfundans penetrare faciat: tūc necessariū est in virtute medicine plus addere q̄z prius erat ei necessarium sicut acetū in emplastro sciatice et reliquis.

¶Ostēdit ex vtroq3 q̄titatē medicie. Prio diuisim. Scđo ꝯiūctiz ostēdit h. ibi (Qn̄q3 ēt ꝯfert.) Pria in duas. Primo ostēdit quō ex situ ꝓ colligātia cogscit q̄titas medicie. Scđo ex loco ꝓ situ ostēdit. ibi (Sed ei⁹.) ¶In p̄ dicit q nō solū ex situ pro colligātia: sed ēt ex situ pro loco cognoscit q̄titas medicine: vnde si mā est in cōcauo epatꝭ dz trahi mā per itestina: q2 ꝯcauū epatꝭ ligat itestinis: sed si sit in gibbo epatꝭ dz trahi per vrinā: q2 vesice gibbū colligat. ¶Nō lr̄a exponit q vtilitas est maior ex situ ꝓ loco: q2 cōior: sed ista ꝓprior est egritudinib⁹ cū mā. ¶Nō tract⁹ est mot⁹ māe de vna parte ad aliā distantē: sed declinatio est ad ptez ꝓpingorē.

Dub. 17. ¶Dubitat. S. 7. tera. cap̄. vlt. dicit q renes et vesica et gibbū epatis cū sunt plena cacochimia dn̄t expurgari per itestina: ēt in apatibus epatꝭ sepe administramus vomitus. Dōm q si talis mā est grossa dz expurgari vt dcm̄ est: q2 vie sunt stricte: sz si mā sit subtilis pauca dz expurgari p vias vrine: ēt si medicus vult et deriuare et euāre: tūc administrat vomit⁹: sz hic est itētio mag̃ euāre. ¶Sz ei⁹ vtilitas) docet cognoscē q̄titatē medicie ex situ ꝓ loco. Nō in loco tria ꝯsideram⁹. Loci distātiā cōez vt stōch⁹ est locus ꝓpinquus et vesica remota. Scđo ꝯsideram⁹ loci ꝓprietatē vt est virga vel vesica. Tertio ꝯsideram⁹ loci aptitudinē vel ineptitudinē. Et s̄m h tria facit. Primo docet cognoscē rōne vnius. Scđo scđi. ibi (Et secūdus.) Tertio rōne alteri⁹. ibi (Et tertius q̄dē.) ¶In p̄ dicit q ex loco cognoscit q̄titas medicine: vnde si locus ad quez volumus medicinā imittē est ꝓpinquus dēbemus dare medicinā leuē: et si locus est remotus debemus fortē medicinā vt virtus ei⁹ sufficiat vsq3 ad locū: etiā si membruz sit densum ad qđ medicina nō valeat transire debemus miscere aliquid qđ faciet penetrare medicinā vsq3 ad locū illū: q2 acetū valde penetrat.

¶Et secūdus modus est vt sciatur quid medicinis sit admiscendum vt per illud velociter ad membrū perueniat quēadmodū medicinis membrorum vrine admiscent diuretica et medicinis cordis crocus.

¶Ostendit quō ex situ pro loco cognoscit q̄titas medicine: et dicit q si locus est vesica: opz miscere diuretica vt ducat virtus illius medicaminis ad vesicā: vt ēt qn̄ admiscemus crocū et camphorā in cordialibus vt ducat virtus cordialis ad cor.

¶Et tertius q̄dē modus est vt sciamus qua parte medicinam ad ipsum transire faciamus. v. g. si sciuerimus q vlcera in inferioribus existunt intestinis per clysteria inijciemus: et si sciuerimus q sint in superiorib⁹ per illud qđ bibunt afferemus.

¶Ostēdit quō ex situ pro loco cognoscit quantitas medicine: q2 si vlcera sint in intestinis superiorib⁹ dabo medicinā per os. Sed si sint in iferiorib⁹ dat clystere siue medicina p iferi⁹. vnde Gal. 5. de igenio sanitatꝭ cap̄. 11. dicit q virt⁹ clysteris. s. ꝯsolidatiui nō trāsit vsq3 ad stōchū: iō si vis ꝯsolidare vlcera intestinorum superiorum: opz dare medicamē ꝯsolidatiuū p os. virt⁹ tn̄ alterius clysteris trāsit vsq3 ad caput: vn̄ in dolore capitis aliqn̄ administram⁹ clysteria.

¶Quādoq3 etiā ꝯfert loci et societatis simul sollicitudinez habere: et hoc q̄dē est in eo qđ facere debemus cū fuerit materia tota iam in mēbro euacuata et in eo qđ facere debemus cū materia adhuc euacuat.

¶Postq̄z superius Aui. notauit quō cognitio loci et societatꝭ diuisiz est vtilis ad cognitionē curationis: nūc idē ostēdit ꝯiunctim. Et p̄ hoc. Scđo ponit duos can̄. ibi (Cūq3 ad.) Pria in duas. Prio ostēdit in quot et qb⁹ casib⁹ cognitio societatꝭ et loci est vtilis et ꝯferat. Scđo declarat dicta. ibi (Qm̄ cū.) ¶In p̄ dicit q ꝯfert aliqn̄ habere cognitionē loci et societatꝭ in duob⁹ casib⁹. p̄ cū mā est in fluxu. 2° cū est fluxa. ¶Nō mā aliqn̄ est in fluxu aliqn̄ parata fluē. 3° tota fluxa. 4° aliqn̄ reperit mā in membro gn̄ata per viā paulatine cōgestionis. mō Aui. intendit etiā de mā parata fluere et de vltima etiā: et illa duo dat intelligi per duo dicta.

¶Qm̄ cū sciuerimus q mā fuerit adhuc in descensu a suo loco mām extrahem⁹ postq̄z q̄tuor ꝯditionū curā habuerim⁹. Una est partis diuersitas quēadmodū a dextra ad sinistrā trahimus et a superiorib⁹ ad iferiora. Et secūda est vt societatis curā habeam⁹ sicut mē-

strua vētosis retinemus quas mamillis supponim⁹ socio attrahētes. Et tertia rectitudinū curā hēre quēadmodū in egritudinib⁹ epatis in dextra minutionē facimus basilica ⁊ in egritudinib⁹ splenis in basilica sinistra. Et quarta qdē est cū sollicitudine elōgationis ne qđ extrahiť valde sit ꝓpinquū ei a quo extrahiť.

ℭ Declarat dicta sua. Et p̊ qñ mā est in fluxu. Scđo cū est fluxa. ibi (Sed cū.) Pria in .4. sicut .4. ꝯditiones attēdēdas ponit tñ nō diuidit. 2ª ibi (Et scđa.) 3ª ibi (Et tertia.) 4ª ibi (Et quarta.) ℭ In p̊ª dicit ꝙ cū mā fuerit in fluxu trahiť a suo loco cū q̄tuor ꝯditioib⁹. Prima est ista: q2 talis mā dꝫ trahi ad partē ꝯriā. Scđa ꝙ trahať ad partē ꝯsociā vt cū mā trahit siue refluit ad matricē ponamus vētosas sub mamillis. Tertia est ꝙ trahať ad partē directā ꝯsociā vt qñ flōmamus in egritudine splenis basilicā sinistrā. Quarta est ꝙ cū trahimus mām trahimus ad partē ꝯsociā longinquaꝫ ⁊ nō propinquam. ℭ Nota ꝙ nō attendiť cognitio loci ⁊ societatis simul in quolibet istoꝝ: sed simul oēs attēdunť: q2 cū volumus curare mām fluentē dico ꝯcurrūt. s. mā ⁊ fluxus. mō ꝓpter mām euacuamus: ⁊ ꝓpter fluxū deriuamus: ⁊ hic attendunť q̄tuor ꝯditiones dicte: q2 opꝫ trahere ad partē ꝯtrariā māꝫ: ⁊ hoc fieri pōt tripl'r. s. ꝭm lōgitudinē ꝭm latitudinē ⁊ ꝭm ꝓfunditatē. mō Aui. nō tangit nisi deriuationē ꝭm duos diametros ꝭm lōgitudineꝫ ⁊ latitudinē: q2 in istis magna est distantia: ⁊ ideo pꝫ quarta cōditio ꝙ debet fieri deriuatio ad partē lōginquā: sed alie due ꝯditiones patent ꝙ debet trahi ad partē colligatā: q2 melius trahiť: ⁊ alia etiā pꝫ q2 si diameter est rectus melius trahiť.

Dub^m 18^m ℭ Dubitať de p̄ma ꝯditione: q2 Hippo. 4ª pti. afoꝛ. 17. afoꝛ. Nō febribus existētibus ⁊c̄. vnde vult ꝙ cū mā petit partes superiores per superius debes euacuare: ꝰ nō dꝫ fieri diuersio. ⁊ ꝯfirmať per afoꝛ. 18. sequentē. Supra diaphragma doloꝛ per superius dꝫ fieri euacuatio. etiā afoꝛ. 21. 1. pti. Undecūq3 nā reperit inde ⁊c̄.

Dub^m 19^m ℭ Dubitať secunda cōditio includitur in prima q2 non trahitur ad partem contrariam nisi sit ꝯsocia: etiam medicus induceret plures egritudines: q2 plurificaret egritudines.

Du^m 20^m ℭ Tertia videť falsa: q2 in egritudine epatis pōt eūari per vtrāq3 basilicā. ꝓbo: q2 ambe basilice oꝛiunť ab vno trūcho: ꝰ vtrūq3 pōt eūare ab epate. ⁊ simil'r ambe. alio mō in splene etiā si facim⁹ flobothomiā a basilica sinistra nos deriuamus ꝑ plures diametros: q2 p̊ diuertimus ad epar cū eūamus a splene postea est diameter a furcula ad brachiū sinistrū. ⁋ Dōm ꝙ ꝯditiōes sunt bone: q2 qđ repugnat fluxui est diuersio ad ꝯriuꝫ: vnde aliqñ mā est in fluxu ⁊ aliqñ est parata fluere. si partim fluxa ⁊ partim parata fluere: tūc debet deriuari ad partē ꝯriā parti ad quā fluit: ⁊ rō q2 ex hoc duo fiunt ꝓhibeť fluxus: ⁊ que erat fluxa trahiť ad oppositū: sed si fit in principio fluxus debet deriuari ad partē ꝯtrariā ei ad quā fluit mā: q2 illa pars tunc amplius nō pōt mittere mām ad partem ad quā parabať mitti. Tamē in duob⁹ casib⁹ opꝫ trahere ad partem ad quā fluit vt cū mā mittiť de nobili ad ignobile. Secūdus est qñ mā est venenosa. Et ad rōnē dicit expositoꝛ ꝙ hꝫ verū cum mā nō est fluxa. Sed. H. videť intelligere cū est fluxa: q2 dicit os amaricatū: ꝰ videť ꝙ mā sit in fluxu. ⁊ simil'r dicit de alio afoꝛ. Uideť dōm ꝙ Hippo. loquiť de fluxu māe per loca ꝯputata expulsioni: vnde si mā currit ad stōchū ⁊ inde possit fieri euacuatio euacuata: sed Auicē. loquiť cū mā fluit ad partē non deputatam expulsioni. Uel afoꝛ. loquiť de eūone cretica. ⁋ Ad aliā dico ꝙ exquo dꝫ eūari: mā melius trahiť per partē ꝯsociā q̄3 per aliā: ⁊ nō intelligiť de colligantia gñali sed de spāli. Sed cū dicis plurificanť egritudines. dico ꝙ nō: q2 in parte ꝯsocia nō fieret egritudo: q2 per partē ꝯsociā spargiť ⁊ ei dominať nā: ēt de parte p̄ncipali vnde diuertiť remotio egritudinis: vel ꝙ nō est icōueniēs ꝓcurare egritudinē in parte ꝯsocia cū est minus principalis. ⁋ Ad tertiā ꝯditionē dico ꝙ oꝫ respōdere vt diciť infra de flōmia saphene ⁊ sciatice: q2 oꝛiunť ab eodē trūcho: tñ per experientiā inueniť ꝙ sciatice vene flōmia cōfert sciaticis passionib⁹: ⁊ saphene flōmia ꝯfert passionibus menstruoꝝ: ⁊ similiter est de vena basilica dextra ⁊ sinistra. ⁋ Ad aliā dico ꝙ nō fit deriuatio ꝭm duos diametros cōpletos. ⁋ Nota mamille sunt colligate matrici mediantib⁹ venis aliquib⁹: ideo in fluxu mēstruoꝝ diuersio fit appositis vētosis sub mamillis.

ℭ Sed cuꝫ accidit vt tota mā iam sit euacuata vtreq3 res ei ꝯferūt ex parte: qm̄ si voluerimus accipiem⁹ eaꝫ ex ipso mēbꝛo: ⁊ si voluerimus trahemus ipsaꝫ ad mēbꝛū ꝓpinquū qđ associatuꝫ est ⁊ eā ab eo extrahemus quēadmodū duas minuimus saphenas in matricum egritudinibus ⁊ venam que est sub lingua cum medicari volumus apostema duarum amigdalarum.

ℭ Ostēdit qūo cognitio vtriusq3 simul ē vtilis: cū tota mā ē fluxa: ⁊ dicit ꝙ tota mā cū est fluxa vel eūať ꝑ ꝑtē illā vbi est vel ꝑ ꝑtē ꝓpinquā. Mō vna itētio cadit i initio illi⁹ māe: sꝫ si eūať ꝑ ꝑtē ꝓpinquā: illa ꝑs dꝫ eē colligata vt cū ꝑ saphene flōmiā eūam⁹ matricē. ℭ Nota ꝙ per partē ꝓpiquā intēdit partē colligatā: q2 saphena nō est ꝓpinqua quo ad situm ad matricē.

ℭ Lūq3 ad diuersum protrahere volueris membꝛi a quo protrahis doloꝛem prius seda.

ℭ Ponit. 2. cañ. circa dicta. ibi (Et caue tibi ne.)

Dub^m 21^m ℭ Dubitādū est ne semꝑ verū ꝙ debeam⁹ trahē ad ꝯriuꝫ. ⁊ dicit ꝙ nō: q2 si doloꝛ est cā fluxus anteq3 diuretas ꝯbes sedare doloꝛem. Cōtra in cōmē. 22. p̊ᶜ pti. Eoꝝ que egerunť nulla est melioꝛ medicina in foꝛti doloꝛe q̄3 flōmia. mō flōmia est q̄dā diuersio. Scđo p̄us aꝫ remoueri cā anteq3 aliud fiat: sed flōmia remouet cām doloꝛis eūando eā: ꝰ. ⁋ Dōm ꝙ doloꝛ vel est vehemēs vel nō. Simil'r modus eūonis est 2ˣ. regularis ⁊ nō regularis. Si doloꝛ nō est vehemēs p̄us eūam⁹ mām ⁊ de isto nō itēdit Aui. Uel doloꝛ est foꝛtis: ⁊ tūc vel volumus mō regulari curare ⁊ sic sedam⁹ doloꝛē p̄us: q2 doloꝛ trahit mām: vnde sedato doloꝛe nō fit attractio: vñ postea fit curatio melioꝛ: etiā si fiat eūo p̄us mā subtiliať: vnde ex doloꝛe melius trahiť: tñ Auic. nō dicit ꝙ cureť doloꝛ oīno: sed ꝙ mitigeť aliqual'r: tñ qñ timeremus de periculo doloꝛis subito eūaremus. ⁋ Aliter est dōm ꝙ doloꝛ pōt ꝯiungi vt cā fluxus: vt q2 vnus fuit ꝑcussus in bꝛachio vnde adest doloꝛ: mō cū vis trahere ad ꝯrium prius seda doloꝛē: q2 opꝫ remouē cām doloꝛis: q2 stāte cā ei⁹ semꝑ stat doloꝛ: vel ꝯiungiť doloꝛ vt effect⁹: q2 ꝑꝑ ꝯbilitatē bꝛachy currūt humoꝛes ad locū faciētes doloꝛē: ⁊ tūc p̄us eūa q̄3 sedes doloꝛē: q2 ꝑꝑ eūonē remoueť cā doloꝛis. ⁋ Ad rōnes pꝫ so.

ℭ Et caue tibi ne transitus super principale fiat.

ℭ Ponit aliū cañ. dicēs: est ne mā diuertēda ad qđlibet mēbꝛū. dicit ꝙ opꝫ vt caueas ne diuertas ad principale.

Du^m 22^m ℭ Sed ꝯtra: q2 cum pleuresis est in dextro fit flōmia de sinistro: ꝰ. Scđo cū mā est supra epar trahimus ipsaꝫ inferius: ꝰ. ⁋ Dōm ꝙ mā trahiť ad p̄ncipale pōt 2ʳ intelligi. Uno mō tanq3 ad terminū in quo recipiať ⁊ figať mā: ⁊ sic nō. Scđo mō ꝙ trāseat vt per locum ⁊ sic pōt fieri diuersio. ⁋ Al'r ꝙ mā eūanda vel est coꝛrupta: ⁊ sic coꝛ nō sustinet trāsitū vt ꝑ locū. Et cū dicis de flōmia pleuresis: dico ꝙ ille sanguis nō est coꝛruptus adhuc: sed trahimus illū sanguinē ad tale apostema. Alia est mā nō coꝛrupta ⁊ istā sustinet.

ℭ Et vtilitas quidē que sequitur ex parte virtutis mēbꝛi est trium semitarum.

ℭ Ostēdit qūo vtilitas sumiť ex parte virtutis. Et p̊ ostendit quot modis sumiť. Scđo exequiť de illis. ibi (Una est.) ℭ In p̊ᵒ dicit ꝙ vtilitas que sumiť ex ꝑte virtutis in medicatiōe est triū modoꝝ.

ℭ Una est dignitatis ⁊ principatus curā habere: quoniam super membꝛa principalia non faciemus aliquid cuꝫ foꝛtibus medicinis in quo sit ambiguū: quātomagis potuerimus ne nocumētū toti coꝛpoꝛi cōmune faciamus. Quapꝛopter ex cerebꝛo ⁊ epate non euacuabimus illud qđ ab eis euacuare debemus in vna hoꝛa: neq3 vllo modo vehementi infrigidabimus infrigidatione. Et cū epati emplastrum superponemus ex medicinis resoluentibus non relinquemus quin in eo res retentiuas ⁊ boni odoꝛis ponamus pꝛopter virtutem custodiendam. Et similiter in eis que pꝛopter eaꝫ ad bibendum damus.

ℭ Exequiť. Et p̊ declarat p̊ᵐ. Scđo 2ᵐ. ibi (Et 2ª semita.) Tertio 3ᵐ. ibi (Et semita.) Prima in duas. Primo ponit pꝛimā virtutem. Scđo penes hoc cōparat membꝛa. ibi (Qđ aūt inter.) ℭ In p̄ma dicit ꝙ vtilitas pꝛima est habere sollicitudinē pꝛincipaliū membꝛoꝝ vt nō agamus ꝯtra ea cum foꝛtibus medicinis: q2 induceret ēt egritudo in toto coꝛpoꝛe: vnde nō apponimus eis pure frigida vel pure resolutiua: q2 debilitata virtute p̄ncipaliuꝫ debilitať totius coꝛpoꝛis: ideo opꝫ paulatine euacuare in egritudinibus eoꝝ. etiā nō debebimus foꝛtiter infrigidare ne fiat cōgelatio spirituuꝫ in eis: q2 in epate sunt spirit⁹ nāles: ⁊ in coꝛde vitales: ⁊ in cerebꝛo aiales: sꝫ dñt misceri ea que sūt boni odoꝛis: q2 tēperāt cōplexionem mēbꝛi ⁊ regñant spiritū: ⁊ hoc potius est a ꝓpꝛietate q̄3 a cā possit reddi; vnde mastix trahiť ex aromaticis ⁊ ex fetidis friget.

¶Qđ aũt iter oĩa membra hac tota custodia dignius exstit est cor: ⁊ postea cerebrũ: ⁊ post ipm epar.

¶Ad pmã vtilitatez cõparat principalia: ⁊ dicit ꝙ cor est mag̃ dignum ista custodia. 2° cerebrũ. 3° epar.

Dub[m] 23[m] ¶Sed ꝯtra Haly. 3. theorice cap̃. 11. dicit ꝙ cerebruz est nobilius. Scđo cerebrũ est pn[m] vtutꝫ aĩalis que est nobilior vtute vitali. 2° in egritudinib⁹ nãlib⁹ egem⁹ mag̃ epate ꝙ̃ cerebro. Itez opatio epatꝫ est mag̃ neccia vt. 7. tera. cap̃. vlt. vbi dicit ꝙ mag̃ idigemus vtute nãli robusta ꝙ̃ pulsatili vel motiua. ⁋ In ꝯ̃riũ Aui. ⁋ Dõm ꝙ hec mẽbra eẽ nobiliora põt itelligi 2r. Uno mõ rõne vtutꝫ absolute ꝙ querat in eis virt⁹ ꝯseruari ⁊ sic cor est pncipalius 2° cerebrũ 3° epar. vñ vita mag̃ depẽdet ex corde: 2° ex cerebro ꝑ anhelitũ. Scđo mõ debent digniora rõne virtutꝫ cũ robore vt dcm̃ est: ⁊ sic in egritudinib⁹ nãlib⁹ reqrit multũ fortitudo vtutꝫ epatꝫ: qꝛ in se nãli nõ egemus virtute motiua sed nãli epatis vt digerat: sed pmõ virt⁹ cordis opõne est dignior: qꝛ cor gñat spiritũ pro oĩbus mẽbris: postea cerebrũ. ⁋ Sed ad. H. 7. tera. ca. vlt. dõm ꝙ nõ egemus virtute pulsatili robusta sed nãli vt digerat: qꝛ dato ꝙ virt⁹ pulsatilis nõ sit multũ robusta ⁊ nãlis sit robusta fit digestio. ⁋ Et ad Halya. vult ꝙ opões nãles sunt nobiliores operationib⁹ vitalibus: tamẽ cor est principiũ taliũ operationũ.

¶Et scđa qdẽ semita est curã hẽre operationis membro associate: lꝫ non sit pncipale sicut stõch⁹ ⁊ pulmo. Quapropter in febrib⁹ cũ stõchi debilitate aquã frigidã in potu que sit vehemẽtis frigiditatꝫ nõ damus. Et scias ꝙ dare ea pura que laxa faciũt pncipalib⁹ membris ⁊ eis q̃ sũt corã ipsis est valde timorosuz ĩ re vite.

¶Ostẽdit scđaz ꝯditionẽ ex parte vtilitatis. Et p hoc. Scđo addit notabile. ibi (Et scias ꝙ dare.) ¶In p[a] dicit ꝙ 2[a] vtilitas est habere curã ẽt mẽbroꝝ colligatoꝝ pncipalib⁹ vt est stõchus pulmo: ⁊ si esset feb. acuta multũ vnde expediret dare aquã fridã non damus ꝑꝑ stõchũ. ¶Et scias ꝙ) ponit notabile dicẽs ꝙ pncipalib⁹: nec eis associatis nõ debẽt dare frigida pura nec pure resoluẽtia. ¶Nota nõ damus pncipalib⁹ talia: qꝛ seruiũt mẽbris que seruiũt pro toto: qꝛ opões pncipaliuz debilitant. ¶Nota ꝙ per operationẽ intelligit operationẽ ipropriã ⁊ seruitio ⁊ vtilitate.

¶Et semita tertia est habere sollicitudinẽ acuitatꝫ sensus ⁊ eius hebetudinis: debet nãqꝫ sibi cauere ne mẽbris acuti sensus neruosis det medicinas malarũ qualitatum ⁊ mordicatiuas ⁊ nocitiuas sicut sunt titimali ⁊ relique ab eis.

¶Tangit tertiã vtilitatẽ. Primo hoc. Scđo ostẽdit spãliter a qb⁹ medicinis est abstinendũ. ibi (Medicinarũ qdẽ.) ¶In p[a] dicit ꝙ tertia vtilitas est hẽre sollicitudinẽ mẽbroꝝ acuti sensus: vt sunt neruosa mẽbra qb⁹ nõ debem⁹ approximare medicinas fortes: qꝛ debilitat virt⁹ multũ vt est dare lacticinia ⁊c̃. ¶Nõ ꝙ aliđ ẽ mẽbrũ recti sensus ⁊ acuti sensus. Recti sensus est qñ bñ iudicat ⁊ recte: sꝫ acuti sensus cũ mag̃ patit ꝙ̃ obeat. mõ mẽbra neruosa ñ st recti sensus: sꝫ vola digitoꝝ man⁹ est recti sensus ⁊ pcipue idicis.

¶Medicinarũ ṽo a quarũ datione nobis cauem⁹ species sunt tres resoluẽtes ⁊ vehemẽter ĩfrigidãtes ⁊ cõtrarias habẽtes q̃litates: sicut flos eris ⁊ cerusa ⁊ calcucecaumenon ⁊ eius similia: hoc qdẽ est electionem medicine diuidere ꝑm membri naturam.

¶Ostẽdit a qb⁹ medicinis medicus dꝫ abstinẽ ⁊ exponit 2r. Uno mõ vt gñalr ostẽdat a qb⁹ medicinis est abstinẽdũ in pncipalibus mẽbris ⁊ in mẽbris neruosis: ⁊ iste medicine sũt tres. s. frida pura ⁊ pure resolutiua ⁊ medicĩe habẽtes ꝯ̃rias q̃litates vt cerusa flos eris ⁊c̃. Scđo mõ ꝙ itẽdat solũ de mẽbris neruosis: ⁊ sic sunt tres medicĩe dicte. ¶Nõ ꝙ 5° de simplici medicia ca. 3. in medicis sũt tres vtutes. p[a] calefacẽ vel infrigidare. 2[a] est resoluẽ ⁊c̃. alie sunt virtutes mag̃ occulte: vt medicine frangitiue lapidis vt sunt diuretica: ⁊ ꝑ vtutes occultas ⁊ habẽtes ꝯ̃rias q̃litates intelligit etiã medicinas vẽtosas: sicut alliũ ⁊c̃. es vstũ ⁊ spẽs atramenti.

¶Scđm ṽo egritudinis q̃titatẽ q̃tũ illi. ṽ.g. cui⁹ corporis caliditas egrotatiua est fortis ⁊ neciuz est ipsaz extinguẽ cũ medicia que sit in ĩfridãdo fortissima: ⁊ illi cui⁹ accidẽtalis friditas est fortꝫ est necessariũ eã calefacẽ cũ medicina fortis calefactionis. Si ṽo nõ fuerint fortes medicine debilioris qualitatis vel minoris virtutis nobis sufficient.

¶Postq̃ Aui. superius docuit eligere quantitatẽ medicine ex natura membri: nunc idem docet ex quantitate egritudinis dicens ꝙ si complexio egritudinalis fuerit multum calida egemus medicina vltime frigida ⁊ econuerso si est frigida.

¶Dubitat qꝛ sñia ista vr̃ sup̃flua: qꝛ eodẽ mõ quo cognoscit quãtitas medicine ex pte egritudinis: eodẽ mõ scit q̃titas medicine ex nã mẽbri siue ex nãli cõplexione. ⁋ Dõm nõ qꝛ ex parte quãtitatꝫ egritudinis cognoscit q̃titas medicine magis ĩmediate ꝙ̃ ex nã mẽbri: qꝛ si scio ꝙ egritudo sit multuz calida: ĩmediate scimus ꝙ cõpetit medicina valde frĩda: sed ex nã mẽbri pus opꝫ noscẽ quãtitatẽ lapsus a nãli cõplexione: vel ꝙ significare possumus duplr ĩmediate vt dictũ est. Scđo mõ põt significare: qꝛ nõ sunt approximanda ita frigida nãli cõplexioni sicut calida. Du[m] 24[m]

¶Dubitat an cura fiat per ꝯ̃riũ. Primo ꝙ nõ: qꝛ febri ⁊ obthalmie nihil est ꝯ̃riũ in topicis. Scđo aucto. Aui. in fine hui⁹ capl'i: vbi dicit ꝙ aliqñ sufficit bonitas regiminis: etiã scamonea nõ ꝯ̃riat tertiane. Iterũ ꝯ̃ria adequata nõ patiunt. Itẽ Hippo. afor. 51. 2. pti. Scđm multũ ⁊ repẽte calefacere aut ĩfrigidare: sed calidũ in eq̃li gradu subito ĩfrigidat: ꝟ. ⁋ In ꝯ̃riũ est Aui. hic ⁊. H. 21. terap. cap̃. 12. ⁋ Dõm ꝙ cura fit per ꝯ̃riũ ĩ eq̃li g̃du: ⁊ hoc a posteriori põt ꝓbari: vnde egritudo destruit per ꝯ̃ria qꝛ de rõne ꝯ̃rioꝝ est trãsmutare ⁊ corrumpere seinuicẽ: ꝟ pꝫ ꝙ curatio fit per ꝯ̃riũ ĩ eq̃li g̃du: vnde reducet corpus ad mediũ qđ est sua sanitas: vnde si esset cõtrariũ approximatũ in eq̃le reduceret corpus vltra mediũ ꝙ non esset sua sanitas. ¶Nota ꝙ curã fieri per ꝯ̃riũ põt intelligi dupliciter. Uno mõ ꝙ directe ꝯtrariũ sit: ⁊ sic nõ est verũ. Scđo mõ ꝙ sit aliquãdo per se ꝯtrariũ: ⁊ aliqñ per accidẽs: vel aliqñ est ꝯ̃riuz actu: ⁊ aliquãdo potẽtia. Ex quo pꝫ solutio ad Aui. ĩ fine capituli: ꝙ sufficit bonitas regiminis que ꝯtrariat morbo per accidẽs: vñ ĩmediate acquirit fortitudo que cõtrariat morbo potentia recta fronte. etiã pꝫ ꝙ scamonea ꝯtrariat morbo per accidẽs: qꝛ remouet cãꝫ morbi vt cholerã. ¶Nota ꝙ curã fieri per ꝯtraria ĩ eq̃li gradu sumit dupliciter. Uno mõ ꝙ fiat approximatio in vna approximatione ⁊ sic nõ. Alio mõ ꝙ fiat per ꝯtraria in equali gradu in plurib⁹ approximationib⁹: vnde morbo in p° gradu calido possumus approximare frigida in duob⁹ gradibus: nõ tamen vsq̃ ad finez egritudinis semper approximant frigida: sed frigida in vno gradu mutare ne ĩduceret potẽtia frĩditas que esset vltra ad medicinã sanitatis corporis. ⁋ Et ad rõnẽ primã feb. ⁊ obthalmie ⁊c̃. dico ꝙ nõ sic reperiunt nomina sanitatis qb⁹ sit nomẽ ĩpositum sicut egritudinibus. mõ nõ reperiunt nomina opposita feb. ⁊ obthalmie: sed eis bene sunt res ꝯtrarie que eas remouẽt. ⁋ Ad aliã virtutes adequate nõ agant. dico ꝙ sunt adequata cũ latitudine: vnde adhuc pñt agere ꝙ vnũ põt aliud remouere ⁊ nõ possunt vltra inducere. Uel dõm ꝙ ꝯtraria adequata nõ agunt corruptiue ꝙ vnũ ꝯuertat aliud ad sui nãm: sed bene agunt reducendo se ad mediũ: sicut si vna gutta aque frĩde ⁊ vna calide reducũt se ad tẽperatã. Uel dõm ꝙ cura semꝑ est fortior: qꝛ ꝯcurrit cũ medicina virt⁹ ꝯtra cãm: ideo fit actio ⁊ corruptio egritudinis parua: tamẽ medicina dꝫ esse eq̃lis in gradu. ⁋ Ad aliã ꝑm multũ ⁊ repẽte. dico ꝙ medici volũt ꝙ illud ꝯtrariũ paulatine approximet. Dub[m] 25[m]

¶Ex tẽpore aũt egritudinis est vt sciam⁹ in quo suoꝝ tẽpoꝝ sit egritudo. ṽ.g. cũ apostema in principio fuerit suꝑ ipm ponemus qđ solũ repercutiat: ⁊ cũ in statu fuerit ponemus illud qđ solũmodo resoluat: in medio autem miscebimus vtraq̃.

¶Nũc expedit 3[am] regulã. s. eligẽdi horã eligẽdi medicinã: vñ ĩfra Aui. tractat de reb⁹ que sua sigñant ꝯueniẽtia ad electionẽ medicine: ⁊ de illa debebat pus exeq ibi cũ sua ꝯueniẽtia h̃ sigñet. Et diuidit in tres sic̃ tria exẽpla ponit. Prio docet horã eligẽdi medicinã. Scđo docet eligẽ horã admĩstrãdi dietã. ibi (Et si egritudo.) Tertio horã admĩstrãdi medicĩas solutiuas. ibi (Egritudo q̊z.)

¶In p[a] dic̃ ꝙ ex tp̃e egritudis scim⁹ ꝙ ĩ pn° admĩstram⁹ repcussiua: ⁊ ĩ augm̃to repcussiua cũ resolutiuis: ⁊ ĩ statu pure r̃solutiua.

¶Dubitat. H. 4. de ĩgenio cap̃. 5. dicit ꝙ a tẽpore nulla sumit ĩdicatio curatiua. Dõm ꝙ tp̃s põt 2r ꝯsiderari. Uno mõ vt mẽsurat tẽpus durationis ⁊ sic nõ sumit ĩdicatio curatiua: qꝛ est qd ex̃neũ a morbo ⁊ nõ est de eẽntia morbi. Scđo mõ ꝯsiderat vt est ꝑs morbi: si ꝯsiderat rõne alterius ⁊ alterius dispõnis in morbis apparẽtib⁹ vt ꝯsiderãdo pn[m] cũ nõ apparet digestio ⁊ ꝯsiderãdo dispositionẽ que est in statu quãdo apparẽt signa digõnis. Dub[m] 26[m]

¶Dubitat dicit ꝙ in pn° ponim⁹ repcussiua. Unde per repcussiua nõ ĩtelligit solũ frĩda: vnde cura apatũ in pn° fit per pulsum tra- Du[m] 27[m]

ctũ ⁊ per missum: vnde cũ est apostema in vno brachio trahit mã in aliud brachiũ faciendo pondus in alio brachio. Scḋo fit per pulsum mittẽdo mãm ad aliã regionẽ ⁊ fit per missum: ⁊ hoc fit per stiptica vnde mẽbrũ cõprimit: vnde expellit postea ad aliud mẽbrũ. mõ Aui. intẽdit de oĩbus tribus: q͡z de pulsu ⁊ missu.

Du^m 28^m ¶ Dubitat ĩfra de cura apatũ docet in statu miscẽ resolutiua cum repcussiuis. Dõm q̄ Aui. exẽplariter locutus est ⁊ infra loquit de vera cura. Uel dõm q̄ stat⁹ h͡z tria tẽpora: in pñº stat⁹ cõpetũt resolutiua cũ repcussiuis: sed in fine stat⁹ resolutiua dñt vincẽ repercussiua. Uel dõm q̄ tẽpora 2^x distinguunt. respcũ saniationis est augmẽtũ cũ nõ appet sanies manifesta: ⁊ est stat⁹ cũ manifeste apparet sanies. vel distinguunt penes cuppũ: vnde tũc est pñ^m cum cuppũ ĩcipit apparere: ⁊ est augmẽtũ cũ cuppũ pcessit: ⁊ est stat⁹ cũ manifeste satis apparet. mõ in statu quo ad saniationẽ tẽp⁹ vehementis caloris: ideo aliq̄d currit ad locũ: ⁊ iõ approximam⁹ repercussiua cũ resolutiuis: sed in statu quo ad cuppu͡z cõpetũt sola resolutiua: q͡z est status cũ cuppũ augmẽtatũ satis est ⁊ nõ ampli⁹ augmẽtat: q͡z si curreret aliquid augmentaret adhuc.

¶ Et si egritudo fuerit acuta ipsa in principio existente tẽperate regimen subtiliabimus. Et si in statu fuerit in subtiliãdo studebim⁹: ⁊ si fuerit plixa nõ tm̃ in principio subtiliabimus: sed in statu tẽperata vtemur subtiliatione: l͡z multas plixarũ egritudinũ preter febres subtiliatiuũ resoluat regimen.

¶ Ponit 2^m exẽplũ dicens q̄ si egritudo fuerit acuta dat dieta tenuis: ⁊ in statu mag͡s subtiliam⁹. S͡z si egritudo fuerit chronica adhuc sbtiliam⁹ in statu: l͡z nõ tãtũ: ⁊ hoc h͡z verũ ẽt de alijs morbis eadẽ sñia sup̃ habita est: tñ pfert ad eligẽdũ tp̄s dietãdi ⁊ sup̃ ad eligẽdũ q̄ntitatẽ nutriẽtis. ¶ Nõ q̄ ista lr̃a 2^r exponit. Uno mõ q̄ in chronicis subtiliatio cõpetit vel de nuõ chronicarũ egritudinum q̄dã sunt feb. ⁊ q̄dã nõ: iõ in statu subtiliam⁹ pp pugnã nãe cũ morbo. Sed in hydropisi nõ dietamus rõne future dispõnis vt fiat crisis: ⁊ ideo cũ fuerit morb⁹ subtiliamus: q͡z ĩdicat de ablatione cibi vnde in istis chronicis plus dietamus q̄ in acutis.

¶ Egritudo quoq͡z si multe ebullientis materie fuerit in principio eam euacuabimus nõ expectantes maturationem: ⁊ si mediocris fuerit maturabimus eam et postea euacuabimus.

¶ Ponit 3^m exẽplũ q̃o ex tp̄e egritudinis admĩstram⁹ medicinas solutiuas: q̄ si mã a pñº sit multa in pñº eũam⁹: s͡z si mã nõ sit multa nec furiosa pus digerim⁹: ⁊ postea eũam⁹ cũ medicĩa solutiua. ¶ Nõ Aui. cũ dicit ebulliẽtis. duo tãgit furiosam mãm ⁊ multitudinẽ: vñ eũo est 2^x minoratiua: ⁊ ista fit ante digõnẽ: ⁊ eradicatiua cũ mã est digesta: iõ iste vult q̄ minoratio fiat ante digestionẽ.

Du^m 29^m ¶ Sed ꝯtra sicut ista est partialis eũo: ita d͡z expectari partialis digestio ⁊ nõ tota. Nec. A. hoc ĩnuit: q͡z euacuatio minoratiua est duplex: cõmunis que euacuat sup̃fluitates epatis stõchi que multiplicant in omni feb. ⁊ ista nõ euacuat partẽ mãe morbi. Sed alia est partialis: q͡z euacuat partẽ morbi ⁊ ista nõ fit ante digõnẽ sicut p̃ma. ¶ Nota mã furiosa est duplex: subtilis calida multũ: ⁊ alia est furiosa rõne multe q̄ntitatis: ⁊ vtrãq͡z mãm tetigit Auicen. hic: iõ tales materias subito eũamus ppter periculũ earũ.

¶ Cognitio aũt rerũ que sua significant ꝯuenientia est ad sciẽdũ tibi facilis: ⁊ aer q̄dẽ qui ex earũ existit summa est dignior cui⁹ rem custodiri op͡z: ⁊ an sit medicine iuuamentũ prestans an egritudini.

¶ Nũc docet eligẽ q̄ntitatẽ medicine ex reb⁹ ꝯueniẽtib⁹ ⁊ est vt aer faciat iuuamẽtũ egritudini vel medicine. ¶ Nõ tñ q̄ iste res non sunt pncipal͛r ĩdicãtes: q͡z virt⁹ vel etas cito vĩ q̄ ꝯsentiũt vel dissentiũt: q͡z etas iuuentut͡z ꝯsentit in forti medicina ⁊ etas mulieris nõ ꝯsentit in forti vt etas iuuẽtut͡z: ẽt virt⁹ fort͡z ꝯsentit in forti medicina: ẽt si est estas dam⁹ medicinã leuẽ: q͡z aer iuuat medicinã: s͡z si sit hyems dam⁹ medicinã fortiorẽ: q͡z aer frĩdus ĩpedit medicinã ⁊ iuuat egritudinẽ. ¶ Nõ aer est dignior q͡z multũ alterat nos.

¶ Et dicemus q̄ in egritudinibus in quibus est timor ⁊ nõ sumus securi ex defectu virtutis si q̄d facere debemus tardauerimus aut ex eo aliquid alleuiauerim⁹ a forti medicamine primo incipere debemus. Ille v̄o in quibus non existit timor s̄m ordinẽ ad fortiorem procedent si non suffecerit eis debilis.

¶ Ponit cañ. particulares magis: ⁊ dicunt particulares respectu superior: ⁊ diuidit in tot quot sunt cañ. 2ª ibi (Preter hoc.) 3ª ibi (Et cũ hoc nõ.) 4.ª ibi (Cũ aũt ignoras.) ¶ In p̃ª dicit q̄ si fuerit egritudo timorosa: si nõ approximamus medicinã fortẽ virtus debilitat: ⁊ homo morit: ideo administramus medicinã fortẽ. Sed si nõ fit ita timorosa egritudo administramus medicina͡z leuẽ in pñº: ⁊ postea forte͡z. ¶ Nõ q̄ modus curationis est 2^x: regularis ⁊ sic in pñº incipiemus a debili medicina: ⁊ postea ad fortẽ: ⁊ rõ q͡z nã nõ sustinet repẽtinas mutationes: vnde nã nõ facit saltẽ: s͡z ordinate pcedit in suis opõnibus: ꝫ nec medicus. Alius modus irregularis est: ⁊ cũ 2º pcedimus in egritudinib⁹ timorosis approximãdo medicinas a pñcipio. Sed in egritudinib⁹ nõ timorosis a pñº incipimus cũ debili medicina. Sed in egritudinib⁹ timorosis vt in sq̄nãtia ⁊ apoplexia a pñº vtimur medicina forti ⁊ cũ forti clysteri ⁊c̃.

¶ Dubitat siue pmittit q̄ sit semp melius ĩcipẽ a forti medicĩa: q͡z citius curat morb⁹. Dõm est q̄ meli⁹ est ĩchoare a debiliori medicina. Et cũ dicis citius fit cura: dõm est q̄ est verũ nisi virt⁹ debilitaret. Uel dõm q̄ forte duceret vltra mediũ q̄d est sanitas ei⁹.

¶ Preter hoc quoq͡z tibi caue ne a rectitudie recedas: l͡z videris q̄ ipsa͡r tardet iuuamẽtũ: neq͡z ĩ errore moreris ⁊ si videris q̄ eis nõ appareat ĩpedimẽtũ.

¶ Addit cañ. Et p̃º h. Scḋo eu͡z modificat. ibi (Cũ h.) ¶ In p̃ª dic̃ q̄ dcm̃ est q̄ aliq̄ñ est inchoãdũ a forti ⁊ aliq̄ñ a debili. Mõ dicit q̄ dato q̄ iuuamẽtũ medicine nõ subito appareat: nõ op͡z tñ recedẽ a recta opõne sicut ĩcepisti: l͡z nõ subito appareat iuuamẽtum. Et semp caue dato q̄ nõ apparet nocumẽtũ nõ stare in errore.

¶ Dubitat si medicus recte operat: q̄re nõ cito apparet iuuamentum. Dicendum q̄ est multa resistentia egritudinis: vel q͡z medicina approximata fuit in modica quãtitate.

¶ Etiã medicus nõ põt scire se recte operari: q͡z hoc nõ cognoscit nisi per sensum. Dicẽdũ q̄ sensibilitas est duplex. Cõmunis qua vulgares cognoscũt ⁊ medici. Alia est sensibilitas specialis apud medicos exercitatos: ⁊ ista non apparet vulgaribus sed medicis bonis vt p͡z de se: q͡z viderunt experientiã in alijs similibus.

¶ Et cum hoc nõ s̄m vnam medicationẽ cu͡z vna tibi standũ est medicina: ĩmo in vna medicatione medicinas permuta: qm̃ ab ipso q̄d cõsuetũ est nõ fit passio: ⁊ vnicuiq͡z q̄dẽ corpori: ĩmo omni mẽbro: ĩmo vni corpori ⁊ vni mẽbro in vna hora ⁊ nõ in altera inest proprietas ab vna medicina pati ⁊ non ab altera.

¶ Modificat cañ. deinde dicens q̄ si medicus recte operat ⁊ illa medicina nõ operet: dicit q̄ op͡z te permutare ad aliã medicinã. ⁊ rõ q͡z illa iam assueta est forte membro illi: vnde aliq̄ñ proprietas est vni membro vt patiat ab vna medicina ⁊ nõ ab alia.

¶ Dubitat iste cañ. dicit q̄ tu debes mutare medicinã: ꝫ debes recedere a via p̃º dicta. ¶ Dõm est q̄ mutatio medicinaru͡z est 3^x s̄m q̄litatẽ vt mutatio de medicina calida ad frigidã. Alia est s̄m q̄ntitatẽ siue gradũ vt de medicĩa minus frigida ad mag͡s frigidã. Alia est mutatio eiusdẽ sp̄e ⁊ mãe vt mutare camomillã ad mellilotũ q͡z vterq͡z est calidus in p̃º. Mõ dicit Aui. q̄ nos debemus mutare medicinas s̄m materias: ⁊ hoc h͡z verũ in eodẽ tẽpore morbi. ⁊ rõ q͡z mẽbrũ forte assuefactũ est illi medicine: sed in alijs tẽporib⁹ mutamus s̄m alias mutationes dictas. ¶ Nota q̄ medicine mutantur in mã a medicis q̄ñ superueniũt medici vt nõ videant ignari. vel mutant rõne infirmi: q͡z infirmus abhorret mellilotũ ⁊ nõ camomillã. vel mutant rõne corporis celestis: q͡z influit vt talis medicina nõ operet in tali corpore ⁊ in alio sic. vel mutant q͡z nã illi⁹ mẽbri assuefacta est cum illa medicina vnde op͡z ĩmutare.

¶ Cum autem ignoras que sit egritudo relinque ea nature ⁊ nõ properes: quoniã aut natura superabit egritudinem aut ipsam manifestabit.

¶ Postq̄ Aui. superius posuit quosdã cañ. nunc ponit aliũ dicens q̄ cum medicus ignorat egritudinem debet relinquere eam nature: q͡z aut natura manifestabit aut curabit.

¶ Dubitat Aui. sup̃ caplõ de cura putridarũ dicit q̄ op͡z subtiliare regimẽ vbi ignoras. Etiã hoc nõ curare est vituperiũ medico. Etia͡z in pleuresi cu͡z ignoramus approximamus calefactoria. Dõm q̄ regimẽ est 2^x: curatiuũ vl͛e ⁊ pticulare. ẽt aliud est regimẽ curatiuũ ⁊ aliud tentatiuũ. mõ cũ cognoscis egritudinẽ in suo gñe: q͡z cognoscis q̄ est febris: tñ nescis que sit ⁊ cui⁹ spẽi: tũc nõ põt homo curare regimĩe curatiuo: q͡z nescis approximare ꝯriũ egritudini: sed bene curam⁹ cũ regimine tẽtatiuo: q͡z subtiliãdo vñ egritudini vt egritudini cõpetit subtiliatio: ⁊ hoc nõ erit infamia medico. Etiã ĩ pleuresi approximant calefactoria: q͡z vl͛ curat vl͛ docet curare.

¶ Cunqꝫ egritudo dolori cōiuncta fuerit aut cause dolo ris aut a quo prouenit dolor sicut est percussio aut casus incipies sedare dolorem.

¶ Ponit aliū cañ. Et ꝑ̊ h̄. Scḋo q̄ fecit mētionē de dolore ostēdit curationē ei⁹. ibi (Et si tibi necesse.) ¶ In p̊ᵃ dicit cū egritudo coniungit̄ dolori vel cāe doloris semꝑ debes prius sedare dolorē.

Dub^m 35^m ¶ Dubitat̄ q̄ dicit ꝯiuncta fuerit dolori aut cāe ei⁹ ⁊c̄. Dōm ꝙ dolor pōt ꝯiūgi 3ʳ egritudini. Uno mō vt accidēs sequēs egritudinē. Scḋo mō vt dispō sequēs egritudinē. Exēplū p̄mi vt cū in fe. eleuant̄ vapores ad caput. Exēplū secūdi vt cū fe. ꝯiungit̄ multa mā in capite faciēs dolorē. Tertio mō cū fe. pōt ꝯiungi dolor a cā extrinseca vt si febriēs ꝑcutiat̄. Ad ꝓpositū ꝑꝑ p̄ᵐ dicit p̄ᵐ v̄bum: ⁊ ꝑꝑ 2ᵐ 2ᵐ: ⁊ ꝑꝑ 3ᵐ 3ᵐ. ¶ Nota rō dicti est: q̄ dolor trahit reuma 3. thegni. tex. cōmē. 159. ſm Haly. ⁊. 163. doctri. 2. cap̄. 20. ⁊ 2ᵒ p̄mi. reuma aūt auget dolor ⁊ virtutē ꝓsternit. 12. terapen. cap̄. 1. ⁊. 13. tera. cap̄. 2. distin. 2. ⁊ cap̄. 3. 1. distin. Unde dolor ꝯuertit ad securā ⁊ intelligit de dolore intenso ⁊ dicit sedandū: q̄ nō dꝫ oīno remoueri: sed sedare ip̄m ⁊ postea intendere egritudini.

¶ Et si tibi nec̄e fuerit stuporē īducē nō trāscēdas tale q̄le est papauer al. q̄m cū suo stupore est ēt domesticū.

¶ Ostēdit cū quo dolor sit sedādus: ⁊ dicit ꝙ cū vis sedare dolorē cū stupefactiuo nō debes trāscēdere papauer: q̄m est domesticū.

Dub^m 36^m ¶ Dubitat̄. auctores in forti dolore approximant opiū mandragorā ⁊c̄. ēt dicit ꝙ papauer ē stupefactiuū forte. Dōm ꝙ que approximant̄ regulariter nō dn̄t trā scendere papauer. Sꝫ q̄n approximant̄ stupefactiua fortiora h̄ est coacte: q̄ talia ꝯ̄riant̄ vite nr̄e. Uel dōm ꝙ cū stupefactiua approximant̄ pura debent esse tēperata vt papauer: sed q̄n approximant̄ fortiora admiscent̄ eis temperata vt crocū ⁊c̄. Etiā dōm est ꝙ papauer nigrū de quo fit opiū ⁊ de isto infra loquit̄: sed de altero loquor hic. vel ꝙ infra loquit̄ de succo qui est fortior in stupefaciendo ⁊ hic de papauere.

¶ Cūqꝫ vehemētiā caloris mēbri tibi nocumētū fecerit nutri ex eo q̄ sanguinē vehemēter īgrossat sic̄ frumētū coctū. Et si ex h̄ q̄dē regimine nō alleuiabit̄ nutri cū infrigidātib⁹ sicut lactucis ⁊ eis similib⁹.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ si per magnū calorē accidit dolor: d̄bes dare nutrimētū grossum vt frumentū ⁊c̄. ⁊ si nō ꝯfert debes dare infrigidātia vt lactucā. ⁊ debes īcipere cū cibarijs. 2ᵒ cū medicīa que hꝫ virtutē medicinalē vt lactuca. Sꝫ in quo casu damus ista cibaria. dōm est ꝙ cū aliq̄s calor in aliquo mēbro vnde aliq̄d attrahat ad illā partē ꝑꝑ caliditatē: tūc debes dare talia: vñ si dant̄ cibaria subtilia in talib⁹ adurunt̄: sꝫ grossa digerunt̄ ꝑꝑ caliditatē multā: ⁊ iō nutrimētū grossū nō sic pōt ad partē illā currē. Nota ꝙ dictū Aui. hꝫ verū ꝯditionalr̄: q̄ nō opꝫ ꝙ sit corpus aptū oppilationi. Scḋo ꝙ illud corpus nō sit nimis debile.

¶ Scias p̄terea ꝙ ex ꝯgruis medicationib⁹ que cōferunt est iuuamētū q̄d fit ex eo q̄d virtutes ꝯfortat animales ⁊ vitales sicut letitia ⁊ obuiare ei q̄d sibi placet ⁊ assidue sedē cū eo cū quo gratulat̄. q̄nqꝫ ēt ꝯfert sedere cū eo a quo verecūdat̄ ⁊ quē erubescit: q̄m egrū ꝓhibet a rebus que ei nocēt.

¶ Exeq̄t ponēdo aliū cañ. Scḋo addit aliū. ibi (Ex eis.) In p̊ᵃ dicit ꝙ ꝯgru⁹ modus medicādi est ꝯfortare v̄tutes cū eis q̄ d̄lectāt eis nisi tu cog̃scas ꝙ sit ꝯ̄riū ei. ⁊ aliq̄n ꝯfert stare cū eo d̄ q̊ v̄ecūdat̄.

Dub^m 37^m ¶ Dubitat̄ q̄re nō fecit mētionē de virtutib⁹ nālib⁹ cū eis egeam⁹. Dōm est ꝙ nāles ⁊ vitales sūt idē. Uel dōm ꝙ aīales ⁊ vitales subijciunt̄ nr̄e volūtati vel ꝙ ꝯfirmat̄ v̄tus īperās ⁊ īperata: vñ facta apprehēsione virtutꝭ aīalis īperat vitali vt sic vel sic moueat.

Dub^m 38^m ¶ Dubitat̄ q̄d facit delectatio talium delectātiū. Dico ꝙ fortificāt virtutē: vnde delectātia a ꝓprietate ꝯfortāt: vnde multiplicāt spiritū ⁊ tēperāt: vnde ꝓpter rē delectabilē spūs per corp⁹ diffundit̄ ⁊ iueniēs mām ꝓ gnōne ḡnant̄ spūs ⁊ tēperant̄ spūs ꝑꝑ motū tēperatū: vnde vapores mali resoluunt̄. ēt diacinti a ꝓprietate ꝯfortant cor. ēt ambra a ꝓprietate ⁊ q̄litate virtutes ꝯfortat sua aromaticitate. ⁊ q̄dā ꝯfortāt rōne quātitatis: ⁊ hoc vel agēdo in spūs q̄ vel multiplicāt subām spūs vt vinū vel subām spūs aggregant vt emblici: vel abstergūt subāꝫ spūs vt margarite. vel q̄dā sequestrāt spūs a suꝑfluitate melāica vt lapis lazuli. q̄dā ꝯfortāt spūs alterādo ad calidū vt doronicū. q̄dā ꝯfortant ad fridū vt cāphora. ⁊ q̄dā ꝯfortāt ꝯseruādo vt que sunt suaui odoris. Sed aliq̄n confert stare cū eo cū q̊ verecūdat̄ vt in frenesi ꝯfert stare hoiem reuerēdū: vnde ex reuerētia stat quietior ⁊ nō facit res que sibi nocent.

¶ Ex eis p̄terea que huic mō medicatiōis sunt ꝓpinque est mutatio de terra ad terrā: ⁊ de aere ad aerē: ⁊ de formis ad formas ⁊ ꝑcipere eū formas efficē ⁊ motus q̄ mēbrū dirigāt aut cōplexionē mutēt: quēadmodū puero lusco ꝑcipit̄ vt scintillas intueat̄ aut rē que ei apparet: aut sicut ꝑcipit̄ torturā patiēti vt speculū ītueat̄ calibis al's angustū: q̄m hoc ꝑducit eū ad hoc vt laboret in rectificādo faciē suā ⁊ frontē ⁊ oculum ⁊ fortasse inuitus redibit ad hoc vt melioret̄.

¶ Subdit aliū cañ. dicēs ꝙ que sunt ꝓpinqua istis est mutatio de terra ad terrā ⁊ de forma ad formā vt si ꝑcipiat̄ habēti oculū tortuosum inspicere speculum calibis: vnde aliquādo reuertit̄ ad figurā bonā: vnde ꝯfert ista mutatio de loco ad locū: q̄ inducit delitiā vnde ista mutatio fit in egritudinib⁹ lōgis: vnde imaginat̄ hō ꝙ si reuertit̄ ad aerē ꝓpriū ꝙ sibi prosit.

¶ Dubitat̄ q̄uo est pol's mutatio forme. Dōm ꝙ si sit manus torta versus vnā partē dꝫ se exercitare versus partē oppositā cū manu. ¶ Nota puer luscus est hn̄s debilitatē visus circa vesperas ex spirituū grossitie: vnde īspicē lucē subtiliat spiritū. ēt habēti oculū tortuosū ꝯfert inspicē speculū calibis. videns se habere malā figurā conat̄ reuerti ad bonā. etiā q̄ istō speculū est magne lucis bene ꝯcurrūt spiritus multi qui sunt cā bone reductionis. — Dub^m 39^m

¶ Ex regulis p̄terea quas obseruare debes est fortes dimittere medicationes in tēporibus fortibus quāto plus poteris sicut ventrē vehemēter soluere aut prouocare vomitum aut aperire ⁊ adurē in estate ⁊ hyeme. Ex rebus quoqꝫ in quarū medicatione subtile est adhibendum studiū est cū in vna cōiungunt̄ egritudine duo que fieri debent ꝯtraria: q̄ opꝫ verbigratia vt egritudo infrigidet̄ ⁊ eius causa calefiat aut econuerso: q̄ oportet vt egritudo calefiat ⁊ eius causa infrigidet̄ sicut materia colice indiget calefactione ⁊ incisione ⁊ subtiliatione: ⁊ opꝫ vt fortitudo doloris eius infrigidet̄ ⁊ stupefiat ⁊ econuerso.

¶ Addit aliū cañ. dicens ꝙ ex regulis quas medicus debet habere menti est nō dare fortes pharmacias tēpore multū calido nec multū frigido: q̄ sub cane ⁊ ante canem pharmacias dare malū quarta particula aforismoꝝ afor. 5.

Du^m 40^m ¶ Dubitat̄. nos facim⁹ vomitū in estate. Dōm ꝙ si facim⁹ illud est cū vomitiuo leui: vnde ꝑꝑ magnā caliditatē virtus est debilis vñ medicina ꝓhibet̄ ēt si est tp̄s calidū multū calidū mouet̄ ex ⁊ medicina trahit̄ int⁹ vnde fit ꝯtrarius motus. nec tēpore hyemis: q̄ humores stant quieti: vnde cū mouent̄ ⁊ nō pn̄t educi: tn̄ h̄ hꝫ verū regulariter. irregulariter aūt sepe fit ꝯ̄riū vt cū necessitas cogit. ¶ Ex reb⁹ quoqꝫ) adiūgit aliū cañ. dicēs ꝙ cū ꝯiungunt̄ dispōnes sic ꝯ̄rie fit egritudo nō sanatiua vt cū ꝯiunget̄ colica cū egritudine calida: vnde in h̄ dꝫ hēre multū studiū: vnde aliq̄n dispōnes iste vna est cā alterius: ⁊ tunc incipe ab illa que est cā alterius. vel vna dispositio est fortior alia: ⁊ tūc a fortiori incipias: ⁊ hoc cū est maior rōne virtutis dispēsantis totū vel rōne lese actionis: q̄ nō hꝫ verū si esset maior rōne essentie: q̄ vulnus in coxa est morbus maior rōne essentie q̄ȝ pūctura nerui: ⁊ tn̄ peior est ille morb⁹ ⁊ ab eo incipere: tamē nō debet relinqui alia dispositio ꝓpter hoc.

¶ Amplius scire debes ꝙ nō omnis repletio neqꝫ oīs cōplexionis malitia suo medicat̄ cōtrario ex euacuatione ⁊ oppositione: imo multotiēs sufficit multa regiminis bonitas in repletione ⁊ malitia cōplexionis.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ nō oīs repletio ⁊ non oīs mala cōplexio medicat̄ suo ꝯ̄rio: imo aliq̄n sufficit bonitas regimīs. vñ Auic. ꝑꝑ h̄ nō vult ꝙ oīs cura nō fiat ꝑ ꝯ̄riū: sed nō fit ꝑ ꝯ̄riū recta fronte: q̄ morbo calido nō semꝑ approximam⁹ frida: sꝫ bonitas regiminis aliq̄n sufficit q̄ fortificat v̄tutē q̄ fortificata ꝯ̄riat egritudini.

¶ De medicationibus egritudinum malitie complexionis. Cap. 2ᵐ.

Que ex eis quidem sine mā existit complexio tm̄ permutatur: sed si cū materia fuerit ipsa euacuabitur: ⁊ plerūqꝫ quidem ei sola suffi-

cit euãatio si cõplõnis infuse que p̃terita est malitiã nõ ibi reliquerit: ⁊ qñq3 nõ sufficit nobis istd si cõplõnis dimiserit malitiã: imo erit nobis necesse cõplexionem permutare cũ in euacuando finem fecerimus.

¶ Postq̃ Aui. superius deter. de cañ. attẽdẽdis in mõ medicationis egritudinũ mag̃ gñalib⁹ oib⁹ egritudinib⁹: nũc ponit cañ. magis spãles: nec sunt spãles sicut cañ. librox particulariũ: s3 dñr pticulares respcũ dictox cañ. ⁊ diuidit in duas: q2 aliqñ reperit vna egritudo sola ⁊ aliqñ associata. Primo ponit cañ. simpliciũ. Scdo cõpositarũ. ibi (Cũ multe.) q̃si in fine libri. Quia aliqñ accidẽs piũgit cũ egritudine ꝯuertẽs ad se curã vt dolor: iõ p̃ ponit cañ. egritudinũ. Scdo accidẽtiũ sic ꝯuertẽtiũ. ibi (Prope aliã ia3 sciuisti.) Nõ ista p̃a q̃tuor h3 gña egritudinũ tria simpliciũ ⁊ vnũ cõpositarũ. Primo ponit cañ. vni⁹ egritudinis. Scdo alterius. ibi (Ea que euãnt.) Tertio alterius. ibi (Apatũ q̃dã sunt.) 4.a ibi (Solõ ꝯtinuitatis.) Prima in duas. nã qñq3 in cura male cõplexionis egemus euõne: iõ p̃ ponit cañ. male cõplexionis ⁊ põit cañ. in euõne. 2a ibi (Res que demr̃at.) Prima in duas. Primo ponit cañ. in mõ curationis male cõplexionis. Scdo ponit alios cañ. ibi (Cũ aũt.) Pria in duas. Prio talẽ cañ. p̃mittit. Scdo ostẽdit quot sint modi earũ curatiuarũ. ibi (Dicem⁹ g̃ q̄.) ¶ In p̃a dicit q̄ mala cõplõ sine mã solũ alterat: sed mala cõplõ cũ mã euãt. Nõ Auicẽ. inuit numerũ male cõplõnis. 2o inuit modũ. p̃m tãgit cũ dicit 2x est mala cõplõ. Cũ mã ⁊ sine mã siue facta ⁊ illa nõ depẽdet a cã alia. ⁊ p̃a depẽdet a cã vt qñ est cũ mã. Alia est futura fieri ⁊ illã dat intelligi per duas p̃mas: tñ ista nõ est diuisio essentialis: q2 morbus a p̃nº vsq3 ad finẽ est eiusdẽ essentie: sed est diuisio sumpta ex pte modi essendi male cõplexionis in subto: q2 aliqñ depẽdet a cã actu in fieri ⁊ facta ⁊ aliqñ est in futuro fieri. ⁊ sicut est 3x mala cõplexio: ita est 3x modus cure: q2 mala cõplõ facta siue mala cõplõ sine mã eget solũ alteratiõe: q2 nõ h3 cãm que egeat euõne. Sed mala cõplexio fiens siue mala cõplexio cũ mã idicat remotionẽ p euõnẽ ⁊ digõnẽ: q2 ei⁹ mã est res p̃ter nãm que eget euõne ⁊ etiã alteratione: tñ p̃us deberet ei curatio per euõnẽ q̃ per alterationẽ: nisi aliqñ sit tãtus morb⁹ q̄ itendamus ad morbũ ⁊ nõ ad cãm q2 multũ ledit: tñ regulariter p̃us intẽdimus ad cãm. Nota q̄ in mala cõplexione est pars facta nõ depẽdẽs a cã. ⁊ alia pars est depẽdẽs a cã. mõ si depẽdet euãre3: sed si nõ depẽdet ꝯtingit euõ ⁊ alteratio. postea est cõplõ futura fieri que nihil est male cõplexionis: tñ est parata facẽ malã cõplexionẽ: ⁊ huic male cõplõni debet euãtio ⁊ non expressit hãc cõplexionẽ: q2 ista cõplexio mala ꝯtinet in fiente.

¶ Dicemus g̃ q̄ malitie cõplõnis medicatio multis fit modis. Cõplõnis nãq3 malitia aut erit ifusa ⁊ erit ipsius medicatio ex ꝯ̃rio absolute: ⁊ hec est medicatio p ꝯ̃rium absolute: aut erit in termino vt ipsa generet: ⁊ erit eius sanatio que fit cũ premissione seruationis.

¶ Ostẽdit quot ⁊ qui sint modi curationis male cõplõnis. Prio h. Scdo ꝯ̃clarat p exẽpla. ibi (Queãdmodũ.) ¶ In p̃a dicit q̄ medicatio male cõplexionis est multiplex: q2 aliqñ ẽ facta: ⁊ tũc debetur medicatio. ⁊ aliqñ mala cõplõ est in termino gnõnis: ⁊ tũc ei debet curatio siue p̃uisio iuicẽ: que debent discrasie facte dñr curatiue: sed discrasie future fieri debet p̃seruatio: s3 factũ est 2x nõ depẽdẽs a cã ⁊ dependẽs a cã. ⁊ 3a est discrasia futura fieri: ⁊ huic debet p̃seruatio ne futuru3 fieri fiat. ¶ Nõ (aut erit in termino.) 2r exponit. Primo sic: aut erit in termino iclusiuo ⁊ sic est discrasia fiens: q2 actu gñat ⁊ sanatio ei⁹ erit curatio que fit p̃seruatiõe ⁊ curatiõe. Scdo mõ exponit aut erit in termino exclusiuo: q2 nõdũ ẽ facta: ⁊ sic discrasia futura fieri ei⁹ sanatio est cũ p̃seruatiõe.

¶ Queãdmodũ putrefactionẽ que est cũ febre q̃rtana medicamur cũ tyriaca ⁊ aquã fridã in tertiana damus vt extinguat. Et exẽplũ p̃missiõis seruatiõis est euãtio in quartana que fit cũ elleboro ⁊ in tertiana cũ scamonea cũ p2icipiũ iterpolationis que accidit ꝓhibẽ voluimus. Et exẽplũ p̃missionis seruatiõis solũmõ est euãtio q̃rtane apte pp melie superationẽ cũ elleboro ⁊ febri tertiane pp cholere dominiũ cũ scamonea.

¶ Declarat dicta p exẽpla. Prio ponit dicta discrasie fientis. Secũdo future fieri. ibi (Et exẽplũ.) Uel diuidit i tres. Prio põit exẽplũ discrasie facte que est ps fient͡. Scdo fient͡. ibi (Et exẽplum.) Tertio future fieri. ibi (Et exẽplũ p̃ seruatiõis.) De oib⁹ partib⁹ dicit q̄ melius legant simul. vñ in tertiana medicamur cũ aq̃ frida ⁊ euãm⁹ cholerã cũ scamonea ⁊ sic p̃seruat a morbo: ẽt p̃seruam⁹ a q̃rtana euãndo meliã cũ elleboro nigro. ¶ Nõ l3 a cã sumat itẽtio ⁊ vna est digõ alia euõ. ⁊ p̃ tãgit p̃mã in p̃ exẽplo. ⁊ scdam in 2o exẽplo tãgit. Uel põt dici q̄ p̃m exẽplũ est discrasie facte. vnde in morbo fiente ẽ ps facta: ẽt itẽtio curatiua est alteratio: sicut ẽt in tertiana alteram⁹ cũ aq̃ frida: s3 in 2o exẽplo ponit exẽplũ discrasie fient͡: q2 euõ est cura ei⁹: ⁊ in 3o exẽplo põit exẽplũ discrasie future fieri q̃ ẽ p̃buatiuo. ¶ Nõ q̄ dñia ẽ iter discrasiã futurã ⁊ fientẽ: q2 i futura fieri euãm⁹ humorẽ nõ putridũ ⁊ in fiente putridũ.

¶ Cum aũt in aliqua egritudine dubitaueris an sit cã caliditas an frigiditas: ⁊ si experiri volueris nõ experiaris cum superfluo: ⁊ caue tibi ne decipiat te impressio que erit accidentalis.

¶ Exequit ponẽdo cañ. mag̃ spãles. Primo p̃mittit tres cañ. Secũdo exequit ponẽdo cañ. mag̃ spãles. ibi (Qui aũt.) Pria in tres sicut tres sũt cañ. 2a ibi (Et ꝯ̃bes.) 3a ibi (Unaqueq3 p̃terea.) ¶ In p̃a dicit q̄ aliqñ medicamur cũ ꝯ̃rio. mõ Aui. ponit cañ. dicens q̄ cũ tu dubitas an cã egritudinis sit calida an sit frĩda nõ debes experiri cũ supfluo: s3 cũ moderato: ⁊ caue ne ip2essio accidẽtalis te decipiat. ¶ Nõ medic⁹ põt experiri cũ iuuãtib⁹ ⁊ nocẽtib⁹ vt docet. G. 2. de iteriorib⁹. c. 5. vñ si iuuat ex calidis egritudo est frĩda: ⁊ si ex frĩdis est calã. vñ si expiris cũ moderat͡ poteris iducẽ modũ nocumẽti. vñ in p̃nº pleuresis approximamus calefactoriũ: q2 vel curat vel docet curare: vt ponit Hip. 2. regi. acutox. cõmẽ. 1. ¶ Nõ ip2essio accidẽtalis põt ꝯ̃cipẽ 2r. rõne medicine: q2 si aliqs dederit scamoneã in feb. vult scire si egritudo fuerit calã: vñ exq̃ eduxit cholerã ꝓfuit: s3 ex q̃ scamonea est calã: egritudo g̃ fuit frigida. mõ accñtalis ip2essio scamonee ꝯ̃cipit: q2 euãt p vẽtre3. Uel p̃t fieri talis ꝯ̃ceptio i thetano curato cũ aq̃ frĩda: g̃ egritudo fuit calida: nõ v3: q2 curatio fuit p accidẽs intus adiuuãdo calorẽ.

¶ Et debes scire q̄ infrigidationis ⁊ calefactionis tẽpus est vnũ: sed in ifrigidãdo est plus timoris: qm̃ caliditas est amica nature: ⁊ in humectãdo qdẽ ⁊ exiccãdo est timor equalis: sed humectãdi tp̃s est lõgus.

¶ Ponit 2m cañ. q2 dictũ est q̄ curatio fit p ꝯ̃riũ. mõ d. A. tp̃s calefactiõis ẽ eq̃le ⁊ sic de exiccatiõe ⁊ humectatiõe: ⁊ dicit q̄ tp̃s calefactiõis ⁊ ifrĩdatiõis ẽ eq̃le: tñ timor ifrĩdatiõis est maioris periculi: s3 exiccatiõis ⁊ hũectatiõis nõ ẽ eq̃le tp̃s: tñ timor ẽ eq̃lis. vñ ex istis pñt fieri sex cõparatiões vnde isurgũt sex dubitationes.

Dub^m

¶ Prima vtrũ tp̃s ifrigidatiõis ⁊ calefactiõis sit eq̃le tẽpori humectationis ⁊ exiccationis. Dõm p̃mi. G. 7. terapẽ. ca. 5. vñ dicit q̄ calefactio ⁊ ifrigidatio citius fiunt: q2 fiunt per q̃litates potẽtiores q̃ exiccatio ⁊ humectatio. S3 ꝯ̃ exiccatio fit a calido ⁊ sicco ⁊ humectatio a frĩdo ⁊ hũido. Dõm est q̄ hũectatio ⁊ exiccatio sũt duplices. s. vna exiccatio vel hũectatio q̃litatiua. alia hũectatio vel exiccatio sbe hũide. ꝯ̃ p̃a itẽdit: q2 ꝯ̃ hũectatõe ⁊ exiccatõe alterãdo: s3 calefaciẽdo hũidã sba3. mõ Aui. nõ itẽdit de ista calefactiõe.

Dub^m

¶ Scdo dubitat: vtx tp̃s calefaciẽdi sit eq̃le tẽpori ifrĩdãdi. ⁊ dico q̄ est eq̃le: vt p3. 7. terapẽ. ca. 5. S3 ꝯ̃ Aui. infra dicit q̄ facilius est frĩdũ calefacẽ in p̃nº q̃ calidũ in p̃nº ifrĩdare: ẽt mẽbrũ ifrĩdatiuũ est mag̃ in dispõne recipe caliditatẽ q̃ calidu3 frigiditatẽ. ⁊ rõ: q2 est rarũ cito recipiẽs. Dõm q̄ tp̃s nõ est eq̃le qñ caliditas ⁊ friditas sunt in fine. i. sunt valde itensa: q2 ꝯ̃riat vite nr̃e spãlr friditas: vnde caliditas nõ sic ꝯ̃riat vite nr̃e: vnde in p̃nº cito remouet discrasia frĩda. Et rõ: q2 calidũ ꝯ̃riat frĩdo rõne calefactionis ⁊ rõne caloris inati: sed caliditas in p̃nº nõ citius remouet: q2 calor amicat mag̃ nãe. Modo Aui. intẽdit de calido ⁊ frigido in medio ⁊ in fine intendit infra: sed Auicen. nõ intendit q̄ ista tẽpora sint eq̃lia punctualiter. Uel põt dici q̄ ista tẽpora sint eq̃lia: q2 quantũ vnũ agẽs excedit aliud tãtũ excedit inde supposito alterius resistẽtia.

Dub^m

¶ Tertio dico q̄ tp̃s humectatiõis est longius tẽpore exiccatiõis. Sed ꝯtra spasmus siccus tardius fit q̃ humidus. Dõm q̄ Aui. nõ intẽdit de positione sube humide vel sicce vt dictũ est in q̃one p̃cedenti: sed de pura qualitate humida vel sicca.

Dub^m

¶ Quarto dico q̄ timorẽ eẽ maiorẽ põt 2r itelligi. rõne dispõnis iducẽde. 2o mõ rõne ei⁹ cũ q̃ iducit ⁊ sic dico q̄ timores calefactionis ⁊ ifrĩdatiõis ⁊ exiccatiõis ⁊ hũectatiõis sũt eq̃les. p̃ mõ: q2 sic frĩdũ opponit vite ita ⁊ siccũ. Sed 2o mõ rõne ei⁹ cũ q̃ fit timor ẽ maioris calefactionis ⁊ infrigidationis: q2 est agens fortius.

Dubiũ

¶ Quinto dico q̄ maior est in frigido q̃ in calido. Et ratio: q2 frigidum opponitur vite nostre.

Dub^m

¶ Sexto dico q̄ timor põt esse duplr̃ vt nunc vobis dixi. rõne dispositionis inducẽde maior est timor exiccationis q̃ humectationis: q2 siccũ peius est humido: sed ratione eius quomodo inducit timor est equalis: q2 ambo debiliter agũt nõ tamẽ potẽtialiter vt

dixi nūc: q2 siccitas pura est actiuior z magis ꝯtraria vite nostre.

¶ Unaqueqȝ ꝑterea humiditas z siccitas cōseruatur ꝓpter suarū causarū ꝯfortationē z ꝑmutaᵗ ꝓpter causarū ꝯtrariȝ ipsius fortitudinis augmentū.

¶ Tāgit 3ᵐ cañ. vnde in curatione egemus aliqñ augmēto ꝯtrarij. Et ꝑ ostēdit augmētū circa humiditatē z siccitatē. Scđo in frigiditate z caliditate. ibi (Et caliditas.) In ꝑᵃ dicit ꝙ hūiditas z siccitas augmētaᵗ per eoꝝ similia z corrumpunᵗ a ꝯtrarijs.

¶ Et caliditas quidē fit fortior causis: q̄rū iā expleuimus sermonē: deinde ꝑ mūdificātia z ē supfluitates expellere z repletionē z oppilationē aperire: deinde ex eo qđ ipsam ꝯseruat: z hec est humiditas tēperata.

¶ Idem ostendit de calido z frigido. Et primo de vno. Secūdo de alio. ibi (Et frigiditas.) ¶ In ꝑma dicit ꝙ supra ꝑuisum est ꝙ caliditas ꝯseruaᵗ a cā sua z etiā ab humiditate bona.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitaᵗ oppilatio est cā feb. ꝗ caliditatis. Dōm ꝙ oppilationē calefacere vel ifrigidare est dupl'r. Uno mō ꝙ calefaciat partem a qua ꝓfluit caliditas z sic aliqñ induciᵗ feb. Scđo mō ꝙ calefaciat partē ad quā debet ire calidū z sic nō calefacit: q2 nō dimittit ire calorē ad membrū: z iō qñ aperiunᵗ oppilationes calefaciunt per accidēs: ēt humidū bonū calefacit ꝯseruādo calidū.

¶ Frigiditas v̄o fortior ex eo qđ ipsi⁹ cōfortat causas z ꝙ caliditatē suffocat z ex eo qđ ipsam supflue resoluit: z est siccitas ꝟm essentiā z caliditas ꝟm accidēs.

¶ Idem ostendit de frigiditate dicens ꝙ frigiditas cōfortaᵗ z cōseruatur vt supra post: etiā ex quib⁹ causis per accidēs ꝯseruaᵗ z ꝯfortatur: vnde caliditas ꝯseruat frigiditatem per accidens.

¶ Qui aūt caliditatis supfluitatē cū oppilationib⁹ medicaᵗ sibi cauere debet ab infrigidatiōe supflua ne in ꝯuertēdo oppilationē in lapidē augmentū faciat z ne calide cōplexiōis malitiā augmētet: imo paulatiȝ primo medicari dȝ cū eo qđ abstergit: z si qđ ifrigidat ei suffecerit sicut aq̄ ordei z succus scariole erit ꝯueniēs: z si nō suffecerit istud tūc cū illo qđ tēperatū existit: ꝙ si hoc nō suffecerit tūc cuȝ eo in quo subtilis existit calor: neqȝ ex hoc sis sollicitus: qm̄ iuuamētū ei⁹ diaphoresis in ifridādo plus ꝯfert q̄ȝ sit nocumētū qđ facit ei calor qui ad extinguēdū est facilis post apertionē.

¶ Ponit cañ. spāles z attenduntᵗ in mō curationis male cōpl'onis: q2 cōpl'o frida tā nālis q̄ȝ accidētalis pōt stare cū humiditate: z tñ ipe Aui. loquiᵗ de friditate que accidit. i. accidētali ab hūiditate. vñ ꝯsideraᵗ res ꝑter nāȝ. 2° res nālis. 3° mā medicaminū. Et ꝑ ponit cañ. ꝑmi. Scđo scđi. ibi (Ampli⁹.) Tertio tertij. ibi (Scire q̄ȝ.) Prima in duas. Prio ponit duos cañ. Scđo remouet dubitationes. ibi (Cōplexionem aūt.) Prima in duas sicut duo sunt cañ. ibi (Est etiā.) Prima in duas. Primo ꝑmittit cañ. Scđo remouet dubiū. ibi (Nec ex h̄.) ¶ Primus cañ. est q2 si vis curare malā cōplexionē calidā cū oppilatione ꝯiunctā debes incipere cuȝ tēperatis frigidis aperiētib⁹: z si nō potes curare vtaris aperitiuis solū: z si nō remoueᵗ vtaris aperitiuis magis calidis. vnde si approximantur in ꝑn° vehemēter calida vel frigida mag̃ iuuaᵗ illa oppilatio. mō si caliditas sit maior q̄ȝ oppilatio debemus vti magis frigidis q̄ȝ aperitiuis. z si sit ecōuerso econuerso vtaris: q2 si oppilatio est maior caliditate vtaris plus apitiuis q̄ȝ fridis. De 2ᵃ pte dicit ꝙ in caliditate si approximo calida augeo caliditatē. dicit ꝙ iuuamētum aperitionis est maius nocumēto augmētationis caliditatis.

¶ Et est etiā cū acutoꝝ humoꝝ digestio extinguēdi superfluitatē ꝓhibet: lȝ quidā hominū sint q ꝓteruiant ad hāc destruendā sniam z ignorēt ꝙ fortis extinctio deijcit virtutē: z q̄ȝto magis in corporib⁹ que ab egritudine debilitata fuerūt: lȝ aliquo directionis mō materiā rectificet qđ est cū post ipam alie ꝓueniūt egritudines aut ex malitia cōpl'onis simplicis aut ex materijs frigidis cōplexioni ꝯtrarijs quā rectificauit.

¶ Ponit 2ᵐ cañ. dicēs ꝙ digestio humoꝝ calidoꝝ acutoꝝ subtiliū aliqñ ꝓhibet nocumentū: lȝ aliqñ aliq ꝯtēnant: q2 aliqñ ista frida debilitāt virtutē q̄ȝto magis in corpore debili.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Dubitaᵗ in feb. acuta humoꝝ subtiliū egemus extinguentib⁹ fortib⁹. Dōm ꝙ in cañ. egemus istis vehemēter ifrigidātib⁹ z tñ non sumus ausi ista dare: q2 đbilitaᵗ virt⁹ ex morbo z ex valde fridis: iō nō dam⁹ nisi in forti v̄tute. ēt approximam⁹ in plurib⁹ vicib⁹: q2 ēt ex multa approximatiōe excellētiū fridoꝝ iduciᵗ postea morb⁹ frigidus: vnde ꝯiungiᵗ postea morb⁹ fridus cū morbo calido.

¶ Cōplexionem v̄o frigidam calefacere quasi difficile est cum iam est infusa z multū facile in principio z ad vltimū calefacere frigidū in pricipio rei est facilius q̄ȝ calidum in principio infrigidare: sed calidū in fine infrigidare lȝ sit difficile: est tamen facilius q̄ȝ frigidum in fine calefacere: quoniā superflua frigiditas est ipsa mors innati caloris aut ei ꝓpinqua.

¶ Postq̄ȝ superius Aui. posuit quosdā cañ. spāles nunc respondet duobus dubijs. ibi (Et debes scire.) ¶ In ꝑᵃ dicit qđ dictuȝ est ꝙ tēpus calefactionis z ifrigidationis est equale. Modo dicit aliqs est equale quocūq̄ȝ mō. z dicit Aui. ꝙ calefacē cōplexionē fridā cū est in fine difficilius est q̄ȝ frigefieri calidā. Sed ꝯtra hoc dictū est supra: vnde dicta Aui. in hoc habēt verū de calefactione z frigefactione in principio z medio z nō quādo est in fine.

¶ Et debes scire ꝙ infrigidatio quandoqȝ siccitati cōiungitur z quādoqȝ humiditati z quādoqȝ ab vtrisqȝ separatur: verūtamen siccitas magis fit mansiua cum frigiditate que senuit z humiditas est magis adducēs frigiditatem que accidit.

¶ Rñdet dubio 2° z est de cōparatiōe q̄litatū actiuarū ad passiuas z ecōuerso: q2 dcm̄ ē ꝙ ifridatio augeᵗ z ꝯseruaᵗ a causis ꝯseruātib⁹. Et ꝑ rñdet vni dubio. Scđo alij. ibi (Et iaȝ qdē.) ¶ In ꝑᵃ dicit ꝙ ifridatio fit aliqñ a siccitate z aliqñ ab hūiditate. z dicit ꝙ infrigidatio a siccitate est friditas senis durās: sed que fit ab humido nō sic durat. vñ mala cōpl'o frida aliqñ ꝯiūgiᵗ cū siccitate z aliqñ cū humiditate. Sed h̄ nō vadit ad mētē Aui. q2 in ꝑᵃ fen posuit distinctionē: ēt in fine dicit z humiditas est mag̃ adducēs: vnde nō loquiᵗ nisi de friditate cāta ab humiditate. ēt Aui. ꝟm istos loqueretᵗ de mala cōplexione frida nāli z accidētali. Unde est alia expositio verior z vult ostēdē ifrigidationē nō soluȝ fieri a q̄litate actiua sed ēt a passiuis: z tūc est sensus ꝙ ifridatio qñq̄ȝ causaᵗ a siccitate z aliqñ ab humiditate z aliqñ a nullo cātur: sed a friditate. Et qñ cātur a siccitate est mag̃ mansiua: vnde similaᵗ siccitati senum siue frigiditati: etiaȝ durat diu quia nō potest remoueri nisi per restaurationem humidi quod tarde fit. Alia frigiditas causatur ab humiditate: q2 obtūdiᵗ calidum nāle: z hoc est per accidēs calidū suffocādo z durat parū: q2 ille supfluitates citius eūanᵗ q̄ȝ restaureᵗ humidū deperditū in frigiditate cāta a sicco.

¶ Et iam quideȝ oēs caloris cause cum superfluunt in exiccando iuuant: z quandoqȝ etiam oēs frigiditatis cause cum superflue fuerint in humectādo iuuant. Et nulla quidem res ad hoc tātum ꝑuenit quantū ociositas z assidua balneatio que est facilis in tina. Et nos qdē te fecimus scire hoc in eo qđ est premissum. Uinū ꝑterea tēperate bibitū in humectādo est forte.

¶ Remouet duo dubia z est an humectatio z siccatio fiāt a q̄litatibus actiuis. z dicit ꝙ sic ꝙ oēs cāe caloris cū superfluūt exiccāt: z oēs q̄ vltra modū ifridāt humectāt: vñ vinū tēperate bibitū multū humectat. ¶ Nō Gal. ꝑ de cōpl'onib⁹ cap. 2. cal'm ꝑ se calefacit z si exiccat h̄ est ꝑ accidēs: z sic est de frido: sȝ ociū z ꝑ se hūectat z assiduatio balneatiōis cū aq̄ dulci tēꝑata. ¶ Nō dicit (cū superfluūt:) q2 oē calefaciēs tēꝑate hūectat: q2 nō resoluit humidū: sed eū dispergit per mēbra. Etiā cause infrigidātes aliqñ humectant debilitādo digestiuā: vnde multiplicanᵗ supfluitates crude. Etiaȝ aliqñ exiccāt vt qñ ex multo frigido exprimiᵗ humidū.

Dubᵐ 9ᵐ ¶ Dubitaᵗ cui⁹ cōplexionis sit vinū. z videᵗ ꝙ humide ꝑ Aui. hic. z videᵗ ꝙ sicce auc̄te Isaac in dietis. Dōm ꝙ hoc itelligiᵗ 2ʳ. Uno mō ꝙ sit humidū in sb̄a vel cōplexione vel in mā. In mā est humidum: q2 ꝯuertiᵗ in rem humidā vt sanguinē: imo iter cetera vinū est humidius: q2 multum z cito nutrit. etiā vinuȝ in substantia est humidū. Sed in cōplexione dicit ꝙ est siccuȝ. vnde modus Gal. 3. de cōplexionibus. cap. 5. docet cognoscere cōplexionē alicuius rei ex effectu: vnde effectus vini est exiccare: tñ differt ab alijs siccis q2 cito nutrit z humectat: vnde pars aquosa nō bene pōt separari ab eo ꝓpter citā penetrationē: vnde facit penetrare humidita-

tes ad ꝓfundū vt ad neruos ⁊ ad mēbra exteriora. Sed ꝯ̄ si argui mus vinū aliqđ humectat ⁊ aliqđ exiccat: exiccat vt vinū potens. Aliud est vinū planitiei paruū: vnde est ꝓuocatiuū vrine ⁊ extinctiuū sitis vere: q2 vinū potēs extinguit sitim pro tunc: sed postea succedit maior sitis: nō ꝓuocat vrinā ⁊ h3 partes aquosas q̄s renuit nā vnde expellunt per vrinā. vnde Aui. dicit bibere vinū temperatū cū aq̄ ⁊ tale hūectat. Et rō q2 aq̄ ꝓ̄stat vino hūiditatē ⁊ vinū aque dat penetrationē. Uel ꝑ vinū tēperatū itēdit vinū paruū.

¶ Amplius scire debes ꝙ cū senex infrigidatione indiget ⁊ humectatione nō sufficit ad hoc illud qđ ipm ad equalitatē reducit: imo qđ ipm transire facit ad cōplexionē frigidā ⁊ humidā que ei debet: qm̄ ipsa l3 sit accidentalis est tn̄ ei quasi nālis.

¶ Ponit cañ. sumptos a re nāli ⁊ dicit ꝙ cū senex idiget ifridatione ⁊ humectatiōe debes approximare q̄ faciūt ipm trāsire ad cōplexionē frigidā ⁊ humidā que est senibꝰ nālis: ⁊ nō op3 dare frigida ⁊ humida tēperata que ducant ipm ad equalitatē.

Dubm 10m ¶ S3 ꝯ̄ eq̄litas ē mediū: ꝗ ad ipsa3 d3 deduci senex. Dōm ꝙ eq̄litas est 2x. absoluta corꝑis tēꝑati. ⁊ alia ē idiuidualis ꝑticulariū corporū. mō alia est eq̄litas corꝑis cholici: ⁊ alia melici: ⁊ alia senis. mō debes ducē senē ad suā nālē eq̄litatē ⁊ cōplonē: ⁊ iō seni febricitāti fe. tertiana fortiora frīda ꝺbent q̄ꝫ iuueni febrīēti tali ēt feb. du3 virtꝰ sit fortꝭ ⁊ illa corꝑa sint eq̄lia q̊ ad tactu3. Et rō q2 senex plus distat a sua nāli cōplone q̄ꝫ iuuenis. vn̄ hūiditas ista: l3 sit accñtalis: tn̄ pōt dici sibi nālis ex ꝯsuetudīe: tn̄ sūt senes hūidi accñtalr: q2 suꝑfluitates multiplicāt i eis. mō Aui. vult ꝙ reducat ad tales suꝑfluitates siue ad cōplonē q̄ tales suꝑfluitates gñet: s3 vult ꝙ ꝓ remotiōe discrasie sicce admistrent frīda ⁊ hūida reducētia ipos ad cōplonē frīdā ⁊ hūidā eq̄lē sibi: q2 est cā retardationis mortis.

¶ Scire quoq3 debes ꝙ sepe est nobis necessarium in permutādo cōplexionē dare illud qđ hmōi ꝯfortat cōplexionē admixtū ei qđ ipsi sit ꝯtrariu3 queādmodum est nobis necessariū dare acetū cum medicinis calidis alicui membro: ideo vt ipsaꝝ penetrēt virtutes ⁊ sicut est nobis necessariū dare crocū cū medicinis infrīdantibus cor ꝓpterea vt eas ad ipm ferat.

¶ Ponit cañ. attēdēdos in mō curatiōis male cōplonis ⁊ sunt duo cañ. 2a ibi (Et multotiēs qdē.) ¶ In pa dicit ꝙ sepe ē neciū si volumus mutare cōplonē ⁊ ꝑmiscē aliā medicinā ꝯ̄riā pc. vn̄ aliqñ approximamꝰ cal'a cordi ⁊ cū eis miscemꝰ acetū vt citius penetrēt. ⁋ S3 q̄re magꝭ pōit medicīa ꝯ̄ria q̄ꝫ illa. Dō3 ꝙ aliqñ timemꝰ đ suꝑflua calefactiōe vn̄ pōimꝰ acetū: ēt acetū mltū penetrat. ¶ No. medicīe miscēt vl q2 multū penetrāt vt acetū: ⁊ aliqñ q2 talis medicia ducit aliā ad mēbrū vt ēdiuia ad epar ⁊ scolopēdria ad splē.

¶ Et multotiēs qdē est medicina vehemētioris opationis in ꝑmutādo cōplexionē: s3 ꝓpter sui subtilitatē nō ꝑmanet donec suā ꝑficiat operationē. Est ergo nobis necessariu3 ei aliqd admiscere qđ ipsam inspisset ⁊ retineat: l3 ex ea sue opōnis ꝓueniat ꝯtrariū sicut balsamo admiscemꝰ cerā ⁊ reliq̄ ad hoc vt ipsum tanto tēpore retineat in quo suā ꝑficiat operationē.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ aliqñ volumꝰ alterare cōplexionē duoꝝ graduū. mō cū approximo medicinā ꝯuenientē potes hoc facere: tamē virtus in sba eiꝰ cito resoluit vt oleū balsami. mō dicit Aui. ꝙ d3 misceri cū cera vt duret suba illius medicine ⁊ virtus: vnde melius ⁊ ꝑfectius fit prima operatio a medico intenta.

¶ Ad sciēdū qualr ⁊ qñ op3 euacuari. Cap. 3m.

Res que demōstrat rectitudinē iudiciȷ̄ in euacuādo sunt dece3: replo: ⁊ virtꝰ: ⁊ cōplexio: ⁊ accidētia ꝯueniētia: sicut si ꝯtingeret ꝙ nām soluere vellemꝰ: deide accideret vētris solo: qm̄ ventrē soluere suꝑ vētris solutionē est timorosu3: ⁊ figura: ⁊ etas: ⁊ tp̄s: ⁊ aeris ⁊ regionis dispositio: ⁊ ꝯsuetudo euacuādi: ⁊ ars euacuandi.

¶ Postq̄ꝫ Aui. superiꝰ ⁊ maxime in caplo imediate ꝑcedēti posuit cañ. curatiōis male cōplonis. mō ponit cañ. qbꝰ docemur q̄liter ⁊ qñ euare op3 ꝑꝑ qđ ħ idē dicit rubrica itelligēdo ꝓ qñ tp̄s aptius euoni: ꝑ q̄lr oēm aliā ꝯditionē attēdēdā in euone. Prio ponit cañ. attēdēdos ⁊ ostēdētes qñ est euandū. Scđo q̄lr. ibi (Scias.) Pria in duas. Prio oñdit q̄t ⁊ que requirunt ad tp̄s euonis. Scđo exeq̄t de vnoquoq3. ibi (Hoc nāq3.) ¶ In pa dic ꝙ res q̄ demrāt rectitudinē euonis sūt decē. No l3. 10. ꝓferant ab Aui. rectificātes iudiciū euonis: tn̄ q̄dā sūt ꝑncipalia vt repletio ⁊ virtꝰ: tn̄ repletio magis idicat: s3 virtꝰ est ꝯsentiēs vel dissentiēs replo est res ꝑter nā3 iō idicat remotionē: sed Haly. 2. prac. ca. 56. 8. coindicāt. i. cū aliȷ̄s coindicāt vt signāt vtutꝭ debilitatē vl fortitudinē vl repletionē.

Dubm 1o ¶ Dubitat aliqñ ꝯiūgunt accñtia ꝯueniētia euoni ⁊ aliqñ nō. vnde aliq sūt apti ad cholericā passionē vt trauli ⁊ isti nō sunt pharmacādi nisi leuissimo pharmaco. ēt si accidit fluxꝰ nō ꝺbemꝰ iterato soluē. S3 ꝯ̄ priꝰ fit minoratio ⁊ postea cōplet euo. Etiā solo vētris curat fluxū. Etiā pa q̄rti. ca. 7. trac. 2. si nā nō mouet moue tu hora motꝰ eiꝰ. vn̄ si nā nō cōplet euonē medicꝰ d3 cōplere. Un̄ rō dicti Aui. est: q2 4a ꝑti. afor. afor. 5. ⁊. 1. cōe est oī soloni debilitare vtutē. ¶ Nō vel solo vētrꝭ est facta vel fit. si cōplete facta nō d3 iterari: sed si nō est cōplete facta d3 cōplere ea3. ⁊ si medicus videt ex illa curatione vel solone ꝙ curat pa solo: tūc licet ꝓuocare fluxū: s3 si fluxus est ꝑ̄sens vel querit fluxus q2 nō cōplete fiet: ⁊ sic pōt ꝓuocari fluxus: l3 melius sit expectare si cōplete fiet: q2 medicus posset errare: q2 2o die posset seq fluxus ex pharmaco cōplete. vel talis fluxus fit a nā ⁊ sic debemus expectare finē euonis: q2 opōnes nāe sunt nobis occulte. Et ex hoc p3 solutio ad rōnes oēs.

¶ Hec nāq3 cum fuerint cōtraria significationi ꝓpter quā euacuatio faciēda erit ꝓhibebūt euacuationē.

¶ Exequitur de vnaquaq3 ⁊ diuidit in duas. Primo in gñali. Scđo in spāli. ibi (Uacuitas itaq3.)

¶ In pa dic cū illa fuerit ꝯ̄ria signationi idicāti euonē est ꝓhibēda.

Dubm 2 ¶ Dubitat v2 ꝙ sit aliđ idicās: q2 dic cū ista erit ꝯ̄ria signationi exponit signatiōi. i. idicatiōi vl itētiōi euonis ⁊ euo ꝓhibet. Uel dō3 ꝙ dat indicatio sumpta ab eēntia morbi. vn̄ si oīa decē ꝓhibēt ⁊ sūt ꝯ̄ria idicatiōi sumpte ab eēntia morbi: ħ nō p3: q2 reducit ista ad illa3 q̄ est repletio: vn̄ euo morbo debet ꝑꝑ repletionē. ¶ No. ista decē aliqñ ꝯsentiūt ⁊ aliqñ aliq̄ ꝯsentiūt ⁊ aliq̄ nō: iō vult dicē cū alique istarū rerū ꝓhibēt ⁊ alique nō. mō nos debemus attēdē signatiōes plures ⁊ potētiores in hoc. vnde quelibet istarū reru3 h3 duo extrema. vnū indicat euonē ⁊ aliud nō. vnde fortitudo virtutis indicat ⁊ debilitas ꝓhibet euonē: ⁊ similiter est de aliȷ̄s.

¶ Uacuitas itaq3 sine dubio euonē fieri ꝓhibet.

¶ In spāli exequit ⁊ diuidit in dece3 sicut decē sunt idicātia. 2a ibi (Et similr.) 3a ibi (Cōplo quoq3 calida.) 4a ibi (Figura.) 5a ibi (Accidentia quoq3 mala.) 6a ibi (Etas.) 7a ibi (Hora quoq3.) 8a ibi (Et regio.) 9a ibi (Parua quoq3.) 10a ibi. (Ars ēt.) ¶ In pa dicit ꝙ euo q̄ opponit euoni nō d3 fieri. vn̄ cū euo ista sit ꝑter nām nō idicat đ simili vt de euone: s3 de ꝯ̄rio. ¶ Nō est euo vlis ⁊ ꝑticularis. pa ꝓhibet euonē in toto: s3 si eēt vacuitas in vna ꝑte nō debemꝰ ab illa euare. vn̄ stōchꝰ pōt eē plenꝰ ⁊ epar vacuū. ⁋ Nō ꝙ 3x ē dispō corporis. s. vacuitas repletio ⁊ dispō media iter ista. mō vacuitas dissentit: s3 repletio ꝯsentit: s3 dispō media aliqñ ꝯsentit aliqñ nō vere ꝯsentit. qñ ꝯiūgit accidēs malū vt cū hō est ꝑcussus vel est apostema ad euitādū periculū ꝯsentit ⁊ aliqñ etiā dissentit.

¶ Et similiter cum debilitas cuiuscūq3 trium virtutu3 fuerit: verūtamē qñq3 plus eligimus alicuius virtutis debilitatē q̄ꝫ impedimētū relinquendi euacuationē: ⁊ hoc quidē est in virtutibꝰ sensibilibꝰ ⁊ motiuis cū fiduciam habuerimus succurrēdi rei timorose si acciderit: ⁊ similiter in oībus virtutibus.

¶ Exeq̄t de 2a re dicēs ꝙ debilitas cuiuscūq3 triu3 virtutū ꝓhibet euonē: tn̄ aliqñ plus eligimꝰ debilitatē alicuiꝰ virtutꝭ q̄ꝫ nocumentū qđ sequit ex ꝓhibita euone dūmō possumꝰ succurrē illi debilitati. ¶ Nō Aui. inuit dcm̄. 2o modificat eū. vn̄ stāte debilitate virtutis medicus nō d3 ea3 augmētare: q2 pa q̄rti cap. 7. medicus est adiutor nāe. postea modificat si pōt debilitati illi succurrē. vn̄ defectus est 2x. s. recuperabilis ⁊ irrecuperabilis: de p̊ itēdit. ¶ Nō magꝭ eligimus debilitatē virtutis aīalis: q2 ꝺm. G. 7. terapen. cap. vlti. nō egemus ita robore virtutis aīalis sicut vitalis ⁊ nālis.

¶ Cōplexio quoq3 calida ⁊ sicca ad hoc ꝓhibet: ⁊ frigida ⁊ humida caliditatē nō habēs aut debilē habēs ab ea etiam ꝓhibet: in calida aūt ⁊ humida facile faciemus illud ⁊ fortiter.

¶ Exequitur de aliqua re indicante dicens ꝙ cōplexio calida sicca ⁊ frigida ⁊ humida prohibent euacuationem.

Dubm 3 ¶ Dubitat suꝑ̄ docet euare corꝑa cal'a sicca. ēt 2m dcm̄ nō est ve2.

nam

Nam corpora flegmatica euacuamus: et Joānes Demostenes corpora senū 70ᵒ annoꝝ sunt pharmacāda ⁊ nō flōmanda. et tertiuʒ dictū nō est veruʒ: qꝛ corpora pueroꝝ que sunt calida ⁊ humida non sunt euacuanda. ¶ In ꝯriū est Aui. ¶ Dōm ꝙ Aui. ītēdit ꝙ iste cōplones due ꝓhibēt euacuationē vel minuāt: vñ corpora cholerica cal'a sicca extenuata cito resoluunt: vñ si euacuantur euacuant cuʒ medicinis debilibꝰ. ¶ Ad aliā per corpora frida ⁊ humida ītēdit corpora frida mollia hñtia modicū calorē: vñ rōne mollitiei ⁊ debilitatis caloris cito resoluūtur: sed corpora flegmatica hñtia plus de calore euacuant. ℂ Nota corpora sunt humida 2ʳ. s. humiditate naturali: ⁊ sic pueri nō sunt euacuandi. Alia sunt humida humiditate accidētali: ⁊ talia sunt euacuāda: qꝛ plus habēt de calore. Uel aliter ꝙ corpora humida sunt duplicia quo ad mēbra ⁊ ista nō sunt euacuanda. Alia sunt humida ex suꝑfluitatibꝰ ⁊ ista debēt euacuari. Uel dōm ꝙ corpora sunt humida dupl'r. s. etatiue: ⁊ talia non sunt euacuanda vt corpora puerorum. Alia sunt ex tēpore ⁊ talia sunt euacuanda.

ℂ Figura aūt. s. suꝑfluitas maciei aut raritas ab ea ꝓhibet ꝑꝑ timorē ne spūs resoluat: ⁊ sil'r opʒ i regēdo dbilē ⁊ macrū multā chol'aʒ rubeā in sanguine hñtē vt ei blādiaris ⁊ nō ipʒ euacues ⁊ vt eū nutrias ex eo qꝺ bonū gñat sanguinē ad friditatē ⁊ humiditatē declinantē: qm̄ ex hoc sui humoris cōpl'o rectificabit: aut fortasse ipm fortem efficies ⁊ euacuationes tolerabit.

ℂ Exequit de alia re ⁊ diuidit in tres: vñ habitudo est duplex. s. superflua macies ⁊ suꝑflua pīguedo. Primo oñdit de macie. Scđo addit cañ. de ꝯsuetudine. ibi (Et sil'r opʒ.) Tertio exeqtur de pinguedine. ibi (Suꝑflua quoqʒ.) ℂ In prima dicit ꝙ suꝑflua macies vel raritas ꝓhibet euacuationē: vñ istis opʒ exhibere cibaria ꝯria: qꝛ ex hoc vel curabit discrasia aut fortificat ⁊ meliꝰ poteris postea euacuare: vñ in istis cito spūs resoluunt. ℂ No. ꝙ dcm̄ Aui. hʒ veꝝ de corpore macro quocūqʒ: siue melico: siue qꝺcūqʒ sit: sʒ debēt applicari cōtraria dispositioni: qꝛ aut curatur: aut fortificatur.

ℂ Et sil'r oʒ ne illū euacuare sis ausus q ex ꝯsuetudie parū comedit qʒdiu ab eiꝰ euacuatione abstinere poteris.

ℂ Ponit cañ. de ꝯsuetudie dicēs ꝙ tu nō debes euacuare ꝯsuetū parū comedere: ⁊ ideo qꝛ nō aggregat suꝑfluitates: vñ in eo nō ē repletio: tñ aliqñ est euacuandus vt cū errat in regimine vel hñt malā distēperātiā epatis vel stōchi ⁊c. sed nō vtat debito regimine.

ℂ Suꝑflua quoqʒ piguedo ab eo ꝓhibet ꝑꝑ timorem ne friditas dñet: ⁊ ne caro venas cōprimat ⁊ eas extiguat cū vacuas iuenerit ⁊ calorem suffocet inatuʒ: aut superfluitates exprimēdo ad interiora expellat.

ℂ Oñdit qd īdicat suꝑflua pinguedo ⁊ dicit ꝙ ꝓhibet ab euacuatione. Et rō: qꝛ si euacuat tale corpꝰ vel ꝑ flōmiā vel ꝑ pharmaciam: qꝛ isti hñt parū caloris: ⁊ cū oīs euacuatio debilitet ⁊ resoluat eēt nimia īfridatio. Scđa cā est: qꝛ est timēdū ne paries vene attigat parietē ꝑꝑ multā cōpressionē pharmaci volētis expellere: vñ qꝛ vene ex se sūt stricte: ⁊ postea ex pinguedine cōprimuntur nō bona fit euacuatio.

ℂ Accidentia quoqʒ mala sicut aptitudo chol'ice passioni ⁊ spasmo ab ea probibent.

ℂ Oñdit quō accñtia indicāt de euacuatione dicēs ꝙ apti ad spasmuʒ et ad chol'icā passionē nō sūt euacuandi: vñ corpora talia qcūqʒ leui cā incurrūt fluxū ꝑꝑ humiditatē: iō opʒ dari eis medicinā leuē ⁊ dificatur de vtroqʒ spasmo: vñ alicui ex dbilitate neruoꝝ humiditas cito currit ad neruos: et sicci sūt apti ad spasmū de inanitōe. ℂ Nō chol'ica passio est qñ mala mā gñat in stōcho: vñ mēbra renuūt et mittit ad stōchū ⁊ itestina: vñ fit vomitus ⁊ fluxus ventris.

ℂ Etas ꝑterea et q nōdū ad augmēti cōplemētū ꝑuenit: aut ad ꝯsumptidis terminū ē trāsiēs ab ea ꝓhibʒ.

ℂ Oñdit de etate ⁊ dicit ꝙ etas pueritie ⁊ vltime senectutis ꝓhibēt euacuationē: ⁊ ꝓhibet maxie a flōmia: qꝛ plus nutrimenti aufert: vñ pueri sūt ml'tū apti resolui: et calor vltime senectutꝭ hʒ hūidū terrestre: vñ calor cito extiguit. ¶ Dubitat: cōiter nos purgamꝰ pueros. et Auer. 7. collʒ. ca. 3. allegat Auēzoar q flōmauit filiū suū 4ᵒʳ annoꝝ vel. 5. Dōm ꝙ maior ꝑs cañ. Aui. hʒ verū de euacuatione regulari ⁊ nō coacta: mō rōnes nō arguunt de euacuatione coacta.

ℂ Hora quoqʒ multum calida aut multum frigida ab ea probibet.

ℂ Oñdit de tꝑe anni ⁊ dicit ꝙ hora multū calida ⁊ frida ꝓhibet.

ℂ Et regio qdē meridionalis vehemēter cal'a ab ea ꝓhibet: qm̄ plurima coꝝ q vētrē soluūt sūt cal'a ⁊ duarū acuitatū ꝯiūctio tolerari nō pōt: qm̄ virtutes in eis debiles erūt ⁊ dissolute: ⁊ qꝛ exterior calor māʒ ad exteriora trahit: ⁊ medicia ipsaʒ trahit ad iteriora: qre inde ꝓuenit in diuersas partes ꝯtractio ⁊ ad resistētiaʒ ꝑducit. Et septētrionalis multū frida ab ea probibet.

ℂ Ideʒ oñdit de regiōe dicēs ꝙ regio multū calida ꝓhibet euacuationē: ⁊ ideo qꝛ cal'itas ꝯiūgit cal'itati: qꝛ oē pharmacū solutiuū cal'm est ⁊ siccū: vt in cōmēto vltio pᵉ ꝑti. Sed scđa cā est: qꝛ cal'itas aeris trahit ex humorē ⁊ pharmacū intus: vñ fit ꝯria operatio. Etiā regio septētrionalis multū frida ꝓhibet euacuationem. Et rō: qꝛ humores stant quieti: vñ medicina eos cōmouet ⁊ non pōt eos educere vñ nocumētū sequit. Alia cā est: qꝛ corpꝰ ex multa friditate dbile ē. ℂ Nō tñ ꝙ hoc hʒ veꝝ de euacuatione regulari: vñ si hō vult euacuare ꝑꝑ ꝯseruationē sanitatis dʒ eligere tꝑs veris: qꝛ temperatū est ⁊ bonū.

ℂ Parua quoqʒ euacuandi ꝯsuetudo ab ea ꝓhibet.

ℂ Ostēdit de ꝯsuetudie dicēs ꝙ parua ꝯsuetudo ꝓhibet euacuationē.

Dubᵐ 4ᵐ

ℂ Dubitat si nō est ꝯsuetus euacuari hʒ multas suꝑfluitates: ꝗ dʒ euacuari. Dōm ꝙ cōsuetudo est conseruanda. s. de inge. c. vlti. ergo multa cōsuetudo dʒ ꝯseruari: ⁊ per ꝯñs non euacuari: sed nō consuetus ex merito cōsuetudinis nō dʒ euacuari: sed vt parua cōsuetudo quādo coniungit repletioni ex merito repletionis dʒ euacuari: mō loquit de consuetudine ex se qñ cum hoc fuerit bonitas regiminis.

ℂ Ars etiam qua multa fit euacuatio sicut seruiendi in balneo: ⁊ onera dorso deferentium ab ea probibent: ⁊ ad vltimum omnis ars laboriosa.

ℂ Ostendit de arte dicens ꝙ omnis ars laboriosa ꝓhibet euacuationem vel saltem minuit. Et ratio: qꝛ talis ars resolutiua vt ars fabroruʒ ⁊ ars seruiendi in balneo ⁊ in vijs resoluit superfluitates ⁊ debilitat corpus: etiaʒ ars portatoꝝ multum resoluit ⁊ debilitat.

ℂ Scias preterea ꝙ intentio in omni euacuatione est vna quinque rerum.

ℂ Postqʒ Aui. supiꝰ posuit cañ. vl'es qbꝰ docemur qñ est euacuanduʒ: nūc ponit cañ. gñales qbꝰ docemur qual'r est euacuandū. Et pᵒ ostēdit quot indicāt hoc. Scđo exequit. ibi (Aut euacuatio.) ℂ In pᵃ dicit ꝙ in oī euacuatione vna qnque rerū sit attēdēda. No. in euacuatione cōsideramꝰ multa. pᵒ qualitatē. 2ᵒ quātitatē. 3ᵒ locū. 2ᵃ in pᵐa parti. afor. afor. 21. ibi (Undecūqʒ nā rapit.) 4ᵃ tꝑs vt prima ꝑti. afor. 22. ibi (Digesta medicari.) Et penes ista sumit ītētio qual'r est euacuandū: vñ opʒ euacuare humorē nocitiuū ⁊ sic ex qualitate. Scđo penes locū dbitū. Tertio penes tꝑs sumit aliqua īdicatio. ℂ Nota ꝙ oēs qnqʒ res debent considerari in euacuatione perfecta.

ℂ Aut euacuatio illiꝰ qꝺ ē euacuandū ⁊ sequit ipʒ ꝓculdubio trāquillitas nisi ꝙ receptaculoꝝ lassitudo ipm sequatur: aut cal'itatꝭ ebullitio: aut febris effimera: aut alie egritudines q comitant sic excoriatio quā vētris sol'o i itestinis facit: aut vlcera q vrine ꝓuocatio in vesica fac: ⁊ hoc qdē lʒ iuuamētū cōferat: eius tñ vtilitas nō sentit: imo qñqʒ ꝑtial'r dolet donec accidēs remoueat.

ℂ Exeqtur de vnaquaqʒ haꝝ. Et pᵒ exeqtur de qtuor pᵐis vniꝰ illarū ostēdēs diuersitatē. Scđo exeqtur de quinqʒ. ibi (Oīs ꝑterea.) Pria in duas. Prio exeqtur de pᵐis. Scđo vniꝰ oñdit diuersitatē. ibi (Et scias.) Pria in 4ᵒʳ ponēs qtuor ꝯditiones. Scđa ibi (Et scđa est ꝯsideratio.) Tertia ibi (Et tertia est.) Quarta ibi (Quarta qdē ē hora. ℂ In pᵃ dic ꝙ pᵐa ītētio in euacuatione ꝯsiderāda ē euacuare qle opʒ: vñ ad talē euacuationē seqt reges nisi ꝑ accñs qñ seqt fe. effimera vel excoriatio ītestinoꝝ vl' vesice: vñ euacuatio ista ꝓ firmo cōfert lʒ ꝑtiʒ nō sequat iuuamentū. ℂ No. ꝙ euacuare qle opʒ ꝯfert: tñ quale est 2ʳ. s. gñale ⁊ spāle: ⁊ sil'r est de quāto. Quale gñale ē nociuū: vt in cōmē. afor. 23. pᵉ ꝑti. Que egerunt. Sʒ aliꝺ est qle spāle ⁊ est hñs cal'itatē vel friditatē vel humiditatē vl' siccitatē nociuā. Sʒ humor peccans in quantitate generali est humor peccans qlitercunqʒ peccet: ⁊ sic patet ꝙ ista cōditio attēditur in quali ⁊ quāto generali: qꝛ opʒ euacuare quale opʒ: qꝛ ad talem euacuationeʒ sequitur iuuamentum. ℂ Nota ad euacuationē talis humoris sequitur iuuamētū: nisi ꝙ aliquādo sequit nocumētuʒ ꝑꝑ dispōnem corporis: qꝛ sunt humores grossi: vñ nā cū medicia multū laborat: vl' ītestina sūt debilia: vñ ex euacuatione multū ledunt: vel qꝛ pharmacū ē multū cal'm vñ augmētat fe. vel excoriat vesicā: ⁊ iō lʒ ista euacuatio cōferat: nō videt cōferre nisi accidens inductiuum remoueatur.

ℂ Et secunda est consideratio partis sue declinationis

sicut nausea que vomitu mũdatur: ⁊ mordicatio in vẽtre que ventris solutione remouetur.

¶ Exeqtur de secũda re cõsideranda dicens ꝙ dꝫ considerari pars ad quã materia declinat: vnde medicus dꝫ cõsiderare ꝑtẽ ad quaꝫ mã rapit ⁊ vnde euãre vt patet in afor. 21. Que ducere oportet.

Dubm 5m ¶ Sꝫ cõtra septimo de ige. pe parti. qñ mã deriuatr ad epar debet euãri per vomitũ. Dõm ꝙ aliquãdo sola intẽtio est euõ. vñ qñ mã purior euãtur: tũc euãtio dꝫ fieri: ⁊ sic Auic. itẽdit. Sꝫ qñ itẽtio eẽt deriuatio: tũc opꝫ deriuare euõnem qñ curreret ad principalia.

¶ Et tertia est mẽbrũ egressiõis eiꝰ a ꝑte ꝯclinatõis eiꝰ sicut basilica dextra in egritudine epatis ⁊ nõ cephalica dextra: qm̃ si error ꝓuenerit in tali q̃le ẽ illꝺ qñqꝫ sequeꝛ inde timor. Et opꝫ qdeꝫ vt sit mẽbrũ egressionis ignobiliꝰ illo a quo fit euõ ne mã ad illꝺ ꝯclinet qꝺ est nobiliꝰ. Opꝫ ꝑterea vt sit eiꝰ exitꝰ nãlis sicut mẽbra vrine gibbositati epatis ⁊ itestina cõcauitati ipsiꝰ. Est tñ cũ mẽbrũ a quo expelliꝛ ẽ ipm mẽbrũ ꝑ qꝺ euõ facienda ẽ: ꝫ ẽ in ipso egritudo vetꝰ aut recẽs ꝑꝑ quã ẽ timẽdũ de cursu humorꝫ suꝑ ipꝫ. Ipsi ergo ad aliud qꝺ fit melius trãsponẽdi sunt. Et est ẽt cum ex superatiõe humorꝫ timeꝛ suꝑ ipꝫ egritudo sic̃ cũ tractꝰ fit ab oculo ad gulã: qm̃ timeꝛ ne illi qñqꝫ suꝑueniat suffocatio: ideo quale est hmõi suauiter ⁊ molliter fieri dꝫ.

¶ Exeqtur de tertia re cõsiderãda. Et ꝑ hoc. Scdo declat qꝺdã qꝺ dixit. ibi (Nã quoqꝫ.) Prima in q̃tuor. ¶ Nota ꝙ circa tertiã cõsiderationẽ quinqꝫ sũt ꝯsideratiões hñde. Et ꝑ exeqtur penes vnaꝫ cõditionẽ. Scdo aliã. ibi (Et opꝫ vt.) Tertio aliã ⁊ est ibi (Opꝫ ꝑterea.) Quarta ibi (Est tñ.) Quinta ibi (Et est ẽt cũ.) ¶ Nota ꝙ tertia ꝯsideratio est cõsiderare mẽbrum vnde dꝫ mã euacuari.

Dubm 6m ¶ Sꝫ dubitaꝛ. tertia cõditio ⁊ 2a sunt idẽ: qꝛ dꝫ euãri mã ꝑ mẽbrũ: vñ hꝫ receptaculũ. ꝫ. Dõm ꝙ ẽ ꝺria: vñ aliqñ fluit ad locũ ⁊ ide dꝫ euãri si locꝰ ẽ habilis: sꝫ si mã stet qeta h nõ dic̃ scda cõditio sꝫ tertia: vel qꝛ tertia ẽ magꝭ spãlis q̃ scda: qꝛ tertia docet ꝑtẽ spãlẽ: vñ dꝫ fieri euãtio. ¶ Nota si medicꝰ vult euãre dꝫ ꝯsiderare vtrũ habeat rectitudinẽ ad ꝑtẽ vñ fit euãtio: ⁊ sic euãtio fit recte: si nõ: nõ. vnde in egritudie epatis flobothomaꝛ in basilica ꝑ rectitudinẽ.

Dubiũ 7m ¶ Dubitatur aliqñ in egritudine epatis flõmamus cephalicã. Dõꝫ ꝙ qñ q̃rimus deriuationeꝫ est verꝫ: sed qñ volumus euãre flõmamus basilicã. Alia cõditio est euacuare ⁊ deriuare ad mẽbrũ ignobilius ⁊ ad loca expulsionis vt matricẽ vesicã intestina ⁊c̃. Alia cõditio est ꝙ euãtio fit nãlis: ⁊ ẽ nãlis quãdo fit per partẽ colligatã vt euãre qꝺ ẽ in gibbo epatꝭ ꝑ viã vrine: ⁊ qꝺ ẽ i ꝯcauo ꝑ secessuꝫ: ⁊ rõ qꝛ talis euãtio facilior ẽ. Alia ꝯditio ẽ ꝙ i mẽbro ꝑ qꝺ fit euõ nõ fit egritudo antiqua: vt quãdo in intestinis sunt vlcera antiq̃: vñ in hoc seqtur maius nocumẽtũ: vñ in tali casu debemus deriuare per aliã viã ꝯueniẽtẽ. Alia cõditio est ꝙ mẽbruꝫ ꝑ qꝺ fit euõ nõ sit aptũ ad egritudinẽ suspectiorẽ q̃ sit ꝑma: vñ qñ guttur ẽ debile nõ debemꝰ euãre per gargarismũ ꝑꝑ timorem squinantie.

¶ Nã quoqꝫ plerũqꝫ taliter opaꝛ ⁊ euãt nõ per parteꝫ qua ꝯsueuit: iõ vt mẽbrũ custodiat cuꝫ debile fuerit: ⁊ plerũqꝫ ẽt ẽ vt sit illꝺ qꝺ nã euãt ꝑtis lõgique ⁊ opposite ⁊ remaneat cũ ipso ambiguitas sicut cuꝫ a capite ad anum aut crus aut pedẽ euacuat: nõ eniꝫ ꝑ certo sciꝛ si ex toto sit cerebro: aut ex vno ventriculo.

¶ Declat qꝺdã qꝺ dixit ⁊ dicit. dcm̃ est ꝙ medicꝰ aliqñ dꝫ diuertẽ mãm ad aliã regionẽ: mõ hoc declarat: qꝛ hoc nã aliqñ facit: ergo ⁊ medicꝰ h facere dꝫ: vñ nã aliqñ deriuat mãm a capite ad pedes: vñ medicꝰ dꝫ seq actionẽ nature: vt pꝫ in cõ. 2. pe ꝑtic. afor. ¶ Nõ si nã aliqñ nõ euacuat ꝑ locũ ꝯueniẽtẽ: hoc est qꝛ debilis est: ẽt qñ euacuat per locũ ꝯuenientẽ hoc nõ facit qꝛ habeat mentẽ: sed ga percipit nocumẽtũ materie qñ euãtur ꝑ illã ꝑteꝫ incõuenientem. ¶ Nota per vẽtriculũ medicus nõ itelligit ventriculũ essentialꝛr: sed ꝯcauitatem cuiuscũqꝫ membri habentis concauitatem.

¶ Et quarta qdẽ est hora euõnis ipsiꝰ: nã dic̃ Gal. penitꝰ ꝙ i chronicis egritudibꝰ maturatio tm̃ ⁊ nihil plus expectanda est. Et tu qdẽ iã sciuisti qd sit maturatio: ⁊ anteq̃ euacues post maturationẽ ex subtiliatiuis i potu tribuẽ ꝺbes sic̃ aquã hyssopi ⁊ basce ⁊ seminum,

¶ Exeqꝛ de 4a ꝯditiõe q̃ est hora euõnis. Et ꝑ hoc. Scdo rñdet dubio. ibi (Et silꝛr cũ.) Pria i duas. Prio oñdit ꝯueniẽtẽ horaꝫ euõnis materie sparse. Scdo horã euõnis mãe aggregate. ibi (Cũ ãt.) Prima i duas. Prio oñdit horã ꝯueniẽtẽ euõnis i chronicis. Scdo in acutꝭ. ibi (Sꝫ ⁊.) ¶ In pa dic̃ ꝙ 4a res ꝯsiderãda ẽ i chronicis expectare maturatõeꝫ: ⁊ ßdit ꝙ i chronicis egritudibꝰ ꝺbemꝰ añ euõnẽ subtiliare. ¶ Nota dcm̃ ẽ ꝙ Aui. oñdit tp̃s euõnis debite.

Dubm 8m ¶ Sꝫ ꝯ illꝺ caplꝫ docet qñ ⁊ qualꝛr ẽ euãndũ: mõ supra oñdit tp̃s ꝺbite euõnis: ꝫ hic nõ dꝫ oñdẽ qualꝛr ẽ euãndum. Dõꝫ ꝙ tp̃s debite euõnis ẽ 2x. s. vlẽ ⁊ ꝑticulare. Vlẽ tp̃s regulãt decẽ res dicte i pno capli. Aliud est tp̃s euõnis ꝑticulare: ⁊ hoc cognosciꝛ ex digõne et indigõne materie ⁊ repletiõe ⁊ inanitiõe. Et ex hoc pꝫ solutio.

Dubm 9m ¶ Dubitaꝛ q̃re medicꝰ ꝯsiderat tale tp̃s. Dõm ꝙ nã euãt in debita hora: ꝫ medicꝰ sequitur nãꝫ: vñ nã ꝑ digerit. 2o separat. 3o expellit. ¶ Nota ly tm̃: põt 2r cõponi. Vnoo cũ ly maturatio: ⁊ tũc ẽ sensus ꝙ facta maturatiõe ꝺbes euãre. Scdoo ꝑt cõponi cũ ly chronicis. ¶ Sꝫ ꝯ ẽt in acutꝭ egritudibꝰ ẽ expectãda maturatio. Dõꝫ ꝙ i chronicis maxie ⁊ pꝛicipaliꝰ maturatio ẽ expectãda. Et rõ: qꝛ mã ẽ grossa viscosa egẽs ꝑparatõe multa: ẽt qꝛ a mã grossa nã nõ sic molestaꝛ sic̃ ab acuta mã subtili: iõ i acutꝭ euãmus añ ꝑfectã digõnẽ. ¶ Nõ ꝙ ly tu qdẽ: exponiꝛ 2r. tu sciuisti qd sit maturatio vt suꝑ pa p caplo de virtutibꝰ ministrãtibꝰ. scdo mõ ꝙ maturatio est ꝑparatio materie ad expulsionẽ. ¶ No. ly post: põt 2r cõponi. Vnoo cum ly euacues: ⁊ sic añ euõnẽ debes dare subtiliatiua q̃ habeãt digerere mãm grossaꝫ. Scdoo cũ ly debes tribuẽ: ⁊ tũc ẽ sensus ꝙ añ euõnẽ ꝺbes tribuẽ in potu subtiliatiua: postea ꝺbes euãre ⁊ purgare: postea debes subtiliare. ¶ Nota oĩa maturãtia sunt subtiliatiua: et ista sũt duplicia: subtiliatiua ꝺbilia. alia sũt q̃ subtiliant ⁊ ꝓuocant aliqñ vrinã: mõ subtiliatiua ꝺbilia cõferũt a pno: qꝛ si dareꝛ fortiter subtiliatiua ꝓuocarẽt sudorẽ: ⁊ sic subtile resoluiꝛ ⁊ grossum remanet: ẽt mãm agitarẽt ⁊ nõ educerent. Sꝫ dando subtiliatiua parua a pno subtiliant equalꝛr grossum ⁊ subtile minus: vñ dicit ꝙ nos debemus dare hyssopũ ⁊ basce ⁊ anisum ⁊ feniculum ⁊c̃.

¶ Sꝫ ⁊ i acutꝭ ẽt egritudibꝰ maturationẽ expectare meliꝰ ẽ: ⁊ ꝑcipue cũ qete fuerint. Qꝛ si mobiles fuerint tũc ad euãndũ mãm festinare erit meliꝰ: qm̃ ipedimentum motꝰ eiꝰ est maiꝰ q̃ sue euõnis añq̃ ipsa sit matura ⁊ ꝓprie cũ humores fuerint subtiles: ⁊ ꝑcipue cũ in ꝯcauitatibus venaꝝ fuerint ⁊ nõ in mẽbris ingrediẽtes.

¶ Oñdit horã debitã euãndi in egritudibꝰ acutis: ⁊ dicit ꝙ bonum est expectare digõnem nisi materie moueanꝛ ex furiositate materie: qꝛ tũc euãmus ante digõneꝫ vel saltem ante ꝑfectã digõnem: qꝛ esset periculum raptus materie venenose ad principalia membra: etiã cũ tales humores sunt subtiles sunt apti euacuationi.

Dubm 10m ¶ Dubitaꝛ q̃re dixit subtiles nõne mã furiosa est subtilis. Dõm ꝙ danꝛ gradus iter mãs istas furiosas. ¶ No. dixit si sint i ꝯcauitatibꝰ venaꝝ: qꝛ meliꝰ euãnꝛ q̃ si sint fixi i aliq̃ mẽbro: qꝛ in venis sũt apti currere ad loca expꝑssionis ꝓpter amplitudinem cãnaliuꝫ.

Dubm 11 ¶ Cum autem humor in vno fuerit membro comphensus nullo modo moueatur donec matureꝛ ⁊ essentiam habeat tẽperatam quã tu sciuisti in suo loco.

¶ Ostendit qũo humores iculcati in mẽbro euãnꝛ: ⁊ dicit ꝙ cũ humor est in mẽbro nõ dꝫ moueri nisi prius digeraꝛ: vñ Auic. reddit nos magis attẽtos in euõne humorꝫ qui sunt in membris q̃ in venis. Et rõ: qꝛ illa mã est dispsa ꝑ poros mẽbri: ⁊ qꝛ est vnita illi mẽbro: ideo opꝫ nos magis ꝑparare istũ humorẽ q̃ aliũ. ¶ Nota hꝫ sbam tẽperatã ⁊ aptam euõni: vel tẽperatã. s. inter subtile ⁊ grossum ⁊ sic nõ intendit: qꝛ non loqueretꝛ de humore viscoso.

¶ Et silꝛr cũ nõ fuerimꝰ securi ꝙ virtꝰ vsqꝫ ad maturitatis horã ꝑduret euãbimꝰ eã post q̃ nobis cauerimꝰ vt eiꝰ subtilitatẽ ⁊ grossitiem sciamꝰ: qm̃ si spissa fuerint ⁊ grossa ipsaꝫ mouere nõ debemꝰ nisi post subtiliationẽ. Eius vo grossitiẽ cognoscimꝰ ꝓpterea ꝙ fastidiũ ꝑteritũ iã precessit: aut sub hypocũdrijs dolor extensiuus aut aduentus apatis in interioribꝰ. Qꝺ aũt magis custodire debemus ⁊ hmõi dispõne est habitudo cãnalium ne ipsi sint clausi: ⁊ post hoc qdẽ totũ possibile tibi erit vt ante maturationem ventrem soluas.

¶ Rñdet tacite dubõni ⁊ dicit dcm̃ est ꝙ in egritudie chronica debemus expectare maturationẽ nisi cũ mã est furiosa: mõ dic̃ Aui. in alio casu possumus ne euãre añ maturationẽ: ⁊ dic̃ ꝙ sic: vt qñ

mā eēt multa viscosa vñ crederemꝰ virtutēʒ nō posse sufficē vſq̈ ad maturationē. ¶ Nota Aui. innuit que eūo est fiēda. 2° quō. ⁊ 3° tp̄s: q̈r in alio casu a casu dicto de mā furiosa: vñ diē ꝙ añ maturationē cū adest talis mā multa. 2° ostēdit que eūatio est fiēda: quia eūo minoratiua ⁊ nō eradicatiua: q̈r ex hoc alleuiaẗ nā. 3° oñdit ꝫ quē modū ⁊ dʒ fieri añ maturationē cōpletā: vnde minoratio materie grosse eget aliquali p̄paratione: sed minoratio materie subtilis nō eget p̄paratiōe: ⁊ rō q̈r est apta eūoni. Sed ꝯ. q̈r si est apta eūoni: ꝫ est digesta qḋ est ꝯ eū: ideo dōm ꝙ in minoratione materie grosse expectaẗ maior digō vel. 4. vel. 5. dierū. Sʒ miōratio materie subtilis reqrit minorē digestionē vel minorare scd̄a die vel tertia: ⁊ dicit ꝙ aptio porop̄ est quedā digestio in vtriſq̈.

Dubm 8m

¶ Et scias ꝙ materiei eūatio ⁊ ipsius de suo loco eradicatio est ꝫm vnum duoꝝ modoꝝ: vnus eoꝝ est ꝑꝑ attractionem que fit ad longinquam diuersitateʒ: ⁊ alter ꝓpter eam que ad propinquam.

Dubm 9m

¶ Postq̈ supiꝰ Aui. posuit 4ᵒʳ ꝯditiones attēdendas in eūone explicat quādā diuersitatē que cadebat in vna ꝯditione. Pr̄io explicat diuersitatē. Scd̄o explicat cañ. circa illaʒ diuersitatem. ibi (Et suaꝝ.) ¶ In p̄ᵃ dicit ꝙ eradicatio materie aut fit per ꝑtē lōgiquā aut ꝓpinquā. ¶ Nota ꝙ dicit eūo ⁊ de suo loco eradicatio: q̈r eūo dī per ꝑtē lōginquā: ⁊ eradicatio fit per ꝑtē ꝓpiquā: ⁊ q̈r de vtraq̈ eūone loqtur: iō dixit illa duo. Uel dī eūo qñ eūatur mā extra corpus: vel dixit eradicatio ꝑꝑ diuersionē: vel dixit eradicatio ꝓpter purgationem totā: vel dixit eūatio ꝑꝑ eūationem minoratiuā.

¶ Et suarū qdeʒ horaꝝ dignior est cū in corpore nullo mō est alicuiꝰ materiei repletio. Ponamus itaq̈ ꝙ ab ore viri supius multus fluat sanguis ⁊ ab hemorroidibus mulieris sup̄flue fluat sanguis. Unū itaq̈ duoruʒ faciemꝰ aut trahemꝰ ꝑ declinatiōeʒ que fit ad ꝓpiquā diuersitatē: ⁊ oportebit tūc vt mām ad nares declinemus faciēdo sanguinē ex naribus fluere: ⁊ in altero ad matricē ꝓuocādo mēstrua. Aut si voluerimꝰ ad lōginquā diuersitatē attrahere eūabimus in p̄ sanguineʒ a venis ⁊ locis que sunt in iferiore ꝑte corꝑis: ⁊ in scd̄o a venis ⁊ locis que sunt in suprema parte corporis.

¶ Exeqtur ponēdo cañ. circa diuersitatē. Pr̄io ponit cañ. magꝭ ꝓprios. Scd̄o icidētes. ibi (Ex materijs.) Pr̄ia in duas. Pr̄io ponit cañ. circa eūonē ꝑ ꝑtē ꝓpiquā vel circa vtraq̈. Scd̄o ꝑ remotaʒ. ibi (Et nō opʒ.) ¶ In p̄ᵃ diē ꝙ dignior horaꝝ ꝑ ꝑtē ꝓpiquā est qñ in corꝑe nulla est replō: vel dignior horaꝝ ꝑ ꝑtē ꝓpiquā ⁊ lōgiquā est qñ nō adest repletio ⁊ ponit exēplū. ¶ No. lr̄a exponiẗ duplr̄. Unoº ꝙ loqtur solū de eūone per ꝑtē ꝓpiquā: ⁊ si ponit exēplū ꝺ vtraq̈ eūone. s. ⁊ per ꝑtē ꝓpinquā ⁊ lōginquā hoc non facit p̄nʳ: sʒ vt cōpleat dcm̄ suuʒ. Scd̄oº exponitur ꝙ loqtur de vtraq̈ eūone s. per partem lōginquā ⁊ ꝓpinquā: ⁊ tunc est sensus ꝙ dignior horarum eūationis vtriuſq̈ est cū corpus non est repletum.

Dubm 10m

Dubm 11m

¶ Dubitatur cū nullo modo adest repletio corporis nō eget eūone nec per ꝑtē lōginquā: nec per ꝑtē ꝓpinquā: q̈r repletio indicat de eūone. Dōm ꝙ repletio est duplex. s. vl̄is ⁊ ꝑticularis: mō dictum Aui. intelligiẗ ꝙ dignior horaꝝ diuersiōis est qñ nō adest repletio vniuſlis sed in parte. Et ad rationem dico ꝙ veꝝ est si nullo modo adest repletio: sed hic est repletio ꝑticularis q̈r partis egre.

¶ Et nō opʒ qdē vt in duas diametros ꝓlōgationē facias: ꝫ in vna tm̄ que sit diameter magis lōginqua: nā si mā fuerit in supremo dextre ꝑtis nō erit trahēda ad infimū sinistre: imo ad ifimū ipsius dextre. Et hoc qdē est illud qḋ est magis nēciuʒ: aut ad sinistrā a sup̄mo si fuerit tantuʒ longinqua quātuʒ est ab humero ad humerū ⁊ nō fuerit dispositio eiꝰ sicut dispō duoꝝ laterū capitis. Materia nāq̈ si in dextra capitis fuerit eā ad inferiora ⁊ non ad sinistram trahes capitis.

¶ Exeqtur ponēdo cañ. circa eūonē ꝑ ꝑtē lōginquā ⁊ sunt quatuor cañ. 2ᵃ ibi (Cūq̈ māʒ.) 3ᵃ ibi (Cūq̈ ad.) 4ᵃ ibi (Et forsitan.) ¶ In p̄ᵃ dicit ꝙ aliqñ mā est trahenda ad partē lōgiquā: mō dicit Auic. ꝙ nō dʒ trahi mā ꝫm duas diametros sed ꝫm vnaʒ: q̈r si materia est in capite in latere dextro: ⁊ vis eā lōginquo diuertere ⁊ flōmare saphenā dextrā. Et si nō vis tātū diuertere debes diuertere ad humerum dextrum vt in casu ⁊ in percussione. ¶ Nota diuersio est triplex sicut diameter ꝫm latum lōgum ⁊ ꝓfundū: mō Auic. īnuit duas diuersiones fieri: ꝫm lōgū cū dicit a capite ad pedes: aliā tangit cū diē ab humero dextro ad sinistrū: ⁊ hec est diuersio ꝫm latꝰ: sed illa que fit ante ⁊ retro que est ꝫm ꝓfundū daẗ intelligi.

Dubm 12m

¶ Dubitaẗ Rasis ca. 10. libri. 13. vult ꝙ in inguine ap̄ato fiat aliquādo flōmia de saphena ꝯria: ⁊ silr̄ de obthalmia: idē dicit de flobothomia pleuresis que fit de opposito: ēt medici in dolore capitꝭ faciūt de ꝑte opposita. Dōm ꝙ diameter vel est valde lōga ꝫm sursum ⁊ deorsuʒ: alia est minor ꝫm dextrū ⁊ sinistrū: ⁊ alia minor ꝫm añ ⁊ retro. alia est diameter cōpleta vt a capite ad pedes: alia est incōpleta vt a capite ad humerū: ⁊ silr̄ pōt dici de alijs diametris. Etiā materia vel est fluxa tota vel nō: silr̄ vl̄ repletio est in toto vl̄ non. Mō dico ꝙ si mā est ex toto fluxa fit eūatio per ꝑtē ꝓpiquā: sed si fit in fluxu si est pauca sine repletione in toto diuersio dʒ fieri per partē modicū distantē fit diuersio ꝓpter fluxuʒ ⁊ eūatio ꝓpter ꝑteʒ ꝓpinquā: q̈r mā est pauca: vt quādo mā est pauca in ꝑte capitis fit eūatio ꝑ cephalicā. Sʒ si mā est in fluxu multa vel est cum repletione totius: ⁊ sic fit eūatio per partē lōginquā per diametrū cōpletā: vt si mā sit in capite multa fit flōmia saphene dextre. Sed si mā fluat ad caput sine repletione in toto dʒ fieri eūatio per diametrū non cōpletā: vt si sit mā in capite sufficit flōmia basilice: q̈r diuertit mām que fluebat ad caput. Sʒ si in pleuresi sit repletio totius vnius diametri: diuersio non sufficit: ideo aliqñ facit diuersionem ꝫm duas diametros incōpletas: q̈r nō possumus diuertere per diametros distantes multū. Et subdit Aui. ꝙ diuersio nō dʒ fieri de ꝑte dextra capitis ad sinistrā. Sʒ ꝯ. q̈r hoc aliqñ facimus: dōm ꝙ Aui. loquitur quando egemus magna diuersione ⁊ adest repletio totius. Et ad rōnes omnes paret solutio.

¶ Cūq̈ materiam ad lōginquam trahere volueris loci dolorem prius sedabis vt ipsius minuatur cōpressio per attractionem: quoniam dolor est trahens.

¶ Ponit 2ᵐ cañ. de quo facta est mētio cū dicit: ꝙ si vis dimittere mām ad cōtrariū opʒ prius sedare dolorē illius membri: q̈r tu diuertis ad oppositū ⁊ dolor trahit ad locum dolēteʒ. ¶ Nota si dolor est causa fluxus materie ad locū prius oportet sedare dolorem vel eū remouere: sed si materia quā diuertere vis est causa doloris non opʒ sedare prius dolorem q̈r diuertendo sedas dolorem.

¶ Cūq̈ ad locum nō obedit ad quem ipsam trahis nō violenter neq̈ velociter agas: quoniaʒ quādoq̈ violentia illa ipsam mouebit ⁊ subtiliabit ⁊ non trahetur ⁊ fiet velocius declinans ad dolentem locum.

¶ Ponit 3ᵐ cañ. ⁊ exponiẗ 2ʳ. Uno mō ꝙ reddat causaʒ dicti: q̈r dictuʒ est ꝙ debeat prius sedari dolor. Mō dicit Auicē. ꝙ cū mā ꝑꝑ dolorē nō obedit ⁊ nō potest diuerti non debes violēter agere approximādo medicinas fortiores: q̈r mā subtiliatur ⁊ pꝛius fluit ad membruʒ. Secūdo mō exponitur ꝙ sit cañ. per se vt si mā sit inepta diuersioni: q̈r grossa sit debes paulatine habilitare eam.

¶ Et forsitan tibi sufficiet vt trahas lʒ nō euacues: qm̄ ipsa attractio eius iter ad mēbrū ꝓhibet lʒ non extrahatur: per ipsam ergo attractionem ad intentioneʒ ꝑuenieמus lʒ cum ipsa attractione non euacuaueris: ꝫ declinatione contentus fueris que fit ligando mēbra opposita: aut ventosis ⁊ medicinis rubrificantibus: et ad sūmum cum omni qḋ dolorem efficit.

¶ Adducit 4ᵐ cañ. dicēs ꝙ sola attractio aliqñ sufficit sine eūone approximādo vētosas vel ligaturā vel rubrificātia. ¶ Nota in q̄ casu sufficit sola attractio. Dōm ꝙ quādo mā nō est male qualitatis: ⁊ nō est repletio magna sed parua: vñ q̈r materia est benigna sparsa per totum corpus digeritur ⁊ resoluitur a natura.

¶ Ex materijs aūt que ad eūandū sunt faciliores sūt ille que sunt in venis: deinde ille que in mēbris ⁊ iūcturis: qm̄ qñq̈ est difficile eas extrahere ⁊ eūare: ideoq̈ necesse est vt cū eūabunẗ alie cū eis egrediantur.

¶ Ponit duos cañ. incidentes. ibi (Euacuatio.) ¶ In prima diē ꝙ ex materijs facilis eūonis sunt materie existentes in venis: ⁊ que difficilis sunt materie que sunt in iuncturis.

Dubm 13m

¶ Dubitaẗ Jo. Mesue diē ꝙ materie stōchi sūt facilioris eūatōis. Dōm ꝙ materie que sunt in mēbris sūt duplices. s. in mēbris aptꝭ expulsioni: ⁊ iste sunt facilis eūationis. Alia sunt mēbra habentia ꝯcauitates paruas nō bene aptas eūoni vt sunt ꝯcauitates iūctu-

rarũ: ⁊ sic euatio materierũ exñtiũ in talibꝰ mẽbris est difficilis.

¶ Euacuato preterea est necessariuz ne ꝓperet comedere nutriẽtia multa ⁊ mala que natura indigesta trahat. Qȝ si aliqd ex hoc fieri necesse fuerit oportebit vt paulatim ⁊ suauiter fiat donec sit ſm ordinem ⁊ vt sit qđ corpus ingreditur digestum ⁊ conueniens.

¶ Addit aliũ cañ. incidenter dicens ꝙ euato non opȝ sumere multa cibaria vt qđ in corpore recipitur bene digeraẗ. ¶ Nota ratio cañ. est qȝ natura ex curatione debilitata est: vnde non pȏt digerere multum cibuȝ. Etiam cum vene sint inanite ⁊ stomachus habeat satis de cibo nõ est auarus in retinẽdo: ideo trahitur indigestus. Etiam debet comedere bonum cibum ne iterato egeat curatione: qȝ subito attrahitur ex inanitione cibus malus.

¶ Minutio quoqȝ est euo humoribꝰ equal'r augmẽtatis propria. Euacuatio vo humori qui in quãtitate solum augmẽtaẗ: aut corrũpiẗ ꝓpria est alia a minutiõe.

¶ Ponit. 5. conditionem attendendam que sumitur penes quantitatem. Et primo ostẽdit diuersum modum euacuandi. Secũdo ponit circa hoc cañ. ibi (Omnis.) ¶ In prima dicit ꝙ flõmia est minutio que debetur humoribus equaliter augmentatis: sed purgatio debeẗ vni humori vel pluribus peccantibꝰ in quãtitate vel q̄litate. ¶ Nota Auic. inuit duplicem modum euacuationis: per flõmiam ⁊ pharmaciam: vnde purgatio debetur pharmaco: ⁊ minutio flobothomie ⁊ euacuatio debetur vtrisqȝ.

Dubm 14m ¶ Dubitaẗ minutio debeẗ soli sanguini aliquãdo: sed humor dñans est sanguis: ergo non possunt simul augmentari. Dõm ꝙ Auic. bene dicit: nam flõmia non euacuat electiue: sed omnes simul humores euacuat: sed sanguini debetur indirecte: qȝ sanguis non potest euacuari nisi per flobothomiaȝ. Sed aliquando humores habent proprias euationes vt cholera per scamoneam ⁊ flegma per turbith. Sed ego credo ꝙ flõmia directe euacuat sanguinẽ: ⁊ dico ꝙ flõmia debeẗ humoribus equal'r augmentatis: qȝ per nullã aliam euonez humores equal'r augmẽtati possunt euari: aut per annexa sibi vt per vẽtosas ⁊ sanguisugas: ergo. Scđo dico ꝙ flõmia est ꝓpria euatio sanguinis: ⁊ ꝓbaẗ vno mõ: qȝ per nullam aliã euonem etiã sanguis pȏt euari: ergo sibi erit ꝓpria. Et ex hoc pȝ sol'o ad duas rõnes dictas: qȝ lȝ debeaẗ humoribꝰ equal'r augmentatis: tñ pȏt deberi ẽt sanguini. Dõm ad aliaȝ ꝙ per humores equal'r augmẽtatos intẽdit cũ humores augmẽtanẗ oẽs: non tñ ꝙ augmenteнẗ ꝙ sint equales in quantitate. Ad aliam patet solutio.

¶ Omnis preterea euacuatio que est superflua ſm plurimum febres generat.

¶ Ponit cañ. circa diuersitatẽ. Et p̊ ponit cañ. sumptos a re principaliter indicãte de superflua euacuatione. Scđo ponit circa rem coindicãtem de euone duos cañ. ibi (Minus.) Prima in duas. Primo ponit cañ. generales. Scđo speciales mag̃. ibi (Et debes.) Prima in tot q̃t cañ. ponit. 2a ibi (Lũqȝ.) 3a ibi (Et scito.) 4a ibi (Lũqȝ.) 5a ibi (Lũqȝ alicuius.) ¶ In prima dicit ꝙ omnis euacuatio superflua ſm plurimum generat febrem.

Dubm 15m ¶ Dubitaẗ supra dixit ꝙ sup̱flua euatio infrigidat: ergo nõ calefacit. Dõm ꝙ generat febrem: ⁊ rõ qȝ euacuatio est motus ⁊ magna euatio est magnus motꝰ: mõ cũ motꝰ calefaciat multũ fit feb. effimera magis: lȝ aliquãdo fiat ethica ꝓpter magnũ motũ ⁊ magnaȝ exiccationẽ. ¶ No. tamẽ ꝙ euacuatio pȏt aliq̃n per accñs calefacere ⁊ infrigidare. Calefacere cũ euacuaẗ humor frigidus: pȏt ifrigidare cũ euatur chol'a vel alius humor calidus vt sanguis.

¶ Lũqȝ vẽtris cõstrictio qui fluere solebat aliquã egritudinem possidere fecerit illius euacuationis reuersio ſm plurimum ipsum medicabitur: sicut ab eo quẽ constrictio saniei aurium aut mucorum narium vertiginẽ possidere fecit eius reuersio ipsam remouebit.

¶ Ponit aliũ cañ. dicens ꝙ si fluxus aliquis cõsuetus restringiẗ: et postea sup̱ueniat egritudo si fluxus prius reuertiẗ egritudo curaẗ que sup̱uenerat. ¶ Nota vẽter sumiẗ ꝓ oĩ ꝯcauitate retinẽte superfluitates: siue nariũ: siue auriũ. Scđo sumiẗ vẽter a furcula pectoris vsqȝ ad dorsa pectinis. Tertio mõ ꝓprie ꝓ p̱te iferiori itestinoꝝ. Mõ p̊ mõ sumiẗ vẽter hic. ¶ No. ad veritatẽ cañ. requiriẗ ꝙ fluxus sit tãtꝰ q̃tus erat prius ad qđ sit sufficiẽs curare illã egritudinẽ: vñ si fuit ꝯsuetꝰ fluxꝰ auris ⁊ postea cessat: ipso reuerẽte etiã cessat egritudo que sup̱uenerat: ⁊ iste fluxus idẽ est formal'r: sed si sup̱ueniret fluxus ille per nares pȏt ẽt curari talis egritudo: ⁊ iste fluxus erit idẽ virtualiter cũ p̊. ¶ Nota dicit ſm plurimũ: qȝ si cõplexio mala fuerit facta ab illa egritudine non curatur.

¶ Et scito ꝙ residuũ materiei dimittere qđ necesse erat euacuare minus nocumentũ est q̃ȝ exquisitissime euacuare ⁊ peruenire in ipsa ad hoc vt virtus terreaẗ: q̃m multotiens natura hoc resoluit residuum.

Dubm ¶ Ponit aliũ cañ. dicens ꝙ melius est relinquere parũ materie q̃ȝ exq̃sitissime euare: qȝ nã residuũ illud euacuat per seipsam: vñ melius est euacuare paulatine q̃ȝ simul totum euacuare: qȝ inducitur terror nature: ⁊ hoc non ratione euacuationis nocitiui: sed ratiõe euacuationis iuuatiui: etiã qȝ si natura non euacuat postea illam mãm poteris euare eam ⁊ interim natura fuerit fortificata.

¶ Lũqȝ humor illius fuerit generis cuius eẽ oportet ⁊ eger tolerare pȏt nõ terreri đbes ex sup̱fluitate: q̃nqȝ etiã cõtingit cũ te euacuare opȝ vsqȝ ad lypotomiã.

¶ Ponit alium cañ. ⁊ est correctiuus erroris dicens ꝙ cuȝ humor fuerit cuius generis esse oportet: debes euacuare vsqȝ ad lypotomiam. i. syncopim: ⁊ hoc est in casu qȝ quando humor est cuiꝰ generis esse opȝ: qȝ quando est sanguineus ⁊ virtus est fortis: tũc debet fieri vsqȝ ad syncopim reparabilem.

¶ Lũqȝ alicuius virtꝰ fortis fuerit ⁊ ipsoꝝ humoꝝ mã multa ⁊ mala ipsaȝ paulatim euacua. Et simil'r cuȝ mã vehementer fuerit penetratiua: aut cũ sanguine multũ mixta non poteris ipsaȝ vna vice euacuare: sicut est in sciatica ⁊ artetica lõgi temporis ⁊ cancro ⁊ scabie antiqua ⁊ carbunculis veteribus.

¶ Ponit alium cañ. qȝ si virtus fuerit potẽs ⁊ materia fuerit mala debes paulatine euacuare vt in sciatica ⁊ podagra ⁊ scabie: ⁊ precipue cum est multum mixta sanguini.

Dubm ¶ Dubitatur quõ est virtus fortis cũ mala materia. Dõm ꝙ nõ est fortis simpl'r: sed ſm quid: qȝ membra profunda sunt fortia adhuc vt ossa nerui ⁊c. ¶ Nota per mãm penetratiuam intẽdit materiã multum fixam adherentem membro: ⁊ quando est admixta sanguini. i. fuerit mã ꝑꝑ quã cito misceẗ sanguini: ⁊ nõ cito separaẗ vt mã flegmatica nõ poteris separare ⁊ euacuare in vna vice nisi tu euacues multũ de iuuatiuo vnde virtus multum debilitaretur.

¶ Et debes scire ꝙ vẽtris sol'o a sup̱ioribꝰ trahit ⁊ ab iferioribꝰ eradicat. Duabꝰ g̃ attractionibꝰ est apta: cõuenienti ⁊ diuerse: que ẽt post materierũ quietẽ est ꝯueniẽs. Cũ ergo materie fluũt a superioribꝰ ad diuersum trahet eas: ⁊ ipsas etiam eradicabit a locis vbi sũt: vomitu vo fit attractio ⁊ eradicatio econuerso.

Dubm ¶ Ponit cañ. spãles. 2a ibi (Minutionis.) ¶ In prima dicit ꝙ solutio ventris trahit a superioribus eradicat ab inferioribus.

Dubm ¶ Dubitaẗ partes inferiores magis abstergit: ergo ab eis mag̃ trahit. Dicẽdum ꝙ attractio sumiẗ large pro attractione a quacunqȝ p̱te: ⁊ eradicatio sumiẗ large ꝓ quacũqȝ eradicatiõe alicꝰ p̱tis materie de loco vbi erat mã: si sic. g̃ eradicatio eradicat ab vtraqȝ p̱te ab inferiori ⁊ sup̱iori. Scđo mõ sumiẗ euo ꝓprie ꝓ euone a p̱te lõgiqua: ⁊ sic sumit Aui. hic. Etiã eradicatio sumiẗ ꝓprie quãdo eradicat a parte ꝓpiqua: ⁊ sic sumiẗ hic: qȝ medicina p̄mo inanit mẽbra inferiora: ⁊ illa postea trahunt ab alijs non est apta euoni conuenienti. i. que fit per partem remotam diuertendo.

¶ Minutionis preterea dispositio diuersificatur ſȝ loca a quibus sanguis accipitur sicut sciuisti.

¶ Addit alium cañ. dicens ꝙ flobothomia etiam aliquando euat ⁊ aliquando diuertit sicut euacuatio: vnde flobothomia cephalice euacuat a capite ⁊ diuertit ab epate.

¶ Minus itaqȝ cũctis hoibus euacuatione dignus est ille cuius cibꝰ bonus fuerit ⁊ digõ bona. In regionibꝰ quoqȝ calidis morantes euone parum indigent.

Dubm ¶ Ponit duos cañ. ab his que coindicãt đ euone dicẽs: ꝙ cuiꝰ cibꝰ est bonꝰ minꝰ idiget purgatiõe: qȝ nõ abũdãt superfluitates. Scđs cañ. est ꝙ in regione calida non debet fieri multa euacuatio: qȝ calor trahit humores extra ⁊ medicina intus trahit.

¶ Dubitaẗ. vtrũ vltima euo sit fiẽda. p̊ ꝙ sic. 3. thegni. tex. cõ. 139. ſm Haly. vltime repletioni vltima euo est fiẽda. In ꝯtrariũ p̊a p̱ticula afor. 3. afor. In exercitãtibꝰ ad summũ. Dõm ꝙ vltĩa euo est 2x. Alia Rõne humoris euacuãdi ⁊ diciẗ illa que totũ humorem euat. Alia est vltima rõne virtutis. De prima dicit ꝙ nõ est fiẽda: qȝ vt dictũ fuit

fuit hoc mane virtus terret: ideo fienda est in plurib⁹ vicib⁹. Sed in casu pōt fieri vt quando mā est pauca ⁊ virtus fortꝭ. Alia est vltima rōne virtutis: ⁊ hec est duplex. Una excludens virtutē: ⁊ ista nō est fienda. Alia est includens ⁊ ista est fienda: qꝛ tanta fit eūatio quantū natura est potēs sustinere. ¶ Ad rōnem dico ꝙ debet vltima eūatio rōne virtutis vl' debet vltima eūatio ꝓportionata: qꝛ sicut repletio est magna: ita debet magna eūo: nō tñ vltimata.

Dubm 1m ¶ Dubitat. vtrū sit licitū euacuare vsqꝫ ad syncopiz. ¶ Nota syncopis sumit dupl'r large: ⁊ sic est casus virtutis subito facte: scd̄o mō large ⁊ sic est ꝓhibitio mēbrorum que sentiunt ⁊ vocat accn̄talis defectio siue lypothomia: ⁊ ad hanc possibile est euacuare: vñ corp⁹ in sensu cōi deficit: qꝛ in sensu ⁊ motu: ⁊ de hoc habitū fuit in pn° cañ. dicens de defectu virtutis aīalis: sed ad syncopiz ꝓprie dictā non est deuenire que est casus virtutis subito factus.

¶ De regulis cōib⁹ vomitui ⁊ sol'oni vētris ⁊ qual'r trabat id qd̄ ventrem soluit ⁊ vomere facit. Cap. 4m.

Oportet vt illius cibus cui⁹ soluēdus est vēter aut vomit⁹ ꝓuocādus partiat: vt qd̄ ei ī vna die sufficiebat multꝭ comedat vicib⁹ ⁊ vt sint cibi diuersi ⁊ pot⁹ ēt diūsi. Ex hac nāqꝫ dispositione accidit stomacho vt expellere desideret qd̄ est in eo superius aut inferius. Ex cibo autem non diuerso: neqꝫ super alium cibum ingrediente stomachus est auarus ⁊ ipsum forti continet retentione ⁊ ꝓprie si fuerit eius quantitas parua. Mollem vō habens ventrē nihil ex hoc facere debet.

¶ Postqꝫ Auic. superi⁹ posuit cañ. attēdēdos in eūone nō determinata: nūc ponit cañ. in eūone determinata. Prīo ponit cañ. eūonis per vias a nā factas. Scd̄o de eūatiōe per vias ab arte factas. ibi (Flōmia.) Prima in duas. Prīo ponit cañ. eūonis a supfluitate iterius. Scd̄o ponit cañ. attēdendos in medicinis approximatꝭ ex. ibi (Epithimata.) Prima in duas. Prīo ponit cañ. in eūone medicine p os assumpte. Scd̄o per iferius. ibi (Enema est.) Pīa in duas. Prīo ponit cañ. cōes per vomitū ⁊ secessuz. Scd̄o exequit ponendo cañ. ꝓprios in vomitu ⁊ secessu. ibi (Jā in pcedēti.) Pīa in duas. Prīo ponit cañ. cōes in vomitu ⁊ secessu. Scd̄o ostēdit qūo medicie vomitiue ⁊ secessiue trahunt. ibi (Scito ēt ꝙ medicine.) Pīa in tot q̊t cañ. ponit vñ he ptes bñ ordinari non pñt. 2a ibi (Et scias.) 3a ibi (Cū aūt.) ¶ Primus cañ. est pparare corp⁹ eūoni ⁊ dic̄ ꝙ opꝫ ꝙ cibus eius qui est euacuādus sortiat in plures vices ⁊ nō opꝫ ꝙ sit homogeneus sed diuersus: qꝛ fit aptus ad vomituz ⁊ fluxū: tamen habens ventrē mollem non debet hoc facere.

Dubm 2m ¶ Dubitat cōtra cōiter opantes nō dant cibos diuersos: ēt Joānes damascenus dicit ꝙ corpora purgāda sunt tenēda cū abstinentia. Item sic cibādo cū talibus cibis gñant humores idigesti ⁊ mali: g̃ nō est fiēda. Item exhibitio taliuz ciborum distrahit nām a digōne et pparatione humorum: g̃ tales cibi nō sunt dādi. ¶ In ōriū est Auicē. ¶ Dōm ꝙ pparatio est duplex. Ad humorē q dꝫ purgari: ⁊ talis pparatio est humoris grossi subtiliatio ⁊ subtilis ingrossatio: ⁊ ista dꝫ fieri cū cibis bonis. Alia est pparatio que attēdit ex pte corporis qd̄ dꝫ purgari: ⁊ illa est duplex. per dietaz: ⁊ alia p cibos medicinales vt que fit per serum lactis vel per aliud. Ad ꝓpositū Auic. loquitur de preparatione secūda per dietam ⁊ cibum: vnde talis dietatio preparat corpus ad purgandum: qꝛ fastidit stomachum: vnde fit secessus ⁊ vomitus faciliter. ¶ No. preparatio ex parte corporum attendit in aliquo ⁊ in aliquo nō: qꝛ Aui. dicit ꝙ hñs vētrē mollem dꝫ hoc facere. Sed preparatio que attenditur ex pte humorum attendit in oībus: ⁊ pparatio que attēdit respectu humoris est diu attēdēda: sed alia attēdit paucis diebus siue fit. ¶ Et ad rōnes pꝫ sol'o: qꝛ Joānes damascenus loquit de pparatiōe respectu humorum. Et cū dicis multiplicantur mali chimi. dico ꝙ talis datio ciborum durat parum ⁊ dant post digestionem humorum.

¶ Et scias ꝙ vomitus ⁊ ventris solutio ⁊ que eis assimilātur nō attinent ei qui bono vtitur regimine: quoniā ille qui bñ regit nō indiget nisi eo qd̄ sit istis leui⁹: ⁊ fortasse excusabunt ea exercitiū ⁊ fricatio ⁊ balneum. Amplius si eius corpus repletum fuerit plurimū talis repletionis qualis est ipsius erit ex eo qui humorum melior est. s. ex sanguine. Minutio igit est illud qd̄ ad ipm mūdificandum erit necessariū ⁊ nō ventris solutio.

¶ Ponit cañ. dicēs ꝙ vomitus ⁊ vētris sol'o ⁊ alie consil'es eūationes his nō sunt necessarie nutriētibus bono regimine: ⁊ si debent eis debent eis parue: imo aliquādo sufficit eis exercitium ⁊ fricationes. ¶ Nota per tale corpus vtens bono regimine itendit corpus temperatū: vnde qꝛ vtitur bono regimine nō multiplicāt superfluitates. Sꝫ qꝛ quātūcūqꝫ corpus sit sanū multiplicat supfluitates aliquas: ideo huic sufficiūt fricationes ⁊ exercitiū ⁊ non debent dari medicine ex quo fricationes sufficiāt: qꝛ medicine solutiue purgāt ⁊ inueterant: vt in prima particula afor. 24. afor.

¶ Cum aūt minutio necessaria fuerit ⁊ vētris solutio ex aliquo qd̄ sit vt elleborus ⁊ violēte medicine a minutione incipe debes: qm̄ hoc est ex pceptis Hip. in lib. epidimiarū: ⁊ hec est veritas. Et sil'r si humores fuerit flegmatici cū sanguie mixti. Qꝛ si viscosi ⁊ frigidi fuerit fortasse minutio grossitudinē ⁊ viscositatē eis augmētabit. Incipiēdū g̃ erit a sol'one ventris. Et ad sūmū si humores fuerint eq̄les pmitte minutionez: ⁊ si postea supabūdauerint eūa: ꝙ si eq̄les nō fuerint i pmis supabūdātē eūa humorē donec equat postea minue.

¶ Postqꝫ Aui. superi⁹ posuit duos cañ. nūc ponit 3m ⁊ ostēdit qñ ē necessaria flōmia ante pharmaciam vel ecōuerso. Et p̊ hoc. Scd̄o ponit cañ. correctionis erroris. ibi (Et ei.) Tertio docet cog̃scere errorē p signa. ibi (Et multotiēs qdē.) Prima in duas. Prīo ponit cañ. spāles qñ flōmia dꝫ pcedere vel ecōuerso. Scd̄o addit cañ. generalē hoc declarātē. ibi (Et ad sūmuz.) Prima in duas sicut duos cañ. ponit. Prius ostēdit qñ flōmia dꝫ precedere ⁊ qñ ecōuerso dꝫ fieri. 2a ibi (Qꝛ si.) ¶ In prima dicit ꝙ cū necessaria est medicina fortis vt cū elleboro dꝫ incipi cum flōmia. ¶ De 2a parte dicit ꝙ si humores sint frigidi grossi ⁊ viscosi dꝫ incipi cū pharmacia: qꝛ si fiat flobothomia incrudantur humores. ¶ De 3a dicit ꝙ si sit necessaria flobothomia ⁊ pharmacia equaliter dꝫ incipi a flōmia: sꝫ si sit humor solus peccans excedens alios dꝫ purgari ille humor ⁊ equare illum alijs ⁊ postea flobothomare.

Dubm 2m ¶ Dubitat. vtrū in equali necessitate flōmie ⁊ pharmacie sit icipiēduz a flōmia. p̊ ꝙ sic: qꝛ ab euacuatione vniuersali est incipiēdum: flōmia est hmōi. g̃ bm Aui. p̊a tertij ca. 29. dicit ꝙ si alij dn̄ent humores a sanguine a flōmia est incipiēdū. Iterū flōmia est facilior: ergo ab ea incipiēdū. Minor pꝫ: qꝛ flōmia est facilior vt pꝫ. Iterū flōmia facit plura iuuamēta: g̃. Cōtra vō per Joānē Mesue q dic̄ ꝙ semel peunti nō est amplius suffragiū: ⁊ alias pꝫ: qꝛ eūat humores in quāto ⁊ quali. ¶ In ōriū est Aui. ¶ Dōꝫ ꝙ flōmia ⁊ pharmacia cōparantur dupliciter. Rōne instrumētorum qbus fiunt: mō aliquando perficit euacuatio per medicinā debilē: aliquādo per fortē. si per primā medicinā dꝫ pcedere pharmacia: qꝛ a leuiorib⁹ est incipiendū: ēt qꝛ talis purgatio fit ad expurgādū itestina ⁊ stomachum qd̄ percipit 4a pmi. cap̊ de flōmia: vt vene inanite trahunt humores ⁊ vapores malos: sed si eūatio fit cū medicina forti a forma specifica trahendo sic flōmia dꝫ pcedere: qꝛ leuior eūatio est. Scd̄o mō cōparatur gratia dispōnū corporum qbus purgatio debet ⁊ fit gratia minorādi ⁊ diuertendi: ⁊ si istis duobus modis fiat a flōmia incipiendum est: qꝛ non ita humores cōmouet cū humores sint in fluxu. Sed si humores nō sint in fluxu ⁊ vis eradicare vl' humores sunt a sanguine separati ⁊ sunt in epate ⁊ stōcho sic solutio ventris dꝫ precedere: quia possunt euacuari cum medicina leui que vt dictuꝫ est pōt precedere. Sꝫ si humores sunt pmixti sanguini dꝫ flobothomia precedere: qꝛ si precederet pharmacia propter maximam cōmotionem posset generari putredo: ideo ptermittimus flobothomiam. Sꝫ si humores sint mixti sanguini ⁊ parum distet ab eo debet precedere flobothomia. Sꝫ si distēt multū debet pcedere pharmacia: vñ si plus dn̄etur qꝫ sanguis nō ꝙ plus sit de istis humoribus: sed peccāt plus qꝫ sanguis in quātitate debita: ⁊ tūc nō debet pcedere flōmia sed pharmacia: qꝛ aliter incrudarent humores. Sꝫ si humores equaliter peccēt incipe a flōmia. ¶ Et ad rōnes pꝫ sol'o. Flobothomia est eūo vl'is: dico ꝙ si fuerit egritudo in capite cū repl'one in toto dꝫ pmitti eūo vl'is pncipal'r: qꝛ faciendo eūationē particularez a capite repletio totius trahet ad caput: ⁊ hoc vult cañ. Mesue. Uel ꝙ eūatio vl'is est 2x: q̄ eūat a toto vel a pluribus partib⁹: ⁊ de ista loquit ⁊ nō de eūone vniul'i p flobothomiā. Ad aliam dico ꝙ flōmia vl'r euacuat. Ad aliam dico ꝙ flobothomia est facilior eūatio modi fiendi rōne: nō tñ respectu pharmacie fortis: lꝫ respectu debilis sit facilior. Ad aliaꝫ plura facit iuuamenta: verum est aliquādo non semper tñ. Ad cōtraria dicendum ꝙ pharmacia etiā eūat in quāto ⁊ quali sicut flōmia.

¶ Et ei qui ante minutionem premiserat medicinaꝫ cū

minutionem premittere debebat postponat minutionem diebus paucis.

¶ Ponit cañ. correctiõis erroris. 2a ibi (Et cui paruũ.) ¶ In pa dic ꝙ si aliquis premiserit medicinã cũ debeat pmittere flõmiaz stet paucis diebus ⁊ postea faciat flobothomiam. ¶ Nota debz stare aliquibus diebus ne debilitas coniungatur debilitati. Scda causa est qꝛ pharmacia cõmouet multũ humores: vnde si fiat flõmia cuz etiam cõmoueat adiũgetur motus motui qđ est incõueniens.

¶ Et cui paruũ intercessit spatiũ ex quo minutus fuit: ⁊ euõne indiget medicinã sumere est ei ꝯuenientius.

¶ Ponit alium cañ. correctiuum erroris: ⁊ dicit ꝙ si aliquis pmisit flobothomiam cum debebat premittere pharmaciam conueniens est vt sumat pharmaciam: qꝛ ex quo cum per flõmiam non fit remota materia debet sumere medicinam. Aliter potest exponi: qꝛ cum aliquis sit flobothomatus possibile est vt supueniat casus vnde iste egeat flobothomia: dicit Aui. ꝙ in tali casu meliꝰ est dare pharmaciam: ⁊ sic pharmacia excusat a flobothomia: ⁊ hoc fit ne tãta quãtitas sanguinis euẽtur timẽdo de debilitate vtutis.

¶ Multotiẽs preterea ex haustu medicine ille q minui debebat peruenit ad febrem ⁊ ad estuationez. Et si ex eis que quiescere faciunt non quieuerit scias ꝙ minutionem premittere debebat.

¶ Hic per signa docet cognoscere vnum errorem dicẽs ꝙ ex haustu medicine cum flobothomia debebat pmitti peruenit ad ebullitionem humorum: ⁊ signum est huius quando ebullitio non desistit: vnde pharmacum multuz cõmouet humores: ⁊ tanto plus cõmouet: qꝛ incõuenienter data fuit medicina: ⁊ differentia est inter estuationem que fit ex inconuenienti pharmaco ⁊ conuenienti: qꝛ que fit cum conuenienti remouetur cum infrigidantibus rebꝰ cito: ⁊ illa que fit ex inconuenienti pharmaco dato non remouet cũ talibus frigidis vt cum aqua ordei ⁊ iulep.

¶ Non omnes preterea euõnes sunt necessarie pp superfluitatem repletionis: imo quãdoqꝫ sunt necessarie propter egritudinis magnitudinem ⁊ ppter repletionẽ fm qualitatem ⁊ non fm quantitatem.

¶ Ponit 4m cañ. dicens ꝙ non omnes euãtiones sunt necessarie: ⁊ fiunt propter repletionem: imo aliquando fiunt propter morbi magnitudinẽ ⁊ propter repletionẽ in qualitate: lꝫ non sit repletio in quanto. ¶ Nota ex hoc ꝙ tria indicant de euacuatione. s. magnitudo morbi qualitas humorum ⁊c̃.

Dubm 3m ¶ Dubitatur magnitudo morbi non est res nãlis necnõ nãlis: ergo non indicat de euacuatione. nec vt est res preter naturam: qꝛ ista indicat de cõtrario. nec indicat de euãtione per pharmaciaz: qꝛ in synocha est morbi magnitudo: ⁊ tamẽ nõ cõpetit pharmacia. nec indicat de flõmia: qꝛ in tertiana aliquando est morbus magnus ⁊ nõ debetur ei flõmia. Dõm ꝙ cum dicitur morbus est magnus intelligitur ꝙ sit intẽsus: vnde morbꝰ dicit magnus qꝛ ĩtẽsus. Scdo mõ dicit magnus rõne mẽbri lese actionis nobilis. Tertio mõ dicitur magnus ratione virtutis dispensantis: totũ hoc pꝫ. 7. terap. c. 12. de accidẽti ⁊ morbo. ¶ No. euacuatio quoquo mõ fiat est cã curatiua que debetur rei preter naturam: ⁊ hoc directe opposite: sed quia euacuatio directe opponitur repletioni: ideo ei debetur. vnde aliqñ erit morbus intẽsus in corpore: ⁊ qꝛ mã non potest euz tollere euacuamus ante digestionem propter accidentia seua ⁊ propter timorem cursus materie ad principalia: ⁊ sic magnitudini morbi aliqñ debetur euacuatio. ¶ Nota repletio est duplex. in quantitate ⁊ vocatur plectoria: alia in qualitate ⁊ vocat cacochimia. ¶ Et ad rõnes dico ꝙ cõtrariat euacuatio vt magnitudo morbi depẽdeat a repletione. ¶ Ad aliam dico ꝙ in illo in quo nõ cõpetit euãtio per flõmiam cõpetit per pharmaciã ⁊ econuerso.

¶ Et multotiens quidem est euãtio necessaria: sed superuenit aliquid qđ phibet: ⁊ non est ibi ingenium nisi in ieiunando ⁊ dormiendo: ⁊ in emendando complonis malitiam que ex repletione prouenit.

¶ Ponit aliuz cañ. dicens ꝙ multotiẽs euãtio est necessaria: ⁊ accidens prohibet: ⁊ in hoc non est studiuz nisi in ieiunãdo ⁊ emendãdo malitiaz complexionis: vnde si est mulier pregnans vel multũ senex vel puer ⁊ nõ põt fieri flõmia nec pharmacia: ⁊ tñ iste est repletus: dicit ꝙ opꝫ facere abstinẽtiaz ⁊ puocare somnum vt talez mali humores resoluant ⁊ digerant. Sꝫ si talis repletio sit ex humoribus frigidis alterare complexionẽ ad calidũ: ⁊ si sit caľa alterare cõplonem cum frigidis ad frigidũ. Sꝫ si essent humores cholerici non opꝫ puocare somnum. qꝛ magis incenderetur.

¶ Amplius euõnis quedã est que fm modũ pseruationis sicut indiget ille cui podagra euenire solet ⁊ epilẽia ⁊ reliqua ab his in hora cognita ⁊ proprie in vere. Et ergo necessarium est vt preseruatione vtatur añ suam horã ⁊ euacuet ea que proprie in ipsius egritudie sunt euacuanda: siue sit minutio: siue ventris solutio.

¶ Addit aliũ cañ. dicẽs ꝙ euõ qdã est pseruatiua vt q ꝯsueuit habẽ podagrã vel sciaticã euãre humorẽ in vere q ꝯsueuit facere talez egritudinẽ. ¶ No. euõ ẽ 2x. s. curatiua ⁊ pseruatiua: curatiua dbet morbo fiẽti tñ cũ ea ꝯiũgit ẽt pseruatio: tñ pñr fit illa euõ gr̃a morbi facti: vñ euõ pseruatiua nõ debet corpi egro actu: sꝫ corpi neutro decidẽtie parato egrotare: nõ tñ egrotãs. ¶ No. euõ pseruatiua est 2x. cõis que pseruat a quocũqꝫ morbo ⁊ talis dꝫ fieri in vere: qꝛ ver est ẽt tps aptũ euõni oĩ vt ibi. Uẽtres vere ⁊ hyeme ĩ cõ. 15. afoꝛ. 1. pti. Alia est euõ que pseruat a morbo pticulari vt q cõsuetꝰ est incurrere vomitũ cholericũ ⁊ istuz purgamus qñcũqꝫ cõsueuit habere talẽ vomitũ. ⁊ vtrãqꝫ preseruationẽ tangit: primaz cũ dicit in vere: scdaz cum dicit inde tanto tẽpore qñcũqꝫ cognita fuerit.

¶ Et fortasse desiccantia exterius apponere ⁊ medicinas abstergentes est euacuare quemadmoduz hydropisim patientes faciunt.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ non solum medicine siue euõnes directe vt flobothomia ⁊ pharmacia euacuat: sed ẽt exiccatiue exterius apposite euacuãt exiccant ⁊ resoluunt. ¶ No. talia exiccãtia nõ semp cõpetũt: qꝛ cũ mã est ĩ pfundo ⁊ multa qꝛ nõ pñt attigẽ: ⁊ ideo dixit fortasse: sed competũt in mã pauca ⁊ nõ in pfundo.

¶ Quãdoqꝫ ẽt necesse est te dare medicinã q̃ sit ex genere euacuandi humores in qualitate sicut cũ scamonea que est tibi necessaria ad euãndum choleram rubeã: ei ergo admiscẽdũ est illud qđ ipsam in qualitate diuersificet ⁊ in vẽtrez soluẽdo cum ea ꝯueniat ⁊ ipsaz ab euacuatione nõ phibeat sicut myrabolani. Et emẽdetur complexionis malitia si post acciderit.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ oꝫ aliqñ dare talẽ medicinaz cuiꝰ cõplonis est humor euãndus vt cũ euãmꝰ choľam cũ scamonea: tũc debemus tẽperare talẽ medicinã caľaz cũ frigidis nõ ĩpediẽtibꝰ ipsaz vt miscẽdo myrabolanos. ¶ No. nõ solũ hoc hꝫ verum de scamonea: sꝫ de quocũqꝫ pharmaco hñte ꝯueniẽtẽ qualitatẽ cũ humore euacuãdo: tñ qñ volumus minorare medicinã dbemꝰ miscẽ aliqd qđ tẽperet: nõ tñ ꝙ ĩpediat opõnẽ: pñt ẽt aliter tẽperari tales medicine vel lauãdo eas vel aliter ppãrado. ¶ No. docet miscẽ myrabolanos qꝛ tollunt nocumẽtuz scamonee: vnde inflãmat qđ tollitur per decoctionẽ in pomo: postea hꝫ ĩflãmare qđ corrigit per myrabolanos: ẽt hꝫ deycẽ virtutẽ: iõ dant aromatica: ẽt apiuntur orificia venaꝝ qđ tollunt myrabolani stipticãdo ⁊ fortificando.

¶ Hñtiuz quoqꝫ in interioribꝰ apa ventrez soluere est difficile ⁊ facere vt vomant. Qꝛ si tibi necessarium fuerit da eis qđ sit sicut volubilis ⁊ semen croci hortẽsis ⁊ apozima polypodij ⁊ cassiam fistulã ⁊ his similia.

¶ Ponit aliuz cañ. dicens ꝙ habẽtibus apostemata intrinseca nõ potest puocari fluxus vẽtris: ⁊ si sit hoc dꝫ fieri cum leuibus.

Dubm 4m ¶ Dubitat 2o regi. acuto. cõ. 11. in habẽte pleuresim docet puocare fluxuz. Dõm ꝙ potest solui leui clysteri expurgãte superfluitates epatis ⁊ stomachi: ⁊ nõ fit ista euacuatio rõne euacuatiõis materie apatis: qꝛ medicina ponit humores in fluxu: ideo in pleuresi ⁊ apatibꝰ ĩtrinsecis facimus flõmiã: qꝛ nõ tãtũ cõmouet sicut medicina. Sed si mã talis est fluxa euãmus cũ aliquo leui vt cum cassia vel apozimate de polypodio: vel puocat vomitꝰ cuz leuibꝰ vt dicit Aui. Et ad Hip. dico ꝙ facit illud cũ accidentia sunt remissa.

¶ Hip. quoqꝫ inqt: qui fuerit macer ⁊ fuerit nature cui vomere sit facile melius erit in mundando ipsuz vt ad vomituz adducatur: ⁊ vt sit hoc in estate: aut vere: aut autũno ⁊ non in hyeme. Ei vo qui mediocris fuerit figure conuenientior est ventris solutio: ꝙ si sibi euõ q̃ fit vomitu necessaria fuerit vsqꝫ ad estatẽ expectet: ab ipso tamen sibi caueat cum eo non indiget.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ si aliqs aptꝰ fuerit ad vomitũ ⁊ egeat

purgatiõe

Dub. 5m

purgatiõe meli⁹ est eũ purgare in vere ⁊ hyeme per vomitum.
¶ Dubitat̃ talis macer est meli͡c⁹: ꝙ dꝫ purgari ꝑ iferius. Dõꝫ ꝙ macer est duplex: priuatiõe carnis ⁊ piguedis ⁊ talis est cholic⁹: ali⁹ ẽ macer priuatiõe carnis ⁊ talis dꝫ purgari ꝑ iferius ⁊ itelligit̃ si sit aptus ad vomituꝫ: qꝛ si sit ꝯsuet⁹ vel habeat pectus latum: ⁊ dicit expositoꝛ ꝙ Aui. vult cõparare istum macrum ad alia coꝛpoꝛa: tñ non vult dicere ꝙ sit melius istum euacuare per secessum.

¶ Verũtñ anteq̃ꝫ ventris fiat solutio aut vomitus ꝑmittenda est humoꝛis subtiliatio qui est euacuãdus et amplificatio cãnalium ⁊ ipsoꝝ apertio: qm̃ hoc est ex eo qꝺ coꝛpus a pena securuꝫ reddit. Et scito ꝙ facere nature consuetudinem lenitatis ⁊ obedientie ei qꝺ vis ex sol͡one vẽtris ⁊ vomitu facili anteq̃ꝫ medicina det̃: aut vomitus est ex regiminibus aperientibus.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ anteq̃ꝫ fiat ventris solutio vel vomitus debet premitti subtiliatio humoꝛum ⁊ apertio poꝛoꝛum: ⁊ si h̃ fiat succurratur coꝛpus a pena. ¶ Nota multiplex est ꝑparatio: ex parte humoꝛis purgandi ⁊ alia ex parte coꝛpoꝛis purgãdi. Prima est preparatio humoꝛum expulsioni ⁊ talis est humoꝝ grossoꝛum subtiliatio ⁊ subtiliuꝫ ingrossatio: sed dixit magis subtiliatio: qꝛ facilitat ⁊ vomitum ⁊ secessum: ⁊ per subtilitatem dedit intelligi incisionem. Secunda est preparatio ex parte coꝛpoꝛis ⁊ illa est duplex: respectu cãnalium vt intestinoꝛum ⁊ stomachi: ⁊ preparatio talis est facere intestina ⁊ stomachum lubꝛicuꝫ: ⁊ de istis duobus loquitur Auic. aliam tangit cum dicit facere nature consuetudinem lubꝛicum; faciendum cãnales. Alia est preparatio cum cibis medicinalibus vel aliȷs vt dictum fuit heri in pꝛincipio capituli. ¶ Nota ista reddũt coꝛpus securum a pena: qꝛ nõ sequunt̃ accidẽtia mala: etiã ex tali preparatiõe nõ eũatur nisi nocitiuuꝫ: qꝛ facta est separatio boni a malo. ¶ Nota ꝑparatio ex ꝑte cãnaliũ attendit̃ in oĩ eũone: sed digõ nõ attẽdit̃ in oĩ eũone vt in mã furiosa et ꝑparatio cãnaliũ non attendit̃ in habente mollem ventrem.

¶ Amplius vẽtris solutio ⁊ vomit⁹ cũ macredine ventris est difficilis ⁊ laboꝛiosus ⁊ timoꝛosus.

¶ Ponit aliũ cañ. dicens ꝙ difficile est vomitum pꝛouocare ⁊ soluere per pharmaciam in hñte ventrem tenuem: qꝛ cũ mẽbꝛa sint debilia nõ dꝫ trahi mã per illã ꝑtẽ: qꝛ hoc fit per virtutẽ expulsiuã q̃ debilis est: tñ expꝛimit plus de vomitu qꝛ eũatio est difficilioꝛ.

¶ Medicina quoq̃ꝫ vomitũ faciẽs qñq̃ꝫ fit vẽtris solutiua cũ stõchus fuerit foꝛtis: aut bibita fuerit sup foꝛtẽ famẽ: aut q eã bibit habuerit passionẽ cholicã ⁊ nature lenitatẽ: aut si vomere nõ ꝯsueuerit: aut si medicina in sua suba grauis fuerit ⁊ velocis d̃scẽsiõis. Et vẽtris solutiua facit vomitũ ꝑꝑ debilitateꝫ stomachi: aut ꝑꝑ multã fecis siccitateꝫ: aut ꝑꝑea ꝙ medicina abhoꝛretur: aut ꝑpterea ꝙ bibitoꝛ fastidium habere solet.

¶ Postq̃ꝫ Aui. superius posuit multos cañ. nunc ponit alium ostendens ꝙ aliquando medicina solutiua facit vomitum ⁊ ecõuerso: ⁊ hoc est ꝑpter stomachi foꝛtitudinem. Scõo qꝛ sumit̃ super foꝛtẽ famẽ. Alia qꝛ non est assuetus vomere: sed fit ventris solutiua qa talis est consuetus habere fastidium. ¶ Nota Joan. Mesue assignat ca. ꝛ. causas qꝛ fit solutiua ventris ꝑmo ex parte coꝛpoꝛis et pharmaci: ⁊ ex vtroq̃ꝫ. Ex ꝑte coꝛpoꝛis qꝛ habet os stomachi foꝛte vnde expellitur de oꝛe ad fundũ: non possunt trahi humoꝛes ad os stomachi cũ sit foꝛte: vnde fit secessus. Scõo qꝛ famelicus erat iuit ad fundũ ꝑpter foꝛtem attractionẽ ⁊ causat̃ fluxus per iferi⁹. Alia causa est: qꝛ cõsueuit habere fluxum ventris: ⁊ non fit vomitus vnde per debilitatem concurrit medicina ad ea: etiam qꝛ intestina sunt apta concurrit ad ea medicina. Et accidit ex ꝑte pharmaci: qꝛ est pharmacum graue. Scõo qꝛ sumitur cum re delectabili: vnde non inducitur fastidiuꝫ. Tertio fit hoc ex parte vtriusq̃ꝫ: ⁊ hoc est ex regimine. vnde si appꝛoximant̃ res odoꝛifere bone nõ fit vomitus sed fluxus ventris. Et ex causis oppositis medicĩa vẽtris solutiua fit vomitiua pꝛimo ex debilitate oꝛis stomachi: vnde medicina stat ibi ⁊ trahit humoꝛes vnde fit vomitus: etiã iste consueuit vomere: etiam vie sunt oppilate: ex parte pharmaci qꝛ leue est pharmacum: ex parte regiminis quia appꝛoximantur fetida: ⁊ si sunt alie cause in hoc Auicen. dat intelligi alias.

¶ Omnis preterea medicina que ventris est solutiua q̃ nõ ipsuꝫ soluit: aut soluit sed nõ id qꝺ est maturũ: mouet humoꝛem quẽ dꝫ soluere ⁊ dilatat ipsum in coꝛpore: superat ergo coꝛpus ⁊ conuertũtur ad ipsuꝫ humores aliȷ: quare humoꝛ iste in coꝛpoꝛe multiplicat̃.

¶ Prosequtur ponẽdo aliũ cañ. dicẽs ꝙ oĩs medicina solutiua d̃bita si non soluit vel nõ soluit humoꝛẽ quẽ dꝫ talis dilatat humoꝛes alios: qꝛ eos cõuertit ad se: vnde si volo euacuare choleraꝫ ⁊ eũat̃ flegma tunc cholera agitata multiplicat̃. ¶ Nota nõ eũat humoꝛem quem dꝫ: qꝛ foꝛte est indigestus: vnde motus rõne male qualitatis inficit alios humoꝛes: vñ euacuat alium humoꝛem: qꝛ foꝛte est magis digestus: sed euacuat quẽ non dꝫ: qꝛ medicina solutiua euacuat̃ vim inferendo nature: vnde natura stipulata eũat humoꝛem aptioꝛem: vnde Gal. ꝫ. de simplici medicina. cap. 4. distin. 4. medicina si non soluit humoꝛem quem debet conuertitur in illum: qꝛ in superfluitatem similem illi ⁊ eum augmentat.

¶ Ex humoꝛibus quoq̃ꝫ est qui est velocioꝛis obediẽtie vomitui ꝭm plurimum sicut cholera: ⁊ ex eis est qui vomitui rebellis existit sicut melancholia: ⁊ ex eis est q inter hoc ⁊ hoc est medius sicut flegma.

¶ Ponit aliũ cañ. ostẽdens qui humoꝛ magis est apt⁹ vomitui: ⁊ dicit ꝙ est chol͡a. 2° flegma. 3° mel͡ia. ¶ Sed cõtra. mel͡ia mag̃ mouetur ad os stomachi: ergo aptioꝛ: maioꝛ pꝫ supꝛa capl͡o de humoꝛibus: nam dicit ꝙ natura mittit mel͡iam ad os stomachi. ¶ In cõtrarium est Auic. ¶ Dõm ꝙ melãcholia est ineptioꝛ vomitui: ⁊ h̃ ratione grauitatis eius. ¶ Nota humoꝛem esse aptum potest esse dupliciter: scilicet ex natura humoꝛis: ⁊ sic intendit Auicẽ. Scõo modo ratione loci ad queꝫ mittitur: ⁊ sic quicũq̃ꝫ humoꝛ mittitur ad stomachũ ⁊ est aptus euacuari per vomitũ: ⁊ hoc est rõne loci. ¶ Et ad rõneꝫ dico ꝙ mel͡ia non mittitur ad os stomachi gr̃a euacuationis: sed gratia incitationis: ideo ratio non concludit.

¶ Et febꝛẽ qdẽ hñtis ventrẽ soluere melius est q̃ꝫ facẽ vt ipse vomat: ⁊ cui⁹ humoꝛ descẽdẽs fuerit sicut lienteriam habentis facere vt vomat est incõueniens.

¶ Ponit aliuꝫ cañ. dicens ꝙ febꝛicitantẽ melius est euacuare per secessum q̃ꝫ ꝑ vomitũ: ⁊ rõ qꝛ in 2ª particula afoꝛ. 35. cõmen. illius afoꝛ. In omnibus moꝛbis eo vomitus est mot⁹ difficilioꝛ q̃ꝫ secessus: ⁊ rõ qꝛ cũ sit maioꝛ motus magis supercalefaceret.

Dub. 6m

¶ Dubitat̃ in fluxu cõpetit diuersio: ꝙ in liẽteria cõpetit diuersio ꝑ vomituꝫ. Dõm ꝙ curatio est duplex. vera sine diuersione: ⁊ de ista hꝫ verũ dcm̃ Aui. ⁊ alia est curatio cũ diuersiõe: ⁊ tũc vel lienteria fit cũ mã ⁊ sic ꝑuocat̃ vomitus: vel a mala complexione sine mã: ⁊ sic non diuertimus: vnde ꝑpter diuersionem aliquãdo curam⁹: tamẽ si fiat in hyeme talis liẽteria nõ ꝑuocat̃ sic vomit⁹: qꝛ vt patebit infra cap̃ de vomitu vomit⁹ nõ bñ cõcedit̃ in hyeme.

¶ Medicinaꝝ preterea ventris solutionem facientiuꝫ deterioꝛ est que ex medicinis est cõposita multe diuersitatis in tẽpoꝛe in quo soluẽdus est venter: qm̃ vẽtris solutio cõturbatur: ⁊ pꝛima vẽtrem soluit anteq̃ꝫ secũda: ⁊ quãdoq̃ꝫ pꝛima ipsam secundam expellit.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ deterioꝛ medicina est que cõponitur ex medicinis diuersis quarum vna cito ventrem soluit ⁊ alia tarde soluit. ¶ No. medicina potest componi ex diuersis medicinis multis modis. Uno modo ratione humoꝛuꝫ euacuandoꝛum: quia sunt diuersi humoꝛes. Scõo modo ratione modi euacuandi: quia vna euacuat electiue ⁊ alia lubꝛicum faciendo. Tertio modo rõne tempoꝛis: qꝛ vna cito euacuat ⁊ alia tarde. Modo licitum est cõponere medicinam ex diuersis medicinis duobus pꝛimis modis ⁊ non tertio modo: qꝛ cum pꝛima compleat operationem ⁊ virtus debilitata velit quiescere alia icipit operari ⁊ magis debilitat virtutem. ¶ Dubitatur videmus cõiter operantes sic operari: ẽt auctoꝛes miscent cum foꝛti medicina debilem. Dicẽdum ꝙ medicĩa debiliter soluens potest misceri foꝛti multipliciter: vel ad coꝛrigẽdum nocumenta que debent sequi: vel ad coꝛrigendum malitiam vel ad vigoꝛandũ medicinam debilem: ⁊ sic miscent auctoꝛes tota die. vel componitur vt vtraq̃ꝫ opetur ⁊ hoc vel sub intẽtione qua operetur distincte vt cum pꝛima operata est alia incipiat: ⁊ sic nõ est licitum propter causas dictas. vel sub intentione qua operent̃ simul: ⁊ he miscentur vt fiat fermentatio ⁊ veniat ad vnam foꝛmã vt fit in pillulis decoctionibus electuariȷs ⁊c̃. vnde ꝑpter fermentationem fit vna ⁊ vna foꝛma a qua pꝛouenit actio debita ⁊c̃. Et per hec patet ad rationes solutio.

¶ Amplius q biberit aliqd vẽtris sol͡oneꝫ aut vomitũ sibi faciẽs coꝛpoꝛe ipsi⁹ limpido necesse erit vt ei vti-

go accidat: aut mordicatio in ventre ⁊ angustia: ⁊ q̃d ab eo expelletur egredief cũ difficultate multa.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs q̃ si aliqs sumit medicinã corpore existente sano multum leditur ⁊ fit vertigo: idem scõa particula afor. 37. afor. Corpora sana sumere medicinaz difficile est: vñ pharmacum nõ iueniet humorẽ malum nã fortiter retinet humores bonos: vñ medicina ꝯuertit se supra humores bonos: ⁊ fit pugna magna.

¶ Et ad vltimũ qdẽ dũ medicia supfluitates eũat non erit i ea estuatio: cũqz q medicinã biberit estuationez hr̃e cepit: iã eũat q̃d supfluũ nõ ẽ. Humor p̃terea q vomitu aut vẽtris sol'one eũaf cũ ad aliũ mutabif humorẽ sigñabit q̃ iã corp⁹ ẽ mũdificatũ a supfluo humore quẽ eũare volum⁹. Qr si mũdificatio vsqz ad itestinoꝝ rasurã ꝑuenerit ⁊ ad rẽ nigrã fetidũ hñtẽ odorem erit malũ. Somn⁹ qz cũ post vẽtris sol'onẽ aut vomitũ fuerit mult⁹ dmr̃abit q̃ eũo iã ꝑfecte mũdauit corp⁹ ⁊ ꝯtulit. Et scis q̃ cũ sitꝭ post vẽtris sol'onẽ aut vomitũ fuẽit fortis maximã ⁊ vltimã purgatiõis bonitatẽ sigñabit.

¶ Ponit aliũ cañ. cõprehẽdẽtẽ. 4. cañ. 2ᵃ ibi (Humor p̃terea.) 3ᵃ ibi (Somn⁹ qz.) 4ᵃ ibi (Et scis q̃ cum.) ¶ De oĩb⁹ tamẽ Aui. dic̃ q̃ cuz medicina sufficienter euacuat nõ fit estuatio sed cum supflue eũat fit estuatio. De scõa dicit q̃ mutatio qualitatis humoris est signuz sufficientis eũonis: vñ si eũaretur chol'a ⁊ apparẽt egestiones albe signũ ẽ sufficientꝭ eũonis: ẽt sitis post purgationẽ est bonũ sigᵐ.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitaf aliqñ estuatio oñdit eũonẽ nõ eẽ cõpletã. Dubitaf aliqñ volum⁹ eũare duos humores: ℥ põt eẽ mũdũ ab vno ⁊ non ab alio. Itẽꝝ si volo eũare librã chol'e post librã adhuc nõ mutaf chol'a: ⁊ tñ eũo supfluit ⁊ nõ variaf color. Dubitaf somn⁹ aliqñ accidit i p̃ncipio eũonis p vapores medicĩe: silr̃ sitꝭ accidit in p̃nᵒ ꝑꝑ pharmacũ cal'z ⁊ siccũ. ¶ In ꝯ̃riũ. A. ¶ Dõm q̃ estuatio ẽ signũ bone eũationis: ⁊ ẽ p̃nᵐ supflue eũonis: vñ dũ eũo ẽ bona nõ fit estuatio: sꝫ cum supfluit icipit estuatio: ẽt somn⁹ fit post purgationem vt restauratio caloris ⁊ spũs fiat q fuerũt resoluti in purgatiõe: ⁊ silr̃ sitis causaf ex resol'one alicui⁹ iuuatiui ꝑꝑ purgationẽ. ¶ No. nos ꝯsideramus q̃titatẽ in eũone: 2ᵒ virtutẽ. mõ. 4. signa sumãf ab istis. estuatio sumif a q̃titate humoris eũandi: qr donec humor nocitiu⁹ euacuaf nõ sequif estuatio. silr̃ mutatio coloris sumitur a q̃titate humoris: sꝫ somn⁹ sumif a virtute: vñ quando facta ẽ resol'o reuocaf postea calor ad itra vt fiat restauratio spũs. ẽt cãtur sitis: qr euacuaf a mõ humoꝝ iuuatiuoꝝ ex quo eũat⁹ ẽ nocitiuus. mõ purgatio dꝫ duci vsqꝫ ad duo signa virtutꝭ: qr ad somnũ ⁊ sitim: sꝫ regul'r nõ eũamus totũ humorẽ peccãtẽ in vna vice: iõ non debem⁹ eũare vsqꝫ ad alia signa dicta: qr sunt signa eũonis toti⁹ humoris. ¶ Et ad rõnẽ p̃mã pꝫ sol'o. ¶ Ad aliã dico q̃ q̃litas ꝑmutaf dupl'r in q̃litate gñali ⁊ speciali: mõ permutatio qualitatis humoris nocitiui ad iuuatiuũ est signũ excedẽtis eũonis: mõ si ꝑmutaf qualitas gñalis sufficit: qr de eũone iuuatiua ad nocitiuã. Ad aliã dico q̃ Aui. intẽdit de siti subsequente post purgationẽ ⁊ nõ ante purgationem.

¶ Scito etiam q̃ medicina ventris solutiua expellit illud quod euacuat cum virtute attractiua que attrabit hunc eundem humorem.

¶ Expedit 2ᵐ oñdens qua virtute ⁊ q̃uo medicine vomitiue ⁊ solutiue eũent. Et p̃ᵒ ostendit modũ in hoc. Scõo idem ostendit in alijs medicinis. ibi (Debes scire.) Prima in duas. Primo p̃mittit dcm̃. Scõo declarat. ibi (Et fortasse.) ¶ In prima dicit q̃ medicina vẽtris solutiua euacuat humorẽ virtute qua trabit eum.

Dubᵐ 8ᵐ ¶ Sꝫ ꝯ̃. expulsio ⁊ attractio sũt ꝯ̃ria: ℥ nõ fiũt ab eadẽ v̇tute. Dõꝫ q̃ Aui. vult q̃ lꝫ i eũone duo ꝯcurrãt attractio ⁊ expulsio: tñ opatur magꝭ medicia actu attractiõis q̃ actu expulsionis. Sed quid operatur actu expulsionis: dicenduz q̃ medicina non expellit humorem a se sed euz trabit: vnde ipso humore tracto natura percipit nocumentum ⁊ expellit. Et ad rationem pꝫ solutio: qr expulsio nõ fit a medicina sed a natura membri vt dictum est.

¶ Et fortasse attrabit grossum ⁊ relinquit subtilez quẽadmodum facit illa que melancholiam expellit.

¶ Decl'at dcm̃ suũ ⁊ icludunf duo act⁹ expulsiõis ⁊ attractiõis. Et p̃ᵒ oñdit q̃uo fit expulsio. Scõo mõ attractio. ibi (Et debes.) Pria in duas. Prio d̃cl'at dcm̃ suũ. Scõo circa illd̃ remouet falsas ĩtētiones. ibi (Et illi⁹.) ¶ In p̃ᵃ dic̃ medicia aliqñ attrabit g̃ssuz ⁊ dimittit sb̃tile: ℥ talis attractio fit a forᵃ specifica. ¶ Dubitaf qr̃ dic̃ fortasse: silr̃ ẽt qr̃ nõ dic̃ sb̃tile trabit ⁊ dimittit g̃ssuz vt fac̃ scamõea.

¶ Dõꝫ ad p̃ᵐ q̃ aliq̃ medicia trabit g̃ssuz ⁊ sb̃tile vt reubarbaꝝ trabit chol'az ⁊ flegma. ¶ Ad 2ᵐ dico q̃ Auic. vult ĩuenere q̃ attractio fit ista: qr attractio ẽ multiplex. a vacuo ⁊ in ista citi⁹ trabit sb̃tile: sꝫ alia ẽ attractio a forma specifica: ⁊ sic medicia aliqñ trabit g̃ssũ ⁊ dimittit sb̃tile ĩuẽs Aui. q̃ fit ista attractio a forma specifica.

¶ Illius p̃terea v̇bũ q dicit q̃ ipsa generat illd̃ q̃d attrabit: aut q̃ in primis attrabit id q̃d est subtile nõ est aliq̃d. Et Gal'. qdẽ lꝫ hoc sentiat: penit⁹ tñ dicit q̃ medicina vẽtris solutiua in qua nõ ẽ venenositas cũ ventrẽ nõ soluerit ⁊ digeref gñabit humorẽ quẽ attrabere solebat: ℥ huiusmodi dicta nõ sunt ꝯuenientia.

¶ Remouet falsas sñias circa dicta. Et p̃ᵒ vnius. Scõo alterius. ibi (Et vr̃.) In p̃ᵃ dic̃ q̃ fuerũt aliq vt Clipiades ⁊ dicũt q̃ nulla medicina eũat humores nr̃os: imo ꝯuertif i humores nr̃os: ⁊ postea fit expulsio: sꝫ dic̃ Aui. p. G. 3. de simpli. medi. dist. 4. ca. 1. ⁊ 3. q̃ medicina venenosa nõ cõuertif in humores nr̃os: naz iste Clipiades inuit nr̃a corpa cõponi ex athomis ⁊ nõ poterãt trãsmutari: sꝫ cuz datur medicina dicebat q̃ cõuertunf in humores nostros.

Dubᵐ 9ᵐ ¶ Ideo dubitaf. vtrũ hoc sit possibile: q̃ nõ qr agit a q̃litate ⁊ nõ a mã: ℥ nõ põt ꝯuerti in humorẽ. Scõo Arist. in ꝑble. 4 2. 1. ꝑti. dicit q̃ medicina nõ põt vici a calore: ℥ nõ ꝯuertif i humorẽ. Tertio i illuꝫ humorẽ dꝫ medicia ꝯuerti q magꝭ in digõne ꝯsequif: sanguis ẽ hmõi. ℥. Scõo oñdẽdo q̃ magꝭ ꝯuertif in chol'az ⁊ nõ in humorez quẽ dꝫ eũare: qr oẽ pharmacũ laxatiuũ cal'z ẽ ⁊ siccũ vt chol'a. Tertio oñdẽdo q̃ ꝯuertaf i flegma qr medicia multũ resistit: ℥ cõuertif in humorẽ crudũ vt in flegma. ¶ Dõm q̃ põt ꝯuerti i humorẽ: ⁊ rõ qr medicina põt pati a calore. ℥. Uñ reqrif q̃ medicia non sit multũ venenosa. Scõo q̃ sit pauca q̃titas medicĩe. Tertio q̃ calor sit fortis valẽs eã vincere: ℥ põt pati a calore nr̃o: tñ vel medicina opaf vt medicina qr a q̃litate: vel nõ agit vt medicia: vnde lꝫ medicia agat a q̃litate: tñ qr ẽ pauca calor nr̃ agit in mãm vbi fundaf medicia ⁊ ꝯuertif in humorẽ. ¶ Et ad Arist. dico q̃ nõ vicif vt qualitas ẽ: sꝫ vicif mã vbi fundabaf illa q̃litas. ¶ No. tñ q̃ medicina nõ digerif vt cib⁹: qr tũc vt arguit rõ ꝯuertef i q̃tuor hũores cũ hẽat ꝑtes diuersas ꝑ gñone humoꝝ: sꝫ credo q̃ ꝯuertaf i supfluitatẽ humorꝭ eũandi: nõ tñ q̃ digeraf in stõcho ⁊ epate ⁊ ex vno forte ꝯuertif i humorẽ talẽ in stõcho vñ hꝫ sil'itudinẽ cũ humore eũando. Et ad rõnes duas pꝫ sol'o. ¶ Ad aliã dico q̃ non ꝯuertif in humores ꝑprie sꝫ i supfluitates. ¶ Ad aliã dico q̃ lꝫ silef chol'e: nõ tñ oĩs medicia similaf ƀꝫ formã specificã: imo aliquã ƀꝫ hãc sil'itudinẽ magis sil'af flegmati: vt turbith ⁊ lapis lazuli meli'e. ¶ Et ad aliã pꝫ sol'o simili mõ. Et cũ dicit nõ sunt ꝯueniẽtia. s. dicta Gal'. dictis Clipiadis: ⁊ lꝫ. G. hoc sentiat. s. ƀm istos: vel sentiat particul'r ⁊ nõ oĩmode: qr in parte reprehendit eos vt dictum est.

¶ Et vr̃ qdẽ q̃ Gal'. ex hoc q̃d certificat sentiat q̃ iter attrahẽtẽ medicinã ⁊ humorẽ attractũ sit ꝯueniẽtia in sũba: ⁊ ꝑꝑ hoc attrabit ipsum. Sꝫ ꝟ nõ est veꝝ: qm̃ si attractio fieret cũ ꝯueniẽtia ferrũ attraberet ferrũ cuz ip̃m superaret: ⁊ aurũ attraberet aurũ cũ ipsum supa ret quãtitate sua: hoc tñ certificare non est medici.

Dubᵐ 10ᵐ ¶ Remouet sñiaz alioꝝ: vñ fuerũt qdã dicẽtes q̃ medicina trabit humores: qr ꝑꝑ sil'itudinẽ in sũba. mõ hic remouet Aui. q̃ aurũ traberet aurum: sed scamonea non traheret choleram.

¶ Dubitaf. G. 3. de simpli. medi. ca. 4. dicit q̃ carthamũ trabit fl'a: qr vtriusqꝫ sũba est flegmatica. Etiã Gal'. idẽ in cõ. 22. afor. 1. ꝑti. Digesta medicari. Itẽꝝ medicina trabit humorẽ vel qr ꝯueniẽs vel nõ: si qr incõueniẽs non trabef: ergo qr cõueniens: ⁊ hoc vel in sũba vel in qualitate: nõ in qualitate: qr turbith nõ traberet flegma: ℥ trabit qr simile est in sũba. Dõm q̃ aliquid est simile dupl'r in sũba: qr in qr Petrus similis est Joãni ⁊c̃. Secũdo mõ est simile in sũba qr in forma specifica que dici põt sũba ⁊ sic fit attractio. Et ad rõnes patet sol'o: qr ꝑbãt de similitudĩe in sũba p̃ᵒ modo ⁊ nõ 2ᵒ modo: vñ. G. fuit opinionis huius etiam in hoc: vnde etiã Jo. Mesue cap̃. 2. dicit q̃ trabit humorem talem a forma occulta data a corporib⁹ celestibus ⁊ non trabit: quia calida vel frigida ⁊c̃.

Dubᵐ 11ᵐ ¶ Et debes scire q̃ humoꝝ attractio q̃ fit potu medicinaꝝ soluẽtiũ vẽtrẽ aut vomitũ faciẽtiũ nõ ẽ nisi i venis in qb⁹ venerũt donec ad itestina ꝑueniãt ⁊ stomachũ: ⁊ hic nã mouef ad hoc vt eos expellat extra.

¶ Postq̃ Aui. supi⁹ mõstrauit in vltimo cañ. modũ ƀꝫ quẽ fit attractio a medicinis solutiuis: mõ ostẽdit ẽt ƀm quẽ modũ fit expulsio

⁊ attractio

⁊ attractio. Primo hoc. Scđo respődet dubio. ibi (Et scias.) Prima in duas. Primo ostēdit modū dcm̄. Scđo exequit̄. ibi (Et raro quidem.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ attractio per medicinā solutiuā ⁊ vomitiuā fit per venas venientes a stomacho ad epar. ¶ Nō Auic. explicat duplicē actū attractionis ⁊ expulsionis. vnde inuit attractionē que fit per venas epatis venientes ad stomachū. 2° inuit expulsionē que fit a virtute membri: vnde si medicina expelleret traheret ꝯrietatē humori qđ est falsuz: imo cū eo h͡z similitudinē.

¶ Et raro qdem accidit vt cū ventris solutiuū bibitur ad stōchū ascēdāt: ⁊ si ascēderint ad vomitū declinabunt. Q̄ aūt ad stōchū ascēdē nō dimittit non est nisi ꝑꝑ duas cās. Una quarū est: qm̄ medicina vētris solutiua velociter penetrat ad itestina. Et altera est: qm̄ cū medicia vētris solutiua bibit̄ nā ꝓperat ad hoc vt ex venis meseraicis ad iferiora expellat ⁊ nō ad supiora: qm̄ hoc ꝓpiqui⁹ est ⁊ facilius: ⁊ q2 illud qđ est post eas nō ēt ipsas cōprimit. Et hoc qdē est ex eo qđ nām mouet vt ex ꝓpinquiorib⁹ expellat vijs.

Dub^m 9^m

¶ In spāli exeqt̄ de vomitiua ⁊ solutiua. Et p̄ de vna. Scđo đ alia. ibi (Medicie vo.) Pria in duas. Prio h. Scđo declarat dcm̄ qđdā. ibi (Qđ si medicia.) ¶ In p̄° dic̄ ꝙ raro accidit ꝙ medicia solutiua expellat aliqd ꝑ vomitū. ⁊ rō est: q2 medicia cū sit ḡuis perit iferiora de facili. alia cā ē: q2 itestina sunt ꝓpingora expulsioni ꝙ̄ sit expulsio ꝑ vomitū. ¶ Nō. A. inuit duplicē cāz hui⁹: q2 medicina est ḡuis vñ soluit ꝑ iferius. 2ª cā sumit̄ ex ꝑte corꝑis: q2 itestina sūt ꝓpingora expulsioni. i. sūt mag̃ deputata expulsioni ꝙ̄ stomach⁹. Et cās hui⁹ assignat Jo. mesue ca. 2. q2 supfluitates cū sint ḡues plus petūt ꝑtē iferiorē ꝙ̄ supiorē ēt plures vene ꝯiūgunt̄ itestinis ducētib⁹ supfluitates ad itestina. ēt stōch⁹ colligat̄ mery q mag̃ est apt⁹ attractiōi ⁊ supfluitates meli⁹ euāct̄ ꝑ mēbra vilia ꝙ̄ ꝑ nobilia: vñ os stōchi ē ꝑs nobilis. 4. de accñti ⁊ morbo. ca. 7.

Dub^m 11^m

¶ Dubitat̄ vtr̄ medicia solutiua soluat ⁊ euet existēs in stōcho vel itestinis. Et vr̄ ꝙ existēs in itestinis ꝑ Aui. hic. Scđo vbi terminatur expulsio ibi incipit attractio: s͡z in stōcho fit attractio: ḡ. vñ si medicia est in stōcho ibi attrahent̄ hūores: ḡ ꝑ stōchū fiet expulsio qđ est falsuz. Dōm ꝙ attrahit existēs in stōcho. h ꝑ͡z ꝑ Jo. mesue cap. 2. vñ talis medicia existit in fundo stōchi: q2 si esset in ore iduceret vomitū. ⁊ rō hui⁹ est: q2 videm⁹ ꝙ cū medicia iam soluit bis vel ter ⁊ fiat vomit⁹ euomit̄ đ medicia aliqd: ⁊ h nō fieret nisi eēt in fundo stōchi: q2 si eēt in itestinis nō euomerēt: vñ nocumētū qđ fit i medicia qñ euomit̄ cōicat̄ cū itestinis. ēt tñ qñ medicia trahit supfluitates de venis ꝑ͡us euenit ꝑ itestina: vñ cū intestina sentiūt nocumītū expellūt eas: q2 ille supfluitates cū sint ḡues meli⁹ expellunt̄ ꝑ secessuz ꝙ̄ ꝑ vomitū. ¶ Ad rōnes dōm ꝙ virt⁹ medicine attractiue trahit ad itestina virtual'r cū ibi sint pl'es vene. ¶ Ad aliā si trahent̄ ad stōchū: ⁊ cū dico ꝙ expellūt̄ ꝑ secessuz grā faciliorꝭ expulsiōis. Uel dōm ꝙ cū trahit̄ ad stōchū venit ꝑ itestina: vñ ex nocumīto ꝑcepto itestina expellūt tales supfluitates: exponit̄ illđ qđ ē post eas. s. mās nō ꝓhibet eas expelli: q2 cōprimit.

¶ Q̄ si medicina virtutē haberet attractiuam que humorem comitaret̄ esset nā virtutis expulsiue magis digna vt in sano ⁊ forti superaret: l͡z medicina nō attrahat nisi ad viam significatam.

Du^m 10^m

¶ Declarat dcm̄ est forte. nā dicit aliqs medicia forte vadit ad humorē ⁊ ducit eū secū: ⁊ postea nā expellit. mō dicit Aui. ꝙ h est falsuz ⁊ ꝓbat 2r. 2ª ibi (Et l͡z medicia.) ¶ Nō in p̄ª dic̄ ꝙ si medicina subal'r iret ad hūorē attrahēdū seqt̄ ꝙ in corꝑe sano forti melior attractio fieret a medicia ꝙ̄ in corꝑe egro. h est falsuz. ꝓbat̄ ꝯña: q2 maiorē ꝯueniētiā h͡z hūor bonus ꝙ̄ hūor malus: s͡z in sano ē humor bonus: ḡ vel đducit̄ ꝯña sic: q2 expulsio fit a ṽtute: ḡ cū in corpore forti sit fortior virt⁹ fiet expulsio fortior ꝙ̄ in corꝑe egro qđ falsuz est. De 2ª ꝑte arguit sic. si illđ eēt verū sequit̄ ꝙ euo nō solū fiat ꝑ secessum ⁊ vomitū: sed per alios modos. hoc est falsum. ꝓbat̄ ꝯña: q2 si vadit medicina ad vesicā ad humorez q est in vesica expellit̄ per vesicā. ⁊ simil'r arguit̄ si vadit ad cerebrū.

Du^m 12^m

¶ Dubitat̄ Phs in ꝓblematib⁹. 42. 1. ꝑti. dicit ꝙ medicina subal'r trāsit ad venas: ḡ trāsit ad humorē euandū. Scđo aucto. A. 2. cañ. vbi dicit ꝙ medicina aliqñ trāsit ad extrema corꝑis: ḡ. Etiā agēs ⁊ patiēs dñt eē simul: s͡z medicia ⁊ humor sūt hmōi: ḡ. Quarto medicine alterātes trāseūt ad venas: ḡ ⁊ solutiua. h ad idē medicina sputi ⁊ vrine ꝓuocatiua trāseūt ad humorē ⁊ locū vbi faciūt operationē: ḡ. ꝑ͡z ꝙ comedētes sparagos cū vrinā emittūt sparagoꝝ habēt odorē. ¶ Hic sunt varie opiones. aliq dicūt ꝙ medicia ſm aliquā sui partē ꝯuertit̄ in vapores qui vadūt ad humorez: s͡z hoc reprobatū est 2r. Et sic talis medicia nō h͡z in se talē motū ꝓgressiuū vt moueat se de loco ad locū: nec pōt dici ꝙ hūor trahat medicinā: q2 tunc humor hēret virtutē actiuā ⁊ medicina passiuā qđ falsuz est: nec hoc est ex parte mēbri: q2 mēbra trahūt simile ⁊ nō medicinā venenosam. Dōm ꝙ simile est de magnete trahēte ferrum ⁊ de medicina trahēte humorē: s͡z magnes nō vadit ad ferrū nec mittit vaporē: ḡ nec medicina. vñ si scamonea trahit cholerā h facit virtual'r per q̄litatē occultā nobis: ⁊ fit sic ꝙ magnes alterat aerē vsq͡z ad ferrū ⁊ ferrū affectū tali q̄litate mouet̄ ad magnetē. Sil'r medicina afficit mēbrū mediū iter medicinā ⁊ humorē tali q̄litate ⁊ illud mēbrū afficit humorē ⁊ humor affectus sic mouet̄ ad medicinā. Tñ nō est incōueniēs ꝙ medicina aliq̄ vadat cū sb̄a sua ad humorē: ⁊ tūc talis medicia meli⁹ operat̄: vt ꝑ͡z in medicia alia que a ꝓprietate respicit aliqđ mēbrū vt sparagi vias vrine. h ꝑ͡z: q2 si ferrū fricet̄ cū magnete citius trahit. ¶ Et ad Phm ꝑ͡z solutio: ⁊ ad alias ꝑ͡z solo: q2 sufficit ꝙ vadat virt⁹. ¶ Ad aliaz simile est ⁊c̄. nego q2 medicia sputi ⁊ vrine ꝓuocatiua nō h͡z ꝯrietatē mēbro suo qđ respicit sicut medicina vētris solutiua. Uel dōm est ꝙ nō est nec̄e talē medicinā subal'r ire: q2 forte differt per diez ire: ⁊ tñ videm⁹ istud medicamē subito oꝑari. ēt solutiua vētris trahit hūores ad se: sed vrine ꝓuocatiua ꝓuocat vrinā separādo subtile sanguinis a grosso vt ꝑ͡z. 5. de simpli. medi. ca. 1. 6. distinctionis.

¶ Medicine vō vomitū faciētis dispositio est diuersa ab hoc: qm̄ cū in stomacho fuerit in eo morabit̄ ⁊ humorē ab intestinis ad seipsaz attrahet: ⁊ sua virtute superat ad resistendum virtuti naturali.

¶ Exequit̄ declarādo de medicina vomitiua dicēs: ꝙ medicina vomitiua est a solutiua diuersa. dicens ꝙ medicina vomitiua vincit virtutē naturalē qđ nō est de medicina vētris solutiua: vnde vomitiua trahit ad os stomachi ⁊ solutiua ad fundū. ¶ Alia differentia est: q2 medicina solutiua nō facit ita motū difficilē ꝯtra nām sicut vomitiua: q2 os stomachi ordinat̄ ad attrahendum: ⁊ oꝑ͡z ꝙ vincat̄ a medicina vomitiua vt fiat expulsio.

¶ Et scias ꝙ pl'm attractiōis humoꝝ quos medicie attrahūt nō est nisi ex venis ⁊ ex eo qđ est multe ꝓpinqtatꝭ: qm̄ attractio fit in venis ⁊ in eis que nō sunt vene sicut hūores qui sunt in pulmone qui ꝑꝑ vicinitatē ad stōchū ⁊ itestina trahunt̄: l͡z in venis nō vadant.

¶ Tacite dubitationi rñdet: ⁊ dcm̄ est ꝙ medicia solutiua ⁊ vomitiua trahit per venas meseraicas ⁊ ꝑ venas veniētes ad epar ad stōchū: mō. d. Aui. pñt ne tales supfluitates trahi ꝑ alias vias ꝙ̄ ꝑ venas. Et dicit ꝙ sic: tñ mag̃ ⁊ meli⁹ trahunt̄ per venas: q2 in eis stant plus superfluitates ⁊ sunt vie mag̃ manifeste ⁊ colligate intestinis: tamē vt ꝑ͡z fen. 10. tertij. possibile est māz pleuresis expelli per secessum ⁊ vrinā: ⁊ hoc fit per viaz resudationis per poros. etiā superfluitates pulmonis possunt expelli per secessum vt dictum est desudando ad diaphragma: ⁊ postea de diaphragmate ad epar: ⁊ postea ad stomachum ⁊ expellit̄ per secessum.

¶ Et đbes scire ꝙ attractio q̄ fit ꝑ nares ex medicinis siccis ē cā euandi hūores a corpore sicut in hydropisi.

¶ Ostendit modum ſm quē alie medicine a ventris solutiua ⁊ vomitiua trahunt: ⁊ dicit ꝙ medicine applicate narib⁹ vel alijs partibus trahunt ⁊ resoluunt si sint medicine sicce. ¶ Nota differentia est inter istas medicinas sic euantes ⁊ medicinas solutiuas ⁊ vomitiuas: q2 medicine vomitiue ⁊ solutiue trahunt a forma specifica: sed ille sic applicate trahunt per caliditatē manifestam vt sansucus siue maiorana que euat humores a cerebro.

¶ In ſmone purgatiōis vētris ⁊ regulis ei⁹. Cap. 5m.

Iam in ꝑcedēti ſmone ondim⁹ quō sit corp⁹ ꝑparādū ad recipiēdū id qđ vētrē soluit anteq͡z purget̄ cū amplificatiōe poroꝝ ⁊ lenificatione nāe ⁊ ꝓprie in egritudinibus frigidis: ⁊ ad sūmū naturā mollificare anteq͡z vēter soluat̄ est cōpetēs regula in qua existit securitas nisi in eo qui cholirice passioni valde est aptus: ex hoc nanq͡z nihil isti est faciendū: qm̄ esset cā. s. cōueniens supfluitati que ei accidet. Solutorio nāq͡z vētris alicui⁹ talis qualis est iste res admiscēda est in q̄ sit virt⁹ vomitiua ne ꝓperet

descēdere de stōcho anteq̄ʒ suā ꝑficiat opatiōnē:imo equenť in ipo duaꝝ mediciarū v̄tutes ꝛ ꝑficiat vētris solutiua opōnē suā ꝛ vomitiua suā ecōuerso illius.

¶ Postq̄ʒ Aui.supiꝰ posuit cañ.attēdēdos i fluxu vētris ꝛ vomitu nūc ponit cañ.his approprīatos.Et p̄ in eūone p fluxū vētris.Secundo idē facit in vomitu.ibi(Hoīes q sunt.)Pria in duas.Prio ponit cañ.dictos.Scdo ꝓ declaratiōe remittit nos.ibi(Medicie vētris solutiue.)Pria i duas.Prio ponit h̄.Scdo ponit alios.ibi (Mediciaꝝ vētrē soluētiū.)Pria in duas.Primo h̄.Scdo docet subuenire nocumētis eueniētibꝰ.ibi(Et sigtiōibꝰ qbꝰ cognoscit.)Pria in duas.Prio ponit cañ.p q̊s docet qd est fienduʒ añ ꝛ post pharmacū.Scdo idē postea cōplet.ibi(Quidaʒ ēt dixerūt.)Pria in duas.Prio ōndit cañ.ōndētes qd ē fiēdū añ purgationē.Scdo qd post.ibi(Cūq̄ʒ.)Pria i duas.Prio ponit tales cañ.cōes.Scdo ꝓꝓos.ibi(Cū aūt qs.)Pria i.3.sic.3.cañ.cōes pōit.zª ibi(Ex cā p̄terea.)3ª ibi(Balneū quoq̄ʒ.)Pria i duas.Prio pōit cañ.Scdo declarat dcm̄.ibi(Trauli.) ¶ In p̄ dic̄ ꝙ in p̄cedēti caplo de elo declaratū est qūo corpꝰ est p̄paradū:qꝛ oʒ apire cānales ꝛ mollificare nām nisi in traulis ꝓꝑ facilitatē ipoꝝ ad fluxū. ¶ Nō Aui.tāgit triplicē ꝯditionē p̄paratiōis.Una ex ꝑte viaꝝ q̄ ē viaꝝ āpliatio ꝛ sub ista cōplectiť digō hūoꝝ:vñ qñ ista fiūt reddiť corpꝰ securū a pēa.Alia attēdiť ex ꝑte corpis eūandi cū dic̄ lenificatōe nāe:tñ.A. modificat ista dcā cū dic̄ i egritudibꝰ fridis:qꝛ i egritudibꝰ fridis mālibus magis sunt vie oppilate:ēt qꝛ in frigidis morbis magis expectamus digōnē q̄ʒ in calidis:vnde nā in egritudinibus calidis aliqñ eūat ibi.4.cañ.ante digōnē:qꝛ mā est subtilis apta eūari qd̄ nō accidit in frigidis.modificat zm dcm̄ cū dicit ꝙ dʒ fieri lenificatio nāe nisi sit aptus ille cholirice passioni.

Dubiū p̄m ¶ Dubitať ista reddūt corpꝰ securū a pena:ǧ.ꝟ In ꝯriū aptio viaꝝ ꝛ lenificatio nāe reddūt eūonē supfluā:ǧ.ꝟ Dōm ꝙ in egritudibꝰ fridis ita fiūt qꝛ ex istis factꝭ ñ eūať iuuatiuū ꝛ ꝑ viaꝝ aptionē faciliťať eūo:ǧ ista sūt fiēda nisi i corpe apto cholice passiōi.Et ad rōnē dico ꝙ reddūt corpꝰ securū a pena qd̄ ñ ē aptū cholice passiōi.

Dubm zm ¶ Dubitať zº dicit ꝙ dʒ misceri medicina vomitiua.Sed ꝯ ꝓhibitū est ne cōponať medicia:q̄rū vna cito soluat ꝛ alia tarde:ǧ plus ꝓhibeť miscē medicinā solutiuā vētrꝭ ꝛ vomitiuā.tʒ ꝯñā:qꝛ plus ꝯriať ista cōpō q̄ʒ cōpō duarū mediciarū soluētiū vētrē.ꝟ In ꝯriū Aui.ꝟ Dōm ꝙ aut ista pharmaca cōponunť vt opereť vnūq̄dq̄ʒ ꝑ se:ꝛ sic nō fit:aut volumꝰ ꝙ vnū corrigat malitiā alteriꝰ ꝛ sic fit: qꝛ dať pharmacū cū vomitiuo ne medicia nimis cito descēdat de stōcho:vel danť pharmaca vt vtrūq̄ʒ opeť simul:vñ fiat simul vomitꝰ ꝛ secessus.ꝛ exponiť textꝰ virtutes equanť.i.iuuanť ꝙ vomitus tardet medicinā secessiuā. ¶ Nō opō medicie vomitiue ē zª. ꝑ vomitū de ista nō loqť.alia est subleuatio medicine secessiue:ꝛ de ista loqť.Et ad rōnes ꝓbāt ꝙ nō debēt cōponi p̄mo mō.

¶ Trauli quoq̄ʒ sūt ex eis q cholice passiōi sūt apparati:fortē igiť nō tolerāt medicinā:ipoꝝ tñ plurimi choliricā incurrunt passionē ex reumatismis suoꝝ capitū.

¶ Declarat dcm̄ suū:qꝛ dixit ꝙ corpa apta cholice passioni nō dñt p̄parari vt dcm̄ est.Mō dicit aliqs q sūt isti.dicit ꝙ sunt trauli qbus descēdit reumatismꝰ a capite ꝓꝑ hūiditatē ōbētē a capite ad radicē lingue:vñ nō bene ꝓferūt v̄ba:vñ ille hūiditates vadūt ad stōchū ꝛ itestina vñ fit fluxꝰ. ¶ Nō ꝑ traulos itelligit ēt alios humidos. ¶ Nō medicina dř fortis:qꝛ multos humores eūat.zº qꝛ eūat humorē grossuʒ viscosuʒ.mō si trauli nō egeāt p̄ª medicia rōne quātitatis humoꝝ tamē egent medicina forti scdo mō.

¶ Ex cā p̄terea timorosa est vt medicina ventris solutiua sumať fece in itestinis existēte sicca:imo expellenda est saltem cū clysteri:aut iure mollificatiuo.

¶ Addit zm cañ.dicēs ꝙ timorosum est dare medicinā fece existēte sicca in itestinis:vnde opʒ facere clystere vel dare aliqd̄ ius leniens. ¶ Nō cā nocumēti est:qꝛ cū medicia trahat humores per itestina ꝓꝑ feces siccas:vñ regurgitāt humores ad stōchū. ¶ Nō dicit aut cū iure si fex sit in intestinis supioribꝰ:ꝛ rō qꝛ virtus eius qd̄ sumiť per os magis transit ad intestina superiora.

¶ Balneū quoq̄ʒ igredi anteq̄ʒ vētris solō fiat aliquātis diebꝰ ē ex eis q̄ bene p̄parāt nisi aliqd ꝓhibuerit:ꝛ oʒ qdē vt iter balneū ꝛ haustū medicie ꝑuū iteruenīat tp̄s. Post medicinā quoqʒ nō igrediať qs balneū:qm̄ trahit māʒ ad exteriora:ꝛ neqʒ est bonū nisi ad vētrē ꝯstringēdū p̄ter in hyeme:qꝛ nō est timēdū p̄mā balnei casaʒ igredi tali mō ne calor sit vllo mō impediēs ad attrahēdū:ꝫ sit ad mollificādū.Et ad vltimū opʒ vt aer illiꝰ q pharmaciā bibit sit calitatꝭ pauce ne sudorem faciat neqʒ turbationeʒ:qm̄ h̄ est ex p̄paratorijs. Fricatio quoqʒ ꝛ ex oleis inūgi est silr ex p̄paratorijs.

¶ Ponit zm cañ.gñalē dicēs:ꝙ igredi balneū aliquot diebꝰ añ dationē pharmaci est bonū:ſʒ post sumptionē medicine nō dʒ igredi balneū:qꝛ ipediť opō pharmaci nisi vellemꝰ restringē.Sed in hyeme ꝯcediť igressio p̄me case balnei:tñ nō dʒ esse tāte calitatis ꝙ faciat sudare:vñ ꝯfortat qꝛ subtiliat mām ꝛ rarificat mēbrum. Rō pʒ ꝙ dʒ eē balneū aque dulcis calide tēpate:qꝛ si eēt multū calida oppilat vt pʒ.7.tera.ca.6.ꝛ dʒ p̄cedē balneū duobꝰ diebꝰ vel tribꝰ ſm diuersitatē corpis vt Haly.z.practice ca.56.tñ si mā sit multa nō dʒ igredi balneū vt dissoluať ꝑ corpꝰ:ꝛ ēt si sit debilitas alicuiꝰ mēbri:vñ māe currūt ad illō mēbꝝ ōbile.Inde ñ dʒ itrare balneū post sumptionē medicie:qꝛ medicia trahit itꝰ ꝛ balneū ex nisi i hyeme:qꝛ māe stāt multū fixe:vñ igressio p̄ᵉ case vbi sit caliditas tēpata ñ faciēs sudare iuuat aliq̄lr p̄parās illā māʒ:qꝛ aliq̄liť cōmouet eā ad motū.Silr inūctio ꝛ fricatiōes iuuāt silī mō tñ dʒ eē iteruallū iter haustū medicie ꝛ balneū:ne iste ōbiliteť nimis.

¶ Cum aūt aliqs medicine assuetus nō est neqʒ eā bibit melius est medico vt sibi caueat ne ventris solutiua violentas virtutes habentia ei tribuat.

¶ Exeqť ponēdo cañ.approꝓatos qbusdā corpibꝰ ꝛ sūt.3.zª ibi(Fastidiū.)3ª ibi(Illis v̄o.) ¶ In p̄ª dic̄ ꝙ si fuerit aliqs nō assuetꝰ medicinis nō ōbemꝰ dare medicinā fortē.ꝛ rō qꝛ nā nō tolerat repētinas mutatiōes.Scda cā ē qꝛ medicꝰ nō cogſcit dispōnē corpis ad medicinas ex quo nunq̄ʒ sumpsit:iō cū leuibꝰ incipere debet.

¶ Fastidiū v̄o habētibꝰ ꝛ humores viscosos ꝛ in hypocūdrijs tēsionē:aut q in suis interioribꝰ hʒ inflationē: aut oppilōnes nō est dādū aliqd donec ista rectificeť nutrientibꝰ ꝛ mollificātibꝰ ꝛ balneo ꝛ requie ꝛ dimissione eius qd̄ mouet ꝛ eius qd̄ inflāmet.

¶ Ponit aliū cañ.dicēs ꝙ hñtibꝰ fastidiū ꝛ hūores viscosos ꝛ habētibꝰ tēsionē hypocūdrioꝝ nō est dare medicinā nisi ista rectificenť. ¶ Nō ꝑ fastidiū itēdit nauseatiuā satietatē in stōcho:ꝛ per tensionē intēdit habētes hūores in p̄mis venis eleuātes vapores ad hypocūdria:ꝛ ꝑ iflatiōes ꝛ oppilōnes habētes itēdit habētes humores in secūdis venis ꝛ in mēbris ꝓfundis:tñ hoc dcm̄ est in caplō p̄cedēti ꝙ humores debēt digeri:dixit ꝙ veꝝ est ꝙ hoc est dictū:tamē nec explicat de venis ꝑticulariter p̄mo habētibꝰ humores malos ꝛ de alijs ꝛ dʒ fieri cū cibis mollificantibꝰ:qꝛ leuior est ista cura.ēt fit cū balneo tamē nō in p̄ncipio:sed in ꝓcessu.

¶ Illis v̄o qui stantes bibunt aquas ꝛ habentibꝰ splenes fortes medicine sunt necessarie.

¶ Tāgit aliū cañ.dicēs ꝙ bibētes aquas stātes lacunales ꝛ habentes passiones splenis debēt sumē medicias fortes.s.que eūent humorē difficilis eūonis:qꝛ in istis abūdat grossus difficilis eradicationis:ꝛ nō dʒ dari medicina fortis que euacuet quātitatē multaʒ humoꝝ:vnde mā melica dʒ paulatine eūari:vnde humectare oʒ ꝛ postea euacuare:ꝛ iterū mollificare ꝛ postea euacuare.

¶ Cūqʒ aliqs medicinā vētris solutiuā biberit melius erit ei si medicia fuerit fortis vt sup eā dormiat anteq̄ʒ opeť:qm̄ opabiť melius:ꝛ si debilis fuerit melius erit ei ne sup eā dormiat:qm̄ natura digeret medicinā.Cū aūt medicina operari ceperit melius erit ei ne super eā dormiat quocūqʒ modo fuerit.

¶ Ponit cañ.post sumptioneʒ medicie ꝛ sť multi.zª ibi(Ampliꝰ.) 3ª ibi(Odores quoq̄ʒ.)4ª ibi(Medici p̄terea.)5ª ibi(Frigidi p̄terea.)6ª ibi(Cūq̄ʒ.) ¶ Prio dic̄ ꝙ si aliqs sumat fortē medicinā sup eā dormiat ꝛ si paruā nō dormiat:qꝛ medicinam illa digeriť.Sed cū medicina illa incipit operari nō dormiat. ¶ Nō somnus ꝯfert in medicina forti:qꝛ medicina meliꝰ reduciť ad actū etiā si humor sit difficilis eradicationis reuocato calore intra humor melius alterať ꝛ attrahiť a medicina.etiā calor iuuat medicinā in attrahēdo humorē ēt mēbri virtus melius expellit:qꝛ iuuať a calore.

Dubm ¶ Dubitať p̄ª tertij cap̄.29.morꝰ ꝛ vigilie destruūt opōnē medicie lʒ sit ꝑua:ǧ somnus dʒ ꝓuocari. ¶ Nō medicina dř fortis zʳ.rōne subē:qꝛ in forma pillulaꝝ.Scdo mō fortis qꝛ violētia ꝛ de vtraq̄ʒ Aui.itēdit.Ad ꝓpositū.Aui.itēdit ꝙ cū est debilis in trahendo tñ est fortꝭ:qꝛ in fora pillulaꝝ est dormiēdū:tñ nō dʒ ꝓuocari somnꝰ postq̄ʒ opať medicina nisi velis ipedire medicine operationē.

¶ Ampli⁹ cũ aliqs medicinã biberit nõ ilico sup eã se mouẽ dz: ʒ dz sup eã qescẽ vt ipsaz nã circũdet ⁊ in eã opeꝛ: qm̃ nisi nã i ipa opata fuerit ñ opabiꝛ ipa i nãz.

¶ Ponit aliũ cañ. sumptũ ex motu dicẽs ꝙ cũ qs sumpsit medicinã nõ se moueat: ʒ qescat vt stõch⁹ circũdet medicinã ⁊ i eã opeꝛ. ¶ Nõ stõchus siue digerat siue alteret dz medicinaz amplexare. mõ si fiat mot⁹ post sumptionẽ medicine subito nõ amplexat eã: iõ nã nõ agit in medicinã nec ecõuerso. Sʒ postq̃ operari ceperit moue corpus: qꝛ agitanꝛ humores ⁊ melius educunꝛ.

¶ Odores quoq; nauseã ꝓhibẽtes olfacẽ dz sicut est odoꝛ mẽthe ⁊ ruthe ⁊ apij ⁊ cydonioꝝ ⁊ boli coꝛasceni aq̃ rosacee ⁊ pauco aceto aspsi: ⁊ si ex odoꝛe medicine qs exteriꝛ cũ medicinã bibit nares ꝯstrigat: ⁊ q medicinã abhoꝛret dz masticare paꝝ ex tarchon: iõ vt sui oꝛis vl' odoꝛis vt⁹ stupida fiat: ꝙ si vomẽ tiuerit exmitates ꝯstrigat: ⁊ cũ ipsaz biberit dsup rẽ stipticã bibat.

¶ Põit aliũ cañ. vñ aliq abhoꝛrẽt pharmacũ ꝑꝑ nauseã: ⁊ aliq abhoꝛrẽt eã ꝑꝑ odoꝛẽ vel sapoꝛez. mõ dicit ꝙ si timet de vomitu ꝑꝑ nauseã dz odoꝛare odoꝛifera aromatica: qꝛ ꝯfoꝛtãt vtutẽ stõchi ⁊ ei⁹ ꝯtinẽtiã vñ melioꝛ fit retẽtio: vel debẽt ꝯstringi extrema vt caloꝛ ⁊ humoꝛes diuertanꝛ a stõcho vel vt nã sit attẽta rei dolenti ⁊ obliuiscaꝛ de vomitu: ⁊ si timeat vomitũ ꝑꝑ odoꝛẽ dz strigere nares cũ cotto vel manib⁹. Sʒ si vomitũ timet ꝑꝑ sapoꝛẽ dz comedẽ tarchon herba q̃dã stupefactiua: vñ ꝑꝑ vomitũ dam⁹ panẽ vstuz cũ aq̃ rosa vel aceto odoꝛãdo ⁊ fricãdo manus. ¶ Nõ sumẽ aliqd stipticũ post medicinã est bonũ in instanter medicine medicari.

¶ Medici ꝓterea pillulas q̃s ei daturi sũt qñq; i melle voluũt ⁊ qñq; sup eas ꝓijciũt mel coctũ aut zuccharꝝ coctũ donec eis ide faciũt tunicã. Ex eo quoq; qd ẽ igeniũ vtile ẽ vt sup eas põaꝛ cera cũ pauco oleo mollificata: ⁊ ex eo qd ẽ magis ꝯueniẽs igeniũ ẽ vt os aq̃ aut alia re ipleaꝛ: deide pillule sic sꝛ bibanꝛ sup ipaz: aut que aliq̊ hoꝝ igenioꝝ aptate fuerint: trãsglutineꝛ itaq; oẽs: ita ꝙ medicie opõ nõ cog̊sceꝛ. Et oz vt apozima tepidũ bibaꝛ ⁊ pillule cũ aq̃ tepida sumanꝛ.

¶ Docet administrare pillulas cũ melle vel cũ zuccharo cocto faciẽte aliquã tunicã extra vel fit tunica cũ oleo ⁊ cera vel ipleꝛ os aqua calida: ⁊ postea mittere pillulas in oꝛe ⁊ vtrũq; deglutire: ⁊ hec ꝓhibent sapoꝛẽ malũ medicine. debet esse calida: qꝛ nõ adherent sicut cum frigida. de secũda dicit qd pʒ.

¶ Frigidi ꝓterea stomachus ⁊ pedes calefaciẽdi sunt.

¶ Põit aliũ cañ. dicẽs ꝙ si isti sint fridi ꝫm pedes debẽt calefieri: vñ fiunt fridi ꝑ remotionẽ caloꝛi ꝑꝑ nocumẽtũ stõchi ex vomitu.

¶ Cũq; ipsius aĩa sedata fuerit ambulet ⁊ moueaꝛ paulatim: qm̃ mot⁹ hic est iuuatiuus. Et iterpositione horarũ ex aq̃ cal'a tãtũ bibat ꝙ medicinã nõ liquefaciat ⁊ expellat ipsaz ⁊ ei⁹ debilitet virtutẽ nisi fuerit in hora: qñ necẽ est vt vẽtris stringaꝛ sol'õ. In potu quoq; aque calide malitie medicine existit debilitatio.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ cum nausea fuerit sedata dz ambulare: qm̃ iuuat ⁊ postea bibat aquã cal'am nõ tãtã ꝙ soluat medicinã ⁊ faciat eã descẽdẽ nisi vellet eaz ipedire. ¶ Nõ si mot⁹ fieret cum adest nausea fieret maioꝛ: sed fit post nauseã: qꝛ vigoꝛat caloꝛẽ: vñ meli⁹ fit reductio medicie ad actũ: vel ꝙ mot⁹ iste facit descendẽ medicinã de oꝛe stõchi ad fundũ vnde cessat vomitus.

Dub^m 4^m ¶ Dubitaꝛ 2° regi. acu. tex. cõmẽ. 13. ꝓhibeꝛ ne aliquid sumaꝛ post medicinã qꝛ eius opõnẽ ipedit. Dõm ꝙ siue ante opõnẽ siue post opõnẽ vel dũ operaꝛ: dõm ꝙ nõ daꝛ aligd cũ opaꝛ nisi vellem⁹ vẽtrẽ ꝯstringẽ: qꝛ tũc dam⁹ aquã calidã dissoluẽtẽ medicinã: ⁊ sic loquiꝛ hippo. dicto loco dũ operaꝛ: ʒ post opõnẽ medicine daꝛ aq̃ calida cũ zuccharo ad lauãdũ ⁊ abstergẽdũ: sed ante opõnẽ medicine põt exhiberi ad liquefaciendũ sbaz pillularũ: qꝛ nimis dura ⁊ sic fit. vel daꝛ qꝛ medicia est multũ acuta ⁊ sic fit: vel daꝛ vt medicia dscẽdat ad fundũ ne fiat vomit⁹: ⁊ dz eẽ aq̃ cal'a modica: qꝛ tũc dscẽderet ad itestina. Et cũ dicis aq̃ ipedit. dico ꝙ iuuat vt pʒ. Et cũ dicis reꝑmit virtutẽ. dico ꝙ iuuamentũ est maius nocumẽto.

Dub^m 5^m

¶ Qui aũt medicinã bibẽ voluerit cal'e exñs cõpl'onis ⁊ dbilis cõpõnis ⁊ dbilis stõchi erit ei melius vt eã bibat postq̃ ꝑus biberit aliqd qd sit sicut aq̃ oꝛdei: aut succ⁹ granati: aut vt vl'r dicã cũ stõch⁹ recepit nutriẽs sõtile ⁊ leue: ʒ q ñ ita fuit erit ei meli⁹ vt eã ieiun⁹ bibat.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ si aliqs ẽ chol'ice cõpl'onis ⁊ rare cõpõnis ⁊ dbilis stõchi melius ẽ vt bibat medicinã post sumptionẽ alicui⁹ cibi leuis vt post sumptionẽ panis ifusi i fusto vl' vio g̃natoꝝ.

Dub^m 5^m ¶ Dubitaꝛ si sumit ieiun⁹ stõch⁹ famelic⁹ eã digerit. Dõm ẽ ꝙ aliud est eẽ stõchũ famelicũ ⁊ ieiunũ. ieiunus cũ supflu⁹ chilus ab eo recessit: tñ adhuc hʒ chilũ pꝛo se. Sed cũ nõ hʒ adhuc pꝛo se tunc nõ dz dari medicia: qꝛ vt dictũ est digereꝛ: sed dz dari cũ chilus supfluus mõ dicto sepat⁹ est a stõcho. Et ad rõnẽ pʒ sol'o: qꝛ cũ stõch⁹ hʒ de chilo ꝓ se agit in medicinã reducẽdo eã ad actũ. ¶ Nõ cũ stõch⁹ sit debilis humoꝛes cholerici currũt ad eũ debilitãtes ipm vñ si medicia sumaꝛ mag̃ debilitat ipm. ẽt stõch⁹ cholericus ieiunus multũ moꝛdicaꝛ a medicina: iõ opʒ ꝙ sumat aligd. ⁊ sil'r est si fuerit debilis cõpõnis: qꝛ multũ debilitaꝛ ex multa resolutione.

¶ Plurimi pꝛeterea qbus datur medicina ventris solutiua in estate ex ea perueniũt ad febꝛem.

¶ Addit aliũ cañ. dicẽs ꝙ vtpl'm sumẽtes medicias in estate icurrũt febꝛẽ: qꝛ in cõmẽ. penul. p^e ꝑti. pharmacũ calidũ est ⁊ siccũ.

¶ Opʒ g̊ ne medicine potatoꝛ comedat vel bibat donec medicina suã pfecerit opõnẽ: neq; ẽt quãdiu medicia opaꝛ doꝛmiat nisi volũtas affuerit vt restrigaꝛ.

¶ Ponit. 3. cañ. pꝛim⁹ est ꝙ medicine potatoꝛ nihil dz sumere nisi post purgationẽ ⁊ nisi velit restringẽ. ¶ Nota hoc hʒ verũ postq̃ medicina incipit operari vt dictũ est: nec dz doꝛmire: qꝛ scđa ꝑmi distin. 2. cap. 13. oẽs euacuationes foꝛtes somnus retinet: qꝛ in euacuatione excitaꝛ virtus expulsiua que in somno ligaꝛ.

¶ Qd si ipsi⁹ stõch⁹ non tolerauerit ne comedat ꝑꝑea ꝙ stõch⁹ ei⁹ est choleric⁹ ⁊ cito descẽdit ad ipm cholera: aut ꝓpterea ꝙ a comestione vehemẽter abstinuit ⁊ famẽ tolerauerit deꝛ ei parum panis infusi in pauco vino super medicinã anteq̃ venter soluaꝛ: qm̃ hoc est ex eo qd medicinã foꝛtasse adiuuat.

¶ Addit aliũ cañ. dicẽs ꝙ si sumẽs medicinã sit choleric⁹ dz aligd sumẽ ⁊ parũ: qꝛ cũ hũoꝛes chol'ici currãt ad stõchũ iducunꝛ accidẽtia mala nisi cibeꝛ. ẽt si sit aliqs q steterit diu sine cibo ⁊ multuz sit dbilis dz aligd sumẽ vt panẽ ifusuz i vino vel in succo g̃natoꝝ: vñ si sumiꝛ solus panis difficil'r digeriꝛ: nec sumiꝛ vinũ solũ: qꝛ 3ª ꝑmi ca. 7. vinũ ẽ optim⁹ penetratoꝛ: iõ fridũ foꝛte trãsiret i venas: iõ ista duo misceꝛ: qꝛ meli⁹ digeriꝛ ⁊ ñ ita cito trãsit: vñ stõch⁹ ñ debilitaꝛ: vñ ꝯfoꝛtaꝛ stõchus ⁊ melius reduciꝛ medicina ad actũ.

¶ Opʒ ꝓterea ne anus aqua frigida laueꝛ: ʒ cũ calida.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ post sol'onez vẽtris nõ dz ablui anũ cum aq̃ frida: qꝛ frida inimicanꝛ ano m̃rici ⁊c. 5. ꝑti. afoꝛ. afoꝛ. 23. Unde ꝑꝑ hoc facimus clystere cũ aqua oꝛdei ⁊ zuccharo rubeo vt remoueanꝛ reliquie humoꝝ ⁊ medicine que remanserũt in intestinis.

¶ Quidã ẽt dixerũt ꝙ pill'e q̃ sꝛ cũ apozimatib⁹ dãde sꝛ dãde cũ apoziatib⁹ q̃ sũt cũ eis hõgenea. Pill'e nãq; q̃ chol'az expellũt rubeã cũ apozimate dãde sꝛ alicui⁹ qd sit. v̊. g. sic fum⁹ terre: ⁊ q̃ mel'iaz euãant cũ apoziate alicui⁹ qd sit sic epithimũ aut polypodiũ aut his sil'e: ⁊ q̃ flegma expellũt cũ apoziate alic⁹ qd sit sic cẽtaurea.

¶ Postq̃ Aui. supi⁹ posuit cañ. attẽdẽdos añ sumptionẽ pharmaci ⁊ post euonẽ: nũc in ꝭ addit alios cañ. vt hoc cõpleat. Et ꝑ̊ ponit duos cañ. attẽdẽdos añ pharmacũ. Scđo põit attẽdẽdos post. ibi (Ampli⁹.) Pꝛia i duas sic duos cañ. põit. ibi (Cũ ãt.) ¶ Pꝛia dic ꝙ cũ pill'e sꝛ dãde cũ apozimatib⁹ ꝯbẽt dari cũ apoziatib⁹ hõgeneis.

Dub^m 6^m ¶ Dubitaꝛ an pillule debeãt sumi cũ apozimatib⁹. i. medicinis liqdis. ẽt ꝯbẽt ne sumi ista apozimata liqda cũ pillulis vl' post. ẽt dñt ne sumi aliqñ nõ cũ apozimatib⁹ homogeneis. Dõm ꝙ medicine vel exhibenꝛ in foꝛma pillularũ vel apozimatis vel electuarij vel in foꝛma pulueris ⁊ varianꝛ sic ꝑꝑ varias itẽtiones. Dam⁹ in foꝛma pillularũ qñ volum⁹ a lõginq̊ euãare: ⁊ rõ qꝛ plus stãt i stõcho: ⁊ q̃to maioꝛes sunt tãto plus euãant a remotis: tñ fiunt rotũde: qꝛ melius descẽdũt ꝑ merij: vnde ei nõ adherẽt. ẽt in tali figura meli⁹ ꝯseruanꝛ vt dicit Andromachus in tractatu de tyriaca. Danꝛ liqde qñ ita a lõginquo nõ euãamus. ⁊ sil'r minus euãant a lõginquo in foꝛma pulueris ⁊c. Nõ ad ꝓpositũ nõ dam⁹ pillulas cũ apozimatibus qñ volum⁹ a lõginquo euãare: sed in casu dam⁹ apozima-

ta vt qñ damus pillulas de aloe. mõ q2 timem⁹ de aperitione hemorroidaꝝ dam⁹ apozima de mastice vel damus apozima ad sigillandũ operationẽ medicine vt dirigat virt⁹ illius medicine ad caput sicut est sticados. ¶ Ad aliud dico q̃ dam⁹ apozima cũ medicina: sed in casu damus apozima post: q2 qñ medicina staret in stõcho ꝛ nõ euaret: tũc damus apozima vt iuuet medicinaȝ. ¶ Ad aliud vtrũ apozimata debeant esse homogenea. dico q̃ si dant ad intẽtionẽ euandi vnũ humorẽ damus homogeneũ. Sed si ad intẽtionẽ euandi plures humores damus apozima nõ homogeneũ.

¶ Cũ aũt euare volueris corp⁹ siccum carnem habẽs durã medicia forti sic elleboro ꝛ his similib⁹ vehemẽter stude in hũectãdo ipm nutriẽtibus vnctuosis: ꝛ ad vltimũ cũ fortes medicine multi sint timoris tales. vȝ. q̃lis est elleborus: qm̃ in corpore mũdo efficit spasmũ ꝛ repleti corporis cõmouet humiditatẽ motu turbido ꝛ ad intestina trahit illud qd̃ ei difficile est expellere ꝛ titimali venenosi sicut mezerion ꝛ scebran ꝛ earuȝ impedimentũ cũ superant remouet rayb.

¶ Exequit ponẽdo 2^m cañ. q̃ si tu vis euare corp⁹ siccũ cũ forti medicina debem⁹ tale corp⁹ humectare nutriẽtib⁹ hũidis: vel si vis euare cũ elleboro vel scebran. i. esula debes facẽ qd̃ dcm̃ ẽ. ¶ Nõ 4ª pti. afoꝛ. 13. afoꝛ. Si vis dare elleboꝛ humecta pri⁹ corp⁹ humectãtib⁹. ¶ Nõ scebran remouet ĩpedimẽta taliũ medicinarũ ꝛ est lac acetosum vel sm̃ alios nõ est lac acetosum: q2 in lacte est virtus ꝯtẽtiua: iõ per rayb intẽdit aquã lactis mixtã cũ melle vel sale: vnde ista medicina est repressiua acuitatis: q2 lauat ꝛ abstergit malitiã taliũ medicinarũ. ¶ Nõ spasmus fit in corpore mũdo: q2 trahit bonũ ꝛ iuuatiuũ qd̃ cũ terrore nãe trahit ꝛ cũ violẽtia.

¶ Amplius medicina multotiẽs suum odorẽ in stomacho dimittit: est ḡ sicut si medicina ibi remanet: cuius medicamẽ est aqua ordei que ipm lauat: que q̃dẽ melior existit eoꝝ que in potu sumunt.

¶ Ponit aliũ cañ. post pharmacie assumptionẽ. Et p̃ ponit cañ. añ pfectã opõnẽ. Scd̃o ponit qñ est cõpleta. ibi (Ille vo.) Prima in tot quot põit cañ. ibi (Cũq3.) Alie ptes patẽt per se. ¶ In p̃⁹ dicit q̃ aliqñ medicia dimittit suũ odorẽ in stõcho: vnde damus aquã ordei ꝛ est bona. ¶ Nõ aliqñ pars medicine remanet in stõcho ꝛ soluit nimis: vnde ad ĩpediendũ virtutẽ eius aliqñ damus lauantia: ꝛ aliquãdo astringentia: ꝛ aliquãdo cõprimentia. modo aqua ordei lauat ꝛ abstergit ꝛ mag̃ in hoc cõmẽdat. Sed debet ne esse calida. dõm q̃ dȝ approximari frigida: si vult reperire virtutem pharmaci. Sȝ si vult lauare dat calida: q2 mag̃ abstergit ꝛ lauat.

¶ Cũq3 tp̃s plongabit ꝛ medicina operari nõ ceperit si alleuiatio fieri poterit vt nihil moueat fiat: q̃ si q̃d affuerit timoris melius erit vt hydromel traijciat aut eius syrupũ aut aquã in qua nitrũ resolutuȝ fuerit: aut subijciat ei collyriũ aut fiat ei clystere.

¶ Addit aliũ cañ. dicens q̃ si plõgat tp̃s q̃ medicina nõ euet: imo sentiat alleuiatio: meli⁹ est vt nihil moueat. Sȝ si sentiat nocumẽtũ meli⁹ ẽ vt det hydromel vel fiat clystẽ vel suppositoriũ. ¶ Nõ ĩuenit lr̃a affirmatiua si plõgat tp̃s ꝛ alleuiatio fit fiat vt nihil moueat: ꝛ rõ: q2 ip̃a ẽ debilis virtutis: vnde medicine debiles aliqñ tardant opõnẽ ad diẽ sequẽtẽ: ꝛ iõ nõ dȝ ĩpediri. Alia est lr̃a negatiua vt si põt fieri alleuiatio vt moueat vẽter fiat vnde incitamus medicinas cũ clysteri vel damus aliq̃d qd̃ ĩcitet medicinã. Sed si fuerit aliq̃d timoris melius est dare hydromel: q2 facit descẽdẽ medicinã de stõcho vel aquã cũ sale nitro qd̃ abstergit ꝛ lauat: ꝛ hoc fit in forti medicina qñ est timor. ¶ Nota collyriũ aliqñ sumit p suppositorio vt hic: aliquãdo pro medicina oculoꝝ.

¶ Ex causis vo pp̃ q̃s medicia nõ operat est cãnaliuȝ coãgustatio de nã: aut pp̃ cõplexionẽ: aut pp̃ egritudinis vicinitatẽ: in habẽtib⁹. n. paralysim aut apoplexiã medicinarũ vie ad suas mãs coangustant. Accidit ḡ vt difficile sit facere quatenus vẽter eis currat.

¶ Ponit aliũ cañ. correctiuũ erroris: vñ medicia aliqñ est d̃bilis ꝛ tardat opõnẽ suã vel tardat pp̃ cãnaliũ angustationẽ. ¶ Nõ Aui. vult q̃ medicia tardat nõ q2 sit debilis: sȝ pp̃ angustationẽ cãnaliũ: ꝛ h̃ fit pp̃ cõplõnẽ fridã vel pp̃ locũ apat̃ eẽ ppiquũ loco euonis. mõ si est pp̃ medicinã debilẽ debes iuuare medicinaȝ: ꝛ si sint oppilationes debes aperire ꝛ subtiliare tales humores grossos.

¶ Duas preterea medicinas ventreȝ soluentes in vna die ꝯiungere est timorosum ꝛ est extra rectitudinem.

¶ Addit aliũ cañ. dicens q̃ in vna die dare duas medicinas fortes nõ est rectũ. ꝛ rõ q2 sup̃flue euacuamus. 2^a cã est q2 virtus multũ debilitat. tñ dare duas medicias debiles vt cõpleat solõ: q2 data medicina aliqñ fit clystẽ lauatiuũ ẽt dam⁹ aquã zuccharatã p os.

¶ Omnis quoq3 medicina q̃ alicui humori est propria cũ ipm nõ ĩuenit pturbat ꝛ vẽtrẽ cũ difficultate facit: ꝛ simil'r si ipm in suo ꝯrio infusum inuenerit.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs q̃ si medicia appropriata data nõ ĩueniat humorẽ ipm pturbat corp⁹. ẽt si ĩueniat ipȝ pmixtũ turbat corp⁹.

Dub^m 7^m

¶ Dubitat q̃tuor hũores semp sunt in corpe: ḡ medicia semp inuenit humorẽ. Dõm q̃ nõ inuenit talẽ humorẽ appropriatuȝ aptum euõni: vnde si vult euare talẽ humorẽ bonũ nã retinet ꝛ nõ dimittit ipm euacuari ꝛ fit maxima turbatio: ẽt si talis humor sit mixt⁹ iuuatiuo cũ difficultate euacuat ꝛ turbat etiã multũ corpus.

¶ Omnis p̃terea medicina humorẽ in primis extrahit q̃ est ei pprius: deĩde illũ q̃ est post ipm in multitudie ꝛ subtilitate ꝛ reliquos sm̃ hũc ordinẽ p̃ter sanguinẽ: qm̃ nã vsq3 ad postremũ eũ retinet ꝛ recondit.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs q̃ ois medicia p̃us trahit hũorẽ sibi appropriatũ. Scd̃o attrahit mag̃ ꝯueniẽtẽ ꝛ vltio educ̃ sanguinẽ: q2 nã eũ recõdit p thesauro. ¶ Nõ 2^x ẽ ordo. vn⁹ ex aptitudie hũoꝝ: vñ scamonea euat cholerã: ꝛ postea subtiliorẽ ꝛc̃. Ali⁹ est ordo ex p̃te regulatiõis nãe ꝛ sic sanguis vltimo euat: q2 si medicina aliq̃ euat cholaȝ p̃us eã euat: deĩde flegma: ꝛ postea mel'iaȝ ꝛ vltio sãguinẽ.

Dub^m 8^m

¶ Dubitat ois medici in isto ordine ꝯueniũt. Sed ꝯ 3° de simp. me. cap. 4. distin. 4. sicut magnes trahit ferrũ: ita medicia hũores: sȝ quãtucũq3 magnes augmẽtet nõ trahit nisi ferrũ: ḡ nec medicia. Dõm q̃ trahit ordine dicto. vnde postq̃ medicina euat humoreȝ ppriũ nõ trahit alios hũores alia virtute: vnde scamonea postea debilitat virtutis ꝯtinẽtiã: vñ expellit flegma: q2 aptius est euõni. ¶ Nõ 2° sui acuitate aperit orificia venaruȝ: vnde euat sanguis. ¶ Nõ regrit ad veritatẽ illã q̃ medicina prius euet vnũ humorẽ ppriũ: ꝛ postea alios. q̃ nõ sit medicina que euet duos humores appropriatos: q2 p̃ euet vnũ. 2° aliũ sm̃ q̃ est q̃ medicina hẽat humoreȝ quẽ debeat euare ꝛ pp̃rie ꝛ nõ lõge. vnde qñ dat medicina euatiua flegmatis de iuncturis si sit cholera in stõcho prius euat cholera q̃ flegma. ¶ Nõ nõ est ĩtẽtio q̃ talis medicia dicta euatiua flegmatis vel cholẽ euet totã cholerã vel flegma: sȝ magnã p̃tẽ cholere vel flatis: q2 sine humorib⁹ eẽ nõ possum⁹. Et ad rõnẽ pȝ solõ.

¶ Humorẽ vo ex longinquo attrahere est difficile.

¶ Põit aliũ cañ. q̃ dissoluẽ hũores a lõginq̃ ꝛ eos trahẽ ẽ difficile.

¶ Amplius cuȝ timor affuerit ne nausea aut syncopis alicui accidat postq̃ medicinã biberit oportebit fieri vt anteq̃ medicinã bibat trib⁹ dieb⁹: aut duob⁹ cum aqua raffani vomat ꝛ vt raffanũ comedat.

Dub^m

¶ Ponit aliũ cañ. q̃ si medic⁹ timet ꝯ exhibitõe medicie fieri nauseã vel syncopim dȝ puocari vomit⁹ cũ aq̃ raffani ꝛ ipm ẽt comedendo. ¶ Nõ. A. intẽdit de nausea ꝓueniẽte ex humoribus fridis ꝛ viscosis in stomacho vnde medicina cõmouet eos ꝛ fit nausea ꝛ aliqñ syncopis per cõpassionẽ ad cor. Modo decoctio raffani digerit ꝯsumit ꝛ incidit tales humores.

Dub^m

¶ Dubitat dictũ est supra q̃ si volum⁹ euare p secessuȝ debem⁹ lenificare nãm p inferius. Dõm q̃ 2^x est vomitus. p̃parãs ad pharmacũ vomitũ. alius est vomit⁹ p̃parãs ad solõneȝ vẽtris: vñ facit q̃ medicina descẽdit ad fundũ ꝛ operat melius: ꝛ de scd̃o loquit.

¶ Oportet preterea ne multuȝ salis sit in cibis eius qui medicinam vult bibere.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs q̃ in cibis eoꝝ q̃ sumũt medicinã nõ dȝ poni nimis de sale. ¶ Sȝ ꝯ sal iuuat solõnẽ: ḡ ẽt subtiliat hũores grossos: ḡ. Dõm q̃ multa quãtitas salis nõ dȝ poni: q2 fortis medicina mltũ exiccat. ẽt cũ sal exiccet ꝛ aspet q̃dãmõ stipticat exasperãdo. ẽt nimis fieret exiccatio. Et ad rõnẽ dico q̃ dȝ lenire ꝛ nõ exasperare. Ad aliã subtiliat. dico q̃ mai⁹ ẽ nocumẽtũ exaspatiõis vie.

¶ Multotiẽs quoq3 ex haustu medicie ꝓuenit ad nauseã ꝛ angustiã ꝛ syncopim ꝛ tremorẽ cordis ꝛ ventris mordicationẽ ꝛ pp̃rie cũ nõ solõnẽ fecerit aut sudorẽ: multotiẽs p̃terea ẽ nobis neciuȝ vt eũ faciam⁹ vomẽ: ꝛ multotiẽs excusat nos ab h̃ dare ei retẽtiua ꝛ facẽ vt

aquā ordei bibat q̃tenus vēter soluat̃ ⁊ medicine malitia remoueat̃ ⁊ qḋ in itestinis retentū fuit lauetur.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ ex haustu medicie ꝑuenit̃ ad accñtia mala: ⁊ tūc opꝫ dare aquā ordei. ¶ Nō medicina iducit ista accñtia: q̄ humores cōmouent̃ ⁊ nō educunt̃ vnde fit nausea ⁊ angustia ⁊ syncopis ex vaporib⁹ eleuatis ad cor: ⁊ etiā tremor: fit etiā sudor ex debilitate virtutis: vel fiunt ista ex nimia euacuatione vnde fit vomitus vt diuertat vel dat̃ medicina cōpressiua vt descendat ne operet̃ plus: vel dat̃ aqua ordei vt lauet vt nō plus soluat.

¶ Ille v̊o cuius cōplexio fuerit frigida ⁊ sup̱ alios humores fuerit flegma superabūdās dꝫ sumere post medicinā ⁊ ipsius operationē nasturtiū aqua calida ablutuꝫ cū oleo. Et q̱ calide fuerit cōplexionis psiliū bibat cū aq̄ frida ⁊ oleo violaceo ⁊ zuccharuꝫ tabarzet aut iulep. Et ille q̱dē q̱ tēperate est cōplo̅nis semen lini.

¶ Ponit alios cañ. post cōplemētū pharmaci attēdēdos. ibi (Ei āt qui.) ¶ In p̊ dicit ꝙ si aliq̱s fuerit flegmaticus ⁊ sumpserit medicinā eūatiuā flegmat̃ post purgationē dꝫ sumē nasturtiū lauatū cū oleo. Sed si sit cholericus post assumptionē medicine cū iā cōpleuit opōnē suā dꝫ sumē semē psilij: ⁊ si sit tale corp⁹ tēperatū: dꝫ tunc sumere semē lini: vnde opꝫ ꝙ dent̃ astringētia respiciēdo tñ cōplexionē ⁊ humorē qui euacuat̃ vt dictū est.

¶ Ei aūt q̱ excoriationē timuerit itestinoꝝ bolū armenū cū succo granati det̃. Sumere etiā dꝫ q̱cq̱d diximꝰ post fluxum ventris ⁊ si nō ipm retinebit.

¶ Ponit aliū cañ. ꝙ si aliq̱s timet excoriationē intestinoꝝ dꝫ sumē bolū armenū cū succo granati. ¶ Nota bolū armenuꝫ ꝓhibet excoriationē ⁊ succus granati remittit acuitatē medicie ⁊ stipticat ⁊ ꝯfortat intestina: vnde expellit humores acutos: ⁊ postea bolus armenus ꝯsolidat q̱cq̱d dixim⁹ hic vel q̱cq̱d dcm̄ est. i. q̱cq̱d dicemus infra de emendatione excoriationis intestinoꝝ.

¶ Omnia p̄terea pharmaciā bibenti cui postea aduenit febris melior est aq̄ ordei. Syrupus v̊o acetosus ē excoriatiuus: ⁊ iō tardādus est vsq̱ꝫ ad duos dies aut tres donec in intestinis virtus supra redeat.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ bibēti pharmaciā si fe. sup̱uenit damus aquā ordei ⁊ nō syrupū acetosuꝫ: q̄ excoriat itestina: vñ differt̃ p̱ 3. vel. 4. dies: vnde aq̄ cōpetit q̄ frigida est ⁊ hūida vñ ꝯriat̃ febri.

¶ Ille quoq̱ꝫ q̱ medicinā bibit scḋa die ē balneū itraturꝰ. Et si ex hūorib⁹ ipsi⁹ aliq̱d fuerit relictū balneuꝫ ipꝫ mūdare poterit. Nā si videris ꝙ balneū sit ei sapidū ⁊ in ipo dlectet̃ erit h̄ signū ꝙ balneū ipꝫ ab eo qḋ relictū ē mūdificat. Ipꝫ g̊ i eo dimitte: ꝙ si iueneris ꝙ i ipo nō dlectet̃: imo i eo estuationē patiat̃ expelle eū.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ qui sumit medicinaꝫ sequenti die dꝫ intrare balneum vt resoluantur reliquie humoꝝ.

Dub^m 10^m ¶ Dubitat̃ Joānes mesue li. p̊ dist. 3. cañ. 3. dicit ꝙ qñ medicia ꝑfecte eūat nō cōpetit balneū: imo nō nisi qñ volum⁹ restringē. Scḋo balneū trahit sup̱fluitates de loco ignobili p̱ nobile ⁊ ad nobile vt de itestinis p̱ epar ad stōchū ad cutim. Tertio sup̱fluitates meli⁹ expellunt̃ per intestina: q̄ est locus aptior: g̊. Dōm ꝙ balneuꝫ approximat̃ post purgationē p̱p̱ sup̱fluitates non a pharmaco motas: imo tales sup̱fluitates medicia nō potuit eūare nec virt⁹ eas attingere potuit: ⁊ p̱p̱ istas ꝯcedit̃ balneū: ⁊ nō dat̃ p̱p̱ sup̱fluitates itestinoꝝ. Prīo p̱p̱ istas dam⁹ clystē lauatiuū ⁊ cōcedit̃ 2ª die ne virt⁹ nimis debilitet̃. Et ad Joānē mesue intēdit ꝙ nō cōcedit̃ dum fit euacuatio. Ad alias pꝫ solutio: q̄ arguit veritatē.

¶ Scias p̄terea ꝙ ei qui intestinoꝝ patit̃ debilitatem plerūq̱ꝫ ex medicinis ventrē soluētib⁹ aduenit vētris solutio fortis ⁊ ꝓlongabit̃ ei res ⁊ multis idigebit medicinis donec retineat̃: in senib⁹ etiā similiter timet̃ ex ventris solutione ipsius nocumentū.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ si aliq̱ sunt hñtes debilitatē itestinoꝝ ⁊ sumāt medicinā solutiuā debilitant̃ mag̃ itestina ⁊ fit solo̅ vētris lōga: ⁊ h̄ marie accidit senib⁹: q̄ d̄biles sunt ⁊ hñt itestina d̄bilia.

¶ Et scito ꝙ ex potu nabit post medicinas vētris solutiuas ad febres peruenit̃ ⁊ ad estuationē.

¶ Exequit̃ ponēdo aliū cañ. dicēs ꝙ si post medicinā q̱s sumit nabit eueniet fe. nabit est pot⁹ fructuū humidoꝝ: vñ fit fe. q̄ caliditas medicie q̄ remāsit cāt ebullitionē in illā humiditatē multā.

¶ Post solo̅nē quoq̱ꝫ vētris ⁊ minutionē multotiēs in epate aduenit dolor quē aque calide potus remouet.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ post solo̅nē vētris fit dolor p̱p̱ vētositatem aliquā cōmotā: vnde aqua calida curat ⁊ resoluētia alia.

¶ Et scito ꝙ tp̄s quo maior canis ascēdit ⁊ hora q̄ nix sup̱ mōtes quiescit ⁊ hora frigoris fort̃ nō est tp̄s sumēdi medicinā. Medicia. n. in vere aut autūno est bibenda. Et ver q̱dē est cū niues de mōtibus cadūt. Et post ver q̱dē venit estas in qua nō est sumēda nisi res subtilis. Autūnus v̊o est veri ꝯtrarius.

¶ Ponit aliū cañ. ostēdēs tp̄s eūonis ⁊ dicit ꝙ eūo in dieb⁹ canicularib⁹ nō est fienda electiue qñ eūam⁹ p̄seruādo: sꝫ coacte eūam⁹ cū medicia leui. ¶ Nō in estate fiunt mot⁹ ꝯrij: vñ medicia trahit int⁹ ⁊ caliduꝫ ex̄. Nec tp̱e magni frigor̃ fit eūo electiue: q̄ hūores stant quieti vñ medicina cōmouet eos ⁊ nō pōt eos educē. (Autūnus est tp̄s.) i. est tp̄s eūoni aptū post tp̄s veris.

¶ Ampli⁹ nāe nō ē faciēda ꝯsuetudo bibēdi medicinā cū qua necesse sit mollificare ventrē: q̄ fiet ꝯsuetudinaria: ⁊ h̄ habēs ad ipedimētū male finis perueniet.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ tu nō debes assuefacere nām medicinis vt pro quocūq̱ leui casu sumere medicinā: vnde natura redditur pigra ⁊ nō mouet nisi incitet̃ medicinis: vnde iste medicie purgāt ⁊ inueterant ⁊ sic peruenit̃ ad malum finem.

¶ Unūquēq̱ꝫ etiam qui fuerit sicce complexionis deijcit fortis medicina.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ siccū deijcit fortis medicina.

¶ Oportet preterea vt super debilem medicinā ex motu minuat̃ ne eius virtus resoluat̃.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ sup̱ debili medicina nō dꝫ fieri fort̃ motus q̄ debilitat̃ virt⁹ medicine: vñ p̱p̱ fortē motū hūores trahunt̃ ad sup̱ficiē cutis ⁊ medicia trahit ītus ēt excitato calore resoluit̃ aliqua pars medicine: sꝫ sup̱ forti medicina fortis mot⁹ ꝯuenit.

¶ Ex medicinis quoq̱ꝫ debilibus benedictis sunt viole cum zuccharo.

¶ Ostēdit que sit debilis medicina ⁊ est miscere violas cū zuccharo: vnde euacuata forma specifica cū sunt sicce: sed cū sunt humide nō etiā zuccharū iuuat. intelligatis etiā per medicinas paruas reubarbarū: q̄ dat̃ pregnantibus ⁊ cassia ⁊ māna.

¶ Et iste cui in hyeme necessariū fuerit medicinā bibere ventū obseruet meridionalē. Et in estate dixerūt q̱dam eoꝝ ecōuerso: hoc q̱dem diuisionē habet.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ debēs sumē medicinā in hyeme dꝫ expectare vētū meridionalē: ⁊ in estate dꝫ expectare ventū septētrionalē. ¶ Nō dicit ꝙ hꝫ dubiū si itelligat̃ ꝙ stet in vētis meridionalib⁹: ⁊ sic est falsum: q̄ cū iste ventus sit calidus ⁊ humidus ipedit medicinā: q̄ trahit humores ex̄. ⁊ simil̃r est de vento septētrionali: q̄ subtilis frigidus penetrat ⁊ ipedit. Scḋo mō intelligit̃ ꝙ dꝫ stare in aere calido ⁊ humido tēperato ⁊ sic intendit.

¶ Eger cū debili indiguerit solutione ⁊ nō operabitur non magis moueatur: sed dimittat̃.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ si eger sumit medicinā ⁊ nō operat̃: non dꝫ amplius moueri cū medicina: q̄ iste plus debilitaret̃.

¶ Egritudo quoq̱ꝫ multotiens ebullire facit vētris solutionē ⁊ accidit febris ⁊ est cū minutio sufficit.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cū adest feb. necesse ē pharmacia vñ cū fit postea flōmia aliqñ excusat a pharmacia: q̄ eūat̃ illa mala materia: vñ nā reddit̃ fort̃ in valēdo resoluē residuū vel p̱ sudorē vel per fluxū narīū: ⁊ sil̃r pharmacia excusat a flōmia simili mō.

¶ De superfluitate medicine ventrē soluentis ⁊ de hora constringendi eam. Cap. 6^m.

Ex significationib⁹ quibus cognoscitur hora qua est catharticū cōstringendum est sitis.

¶ Postq̄ꝫ Aui. superi⁹ posuit multos cañ. attēdēdos p̱ secessuꝫ: nūc docet corrigē nocumēta in h̄ ꝯueniētia ⁊

sunt duo: iō duo facit. Primo docet subuenire supflue euõni. Se cūdo qñ nõ mouet. ibi (Cū pharmacia solõnē.) Pria i duas. Prio pmittit sigñtiões p q̄s cog̃scim' ꝯuenietē euõnē. Scdo qñ supfluit. ibi (Inanitio.) Pria in duas. Prio h. Scdo ponit icidēs qõdã. ibi (Et si cui.) Pria i duas. Prio ponit signū p qd cog̃scit pfecta purgatio. Scdo docet sig̃re p illud. ibi (Cū g̃ vētris.) ¶ In pª dicit ꝙ sitis est signū demõstrans ꝙ catharticū siue euõ est ꝯstringēda.

Dubiū pᵐ ¶ Dubitat vtr̄ sitis sit signū sufficiēs purgatiõis. Primo ꝙ nõ nālis res nõ arguit cām nõ nālem: sitis est hmõi: g̃. Scdo sitis pcedit sufficiētē purgationē: g̃. añs pz in cõmē. 19. afor. 4. pti. Quicūq3 in pharmacijs nõ faciūt. hic dicit ꝙ antecedit vt dcm̄ est. Tertio sequit ꝙ qlibet euãndus deberet duci ad sitim. h est falsum: q2 multi pfecte purgant 7 nõ ducunt ad sitim. ¶ In ꝯriu3 Aui. ¶ Dõm ꝙ est sitis poccupās 7 illa appet ante pfecta3 opõnē vel euõnē. alia est subseqūes apparēs post perfectã euõnē. etiā ꝯiūgit cū alleuiatione corporis. ēt cū euõ pcedit augmētat tñ subseqūes est 2ᵃ. immediate seqūes post perfectã euõnē: 7 alia seqūes euõnē supfluã. ēt imediate seqūes nõ ita debilitat sic subsequens euõnē supfluã.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitat qūo cātur illa sitis. Dõm ꝙ per sufficiētē euõnē mēbra inaniunt: 7 postea trahūt a venis 7 vene a venis meseraicis 7 vene tales ab itestinis 7 itestina a stõcho. s3 isti falsu3 dñt: q2 nõ inaniunt tāte vene ꝙ inaiant tāta mēbra ēt si mēbra inaniunt cātur fames. Jō dõ3 cū pharmacū sit calm̄ 7 siccū ꝯsumpsit hūiditates rozidas oris stõchi: vnde pharmacū prius trahit humores a longe: 7 postea trahit ppinquos. ¶ Et ad rõnem dico ꝙ sitis est 2ᵃ. s. nālis 7 de ista nõ est sermo. Alia est facta a re non nāli 7 talis põt arguere rem nõ nālem. Ad aliã sitis est poccupās verū est: tñ loqtur de siti subseqūēte imediate. Ad aliã pz solutio.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitat vtr̄ sitis sigñet pfectã euõnē per pharmacū vomitiuū. Dõm ꝙ nõ: q2 pharmacum vomitiuū est acutius: iō dz citius cāri sitis. Scdo ꝯtinuo trahunt ad stõchū humiditates: g̃ sitis nõ causat. ¶ In ꝯriū Aui. ca. 3. supra ab isto. ¶ Dõm cū Aui. sicut pharmacū solutiuū exiccãdo inducit sitim ita vomitiuū. Et cū dicis est acutius: dico ꝙ dz esse sitis maior. Et cū dicis ad aliã currūt humiditates. dico ꝙ verū est humiditates cholerice que sitim augmentant. Et ex hoc pz cā q̄re in sufficiēti flõmia nõ cātur sitis: q2 euat hūiditas venaru3 7 de ore stõchi hūiditas subtilis nõ. pz ēt q̄re nõ cātur sic fames in h vt sitis: q2 citi' euat siue exiccat hūidū subtile ex q̄ cātur sitis q̄3 grossu3 chilosum: ex cui' absentia cātur fames.

¶ Cum ergo ventris solutio perseuerauerit 7 sitis non acciderit nõ erit timendū ꝙ superfluitas peruenerit.

¶ Docet p signū sigñare. Et pª p h. Scdo p aliud. ibi (Qñq3.) Prima in duas. Prio docet sigñare p siti3 puatiue. Scdo positiue. ibi (Cū g̃.) Pria in duas. Prio h puatiue. Scdo ponit exceptionē. ibi (Verūtñ.) ¶ In pª dicit ꝙ si vētris solõ supfluit 7 sitis nõ appet nõ ē supflua euõ. adhuc nota sitis sit qñ cõpetēs euõ facta est: tñ aliqñ cogimur pp debilitatē virtut' restringē: l3 tot' humor nõ sit euat': q2 ex nimia euõne in vna vice facta nã terret 7 nimis dbilitat: vñ postea p tps nã erit fortificata: 7 poteris iterato euãre si expedit.

¶ Verūtamē sitis qñq3 accidit: 7 nõ pp multitudine3 solõnis vētris neq3 pp ei' supfluitatē: imo ppter cām dispõnis stomachi: qm̄ si fuerit calidus: aut siccus: aut vtrūq3: aut in talib' q̄les sunt cāe hmõi nõ erit lõge q2 faciet cito sitim: aut ppter cām dispositionis medicie: cu3 fuerit calida pungitiua: aut pp cām mãe in seipsa: qm̄ cū fuerit calida sicut cholera: aut in talib' quales sunt cause huiusmodi nõ erit lõge quin festina veniat sitis: 7 si cū hoc harū rerū accidit ꝯtrariū nõ erit lõge quin penitus sitis cū tarditate veniat.

¶ Ponit exceptionē dicens ꝙ sitis nõ solū accidit ppter euõnem sufficientē: sed ppter cõplexionē corpis calidã 7 siccã: ēt ex parte humoris vt si fuerit cholericus vel salsus si trahit ad stõchū causat sitim: vnde sitis est signū pfecte euõnis: qñ nõ cātur sitis poccupans subito: mõ talis sitis qñ talis humor euacuat cessat.

¶ Cū g̃ videris ꝙ sitis iã supfluit 7 ꝙ vētris solõ nõ sit pauca ꝯstringe 7 pcipue cū cāe festinationis sitis 7 velocitat' ipsi' nõ fuerint in vētre: qm̄ in hmõi nõ debes tardare ꝯstrictionē cū sitis apparuerit.

¶ Docet significare per sitim dicens: ꝙ si euõ superfluit debes restringere vt quãdo sitis excedit 7 pcipue in corpore frigido 7 humido 7 euenit qñ humor qui euacuat est frigidus 7 humidus.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Dubitat p h signū nõ põt sigñri nisi i corpe tēpato: q2 sit' in corpe calõ sicco accelerat sigñtio 7 i cõpe frido 7 hūido tardat. Et nõ põt hēri ista cognitio nisi cū euõne hūor' melici: q2 in flatico tardat 7 in cholico accelerat: s3 in melico forte sigñbit. ¶ In ꝯriū Aui. dõm ꝙ in cholico corpe dimittã sitim augmētari anteq̄3 restringã: 7 in corpe flatico dico ꝙ subito cū appet post purgationē restringã 7 in alijs corpib' dimittã sm g̃dus: 7 h dicem' in plurib' euõnib' qñ erit tãta multitudo hūor ꝙ i euõne illor v̄t' terret 7 dbilitabit.

¶ Quãdoq3 etiã exitus eius qd egredit est demõstratiuus hore cõstringendi. Qui eni cholerã expellit rubeam cū viderit ꝙ iam peruenit ad flegma sciat ꝙ ia3 medicina superflue operat: 7 q̄3to magis si ad choleram peruenit nigram. Sanguis vō maioris est timoris 7 deterioris periculi.

¶ Addit alium signū docēs per illud euãre: vñ si euãmus cholerã 7 multa quãtitas sit euãta: tūc signū est ꝙ dz ꝯstringi euãtio.

¶ Et si cui pp medicinã mordicatio supuenerit ꝯsiderandū erit illud qd in cap. de mordicatiõe diximus.

¶ Ponit icidēs dicēs ꝙ si pp medicinã supuenit mordicatio fiēda sunt q̄ dicunt in caplõ de mordicatiõe ifra vel in. 3. lib. fen. 16.

¶ De modo succurrēdi dispositioni eius in quo superfluit ventris purgatio. Cap. 7ᵐ.

Inanitio supfluit: aut pp venaru3 debilitatē: aut pp orificior ipar amplitudinē: aut ppterea ꝙ pharmacia earū pūgit orificia: aut ppterea ꝙ ex ea cõplexionis malitia corpori acquisita fuerit: aut ex ea que est sicut ipsa.

¶ Docet subuenire supflue euõni. Et pº qd dcm̄ ē. Scdo reddit medicū cautū. ibi in fine capli (Medico vō.) Pria in duas. vñ medicina pp. 2. cās supflue euãt. Et pº ponit cās. Scdo docet resistē. ibi (Cū g̃.) ¶ In pª dicit ꝙ euõ supfluit: aut pp amplitudinē venarū: aut q2 aperit venas: aut q2 iducit malitiã similē huic. ¶ Nõ multe sunt cāe supflue euõnis ex pte corpis: q2 sunt q̄da3 corpa hñtia debilitatē venarū 7 hñt venas latas 7 orificia venarū: vñ humor faciliter egredit: vel põt esse debilitas stõchi 7 intestinor: vel põt esse ppter pharmacū acutū pungens: vel q2 aliq̄ pars pharmaci inuiscat in stõcho: aut ex parte regiminis: vt cū homo exponit se ventis calidis: q2 iuuat medicina: vel frigidis q2 cõprimunt vnde maior sit expssio. ¶ Sicut ipsa.) i. sicut malitia cõplexionis.

¶ Cū g̃ vētris purgatio supfluit liga extrema superi' 7 iferius icipiēs ab ascellis 7 iguinib' descēdēdo ab eis.

¶ Docet subuenire supflue euõni. Et pº p ea in qb' nõ ē dubiū. Scdo p ea in qb' ē dubiū. ibi (Et si h totū.) ¶ Pria i tot q̄t medicias ponit. ¶ Nõ vna itētio est repmē acuitatē pharmaci 7 sit p frida stiptica: alia est diuersio mãe: alia est igrossare mã3: alia est ꝯstringē vias aptas: alia est ꝯfortare v̄tutē: vñ pp debilitatē nãe expellit. De pª dicit ꝙ op3 ligare extrema icipē ab iguinib' 7 pcedē iferi': vnde sit in pñº coxarū: 7 postea ire ad genua 7 vsq3 ad crura: s3 in coxis ppe inguina dz fieri ligatura fortis: q2 est locus attractiõis: 7 simil'r liga brachia fortiter: 7 tale remediū est reuersiuū.

¶ Et in potu parū tyriace aut philonij tribue.

¶ Ponit aliud remediū dicēs ꝙ debemus dare tyriacam nouã: q2 reprimit acuitatē pharmaci venenosi. 2º rõne opij igrossat mãm sicut ēt philoniū: sed antiq̄ reprimit acuitatē pharmaci venenosi.

¶ Et si poteris fac ipm̄ sudare in balneo: aut vapore aque calide sub pãnis suis capite exterius tracto.

¶ Ponit aliud remedium dicens ꝙ debet intrare balneum 7 facere ipsum sudare capite extracto euaporando caput cū aqua calida: vnde cum caput sit repletum vaporibus ex illa prouocatione sudoris expelluntur illi vapores vnde sit diuersio.

¶ Cūq3 multū sudauerit ꝯstrictiua ad potandu3 da ei 7 vtat alachalic: 7 fricet cū stipticis.

¶ Addit aliud remediū dicēs ꝙ post sudorē dant ꝯstrictiua: q2 reprimunt acuitatē 7 expellūt medicinã versus intestina.

¶ Et fiant ei epithimata ex reb' bene redolētib' ex aq̄ myrtor 7 sandalis 7 camphora 7 succo fructuū.

¶ Addit aliud remedium dicens ꝙ debet fieri epithima ex rebus redolentibus vt ex decoctione rosarū balaustiarū 7c.

¶ Dubitat balneū stipticū nõ cõpetit: g̃ nec epithima. ꝯñtia nõ a simili 7 añs est Joã. mesue distin. 3. cañ. 3. Dõ3 ꝙ nõ cõpetit si volu-

mus euonē ꝯstringere: sed epithima restringit ⁊ ꝯfortat solū stomachū ⁊ intestina vnde nō currūt māe ad ea: ⁊ hoc dū virtus epithimatis penetret ad intra stomachū aliter ꝯstringeret poros ad extra: ⁊ ita augeret fluxū pellendo materias ad intra.

¶ Membra preterea ipsius extrinseca fricare debes ⁊ calefacere ventosis cum igne sub hypocundrijs prius positis ⁊ inter spatulas ipsius.

¶ Ponit aliud remediū dicens ꝙ debes fricare ⁊ applicare vētosas in spatulis ne māe currāt ad stomachum.

¶ Qd̄ si tibi necesse fuerit stōcho ipsius ⁊ itestinis supponere emplastra ex ordeo fracto ⁊ aqs stipticis fac similiter ex oleis oleo de cydonijs ⁊ oleo de mastice.

¶ Ponit aliud remediū dicēs ꝙ si debes approximare emplastrᵃ debes approximare emplastrū ex ordeo fracto ex decoctōe myrtillorꝝ. ¶ Sꝫ ꝯ ordeū est abstersiuū: ḡ nō cōpetit qꝛ talis medicina dꝫ esse stiptica. Dōm ꝙ ordeū pōt fieri stipticū torrefaciendo eum vel abstergendo corticem eius per pānum asperum.

¶ Ipse preterea ab aere frigido est separandus: quoniam premit eum ⁊ ipsius resoluit ventrem ⁊ ab aere calido: quoniam ipsius laxat virtutem.

¶ Ponit cañ. in modum remedij dicens ꝙ non debet exponi aeri frigido vel calido.

¶ Confortari quoqꝫ debet ex rebus bene redolentibꝰ ⁊ ex stipticis ad traijciendum ei dandū ⁊ ex tortellis in vino suauiter redolente. Oportet tamē vt sint calida ⁊ vt panis cum succo granati iam precesserint: ⁊ similiter a sauguica ⁊ cortices papaueris albi triti.

¶ Ponit aliud remediū dicēs ꝙ debent dari redolētia ⁊ tortelle. i. panis bis coctus in vino ⁊ dꝫ esse calidus ⁊ dꝫ prius esse infusus in succa al'in sauguica vel suchaha. i. in sauic ordei vel dꝫ ꝓus infundi in succo granati ⁊ debēt tortelle esse calide: qꝛ si frigide darent̄ cū virtus sit debilis plus debilitaret̄. etiā ponit̄ succus granati: qꝛ ꝯfortat ⁊ reprimit acuitatem medicinarum.

¶ Ex eo quoqꝫ exptū est vt grana nasturtij pōdē triuz ʒ. sumant̄ ⁊ torrefiāt deīde ī adoch coq̄nt̄ dōec coagulent̄ ⁊ ad bibēdū tribuat̄: est nāqꝫ vltimū in bonitate.

¶ Ponit aliud remediuz ⁊ est dare tres. ʒ. nasturtij ⁊ decoquere in lacte acetoso vnde est extractū butyrū: ⁊ postea da.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitat̄ nasturtiū soluit ventrē: ḡ dōm ꝙ per torrefactionē remouent̄ partes calide solutiue: vnde remaneret grossuz stipticuz: sed aliqñ adurimus grossa vt acuant̄ vt pꝫ de lapidibus ex qbꝰ fit calx: vel adurimus sericum vt misceat̄ medicinis: qꝛ aliter nō pōt misceri: vel adurit̄ vt remoueant̄ partes venenose vt scorpiones vnde venenosum remouet̄. ⁊ pōt vti ēt aqua lactis acetosi reprimit nasturtij acuitatē. illa patēt. 5. cañ. vltimo caplo per Auicē.

¶ Opꝫ ꝑterea vt eiꝰ nutriēs sit stipticū infrigidatū cuz niue q̄le est qd̄ fit ex succo vue acerbe ⁊ sibi similibꝰ.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Addit aliud remediū dicēs ꝙ cibꝰ eiusdē dꝫ esse frigidus multū.

¶ Sed ꝯ nūc dixit ꝙ tortelle dn̄t eē calide. Dōm ꝙ nisi virtꝰ nō eēt nimis debilis: ⁊ eēt a pharmaco multa ꝺbilitas iducta: tūc approximamꝰ multa frida. Sed si virtꝰ est ꝺbilis approximamꝰ calida.

¶ Ex eo etiā qd̄ in retinēdo solutionē iuuat est vt vomitus prouocet̄ cum aqua calida ⁊ eius etiā extrema in ea mittant̄ ⁊ nō infrigides ea. Cum aūt alicui eoruz syncopis superuenerit da ei vinū ad potandū.

¶ Ponit aliud remediū ⁊ ē ꝓuocare vomitū cū aq̄ cal'a diuertēdo ēt opꝫ ponē manus ⁊ pedes in aq̄ calida: qꝛ trahunt̄ māe: ⁊ subdit docēs subuenire debili virtuti dādo vinū aromaticū bonū.

¶ Et si hoc totū non contulerit tribue ei in fine rei narcotica ⁊ medicamenta fortia nota que sunt in capi. de prohibitione fluxus ventris.

Dubᵐ ¶ Ponit alia remedia ī qbꝰ ē dubiū: ⁊ dic̄ ꝙ si ista dcā nō ꝯferūt da narcotica. ¶ Nō ꝙ ista q̄si venenosa cū cautela dꝫ exhibē: vñ dn̄t administrari in fine qñ alia nō ꝯferūt. ēt nō dn̄t administrari cum cibo: imo cibo digestio ⁊ de sero: qꝛ ꝓuocat̄ somnus q fortes retinet euones. iterū dꝫ ꝯsiderare ꝙ prius approximando cū emplastris vel clystere: ⁊ si nō ꝯferunt dare per os: iterū misceri eis calida ꝯfortatiua ꝑncipaliū membrorꝝ: qꝛ talia narcotica eis ꝯriant̄.

iterū opꝫ ea administrare in pauca quātitate.

¶ Medico vō est vtilius vt preuisor examinat in ꝑparando trociscos ⁊ puluere pōticos antequā sit hora vt etiā sit ꝓuisor ⁊ in enematibus ⁊ ipsorꝝ instr̄is.

¶ Reddit medicū cautuz in hoc dicens ꝙ medicus debet sibi preuidere de trociscis stipticis ⁊ alijs medicinis stipticis.

¶ De eo q bibit catharticuz ⁊ nō mouet̄ ab eo. Ca. 8ᵐ.

Cum pharmacia solutionez nō fecerit ⁊ fecerit mordicationez vētris ⁊ angustiā in ipso ⁊ que sumpsit ipsaꝫ estuauerit ⁊ scothomabit̄ ⁊ dolebit caput ⁊ patiet̄ alices ⁊ oscitationes succurrere debes cum enemate ⁊ collyrijs siccis.

¶ Docet subuenire defectui euonis. ¶ Nō aliqñ ad medicinā q̄ nō euat ꝯsequunt̄ accidētia seua: ⁊ aliqñ nō. Et ꝑͦ docet succurrē vni. Scd̄o alteri. ibi (Et cū medicia.) Pria in tot q̄t medicia ponit. ibi (Et ipe.) alie ptes patebūt. ¶ In ꝑͣ dic̄ ꝙ si medicia nō soluit ⁊ patit̄ accñtia mala ꝺbemꝰ facē clysteria ⁊c̄. ¶ Nō medicia facit accidētia mala: qꝛ fuit ꝺbilis vñ agitat ⁊ nō mouet: vñ sentit̄ pūctio ⁊ āgustia ⁊ fit scothomia ex vaporibꝰ multis eleuatis ad caput: vl'ꝓuenit qꝛ vie euonis sūt oppilate: vel qꝛ mā non erat bene digesta. mō clystē trahit mām agitatā ēt aperit vias vel administrat collyriū siccū. i. suppositoriū vnde incitat̄ expulsiua ⁊ dicit̄ collyriū a colon: qꝛ ab eo euacuat: aliud est collyriū humidū oculorꝝ.

¶ Et ipse quidem bibat masticis. ʒ. iij. in aqua tepida. Medicina quoqꝫ quandoqꝫ operat̄ ꝓpter stipticorū bibitionē ⁊ comestionē talium qualia sunt cydonia et matiana ꝓpterea ꝙ os stomachi cōprimunt ⁊ qd̄ sub eo existit: ⁊ ꝓpter qd̄ nauseā sedant ⁊ medicinaꝫ a suo motu qui est ad superiora violēter ad partem mouēt inferiorē ⁊ ꝓpterea ꝙ nature vim inferunt.

¶ Ponit aliud remediū ⁊ est ꝙ ipse bibat tres. ʒ. masticis: qꝛ ē aromatica ꝯfortās ēt cōprimit pharmacū de stōcho ⁊ bibat cū aqua tepida. ¶ (Medicina quoqꝫ) addit aliud remediū dicēs ꝙ medicia cōpressiua stiptica est exhibenda: qꝛ cōprimit materias attractas ad stomachū. etiam comprimunt medicinaꝫ ad fundū stomachi: ⁊ subdit ꝙ vim inferunt nature. i. fortificant naturā.

¶ Qꝛ si enema non iuuerit ⁊ mala superuenerint accidentia extēsionis corporis ⁊ oculi exierint extra ⁊ fuerit motus ad superiora: necessaria erit minutio.

¶ Ponit aliud remediū ꝙ si enema nō ꝯfert ⁊ medicia mouet̄ suꝑ ⁊ est repletio: tūc opꝫ facē flōmiā: ⁊ rō qꝛ ex quo appet extēsio sigt̄ repletionē in toto vñ data pharmacia facta est ebullitio ꝙ signū est eminētia oculorꝝ: vñ ex q̄ repletio est in toto cōpetit flōmia.

¶ Et cū medicia vētrē nō soluerit ⁊ mala eā nō secuta fuerint accidētia: meliꝰ ēt erit vt ipsam ꝯsequatur minutio saltem post duos dies aut tres: nā nisi hoc factū fuerit timendū est in ipso ne humores ad vnuz principalium membrorꝝ moueant̄.

¶ Ponit aliū cañ. ꝙ si medicina nō soluit nec inducunt̄ accidentia mala opꝫ vt fiat flōmia post duos vel tres dies: vnde qꝛ humores sunt cōmoti ne currāt ad principalia fit flobothomia: ⁊ opꝫ expectare secundam vel tertiam diem: qꝛ medicina tardat aliquando operationem vsqꝫ ad talia tempora.

¶ De dispōnibꝰ mediciarꝝ vētrē soluētiū. Cap. 9ᵐ.

Medicinarū vētrē soluētiū q̄dā sunt quarꝝ malignitas magna est sic̄ elleborus niger ⁊ turbith cū nō fuēit bonū: imo fuerit ex gñe ipsiꝰ qd̄ est citrinū ⁊ agaricū qd̄ nō fuerit album ⁊ purum: imo nigredini attinuerit ⁊ sicut laureola.

¶ Postq̄ Aui. superius posuit cañ. in euone per fluxum ventris ⁊ docuit succurrere quibusdā accidentibus: nunc docet eligere cōueniētes medicinas ⁊ euitare malas: ideo ꝭm earū triplicē diuersitatē. ʒ. facit. Primo ostendit malignitatē ⁊ incolumitatē earum. Scd̄o ponit posse earū. ibi (Quedā.) Tertio modum operandi. ibi (Medicina.) Prima in duas. Primo ponit primā diuersitatē. Secundo docet malignitati eius subuenire. ibi (Et qꝛ.) ¶ In ꝑma dicit ꝙ de numero medicinarū soluentiū quedā sunt quarū malitia

est valde magna vt elleborus niger. ¶ Nota malignitas medicīe est 2ª. q̄dā cōis ⁊ ista sumit̄ ex parte venenositatis: qꝛ oēs medicine solutiue q̄si in hoc cōicant ꝙ sunt venenose vt pꝫ per Joānem mesue. 2. cap̄. ⁊ per. G. 2. regimi. acutoꝝ. in cōmē. 11. sup illo verbo Porro. ⁊ q̄dā ē malignitas ꝓpria. Et h̄ est 2ª. q̄dā est a tota specie vt elleborus niger. ⁊ q̄dā est ex īdiuiduo alicuiꝰ spēi: ⁊ illa sumit̄ ex duplici accn̄te: qꝛ aut tale accidēs est acq̄situ̅ a gn̄ōne sicut colloquntida in sua plāta singul'r ē maligna. ⁊ q̄dā hn̄t malignitatē a tp̄e vel ꝑ corruptionē vel aliud vt elleborus malus ⁊ corruptꝰ ex tp̄e. Ad ꝓpositū si bene respicitis oēs istas malitias Aui. in lr̄a tangit. ¶ Nō cognitio est 2ª. Spālis vt scamonee ⁊c̄. ⁊ pͣ nō ponit̄ hic: qꝛ eēt nimis ꝓlixa. Alia est gn̄alis ⁊ ista fundat̄ in sb̄a. mō sb̄a cognoscit̄ ex tribꝰ. Per tactū qꝛ si est dura ad latus malignaꝝ declinat: ⁊ si mollis ad latus benigne declinat: qꝛ cito reducit̄ ad actū: sed si sit aspera etiā declinat ad latus malignarū medicinarū: ⁊ hoc si in ea reperiat̄ asperitas ⁊ lenitas. Scd̄o si est mali odoris maligna est: ⁊ si nō bona. Tertio si est saporis amari est maligna. ⁊ si dulcis est bona. etiā si sit stiptici saporis est bona. vnde si medicina saporis est acuti cū stiptico est minꝰ mala ꝑꝑ stipticū mēbra ꝯfortās.

¶ Et qꝛ res iste male sūt tūc si bibite fuerit ⁊ mala inde accidētia ꝓuenerint meliꝰ erit vt medicīa a corꝑe expellat̄ q̄ꝫtoplus pols̄e fuerit vomitu aut purgatione ⁊ medicet̄ cū tyriaca. Multarū p̄terea eaꝝ remouet̄ malitia ⁊ ꝯturbatio quā faciūt aīe dādo in potu aquā vehemēter fridaꝫ ⁊ sedēdo in ipsa sic̄ turbit citri putridi. Dis quoqꝫ res q̄ acuitatē frāgit glutinatiōe ⁊ lenificatiōe ⁊ vnctuositate in q̄ sit dulcedo ad h̄ ꝯfert.

¶ Docet subuenire nocumētis ꝓueniētibꝰ ex talibꝰ medicis ⁊ dicit ꝙ si ex sumptiōe eaꝝ ꝓueniūt accn̄tia mala expellēde sūt ꝑ vomitū vel secessuꝫ. ⁊ dicit ꝙ remouent̄ nocumēta ex aq̄ frida ⁊ ex balneo frigido ⁊ vnctuosa dulcia remouēt virtutē taliū medicinarū. ¶ Nō dcm̄ est ꝙ q̄dā sunt maligne ex tp̄e ⁊ q̄dā ex gn̄ōne: tales ex tp̄e nō debēt dari: ⁊ si date fuerint ⁊ faciāt nocumētū debēt expelli. Sꝫ alie maligne ex tota spē ⁊ ex p̄nº gn̄ōnis debēt dari ꝯsolate: sꝫ si faciāt nocumētū dn̄t expelli: vn̄ qꝛ tales medicīe sūt venenose debemꝰ eis resistere cū rebꝰ ꝯfortātibꝰ cor ⁊ p̄ncipalia. ēt faciūt nocumēta rōne caliditat̄: ⁊ tunc aq̄ frida ⁊ fridis resistimus. 3º faciūt nocumēta rōne acuti saporis: ⁊ tūc dulcibꝰ vnctuosis resistimus. Jterū faciūt nocumētū excoriādo ītestina: ⁊ tūc glutinatiuis resistimꝰ. ¶ Nō dꝫ expelli ꝑ vomitū qn̄ in ore stōchi facit mordicationē: ⁊ ꝑ secessuꝫ cū facit mordicationē in fundo stōchi.

¶ Quedā ēt mediciaꝝ qn̄qꝫ aliq̄bꝰ ꝓportionales existūt cōpl'onibꝰ ⁊ aliꝭs nō ꝯueniūt. Scamonea nāqꝫ in eos q̄ in fridis morant̄ regiōibꝰ nō opat̄ nisi ꝺbil'r nisi magna ide det̄ q̄ꝫtitas sic̄ ē mos eiꝰ in terra turchoꝝ: ⁊ qn̄qꝫ est nec̄iuꝫ q̄busdā corꝑibꝰ in aliq̄bꝰ regionibꝰ ne medicinaꝝ corꝑa dent̄: ꝫ virtutes earū tm̄.

¶ Ponit scd̄aꝫ diuersitatē q̄ sumit̄ penes posse eaꝝ ⁊ pēdet penes diuersitatē corpoꝝ q̄bꝰ hec medicīa approximat̄. Scd̄o circa modum approximādi. Et p̄ ponit cañ. circa p̄ᵐ. Scd̄o circa modū approximādi. ibi (Et nec̄e est.) ¶ Jn pͣ dicit ꝙ scamonea nō opat̄ in corꝑibꝰ existētibꝰ in locis fridis: īmo nō opat̄ nisi parū vt i terra turchorū. ¶ Nō medicīe pn̄t esse ꝓportiōate 3ʳ. Prio a q̄ꝫtitate ⁊ forma occulta: qꝛ ita agit in h̄ corpꝰ ꝙ nō in aliud: vn̄ in p̄nº huius q̄rte fen. medicīe alteratiue sic sunt: ꝫ ⁊ solutiue. ⁊ qn̄ docuit mutare mellilotū in camomillā. Scd̄o mō rōne hūoris eūandi vt turbith flegmati ⁊ scamonea cholere. Tertio mō rōne fortitudinis ⁊ debilitat̄: qꝛ debili ꝯuenit medicīa debilis: ⁊ forti fort̄ medicina. Ad ꝓpositū: 3º mō tales medicīe sūt ꝓportōate. ¶ Nō scamonea in regiōibꝰ fridis opat̄ paꝝ: qꝛ illa corꝑa hn̄t multuꝫ de calido: vn̄ resoluit̄ scamonea: qꝛ subtilis est. Scd̄a cā est qꝛ in eis abūdāt humores fridi viscosi: vn̄ hꝫ vias strictas ⁊ sunt inepti eūoni.

¶ Dubitat̄ q̄re exhibet̄ vtꝰ ⁊ nō sb̄a. Dōm ꝙ h̄ fit cū corpꝰ ē ꝺbile: vn̄ nimis mouet. Scd̄o ꝙ qn̄ nos volumꝰ stipticitatē damꝰ sb̄am: qꝛ i feculētia medicīe ē q̄dā stipticitas: iō hermodactyli iūcturaꝝ passiōibꝰ ꝯferūt: qꝛ mäꝫ ꝺ eis eūant ⁊ ꝯstrigūt illas viaꝫ ne r̄cipiāt.

¶ Et est necesse etiā vt medicinis soluētibꝰ vētrē bene redolentes medicine misceant̄ ꝓpterea vt membroꝝ virtutes eis cōseruent̄. Medicīe quoqꝫ cordis ad hoc iuuamentum conferunt ꝓpterea ꝙ spiritū animalē in vnoquoqꝫ membro confortant: plurime quoqꝫ earuꝫ subtilitate sua ⁊ facilitate iuuant.

¶ Ponit cañ. circa p̄dictā diuersitatē rōne modi exhibēdi. Et p̄ ponit cañ. rōne modi exhibēdi. Scd̄o mō rōne modi permiscēdi. ibi (Due p̄terea.) Nō debemꝰ exhibē medicias ne nocumētū īducāt rectificādo malitiaꝫ assando triturādo vel coquēdo. vel rectificamus nō īmutādo subam: sꝫ miscēdo alias medicias aut vigorādo opōnē eiꝰ: ⁊ est vigoratio 2ª. Ex ꝓꝑetate sigillata vt ziziber cū turbith: iō sine zizibē turbith eūat solū flegma sb̄tile ⁊ cū eo eūat g̃ssuꝫ ⁊ a loco remoto eūat. Alia est vigoratio cōis: ⁊ ista fit cū subtiliatiuis: qꝛ citius eūat̄ humor. Alia est miscē aromatica: qꝛ tales medicīe sunt venenose: vn̄ ledūt p̄ncipalia. Mō aromatica ꝓhibēt ne ledāt p̄ncipalia. vel vigoratio fit ducēdo virtutē medicine ad aliq̄ꝺ mēbrū vt miscēdo nucē muscatā cū volumus medicinaꝫ ire ad caput. vel vigoramus cū stipticis ⁊ resolutiuis: qꝛ timemus de vomitu ⁊ timemus ꝙ talis medicīa nō gn̄et vētositates. ⁊ oīa illa Auicē. in lr̄a tāgit si bene aduertas. ¶ His habitis dicit Auicē. de p̄ma parte ꝙ si damus tales medicias debemus admiscē aromatica eis: qꝛ ꝯfortant spiritus principaliū membroꝝ.

¶ Dubitat̄ aromatica sūt cordialia: ꝫ nō distiguunt̄ a cordialibus. Dōm ꝙ de nuō cordialiū q̄dā sunt que mag̃ ꝯfortāt epar q̄dā cor ⁊ q̄dā mag̃ cerebruꝫ: tn̄ oēs iste medicine sunt cordiales. ¶ Nō lꝫ aromatica debeāt misceri talibꝰ medicis: tn̄ pº ītētio dꝫ eē cū aromatic̄ cordialibꝰ. ⁊ rō qꝛ oīs iuasio venenosa priꝰ petit cor q̄ꝫ alia mēbra. Alia ītētio dꝫ eē ad alia p̄ncipalia cū talibꝰ aromaticis.

¶ Dubitat̄ q̄d hn̄t facē aromatica cū spū aīali. Dōꝫ ꝙ ꝑ spūm aīalē ītēdit spūm aīalis casus genitiui: vn̄ q̄ ꝯfortat cor ꝯfortat spūm in vnoquoqꝫ mēbro: qꝛ cor mittit spūm ad oīa mēbra. ¶ Nō aromatica ꝯfortāt cor alterādo vt cāphora sandali ⁊c̄. ⁊ q̄dā ꝯfortant eūando vt rose ⁊c̄. sed carabe ⁊ spodiū ꝯfortāt ꝓhibēdo eūonē ⁊ poma dulcia ꝯfortāt sine eūone. mō si volumꝰ alterare sine eūone miscemus cāphorā: ⁊ si ꝯfortationē cū eūone rose. ⁊ similiter vide de aliꝭs: ⁊ subtiliantia iuuant virtutē pharmaci.

¶ Due p̄terea medicine qn̄qꝫ ꝯiungunt̄: q̄ruꝫ vna suū humorē cito expellit: ⁊ altera tarde. Una ꝫ suā opōnē efficiet postq̄ꝫ ipa iaꝫ alterā in suo eēt hūore cōpressit ⁊ opabit̄ in ipaꝫ ⁊ eiꝰ ꝺbilitabit ꝺtutē. Cūqꝫ scd̄a post opari cepit erit ꝺbilis ꝺtut̄ mouēs ⁊ nō ꝑficiēs: quare erit aliq̄ꝺ ei admiscēdū q̄ꝺ ipaꝫ facilē reddat ⁊ festinare faciat sicut ziziber turbith: qm̄ ipm stupefieri nō ꝑmittit: ⁊ simil'r fiet si eas bene sciueris permiscere.

¶ Ponit cañ. attēdēdū i diūsitate rōne modi ꝑmiscēdi ⁊ dic̄ ꝙ due medicīe miscent̄: q̄ꝝ vna citiꝰ opat̄ q̄ꝫ alia. vn̄ cū vna opata ē: alia opari nō pōt: iō cū ꝺbili ꝺbes misceri q̄ꝺ eā vigoret vel miscē eas bn̄. vn̄ cū egemꝰ diuersis medicis ꝓ diuersis hūoribꝰ eūandis debemꝰ ꝓbate eq̄re tales medicias cū vigorātibꝰ vt fiat opō eaꝝ sil'. vn̄ qꝛ due sūt ītētiōes nō possuꝫ approximare ꝯueniētē dosiꝫ istarū diuersaꝝ mediciarū: qꝛ dat̄ de scamonea. ℈. j. ꝺ turbith. ʒ. j. mō nō possuꝫ dare istā dosiꝫ: sꝫ opꝫ me dare medietatē istarū dosium vn̄ scamonea citius opat̄ q̄ꝫ turbith. mō dic̄ Aui. ꝙ debeo misceri cū debili q̄ꝺ eā vigoret. Scd̄s modus ē ꝙ tales medicīe misceant̄ sic ꝙ ꝺueniāt ad vnā formā: ⁊ illa mixtio melior fit ex p̄te virtutū q̄ꝫ sb̄aꝝ vt ꝺcoquēdo tales medicias ꝓyciēdo sb̄aꝫ ⁊ facimꝰ i syrupo solutiuo ꝺcoquēdo agaricū ⁊ reubarbaꝝ i syrupo. vn̄ si mixtio illa fit sꝫ sb̄aꝫ ⁊ fit trituratio ꝑuissimis minimis ille ꝑtes sb̄tilissime medicīe itrāt poros vn̄ fit lesio: iō ꝑmixtio melior ⁊ securior ē.

¶ Amplius ꝯsiderare debes principia que in virtutibꝰ mediciaꝝ vētris solutiuaꝝ declarauimꝰ cū locuti fuimus de p̄ncipiꝭs vl'ibꝰ medicinarū simpliciū.

¶ Pro sufficientiori determinatione hoꝝ remittit nos ad cañ. vniuersales secūdi penultimo capitulo precipue.

¶ Medicina p̄terea solutionē faciēs plurimū opabit̄ illꝺ soluēdo ꝓprietate sui sicut turbith: ⁊ plerūqꝫ efficit illud exprimēdo sui ꝓprietate sicut mirabol'. ⁊ qn̄qꝫ opat̄ illꝺ lenificādo ꝓꝑetate sui sicut syracost: ⁊ qn̄qꝫ opat̄ id lambificādo sicut mucilago psiliꝭ ⁊ pruna.

¶ Ponit aliā diuersitatē ex ꝑte modi miscēdi. Et p̄ h̄. Scd̄o ponit cañ. circa diuersitatē dictā. ibi (Jn pluribꝰ.) ¶ Jn pͣ dicit ꝙ medicina solutiua operatur sua ꝓprietate dissoluēdo vel lubrificando vel leniēdo. ¶ Nota medicina solutiua sumitur pro quacūqꝫ medicina a corpore euacuāte: ⁊ sic nō sumitur hic. 2º mō sumit̄ medicina solutiua pro quacūqꝫ medicina solutiua per secessuꝫ. 3º mō sumit̄

Dub^m 4^m

sumitur proprie cum euacuat soluendo a sua proprietate.

Dub^m 5^m

¶ Dubitat̃ que est sua ꝓprietas. Dicẽdum ꝙ est forma specifica.

¶ Dubitat̃ Auicẽ. inuit ꝙ medicinis lubrificatiuis ⁊ cõpressiuis ĩsit ꝓprietas: mõ dubitat̃ vtrũ ista ꝓprietas istaꝝ sit forma specifica. Et p̊ ꝙ sic p Aui. hic. in ꝯ̃riũ sic sequit̃ ꝙ virt⁹ p quã medicĩa eũat cõprimẽdo ⁊ virt⁹ p quã eũat̃ aliq̃s humor a forma specifica esset idẽ ħ est falsuꝫ: q2 alia est virt⁹ myrabolanoꝝ citrinoꝝ attrahendi cholaꝫ ⁊ alia scamonee. ¶ Dubitat̃ si in medicinis cõpressiuis esset ꝓprietas: tũc eũarẽt humorẽ ꝓpriũ: ſꝫ ħ est falsuꝫ: q2 eũant qd̃ ĩueniũt neq; ĩueniũt. ¶ Jn ꝯ̃riũ Jo. Mesue in ca. de myrabolanis. qui dic̃ ꝙ myrabolani citrini eũant cholaꝫ ⁊ idi meliaꝫ ⁊ hoc a ꝓprietate. ¶ Dõm ꝙ quedã eũant vim ĩferẽdo nature: ⁊ q̃dã eũant comprimẽdo ⁊ tales nõ eũant a forma specifica: sed q2 stringit̃ mẽbrũ fit expulsio: etiã sua sba graui cõprimit stomachuꝫ. Alie sũt medicine leniẽtes vt cassia fistula: vñ lubrificatiua attẽdit̃ penes humorẽ ⁊ lenificatio penes viã: q2 si est humor in stõcho p̃ma eũat talẽ humorẽ faciẽdo hũorẽ istũ lubricũ: vñ cũ talis hũor sit ꝗ̃uis expellit̃: ſꝫ lenificatio expellit humorẽ cũ fit ab aliq̃ medicĩa: vñ aspitas vie detinebat humorẽ talẽ. Tñ medicĩe iste pñt eũare a forma specifica ẽt: tñ talis virt⁹ specifica ẽ in eis debilis: q2 si eẽt fort̃ nõ diceret̃ lubrificatiue nec lenitiue: ĩmo talis q̃litas ꝯ̃riat̃ virtuti cũ q̃ stat: q2 talis virt⁹ specifica attractiua stat cũ caliditate ⁊ siccitate: ⁊ in talib⁹ lubrificãtib⁹ virt⁹ lubrificatiua stat cuꝫ friditate ⁊ hũiditate: vt pꝫ d̃ myrabolanis citrinis eũantib⁹ cholaꝫ ⁊ d̃ idis eũantib⁹ meliã. ¶ Et ad rõnẽ pꝫ solo ꝓprietate sua. i. sequente modum sbe. ¶ Ad aliã pꝫ ꝙ in eis est forma specifica debilis: iõ nõ denoĩat̃ ab ea: sed a virtute lubrificatiua vel lenitiua que in eis est maior.

¶ Jn pluribus quoꝝ violentaꝝ medicinarũ existit aliqua venenositas ⁊ solonem ventris efficiunt ſꝫ modũ quo nature violentia infertur: ipse igitur sunt aptande medicinis in quibus existunt bezariati.

¶ Ponit cañ. circa p̃dictã diuersitateꝫ. 2ᵃ ibi (Pleruq;.) 3ᵃ ibi (Amplius.) ¶ Jn p̊ dic̃ ꝙ ſm plm medicine q̃ eũant a forma specifica sũt venenose ⁊ soluũt vẽtrẽ q̃re aufert̃ violẽtia nature qb⁹ sẽ miscẽde medicĩe bezoarie. i. tyriacales. ¶ Nõ i medicis fortib⁹ fit ħ: vt in ellõro albo vel in collogntida: tñ reubarbaꝝ lꝫ electiue eũet: tñ est medicĩa bñdicta. ¶ No. bezoar sumit̃ ꝓ lapide valẽte ꝯ̃ venenũ oẽ. 2º mõ ꝓ medicina valẽte cõtra venenũ: ⁊ sic sumit̃ hic 2º mõ pro medicina artificialiter facta cõtra omne venenum.

¶ Pleruq; ẽt adiuuãt amaritudo ⁊ acuitas ⁊ põticitas ⁊ stipticitas ⁊ acetositas in opõnib⁹ medicine cũ ei⁹ ꝓprietas ei p̃ñs affuerit: amaritudo nãq; ⁊ acuitas i resoluẽdo iuuãt: ⁊ põticitas ⁊ stipticitas i p̃mẽdo: ⁊ acetositas in ĩcisionẽ faciẽdã q̃ ad lãbẽdum p̃parat.

¶ Ponit 2^m cañ. ꝙ sapores iuuant medicinã solutiuã vt amaritudo acuitas stipticitas ⁊c. vñ acutũ ⁊ amaꝝ ĩcidũt mãm: vñ melior postea fit expulsio: ẽt stiptica mẽbra ꝯfortãt: vñ medicina nõ ledit sic: ẽt amaꝝ restringit multũ: vñ acutũ incidit ⁊ amaruꝫ astringit: etiam caliditate astringit medicinam in attrahendo.

¶ Ampli⁹ qd̃ lãbere fac̃ nõ est ꝯiũgẽdũ ei qd̃ in p̃mẽdo iuuat taliter vt sint eoꝝ eq̃les virtutes: ĩmo melius est in hmõi vt vnũ post aliud tardet̃: vt sit. v̄. g. vna duaꝝ medicinaꝝ que lenificat pri⁹ suã p̃ficiens opõnẽ ꝙ̃ ea que p̃mit: deide adueniat exp̃ssiua ⁊ expellat qd̃ lenificatũ fuit: ⁊ in reliquis ſm hanc considerationem.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ medicina lubrificatiua debet precedere: ⁊ postea debet sequi expressiua.

Dub^m 6^m

¶ Dubitat̃ vtꝝ lubrificatiua cũ cõpressiua sit miscẽda: p̊ ꝙ sic auctẽ oiuꝫ miscẽdo cũ cassia fistula myrabolãos. ¶ Jn ꝯ̃riũ ẽ Aui. ¶ Dõꝫ alteri⁹: q2 vna lenit ⁊ altera exaspat: ſꝫ i q̃ꝫtitate ineq̃li põt misceri miscẽdo min⁹ d̃ vna q̃ꝫ de alia ſꝫ nec̃itatẽ quã vider̃: vñ si eges lenificatiõe ꝑꝑ humorẽ vel viã: ⁊ times de nimia mollificatiõe mẽbri: tũc misce cõpressiuã i mĩta q̃ꝫtitate: ⁊ ecõuerso qñ eges cõpressiõe misce lubrificatiuã: lꝫ i casu possit ecõũso fieri si nec̃itas adest.

¶ De eo qd̃ ex ħ caplo i aliis locis ingrẽdũ ẽ. Ca. 10^m.

Medicine vẽtris solutiue ⁊ lenificãtes que bibunt̃ ⁊ epithimant̃ ⁊ reliq̃ ab eis in nr̃o antidotario sunt regrende ⁊ ſm etates vniuscuiusq; etiam medicinarum simplicium melioratio: ⁊ qualiter sit ei succurrenduꝫ: ⁊ q̃ño sit ei in potu tribuenda in medicinis requiratur simplicibus.

¶ Remittit nos ad 5^m librũ. Prio hoc. Scõo addit ĩcidẽs. ibi (Pillule p̃terea.) ¶ Jn p̃ma dicit ꝙ medicĩe iste dicte sunt in 5º cañ. et simplices in 2º cañ. ⁊ qualiter sint corrigende: vide 2^m cañ.

¶ Pillule p̃terea ad bibenduꝫ dande non sunt postq̃ꝫ desiccate sunt ⁊ facte fuerint vt lapides: neq; ẽt cũ sũt molles ne penetrẽt ⁊ retineant̃: sed sint sicut qñ siccari ceperint ⁊ a digitis cedant si comprimantur.

¶ Jn p̃ma dicit ꝙ pillule que dant̃ nõ debẽt dari nimis dure: q2 calor stõchi nõ valet eas eliquare etiã ab eis resoluta est virt⁹: nec debent dari nimis molles: q2 inuiscantur mery ⁊ stomacho ⁊ longo tẽpore attrahunt: ideo damus in frigida lauatiuũ: aut aquã cũ zucchario vt abstergantur reliquie tales medicine ⁊ humorum.

¶ De vomitu. Cap. 11^m.

Homines q̃ sunt remotiores ab hoc vt medicus eos vomere faciat leuiter: aut ꝑꝑ naturã sũt hoĩes q̃ pect⁹ hñt strictũ: ⁊ q̃ male anhelãt ⁊ q̃ ad sanguinẽ spuẽdũ sũt apti: ⁊ hoĩes colla habentes gracilia ⁊ apostematibus que in ipsoruꝫ nascuntur gulis apti: ⁊ stomachos hñtes debiles ⁊ multũ pingues: qm̃ istis ꝯueniẽtius est vt vẽter soluatur. Et macris melior est vomit⁹ cholẽ ipsoꝝ aptus.

¶ Postq̃ꝫ Auic. superi⁹ posuit cañ. eũonis ꝓprios p secessum ⁊ posuit cañ. quorũdã accñtiũ ei: nũc ponit cañ. ꝓprios i vomitu ⁊ cañ. accñtiũ eũoni. Prio facit p̊^m. Scõo 2^m. ibi. (Cũ ille.) ĩfra sat̃. Prima in duas. Prio oñdit q̃ corpa sunt apta ad vomitũ: ⁊ q̃ nõ. Scõo ponit cañ. ibi (Et si nõ oportuerit.) Pria in duas. Prio p rõnẽ ĩuestigat. Scõo idẽ facit p experiẽtiã. ibi (Cũ ãt.) Pria in duas. Prio oñdit corpora inepta ad vomitũ p nãm. Scõo p ꝯsuetudinem. ibi (Aut ꝑꝑ vsuꝫ.) ¶ Jn p̃ma dicit ꝙ sunt inepti ad vomitũ q̃dã per nãm vt hñtes pectus strictũ ⁊ hñtes gulã debilẽ ⁊ colla gracilia ⁊ multa alia q̃ sunt nota in lr̃a. ¶ No. hoĩes hñtes pect⁹ strictũ sunt inepti: q2 vt pꝫ Mesue cap. 2. vomit⁹ est fortior mot⁹ q̃ꝫ q̃ fit p secessuꝫ: ideo timẽdũ est de ruptura vene: ẽt habẽtes collum gracile hñt nucã paruã: ẽt graciles cũ hẽant costas ꝑuas strictas: ⁊ p cõsequẽs habeãt pect⁹ strictũ sunt inepti: ẽt hñtes gulaꝫ debilẽ mã retinet̃ ibi: ⁊ timẽdũ est de apate: ẽt d̃bilitat⁹ in stõcho ẽ inept⁹: ⁊ p̃cipue qñ fundus ẽ debilis ⁊ os stõchi forte. Sꝫ i eis q̃ sũt ecõuerso vomit⁹ cito ꝓuocat̃: vñ isti nõ d̃bẽt ꝓuocari ad vomitũ cuꝫ sint apti ad vomitũ: vomit⁹ sup̃flueret: iõ dꝫ ꝓuocari cũ leni vomitiuo sic̃ sũt trauli vt dcm̃ ẽ debẽt purgari leni solutiuo ꝑꝑ aptitudinem ad fluxũ. Etiã pigues sũt inepti: q2 in eis sunt humores frigidi non apti eũari p vomitũ. Scõo q2 hñt vias strictas: vñ ex forti vomitu fit mot⁹ mag̃: vñ forte posset rũpi vena: vñ istis. s. piguib⁹ cõueniẽti⁹ ẽ vt vẽter soluat̃: vel põt referri vt vẽter soluat̃ oĩb⁹ dict̃: ⁊ sic est veꝝ: q2 fluxus vẽtris ẽ mot⁹ facilior. ¶ Nota repit̃ 2ˣ lr̃a: macris ⁊ mediocrib⁹: ⁊ si ĩueniat̃ macris isti sũt apti rõne humoris: q2 sũt sicci calidi: ⁊ rõne corpis q2 hñt pectus amplũ venis.

¶ Aut ꝑꝑ vsuꝫ hoĩes qb⁹ difficile est vomere: neq; vomẽdi hñt ꝯsuetudinẽ: qm̃ si istis vomit⁹ ꝓuocat⁹ fuerit fortib⁹ vomitib⁹ non remanebit quin ipsoꝝ vene i mẽbris anhelitus scindant̃ ⁊ perueniãt ad ptisim.

¶ Ostendit corpora inepta vomitui ꝓpter vsum: ⁊ dicit ꝙ non est prouocãdus vomitus in nõ consuetis forti vomitiuo: ⁊ rõ q2 corpora nõ ꝯsueta cũ fortis fit motus non poterũt eũ sustinere: vnde posset fieri ptisis ex ruptione vene in pectore.

¶ Cũ aũt alicui⁹ res qualis sit ignorabit̃ vomitib⁹ leuibus prius erit experiẽdus: q̃ si ei fuerit faciles erim⁹ ei fortes ausi dare sic̃ illũ q̃ sit ex elleboro ⁊ sibi sil̃es.

¶ Mõ p experiẽtiã ĩuestigat q̃ corpora sint apta vomitui ⁊ que nõ vñ dꝫ p̃us expiri cũ ꝑuo vomitiuo: vñ si cũ hoc euomat: ẽ lenis ad vomitũ: vnde põt vomitus forti vomitiuo prouocari.

¶ Et si nõ oportuerit vt fiat q̃tenus vomant aut fuerit vnus cui nec̃iuꝫ erit dare vomitũ p̃para ipꝫ añ ⁊ fac ei ꝯsuetudinẽ ⁊ mollifica ipsi⁹ nutriẽtia ⁊ fac ea vnctuosa ⁊ soluta: ⁊ fac eũ q̃escẽ ab exercitiis ⁊ postea da ipꝫ ei.

¶ Ponit cañ. in vomitu. Et p̊ ponit cañ. in vomitu ꝓ regimine cõi. Scõo ponit cañ. in regimĩe vomit⁹ ꝓpo. ibi (Et da in.) ¶ Jn p̊ dic̃

ꝙ si vis in aliq̄ vomitū ꝓuocare dispone eū prius cū vnctuosis ⁊c̄. ¶ No. lr̄a ē 2ᵃ. vna affirmatiua ⁊ alia negatiua. dicēs (Et si n̄ opor tuerit.) Et tūc eēnt dubia: vn̄ vomit⁹ pōt 2ʳ ꝓuocari cū forti vomitiuo ⁊ ꝺbili: vn̄ si nō opꝫ vt iste vomat cū leni vomitiuo sꝫ cū forti: tūc oꝫ vt p̄pares eū: facias sibi ꝯsuetudinē: vn̄ ꝺbem⁹ lenificare ad vomitū cū leni vomitiuo: ⁊ postea forti vomitiuo ꝓuocare vomitū.

Dubm pm ¶ Dubitat̄ possibile ē ꝙ aliqs sumpserit multū cibū q in stōcho est corrupt⁹: vn̄ iste nō poterit p̄parari: ⁊ pōt qs fieri epileptic⁹ ex humore in stōtico. Dōm ꝙ debemus preparare: q̄r vomitus fit facilior: vn̄ dicebat supra Aui. ꝙ h̄ securat corp⁹ a pena. ¶ Et ad rōnez Aui. ītēdit dū corp⁹ det īducias ad h̄ fiēdū. ¶ No. tn̄ ꝙ p̄paratio ē 2ᵃ respectu viaꝝ: ⁊ illa nō dꝫ semp̄ fieri vt q sūt multū apti: alia est respcū humoꝝ: ⁊ talis semp̄ dꝫ fieri. ¶ Et ad rōnes dōm ꝙ ī talib⁹ subito vomit⁹ ꝓuocari dꝫ: q̄r illa corpora nō p̄nt differri. Vn̄ dic vlteri⁹ ꝙ debēt dari cibaria īsipida. i. sine sale: vel insipida aq̄sa humida: q̄r talia nō sunt delectabilia: vn̄ stomachus nō amplectit̄.

Dubm 2m ¶ Sꝫ ꝯ̄ Jo. Mes. c. 2. sal ꝓuocat vomituꝫ. Dōm ꝙ sal ꝓuocare vomitū est 2ʳ. Uno° īmixtū ⁊ sic ꝓuocat. Scd̄o° mixtum ⁊ sic non ꝓuocat: q̄r reddit cibaria sapida delectabilia: ⁊ sic nō ꝓuocat vomituꝫ: vn̄ solus ꝓuocat vomitū liquefaciēdo p̄tes humorū viscosi: vn̄ fit vomit⁹: vel q̄r incitat expulsiuā ad expellendū. ¶ No. dꝫ q̄scē: q̄r quies ꝯseruat sup̄fluitates: ideo vt gn̄ent̄ sup̄fluitates q̄ inducant humores ad vomitū q̄scunt: ⁊ hoc ante vomitū ⁊ non post.

¶ Et da ī potu vnctuosa ⁊ olera cū vino: ⁊ ad comedēdū da ei anteq̄ꝫ vomat nutriētia bona ⁊ ꝓprie si vomitus fuerit difficilis: qm̄ fortasse nō vomet ip̄m: imo nā ip̄m retinebit ⁊ meli⁹ est vt bonū retineat q̄ꝫ malum.

¶ Ponit cañ. attēdēdos gr̄a regimis ꝓp̄ij. Et p̄ ponit cañ. in vomitu cū ꝺbili vomitiuo. 2° qn̄ fit cū forti. ibi (Cū āt qs.) Pria ī tot q̄t sūt cañ. ibi (Cūq̄ꝫ post.) Alie p̄tes patebūt. ¶ Jn p̄⁹ dic̄ ꝙ debēt dari olera ⁊ vnctuosa: vel ꝺbes dare cibaria bona si ille nō sit apt⁹ ad vomitū: q̄r exquo vomitiuū ē ꝺbile aliqn̄ remanet: vn̄ si ē bon⁹ cibus nō curam⁹ si eū nō euomat: vn̄ dant̄ olera ad molliēdū os stōchi. Scd̄o debēt dari vnctuosa: q̄r sbleuāt alia cibaria vn̄ molliūt os stōchi ⁊ fit nausea: ⁊ dꝫ ēt dari vinū dulce pp̄ dictā cāꝫ. Sꝫ corporib⁹ inept̄ ad vomitū debēt dari cibaria bona q̄ ꝯuertunt̄ ī bonū sanguinē. Et rō dicta ē: q̄r forte retinent̄ ⁊ non euomuntur.

¶ Cūq̄ꝫ post cibum quem comedit cā vomēdi vomuerit tardet comestionē donec famis sit fortis.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ post vomitū dꝫ tardari cib⁹ donec famescat: q̄r ex vomitu trahunt̄ sup̄fluitates: vn̄ ne cib⁹ misceat̄ eis tardet̄ cib⁹ vt ille sup̄fluitates resoluant̄: cui⁹ signū est fames.

¶ Et seda sitiꝫ ei⁹ cū aliq̄ qd̄ sit sic̄ syrup⁹ matianoꝝ sine aq̄: ⁊ n̄ cū iulep: nꝫ syrupo acetoso: qm̄ vomē faciūt.

¶ Ponit aliū cañ. correctiuū nocumēti: vn̄ aliqn̄ sitis fit post vomitū: vnde habemus dare syrupū matianoꝝ: q̄r nō faciunt vomituꝫ. ¶ No. fit sitis ex pharmaco q̄r calidū est ⁊ siccū: vel q̄r pharmacū euacauit cōueniente: vnde resoluit̄ in humiditatē roridā oris stomachi. ¶ No. matiana sunt poma syluestria que nō habem⁹: iō loco ei⁹ damus miuā cydonioꝝ sine spēb⁹ si corp̄a sint cholica. Sꝫ si sint flegmatica dam⁹ cū spēb⁹: vn̄ talia nō dam⁹ cū aq̄: q̄r oꝫ ꝯfortare stōchū q̄r ꝺbilis ē: mō aq̄ remolliret ⁊ ꝺbilitaret eum magis.

¶ Cibus āt qui ē ei vtilis est pullus in cardabeꝫ ⁊ tres phiale vini post ipsum.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cib⁹ ei⁹ p⁹ vomitū ē pullus ī cardabeꝫ cū trib⁹ phialis vini. ¶ No. cañ. exponit̄ ꝙ ponit̄ cib⁹ post vomitū: ⁊ tūc dat̄ pullus fermitat⁹ cū reb⁹ stipticis acetosis: q̄r pullus restaurat dep̄ditū ⁊ ex stipticis ꝯfortat̄: ⁊ postea dant̄. 3. phiale vini: exponit̄ phiala. i. briella q̄ ē pōdus. ℥. iij. cuꝫ dimidia: tn̄ eēt nimia q̄ꝫtitas: vn̄ h̄ vult dicē Aui. ꝙ dꝫ dari pot⁹ cōueniēs vt cib⁹ cito digeratur ne īducat nauseā. Scd̄o mō pōt exponi cañ. ꝙ Auic. īnuit cibuꝫ añ vomituꝫ: ⁊ est dare pullū in oleo sisamino: vn̄ talis cib⁹ est bonus: vnde si remanet nō curamus: ēt cib⁹ est cōposit⁹ īducēs fastidiū: q̄r est ex pasta oleo sisamino ⁊ amigdalarū dulciū: ⁊ ex ossibus ⁊ carne cōpetit ⁊ vinum: q̄r dulce est inducēs vomitum.

¶ Et ille q̄dē q acetosum vomuerit ⁊ non cōsueuit ⁊ in pulsu aliqd̄ signū febris habuerit comestiōem vsq̄ꝫ ad mediū diē tardet: ⁊ añ ip̄aꝫ aquā cal̄aꝫ rosaceā bibat.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ q vomit acetosuꝫ ⁊ nō ꝯsueuit vomē dꝫ tardare comestionē vsq̄ꝫ ad. 6. horas: ⁊ dꝫ p̄us bibē aquā rosatam cal̄aꝫ. ¶ No. p̄ vomitū acetosuꝫ ītēdit vomētē mel̄iaꝫ vel flegma ⁊ sumit̄ dies vt distiguit̄ ꝯ̄ noctē. mō tardat̄ comestio: q̄r in. 6. horis si est effimera recedit: vn̄ dat̄ aqua rosata vt stōchus cōfortetur: q̄r aromatica est. dꝫ ēt dari cal̄a: q̄r humor frigidus est: vel q̄r stomachus debilitat⁹ est: vn̄ si frigida daretur debilitaret̄ maḡ: et debet esse calida notabil̄r ⁊ nō tepida: q̄r induceret vomitum.

¶ Cui autē acciderit vt chol̄am vomat nigrā ipsi⁹ stomacho spōgia aceto calido infusa superponatur.

¶ Ponit aliū cañ. sequētē p̄mū dicēs: ꝙ si aliqs euomat mel̄iaꝫ approximāda est spōgia īfusa in aceto cal̄o: vn̄ acetū ꝯfortat stōchū: ēt acetū rōne partiū sb̄tiliuꝫ subtiliat mām: ⁊ dꝫ esse acetū forte: ⁊ dꝫ esse acetuꝫ fortis caliditatis: vnde ponitur ex hoc cōstringit̄: vt pꝫ in horripilatione. ponitur spōgia: q̄r est exiccatiua: ēt q̄r lenis ē mollior: ponit̄ etiam q̄r diu tenet caliditatē magis q̄ꝫ pānus.

¶ Et meli⁹ q̄dē est vt sit cib⁹ q ad vomēdū sumitur diuersus: qm̄ natura cū est vnus ip̄m amplectit̄ stōchus ⁊ in dimittendo ipsum fit auarus.

Dubm ¶ Ponit aliuꝫ cañ. dicens ꝙ cibus debet esse diuersus ⁊ nō homogeneus: ⁊ loquitur de cibo ante vomitū: q̄r ex tali cibo stomachus magis aggrauatur ⁊ melius fit vomitus.

¶ Post vomitū aūt ipsi⁹ sup̄fluū cōferūt aues parue et pulli cū ambulare īcipiūt: ossa tn̄ suaꝝ extremitatū nō comedant: q̄r sunt grauia ⁊ in stomacho tardantur.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ post vomitū sunt dādi pulli cū ambulare īcipiūt siue volare: tn̄ ossa extremitatū nō sūt comedēda: q̄r tardāt digōnē ⁊ sūt grauis digōnis: vn̄ iste carnes cōpetūt: q̄r sūt facilis digōnis: sꝫ añ ambulationē aut volatiōeꝫ erāt nimis hūide: sed post motū sup̄flua humiditas exiccata ē. ¶ No. nō debꝫ dari caro extremitatū: q̄r cū nōdū volauerint sunt ille carnes humide nimis: vel q̄r extremitates alaꝝ ⁊c̄. sunt cartilaginose dure digestionis.

¶ Et fac cum ingredi balneum.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ debet intrare balneuꝫ ante vomituꝫ vt preparetur materia ⁊ membrum ad vomitum: etiaꝫ cōpetit in vomitu q̄r agitat mām vnde melius expelluntur: etiaꝫ post vomitum competit vt resoluantur materie derelicte ex vomitu.

¶ Jn hora autē vomendi currat ⁊ exercitet̄: ⁊ fiat vt laboret post vomat: sitq̄ꝫ hoc in media die.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ dꝫ mouē se ⁊ currere qn̄ vult vomere: q̄r humiditates ꝯcurrūt ad stōchū ⁊ q̄ sunt in stōcho expellunt̄: sꝫ sup̄ docet q̄scere. s. añ vomitū: ⁊ dꝫ fieri in meridie q̄r ē hora leuis caliditatis que iuuat: sed in mane sūt humores quieti ex frigido nisi esset in estate quando est hora vehementis estuationis.

¶ Jn hora p̄terea vomēdi oꝫ vt oculi ligent̄ suppositis pilis duab⁹: deinde vēter leui fascia tēperate fasciet̄.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ in hora vomendi debent ligari oculi cum pilis ⁊ venter cum fascia leui: vnde hoc fit quando fit vomitus cum forti vomitiuo vt cum elleboro.

¶ Res q̄ꝫ q̄ vomit⁹ sunt p̄paratorie sūt eruca ⁊ raffan⁹ ⁊ carica: ⁊ calamētū mōtanum recēs ⁊ cepe ⁊ porri et aq̄ ordei cū fece sua: ⁊ melle ⁊ pultes fabaꝝ cū dulcedine: ⁊ vinū dulce: ⁊ nuces cū melle ⁊ que sūt eis sil̄ia: ⁊ mica q̄ facta ē ex pane azimo ⁊ oleo: ⁊ melones ⁊ cucumeres ⁊ eaꝝ semia: aut aliq̄d ex eoꝝ radicib⁹ tritis ⁊ in aq̄ īfusis cū dulcedie ⁊ hermodactyli ⁊ raffanus.

¶ Ponit aliū cañ. oñdēs cū q̄b⁹ dꝫ ꝓuocari vomit⁹: ⁊ sūt eruca raffanus ficus pīguis: aq̄ ordei cū melle: nuces cuꝫ melle ⁊c̄. ¶ Nō p̄ res p̄paratorias nō ītēdit res p̄parātes ad vomitū: sed res q̄ p̄parāt ⁊ faciūt vomitū. ¶ Nota mica panis ꝓuocat vomitū irritando nō trahēdo humores ad stōchū: sed pulegiū trahit humores et irritat ad vomitū: vn̄ hic ponit ꝓuocātia vomitū ꝺbilia ⁊ maḡ fortia ⁊ mediocria: ꝺbilia vt mica panis: ⁊ fortꝫ maḡ vt raffanus ⁊c̄.

Dubm

¶ Qui āt vinū biberit inebriās ad h̄ vt euomat nō īcipiat vomere dū adhuc parū bibat: sed bibat multum.

¶ Exeq̄t̄ ponēdo aliū cañ. dicēs: si q̄s sumit vinū ad vomēdū ⁊ sumpsit p̄uā q̄ꝫtitatē ⁊ nō vomit: dꝫ vlteri⁹ bibere: vn̄ vinū ꝓuocat maxime dulce: q̄r subleuat cibū: ⁊ dulcedie sua relaxat stomachuꝫ.

Dubiū 3m ¶ Sꝫ ꝯ̄. 6. ꝺ regi. sa. H. docet ꝓuocare vomitū cū aq̄. Dōm ꝙ si corpus abhorret vinū ꝓuocam⁹ cū vino: ⁊ si abhorret aq̄ꝫ ꝓuocamus cū aq̄: vl̄ si humor sit cal̄s ꝓuocam⁹ cū aq̄ q̄r nō tātū calefac̄: ⁊ si sit humor fl̄atic⁹ ꝓuocam⁹ cū vino: q̄r remittit friditatē humoris.

¶ Suchaba al̄s fuca quoq̄ꝫ cū bibita fuerit cum melle

post

post balneum faciet vomere ꝛ soluet ventrem.

¶ Ponit alium cañ. ꝙ cibus ex aqua ꝛ ordeo ꝓuocat vomitũ ꝛ soluit ventrem aliquãdo: vnde si iste potus inuenit os forte ꝛ fundũ stomachi debilem prouocat fluxum ventris: ꝛ si ecõuerso ꝓuocat vomitum: ꝛ si vtrũqꝫ sit debile vtrũqꝫ fluxum prouocat.

¶ Amplius qui vomere voluerit non fortiter masticare debet prope ipsum.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ q vult vomẽ nõ dꝫ cibũ multũ masticare: ꝛ rõ qꝛ si cibꝰ est male masticatus stomachus eũ nõ bene tenet.

¶ Cũ aũt aliqs fortez vult vomitiuũ sumẽ sicut q fit ex elleboro ipsum bibere dꝫ nisi fuerit qđ ꝓhibeat ꝛ post duas horas diei ꝛ postq̃ stercus ab intestinis exierit.

¶ Exequit ponẽdo cañ. in forti vomitiuo. Prĩo oñdit qđ dꝫ facẽ q sumit forte vomitũ. Scđo docet sbuenire tarditati vomitꝰ. ibi (Et si cũ.) Tertio ostẽdit q̃ vtilitas sequet ex vomitu. ibi (Et egritudines qdẽ.) ¶ In pª dic ꝙ si qs vult facẽ vomitũ cuz forti vomitiuo dꝫ sumẽ eũ ĩ ieiunio ꝛ post duas horas diei ꝛ cũ feces sũt expulse.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Dubitat. Aui. supra dicebat ꝙ õbebat sumi post cibũ. Dõꝫ ꝙ sup loquit de leui vomitiuo: qꝛ agitatio cibi in stõcho iuuat vomitũ: sꝫ hic loquit de forti vomitiuo q in ieiunio dꝫ sumi: vnde tale vomitiuũ dꝫ trahẽ hũores ad stõchũ: vñ si ibi ẽ cibꝰ ĩpedit attractionez: ẽt cibꝰ citiꝰ ꝓuocat vomitũ q̃ vomitiuũ traxerit. ꝛ subdit nisi sint impediẽtia vt debilitas virtutꝭ: ideo dꝫ sumere aliqd: dꝫ ẽt sumere post duas horas diei: qꝛ ĩ mane humores stant minꝰ qeti: nec ĩ die cũ ꝓcessit fit vomitꝰ: qꝛ eẽt hora caliditatis magne: vnde cũ pharmacũ sit calidũ cõiungeret caliditas caliditati: ẽt si essent feces nõ dꝫ sumi: qꝛ trahent materie male ad stomachũ vt feces: vel quia oppilãt venas meseraicas: vnde non põt fieri attractio.

¶ Et si cũ pẽna vomuerit bñ erit: ꝛ si nõ moueat parũper: ꝛ si nõ in balneũ mittat. Pẽna quoqꝫ qua fit vomitus inungẽda ẽ ex aliquo qđ sit sicut oleũ sisaminum.

¶ Docet succurrere tarditati vomitꝰ. Prĩo ad quã nõ sequunt accidẽtia. Scđo ad quã seqt. ibi (Or si.) ¶ In pª dic ꝙ si vomitꝰ est ꝓuocatꝰ cũ pẽna bñ ẽ: ꝛ si nõ dꝫ moueri: ꝛ si nõ vomit dꝫ mitti ĩ balneũ ꝛ dꝫ inũgi pẽna cũ oleo sisamino: ꝓuocat cũ pẽna: qꝛ pellicula oris ꝯtinua est ori stõchi vñ ĩcitat vomitꝰ: ẽt motꝰ: qꝛ cõmouet et iuuat vomitũ: ẽt balneũ ꝛ cõmouet mãs ꝛ sbtiliat eas: ꝛ dꝫ inungi pẽna oleo sisamio: qꝛ vehemẽter humectat ꝛ laxat: vel dꝫ inungi si nõ habemꝰ tale oleũ cũ oleo de semie lini: qꝛ multũ humectat.

¶ Or si ĩcẽsio acciderit ꝛ angustia stõchi det in potu aq̃ cal'a ei aut oleũ: qm̃ aut vomitũ faciet aut vẽtrem soluet. Ex eo ꝓterea qđ ad hoc iuuat est stomachi ꝛ extremoꝝ calefactio: qm̃ hoc nauseã facit. Cũqꝫ medicinaz vomere faciẽs ꝓparauerit ꝛ suã inceperit opõnem vomitor qescere dꝫ ꝛ odores bonos olfacẽ ꝛ eiꝰ extrema cõprimẽdo sunt fricãda ꝛ paꝝ aceti est ei in potu tribuendũ: ꝛ comedat matiana ꝛ cydonia cuz pauco masticis. Et scito ꝙ motꝰ facit magis vomẽ ꝛ qes minus.

¶ Postq̃ Aui. superiꝰ docuit succurrere tarditati vomitus qñ non adsũt accñtia fortia: nũc iterato docet qñ sequunt accñtia fortia. Prĩo fac qđ dcm̃ ẽ. Scđo docet succurrere cũ vomitꝰ nimis cito ꝓuenit. ibi (Cũqꝫ medicia.) ¶ In pª dic ꝙ si in stõcho ꝑcipit ãgustia ꝛ nõ vomit dicit ꝙ dꝫ dari aq̃ cal'a vel oleũ: qꝛ ex istis ꝓuocat vomitꝰ. ¶ No. ex assumptiõe aq̃ cal'e magis fiet ꝓuocatio fluxus vẽtris: qꝛ lauat stõchũ ꝛ facit medicinã descẽdere. Sꝫ ex sumptõe olei magis ꝓuocat vomitus lꝫ possit fieri fluxus ventris.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Etiã nota: supra cũ adest nausea docebat calefacẽ extᵃma ꝛ hic dicit oppᵐ. Dõꝫ ꝙ calefactio stõchi iuuat vomitũ: qꝛ stõchus rarefit ꝛ debilitat vñ fit vomitꝰ: ẽt humores cõmouent ex calefactiõe ciendo vomitũ. Et ex hoc pꝫ ꝙ calefactio dꝫ eẽ tãta ꝙ cõmoueantur humores in stõcho: ẽt calefactio extᵃmoꝝ nõ dꝫ eẽ tanta ꝙ trahat humores ad extᵃma: sꝫ dꝫ eẽ tanta ꝙ cõmoueant humores stomachi. ꝟ Ad rõnẽ pꝫ solo: qꝛ supra loquit de calefactiõe forti que oppilat: sꝫ hic loquit de tẽperata que rarificat stõchũ ꝛ debilitat.

¶ Cũqꝫ medicinã.) Exequit docẽdo succurrere ei in quo nimis cito ꝓperat vomitꝰ. Prĩo hoc. Scđo ostẽdit tp̃s aptũ ad vomituz. ibi (Estas.) Tertio ostẽdit loca apta ad vomitũ. ibi (Et finiũ.) ¶ In pª dic ꝙ si vomitꝰ nimis cito ꝓperat dꝫ odorare odorifera boni odoris: ẽt dꝫ dari acetũ ꝛ matiana cũ mastice. ¶ No. dant ista: qꝛ ex quo vomitꝰ ita cito ꝓuocat signũ ẽ ꝙ illa euãtio eẽt sup̃flua: iõ ista remittũt pharmacũ ꝛ solutionẽ: qꝛ matiana cõprimũt pharmacũ ꝟsus fundũ: ꝛ ẽt qꝛ aromatica confortãt os stomachi.

¶ Et estas est tp̃s in quo magis ẽ digniꝰ vt in ipso fiat vomitꝰ: ꝙ si alicui necessarius fuerit ꝛ nõ fuerit figure ipsiꝰ ꝯueniẽs: estas erit dignior hora vt in ea ꝯcedat.

¶ Oñdit tp̃s magis aptũ ad vomitũ: ꝛ dicit ꝙ estas est tp̃s magis aptũ: vnde si aliqs est ineptus vomitui: tũc cõueniẽtius est vt ĩ eo fiat in estate q̃ in aliis tẽporibꝰ. ¶ Nota ĩ estate multiplicat cholera que petit ꝑtes sup̃iores: vnde conuenientius per superiꝰ euacuat: etiam estas cõmouet ꝛ subtiliat humores exponit apte figure: qꝛ nõ bone habitudinis ad vomitum vt pingues ꝛc̃.

¶ Et finiũ vomitꝰ longinquior ſm modũ purgationis prime est stomachi solius ꝛ nõ intestinoꝝ ꝛ ad moduz quidẽ purgationis secunde capitis ꝛ totius corporis. Ipsius ꝟo attractio ꝛ eradicatio est ab inferioribꝰ.

¶ Ostendit loca ꝯueniẽtia vomitui. Prĩo hoc. Scđo ostẽdit vomitũ ꝯferentẽ ꝛ nõ ꝯferẽtẽ. ibi (Et tu qdẽ.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ locꝰ a quo vomitꝰ euacuat ĩmediate est stõchus ꝛ ĩtestina ꝛ postea sbsequẽter a capite ꝛ aliis partibꝰ corporis: sꝫ a stõcho euacuat ĩmediate ꝛ mediate a toto corpore: sed ab inferioribꝰ eradicat.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Dubitat sup̃ dixit ꝙ vomitꝰ a sup̃ioribꝰ eradicat ꝛ euãt ab ĩferioribꝰ. Dõm ꝙ assumit attractio hic ꝓ attractiõe a parte lõgiqua ꝛ eradicatio ꝓ attractiõe que fit a ꝑte lõginqua: ꝛ supra ecõuerso.

¶ Et tu qdẽ cognosces vomitũ conferentẽ ab eo q nõ confert iuuamẽ ex eo ꝙ ipsum sequitur alleuiationis ꝛ desideriĳ boni ꝛ anhelitus ꝛ pulsus bonitas: ꝛ similiter ex dispositionibus aliarum virtutum.

¶ Oñdit vomitũ ꝯferẽtẽ ꝛ nõ ꝯferẽtẽ. Prĩo h. Scđo ostẽdit accñtia q̃ ĩcipiũt ꝛ sequunt cũ vomitu. ibi (Eiꝰ ãt.) Tertio docet succurrere qñ medicina vomitiua nõ facit opõnẽ ꝛ sũt accñtia mala. ibi (Malũ aũt.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ qñ ẽ alleuiatio ꝛ appetitꝰ ꝛ pulsus bonus signũ ẽ ꝙ vomitꝰ ꝓfuit ꝛ dñt illa appere post vomitũ ꝛ nõ ĩ actu vomitꝰ: imo aliqñ seqt angustia ꝛ dolor stõchi vñ ꝓueniunt ista signa qꝛ remouet res ꝓter nãꝫ vt humor putrefactõis malus.

¶ Eius ãt ĩceptio ẽ nausea. Et deteriꝰ qdẽ malũ qđ efficit ẽ mordicatio fortꝭ in stõcho ꝛ adustio si medicina fuerit fortꝭ sic̃ ell's ꝛ qđ ex eo fit: qm̃ incipit a saliua que fluit: deide seqt ipsaꝫ vomitꝰ multi flegmatꝭ multotiẽs post quẽ seqt vomitꝰ rei liqde tenacis. Mordicatio qꝫ ꝛ dolor erũt mãsiui ita ꝙ alia accñtia nõ mutent nisi ĩ nauseã ꝛ angustiã. Et qñqꝫ soluit ẽt vẽter postea ĩ hora quarta ĩcipit qescere ꝛ ad requiem declinat.

¶ Ponit signa q̃ ĩchoãt cũ vomitu ꝛ q̃ cũ eo sequunt: ꝛ dicit ꝙ stõchus ĩcipit cũ nausea ꝛ ĩflãmatione oris stõchi: ꝛ ꝑcipue cũ medicina vomitiua ẽ fortꝭ vt ell's: ꝛ dic̃ ꝙ in vomitu euãt ꝓus saliua sbtilis ꝛ postea euãt ꝗssuꝫ. ¶ No. dic̃ ꝙ vomitꝰ incipit cũ nausea: vñ repit nausea animi sbuersio ꝛ vomitꝰ: ista vident ꝯuenire: tñ ĩ vomitu seqt euõ: sꝫ ĩ aliis ẽ appetitꝰ sine euõne: sꝫ ẽt ĩ animi subuersiõe ẽ maior appetitꝰ q̃ ĩ nausea: iõ dic̃ ꝙ pª inceptio ẽ nausea: postea Aui. inuit signa ĩcipiẽtia cũ vomitu vt mordicatio oris stõchi ꝛ eiꝰ ĩflãmatio: postea dat ordinẽ euõnis ꝙ ꝓus euãt saliua sbtil'. i. humor sbtilis ꝛ postea grossus: qꝛ ipse magꝭ adheret: postea subdit ꝙ talia accñtia nõ cito recedũt donec non cõplet pharmacum opõnẽ suã: postea ĩnuit horã sedatiõis accñtiuꝫ ꝛ ẽ q̃rta hora post sumptionẽ pharmaci: qꝛ ex q̃ vomitꝰ ꝓuocat cũ medicina forti dꝫ subito ꝓuocari: vñ credẽdũ ẽ ꝙ in q̃tuor horis cõpleuerit opõnem eius. ¶ No. soluitur aliqñ venter: qꝛ aliqñ pharmacũ vomitiuum trahit materias per intestina: vnde intestina sumunt ꝛ repellũt.

¶ Malũ ãt est vt vomitꝰ nõ ꝓueniat ꝛ magnificet angustia ꝛ accidat tẽsio ꝛ egressio oculoꝝ ad exteriora ꝛ fortꝭ rubedo ĩ eis vtrisqꝫ: ꝛ sudor multꝰ ꝛ ĩtersectio vocis. Si ꝗ alicui acciderit nisi ei subueniat perueniet ad mortẽ ide. Illđ ãt q̃ ei succurrit ẽ enema ꝛ dosis mell' cũ aq̃ cal'a ꝛ ĩ potu ei dare olea ĩ qbꝰ tyriace virtꝰ existit sic̃ oleũ đ lilio. Et labora dõec vomat: qꝛ si vomuerit ñ suffocabit ꝛ adhibe ẽt enema qđ sit apđ te ꝓpatũ.

¶ Ponit aliũ cañ. docẽs succurrere ei ĩ q̃ nõ ꝓuocatur vomitus ex pharmaco assũpto cũ accñtibꝰ seuis: ꝛ dic̃ ꝙ si ĩ eo appꝫ sudor eminẽtia oculoꝝ ꝛ rubedo oculoꝝ ꝛ alia accñtia mala: si nõ succurꝭ ei

mors supuenit: vñ ꝺbes dare enema vł mel cũ aq̃ calida. vł dare si⸗
bi tyriacã: vł istõ ĩ q̃ virtꝰ tyriace vt oleũ ꝺ lilio: fit tẽsio ⁊ rubedo ĩ
ꝑtibꝰ supioribꝰ ꝓꝑ mãs attractas ⁊ nõ eũatas: ẽt fit sudoꝛ ex ꝺbili⸗
tate ṽtutꝭ: vñ ꝺꝫ dari mel: qꝛ abstergit: aq̃ calida lauat: ⁊ postea fit
enema qꝺ educ̃ postea illas sugfluitates ꝑ ĩferiꝰ. ¶ No. ꝑ olea in
quibus sit virtꝰ tyriace. i. virtus aromatica vt oleum de lilio ma⸗
stice ⁊c̃. quia confortant: vnde debẽt prius preparari enemata at⸗
tractiua per inferius vt dictum est supra.

¶ Et egritudines quidem que sunt digniores eo vt in
eis fiat vomitus sunt chronice: sicut hydropisis ⁊ epile
psia ⁊ melancholia ⁊ lepra ⁊ podagra ⁊ sciatica.

¶ Ostendit egritudines quibus magis cõfert vomitus. Primo hoc.
Secundo ponit cañ. ibi (Vomitus quandoqꝫ.) ¶ In prima dic̃ ꝙ
egritudinibus chronicis vomitus multum confert.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitat̃ vomitꝰ ꝯfert maxie egritudibꝰ chołe. mõ chronice sũt
ex mã ꝗssa. scꝺo Haly. ꝑ practice. ca. 3. dic̃ ꝙ vomitꝰ nocet egritudi
nibꝰ capitꝭ: ꝗ nõ ꝯfert epiłie. tertio 2ᵉ ꝑtic. afoꝛ. Lepre pharmacia
multũ dissoluit. Dõm ꝙ vomitꝰ ẽ fortꝭ motꝰ eradicans ⁊ cõmouẽs
humores difficilis eradicatiõis: tñ nõ ẽ veꝝ ꝙ eũo ꝑ vomitum in
egritudĩe acuta chołica magꝭ ꝯferat: qꝛ nimis supcalefaceret ⁊ ĩ⸗
duceret nimis estuatõeꝫ magnã. ¶ No. ẽt ꝙ si passio coꝛꝑis sit ꝓꝑ
mãꝫ ĩ stõcho vomitꝰ ꝯfert: sꝫ si sit passio ĩ capite nõ. Vel dõm ꝙ si
totũ coꝛpꝰ sit mũdũ ⁊ caput plenũ: dico ꝙ vomitꝰ ꝯfert qꝛ non pñt
currẽ hũores mali: vñ eũant̃ hũores capitꝭ. ⁋ Pro alia rõne coꝛꝑa
leprosa vomitꝰ chołicꝰ dissoluit: dico ꝙ veꝝ ẽ si lepra ẽ cõfirmata:
sꝫ ĩ ꝑñᵒ ꝯfert: ẽt ꝯfert melãcholie maxime mełie stomatice.

¶ Vomitus ꝑterea cum suis iuuamẽtis plerũqꝫ affert
egritudines sicut quãdoqꝫ generant surditatem.

¶ Ponit cañ. ⁊ diuidit̃ in tot q̊t cañ. ponit: ꝑtes patebunt. In ꝑmo
dicit ꝙ vomitus aliquãdo facit surditatem ⁊ malũ videtur.

¶ Ampliꝰ minutio nõ ẽ cũ eo ꝯtinuãda: ꝗ tardãda tri⸗
bus diebꝰ: ⁊ ꝑcipue si in oꝛe stomachi fuerit humoꝛ.

¶ Ponit aliũ cañ. qñ ꝺꝫ fieri flõmia ⁊ vomitꝰ: ⁊ dic̃ ꝙ flõmia nõ ꝺꝫ
fieri ĩmediate post vomitũ: sꝫ fiat post 4ᵒʳ dies: ⁊ hᵒ si hũoꝛ fuẽit in
stõcho: vñ si ꝑmitteret̃ flõmia vene traherẽt malã mãm exñtẽ in
stõcho. iõ. c. de flõmia infra. caue ne fastiditũ flõmes: sed si humoꝛ
eẽt magis ꝓfundus: tũc citiꝰ flõmia q̃ꝫ ꝓuocet̃ vomitus: vñ differt̃
flõmia: qꝛ vomitꝰ ⁊ flõmia debilitãt os stomachi ⁊ virtutẽ totã.

¶ Vomitꝰ q̊ꝫ multotiẽs fit difficilis ꝓꝑ humoꝛis subti
litatẽ. Ipe igit̃ ẽ ĩgrossandus potu sauich ⁊ granis gra
nati. Et scito ꝙ exitꝰ male rei ꝑ ĩferioꝛa post vomituꝫ ẽ
signũ ꝙ illꝺ qꝺ faciebat fastidiũ ꝺscẽdit ĩferiꝰ. Et vo⸗
mitꝰ post ascellatiõeꝫ ẽ signũ ꝙ ẽ ex accñtibꝰ ascellãdi.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ flõmia excusat aliquãdo a pharmacia ⁊
ecõuerso: vñ si postq̃ꝫ apꝑuit necessitas vomẽdi ⁊ fit secessus: excu
samur a vomitu post vomitũ. i. postq̃ꝫ apꝑuit necessitas vomẽdi.

¶ Hora ꝑterea vomendi in estate melioꝛ causa dolo⸗
ris in meridie est.

¶ Põit aliũ cañ. dicẽs ꝙ melioꝛ hora vomẽdi ĩ estate ẽ hora meri⸗
diei. ¶ No. ẽ 2ᵉ lr̃a. cã caloꝛis qꝛ ĩ meridie ẽ caloꝛ maioꝛ: vñ magꝭ
cõmouent̃ humores ⁊ subtiliant̃. Alia lr̃a ẽ cã doloꝛis: ⁊ sic vomitꝰ
ꝓuocat̃ in meridie: qꝛ pñt meliꝰ diuerti: qꝛ fit diuersio cã doloꝛis.

¶ Et vomitꝰ coꝛꝑi ꝯfert ꝗ visui nocumentũ facit.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ vomitus nocet partibꝰ superioꝛibꝰ ⁊
inferioꝛibus confert: vnde per oculos intẽdit ꝑtes superioꝛes.

¶ Ampliꝰ faciẽdũ nõ est vt ꝑgnãs vomat: qm̃ sugflui⸗
tates coꝛpoꝛis ipsiꝰ in ea nõ egredient̃. Et vomitꝰ ⁊ la
boꝛ eam ad estuationem perducẽt: faciendũ est igit̃ vt
quiescat. Aliꝫ ṽo q̇bus accidit vomitus sunt iuuandi.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ vomitus nõ ꝺꝫ prouocari in ꝑgnãte:
qꝛ materie non educuntur propter oppilatiões: etiã ꝑgnãs posset
aboꝛtire ex nimio motu ⁊ nimia supercalefactione.

¶ De eo quod agere ꝺꝫ ille qui vomit. Cap. 12ᵐ.

Um ille q̇ vomuerit a suo vomitu euaserit os
suũ ⁊ faciẽ post vomitũ abluẽ ꝺꝫ ex aceto aq̃
tẽꝑato vt grauitas q̃ q̇ñqꝫ capiti accit remo
ueat̃: ⁊ paꝝ masticis cũ aq̃ matiãoꝝ bibat: ⁊
caueat sibi a comestõe ⁊ potu aq̃ ⁊ diu q̇escat ⁊ ĩpiꝰ ĩnũ⸗
gãt̃ hypocũdria: ⁊ ĩgrediat̃ balneũ ⁊ abluat se velocit̃
⁊ egrediat̃. Et si necẽũ ei fuẽit dare aliq̇d ad comeden
dũ sit res boni sapoꝛis ⁊ bone sube ⁊ velocis digõnis.

¶ Nũc ponit alios cañ. penes accñtia sequẽtia euõnẽ. Et ꝑ̊ ostẽdit
q̇d ꝺꝫ facẽ euatꝰ. Scꝺo oñdit iuuamẽta ⁊ nocumenta vomitus. ibi
(Hip. ꝑcepit.) ¶ In ꝑᵃ dic̃ ꝙ euatꝰ ꝺꝫ abluẽ os cũ aceto: ẽt ꝺꝫ assu
mẽ masticẽ: ẽt ꝺꝫ abstinẽ diu a cibo: ⁊ nõ ꝺꝫ comedẽ nisi cibaria bo
ni chimi. ¶ Nõ abluit̃ facies aceto ⁊ aq̃ rosata vt vapores ñ ascẽ
dãt: ⁊ ex hᵒ ꝯfoꝛtat̃ caput: qꝛ ẽt ista st̃ aromatica: ẽt ꝺbẽt sumẽ ma⸗
sticẽ cũ succo matianoꝝ: qꝛ exꝑmit̃ si aliq̇d remãsit ĩ stõcho ꝺ me
dicĩa vomitiua vł ꝺ hũoꝛe: ⁊ ꝺꝫ q̇escẽ ne resoluat̃: ⁊ ꝺbẽt inũgi hy⸗
pocũdria: qꝛ laboꝛauerunt multum vt remoueatur lassitudo: etiaꝫ
debet intrare balneum ⁊ stare parum ne resoluatur: vnde balneũ
eos rehumectat ⁊. resoluit reliquias humoꝛum.

¶ De iuuamentis que affert vomitus. Cap. 13ᵐ.

Ippocrates ꝑcepit vomitũ fieri ĩ q̇cũqꝫ mẽ⸗
se duobꝰ diebꝰ ꝯtinuis: vt ĩ scꝺo emẽdet̃ id qꝺ
in ꝑ̊ die fuit difficile: ⁊ vt expellat̃ id qꝺ adue
nit stomacho. Hip. nãqꝫ securitatẽ facit ꝙ cũ
eo conseruatur sanitas: hoc autem plus est malum.

Dubᵐ

¶ Exeq̇t̃ ponẽdo iuuamẽta ⁊ nocumẽta vomitꝰ. ꝑ̊ vnũ. 2ᵒ aliꝺ. ibi
(Sugfluꝰ ⁊c̃.) Pria ĩ duas. ꝑ̊ oñdit vomitũ ꝯñtẽ ĩ regĩe sa. 2ᵒ po⸗
nit eiꝰ iuuam̃ta. ibi (Et vomitꝰ.) ¶ In ꝑᵃ dic̃ ꝙ Hip. iussit vomituꝫ
fiẽi oĩ mẽse: ⁊ hᵒ duobꝰ diebꝰ ꝯtinuis vt qꝺ attractũ ẽ vna die: 2ᵒ die
expellat̃: ⁊ ĩpemet Hip. fec̃ nos securos ꝙ ꝑ vomitũ ꝯꝰuat̃ sãitas.

Dubᵐ

¶ Dubitat̃. vtrũ ĩ ꝯseruatiõe coꝛꝑis optime sani cõpetat vomitus.
Prio ꝙ sic ꝑ Hip. hic ĩ ꝯ̃riũ. ĩ stõcho coꝛꝑis optime sani nõ aggre
gant̃ sugfluitates: vñ. 3. thegni tex. cõ. 31. Optima nã tantũ appetit
q̃ꝫtũ digerit̃: ẽt si gñant̃ sugfluitates expellũtur ꝑ sudoꝛẽ. Dõm ꝙ
vomitꝰ cõpetit: qꝛ quãtũcũqꝫ coꝛpus sit sanũ gñant̃ alique sugflui⸗
tates: vñ vomitus ꝓꝑ expulsionẽ earũ cõpetit: tñ dico ꝙ si eẽt pos
sibile vt viueret vt cañ. iubent: nõ cõpeteret vomitꝰ qꝛ tales sug⸗
fluitates in eo nõ gñant̃: sꝫ nõ dat̃ tale coꝛpꝰ qꝺ posset sic viuere.

Dubᵐ

¶ Dubitat̃. vtrũ q̊libet mẽse sit vomitꝰ ꝓuocãdus. Prio ꝙ nõ: qꝛ in
hyeme nõ ꝓuocamꝰ vomitũ. Dõꝫ ꝙ vomitꝰ ẽ 2ᵉ. s. cõpetẽs in ꝯser
uatiõe sanitatis. aliꝰ ẽ in ꝑseruatiõe sanitatis: vñ iste ẽ sanus vult
ꝯseruari. aliꝰ ꝯsueuit ĩcurrere in estate tertianã vult ꝑseruari per
vomitũ. mõ q̇ vult ꝯseruari ꝺꝫ fieri oĩ mẽse: qꝛ oĩ mẽse aggregant̃
sugfluitates: sed vomitꝰ ꝑseruatiuus qꝛ fit ĩ tꝑe electo fit ĩ estate.

Dubiũ

¶ Dubitat̃. vtrũ vomitꝰ ꝺbeat fieri duobꝰ diebꝰ ꝯtinuis. ꝑ̊ ꝙ nõ: qꝛ
addit̃ debilitas debilitati. 2ᵒ virtꝰ foꝛtificaret̃ vñ si fieret ĩterpo⸗
latio virtꝰ foꝛtificat̃ vñ fit vomitꝰ melius. Dõm ꝙ ꝺꝫ fieri duobꝰ
diebꝰ ꝯtinuis: qꝛ si virtꝰ staret per duos vel tres dies illa mã mali⸗
gnat̃: ⁊ nõ põt postea educi: vñ tale vomitiuũ ꝺꝫ eẽ ꝺbile ⁊ nõ foꝛ⸗
te. ⁋ Et ad rõnẽ dico ꝙ illa debilitas ẽ ꝑua. Ad aliã ꝑꝫ ẽt solutio.

¶ Et vomitꝰ q̇dẽ q̇ ẽ hmõi euat fl̃a ⁊ chołaꝫ ⁊ mũdifi⸗
cat stõchũ. Ipse nãqꝫ nõ hꝫ qꝺ ĩpꝫ mũdet sic̃ intestina
hñt chołaꝫ rubeã que ad ea descẽdit ⁊ mundat ea.

Dubᵐ

¶ Oñdit iuuam̃ta vomitꝰ. Et ꝑ̊ hᵒ. 2ᵒ reuertit̃ ad ostẽdẽdũ vomituꝫ
ꝯñtẽ ĩ regĩe sa. ibi (Ipe q̊ꝫ.) 3ᵒ ostẽdit cui maxᵉ cõpetit. ibi (Et ille.)
Pria in duas. Prio ostẽdit iuuam̃ta in gñali. Scꝺo in ꝑ̃ali. ibi (Et
remouet.) ¶ In ꝑᵃ dicit ꝙ stõchuꝫ euat a cholera ⁊ flegmate.
¶ Sꝫ q̃re ĩtestina ñ st̃ euanda oĩ mẽse. Dõꝫ ẽ ꝙ stõchꝰ nõ hꝫ chołaꝫ
expurgãtẽ ĩpꝫ oĩ mẽse sic̃ ĩtestina. ¶ Nõ aliq̃ñ tꝑe famis chołã eĩ
fundit̃ ab epate ad stõchũ: vñ poꝛus felleꝰ venit ad stõchũ: vñ hñ⸗
tes talẽ poꝛũ latũ sũt ĩfelices ⁊ ꝺbẽt euari q̃si oĩ die. Sꝫ in nõ hñti⸗
bus poꝛũ illũ latũ nõ sic currit chołã: ĩmo venit solũ ĩter tunicaꝫ et
tunicã vñ foꝛtificat digõnẽ: qꝛ si ĩtus veniret ĩpediret digõnẽ: iõ il⸗
li st̃ euandi ab illa chołã vt cibꝰ ĩtret in stõcho mũdo ab illa chołã.

¶ Et remouet grauitatẽ q̃ accidit capiti ⁊ clarificat vi⸗
suꝫ ⁊ aufert fastidiũ: ⁊ ꝯfert ei ad cuius stõchũ ꝺscẽdit
chołã q̃ ipsiꝰ coꝛrũpit cibũ: qm̃ cũ ꝑcesserit vomitꝰ eius
cibꝰ semꝑ mũdus veniet ⁊ remouet abomiatiõem q̃ fit
ꝓꝑ vnctuositatẽ ⁊ casuꝫ desideriꝫ ipsiꝰ vertet: ⁊ qꝺ fac̃
desiderare acutũ ⁊ acetosuꝫ ⁊ põticum: ⁊ ꝯfert lassitati
coꝛpoꝛis ⁊ vlceribꝰ que sunt in renibꝰ ⁊ vesica: ⁊ est le⸗
pre foꝛte medicamẽtũ ⁊ malitie coloꝛis ⁊ epiłie stoma
tice ⁊ icteritie ⁊ asmati ⁊ tremoꝛi ⁊ paralysi: ⁊ est ex cu⸗
rationibꝰ q̃ ꝯferũt habentibꝰ vlcera nigra magna.

¶ Ponit iuuamẽta in ꝑ̃ali dicẽs ꝙ vomitꝰ remouet grauitatẽ ca⸗
pitis

pitis ⁊ clarificat visuz: ⁊ hoc qñ cã istoꝝ est in stõcho: vel qꝛ corp⁹ nõ eẽt repletũ ſʒ solũ caput: vñ illa mã mala eũaẜ. ẽt ꝯfert nausee: qꝛ eũaẜ humoꝛ malus de stõcho: remouet appetitũ acetosorum ⁊ põticoꝝ: qꝛ sũt aliq hñtes humores malos in stõcho: vñ ꝓueniunt tales appetit⁹. mõ vomit⁹ tales humores eũat. ẽt ꝯfert vlceribus renũ ⁊ vesice diuertẽdo mãm: ẽt ꝯfert melie stõtice ⁊ icteritie ex oppilõne: qꝛ ex forti motu apiẜ porus felle⁹ oppilat⁹: vel qꝛ forte ꝑ vomitũ mã q̃ oppilabaẜ eũaẜ: ẽt ꝯfert asmati. Sʒ ꝯ qꝛ vomit⁹ nocet passiõib⁹ spũaliũ. Dõʒ ꝙ mẽbra spũalia calefiũt: vñ meli⁹ illa mã digeriẜ ⁊ resoluiẜ: vñ in difficultate anhelitus confert retinere anhelitũ vt calefiant spũalia ⁊ resoluatur postea mã illa.

¶ Jp̃e q̃ʒ fieri dʒ i mẽse semel aut bis post repletionẽ: ita ꝙ si obfueẜ reuolutio scita neq̄ nũerus dieꝝ not⁹.

¶ Ostẽdit vomitũ cõpetẽs in regi. sani. dicẽs ꝙ dʒ fieri duob⁹ diebus ꝯtinuis ꝑꝑ cãʒ dictã: nec dʒ seruari ordo: nec dies ordiata ꝗa poneret ꝯsuetudo nãe: vñ semꝑ tali hora expectaret auxiliũ: sʒ qñ est necesse fiat: siue sexta die mẽsis: siue plus: siue minus.

¶ Et ille cuius maius iuuamentum affert vomitus est cuius complexio prima est cholerica ⁊ est macer.

¶ Ostẽdit cui marie cõpetit vomit⁹ ⁊ dicit ꝙ sũt illi q hñt cõplõnẽ cholicã ex ꝑn° gnõnis: lʒ fiat ex ꝑte cõplõnis flegmatice. mõ vomitus vtriq̄ confert: qꝛ euacuaẜ humoꝛ flegmaticus ⁊ cholericus.

¶ Dubitaẜ hũoꝛ flaticus ⁊ cholericus facilius eũatur ꝑ secessum q̄ per vomitũ: ꝗ. Dõm ꝙ si assuefacerem⁹ nãm oi mense in eũatione nãli ꝑ secessuʒ eũaret hũorẽ flegmaticũ ⁊ cholericũ de stõcho: sed ideo nõ facimus vt nã nõ assuefiat talibus ꝯsuetudinib⁹: qꝛ postea per se non eũaret sed semꝑ expectaret auxilium artis.

¶ De malitijs q̃ ꝓueniũt ex suꝑfluo vomitu. Ca. 14[m].

Superfluus vomit⁹ stõcho nocet ⁊ ipʒ ꝺbilitat ⁊ resoluit ipm ⁊ facẜ eũ aptũ ita vt materie ad eũ ꝑueniãt ⁊ obest pectori ⁊ visui ⁊ dẽtib⁹ ⁊ antiqs capitꝫ dolorib⁹ nisi eis q sẜ ꝑꝑ societatẽ stõchi: ⁊ facẜ nocumẽtũ epilẜie capitꝫ q̃ nõ ẽ cã inferioꝝ mẽbroꝝ. Suꝑfluitas quoq̄ q̃ ẽ i ipso nocet epati ⁊ pulmoni ⁊ oculo ⁊ aliquã venaꝝ qñq̄ scindit.

¶ Postq̄ Aui. supi⁹ posuit iuuamẽta vomit⁹: nũc ponit eius nocumẽta. Prio h. Scõo docet subuenire accidẽtib⁹ vomit⁹. ibi (De ꝓhibitiõe.) Pria i duas. Prio ostẽdit nocumenta suꝑflui vomitus. Scõo ponit icidẽs. ibi (Ex hoib⁹.) ¶ Jn ꝑma dicit ꝙ vomit⁹ suꝑfluus nocet stõcho ⁊ resoluit ipm ⁊ nocet capiti ⁊ pulmoni ⁊ oculis ⁊c. ¶ No. vomit⁹ suꝑflu⁹ nocet stõcho: qꝛ cũ exercitiũ suꝑfluit ꝺbilitat resoluẽdo ⁊ rarefaciẽdo ẽt exq̊ ẽ ꝺbilis mẽbra expellunt mãʒ ad eũ. nocet ẽt pectori: qꝛ i vomitu spũalia moueñẜ forti motu: vñ mãe. trahunẜ ⁊ ledunẜ oculi ⁊ dẽtes: qꝛ mãe sursuʒ trahunẜ. nocet ẽt dolorib⁹ capitꝫ antiqs: qꝛ id lediẜ ex vomitu: qꝛ plus ꝺ mã trahiẜ ⁊ nõ nocet dolori capitꝫ facto ex mã in stõcho existente. nocet ẽt epilẜie capitis causate ex ꝓprio nocumẽto capitis: sed epilẜie facte ex mã i stõcho exñte ꝯfert: vñ vomit⁹ nõ solũ nocet: sʒ cũ suꝑfluit lediẜ pulmo ⁊ oculi ꝑꝑ materias multas attractas.

¶ Ex hoib⁹ ꝑterea ẽ q vult cito ipleri: deide nõ tolerat imo ꝑparat ad vomẽdũ. Et actio hui⁹ ex eis ẽ q̃ ꝑducũt eũ ad malas egritudĩes mansiuas. Jpse ꝗ a replõne ꝓhibẽdus est: ⁊ tu ipsi⁹ cibũ ⁊ potum mensura.

¶ Ponit incidẽs dicẽs ꝙ quidã hoies cupiunt se implere multuʒ: vnde appetunt vomere: ideo dñt abstinere: qꝛ ꝑducunẜ ad egritudines chronicas. ¶ Nota ex tali repletione stomachus debilitaẜ: etiã debilitaẜ ex nimio vomitu: vnde corrũpitur digestio q̃ est radix malarum egritudinum: vt Auicẽ. fen. 13. tertij.

¶ Ut succurraẜ dispõnib⁹ q̃ accidũt vomẽti. Cap. 15[m].

De prohibitione autem vomendi diximus iaʒ quod oportebat.

¶ Exequiẜ de ꝗbusdã sequẽtib⁹ vomitum. Primo docet subuenire accidẽtib⁹ in actu vomẽdi appropriantibus. Secundo docet subuenire superfluo vomitui. ibi (Fiat vt.) Prima in duas. Primo excusat se ab ostensione. Scõo docet subuenire accidentibus. ibi (Tensioni.) Jbi dicit ꝙ iaʒ diximus hoies prohibendos a vomitu: qꝛ dictum est supra.

¶ Tensioni v̊o ⁊ dolori qui sub hypocundrijs fiunt cõferunt pãni aqua calida infusi ⁊ superpositi ⁊ oleis lenificantibus ⁊ ventose cum igne.

¶ Docet subuenire accidẽtib⁹. 2° ibi (Fortẽ aũt.) 3° ibi (Singultuʒ.) 4.° ibi (Et de sanguine.) 5° ibi (Alcuzeʒ.) Ultima (Et habẽti.) ¶ Jn prima dicit ꝙ tẽsioni hypocũdrioꝝ in vomitu est subueniẽdũ cuʒ pãnis calẜis ⁊ fricationib⁹. ¶ No. ex motu pharmaci generanẜ vẽtositates que resoluuntur per pannos infusos in aqua calida actu vel potentia vt cum decoctione camomille: vel vngere cum oleis fricando calidis vel cum ventosis: quia ignis resoluit.

¶ Fortẽ ãt mordicatõeʒ i stõcho remanẽtẽ remouet hẜ bẽ iura vnctuosa q̃ cito digeraẜ ⁊ inungẽ loc̄ ex aliq̄ qꝺ sit sic olʒ violaceũ mixtũ cũ olõ cheiri ⁊ pauca cera.

¶ Docet subuenire alijs accidentib⁹ dicens ꝙ remedium est inungere cuʒ oleis de violato ⁊ de cheiri cũ pauca cera ⁊ iura vnctuosa cõferunt: qꝛ ẜm Joãnem Mesue quarta inten. cañ. 1. Unctuosa frãgunt acuitatẽ medicine: ⁊ oleum alcheiri confert. i. de viola saracenica: cera ponitur vt seruet virtutem oleorum.

¶ Singultũ v̊o si cũ eo acciderit ⁊ permãserit retinebit sternutatio. ⁊ dare ei ex aq̃ calẜa ad traijciẽdũ paulatiʒ.

¶ Docet subuenire alteri accñti qꝛ singultui: vñ aliqñ ꝯiũgiẜ cuʒ vomitu: mõ sternutatio soluit: ẽt dare aquã calẜaʒ remouet h. ¶ No. singult⁹ ẽ 2[x]: ꝓueniẽs ⁊ subsequẽs q ẽ de inanitiõe de isto nõ loqẜ qꝛ ẽ ipolẜis: sʒ intẽdit de ꝑ qui vel euenit ex ꝑte medicĩe: qꝛ mordicat: vñ stõchus conaẜ singultu expellere: vel rõne medicĩe qꝛ corrugat stõchũ ꝑꝑ mordicatiõeʒ vñ vult expellẽ: vel fit rõne hũoris attracti: vñ stõchus conaẜ expellere: mõ sternutatio soluit: qꝛ ꝑꝑ sternutationẽ materie petũt fundũ ⁊ nõ amplius facit singultũ: ẽt dare aquã calidã lauat stomachum ⁊ descendere facit materias ⁊ maxime dando aquam paulatine: qꝛ melius lauat stomachum.

¶ Et de sanguine quidem iam diximus in capitulo de impedimentis vomitus.

¶ Docet subuenire alteri actui qꝛ fluxui sanguis vñ exit cũ medicia eũat totũ: vnde nũc eũat sanguinẽ ⁊ de illo nõ loquitur. 2° mõ põt exire quãdo rũpiẜ vena: ⁊ de isto ĩtẽdit vt dictum est in tertio.

¶ Alcuzeʒ v̊o ⁊ egritudib⁹ fridis alsubeth ⁊ iterfectiõi vocis q̃ accidit post ipʒ ꝯfert ligare exẜma ⁊ strigere ea ⁊ supponẽ stõcho pãnũ ifusuʒ oleo in quo cocta fuerit rutha ⁊ sicidis: ⁊ dare ei ad bibẽdũ mel cũ aq̃ calida.

¶ Docet subuenire alteri accidẽti ꝓueniẽti ex vomitu vt spasmo dicẽs ꝙ ꝯfert ligare extrema ⁊ ponere suꝑ stõcho ruthã decoctam cũ cucumere asinino. ¶ No. alcuzeʒ sumiẜ dupẜr. ꝓ oi spasmo. 2° mõ ꝓprie ꝓ spasmo causato ex vẽtositate. ꝑ mõ sumiẜ hic. ¶ No. spasm⁹ adhuc ẽ 2[x]: subsequẽs post purgationẽ: q si est ꝯfirmat⁹ nõ curaẜ: alius ẽ ꝓueniẽs ex pharmaco qꝛ mouet humores ⁊ nõ educit: vnde currũt ad neruos. vel qꝛ medicia eleuat fumũ grossuʒ ad neruos ⁊ lacertos: vnde fit spasm⁹. vel qꝛ medicia ẽ venenosa: vñ mẽbra fugiũt ꝑꝑ venenositatẽ. vel qꝛ ifirm⁹ calẜs exponit se ventꝫ. mõ ligare extrema cõfert: qꝛ materie deriuanẜ a neruis ad exẜma ex ligatura. silẜr infusio pãni suꝑ stõcho ex illis decoctionib⁹ ꝯfert: qꝛ multũ resoluit ꝑcipue causato spasmo ex fumo eleuato. ẽt mel ꝯfert cũ aq̃ calẜa: qꝛ lauat stõchũ ab acuitate ⁊ facẜ medicinã ꝺscẽdẽ ad fundũ: ẽt aq̃ lauat ⁊ remittit acuitatẽ ⁊ venenositatẽ medicĩe.

¶ Et hñti qdẽ alsubeth fiat h ⁊ in aurẽ eius mittaẜ.

¶ Docet subuenire vltimo accidẽti dicẽs ꝙ subeth ꝯfert hoc. qꝛ ligare extrema: ẽt ꝯfert infusio pãni in decoctione ruthe ⁊ cucumeris asinini: tamẽ ista infusio debet applicari pectori ⁊ non stõcho: etiam dʒ poni mane qꝛ vapores illi resoluuntur.

¶ De eo in quo superfluit vomitus. Cap. 16[m].

Fiat vt ip̃e dormiat ⁊ igenieẜ q̄to plus possibile fuerit qũo dormiat: ⁊ ligenẜ ei⁹ exẜma talẜr qualẜr liganẜ cũ fluxũ vẽtris retinere volum⁹. Et ipsius medicetur stomachus cum emplastris ponticis fortitudinem facientibus.

¶ Docet subuenire superfluo vomitui. Primo cuʒ nõdum euacuaẜ sanguis. Scõo quando euacuatur. ibi (Qꝛ si vomitus.) ¶ Jn ꝑma dicit ꝙ si vomitus superfluit debet igeniari vt ipse dormiat ⁊ stomach⁹ dʒ emplẜari cũ stipticis põticis. ¶ No. somn⁹ fortes eũones retinet: ẽt stiptica fortificãt stõchũ: vnde nõ recipit humores.

¶ Qꝛ si vomit⁹ suꝑfluerit ⁊ icessanter egredianẜ hũores donec sanguis exeat da ei ad bibẽdũ lactꝫ i vino mixti q̄tuor cotilas: qm̃ medicĩe vomitiue malitiaʒ reꝑmit ⁊

sanguinẽ ꝓhibet ⁊ nãȝ lenit. Oꝛ si ꝑtẽ pectoris ⁊ stõchi a sanguie cũ h mũdificare volueris ne ex eo aliqd co a guleť da ei ad bibẽdũ syrupũ acetosuȝ: siue sit ex melle: siue ex zucchꝛo cũ niue infridatũ paulatiȝ: cũ h q̊ȝ qñqȝ ꝯfert bibere succũ poꝛtulace cũ bolo armeno.

¶ Exequiť docẽdo subuenire vomitui cũ sufluit sanguis. Primo hoc. Scd̃o docet subuenire quãdo nõ fit. ibi (Cuȝ ergo.) Tertio remittit nos ad quintũ ⁊ secũduȝ. ibi (Et opȝ te qdem.) ¶ In prima dicit ꝙ si sanguis exyt debes dare. 4. cotilas lactis cũ vino: ⁊ hoc remittit acuitatẽ pharmaci ⁊ soluit per iferius. ¶ No. cũ exit sanguis intentio est reprimere acuitatem pharmaci. Scd̃a est stipticare oꝛificia venarum ne aperiantur. Tertia intẽtio est eũare medicinã de stomacho: mõ lac facit hoc: qꝛ rõne frigiditatꝭ ⁊ vnctuositatis reprimit acuitatẽ medicine: ⁊ rõne serositatis eũat ꝑ secessum: ⁊ rõne vnctuositatis ꝯstringit ⁊ oppilat. Sȝ cotila est põdus nouẽ. ℥. vel. 4. Sȝ si sanguis sit fixus da syrupum acetosum.

¶ Cum ergo terrefactus fueris pro aliquo in quo superfluit medicina fac ipsuȝ vomere. Et opȝ qdem te querere medicinas vomitiuas ẽm suos gradus: ⁊ quomodo queqȝ earũ ad bibendũ sint dande ⁊ precipue elleboꝛum in antidotario ⁊ medicinis simplicibus.

¶ Docet subuenire superfluo vomitui anteq̃ vomere incipias ꝓuoca vomitum anteq̃ inciteris a medicina vomitiua. (Et oportet te.) Remittit nos ad secũdum ⁊ quintum libꝛum.

¶ De enemate. Cap. 17[m].

Enema ẽ medicamẽ nobile in expellẽdo superfluitates q̃ sũt in itestinis ⁊ in sedãdo doloꝛes renũ ⁊ vesice ⁊ ap̃ata ipsoꝝ ⁊ egritudies colice: ⁊ in attrahẽdo superfluitates a mẽbꝛis p̃ncipalib⁹ ⁊ superioꝛib⁹. Que vͦ ex eis sunt acuta debilitãt epar ⁊ ꝑducũt ad febꝛẽ. Ex enematib⁹ p̃terea fit iuuamẽ in expellẽdo reliqas quas inaniẽtia relinquũt.

¶ Nũc ponit cañ. attẽdẽdos in medicina ꝑ iferi⁹ data. Prĩo ponit iuuamẽta ⁊ nocumẽta clysteris. Scd̃o exeqť de forma ⁊ mõ administrãdi clystere. ibi (Formã vͦ.) ¶ In p⁹ dič ꝙ enema ẽ medicamẽ nobile ĩ expellẽdo mãs de stõcho ⁊ epate: ⁊ ẽ medicamẽ bonũ in egritudib⁹ chꝛonicis: tñ clystẽ acutũ m̃tũ ꝺbilitat epar. ¶ No. repiť clystẽ ⁊ sic ĩpoꝛtat formã istri: sȝ enema ĩpoꝛtat liquoꝛeȝ qui mittiť ꝑ formã clysteri: ⁊ iõ Aui. dixit enema loquendo de liquoꝛe. ¶ No. ẽ medicamẽ nobile: qꝛ securũ siue qꝛ nobiles opõnes fač: ⁊ h rõne medicie q̃ misceť cũ eo: vt qñ miscem⁹ cũ eo medicinas stipticas lubꝛificatiuas ⁊ solutiuas: ẽt ẽ nobile rõne locoꝝ: qꝛ eũat in stõcho epate ⁊č. vñ superfluitates ĩtestinoꝝ sũt duplices vt egõnes: ⁊ sũt superfluitates humoꝛose q̃s oẽs clystẽ educit: iõ ẽ medicamen nobile: vñ qñ volum⁹ attrahẽ ab alijs mẽbꝛis supioꝛib⁹ miscemus medicinã solutiuã vt agaricũ vl̃ reubarbaꝝ vl̃ cassiã ⁊ hierã ⁊č.

Dubium ¶ Sȝ tu dicis virt⁹ clysteris nõ trãsit ad ĩstra vꝛine. Dõȝ ꝙ si fit clystere cũ multo liquoꝛe trãsit ad ĩtestina supioꝛa: vel addẽdo medicamẽ forte ꝯfert clystẽ m̃rici: qꝛ ꝓpiquat intestĩs sič vesica: ẽt clystere sedat doloꝛẽ vere miscẽdo cũ eo anodina vt ãhetũ camomillaȝ semẽ lini ⁊č. vel sedať doloꝛ ꝑ clystẽ nõ vere: vt qñ cũ clystẽ misceñť narcotica: ẽt remouet ap̃ata hoꝝ mẽbꝛoꝝ vt maturãdo resoluẽdo vel saniãdo miscẽdo cũ clysteri medicias hñtes h facẽ. ẽt ꝯfert doloꝛi colon: qꝛ resoluit mãm facientem doloꝛem: sed clystẽ acutum nocet epati: qꝛ supercalefacit nimis epar.

¶ Formam vͦ clysteris ⁊ quomodo clysterizetur iam retulimus in capitulo de colica.

¶ Ostẽdit formã clysteris. Prĩo excusat se a forma. Scd̃o oñdit ꝺbitũ sitũ clysterizati. ibi (Uiť q̊ȝ ꝙ.) Tertio ostẽdit debitã hoꝛaȝ. ibi (Et clysterizãdi.) Quarto docet subuenire accidẽti supuenienti in clysteri. ibi (Oꝛ siqs.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ forma clysteris: etiã modus administrandi iã diximus. 3. cañ. fen. 16. cap. de colica.

¶ Uideť quoqȝ ꝙ clysterizati situs melioꝛ sit vt supin⁹ iaceat: deinde reuoluat se ad latus dolens.

¶ Ostẽdit sitũ clysterizati ꝗ ẽ iste: vñ debȝ stare supin⁹ ⁊ postea reuoluere se. vñ sit⁹ est 2ˣ: cõis ⁊ est clysterizati ⁊ dȝ stare supin⁹ qꝛ liquoꝛ meli⁹ retineť: ⁊ voluẽ se v̊sus ꝑtẽ dolẽtẽ vt liquoꝛ istic vadat: vñ si doloꝛ ĩ doꝛso reuerset se supꝛa doꝛsuȝ: ⁊ sic simil'r dȝ facere ĩ alijs ꝑtib⁹ dolẽtib⁹. alius est sit⁹ particularis vt qñ eẽt ꝺbilis: vnde nõ posset stare super rectũ vt dcm̃ est: ideo iaceat suꝑ ventrem.

¶ Et clysterizãdi hoꝛa melioꝛ est cũ est aeris friditas: qm̃ sequeť ide ne augmenteť grauitas ⁊ doloꝛ ⁊ estuatio ⁊ nausea. Balneũ preterea solet facere vt ebulliant humoꝛes ⁊ spargantur. Clysteris quoqȝ cõditio est vt aerem ⁊ humoꝛes retẽtos attrahat. Et ꝓpter hoc ẽm plurimũ nõ est bonũ vt balneũ enemati p̃mittas.

¶ Decl'at hoꝛã dicẽs ꝙ melioꝛ hoꝛa ẽ hoꝛa aeris frĩda qꝛ nõ seqtur estuatio: ⁊ si necesse fuerit balneuȝ caue ne p̃mittas balneũ clysteri: qꝛ balneũ trahit ex̃ ⁊ clystẽ ĩtus. ¶ No. hoꝛa clysterizãdi sumiť ex multꝭ: ex cibo vñ nõ dȝ fieri post comestionẽ qꝛ traherenť indigesta: nisi illa eẽt ita debilis ꝙ dareť parũ cibi: sȝ clystere lenitiuũ põt fieri quocũq̃ tꝑe. nec fit hoꝛa magni estus: qꝛ fieret nimis magna cõmotio: iõ fit hoꝛa frigidioꝛi: tñ clystere post balneũ põt fieri nõ tamẽ ĩmediate: sȝ dimitte ⁊ fac cadere ĩteruallum tẽpoꝛis.

¶ Oꝛ siqs in intestinis pustulas habens ipso indiguerit causa febꝛis: aut alicui⁹ egritudinis ⁊ timuerit ne enema retineať superponere dȝ ano suo ⁊ femoꝛi ⁊ locis q̃ sunt in circuitu speltam calefactam cum pãno.

¶ Docet sbueniť accñti eueniẽti ĩ actu clysterizãdi: vñ dič ꝙ si hñs pustulas in ĩtestĩs ⁊ eger clysteri: vñ timem⁹ ne emittat dȝ applicari spelta calefacta ĩ pãno femoꝛi ⁊ ano. vnde cũ pustule sentiũt liqrẽ volunt expellere: vnde spelta rõne caliditatis remittit doloꝛeȝ: etiã spelta incitat expulsiuam vnde clystere non retinebiť.

¶ De epithimatibus. Cap. 18[m].

Epithimata sunt ex medicinis bonis que ad ipsam perueniunt egritudinem.

¶ Nũc ponit cañ. in approximatiõe medicinaꝝ ab ex. Et p̊ ponit cañ. in approximatione hoꝝ. Scd̃o embꝛocaꝝ. ibi (Embꝛoce.) Pꝛia in duas. Prĩo ponit iuuamẽta in gñali. Scd̃o in speciali. ibi (Medicia.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ epithimata sunt medicine bone. ¶ No. epithimata sunt bona qꝛ veniũt ad locũ vt oȝ. Scd̃o cõisunt secura qꝛ ab extra applicanť. ¶ No. epithimata sunt 2ʳ. cõiter pro oĩ medicia applicata ab extra. 2° mõ pro vero epithimate: vnde q̃ applicanť ab ex̃ sunt multa: vnde cũ volum⁹ ꝙ medicamẽ paꝝ trãseat ad locũ dolẽtẽ applicam⁹ in modũ pirie vel fomẽtatiõis vel calefactionũ q̃ idẽ sunt. Sȝ cũ volumus vt multũ transeat applicamus emplastrũ. Sed cũ volumus vt transeat medio criter applicam⁹ vnguẽtũ. Sȝ cũ volum⁹ vt trãseat virt⁹ medicinarũ applicam⁹ epithimata qꝛ ĩfundiť petia in liquoꝛe liquido calo. Sȝ qñ volum⁹ vt foꝛtiter trãseat administramus embꝛoca. nam q̃ cũ ictu approximanť citi⁹ penetrãt: vt pȝ per. G. 13. terapen.

¶ Et medicia foꝛtasse duas hȝ v̊tutes: vnã subtiliatiuã ⁊ alterã ingrossatiuã: ⁊ erit maioꝛ nẽcitas subtiliatiue q̃ ĩspissatiue. Cũqȝ ei⁹ ĩspissatio fuerit tẽperãs subtiliationẽ cũ ex ea fiet ẽpl'ȝ penetrabit subtilitas ⁊ remãebit spissitudo: ⁊ illa qdẽ q̃ penetrat ꝯfert sič fač coꝛiãdruȝ cũ oꝛdeo fracto cũ ex eis fit empl'ȝ super scrophulas.

¶ Ponit iuuamĩta in spãli. Et p̊ hoc. Scd̃o notificat epithimata ex mõ approximãdi cõparãdo epithimata empl'is respectu v̊tutꝭ. 2ᵃ ibi (Emplastra.) 3ᵃ ibi (Cũq̃ mẽbꝛis.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ aliquãdo medicina q̃ approximať in moduȝ epithimatꝭ hȝ duas intẽtiones: vna est sb̃tiliatiua: alia ẽ ĩgrossatiua: ⁊ si ingrossatiua nõ fit foꝛtioꝛ iuuat sb̃tiliatiuã: qꝛ ꝑtes subtiles ĩtrãt ⁊ grosse ꝑtes postea cõprimũt: vt coꝛiãdrũ cũ sauich oꝛ. resoluit scrophulas: vñ cũ coꝛiãdrũ approximať ꝑtes sb̃tiles ĩtrãt ⁊ alia ꝑs g̃ssa q̃ ẽ in coꝛiãdro cõprimit ꝑtes sb̃tiles: sȝ oꝛdeũ sua glutinositate retinet calꝫ ĩnatũ cum virtute medicine: ⁊ ꝓꝑ hoc. G. 2. de simplici medi. 3. c. 2 vl. 3. disti. dicit ꝙ oleũ rosatuȝ plus humectat q̃ oleũ cõmune ꝓꝑ glutinositatẽ eius: ⁊ isto modo cerusa resoluit retinendo caloꝛem.

¶ Emplastra preterea sunt talia qualia epithimata: sȝ emplastra sunt dura ⁊ epithimata currẽtia. Est quoq̃ cum epithimata fiunt cum pãnis.

¶ Uocat epithimata ex modo approximandi: ⁊ dicit ꝙ sunt cuiusdam virtutis cum emplastro.

¶ Cũq̃ mẽbꝛis principalibus superponunť sicut epati ⁊ coꝛdi: ⁊ non fuerit ibi qꝺ ꝓhibeat cõferunt pãni suffumigati ex xyloaloe crudo ⁊ virtutibus epithimatũ bonum tribuunt odoꝛem quẽ principalia diligunt.

¶ Uocat illa rõne locoꝝ ⁊ dič ꝙ approximantur aliqñ epithimata principalib⁹:

ꝓncipalib⁹:mō dic̄ ꝙ qn̄ approximant̄ bonū ē approximare pānū suffumigatū lig̃ aloes q ꝯfortat pꝛīcipalia:vn̄ qn̄ approximamus emplastra frigida resolutiua cum eis miscemus stiptica ⁊ aromatica cōfortantia principalia membra:hoc habitum est supra.

¶ De embrocis. Cap.19^m.

Embroce sunt medicamēta congrua ei qđ ex capite ⁊ aliꝭ membris opʒ resolui ⁊ illi cui cōplexionem necessarium est permutare.

¶Exequit̄ de embrocis.Et ꝑ ponit iuuamēta.Scđo ostēdit qb⁹locis approximant̄ embroce.ibi(In mēbris.)¶In ꝑma dic̄ ꝙ embroce sunt medicamē cōgruū dolori capitꝭ cuʒ mā ⁊ sine materia.

¶Nota embroca ꝯfert multuʒ in passionibus capitis:qꝛ medicine per ossa capitis nō bene possunt penetrare vn̄ cū ēbroca ꝑꝑ ꝑcussionē meli⁹ penetrat:vt.13.tera.ca.17.iō multū ꝯfert.ꝯfert etiā embroca cū aq̄a ē multū ītra ad qđ nō pōt penetrare inunctio.

Dubium

¶Dubitat̄.sequit̄ ꝙ embroca eēt fortioꝛ emplo:qđ falsum est pꝛīa tertij cap̄ de can̄.vlibus egritudinū capitis.Dōm ꝙ in vna approximatione embroca est fortioꝛ emplastro:sed in pluri⁹ nō.Ul'dicendum ꝙ embroca ꝓpter applicationem citius penetrat:ſʒ emplastrū lōgioꝛi tp̄e durat cū alterat q̄ faciant alterare embroce.

¶In mēbris aūt q̄ embrocare oʒ ex cal'o ⁊ frido si non in eis fuerint superfluitates que descēdūt fiat ꝑus embroca ex calefacto:deinde fiat ex aqua frigida vt ꝯstringant̄:ꝙ si res diuersa fuerit a frigida incipiatur.

¶Ostendit loca qb⁹embroce applicātur:qꝛ aut mā est tota fluxa:aut nō.si tota fluxa debes approximare resolutiuū:qꝛ intentio est euacuatio:⁊ postea debes approximare embroca frigida qꝛ est rarificatiuum:ideo opʒ restringere:sed cū mā est in fluxu debes approximare embroca frigida reꝑcussiua ⁊ postea resolutiua.

¶ De flobothomia. Cap.20^m.

Flobothomia ē eūo vl'is q̄ multitudineʒ humoꝝ euacuat.Multitudo aūt ē augmētū humoꝝ super equalitatē ipsoꝛuʒ in venis.

¶Postq̄ Aui.suꝑius posuit can̄.in eūonib⁹per suꝑius ⁊ iferi⁹:nūc ponit can̄.in eūone per flōmiaʒ.¶Nota p̄fīt can̄.in pharmacie eūone:qꝛ mala cōpl'o que eūat̄ maioꝛē ꝯueniētiā hʒ cū pharmacia q̄ cuʒ flōmia:ideo p̄fīt qꝛ mala cōpl'o in qualitate peccat:modo pharmacia huic debet̄.Et ꝑ ponit can̄.in flōmia.Scđo can̄.ī euacuationib⁹annexis flōmie.ibi(Uētose cutis.)Pꝛīa in q̄tuoꝛ:vn̄ in eūone ꝯsiderat̄ illđ qđ eūatur:locus a quo eūat̄:⁊ tp̄s:⁊ 4°instr̄m quo fit.Et ꝑ ponit can̄.in vno dictoꝝ.Secundo in 2°.Tertio in 3°.Quarto in 4°.2ª ibi infra satis(Et debes scire.)3ª ibi infra satis.(Scito p̄terea.)Quarta in fine quasi(Scias ēt ꝙ flōmam⁹.)Pꝛima in duas.Pꝛīo ostēdit iuuamēta flōmie in gn̄ali ⁊ spāli ostēdēs qb⁹coꝛpoꝛib⁹cōueniat.Scđo exequit̄ ponēdo can̄.in eūone dicta.ibi(Flōmia quoq̄ nec.)Pꝛīa in duas.Pꝛīo diffiniēs flōmiā ostendit iuuamenta ei⁹ in gn̄ali.Scđo in spāli.ibi(Et nemo qdē.)¶In ꝑma dicit ꝙ flōmia est vl'is eūatio q̄ eūat multitudinē:⁊ hec multitudo est qn̄ humoꝛes vltra debitā q̄titatē excrescunt in venis.

¶Nota est eūo vl'is qꝛ a toto coꝛꝑe eūat:⁊ in h̄ nō dr̄a pharmacia:tn̄ īmediate eūat a vena a q̄ fit flōmia:sed mediate eūat a toto coꝛꝑe:ēt eradicādo eūat a vena a q̄ fit flōmia:ſʒ trahēdo eūat a toto:ēt q̄tū flōmia eūat ⁊ nō electiue sic̄ medicina:vl'ꝙ flōmia eūat sanguinē:ſʒ alios hūoꝛes eūat qꝛ mixti sūt sanguini:iō pʒ ꝙ flōmia eūat oīum in quāto:⁊ pharmacia eūat oīuʒ humoꝝ in quali.

Dub^m p^m

¶Dubitat̄ q̄ sit vl'ioꝛ eūo ꝑ flōmiā vel ꝑ pharmaciā.ꝑ ꝙ ꝑ pharmaciā:qꝛ talis eūat māʒ de venis ⁊ ex̄ venas.¶In ꝯriū Aui.Dōm ꝙ pharmacia rōne loci ē vl'ioꝛ eūo q̄ flōmia ꝑ cām dictā:⁊ tūc exponit̄ ꝙ ē vl'is eūo qꝛ eūat multitudinē:⁊ non qꝛ a pluri⁹ locis eūet.Uel dōʒ ꝙ ⁊ si ꝑ pharmaciā possit eūari mā ex̄ venas ⁊ ītra:tamē vtpl'ʒ medicie eūant a dtermīatꝭ mēbris vt reubarbaꝝ ab ep̄e ⁊c̄.Dōʒ ꝙ pharmacia eūat ml'titudinē cū supfluit:ēt eūat pri⁹ vnū humorē ⁊ postea aliū:ſʒ flōmia cū nō supfluit eūat.4.hūoꝛes ⁊ sil'.

Dub^m 2^m

¶Dubitat̄ flōmia dbet̄ ēt sanguini peccāti ī q̄li.ēt pharmacia dbet̄ multitudini chol'e in q̄to.Dōm ꝙ multitudo ē 2^x:gn̄alis ⁊ spālis.Gn̄alis ē 2^x.Una in qua equal'r hūoꝛes sūt aucti:⁊ huic debet̄ flōmia.Alia est multitudo gn̄alis ī oī ī qua humoꝛes sūt aucti nō eq̄liter:ſʒ sanguis plus peccat ī q̄to ⁊ huic ēt dbet̄ flōmia.Sʒ si vnus hūoꝛ solus plus peccat q̄ sanguis:dbet̄ ei pharmacia vt visuʒ est supꝛa.c.de regul'cōib⁹ vomitui.Alia ē ml'titudo spālis:⁊ tūc si peccat sanguis cōpetit flobothomia:⁊ si alius:pharmacia.¶Et ad rationes ambas dico ꝙ debetur flobothomia propter peccatum in quanto:⁊ non propter peccatum in quali.

Dubiū 3^m al's. 4. de re.sa.

¶Dubitat̄ infra.3.4ᵗ.ca.de flegmone faci.flōmiā:⁊ tamē mā est ex̄ venas.⁊.4.regi.acuto.Uene inanite trahunt humoꝛes ⁊ vapoꝛes acutos.Dōm ꝙ flōmia immediate euacuat humoꝛes de venis:⁊ mediate eūat mām ex̄ venas:h̄ pʒ vt dcm̄ ē ꝑꝑ inanitionē.ēt ꝑꝑ h̄ fit clystere an̄ flōmiaʒ ne humoꝛes mali trahāt̄.Dōʒ ꝙ cōpetit flōmia qn̄ mā est in venis medijs īter duas cutes īter imē ⁊ cutiʒ q̄ ē mēbrū spmaticū:vel qn̄ ē īter duas cutes.i.in vena:⁊ sic nō vadit ꝯ Auic.¶Ad aliaʒ de flegmone dico ꝙ nō competit flobothomia rōne cause coniuncte:sed rōne cause antecedentis.modo dixit ꝙ euacuat a venis qꝛ ab eis pꝛius ⁊ imediatius euacuat.

¶Et nemo qdē est flōmādus nisi vn⁹duoꝝ.Un⁹ eoꝝ est egritudinib⁹ ꝑparat⁹ q cū ipsi⁹sanguis multiplicatus fuerit cadet in eas.Et alter est cadens in eas.

¶Ostēdit iuuamēta flōmie in spāli oñdēs qb⁹cōpetat.Pꝛīo ostendit qb⁹coꝛpoꝛib⁹cōpetit.Scđo oñdit ꝑꝑ qd cōpetit.ibi(Unusq̄sq̄ aūt.)Tertio decl'at dcm̄ suū.ibi(Ex his qdem.)Quarto qꝛ dixit ꝙ flōmia cōpetit coꝛꝑib⁹ appenter sanis ⁊ egris illa coꝛꝑa cōparat penes vsum flobothomie.ibi(Et debes scire.)¶In pꝛima dic̄ ꝙ nullus est flobothomandus nisi sit egritudinibus paratus qui in illas cadet cum sanguis augmentatur.Alius est flobothomandus qui incidit in egritudineʒ.¶No.flobothomia debetur coꝛpoꝛi parato egritudini neutro decidētie ⁊ coꝛpoꝛi qn̄ iam est egrum.

Dub^m 4^m

¶Dubitatur natura non eget auxilio nisi cum moꝛbus est augmentatus:sed cum moꝛbus adhuc non sit:ergo.

Dub^m 5^m

¶Scđo dubitat̄ coꝛp⁹egrū vl'ē foꝛte vel ē dbile:si foꝛte virtuti foꝛti nihil resistit:sed si sit dbile non dʒ fieri flōmia:qꝛ adderet̄ dbilitas dbilitati.Dōʒ nā.G.2.thegni tex.cō.5.trac.Uētris.oīa īsunt sanis nāl'r ⁊ egrotātib⁹ oīa īsūt p̄ter nāʒ.mō si coꝛꝑa sūt sana egent retētiōe ⁊ nō eūone:ſʒ ī coꝛꝑib⁹egris qꝛ oīa īsūt p̄ter nāʒ egent remotōe illaꝝ reꝝ p̄ter nāʒ.¶Et ad rōnē Gal'.1.d iterio.ca.2.nā non eget auxilio nisi cū augmētat̄ moꝛb⁹:dico ꝙ veꝝ ē nec ī p̄nti nec ī futuro:vl'dico ꝙ dʒ remoueri res p̄ter nāʒ parata facere moꝛbū.¶Ad aliā ītelligo ꝙ sit foꝛtꝭ:qꝛ pōt tolerare eūonē:ſʒ coꝛꝑi absolute foꝛti nō dbet̄ flōmia:nec coꝛꝑi dbili nō valēti sustinē flōmiaʒ.

¶Unusq̄sq̄ aūt eoꝝ aut flōmat̄ ꝑꝑ sanguinis multitudinē:aut ꝓpter ipsius malitiam:aut ꝓpter vtrūq̄.

¶Oñdit cāʒ q̄r flōmia cōpetit oīb⁹his coꝛꝑib⁹:⁊ dic̄ ꝙ cōpetit:aut qꝛ ī eis ē ml'titudo sāguīs:aut malitia:aut qꝛ ī eis ē vtrūq̄.Ul'dōʒ ꝙ sanguis sumit̄ 2^r.Uno° ꝓ hūoꝛe disticto ꝯ alios.Scđo° ꝓ massa humoꝝ.ad ꝓpositū dico ꝙ flōmia competit vtriq̄ sanguini.

Dub^m 6^m

¶Dubitat̄ īfra:⁊.13.d īge.ca.3.2^e dist.⁊ ita īfra d cura apatū:coꝛꝑi nullā hn̄ti repl'onē cōpetit flōmia:g̃ dcm̄ Auic.falsuʒ.⁊ casus ē iste si aliq̄s ē ꝑcussus timemus ne bon⁹sanguis currat ad locū flōmamus:tn̄ iste hʒ hūoꝛes bonos.Dōʒ ꝙ repletio ē 2^x.vl'is respcū toti⁹:alia ē spālis respcū vni⁹mēbꝛi:qꝛ hūoꝛes q stabāt in venis non faciebāt repl'onē:ſʒ postea currūt ad locū spālē ⁊ ibi faciūt repl'onē.mō Aui.ītēdit de multitudīe ⁊ repl'one spāli.Uel dōm ꝙ flobothomia fit 2^r.ad eūandū soluʒ vt qn̄ est repletio in coꝛꝑe.2°mō fit ad diuertendum quādo nō est repletio ne currat mā ad locum lesuʒ.mō Aui.intēdit de flobothomia que fit per repletionē solū.

¶Ex his qdē egritudinib⁹pꝛeparatus est sicut qui est exposit⁹sciatice ⁊ podagre foꝛtibus ⁊ artetice sanguineis:aut ille cui accidit sputū sanguineū ex figura vene que in pulmone eius existit tenuiter cōsolidata:qm̄ cū ipsius multiplicabitur sanguis findetur.

¶Decl'at dcm̄ suuʒ dicēs ꝙ flōmia cōpetit duob⁹:parato egrotare ⁊ actu egrotāti:vn̄ q̄dā sūt parata egrotare qb⁹flōmia cōpetit:sed qꝛ repl'o ē 2^x:sanguis puri ⁊ mixti alijs humoꝛib⁹:iō ꝑ oñdit coꝛꝑa parata egrotare ꝑꝑ ꝑmū.2° ꝑꝑ 2^m.ibi(Et apti epil'ie.)¶In ꝑma dicit ꝙ his egritudib⁹in qb⁹cōpetit flōmia ē q ē exposit⁹sciatice ⁊ podagre sanguīee ⁊ q hʒ rupturā vene.¶No.lʒ tales egritudīes fiāt vtpl'm de mā frida:tn̄ flōmia cōpetit:qꝛ aliq̄n tales passiones de mā sanguīea fiūt:ne humoꝛes ad locū fluāt fiat flōmia.¶No.venā esse tenuiter ꝯsolidatā pōt esse 2^r.Uno mō qꝛ al's fuit rupta ⁊ sic nō intēdit:qꝛ cū vena rumpit̄ in pulmone tarde ꝯsolidat̄.Secūdo modo qꝛ debiliter fuit cōpacta a natura ⁊ sic intendit.

¶Et apti epil'ie ⁊ apopl'ie ⁊ mel'ie cū sanguis multitudine ⁊ squinātie ⁊ apatib⁹ iterioꝝ ⁊ obthalmie calide:⁊ ex eis qb⁹hemoꝛroidaꝝ sanguis qui fluere solebat ē retētus:⁊ mulierib⁹qb⁹mēstruus sanguis est restrict⁹:hoꝝ tn̄ coloꝛes nō demonstrant ꝙ flobothomari debeant ꝓpter ipsoꝝ obscuritateʒ aut albedinē aut viri-

ditatem. Et illi qui in interiorib⁹ mēbris cū cōplōne ca lida debilitatē patiunṫ. Nam istis melius est vt in vere minuanṫ: lꝫ in has nōdum ceciderint egritudines.

¶ Ostendit alia corpora preparata qb⁹ cōpetit flōmia pp sanguinē mixtum alijs humorib⁹: ꝛ dicit ꝙ aptis epilepsie ꝛc̄. cōpetit flobothomia: qꝛ humores facientes tales passiones miscētur sanguini. etiā competit in casu flobothomia si menstrua restrīganṫ ꝛ fit flōmia de saphena: lꝫ color corpis nō oñdat de flōmia pp retētionem mēstruoꝝ: ēt cōpetit flōmia quando hemorroide restriguntur.

Dubm 7m ¶ Dubitaṫ vbi ē debilis virt⁹ non fit flōmia sꝫ in mala cōplōne calā virt⁹ ē debilis: ēt ei debeṫ alteratio. Dōm ꝙ debeṫ flōmia p̄seruatiua ꝛ nō curatiua. ⁊ Et ad rōnē dico ꝙ nō ē ita debilis ꝙ nō possit sustinē flōmiā talē: ꝛ h̄ pꝫ ꝙ pōt itelligi de mala cōplōne calā epatis sine mā. vel pōt itelligi de mala cōplōne cū mā: vñ virt⁹ pōt eē debilis per viā aggrauationis. ⁊ Et ad rōnē pꝫ solō. virt⁹ ē ō̄bilis: verū est per viam aggrauationis ꝛ nō p viā resolutionis: vnde qñ virtus est grauata ex repletiōe eūo sanat. Et subdit ꝙ talis flōmia dꝫ fieri in vere loquēdo de flōmia p̄seruatiua: sed curatiua potest fieri in quocūqꝫ tēpore. ꝛ p̄seruatiua est duplex: cōis ꝛ ista fit i vere: alia est spālis ꝛ ista fit q̊cūqꝫ tēpore: qꝛ si corpus est paratū nūc egrotare debeo flobothomare si expedit ad preseruandum.

¶ Et illis qbus pcussio accidit aut casus: qm̄ qñqꝫ minuunṫ timēdo ne eis accidat apostema: ꝛ q hꝫ apā minuendus est: qm̄ timetur ne aperiatur anteq̄ matureṫ: lꝫ non indiguerit ꝛ non fuerit ibi multitudo.

¶ Ostēdit corpa parata egrotare qb⁹ debeṫ flōmia gr̄a deriuādi: ꝛ dicit ꝙ in pcussis cōpetit flōmia ne talis locus apostemeṫ: vnde ī apāte ēt facimus flōmiam ne rumperetur ante maturationem.

Dubm 8m ¶ Dubitaṫ hñs apā est actu eger: mō Auic. dꝫ oñdere corpus paratū egrotare. Dōm ꝙ Auic. nō vult ꝙ cōperat ei flōmia pp apā sed pp dolorē ꝛ rupturā ante tp̄s nisi flōmia fiat. Sed qūo fiet ruptura cū corp⁹ nō sit repletū. Dōm ꝙ pp dolorē humores ꝯcurrūt boni: vñ implet locū ītātū ꝙ crepaṫ: vnde vt dcm̄ est cōpetit flōmia in casu vt fiat p̄seruatio: vel cōpetit in 2° casu ne apā rumpatur.

¶ Et debes scire ꝙ dum iste egritudines timenṫ ꝛ nōdum in eas ceciderint plus secure eis cōcediṫ minutio ꝛ cum in eis ceciderit in earū principio penitus flōmia dimittatur: qꝛ humores subtiliat: ꝛ eos per corp⁹ fluere facit ꝛ eos sano sanguini admiscet. Et est etiā cū nihil eūatur ex eo qđ opꝫ ꝛ facit ꝙ necessaria sint medicamēta alleuiātia. Cūqꝫ maturatio apparuerit ꝛ egritudo p̄ncipiū aut statuꝫ preterierit: tūc si oportuerit vt minutio fiat: si nō fuerit qđ ꝓhibeat fiat flōmia.

¶ Cōparat corpora egra ad corpora parata egrotare penes vsum flōmie: ꝛ dicit ꝙ cū ille egritudines nōdū sunt dꝫ fieri flōmia: tamē sunt parate euenire. Sed si sunt corpora egra in principio oīno dimittant: qꝛ nihil de malo eūatur. Sꝫ si maturatio apparet ꝛ trāsiuit principiū augmenti fiat flobothomia si est necessaria.

Dubm 9m ¶ Dubitaṫ magis secure fit flōmia cuꝫ egritudo est p̄sens: qꝛ maior adest tūc necessitas eūandi. ¶ Dubitaṫ 2° qꝛ 2ª pticu. afoꝛ. 29. Inchoantib⁹ morbis si qd vꝛ mouere moue: ergo in p̄n° dꝫ fieri: qꝛ in statu silētiū meli⁹ est. silr ēt p̄ª quarti. ca. 7. scđi trac. loquēs de flōmia: cū trāsiuit p̄nm nō est amplius intētio. Dōm ꝙ egritudies de mā sanguinea sunt duplices: de pura mā sanguinea ꝛ de mā sanguinea pmixta alijs humorib⁹. In ꝓprie sanguinea dꝫ fieri flōmia vsqꝫ ad syncopim vt in synocha ꝛ hoc fit subito in p̄n° ne sanguis maligneṫ: ꝛ hec est mens Auic. p̄ª quarti. vñ qꝛ mā in ꝓcessu malignata est non pōt fieri flobothomia sic copiosa. Alia est egritudo de mā mixta sanguini: ꝛ huic debeṫ in principio flobothomia minoratiua ꝛ nō eradicatiua: qꝛ humores sunt crudi non apti eūoni: vnde si vellemus eradicare humores mali subtilianṫ ꝛ spargūtur per corp⁹: imo aliquādo eūatur sanguis bon⁹: qꝛ est apt⁹ eūoni qꝛ subtilis: ꝛ malus est grossus. Sꝫ medicamēta alleuiātia sunt necessaria que euacuēt sanguinē grossuꝫ: vel alleuiātia. i. cōfortātia virtutē. ⁊ Ad alias rōnes. Ad primā dꝫ fieri cū adest egritudo: dico ꝙ verū est si humores eēnt apti ꝛ nō sequereṫ tanta debilitas virtutis: vnde anteq̄ mā faciat egritudinē nō est ita malignata sicut cū faciunt egritudinem: ꝛ ideo ante fit flobothomia mag̃ copiosa q̄ postq̄ fecerunt egritudinē: etiā qꝛ virt⁹ ex egritudine est debilior. Et ad afoꝛ. dico ꝙ loquiṫ de eūone minoratiua que cōceditur.

Dum 10m ¶ Dubitaṫ cū egritudo trāsiuit statū est in declōne: ergo tunc nihil cōpetit flōmia. Dōꝫ ꝙ si apparet digestio post statū ꝛ nō fuerit facta eradicatio: tūc flōmia cōpetit: qꝛ copiose fieri pōt. Sꝫ ꝯ flōmia eūat sanguinē: mō in sanguie nō expectaṫ digestio: verū est in puro sanguine: sed hec est intentio sanguinis ꝛ alioꝝ humoꝝ. ꝓcediṫ plus: qꝛ virt⁹ est fortior ꝛ mā mag̃ parata eūoni per flōmiam.

¶ Flōmia queqꝫ neqꝫ euacuatio vētris est facienda in die motus egritudinis: qꝛ est dies requiescendi ꝛ ingrendi somnum ꝛ dies ebullitionis egritudinis.

¶ Exequiṫ ponēdo cañ. attēdēdos in flōmia: quare tales cañ. nō bñ hñt ordinē: diuidiṫ in tot quot cañ. ponit. 2° ibi (Et cum egritudo.)

¶ In p̄ma dicit ꝙ in die mot⁹ egritudinis non dꝫ fieri flōmia: imo quiescere ꝛ ꝓuocare somnū: ēt qꝛ est dies ebullitionis. ¶ Nota p diē mot⁹ egritudis pōt itelligi dies crisis. mō in tali die nihil ō̄bemus mouere. qꝛ p̄ª pti. afoꝛ. cō. afoꝛ. 8. Uix supest hora qn nā vincat humorē. ēt flōmia diuertit nām ab opōne sua: ēt talis dies est dies ꝓuocādi getē vt nō fiat diuersio caloris ad extrema pp motuꝫ: vñ latrat⁹ canū aliqñ īpedit crisiꝫ: ꝛ i somno calor fortificaṫ intus vñ melior fit crisis: iō tali die ꝓuocam⁹ somnum: ꝛ cū sit dies ebullitiōis flōmia faciat aliā ebullitionē adiūgereṫ ebullitio ebullitioni. Scđo mō diē ꝛc̄. possumus itelligere motum paroxismi.

Dubm 11m ¶ Dubitaṫ mā in tali die moueṫ: ꝸ in tali die ē apta eūoni. Scđo nā eūat i tali die: ꝸ ꝛ medicia. Tertio si ē feb. ꝯtinua nō poterī flōmare cū egritudo sit ꝯtinua. Dōꝫ ꝙ eūo regulr̄ nō ē fiēda. iste ē cañ. p̄ª quarti supra capͦ de putridaꝝ i gñali: nō moueas i die poxismi nec cures febrē. s. cū forti medicia: sꝫ bñ pōt eūari cū aliq̄ alteratiuo leui. Sꝫ si fieret flōmia cū ipsa multū cōmoueat humores fieret maior ebullitio. ¶ No. lr̄a exponiṫ 2r. Uno° vt per tp̄s qescēdi intendat getē corporeā: ꝛ p somnū intēdat aīalem getē quo ad accñtia aīe: qꝛ nō dꝫ tristari. Uel alr̄ est dies ꝓuocādi somnuꝫ si post paroxismū. ⁊ Et ex h̄ pꝫ solō ad rōnē. est dies ꝓuocādi somnū post p̄ncipium: qꝛ virt⁹ ꝛ spūs sunt resoluti ꝓuocaṫ somn⁹ vt fiat restauratio. ⁊ Ad aliā dico ꝙ agitatio est duplex: facta in morbis ꝛ ista nō iuuat īmo īpedit: alia ē facta in vere ꝛ talis iuuat. ⁊ Ad aliaꝫ nā in tali die eūat. Dōꝫ ꝙ nō semp medic⁹ dꝫ sequi nām: imo qñ nā eūat medic⁹ nō eūat. Sꝫ qñ i statu nō eūat nā medic⁹ eūat: vl' ꝙ eūat aliqñ in morbis ꝛ nō in vere: qꝛ mā stimulat nāꝫ: iō nā expellit. ⁊ Ad aliā fe. est ꝯtinua: dico ꝙ faciā flōmiam hora maioris tēporis.

¶ Et cū egritudo est habens crisim in cuius tēpore est lōgitudo nullo mō sanguis multus est minuēdus: ꝸ si possibile fuerit quies est faciēda: ꝙ si nō fuerit possibile vt quies fiat ex eo paꝝ minuaṫ: ꝛ in corpore sanguis thesaurus recōdaṫ ad flōmiaꝫ faciēdā si apparuerit: ꝛ virtus cōserueṫ ad resistendum in crisibus.

¶ Postq̄ Aui. superius posuit primū cañ. nunc ponit 2m attēdēduꝫ in eūone per flōmiam: ꝛ dicit ꝙ si crisis in aliqua egritudine multum distat: dꝫ fieri flōmia parua ꝛ reserueṫ sanguis ꝓ crisib⁹ expectatis vt virtus sit fortis. ¶ Nota cañ. exponiṫ dupl'r. Uno mō ꝙ in egritudine lōga non dꝫ magna fieri flobothomia. Et rō qꝛ egritudo talis est de materia frigida grossa cui nō competit flobothomia: ēt cū egritudo sit lōga virt⁹ debilitaṫ ex flobothomia ꝛ lōgitudine egritudis. ēt in crisi reqriṫ multū sanguis: qꝛ ad sanguis fortitudinē sequiṫ multitudo spirituū que reqritur in crisi. Scđo° ꝙ si est necia flōmia: in principio non fiat flōmia copiosa: qꝛ virtus deficeret postea in crisi nec sufficiat sꝫ si possibile est dimittaṫ: vñ si purgaṫ est facere paruā flōmiam in ꝓcessu cum mā est digesta: qꝛ nocitū est magis aptum eūationi: vñ nā melius ipsum expellit.

Dubm 12m ¶ Dubitaṫ videṫ ꝙ egritudo lōga habeat crisim: qđ est falsum. 3. de crisi. c. 1. qꝛ paulatine cōsumitur. Dōꝫ ꝙ intendit per lōgaꝫ egritudinem illā que terminatur post. 40. diem: vñ intendit chronicam respectu acute ꝛ pacute ꝛ perpacute. Uel dōꝫ ꝛ meli⁹ ꝙ p crisiꝫ itēdit oēm ꝯsumptionē egritudis siue paulatine fiat siue subito.

Dubm 13m ¶ Dubitatur egritudo chronica est de mā multa: ꝛ in tali competit flobothomia copiosa: ergo. Dōm ꝙ est de mā multa grossa viscosa: ꝛ in hac nō cōpetit talis flobothomia. Alia est de materia multa sanguinea calida: ꝛ in tali competit flobothomia copiosa.

¶ Qꝛ si multū p̄terierit tēporis ex quo quis minut⁹ fuerit ꝛ in hyeme fuerit cōquestus ꝙ se quasi fractum sentiat minuatur: ꝛ sanguis pro thesauro recondatur.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ si quis steterit multū exquo non fuerit flobothomatus ꝛ in hyeme sentiat cōfractionē faciat flōmiam.

Dum 14m ¶ Sed cōtra. in hyeme cū humores sint elōgati non fit flōmia. Dicenduꝫ ꝙ requiritur ꝙ sit consuetus flobothomari: ꝛ ꝙ sentiat se confractum. modo hec confractio nō videṫ procedere nisi ex sanguinis retentione; tamen debet fieri parua flobothomia: ꝛ hoc pꝫ

cum

cuȝ dicit ⁊ sanguis reseruetur. ¶ Et ad rōnē in hyeme dico ꝙ ars magis insurgit in rem que magis vrget. etiā maius sequitur iuuamentum ꝗ̃ nocumentum ex quo adest necessitas.

¶ Amplius q² flobothomia propterea ꝙ ad diuersuȝ trahit naturam fm plurimum retinet.

¶ Ponit tertiū cañ. in quo cōparat flobothomiā ad solutionē ventris dicens: ꝙ q² flobothomia diuertit sequit̃ ꝯstrictio vētris. (Dubm 15m)

¶ Sed ꝯ. in flōmia vsqȝ ad syncopim sequit̃ solo ventris vel sudor vt. 9. terap. ca. 4. Dōm ꝙ ꝯstringit vētrē per se: vnde iste eūones sese diuertūt: tñ per accidēs pōt seq solo vētris: q² per flōmiā virtus alleuiat̃: vnde agit in mām ⁊ eā expellit. Et ad rōnē pȝ solo.

¶ Cunqȝ ex multa minutione debilitabitur virtus multi generabuntur humores.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ si ex multa flobothomia virtus debilitatur generantur mali humores. (Dubm 16m)

¶ Sȝ ꝯtra si virtus est debilis debent generari pauci humores: q² virtus debilis pauca digerit. Dōm ꝙ gñant̃ multi humores: q² nō regulant̃ a nā. mō hoc est cā putredinis ꝑ de diffe. feb. ca. 6.

¶ Syncopis ꝑterea accidit in ꝑma minutiōe cū subito euenerit ei qui nō ꝯsueuit: ȝ vomitū ꝑmittere est ex eo qd eā ꝓhibet: ⁊ silr vomere hora qua accidit.

¶ Exequit̃ ponēdo aliū cañ. dicēs ꝙ nō ꝯsueto flōmari accidit syncopis quā ꝓhibet vomitus ante flōmiam vel vomere in syncopi. Dōm est ꝙ syncopis pōt esse ex timore: ⁊ illa apparet ante flobothomiā vel cū ea. Alia est ex resolōne ⁊ ista est post flobothomiā. Alia est ex agitatione humoꝝ cholericoꝝ fluētiū ad os stōchi: vñ ꝯuenit syncopis. Uō Aui. nō loqt̃ de duab⁹ primis syncopib⁹ ȝ de tertia: q² vomitus eūat tales humores de stōcho. etiā si fiat talis vomit⁹ in actu flōmie remouet̃ talis syncopis. Sed si iste esset inept⁹ vomere da ei micā panis infusam in succo granatoꝝ.

¶ Et debes scire ꝙ minutio est ꝑturbās donec qescat.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ flobothomia turbat donec quiescit. ratio syncopis prouenit: vnde iste cañ. reddit causam precedētis cañ. ⁊ ideo post flobothomiam homo debet quiescere.

¶ Flobothomia quoqȝ ⁊ colica raro simul eueniūt.

¶ Ponit quosdā cañ. oñdēs in qb⁹ casib⁹ debem⁹ abstinere a flobothomia dicēs ꝙ flobothomia raro fit ĩ colica: aliȷ hñt cholerica. (Dubm 17m)

¶ Sed in colica cōpetit flobothomia: q² diuertit. Dōm ꝙ colica fit aliqñ ꝑꝑ feces siccas retētas. aliqñ fit ꝑꝑ apostema caliduȝ in colon: ⁊ sic cōpetit flobothomia. ⁊ aliqñ fit ꝑꝑ vētositatē. Et cū dicis flobothomia diuertit veꝝ est qñ est apostema. Sed si habeꝝ cholerica raro etiā ꝯiungit̃ flobothomia ⁊ cholerica: vnde raro in fluxu ventris fit flobothomia: q² vna euacuatio excusat aliā.

¶ Pregnās preterea ⁊ mēstruata non minuat̃ nisi ꝑꝑ magnā necessitatē: sicut est necessitas retinēdi fortem sanguinis sputū cū virtus fuerit ꝯueniens.

¶ Ostendit alium cañ. in quo cōpetit flobothomia. dicens ꝙ pregnans ⁊ menstruata non debent flobothomari nisi in casu vt cuȝ vellemus restringere fluxum sanguinis. (Dubm 18m)

¶ Sed ꝯtra cōmuniter operātes flobothomāt tales. etiā istis approximant̃ vētose: ꝗ ⁊ flōmia: q² per ventosas pōt etiā trahi sanguis. Dōm ꝙ regulariter non flobothomamus: q² aufert̃ sanguis fetui. ēt flobothomia virtus debilitat̃: vnde postea nō pōt regere fetum sentiens nocumentuȝ vult expellere. Sed in casu pōt fieri flobothomia: vt in principio quando fetus est paruus: q² modico eget nutrimēto. vnde quādo est multa materia timem⁹ ne vadat ad matricē vnde ledat̃ fetus. ideo aliqñ flobothomamus ⁊ purgamus leui pharmaco vt cassia reubarbaro ⁊c. Et ad rōnē applicamus vētosas ⁊c. dico ꝙ si mēstrua sunt parua nō debemus flobothomare nec vētosas applicare: q² ille fluxus est nālis: sed si mēstrua superfluūt applicant̃ vētose sub mamillis ⁊ fit flōmia de basilica diuertēdo. mō Aui. ītēdit de mēstruata tēpate ⁊ nō supflue.

¶ Et ðbes scire ꝙ nō quotiēs noiata signa repletiōis apparuerint opȝ vt minuas: iō qñqȝ est repletio ex humorib⁹ crudis: ⁊ est tūc flōmia multū ĩpediēs: qm̃ si minueris nō maturabis eos ⁊ timebit̃ ne eger ꝑdat̃.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ nō semꝑ cū adest signū siue figura repletōis flōmia cōpetit: q² pñt eē hūores fridi viscosi q ñ egēt flōmia. (Dubm 19m)

¶ Dubitat̃ signa dicta significant plectoriā. modo in plectoria flobothomia cōpetit. Dōȝ ꝙ repletio est duplex. vniuersalis. 4. humoꝝ: ⁊ tunc cōpetit flobothomia: q² euacuat multitudinem. Alia est repletio particularis que est dominatio vni⁹ humoris alius a sanguine ⁊ sic flobothomia nō cōpetit: q² euacuat̃ sanguis: vñ aliȷ humores remanēt incrudati. Uel dōm ꝙ lȝ appareāt signa repletionis dicta si non peccat sanguis nō dȝ fieri flobothomia.

¶ Non aūt est incōueniens vt ille in quo melancholia superabundat minuat̃ postea medicina solutiua eūet̃. Sed sollicitus esse debes ex dispōne coloris fm cōditionē quā nūc dicemus ⁊ ꝯsiderare tensionē: quoniaȝ ꝓpter tensionē per totū corp⁹ incedentem magis eris cōfidens ꝙ flobothomare debes.

¶ Ponit aliū cañ. correctiuū erroris: q² dcm̃ est cuȝ adest repletio hūoris grossi nō dȝ fieri flōmia. mō crederet aliqs cū dñat̃ melācholia: nō sit fiēda flōmia. mō dicit Aui. ꝙ pōt fieri in tali flōmia: ⁊ postea soluē leui pharmaco: tñ debes respicē colorē ⁊ virtutē.

¶ Dubitat̃ vtrū stante dñio melie fiat flōmia. ꝑ ꝙ nō: q² flōmia est eūo humoꝝ multitudinis equalr augmētatoꝝ. ⁊ Aui. negauit flobothomiā in flegmatis dñio: ꝗ ⁊ in dñio melie: q² plus distat melācholia a nā sanguis ꝗ̃ flegma: ⁊ magꝭ disproportionat̃a sanguie in q̃litatib⁹ ⁊ melia a sanguie ꝗ̃ flegma. Dōm ꝙ si melia est mixta sanguini fit flōmia. ⁊ silr si erit mixtū flegma. magꝭ tñ cōpetit flobothomia si melia sit mixta sanguini ꝗ̃ flegmate mixto sanguini. ⁊ rō: q² flegma est viscosum adherēs: sed melia melius exit. ēt cū multiplicat̃ melia ⁊ sanguis ⁊ cum melia sit fex sanguinis vbi est multū de melia ibi est multū de sanguine. ideo si flōmia dȝ fieri in flegmate mixto sanguini opȝ ꝙ plus sanguinis dñet̃ ꝗ̃ qñ fit flobothomia in melie dñio cuȝ est mixta sanguini: ⁊ hoc ꝑꝑ cām dictā: q² flegma est magis ineptū exire ꝗ̃ melācholia. Postea dicit ꝙ debes respicere colorē: q² si color corporis est rubeus securius pōt fieri flobothomia: sed si sit color niger non sic secure pōt fieri flobothomia: q² signū est ꝙ dominat̃ melia plus ꝗ̃ sanguis. (Dum 20m)

¶ Cum ŭo sanguis alicuius fuerit bonus paucus ⁊ fuerint in ipsius corpore multi mali humores: flobothomia tunc bonum rapiet ⁊ malum relinquet.

¶ Exequit̃ ponēdo aliū cañ. dicēs ꝙ si in aliq̊ fuerit pauc⁹ sanguis bonus ⁊ aliȷ hūores sint mali flōmia dimittat̃: q² flōmia rapit bonū ⁊ dimittit malū. ¶ Sed ꝯ: nā est magꝭ sollicita retinere bonū ꝗ̃ malū. Dōm ꝙ eūat̃ bonū: q² est aptū eūari ⁊ malū est ineptū. Uel dōm ꝙ flōmia eūat bonū ⁊ malū: tñ q² malum est plus: de eo plus remanet. ¶ Dōm ad rōnē ꝙ verū est ꝙ nā retinet in quātum pōt: sed nō pōt aliud facere: vnde malū resistit nāe.

¶ Et cū alicui⁹ malus sanguis fuerit pauc⁹ ⁊ declinauerit ad mēbrū aliqd qd eius declinatio vehemēter ĩpedit ⁊ fuerit necessariū vt ipse minuat̃ ex eius sanguine parū erit assumēdū ⁊ cibo bono erit alēdus: deinde erit minuendus iterū post dies ꝓpterea vt malus sanguis ab eo extrahat̃ ⁊ bonus restauret̃.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ si sanguis alicuius sit paucus malus ⁊ fluat ad aliqd mēbrū dȝ paulatine eūare per flōmiā: ⁊ postea cibare bonis chimis: ⁊ postea iterato flōmare: ⁊ sic donec fiat eūo mali. ¶ Nō hoc pōt ĩtelligi 2r. Uno mō ꝙ sit peccās sanguis paucus mixtus cū multo bono ⁊ sic est falsum: q² flōmia posset fieri copiosa: sed est ꝯ Aui. Scdo mō ꝙ sanguis sit pauc⁹ in corpore ⁊ malus: ⁊ sic dȝ fieri flōmia parua: ⁊ postea cibare bonis chimis: ⁊ postea itera flōmiā: ⁊ postea ciba donec malus sanguis eūetur.

¶ Qȝ si mali humores cholerici in eo fuerint ingeniet̃ quatenus subtili pharmacia euacuent̃ aut vomitu aut vt sedent̃: ⁊ stude in hoc vt eger quiescat ⁊ digeratur ⁊ ociet̃. Et si grossi fuerint antiqui ꝑceperūt vt balneet̃ ⁊ in suis ministeriȷs moueat̃. Et dabāt ei ad bibenduȝ ante flōmiā ⁊ post ipsaȝ anteꝗ̃ alia fieret minutio syrupū acetosuȝ subtiliatiuū coctū cū hyssopo ⁊ hasce.

¶ Ponit aliū cañ. dicēȝ ꝙ si mali hūores cholerici dñent̃ dñt eūari ꝑ pharmaciā ⁊ vomitū: ⁊ dȝ eger quiescē: sed si humores sint grossi flegmatici dñt balneari ⁊ exercitari ⁊ dabāt ante flōmiā syrupū acetosuȝ cū hyssopo ⁊ hasce. i. hyssopo. ¶ Nō vel tales humores sunt mixti sanguini: ⁊ sic cōpetit flōmia. Sȝ si nō sint mixti dñt digeri ⁊ eūari per pharmaciā: vñ dicit ꝙ debēt qescē si hūores sint cholerici: q² quies ĩfrigidat ⁊ humectat. Sed si sint grossi cōpetit mot⁹: q² calefacit ⁊ subtiliat. cōpetit ēt balneū post eūonē: ⁊ syrupus ille subtiliat ⁊ incidit tales humores grossos viscosos.

¶ Cum autem flobothomia necessaria fuerit cū debili-

tate virtutis causa febris aut aliorum humorum partire flobothomiam sicut diximus.

¶ Ponit alium cañ. dicens: ꝙ si flobothomia sit necessaria causa febris vel alioꝝ humoꝝ: qꝛ si feb. sit sanguiñea ⁊ sit debilitas virtutis debes partire flobothomiam in plures vices.

Dum 21m ¶ Dubitaṫ vtꝝ stãte ṽtute forti cõpetat flõmia. Prio ꝙ nõ: qꝛ dcm̃. est ꝙ flõmia competit qñ peccat sanguis vel qñ est repletio. Sed cũ virtus est fortis nõ sunt ista: ꝫ. Dõm ꝙ fortitudo virtutꝭ est zx. absolute ⁊ sic flõmia nõ cõpetit. alia fortitudo virtutis ꝫm quid: ⁊ sic flõmia est ꝯñs simul ⁊ in vna vice magna. ¶ Et ad rõnẽ dico ꝙ stat fortitudo virtutis ꝫm quid.

Dum 22m ¶ Dubitaṫ vtꝝ in virtute debili cõpetat flõmia. Primo ꝙ nõ: qꝛ nõ suffert. Dõm ꝙ virtꝰ est debilis zr. Respectu sanoꝝ ⁊ sic tolerat. Scðo mõ rõne flõmie fiende ⁊ sic vel est debilis absolute respcũ flõmie fiende: qꝛ nullo mõ tolerat. Scðo mõ non absolute: sed respectu flõmie fiende: qꝛ põt sustinẽ flõmiaꝫ in pluribus morbis vt virtꝰ nõ deficiat: nec valet tãtũ faceret debile agẽs in pluribꝰ vicibꝰ q̃tũ potẽs in vna. mõ vna flõmia copiosa debilitat virtutẽ: ꝫ ⁊ facta in pluribꝰ vicibꝰ. Dõm ꝙ post paruã flõmiã virtꝰ reparaṫ ⁊ restauraṫ: iõ nõ est simile in hoc: vnde de illa ꝓpositio hꝫ veruꝫ in hoc respectu quãtitatis euacuãde ⁊ nõ respectu virtutis.

¶ Amplius flobothomia stricta magis est ꝯseruatiua virtutis: sed tñ subtilẽ ⁊ clarũ interdũ sanguinẽ fluere facit ⁊ spissum ⁊ turbidũ tꝫ. Ampla ṽo velociter est ad syncopim ⁊ magis operatiua in mũdificãdo ⁊ tardior ad ꝯsolidandũ: ꝫ tñ est dignior ei qui ꝫm ꝑseruationẽ flobothomaṫ ⁊ in grossis. Et amplã q̃dem efficere in hyeme est dignius ne ꝯgeleṫ sanguis: ⁊ angustaꝫ efficere in estate est dignius si necessarium fuerit.

¶ Exequiṫ ponẽdo aliũ cañ. dicẽs ꝙ flõmia stricta magis ꝯseruat virtutẽ ⁊ euacuat sanguinẽ subtilẽ clarũ ⁊ lata grossum. in grossa magis mũdificat ⁊ magꝭ facit syncopim ⁊ magꝭ fit in hyeme ⁊ magis ꝑseruatiua est: sed subtilis siue stricta magꝭ in estate ⁊ in euacuatione humoꝝ subtiliũ. ¶ Nota per flobothomiã strictã itelligit paruũ foramẽ qð fit cũ lãceta ⁊ per latã simili mõ. vnde si volumus iterare flõmiã scða die dꝫ fieri foramẽ amplum: qꝛ melius postea aperiṫ ⁊ exit sanguis melius. Sed ampla plus virtutẽ debilitat: qꝛ plures spũs exeũt. ẽt ampla ꝯueniẽtior est in euõne humoꝝ grossoꝝ. etiã põt cõparari stricta ad lataꝫ penes tẽpus: qꝛ in hyeme fit lata propter humores grossos fixos ⁊ in estate stricta. Iteruꝫ possunt cõparari penes corpora: qꝛ in egro fit strictior: qꝛ minus debilitat: sed in parato egrotare fit amplior.

¶ Flobothomandus preterea supinus iaceat quando flobothomatur: quoniã hoc est ꝯueniẽtius ad hoc vt ipsius ꝯserueṫ virtus ⁊ ne ei supueniat syncopis.

¶ Ponit aliũ cañ. dicens ꝙ debet iacere supinus ne proueniat syncopis ⁊ vt virtus confortetur.

Dum 23m ¶ Sed ꝯtra: sanguis reuertiṫ retro: vñ nõ bene fit euõ. Dõm ꝙ sitꝰ est zx. Penes liberã euõnẽ ⁊ sic debet sedere ⁊ anteriora declinare. Alius est situs qui attendiṫ penes virtutẽ ⁊ sic debet iacere supinus: qꝛ virtus nõ debilitaṫ in retinẽdo corpus: qꝛ basis est magꝭ lata vt dorsum etiã sanguis nõ sic exit.

¶ In febribus aũt a minutione cauẽdũ est. s. in his que vehemẽtis sunt calefactiõis ⁊ iflãmatiõis: ⁊ in oibꝰ nõ acutis febribꝰ in sui principio in die periodica.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ in febribus vehementis caliditatis non debet fieri flobothomia.

Dum 24m ¶ Sed ꝯ. G. 9. tera. ca. 4. ⁊ 5. in fe. synocha vehemẽtis caliditatꝭ fit flõmia. Dicũt aliq̃ ꝙ ꝑ fe. multe caliditatꝭ itẽdit ethicas. Sed hꝫ nõ est verũ: imo ꝑ tales fe. itẽdit febres acutas de pura cholera: ⁊ in talibꝰ nõ fit flõmia: qꝛ euaṫ sanguis qui est frenũ cholẽ: vnde cholera magꝭ furit. Alia est acuta de sanguie ⁊ in talibꝰ cõpetit flobothomia: vt dicit. G. Postea dicit in fe. nõ acutꝭ nõ cõpetit. ⁊ dicunt aliqui ꝙ per tales feb. intendit feb. interpolatas ⁊ isti falsum dicunt: qꝛ flobothomamus saltẽ gratia antecedentis cause: lꝫ nõ cõiuncte: ideo intẽdit per feb. flegmaticas frigidas: nec competit in principio: qꝛ humores sunt multũ inepti euacuationi.

¶ In febribꝰ ꝑterea cũ qbꝰ aduenit spasmꝰ est a minutione cauẽdũ: lꝫ fuerit necessaria: qm̃ cũ spasmus accidit vigilare facit ⁊ sudare multũ ⁊ deijcit virtutẽ quapropter sanguis thesaurus est dimittẽdus.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ in spasmo nõ cõpetit flobothomia: lꝫ videaṫ cõpetere: qꝛ spasmus debilitat: ⁊ ẽt flõmia. ¶ Dubitaṫ dicit ꝙ nõ est fienda ⁊ est necessaria. Dõm ꝙ est necessaria rõne feb. ⁊ nõ rõne spasmi ⁊ loquiṫ de spasmo de repletione: qꝛ facit sudare ⁊ angustiaṫ: vnde sudat sudore diaforetico ⁊ nõ synthomatico: vñ si fieret flobothomia magis debilitareṫ virtus.

¶ Et similiter opꝫ vt ex minutiõe febricitãtis cuius febris nõ est ex putrefactione minoratio fiat ꝓpterea vt ad resoluẽdũ febrem thesaurus relinquaṫ. Et si fortis inflãmationis nõ fuerit ⁊ fuerit febris putrida attẽde decẽ regulas: ⁊ postea intuere in vrinali: ⁊ si vrina fuerit grossa ⁊ rubedini attinens ⁊ pulsus etiã fuerit magnus ⁊ facies tumida ⁊ febris in suo motu nõ ꝓperet: flobothoma in hora qua stomachꝰ a cibo est vacuus. Et si vrina fuerit subtilis aut ignea aut facies a principio egritudinis fuerit tornatilis caue tibi a flobothomia. Qꝛ si interpolatio in ea fuerit ⁊ quies febris in ipsa fiat minutio.

¶ Postq̃ Aui. superius posuit multos cañ. attẽdẽdos in flobothomia nũc in hoc ponit aliũ cañ. dicẽs: ꝙ cũ volumus flobothomare febricitãtẽ feb. putrida dꝫ fieri flobothomia minoratiua vt sanguis reserueṫ ꝓ thesauro in crisi. Si aũt in tali feb. non sit magna intẽsio debẽt ꝯsiderari decẽ regule dicte in ꝑncipio huiꝰ fen. etiaꝫ debet ꝯsiderari si adest rubedo faciei ⁊ q̃lis fuerit vrina: ⁊ dꝫ fieri flõmia hora maioris quietis. ¶ Nota iste cañ. hꝫ verũ in feb. sanguinea ⁊ mixta cũ sanguinea: tamẽ feb. sanguinea est zx. cũ putredine sanguinis ⁊ vocaṫ synocha inflatiua. etiaꝫ si fuerit alia feb. a feb. sanguinea dꝫ fieri minor flõmia: qꝛ per putrefactionẽ humores redduṫ inepti. etiã si talis humor nõ sit mixtus sanguini non dꝫ fieri flõmia: tamẽ dicit ꝙ debet ꝯsiderari vrĩa ⁊ si fuerit rubea grossa cũ alijs signis significantibꝰ dominiũ sanguinis debet fieri flobothomia: sed si nõ adsunt talia signa nõ fit flobothomia.

Dum 25m ¶ Dubitaṫ Gal. 11. terapẽ. cap. 15. nõ solũ in synochis feb. sed in oibus que de putredine sunt cõpetit flõmia. Dõm ꝙ. G. vult ꝙ non soluꝫ in feb. de puro sanguine fiat flobothomia: sed in alijs feb. in quibus sanguis est mixtus cũ alijs humoribus.

¶ Dispositionẽ quoqꝫ tremoris cõsidera: qm̃ cum tremor fuerit fortis a minutione tibi cauendũ erit.

¶ Addit aliũ cañ. dicẽs ꝙ tu debes attẽdere dispõnẽ tremoris. vñ si tremor est fortis nõ flõmes: tñ tremor põt esse fortis intẽsiue in se: ⁊ tũc sig̃t multã mãm ex venas. Scðo mõ extra se ⁊ extẽsiue: ⁊ tũc nõ fit flõmia: qꝛ nõ fit tremor lõgus nisi a mã grossa: vnde tremor est motꝰ cõpositus ex virtute subleuãte: ⁊ ex mã aggrauãte.

¶ Amplius sanguinis qui egrediṫ caloreꝫ attende: ⁊ si fuerit subtilis albedini attinens ipsum ilico retine.

¶ Addit alium cañ. dicens ꝙ debet considerari color sanguinis: qꝛ si subtilis albus nõ fiat flobothomia.

Dum 26m ¶ Dubitaṫ Hippo. cõmẽ. 10. secũdi regimĩs acutoꝝ dicit ꝙ dꝫ expectari donec sanguis in exitu muteṫ ad nigrũ vl' lucidũ. Dõm ꝙ si sanguis est vniformis nõ dꝫ expectari casus Hippo. lꝫ Hippo. loquiṫ qñ est apostema intrinsecũ. vnde si alteraṫ ad nigrũ signuꝫ est ꝙ euacuatio satis processit: sed causa cañ. est qꝛ si est albꝰ subtilis est flegmaticus crudus cui flobothomia nõ ꝯuenit.

¶ Et sũmopere tibi caue ne egrum ad vnam duarum perducas rerum. s. humorum cholericorum ebullitionem ⁊ frigidorum cruditatem.

¶ Addit aliũ cañ. dicens ꝙ tu caueas tibi a flõmia in dominatione hũoris cholerici ⁊ flegmatici: qꝛ cholera furit ⁊ flegma incrudaṫ.

Dum 27m ¶ Dubitaṫ flobothomia euacuat peccatũ taliũ humoꝝ: ꝫ. ꝯñtia vera ⁊ añs pꝫ: qꝛ flobothomia euacuat humores de venis: sed tales sunt in venis: ꝫ. Dõm ꝙ humores per se peccãt: qñ oẽs humores eq̃liter peccãt: ⁊ qñ peccat solus sanguis tunc cõpetit flobothomia copiosa: sed indirecte qñ alij humores sunt mixti cũ sanguie peccãt: sed nullo mõ cõpetit cũ peccat solũ cholera nõ mixta sanguini: qꝛ si euaṫ sanguis cholera furit cũ eueṫ sanguis q̃ est frenuꝫ cholẽ. ⁊ simil'r est si domineṫ solũ flegma: qꝛ incrudaṫ ex flõmia.

¶ Cunqꝫ in febrẽ te oportebit flobothomare nõ attendas qð quidã dicũt. s. ꝙ nõ est bonũ vt post quartum diem fiat: qm̃ bonũ est vt fiat etiã si sit post q̃draginta dies: ⁊ hoc ꝫm sentẽtiã Gal. lꝫ premittere ⁊ preparare

sit melius cuz significationes certe fuerint. Qz si in hoc erratū fuerit q̄cūqz hora inueneris egrū ꝛ oportuerit flōma ip̄m postq̄z decē rerū sollicitudinē habueris.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ cū in feb. opz flōmare nō attēdas qd̄ q̄dam dicūt ꝙ post. 4. nō est fienda flōmia: imo dz fieri: qꝛ si a p̄ncipio debebat̄ fieri flōmia nō cures flōmare post. 4.

Du^m 28^m ¶ Dubitat̄. Aui. in de cura putridarū in gn̄ali ꝙ cū postponit̄ nō est amplius intētio. Dōm ꝙ nō est faciēda flōmia minoratiua vel ꝙ loquit̄ de eradicatiua: qꝛ loquit̄ in feb. mere sanguinea: qꝛ si transit. 4. nō est amplius intētio in eradicādo: qꝛ sanguis associauit se alijs humorib⁹. Uel dōm ꝙ nō vadit ꝯ̄ Aui. qꝛ nō est intētio qualis prius erat: sed hic vult ꝙ si apparet necessitas post. 4. dz fieri: tñ si pōt p̄mitti melius est: qꝛ nā est fortis ꝛ reddit̄ fortior sup̄ residuum ꝛ melius parat materiam ad expulsionem.

¶ Multotiens preterea flobothomia in febrib⁹: lz necessaria nō sit efficit vt nā fortis fiat super māṁ ꝓpterea ꝙ eā efficit paucaz: ꝛ hoc q̄dem cū fuerit figura ꝛ etas ꝛ virtus ꝛ reliqua talia vt permittant.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ flobothomia multotiēs nō est necessaria ꝛ fit ꝛ est bona: quia natura redditur fortior supra residuuz: si tamen cōplexio ꝛ etas consentiunt.

Du^m 29^m ¶ Dubitat̄ si nō est necīa nō est fiēda. Dōm ꝙ si non fuerit necīa in p̄senti sz in futuro dz fieri. Uel dōm ꝙ nō fuerit necīa p se ꝛ directe: qꝛ mā nō fuerit mere sanguīea: sz fuit mixta sanguini est fienda flōmia. Uel al'r vnde putredo vel accidit alijs humorib⁹ a sanguine nō tamē ꝙ sint mixti sanguini: sz sanguis dominat̄ in venis tunc cōpetit flōmia: lz sanguis venarū nō sit putridus: qꝛ si fit flobothomia alleuiat̄ nā a multo sanguine domināte: vnde redditur fortior natura super illis humorib⁹ putridis nō mixtis sanguini.

¶ In febre aūt sanguinea necesse est vt euacuatio fiat minutione non superflua in principio: ꝛ superflua cuz affuerit maturatio febris que multotiens remouetur in hora flobothomie.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ in fe. sanguinea a principio nō dz fieri flobothomia copiosa: sed cū apparet maturatio tūc fiat copiosa.

Dub^m 30^m ¶ Dubitat̄ in de cura putridarū in gn̄ali cap̄. 7. 2. trac. sanguini nō debet̄ digō. iterū dcm̄ est sepe ꝙ in fe. sanguinea a p̄ncipio fit flobothomia copiosa. Dōm ꝙ fe. sanguīea est 2^x. de sanguine putrefacto ꝛ sic nō fit flōmia copiosa ꝛ talis sanguis nō est apt⁹ eūoni: sz cū est postea digestus fiat flōmia copiosa: qꝛ sanguis malus bene exijt: sz si sanguis in feb. sanguinea nō sit putridus a p̄ncipio fit flōmia copiosa: ꝛ sic loquit̄ Aui. in de cura putridarū in gn̄ali.

¶ Tibi quoqz cauere debes a minutione in cōplexione vehemētis frigiditatis ꝛ in regionibus fortis frigiditatis ꝛ in hora fortis doloris ꝛ post balneum resolutiuum ꝛ post coitum ꝛ in estate que est minor. 14. ānis quanto plus poteris.

¶ Nūc pōit cañ. in qb⁹ flōmia nō cōpetit. Et p̄ h. Scd̄o ponit alios cañ. ibi. p̄parandū. P̄ria in tot quot cañ. ponit. 2ª ibi (Et in etate.) 3ª ibi (In corporib⁹.) Alie ꝑtes patebūt. ¶ In p̄^a dicit ꝙ flōmia est dimittēda in hora vehemētis frigiditatis ꝛ caliditatis.

Dub^m 31^m ¶ Dubitat̄ in tēpore frīdo hyemis multum sanguis dominet̄: ergo debet fieri flobothomia. ꝯsequentia nota. ꝛ antecedēs patet. prima parti. afor. 15. afor. Uentres vere ꝛ hyeme ꝛc̄.

Du^m 32^m ¶ Scd̄o dubitatur ꝙ hora magne caliditatis sanguis ebullit: ergo flobothomia debet fieri.

Dub^m 33^m ¶ Dubitat̄ 3° in q̄ flōmia magis cōpetit. ¶ Nō tñ ꝙ cōplexio frida est 2^x. Natural'r ēt in tali nō dz fieri flōmia: qꝛ sūt pauci sp̄ūs ꝛ sanguinis. Alia est cōplexio frida p accn̄s ex aere īducta: ꝛ in tali cōplexione nō fit flōmia: qꝛ dn̄ent̄ hūores crudi grossi nō apti eūoni: ꝛ de vtraqꝫ ītendit. ⁋ Et ad rōnez dico ꝙ cōpetit qñ sanguis dn̄at̄ eūandus: sed nūc dn̄at̄ retinēdus pp digōnē humoꝝ crudoꝝ. ⁋ Ad aliā sanguis ebullit. dico ꝙ in estate ebullit sanguis paucus cū debili v̄tute: iō approximam⁹ frida alterātia. ⁋ Ad aliā qōnē dico ꝙ in p̄n° estatis mag̃ cōpetit q̄z in p̄n° hyemis: qꝛ p̄n^m estat̄ similat̄ veri in q̄ flōmia cōpetit: sed si ista ꝯsiderant̄ in ꝓcessu ꝛ fine mag̃ cōpetit in hyeme: qꝛ in fine estat̄ sanguis est paucus ꝛ virt⁹ debilis. subdit postea ꝙ in forti dolore nō cōpetit flōmia. ⁋ Dubitatur p̄^a ꝑti. afor. 23. afor. Eoꝝ que egerunt̄. G. in cōmen. dicit ꝙ in forti dolore nihil est melius flōmia. Dōm ꝙ talis dolor vel multū debilitat virtutē ꝛ sic non cōpetit. vel parū ꝛ sic cōpetit. Uel dōm ꝙ si dolor cātur a mā sang. flobo. cōpetit: sed si ab alio nō: imo mag̃ cōpetit pharmacia. ⁋ Et ex h pz solō ad rōnē: qꝛ loq̄t̄. G. cū fit dolor a sanguīe. ⁋ Et subdit ꝙ post balneū nō fit flōmia. Sed ꝯ̄ balneuz disponit humores eūoni: g̃. Dōm ꝙ balneū indisponit cutim ꝛ indurat eā. ēt cutis reddit̄ mollis ex aq̄: vnde flobothomus nō bene pōt figi: sed alia cā potior: qꝛ resoluit multū: ꝛ iō si fit flōmia mag̃ debilitat̄. Uel dōm ꝙ nō dz fieri flōmia īmediate post balneū: sed post p notabile tp̄s. sic ēt post coitū nō fit: qꝛ resoluit multū.

¶ Et in etate senū quanto magis poteris nisi in figura confisus fueris ꝛ in soliditate musculoꝝ ꝛ venarū amplitudine ꝛ earū repletione ꝛ colorum rubedine: hos nāqꝫ ex adolescētib⁹ ꝛ senib⁹ flobothomare audebis. Adolescētes tñ s̄m ordinē ad flobothomādū paulatim ꝓuehere debes cū pauca minutione.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ in etate īfra a. 14. ānis nec in etate senili non debet fieri flobothomia nisi confisus fuerit de figura: qꝛ sit musculosus rubeus: ꝛ si facis fac reuerēter. i. paulatim: qꝛ natura non sustinet repentinas mutationes.

Du^m 34^m ¶ Dubitat̄. Auēzoar flōmauit filiū in. 5. vel. 6. ānis vt dicit Auer. 7. colliget. ca. 3. g̃. Dōz ꝙ regulariter nō dz fieri: qꝛ cito resoluunt̄ ēt sunt debiles. mō flōmia augmētat debilitatē ꝛ resoluit. etiaz tales egēt multo sanguine pro nutrimēto. Sed Haly. docet in talib⁹ apponere vētosas in collo loco flōmie. Nec competit in senibus: qꝛ sunt vt lucerna extinctioni parata: sed in etate media pōt fieri flobothomia media: vñ qꝛ etas est media: iō media ꝛ tēperata flobothomia dz fieri. mō Auēzoar coacte flōmauit filiū ꝛ nō regularit̄.

¶ In corporib⁹ quoqꝫ fortis maciei ꝛ fortis crassitiei ꝛ raris ꝛ albis ꝛ lassis ꝛ citrinis sanguinē nō habētib⁹ a minutione tibi quātū plus poteris cauere debes.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ in corporibus pinguib⁹ raris albis ꝛ flegmaticis nō cōpetit flobothomia: ꝛ in corporib⁹ raris cholericis nō fit flōmia. Sed ꝯtra flōmia raro g̃ est fienda: qꝛ raro reperiūtur corpora media. Dōm ꝙ debet̄ corporib⁹ medijs ꝛ corporibus existētibus versus corpora macra vehementer ꝛ pinguia: lz istis corporibus extremis nō ꝯueniat. Et ad rōnem pz solutio.

¶ Amplius in corporib⁹ que ꝓlixas passa sunt egritudines caue tibi a flōmia nisi sanguinis affuerit corruptio que te ad hoc perducat: qm̄ tunc flōmabis ea. Et ꝯsidera sanguinē ꝛ si ip̄m videris nigrū ꝛ spissuz extrahe eum: ꝛ si ipsum videris album ꝛ subtilem eum ilico ꝯstringe: qm̄ in ipso existit vehemens timor.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ in corporib⁹ q̄ habuerūt egritudines lōgas nō debz fieri flōmia nisi in eis sit putredo in sanguine. ¶ Dubitat̄ iste cañ. Ur̄ ꝯcedē ꝙ in ꝯualescētib⁹ nō dz fieri flōmia. Sed Aui. in 2^a q̄rti in ca. de signis sudoris dicit ꝙ ꝯualescētes aliqñ sudant pp reliquias māerū in qb⁹ dz fieri flōmia. Dōm ꝙ Aui. loq̄t̄ de reliquijs aptis iterato facē feb. sed Aui. hic loquit̄ de reliquijs nō aptis facē feb. ꝛ subdit ꝙ si fit niger debes eūare. ꝛ rō: qꝛ mag̃ ꝯcedit̄ flobothomia in melācholia q̄z in flegmate: qꝛ melancholia est magis similis sanguini ꝛ magis stat cū sanguīe: qꝛ vbi est multa melancholia ibi est multus sanguis: qꝛ ab eodē calore generat̄: sed si sit subtilis cōstringe: qꝛ est flegmaticus.

¶ A minutione p̄terea tibi cauere debes super cibi repletionem ne materiam non maturam ad venas trahas loco eius qd̄ ab eis euacuasti.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ flōmia nō dz fieri post repletionē ne mā trahat̄ īdigesta. ¶ Nō stōchus aliqñ est replet⁹: ꝛ tūc nō cōpetit flōmia; qꝛ trahit̄ mā īdigesta cū vene inaniant̄: sed aliqñ stōchus est famelicus: ꝛ tūc ēt nō cōpetit: sed in dispositione media.

¶ Et oportet etiam vt tibi caueas ab eo in repletione stōchi ꝛ intestinoꝝ facta ex fece iam ꝯsecuta ꝛ propinqua: imo in eam euacuādo stude: ꝛ illud q̄dem qd̄ est in stōcho aut coram eo vomitu. Et qd̄ in intestinis inferioribus quo poteris: ꝛ si nō alio saltē clysteri.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ in repletione stōchi ꝛ intestinoꝝ non dz fieri flobothomia. ratio predicta est: sed si in repletione intestinorū fiat flobothomia vapores mali trahunt̄ in venas: ideo dz fieri prius euacuatio stōchi si sit replet⁹ ꝛ intestinoꝝ. ⁋ Sed ꝯ̄: qꝛ feces multū distant a venis que inaniunt̄ ex flobothomia. Dōm ꝙ principaliter eleuant̄ vapores: qꝛ de nā vaporis est in altū eleuari.

¶ Caue preterea tibi ne fastiditũ flobothomes: sed ꝓlonga ipsium ab hoc vt eis fastidiũ digeraẗ.

¶ Ponit aliũ cañ. dicens ꝙ fastiditus nõ debet flobothomari.

Dubm 35m ¶ Sed ꝯtra: repletioni debeẗ euacuatio per flõmiaꝫ: ergo. Dõm ꝙ fastidiũ est duplex. venarũ ⁊ in tali cõpetit flobothomia. aliud est fastidiũ ex repletione stomachi ex humorib⁹ putridis: ⁊ tunc nõ cõpetit flõmia: qꝛ humores tales traherentur in venas: vel qꝛ tales humores sunt crudi: vnde magis incrudantur.

¶ Et tibi etiaꝫ caue ne subtilitatẽ sensus oris stomachi habẽtẽ aut ipsius debilitatem flobothomes ⁊ infelicẽ ex generatione cholere rubee: in ipso hm̃oi nãqꝫ sibi cauere dꝫ: a nimia quoqꝫ audacia in minuẽdo sibi cauere debet ⁊ ꝓprie cũ est ieiunus.

¶ Ponit alios cañ. vñ in habẽte os stõchi debile ⁊ in hñtib⁹ semꝑ cholerã in stõcho nõ cõpetit flõmia. Et ꝓ ostẽdit ꝓm casum. Scdo docet cognoscẽ tales. ibi (Sensus.) Tertio docet nocumẽtis subuenire. ibi (Subtilitatẽ vo.) ¶ In pª dicit ꝙ habẽs os stõchi dbile ⁊ habẽs cursuꝫ cholere ad stõchũ nõ dꝫ flõmari.

Dubm 36m ¶ Dubitaẗ tales flõmanẗ dãdo bucellã panis. Dõm ꝙ nõ flõmam⁹ qꝛ os stõchi multũ cõpatiẗ cũ corde: vnde antiq os stõchi precordia vocauerũt etiã si currit cholera ad stomachũ si fiat flõmia illa cholera furit ⁊ pungit os stõchi: vnde cãtur syncopis. ¶ Nõ infelix est ille in quo gñaẗ multa cholera in stõcho siue currat ad stomachũ ex poro veniente a chisti fellis ad stomachũ.

¶ Sensus vo subtilitatẽ oris stõchi habẽtẽ dignosces ꝓpterea ꝙ mordicatiua traĳcẽ nõ nocet. Et habentẽ oris stõchi debilitatẽ cognosces ex desiderĳ ipsi⁹ dbilitate ⁊ dolorib⁹ oris stõchi. Et habẽtẽ os stõchi aptũ receptiõi cholẽ rubee in q ipsa multũ gñaẗ dignosces ex ꝑseuerãtia nausee ipsi⁹ ⁊ ꝓpterea ꝙ cholerã quaqꝫ hora vomit ⁊ ex oris ipsi⁹ amaritudine. Istis nãqꝫ cũ flõmati fuerint oris stõchi ꝯseruatione nõ ꝑmissa accidet ide timor magnus ⁊ qñqꝫ moriunẗ inde.

¶ Docet cognoscere has tres dispões: ⁊ dicit ꝙ sensibilitas oris stomachi cognosciẗ cum multũ lediẗ: ⁊ subdito cũ comedit mordicatiua: sed cognosciẗ debilitas stomachi ex dolore sepe in eo: sed infelix cognosciẗ ꝙ sepe euacuat choleram.

¶ Subtilitatẽ vo sensus habẽti ⁊ debilitatem: bucelle mũdi panis in rob acetoso bonũ habẽte odorẽ infuse sunt dãde. Et si fuerit debilitas cõplexionis fride sint intincte in aliquo qd sit sicut aq̃ cũ zuccharo cũ alefeniati: aut in syrupo mẽthe muscato aut ĩ miua muscata postea minuaẗ. Aptitudinẽ vo gnõnis cholẽ hñs ẽ mũdãdus dãdo ĩ potu ei multitudinẽ aq̃ calide cũ syrupo acetoso postea danẗ ei bucelle panis ad mãducãdũ: deide fiat vt parũper qescat postea minuaẗ.

¶ Docet istis nocumẽtis subuenire: ⁊ dicit ꝙ si vis flõmare habentẽ os stõchi debile: opꝫ dare bucellã panis in vino gnatoꝝ que cõfortat stõchũ ne ledaẗ a tali cholera. ẽt ex bucella nutriẗ: vñ ꝯfortaẗ stõch⁹. Sed si sit os debile vel ex calido vel ex frido. si ex frigido dꝫ mica panis ĩfundi in spẽ alefeniati. i. ex aromatib⁹ boni odoris: sed si ex calido dꝫ ĩfundi in frĩdis aromaticis: sed si sit ĩfelix dꝫ ꝑus euomere: ⁊ postea dꝫ cibari bucella panis cũ rob stiptico.

¶ Preparandũ ꝑterea est vt qd ex bono sanguine resolutuꝫ fuerit restaureẗ si fuerit fortis cũ assatura carnis que fit super prunas: quoniã si digeriẗ nutrit multuꝫ ⁊ bene: verũtamẽ opꝫ vt sit pauca: qm̃ stomachus ꝓpter flobothomiã est debilis.

¶ Ponit alios cañ. Scda ꝓpe (Amplius.) ¶ In ꝑma dicit ꝙ post flobothomiã dꝫ restaurari qd deperditũ est. vnde si virtus est fortis debent dari carnes assate super prunis qꝛ multũ nutriunt: debent tamen esse pauce: qꝛ stomachus debilitatus est.

Dum 37m ¶ Dubitaẗ. malus sanguis est eũat⁹: ergo nõ dꝫ ille restaurari. Dõm ꝙ cũ malo sanguine eũaẗ ẽt bonus sanguis: iõ ille dꝫ restaurari.

Dubm 38m ¶ Dubitaẗ assata dura nõ citius nutriunẗ q̃ꝫ liquida vt. z. ꝑti. afor. afor. ii. Facilius est repleri potu ⁊c. Dõm ꝙ si virtus est fortĳ carnes dicte debẽt dari: qꝛ sunt humidiores humiditate substãtifica q̃ꝫ sit elixata: sed si virtus est debilis dentur liquida.

¶ Amplius vene quãdoqꝫ flobothomanẗ ꝓpterea vt fluxus sanguinis ex naribus ⁊ matrice ⁊ ano ⁊ pectore ꝓhibeatur: aut ex alĳs exituris: ideo vt sanguis ad id qd a parte illa est diuersum protrahaẗ: ⁊ hoc quidem medicamen est forte in iuuando.

¶ Addit aliũ cañ. dicẽs ꝙ in fluxib⁹ aliqñ fit flõmia ad diuertẽduꝫ.

Dubm 39m ¶ Sꝫ ꝯ eũo sanguis adhuc eũat sanguinẽ. Dõm ꝙ si virt⁹ est dbilis fit diuersio cũ ligatura: ⁊ hꝫ si volumus diuersionẽ sine eũone: sꝫ qñ virt⁹ est fortis ⁊ volumus eũare ⁊ diuertere flobothomamus.

¶ Opꝫ vo vt flõmus sit vehemẽter strict⁹ ⁊ sint vices multe que nõ sint in vna die nisi magne necessitatis cã fuerit: sed in die post diem: ⁊ quacũqꝫ vice minoratio fiat q̃ꝫtũ polẽ fuerit: ⁊ ad sũmũ melius est vt flõmie vices sint multe q̃ꝫ vt ipsius quãtitas sit multa.

¶ Addit aliũ cañ. dicẽs ꝙ cũ virt⁹ ẽ debilis ⁊ egem⁹ flõmia dꝫ fieri flõmia stricta cũ flõmo acuto vt pauca q̃ꝫtitas sanguĩs ⁊ spũs euacueẗ ⁊ dꝫ fieri flõmia pauca ⁊ in plurib⁹ dieb⁹ vt virtus possit restaurari ⁊ sustinere flõmiaꝫ: ⁊ subdit ꝙ iteratio flõmie melius est q̃ꝫ in vna vice flõmare: qꝛ nõ sic debilitat.

¶ Et flõmia qdẽ cũ nõ est nec̃ia cholerã rubeã ebullire facit: ⁊ postea aduenit ligue siccitas ⁊ q̃ sibi sunt similia. Est igiẗ ei succurrẽdũ cũ aq̃ ordei ⁊ zuccharo.

¶ Ponit vltimũ cañ. dicẽs ꝙ cũ fit flõmia ⁊ nõ est necessaria cholera rubea bullit ⁊ furit: vnde opꝫ dare aquã ordei cũ zuccharo.

Dum 40m ¶ Sed ꝯtra suꝑ dixit ꝙ cũ fit flõmia vbi nõ est nec̃ia: ẽt alĳ humores furiũt. Dõm ꝙ furiositas cholere est maius peccatũ q̃ꝫ alioꝝ humoꝝ: qꝛ amaricat os stõchi: vnde aliqñ fit syncopis.

Dum 41m ¶ Dubitaẗ ordeũ est siccuꝫ: ergo nõ cõpetit cholere. Dõm ꝙ aq̃ dꝫ esse in bona q̃ꝫtitate vt ordeũ vincaẗ: sed zuccharũ daẗ: qꝛ abstergit.

Dum 42m ¶ Sed contra: zuccharũ est dulce: modo dulcia sunt materia cholere vt prima primi capitulo de nutrientis mixtione. Dõm ꝙ lauat ⁊ infrigidatur ab aqua: vnde aqua illa redditur abstersiua.

¶ Qui aũt secũdare voluerit ⁊ nõ acciderit ex ꝑma minutione malitia paralysis: aut qd sit sibi simile venaꝫ manus in lõgitudine flõmare debes ꝓpterea vt iuncture motio ipsius ꝓhibeat ꝯsolidationẽ ⁊ vt amplificeẗ. Qꝛ si cũ hoc timor affuerit ꝙ cito ꝯsolideẗ supponaẗ ipsi pãnus oleo cũ pauco sale infusus ⁊ desuꝑ ligetur. Et si flõmus etiã oleo inũctus fuerit cũ fiet flobothomia ꝓhibebit ꝯsolidationis velocitateꝫ ⁊ minueẗ dolor. Et hoc quidẽ est vt suꝑ ipm oleũ aut sibi simile leuiter inũgaẗ aut ipse flobothomus in oleo mittatur postea cũ pãno exicceẗ. Inter flõmiã quoqꝫ ⁊ secũdationẽ dormire flõmie ꝯsolidationẽ festinare facit.

¶ Postq̃ꝫ Aui. posuit superius cañ. attẽdẽdos in flõmia: nũc ponit aliũ dicẽs: ꝙ si in flõmia facta necessaria sit iteratio ⁊ nõ apparuerint accidẽtia dꝫ fieri flõmia ꝭm lõgũ vt nõ ita cito ꝯsolidetur vel inungeẗ cũ oleo vel nõ ꝓuocare somnũ post ꝑmã flõmiã.

Dum 43m ¶ Dubitaẗ iteratio pharmacie nõ est fienda: ergo nec in flõmia. ꝯñtia nõ: qꝛ vtrũqꝫ debilitat. ⁊ añs visum est supra aucto. hippo. qꝛ medicina solutiua purgat ẽt ⁊ ĩueterat. cãm Aui. dicit ꝙ nõ põt fieri: qꝛ virt⁹ tantã eũonẽ nõ põt tolerare. Dõm ꝙ virtus vel est fortis vel est debilis. si fortis dꝫ esse tp̃s mediũ vna hora: sed si sit debilis dꝫ aliqñ esse vna dies. Et ad rõneꝫ nego añs: qꝛ iteratio per pharmaciã põt fieri. tñ iteratio flõmie ⁊ pharmacie est zx. multa ⁊ sepe: ⁊ ista nõ dꝫ fieri. alia est parua ⁊ raro: ⁊ illa dꝫ fieri ⁊ nõ purgat nec inueterat. ¶ Nõ paralysis est zx. Ex punctura nerui vel vene a flõmo: ⁊ de ista loquiẗ. Alia est facta a repletiõe: ⁊ de illa nõ loquiẗ. fit ẽt syncopis ex ista pũctura. ¶ Nõ iteratio flõmie est cuꝫ flõmo: ⁊ sic dꝫ fieri ꝭm lõgũ. Alio mõ põt fieri ꝑ remotionẽ cotti ⁊ dãdo cũ digitĳ bufetos: ⁊ talis flõmia dꝫ fieri ꝭm lõgũ brachĳ ⁊ nõ ꝭm lõgũ vene: iõ ꝭm transuersum vene: qꝛ tardius ꝯsolidaẗ: vnde si pur timemus ꝯsolidationẽ dꝫ apponi oleũ: qꝛ lenit ⁊ nõ ꝑmittit fieri ꝯsolidationẽ: ⁊ poniẗ sal qꝛ mordicat ⁊ ĩpedit ꝯsolidationẽ.

Dum 44m ¶ Dubitaẗ dormire post flõmiã reuertiẗ calor de exteriorib⁹ ad intra: ergo non poterit vnire. Dõm ꝙ dormire cito ꝯsolidat: qꝛ retrahuntur humores cuꝫ calido qui impediebat consolidationẽ: vnde in exterioribus adhuc remanet calor sufficiens.

¶ Recordare pterea eius quod diximꝰ de euacuatione in hyeme cum medicina ꝙ dies est eligēda austrina: qm̄ similiter in flobothomia.

¶ Addit aliū cañ. dicens ꝙ in estate est flobothomia fienda in die austrina sicut pharmacia vt dictum est.

Dub 45m ¶ Sed ꝯ. iste euōnes dn̄t fieri in die tēpata. Dōm ꝙ in hyeme debent fieri hora calidiori ⁊ in estate hora frigidiori ⁊ tēperatiori.

¶ Et scire dbes ꝙ cū minuunt melācholici ⁊ epileptici ⁊ illi quos minuē opꝫ in nocte in hora dormiēdi oꝫ vt sit angustus. s. flōmꝰ ideo ne sanguis exitꝰ accidat. Et similiter in oībus qui secundatione nō indigent.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs cū minuunt melācholici ⁊ epilentici debēt flobothomari de nocte ne exeat multus sanguis ⁊ spiritꝰ ⁊ debet esse flōmus strictus. ⁊ simil'r oꝫ fieri in nō egente iteratione flobothomie: qꝛ si foramen est strictū citius fit ꝯsolidatio.

Dub 46m ¶ Dubitat. vꝛ ꝙ flōmia sit magꝭ fienda in die: qꝛ in nocte humores magꝭ bulliūt ꝙ̄ de die: vt zᵒ pmi cap. de aere calido. dicit ꝙ in nocte aer turbat humores. ꝟ In ꝯꝛiū sic: qꝛ humores in die mouent ad partes extrinsecas. ꝟ Et ad rōnez dico ꝙ humores mouent in nocte in interioribus. ⁊ similiter aer turbidus cōmouet humores intra. vel ꝙ aer turbidus diei turbidat.

Dub 47m ¶ Dubitat q̄re melācholici sunt flōmādi in nocte. Dōm ꝙ sanguis mouet in mane vsqꝫ ad meridiē: ⁊ postea mouet cholera vsqꝫ ad sero: ⁊ postea mouet vsqꝫ ad mediā noctē melācholia ⁊ postea flegma. Sed illa cā expositori nō placet: qꝛ isti humores puri nō mouent nec puri per flōmiā euānt. Ideo dōm ꝙ in nocte fiūt fortiora accidentia: ideo de nocte eis cū flobothomia succurrimus vel fit de nocte vt euitet subitū periculū.

¶ Scire quoqꝫ debes ꝙ secūdatio fm debilitatis mēsurā est tardāda: ⁊ si debilitas qdem nō affuerit sit vltima eius tardatio vna hora. Qui voluerit eā facē vt sanguis ipsius trahat sit dies vnus.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ iteratio flobothomie debet esse fꝫ tenorez virtutis: qꝛ si virtus est fortis pōt fieri post horā: ⁊ si debilis differtur post vnam diem vel duos.

Dub 48m ¶ Dubitat vtꝝ dbeat cibari ifirmꝰ iter vnā flōmiā ⁊ aliā. ꝓ ꝙ nō: qꝛ differt vna hora i q̄ nō pōt fieri digō vt pꝫ fen. 13. tertij: sꝫ qn̄ cadit tp̄s vniꝰ diei vel duoꝝ tūc pōt cibari: qꝛ adest tp̄s vniꝰ diei ⁊ dant cibaria bona. Sꝫ si virtꝰ est forꝭ ⁊ cadit vna hora in medio nō pōt cibari: vl' cibat facili cibo facilis digōnis: si virtꝰ ē debilis dabo in pua q̄ntitate. Et ad. A. dico ꝙ loqt de cibo grosso cōpetēti regi. sa.

¶ Amplius flōmia trāsuersa melior est ei q secūdationem vult in eadē die. Et illa que est fm latitudinē ei q vult secūdationē in eadē hora. Et illa que est fm longitudinē ei q vult nō vna esse ꝯtētus secūdatione: imo in corde tꝫ ꝙ eā per multos faciet dies quaqꝫ die.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ siquis eadē die vult iterationē oꝫ flobothomare per trāsuersum. ⁊ si vult iterationē post horā oꝫ fieri fm latū: ⁊ si vult eam in alia die debet fieri fm longū.

Dub 49m ¶ Dubitat flōmia fm trāsuersum oꝫ fieri qn̄ volumus iterationez post duos dies: qꝛ tardius ꝯsolidat. ⁊ rō: qꝛ per partē magꝭ distrahunt. Dōm ꝙ verū si sit vere fm longū. rō arguit veritatem vnde vene ascēdūt vt basilica ⁊ cephalica per curuaturam brachij ⁊ ex eis fit vna vt vena nigra siue cōis: iō flōmādo fm longū brachij nō vere tardius ꝯsolidat: qꝛ incidunt villi longi ⁊ transuersi.

¶ Cūqꝫ flobothomie dolor maior fuerit tanto erit eiꝰ consolidatio tardior.

¶ Addit aliuꝫ cañ. dicēs ꝙ quāto dolor in flōmia fuerit maior tardior fit ꝯsolidatio. ⁊ rō: qꝛ plures humores currunt.

¶ Multis preterea in secūdatiōe euacuatio syncopim affert nisi fuerit postqꝫ assature aquā sumpserint.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ iteratio flōmie multotiēs facit syncopī: ideo comedat assaturaꝫ aque: vñ ex iteratione flōmie debilitat ⁊ fit syncopis. Assatura aque. i. pars subtilis intrinseca alicuius boni chimi assati: qꝛ illa ps est humida humiditate intrinseca magꝭ q̄ elixata. etiā assata habēt virtutē aromaticā ꝯfortatiuā.

¶ Inter flōmiā quoqꝫ ⁊ secūdationē dormire ꝓhibet ne supfluitates q̄ exhunt cū sanguine icedāt ꝓpterea ꝙ supfluitates in somno ad corpis ꝓfundū trahunt.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ nō dbemus dormire si oꝫ fieri iteratio. ⁊ rō: qꝛ somnꝰ retinet supfluitates q̄ dn̄t expelli ⁊ euāri cū sanguine.

¶ Ex iuuamentis vō secūdationis est ꝙ flobothomati virtutem cum perfectione sue euacuationis que est necessaria conseruat.

¶ Addit alium cañ. dicens ꝙ iuuamenta iterationis flobothomie sunt duo. Primum est ꝙ virtus melius sustentat euacuando paulatine. Scd̄a cā est: qꝛ melius materia expurgatur.

¶ Et melior quidē secūdationis terminus est vt duobus aut tribus tardetur diebus.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ melius est tardare flobothomiā cū oꝫ fieri iteratio secūda vel tertia die: qꝛ virtus melius sustentat: sed inspiciendo materiā ⁊ virtus sit fortis pōt fieri eadē die.

¶ Ex dormitione vō flobothomie propinqua plerūqꝫ accidit in membris confractio.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ non debemus dormire post flobothomiā ne tēpore somni ligatura rumpat ⁊ exeat multus sanguis insensibiliter. Scd̄a cā est: qꝛ flobothomia cōmouet humores ⁊ somnus facit intus bullire humores: ideo malum.

¶ Balneatio quoqꝫ anteqꝫ minutio fiat plerunqꝫ aggrauat minutionē ꝓpterea ꝙ cutem ingrossat ⁊ eā lenificat ⁊ ad lambēdū aptā efficit nisi flobothomādus multā sanguinis habuerit grossitiem.

¶ Addit aliū cañ. dicens ꝙ balneatio reddit minutionē difficilē: qꝛ idurat cutis: vñ flōmus nō pōt figi in pūctione cū fit flōmia. Sed vbi eēnt hūores grossi cōpetit: qꝛ eos subtiliat ⁊ reddit eos aptos euōni: sꝫ qꝛ resoluit gr̄a caliditatꝭ nō cōpetit: vñ Aui. vult imediate ꝙ flōmia post balneū nō cōpetit: sꝫ post tp̄s notabile cōpetit.

¶ Et opꝫ ne flōmatus in se replendo sit audax: sed fm ordinē nutriat ⁊ cibū primitus subtiliet.

¶ Ponit alium cañ. dicēs ꝙ flobothomatus nō debet replere se.

¶ Sed contra supra dictum est ꝙ debet cibari. Dicenduꝫ ꝙ debet cibari: qꝛ virtus est debilitata: nō tamen debet repleri nimis: imo nō nisi cibo pauco subtili boni chimi. Dub 50m

¶ Et similiter oportet ne post ipsam exercitet: sed declinet ad hoc vt supinus iaceat: neqꝫ post eam balneo vtat resolutionē faciēte. Cū aūt aliquis flobothomatur: ⁊ postea ipsius brachiū apostemat ex altero brachio minuat fm ꝙ tolerauerit: ⁊ super ipsum emplastrum de cerusa ponat: ⁊ ex fortiter infrigidantibus in circuitu eius fiat cataplasma.

¶ Addit aliū cañ. dicēs ꝙ post flōmiā nō oꝫ qs exercitari ne resoluat ⁊ ne humores plus agitent ⁊ iaceat supinus: qꝛ virtus nō tātū debilitat in sustētādo corpꝰ. ēt hūores magꝭ diuertunt a loco flegmatico: sꝫ si purgatio siue minutio nō euāuerit totū qd̄ peccabat bonū est vti balneo post. 3. vl'. 4. dies. Pōit alios cañ. in succurrēdo. ibi (Cūqꝫ.) alie ptes patebūt. ¶ In pᵒ dicit ꝙ si brachiū ex flobothomia apet fiat flōmia de brachio opposito: ⁊ approximare vnguētū de cerusa ⁊ alia repcussiua. ¶ Nō brachiū pōt apari zʳ. Uno mō ex cursu humoꝝ: ⁊ tunc debēt fieri ea que hic dicit: qꝛ signū ē magne replōnis exq̄ fit cursus talis humoꝝ: vñ fit empl'm. ēt ex succo plātaginis ⁊ aq̄ ros. bolo armeno ⁊c. ponēdo ꝓpe locū vbi factū est vulnus ne humores currāt. Scd̄o mō apostemat ex punctione nerui: ⁊ tūc nō approximant ea que hic dicit: ⁊ approximant aperitiua ⁊ exiccatiua sicut cōpetit in vulnere.

¶ Cūqꝫ aliqs eoꝝ flobothomat in quoꝝ corporibꝰ superabundantes existunt humores flōmia fit cā ebullitionis illoꝝ humoꝝ ⁊ eoꝝ cursus ⁊ ipsoꝝ pmixtionis: fit ergo frequens flobothomia eis necessaria.

¶ Ponit aliū cañ. dicens ꝙ si euāt aliqs q multos hēat humores: vnde ex prima flōmia humores cōmoueant oꝫ scd̄a flobothomia fieri ⁊ sic iterare tertia flōmia donec euēnt mali humores.

¶ Dubitat sicut pᵃ vice facta fuit cā nocumēti sic erit zᵃ vice. Dōm ꝙ nō: qꝛ in zᵃ ⁊ 3ᵃ fiet pfecta euacuatio maloꝝ humoꝝ. Dub 51m

¶ Sanguis quoqꝫ melācholicus facit vt frequēs minutio sit necessaria que in presenti quidez alleuiat: sed in senio peruenitur inde ad malas egritudines ex quibus est apoplexia.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ sanguis melĩcus vĩ hẽ maximã necessitatẽ minutiõis: vñ in pñti sentit alleuiatio: tñ in ꝓcessu seqt malũ: q² postea adueniẽte senectute remanet infrigidat⁹: vñ generant humores grossi frigidi mali: vnde fit postea in eis apoplexia.

¶ Amplius flobothomia multotiens cõmouet febres ⁊ multotiens resoluit putrefactionem.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ flõmia aliqñ facit feb. ⁊ aliqñ eas curat. Sed ꝯtra tũc erit cã ꝯtrarioꝝ. Dõm ꝙ hoc nõ est incõueniens diuersis modis facta flõmia: q² si fiat debite vel indebite.

¶ Omnis quoqꝫ sanus qui flobothomatur illud qꝺ in capitulo de potu diximus accipere debet.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ oĩs sanus apparẽter cũ flõmat dꝫ sumẽ potũ quẽ diximus tertia primi: q² potus ⁊ cibos laudabiles.

¶ Et debes scire ꝙ venarũ que flõmant: alie sunt que sunt tñ vene ⁊ alie sunt que sunt tñ arterie.

A.l. sunt vene et arterie.

¶ Ponit cañ. attẽdẽdos in flõmia ꝯsiderando locũ per quẽ fit eũo. Vñ q² vene sunt in diuersis locis p̊ ponit cañ. in flõmia venaꝝ manus. Scõo pedũ. ibi (Et iam qdẽ accidit nobis.) Tertio capitis. ibi (In venis aũt que.) Prima in duas. Primo hoc in gñali. Scõo in spãli. ibi (Arterie ṽo.) ¶ In pͥma dicit ꝙ de numero venarũ que flõmant quedã sunt tñ vene quedaꝫ tñ arterie. ¶ Nõ ly tñ põt z^r cõponi. Uno mõ vt dictũ est: ⁊ hoc ad differẽtiã arterie pulmonis que est arteria venalis ⁊ est vena arterialis. Scõo mõ põt cõponi ꝙ ly tñ referat arterie: ⁊ sic nõ intẽdit: sed pͥmo mõ.

Du^m 52^m

¶ Dubitat vtꝝ vene vel arterie sint flõmande. p̊ ꝙ nõ. medicus dꝫ insequi nãe actionẽ vt in cõmẽ. illius afoꝛ. p̊^e parti. In perturbationib⁹ vẽtris: sed nã nõ flõmat. Dõm ꝙ dꝫ fieri: q² ꝑ flõmiã eũat sanguis malus: g̊ dꝫ fieri. z^o sanguis malus nõ põt eũari per pharmaciã: g̊ dꝫ eũari per flõmiã. ⁊ Ad rõnẽ dico ꝙ medicus dꝫ sequi actionẽ nãe rectã ⁊ supplere defectũ eius. mõ nã bene aperit venas hemoꝛroidarũ: sed alias nõ põt: iõ ars supplet defectũ.

¶ Arterie ṽo minus flõmant ꝓpter terroꝛẽ eius qꝺ in eis existit de timoꝛe cursus sanguinis. Et suarũ qdem dispositionũ mioꝛ est qꝺ ex ea prouenit apoꝛisma. Et hoc qdem est cũ fixura fuerit vehemẽter angusta. Cũ autẽ affuerit securitas ꝙ ex ea sanguis non fluet tunc maxime est iuuatiua in egritudinibus ꝓpꝛijs ꝑꝑ quas flobothomant. Maius tñ iuuamẽtũ qꝺ ex minutione arterie ꝓuenit nõ est nisi cũ in mẽbꝛo sibi vicino male sunt egritudines quarum cã est sanguis subtilis ⁊ calidus. Cũqꝫ arteria flõmabitur que est ei vicina in qua nõ erit timoꝛ maximũ affert iuuamentũ.

¶ Ponit cañ. spãles. Et p̊ h̊ in flõmia arteriarũ. Scõo venaruꝫ. ibi (Uene p̃terea.) ¶ In pͥma dicit ꝙ arterie minus flõmat q̃ꝫ vene ꝑꝑ timoꝛẽ exitus multi sanguis. Scõa cã est timoꝛ ꝯsolidationis: q² ꝑꝑ motum nõ fit ꝯsolidatio. Tertia cã est timoꝛ amursiue siue matris sanguinis ⁊ p̃cipue cũ vulnus est strictũ.

Dub^m 53^m

¶ Dubitat nõ vĩ ꝙ arteria debeat flõmari. p̊ vt dcm̃ est: q² nõ ꝯsolidat q² semꝑ mouet. ẽt matrix sanguis nõ accidit nisi q² nõ ꝯsolidat. ẽt minutio vene ⁊ arterie eqpollẽt: sꝫ cũ possim⁹ facẽ illud securius ꝑ flõmiã venarũ: g̊ nõ flõmant arterie. ꝯña nõ ⁊ añs ẽ. H. 3. de ṽtutib⁹ nãlib⁹ cap. 14. ⁊ Dõm ꝙ arterie flõmant pꝫ 3ª tertij in de passionib⁹ oculoꝝ. vñ ibi docet ĩcidẽ arteriã totã: tñ arteria magna nunquã dꝫ flõmari: tñ magis fit flõmia arterie qñ est humoꝛ subtilis calidus. ⁊ Et ad rõnẽ pꝫ solꝰ ꝙ nõ ꝯsolidat ita sicut vena ꝑꝑ motũ: ⁊ hꝫ verũ de arteria parua. ⁊ Ad aliaꝫ pꝫ solutionẽ accidit amursiua. dico ꝙ accidit sic ꝙ stat sanguis sub arteria ad moduꝫ fabe: vnde cũ premit digito recedit ⁊ redit. ⁊ Ad aliã equipollent. dico ꝙ flõmia vene nõ ita euacuat sanguinẽ subtilẽ calidum sicut flõmia arterie nisi p̃cedat multũ donec arterie inaniant.

¶ Uene p̃terea manus que flõmant nõ pulsatiles qdeꝫ sunt sex. cephalica nigra ⁊ basilica ⁊ funis brachij ⁊ sceilen ⁊ illa que ꝓpꝛio nomine ascellaris vocatur ⁊ ipsa quidem est ramus basilice. Eis ṽo sanioꝛ omnib⁹ est basilica: cephalica ṽo minus.

¶ Exeqt de flõmia venaꝝ. Et p̊ h̊ numerãdo venas flõmãdas. Secũdo põit iuuamẽta flõmie hui⁹. ibi (Preterea scire.) Tertio addit qdã vt pꝫ. ibi (Qui aũt venã.) Pͥa in duas. Pͥo exeqt de tali flõmia venarũ manus. i. bꝛachij in gñali. Scõo in spãli. ibi (Et ẽt.) Pͥa in duas. Pͥo exeqt in gñali. Scõo ponit duas ꝯditiões. ibi (Opꝫ aũt.) ⁊ In p̊^a dic ꝙ vene nõ pulsantes q̃ flõmant sunt sex. cephalica basilica nigra siue cõis ⁊ funis bꝛachij sceilẽ ⁊ ascellaris: ⁊ subdit ꝙ sanioꝛ oib⁹ his est cephalica. ¶ Nõ a gibbo epatꝭ venit vena q̃ bifurcat in duas ꝑtes vn⁹ ascẽdit ⁊ alius descẽdit ⁊ ꝑfoꝛat diaphꝛagma: ⁊ ꝑs q̃ ascẽdit iteꝝ bifurcat: vn⁹ vadit ad dextrũ bꝛachiũ ⁊ ali⁹ ad sinistrũ. ⁊ iterũ iste bifurcat: ⁊ ꝑs q̃ ascẽdit vocat cephalica a q̃ nascunt vene guideꝫ. alia ꝑs ꝺscẽdit ⁊ añq̃ꝫ ꝺscẽdat vocat basilica: ⁊ ab ea oꝛit vena alia q̃ vadit ĩter digitũ ꝑuũ ⁊ ãnularẽ: ⁊ iste ram⁹ vocat ascellaris. Sꝫ a vena nigra oꝛit ram⁹ q̃ terminat ad digitũ man⁹ grossũ ⁊ ĩdicẽ ⁊ ista vena ṽtute cephalice eũat a capite. Sꝫ alius ram⁹ terminat ĩter digitũ mediũ ⁊ ãnularẽ: ⁊ vocat iste ram⁹ sceilen: sꝫ funis bꝛachij ĩmediate oꝛit a basilica.

Du^m 54^m

¶ Dubitat q̃ flõmia sit melioꝛ vel venarũ radicaliũ vel ramoꝝ. Uꝫ ꝙ ramoꝝ: q² melius ꝯsolidat. ẽt nõ fit tãta eũo. Dõm ꝙ in casu ramoꝝ flõmia est melioꝛ qñ vene eẽnt sepulte: q² rami mag̃ manifestant. ẽt qñ volum⁹ diuertere melioꝛ est flõmia ramoꝝ: sed qñ volumus mag̃ eũare dꝫ fieri de venis p̃ncipalib⁹. Uel dõm ꝙ vena cephalica est securioꝛ quo ad pũctionẽ: q² est in medio bꝛachij distans a neruis. Scõo mõ rõne egritudinis: ⁊ sic nõ est securioꝛ: q² multotiens nocet oculis ⁊ capiti.

¶ Opoꝛtet aũt vt omnes tres supꝛa iuncturã aperiant ⁊ nõ sub ea neqꝫ in ea: iõ vt egrediat sanguis bene taliter vt saliat ⁊ vt sit securitas a nocumentis neruoꝛuꝫ ⁊ arteriarum: ⁊ similiter cephalica.

¶ Postq̃ꝫ Aui. supꝛius determinauit de flõmia venarũ nũc ãnectit in h̊ z. ꝯditiões. z^a ibi (Et eaꝝ ṽo.) ¶ In p̊^a dic ꝙ opꝫ ꝙ oẽs tres vene aperiant supꝰ iũcturã vt sanguis bñ possit exire ⁊ vt nõ ꝑcutiant nerui q̃ sunt ꝓpe iũcturã. ¶ Nõ lr̃a exponit z^r. vt oẽs. 3. vene. i. oẽs tres rami: ⁊ sic ẽ bon⁹ ĩtellꝰus: q² ascellaris dꝫ vt apiat supꝰ iũcturã digiti: q² ĩter digitũ est loc⁹ ꝓpe neruos: ⁊ iõ dꝫ apire supꝰ iũcturã. ⁊ silr̃ ẽ de sceilẽ ⁊ de fune bꝛachij sceie. i. supꝰ iũcturaꝫ bꝛachij. Scõo mõ exponit ꝙ ĩtelligat tres venas radicales: ⁊ tunc dꝫ aperiri vena supꝛa iũcturã: q² si ĩfra aperiat ibi sunt choꝛde ⁊ neruí. Sed ad sensum apparet ꝙ fit flõmia in medio iuncture exponitur supꝛa iuncturam. i. a lateribus iuncture: q² locus ille distat a neruis. tamẽ qñ tales vene ꝯiungunt infra iuncturaꝫ: tũc flõmare infra iuncturã ⁊ nõ supꝛa iuncturã qꝺ esset melius ⁊ ꝯuenientius: tñ Aui. videt magis intelligere de tribus venis radicalibus.

Dub^m 56^m

¶ Earum ṽo flobothomia que fit ꝑm longitudinẽ ad cõsolidandũ est tardioꝛ: quoniã ipse sunt ꝯiunctionales: in nõ ꝯiunctionalibus ṽo res est ad hoc diuersa: ⁊ in sciatica quidẽ ⁊ sceilen ⁊ in alijs venis melius est vt ꝑm longitudinem flobothomentur.

¶ Addit aliã ꝯditionẽ dicẽs ꝙ flõmia harũ venarũ que fit ꝑm lõgũ vene tardius ꝯsolidat. ⁊ rõ: q² he vene adinuicẽ ꝯiungunt: sꝫ in venis q̃ nõ adinuicẽ ꝯiungunt facilioꝛ est ꝯsolidatio. ¶ Nõ cephalica ⁊ basilica quo ad vnũ ramũ nõ recte vadũt: q² basilica descẽdit ⁊ cephalica ascẽdit. mõ q² iste vene nõ vadũt recta via ꝑ bꝛachiũ: iõ si fiat flõmia ꝑm lõgũ bꝛachij ĩcidit ꝑm latũ vene: tñ vena sciatica ⁊ alie nõ ꝯiunctionales flõmantur ꝑm longum vene.

¶ Et cũ hoc opꝫ in cephalica vt a capite musculi moueat ad locũ lenẽ ⁊ dilatet flobothom⁹: ⁊ flõmus flobothomũ nõ ꝯsequat: qm̃ faciet apostema. Plurimuꝫ aũt erroꝛis qui euenit in minuẽdo cephalicã nõ ꝓuenit ex ꝑcussione vna lꝫ sit magna: imo nõ accidit nocumẽtũ nisi ꝓpter iterationẽ ꝑcussionũ. Et que ex ipsius flõmia plus tardat est illa que fit in lõgitudine: cuius qdem flobothomi dilatãdi sunt si volũtas affuerit vt secũdatio fiat. Cũ aũt eã nõ inueneris quere aliquẽ ramoꝛum eius qui sunt in syluestri asseid.

Dub^m 57^m

¶ Exequitur in spãli de flõmia harũ venarũ. Primo de cephalica. Scõo de nigra. ibi (Et vena qdeꝫ.) Tertio de basilica. ibi (Basilica.) ¶ In p̊^a dicit ꝙ cũ volumus flõmare cephalicã: opꝫ nos ducere venã ad caput musculi: ⁊ postea aperire flobothomum: ⁊ nõ opoꝛtet iterare flobothomum: q² timetur de apostemate.

Dub^m 55^m

¶ Dubitat vtꝝ flõmus debeat seq flõmũ. Pͥo ꝙ sic: q² supꝰ docuit flõmiã reiterari: g̊. Dõm ꝙ h̊ ĩtelligit z^r. Uno mõ ꝙ eadẽ hoꝛa ꝑcutiat bis ⁊ sic nõ fit. Scõo mõ ꝙ secetur in diuersis hoꝛis ⁊ sic fit ⁊ nõ pͥmo mõ: q² cãtur doloꝛ q̃ est postea cã apostematis. ¶ Nõ. dꝫ flõmus dilatari: q² ista vena eũat a capite. mõ in capite est sanguis grossus: iõ flõmus dꝫ dilatari ⁊ dꝫ venã remouere barbiton-

foꝛ a musculo cū manu fricādo ⁊ pmēdo. Sed qñ talis vena nō inueniť quere ramū eius si reperiť asceid adiutoꝛiū. Adiutoꝛium est brachiū a cubito vsqꝫ ad manū: sed cubitus est ꝯiunctio adiutoꝛij cū cubito: sed asceid est ꝯiunctio brachij cum alia parte.

¶ Et in vena qdē nigra est timoꝛ ꝓpter neruuꝫ qui est sub ea: ⁊ qñqꝫ ēt est iter duos neruos: tibi igiť cauere debes vt ipsam in lōgitudine flōmes ⁊ ad iferioꝛa. Et foꝛtasse sup ea erit neruus subtilis tēsus sicut choꝛda. Et tunc qdē opoꝛtebit vt hoc cognoscať ⁊ caueať ne ꝑcussio in eo cadat ⁊ ꝓueniat ide stupoꝛ ꝑseuerās. In eo aūt cuius nerui sūt grossioꝛes ramus iste est magis manifest⁹. Et erroꝛ q in ipō ē: est ꝺterioꝛis nocumēti.

¶ Exequiť de vena nigra. Et ꝓ h̄. Scđo exequiť de fune brachij. ibi (Funis aūt.) Prima in duas. Primo ostendit cām eiusdē in vena nigra. Scđo docet succurrere. ibi (Quare cū.) ¶ In p° dicit ꝙ in flōmando venā nigrā est timoꝛ: qꝛ iuxta eā est neruus: iō timeť de ꝑcussione nerui: iō opꝫ nō multū intra flōmare. etiā aliqñ supꝛa venā istā est neruus subtilis: ⁊ videť vena: ⁊ maioꝛ timoꝛ est in habētib⁹ neruos grossos. ¶ Nō talis vena est in medio brachij: vnde ibi ꝯiungiť vena basilica ⁊ cephalica ⁊ faciūt venā nigrā. mō in medio brachij sunt multi nerui: nec ꝺꝫ flōmari ꝺm lōgū talis vena: qꝛ nerui incedūt ēt ꝺm lōgū. etiā si nerui grossi ꝑcutiant hō magꝭ ledituꝛ ⁊ peioꝛa accidētia sequunť q̄ꝫ ex ꝑcussione nerui subtilis.

¶ Quare cuꝫ erroꝛ accidit ⁊ neruus ille ꝑcusius fuerit nō ꝯsolides flōmiā: imo sup eā pone qđ ipsi⁹ ꝓhibeat ꝯsolidationē. Et ei⁹ qdē medicamētū est: sicut medicamētū vulneris neruoꝝ. Et nos iaꝫ locuti sum⁹ de ipso in libꝛo quarto. Caue tibi ꝑterea ne res infrigidās ad ipm ꝑueniat. v.g. sicut solatrū ⁊ sandalū: sed ipm ⁊ totum coꝛpus oleo calefacto frica.

¶ Docet subuenire tali nocumēto dicens ꝙ si pur neruus percutiť nō ꝺꝫ ꝯsolidari: nec opꝫ poni medicamen frigidū: sed opꝫ fricare totum coꝛpus oleo calido ne fiat spasmus.

Dubm 56m ¶ Dubitať si ꝓhibeť ꝯsolidatio fiet fluxus multi sanguis. ēt hodie ꝯcessit frida qñ est pūctura. Dōm ꝙ qñ est ꝑcussio vene docet approximare frida. Sed qñ neruus ꝑcutiť ꝺꝫ teneri vulnus apertuꝫ ne mā retineať ⁊ fiat spasmus ex nocumēto cōicato cerebꝛo. Vel dōm ꝙ docet approximare frida circa vulnus: ⁊ nō sup vulnus.

¶ Funis aūt brachij meli⁹ est vt transuerse flōmeť nisi vtrinqꝫ fuerint flexuosa: qm̄ tūc in lōgitudine flōmať.

¶ Exequiť de ramo cephalice ⁊ dicit expositoꝛ ꝙ melius fuisset ꝙ Aui. locutus fuisset de hoc supꝛa: cū de cephalica loquebať: ⁊ dicit ꝙ ꝺꝫ incidi ꝺm transuersuꝫ: qꝛ vadit transuerse. etiā ista est vena parua: ideo opꝫ flobothomare sic ꝙ melioꝛ fit exitus.

¶ Basilica quoqꝫ magni est timoꝛis ꝓpterea ꝙ arteria cadit sub ea ⁊ ꝙ nerui ⁊ musculi etiaꝫ sub ea cadūt. In ipsam ğ flōmando tibi caue: qm̄ si ꝑcussio fuerit in arteria sanguis nō restrigeť aut restringeť difficulter. Hominū quoqꝫ sunt qdā quoꝝ basilice due associanť arterie: q̄rū vna cū signata fuerit existimabiť ꝙ iaꝫ sit securitas ⁊ foꝛtasse ꝑcutieť altera: h̄. n. scire debes.

¶ De flōmia basilice. Et p° ostēdit cām erroꝛis. Scđo ondit debituꝫ modū flōmandi. ibi (Cūqꝫ.) Tertio docet cogꝭcē erroꝛē. ibi (Signū vo.) Quarto docet succurrē nocumēto. ibi (Tūc ğ succurre.) Quinto ostendit nocumēta que ꝯtingūt: cū debet flobothomari vena ⁊ tangiť arteria. ibi (Amplius.) ¶ In prima dicit ꝙ adhuc maioꝛ timoꝛ est flobothomādo basilicam: qꝛ sub ea cadit arteria ⁊ sunt nerui multi: vnde in aliquibus iuxta basilicā sunt due arterie.

Dubm 57m ¶ Dubitať vtꝝ in feb. putrida cōpetat magꝭ flōmia arteriarū q̄ꝫ venarū. Pꝛio ꝙ arteriarū qꝛ feb. est caloꝛ extraneus accēsus in coꝛde: ğ ꝯña nō: qꝛ arteria magꝭ imediate a coꝛde oriť. ⁊ añs notū p° q̄rti. Dicūt oēs cōiter operātes ꝙ magꝭ cōpetit flōmia arteriarū. Rñdent qdā ꝙ magꝭ cōpetit flōmia arteriarū ꝑꝑ cām dictā. Sed in feb. pestilētiali adhuc melius est flōmare arterias: qꝛ mā venenosa est magꝭ in istis arterijs: qđ pꝫ: qꝛ vꝛina aliqñ est bona: tñ infirmus tēdit ad moꝛtem. Sed expositoꝛ repꝛobat hoc dicēs ꝙ in feb. putrida meli⁹ est flōmare venā q̄ꝫ arteriā. ⁊ rō est: qꝛ securius de ea fit flōmia ꝑꝑ multas cās sup̄ dictas. etiā in feb. pestilentiali adhuc securius est flōmare venā: qꝛ spūs sunt seruādi in feb. ⁊ nā securioꝛ ⁊ foꝛtioꝛ reddiť ex ꝑ̄sentia spirituuꝫ q̄ꝫ sanguinis. ⁋ Et ad rōnē humoꝛ putridus siue vapoꝛ est in coꝛde. dico ꝙ verū est q̊ ad vapoꝛē: sed quo ad mām est in venis. Et ad rōnē pꝫ solō.

¶ Cunqꝫ ligaueris ꝺm plurimuꝫ rei accidet ibi inflatio qñqꝫ ex arteria qñqꝫ ex basilica: ⁊ qñqꝫ ex vtraqꝫ: sed q̄litercūqꝫ fuerit ligaturā soluē debes ⁊ iflationē molliter inūgere: deide ad ligandū redi: ⁊ si iflatio reuersa fuerit reitera. Qꝛ si nō iuuerit qd erit in hoc si basilicam dimiseris ⁊ ad ramū qui ascellaris vocať redibis qui qdē est illa vena que sup domesticuꝫ asseid ad iferioꝛa existit. Inflatio nāqꝫ erroꝛē multotiēs efficit ⁊ ligatura sepe arterie pulsum quiescē facit ⁊ ipsam eleuat ⁊ ponit ipsaꝫ supꝛemā: ⁊ existimať ꝙ sit vena ⁊ flobothomať. Cūqꝫ quālibet ligaueris venam ⁊ ex ligatura sup eā ꝓuenerit qđ sit simile lenti aut ciceri fac in ipaꝫ qđ in basilica diximus. In basilica quoqꝫ flōmanda quāto plus ad brachiū descēderit erit sanius. Flobothom⁹ ꝑterea in venā ꝓcedere ꝺꝫ ad diuersitatē partis arterie. In basilica quoqꝫ nō solū cōtingit erroꝛ ex parte arterie: ꝫ ēt musculus sub ea est ⁊ neruus: ꝓpter quos ēt ꝓuenit erroꝛ: hoc qdē iam tibi diximus.

¶ Postq̄ꝫ Auicē. ostendit cām timoꝛis in flobothomando basilicā nūc ostendit ꝯuenientē modū flōmandi. Et p°mo hoc. Scđo addit gñale qđ dī. ibi (Cūqꝫ quālibet.) ¶ De vtraqꝫ ꝑte dicit ꝙ cuꝫ ligaueris venā cā flōmādi vene apparēt inflate: vñ tūc debes inūgē: ⁊ postea iterū ligare ⁊ inūgē donec discernas vtrū sit vena vel arteria: qꝛ ꝑ ligaturā arteria nō pulsat. De 2ª ꝑte dič ꝙ bonū ē flōmare basilicā v̊sus brachiū. ēt ꝺꝫ flōmus tangē partē ꝯ̄riā arterie: qꝛ tāgeť basilica i sinistra ꝑte basilice: qꝛ a ꝺxtra ē arteria sociata ei.

¶ Dubitať vel basilica sola appeꝛ tāgit eā cuꝫ flobothomio: vel apparet solū arteria: ⁊ tūc nō ꝺꝫ tāgi. Dōm ꝙ basilica ⁊ arterie sunt multū ꝯiuncte: iō docuit ligare ⁊ si nō discerniť frica vngēdo separando vnā ab alia: ⁊ si nō pōt discerni flobothoma ramū basilice. ⁋ Et ad rōnē apparet solutio: qꝛ sunt valde ꝯiuncte. Dubm 58m

¶ Signū vō erroꝛis in basilica ⁊ ꝙ arteria iam sit percussa est ꝙ sanguis egrediť subtilis ruffus qui saliēdo manat ⁊ lenificať cū eo tact⁹ ⁊ ipsa fit inferioꝛ.

¶ Ostendit per signa erroꝛē dicens ꝙ cum percutitur arteria sanguis exit subtilis ⁊ exit cum saltu.

¶ Dubitať vtꝝ iste sanguis sit choľic⁹. Et p° ꝙ sic: qꝛ est ruffus choleric⁹ vt choľa ēt est subtilis. ⁋ In ꝯ̄riū Auer. in .5. colľꝫ. cap. 5. ⁊ .6. Ubi dicit ꝙ iste sanguis est mūdus purus aptus ꝓ vita. ⁋ Dōm ꝙ est purus clarus mūdus. Et cū dicis in eo est coloꝛ ruffus. dōm ꝙ nō est tāta ruffedine quāta est cholera. ⁋ Sed ꝯ̄ pulmo nutriť ex sanguie arteriali choľico. Dōꝫ ꝙ lꝫ pulmo nutriať ex choľa venit a vena arteriali: vñ magꝭ vꝛ̄ vena q̄ꝫ arteria. ¶ Nō exyt saliēdo ꝑꝑ motū arterie ēt lenificat tactū: qꝛ ē digestus mūdus. vľ lenificat tactū: qꝛ arteria reddiť lenis q̊ ad tactū ex eūone: qꝛ leniť ⁊ fit iferioꝛ artīa: qꝛ p° erat iflata subleuata ex eūone fit deꝑ̄ssa iferioꝛ. Dubm 59m

¶ Tunc ergo succurre ei ⁊ in vulneris oꝛificio parū de pilis lepoꝛis pone cū pauco pulueris thuris ⁊ sanguinis dꝛaconis ⁊ aloes ⁊ myrre ⁊ pauco alcolcotar ⁊ alzegi: ⁊ sup ipsam ex aqua frigida quātū poteris roꝛa ⁊ super locū ipm flobothomatū ligaturā appone tenacem. Qꝛ si se tenuerit vsqꝫ ad tres dies non soluas: ⁊ post ēt tres dies q̄ꝫto plus poteris tibi cauere debes: ⁊ loco emplastrū ex stipticis calefactū suppone.

¶ Docet succurrere erroꝛi. Et p°mo ponit vnū. Scđo aliū erroꝛem. ibi (Multi ꝑterea.) ¶ In p°ma dicit ꝙ in oꝛificio vulneris ꝺꝫ poni de pilis lepoꝛis tritis cū thure: vel ponē de aloe ⁊ alcolcotar. i. vitriolo ⁊ ligare bene ⁊ dimittē trib⁹ dieb⁹. ¶ Nō frigida approximanť in circuitu ad repcutiendū: ⁊ qdā approximanť in loco leso glutinatiua vt thus: ⁊ aliqñ approximam⁹ stiptica vt alcolcotar: ⁊ quedā faciunt a ꝓpꝛietate vt stercus asini ⁊ succus ruthe ⁊c. mō ista Aui. tangit oīa in lr̄a. (Alzegi) species atramenti.

¶ Multi ꝑterea hominū arteriā illā incidunt penit⁹ vt ipsa ꝯtrahať ⁊ caro desup eā cooperiat ⁊ teneat.

¶ Ponit aliud remedium dicens ꝙ multi hominum incidunt eaꝫ ex transuerso: qꝛ tunc arteria cooperiť a carne nõ soluta vel cauterizare illa capita arterie ſm expositorem.

¶ Amplius pleriqꝫ hoïuꝫ ꝑꝑ sanguis exitũ moriunť. Et qdã eoꝝ sunt q moriunť ꝑꝑ fortitudinẽ doloris ligature quã voluerũt ꝑꝑ fortitudinẽ ꝓhibitionis fluxus sanguinis arterie donec mẽbrũ factũ est ſm viã mortꝭ. Et scias ꝙ cursus sanguis qñqꝫ ꝓuenit ẽt ex venis.

¶ Ostẽdit nocumẽta ꝑcussionis arterie cũ volumus flobothomare venã: ⁊ dicit ꝙ pᵐ nocumẽtũ est nimius sanguinis exitꝰ: 2ᵐ nocumentũ est dolor ex nimia ligatura forti vt sanguis nõ egrediať.

¶ Preterea scire dbes ꝙ sanguis q plꝰ de cephalica euacuatur vena est ille qui ex collo ⁊ eo qđ est parum supra ipm ⁊ parũ sub ipso egreditur ⁊ terminuꝫ partis epatis nõ pertransit ⁊ hypocũdrioꝝ ⁊ inferiora nõ taliter mũdificat vt inde sit curandũ.

¶ Nũc ostẽdit iuuamẽta harũ venarũ: ⁊ diuidiť in .6. sicut sex sunt vene q̃rũ iuuamẽta ponit. 2ª ibi (Nigre vo.) 3ª ibi (Et basilica.) 4ª ibi (Funis.) 5ª ibi (De sceilen vo.) 6ª ibi (Ascellaris.) ¶ In prima dicit ꝙ flobothomia cephalice euacuat a collo ⁊ a capite: vnde cephalica nõ transit partes epatis.

Dubm 60m ¶ Dubitať 2º regiminis acutoꝝ cõmen. 10. G. dicit ꝙ flobothomia cuiuslibet vene euacuat a toto corpore. Dõꝫ ꝙ ĩmediate euacuat a partibus dictis: sed mediate euacuat a toto corpore.

¶ Nigre vo iudiciũ iter cephalicã ⁊ basilicã est mediũ.

¶ Tangit iuuamenta nigre dicens ꝙ est mediũ inter basilicã ⁊ cephalicã: qꝛ ab eis oriť. Et si dicať illa euacuat a pectore ⁊ corde. dicendũ ꝙ nõ nisi rõne basilice que transit ad pectus.

¶ Et basilica qdẽ eũat qđ ẽ a pte sumis ⁊ vẽtris iferiꝰ.

¶ Ostendit iuuamẽta basilice dicẽs ꝙ euacuat ab epate ⁊ ab alijs partibus inferioribus. Et sic dicať euacuat ne a corde. dõm ꝙ sic magis q̃ꝫ nigra: qꝛ transit per pectus.

¶ Funis vo brachij similis est cephalice.

¶ Ostendit iuuamenta funis dicẽs ꝙ ista euacuat a partibꝰ a qbꝰ euacuat cephalica nõ tñ rõne modi euacuandi: qꝛ magis diuertit.

¶ De sceilen vo dicũt ꝙ que dextra est doloribus epatis ꝯfert ⁊ que sinistra doloribus splenis: ⁊ ꝙ sanguis fluere permittať donec per se stringať.

¶ Oñdit iuuamẽta sceilẽ. Et pº h. Scđo põit vtile ĩ flõmãdo venas q̃ sũt vt rami. ibi (Manus vo.) ¶ In pª dicit ꝙ qdã dicũt ꝙ sceilẽ dextra eũat ab epate ⁊ sinistra a splene ⁊ dꝫ iste sãguis strigi ꝑ seipꝫ: ⁊ q̃re sic eũent ñ põt videri cã: iõ dixit qdã dicũt ⁊ dimittiť exire dõec ꝑ se restrigať: qꝛ vena ẽ ꝑua: iõ ñ põt exire multꝰ sanguis.

¶ Manus quoqꝫ illius qui flobothomatur in calidaꝫ aquã est ponẽda ne sanguis cito restringať: ⁊ vt facile egrediať si eius egressio debilis fuerit sicut est in pluribus eoꝝ qui ex sceilẽ minuunť. Et sceilẽ qdem flobothomia melior est ea que fit in longitudine.

¶ Addit vnũ dicẽs ꝙ cũ vis flõmare sceilẽ dꝫ poni manus in aqua calida: ⁊ sic balneuꝫ particulare cõpetit ad hoc vt sanguis veniat ad manuꝫ ⁊ possit fieri flõmia sufficiens: ⁊ dꝫ incidi ex transuerso vene si sit ramus paruus vt sanguis exeat melius.

¶ Ascellaris autem iudiciũ est sicut iudiciũ basilice.

¶ Ostendit iuuamenta ascellaris dicens ꝙ idem facit qđ basilica: sed ascellaris magis deriuat q̃ꝫ basilica.

¶ Arteria vo manus que flõmať est arteria que inter pollicẽ existit ⁊ indicẽ ⁊ eius qdem iuuamẽtũ in antiquis doloribꝰ epatis ⁊ diaphragmatꝭ est mirabile. Et Gal. qdẽ iaꝫ vidit hoc in somnis. p̃cipiebat. n. homini hanc facere flobothomiã cã doloris quẽ in epate habebat qui cũ fecisset ⁊ sanus effectus est.

¶ Ostẽdit iuuamẽta arterie manus. Et pº vnius manus. Scđo alterius. ibi (Plerũqꝫ.) ¶ In prima dicit ꝙ inter pollicẽ ⁊ idicẽ flobothomať vna arteria ⁊ cõfert dolori diaphragmatis.

Dubm 61m ¶ Dubitať dicit ꝙ vꝫ in doloribꝰ antiqs. ¶ Sed ꝯ. 4. de acci. cap. 6. in dolore est subita alteratio: ꝭ dolor nõ est antiquus.

Dum 62m ¶ Scđo dubitať ille dolor epatis est ne a mã calida vel frida. ¶ Ad pᵐ dõm est ꝙ tps ĩpressionis dolori est paruũ. Scđo mõ mẽsurať sanguis: vnde nõ posses cõplere intentionem tuam. tps durabilitatis illius ⁊ sic est tps lõgũ: p̃mo mõ nõ. ¶ Ad aliã dico ꝙ cõpetit dolori epatis calido: qꝛ ista flõmia euacuat spiritus de arteria ad cuius euacuationem sequitur infrigidatio.

¶ Plerũqꝫ etiã flobothomať alia arteria que ad iteriorem parteꝫ palme decliuior hac existit: cuius iuuamẽtum est propinquũ iuuamento istius.

¶ Ponit iuuamẽta alterꝰ arterie ⁊ ẽ ista arta arteria ĩ palma manus ⁊ ꝯfert vt ĩ pª arteria vñ ẽ ĩ extremitate manꝰ v̊sus rasetã. i. extremitatẽ v̊sus cubitũ in medio palme ⁊ oriť a pulsu qui tãgiť.

¶ Qui aũt venã manus flobothomare voluerit ⁊ non potuerit nõ erret in ligãdo eã fortiter cũ iuolutione ⁊ iteratione faciendo: sed vna die aut duabꝰ dimittat. Verũtamẽ si ꝑcussionẽ iterare necessariũ fuerit a prima percussione se remouẽdo ⁊ nõ ab ea descendat.

Dum ¶ Ponit multas ꝯsideratiões in flõmia. Et pº in mõ flõmãdi. Scđo circa q̃ntitatẽ eiꝰ qđ eũať. ibi (Amplius.) Tertio ponit alias in mõ eũandi. ibi (Opꝫ p̃terea.) Prima in tot q̊t ꝯsideratiões ponit. 2ª ibi (Ligatura.) Alie ptes sue cañ. patebũt. ¶ In pª dicit ꝙ sigs vult flõmare venã ⁊ nõ põt: nõ dꝫ ligare multũ: sꝫ dimittẽ 2ª die: qꝛ forte posset iduci apã: sꝫ si pur vult facẽ flõmiã nõ dꝫ recedẽ multũ a pª ꝑcussione. ¶ Nõ volens flõmare errat multis de causis. vel qꝛ pũgit neruũ vel arteriã ⁊ de his nõ loquiť: qꝛ dcm̃ est supra. 3º mõ errat qꝛ ligat: ⁊ nõ põt percutere vnde iterato ligat ⁊ percutit. mõ hoc nõ dꝫ fieri qꝛ fit dolor: vnde posset fieri apostema.

Dubm 63m ¶ Dubitať si pª ligatura fecit errare 2ª ligatura nõ faciet te errare. Dõm ꝙ nõ ꝑꝑ cãm dictã: sed si pur eges flõmia de alia manu.

¶ Ligatura vo p̃terea fortis apostema affert: ⁊ ĩfrigidatio panni ⁊ ipsius humectatio ex aqua rosacea aut aqua infrigidata est bona ⁊ conueniens.

¶ Ponit aliũ cañ. dicens ꝙ nõ dꝫ iterari ne fiat apostema. Sed est bonũ approximare pãnũ infusum in aqua rosata.

Dum 64m ¶ Dubitať 2º de acci. ca. 3. ĩ fine. fortꝭ ligatura mortificat ⁊ ꝓhibet spũs venire ad mẽbrũ. Dõꝫ ꝙ bñ ꝓhibet venire hũorẽ ista ligatura: sed supra trahunť etiã cuꝫ ibi sit dolor trahit reuma ⁊ humores vt scđa primi de causis doloris. Sed apostematio ꝓhibeť approximando pannũ infusum in aqua ro. sed si mã fluens sit multa nõ sufficit approximare hoc: sed opꝫ diuertere cũ aliq̃ eũone.

Dum ¶ Oportet etiã ne ligatura cuteꝫ de suo loco ante flobothomiam aut post eam remoueat.

¶ Ponit aliuꝫ cañ. dicens ꝙ ligatura nõ debet remouere cutim a suo loco: qꝛ prohibet venam percuti.

¶ Et corporibus quideꝫ macris ligature fortitudo est causa euacuandi venas ⁊ retinẽdi sanguinẽ ex eis. In crassis autem corporibus ꝓpter lassitudinem vene nõ apparent nisi constringantur.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ ligatura in macris nõ dꝫ esse fortis. ⁊ rõ: qꝛ in eis vene sunt manifeste. vñ ligatura fortis ꝓhiberet sanguinẽ fluere ad locũ sicut in macro cũ tangiť pulsus nõ debet fieri profundatio cum digitis: sed in pinguibus sic.

Dum ¶ Minutoꝝ p̃terea sunt qdam qui ingeniant qualiter dolor regať stupefaciendo manũ ꝯstrictione brachij ⁊ dimissione hore vnius. Et sunt qdam qui flobothomum oleo inũgũt: sed hoc totũ sicut iam diximus dolorem lenit ⁊ ꝯsolidationẽ retardat qđ multũ ꝓdest.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ qdã ingeniãt se ibi sedãdo dolorẽ in flobothomia: qꝛ ligãt brachiũ ꝑ horã: ⁊ postea flõmãt vel inũgũt flobothomũ cũ oleo. tñ remotio est 2ᵉ. vera ⁊ sic nõ fit. alio mõ nõ vera ⁊ sic intẽdit: qꝛ ꝓhibeť spũs sensibilis venire ad mẽbrũ. ẽt si inũgiť flõmia oleo feruẽti nõ sic exasperat etiã lenit cutẽ.

¶ Et si vene quideꝫ quas in manu nominauimus non apparuerint: sed apparuerint ipsarũ rami premať manus digito ꝓtrahendo inferius. Et si sanguis cito ad seipsum reuersus fuerit cũ digitus remoueť ⁊ intumuerit flobothomeť ⁊ si nõ minuať.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ vene radicales aliqñ nõ apparẽt: iõ debent flõmari rami istarũ venarũ ⁊ dꝫ p̃mere digitis ramos vt sanguis veniat, vnde si nõ venit nõ flobothomes: qꝛ forte esset paucꝰ.

¶ Lunqꝫ

sanguis:vnde non posses complere intentionem tuam.

¶ Cū͡qꝫ lauandi affuerit voluntas cutis trahatur ideo vt percussio cooperiatur ⁊ fiat ablutio:deinde ipsa ad suum situm reducatur.

¶ Addit aliū cañ.ꝙ si vis lauare mēbrū dꝫ trahi cutꝭ supra foramē ⁊ postea lauarꝭ ptes circūdātes foramē vīo vl'alio liq̊re:vl'fit lauatio sic applicādo cottū sup̄ foramē ⁊ postea lauare vl'ponē digitū.

¶ Pānus quoqꝫ eminentia habens rectificetur qui est melior cum pilam habet ⁊ desuper ligetur.

¶ Ponit aliū cañ.dicēs ꝙ pān⁹ quo fit ligatura dꝫ hr̄e ī medio pilā que cadat supra foramē:⁊ dꝫ eē talis pān⁹ ī alijs ptib⁹ vniformis: q꞉ melior fit ꝯsolidatio:iō pāni ꝺ serico vel lana nō sunt boni:sꝫ dꝫ eē pānus de lino sb̄tili morbido:sꝫ loco hui⁹pile ponim⁹cottū.

¶ Cū aūt in orificio ꝑcussionis adeps egredit̃ molliter interius reducenda erit ⁊ non erit incidenda.

Dum 65m ¶ Ponit aliū cañ.dicēs ꝙ cū adeps egredit̃ dꝫ remitti ⁊ ñ frāgat̃.

¶ Sꝫ cōtra.·hip.in afor.58.6.pticu.dicit ꝙ cum zirbus exierit dꝫ īcidi.Dicendum ꝙ verum habet cuꝫ ille zirbus est infirmat⁹:sed cū iste adeps sic est infirmatus debet incidi:⁊ si est frigidus vel cal'us non extrahatur:sed debet remitti vtrū͡qꝫ.Uel dicēdū ꝙ ille adeps vene est cū multo calore q꞉ est prope venam sed zirbus non.

¶ Et ī hoꝝ qdē scꝺatione nō ē fiducia hn̄da sine ꝑcussione:⁊ hoc qdē in fine capl'i vehemēter perscrutabimur:nā sermo iste accidētal'r hic ingressus est.

¶ Ponit aliū cañ.dicens ꝙ cū volumus iterare flōmiaꝫ nō pōt iterari sine ferro:⁊ intēdit quādo adeps erit q꞉ oppilat foramē.

¶ Ampli⁹scire ꝺbes ꝙ sanguis retētio ⁊ ꝑcussiōis ligatio terminatā hn̄t horā lꝫ sit diuersa:nā qdā sunt q tolerare possunt ēt si febricitantes essent:vt qnqꝫ aut sex sanguinis libre auferant̃.Sūt ⁊ alij q nō possunt tolerare ipsis ēt sanis vt vna sanguinis libra auferatur.

¶ Postq̄ Aui.superi⁹posuit ꝯditiōes attēdēdas in flōmia venaruꝫ man⁹rōne modi eūandi:nūc ponit alias ꝯditiōes in h̄ rōne sanguinis eūandi.Et p̄ ponit q̄titatē sanguis eūandi.Scđo addit ꝯditionē ꝺcl'antē h̄.ibi(Uerūtñ.)Tertio addit dictum qꝺdā.ibi(Qui ꝟo magꝭ.)¶ In p̄ⁱ dic̄ ꝙ vl'r illa ꝺbes scire ꝙ ꝯstrictio sanguis hꝫ horam determinatā:vñ qdā sustinēt extractioneꝫ sex libraꝝ sanguinis:⁊ quidā non sustinent medietatē ⁊ quidam minus.

Dum 66m ¶ Adhuc dubitat̃.vtrū magna q̄titas sanguinis sit exhēda.Et p̄ ꝙ nō:q꞉ hoc est inimicū nāe:ꝰ nō ē fiēdū:q꞉ medic⁹ est adiutor nature nō ipediēs eā:supra cap.de cura putridaꝝ in gn̄ali p̄ⁱ q̄rti.⁊ minor pꝫ de se q꞉ nā terret̃.Dicēdū cū Auic.q꞉.3.thegni.tex.cō.139.īmoderate repletioni debet̃ imoderata eūatio:sꝫ aliqñ ē īmoderata repletio sanguis:ꝰ tñ expedit virtutē eē fortē:⁊ ꝙ cōpl'o sit calida ⁊ humida:⁊ cōpositio nō sit nimis rara:ēt si ꝓcesserit regimē cal'ꝫ ⁊ humidū.Sꝫ qñ eēt oppositū nō dꝫ fieri talis eūo.Et ad rōnē ꝙ ꝯtristat nāꝫ ⁊c̃.dico ꝙ veꝝ ē ꝙ virt⁹nō tolerat:sꝫ qñ tolerat nā alleuiat eūando in vna vice vel pluribus si virtus non tolerat.

¶ Uerūtamē tres in hoc ꝯsiderande sunt dispositōes: quarum vna est lenitas corporis ⁊ ipsius laxitas.

¶ In h̄ ponit ꝯsideratiōes ꝺcl'antes q̄titatē ꝺbitā sanguinis.2ᵒ ibi (Et alia.)3ᵒ ibi(Et 3ᵃ ē.)¶ In p̄ⁱ dic̄ ꝙ tres ꝯsiderationes requirunt̃ vt ꝑcipiat̃ ꝺbita q̄titas sanguis eūandi.·Pria ē lenitas sanguis.

Dum 67m ¶ Sꝫ ꝯ.si virt⁹ ē ꝺbilis dꝫ ꝯstrigi:⁊ si fortꝭ dꝫ eūari:ꝰ nō est nisi vna ꝯditio.Dōꝫ ꝙ virt⁹ ē ꝯsentiēs:sꝫ repletio vel humor peccās necessitās:iō sūt tres ꝯditiōes virtutꝭ:alie due sumunt̃ a lenitate ⁊ laxitate sanguis:alia ē ex colore humoꝝ.Et ad rōnem pꝫ sol'o q꞉ ꝯfirmat̃ ēt virt⁹q̄ ꝯsentit vel dissentit.¶ Nota si volum⁹cog̊scē vtruꝫ eūo adhuc sit fiēda debem⁹ ꝯsiderare si cū īpetu ⁊ fortiter exit:q꞉ est signū ꝙ m'lta sanguis q̄titas est in venis:sꝫ cū exit pigro ⁊ lēto mō dꝫ ꝯstrigi eūo nisi exeat pigro mō:q꞉ sāguis sit ꝰssus vl' foramē sit strictū.Et sil'r caue si sanguis sit sb̄til':vñ semꝑ fortiter exeat.

¶ Et alia est color sanguis:nā in h̄ etiā multotiēs accidit error:qm̄ in principio sui egredit̃ subtilis ⁊ alb⁹:q̄re cū repletiōis ibi affuerit significatio ⁊ oportuerit te flōmiam facere nō decipiaris ꝓpter hoc:nā color sanguinis in eis q repletionis signa hn̄t permiscetur quādoqꝫ:sed tamē inde nō est curandum.In eis quoqꝫ q apostemata habent color sanguinis errorem facit:qm̄ apostema sanguinem ad seipsum trahit.

¶ Ponit aliā ꝯditionē dicēs ꝙ dꝫ ꝯsiderari color:q꞉ appꝫ aliqñ in p̄nᵒ sanguis albus subtilis vñ vꝫ debere astringi:⁊ tñ postea exit sanguis grossus malus:⁊ in hn̄tibus ap̄a intrinsecum fit error:q꞉ ap̄a trahit sanguinē ad se:sed signū est restringēdi cum color corporis sit pallidus nisi fieret talis coloris ex timore flōmie.

Dum 68m ¶ Dubitat̃ vtrū in eūone ꝑ flōmiā debeamus ducere vs͡qꝫ ad colorꝭ mutationē.·Prio ꝙ sic:q꞉ in pharmacia sic facimus vt visuꝫ ē supra:ergo.Dōm ꝙ nō:q꞉ tūc nimis debilitarem⁹:tamē vel sanguis corporis est vni⁹ dispōnis:tūc nō debem⁹ducere ad mutationē coloris:q꞉ tūc debilitaret nimis:sed si nō sit vni⁹ dispōnis debemus ducere ad mutationē coloris:q꞉ dū sanguis bon⁹ īcipit eūari:tunc color mutat̃:⁊ h̄ si virt⁹ sustineat.Et ad rōnē dico ꝙ ꝑ flōmiā eūat̃ tot⁹sanguis:sꝫ in pharmacia prius educit̃ humor quē medicia respicit 2ʳ:cū mutat̃ color de bono ad malū eūat̃:tūc dꝫ vlterius flobothomia ꝓcedere.Dōm ꝙ in casu pꝫ hoc vt qñ apostema est intrinsecū hꝫ sanguinē bonū in extremis ⁊ intus malū:iō in hoc casu cū mutatur color:nō dꝫ stringi eūatio:q꞉ prius eūatur de bono ⁊ postea venit malus sanguis qui crescit ad ap̄a.mō Aui.ītēdit ꝙ dꝫ eūatio restringi cū mutat̃ color de malo ad bonum.

¶ Et tertia est pulsus a quo recedere nō ꝺbes.Cū ꝰ ꝑtransierit pulchritudo coloris:aut mutabit̃ color sanguis:aut mutabit̃ pulsus ⁊ ꝓp̄e ad ꝺbilitatē retine. Et similiter si aduenerit oscitationis accidens aut alicum aut singultus aut nausee:aut si cito mutabitur color: aut pulchritudo innitere pulsui.

¶ Addit tertiā ꝯsiderationē ⁊ ē pulsus:vñ cuꝫ pulchritudo sanguis mutat̃ ⁊ mutat̃ pulsus dꝫ eūo constringi:vñ si pulsus sit debilis dꝫ ꝯstringi:ēt si veniāt ei alices oscitatiōes ⁊c̃.constringe etiam.

Dum 69m ¶ Dubitat̃ pulsus est mot⁹arteriaꝝ ⁊ nos flōmamus venas:modo mot⁹ arteriaꝝ nō indicat de eūone venaꝝ.Dōm ꝙ pulsus indicat de ꝟtute vitali:q꞉ ꝺbilitat̃ ex nimia eūone:q꞉ ex quo sanguis eūat̃ nō vadit nutrimētū ad cor.¶ Et ad rōnē pꝫ sol'o.¶ Nota fiūt oscitationes ⁊ alices:q꞉ ex ꝺbilitate caloris insurgunt ventositates ⁊ fiunt alices ⁊ oscitatiōes ledēdo neruos:ēt fit nausea ex motione humoꝝ frigidoꝝ ad stomachuꝫ vel in stomacho si in eo sint.

¶ Qui ꝟo magis ꝑparati sūt ad h̄ vt syncopis eis velociter accidat sūt illi q cal'arū existūt cōpl'onū macri laxa hn̄tes corꝑa:⁊ q sūt ꝑparati ad hoc vt istꝺ eis eueniat tarde sūt corꝑa hn̄tes tēperata ⁊ carnes duras.

¶ Decl'at qꝺ dicit dicēs ꝙ magis parata ad syncopiꝫ in flōmia sūt corpora macra cal'a:⁊ qdaꝫ sunt apta ex habitudine vt corpora laxa:sed inepta sunt corpora tēperata ⁊ habentia duras carnes.

¶ Opꝫ ꝑterea vt minutor flōmos hēat multos q̄rū qdā sint pilū hn̄tes ⁊ qdā pilo carētes.Et pilū qdē hn̄tes sunt ꝯueniētiores venis labētib⁹sicut guideꝫ.

¶ Reuertit̃ ad ponēdū ꝯsiderationes in flōmia rōne modi eūandi. Et p̄ ponit cañ.rōne istroꝝ.Scđo ponit aliū ex diuersa ꝑparatiōe reꝝ pp nocumēta accn̄tia.ibi(Et vt hēat.)¶ In p̄ⁱ dic̄ ꝙ flōmator dꝫ hr̄e multos flōmos pp diuersitatē venaꝝ:vñ sūt qdā vene dure ⁊ in earū flōmia dꝫ esse flobothomus sine pilo:⁊ quedā sunt vene molles in quarū flobothomia opꝫ habere flōmū cū pilis ne flobothomus trāsiret nimis intra:sed loco pili tenent̃ digiti stricti.

¶ Et vt hēat glomorē ex cuculo aut serico:⁊ istr̄m vomitiuū ex ligno aut pēna:⁊ vt secū teneat pilos leporis ⁊ medicamētū ex aloe ⁊ thure ⁊ folliculuꝫ musci ⁊ diamuscatū ⁊ trociscos ꝺ musco.Ideo vt si syncopis acciderit q̄ ē vna ex reb⁹ q̄ ex minutiōe timet̃:⁊ fortasse habēs h̄ nō vomuerit succurrat ⁊ glomorē in os ei⁹ mittat:⁊ ipꝫ cū istr̄o vomē faciat ⁊ folliculū ei ad olfaciēdū tribuat ⁊ faciat ipꝫ traijcē aliqd ex electuario diamuscato:⁊ ex trociscis eius propterea vt eius virt⁹ viuificetur.Et si accidat vt ex arteria sanguis egrediatur succurrat ⁊ repleat vulnus pilis leporis:⁊ cū medicamine ex aloe ipsos retineat.

¶ Ponit cañ.ex pte rerū.Et p̄ hoc.Scđo addit.2.cañ.ibi(Syncopis.)¶ In p̄ⁱ dic̄ ꝙ flōmator dꝫ ꝑparare res diuersas vt glomorē factū ex serico ⁊ hr̄e instr̄m vomit⁹ ex pēna:ēt dꝫ habere thurē ēt aloem:⁊ pilos leporis ⁊ dꝫ habere trociscos bonos:vñ si fit vomi-

tus vomat: ⁊ si sanguis non potest restringi ponat pilos lepoꝝ: ⁊ si virtus nimis debilitaẽ dentur trocisci de diamusco.

$Du^{m}\ 70^{m}$ ¶ Dubitaẽ nõ vĩ ꝙ debeat fieri vomit⁹ si accidit syncopis q̃ magis debilitareẽ. Dõm ꝙ si syncopis fit ex nimia eũone nõ cõpetit vomitus: imo cõforta virtutez cũ diamusco: sz si fiat ex cursu humorum ad stõchuz: tunc cõpetit vomit⁹ cũ cucullo facto ex serico vel ex spullo. i. instrõ facto ex lana vnctuosa ⁊ nõ ex lino vt dic̃ expositor ⁊ ponere tale instrumentum in radice lingue vel magis infra. competit etiam vomitus: q̃ stimulatur virtus pigra facta.

¶ Syncopis võ raro accidit sanguine egrediente: imo ẽm plurimum non accidit nisi post retentionem nisi superfluus fuerit sanguinis exitus.

¶ Addit cañ. z. zᵃ ibi (Lz in synochis.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ syncopis raro accidit exeunte sanie.

$Du^{m}\ 71^{m}$ ¶ Sz ꝯ. tũc fit syncopis cũ cã ei⁹ adest: sz qñ adest eũatio adest cã: g̃. Dõz ꝙ nõ accidit cũ exit q̃ sanguis ẽ in exterioribus: sz cũ eũo restricta est humores reuertunẽ intra: ⁊ tũc accidit syncopis.

¶ Lz in febribus synochis non curemus si vsq̃ ad syncopim ꝓueniat ⁊ in p̃ncipio apoplẽ ⁊ in squinantijs ⁊ in magnis apatib⁹ ꝑnitiosis ⁊ fortib⁹ dolorib⁹: hoc tñ facere non debemus nisi cũ virtus fuerit fortis.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ in synochis febrib⁹ ⁊ in apoplĩa ⁊ fortibus dolorib⁹ in magnis apatibus pernitiosis vt in squinãtia flobothomamus vsq̃ ad syncopim: idem habetur prima particu. afoꝛ. afoꝛ. zz. Ibi. Que egeruntur.

¶ Et iã qdẽ accidit nobis vt ĩ venis man⁹ ẽmonẽ amplificarem⁹ ẽz alioꝝ sñias: ⁊ obliuiscemur venis pedis ⁊ alijs venis: nos g̃ in eis ẽmonẽ nr̃m ꝯtinuare opz.

¶ Postq̃ Aui. superius determi. de flobothomia venaruz manus: nunc determinat de flobothomia venaruz pedis. Et primo p̃mittit intentionem. Scõo exequiẽ. ibi (Dicemus ergo.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ nũc est intentio de flõmia venarum pedum.

$Du^{m}\ 72^{m}$ ¶ Dubitaẽ doctores diuersa tractauerunt de venis: vnde dubitant vtrum vene oriantur a corde vel epate: ideo de diuersitate nõ ĩtẽdit exequi: sed de flobothomia earum: ⁊ intẽdit per pedẽ aggregatum totum vsq̃ ad extremitatem pedum infra genu.

¶ Dicem⁹ g̃ ꝙ ex venis pedis est sciatica q̃ flõmatur a ꝑte syluestri alcabi: aut sub eo: aut supra ipz: ⁊ ligaẽ illud qð est supra ipm a sũmitate coxe vsq̃ ad cabi ⁊ inuoluiẽ forti fascia fortiter aut istita. Et meli⁹ qdẽ est vt añ balneeẽ in aq̃ calĩa ⁊ vt ipsa in longitudine flõmeẽ. Qz si ipsa fuerit occulta aliqs suoꝝ ramoꝝ flõmetur q inter minimũ ⁊ scdm digitum ab eo existit.

¶ In spãli exequiẽ de flõmia venarũ pedis. Et diuidiẽ ĩ duas. Prio de flõmia venaꝝ pedũ exequiẽ. Scõo assumat iuuamẽta. ibi (Et ad sũmũ.) Pria in. 4. sic. 4. sũt vene de qb⁹ exeqtur. zᵃ ibi (Et ex eis ẽ saphena.) 3ᵃ ibi (Ex eis.) 4ᵃ ibi (Et ex eis.) Pria in duas. Prio exequiẽ de flõmia sciatice. Scõo ponit ei⁹ iuuamẽtũ. ibi (Et iuuamentũ.) ¶ In p̃ma dic̃ ꝙ ex venis pedũ ẽ vena sciatica q̃ flõmaẽ in cauicula pedis in ꝑte syluestri ĩfra gallopolã: sz aliqñ flõmaẽ sup locũ dcm̃: ⁊ dz fieri ligatura supra coxã ⁊ mittẽ in aq̃ calĩa si nõ appz: ⁊ si nõ iueniẽ flõmeẽ ram⁹ ei⁹ q trãsit ĩ medio digiti ꝑui ⁊ sociũ ei⁹. ¶ Nota scia sumiẽ zʳ. pro passione anche. scõo mõ ꝑ mẽbro scie q̃ pro ancha. ¶ No. opz ducere ligaturã a coxa infra: vt meli⁹ sanguis veniat infra: ẽt fit balneũ vt sanguis melius appareat.

¶ Et iuuamentũ quidem in flõmia sciatice est magnuz in dolore scie. ⁊ similiter in podagra ⁊ in varice ⁊ in elephantia: sed sciatice secundario est difficilis.

¶ Ostẽdit iuuamẽta flõmie sciatice ⁊ dicit ꝙ ꝯfert doloribus scie ⁊ podagre ⁊c̃. ⁊ dicit ꝙ sedatio huius flõmie est difficilis.

$Dub^{m}\ 73^{m}$ ¶ Dubitaẽ flõmia trahit humores ĩfra: g̃ non ꝯfert scie ⁊ podagre. Dõm ꝙ ꝯfert nisi in corpore sit mala mã multa: vñ in passionibus anche confert deriuãdo ⁊ eũando: sed podagre ꝯfert magis eũando ⁊ in alijs passionib⁹ medio mõ se hz: varices sunt vene g̃sse apparẽtes in crurib⁹ portitoꝝ: elephãtia est grossitudo cruꝝ. ¶ Nõ (est difficilis) q̃ est vena ꝑua: vel est difficilis secũdare cũ digito sz non cum ferro: vel difficilis q̃ est pauci sanguinis. ¶ Et ad rõnem patet solutio: q̃ si nõ est repletio non currunt humores.

¶ Et ex eis ẽ saphena q̃ est sup ꝑtẽ domesticã alcabi ⁊ est manifestior sciatica: ⁊ ipa qdẽ flõmaẽ ꝑpea vt euacueẽ sanguis ex mẽbris que sũt sub epate ⁊ vt sanguis a ꝑtib⁹ supiorib⁹ ad inferiores declineẽ: quare mẽstrua vehementer ꝓuocat ⁊ hemorroidaꝝ orificia aperit.

¶ Exequiẽ de flõmia saphene. Et p̃ de ea exequiẽ oñdens iuuamenta ei⁹. Scõo ostẽdit rõnẽ ꝯriaz experimẽto. ibi (Et rõ.) Tertio ostẽdit modũ flõmandi saphenaz. ibi (Et saphene.) ¶ In p̃ma dicit ꝙ ex istis venis est saphena existẽs in domestica ꝑte pedis in clauicula: ⁊ illa vehementer prouocat menstrua ⁊ hemorroidas.

$Du^{m}\ 74^{m}$ ¶ Dubitaẽ ꝑ istã venã eũaẽ sanguis q ꝯbebat ire ad mr̃icẽ: g̃. Dõm ꝙ ꝓuocat mẽstrua que debebãt expelli per mr̃icẽ ꝑ venas. vel ꝓuocat mẽstrua ꝑ matricẽ: q̃ trahit mãm ⁊ diuertit ad mr̃icẽ: ⁊ dicit expositor ꝙ vtrũq̃ modum vidit per experientiam.

¶ Et rõ qdem facit oportere vt sciatica ⁊ saphena silis existant iuuamẽti: sed experimẽtũ facit vt oꝑatio sciatice plurimũ ꝯueniat dolori scie: sicut si h̃ eẽt debitũ.

¶ Ostẽdit in h̃ rõnẽ ꝯrij experimẽto: q̃ vĩ ꝙ eisdẽ passiõib⁹ qb⁹ cõfert flõmia sciatice ⁊ saphene: q̃ oriunẽ ab eodem truncho: sz experientia est in oppositũ. ¶ Dubitaẽ an experientia vincat rõnez. Prio ꝙ nõ. 1. cap̃. ⁊ cap̃. 6. z. de ĩgenio. Experimẽtũ nõ vallatũ rõne nullũ est. Etiã in hoc est aliq̃ rõ: videẽ ꝙ sic: q̃ loco preallegato nihil fit sine rõne: vnde flõmia sciatice magis respicit recto modo anchã ⁊ saphene magis respicit matricẽ. Sz Aui. dicit ꝙ exꝑimentũ nõ totalr̃ vincit rõnem q̃ est in hoc: etiã ratio vt dictum est.

¶ Et saphene quidem flobothomia melior est que fit transuerse latitudini attinens.

¶ Ostẽdit modũ flobothomandi saphenã ⁊ dicit ꝙ dz flõmari per trãsuersum: ⁊ ẽt ẽm latũ vene: ⁊ rõ q̃ si volumus diuertere oportet facere vt exeat satis de sanguine: ⁊ hoc fit vt dictum est.

$Du^{m}\ 75^{m}$ ¶ Et ex eis ẽ vena curuature q̃ flõmaẽ sub genu poplitis que tãtũ efficit q̃tũ ⁊ saphena: s̃ ẽ fortior saphena ĩ ꝓuocatiõe mẽstruoꝝ ⁊ ĩ dolorib⁹ ani ⁊ hemorroidib⁹.

¶ Exequiẽ de vena sub genu ⁊ oritur ab ea saphena: ⁊ dicit ꝙ valet plus in prouocatione menstruorum: quia propinquior est matrici: etiam valet hemorroidibus.

¶ Et ex eis est vena que est post alaurchob que est q̃si ramus saphene ⁊ operatur quantum ipsa.

¶ Exequitur de flobothomia alterius vene que est in sũmitate calcanei: ⁊ est ramus saphene ⁊ valet sicut ea.

¶ Et ad summũ quidẽ venaꝝ pedis flobothomia confert egritudinib⁹ que fiunt ex materijs ad caput declinãtib⁹ ⁊ egritudinibus melãcholie. Et ipsa qdẽ magis debilitat virtutem q̃ flobothomia venarum manus.

¶ Assumat iuuamẽta venaꝝ pedis dicẽs ꝙ multũ ꝯfert egritudibus capitis: ⁊ plus debilitat q̃ flõmia venaꝝ manus. ¶ Nõ ꝯfert qñ mã fluit ad caput: q̃ mã diuertiẽ a capite ⁊ eũat: sed qñ mã fluxit: non sic cõfert. ¶ Nõ plus debilitat q̃ magis diuertit spũs et sanguinẽ a fonte caloris: ẽt natura magis mouet spũs ⁊ sanguinez infra q̃ supra: ⁊ similr̃ ꝓpter eandem causam magis debilitat flobothomia trunchi q̃ flobothomia venarum radicalium.

$Du^{m}\ 76^{m}$ ¶ In venis aũt q̃ flõmanẽ ⁊ sũt in parte capitis excepta guidez meli⁹ ẽ vt trãsuerse flõmenẽ: ⁊ eaꝝ qdẽ quedaz sunt que sunt vene: ⁊ quedã que sunt arterie.

¶ Exequiẽ de flõmia aliaꝝ venaꝝ. Et p̃ de flõmia de venis capitis. Scõo vẽtris. ibi (Et ex eis.) Pria ĩ duas. Prio qð dcm̃ est in gñali. Scõo in spãli. ibi (Uene g̃ sũt.) ¶ In p̃ma dic̃ ꝙ vene q̃ flõmantur in capite trãsuerse debẽt flõmari excepta guidez. ¶ Nõ debz flõmari trãsuerse q̃ ꝑue sunt: vñ nisi fiat sic flõmia cõsolidaretur nimis cito. Tñ sunt guidez extrinsece: ⁊ iste ascẽdũt supra craneũ. Alie sunt ĩtrinsece ⁊ iste vadũt intra craneũ ad cerebrũ: ⁊ ꝯiungiẽ vna cũ alia de istis ꝑ cõmissuras: ⁊ ꝑ aliquod foramẽ cranei ꝑ qð transit velamen cum istis venis. Et sicut dico de venis: ita sunt arterie ⁊ vocantur iuueniles: q̃ reddũt collum robustum: siue ꝙ vocantur ethice: siue apopletice.

¶ Uene g̃ sunt sic̃ vena frõtis que ĩter duo existit supcilia. Et ipsius qdẽ flõmia ꝯfert grauitati capitis ⁊ ꝓp̃e illi que est in posteriore ꝑte capitis ⁊ grauitati oculoꝝ ⁊ stupori ⁊ dolori capitis perseueranti antiquo.

¶ Exequiẽ de flõmia venarum capitis. Et p̃ venarum. Scõo arteriaruz. ibi (Et ex arterijs.) Pria in tot quot sunt flõmie venaꝝ capitis.

pitis.2ᵃ ibi(Et vena que est.)3ᵃ ibi(Et due.)Alie partes patebunt. ¶ In ꝑma dicit ꝙ vena capitis que est in fronte confert doloribꝰ capitis:⁊ de ista loqtur Hip.in afoꝛ.68.5.pti.cū dicit(Posteriora capitis ⁊c̃.)recta vena frontis iuuat.

Du^m 75^m ¶ Dubitaẽ.dic̃ ꝙ ꝯfert stupori:ſ3 ꝯ.dic̃ ꝙ stupoꝛ causaẽ a frido.mō tu euacuas cal3.Dōm ꝙ ītēdit cū fit a mā sine vapore sanguineo.

¶ Et vena que super caput flobotbomatur ꝓpter emigraneam ⁊ vlcera capitis.

¶ Exequiẽ de flōmia alterius vene dicens ꝙ est vena super caput que flobothomaẽ in emigranea. ¶ Nota emigranea est doloꝛ in medio capitis:⁊ similiter si est doloꝛ in eminopama:vocaẽ sic qa est in quarta parte capitis:vnde vena cōfert istis doloribus.

¶ Et due vene timpoꝛum que flexuose incedunt.

¶ Exequiẽ de flōmia duaꝝ venarū tīpoꝛis ⁊ dic̃ ꝙ flōmia istaꝝ cōfert quādo reuma currit ad oculos. ¶ No.flōmia venaꝝ parium dictaꝝ non valet nisi facta eūatione vniuersali:qꝛ aliter materia traheret plus ad locum lesum.etiā flobothomia venaꝝ capitꝭ valet qñ materia est fluxa pauca:qꝛ si esset in fluxu magis flueret.

¶ Et due vene q̄ sūt in angulis oculoꝝ lachꝛymalibꝰ:⁊ ſm plurimū nō apparēt nisi per cōstrictionē suffocātem.Et in ipsis quidem flobothomus non est pꝛofundandus:qꝛ foꝛtasse fiēt fistule ex percussione ossis:⁊ ex eis nō egrediẽ sanguis nisi paucus.Juuamētū vō flobothomie ipsaꝝ duaꝝ existit in doloꝛe capitis ⁊ in doloꝛe emigraneo ⁊ obthalmia antiq̄ ⁊ lachꝛymis ⁊ pāno ⁊ scabiei palpebꝛarū ⁊ eaꝝ bothoꝛ ⁊ nyctilopis.

¶ Exequiẽ de flōmia venarū que sunt in lachꝛymalibꝰ oculoꝝ ꝓpe nasu3 ⁊ ꝓpter paruitatē eaꝝ nō videnẽ:ideo op3 stringere guttur quasi ad suffocationē:⁊ flōmia barū venarū cōfert multis passionibꝰ:vt Aui.in lr̃a dicit. ¶ Nota inueniẽ garab ⁊ est pustula in lachꝛymali oculi ⁊ causat aliquādo vlcus pꝛofundum incōsolidabile:⁊ hoc ꝓpter motum oculi.Secūda causa est fluxus supfluitatū oculi:⁊ sumitur etiam garab ꝓ fistula sequente post garab:vñ aliquādo sequitur talis fistula ex pꝛofundatione flōmi:quia soluit nimis continuū:ideo non d3 in tali flobothomia nimis ꝓfundari flobothomus:etiā valet in passionibus dictis:qꝛ materiā barū egritudinum euacuat:valet ēt nyctilope.i.caliginose visiōi:vñ val3 qñ tales passiones fiūt a mā sanguinea vel mā mixta sanguini.

¶ Et tres vene parue quaꝝ locus est post illu3 vbi extremitas auris tāgit cū ꝑuenit ad capillos.Et vna qdem baꝝ triū est magis manifesta que flōmaẽ in pꝛincipio aque ⁊ cū caput stomachi recipit fumū.Et ꝑꝑ hoc ꝯferunt vlceribus auriū ⁊ colli ⁊ posterioꝝ capitis.

¶ Exequiẽ de flobothomia venaꝝ post aures.Et pꝛimo hoc.Scdo adducit sniam Gal.ibi(Et Gal.quidem.) ¶ In pꝛima dicit ꝙ sunt tres vene post aures in loco in quo auris attingit capillos capitꝭ:tamē flōmatur vna:qꝛ maioꝛ est:⁊ confert in cataracta.

Du^m 76^m ¶ S3 ꝯ.mā ē fluxa detēta in trūchis oculoꝝ:ꝙ nō ꝯfert.Dōm ꝙ cōfert qñ ē ī ꝑnᵒ ꝑncipiāte vt qñ īcipiūt apparere musce vl' cymices circa oculū.mō flōmia barū venarū diuertit ab oculo ⁊ eūat. ¶ Cōtra facit recipe vapoꝛes stōchi:qꝛ trabit vapoꝛes ⁊ humoꝛes ad se.Dōm ꝙ flōmia aliqñ fit gr̃a eūonis ⁊ infrīdatiōis per leuē euacuationē.mō si caput recipit vapoꝛes ꝑꝑ cal'itatē capitis trabentꝭ ꝯfert:⁊ nō ꝯfert qñ in stōchu3 mittit vapoꝛes:l3 caput nō sit cal3:⁊ simil'r cōfert vlceribus colli ⁊ auris quia euacuat ab eis.

¶ Et Gal.quidem negat qꝺ quida3 dicunt ꝙ due vene que sunt post aures flobothomātur vt qui filios gignunt ipsos non gignant.

¶ Adducit sniā3.G.dicēs ꝙ Gal.negat ꝙ vene post aures flōmanẽ ne fiat gñatio. ¶ Nota qdā ponūt sperma decidi a cerebꝛo:qꝛ est humidū viscosu3 vt cerebꝛū:ēt cerebꝛū calefit multū:ſ3 Gal.nō negat ꝙ nō īpediat gñonē flōmia harum venarū:sed negat ꝙ spma decidiẽ a cerebꝛo:vel ꝙ incisio barū venarū īpedit gnōne3:vel nō vult ꝙ sperma decidaẽ a cerebꝛo ſm virtutē spiritus.

¶ Et ex venis istis sunt guide3 q̄ sunt due ⁊ minuuntur in ꝑncipio lepꝛe ⁊ foꝛtis sq̄nātie ⁊ coangustatiōe ābelitꝰ ⁊ asmate acuto ⁊ raucedīe vocis.Et in hñte apā in pulmone ⁊ disnia q̄ est ex multo sanguīe cal'o ⁊ egritudinibꝰ splenis ⁊ laterū.Et op3 vt diximꝰ ante vt flōmo pslū hñte minuanẽ.Modus vō ligādi eas est ꝙ o3 trahere caput ad ꝯꝛiu3 partis flōmie vt vena extēdendo fiat sicut choꝛda:⁊ cōsidereẽ que pars sit magis declinās ⁊ fiat flōmia ex cōtrario partis illius.Op3 ꝑterea vt eius flobothomia fiat in latitudine ⁊ nō in lōgitudine:⁊ sicut fit in saphena ⁊ sciatica.Et cu3 hoc toto op3 vt ipsius flobothomia cadat in longitudine.

¶ Exequiẽ de venis guide3 capitꝭ ⁊ dicit ꝙ sunt due vene:quaꝝ flobothomia confert in pꝛincipio lepꝛe ⁊ difficultati anhelitus ⁊ multis aliȷs:⁊ debet esse flobothomus cū pilo ꝓpter causam supꝛadictā ⁊ d3 voluere collū ad oppositū vt vena melius appareat.

Du^m 77^m ¶ Dubitaẽ qūo cōfert lepꝛe cū lepꝛa fiat ex nocumēto epatꝭ.Dō3 ꝙ in lepꝛa mā currit ad faciē:iō facta flōmia siue eūo vl'is confert vt euacueẽ de illa mā faciei:ēt pōt deriuare ab epate:l3 ab eo nō possit bñ eūare:ēt ꝯfert squinātie:qꝛ sunt ꝓpe. ¶ No.cū voluiẽ collū illa vena appꝑet in aliq̄ ꝑte magꝭ depꝛessa ⁊ ibi nō d3 fieri flōmia:ſ3 in parte magis eleuata:qꝛ plus est de sanguine.

Du^m 78^m ¶ Dubitaẽ hic dic̃ ꝙ d3 fieri flōmia ſ3 lōgū ⁊ supꝛa dixit ꝯꝛiū.Dō3 ꝙ si vis flōmare fac ſm trāsuersu3:⁊ si vis ꝙ exeat multꝰ sanguis:sed si nō vis ita fac ſm lōgū.ꝑ mō loquiẽ supꝛa.scꝺo modo hic.

¶ Et ex eis est vena que est in lepoꝛe cuiꝰ flōmie locꝰ ē ipsiꝰ extremitas que digito pꝛessa in duo ꝑtiẽ vbi qdē sit flōmia:sed sanguis qui inde egrediẽ est paucus.Et ipsius qdē flōmia cōfert calips ⁊ turbationi oculoꝝ ⁊ hemoꝛroidibꝰ ⁊ bothoꝛ que in naribus nascunẽ ⁊ pruritui qui sit in eis:verūtamē plerūq3 accidit ex eo coloris rubedo ꝑseuerās que similaẽ sabaẽ ⁊ coꝛrūpit faciē ⁊ est ipsius impedimētū maius suo iuuamento.

¶ Exequiẽ de flōmia alteriꝰ vene dicēs ꝙ est vena in ex̄mitate nasi ⁊ ꝯfert flōmia eius calefe.i.maculationi faciei ⁊ hemoꝛroidibꝰ nasi:qꝛ aliqñ est fluxus sanguis nariū de mēse in mēsem in modū hemoꝛroidaꝝ:vñ confert istis facta eūone vniu'l:qꝛ euacuat mām si sit pauca:tamē aliquādo est causa vt materia plus trahatur.

¶ Et vene qdē que sunt sub asese a ꝑte nocre quarum flōmia cōfert egritudini oculoꝝ antique que est ex sanguine subtili ⁊ antiquis capitis doloꝛibus.

¶ Exeqẽ ꝺ flōmia aliaꝝ venaꝝ capitꝭ q̄ sūt in ꝑte posterioꝛi capitꝭ:⁊ ꝯfert flōmia eaꝝ in doloꝛibꝰ capitꝭ antiqs:tñ ille vene plus ventosanẽ q̄ꝫ flōmenẽ:vñ cōferūt qꝛ diuertūt ⁊ euacuāt materiam.

¶ Et ex eis sunt vene q̄ sunt in labȷȷs ⁊ sūt q̄tuoꝛ:⁊ sup vnūq̄ꝺq3 eoꝝ existit vnū par q̄ ꝯferūt vlceribꝰ oꝛis et alcola ⁊ doloꝛibꝰ gigiuaꝝ ⁊ eaꝝ apatibus ⁊ ipsaꝝ laxitati ⁊ vlceribꝰ ⁊ fistulis ⁊ fixuris que sunt in eis.

¶ Exequiẽ de flōmia barū venarū dicens ꝙ sūt quatuoꝛ vene in labȷs:due in vno labio ⁊ due in alio:⁊ flōmia earum confert multis passionibus quas Aui.dicit qꝛ euacuat ab eis materias malas.

¶ Et ex eis ē vena q̄ ē sub lingua sup occultū mēti que minuiẽ in squinātȷs ⁊ apatibꝰ duaꝝ amigdalarum.

¶ Exequitur de flōmia vene sub lingua:tamen duplex est vena sub lingua.Una est in lingua sup ligua:⁊ de ista loquiẽ īfra.Alia est sꝺ lingua:⁊ de illa loquitur ⁊ confert vt dicit.

¶ Et ex eis sūt vene q̄ sūt sub ligua ⁊ exñtes sup ipa3 liguā ⁊ minuunẽ ꝑꝑ ligue grauitatē q̄ ē ex sanguīe q̄ qdē in lōgitudīe sūt minuēde:qꝛ sanguinē ꝯstrigere qui fluit ex flōmia in latitudine facta est difficile.

¶ Exeqẽ ꝺ flōmia venaꝝ ī ligua ⁊ sup ligua ⁊ flōmia haꝝ ꝯfert doloꝛi ⁊ passiōibꝰ ligue ⁊ ꝺbēt flōmari in lōgū:qꝛ tales vene sūt satis magne ⁊ molles vt fiat restrictio cito:⁊ ne sanguis multꝰ exeat.

¶ Et ex eis ē vena alansuta que īter mentū ⁊ labiu3 est inferius que flobothomatur ꝓpter oꝛis fetoꝛem.

¶ Exequiẽ de flōmia aliaꝝ venaꝝ ⁊ est inter labiū ⁊ mētū:⁊ val3 ꝯ fetoꝛe3 oꝛis:nō qñ dens est coꝛruptꝰ:nec qñ causa est in stōcho:ſ3 quādo causa est humoꝛ coꝛruptus in oꝛe vel partibus oꝛis.

¶ Et ex eis est vena furcule que flobothomatur in medicationibus oꝛis stomachi.

¶ Exequitur de flobothomia alterius vene ⁊ in fine gule:⁊ valet in moꝛdicationibus oꝛis stomachi a materia calida.

¶ Ex arterijs võ que sunt in capite est arteria tpis que quãdoq; flõmatur: ⁊ quãdoq; incidit: ⁊ quãdoq; extrahitur: ⁊ q̃ndoq; aduritur. Et boc fit ꝓpterea vt acuti reumatismi ⁊ subtiles constringantur qui ad oculos descendũt: ⁊ ꝓpter amplificationis principium.

¶ Nũc determinat de flõmia arteriarũ capitis ⁊ sũt tria. 2ª ibi (Et due.) 3ª ibi. (Gal'. quoq;.) ¶ In pª dicit ꝙ in timporibꝰ sunt arterie que aliqñ incidunt: aliqñ extrahunt ⁊ flõmãtur ꝓpter cursum humiditatũ ad oculos vel in dilatatione pupille: vñ si in istis passionibus cõfert flobothomia fiat: si nõ icidant ⁊ sic fiat. p̊ discooperire carnẽ ⁊ postea arteriã ⁊ capere eã cũ vncino ⁊ incidere ⁊ postea ligare capita cũ filo de serico vel aliquãdo cauterizatur.

¶ Et due arterie que sunt post aures que flõmant ꝑꝑ spẽs obthalmie ⁊ principiũ aque ⁊ pãnuz ⁊ nyctilopas ⁊ antiquũ dolorẽ capitis. In earum tamẽ flõmia semper existit timor: ⁊ cũ hoc tardetur consolidatio.

¶ Exeqtur de flõmia aliarum arteriarũ dicẽs ꝙ flõmant in obthalmia ⁊ in principio cataracte: vnde fit flõmia loco magne necessitatis: ⁊ ratio q2 tarde fit eius cõsolidatio in oĩbus arterijs.

¶ Galenus quoq; dixit ꝙ cuiusdã in gula vulnerati arteriaz ꝑcussio parũper tetigit ex qua magna sanguinis ꝑs manauit: sed Gal'. ei subuenit cũ medicamẽto thuris ⁊ aloes ⁊ sanguis draconis ⁊ myrre ⁊ restrictꝰ fuit sanguis: ⁊ dolor antiquus quẽ in anteriore parte coxe posterius consueuerat habere recessit.

¶ Exequit de flõmia arterie gule dicens ꝙ Gal'. trac. de flõmia. ca. vlti. vidit hoĩez percussum in gula: vnde percussa fuit illa arteria: vnde Gal'. supuenit cũ puluere ex thure aloe ⁊c̃. ⁊ sanauit eũ: vñ ille habebat dolorem scie: ⁊ ex hoc liberatus est.

¶ Et ex venis que in corpore flõmantur sunt due vene super ventrem: quaruz vna super epar consistit: ⁊ altera super splenẽ est posita: ⁊ flobothomat dextra in hydropisi ⁊ sinistra in egritudinibus splenis.

¶ Exeqt de flõmia venarũ corpis. vñ iste vene mag flõmant i eqs q̃ in hoĩbꝰ ⁊ sũt due vene: vna sup epar ⁊ alia super splen.

Duᵐ 79ᵐ ¶ Dubitatur illa vena est supra myrach: mõ myrach est separatuz ab epate: ergo in passionibus epatis non confert. Dicẽdum ꝙ pur vene alique epatis resudant supra myrach.

¶ Scito ꝑterea ꝙ flõmia duas hz horas: horã electaz ⁊ horã neciam: hora võ electa est eiꝰ que est in lumine diei: ⁊ post digõnis cõplemẽtũ ⁊ supfluitatũ expulsionẽ: ⁊ hora necessaria est hora que fieri dz ⁊ que tardari nõ põt: ⁊ in qua res ꝓhibitoria non attenditur.

¶ Postq̃ Aui. deter. superiꝰ de flõmia rõne loci ⁊ eiꝰ qd̃ euãt: nunc deter. de flõmia rõne hore: ⁊ dicit ꝙ flõmia hz duas horas: horam electiuã in die post digõnẽ ⁊ mũdificationẽ supfluitatũ: ⁊ hz horaz necessariã in qua necessario dz fieri ⁊ nõ attendit qd̃ ꝓhibet.

Duᵐ 80ᵐ ¶ Dubitat aut dispõ in qua fit flõmia est abycibilis per solã flobothomiã ⁊ sic est necessaria: vel põt remoueri sine flõmia: ergo non est necessaria: ergo flõmia videt habere solũ horã necessariã ⁊ nõ electiuam. Dõz ꝙ dispositio cui debet flõmia est duplex: presens ⁊ sic hz horam necessariã: sed ꝑꝑ dispõnem futurã hz horã electiuã. Sed cõtra. vel corpus tale est perfecte sanũ ⁊ sic ei nõ debetur: vel nõ ⁊ sic in eo est dispõ p̃sens: ergo in dispõne futura nõ habet hora electiua flobothomie: vnde nõ est dare dispõnem sic futuraz ꝙ non sit quodãmõ pñs aliqua dispositio: vñ hora flõmie est duplex. Uniuersalis ⁊ ꝑticularis. Uniuersalis fit in hora anni vl'i vt in vere: vt per Gal'. afor. 47. 6ᵉ ꝑti. Quicũq; flõmia aut pharmacia ⁊c̃. Alia est particularis ⁊ illa habet tres conditiones dictas debet ẽt flõmie preseruatiue. ¶ Et ad rõnẽ vel necessitas ẽ magna: ⁊ sic flobothomamus vt remoueat egritudo p̃sens: sed si necessitas in p̃senti sit parua flõmamus per futurã malã dispõnez. Et ad rõnẽ pz solo ꝙ flõmamus ꝑꝑ dispõnẽ futuraz fieri que est p̃seruatio. ¶ Ad aliã vel dispõ remouet per solã flõmiã ⁊c̃. dico ꝙ flõmia põt habẽ horã electiuã ⁊ necessariã. ¶ Nota quid intẽdit per lumen diei: vĩ ꝙ intẽdat meridiẽ ꝙ maius est lumẽ. Dõm ꝙ per lumẽ diei intendit aerẽ clarũ: q2. G. de virtutibꝰ nãlibꝰ spũs sũt de natura lucis: vñ tꝑe claro spũs veniũt ex̃ ⁊ sanguis: sz aer turbidus tristificat animã. ẽt in aere claro dici põt fieri flõmia a. 5. hora vsq; ad. 6. ⁊ quãdo nõ est tꝑs õclinãs ad extrema vt in estate ⁊ in hyeme: sz i estate a. 2. hora vsq; ad. 3. ⁊ in hyeme dz fieri hora turbidiori.

¶ Scias ẽt ꝙ flõmus obtusus est magno ipedimento: qm̃ errat ⁊ nõ ꝯseqt. s. qd̃ dz ⁊ apare facit ⁊ dolere.

¶ Exequitur de flobothomia ratione ĩstrumẽti. Et diuidit in duas. Prio ponit istos cañ. Scdo alios. ibi (Et scito.) Prima in tot quot cañ. ponit. Partes patebunt. ¶ In p̃ma dicit ꝙ flobothomus debet esse bene acutus: ⁊ si est obtusus nõ potest bene perforare: vñ inducit dolorem ⁊ apostemat aliquando.

¶ Cũ g flõmo opabis nõ manu p̃mendo ipellas: sz suauiter blãdiẽdo: ⁊ ẽt furtim agas vt flõmi exmitas ad iteriora vene perueniat: qm̃ si illud duriter feceris sepe caput flõmi intus in vena occulta rũpetur fractura et facit vt vena refugiat ⁊ nõ vulnerabit venã. Et si ꝑsidiose institeris vt cũ eo flõmes augmentabis malitiã: quapropter experiri debes qualiter flobothomus ingrediatur cutẽ anteq̃ cum eo flobothomes ⁊ cũ ꝑcussionẽ secũdare volueris si tibi necessarium fuerit.

¶ Addit alium cañ. dicens ꝙ si vis operari cuz flobothomo nõ debes nimis premere manũ: sed caute agas vt extremitas flõmi ꝑueniat ad interiora vene. q2 si violẽter agis aliqñ rũpitur pũcta flobothomi: ideo dz flobothomator habere venã blandiẽdo sibi: ⁊ dz habere manum leuem ⁊ non profundare fortiter flobothomũ cuz manu ne puncta flobothomi rumpatur.

¶ Tibi ꝑterea cauere debes ne venaz ipleas ⁊ sanguinem infles: qm̃ tũc lapsus ⁊ remotio minus erunt.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ debes cauere ne impleas venaz sanguine. ¶ Nota ly ne: potest teneri negatiue: ⁊ tunc est sensus: caue ne non impleatur vena: ⁊ sic lr̃a est falsa. Secundo mõ potest teneri affirmatiue ne: ꝓut q2 ly caue: videtur negare ⁊ ly ne/negat: g vi detur affirmatio vna: q2 debes implere venam sanguine: q2 meliꝰ percutitur ⁊ securatur a punctura nerui ⁊ arterie.

¶ Cũq; vena tibi rebellauerit vel occultauerit ⁊ ipsius repletio sub ligatura nõ apparuerit solue ipsaz ⁊ multotiens liga ⁊ inunge eam ⁊ comprimendo descende ⁊ ascende donec eã manifestare ⁊ apparere facias. Et si quidẽ experieris cũ duobꝰ digitis vnũquẽq; locorum tangens in quibus scis venam extẽdi. Et quãdoq; tãgens vtrisq;: ⁊ quandoq; vno ipsorum: ⁊ cuz altero facies sanguinez incidere donec altero cadẽte ipsius sentias sanguinis accessionem cum ad ipsum perducitur sanguis ⁊ eius recessionem cum dimittitur.

¶ Ponit alium cañ. dicẽs ꝙ si vena sit rebellis ⁊ occultat se debes soluere ligaturã ⁊ fricare bis vel ter ⁊ palpare digitis p̃mẽdo sanguinẽ ⁊ perscrutare si est possibilis flobothomiam fieri.

¶ Dubitat. supra dicebat ꝙ cum flõmare non potes nõ debes iterato ligare. Dõm ꝙ intentio Aui. erat in alio casu: q2 cũ ꝑcussisti ⁊ non exit sanguis ex mala ꝑcussione nõ debes plus ligare ⁊ ꝑcutere ne dolor inducatur. Sz hoc dicit cum non est facta percussio.

¶ Et scito ꝙ caput flõmi hz spatiũ in quo penetrat: qd̃ tñ nõ est lõgũ ne ad arteriã aut neruũ penetret. Et ipz qdẽ plĩm ĩpellẽ dbes cũ vena fuerit magis subtilis.

¶ Ponit aliũ cañ. dicens ꝙ non ĩmediate post cutim est vena: ĩmo est tempus penetrationis flobothomi: ⁊ ad venam caue ne nimis imprimatur flobothomus propter punctionem nerui. ⁊ subdit ꝙ si vena est subtilis profundes flobothomum: ⁊ intendit per venaz subtilem idest occultam profundam.

¶ Opz autẽ vt flobothomi apprehensio fiat pollice ⁊ impudico ⁊ dimittat index ad palpãdũ ⁊ vt in medio ferri fiat apprehensio pollice: ⁊ non app̃hendat superius: qm̃ non bene tenebitur: ĩmo erit vacillans.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ hõ debet capere flobothomũ cuz digito grosso ⁊ cum medio ⁊ cum indice palpare venam: ⁊ dz teneri flobothomus in parte inferiori vt teneatur bene firmus.

¶ Cũq; vena remouẽdo se ad partem vnã mutabit oppones ei ligaturam ⁊ stricturam ecõtrario partis illiꝰ:

⁊ cum

⁊ cum remouendo se ad duas partes equaliter mutabit non debebis eā in longitudine flobotbomare.

¶ Ponit alium cañ. dicens: ꝙ si palpas ⁊ sentis venā ire solū versus vnā partem fac ligaturā in oppositū: sed si mouet nunc ad vnam partem nunc ad aliam flobothoma in latū vene vt tanges eam.

¶ Et scito ꝙ oꝫ vt strictio ⁊ cōpressio sint ſm q̄ntitatē dispōnis cutꝭ i duritie sui ⁊ grossitie: ⁊ ī multitudīe carnis ⁊ abūdantia. Et opꝫ vt ēt ligatura sit propinqua.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ si fuerit multa caro ⁊ multa pinguedo debet fieri maior constrictio vt sanguis melius veniat: ⁊ in macris debet esse ligatura parua ⁊ propinqua vt sanguis melius appareat: non tamen fit in iunctura.

¶ Cūqꝫ ligatura venam occultauerit fac signū sup eā: ⁊ caue tibi ne a signi rectitudine remoueatur cuꝫ ligaturam facies: ⁊ cum hoc toto impelle flobotbomū.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ si per ligaturam fit tantus tumor ꝙ vena non apparet solue ⁊ inueni venam ⁊ signa cum encaustro et postea liga ⁊ flobothoma.

¶ Cuꝫ autem vene declinatio ⁊ ipsius eleuatio tibi rebelles extiterint finde locum qui est super eā in corporibus macris proprie ⁊ cum vncino operare.

¶ Ponit alium cañ. in quo dat nouum modum flobothomādi cuꝫ vena apparet in loco vbi est neruus debes scarnare ⁊ eam capere cum vncino ⁊ postea eam flobothoma.

¶ Casus preterea ligationis ⁊ constrictionis in iunctura prohibet venarum impletionem.

¶ Ponit alium cañ. ꝙ ligatura non debet fieri in iunctura: q2 sanguis non venit ad venam.

¶ Cūqꝫ volueris lauare digito tuo tende cutē vt a rectitudine remoueatur foraminis: deinde laua ⁊ exicca ⁊ pone pānum eminentiam habentem: ⁊ dimitte cuteꝫ vt ad locum suum redeat.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ si vis lauare brachiuꝫ a sanguine debes trahere cutim supra vulnus ⁊ laua postea.

¶ Et scito ꝙ qui multuꝫ sudat causa repletionis est flobothomia indigens.

¶ Ponit duos cañ. in flobothomia ⁊ dicit ꝙ qui sudat multum ꝓpter repletionem eget flobothomia: vnde quia sudat signuꝫ est ꝙ materia est calida mixta sanguini.

¶ Et multotiēs etiā habēti febrē ⁊ habēti doloreꝫ capitis qui ex cōsilio flobothomia eēt medicādus supuenit fluxus ventris nāliter qui flōmiam excusat.

¶ Ponit alium cañ. dicens ꝙ habenti feb. qui ex consilio bono eēt flobothomādus superuenit fluxus ventris qui excusat a flōmia.

Dubm 82m ¶ Dubitatur per fluxum ventris non euacuat materia sanguinea: ergo non excusat a flobothomia. Dicēdum ꝙ excusat q2 iste euacuationes sese diuertunt. Dicēdum ꝙ iste repletiones vel sunt de materia mixta sanguini: ⁊ sic fluxus ventris excusat a flōmia. vel est de materia sanguinea: ⁊ sic solutio ventris potest excusare: q2 sanguis potest conuerti ⁊ corrumpi in humores melancholicos ⁊ flegmaticos qui euacuatur per fluxum ventris.

¶ De ventosis. Cap. 21m.

Ventose cutis partem magis mundificant q̄ꝫ flobothomia ⁊ plus extrahunt sanguinē subtilem q̄ꝫ grossum.

¶ Postq̄ꝫ Aui. superius determinauit de flobothomia: nunc determinat de annexis ei. Et primo de ventosis. Secundo de sanguisugis. ibi in secundo capitulo (Indi dixerunt.)

Dubm pm ¶ Dubitatur quia prius determinauit de ventosis q̄ꝫ de sanguisugis. Dicendum ꝙ magis euacuat sanguinem.

Dubm 2m ¶ Sed cōtra. alique ventose trahunt solam ventositatem sine sanguine aliter. Dōm ꝙ sunt in vsu. ¶ Caplm diuiditur in duas. Prio determinat quedam generalia. Scdo specialia. ibi (Plurimū autem.) Prima in duas. Prio cōparat ventosas flobothomie. Secūdo ponit ꝯñtiam vētosarum. ibi (In sui augmēto.) ¶ Nota diuersitas vētosarum sumit ex mā: ex mō applicādi: ⁊ ex hora. ¶ Ex materia duplici: vel ex qua vel circa quā. Ex qua: ⁊ tūc circa ventosas multa cōsiderātur: quātitas materie: mā ⁊ figura. Si materie quedā sunt ex vitro: quedā sunt ex cornu ⁊c. ex vitro meliores q2 ꝓpter trāsparentiam pōt videri sanguis quē trahunt. Scdo cōsideratur quātitas: ⁊ sic quedam magne quedā parue. Tertio considerātur figura q2 debent eē spherice vt plus contineant: ⁊ debēt habere os strictum vt melius applicent. Scdo consideratur materia circa quā: q2 vtruꝫ sit virtus fortꝭ vel debilis. Scdo in parte nobili non ponunt: ⁊ ꝯsiderat locus vel situs q2 parti colligate applicantur ⁊ nō parti nō colligate. ¶ Scdo cōsideratur rōne modi: q2 quedam cum scarificatione ⁊ quedam sine: ⁊ quedaꝫ cum igne applicātur: ⁊ quedam cum flatu. ¶ Tertio consideratur hora ⁊ cognoscitur ex re naturali: q2 in etate secunde senectutis ⁊ infantie non applicantur ventose. etiam ex re preter naturam: q2 cōpetūt in materia subcutanea subtili: sed in materia profunda non cōpetunt: ex re naturali cognoscitur: vt patet in littera.

¶ Dubitatur vtrum ventosatio equiualeat flobothomie. Dubm 3m

¶ Scdo vtrū equaleat pharmacie ⁊ cui plus equaleat. Du.4.⁊.5. ¶ Ad pmaꝫ dōm ꝙ ventose sine scarificatione nō equipollēt flōmie: sed si cuꝫ scarificatione equipollent: q2 flōmia aliquādo euacuat materiam que est ꝓpe cutim sicut facit ventosa: tamen nō est verū vl'iter: q2 sanguis ꝓfundus euācuatur. ¶ Ad aliam dico ꝙ equipollere pōt pharmacie: q2 euacuat per vētosaꝫ humiditas subtilis sicut per pharmaciā. ¶ Ad aliā dico ꝙ si ventose fiant cū scarificatione magꝭ equipollent flobothomie. si aūt non magis equipollent pharmacie.

¶ Dubitat ſm Haly. 9. prac. ca. 8. ventose ꝯferunt mel'ie: ergo euacuatur sanguis grossus. Dōm ꝙ magis euacuatur sanguis subtilis q̄ꝫ grossus: tamen bene possunt euacuare etiam grossum. Dubm 6m

¶ Et ipsarū qdem iuuamentū in corporibꝰ compositis grossis ⁊ crassis grossum habentibꝰ sanguinē est puuꝫ: qm̄ ex istis non extrahunt sanguinem sicut opꝫ: imo q ex eo vehementer est subtilis ⁊ cuꝫ difficultate ⁊ in mēbro ventosato debilitatem efficiunt.

¶ Ostendit iuuamenta. Et primo ab intrinseco. Scdo ab extrinseco. ibi (Quidā aūt.) ¶ In prima dicit ꝙ iuuamentū in corporibus grossis est modicū: sed in corporibꝰ macris hñtibꝰ sanguinē subtilem multū cōferunt. ¶ Nota in corporibꝰ grossis crassis vene sūt profunde: ideo attractio vētosarū nō potest ire vsqꝫ ad venas nisi subtiliaret sanguis in istis multū. ¶ Nota debilitāt mēbruꝫ: q2 resoluunt spiritū ⁊ calorem: ⁊ debilitant ꝓpter scarificationem.

¶ Quidam aūt ꝑcipiunt vt ventose in principio mēsis nō apponant: qm̄ humores nōduꝫ āmoti fuerūt: neqꝫ ebullierunt. neqꝫ in fine mēsis: quoniā humores tunc sunt minuti: sed in medio mēsis cuꝫ humores sunt ebullientes: ⁊ in sui augmēto luminis in corpe lune augmētum sequētes ⁊ augmentat cerebruꝫ in craneis ⁊ aqua in fluminibꝰ accessionē ⁊ recessionem habentibus.

¶ Ostendit istam cōsequentiam ab extrinseco ex hora. Primo ex hora particulari. Scdo ex vniul'i. ibi (Ex suis.) ¶ In prima dic̄ ꝙ vētose nō debēt apponi in principio ⁊ fine mensis: q2 nō ebulliunt humores ⁊ sunt diminuti: sed in medio humores augmentant ad augmētuꝫ lune: vnde omnes humiditates crescūt ad crescentiam lune. ¶ No. per mēseꝫ intēdit mēseꝫ lunarē: vnde in pn° talis mēsis lumen est paucū in luna ⁊ in pn° etiā: sed in medio cum luna habeat multū lumē ⁊ sit augmentata: sunt etiam augmentati humores. ¶ No. hꝫ verū hoc de hora applicādi ventosas electiuas.

¶ Ex suis vo horis in die melior est hora secūda ⁊ tertia: ⁊ oportet quideꝫ vt a ventosis sibi quilibet caueat post balneum nisi cuius sanguis fuerit grossus: quoniā ipse se prius balneari debet ⁊ vna hora morari ⁊ postea ventosas apponere.

¶ Declarat horam particularem dicēs: ꝙ hora particularis est hora prima vel secūda diei: ⁊ dicit ꝙ post balneum quilibet debet se abstinere a ventosis nisi ille cuius sanguis est grossus.

¶ Dubitat cōiter applicātur circa vesperas: q2 ista hora humores sunt magis sparsi ad extra ꝓpter lumen diei. Dōꝫ ꝙ vbi humores sunt grossi ⁊ tp̄s frigidum facimus in vesperis: sed vbi sanguis sit subtilis ⁊ in regione calida facimus de mane: q2 sanguis vt dictuꝫ fuit supra mouet de mane: etiā illa est hora magis temperata. Dubm 7m

¶ Dubitatur. balneum trahit humores ad cutim: vt quarta parti. afoꝛ. afoꝛ. 6. etiam subtiliat humores. Dōm ꝙ balneum resoluit ⁊ etiam ventose. modo nō debent coniungi multe resol'ones: vñ balneum trahit ad omnes partes: vnde aliquādo diuertit humores a loco vbi applicari debēt ventose: sed vbi humores sint grossi cō- Dubm 8m

ceditur: sed debent applicari post tēpus notabile post balneū: sꝫ non conceditur etiam illa iam: qꝛ corrugat etiam si sit balneū pungitiuū: vnde ventose non bene applicant̄ nec bñ fit scarificatio.

¶ Plurimi autē hominum abhorrent ventosas in anterioribus partib⁹ capitis apponere: quia reperiunt in hoc sensum ⁊ intellectum impediri.

¶ Exequit̄ spālia de ventosis. Prio rōne loci. Scd̄o rōne modi applicādi. ibi (Uētose autē.) Tertio rōne etatꝭ. ibi (Infans p̄terea.) Pria in duas. Prio de ventosis applicatis supra diaphragma. Secūdo infra. ibi (Et vētose que.) Prima in duas. Primo de vētosis applicatis ante. Secūdo retro. ibi (Et ventose.) ¶ In prima dicit ꝙ quidam abhorrent vētosas applicari partib⁹ anteriorib⁹ capitꝭ: vnde impediunt sensum ⁊ intellectū: vnde aliquando applicantur frōti timporib⁹ ⁊ mēto: tñ nō debēt apponi nisi loco magne necessitatis ꝑ cām dictam: vnde tales ventose sunt ꝓpinque organis sensus ⁊ itellectus: vnde trahūt multos spiritus ⁊ ipediūt eos.

¶ Et vētose qdē sup nocram que est in collo posite nigre vicarie existūt ⁊ ꝯferūt supcilioꝝ grauitati: ⁊ alleuiāt palpebras ⁊ ꝯferunt scabiei oculoꝝ ⁊ fetori oris. Et sup alcheel vicē tenēt basilice ⁊ cōferūt doloribus humeroꝝ ⁊ gule. Et super alchada posterius sunt vicarie cephalice vene: ⁊ conferunt tremori capitis ⁊ mēbris que sunt in capite sicut facies ⁊ dentes ⁊ mole et aures ⁊ oculi ⁊ gula ⁊ nasus.

¶ Nota sunt ista tria nomina. nucha ⁊ est pars media colli: qꝛ ꝑ illaꝫ vadit nucha. secūda est alchail ⁊ est ps media spatule: postea ē alchada ⁊ est ps media colli cum capite vbi est principiuꝫ nuche. Modo dicit ꝙ vētose applicate nuche sūt vicarie vene nigre. Sꝫ que applicātur super alchadi sunt vicarie basilice: ⁊ que applicātur alteri parti dicte sunt vicarie cephalice.

Dub^m 9^m ¶ Dubitat̄ nigra euacuat a toto corpe: ⁊ vētose ille euacuāt ab illa pte: ⁊ silr̄ pōt argui de alijs. Dōꝫ silitudie ꝙ vētose applicate sup alchadā eūant a superiorib⁹ sicut illa vena: ⁊ silr̄ que ponūtur sup loco medio eūant a superiori ⁊ inferiori sicut vena nigra: ⁊ sic basilica euacuat ab inferius: ita ⁊ illa ventosa posita in illo loco.

Du^m 10^m ¶ Dubitat̄. iste vētose faciūt tremorē capitis. Dōm ꝙ veruꝫ est qñ applicant̄ incōuenienter sepe aliter nō: imo ꝯfert: vt dicit Auic.

¶ Uentose aūt que nocre superponunt̄ obliuionē hereditare faciunt veraciter: sicut qdam dixerūt: qm̄ posterior pars capitis est locus cōseruationis quē vētose debilitāt. Alcheelie v̄o debilitant os stomachi.

¶ Ponit nocumenta vētosaꝝ. Et primo hoc. Scd̄o docet subuenire. ibi (Et ꝑꝑ.) Tertio ponit iuuamēta ⁊ nocumēta silr̄. ibi (Et he qdeꝫ.) ¶ In prima dicit ꝙ vētose posite super nucha faciūt d̄fectū in memoria: qꝛ sunt ꝓpe memoriā resoluūt spm̄ ⁊ debilitāt locuꝫ. ⁊ ventose posite sup alchai debilitāt os stomachi: qꝛ sunt ꝓpique mery: ⁊ per consequens stomacho qꝛ sunt colligata: ⁊ ille que ponuntur super alchada debilitant caput ⁊ fit tremor eius.

¶ Et ꝑꝑ alchadaꝫ qdē qñqꝫ accidit capitꝭ tremor parūper: itaqꝫ mutem⁹ nos a nocra ⁊ ab alcheel parūper ascēdam⁹ nisi cū fuerit nec̄ie ꝑꝑ fluxū sanguis ex tussi: qm̄ tūc cū eis est descēdēdū ⁊ nō ascendendum.

¶ Docet subuenire dicens: ꝙ cum ponis tales ventosas debes descendere infra a loco illo ⁊ in alchai debes ascendere ⁊ remouere a loco ⁊ mery nisi quādo velis restringere sanguinem.

¶ Et he qdem ventose que alcheel superponunt̄ ⁊ iter duas spatulas conferunt egritudinibus sanguineis et spasmo sanguineo ⁊ asmati sanguineo: sed stomachum debilitant ⁊ cordis tremorem generant.

¶ Ostendit iuuamēta ⁊ nocumenta simul: ⁊ dicit ꝙ ventose posite in alchai conferunt ⁊ nocent in passionibus in littera dictis: vñ oportet ascendere ⁊ descendere in positionibus earum ꝫm nocumenta ⁊ iuuamenta que vis prosequi vel fugere.

¶ Et ventose qdem que cruribus superponuntur sunt minutioni ꝓpinque: ⁊ mundificant sanguinē ⁊ prouocant menstrua. Et ei qdeꝫ que ex mulierib⁹ alba existit ⁊ laxa sanguinē hñs subtilem ventose in crurib⁹ posite sunt meliores q̄ꝫ flobothomia que fit in saphena.

¶ Postq̄ꝫ Auic. superius deter. de ventosis que applicantur supra: nūc deter. de ventosis que apponunt̄ infra diaphragma. Et primo de ventosis que applicant̄ crurib⁹. Scd̄o reuertit̄ ad ventosas q̄ ponunt̄ supra diaphragma. ibi (Quidā dixerūt.) Tertio d̄termiat de alijs vētosis. ibi (Et vētose renib⁹.) ¶ In prima dicit ꝙ vētose approximate crurib⁹ sunt ꝓpe flōmiaꝫ ⁊ ꝓuocāt menstrua. Et sbdit ꝙ si sit mulier albi coloris ꝓpter ꝓuocationē mēstruoꝝ meli⁹ est apponere ventosas q̄ꝫ flobothomare saphenā. ¶ No. iste ventose diuersificant̄ rōne loci: qꝛ non apponuntur partib⁹ inferioribus: qꝛ sunt valde ossuose: sed apponuntur a lateribus īfra cū vis prouocare menstrua ⁊ supra magis si materia esset in coxa.

Dub^m 11^m ¶ Dubitatur. dicit ꝙ ꝓuocāt mēstrua: sed cōtra. vētose non apponunt̄ loco vnde fluunt mēstrua: ꝫ. ēt 5ª ꝑticu. afoꝛ. cō. 29. Mēstrua cōstringunt̄ multipliciter: aliqñ ꝑꝑ oppilationē: aliqñ ꝑꝑ grossitiē sanguis. mō vētose nō remediāt istis. Dōm ꝙ illa sunt in gñe menstrua ꝓuocātia que grossuꝫ subtiliāt: ⁊ que oppil'ones aperiunt: et de istis loqtur. H. 5ª ꝑti. afoꝛ. Alia sunt ꝓuocātia ꝑ accñs deriuādo mām̄. Alio mō vētose ꝓuocāt mēstrua qꝛ eūant māꝫ que debebat expelli per menstrua. ¶ Et ad rōnem dico ꝙ virtualiter attingunt matricē. ¶ Ad aliā dico ꝙ verū est de illis que trahūt mēstrua per se. Uel dōm ꝙ ventose subtiliāt ⁊ aperiunt ꝑꝑ motum attrahendo. ¶ Nota mulier pōt habere sanguinē subtilem duplr̄. Uno mō sanguinē subtilē cholericū ⁊ de isto nō loquitur cum dicit alba laxa. Alio mō ꝙ habeat sanguinem subtilem aquosum: ⁊ de isto loquit̄ qꝛ nō competit flobothomia cum sit sanguis flegmaticus.

¶ Quidam p̄terea dixerunt ꝙ ventose sup occiput posite ⁊ sūmitateꝫ capitis cōferunt amētie ⁊ scothomie: ⁊ tardant canos queadmodum dixerunt. In hoc cōsideratio est habēda: nā istud in his opant̄ corꝑib⁹ ⁊ nō in alijs: qm̄ in plurimis corpoꝝ festinare faciūt canos et ipediūt itellectū ⁊ ꝯferūt egritudib⁹ oculi. ⁊ hec qdeꝫ ē maior eaꝝ vtilitas: qm̄ ꝯferūt eoꝝ scabiei ⁊ bothor et almuseragi ⁊ egressiōi vuee: sꝫ itellectū ipediūt ⁊ faciūt hereditare stupiditatē ⁊ obliuionē ⁊ malitiā cogitationū ⁊ egritudines ꝑmanētes ⁊ nocēt aquā i oculo hñtibus: sꝫ fortasse si hora se p̄ntauerit qua illō fieri dꝫ non ipediēt. Uētose āt sub mēto posite ꝓsunt dētib⁹ repletꝭ ⁊ faciei ⁊ gutturi ⁊ mūdant caput ⁊ mandibulas.

Du^m 1 ¶ Reuertit̄ ad d̄terminādū de vētosis applicatꝭ supra diaphragma dicēs: ꝙ vētose occipiti applicate ꝯferūt amētie scothomie ⁊c. ꝓhibēt caniciē: dūmō isti sint apti ad vētosas: sed si sint inepti oppositum. Almuseragi. i. exitui cornee vel vuee vel dilatationi pupille. ¶ No. dicit ꝙ ista vētosatio ꝯfert amētie ⁊ est 2^x. ꝑ oi nocumēto virtutꝭ itrinsece ⁊ sic nō sumit̄: sꝫ hic qꝛ noīat scothomiā q̄ est nocumētū virtutis anterioris vt phātasie: vñ ventosatio supra occipitiū cōfert memorie: sed si fiat in medio capitꝭ cōfert virtuti imaginatiue: tñ mā debet esse fluxa: qꝛ aliter augmētaret̄ fluxus ad locū lesum. Et subdit ꝙ ventose sub mēto conferunt dentibus.

Dub^m 12^m ¶ Sed ꝯ. vētose resoluūt ⁊ infrigidāt ⁊ frigidū est inimicuꝫ dētib⁹. Dōm ꝙ conferunt sine scarificatione: qꝛ calefaciunt ⁊ trahūt calidum. Uel dicendum ꝙ resoluunt materiam malam ⁊ debēt fieri paulatine ⁊ plane. Et subdit ꝙ tardant canos.

Dub^m 13^m ¶ Sꝫ ꝯ. vētose ifrigidāt ⁊ exiccāt: ꝫ accelerāt canos qꝛ canities fit a frido sicco. Dōm 2ª primi de signis cōpl'onū canities fit aliqñ ex mā corrupta: ⁊ tūc ꝯferūt vētose: sed qñ nimis approximarentur ⁊ exiccarent ⁊ infrigidarent ⁊ accelerāt canitiē: ⁊ ideo arguit.

¶ Et vētose renib⁹ supposite ꝯferūt apatib⁹ coxaruꝫ ⁊ eaꝝ scabiei ⁊ bothor ⁊ podagre ⁊ hemorroidib⁹ ⁊ elephātie ⁊ vētositatib⁹ vesice ⁊ mr̄icis ⁊ prurituí dorsi.

¶ Exequitur de ventosis applicatis partibus inferioribus. Et p̄mo de vna. Secūdo de alia. ibi (Uentose preterea.) Tertio de alia. ibi (Et ventose.) Quarta ibi (Et ventose.) ¶ In prima dicit ꝙ vētose renibus applicate conferunt egritudinibus coxarum ⁊c.

Du^m 14^m ¶ Dubitat̄ quō cōferunt coxis ⁊ vesice ⁊ matrici. Dōm ꝙ ille vētose diuersimode prosunt: qꝛ cuꝫ scarificatione in egritudib⁹ de materia calida: sed sine scarificatione conferunt quando mā est frigida: vñ ꝯferunt qꝛ diuertūt mām̄ a coxis ⁊ eūant: ⁊ silr̄ alijs ꝑtib⁹.

¶ Cūqꝫ vētose iste fuerit cū igne siue sint cuꝫ scalpellatiōe siue absqꝫ ea iuuabūt ēt i hꝫ: sꝫ ille qdē q̄ sūt cū scalpellatiōe sūt fortiores p̄ter q̄ꝫ in vētositate. Naꝫ q̄ sine scalpellatiōe sunt in remouēdo vētositates frigidas et

vt radicitus

vt radicitus euellant: ⁊ hic ⁊ vbiq; sunt fortiores.
¶ Ponit alium can̄. dicens ꝙ ventose conferunt cum scalpellatione ⁊ sine: sed cum scalpellatione remouent humores: ⁊ sine remouent ventositates melius.

¶ Vētose ꝑterea in anteriori parte coxarum testiculorum apostematibus cōferunt ⁊ vulneribꝰ coxarū ⁊ crurium. Et ventose posteriori parti coxaruz superposite ꝓsunt apātibus ⁊ exituris que in natibus fiunt.

¶ Exequit̄ de ventosis approximatis coxis ⁊ dicit ꝙ cōferunt passionibus coxe. ¶ No. per partē coxe intendit coxam ꝓpe genu: q̄ꝛ cōferunt magis egritudinibꝰ testiculorum. ¶ No. hoc dictū ⁊ alia dicta habent verum non existente repletione in toto.

Dubm 11m

¶ Et ventose posite sub poplite cōferunt pulsationi poplitis que ex calidis generat̄ humoribus ⁊ exituris malis ⁊ vlceribus putridis in crure ⁊ pede.

¶ Exequit̄ de vētosis positis in poplite. i. genu: ⁊ dicit ꝙ ꝯferūt pulsationi genu: ⁊ hoc cōfert euāando. Sed curribꝰ ꝯfert deriuando.

¶ Et ventose super duas alchabi conferūt prohibitioni menstruorum ⁊ sciatice ⁊ podagre.

¶ Exequitur de alijs ventosis applicatis cāniculis idest galopolis: vnde si applicantur in parte domestica conferunt in prouocando mēstrua ⁊ appositis in parte syluestri conferunt doloribꝰ anche.

¶ Vētose aūt sine scarificatiōe qn̄q; ponunt̄ ꝓpter ea vt materia a ꝑte sui motus trahat̄ sicut cū mamillis superponunt̄: ideo vt cursus sanguis mēstrui retineat̄.

¶ Nūc ꝯterminat de vētosis rōne modi fiendi. Et pmo hoc. Scdo docet subuenire nocumentis. ibi (Ventose.) Prima in duas. Prio ponit iuuamenta sine scarificatione. Secundo cuz scarificatione. ibi (Et dicemus.) Prima in duas. Primo hoc. Secundo tangit iuuamēta quādo applicant̄ natibus. ibi (Ventose quoq;.) Prima in tot quot iuuamenta ponit. Partem legam sigillatim. ¶ In prima dicit ꝙ ventose applicantur sine scarificatione vt materia q̄ currit nō fluat: vt quādo sub mamillis applicamus ventosas in fluxu nimio mēstruoꝝ: ⁊ hoc quādo virtus est debilis ⁊ mā pauca: sꝫ cū est fortis ⁊ materia multa apponunt̄ cum scarificatione.

Dum 15m

¶ Dubitat̄. vtruz vētose sine scarificatione possint euacuare. Prio ꝙ non quia cum scarificatione euāant: ergo sine nō euacuant. ¶ In cōtrarium ipse resoluunt ventositates: ergo. ¶ Dicenduz ꝙ euāant insensibiliter resoluendo: ⁊ rō ꝙ similiter videtur euāari materia.

¶ Et quādoq; ponuntur vt apā profunduz ad exteriora trahatur: ideo vt medicamētū ad ipsum perueniat.

¶ Addit alium iuuamentum dicens ꝙ aliquando applicant̄ vt manifestetur apostema occultum: vnde medicaminum virtus nō potest attingere: ideo ventose applicantur.

¶ Et qn̄q; reqrūtur propterea vt apā ad aliud mutet̄ membrum qđ ignobilius in vicinitate existit.

¶ Tangit 3m iuuamētū dicēs ꝙ approximātur sine scarificatiōe vt mā apātis deriuetur de mēbro nobili ad ignobile vt quādo dubitamus de apātione cordis ponimus sub ascellis ventosas.

¶ Et qn̄q; reqruntur ꝓpterea vt mēbruz calefiat ⁊ sanguis ad ipm trahat̄ ⁊ ipsius resoluantur ventositates.

¶ Ponit aliud iuuamētū dicēs ꝙ ponunt̄ vētose vt mēbrū calefiat ⁊ sanguis ad eū trahat̄: ⁊ debēt remoueri cū mem brum rubet.

¶ Et qn̄q; reqrunt̄ ꝓpea vt mēbrū ad suū nālē locum reducat̄ a quo remotū fuit sicͭ fit in ruptura iguinis.

¶ Ponit aliud iuuamentum dicens ꝙ applicātur sine scarificatione vt membrum redeat ad locum suum: vt quando intestina exierunt applicare ventosas supra vt reducantur.

¶ Et qn̄q; reqrunt̄ ideo vt dolor sedet̄ sicͭ cuz supponunt̄ ilico vmbilico in dolore colice vehemēter cogēte: ⁊ in vētositatibꝰ vētris: ⁊ ī doloribꝰ matricis q̄ accidūt apđ motū mēstruoꝝ ⁊ ꝓprie ī adolescētibꝰ. Et sup laxitatē ꝑtis exterioris coxe sicͭ fit in sciatica: ⁊ cū timetur ossis exitꝰ a iūctura: ⁊ īter duas anchas ꝓsunt duabus anchis ⁊ duabꝰ ꝑtibꝰ īterioribꝰ coxarū ⁊ hemorroidibus ⁊ hn̄ti rupturā inguinis ⁊ podagricis.

¶ Ponit vltimū iuuamētū dicēs ꝙ applicant̄ ad remouēdū dolorem vētosuz vt in colica: ēt valēt in laxitate coxe: vn̄ est dolor aliquādo tātus in ancha ꝙ timemus remotionē vniꝰ ossis anche ab alio: ideo tūc applicant̄ ventose ad remouēdū dolorē. Sꝫ vbi approximātur ventose. Dicēdum ꝙ in femore vel in coxe sub nate.

¶ Ventose quoq; super nates posite a toto corpe trahunt vt a capite: ⁊ conferunt intestinis ⁊ menstruoruz sanant corruptionem ⁊ alleuiatur per eas corpus.

¶ Addit iuuamentum ventosarum appositaruz natibus ⁊ dicit ꝙ conferunt quasi toti corpori.

¶ Sꝫ ꝯ. 4a parti. H. in illo afor. 2o. 4. partic. In pharmacijs. vult ꝙ vētose applicate spatulis cōferūt toti corpori. Dōm ꝙ ille spatularum euacuāt magis q̄ꝫ deriuent: q̄ꝛ obuiant venis magnis. Sed que nati ponunt̄ magis deriuant ⁊ non sic trahunt: q̄ꝛ obuiant venis paruis: ⁊ non sic magnis sicut ventose spatularum.

Dum 16m

¶ Et dicemus qdē ꝙ in ventosis cū scarificatione tria existūt iuuam̄ta. Primū eoꝝ est euōnis ex ipso mēbro. Et scōm est repositionis sube spūs ne euātionē humoris q̄ educitur sequendo euacuet̄. Et tertiū est qm̄ non curatur vt ex principalibꝰ mēbris fiat euātio. Scarificatio v̄o est profunda vt ex profundo trahatur.

¶ Exequit̄ ponēdo iuuamēta vētosaꝝ cū scarificatiōe. Et sunt tria iuuamēta. Quarto addit quoddā. Partes patebūt q̄ꝛ sigillatiꝫ legam. ¶ In prima dicit ꝙ ventose cū scarificatione euāant imediate a membro. Scōm iuuamentum est ꝙ non debilitant.

¶ Sed ꝯ. vētose plus euāant subtile q̄ꝫ grossum: ergo resoluūt spiritum ⁊ euāant: ergo plus debilitāt. Dicēduꝫ ꝙ in eis est securatio q̄ꝛ euāant a venis pūis: sed flobothomia euacuat a magnis. Et ad rationē pꝫ solo: q̄ꝛ euāat humorē subtilem: q̄ꝛ ibi nō est spūs multus. Et subdit ꝙ scarificatio dꝫ ꝓfundari cum volumus euacuare.

Dum 17m

¶ Locus ꝑterea vbi vētosa adheret qn̄q; apātur: ⁊ fit difficile ad ipsaꝫ remouēdā. Pānus ꝗ aut spōgia in aq̄ tepida infusa q̄ caliditati attineat sumat̄: ⁊ cū ea in circuitu fiat embroca. Et hoc qdē frequēter ꝯtingit cum super mamillarū ꝑtes ventosas ponimus vt sanguinis menstruorum fluxus ⁊ ex naribus arceatur: quāobreꝫ super ipsas mamillas eas ponere non debemus.

¶ Docet subuenire nocumentis. Et pͦ docet subuenire vni. Secundo alij. ibi (Cūq;.) Tertio alij. ibi (Et opꝫ vt.) ¶ In pͥma dicit ꝙ locus cui vētosa applicat̄ apātur: vn̄ dꝫ approximari spōgia cum aq̄ cal̄a: ⁊ maxime qn̄ hͦ accidit in mamillis: vn̄ vētose debēt applicari sub mamillis: vnde applicant̄ aqua cal̄a vt mā tracta resoluat̄: ⁊ habet verum cuꝫ mā est fluxa ⁊ pauca. Et subdit ꝙ accidit quādo applicant̄ sub mamilla: q̄ꝛ est mēbrum rarū laxum aptuꝫ recipere mām: ⁊ ideo vt dixi applicantur sub mamillis: ēt cōferūt apposite sub mamillis in fluxu sanguinis narium deriuando.

¶ Cūq; locus vētose inunget̄ prope ipsam suspēde et non tardes: sed ad scarificandum festina. Sitq; prima positio leuis ⁊ cito remoueatur ipsa: deinde fm ordinē tardetur ipsius remotio ⁊ tolerantia.

¶ Ponit aliū can̄. in quo docet succurrere alteri nocumēto: ⁊ dicit ꝙ si ꝑtes vētose vngant̄ ⁊ inflent̄ debes festinare in scarificando: q̄ꝛ ꝑtes inūgunt̄ ꝑꝑ mām tractā: ideo per scarificationē eā extrahas. Sꝫ si littera hꝫ vnctio siue inungas fit q̄ꝛ trahit̄ mā: iō postea festina in scarificādo vt extrahas mām ⁊ eleues sepe vt videas si multum pauco tempore traxit: secūda vice eleues cito.

¶ Et opꝫ qdem vt vētosatus post vnā horā cibet̄.

¶ Docet subuenire alteri nocumento ⁊ dicit ꝙ ventosatus aliquādo eget cibatione ex resolutione: ideo post horam cibes ⁊ nō subito propter commotionem humorum.

¶ Infans preterea in tertio anno ventoset̄ ⁊ post trāsactis duobus annis: quoniam prorsus non debet ventosari cum est vnius anni.

¶ Exequit̄ de vētosis rōne etatis. Et pͦ hoc. Scdo addit can̄. ibi (In vētosis.) ¶ In pͥma dicit ꝙ īfans in tribꝰ annis potest ventosari. ¶ No. lr̄a (post) pōt duplr̄ exponi. Vno mō ꝙ pōt ventosari in 3o anno ⁊ post duos post tres: ⁊ sic in quinto anno. Alio mō ꝙ pōt vētosari in primo anno ⁊ in tertio vt isti sint duo termini.

¶ Dubitat̄. vtrū infans possit vētosari in pͦ ⁊ 3o anno. pͦ ꝙ nō: q̄ꝛ non possunt flōmari. ergo nec ventosari: q̄ꝛ iste euātiones equipollēt:

Dubm 18m

vnde q2 sunt teneri vel cito resolubiles possent mori ex scarificatione: sz loco necessitatis possunt ventosari in tertio anno. ⁋ Et ad rōnē pz solō: q2 vētosa nō sic euacuat sicut flobothomia.

¶ In ventosis quoqꝫ fit securitas ne materie ad inferiora descendant.

¶ Ponit duos canō. Secūda ibi (Et cholericus.) ¶ In prima dic̄ ꝙ per ventosas fit securitas ne materia descendat ⁊ habet verū de ventosis applicatis in partibus superioribus.

¶ Et cholericus qdez ventosatus post vētosas comedere dz grana mali granati ⁊ ipsoꝝ succū ⁊ succū scariolarum cum zucharo: aut lactucas cum aceto.

¶ Ponit alium canō. dicens ꝙ cholericus vētosatus debet comedē succum granati ⁊ grana propter motū cholere: ⁊ nominauit cholericum: quia propter choleram in eis maior fit motus.

¶ De sanguisugis. Cap. 22m.

Indi dixerūt ꝙ in q̄rūdā sanguisugarū natura existit venenositas: ab eis igit̄ cauēdū est q̄ sunt ex genere magna hn̄tiū capita: ⁊ quarū colores sunt anthimoniales ⁊ nigre: aut q̄rū color est viridis: aut que sunt lanuginem habentes et similes mezameiz: ⁊ super quas existūt fila coloris azuli: ⁊ quarum color similatur madion.

¶ Postq̄ Aui. superius deter. de euōne sanguinis per vētosas: nūc idē facit per sanguisugas. ¶ No. ꝯsideratur notitia eaꝝ effect⁹ et modū approximādi. Et p̄ exequit̄ de vno. Scd̄o d̄ alijs. ibi (Extractio p̄terea.) Pria in duas. Prio docet cognoscē sanguisugas malas ex nā. Scd̄o bonas. ibi (Sz illas.) Pria ī duas. Prio docet cognoscē malas ex nā. Scd̄o ex loco. ibi (Eas.) Pria in duas. Primo hoc. Scd̄o addit cāz p̄dictoꝝ. ibi (In oibus.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ indi dixerūt ꝙ sm naturā venenositas est in qbusdā sanguisugis.

Dubm pm ¶ Dubitat̄. nō videt̄ ꝙ sanguinis euātio sit fiēda cū re venenosa ex quo fieri pōt cū alio vt cū vētosa ⁊ flōmia: vnde post sanguisugas docet ponere vētosas vt extrahat̄ venenū. ⁋ In ꝯriū Auicen. ⁊ alij. ⁋ Dōm ꝙ triplex est diuersitas extrahentiū sanguinē: quedā sūt volatilia vt zanzane ⁊ musce: quedā sunt aq̄tilia vt sanguisuge: ⁊ q̄dā sunt terrestria vt pulices ⁊ cymices. vnde iste nō trahūt silitudie: q2 similant̄ rei putride ex qua gn̄ata sunt. ⁊ quedā aialia non sugunt sanguinē: sed vrinā ꝓuocāt. Ideo dōm ꝙ suggāt sanguinez a ꝓprietate vnde apponunt̄ sanguisuge: q2 aliquādo in illo loco nō pōt fieri flōmia: nec ventose possunt apponi. Scd̄o q2 aliq abhorrent extractionē sanguinis per flōmiā ⁊ vētosas. Tertio q2 aliqñ volumus euāre a loco medio nō nimis ꝓfundo. ⁋ Et ad rōnem pz solutio: q2 nō est res nimis venenosa: ēt pōt remoueri per vētosas: q2 iuuamētum est maius nocumēto: vt ēt qñ in tyriaca miscet̄ vipera venenosa que sua silitudine ducit medicinas ad locum venenosuz. Et vt dicis pōt fieri cū alio: dico ꝙ nō sic sicut volumus: q2 a loco medio. ¶ No. dicit (Indi dixerūt:) q2 cū sint in calida regiōe habent animalia multa venenosa: vnde multam experientiaz de eis habuerunt. ¶ Nota anthimoniū est minerale ⁊ est in supficie quasi niger: ⁊ intus est luminosus: ⁊ ideo que sunt sic facte sūt male ⁊ virides sunt male. ⁋ Sz cōtra. īfra cōmēdat̄. Dicendū ꝙ intendit hic cum sunt tote virides: sed infra non. etiaz que sunt in cenibus sunt male: quia sunt gipsie. madion similes tasso.

¶ In oibus enim istis existit venenositas ⁊ ꝓueniūt ex eis apostemata ⁊ syncopis ⁊ sanguinis fluxus ⁊ febris ⁊ laxitas ⁊ vlcera mala.

¶ Probat dictuz dicēs ꝙ in oibus existit venenositas: q2 ex eis ꝓueniūt fe. fluxus sanguis ⁊c̄. ¶ Nota venenositas est duplex: q̄litatiua ⁊ a forma specifica ⁊ vtraqꝫ est in istis sanguisugis: vnde ex pūctione venenosa mittit̄ vapor malus ad cor: vn̄ inducitur fe. ex multa cōmotione humorum ⁊ fit laxitas ex debilitate virtutis.

¶ Eas q̄z nō accipias ex aq̄s malis in qb⁹ limus aluei est niger ⁊ cenosus ⁊ mot⁹ ꝯstatiz turbat aquā ⁊ fetet.

¶ Docet cognoscere sanguisugas malas ex loco dicēs: ⁊ non debēt accipi sanguisuge ex aquis putridis: quia quarto de accn̄ti ⁊ morbo locus valde immutat locatum.

¶ Sz illas elige q̄ in aq̄s colligunt̄ ocalib⁹ tolubiatu et in qb⁹ morant̄ rane. Neqꝫ attēdas illud qd̄ qdā dicūt ꝙ si sint in aq̄s vbi morantur rane sunt male.

¶ Docet cognoscere sanguisugas bonas. Et primo ratiōe loci. Secūdo ratione coloris. ibi (Sitqꝫ.) ¶ In prima dicit ꝙ debēnt colligi ex aquis ocalibus in quibus sunt rane. ¶ Nota per aquas ocales intendit aquas in quibus sunt herbe quaruz radices nō vadūt ad fundum: ⁊ per tolubiatu intendit locum specialem.

Dubm 2m ¶ Dubitat̄. rane nutriunt̄ ex supfluitate corrupta. Dicendum ꝙ ex ranis aqua efficitur melior: quia nutriuntur ex partibus corrupt̄. sed si aqua sit corrupta ex se sunt male.

¶ Sitqꝫ earū color silis rei sup quā existit viriditas et tēdantur sup eas fila duo colorē arsenici hn̄tia: ⁊ ruffe rotūde que sunt coloris epatis. Et ille q̄ silant̄ ꝑue locuste ⁊ que caude muris siles existūt ⁊ minute ꝑua habentes capita omnes iste eligende sunt. Et nullas magis eligas q̄z hn̄tes ventres rubeos ⁊ dorsum viride: ⁊ precipue si ex aquis fuerint currentibus.

¶ Docet cognoscere per colorem ⁊ quantitatē ⁊ debēt esse viridis coloris ⁊ debent esse ad modum duoꝝ filoꝝ citrinorum sup dorso postea sunt ruffe rotunde ad moduz coloris epatis: ⁊ istas nos habemus: ⁊ debent esse ad modum caude muris: ⁊ dicit ꝙ habentes dorsum ruffum ⁊ corpus rubeum sunt meliores.

Dubm ¶ Extractio p̄terea sanguinis a sanguisugis facta profundior est extractione que fit cum ventosis.

¶ Ostendit earū effectū. Primo in generali ostendit effectū. Scd̄o in spāli. ibi (Locus p̄terea.) Prima in duas. Primo hoc. Scd̄o ponit ꝯsiderationes attēdēdas. ibi (Et ipse.) ¶ Abstractio sanguisuge ipse plus a ꝓfundo trahunt q̄z ventose: vnde ipse non adherēt venis paruis sed magnis: ideo plus trahunt.

Dubm ¶ Et ipse qdem anteq̄z ponantur q̄si per vnaz diē colligende sunt ⁊ constrictione faciendum est vt euomāt donec qd̄ in earū existit ventrib⁹ egrediatur si hoc fieri poterit. Et ipsis parum sanguinis agni aut alterius rei proijciat̄ vt inde nutriantur anteq̄z ponant̄: deinde sumant̄ ⁊ earum viscositas ⁊ sordities cum aliq̄ qd̄ sit vt spongia mundētur deinde apponētur.

Dubm ¶ Ponit ꝯditiones attēdendas ⁊ sūt qnque. 2a ibi (Locus p̄terea.) 3a ibi (Cūqꝫ.) 4a ibi (Et melius qdem.) 5a ibi (Qz si.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ anteq̄z applicentur debent capi per diez ante ⁊ p̄mere ipsas vt euomant: ⁊ postea debet dari parum sanguinis agni: ⁊ postea ipsis famescentibus debet applicari.

¶ Locus p̄terea vbi sunt apponende cum baurach lauetur ⁊ fricatione rubificetur: postea q̄z voluntas apponendi sanguisugas affuerit in aquā proijciant̄ dulcem ⁊ emundētur deinde apponantur. Ex eo autē qd̄ eas efficit voluntarias ad se suspendendum est vt locus luto liniatur aut sanguine.

¶ Ponit aliam ꝯditionem ex parte loci: ⁊ dicit ꝙ dz lauari loc⁹ vbi debent applicari cuz baurach: ⁊ postea debent mitti in aqua dulci ⁊ applicari: vnde fit talis fricatio vt trahatur sanguis ad membrum. Et subdit ⁊ dicit ꝙ locus debet inungi sanguine vel apponē lutum loco vbi debent applicari.

¶ Cūqꝫ he fuerint plene ⁊ eas ꝓijcere volueris pulueriza super eas parum salis: aut cineris: aut baurach: aut sete combuste: aut lini: aut spongie combuste: aut lane combuste ⁊ cadent.

¶ Ponit ꝯditionē in remouēdo eas: ⁊ dicit ꝙ dz ꝓijci aliquātuluz salis vel cineris vel baurach: vn̄ sicca acuta ꝯriant̄ vite aialiuz: iō in lūbricis cōferunt amara acuta ⁊ salsa q2 illa fugiunt: ēt lana vel spongia combusta facit eas remoueri ex vapore vsto quē abhorrent sicut serpentes abhorrent cū cōburuntur coria ex fumo illo.

¶ Et melius quidem est vt postq̄z cadunt locus vētosa suggat̄: ⁊ ex sanguine loci parūper accipiat̄ vt morsure ipsarum malitia ab eo remoueatur.

¶ Ponit aliam conditionem dicens ꝙ post remotionem earū bonum est apponere ventosas vt remoueatur venenum.

¶ Qz si sanguis nō ꝯstriget̄ galle cōbuste: aut calx: aut cinis: aut tegula cōbusta ⁊ subtiliter puluerizata supponatur: aut reliqua ab istis ex eis que sanguinē constringunt.

ſtringunt. Et hec qdem oportet vt ſint apud eũ ꝑparata q̃ ſanguiſugas apponit cum ipſe ſe ſuſpẽdant.
¶ Ponit quintam conditionem dicens: ꝙ ſi ſanguis nõ ꝯſtringitur debet apponi galla combuſta vel calx combuſta: ⁊ debẽt talia parari prius ante approximationem ſanguiſugarum.
¶ Appoſitio p̃terea ſanguiſugarũ ꝯfert egritudinibus ſubcutaneis: ſicut ſabaf ⁊ alcuabe ⁊ eis ſimilia.
¶ Oſtendit quibus conferunt: ⁊ dicit ꝙ conferunt pãno cutis ⁊ ſedationi cutis: vnde pro ſabaf intẽdit defedationẽ cutꝭ ⁊ ꝑ alcuabe intẽdit puſtulã cutis vel impetiginẽ: vñ ſuggũt ſanguinẽ aduſtum ſicut etiam ſuggũt in aquis lutum cenoſum acutum terreſtre.

¶ De retẽtiõe eoꝝ que eũanẽ. Cap. 24^m.

Ea que eũanẽ retinenẽ: aut ꝓpter materie iclinationẽ abſq̃ alia euacuatiõe: aut ꝑꝑ iclinationẽ cum alia eũone: aut ꝓpterea ꝙ ipſamet eũatio iuuatur: aut medicinis ĩfrigidantibꝰ: aut ſtipticis: aut viſcoſis: aut adurentibus: aut ſtrictura.
¶ Nunc determinat de cura morbi in compoſitione.
Dub^m p^m ¶ Dubitaẽ. morbꝰ in cõpõne dĩ in q̃tuor gñа: ſi determinat de morbo in via nõ deter. de illis q̃tuor generibus cũ docebat rectificare paruum mẽbrũ: ſed de alijs tribus nihil determinat. Dõm ꝙ in 3° cap̃ ab iſto determinat de eis: q̃ in apoſtemate ſunt illi tres morbi: ideo ibi determinat de eis. Vel dicendum ꝙ principaliter loq̃tur de morbo in via q̃ ad eum ſequuntur multi alij morbi ⁊ maxime morbꝰ in via ex oppil'one: ⁊ ideo magis de eo determinat.
Dub^m 2^m ¶ Dubitatur inanitio eſt res non naturalis ⁊ nõ morbꝰ. Dõm ꝙ in ſuperflua euacuatione cõſideranẽ duo. Cauſa ſuperflue eũonis ⁊ illa dicitur quandoq̃ res non naturalis. Secundo conſideraẽ mẽbrũ ipſum dilatatum: ⁊ ſic dicitur res preter naturam ⁊ morbus. Et p̊ docet rectificare ſuperfluam euacuationẽ in qua ſequiẽ multa oppilatio. Scõo quãdo ſequitur clauſio. ibi (Oppilatio.) Pria in duas. Primo in generali facit hoc. Secũdo in ſpãli. ibi (Et retẽtio.) ¶ In prima dicit ꝙ ea que ſuperflue euacuaẽ retineẽ multꝭ modis: vel per deriuationem vel per euacuationem.
Dub^m 3^m ¶ Dubitaẽ alie ſunt cauſe ſuꝑflue eũonis quibus nõ docet ſubuenire vt fortitudo expulſiue: vt pꝫ 2° p̊mi de eis que debent retineri. Dõm ꝙ ea que ſunt cauſa eũonis ſunt duplicia. ſ. q̃dã per ſe: ⁊ iſta ſumũtur ex parte mẽbri. quedã per accidens ⁊ iſta ſumunẽ ex pte virtutis. Ex parte mẽbri q̃ materia eſt multa vnde non põt cõtinere: vel q̃ humor eſt acutus pũgitiuus: vel q̃ mẽbrũ eſt ruptũ. Ex parte virtutis q̃ virtus expulſiua eſt fortis ⁊ ꝯtinẽtia debilis: vnde hoc eſt per accidẽs q̃ mediante peccato humoꝝ vel mẽbri: modo hic fecit mentionem de cauſis per ſe ⁊ non per accidens.
¶ Et retentio qdem euacuationis ꝓpter attractionem ſine alia euacuatione eſt ſicut appoſitio ventoſarũ ſuper mamillas facta ad hoc vt ſanguinis fluxus ex matrice ꝓhibeatur. Sed melior attractio eſt cum qua exiſtit ſedatio doloris illius a quo trahitur.
¶ Docet ſubuenire oĩbus iſtis cauſis in ſpãli. Et diuidiẽ in octo ſicut octo modis docet ſubuenire. 2ª ibi (Et ea qdẽ.) 3ª ibi (Et eũonis.) 4ª ibi (Et medicĩe.) 5ª ibi (Et ſtiptice.) 6ª ibi (Et viſcoſe.) 7ª ibi (Et adurẽtes.) 8^a ⁊ vltĩa. (Et adurẽtes qdẽ.) ¶ In p̊ma dĩc ꝙ diuertendo ſuccurrimꝰ vt cũ in fluxu mẽſtruoꝝ ponimꝰ vẽtoſas ſub mamil'l: ſed debemꝰ apponẽ ambabꝰ mamillis. Dõm ꝙ ſi ſentiẽ fluxus ꝓcedere ex vtroq̃ latere matricis ſic: ſi nõ ab illa parte ponere.
¶ Et ea qdem que fit ꝓpter attractionẽ que eſt cũ euacuatiõe eſt ſicut flõmia baſilice facta ꝑꝑ hoc: aut retentio vomitus fluxui ventris: aut fluxus ventris vomitu: aut vtroꝛũq̃ retentio ꝓuocatione ſudoris.
¶ Declarat 2^m ꝙ conſtrictio per eũonem eſt quãdo volumus retinere materiam flõmamus baſilicam: vel quando volumus retinẽ fluxum ventris facimus vomitum vel ſudorem: q̃ iſte eũones ſe ſe diuertunt: q̃ ſudor minuit iſtas euacuationes: vnde vbi materia multa ⁊ virtus fortis debet fieri retẽtio cũ eũone: ſed ſi ſit mã pauca ⁊ virtus debilis debet fieri reſtrictio per deriuationem.
¶ Et eũationis qdem iuuamentũ eſt ſicut ſtomachi ⁊ inteſtinorum mundificatio ab humoribus viſcoſis malis labere facientibus cũ picra: ⁊ ſicut ſtudiũ qd̃ adhibetur ad os ſtomachi mundificandum vomitu ꝓpter
incifionem materie vomitus manſiue.
¶ Addit 3^m dicens ꝙ euacuationem reſtringemus aliq̃ñ per euacuationem: vnde ſi ſint humores viſcoſi facientes liẽteriam ꝓuocamus fluxum ventris vt tales humores euacuentur.
Dub^m 4^m ¶ Sꝫ cõtra. oĩs eũatio fit per cõtrarium diuertẽdo. Dõm ꝙ eſt cõtraria rõne cauſe: lꝫ non ſit cõtraria rõne loci vñ fit euacuatio.
¶ Et medicine qdem infrigidantes liq̃de congelant et orificia conſtringunt ⁊ coanguſtant.
¶ Declarat 4^m dicẽs ꝙ medicine infrigidãtes ĩgroſſant humores vel mãm: vñ illa debẽt applicari poſtq̃ alia nõ valẽt vt patuit ſupra: ⁊ debẽt miſceri cũ temperantibus talia narcotica.
¶ Et ſtiptice quidem medicine materiam coarctant et cãnales conſtringunt.
¶ Exequiẽ de quinq̃ dicẽs ꝙ ſtiptica ĩgroſſant mãꝫ ⁊ claudũt vias ⁊ confortant mẽbrũ ne recipiat: ⁊ hoc hꝫ verũ quãdo corpꝰ nõ eſt plectoricum: q̃ cũ alie partes ſint plene non recipiunt.
¶ Et viſcoſe quidem medicine oppilationes in cannaliũ orificijs efficiũt: que ſi fuerint acute exiccatiue plus operabuntur illud.
¶ Exequitur de alio dicens ꝙ medicine viſcoſe oppilant vias: vñ prohibent materias venire ad extra.
¶ Et adurentes quidẽ cortices efficiũt vt ſuper cãnalis orificiũ maneant ⁊ ipſum claudant ⁊ cõfirment: ſꝫ tamen earum impedimentum timetur. Et hoc eſt qñ poſſibile eſt vt cortex rumpatur ⁊ eradicetur ⁊ amplificatio foraminis augmentetur.
¶ Declarat aliud. Et primo hoc. Secũdo addit diuerſitatẽ adurentium. ibi (Ex adurẽtibꝰ.) ¶ In primo dicit ꝙ iſte medicine faciũt cortices ⁊ eſcarã vñ ꝓhibeẽ fluxus: vñ caliditate iſtoꝝ vriẽ ſuꝑficies mẽbri: ẽt ex mã fluẽte fit vſtio ⁊ ĩgroſſatio eiꝰ ex aduſtione.
¶ Et ex adurentibus quidem ſunt quedam in q̃bus exiſtit ſtipticitas ſicut atramentũ: ⁊ quedã in quibus nõ ſicut calx non extincta. Et adurentes qdẽ ſtiptice ſunt neceſſarie vbi volũtas eſt vt cortex ſit fixus. Et alie ſũt neceſſarie vbi voluntas eſt vt cortex cito cadat.
¶ Ponit diuerſitatẽ adurẽtiũ: vñ in aliq̃bꝰ exiſtit virtus ſtiptica vt in ſpẽbus atramenti: ⁊ in quibuſdã nõ vt in calce nõ extincta. mõ ex adurẽtibus in q̃bꝰ eſt ſtipticitas eſcara diu durat.
¶ Et eius quidẽ que fit ſtrictura: alia eſt cũ clauſura foraminis ⁊ coarctatione ad hoc vt ipſius ptes in vnum conducanẽ ſicut ꝯſtringiẽ illud quod eſt ſupra cubitũ cũ flobothomator in baſilica errans percutit arteriã: ⁊ alia eſt que fit oppilatione orificij vulneris ⁊ clauſure vie eũati ſicut pilos leporis in vulnus ponimus.
¶ Decl'at vltimã. Et p̊ hoc. Scõo addit modos q̃bꝰ fit ꝯſtrictio ſanguinis. ibi (Dicemus.) ¶ In p̊ma dicit ꝙ fluxus humoris conſtringitur multipl'r: ligando vel ponendo pilos leporis vel thus ⁊c̃.
¶ Dicemus ergo ꝙ ſi ſanguinis curſus ex apertõe orificioꝝ venarũ fuerit ſtipticis medicabiẽ vt orificia venarũ opilentur. Et ſi ex ruptura fuerit ſtipticis glutinoſis ſicut terra ſigillata. Et ſi ex corroſione fuerit eo ꝙ carnem naſci facit cũ eo qd̊ corroſionẽ abſtergit.
¶ Oñdit q̊t modis ſanguinẽ ſtringimꝰ ⁊ dicit ꝙ ſi fluit ex ruptura vene approximamꝰ glutina: ⁊ ſi ſit ex alio remediamꝰ vt in lr̃a.

¶ De ſanatiõibꝰ oppil'onũ. Cap. 24^m.

Oppilationes autem ſunt ex humoribus groſſis: aut viſcoſis: aut multis.
¶ Nota dicit (Oppilatiões) docet rectificare vias ſtrictas. Et p̊ hoc. Secundo cõparat nocumenta oppilationũ. ibi (Et ex oppil'onibꝰ.) Pria in duas. Prio in gñali oſtẽdit oppil'onis cauſas. Scõo in ſpãli docet ſubuenire. ibi (Et multoꝝ.) ¶ In p̊ma dĩc ꝙ aut oppil'o fit ex humoribꝰ groſſis ⁊ viſcoſis vel multis.
Dub^m p^m ¶ Dubitaẽ q̃s morbus eſt oppilatio: q̃ videẽ ꝙ ſit res non naturalis. Dõm ꝙ ſi talis oppilatio ſumaẽ pro cauſa poteſt eſſe res non naturalis: ſed ſi ſumaẽ pro membri diſpoſitione eſt morbus.
Dub^m 2^m ¶ Dubitaẽ. oppilatio cauſatur etiã a ſiccitate vel a via cadente ſuꝑ

viam. Dōm ꝙ oppilatio est duplex. vera ⁊ de ista loquitur Auicē. alia non vera vt illa de qua tu arguis ⁊ istam dimisit Auic.

¶ Et multorum qdē humoꝝ quādo cū eis alia nō fuerit causa malitia remouebit extractione ipsoꝝ flōmia aut ventris fluxu facta. Et si grossi fuerint indigebunt eis que resoluant. Et si fuerint viscosi ⁊ maxime si fuerint subtiles erunt eis necessaria ea que incidant.

¶ In speciali exequit de istis. Et p̄ docet subuenire. Secūdo declarat dicta. ibi (Et tu quidem.) ¶ In prima dicit ꝙ cū oppilatio causat ex repletione euāmus: sed si sint grossi remouemus per subtiliātia dictā oppilōnem: ⁊ si sint viscosi remouet per incidentia.

Dub^m 3^m ¶ Dubitatur p̄ᵃ quarti. oportet p̄us subtiliare ⁊ aperire q̄ȝ euacuemus. Dōm ꝙ si sit peccatum in quāto ⁊ non in quali possumꝰ euacuare sine illis: sed quādo est peccato in quāto etiam in quali: tūc oportet prius subtiliare ⁊ aperire: vnde Auic. non vult ꝙ oppilatio solum remoueatur per euacuationem: sed quia natura reddit fortior supra materiam: vel ꝙ postea facta euacuatione pōt dari medicina: vnde oppilatio postea omnino remouetur.

Dub^m 4^m ¶ Dubitat. querit si reqrit sola subtiliatio qn̄ fit oppilō a mā gssa. Dōȝ ꝙ nō: imo postea nā reddit fortior supra mām: vn̄ medicꝰ postea euāt mām. Uel dōm ꝙ sufficit in remouēdo oppilōnē sȝ nō in euāndo materiam: imo requiritur adiutor medici ⁊ nature.

¶ Et tu qdē iā sciuisti dr̄iam iter grossum ⁊ viscosum ⁊ qd̄ est sicut dr̄ia inter gluten liquidum ⁊ lutum.

¶ Declarat sua dicta. Et p̄ hoc. Secūdo reuertit docēs rectificare oppilationem. ibi (Et grosso.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ dr̄ia est iter grossum ⁊ viscosum. ⁊ dicit ꝙ dictum est secunda primi quando ponit differentiam inter vrinam grossam clarā ⁊ turbidam: vn̄ viscosuȝ differens a grosso est vt lutum non viscosum ⁊ albumen oui.

¶ Et grosso qdem resolutiuū est necessariū: ideo vt ipȝ attenuet ⁊ eiꝰ expulsio fiat facilis: ⁊ viscoso icisiuum est necessariū: ideo vt inter ipm ⁊ id cui adhesit penetret ⁊ inter ea separationē faciat: ⁊ vt ipsum in parua secet frusta: qm̄ viscosuȝ oppilat propterea q: adheret ⁊ propter suarum partium continuationem.

¶ Reuertit docēs rectificare oppilationes. Et primo vnam. Scd̄o aliā. ibi (Et viscoso.) 3ᵃ ibi (Oportet autē vt.) ¶ In prima dicit ꝙ grosso oppilāti est necessaria subtiliatio. De scd̄a parte dicit ꝙ viscoso opȝ exhibere incisiua: q: separat talem humorē a membro ⁊ diuidit in partes vnde expulsio a natura postea facilior fit.

¶ Opȝ aūt vt in resolōne grossi a duabꝰ contrarijs caueatur rebꝰ: quaꝝ vna est resolutio debilis que in raritate materiei augmentū efficit ⁊ ipsius locū augmentat: ita ꝙ ad resolōnē nō perueniet quare oppilōnem augmētat. ⁊ altera est resolō fortissima qua eius subtile fit vapor ⁊ spissuȝ ipsius fit lapis. Cū ergo resolō fortis est necessaria iuuet lenificāte subtili cum mā in qua non sit grossities: sed sit in ea calor temperatus qui iuuet in resoluendo totū illud qd̄ est oppilatiuum.

¶ In prima ostēdit quid fiendum in rectificando humorez grossuȝ dicens ꝙ debes cauere a duobus. Primo a paruo subtiliatiuo: q: dissoluit ipsum ⁊ facit maius nocumentuȝ: q: non potest resoluere. nec debes approximare resolutiuum forte ne subtile resoluat ⁊ grossum remaneat: sed debes miscere cum forti resolutiuo humectatiuum vt simul resoluatur grossum ⁊ subtile.

¶ Et ex oppilationibꝰ qdē peiores sunt oppilōnes venarū: ⁊ deteriores eis sūt ille q̄ sūt in arterijs: ⁊ adhuc peiores sunt ille que in mēbris existunt p̄ncipalibꝰ.

¶ Cōparat nocumēta oppilationū. Primo hoc. Scd̄o docet qn̄ volumus remouere oppilōnez principaliuȝ. ibi (Cū ergo.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ peiores sunt oppilationes venaruȝ. Sed cōtra: oppilationes cāne pulmonis sunt peiores. Dicenduȝ ꝙ oppilationes venarum cāne pulmonis ⁊ oppilationes membrorum seruientiuȝ principalibus sunt peiores. Sed que est peior oppilatio nerui vene vel arterie. Dicendum ꝙ arterie quia possunt auferre vitam.

¶ Ergo cum in aperitiuis stipticitas ⁊ subtilitas cōiungentur erit melius: quoniā stipticitas remouebit a mēbro subtiliatiui grauamen.

¶ Ostēdit qd est fiēdū cū volumus aperire oppilōnes p̄ncipaliū: et dicit ꝙ opȝ miscere stiptica cū eis vt habitum est 4ᵃ p̄mi ne fiat multa resolō principalis membri vnde stipticitas cōfortat.

Dub^m 5^m ¶ Sed contra. stipticum postea impedit resolutiuum. Dōm ꝙ absinthium est stipticum ⁊ resolutiuum: etiam stiptica non debēt eē in equali parte cum resolutiuo: sed in minori ⁊ maiori quantitate fm ꝙ vides expedire. Uel dicendum ꝙ stiptica non aperiunt sed claudunt calorem intus vnde melior fit postea resolutio.

¶ De medicationibus ap̄atum. Ca. 25^m.

Apostematum quedā sunt calida: quedaȝ sunt frigida fluxa: ⁊ quedaȝ sunt frigida dura ⁊ ea iam diximus.

¶ Postq̄ȝ Auic. supius deter. de morbo in cōplōne ⁊ cōpōne: nunc deter. de morbo cōposito ⁊ cura eius vt de apostemate.

Dub^m p̄^m ¶ Dubitat. solō ɔtinuitatis est morbus simplex: ḡ de ea prius d̄bebat determinare q̄ȝ de cōposito vt de ap̄ate. Dōȝ ꝙ prius deter. d̄ ap̄ate pp silitudinem cū morbo in cōplōne: q: terminat ad solutā cōtinuitatē: sed ꝙ habeat silitudinē cū mala cōplōne ⁊ cōpōne pȝ: q: ap̄a ex eis cōponit vt p̄ᵃ p̄mi. ¶ Et ad rōnē dico ꝙ simplicia p̄cedunt gratia cōpōnis: sed gratia notitie ap̄ata sunt notiora. ¶ Capitulū diuidit in duas: naȝ ap̄ata diuersificant ex parte forme duplicis vel nature cōsimilis: ⁊ ex p̄te figure. Scd̄o ex p̄te cause efficiētis: quedā fiūt a causa primitiua: ⁊ q̄dā a causa itrinseca. Tertio ex p̄te materie. Quarto ex parte cause finalis que est lesio operationū: vnde quedā plus ledunt: quedā minus Sed de ista causa nō loquit: q: sumitur penes alias causas. Et p̄ ostēdit diuersitates penes dictas causas. Secūdo de cura eoꝝ. ibi (Et si nō sunt.) Prima in tres. Prio ponit diuersitatē vnā. Scd̄o aliā. ibi (Et ipsoꝝ qdē.) Tertio aliā. ibi (Et ea qdem.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ de numero ap̄atum q̄dam sunt calida: ⁊ quedā frigida ⁊ ista distinguunt: quedam sunt frigida laxa: ⁊ quedā dura ⁊ ista sunt noīata supra scd̄a p̄mi. ¶ No. ap̄a sumit duplr̄. s. rōne eēntie: ⁊ sic est morbus cōpositꝰ. 2ᵒ mō ex parte suaꝝ causaꝝ: ⁊ sic q̄daȝ sunt simplicia qn̄ fiunt ex vno humore: ⁊ quedā cōposita: quādo fiunt ex duobꝰ vel pluribꝰ. modo Aui. loquit de simplicibꝰ dans itelligere cōposita. ¶ No. 2ᵃ p̄mi ⁊ 3ᵃ quarti. ⁊ p̄ᵃ tertij. Ap̄ata calida sunt duplicia. per eēntiā vt que sunt de materia calida: ⁊ quedam sunt calida per accidēs vt quādo materia est frigida ⁊ putrefit. de vtrisq̄ȝ intendit.

Dub^m 2^m ¶ Dubitat. quare potiꝰ distixit frigida in flegmatica pura ⁊ mollia q̄ȝ calida in cholīca ⁊ sanguinea. Dōm ꝙ cura illoꝝ magis diuersificat. Uel dōm ꝙ distinctio ap̄atum calidoꝝ omnibus erat nota: q: ap̄atuȝ calidoꝝ quedā sunt cholerica: quedā sunt sanguinea.

¶ Et ipsoꝝ qdem cause aut sunt primitiue aut antecedentes: ⁊ antecedentes qdem sicut repletio: ⁊ primitiue sunt sicut casus: aut percussio: aut morsus.

¶ Exeqtur aliā diuersitatē ex p̄te cause efficiētis. Et p̄ p̄mittit diuisionē. Scd̄o subdiuisionē. ibi (Quedā.) ¶ In p̄ma dicit ꝙ ap̄atuȝ quedā sunt quoꝝ cause sunt p̄mitiue: ⁊ quedā antecedentes.

Dubiū 3^m ¶ Dubitat cause ap̄atuȝ sunt sex. s. quatuor humores ⁊ vētositas ⁊ aquositas. Dicenduȝ ꝙ iste sunt cause imediate apostematū. Alie sunt cause mediate: ⁊ de istis loquitur Auicen. hic. modo de causa coniuncta non loquitur Auicen. hic.

¶ Quedam v̄o que sunt ex causis primitiuis: quādoq̄ȝ cum corporis repletione se representant: ⁊ quandoq̄ȝ eueniunt cum equalitate humorum.

¶ Ponit subdiuisionem dicens: ꝙ cause primitiue aliquādo faciūt apostema corpore existente repleto: ⁊ aliquando non repleto.

Dub^m 4^m ¶ Dubitat. videtur ꝙ non possit fieri apostematio corpore existente in humorum equalitate: quia omni apostemati debetur humorum euacuatio que opponitur repletioni. Dicēdum ꝙ repletio est duplex. totius ⁊ de ista loquitur. alia est repletio p̄ticularis in p̄te particulari: ⁊ de ista non loquitur Auicen.

¶ Et ea quidem que sunt propter causas antecedentes aut primitiuas cum repletione corporis representata: aut sunt in membris que principalibus sunt eis vicina sicut euacuantia: aut non sunt.

¶ Ponit diuersitatem apostematum ex parte loci: q: quedaȝ sunt in locis deputatis expulsioni quedam non: etiaȝ talia distinguunt: quia quedam sunt membra intrinseca: ⁊ quedaȝ extrinseca penes que cura diuersificatur: vnde emunctoria sunt sedimina principali membro: quia eas superfluitates recipiunt.

¶ Et si non sunt nullo mō: aliquid ex resoluentibus est

eis

eis applicandum in principio: imo membrū expellens est meliorando si ibi fuerit membrū expellens: aut totum corpus melioretur si non fuerit ibi membrum singulare quatenus ad ea perueniat quicquid refrenat ꝛ ad diuersum trahit ꝛ stipticum efficit.

¶ Ponit curā hoꝝ apostematū. Et pmo ponit curaȝ extrinsecoꝝ. ibi (Oculoꝝ.) Prima in duas. Primo ponit curaȝ quando sunt in emunctorijs. Scđo quādo alibi. ibi (Si vo.) Prima in duas. Primo ponit curā factoꝝ a causa intrinseca. Scđo ab extrinseca. ibi (Ea vo.) Prima in duas. Primo ponit curā in principio. Scđo in augmento. ibi (Cum aūt.) Tertio in statu. ibi (Tunc enī.) Quarto in declinatione. ibi (Cū aūt.) Prima in duas. Primo ponit curam in generali. Scđo in spāli. ibi (Opȝ.) Prima in duas. Primo hoc. Scđo diuersiuū ponit. ibi (Est tamen cum.) ¶ In prima dicit ꝙ si ista apostemata nō sint in emunctorijs opȝ meliorare membrum ꝛ confortare cum stipticis repercussiuis.

¶ Dubitaꝛ vtrū in principio cōpetāt stiptica repercussiua. Primo ꝙ nō: qꝛ ꝯfortaꝛ retētiua. mō nos egemus forti expulsiua. In cōtrariū Auicē. Dōm ꝙ sunt approximāda nisi sit īpossibilis repꝯcussio vt in mā venenosa. Scđo in apostematibꝰ emūctorioꝝ repꝯcussiua nō sunt approximāda: nisi ad remittēdū acuitatē māe non ad repercutiendū. etiā quādo materia est fluxa nō amplius repercutimus. etiā quando materia est grossa viscosa: qꝛ talis materia nō bene pōt repercuti: sed in alijs casibus possibilibus repercutimus. Et ad rōnē dico ꝙ repercussiua cōpetunt quādo materia est per viam defluxus: ꝛ nō per viam paulatine cōgestionis. vnde frigida stiptica cōprimunt membrum vt exprimat: tamen quādo materia est pauca: qꝛ quando esset multa magis cōprimiꝛ in mēbro: qꝛ nō pōt exprimi cum omnia membra sint plena.

¶ Nota dubitaꝛ vtrū sit mēbrū meliorādū sic ꝙ māe ad eū currāt. Primo ꝙ nō: qꝛ tunc peioraretur. Dōm ꝙ sic: qꝛ Aui. loquiꝛ de mēbro expellēte: sed talis melioratio fit per eūoneȝ ꝛ diuersionē: sed quādo est pauca solū diuertiꝛ. vel ꝙ intēdat membrū respiciens: ꝛ tūc melioraretur mēbrū vt expellat ꝛ melioraꝛ per istud ꝙ ad diuersuȝ trahit ꝛ stipticū facit idē. 3. thegni tex. cōmē. 157. fm Haly. de cura apostematū vbi dicit ꝙ fit p pulsuȝ tractū ꝛ trāsmissum.

¶ Et tamen cuȝ diuersitate illius membri fit attractio ad illud qđ in alio latere diuerso est positū ꝓpter exercitium ipsius: aut ꝓpter reȝ ponderosam sup ipm delatam. nam multotiēs a manu apostemosa trahiꝛ mā qn̄ cū alia res deferꝛ ponderosa ꝛ hora vna teneꝛ.

¶ Tangit diuersiuū cōpetēs in pncipio dicēs ꝙ per exercitiū mēbri oppositi fit tractus materie ad diuersum: vt si fit apostema in vno brachio motus alterius brachij diuertit materiam.

¶ Opȝ aūt vt stiptica ꝯstrictiua repercussiua fride cōplexionis pure existāt si apata fuerit acuta Qꝛ si apata fuerit frida opȝ ꝙ alicui sint admixta in q̄ virtus sit calida cū retētiōe sicut squinātū ꝛ blacte bizantie.

¶ Ponit curā apostematū magis in spāli: ꝛ dicit ꝙ si apostemata sint calida dn̄t poni pura repcussiua: ꝛ si sint frida dn̄t misceri eis calida: vt blacte bizantie ꝛ sqnātū que sunt aliqualr calida.

¶ Dubitaꝛ tūc in pnͦ cōpeterēt cal'a. Dōm ꝙ ponunꝛ ad subtiliādū māȝ ꝛ vt frida melius penetrēt ꝛ ponunꝛ ad mitigādū dolorē.

¶ Cū aūt maturare volueris minues retētiuū ꝛ admiscebis ei qđ sit resolutiuū donec ad statū pueniat.

¶ Ponit curam in augmento ꝛ dicit ꝙ cum frigidis repercussiuis debes miscere calida resolutiua.

¶ Dubitaꝛ q̇dā apata terminanꝛ ad exiturā saniei. mō resolutiua īpediūt gnōnē saniei. Dōm ꝙ p resolutiua ītēdit ēt gn̄atiua saniei: tamē in maiori q̄ntitate debēt esse repcussiua pp timorē fluxus.

¶ Tunc ei ipsa admiscenda erit equaliter.

¶ Ponit curam in statu ꝛ dicit ꝙ debent approximari repercussiua ꝛ resolutiua equaliter.

¶ Dubitaꝛ in statu magis egemus resolutiuis cū mā sit fluxa. Dicēdum ꝙ in statu est magna ebullitio: ideo applicātur repercussiua tn̄ exponiꝛ equalr: qꝛ plus de resolutiuis q̄ prius opȝ miscere.

¶ Cū aūt declinatio fuerit non sit ibi nisi qđ resoluat ꝛ laxum efficiat. Et oportet quidem vt illud qđ frigida fluxa resoluit sit abstergens ꝛ exiccans: ꝛ hoc quidem plurimum inuenitur in calidis.

¶ Ponit curam in declinatione dicens ꝙ debent approximari solum resolutiua abstergentia propter flegma.

Dubm 10m

¶ Dubitaꝛ. 13. terapē. ca. 10. in declinatione docet admiscere stiptica. Dōm ꝙ ibi loquitur de cura apostematū in principalibus vbi non debemus approximare pura resolutiua.

¶ Ea autem que ꝓpter causas accidūt primitiuas vbi nō est humoꝝ repletio medicari debēt in pricipio rei cum eis que fluxa faciant ꝛ resoluant: ꝛ si non cum eo qđ sit sicut illud quo primū medicatum fuit.

¶ Declarat de cura apostematū factoꝝ a cā primitiua. dicens ꝙ si apostema fiat in corpore cū equalitate humoꝝ a cā primitiua debēt in pncipio apponi resolutiua ex quo mā est fluxa ꝛ corpus est mundū: sed si sit corpꝰ repletū appone repcussiua vt dcm̄ est.

¶ Si vo membrum apostemosum membri principalis euacuatoriuȝ fuerit sicut loca glādosa in collo que sunt in circuitu aurium cerebri: aut ascelle cordis ꝛ inguina epatis: nullo modo erit ei applicanduȝ aliquid qđ refrenet: non ideo ꝙ hoc non sit medicamentum apostematū eoꝝ: quoniam hoc est ipsoꝝ medicamentum: sed qꝛ volumus ipsoꝝ medicari apostemata: imo studium ad hoc impendere vt ea augmētemus ꝛ materiam ad ipsa trahamus ꝛ non curamus si malitia in membra augmentata fuerit: nō enim curamus nisi de eo qđ membro principali est melius. Et timemus ꝙ si materiā refrenauerimus redibit ad membꝝ principale ꝛ perueniemus inde ad illud qđ emendare nō poterimus. Quapropter volumus vt malitiaȝ in membrū cadat ignobile cū principali ꝯtuler. t mēbro: ita vt studiū impendamus in attrahendo materiā ad membrū ignobile ꝛ facere vt ipm apetur. Et si nō cū alijs saltem cū ventosis ꝛ emplastris attractiuis acutis.

¶ Postq̄ Aui. superius determinauit curā apostematū nō existentium in emunctorijs: nunc ponit curam apostematū ipsoꝝ existētium in emunctorijs. Et pmo hoc. Scđo declarat de alijs apostematibus. ibi (In apostemate.) Prima in duas. Primo ostēdit curam apostematū ante maturationē. Scđo post maturationē. ibi (Cunq̄ ad.) ¶ In prima dicit ꝙ si apostema sit in emūctorijs pncipaliū membroꝝ nō debemus approximare in principio repercussiua: qꝛ lȝ apostema indicaret: tamē timeremus repercussionē ad principalia. ¶ Nota apostema in emūctorijs vocaꝛ tonū ꝛ sic snmiꝛ cōmuniter pro omni apostemate. Scđo mō magis specialiter: ꝛ tūc vocaꝛ sic qn̄ est in emūctorijs. Tertio mō ꝓprie vt qn̄ est de materia venenosa. vel pōt vocari bubo qđ importat emunctoriū. vel vocaꝛ sic ab illa aue que occulte volat de nocte.

Dubm 11m

¶ Dubitaꝛ vtrū apostema sit calidū. Videꝛ ꝙ sic: qꝛ ad eū sequitur feb. In ꝯtrariū caro glandosa est frigida: ḡ ꝛ apostema tale. Dōm ꝙ pōt esse calidū ꝛ frigidū: qꝛ si fit per viā fluxus est calida mā qꝛ veniūt a mēbris calidis: sed si fit per viā paulatine ꝯgestionis pōt esse frigidū: qꝛ nutrimētū illarū partiū est frigidū. Et ad rationē dico ꝙ non semper sequitur feb. nisi materia illa putrefiat. Ad aliam verum est si sit ex nutrimento illius partis.

Dum 12m

¶ Dubitaꝛ tertia quarti Auicē. docet talibꝰ approximare frigida. In ꝯtrariū Aui. hic. Dōm ꝙ nō cōpetūt gr̄a repercutiendi: tamen approximaꝛ gr̄a mitigandi furiam materie ꝛ cā particule ad preseruandū aliqn̄ etiā fit hoc. Et ad rōnē patet solutio.

Dubm 13m

¶ Dubitaꝛ quare Auicē. nō diuisit apostemata illa in calida ꝛ frigida. Dōm ꝙ in istis calidū ꝛ frigidū nō variant curaȝ: qꝛ in apostemate calido ꝛ frigido approximamus attractiua calida. Et si dicatur quare nō variat curā in principio statu ꝛc̄. Ex eodē mō.

¶ Cūq̄ ad collectionē puenerit hmōi apata aut reliq̄ ab eis qn̄q̄ aperienꝛ per se aut maturationis adiutorio. Et qn̄q̄ indigent maturatiōe ꝛ sectione simul.

¶ Ponit curam post maturationeȝ. Et primo hoc. Scđo ostendit quibus perficitur maturatio. ibi (Maturatio.) Tertio addit oēs ꝯditiones attendendas. ibi (Qui autem.) ¶ In prima dicit ꝙ cuȝ talia apostemata veniunt ad collectionē aliquādo per se aperiuntur ꝛ aliquādo egēt auxilio artis. vnde aliquādo materia est subtilis ꝛ cutis est subtilis: ꝛ tunc natura aperit. sed quando materia est frigida grossa profunda; tunc eget auxilio artis.

Dum 14m ¶ Dubitatur talia apostemata possunt ne resolui. Dōm ꝙ vtplurimum aperiunt: q2 cū venit ad cuppuȝ maturat: sed aliqñ quando esset subtilis resoluit. ¶ Dubitat vtrū sit melius resoluere q̄ȝ aperire. Primo ꝙ aperire: q2 est sine lesione particule. Dōm ꝙ q2 vtplurimum materia nō est subtilis apta resolui: ideo maturamus. Sed quando est subtilis materia tunc resoluimus.

¶ Maturatio vō cōplet ex eo in quo cuȝ calore existit oppilatio ⁊ glutinatio vt per ipm calor retineat.

¶ Ostendit quibus perficitur maturatio ⁊ dicit ꝙ perficitur temperatis in quibus existit glutinatio.

Dubm 15m ¶ Dubitat talia calida resoluūt ⁊ nō maturant: ac etiam que oppilant ⁊ glutinant impediant digestionem: q2 suffocant calidum innatum. Dōm ꝙ differentia est inter medicamen glutinatiuum et resolutiuum: q2 operatio resoluentis est resoluere totuȝ vel partem: sed operatio glutinatiui est miscere grossuȝ subtili. Sed medicamen maturatiuum debet esse calidum humiduȝ glutinatiuū. calidum vt resoluat. humidum vt humectet exiccatam materiaȝ vt melius resoluatur sine terrestrificatione. glutinatiuū vt seruet virt9 vtriusq̄ȝ. ¶ Et ad rōnē primā pȝ solutio per dictā differētiā. Ad aliā dico ꝙ oppilatio venarum bene impedit digestioneȝ: sed oppilatio membri apostemati iuuat digestionem.

¶ Qui autem maturationem efficit cum aliquo quod sit sicut huiusmodi maturatiuuȝ attendere debet vt si videris calorem innatum debilem ⁊ ꝙ membruȝ iam declinet ad hoc vt corrumpatur remoueat ab eo glutinosa ⁊ oppilatiua ⁊ ponat aperitiua ⁊ scarificationē faciat profundaȝ: deinde adhibeas medicinas in quibus existit resolutio ⁊ desiccatio sicut de eis inuestigabimus in libris particularibus.

¶ Addit duas ꝯsiderationes. 2a ibi (Multotiens.) ¶ In pa dicit ꝙ qui vult facē maturationē opȝ ꝯsiderare calidū nāle. vnde si videt ex approximatione hoꝝ calidū deficere dȝ ponere aperitiua.

Dubm 16m ¶ Dubitatur vtrum medicamen aperitiuuȝ debeat precedere glutinatiuū. Uidetur ꝙ sic per Auicen. hic q2 dicit ꝙ debet poni aperitiuū. ¶ In ꝯtrariū Hippo. 4. regiminis acutoꝝ. vbi dicit ꝙ qui aperiunt ante maturationē nō curant particulā: sed debilitant loca sana spargendo materiā. ¶ Dōm ꝙ apertio est duplex. particule vt cum scarificamus extrahēdo materiā malā. alia est apertio māe. mō prima fit coacte: sed secūda nō: q2 ante maturationē non est bonū dispergere materiā: q2 ledit loca sana. Sed qñ materia est furiosa vel quando est multa nō intenditur aliquis cañ. imo a principio euacuamus ⁊ apponimus aperitiua ⁊ ventosas cū scarificatione. etiā quando apostema est prope neruos vel venas ne nerui corrumpantur aperimus modo dicto. ¶ Et ad rōnē dico ꝙ Auicē. loquit coacte vt quādo propter multā mām calor deficit.

¶ Multotiens preterea erit apostema profundū ⁊ erit nobis necessarium trahere ipsum ad partem cutis: ⁊ si non cum alio saltem cum ventosis ignitis.

¶ Ponit aliā ꝯsiderationē ꝙ si apostema profundū vnde medicamen non potest approximari approximamus ventosas.

¶ In apostemate aūt duro qd̄ status terminū pertrāsiuit remediū in eo est vt mollificet quādoq̄ȝ cuȝ eo in quo existit caliditas ⁊ siccitas pua. Ideo ne qd̄ ex eo spissum est ꝑꝑ multā resolōnē fiat lapis: imo totuȝ ad resolutionē ꝑparet: postea super ipm resolutio fortior fiat: deinde si timet ex resolutione eius qd̄ resoluit ne qd̄ remansit lapis fiat: iterum ad mollificandū ipm secundo redeat ⁊ incessanter fiat hoc donec totū finiat inter mollificandi ⁊ resoluendi vices. aliter vires.

¶ Exequitur ponendo curam aliorum apostematum. vtraq̄ȝ sint. Et primo duroꝝ. Scdo mollium. ibi (Inflata.) Tertio vlcera habentium. ibi (Ex apostematibus.) ¶ In prima dicit ꝙ in apostemate duro qd̄ transiuit statum debet mollificari: ⁊ postea debet fieri resolutio: ⁊ iterum mollificari; ⁊ postea resolui donec subtile ⁊ grossum resoluatur. Et scda fit ista vt prius ꝑparetur materia ad resolutionem: ⁊ postea resoluatur. ¶ Nota littera exponitur dupliciter. vnde apostema durū est duplex. sequens mollia. aliud est q2 resoluitur subtile ⁊ remanet grossuȝ: vnde pertransit statū scda apostematū. alius sensus est ꝙ apostema aliud duruȝ quod transiuit statum duritiei; ⁊ de vtroq̄ȝ est vna cura dicta.

¶ Inflata autem apostemata curentur ex eo qd̄ calefacit subtilitate sue substantie propterea vt ventositates resoluat ⁊ poros amplificet. nam causa in apostematibus inflatis est ventositatis grossities ⁊ pororum clausura. Studium quoq̄ȝ est adhibendū in prohibendo materiam ex qua ventosus prouenit vapor.

¶ Ponit curā apostematū ventosoꝝ ⁊ dicit ꝙ apostemata ventosa curant per illud qd̄ resoluit ⁊ aperit: q2 vētositatem resoluit ⁊ poros aperit vnde melius fit resolutio. tamē in ꝑncipio qñ approximat illa fit maior dolor: q2 cōmouent ventositates: vel q2 calidū attingit humidū ex quo generant tales ventositates.

¶ Ex apatib9 ꝑterea sunt q̄ sunt vlcerosa sic formica q̄ sūt ifridāda sic flegmon: ȝ nō sūt mollificāda ⁊ si ꝑꝑea ꝙ sūt apata. sūt mollificāda: imo sꝫ siccāda: qm̄ accñs h̄ iā supauit cām. accñs. n. ē vlcerositas de q̄ timet ꝙ accidat aut ꝙ iaȝ acciderit. Et vlcerositatꝭ qdē medicamētū ē d̄siccatio ⁊ res ei magis ꝯ̄ria ē mollificatio.

¶ Ponit curā apatū habētiū vlcera vt formica ⁊ dicit ꝙ sunt infrigidanda ⁊ nō mollificāda ꝑꝑ accidēs ꝯiūctū vt vlceratio: q2 cura vlceris inquātū vlceratio est exiccatio. ¶ Nota si approximarentur saniātia illa mā efficeret nimis acuta: ⁊ per ꝯñs augmētaret vlceratio: ideo approximamus frida sicca ne saniēt: lȝ cōpeteret frigida ⁊ humida: ex quo materia est calida ⁊ sicca q2 cholerica.

¶ Occultoꝝ aūt apatū mā minorāda est flōmia ⁊ ventris solōne. Et oȝ vt ea hñs a balneo ⁊ vino ⁊ motib9 corporeis ⁊ aialib9 supfluis sic ira ⁊ sibi silib9 caueat.

¶ Ponit curā apatū occultoꝝ. Et pº h̄. Scdo docet corrigē duos errores. ibi (Est ꝑterea cū.) Prima in duas. Primo ponit curā in generali. Scdo in spāli. ibi (Postea in ꝑncipio rei.) ¶ In pa dicit ꝙ mā occultoꝝ apostematū dȝ minui cū flōmia vel alio ⁊c̄.

¶ Dubitat 3o regi. acu. cōmē. 60. ꝯcedit. Dōȝ ꝙ verū ē in ꝯclinatiōe ⁊ nō in ꝑnº: vt Aui. hic vult. ēt vinū cōpetit in declinatione ⁊ nō in ꝑncipio: q2 cōmouet māȝ ⁊ nō pōt educē. ēt gaudiū ꝯfert q2 diuertit mā ad ex̄ nisi ꝙ nocet: q2 fit cōmotio magna in multo gaudio. Dum 17m

¶ Dubitat vtꝝ somn9 cōpetat. Et dōȝ ꝙ rōne digōnis ꝯfert: q2 iuuat i digōne māe: sȝ rōne flux9 māe ñ ꝯfert: q2 gñant supfluitates.

¶ Postea in ꝑcipio rei adhibeatur ei qd̄ absq̄ȝ nimia superfluitate repercutit ⁊ proprie si in membro fuerit quod sit sicut stomachus aut epar.

¶ Ponit curā in spāli. Et ꝑmo ante ruptiones. Scdo post. ibi (Et si aperta.) Prima in duas. Primo hoc. Scdo ponit curā cū ꝯiungit synthoma. ibi (Cui.) Prima in duas. Primo ponit curā per vnuȝ. Scdo per aliud. ibi (Et ea qdē.) Prima in tres. Primo ostēdit qd fit in ꝑncipio. Scdo qd in ꝯcessu. ibi (Cūq̄ȝ hora.) Tertio spāliter ostēdit qd fit in apate stomachi ⁊ epatis. ibi (Et epar.) ¶ In ꝑma dicit ꝙ in principio rei approximamus lenia repercussiua.

Dubm 18m ¶ Dubitat vꝝ ꝙ fortia repcussiua debeāt approximari vt a lōgiori fiat repcussio. Dōm ꝙ gr̄a repcussionis est verū: tñ gr̄a ꝑncipatus nō: q2 nimis debilitāt: sȝ postq̄ȝ apostema ē factū nō debēt approximari repcussiua: q2 icuneat mā in loco ⁊ nō desudat aliqd: ideo in apatib9 intrinsecis in ꝑncipio principiante fit hoc.

¶ Cūq̄ȝ hora resoluendi affuerit non debes dimittere quin stipticas medicinas bonum habentes odorē admisceas sicut in precedentibus tibi narrauimus.

¶ Ponit curam magis in processu: ⁊ dicit ꝙ cum frigidis miscenda sunt aromatica stiptica.

¶ Et epar qdē ⁊ stōchus plus indigent hoc q̄ȝ pulmo. Opȝ ꝑterea vt mollificātia subtilia que istis adhibentur sint medicie in qb9 existit maturatio ⁊ sint apatib9 ꝯferētes sic solatrū ⁊ cassiafistula. Solatrū nāq̄ȝ ꝓꝑetatē hȝ resoluēdi apata calida que sunt occulta.

Dubm ¶ In spāli nominat ista mēbra qb9 hec medicamina magis cōueniunt: ⁊ dicit ꝙ est stōchus ⁊ epar: q2 illa mēbra rōne mēbri sunt nobiliora pulmone: lȝ rōne opōnis pulmo sit mēbrū nobilius.

Dubm 19m ¶ Dubitat solatrū est frigidum: ḡ nō resoluit. Dōm ꝙ lr̄a est corrupta: q2 debet dici remouēdo. i. exprimendo mām vel ꝙ remouet a forma specifica vel ꝙ resoluit per accidens detinendo calidum naturale intra: vnde postea resoluit.

¶ Et ea qdem habenti nõ est dandus cibus nisi subtilis: ꝛ non in hora paroxismi si ibi fuerit neqꝫ in principio sui nisi ꝑpter multã debilitatẽ fiat.

¶ Ponit curã per dietã dicens: ꝙ habenti talia apostemata debet dari dieta subtilis ne apostema augmẽteť ꝛ vt virtus nõ aggrauetur nimis: nec in paroxismo cibeť nisi esset defectus virtutis.

¶ Cui aũt synthoma supuenerit ꝑꝑ collectionẽ apatis iterioris cum casu virtutis in itinere mortis existit: qm̃ virtꝰ nõ sustẽtať nisi nutrimẽto ꝛ nutrimẽtũ ẽ res magis timorosa: g̃ si resolutũ fuerit valde bonũ erit.

¶ Ponit curã apatũ qñ adest synthoma dicẽs: ꝙ si aduenia t synthoma ꝛ nõ cibemus debilitať virtus: qꝛ q̃si ex synthomate defecta est: ꝛ si nõ cibamus adhuc cadit vnde nesciť qd fiendũ: ꝛ h̃ est qñ accidit apostema in stõcho: qꝛ accidit dolor magnus: vnde ex colligãtia cũ corde fit syncopis ꝛ mors: iõ dꝫ dari paucus cibꝰ.

¶ Qꝛ si aperta fuerint dãda sunt eis que ea lauent sicut aq̃ mellis ꝛ aq̃ zucchari: postea denť eis que suauiter maturẽt cũ siccitate: postea in fine rei non adhibeanť nisi exiccatiua: ꝛ tu qdẽ scies hec ex libro qui particulares egritudines colligit ꝼm declarationẽ.

¶ Ponit curã post apertionẽ dicẽs ꝙ debẽt approximari que abstergunt ꝛ leniunt: ꝛ postea maturatiua: deinde in fine debent approximari exiccantia ꝛ ꝯsolidãtia. si tamen apostema sit bene expurgatum ꝛ mundificatum ab omni mala materia: ꝛ addit ꝙ tu particulariter scies hoc in tertia quarti.

¶ Est ꝑterea cũ in apostematibus occultis que sub vẽtre existunt cõtingit error: qm̃ quãdo nõ sunt apostemata: sed rupture erit in perforando ea timor. Et plerũqꝫ apostema occultũ nõ existit pãniculo: sed in ipso intestino ꝛ est in aperiẽdo ipsum timor.

¶ Docet remouẽ errores. 2ª ibi (Et plerũqꝫ.) ¶ In prima dicit ꝙ quãdoqꝫ pãniculus intus est ruptus: vnde fit inflatio ꝛ homo credit ꝙ sit apostema ꝛ frãgiť ꝛ est magnus timor. De 2ª parte dicit ꝙ in intestino est inflatio: ꝛ tũc homo vult aperire ꝛ est timor.

¶ De sectione. Cap. 26m.

Qui plagã secare voluerit oportebit vt sectio icedat ꝼm rugaꝝ collectionẽ que sunt iterius in illo mẽbro nisi fuerit tale qualis est frons: qm̃ si icisio icedet sicut ꝓcedunt rugarũ ipsiꝰ collectiones incideť musculus frontis ꝛ cadet supercilíũ. Et similiter in mẽbris rugaꝝ quarũ incessus diuersificať ab incessu villoꝝ suoꝝ musculoꝝ.

¶ Determinat de apertione cũ sectione apatũ. Et p̊ apatũ simplicíũ. Scõo cõpositoꝝ. ibi (Cũ mẽbrũ.) Prima in. 4. sicut. 4. sunt cõsiderationes. 2ª ibi (Opꝫ g̃.) 3ª ibi (Et opꝫ.) 4ª ibi (Cunqꝫ.) ¶ In p̊ª dicit ꝙ si aliqs vult secare plagã dꝫ secare ꝼm incessum rugarum nisi in fronte: qꝛ musculus supercilíj caderet: vnde in inguine musculi incedũt ꝼm longuꝫ ꝛ ruge ꝼm latũ. ¶ Nota Joãnitius in fine sui libelli chirugia est 2ˣ. ossiũ ꝛ carnis: ꝛ ista ẽ multiplex. vel ꝯsistit in sectione in suitione vel in cauterio. de cauterio infra diceť. de sectiõe dico ꝙ sectio nõ fit corpore pleno qꝛ augeť apostema: ẽt dꝫ esse mã apatis digesta: ꝛ dꝫ esse virtus fortis: sed cũ sectio fit dꝫ ꝓfundare cũ ferro vsqꝫ ad locuꝫ saniei vel vsqꝫ ad apostema si nõ sit sanies. Scõo ꝯsiderať situs vt dicit locuꝫ: qꝛ dꝫ incidere ꝼm incessum rugarũ ne musculi incidanť. scõo vt dicit colligantiã: qꝛ si sit locus neruosus debent caueri nerui. Iterũ ꝯsiderať locus inferior vt sanies apte exeat. Iterũ ꝯsiderať accidens vt cauere ne tãgat neruũ ne accidat spasmus. Sed in suitiõe ꝯsideranť ẽt aliq: qꝛ si sectio est facta ꝼm longũ nõ ꝯuenit suitio: qꝛ partes non sunt nimis distincte: sed qñ sectio est facta per trãsuersum: qꝛ ꝑtes distant dꝫ fieri suitio reducẽdo ꝑtes: ꝛ dꝫ eẽ filus de serico. ẽt dꝫ esse suitio nõ ꝓfunda ne fiat iterũ solo ne ĩpediať ꝯsolidatio: ſꝫ in superficie ꝛ cutim capere nõ tñ ita paucã ꝙ nõ teneat suitio.

Dubm p̊m ¶ Dubitať plaga nõ est secanda: imo vniẽda. Dõm ꝙ plaga est 2ˣ. p̄sens ꝛ futura fieri. de vtraqꝫ loqť. mõ qꝛ aliqñ vulnus est strictũ augmẽtamus secãdo vel secamus apa vt fiat plaga vt sanies ide exeat. ¶ Et ad rõnẽ dico ꝙ secamus vt viuere possimus: qꝛ alr viuere nõ possumus nisi sanies egrediať vel nisi vulnus dilateť.

¶ Oportet ergo vt sector ex anathomia sciat anathomiam neruorum ꝛ venarum ꝛ arteriarum ne errorem incidat aliquid ex eis.

¶ Ponit aliam considerationem dicens: ꝙ qui secat opꝫ ꝙ sit bonus anathomista ne incidat venas vel neruos.

¶ Et opꝫ etiã vt secũ deferat multas ex medicinis sanguinẽ ꝯstringẽtibꝰ ꝛ emplastris dolorẽ sedãtibꝰ ꝛ instrumẽtis que ad hoc ꝑtineãt. Hẽat g̃ secũ qꝺ sit sicut medicina Gal. ꝛ sicut pilus leporis ꝛ tela aranee ꝛ albumẽ oui ꝛ ferramẽta qbꝰ aduriť. Omnia eñi hec sanguinis fluxũ ꝓhibẽt siue ex errore ipsius ꝓueniat siue necessario ꝛ vt medicinas deferat que fluxa faciũt.

¶ Tangit 3ªm ꝯsiderationẽ dicẽs ꝙ dꝫ portare secũ multas medicinas ꝯstrictiuas sanguis vt pilos leporis tritos cũ thure ꝛ dꝫ portare secũ multa ꝛ diuersa ferramẽta: ẽt opꝫ vt portet medicinas sedatiuas doloris ꝑꝑ spasmũ. Fluxa faciũt. i. mitigãt dolorẽ.

¶ Cunqꝫ exiturã perforauerit ꝛ qꝺ in eo cõtineť extraxerit nõ debebit ei adhibere oleũ neqꝫ aquã neqꝫ emplastrũ in quo sit oleum neqꝫ sepũ superabũdãs sicut basilicon: imo aliquid qꝺ sit sicut emplastrũ ex calcanto: qꝺ apponat cum eo indigebit ꝛ desuper imponat spongiam in vino stiptico infusam.

¶ Ponit aliam ꝯsideratione dicens ꝙ si sanies exiuit vel sanguis nõ dꝫ poni oleũ neqꝫ sepũ: nec vnguentũ in quo sint ista: qꝛ ista aumentant plus saniéꝫ: sed dñt approximari sicca stiptica: ꝛ postea spongia infusa in vino: qꝛ vtrũqꝫ exiccat.

¶ De egritudinibus corruptionis membri ꝛ de incisione. Cap. 27m.

Cum mẽbruꝫ ꝑꝑ malã cõplexionẽ cũ mã aut sine mã corrũpiť ꝛ nõ ꝓfecerit ei scarificatio neqꝫ epithimari ex eo qꝺ cõferre ꝯsueuit de eis que in libris ꝑticularibꝰ dicta sunt necesse est vt caro corrupta que est supra ipm̃ remoueať.

¶ Postqꝫ Aui. superius determi. de cura siue sectione simplici: nũc declarat de composita. Et p̊ in parte carnosa. Scõo in ossuosa. ibi (Qñqꝫ.) Prima in duas. Prĩo hoc in gñali. Scõo in spãli. ibi (Et melius.) ¶ In p̊ª dicit ꝙ cũ mẽbruꝫ corrũpiť ex mala cõplexione cũ mã vel sine: ꝛ nõ ꝯfert scarificatio: tũc opꝫ remouẽ illã carnem corruptã: qꝛ aliqñ est pars separata a toto vnde teneť cuꝫ pauca cuti: ꝛ ideo abscindimus ne corrũpat totũ: ꝛ de ista sectione nunc facit mentionẽ. Sed scõo secamus: qꝛ illa ꝑs amisit sensum ꝛ motum: ꝛ per ꝯñs vitã: vt tertia primi cap. de iter agentiũ cũ perdũtur mẽbra ex frigore. Tertio auferimus cũ perdiť mẽbrũ ex mala cõplexione cũ materia vel sine. Modo de duobus modis loquiť Auicẽ. tamẽ opꝫ prius probare cũ scarificatione vel cũ epithimate: sed cũ nõ conferunt ista opꝫ remouere carnem.

¶ Et melius quideꝫ erit vt sit sine ferro si possibile fuerit: quoniam ferrum plerũqꝫ inuenit tunicas musculorum ꝛ venarum pulsantium periculose.

¶ Exequiť in speciali. Et p̊mo ꝼm tres cõsiderationes. 2ª ibi (Qꝛ si hoc nõ.) 3ª ibi (Cunqꝫ.) ¶ In prima dicit ꝙ melius est vt talis corruptio fiat sine ferro si põt: qꝛ ferrũ ledit si inuenit neruũ.

Dubm p̊m ¶ Dubitať cũ ferro citius perficiť operatio: g̃. Dõm ꝙ lꝫ citius fiat melius est facere cũ medicina caustica: qꝛ lꝫ corrodat nõ ledit sic neruos vel arterias si eas inuenit sicut facit ferrum.

¶ Qꝛ si hoc nõ ꝯtulerit ꝛ corruptio iaꝫ in carne ꝓcesserit necesse erit vt ipa icidať ꝛ vt locꝰ icisionis oleo feruẽte adurať. Ex h̃ eñi ꝓuenit securitas ab acuitate malitie ipsiꝰ ꝛ restringiť sanguis exitus ꝛ nascunť sup incisionis locũ caro ꝛ cutis extranea nõ ꝓportionalis: sed res que magis carni similis existit ꝑpter sui duritiẽ.

¶ Tangit 2ªm ꝯsiderationẽ: ꝙ si talis medicina nõ ꝯfert: qꝛ ꝓcessit nimis corruptio remoueať caro cũ ferro: ꝛ postea habeať oleum feruens ꝛ ponať sup loco inciso: qꝛ restringit sanguinẽ ꝛ facit nouã cutiꝫ. ¶ Nota Aui. vult ꝙ si sumus certi ꝙ remoueri nõ possit cũ tali medicina fiat cũ ferro: ꝛ postea ponať oleũ valde calidũ: qꝛ mitigat dolorẽ ipo tepefacto: ꝛ caliditate adurẽte facit escaram: vnde alie ꝑtes postea nõ ificiunť. ẽt ex escara restringiť sanguis:

vñ regñaᵗ caro callosa: qꝛ vera cutis nõ gñaᵗ: vt pꝫ.3.thegni.tex. cõmē.125. Nõ ꝓportiõalis.i.nõ vera cutꝭ: sed ꝓportiõalis ei vt pꝫ.

¶ Cũqꝫ icidēdi volũtas affuerit tēta pꝛiꝰ erit imittēda in circuitu ossis voluēdo dõec qꝺ sane teneaᵗ repiat: ⁊ vbi dolor fit fortior cũ tēta ibi initiᵗ: qm̃ est terminꝰ sanitatꝭ. ⁊ vbicũqꝫ iueneris laxitatē ⁊ retētionis debilitatē totũ erit ex collectione eiꝰ qꝺ est incidēdũ.

¶ Ponit 3ᵃᵐ ꝯsiderationē dicēs: ꝙ cũ vis incidere ponaᵗ tenta ad locũ ꝓfundũ ⁊ moueaᵗ tenta lateralr̃. mõ vbi est tactus facilis ⁊ mollis cũ tenta ibi est pars egra: ēt ibi nõ est dolor: sed cũ tãgis cũ tēta ⁊ est ibi dolor: tũc ibi est caro sana. vnde signũ bonũ est: cum medicus hꝫ bonũ tãget cũ tenta ⁊ est nobilis intellectus.

¶ Qñqꝫ aũt ꝑforaᵗ illud qꝺ circũdat os qꝺ vis incidere: ita ꝙ foramina circũdēt ipm̃: ꝗ rumpeᵗ per ipm̃ ⁊ icideᵗ: ⁊ qñqꝫ secaᵗ. Cũqꝫ hoc facē volueris separa iter icidentē ⁊ ꝑforantē ⁊ iter carnē vt nõ redeat. Si ꝗ ipm̃ os qꝺ est necesse incidē fuerit frustum eminēs qꝺ nõ possit aptari: ita vt dꝫ neqꝫ sit in eiꝰ rectificatiõe fiducia ⁊ timeaᵗ ne corrũpaᵗ ⁊ corrũpat illud qꝺ est coraꝫ ipso subleuabimꝰ carnē ab eo aut scindēdo: deinde ligãdo ⁊ ad diuersitatē partꝭ illius extēdēdo aut aliis īgeniis que sensus demr̃at ⁊ sepabimꝰ iter ipm̃ ⁊ membrũ nobile si ibi affuerit cũ pãnis q ipm̃ ab eo elongabunt: ⁊ postea icidemus. Et si os fuerit tale q̃le est os coxe ⁊ fuerit magnũ ⁊ neruis ⁊ arteriis ⁊ venis ꝓpinquũ ⁊ fuerit eiꝰ corruptio multa dꝫ medicꝰ ab eo fugē.

¶ Docet facere sectionē in parte ossuosa. Expositor non diuidit: iõ dicã sñiam in sũma: vñ dicit ꝙ cuꝫ vis forare qꝺ circuit os multa foramina debēt fieri in osse: ⁊ postea frangē: vnde ꝺbes separare carnē ab osse: ⁊ postea icidē. vel si os fractũ pũgit cũ extrahiᵗ incide carnē: ⁊ postea id extrahe. sed si os est ꝓpe membra pn̄cipalia debes subleuare os a pn̄cipali mēbro: sed si os sit fractũ magnum in multas partes paruas: ⁊ sint ꝓpe arterie vt est os coxe: dꝫ medicus ab eo fugere. ¶ Nota in tribꝰ casibus debemus os secare. Primo cũ os est corruptũ: ēt si alia ꝑs ossis esset separata ab osse ⁊ pũgit carnē dꝫ extrahi: etiã si timemus ꝙ sub osse sit sanies ꝑforamus os: vt pꝫ in fractura cranei vel aliud os. ¶ Nõ modus est multiplex: qꝛ si os esset corruptũ circũ circa per vnum digituꝫ tm̃ secamus. Scꝺo mõ icidimus partē ossis corrupti. Tertio reaspe ramus os corruptũ: ⁊ ille modus est securus: qꝛ eleuaᵗ soluꝫ pars corrupta. Alio mõ foramus os cranei vt exeat sanies. Dicit Auic. ꝙ dꝫ artificialiter remoueri caro ab osse ⁊ tenere eã donec remoueᵗ os. Sꝫ vbi sit ꝯfractio magni ossis ⁊ sit magna ꝯfractio: oĩno fugiat medicus: qꝛ honorē nõ habebit.

¶ De medicationibus solutionis continuitatis ipsorũ vlcerum. Cap. 28ᵐ.

SOlutio ꝯtinuitatis in magnis mēbris medicaᵗ equatione ⁊ ligatura ꝯueniēte que in doctrina restauratiõis dicta est: ⁊ tibi in suo loco aduenit postea cũ qete ⁊ comestione cibi ꝯglutinatiui in quo habeᵗ fiducia ꝙ ex ipso nutrimentũ gñeᵗ cartilaginosum qꝺ labia fracture claudat ⁊ in vnũ cõducat sicut cibꝰ qui fit de extremitatibꝰ aĩaliũ. Impossibile eni est vt os restaureᵗ ⁊ ꝓprie in corporibꝰ ꝯsistētiũ nisi fm̃ hũc moduꝫ: qm̃ nullo mõ redibit ad ꝯtinuitatē. Et nos qdē de restauratiõe sermonem exquisitũ loquemur in libris particularibꝰ.

¶ Postꝙ Aui. superius deter. de cura morbi simplicis officialis ⁊ cõpositi: nũc deter. de morbo cõi ⁊ diuidiᵗ in duas. vbi nota ꝙ solutio ꝯtinuitatis vel attēdiᵗ in membro duro vel molli. Et pᵒ ponit curã vnius. Scꝺo alterius. ibi (Intētio aũt.) Prima in duas. Primo ponit intētionē. Scꝺo reddit cãm dictoꝝ. ibi (Impossibile.n.) ¶ In pᵃ dicit ꝙ solᷓo ꝯtinuitatis in ossibꝰ medicaᵗ ducēdo partes in vnũ vt dcm̃ est in doctrina restaurationis: vt 4ᵒ libro. ⁊ ꝑ qetē: qꝛ ꝑ motũ remoueᵗ. ⁊ oꝫ comedē cibaria viscosa. Et in 2ᵃ pte reddit cãm dictoꝝ ꝙ nõ pōt restaurari fm̃ verũ modũ: sed per poruꝫ sarcoideꝫ ꝯtinuãtē vnã partem cũ alia: vnde viscosa faciunt hoc.

¶ Nõ solᷓo ossis est 2ˣ. vna ꝯtiguitatis ⁊ ista vocatur dislocatio ⁊ de ista nõ loquiᵗ Aui. alia est solᷓo vera ⁊ ista vocaᵗ fractura cũ fit in lato vel trãsuerso: sed in longũ vocaᵗ fixura. de scꝺa loquiᵗ.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitaᵗ vtꝝ solᷓo in osse sit morbꝰ cõpositus. Pᵒ ꝙ cõpositus: qꝛ nõ pōt solui os sine solᷓone carnis. In ꝯ̃riũ qꝛ intentio est vna: ꝗ simplex: qꝛ vnitio ossis. ¶ Dõꝫ ꝙ si ꝯsideraᵗ ex parte ossis est vna qꝛ vna est intētio. Sed si itelligaᵗ rõ ex pte aliarũ partiũ circũdantiũ: morbꝰ erit cõpositus. Tamē dicit expositor ꝙ a re ꝯtundente pōt rumpi os sine carne. ⁊ rõ: qꝛ cũ ꝑcussio fiat cũ re dura nõ multũ iprimit in re molli: sed in osse duro. ⁊ silr̃ pōt accidē ab extrinseco. Sed Gal. 6. de ige. ca. 5. dicit ꝙ fractura ossis est spēs apatis: ꝗ morbꝰ cõpositꝰ. Dõm ꝙ ē spēs ⁊c̃. qꝛ causat apa ex fluxu hũoꝝ. ē ēt spēs apatꝭ: qꝛ fac̃ tumorē. vl' ē spēs apatꝭ: qꝛ est morbꝰ cõpositꝰ: qꝛ male pōt fieri solᷓo in osse qn fiat in carne occulte vl' manifeste.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitaᵗ vtꝝ os sit ꝯsolidabile. pᵒ ꝙ sic: qꝛ est iuiscabile: ꝗ. ꝯ̃ña nõ: qꝛ vnio fit per inuiscationē. ⁊ añs tꝫ qꝛ nutriᵗ ⁊ inuiscaᵗ nutrimento. Dõm ꝙ vera vnione nõ pōt vniri: qꝛ durũ est male iuiscabile: ⁊ maxime in etate ꝯsistentie vel vltra. Sed in etate pueritie bene pōt vniri vere ⁊ in cõplᷓone calida ⁊ humida ꝑꝑ mollitiē cõplᷓonis ⁊ etatis. Sed vnione nõ vera pñt vniri per porũ sarcoideꝫ sicut ligna vniunᵗ per collã. ¶ Et ad rõnē pꝫ solᷓo: qꝛ os cũ osse nõ pōt inuiscari: sed nutrimentum inuiscaᵗ cum osse.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitaᵗ corpore cõpleto virtus gñatiua desinit gñare: qꝛ nõ generaᵗ porus sarcoides. Dõm ꝙ virtꝰ gñatiua est 2ˣ. s. cõis que totũ corpꝰ a pn̄cipio gnõnis gñat. alia est particularis que gñat partem deperditã. mõ porus gñaᵗ ab ista virtute scꝺa gñatiua que est in osse. ¶ Sed cõtra os est alterius nãe a poro sarcoide. Dõm ꝙ gñaᵗ ex supfluitatibꝰ illiꝰ ossis: qꝛ nõ potuit ex illis gñare os. Uel dõm ꝙ est os iperfectũ ⁊ diminutũ: qꝛ nã nõ potuit gñare meliꝰ. ⁊ silr̃ est de poro sarcoide nerui vl' alterius: qꝛ est neruꝰ diminutꝰ.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Dubitaᵗ vtruꝫ a nã regaᵗ talis porus: ⁊ dicit expositor ꝙ regitur a natura: vt pili ⁊ vngues. Sed ꝯtra porus viuit ⁊ nutriᵗ vera nutricatione: sed pili ⁊ vngues nõ viuũt: vnde talis porus exquo est os diminutũ nutriᵗ sicut os. Dõm ꝙ loquiᵗ in principio fracture qñ timemus de apate. Sed Aui. hic loquiᵗ in ꝓcessu.

Dubᵐ 5ᵐ ¶ Dubitaᵗ vtꝝ talis porus cadat iter ꝑtes solutas. Dõm ꝙ si os sit deꝑditũ caro fit in medio nõ tñ fit repletio totalr̃ ꝑ porũ: imo remãet vacuitas: sꝫ si nõ fit deꝑditio ossis porꝰ circuit ꝑtes solutas.

¶ Intētio autem in medicando solutionē continuitatis que in membris accidit mollibus est trium principiorum curam habere. Primum eorũ est: quoniam si causa fuerit fixa. alr̃ fluxa minusqꝫ. aliter multum opꝫ: est retinere illud qꝺ fluit ⁊ cõstringere eius materiam si ipsa fuerit currens. Et scꝺm est fixuram cõsolidare cuꝫ medicinis ⁊ cibis cõuenientibus. Et tertiũ est putrefactionem prohibere quanto plus fuerit possibile. Cunqꝫ ab vno trium te excusaueris redi ad cogitandum de duobus remanentibus.

¶ Exequiᵗ curam solᷓonis ꝯtinuitatis in mēbro molli. Et pᵒ cõplete. Scꝺo icõplete. ibi (Et dicemus.) Prima in duas. Primo pmittit qꝺdã pro cura solute ꝯtinuitatꝭ ⁊ de illis exequiᵗ. Scꝺo declarat dicta. ibi (Tu vᵒ iam.) Tertio addit medicinã ꝯsequētē. ibi (Medicina.) ¶ In prima dicit ꝙ intentio in medicando solutã ꝯtinuitatem attenditur penes tria. primo ꝙ aliquid non fluat ad membrum. scꝺo consolidare fracturam. ⁊ tertio ꝙ aliquid non putrefiat: ⁊ cum compleueris vnum respicias aliud.

Dubᵐ 6ᵐ ¶ Dubitaᵗ Gal. 3. thegni. tex. cõmē. 110. ponit. 4. pmũ ꝙ labia vniãtur. scꝺo ꝙ teneanᵗ vnita. tertio ꝙ pilus vel puluis nõ cadat iter labia. quarto ꝙ partes sane conseruentur. Dõm ꝙ iste tres sunt idem cum illis. 4. nam prohibere putrefactionē est partē sanam cõseruare: ⁊ tenere partes vnitas est vnire. etiã vult ꝙ non cadat pilus inter labia cũ dicit: ne aliquid fluat.

Dubᵐ 7ᵐ ¶ Dubitaᵗ cũ solᷓo sit qũo fit vnio: qꝛ vel vna pars subintrat aliam vel inter vnã partē ⁊ aliã cadat aliqd. nõ pmo mõ: qꝛ semꝑ mēbrũ curtareᵗ. nec scꝺo mõ: qꝛ semꝑ membrũ elongareᵗ. Dõm ꝙ inter partes carnis ⁊ carnis cadit sanguis qui a medicina exiccaᵗ ⁊ induraᵗ: vnde inuiscaᵗ vna pars cũ alia. Et cũ tu dicis debet apparē elõgatio. dõm ꝙ nõ est semꝑ. vel nego ꝙ elõgeᵗ: qꝛ modicus sanguis cadit: vnde qꝛ icisione caro deperdiᵗ: aliqua pars sanguinis restaurat. Sed de mõ adhuc dubitaᵗ: qꝛ vel sanguis qui est in medio stat vt sanguis ⁊ sic nõ fit vnio: cũ cadat sanguis i medio q est diuersi gñis a carne: sed si fit caro vidēdũ est de mõ. vñ imaginor ꝙ cuꝫ ꝑtes carnis vniunᵗ obuiat porus poro: ⁊ humiditas vnius

Dubm 8m

pori obuiet alteri humiditati ꝛ generaꝫ caro: vñ nihil vniꝫ alteri.

¶ Dubitaꝫ ꝓhibẽtia fluxũ ꝓhibẽt vnionẽ: ğ ꝛc. ɔña nõ: ꝛ añs pꝫ: qꝛ ꝓhibẽt sanguinẽ venire ad locũ. Dõm ꝙ talis humor veniẽs aut est peccãs mala q̃litate vel q̃ntitate vel est humor aptꝰ ꝓ mã ɔsolidatiõis. mõ Aui. vult ꝙ ꝓhibeaꝫ fluxus mãe siue hũoris mali in q̃litate vel q̃ntitate. ¶ Nõ lr̃a est 2ª. fixa ꝛ fluxa ꝛ vtraq; põt teneri. si fluxa lr̃a seq̃ẽs est 2ª. multũ: tũc lr̃a exponiꝫ retinẽ gd fluit. si fluit nimis q̃ꝫ oꝫ. alia lr̃a seq̃ẽs dicit minꝰ: ꝛ tũc exponiꝫ si est fluxa minus opꝫ retinẽ: sed si lr̃a est fixa: tũc opꝫ retinẽ qđ fluit.

Dubm 9m

¶ Dubitaꝫ est ne posĩe ɔsolidatio cuiuscũq; carnis. Dõꝫ ꝙ ꝓhibeꝫ: aut ꝑꝑ duritiẽ vt in osse: vel ꝑꝑ subtilitatẽ ꝑtiũ vt icisio tunicarũ vesice: vl ꝑꝑ icisionẽ mẽbri nobil vt cordis: vel ꝑꝑ motũ vt i arteria vl diaphragmate. aut ꝑꝑ totalẽ icisionẽ nerui: qꝛ ꝑtes ɔhunꝫ.

Dubm 10m

¶ Dubitaꝫ dicit ꝙ debemus ɔsolidare. mõ cũ qbꝰ. nõ cũ exicccatiuis: qꝛ caro est hũida q̃ indicat de ɔseruatiõe ꝑ similia. Dõm ꝙ solutio est 2ª. ꝑua quã nãm ɔsolidat ꝑ seipsam. alia est solĩo magna: ꝛ tũc approximamꝰ exiccatiua: qꝛ in vulnere gñaꝫ 2ª humiditas: subtilis ꝛ grossa que vnionẽ ipediunt: iõ approximanꝫ exiccatiua vt exiccẽt humiditates que ipediunt nãm ɔsolidare vnionẽ. ¶ Et ad rõnẽ pꝫ solĩo: qꝛ ponunꝫ exiccatiua gr̃a illarũ humiditatũ.

Dubm 11m

¶ Dubitaꝫ exiccatiua idurãt vulnus qđ est valde malũ. Dõm ꝙ si sit apã egẽs maturatione exiccatiua sunt mala. Dõm ꝙ approximanꝫ nõ nimis fortia exiccatiua: sꝫ i alijs vulneribꝰ sũt ɔueniẽtia.

¶ Tu võ iam scis qñ illud qđ fluit retineaꝫ: sed ɔsolidatio fit adiũgẽdo labia si adiungunꝫ ꝛ exiccãdo ꝛ comedẽdo ɔglutinatiua. Et scito ꝙ itentio in medicãdo vlcera est exiccatio: qđ ğ ex eis mũdũ fuerit tm̃ exiccetur. Et in illud qđ ex eis putridũ fuerit medicine acute corrosiue mittanꝫ sicut calcantũ ꝛ alzegi ꝛ arsenicuꝫ ꝛ calx: que si nõ ɔtulerint necessarius est ignis.

¶ Declarat dicta dicẽs ꝙ modus quo cõpleꝫ hoc dictũ est 3ª q̃rti. Sed addit ꝙ ɔsolidatio fit ducẽdo labia in vnum ꝛ approximare exiccantia: ꝛ addit ꝙ cura gñalis vlcerũ. i. vulneruꝫ est exiccatio: sed si sit putredo aliq̃ opꝫ abstergẽ ꝛ maturare si est itẽtio: ꝛ si ista nõ ɔferũt opꝫ cauterizare ne ꝑs sana corrũpaꝫ. Alzegi. i. vitriolũ.

¶ Et medicina que est composita ex flore eris ꝛ cera ꝛ oleo: qm̃ ipa flore eris mũdificat ꝛ ꝓhibet morsionis superfluitatem oleo ꝛ cera: ipsa ergo in hac re medicina existit temperata.

¶ Addit medicinã ɔuenientẽ dicẽs ꝙ medicina facta ex flore eris cera ꝛ oleo: vnde es corrodit ꝛ abstergit ꝛ oleum ꝛ cera mitigant acuitatẽ eris ꝛ mitigant dolorẽ. Unde Gal. 6. de ingenio cap. 3. ꝛ 3. cap. 2. vituperat apponentes medicinã solũ ex homogeneo vt ex flore eris ꝛc. qꝛ corrodunt nimis ꝛ ledunt.

¶ Et dicemus ꝙ omnia vlcera aut sunt simplicia aut composita.

¶ Exequiꝫ in spãli ponẽdo cõplete curaꝫ. Et p̊ ꝑmittit diuisionem. Scđo declarat mẽbra. ibi (Et simplicia.) Tertio addit ɔsideratiões. ibi (Et scito.) ¶ In ꝑma dicit ꝙ vlcera sunt duplicia. s. simplicia ꝛ cõposita. Simplicia in quibꝰ cadit soluꝫ vna intentio vt vnire. Cõposita in quibus due intentiones cadunt.

Dubm 12m

¶ Dubitaꝫ vtrũ in vulnere cõposito debeaꝫ semꝑ cura cõposita. p̊ ꝙ nõ 3° thegni. tex. cõmẽ. 153. Gal. dicit ꝙ oppilationi cũ apãte nõ debeꝫ cura cõposita. Dõm ꝙ si vna dispositio dependet ex alia vt sic nõ debeꝫ cura cõposita. mõ oppilatio dependet ex apãte: sed si nõ dependent dispositiones debeꝫ cõposita.

¶ Et simplicia qdẽ cũ fuerit ꝑua ꝛ nil ex eoꝝ hũiditate corrodeꝫ: tũc ɔiũgẽda erũt ipsoꝝ labia ꝛ ligãda custodiendo ne inter ipsa aliqd olei aut pulueris cadat: qm̃ ɔsolidabunꝫ. Et simil̃r magnũ de cuius substantia nil perditũ fuerit ꝛ cuius vna pars alij applicari põt.

¶ Exequiꝫ. Et ꝑmo de simplicibꝰ. Scđo de cõpositis. ibi (Magni.) ¶ In ꝑma dicit ꝙ si vulnera sunt parua sunt ducẽda labia ꝛ vnire: ꝛ caue ne cadat intus pilus vel oleũ. sed si labia sint magna cuꝫ magno vulnere sunt ducẽda labia ꝛ ponere exiccatiua: qꝛ vulnus magnum plures humiditates generat.

¶ Magni võ cuius partes applicari nõ ꝑssunt siue sit fixura siue ɔcauitas vel spatiũ plena saniei ꝛ iaꝫ aliqd ex substãtia mẽbri perditũ est curatio est exiccatio.

¶ Ponit curã alterius. Et p̊ ponit curaꝫ in gñali. Scđo in spãli. ibi (Si võ istud.) ¶ In pª dicit ꝙ si fuerit magnũ vulnus: vnde ꝑtes nõ bene vniunꝫ opꝫ exhibẽ exiccatiua ne sanies ipediat vnionẽ.

Dubm 13m

¶ Dubitaꝫ est ne ɔcauitas differẽtia essentialis vulneris vel dispõ adiuncta. Dõm ꝙ dispositio addita: qꝛ ɔcauitas fit ex deperditione partis. Sed vulnus põt fieri sine deperditione carnis: ğ. Idem habeꝫ 3° thegni tex. cõmẽ. 106. ꝙ cũ dicis variat curam vulneris. Dõm ꝙ variat vt qd adiunctũ ꝛ nõ vt essentiale.

¶ Si ğ illud qđ ꝑdituꝫ est tm̃ fuerit cutis ꝛ necesse erit vt cicatricẽ inducat. Et hoc qdẽ per essentiã cũ stipticis: ꝛ per accidẽs qdẽ cũ calidis cũ ex ei parum qđ sit adustũ supponeꝫ sicut alzegi ꝛ calcantum: qm̃ magis iuuant in exiccãdo ꝛ magis ꝑducũt crustã nã si multũ fuerit corrodet ꝛ in vlceribus augmentũ faciet.

¶ In spãli ponit curã. Et p̊ cõpositi in quo cutis ꝑdiꝫ. Scđo qñ deperdiꝫ caro. ibi (Si võ illud.) Tertio ponit considerationes circa vulnera. ibi (Uerũtamẽ hic.) ¶ In pª dicit ꝙ illud qđ deperdituꝫ est sicut cutis debemus cicatrizare: vñ medicine stiptice ꝑ se cicatrizant: sed calide cicatrizãt per accidẽs: qꝛ subito faciũt crustã ꝛ exiccãt: sed nõ debẽt esse corrosiue: qꝛ vulnus vaginaret.

Dubm 14m

¶ Dubitaꝫ vtrũ cutis regñeꝫ. Primo ꝙ sic: qꝛ videmꝰ in scabiosis ꝙ amittũt cutim ꝛ regñaꝫ: qꝛ nõ apparet cicatrix. Scđo serpẽtes amittũt spoliã. Tertio caro sensitiua generaꝫ: ğ ꝛ cutis. ¶ In ɔriũ Aui. hic q docet cauterizare vt regñeꝫ cicatrix tenens locũ cutis. ¶ Dõꝫ ꝙ cutis est 2ª. vera itrinseca que est plena venis ꝛ arterijs. alia est cutis extra que gñaꝫ ꝛ regñaꝫ vt vngues ꝛ pili. ¶ Et ad rõnẽ dico ꝙ regñaꝫ 2ª cutis dicta. etiaꝫ in serpentibꝰ cadit cutis dicta. ¶ Scđo mõ ad aliã dico ꝙ caro sensitiua ꝑ se nõ sentit: sꝫ per neruos. vel dõm ꝙ in illa carne vel cũ illa regñanꝫ nerui isensibiles.

¶ Si aũt illud qđ ꝑdituꝫ fuit fuerit caro sicut est in vlceribus ꝓfundis nõ erit festinãdũ in cicatrizãdo ea: imo primo erit studẽdum vt caro in eis nascaꝫ. Et caro quidẽ non generaꝫ nisi ex eo cuius siccitas nõ multum gradum primum transcendit.

¶ Ponit curã solĩonis ɔtinuitatis cõposite vbi perdiꝫ caro: ꝛ dicit ꝙ dꝫ prius regñari caro cũ siccis ꝛ nõ trãseuntibꝰ pᵐ gdũ. ¶ Nõ inuit exiccationẽ debere fieri. 2° ꝙ fiat abstersio si est sanies. etiã dꝫ regñari caro ꝛ in fine debes cicatrizare. ¶ Nõ. 3° de ige. ca. 4. ꝛ 5. ꝛ 3. medicina carnis gñatiua dꝫ esse in p̊ gdu. ꝛ nõ nimis exiccatiua ne exiccaret humiditatẽ supfluã ꝛ sanguineꝫ ex quo dꝫ gñari caro: sed ɔsolidatiua dꝫ esse plus sicca: qꝛ cuꝫ ɔsolidamus nõ gñamus carnẽ: q̃re nõ timemꝰ de exiccatiõe multi sanguĩs: sꝫ cicatrizatiua dꝫ eẽ pl's sicca: qꝛ iduret ꝛ faciat carnẽ callosaꝫ vt cicatrix.

¶ Uerũtamẽ hic cõditiones attẽdunꝫ de qbꝰ cura est habẽda. Et ex his est ɔsideratio dispõnis cõplexionis mẽbri ꝑcipalis ꝛ cõplexionis vlceris: qm̃ si mẽbrũ in sui cõplexione fuerit multe humiditatis ꝛ vlcus nõ fuerit multe humiditatis sufficet siccitas pauca in primo gradu: qm̃ egritudo nõ multũ fuit elõgata a nã membri. Sed si mẽbrũ fuerit siccũ ꝛ vlcus humiditatis multe erit necessariuꝫ illud qđ exiccet in scđo gradu ꝛ tertio vt reducat ipm ad suã naturalẽ cõplexionẽ. Et in tẽperatis qdẽ dispositio erit equanda.

¶ Ponit ɔsiderationes attendendas. 2ª ibi (Et ex eis.) 3ª ibi (Et ex eis est.) 4ª ibi (Omne ꝑterea vlcus.) ¶ In pª dicit ꝙ multe in h̃ ɔsiderationes sunt attẽdende: qꝛ cõplexio mẽbri ꝛ vlceris: qꝛ si cõplexio mẽbri sit humida ꝛ vlcus nõ nimis humidũ medicina modicũ exiccatiua cõpetit. si mẽbꝝ est modicũ remoueꝫ a nã sua. sꝫ si mẽbri cõplĩo sit sicca ꝛ vlcꝰ valde hũiduꝫ exiccatiua sunt approximãda fortia: qꝛ distat a cõplĩone sua ꝛ i media dispõne mediocriꝫ.

Dubm 15m

¶ Dubitaꝫ qd facit cõplĩo in hoc cũ egeat ɔseruatione per similia. Dõm ꝙ opꝫ scire rõne approximationis ɔtrarij: ꝙ in mẽbro humido vulneratio plures supfluitates gñat que egẽt plus exiccatione q̃ꝫ mẽbrũ siccũ. vnde in cõplexione sicca qñ in ea est vulnus approximamus sicca: ꝑpter vulnus ꝛ humiditates que in eo generanꝫ ꝛ ꝑpter ɔseruandã cõplexionẽ. sed in vulnere membri cõplexionis dictũ tamẽ Auicẽ. hꝫ verũ si in cõplexione membri humidi ꝛ sicci vulnera sint equalia. ¶ Ed ad rõnem patet solutio: qꝛ presupponitur ꝙ tot sint humiditates in corpore sicco vulnerato quot in corpore humido vulnerato.

¶ Et ex eis est ɔsideratio cõplexionis totius corporis.

nam cū corpus fuerit multe ſiccitatis ⁊ mēbrū augmētatū in humiditate fuerit tēperatū ſm corpꝰ equale ex tēperamēto erit exiccādū. Et ſimil'r ſi corpus fuerit in humiditate augmētatū ⁊ mēbrū in ſiccitate. Et ſi ambo ad augmētū deueniūt tūc ſi egreſſus fuerit ad humiditatē ampliori exiccabit̃ ſiccitate: ⁊ ſi fuerit ad ſiccitatē minori exiccabit̃ ſiccitate.

¶ Ponit aliā ꝯſiderationē attēdendā in cōplexione totius corporis dicēs: ꝙ ſi totū corpus ſit ſiccū: ⁊ mēbrū vulneratū ſit humidū vel ecōuerſo: mediocriter eſt exiccādū: qꝛ mēbrū in cōplexiōe ſua reuertit̃ tēperatū: vnde īfluxus ꝑncipaliū vadit ad ꝑncipalia mēbra: iō ſi manus eſt in cōpl'one frida ⁊ ꝑncipalia cal'a tēperāt ꝑ influxū fridā cōpl'onē manus: ſꝫ ſi totū corpꝰ ⁊ mēbrū vulneratū ſint hūida egemꝰ multa exiccatiōe: ſꝫ ſi ſint ſicca ābo pauca exiccatio fit.

Dub m 16 m ¶ Sed ꝯtra ſupra īmediate q̄ſi dictuꝫ eſt oppoſitū. Dōm ꝙ l'ra eſt corrupta: qꝛ dꝫ dici ꝙ ſi ambo ſūt ſicca fit magna exiccatio. ſi nō: nō. Uel dōm ꝙ Aui. loquit̃ qñ illa mēbra nō ſūt vulnerata: ſꝫ egēt ꝓſeruatione ſanitatis ꝑ mō dicto. tñ illa expoſitio nō vadit ad mētē Aui. Uel dōm ꝙ Aui. loquit̃ de humiditate accidentali. vnde ſi mēbrū eſt humidū in cōplexione accidētali egemus multa exiccatione: qꝛ egemus ꝯtrarijs. ⁊ ſimiliter eſt ſi ſit cōplexionis ſicce.

¶ Et ex eis eſt ꝯſideratio virtutꝫ ſiccantiū: qm̄ lꝫ ex ſiccātibꝰ carnē naſci faciētibꝰ exiccatio fortꝫ nō querat̃: ſed exiccatio que ſit talis q̄lis eſt illa que ꝓhibet mām que deſcēdit ad mēbꝝ qđ ſit aptū ad h̄ vt carnis generatio ſit ex ea multū: tñ ea querit̃ in ſiccatibꝰ que nō ſunt ad h̄ vt caro per ipſam gñet̃: ſꝫ vt cicatrizatio fiat per ea. Ex eis eni querit̃ vt ſint plus abſtergētia ⁊ magis lauātia plus q̄ꝫ ſiccātia ex qbꝰ nō querit̃ niſi cicatrizatio ⁊ ꝯſolidatio ⁊ ꝯtinuatio. Et oēs qdē medicine que ſine mordicatione deſiccāt ſunt ingrediētes in genus earū que carnē naſci faciunt.

¶ Ponit aliā ꝯſiderationē ex parte medicinarū exiccātiū dicēs: ꝙ cū volumus carnē gñare debemus approximare medicinā parū ſiccā: ⁊ ſubdit ꝙ oīs medicina carnis gñatiua eſt parū ſicca.

¶ Omne ꝓterea vlcus qđ in loco exiſtit nō carnoſo eſt īobediēs ad hoc vt cito medicet̃: ⁊ ſimil'r rotūdū. Medicinis aūt ſiccantibꝰ ⁊ ſtipticis que in vlceribꝰ occultis adhibent̃ ſunt medicine mundificantes ſicut mel ⁊ medicine loco ꝓprie ſicut diuretica: medicinis vlcera inſtrumentoꝝ vrine curantibus. Cūqꝫ cicatrizare voluerimus ponemus medicinas cum ſtipticitate ſua viſcoſas ſicut terra ſigillata.

¶ Addit duas ꝯditiones ſiue. ꝫ. dicens ꝙ oē vulnus factū in mēbro nō carnoſo difficulter ꝯſolidat̃: qꝛ nō adeſt humiditas ꝯſolidās: ⁊ vulnus rotūdū nō cito regñat̃: qꝛ in eo nō eſt pars eminens a qua nā incipiat reapponere. Scđa ꝯditio ꝙ vulnera ꝓfunda difficulter ꝯſolidant̃: qꝛ virtꝰ mediciarū ꝯſolidatiuarū nō pōt ire: tñ ꝑus dicit ꝙ opꝫ abſtergere in ꝑncipio: ⁊ poſtea miſcē medicinas ꝯſolidatiuas. ſtipticis ēt miſcemus medicinas cū illis que reſpiciant mēbrū vulneratū ⁊ ducāt virtutē medicinarū ꝯſolidantiū.

¶ Et ſcito ꝙ quedam ſunt vlceris ſanitatē probibentia ex quibus eſt malitia complexionis membri: quare ſtudere debes vt ipſum rectifices.

¶ Poſtq̄ꝫ ſuperius poſuit Aui. curam ſol'onis ꝯtinue ſimplicis ſeu ſolute vnitatis ſimplicis ⁊ cōpoſite in mēbris oſſuoſis: nūc ponit curā ſolute ꝯtinuitatis in carne. Et ꝑ hoc. Scđo ponit ꝯſiderationes. ibi (Multotiēs.) Prima in. 4. ſicut. 4. ſunt ꝓhibētia ſanitatē vlceris. 2a ibi (Et malitia.) 3a ibi (Et multitudo.) 4a ibi (Oſſis corruptio.) ¶ In ꝑa dicit ꝙ malitia cōplexionis mēbri ꝓhibet vlceris ſanitatē. ¶ Nota malitia cōplexionis eſt 2x. Humida ſequēs vulnus: ⁊ gr̃a huius neceſſaria eſt exiccatio ⁊ de iſta nō intēdit: qꝛ illa ſequit̃ ad vulnus ſimplex ⁊ cōpoſitū. Alia eſt malitia ſpālis ⁊ iſta reddit vulnus cōpoſitū ex mala cōplexione ⁊ vulnere ſiue talis cōplexio ſit humida ſiue quecūqꝫ ſit: ſiue ſit cū mā ſiue ſine mā: ⁊ de iſta intendit ꝙ prius debet remoueri.

Dub m 17 m ¶ Sed ꝯtra cū mala cōplexio ſit diſtincta a vulnere quō īpedit eā. Dōm ꝙ artifex cū malo inſtrō effectū bonū nō facit.

¶ Et malitia complexionis ſanguinis ꝗ ad ipm aduenit quare ſuccurrere debes cū gnōne boni chimi.

¶ Oñdit 2m ꝓhibēs vlceris ſanitatē docēs illi ſubuenire: ⁊ dicit ꝙ fluxus mali ſanguis ad vulnus īpedit vulnerꝫ ſanitatē: iō ſūt dādi boni chimi. ¶ Nō ꝓhibet̃ ꝯſolidatio ex defectu virtutꝫ. Scđo ex mala cōplexione vt dixi. Tertio ex fluxu mali ſanguis: vt dic̄ l'ra.

Dub m 18 m ¶ Sꝫ dubitat̃ vꝛ̄ ꝙ cū ſint pl'es defectꝰ trāſitꝰ mali ſanguis ad mēbruꝫ Aui. nō docuit plura remedia: qꝛ eſt defectꝰ cōpl'onis ꝑticule trahētis ⁊ eſt defectꝰ epis ⁊ ſtōchi gñantꝫ malū ſanguinē. Dōm ꝙ de mala cōpl'one dcm̄ ē: ſꝫ de alijs remediat ꝑ cibaria boni chimi.

¶ Et multitudo ſanguinis qui ad ipſum fluit ⁊ humectat ipm cui ſuccurrere debes cū euacuatione ⁊ ſubtiliatione cibi ⁊ faciēdo vt exercitet̃ ſi poſſibile fuerit.

¶ Oñdit 3m īpediēs dicēs ꝙ eſt multitudo ſanguis boni currēs ad mēbrū: vñ nimis hūectat: iō dꝫ fieri euō vel exercitari vt euō fiat.

Dub m 19 m ¶ Dubitat̃ vtrū mēbrū vulneratū egeat pluri ſanguine q̄ꝫ qñ eſt ſanū. Primo ꝙ plus: qꝛ eget ꝑmutatione ⁊ reſtauratione. In ꝯtriuꝫ mēbrū eſt humidū cū eſt vulneratū: ꝫ nō eget humido. Sed qñ eſt ſanū mēbrū eſt cōpletū ⁊ perfectū: ideo plus indiget nutrimento. Et cū dicis facta eſt deperditio: ꝫ plus nutrimēto eget: dico ꝙ virtus eſt debilis: ideo nō eget multum nutrimento.

¶ Et oſſis corruptio qđ eſt ſub eo ⁊ qđ ei trāſmittit ſaniē. Et hmōi qdē curatio nō eſt niſi oſſis illiꝰ medicatio ⁊ ipſiꝰ fricatio: ſi fricatio totā ipſiꝰ corruptionē remouere poterit ⁊ accipere ipm ⁊ incidere.

¶ Oſtendit 4m īpediens dicens ꝙ os exiſtens corruptus ſub parte vulnerata īpedit ꝯſolidationē: iō dꝫ corruptio oſſis admoueri. ¶ Nō ꝓhibet̃ ꝯſolidatio vulneris ex multa ſanie: vnde dꝫ abſtergi ⁊ ex corruptione oſſis vel nerui in parte ꝓfunda ſub vulnere.

¶ Multotiēs preterea eſt neceſſariū medicanti vlcera vt ſecum deferat emplaſtra attractiua vt eis fruſta oſſiuꝫ ⁊ res extranee carni infixe euellant̃. ⁊ ſi nō: prohibebunt vlcus meliorari.

¶ Ponit ꝯſiderationes attēdendas. Et ꝑ hoc. Scđo qꝛ fecit mentionē de alfaſe oſtēdit eius curam. ibi (Loquamur.) Prima in tot quot ꝯſiderationes ponit. 2a ibi (Ulcera.) 3a ibi (Cunqꝫ vlcus.) 4a ibi (Omne ꝓterea.) ¶ In ꝑa dicit ꝙ qñqꝫ volenti remouē vlcera opꝫ vt portet ſecū medicias extractiuas oſſiū vt vulnus ꝯſolidetur. ¶ Nota fruſta oſſium ab intrinſeco poſſunt infringi: ⁊ ab extrinſeco vt ſagitta ſpina ⁊c̄. vnde iſta impediunt: qꝛ cū ſint infixa carni dolorē faciunt: vnde humores ꝯcurrunt in hoc. Et optimuꝫ in extrahendo eſt radix cāne caput lacerti inciſi ⁊c̄.

¶ Ulcera quoqꝫ nutrimento indigent ꝓpterea vt cōfortatio fiat ⁊ minoratio ne nutrimenti ꝓpterea vt ſaniei mā reſtringat̃: ⁊ inter hec duo ꝯ̄ria exiſtit diuerſitas: qm̄ ſanies debilitat q̄re ꝯfortare neceſſe eſt: ⁊ multiplicat̃ quare neceſſe eſt nutrimentū ꝓhibere. Medicus ergo de hoc ſollicitus eſſe debet.

¶ Ponit ſecūdā ꝯſiderationē dicens ꝙ in vulnere cum ſanie concurrunt intētiones ꝯtrarie: qꝛ multa eſt ſanies indigemus modico nutrimēto. Sed ex alia parte virtus debilitat̃ multū multa ſanie: ideo medicus debet eſſe valde ingenioſus: qꝛ quodcūqꝫ iſtoꝝ magis moleſtat ad eum intendat. Sed quādo nō cadunt intētiones ꝯtrarie ſecurius pōt cibare ſi virtus eſt debilis.

¶ Cūqꝫ vlcus in ꝑcipio fuerit nō debet eger balneuꝫ ingredi neqꝫ ipm aqua tāgere calida: qm̄ attrahet ad ipm qđ in ap̄ate augmētū faciet: ſꝫ cū vlcus quieuerit ⁊ ſaniē fecerit: fortaſſe tunc facile fiet ei.

¶ Ponit aliam ꝯſiderationē attendendaꝫ dicens: ꝙ cum vlcus eſt in principio nō debet intrare balneum: qꝛ fiet maior tractus materie ad locū: ſed facta ſanie pōt ſecurius intrare balneum.

Du m 20 m ¶ Dubitat̃ balneū lauat mūdificat ⁊ exiccat vulnera: ꝫ. ꝯ̄ñtia nō: ⁊ aīs pꝫ: qꝛ aqua humectat ⁊ lauat: etiaꝫ reſoluit: ꝫ exiccat. Dōm ꝙ balneū dulcis aque putrefacit humiditate aque: etiaꝫ trahit plus de mā: etiā balneū ſtipticū ſua caliditate trahit: ſed balneū qđ magis cōpetit eſt balneū aluminoſum ſtipticū: ⁊ hoc hꝫ verū corpore exiſtente repleto ⁊ in principio: ſed in declinatione ꝯfert qꝛ lauat ⁊ abſtergit ⁊c̄. ¶ Et ad rōnē dico ꝙ plus ledit attrahendo q̄ꝫ iuuet abſtergendo ⁊ lauando. Quieuerit. i. declinauerit.

¶ Omne preterea vlcus qd̃ cito reuertit̃ postq̄ȝ carne repletum est ⁊ ꝯsolidari dȝ est in semita perueniẽdi ad fistulaȝ. debes ergo semꝑ intueri colorẽ saniei ⁊ colorem labioꝝ vlceris: ⁊ si pus multiplicabitur sine multiplicatione nutrimenti est ibi alfase.

¶ Ponit. 4. ꝯsiderationẽ dicẽs ꝙ oẽ vulnus qd̃ reuertit̃ postq̄ȝ est ꝯsolidatũ est in via vlcer̃: ⁊ dicit ꝙ si sanies multiplicat̃ sine multo cibo est ibi alfase. ¶ Nõ fistula sumit̃ ꝓ vulnẽ habẽte in fundo ꝯcauitatẽ: q̄ȝ in ꝑn° stricta ⁊ int⁹ lata: ⁊ sic sumit̃. 2. ꝓnosti. cõmẽ. 64. ⁊ nõ hic. Scd̃o pro corruptiõe vulneris in vulnẽ ossis vel nerui ⁊c̃. ⁊ sic sumit̃ hic: vnde debes inspicere labia vulneris ⁊ alia signa. ¶ Nota sanies põt multiplicari ex multo cibo: ⁊ tunc labia vulneris sunt rubicũda: sed si sint labia nigra vel alterius mali coloris tũc est corruptio in fundo vulneris: vnde est ibi alfase. i. ꝯtusio ꝓfunda: vñ sicut ꝯtusio in suꝑficie hȝ sanguinẽ corruptũ: ita alfases in fundo hȝ multũ sanguinẽ corruptũ.

¶ Loquemur ḡ nũc de curatione alfase. Et dicamus: q̄m ꝓpterea ꝙ alfase est cõtinuitatis solutio aut infra cutẽ profundã: ⁊ manifestũ est ꝙ opȝ vt eius medicamina sint fortiora q̄ȝ eius qd̃ discoopertũ est.

¶ Exequit̃ de alfase. Et ꝑ̊ exequit̃ de alfase vt cãm hȝ intrinsecam. Scd̃o vt hȝ extrinsecaȝ. ibi (Q̄ si.) Tertio remittit nos. ibi (Sermonẽ aũt.) ꝑ̃ria in duas. ꝑ̃rio ꝑmittit intẽtionẽ. Scd̃o exequit̃. ibi (Dicemus.) Exequit̃ de alfase ⁊ diuidit̃ in tot quot ponit ꝯsiderationes. ꝑ̃artes patebũt. ¶ In ꝑ̊ dicit ꝙ necesse est ꝙ medicamina sint fortiora ꝑꝑ mãm malã eẽ ꝓfundiorẽ: ⁊ solõnẽ ẽt ꝓfundã. vñ. 3. thegni tex. cõmẽ. 164. G. dicit cũ apostema est ꝓfundũ dȝ augẽ quãtitatẽ medicaminis vt virtus eius attingat locũ lesuȝ.

¶ Et ꝓpterea ꝙ multũ sanguinis ad ipsuȝ fluit est necessariũ illud qd̃ illũ resoluit: verũtamen opȝ vt ei⁹ resolutio sit cũ multa siccitate vt nõ resoluat qd̃ ibi subtile est: ⁊ faciat lapidẽ qd̃ ibi spissum est.

¶ Addit aliã ꝯsiderationẽ dicẽs ꝙ q̄ȝ ĩde fluit multa mã̃ dȝ approximare medicamẽ resolutiuũ resoluẽs illã: tñ nõ dȝ esse multe siccitatis ne resoluat̃ subtile ⁊ grossum remaneat: vnde dȝ fieri talis resolutio facta euõne vniuersali: nec dȝ esse talis medicina nimis stiptica ne fiat oppilatio que resolutionẽ impediat.

¶ Cũq̄ȝ ex resolõne ꝑfecerimus illd̃ qd̃ nobis necẽ est debem⁹ apponẽ ꝯsolidatiuũ qd̃ sit desiccatiuũ ne sit sanies ĩ ꝯcauitate q̃ exire nõ valeat ⁊ fiat lapis: ⁊ postea q̃libet cã putrefiat aut eradicet̃ ⁊ redeat ꝯtiuitat̃ solõ.

¶ Ponit aliã ꝯsiderationẽ siue aliũ cañ. dicẽs ꝙ post resolõnẽ opȝ approximare medicamẽ siccũ ꝯsolidatiuũ. vnde debȝ esse siccum vt exiccet si remansit aliq̄d saniei: q̄ȝ si sanies remaneret aliq̃ putrefieret iterũ vel calore nostro vel ab alio: ⁊ iterũ fiet solutio ꝯtinuitatis siue alfases: ⁊ talis humiditas que vadit ad illã partẽ putrefieret: q̄ȝ oẽ qd̃ tangit̃ a putrido putrefit.

¶ Cũq̄ȝ autem alfase fuerit profundior scarificabit̃ locus vt medicamen magis penetret.

¶ Põit aliã ꝯsiderationẽ dicẽs: ꝙ si alfases fuerit ꝓfundũ dȝ scarificari vt mã̃ trahat̃ ad suꝑficiẽ ⁊ vt ṽt⁹ medicamĩs meli⁹ penetret.

¶ In medicando autem alfase ⁊ contusionem leuem fortasse sufficiet flobothomia.

¶ Ponit aliaȝ considerationem dicens ꝙ si alfases sit mediocris curatur aliquando per flobothomiam.

¶ Or si alfase fuerit in primis cum percussione medicetur prius percussio medicaminibus percussioni aptis donec sit possibile medicari alfase.

¶ Ponit curã alfases a cã extrinseca. Et ponit. 4. ꝯsideratiões. 2ᵃ ibi (Et alfase.) 3ᵃ ibi (In contorsione.) 4ᵃ ibi (In his aũt.) ¶ In ꝑ̊ dicit ꝙ si alfases fiat a cã extrinseca vt a ꝑcussione dȝ curari ꝑ̃us ꝯtusio: ⁊ rõ: q̄ȝ debẽt approximari reꝑcussiua ne fiat apostema ex cursu humoꝝ: ⁊ postea approxima q̃ curãt alfases vt resolutiua.

¶ Et alfase q̄dẽ si magna fuerit medicabit̃ cũ siccantib⁹: ⁊ si fuerit ꝑua vt pũctura ac⁹ dimittat̃ eẽ ei⁹ ipsi nãe si nõ fuerit venenosa pendẽs: aut fuerit fort̃ doloris: aut si tetigerit neruũ ⁊ timeat̃ ĩde apat̃ gnõ ⁊ pulsatio.

¶ Ponit 2ᵃᵐ ꝯsideratiõeȝ siue cañ. dicẽs: ꝙ cũ ẽ magna curam⁹ cũ magnis vel fortib⁹ resolutiuis: nisi sit paruus q̄ȝ relinquimus nature: nisi sit mã̃ venenosa pauca vt in carbũculo ⁊ antrace vel in punctura nerui vel chorda: vnde timemus ⁊ curamus vt opȝ.

¶ In ꝯtorsione aũt sufficit mollis ligatura nõ dolorosa ⁊ vt suꝑ ipsaȝ ponant̃ medicamina ꝯtorsioni apta.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs: ꝙ aliq̃ñ fit aliq̃lis cõtorsio vñ sufficit mollis ligatura. ¶ Nõ per ꝯtorsionẽ ĩtẽdit aliqualẽ cõmotionẽ ossiũ: lȝ nõ sit dislocatio fort̃: vnde fit ligatura mollis ne dolorẽ ĩducat: ⁊ tũc opȝ exhibere medicinas inuiscatiuas vt terbẽtinaȝ.

¶ In his aũt q̃ sunt sic̃ casus ⁊ ꝑcussio nec̃ia est flõmia ex ꝑte diuersa: ⁊ subtiliãdũ est nutriẽs ⁊ dimittẽda est caro ⁊ q̃ sunt sicut ip̃a. Et regẽdus est ex apozimatib⁹ ⁊ potionib⁹ scriptis ad hoc in libris particularib⁹.

¶ Ponit aliũ cañ. dicẽs ꝙ in casu ⁊ ꝑcussionẽ dȝ fieri flõmia diuersiua ⁊ dẽbẽt exhiberi cibaria nõ multa nec multi nutrimẽti. ¶ Nõ aliq̃ñ flobothomamus lȝ humores nõ indicẽt: tñ facimus ad ꝓhibendũ apostemationẽ: deĩde opȝ vti medicinis euacuatiuis vt tibi videt̃ cõpetere. nec dȝ dari vinũ ne fiat cõmotio in humoribus: nec multi cibi sunt dãdi ꝑꝑ dictã cãm: ẽt q̄ȝ virtus pur debilitat̃.

¶ Sermonẽ aũt in solõnib⁹ ꝯtinuitat̃ factis in neruis ⁊ ossib⁹ reseruabim⁹ posterius ad libros particulares.

¶ Remittit nos ad quartum librum.

¶ De cauterizatione. Cap. 29ᵐ.

Cauterizatio ẽ medicamẽ valde vtile iuuans ad ꝓhibẽdũ ne corruptio spargat̃: ⁊ ad ꝯfortãdũ mẽbrũ cui⁹ cõplõnẽ volum⁹ rectificare: ⁊ ad resoluẽdũ mãs corruptas in mẽbro retentas: ⁊ ad restringẽdũ sanguinis fluxũ.

¶ Postq̄ȝ Aui. suꝑius deter. de solõne ꝯtinuitat̃: nũc q̄ȝ ipsa curat̃ aliq̃ñ ꝑ cauteriũ deter. nũc de eo. Et diuidit̃ in. 4. ꝑ̃rio mãifestat iuuamẽta cautery. Scd̃o mãifestat mãm ex q̃. ibi (Res ṽo.) Tertio mãm circa quã. ibi (Et loc⁹ q̄dẽ.) Quarto addit ꝯsiderationes attẽdẽdas. ibi (Cauterizator.) ¶ In ꝑ̊ dic̃ ꝙ cauterizatio ẽ medicamẽ faciẽs multa iuuamẽta. ꝑ̃rimũ est ne corruptio spargat̃ ad ꝑtes sanas. Scd̃o ꝯfortat mẽbꝝ. Tertio ad resoluẽduȝ ⁊c̃. ¶ Nõ cauteriũ resoluit mãȝ ⁊ oppilat viã: ḡ nõ ĩficit ꝑtes sanas. ẽt resoluẽdo mãȝ ꝯfortat mẽbꝝ debilitatũ. ẽt faciẽdo escarã ꝓhibet fluxũ: sȝ q̃ñ escara dȝ diu ꝯuari fit cũ medicĩa caustica vt dcm̃ est suꝑ̃.

¶ Res ṽo qua cauteriũ fit melius est aurum.

¶ Manifestat mãȝ ex qua: dicẽs ꝙ aurũ est mã̃ melior. ¶ Nõ res cautery est 2ˣ. vel res de metallo vel caustica medicina metallina vel est ferrũ vel aurũ ⁊c̃. Mõ qd̃ fit cuȝ cauterio metalli citi⁹ fit ⁊ ĩprimit. Sed medicĩa caustica tardius opat̃: iõ plus ledit. Nec vȝ simpl̃r cũ dĩ ꝙ melius est corruptionẽ remouẽ cũ medicĩa caustica q̄ȝ cũ ferro. Dõm ꝙ illd̃ hȝ verũ cũ fit talis remotio ꝑ ĩcisionẽ: q̄ȝ nocẽ põt plus neruis ⁊ venis: sȝ cauteriũ plus istis ꝓdest: q̄ȝ nõ sic ꝓfundat̃: vñ est melior cauterizatio cuȝ auro ꝯm Albucasim in sua chirugia: q̄ȝ leui⁹ ĩprimit gr̃a subtilioris sbe. ẽt dicũt ꝙ cauteriũ ferri gñat saniẽ ⁊ aurũ nõ: cui Albucasis nõ credit. Sȝ cauteriũ ex ferro plus eligit̃: q̄ȝ nõ põt ꝑcipi q̃ñ ẽ sat̃ ignitũ gr̃a ei⁹ coloris.

¶ Et loc⁹ q̄dẽ q̄ cauterizat̃ aut est mãifest⁹ ⁊ ponit̃ cauteriũ suꝑ ip̃m sensibil̃r: aut est ꝓfundus ĩterius in mẽbro sicut in naso aut in ore aut in ano. Et hm̃õi q̄dem forma ĩdiget suꝑ quã ponat̃ ꝙ sit sicut tale aut macra in aceto infusa: postea ponant̃ suꝑ ip̃aȝ pãni aq̃ rosacea vehemẽter ĩfrĩdati aut succis aliquib⁹ ⁊ mittat̃ in cãnalẽ: ita vt loc⁹ cauterizãdus ei⁹ bucella fiat: deide ĩmittat̃ cauteriũ ꝓpterea vt ad locuȝ ꝑueniat ⁊ in circuitu nõ ĩpediat: ⁊ ꝓprie cũ cauteriũ subtili⁹ fuerit q̄ȝ forme vacuitas ne lateribus forme obuiet.

¶ Manifestat mãȝ circa quã. Et ꝑ̊ h̃. Scd̃o declarat locũ cauterizãdi ꝓfunde. ibi (Et hm̃õi.) ¶ De ꝑ̊ dicit ꝙ locus q̄ cauterizat̃ aut est in suꝑficie aut est ꝓfundus. De 2ᵃ dicit ꝙ cum vis cauterizare partẽ ꝓfundã opȝ hẽre instr̃m ꝯcauũ ⁊ ponẽ in loco: ⁊ ꝑ istud cõcauũ mittẽ cauteriũ ne ꝑtes sane ledant̃: vel dȝ fieri tale ꝯcauum habẽdo cãnã ⁊ circũdare ip̃aȝ terra aliq̃ vt macra siue synopia ⁊ dimittẽ exiccare: ⁊ postea remouẽ cãnã ⁊ ponẽ talẽ cãnã terreã ⁊ ꝑ illud ĩponẽ vel ĩmittẽ cauteriũ. Themas est sp̃es terre plus clara q̄ȝ gipsum ⁊ sunt tales terre frigide ⁊ ponit̃ ⁊ ꝯficitur aceto vt

magꝭ adhereat: sed loco huiꝰ vtimur cānula ferre a vel de argēto. ponunt pāni ifrigidati ne caliditate cautery partes sane ledant.

¶ Cauterizator preterea sibi cauere debet ne fortitudo cauterizatiōis ipsius ad neruos perueniat neqȝ ad chordas neqȝ ad ligamenta.

¶ Ponit ꝯsiderationes attendendas in hoc. 2ª ibi (Qr si ꝓpter.) 3ª ibi (Cūqȝ cauterizaueris.) 4ª ibi (Et fortasse.) ¶ In prima dicit ꝙ virtus cautery nō dȝ trāsire ad ossa ⁊ ligamēta. ¶ Nota si corruptio est in carne debemus cauere vt dictū est: sed si sit in osse vel neruis dȝ penetrare. De pͦ casu loquitur Auicen.

¶ Qr si ꝓꝑ sanguinē q fluit cauterizauerit oportebit vt cauterizatio sit fortꝭ: iō vt crusta grossitiē hēat ⁊ spissitudinē ne cito cadat: qm̄ ex casu cruste cauterizatiōis facte ꝓꝑea vt carnē corruptā ꝓijcias ⁊ vt sanguis fluxus ꝓhibeat̄ ꝑuenit ad malū deterius eo qꝺ erat.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ si fit cauteriū per sanguinē stringēdum dȝ cauteriuȝ plus durare vt fiat crusta tn̄ melius esset facere cum medicina caustica: ⁊ dicit ꝙ calx non sufficit: sed miscere stiptica cum ea vt crusta stet diu dura.

¶ Cunqȝ cauterizaueris ꝓpterea vt carnē corruptam proijcias: ⁊ terminū sani scire volueris erit vbi dolet.

¶ Addit. 3. cañ. siue ꝯsideratione dicēs: ꝙ cū vis cauterizare ꝓꝑ carnem corruptā ⁊ vis scire terminū cauterizationis: tūc cū ꝓcedis in cauterizatione ⁊ percipit̄ dolor est signū ꝙ plus nō ꝓcedas vltra: q2 venisti ad terminū ⁊ ad partem sanam.

¶ Et fortasse necessariuȝ erit tibi cū carne cauterizare os qꝺ est sub ea: ⁊ supra ipm̄ morari donec tota ipsiꝰ ꝺstruat̄ corruptio. Cū ꝭ fuerit qꝺ sit sicͨ craneū subtilr̄ ipaȝ oꝑare: ita vt cerebrū nō ebulliat neqȝ ipsiꝰ pāniculi corrugent̄: ⁊ in alio osse ab ipo nō cures ꝑquirē.

¶ Ponit. 4. ꝯsideratione ꝙ si fuerit necessariuȝ cauterizare os dȝ ꝯsiderare carnē sub osse: vn̄ si sit os sicut craneū dȝ sibi cauē ꝓfundationē cautery ne ledat pāniculū. vnde qn̄ volumus cauterizare os sub quo est ꝑncipale mēbrū debemus multū cauē nō approximare cauteriū violēter: nec dȝ diu stare: vel dȝ fieri vt virtꝰ cautery trāseat: q2 cauterizare carnē ita ꝙ virtꝰ trāseat vsqȝ ad os.

¶ De sedatione doloris. Cap. 30ᵐ.

Iam sciuisti doloꝝ cās in duaꝝ cōprehēdi diuisionibꝰ. s. mutatiōe cōplōnis subita ⁊ solōne ꝯtinuitatꝭ. postea sciuisti ꝙ postremū diuisionis earū ꝑuenit ad malitiā cōplōnis calide aut frigide aut humide aut sicce absqȝ mā aut cum mā chimosa: aut ad vētositatē aut apostema.

¶ Postqȝ Aui. superius determi. de cura male cōpōnis cōplōnis ⁊ solute vnitatꝭ: nūc ponit curā q̊rūdā accidētiū ne doctrinā vlꝫ nimis ꝓlōget: vn̄ de syncopi nō determinat: q2 plus accidit febricitātibꝰ: iō ꝺ ea ꝺter. vbi de febribꝰ ꝺtermiat. Et pͦ in gn̄ali. Scꝺo in spāli. ibi (Et ad sūmū.) Pria ĩ. 3. Prio respicͨ cāȝ dolorꝫ. Scꝺo pōit cās sedātes. ibi (Doloris aūt.) Tertio oñdit nocumēta doloris. ibi (Et oīs qdē.) ¶ In pª dicit ꝙ in 2ª p̄mi dicte sunt cāe doloris.

Dubᵐ pᵐ ¶ Dubitat̄ cū posuerit cās doloris q̄re hic repetit. Dōm ꝙ sup̄ posuit vt eas manifestaret. Sed hic ponit pro notitia curationis doloris: q2 melius ex hoc cognoscitur cura.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Dubitat̄. hic ponit solū duas cās dolorꝫ: sȝ pª tertij tract. 2. ponit plures vt apā ⁊ mala cōplō hūida. Dōm ꝙ cāe imediate sunt due vt mala cōplexio ⁊ solutio ꝯtinuitatis. vn̄ Aui. per solutā vnitateȝ ⁊ malā cōplexionē intēdit apā. Et cū dicis de mala cōplexione humida. dōm ꝙ est q̄litas passiua que nō subito iprimit qꝺ requirit̄ ad dolorē vt 2ª p̄mi: ⁊ hoc qn̄ est sine mā. Sed mala cōplexio humida facit dolorē per accidēs in generādo ventositatē.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitat̄ q̄re nō diuisit solōnē ꝯtinuitatis sicut malā cōplexionē. Dōm ꝙ solō ꝯtinuitatis nō facit dolorē nisi cū est in fieri. ¶ Sed ꝯtra facta soluta vnitate fit dolor. Dōm ꝙ dolor ꝓꝑ ꝑmutationē fiendā siue que fit vel ꝓpter puluerē vel ꝓꝑ aerē alterantē.

¶ Doloris ꝭ sedatio ex ꝯrietate harū cārū erit. Et iam sciuisti q̄liter vniuscuiusqȝ eaꝝ ꝯriū sit. Et sciuisti q̄uo malitia cōplōnis ⁊ apostema ⁊ vētositas medicent̄.

¶ Ostēdit cās sedātes dolorē. dicēs ꝙ cāe sedantes sunt ꝯrie istis causis doloris. ¶ Nō vt pȝ. 4. de accidēti. ca. 6. sicut cā doloris est

ꝑmutatio rei nālis ad rē nō nālem: ita cā sedatiua est reductio nō naturalis ꝯsequētis ad naturalē: ⁊ hoc scitū est supra.

¶ Et oīs qdē dolor qui fit fortior iterficit: qm̄ ex eo in primis accidit frigiditas corporis ⁊ tremor: postea fit pulsus paruus: deide destruit̄ ⁊ postea morit̄.

¶ Ostēdit nocumēta ex dolore dicēs ꝙ fortis iterficit. ¶ Dubitat̄ dolor pͦ calefacit: q2 mittit̄ sanguis ⁊ spūs. Dōm ꝙ verū est in ꝑncipio: sed in fine cū virtus vincit̄ resoluit̄. ⁊ ratio: q2 res ꝑternām debilitat sensum tactus: cuius debilitatione cerebruȝ cōpatit̄: ex qua cōpassione multa fit resolutio: vnde resoluit̄.

¶ Et ad sūmū id qꝺ dolores sedat est: aut id qꝺ cōplexionē mutat: aut qꝺ resoluit mām: aut qꝺ stupefacit.

¶ In spāli exeqt̄ de causis sedatiuis dolorꝫ. Et pͦ h̄. Scꝺo docet euitare errores. ibi (In doloribꝰ.) Tertio addit ꝯsiderationes. ibi (Et qñqȝ.) Pria in duas. Prio p̄mittit diuisioneȝ. Scꝺo exeqt̄ de mēbris. ibi (Stupefaciēs.) ¶ In pª dicͨ ꝙ illꝺ remouet dolorē aut resoluit aut stupefacͨ. si stupefacit nō vere remouet: sȝ si resoluit vere remouet. ¶ Dubitat̄ de remouēte solōnē ꝯtinuitatꝭ nō facit mētionē. Dōm ꝙ sup̄ 2ª p̄mi fecit mētionē vel q2 rarius accidit.

¶ Et stupefaciēs qdē remouet dolorē: qm̄ ꝺstruit sensum mēbri. Eiꝰ v̄o sensuȝ nō aufert nisi ꝓꝑ vnā duarū cārū: aut ꝓꝑ multā ifrigidationē: aut ꝓpter multā venenositatē que est in ipo ꝯria virtuti illius mēbri.

¶ Exequit̄. Et pͦ exequit̄ de stupefaciēte. Scꝺo ꝺ resoluēte. ibi (Ea quoqȝ.) Tertio ponit stupefaciētiū ꝯsideratione. ibi (Oibꝰ.) ¶ In pª dicit ꝙ stupefaciēs facit dolorē remoueri: q2 destruit sensum. ¶ Nō stupefaciētia sunt duplicia. q̄litate vt aq̄ nix ⁊c. alia a forma specifica vt opiū vel mādragora: ⁊ talia sunt frīda venenosa. ¶ Dubitat̄ stupefaciēs corrūpit virtuteȝ: ꝭ eo nō vtimur. Dōm ꝙ est verū regulariter. nō aūt coacte: ⁊ tūc debemus ipsa corrigere ⁊ ea approximamus exterius vel per clystere ⁊ nō per os.

¶ Ea quoqȝ que fluxa faciūt sūt ex sūma eoꝝ que moliter resoluūt q̄lia sunt anhetū ⁊ semē lini ⁊ mellilotū ⁊ camomilla ⁊ semīa apij ⁊ amigdale amare ⁊ oīs res in p̄mo gradu cala: ⁊ ꝓꝑe qn̄ fuerit cū ea glutinādi potētia: sicͨ gūmi prunoꝝ ⁊ amilū ⁊ cerusa ⁊ crocꝰ ⁊ laudanū ⁊ altea ⁊ amomū ⁊ caules ⁊ napi ⁊ apozima eoꝝ ⁊ adipes ⁊ hyssopꝰ ceratꝰ ⁊ olera sicͨ dicemꝰ i ātidotario ⁊ vētrē soluētia ⁊ eūantia q̊cūqȝ mō fuerit st̄ istiꝰ modi.

¶ Exequit̄ de alio mēbro. Et pͦ h̄. Scꝺo ponit regulā. ibi (Et fluxa.) ¶ In pª dicͨ ꝙ ea q̄ resoluūt mām sūt tēꝑata vt āhetū camomilla semē lini: ⁊ oīa anodina cala in pͦ g̃du: ⁊ maxie qn̄ cū istis est glutinositas: vt in semie lini in altea ⁊c. vn̄ nō vult ꝙ cerusa sit cala in pͦ g̃du nisi cū ea misceant̄ tēperātia: vn̄ ista mitigāt dolorē q2 aperiunt poros: vn̄ mā trāspirat: ⁊ q2 ꝯfortāt ⁊ resoluūt calorē inatuȝ sua similitudine. ¶ Nota duplex est hyssopꝰ. humida ⁊ ista fit ex vnctuositate lane. alia est sicca vt herba quā habemus.

¶ Et fluxa qdē faciētia sūt dāda post eūantia si necīu fuerit eūare donec mām restrigas q̄ ad mēbrū descendit. Et ēt illꝺ totū qꝺ apā maturat: aut qꝺ ea aperit.

¶ Addit regulā dicens ꝙ resoluētia sunt approximanda post euacuantia: q2 aliter materia spargeret̄ ⁊ nō educeret.

¶ Oibꝰ aūt stupefaciētibꝰ fortius ē opiū. Et ex eis sunt poma mādragore ⁊ eiꝰ semē ⁊ cortices radicis ipsiꝰ ⁊ papauer ⁊ bengi ⁊ iusquiamū ⁊ solatrū stupefaciēs ⁊ semen lactucarū: ⁊ ex eis sunt nix ⁊ aqua frigida.

¶ Comparat stupefacientia dicens: ꝙ ex stupefaciētibus fortibus est opium mandragora ⁊ venze. i. species iusquiami.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Sed ꝯtra aqua est p̄mū frigidoꝝ: ꝭ frigidior iusquiamo. Dōm ꝙ opiū a forma specifica hȝ frigiditatē: sed per q̄litatē aqua forte citius operat̄: tn̄ nō plus infrīdaret̄: q2 citius calefit: sed opiū nō: ēt iusquiamū est grossioris substātie: ideo plus infrigidat.

¶ In doloribꝰ p̄terea multotiēs accidit error: qm̄ eorū cāe erūt extrinsece sicut calor aut frigus: aut ceruicalis eminētia: aut loci corruptio: aut casus qui fit in ebrietate: aut alia ab his. ⁊ querunt̄ eoꝝ cāe i corꝑe ⁊ ꝓuenit ide error: q̄propt̄ scire debes h̄ ⁊ cognoscē si ē ibi repletio aut nō: ⁊ si sunt ibi cāe repletiōis note.

¶ Postq̄ Aui. superius posuit cām sedatiuā doloris: nūc docet euitare duos errores. 2ª ibi (Qñq̄ ēt.) ¶ In pª dicit ꝙ multotiēs in doloribus cadit error: q2 cause doloris sunt extrinsece ꝛ medicus querit eas ꝛ errat. ¶ Nō exponere se aeri calido vel frigido: vel ꝑꝑ ceruical nimis altū īsurgūt dolores: ꝛ medicus credit ꝙ tales cause sint intrinsece: ideo opȝ ꝯsiderari si sit repletio. Si nō signū est ꝙ nō est a cā intrinseca: iō oȝ infirmū querere de actis ab eo.

¶ Qñq̄ ēt cā aduenit exteriꝰ: deīde iterius fit māsiua: sic cū aliqs bibit aquā fridā ꝛ accidit ei forꝫ dolor in ꝑte stōchi ꝛ epaꝫ. Et multotiēs qdē nō est multuȝ necessaria eūatio ꝛ sibi silia: qm̄ sepe sufficit sibi balneū ꝛ forꝫ somnus in eo. Et sic q comedit rē calidā ꝛ īfert ei fortē capiꝫ dolorē ꝛ sufficit ei aquā īfridatā bibere.

¶ Docet euitare etiā aliū errorē dicēs ꝙ cā doloris est extrinseca: ꝛ fit cā doloris māsiua: sicut ex potu aque frigide īfrigidaẽ stomachus ꝛ fit mansiua: vnde aqua calida iuuat. etiā multotiēs appet ꝙ cōpetat purgatio ꝛ balneū ꝛ non est verū: imo sufficit somnus vt resoluaẽ mā si est intrinseca: sed si in superficiali materia competit magis balneum: q2 cutim mundificat.

¶ Et qñq̄ est res in qua fiducia est ꝙ dolor ea remoueaẽ aut tarde operās: ita ꝙ dolor ille vsq̄ ad horaȝ illā tolerari nō pōt: sicut eūatio māei dolorē facientis colice retēte in villis itestinoꝝ aut cito operās est: sed ex ea timeẽ finis vehementer malus: sicut stupefactio mēbri dolētis in colica cū medicinis que hoc operari solent ꝛ fit medicus in hoc ambiguus.

¶ Circa dicta ponit ꝯsideratiōes. Et pº ꝑmittit itentionē gñaliter. Scdō eā tāgit spāliter. ibi (Debet ḡ.) Tertio declarat dicta ꝑ ꝯsideratiōes spāles. ibi (Et ꝑter h.) ¶ In pº dicit ꝙ aliqñ hētur res de qua ꝯfidimus ꝙ resoluat dolorē: sed q2 tarde agit timemus de resolōne vtuꝫ. ēt alia est res que multū cito agit: iō timemꝰ de ea. vñ sedātia sunt duplicia. ꝑ se ꝛ ꝑ acciñs. per accidēs vt opiū. ꝛ alia resoluit ꝑ se sedat: mō cū re que resoluit tarde agit. Sed q2 stupefaciētia agūt subito: timemꝰ ea que faciūt virtutē deficē īfrigidādo spiritū ēt infrigidat mām: vnde peius postea in fine sequiẽ.

¶ Debet ḡ bone mēsurationis fortitudineȝ habere vt sciat qꝺ duoꝝ tēpoꝝ sit lōgius: aut tēpus fixionis virtutis aut tp̄s doloris. Et ēt que duarū rerū sit ei deterior an dolor an malus finis q ex stupefactōe timeẽ vt eligat studiū ei īpendere qꝺ magis est īpediēs: fortasse enī si dolor remāserit fortitudine sui ꝛ magnitudine īterficiet. Et stupefactio forsitā nō īterficiet: lȝ ex alia ꝑte īpediat cuius īpedimētū fortasse corrigē poteris ꝛ redibit forsitan ꝛ tu redibis medicina ꝯueniēte.

¶ Tangit ītētionē suā in spāli dicēs ꝙ medicus dȝ bene ꝯsiderare an operari cū ꝑma medicina ꝯfidens ꝙ nā nō deficiat: vel operari cū medicina stupefactiua: ꝛ dicit ꝙ si opereẽ cum stupefactiua forte melius est: q2 nā nō posset sufferre: q2 resoluiẽ. Sed cū dicis īfrigidaẽ mā ꝛ spūs. dico ꝙ istis nocumētis pōt subueniri. ¶ Nō scdō regiminis acutoꝝ tex. cōmē. 50. medicus dȝ eē sollers sollicitus ꝛ expertus. hoc idē Aui. inuit notāter hic vt pȝ.

¶ Et ꝑter hoc totū stupefaciētis cōplexionē ꝯsiderare debes ꝛ ipsiꝰ q̄litatē ꝛ vt qꝺ ex eo est facilius dones: ꝛ vt tribuas id qꝺ est cū suis tyriacis cōpositū nisi res fuerit maxima que forti indigeat stupefactione.

¶ Exequiẽ in spāli ponēdo spāles ꝯsideratiōes. Et pº attēdēdas circa stupefaciētia. Scdō circa resoluētia. ibi (Et ex doloribꝰ.) Pria in. 5. sicut. 5. sunt ꝯsideratiōes. 2ª ibi (Sunt ꝑterea.) 3ª ibi (Et fortasse.) 4ª ibi (Amplius.) 5ª ibi. (Stupefaciētia.) ¶ In pº dicit ꝙ vltra hoc totū debes ꝯsiderare cōplexionē stupefaciētis vtrū sit nimis potēs vel nō: ꝛ vt misceaẽ cū sua tyriaca. ¶ Nota in stupefactiuo est duplex nocumentū. s. ꝯgelatio ꝛ membroꝝ principalium lesio. ꝓpter primū miscentur medicine tyriacales vt piper ꝛ castoreū. ꝓpter scdm̄ misceñ medicine cordiales vt zedoaria ꝛ medicine epatice vt spica ꝛ cerebrales vt nux muscata.

¶ Dubitaẽ: ille medicine ducēt virtutē narcoticoꝝ ad talia mēbra. Dōm ꝙ misceñ in sufficienti quantitate: ideo ꝯfortañ tātū principalia ꝙ expellere possint nociuum sibi vt narcoticum. etiā talia aliqualiter calefaciunt stupefactiuum.

¶ Sunt ꝑterea mēbra de qbꝰ nō curamus: ꝛ si eis supponas narcotica: qm̄ nō ide ad vehemēter malū finē ꝑueniūt sicut dētes cū ei aponiẽ stupefactiuū. Et fortasse qdē bibē ēt erit meliꝰ in hmōi: sic bibē qꝺ stupefaciat ꝑꝑ dolorē oculi: qm̄ ex hoc minor malitia ꝓuenit oculo q̄ȝ vt iteriꝰ ponaẽ. Et fortasse facile erit corrigē malitiā q̄ ex potu alijs accidit mēbris: in eo aūt qꝺ est sicut colica magnificaẽ malus finis: qm̄ mām augmētat frigus ꝛ ꝯgelationē ꝛ clausuram.

¶ Ponit aliā ꝯsiderationē dicēs: ꝙ si narcotica approximeñ dentibꝰ ꝛ sint fortia nō curamꝰ. Sed qñ approximamꝰ mēbris necessarijs pro opōne cōi curamus multū ꝛ cauemus. De 2ª ꝑte dicit ꝙ aliqñ narcotica meliꝰ est approximare ītus q̄ȝ extra vt in oculis.

¶ Dubitaẽ. dicit ꝙ meliꝰ est stupefaciētia bibē q̄ȝ ex̄ approximare: sȝ supradictū ē ꝯriū recte. Dōm ꝙ regulariter debemꝰ ex̄ approximare: sȝ in casu vt in oculo meliꝰ est ītra approximare: vñ cū opō oculi sit nec̄ia multꝫ meliꝰ ē sumē ītꝰ correcta: tñ q2 nō sic ledūt oculū sic si approximareñ ex̄: q2 possent īfrīdare pupillā ꝛ claudē. Dubm 6m

¶ Amplius stupefacientia plerūq̄ȝ sedāt dolorē ꝓpterea ꝙ dormire faciunt: qm̄ somnus est vna ex causis ipsius sedationis doloris ꝛ ꝓprie quādo cum eo facta fuerit fames ꝛ in dolore materiali.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ stupefactiua curāt dolorē q2 somnū inducunt: vñ in somno mā resoluiẽ. vñ dr̄ia est iter medicinas somniferas ꝛ stupefactiuas: q2 medicina somnifera est frigida ꝛ humida vt nenufar ꝛ viole: sed stupefactiuū est frigidū ꝛ siccū.

¶ Et stupefaciētia qdem cōposita quoꝝ fortitudines alie debilitant medicine sicut tyriaca sunt magis secura queādmodū philoniū ꝛ trocisci quibꝰ nomē poniẽ ternarij: sed eoꝝ stupefactio est debilior. qꝺ aūt ex eis est recēs maioris est stupefactionis. ꝛ in antiquo fere nulla est stupefactio: ꝛ qꝺ est medium.

¶ Ponit aliū cañ. dicēs ꝙ stupefaciētia cōposita vt tyriaca philoniū ꝛc. sunt magꝭ secura. ꝛ rō: q2 ītrāt calida corrigētia nocumētū fridoꝝ. ꝛ addit ꝙ q̄ꝺto est recētior magꝭ est stupefactiua: sed antiq̄ nō stupefacit q̄si. ꝛ rō: q2 recēs nō venit adhuc ad vnā formā ꝑ fermētationē: sed vnaqueq̄ȝ ꝑ se adhuc seruat formā suā. nec valet si dicaẽ ꝙ plus sūt medicie calide: q2 opiū īfrīdat a forma specifica: īmo res calide iuuāt opōnē opij vt. 3. de simpli. medi. ca. 2. 4. dist. q2 res caľa mixta frīde iuuat eā: sȝ fermētata venit ad vnā formā.

¶ Et ex doloribꝰ qdeȝ q sunt multe fortitudinis ꝛ sunt ad medicādū faciles in qbusdā horis sunt sicut dolores vētosi: qm̄ qñq̄ȝ sedañ ꝛ sufficit vt suꝑ eos aq̄ calida eūeẽ. verūtñ in h timor existit vñ ab eo tibi cauē debes: qm̄ plerūq̄ȝ cā erit apā ꝛ existimabiẽ ꝙ sit vētositas. Et si fortasse factū fuerit ei embroca ex aq̄ calida ꝛ ꝑcipue in sui principio ei affert magnū malum. Et ꝑter hoc qñq̄ȝ impedimentū ventose efficit cū vētositatem resoluere non poterit ꝛ in quantitate ipsius spacij augmentum faciet.

¶ Ponit alias cōsiderationes circa medicamina resolutiua. 2ª ibi (Et euaporationes.) vel ibi (Ventose.) ¶ In ꝑma dicit ꝙ sunt dolores multe fortitudinis vt dolores vētosi qui aliqñ curañ aqua calida: ꝛ in hoc est timor: q2 credimus ꝙ sit vētositas ꝛ est apostema: vnde ex aqua calida augmentaẽ materia apostematis ꝛ apostema: sed vbi esset ventositas pauca subtilis aqua calida curat.

¶ Et vaporatiōes ēt sunt ex medicatiōibꝰ vētositatū. Et ex eis qdē melior est cū qua est id qꝺ exiccat sicut miliū nisi in mēbro fuerit qꝺ illꝺ tolerare nō valet sic oculus. Fiat ḡ tūc vaporatio cum pānis. Ex vaporationibꝰ ēt sunt que cū oleo calefacto fiunt: ꝛ ex vaporatiōibꝰ qdē fortibꝰ ē vt horobū faria cū aceto coq̄ẽ ꝛ postea sicceẽ ꝛ fiat ex eo vaporatio: ꝛ mior cā ea ē vt furfur coquaẽ sic h. Salis āt vapor est ꝑūgitiuus: sed

milĳ est melior ⁊ debilior. Et plerũqꝫ ẽt fit vaporatio ex aq̃ in vase posita que est incolumis ⁊ leuis: ꝫ op̃onẽ efficiet quã noiauimus si illud nõ fuerit obseruatũ.

¶ Etiã ponit aliã ꝯsiderationẽ dicẽs ꝙ euaporatiões remouẽt vẽtositates. vnde per medicinas euaporãtes ĩtẽdit medicinas resoluentes vẽtositates ⁊ eũantes: ⁊ subdit ꝙ melius est euaporare cũ milio vel alia re sicca q̃ꝫ cũ humida nisi esset mẽbrũ qḋ nõ posset sustinere hoc vt oculus ꝑꝑ exasperationẽ: ⁊ aliq̃n euaporam^{9} cuꝫ vesica bouis plena aq̃ calida ponẽdo sup loco. ¶ Nõ calefactiuũ est z^{x}. siccũ vt cũ milio ⁊ sale: ⁊ ista nõ fit in oculis: q̃ nõ egẽt tãta exiccatione. aliud est infundẽdo pãnũ in aq̃ calida ⁊ ponẽdo supra mẽbro: ⁊ tale est calefactiuũ humidũ. aliud est calefactiuũ mediũ ĩter ista vt q̃n ꝯcoquunt᷑ furfures. ⁊ subdit ꝙ tale calefactoriũ ex sale fortius est q̃ꝫ qḋ fit ex milio ꝑꝑ suã exasperationẽ: lꝫ miliũ sit calidius. mõ nisi egeamus multa exiccatione approximamus calefactoriũ siccũ: debilius in pungendo est miliũ q̃ꝫ sal.

¶ Ventose etiã cũ igne sunt istiusmodi ⁊ sunt fortes in sedando dolorẽ ventosuꝫ: ⁊ si eas iterum adhibueris dolor penitus destruet᷑. Verũtamẽ plerũqꝫ ex eis accidit illud qḋ ꝓuenit ex eo qḋ dixim^{9}. Ex sedãtib^{9} preterea dolorẽ est molliter longo tẽpore incedere ꝑꝑ illud qḋ in ip̃o existit ex virtute faciẽdi fluxa: ⁊ similiter adipes subtiles noti ⁊ olea que nominauim^{9} ⁊ dulcis cantilena: ⁊ ꝓprie cũ ex ea ꝓuocat᷑ somnus: ⁊ occupari in eo qḋ gaudiũ efficit ⁊ doloris vehemẽtiã sedat.

¶ Ponit aliã ꝯsiderationẽ siue cañ. dicẽs ꝙ vẽtose idẽ faciũt ꝙ calefactoria. vnde vẽtose aliq̃n augmẽtãt vẽtositatẽ q̃n ventositas est multa ⁊ nõ põt resolui: sed agitat᷑. ⁊ subdit ꝙ de resoluentibus humiditates est leuis incessus: vnde color ĩnatus suscitat᷑ ⁊ resoluit. ⁊ pinguedines subtiles etiã vt galline ⁊ anatis. etiã dulcis cantilena facit hoc: q̃ virtus letat᷑ ⁊ fortificat᷑: etiaꝫ fit somnus vnde reuocato calore resoluit᷑ vẽtositas. etiã gaudiũ ꝯfert: q̃ cõtrariat dolori: vnde vnũ ꝯtrariũ fugat aliud.

¶ In q̃ ꝑcipit᷑ a qb^{9} curatiõib^{9} incipiam^{9}. Cap.31^{m}.

Cum multe coniunguntur egritudines ab ea incipere debemus in qua vna harum trium proprietatum existit.

¶ Postq̃ꝫ Aui. superius deter. de cura egritudinũ simpliciũ: nũc determinat de cura egritudinũ cõpositarũ. Et p̃ ostendit curã egritudinũ cõpositarũ. Scḋo q̃n ꝯiungit᷑ cũ accidente. ibi (Cũ aũt egritudo.) Tertio dictis suis finẽ ĩponit. ibi (Sit q̃ꝫtitas.) Prima in duas. Primo p̃mittit ĩtẽtionẽ in gñali. Scḋo declarat. ibi (Una est.) ¶ In prima dicit ꝙ si plures egritudines ꝯiungant᷑ debemus incipere ab ea in qua existit vna triũ ꝓprietatũ.

Dub^{m} p̃^{m} ¶ Dubitat᷑ egritudines sunt diuersarũ spẽrum: ꝫ nõ possunt simul ꝯiungi. Dõm ꝙ quedã sunt diuerse habentes ꝯtrarietatem simul vt egritudo calida ⁊ frigida. alie sunt diuerse ⁊ nõ ꝯtrarie vt egritudo in cõpositione ⁊ cõplexione. scḋo mõ ꝯiungunt᷑: q̃ hydropisis ⁊ feb. sed p̃ mõ nõ: q̃ in eodẽ membro nõ est egritudo calida et frigida: sed frigida ⁊ humida in eodẽ mẽbro ꝯiungi possunt: q̃ nõ habent primam ꝯtrarietatẽ. Et ad rõnẽ pꝫ solutio.

¶ Una earũ est ꝙ alia sanari nõ põt anteq̃ꝫ ip̃a sanet᷑ sicut ap̃a ⁊ vlcus cũ ꝯiũgunt᷑. medicamur.n. ap̃a dõec cõpl'onis malitia q̃ cũ eo venit remoueat᷑ absqꝫ cuius sanatiõe vlcus sanari nõ põt postea medicamur vlc^{9}.

¶ Declarat tres ꝓp̃etates. Scḋa ibi (Et z^{a} earũ.) ꝫ^{a} ibi (Cũ fuerit.) ¶ In p̃^{a} dicit ꝙ in cura debem^{9} ĩcipere ab illa egritudine in qua sunt ille tres ꝓprietates. vna est ꝙ egritudo non possit eũari sine alia: vñ ab illa dꝫ ĩcipi sine qua alia curari nõ põt: vt vlcus cũ apostemate ꝯiungit᷑: apostema dꝫ p̃us curari: q̃ vlc^{9} nõ põt ꝯsolidari nisi apostema curet᷑. ¶ Dubitat᷑ q̃re Aui. nõ facit mẽtionẽ de egritudine ꝯiuncta cũ cã: q̃ cãe p̃us debet᷑ curatio. Dõm ꝙ de h̃ infra loquet᷑ cum loquit᷑ de egritudine coniuncta cum causa sua.

¶ Et scḋa earum est ꝙ vna egritudo cã fuerit alterius sicut cũ accidit oppilatio ⁊ febris: medicamur.n. oppilationẽ prius: deinde febrẽ ⁊ si nobis necessariũ fuerit oppilationẽ aperire cũ eo in quo aliq̃ existit caliditas nõ curabimus de febre: ⁊ medicamur q̃deꝫ pulmonis apostema cũ desiccatiuis ⁊ non curabimus de febre: quoniaꝫ possibile est vt febris remoueat᷑ causa ipsius remanente. Et cause quideꝫ eius sanatio est exiccatio que febri nocumentum facit.

¶ Declarat z^{am} ꝓprietatẽ attẽdẽdã: ⁊ est cũ vna egritudo est cã alterius: ab ea dꝫ incipi que est cã vt cũ oppilatio est cã feb. cũ calidis debemus adhuc incipere aperiẽdo lꝫ feb. sit calida: nisi nocumentũ fe. sit multũ: q̃ tũc intẽdimus ad fe. vꝫ. si esset cholera in venis põt oppilare: vnde fit fe. mõ cuꝫ deberemus aperire est tanta molestia fe. cũ cã ꝯiuncta que est putrida fuligo ⁊ est tãtũ calida ⁊ sicca ꝙ dimittimus cãm antecedẽtẽ vt oppilationeꝫ ⁊ intẽdimus cãe ꝯiuncte: vel fit tanta molestia ex aptitudine corporis ad recipiendũ caliditatẽ. etiã dat aliud exẽpluꝫ vt in ap̃ate pulmonis: q̃ prius curamus tale apostema q̃ꝫ feb. q̃ ipsum est causa feb.

¶ Tertia ṽo cũ fuerit vna earũ ea de qua maior sollicitudo sit habẽda sicut si cõiungat᷑ synochus ⁊ paralysis: medicamur enĩ synochũ extinguẽdo ⁊ flobothomando: ⁊ de paralysi nõ curabimus.

¶ Declarat ꝫ^{am} ꝓprietatẽ dicẽs: ꝙ si fuerit due egritudĩes cõplicate: ab illa que est suspectior ĩcipimus: vt q̃n est synochus ⁊ syncopis ĩcipimus a syncopi. ¶ Nõ egritudo dr̃ maior: q̃ plus resoluit virtutẽ. Scḋo mõ dr̃ maior: q̃ ledit nobiliorẽ actionẽ. Tertio mõ rõne ꝓprie essentie vt magnũ vulnus in coxa est maior morbus q̃ꝫ punctura in neruo: lꝫ duobus p̃mis modis punctura nerui sit maior: modo duobus primis modis intendit.

Dub^{m} z^{m} ¶ Dubitat᷑ q̃uõ põt iungi synoch^{9} ⁊ paralysis cũ paralysis sit egritudo frĩda ⁊ illa calida. Dõm ꝙ vna egritudo erit ĩ vna p̃te ⁊ alia in alia p̃te: vel ꝙ possunt esse simul sub esse remisso in eadẽ p̃te: lꝫ q̃d erit illa tepiditas siue illud mediũ. Dõm ꝙ respectu diuersoꝝ põt dici caliditas ⁊ frigiditas. ¶ Sed ꝯtra: illḋ mediũ erit temperatũ. Dõm ꝙ nõ oĩs gradus similis calori nr̃o tẽperato est nãle ⁊ tẽperatũ: q̃ quãdo infirmus tendit ad mortẽ venit ad gradũ similem calori nostro naturali: ⁊ tamẽ ille gradus nõ est naturalis.

¶ Cũ aũt egritudo ⁊ accidẽs ꝯiungunt᷑ a sanatiõe egritudinis incipiemus: ⁊ si accidẽs suꝑauerit: tũc accidẽtis curã habebimus ⁊ egritudinẽ non ꝯsiderabimus: sicut in colica damus stupefaciẽtia ꝓpterea vt doloris fortitudo remoueat᷑: lꝫ ipsi colice impedimẽtuꝫ faciat. Et cũ hoc q̃nqꝫ tardamus qḋ facere d̃bebamus ꝑꝑ stõchi debilitatẽ: aut ꝑꝑ ventris fluxũ qui p̃cessit: aut ꝑꝑ p̃sentẽ nauseã. Et q̃nqꝫ nõ tardamus sed operamur: ⁊ nõ totaꝫ remouemus cãm sicut in egritudine spasmi: nõ enĩ totũ expellimus humorẽ: ĩmo ex eo aliquid dimittimus vt ipsuꝫ spasmosus remoueat motus ne humorem resoluat naturalem.

¶ Ostẽdit idẽ cũ egritudo ꝯiũgit᷑ cũ accidẽte ĩcipimus a cura egritudinis: q̃ accidẽs sequit᷑ morbum vt ymbra corpus: nisi accidẽs excederet in molestãdo egritudinẽ vt dolor in colica.

Dub^{m} ꝫ^{m} ¶ Dubitat᷑ accidẽs hꝫ pro cã morbũ: ꝫ accidẽs nõ potest remoueri nisi remoueat᷑ cã eius vt morbus. Dõm ꝙ nõ debemus incipere a cura accidẽtis vera vt remoueat᷑: sed vt mitiget᷑ accidẽs: ⁊ postea remouet᷑ cã ei^{9}. ⁊ subdit ꝙ aliq̃n per accidẽs tardam^{9} curaꝫ: q̃ in fe. daremus aquã frigidã vnde ĩfrigidat᷑ stõchus: vnde ꝓlõgat᷑ cura. ⁊ aliq̃n nõ ꝑficim^{9} curã ꝑ accidẽs: q̃ ne fiat nimia resol'o caloris nãlis. aliq̃n dimittimuꝫ partẽ humoris p̃ter nãm in neruis: vñ adhuc mẽbrũ mouet᷑ motu spasmoso ⁊ iuuat resol'onẽ illius male mãe: vnde mittit᷑ reliquia ne nã oĩno debilitet᷑ ⁊ resoluat᷑.

¶ Operationis sigillatio ⁊ gratiarũ actio. Cap.32^{m}.

Sit quãtitas hui^{9} nr̃i sermonis cõpẽdiosi de p̃ricipĳs vl'ibus doctrine medicinalis sufficiens. Deiceps aũt laboremus vt de simplicib^{9} medicinis librũ cõponamus si deus voluerit. Et ipse quidem nos iuuabit: cui sint grates p̃m sui inumerabiles misericordias.

¶ Dictis finẽ ĩponit remittẽs nos ad p̃parationẽ alterius libri. Dicens tñ p̃mo ꝙ quãtitas huius determinationis sit sufficiens de principĳs vniuersalibus sciẽtie medicine: ⁊ in hoc finit᷑ s̃nia p̃mi Auicen. ad honorem dei ⁊ totius celestis curie Amen.

¶ Gentilis Fulg. super Primo Auicen. Finis.

Tabula dubiorum

Ac capitulorum Gentilis Fulgi. super Primo & Secundo Canon. Auicene.

Tabula dubioꝝ Gētilis

Cap. 3m.

Doctrine quarte Cap. j.

4 Utrum

Tabula dubioꝝ Gentilis

 192

F En quarte Capl'm primum.

Finis dubioꝝ primi libri.

Secundus can̄. Auic. cum exquisitissima Gentilis Fulgi. expositione. Demū Plinij auctoritates ꝭm annotata capita in de simplicibus nuperrime addite.

✠

Tabula dubioꝝ Gentilis sup scđo Aui.

¶ Dubia primi capł'i secundi canonis.

¶ Capł'm 2m.

¶ Capł'm 3m.

¶ Capł'm 4m.

¶ Capł'm 5m.

¶ Capł'm. 93.

¶ Capł'm 104.

¶ Capł'm. 119.

¶ Capł'm. 123.

¶ Capł'm. 127.

¶ Capł'm. 131.

¶ Capł'm. 296.

¶ Capł'm. 397.

¶ Capł'm. 444.

¶ Capł'm. 505.

¶ Capł'm. 692.

Finis Tabule dubiorū scđi libri Aui.

Tabula simpliciũ scđi can. Aui.

Scebrā

ℭ Finis tabule capitulorum secundi libri Aui.

¶ Gentilis Fulginatis super Secundo can. Auicen. expositio.

¶ Incipit Liber canonis Secūdus Auic. verba principis Aboali.

Horum libroꝝ quos de medicina specificauimus. Prim⁹ est de iudicijs vl'ib⁹ in medicina. Et scd's eorum est hic liber aggregat⁹ de medicis singularib⁹. Et nos qdē hūc librū in duos diuisimus tractatus. Quoꝝ p̄mus ē de canonib⁹ vl'ibus quos te scire opz in re medicinaꝝ: ⁊ est scia virtutū medicinarum in medicina. Et secūdus eoꝝ est de cognitione virtutū medicinarum particularium.

¶ Primū v̄o tractatum in sex diuisimus capitula.
Capl'm p̄m est de cōpl'onibus medicinaruz singulariū.
Cap. 2m est de cognitione complexionum medicinarū singularium per experimentum.
Cap. 3m est de cognitione complexionum medicinaruz singularium per rationem.
Cap. 4m est de cognitione operationum virtutum medicinarum singularium.
Cap. 5m est de iudicijs accītiuz medicinarū extrisecus.
Cap. 6m de collectiōe medicinaꝝ ⁊ ꝯseruatiōe ipsaꝝ.

¶ In secūdo autem tracta. posuimus medicinas singulares in areolis.
In prima nāq₃ areola posuimus nomina medicinaruz singularium ⁊ cognitionem essentie ipsarum.
In 2a areola electionem bonitatis ipsarum.
In 3a areola rememoratiōez qualitatū ⁊ nām ipsaꝝ.
In 4a areola ꝓprietates opōnuz eaꝝ ⁊ dispōnes ipsarū vl'es sicut resol'o ⁊ digestio ⁊ ꝯglutinatio ⁊ stupefactio: ⁊ que illis sunt sil'ia ex opōnib⁹ quas in trac. p̄mo diximus: ⁊ ꝓprietates alias si īsunt eis: ⁊ fecimus earū descriptionē cū colore vt sit facile ipsam colligere.
In areola 5a opōnes eaꝝ q̄ pendent ex decoratiōe aut in cute sic̄ remotio lentiginū albaras ⁊ poroꝝ ⁊ verrucaꝝ: aut i capillis sic̄ ꝯseruatio ipoꝝ ⁊ ꝓlōgatio ⁊ coloratio q̄ i decoratione igrediunt. ⁊ signauim⁹ id totū signis d'pict₃ vt ꝑ illd' facil' ei⁹ inqsitio fiat i tabulis dōec colligant oēs medicie singl'ares q̄ i eis cadūt velocit.
In areola 6a opationes eaꝝ in apatibus ⁊ bothor. i. in paruis eminētijs q̄ fiūt sic̄ pustule: ⁊ terminauimus ēt oēm spēm dictā in eis cū colore ꝓprio vnicuiq₃ eaꝝ.
In areola 7a simil'r vlcera ⁊ vulnera ⁊ fracturas depictas coloribus suis.
In areola 8a egritudines iuncturarum ⁊ neruoꝝ depictas similiter.
In areola 9a egritudines membrorum capitis omnes depictas suis coloribus.
In areola 10a egritudines mēbroꝝ oculi depictas sil'r.
In areola 11a egritudines membrorum spiritus depictas coloribus suis.
In areola 12a egritudines membroruz nutrimenti depictas coloribus suis.
In areola 13a egritudines membroruz expulsionis depictas etiam.
In areola 14a febres ⁊ q̄ eis cōueniunt depictas sil'r.
In areola 15a ꝓportionem medicinarum ad venena.
In areola 16a ꝑmutationē eaꝝ. ⁊ quandoq₃ cōicant in medicina vna oēs areole. ⁊ qñq₃ non cōicant ⁊ forsan nō reperiunt quedam nisi in quibusdam areolis.
Cūq₃ cōplēdo ex tabulis recessero ⁊ signis virtutū medicinaꝝ particulariū sigillabo tractatum scd'm: ⁊ illic sigillabo hūc librū ꝓcedēdo ab eo ad tertiuz librum.

¶ Tractatus Primus de complexionibus medicinarum singularium. Cap. p̄m.

Iam declarauimus in libro primo intentionem sermonis nostri. s. hec medicina est calida: ⁊ hec medicina est frigida: et hec medicina est humida: ⁊ hec medicina est sicca. Et ostēdimus illic q illud est per cōparationē ad corpora nostra.

Cognitione virtutū medicinaꝝ ⁊ ciboꝝ existit sanitatis permanētia in sano ⁊ ipsi⁹ reductio sup īfirmū. Ista ꝓpositio colligit ex dictis Albuguefit in p̄ncipio sui libri in medicina. in qua ꝓpōne attētius nos inuitat ad studiū ⁊ sciaz scd'i libri Aui. ⁊ alioꝝ libroꝝ qui sunt de simplicib⁹ medicinis. Cū eni opus sit medici sanitatis ꝑmanētia in sano ⁊ ipsi⁹ reductio in egro: hoc fieri nō pōt sine debitis instr̄is que sunt cibi ⁊ medicine: ⁊ cū eis nō pōt fieri nisi cognoscant. vtet eni materijs auxilioꝝ recte ille q virtutes eaꝝ cognoscit: vt dic̄ Gal. in. 3. thegni tex. cōmē. 45. ꝺm Haly. Cōuenit ergo medicū ꝯseruatorē ⁊ curatorē medicinaꝝ simpliciū ⁊ ciboꝝ hr̄e sciaz: ⁊ hanc tradit liber iste scd's. Ex qbus appet q sit subiectū in libro hoc: q2 medicine simplices ⁊ cibi vel corpus humanū ꝺm q est permutabile ab istis. Causa formalis est modus ꝓcedēdi quē seruat: q aliqñ est demōstratiuus ꝓprie aliqñ ⁊ velut plurimū narratiuus. Cā efficiens fuit Aui. ⁊c̄. Cā finalis iā appet. Libri titulus ⁊ alia sunt nota. Procedit aūt sic. Prio p̄mittit qdaz que sunt sicut ꝓhemiū. Scd'o exequit. ibi (Iā declauimus.) Premittit aūt p̊ ordinē ⁊ intentionem huius libri. Secūdo diuisionem libri. ibi (Et nos.)

¶ Hic q̄rit p̊ q̄re post p̄mū cañ. in quo est scia p̄ncipioꝝ vl'iuz ponit scd's q est scia de simplicib⁹ medicis. ℟ Dd'z q notitia istroꝝ dz p̄sciri añ notitiā finis cū istra in finē ordinent. est eni fistula ꝑꝑ fistulatorē: nō aūt fistulator ꝑꝑ fistulā: vt Ar. 1. de gnōne aialiū. cap. 4. ⁊ ꝺz h̊ scia de cōpositis medicis p̄cederet ēt scias egritudis. s. curatiōis illaꝝ. sed q2 medicie simplices sunt tales a nā eaꝝ notitia p̄cedit. cōposite v̄o sunt tales ꝑ artē. ars autē necessitat ad cōpositionē illaꝝ cū videt egritudinū curas varias ꝑ simplicia facē nō posse: ⁊ variat eaꝝ cōpōnē ꝺm varietatē idicationum cure. ⁊ iō scia mediciaꝝ cōpositaꝝ vtpl'm vltio ponit ⁊ sequit sciaz curatiuā: vt dixit Gal'. 3. de ige. cap. 2. Cū aūt ꝯsideraueris iuenies q scia mediciaꝝ simpliciū nō ē ꝑfecta nisi post sciaz egritudinuz ⁊ modi curatiōis eaꝝ. non eni certe scit q pip ꝯfert egritudib⁹ fridis stomachi nisi sciat q est egritudo stōchi frida ⁊ ꝑs egra: ⁊ iō ꝑ iterata studia cōplent scie. Et appet ex dictis q notitia v̄tutū medicinaꝝ simpliciū est theorica ab ea pte qua est notitia istr̄i a nā ꝓducti. Inquantū v̄o in capl'is de simplicib⁹ tradit scia modi opandi intātū est notitia practica: ⁊ ꝺm h̊ est difficile separe theoricum a practico ꝑ libros. sed mediciaꝝ cōpositaꝝ cū arte ꝓducant ē scia practica: vñ in pte practica ponunt libri q dicunt Antidotariū: vt Haly. 10. practice fecit. Etiaz apparet q iste liber lz dicat de simplicibus medicinis: est tñ etiam de cibis: sed pl'm est de medicis simplicib⁹: lz de cōpositis parue cōpōnis aliquando loquatur.
Dubm p̄m

¶ Scd'o q̄rit cū. A. fecit hūc librū q̄re nō fecit librū de dieta ⁊ chirugia. ℟ Dd'z q si voluisset potuisset vt Azaraui⁹. Uel dd'z q dieta vel cā dietādi ponunt gñal'r p̊ cañ. fen. 4. ⁊ spāl'r in capl'is spālib⁹ ꝺm vnāquāq₃ egritudinē: lz dieta. i. scia ciboꝝ vel potuū ponit i 2° hic. Chirugia ēt p̄mi cañ. opatiui circa apata ⁊ sol'onē ꝯtinuitatis
Dubm 2m

ponit in lib°.4.Sz chirugia.i.scia istorꝫ est pua:lz in ea vaneglo riatꝰ fuerit Azarauiꝰ:ꝛ in caplis in qbꝰ istris idigemus Auic.ista noiat vel notificat.¶ Cōsiderādū ꝙ medicia sumit ꝓ scia in itellectu:ꝛ itellexit h cū dixit de medicia specificauimus:ꝛ sumit ꝓ rebꝰ ex quas vocamꝰ medicias ꝛ si sint cibi.ꝛ h cū dixit de medicinis singularibꝰ.¶ Jā ſm datā diuisionez ꝓseqt.Prio ponit cās vles ad sciēdū cōplones ꝛ ꝟtutes mediciaꝝ simplicium.Scdo ponit sciaz cuiuscūqꝫ medicie simplicis.ibi(Jā signauimꝰ.)Pria in duas.Prio pmittit notificatiōez cōplonū ꝛ ꝟtutū mediciaꝝ simpliciū:ꝛ hec scia est sicut radix.Scdo docet cognoscē vias cognoscēdi cōplones ꝛ ꝟtutes mediciaꝝ eaꝝ.ibi(Medicinaꝝ.)Pria in tres.Prio opꝫ aliđ itelligē ꝑ cōplonē in medicia cū dicimus hec medicia ē cal'a.Scdo qd est ꝟtus medicie.ibi(Et pmisimꝰ.)Tertio ponit diuersitatē cōplonū.ibi(Et oñdimꝰ.)¶ Cōsiderādū p̄ ꝙ ordo ꝯueniēs fuit.nā opꝫ p̄ scire qd ē cōplo ꝛ ꝟtus.2° quō ista cognoscant.¶ Cōsiderādū 2° ꝙ ſm Dy.vt coll'r a Gal.p̄ de cōplonibus.ca.2.ꝛ.6.ꝛ.3.ca.1.aliqd dꝛ tale.s.calidū ꝛ friduz multipl'r.Prio absolute vt el'nta.Scdo cōparatōe:ꝛ h vel ad itriseca sic in quo illud cal'itas vicit sup fridū dꝛ cal'z ꝛ ecōuerso.Ul' ad extriseca:ꝛ h dupl'r.vl' via latitudis sic cōparādo extremū ad mediū:sic cū dicimus qdā aialia respectu hois eē cal'a qdaz frida ꝛ h respcū medij gñis.vt platonē cal'm ꝛ sortē fridū respcū hois tēꝑati:ꝛ h respectu medij spēi ꝛ fit h i mēbris.ꝛ h vel respectu diuersoꝝ.ꝛ h qꝛ vnū pōt calefacē ꝛ aliū ifridare.ꝛ ſm h nō ponit vniꝰ dtermiate cōplonis vel respcū vniꝰ:vt pip respcū hois dꝛ cal'z ex effectu:qꝛ hoiez calefac.h g vult Aui.cū dic.(Et illđ ē ꝑ cōparatiōez ad corꝑa nr̄a) qsi dicat nō ē talis absolute ꝛc.sꝫ ꝑ effectū.đ h tñ dicemꝰ in qōnibꝰ de reductiōe mediciaꝝ ad actū.¶ Sꝫ Pluscꝫ cōmē.in thegni.3.cō.36.al'r fac istā diuisionē.dic ꝙ aliqd dꝛ cal'z:ꝛ sic ēt de alijs qlitatibus dupl'r.vel dic ꝑ accñs vt aq̄ cal'a.vel ꝑ nām.s.actu vel poª.Si actu vel absolute ꝛ sic ignis ē cal's vel ꝑuicens siue dñans.in h dꝛ vel absolute sic aial qđcūqꝫ.vel genꝰ aialis dꝛ cal'm:qꝛ in eo vincit ignis.vel respectiue respcū medij gñis vel spēi:ꝛ sic leo ē calidus respcū hois ꝛ Petrus cholicꝰ respcū hois tēꝑati ē cal's vl' respcū ad qđcūqꝫ ꝯtigēs sic Petrus est cal's respectu Martini vel frigidus respcū Joānis.Si āt aliqd dicat tale poª relatū ad illđ qđ est hoc est dupl'r.cū eni poª referat ad actū.dꝛ aliqd calidū in poª relatū ad illđ qđ ē cal'z actu absolute sic ē ignis:ꝛ ſꝫ h oē qđ faciliter in ignē ꝯuertit dꝛ cal'm potētia.vel refert ad illud qđ est in cal'm actu ꝑuincēs:ꝛ tūc hoc qđ est calidū in potētia respectu aialis qđ est calidū in actu peruicēs vel est tale in potētia passiua q̄ trāsmutat in illud.ꝛ hoc mō cibus qui cōuertibilis est in sanguinem eq dꝛ calidus respectu equi ꝛ qui in sanguinez hominis dicitur calidus respectu hois.vel est tale in potentia actiua que transmutat ꝛ sic medicina dicit calida que tale facit animal.ꝛ hoc vult hic Aui.

¶ Et pmisimꝰ ꝙ oiuz cōpositoꝝ mineraliū ꝛ vegetabiliū ꝛ viuētiū el'nta sūt mãe q̄tuor:ꝛ ꝙ ipe cōmiscēt ad inuicē ꝛ agūt i se donec ꝯsistāt ſꝫ eq̄litatē:aut ſꝫ dñiū in eo qđ ē iter eas.Et cū ꝯsistūt ſꝫ illđ ē cōplo vera:ꝛ qđ cōplo cū est ꝯtēta in cōposito pparat ipꝫ receptiōi virtutū ꝛ qualitatū:quaꝝ ꝓprietas est vt sint in ipso.

¶ Quia virtꝰ seqtur cōplonē.Prio notificat qd cōplo.Scdo quid virtꝰ.ibi(Et qđ cōplo.)¶ Cōsiderādum ꝙ mixta gñal'r sunt diuisa in tria.in iaiata vt mineralia ꝛc.vegetatiua vt plāte ꝛc.aiata aia sensitiua vt aialia.¶ Cōsiderādū 2° ꝙ notat cōplonez ex duobꝰ.s.ex ꝑte pncipioꝝ q̄ sūt q̄tuor el'nta:mã.s.ꝛ efficiēs cā ꝛ tale est agēs ab ex.2° notificat ex parte modi cōsistendi:ꝛ h vel ſm equalitatez punctualem.ꝛ hoc est impossibile:vel ad iustitiam.ꝛ hoc idem est dicere ꝙ complexio est equalitas vel ſm equalitatem.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Dubitat 3°:qꝛ iā exctū ē ꝙ cōplo i medicis nō ē ista q̄ ex el'nt̄ resultat:sꝫ dꝛ talis respcū nr̄i.Dđꝫ ꝙ notificat cōplonē vt pparat nō vt agit vt dꝛ cōiter.Uel al'r ꝙ cōplo nō dꝛ cōplo talis ex el'nt̄ sꝫ vt respcū nr̄i.¶ Et qđ cōplo.) Nōnᵐ ſꝫ Dy.ꝛ oēs hic ꝑ ꝟtutes itelligit specificas formas:tunc addo ꝙ istas specificas formas notificat ex ꝑte nāe pparāt̄ ꝛc.ex ꝑte cārū i se:qꝛ dic ꝙ ē ꝟtus ꝛ eq̄litas virtus:qꝛ supple attractiua ꝛc.q̄ fit attractio digō ꝛ alie opatōes.eq̄litas qꝛ eq̄litate q̄dā iducit.ex ꝑte modi iherēdi:qꝛ ꝓprietas ē q̄ termiat ad hāc actionē vl' passionē.¶ Scdo nōnᵐ ꝙ ꝑ ꝟtutes nō solū itelligē possumꝰ specificas formas:sꝫ q̄si ꝟtutes pter cali.sic.fri.ꝛ hu.sic virtꝰ maturatiua apitiua de qbꝰ in ca.4.ifra dicetur.¶ Tertio ꝯsiderādū ꝙ Dy.ex ca.de cōplonibꝰ ꝛ ex ca.đ eo qđ comedit ꝛ bibit.i medicis dupl'x ē ꝟtus:qꝛ dupl'x nā.vna el'ntaris q̄ est ex q̄litatibꝰ el'ntoꝝ vt cōplo ꝛ ꝟtꝰ maturatiua ꝛ resolutiua ꝛc.alia nā supra el'ntarē que est forª mixti que differt a nā el'ntoꝝ.

¶ Et oñdimꝰ vl'r ſꝫ ꝙ diuisio ē cōplo:ꝛ qd q̄rit ꝑ cōplonē eq̄lē i hoibꝰ:ꝛ qd ꝑ cōplonē eq̄lē i medicis.Et oñdimus ꝙ ꝑ h nō intelligit nisi ꝙ corpꝰ hois cū obuiat ei ꝛ agit in ipsam calore inato nō pualet:ita vt in corꝑe hois iprimat ifrigidationē:aut calefactōez:aut humectatiōez:aut dsiccatiōez vltra eā q̄ est in hoie.

¶ Primo ponit vnā diuersitatez.Scdo aliā.ibi(Et scias.)Pria in duas.Prio pmittit.Scdo dclat.ibi(Et oñdimꝰ.)Prio qd itelligit per eq̄le.ibi(Nos.)¶ Tñ ꝯsiderādū ꝙ accipimꝰ ꝙ medicia tēperata est illa q̄ ad actū reducta nō agit ꝛc.¶ Cōsiderādū 2° ſm Dy.ꝙ accipimus modū reductiōis medicie ad actum:qꝛ a calore nr̄o:qꝛ ens in poª nō agit ꝛc.qꝛ ois actio fit mediāte calore inato cum sit organū aīe:ꝛ iō lꝫ patiat medicia:qꝛ tñ ꝯmiat ad iformat.iō ꝛc.

¶ Nos tñ ꝑ illđ nō sigñamꝰ ꝙ cōplo ea sit sil'is cōploni hois.Cōplo nāqꝫ hois nō est nisi in hoie.

¶ Cōsiderādū tñ ꝙ Dy.dic ꝙ res q̄dā sunt tales in actu vt hō ꝛ mēbra.quedā in potētia vt medicie ꝛ in vtrisqꝫ est eq̄le ꝛ inequale.iō medicina dꝛ tēꝑata al'r q̄ꝫ hō:qꝛ hō actu medicina ꝟo potētia:ꝛ iō nō dꝛ calida:qꝛ calida in latitudie caliditatis.nec tēꝑata:qꝛ ad intra tēꝑamētū:sꝫ dꝛ cal'a:qꝛ efficit ꝛ dꝛ tēꝑata vt ꝯseruat tēperata.¶ Cōsiderādū ꝙ medicina pōt cōparari homini ſm cōplonē quā hꝫ in se:qꝛ hō est mediū:ꝛ ideo quelibet distēperata dicetur.

¶ Et scias ꝙ cōplo ē ſm duos modos.s.cōplo pria ꝛ cōplo scda.Cōplo itaqꝫ pria ē cōplo ꝓueniēs ab elemētis.Et cōplo scda ē cōplo que ꝓuenit a rebus que in seipsis hñt cōplonē:sicut ꝟbi gr̄a cōplexio medicinaꝝ cōpositarū vt cōplo tyriace.Unaqueqꝫ eni medicinaꝝ singularuz tyriace cōplexionē habeat sibi ꝓpriaz:deinde cōmiscent ꝛ componunt ita vt vniant ꝛ adueniat eis cōmixtio ꝛ aduenit eis cōplexio secūda.

¶ Prio pmittit.Scdo dtermiat.ibi(Cōplo itaqꝫ.)¶ Cōsideráduz ſꝫ Dy.ꝙ isti sūt modi ꝛ nō spēs.¶ Cōsiderādū 2° ſꝫ Dy.ꝙ ly pria dꝛ dupl'r.Prio.i.nālis:ꝛ ly 2ª.i.accñtal'r vt aq̄ calefacta.Scdo et pma.i.ex pmis pncipijs.2ª āt ē cōplo ex cōplonat̄ vt tyriaca h ꝛc.¶ Cōplo.)Prio pᵐ.Scdo 2ᵐ.ibi(Et cōplo.)¶ Cōsiderandū dixit pria ab el'nt̄.tñ q̄dā prio ꝛ imediate ꝛ ecōuerso 2ª.Prio notificat.Scdo subdiuidit.ibi(Et hec qdē.)¶ Cōsiderādū ꝙ sicut ex el'ntis fit cōplo ꝛ ex mixtis ꝛ sic duplex est cōplo in fieri ꝛ eē imꝑfecto ꝛ in facto eē ꝛ ꝑfecto ꝛc.ita duplex est operatio ꝛ virtus.

¶ Et h qdē cōplo scda nō ē ita ꝙ nō sit tota nisi ab arte:imo est qñqꝫ ēt a nā.lac enim cōmixtū in ꝟitate ē ex aqueitate ꝛ caseitate ꝛ butyrositate.Et vnūqđqꝫ horum trium est nō simplex in natura:imo est cōmixtum ꝛ habet cōplonē sibi ꝓpriaz.Et hec qdem cōplo scda est ex operatione nature nō ex operatione artis.

¶ Prio vnā subdiuisionē.Scdo aliā.ibi(Cōplo āt 2ª.)¶ Jn prima ꝑte in forma remotiōis dubij inuit hāc subdiuisionē:cōplo 2ª q̄dā ab arte quedā a nā.¶ Cōsiderādū ꝙ potest referri ad diuersa ꝛ ad vnam medicinā vt tyriacaz cuiꝰ scda cōplo partiz fit ab arte tritu rāte mensurante ꝛ miscēte ꝛ partim a nā qꝛ cōplementū ꝛc.

¶ Cōplo āt scda ē ſꝫ duos modos:aut cōplo fort̄:aut cōplo dbilis.Cōplo ꝟo fortis est ꝟbi gr̄a vt vnūqđqꝫ simpliciū alij sit vnitū tali vnitione vt eiꝰ seꝑatio calori nr̄o inato nō solū sit difficilis:imo sit aliqua cuiꝰ seꝑatio calori ignis sit difficilis sicut corpus olei.

¶ Prio fac subdiuisionē.Scdo dcl'at.ibi(Cōplo ꝟo fortis.)Tertio applicat ad ꝓpositū.ibi(Jste āt medicie.)¶ Cōplo ꝟo fortis.)Et p̄ decl'at q̄ fort̄.Scdo q̄ dbilis.ibi(Cū āt.)Tertio remouet dubᵐ.ibi(Et cū pria.)Jn scda p̄ oñdit q̄ sit cōplo fortis.Scdo oñdit qs modus operādi medicinaꝝ hñtiū cōplonē fortē.ibi(Si g fuerit.)Prima in tres.Prio pmittit q̄ sit cōplo fort̄.Scdo deīn decl'at.ibi(Cōmixtio.)vel ibi(Fit corpus.)Tertio ꝯcludit.ibi(Cum ergo.)

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Dubitat vtrū ista diuisio compl'onis alia fort̄ alia debilis possit adaptari ad cōplonē primā vel plus ad scdaz.Rñdet Dynus ꝙ cōplexio q̄dā ē in eē ꝑfecto:ꝛ huic nō adaptat.Rō oēs ꝑtes sunt sub vna forª:q̄libꝫ eni ꝑs tyriace ē tyriaca.Et si dꝛ:g nō sūt ꝑtes diuisibiles diuerse.Dđꝫ veꝝ eē in subali forª:sed nō i mō sube ꝛc.Si āt ē in eē iperfecto ꝛ in fieri adaptat:qꝛ ꝑtes diuerse i actu ꝓprio ſꝫ ꝙ pōt adaptari p̄ie cōploni i mixto nō ꝑfecto vt i aq̄ ꝑtes terre facil'r vel difficil'r seꝑant:tñ qꝛ plus appet diuersitas ꝑtiū i mixt̄ cōpositis ꝛ mixt̄ hñtibꝰ cōplonē scdaz q̄ꝫ in cōposit̄ ab el'ntis:iō hec diuisio potiꝰ adaptat ad scdaz cōplonē.¶ Nō ꝯuenio i pria ꝯclone que dic:diuisio cōplonis i fortē ꝛ dbilē nō adaptat hñtibꝰ cōplonē scdaz in eē ꝑfecto sꝫ in fieri.¶ Cōtra.p̄ qꝛ Aui.g cōplonē notificās

secūdam

scđaz dic. (Cũ cõmiscet vt vniant ꝛc.) Et hec ꝛc. ꝛ ĩfra dũ dic (Aut poᵃ ppĩqua actui. ⁋ Scđo rõne si aliq̃ mixta ex mixtꝭ hñtia cõplõnẽ scđaz i facto eẽ facil'r i ptes diuidunt. et ptes sepant ꝛ aliq̃ difficulter. hec diuisio pt adaptari ꝛc. ſʒ sic ẽ vt pʒ exẽplo. lac faciliter. sanguis difficulter. aurũ difficulter. plũbũ facil'r. ⁋ Cõtra dcã ꝙ aurũ ꝛ sanguis nõ cõponunt ex mixtis qꝛ non pferũt illa mixta. ⁋ Solo p saltiʒ hñt cõplõnẽ pmã i facto eẽ: ꝛ tñ aurũ difficulter et plũbũ facil'r. ⁋ Scđo ita dicã ꝙ nullũ mixtũ cõponit qꝛ nõ pfuerit elẽta ei⁹: sic igit cõponi ex elẽtis psupponit fuisse ex nã sui: ita ex mixtꝭ cõponi ꝛc. ⁋ Tertio lac nõ eẽt mixtũ. Scđo. zᵃ rõne simplicia faciũt vnã formã inq̃tũ sũt i poᵃ i mixto: ſʒ pñt eẽ in poᵃ mag̃ ꝛ min⁹: ꝫ sepabilia magis ꝛ min⁹. Tertio sũt q̃dã mixta vera faciliter putrefactibilia: q̃dã difficulter. Quarto iter extrema sũt plura media: ꝫ aliqđ mediũ magis q̃dã alio: ſʒ magis mediũ ẽ min⁹ separabile q̃ȝ min⁹ mediũ. vel sic ẽ dare mediũ vniforme ꝛ preter illud media difformia: ꝫ ꝛc. ⁋ Cõtra mediũ facil'r suscipit exᵐa zᵒ alimẽtorũ. c. de cucurbita. ⁋ Solo. p nolo plus nisi ꝙ media sũt diuersa in eẽ medio: ꝛ sic i eẽ facilis vl' difficil' corruptiõis in oĩbus his corpib⁹ fit sepatio. ⁋ Scđo mediũ ad põdus facile suscipit: nõ aũt mediũ ad iustitiã: vñ corp⁹ tẽpatũ magis resistit: ſʒ ꝯriũ pblematũ 5ᵃ ptic. zz. pble. ⁋ Tertio mediũ facili⁹ q̃ȝ i mixtũ exᵐũ reliquũ ſʒ non respectu g̃dus ꝛ supra vnũ exᵐũ ita ꝙ exᵐũ cõparabit ad ptes sue latitudĩs: vt calʒ i 4ᵒ iter se ꝛ tepidũ ad g̃dus ex̃ latitudinẽ facili⁹ extremũ vniat q̃ȝ mediũ: vel aliter nõ cõparãdo medium ad extrema ſʒ etherogeneũ. ℭ Cõsiderãdũ tñ ꝙ sepatio veri⁹ tribuit mixtis hñtib⁹ cõplõnẽ in fieri ꝛ iperfectã q̃ȝ pfectã: qꝛ in habẽtib⁹ pfectã nõ põt fieri sine corruptiõe forme vni⁹: sed in hñtib⁹ impfectã fit sola disgregatio absq̃ȝ vnius alicui⁹ forme corruptiõe ꝛ hoc forsan voluit Dynus. ⁋ Ad rõnes Dyni oẽs ptes mixti perfecti in facto eẽ sũt sub vna forma. Uerũ est tñ pñt hr̃e diuersos gradus: sicut ẽm Dynũ alibi vna aĩa sensitiua est in carne ꝛ oculo.

ℭ Cõmixtio iter humiditatẽ ꝛ siccitatẽ ipsi⁹ ad h̃ puenit vt igneitas ꝯficiat in separãdo inter eas: imo cum igneitas aqueitatẽ soluit: vt eã subleuet tenent cũ oĩbus ptib⁹ ei⁹ ptes terree q̃ nõ valet efficere earũ sublevationẽ ꝛ vt terre subsistãt al's subsidẽt: sic potes illi⁹ sil'e videre in ligno: imo in plũbo ꝛ stãno.

ℭ hic ꝺcl'at p exẽpla ꝛ hʒ duo sic duo exẽpla põit. ibi (Sic potes.) ℭ Cõsiderãdũ ꝙ oleũ hʒ ptes terrestres ꝛ aqueas aereas: ꝛ nõ hʒ scđaz cõplõnẽ: ſʒ hʒ istas ptes ita mixtas ꝙ ñ pñt separi ꝛc. ℭ Sicut potes sil'e.) Cõsiderãdũ ꝙ h̃ exẽplũ ẽ de cõplõne facil' sepationis: ꝛ iõ dixit. sicut illius simile. i. ex̃ simile vel supra. i. vltra. ꝺ oleo do simile illi ꝯrium. nã lignũ plũbũ stãnum oĩa ista habent partes terreas facil'r separabiles ab aqueis. signum facilis cineratio.

ℭ Cũ ꝫ ẽ cõpl'o cui⁹ firmitudo ẽ h̃ firmitudo: tũc nõ est lõge quin sit cõpl'o a sepõne simpliciũ cui⁹ calor ĩnat⁹ q ẽ in nobis ꝯficit: ꝛ q̃cũq̃ȝ ita ẽ firmitudo ẽ cõpl'o firma. Si ꝫ fuerit eq̃lis remanebit in corpe cõpl'o eq̃lis vsquequo resoluat ei⁹ formã ꝛ corrumpat. Et si fuerit decliuis ad ꝺñium remanebit in corpore ẽm suuʒ dominiuʒ vsquequo corrumpatur eius forma. Et vniul'r quidem non prouenit ab ea nisi operatio vna.

ℭ Cõsiderandũ ẽm Dynũ ꝙ arguit: cõpl'o est ita firma ꝙ ignis non põt separe: ꝫ nec calor nãlis. ℭ Scđoʒ ꝯsiderãdũ ꝙ calor nãlis aut agit vt calor ꝛ sic sequit. aut agit vt nãlis ꝛ sic nõ seqtur. naʒ ignis nõ põt eliquare ferrũ: ꝛ strutio auis põt: ꝛ margaritas colũbus: vt 5. collʒ. c. z4. ꝛ. 3z. ꝛ arenã ꝛ lapidẽ gallina digerit: vt. 4. cañ. fen. 6. trac. 3. ca. de empl'is sup pũcturã. ℭ Cõsiderãdum ꝙ accipimus. 3. Primo diuisionẽ medicinarũ hñtiũ ꝟtutẽ scđam factã eq̃lẽ vel inequalẽ. Scđo q̃ opatio vna. Tertio tp̃s vsq̃ȝ ad corruptionem.

Dubᵐ 5ᵐ ℭ Dubitat vtrũ oĩa mixta hẽant cõplõnẽ scđaz q̃ ex mixtꝭ fit. Ur ꝙ sic: pria mixta hñt cõplõnẽ scđaz vt mineralia. ꝫ oĩa sequẽtia mixta. ꝯñtia tʒ. añs pbat. qꝛ fiũt ex sulphure ꝛ argẽto viuo. In ꝯrium Aui. q vult ꝙ medicie simplices hñt cõplõnẽ pmã. Rñdet Dyn⁹ ꝙ nõ in oĩ mixto ẽ ptiũ diuersitas. Prio ẽmo opponit Aui. ꝺ formis elẽtorũ in mixtꝭ: ꝛ iõ exẽplũ in ligno ꝛ plũbo ꝛc. Scđo hec opponit Arũ. Auer. ꝛ Gal. q posuerũt formas p totum cõmisceri ẽt frãgi: tñ q̃õlibʒ hʒ ptiũ diuersitatẽ: qꝛ q̃dã subales cal'e sũt spumose: quedã grosse terrestres. Rõ qꝛ opʒ dare calʒ spumosuʒ. Prio vt agẽs qꝛ elẽta sũt mã. Scđo qꝛ elẽta corrũpunt: ꝛ quãuis elẽta sint sil'ia in suis ptib⁹: tñ iter se sũt ita diuersa ꝙ q̃dã elẽta dicunt formalia vt ignis ꝛ aer. q̃dã dicunt mãlia vt terra ꝛ aq̃: ꝛ ideo fit ex eis vnũ vt colla vt ponit caplʒ ẽm Arũ. 4. metheo. Quis tñ ita sit nõ oẽ mixtũ hʒ cõplõnẽ scđaz. exẽplũ i stagno ꝛc. ⁋ His habitis p dõʒ ꝙ al's tenui ꝙ ista ptiũ diuersitas nõ ẽ i oĩ mixto. Scđo ꝙ calʒ g̃nans mixta ẽ in aere: ꝛ illđ qđ stat vt formale ẽ factũ ab isto: ꝛ ĩ qbusdaʒ ẽ q̃litas ꝛ in qbusdã corp⁹ vt i aĩalib⁹. Quõ ãt ẽmo Dyni sit falsus vl' verus diximus in p cañ. Scđo dico vt al's tenui i p ꝙ mixtũ ex nã mixtiõis nõ hʒ ptiũ diuersitates. Rõ ꝫ mixti ex nã mixtiõis nõ est necio diuersa: qꝛ q̃libʒ ps põt equal'r alteri eẽ alterata: nec ẽ ptiuʒ diuersitas. Sol'o. nego añs ſʒ ꝛc. ⁋ Cõsiderãdũ ꝙ diuersitas est ex fine vel agẽte. vtraq̃ȝ ps põt defendi. ⁋ Nũc teneo ꝙ in oĩ mixto ẽ diuersitas ptiũ. s. in grossitie ꝛ subtilitate: q̃rũ ptiũ q̃libʒ est mixta. Rõ pmi. minime ptes terre ꝛ ignis i mixtis nõ sũt ex toto corrupte: ꝫ diũsitas ptiũ. ꝯñs ẽ nõ: qꝛ portio mãe q̃ stabat sub forᵃ ignis mõ erit subtiliori dispõni ꝯiũcta q̃ȝ portio mãe q̃ stabat sub forã terre. Añs vꝫ notũ: qꝛ aliter i ista ptẽ mãe nõ plus trãsisset ignis q̃ȝ alia. ⁋ Scđa rõ. minimũ terre i mixto virtual'r exñs ẽm ꝙ ẽ mãle nõ equal'r tãgit a minimo ignis q̃õlibʒ: ꝫ idẽ minimũ terre ẽʒ aliquã ptẽ mãlẽ remanebit grossi⁹ ꝛ ẽʒ quãdã subtili⁹. Iste due rõnes tenẽt apđ eos q ponũt i mixto eẽ q̃tuor minima rñdẽtia q̃tuor elemẽtis al'r nõ. ⁋ Tertio oĩ mixto põt accidẽ putredo: igit oẽ ẽ difforme. ꝯñtia ẽ nota qꝛ putredo sepat ptes subtiles ꝛ dimittit grossas. Cõtra dicã ꝙ cal'm p attigit vnã ptẽ q̃ȝ aliã vt in aq̃ q̃ bullit ſʒ sit vniformis. Sol'o. accipio minimũ formale mixti. arguo sic. Calidũ nãle ẽ equal'r i oĩ tpe mãli qꝛ sũt sil'es: sed putredo ẽ cal'm extraneũ ꝛ põt eẽ i facto: ꝫ i oĩ pte mãli. q̃re ꝫ magis resoluit vna ps q̃ȝ alia: nõ nisi pp diuersitatẽ ꝛ difformitatẽ ptiũ. ⁋ Quarta ratio tũc eẽt dare mixtũ cui nõ cõpeterẽt aliq̃đ passiõib⁹ mixti q̃ sũt coagulabile ꝛ nõ coagulabile: liq̃bile ꝛ nõ liq̃bile: trahibile ꝛc. Et alia in qb⁹ reqrit ptiũ diuersitas: imo p diuersas dispõnes hũidi ad siccũ: q̃ sũt corpa sic termiabilia vl' sic educibilia. he passiones sic diuersificant: vt Arũ. 4. metheo. ℭ Scđa ꝯcl'o. nõ oẽ mixtũ hʒ cõplexionẽ scđaz. Et rõ: nõ oẽ mixtũ hʒ ptes diuersas q̃ sint pfecta mixta cõparatas sibi: vt elẽta p refractionẽ: ꝫ nõ oẽ mixtũ hʒ cõpl'onẽ scđaz. ꝯñtia ẽ nota qꝛ hec pprie ẽ zᵃ cõpl'o sic compl'o tyriace. añs ẽ notũ qꝛ pcederet i ĩfinitũ i mixtꝭ ẽʒ gen⁹ siue ẽʒ spẽs. igit opʒ venire ad mixtũ cui elẽta sint mã imediata. ⁋ Cõtra. oẽ mixtũ est difforme i ptib⁹: ſʒ ptes difformes iux̃ se posite agũt: ꝫ i oĩ resultabit cõpl'o zᵃ. Dõʒ p ꝙ nõ oĩs diuersitas ptiũ mixti suffic̃ ad actionẽ. Uel dõm zᵒ ꝙ ptes mixte sũt duorũ modorũ. quedã sũt vera mixta ꝛ de nã pfectorũ mixtorũ elõgatorũ a nã pmorũ elẽtorũ que ptes sũt actu: vt tyriaca nõ fermẽtata: vel pfuerũt actu vt i fermẽtata. vel in poᵃ ppĩqua actui: vt case⁹ butyrũ ꝛc. in lacte ſʒ ẽʒ q̃sdã medicos fit actu i lacte: ꝛ tales ptes ꝯstituũt cõplõnẽ zᵃᵐ. Quedã sunt ptes q̃ nõ sũt pfecta mixta ſʒ sũt eiusdẽ mixti ptes mãles differentes solũ ẽʒ grossuʒ ꝛ subtile: ꝛ tales ptes nõ faciunt cõplõnẽ zᵃᵐ: ꝛ repiunt i oĩ mixto. ꝛ iste ptes differũt ab illis: qꝛ mixtũ diuidit in mixta i ĩfinitũ: qꝛ q̃cũq̃ȝ pte data hʒ grossum ꝛ subtile. sil'r hũidũ ꝛ calʒ ẽʒ Dy. ꝛ Auer. 5. collʒ. c. 3. q̃ sũt corpa duo. ẽt iste ptes nõ sunt p se stãtes nec mixta pfecta: ſʒ cinis remanẽs vna res ẽ. ℭ Ad pmã rõnẽ cũ dꝛ. pria mixta hñt cõplõnẽ zᵃᵐ. Dõm ꝙ falsuʒ ẽ: qꝛ argentũ viuũ nõ hʒ ꝛc. vl' al'r ꝙ sulphur ꝛ argẽtũ viuũ nõ sũt pfecta mixta: imo valde elẽtaria: vel sũt valde remota i se ab eo. ⁋ Sʒ tu diceres: ꝫ saltiʒ oĩa post argẽtũ viuũ hñt. Dõʒ ꝙ nõ dꝛ ppe cõpl'o zᵃ qꝛ nõ fit ex mixtꝭ pfectꝭ ſʒ ipfectꝭ. Uel ñ seqt qꝛ alia nõ fiũt ex mineralib⁹. Cũ ꝫ mixtũ fit ex mixtꝭ pfectꝭ pcedẽtib⁹ vt tyriaca: vl' separabilib⁹ vt lac i butyrũ ꝛc. vl' sa. ẽʒ medicos: tũc dꝛ hr̃e cõplõnẽ zᵃᵐ. ⁋ Ad rõnẽ tuã dõʒ ꝙ cõpl'o i tẽsiue ꝯsiderata hʒ ptes mãles q̃rũ q̃dã sũt caliores alijs saltiʒ ꝟtual'r ꝛ diuerse sũt in q̃libʒ pte data.

ℭ Cũ ãt cõpl'o nõ ẽ firma ſʒ ꝺbilis facilis ad disgregationẽ: tũc pol'e ẽ vt ei⁹ simplicia sepent cũ nr̃e nãe operatio existit i ea ꝛ remoueat vnũ ab illo: ꝛ sint diũsarũ ꝟtutũ ꝛ faciat vnũ eorũ opõnẽ vnã ꝛ aliđ ꝯriũ ipsi⁹.

ℭ hic declat cõplõnẽ secũdã debilẽ: quare nõ posuit exẽpluʒ. Dõʒ ꝙ dicit ibi (Potes illi⁹ sil'e ꝛc.) vel qꝛ erat notũ vt miscere pip et papauer simul trita ꝛc. ℭ Cõsiderãduʒ secundo ꝙ hec cõpl'o ꝺbilis reperitur pprie qñ nõ hʒ verã formã. reperit ẽt qñ hʒ vt in lacte. ℭ Considerãdum tertio ꝙ diuersarũ virtutuʒ vt aperitiua resolutiua: contrariarum vt calefactiua infrigidatiua ꝛc.

ℭ Et cũ medici dicũt ꝙ medicie illi⁹ ꝟt⁹ ẽ cõposita ex ꝟtutib⁹ ꝯrijs: nõ opʒ vt ipsi intelligãt a seipsis: ꝛ tu ab eis: ꝙ sit ps vna ferẽs friditatẽ ꝛ cal'itatẽ sil' operans vnaqueq̃ȝ earũ singul'r sic ille q̃ sũt diuise. nã illđ nõ est pol'e: ſʒ sũt i duab⁹ ptib⁹ eius diũsis ex qb⁹ ipã ẽ cõposita cum sua singularitate. Et etiam nõ oportet vt existimes ꝙ aliud genus medicinarum nõ sit cõpositũ ex virtutibus cõtrarijs: quoniã omnes medicine sunt composite ex virtutibus contrarijs.

ℭ Pria remotio dubitatiõis: qꝛ dcm̃ est ꝙ medicine hñt ꝯrias ope

rationes. Dubitat̃ vtrū circa eādē ꝑtē. R̄ndēt ꝙ nō: ⁊ ꝯuenio cum Dy. in hoc ⁊ in notabili aliq̄d hr̄e virtutes ꝯrias ⁊ opari dr̄ cōfuse vel disticte ⁊c̃. ¶ Scd̄o dubitat̃ (cū singularitate sua) quātum ad sūmū vel respectu eaꝝ que ꝑ artē. vel. i. hr̄et vnā formā. Hec tertia expō est cōtra Dynū ⁊c̃. Et scd̄a remotio vtrū aliđ gen⁹ medicinaꝝ ſm ꝙ facit opōnē sil'em sit simplex nō cōposita. dicit ꝙ imo cōposita pōt eē. vel aliđ genus. s. hn̄tiū cōpl'onē fortem secundā.

¶ Immo oportet vt intelligas ex hoc ꝙ ipsi significāt per illud qđ est actu habēs virtutes cōtrarias aut potentia ꝓpinqua actui: quoniā in ipsa sunt ꝑtes diuerse: quaꝝ vna nō efficit in aliā actum integrū faciētē totū similium virtutū similitudine completa: ⁊ nō adherēt ⁊ vniuntur: ita vt cum earum vna in parte mēbri cōtinetur consequatur alteram cum ea contineri.

¶ Soluit vera sol'one. Prīo qūo medicia pōt eē ex ꝯrys. Secundo qūo pōt facē vnā opōnē. ibi (Qn̄qꝫ.) ¶ Cōsiderādū ꝙ medicia hn̄s cōpl'onē scd̄aʒ nō ꝑfectā nō hʒ actū vnū: sʒ pōt hʒ diuersas ꝑtes occurrere ⁊c̃. ¶ Immo.) In sūma ḡ vult duo gn̄a mediciaꝝ cōpositaꝝ agētiū opōnes ꝯrias: aut hn̄tiū formā vnā ꝯbilē q̄ medicie cōponētes sūt ī sunt ī po͡a ꝓpīqua actui: aut nō hn̄t formā vnā sʒ medicie ꝯrie cōponētes nō sunt adherētes. ¶ Immo) hʒ tuā expōneʒ hic ꝯcl'at qūo medicia dr̄ cōponi ex ꝯrys ⁊ facē diuersos effect⁹ ꝯrios. Prīo ꝑmittit. Scd̄o ꝓbat. ibi (Qm̄.) Tertio remouet dubiuʒ resumēs ꝓpositū. ibi (Nisi sit.) ¶ In ꝑ vult on̄dē ꝙ siue medicina hēat vnā formā siue plures pōt dici cōposita ex ꝯrys ⁊ agē effect⁹ ꝯrios si hʒ vnā formā. ¶ Po͡a ꝓpīqua actui ⁊c̃. q̄ruʒ vna actū integrū ⁊c̃. (Sil'itudīe cōpleta) q̄ꝛ fuit sil'itudo in for͡a subali: nō tn̄ ī mō sube ⁊ q̄litatib⁹ oīno sic lac. Si āt hʒ diuersitatē nō adherētē vt tyriaca an̄ fermētationē ⁊ nō adherētē ⁊c̃. ¶ Cōtra ꝑmuʒ: q̄ꝛ Aui. dixit ꝙ hn̄s cōpl'onē scd̄aʒ opat̃ nō corrupta forma. Itē dixit ꝙ nō est hʒ vnā ꝑtē. sʒ hic ē hʒ vnā: q̄ꝛ totuʒ vnā formā hʒ. ¶ Ad ꝑmum dōʒ ꝙ loq̄t̃ qn̄ cōpl'o ē fortis. mō pōt eē vna ⁊ debilis: q̄ꝛ ꝓpinqua actui. ⁋ Ad z^m dōm ꝙ ille ꝑtes sunt ēt diuerse in mō sube ⁊ cōpl'onis: ⁊ vna est extra aliā. ⁋ Uel dicēdū ꝙ nō est ibi hʒ vnā ꝑtē quātitatiuā: sed essentialem: lʒ in diuersis partibus quantitatiuis.

¶ Quoniam si ipsa fuerit similis virtutis nō diu significabitur eius operatio in corꝑe penitus. Et si est adherentium partiū ⁊ diuersarum virtutū possibile est etiā vt non diuersificet̃ eius imꝑssio in corꝑe: imo sit vt cū pars simplicis in mēbro cōtinet̃ ꝯueniat ei qđ ei adheret ex simplici alio ⁊ proueniat ex eis operatio ⁊ imꝑssio quaʒ ad ipsum ducunt amborū operationes in oībus partibus illius membri ſm equalitatem.

¶ Primo facit qđ dcm̄ est. Scd̄o ponit q̄ddā. ibi (Cuʒ sit.) Prīo ꝑꝑ qđ ad h̃ ꝙ medicia dicat̃ cōposita ex ꝯrys ⁊ faciat ꝯrios effect⁹ requirunt̃ ꝑdicte due ꝯditiōes. s. ꝙ hēat ꝑtes ꝯrias in actu sepatas: ita ꝙ vbi sit vna nō sequat̃ eē aliā: vel hēat in ꝓpinq̊ q̄ꝛ nō sit oīno sil'is in ꝑtib⁹: sed si sit medicia cōposita ex ꝯrys illa regrunt̃ ⁊c̃. q̄ꝛ si nō ponant̃ illa fit sil'is: sed si medicia sit cōposita ex ꝯrys: ⁊ esset vnius forme oīno sil'is: vel eēt nō vnius forme: tn̄ partes essent tenaciter adherētes nō diuersificat̃ opatio ⁊c̃. Ex quo autē res ꝑtiū diuersaꝝ formaꝝ. s. nō hn̄s vnā formā pōt esse difficilis separationis: ergo res vnius forme posset esse facilis separationis.

¶ Cum sit cū vnaquaqꝫ partiuʒ eius impedimentuʒ a complemento actionis eius fixum in ea.

¶ Sʒ in q̄cūqꝫ ꝑte isti⁹ medicie ē īpedimētū fixū quo īpedit̃ opatio quā ꝑs vellet efficē ī ꝑtē: ḡ sil'is opatio ꝓueniet lʒ sit cōposita ex ꝯrys. sʒ sic ē: q̄ꝛ ꝑsuppositū ē ꝙ sit adherētiū ꝑtiū. ¶ Cōsiderādū ꝙ istđ īpedimētū ē an̄qꝫ agāt ꝑtes īter se vl' respectu terty saltē ex nā rei: q̄ꝛ ꝑtes ꝯrie isti⁹ medicie qn̄ reducunt̃ ad actū ꝯriuʒ ꝑus se alterāt ⁊ ꝯtēperāt q̄ꝫ mēbrū alteret̃ ab eis. ē ēt ī actu actōis: q̄ꝛ iste ꝑtes medicie cū sint ꝑuissime occurrētes ꝑti mēbri īducūt effect⁹ ꝯrios qui equal'r in illo īcludunt̃: sicut si minime carni occurreret a. calidum ⁊ b. frigidum: frigidum recipet formā tepiditatis.

¶ Nisi sit pars mēbri recipientis ab vnoquoqꝫ duorū simpliciū absqꝫ alio: ⁊ natura vtatur vno eoꝝ ⁊ alteꝝ renuat: ⁊ hoc quidem est multotiens: noster tamē sermo non est in hoc: imo est in specie que est diuerse imꝑessionis ꝓpter rem in seipsa non ꝓpter rē in alia. Et illa quideʒ res est qm̄ simpliciuʒ eius cōmixtio est debilis recipiens discretionē vel separationem ⁊ simplicia eius ipsam cōmiscentia sunt debilia vbi recipiūt impressionem ab impressione nostri caloris. Iste aūt medicine simplices quibus dicimus inesse virtutes ꝯrias sunt in q̄bus non est illa cōmixtio vniuersalis.

¶ Diceret aliq̄s on̄do tibi ꝙ medicia cōposita ex ꝯrys actu: tamē adherētib⁹ poterit ꝯrios effect⁹ īducē. Prīo q̄ꝛ h̃ mēbrū poterit h̃ pati a medicia illa. x̄. g. a cal'a ꝑꝑ ꝓprietatē. Scd̄o q̄ꝛ ꝟtus poterit diuidē. Prīo ponit īstātias. Scd̄o r̄ndet. ibi (Noster tamen ſmo.) ¶ Prīa pʒ. Noster tn̄) soluit ꝙ ista īstātia nihil ē: q̄ꝛ ſmo nr̄ nō est de opatione ꝯria medicinaꝝ ꝯriaꝝ ex ꝓprietate mēbroꝝ vl' discretiua virtute: sed ex nā cōpl'onis medicine. x̄. g. q̄ꝛ sit debilis cōpositionis: ita ꝙ componētia habent separationem.

¶ Dubitat̃ q̄ꝛ vr̄ manifesta contradictio: si eniʒ est adherētiū ꝑtiū quomodo virtus discretiua poterit vti vno sine alio.

¶ Itē q̄redixit bis cōmixtio debilis simplicia debilia. s. ī cōpōne.

¶ Tertio ⁊c̃. q̄uis nō separent̃ tn̄ agunt ꝯrios effect⁹: q̄ꝛ duo corꝑa īpol'e est ꝙ occurrāt vni patiēti q̄ꝫtuʒ ad eādē sup̄ficiē. ⁋ Ad ꝑmū dōm ꝙ duplex opatio est sup medicia. Una caloris reducētis ad actuʒ ꝯuertētis ad formā vaporosaʒ. in hac opōne ꝯtigit medicinā cōpositā ex ꝯrys esse adherētiū ꝑtiuʒ vt sil' vapor calidus ⁊ frigidus sint mixti ⁊ ꝯtingit partiū eē nō adherētiū q̄ꝛ illi vapores separant̃: vnus portat vnā ꝑtē: ⁊ ali⁹ aliā. Alia ꝟtutū attractiuaꝝ ⁊ retētiuaꝝ. Pōt igit̃ in prīa opōne medicina eē adherētiū ꝑtiuʒ ꝯriaꝝ ⁊ ex hoc vnius opōnis: ⁊ tn̄ virtus vtet̃ vno sine alio. ⁊ de h̃ nō est sermo qn̄ dicimus medicina operat̃ effect⁹ ꝯrios ⁊ est cōposita ex ꝯrys: sed qn̄ in prima opōne caloris nālis fit separatio. ⁊ h̃ ē qđ dixit Aui. simplicia vbi ꝑcipiunt īpressionē ab imꝑssione caloris. ⁋ Ad z^{am} dicēduʒ ꝙ dixit. est debilis. per nō eē simpliciū partiuʒ. vel debilis per nō esse adherētiū. vel est debilis vt ꝑ h̃ remoueat primā instātiā de opōne ꝯria a ꝓprietate mēbri recipientis (debilia) vt remoueat scd̄aʒ īstātiaʒ de ꝟtute discretiua. ⁋ Ad 3^{am} appet sol'o: q̄ꝛ illa minima in reductiōe ad actuʒ īpediunt se ⁊ post tēperant̃. vel lʒ occurrāt diuersis ꝑtib⁹ mālib⁹ sunt in vna formali. vel lʒ essent due ꝑtes formales q̄bus occurrunt: tn̄ recipit̃ illud in forma media: ita ꝙ paꝝ durāt in forma ꝯria: ita ꝙ tota ꝑs ē alterabilis a q̄libet ꝑte isti⁹ medicine: ḡ vtriusqꝫ alteratio extendit̃ sup toto. ¶ Iste āt medicie.) ſm Dy. exponit ꝑ̄ ꝑ moduʒ correlary Aui. est ꝙ igit̃ medicine simplices in q̄b⁹ ⁊c̃. sūt in q̄b⁹ nō ē illa cōmixtio vl'is. s. ꝙ ab eis ꝓueniat effect⁹ vnus: imo ꝯri⁹. sed vn⁹ effectus ꝓuenit ab illis in q̄b⁹ manet cōmixtio ꝯ istā expōnē ꝑ subdiuisionē quā ponit. Scd̄o mō pōt exponi ꝑ modū remotionis dubij vt dicat̃. d. a. qūo dices ꝙ sūt simplices. R̄ndet ꝙ nō ē ista cōmixtio vl'is. i. totalis ⁊ tāta q̄ꝫta in artificialibus medicis vt tyriaca respectu q̄rū dicunt̃ simplices. Aliter igitur ego expono ꝙ postq̄ꝫ Aui. ꝑmisit q̄d cōpl'o prīa ⁊ q̄d z^a ⁊ posuit quasdā subdiuisiōes hic adaptat ad ꝓpositū ⁊ est q̄ꝛ colligit ex ꝑdictꝭ modos medicinaruʒ hn̄tiū cōpl'onē z^{am}. simplices. i. q̄ ēt dicūt̃ simplices. q̄b⁹ dicim⁹ ⁊c̃. i. que ēt dn̄r hr̄e ꝟtutes ꝯrias. sunt in q̄b⁹ ⁊c̃. vl'is. i. ꝑ͡a ex elntꝭ nō est sicut īmediate causans cōpl'onē sed sicut mediate. ¶ Cōsiderādū ꝙ ex trib⁹ colligit medicinas hn̄tes cōpl'onē z^{am}. Prīo simplices: q̄ꝛ possunt dici simplices lʒ sint cōposite. dicunt̃ tn̄ respectu cōpositaꝝ per artem. Secundo hn̄tes virtutes ꝯrias siue diuersas siue ꝯrias: q̄ꝛ aliter nō dicerent̃ secundo composite. Tertio non est illa vl'is ⁊ prīa cōmixtio ex elementis. s. īmediate. ¶ Cōsiderādum z° ꝙ dr̄ vl'is: q̄ꝛ prior ex nā rei: q̄ꝛ inherētes oī mixto vt mixtuʒ: ⁊ sic oē mixtū pōt dici hr̄e ꝟtutes ꝯrias: q̄ꝛ ꝑtiū difformitatē: nō tn̄ ex hoc dr̄ hr̄e cōpl'onē scd̄am. ¶ Tertio ꝯsiderandū (iste:) q̄ꝛ de istis fit mētio hic z° can̄. non in 5°: q̄ꝛ ibi de compositis per artem.

¶ Dubitat̃ q̄re Aui. colligēdo medicias hn̄tes cōpl'onē z^{am} nō colligit ēt medicias q̄ dn̄r hr̄e cōpl'onē ꝑmā. Dicēdū ꝙ satis notuʒ est ēt supra diuisit eas quātuʒ sufficit cuʒ dixit alia equalis. alia calida ⁊c̃. vel difficile est dare medicias que solū hēant vnā cōpl'onē.

¶ Dubitat̃ z°: q̄ꝛ Aui. vr̄ ꝯdicē. nā medicina hn̄s cōpl'onē z^{am} operās vnuʒ effectū est nō hn̄s illā mixtionē vl'em: ⁊ tn̄ nō dr̄ cōposita ex ꝯrys vt supra. ¶ Et cū medici dicunt. Dōm ꝙ illa est vl'is complexio medicinaꝝ hn̄tiū z^{am} cōpl'onē siue sint cōposite ex ꝯrys ꝯrioꝝ effectuū sine vni⁹ effect⁹. illa ḡ vere ē cōposita ex ꝯrys q̄ē ꝯrioꝝ effectuū ⁊ de hac sup̄. ⁊ cū medici. ⁊ illa ēt dr̄ cōposita ex ꝯrys nō sic vere: tn̄ que vni⁹ effect⁹ ⁊ de hac supra. ⁊ ēt hʒ vnā expōnē.

¶ De eis ergo alie sunt que sunt fortioris cōmixtiōis: ⁊ nō possunt decoctio ⁊ ablutio facere separationē inter virtutes earum sicut camomilla in qua est virt⁹ resolutiua ⁊ virtus stiptica: ⁊ cuʒ coquitur in emplastris non separantur ab ea vtreqꝫ virtutes.

¶ Hic diuidit istas medicias quas collegit ⁊ pōit ordīes ⁊ diuersitates: ⁊ hʒ q̄tuor diuersitates sicut q̄tuor ordīes pōit. Scd̄a ibi (Et alia.) Tertia ibi. (Ex h̃.) Quarta ibi. (Et ex medicinis.)

¶ Dubitat̃

Dubiū 6^m
Dub^m 7^m
Dubiū 8^m
Dub^m 9^m
Dub^m 10^m

Dub^m 11^m ¶ Dubitaꝛ quõ cognosco ꝙ camomilla hẽat has ꝑtes. Dõz ꝙ ex diuersitate sapoꝝ vel ex effectu medicie. ¶ Cõsiderãdũ 2° ꝙ camomilla vel hȝ vnã formã vel diuersas: ſȝ ẽ ꝑtiuȝ adherẽtiũ. ¶ Tertio ꝯsiderãdũ ꝙ ſi nõ ſepaꝛ in decoctiõe: ĝ nec calõ nr̃o. ¶ Quarto ꝯsiderãdũ in empl'is: qꝛ forſan ꝑ aſſationẽ poſſet ſeparari.

¶ Et alie ſunt in quibus decoctio ſeparare poteſt iter eas ſicut caules: ſubſtantia enim ipſorum cõmixta eſt ex materia terrea ſtiptica ⁊ ex materia ſubtili abſterſiua nitroſa. Cuȝ ergo coquitur in aqua reſoluitur ſubſtantia nitroſa abſterſiua ab eo in aqua: ⁊ ſubſtantia terrea ſtiptica remanet ⁊ fit aqua eius ſolutiua ⁊ corpus eius ſtipticum. ⁊ ſimiliter lens ⁊ fructus mandragore ⁊ ſimil'r allium. in ipſo nãqȝ eſt virtus abſterſiua ⁊ aduſtiua ⁊ humiditas grauis: ſed decoctio ſeparat inter eas. ⁊ ſimil'r cepe ⁊ raffanus ⁊ reliqua. Et ꝓpter hoc dicit ꝙ raffanus digerit ⁊ non digeritur. Digerit enim ⁊ non cum omnibus partibus ſuis: ſed cum ſubſtantia ſubtili tenui que eſt in ipõ. Cũ ergo reſoluiꝛ ab eo remanet ſuba ſpiſſa que eſt in ipſo inobediẽs ṽtuti digeſtiue viſcoſa: ſȝ illa ſuba aliã icidit viſcoſitatẽ.

¶ Primo hoc. Secũdo infert quoddã. ibi (Et ꝓpter hoc.)

¶ Et ex hoc capitulo ſunt alia inter quorum ſimplicia ablutio ſeparare valet ſicut endiuia ⁊ plurima ẽt olerum. eius enim ſubſtãtia eſt compoſita ex materia terrea frigida plurima ⁊ ex materia ſubtili pauca: q̃re fit eius infrigidatio cum materia prima ⁊ oppilationum apertio ab ea ⁊ penetratio ipſius plurima cum materia altera. Et plurimum huius materiei ſubtile eſt expanſum ſuper ſuperficiem eius. Jam enim eleuata eſt ad eam ⁊ aſperſa ſuper ipſam. Cuȝ ergo abluitur cum aqua reſoluitur ⁊ non remanet ex ea aliquid vnde ſit curãdum: ergo propter hanc cauſam preceperunt ne abluatur ſm legem ⁊ medicinam. Et hac de cauſa plurime medicinaruȝ cum homo ſumit eas infrigidãt vehementer: ⁊ cum ex eis fit emplaſtrum reſoluũt. verbi gratia ſicut coriandrum. cum enim ſumitur eius infrigidatio fortior fit. Et cum ex eo fit emplaſtrum quandoqȝ reſoluit. verbi gratia ſcrophulas ⁊ ꝓprie permixtum cum ſauich: ⁊ fit illud ideo quoniam eſt compoſitum ex ſubſtantia terrea aquoſa multe infrigidationis ⁊ ex ſubſtantia ſubtili reſolutiua. Cũ ergo ſumitur aduenit calor ĩnatus ⁊ reſoluit ab eo ſubſtantiam ſubtilem ⁊ non eſt plurime quantitatis ita vt in cõplexione impreſſionem faciat: imo deficit ⁊ remanet ſubſtantia eius ſingularis vltima in infrigidatione. Cum autẽ ex eo fit emplaſtrum videtur ꝙ ſubſtantia terrea non penetret in poris neqȝ efficit in eis impreſſioneȝ oino: ſed ſubſtantia ſubtilis ſecunda penetrat in eis ⁊ digerit. Si ergo aſſociatur aliquid ex ſubſtantia frigida iuuat ad repellendum ⁊ vincit calorem ĩnatum. Et hoc quidem propinquum eſt ei qð oſtendimus in libro primo de aduſtiõe cepe cuȝ ex ea fit empl'm ⁊ de eius incolumitate cũ comediꝛ. Et cũ nos poſuerim⁹ vnã cãm in ea ꝓpiquã huic oportebit vt ſit hec itẽtio nõ certe.

¶ Primo facit h̃. Secũdo ifert quoddã. ibi (Ergo ꝑꝑ.) ¶ Cõſiderãdum ꝙ Aui. ponit dcm̃ ⁊c. ⁊ cãm qꝛ in ſupficie: iõ ablutio ſepat. Et ꝑꝑ h̃ ꝑ vnuȝ. Scõo aliud. ibi (Et hac de cã.) Primo infert h̃. Scõo aliud. ibi (Et h̃ qdẽ.) Pria in duas. Prio fac h̃. Scõo remouet dubiũ. q. d. a. illa ꝑs cal'a deberet calefacẽ. ¶ Cõſiderãdũ ſm Dy. ifrigidat vehemẽter iteri⁹. ſ. in ꝓceſſu nõ in ꝑn°: qꝛ occurrit cũ ꝑtib⁹ calis ⁊ fridis. exteri⁹ ãt qꝛ calor ẽ debilis in ꝓceſſu calefaciũt cum ſauich. i. pulte ex frumẽto qꝛ hñt viſcoſitatem ad digõnem iuuaꝛ. ¶ Si ĝ.) Tripl'r exponiꝛ ſȝ Dy. Prio ꝑs frida ꝯſtrigẽdo ꝑmit caliditas ſic ponit exẽplũ de oleo ro. 3. de ſimpli. medi. ca. 5. 3. diſ. (Vicit.) ſcilȝ in ſupficie nõ in ꝓfundo. Scõo ſi aſſociaꝛ penetrãdo repercutit: ⁊ ꝑ cal'ȝ reſoluit: ĝ ꝓprie in ſcrophulis ꝓdeſt. (Vincit). i. vincẽ facit: qꝛ ꝑ ſeipm nõ poterat: ⁊ iõ vſurpat ſibi iſtã opationẽ. Tertio aſſociaꝛ mãm multã: ꝑs frida penetrãs poſſet corrũpere mẽbrũ ⁊ mortificare. Aliter poſſet exponi: qꝛ. d. a. q̃re illa ꝑs cal'a nõ reſoluit. Rñdet ꝙ frigiditas repellit ⁊ tenet eã ĩtus: ⁊ vicit calorẽ inatũ ne eam ꝯſumat. ¶ Sed tu dices ꝯ̃ ita intus. Dicenduȝ ꝙ calor fortior. ¶ Secũdo declarat qd iuuat ſauich ⁊ pȝ. Et hoc qdẽ infert aliud ⁊ dicit ꝙ illud qð dictum eſt de coriandro eſt propinquum ⁊c. Cãe qꝛ cepe exterius vlcerat ⁊ intus nõ: ſunt ſex. Primo qꝛ virtus nãlis agit ⁊ imutat cõpl'onem. Secũdo miſceꝛ cũ cibis. Tertio miſcetur cũ humiditatib⁹. Quarto tenetur ex ligatura: imo teneꝛ ex vno ſitu. Quinto qꝛ reſoluunꝛ partes vlceratiue. Sexto virtus digeſtiua ꝯuertit in bonũ ſanguinẽ ⁊c. De oib⁹ iſtis cauſis prima eſt ad ꝓpoſitum: ⁊ ideo cũ fiunt: hec intẽtio de coriãdro eſt nota, certe. qꝛ eadẽ cauſa hic ⁊ ibi. ¶ Conſiderãdũ qꝛ dic (Propinquum) non eadem qꝛ cepe nutrit: coriandrum non.

¶ Et ex medicinis qdẽ ſunt in quibus videnꝛ eſſe due ſubſtantie diuerſe ſm naturam abſqȝ ꝑmixtione oino. Et ex eis itaqȝ ſꝛ q̃ ſꝛ ſenſui appentes ſicꝰ ꝑtes citri. Et ex eis ſũt q̃ ſꝛ magis occulte: vꝛ eni ꝙ cortex pſilij ⁊ qð ẽ ſup ei⁹ corticẽ ſit fortꝭ ifridatiõis ⁊ farina medulle q̃ ẽ i ipõ ſit fortꝭ calefactiõis: ita vt forſitã ſit medicia rubificãs aut vlcerãs: ⁊ cortex ei⁹ ſit ſicꝰ velamẽ diſtiguẽs iter ea. Si ĝ bibiꝛ nõ tritũ nõ dimittit duritiẽ ſue corticis vt penetret ṽt⁹ medulle ei⁹: ⁊ qð ẽ itra ipȝ ad ſuum exteri⁹: imo opaꝛ cũ eo qð ex ipõ appet ex ſua mucilagine. Qꝛ ſi ꝯteraꝛ forſitan illð qð dꝛ de ipõ qð ẽ venenũ: ẽ ꝑꝑ aptionẽ medulle ei⁹ ⁊ ſui iterioris. Et vꝛ ꝙ illud qð ex eo eſt ꝯtritũ diſrũpat exituras. Et illð qð eſt itegrũ ex eo faciat eas crudas ⁊ refrenet eas ꝑꝑ hanc cãm. Sufficiat quãtitas hec in dãdo hãc radicem.

¶ Hic eſt quartus ordo. Cõſiderãdũ ꝙ pſiliũ eſt ſemẽ paruuȝ: ⁊ hȝ duas partes ⁊c. collige hos quatuor modos ſiue ordines ⁊ differẽtiam inter eos. ¶ Cõſidera ꝙ iſti ordines cõprehendunt oẽm modũ medicinaꝝ hñtiuȝ cõpl'onẽ ſecundã fortem ⁊ debilem.

Du^m 12^m ¶ Utrũ vna medicia poſſit in corpore humano diuerſas facẽ opatiões. Videꝛ ꝙ nõ: qꝛ tũc hřet ꝯ̃rias ṽtutes. Itẽ ſaltẽ hñs vnã formã nõ qꝛ hȝ vnã cõpl'onẽ. ¶ In oppo^m Auic. ¶ Rñdet Dy. ita eſt de vna medicia ſicꝰ mixto: ſed mixtũ ẽ duplex. ſ. ſimplex homogeneuȝ aliud etherogeneũ. Medicia ſimplex ſil'is in ſuis ꝑtib⁹ nõ hȝ operatiões ꝯ̃rias: iõ qꝛ hȝ vnã ṽtutẽ in oib⁹ ꝑtib⁹. Medicia ãt cõpoſita etherogenea vel reducta ad vnã formã dicit Ant. ꝙ ꝑueniret ꝯ̃ria diſticte. qð eſt ipoſe. Prio ex ꝑte medicie qꝛ nõ hȝ. Scõo ex ꝑte mẽbri qꝛ nõ põt recipe ꝯ̃ria. Si aũt indiſtincte: ſicut extrema in medio: ⁊ h̃ poſſibile qꝛ effect⁹ eſt medi⁹ iter calidũ ⁊ friduȝ ⁊c. ⁊ poterit dici calidũ reſpectu fridi. Si aũt medicina nõ ſit reducta ad vnã formã: vel ẽ fortꝭ cõmixtiõis: ⁊ ſic nõ põt diſticte ſed ineſſe medio vt mẽbrũ cui approximaꝛ medicamẽ cõpoſitũ ex repcuſſiuo ⁊ reſolutiuo. iuxta Auer. 5. coll'ȝ. ca. 5ȝ. vel debilis vel ſepatur in ꝑtes ⁊ occurrunt diuerſis mẽbris: ⁊ ſic põt ꝯ̃rios effectus. vel non ſepaꝛ: ⁊ ſic idẽ iudictũ ſicut eẽt fortis cõmixtiõis. Ex quo ẽ manifeſtũ ꝙ medicamẽ cõpoſitũ debilis cõmixtiõis non facit vnã opationẽ nec ꝯ̃riã. exẽplũ de caule ⁊ pſilio. Et ex his vltra pñt itelligi dicta Aui. de medicamie cõpoſito adherẽtiũ ꝑtiuȝ ꝙ nõ diuerſificat ipreſſionẽ niſi ex ꝑte ṽtutis mẽbri vt vtatur vno ⁊ remaneat aliud. Iſtã eni diſtõnem dicit vel vno vtatur alterã renuat: nõ eſt poſſibile ponere in medicia fortis cõmixtiõis. ⁊ h̃ dixit Aui. ꝙ nõ poteſt ſepari qð non iueniꝛ. vel ꝙ fiat diſtictio certa vſuuȝ medicaminis: qꝛ vtaꝛ diſcrete ⁊ ſapienter ſicut artifex ⁊c. ¶ Ad rationes. Ad primã dõm ꝙ contraria poſſunt eſſe in eodẽ ſub eſſe confuſo: ⁊ ſm diuerſas ꝑtes ad illã. dicit ꝙ ſtante vna compl'one poſſunt eſſe diuerſe partes diuerſaꝝ compl'onuȝ ſicut homo ex oſſibus ⁊ carne: ⁊ tñ vna anima ſenſitiua. In ſũma teneo ꝙ medicina compoſita fortis cõmixtionis nõ operaꝛ ⁊c. ſed debilis cõmixtionis operaꝛ. alias opationes vide in tractatu de hoc in fine.

¶ De cognitione virtutũ cõpl'onuȝ medicinaꝝ ſingularium per experimentum. Cap. 2^m.

Medicinarum cognoſcunꝛ ṽtutes ex duabus vijs. Una caꝝ ẽ ſemita experimẽti. Et alte-

ra est ratiocinationis semita. Nos vo in experimento sermonem premittamus.

¶ Jam premisit radicem ad cognoscendum cōplexionez medicinarum ⁊ virtutes. Hic exequitur ⁊ primo docet cognoscere virtutes quas a se ꝯsequuntur. Secūdo docet cognoscere quas cōsequuntur ab extra. ibi in isto capitulo (Medicinis.) Pria in duas. Primo docet cognoscere virtutes ⁊ cōplexiones. Secūdo operationes ab illis virtutib⁹ ꝓcedentes notificat. ibi in quarto caplo (Dicemus.) Uel posset dici ꝙ primo docet cognoscere cōplones ꝓprias. Et secūdo virtutes illas ꝯsequentes large sumēdo virtutes. ibi quarto caplo. (Dicemus.) Prima ibi. ⁊ primo pmittit modos. Secūdo exeqtur. ibi (Dicimus.) ¶ Considerādum ꝙ illud qd precessit est notitia cōplonis medicinarum idest qd sit cōplexio ⁊ quid virtus: hic autē precedit: ⁊ ideo stat loco radicis. ¶ Considerādum ꝙ virtus accipitur duplr. large. i. pro complexione vt hic. ⁊ pro forma specifica: ⁊ est in virtute a cōplexione distincta. nō sumitur sic hic: sed forsan ifra quarto cap. ⁊ ideo Auic. distincte facit areolam de complexione ⁊ de ꝓprietate. ¶ Cōsiderandum ꝙ ratio qr medicine his duabus vijs cognoscātur est: qr est duplx via ad cognoscendū scibilia medicine: vt in prima aforismoꝝ cap. p. ⁊ in 9° terapētice. quarto caplo. ⁊ secūdo de creticis primo caplo. ⁊ quinto colliget. caplo. 25. Huius ratio est fm Dynum qr ars vniuersalis operatiua est circa particularia: tamen medicina potest acquiri inuentiue: ⁊ sicut experimentum precedit doctrinaz: ⁊ sic sequetur vnde experimentū apparet. Gal. caplo primo primi de interioribus. ⁊ nono terapētice. 8. capitulo. ¶ Considerāduz ꝙ ab experimento incipit quia notius ⁊ quia prius.

¶ Dicimus ĝ ꝙ expimētū ad cognitionē vtutū medicīe cū fiducia nō pducit nisi post obseruatiōez cōditionū.

¶ Primo docet cognoscere virtutes medicinaꝝ per expimētum. Scđo per rōnē. ibi (Cognitis.) Pria in duas. Primo pmittit cōditiones forte obseruādas. Secūdo exeqtur. ibi (Una.) ¶ Considerādū ꝙ Aui. solum ponit cōditiones ⁊ nō cañ. attēdendos in experimento: qr erat radix. est enim hic si medicina calefacit est cal'a ⁊ si infrigidat est frigida. hoc autē nō potest fieri sine conditione.

¶ Una eaꝝ est vt sit medicina vacua a q̄litate acqsita ex cal'itate accñtali: aut a frigiditate accñtali: aut q̄litate que accidat ei cū alteratōe in sua suba aut vicinitate alterius. Aqua enī q̄uis frigida sit nā: tñ cū calefit calefacta pmanēs calidat. Et euforbiū q̄uis sit nā calidū: tñ cum infrigidatur ifrigidat dū pmanet frigidum. Et amigdala q̄uis sit equalis subtilis: tñ cuz fit rancida calefacit potētia. Et caro pisciū q̄uis sit frigida: tamē cum salitur calefacit potentia.

¶ Hec ps hz septē ptes sicut sunt septē ꝯditiones. ¶ Cōsiderāduz ꝙ rō qr ista cōditio reqrit est vt in experiētia non caderet error. nā expiētia ē ab effectu. ¶ Cōsiderādū 2° ꝙ qualitas accñtal' tripliciter acqrit. s. alteratione permutatione permixtione vicinitatis: lz cum omnibus sit alteratio: ⁊ ideo etiam tria exēpla. ¶ Tertio considerandū ꝙ rancidatio est modus putrefactionis vnctuosorum. vnde Auicē. cap. de amigdalis ⁊c.

¶ Et scđa ē vt illđ in q̊ expit egritudinē hēat singularē. nā si egritudo ē cōposita ⁊ ī ea sunt due res sigñantes duas curatiōes ꝯrias ⁊ experiat in ambab⁹ medicina ⁊ cui ꝯferat nescim⁹ cāz in illo vere. vbi grā cū bō hz febrē flegmaticā ⁊ daf ei in potu agaricus ⁊ remouef febris ei⁹ nō opz vt iudicem⁹ agaricū eē fridū: qm̄ cōfert egritudini calide que est febris: imo forsitan nō ꝯfert nisi ppea ꝙ resoluit mām flegmaticā ⁊ euacuat eādē: ⁊ cū deficit mā remouetur febris flegmatica. Et hoc quidem vere est iuuamentū per se permixtuz iuuamēto per accidens: per se quidē cum cōparatione ad mām: lz per accidens cū comparatione ad febrem.

¶ Et considerādum ꝙ ista conditio est sumpta ex parte corporis. sed prima ex parte medicine.

Dub^m p^m ¶ Dubitaf qr expiētia docet in corpe distēperato cū Gal. 3. de simplici medi. ca. 2. dist. 2. ponat corpus tēperatū esse regulā: ⁊ etiā in thegni. Dicēdum ꝙ expimentuz de medicina pōt fieri in corpe tēperato: tñ in distēperato pōt fieri: ⁊ ideo. 3. de complonib⁹ cap. 5. in vtrisq3 docet expiri. s. in hñte egritudinē. Causa āt q̄re in distēperato egro est: qr plus reperitur: ⁊ qr manifestior opatio curatiua ꝯseruatio: ⁊ qr ꝯueniētior cū sit iuuatiua sibi. ¶ Cōsiderandū ꝙ aliqua egritudo dr cōposita. Uno modo cū alia egritudie vt mala cōplo ⁊ soluta ꝯtinuitas. Scđo cū sua cā hñte siue potēte hēe eādē idicationē vt chol'a cū se. vel hñte aliā vt feb. flegmatica h cuz daf agaricus ⁊c. vno mō cāz. s. pria ꝯsideratione. Tertio iuuamentū dr p accñs: qr non p: nō tñ dr p accñs: qr nō per se. rō qr qđ per se admouet cāz ⁊ p se remouet dispōnē. ¶ Iste fmo Dy. pōt impugnari dicēdo ꝙ remotio feb. p agaricū sit p accñs vt distiguif ꝯ p se: ⁊ non solū vt distiguif ꝯ p. ⁊ ꝙ ꝓpositio que dicit ꝙ remouet p se cām ⁊ remouet p se effectuz est difficilis sic ꝙ p se remouet cāz quātū ad illud qđ causat siue qđ est. rō formalis cāndi p se remouet cātionē vt ꝙ infridat calefaciēs p se tollit calefactionē q̄ fit a cā calefaciēte. lz qđ p se remouet cāz q̄tū ad illud qđ ē ꝯditio agētis sicē approximatio nō p se tollit rōnē formalē causandi vl' causantis sed est ꝯditio: sed qr ista verba sunt logica: ideo non curo.

¶ Et tertia est vt medicina sit expta iā in duob⁹ ꝯrijs: ita vt cū vtriq3 eoꝝ simul ꝯferat nō iudicef ꝙ sit ꝯria cōploni alicuius eoꝝ: ⁊ fortasse ꝯfert vni eoꝝ p se ⁊ alteri per accñs sicut scamonea si experiamur ipsam in egritudie frida nō est longinquū quin ꝯferat ⁊ calefaciat. Et cū expimur ipsaz in egritudine calida sicut est febris tertiana nō elōgaf quin ꝯferat in euādo cholerā. Cū ĝ ita sit nō acqrit nobis experimētū ⁊ fiduciā caliditatū aut friditatis: nisi postq̄ scimus ꝙ vnā duarū reꝝ efficit per se ⁊ efficit alterā per accidens.

¶ Cōsiderādū vt i. 3. de cōplonib⁹ penul. ca. ꝙ illa sumif ex mō opationis medicie. s. p accñs vel p se: ⁊ iudicaf ex p se nō ex p accñs. exēplū Aui. scamonea in morbo cal'o ⁊ ī frido. exēplū ibi. al's aqua frida in morbo cal'o ⁊ in frido morbo. ⁊ h sumit Dy. ꝙ p accñs large vt distiguif ꝯ p se in exēplo de frigida aqua que calefacit.

Dub^m 2^m ¶ Dubitaf qr illa ꝯditio ꝯdicit secūde: qr 2ª ꝯditio ꝓhibet expientiā fieri in dispōne ꝯiūcta cū sua cā. lz hic ꝯcedit eā fieri vt in feb. tertiana. Sed ista instantia Dyni fuit aliqñ molesta: qr laborat in dādo drias inter ꝯditionē secūdā ⁊ istā tertiā: ⁊ inuit tres differentias. Pria illa ꝓhibet fieri expientiā in dispōne composita cuz cā a qua depēdet. ista facit in duab⁹ dispōnib⁹ que adinuicē nō depēdent. Secūda illa est ex pte dispōnis corporis ista ex mō operandi. Tertia illa p̄supponit experientiā fieri in vnica dispōne ista in duab⁹ ꝯrijs vnā alteri cōparando. ¶ Considerādū ꝙ lz ista cōditio videaf cōpletiua secūde: ⁊ q̄si declaratiua illi⁹: tñ differt. illa enim vult fieri experiētia solū in vna dispōne ⁊ non in cōposita cuz sua cā. ista in duab⁹ ꝯrijs siue vna sit composita cū cā vt tertiana: siue nō vt morb⁹ fridus: siue pñtia frigide materie. Impossibile est. n. ꝙ vna medicina duobus ꝯrijs per se cōferat: ergo vni per accñs. ¶ Considera ĝ ꝙ est p accñs. v. g. ꝙ fit euacuādo mām scamonea vel poros claudendo frigida aqua: ergo reliqua opatio est per se. ¶ Considerādū ēt ꝙ fortasse: qr aliqñ ꝓprietate cōfert sicut credit de endiuia ⁊ phisticis in epate ⁊c. ¶ Ad ꝯriuz cum dr: illa conditio ꝓhibet experientiā ad egritudinē compositā cuz sua cā. Dicendū ꝙ verum est ꝙ iudices per accidens esse. Uel dicendum ꝙ nō cōtradicit primo facere experientiam in simplici dispositione. secūdo in contrarijs dispositionibus: quasi dicat experiaris primo in vna dispositione: ⁊ secūdo in contrarijs dispositionibus.

¶ Et q̄rta est vt sit virt⁹ q̄ ē in medicia opposita ei qđ equaf ei de potētia egritudis. Sūt enī medicie q̄dam quaꝝ cal'itas miroraf a friditate egritudis alicui⁹: q̄re penit⁹ in eā nō agit. Et qñq3 cū administraf in ifrigidatiōe aliqua leuiore illa facit calefactionē. Opz ĝ vt experiaf prius in debiliori ⁊ fm gradus fiat processio paulatiz donec sciaf virtus medicine ⁊ nō dubitef.

¶ Considerādū fz Dy. illa ꝯditio vel canon p̄cipit vt vt⁹ medicine sit eq̄ta egritudini. rō qr potenter curat: qr alr noceret. Prio si fit feb. ⁊ paꝝ frida oppilat. Scđo in feb. ardētissima aq̄ cucumeris ifrigidat: vt. 7. coll'3. ca. 12. Tertio in chol'ica remisse cal'a nocēt ⁊c.

Dub^m 3^m ¶ Dubitaf: qr vna conditio ipertinens. nā p̄supponit ꝙ cognoscat virt⁹ medicine. Rñdet Dy. ꝙ iste canon non solū p se sed cuz p̄dictis est verus. ⁊ est nō solū de iuestigādo complonez sed gradum. Contra: quero vtrū aliqd addat p̄dictis. certū est ꝙ sic. lz illud nō est nisi ꝙ medicina sit equalis: ĝ cognita. ¶ Itē tu dicis ad cognoscendū gradum. Contra: ergo gradus prius est cognit⁹: qr dicis ꝙ sit equalis. Dicēdū ergo alr ꝙ plurime medicie quas experimur sunt ille de qbus nos habemus aliquā cognitionē: lz tñ ꝯfusam et incertā. ista āt ꝯditio est ad certificādū ⁊ clarificādū istā notitiam ꝯfusaz. notitia āt ꝯfusa hr testimonio auctoris vel aliq̊ signo. Exēplū in

plũ. in nobis est notitia de mellilo to ⁊ eupatorio. dĩ ꝙ est calidum in primo. tu nũꝗ vidisti nec exptus fuisti. modo pũtatur tibi vt tu gustes ⁊ inuenis in eupatorio aliquã amaritudinez ⁊ in mellilo to aliquã dulcedinẽ meo testimonio. ⁊ hoc signo habes aliquã cõfusam notitiam. vis certificari experiaris in habẽte equalem frigiditatem in primo gradu: ⁊ si inuenis curam eris certus.

Dubm 4m

¶ Dubitatur: qꝛ videt cõtradicere primo dicto: precipit primo ꝙ virtus medicine sit equata. secũdo ꝑcipit ꝙ experiaris in egritudine debiliori. Dy. perpẽdit de ista contradictione ⁊ voluit fugere. Primo sic. medicina dĩ equalis egritudini dupl'r. Primo sic: qꝛ in vna approximatiõe in quãtitate debita curat egritudinẽ. Alio mõ in effectu ꝑ multã iteratione. Si ꝫ hõ est fortis põt in vna approximatiõe medicĩa applicari ꝯ̃ria eq̃lis. Prio mõ si ẽ ꝺbilis tũc per iteratione. ista solo ab eomet nõ laudat: qꝛ hic nõ debẽt poni cañ. curatiui. Scõo sic; qꝛ iste cañ. est ad sciẽdũ gradũ medicine: ⁊ iõ ꝑ debes experiri in debili: ⁊ postea in forti. si enĩ ista medicĩa ĩfrigidat vel calefacit debilẽ caliditatez: ⁊ postea experioꝛ in forti caliditate ⁊ ĩfrigidat illã: ergo ipsa vere põt iudicari multũ frĩda. Nõ video ꝙ sit ad ꝓpositum dicere ꝑmo ꝙ sit equata: ⁊ postea dic̃ ꝙ experiaris in debili egritudine: ergo nõ equata. Dicit igit aliter ꝑ ꝙ fiat experientia de vna medicina in debilioꝛi morbo: sed equali medicine per diminutionẽ dosis. ⁊ qꝛ in morbis fortib⁹ est periculum de experiẽtia. sed in morbis debilib⁹ qꝛ virtus fortis non est sic timor si cadat error: ⁊ tunc potes secure ire ad morbos fortes augẽdo dosiz. sed illa experiẽtia nõ ẽ sic certificata experiendo in morbo ꝺbili. ista solo nõ placet mihi lz sit mea ⁊ põt saluari. Scõo ꝙ hec notitia ꝯfusa est de gradu: ergo ꝑmũ qȯ occurrit ĩtellectui est ꝙ sit equalis medicina egritudini. ⁊ qꝛ est ꝯfusũ iudiciũ potest errari. statim Auicẽ. regulam dat ꝙ sit melius vel experiri in debilioꝛi egritudĩe q̃ꝫ sit medicina: ⁊ vult ꝙ nõ experiaris in fortioꝛi egritudine. Ratio qꝛ non agit: hoc dixit vel qꝛ per accidens nocet hoc Aui. non dixit: sed vult ꝙ expiaris in debilioꝛi egritudĩe et in parua dosi vt sis securus a nocumẽto. ⁊ si illam nõ curat ꝓcede ad fortiorem. Hic tamẽ cadit nocumentũ: qꝛ ĩducit contrariã dispositionem ⁊ tu remoue illã ⁊c̃. Tunc ad contrarium dicenduz dupliciter. primo ꝙ sit equalis per expulsionẽ excessus egritudĩs supra medicinã: nõ aũt medicine supra egritudinem vel equalis. s. in cañ. regulari: sed põt fallere estimatiua. iõ põt expiri in ꝺbilioꝛi q̃ꝫ sit illud qȯ estimamus qȯ sit equale illi medicine.

2m

¶ Et qnta ẽ vt obseruet tp̃s in quo appet ei⁹ ĩpressio ⁊ opatio. naz si in ꝑmis cũ administrat apparet confidere facit ꝙ efficit illud per se. Et si fuerit opatio qua in ꝑmis appet ex ea ꝯ̃ria ei que appet in fine: aut ĩ pncipio rei nõ appet ex ea opatio: deĩde in fine rei appꝫ ex ea opatio: tũc erit locus ambiguitatis ⁊ dubietatꝭ: forsitan enĩ efficit illȯ qȯ opatur per accn̄s quãdo efficit in primis opationẽ occultã quã sequit per accn̄s hec operatio alia apparẽs. Et hec qdẽ dubietas est ⁊ ambiguitas ⁊ hesitatio in virtute medicine.

¶ Hic ponit quintã conditionez. Primo ponit eã. Secũdo ostẽdit eius effectum. ibi (Et nõ fuerit.) ¶ Causa est ꝺm Dy. huius quinte conditionis ꝙ in omni actione tria requirunt vel reperiunt. s. fortitudo agẽtis aptitudo ⁊ tp̃s. 2. de accidẽti ⁊ morbo. ca. 2. ⁊ fen 2a primi ⁊c̃. Si Dy. ĩtelligit ex ꝑte tẽporis absolute ꝙ reqrit ĩ actiõe sermo eius nõ est ꝯueniẽs: qꝛ ẽt in actiõe ꝑ accn̄s reqrit hoc tp̃s: sed ista ꝯditio est sumpta ex ꝑte ꝑtis tp̃is: qꝛ prima actio estimat eẽ ꝑ se. vñ Aui. (nã si ĩ ꝑmis ꝯfidẽ fac̃ ⁊c̃.) ita ẽt Albuguefit dic̃ ponẽs istã ꝯditionẽ que ẽ vt ꝯsiderat an actio ĩ calefactiõe ⁊ ĩfridatiõe sit hoꝛa que experit. ¶ Nã si ⁊c̃.) Cõtra. qꝛ aqua cal'a in ꝑma parte tẽporis calefacit: ⁊ tñ operat per accidẽs. Dicẽdũ primo ꝙ requirit cõditio prima. Scõo dicẽdũ ꝙ intelligit ꝙ perseueret in actione qȯ non facit aqua calida. ¶ Et si.) Hic ponit defectũ hui⁹ cõditionis vel regule. Primo facit hoc. Scõo ostẽdit semitã euadendi. ibi (Existimo.) ¶ Cõsiderãdum ꝙ duobus modis cadit ambiguitas ⁊ defectus in cõditione data. Primo si scõa opatio est cõtraria prime nescimus que per se sit. Scõo si ꝑma est debilis non appens ⁊ scõa appeat: ⁊ põt eẽ ꝑ accn̄s. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ lr̃a (forsitan) põt dupl'r exponi. Primo ꝙ sicut duo ponit ponendo duos modos ambiguitatis ita duo ꝓbat. Prio ꝓbat ambiguitatẽ in primo. Scõo ꝓbat ãbiguitatẽ in 2o ⁊c̃. Alio mõ ꝙ totũ referat ad ꝓbandũ scõaz ambiguitatẽ: qꝛ in ꝑma erat certũ ꝙ vna opatio erat per accn̄s: sed in scõa ambiguitate nõ sic erat certũ ꝙ opatio manifesta sequẽs occultã eẽt per accidẽs: ⁊ iõ dicit. forsitan efficit illud ⁊c̃. quare ⁊c̃. ambiguitas ⁊c̃. hesitatio. i. anxietas ⁊ dubitatio.

3m

¶ Existimo ṽo ꝙ eius opatio nõ sit nisi ꝑ accn̄s qñq̃ꝫ vigorat cũ ei⁹ opatio non appet nisi post sepationem obuiationis mẽbri. nã si ꝑ se efficeret ⁊ oparet dũ obuiaret: ⁊ ĩpol'e enĩ est vt deficiat dũ obuiat ⁊ opet dũ nõ obuiat. Et ħ qdẽ est iudiciũ pl'imũ sufficiẽs. Qñq̃ꝫ ṽo cõueniens est vt in qbusdã corpoꝛib⁹ efficiat suam opationẽ q̃ ẽ ꝑ se post opõnẽ suã q̃ ẽ ꝑ accn̄s. Et illȯ est cũ iã acqsierit ṽtutẽ extneã vincẽtẽ ṽtutẽ nãlẽ sicut aq̃ calida: in pñti enĩ calefacit: in die ṽo secũdo aut in hoꝛa in qua remouet ab ea ei⁹ ĩpressio accñtalis facit ꝑuenire in corpoꝛe frigus ꝓculdubio ꝑꝑ ꝯuersionem ꝑtiũ peruiaꝝ ad dispõnẽ nãlẽ frigoꝛis qȯ dꝫ hr̃e.

¶ Hic ostẽdit semitã euadẽdi ab ambiguitate scõa. Scõo a ꝑo. ibi (Qñq̃ꝫ.) Pria in duas. Prio fac̃ hoc. Scõo ostẽdit quãte veritatis est semita. Prima ista. ibi (Et hoc.) ¶ Cõsiderãduz ꝙ ꝑma lr̃a põt dupl'r exponi. Prio ꝺm Dynũ ꝙ Aui. docet cognoscere opõnẽ per se ab ea que est ꝑ accn̄s: ⁊ hoc ex ꝑte ꝯuẽtus opõnis: ⁊ oñdit quãdo opatio ꝑ accn̄s sequit post opationẽ ꝑ se. nã si opatio nõ ꝓuenit ⁊ auget nisi post sepõnẽ: tũc est ꝑ accn̄s vt aq̃ frigida calefacit: sed si ꝓuenit ⁊ auget in occursu significat ꝙ est ꝑ se ⁊c̃. vt frĩda ĩfrigidat ⁊c̃. Alio mõ ꝙ doceat euitare scõaz ambiguitatem qua docebat ꝙ medicina in ꝑ occursu facit effectũ debilẽ postea aliuz qui auget. Si vis cognoscẽ an secunda opatio sit ꝑ se vel ꝑ accn̄s: respice si remota medicina agẽte effect⁹ scõs augeat: qꝛ signũ est ꝙ est ꝑ accn̄s. exẽplũ. aqua frĩda ꝑmo densat. scõo calefac̃. appet effect⁹ calefactiõis post sepationẽ. Sꝫ tu dices ꝯtra. prim⁹ effectus aque frĩde q est ꝯdẽsatio est manifestus. Dõm ꝙ nõ ẽ sic manifestus sicut eius calefactio post. vel possemus dare exẽplum de medicina oppilãte quã seq̃tur feb. vt comestio pisciũ oppilãtiuz q faciũt fe. Et hoc qdẽ iudiciũ nõ semꝑ qꝛ aliqua medicĩa inepta ꝓpter grossitudinẽ ꝑtiũ in primo occursu nõ agit: ⁊ si aliqua mensura tẽpoꝛis steterit: ⁊ postea dimittere post aliquas ꝑtes que reducent ad actũ ⁊ agẽt. Xbi gr̃a cerus'a prio ĩducit quãdã cutis lenitatẽ postea frigiditatẽ: ⁊ ea remota postea apparet ĩfrĩdatio grossaruz ꝑtiũ. ¶ Qñq̃ꝫ.) Hic docet euitare scõam ambiguitatẽ qua dĩ ꝙ medicĩa facit duas opõnes ꝯ̃rias mixtas. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ lr̃a põt dupl'r exponi. Primo ꝺm Dy. ꝙ hic docet cognoscẽ opatiões accidentis ab ea que per se ex dispõne medicĩe: ⁊ hoc si ꝓueniant a qualitate accñtali: illa est per accn̄s que primo prouenit.

Dubm 5m

¶ Dubitat qꝛ vĩ ꝯ̃dicere. primo dicit ꝙ opatio ꝑ accn̄s auget post sepõnẽ. scõo dicit ꝙ ꝑmo ꝓuenit. Dõm ꝙ opatio per accn̄s vl'ratione effect⁹ ꝑ se vt calefactio ab aqua frĩda ĩfrĩdatio a calida: ⁊ iste nõ ꝑmo ꝓuenit. Scõo põt exponi ꝙ remouet ambiguitatem ꝑmã q̃ erat ꝙ medicĩa facit duas opatiões ꝯ̃rias manifestas. via euadẽdi ẽ ꝙ videas que fit a qualitate accñtali qꝛ fieret primo.

Dubm 6m

¶ Dubitat vtrũ aqua cal'a redeat ad frĩditatẽ. Qꝛ nõ: qꝛ vel a se: et hoc nõ qꝛ idẽ nõ agit in se. vel a corꝑe nr̃o: ⁊ hoc nõ qꝛ est caliduz. In ꝯ̃rium Aui. Sꝫ opi. ẽ ꝙ fit a frigoꝛe ṽtuali qȯ ipsa hꝫ in se. Cõtra ꝑ Dy. vel cal'z ⁊ frĩdũ in eodẽ: ⁊ hoc nõ. vel in aliis ⁊ aliis partib⁹: ⁊ sic tota nõ simul calefit. Secũda opi. dicit ꝙ aliqua sunt in potentia accidẽtali ad primũ actũ: ⁊ ista mouent per agẽs extrinsecũ. Aliqua sunt in potẽtia accidentali: ⁊ ista nõ ĩdigẽt nisi remouente ꝓhibẽs: vt. appet. 8. physi. in cõmen. 32. Contra. calefactio vel est ꝑ admixtionẽ corpoꝝ igneoꝝ penetrabiliũ in aqua: ⁊ sic nõ simul tota calefit. vel gñatur de aqua: ergo prius alterat. vel ẽ alteratio in ꝑtibus aque: tũc arguit aliqd ĩtẽsiue de ꝑtib⁹ aque ẽ qȯ prius nõ fuit. Quero a quo ĩducit nõ remouẽte ꝓhibẽs qꝛ causa priuatiua nõ facit effectũ positiuũ. exẽplum de graui non valet: qꝛ graue hꝫ formã ⁊ nõ hꝫ opõnẽ: sed aqua frigida nõ hꝫ formã in suo gradu. Dõm ergo ꝙ si aqua subiectiue calefit qȯ credo reducit ad sui ṽtualitatẽ: ⁊ iõ in locis multũ calidis nõ reuertit. Si aũt calefit ꝑ admixtiõez ⁊c̃. vt Auer. 2. ꝺ aĩa cõ. 115. tũc ꝑ exclusionẽ vapoꝝ ille ꝑtes vel sũt agẽtes ignẽ vel aquã rõne ignis ⁊ erit aq̃ mioꝛ ⁊c̃.

¶ Et sexta ẽ vt obseruet ꝓcessus opõnis eius ꝺm assiduationẽ: aut ꝺm pl'im. naz si nõ fuerit ita tunc ꝓcessio opõnis ab ea est per accn̄s: qm̃ res nãles procedunt a principiis suis: aut semper: aut ꝺm plurimum.

¶ Ad ꝯsiderãdũ ꝙ ista cõditio est sumpta ab vl'itate opõnis ꝺꝫ tp̃s ⁊ ꝺꝫ corpoꝛa vt piꝑ semꝑ calefacit: ⁊ corpoꝛa oĩa aq̃ calefacit non semꝑ nec oĩa corpa ꝺꝫ carnosa. (Qm̃ res) cã ẽ qꝛ si opões nõ ꝓcederẽt semꝑ vel vtpl'im: tũc res ĩ maioꝛi ꝑte eẽnt ociose ⁊ sic nõ entes: auferẽs enĩ opationẽ est auferẽs entitatẽ. 9. meta. 7. cõmen.

¶ Et septima qdez est vt expimentũ sit in corꝑe hoĩs. nã si expiat in corꝑe nõ hoĩs pol'e est vt fallat duob⁹ modis. Un⁹ eoꝝ est qm̃ pol'e est vt sit medicĩa cõpa-

rata ad corpus hois cal'a ꝛ cõparata ad corp⁹ leonis ꝛ equi frigida cũ hec medicia est calidior hoie ꝛ frigidior equo vel leone: ꝛ videt̃ ſm ꝙ existimo ꝙ sit reubarbaꝝ frigidũ cõparatũ ad equũ ꝛ sic cõparatuz ad hoiez calidũ. Et ſcd̃s qm̃ qñq3 cõparata ad vnũ duorũ corpoꝝ h3 ꝓprietatez q̃ nõ h3 cõparata ad corpus ſcd̃3 sicut napellus. Cõparatus eñi ad corpus hois h3 ꝓprietatez venenosaz quã nõ h3 cõparatus ad corp⁹ turdi. Isti sunt ergo canones quos obseruare op3 i cognitione virtutũ medicinaꝝ ex via experimenti.

¶ Prio ꝑmittit. Scd̃o ꝓbat. ibi (Nã.). ¶ Cõsiderãdũ ꝙ dixit hois ꝛ nõ dixit tẽpati nec egri. Nã si arguit sic. i illo corpe nõ d3 fieri experiẽtia i q̃ fallit. s3 i oĩ nõ hoie fallit. Ponit minorẽ. Scd̃o ꝓbat. ibi (Un⁹.) Iste sũt due cãe. vna ex rõne q̃litatꝭ. alia ex rõne ꝓꝑetatis.

Dub^m 7^m ¶ Dubitat̃ qd h3 ad h̃ agẽ for⁹ specifica cũ hic loquat̃ d̃ opõne a q̃litate. Dõm ꝙ l3 vna nõ sit alia: tñ ꝯueniũt multũ sil'. Uel d̃3 ꝙ arguet a sili. sic aliqd calefac̃ hoiez ꝛ nõ turdũ: ita ꝛ aliqd calefac̃ ꝛc̃. ¶ Itẽ ꝯsiderandũ ꝙ oẽs ꝯditiones ꝑter sextã pñt simul ꝯcurrere in vno actu expimẽtali añq3 nullus fiat actus expimẽtalis.

Dubiũ 8^m ¶ Dubitatur vtrũ cõditiones iste sint tm̃. 7. Uꝛ̃ ꝙ sint plures q2 Albeguefit ꝛ Halya. 2. practice. 3. ca. addidit istã. s. in quãtitate ꝛ q̃litate caloris. Itẽ. G. 3. de cõplonib⁹. c. 3. ponit aliam. s. ꝙ medicia sit sufficiẽtis q̃ãtitatis. ¶ In ꝯriũ Aui. ¶ Dõm ꝙ sunt. 7. q2 vel sumunt̃ ex parte medicine: ꝛ hoc vel ex parte qualitatis: ꝛ sic pria. vl' quãtitatis: ꝛ sic quarta. vel ex parte corpoꝝ absolute: ꝛ sic septima. vl' rõne dispõnis vel singlis: ꝛ sic secũda. vel cõtrarie: ꝛ sic tertia. vel ex pte tpis vl' occursus: ꝛ sic qnta. vel ꝑseruatiue: ꝛ sic sexta. ¶ Ad Albeguefit ꝛ Halya. dicẽdũ ꝙ illa est ad distiguẽdũ an sit medicia vel cib⁹. ¶ Ad. G. dicendũ ꝙ datur intelligi per quartam.

¶ De cognitione virtutum medicinarum singularium per ratiocinationem. Cap. 3^m.

Cognitiõis ãt ṽtutũ mediciaꝝ singularium ꝑ rõcinationẽ canones. Aliȷ̃ sumũt ex velocitate ꝯñsiõis eaꝝ ad ignẽ ꝛ calefactionẽ ꝛ ex tarditate ꝯñsiõis ipaꝝ: ꝛ ex velocitate ꝯgelationis eaꝝ ꝛ tarditate ꝯgelatõis ipaꝝ. Et aliȷ̃ sumũtur ex odorib⁹: ꝛ aliȷ̃ ex saporib⁹. Et qñq3 sumũt ex colorib⁹. Et qñq3 sumũt ex opõnib⁹ ꝛ ṽtutib⁹ notatꝭ ex qb⁹ acqrunt̃ sigñatiões sue manifeste sup virtutes ignoratas.

¶ Hic ponit viã cognitionis per rationez. Et primo premittit vnũ cañ. Secundo exequitur. ibi (Uia autem.)

Dubiũ ꝑ^m ¶ S3 ꝯ̃ vr̃ via expimẽtalis. D̃o3 ꝙ ista via põt dici expimẽtal' vno mõ gñal'r ꝛ large: q2 ab effectib⁹ ꝛ posteriori sumpta ꝛ sic expimẽtalis. Alio mõ ꝓꝑe ex effectu cui⁹ eẽ q̃rim⁹ ꝛ q̃ distiguit̃ notitia ex signis posteriorib⁹ ꝛ sic supra ẽ dicta. ¶ Scd̃o ꝯsiderãdũ tñ ꝙ via expimẽtalis ꝛ rõnis ꝯueniũt. Prio q2 vtraq3 ex posteriorib⁹. Secũdo q2 vtraq3 ẽ iuestigatiua eẽ medicie. S3 differũt q2 expientia iuestigat eẽ medicie respectu nr̃i: ꝛ in h̃ põt cadẽ error: vñ postponit ꝯditiões qnque: s3 rõcinatio iuestigat eẽ medicine in se: s3 in h̃ duplex error. Prio q2 ista rõcinatio iuestigat nãz priorẽ in opõne in nobis: s3 nõ seqtur ẽ in se cal'a. g̃ respectu nr̃i. Scd̃s error q2 ista signa nõ sũt eq̃lia vt sapor acut⁹ oñdit calorẽ. sed nõ oẽs res calide hñt saporẽ acutũ vt carnes pipionũ. Ex qb⁹ accipim⁹ duo. Primo ꝙ nõ põt sciri absolute ꝙ medicia sit cal'a absolute ꝑ expimentuz nisi cũ via rõcinatiua. Scd̃o ꝙ iste vie iuuãt se. cũ scio ꝙ medicia est cal'a in se tũc experior. vñ Halyab. 2° practice cap̃. 7. de cognitione ꝑ colorẽ ꝑcipit ꝙ prio odoret̃ ꝛc̃. ne sit venenosa. ꝛ cũ sis expert⁹ q2 calefacit: tunc iudica ꝑ colorẽ saporẽ ꝛ odorẽ ꝛc̃. nec in h̃ sufficit: q2 aliq̃ medicia boni saporis posset esse maligna: vt ponit Rabi moyses in ꝓhemio afor̃. Tertio ꝙ iste vie rõcinatiue decipiũt: ꝛ iõ op3 ꝙ medic⁹ trãseat sic̃ põt. Nõ d3 hõ discret⁹ q̃rere sermocinari a traulo nec a muro loq: vt Auer. 5° coll'3 cap̃. 25. ꝛ iõ vt honorem⁹ Gal'. dixit ꝙ verificat̃ vtpl'm: ꝛ iõ plus ẽ rõcinatio sermocinãdi q̃3 rõ demr̃atiua. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ ṽtutes mediciaꝝ sũt q̃tuor. s. ꝓprie: ꝛ iste cognoscunt̃ expimẽto ꝛ rõne. Scd̃e ãt virtutes cognoscunt̃ expimẽto sumpto ex effectu eaꝝ: ꝛ hec ẽ via certior. Cognoscit̃ rõne sumpta ex colorib⁹ saporib⁹ ꝛ odorib⁹ vt substãtia corpis isti⁹ medicie ꝛ saporẽ suauis: ꝯiecturãdũ ẽ ꝙ h3 calorẽ maturatiuũ vel apitiuũ ꝛc̃. Cognoscit̃ rõne sumpta ex primis qualitatib⁹ cognitis vt si cognosco ꝙ hec medicia calefac̃ in ꝑmo gradu: cognosco ꝙ põt maturare ꝛc̃. ꝛ h̃ est qd̃ Auic. dic̃. (Et qñq3 sumit̃). s. cañ. cognitiõis virtutis medicinaꝝ. s. ex opõnib⁹ ex ṽtutibus notatꝭ: vt calidis ꝛ siccis ꝛc̃. Ex qb⁹ ꝛc̃. (sup ṽtutes ignotas) s. maturatiuas apitiuas ꝛc̃. hec tñ via fallit q2 res tẽperata est icisiua vt capil' veneris. Auerro. 5. coll'3. cap̃. 30. Uirtutes autẽ tertie cognoscunt̃ expimẽto: s3 qd rõne. Uirtutes ãt q̃rte cognoscuntur expimẽto: vt Auer. 5. coll'3. ca. 21. ꝛ Gal'. 9. d̃ simp. medi. trac. 2. 1. ca. ꝛ Haly. tra. 3. thegni. 87. cõ. ꝛc̃. ¶ Quarto ꝯsiderãdũ ꝙ occurrẽtia vel agẽtia i nos sũt duplicia. q̃dã talia actu vt elĩta ꝛ expiẽtia cognoscunt̃. q̃dã sũt talia in potẽtia vt medicie q̃ nõ sunt tales actu ꝛ iste cognoscunt̃ expimẽto ꝛ rõne: ꝛ de istis est ſmo Auicẽ.

Dub^m 2^m ¶ Dubitat̃ q2 vr̃ Aui. isufficiẽs i suis viȷ̃s: q2 sũt alie q̃s põit Mes. s. duꝝ ꝛ molle. istd̃ fallax ẽ. Et itẽ ponit teneꝝ ꝛ tenax. iste sunt. sup puro ꝛ nõ puro. Itẽ sũt alie. s. eupotabile ꝛ dilatabile ꝛc̃. D̃õ3 ꝙ cognitio ṽtutũ ẽ ex aliq̃ dispõne in mixtꝭ arguente d̃ cõpl'one. Dispõ aũt q̃dã ẽ cõis oĩ mixto itrinseca: ꝛ ista ẽ que seqtur calidũ fridum humidũ ꝛ siccũ iflãmabile coagulabile tenax ꝛc̃. q̃ sũt decẽ ꝛ octo quas ponit Ar. 4. metheo. Quedã sunt dispões ꝓprie itri̇̃sece vt sapor odor. extri̇̃sece color ex loco terre nascẽtiũ qd̃. 5. coll'3. ca. 30. ponit. in schiauonia pinee: in terris Arabũ tamarindi ꝛc̃.

¶ Uia aũt ꝑma est quoniaz rerum similium in cõstitutione essentie. s. in raritate ꝛ spissitudine quecũq3 recipit calefactionem velocius est calidior: ꝛ quecũq3 recipit infrigidationem velocius est frigidior.

¶ Hic exeqtur ꝑ̃ de cognitiõe virtutũ per rõcinationẽ ex cañ. sumptis ex facili vel difficili iflãmatiõe ꝛ congelatiõe ꝛc̃. Scd̃o ex colorib⁹ ꝛc̃. ibi (Ex aliȷ̃s.) Pria in duas. Prio de facili vel difficili inflãmatõe. Scd̃o ex ꝯgelatiõe. ibi (Res.) Pria in duas. Primo dat cañ. Secũdo decl'at. ibi (Et ex vna.) ¶ Cõsiderandũ ꝑmo cãm q̃re de cañ. istis simul est: q2 sumunt̃ ex dispõnib⁹ cõib⁹ ꝛ imediatis calido ꝛ frigido: sicco ꝛ humido: nõ aũt de oĩbus vt tenax ꝛc̃. q2 d̃dit intelligi. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ Aui. cañ. ponit. quecunq3 recipit calefactionẽ velocius ꝛc̃. dicit Dy. ꝙ d3 intelligi respectu temperati. sed ego dico respectu hois absolute. sed d3 ꝑmo iudicari calidior alia. ¶ Tertio cõsiderãdũ ꝙ idem est de sicca ꝛ humida.

¶ Et ex vna causarum in hoc est: quoniam res quandocunq3 calefit velocius alia agente existente vno: quoniam in seipsa est calidior altera: ꝛ neq3 infrigidat ipsam nisi frigus vincens. Cunq3 aduenit ei caliditas exterior ꝛ consentit ipsi virtus calida inata que est in ipsa equatur aliȷ̃ in causa exteriore ꝛ superfluit illi in virtute que est in ipsa ꝛ fit calidior. Et ſm hoc cognosces dispositionem eius que infrigidatur velocius. Et post illud in danda causa eius est sermo prolixus de quo intromittit se ille qui loquitur in principiȷ̃s naturalibus preter medicum.

¶ Primo decl'at cañ. Scd̃o conditionẽ. ibi (Cũq3.) Prima in duas. Prio ꝛc̃. Scd̃o remittit. ibi (Et post.) Pria in duas. Primo in calidis. Secũdo in fridis. ibi (Et ſm h̃.) Primo dicit ꝛc̃. ¶ Cõsiderãdũ ꝙ vna res facilius calefit q2 agẽs fortius: ꝛ suba rarior q2 sil'is est inter hñtia symbolũ ꝛc̃. ergo si aliqua res sit calida ꝛc̃. arguit ergo sic. quotiẽs aliqua medicina velocius calefit ꝛ nõ est ꝛc̃. ¶ Secundo ꝯsiderãdũ ꝙ addit aliã ꝯditionẽ. s. agẽte existẽte vno tertio nec infrigidat dupl'r exponit̃. i. ista medicina põt ad tactũ appere frigida ꝑꝑ aerẽ: vt. 3. de simpli. medi. dist. 4. 3. ca. Secũdo vicẽs. i. forte frigus vt dicat̃ facil'r calefit ꝛ difficulter infrigidat̃. ¶ Et h3 h̃) patet. Et post cadit questio vtrũ preexistens gradus eoꝝ. p3: ꝛ est questio de intẽsione formaꝝ. ꝛ ideo dixit est sermo ꝓlixus ꝛc̃.

¶ Cum autem vna earum est maioris raritatis: ꝛ altera maioris spissitudinis: tunc illa que est maioris raritatis: quãuis non sit sil'is aliȷ̃ in frigiditate ꝛ caliditate ipsi⁹: tñ patitur velocius ꝑꝑ debilitatem sui corporis.

¶ Raritas est q̃druplex. Prima multitudo poroꝝ sicut sumit̃ raritas in libro de optima habitudĩe a Gal'. ca. 4. in multis locis. Secũda foramina ꝛ cauerne multe sicut vulgares dicunt sicut sumit Auer. 5. coll'3. ca. 26. ꝛ h̃ mõ spõgia est rara: l3 iste modus posset ad priorẽ reduci. Tertia laxitas texture: vt Aui. capl'o de etatibus in mulierib⁹. Quarta magna diuisio in pauca mã: sic̃ aqua cũ calefit rarefit. oẽs faciũt ad facilẽ passionẽ inq̃ãtũ ad diuisionez faciũt. Et ex h̃ appet ꝙ due res ꝯ̃riaꝝ cõpl'onũ pñt hr̃e equalẽ raritatẽ.

Dub^m 3^m ¶ Dubitat̃. vtrũ via sumpta ex facili ꝛ difficili iflãmatõe vl' calefactiõe medicie sit via bona ꝛc̃. Uidet̃ ꝙ nõ. 3. de cõpl'onib⁹. 1. ca. Itẽ via q̃ sigñat ṽtutẽ medicine in se nõ est bona. 3. de simpli. medic. 2. ca. q2 medicina dicitur in potentia ꝛc̃. Tertio omnis plãta citius calefieret omni minerali: q2 oĩs planta h3 de calido vnctuoso ꝛc̃. 5. colliget. 24. cap̃. ꝛ in cõmento de causis longitudinis ꝛ breuitatis vite.

vite.Quarto salamādra est calida q̄ꝛ aīal: ⁊ tñ nō īfrigidat̄ q̄ꝛ viuit in igne: vt.3.de simplici medicina.3.ca. Itē ad īducēdū effectū nō solū formā agētis: sed ēt aptitudo patiētis reqrit̄: sed posse est ꝙ corpus humanū nō sit paratū calefieri ab ista medicina. / In ꝯrium Aui.⁊ Auer.5.colli.ca.26.Haly.2.prac.ca.3. / Rñdet Dy.ꝙ nec ista via nec aliq̄ est nec̄ia: sed ꝓbabilis ex q̄b' habet̄ cognitio vera vel ꝯiecturatiua ꝓpinq̄ vere cognitioni: sed vera cognitio est ꝑ experiētiā cū addet eā.H̄ ꝓmisso addit ad istā regulā ꝯditiōes duas.Nā stāte eadē raritate ⁊ eodē agēte est posse ꝙ mixtū minus calm̄ citius calefiat q̄ꝫ mag̃ calm̄.Prio q̄ꝛ mixtuꝫ mag̃ calm̄ hꝫ mag̃ humidū aqueū ꝑmixtū sicco terreo grosso vel subtili.s.nō vnctuosuꝫ ⁊ aliud mixtū sit vnctuosum ⁊ minus calm̄.exēplū.lignuꝫ fici calidius ligno oliue.Simil'r ꝯtingit ex ꝑte dispōnis corꝑis: q̄ꝛ vna existēte medicīa ⁊ vnū corp' strictaꝝ venarū in eo calefiet ⁊ iuuabit vt in turdis iusq̄amū: ⁊ corp' latarū viarū occidet vt in hoīe.ꝓsupponi ḡ dꝫ eadē forma specifica ⁊ venaꝝ dispō.dꝫ ḡ ꝙ ꝓter idētitatē agētis ⁊ idētitatē modi subē supponat̄ idētitas in alijs modis subē ⁊ ꝓprietas subē eadē.⁊ ītellexit Aui.cū dixit īdiget sermone ꝓlixo. / Ad ꝯria dicit ꝙ tenet ꝯñtia additis ꝯditionib' vel ꝙ non hꝫ viā necessitātē.Cū dī de planta ꝙ est calidioꝛ oī minerali.Rñdet ꝙ nō ab eunte vita ⁊ plāta: vel si plāta esset similis sulphuri in oīb' esset calidioꝛ sulphure in cōparatiōe ad corp'.vel hoc facit ꝓprietas: q̄ꝛ lꝫ sit calidioꝛ q̄ꝫ mineralia tñ hꝫ ꝓprietatē intrandi. Credo Dy.habuisse bonū ītellectū tñ ꝯfundit distinctas cōplexiones ⁊ veras. / Cōtra ꝑdicta ꝓmo ꝯ̄ ꝓmuꝫ dictū ꝙ sit ꝯiecturatiua saltim in notitia medicine in se.notitia de medicine esse nō est notitia ꝯiecturabilis: q̄ꝛ demonstrat̄ a posteriori: sed ꝯiecturalis est pura estimatiua ⁊ arbitratiua: sed ista est demōstratiua esse.Auer. 5.colliget.ca.24. / Sed tu dices ꝯ̄ q̄ꝛ syll'us q̄ arguit per accn̄s nō adequate nō est efficax: īmo fallit vt supra dcm̄ ē de sapore acuto ⁊ amaro supra calorē: q̄ꝛ caro colūboꝝ est cal'a ⁊c̄.lꝫ iste est hmōi. Dōm ꝓmo ꝙ nō est de illis.Scd̄o ꝙ non est de subtis potissimis demōstratiōis sumēs mediū adequatū ꝯuertibile: sed est talis.oē respirās est aīal: H̄ respirat: ḡ lꝫ nō sit conuertibilis a cā: aīal respirat: ⁊ oē nō respirās ē nō aīal.vide Aui.q̄ꝛ nō dixit nō cito īfrigidat̄: ḡ frīda: sed dixit cito infrigidat̄ ⁊c̄. Itē q̄litates mixtoꝝ sūt cognoscibiles: sed nō nisi per hoc signū. / Cōtra 2m̄ dictū.s.ꝙ dn̄t addi ꝯditiōes: q̄ꝛ ille ꝯditiōes nō dn̄t poni que nō sunt ītellecte vl' nō sunt nec̄ie in hac via: sed ꝯditiones addite a Dy.sūt hmōi: ḡ ⁊c̄. Prio p' ꝯditio de hūido vnctuoso vel nō vnctuoso dōm ꝙ īcludit̄ in idētitate raritatꝭ vel dēsitatis.si enī sunt hmōi vel eiusdē modi raritatis: igit̄ eiusdē modi ꝑmixtionis aeris cū terra: ⁊ sic eiusdeꝫ modi vnctuosi.Vel dōm ꝙ ista via est ex facili calefactiōe vel difficili: nō ex facili vel difficili ꝯuersione in ignē: sed scd̄a calefactio hꝫ se in plus q̄ꝫ ignitio.aurū enī ⁊ cuprū citius calefit q̄ꝫ lignū ⁊ tñ tardius ignit̄: īmo forsan nō ignit̄.i.nō trāsmutat̄ in ignē.vnctuositas ḡ facit ad ignitionē: sꝫ res nō vnctuosa si plus cal'a citius calefit.Scd̄a ꝯditio nō est ad ꝓpositū: q̄ꝛ illa est ꝯditio ex ꝑte corꝑis in q̄d dꝫ agē ⁊ est q̄ reqrit̄ ad viā exꝑimētalē.hic ꝓmo est de calefactiōe medicine ab aliq̄ calefaciēte ex̄ vt igne vel tactu vel ꝯstrictiōe a manu nr̄a. / Sed tu dices ista ꝯditio a ꝓꝓetate vel latitudīe venaꝝ si ꝑtinet ad exꝑimētalē debuit poni supra. Itē saltiꝫ reqrit̄ ꝙ medicina nō hēat ꝓꝓetatē nō patiēdi ab aere calefaciēte. Dōm ꝙ sunt ītellecte cū dī ꝙ causent īpressionē ꝑ accn̄s: sꝫ ꝑ accidēs est ꝙ hō nō calefiat a medicina cal'a: q̄ꝛ accidit sibi vt respicit medicinā ꝙ hēat formā specificā nō patiēdi vel venas latas siue strictas. / Sed tu dices sub q̄̄ ꝯditiōe reponit̄.Dōꝫ ꝙ sub aliq̄ q̄ dī ꝙ fiat experiētia in corꝑe hoīs.s.q̄ꝫtū ad cōplexionē sequētē spēꝫ: ⁊ tūc accidit sibi ⁊ excludit̄ ꝓꝓetas īdiuisibilis ⁊ diuersitas dispōnis venaruꝫ cāta q̄ nō faciat pati vel pati sic̄ in turdo ⁊ hoīe. / Ad 2m̄ dōm ꝙ mixtis nō vī eē forma specifica ꝑ quā ab igne nō calefiāt.Sed pħs ⁊ Albert'.4.metheo.reducūt hec ī modos mixtionis vt ī hr̄e poros strictos ⁊ tortos: tñ si ita ē dꝫ ꝓsupponi illa ꝓprietas.¶ His habitis dico ꝑ viā hāc posse sign̄ari de caliditate v̄.g.medicīe vt sic eē bonā viā pōt dupl'r ītelligi.Vno mō mag̃ absolute vt medicīa est aliq̄d mixtoꝝ ide relatoꝝ ad alia mixta ⁊ sic est via bona ⁊ pōt sign̄ari de cōplexione medicīe: iō sign̄atio medicine est sufficiēs de aliq̄ medicīa ꝙ sit cal'a q̄ sign̄ant ꝙ calm̄ elemētare vincit: sed ex hac via ⁊c̄.ista Aui.ī textu.Alio mō q̄d possit sign̄ari in cōꝑatiōe ad hoīem.⁊ dī vno mō absolute.alio mō respectiue vel cōparatiue.Et vno mō in cōpōne sumit tres terminos.s. medicinā q̄ cito calefit: medicinā q̄ tarde: ⁊ hoīeꝫ.⁊ sic pōt iudicari demr̄atiue a posteriori.rō.illa ē calidioꝛ alia q̄ respcū alteri' hꝫ plus ꝓn'm calefactiuū: sꝫ q̄ citi' calefit ⁊c̄.⁊ sic ītelligit Aui.cū dicit est calm̄.s.respcū nr̄i q̄ꝫ sit alia q̄ nō calefit. / Sed tu dices ꝯ̄.ille calor nō est q̄ calefacit.Dōm ꝙ vel īmo vel q̄ disponit ⁊c̄. Itē pōt in hoīe eē ꝓprietas nō calefaciēdi ab illa.Dōm ꝙ dꝫ ītelligi ꝙ nō resistat ista ꝓprietas.Cōtra: ḡ ꝯiecturabilis erit notitia ꝙ ista cal'a sit respcū hoīs cōparata alij medicine: q̄ꝛ notitia illi' ꝓꝓetatis est ꝯiecturabilis.Dōm ꝙ cognitio forme specifice sequētis spēm nō est coniecturalis: sed ex testimonio.Scd̄o ꝙ accidit ꝑdicte notitie ꝙ sit ꝯiecturalis: q̄ꝛ subm̄ in q̄d dꝫ agere hꝫ formā specificā nō patiēdi sicut isto mō notitia experimētalis esset ꝯiecturalis: q̄ꝛ ꝓsupponit notitiā ꝓprietatis.Vel dōꝫ ꝙ de se pōt calefacē: accidit ḡ ꝙ ꝓhibeat̄ ꝓprietate.Alio mō cōparatione duoꝝ terminoꝝ medicine q̄ cito calefit ⁊ hoīs vt dicat̄ absolute respcū hoīs ē cal'a: ⁊ ista notitia est coniecturalis ⁊ estimatiua.rō medicine punctuali q̄ꝫtitate est estimatiua.3.de inge.sa.cap̄.3.⁊ in libro de flōmia noue trāslationis sūma scd̄a.cap̄.p̄.sed hoc est hmōi q̄ꝛ estimatū: iō mouetur ad experientiā vt fiat certū.5.colliget cap̄.25. / Cōsiderādū ꝙ prauius q̄d mihi videt̄ in hoc est cognoscere eas esse eq̄les in suba. ¶ Ex his ad ꝯ̄ria. Ad p̄m dcm̄ Hal'.loquit̄ ꝯditionib' nō obseruatis. / Ad rōnē dōm ꝙ nō est bona ad ostendendū ꝙ absolute calefaciat: sed per magis q̄ꝫ alia medicina vel minus in frīda est bona vis. / Ad rōnes dōm ꝙ cōparatio debet fieri de plātis ad plantas ⁊ de mineralib' ad mineralia.Vel dōm ꝙ nō oīs plāta hꝫ plus de calido q̄ꝫ oē minerale: sed hꝫ actualius ꝓpter aīaꝫ. / Ad tertiā dōm: q̄ꝛ si salamandra nō inflāmat̄ est ꝑꝑ ꝓprietatē vel aliter ꝓm q̄d est frigidū.s.eius venenuꝫ totaliter.4.cañ.fen.6.tracta.1.sūma 3.ca.7.⁊ tra.6.ca.20.vel al'r ꝙ Aui.arguit cito inflāmat̄: ergo cal'a cito infrigidatur: ergo est frigida: ⁊ nō arguit nō cito infrigidatur: ergo frigida.vide Aui. / Ad quartā dōm ꝙ presupponitur.

¶ Res aūt q̄rū ꝓprietas est vt ꝯgelent̄: ⁊ ille q̄rū proprietas est vt inflāmate igniantur possibile est vt adinuicē cōparent̄: ergo quecunq̄ꝫ est velocioris ꝯgelationis ⁊ ei' essentia est sicut eēntia alterius est fridioꝛ: ⁊ q̄cūq̄ꝫ est velocioris īflāmatiōis ⁊ ei' essentia est sic̄ essentia alteri' est calidioꝛ ꝑꝑ illud q̄d diximus prius.

¶ Hic ostēdit qual'r cognoscat̄ medicina calida vel frigida ex hoc ꝙ est inflāmabilis ⁊ ꝯgelabilis a cā extrinseca.Primo supposita identitate subē in ambabus.Scd̄o diuersitate.ibi (Cūq̄ꝫ aūt.) Prima in.d.Prio illud docet cognoscere de cōplexione medicīe in se. Scd̄o in cōparatione ad corp' humanū.ibi (Nos enī.) ¶ Cōsiderādū ꝙ circa istas ꝑticulas notandū est ꝙ est duplex modus iudicādi de cōplexione in medicinis ⁊ alijs.vnū inq̄ꝫtū est tale mixtū ⁊ H̄ ꝓueniens ex elm̄tis ⁊c̄.⁊ H̄ pħs nālis ⁊c̄.alius in cōparatiōe ad nos ⁊ est iste nō cōplexione actuali sed potētiali ex oꝑatiōe in corpus nr̄ꝫ ⁊c̄. ¶ Cū āt due res.) nihil dicit vsq̄ꝫ ibi (Rerū.) Vel dixit expō ꝓpria superius ⁊c̄. Hic ponit cañ.in cognitiōe virtutū medicinarū sumpta ex ꝯgelatione ⁊ tarditate cōgelationis: velocitate ꝯuersionis ad ignē ⁊ tarditate ⁊c̄.Et p̊ ponit cañ.ex ꝯgelatione ꝓprie dicta vel inflāmatione.Scd̄o ex ꝯgelatione dicta improprie que est coagulatio siue dēsatio.ibi (Res aūt.) Pria in duas.Prio ꝓmittit ista esse cōparatiua.s.coagulationem a frigido ⁊ inflāmationē.Scd̄o exequit̄.ibi (Ergo.) ¶ Cōsiderandū ꝙ ꝯgelatio sumit̄ dupl'r.Vno mō ꝓprie vt differt vel distinguitur a coagulatione: ⁊ tūc ꝯgelatio est induratio a frigido in qua humiduꝫ nō cōmiscet̄ vel ꝯiungit̄ cū sicco sicut apparet cū eliquat̄: q̄ꝛ humiduꝫ refluit ⁊ terreū siccū residet ⁊ remanet separatū.Alio mō sumit̄ ꝯgelatio ꝓ ꝯgelatione vel inspissatione: ⁊ sic est q̄dā ꝯsistentia siue ꝯdensatio siue induratio a frigore vel calore: vnde siccū attingit̄ humido ⁊c̄. Inflāmatio est q̄dā arsio.Ex q̄bus p̊ apparet ꝙ ꝯgelatio hꝫ duo.s. efficiēs frigus forte mā q̄cūq̄ꝫ sit terrea ⁊ aquea ⁊ ista sunt ꝯgelabilia vt lutū: vt Auer.4.metheo.cō.36.⁊.4.celi.32.cō.Scd̄o ꝓꝓe apparet ꝙ hic cañ.sumpt' ab inflāmatione sed superiora sola calefactione que minus est q̄ꝫ inflāmatio sicut infrigidatio q̄ꝫ ꝯgelatio.Tertio apparet q̄re ista cōparant̄ q̄ꝛ iste ꝓprie opponunt̄ siue cōtrariant̄: q̄ꝛ ꝯgelatio ꝓꝓe fit a frido: ⁊ īflāmatio fit a cal'o: sꝫ nō sic opponunt̄ inflāmatio ⁊ coagulatio q̄ꝛ vtraq̄ꝫ pōt fieri a calido. ¶ Cōsiderādū ꝙ oppō īflāmatiōis ⁊ ꝯgelatōis nō ē ꝓꝓe oppō formalis: q̄ꝛ oppositū ꝯgelatōis ē ꝓꝓe eliq̄tū vl' fluidū a calore sic̄ ꝯgelatū ē ꝯstās īduratū a frigore: sꝫ ē oppō ī ꝓn° effectiuo: q̄ꝛ sic̄ ars fit a calore igneo ita ꝯgelatio fit a frigore forti: q̄ꝛ igit̄ opponunt̄ ꝯgelatio ⁊ īflāmatio: iō dī posse ē vt cōpent̄.i.sil' de eis loq̄mur: q̄ꝛ ꝓo nō opponunt̄ oīno formal'r: sꝫ ī ꝓn° effectiuo: iō dixit.posse est.⁊ nō dixit.oīno cōparant̄.Quarto appꝫ ꝙ coagulatio ex ꝑte efficiētis nō hꝫ vnā oppōnē: q̄ꝛ coagulatio fit a cal'o: vl' pōt fieri a cal'o ⁊ frigido: sꝫ formal'r vnā oppōnē q̄ꝛ ēt opponit̄ sibi eliq̄tio fluida.Ergo p̊ ponit cañ.⁊ ꝯditionē ꝓbādo cañ.Scd̄o remouet dubiū.ibi (Nos igit̄.) Tertio ꝯditionē v̄ificat.ibi (Cū aūt.) Pria ī duas.Prio pōit cañ.Scd̄o ꝓbat.ibi (Propt̄ illō.) ¶ Cōsiderādū p̊ ꝙ ꝯgelatio sumi pōt ꝓꝓe ⁊ large.s.ꝓ oī forti īfridatiōe: q̄ꝫuis res illa nō sit ꝯgelabi lis.īflāmatio ꝓ vstiōe siue arsione ꝓꝓe: vt īcineratiōe.large vt cōsūpta ab igne vt lapis.aliō.n.ē ab igne ꝯsumi: ⁊ aliō cōburi.sumit̄ ḡ īflāmatio q̄n̄o ē eleuatio ī flāmā: siue fiat carbo vt ī ligno: siue n̄ vt ī ol'o ꝑꝑ hr̄e paucā terrestreitatē n̄ fit carbo: ⁊ iō ēt n̄ fac̄ flāmā ꝑdurātē successiōe. ¶ Cōsiderādū ꝙ pōit cāꝫ ⁊ ē dcm̄ (Propt̄ illō.) Notādū ꝙ oꝫ sumē cāꝫ q̄ dcā ē (Agēte.n.exn̄te vno ⁊ eadē sb̄a ⁊c̄.)

¶ Nos.n.nō dicimus ꝙ res sit cal'ioꝛ ⁊ fridioꝛ nisi cuꝫ

cōpatiōe ad ipressionē calitatȝ inate i ipsa q̄ ē i nobis.

ℭ Primo mouet dubitationem. Scđo soluit. ibi (Luȝ.) Tertio nos remittit. ibi (Principia.) ℭ Dubitatio est illa. nos loquimur de cōplexione medicine respectu nostri non in se.

ℭ Et cū ipsa est longinqoꝛ a ꝯgelatione ⁊ velocioꝛ ad inflāmationē: tūc iudicamus ꝙ ipsa est in ipressione a caliditate nr̄a inata illo mō. Principia vō ista demonstratione ostensa sunt: sicut opȝ in scientia naturali.

ℭ Rn̄det ꝙ sicut medicina cito inflāmat̄ ab igne ita a nobis. ℭ Cōsiderāduȝ ꝙ medicina vel operat̄ calido qđ hȝ vel qđ acqrit quocūqȝ mō si inflāmat̄ ꝯsumit̄ ⁊c̄. (Principia.) Ista sunt principia de motu alterationis ad simile vel ꝯtrariū faciliter vel difficulter.

ℭ Cū aūt due res diuersificant̄ in raritate ⁊ spissitudine: deinde inenit̄ spissioꝛ ex eis iflāmationis vehementioꝛis ⁊ tardioꝛis ꝯgelatiōis: tūc indica ꝓculdubio ꝙ est calidioꝛis substantie. Et silr̄ cum inuenis rarā tardioꝛis iflāmationis: tūc scias ꝙ est foꝛtioꝛis frigoꝛis.

ℭ Hic verificat ꝯditionē. Et ꝑ oñdit qūo ꝯstāte ieq̄litate sube pōt argui de cōplōne medicie. Scđo qūo nō pōt. ibi (Si aūt inuenis.)

Dubm 4m ℭ Dubitatur an hic possit applicari ad cañ. de calefactione absolute. Dicendū ꝙ sic: vel dedit intelligi.

Dubm 5m ℭ Dubitatur an si res densa citius ꝯgeletur q̄ȝ rara: significetur ꝙ sit frigida. hoc est exercitandum. Et foꝛsan ꝙ nō: qꝛ densitas nō cōtrariat̄ ꝯgelationi sicut ꝯtrariat̄ inflāmationi: imo est sibi ꝯfoꝛmis. de his tñ infra sermo ꝓlixus ab Aui. imediate determinat̄. ibi (Et cū sint qdaȝ.) Et silr̄ qꝛ sign̄at ꝙ raritas nō tm̄ disponit calefactionem q̄ȝtū ꝯdicit aliud: sed illud nō est nisi frigiditas: ergo erit frigida.

ℭ Si aūt inuenis rarā ex eis velocioꝛis inflāmationis non conuenit tibi vt iudicium des: ⁊ ponas ipsam ꝓpter hanc causam foꝛtioꝛis caliditatis. Foꝛtasse enim raritas est causa in velocitate inflāmationis eius.

ℭ Prīo oñdit qūo nō licet argui ex iflāmatione. Scđo qūo nō licet arguē ex ꝯgelatiōe. ibi (Sic si tu.) Cā dicti pōit̄ ab. A. qꝛ qñ effect9 pōt hr̄e duas cās: nō licet arguē sup vna dterminate qꝛ pōt eē alia.

ℭ Sicut si tu iuenis rarā ex eis velocioꝛis ꝯgelationis nō ꝯuenit tibi omnino vt des iudiciū ⁊ ponas causaȝ ꝑꝑ hanc cām velocioꝛis frigoꝛis. Foꝛsitan. n. raritas est cā in velocitate ꝯgelationis ei9 ꝑꝑ debilitatē coꝛpoꝛis ipsius ⁊ velocitatē passibilitatis ei9. Sicut vinū q̄ȝuis enim ipm̄ sit calidioꝛis cōplexionis q̄ȝ oleuȝ de cucurbita: tñ velocius ꝯgelat̄ q̄ȝ illud oleū: imo illud oleū densatur ⁊ nō ꝯgelat̄: sed vinū ꝯgelat̄.

ℭ Hic ostendit quomodo non licet arguere ex congelatione. Primo hoc. Secundo declarat in exemplo.

ℭ Dubitat̄ vtrū ex iflāmatione facili vel difficili possum9 arguē de cōplexione cal'a medicie vel frida. Videt̄ ꝙ nō: ꝑ ꝑ Gal. 3. de cōplexionib9. ca. 1. ⁊ exēplo stupa ⁊ pēna cito iflāmant̄ ab igne ⁊ nos calefaciūt ⁊ nō sūt calida. euforbiū tarde ab igne iflāmat̄ respcū stupe: ⁊ tñ nos calefacit: ⁊ ē calidius stupa. Scđo ꝑ rōneȝ Albeguefit quā ēt inuit Auer. 5. colli. ca. 24. siqdē iflāmat̄ ab igne nō iflāmat̄ a nobis: ergo nō dr̄ cal'm respcū nr̄i: sed sic est ꝙ cal'm nr̄i coꝛpis ē vapoꝛosuȝ suaue: sed cal'm ignis acutū ⁊c̄. Tertio res hūidi vnctuosi iflāmat̄ faciliter: sed nō a nobis: igit̄. Quarto posset eē ꝓpetas in nobis nō patiēdi a re tali inflāmabili ab igne. ¶ Rñ. Dy. ꝙ via illa nō hȝ nec̄itatē: sed aliq̄ȝ ꝓbabilitatē q̄ vt in plurib9 est nō. ꝓbabile eni est ꝙ cū cal'itas nr̄i coꝛp̄is sit virtualis sicut ignis actualis ⁊c̄. Scđo ꝙ nō est nec̄ia. ꝑmo pōt obuiare ꝓpꝛietas. iusqam9 turdos calefacit ⁊ nutrit: hoīes occidit. Tertio posset adiungē ꝙ caloꝛ nr̄ pōt dupl'r ꝯsiderari. Primo vt caloꝛ absolute: ⁊ sic pōt agē: qꝛ dr̄nt ꝑm magis ⁊ minus. Alio mō vt n̄alis ⁊ sic dr̄t spē a caloꝛe ignis ⁊ nō verificat̄: qđ iflāmat̄ ab igne: inflāmat̄ a nobis. hec igit̄ via lȝ ꝓbabilis ⁊ in plurib9 sit vera nō tñ hȝ necessitatē. ¶ Sed Dy. intelligit per ꝓbabilitatē ꝯiecturabilē vt supꝛa nō verificat̄ quo ad qd: siue ꝯiecturabilis extimatiua siue ꝯiecturabilis itellectiua que notitia sine aliquo principio ꝓpinq̊. Dōm igit̄ ꝙ sicut supꝛa in cañ. ⁊c̄. ita hic: vel querimus cognitionē in se: ⁊ sic est vera stātib9 ꝯditionib9. vel cōpatiue: ⁊ ꝫ vel respcū alteri9 medicie ⁊ sic ē ꝯa vt hec medicina citius iflāmat̄ alia: ergo plus hȝ de gradu caloꝛis respectu hoīs: ⁊ de se deberet hoīeȝ calefacē vl' respcū solius hoīs. Dico ꝙ ē notitia estimatiua. s. velle arguē: igit̄ hoīeȝ calefaciet. ℭ Notandū tñ ꝙ hec dictio dȝ itelligi ex ꝑte eiusdē sube vl' agētis ⁊c̄. Et cū

vis expiri ꝙ ita erit ex ꝑte coꝛp̄is: ita ꝙ nō sit ꝓpetas nō patiēdi. ¶ Ad rōnes. ¶ Ad ꝑmā dōm ꝙ pēna ⁊ eufoꝛbiū nō sunt cōpabilia: qꝛ nō eiusdē modi sube. ¶ Ad scđaȝ dđȝ ꝙ medicia in coꝛꝑe nō cōuertitur in flāmaȝ. sed dico ꝙ medicina que ab igne inflāmat̄ vel que faciliter suscipit ignē a calido nostro faciliter calefiet ⁊ euapoꝛabit: ita ꝙ in vapoꝛē ꝯuertetur. ¶ Ad tertiā dđȝ ꝙ dȝ esse par in mō sube vnctuose. ¶ Ad q̄rtā dōm ꝙ si vis experiri dȝ ꝑsupponi: tñ tm̄ scis ꝙ de se hȝ principiū alterādi ⁊ patiendi.

ℭ Rerum enim quedā sunt que congelantur absqȝ cōdensatione. Et sunt quedam earuȝ que condensantur absqȝ ꝯgelatione. hui9 aūt cognitio in scia existit n̄ali.

Dubiū 6m ℭ Hic vult incipe ponē cañ. in cognitione virtutū medicinarū simpliciū sumptos ex ꝯgelatiōe vt se extēdit ad coagulationē. Et prīo ꝑmittit q̄dā. Scđo exeq̄t̄. ibi (Rex aūt.) ℭ Cōsiderādū ꝙ iste ꝑmo fuit scđs modus. Prīo. n. ꝙ ꝑmisit de vino ⁊ oleo de cucurbita i q̄ enumerat ꝙ ꝯgelatio ⁊ dēsatio erāt diuersa. hic ꝓbat ꝙ adiuiceȝ pn̄t separi. res. n. absqȝ ꝯgelatiōe dēsari pn̄t. Scđo seruit dicēdis. Jā. n. apparuit qūo ex ꝯgelatōe opposita iflāmatiōi sign̄am9 de cōplexione medicie. hic qūo ex ꝯgelatōe q̄ sibi opponit̄ q̄ fit a cal'o q̄ i ꝑn. effectiuo ꝯuenit cū ignitiōe siue iflāmatōe. ℭ Cōsiderādū qd ē ꝯgelatio coagulatio ispissatio vel dēsatio ⁊ ipiguatio. Cōgelatio ē iduratio facta a frido. Dy. dic̄ ꝙ ꝯgelatio debet̄ simplici aq̄: sed sic ꝯgelatio debet̄ aq̄ sic arsio igni vt q̄rto celi ⁊ mūdi cōmē. 32. ⁊ igni debetur arsio ex̄ suū locū. s. igni nō puro: ita ꝙ ꝯgelatio se hēbit ꝙ debet̄ sibi ex̄ suū locū ⁊ aq̄ nō pure. Sȝ coagulatio ē iduratio a frigido vt in metallis vel a cal'o vt in laťē. Inspissatio vel dēsatio est qñ hūidū ꝑmiscet̄ cū sicco ꝙ hūidū sit dēsius ⁊ nō fluēs: nō tñ ꝑuenit ad duritiē ꝑfectā: ⁊ hec ispissatio siue ꝯdēsatio aliqñ fit a cal'o: vt qñ in re magis abūdāt ꝑtes aquee ⁊c̄. vt in mixto qñ coq̄t̄. qdā a frido vt q̄ hn̄t ꝑtes terreas a dn̄io vt mel aut cōia terre ⁊ aerei vt oleū. ¶ Sed tu dices nō video ꝙ Dy. possit saluare fundamētū suū cū dr̄ ispissatio ē qñ hūidū miscet̄: qꝛ fridū nō miscet. Dōm ꝙ miscet ꝑmedō. vel dōm ꝙ nō miscet sed iuuat illud mixtū: sȝ igrossat ꝯuertēdo ad n̄aȝ aq̄. Sed ipinguatio est q̄dā ꝑticularis ispissatio q̄ est ꝑmixtio hūidi aerei cū sicco terreo: sicut fit in coagulatione ⁊ ispissatione piguedinis ⁊ rerū vnctuosa: ⁊ iō ipinguatio est q̄dā spēs coagulatiōis ⁊ dēsatiōis vel grossatōis. Dy. nō declarat se in ꝫ qd vult: an piguedinis fluētis ꝯgelatio possit dici ipiguatio: sed dȝ dicē ꝙ ē piguedinis factio. hn̄t igit̄ se ista ꝑ oꝛdinē ꝫȝ supi9 ⁊ iferius ꝑm Dy. qꝛ ꝯgelatio large accepta dr̄ de oī iduratiōe simplicis coꝛꝑis aquei vel saltē de iduratiōe facta a frido. sȝ coagulatio tm̄ dr̄ de oī iduratiōe mixti siue a cal'o siue a frido. sed large dr̄ de iduratōe diminuta: sȝ ꝑfecta iduratio dr̄ coagulatio. diminuta aūt dr̄ ispissatio: ⁊ hec ispissatio large accepta dr̄ de ispissatōe hūidi oīs sȝ i spāli dr̄ de ispissatiōe hūidi vnctuosi. s. ipiguatio. ¶ Sed vr̄ dđȝ ꝙ ꝓpꝛie cōgelatio est iduratio a frido. nā in ꝯgelatiōe large ē oīs iduratio facta a frido accētrato hūido in sicco sic̄ in glacie appet q̄ fit de luto. ¶ Cōtra qꝛ aurū ꝯgelat̄ a frido: ⁊ humidū nō accētrat̄. Dōm ꝑ ꝙ nō est ꝓꝑe ꝯgelatio: sȝ coagulatio: vel ꝙ illud nō fit a frigido: sed fridū iuenit humidū cōmixtū ꝑus. Scđo coagulatio ꝓꝑe disticta ꝯ verā ꝯgelationē est iduratio facta a cal'o. ⁊ humidū qđ remanet al'r ē accētratū sicco sic̄ in latere q̄ post assationē pōt dici ꝙ est aliq̄l'r digest9: vñ later est hōtenus. 4. metheo. tex. cōmē. 23. ¶ Cōtra: qꝛ homotesis est idigestio. Dōm ꝙ ē verū ꝙ later crudus est homotenus ipꝛopꝛie: ⁊ iō coct9 ē fact9 pepen9 lȝ ipꝛopꝛie vel al'r ꝙ oīa passa homotesim sunt aliqual'r digesta. Inspissatio est iduratio vel igrossatio sine iduratiōe: ⁊ iō fit a cal'o ⁊ a frigido. Appet igit̄ ꝙ in his vocabulis cadit multa varietas: qꝛ oīs coagulatio pōt large vocari densatio vel ispissatio ⁊ eꝯ: sed ꝓpꝛie dr̄nt.

Dubm 7m ℭ Dubitat̄ de oleo qꝛ si est terreū ꝯberet a cal'o coagulari vt later: si aqueū a frido vt aq̄: ⁊ tñ a neutro. Dōm ꝙ oleū hȝ ꝑtes aereas valde mixtas terreis: ⁊ hȝ multū de aere: ⁊ iō elōgat̄ ab iduratōe: sȝ dēsat̄ a cal'o ⁊ a frido. a frido ꝑ ꝯuersioneȝ aeris in aq̄ȝ: sȝ a cal'o dēsat̄ ꝑ euapoꝛationē calidi n̄alis: vt illđ qđ remanet de humido aereo ꝑꝑ ꝯfectū calidi n̄alis vertit̄ in aq̄ȝ. ℭ His habitis dōm qꝛ rerū q̄dā ꝯgelantur ⁊ nō ispissantur: qꝛ congelatuȝ est durum ⁊ inspissatum nō est durū: vel ꝯgelatū frigido inspissatur nō cōmiscendo humidū: sed inspissata habent humidū valde sicco cōmixtū ⁊c̄.

ℭ Rerum autem recipientium cōdensationē cū equantur in constitutione substantie que magis recipit condensationem ex frigoꝛe est frigidioꝛ earum.

ℭ Hoc premisso ponit cañ. Et primo ex coagulatione vt differt a propꝛia cōgelatione que solū fit a frigido: ⁊ sumendo large coagulationem pꝛo densatione cum induratione siue a calido siue a frigido. Secundo ex densatione propꝛie vt distinguitur contra indurationem. ibi (Condensatio.) Prima in duras. Primo ponit cañ. ⁊ conditionem. Secundo conditionē ꝓbat. ibi (Et cū sint quedā.) Prima in duas. Primo facit hoc. Scđo declarat quedam vel re-

mouet dubiũ.ibi(Calor aũt.)Prima in tres.Primo ponit cañ.in cognitiõe friditatis ex ꝯgelatiõe.Scd̃o calitatis.ibi(Et plurime.) Tertio docet distinguere.ibi(Et res.)❡Dicit pmo rerũ aũt respicientiũ ꝯdensationẽ.i.coagulationẽ large sumẽdo coagulationez.
❡Considerandũ ꝙ in superiori cañ.cũ dixit(Ergo quecũq̃ ⁊c̃.)sumebaẗ ꝯgelatio vt opponiẗ iflãmatiõi:⁊ vt erat iduratio a frido:⁊ iõ dixit absolute que est velocioris ꝯgelatõis est frigida:sed hic densatio sumiẗ pro coagulatiõe siue durescat siue nõ durescat põt fieri a calido vel frigido:⁊ iõ dixit a frigido.Cã cañ.est q2 si res faciliter densatur.i.coagulatur siue durescat siue nõ:⁊ non fit ex mõ substantie:sed ꝙ fit ꝓpter frigiditatẽ assentientẽ illi densationi.

❡Et plurime quidẽ res nõ congelantur nisi in calore.

6ᵐ

❡Hic vult ponẽ cañ.in cognitiõe caliditatis ex coagulatiõe:⁊ dicit plurime res.i.mĩte.nõ ꝯgelanẗ nõ coagulanẗ nisi a calido.❡Cõsiderãdũ ꝙ ꝯgelatio hic large.i.ĩproprie sumiẗ ꝓ dẽsatione vel inspissatione cũ duritie vel terrestrificatiõe.De reb⁹ aũt mixtis plurima ꝯstãt calore:q2 plurima ꝯstãt ꝑ actũ digõnis:⁊ sic sumiẗ ꝯgelatio.4.celi cõmẽ.32.❡Scd̃o ꝯsiderandũ ꝙ Aui.vult ex hoc habere cañ.ꝯgelatio enim fit a frigido:sicut enim que a frigido coagulatur similia in essentia sunt calidiora.❡Tertio apparet ꝙ hic docens cognoscere ex ꝯgelatione se extendit ad coagulationẽ large sumendo vt fit a calido ⁊ frigido ⁊ cum induratione ⁊ sine.

❡Et res quarum propriũ est in calore ꝯgelari omnes resoluuntur per frigus sicut res que ꝯgelantur ex frigore omnes resoluuntur calore.

❡Hic docet distinguere.❡Cõsiderãdũ ꝙ illud qd̃ supra dixit ꝯdensari hic dicit coagulari:ergo large sumitur vtrobiq̃.

Dubiũ 8ᵐ

❡Scd̃o dubitaẗ q2 vĩ falsum crystallus a frigido ꝯgelaẗ.Horibasius.5.pti.afoř.in cõmẽ.25.Frigida velut nix.dicit ꝙ crystallus est glacies que stetit triginta ãnis:nõ tñ liquaẗ.later calido dẽsaẗ nõ tñ eliquaẗ.❡Rñsio cõis.coagulata a frido que sunt aquea nõ fortiter coagulata vt glacies eliquanẗ a calido:sed aque pri⁹ fortiter coagulate vt crystallus non eliquanẗ vel difficulter.Si aũt sunt terrea nõ fortiter vt lutũ eliquanẗ a calido.Si aũt sint fortiter facta multa calidi nãlis exꝑssione ⁊ humidi vt ferrũ plũbũ ⁊ stannũ cornu nõ eliquanẗ sed mollificanẗ.Si aũt a calido sit coagulatio ⁊ sint cõia terre ⁊ aque vel relinquunẗ cũ poris raris vt humidum possit ĩtrare:⁊ sic liq̃nẗ sales vel pori stricti vt later nõ põt liq̃ri a frido humido.Si aũt fit coagulatio a calido ⁊ frido vt pmo a calido deide a frido:ista nõ soluunẗ q2 calĩm ꝯsumpsit humidũ:⁊ parũ qd̃ remãsit est per fridũ cõpressum vt q̃dã g̃na lapidũ vt later panis ⁊c̃.❡Sed tu.d.Auic.dicit oẽs.Dõm ꝙ intelligit te scire hec in nãli phia.Uel dõm ꝙ loquiẗ de reb⁹ que ante coagulationẽ ⁊ post seruãt formã eandẽ vt aurum qd̃ coagulatũ est a frigido.

❡Calor aũt ꝯgelat siccitate ⁊ frigus ꝯgelat spissitudine ſm sniam Gal.Uerũtñ snia phi pmi diuersa est ab ea in re modica:sed illi⁹ ꝑscrutatio in alia ꝯtineẗ scia.

❡Hic remouet dubiũ.posuerat enim ꝙ cõgelatio.i.coagulatio fit a calido ⁊ a frido.❡Cõtra:q2 vnus effect⁹ nõ fit a ꝯtrarijs.Rñdet ꝙ nõ fit eodẽ modo sed calidũ exiccando ⁊c̃.❡Cõsiderandũ ꝙ calidũ congelat.i.coagulat exiccando ſm Aristo.4.metheo.tract.3. ⁊ ſm Gal.4.de simplici medicina cap.3.põt sumi ita ꝙ ambo conueniũt.euaporãte eni humido remanet corpus terrestre durũ cũ suo humido mixto cũ pauco sicco vt later.fridũ coagulat ĩspissando.Sed Gal.4.de simplici medicina.in q̃ ĩspissatione ⁊ adunatiõe fit induratio vel ingrossatio.ſm Ari.4.metheo.fridũ educit calĩm ꝓprie vaporosuz rei:⁊ iõ remanet humidũ ĩgrossatũ:⁊ iõ quotiẽs reingrediẗ illud calĩm totiẽs eliquaẗ vt plũbũ ⁊ lutũ.Ista ꝟba sunt supꝼicialiter lõginq̃ a vero:sed ita ꝓferunẗ:nec eni egrediẽte nec ingrediente aurũ liquefit siue ꝯgelatur siue densaẗ:ergo Gal.dicit inspissando ꝯgelat.Arist.dicit extra ducẽdo.illa est modica diuersitas.vterq̃ eni mediate ꝓcedit calidi corruptionẽ:sed extra ducẽdo dicit Arist.Gal.forsan nõ:sed int⁹ corrũpendo.ambe tũc forsan sufficiũt.Possent forsan Arist.⁊ Gal.in hoc discordare ꝙ frigidũ ingrossat.Si eni intelligitur inspissat miscẽdo esset falsum:q2 Ari.hoc nõ vult cũ solius calidi sit miscere.Sed si ĩtelligatur inspissat in se:q2 ingrossat vertendo ad naturã terreã vel aqueã sic verificatur vel inspissat premendo humidũ in siccum.

7ᵐ

❡Et cũ sint quedã medicinarũ calidiores:ƺ sunt grossiores possibile est vt ipse suscipiãt ꝯgelationẽ sicut suscipiũt ille que sunt frigidiores eis ꝓpter grossitudinẽ suã.Et cũ sint quedã frigidiores eis:sed sunt subtiliores:possibile est vt suscipiãt ĩflãmationẽ sicut recipiũt ille que sunt calidiores eis ꝓpter subtilitatẽ sui.

❡Uerificat canonẽ.s.q2 ille medicine debẽt esse eq̃lis subẽ.Et arguitur sic.si res calida põt dici ꝯgelari a frigido ꝑꝑ densitatẽ ⁊c̃. sic ⁊ res frigida põt inflãmari per subtilitatẽ:ergo opz ponẽ subẽ equalitatẽ.sed sic est:ƺ nõ licet arguẽ cito densaẗ a frigido:ƺ frigida.sed sic est.ꝓbat antecedẽs per ꝯriũ ⁊c̃.❡Cõsiderãdũ ꝙ supra illa parte(Cũ aũt due res)deficiebat vnũ mẽbrũ in pᵃ cõbinatiõe scz si res spissa velociẗ ꝯgelaẗ ꝙ iudiciũ daẗ nõ oz ꝙ sit frida:deficiebãt a D yno 2ᵃ ⁊ 4ᵃ cõbinatiões.si res subtiles vl̃ rare subẽ tarde ꝯgelanẗ.ñ licet arguẽ:ƺ calĩa:q2 posset eẽ ꝑꝑ raritatẽ q̃ distat a ꝯgelatõe.hic ista duo mẽbra cõpleẗ:q2 2ᵐ daẗ ĩtelligi ex opposito.

Dubᵐ 9ᵐ

❡Dubitaẗ vtrũ res per grossitudinẽ citius cõdẽseẗ.Uĩ ꝙ nõ ꝑ.A.supra ꝑ ca.de tẽporib⁹ fen.2.ca.3.vbi vult ꝙ aq̃ calefactiua citius ꝯgelaẗ.Et Ari.1.metheo.ca.4.vñ piscatores calefaciũt aquã.Itez supra illo.§.cũ aũt suba illarũ.dicit ꝙ res rara velocius patiẗ ꝑꝑ debilitatẽ sui corpis.❡Rñdet Dy.ꝙ ꝯgelatio accipiẗ dupl̃r.Uno mõ ꝓprie:⁊ sic fit in simplicib⁹ vt in aq̃:⁊ disponit ad eã raritas. Alio mõ large pro coagulatione ⁊ dẽsatione:⁊ sic fit in mixtis que ꝯuertunẗ ad terrestrius ⁊ durius:⁊ sic q̃to grossiora tanto magis apta cõdensationi ⁊ coagulationi.Cõtra.q2 experimur nõ ⁊c̃.simplicia solũ vel illa ꝓpositio ⁊c̃.❡Scd̃a solõ Dy.ad aquã coagulãdam vt est coagulãda disponit grossities:q2 hz de terreo ad quez. sed ad passionẽ absolute disponit raritas:ƺ res subtilis põt vincẽ per raritatez per quã absolute patiẗ ⁊ citius coagulari res grossa põt ꝑꝑ densitatẽ ⁊ grossitiẽ per quã determinate patiẗ vincẽ.⁊ sic citius ꝯgelabiẗ.❡Tertia solõ mea:⁊ quasi declarat ſm Dy.in qua ipse laborat.Sciẽduz ꝙ hic est ſmo de ꝯgelatione facta a frigido. Qd̃ appet pmo q2 loquiẗ de ea cui opponiẗ inflãmatio.Scd̃o q2 loq̃tur de ea cui indisponit calor.qd̃ apparet cũ dicit(Cũ sint q̃dã medicinarũ calidiores)⁊ res aũt ꝯgelata hz in termino ꝯgelati eẽ grossitiẽ siue dẽsitatẽ ⁊ frigiditatẽ:ignita hz subtilitatẽ ⁊ caliditatem.❡Cõtra.nõ oẽ ꝯgelatũ est densum.Dõm ꝙ vex est.i.nõ est durum vel tenerũ per cõmixtionẽ humidi cũ sicco ⁊ actionẽ humidi ad siccũ:sed per ingrossationẽ depressuz.Grossities ƺ per se disponit ad ꝯgelationẽ.per accidẽs aũt indisponit nõ ꝑmittẽdo frigidũ penetrare.sed subtilitas per accidẽs põt facere ad ꝯgelationem: sed subtilitas per se ad inflãmationẽ.Causa aũt per accidẽs qñq̃ plus operatur q̃ cã per se:⁊ iõ subtilitas qñq̃ plus põt facere ad ꝯgelationẽ q̃ densitas siue grossities vt vinũ respectu olei:⁊ ideo cũ dubio dixit supra(Fortasse raritas est cuz velocitate inflãmationis ⁊ densitatis.)que est tñ per se qñq̃ plus põt.exẽplũ mellis. ⁊ ideo ẽt dixit(Possibile est.)❡Sed tu dices q̃re de facto raritas in aq̃ plus disponit ad ꝯgelationẽ.Dõm ꝙ de se nõ hz densitatem ꝓpriã:sed põt multũ rarefieri:⁊ ideo quedã semicongelata citius ꝯgelatur q̃ rarefacta.❡Quarta solutio est duplex grossum.s.grossum densum difficile ⁊ subtile rarum ⁊ facile vt aqua vitis.

❡Condensatio autẽ ⁊ congelatio non significant augmentũ in caliditate neq̃ augmentum in frigiditate. Plerũq̃ eni condensatur terreitas que est in eis.

❡Hic ſm Dy.ĩfert ꝙ ꝯgelatio nõ solũ significat caliditatẽ vel solũ frigiditatẽ:vel hic docet sign̄are sup̱ qualitates passiuas.Primo ꝑmittit.Scd̃o declarat.ibi(Plurimũ.)Tertio ꝯcludit.ibi(Nõ ꝓhibeẗ.)❡No.ꝙ ꝯgelatio nõ significat caliditatẽ solũ q2 põt ⁊c̃.vl̃ nõ sign̄at caliditatẽ vel frigiditatẽ:q2 nõ solũ fit a calido vel frigido sed diuersitate passiuarũ.s.humido vel sicco.❡Plerũq̃ eniz.) Primo ostẽdit ꝙ ex passiua q̃litate que est terreitas res ꝯdensaẗ. Scd̃o ex passiua que est humiditas res ꝯdensaẗ ⁊ ẽt ꝯgelatur.ibi (Et multotiẽs.)Tertio declaraẗ.ibi(Queadmodũ.)❡Notãdũ ꝙ cã est q2 terra est subẽ grosse:⁊ iõ cũ dñaẗ ĩ mixto mixtũ ĩgrossaẗ. aer ⁊ aq̃ est subẽ subtilis:⁊ iõ cũ dñaẗ rarefit.i.fluit:deide nõ dixit q2 nõ hz principiũ passiui.❡Cõdẽsatio.)Superi⁹ posuit cañ.in cognitiõe virtutũ medicinaꝝ sumptos ex coagulatiõe vel ꝯgelatõe: hic ex densitate.Primo premittit cañ.Scd̃o ꝓbat.ibi(Plerũq̃.)

Duᵐ 10ᵐ

❡Dubitatur enim cũ Aui.locutus sit sufficiẽter de ꝯgelatione q̃re resumpsit.Dõm ꝙ Aui.processit semper ꝯcatenãdo sermonẽ istũ. prius enim locutus est de congelatione sola opposita inflãmationi.postea voluit loqui de coagulatione facta a calido ⁊ resumpsit de ꝯgelatione.hic vult loqui de cõdensatione.ideo etiã resumpsit de congelatione.s.congelatione ⁊ coagulatione:⁊ maxime hoc facit q2 vellet intelligi ꝙ posita idẽtitate substantie possit significari de calido ⁊ frigido:sed stante inequalitate substãtie vel subiecti nõ põt.Et ideo dicit condensatio ⁊ cõgelatio nõ significat augmẽtum in caliditate ⁊ frigiditate absolute sed cum cõditione.(Plerũq̃.)arguit sic.si res terreitate.i.dispositione cito densatur.i.congelaẗ a frigido:⁊ res aereitate ⁊ aqueitate densaẗ a calido coagulatio nõ significat in illa re frigiditatẽ vel caliditatem:⁊ densatio non significat esse caliditatem neq̃ frigiditatem:sed sic est ꝙ ⁊c̃.
❡Sed circa istã rationẽ primo ponit conclusionẽ quã premittit condensatio ⁊c̃.Scd̃o ponit rõnez minoris.hic(Plerũq̃.)Tertio declarat rõnẽ.hic(Et nõ prohibeẗ.)Minor est nota vt Aui.ponit supra ꝑmittit q2 si res terreitate coagulaẗ a frido aduenĩete pos-

ſibile eſt ꝙ illi terreitati ꝯiungat calitas: ⁊ iō ſola terreitas diſpo nit ⁊ nō friditas: nō ḡ licet arguē: ḡ frida. Silr ſi res aquea ⁊ aerea dēſat calore nō licet arguē: ḡ cala: qꝛ poſe eſt ꝙ in re q̄ denſat calo re vincāt ꝑus ꝑtes aquee: ⁊ erit frida. Minoꝛ hꝫ duas ꝑtes. Pria res coagulat vel ꝯgelat terreitate .i. groſſitie. Scđa ꝑs aqueitate ⁊ aereitate dēſat. Tertiā partē ibi ꝓbat vel declarat (Et res ꝑꝑ.) ¶ Cōſiderādū. plerūq̄ .n. ꝯdenſat. ꝯdēſatio hic ſumit pro coagula tione ꝓprie: ⁊ pōt ſumi large pro coagulatione. ſed ſi ſumatur pro ꝯgelatione a frigido ꝯformius eſt ſequentibus. Expedit autem ſe breuiter: qꝛ ſatis ſupra dixit de ꝯgelatione ꝓprie dicta. ¶ Cōſide randuꝫ tertio ꝙ res per congelationem venit ad duritiē vel groſ ſitiem: ideo terreitas operatur. ſ. preparat vel aptat.

¶ Et res ꝑꝑ multitudinē aqueitatis ⁊ aereitatis rarifi cant. Et multotiēs accidit aereitati vt infrigidet ⁊ cō uertat in aqueitatē ⁊ rarificet cōpoſitū ⁊ fiat fridū. Et multotiēs in alio reſoluit aqueitas frida ꝑꝑ igneitatē feruētē in eis ⁊ ꝯuertit eā in aereitatē ⁊ ꝯdenſat ipſam queādmodū accidit ſꝑmati ex ꝯdēſatiōe. Cū ergo ſe parat ab eo caloꝛ igneus ſubtiliat: ⁊ nō ꝓhibet terrei tas qn ſit cū ea igneitas ſuꝑflua: q̄re poſſibile eſt vt ſit diuiſio prima vehementis caliditatis. Et nō ꝓhibet aqueitas quin eā ingrediat aereitas nō ſuperās virtu tē eiꝰ: ⁊ ſit diuiſio ſecūda vehementis frigiditatis aut igneitatis vincat ⁊ ſit vehementis caliditatis valde.

¶ Hic declarat ſcđam partē Aui. ⁊ declarat ꝓprie qꝛ de ꝯdēſatio ne ꝓprie dcā q̄ eſt coagulatio nō veniēs ad terminū duritiei nō di xerat ꝑfecte ⁊ explicite: ⁊ qꝛ ꝯdēſabile eſt priꝰ liq̄dū: iō priꝰ oſ̄dit ex qbꝰ eſt liq̄da vel nō fixa. Scđo oſ̄dit qualr ꝯdēſet. ibi (Et mlto tiēs reſoluit.) Tertio declarat ī exēplo. ibi (Queādmodū accidit ſꝑmati.) Prima in duas. Primo ponit principia mālia liq̄da fluxi bilitat̄. Scđo efficiēs. ibi (Multotiēs.) ¶ Cōſiderādū ꝙ duplex ē ꝓncipiū māle. ſ. aereū ⁊ aqueū ⁊ efficiēs caloꝛ: queādmodū hic de clarat in exēplo in quo aꝑꝑet ꝙ res aerea ⁊ aquea vt ſperma ſit fluidū frigore. ꝯſtat aūt calore. (Et nō ꝓhibet.) declarat maiorem. ſilr arguit ꝑ viā ꝯñtis ⁊ añtis: ꝓbat ꝯñtiā: ⁊ ꝓbatio ſtat in h̄: res q̄ terreitate ꝯgelat frigore pōt eſſe cala: ḡ nō licet arguē: ꝯgelat fri gore: ḡ frida res aquea dēſata calore pōt eē frida: ḡ nō licet arguē eſt denſata calore: ḡ calida. Scđa ibi (Et nō ꝓhibet.) Per h̄ ſcđm remouet dubiū. ibi (Aut.) Per h̄ qđ dicit nō ſuperās: ſꝫ ſuperata: ⁊ ſic vincente aqua res erit frigida. Diuiſio prima terreitate ꝯge lat. Diuiſio ſcđa aereitate ⁊ aqueitate denſat: aut igneitas.

Dubᵐ 11ᵐ ¶ Diceret aliq̄s qñ res aquea ⁊ aerea eſt ꝯdēſata actu ab igne vin cēte erit ne frigida vel calida. Dicit ꝙ calidū fortiter ſic ſꝑma. rō qꝛ fit ꝑ ſpumificationē vt dicet: ſꝫ terreitate ꝯgelata a frigore nō ſunt frida vt aurū aut ſtānū. Vel aliter tu. d. ꝙ aliqñ ſuꝑat aq̄ ⁊ nō aer: ⁊ res erit multū frida vt ſꝑma añ digōnē vel poſtq̄ eſt īfri gidatū. Diceres nūq̄d cū illo aqueo vincē pōt calꝫ igneū. Rñdet ꝙ ſic: ⁊ erat añ dēſationē cala res: igit aq̄ dēſibilis pōt eē frida: qꝛ vi cit aqua ſperma ante digōnē. 4. ꝓble. ꝓble. 32. ⁊ vltimo. Genitura eſt frigida pōt ēt eſſe calida: qꝛ vincit ignis calidū. balſamus ē reſ terreſtreitate ꝯgelabilis pōt eſſe cala: vt arſenicū cū aqua malaſ ſatū pōt eſſe frigida vt lutū ⁊ nō exꝑſſit qꝛ notū eſt. Ex qbꝰ īferas ꝙ poſita eq̄litate ſub̄e aeree ⁊ aquee licet arguē: res iſta denſatur calore: ḡ calida citius ꝯdenſat frigore ḡ frida: ſed poſita ineq̄lita te nō licet: ſic ēt dicebat de ꝯgelatiōe vel abſolute arguē nō licet.

Dubᵐ 12ᵐ ¶ Dubitat qꝛ Aui. vꝫ ꝯdicere. Primo .n. ꝙ res eſt rara fluida ex aq̄ ⁊ aere: poſtea dicit ꝙ ex ꝯuerſione aqueitatis ad aerē ꝑꝑ igneita teꝫ res denſat. Itē ſic ꝯuerſione aeris in aquā fluida fit: ⁊ aque in aerē ⁊c̄. Scđo dicit ꝙ ex ꝯuerſione aeris ī aq̄ res fit fluida. Cōtra qꝛ aq̄ eſt dēſioꝛ. Itē oleū īſpiſſat ex ꝯuerſione aeris in aquā: vt. 4. metheo. tracta. 4. ⁊ 5. colliget ca. 26. ⁊ 24. Rñdet Dy. ꝯuerſio aq̄ in aerē ⁊ ecōuerſo fit duplr. ſ. ꝑ alterationē: ⁊ ſi res mutat in aquā fit dēſioꝛ vt oleū: ſi in aerē fit rarioꝛ. rō: qꝛ aq̄ ē dēſioꝛ aere: ex vno pugillo aq̄ fiūt. x. aeris. Alio mō ꝯuertit aqueitas in aerē ⁊ ecōtra per incluſionē: ⁊ tūc dicimus ꝙ aq̄ ꝯuertit in aerē qñ aer miſcet aq̄: ⁊ qñ ab aqua excludit aer ⁊ remanet aqua: ⁊ tūc aliq̄d dr̄ raruꝫ ⁊ dēſuꝫ duplr. vel rarū .i. poroſum. vel rarū .i. fluidū ⁊ dēſuꝫ .i. ꝑuatū poris vel paucoꝝ poroꝝ ⁊ nō latoꝝ. vel dēſuꝫ .i. ꝯſtās ⁊c̄. Ex ꝯuer ſione igit aeris in aquā factā a frigore. ſ. excludēdo ꝑtes aeris res fit rara .i. fluida ⁊ nō ꝯſtās vt in ſꝑmate ⁊c̄. ⁊ iō oleū dēſat ⁊ albifi cat a calore ꝯuertēte ꝑtes eiꝰ in aerē. Ex h̄ apparet ꝯcordia inter Ari. ⁊ Auer. qꝛ in cā ꝯgelatiōis olei a frigore ꝯueniūt: ſed in cauſa dēſationis nō tñ vtraq̄ cā ſimul eſt ſufficiēs. Ad Aui. ſicut res ter reſtreitate eſt groſſa: ita aq̄ ⁊ aere eſt rara: ⁊ hec res aquea ⁊ ae rea poſtea fit fluida ꝑ excluſionē aeris. ¶ Cōtra. ꝑmo eſt ꝯ Aui. q̄ vult ꝙ cōpoſitū ex aq̄ ⁊ aere vt ſꝑma ꝑ alterationē aeris in q̄lita te ⁊ ꝯuerſione in ſub̄aꝫ vñ fiat aq̄ fit fluidū ⁊ nō dicit ꝑ excluſionē: qꝛ Dy. dicit ꝙ exꝑſſo aere fit fluidū ſꝑma: ſꝫ ꝯuerſiōe in aq̄ꝫ qꝛ aq̄ eſt denſioꝛ vt in oleo ⁊c̄. Scđo nō vꝫ dr̄ia īter aquā factā ex aere per ꝯuerſionē ⁊ factā ꝑ excluſionē dūmō dñet in mixto. vtraq̄ .n. aq̄ vꝫ ꝙ faciat fluidū: ſed nō eſt ſic qꝛ per ꝯuerſionē ex aere dēſat vt in oleo. per excluſionē vō fluidū facit vt in ſꝑmate. Amplius ſi ſꝑma occupet frigore. Amplius plus dñat aq̄ in mixto cuiꝰ aer fit aq̄ vt oleuꝫ q̄ꝫ a quo exprimit aer vt ſꝑma ⁊ remanet aq̄. ℞. ℥. ꝙ lꝫ h̄eat prius. ℨ. j. aq̄: ḡ illud plus dꝫ eē fluidū. Amplius textū nō ſoluit qꝛ textū q̄ dicit (Res ꝑꝑ multitudinē aqueitatis ⁊ aereitatis rari ficat.) exponit in ꝓncipio .i. fluidū. q̄uo ḡ prima pōt ſaluari ꝙ Aui. nō ꝯdicat. ¶ Dico igit q̄tuoꝛ ꝯcluſiones. Pria. oīa mixta ſunt flui da ſiue īcōſtātia aere ⁊ aq̄: rō ꝑ illud mixta ſunt fluida ꝑ qđ ſunt ī terminata: ſed aq̄ ⁊ aere hec hñt qꝛ eis. ſ. aq̄ ⁊ aere hꝫ eē fluidū vel hūidū: cuiꝰ humidi eſt nō terminari ꝓprio termino. Cōſideran dū tñ ꝙ fluidū eſt ꝓpriū aq̄. ſ. curſibile: determinatū aūt eſt aque ⁊ aeris cōe: ⁊ h̄ Aui. vocat rarū cū dicit. res ꝑꝑ mltitudinē aqueitat̄ rarificat. Exēplū rei īcōſtātis ſiue interminate ſiue fluide ꝑ aquā eſt argētū viuū ⁊ ſꝑma īfridatū ⁊ vinū ⁊ multa ſūt. Exēplū rei īcō ſtātis ſiue īterminate īproprie fluide ꝑ aerē ē vapoꝛ ſiue nebula ⁊ argētū viuū in vaporē ꝯuerſum. ¶ Scđa ꝯcluſio eſt mixtū hñs a ꝑdominio aq̄ꝫ ⁊ aerē ſiue ꝯuertat de aq̄ in aerē ſiue de aere ī aq̄ꝫ ē fluidū ſiue īterminatū ꝑ ſe. rō qđ ꝑ ſe mouet ad terminū rei fluide ſiue fluiditat̄ ſiue īdeterminatiōis ē fluidū ſiue īdeterminatū: ſꝫ qđ mouet ad aerē ex aq̄ ⁊ eꝯ mouet ad terminū rei fluide ſiue inter minate ⁊c̄. Cōſiderādū tñ ꝙ res mouet ex aqueo ī aereū ꝑ calm agēs: ſꝫ ex aereo ī aqueū ꝑ fridū agēs: rō aꝑꝑet. ¶ Tertia ꝯcluſio in ꝯuerſiōe aeris mixti ad aq̄ſitatē pōt fieri ꝯſtās ſiue ꝯtingēs eſt ꝙ fiat ꝯſtans ſiue idē terminatū ⁊ nō fluidū. h̄ declarat qꝛ accidit huic mixto qđ ꝯuertat vltra formā aqueitatis ad aliq̄ꝫ terreſtriſi cationē ſicut in oleo ꝯdenſat ⁊ ſic in niue pluuia ⁊ māna. qñ .n. ae reū fit aqueū in iſtis gñatis actu vt oleū vel in gnōne cuꝫ fiunt vt nix ⁊c̄. ꝑ ſe fierēt fluida īq̄uātū ꝑ ſe fiunt aquoſa ſiue cū ꝯuertit ad aquā. ſed qꝛ vltra h̄ mouet aquoſitas ad aliq̄ꝫ ꝯgelationē iō ꝯſtat. Sed tu dices q̄re igit oleū nō ꝯgelat ita ꝙ īduret. Dōm qꝛ mul tū aereū qđ eſt in eo valde reſiſtit īduratiōī. iō lꝫ aquoſitas in q̄uā ꝯuertit aer ⁊ que prius exiſtebat per frigꝰ aliqualr terreſtrificat tñ ſtatī forma olei nō pōt īdurari ꝑꝑ multū aereū ⁊ ꝑꝑ eſſe multū mixtū aereū cū aqueo. imaginoꝛ igit oleū in ſui nā aereuꝫ multū ⁊ lucidū ex h̄. vñ naute ꝓfundātes ſe in mari portāt oleū vt ſpargāt ſub aq̄ qꝛ facit lucē. poſtea oleū cū occurrit frigori anteq̄ꝫ denſet: credo ꝙ h̄eat aliq̄ꝫ obſcuritatē reſpcū ſui priꝰ vel aliq̄ꝫ viriditatē ꝑꝑ ꝯuerſionē aeris ī aq̄ꝫ q̄ aliqualr colorē hꝫ. ¶ Quarta ꝯcluſio in ꝯuerſiōe aq̄ſitat̄ mixti ad aerē pōt fieri ꝯſtās ſiue ꝯtingēs ē ꝙ fiat ꝯſtās. rō qꝛ ſi ꝑ ſe fiat incōſtās ex h̄ ꝙ mouet ad erē q̄ eſt incōſtās īpoſſibile eſt ꝙ ꝑ ſe fiat ꝯſtās. erit igit hoc ꝑ accidēs. Iſtud aūt ꝑ accidēs ē duplr. Uno mō qꝛ accidit illi aeri ⁊ diuidi ⁊ īcludi ī ꝑtes aque ꝑuas vñ fiunt ꝑue āpulle q̄ ſimul iuncte ſunt ſpuma q̄ ſpuma ꝯſtat ex h̄ ꝙ aer ſubleuat ꝑtes aq̄ ne cadat: ⁊ hāc cāꝫ ſcit Dy. Alio mō fit ex h̄ qđ accidit calori ꝯuertēti aq̄ꝫ ī aerē ꝙ digerat ⁊ aqueū ſicco cōmiſceat. Accidit dico calori vt caloꝛ ꝯuertēſ ī aerē: ⁊ h̄ mō ſꝑma ꝯſtat duplici ꝫ cā. Una cā ē digō hūidi aquei vñ cōmiſcet cū ſuo ſicco terreo. ſperma .n. ante digōnē eſt aqueū. vñ Ari. ꝓble. 4. in fine dicit ꝙ genitura eſt frigida. Scđa cā eſt ꝯuerſio aque in ae reꝫ ⁊ aeris īcluſio ī aqueo ſicut fit in ſpuma. ⁊ hāc cāꝫ vidit Ari. 2. de gnōne aīalis. 5. ca. alꝰ. s. vbi dicit ꝙ dēſatio nō eſt ſolū terre ⁊ aq̄ ſꝫ aque ⁊ aeris. Ex qbꝰ ceſſant ꝯria: cū .n. ꝑ. A. dicit (Res ꝑꝑ mltitu dinē aque ⁊ aeris rarificat.) i. fit īcōſtās ītelligit hoc ꝑ ſe eē veꝝ. ⁊ cū dicit multotiens neceſſitati accidit vt rarificet .i. fluidū fiat ⁊ h̄ eſt ꝑ ſe. ⁊ iō dicit multos accidit .i. euenit multos. ⁊ nō ꝑꝑ. qꝛ qñq̄ꝫ eſt ꝑ accidēs totū ꝯriū. ſ. ꝯſtās. in ꝯuerſiōe .n. ſꝑmatis ex aere ⁊ aq̄ fit ſꝑma fluidū ⁊ h̄ ꝑ ſe. Sꝫ ſi frigus ꝓcederet ꝯgelādo ꝯſtaret vt glacies: ⁊ ſic in oleo ꝯſtat aqueū. Et cū ſubdit multos reſoluit. hoc vꝫificat ꝑ accidēs: qꝛ ꝑ ſe ꝯuertit in aerē ⁊ fit īcōſtās vt apparuit.

als īdeter minatum.

¶ Ex alijs aūt canonibꝰ neceſſe eſt medicos rē vnam ſcire: qm̄ nō eſt poſe vt ſapores dulcis ⁊ amarꝰ ⁊ acutꝰ ſint niſi in ſub̄a cala: neqꝫ pōticus ſtipticꝰ ⁊ acetoſus niſi in ſub̄a frida. ⁊ ſilr odores boni acuti nō ſunt niſi in ſub̄a calida. ⁊ colores albi in corporibꝰ ꝯgelatis in qbꝰ eſt humiditas nō ſunt niſi in ſub̄a frida: ⁊ in corpo ribꝰ in qbus eſt ſiccitas ⁊ pulueriꝫatio non ſunt niſi in ſub̄a calida: ⁊ nigri in vtriſqꝫ rebꝰ ſunt ecōtrario. Fri gus .n. albificat humidā ſubſtantiā ⁊ denigrat ſiccaꝫ: ⁊ caloꝛ denigrat humidā ⁊ albificat ſiccam.

¶ Superius poſuit cañ. in cognitiōe virtutū ⁊c̄. ſumptos ⁊c̄. hic ex alijs. Primo in gñali. Scđo in ſpāli. ibi (Et poſtq̄ꝫ.) Pria in duas. Prio ꝑmittit intētionē ſuā. Scđo exeq̄t. ibi (Qm̄.) ¶ Cōſiderādū

ꝙ res iſta vna eſt vnus cañ.⁊ ꝯditio ponēda vt appꝑebit q̄n̄q;. Pri mo ponit cañ. Scđo ꝯditionē.ibi(Et hoc gdē.) Prima in.3.ſm ꝙ cañ.eſt de.3.ſ.ſaporibꝰ odoribꝰ ⁊ coloribꝰ ⁊c̄. ¶ Cōſiderādū ꝙ lʒ ſa pores ſint nouē: ſolū tn̄ ſex poſuit q2 alij intelligunt ex his: ſalſus ad amarꝝ vnctuoſus ad dulce īſipidus nō eſt ſapor. ¶ Cōſiderādū ſcđo ꝙ ſapor eſt eq̄litas ſiue diſpō fundata in humido aqueo ꝯtē perato ſicco agēte calido vel frigido.i.debili calido.eſt gdē funda ta in humido aqueo: q2 ipm̄ eſt dr̄ia nutribilis ⁊ h̄ eſt humidū: ⁊ ēt q2 imutatiuū lingue eſt tale hūidū illa hn̄s: ⁊ ēt ꝯtēperatum ſicco cal̄o agēte q2 hmōi eſt miſcet̄: ⁊ h̄ facit cū ſicco qđ ꝯ̄riū eſt hūido.

Dubm 13m ¶ Dubitat̄ vtꝝ dulce oē ſit cal̄m. Cōtra ceraſa pſica cucumeres ſūt dulcia ⁊ tn̄ nō ſunt cal̄a. ⁊ In ꝯ̄riū Aui.hic ⁊.4.de ſim.diſ.3.cap.1.⁊ Almāſo.3.cap.1.⁊c̄. ⁊ Rn̄det Dy.⁊ cōis eſt ⁊ Aui.īnuit qual̄r ſapor dulcis vel eſt purus ſm ꝑmā mixtionē ſignat calorē ⁊c̄.vel cōpoſi tus ſm ſcđam cōpōnē pōt ⁊c̄. Uide Dy. Aliter pōt dici ꝙ dulce ab ſolute nō ſignat calorē: ſed reſpectu eius qđ fuit ante dulce in plu ribꝰ ſignat caliditatē. ¶ Et ſil̄r ꝯſiderandū ꝙ odor fundat̄ in ſuba ſicca vaporabili ſiue fumali: ⁊ iō nā eiꝰ cal̄a eſt ⁊ ſicca. Cōtra roſa. Dōm ꝙ hʒ ꝑtes diuerſas: ⁊ iō inſtr̄m odoratus in hoīe eſt fridū ⁊ hu.ꝑꝑ multū cerebrū: ⁊ iō fuit mali odoratꝰ: ⁊ iō fuit ꝓpe cerebrū vt iuuaret̄ cerebrū a calidis ⁊ ſiccis cuiuſmodi ſunt odoramēta: ⁊ iō hō nō bene cōprehēdit odoris dr̄ias ſicut ſaporꝝ: ⁊ iō dr̄ias odo rū noīat ꝑ dr̄ias ſaporꝝ: ⁊ iō dixit Auic.acuti ſicut dicimꝰ de ſapo ribꝰ.de frigidis aūt dedit intelligi q2 ſermo ſpālis erā poſt.

Dum 14m ¶ Dubiū eēt cuiꝰ cōplexionis eēt īſtr̄m odoratꝰ.⁊ vr̄ ꝙ īquātū alte rabile real̄r eſt fridū ⁊ hu.q2 alterat̄ ad cal̄m ⁊ ſiccū.ſed īquātū al terabile ītētionaliter: vr̄ in media ꝓportiōe calidi ⁊ ſicci ſicut oīa odorabilia ſunt talia ſic̄ nos dicimꝰ ꝙ tactꝰ eſt in media ꝓportiōe tāgibiliū q̄litatū. ¶ Dubiū eēt an carūcule eēnt īſtr̄m. ¶ Et colo res.) Cōſiderādū ꝙ ſūma ē hec huiꝰ cañ.color albꝰ in rebꝰ hūidis ſignat friditatē q2 ſit a frido luci ꝯgelato.in rebꝰ ſiccis ſignat cali ditatē: q2 ſit a calido vt color al̄s cineris. Color ꝟo niger in rebus hūidis ſignat cal̄itatē: q2 ſit a cal̄o vt in carbone: ſʒ in rebus ſiccis ſignat friditatē: q2 ſit a frigore: ſic̄ ē cinis cōmaſſatꝰ obſcurꝰ ⁊ lana cōmaſſata. ¶ Cōſiderādū ꝙ color paucā dat notitiā de cōplexiōe rei reſpcū ſaporꝝ ⁊ odorꝝ.ꝑmo idē color appꝑet cū oppoſitis albedo cāphore ⁊ ſalis.ſcđo q2 in ſupficie.5.colliget cap.29.tertio q2 nō ſit necio ītrinſeca mixtione.exemplū cornu nigrū ꝯtuſuʒ ſit albū.

Dubm 15m ¶ Dubitat̄ q2 vr̄ ꝙ albū ꝯgelatū ſit caliduʒ q2 ibi eſt nā lucis ⁊ per cōſequēs nā caloris. Dōm ꝙ res prius diafana nō alba nō plus hʒ de luce nunc alba q̄ꝫ prius diafana: ſed hʒ de luce terminata.plus ergo facit frigus ꝯgelans ad cōplexionē frigidā q̄ꝫ lux terminata ad cōplexionē calidā. Uel dōʒ ꝙ lux pōt eē minus cal̄a q̄ꝫ tenebra fumoſa ignea. Exēplū flāma clara q̄ ē vitis: flāma turbida eris vel groſſi corporis. ⁊ Cōſiderādū ꝙ cal̄m ⁊ frigidū ꝯſiderant̄ vt inſtra agētiū nāliū ⁊ ſic ꝺalbāt ꝺnigrāt rubificāt ⁊c̄. ⁊ Cōſiderant̄ vt agūt abſolute ⁊c̄.vel ad formas ſimpliciū ⁊ ſic nō colorāt.vel in corpibꝰ mixtis ⁊ ſic ꝟificat̄ ſm̄o Aui.hic: ⁊ ſup̄ libro p̄ ⁊c̄. ⁊ Conſiderādū ꝙ hūidū corpꝰ pōt mutare ſm ꝙ terminat̄ exiſtēs diafanū ⁊ ſic ſit a calido ⁊ frido albū. Exēplū albū oui glacies vel mouet humidū ⁊c̄.

¶ Et hoc quidem verū eſt ⁊ neceſſariū: verūtn̄ hic eſt cā alia ꝑꝑ quā ſignificationes iſte q̄n̄q; diuerſificant̄ ⁊ proprie in odore ⁊ colore ⁊ ꝓprie in colore ſuo.

¶ Superiꝰ poſuit rē vnā.i.cañ.cōeʒ ⁊ gn̄alē in cognitiōe ꝟtutū me diciaꝝ ſimpliciū ꝑ ſapores odores ⁊ colōes: hic pōit ꝯditionē req ſitā. Et p̄ facit h̄. Scđo ꝯditione ſuppoſita cōparat iudicia colorꝝ ⁊ ſaporꝝ ⁊ odorꝝ adiuīcē.ibi(Horꝝ.) Pria in duas. Prio ꝑmittit. Se cūdo declarat.ibi(Et illud.) ⁊ Cōſiderādū ꝙ accipimꝰ cāʒ ꝑꝑ quā diuerſificat̄ iudiciū datū ꝑ colores odores ⁊ ſapores: ⁊ iſta cā eſt cōpō rei ſcđa vt appꝑebit. ⁊ Scđo ꝯſiderādū ꝙ accipimꝰ ordinē di uerſitatꝭ ī iudicio ꝑ iſtos: q2 plus cadit diūſitas ī iudicio ꝑ colorē: vnde dixit ꝓprie ī colore: rō q2 q̄ꝫto q̄litas eſt remotior a mixtio ne elemētorꝝ tāto minus indicat: ⁊ magis diuerſificat̄ iudiciū per illa datū de cōplexione.color aūt minus ſequit̄ mixtionē ⁊c̄.

Dubm 16m ¶ Dubitat̄ q2 vr̄.A.ꝯdicē. Prio.n.dic̄: ⁊ h̄ gdē verꝝ eſt ⁊ certū. Scđo dicit q̄n̄q; diuerſificant̄. Dōm ꝙ cañ.dictꝰ ſm ſe mō ꝓlato eſt verꝰ tn̄ diuerſificat̄ mō alio.ſ.ex ſcđa cōplexione medicinarū vt appꝑe bit.iſta aūt nō ꝯdicūt: ⁊ iō dʒ dici ꝙ cañ.eſt verꝰ cū ꝯditiōe dicta.

¶ Et illud eſt qđ nos iam oſtendimus ꝙ corpora me dicinalia cōmiſcent̄ ex elementis ꝯtrarijs q̄n̄q; com mixtione prima: ⁊ q̄n̄q; cōmixtione nō prima: imo ma gis digna vt vocet̄ cōplexio ſecūda.poſſibile eſt ergo in hac cōplexione ſecūda vt vni duorꝝ elementorꝝ iaʒ aduenerit cōplexio qua mereat̄ colorē aut odorē aut ſaporeʒ ⁊ aduenerit ei illud quod iam mereretur: ⁊ vt alij elemento iam aduenerit cōplexio diuerſa illi cō plexioni: ⁊ ſit poſſibile vt in ea mereatur colorē ꝯtra rium illi colori: aut odorē aut ſaporē contrarios pri mis: ⁊ ſit poſſibile vt ea nō mereatur cōtrariū primo.

¶ Cōſiderādū ꝙ ꝯditio iſta ē corpus ſic ſimplex q2 habētibꝰ ſcđaʒ cōplexionē pōt diuerſificari cañ.dictus. Prio ꝗ reſumit diuiſionē q̄ꝫdā ſuppoſitā ꝑmo caplo. Scđo ex hac narrat ꝓpoſitū oſtendēs ꝙ in re pōt eſſe alia cōplexio ab illa q̄ꝫ color aut ſapor aut odor ſi gnificat. Scđʒ dcm̄ cañ.ibi(Poſſibile eſt.) Nomē eſt ſumit̄ large. Incipe ibi Et hoc gdē.) ⁊ dicamꝰ. Poſtq̄ꝫ Aui.poſuit cañ.vnū: hic vult ponere ꝯditionē requiſitā oſtēdēs ꝙ cañ.ille lʒ ſit in ſe verus tn̄ q̄n̄q; nō verificat̄: ſʒ diuerſificat̄ ab eo qđ dcm̄ eſt. Et p̄ ꝑmittit. Scđo ꝺclarat.ibi(Et illđ.) Sūma eſt iſta: iſte cañ.in ſe eſt verꝰ: tn̄ q̄n̄q; nō īuenit̄ verus ꝑꝑ aliā cām ⁊c̄.(Et illud.) Primo ꝺclarat ꝙ diuerſificat̄. Scđo ꝙ ꝓprie in colore ⁊c̄.ibi(Horꝝ gdē qualitatū.) Prima in duas. Primo ꝑmittit fundamētū qđdā. Scđo ex h̄ de clarat ꝓpoſitū.ibi(Poſſibile eſt.) Prio ponit qđ poſe eſt accidē mixtis ex hac ſcđa mixtōe q̄ ſunt mixta ex mixtis. Scđo oñdit ꝙ in mixtis ſcđa cōpōne nō poſſumꝰ arguere ex colore nec ex ſapore nec odore ſm cañ.dictos vel dictuʒ ibi(⁊ q̄ſi illud.) Prima ibi ⁊ p̄ oſtēdit gd reſultat vel pōt reſultare in partibꝰ cōponētibꝰ mixtū hac ſcđa mixtiōe. Scđo oñdit qđ pōt reſultare vel reſultat ī toto aggregato ſiue in ſūma.ibi(Or ſi iā meret̄.) ¶ Cōſiderāduʒ ꝑ vnū duorꝝ elmtorꝝ ītelligit vnū duorꝝ mixtorꝝ q̄ ſūt corpa cōponētia ⁊c̄. ¶ Cōſiderādū cōplexio diuerſa pōt eē vel q2 ꝯ̄ria: ⁊ tūc merebitur colorē ꝯ̄riū ⁊ ſil̄r odorē ⁊ ſaporē.vel q2 nō ꝯ̄ria: ſʒ alia tūc hēbit co lorē nō ꝯ̄riū: ⁊ hic dicit̄ vel diuerſum corpori vel nō ꝯtrariū.

¶ Or ſi iā meret̄ colorē ꝯtrariū illi deinde ſint equalis quātitatis ꝑuenit in cōmixto ſcđo color cōpoſitus ex duobꝰ coloribꝰ. Et ſi ſunt diuerſa ꝯtinent̄ in ſcđo cō mixto color magis decliuis ad vnū duorꝝ colorꝝ.

¶ Hic oſtēdit gd reſultat in toto. Et primo q̄n ꝑtes habēt colores ꝯ̄rios. Scđo q̄n vna nō hʒ colorē reſpcū alteriꝰ.ibi(Si aūt.) ¶ Cō ſiderādū ꝙ lʒ Aui.loquat̄ de colore ītelligit tn̄ eodē mō de odore ⁊ ſapore: ⁊ ideo ſubdit poſt.⁊ ſimil̄r odorē aut ſaporeʒ.ſed color eſt qualitas multū manifeſta ⁊ fallit plus cañ.predictus in colore vt apparebit ideo plus de colore loquit̄. ¶ Cōſiderandū equalis q̄ꝫti tatis color.ſed Dy.videtur q2 dicit equalis in quātitate ⁊ virtute vel qualitatū ex qbꝰ ꝑuenit color: iſta tamē debet eſſe equalitas ꝓportionalis talis que actioneʒ ſaluat: q2 oīmoda equalitas ſm quoſdā tollit actionē vt apparet in cā motus aīaliū Ari.⁊ cā ē q2 in oī mixto ex ꝯtrarijs opʒ vnū eſſe ſicut formā: vt 10° metaphy. 23.cōmē.⁊ colliget ſcđo in fine. ¶ Conſideranduʒ ꝙ per equalita tem poſſemus hic intelligere ſolū in quātitate ꝑtiū coloratarū: q2 Aui.hic nō vult aliud oſtendere niſi quis color in ſūma reſultat in cōpoſito q2 medius ſi quātitas coloratorꝝ ſit eq̄lis: ⁊ iō exponat̄: ⁊ ſi ſunt diuerſa.ſ.in equalitate quantitatis q2 partes quedam colo rate ſint pluris quātitatis alijs ꝯtrarij coloris.

¶ Si auteʒ ſcđʒ nō meretur colorem omnino ⁊ ſimili ter odorem aut ſaporem ⁊ ſint equalia qui in eis repe ritur color eſt primus ⁊ odor eſt primus.

¶ Hic oſtēdit gs color vel odor vel ſapor reſultat vel appꝑet in cō poſito q̄n altera ꝑs nō hʒ colorē ꝯtrariū.ſ.q2 nullū hʒ colorem vel odorem vel ſaporem. Et primo facit hoc. Scđo declarat qđdam. ibi(Et ſi.) ¶ Dicit ꝑmo(Si aūt ſcđm.)i alterū iſtorꝝ que cōponūt iſtud mixtū.nō meret̄ ⁊c̄.(⁊ ſint.)i.lʒ ſint equalia.

¶ Dubitat̄ q2 vr̄ difficiliꝰ.nā nō oñdit gd ſit q̄n altera ꝑs meret̄ co lorē: ſʒ nō ꝯ̄riū. Dōm ꝙ dedit ītelligi ꝑ illđ qđ dixit de colore ꝯ̄rio: q2 nullus color eſt q alteri ſit diuerſus q nō hēat aliq̄ꝫ ꝯ̄rietatē in quātū ſaluat glibet virtutē albi ī nigri reſpcū alteriꝰ ꝑticipati ſm plus vel minꝰ. Appꝑet igr̄ ꝙ color ꝑꝑ.3.p̄° ꝑꝑ q̄ꝫtitatē ⁊c̄.vide Dy. Dum 17m

¶ Et ſi ſint iam fracta ꝑꝑ cōmixtionē partiū minutaꝝ alijs ꝯ̄rijs ⁊ colori ſcđo non ſit īpreſſio penitꝰ q̄m h̄ ēt frangit̄ fractiōe peruij ꝑmixti colorato: ⁊ q̄ſi illđ cor pus vr̄.v̄.g.albū ⁊ eſt poſſibile vt ſit virtꝰ eiꝰ nō virtꝰ albi ꝑ h̄ qđ eſt albū: ſed eſt ei virtꝰ alia oppoſita ꝑrie. Nā cū eſt corpus ꝑmiſcēdū ꝑuatū colore ita vt ſic̄ eſt eq̄lis q̄ꝫtitatis ſit equalis in potētia eſt virtꝰ cōprehē ſa inter duas virtutes eq̄les. Si aūt eſt fortiꝰ plurimū colorato ē īpreſſio virtuti ꝯ̄rie virtuti corpis aſſociati albedini. Et eſt albedo.v̄.g.faciēs neciuʒ vt ſit friduʒ ⁊ ipm̄ eſt calidū ſubito hoc eſt q̄n eſt eq̄lis quātitatis. Cū aūt ē.v̄.g.hoc qđ nō hʒ colorē aut hʒ colorē ꝯ̄riuʒ

pauce quātitatis cum cōparatiōe ad illud plurime q̄li tatis: ⁊ virt⁹ nō imprimit penitus ipressione in colore illi⁹ alteri⁹: ⁊ vincit illud virtute victoria vehemēti ita vt sit color eius quasi nō hēat virtutē inataȝ omnino.

¶ Exponit primo fm̄ Dy. vt ostendat qs color vincit vel appet qn̄ altera ps hȝ ꝯriū colorē. sed est color valde debilis: q2 tūc vicit color ptis hn̄tis colorē fortē: q2 ps debilis coloris nō agit in ptē fortis coloris nisi debiliter sic peruiū agit in coloratū. h̄ est (Et si sint iā fracta.) i. q̄uis duo cōponētia sint iā fracta pp cōmixtionē partiū minutaꝝ alijs ꝯrijs. i. cū alijs ptib⁹ eis ꝯrijs: ⁊ colori z°.) i. colori secūdi cōponētis nō fit ipressio penit⁹ q2 sit debilis color: qm̄ hic scȝ hn̄s colorē debilē frāgit ⁊c̄. sic puiū ⁊ tunc q2 puio pmixtū ⁊c̄. ¶ Scd̄a expō tua dicēt aliqs si vna ps nō hȝ oīno colorē vel hȝ colorē sed nō ꝯriū: qūo pōt resultare cōposit⁹ color fract⁹ siue p ꝯfractionē. Rn̄det q h̄ fit alia ꝯrietate. s. q̄litatuȝ: lȝ nō fit ꝯrietas coloris sicut ēt isto mō frāgit coloratū cū puio: ⁊ fit cōpositu q̄uis z° colori. i. colori alterius partis q est color nō ꝯrius vel est color improprie⁹. s. puietas nō fit ipressio. i. actio penit⁹. ista expō nō placet q2 ꝯcedit colores esse actiuos cui⁹ ꝯriū p° elemētoꝝ ⁊c̄. ¶ Tertia expō tua dicit aliqs qn̄ cōposituȝ ex ptib⁹ eq̄lib⁹ coloraris ⁊ puijs est ne ibi in colore aliq̄ ꝯfractio. Rn̄det q sic: sed nō ipressio q̄ mutet in aliū colorē sicut coloratū mixtū diafano frangit: sed nō iprimit in eo coloratio sic q mutet spēm coloris. ⁊ si sint iā fracta ista cōponētia p cōmixtionē ptiū minutaꝝ alijs ꝯrijs a ꝯrietate coloris: vel alijs. s. ptib⁹ ꝯrijs. s. existentib⁹. ⁊ colori z°. i. colori cōposito scd̄a cōpone nō fit ipressio si que pmutet de specie in spēm: sed fit fractio quedā q2 peruiū disgregat colorē ⁊ sic frāgit: qm̄ h̄. s. color cōpositi. scd̄a cōpone frāgitur ⁊c̄. i. sicut color frangit a peruio ⁊c̄. Exempluȝ rubeuȝ ponit in vitro clarescit ⁊ elōgat: ⁊ vt sic loquar ⁊ nō pmutat in aliū colorē. ¶ Et quasi illō. Jā ostēdit qd resultat de colore odore ⁊ sapore in partib⁹ cōponētib⁹ mixtuȝ. Scd̄m qd in toto appet de colore ⁊c̄. Hic ostēdit q nō licet arguere in illis. Et p̄mo p̄mittit. Scd̄o pbat. ibi (Nam.) Tertio declarat in exempla. ibi (Cōsidera.) ¶ Dicit p̄mo illō corpus. s. mixtū scd̄a mixtione videt albū ⁊c̄. Cōsiderādū q dixit. v. g. albuȝ ⁊c̄. Nā primo pbat qn̄ mixtuȝ est in partib⁹ eq̄lis q̄titatis. s. q̄tum ad molē vel mēsuraȝ. Scd̄o qn̄ q̄titatis ineq̄lis. ibi (Cum aūt.) Prima in duas. Primo qn̄ est virtus eq̄lis. Scd̄o ineq̄lis. ibi (Si aūt.) Tertio ꝯcludit. ibi (Hic qn̄.) ¶ Cōsiderādū p̄mo arguit sic. corp⁹ cōpositū ex albo ⁊ puio eq̄lis molis siue q̄titatis pōt esse cōplexionis medie inter duo ꝯria que sint eq̄lis virtutis vel cōplexionis coloris puij si vincit eius virtus: ergo non licet arguere est albuȝ: ergo est cōplexionis frigide cōplexionē ponit ⁊ virtutes ponit. ¶ Cōsiderādum q ponēs exempluȝ de corporib⁹ eq̄lis q̄titatis ponit exemplum in puio ⁊ colorato ⁊ ponit exēpluȝ in coloratis duob⁹ ꝯrijs colorib⁹: q2 tūc resultat color medius ⁊ nō esset color vnus exēpluȝ: ⁊ iō nō esset deceptio per arguitionē ex colore extremo v. bi gratia albo.

Dum 18m ¶ Sed tu dices si puiū esset superantis q̄titatis. Dōm q multum frangeret illuȝ colorem ⁊ nō essemus audaces in arguēdo ex illo. ¶ Considerandum q ponens exemplum quādo quantitates sunt iequales q2 est pauca q̄titas vnius: dixit colorati vel puij q2 inde permutabit colorem ex quo pauca moles poterit vicere virtutē.

¶ Cōsidera ambas dispōnes in libra lactis cui si permisceas duos aureos euforbij ita permiscēdo vt sint quasi res vna est permixtuȝ ex eis calefaciens in vltimo. ⁊ sensus nō discernit euforbiuȝ ex eis vtrisq̧ neq̧ colorē ei⁹ neq̧ priuationē ipsius a colore si est priuatuȝ colore ⁊ neq̧ videt nisi albedinē purā: ⁊ nos q̄dē veraces erimus q hec albedo est sub̄e fride. v̄. g. si posuerimus q lac est frigidū: ⁊ mentiemur si dixerimus q hec sub̄a ꝯfusa est frigida. Et illud ideo qm̄ hec albedo nō est color huius corporis cōfusi pmixti ex pte vn̄ est ꝯfusuȝ ⁊ pmixtū: sed est color vni⁹ simpliciū ei⁹ vincentis quātitate victi virtute que sensata est ex eo.

¶ Hic declarat p exēplū. Et p̊ i artificialib⁹. Scd̄o adaptat ad mixta vl̄ia. ibi (Et ita.) ¶ Cōsidera ābas dispōnes. s. mixtionē cū colore colorato ⁊ cū colore p̄uato colore: qn̄ q̄titas est ineq̄lis. li. j. z. y.

Dum 19m ¶ Sed tu dices q̄re non dixit qn̄ quātitas equalis. Dōm qd̄ multo magis sequit q2 pōt esse virtutis equalis ⁊ inequalis. ¶ Cōsiderandum q sic potest intelligi de odore ⁊ de sapore.

¶ Et ita opȝ vt tu formes dispōnē in albo nā q̄ est cōmixtiōi q̄ est in vltimo calitatis: ⁊ vı̄ q sit fridū sic pip albū. Queādmodū. n. hoc est pmixtū arte: simil'r qn̄q̧ cōmiscet natura ⁊ est forma existens hec forma.

¶ Considerandum q ex dictis habemus can̄. conditionem qd̄ verificatur nec mixtis secunda mixtione sed prima.

¶ Harū q̄dē q̄litatū sensataruȝ q̄dā sunt digniores vt efficiat in eas ipressionē manifestā illō qd̄ eis pmiscet ex ꝯrio: ⁊ dū pseuerant q̄litates eaꝝ vere sensate ⁊ nō sentiunt in eis ꝯrie eaꝝ sunt vincentiū virtutū: ⁊ hoc q̄dē est in saporib⁹ nō fm̄ q sit neciū: sed fm̄ q est plurimū: ⁊ post sapores est in odorib⁹: ⁊ post vtraq̧ est i colorib⁹: ⁊ in colorib⁹ q̄dē est sicut sine fiducia cū eo.

¶ Jam declarat cām pp quā iste sign̄ationes diuersificant q2 erat scd̄a mixtio: hic declarat qd̄ dixit q illa diuersitas ꝓpē ē in odore ⁊ ꝓprius in colore. Primo facit hoc. Scd̄o q̄dā dicta declarat. ibi (Ampli⁹.) Pria i. z. Prīo p̄mittit. Scd̄o pbat. ibi (Et cās.) Tertio ꝯcludit. ibi (Et sapores.) ¶ Dicit p̊ q de istis q̄litatibus sensitiuis odore colore ⁊ sapore: q̄dā hn̄t istā p̄rogatiuā siue sunt digniores q ꝯtrariū pmixtuȝ agit in ea: ⁊ iō si cōponat medicina ex contrarijs ⁊ superet sapor: sign̄at ēt q virt⁹ superat ⁊c̄. sicut in sapore nō tn̄ ⁊c̄. ¶ Cōsiderādū q error q cadebat in can̄. erat q2 in re cōposita ex partib⁹ ꝯriaꝝ virtutuȝ apparebat color vnius ptis ⁊ altera ps cui⁹ color nō apparebat erat fortior ⁊ potētior. Hoc autē minus accidit in sapore q2 est talis q̄litas q suum ꝯriuȝ sapor cōtrarius iprimit ⁊ alterat saporeȝ ꝯtrarie partis. ⁊ iō si sapor dn̄at est signuȝ q dn̄at virtus: nō tn̄ q hoc sit necessariuȝ: sed plus est h̄ in sapore minus in odore ⁊ adhuc minus in colore.

¶ Et ex causis quidē in quib⁹ sapores vincūt odores in hoc capitulo est aduēt⁹ eoꝝ ad sensuȝ cū obuiatione. Sunt ergo digniores vt perducāt ex oīb⁹ partib⁹ medicine virtutē: sed odores ⁊ colores imprimūt sine obuiatione suoꝝ corpoꝝ: q̄re possibile est vt pueniat ad sensum ex partibus habētib⁹ odorē vapor ex subtili partiū eius ⁊ inobediens fiat vapor spissus partiū eius ⁊ nō vaporet: ⁊ possibile est vt perueniat ad ip̄m color manifesti: ⁊ est vincēs sine victo occulto.

¶ Hic pbat q ista diuersitas est plus in colore ⁊ q nō habet ex ea fiducia. Sed sapores sunt veriores ⁊ postea odores ⁊ minus oīb⁹ colores. Primo g̊ q sapores sint veriores colorib⁹ ⁊ odorib⁹. Secūdo q odores veriores colorib⁹. ibi (Et qm̄.) ¶ Dicit p̊ ⁊c̄. arguit g̊ sic. illa q̄litas est verior in h̄ caplō. i. in sign̄ando que aduenit sensui ex oīb⁹ partib⁹ medicine: sed sapores respectu odoris ⁊ coloꝝ sunt hmōi: q2 occurrit cū obuiatiōe ⁊c̄. ponit mino. ¶ Cōsiderāduȝ q sensibilia q̄dā iprimunt obuiādo siue occurrēdo cū sua corpulētia vt sine extrīseco medio: q̄dā sine obuiatiōe vt cuȝ medio extrīseco vt odores ⁊ colores. Cā aūt est m̄alitas tactus ⁊ gustus: ⁊ nō m̄alitas olfatus auditus ⁊ visus. si g̊ res saporabilis est ꝯrioruȝ saporꝝ si tota ipsa occurrit lingue: quelibet pars ei⁹ iprimet: ⁊ sic nō erit deceptio ⁊c̄. Si aūt res odorabilis occurrat mediāte aere: tūc pars poterit in aerē eleuari alia remanente. simil'r res colorata.

Dum 20m ¶ Dubitat qūo obuiatiōe siue occursu m̄ali: cū oīs sensus recipiat sine m̄ā ⁊ sensibile positū ⁊c̄. Itē qūo sine extrīseco medio cuȝ oīs sensus īdigeat medio extrīseco: vt Auer. z. de aīa. cōmen. 115. cum vult q ēt in tactu cadat mediū extrīsecū. ¶ Ad p̄m rn̄det q sensuū q̄dā pcipiūt cū obuiatione ⁊ m̄aliter q̄tuȝ ad pticulā q̄ est mediuȝ ītrinsecuȝ sicut gustus ⁊ tact⁹: sed oīs sine obuiatione q̄tuȝ ad p̄ncipalē particulā que est cor fm̄ ph̄os vel cerebrum fm̄ medicos. Uel aliter q obm̄ pōt m̄aliter occurrere vel occurrere cū sua corpulentia particule que est pars nostra: ⁊ hoc in sensu gustus ⁊ tactus: tamē recipitur sua alteratio īmaterial'r siue recipiat in particula cognoscente siue in deferenti vt defert ad cognitionē. ¶ Ad secundā q̄dā negat Auer. vel non intelligit vbi sit sed q duo egent soluȝ intrinseco medio: vel q manifestius requiritur aliqd̄ extrinsecum mediuȝ in visu auditu odoratu q̄ȝ in tactu ⁊ gustu. Aliter ēt melius fm̄ Auer. q mediuȝ in tactu nō est necessarium in cā sicut in visu est necessariuȝ: sed inesse necessario ꝯuenit. ⁊ ideo cum sumus in naturali dispositione nō percipimus aerem nec aquatilia aqua ⁊c̄. Et ideo Auer. credo q crederet q si aer vel aqua in medietate tangeretur esse alterata q perciperet (color manifesti). i. superficiei vel rei cuius color vincit vt in lacte cum euforbio.

¶ Et qm̄ odores qn̄q̧ significant sapores sicut odor dulcis ⁊ acetosi ⁊ acuti ⁊ amari: tunc sunt odores sequentes sapores. Sapores ergo in significatione sunt plus veri: deinde odores post colores.

¶Cõſiderãdũ ꝙ odores plus appropinquãt ſaporib⁹ ꝗ̃ colores: qꝛ
ſiccus ſapor eſt ſicci cum humido ita odor ſicci eleuati qꝛ ꝯuenit
cũ aliq̃ ſuba fumoſa. Et iõ odorib⁹ ponim⁹ noĩa ſapoꝝ. Et iõ odor
dulcis rẽ dulcẽ in ſapore amarus amarã: ergo odores veriores co
lorib⁹. Arguit ꝰ ſic. per iſtã qualitatẽ certius ſignificam⁹ que plus
appropiquat. ſed odor plus ꝗ̃ color ⁊c̃. ſignũ qꝛ ſignificãt ſapores.
Sapores igit̃ di. ⁊ iõ homo primo videt ſcd̃o odorat. tertio guſtat.

¶Ampli⁹ ſi in ſaporib⁹ nõ caderet ẽt hec cõpõ p̃dicta
nõ eſſet opiũ in amaritudine ſua cuꝫ friditate ſupflua.

¶Hic remouẽdo errorẽ declarat q̃dã. ſ. illud dcm̃ nõ ꝙ ſit neciũ.
Prĩo vnũ. Scd̃o aliud. ibi (Hic.) ¶Tu dixiſti ꝙ ſapores ſunt ve-
riores ſunt ne ſemꝑ. Rñdet ꝙ nõ. ¶Sꝫ tu dices ſolue argumẽtũ ſu
pra factũ ab Aui. Dõm ꝙ lꝫ qñ res occurrit obuiãdo ex ip̃a obuia
tiõe ꝯbeat a q̃libet ꝑte aliõ occurrere tñ q̃nq̃ꝫ fallit qꝛ vna ꝑs põt
ẽe alia habilior ⁊ penetrabilior ſic̃ eſt opio ꝑs amara cal'a. ¶Cõſi
derãdũ ꝙ ſoluit̃ a Dy. de opio qꝛ eſt amaꝝ ⁊ friduꝫ in q̃rto gra. ⁊c̃.

¶Hic aũt error qui accidit in ſaporib⁹ cadit in ꝑte fri-
goris plus ꝗ̃ in latere caloris. ſ. vt inſit medicie ſapor
ſigñans calitatẽ cũ ſit frida. hec eni plus eſt ꝗ̃ vt me-
dicie inſit ſapor ſigñans frig⁹ cũ ſit calida. Qm̃ calor
in plurib⁹ diſpõnib⁹ eſt fortioris inſpiſſationis ⁊ mani
feſtioris oꝑõnis ⁊ magis penetrãs. Si ergo frigido ſit
permixtũ in cõplexione naturali calidũ ſumma virtu-
tis cuius ſit ſumma frangens frigus qđ ei opponit̃ eſt
dignius vt appareat ei ſapor frãgẽs ſaporẽ ipſius cũ
ſit calidũ in oĩbus diſpõnib⁹ magis penetrans ⁊ ma-
gis vincens ⁊ dignius vt ferat ſapores ⁊ odores.

¶Hic remouẽdo aliũ errorẽ ꝯclarat aliud. dixerat ꝙ in ſapore ẽt
cadit error. crederet qs ꝙ eq̃lẽ in oĩb⁹ ſaporib⁹. oñdit ꝙ nõ. Prĩo
ꝓponit. Scd̃o ꝓbat. ibi (Qm̃.) Prĩo ꝓbat ꝑ rõnẽ. Scd̃o ĩferẽdo
ĩducit ſignũ ſiue exẽpla. ibi (Et ꝑꝑ.) In plurib⁹ diſpõnib⁹: qꝛ per ſe
lꝫ Di. iſtã partẽ nõ exponat qꝛ dicit eã eſſe leuem.

Dum 21m

¶Tamẽ dubitat̃ qꝛ. A. arguit vel ꝓbat ꝯ̃riũ ei⁹ qđ vult. dꝫ. n. ꝓbare
qđ plus cadit error in ſaporib⁹ calidis deſignãdo calorẽ ꝗ̃ poſſit
ſigñare vel ſtare cũ frigore ꝗ̃ in fridis ⁊c̃. Et ip̃e dicit ꝙ qꝛ calidũ
eſt potẽtiuſ ꝗ̃ fridũ qñ miſcet̃ ſic̃ frãgit̃ frig⁹ a calore: ita ſapor fri
gidus a ſapore: ꝰ a ſapore calido arguim⁹ caliditatẽ vincẽtẽ q̃ vin
cit friditatẽ. Dõm ꝙ. A. ſubtilr ꝓbat ꝓpoſitũ in occulto. arguit̃ ſic.
ille ſapor plus decidit q eſt ꝯiunct⁹ q̃litati magꝭ penetratiue ⁊ ma
gis motiue: ſꝫ ſapor ſigñans calorẽ ⁊c̃. iſtã rõnẽ ĩnuit. ibi (Calor eſt.
magꝭ penetrãs.) ⁊ ibi (Dignius eſt vt ferat.) in manifeſto ſic̃ ꝓbat.
Prĩo p̃mittit ꝓpõneꝫ. calor in plurib⁹ diſpõnib⁹. Scd̃o ꝓbat via
diuiſiua. ibi (Si ꝰ) ⁊ arguit ſic. ꝑtes calide mixte fridis aut frãgun
tur aut frãgunt ꝑtes fridas: ⁊ tũc ẽt frãgũt ſaporẽ ⁊ apparebit ſa-
por calide rei vincẽs ſicut caliditas vincit ⁊ tũc iudiciũ oñdit ve-
rũ ⁊ h̃ dicit. Si ꝰ frido ⁊c̃. vſq̃ꝫ ibi (Et dignius.) ibi aũt nõ frãgit ſed
partes frigide remanẽt vincẽtes: ita ꝙ res eſt frigida in ſũma. tñ
approbabit ſapor calidius. i. partiũ calidarũ qꝛ calor dignius fert
ſapores ⁊ mouet eos appet qꝛ magis penetrat. ¶Ad ꝯ̃riũ dõm ꝙ
illud tm̃ dcm̃ nõ eſt ad ꝓbãdũ ꝓpoſitũ: ſed eſt altera ꝑs diuiſionis
in qua ponitur ꝙ calidũ põt vincere frigidum in re.

20m

¶Et ꝑꝑ hãc cãm nõ inuenis acetoſum aut ponticũ in
quo nõ eſt ꝑmixtio ſenſu ꝙ ſit cal'm ſꝫ plurimũ ſue cõ
plexionis ſicut nõ iuenis amaruꝫ ⁊ mordicatiuũ fridũ
ſm plurimũ ſue cõplexionis. Verũtñ h̃ eſt plurimuꝫ ⁊
multo pluris plurimitatꝭ ꝗ̃ aliud: ꝫ nõ eſt neceſſariuꝫ.

¶Inducit ſignũ ĩferẽdo. Prĩo h̃. Scd̃o remouet errorẽ. ibi (Verũ-
tamẽ.) ¶Cõſiderãdũ in q̃ nõ eſt ꝑmixtũ ſenſu. i. põticũ vl' acetoſuꝫ
purũ qꝛ acetoſuꝫ ꝑmixtũ tu iuenis ſigñare calorẽ vt acetũ acutuꝫ
viride eris vl' cũ euforbio. (Verũtñ.) qꝛ diceret aliqs acetoſũ ⁊ põ
ticũ nõ ẽe cal'm eſt ſꝑ ne veꝝ. Rñdet ꝙ vtpl'm: ſꝫ nõ ẽ neciuꝫ. verũ-
tñ h̃. i. põticũ ⁊ acetoſuꝫ nõ eſſe cal'm vel fridũ eſt vtpl'm. ⁊ multo
pluris plurimitatis ꝗ̃ aliud. ſ. ꝗ̃ amarũ ⁊ acutũ nõ ẽe fridũ vel ẽe
cal'm. ſed nõ eſt neciuꝫ. ſ. ponticũ vel acetoſuꝫ nõ eſſe cal'm vel eſſe
frigidũ. exẽplũ alumẽ ſquinãtũ lẽtiſcus ſerapinũ. Tres ſunt ꝓpõ-
nes in iſta ꝑte. (Verũtñ.) Primo ponticũ nõ eſſe cal'm eſt vtpluri-
mũ verũ. Scd̃o ponticũ nõ eſſe cal'm eſt plus ꝗ̃ eſſe amarũ nõ eſſe
frigidũ. Tertio ponticũ ⁊ acetoſuꝫ nõ eſſe cal'm nõ eſt neciuꝫ. Ap-
paret igitur vt dicit Dy. cañ. generalis ⁊ conditio.

Dum 22m

¶Dubitat̃ q̃re nõ docuit ſigñare ex q̃litatib⁹ tãgibilib⁹. Rñdet Dy.
ꝙ tact⁹ nõ iudicat niſi de q̃litatib⁹ q̃ ſunt tales in actu. Nũc aũt in
plurib⁹ medicis q̃litates nõ ſunt tales in actu: ſꝫ in potẽtia vt piꝑ
quo ad tactũ nõ cal'm ſed fridũ lꝫ Dy. cũ q̃dã auxilietate poſſit ſal-
uari. ¶Tamẽ ꝯ̃tra tactus iudicat de qualitatib⁹ qb⁹ põt imutari:
ſed a calore frigido virtuali ⁊ nõ actuali põt ĩmutari. vnus eſt ca
lor q fit a calido ṽtuali ⁊ qui fit ab actuali ſiue formali ſicut ignis
a motu ⁊ igne vt. 7. metaphy. cõmẽ. 31. ⁊. 12. cõmẽ. 18. Itẽ q̃dã ſapor
põt dici nõ in actu vt amarus. Aliter dõm ꝙ illud ꝑtinet ad expe
rimẽtalẽ viã nõ ad ſol'õnẽ ꝓbabilẽ. vel põt ꝑtinere ad iudiciũ rõ-
nale de facili vel difficili inflãmatione vel calefactiõe ⁊c̃.

Dum 23m

¶Dubitat̃ vtrũ ex ſono poſſumus arguere de cõplexione medici-
narũ. Videt̃ ꝙ ſic. ſimile eſt de ſono ex alijs. Iteꝫ ſi ex colore: ꝰ ex
ſono. Itẽ faber mortificat metalla ꝑ ſonũ. ¶In ꝯ̃riũ. A. ¶Cõſiderã
dũ ꝑꝑ ſol'õnẽ ꝙ alie q̃litateſ ſequunt̃ mixtionẽ: ſonus nõ ſic: ſꝫ mo
tũ localẽ ⁊c̃. iõ ſonus nõ eſt in ꝑcutiẽte nec in ꝑcuſſo: ſꝫ eſt in aere
vel in eis vt localiter mota: ⁊ eſt ille ſp̃ũs mãlis magꝭ in viſu rõne
localis mot⁹ ⁊c̃. Et res diuerſificata ſola figura variat ſonũ ⁊ ꝯca-
ua plana ⁊c̃. Apparet ꝰ ꝙ nõ ſigñat. rõ qꝛ nõ ſigñat mixtione. Dy. di
cit ꝙ nõ in oĩb⁹: tñ ſi aliq̃d ſigñat in medicina ꝑcutiẽte vel ꝑcuſſa
eſt velocitate vel tarditate motus ꝯcauitate vel planitie raritate
vel dẽſitate: vide qđ ſcripſi ſupra de ꝯſolatiõe mediciaꝝ Meſue.

¶Et poſt ꝗ̃ ſcis canonẽ iſtũ opꝫ nũc vt narrem⁹ tibi il
lud qđ dicũt medici de ſaporib⁹ ⁊ odorib⁹ ⁊ colorib⁹.

¶Superiuſ in gñali docuit ſigñare ex ſapore odore ⁊ colore. hic in
ſp̃ãli ꝑmittit. Scd̃o exequit̃. ibi (Ip̃m.) Aliter. poſtꝗ̃ poſuit cañ.
ꝙ eſt neceſſariũ medico ſcire ſm principia phyſica: hic ſm medi-
cos. Et p̃mo p̃mittit. Scd̃o exequit̃. ibi (Ipſi.) Cañ. eſt iſte ꝙ ſapo
res amarus acutus ⁊ dulcis ſignificant calorẽ ⁊c̃. Cõditio eſt ⁊c̃.

¶Ipſi eni ponunt ſapores ſimplices nouem: ⁊ quãuis
ſint penitus octo ſapores ⁊ vnus priuat⁹ ſapore: ⁊ eſt
inſipidus vel almaſch vel ex quo cuius ſapor penitus
non comprehenditur ſicut aqua.

¶Primo docet cognoſcere virtutes mediciaꝝ ꝑ ſapores. Scd̃o ꝑ
odores. ibi (Odores.) Tertio ꝑ colores. ibi (De colorib⁹.) Pria in
duas. Primo facit h̃. Scd̃o ĩponit finẽ. ibi (Hec ꝰ ſunt.) Prima in
tres. Primo ponit numeruꝫ ſapoꝝ. Scd̃o modũ gnõnis. ibi (Et di-
cunt.) Tertio ex h̃ docet cognoſcẽ cõplexionẽ ⁊ virtutes medici-
naꝝ ꝑ ſapores. ibi (Acutũ aũt.) Pria in duas. Prĩo ponit numeruꝫ
ſapoꝝ. Scd̃o declarat. ibi (Ipſi. n.) ¶Cõſiderãdum ꝙ res priuate
ſapore ſunt ſimplices vt aqua: cõpoſite vt ferrũ: albumẽ oui ⁊c̃. ⁊
hñt diuerſa noĩa apud arabes inſipiduꝫ apoguindeſien almoren.

¶Ipſi. n. noĩant ſaporẽ oẽ qđ guſtu iudicat̃ tali iudi-
cio qđ ẽ actu: aut iudicio qđ ẽ potẽtia nõ efficiẽs oĩo.

¶Prĩo notat ſaporẽ ĩſipiduꝫ. Scd̃o alios. ibi (Sapores aũt.) Pria
in duas. Prĩo p̃mittit modos qb⁹ aliq̃d dr̃ ſaporoſuꝫ cõprehẽdẽs
in h̃ ĩſipiduꝫ. Scd̃o declarat. ibi (Et eſt ſm duos modos.) ¶Cõſide
randuꝫ q̃uõ accipit̃ ĩſipidũ eſt ſapor qꝛ iudicat̃ in guſtu. Ad eundẽ
eni ſenſuꝫ ꝑtinet iudiciũ hĩtus ⁊ p̃uatiõis: vt. 5. colliget. cap̃. 27. de
cognitiõe ꝑ ſapores. accipit̃ ẽt ꝙ nõ eſt ꝓp̃e ſapor. ſapor. n. ꝓp̃e iu
dicat̃ iudicio qđ eſt actu ſꝫ ꝑ ſuã ſp̃ẽm. Dr̃ia iter ſapores ⁊ iter ca-
lidũ ⁊ fridũ. ⁊ ẽt medicinaꝝ ſapor ꝓprie iudicat̃ iudicio potẽtia. i.
priuatione: qꝛ ꝑ ſp̃ẽm hĩtus (non efficiẽs oĩno.) ſ. actu in guſtum.

Dum 24m

¶Dubitat̃ q̃uõ p̃uatio ſẽtit̃ ꝑ hĩtũ. Nã Auer. arguit. 2. ꝺ aĩa. cõmẽ.
133. Cõtinuũ iudicat̃ eẽntialr: ꝰ ſua priuatio nõ accidẽtaliter. ¶Rñ
det primo Dy. cõprehẽdi priuationẽ ꝑ ſp̃ẽm hĩtus ſm Dy. eſt qꝛ cõ
prehẽdit ſe nõ ĩmutari. Sꝫ mirãdũ eſt ſi ſenſus particularis eſt re
flexiu⁹. Ampli⁹ p̃uatus oculis cõprehẽdit ſe nõ ĩmutari. Itẽ nulla
ſp̃ẽ p̃exiſtẽte in lĩgua vel oculo iudicat̃ tenebra ab oculo ⁊ ĩſipidũ
a lĩgua. ¶Scd̃a ſol'o ꝙ p̃uatiões hñt ꝓpriã ſp̃ẽm: qꝛ p̃uatio eſt ali
q̃d: tenebra eni vel ẽ aliq̃d poſitiuũ vel nihil: nõ nihil: ꝰ ⁊c̃. ¶Cõtra
Auer. 2. de aĩa. ſepe vult ꝙ priuatio nihil eſt: vñ p̃ter ſubm̃ qđ cõ-
prehẽdit̃ a cogitatiua: ſp̃ẽs dr̃ ſubm̃: ⁊ ſubm̃ eſt: ꝰ ſp̃ẽs cõprehen-
detur. ¶Al's tenui ꝙ in q̃libet ſenſu ꝑticulari eſt ſua eſtimatiua q̃
cõprehẽdit ĩtẽtiões: ⁊ tũc cõprehẽſio tenebre ab oculo ẽ ꝑ ſp̃ẽꝫ co
loris al's apꝑhẽſaꝫ ⁊ p̃uatã in memoria ꝯſuatã ĩ eſtimatiua ⁊ nũc
iudicatã qñ hõ ẽ ĩ tenebra. ⁊ iõ q nunq̃ꝫ vidit nõ diſtinguet tenebrã
p̃uatiuã coloris a tenebra nõ p̃uatiua q̃ eſt nõ color vt cal'm vel al-
bũ: ⁊ tñ ſeq̃t ꝙ alia virt⁹ ꝗ̃ viſiua iudicat p̃uationẽ. ¶Cõſiderãduꝫ
(ꝙ eſt potentia) h̃ dixit qꝛ ĩſipidũ eſt duplex. negatiue vt aq̃ ĩquã-
tũ aq̃: iſtud nõ eſt potẽtia ad h̃: iõ nõ exequit̃. p̃uatiue vt mixtũ: ⁊ h̃
potẽtia qꝛ ſapor ſequẽs mixtũ. ⁊ h̃ duplex. vel nõ hꝫ vt albũ oui. vl'
hꝫ ſed nõ ĩprimit vt ferrũ ⁊c̃. Cõprehenſio priuationis ſimplex ab
eodẽ ſenſu fit quo hĩtus: argumẽtatiua q̃ ꝓbat̃ h̃: ⁊ tũc ꝯcurrit vl'
cogitatiua vel ſenſus cõis. ¶Tertia ſol'o. p̃mo dicã dr̃iaꝫ q̃ ẽ inter
viſuꝫ moueri a tenebra ⁊ nõ moueri a dulci ĩ h̃ ꝙ dulce nõ ẽ potẽſ
mouẽ: ita ꝙ cũ trãſmutat̃ in lucidũ mouebit: ita de ĩſipido. Vñ. A.
(eſt potẽs nõ efficiẽs.) affirmat ꝰ cũ dicit (potẽs.) ⁊ negat cum dic̃
(nõ efficiẽs.) rõ qꝛ poſt tenebra dicit priuationẽ in ſubto apto na-
to ſicut eſt de nã priuationis. tenebra ergo cõprehẽdi vel eſt ſub-
iectũ cõprehendi ⁊ hoc eſt eſtimatiue. vel oppoſitũ. i. lucẽ cõprehẽ
di ⁊ hoc eſt recordari. Si ꝰ cogitatiua eſt in oĩ particulari ſenſu

tūc sic cōprehēdere priuatiōe difficile est mihi:ita differt iudiciū de tenebra in habēte oculos aptos ⁊ ꝑuato oculis tenebra:ꝙ seipsa cōprehēdit.Et cū dr̄ nō est.Dōm ꝙ verꝫ est:iō nō cōprehēdit ꝙ sit. Sigs aūt vellet dicē de tenebra ꝑ seipsa cōprehēdit:⁊ h̄ est ꝙ sit oculus potēs ⁊ nō agens:⁊ sic res potēs est in ꝯriū trāsmutabit ⁊ nō agēs.cecus ergo nō cōprehēdit tenebrā:qꝛ nō est potens.simi/liter nō moueri visum a sapore nō est cōprehēsio tenebre:sed cōpre hensio tenebre arguitiue ⁊ fit per cogitatiuā sicut ēt coloris ⁊c̄.

Et est illd̄ qd̄ nō hꝫ saporē.Et ē ẜm duos modos.s. aut isipidū priuatū sapore ẜm veritatē:aut isipidū pri uatū eo apd̄ sensuꝫ.Insipidū aūt ẜm veritatē ē cui nō iest sapor ẜm veritatē.Et isipidū apd̄ sensum est illud qd̄ in seipo hꝫ saporē.Verū ꝓꝑ vehemētiā sue spissitu dinis nō resoluit ex eo aliqd qd̄ lingue admisceat ⁊ cō prehēdat ipm:deide cū igeniat vt resoluant ꝑtes ei⁹ ⁊ vt subtilient sentit saporē ei⁹ sic̄ es adustū ⁊ ferrū:lin/gua.n.nō ꝯsequit ex eis saporē qm̄ nō resoluit ex suba amboꝝ aliqd perueniēs ad humiditatē positā in lin/gua que est media in sensu gustus.Et si ingeniet vt in ꝑtes minimas ꝯuertat apparebit eius sapor fortis.

Primo ꝓponit diuisionē.Scd̄o ꝺclarat.ibi(Insipidū.)Dicit de ambab⁹ ꝑtib⁹ ⁊c̄.Cōsiderandū dixit(priuatū sapore)ẜm verita tem ꝙ qꝛ intelligit de mixto nō habēte saporē vt albumē oui:⁊ iō non omne mixtum habet saporem.

Sed tu dices quomodo cognoscam.Dōm ꝙ mixtū qd̄ nō hꝫ sa/porem nisi in potentia priuans actum quātūcunqꝫ terat ⁊ subtili/ter nō est saporitū:vt albumē oui ⁊ cerusa.sed mixtum qd̄ hꝫ ⁊ nō mouet actu sed subtiliatum imprimit vt ferrum.s.tersum polituꝫ nō habens rubiginem nec aliquā aliam infectionem ⁊c̄.

Sapores aūt sunt octo quos ipsi dicūt q sūt vere sa pores post isipidū.Et sūt dulcedo amaritudo acuitas salsedo acetositas pōticitas stipticitas ⁊ vnctuositas.

Patet per se.

Et dicūt ꝙ suba ferēs saporē:aut ē spissa terrea:aut est subtilis:aut media:⁊ ei⁹ virt⁹ est cal'a:aut frida:aut eqlis.Spissa igit terrea si est cal'a tūc est amara:⁊ si ē frida est pōtica:⁊ si est eqlis tūc ē dulcis.Et subtilis si est cal'a tūc est acuta:⁊ si est frida tūc est acetosa:⁊ si ē eqlis tūc est vnctuosa.Et media in spissitudine ⁊ subti litate si est cal'a tūc est salsa:si est frida tūc stiptica:⁊ si est eqlis tūc dicūt ꝙ est isipida ⁊ insipida sunt verba.

Hic ostendit modū ꝓductionis sapoꝝ ẜm medicos.suba grossa calida amarus.eqlis dulcis frida ponticus.suba subtilis frigida acetosus.eqlis vnctuosus.calida acutus.suba media cal'a salsus. eqlis insipidus.frigida stipticus.(Insipida sunt v̄ba.)qꝛ posuerūt insipidū inter sapores:qꝛ cās sapoꝝ nō bene inuestigāt.nō enī est suba cū calido frido ⁊ equali.sed humidū cū sicco coagente calido intenso vel remisso qꝛ reperiūt amara subtiliora quibusdā aceto/sis:vt calida subtilior q̄ acetosa.etiā vinū aliqd̄ dulce subtile.

Acutū aūt est calidus:deinde amarū:deide salsum.

Docet significare suꝑ cōplexione ⁊ virtute medicinarū.Primo ꝑ sapores simplices.Scd̄o ꝑ cōpositos.ibi(Qnqꝫ gn̄ant.)Prima in duas.Prio docet cognoscē scire ꝟtutes ꝑmas.Scd̄o scd̄as.ibi (Opōnes aūt dulcis.)Pria i duas.Prio docet cognoscē virtutes ꝑmas q̄ sūt caliditas ⁊ friditas.Scd̄o hūiditas ⁊ siccitas:⁊ semꝑ dat in notitiā modi sube.ibi(Et vnctuosuꝫ.)Prima in q̄tuor.Prio docet sign̄are per sapores suꝑ caliditate.Scd̄o suꝑ friditate.ibi (Ponticū.)Tertio iterū suꝑ caliditate.ibi(Acutū.)Quarto super eqlitate.ibi(Dulce ꝟo.)Prima in duas.Prio ꝑmittit.Scd̄o red/dit cām.ibi(Quoniā.)Cōsiderādū ꝙ accipimus qui sunt sapo/res significantes caliditatē:quia sunt tres.accipimus ordineꝫ:qꝛ acutū calidius:deide amarū:deide salsum.qd sit de dulci infra pꝫ.

Quoniam acutum est fortius ad resoluendum ⁊ ad incidendum ⁊ abstergendum q̄ amarum.

Ponit ordinē datū:⁊ cū hoc semper innuit probationē ꝙ signifi cent calorem.Primo probat ꝙ acutū est calidius q̄ amaruꝫ.Se/cūdo ꝙ amarū est calidius q̄ salsuꝫ.ibi(Deinde.)Prio arguit sic. qd̄ fortius resoluit incidit ⁊ abstergit est calidius.sed acutum est hmōi.Cōsiderādū ꝙ res acuti saporis hꝫ caliditatē cū substātia subtili:⁊ ideo est incisiua abstersiua ⁊ resolutiua.

Deide salsuꝫ est sicut amarū ꝯfractuꝫ cū humiditate frigida qd̄ sign̄at illud qd̄ diximus in mō generatiōis eius.⁊ similiter cū salsum calefit a sole aut igne aut se/paratiōe aqueitatis frāgent virtutē caloris fit amaꝝ. sil'r ēt baurach ⁊ sal amaꝝ calidius ē sale qd̄ comedit.

Primo ꝑmittit.Scd̄o ꝓbat.ibi(Cōfractū.)Exponat(Deinde).s. post amarū(salsum est sicut amarū).i.similat amaro.nō tn̄ hꝫ tan tū caloreꝫ(confractū)ꝓbat per tres rōnes.Prima salsedo fit per fractionē amari in humido aqueo:vt p⁰ ꝑma caplo de humorib⁹. ꝙ ⁊c̄.Scd̄a per alterationē ⁊ ꝺcoctionē fit amarū.ꝙ ⁊c̄.Tertia spe cies salis habētis amaritudinē sunt calidiores sale cōmuni come/stibili ⁊c̄.Cōsiderādū ꝙ additio caloris in salsa re fit aut per ca lefactionē manifestā solis aut ignis aut ꝑ paulatinā occultā.s.ae/ris:⁊ iō subdit.aut separatiōe q̄uis in oībus fiat talis separatio.s. in igne vel sole.Propter qd sal in igne crepitat ꝓblematuꝫ.11.26⁰ ꝓblemate.Quare accendit ignē.Propter quid in aquis salsis ma gis natare possumus problematū.23.13.⁊.14.problemate.

Ponticū v̄o est frigidius deinde stipticū postea ace tosum:⁊ ꝓꝑ hoc in oībus fructib⁹ qui dulcescūt prius est ponticitas vehementis infrigidationis.Cum ergo currunt in eis aqueitas ⁊ aereitas ita vt tēperent pa/rūper cū aereitate ⁊ calefactione solis digestiua decli nāt ad acetositatē sicut agresta:⁊ iter illud trahūt ad stipticitatē parūper cū ponticitate:deinde permutant ad dulcedinē cū agit in eis caliditas digestiua.

Primo ꝑmittit.Scd̄o ꝓbat.ibi ꝙ īnuit.(Et ꝓꝑ h̄.)Cōsideran dū duo q sint fridi.Scd̄o īnuit ordinē.(Et ꝓꝑ hoc.)Prio ꝓbat ꝙ ponticū sit fridius acetoso in quo inuit qd̄ sit fridius stiptico.Se cūdo ꝙ pōticū est fridius stiptico vl' cōparat pōticū ⁊ stipticū.ibi (Pōticū.)Prima in duas.Prio facit hoc.Scd̄o remouet dubiū. ibi(Et qn̄qꝫ.)Cōsiderādū ꝙ pōticū ⁊ stipticū sunt mag̃ ⁊ minus. Et arguit sic.Ille sapor est fridior q pri⁹ repit in fructib⁹ qui ten dūt ad dulcedinē anteq̄ dulcescāt.Cōsiderādū ꝙ dulcescūt qꝛ q̄/dā nō dulcescūt vt mirabolani ⁊c̄.Scd̄o ꝯsiderādū q̄ ē cā diuersi tatꝭ sapor in fructib⁹ diuersa.s.dispō ꝑ terreū siccū ⁊ hūidū aqueū ⁊ acetosuꝫ calore solū.Primo enī abūdāte terreo crudo cū pōtico aqueo sunt pōtici:ex quo appet ꝙ acetosuꝫ minus fridū stiptico. Tertio ꝯsiderādū ꝙ ex.4.de simplici medi.ca.1.3.dist.aucte Ari. ⁊ Theophrasti duplex est caliditas.s.solis ⁊ planete manifestior.

Et quādoqꝫ permutantur ex ponticitate ad dulce/dinem absqꝫ acetositate sicut oliue.

Primo remouet dubiū.Scd̄o aliud.ibi(Acetosuꝫ.)Pria dubi tatio crederet aliqs ꝙ semꝑ ante dulcedinē esset acetosus.Cōsi derādū ꝙ fruct⁹ qdā icipiūt cū terrestri vel trahit multa aquosi/tas ⁊ sic fiūt stiptici post pōticū:vl' nō trahit sꝫ trahit multa aerei tas vt oliue:⁊ sil'r glādes ⁊ castanee ꝑ nō trahi aqueū sꝫ calefactōe sola.Serap.ꝑte.1.ẜmone.2.Et qdā sūt fruct⁹ q icipiūt cū aqueo ⁊ sunt insipidi vt nucleus amigdalarū,cucumer frumētū:⁊ qꝛ plāte ꝓpe terrā sunt plus abūdātes aqueo:ideo sunt insipidiores.

Acetosum v̄o quāuis sit minus frigiduꝫ q̄ stipticū: tamen in pluribus est pluris infrigidationis eo ꝓpter sui subtilitatem ⁊ penetrationem suam.

Remouet dubium aliud.Considerandum ꝙ illa sunt vel stant simul aliqua esse in se frigidiora ⁊ minus infrigidare.

Ponticū aūt ⁊ stipticū sunt in sapore ꝓpinq̄:ꝙ stipti cū nō ꝯtrahit nisi qd̄ de lingua manifestū est.ponticū v̄o ꝯtrahit ⁊ exasperat qd̄ manifestū est ⁊ occultum.

Comparat ponticum ⁊ stipticum.Et primo premittit.Secundo probat.ibi(Et ex eis.)Prima patet.

Et ex eis qdē que valēt ad exasperationē eius est ꝙ ipm nō diuidit ꝓꝑ sui spissitudinē in ꝑtes minimas ve lociter neqꝫ ꝯtinuant adinuicē velociter.Et propter has duas causas ipsarū casus in lingua separat sensi/biliter quare diuersificat ꝓpter stipticitatē suā in par tibus eius ⁊ diuersificat situs earū ⁊ exasperat.

Ista lr̄a in ꝑma sui ꝑte dupl'r exponit.Dōm ꝙ ꝙ hic ostēdit q̄re ponticū mag̃ exasperat.Et ꝑ ꝑ cām ex ꝑte sui.Scd̄o ex ꝑte mēbri ibi(Et ad illā.)Quātū ad 2ᵐ modū exponit vult dicē ꝙ pōticū est magis terrestre q̄ stipticū.⁊ iō diuidit ⁊ difficulter vnit qꝛ sic/cū est difficulter passibile(Et ꝓꝑ has duas cās ipsarū)ꝑtiū pōtici (casus

(casus in liguã sensibilr sepat.) i. spargit. i. occurrunt inequalr (qt diuersificant pp stipticitatẽ.) i. põticitatẽ suã (in ptib⁹ eius.) s. lingue (⁊ diuersificat ⁊c.) stat g̃ hoc q² ponticũ ẽ aspeꝝ: iõ exasperat sic puluis de gallis vel lapidis ẽ aspior ꝙ de ligno vel paleis. Sʒ tu. d. quõ ergo dicet magis exasperare fm pfundũ. Dõm ꝙ illa rara corpora sunt pfundiora in suis dimẽsionib⁹: ⁊ ideo iproprie dr. Scda expõ stat in h̃ ꝙ põticũ cũ nõ sit diuisibile: ⁊ diuisuʒ non sit miscibile cũ humido: remanet sibi ꝟtus exasperãdi: sed stipticum q² diuisibile ⁊ vnibile cũ hũido saliuali: iõ tollit exasperatiõis ꝟtutẽ: ⁊ h̃ ẽ qð dic. (Ex eis q̃ valẽt ad exasperationẽ ei⁹ põtici ẽ ꝙ ipm nõ diuidit pp suã spissitudinẽ ⁊c. Et pp has duas scias.) s. pp non diuidi ⁊ nõ vniri (ipsaꝝ). s. ptiũ põtici. (diuersificat) sepat. (casus) s. a ptib⁹ stiptici. (pp stipticitatẽ) scʒ maiorẽ factã a ptibus põtici stiptici ꝙ stiptici. (in ptib⁹ ei⁹) scʒ ligue. (⁊ diuersificat sit⁹ earuʒ) ptib⁹ stiptici ⁊ põtici. (⁊ exasperatur). s. diuersimode ligua ex eis. Sʒ tu. d. ita dicã ꝙ acetosuʒ q² diuisibile nõ plus ifrigidat ꝙ stipticũ. Dicẽdũ ꝙ veꝝ est in lingua. Uel dicẽdum ꝙ humiditas saliualis plus remouet asperitatẽ miscendo se ꝙ frigiditatem.

Et ad illam diuersitatem iuuat diuersitas partium mẽbri in poris suis ⁊ suis continuationibus. Et põticum quidem est subtilians ⁊ magis intrans.

Hic ponit secũdã cãm pp quã ponticũ magis exasperat liguam in pfundo. Exponit duplr. Prĩo q² ligua est in ptib⁹ suis diuersa: q² quedã sunt magis porose: ⁊ quedã magis ꝯtinue: iõ põticũ non bñ diuisibile stabit i ptib⁹ porosis: ⁊ faciet eas differre a ptib⁹ continuis. i. nõ porosis: ⁊ sic magis exasperabit. sʒ stipticũ q² subtilius penetrabit in vtrasq₃: ⁊ iõ dicet: ⁊ põticũ. i. stipticũ est subtilius ⁊c. Scdo mõ exponit ꝙ q² ligua differt ab alijs ptib⁹ corpis in eẽ porosam ⁊ esse cõtinuam q² est rarũ mẽbrũ: ideo ponticum ꝙuis sit grossum penetrat: ideo ponticum plus exasperat. Ponticum subtilius. s. super lingua ꝙ super alia membra.

Du[m] 26[m] Dubitat. vtrũ põticũ magis exasperet. Cõtra. qð mag̃ exaspat magis penetrat: sed stipticũ ⁊c. In ꝯriũ Gal. i. de simpli. penulti. ca. ⁊ Aui. ⁊ Albeguefit. Rñdet Dy. ꝙ põticũ magis exasperat linguã: q² magis ꝯbit ⁊ spissat q² fridior ⁊ grossior: ⁊ q² magis distat a dulci. Ad rõnẽ dðʒ ꝙ veꝝ est si hñt equalẽ virtutẽ exasperatiuã. Cõsiderãdũ ꝙ Aui. inuit solõnẽ: q² asperitas p subti potẽtiaʒ plus fit a pontico: q² difficulter diuidit: iõ stat ineq̃lis per alterationẽ plus a stiptico in ligua: q² rarũ mẽbrũ vt 10ª pticu. proble. 19. pble. ⁊ 3ª pti. pblemate. 32. Ad rõnẽ dðm ꝙ ligua cũ sit rara est penetrabilis ab vtroq₃ sapore.

Du[m] 27[m] Scda dubõ. vtrũ põticũ sit sbtili⁹. Rñdeo p̃ ꝙ lra ẽ corrupta vel ꝙ ẽ sbtili⁹ opõne: vl põticũ ẽ sbtili⁹. s. i mẽbro raro ꝙ i nõ raro.

Acutũ vo ⁊ amaꝝ sunt linguã radẽtia rasiõe: h̃ amarũ nõ radit nisi qð de lingua appet. Acuti aũt abrasio ⁊ eius separatio est pfunda: qm̃ est subtilis substantie profundãs: sed amaꝝ est grauis substantie sicce.

Hic reuertit ad sapores sigñantes calitatẽ: q² ꝯueniũt in exasperando. Primo comparat. Secundo probat. ibi (Quoniam.) Tertio declarat correlaria. ibi (Et propter.) In secunda parte arguit sic. illud ⁊c. Considerandũ ꝙ amaꝝ ⁊ acutum ꝙ ponticũ ⁊ stipticũ exasperãt. sed differũt q² amaꝝ ⁊ acutũ abrasiõe: vt Aui. ponticũ ⁊ stipticũ ꝯctõe. rõ ẽ q² aspitas ẽ ieq̃litas hʒ duꝝ corp⁹. illð igr qð radit remouet hũiditates a supficie mẽbri. Scdo dĩt abrasio amari ab abrasiõe acuti: q² abrasio amari ẽ supficial acuti pfũda.

Du[m] 28[m] Tertio dubitat exasperatio est effect⁹ sicci terrei põtici ⁊ stiptici. abrasio ẽt sicci acuti ⁊ amari: quare exaspatio magis fit a sicco grosso. s. põtico ⁊ stiptico. sed abrasio magis a sicco subtili vt acuto. Sed dicẽdũ abrasio fit q² medicina ponit se iter mẽbrũ ⁊ mãz: ⁊ separat eã a facie siue supficie mẽbri: ergo subtilis plus facit h̃: sed exaspatio põt fieri p potẽtiã sicci terrei asperi vt ineq̃lis esset puluis: ⁊ quãto res grossior ⁊ asperior: tãto plus h̃ facit: q² magis est aspera sic põticũ. Cõsiderãdũ ꝙ exasperatio a pontico facta nõ est solũ per potẽtiã sicci terrei: imo p effectũ: siccũ enim terrestre grossius ẽ min⁹ diuisibile ab hũiditate ligue: ⁊ sic remanet magis exasperãs actiue. sʒ siccũ terrestre magis subtiliatũ i aqueo vt stipticũ magis ẽ diuisibile: ⁊ statiʒ ex h̃ sua ꝟt⁹ exaspatiua remittit. Tertio cõsiderandũ fm Dy. ꝙ amarum cũ acuto opat hʒ pfundũ: q² grossities nõ pmittit recedere: exẽplũ aloes ⁊ agaric⁹.

Et pp illð ipsi⁹ puꝝ nõ recipit putrefactionẽ ex qua aial gñet. Neq₃ puꝝ ipsius nutrit aial: ⁊ pp siccitatem suã amaꝝ qð abradit: abradit cũ exaspatiõe aliqua.

Hic ponit correlaria vel exẽpla declatiua. Et p̃ qð dixit d̃ amaro. Scdo qð dixit d̃ acuto. ibi (Et ex eis.) Cõsiderãdũ ꝙ tria signa põit ad pbãdũ ꝙ amaꝝ sit sube sicce grosse. Primũ q² puꝝ nõ putrefit. puꝝ i sapore: q² nõ ex alio sapore: ⁊ p ꝯñs sba putrefieri pt vt citrulli ⁊ opiũ. puꝝ i sba nõ putrefit. sʒ aloes aspsũ aq̃ ñ putrefit putredie q̃ gñet aial: q² putredie absolute ⁊c. Scdʒ signuʒ (neq₃ puꝝ nutrit) q² nutrimtũ fit ex hũido nõ ex sicco. 6. d̃ accñti ⁊ mor. cap. 3. ⁊ 5. collʒ. cap. 3. ⁊. 2. 27. ⁊ iõ in lacu amaro nõ viuit aial: imo flumẽ iordãis ⁊c. 4. de simp. ca. 2. 4. dis. Tertiũ signũ q² radẽdo exasperat: lʒ ergo acutũ exasperet: tñ plus hoc amarum.

Ex eis aũt que caliditatẽ acuti amari caliditate fortiorem efficiũt est ipsius penetratio: quare vehemẽter incidit ⁊ vehementer resoluit: ita vt corrodat ⁊ putrefaciat ⁊ perueniat ad hoc vt interficiat.

Hic declat qð acutũ sit calidi⁹: illð ẽ calidi⁹ qð magis penetrat: ⁊ magis resoluit ⁊ corrodit vt euforbium scamonea ⁊c.

Dulce vo ⁊ vnctuosum ambo dilatant linguã. Et leniũt eã faciẽdo currere illud qð frigus lesit ⁊ cõgelauit absq₃ resolõne ⁊ remouent ipsius asperitatem.

Hic ponit sapores significãtes equalitatẽ. Et p̃ facit h̃. Secũdo remouet dubiũ. ibi (Et nõ oʒ.) Pria in tres. Prĩo oñdit q̃ sint opatiões istoꝝ sapoꝝ ex qb⁹ arguimus eoꝝ cõplõnẽ. Scdo confirmat auc̃te medicoꝝ. ibi (Debẽt.) Tertio remittit. ibi (Sermo ꝟo.) Prima in duas. Prĩo oñdit opõnes istoꝝ sapoꝝ. Secũdo ponit dñiaʒ. ibi (Ueꝝ.) Cõsiderãdũ gñalr ꝙ qñ dicimus sapor agit hoc. ꝟ. g. dulce dilatat ⁊c. itelligit ꝙ hoc facit forma saporis vel qualitas. s. cõplo ex primis q̃litatib⁹ associata illi sapori. qð aũt illoꝝ sit ẽ difficile videre ⁊ difficile eẽt demonstrare in eo. ⁊ Auer. excitat. 2. de aĩa. cõ. 126. Secũdo ꝯsiderandum (dilatat) dilatatio opponit ꝯ/ctioni. sicut igit ꝯctatio fit attractiõe: ita dilatatio p motũ ad superficiẽ ⁊ ex replẽdo vacuitatẽ: ⁊ hoc facit dulce ⁊ vnctuosum: q² cala penetrãtia ⁊c. scdo hoc facit: q² dulce dñia nutrimẽti. sʒ nutrimẽto mẽbra dilatant. Sʒ tu dices põticũ intrãs ptes ꝯbit ⁊ tñ replet. Dõm ꝙ stant simul ⁊c. Tertio ꝯsiderãdũ (leniũt) lenitio opponit asperitati q̃ fit a frido extrinseco vel a põtico. Fit autẽ triplr: q² vel ingrossat humorẽ: vel q² deponit corpus terreuʒ: vel q² pmit ista. dulce facit debita calitate. Quarto absq₃ resolõne q² qdã remouet nocumẽtũ frigiditatis cum resolõne vt acutum ⁊ exasperat. qdã sine vt dulce ⁊c. Quinto ex h̃ cui⁹ complõnis sit dulce ⁊ vnctuosuʒ q² equalis. rõ q² dilatãt ⁊ leniũt sine resolõne.

Uerum vnctuosam facit illud absq₃ calefactiõe manifesta: ⁊ dulce facit illud cum calefactione. Quapropter digerit dulce plus.

Hic ponit dñiam. Cõsiderãdũ ꝙ lʒ sapor dulcis ⁊ vnctuosus sint equales: nõ est tñ equalitas eiusdẽ modi: q² dulce iter amaꝝ ⁊ põticũ ⁊ vnctuosuʒ inter acutũ ⁊ acetosuʒ: q² dulce plus calefacit p se ⁊ digerit: ⁊ potentior est calor qui facit dulcedinem.

Dicũt medici. dulce nõ factũ ẽ suaue vel dlectabile: nisi q² talit vadit ⁊ abstergit grossitudineʒ ꝙ eã aptat ⁊ lenit eã: ⁊ currere facit ipsaʒ ⁊ remouet ipedimẽtum ꝯgelatiõis ei⁹ absq₃ icisione ⁊ sepõne ꝯtinuitatis ⁊ obuiatiõe laboriosa: ⁊ neq₃ calefacit cũ calefactiõe nociua: imo delectabili: sicut ẽ delectatio aque temperate calide cũ effundit super corpus. Sermo vo differẽtie in hoc apud illũ ẽ q est altioris gradus ꝙ medici.

Cõsiderãdum ꝙ duo iuuamẽta inuit. Unum q² remouet impedimẽta alioꝝ sapoꝝ. Secũduʒ ẽt q² si lingua sit sana nõ ipedita alijs saporibus iuuat. Sermo Dy. q² duos innuerat modos delitie. s. occursum ad organum egrum ⁊ occursum ad organum sanum ⁊c. Sermo in hoc est naturalis. s. que sit magis causa delitie: vel sit h̃ de esse saporum aliter. Sermo differentie in hoc an vnctuosuʒ sit minus vel plus temperatum dulci: vel inuerat ꝙ dulce est sic medium vt sicut aqua tẽperata. Sʒ Ari. vult ꝙ sit extraneum.

Et nõ opʒ qdẽ vt sit illð qð ẽ dulci⁹ nutribili⁹: neq₃ illud qð ẽ suaui⁹ nutribili⁹: ꝙuis sit ipolẽ qn in oi nutriẽte apud medicos sit dulcedo aliqua: verũtñ nutrimẽtũ alijs indiget ꝯditionib⁹ pter dulcedinẽ hanc.

Remouet dubiũ q² dixerat ꝙ dulce digerit ⁊ est suaue: crederet aliqs ꝙ ꝙto dulci⁹ ⁊c. Cõsiderãdũ tria ponit. Primum: oẽ nutriẽs hʒ aliqualẽ dulcedinẽ. Rõ Dy ni oẽ nutriẽs est familiare: sed dulcedo ẽ illi⁹ signũ. Contra. familiaritas est specifica forma cuius dulce nõ ẽ signũ. ẽt nõ oĩa dulcia nutriũt. Secũdo q² sanguis ẽ dulcis: sicut eni sol trahit a reb⁹ dulcedinẽ: ita calor nãlis nr. Arist. de sensu ⁊ sensato. Tertio q² nutriẽs dʒ habere bonã mixtionẽ: istud fit a calo debito: ⁊ hoc facit dulcedinẽ. Secundũ: nõ omne dulci⁹ nutribili⁹. rõ q² nimis dulce nauseat ⁊ supernatat. ⁊ iõ alij sapori mixto de sensu. Secũdo q² requiritur familiaritas vel pprietas:

ſed põt eſſe dulcis nõ familiaris caſſia xylocaracta reſpectu carnium. Tertio regritur dulcedo ſanguis: ſed in cibo ex̃ ſufficit poſſe fieri ſanguis ⁊ potẽtia dulcedo. ¶ Tertium: aliã opʒ hr̃e cõditionẽ: q2 ꝓprietatẽ generalẽ ⁊ qñq3 ſpecialem: lʒ enĩ oẽ qđ nutrit aliquã habeat dulcedinẽ: nõ tñ oẽ qđ hʒ dulcedinẽ nutrit: q2 poſſʒ eẽ dulce ⁊ nõ hr̃e proprietatem: imo multa habent ſaporem dulcem que ſunt venenũ: vt Rabi moyſes in pmo cõmẽ. afoꝝ. Sunt enĩ dulcia diuerſaꝝ ſpẽrum in ſe ⁊ in dulcedine diuerſa: vt lac panis caro ⁊c̃. quarto de ſimplici medici. cap. 5. 3. diſtin.

¶ Et vnctuoſum cõparatũ ẽ dulci. Spiſſium võ qđ ad vtrũq3 eoꝝ ↄuertiť cõparatione caliditatis ꝓportionalis ↄuertiť ad dulcedinẽ cũ eſt ĩ initio ſue ſubtilitatꝭ cũ aq̃itate ⁊ pauca aereitate: ⁊ ↄũtiť ad vnctuoſitatẽ cũ ẽ itẽtio ſue ſubtiliatõis cũ aq̃itate dlectabili ⁊ ꝑmiſceť ei aeritas plĩma cͦitroitͦ ad aq̃itatẽ ſit vehemẽs.

¶ Hic oñdit modũ ſubẽ iſtoꝝ ſapoꝝ: ⁊ in hoc cõplõnez in hũido et ſicco. Primo dulcius ⁊ vnctuoſius. ¶ Cõſiderandũ ꝙ lr̃a põt duplr̃ exponi. Prĩo ꝙ ſit de ꝑte ꝓcedẽti: ſic enĩ nõ dulciꝰ nutrit ſic nec oẽ vnctuoſiꝰ. Alio mõ ꝙ ſit de ſequẽti. ¶ Cõſiderãdũ ꝙ tãgit modum gñationis iſtoꝝ ſapoꝝ vt ĩueſtiget ſubaz. Prĩo tãgit ↄuenientiam vnã ⁊ ĩueſtigat generalr̃. Secũdo tãgit ſpalem modũ. Et pmo principia materialia: ſpiſſum eſt materia dulcis: vnctuoſi aqueuz aereũ. Secũdo efficiens caliditas: rõ q2 ſapores frigidi per vlteriorem ⁊c̃. Tertio modũ per ĩmixtionẽ. Quarto diuerſitatem ⁊c̃.

Du[m] 29[m] ¶ Dubitať qs ſapor ſignificet maiorẽ caliditatez: an dulcis: an vnctuoſus. Vr̃ ꝙ dulcis ſupra. ¶ In ↄ̃riũ hic plus aeris ⁊c̃. ¶ Dõm ꝙ dulce ꝓ ſigno caro caliõr piguedĩe ⁊c̃. Scđo rõne: res ẽ calior que maiori digõne cãtur: ſed dulcis ⁊c̃. Tertio illa res ẽ calior cuiꝰ effectꝰ ẽ digerẽ ⁊ nutrire: ꝙ̃ illa cuiꝰ effectꝰ eſt lubricare paꝝ coquere. ¶ Sʒ aduertẽdũ ꝙ aliqđ dr̃ calidiꝰ alio ſcđo de ꝑtibꝰ. cap. 2. dupliciter. actu aq̃ feruẽs. potẽtia q2 põt tranſmutare olea reſpectu aq̃ feruẽtis. Ex quo appet q̃re añponũt piguedinẽ fridã vt ꝑs aĩalis ⁊c̃. ¶ Sʒ tu. d. ꝙ̃ dulce ẽ minꝰ calidũ ⁊ minꝰ inflãmabile reſpectu nr̃i ꝙ̃ pigue. Rñ. ꝙ pñt cõparari ad calm̃ abſolute: ⁊ ſic vnctuoſuz magis ĩflãmabile vel ad calm̃ determĩatũ. ſ. nãle: ſic dulce magis inflãmabile. ⁊ iõ qñ calʒ magis diſtẽperať vt in febricitantibꝰ pinguia ĩflãmanť valde vt carnes. ¶ Aliter poſſet dici ꝙ lʒ ex principio mãli vnctuoſum ſit calidius: tñ ex ꝑte forme derelicte in mã. ſ. caloris cũ dulci eſt calidiꝰ: q2 eſt mã dẽſa groſſa magis retinens ⁊ magis ĩprimẽs calorẽ ꝙ̃ mã ſubtilis vnctuoſi q̃ nõ eſt ignea ſic acuti in terreũ groſſum ĩmiſceri aqueo ſit a fortiori calore ꝙ̃ terreuz qđ nõ ẽ ſic groſſuz miſceri aqueo ⁊ aereo mĩto q2 aereũ iuuat ⁊c̃.

Du[m] 30[m] ¶ Dubitať vtrũ amaꝝ ſit calm̃. Videť ꝙ nõ: imo fridũ ꝑ Auer. ſcđo de aĩa cõmẽ. 105. ⁊ collʒ. 5. cap. 27. ⁊ in cõmento de ſenſu ⁊ ſenſato. Itẽ opiũ eſt amaꝝ: ⁊ tñ eſt fridũ. Itẽ q̃dã fructꝰ a ꝓncipio ſũt amari: ⁊ in fine ſũt dulces ⁊c̃. Itẽ ſilr̃ eſt de coloribꝰ ⁊ ſaporibꝰ: ſʒ extremi colores vt albi ⁊ nigri pñt fieri a calõr fridõ. Itẽ qđ reſiſtit putrefactioni ẽ fridũ: ſed amaꝝ reſiſtit putrefactioni ⁊c̃. Itẽ digeſtibile eſt frigidũ: ſed amaꝝ eſt digeſtibile ⁊c̃. vt ꝓblematũ ꝓma. 42. ꝓblemate. Itẽ terreũ eſt fridũ ⁊c̃. ¶ In ↄ̃riũ Gal. 4° de ſimp. ca. 2. 4. diſtin. Aui. hic. Serapio ⁊ Albeguefit oẽs medici. ¶ Dicendũ ꝙ amara calã. Ariſto. ꝓblematũ. 23. 35. ꝓblemate. Amaro ⁊ ſalſo ſilr̃ vtũtur. Itẽ penultĩo ꝓblemate amaꝝ aduſtũ. Itẽ ꝓblematuz. 24. penultimo ꝓblemate. amara appellat cinerẽ ⁊ ſumiť in de ſenſu ⁊ ſenſato. Itẽ 2° metheo. cap. 1. cauſas ſalſedĩs ⁊ amaritudĩs eaſdẽ ponit rõne ꝙ abradit reſoluit ⁊ apit orificia venaꝝ ſitiz ĩduc. ẽ calidũ: ħ ẽ amaꝝ puꝝ vt dicũt medici quoꝝ expiẽtie ſtant ⁊c̃.

¶ Amaꝝ ãt ⁊ ſalſuz liguã abradũt: verũtñ ſalſuz abradit leuiter ⁊ lauat ⁊ nõ exaſpat ⁊ iuuat ĩpm ad illđ aduẽtus obuiationis ſue mẽbro ad oẽs partes eiꝰ cũ eq̃litate ꝑꝑ ſui ſubtilitatẽ: ſed tamẽ ipſum ledit os ſtomachi. amaꝝ võ abradit vehementer ita vt exaſpet: ⁊ iuuat ĩpʒ ad illđ diuerſitas locoꝝ ſuoꝝ ſʒ ꝙ diximus.

¶ Poſuit modũ ſubſtãtie dulcis ⁊ vnctuoſi vt habʒ q̃litates paſſiuas: hic amari ⁊ ſalſi ponit operationes. ¶ Cõſiderãdũ ꝙ habemus modũ ſubẽ: q2 amaꝝ eſt terreſtre: vñ nõ eliquať nec diuidiť nec cõtinuať ſicut ſalſuz: ⁊ iõ capit loca diuerſa in ligua. ¶ Cõſiderãdum ꝙ habemus quare amara plus ↄferũt ſtomacho ꝙ̃ ſalſa.

¶ Acutũ võ ⁊ acetoſum mordicãt linguaz. ſed acutum mordicat eaz vehementer cũ calefactione: ⁊ acetoſuz mordicat eam mediocriter abſq3 calefactione.

¶ Hic cõparãdo acutũ ⁊ acetoſuz ĩueſtigat modũ ſubẽ. Et ꝓ facit ħ. Scđo oſtẽdit modũ gñatiõis ſalſi ⁊ acetoſi. ibi (Et ſalſuz.) ¶ Cõſiderãdũ ꝙ mordicatio eſt q̃dã modus doloris ex ꝑua ſolõne continui ĩ multꝭ ꝑtibꝰ: ⁊ ẽ q̃ſi totũ eẽt vnꝰ dolor. ⁊ q2 acutũ ⁊ acetoſuz hʒ

ſbam ſubtilẽ penetratiuã: iõ mordicãt. ¶ Cõſiderãdũ ꝙ mordicatio: vt. 4. đ ſimpli. 2. ca. ſit a calõ diſgregãdo ⁊ a frigido ↄgregãdo: acutũ ꝙ̃ calore ⁊ ſubtili ſbe acute ſubtilitate ſbe: ⁊ iõ dixit abſq3 calefactiõe. ¶ Sʒ tu dicis q̃re nõ dixit cũ ĩfridatõe. dr̃ ꝙ nõ mordicat fridũ lʒ ĩfrĩdet plus ꝙ̃ põticũ. vel forſan loq̃tur de aceto acuto.

¶ Et ſalſum q̃dẽ ꝓuenit ex reſolõne amari in inſipido aq̃ſo: cũ ꝙ̃ ↄgelať ſic aq̃ cineris ſit ſalſuz. Et acetoſum ꝓuenit ex ↄũſiõe dulcedĩs cũ diminutiõe calitatꝭ: aut digõne põticitatꝭ augmẽto humiditatis ⁊ calitatis.

¶ Hic ponit modũ gñatiõis ſalſi ⁊ acetoſi. Prĩo ħ. Scđo ex ħ colligit modũ ſubẽ quorũdã ſapoꝝ. ibi (Et eiꝰ ſba.) ¶ Qđ primo dic̃ de ſalſo iã appet. Cõſiderãdũ ꝙ inuit duplicẽ modũ gñatiõis acetoſi. Primo ꝑ ↄuerſionẽ rei dulcis cum caliditatis diminutiõe. ſ. nãlis ꝑꝑ putredinem. Secũdus modus per digeſtionẽ pontici.

¶ Et eius ſubſtantia ſm ſũmam rei eſt ſubſtãtia humida ⁊ ſimiliter dulce. ſubſtantia enĩ eius ad humiditatẽ pertinet. ſed ſuba amari ⁊ pontici ad ſiccitatem.

¶ Hic ponit modos ſbe. Et ꝓ acetoſi ex põtico cuz dixit (Et eiꝰ). ſ. acetoſi facti ex pontico. ⁊ (humida) ſm mẽſurã ⁊c̃. q2 ſunt diuerſe res põtice ⁊c̃. Scđo acetoſi ⁊ dulcis cũ dicit (Et ſilr̃ dulce.) ſ. ↄuerſum in acetoſum per putrefactionez: vnde inducitur frigiditas q̃ ſaltem nõ conſumit humidũ. ⁊ loq̃tur abſolute de dulci qđ eſt humidũ: q2 eſt digeſtũ ꝓprie vbi hũiditas eſt ſicut forma ſicco. (Sed ſuba) põt eẽ ꝑs per ſe quarta. ⁊ põt eẽ tertia pars. hoc patet.

Du[m] 31[m] ¶ Dubitať vtrũ acetoſa ſint cõplõnis calẽ vel fridẽ. Videť ꝙ calẽ. ꝑrimo q2 ſit a calore hic: ſecũdo q2 a diſtẽperato vt putrediẽ. ¶ In ↄ̃riũ. A. ſupra. ⁊ 4. de ſimp. ca. 1. 2. diſt. ¶ Dõm ꝙ omne acetoſuz ĩ quãtũ tale eſt fridũ. rõ. A. acetũ ſit per ↄuerſionẽ dulcis vel ꝑ ↄuerſionẽ põtici. ¶ Cõſiderãdũ ꝙ dr̃nt iſti modi acetoſitatꝭ. Vide. 4. de ſimp. ca. vlti. ꝓͤ diſt. ca. 1. ⁊ 6. 2. ⁊ 10. terap̃. 9. ca. ⁊ 5. collʒ. 27.

Du[m] 32[m] ¶ Dubitať vtrũ ſapor acetoſus ſit hũidus. Et vr̃ ꝙ ſic: ꝑ Auer. 5. colliget. cap̃. 27. ſapor acetoſus ſit a frido cũ hũiditate. ¶ In ↄtrariũ Iſaac in dietis vlibꝰ caplõ de ſapore vnctuoſo. Itez Auicen. ⁊ hic Alãgi. 23. ¶ Dicẽdũ ꝙ aliq̃d dr̃ humidũ actu. Acetũ ẽ hũidũ ꝑ viaz cõuerſionis põtici: q2 ſit ex hũido aquoſo ⁊c̃. ſupra Auic. ⁊ Gal. 4. de ſimp. medi. ca. 3. 3. diſt. ponticũ ꝑmutať calore ⁊ ſit dulcis caſtanea hũiditate aquea. ſtipticũ aerea ſilr̃ cũ aqua. acetoſuz hũiditate ⁊ calitate: q2 iã eſt calidũ ⁊ humidũ. dulcis ⁊ vnctuoſus ꝑ viaz putredinis. appet in vino ⁊ hmõi que ſiũt acetoſa nõ ſunt hũida virtute. Exẽpliſicat ꝓ mã aceto ꝓſeruať putrediẽ. Scđo acetũ acetoſuz lʒ multa hũiditas ſit ĩ eo: tñ hʒ multũ terreſtre quo ↄſtrĩgit. ſignum vigoratio appetitus ⁊ ille partes plus poſſunt in exiccando: ⁊ q2 humidũ minus acetum: tñ plus ĩfrigidat ꝙ̃ exiccet. Acetũ acetoſum qđ eſt per viam putrefactionis fortiter exiccat ⁊ plus ꝙ̃ ĩfrigidet ſi multũ acutuz. Cauſa exiccatiõis q2 acute ꝑtes reſoluunt ⁊ exiccãt: ſed nõ põt apparere effectꝰ calitatis ꝑꝑ frigiditatẽ partium aliarum: ſed effectus ſiccitatis apparet: q2 partes humide nõ ſic poſſunt reſiſtere exiccationi. Contraria ceſſant.

¶ Opõnes aũt dulcis ſunt digeſtio ⁊ lenificatio ⁊ multiplicatio nutrimti ⁊ nã diligit ĩpʒ: ⁊ vtꝰ attractiua attrabit ĩpʒ. Et opõnes amaritudĩs ſũt abſterſiua ⁊ exaſpatiua. Et opatio põticitatꝭ ẽ ↄ̃ctio ſi ẽ đbilis ⁊ expſſio ſi ſit fortꝭ. Et opõnes ſtipticitatꝭ ſũt ↄ̃ctio ⁊ ĩſpiſſatio ⁊ ĩduratio ⁊ retẽtio. Et opõnes vnctuoſitatꝭ ſũt lenificatio ⁊ lubrificatio ⁊ coctio ꝑua. Et opõnes acuitatꝭ ſũt reſolõ ⁊ ĩciſio ⁊ putrefactio. Et opõnes ſalſedinis ſũt abſterſio ablutio ⁊ exiccatio: ⁊ ꝓhibet putrefactionẽ. Et opõnes acetoſitatꝭ ſunt ĩfrigidatio ⁊ ĩciſio.

¶ Hic docet cognoſcere virtutes ſecũdas que ſunt maturatiua reſolutiua ⁊c̃. ⁊ hoc ſit ꝑ opõnes ⁊c̃. hʒ tot partes quot ſunt ſapores.

¶ Et qñq3 aggregãť duo ſapores ĩ ſuba vna ſic ẽ aggregatio amaritudĩs ⁊ ſtipticitatis in lycio ⁊ noĩatur horribilitas: ⁊ ſic aggregatio amaritudĩs ⁊ ſalſedis ĩ lacubus ⁊ noĩať turpitudo: ⁊ ſicut aggregatio acuitatis ⁊ dulcedĩs in melle cocto: ⁊ ſic aggregatio amaritudinis ⁊ acuitatis ⁊ ſtipticitatꝭ ĩ melongena: ⁊ ſic aggregatio amaritudĩs ⁊ acuitatꝭ ⁊ ĩſipiditatꝭ ĩ endiuia.

¶ Hic ponit indicia que ſequunť ſapores cõpoſitos. Et ꝓ nã. Scđo arte. ibi (Et qñq3 ſit.) Prima ibi. A. ꝓ ꝓmittit q̃dã de ſapoꝝ cõpoſitiõe. Scđo oſtẽdit illoꝝ effectũ. ibi (Cũ ꝙ̃.) Pria in. 3. ſicut ꝓmittit. Primo oſtẽdit cõpõnẽ in extremo. Secũdo q̃uõ ſe iuuãt vel ĩpediant.

dilant.Tertio quõ sapores cõpositi tempore ꝑmutent.scða ibi(Et qñꝗ adiuuãt.)¶Cõsidera cõbinatões possibiles amari cũ alijs.s.ꝛ sic de quolibet:ꝛ eorũ combinationes vtiles.36.Prima verbi grã de dulci cum alijs.Secũda de amaro cum alijs.Tertia de salso cũ alijs.Quarta de pontico cum alijs.Quinta de stiptico cũ alijs q̃tuor.Sexta de acetoso cũ alijs.Septima de acuto cũ alijs.Octaua de insipido cum alijs.Nona de vnctuoso cum alijs.

¶Et qñꝗ adiuuãt se ea que ꝓueniũt ex duob⁹ saporib⁹ ad ꝯfortãdũ illud qḋ ꝓuenire dẽat ex vno sapore.Acuitas eñi ꝛ mordicatio remanẽtes ĩ aceto ex vio faciũt ip̃z vehemẽtioris ĩfridatiõis:qm̃ acuitas ꝛ mordicatio ap̱iũt trãsit⁹ ꝛ adiuuãt ad penetrãduz:ꝛ nõ ꝑueniũt in aceto ad h̃ vt ip̃z calefaciãt:ita ꝙ ide sit curãdũ:ergo fit ĩfridatio aceti magis ꝓfundãs.Et qñꝗ iuuant se ea que proueniunt ex duobus saporib⁹ ad cõfortandũ illud qḋ prouenit ex vno sapore:sicut acetositas ꝛ ponticitas in acresta:põticitas eñi acreste ꝓhibet eius acetositatẽ ab infrigidatione vltima.Et quãdoꝗ essentia iuuat qualitatẽ:ꝛ quãdoꝗ est cõtraria. Juuãs quidem est sicut subtilitas que associat̃ acetositati:ꝛ ponit infrigidationem eius magis profundantem.Cõtraria ṽo est sicut spissitudo que associat̃ lacti acetoso:ꝛ ponit infrigidationẽ eius breuiori spatio.

¶Jã ꝑmisit cõpõnẽ sapoꝝ:hic oñdit quõ iuuãt se ꝛ impediũt ꝛ hꝫ 3.legat̃ sil'.¶Cõsiderãduz remanẽtes.i.q̃ ꝑfuerint:ꝛ h̃ ẽ falsuz q꞉ vinũ nõ ꝑfuit acetũ:vel.i.q̃ sũt in aceto de vino ꝛ nõ ĩ alio aceto vt ḋ alijs succis:ꝛ cã est calor vini:vñ forti⁹ calefit ĩ putrediẽ.(Et qñꝗ eẽntia.)i.suba.Cõsiderandũ ꝙ dicit(iuuat)q꞉ aliud est iuuare non addẽdo ṽtutẽ vt oleũ aque vinũ opio.aliud virtutẽ addẽ vt iusgamus oleo.2° de simplici.pe.ca.al'r.3.de simpli.ca.2.4.distin.

¶Et qñꝗ accidit vt sint qdã sapores nõ puri:ꝛ deide purificent̃ ꝺm tp̃s sicut aq̃ acreste.cũ eñi sup ip̃az ꝓlõgat̃ tẽpus purificat̃ eius acetositas ꝑꝑ multitudinem eius qḋ residet ex põtico ꝛ reliquis.ꝛ qñꝗ accidit vt sint qdam sapores puri ꝛ permiscet eos tp̃s cum alijs sicut mel.tẽpus enim ip̃z amaꝝ efficit ꝛ acuit augmentata acuitate ꝛ amaritudine:ꝛ sicut vigorat amaritudo tẽporis quã facit tempus ꝛ eius acuitas exp̃ssionẽ vue:nã tp̃s in primis dat ei amaritudinẽ ꝑmixta terra:deide incipit in ipsa puritatẽ ꝛ clarificationẽ facẽ.

¶Hic ostendit quid facit tempus in saporibus ꝛc̃.

¶Cũ ḡ ꝑmiscent̃ põticũ ꝛ amaꝝ fit abstersio cũ stipticitate et est ꝯueniẽs cõsolidationi exituraꝝ in qb⁹ est laxitas pauca:ꝛ ꝯuenit oĩ solõni:cui⁹ cã est oppil'o:et cõfert spleni vehemẽter si amaritudo nõ est in eo ḋbilis:et oĩa qdẽ que sũt hmõi cõferũt stomacho ꝛ epati. Amaꝝ eñi absolutũ et acutũ absolutũ nocent visceribus:et si associat̃ eis stipticũ ꝯferũt:nã ipsa sua amaritudie radũt:et qḋ est eis de stipticitate seruat ṽtutẽ visceꝝ.Et qñꝗ est in stiptico amaro:imo in stiptico ĩ q̊ nõ ap̱et multitudo amaritudĩs ṽtus soluẽs chol'am citrinã et aquositatẽ cũ exp̃ssiõe:et nõ est in ipso ṽtus soluẽs flegma viscosuz:ꝛ ꝓprie si stipticitas est fortior amaritudie ꝛ h̃ est sicut absinthiũ.Oẽ aũt dulce cũ stipticitate viscerib⁹ est amicũ:qm̃ est suaue ꝛ ꝯfortãs ẽt ꝛ ꝓhibet exasperationẽ meri:qm̃ est sil'e tẽperato.Et oẽ exiccatiuũ ꝑꝑ põticitatẽ suã aut stipticitatẽ cũ ẽ in eo vnctuositas:aut ĩsipiditas:aut dulcedo:ꝛ vl'r qḋ ꝓhibet mordicationẽ est gñatiuũ carnis.Si ãt est stipticũ cũ acuitate ꝛ amaritudie ꝛ ẽ cõpositũ ex suba ignea ꝛ terrea est ꝯueniẽs vlcerib⁹ ꝛ exituris in qb⁹ ẽ hũiditas mala ꝛ ẽ ꝯueniẽs valde ad ꝯsolidãdũ.Et qñꝗ fit cõpositio ex ṽtutib⁹ istis ꝺm cõpõnẽ materieꝝ earũ ꝛ saporẽ ꝺm rõcinationẽ quaꝫ ꝯditionauimus añ. Hec ergo sunt que diximus de saporib⁹ ꝛ q̃ sequunt̃ ꝺꝫ ip̃orũ pricipia.Sermo ãt verificãs in his reb⁹ est sapienti nãli:sed medico quãtitas hec sufficit assũpta ex eis.

¶Hic ostẽdit qd ex saporibus cõpositis ꝓuenit.(Et qñꝗ fit cõpositio)l'ra ista dupl'r exponit̃.Primo ꝙ loquatur de cõpositiõe ꝺꝫ artem.Scḋo ꝙ q꞉ non plene dixerat cõpõnẽ vult dare cano.ꝙ quãdoꝗ fit cõpositio ꝺm cõpõnẽ materierum.i.substantie ꝛ forme saporis.verbi gratia substãtia subtilis:vel cum sapore dulci amaro acuto:ita ꝙ vnicuiꝗ põt attribui alter ꝛ alter modus substãtie:lꝫ sit dictum supra(Qḋ ꝛc̃.)tamẽ ꝺm magis ꝛ minus.

¶Odores ṽo ꝓueniũt a cal'itate ꝛ ꝓueniũt a friditate:ꝫ eoꝝ olfatio ꝛ ipsoꝝ sternutatio ẽ cal'itas ꝺꝫ pl'm. Qm̃ cã plurima in ꝓpinqtate odoꝝ ad ṽtutẽ odorãdi est suba subtilis vaporosa:q̃uis sit iã ꝯcessuz ꝙ sit ꝺm semitã ꝯuersiõis aeris ꝑꝑ resol'onẽ alicuius rei ex hñte odorẽ:verũtñ est primũ ꝺm plurimum.

¶Prima in duas.Primo ꝑmittit.Secũdo ꝓbat.ibi(Qm̃.)¶Cõsideráduz ꝙ odores habẽt duplex esse:vt 2° de aĩa.97.cõmẽ.Unuz in odorabili ꝛ fit a calido ꝛ a frigido.signuz q꞉ reperitur in calidis ꝛ in frigidis rebus.ratio quia subiectum saporis ꝛ odoris propinquum:sicut enim subiectum saporum ponitur humidum corpulẽtum perfectum sicco agente calido vel frigido:ita subiectum odoris est humidũ subtiliatum ꝛ siccũ leuatum ab humido corpulẽto agẽte calido vel frigido.Aliud autẽ eẽ hñt in medio vsꝗ ad organũ:ꝛ istud fit a calido q꞉ plurimũ cũ euaporatione:sed euaporatio fit a calido:ex quo ap̱et quõ odor est passio humidi euaporati inquãtũ humidũ:qḋ cũ sicco remanet ẽ subtiliatũ.Est ãt odor passio sicci subtiliati ꝛ leuati ab humido grosso:vñ euaporare aptum.

¶Sꝫ q̄r calidũ ꝛ frigidũ agentia ingrossant ad sapores ꝛ subtiliant ad odores.Dicẽdum ꝙ hoc est saporabile illud odorabile. Dub^m 32^m

¶Sꝫ tu dices quõ ꝺm vnã ꝑtẽ põt eẽ sapor ꝛ odor.Quidã dixerunt ꝙ sapor sit in re ꝛ odor est in aere.vel aliter humidũ rei vt cũ sicco est sapor:ꝛ illud siccũ vt dñans est odor ꝛ mouet ꝛc̃.¶Considerãdũ ꝙ Aui.dixit(olfatio)quãtuz ãd occursuz ad nares.dixit(sternutatio)quãtuz ad recessuz.¶Sꝫ tu dices calidũ debile qḋ dꝫ frigidũ põt in subtili terreo subtiliare aqueũ:vñ fit odor fridus ĩ re frigida:ḡ poterit euaporationẽ facere.Dicendũ ꝙ ista actio ẽ maior s.euaporatio siue ꝯuersio ĩ fumuz.¶Qm̃)ꝓbat ꝛ arguit sic.ꝓuẽt⁹ odoꝝ fit in suba vaporosa:sed euaporatio fit a cal'o ꝛc̃.¶Cõsiderãdũ ꝙ duplicẽ ponit modũ euent⁹ odoꝝ ꝑ euaporationẽ ꝺꝫ plꝫ vt intẽtional'r.Et iõ rõ Auer.2.de aĩa cõmen.97.nõ est ꝯtra Aui.vide hic 2.6.de nãlibus parte.2.5.cap̃.ꝺm expõnem nostram. Dub^m 33^m

¶Oẽs ḡ odores ex qbus sentit̃ mordicatio:aut declinãt ad latus dulcedĩs sũt calidi:ꝛ illi ex qb⁹ sentit̃ acetositas ꝛ charagiati roralis oẽs sũt fridi.Et bñ redolẽtia ꝺm pl'm sũt cal'a nisi illa qb⁹ associat̃ roralitas:vt muscus ꝛ sedatio sp̃ũs ꝛ anhelitus vt cãphora ꝛ nenufar.Corpora eñi amboꝝ nõ eũant̃ ex substãtia in frigiditate associata odori vsꝗ ad cerebrum.Omne ergo bñ redolens est calidũ:ꝛ similiter omne alefeniati q̃re ꝓpter illud sunt facientia dolorem capitis.

¶Primo in gñali.Secundo in speciali.ibi(Et bñ redolẽtia.)¶Cõsiderãdũ ꝙ dñe odoꝝ sunt nobis incognite:ꝛ ideo per sapores notificamus:sicut ergo sapoꝝ alij calidi alij frigidi:ita odorum acuti dulces calidi acetosi charagiati roralis.i.qualis odor roris:q꞉ ĩsipidius vt est odor opij.dicit Dynus vel lẽticule aque melius.Exẽplum(Et bene redolẽtia.)i.valde cito redolẽtia.Rõ Dyni est cõis q꞉ lꝫ possit fieri sine euaporatione:tñ vtplurimũ fit cũ euaporatõe ꝛ qñ res valde redolet fit cũ ꝛc̃.Signũ corrugatio corpoꝝ redolentiũ ꝛ paꝝ thuris calefactũ plus redolet q̃ multũ nõ cal'ꝫ.euaporatio fit a cal'o.Jsta rõ nihil ꝓbat.Arguit ẽt ꝙ regrit̃ calor ex:sꝫ nõ ꝓbat ꝙ res in se sit calida.Et ideo dicẽdũ ꝙ res odorabilis ẽ apta effumare:ꝛ per ꝯñs habet humidũ ꝛ siccum subtiliata ista arguũt calor est vtpl'm.¶Cõsiderãduz(nisi roralitas.)i.insipiditas(sedatio.)i.quietatio:q꞉ ista fiunt per frigidum.¶Cõsiderãduz(corpa) idest camphore ꝛ nenufaris.in hoc ostẽdit modum quomodo infrigidant res odorifere.Omne ergo est calidum.s.inquãtum tale:quapropter quia replent:ꝛ q꞉ calefaciunt ꝛ attrahunt materias ꝛ dissoluunt:vt Mesue cap̃l'o de soda.ꝛ iõ muliebria educit ꝛc̃.

Dub^m 35^m ¶ Dubitat᷑ vtruz odorabile sit calidū. Et videtur φ sic. Arist. de sensu odoris nā calida. ꝛ Gal. 4° de simplici. distin. 5. caplo p̄mo. ꝛ 2° alimentoꝝ cap. 14. de iunipero. Itē effumās est calm: sed odorabile est effumans vtplm: ergo. Auer. 3. colliget ca. 34. ꝛ 36. ▽ In ꝯtriuz Aui. ▽ Dicēdū p̄mo φ odorabile qōdā calm qōdā frigidū sicut experientia rosa nenufar cāphora sunt frigida. Scdo ratiōe: sile de odoribus ꝛ saporib⁹: sed sapores calidi ꝛ frigidi. Tertio nō est icōueniens φ res habeat partē odorabilē calidā ꝛ ptē fridā vicentē nō olfatibilē. Scdo posset teneri φ olfatibile iquātū h̄ eēt calz vt appet ex dictis. rō q2 olfatibile est de nā sicci apti effumare: ꝛ hec aptitudo ē a calo igneo ꝛ sicco. Sz p̄ pbat᷑ quō soluit rō q̄ pbat φ olfatibile inquātū olfatibile est calm vel frigidū sicut sapor. Dicēdum φ nō est simile: q2 olfatibile est aptum euaporare.

Dub^m 36^m ¶ Scdo dubitat᷑ quō fridū ē odorabile. Dōm p̄ p itētionalē alteratiōnē. vñ in aq̄ odoramus. Scdo q2 res scda cōpōne pōt hr̄e ptes fridas mixtas fortiter ptib⁹ calis olfatibilib⁹. vñ sil eleuabunt᷑ et frigide vincere pñt. ꝛ fm hec viola ꝛ nenufar ifrigidāt. h̄ Aui. corpora eni amboꝝ ꝛc̄. ▽ Ad Aristo. dicēdū φ loqtur ex pte principij actuātis fumū. Scdo loqtur ex parte mālis principij vt aptū valde eleuationi vtplm videt᷑ esse pp caliditatē que ptes subtiliat.

¶ De colorib⁹ iā locuti fuimus ꝛ fecimus te scire φ ipsi diuersificātur fm plm nō sunt: sicut odores fm plm: h̄ ipsi demōstrāt in itētione vna demōstrationē plimaz. Et est qdē cū spēi vnius diuersificant᷑ modi: ꝛ qdā eorū sunt decliues ad albedinē: ꝛ qdā eoꝝ sunt decliues ad tincturā rubeā aut nigrā. Tunc ad albedinē declināntes si sunt in specie frigida natura sunt frigidiores ꝛ declināntes ad alia duo sunt minus frigidi. Et si nā trahit ad caliditatem: tunc res est ecōuerso. Et hoc qdez quādoq3 diuersificatur in rebus: verūtamen illud qd̄ est fm plurimū est qd̄ dixi ante. Loquamur ergo nūc de operationibus medicinarum singularium.

¶ Primo cōparat ad iudicia odoꝝ ꝛ per ꝯñs sapoꝝ. Secūdo ostendit quale iudiciū sumit᷑. ibi (Sz ipsi.) ¶ Cōsiderādū (diuersificant᷑) s. in significando: q2 idem color calido ꝛ frigido albedo cāphore et calcis. hoc aūt non ꝯtingit de sapore ꝛ duo diuersi colores possunt eē in reb⁹ eiusdē cōplexionis vt rubedo in sandalo albedo in sandalo nigredo ꝛ albedo in iusquiamo. ¶ Sed ipsi) colores vel ipse medicine diuersificant᷑. s. ab alia specie. i. inter se vt rosa alba ꝛ rubea: ꝛ h̄ ppꝛie videt᷑ itelligere Aui. in genere siue in specie medicinaꝝ frigidaꝝ in qbus est albū ꝛ nigrum vel rubeū vt papauer. Rō Dy. q2 res frigida vtplm est humida: ꝛ frigidū in humidum dealbat: quāto albior tāto frigidior vt rosa. ꝛ hoc vult Dy. cū dicit (tūc ad albedinē.) Contra. papauer rubeū minus frigidū in genere colorum in qbus est album ꝛ nigrū vel rubeum siue tinctū quāto rubicūdior ꝛ tinctior tanto calidior. Exemplum. cepe lilium fabe cicer ꝛc̄. Albeguefit ꝛ Gal. 4. de simpli. ca. vlti. Dynus dicit quāto albior tāto calidior: ꝛ sic intelligit᷑ cum dicit. tunc res est ecōtrario. Rō est: q2 calida mā est sicca ꝛc̄. nec ponit exēplū. Cōtra reperitur vinū albū qñq3 calidū ꝛc̄. Apparet ergo φ iudiciū super cōplexiōe absolute non verificatur: q2 album cū calido ꝛ sicco. Secūdo verificat᷑ cū cōditione p̄dicta de cōgelatis ꝛ de vstis ꝛc̄. Tertio verificat᷑ in eadē specie p̄cognitio φ sit calida: possumus dicē hec est calida: nō tñ semp ꝛc̄. Remāserūt due qōnes q̄s disputauit Dy. supra in primo caplo. ¶ Prima est de reductiōe medicinaꝝ ad actuz: et de hac iā dictum est: quia eam determinatam habes.

Du^m 37^m ¶ Scda qō est: vtrum sit reperire medicinaz tēperatam. Videt᷑ φ nō: q2 Gal. 1. de simplici medicina p̄ cap. ꝛ 3. lib. ca. 2. ꝛ 3. de cōplonibus ca. 4. ꝛ Auer. 5. colliget. 2. ca. ponunt φ hec est differētia inter cibum ꝛ medicinam ꝛc̄. Itē Auer. 3. ca. dicit melius attribuere distemperantiā medicinis. rō est q2 qd̄ pmutat ꝛ alterat nos non est tēperatū. sed oīs medicina permutat nos: vt p̄ de simpli. 1. cap. ▽ In ꝯtrium est Aui. ▽ Solutio cōis. est dare medicinā tēperataz. pbat᷑ p̄ per Gal. 2. de simplici. ca. 1. ꝛ 2. distin. 3^e. ꝛ 3. de simplici. ca. 2. ꝛ 3. ꝛ 4. distin. 2^e. ꝛ per Auic. ca. de complexionibus ꝛ hic. ꝛ oēs auctores affirmāt vt est oleū dulce. capil. ve. hyacintus vestis ꝛc̄. ratio est q2 si est dare rem que non operatur a mā sed a qualitate que iducit effectū nō trāsgredientē cōplonez nostri corporis i caliditate vel frigiditate ꝛc̄. est dare medicinā temperatā. s3 sic ē ꝛc̄. Pro mi. p̄mo res que extra occurrit: vestis tēperata fricatio cuz oleo dulci ab itra sic̄ hyacintus auꝝ ꝛc̄. Scdo est dare medicinas distēperatas. Cōsequētia t3 ex 2° celi. Itē est dare imperfectū ex nā: ergo pfectū est dare: extrema pñt ꝯiūgi ꝛ frāgi ad formam mediam. ¶ Cōsiderādū φ sicut colligitur ex 2° de simplici medicina in plurib⁹ caplis. Medicina aliqua dr̄ tēperata dupl̄r. Per accñs vt vestis. Scdo p se ꝛ hoc vel in potētia vt hyacitus ꝛc̄. vl in actu vt hō homini. ¶ Cōsiderādū φ aliter dr̄ cibus temperatus: ꝛ aliter dicitur medicina: q2 cib⁹ vndiq3 ꝯuertit᷑ ꝛ assimilatur: sed medicina stat nō ꝯuersa. hoc itellexit Auer. 5. coll3. ꝛ iō distēperātia d3 attribui medicine: vt dixit Auer. ꝛ ideo p̄ alimētoꝝ. 1. ca. Gal. vult φ res vere tēperate sint alimētū. seqtur ex hoc φ si de cibo detur quātitas magna nutrit: sed si de medicina det᷑ tm̄ iducit rē exnēā. Rō q2 cib⁹ d3 reponere partes cibati: ꝛ ideo ad quālibet ptē ōbēt ire. s. ad quēlibet porum: sed vt medicina tēperet calorē nrm̄ sufficit φ disponat spiritū cordis. Itē vnā ptē alia mediāte: q2 sufficit quātitas parua si addet᷑ augeri poterit virtus ꝛ alterare. ▽ Ad rōnem dōm φ ista actio est ꝯseruatio. ▽ Sz apud me est difficultas q2 cōplo in medicia tēperata cū ē reducta ad actū est aliq̄ cōplo ꝛ pricipiū alicui⁹ actiōis. ▽ Quero ḡ ad qd agit vel ad calorē q p̄existit in hoie ꝛ hoc ipossibile. vel ad maiorē ꝛ tūc addit. vel ad minorē ꝛ tūc minuit. vel ad tātū quātū est: ꝛ tūc calor est duplat⁹. ▽ Secūdo ista ꝯseruatio vel est p̄uatio actionis vel aliq̄ actio positiua. nō priuatio p̄ q2 oē nō agēs in nos diceret᷑ ꝯseruās qd̄ tñ vr̄ falsuz. Itē nos pcipimus φ res tēpate iducūt sensuz in nobis: vt. x̄. g. hō amplexatus: ergo ibi est actio positiua: tunc q̄rat᷑ qd acqrit᷑. actio eni sua nō est nisi ad calorē aut frigus. Gal. autē nō fuit facile videre hic. Et ideo dicamus quosdā dixisse φ medicia tēperata cōseruet sua opōne que est p̄uatio actiōis non actio positiua: sed p assistentiā ad corpus ꝓhib3 corp⁹ pmutari ab alijs alterātib⁹. ꝛ h̄ apparet p Gal. 2. de simp. ca. 2. 3. dist. q ponēs exēplū de medicia temperata ponit exēplū de aere tēperato quā notificat p exclusionez actiōis calefactiōis vl ifridatiōis: ꝛ ē talis φ corp⁹ nō trāsmutat᷑ ab eo ꝛ nō iuenit ei tactū. ꝛ q2 exēplū nō erat claꝝ dat aliō exēplū de duob⁹ hoib⁹. ꝛ vult φ vn⁹ nō alterat aliū alteratiōe penitus. ꝛ si dr̄ φ vn⁹ calefacit aliū ē dcm̄ iproprie: q2 est dicē φ ꝓhibet vt aer frigidus ifrigidet ꝛc̄. Hec via nō est bn̄ euidēs. vidimus eni φ vn⁹ hō pcipit calorez alteri⁹ cū occurrūt sibi pectorib⁹: ḡ fit alteratio aliqua. ꝛ ad Gal. dicemus φ vult φ medicina tēperata nō alteret penit⁹. s. alteratiōe q̄ est extremoꝝ. ▽ Scda via ē φ medicia tēperata iducit quādā formā que est quedā calitas alia specie a caliditate corpis quā ꝯseruat ꝛ nō addit nec minuit illi. Exēplū. pono φ in luce sit calor virtualis dr̄ns spē a colore ignis: l3 qbusdā non placeat. sol igit᷑ debite occurrēs ꝯseruat ignē iducēdo quēdā calorem q nec addit nec minuit de calore ignis: sed est sibi q̄dā pfectio qua ꝯseruat᷑: sic ēt locus nālis facit in oī locato h̄ opiōnē nostrā. ▽ Tertia via est φ medicia tēperata ꝯseruat alterādo ad q̄litatez que facit vnū nūero cū calitate nostra nāli ꝓ cuius itellectu p̄mittit᷑. Primo oīs tēperantia caloris nālis sani hois h3 latitudinē sb qua semp variatur ꝯsus sua extrema. Exēplū. hō sanus dū gēscit dum dormit ifrigidat᷑ ꝛ est sanū dū est gaudēs ꝛ dum tristat᷑: dum mouetur exercitat᷑ ꝛ vigilat ꝛc̄. mouet᷑ versus caliditatē in eadez latitudie. Scdo oīs res que inducit caliditatē stātem itra terminos hui⁹ latitudīs dicitur ꝯseruare: vel dr̄ medicina tēperata. Rō q2 in tota ista latitudine dicitur hō sanus: ꝛ per ꝯñs temperatus. Actio ergo medicine tēperate est positiua ad aliquā ptē caliditatis vincētē in ista latitudine. Cōtra. ergo medicina tēperata reperit᷑ calida ꝛ frigida. Itē pono hoiem in extremo latitudinis ꝛ approximo medicinā tēperatā: ergo distēperabit. ▽ Ad p̄mū dōz φ quelibet d3 dici tēperata: sicut quelibet ps illius caloris est tēperata: q2 in latitudie sani ꝛ tēperati calidi sicut iuenit᷑ somnus temperatus ꝛ vigilia tēperata. ▽ Ad 2^m dōm primo φ nunq3 ponit᷑ i perfecto esse in illo extremo: q2 extremū diuidit᷑ in infinituz. Ad huc posito φ sit: dōm igit᷑ primo φ medicina aliqua nihil agit: q2 iam egit formā quā d3 inducere. Secūdo φ aliqua medicina temperata agit. s. que mouet ad ꝯtrium. Tertio φ si aget poterit distēperare: ꝛ hoc ēt per accidēs ꝛ ex dispōne passi: consegtur ergo aliqua forma mālis nō pōt ꝯseruari. Dicēdū φ veꝝ ē vt que ē in extremo. x̄. g. vltimū forme añ corruptionē si est dare vltimuz. ▽ Ad rōnē cū dr̄. aut ꝛc̄. dico φ ad nouā calitatē. Et cū dr̄ aut maior. dicēdū φ est maior illa: sed talis φ est pars totius ꝛ nō corrūpēs sicut partes albedinis que acquirūtur super albedine precedente.

Dub^m 38^m ¶ Dubitat᷑ vtrū dulce ꝛ amaꝝ sint sapores extremi sic albū nigruz sunt colores extremi. Et vr̄ φ sic p Arꝝ. ꝛ Cōmētatorē. 2. de aīa cōmēto. 105. ꝛ de sensu ꝛ sensato. ꝛ coll3. 3. cap̄. 34. de accñtib⁹ sensus gustus. Et rōnib⁹ ꝓ ista opione. ▽ Pria. sapores sūt extremi qbus fiūt alij: sed ex dulci ꝛ amaro alij fiūt: vt p Arist. de sensu ꝛ sensato Auer. 3. coll3. vbi sapor amar⁹ ꝛ dulcis sūt elnta sapoꝝ fm φ albū ꝛ nigrū sunt extrema coloꝝ. ▽ Ampli⁹ sapores isti occurrunt nobis cū maiori ꝯrietate: q2 cū delectatiōe ꝛ tristitia: ḡ magis ꝯrij. ▽ Tertia ꝛ est rō cōis qua tenet᷑ ista opio. sapor ē passio humidi actuati a sicco: ḡ dulcis ꝛ amarus sapor sunt ꝯrij vel extremi. ꝓbat᷑ ꝯsequētia: q2 in dulci ē optima pmutatio ꝛ actuatio hūidi a sicco ꝛ in amaro ē sepatio: ḡ magis ꝯriant᷑. Probat᷑ añs. illi⁹ est passio sapor qd̄ est aptū illabi ꝛ replere: sed hūiduz est hmōi. ḡ maior appet: q2 sapor h̄ mō mouet. Scdo. illi⁹ ē passio sapor cui⁹ nutrimētū ē dr̄ia. sed humidi euchimi nutrimētū est dr̄ia siue dispō. Maior ē nota: q2 sapor ē ad iuestigādū dr̄ias nutrimēti. minor est nota. Tertio si

p̄^a rō

2^a

3^a

sapoꝛ nō est actu nisi humectet̄: ergo sapoꝛ est passio hūidi. sed sic ē vt Auer. de sensu ⁊ sensato. ⁊ .4. de accñti ⁊ morbo. cap. 6. pōt itelligi igit̄ extremi sapores sūt dulce ⁊ amaꝝ. ¶ In ꝯtriū ponit Auer. z. de aīa cōmēto ꝑdicto. ⁊ silr̄ ponit̄ in .4. de simp. medi. ca. 7. z. dist. ⁊ ca. 5. 3. dist. ¶ In hoc est opio Auer. ⁊ vr̄ multū ad mētē Ar. ponētis ꝙ distictio sapoꝝ nō est ꝑ calm̄ ⁊ fridū: qꝛ ꝯtrꝗ ⁊ diuersi sapores iueniunt̄ ab vna q̄litate vt amaritudo a calitate ⁊ ēt dulcedo: ⁊ fridi/tate: igit̄ opꝫ ꝙ distictio sit ſꝫ ꝙ humidū est passum a sicco. sed in dulci est passuꝫ ⁊ cōmixtū. in amaro ꝯ͛o sepatū. Iste modus dicendi statiꝫ hꝫ istā suspitionē. si eni sit dulce hūido passo a sicco cōpleta ⁊ ꝑfecta digōne nō vr̄ ꝙ possit fieri a frido. ⁊ si amaꝝ fit sicco se/parato ⁊ hūido educto vt q̄si ꝙ remanet discōtinuet̄ nō vr̄ ꝙ pos/sit fieri a frido. ¶ Sꝫ tu dices fridū exiccat exp̄mēdo. ¶ Dōm ꝙ nō vr̄ ita posse exprimē gn itus icludat ⁊ coartet aliqd hūidū. d. nos. Uidim⁹ i hyeme folia exiccari ⁊ puluerizari. dr̄ in cōib⁹ dict̄ q̄rti metheo. ꝙ illd fit a frido ꝑ accñs. s. claudēdo itus calm̄ qd ꝯsūpsit hūidū paucū qd ab estate remāsit in eis. ¶ Scd̄a opio ē Ant. ⁊ Dy. ⁊ ē ꝙ sapores ꝯsideram⁹ vel quātū ad effectū p̄maꝝ q̄litatū: ⁊ ſꝫ hoc sapoꝛ pōtic⁹ qꝛ fridioꝛ ꝑ se magis ifridat: sapoꝛ acut⁹ qꝛ calioꝛ et magis calefac̄ sunt sapores extremi vel ꝯsiderant̄ q̄tū ad effectuꝫ sapoꝝ: ⁊ tūc ꝯsiderant̄ vt i gustū iprimūt: ⁊ hoc dr̄ vel delectabilr̄ vl̄ idelectabilr̄: ⁊ sic sapoꝛ dulcis ⁊ amarus sūt extremi vel ad excel/lētiā alteratiōis i tali passiōe: ⁊ sic sapoꝛ dulcis ē medi⁹. Tertio ꝯsiderant̄ hi sapores q̄tū ad modū ſꝫ quē gñant̄ ex suis principijs: ⁊ sic dulcis ⁊ amar⁹ sūt extremi sapores vt pꝫ ex supra dict̄. Cū hac opione posset trāsiri: ſꝫ tñ ex ea itells nō clarescit. nescim⁹ eni ad/huc q̄ ē nā forme q̄ dr̄ sapoꝛ. Ampli⁹ nescim⁹ q̄ sit opatio i saporib⁹ ſꝫ effectū humidi ⁊ sicci. appebit eni ꝙ nō ē dulcis ⁊ amari oppō. ¶ Pro iuestigatōe igit̄ citi⁹ q̄ possum⁹ i hoc ābire p̄mitto ꝓpōnem istā. Sapoꝛ ē q̄dā forma absoluta alia a forma cōplōnali. qd eni sit alia a caloꝛe sono ⁊ odoꝛe nō dubitat̄: q̄uis ad nāꝫ sit ꝓpīqua ⁊ cō/formis vt post appebit. Ista ꝓpositio ꝓbat̄. Prio ꝑ rōneꝫ illoꝝ qui teneret dicta Auer. nā forma q̄ stat cū opposit̄ cōplōnib⁹ nō ē cōplō: sed sapoꝛ vnus stat cū opposit̄ vt amarus in opio ⁊ aloe. Se/cūda rō gñalis qꝛ sensibilia sunt res ꝑter sensuꝫ. z. de aīa cōmē. 71. ⁊ 119. Exēplū coloꝛ. ergo ita de alijs. difficile tñ de sono est. Cōtra: quia Auer. ibidē de mēte Ar. cōmē. 126. ponit quasdaꝫ sensibiles q̄lita/tes ⁊ formas ſm relationē: qꝛ coloꝛ nō agit nisi in visuꝫ: son⁹ in au/ditū: odoꝛabile in olfatū: de sapoꝛe aūt est dubiū: sed p̄me q̄litates agūt in tactū ⁊ in alias res. Tertia rō. si sapoꝛ esset ipa cōplō: tunc non plus differret tact⁹ a gustu q̄ tact⁹ q̄dā a quodā tactu. v. g. ta/ctus man⁹ ⁊ tact⁹ pedis. hoc aūt est falsuꝫ: qꝛ sensus eēnt q̄tuoꝛ. Cō/tra: qꝛ dictū ē. z. de aīa cōmē. 94. ꝙ gustus ē q̄dā tact⁹. Solō nō dꝫ intelligi ꝙ sit in eadē specie cum tactu: qd tñ sequeret̄ si gustabile eēt formalr̄ tāgibile: ſꝫ dꝫ itelligi ꝙ q̄uis gustus ⁊ tact⁹ dr̄ant spē: hec tñ spēs vt gust⁹ multū appropinquat spēi vt tact⁹: ⁊ est sil̄e de alijs spēb⁹: asinus eni ⁊ mulus plus appropiquāt q̄ asin⁹ ⁊ symia. Appropinquatio aūt gustus ad tactū est p̄ in nā obti: qꝛ sapoꝛ ē q̄/litas māl̄is ꝓpinqua calido ⁊ frigido: vñ variat̄ multū ſꝫ illa non tñ coloꝛ. Scd̄o in nā cognitiōis: fit eniꝫ vtriusq̄ sensus cōprehēsio cum tactu ⁊ medio intrinseco. s. tactus carne vel alia re ⁊ gust⁹ sa/liua ⁊c̄. ¶ Et si tu dices mihi que res est iste sapoꝛ: Dicā tibi q̄ res ē iste coloꝛ. Si cui nō placet sapoꝛes ponē formas absolutas alias a qualitatibus primis hꝫ viā qua dicat ꝙ ipsa complō tali mō sube agit in liguā actionē quā dicim⁹ hoc est amaꝝ: ⁊ illa amaritudo non erit alia res nisi ipsa cōplō ⁊ talis modus sube. Hoc autē dico ꝑꝑ difficultatē q̄ occurreret ꝯ͛ sapoꝛe ⁊ odoꝛe. si vtraq̄ ē forma abso/luta vt post appebit: ergo tūc sapoꝛ sic̄ sonus q apd aliq̄s nulla q̄litas est in se: sed ipse mot⁹ localis talis a talib⁹ corꝑib⁹ agit in organuꝫ auditus actionē qua dicimus hic est sonus vel hoc sonat.

Dub^m 39^m

¶ Qd q̄dā igitur sit dubitabile: est cui⁹ sit passio sapoꝛ. Et vult sic intelligi qd cū nos videamus formas nō prius exn̄tes in mā ⁊ mō exn̄tes iduci vel educi aliquo determiato patiēte ⁊ aliquo deter/minato agēte: ⁊ videamus sapoꝛē nūc eē in mixtis: ⁊ tñ in elnt̄ nō est sapoꝛ opꝫ videre qūo patit̄ vt forma sapoꝛis resultet: vel si nō est forma vt p̄n^m sit in re qd possit imutare gustū. Nec valet dice/re patiunt̄ elñta: qꝛ sapoꝛ est vnius ꝯtrietatis ſm quā subm̄ succe/dit vt dulce ⁊ amaꝝ: igit̄ opꝫ ꝙ hēat nām cōem in ratiōe subti: q̄d igit̄ hoc an calidū: an frigidū: an humidū: an siccū. ¶ Et vr̄ p̄ ꝙ hu/mido patiēte fiat sapoꝛ ꝑ Ar. de sensu. ⁊ Auer. vr̄ ꝙ nō fiat cal̄o pa/tiēte vel frido: qꝛ iste qualitates sūt actiue. ꝙ nō sicco: qꝛ nō sūt sa/poꝛabilia: vt. 4. de accñti. c. 6. ¶ In ꝯtriū. h. 4. de simpli. medi. c. 7. z. dist. q patiēte cal̄o a frido ⁊ hūido a sicco: ⁊ ecōtra iuestigat sapo/res. ¶ Dicēdū p̄ ꝙ sapoꝛ est passio humidi: ⁊ qꝛ humidū patit̄ a sic/co: iō est passio hūidi actuati accñti sicco: hoc appet qꝛ Ar. in de sen/su ꝓbat sic. ergo qꝛ aque fiūt sapoꝛose trāseuntes ꝑ loca sulphurea et alia. Itē sic fiūt sapoꝛes sic̄ si lauent̄ coloꝛes in aq̄. Itē res nō sapo/rat̄ nisi humefiat: vñ est humiditas in ligua vt. z. de aīa cōmē. 102. ⁊ ꝓbat̄ rōne. illius est passio sapoꝛ qd sapoꝛ significat: sed sapoꝛ si/gnificat humidū vt patit̄ a sicco: ergo sapoꝛ est passio humidi passi. ēt qꝛ humidū patit̄ a sicco calido mediante: igit̄ sapoꝛ ē passio hūidi passi a sicco ⁊ calꝫ est cū ca. vt dic̄ Ar. ergo diffinitio sapoꝝ. Sapoꝛ est passio humidi facta a sicco motiua gustus ſꝫ actū vt Ar. sensit de sensu ⁊ sensato. ¶ Scd̄o dico ꝙ sapoꝛ non est passio humidi cuius/cūq̄ sed aquei. signū qꝛ humidū sapoꝛosum est nutrimētū: tale āt ē corpulētū ⁊ hoc ē aqueū. ¶ Tertio dico ꝙ nō ē passio humidi aquei simplicis sed hūidi aquei mixti. ¶ Propter qd sciēdū ꝙ in mixtōe cōsideramus duplex humidū. vnū qd est puꝝ aqueū elementare ⁊ illud dico ꝙ nō est illud qd passum a sicco est vapoꝛosum. Alid est humidū cōpositū qd est ex. 4. elemētis: sed dicit̄ hūidū dñio humide qualitatis: ⁊ silr̄ siccū sibi oppo^m est siccū ex quatuoꝛ elntis cō/positū: sed dr̄ siccū ꝑꝑ sicci virtutē in eo dñantē. ¶ Dico ergo ꝙ mixta fiunt sapoꝛosa nō q̄dē patiēte humido aqueo simplici a sicco ter/reo simplici: sed hūido cōposito a sicco cōposito: ⁊ hāc credo fuisse mētē Ar. ⁊ alioꝝ phoꝝ. Cōtra: ergo in mixto supposito ponis duo corpoꝛa. Dōm ꝙ Dynus ⁊ Anto. hoc ꝯcedūt: ego ēt si ꝯcedo. s. ꝙ oē mixtū est difforme ⁊ ꝙ nō est dare ꝑtē in qua nō sit ignis terra et aq̄ ⁊ aer: ⁊ cū hoc nō est dare silitudo q̄ nō sit diffoꝛmis: ita ꝙ illi⁹ ꝑtis vna ꝑs est aquosioꝛ: altera terrestrioꝛ: ita ꝙ q̄cūq̄ ꝑte signata est dare istā diuersitatē in ifinitū. Scd̄s modus quo ego ꝯcedo istud est: qꝛ mixtionē elntoꝝ ex nā rei imaginoꝛ duplicē. Unā p̄mā qua ipsa sola simplicia miscent̄: ⁊ istā mixtionē nō dico mereri sapoꝝ formā. Alia est mixtio secūda que est ex elntatis: ⁊ istā dico susci/pere formā sapoꝝ: ⁊ has mixtiōes non dico fieri tꝑe successiue in oīb⁹ mixtis: sed sil̄ tꝑe ꝙ iueniunt̄ in eis: ⁊ ideo in oīb⁹ mixtis ꝑfe/ctis reperiunt̄ iste due mixtiōes vt in hoīe ⁊ in oī mixto supposi/to: ⁊ tñ sil̄ tꝑe fiūt vel fieri pñt. Cōtra: mineralia hñt sapoꝛes ⁊ sul/phur: ⁊ tñ imediate fiūt ex elntis. nego minoꝛeꝫ. fiūt mediate alio mō mixtionis prioꝛi tēpoꝛe vel nā. ¶ Dico igit̄ ꝙ sapoꝛ est passio humidi aquei mixti patiētis a sicco qd est mixtū: ⁊ ſm hoc oē sapo/rosuꝫ secūdā mixtionē hꝫ. ꝓbat̄ rōnib⁹. Prima nulla forma ꝑfecta imediate resultat ex vniōe simpliciū elntoꝝ: sed sapoꝛ vel gustabi/le hꝫ formā ꝑfectā in gñe mixtoꝝ inaīatoꝝ: ergo ma. est nota: qꝛ ſꝫ ꝙ forme hñt gradus: ita se hñt in sequela mixtionis: iperfectissi/me de formis mixtoꝝ sunt que de prima ⁊ imediata elntoꝝ cōmi/xtione ꝯsurgūt. ꝑfectioꝛes āt ꝯsurgūt secūda mixtione mixtoꝝ: et sic ꝑ ordineꝫ vt diximus in q̄ōne de equali ad pōdus. forme ergo ꝑfe/cte nō ꝯsurgūt ex prima et imediata elntoꝝ cōmixtione. Et ꝯside/ra sicut dixi prius ꝙ nō intelligo prima ⁊ secūda tꝑe: sed natura ⁊ ꝑfectione. minoꝛ est nota qꝛ mixta ſꝫ ꝙ sapoꝛita sunt immediate mā nutrimēti aīaliū qd nutrimētū hꝫ formā perfectā ꝓpinquam forme aīati: ergo opꝫ ꝙ sapoꝛita quecūq̄ nutritiua sint mixta ꝑfe/cta. ¶ Cōtra maioꝛē: coloꝛ est de formis ꝑfectis: ⁊ tñ appet i grā/dine ⁊ niue ⁊ nube roꝛida ⁊ iride. ¶ Cōtra ꝓbationē minoꝛis: qꝛ nu/trimētum plātaꝝ circa radices existens in terra est sapoꝛituꝫ. ꝓ/batur: qꝛ mineralia minus perfecta sunt sapoꝛita: ⁊ tñ nutrimen/tuꝫ illud nō est mixtuꝫ ꝑfectum. ¶ Ad p̄mum dōm ꝙ sermo est de formis sequētib⁹ veras mixtiones: ⁊ varietatem in eis solū. coloꝛ aūt seq̄tur ꝓpter hoc lucē que cadit in coloꝝ cōpōne: vt pōt intel/ligi ex Auer. z. de aīa cōmē. 67. ſm sniaꝫ Auēpace. ¶ Ad scd̄m dꝫ ꝙ illud nutrimentū ēt est ꝑfectū cū sit ꝓpinquū disponi ꝑ aīaꝫ nu/tritiuā: tñ sapoꝛ nō est eius passio qua distiguat̄ a plātis. ¶ Secun/da rō. illius est passio sapoꝛ cui⁹ est passio nutrimētū vl̄ nutritiuū eē: sed humidi corpulēti qd est q̄d mixti digesti a cal̄o mixtiōe sic/ci: etiā qd est mixtū est passio nutritiuū eē vel nutrimētū: ergo ⁊c̄. ma/ioꝛ est nota: qꝛ differētie sapoꝝ sunt signa differētiaꝝ nutrimēto/rū. Minoꝛ est nota: qꝛ illud qd est nutritiuū hꝫ decoctionē siue mi/xtionē multā perfectā quā significat dulcedo: sed ꝑfecta decoctio nō fit in prima elemētoꝝ mixtione qua fit mixtio vt mixtio: ſꝫ vi/demus eā fieri in mixtionib⁹ determiatis qua fiūt q̄dā determia/ta mixta. s. ꝑfecta: vñ hic sapoꝛ reperit̄ i granis ⁊ plātis ⁊ partib⁹ aīaliū: que oīa hñt humidū mixtū sicco: quoꝝ vnūquodq̄ est quid mixtū ſm modū dcm̄ supra. ¶ Cōtra maioꝛē. sapoꝛ reperit̄ in mult̄ que nō sunt nutritiua imo occisiua vt sapoꝛ amarus ⁊ acut⁹. ¶ Cō/tra minoꝛē. nutritiuū eē est eē ipossibile vel receptibile forme mē/bri: sed receptibile eē ⁊ figurabile hꝫ res per hoc ꝙ est humida soluꝫ nō per hoc ꝙ est ex quatuoꝛ elntis. Itē nō videt̄ ꝙ nutritiuum sit passio humidi imo sicci: vt Ar. de sensu ⁊ sensato. Itē passio nutri/mēti intelligit̄ ꝙ est passio mixti: hoc appetit̄ forme. ¶ Ad p̄mum dicēdū ꝙ qñ nos dicimus ꝙ sapoꝛ est passio nutrimēti itelligit̄ ꝙ est passio mixti qd hꝫ dispōnē ꝑ quā pōt trāsmutari actu. s. in nu/trimētū vltimū. s. sanguinē vel chiluꝫ: ⁊ hoc intelligimus de dulci, vel ꝙ est aptum hr̄e hāc dispōnē: sed actu est illa priuatū sic̄ ama/rum ⁊ pōticum ⁊ acutū ⁊ hmōi sapoꝛes. res ergo sapoꝛite sapoꝛi/bus nō nutritiue sunt priuate dispōne nutribilitatis ⁊ nō negate: ⁊ ideo cum miscebunt̄ ꝑfecte nutriunt: sic amara cū dulcescunt ⁊ ēt pōtica. oīs ergo sapoꝛ inquantū hmōi significat aliqd mixtū perfe/ctum: vel qd est perfectibile alia mixtione: vñ nutriet quātuꝫ est ex hoc nisi ꝓprietas cōtradicat. est ergo sapoꝛ passio nutrimēti. s. rei hñtis dispōnem ad nutrimētum: vel rei priuate illa: vel rei iu/uātis in nutricatiōe: vñ alij sapoꝛes iuuāt: vt Arist. dixit in de sen/su ⁊ sensato: ⁊ hoc inuebat cum dixit. Sicci nutritiui sapoꝛes sunt

passiones aut priuationes. Uel alr qd cu dicimus. sapor est passio
nutrimeti, intelligit. i. sapor est qualitas qua inuestigamus nutri-
metu sicut dulce: vel rem inepta nutrimeto sicut amar. ¶ Ad scdz
dicedu q nutrimetum no est absolute: vel absolute ipressibile: sz
hoc determinatum: et ideo mixtum pfectum: et ideo mixtione pfe
cta factum. ¶ Ad tertiu dom q nutrimetuz est sicci et humidi cor-
pulenti. ¶ Prima igit coclusio est q sapor est passio huidi actuati
sicco calido miscente. ¶ Secunda coclusio est q vtruq istoruz est
corpus mixtum. Et si placet tibi secunda conclusio tene eam: et si
non dimitte: qr nihil horum sequuntur que dicentur.

Dub. ¶ Sed dubitat qr vi bm h ipossibile q in vna pte sit sapor et odor:
qr sapor est passio humidi corpuleti euantis siccum vel actuati a
sicco: sed odor est passio sicci quasi lauati et emundati ab humido.
signu eius est euaporatio fumalis ad qua sunt apta saporita. sed i-
possibile est eade pte esse humida corpuleta sicco ipressam et sicca
fumosam. ¶ Secudo sic. qr humiduz paties est vt fiat sapor est co
stans ex quatuor elementis: igitur debet resultare sapores diuer-
sar 9trietatum bm spem. s. quoda patiente humido a sicco: et quo-
da patiete calido a frigido vel ecotra: et sic gustus no erit vni9 con
trarietatis: et per 9ns non erit vnus sensus. ¶ Tertio dubitat: qr si
sapor fit humido patiete a sicco cu hoc fiat digone siue comixtoe:
et digestio fiat a calido principalr: ergo calor erit principalis cau-
sa sapor: et no est cum causa qd est cotra Aristotele. ¶ Quarto du
bitat. si humidu qd patit qn fit sapor est humidu mixtu. s. calidum
frigidu et humidu siccum: quare illud di plus calidu q humidu fri-
gidu q siccum. Silr si humidu nutritiuu est calidu siccu et humidu:
quare plus di humidu q caliduz frigidu q siccu. ¶ Ad pmu doz q
dari pot triplex responsio. Una q sapor et odor no sunt alique for-
me absolute in re: sed humidu et siccuz certe mesure et pportionis
ignote nobis cu agunt in lingua et imprimunt sensatione hac quaz
describimus hoc vocabulo sapor siue gustatio: et de re extra dici-
mus q est sapor: ita et eade res iprimens in odoratu causat aliam
sensatione: et tuc qualitates in re extra sensate no sunt nisi caliduz
frigidu siccu et humidu et colores et lux. sonus eni erit nisi mot9 lo-
calis coparatus auri patieti. Ista opinione dimitto alys. ¶ Secu-
da respotio est q sapor actu reperit in reb9: sed odor non reperi-
tur in eis nisi cuz euaporant. Et bm hoc vi dicere Auer. de sensu et
sensato q sapor est ma odoris. Modus igit erit iste q humidum
terminatu actuatu sicco est subm forme q est sapor. ipm aute hu-
midu subtiliatu et exiccatu vt sit vere fumale acqrit forma que est
odor: et io si no trasmutet saporosus no fit odor et non reperit odor
nisi in re saporosa. ¶ Sz tu dices ergo odor non fit absq euapora-
tioe. qd vi 9 opinates coiter. Dom q vaporatio in toto spatio. s. in
toto aere no reqrit: vt Auer. determinat. 2. de aia come. 97. sed in
reipsa a qua surgit vapor opz q aliq euaporatio fiat in quo vapo
re fundetur forma q est odor: qmuis ergo solu in poris rei vl circui-
tu aliqs surgat fumus siue vapor fit odor in actu q prius no erat: et
illa opi. pot satis applicari dictis Ar. in de sensu et sensato. qui lo-
ques de odore loqtur de eo vt est in fumo siue vapore: et multa si-
gna sunt de h. res eni in frigore no sunt odorabiles. silr odorabilia
sunt diuretica vt pble. 13. 3. pble. et multa signa sumedo ex. 13. ptricu
la pblematu. ¶ Tertia rnsio q siccu eo patiete ab humido e subm
odoris no est subtile actu sed subtiliabile: lz sit actu grossuz mixtu:
ergo hoc e subm sapor rone humidi: et est subm odoris rone sicci.
¶ Sz tu dices ista sunt vna forma in mixto: qr siccu et humiduz co
stituunt vna coplone. Solo: lz sit vna in actu: tame ibi sunt due res
duor 9trior. s. res humidi et res sicci ex qb9 forma media coponit.
¶ Ad 2am dubitatione dicedu q qmuis humiduz paties sit qdaz
mixtu: et siccu et sit quodda mixtum: tn sapor resultat ex humido
mixto patiete sicco inquatu est illud humidu: et hoc siccu no inq-
tuz calidu vel friduz: et io resultat sapor vnius 9trietatis. Uel aliter
q forma que est sapor no resultat ex humido et sicco sicut complo
ex illis: sed e alia forma a forma coplonali: et io statib9 plurib9 pnci
pys actiuis et passiuis pot resultare forma vnius 9trietatis sic re-
perit vna forma a diuersis vt calor ab igne et motu. silr qr vna co-
trarietas pot principalius disponere q alia: sicut ad formaz ignis
principalius disponit caliditas q siccitas. agere ergo sicco in hu-
midu et calo in frigidu pot resultare sapor vnius 9trietatis. Ul ter-
tio dicedum q sapores sunt duar 9trietatuz: et sic gustus erit duo
sensus: sed latet ei9 multiplicitas sicut in tactu. ¶ Ad 3am dubitatio
ne cu di: q si sapores fiunt per digestione: ergo principalr a calo: et
tame Aristo. dicit q calor est cu ca. Dicedu q aliqd di cum cau-
sa duplr. Uno mo non per se nec principalis ca sicut calidum bal-
nei ad digestione cibi in stomacho: et hoc mo calor no est cum ca: et
ratio qr sapor fit a digone vt pfectus sapor. s. dulcis: sed calor e pri
cipalr digerens: ergo etc. Alio mo di cum ca. i. causa scda siue me-
diata qmuis per se: et hoc mo caliduz est cum ca. na humidu paties
fit saporitu: sed per se et imediate humidum patit a sicco: calz aut
est moues et isto mo calm est cu ca. ¶ Ad 4am dubitatione q lz hu
midu qd est subm saporis sit copositum ex qtuor elntis: et silr hu-
midum qd patit a sicco vt fiat sapor sit humidu mixtu: tn plus ab
humido dnatur q a sicco vel calo siue frido. ro qr esse passiuu plus
est per humidu q per siccu calidu vel frigidu. silr qr sapor mag ap
propriat sibi hoc corpus mixtu in rone sube inquatu humidum q
inquatu siccu frigidu vel calm. Probat signo Ar. et Auer. 2. de aia
tex. co. 102. et 104. qr vt sapores fiat in actu idiget humido liquido
vt saliua: vt Gal. 4. de accnti et morbo. ca. 6. dixit gustus no sentit
nisi subam humida. ¶ Ex his appet quare nutrimetu di humiduz
qmuis ipm sit ex quatuor elntis factum. ro est: qr ee nutritiuum est
esse passiuu et viuificabile mebris et ee corpulentu: et io diximus q
est grossuz hu. et ideo di qnq siccu respectu rei potabilis. ¶ Ex his
soluit qd qua querit cuius passio sit sapor: qr appet q passio hu-
midi. et cuius humidi et qualr patiens ia est dcm. et hoc Ar. et Auer.
sensit et et Gal. ¶ Ad 9triuz qd iducit. s. q Gal. sensit q calido frido
sicco et humido patietib9 fit sapor. dico q bm has qualitates oes
fit trasmutatio cu fit sapor: principalr tn fit trasmutatio in humi-
do a sicco mouete calo. et dico calido bm oem suu gradum quo pot
fieri talis mot9. vn calidu factiuu acetosi et pontici voco calm lz re-
spectu caloris hois sit frigidu. ¶ Ex pdictis ifero vna 9clone ane-
xam q aliqd humidu mixtu nullius saporis p actione sicci mixti
pot fieri saporitu: sed humidu aqueu simplex. s. aqua no fit sapori-
ta sicco puro: et tuc apparet quatuor 9clusiones ex predicta qone
antecedetes principale qonez. ¶ Prima: sapor est alia forma a co
plexioe. ¶ Scda: sapor fit no solo patiete humido a sicco sed frido
a calo: et ideo segtur coplone facta ex calido et frido sicco et humi-
do. ¶ Tertia 9clo: q humidu est pncipalius subm sapor. ¶ Quar-
ta: q sapor fit pprie et principalr humido patiente a sicco. ¶ His
habitis ostedo pbabilr q amar et dulce no sunt extremi sapores.
Primo per Gal. 4. de simp. ca. 7. 2e disti. et ca. 5. 3e disti. Et ronibus.
Nulla forma sensibil occurres cum 9uenietia multa videt ee ex-
trema: sed dulce est hmoi. g. Maior nota a simili in coloribus sonis
et tagibilib9. ¶ Scda ro. quoties in multis formis vnius gnis aliq
ex eis sic se hz: q oes vel sunt in illa tedetes: vel ab illa cadetes si-
ue recedetes: videt q illa forma no sit extrema: sed mediu. sz in ge
nere formar que sunt sapores: dulcedo est forma ad qua aly qdaz
sapores tedunt: et aly qdam recedunt. g etc. Maior est nota: qr tuc
forme extreme ex alys formis que distigui. nec eni extra se habe
forma que tedat in ea forma que e extremu. Exeplu de calo. Mi-
nor est nota. in pductione fructuu qui cu sint iperfecti tedut de sa
pore in sapore dulce vt pficiatur: et ex eis pfectis fiut amari et acu-
ti per additionez caloris: sicut et appet in melle. vel sic. oes sapo-
res tedunt ad dulcedine via pfectionis humidi: vel recedut via se
paratiois humidi a sicco etc. ¶ Tertia ro. ab extremis vltimis me
diatis no videt posse trasire nisi aliquo medio: sed a dulci in ama-
ru imediate absq sapore aliquo: g no sunt extremi sapores. Ma-
ior est nota et cocessa per Auer. 2. de aia co. 105. minor est nota. mel
eni fit amar absq alio sapore et san. etc. solues q vadit p mediu sz
latet. Cotra: qr medium bm forma: et ideo no poterit latere oio: ex
quo appet insufficietia ronis Auer. 2. de aia. qui vult q qr ex aliq
amaro itur in dulce p media: ideo sunt extremi sapores. na ppositio
tio que dicit. forme a qb9 itur sine medio non sunt extrema vltia
mediata, est ppositio sufficies. sed illa que dicit. forme a qbus itur
cu medio aliquo sunt vltime extreme. est ppo isufficiens. Ite ar-
guere de rubeo in citrinu p mediu et no sunt extremi colores vlti-
mi. ¶ Quarta ro. sapor est passio humidi aquei siue sumat huiduz
aqueu elntale siue mixtu. g sapores extremi no sunt amarus et dul
cis. Ans est oium. Cosequetia pbo. quoties alique forme in sui p-
ductione sequunt aliq duo pncipia: ille forme sunt magis adiuice
9trie in qb9 repitur maior 9trietas principior: et ille non sunt extre-
me 9trie in qb9 no repit pricipior vltima 9trietas. Exeplu. colores
sequunt opacu cu luce: et qr in albo est multa lux et pauca opacitas
et e9 in nigro: io sunt extrema 9tria. sed viride et nigru no sunt 9tria.
sed 9cesso q amar sit vnu extremu et in eo vincat siccu dulce non
pot poni aliqd extremu: qr vicat humidu: qr sunt aly sapores hu-
midiores dulci: ergo dulce no est extremu amaro oppom. ¶ Dices
ideo in dulci vincit humidu in h qd est ee bn comixtum cuz sicco.
Scdo. d. si dulce no est extremu da g mihi extremu respectu ama
ri. ¶ Ad pmu dom q oe mixtu pfectu no facit extremu: qr tuc co-
lor viridis eet extremus respectu nigri: qr est perfectior comixto.
¶ Ad 2m dicam q sapor isipidus aquosus est extremuz: solues qr
insipidu no est saporosuz. Solo. primo dica q amar non est sapo-
rosuz. Probo pmo per Auer. in de sensu. Scdo sicut mixtu insipi-
dum no hz sapore defectu sicci ificietis vt albume oui: ita res ama
re vt cineres non hnt saporem defectu humidi: et ideo amara non
fiut saporita nisi humectetur: vt Auer. in de sensu et sensato. Scda
solutio. sufficit mihi q dulce no sit extremu aliquod. et si no vis q
aliud extremu sit isipidus aquosus qr no est sapor: do acetosum p
vno extremo et amar pro alio. de amaro est ia 9cessum ab oib9: qr
ibi est dnans siccu vere pfectu no comixtu cuz humido. sed in ace-
toso dnat aqueuz plus q dulci et no est comixtu sicco terreo: ergo
erit extremu aliud. Contra dices: acetosa hnt plus de sicco q dul-
cia: signu qr acetosa siccat: et ideo plus 9ueniunt cu amaro q dul-
cia. Solo.

1a 9clusio
2a
3a
4a

cia. Solo. nego añs ꝛ dico ꝙ acetosa pura non hñt plus de terre-
stri q̄ dulcia. hoc posset colligi ab Auer. 5. coll'ȝ ca. 27. dicit. fit a fri
giditate mixta in pte humiditatis. Ad ꝓbationē dico primo sicut
rñdet Auer. cuidā rõni. 2. de aĩa. cõmēto. 105. dr̄ eñi a Gal. ꝛ sequē-
tibus ꝙ oĩa dulcia ꝛ amara sunt calida: ꝛ ideo nõ sunt ꝯ̃ria ꝛ extre
ma: ĩmo in vnū ꝯcurrūt. Auer. negat. ꝛ cū ꝓbat ꝙ dulcia videntur
nos calefacere. rñdet ꝙ hoc est veꝝ respectu corpis humani: non
aūt respectu nature ipsius rei. Ita dicā ꝙ lȝ acetosa exiccāt: hoc
est veꝝ respectu hoĩs non in se. Uel aliter ꝙ nõ sequitur: exiccat
nos: ergo est siccū: qꝛ in acetoso lȝ sit plus aque ꝛ minus terre re-
spectu aque q̄ in dulci: iā illud terreū ē separatū: ꝛ ideo exiccat. lȝ
in dulci est cõmixtū: iõ non exiccat. ¶ Quinta rõ. reperit̃ sapor sic-
cior q̄ amarus: ergo amarus nõ est extremū. Cõsequētia est nota.
Probat̃ añs: qꝛ sapor acutus est siccior: qꝛ siccuȝ in quarto gradu
amaꝝ in scđo. Isaac in dictis vl'ibus. Dices ꝓ illud siccū ē igneum.
Scđo ꝙ nõ seqtur: exiccat nos: ergo in se ē siccū. Solo. dicā ꝙ est
terreū subtiliatum ab igne. Solo. dico ꝙ habeo istud signū ꝙ oĩa
ꝛ nõ solū hõ exiccant̃ plus ab acuto q̄ ab amaro vt lapides ferrū
ab aceto ꝛ nõ a lupinis. ¶ Sexta rõ. sapor q plus distat a dulci ꝫm
ꝙ dulce ē signū rei nutribilis ē magis extremū respectu dulcis. lȝ
sapor acut' plus distat ꝛc̃. q̄ amaꝝ ꝛc̃. nā nutribile est patiēs qđ q
nõ põt nutrire: qꝛ defectu hūidi nõ patit̃: ꝛ cū hoc vt plus distat q̄
qđ defectu humidi nõ põt pati: lȝ acutū nõ patit̃: ꝛ ē agēs in mem-
bra plus q̄ amaꝝ qđ solū defectu humidi non patit̃. ¶ Sȝ tu dices
ꝯtra: qꝛ acuta repiunt̃ semꝑ humida vt allia cepe ꝛc̃. Dõm ꝙ illđ
arguit ꝯ̃riū: qꝛ eñi terreū acuti ꝯuersuȝ est ad igneū non põt per se
distinctim in reb' reperiri: ꝛ iõ q̄si ꝓ subto ꝛ in quo tenet̃ repit̃ in
humidis ꝛ in aliꝫ reb': ꝛ iõ acutū cineris stat ĩ cinere vel lisciuio.
Rões sex ꝑmisse sunt fundate suꝑ ꝑncipia Aꝛ. ꝛ Auer. Rões āt
que sequunt̃ sunt fundate suꝑ pricipia Gal. ꝛ medicoꝝ q tenent ꝙ
forma saporis seqtur cal'm ꝛ fridū siccū ꝛ humidū. ¶ Septima rõ.
illi sapores nõ sunt extremi vltimi q ambo sunt calidi. sed dulcis ꝛ
amarus sūt hmõi. Soluūt ꝓ ꝙ sapor nõ seqtur cal'm nec fridū: sed
humidū ꝛ siccū. iā ē ꝓbatū ꝯ̃riū. Scđo dicūt ꝙ sic colores sequunt̃
calidū ꝛ fridū ita sapores: vñ amarus fit a cal'o ꝛ frido ꝛ sil'r dulce.
Solo. dcm̃ est ꝓ falsuȝ: qꝛ colores sūt forme magis ĩmāles ꝛ min'
sequela cõpl'oni: lȝ supra ē reprobatū ꝛ dcm̃ ꝙ amaꝝ est calidum.
¶ Octaua rõ. illi sapores sūt extremi in qb' ē maior ex̃mitas siue
ꝯ̃rietas calidi ꝛ fridi. lȝ põticū acutū sūt hmõi: qꝛ põticū friduȝ acu
tuȝ cal'm. ¶ Nona rõ. illi sapores sunt extremi q cū maiori ꝯ̃rieta-
te occurrūt gustui: sed põticū ꝛ acutū sunt hmõi: qꝛ põticū stringit
ꝛ aggregat: acutum ꝯ̃o separat sicut album ꝛ nigrum in visu.

Cõcl'o ꝑn-cipalis. ¶ Sȝ tu dices qd in sūma tenēdū est de ex̃mis saporib'. Dõm ꝙ si
vniuersitas sapoꝝ diuidit̃ in duas vniuersitates sic ponit q̄litates
tāgibiles in duas ꝑmas ꝯ̃rietates. s. cal'i ꝛ fridi hūidi ꝛ sicci: tūc ex-
tremi sapores de sequētib' cal'ȝ ꝛ fridū sūt põticū ꝛ acutū: ꝛ ex̃mi
sequētes hūidū ꝛ siccū corpulētū sūt acetosa vl' isipida ꝛ amar': tñ
ad vnāquāq; ꝯcurrūt vnaqueq; q̄litas. s. cal'i fridi hūidi ꝛ sicci. dul
ce ꝯ̃o ꝛ amaꝝ ponunt̃ ex̃mi sapores ĩ h ꝙ in vno ē ꝑfecta mixtio
hūidi cū sicco: ꝛ in alio ꝑfecta seꝑatio hūidi a sicco: ꝛ hec ē ĩꝓꝓa
ꝯ̃rietas vl' nõ ꝑncipal' ꝯ̃rietas. Ad Aꝛ. dđȝ ꝙ loqt̃ ꝓ hȝ famositatez.
Scđo ꝙ loqtur ad delectabil'r vl' indelectabil'r iprimē. Tertio ꝙ
vocat dulce ex̃mū respectu amari via ꝑfectiõis: qꝛ ꝑfectū ꝑt dici
vnū ex̃muȝ a q̄ oĩa iperfecta cadūt ꝛ dant ex̃ma: tñ situal'r vel for-
mal'r ē mediū respectu oppositoꝝ ex̃moꝝ. ¶ Ad rões. ¶ Ad ꝑmaȝ
illi sapores sūt ex̃mi ex qbus fiunt aliꝫ. ꝯcedat̃. lȝ aliꝫ fiūt ex dulci ꝛ
amaro. nego. Ad Aꝛ. dic ꝙ itelligit ĩproprie fieri. i. oꝑari ad dulce
sic ad ꝑfectū ꝛ ad amaꝝ sic ad ĩꝑfectū. ꝛ iõ oĩs sapor ĩquātū hȝ cõ-
mixtionē hūidi cū sicco tm̃ ꝛ ꝑticipat nā dulcis ĩquātuȝ hȝ siccum
suū nõ ꝑmixtū hūido ĩmo seꝑat̃: ĩtātū hȝ de nā amari. Nec voluit
Aꝛ. semꝑ in factõe hoꝝ sapoꝝ preesse dulce ꝛ amaꝝ vt notum est.
¶ Ad 2am illi sapores sunt magis ex̃mi q nobis occurrūt cū maio
ri ꝯ̃rietate. Dõm ꝙ ꝯ̃rietas illa vel ē ĩtrĩseca ꝛ formal' ꝛ h ē verū.
vel ē extrĩseca sic đlectatio ꝛ tristitia: ꝛ h ē falsuȝ. ¶ Ad miorē cuȝ
dr̄ ꝙ dulcis ꝛ amarus occurrūt nobis cū maiori ꝯ̃rietate. Dõm ꝙ
veꝝ ē extrĩseca. s. đlectatiõe ꝛ tristitia: ꝛ h nõ fac̃ ꝯ̃rietatē maiorē.
Exēplū. color viridis ꝛ color alb' vl' niger occurrūt cū maiori ꝯ̃rie
tate q̄ color alb' ꝛ niger: qꝛ viridis cū delectatione ꝛ alb' ꝛ niger
cū tristitia. sil'r aq̄ tepida ꝛ aq̄ frida respectu tact': ꝛ tñ aq̄ frida ꝛ
tepida nõ sunt ex̃ma: lȝ aq̄ cal'a ꝛ frida. ¶ Sȝ tu dices q̄uo effectu
cognoscā ꝯ̃rietatē ĩtrĩsecā formalē sapoꝝ. Dõm ē ꝙ cū gust' sit q-
dā tact': ꝛ ꝑ ꝯñs gustabile qđdā tāgibile nunq̄ aliq̄ effectu sapoꝝ
possumus cognoscē formalē ꝯ̃rietatē eoꝝ nisi illo effectu q magis
appropinquat nāe q̄litatū primaꝝ. inest āt cal'o ꝛ frido ꝯgregare
ꝛ disgregare. ꝛ hi duo effect' apparēt plus in põtico ꝛ acuto. Inest
etiā humido ꝛ sicco mollificare ꝛ exiccare sicco vel ĩdurare: ꝛ hoc
appꝫet ĩsipido ꝛ amaro: ꝛ dico exiccare sicco ꝑꝑ põticū. ¶ Ad 3am q̄
est rõ positiõis tenētiū ꝯ̃riū cuȝ dr̄. sapor ē passio hūidi actuati sic-
co. ꝯcedo ꝛc̃. q dulcis ꝛ amarus sūt ex̃mi, nego ꝯñaȝ. Ad ꝓbõnē cuȝ
dr̄. in dulci est maior actuatio humidi cū sicco: ꝛ in amaro ē seꝑa-
tio. dico ꝙ veꝝ ē. Et ideo rõ arguit ꝯ̃riū: qꝛ enim in dulci est maior
actuatio hūidi cū sicco: ꝛ h ē mediū hñs ꝑfectissimuȝ eē saporis: ꝛ
iõ opponit̃ amaro in q̄ ē seꝑatio hūidi a sicco sic opponit̃ mediuȝ
ex̃mo. ꝛ aliud ex̃mū est sapor in quo est humiduȝ sicco nõ mixtuȝ:
siue sit ĩsipidus siue acetosus. Exēplū sil'is argumēti est h. Cõpl'o ē
qualitas resultās ex cõmixtiõe calidi cū frido: ergo cõpl'o tēpera
ta ꝛ frida sunt ex̃ma. negāda est ꝯñtia: iõ cõpl'o cal'a ꝛ cõpl'o frida
sunt extrema. cõpl'o aūt tēperata est mediū: ꝛ sic est de sapore dul
ci ꝛ sapore amaro: sapor eñi dulcis hȝ rõneȝ mediꝫ ꝫm modos di-
ctos. ¶ Ad alias rões aliꝫ dimitto soluēdas: lȝ credam eas bñ in-
tellectas nõ esse contra Aristo. nec Auer. pro maiori parte.

¶ De oꝑationib' medicinaꝝ singularium. Cap. 4m.

DIcemus ꝙ medicie simplices hñt oꝑatiões
vl'es ꝛ oꝑões ꝑticl'ares ꝛ oꝑões sil'es vl'i-
bus. Oꝑões itaq; vl'es sūt sic calefactio ꝛ ĩ-
fridatio ꝛ expulsio ꝛ attractio ꝛ vlceratio et
ꝯsolidatio ꝛ q̄ sūt sil'ia illis. Et oꝑões ꝑticulares sunt
sic iuuamētū ĩ cācro ꝛ iuuam̃tū ĩ hemorroidib' ꝛ iuua
mētū in icteritia ꝛ sil'ia his. Et oꝑões q̄ sūt sil'es vl'i-
bus sunt sicut ꝓuocatio ꝛ solutio ꝛ que sunt sil'ia illis.
he eñi q̄uis sint ꝑticulares: qꝛ sunt oꝑões in mēbris
ꝓpriꝫs: ꝛ cū instr̃is ꝓpriꝫs: tñ sunt sil'es vl'ibus qm̃ sunt
oꝑões reruȝ quaꝝ iuuamenta ꝛ nocumēta sunt cõia
cū hoc ꝙ patit̃ ab eis corpus totū nõ per accidēs.

¶ Hoc capl'm sic introducit Dy. suꝑius docet cognoscē cõpl'ones ꝛ
virtutes medicinaꝝ via exꝑimēti ꝛ rõnis: hic decl'at de oꝑõnibus
ipsaꝝ: quaꝝ principiū est cõpl'o ꝛ virt'. Et qꝛ oꝑõnū q̄dā sūt quarū
principiū est virtus ꝛ cõpl'o ĩtrinseca: ꝛ quedā sunt quaꝝ ꝑnm vir-
tus ꝛ cõpl'o ab extrĩseco acq̄sita: iõ ꝓ primā. 2o scđaȝ. ibi in sequē-
ti capl'o. Pr̃ia in duas. Prĩo distĩguit modos gñales taliū oꝑõnū.
Secūdo ꝓseqtur declarāda. ibi (Et añ.) ¶ Aliter. suꝑius docet co-
gnoscere cõpl'ones: hic docet cognoscē virtutes. has eñi decl'at in
libro ꝓ: ꝛ vocat virtutes oēs potētias que nõ sūt cal'm nec fridum
sic nec humidū: qb' potētiꝫs trāsmutamur vt virt' maturatiua ꝛc̃.
ꝛ qꝛ hec cognoscunt̃ per oꝑões: iõ determinat de oꝑatiõib': ꝛ iõ
capl'm loqtur de oꝑõnib' ꝛ rubrica dicit. capl'm ꝛc̃. Prĩo ꝑmittit
diuisionē. Scđo exeqtur. ibi (Et añ.) ¶ Aliter Aui. in pricipio ꝑce-
dentis capl'i dixerat ꝙ cognitio cõpl'onū erat ex facili vel difficili
ꝯgelatione odore ꝛ sapore ꝛc̃. ab h se expedit: ꝛ dixerat ꝙ ex oꝑa-
tionib' ēt manifestis ꝛ virtutib' ēt manifestis siue noti sumit̃ co-
gnitio de virtutib' occultis: ꝛ hoc vult in hoc capl'o facere.

¶ Sȝ tu dices qd vult h dicē. Dõm ꝙ virt' nota ē cal'a frida hūida
ꝛ sicca. oꝑatio manifesta ē resol'o saniatio putrefactio ꝛc̃. Ex his
q arguimus hāc virtutē occultā que ē maturatiua resolutiua ꝛc̃. — Dubm ꝑm

¶ Sȝ dices q̄re Aui. in capl'o distincto fecit. Dõm ꝙ Auic. debebat — Dubm 2m
dare effectus medicinaꝝ cognitaꝝ. s. effectus calidi fridi sicci hu-
midi: ꝛ dare notitiā de occultis virtutib': ꝛ h regrebat ꝑ se capm.
¶ Primo q duo necessaria ꝑmittit. Scđo exeqtur. ibi (Medicia-
rū aūt oꝑões.) Pr̃ia in duas sicut dno ꝑmittit. Scđa ibi (Et añq̄
loquamur.) Primū neciuȝ est diuersitas vel diuisio oꝑationuȝ de
quibus determiare intēdit. Scđa ibi (Oꝑatiões itaq;.) Tertia ibi
(Nos.) ¶ Prĩo ꝯsiderandū ꝙ dixit. simplices. nõ ꝙ etiā in cõposi
tis nõ reperiant̃ sed dixit: qꝛ de simplicibus est sermo. ¶ Cõside-
rādū secundo ꝙ accipimus in quo stat tota vniuersalis rõ opera-
tionis: qꝛ in omnibus his simul ꝙ nõ appropriet̃ vni medicine ca
lefactio ĩfrigidatio resol'o ꝛc̃. nec vni ꝑncipio solū: qꝛ non vni for-
me specifice nec determinate dispositioni: qꝛ nõ soluȝ cancro nec
vni mēbro qꝛ non capiti soli ꝛc̃. ¶ Cõsiderādū ꝙ iuuamentuȝ põt
fieri in cancro resoluēdo acuitatem materiei remittēdo virt' ab-
stergēdo ꝛc̃. sed iste oꝑões sunt vniuersales: vel põt fieri a ꝓprie-
tate respiciēte hanc medicinam ꝛ hanc egritudineȝ: ꝛ ista dr̄ oꝑa-
tio particularis: qꝛ determinati agentis ꝛ determinati patiētis.

¶ Cõtra ista dicā ꝙ cõsolidatio siue incarnatio respicit hāc egritu — Dubm 3m
dinē ꝛ hāc medicinā. Dđȝ ꝙ est ex ꝑte medicine per ꝑnm cõe: ꝛ sic
ex parte mēbri vt solutum est: ꝛ esse solutū nõ ponit aliquam for-
mam specificā passiuam: sed cancer ponit m̃am talis ꝓprietatis.
¶ Et oꝑões. ꝓuocatio) scilȝ vrine vel a sudoris. (sol'o) scilȝ vētris
ꝛ his similia. vt vomitatio siue eductio a proprietate.

¶ Dubitat̃ qꝛ solutio est expulsio siue attractio: sed attractio ꝛ ex- — Dubm 4m
pulsio est operatio vniuersalis ꝛ nõ est similis vniuersali. Dđȝ ꝙ
attractio quedaȝ est absoluta sicut dicimus medicina attractiua
que calore acuto trahit de qua infra dicet̃: ꝛ talis oꝑatio est vl'is.
Alia est attractio que fit a proprietate vt scamonea ꝛc̃. ꝛ talis di-
citur particularis inquātum per specificā formam ꝛ determina-
tum membrum vt intestina ꝛc̃. sed similatur vniuersali qꝛ totum
corpus patitur. i. indifferēter a quacūq; parte corporis trahit hu-

morem: ⁊ sic per se agitur in totum: ⁊ ideo sortitur hoc nomen. dixit non per accidens: quia medicina iuuans in cancro agit in totũ per accidens q: sanatur pars: ⁊ sic totum iuuatur per partem.

¶ Nos võ non rememoramur hic nisi operationũ earum vniuersalium ⁊ similium vniuersalibus. Uniuersalium itaq̃ operationum alie sunt que sunt prime: et alie sunt secunde. Et prime quidem sunt operationes quatuor que sunt ĩfrigidatio calefactio humectatio et exiccatio. Secũdarum võ alie sunt que sunt iste eedez operationes: sed sunt mensurate aut comparate cum termino additionis aut diminutionis: sicut adustio et putrefactio: ⁊ sicut cõgelatio. nam iste eedem sunt calefaciẽtes ⁊ infrigidãtes: sed sunt mensurate ⁊ comparate. Et alie sunt que sunt operatiões alie: sed sunt ꝓcedentes ab istis: sicut stupefactio ⁊ sigillatio ⁊ attractio ⁊ lubrificatio: ⁊ operatio ⁊ ꝯglutinatio: ⁊ que sunt similia illis. Uniuersalibus võ similes sunt sicut ventris solutio ⁊ ꝓuocatio ⁊ sudoris eductio.

¶ Nota primo eligit. Secũdo declarat amplius. ibi (Uniuersaliũ.) Et causa quia particulares pertinẽt ad particularem sciẽtiaz capitulorum cuiuscũq̃ medicine simplicis: ⁊ non hz aliam scientiaz. ¶ (Uniuersaliuz itaq̃.) Cõsiderãduz q accipimus q operationes vniuersales quedã sunt vniuersales: ⁊ iste dicũtur prime vniuersales que fiunt ab vniuersalibus. i. cõmunioribꝰ omni generali sicut calefactio infrigidatio. quedaz secũde ⁊ iste quedaz valde propinque primis: q: sunt prime mẽsurate ⁊ comparate. i. quia sũt calefactio talis mensure comparata ad hoc. s. humorẽ vel mẽbrum: vel ad hanc substãtiam grossam vel subtilez que est in materia: ⁊ istam comparationem credo q magis intelligat Aui. Sed de alia ponatur exemplũ q: manifestius est. Ubi gratia resolutio nõ est aliud q̃ acquisitio certe mensure caloris in hunc humorẽ qua mẽsura conuertitur in fumum siue vaporem. hec ergo ꝯseruando gradum additionis vel diminutionis caloris ⁊ cõparationem ad siccum vel humiduz: ⁊ conseruãdo comparationem ad hoc patiens cuz tanta mensura ⁊ cũ tali substantia medicine putresceret: ergo apparet q quedã secunde operationes non sunt nisi prime mẽsurate ⁊ comparate: sed lz ista comparatio quedam: tamen comparatio per quã proprie dicimus has medicinas facere tales operationes est cõparatio qualitatis medicine ad substãtiam suaz propter qd talis medicina est apta resoluere ⁊ talis putrefacere. ⁊ distinguũtur ꝫm hꝫ medicine ꝫm genera ista. s. alia est oppilatiua ⁊c. sed per cõparationem ad mãm respiciẽtem non sic fit distinctio: quia tunc vnamet. medicina diceretur resolutiua ⁊ putrefactiua: q: in hoc facit vnum ⁊ in alio aliud. sed medicina que de sui qualitate ⁊ substãtia est apta facere euaporationez dicitur resolutiua: que aperitionez aperitiua: que putrefactionẽ putrefactiua ⁊c. Et ex hoc apparet quare Auicẽ. non vult q virtutes que sunt principia istaruz operationuz sint quedaz forme distincte a calido et frigido: sed calidum ⁊ frigidum mensurata comparata ad substantiam ⁊ ad obiectuz in qd agunt. ⁊ hoc apparebit posterius in vnaquaq̃ medicina vbi ostẽdit operationes ex principio qd est calidum frigidũ siccũ ⁊ humidũ: ⁊ modos substantie qui faciunt diuersos: ⁊ ideo iste sunt eedẽ operationes sed sunt comparate ⁊ mẽsurate. Et summa huius sentẽtie est hec: q iste operationes nõ sunt nisi operationes calidi frigidi sicci ⁊ humidi que sunt mensurate ꝫm diuersitates graduuz qualitatum ⁊ sunt comparate: ⁊ hꝫ tripliciter. Primo adinuicẽ vt qualitates passiue ad actiuas ⁊ econtra. Secũdo ad substãtiam medicine ꝫm q grossa vel subtilis vel viscosa ⁊c. Tertio ad substantiã qd recipit actionẽ medicine agẽtis. ¶ Quedã alie sunt distantes ⁊ dicuntur alie operatiões vt stupefactio: lz enim necessario fiat a frigiditate: non tamẽ dr talis aliquo istoꝝ modoꝝ: q: mensurata additione ⁊ diminutione: q: frigidiora non magis stupefaciunt: nec q: cõparatuz ad modũ substãtie: q: in grossis ⁊ subtilibus reperit. nec cõparata ad mẽbruz hoc: q: omne mẽbrum stupefactiuum stupefacit igit ibi aliqua ꝓprietas. Et imaginat Aui. q quedã stupefactio operatio fri̇di alicuiꝰ ꝓprietatis. i. forme specifice: ⁊ ista forma specifica ⁊ istd frigꝰ apd me nõ est due res: nec est frigus vt additũ: sz frigꝰ hoc ita imagiat q sigillatio. i. cicatrizatio vt ibi est gñatio aliqua ⁊ latitudo: ⁊ cuz qualitatibꝰ primis cũ aliqua ꝓprietate. de his tñ ĩfra videbit.

¶ Et ante quidem quã loquamur de operationibꝰ earum loquamur de proprietatibus quas in seipsis hñt. Dicimus ergo q ꝓprietates quas medicine in seipsis hñt: alie sunt ipse qualitates quatuor note: ⁊ alie sunt odores ⁊ colores: ⁊ alie sunt ꝓprietates famose: quaꝝ sunt iste subtilitas ⁊ spissitudo ⁊ puluerizãdi ꝓprietas ⁊ viscositas ⁊ cõgelatio ⁊ cursus ⁊ mucilaginositas et oleaginositas ⁊ spõgiositas ⁊ leuitas ⁊ grauitas.

¶ Hic premittit scdz necessariũ ad suũ ꝓpositũ ⁊ est diuersitas diuersaꝝ ꝓprietatũ que in medicinis repiunt. Et primo ꝓmittit. Secũdo declarat. ibi (Dicimꝰ.) Tertio exeqtur ad vnãquãq̃. ibi (Medicina aũt.) ¶ Cõsiderãdũ q necessitas fuit q q: cũ Aui. deberet loqui de operationibus virtutum: ꝯueniẽs erat q sicut dedit modos operationũ: ita daret modos virtutũ: ⁊ ideo dixit de ꝓprietatibus. i. virtutibus. ¶ Cõsiderãdum q eadem res dicit ꝓprietas ⁊ virtus. naz caliditas dicit ꝓprietas: q: est forma ꝓpria: q: sic caliditas q non suba non albedo dr virtus inquãtũ est ꝓncipiũ actionis: ⁊ sumo actionẽ large ad actionẽ. s. ⁊ iuuamentum in actione. ¶ (Dicimus ꝫ.) Cõsiderãdũ q istis dispõnibus quedã habẽt nomẽ proprie virtutis vt caliduz fri. ⁊c. quedam virtutes dicuntur proprietates. i. dispõnes: quedã a ꝓprietate que non sunt ꝓnᵐ actiõis in nos vt subtilitas ⁊c. sed iuuant ⁊c. ¶ Secundo cõsiderãdum q Aui. vult q caliditas fri. sic. ⁊ hu. sint forme in medicis sicut quasi color ⁊ odor. ⁊ in hoc vult q nõ oĩno reducant ad actũ a nostro calore. ⁊ de hoc vide in qõne nostra. ¶ Tertio ꝯsiderãdũ (quarũ iste sunt.) i. que iste sunt. i. vel de numero: quaꝝ. q. d. q alie sũt ꝓprietates famose ꝓter istas ⁊ nõ iste sole. sed cũ his sunt alie que sũt ei ꝓprietates siue virtutes. sz differunt ab istis que sunt. ii. q: iste sunt virtutes agẽtes vt appebit. sz iste sũt iuuãtes in actiõe cũ sint pl'es ex eis modi qdã substãtie ⁊ tales modi nõ agũt sed iuuant.

¶ Medicina autem subtilis est cuius proprietas est vt cum a virtute patitur naturali que in nobis est: diuidatur in corporibus nostris in partes minimas sicut crocus ⁊ cinamomum. ⁊ hec quidem medicina magis confert in omnibus suis impressionibꝰ q̃ omnes medicine: ita vt lz in eius desiccatione non sit mordicatio: tamen consequitur desiccationem rei fortis mordicantis. Et intelligo per spissam cuiꝰ non est istud de suis proprietatibus sicut cucurbita ⁊ gipsum.

¶ Prosegtur ⁊ põt diuidi in decẽ partes cũ simul ꝑtrãseat de graui ⁊ leui ⁊ pz. ¶ Cõsiderãdum q de calido ⁊ frigido non oportebit log: q: note sunt ⁊ ĩuestigate ⁊c. de coloribꝰ ⁊c. nõ q: vt mouent visum ⁊ auditũ est scĩa nãlis vt aliqua significãt vel sapores causant dictũ est supra. Restat ergo log d subtilitate ⁊ grossitie ⁊c. que sũt ꝓprietates que ⁊ si nõ agãt in nos iuuãt in actione vel ĩpediunt vt appebit. ⁊ ex hoc actu q caliditas ⁊ frigiditas variant operationes ꝫm q coniungũtur alij ⁊ alij mõ substãtie. ⁊ hoc est exquo resultant diuerse virtutes vt aperitiua resolutiua putrefactiua ⁊c. lz etiã ⁊ alia requirant ad diuersitates taliũ virtutum: tamẽ modi substãtiaꝝ faciunt ad hoc. Et hoc q supra Auic. dixit operare ⁊c. Primo medicina dr subtilis substantie effectiue: q: subtiliat vt oxymel: ⁊ hoc mõ nõ sumit hic: q: est virtus de qua agit. Scdo mõ dr medicina subtilis in diametris vt capillus filus plumbi: ⁊ hꝫ modo nõ sumitur hic: q: grossum frustũ cinamomi esset grossum ⁊ subtile frustum gipsi esset subtile. Tertio mõ in modo substantie: q: est aereum siue aptũ aereari ⁊ dilatari in oẽm diametrum vt fiat vapor subtilis: ⁊ isto modo sumit hic ⁊ talis dispositio lz non sit actu in medicina est apta fieri in ea actu a calido naturali: ⁊ hoc est diuidi ad minima ⁊ non est puluerizari.

¶ Sed tu dices ergo saltim nõ habet istã formam medicĩa: sed dat eam calor nãlis. Dicendum q non curo de hoc cuz talis forma nõ sit agens sed iuuãs. Uel aliter q nõ dat eã sed remouet ꝓhibẽs sicut ignis non dat plũbo humidum quo fluit: q: fluit argẽto viuo. i. aqueo fixo prius: sed remouet frigus congelans. vnde plũbum ita est plumbum eliquatum sicut nõ eliquatuz. ¶ Tertio cõsiderandũ (magis ꝯfert) põt intelligi meliorem ⁊ vtiliorem homini effectuz ⁊ hoc est falsum: q: effectus eius põt esse nociuior ex hoc vt venenum napelli citius occidit sui subtilitate: ĩmo hec subtilitas iuuat effectꝰ venenoꝝ nociuoꝝ: vt. 3. de simpli. medici. cap. 2. dist. 4. Alio mõ magis ꝯfert. i. magis facit suã operationez: ⁊ hoc idem dupl'r. Primo. i. intẽsius facit cuz magis ad minima in ꝓfundũ tãgit patiens. Secũdo idem citius in tẽpore inchoat. i. cũ citius reducatur ad actũ. regritur enim talis subtiliatio in medicina si dz agẽ vt diximus in nostra qõne de hoc: tamẽ nõ moratur in actiõe vt grossa medicina. Exẽplũ. balsamuz cum cera. ¶ Quarto cõsiderãdum q vtilitas siue iuuamẽtum subtilitatis in medicina est respectu sue operationis: q: si est calida vel frigida ⁊c. ⁊ hanc Aui. tetigit cũ dixit, medicina fortius exiccat per subtilitatem: ita q ꝯsequat effectum

Dubᵐ 4ᵐ

Dubᵐ 5ᵐ

etum ſicci moꝛdicãtis. eſt ẽt reſpectu alterius medicine q̃ dat penetrationẽ alijs ⁊ hoc ꝑtinet ad ſciam de cõpoſitis medicis: ⁊ iõ cibus fit ẽt qꝛ ĩtelligiť. ¶ Et intelligo) ꝙ gipſum ſit ſpiſſuȝ terreũ. apparet ẽt de cucurbita ꝙ ſpiſſa ⁊ aquea. vnde cepe coquiť cũ eis vt ſubtiliet ⁊c̃. Cõſidera ꝙ vtilitas eſt figere alias ſicut medicias.

¶ Per viſcoſaȝ võ lubꝛicã ſignamꝰ oẽȝ medicinã cuiꝰ ꝓpꝛietas ẽ actu aut potẽtia q̃ ẽ eiꝰ opatio cũ cal'itas ĩnata i eã ĩpꝛeſſionẽ efficit vt recipiat extẽſionẽ ſuſpẽdẽdo ⁊ nõ abſcindať qñ extẽdiť: ⁊ eſt illa cuiꝰ duabus extremitatibꝰ cũ duo adherent coꝛpoꝛa ⁊ moueñť ad elongationem poſſibile eſt vt cum eis moueatur preter illud qꝺ eſt inter eas abſcindatur ſicut mel.

¶ Conſiderãdũ ꝙ medicina viſcoſa actu eſt ſicut viſcus mel potẽtia fungi poꝛtulaca ⁊ oẽ ex quo fit humoꝛ viſcoſus cõicant in hoc qꝛ cũ recipiũt extenſionẽ nõ ſeparať. ſ. hoc actu ⁊ hoc potentia. ⁊ erit actu cũ caloꝛ egerit. ⁊ hoc eſt qꝺ dicit. aut potẽtia que virtꝰ. i. que viſcoſitas eſt eiꝰ opõ. i. ꝯſiſtit in eiꝰ opõne qñ caloꝛ egerit ⁊c̃. ¶ Cõſiderãdũ ꝙ viſcoſitas eſt vtilis medicie in ſe. ſ. reſpectu ſue operationis qñ eſt medicina ſimplex: qꝛ adheret mẽbꝛo vt meliꝰ calefaciat ⁊ infrigidet ⁊c̃. qꝛ partes medicie ſeparatas applicet. ⁊ ideo aliqua operatio nõ ſolũ iuuamentũ. albugo oui in vulneribus ꝓhibet fluxũ humoꝝ ⁊c̃. ⁊ quedaȝ viſcoſa tenax qñ volumus ſuere vulnera: qꝛ ꝓhibet moꝛdicationes materierũ: aut ſe miſcendo cũ materiebꝰ acutis vt poꝛtulaca ſtando ad ſuperficiẽ membꝛi vt ſepum capꝛinũ in diſſinteria: qꝛ obturat vias apertas vnde cõfert fluxui ſanguinis. Et vtilis in cõpõne aliarũ medicinarũ. Pꝛio qꝛ tenet eas vt fermententur. Scꝺo qꝛ eas fermentatas tenet ne ab aere coꝛrumpanť: ⁊ ideo in tyriaca ãtiqua reponimus mel vt al's diximus. Tertio qꝛ tenet medicinas ad membꝛũ applicatas: vnde fiunt ꝓpter hoc vnguenta vt diximus in quinto cañ.

¶ Et puluerizabilis quideȝ eſt que in partes diuiditur paruas ꝓpter compꝛeſſionem paruam cuȝ ſiccitate aut congelatione ſicut aloes bonum.

¶ Conſideranduȝ ꝙ puluerizabile eſt cõminuibile vel diuiſibile in partes paruas ⁊ eſt aliud q̃ꝫ frangibile: eſt nõ tamẽ: puluerizabile cã eius eſt ſiccitas. Auicẽ. dicit cũ ſiccitate aut frigoꝛe ꝯgelatiuo: vnde dixit (congelatiõe.) hoc aũt ſiccũ habens poꝛos magnos ꝺm quãdam dimenſionẽ eſt frangibile nõ puluerizabile.

Dubm 6m ¶ Cõtra glacies nõ eſt puluerizabilis: tñ hȝ poꝛos qꝛ nũc aq̃ hȝ poros. Soluit Albertus. 4. metheo. ꝙ aq̃ que ꝯgelať nõ eſt pura ſed hȝ coꝛpoꝛa alia vapoꝛabiliter mixta ſecũ ⁊ hoc hȝ diffoꝛmitatem ꝺm oẽm dimenſionẽ ⁊ talis diuerſitas ſtat loco poꝛoꝝ. ¶ Conſiderandũ (in partes diuidiť paruas) differt diuiſio in ꝑtes ꝑuas medicine ſubtilis ⁊ puluerizabilis. Pꝛimo qꝛ in ſubtili fit a caloꝛe nãli vt crocꝰ: in puluerizabili fit a re extra vt a piſtello vt pix greca vernix ſcriptoꝛum. Scꝺo qꝛ dicit puluerizabile eſt vere diuiſio in partes que diſcernunť: ſed diuiſio ſubtilis ĩpꝛopꝛie eſt diuiſio. ſed trãſmutatio de mõ ſubſtãtie denſe in aereã rarã. Tertio rõne ſubſtantie: qꝛ puluerizabile eſt ſiccũ ⁊ induratũ frigoꝛe. ſed medicina ſubtilis eſt habẽs de aereo in potẽtia. ⁊ tales medicine debẽt dici euapoꝛabiles vel inflãmabiles a nr̃o caloꝛe ex euapoꝛatiõe vel inflãmatione nõ ducẽte fecẽ nec cinerẽ. ¶ Scꝺo notãdũ ꝙ vtilitas puluerizabilis eſt: qꝛ facit ꝑuenire virtutes medicine ad ꝑtes ad quas nõ peruenirẽt ſicut cyminũ puluerizatũ ꝓuocat vꝛinã q̃nto cañ. Scꝺo eſt vtile ſcire vt nõ elaboꝛetur in eius trituratione.

¶ Et ꝯgelatiua eſt illa cuiꝰ ꝓpꝛietas eſt vt ꝑueniat taliter ꝙ moueñť partes eiꝰ ad dilationẽ a quocũq̧ loco poniť: verũtñ actu eſt fixa ꝺm ſuã figurã ⁊ ſuũ ſitũ ꝑꝑ cãm frigidã valde ſicut cera ⁊ vniuerſaliter eſt cuius ꝓpꝛietas eſt vt fluat non tamen actu fluit.

¶ Conſiderãdũ ꝙ nõ oẽm medicinã ꝯſtantẽ a frigoꝛe vocat ꝯgelatam: ſed illã que agente calido cũ diſcõgelať fluit vt cera ſepũ ⁊c̃. Si aũt ꝯgelatio eſſet talis ꝙ nõ flueret vt later vel cryſtallus vel ferrũ: nõ dꝛ ab ea ꝯgelata. Cõtra: ꝫ glacies eſt medicina ꝯgelata ⁊ tñ dꝛ puluerizabilis. Et appet ex dictis ꝙ nõ opoꝛtuit Dynũ laborare in dãdo dr̃iam inter medicinã ꝯgelatã ⁊ viſcoſam: qꝛ nõ hñt ꝯueniẽtiã quã ipſe opinať. nõ eñ ꝯueniũt per id qꝺ eſt ꝯgelatũ in actu: qꝛ ꝯgelatũ eſt actu fixũ nõ ſic eſt actu fixũ. Nec per id ꝯgelatũ eſt in potẽtia: qꝛ eſt fluidũ currẽs vt oleũ vel aq̃: ita cera etiam fluit. ¶ Cõſiderãdũ ſcꝺo ꝙ vtilitas medicine ꝯgelate. ſ. que ſtatiȝ ꝯgelať vt cera ⁊ ſepũ eſt eius in ſe: qꝛ ipſa põt appꝛoximari fluida: ⁊ tũc in loco vbi opȝ ꝯgelať ⁊ inducit iuuamentũ ſicut cera in diſſinteria intrans eſt liquida: in inteſtinis ꝯgelatur ꝓpter paucitatem caloꝛis inteſtinoꝝ. eſt etiã vtilitas cũ alijs medicinis: qꝛ tenet illas in mẽbꝛo in diſſinteria: ⁊ cũ vnguẽtis etiã: qꝛ facit eas illabi in ꝓfundum ſicut cera in vnguentis vulnerum cum eliquať ⁊ hoc facit inquantũ currens: qꝛ dant in vnguẽtis extra fixionẽ quã poſſumus palpare ⁊ extra diſtendere per pecias ⁊c̃.

¶ Dubitatur quare cera plus vtimur. Dicendum ꝙ temperata et odoꝛifera: ⁊ ideo conuenientioꝛ. Dubm 7m

¶ Et medicina q̃dẽ decurrẽs eſt medicina que nõ firmať ꝺm ſuã figurã ⁊ ſitũ ſuũ cuȝ ſiſtiť ſuꝑ coꝛpꝰ durũ: ſed moueñť ꝑtes eius ſuperioꝛes ad ĩferioꝛes in ꝑtibꝰ ad quas earũ ꝓceſſus eſt poſ'is ſicut fluxibilia oĩa.

¶ Cõſiderãdũ iſta medicina eſt humida actu humido aqueo nõ fixione vt oleũ decoctiones vſuales ſyrupi: ⁊ iõ currit qꝛ humiduȝ nõ terminatũ ꝓpꝛio termino. dixit (ſupꝛa coꝛpꝰ durũ) qꝛ molle ꝑ raritatẽ biberet illã vt pãnus. dixit (in partibꝰ ad q̃s) qꝛ poſſet eſſe ꝑs ĩferioꝛ ad quã nõ iret: qꝛ aliq̃d obſtaret. ¶ Cõſiderãdũ ꝙ vtilitas huius medicine eſt eiꝰ penetratio ⁊ dare alij penetrationẽ ad loca lõginq̃: ⁊ iõ res quas volumus nõ ſtare in ſtõcho ſed fluere ⁊ ire verſus venas ⁊ partes renũ damꝰ in foꝛma liq̃da vt ſyrupali.

¶ Et medicina mucilaginoſa eſt illa cuiꝰ ꝓpꝛietas eſt vt cũ ĩfundiť in aq̃ aut in coꝛꝑe aquoſo ſepareñť ex ea partes permixte illi humiditati vt ꝑueniat ſubſtantia aggregata ex eis ad lubꝛicitatẽ: ſicut pſiliuȝ ⁊ altea ⁊ ſemina mucilaginoſa ſoluũt cũ lubꝛicitate niſi aſſeñť: ⁊ fiat eoꝝ mucilaginoſitas ⁊ ꝯglutinoſitas retineat.

¶ Conſiderandum ꝙ differt medicina mucilaginoſa ⁊ viſcoſa: qꝛ viſcoſa hȝ ſuam viſcoſitatẽ actu vel potẽtia reducibilia a noſtro caloꝛe. ſed mucilaginoſa nõ hȝ actu viſcoſitatẽ ſed potentia qꝛ reducit aqua exterioꝛ vt apparebit in pſilio ſemine cydonioꝝ. Secundo qꝛ mucilaginoſa nõ tota eſt talis ſed aliquas hȝ partes ⁊c̃. vt ſuperficies pſilij. ſed viſcoſa tota eſt viſcoſa. Tertio qꝛ mucilaginoſa. i. mucilago eſt humidioꝛ q̃ꝫ viſcoſa.

¶ Sed tu dices mucilago actu videť eſſe viſcoſa medicina. Dꝺm dupliciter. Pꝛimo ꝙ mucilaginoſa eſt viſcoſa medicina nõ tamẽ mucilaginoſa eſt mucilago. Scꝺo ꝙ mucilago eſt viſcoſa ſcȝ in ſe nõ tñ ꝙ ſit inuiſcans aliã ſecũ ⁊ applicans: ĩmo lubꝛicãs eſt. ¶ Cõſiderandũ ꝙ Auicẽ. oſtendit vtilitatem huius medicine. ſoluit. ſ. lubꝛicando. Cõtra: qꝛ iſta eſt operatio vna de. 49. famoſis: ꝫ iſta nõ diſtinguitur ab illa: cũ tñ iſte ſint. 11. ꝓpꝛietates alie ab illis. Dꝺm ꝙ mucilago ſi facit hoc humectãdo ſicut facit pꝛima: tunc vocať lubꝛificatio de qua infra dicetur. ſi aũt ſua coꝛpulentia lubꝛicat ſe ponẽdo: tunc hoc nõ vocať ꝓpꝛie operatio. ⁊ poſſemus dicere ꝙ iuuamẽtum lubꝛificantis ſiue mucilaginoſe eſſet cito facẽ deſcendere vel ſe vel alias medicinas a ſtõcho ꝟſus ĩteſtina: vt cũ vellẽt infrigidare inteſtina ſub ſtõcho citius darẽt mucilagineȝ pſilij q̃ꝫ papauer: ꝫ mucilaginoſa medicina vt ſic iuuat hȝ ꝓpꝛietatẽ de. 11. ꝓpꝛietatibꝰ: ſed vt lubꝛicat eſt de. 49. ¶ Cõſiderandũ tertio ꝙ cũ medicĩa lubꝛica hȝ multũ de humido ſi aſſetur: tũc miſcetur ſiccũ cũ humido fluido ⁊ fit viſcoſa tenax: ⁊ qꝺ pꝛiꝰ erat lubꝛicũ ſoluẽs fit mõ viſcoſum tenax: ⁊ ideo pſilio aſſato vtimur in fluxibus. Dubiũ 8m

¶ Et oleagina eſt medicina in cuius ſubſtantia eſt aliquid vnctuoſitatis ſicut grana.

¶ Cõſiderãdũ aliq̃d nõ aliq̃d parũ qꝛ in oĩ re eſt aliq̃d paruȝ oleoſum. vnde archimiſte trahũt oleũ a q̃libet re vt habeť. 4. metheo. ſed aliq̃d mãifeſtũ vt nux pine: granũ been: ⁊ hmõi. Que eſt vtilitas diciť ꝙ iuuat ad ꝯſeruãdũ alias medicias ꝓhibẽdo ab exiccatione ⁊ qꝛ iuuat lubꝛicãdo. ⁊ nos dicemus ꝙ ſunt cã coꝛruptionis q̃ñq̧ qꝛ rancidanť. Juuamentũ aũt eſt vel lubꝛicãdo vt diximꝰ. vel eſt iuuamẽtũ q̃le eſt medicĩa currẽtis qꝛ oleoſuȝ facit penetrare.

¶ Et ſpõgioſa eſt medicina que eſt ſicca in actu terrea cuiꝰ ꝓpꝛietas eſt vt cũ obuiat ei aqua aut humiditas liquida ꝓfundeť aq̃ in ipſa ⁊ penetret aqua in meatibus eiꝰ occultis: ita vt videať ſicut calx nõ extincta. Jn leui aũt ⁊ graui res eſt manifeſta.

¶ Quia hȝ cauernas vel ĩbibit ſicut ſpõgia calx cinis. vtilitas aũt eſt qꝛ cũ eis alias medicinas tenemus ſicut ſpõgiã ⁊ filtrũ tenemꝰ ſuꝑ mẽbꝛa que volumꝰ ⁊c̃. Scꝺo qꝛ talis medicĩa eſt labilis ⁊ remouibilis a ſui acuitate ꝺm oẽm ꝑtẽ ſicut cũ calx lauať ⁊ remanet exiccãs ſine moꝛdicatiõe: vñ ẽ medicĩa bona cõbuſtiõi ignis. Jn leui) ẽ notũ ad ſenſuȝ. ¶ Cõſiderãdũ ꝙ vtilitas pᵃ ẽ qꝛ leuitas iuuat ad vomitũ ꝗuitas ad fluxũ vt ſumiť a Meſ. de ꝯſolatione. 2. cap. ⁊ ab Ari. ꝓble. 1. 41. ꝓble. ¶ Alia vtilitas eſt qꝛ de medicĩa ꝗui nõ dȝ medicus multũ ponere cũ ĩtelligit ꝙ medicie remaneãt in ſtõcho vel penetrẽt in venas qꝛ ꝗue deſcẽdit ⁊ facit deſcẽdere ſicut aurũ de q̃ in coꝛdialibꝰ nõ dȝ multũ poni vt Arnaldus in ſuis afoꝛ.

¶ Dubitatur quare non dixit de rara ⁊ denſa medicina. Dicendum Dubm 9m

ꝙ datur intelligi ex subtili ⁊ grossa vel ex graui ⁊ leui ⁊ spōgiosa.

¶ Medicinaꝝ aūt opōnes famosas opꝫ nos numera-rare ſm ꝯditiōes ꝑdictas: deīde ꝯsequēter ponamus descriptiōes ⁊ expōnes noīuꝫ eaꝝ ſm ordinē vnū.

¶ Premissis duob⁹ necessarijs ꝓsequit. erat aūt ꝓpositū suū ꝑ virtutes manifestas ⁊ opōnes māifestas docē cogscē virtutes occultas. hoc aūt fit declarādo ⁊ ponēdo siue iuuādo has opōnes manifestas. Prīo ꝑmittit intētionē suā ⁊ modū ꝓcedendi. Scdo exeqt ibi (Dicit ergo.) ¶ Cōsiderādū ꝙ duo inuit. Prīo intētionē cū dic. medicinarū opōnes famosas opꝫ ꝑmittere. i. numerare ſm conditiones: ⁊ ponamus descriptiones: qꝛ de vniuersalib⁹ ⁊ de similib⁹ vniuersalib⁹: nō aūt de particularib⁹ ⁊ de vniuersalib⁹ que sunt prime ⁊ que sunt secūde: ⁊ de secūdis que sunt ille eedē sed sunt mensurate ⁊ cōparate ⁊ que sunt alie sed sunt ꝓcedētes ab istis sicut stupefactio ⁊c. Dicunt aūt iste opationes famose qꝛ sunt vl'es vel similes vl'ib⁹: ⁊ vl'ia sunt magis nota ⁊ famosa: qꝛ testificata vl cōcessa ab oīb⁹. Scdo inuit modū ꝓcessus: qꝛ ꝑmo enumerabit. 2° ꝓsequet. Ponit descriptiones ⁊ noīum expōnes. i. notificationes cuiuscūqꝫ operationis ſm ordinē vnū qꝛ ſm ordinē vnū datū.

¶ Dicit ergo medicina calefactiua subtiliatiua resolutiua abstersiua carminatiua vel exiccatiua exasperatiua apitiua mollificatiua maturatiua digestiua īcisiua frāgitiua vētositatis attractiua mordicatiua rubificatiua pruritū faciēs vlceratiua corrosiua adustiua frāgēs disrūpēs putrefactiua cauterizatiua excoriatiua. Iste ḡ sunt. xxij. opōnes. Et est ordo alius. infrigidatiua ꝯfortatiua repcussiua īgrossatiua crudū faciēs stupefactiua: ⁊ iste sunt sex opōnes. Et est ordo ali⁹: humectatiua īflatiua lauatiua sordidatiua lubrificatiua planatiua. iste itaqꝫ sūt sex opōnes. Et ē ordo ali⁹. dsiccatiua expssiua ꝯctiua oppilatiua glutinatiua ꝯsolidatiua gñatiua carnis sigillatiua. iste ḡ sūt octo opōnes. Et est aliud genus ꝓprietatū medicinarū ſm operationes earū pernitiosa venenosa tyriaca bezabar.

¶ Primo enumerat opōnes has ſm ꝯditiones ꝑdictas. Scdo assumit numerū. ibi (Ois.) Tertio ponit descriptionē cuiuscūqꝫ ⁊ noīs expōnē. ibi (Subtiliatiua.) Prima in duas. Primo enumerat vl'es opōnes siue prime siue secūde. ⁊ secūde siue ille eedē sed cōparate ⁊ addite vel diminute siue alie sed ꝓcedunt ab illis. Scdo enumerat opōnes similes vl'ibus. ibi (Est etiaꝫ solutiua.) Prima in duas. Primo de vl'ib⁹ q̄rū ꝑncipiū est q̄litas. Scdo quaꝝ ꝑncipiū est forma specifica. ibi (Est aūt ⁊ aliud.) ¶ Ad primi euidētiā ꝯsiderāduꝫ ꝙ oēs opōnes vl'es: vel erant prime. s. calefactio ⁊ īfrigidatio. vel secūde: ⁊ iste vel erant idē ꝙ prime differētes additione vel diminutione. vel ab eis ꝓcedebant: ⁊ cū h̄ erant alie sicut stupefactio. ḡ oēs opatiōes vl'es reducunt finaliter in q̄litates primas: ⁊ ideo ſm ordinē q̄litatū primarū ordināt has opationes vl'es. Prīo eas que a caliditate. Scdo a friditate. ibi (Et ē ordo.) Tertio ab hūiditate. ibi (Et ē ordo.) Quarto a siccitate. ibi (Et ē ordo.) ¶ Cōsiderādū ꝙ d̄bēs notificare opōnē notificat in ꝯcreto qꝛ ex h̄ notificabit operatio. nā dicet subtiliatiua est que hoc ⁊ hoc opabit: ⁊ tūc habebis ex h̄ virtutē subtiliatiuā: ⁊ scies qd est: qꝛ illa q̄ est ꝑn^m operationis hui⁹. ¶ Scdo ꝯsiderādū ꝙ semꝑ ꝑmittit opationē ꝑme q̄litatis: ⁊ postea alias ponit vt faciat te reminisci ꝙ iste opōnes oriunt a primis tal'r ꝙ q̄dā sunt isti ⁊ isti eedē opōnes sed sunt cōparate: ⁊ quedā que nō sunt eedē ab his tñ ꝓcedūt vt stupefactio.

Du^m 10^m ¶ Dubitat q̄re opōnes reducibiles in caliditatē sunt plures qꝛ. zz. in frigiditate sunt. 6. cū quotiens dicat vnū oppositoꝝ ⁊ reliquuꝫ. Dicit primo qꝛ calidū efficacius est q̄ꝫ frigidū: ⁊ frigidū efficaci⁹ q̄ꝫ humidū: ⁊ tñ vtrūqꝫ hꝫ. 6. Scdo ꝙ q̄tū ad effectū mediatum ⁊ manifestū ꝯtraria nō equaliter diuidunt: ⁊ tales sunt isti effectus scꝫ plures ex eis: sed quātū ad effectū īmediatū equaliter vt calidum calefacit ⁊ frigiduꝫ infrigidat. Tertio ꝙ effectus ⁊ operationes sunt equales: sed noīa nō sunt īposita. ¶ Et est aliud.) Considerandū ꝙ ꝓprietas sumitur pro omni qualitate vt supra. Secūdo pro q̄litate que iuuat sicut. 11. ꝓprietates. Tertio ꝓ forma specifica: ⁊ sic sumit hic: ⁊ vult Dynus ꝙ iste sint operationes vl'es.

Dub^m 11^m ¶ Sed tūc est dubiū que vl'es sint: qꝛ nō prime vt pꝫ. neqꝫ scde que sunt idē ꝙ prime addite ⁊ cōparate. neqꝫ scde que sunt a ꝑmis: sed sunt alie vt stupefactio. Prīo dꝫ ꝙ sunt vl'es que sunt opōnes alie a primis: sed sūt a ꝑmis. forma. n. specifica est alia a q̄litatib⁹ ꝑmis: sed est a ꝑmis q̄litatib⁹. ſm. n. diuersitatē mixtionū ⁊ alterationū resultat vt. 5. collꝫ. ca. 21. ⁊ sic opō a forā specifica est alia ab operatione a qualitate: sed est ab illa ꝓcedens. cuꝫ ḡ dicit postea.

¶ Et etiaꝫ est solutiua prouocatiua sudoris eductiua. Omnes ergo iste sunt. xlix. operationes quas eligim⁹ de summa operationum proportionatarum vel pertinentium: ⁊ nos quidem narrabimus vnāquāqꝫ barū operationum sua descriptione.

¶ Hic enumerat operationes que nō sunt vniuersales sed sunt similes vniuersalib⁹. Scdo possemus dicere ꝙ operatio venenose medicine operatio tyriace ⁊c. sunt operationes non vniuersales sed similes vniuersalibus. Sed tunc dicit q̄ño iste operationes sunt cū instrumentis ꝓprijs. s. ⁊ membris ꝓprijs. Dōm ꝙ medicina venenosa operatur ꝓprio instrumento: qꝛ forma specifica que est appropriatius ꝑncipium q̄ꝫ qualitates. 4. ⁊ operatur in membro proprio: qꝛ quodlibet venenum determinatius respicit vnum membrū. s. aliud vt napellus cor. lepus marinus pulmonem ⁊c. cū hoc tamē essentialiter ⁊ nō per accidens patitur ab eis totū corpus: omnes igitur iste operationes dicuntur similes vniuersalib⁹ scꝫ medicine pernitiose operatio ⁊ venenose ⁊ tyriacalis ⁊ bezahar ⁊ solutiue ⁊ ꝓuocatiue: ⁊ per solutiuā intelligo ⁊ vomitiuam. ¶ Oēs ḡ) qꝛ a calido. zz. a frido. 6. ab hu. 6. a sicco. 8. ⁊ a ꝓpetate. 5. ¶ Cōsiderādū ꝓportionataꝝ. s. ad calidū vel frigidū ⁊c. ita ꝙ etiā operationes a forma specifica ꝓportionant ad calidū ⁊ frigidum inquantū calidū ⁊ frigidū sunt pria p̄cipia oīum trāsmutationū.

¶ Calefactiua est nota.

¶ Et patet.

¶ Subtiliatiua ergo est medicina cui⁹ ꝓprietas est vt ponat al's faciat eēntiā humoris subtiliorē cū calitate temperata sicut hyssopus ⁊ albasce ⁊ camomilla.

¶ Primo notificat has opatiōes q̄ñ sunt sole. Scdo q̄ñ cōponunt ibi in fine capl'i (Ois v̄o medicina.) Pria in duas. Prīo de vl'ib⁹. Scdo de similib⁹ vl'ibus. ibi (solutiua.) Prima in duas. Primo de vl'ibus quarū principiū est q̄litates prime. Scdo quarū est forma specifica. ibi (Medicina v̄o ꝑnitiosa.) Prima in q̄tuor ⁊c. Prima ps hꝫ. 21. qꝛ nō notificat opationē calefactiuā qꝛ est nō. ¶ Cōsiderandū primo q̄ddā generale oībus qd apparet q̄ño ex virtutibus notis ⁊ opationib⁹ notis cognoscimus virtutē occultā. virtus enī subtiliatiua erat nobis īcognita: sed notificatur ex q̄litate nō: scꝫ caliditate ⁊ opatione manifesta siue nota que est subtiliatio. scio ḡ virtutē esse subtiliatiuā que hoc agit: ⁊ ipsa nihil aliud est q̄ꝫ calidū mēsuratū ⁊ cōparatū ad siccū ⁊ substantiā medicine ⁊ humorem siue materiā. ¶ Considerandū (cuius ꝓprietas) qꝛ nō est caliditas vt caliditas sed talis mensure: ⁊ ideo vocat virtutē istā ꝓprietatē. vel dixit. ꝓprietas. i. cui appropriat hoc. ¶ Tertio ꝯsiderandū ꝙ notificat hanc medicinā per ꝯsequēs operationē ex parte operationis in se qꝛ ponit subtiliorē. Ista ergo potētia medicine est sua virtus: sed supra subtilitas erat dispositio in medicina sicut medicina dr̄ subtilis que subtiliat a calore: ⁊ tūc calor hꝫ potentiā subtiliādi sic̄ medicina subtiliatiua est que humores subtiliat ⁊ mouet a terrestreitate ad aereū. Scdo ex ꝑte ꝑncipij ex caliditate tēperata. Tripl'r dr̄ tēperata. Primo respectu temperati corpis. Scdo respcū cuiuscūqꝫ qꝛ ꝯseruat respcū q̄ñ extremitatē qꝛ nō multū calida nec valde remisse calida. ⁊ hoc dicūt aliqui respectu humoris. ⁊ hoc mō dr̄ temperata: qꝛ nō dꝫ esse fortis calor: tūc enī reseruaret vel īduraret: nec valde d̄bilis qꝛ nō īprimeret: sed satis suauis vt caliditas circa ꝑ^m gradū ⁊ est simile sicut bene dicit Dynus: sicut cū dicimus medicina gñatiua carnis est sicca ꝑ gradu nō absolute sed respectu membri in quo carnem gñat. Tertio in exemplo. hyssopus que venit de armenia vel hyssopus herba que est calida circa tertiū gradū: ⁊ etiā thimus que pñt dici tēperate respectu humoris: qꝛ eniꝫ humores differūt in grossitie: iō calor subtilians opꝫ ꝙ differat: ⁊ iō numerabit camomillā que in primo gradu: hyssopum vel thimū que in secundo vel tertio.

Du^m 12^m ¶ Contra nō poterunt distingui medicine subtiliatiue: qꝛ quelibet medicina poterit dici talis. quilibet enī calor respectu māe alicuius est subtiliās. Dōm ꝙ lꝫ calor subtiliatiu⁹ habeat latitudinē: tñ est determinata mensura infra quā nō subtiliaret aliquā māstory: ⁊ supra quā resolueret vel purificaret vel adureret q̄ꝫlibet mām: ⁊ debem⁹ imaginari ꝙ talis calor est indeterminato modo sube: qꝛ in suba subtiliori vt camomille hyssop⁹ ⁊c. nō in grossa suba sicut mineraliū calor: ⁊ ꝙ humidū ⁊ siccū hꝫ aliqꝫ determinationeꝫ nobis aūt nō multū scitā: tamē vident esse medicine habentes aliqꝫ siccitatē qua calor magis agit. Istas latitudines ⁊ ꝓportiones conabimur cognoscē q̄ꝫtū poterimus: qꝛ nō in omnibus bene note.

¶ Resolutiua v̄o est medicina cuius proprietas est vt separet humorē faciendo ipsuꝫ vaporē ⁊ extrahendo ipsuꝫ a loco in quo fuit detētus. s. partē post partē do-

nec assiduatione illius opõnis finiat illud qđ ex eo remanet fortitudine sue caliditatis sicut castoreũ.

¶ Cõsiderandum ꝙ notificat operationem ⁊ est nota. Scđo exprimit caliditate forti: qꝛ ꝯuertere in vaporez est fortis operatio ⁊c. nõ opꝫ ꝙ sit humidior: qꝛ putrefaceret.

Dubm 13m ¶ Contrarium ponit Gal. in thegni. 3. 163. cõmen. solum loquitur de mollificatiua: ⁊ intelligit eam cuꝫ dicitur resolutiua: vel aliter ꝙ aliquando est temperate caliditatis in quadam materia.

Dum 14m ¶ Tertio exẽplo cũ dic̃ (castoreũ) q̃re nõ dicit mãs ita in hoc. Dõm ꝙ dedit intelligi vel vtpluriniũ resoluimꝰ materias frigidas ⁊c.

¶ Et abstersiua qdẽ est medicĩa cuiꝰ ꝓꝓetas est vt moueat humiditates viscosas ⁊ ꝯgelatas ab orificijs poroꝝ in sup̃ficie mẽbri ita vt elõget eas a loco sic̃ aqua mellis. Oĩs aũt medicĩa abstersiua eẽntialr̃ lenit nãꝫ: lꝫ in ea nõ sit virtꝰ solutiua. Et oẽ amarũ ẽ abstersiuũ.

¶ Primo notificat ex pte opõnis. Scđo ponit exẽplũ ex opõne q̃dã ꝯsequẽte. ibi (Lenit nãm.) ¶ Cõsiderãdũ ꝙ pori qdaꝫ sup̃ficiales in cuti ⁊ istos abstergit aqua mellis. qdam ꝓfundiores ⁊ istos abstergit amarũ. pori qdã exteriores aqua mellis. interiores stomachi ⁊ itestinoꝝ aq̃ mellis. ⁊ ẽt amara pticipãt nã apitiue: ⁊ tũc leniunt ĩmo ꝓfundans abstergẽs põt dici apitiua. ¶ Cõsiderãduꝫ ꝙ medicina amara stiptica interius abstergit ⁊ aperit: qꝛ nõ ꝓhibet penetrare. 5. de simplici. ca. 1. distin. 3. ⁊ 5. colliget. ca. de medicinis aperitiuis ⁊ abstersiuis. s. ca. 9. exterius aũt nõ.

¶ Exasperatiua v̑o est medicĩa que ponit sup̃ficiẽ mẽbri diuersarũ partiũ in latitudine ⁊ ꝓfunditate aut ꝑꝑ fortitudinẽ ꝯctionis sue cũ spissitudine sub̃e sue ſm ꝙ ꝑmissum est: aut ꝑꝑ vehementiã sue acuitatis cũ subtiliatione sub̃e ⁊ secat eã ⁊ destruit̃ eq̃litas: aut ꝑꝑ suaꝫ abstersionẽ a sup̃ficie aspera in pricipio vel in radice plana ꝑ accidẽs: qm̃ cũ abstergit a mẽbro grosse cẽntie cuiꝰ sup̃ficies ẽ asꝑa ⁊ ꝑtiũ situs diuersus hũiditatẽ viscosaꝫ currẽtẽ sup̃ eã ⁊ faciẽtẽ ꝓuenire superficiem extraneã planam egredit̃ asperitas plurima ⁊ ꝓcedit. Et hec medicina est sicut corona regia. Et magis manifesta op̃atio ipsiꝰ in exiccãdo nõ est nisi in oĩbus ossibus ⁊ cartilaginibus ⁊ minus manifesta in cute.

¶ Cõsiderãdũ p̊ ꝙ notificat eã ex pte opõnis que apparet per diffinitionẽ asperitatis positã in. 2. thegni tract. de vẽtre tex. cõmẽ. 12. ſm Haly. ⁊ 75. ſm Plus q̃. ¶ Scđo ex pte cãe ꝑ quaꝫ exasperat ⁊ sunt tres. Primo fortis ꝯctio a stiptico ⁊ põtico. Scđo fortis acuitas vnde partẽ scindit ⁊ illã exiccat ⁊ aliã dimittit. Tertio abstersio: ⁊ qꝛ due cãe fiunt a calore: iõ ponit̃ iter calidas. ¶ Tertio exẽplo (corona regia.) i. melli. lotũ. qđdã reꝑit̃ valde acutũ calꝫ. Quarto ĩuuit ꝑncipiũ per qđ opat̃: qꝛ calĩtas vel friditas fortis. ¶ In cute) ꝯbilis abstersiue respcũ eiꝰ q in ossibꝰ plus appet eiꝰ effectꝰ: qꝛ in mẽbris nãliter asperis: ⁊ iõ exponi põt ipsiꝰ. s. exasperatiue. secũdo mõ. i. oĩs exasperatiue: qꝛ talia membra de se sunt aspera.

¶ Aperitiua aũt est medicina cuiꝰ ꝓꝓrietas est vt moueat mãꝫ exñtẽ itra ꝯcauitatẽ meatuũ ad exteriora vt remanere faciat ꝯcauitatẽ meatuũ aptã. ⁊ hec qdẽ est fortior abstersiua sic̃ petrosillinũ. Et ipsa qdẽ nõ efficit hoc nisi qꝛ est subtilis ⁊ resolutiua: aut qꝛ est subtilis ⁊ icisiua: ⁊ tu scies itẽtionẽ icisiue iã: aut qꝛ est subtilis ⁊ lauatiua: ⁊ scies intẽtionẽ lauatiue post. Omne aũt acutũ est apitiuũ. Et oẽ amarũ subtile est apitiuũ. Et oẽ subtile liq̃dũ ẽ apitiuũ: cũ ad caliditatẽ aut ad eq̃litatẽ declinat. Et oẽ subtile acetosuꝫ est apitiuũ.

12m

¶ Cõsiderandũ ꝙ notificat apitiuã medicinã ꝑmo ex op̃atione ⁊c. ex quo differt apitiua ⁊ abstersiua: qꝛ abstersiua a sup̃ficie: apitiua a meatu. ⁋ Sed tu dices vtraq̃ ẽ sup̃ficies. Dõm ꝙ abstersiua separat a sup̃ficie ꝑma vt cutis stõchi ⁊ intestinoꝝ. sed aperitiua a superficie viarũ lõginquarũ. Scđo. s. viã qua oblõgat a via. ⁊ videt̃ ex hoc ꝙ nõ solũ facit separationẽ a sup̃ficie sed elõget a cãnali: iõ facit remanere apitiua: ⁊ possemꝰ imaginari ꝙ solũ a sup̃ficie cannalis amoueret̃: ⁊ tũc di cãnalis apertꝰ: qꝛ ad sup̃ficiẽ in q̃ est virtus motiua mãerũ nõ stat mã mala: ex quo apparet ꝙ fortior est abstersiua: qꝛ in ꝓfundo magis vadit sicut petrosillinũ. ⁋ Scđo notificat eã ex pricipijs qbꝰ op̃at̃: qꝛ virtute resolutiua ⁊ incisiua lauatiua cũ sub̃a subtili plus inuenit̃ in rebꝰ calidis: ⁊ iõ nulla medicina aperitiua est posita nisi in sũma medicinarũ calidarũ ꝙ ista aperiãt est notũ. ¶ Tertio notificat medicinã aperitiuã ponẽdo medicinas que hoc faciũt: qꝛ oẽ acutũ oẽ amarũ subtile resolutiuũ: omne liquidũ subtile lauatiuũ: oẽ acetosum subtile incisiuũ.

¶ Mollificatiua v̑o medicina est cuius proprietas est vt ponat eẽntiã mẽbroꝝ habẽtiũ spissos poros leniorẽ caliditate ⁊ humiditate sua: ⁊ accidit ex hoc vt pori fiant latiores ⁊ expulsio superfluitatũ que in eis ꝯtinẽtur facilior sicut emplastrũ de anheto ⁊ semine lini.

¶ Credit Dy. ⁊ cõiter expositores ꝙ ista sit medicĩa quã Ga. vocat lenitiuã ⁊ Serap̃. Albeguefit mollificatiuã ⁊ ẽ medicĩa q̃ opponit̃ duritiei apatis: qꝛ illa apata sũt de mã grossa ꝯgelata ⁊ indurata: iõ iste medicie debẽt esse calide vt eliquent ⁊ dissoluãt istas mãs: sed nõ debẽt esse multũ sicce: qꝛ petrificarẽt: ⁊ iõ nõ dꝫ poni sal in eis. ⁊ iõ Aui. cũ dicit hũiditate itelligi pauca siccitate. ⁊ sic dic̃ Gal. ⁊ Serap̃. ꝙ si vis eas noĩare hũidas potes. Nos aũt dicamus ꝙ Aui. ꝑ mollificatiuas itelligit poroꝝ dilatiuas: vñ ꝑꝑat̃ mã expulsioni. s. resolõni. ⁊ has Gal. apitiuas. s. poroꝝ cut̃. Aui. v̑o de virib' cõdis vocat eas rlaxatiuas. ⁊ has vocat Albuguefit rarificatiuas.

Dubm 15m ¶ Sed tu dices vbi ergo facit Aui. mẽtiõnẽ de mollificatiuis oppositis duro apostemati. Dõꝫ ꝙ supra qñ vocauit eas subtiliatiuas: ille eniꝫ sunt que a Gal. vocant̃ lenitiue. ⁊ a Serap̃. mollitiue. Aui. subtiliatiue. 4. cañ. caplõ de sephiros dicitur lenificatiua.

¶ Maturatiua est medicina cuius ꝓꝓrietas est vt acq̃rat humori digõnẽ: qm̃ calefacit cuꝫ eq̃litate ⁊ in ipsa est virtus ꝯtractiua retinẽs humorẽ vsquequo digerat̃ ⁊ nõ resoluat̃ laboriose ⁊ separet̃ humidũ ipsiꝰ ab eius sicco ⁊ est adustio qꝛ facit adustio vt separet̃.

¶ Considerandũ ꝙ notificat opõnẽ vt acquirat digõnẽ. ¶ Cõsiderandũ ꝙ alteratio nutrimẽti in nobis est triplr̃. i. simplr̃ nãlis cibi in membra sicut ꝑter nãm oĩno corruptio: q̃re media sanatio vel maturatio: ⁊ de hac hic. secũdo principio effectiuo caliditate substantia retinens. exemplum. farina tritici cum oleo.

Dubm 16m ¶ Dubitat̃ vtꝝ eq̃lis ꝯtra Auer. 5. colliget. ca. 5. 3. cañ. fen. 12. de apatibꝰ mamillarũ ad maturãdũ stercꝰ colũbinũ. Itẽ caput ⁊ flegmonis cũ psilio ⁊c. 4. cañ. fen. 3. Dõm medicina maturatiua q̃dã ꝑ se q̃dã per se ⁊ directe hoc facit: ⁊ talis est eq̃lis caliditatis: ⁊ iõ nihil ita bene maturat vt calor nostermet: ⁊ saliua in maturatiõe furunculoꝝ. rõ qꝛ maturãs est calor nãlis q ex tẽperatis medicinis ꝯfortat̃. Cõtra: qꝛ oĩs medicĩa q̃cũq̃ opõnẽ agẽs ꝯberet eẽ tẽpata: eo ꝙ nãlis calor facit ꝑncipalr̃ oẽs opõnes ⁊ medicine sunt istrumẽta. Dõm ꝙ iter oẽs opõnes factas a secũdis virtutibꝰ medicinaꝝ op̃atio que est digõ dꝫ attribui calori nãli ꝑncipalius q̃ medicine per hoc ꝙ mãe recipiũt determinatã formã vel formas de dispõnibus mẽbri: vnde dicemus ꝙ sanies est alba: qꝛ mẽbra radicalia sunt alba: ⁊ iõ diximꝰ als̃ ꝙ digõ ĩ nocitiuo. s. saniatio est acq̃sitio dispõnũ aliquoꝝ ꝑcedẽtiũ actũ nutricatiõis. sed alie opõnes lꝫ ex eis possint multe fieri a calido nãli vt resolutio mollitio ⁊c. tñ cuꝫ fiunt a medicinis ꝓꝓrie ⁊ directe medicinis agentibus pñt attribui. ipsa enim medicina põt sui virtute ꝓꝓrie agere effectuꝫ q est resolutio. sed nõ est sic de saniatione. ¶ Considerãdũ tñ ꝙ diuerse sunt ſm corpora ⁊ mẽbra: vt Auer. 5. colliget. decisione. 1. ca. 5. Alia medicina est maturatiua dispõnẽs mãm: qꝛ nimis feruida vel nimis frigida. ⁊ talis põt esse calida vel frigida ⁊c.

Dum 17m ¶ Dubitat̃ scđo vtꝝ medicĩa saniatiua debeat eẽ ꝯctiua. Cõtra: qꝛ tũc eẽt stiptica qđ nõ ponit̃. Itẽ in mã putrida ꝯctio recludit vapores putridos: ꝗ nõ fiet maturatio sed corruptio. Dõm ꝙ medicina maturatiua dꝫ eẽ per se retẽtiua. s. clausiua poroꝝ. rõ qꝛ reflectit calm̃ qđ maturat. Scđo qꝛ ꝓhibet exiccari mãm per accñs: aut qm̃ maturatio nõ fit nisi aperiant̃ pori: vt qñ suffocat̃ calor ex multa mã: vnde scarificationes facimus. ⁋ Ad ꝯria dõm ꝙ dꝫ esse ꝯtractiua quadã viscositate cũ qua stare põt caliditas ꝯueniẽs: ⁊ humiditas ꝓhibẽs exiccationẽ qđ nõ stat cũ stiptico. ⁋ Ad scđm dõm ꝙ si materia esset multũ mala putrida: ita ꝙ oĩno vinceret putredo: nõ competerent ista oppilatiua siue ꝯtractiua.

¶ Et digestiua est cuiꝰ ꝓꝓrietas est vt acq̃rat cibo digestionẽ: ⁊ tu iã sciuisti illud in his que ꝑterierunt.

¶ Digestiua cibi ĩ stõcho ⁊ epate ⁊ mẽbris ⁊c. pꝫ qꝛ itelligit̃ iuuãs digõnẽ: vt catulus amplexatꝰ ⁊c. ⁊ spẽs aromatice in qbꝰ expedit.

¶ Frangens aũt ventositates est illa cuiꝰ ꝓꝓrietas est vt essentiã efficiat vẽtositatis subtilẽ aereã ꝑꝑ caliditatẽ ⁊ desiccationẽ suã: quare resoluit̃ ⁊ fugat̃ ab eo in quo retenta erat sicut semen ruthe.

¶ Notificat primo operationē vētositatis siue vaporis. detinet. n. de se grossitie vnde nō penetrat: ⁊ ideo cum subtiliatur ⁊c. ¶ Secundo notificat principiū ꝓpter caliditatē ⁊ siccitatē. ratio est qꝛ caloꝛ subtilians opꝫ ꝙ sit foꝛtis. ⁊ iste est caloꝛ siccus.

Dubᵐ 18ᵐ ¶ Tertio exēplo ⁊c. dubitat̄ que foꝛtioꝛis caliditatis an resolutiua an vētositatis disruptiua. Dicitur a Dyno ꝙ frāgens ventositatez debet esse calidioꝛ ⁊ siccioꝛ. ratio qꝛ resolutiua ꝯuertit in vapoꝛez aereū ⁊ igneū. Scd̄o qꝛ de foꝛti caloꝛe dubitat̄ ne fiat ꝯuersio in lapidē qñ medicina resoluit: sed de hoc nō dubitat̄ in frangēte ventositatē. debet etiā esse sicciorꝛ: qꝛ illud qđ ingrossat ventositatē nō nisi vapoꝛ humidus sicut appꝫ in aere. de sicco igit̄ est cā ꝙ ducatur ad nām aereā. cū hoc dicit ꝙ si mā cū vētositate est nō dentur foꝛtiter calida: qꝛ vētositatē augēt. ¶ Cōtra dicta primo rutha nō est calidioꝛ castoꝛeo sed vel minus vt rutha domestica: vel nō magis vt rutha sylueris. Itē qđ hꝫ humoꝛē ducere ad subam subtilē foꝛtioꝛis caloꝛis est ꝙ̄ qđ vētositatem ducere: sed resolutiua ⁊c. ¶ Ad primū ꝯtrariū cū dr̄ ꝙ medicina resolutiua ꝯuertit in vapoꝛem: qđ nō ꝯuertit in aqueū sed in subtilē: ita ꝙ pōt exire per poros: ⁊ ita facit frangens. ¶ Ad scd̄m dōm ꝙ lꝫ timeamus de induratione hic ⁊ nō ibi: tñ nō arguit ꝙ đbet esse calida minus ꝙ̄ frangens vētositatē: sed minus calida ꝙ̄ que petrifaciens. ¶ Cōtra 2ᵐ dictū. nō est verū ꝙ semꝑ sit grossa vētositas ꝑꝑ humiditatē imo ꝑꝑ melancholicā subam: lꝫ illud qđ dicit Dy. plus accidat. ¶ Dico igit̄ ꝙ resoluēs vētositatē facit h̄ qñꝗ; apiendo poros: ⁊ de hoc est dcm̄. ⁊ hāc resolutiuā vētositatis dicūt auctoꝛes eē tēperati caloris: vl̄ nō multi caloꝛis: ⁊ ponūt eā in caplo̓ medicíaꝝ aperiētiū. s. poros cutis. ⁊ isto mō loqt̄ de ea Sera. cū facit caplm̄ de medicia carminatiua: ⁊ illa cadit in caplo̓ mollitiue apud Aui. Et Gal. qñꝗ; vocat eā extenuatiuā aperitiuaꝫ poroꝝ. 5. de simplici cap. 1. prime dist. qñꝗ; disponēdo mām̄ ventosam ⁊ eā subtiliando: ⁊ ita dꝫ esse calidioꝛ ꝙ̄ rarificatiua: nō tñ vt opinoꝛ calidioꝛ ꝙ̄ resolutiua humoꝝ: sed pōt ꝯcurrere in eodē gradu cōplexiōis: tñ siccitas est minus suspecta in frangēte ventositatē ꝙ̄ in resoluente: ⁊ qꝛ medicine resoluentes humoꝛes ipse possunt resoluere vētositatē: iō plures auctoꝛes nō fecerunt mentionē per se de resolutione venti: ⁊ hec operatio includitur in operatione resoluentis ⁊ rarificantis.

¶ Et icisiua est medicina cuiꝰ ꝓprietas est vt penetret subtilitate sua in id qđ est iter duas sup̄ficies. s. hūoꝛis viscosi ⁊ sup̄ficiē in q̄ est īuiscatꝰ ⁊ remouet ipm̄ ab ea: ⁊ ꝑꝑ h̄ adueniūt partibꝰ eius sup̄ficies diuerse operationis ꝑꝑea ꝙ ipsa separat eas: q̄re fit facilis expulsio earū a loco in quo fixe erāt sicut synapis ⁊ oxymel.

¶ Notificat p̄io eiꝰ operationē in se. Scd̄o cōparādo ad alias. ibi (Et incisiua.) Notificat opōnez que est sep̄atio a mēbro ⁊ in suas p̄tes. Primū īnuit cū dicit (Inter ⁊c.) Scd̄m v̄o. s. icisionē in frusta īnuit cū dicit (Et ꝑꝑ h̄.) i. ꝓpter hāc subtilitatē sube ⁊c. Et adueniūt partibꝰ eius superficies diuerse ap̄tiōis vel op̄ōnis: ⁊ sumit̄ large op̄atio. s. diuersi modi ꝭm ꝙ frusta sunt diuersa: ⁊ in hoc differt abstersiua. Scd̄o notificat p̄ncipio aperitiuo subtilitate: siue dicāt ꝙ principalr̄ in cōplexione. sed dubiū est qūo sign̄at q̄litate siue cōis op̄atio per se calidi frigidi ⁊c. ⁊ indiget cōsideratione.

¶ Et icisiua qdē opposita est viscose faciēti adherere: sicut resolutiua est opposita igrossatiue: ⁊ subtiliatiua opposita est ispissatiue. Et numerāt vnāquāꝗ; earū ⁊ diffiniūt ex ea que cōpar est ei in rememoratione ⁊ nō est qdē ꝯditionis icisiue vt efficiat in eēntiā humoꝛis aliqd: sed in ꝯtinuatōe eiꝰ ⁊ foꝛtasse sep̄at ipm̄ in p̄tes: ⁊ vnaqueꝗ; ipsarū est ꝭm similitudinē essentie prime.

¶ Hic cōparat ad alias viscosuz tenax: ⁊ ē ad mēbrū: ⁊ in suis partibus: ⁊ ideo incisiua scd̄o agit. Scd̄o grossum est terreū fixū imobile oppositū vapoꝛi existenti in aere: ⁊ ideo resolutiua cōtra oppositū. Tertio spissum est sine dubio idē qđ grossuz: sed spissum notificatur vt oppositū raro. si v̄o subtiliatiua: tamen nō remouet a foꝛma humoꝛali sed resolutiua remouet: ⁊ tamē vtraꝗ; subtiliat. ¶ Diffiniunt.) i. notificāt ex ꝓpria operatione: vel. i. notificant ex sua opposita. ⁊ hoc facit Gal. 5. de simplici medicina. ¶ Et nō est) quasi velit ꝙ si solū a mēbro decideret dicit̄ incisiua ꝙ̄uis ꝯtinuū habuerit non diuidat: ⁊ ideo dixit foꝛtasse ꝙ lꝫ humoꝛ possit qñꝗ; a membro diuidi: nō pōt foꝛsan in se diuidi. apparet ꝙ nō facit aliquid in essentiā: qꝛ solū diuidit nihil facit si diuidit in frusta. lignū enim ⁊ aurum diuisum est aurum ⁊ lignum.

¶ Attractiua v̄o est illa cuius ꝓprietas est vt moueat hūiditates ad locū cui obuiat: ⁊ illud est ꝓpter subtilitatem sui ⁊ caliditatē suā sicut castoꝛeū. Et medicina vehemētis attractiōis est ea cuiꝰ ꝓprietas est vt moueat humiditates ⁊ extrahat eas ex ꝓfundo. Et est cōferens valde sciatice passioni ⁊ doloꝛibꝰ iūcturarū ꝓfundarū emplastrata post purgationē ⁊ per eam euelluntur spine ⁊ sagitte ex locis in quibus retinentur.

¶ Notificat per operationē scd̄o principio caliditate ⁊ subtilitate: qꝛ calidi est attrahere. ¶ Cōtra qꝛ talis est incisiua. Dōm ꝙ synapis est attractiua respectu cineris vt apponit̄: ⁊ incisiua mãeꝝ viscosarū sicut etiā tapsia. ¶ Cōsiderandū ꝙ caliditas attractiua vel est naturalis rei vt castoꝛeum euforbium: vel accidentalis vt stercoꝝ ⁊ fermenti: sed de fermento opꝫ dicere etiā infra. ¶ Considerandū etiā ꝙ foꝛma specifica vt caput lacerte: radix cāne ⁊c. Notificat tertio oꝛdine vel gradu: qꝛ quedam trahit foꝛtiter ⁊c. Quarto iuuamento sciatice ⁊c. Quinto exemplo castoꝛeum.

¶ Moꝛdicatiua v̄o medicina est in q̄ est q̄litas penetratiua valde subtilis faciēs ꝑuenire in ꝯcauitate separationē plimi numeri ioꝛdinati situs ꝑue q̄ītitatis: q̄re vnaqueꝗ; eaꝝ nō sentit̄ singulariter ꝫ sentit̄ totū q̄si doloꝛ vnus sic ēplm̄ synapis cū aceto ⁊ acetū ipꝫ.

¶ Notificat operationē scd̄o principio subtilitate substantie.

¶ Sed tu dices cuiꝰ cōplexionis. Dōm cal̄e ⁊ frid̄e: qꝛ vtraꝗ; moꝛdicat. 4. de simp. cap. 3. ꝯgregādo vt fridū distrahēdo vt calidū. Duᵐ 19ᵐ

¶ Dubitat̄ q̄re in nuō calidoꝝ ponit̄. Dōm ꝙ plus est moꝛdicatio. Duᵐ 20ᵐ

¶ Quomodo differt a medicina incisiua. Dōm ꝙ ista in humoꝛez illa in membrū agit. Notificat tertio exemplo ⁊c. Duᵐ 21ᵐ

¶ Sed rubificatiua est medicina cuius ꝓprietas est vt calefaciat mēbrū cui obuiat foꝛtiter: ita ad ipm̄ vehemēti attractiōe sanguinē attrahat ꝑueniētē ad eiꝰ exterioꝛa ⁊ rubefacit ipm̄ ⁊ hoc est sicut synapis ⁊ napellus ⁊ calamentū. Et medicine rubificātes efficiūt operationem cauterizationi propinquam.

¶ Quia differt ab attractiua nō in alio: nisi ꝙ ista ē qdā p̄ticularis attractiua. illa. n. trahit absolute humoꝛes spinas ⁊c. ista sanguinē bñ rubefacit: ⁊ facit hāc attractionē caloꝛe nō foꝛa specifica: ⁊ foꝛsan ꝙ nescit trahēdo sanguinē: ⁊ iō dixit. faciūt ꝓpinꝗ; opōnē ⁊c.

¶ Pruritūz aūt faciens est medicina cuius propꝛietas est ꝓpter acuitatē ⁊ calefactionem sui vt attrahat ad poros humoꝛē moꝛdicatiuū pruritū faciētē ⁊ nō ꝑueniētē ad hoc vt exulceret. Et qñꝗ; adiuuāt ipm̄ spine pilose duroꝝ coꝛpoꝝ nō sensate sicut kebikengi.

¶ Considerandū ꝙ humoꝛ faciens pruritū est subtilis acutus non vlcerans qꝛ faceret scabiē ⁊ excoꝛiationē. medicina igit̄ debet habere qualitatē qua attrahat: ⁊ qua hunc faciat si nō est in coꝛpoꝛe ⁊c. Apparet igitur ꝙ medicina faciens pruritū est quedā attractiua siue spēs attractiuarū medicinarum. quedam moꝛdicatiua. ¶ Kebikengi est species apy habentis pilositatem.

¶ Et vlceratiua quidem medicina est cuius ꝓprietas est vt ꝯsumat ⁊ resoluat humiditates ꝯtinuantes iter partes cutis ⁊ attrahat materiam malam ad eam ita vt perueniat vlcus sicut anacardus.

¶ Considerandum ꝙ duo sunt de operatione medicine. s. desiccatio discontinua ⁊ attractio.

¶ Sed adustiua est medicina cuius propꝛietas est vt resoluat subtile qđ est in humoꝛibꝰ ⁊ membꝛis ⁊ faciat remanere cinereitatē eoꝛum sicut euforbium.

¶ Nota est ex nomine.

¶ Et coꝛrosiua est medicina cuiꝰ ꝓprietas est vt resoluat ⁊ ꝯsequat̄ ex eius resolutione ⁊ vlceratiōe quatenus de substātia carnis minuat̄ sicut flos eris.

¶ Imaginatur Dy. ꝙ coꝛrosiua non igitur agit in cuti. ¶ Considerandum ꝙ omnes tres conueniunt in foꝛti caloꝛe.

¶ Rumpitiua aūt medicina est cuiꝰ ꝓprietas est vt cuz humoꝛē iuenit lapideū minoꝛet p̄tes eius ⁊ ꝯterat eas sicut saxifragia ⁊ sicut lapis iudaicus ⁊ reliqua.

¶ Considerandūz ꝙ hec operatio fit a caliditate non multa ⁊ subtilitate multa incisiua ⁊c. ¶ Considerandum ꝙ quedam qualitate saxifragia: quedam propꝛietate lapis iudaicus ⁊c.

¶ Putrefactiua ṽo est illa cuius ꝓprietas est vt corrũ
pat cõplexionẽ spirit⁹ ꝓuenietis ad mẽbrũ ⁊ cõplexio/
nẽ humiditatis mẽbri ei⁹ cũ resolone: ita ꝙ nõ est cõ/
ueniẽs vt sit pars illius mẽbri ⁊ non ꝓuenit ad hoc vt
adurat ipm ⁊ corrodat ⁊ resoluat humiditatẽ ei⁹: imo
dimittit in ipso humiditatez corruptã in qua agit nũc
calor innatus ⁊ putrefit: ⁊ huiusmodi quidez exemplũ
est arsenicum ⁊ gũma ruthe agrestis.

¶ Consideradũ vt dicit de virib⁹ cordis notificat mõ quo putrefa/
cit agẽdo in spiritũ agẽdo ĩ mẽbrũ aliqñ humiditatẽ nõ cõburẽdo
vel corrodẽdo. Ex hoc appet ꝙ nõ est tãte caliditatis ꝙ̃te cõbusti
ua cauterizatiua ⁊c̃. nec est saniatiua ⁊c̃. exemplũ arsenicũ ex quo
apparet ꝙ nõ ꝓprie dicit᷑ putrefaciẽs sed facit dispõnem ad quã
ꝓprie sequit᷑ putrefactio ⁊ fetor ⁊c̃. 5. de simplici medicina.

¶ Cauterizatiua aũt est medicia que carnẽ corrodit ⁊
cutim adurit ita ꝙ indurat ⁊ exiccat eã ⁊ ponit ipsam
q̃si adustã ⁊ fit substãtia illius cutis obstaculuz meat⁹
humoris currẽtis: aut eiectio in facie ipsi⁹ ⁊ noiat᷑ esca
ra: ⁊ administrat᷑ in retẽtiõe sanguinis ex arterijs capi
tis fluentis ⁊ his similib⁹ sicut dragagãtũ ⁊ colcotar.

19ᵐ 20ᵐ 21ᵐ

¶ Cõsiderãduz de virib⁹ cordialib⁹ ꝙ operatio istius medicine est
sicut opatio ignis qui cõburit ⁊ facit crustã siue escaraz sicut illa
medicina. ¶ Cõsiderãdũ ostẽdit modũ q̊ fit escara. nã calor igneus
corrodit carnẽ. i. eliquat carnẽ sub cute: ⁊ adurit cutim: ⁊ tũc tra/
ctato humido carneo ⁊ humorꝫ ad siccũ cutis ꝯstrictis poris a sic/
co ꝓprie stiptico siue grosso sicut est in medicina cõburẽte deter/
minet᷑ illud humidũ ⁊ assat᷑ in illo sicco cutis aduste ſm hoc fit cru
sta. ¶ Tertio ꝯsiderãdũ ꝙ suba cutis. s. assate in humido ⁊ hec est
escara: aliqñ est obstaculũ fluẽtis humiditatis: ⁊ hoc qñ multũ hu
midũ trahebat᷑ prius qđ currebat extra sicut in escara fluxus san
guinis ꝓhibitiua: ⁊ h̾ itelligit cũ dicit. obstaculũ ⁊c̃. Aliqñ aũt sim/
pliciter stat nõ ꝓhibẽs: q₂ nõ trahebat᷑: ⁊ ꝙ̃tũ ad hoc dicit eiectio.
¶ Cõsiderãdũ ꝙ escara nõ fit solo assato humido ĩ cuti adusta: sed
ẽt si nõ esset cutis h̾ faceret q₂ pars cui mediate cauteriũ occurrit
adurit: ⁊ hũiditates ĩteriores trahit ad h̾ cõbustũ ⁊ ibi assat cũ eo.
¶ Dragagãtũ. i. vitriolũ gegi dcm̃. ¶ Et colcotar species vitrioli.

¶ Excoriatiua aũt est medicina cuius ꝓprietas est ꝓ/
pter nimietatem sue abstersionis: vt abstergat partes
cutis corruptas sicut costus ⁊ aristologia: ⁊ omne qđ
ꝯfert morphee ⁊ pãno ⁊ similibus.

¶ Considerandũ ꝙ partẽ cutis intelligit partẽ cutis superficialez:
que cõmuniter dicit᷑ hymen que est sicut superfluitas vere cutis:
qñꝗ igit᷑ ista pars vere cutis corrũpit᷑ vt in morpheis ⁊c̃. ⁊ ĩdiget
amotione: que amotio est separatio ei⁹ a cuti cui adheret: ⁊ iõ est
quedam abstersio: sed q₂ difficilius est eam amouere ꝙ̃ superflui
tates in superficie ꝯgelatas: ideo indigẽt fortiori abstergẽte ⁊c̃.

Duᵐ 22ᵐ ¶ Dubitat Dynus vtrum medicine excoriatiue intestinorum ⁊ ve
sice vt cantarides sint de sũma excoriatiuarum. Et in fine dicit ꝙ
non: immo debent dici vlcerantes ⁊c̃.

¶ Infrigidatiua ṽo nota est.

¶ Hic ex q̃litate nota que est frigiditas ⁊ opationib⁹ manifestis q̃
ꝓueniunt a frigiditate docet cognoscẽ virtutes occultas q̃ ad fri/
giditatẽ reducunt᷑: enumerat ꝗ̃ ⁊ declarat medicinas que hñt has
virtutes ⁊ opationes. Erunt aũt sex. s. ĩfrigidatiua: ꝯfortatiua ⁊c̃.
Breuius põt dicit: hic determinat de medicinis que sunt in ordi/
ne frigidarũ. Et primo que est medicina infridatiua q̃ nota est ⁊c̃.

¶ Et ꝯfortatiua est medicia cui⁹ ꝓp̊etas est vt tẽperet
eẽntiã mẽbri ⁊ cõplexionẽ ei⁹ donec ꝓhibeat᷑ accipe
superfluitates ad ipsum effusas ⁊ impedimẽta: aut ꝓ/
pter ꝓprietatẽ que est in ea sicut terra sigillata ⁊ tyria
ca: aut ꝓpter equalitatẽ cõplexionis sue q̃re ĩfrigidat
illud qđ est calidius: ⁊ calefacit qđ est frigidius ſm ꝙ
visum est Gal. de oleo rosaceo.

¶ Cõsiderãdũ ꝙ notificat istã medicinã opõne: q₂ tẽperat eẽntiaz.
Scđo pn̊ ꝓprietas q̃litatꝭ ⁊c̃. Tertio exẽplo ⁊c̃. Hic ṗ vide dicta
Dy. que sunt mlta ⁊ vera in se: nõ tñ ex eis appet q̃ fuerit. A. ĩtẽtio.

Dubᵐ 23ᵐ ¶ Illis ꝗ̃ omissis dubitat᷑ q̃re medicia ꝯfortatiua ponit᷑ in nuõ me
dicinaꝝ fridaꝝ. Videt᷑ ꝙ in nuõ calaꝝ: nã fortitudo virtutꝭ q̃ resi/
stit᷑ occurrẽtib⁹ plus stat cũ caliditate ꝙ̃ cũ frigiditate. ꝓbat᷑ ṗ q₂
corp⁹ tẽperatũ maxime resistit vt in thegni tracta. 2. cõmẽ. 16. ſm
Haly. ⁊ corp⁹ tẽperatũ ad caliditatem declinat: vt Auer. ṗ cãtice
cõmẽ. 19. ⁊ fen. 2. ṗmi cap̃. de signis cõplexionũ. Scđo q₂ resistẽ oc/
currentib⁹ fit maxime per actũ nãliũ virtutũ. per has enĩ resisti/
mus morbis ⁊ crises per eas fiunt: vt ṗ de virtutib⁹ nãlib⁹. 13. cap̃.
sed virtutes nãles opant᷑ calido cõidato a corde vel epate: vt col/
liget scđo cap̃. 4. ⁊ ſm Gal. 9. terap. ca. 10. ⁊ de virtutib⁹ dispẽsan/
tib⁹ nr̃m corp⁹. ¶ Dõm ꝙ ꝯfortatio virtutis est duplex. Una gñla/
lis que est oĩum virtutuz ꝯfortatio que sunt in corpe vel mẽbro: ⁊
de hac loqt᷑ Aui. frequẽter. vñ de cura putridarũ in gñali. Si inue/
nis virtutẽ fortẽ resistẽtẽ tolerãtẽ ⁊c̃. ⁊ huic opponit᷑ gñalis debi/
litas oĩum virtutũ sicut in exẽplo de virtute nãli ⁊ in tali dr̃ forti/
tudo in his qñ ois opõ cordis ⁊ epatꝭ ⁊ opatio cuiuscũꝗ ṽtutis. s.
attrahere: digerere: expellere: retinẽ bene se hñt: ⁊ opposito mõ
dr̃ debilitas vĩs. De hac ṗmo gñaliter fit in lib. 1. fen. 2. cap̃. de cau
sis debilitatis mẽbroꝝ. ⁊ spãliter in ca. de debilitate visus. de sto/
macho. de epate ⁊c̃. Alia est ꝯfortatio virtutis determinata. s. re/
spectu determinati act⁹. ṽ. g. in h̾ ꝙ est mẽbrũ nõ pati a q̃libet re
occurrẽte: ⁊ in h̾ qđ ẽ a se repellere: ⁊ de illa ꝯfortatione loqt᷑ Aui.
4. cañ. fen. 1. de cura variolaꝝ: cũ dicit. In ṗmis fiat ablutio cũ eis
in qb⁹ est ꝯfortatio cũ repcussione ⁊ extinctiõe ⁊c̃. Gñalis ꝯforta/
tio fit per illud qđ bene disponit gñale instr̃m oĩum virtutũ. s. spi/
rituũ ꝓprie cordis ⁊ cõplexiões mẽbroꝝ ⁊ in dispõne sana ⁊ egra
⁊ cũ assumabunt᷑ res que hoc faciũt. Sũt aũt que forma specifica
hoc agũt vt lapides ṗciosi aut que spũm multiplicãt ꝯueniẽtẽ sic
vinũ ꝯueniẽs ⁊ aromatica: aut que ptes mẽbroꝝ reponũt ꝯueniẽ/
tiori mõ quo est poſe vt meliora cibaria: aut res que alterãt calo/
re ꝯformi nr̃o calori sicut est medicina tẽperata. ṽ. g. macis ⁊ que/
cũꝗ res calefaceret caliditate ꝯformi spiritib⁹ nostris ⁊ mẽbris.
de hac virtutis ꝯfortatione nõ loqt᷑ Aui. hic qđ appet q₂ illa est ta
lis q̃lis fit a terra sigillata ⁊ oleo ro. sed illa nõ ꝯfortat a forma spe
cifica gñaliter ꝯfortatiua sanoꝝ ⁊ egroꝝ: sed terra sigillata hꝫ ter
miatã formã specificã. s. ꝯfortãdi. ṽ. g. venenatũ. s. nec mltiplicãdo
spiritũ nec nutriendo nec ponẽdo caliditatẽ ꝯformẽ: q₂ oleũ rosa.
lꝫ sit tẽperatũ: tamẽ declinat ad frigiditatem vt infra. 2. 2. de sim/
plici medicina cap̃. vlt. ⁊ 3. cap̃. 4. dist. 2. ⁊ probat᷑ q₂ rosa est frida
⁊ oleũ tẽperatũ. ꝗ̃ ⁊c̃. Specialiter ꝯfortatio virtutis est ꝓhibitio
receptiõis mãerũ ⁊ ĩpressionis nocentiũ: ⁊ vigoratio expulsionis:
⁊ de hac est hic sermo Aui. cũ dicit. donec ꝓhibeat᷑ ⁊c̃. ⁊ illa ꝯforta
tio fit a ꝓprietate per terrã sigillatã que dat vnã formã membris
venenatis ꝙ nõ cessant expellere venenũ donec liberetur: vt Aui.
fen sexta quarti. ⁊ illa est spãlis cõfortatio q₂ est in repulsione ve/
neni: sed si dat᷑ homini sano nõ adderet sibi talẽ vigorẽ gñalẽ sicut
faceret vinũ ⁊ cibus fit etiã q̃litate. Sed si volumus scire que q̃li/
tas ꝯfortet membra hac ꝯfortatione: opꝫ scire qua q̃litate mem/
brũ est aptũ in se recipere materias ⁊ nocumẽta ĩprimẽtiũ ⁊ non
posse a se repellere: ⁊ appet nobis ꝙ q̃litate que est modus sube
qua laxũ stans siue rarũ recipit: ⁊ q̃litate que est caliditatis exces
sus vnde mãs ad se trahit: medicina igit᷑ ꝯfortatiua a q̃litate hac
speciali ꝯfortatione: est que essentiaz membri stiptico adunat: ⁊
caliditatẽ tẽperat: ⁊ hoc dicit Aui. tẽperat essentiã. i. subam aggre
gãdo ⁊ cõplexionem modicũ infrigidando.

Dubium ¶ Sed dubitatur circa ṗdicta. Primo pone ꝙ mẽbrum aliqđ reci
piat ꝓp frigiditatẽ debilitatẽ illud ꝯfortabit᷑ cal'a medicia. Scđo
q̃re dicit. infrigidãdo modicũ. Tertio cũ fit dare medicinã ꝯfortã/
tem generali ꝯfortatione: q̃re nõ dixit de illa. Quarto hoc dicit de
tyriaca: qđ est de illis: sed tyriaca confortat generali ꝯfortatione.
¶ Ad primũ dõm ꝙ plus de facto euenit ꝙ membrũ rarificatione
⁊ calore disponit᷑ receptioni ⁊ ĩpressioni ꝙ̃ frigido: ⁊ ideo medici/
na ꝯfortatiua posita est in sũma frigidarũ. ꝯfortat enĩ ꝯstringẽdo
⁊ tẽperãdo calorẽ. ¶ Ad 2ᵐ dico ꝙ illa medicina nõ dꝫ esse multuz
frigida: q₂ diceret᷑ tũc repercussiua: ⁊ hoc signũ inducit oleũ rosa/
tum qđ est modici frigoris: vñ hꝫ rõnẽ medij ⁊ mediũ ꝯiat᷑ vtriꝗ
extremo: tamen plus declinat ad frigiditatez: ⁊ ideo corpora que
infrigidat oleũ rosatũ plura sunt ꝙ̃ que calefacit vt sciet᷑. ¶ Ad 3ᵐ
dõm ꝙ de illa medicina nõ põt fieri sermo in hoc capitulo. sed di/
citur de illa qñ ponunt᷑ cordialia vera: ⁊ qñ fit sermo de cibis ⁊ po
tibus laudabilibus: ⁊ qñ fit sermo de medicina tẽperata. ¶ Ad 4ᵐ
dõm ꝙ hic per tyriacã ĩtelligimus illã de terra sigillata de q̃ fen
6. vel ꝙ tyriaca Alfaret vel Andromachi nõ hꝫ ꝓprietatẽ gñalez
ꝯfortationis: q₂ nõ confortat sanos: ⁊ tũc hic loqtur Aui. ſm alioꝝ
opinionem ⁊ nõ ſm suam. vel ꝙ accipitur hic tyriaca nõ ꝓut facit
generalem confortationem sed specialem habens de virtute in/
frigidatiua per opium: ⁊ erit tunc sermo de recenti tyriaca.

¶ Repercussiua ṽo medicina est cõtraria attractiue ⁊
est medicina cui⁹ ꝓprietas est ꝓpter frigiditatẽ suam
vt in mẽbro faciat ꝓuenire frigus ⁊ inspisset᷑ ea ⁊ con
stringant᷑ pori ipsius ⁊ frãgat᷑ caliditas ei⁹ attractiua
⁊ ꝯgeletur illud qđ ad ipsum currit ⁊ inspisset ipsum ⁊
probibeat ipsum ne ad membrum currat ⁊ probibeat

membrū a receptione ipsius sicut solatrū in apatibus.
¶ Cōsiderādū q medicinā repcussiuā notificat. Primo cōparādo ipsaz ɔtrario. Scđo pncipio actiuo q: frigiditate agit. Tertio mō operationis: q: inspissat ɔ̄tū ad ppiquationē poroꝝ ɔstringit: q: ad spatia siue vacuitatē: ꝛ frangit caliditatē q: ɔgelat ꝛc̄.

Du^m 24^m
¶ Quarto exemplo (solatrum.) Contra quartum: q: dicit q resoluit apostemata. Dōm q large sumitur resoluit: vel q sunt species diuerse eius: vel q habet partes diuersas.

Dub^m 25^m
¶ Dubitaꝭ vtꝝ medicia repcussiua debeat esse stiptica vel pōtica. videꝭ q sic fm Sera. expsse in cap. de repcussiuis: ꝛ p haly. 2. practice ca. 23. ꝛ Gal. 5. de simplici medi. ca. 1. dist. 4. In ɔ̄riū Aui. hic q: frido hoc aūt tribuit. Dōm q repcussiuū pricipaliter primo per se est medicamē frigidū. rō prima Aui. repcussiua opponiꝭ attractiue: sed attractiua est calida principalr: g ꝛc̄. scđa rō ad attractionē māe tria ɔcurrūt. s. māe mobilitas: membri raritas ꝛ calor trahens. sed frigidū opponiꝭ oibus istis: ergo medicina repercussiua est frigida ppter solutionē pdicte ɔdic. lz Dy. non ponat tñ vt effugiat dicit q repercussio fit dupl'r. s. per viā trāsmissionis ꝛ sic fit a stiptico. vide Gal. in 3. thegni tex. cōmen. 160. fm haly. a. dixit q transmittūt vasa ɔfortata stipticis pharmacys. Alio mō p viā repulsus: ꝛ sic fit a medicina frigida: q: per hāc dispōnē quā in mēbro facit frigidū repellit: sed stipticū ɔfortādo virtutē. Cōtra oī circūspecta virtutis ɔfortatiōe stipticū est repercussiuū vel repulsiuū. s. ɔstrictiōe quā facit: sic si aliqd digitis pmereꝭ vt spongia ꝛc̄. sumiꝭ. 5. de simplici cap. 1. dist. 4. Dico igiꝭ p q lz repercussiuū pncipaliter faciat hoc per frigiditatē: tñ si sibi ɔiungiꝭ suba grossa. s. stiptica fortius premiꝭ ꝛ repellit intus vt notū est: ꝛ sic loquūtur Serap. haly. a. ꝛ Gal. vt apparet. Scđo dico q oē repcussiuū in quocūq mēbro ꝛ in quacūq mā de intentione Aui. dz esse frigiduz in māebus calidis nō dubitaꝭ: sed in materieb⁹ frigidis ēt repercussiuū vt tale dz esse frigidū. sed pp qualitatē māe miscebim⁹ calida cū frigidis: vt apparet de cura vndimie: ꝛ cap. de cura obthalmie frigide ꝛ lib. 1. fen. 4. de cura apatuz ꝛc̄. Qꝛ ēt in omni mēbro cū fridis repcutiam⁹ est notuz. Tertio dico q nō in oī membro nec in oī materia sumus audaces repcussiuū frigidū vigorare stiptico. nō qdē in omni mā: q: si mā sit grossa imobilis grossitie terrea stipticitate addit in imobilitatē pp quā nō pōt expellere siue premere. Sed tu dices istud idē facit frigidū. Dōm q frigidū lene verbi grā albumen oui cum succo portulace nō sic imobilitat. i. nō sic idisponit motui sic facit stipticū: ꝛ iō in herisipila q: mā subtilis exprimibilis securi⁹ ɔcediꝭ repcussiuū fridū cū multa stipticitate ɔ̄ i flegmone vt appet. 4. cañ. fen. 3. ō cura herisipile. Nec ēt i oī mēbro: vt appet in repcussiōe māerū ab oculo i obthalmia: nisi q:. stipticū erasꝑat: ꝛ hec nocēt oculo: iō nō sum⁹ audaces in pn. repellere cū fridis stipticis: sz fridis lenib⁹: g Aui. dās hic sciaz gñalē repcussionū dixit illa debere eē frida: nō dicēs de stiptico. q. n. sit stipticū nō est de mā pticulari: sed fm mēbra ꝛ fm materias.

¶ Et ingrossatiua est ɔ̄ria subtiliatiue: ꝛ est medicina cui⁹ ppꝛietas est vt faciat essentiā hūiditatꝭ grossiorē: aut ɔgelando ipsam: aut inspissando: aut permiscēdo.
¶ Uocaꝭ ɔ̄ria sbtiliatiue. Scđo effectu ꝛc̄. Tertio mō ponēdo tres modos igrossatōis. Unus ē a frido ɔgelāte cui opponiꝭ subtiliatiua: q: hz cal'm tēperatū discōgelās. Scđs est a calido qđ facit euaporare hūidū: reliquūq dimisit terrestre: ꝛ huic ēt opponiꝭ subtiliatiua q: caliditas tēperata opponiꝭ itēperate calitati: vñ cal'm tepidū actu in illo sicco terreo subtiliat aliqđ hūidū. Terti⁹ ē a calido digerēte: q: digō inspissat: ꝛ tūc inspissatiua est mā: ꝛ tūc dicit Dy. q subtiliatiua nō opponitur in qualitate q: est qualitatis temperate: sed opponitur in effectu ꝛc̄. Credo q sibi ɔtrarietur incrudatiua quantum ad partem humidi aquei diuisi impermixti.

¶ Crudum vō faciens contraria est digestiue ꝛ maturatiue: ꝛ est medicina cuius proprietas est vt sua frigiditate destruat opōnē caloris inati: ꝛ ēt exnei in cibo ꝛ humore ita vt remaneat indigestus ꝛ nō coctus.

¶ Notificat ɔtrario. Cōsiderādū digōni in cibo vt fiat mēbrū opponiꝭ cruditas q̄dā digōni. i. maturatiōi in humore: vt ppareꝭ expulsioni opponiꝭ cruditas. ¶ Scđo cruditas est duplex. q̄dā priuatiue opposita digōni vt chilus q nō est pfect⁹ sz apt⁹ pfici: vel vt est sang. vel flegma ꝛc̄. q̄dā negās actū ꝛ potētiā sicut chilus corrupt⁹ san. ex toto putridus: ꝛ iō dixit idigestus negatiue nō ineptus priuatiue. ¶ Tertio ɔsiderandū q calor digestiuus qdā simpl'r nālis vt q ɔuertiꝭ in sanguinē laudabilē ꝛ membra: qdā q participat de extremo vt qui ɔuertiꝭ in saniē crudā egrofaciēs q: ɔ̄riaꝭ dispōni ꝛ maturationi opz q ɔ̄rieꝭ vtriq calori: ꝛ iō dixit inati ꝛ exnei. ¶ Cōsiderādū quarto ex sua frigiditate ex quo dī q medicina vere ꝛ per se maturatiua est calida sicut incrudatiua est frida: ꝛ iō si medicine sicce aut distēperate in calore maturāt h ē p accñs ꝛc̄.

¶ Et stupefactiua est medicia frida ex ifridatione eius quā in mēbro facit ɔuenit vt ponat subam spūs deferētis ad ipm virtutē mot⁹ ꝛ sensus fridā in cōplexione sua ꝛ grossaz in suba sui: q̄re nō vtunꝭ eo virtutes animales: ꝛ resoluiꝭ cōplexio mēbri ppter illud ꝛ nō recipit ipressionē virtutū aialiū sicut opiū ꝛ iusquiamuz ꝛ lactuca ꝛ papauer nigrū ꝛ mādragora ꝛ similia eis.
¶ Considerandum q tangit principiū quo operatur frigida ꝛc̄. cōtraria est calida. Secundo modum quia agendo in spiritū q: agendo in membrum resoluitur. i. destruitur.

¶ Humectatiua aūt est nota.
¶ Hic ponit ordines medicinarum humectatiuarum diuersificatarum in secundis qualitatibus.

¶ Et inflatiua est medicina in cui⁹ suba est humiditas extranea grossa in qua cū calor inat⁹ operaꝭ nō velociter resoluiꝭ sed ɔuertiꝭ in vētositatē sicut sunt faseoli. Et oia in qbus est iflatio sunt faciētia soda nocētia oculis. Ex medicinis vō ꝛ cibis sunt quoꝝ humiditatē prima resoluit digestio ad vētositatē q̄re fit iflatio eoꝝ in stōcho ꝛ resol'o inflationis eoꝝ in ipso ꝛ in itestinis. Et ex eis sunt quoꝝ humiditas supflua que est in eis ꝛ est mā iflationis nō patiꝭ in stōcho aliqd donec ad venas vadat: aut nō patiunꝭ in stōcho total'r: sed ps eoꝝ: ꝛ remanet ex eis q̄ patiꝭ in venis. Et ex eis sunt que patiunꝭ total'r in stōcho ꝛ ɔuertunꝭ in vētositatē: sz nō resoluiꝭ sua vētositas p seipam in stōcho: imo penetrat ad venas: ꝛ vētositas ei⁹ remanet i ipo. Et vniul'r qdē cū oī medicina in qua est humiditas superflua extranea ppter illud qđ ei permisceꝭ est iflatio sicut zinziber ꝛ semē eruce. Et ois medicina cuius est inflationē facere in venis est virilis mēbri iflatiua.
¶ Primo notificat eā. Scđo ponit diuersitatē in eis. ibi (Ex medicinis.) Tertio ɔcludit quedā. ibi (Et vniuersaliter.) ¶ Cōsiderādū inflatiua est ex qua vētus fit: ꝛ ideo inflat humiditas extranea. i. superflua ɔ̄uis sit cōplexionalis eis sicut rutha legumina ꝛc̄.

¶ Lauatiua vō est ois medicia cui⁹ ppetas est vt abstergat nō virtute agēte in ipa sed virtute patiēte quā iuuat mot⁹. Et significo p virtutē patiētē hūiditatē: ꝛ p motū significo cursuz. Currēs. n. subtile cū vadit sup orificia venaꝝ lenit hūiditate sua supfluitates ꝛ remouet eas suo cursu sicut aq̄ ordei ꝛ aqua cucurbite.
¶ Patet ꝛc̄.

¶ Sordidās vō vlcera est medicina humectatiua que permisceꝭ humiditatib⁹ vlcerum ꝛ facit eas plures: ꝛ prohibet desiccationem ꝛ ɔsolidationem.
¶ Hoc etiam patet.

¶ Lubrificatiua aūt est cui⁹ ppꝛietas est vt hūectet superficiē corpis obuiātis meatui ꝛ recēti in ipo: ita vt remoueaꝭ ipm ab ea ꝛ faciat ptes eius susceptibiliores cursus ppter lenitatē eaꝝ acqsitā per admixtionē ei⁹: deinde moueanꝭ a loco suo grauitate sua nāli ꝛ virtute expulsiua sicut pruna in solutione sua.
¶ Cōsiderādū q accipim⁹ in q̊ differt a lauatiua q: illa humiditate mollificat ꝛ cursu mouet: sz ista mollit siue lenit siue humectat superficiē hūoris obuiātis meatui mēbri: ꝛ tūc hūor expelliꝭ nō cursu sed virtute expulsiua mēbri q mō pōt sup eo: vel mō expelliꝭ sua grauitate ꝛc̄. ¶ Cōsiderādū lubrificatiua respectu superficiei humoris labificatiua respectu superficiei mēbri. Et ideo Aui. distinxit q: eadem medicina vtrūq facit vel forsan dicitur.

¶ Applanatiua vō est medicina viscosa cuius ppꝛietas est vt dilateꝭ sup supficiē mēbri asperi dilatatiōe plane supficiei ꝛ fiat manifestū illius corporis per eaz

planum recte asperitatis aut currat ad ipsuꝫ humiditas dilatata hac extensione.

¶ Applanatiua dicitur ab Aui. de viribus cordis inuiscatiua lenificatiua vt mucilagines. ⁊ fit corpore medicine vel humoris hanc substantiam mucilaginosam ⁊c.

¶ Et desiccatiua quidem medicina est que ꝯsumit humiditates sua resolutione ⁊ subtiliatione.

¶ Considerandum ſm vnam litteram solum tangit exiccationem per viam consumptionis humidi: eo ꝙ exiccatio per viaꝫ alterationis a qualitate sicca erat nota sicut īfrigidatio ⁊ calefactio. sed ſm aliam litteram tangit vtrāq; exiccationem.

¶ Cōtractiua vō medicina est que facit euenire in mēbri partibus superfluū motū currentē ad aggregationem vt inspissent̄ in suo situ ⁊ oppilentur meatus.

¶ Considerādū ꝙ q² hec actio est pontici ⁊ stiptici ⁊ de his dictuꝫ est supra cuius complexionis sint ⁊ que sint: ideo omisit hic.

¶ Sed expressiua est medicina ex qua ꝑuenit̄ ꝓpterea ꝙ ꝯtrabit ⁊ aggregat partes ad hoc vt necessario faciat peruenire humiditates subtiles in vacuitatibꝰ earum ad compressionem ⁊ separationem.

¶ Considerandū ꝙ expressiua ⁊ ꝯtractiua nō differunt nisi q² contractiua nō dicit̄ nisi respectu dispositionis membri. expressiua vō respectu humoris q² premitur. ¶ Scđo ꝯsiderādū (humiditates subtiles) iste sunt apte exprimi: sed humiditates grosse nō sūt fluxibiles: ⁊ ideo occurrente stiptico sunt potius apte quietari ⁊ īmobilitari ab eo q̄ȝ currere: ⁊ ideo māe subtiles a stiptico exprimunt̄: grosse aūt nō sic vt superius dictū fuit. ⁊ Gal. vult in thegni tex. cōmē. 161. ibi (Relicto vō.) Ex hoc cessat argumētū qđ alꝭ feci q² videtur ꝙ grosse magis ⁊ facilius exprimant̄ eo ꝙ minus opꝫ contrahi membrum ad eas expellendas ⁊c.

¶ Oppilatiua aūt est medicina sicca que retinet̄ ꝑꝑ sui spissitudinē ⁊ siccitatē: aut ꝑꝑ suaꝫ glutinationē in trāsitu ⁊ facit euenire in ipso oppilationem.

¶ Est nota.

¶ Cōglutinatiua est medicina sicca in qua est humiditas pauca viscosa que adheret suꝑ orificia ⁊ oppilat ea ⁊ tenet mām currentē. Oē aūt currēs lubricū cū in ipo operat̄ ignis fit ꝯlutinatiuū oppilatiuū retentiuū.

¶ Est nota.

¶ Cōsolidatiua est medicina que exiccat ⁊ inspissat humiditatē stantē inter duas suꝑfices vulneris propinquas: ita vt ꝯuertant̄ ad ꝯglutinationē ⁊ viscositatē ⁊ adhereat vna eaꝝ alteri sic̄ sanguis draconis ⁊ aloes.

¶ Considerandum ꝙ consolidatiua est illa que simplex vulnus incarnat ⁊ ideo dicitur incarnatiua. ¶ Considerandū secūdo ꝙ notificat operatione generali exiccat. ratio est: q² lꝫ incarnatio principaliter fit nature operatio: tamen iuuatur a medicinis exiccātibus remouendo prohibens. sed prohibēs est putredo que est cito apta fieri propter superfluitates que in nobis generantur grosse ⁊ subtiles vt Gal. 3. de inge. cap. 3. medicina ergo exiccans prohibet: ⁊ q² cito opꝫ fieri ideo in scđo gradu tamen respectu eius cuius est ⁊ ideo in corporibus humidis parū sicca sufficiunt vt thus ca. tamē tēperata in calido ⁊ frigido. Scđo notificat operatione speciali quātū ad operationem inspissat ita vt conuertatur ad cōglutinationē que debet fieri cābium quātū ad materiā in quā humiditatem stantem q² nō aliunde venientē vt generatiua carnis inter duas suꝑficies ꝓpinq̄s: q² si distarēt nō fieret incarnatio vel mala q² mēbrū esset longinquū: ⁊ iō ab extra debet poni nō intus.

¶ Carnis vō gñatiua est medicina cuiꝰ ꝓprietas est vt ꝑmutet sanguinē suꝑueniētē vulneri in carne ꝑꝑea ꝙ equat cōplexionē eius ⁊ coagulat ipm cū exiccatione.

¶ Considerandū ꝙ notificat istā medicinaꝫ operatione: q² dicit ꝙ permutat sanguinem superuenientē. differt igitur incarnatiua ⁊ generatiua: q² incarnatiua agit in sanguinē stantē: sed generatiua in superuenientem: ergo nō stiptica nō multū sicca. Tertio mō q² equat: ⁊ iō cōplexionis similis complexioni mēbri exiccatiue q² etiā timet̄ putredo q² dꝫ fieri grossuꝫ viscosuꝫ vt cābiuꝫ ⁊ gluten.

¶ Et sigillatiua est medicina exiccatiua q̄ exiccat suꝑficiē vulneris ita vt fiat cortex suꝑ ipaꝫ custodiēs ex nocumētis vsqueq̄ gñet̄ cutis nālis. Et est oīs medicina equalis in duabꝰ actiuis exiccās absq; mordicatiōe.

¶ Considerandū dicitur alio modo cicatrizatiua q² cicatricē facit q² sigillū vltimū perficit vnde nō restat plus fieri. Consideranduꝫ ꝙ notificat istā medicinā operatione q² exiccat. i. indurat vsquequo. Contra cutis nō generat̄. Dōm vsquequo ⁊c. i. vsquequo perfecte induretur ⁊ tunc cortex stat loco cutis. Scđo notificat ꝑnciꝑio quo agit equalis in actiuis exiccans absq; mordicatione ⁊c.

¶ Dubitatur quare nō facit mentionē de medicinis sedatiuis doloris de quibus locuti sunt Sera. ⁊ H. 5. de simplici. dist. 5. ca. vnico. Dōm ꝙ locutus est de eis lib. 1. fen. 2. ⁊ 4. vel aliter ꝙ medicie sedatiue doloris sunt cōprehēse in ꝑdictis: q² vel sunt stupefactiue vel remouentes cām vt calefacientes infrigidantes ⁊c. ⁊ cōtinuitatem solutionis reponentes: ⁊ sunt dicte vel sunt medicine anodine: ⁊ sunt dicte quare fuerint dicte mollificatiue vel resolutiue. Dubm 25m

¶ Medicina vō pernitiosa est medicina que cōuertit complexionem suam ad corruptionē superfluaꝫ sicut euforbium ⁊ opium. Et venenū est medicina que corrumpit complexionem nō cū ꝯtrarietate tm̄: sed cum proprietate que est in ipso sicut napellus. Albezahar aūt ⁊ tyriaca sunt oēs medicine quarum ꝓprietas est vt ꝯseruent sanitatem ⁊ virtutē in spiritu vt ex eis expellat nocumentū veneni a se. Et quasi nomē tyriace ab artificialibꝰ dignius ꝯuenit ⁊ nomē albezahar singularibus cadentibus ſm nām dignius. Et videt̄ ꝙ vegetabilia ⁊ mineralia ex artificialibus dignius nomen tyriace sumant ⁊ mineralia nomē albezahar. Et videtur etiā ꝙ nō sit inter ea magna differentia.

¶ Hic ſm Hy. loquitur de operationibus: quarū principiū est specifica forma: vel ſꝫ nos loquitur de operationibus similibus vniuersalibus. ¶ Considerandū ꝙ venenū ⁊ medicina venenosa differunt vt hic apparet. ⁊ primo libro fen. 2. Primo q² medicina venenosa operatur a qualitate ⁊ nō absoluitur a ꝓprietate aliqua: q² operantes a qualitate nō absoluuntur a proprietate. Etiā scđo q² medicia venenosa prius permutatur q̄ȝ permutet: sed operās a forma specifica vt venenenū nō patitur a corpore passionem de qua sit curandum. Tertio differunt q² venenuꝫ principalius agit in corde sed medicina in totū ⁊ in quodcūq; membrū.

¶ Sed tu dices quare locutus est de medicinis venenosis cū non agant a proprietate. Dōm ꝙ nō de principali intentione sed vt venenuꝫ magis notificaret cū quo ꝯuenit in occidendo. Uel dōm ꝙ medicina venenosa nō caret operatione ⁊ ꝓprietate. Albezahar primo cōprehēdit ꝯueniētiā q² cadunt ista super oēm medicinaꝫ ꝯseruantē sanitatē. i. cōplexionē ⁊ virtutē. i. aīam vel virtutem ex hoc in spiritu ⁊c. Scđo cōprehendimus differentiā. tyriaca dicit̄ de cōpositis artificialibus ⁊ simplicibus vegetabilibus vt cortex citri semen anisi ⁊c. Albezahar dicit̄ de simplicibus naturalibus ⁊ mineralibus. ¶ Scđo ꝯsiderandū ꝙ ꝓprie est nomē lapidis mineralis cōtra venena valentis de quo Serap. Alꝭ aūt declarauimus ꝙ ē duplex. s. albezahar mierale ⁊ albezahar aīale. s. lachrymē cerui vel pupille de quibꝰ scripsimus super qnto cañ. dicitur vtrū tyriaca ꝯfortet spiritus. de hoc ꝓlixe scripsi super qnto cañ. Dum 26m

¶ Solutiua autem ⁊ prouocatiua ⁊ sudoris eductiua sunt note.

¶ Considerādum ꝙ solutiua que a forma specifica nota est primo lib. fen. 4. ca. 4. cōpressiua labificatiua lenitiua sunt note ex hō capitulo. Prouocatiua vrine est que aquosuꝫ sanguis ēt acutū mouet per vrinā ⁊ est subtiliatiua quasi eliquatiua humoꝝ mouens subtile eoꝝ ad vias vrine: ⁊ ideo calida ⁊ sicca: sed tm̄ est aliq̄ ꝓuocatiua quasi substātia sua sit aquosa que nō faciunt mouendo materias sed ipsas faciunt vrinare: ⁊ ista possunt esse frigida ⁊ humida. Sudatiua mouet subtile ⁊ aquosuꝫ versus cutim sicut facit vinū quādoq;: ⁊ ideo vna medicina pōt esse ⁊ in hoc homine sudatiua ⁊ in alio prouocatiua ſm aptitudinem partium ad recipiendū.

¶ Oīs vō medicina in qua solutione ꝯiungit̄ cū ꝯtractione sicut hermodactylus est ꝯferēs in doloribꝰ iuncturaruꝫ qm̄ virtus solutiua incipit ⁊ attrahit mām: ⁊ virtus ꝯtractiua incipit ⁊ ꝯtrahit meatū mere: quare nō redit ad ipm materia neq; succedit ei alia.

¶ Hic ostendit effectus ⁊ vtilitatem medicinarum habentiū cōpositas virtutes. Et primo composite ex virtute solutiua ⁊ cōtractiua sicut hermodactyli. Patet secundo.

¶ Oīs medicina resolutiua in qua est ꝯtractio est eq̄lis ⁊ confert mollificationi iuncturarum ⁊ spasmo earum ⁊ apostematibus flegmaticis: ⁊ ꝯtractio ⁊ resolutio in vnaquaqꝫ earum ꝯfert in exiccando. Cum ergo aggregantur ꝯtractio ⁊ resolutio fit fortior siccitas.

¶ Ostendit vtilitatē quādo cōponitur resolutiua ⁊ stiptica. ¶ Cōsiderandum (Equalis.) s. virtutis. Secunda q̄ iam conseruat. stipticum enim remouet subtiliatiui grauamē vt primo quarta ⁊c̄. ¶ Considerandum vtraqꝫ. s. resolutio ⁊ contractio exiccat) de resolutione est notum. contractio etiam exiccat q̄ contractum est siccum: q̄ imprimit materias vt expellat vel etiā expellit.

¶ Medicine vō solutiue ⁊ ꝓuocatiue fm plurimū post opatōes eaꝝ sunt ꝓhibentiū opationū: nā ꝓuocatiue fm plurimū exiccāt fecē. Et medicine in q̄bus aggregant virt⁹ calefactiua ⁊ virtus infrigidatiua sunt iuuatiue valde in apatib⁹ calidis quādo ad statū suum perueniūt: quoniā ipse propterea ꝙ ꝯtrahunt repercutiunt: ⁊ ꝓpterea ꝙ calefaciunt resoluunt.

¶ Ostendit effectum solutiue ⁊ prouocatiue.

Du^m 27^m ¶ Dubitatur vtrū ⁊c̄. ꝙ sic: q̄ apiuꝫ fen. ⁊ huiusmodi miscemus cū scamonea ⁊ aliȷs. Dōm ꝙ mixtio pōt fieri intētiōe ꝓuocatiōis: ⁊ sic ipediūt se. vel ītētiōe ꝯsolatiōis solutiui: ⁊ h̄ fit paꝝ miscēdo de ꝓuocatiuo vt nō agat effectū ꝓuocationis: sꝫ aut vt ducat ad alia loca vel vētositatē resoluat vel vt apiat vias oppilatas solutiuo.

¶ Et medicine in quib⁹ aggregatur virtus tyriace cuꝫ frigiditate sunt iuuatiue ethice vehemēter: ⁊ ille in q̄bus aggregatur virtus tyriace cum caliditate conferunt frigiditati cordis plus q̄ꝫ alie.

¶ Considerandum ꝙ virtus tyriacalis sumitur hic large. i. virtus cordialis q̄ habet proprietatem iuuandi cor.

¶ Virtus aūt que diuidit ⁊ ponit vnāquāqꝫ cōplexionem ad partē quā meref: ita vt nō ponat virtutē resolutiuā in partem materiei que effundif ad membrum neqꝫ infrigidatiuaꝫ in latere materiei effuse ab eo est natura docta obedire creatori sublimi ⁊ glorioso.

¶ Dynus dicit ꝙ nō est illa diuisio separatio vnius virtutꝫ ab alia sed est regulatio: sicut enī nā mēbri vtif cōplexione in qua est frigida cali. sic. ⁊ hu. ⁊c̄. vide Dy. ⁊ sunt dicta nō ꝯformia dictꝫ nostris super primo can̄. fen. i. vide tractatū de corde in fine ⁊c̄.

¶ De iudicȷs q̄rūdā medicinaꝝ extrīsecis. Cap. 5^m.

Medicinis accidūt iudicia fm dispōnes q̄ eis eueniūt per artē ⁊ ille q̄dē sunt sicut ꝯcoctio ⁊ ꝯtritio ⁊ adustio cū igne ⁊ ablutio ⁊ ꝯgelatio in frigore ⁊ positio in ꝓpinq̄tate aliarum medicinaꝝ. Sūt enī medicine q̄ꝝ iudicia alterant per illud q̄d eis accidit ex istis dispōnib⁹: ⁊ q̄nqꝫ alterant earū iudicia ꝓpterea ꝙ aliȷs ꝑmiscent medicis: q̄uis de hoc loq̄ sit ꝯueniēs in cōpositione medicinarū.

¶ Jam docuit cognoscē virtutes medicinaꝝ quas h̄nt a se. s. a ꝑncipȷs intrinsecis: hic quas h̄nt ab extrinsecis vel artificio vt in h̄ capitulo vel collectione ⁊ ꝯseruatione vt in sequenti capl̄o: ⁊ hoc dicit rubrica. Prima in duas. Primo ostēditur quot sunt que medicīa per artē acquirit: vnde diuersificaf iudiciū eaꝝ. s. de eoꝝ virtutibus. Scd̄o declarat ⁊c̄. ibi (Dicamus.) ¶ Considerandū ꝙ dicuntur iudicia q̄ sicut ars diuersimode disponit: ita diuersum iudiciū dat medicus per hanc scientiā de medicina illa. ¶ Scd̄o cōsiderandū ꝙ nō dicit de infusione: vel q̄ reducitur ad lauationem vel ad associationem vel compositionem.

¶ Dicamus ergo ꝙ medicinarum sunt quedam spissa habētes corpora quare suas virtutes in decoctōe nō amittūt: nisi nimiū in decoquēdo eas laboref sicut radix capparis ⁊ aristolo. ⁊ zedoaria ⁊ que sunt illis similia. Et eaꝝ sunt q̄dā medicine eq̄les q̄bus mediocris sufficit decoctio: ⁊ si in eis violēter laboref resoluenf eaꝝ v̄tutes ⁊ recedēt sicut semina vrinā ꝓuocātia vt sticados ⁊ sibi sil'ia. Et ex eis sunt medicie quaꝝ decoctione nō ꝑuenif ad decoctionē eq̄lē: imo modica eis sufficit decoctio: q̄re si addaf vltra feruorē ꝑmū ebullitio vna resoluunf earū virtutes ⁊ separanf cū decoctione ⁊ nō remanet eis īpressio sicut epithimū. nā cuꝫ eius decoctio fit multa destruif eius virtus oīno.

¶ Habet q̄nqꝫ partes. Primo ostēdit vel dat iudiciū decoctionis. Scd̄o ostēdit q̄d acq̄rit decoctio. ¶ Cōsiderādū ꝙ medicīa dicif spissa dupl'r. Primo. i. ꝑuata poris. s. paucoꝝ poroꝝ sicut mineralia q̄uis ēt sint dura. Scd̄o dicif spissa. i. dura solida sicut ligna vel radices q̄uis sint porosa ⁊ per oppositū nō spissa medicīa dicitur vel porosa vel laxa nō compacta nec indurata sicut folia ⁊ flores. ¶ Cōsiderādū ex hoc sumitur diuersitas decoctionis q̄ q̄dā multū decoctiones tolerāt vt spissa habētes corpora radices: q̄dā mineralia. q̄dā paucissimā vt rarā habētes subām sicut flores. q̄dam mediocrē vt medie sicut folia herbe ⁊ semina. Et ex hoc habetur vtilitas in modis decoctionū sicut apparet in cōpositionib⁹ syrupoꝝ ⁊ decoctionū ex multis reb⁹. Primo enī ponamus ad coquēdum medicinas ligneas vt radices postea folia semina ⁊ herbas vltimo flores. ⁊ q̄ epithimū modicū tolerat de decoctione ⁊ similaf in hoc florib⁹: ideo semp ꝑcipif vt vltimo in decoctione ponatur vt. 9. Almāsoris cap̄. de melācholia. ⁊ Mes. in antidotario distinctione. 5. in decoctione epithimi. ⁊ de ꝯsolatione medicinaruꝫ cap̄. de ꝯsolatione vel ꝑparatiōe per decoctionē. ¶ Tertio ꝯsiderandū ꝙ rē nō amittere per decoctionē multā virtutē est rē manē q̄si cū sua virtute q̄uis multū bulliat in aq̄ sic̄ radix aristolo. ⁊c̄. ⁊ q̄ virt⁹ harū rerū nō trāsit in decoctionē nisi cū essentia earū illam perdūt: opꝫ ergo multū decoq̄ eas: ⁊ q̄ virtus medicinaꝝ decoctionis est per partes istaꝝ medicinarum in eaꝫ dissolutas lꝫ fit per alterationē: iō decoctio illa fortis est in tenendo illā virtutem vnde si cū transiuit virtus bulliat: nō ꝓpterea virtutē perdit illa decoctio. medicine aūt rare ⁊ cito passibilis vt epithimū statiꝫ in vna ebullitione transit virt⁹ ei⁹ in decoctione: ⁊ si illa decoctio facta virtuose bulliat resoluif virtus quā aquisiuit: ⁊ ideo nō debet elaborari in decoctione. medicīe aūt medie medio mō h̄nt. perfectiorem autem doctrinam huius scientie quere a Mesue.

¶ Et ex medicinis sunt quedā quarū virtus ꝓpter cōtritionē destruif sicut scamonea: q̄re opꝫ vt vltima facilitate cōteraf ne ex ꝯtritione caliditas eā ꝯsequatur corrūpens eius virtutē. Plurime ꝑterea gūmarū sunt huiusmodi: ⁊ ipsaꝝ q̄dē resolutio in humiditate ꝯuenietior est q̄ꝫ ꝯtritio: ⁊ oīum medicinarū in quarū cōtritione superflue elaboraf operationes destruunf.

¶ Hic dat iudiciū de eo q̄d accidit medicinis ꝑ triturationē. Et ꝑmo ꝑmittit ꝙ trituratio multa destruit q̄sdā medicinas gn̄alizās ꝙ sup̄flua destruit oēm medicinā. Scd̄o ꝓbat. ibi (Nō enim.) Tertio ꝯcludit ostēdēdo que medicine pn̄t laboriose teri ⁊ que nō. ibi (Opꝫ ergo.) ¶ Cōsiderādū ꝙ ex Aui. q̄tuor accipimus circa sciaꝫ triturationis. Primū est que sunt medicine que nō tolerāt forteꝫ nec multā triturationē: iō pauca īdigēt ea ⁊ artificiosa ⁊ sunt scamonea ⁊ gumme. per has dictas intellige oēs medicinas subtilis sub̄e acute vel rare sicut scamonea ⁊ aloes ⁊ oēs medicinas inflāmabiles vt gūme. s. bdelliū ⁊ serapinū ⁊c̄. ¶ Scd̄m q̄d accipim⁹ est ꝑꝑ q̄d trituratio destruit haꝝ mediciaꝝ virtutē: q̄ ex īflāmatiōe que acq̄rif per triturationē corrūpif virtus eaꝝ. fit aūt īflāmatio ꝑꝑ motū q̄ calefacit. ⁊ iō medicine sunt apte inflāmationi subtilitate sub̄e vt scamonea: ⁊ oleagineitate ⁊ vnctuositate vt gūme. ex hac aūt īflāmatiōe ⁊ motu duo fiunt. vnū q̄ ꝑtes subtiles. s. g. euolāt. aliud q̄ ipa intēsio corrūpit illas medicinas ⁊ ēt diuisio vt ꝓbabit Aui. ¶ Tertiū q̄d accipim⁹ est q̄liter artificiose opꝫ teri: aut q̄d fieri si volum⁹ triturare eas puras. Primo q̄dē si trituramus fiat leuiter q̄re opꝫ vt vltima ⁊c̄. Scd̄o eas cuꝫ alia re terimus vt ꝑtes ei⁹ nō pure occurrāt terēti: ⁊ sit res que virtutē medicine nō corrūpat sic̄ terunt q̄dā scamoneā cū zuccharo. Tertio dissoluim⁹ eas cū aliq̄ humido sicut muscū in aq̄ ro. q̄ paꝝ de eo cōiter terif q̄ ꝑderef in mortario. vel dissoluim⁹ in oleo sic̄ collogntidā vt futor docet. zo. lib. sicut ēt gūmas q̄nqꝫ dissoluimus in aliq̄ humido oleoso vel alio sicut ꝯtigit cōpōni medicine: vn̄ gūmas que in tyriaca ītrāt dissoluim⁹ in oleo balsami ꝙ ītrat in tyriaca vt appet in ea descriptōe tyriace. q̄nqꝫ aūt gūmas dissoluim⁹ in aceto sicut in vnguētis ad splenē: ⁊ h̄ q̄ splen diligit acetū vt. 7. colliget. trac. de cura apatū. ca. 31. Quarto subuenimus ꝯfectui triturationis per eliquationē sicut mixtōe sicut eliq̄mus laudanū pistello ignito q̄n cerotū facē volum⁹ ꝯsiderātes ꝙ laudanū nō est teribile: imo si laboref in ei⁹ trituratiōe. i. pistatiōe pri⁹ corrūpef q̄ꝫ fiat malaxabile. ¶ Quartū q̄d accipim⁹ est gn̄alis can̄. ꝙ oēs medicine in quarū triturationē laboraf. i. sup̄flue ꝑdūt v̄tutes: ⁊ hoc ꝓbat cū subdit.

¶ Non

¶ Non eni quotiēſcūqꝫ minorat̄ corp⁹ virtutē ſuā ſm̄ qualitatē ſuā ⁊ ſꝫ ꝓportionē minoratiōis eius ſeruat: imo poſſibile ē vt diminutio corꝑis ꝑueniat vſqꝫ ad terminū: ne poſt ipm̄ corp⁹ aliqd ſue opōnis que ſibi ꝓpria ē agat: qm̄ nō ē neceſſariū qn̄ virtus alicui⁹ corporis facit motuꝫ aliquē vt medietas illi⁹ corꝑis moueat illud qḋ ē motū ab eo oīno: ſicut decē hoīes mouēt onus aliqḋ in die vno per miliare vnū. Nō ergo ē neceſſariū vt qnque moueāt illud aliquātulū: nedū ꝙ ipſum moueant per medietatem miliaris.

¶ Jam dixit ꝙ opōnes medicinaꝝ q̄ ſuꝑflue terūtur deſtruuntur. Hoc ꝓbat. Et primo abſolute ꝙ deſtruūtur. Scḋo ꝙ talr̄ aliqn̄ deſtruunt̄ ꝙ aliā opōnē acqrūt. ibi (Et medicine.) Pria in duas. Primo ponit duas rōnes. Scḋo ꝯcludit duas ꝯcl'ones imediatas ex illis: quaꝝ vnaqueqꝫ ifert ꝯcluſionē ꝑncipalē. ibi (Et ꝑꝑ h̄.) Tertio errorē quorūdā abijcit. ibi (Licet.) Prima in duas ſic̄ ⁊ rōnes adducit. Scḋa ibi. (Neqꝫ medietas.) Primo arguit ſic. corpus ꝑ diminutionē ſiue pulueriżationē nō ſeruat in qualibet ꝑte virtutē ſm̄ ꝓportionē ſue quātitatis: imo ꝑ diuiſionē ꝯuenit ad ꝑtē tāte ꝑuitatis ſiue diuiſiōis ꝙ illa ꝑs nullā virtuteꝫ opandi hēbit: igit̄ ſuꝑflua ꝯtritio deſtruit medicine virtutē. Cōcl'onē iā ſuppono veraꝫ. Ponit ꝯ aña. Scḋo ꝓbat illud. ibi (Qm̄ nō eſt neciuꝫ.) ꝓbat aña ꝑ exēplū ⁊ eſt notum. ¶ Conſiderandū ꝙ forme naturales que ſunt principiū opationis regrunt terminatā quātitatē in mā: vt. 8. phi. cōmē. 62. pōt igit̄ ꝑueniri ꝑ diuiſionē ad tātā quātitatē ⁊ ita ꝑuaꝫ ꝙ cum iſta nō ſtabit forma: ⁊ ꝑ ꝯſequens nec operatio.

Dub^m p^m ¶ Sed tu dices quid eſt corrumpens in diuiſione.

Dub^m 2^m ¶ Scḋo q̄res an ꝑ diuiſionē poſſit deueniri ad quātitatem qua ſaluet̄ forma rei ⁊ nō opatio. ¶ Ad primū dōm ꝙ Alexāder athenienſis dubitauit in hoc. Et nos dicamus ꝙ corrūpēs vel diuidēs eſt ꝑ qualitates que ſūt in corpore diuidēte. ℣ Contra. qꝛ ille qualitates corrūperēt nō diuidēdo. ℣ Sol'o. in diuiſiōe paucificat̄ ꝑs talr̄ ꝙ pōt recipe alterationē in qualitatib⁹ diminutis quā nō pōt recipe totū nō diuiſuꝫ. Uel dicem⁹ ꝙ corrūpēs eſt ꝯtinēs. ⁊ ſeqtur ex h̄ ꝙ ſi ponat̄ i vacuo nō corrūpet̄ ⁊ ē veꝝ ſi i vacuo nō fit actio. ℣ Ad 2^m vr̄ ꝙ minor q̄titas ſufficiat ad formā q̄ ad opōnē. ꝑuus eni ignis nō cōburit: vt. 3. de cōpl'onib⁹. ca. 4. tn̄ illa forma ſaluat̄: ſꝫ tendit in corruptionē: cū ēt forme nō ſint niſi ꝑ opōnes: vn̄ auferēs opōneꝫ aufert entitatē. 9. meta. cō. 7. lꝫ igit̄ rō Aui. ſiue ꝯueniat̄ ad ꝑuitatē in qua nō ſeruat̄ foīa ſiue ꝯueniat ad ꝑuitatē in q̄ nō ſuat̄ opatio: tn̄ geti⁹ ⁊ ſecuri⁹ ꝯducit̄ rō ꝑ h̄ ꝙ dic̄ ꝑducit ad q̄titatē vbi nō ſaluat̄ forma ꝓportionalr̄: vn̄ ex toto forma ꝑexiſtēs corrūpit̄ ſi ꝯcē hoīes agūt opōnē que eſt tract⁹ nauis ꝑ miliare: ⁊ h̄ ꝑ potentiā in eis hoīb⁹ exn̄teꝫ nō ſufficit ꝙ. 5. ſoli faciant medietatē illi⁹ mot⁹ ſiue tractionis ꝑ mediū miliare: imo per nullū ſpatium trahunt.

¶ Neqꝫ medietas illius oneris ita iam ſit ſingularis vt quinque ſingularē eā aſſumāt ⁊ valeant ipſi⁹ facere ꝑmutationē. Jmmo ipoſſibile eſt vt ſuſcipiens ꝑmutationē nō patiat̄ a medietate virtutis penit⁹ cū ipꝫ eſt cū ſingularitate id qḋ eſt cū totalitate: ⁊ medietas ei⁹ nō eſt recipiēs a medietate illius qḋ recipit in ſingularitatis diſpōne: qm̄ eſt cōtinua cū medietate altera nō preparata ad hoc vt moueat̄ ab ea ſingulariter.

¶ Hec ſcḋa rō. ⁊ arguit fundādo rōnem in ꝑdicto exēplo. ſi medietas oneris trahibilis ab. x. hoībus nō occurrit diuiſa. 5. hoīb⁹ diuiſis ab alijs. 5. igit̄ hoc onus. ſ. nauis nō patiet̄ aliqd: qꝛ nullo mō mouebit̄ a ſolis qnque hoīb⁹: ſed ſic eſt vt ꝑſupponit: qꝛ ſupponit̄ ꝙ nauis nō diuidat̄. Hui⁹ rōnis ꝓ ponit aña. Secūdo ꝯn̄s. ibi (Jmmo poſſibile.) Tertio ꝓpoſitionē cōem. ibi (Cū ipſi cū ſingularitate.) ¶ Antecedēs eſt h̄. medietas oneris nō diuiſa ⁊c. ꝯn̄s eſt h̄. nauis nō patiet̄ a medietate virtutꝭ ꝓme. ꝓbat̄ ꝯn̄a. ibi (Cum ipꝫ eſt ⁊c.) Arguit ſic. ꝑs ſingularis. i. vnaqueqꝫ iſti⁹ oneris eſt ſub actu toti⁹ ⁊ nō ſub actu ſue ſingularitatꝭ ſꝫ totalitatis: igit̄ iſta ꝑs medietas nō pōt recipe a medietate virtutꝭ. ſ. a. 5. hoīb⁹ illḋ qḋ poteſt recipe ab eis qn̄ eſt diuiſa. qꝛ qn̄ eſt diuiſa pōt ꝑs moueri a. 5. hoībus vt medietas nauis a medietate. 10. hoīuꝫ: ꝯ qn̄ eſt ſub totalitate non poterit moueri ꝯn̄tiā vltimā. ſ. ꝙ ſi exn̄s pars. ſ. ſingularis diuiſa pōt moueri ꝙ exn̄s ſub actu totius non pōt moueri: qm̄ exn̄s ſub actu totius eſt cōtinua cū medietate altera: ⁊ ex h̄ non ꝑparata vt moueat̄ ſingul'r. i. diuiſa: ⁊ cā quare nō eſt ꝑparata eſt ꝯtinuitas cū altera q̄ eſt ſub actu totalitatꝭ. ſi eni ꝑs iſta ꝯtinua moueret̄ oꝫ ꝙ altera ꝑs moueret̄ ⁊ ſic totū. ꝯtinuū eni ē cui⁹ ꝑtes ſil' mouent̄: vt. 5. metheo. tex. cō. 8. Sꝫ iā ꝑſuppoſitū eſt ꝙ totū onus non mouebat̄ niſi a. 10. hoīb⁹: ⁊ totū oꝫ moueri mota ꝑte ꝯtinua altera: igit̄. 5. homines nō poterūt mouē aliq̄ mō nauim. ¶ Cōſiderādū ꝓ ꝙ iſta rō ſurgit ex remotiōe dubōnis. Circa primā rōnē diceret eni aliquis ꝙ ꝑ diuiſionē ſi forma corrūpit̄ nō ſaluat̄ opatio aliquo mō: ſed ſi nō corrūpit̄ forma: imo ꝑs forme ⁊ virt⁹ ſaluat̄ in q̄libet parte adhuc pōt ſaluari opatio aliq̄ vna ꝑticula hn̄te formā occurrētē patiēti: q̄uis oēs ꝑtes nō occurrāt: qꝛ ꝑs agit in ꝑtē patientꝭ. h̄. A. remouet dicēs: ꝙ aliq̄ ꝑs virtutꝭ diuiſe nō nec̄io agit in ꝑtē patientꝭ: ⁊ h̄ qꝛ ꝑs patiētis rn̄dēs illi ꝑti nō ē diuiſa ab alia ꝑte: imo eſt ſub actu toti⁹. Exēplū ꝯ onere ⁊c. ꝙ ꝑ triturationē ꝑdit opōnē: ꝑ triturationē deuenit̄ ad ꝑtē q̄ lꝫ ſeruet formā ⁊ opōnē in ꝑtē q̄ ſibi diuiſa ab alia pateret̄: tn̄ corp⁹ nr̄m patiēs nō occurrit ꝑti medicīe diuiſim: ſed ꝯtinue in ſuis ꝑtib⁹: igitur ꝑs nō patietur a ꝑte medicine: qꝛ ꝑs corporis eſt cū actu totalitatis ⁊ nō ſingularitatꝭ. ¶ Cōſiderādū ꝙ hec rō differt a pria: qꝛ pria ꝓbat ꝙ medicīa ꝑdit virtutē ꝑ diuiſionē ex hoc ꝙ ꝑtes ꝑdunt formā ⁊ opōnē. Sꝫ iſta rō ſcḋa ꝓbat ꝙ lꝫ in aliqua ꝑte medicine diuiſe ab alia ꝑ triturationē vel diuiſionē ſaluet̄ virt⁹ ⁊ opatio ſm̄ mēſurā illius virtutis: nō tamē opabit̄ in corp⁹ ꝙ ſibi occurrit cū ꝑte diuiſa q̄ rn̄deat illi ꝑti medicine. Jſta ſubtil'r itellexit Gerardus glo. vt apparebit in q̄ōne.

¶ Et ꝑꝑ hoc nō quotiēſcūqꝫ minoratur corpus medicine ⁊ minorat̄ virtus iuenit patiētē in minore ſibi ſimili: neqꝫ etiā opꝫ vt hoc cū quātitate ꝓportionis ſue minorationis efficiat in patiēte a toto oīno opōnē: lꝫ qbuſdā videat̄ ꝙ ꝑꝑ minorationē nō deſtruat̄ forma ⁊ virtus: ſed coꝝ v̄ba in cōpoſitis ſunt viciniora ad h̄ vt eoꝝ incredulitas vires nō ſumat. Et medicine qdē cū aliquā opōnē hn̄t: ſi in eaꝝ ꝯtritione ſuꝑflue elaboret̄ poſſibile eſt vt ad ſpēꝫ alterā opōnis ꝑmutent̄. nā v̄. g. ſi potētes ſunt in eūando humorē aut fecē ꝯficiūt ab h̄ ⁊ fiūt eūantes aquoſitatē ꝑꝑ caſuꝫ v̄tutis eaꝝ: et qm̄ ipſe ꝑꝑ ꝑuitatē ſuā fiūt magis penetrātes: q̄re velociter ꝑueniūt ad mēbrū aliud a mēbro in quo ſtant cū ſūt magne ⁊ ꝓcedit opatio ab eis. Et in ipſo ſic̄ narrat Gal'. ſibi accidiſſe. Jnqt eni ſuꝑflue ꝯtriui ciminuꝫ quare ꝑmutatū ē ⁊ factū eſt vrine ꝓuocatiuū: cū prius fuerit in nā ſui ſolutiuū nāe. Opꝫ ꝯ ne ad ſummū ꝑueniat̄ in ꝯterendo medicinas ſubtilis ſubſtātie: imo nō opꝫ vt ad ſūmū perueniat̄ niſi in cōterēdo medicinas ſpiſſe ſubſtātie: ⁊ ꝓprie cū eſt volūtas vt eaꝝ penetratio perueniat ad fineꝫ elōgationis: ⁊ ſunt ſpiſſe difficil' motus: ſic̄ medicine pulmonis cū ſunt facte ex corallo ⁊ margaritis ⁊ lapide ſcedenegi: ⁊ q̄ illis ſunt ſil'ia.

¶ Hic ponit duas ꝓpōnes q̄ ſunt ſicut due ꝯcl'ones. Et pria habet̄ ex ſcḋa rōne. ſ. ꝙ nō quotiēſcūqꝫ minorat̄ corp⁹: ⁊ ēt virt⁹ ꝓportionalr̄: nō dico iuenit patiēte i miore ſibi ſil'i. i. ꝑte patiētis ſibi ꝓportionali ſꝫ ꝑuitatē ſic̄. 5. hoīes medietatē nauis ⁊c. Scḋa ꝓpō habet̄ ex ꝓma rōne ⁊ ē ꝙ nō opꝫ vt cū q̄titate ꝓportōis ſue miorationis efficiat aliqd in patiēte a toto: ⁊ h̄ qꝛ ꝑs nō hꝫ virtutē. Jſte due ꝓpoſitiōes iferūt iſtā: ergo trituratio ſuꝑflua deſtruit virtutē medicine. ſꝫ ille due ꝓpōnes ꝑn̄t eē vna q̄ accipit̄ a ſcḋa rōne.

Dub^m 3^m ¶ Dubitat̄. vtrū ſuꝑflua trituratio medicinaꝝ poſſit deſtruē virtutē medicīe ⁊ eius opōnē. Ur̄ ꝙ nō ꝑ rōnib⁹. Pria qꝛ diuiſio ꝑ^a medicinaꝝ ad minima nō deſtruit opōnē medicinaꝝ. Jtē. 6. phy. tex. cō. 20. ponit̄ ꝙ ſi aliqḋ mouēs mouet in tāto tpe ꝙ medietas mouētis mouebit medietatē mobilis i eodē tpe: ſꝫ ſemꝑ ē accipe medietatē poſt medietatē. igit̄ trituratio nō ꝯſtruit opōnē medicīe. Jtē oēs ꝑtes illi⁹ pulueris ſil' date deberēt ſil' opari ſicut decē homines ſil' iuncti debēt ſimul opari tractū nauis. Jlle ſūt rōnes fortiores iſtis q̄ ſunt nr̄e. Quarta cōbuſtio in cinerē nō tollit virtuteꝫ medicīe in ſirico cōbuſto: ꝯ multo minus vt pulueriżatio. Ampli⁹ alcofel eſt vltia trituratio poſſibilis hoī: tn̄ nō tollit virtuteꝫ thucie ⁊ coralloꝝ ⁊ hmōi medicīaꝝ occultaꝝ. Ampli⁹ ſcḋa rō Auic. nō vr̄ militare: qꝛ Aui. vult ꝙ ſi diuiſio fiat ad ꝑtes ſaluātes formā ſiue virtutē: ſiue ꝓportionē ꝑuitatis ꝙ ꝑs vna nō agit: ⁊ hoc qꝛ iuenit ꝑtē in ꝑuitate ſibi ſileꝫ: partē dico mobilis ſiue patiētꝭ alteri⁹ ꝯiūctā. ℣ Sꝫ tu dices ego dabo oēs iſtas ꝑtes ⁊ nō vnā tm̄. Ampli⁹ dico nō eſt ſil'e de motu locali ⁊ motu alteratiōis: qꝛ lꝫ ꝑs mobilis localiter ꝯtinui nō poſſit moueri ſine alia ꝑte ꝯtinua: ⁊ h̄ dico ꝯ toto loco ad totū locū vl' manēs ꝯtinuū veꝝ qḋ dico ꝑꝑ fluxibilia: tn̄ ꝑs alterabil' ꝯtinua alteri ꝑti ꝑt alterari nō alterata alia ꝑte: imo

sic successiue fiūt alteratiões. ps ḡ vna medicie triturate seruans v̄tutē sic gnq̄ȝ hoies seruāt poterit agē ī ptē corpis hūani q̄ f̄m ꝓportionē sibi correspōdet ī puitate ⁊ alterabit illā sine alia pte sibi ɔtinua: ⁊ tūc cū h̄ stat ꝙ gnque hoies nō pn̄t pmutare medietatē nauis ɔtinuā alteri medietati nauis. Ampliꝰ tūc nullus hō mūdi sciet triturare: q: nullus scit ptes mīmas nō saluātes formaȝ et saluātes. Ampliꝰ tūc oīs trituratio mediciaꝝ eēt medico suspecta q: vl̄ triturares ad ptes mīmas ī qbꝰ nō saluaṫ forma: ⁊ h̄ nō dȝ fieri p p̄mā rōnē: vl̄ saluaṫ forma ī ptibꝰ: ⁊ h̄ ē suspectū p 2ᵃᵐ rōnem. ⁋ In ɔriū Aui. ⁋ Dicamꝰ ꝙ virtutes mediciaꝝ q̄dā sūt q̄ nō sequūṫ formas subales eaꝝ siue spāles modos mixtōis: sȝ modos mixtionis gn̄ales sequūṫ vt q̄cūq̄ȝ sint sicca terrea sūt exiccatiua cū stiptico: ⁊ sic cū ɔfortatōe q̄dā. q̄cūq̄ȝ acuta sūt ignea sūt calefactiua ⁊ diuisiua: ⁊ ī sūma sūt oēs virtutes sequētes post elīta ⁊ gn̄ales modos mixtionū: q̄dā āt sūt v̄tutes sequētes termīatas formas specificas vt virtꝰ attractiua chol'e formā scamonee formaȝ reubarbari ⁊c̄. ⁊ ɔfortatio cordis crocū. Dico igiṫ ꝙ vltīata trituratione nō ē neciū ꝙ depdaṫ ī re virtꝰ cōis. x̄.g. virtꝰ exiccatiua ī corallo ⁊ anthimonio: rō q: illō ī qō trāsmutaṫ p pulueri̇zationē nihilominus exiccat: q: siccitas ⁊ terreitas ē cōis dispō vtriusq̄ȝ. isto modo q̄uis alcofol corrūpat formā reꝝ q̄ alcofollanṫ: tn̄ saluāt virtutem exiccatiuā vl̄ lenitiuā vl̄ aliā q̄ ē ī re ō q̄ fit: ⁊ ī quā trāsmutat. ⁋ Cōtra. alcofol ō margarit̄ ē ōtermīate ɔfortatōis occulte: ⁊ alterius ɔfortatiōis ab alcofol ō āthimonio: ⁊ hec ē ōtermīata opatio: igr̄ corrupta forma margaritaꝝ nō saluabiṫ virtꝰ illa in alcofol. Dōm ad h̄ ꝙ ɔfortatio alcofol ō margarit̄ nō ē p formā margaritaꝝ q̄ ī alcofol trāsit: sȝ p formā ī quā ē trāsmutatū alcofol ad quā p̄parauit forma margaritaꝝ: ⁊ sic alcofol ō margarit̄ dr̄t spē ab alcofol de āthimonio: ⁊ diuersimode ɔfortāt: nō hec p formā margaritaꝝ ⁊ ille p formā āthimonij: sȝ p alias formas acq̄sitas ad q̄s ille p̄parāt. Ul' posset dici al'r adhuc ꝙ dicimꝰ ō alcofol vt saluaṫ argᵐ sup̄ factū ꝙ nūq̄ȝ ars tātū pōt terrere mīeralia ꝙ p triturationē possit eis tollē formā: ⁊ huiꝰ signū ē ī auro qō ē ō mineralibꝰ pfect̄ qō vltīe reductū ad folia: ⁊ postea tritū ī mortario vt oēȝ colorē auri pdiderit: adhuc ē sub forma auri subali: statīȝ enī cū poniṫ ad ignē cuiꝰ ē vnire homogenea recōtinuāṫ ptes: ⁊ appet auꝝ. nec ē dōȝ ꝙ ignis gn̄et nouā formā auri. nā gn̄atio auri nō ē circularis cū sit ō mixt̄ pfect̄. Id āt qō h̄ ōclat ē lȝ nō ꝓbet cū mīma reꝝ terrearuȝ: vt mineralia sūt lōge mīora q̄ȝ mīma aereaꝝ ⁊ igneaꝝ vt sūt medicine ō plāt̄ ⁊ ō aīalibꝰ: ⁊ iō ad mīma valde reducta adhuc tenent formā ad q̄ mīma si reducenṫ cīnamomū nō possȝ saluare formaȝ. Res igiṫ minerales ex qbꝰ fiūt alcofol: q̄uis vltīate teranṫ: tn̄ non pdūt formā. ⁋ Sȝ tu dices pone ꝙ ī trituratiōe q̄ fit alcofol mineraliū sit ōuētū ad illa mīma cū ars trituratiōis adhuc ꝓcedat: igiṫ fiet corpꝰ illaꝝ mediciaꝝ. ⁋ Et dicamꝰ ꝙ nos sumus hic īter duo. Unū ē ꝙ dicamꝰ ꝙ illō ē ita mīmū qō nō pōt aliq̄ igneo frāgi trituratōe vl̄ diuidi. Et h̄ q: nulla duo corpa violētia vel machinātia in suis supficiebꝰ sūt ita eq̄lia ⁊ applicabilia ꝙ possint colligere illud mīmū ⁊ cōprimē ita ꝙ frāgaṫ. ⁋ Cōtra. q: hic nō eēt nisi q: ī supficie violaꝝ sūt ꝓfunditates in q̄ īmerguṅṫ illa mīma: sȝ nec visus nec tactꝰ iudicat illas ꝓfunditates. Exēplū ī supficie speculi. ḡ nec iudicabit ō illis mīmis illoꝝ mineraliū: ḡ mīma h̄ȝ formā reꝝ aliquaꝝ n̄aliū nō sūt cōprehēsibilia sensu. Dōȝ ꝙ hec mīma lȝ effugiant sensuȝ ⁊ tactū h̄ȝ ꝙ quātū: nō tn̄ h̄ȝ ꝙ agēs: q: calefaciet ⁊ ifridabit ⁊c̄. Aliō īter qō sumꝰ ē ꝙ cū ē ōuētū ad illa mīma si ꝓcedat trituratio corrūpeṫ virtꝰ mediciaꝝ. Dico 2° ꝙ si virtꝰ mediciaꝝ seq̄reṫ formas ōtermīatas h̄ȝ spēs mediciaꝝ vt virtꝰ solutiua v̄tꝰ ɔfortatiua: ⁊ talis ōtermīati modi calefactiua vl̄ ifridatiua ꝙ superflua trituratōe hec virtꝰ pdiṫ: ⁊ p ɔn̄s opatio: rō ē dupl'x quam Aui. ponit. ⁋ Pria rō ē p̄ncipal' ad h̄: q: p diuisionē supfluā pōt deueniri saltīȝ ī aliq̄bꝰ ad q̄titates ita puas ꝙ nō saluaṫ forma ī aliq̄ ptiū: ⁊ p ɔn̄s nec opatio: ⁊ oīno lȝ oēs illas ptes des. x̄.g. totū reubarbaꝝ tritū trituratōe q̄ ī oī pte est pdita forma reubarbari: nec tn̄ opabiṫ cū nō sit reubarbaꝝ. ⁋ Scd̄a rō quā pōit Aui. vt opior n̄ est p̄ncipal' rō: sȝ ad eā ōuenit ex ɔn̄tia f̄monis. q: enī dixerat ꝙ si decē hoies mouēt nauiȝ: gnque nō pn̄t ea mouē: ⁊ aliq̄s diċ saltem gnque mouebūt medietatē. ⁋ Rn̄det Auicē. ꝙ .5. hoies nō īueniūt nauiȝ diuisaȝ p mediū sȝ ɔtinuā. ⁋ Arguit igiṫ Auic. ex suppōne si istā rōnē applicamꝰ ad triturationē. nā p triturationē sit ōuētū ad ptes q̄rū q̄libȝ saluat virtutē h̄ȝ ꝓportionē sue puitatis: sic .5. hoies saluāt virtutē h̄ȝ q̄titatē eoꝝ: q: ī .5. hoibꝰ ē mediū potētie q̄ ē ī decē: ⁊ supponaṫ ꝙ vna ps illiꝰ medicie deṫ vl̄ appliceṫ corpori sic .5. applicanṫ naui ɔtinue: tūc illa ps nō aget. Et rō ē ista: q: ps ɔtinua nō pōt moueri nisi moueaṫ totū: sȝ .5. hoies nō pn̄t mouē totā nauī: ḡ nec medietatē: quā si mouerēt: mouerēt totā nauiȝ. ⁋ Ex his ad ɔria. ⁋ Ad p̄ᵐ dōȝ ꝙ illa diuisio ad mīma de q̄. Ƀ. logṫ ē q̄dā subtiliatio: nō āt pulueri̇zatio. ⁋ Ad 2ᵐ dōȝ ꝙ Aꝝ. logṫ q̄n̄ h̄ȝ corpis diuidiṫ virtꝰ ⁊ nō corrūpiṫ p diuisionē sic appȝ ex illa sua ꝓpōne q̄ vult ꝙ duo motores mouēt duo mobilia. si vnianṫ mouebūt vnitū illō mobile. ⁋ Ad 3ᵐ dōȝ ꝙ lȝ des totū sil' reubarbaꝝ corruptū p diuisionē ī ptes: nihil tn̄ opabiṫ. ⁋ Ad rōnes n̄ras. ⁋ Ad p̄mam dico ꝙ adustio ī cinerās vltīe tollit virtutē sequētē formā. si tn̄ aduriṫ siricū: dico ꝙ nō dȝ eē adustio ī cinerās: imo prudēter fieri dȝ tal'r ꝙ siricū sit pulueri̇zabile: ⁊ sit siricū h̄ȝ formā. Et sic dico ꝙ nulla medicia h̄ñs opōnē sequētē formā dȝ cōburi tal'r ꝙ pdat formaȝ. sȝ si virtꝰ acq̄raṫ ei p cōbustiōeȝ dȝ cōburi sic es vstū ⁊ multa ō qbꝰ forsan ē spodiū cāne. ⁋ Ad 2ᵃᵐ ō alcofol iā ē solutū. ⁋ Ad 3ᵃᵐ dōm ꝙ Dy. vī tenuisse istā rōnē: q: eā nō tetigit: sȝ dixi x̄ba ex qbꝰ pōt h̄ri instātie remotio apō eū. Diċ enī ꝙ si ɔtritio fiat ad ptes saluantes formā: q: cū h̄ ē cā ꝙ nō tota pueniat ad locū semp: iō ōstruiṫ eius opatio. forte āt si pueniret ad locū possȝ agē ī ipso. Nos āt dicamꝰ ɔ Dy. ꝙ illa ē dubitatio siue suspitio ī oī trituratiōe ⁊ nullā deberemꝰ facē. Al'r igiṫ dicemꝰ vt diximꝰ supra ꝙ illa rō Aui. nō ē p̄ncipalis. Pr̄icipal'r enī Auic. ītēdit ꝓbare ꝙ vltīa trituratio destruit opōnē medicie: ⁊ h̄ ꝓbat solū pria rō. Rō āt 2ᵃ nō ꝓbat cū p̄suppo nat triturationē saluare formā ⁊ virtutē ī ptibꝰ: ⁊ p ɔn̄s nō eē vltīmatā triturationē. s. vltra q̄titatē in q̄ saluaṫ forma. Exit āt illa rō a pria vt diximus: ⁊ iō arguit ex suppōne. s. supposito ꝙ vna ps illiꝰ medicie deṫ. Probat āt ꝙ nō opeṫ aliq̄d sic nec .5. hoies in nauī mouēdā. ⁋ Ad 4ᵃᵐ dōm p̄ ꝙ sil'e ē de motu locali ⁊ alteratōe: ⁊ cū dī ꝙ ps alterabilis ɔtinua pōt alterari a pte alterātis: dico ꝙ nō pōt saltē ita vltīe siue pfecte alterare sic alteratio a toto alterante. h̄ ꝓbaṫ: q: si sint duo corpa eq̄lis q̄titatis: quoꝝ vnuȝ sit altero grossiꝰ: actio grossioris ē maior: vt Auer. 2. celi cōmē. 4. cū igiṫ q̄libet ps alterabilis sit grossior q̄n̄ alterabile ē ɔtinuū q̄ȝ q̄libȝ ps ꝓportionalis alterātis diuisi actu in ptes: q: q̄libet ps alterabil' cōtinui cū sit sub actu totiꝰ ē totū: ⁊ resistit ꝓ rōnē totiꝰ non poterit ps diuisa medicine alterare ptē mēbri totius ɔtinuā eo ꝙ totū membrū ē alterabile adeq̄tū toti medicie alterāti: ⁊ iō lȝ ʒ.j. pipis calefaciat stomachū totū vt suū mobile alterabile: tn̄ gnta ps ʒ. nō poterit calefacere gntā ptē stomachi taȝ pfecte sic fuisset alterata a tota medicia alterāte totū. Exēplū huius est. q: vnum magnū vas aque cal'e plus calefaciet manū tuā p horā q̄ȝ paruū vas eiusdē aq̄ cal'e: ⁊ h̄ est q: tota aq̄ magni vasis resistit tibi tāgēti eā lȝ tangas ptē: ⁊ sic tota aq̄ pui vasis: sȝ aque maioris vasis est maior virtꝰ q̄ȝ aque minoris vasis. Al's dōm ꝙ hec rō verificaṫ in medicis: quarū opatio cōpleṫ cuȝ motu locali: sic est medicina solutiua. Si igiṫ ʒ.j. reubarbari mouet chol'aȝ tātā que est a sanguīe sepata: nō seq̄ṫ ꝙ cētesima ps ʒ. euēt cētesimā ptē chol'e: q: hoc fit cū motu locali: q: opȝ extrhere cētesimā ptē chol'e a tota chol'a: q̄uis h̄ nō fiat sine motu alteratiōis preuio: ⁊ h̄ ītellexit glosa cū dixit. Hoc diċ ꝓꝑ māꝫ ad quā mouēdā daṫ medicina: ḡ existibꝰ mult̄ frustis in corpore chol'e hincinde p venas stātibꝰ vel alibi data dosis reubarbari sufficiēti mouebiṫ alteratiue ⁊ post local'r: sed dare vnā ptē dosis nō poterit fieri eductio ptis oneris: q: non poterit separari ab alia parte cholere cōtinua sicut nec pars nauis ⁊c̄. ⁊ ad hūc intellectū vadit qō seq̄tur de glosa. ⁋ Ad 5ᵃᵐ dico ꝙ nullus scit triturare nisi estimabil'r ⁊ experimētal'r. ⁋ Ad 6ᵃᵐ dico ꝙ nō oīs trituratio est suspecta. Sȝ debes triturare sic ꝙ saluet forma: ⁊ ōbes dare totam medicinā trituratā in sua dosi: sed supposito ꝙ des ptē nō agit (lȝ ⁊c̄.) totū euidēs qō dicit Dy. de triturationē.

⁋ Judicia v̄o adustiōis sūt ista. nā ex medicis sūt q̄daȝ que aduruṅṫ vt v̄tꝰ eaꝝ minoreṫ: ⁊ q̄dā sūt q̄ adurūtur vt v̄tꝰ eaꝝ augmēteṫ. Et oēs q̄dē medicie acute subtil' sube: aut eq̄lis cū aduruṅṫ: minuiṫ eaꝝ cal'itas ⁊ ipaꝝ acuitas: ꝓꝑ illō qō ex suba ignea resoluitur ifixa in eis sicut attrimētū ⁊ colcotar. Medicis v̄o quaꝝ suba est spissa: ⁊ ipsaꝝ virtꝰ est nō acuta: neq̄ȝ cal'a adustio acq̄rit virtutē calidā sic cal'x. Jsta enī fuit lapis in quo nō fuit acuitas. Cū ḡ aduriṫ conuertiṫ in acuitatem.

⁋ Hic dat iudicia medicinaꝝ ex adustiōe. Et p̄ iudicia gn̄alia. Secūdo spālia. ibi (Medicia v̄o.) ⁋ Cōsiderādū adustio ē ōcoctio siue exarsio facta a cal'ō sicco extrinseco: in hoc nō differt ab elixatione ⁊ putrefactiōe: nisi ꝙ nō fit tāta cōbustio: ⁊ hic sumitur combustio cōiter ad vtrūq̄ȝ. ⁋ Cōsiderādum 2° ꝙ res q̄dā īmediate cōburiṫ sup ignē: vt cornu cerui q: est solidū obsistēs: nec curamꝰ si ō eo aliq̄d pdiṫ. Quedā mediāte graticula: vt reubarbaꝝ mirabolani ⁊ h̄mōi: ⁊ hoc ne quātitas eoꝝ perdaṫ: ⁊ q: cōbustioni nō sic obstant. Quedā virtute corporis cū eis cōiuncti vt metalla. s. aurum plūbū ⁊c̄. comburentur miscendo sulphur: vt docetur. 2ᵒ. lib. Azarauij: lȝ plumbum purum. s. solum possit calcinari vt Musaias. cā eius qō dicit est: q: motus est de contrario in contrariū ⁊c̄.

⁋ Medicina v̄o ꝓꝑ vnū gnque accn̄tiū aduriṫ: aut vt frāgaṫ de eiꝰ acuitate: aut vt acq̄rat acuitatē: aut subtilieṫ suba eiꝰ spissa: aut vt p̄pareṫ ad ɔterēdū: aut vt destruaṫ malitia q̄ est in eiꝰ suba. Exēplū p̄mi ē attrimentum

mētū ꝛ colcotar. Exēplū scđi ē calx. Exēplum tertij ē cācer ꝛ cornu ceruinū qđ adurit. Exēplū q̄rti ē siricū: nā ip̄m administrat in ꝯfortādo cor: ꝛ si administret icisum est ēt ꝯueniētius q̄z si administret adustū: ƺ qm̄ icisuz nō seq̄tur minorationē partiū sufficiētē nisi cū labore aduritur. Exēplum quinti est adustio scorpionis in intētione administrationis eius ad lapidem.

Dubm 4m ¶ Dubitat. quare Mes. de ꝯsolatiōe medicinaꝝ ponit solū tres cās pp̄ q̄s assat medicīa. s. vt vigoret ōpatio sicͫ sq̄lla: siue vt ōbilitetur vel tollat vt psiliū: vel vna reprimat ꝛ alia augeat sicͫ mirabolani. Dōm q̄ sermo Mes. ē pprior medicis solutiuis. Hic āt sm̄o Aui. est gn̄alis ad oēs medicīas. Nā adustio fit vel gr̄a virtutis tollēde vel acq̄rēde vel meliorande: ꝛ sic sunt tres cāe p q̄s fit adustio vel gr̄a substātie subtiliāde vel p̄parande triturationi: ꝛ sic sunt due.

¶ Ablutiōis āt iudicia sūt: qm̄ remouet ab oī medicina illđ qđ ei p̄mixtū ē de sub̄a acuta subtili: ꝛ sedat illđ in ea: ꝛ tēperat ipsaz. Et sūt ex eis q̄s īfridat post calitatē sup̄fluā. Et pp̄ h̄ ablutio ab oī medicīa terrea remouet igneitatē quā ab adustiōe acq̄sivit sicͫ calx abluta: remanet enī tēperata: ꝛ aufert ei⁹ adustio. Et sūt ex eis in q̄bus nō est intētio eius in infrigidatione tm̄: imo intentio eius est possibilitas minorādi partes eaꝝ: ita vt ad vltimū finē p̄ueniant: sicut ablutio tutie in aq̄. Et ex eis sunt que abluunt vt remoueatur ab eis virtus q̄ nō placet sicut sūmū studiū in abluēdo lapidez armenū ꝛ lazuli: ita vt separet ab eis virtus nauseatiua.

¶ Hic dat iudicia ƺ dispōnē q̄ aduenit ex ablutiōe. Et p̄ ī gn̄ali. Secūdo ī sp̄āli. ibi (Et sūt.) Hic ponit tres cās pp̄ q̄s fit ablutio: ꝛ per ꝯn̄s tres modos dispōnū: ꝛ sic tria iudicia. ¶ Cōsiderādū q̄ ablutio ē īfusio ꝛ nutritio dī ablutio qn̄ res ī aliq̄ liquore lauant: ꝛ liq̄r p̄yciat sicͫ lauātur radices sordide: ꝛ hic ē finis ei⁹ vn⁹ vl' q̄ remoueat ei⁹ p̄s aliq̄ ꝛc. vt lauat lapis lazuli ꝛ armen⁹. ¶ Infusio est qn̄ aliq̄ res liquore gescit: ꝛ tūc vel liquor p̄ycit sicͫ facim⁹ gescere cerusaz ꝛ calcē vt penetret ab aq̄: ꝛ p̄ycim⁹ aquā: ꝛ ista infusio nihil aliđ ē q̄z lotio: vt dicam⁹ q̄ lotio fit quodāmō nō p̄mittēdo gescē: ꝛ h̄ ē ƺ q̄ vides de necītate actionis aque ad p̄tes rei lote. Aliqn̄ fit īfusio ꝛ accipit liquor: ꝛ nō accipit res que īfundit sicͫ accipim⁹ infusionē reubarbari ꝛc. ꝛ talis īfusio nō cadit hic: ſƺ est de cap̄lo cōpōnis medicinaꝝ. isto enī mō syrupi fiūt. ¶ Nutritio vō est qn̄ res ī h̄ūido aqueo ponit vel aliq̄ ꝛ sil' cū illo ībibit: ꝛ totū h̄ accipit sicut tutia ī succo maiorane vt docet Musaias. ¶ Scđo ꝯsiderādū q̄ īfusio vel lotio vel nutritio fit qn̄q̄ in aq̄ simplici: qn̄q̄ in succis vt maiorane ꝛ ruthe vel alijs liquorib⁹ vt aloes in aq̄ sp̄erū alefangine vel aq̄ masticis: ꝛ h̄ est sm̄ q̄ rei infuse virtutē volum⁹ acq̄rere: aut eius malitiā rectificare: qđ totū lege a Mesue.

Dubm 5m ¶ Dubitat q̄d facit īfusio ad triturationē. Dōƺ p̄ q̄ p̄tes grosse meli⁹ separant a p̄uis qn̄ in aq̄ residet: ꝛ tūc illas grossas p se accipim⁹: ꝛ p se terim⁹ ꝛ illas subtiles p se. Scđo q̄ illa īfusio facit eas non sic duras: ꝛ ƺ h̄ mag̃ p̄tibiles siue diuisibiles. Tertio īfridādo illas p̄tes p̄hibet eas īflāmari īflāmatione que medicīas corrūpit qn̄ trituratꝰ: de quo sup̄ ꝛc. ¶ Cōtra. q̄r tutiā īflāmam⁹ ꝛ ībibimus eā aq̄ fen̄. Sol'o. aliud est eā totā īflāmare ea existēte ꝯiūcta: ꝛ aliđ est eam puluerizatā: ista tertia nō mihi placet sed due prime.

¶ Congelationis autem iudicia sunt: quoniaz in omni medicina congelata virtus subtilis destruitur ꝛ addit frigus sicut est frigide substantie.

¶ Cōsiderādū q̄ ꝯgelamus vnguēta ꝛc. cōgelamus mucilagines. i. infrigidamus in aqua vnde īgrossantur: ꝛ subtilitas eaꝝ tollit ad mitigandū caliditatem ꝛ ariditatē lingue: in febrib⁹ cōgelamus cibaria ꝛ facimus salcias. Dixit si est frigide substātie. i. cōpl'onis: q̄r cōgelatio. i. inspissatio calide medicīe addere posset in calefactione vt balsami inspissatio vnde plus moratur.

¶ Vicinitatis vō iudicia sunt: qm̄ medicine aliqn̄ acq̄rūt p vicinitatē q̄litates extneas: ita vt resoluant earuz opōnes: nā m̄lte mediciaꝝ fridaꝝ fiūt cal'e īpressiōis: p̄p̄ea q̄ acq̄rūt ex vicinitate a'se fetide ꝛ euforbij ꝛ castorei ꝛ musci q̄litatē calidā. Et plurime medicinaruz calidarum facte sunt frigide impressiōis: p̄p̄ea q̄r adepte sūt ex vicinitate cāphore ꝛ sandali qualitatē frigidam: oportet ergo vt scias hoc de esse medicinarum ꝛ aliena genera diuersa quarūdam a vicinitate aliaꝝ.

¶ Cōsiderādū q̄ vicinitas ē duplex. q̄dā loci generatiōis vt quando due plāte in eadē fouea nascunt: vna eniz aliā p̄mutat: q̄r permutant aerem ꝛ terram: sicut si elleborus nascatur iuxta arborez fructiferā: dī q̄ fructus arboris fit solues vt Mesue ca. de elleboro. Alia est loci ꝯseruatiōis vt p̄ƺ. (Et aliena.) i. fac distare abinuicē ꝛc. Aliter etiam sm̄ Dy. aliena. i. humiditas ꝛ siccitas.

¶ Judicia vō permixtionis sunt: quoniam medicinaꝝ operatiōes quādoq̄ fiūt fortes p̄pter permixtionē: ꝛ quādoq̄ destruunt ipsaꝝ operatiōes pp̄ administrationē: ꝛ qn̄q̄ rectificant ꝛ remouet ipsaꝝ malitia.

¶ Hic dat iudicia que medicinis accidūt sm̄ dispōnē acq̄sitā p p̄mixtionē. Et p̄ p̄mittit has dispōnes quas medicīe ex p̄mixtione cōsequunt. Scđo exēplis declarat. ibi (Exēplū p̄mi.) ¶ Cōsiderandū: dicūt hic in hac m̄ā Cōciliator dr̄ia. zio. ꝛ Dynus q̄ necessitas cōpōnis medicinaꝝ est ex parte rei naturalis: vt cōplexio diuersa in hoībus. Scđo ex re nō n̄ali: vt aeris estate vel hyeme ꝛc. Tertio rei cōtra naturam quādo componuntur. Quarto ex parte medicine ipsius: ꝛ hoc vel rōne compositionis vel cōiunctionis sicut mel in confectionibus magnis ꝛ cera in vnguentis. vel ratiōe virtutis: ꝛ hoc vel vt augeatur vel corrumpatur vel rectificetur: ꝛ de hac cōpōne medicinaꝝ hic loquitur: q̄r ex hoc vna simplex medicina virtutē acq̄rit vel perdit. De complexione autem medicinarum quātū ad alias intētiones expectat loqui ad quintū librū.

¶ Exēplū primi est: qm̄ q̄dā medicīe sunt in q̄b⁹ ē v̄tus solutiua: ƺ tn̄ īdigēt virtute adiuuatiua cū in ipsaꝝ nā nō sit adiutoriū forte. Cū ḡ eis adiutoriū associat operant fortiter sicut turbith. inest enī ipsi virt⁹ solutiua: ƺ ipsa est debilis: q̄re resoluere nō pōt: eūat ḡ qđ p̄ns ē ex subtili flegmate. Cū ergo ei associat. ƺƺ. soluit cū adiutorio sue acuitat̃ humorē viscosum pl'm vitreū: ꝛ fit velocior ei⁹ sol'o. Et sil'r epithimū tarde sol'onis ē: cuz ergo associat ei pip̄ ꝛ medicine subtiles soluit velocit': qm̄ ipse adiuuāt ip̄m in soluēdo. Et sil'r in reubarbaro est virt⁹ ꝯctionis fortis: ƺ tn̄ cū ea est virt⁹ ap̄itiua minuēs ei⁹ opōnē: si ḡ p̄misceat cū bolo armeno aut cuz achacia ꝯhit vehemēter. Et qn̄q̄ p̄miscent vt penetrare faciāt ꝛ repellāt sicͫ crocus p̄miscet cū rosa ꝛ cāphora ꝛ corallo vt faciat ea penetrare ad cor. Et qn̄q̄z p̄miscēt eas pp̄ ꝯriū illi⁹: sicͫ semē raffani p̄miscetur cū subtiliatiuis ꝛ penetratiuis vt retineat ea in epate tāto spatio q̄ cōpleat in ipso opatio que ītēdit: qm̄ ip̄e cū in epate subtilitate sua penetrāt p̄trāseūt velociter an̄ cōplemētū op̄ōnis. Semen ḡ raffani ꝯuenit ad vomitū: q̄re figit ad illđ qđ ad venas mouet p ꝯriūm.

¶ Hoc ƺ tres p̄tes ꝛc. Pria ƺ q̄nque sicut q̄nque ponit exēpla. ¶ Cōsiderādū circa p̄mū exēplū q̄ si turbith vis non pōt fortiter nec ad distātia loca opari: nō expedit ponē. ƺƺ. vn̄ ī pillulis aureis Mesue sm̄ cōez ōscriptionē non ponit. ƺƺ. ¶ Circa tertiū ꝯsidera: reubarbaꝝ nō ponit solutiuū ab Aui. ꝛ ita erat forsan suo t̄pe sicͫ ō eo dicͫ Auēzoar lib. p̄ trac. zi. z. ca. Sufficiētia q̄dē istoꝝ. 5. modorū ꝯfortatiōis virtutis medicīe est q̄ virt⁹ medicīe ꝯfortat: vt dādo sibi virtutē: ꝛ hoc trib⁹ modis: aut adiuuātem p̄prietate qualitatis. ƺƺ. turbith: aut adiuuātez q̄litate cōi subtiliatiua sicut pip̄ epithimo: aut p eādē v̄tutē vt achacia reubarbaꝝ: ꝛ sic soluto solutiuo: aut appropriādo ad locū: ꝛ h̄ dupl'r: vl' portādo vl' tenēdo ꝛc.

¶ Jlle āt q̄ destruunt pp̄ cōmixtionē sūt: sicͫ si sint due medicīe vnā efficiētes op̄ōnē: ƺ duab⁹ potētijs ꝯrijs: aut q̄si ꝯrijs: tūc qn̄ aggregant si ꝯtigat q̄ vna earuz an̄cedat ad op̄ōnē suā efficiet op̄ōnē: ꝛ si non an̄cedit vna eaꝝ ad aliā p̄hibent se sicut viola ꝛ mirabolani. viola enī soluit leniēdo ꝛ mirabolani soluūt exp̄mēdo ꝛ īspissando. Cū ergo sup̄ueniūt materiei amboꝝ opatiōes ōstruunt vel destruūt se. si myrabolani an̄cedūt deide sup̄uenit viola nō inest alicui ipsoꝝ opatio: ꝛ si

antecedat viola ⁊ leniat: deinde superueniant mirabolani ⁊ exprimãt erit operatio fortior. Tertiũ vero exemplum sunt aloes ⁊ bdelliũ ⁊ dragagãtũ. Aloes enim soluit ⁊ mũdat intestina: sed tamẽ excoriat ⁊ aperit venarum orificia. Cũ ergo associatur ei dragagãtum ⁊ bdelliũ: conglutinat dragagãtum quod abrasit aloe: ⁊ cõfortat bdellium venarum orificia ⁊ est incolume. Isti vero sunt canones ⁊ exempla iuuantia ad cognoscendas naturas medicinarum ⁊ earum administrationem.

¶ Aut quasi contrarijs) quia stipticum ⁊ lenitiuum inquantum solutiuum nõ est cõtrariũ. Unde 3° de simplici medicina. cap. 7. 3° de simplici medicina. cap. primo. dist in. 3. dicit. quod stipticum non est contrarium solutiuo: est ergo quasi contrarium: quia ex parte quadam contrarium: ⁊ ex parte quadam non contrarium.

¶ De collectiõe medicinarum ⁊ ipsarum cõseruatiõe. Cap. 6m.

Medicinarum alie sunt de plantis: alie sunt de mineris: alie de animalibus.

¶ Uult loqui de cõseruatione ⁊ collectiõe medicine: ⁊ in hoc dat iudicia de medicinis que medicine iudicia cõsequunt ex hoc. Et primo distĩguit medicinas secundum ea a quibus sumũt. Scdo exequitur. ibi (Earum.) ¶ Causa primi dicti est: quia medicinas sumimus proprie a mixtis: nõ aũt ab elementis: cũ nõ sint cõtraria: ⁊ cũ sint talia in actu: ⁊ si sumunt ab eis reducunt ad mineralia: vt cauterium ab igne. mixta aũt sunt vel inanimata anima vegetatiua vel sensitiua.

¶ Earũ vero que sunt de mineris meliores sunt que sunt de mineris quibus cognoscũtur sicut calcadis cubrusi ⁊ attrimentum carmeni: deinde sunt mũde a permixtione extranea: immo sit illud quod collectum in ipsa pura substantia de suo genere non fractum in suo colore ⁊ gustu qui sunt ei proprie.

¶ Primo docet colligere. i. accipere medicinas de mineris. Secũdo de plãtis. ibi (Earum.) Tertio de animalibus. ibi (Illas.) ¶ Cõsiderandum quod non docet conseruationem ipsarum: quia sunt bene cõseruabiles: colligere autem docet ex loco ⁊ ligno ⁊c.

¶ Earum vero que sunt de plantis: alie sunt folia: alie semina: alie radices: alie virge: alie flores: alie fructus: alie gũme: alie tota planta sicut est.

¶ Primo ostendit que sunt que colligimus de plantis. Scdo prosequit de eis. ibi (Folia aũt.) ¶ Cõsiderandum quod generaliter est verũ: nõ tamẽ quod de qualibet planta omnia accipiamus: sed de quadam folia vt scolopendria: de quadã radices vt fen. ⁊c. ¶ Consideradũ quod per gũmas intelligimus succum: oleum: fungum ⁊ agaricũ ⁊c.

¶ Folia aũt colligẽ oportet postquam integre icipiũt habere quãtitatẽ quã debẽt: ⁊ remanent secundum formã antequam ipsorum color alteretur ⁊ frangatur nedum quod cadant ⁊ attrita sint.

¶ Habet partes sex ⁊c. ¶ Cõsiderãdũ quod verificat quando volumus folia conseruare: quia tunc habet esse perfectum. verificat etiã in singulari collectione: coacti tamen quandoque festinamus vt quando volumus succum arnoglosse semperuiue ⁊c. ad infrigidandum.

¶ Sed semia sunt colligẽda postquam ipsorum terminus figitur ⁊ exiccatur ab eis cruditas ⁊ aquositas.

¶ Ratio quia sunt completa ⁊ bene conseruantur: tamen propter speciales causas ante colligimus quam maturentur: sicut ordeũ imaturum ad faciendum samech ordei: vt Simoni ianuensis.

¶ Et radices sumẽde sunt cũ casus foliorum tẽpus est.

¶ Scilicet tẽpore autũni: ideo quia tunc virtus est cõpleta vel reuersa ad radicem: non nutriens folia ⁊ parum repressa intus in frigore: nõ exhalata sicut in estate: nec posita sicut in hyeme: nec depressa ad puluerizãdũ sicut in vere: tamen in omni tempore eas colligimus.

¶ Flores vero colligere oportet post apitionẽ integrã ante extenuationẽ ⁊ casum. Sed virge sunt colligẽde cũ iam ad integritatẽ peruenerint ⁊ nõ inceperint inde extenuari et cõbi. Et fructus quidẽ sunt colligẽdi postquam finit cõplemẽtũ eorum: ⁊ antequam sint preparati ad cadẽdũ. Illud vero quod sumit totum oportet vt sumat secundum vigorẽ suũ: ⁊ cũ ipsius semina terminũ suũ sunt cõsecuta: ⁊ quotiẽscunque radices fuerint, minus cõcte ⁊ virge minus extenuate: ⁊ semina piguiora ⁊ plus plena: ⁊ fructus solidiores ⁊ põderosiores erũt meliores: ⁊ nõ excusat magnitudo cum extenuatiõe ⁊ arefactione: sed si est cũ põdere est valde melior. Ille preterea que in claro aere colligunt sũt meliores collectis in dispositiõe humiditatis aeris ⁊ vicinitatis temporis pluuie. Syluestres quoque omnes domesticis sũt fortiores ⁊ minoris quãtitatis secundum plurimum: ⁊ de syluestribus montane sũt fortiores: ⁊ ille quarũ collectiõis loca sunt vẽtosa ⁊ sublimia sũt fortiores alijs: ⁊ ille hore collectiõis: quarum pluuia nõ defuit sũt fortiores eis quibus defuit pluuia in tempore quo debuit: ⁊ totũ hoc secundum plurimum: ⁊ quotiẽscũque fuerit earum color magis tinctus: ⁊ sapor magis apparẽs: ⁊ odor fortior erũt fortiores in genere suo. Amplius herbe debilitant post duos aut tres annos: nisi medicine nũerate que excipiunt sicut duo ellebori: ipsi enim ambo longiori tempore permanẽt. Gũme vero colligẽde sunt post cõgelationem ⁊ post exiccationẽ preparatã puluerizatiõi: ⁊ virtus plurimarũ earum nõ remanet post tres annos ⁊ propter euforbij. verũtamen fortiorum cuiuscũque ordinis spatiũ duratiõis prolõgat secundum ipsarum bonitatẽ. Cũ aũt recẽs fuerit deficit fortis procul dubio stat duplũ veteris debilis loco eius in omni re. Illas vero que sũt ex animalibus assumere oportet ex animalibus viuẽtibus tempore veris: ⁊ eligant animalia seniora corpa habẽtia ⁊ itegriora mẽbra. Et oportet vt quicquid de eis tollit tollat cũ decollata sũt: ⁊ caueat ne illud quod assumit sit ex animalibus mortuis ab egritudibus eis accidentibus. Isti ergo sunt canones vniuersales quos apud medicũ preparatos esse oportet in esse medicinarum singulariũ. Nũc vero in scdo tractatu icipere volo. Loquimur ergo de naturis medicinarum singulariũ a nobis cognitarum: ⁊ earum quarum cognitio nobis possibilis erit: cõsequemur earum impressiones attẽdẽdo signa in eis vera. Et dimittemus narrare medicinas de quibus nihil nouimus nisi nomina tantum ⁊ ordinabimus areolas predictas cũ suis coloribus. Et signabimus in primis numerum egritudinũ cuiusque tabule: ⁊ secundum tincturam cuiuscũque egritudinis cũ voluntate dei excelsi ⁊ bonitate ipsius auxilij.

¶ Primũ per se patet. ¶ Illud vero quod.) Docet colligere totã plantã. Et primo docet hãc collectionẽ per dispositionem aeris ⁊ loci. Scdo ex cã eorum. que dicit sunt nota. Dicit secundum plurimũ: quia quedã sunt nõ syluestria fortiora vt vinũ ex vite domestica ⁊c. Hic Dy. dicit de collectione catapucie sursum ⁊ deorsum ⁊c. quod apud nos est famosum de quodam ligno dicto alifornus. Gumen ⁊c. Illas vero ⁊c.

¶ Tractatus scds Libri secũdi verba pricipis Aboali.

Iam significauimus in tractatu primo ordinẽ areolarum quas ordinauimus. Et nos etiã volumus hic afferre illud quod significat res cadẽtes in omni areola ⁊ ticturas que sunt eis proprie. Areolarum aũt triũ primarum res apparẽtes sũt. In illis vero que sũt post eas. s. que idigẽt distinctiõe capitulorum ⁊ ticturarum nõ existimes nos voluisse studere in iuestigatiõe nũeri eius quod numerauimus. Nos enim nõ fecimus illud: sed attulimus quod iuenimus in capitulis medicinarum singulariũ quas narrauimus de iuuamẽtis ⁊ indicijs sibi proprijs. Et areola prima huius sũme quã igrediunt ticture est areola operationũ ⁊ proprietatũ.

¶ Areola operationum ⁊ proprietatum.

Subtilis: spissa: viscosa: exiccatiua: subtiliatiua: ispissatiua: iuiscatiua: resolutiua: abstersiua: cõglutinatiua:

ua:conglutinatiua:exasperatiua:applanatiua: aperi-
tiua orificiorum venarum:laxũ faciens: incisiua:disrũ
pens ventositates:attractiua:mordicatiua: repercus-
siua:mũdificatiua:sedatiua doloꝝ:⁊ est ꝓhibẽs effu-
sionẽ materieꝝ:rubificatiua:pruritũ faciẽs: vlcerati-
ua:corrosiua:adustiua:rectificatiua putredis: putrefa
ctiua:cauterizatiua:roboratiua:digestiua:crudũ faci-
ens:stupefactiua:oppilatiua laxi ⁊ rari ĩflatiua:laua-
tiua:lubrificatiua:exp̃ssiua:ꝯctiua:extictiua:clarifica-
tiua sanguis:sudoris ꝓuocatiua:retẽtiua sanguis:retẽ
tiua sudoris:laudabil' chimi:vituꝑabil' chimi:expulsi-
ua nocumẽti:cibi m̃lti nutrimẽti:pauci nutrimẽti:con
fortãs mẽbra:ꝯfortãs viscera mali hũoris:ꝯuertit ad
oẽm humorez:ꝯfert egritudinibus mel'ie:generat me
lãcholiã:generat chol'az citrinã:gñat flegma:expellit
nocumẽtũ flegmatis:ꝯfert senibus:oꝑationes exnec:
operatio eius in aere facit penetrare solutiua.

¶ Areola decorationis.

Mundat:ꝯturbat:remouet sahafat:ꝯfert mor
phee ⁊ sordibꝰ:⁊ albaras:fac̃ ꝓuenire alba-
ras:ĩpetigini:pãno:lẽtigibꝰ:fac̃ euẽire pãnũ
lẽtigies:vestigijs vlceꝝ:vestigijs variolaꝝ:fissuris la
bij:fissuris faciei ⁊ capilloꝝ:rubificat colorẽ:ꝯfert fis-
suris pedũ:eradicat barulos verrucas:odori ascellaꝝ
⁊ corꝑis:lepre:fac̃ possidẽ leprã:exhibit surculos ⁊ sagit
tas ⁊ spinas:abluit dẽtes:eradicat dẽtes:⁊ odori na-
riũ:fetori oris:fac̃ possidẽ fetorẽ ãhelitꝰ: ĩpinguatiua:
fac̃ macrescẽ:pedicul':fac̃ pediculos: ꝯfert panaritio:
dẽtibꝰ muris:vnguibꝰ torti:vnguibꝰ corrosis:pũcti alb
in eis:custodit mamillam ⁊ testiculum:facit bonũ co-
lorem:anhelitum efficit bonum:ꝯnigrat capillos:de-
albat capillos:prolongat magnificat rubificat cõfor-
tat incrispat applanat findit prohibz fissurã tyrie:alo-
picie ꝓstrationi:ꝓhibet caluitium: facit cadere : facit
caluitium:abradit:facit nasci capillos.

¶ Areola apostematum ⁊ bothor.

Apostematibꝰ calidis : apostematibus frigi-
dis:apostematibꝰ ĩtrĩsecis:flegmoni: ⁊ apo-
stematibus fluxis:inflationi:cãcro:apatibus
duris:scrofulis:assudh:aldubelleth ĩterioribꝰ: herisi-
pile:formice:escere:ꝯsudatiõibus:vesicis: igni ꝑsico:
pestilẽtie ãbulatiue:apatibus vlcerosis:alasaph: bo-
thor lacteo:apatibꝰ neruoꝝ:apatibꝰ lacertoꝝ: apati-
bus q̃ sũt sub auribꝰ:apatibꝰ sub ascellis:ramici aq̃se:
ramici ex ĩtestis:ramici vẽtose:apatibꝰ epatis:apatibus
splenis:apatibus stõchi:apatibus veretri:apatibꝰ ma
tricis:apatibus vesice:apatibus mamillaꝝ:apatibus
testiculoꝝ:apostematibus renum:apostematibus fi-
cteris:generat apostemata calida: gñat apostemata
fluxa:generat apostemata dura:generat cãcrum.

¶ Areola vulnerum ⁊ vlcerum.

Vlceribꝰ ãbulatiuis:vlceribꝰ malignis:vlce-
ribꝰ vetustis:vlceribꝰ sordidis:sordidat vlce
ra:fistul' ꝯfert colubrese:cõsolidat:gñat car-
nẽ:ꝯstruit carnẽ augm̃tatã:sigillat:ꝯfert scabiei ⁊ pru
ritui:scabiei vlcerose:scabiei melancholice : adustioni
ignis:estiomeno:vlceribus lacteis:pustulis oris: pu-
trefactioni membrorum:igni persico:ossibꝰ:lenit esca-
ras infixas in membris.

¶ Areola instrumentorum iuncturarum.

Dolori iũcturaꝝ:duritiei lacertoꝝ alfase: al-
heik:ꝯtorsiõi:ꝯtusiõi:laxitati:dolori neruoꝝ
duritiei iũcturaꝝ:egritudini iũcturaꝝ fride:
ꝯsiccat neruos:ꝯfortat neruos : apati neruo-
rum:vlceribus neruoꝝ:nocet neruis: doloribꝰ dorsi:
sciatice:casui:ꝑcussiõi:spasmo:thetão:alcuzez:ꝑalysi:
tremori:dislocatõi:ramicibꝰ:rupturis:dolori disloca
tiõis:dolori pedis:podagre:fac̃ egredi cortices ossiũ.

¶ Areola membrorum capitis.

Sode cal'e:sode fride:emigranee : galee: no-
cet cerebro ꝯbili:facit sodã: cõfortat caput:
augmẽtũ fac̃ i cerebro:purgat cerebrũ:resol
uit vẽtositates i cerebro:aꝑit oppil'ones cerebri tortu
re apopl'ie:grauat caput:fac̃ subeth:fac̃ sõnũ:fac̃ sco-
thomiã:tardat ebrietatẽ:ꝯfert ꝯtigini ⁊ scothomie:cõ
fert subeth:ꝯfert mel'ie ⁊ timori:ꝯfert manie:ꝯfert epi
lepsie:mouet epil'iã:timori pueroꝝ in somno ⁊ alioꝝ:
ꝯfert tremori:ꝯfert frenesi cal'e subeth asahari ꝯgela-
tiõi:ꝯfortat ꝯgelationẽ memorie ⁊ ꝯſuationẽ:fac̃ pos
sidẽ obliuionẽ:ꝯfert ebrietati:ꝓhibz ebrietatẽ:cõfert
dolori auris:ꝯfert sonitui ⁊ tinitui:ꝯfert surditati forti
⁊ debili:ꝯfert catarro ⁊ corize:cõfert fluxui sanguis ex
naribꝰ:fac̃ fluere sanguinẽ ex naribꝰ:fac̃ sternutare:re
mouet sternutationẽ:ꝯfert bothor oris ⁊ alcola:ꝯfert
egritudibꝰ oris:ꝯfert fluxui saliue:ꝯfortat dẽtes:ꝯfert
dolori dẽtiũ:facilẽ efficit eradicationẽ dẽtiũ:ꝯfert na
tiuitati dẽtiũ ĩfantiũ:facit cadere dẽtes:ꝯfert stupori:
ꝯfert apatibus lingue:ꝯfert ranule:ꝯfert vlceribꝰ gin
giuaꝝ:cõfert gingiuis sanguineis:⁊ ꝯfert furfuribus.

¶ Areola membrorum oculi.

Obthalmie cal'e:obthalmie vetuste:sebel:vl-
cera:lippitudini albe:altarafati:vestigia viri
dia:varietati: albugini : exiture grossitudini
cornee:lachrymis:attrahit lachrymas:ꝯfortat visuz:
ꝓhibet catarrũ:aꝑtiõi:ꝯstrictõi pupille:aq̃ fistule:vn
gule:lippitudini:ꝯseruat sanitatẽ oculi:scabiei ⁊ pruri
tui:silac:pilis ĩpediẽtibꝰ almusarã:vlceribus oculi.

¶ Areola mẽbroꝝ pectoris ⁊ anhelitꝰ.

Confortat mẽbra ãhelitꝰ:nocet mẽbris ãheli
tꝰ:ꝯfert apatibꝰ vtrarũq3 amigdalaꝝ:⁊ vuu-
le:synãtie ⁊ sqnãtie:sanguisuge: ĩpedimentis
anhelitꝰ:asmati:dilatatiõi ãche:asꝑitati pectoris:de-
structõi voc|:clarificat vocẽ:fac̃ bonã vocẽ:tussi sicce:
tussi antiq̃:pleuresi:ꝑipleumõie:saniei:ethice: mũdifi-
cat vlcera velamis:sputo sanguis:dolori lateris:san-
guini ꝯgelato ĩ pulmõe:ꝯfortat cor:rectificat ĩtell'm:
malitie cõpl'onis cordis cal'e:malitie cõpl'onis cordis
frigide:syncopi:tremori cordis frido: tremori cordis
calido:apatibus mamille:facit abundare lac.

¶ Areola membrorum nutrimenti.

Confortat stõchũ: debilitat stõchuz:digerit:
malã effic̃ digõnẽ:disrũpit desideriũ: deijcit
desideriũ:desiderio corrupto:mala stõcho:
ꝯfert singultui:nausee:fac̃ nauseã:facit angustiã:eru-

ctuatōi:fac̄ eructuare:mollificat stōchū:apit oppilōnes epatis ⁊ stōchi:p̄pat stōchū:mordicat stōchuʒ: lubricitati stōchi:cācro in stōcho:fac̄ sitiʒ:sedat sitiʒ: īfridat stōchū:sedat īfridationē stōchi:confert dolori stōchi:apati stōchi:cōfortat epar:nocet epati:dolori epatꝭ:oppilōni epatꝭ:fac̄ epar possidē oppilōnē: apati epatꝭ calō:apostemati epatꝭ frido:duritiei epatꝭ:indurat epar:debilitat epar:icteritie citrine:icteritie nigre: facit possidere icteritiā:hydropisi asciti:hydropisi hyposarche:hydropisi tympaniti:facit possidere hydropisiʒ:dolori splenis:apati splenis:inflationi splenis.

¶ Areola membrorum expulsionis.

Soluit cholās:soluit hūiditatē ⁊ hūiores grossos:soluit melīaʒ:soluit aq̄sitatē:soluit vētositatē:soluit sāguinē ⁊ strigit:ꝯfert solōni fluxui sanguis cū egōne:facit excoriationē: cholīce passioni:fac̄ possidē cholericā passionē:lubricitati viscerū:tardaꝭ in itestinis:dissinterie:⁊ vlceribꝰ itestinorū: pūgitiuo dolori:fac̄ pūgitiuū dolorē tenasmon:colice frigide:colice calide:colice ventose: colice apostemose:apostemati itestinoꝝ:ileos: v̄mibꝰ:doloribꝰ viscerū:fetori stercoris:fac̄ fetere stercꝰ:ꝓuocat vrinā: ꝓuocat mēstrua:ꝓuocat vtrūq̄:retētiōi vrine:ardori vrine:distillatiōi vrine:lenitati vrine:mictui sanguinis:mictui puris:ꝯfortat renes:nocet renibꝰ: diabeti: lapidi renū:lapidi vesice:apati renū:apati vesice:dolori renū:vlceribꝰ renū:vlceribꝰ vesice:scabiei vesice: ⁊ pruritui eiꝰ:dolori vesice:mollificatiōi vesice: ꝯfortat vesicaʒ:nocet vesice:dolori mr̄icis:retinet fluxum mr̄icis:mūdificat mr̄icē:retinet mēstrua:ꝯfert apostematibꝰ mr̄icis:duritiei mr̄icis:coarctatiōi oris mr̄icis: ꝑfocatiōi orificij mr̄icis:calefac̄ mr̄icē:ꝯstrigit mr̄icē: ꝯfert vētositatibꝰ mr̄icis:vlceribꝰ mr̄icis:eminētie matricis:ꝓhibʒ īpregnatiōeʒ:fac̄ hereditare sterilitateʒ: ꝯfortat embrionē:educ̄ fetū:⁊ deijcit ipsuʒ:⁊ interficit eū:iuuat ad īpregnādū:fac̄ egredi scdinā:facilē efficit ꝑtū:mūdificat parturiētē:ꝓuocat mēstrua:retinet mēstrua:icitat appetitū coeūdi:multiplicat spma:miorat spma:miorat pollutiōem:pollutiōi plīme:multiplicat pollutionem:erigit:cōfert satyriasi:apatibus veretri: vlceribꝰ veretri:egressiōi ani:ꝯfortat anū:ꝯfert apatibus ani:vlceribus ani:ragadijs ani: fluxui sanguinis ani:mollificationi ani:hemorroidibus ani.

¶ Areola febrium.

Febribus calīs antiq̄s tēporalibꝰ fridis:febribus ꝑmixtꝭ:tertiane:causonidi: synocho: q̄rtane:quotidiane:pestilētiali:ethice:febribus effimeris:febri diei oppilatiue: febri diei apose: febri antiq̄:medie tertiane ꝑmixte:tremori:febri syncopali.

¶ Areola venenorum.

Tyriaca bezahar iterficit venenosa:expellit venenosa:venenū medicia pernitiosa napello: extremitati caude cerui: felli vipe:iusq̄amo nigro:opio:beriʒ:lythargirio:fungis:cātaridibꝰ:strāgulatori leopardi:⁊ thib:lepori marino:interficit mures:morsui serpētis:vipe:scorpioni:rutele:aranee:altararati:iterfectori vulturis:morsui canis:morsui bomis:cani rabioso:dracōi mario:danule mugali:sagittis veneficatꝭ:albeleil:sagitte armene:felli leopardi.

¶ De aniso. Cap. p̄m.

Anisum q̄d ē. Est semē feniculi romani ⁊ est miōris acuitatꝭ q̄ nabathi:⁊ in ipso ē dulcedo ⁊ ē acutiꝰ q̄ nabathi. Electio. Romanū pōderosus ē. Natura. Inq̄t Galē. est calꝫ in scdo:siccū in tertio. dixit Diasco. est vtrūq̄ in tertio. Opationes ⁊ ꝓprietates. Est apitiuū cuʒ stipticitate pauca:⁊ est sedatiuū doloꝝ ⁊ resolutiuum vētositatū ⁊ ꝓprie si assēt:⁊ in ipso q̄deʒ ē acuitas qua medicinis adurētibꝰ fit vicinum. Vulnera ⁊ vlcera. Cōfert iflationi faciei ⁊ apatibꝰ extremitatū. Mēbra capitis. Si ex eo fiat euaporatio:⁊ naribꝰ vapor eiꝰ attrahaꝭ sedat soda ⁊ v̄tiginē:⁊ si teraꝭ ⁊ misceaꝭ cum oleo rosa. ⁊ distilleꝭ in aure sanat q̄d accidit in iteriori ꝑte eiꝰ:⁊ soda a cōpressiōe aut ꝑcussiōe:⁊ dolores etiā eius. Egritudies oculi. Cōfert sebel antiq̄. Mēbra anhelitꝰ ⁊ pectoris. Prouocat lac. Mēbra nutrimēti. Abscidit sitiʒ factā ex hūiditatibꝰ baurachijs:⁊ cōfert oppilōni epatꝭ ⁊ splēis gn̄ate ex hūiditatibꝰ. Mēbra expulsiōis. Prouocat vrinaʒ ⁊ mēstrua:⁊ mūdat mr̄icē a fluxu hūiditatū albarū:⁊ ē motiuum coitus:⁊ q̄n̄q̄ ꝯstrigit vētrē. Et adiuuat ipʒ ad illd eiꝰ ꝓuocatio. Et apit oppilōnes renū ⁊ vesice ⁊ mr̄icis. Febres. Cōfert feb. ātiq̄. Vene. Expellit nocumētū venenoꝝ ⁊ venenosoꝝ. Permutatio. Loco eiꝰ carni q̄tū ē ipʒ.

¶ Anisuʒ nabathi. i. orientale: vel. i. feniculus: ita ꝙ cū vr̄ ꝯdicere in p̄nº caplī non ꝯdicit: sed cōparat anisum ad feniculū: ⁊ vult ꝙ anisum: siue sit romanum: siue nabathum est minoris acuitatꝭ q̄ nabathi. i. q̄ feniculus. ⁊ postea vult ꝙ anisum romanuʒ habeat dulcedinē: ⁊ est acutius q̄ anisuʒ nabathi. i. orientale: alīs littera est corrupta ⁊ debet dicere est acutius q̄ nabath q̄d apud Sim. est fructus arboris dicte sedar. ſm Auic. autē apud Dynū vocaꝭ acufoliū. M. Frāciscus de Bononia sic exponit dicēs: ꝙ lr̄a dʒ sic stare: ⁊ in ipso est dulcedo ⁊ est acuitas: ⁊ iam īueni in aliquo Aui. ⁊ est verisimile vt sn̄ia huius littere correspōdeat v̄bis eius statim in areola operationis ⁊ proprietatis in fine vbi dicit. ⁊ in ipso est acuitas qua medicinis adurētibus sit vel fit vicinum.

¶ De absinthio. Cap. 2m.

Absinthiū q̄d ē. Est herba silīs folijs origani. Et ī ipō ē amaritudo ⁊ stipticitas ⁊ acuitas. Inq̄t Humain. Absinthiū ē pluriū speciex. Ex eo eni ē corascenū. Et ex eo ē orientale ⁊ alatū d̄ mōte lukeni ⁊ susin ⁊ nabathi ⁊ tarsense. Et dixerūt alij antiq̄rū: spēs eiꝰ q̄nq̄ue sūt: tarsense: ⁊ susin: ⁊ nabathi: ⁊ corasceni: ⁊ romanū. Et ī nabathi q̄dē est bonus odor. Et ad vltimū ī ipso est sūba terrea qua ꝯbit: ⁊ sūba subtilꝭ qua soluit ⁊ apit. Et ē ēt ex spēbus sceba: ⁊ ꝑꝑ hoc vocauerūt ipsuʒ q̄dā sapiētes sceba romanū. Et eius succus est fortior folijs ipsiꝰ: ⁊ est cōparatiōe succi prassij. Electio. Q̄d ex eo meliꝰ est susin ⁊ tarsense: ⁊ ē mirabilꝭ coloris ⁊ odoris aloes cū ꝯteriꝭ. Et q̄d ex ipso ē recēs ⁊ syluestre. Rectificatio potiōis fit cū corasceni. ʒ. iij. Nā. Est calīm ī p̄ siccū in scdo: ⁊ eius succus est calidior. Et dicūt q̄dā ē siccuʒ in tertio: ⁊ est q̄si verius. Opa. ⁊ ꝓ. Est aperitiuuʒ ⁊ stipticū: ⁊ eius stipticitas ē fortior ipsiꝰ amaritudie: ʒ nabathiū ē fortioris stipticitatis ⁊ mioris caliditatis: quaꝑꝑ nō soluit flegma ēt ex stōcho: neq̄ ꝑ

ipsum

ipsuꝫ fit iuuamentuꝫ in hoc:⁊ eius opatio in flegmate
⁊ melľia. Et in ipso ẽt est resolʹo. Et ex ꝓprietatibꝰ eius
est vt ꝓhibeat pãnos a tineis ⁊ corruptione vermiũ:⁊
ꝓhibet encaustrũ ab alteratõe ⁊ chartas a corrosiõe.
In deco. Facit bonũ coloreꝫ. Confert tyrie ⁊ alopi-
cie:⁊ remouet vestigia sub oculo ⁊ in alijs locis:⁊ con
fert grossitiei palpebraꝝ. Vul. ⁊ vlc. Confert duri-
tijs intrĩsecis in emplastro positũ aut bibitũ. Egritu.
mẽ.ca. Exiccat caput:⁊ ipsiꝰ succꝰ fac̃ soda:⁊ existimo
ꝙ illď ẽ ꝑꝑ suũ nocumẽtum qď in stõcho fac̃:⁊ vapor
decoctiõis eiꝰ ꝯfert dolori auris. Et qñ bibif̃ añ vinũ
ꝯfert ebrietati:⁊ qñ ex eo fit emplʹm iterius in palato:
ꝯfert prefocatiõi itrinsece. Et ꝯfert apostematibꝰ que
sũt post ambas aures:⁊ ꝯfert dolori auris ⁊ fluxui hu
miditatũ:⁊ ꝯfert apoplʹie bibitũ cũ melle. Egri. ocu.
Confert obthalmie antique ⁊ ꝓprie anabathicũ cũ ex
eo fit emplʹm sub oculo ⁊ pãno. Et si ex eo fiat emplʹm
cũ careno:sedat pulsationẽ oculi ⁊ apata eius:⁊ con-
fert ꝑcussioni in eo. Egritu.mẽ.anhelʹ. Syrupus ciꝰ
ꝯfert thetano qui est sub hypocũdrijs. Egritu.mem.
nutri. Reducit appetitũ:⁊ est medicia mirabilis ad il
lud cũ bibif̃ ďcoctiõis eiꝰ:aut succi ipsius deceꝫ diebꝰ
s.quacũqꝫ die tres anulasat. Et syrupus eiꝰ ꝯfortat sto
machũ:⁊ effic̃ opõnes alias:⁊ ꝯfert icteritie:⁊ ꝓprie si
bibanf̃ succi eius decẽ diebꝰ.s.quacũqꝫ die tres.ʒ.⁊ cõ
fert hydropisi. Et silʹr emplʹm factũ ex eo cũ ficubus ⁊
nitro ⁊ farina lolij:⁊ emplʹm splenis ẽt:⁊ qñqꝫ fit em-
plastrũ ambabus ex eo cũ ficubꝰ ⁊ farina lolij ⁊ nitro:
⁊ iterficit v̇mes ꝓprie cũ decoqtur cũ lẽtibꝰ aut rizi et
comedif̃. Succus eius est malus stõcho:⁊ semia eius
etiã nocumẽtũ faciũt ori stõchi ꝓprie ꝑꝑ eiꝰ salsedineꝫ
preter nabathi:⁊ qñqꝫ ꝑmiscef̃ cũ spica vtile ẽ dolori
stõchi. Et si emplʹm fiat ex eo epati ⁊ stõcho ⁊ alijs cõ
fert doloribus eoꝝ. Epati qdẽ ⁊ alijs cũ oleo de alcã
na facto cerato:⁊ stõcho qdẽ cũ oleo ro. aut ꝑmixtuꝫ
cũ rosis:⁊ ꝯfert duritijs ipsoꝝ. Egri.mẽ. expul. Est
ꝓuocatiuũ vrine ⁊ mẽstruoꝝ fortiter:ẽt suppositũ cuꝫ
hydromelle:⁊ soluit cholʹaꝫ:⁊ neqꝫ ꝑ ipm fit iuuamen
tũ eius in flegmate:nec ẽt in illo qď est stans in itesti-
nis. Sit quoqꝫ potio ĩfusi aut decocti a qnque.ʒ.vsqꝫ
ad septẽ. Et pulueris eiꝰ ab vna.ʒ.vsqꝫ ad.ij.ʒ. Et po-
tus syrupi eiꝰ ẽt ꝯfert hemorroydibꝰ ⁊ ragadijs i ano.
Et qñ coquif̃ solũ aut cũ rizi ⁊ bibif̃ cũ melle interficit
vermes cũ solʹone vẽtris leui:⁊ silʹr qñ coqtur cũ lenti-
bus. Et eius qdẽ syrupꝰ ꝯfert oĩbꝰ illis:⁊ mũdificat ve
nas ab hũore cholʹico ⁊ aquoso:⁊ ꝓuocat ipm. Feb.
Cõfert antique ⁊ ꝓprie eius succꝰ sic̃ eupatorij. Vesi.
Cõfert morsui draconis marini ⁊ scorpionis ⁊ morsui
mugali:⁊ iusqamo cũ vino ⁊ suffocationi fungoꝝ:⁊ ꝓ
prie cũ bibitur cũ aceto. Et eius oleũ ꝯfert cimicibꝰ:⁊
cũ infundif̃ ꝓprie in aqua encaustri nõ corrodũt mu-
res librũ. Permu. Loco eius ponif̃ poliũ aut sceba
armenum. Et in ꝯfortãdo stomachuꝫ ex assaro quãtũ
ipsum est cũ medio pondere mirabolanorum.

Absinthiũ est herba silʹis folijs origani. textus est corruptus vt
dicit Sim. ianuẽsis in caplʹo de abrotano:⁊ dꝫ dicere folijs asce
idest abrotani. ⁊ Galʹ. 6° de simplici medi. cap. ꝑ. ponit absinthiuꝫ
quãdam spẽm abrotani vt syndonicum. Spẽs absinthij possunt
distingui loco:⁊ sic ponit quatuor vel qnque species vel tot quot
sunt loca. Electio absinthij apud nos est ꝙ si volumus solʹonẽ
eligimus amarum. ⁊ est mirabilis coloris ⁊ odoris aloes. dicit h
ꝙ est coloris entatij:⁊ herba deberet habere colorẽ virideꝫ:⁊ est
talis coloris propter partes terrestres:que in superficie domi-
nantur. Succus eius est malus stomacho. contra. quia syrupꝰ cõ-
fert stomacho:ergo succus. Dicendum ꝙ est malus stomacho:qꝛ
minus stipticum. Ad contrarium dicendum ꝙ in syrupo absin-
thij ponitur vinum cydoniorum ⁊ rosarum.

De achacia. Cap. 3m.

Achacia qd est. Est succus alcharthi exic-
catꝰ:deide in trociscos mutatꝰ. Et in ipa ẽ
mordicatio que ablutiõe remouef̃:qm̃ est
cõposita ex substantia terrea stiptica:⁊ ex
substãtia subtili ex qua est eius mordicatio q̃ destruif̃
ablutione:⁊ ꝓpter suam acuitateꝫ mordicat ⁊ infrigi-
dat. Elec. Melior ex ea est que est melioris odoris
viridis declinãs ad nigredinem põderosior ⁊ durior.
Nã. Que ex ea abluta est:frigida est ⁊ desiccat in se-
cũdo. ⁊ non abluta frigida est in primo:⁊ eius siccitas
est in termino secũdi. Opa. ⁊ ꝓ. Est stiptica ꝓhibẽs
cursum sanguis. In deco. Denigrat capillos ⁊ co-
lorem efficit bonum:⁊ cõfert fissuris accidentibus ex
frigore. Apo. ⁊ bo. Cõfert omnibus que diximus in
myrto. Et cõfert panaritio:⁊ cum albumine oui ꝯfert
adustioni ignis ⁊ apatibus calidis. Instrã iũ. Pro-
hibet mollificationem iuncturaꝝ. Egritudi. ca. Cõ
fert vlceribus oris. Egritu.membroꝝ ocu. Cõfor-
tat visum ⁊ subtiliat ipsum:⁊ nõ est conueniens oculo
ea nisi albassari:sedat obthalmiã ⁊ rubedinem que ac
cidunt in eis. Et ingredif̃ in medicinis vngule. Egri.
mem.expul. Constringit naturã bibita ⁊ clysterizata
⁊ pro emplastro posita:⁊ ꝯfert dissinterie ⁊ solʹoni san
guiee:⁊ abscidit fluxũ mrĩcis:⁊ remouet eminẽtiã ani
⁊ eminẽtiã mrĩcis:⁊ cõfert mollificationibꝰ amboꝝ.

Achacia vꝫ qñqꝫ sumi ꝓ qdã re calida 3° canone fen 9a:⁊ 4° ca-
none fen 7a. in cura fistulaꝝ vel fissuraꝝ. ca. 16°. trac. 3°. Alcar-
thi est arbustũ qď nõ est apud nos in quo discordat Dynꝰ a Sera
pione ⁊ plʹimi ab eis. Nos v̇o ꝓ ea succo prunebriaꝝ imaturarũ.
Diasco. Achacia ex fructu fit arboris spinose:q̃ maxie in Egypto
nascif̃. hic fructus velut oliua premif̃:⁊ succꝰ in sole siccaf̃. In li-
bro v̇o Serapionis folijs. 37. ex v̇bo Diascoridis hꝫ qď fit ex spi-
na:cuius magnitudo est sicut arbor:⁊ hꝫ semẽ sicut lupinus i va-
ginis:⁊ florẽ albũ:tãdem dicit ꝙ est arbor gummi arabici.

De assaro. Cap. 4m.

Asaruꝫ qd est. Est herba hñs semina plu-
rima radicũ cuius nodus est tortus:⁊ simi
lanf̃ piperi boni odoris mordicãtis liguã:
⁊ hꝫ florem inter folia apud radicẽ suã:cu
ius color est purpureus similis flori iusquiami:⁊ radix
quidem ipsius est magis iuuãs q̃ꝫ aliqd qď sit in ipso:
⁊ eius virtus est virtus acori aut est eo fortior. Elec.
Ex eo melius est qď est fortioris odoris. Nã. Cali-
dum est ⁊ siccũ in tertio:⁊ dicitur ꝙ eius siccitas ẽ ma
ior ipsiꝰ caliditate. Opa. ⁊ ꝓprie. Aperit ⁊ sedat do
lores intrinsecos omnes:⁊ ꝓprie eius infusio quã di-
cturi sumus in capitulo hydropisis:⁊ subtiliat ⁊ resol-
uit:⁊ calefacit mẽbra frigida ⁊ abstergit. Instrã iũ.
Cõfert sciatice ⁊ dolori anchaꝝ antiquo:⁊ ꝓprie eius
infusio ꝑdicta in caplʹo hydropisis. Egri. ocu. Cõ-
fert grossitudini cornee. Mẽ. nutri. Cõfert oppilʹo-
ni epatis ⁊ duritiei ipsius:⁊ ꝯferũt icteritie ⁊ hydropi-
si infusionis eius tres aurei in.xij. cotilis musti q̃ post

duos mēses colet:⁊ iuuamētū in febrib⁹ ē maius:⁊ cōfert duritiei splenis valde. Mem.expul. Prouocat vtrūq3:⁊ ꝯfortat vesicā ⁊ renes:⁊ soluit sic̄ elleborus alb⁹ in purgatione vētris. Et eius qdem potio sit septē aureoꝝ cum aqua mellis:⁊ in spermate augmētū efficit. Permu. Loco ipsius ponitur pondus ipsius ⁊ medium acori:⁊ sexta ponderis eius amomi.

Assaꝝ Dias. assaꝝ quā multi nardū agrestē appellant: folia habȝ hedere similia tenacia ⁊ rotunda: florem inter folia iuxta radicē purpurei coloris in similitudine iusquiami: semē simile vuis apō Serap. simile carthamo. Sim. assarus aliud ⁊c.

De abbel Cap. 5m.

Abbel quid est. Est fructus iuniperi similis arur: sed tñ est vehementius niger:⁊ est boni odoris ⁊ acuti. Arboris vō ei⁹ due sunt spēs. Una spēs cuius folia sūt sic̄ folia cupressi: multas hñs spinas que dilatat̄ ⁊ nō elōgat̄. Et alia est cui⁹ folia sūt sic̄ tamarisci:⁊ sapor ei⁹ est sic̄ cupressi: ꝫ est siccior ⁊ minus cal'a:⁊ cū de ea assumit̄ duplū cinamomi ponit̄ loco eius. Nā. Dixerunt qdaȝ ꝙ est calidus ⁊ siccus in tertio. Opa. ⁊ ꝓ. Vehemētis est resol'onis:⁊ inest ei exiccatio cū mordicatiōe: et in ipso est stipticitas leuis:⁊ ponit̄ ī oleis calefactiuis:⁊ in oleis aromaticis. Et pl'm ponit̄ in oleo qd̄ fit exprimēdo. In vulnerib⁹ ⁊ vlcerib⁹. Cōfert eius pulverizatio in herpete ⁊ hestiomeno ⁊ vlcerib⁹ putridis cū melle:⁊ ꝓhibet ambulationeȝ ambulatiue ⁊ vlcera denigrata:⁊ qñq3 fit ex eo empl'm: q̄re nō ꝯsolidat ꝑꝑ sui mordicationē:⁊ ꝑꝑ vehementiā cal'itatis ⁊ siccitatis sue: imo exiccat. Egritudies mē. cap. Cū bullitur nux abbel ī oleo sisamio in cocleari ferreo donec nux nigra fiat ⁊ distillatur in aurem cōfert surditati valde. Mē. expul. Prouocat vrinam ⁊ menstrua:⁊ eijcit fetum ⁊ educit sanguinē. Permu. Loco eius ponitur cassialignea:⁊ dicitur ꝙ pondus eius de nuce cupressi:⁊ dicitur ꝙ pōdus eius de folijs cupressi.

Alihel siue abbel. Sim. vult ꝙ sit sauina. ⁊ Sera. folijs. 71. ēt cōueniūt cuȝ operatiōe iuniperi ⁊ sauine: sed sauine sunt fortiores. Zarur vel zaror vel zarini est fructus sil'is piro: sed paruus est et non est sorba nec nespilla: hic ꝫm Sim. deficit areola mēbroꝝ expulsionis: ꝓuocat vrinā ⁊ menstrua: eycit fetū ⁊ educit sanguinē.

De adrimia. Cap. 6m.

Adrimia. Nā. Est calidū ⁊ siccū in tertio. Deco. Cōfert alopicie tritum cum aceto. Instra iūc. Cinis eius cū aceto supposit⁹ cōfert sciatice. Mē. exp. Inqt Dias. cum mulier tāgit mōtanū ⁊ sibi supponit ilico fac̄ abortuȝ. Vene. Cōfert venenis oibus ⁊ proprie morsui.

Adrimia. i. panis porcinus vel ciclamē ꝫm Sim. aliud capl'ȝ fac̄ Aui. de pane porcino īfra sub numero. 277. sub noīe facailesus.

De anthimonio. Cap. 7m.

Anthimoniū qd est. Est substātia plūbi mortui:⁊ ei⁹ virtus est similis virtuti plūbi adusti. Elec. Qd̄ ex eo bonū est: est laminosuȝ frustis ꝯfractis cui est splēdor:⁊ cui non admiscet̄ aliquid ex̄neū:⁊ neq3 est sordidum ⁊ valde velociter frāgitur. Nā. Est frigidū in ꝑmo: siccū in secūdo:⁊ est vehemētioris desiccationis q̄ȝ atrimētū rubeū ⁊ ē syruȝ Ope. ⁊ ꝓprie. Cōfringit ⁊ exiccat sine mordicatione:⁊ abscindit fluxū sanguis. Vul. ⁊ vlce. Cōfert vlceribus:⁊ destruit carnes additas ⁊ consolidat. Et ponit̄ cū adipe recēte suꝑ adustiōeȝ: q̄re nō vlcerat ⁊ si vlcerat ꝯsolidat ipsaȝ cū ꝑmiscet̄ cū adipe ⁊ cerusa. Mē. cap. Prohibet fluxū sanguis ex narib⁹ q ē ex velaminibus cerebri. Mē. ocu. Cōseruat sanitatē oculi:⁊ remouet sordes vlceꝝ suoꝝ. Mē. expul. Cū suꝑponit̄ cōfert fluxui sanguinis matricis. Permu. Loco eius ponitur stānum adustum.

Anthimoniū est qd̄dā minerale:⁊ quādoq3 inuenitur artificiale:⁊ est plumbum adustum:⁊ est medicina valde ocularis.

De ammoniaco. Cap. 8m.

Ammoniacū qd ē. Est gūma atorthut:⁊ nominat̄ qñq3 id quo auruȝ adheret: qm̄ ꝑgamena ⁊ mēbrana ⁊ libri eo deaurant̄. Nā. Est cal'ȝ ī fine tertij ⁊ siccū in ꝑ. Opa. ⁊ ꝓ. Ei⁹ resol'o ⁊ exiccatio ē fortis:⁊ nō ē mordicatio eius fortꝫ. Et ex ipsi⁹ qdē apitiōe ꝓuenit̄ ad h̄ vt faciat currere sanguinē ex orificijs venaꝝ:⁊ igredit̄ in rectificatiōe solutiuoꝝ:⁊ in ipso ē lenificatio ⁊ attractio. Apo. ⁊ bo. Lenit̄ ⁊ fit ex eo empl'm:⁊ cōfert scrophulis ⁊ duritieb⁹ ⁊ apatib⁹ ī pricipio ꝓuis:⁊ postea magnis sine capite. Vul. ⁊ vl. Cōfert vulnerib⁹ mal':⁊ corrodit carnē malā:⁊ fac̄ nasci carnē bonā. Instr. iū. Cōfert dolori sciatice ⁊ ilioꝝ:⁊ iūcturaꝝ bibitū cū melle: aut aq̄ ordei. Et cū ex eo fit empl'm cū melle ⁊ oleo resoluit duritiē iuncturaꝝ. Et qñ ꝑmiscet̄ cū aceto ⁊ baurach ⁊ rosis ⁊ oleo de alcanna ꝯfert lassitudini. Mē. ocu. Lenit asperitatē palpebraꝝ ⁊ scabiē ⁊ abstergit albuginē:⁊ ꝯfert humiditatib⁹ oculi. Mē. ahe. ⁊ pec. Cōfert disnie ⁊ difficultati anhelit⁹:⁊ ei⁹ dilatatiōi cū trāsglutit̄ cū melle aut aq̄ ordei ⁊ mūdat vlcera velaminis:⁊ ꝯfert ꝑfocatiōi que est ex flegmate ⁊ cholera nigra. Mē. nu. Cū bibit̄ ex eo aure⁹ confert duritiei splenis ⁊ duritiei epatꝫ:⁊ sil'r cū linit̄ cum aceto ⁊ ꝯfert hydropisi. Mē. ex. Prouocat vrinā ita vt sanguinē mīgē faciat ⁊ iterfic̄ ascarides ⁊ sol'one educ̄:⁊ fac̄ exire embrionē: siue viuū: siue mortuum:⁊ ꝓuocat menstrua:⁊ lenit̄ suꝑ duritiē testicl'oꝝ cū aceto ⁊ lenit eos. Permu. Loco ei⁹ ponit̄ sordities aluearij apum.

Ammoniacum quandoq3 pro balaseia vt dixit Sim. Dias. solutiuorum: q̄r acuit ⁊ facit accelerare.

De aniuden. Cap. 9m.

Aniuden qd est. Ex ea est alba ⁊ nigra que ē fortior:⁊ hec nigra nō īgredit̄ in cibis:⁊ ipsi⁹ radix est ꝓpiqua sapori alastirgar:⁊ eius nā est aerea: ꝫ alastirgar est tarde digōnis:⁊ nō est h̄ in ordine ei⁹: q̄ȝuis sit etiaȝ digestionis valde tarde. Alse vō que est eius gūma capituluȝ singulare faciā aliud:⁊ melius quidē est vt admīstret̄ ei⁹ decoctio: aut ipsi⁹ acetū q̄ȝ corpus eius. Nā. Cal'a est ⁊ sicca in tertio. Opa. ⁊ ꝓ. Est subtiliatiua valde. Et radix ei⁹ īflat:⁊ cū corp⁹ ex ea fricat̄ ⁊ ꝓprie cū lacte ei⁹ trahit mās ad exteriora v̄tuose. Deco. Alterat vētositatē corꝑis. Et si ex ea fiat ēpl'ȝ cū ol'o sanat aggregatiōes sāguis sub oculo. Apo. ⁊ bo. Cōfert dubelleth itrīsecis. Et qñ ꝑmiscet̄ ipsa ⁊ radix cū empl'is confert scrophulis. Instra iū. Qñ ꝑmiscet̄ cū ol'o irino aut ol'o d̄ alcāna ꝯfert dolorib⁹ iūcturaꝝ ꝓꝑe. Mē. nu. Radix ei⁹ fac̄ eructuare

eructuare ⁊ strĩgit vẽtrẽ: ⁊ est tarde digõnis: ⁊ digerit ⁊ calefac̃ stõchũ: ⁊ ꝯfortat eũ ⁊ disrũpit appetitũ. Mẽ. ex. Qñ decoquit̃ cũ corticibꝰ granatoꝝ i aceto sanat hemorroidas ani ⁊ ꝓuocat: ⁊ facit fetere odorẽ sterco ris ⁊ ventositatem exeuntem per anũ ⁊ est nociua vesice. Vene. Est bazahar venenis.

¶ Aniuden est herba de qua fit asa fetida vel radix alkalsilechiuz siue silphium. sed Sim. alibi est siseleos vt infra capitulo de siseleos. 629. ⁊. 3. cañ. fen. 14. de cura hydropisis.

¶ De astirgar. Cap. 10m.

Astirgar qd est. Rectiꝰ est vt eiꝰ acetũ administret̃. Et est ꝓpinq̃ aniudẽ in nã sua ꝫ est calidior ea. Nã. Cal'a est ⁊ sicca i fine tertij. Mẽ. nut̃. Eiꝰ acetũ ẽ bonũ stõcho ⁊ purgat ipm ⁊ ꝯfortat eũ: ⁊ disrumpit appetitũ. Sed corpus ipsius facit nauseã mordicatione sua: ⁊ tardat̃ mora ipsiꝰ in stomacho ⁊ eius digestio in ipso. Feb. Proprietas eius est iuuamentum febris quartane.

¶ Astirgar est species aniuden. i. silphium al's leuisticum: al's est species arboris asse.

¶ De amirberis. Cap. 11m.

Amirberis qd est. Est azarasch: ⁊ ex eo est rotũdũ rubeũ cãpestre: ⁊ nigrũ lõgũ arenosuz: aut mõtanũ ⁊ est fortius. Nã. Frigiduz est ⁊ siccũ in fine tertij. Opa. ⁊ ꝓp. Est vincẽs cholerã valde. Apa. ⁊ bo. Ex ꝓprietatibꝰ eius est suũ iuuamentũ qḋ ꝯfert apostematibꝰ calidis sicut emplastruz superpositũ. Mẽ. nut̃. Confortat stomachũ ⁊ epar ⁊ abscindit sitim valde. Mẽ. expul. Cõstringit ⁊ cõfert rasure etiã fluxui sanguinis inferius.

¶ Amirberis. i. berberis siue berberi: ⁊ ẽ fructꝰ plãte cuiusdã que vocat̃ rispinũ: q2 hꝫ tres spinas. Alij dicũt cuspinũ qḋ fit de ea vinũ qḋ vocat̃ rispinũ al's crispinũ ⁊ ĩfrigidat ⁊ extinguit sitim.

¶ De alaunoch ⁊ alababar. Cap. 12m.

Alaunoch ⁊ alababar qd ẽ. Vtrũqꝫ ẽ plũbũ nigrũ i q̃ ẽ suba aq̃sa multa quã ꝯgelauit frigꝰ. Et i ipo s̃t aereitas ⁊ t̃reitas ñ vehemẽtis ml'titudis. Signũ aũt hũiditatꝭ eiꝰ sic existimat Gal'. ẽ velocitas liq̃factiõis eiꝰ ⁊ aereitatꝭ ipiꝰ ⁊ vehemẽtia raritatꝭ eiꝰ: ⁊ ꝙ ipꝫ crescit cũ diminuitur i hũorositate t̃re ⁊ iflat̃: ⁊ ẽ vehemẽter ifridãs apata. Nã. Est fridũ ⁊ hũidũ i scḋo. Apa. ⁊ bo. Fiãt ex eo pistillũ ⁊ tabula ⁊ fricet̃ vnũ eoꝝ sup aliḋ cũ aliq̃ ex oleis: ⁊ tũc illḋ qḋ ex ipo resoluit̃ ꝯfert apatibꝰ calidis ⁊ ifridat ea: ⁊ saniosa ex ipsis ita ꝙ curant̃: ⁊ ligat̃ ex eo lamina sup scrophulas ⁊ glãdulas: ⁊ vlcera iuncturaꝝ: ⁊ ipaꝝ glãdulas ⁊ ȯstruunt̃. Vul. ⁊ vl. Ipsius fricatio p̃dicta ⁊ eiꝰ adustũ ꝓp̃e ablutũ ꝯfert vulneribꝰ malignis vlceribꝰ cãcrosis ⁊ vlceribꝰ iũcturarũ. Instr. iũ. Cõferũt ipsiꝰ fricatio ⁊ adustio p̃dicte vlceribꝰ iũcturaꝝ. Et si stricte liget̃ sup torsionẽ iũcturarũ ⁊ suas glãdulas liquefac̃ eas. Mẽ. ocu. Qḋ ex ipso adustũ ẽ: est iuuatiuũ i vlceribꝰ ꝓprie cũ abluit̃: ⁊ sil'r obthalmie sicce. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Qḋ ex eo adustũ est: iuuatiuũ est vlceribꝰ mamille: ⁊ sil'r eius fricatio ⁊ adustio p̃dicte. Mẽ. exp. Cõfert hemorroidibꝰ: ⁊ ligat̃ lamina sup locũ renũ: ⁊ ꝓhibet pollutionẽ frequẽtem: ⁊ sedat desideriũ coitꝰ. Et vtrũqꝫ eoꝝ ꝯfert vlceribus veretri: ⁊ testiculoꝝ: ⁊ apostematibꝰ ipsoꝝ.

¶ Alaunoch: vel alalonet ⁊ alababar. i. plumbum.

¶ De amumeli. Cap. 13m.

Amumeli qd ẽ. Est oleũ dulce valde spissũ sic mel: ⁊ spissiꝰ eo exhit̃ ex crure arboris q̃ ẽ i t̃ra murzie dl'cis: ⁊ fit ex eo oleũ si cũ eo admiscet̃ ẽt oleũ de flore eiꝰ: ⁊ noiat̃ amumel ⁊ oleũ mellis. Elec. Ex eo ẽ meliꝰ qḋ est magis clarũ ⁊ spissiꝰ ⁊ ãtiqs. Nã. Cal'z ẽ ⁊ hũidũ: ⁊ ipiꝰ cal'itas pl'ima ẽ hũiditate eiꝰ. Vul. ⁊ vl. Cõfert vulneribꝰ vlcerosis illinitũ. Instr. iũ. Cõfert doloribꝰ iũcturaꝝ. Mẽ. ca. In ipo ẽ vtꝰ faciẽdi subeth: ⁊ fac̃ pigritiã. Mẽ. ocu. Cõueniẽs ẽ tenebrositati ocl'oꝝ cũ ex eo fit collyriũ. Mẽ. exp. Tres. ʒ. ipsiꝰ cũ. ix. ʒ. aq̃ sol'one educũt chol'az ⁊ hũores crudos: ⁊ faciũt pigritiã ⁊ mollificãt: verũtñ nõ ẽ sollicitudo habẽda: neqꝫ timẽdũ est ex eo qḋ ipsum soluit: qm̃ est iuuatiuũ cũ eo qḋ ex ipo appet icolume. opꝫ tñ ne sup ipꝫ dormiãt oino.

¶ Amumeli: vel aumesi: vel aueli nõ inuenit̃ expositũ: nec habet̃ apud nos. Et nota de eo solutiuum super quo nõ dormit̃.

¶ De agalugin. Cap. 14m.

Agalugin qd ẽ. Lignũ idũ aut arabicũ boni odoris hñs cutẽ cooptã itrãs i nuõ spẽrũ q̃ vẽdunt̃. Et i ipo ẽ stipticitas cũ amaritudie pauca. Mẽ. cap. Collutio oris fcã ex ipsiꝰ ḋcoctõe odorẽ oris effic̃ bonũ. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Cõfert dolori lateris. Mẽ. nut̃. Cõfert dolori epatis. Et aureus vnus ex eo ꝯfert viscositati stõchi ⁊ ḋbilitati ipsius. Mẽ. expul. Cum bibitur cũ aqua cõfert vlceribus intestinoꝝ ⁊ dolori pungitiuo calido.

¶ Agalugin est lignum aloes: lꝫ infra fiat aliud capitulum. non habemus: prouenit de india.

¶ De amgailem. Cap. 15m.

Amgailẽ qd ẽ. Est arbor locoꝝ rusticoꝝ nõ. Nã. Est frida ⁊ sicca. Opa. ⁊ ꝓp. Est stiptica ꝓhibẽs sanguinẽ ⁊ spẽs fluxus. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Prohibet sputum sanguinis. Mẽ. expl'. Prohibet fluxum matricis.

¶ Amgailem est arbor gũmi arabici ẜm Simonem.

¶ De atharachic. Cap. 16m.

a Tharachic qd ẽ. Hec ẽ medicia acuta q̃ nõ bibit̃ ꝑꝑ suã acuitatẽ: ꝫ i epithimatibꝰ admistrat̃ post fractionẽ sue acuitatꝭ. Nã. Est cal'a ⁊ sicca valde. Opa. ⁊ ꝓp. Permutat cõplexionẽ malã frigidã ad cõplexionẽ malã calidã. Et neqꝫ sit audax aliquis sup ipsuz nisi epithimãdo. In deco. Cõfert panno. In apa. ⁊ bo. Cõfert bothor lenibus. In vul. ⁊ vlc. Cõfert scabiei vlcerose ⁊ ipetigini. Instr. iun. Emplastrum factum ex ea confert sciatice.

¶ Atharachic vl' atharashic nõ hꝫ cõiter ꝙ sit medicia cõposita.

¶ De azedaraeth. Cap. 17m.

a Zedaraeth qd ẽ. Arbor nõ hñs fructũ sil'ez nabach. Et noiant eã i rechi mirabolanũ ⁊ in tabrastẽ ⁊ kien ⁊ thahcich: ⁊ ẽ arbor magna: ⁊ est ex magnis arboribꝰ. Nã. Qḋ ẽ supra ipsaz ẽ cal'm i ꝑ siccũ in fine p̃mi. Opa. ⁊ ꝓ. Eiꝰ focha apit oppil'ones. In deco. Aq̃ folioꝝ iterficit pediculos ⁊ ꝓlõgat capillos: ⁊ ꝓp̃e radices eiꝰ cũ admistrant̃ cũ vio. Mẽ. cap. Eiꝰ flos aperit oppil'ones cerebri. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Eius fructus nociuus est pectori valde: ⁊ est pernitiosus. Mẽ. nut̃. Eius fructus est malus sto-

macho ꝯturbans. Feb. Dicitur ꝙ decoctio corticū eiꝰ cū fumoterre ⁊ mirabolanis d̾fecata ꝯfert febribꝰ flᷓticis. Vene. Succꝰ exmitatū eiꝰ cū melle resistit venenis oībꝰ. Et eiꝰ fructꝰ interficit fortasse. Permu. Loco eiꝰ i elōgatiōe capilloꝝ ponunt̃ folia canabis.

¶ Azedaraeth vel azedame est magna arbor dicitur berberis ab Aui. supra caplo. 11. Alias est arbor cerese syluestris ⁊ non habemus. ⁊ nota diuersitates extremitatum ⁊ arborum ⁊ fructus.

¶ De auricula muris. Cap. 18m.

Auricula muris qd ē. Est herba cuiꝰ v̓tꝰ ƀ Gal. ē ꝓpinq̄ v̓tuti herbe q̄ vitrū abstergit̃. Et h̾ nomē absolutū ē duabꝰ herbis: q̄rū vna est quā noiat Gal. ⁊ odorat̃ ex ea odor malus ⁊ n̄ hz duritiē. Et altera quā noiauit Dia. ⁊ existiauit ꝙ sit silis volubi: nisi q: miora hz folia cōparata ad ipaꝫ: ⁊ ē herba expāsa sup̲ faciē terre: ꝑuos hn̄s stipites: domestica bona sine odore: ⁊ nō hz sapo rē fortē: azulinos hn̄s flores: cuiꝰ semē semini coriādri silat̃: ⁊ hirūdines ex ipo cōedūt: ⁊ ē cal̓a ⁊ ꝓpe cuiꝰ origo n̄ ē iuxta aq̄. Jngt Musaibach. iuuamētū eiꝰ ē iuuamētū absinthij: ⁊ ē res q̄ n̄ ē iuēta i duabꝰ plātis sil̓. Na. Que ex eis nō ē ƀ Gal. ē frida ⁊ hūida in p̊ gradu. Et altera ē ex sūma mediciar̄ cal̓aꝝ. Opa. ⁊ ꝓp. Jn p̊ma nō est stipticitas: ⁊ altera est desiccatiua rubificatiua. Vul. ⁊ vl. Jlla quā noiauit Dia. extrabit spinas ⁊ surculos: ⁊ facit adherere plagas. Mē. cap. Cōfert epilepsie bibita: ⁊ torture sternutatiōe facta ex ea vehementer: ⁊ eius sternutatio mūdificat cerebrū.

¶ Auricula muris. i. anagallus: vt quarto cañ. fen. 6. caplo de cura morsus viperarū ⁊ est spēs maiorane: sed Simon nō vult sed vocat eā sicut Aui. ⁊ videt̃ ꝙ ipse ignoret eaꝫ sicut Auicē. ƒm Gal. 6. de simplici medicina cap. 25. Dicebat Gal. ꝙ est maiorana arabica inuenta in duabus plantis simul. s. ꝙ ita appropinquet ⁊ virtute sicut absinthiū: ⁊ illa auricula vel in duabus plantis. i. in duabꝰ speciebus auricule muris: q: non illam quam Gal. vocat sic ⁊c̄.

¶ De abugilise. Cap. 19m.

Abugilise qd ē. Est lactuca asini ⁊ noiat̃ ēt simarē ⁊ sincarē. Et est pilosa: spinosa: aspera: nigra: plima hn̄s folia sup̲ radicē ānexa ei. Et eiꝰ radix i grossitudinē digiti coloris rubei valde q tigit cū tāgit̃ in estate. Et ex ea est spēs alia citrina folia hn̄s coloris rubei: ⁊ eiꝰ spēs st̃ q̄tuor Abugilise: itisanius: amelenius: āsubesin. Ele. Fortiores oībꝰ sūt due prime spēs. Na. Dixit Gal. ꝙ ex abugilise ē q̄ ē cal̓a ⁊ sicca. Opa. ⁊ ꝓpe. Que ex ea noiat̃ abugilise ē subtiliatiua cū stipticitate ⁊ ꝑꝑ h̾ est pōtica amara: ꝫ pōticitas est i reliq̄s magis apparēs. Relique v̓o due spēs sūt acutiores primis ⁊ fortioris cal̓itatꝫ: ⁊ radix eiꝰ fortioris ē cal̓itatꝫ q̄ꝫ folia. Jn deco. Qn̄ linit̃ cū aceto ꝯfert morphee. Et ipa excoriat cutiz. Et eiꝰ folia st̃ d̾biliora radice eiꝰ. Jn apa. ⁊ bo. Probibet radix abugilise q̄ ē ex eis cū faria ordei fracti herisipilā: ⁊ sil̓r radix amelenius: ⁊ ipa resoluit scrophulas cū supponit̃ eis cū adipe. Jn vul. ⁊ vl. Poit̃ cū cera sup̲ vlcera oia ⁊ adustiōe ignis ꝓpe. Mē. nu. Radix abugilise aptat stōchū. Et eiꝰ d̾coctio cū aq̄ alcharatim vꝫ icteritie ⁊ dolori splenis. Mē. exp. Decoctio eiꝰ cū aq̄ alcharatim aut aq̄ chartami ꝯfert dolori renū ⁊ lapidi in renibꝰ. Cūqꝫ mulier sibi supponit radicē eiꝰ abortū facit: ⁊ eiꝰ folia fusa cū vio strīgūt vētrē: sed abugilise resoluit hūores cholīcos ⁊ radix habētis citrina folia ex eo cū ipo ⁊ synapi iterficit v̓mes ⁊ educit eos. Et sil̓r alsimarē absolute q̄ ex ea citrina ē ⁊ reliq̄: ꝫ citrina ē fortior i h̾. Feb. Decoctio radi cū abugilise cū aq̄ alcharatin ꝯfert febribus antiq̄s. Vene. Qn̄ masticat̃ ex citrina habente folia citrina rubei coloris ⁊ ꝓijcit̃ sup̲ venenosa iterficit ea. Et due alie spēs ꝯferūt morsure vip̲e bibite ⁊ linite ⁊ sputate.

¶ Albugilise. i. cardus asininus vel lactuca asini. de illa herba sunt quatuor capitula. primū est hoc. scdm est lactuca asini ⁊ ponitur infra sub numero. 453. tertiuꝫ est sciniar ⁊ ponit̃ sub nuō. 664. ⁊ vocatur a Gal. asinar. 6. de simplici medicina. 4. cap. Sim. dicit ꝙ sunt tres species. Auicē. etiā in littera hic vult dicere tres.

¶ De almesu. Cap. 20m.

Almesu qd ē. Diꝫ ꝙ rectiꝰ eēt vt de ea loq̄remur i caplo d̾ min. verūtñ nos attulimꝰ narrationē eiꝰ in h̾ caplo: vt sit magis nō ⁊ magis famosa. Na. Dixerūt qdā ꝙ ē frida ⁊ sicca. Et dixerūt alij ꝙ ē cal̓a ⁊ sicca cū v̓tute. Opa. ⁊ ꝓp. Est vehemētis abstersiōis. Et apd̾ Dia. ē adustiua ⁊ putrefactiua. Jn d̾co. Abstergit dētes fricādo. Mē. cap. Dixerunt qdā ꝙ cū tenet̃ in ore frāgit dētes. Et dixerūt aut ꝓpetate sua aut ꝑꝑ venenū vipere q̄ multiplicat̃ i locis i q̄bꝰ ipa ē. Et h̾ qdē v̓ba sūt eiꝰ q multa fabulose narrat: ⁊ nō cog̃scūt d̾ opōne veneni vip̲e qd̾ cū positū ē ad aliqd̾ mēbrꝫ nō efficit hāc opōnē ꝓprie cū tp̄s supra ipm ꝓlōgatū fuerit. Mē. exp. Dicūt ꝙ cū ex ipsa adheret granū vnū in extremitate siringe annexū glutini romano ⁊ intromittitur in vesica frangit lapidem. Sed hoc est ex eis que a me elongantur. Vene. Est venenum mortale.

¶ Almesu vel almesus. i. adamas. Dicit Simon ꝙ dꝫ dici Almes ⁊ est lapis cū quo icidit̃ vitrū q dicit̃ smerillus: credo tñ ꝙ sit adamas. nā sil̓ia v̓ba ponit Serapio caplo de lapide adamante.

¶ De armech. Cap. 21m.

a Armech qd est. Est herba iameni boni odoris silis cinamomo g̃sso. Jn d̾co. Efficit odorē oris bonū. Apa. ⁊ bo. Cōfert apatibꝰ cal̓is ꝓpe sic ēplm supposita. Jn vul. ⁊ vl. Probibet dilatationē vlcerū: ⁊ ꝯsolidat ea siccādo ꝑꝑ desiccationeꝫ que est in ea sine mordicatōe ⁊ ꝓhibet putrefactionē mēbrorū. Mē. ca. Cōfortat cerebrū ⁊ strīgit gigiuas ⁊ ꝯuenit egritudinibꝰ oris. Mē. ocu. Ex ea comestū ꝯfert obthalmie. Mē. anhe. ⁊ pec. Cōfortat cor ⁊ oia viscera. Mē. exp. Stringit naturam.

¶ Armech Serap. capitulo de egritudinibus gingiuarū ⁊ dicit ꝙ est medicina inda similis cinamomo: est bona vt dicunt vlceribꝰ oris probibens dilatationem eoꝝ. Simon.

¶ De allabuch. Cap. 22m.

a Allabuch qd est. Dicūt ꝙ ē asadar. dico aūt ꝙ siue nō sit h̾ allabuch aut sit de v̓itate ꝑtinet ei vt dicamꝰ in caplo de len. Et est ex magnis arboribꝰ: ⁊ forsitan permutat̃ ad egyptū ⁊ alterat̃ illic nā eius. Opa. ⁊ ꝓp. Cōfert fluxui sanguinis etiā si super mēbrum ponatur ⁊ abscindit cursum.

¶ Allabuch nō habemus. Vide ꝙ ignoramus quid sit. Sim. Sal. vrinarum fit: quia colligitur vrina ⁊ semper proycitur qd̾ superest ⁊ semper tollit residentiam. Seruitor.

¶ De athamaraet. Cap. 23m.

a Athamaraet qd est. Est medicina inda efficiēs peonie operationē. Mē. cap. Ex folijs eius

fiat epithima illi ad cuius caput eleuatur vapor ꝛ ꝓ-
hibetur epilepsia.

¶ Anathamaraet vel athamaraet non habemus sed per aliquos dicitur ꝙ sit marubium.

¶ De alblage. Cap.24m.

Alblage qd e. Est medicia marina silis alcoth que orit in vere: ꝛ est silis et andachoche plurimos hns stipites. Et ei9 semen est sicut seme baucie. Me. nut. Cofert spleni valde. Me. exp. Prouocat vrina.

¶ Albage vel Alblage est leuisticum apud quosdam dicit Simon.

¶ De asefeni. Cap.25m.

Asefeni qd e. Existio ꝙ e pastura camelloꝝ. Me. exp. Mudificat renes. Vene. Plurimu ꝯfert iuuamentu morsure canis rabiosi.

¶ Asefeni vel Alsefen est squinantum.

¶ De algualen. Cap.26m.

a Lguasen qd est. Est herba silis lilio. Et noiat pp illd liliat. Na. Est cal'a ꝛ sicca i p. Opa. ꝛ pp. Desiccat cu eqlitate ꝛ abstergit. In ꝛ co. Cofert pano ꝛ rsoluit totu illd cu eqlitate. Vene. Bal. dixit ꝙ est iuuatiua ꝓprie morsure canis rabiosi: ꝛ iaz sanati sunt multi: ꝛ pp illud noiat grece alguasen.

¶ Alguasen non habemus. Arabice dicitur alusen.

¶ De atratisus. Cap.27m.

Atratisus qd est. Est medicina cognita cu chali. Na. In ipa e paꝝ ifridatiois ꝛ no est in ea stipticitas. Opa. ꝛ pp. Desiccat cu eqlitate: ꝛ ei9 virt9 est virtus resolutiua cu infrigidatione. Apa. ꝛ bo. Cofert apostematib9 emunctorioꝝ more emplastri superposita ꝛ suspensa.

¶ Attratisus dicunt quidam ꝙ sunt iringi.

¶ De ardifrigi. Cap.28m.

a Rdifrigi qd e. Est herba silis cappi acuti odoris valde ꝛ grauis hns fructu iferi9. Na. Dixit alchazi ꝛ arabib ꝙ e fortior i na sua ꝗ solatru ꝛ al kekegi. Apa. ꝛ bo. Cofert apatib9 itrisecis sm vba arabib. Et potio ipi9 sit vsqꝫ ad. ij. ʒ. Et liniat sup apata cal'a extriseca ꝛ erit mirabilis valde vbicuqꝫ apposita. Vene. Cu linit sup pucturaz vespe sanat ilico.

¶ Ardifrigi: vel ardifidui non habemus.

¶ De abutilon. Cap.29m.

Abutilon qd e. Est planta silis cucurbite. Et dixit alchanzi ꝙ hoc noie est no. Vul. ꝛ vl. Dicit ꝙ est res magis iuuatiua vulneribus recetib9 ꝛ ꝯglutinat ꝛ ꝯsolidat ea statim.

¶ De asio. Cap.30m.

Asius qd e. Est lapis sup que nascit sal: cuius flos noiat asius: ꝛ vi ꝙ sit ei9 gno ex ro re maris ꝛ ibi e q cadit sup eu. Opa. ꝛ pp. Virt9 ei9 ꝛ vtus floris ei9 est apitiua: carnis gnatiua: putrefactiua paꝝ cu liqfactioe carnis putrefacte absqꝫ mordicatioe. Apa. ꝛ bo. Resoluit exituras more empli supposita cu terbentina aut pice. In vul. ꝛ vl. Valet vulnerib9 difficilib9 ꝛ atiqs ꝛ magnis ꝛ ꝓfundis. Instr. iun. Cuz farina ordei superposita valet podagre: ꝛ qn ponunt extrema ipsius in decoctione eius iuuant. Me. ahe. ꝛ pec. Si transglutiat cu melle ꝯfert vlcerib9 pulmonis. Me. nut. Cuz linitur cum calce ꝛ aceto super splene ꝯfert.

¶ Asius a Dia. vocat lapis asius: in Alexandria tantumo inuenitur optimus colore candidus ꝛ leuis in modum pumicis.

¶ De atuit. Cap.31m.

Atuit. Na. Cal'm est in scdo: humidu in p. Opa. ꝛ ppe. Inest ei abstersio vltima. In deco. Abstergit morphea fortiter.

¶ De absio. Cap.32m.

a Bsius quid est. Medicina charmeni ꝛ persica. Na. Calida subtilis.

¶ Absius aliter dicitur morsus galline.

¶ De anagale. Cap.33m.

Anagalis qd e. Est duob9 modis. Vn9 coꝝ e cui9 flos e citrin9. Et ali9 cui9 flos e celest. In vul. ꝛ vl. Coueniut ambo vulnerib9 ꝛ ꝓhibet ipoꝝ aptione: ꝛ extrhut surculos ꝛ sil'a ꝛ ꝓhibet vlceꝝ apliatione. Me. ca. Si ex aqs amboꝝ fiat gargarism9 ꝛ fiat caputpurgiu3 cu eis ꝓuocat fl'a plm a capite: ꝛ sedat dolore mole q e i pte illa. Me. exp. Qn bibit cu vio ꝯfert dolori renu. Et existimauerut qda ꝙ varia dclinas ad colore cieris rduc anu ꝓminete exterius: ꝛ rubeu hns flore augmetat ei emineta. Vene. Qn bibit cu vino ꝯfert veneno vipe.

¶ Anagalis. Dy. qua multi cicorium dicunt falso: species sunt due. Vna que florem hyacinticum profert que ꝛ femina est. Alia que florem dactyli colorem habentem fert. Sim.

¶ De abrich. Cap.34m.

a Brich qd est. Est medicina persica. Me. ca. Est bona seruationi ꝛ rationi.

¶ Abrich sonat in arabico vas aque. s. qoda genus hydrie. Sim.

¶ D ansid. Cap.35m.

a Asid qd est. Est species nenufaris indi. Na. Dixit filius Mesiriobe. Est calida ꝛ sicca.

¶ De ardiud. Cap.36m.

a Rdiud qd est. Est medicina sicut cepe scissum.

¶ Ardiud non habemus.

¶ De aribut. Cap.37m.

a Ribut qd e. Est medicia cabrusia q assupta est ex re q assilat ostraco. Na. Dixit Ga. Est frigidu i scdo: siccu i p. Et ei9 fruct9 est calidus ꝛ ꝯctiuus in principio primi: exiccatiu9 in scdo. Opa. ꝛ pprie. Coseruat femur pueroꝝ vt no oriant pili i ipso spatio logo. Me. nut. Fructus eius confert icteritie.

¶ De adrumilon. Cap.38m.

Adrumilon qd est. Est medicina que noiatur bipenis: habet eni duas acies sicut bipenis. Na. Est cal'a: ꝛ in ipsa sunt amaritudo ꝛ ponticitas. Opa. ꝛ ppe. Aperit oppilationes viscerum. Instr. iun. Cofert doloribus iuncturarum ꝛ tali.

¶ Adrumilon non habemus. Si. nescio quid sit.

¶ De atinat. Cap.39m.

a Tinat qd e. Est medicia ida i vtute testiculoꝝ vulpis. Et opꝫ vt considerei ita vt no sit atuit. Na. Cal'a est ꝛ huida. Me. expl. Augmetat coitu.

¶ De ata. Cap.40m.

a Ta quid est. Est arbor algarab dicta in capitulo de Haim.

¶ De anacardo. Cap.41m.

a Nacardus qd est. Est fructus silis ossi dactyli. Et medulla eius est silis medulle nucis dul-

cis in quo nõ est nocumẽtũ. Et cortex ipsius est rarus frangibilis in cuius raritate est mel viscosum habens odorẽ. Et sunt hoĩes qui ipm̃ masticãt: ⁊ nõ nocet eis ⁊ ꝓprie cum nuce. Nã. Calidus est ⁊ siccus in q̃rto. Opa. ⁊ ꝓp̃e. Eiꝰ mel est vlceratiuũ apatũ ⁊ adustiuũ sanguis ⁊ humoꝝ. Deco. Eradicat v̾rucas ⁊ aufert albaras ⁊ eradicat barulos: ⁊ sanat alopiciã flegmaticã. Apa. ⁊ bo. Cõmouet cal'a apata in iteriorib9. Instr.iun. Cõfert frigori neruoꝝ ⁊ eoꝝ mollificatiõi ⁊ paralysi ⁊ torture. Mẽ.cap. Cõfert corruptiõi memorie cũ eiꝰ ꝯfectio nõ anacardinũ sumit̃: ꝫ tñ cõmouet alienationẽ ⁊ meliã. Mẽ.exp. Suffumigant̃ cũ eo hemorroides ⁊ exiccant̃. Vene. Est ex sũma neruoꝝ: ⁊ adurit hũores ⁊ iterficit. Et eiꝰ qdẽ tyriaca est lac vaccinũ butyro ide ex̃cto. Et oleũ nucis eiꝰ frãgit virtutẽ. Permu. Loco eius ponit̃ quintuplũ põderis eius de bondacha: ⁊ q̃rta ponderis ipsius de oleo balsami: ⁊ tertia ponderis ipsius de napta alba.

¶ Anacardus non inuenitur expositum nisi ꝙ est nomen ponderis q: est auellana: ⁊ sic pro auellana potest sumi.

¶ De anate. Cap. 42m.

ANas. Nã. Calĩor ẽ oĩbus auibꝰ domesticis. Et dicũt qdã ꝙ ipa calefacit ifridatũ: ⁊ fac̃ calefactũ possidẽ febrẽ. Opa. ⁊ ꝓp. Eiꝰ piguedo ẽ maxia i sedãdo mordicationẽ i ꝓfundo corpis ⁊ ẽ melior piguedibꝰ auiũ. Eiꝰ caro vẽtositatẽ dissoluit ipsiꝰ stõchi ⁊ ẽ pl'mi nutrimẽti. In deco. Eiꝰ piguedo clarificat colorẽ: ⁊ caro ipsiꝰ ipinguat. Mẽ.ãbe. ⁊ pec. Clarificat vocẽ. Mẽ.nu. Eiꝰ caro tardat̃ i stõcho ⁊ ẽ grauis ⁊ ꝓprie caro anseris: sed leuius qd ẽ i ipsa ⁊ meliꝰ sũt ale. Cũ aũt digerit̃ caro haꝝ auiũ ẽ nutribilior oĩbꝰ carĩbꝰ auiũ. Mẽ. exp. Augmẽtũ efficit in coitu ⁊ multiplicat sperma.

¶ Anas est nutribilioꝝ plurimi nutrimẽti vel magis remanẽtis.

¶ De auellana. Cap. 43m.

AVellana qd ẽ. Est nõ. Et eiꝰ qdẽ terreitas maior ẽ t̃reitate nucis: qm̃ ẽ magis solida ⁊ minꝰ vnctuosa ⁊ tardioris digõnis. Nã. Decliuis ẽ ad cal'itatẽ q̃zdã ⁊ siccitatẽ paruã. Opa. ⁊ ꝓp. Gñat̃ ex ea chol'a. Et i ipa ẽ stipticitas maior q̃ꝫ i nuce: ⁊ i ipa ẽ iflatio ⁊ gñat vẽtositates i vẽtre iferiori. Deco. Qd ex ea adustũ ẽ tigit capillos. Mẽ.cap. Fac̃ sodã ⁊ assat̃ ⁊ comedit̃ cũ pauco pipe ⁊ maturat corizã. Hippo. iqt: auellana i cerebro fac̃ augm̃tũ. Mẽ.ocu. Existiauerũt qdã ꝙ ipsa linita sup v̾ticẽ pueroꝝ varios hñtiũ oculos delet varietatẽ. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Comedit̃ cũ aq̃ mellis ⁊ ꝯfert tussi antiq̃ ⁊ adiuuat ad spuẽdũ. Mẽ.nut̃. Est tarde digõnis ⁊ excitat vomitum ⁊ est tardioris digõnis q̃ꝫ nux. Mẽ.expul. Eius cortex est stipticus ⁊ stringit ventrẽ. Vene. Cõfert venenis ⁊ morsibus ⁊ p̃cipue cũ ficubus ⁊ rutha ⁊ puncture scorpionis.

¶ Auellana est etiam nomen ponderis: ⁊ est aureus vnus qui est ʒ.j. ⁊ dimidia. Existimauerunt quidam ꝙ ipsa linita) hoc exponitur.3.canõ.fen.3.tractatu.2.vltimo cap.

¶ De agnocasto. Cap. 44m.

a Gnuscastus qd ẽ. Est plãta ⁊ ẽ fortasse ꝑꝑ sui magnitudinẽ arbor ⁊ nascit̃ i locis ꝓpiq̃s aq̃s: ⁊ eiꝰ qdẽ rami s̃t duri ⁊ folia ipsiꝰ s̃t sic̃ folia oliue ꝫ sũt leniora: ⁊ eiꝰ lignũ ñ igredit̃ i medicia ꝫ flos eiꝰ ⁊ folia ⁊ fructꝰ. Et i fructu qdẽ eiꝰ ⁊ i reliq̃s q̃ ex eo admĩstrãt̃ ẽ subtilitas ⁊ acuitas ⁊ põticitas: ⁊ ẽ ifra ruthã siccã. Nã. Cal's i p̃: siccꝰ i scdo. Opa. ⁊ ꝓ. Est r̃solutiuꝰ ⁊ subtiliatiuꝰ ⁊ disgregatiuꝰ vẽtositatũ. Et i ipo ẽ aptio cum stipticitate. Deco. Est mũdificatiuus coloris. Instr.iũ. Fit ex eo ẽpl'ꝫ cũ folijs suis torsiõi neruoꝝ ⁊ r̃mouet lassitudinẽ. Mẽ.ca. Fac̃ sodã ⁊ subeth bibitꝰ. Et qñ fit ex eo empl'ꝫ ꝯfert soda. Et qñ illd qd ex eo ẽ fusuꝫ cõedit̃ minꝰ effic̃ soda. Mẽ.ãbe. ⁊ pe. Est ex eis q̃ ml'tiplicãt lac miorãdo spma: fitq̃ꝫ eiꝰ potio ʒ.j. vsq̃ꝫ ad ʒ.ij. Mẽ.nu. Apit oppil'ones epatꝭ: ⁊ oppilatões splenis: ⁊ valde iuuat duritiẽ. Et cũ bibit̃ ex eo cũ oxymelle q̃ztitas ʒ.ij. ꝯfert hydropisi. Mẽ.ex. Sedet̃ i eiꝰ d̾coctiõe ꝑꝑ dolorẽ m̃ricis ⁊ apa eius: ⁊ bibit̃ cũ mentastro: ⁊ vaporatꝰ desiccat spma: ⁊ qñ aliqd ex stipitibus eius sternit̃ sub dorso ꝓhibet pollutionẽ ⁊ virge erectionẽ: ⁊ suffumigant̃ mulieres cũ vehemẽs desideriũ adest. Et est ꝓuocatiuꝰ: ⁊ ꝯfert p̃cipue semẽ eiꝰ fissuris ani: ⁊ fit ex eo ẽpl'm cũ butyro duritiei testiculi p̃cipue cũ semĩe eiꝰ. Vene. Cõfert morsui r̃pẽtꝭ cuꝫ bibit̃ ex eo ʒ.j. ⁊ sil'r morsui canis ⁊ lupi supposito ẽpl'o ⁊ fumigatõe scã ex eo: ⁊ eiꝰ folia fugãt venenosa.

¶ Agnuscastus facit soda ⁊ subeth ⁊c̃. Est ifra ruthã siccã.i.minoris virtutis q̃ꝫ rutha sicca. Quomõ tñ sit calidus ⁊ siccus. Dõm ꝙ proprietate vel mouendo vapores ad caput.

¶ De alis. Cap. 45m.

ALe. Ele. Meliores eaꝝ sũt ale galliaꝝ: ⁊ ale anserũ s̃t bõe digõnis ⁊ nutrim̃ti. Et ñ s̃t leues nisi ꝑꝑ ml'titudinẽ motꝰ ⁊ exercitij sui. Et earũ nutrim̃tũ ñ ml'tiplicat̃ nisi ꝑꝑ ml'titudinẽ carnis q̃ est in eis. Apa. ⁊ bo. Di ꝙ qñ pẽne alaruꝫ alguarascẽ miscent̃ cũ eq̃litate sui de insq̃amo ⁊ adurunt̃ ⁊ terunt̃ ⁊ ponunt̃ in pane sicut sal resoluũt scrophulas in collo absq̃ꝫ ferro. Et simil'r qñ puluerizant̃ sup panẽ ⁊ comedit̃. Mẽ.expul. Dicitur ꝙ panis factus cum eo qd dictum est soluit valde.

¶ Ale sunt ossa posita in spondibus a dextris ⁊ a sinistris.

¶ De acoro. Cap. 46m.

ACorꝰ qd ẽ. Est radix plãte q̃ ẽ sic̃ papyrꝰ. Et orit̃ pl'm eiꝰ i locis aq̃sis ⁊ i aq̃s. Et s̃r hãc radicẽ s̃t nodi ad albedinẽ d̾clinãtes i q̃ ẽ odor horribil': ⁊ paꝝ boni odoris ⁊ ẽ cal's acutꝰ. Et Hal'. dixit ꝙ ñ admĩstrat̃ nisi radix eiꝰ cuiꝰ v̾tus ẽ ꝓpinq̃ v̾tuti aristologie ⁊ ireos. Ele. Melior ex eo ẽ ille q̃ ẽ spissior ⁊ magis solidus: ⁊ dulcior: ⁊ melioris odoris. Nã. Cal's ẽ ⁊ siccꝰ i p̃ncipio scdi vsq̃ꝫ ad mediũ. Opa. ⁊ ꝓ. Est resolutiuꝰ iflatõis ⁊ vẽtositatũ subtiliatiuꝰ: abstergit sine mõdicatõe apitiuꝰ. Et apd Ha. eiꝰ odor ñ ẽ nisi bonꝰ. Et s̃ꝫ ꝙ nos sẽtimꝰ ñ bonꝰ. Deco. Clarificat colorẽ ⁊ ꝯfert morphee ⁊ albaras. Instr.iũ. Cõfert spasmo ⁊ ꝯtritiõi lacertoꝝ ⁊ d̾coctio eiꝰ ẽt ẽbrocata ⁊ bibita. Mẽ.ca. Cõfert dolori dẽtis valde ⁊ grauitati lingue. Mẽ.ocu. Attenuat g̃ssitudinẽ cornee ⁊ ꝯfert albugini: ⁊ ꝓp̃e in vtrisq̃ꝫ succꝰ eiꝰ. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Eiꝰ decoctio est bona dolori lateris ⁊ pectoris. Mẽ.nut̃. Cõfert dolori epatꝭ frigido ⁊ ꝯfortat ipm̃ ⁊ ꝯfert stomacho ⁊ ꝯfert duritiei splenis: imo extenuat

splenē multū:⁊ mūdificat stōchū. Mē.exp. Cōfert dolori pūgitiuo vētris ⁊ rupture. Et eiꝰ ɔcoctio vȝ ad dolorē mñcis:⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua ⁊ ɔfert distil latiōi vrine ſm ꝙ dixerūt qdā. Et in coitu augmentū efficit:⁊ excitat desideriū ipsiꝰ. Et ɔfert dolori intesti noꝝ ⁊ rasure eoꝝ fridis. Vene. Cōfert pūcture ver miū venenosoꝝ. Permu. Loco eius ponit in depel lendis vētositatibꝰ ⁊ iuuamēto qđ facit epati eq̄le pō dus de cimino cuȝ tertio pōderis sui de aristologia.

Acorus est planta in aquis oriens:habens folia lata ⁊ longa ali qualiter vt spate.

De argento viuo. Cap.47m.

Argētū viuū qd ē. Argētū viuū aliđ ē purgatū ex minera sua:⁊ aliđ exhit ex lapidibꝰ minere sue sic cū igne fit aurū ⁊ argētū. Lapis ꝟo minē ipiꝰ cū ē purꝰ:⁊ ñ ꝑmiscent ei terra ⁊ lapides hȝ colorē vzifur:imo vzifur hȝ colorē eiꝰ:⁊ nō ɔseqt eū. Et Ga. qdē ⁊ aliꝗ existimauerūt ꝙ ipȝ sit arte factū sic lytargiriū:qm̄ ē exctū cū igne:oȝ ꝗ vt aurū sit arte factū sic lytargiriū:qm̄ ē exctū cū igne:⁊ qm̄ suba eiꝰ ē sil'is sube vzifur. Existimauit itaqȝ ꝙ ipȝ ñ sit nisi vzifur i vase linito luto ⁊ accēdit ignis sup ipȝ ⁊ sublimatur:ꝫ nō est ita:imo vzifur fit ex eo cū sulphure:deide pol'e ē vt exhat ex eo sic exhit ⁊ vzifur mierali qđ ē ꝺ sba argēti viui. Na. Et fridū ⁊ hūidū i scđo. Opa. ⁊ ꝓp. Sublimatū ē stipticū. Deco. Qđ ex eo extinctū est:est medicamē pediculoꝝ ⁊ lendinū cū oleo ro. Vul. ⁊ vl. Extinctū vȝ scabiei cū oleo rosaceo aut cū medicis scabiei:⁊ vlceribꝰ malis. Instr.iun. Eiꝰ vapor facit accidē paralysim ⁊ tremoreȝ ⁊ rectat mēbra. Mē.cap. Fumꝰ eiꝰ ꝺstruit auditū:⁊ fumꝰ eiꝰ facit accidē fetorē oris cū trāsit ꝑ ipm. Mē.ocu. Fumꝰ eiꝰ ꝺstruit visuȝ. Mē.expl. Dixit Paulus. Ex oibꝰ fuerūt q biberūt extinctū in ileon. Vene. Argētū viuū sublimatū ē iterficiēs ꝑꝑ vehemētē icisionē. Et eiꝰ cura fortis ē bibē lac ⁊ vomē. Et Ga. qdē dixit ꝙ nō expertꝰ ē illđ in ipo. Et dicūt qdā ꝙ extictū iterficit grauitate sua. Ipsum.n. corrodit qđ sibi obuiat grauitate sua. hoc aūt ꝟbū nō est cōprehēsuȝ. Et ipȝ iterficit mures. Et ex fumo eiꝰ fugiūt ꝟmes venenosi ⁊ serpentes.

Argētū viuū fit ex plūbo ſm Azarauiū. Vtrū argentū viuū reponat iter metalla. Qꝫ nō:qꝛ ē mā metalloꝝ. nā oē metallū ē cōpositū ex argēto viuo ⁊ sulphure ſm magis ⁊ minꝰ ꝫ ꝙ diuersa metalla: vñ argētū viuū est venenū cal'm corrosiuū. ⁊ Ari. in libello de mineralibus ponit argentū viuū siccum in compositione.

De attramento. Cap.48m.

Attramētū qd est. Dña iter attramēta alba ⁊ rubea ⁊ citria ⁊ viridia ⁊ iter colcotar ⁊ alcalcadis ⁊ alcalcātū ⁊ alsurie ē:ꝙ attramēta sūt sube recipiētes sol'onē ꝑmixte lapidibꝰ nō suscipiētibꝰ sol'onē:⁊ iste sūt ipsemet sube recipiētes sol'onē que iā fuerūt liqde ⁊ coagulauerūt se. Alcolcotar ꝟo ē citrinū. ⁊ alcalcadis ē albū. ⁊ alcalcātū ē viride. ⁊ alsurie ē rubeū. Et oia hec sumunt i aq̄ ⁊ ɔcoctiōe ꝑter alsurie: ipȝ.n. ē vehemētis corporeitatꝭ ⁊ ɔgelatōis. Et viride ē vehemētiꝰ ɔgelatū q̄ȝ citrinū ⁊ vehemētiores hȝ tunicas. Et oē qdē attramētū in nā ē sil'e vni eoꝝ colori cuiꝰ assil'at. Galeni ꝟo iā ꝑmissuȝ ē ad itellectū ꝙ attramētū rubeū gñat ex colcotar:⁊ vidit sup colcotar vna vice cooꝑtū attramēto rubeo puluerizato ꝫ in ħ ē ɔsideratio. Elec. Viride egyptiū ē fortiꝰ q̄ȝ alchabrusi:ꝫ i egritudibꝰ oculi alchabrusi ē fortiꝰ. Et nō ē adustū fortiꝰ. Et adustū ē subtiliꝰ. Et subtiliora eis sūt alcalcadis ⁊ viride. Et eq̄liꝰ eoꝝ ē alcolcotar. Et ꝗssius eoꝝ ē alsurie ⁊ ꝑꝑ ħ nō resoluit i aq̄. Et ꝟtꝰ qdē attramēti i q̄ sūt splēdores auri ꝓpinq̄ est ꝟtuti alcolcotar. Et meliꝰ alcolcotar ē illđ qđ velocit' frāgit ereū mūdū nō ātiquū. Ex attramēto ꝟo qđ i ēcaustro pōit qđ noiat sabira:meliꝰ ē duꝝ hñs q̄si aureū splēdorē ⁊ ꝟtꝰ eiꝰ ē sic alcolcotar. Et meliꝰ alsurie est qđ affert ꝺ egypto ⁊ frāgit a nigredie:⁊ est hñs venas plimas rācidi gustꝰ stipticū:⁊ sil'r eiꝰ odoratꝰ. Na. Est cal'ȝ ⁊ siccū i tertio. Opa. ⁊ ꝓp. Oia sūt adurētia faciētia ꝓueni re crustā stipticā. Attramētū ꝟo rubeū minꝰ ē mordicatiuū q̄ȝ alcolcotar:⁊ attramētuȝ ad coria stipticꝰ est oiuȝ:⁊ alcolcotar ē eq̄lis stipticitatꝭ. Apa. ⁊ bo. Alcolcotar ꝓhibet herisipilā ⁊ apata ābulatiua. Vul. ⁊ vl. Oia ɔferūt scabiei humide ⁊ sabafat. Et ex colcotar qdē ⁊ aliꝗs qñq̄ȝ fiunt lycinia:⁊ ponunt in fistulis ⁊ extirpāt vētositatē. Instr.iun. Alsurie clysterizat cū vio ⁊ ɔfert sciatice. Mē.ca. Sufflat i naribꝰ ꝑꝑ fluxū sanguis nariū ꝓpe alcolcotar. Et ɔferūt oia herpetiestiomeno ⁊ apatibꝰ malis i gigiuis. Et qñ lyciniū cū melle iuoluit ipo ⁊ pōit i aurē ɔfert vlceribꝰ auris ⁊ saniei i ipa. ⁊ sil'r qñ cū sufflatorio in ea isufflat ⁊ ꝓhibet corrosionē dētiū:rubeū ꝟo cognitū assurie ɔfirmat dētes ⁊ molares motos. Et attramētū adustū qñ ɔiūgit cū hermodactyl' ⁊ pōit sub ligua ɔfert ranule. ⁊ ceratū factū ex eo ⁊ ꝓpe ex rubeo ɔfert herpetiestiomeno i ore ⁊ nare ⁊ vlceribꝰ eoꝝ. Mē.ocu. Alcolcotar ꝓprie ⁊ r'liq̄ cōit ɔfert duritiei palpebraꝝ ⁊ asꝑitati eaꝝ. Mē.ābe. ⁊ pe. Desiccat pl'monē:ita ꝙ fortasse iterficit. Vene. In ipo ē ꝟtꝰ venenosa ꝺsiccās pl'monē.

Attramentum.i.vitriolum. Alsurie accipit zinabriuȝ pro vitriolo. etiam Gal.9. de simplici medi. tracta.3. cap.12.

De arsenico. Cap.49m.

Arsenicū qd est. Aliđ est albū:⁊ aliđ citrinū:⁊ aliđ ē rubeū. Ele. Meliꝰ ex rubeo ē rubeū ibibitū rubedie hñs albaras qđ ē aptū teri:⁊ suo odore sil'at odōi sulphuris. Et meliꝰ ex citrio ē qđ ē pl'uerizabile armenū aureū lamiosuȝ subtile q̄si ipm eēt talk citrinū. Cal'ȝ ē i tertio siccū i scđo. Opa. ⁊ ꝓ. Oia sꝭ putrefactiua mōdicatiua. Et qđ ex eo rubeū ē: meliꝰ ē q̄ȝ alcalcodicō. Deco. Abradit pilos:⁊ ē gūma pini ɔueniēs alopicie. Vul. ⁊ vl. Fit ex eo ēpl'm cū adipe sup vulnera. Apa. ⁊ bo. Cū adipe ⁊ ol'o cōfert scabiei ⁊ saphati hūide ⁊ putredini:⁊ abstergit ⁊ adurit cutē:⁊ ꝑmiscet cū myrra ad pediculos ⁊ vestigia sanguis. Et cū pice vestigiꝭs vnguis. Et qñq̄ȝ administrat cū oleo ad pedicl'os. Mē.ca. Ceratū factū ex eo ɔfert ⁊ ꝓpe ex rubeo herpetiestiomeno in ore ⁊ aure ⁊ vlceribꝰ eoꝝ. Mē.ābe. ⁊ pec. Dat ad potandū iflatis cū aumeli ⁊ hydromelle:⁊ assumit cū gūma pini ad tussim antiq̄ȝ ⁊ sputū saniei ⁊ sanguis. Et qñq̄ȝ ponit in pill'is que sunt ad asma. Mē.exp. Cōmisce cū oleo ro. ad bothor ⁊ hemorroidas in ano. Vene. Qđ ex eo sublimatū est iterficit ⁊ albū ex eo interficit.

¶ Arsenicū.i.auripigmētū: ⁊ qñ Aui.dic. ℞.arsenici:ītellige de auripigmento.due sunt eiꝰ species.citrinū.s.aureū.laminosuȝ qḋ sandaraca apud Dias.dicitur.quidā lēmans vocauerunt.Sim.

¶ De aristologia. Cap.50m.

Aristologia qd ē. Jnqt Dia. Et ea q̄dā ē rotūda: ⁊ q̄dā lōga: ⁊ q̄dā ē sil'is palmiti vitis rotūda q̄ dr̄ femina. Et ē ēt ex lōga ⁊ rotūda ⁊ ē femia cuiꝰ folia sūt sil'ia folijs plāte q̄ dr̄ fulos q̄ ē maneries volubilis: ⁊ ē bōi odoris cū acuitate ⁊ ad rotūditatē ꝯclinās tenera: hn̄s ramos plimos ex vna radice lōgos. Et iter florē eiꝰ ē qdā rubeū fetidi odoris pileatā hn̄s formā. Lōge vo ⁊ ē masculus folia sit lōgiora: ⁊ vnusq̄sq̄ thyrsus hȝ lōgitudinē vniꝰ palmi: purpureū hn̄s florē fetidū sup quē appet sil'e qddā flori porri: ⁊ radix eiꝰ i lōgitudie ē vniꝰ palmi: ⁊ g̃ssitudinē digiti hn̄s. Et eiꝰ q̄ vitis palmiti sil'is ē lōge thyrsi sunt pui ⁊ folia sūt sic̄ folia sempuiue: ⁊ eiꝰ flos ē sic̄ flos ruthe: ⁊ ipsiꝰ radix ē supflue lōgitudis: grossuȝ hn̄s corticē q̄ vēditores medicinaꝝ vtunt̄ in creatione oleoꝝ. Na. Oēs spēs eiꝰ sūt cal'e ad tertiū pueniētes: sicce i scd̄o. Opa. ⁊ ꝓpe. Et abstersiua: apitiua: subtiliatiua: attenuatiua: attractiua: exhit spinas ⁊ surculos. Et lōga ē dignior i nascētijs ⁊ vlceribꝰ qm̄ ē magis abstersiua ⁊ calior: ꝫ i reliq̄s opōnibꝰ rotūda: qm̄ ē fortiōis aptionis ⁊ subtiliatiōis: ⁊ virtꝰ lōge sil'is ē ꝟtuti rotūde i calefactiōe: imo forsitan supfluit ei nisi i subtiliatiōe. Rotūda.n.ē subtilior: ⁊ pp̄ h̄ sedat dolores vētositatū fortiꝰ. Et tertia ē ꝺbilior ex eis. Dec. Cōfert morphee ⁊ corrodit dētes ⁊ ꝯfert sordibꝰ eoꝝ ⁊ ꝓprie rotūda: ⁊ clarificat colorē. Vul. ⁊ vl. Est mūdificatiua vlcerū sordidoꝝ ⁊ malignoꝝ: ⁊ ꝯfert excoriatōi: ⁊ g̃nat carnē ⁊ ꝓpe lōga: ⁊ ꝓhibet fraudē vlcerū putridoꝝ ꝓfundorū: ⁊ qñ ē cū ireos replet ea carne. Jnstr.iun. Cōfert ꝯtritiōi lacertoꝝ ⁊ ē ꝯueniēs epithima sup podagrā ⁊ ꝓpe rotūda. Et ipsaȝ qdē bibit hn̄s podagrā ⁊ iuuat̄ ab ea. Mē.cap. Mundificat sordes auris ⁊ ꝯfortat auditū qñ ponit̄ i ipa cū melle: ⁊ ꝓhibet saniē si g̃nat̄ i ea. Et qñ admistrat̄ cū pipe mūdificat supfluitates cerebri: ⁊ ipa ꝯfert epilepsie ⁊ ꝯstrigit gigiuā. Mē.ābe. ⁊ pec. Est bona asmati ⁊ ꝓpe rotūda: ⁊ mūdificat pectus ⁊ pl'monē: ⁊ ꝯfert dolori lateris bibita cū aq̄: ⁊ rotūda i oibꝰ illis ē fortior. Mē.nut. Bona ē singultui ⁊ sil'r spleni cū oxymelle: ⁊ qñq̄ linit̄ sup splenē cū aceto: ⁊ ꝯfert ēt valde: ⁊ rotūda in oibus illis est fortior. Mē.exp. Qñ sumit̄ ex ea aure. ⁊ terit̄ ⁊ bibit̄ soluēdo educ̄ hūores flegmaticos ⁊ chol'icos: ⁊ ꝯfert stōcho: ⁊ qñ bibunt̄ lōga ⁊ rotūda cū myrra ⁊ pipe purgāt supfluitates m̄ricis parturiētiū ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ exhit fetū. Feb. Est bona rigori. Vene. Cōfert pūcture scorpionis ⁊ ꝓpe lōga. Quidā aūt dixerūt ꝙ qñ ex longa bibunt̄ ʒ.ij. cū vino: aut empl'm fit ex ea ꝯfert pūcture vermiū venenosoꝝ ⁊ venenis. Vermu. Loco rotūde ponit̄ pōdus eq̄le zurūbet ⁊ t'tia pōderis de macis ⁊ medietas sui pōderis ꝺ costo. Et loco lōge ponit̄ pond. eq̄le zurūbet ⁊ medietas pōderis sui ꝺ pipe.

¶ Eius tria sunt genera: rotūda longa ⁊ clematitis. Rotunda dicit̄ femina folia habēs hedere similia odorata cū vicissitudine obrotunda ⁊ mollia ⁊ lenia tactu. multas virgas ex vna radice habēs lōgas. Longa vo aristologia masculus est: que ⁊ dactylus vocatur: folia habēt oblonga: ⁊ virgas tenues longitudinē duarum palmarum. Jlla que dicitur clematitis virgas habet tenues ⁊ lōgas: folia obrotunda similia oridio minori. Sim.

¶ De alcanna. Cap.51m.

Alcanna qd est. Na. Frida est in p̊ sicca in scd̄o. Opa. ⁊ ꝓp̄. Jn ipa est resol'o ⁊ stipticitas ⁊ exiccatio sine nocumēto: ⁊ ē resolutiua ⁊ carminatiua ⁊ apitiua orificioꝝ venarū. Et eius oleū hȝ ꝟtutē calefactiuā ⁊ lenitiuā. Apa. ⁊ bo. Eiꝰ ꝺcoctio ꝯfert apatibꝰ calidis flegmaticis pp̄ suā exicationē: ⁊ apatibꝰ iguinū. Vul. ⁊ vl. Eiꝰ ꝺcoctio cōfert adustiōi ignis embrocata: ⁊ dr̄ ꝙ efficit i vulneribus opōneȝ sanguis draconis: ⁊ sup fracturā ossiū sola cū cerato. Jnstr.iū. Eiꝰ supmū ꝯfert doloribꝰ neruoꝝ ⁊ igredit̄ i empl'is paralysis ⁊ thetani: ⁊ ipsiꝰ oleū resoluit lassitudinem ⁊ lenit neruos ⁊ confert fracture ossiū. Mē.cap. Linit̄ cū aceto supra frōtē ad soda: ⁊ sil'r ēt ꝯfert vlceribꝰ oris. Mē.anhe. ⁊ pec. Cōueniēs est pleuresi ⁊ ingreditur in emplastris squinantie. Mē.exp. Conueniens est doloribus matricis.

¶ Alcāna nō habemus: sed in sicilia est in magna copia. Sarraceni ⁊ siculi linunt vngues ex ea ⁊ facit vngues rubere.

¶ De amomo. Cap.52m.

Amomū qd est. Est arbor siue botrꝰ ligni sic̄ arbete iuoluti: ⁊ hȝ florē sil'eȝ emathiti in colore ⁊ eiꝰ folia sunt sic̄ folia vitis albe quoꝝ color est sic̄ aureū: ⁊ color ignis eiꝰ est sic̄ hyacinti boni odoris. Et ē eiꝰ spēs viridis ⁊ grossa nascēs in locis hūidis: ⁊ eiꝰ odor est sic̄ odor ruthe. Et est spēs egiptiaca est q̄ nō est lōga neq̄ lata neq̄ ꝺbilis neq̄ grauis ad frāgēdū: imo vueal': ⁊ eiꝰ odor exūberat sup trāsitū vue. Elec. Meliꝰ est p̄mū aureū recēs armenū amarū boni odoris: ⁊ scd̄ȝ qḋ hȝ viride lignū ē malū ꝺbilis coloris nascēs i locis humefactis ⁊ petrosis: ⁊ illo meliꝰ ē tertiū illḋ qḋ ē recēs ꝯclinās ad albedinē ⁊ rubedinē: ⁊ spissuȝ planū extēsuȝ absq̄ tortuositate solidū mordicatiuū acutū: puluerizabile vo alienet̄ ⁊ eliget̄ illḋ cuiꝰ virgulta sūt ex radice vna nec sit adulteratū. Jnqt Dia. ex eo meliꝰ albū: aut ad rubedinē ꝯclinās plenū semie sic̄ botrꝰ: grauis odoris absq̄ fetore: vniꝰ coloris nō diuersuȝ: mordicās liguā i q̄ nō est ꝯctio. Na. Cal'm ē ⁊ siccū i scd̄o. Opa. ⁊ ꝓ. Subtiliat ⁊ maturat ⁊ in ipo ē stipticitas: ⁊ virtꝰ q̄ est sicut virtꝰ acori: imo est vehemētioris digōnis ⁊ maturationis: sed acorus est vehemētius exiccatiuus q̄ȝ ipȝ. Apa. ⁊ bo. Maturat apata calida. Jnstr.iun. Eiꝰ decoctio bibit̄ ad podagrā: ⁊ sedet̄ in ea etiā ad illḋ. Mē.cap. Grauat caput ⁊ facit soda ⁊ facit somnum. Et quidā dixerūt ꝙ qñ ex eo linit̄ frons remouet sodā: ⁊ est ex inebriantibꝰ dormire faciētibꝰ. Mē.ocu. Fit embroca ex decoctiōe eiꝰ opthalmie cal'e. Mē. anhe. ⁊ pec. Cōfert pleuresi frigide. Mē.nut. Aperit oppilationes epatis ⁊ bibit̄ eiꝰ decoctio ad egritudines epatis ⁊ est plurime digōnis q̄ȝ acorus. Mē. expul. Facit eis ꝓuocationē: ⁊ ꝯfert doloribꝰ matricis ⁊ītrat in pessarijs matricis: ⁊ sedetur in decoctione eius ad dolorē renū: ⁊ bibit̄ ex eo ad dolores matricis omnes. Vene. Emplastrū factū ex eo cū bedarongi valet puncture scorpionis.

¶ Habemus de eo granũ: ⁊ est semen minutũ qđ a b oriẽte defert. Dias. Est genus herbe odoratissime: cui⁹ frutex silis est botruo in circuitu cuiuslibet arboris nascẽs: ramulos habẽs siccos ⁊ duros virgis assimiles: coloris subruffi: circa quos folia iũcta ⁊ copiosa ex tyrso: botruosuꝫ semẽ reddẽs ⁊ sibi cõnexũ florem albũ veluti viole folijs similib⁹ brionie. Sꝫ ei⁹ spẽs sũt tres. Et qđ appellatur armenicũ ceteris meli⁹ aurei coloris vel fului odoris boni. Aliud ẽ qđ appellat medicon ꝑ īferi⁹: nascit in locis hũidis: ⁊ ꝓpea foĩa mai⁹ atq; viride ⁊ leue tactu: saporẽ origani hñs. Tertiũ qđ appellat põticũ: ruffuꝫ ẽ ⁊ nõ lõgũ nec difficile frãgibile: botuosuꝫ. n. semẽ hñs plenũ ⁊ odore ꝑcussibile. i. stipticũ. ẽt arabice dr ameme.

¶ De asa. Cap. 53m.

Asa qd ẽ. Duaꝝ ẽ spẽꝝ: qrũ vna est fetida: ⁊ alia est odorifera: nõ fortẽ hñs odorẽ: ꝫ calidior ẽ fetida: ⁊ ẽ herba vehemẽtis igneitatis in se tota. Et plĩn qdẽ hui⁹ spẽi ẽ carmẽse: ⁊ ẽ gũma al maroth. Nã. Est calĩa i pn⁹ qrti. sic. i scđo. Opa. ⁊ ꝓ. Frãgit vẽtositates: ⁊ effugit eas ꝓp suã resolõnẽ: ⁊ est cũ hoc iflatiua: icidit ⁊ resoluit sanguinẽ ꝯgelatũ i vẽtre. Deco. Cõfert alopicie illinita cũ aceto ⁊ pipe. Et qñ admistrat in cibarijs facit bonũ odorẽ: ⁊ abscidit verrucas q̃ sũt vt claui. Apa. ⁊ bo. Cũ icidunt recte apa ta fraudulẽtia mortificãtia mẽbrũ ⁊ ponit asa sup ea ꝯfert: ⁊ ẽ bona i cura dubellet apparẽtiũ ⁊ occultarũ. Vul. ⁊ vl. Cõfert ipetigini. Instr. iun. Qñ bibit cũ aq̃ granatoꝝ ꝯfert ꝯtritiõi lacertoꝝ ⁊ ꝯfert dolorib⁹ neruoꝝ sicut thetano ⁊ paralysi si accipiat ex ea cumulus fm ꝙ dr ⁊ misceat cũ cera: ⁊ ꝯglutiat: aut si bibat cũ vino ⁊ pipe ⁊ rutha. Mẽ. cap. Implent ea mole mote: ⁊ ꝑmiscent cũ thure ⁊ põit sup dẽtẽ ⁊ effic opõnẽ peonie i epilĩa. Et cũ ex ea fit gargarism⁹ eradicat sanguisugã gutturi ãnexã. Mẽ. ocu. Est bõa initio aq̃ alcofol facto ex ea cũ melle. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Cũ dissoluit in aq̃ ⁊ fit ex ea gargarism⁹ ⁊ sorbet clarificat vocẽ statiꝫ. Et ꝯfert aspitati gutturis ãtiq̃: ⁊ si sorbeatur cũ ouis ꝯfert tussi antiq̃ ⁊ pleuresi frigide ⁊ efficit opõnẽ fenugreci i apate vulue. Mẽ. nu. Si administrat cũ ficub⁹ siccis ꝯfert icteritie: ⁊ ipa qdẽ ẽ ex eis q̃ nocẽt stõcho ⁊ epati. Mẽ. exp. Cõfert hemorroidib⁹ ⁊ i coitu fortitudinẽ ꝓbet: ⁊ ꝓuocat mẽstrua ⁊ vrinã ⁊ ꝯfert dolori vẽtris ꝑũgitiuo ⁊ vlcerib⁹ itestinoꝝ. Et Gal. qdẽ existimauit in ipa eẽ ꝟtutẽ solutiuã parũper cũ stipticitate sua: sed scitũ est apđ oẽs ꝙ ipa ꝯfert solutioni antique fride. Feb. Est bona febri q̃rtane. Vene. Ponit sup morsurã canis rabiosi ⁊ ꝯmiũ venenosoꝝ ⁊ ꝓpe scorpionis ⁊ rutele: ⁊ ꝯfert oib⁹ illis bibita ⁊ linita cũ oleo: ⁊ expellit nocumẽtũ sagitte venenose. Permu. Loco fetide eq̃le põdus ipsi⁹ de odorifera ponit ⁊ põdus semis de serapino ⁊ tãtũdem de maroth ⁊ medietas põderis eius de gũma ruthe.

¶ Assa est quoddam gũmi fm Dia. grece dicitur lasar. Alij laserpitium vocant. Quedam est fetida que vbiq; reperitur: alia dulcis quã nunq; vidi nec audiui aliquem vidisse. Sim.

¶ De acetosa. Cap. 54m.

Acetosa qd ẽ. Alia ẽ domestica ⁊ alia ẽ syluestris. Et syluestris qdem dr sicla syluestris: ⁊ nõ est in syluestri ẽt sic dicũt acetositas: imo forsitan ẽ in q̃dã ex ea acetositas: ⁊ syluestris ẽ fortior in oi re. Nã. Frida est in ꝓ: sicca i scđo. Et ei⁹ semẽ fridũ ẽ in ꝓ: siccũ in scđo Opa. ⁊ ꝓꝓ. In ipa ẽ stipticitas: ⁊ in isipida ex ea ẽ resolõ ꝑua: ⁊ acetosum ẽ magis stipticũ: ⁊ illa q̃ nõ est vehemẽtis rubedis plus nutrit: ⁊ hec qdẽ ẽ silis endiuie ⁊ oĩs supat cholerã: ⁊ ei⁹ humor ẽ laudabilis. Deco. Radix ei⁹ cũ aceto ꝯfert scabiei vlcerose ⁊ excoriatiõi vnguis: ⁊ qñ coq̃t cũ vino ꝯfert emplꝫ ei⁹ albara ⁊ ipetigini. Apa. ⁊ bo. Ex ea fit emplĩm scrophulis: ita ꝙ dr ꝙ si ei⁹ radix suspendat in collo habẽtis scrophulas iuuet ea. Vul. ⁊ vl. Ei⁹ radix cũ aceto ꝯfert scabiei vlcerose ⁊ impetigini. Et ei⁹ ꝺcoctio cũ aq̃ calĩa pruritui ⁊ silr ipsamet i balneo ẽ vltima. Mẽ. cap. Soluit ei⁹ suba cũ succo ei⁹ ad dẽtẽ dolorosuꝫ: ⁊ silr cũ ꝺcoctiõe ei⁹ in vio: ⁊ ꝯfert apatib⁹ q̃ sunt sub aurib⁹. Mẽ. nu. Cõfert icteritie nigre cũ vino ⁊ sedat nauseã: ⁊ comedit ꝓp desideriũ luti. Mẽ. exp. Ipa ⁊ semẽ ei⁹ strigũt ⁊ ꝓprie ei⁹ q̃ ex ea magna ẽ: ⁊ dr qdẽ ꝙ in ei⁹ folijs ẽ lenitas q̃dã: ⁊ in semie ipsi⁹ ẽ ꝯstrictio. Et dixerũt qdã ꝙ in semie acetose nõ fixo est lubricitas ⁊ lenificatio: ⁊ radix ei⁹ trita ꝯfert fluxui matricis: ⁊ frangit lapidẽ in renib⁹ qñ bibit in vino: ⁊ viscositas que est in ipsa ꝯfert rasure intestinoꝝ que accidit ex siccitate supfluitatis: ipsa eniꝫ cũ iuuamẽto qđ ꝯfert rasure lubrificat. Vene. Cõfert pũcture scorpiõis ⁊ ꝓpe syluestris: ⁊ si admistret semẽ ei⁹ añ pũcturã scorpiõis nõ nocebit ei⁹ pũctura.

¶ Acetosa idem est ꝙ lapatium apud Aui. Dias. ⁊ Sera. Verũ hoc nomen acetosa proprie conuenit illi speciei agrestri que acetosi est saporis: que non videtur fuisse cognita ab Auicen. cum dicit. Et nõ est in syluestri sicut dicunt acetositas. quasi dicat quã nõ noui. Dias. quatuor dicit eius species vt infra in lapatio. Sim.

¶ De asino. Cap. 55m.

Asinus. Deco. Cinis carnis asini ⁊ epatis ei⁹ cuꝫ oleo valꝫ suppositus fissuris frigoris. Apa. ⁊ bo. Cinis epatꝭ asini cũ oleo vꝫ sup scrophulas. Vul. ⁊ vl. Sanat leprã. Instr. iũ. Cõtracti ex siccitate sedẽt in iure carnis ⁊ fit iuuamẽtũ: ⁊ ẽt caro ei⁹ est iuuatiua. Mẽ. cap. Epar ei⁹ assatũ ⁊ a ieiuno comestũ ꝯfert epilepsie: ⁊ similr eius vngula adusta: ⁊ sit ei⁹ potio oi die duo coclearia. Mẽ. exp. Dicit ꝙ ei⁹ vrina ꝯfert dolori renũ: ⁊ vrina syluestris frangit lapidem in vesica fm ꝙ dicit Gal.

De apio. Cap. 56m.

Apiũ. Aliud est mõtanuꝫ: ⁊ aliud syluestre: ⁊ aliud domesticũ: ⁊ aliud est qđ orit in aq̃ minus domestico cui⁹ virt⁹ est sicut virt⁹ domestici. Et ei⁹ spẽs est alia que nominat sumurion min⁹ domestico habẽs crus ꝯcauũ ad albedinẽ decliue: ⁊ diuersificant ẽt in regionib⁹. Ei⁹ eni aliud ẽ romanũ: ⁊ aliud est aliud: ⁊ neq; est oĩno mõtanũ petrosillinũ: imo est aliud petrosuꝫ. Elec. Forti⁹ est romanum mõtanũ. Nã. Est calĩm in ꝓ: ⁊ siccũ in scđo. Ruffus vo dixit ꝙ domesticũ est humidũ: verũtñ radix ei⁹ est sicca cũ ꝯueniẽtia. Opa. ⁊ ꝓꝓe. Est resolutiuũ iflatiõis aperitiuũ oppilõnis faciẽs sudare sedatiuũ doloꝝ: ⁊ syluestre est ipediẽs vlceratiuũ: ⁊ qđ ex eo nutritũ est: est magis ꝯueniẽs calefactis. Deco. Syluestre ꝯfert habẽti alopiciã ⁊ fissuris vnguis ⁊ verrucis ⁊ fissuris frigoris: ⁊ domesticũ oris odorem efficit bonũ valde. Apa. ⁊ bo. Resoluit flegmatica in principio ⁊ dura ⁊ calĩa ꝓpe qđ noiat sumurion. Vul. ⁊ vlc. Syluestre vlcerat qñ ex eo fit emplastrũ: ⁊ simi-

liter ɔfert scabiei ⁊ ipetigini ⁊ vulneribꝰ vsq ad sigilla tionē ⁊ ꝓprie sumurion. Instr.iun. Sumurion ɔue niētes sūt oēs ꝑtes eiꝰ sciatice. Mē.cap. Est maluz epilepsie excitās epilepsiā epilepticoꝝ. Et dr̄ ꝙ si suspēdit radix eiꝰ in collo ɔfert dolori dētis: verūtamē frāgit ipz. Mē.ocu. Apiū domesticū igredit in emplastris doloꝝ oculi. Mē.anhe.⁊ pec. Cōfert tussi ⁊ ꝓprie sumurion ⁊ asmati ⁊ stricture anhelitꝰ ⁊ difficultati eiꝰ. Et apiū qdē est ex empl'is apatū mamille calidoꝝ. Mē.nut. Cōfert epati ⁊ spleni: mouet eructuationē ꝑꝑ resol'onē suā: ⁊ nō est velocis digōnis ⁊ dscēsionis: ⁊ in semie qdā apij ē aliqd qđ facit nauseā ⁊ vomitū nisi assēt. Quidā aūt dixerunt ꝙ oēs spēs eiꝰ ɔferūt stōcho. Et Ruffus dixit si: imo qn̄q trahit ad ipz hūiditates malas acutas: ⁊ crudū de eo in stōcho ꝓlōgat ⁊ facit nauseā: verūtn̄ romanū stōcho meliꝰ est. Et Gal'. qdē dixit ꝙ ipm est ex eis que ɔueniēs est comedere cū lactuca. Ipm.n. tēperat friditatē lactuce: ⁊ ɔueniēs est vt eiꝰ acceptio sit post cibū: ⁊ semē eiꝰ cōfert hydropisi: ⁊ mūdificat epar: ⁊ calefacit ipz. Mē.exp. Prouocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ est malū p̄gnātibꝰ ⁊ purgat renes ⁊ vesicā ⁊ m̄ricez: ⁊ oēs spēs eiꝰ ⁊ ꝑtes ipsiꝰ ɔferūt. Et semē eiꝰ ⁊ folia nō soluūt: sed in radice eiꝰ est solutio: ⁊ montanū frangit lapidē: ⁊ apiū qdem ɔfert difficultati vrine: ⁊ extrahit secūdinā ꝓp̄e sumurion ⁊ replet hūiditate acri matricē cū comestio eiꝰ est in ɔsuetudie. Quidā aūt dixerūt apiū excitat coitū ita donec dixerūt opz vt ablactās ꝓhibeat ab acceptiōe eiꝰ: vt nō corrūpat lac eiꝰ ꝑꝑ excitationē desiderij coitus. Et romanū qdē est bonū colon ⁊ vesice ⁊ renibꝰ. Vene. Eiꝰ decoctione cū lētibꝰ fit vomitꝰ post potū veneni: ⁊ sumurion est ex eis magis ɔueniēs. Et cum scorpio pūgit comedentē ipm fortior fit res ꝓpter id.

Apij duo sunt genera: domesticum scilicet quod est notū ⁊ agreste. Sed agrestis quinq sunt species.

De azulo. Cap. 57m.

Azul qd est. Virtꝰ eiꝰ est sicut virtꝰ eiꝰ quo adheret aurū. Nā. Est cal'm in scđo siccuz in tertio. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Inest ei virtꝰ eradicatiua putrefactiua: ⁊ abstersio eiꝰ cū acuitate ⁊ stipticitate pauca: ⁊ i ipo ē adustio ⁊ vlceratio. Deco. Deijcit v̄rucas. Mē.ocu. Bonos effic̄ pilos palpebrarū ⁊ ꝓlōgat eos: ⁊ est vltimū sicut dr̄ in illo ꝑꝑ ꝓprietatē que est in ipo. Et dr̄ p̄terea ꝙ ipm eūat hūores malos prohibētes oriri pilos bene. Mē.anhe.⁊ pec. Cōfert asmati. Mē.exp. Prouocat menstrua sufficiēter bibitū ⁊ in matrice suppositū: ⁊ sol'one educit mel'iam ⁊ quicquid sanguini est cōmixtū in quo est grossitudo: ⁊ ɔfert dolori renū: ⁊ eiꝰ potio est vsq ad iiij. kermet: ⁊ vsqz ad. ʒ. ij. ⁊ ʒ. permixtuz medicinis.

Azul est lapis lazuli: sed arabice scribitur lazurd. Sim.

De amigdalis. Cap. 58m.

Amigdale qd sunt. Note sunt: eoꝝ vnctuositas minor est vnctuositate nucis: cū tn̄ in eis sit vnctuositas pl'ima cuiꝰ cā rancidant. Nux v̄o velocioris est digōnis q̄z ipse ⁊ velocioris ɔuersionis ad cholerā: ⁊ gūma qdē eiꝰ que dulcis est licz ꝙ qdā existimāt est ꝓxima dispōnibꝰ gūmi arabici. Nā. Que dulcis est eq̄lis est ad humiditatē parū declinās. Et amara est sicca in scđo. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Gūmi amigdale amare ɔstringit ⁊ calefacit: ⁊ in oībꝰ spēbꝰ amigdale est mūdificatio ⁊ abstersio ⁊ aptio: sȝ dulcis est plurimū dbilior q̄z amara in aptiōe sua qm̄ est subtiliatiua abstersiua: ⁊ est ꝑ accidēs iflatiua: ⁊ dr̄ ꝙ in ipa oīno nō est stipticitas: ⁊ eiꝰ nutrimētū est paruū: sȝ ꝓp̄etas amare est ꝙ ipa nō strigit oīno: ⁊ ꝙ ipsa iterficit vulpē: ⁊ amara est medicia absq nutrimēto: dulcis v̄o bonū p̄bet nutrimentū: lȝ ꝑuū. Et oleū qdē amigdalarū leuiꝰ est corꝑe ipsiꝰ. Deco. Amara cōfert posita suꝑ pānū ⁊ lētigines ⁊ cicatrices ⁊ ꝑcussiones: ⁊ applanat ɔctionē faciei. Et qn̄ radix amare coquit ⁊ linit suꝑ pānū est medicia fortis: ⁊ comedē amigdalas dulces ipinguat. Apa. ⁊ bo. Amara cū vio est bona ad escere. Vul. ⁊ vl. Liniunt cuz melle suꝑ āmbulatiua ⁊ formicā: ⁊ cuz aceto ⁊ vino suꝑ impetiginē. Et amara est magis vltima in oībꝰ illis. Mē.cap. Sunt bone valde dolori auris ⁊ sonitui in ea ⁊ ꝓprie oleū amare: ⁊ ɔtrita cū sua dispōne: ⁊ cū caput abluit cū eis ⁊ cū vino purgat humiditatē ⁊ furfures: ⁊ faciūt somnū. Et cū amigdale amare bibunt ante vinū ꝓhibēt ebrietatē: ⁊ ꝓprie. l. nuō. Et arbor qdē amigdalaꝝ amaraꝝ qn̄ optime terit ⁊ ꝑmiscet cū aceto ⁊ oleo ro. ⁊ fit ide empl'm fronti ɔfert soda: ⁊ sil'r oleuz amigdalarū amararum ɔfert ei. Mē.ocu. Cōfortat visum. Mē.anhe.⁊ pec. Amigdale amare cum amilo tritici sunt bone sputo sanguinis ⁊ ɔferūt tussi antiq̄ ⁊ asmati ⁊ pleuresi: ⁊ ꝓprie oleū amigdal'. dulciū. Et sauich de amigdalis ɔfert tussi ⁊ sputo sanguis. Mē.nu. Aperiūt oppil'ones epatꝭ ⁊ splenis ⁊ ꝓp̄e amare. Ipe nāqz aperiūt oppil'ones accidētes in extremitatibꝰ venarū ⁊ cū comedunt recētes cū corticibꝰ mūdificāt hūectationē stōchi: ⁊ sūt difficilis digōnis ⁊ boni humoris: ⁊ pauci nutrimēti. Et qn̄ comedunt cū zuccharo descēdūt velocit: ⁊ eaꝝ sauich est cōmouēs chol'az sua dulcedine. Mē.exp. Que amare sunt apiūt oppil'ones renū: ⁊ oleū amaraꝝ mūdificat renes ⁊ vesicā: ⁊ frāgit lapidē ⁊ ꝓprie cum ireos bibituz. Et qn̄qz ɔfert facto emplastro cū eo ⁊ oleo rosa. Et ɔfert doloribꝰ m̄ricis ⁊ apatibꝰ eiꝰ calidis ⁊ duritiebꝰ eiꝰ ⁊ p̄focationi ipsiꝰ ⁊ difficultati vrine ⁊ dolori renū ⁊ supponit ⁊ ꝓuocat mēstrua. Et dulces ɔferūt colice ꝑꝑ suā abstersionez: ⁊ amare sunt magis iuuatiue: ⁊ earū oleū est leuiꝰ corpore earū. Vene. Cōferūt morsui canis rabiosi.

Amigdala pro fructu dulcis esui: amara medicine aptior. Inde amigdalon earum oleum. Amigdale pro morbo sunt due eminentie iuxta radicem lingue in faucibus similes capitibus mamillarum que ⁊ branchi dicuntur. Sim.

De aqua. Cap. 59m.

Aqua. Elec. Aquas bonas ⁊ laudabiles iā dixi i p̄ lib. Illic igit sciant. Male aūt aq̄ sūt stātes: ⁊ q̄ sūt in lacunis: ⁊ suꝑ q̄s dn̄at sapor ex̄neus: ⁊ ɔturbate spisse grauis pōderis: ⁊ q̄ cito i lapidē ɔuertunt: ⁊ suꝑ q̄s natat spuma alba mala: ⁊ in q̄rū suꝑmo ɔgelat res ex̄nea mala. Et scias ꝙ nitrositatꝭ nocumēto in aqs succurrit cū lacte ⁊ vino g̃sso ⁊ amilo: ⁊ meliꝰ ē cū vio subtili odorifero ⁊ anti-

quo crudo

quo crudo ⁊ cucumerib⁹ imaturis ⁊ olerib⁹ solutiuis ⁊
cũ ꝓuocatiuis. Aquas vͦo grossas cõturbatas rectifi-
cãt subtiliatiua sicut alliũ cepe porri: ⁊ bibẽ vinũ post
eas remouet malitiã eaꝝ ⁊ ꝓprie ꝑmixtũ eis. Et aq̃ q̈-
dẽ aspera nõ ẽ nisi aut grossa: aut acuta abstersiua: ⁊
dĩ qñq3 aq̃ aspera illa que vehemẽter mũdificat illũ q
ea abluit. Amarã ãt rectificãt dulcia: ⁊ aquã salsaz re-
ctificãt xylocaracte syrie ⁊ gñа myrti ⁊ poma que di-
cunt zaror ⁊ lutũ calidũ ⁊ sauich: ⁊ aq̃s malas vl'r re-
ctificat acetũ. Nã. Aq̃ maris ẽ acris cal'a. aq̃ nitrosa
ẽ calefactiua exiccatiua. aq̃ enea ferrea ꝯferũt visceri-
bus. Opa. ⁊ ꝓpe. Aq̃ frida nocet hñtib⁹ oppil'ones:
veꝝ ipsa ꝯfert hñtib⁹ raritatẽ ⁊ cursuz ꝗcunq3 cursus
fuerit: ⁊ ex quocũq3 mẽbro fuerit: ⁊ eis q hñt egritudi
nes cã eius ⁊ ꝯfortat oẽs vͦtutes in opationib⁹ suis qñ
sũt cũ eq̃litate. s. digestiuã: attractiuã: retẽtiuã: ⁊ expul
siuã. Deco. Aq̃ maria ꝯfert fissuris accñtib⁹ ex frigo
re añq3 vlcerent: ⁊ necat pediculos ⁊ resoluit sangui-
nẽ cõgelatũ sub cute. Et aq̃ sulphuree sunt bone mor-
phee ⁊ baras. Apa. ⁊ bo. Aq̃ sulphuree ꝯferũt apa-
tib⁹ iũcturaꝝ ⁊ duritijs ⁊ verrucis pẽdẽtib⁹. Vul. ⁊
vlc. Aq̃ dulcis ad bibẽdũ est mala vlcerib⁹: ꝑpea ꝙ
humectat ⁊ est diuersa ei qͦ ꝯuenit regimini vlceruz.
Aq̃ marine vsus ꝯfert pruritui ⁊ scabiei ⁊ ipetigini: et
aque sulphuree ẽt sunt bone ipetigini ⁊ scabiei si ex eis
fiat balneatio: ⁊ sil'r sabafati. Instr̃a iũc. Aq̃ maria
⁊ sil'es ꝯferunt egritudib⁹ neruoꝝ ⁊ ꝓprie qñ balnea-
tio fit cũ eis sicut tremor ⁊ paralysis ⁊ stupor ⁊ sil'es: ⁊
aq̃ sulphuree ẽt sil'r: ⁊ ꝯferũt oib⁹ dolorib⁹ iũcturaꝝ ⁊
neruoꝝ fridis. Mẽ. cap. Epileptici iuuant ab aq̃ te
pida ⁊ ledunt ab aq̃ cal'a. Vapor ãt marie ꝯfert epile
psie. Et aq̃ erea ꝯfert ori ⁊ auri. Mẽ. oc. Aq̃ aspal-
ti est mala oculo. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Aq̃ frida valde ẽ
mala pectori: cũ̃uis aqua est nociua cãne pulmonis ꝓ
pter humectationẽ que est in ipsa cũ ipsa idigeat exic-
catione. Aq̃ tepida est bona apatibus gutturis ⁊ pe-
ctoris. Ex aqua marina fit embroca apatib⁹ mamille.
Aqua nitrosa quãdoq3 cõfert pulmoni. Aqua alumi-
nosa cõfert sputo sanguinis. Aqua ferri cõfert spleni ⁊
stomacho: ⁊ aqua erea ꝓxima est illi. Mẽ. nut. Aq̃
frigida valde ꝓprie nocet hñtib⁹ oppil'ones. Aq̃ ma-
rina ⁊ similes male sũt stomacho. Vapor aque mari-
ne ꝯfert hydropisi. Aqua nitrosa quãdoq3 ꝯfert pro-
pter nitrositatẽ stõcho humido. Aq̃ aluminosa cõfert
vomitui ⁊ ꝓhibet ipm: ⁊ simil'r aque thermarum stipti
ce. Aque sulphuree cõferunt apatibus splenis ⁊ dolo-
rib⁹ eius ⁊ sil'r epatis. Mẽ. expul. Ex aq̃ marina fit
clystere ad dolorẽ pungitiuũ vẽtri: ⁊ qñq3 bibit ⁊ sol-
uit: deide post ipsaz bibit ius galline: ⁊ sedat mordica
tio eius. Aq̃ aluminosa ꝓhibet abortũ ⁊ fluxũ sangui-
nis mẽstrui. Aque sulphuree ꝯferũt doloribus matri-
cis. Aq̃ frigida valde mala est coitui ⁊ strigit vẽtrez ⁊
sedat motũ spmatis ⁊ eius cursuz. Aq̃ salsa soluit: dei-
de stringit exiccatione sua. Et oẽs aque minerales fa-
ciũt vrie difficultatẽ ⁊ ꝑturiẽdi ⁊ mẽstruoꝝ: ⁊ plim ea-
rũ soluit ⁊ exiccat. Et quedã eaꝝ sicut aluminosa stri-
git. Et qñq3 faciũt euenire colicã ẽt. Aq̃ vͦo ferree et
eree sunt bone renib⁹ ⁊ colice. Et aque turbate faciũt
euenire lapidẽ in renib⁹ ⁊ vesica. Et aq̃ qdẽ in qua ex-
tinguitur ferrum confert sputo sanguinis. Feb. Aq̃
sulphuree ⁊ lutose ⁊ turbide ⁊ fetide faciunt accidẽ fe-
bres: ⁊ grosse faciũt euenire quartanas. Vene. Ad
morsum vipere sedetur in aq̃ marina ⁊ iuuatur ab ea:
⁊ simil'r fit in reliquis vermibus pernitiosis.

De amilo. Cap. 60m.

Amilũ. Nã. Frigidũ est ⁊ siccũ in ꝑ. Opa.
⁊ ꝓpe. In ipso sũt mũdificatio ⁊ lenificatio.
Et opz qdẽ vt vna ps amili coquat cuz tri-
plo sui ꝺ aq̃. Deco. Cũ croco suppositũ pã-
no delet ipz. Vul. ⁊ vl. Cõsolidat vlcera ⁊ sanat ea.
Mẽ. ocu. Prohibet cursuz mẽbroꝝ ad oculũ. Mẽ.
ãhe. ⁊ pec. Lenit pect⁹ ⁊ sorbitiõe facta ex eo ꝓhibet
fluxum a pectore. Mẽ. expul. Amilũ solũ ⁊ cum len
tibus stringit naturam ⁊ prohibet fluxum cholere.

Amiluz fit ꝑ ĩfusionẽ frumẽti in aq̃: ergo adarmata ⁊ amilũ acq̈-
runt aliqd ab aq̃: sed adarmata minus: ⁊ iõ cũ sepe quod ex ꝓxia
est eo calidior: q2 amilum h3 plus de aque frigiditate: farina cõis
nõ h3 viscositatẽ ꝑ aquã sed ꝑ nãm: sed amilum h3 arte: ⁊ sic adar-
mata h3 aliqd viscositatis arte per aquã respectu farine cõis.

De ameos. Cap. 61m.

Ameos qd ẽ. In ipo est amaritudo pauca et
acuitas. Elec. Magis iuuatiuũ qͦ ẽ i ipo ẽ
semẽ ei⁹. Nã. Calidũ ẽ ⁊ siccũ i t'tio. Opa.
⁊ ꝓp. Apit oppil'ones. Et i ipso ẽ cũ exicca-
tõe lenificatio. Deco. Ei⁹ pot⁹ ⁊ linimtũ cũ eo factũ
ꝯuertũt colorẽ ad citrinitatẽ ⁊ ponit in medicis q̃ sũt
ad morpheã ⁊ albaras: ⁊ ꝯficit cũ melle: ⁊ ponit ex eo
emplastrũ sup occultationẽ sãguis vbi ẽ. Mẽ. ãhe. ⁊
pec. Cõfert saniei pectoris. Mẽ. nu. Cõfert made-
factiõi stõchi ⁊ sedat nauseã stõchi ⁊ subũsionẽ aĩe: ⁊ ẽ
bonũ epati ⁊ stõcho fridis. Mẽ. expul. Dat ad bibẽ
dũ cũ vio: ⁊ ꝓuocat ⁊ comedit ⁊ remouet difficultatẽ
vrie: ⁊ exhit lapidẽ fractũ. Et vl'r mũdificat renes ⁊ ve
sicã: ⁊ ꝯfert vẽtositatib⁹ ⁊ dolori vẽtris pũgitiuo ⁊ suf
fumigat cuz eo matrix cũ gũma pini ⁊ mũdificat eam.
Feb. Cõfert febrib⁹ ãtiqs. Vene. Decoctio ame-
os effundit sup mordicationez scorpionis ⁊ sedat. Et
bibitur ad puncturam vermium venenosorum.

Ameos Dia sc. multi ciminũ ethiopicum dicunt aut basilicẽ: sed
ameos alteri⁹ ẽ nãe: ẽ qdẽ semẽ pene ethiopico cimino sil'e: s3 mi-
nuti⁹ ⁊ exalbidi⁹ ⁊ q̈dãmõ spissi⁹ gustũ hñs similem origano.

De artanita. Cap. 62m.

Artanita qd ẽ. Illͦ qͦ de eo admistrat ẽ ra-
dix ei⁹: ⁊ ẽ buchormariẽ. Et nos qdẽ i ipo lo
cuti fuim⁹ ſm vͦba Dia. ꝙ h3 capita sic capi-
ta ciceris: ⁊ folia ei⁹ sunt sicut folia caulis: et
ei⁹ radix ẽ nigra sil'is radici rape: s3 h̃ spẽs nõ ẽ spẽs q̃
cognoscit i nr̃o tpe. nã q̃ nũc artanita. cognoscit ẽ spi-
ne spisse breues q̃ hñt radicẽ q̃ lana lauat. Et ꝓprieta
tes q̃s narrauim⁹ sũt iste. Et vĩ ꝙ sit error trãslatoris.
Opa. ⁊ ꝓ. Est icisiuũ resolutiuũ. Instr̃a iũ. Est bo
nũ dolorib⁹ iũcturaꝝ ⁊ vtriusq3 ãche. Mẽ. ca. Fac
sternutationẽ ⁊ vehemẽter apit ꝯstrictionẽ narium ⁊
oppil'onẽ colatorij. Mẽ. nu. Cõfert singl'tui. Mẽ.
exp. Eijcit fetũ. Vene. Ei⁹ ꝺcoctio valet pũcturis
venenosis: ⁊ sil'r syrup⁹ ei⁹. Permu. Loco ei⁹ ponit i

abortu ⁊ in iuuamēto qđ efficit in venenis pōdus eq̄le de aristo.longa ⁊ semine citri ⁊ mentastro.

¶Artanita.Diasc.narrat s̄mone de q̄dā plāta q̄ grece dr̄ lentopodion:deinde dic̄ q̄ nō est illa artanita q̄ habet̄ in vsu suo tpe:q2 illa est spinosa.Ubi in Almāsore caplo de apoplexia.in clysteri ponit̄ artanita.in practica greca q̄ est eadē cum eo ponit̄ saponistice herbe radix:⁊ vbi in Almāsore h̄r buchormariē qđ ē fumigiū marie dict⁹.liber h3 maria capnusa.capnos grece ē fumus.Sim.

¶De ambra. Cap̄.63m.

Ambra qd ē.Ambra s̄m q̄ existimo ē manatio fontꝭ i mari.Illđ v̄o qđ dr̄ q̄ ē de spuma maris:aut stercore aīalis maris lōgiquū est. Elec. Melior ē grissia fortꝭ aselebeti: deide varia post eā citrina ⁊ đterior ē nigra mala multotiēs assumit̄ ex vētre piscis q̄ eā comedit ⁊ morit̄. Nā. Est cal'a ⁊ sicca.Et vr̄ q̄ sit cal'itas ei⁹ i scđo:⁊ siccitas ipi⁹ i p̄. Opa.⁊ ꝓpe. Cōfert đcrepitꝭ sōtilitate sue calefactōis. Deco. Dealmēdi ē spēs q̄ lituris đnigrat cōp⁹ ⁊ ꝯuēit ad ꝯñdū pncipia đlinitiōis. Mē.ca. Cōfert cerebro ⁊ sensibus. Mē.anhe.⁊ pec. Cōfert cordi.

¶Ambra s̄m quosdā est spma ceti piscis:⁊ s̄m quosdā ē fruct⁹ arboris sub mari crescētis:vel gūmi:vel manatio fontis in mari:et s̄m quosdā est iecur piscis:⁊ s̄3 quosdā spuma maris:⁊ s̄3 alios est stercus aīalis maris:sed falso:qm̄ ambra generat̄ in terra.

¶De aranea. Cap̄.64m.

Aranea. Apa.⁊ bo. Tela ei⁹ strigit fluxū sanguis qñ ponit̄ sup vulnera. Uul.⁊ vl. Qñ ponit̄ tela ei⁹ sup vlcera:ꝓhib3 ea apari:⁊ super vulnera. Feb. Dixerūt qdā q̄ tela aranee cū miscet̄ q̄busdā emplastris:⁊ ponit̄ sup frōtē ⁊ timpora sanat febrē tertianā.Et existimauerūt qdā et tela spēi cuius tela ē spissa alba qñ strigit̄ in cute ei⁹ et suspēdit̄ sup collū aut adiutoriū sanat febrē tertianā.

¶Aranea.Cassi⁹ felix araneas greci a serpēdo quod erpe3 dicunt. nos aūt siłr latino s̄mone a serpēdo serpusculos noīauim⁹.Sim.

¶De argento. Cap̄.65m.

Argētū. Nā. Est ifridatiuū:exiccatiuū. Op.⁊ ꝓpe. Scoria ei⁹ ē stiptica valde i ipa ē attractio ⁊ exiccatio.Et qñ ꝓmiscet̄ cōfricatio eius medicis aliꝭs ꝯfert hūiditatib⁹ viscosis. Uul.⁊ vl. Est bonū valde scabiei ⁊ pruritui. Mē.ca. Confricatio eius confert fetori cum permiscet̄ ꝑmixtionibus aliꝭs. Mē.anhe.⁊ pe. Confricatio eius cum cōmixtionibus confert tremori cordis.

¶De fagara. Cap̄.66m.

Fagara qd ē.Granū sił'e ciceri h̄ñs granū sic̄ mahaleb.Et i ꝯcauitate eius ē granū nigrū sic̄ ascedenegi semē canapis ⁊ asportat̄ đ aselati. Nā. Cal3 ē ⁊ sic.i tertio. Opa.⁊ ꝓ. In eis ē sol'o ⁊ stipticitas. Mē.nu. Pōit̄ medicis rectificātibus stōchū ⁊ epar frida:⁊ expellit malitiā đigōnis fridā. Mē.expł. Cōfert sol'oni fride:⁊ strigit vētrē.

¶De aloe. Cap̄.67m.

Aloes qd ē.Est succus ꝯgelatus iter rubedinē ⁊ citrinitatē extñs.Et eius aliđ ē succutrinū aliđ arabicū ⁊ aliđ ē semegeniū:⁊ dixerūt qdā q̄ plāta eius ē sic̄ plāta enule:3 nō ē ita. Elec. Illđ qđ melius ē:ē succutrinū:cui⁹ aq̄ ē sic̄ aq̄ croci:⁊ odor eius ē sic̄ odor myrre:splēdidus frāgibilis mūdus a gipso.Et arabicū ē minus eo i citrinitate ⁊ pōderositate ⁊ i splēdore.Et viscosū eius ē illđ qđ durescit.Et alsemegeniꝭ ē fetidi odoris cooꝑtū ꝑue citrinitatꝭ cui nō iest splēdor.Cūq3 aloes antiquat̄ fit nigrior. Nā. Est cal3 vsq3 ad tertiū:siccū i ꝑo:⁊ dr̄ q̄ ē cal3 ⁊ siccū i tertio:3 nō ē ita. Opa.⁊ ꝓpe. Uirt⁹ ei⁹ est stiptica exiccatiua corꝑis:faciens somnū. Et idus qdē plurimi ē iuuamēti.ē eni exiccatiuus sine mordicatiōe:⁊ i ipso ē stipticitas ꝑua.Et de paucitate mordicatiōis ei⁹ ē q̄ ipse ñ mordicat vlcera mala. Deco. Cum melle sup vestigia ꝑcussiōis ꝯfert ⁊ ꝯsolidat panaritiū vlceratū.Et qñ i vino ponit̄ sup capillos cadētes ꝓhibet casū eoꝝ. Apa.⁊ bo. Cōfert apatib⁹ ani ⁊ testiculoꝝ:⁊ ꝓprie apatibus lacertoꝝ q̄ sūt ab vtroq3 latē ligue cū ē cū melle aut cū vio. Uul.⁊ vl. Et ē ꝯueniēs vlceribus difficił ꝯsolidatiōis:⁊ ꝓprie i ano:⁊ v̄ga:⁊ naso:⁊ ore ⁊ fistuł. Instr̄a iūc. Cōfert dolorib⁹ iūcturaꝝ. Mē.ca. Mūdificat sup̄fluitates cholericas q̄ sūt i capite:⁊ qñ linit̄ sup frōtē cū oleo rosaceo ꝯfert soda ⁊ sanat eā:⁊ ꝯfert vlceribus nasi ⁊ oris:⁊ ē ex medicis ꝯferētibus ꝯtusiōi nasi ⁊ auris:⁊ apatibus lacertoꝝ q̄ sūt i vtroq3 lacertoꝝ ligue linitus cū vino ⁊ melle.Et i medicina antiq̄ aloes sol'one educit chol'a3 nigrā ⁊ ꝯfert melie.Et aloes qdē ꝑsicus acuit rōnē:⁊ acuit os stōchi. Mē.oc. Cōfert vlcerib⁹ ocł'i ⁊ apatibus eius:⁊ dolorib⁹ ipsius:⁊ cursui lachrymał āguli:⁊ exiccat hūiditatē eius. Mē.nu. Mūdificat sup̄fluitates chol'icas ⁊ flegmaticas q̄ sunt in stōcho. Et qñ bibunt̄ ex eo duo coclearia cū aq̄ frida aut tepida ifringit appetitū falsū ⁊ corruptū.Et ē ꝯueniēs adustiōi ⁊ iflatiōi factꝭ in vua ex cal'itate chol'e in stomacho.Et qñ assumunt̄ de eo i mane ⁊ sero pill'e permixte cū rectificātibus ip3 soluūt vētrē ⁊ nō corrumpunt cibū.Et qñq3 ꝯfert doloribus stōchi in die vna. Et apit oppil'ones epatꝭ:sed ipse ledit epar.Et aufert icteritiā soluēdo ipsā. Mē.ex. Aureus ⁊.5.đ eo cū aq̄ cal'a soluūt:⁊ tres aurei mundificāt cōplete ⁊ tēperate:duo aurei cū aq̄ mellis educūt flegmata ⁊ cholerā sol'one.Et cū ponit̄ i medicis solutiuis expellit nocumētū eaꝝ a stōcho:⁊ ipse est ꝯuenientius solutiuis aliꝭs stōcho.Et ille q̄ ē ablutus debilioris ē sol'onis:3 est magis ꝯferēs stōcho.Et ꝑmixtio ipsius cum melle minuit v̄tutē eius:adeo vt forsitā nō soluat attrahendo:3 ex̄hat qđ ei obuiat:cū tñ virtus ei⁹ qđ puꝝ ē nō penetret ad illa q̄ in corꝑe sūt lōgiqua:imo nō ꝑtranseat epar.Et qñ arabicus i potu sumit̄ ꝯturbat ⁊ facit dolorē vētris ꝑūgitiuū ⁊ soluit ⁊ remanet v̄tus eius in tunicis stōchi i die vno ⁊ duob⁹ diebus.Dare āt aloē in potu i diebus frigoris ē timorosū.Qñq3 eni educ̄ sanguinē sol'one q̄liscūq3 sit aloes ⁊ q̄cunq3 aloes.Et qñq3 ponit̄ cū vino dulci sup hemorroidas eminētes ⁊ fissuras i ano ⁊ abscidit sanguinē currētē ex eis ⁊ sanat apostemata ani ⁊ virge linitus cum vino. Quando datur ad potandū in diebus frigoris timet̄ q̄ faciat solutione exire sanguinē. Permu. Loco ei⁹ ponitur duplum ipsius de lycio.

¶Aloes Dy.succ⁹ ē herbe q̄ folia h3 vt squilla: sed pinguiora ⁊ latiora ⁊ obrotūda:circa q̄ h3 spinas raras:virgā h3 sił'em anterico:florē albū ad citritatē tēdētē:⁊ semē affodillo sił'em:odorē grauē:gustu amarum:radicē h3 vnā sicut lignū.In India nascit̄ ⁊ in locis maritimis ⁊ in Asia ⁊ in aliꝭs locis.Duo sūt genera aloes:vnū fragile

fragile:⁊ aliud quod dicitur epatices. Sim.

¶ De arundine. Cap. 68m.

ARũdo. Nã. Est vehemẽt ĩfridatõis ⁊ cinis eiꝰ ẽ cal's. Opa. ⁊ ꝑ. In radice eiꝰ ẽ abstersio pauca sine acuitate: ⁊ ĩ folijs ipsiꝰ ẽt. Deco. Cortices ipsiꝰ ⁊ radix eiꝰ ꝯferũt alopicie: ⁊ cortices ipsiꝰ ⁊ radix abstẽgũt sordes: ⁊ radix eiꝰ cũ cepe sylvestri ex̃hit carni ĩfixa. Apa. ⁊ bo. Ponũt folia eiꝰ sup herisipilã ⁊ ꝯferũt. Instra iũ. Sedat torsiões neruoꝝ. Mẽ. ca. Lanugo q̃ ẽ flos eiꝰ qñ cadit ĩ aurẽ facit euenire surditatem: quoniã ĩuiscat ⁊ nõ egredit. Mem. expul. Prouocat vrinaz ⁊ menstrua. Uene. Confert mordicationi scorpionis.

¶ De abrotano. Cap. 69m.

ABrotanũ. Nã. Est calz ĩ ꝑ sic. ĩ scdo. Opa. ⁊ ꝑꝑe. Est subtile amaꝝ: ⁊ ĩ ipo sũt terreitas ⁊ subtiliatio. Inqt Gal'. flos eiꝰ ẽ magis ad finẽ ꝯueniẽs q̃z absinthiũ ⁊ ĩ ipso ẽ aptio. Deco. Illd qd ẽ adustũ ꝯfert alopicie ꝑꝑe: ⁊ cũ alkerua: aut oleo de raffano. Et abrotanũ qdẽ ꝯfert ad h̃ vt nascat barba q̃ ẽ tarde natiuitat qñ ꝯcoqt cuz qbusdã oleis ꝑꝑ suã aptionẽ ⁊ ꝯstrigit sãguinẽ gigiue. Apa. ⁊ bo. Resoluit apata flatica. Et qñ ꝯcoquit cũ cydonijs cõfert apatibꝰ difficil' resol'onis. Uul. ⁊ vl. Nõ ẽ ꝯueniẽs vlceribꝰ recẽtibꝰ: ĩmo mordicat ea. Instra iũ. Eiꝰ ꝯcoctio ꝯfert ꝯtusiõi neruoꝝ ⁊ sciatice antique ⁊ difficili. Mẽ. ca. Qñ cogt cũ ol'o calefac caput ⁊ remouet frigiditatẽ eiꝰ. Mẽ. ãhe. ⁊ pe. Eiꝰ ꝯcoctio ꝯfert difficl'tati anhelitꝰ dilatiõis. Et qd ꝯ eo meliꝰ ẽ: ẽ ꝯcoctio eiꝰ qd ẽ ĩ ipso supiꝰ. Mẽ. nut. Qñ ꝯcogt cũ ol'o calefac stõchũ ⁊ remouet friditatez eiꝰ. Mẽ. ex. Prouocat mẽstrua ⁊ ex̃hit fetũ: ⁊ frãgit lapidẽ vesice ⁊ renum: ⁊ oleũ eius ꝯfert coartationi mͥcis ⁊ difficultati vrine. Feb. Cõfert rigori qñ cõprimẽdo ex eo cũ oleo fit ĩunctio. Uene. Qñ bibit cũ vino ꝯfert venenis. Et qñ sternit ĩterficit vermes venenosos: ĩmo fugat eos.

¶ Abrotanũ Dias. abrotanũ qd m'lti etachleã vocant falso. nã alia herba ẽ gliconion aut gliriatemon est femina: cuius frutex ẽ arbori similis cum albis folijs ⁊ minutis ⁊ diuisis sicut erifion: duoruz traditur generum: campestre ac mõtanum: hoc feminam: illd marem intelligi volumus: amaritudo absinthij in vtroq̃ sponte prouenit cacumine suo se propagat: vt Dias.

¶ De arbore marie. Cap. 70m.

ARbor marie qd ẽ. Est buchormariẽ ⁊ iã dictũ ẽ de ea: ⁊ ẽ triũ spẽrũ. vna spẽs eiꝰ est sine fructu: ⁊ due cũ fructu. Opa. ⁊ ꝑ. Confert corize fride. Mẽ. ocu. Cõfert ꝯscẽsui aque in oculũ.

¶ Arbor marie est buchormarien: qd significat fumigium: vel vapor marie. Uerum apud Sera. est planta quã Dias. libanotis vocat ⁊ omnes dicũt q̃ habet tres species. Sim.

¶ De alumine. Cap. 71m.

ALumẽ qd ẽ. Inqt Dias. spẽs alumis sũt plurime: s3 ille q̃ ex eis cursu medicie ĩgrediũtur sũt tres: scissũ: hũidũ: ⁊ rotũdũ. Scissuz vo est aliameni: ⁊ ẽ albũ ad citrinitatẽ ꝯclinãs: ⁊ stipticũ ĩ q̃ est acetositas: ⁊ ẽ q̃si sit flos alumis. Et ĩuenit spẽs petrosa ĩ q̃ nõ ĩuenit stipticitas apd gustũ. Et ip3 qdẽ ñ est ꝯ gñe alumis. Nã. Est cal'm ⁊ siccũ ad tertium. Opa. ⁊ ꝑꝑe. In ipo ẽ ꝓhibitio ⁊ exiccatio: ⁊ ꝓhibet fluxũ oĩs sanguis: ⁊ ꝓhibet cursuz supfluitatuz ⁊ effusionẽ eaꝝ: ⁊ eiꝰ stipticitas maior ẽ stipticitate bedeoard: ⁊ ꝑꝑrie corticis ⁊ radicis eiꝰ: sil'r ẽ fortiꝰ omni re. Deco. Cũ aq̃ ĩterficit alcarad ⁊ pediculos ⁊ fetorem oris. Uul. ⁊ vl. Cũ fece vini tãtũdẽ alumis desiccat vulnera difficilia ⁊ herpeten estiomenũ: ⁊ cũ sili põdẽ sui de salgẽma corrosiuo: ⁊ adustiõi ignis. Mẽ. cap. Eiꝰ ꝯcoctio ꝯfert qñ ex eo colluit os dolori dẽtiũ.

¶ Alumen tres h3 spẽs medicine aptas. s. iameni ⁊ est scissum: qd de pluma vulgo dr: ⁊ est rotũdũ qd zuccharinuz vocat ob sil'itudinẽ zucchari: ⁊ ligdũ qd vocat de rocha vel lipparinũ. Sim.

¶ De anheto. Cap. 72m.

ANhetũ. Nã. Eiꝰ calefactio ẽ ĩter scdz ⁊ tertiũ: ⁊ eiꝰ exiccatio ĩter ꝑmũ ⁊ scdm: ⁊ qñ aduritur fit eiꝰ exiccatio ĩ scdo. Opa. ⁊ ꝑꝑe. Est maturatiuũ fridoꝝ hũidoꝝ: ⁊ sedatiuũ doloꝝ ⁊ carminatiuũ vẽtositatũ: ⁊ sil'r eiꝰ oleũ ⁊ ĩ ipo ẽ lenificatio vltima: ⁊ eiꝰ cõpl'o ẽ ꝑpinqua maturatiuo apitiuo: ⁊ qd siccũ ẽ: vehemẽt ẽ resol'onis. Apa. ⁊ bo. Est maturatiuũ apatũ. Uul. ⁊ vl. Eiꝰ cinis ꝯfert vlceribꝰ tremulis. Instra iũc. Oleũ eiꝰ ꝯfert doloribꝰ neruoꝝ ⁊ similiũ. Mẽ. cap. Fac somnũ ꝑꝑrie eiꝰ oleũ ⁊ eiꝰ succus ꝯfert dolori auris mel'ico ⁊ exiccat hũiditatẽ auris. Mẽ. ocu. Assiduatio comestiõis eiꝰ ꝯbilitat visuz. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Anhetũ ⁊ semẽ eiꝰ lac abũdare fac: ⁊ ꝑꝑe ĩ sorbitiõibꝰ lenibꝰ: q̃ multiplicãt lac. Mẽ. nut. Cõfert singultui repletiõis facto ex natatõe cibi in stõcho. Inqt Gal'. Et nocet stõcho ⁊ ĩ semie eiꝰ est vomitatio. Mẽ. expul. Cõfert dolori vẽtris pũgitiuo ⁊ intersecat sperma quãdo fit clystere ex eo: aut sedere in ipso: ⁊ eius semen abscindit hemorroidas ortas: ⁊ eius cinis est bonus ano ⁊ virge ⁊ testiculis.

¶ Anhetum greci anithon inde anethileon oleum inde factuz. Arbo ro xebeth dicitur. Sim.

¶ De adipe. Cap. 73m.

ADeps. Nã. Adeps anat ẽ cal'ior ⁊ siccior: deinde adeps castrati: ⁊ adeps castrati ꝯcrepiti ẽ lenior. Opa. ⁊ ꝑꝑe. Adeps anatis ẽ subtil' valde: ⁊ ẽ cal'ior adipe galline. Et adeps galli ⁊ adeps cerui sũt vehemẽt calefactionis. Et adeps vacce ẽ media ĩter adipẽ leoninã ⁊ capnã. Et adeps adip ẽ subtil'. Et adeps masculi ĩ oĩbꝰ eis ẽ fortior. Et adeps ꝯcrepiti ẽ lenior. Et adeps capna ẽ magis stiptica oĩbꝰ. Et adeps hircia ẽ vehemẽtioris resol'onis. Deco. Adeps vrsi ⁊ adeps anseris ꝯferũt alopicie. Et adeps asini v3 ad vestigia cut. Et adeps anseris val3 ad fissuras faciei ⁊ labij. Apa. ⁊ bothor. Adeps porci valet ad apata: ⁊ adeps leonis resoluit durities apatũ. Uul. ⁊ vl. Adeps porcina valet ad adustionẽ ignis. Mẽ. cap. Adeps anseris sedat dolorẽ auris: ⁊ sil'r adeps vulpis: ipa eni ẽ iuuatiua ad illud valde. Adeps gallie ꝯfert apati ligue. Mẽ. ocu. Adeps piscis ꝯfert aq̃ oculi: ⁊ acuit visum cũ melle: et adeps vipe recẽs ꝯfert pãno ⁊ aq̃ ⁊ vt nõ nascant pili euulsi ex palpebris. Instra iunc. Adeps cerui ꝯfert spasmo. Mẽ. expul. Adeps capna ꝯfert mordicationi intestinoꝝ qñ administrat: ⁊ ꝯfert vlceribꝰ eoꝝ. Et adeps qdẽ capna fortior ẽ in cura vlceꝝ ĩtestinoꝝ q̃z adeps porcina: ⁊ illd ẽ ꝑꝑ velocitatẽ ꝯgelatiõis eiꝰ: s3 adeps porcia vehemẽtiꝰ sedat mordicationẽ. Adeps

que ē in gibbo camelli suffumigata ꝯfert hemorroidi-
bus: ⁊ oēs adipes leues sic̄ adipes gallie ⁊ alioꝝ cōfe-
rūt doloribꝰ m̄ricis: ⁊ ātique sūt eis male: ⁊ silr̄ adeps
āseris ꝯfert m̄rici. Uene. Adeps porcia ꝯfert pun-
cture vermiū venenosoꝝ: ⁊ adeps elephantis ⁊ cerui
quādo fit ex eis linimentū: ⁊ fugāt venenosa: ⁊ adeps
caprina confert cantaridibus.

¶ De arbore cimicum. Cap. 74m.

A Rbor cimicū. Na. Est frida in p̄: ⁊ sicca in
ip̄o. Deco. Linit̄ sup̄ excoriatiōez cū ace-
to. Uul. ⁊ vl. Cōsolidat vulnera recētia: ⁊
linit̄ sup̄ excoriationē cū aceto ⁊ sanat eam ⁊
inuoluitur cortex eius sup̄ vulnera ⁊ cōsolidat ea.

¶ Arbor cimicum est vlmus vt dicunt. plura eius genera.

¶ De allio. Cap. 75m.

A Llium qd ē. Alliū aliđ ē domesticū ⁊ est no-
tū: aliđ ē alliū porrinū: ⁊ aliđ syluestre: ⁊ i syl-
uestri qdē sūt amaritudo ⁊ stipticitas: ⁊ ē illđ
qđ noiat̄ alliū serpentꝫ. porrinū āt ē cōposite
v̄tutꝫ ex allio ⁊ porro. Na. Est calefactiuū exiccati-
uū i tertio vsqꝫ ad q̄rtū: ⁊ syluestre plus illo. Opa. ⁊
ꝓp̄e. Resoluit iflationē valde: ⁊ ē vlceratiuū adusti-
uū cutꝫ ⁊ ꝯfert ad mutationē aq̄rū. Deco. Bibit̄ đ-
coctio mōtani ⁊ iterfic̄ lēdes ⁊ pediculos ⁊ inūgit̄ sup̄
eos: ⁊ eiꝰ cinis qñ lenit̄ cū melle sup̄ morpheā ⁊ occul-
tationē oculi ꝯfert: ⁊ ꝯfert alopicie ex materijs putri-
dis. Apo. ⁊ bo. Apit dubellet itrisecas ⁊ cinis eiꝰ est
ꝯueniēs sup̄ bothor. Uul. ⁊ vl. Exulcerat cutē ⁊ ci-
nis eiꝰ cū melle sup̄ ipetiginē ⁊ scabiē vlcerosaꝫ: ⁊ alliū
qdē syluestre fac̄ coherē vulnera fraudulēta qñ ponit̄
sup̄ ip̄a recens. Instr̄a iūc. Qñ ex eo fit clyst̄ ꝯfert
sciatice: qm̄ solr̄one educ̄ sanguinē ⁊ hūorē cholicum.
Mē. cap. Alliū fac̄ soda: ⁊ đcoq̄t alliū ⁊ assat̄ ⁊ sedat
dolores dētiū: ⁊ collutio oris ex đcoctiōe eiꝰ: ꝯfert ēt
doloribꝰ dētiū: ⁊ ꝓp̄e qñ ꝑmiscet̄ ei olibanū. Mē. oc.
Debilitat visuꝫ ⁊ attrabit bothor i oculū. Mē. ābe. ⁊
pec. Clarificat vocē ⁊ guttur đcoctū ⁊ ꝯfert tussi an-
tique: ⁊ doloribꝰ pectoris ex frigore ⁊ ex̄bit sanguisu-
gas ex gutture. Mē. nu. Cōfert timori ⁊ ꝓprie đco-
ctio q̄ chriani vtunt̄ q̄ fit cū oliuis ⁊ nuce. Mē. expl̄.
Qñ sedet̄ i đcoctōe folioꝝ allij ⁊ cruriū eiꝰ ꝓuocat vri-
nā ⁊ mēstrua: ⁊ ex̄bit scđinā: ⁊ silr̄ qñ supponit̄ ⁊ bibi-
tur: ⁊ silr̄ cibꝰ chrianoꝝ p̄dictꝰ factꝰ ex eo ꝯfert valde:
⁊ qñ terit̄ đ eo q̄ꝫtitas aurei cū aq̄ mell̄ ex̄bit flegma: ⁊
ip̄ꝫ ex̄bit v̄mes: ⁊ i ip̄o ē solr̄o nāe. Eiꝰ āt opatio i coitu
ē: qm̄ ip̄ꝫ ꝑꝑ vehemētiā sue exiccatōis ⁊ resolr̄onis qñ-
qꝫ nocet: ꝙ si đcoquat̄ i aq̄ donec eiꝰ acuitas resoluat̄
nō elōgat̄ qn sit illđ qđ đ eo remanet in elixatura eius
pauce calr̄itatꝫ qđ nō exiccat ⁊ ḡnat̄ ex eo mā sp̄matis:
ita vt ponat mās fl̄aticas i cōplr̄onibꝰ flegmaticis cine
rē ⁊ nō possit eas carminare. Et qñ in venis ꝯuertit̄ in
ventositates non elongatur quin adiuuet ad deside-
rium coitus. Uene. Confert puncture vermium ve
nenosorum ⁊ morsui serpentum quādo bibitur cuꝫ vi-
no. Et nos qdem iam experti sumus illud. Et silr̄ mor
sui canis rabiosi. Et quādo fit emplastruꝫ ex allio ⁊ fo
lijs ficus ⁊ cimino super morsum mugali confert.

¶ De altbea. Cap. 76m.

A Ltbea qd ē. Nomē eiꝰ i greco đriuatū est ex
noie pluriū iuuamētoꝝ. Na. Calꝫ ē cū eq̄-
litate. Opa. ⁊ ꝓp̄e. In ip̄a sit̄ lenificatio et
maturatio ⁊ mollificatio ⁊ resolr̄o: ⁊ semē ⁊ radix ipsiꝰ
sūt i v̄tute eiꝰ: ⁊ fortiora plr̄n ⁊ exiccatiua subtiliatiua.
Deco. Linit̄ sup̄ morpheā cū aceto: ⁊ sedet̄ i sole ⁊ se
mē eiꝰ ē fortiꝰ i illo. Apo. ⁊ bo. Mollificat ap̄ata et
ꝓhibet ea ⁊ resoluit sanguiea ⁊ maturat vulnera: ⁊ cō
fert ap̄atibꝰ iflatꝫ ⁊ scrophulis: ⁊ supponit̄ cū gūma al-
botin ad duritiē m̄ricis: ⁊ ponit̄ cū caulibꝰ super scro-
phulas. Instr̄a iūc. Sedat dolorē iūcturaꝝ: ⁊ ꝓp̄e
cū adipe anseris: ⁊ ꝯfert sciatice ⁊ tremori ⁊ attritioni
medij lacertoꝝ: ⁊ extēsiōi neruoꝝ. Mē. cap. Qñ fit
ex ea emplr̄ꝫ ꝯfert ap̄atibꝰ q̄ sūt i glādibꝰ auriuꝫ. Mē.
ocu. Resoluit tumorē ⁊ iflatiōez que fiūt i palpebris.
Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfert semē eiꝰ tussi calr̄e ⁊ facile effic̄
sputū: ⁊ ꝓhibꝫ sputū sanguis cū v̄tute sue stipticitatꝫ q̄
ē i ip̄o: ⁊ ꝯferūt folia eiꝰ ap̄atibꝰ mamille ⁊ ponit̄ i em
plastris pleuresis ⁊ ꝑipleumonie. Mē. nut. Eiꝰ gū-
ma sedat sitiꝫ. Mē. ex. Decoctio radicis eiꝰ ꝯfert qñ
bibit̄ ardori vrie: ⁊ ardori itestioꝝ: ⁊ ēt ap̄atibꝰ ani: et
silr̄ folia eiꝰ: ⁊ silr̄ solr̄oni male: ⁊ supponit̄ semē eiꝰ cuꝫ
gūma albotin ad duritiē m̄ricis ⁊ coartationē eiꝰ. Et
silr̄ đcoctio eiꝰ solūmō: ⁊ mūdificat sup̄fluitates feta-
rū: ⁊ đcoctio radicis eiꝰ qñ dat̄ i potu cū vio ꝯfert dif
ficultati vrine ⁊ lapidi: ⁊ ꝓprie semē eiꝰ ⁊ gūma eiꝰ reti-
net ventrem. Uene. Quando linitur cum aceto et
oleo prohibet nocumētum venenosoꝝ vermiuꝫ: ⁊ cō
fert decoctio eius cuꝫ aceto cōmixta aut vino p̄ūctu-
re apis: ⁊ illud fit liniendo sicut existimo.

¶ Altbea Dias. siue molochisagia: ⁊ est dictum malua agrestis. la-
tini maluauiscum vocant: hec euiscus ⁊ ebiscum dicitur. Macer:
altheā malue sp̄ēꝫ nullus negat esse. Alteāqꝫ vocāt illā que crescit
in altum ⁊c. ⁊ s̄m hoc nō dꝫ habere. h. litteram. Sim.

¶ De afodillo. Cap. 77m.

A Fodillus qd ē. Folia eiꝰ sūt sic̄ porrū de sce-
ni: ⁊ ñ hꝫ eiꝰ planū sup̄ cuiꝰ caput ē flos ⁊ hꝫ
radices lōgas rotūdas sicut glās ⁊ est acris.
Na. Est calr̄s ⁊ sic. Quidā v̄o dixerūt ꝙ ē frigidus ⁊
hūidus ⁊ elōgati sūt. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Est abstersiuꝰ reso
lutiuꝰ: ⁊ ꝓp̄e radix eiꝰ: ⁊ qñ terit̄ fit calefactiuꝰ ⁊ exicca
tiuus: ⁊ plus eo radix eiꝰ ⁊ v̄tꝰ eiꝰ ē sic̄ v̄tꝰ dragōtee cri
spe. Deco. Cōfert alopicie ⁊ ꝑpigini ⁊ ꝓp̄e cinis ra-
dicis eiꝰ: ⁊ qñ linit̄ ad augmētū morphee albe ⁊ sedet̄
in sole ꝯfert. Apo. ⁊ bo. Radix eiꝰ cuꝫ fece vini ponit̄
sup̄ ap̄ata glādulosa oia ⁊ super carbūculos. Et qñ ex
ea fit ēplr̄ꝫ cū faria ordei ꝯfert i iceptiōe ap̄atū caloꝝ.
Uul. ⁊ vl. Qñ ponit̄ radix eiꝰ cū fece vini sup̄ vlcera
fraudulēta sordida ꝯfert eis. Instr̄a iū. Cōfert ꝯtri
tiōi lacertoꝝ ⁊ ꝯtorsiōi. Mē. ca. Qñ distillat̄ succꝰ
eiꝰ solus: aut cū thure ⁊ melle ⁊ myrra ⁊ vio ꝯfert sani-
ei i aure. Et qñ distillat̄ i aurē diūsam dolori molaris
ꝯfert dolori molaris. Mē. oc. In succo radicis eiꝰ
ē iuuatiuū ad oculū. Mē. ābe. ⁊ pe. Cū sumit̄ i potu
đ eo pōdus aurei cū vio ꝯfert dolori vtriusqꝫ lateris
⁊ tussi. Et eiꝰ radix cū fece vini ē bona ap̄atibꝰ mamil-
le. Mē. nu. Cōfert icteritie. Mē. ex. Prouocat vri-

nā ⁊ mēstrua:⁊ eiꝰ fructꝰ ⁊ flos qñ i potu dant̄ cū vino soluūt:⁊ ex radice eiꝰ cū fece vini fit ēpl'z apati testiculoꝝ. Uene. Dant̄ ꝺ eo tres aurei ad morsuz ꝟmiuz venenosoꝝ. Et qñ dat̄ ad bibēdū fructus ⁊ flos eiꝰ in vino cōfert magnifice mordicationi scorpionis:⁊ habentis quadragintaquatuor pedes cū h̄ ꝙ soluit.

¶ De aceto. Cap.78m.

Acetū. Flā. Est cōpositū ex calitate ⁊ friditate:⁊ ābe sube sūt subtiles:⁊ frida qdē ē magis dñans:⁊ illꝺ i q̄ ē acredo ē cal'iꝰ. Si ꝟo nō ē:ē fridū ⁊ hūidū:⁊ ꝺcoctio minuit de eiꝰ friditate aliqd. Opa.⁊ ꝓ. Est fort̄ exiccatōis ⁊ ꝓhibꝫ effusiones mēbroꝝ ad iteriora:⁊ subtiliat ⁊ incidit. Et qñ bibit̄ aut effūdit̄ sup fluxū sāguis si ē exteriꝰ ꝓhibet ipꝫ:⁊ ꝓhibꝫ apā vbi ē ꝑpatio vt accidat:⁊ adiuuat ad digōnē:⁊ adūsat̄ flati:⁊ ipꝫ est ꝯferēs cholicis:⁊ nocēs mel'icis. Deco. Linit̄ cū melle sup vestigia sāguis ⁊ ꝯfert:veꝝ ipsiꝰ ml'titudo citrinat. Apo.⁊ bo. Prohibet aduētū apatū ⁊ ābulatōez cācrenaꝝ ⁊ sanat herisipilā comestū ⁊ bibitū:⁊ linitū:⁊ ꝓhibꝫ ambulatiōem apat̄ oīs. Et ꝯfert panaritio ⁊ formice ⁊ herisipile qñ ex eo liniūt̄:⁊ ꝓhibet vt nō eueniat apā. Uul.⁊ vlce. Qñ ponit̄ sup vulnera lana infusa in aceto ꝓhibet ea apari ⁊ ꝯfert vlceribꝰ ⁊ ābulatiuis ⁊ scabiei ⁊ ipetigini ⁊ ꝯfert adustiōi ignis velociꝰ oī re. Instr̄a iūc. Est nociuū neruis. Et qñ ēbrocat̄ sup podagra cū furfure ꝯfert. Mē.ca. Qñ miscet̄ cū vncto ol'i aut ol'o rosacco:⁊ ꝯquassat̄ ⁊ effūdit̄ i eo lana nō abluta ⁊ ponit̄ sup caput ꝯfert soda cal'e ⁊ fortitudini eiꝰ:⁊ sil'r ēbrocatio ex eo ⁊ oris collutio ⁊ ꝓprie cū alumie ꝯfert motui dētiū:⁊ vaporatio aceti cal'i ꝯfert difficl'tati auditꝰ ⁊ acuit ipꝫ:⁊ apit oppil'onē colatorij fortit̄ ⁊ resoluit sonitū. Mē.oc. Linit̄ cū melle sup occultatiōez sanguis q̄ ē sub ocl'o:ꝫ eiꝰ assiduatio ꝺbilitat visū. Mē. ābe.⁊ pec. Meliorat vuā. Et abscidit gargarismꝰ ex eo fluxū hūoris ad guttur. Et sanat vuā q̄ cecidit. Et sorbet̄ ad sāguisugas ⁊ ad tussiꝫ ātiquā aut difficl'tatē dilatatiōis calefactū. Mē.nu. Est ꝯueniēs stōcho calido ⁊ hūido disrūpēs appetitū:⁊ adiuuās ad digerēdū:⁊ totū illꝺ ē qꝛ ꝑpat stōchuꝫ:⁊ vaporatio aceti resoluit hydropisim:ꝫ eiꝰ assiduatio qñq3 adduc̄ ad hydropisiꝫ. Mē.ex. Infridat mr̄icē ⁊ fit clystē ex eo calefacto ⁊ sale ad vlcera itestioꝝ ābulatiua post clystē lenitiuū. Uene. Effūdit̄ sup morsus venenosoꝝ et ꝯfert ei q̄ i potu sūpsit opiū ⁊ iusqamū. Et acetū assumptum de vua agresti cum sale cōfert morsui canis rabiosi et reliquis. Et quandoq3 bibitur calefactū post medicinas mortales ⁊ confert.

¶ De auro. Cap.79m.

Aurū. Flā. Est eq̄le subtile. Opa.⁊ ꝓpe. Limatura eiꝰ igredit̄ i medicis mel'ie ⁊ meliꝰ cauteriū ⁊ velociꝰ sanabile ē qꝺ fit cū cauterio auri. Deco. Retētio ipsiꝰ i ore remouet fetorez oris:⁊ igredit̄ limatura eiꝰ i medicis alopicie ⁊ ꝑpigis liniēdis ⁊ i eis q̄ bibūt̄. Mē.oc. Cōfortat oculū i alcohol positū. Mē.ābe.⁊ pe. Cōfert doloribꝰ cordis ⁊ tremori ipsiꝰ ⁊ malitie aīe:⁊ ei qui solus loquitur.

¶ Aurū. Pli.in li.33.ca.4. ingt. Auro effosso inest argētū vario pondere alibi dena alibi nona alibi octaua pte in vno tñ gale metelle loco qꝺ vocant albicrarense tricesimasexta portio inuenit̄:iō ceteris preest vbicūq3 quinta argēti portio est electrū vocāt. Sim.

¶ De aromatico. Cap.80m.

Aromaticū qd ē. Dicimꝰ i capl'o calami aromatici. Mē.nut̄. Di ꝙ nō ē res melior eo ad adustionē ignis cū ol'o rosaceo ⁊ aceto:⁊ confert apatibꝰ stomachi ⁊ epat̄ ⁊ hydropisi.

¶ Aromaticum est calamus aromaticus. Sim.

¶ De agarico. Cap.81m.

Agaricū qd ē. Ingt filiꝰ Mesaugue ē masculus ⁊ femia. Et est agaricū qꝺ ē simile radici aniuden:ꝫ exterior ps eiꝰ nō ē rara sic exterior ps radicis aniuden. Et dixerūt qdā ꝙ gñat̄ i arbore corrosa ꝫ semitā putrefactiōis ⁊ corruptiōis ⁊ i sapore eiꝰ sūt acredo ⁊ stipticitas:⁊ eiꝰ suba ē aerea terrea subtil'. Elec. Illꝺ qꝺ ē meliꝰ ē albū velocit̄ frāgibile porosuz valde plenas hñs extremitates i cuius amaritudie iuenit̄ dulcedo:⁊ fractū hñs frusta supposita ⁊ ē femia. Illꝺ ꝟo qꝺ ē masculū nō ē bonū ⁊ duꝝ ⁊ nigrū:ābo sūt mala valde. Flā. Calꝫ i ꝑ siccū i secūdo. Op.⁊ ꝓ. Est resolutiuū icisiuū grossoꝝ hūoꝝ apitiuū oīuꝫ oppil'onū subtiliatiuū. Et dixerūt qdā in ipso ē ꝟtꝰ stiptica ⁊ in ꝑncipio gustꝰ sui ē q̄si dulcedo:deide amaritudo. Apo.⁊ bo. Cōfert apatibꝰ oibus. Instr̄a iū. Dat̄ i potu cū syrupo acetoso ad sciaticā:⁊ ē ex eis q̄ mūdificāt supfluitates neruoꝝ ꝓprietate q̄ est i ipō:⁊ ꝯfert egritudibꝰ lacertoꝝ ⁊ casui:⁊ potio ex illo sit tres kirates:⁊ cū adest febris tunc dat̄ cū mellicrato aut iulep. Mē.ca. Cōfert patiētibus epil'iā:⁊ mūdificat supfluitates cerebri ꝓprietate que ē i ipso. Mē.ābe.⁊ pec. Cōfert asmati ⁊ vlceri pulmonis qñ i potu dat̄ cū rob ⁊ sit potio eius vsq3 ad aur̄.j. Et qñ ex eo i potu dant̄ tres anulusat cū aq̄ ꝯfert sputo sāguis ex pectore. Mē.nutri. Confert icteritie ⁊ dat̄ ad bibēdū cū oxymelle ad apā splenis. Et quādo solū masticat̄ ⁊ deglutit̄ ꝯfert dolori stōchi:⁊ eructuatiōi acetose:⁊ dat̄ i potu de eo ad dolorē epat̄ aureus. Mē. expul. Sol'one educ̄ hūores grossos diūsos mel'ie et flegmat̄ ⁊ chol'e rubee cum sumit̄ ex eo ab aur̄.j. vsq3 ad.ij. ꝓprie cū mellicrato. Et qñq3 adiuuat medicias solutiuas:⁊ facit eas ꝑuenire vsq3 ad extrema corpis:⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua:⁊ sedat dolorē renū:⁊ eius potio ad illꝺ ē aureꝰ ⁊ ꝯfert ꝑfocationi mr̄icis. Feb. Cōfert tremori ⁊ febribꝰ antiqs grossis qñ bibit̄ ex eo aureꝰ cū vino:⁊ vsq3 ad gluticē dragme. Uene. Cū ex eo i potu dat̄ cū vio vsq3 ad aur̄. ē magni iuuamēti ad illꝺ:⁊ fit ex eo ēpl'z ad pūcturā ꝟmiū veneni fridi.

¶ Agaricꝰ qdē est de gñe fungoꝝ nascēs in arboribꝰ vetustis. apud Dia.s. ē sil'is radici silfij:⁊ distiguit̄ ab eo masculus ⁊ femia. Nā femina est dēsior ⁊ tunicosa:masculus leuior albior ⁊ ꝯtinue substātie ⁊ melior. ē āt fungus cādidus odoratꝰ antidotis efficax:sūmis arboribꝰ nascit̄ ⁊ nocte relucens. Signū h̄ est ꝙ tenebris decerpitur ⁊c. Arabes garicon dicūt:a nobis hñt:multūq3 diligūt. Sim.

¶ Capl'm de littera. B.

¶ De blacte bizantie. Cap.82m.

Blacte qd ē. Sūt frusta sil'ia vnguibꝰ boni odoris aromatica q̄ admistrant̄ i suffumigatiōibꝰ. Ingt Dia. ē ꝺ gñe ostracoꝝ. As-

sumunt ex isula q̃ ē ĩ mari Jndie ĩ loco eius vbi ē spica. Et sũt ex eis q̃ sũt ex mari rubro. Et alie sũt babylonice nigriores pue: ⁊ ambe sũt boni odoris. Et existio q̄ ille q̃ sũt de mari rubro sunt ille q̃ noiant curascie: ⁊ dr̄ q̄ ipe sũt adherentꝫ carnis ⁊ cutꝫ. Et qñqꝫ cadit aliqd de albedine ⁊ plime eaꝝ sunt mechie: ⁊ extbunt ex gedde. Et iste qdē medicant ⁊ purgant ⁊ fiunt bone. Ele. Ex eis meliores sũt ille q̃ ad albedinē ɔ̄clināt iuēte ĩ mari rubro: ⁊ ĩ aliemen: ⁊ duobꝰ maribꝰ: ʒ babylonice sũt nigre pue valde. Uēditores vō mediciarũ dicũt q̄ bone ex eis sũt duoꝝ mariũ: deide mechie: deinde algeddin: ⁊ fortasse aliqd cadit ex eis ad albedinē. Nã. Cal'a sunt ⁊ sicca in scđo ⁊ coꝝ siccitas fortasse vicina est tertio Opa. ⁊ ꝓꝑe. Sũt subtiliatiue. Mē.ca. Eaꝝ suffumigatio cõfert epilepsie. Mem. expul. Jpsarum suffumigatio excitat illam que hꝫ ꝓ̄focationem matricis. Et cum bibuntur cuꝫ aceto mouent ventrem quodcũqꝫ genus earum fuerint.

Blacte bizãtie sũt qdã squãme pisciũ sic̄ vngues: al's sũt coopto- ria ostracoꝝ marinoꝝ siliuꝫ limacys: ⁊ sũt sil'es vnguibꝰ. Simon.

De ben. Cap. 83m.

Ben qd ē. Est semē magnũ maiꝰ cicere declinãs ad albedinē q̄ʒdã: ⁊ hꝫ medullã lenē vnctuosaꝫ. Nã. Cal'ꝫ ĩ tertio: siccũ in secũdo. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Et mũdificatiuũ ⁊ ꝓprie ipsiꝰ medulla: ⁊ incisiuũ hũiditatũ grossaꝝ: ⁊ apit cũ aceto ⁊ aq̃ oppilatiões visceꝝ: ⁊ in arbore ipsiꝰ ē amaritudo plus ⁊ stipticitas: ⁊ ꝑꝑ illđ ē ĩ ipso v̄tus cauterizatiua: ⁊ eiꝰ cortex ē stipticus plus: ⁊ oleũ ipsiꝰ nō euat a stipticitate: ⁊ in ipso toto ē abstersio ⁊ icisio. Deco. Semē eiꝰ confert lētigibꝰ magnis ⁊ ꝑuis: ⁊ pãno: ⁊ morphee: ⁊ vestigĳs vlceꝝ: ⁊ sil'r eiꝰ oleũ. Apo. ⁊ bo. Cõfert apatibꝰ duris oibꝰ cũ ponit in ēpl'is ⁊ verrucis. Ulne. ⁊ vl. Cõfert cũ aceto vlceratiõi ⁊ scabiei vlcerate ⁊ excoriationi: ⁊ ɔfert bothor lacteis ⁊ sahafati. Instr̄a ictu. Calefac̄ neruos ⁊ lenificat spasmũ ⁊ duritiē neruoꝝ ⁊ ꝓprie oleũ eiꝰ. Mē.ca. Abscidit fluxũ sanguis stipticitate sua ⁊ ɔuenit oleũ eiꝰ dolori auris ⁊ sonitui q est in ipsa ꝓprie cũ adipe anatꝫ. Et decoctio radicis eiꝰ cõfert dolori dētiũ cũ os ex ea colluit. Mē.nu. Cõfert duritiei epatꝫ ⁊ splenis qñ bibit cũ aceto mixtum ex eo pōdus duaꝝ. ʒ. Et qñ ɔiũgit cũ frumēto aut farina lilĳ ⁊ aq̃ alkarati: aut faria herbi: aut lupini: ⁊ fit ex eo empl'ꝫ spleni. Et ipꝫ qdē ē malũ stõcho faciēs nauseã: ⁊ si bibit ex eo aur. j. cũ melle facit vomē fortiter ⁊ soluēdo educ̄ ⁊ sil'r eiꝰ fructꝰ. Mē.ex. Aureus. s. eiꝰ soluēdo educ̄ flegma crudũ cũ bibit cuꝫ melle: ⁊ sil'r eius oleũ: ⁊ sil'r cũ supponit lyciniũ ĩfusuꝫ in ipso. Permu. Loco eiꝰ ponit quãtũ ipm ē de rubea: ⁊ medietas sui de cortice cassie lignee: ⁊ ɔ̄cima pōderis eiꝰ ɔ̄ mace.

De bedeoard. Cap. 84m.

Bedeoard qd ē. Est spina alba: ⁊ ē sil'is albaseketi: verũtñ ē vehemētiꝰ alba ⁊ hꝫ longiores spinas ⁊ similant spine eiꝰ folĳs amomi: verũtñ sũt subtiliores ⁊ vehemētiꝰ albe: ⁊ eiꝰ qdeꝫ stipes qñqꝫ ꝑuenit ad duos cubitos: ⁊ eiꝰ flos ē purpureꝰ: ⁊ semē ipsiꝰ ē sic̄ semē carthami: verũtñ ē vehemētioris rotũditatꝫ. Nã. Jn radice eiꝰ ē ĩfridatio ⁊ exiccatio cũ resol'one q̄dã. Semē vō eiꝰ ē calidũ ⁊ subtile: ⁊ dixerũt qdã q̄ tota ē cal'a valde. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Jn ipsa ē v̄tus resolutiua ⁊ apitiua: ⁊ ꝓprie in semie eiꝰ: ⁊ in ipsa ē retētio fluxus sanguis: ⁊ eiꝰ retētio ē equalis. Apo. ⁊ bo. Cõfert apatibꝰ fl'aticis ꝑꝑ illđ qđ ē ĩ ipso de resol'one ⁊ ɔctiõe: q̄re fiat ex ea empl'm: ⁊ ex radice eiꝰ ꝓprie. Instr̄a iũc. Cõfert spasmo ꝑꝑ illđ qđ ē de ɔctione eq̄li cuꝫ resol'one: ⁊ semē eiꝰ ɔfert infantibꝰ qñ bibũt ipm ꝑꝑ corruptionē in motibꝰ lacertoꝝ. Mē. cap. Collutio oris facta ex succo eiꝰ sedat dolorē dētiũ. Mē.pec. Cõfert sputo sanguis ⁊ ꝓprie eius radix. Mē.nut. Cõfert ɔ̄bilitati stõchi: ⁊ apit oppil'ones. Mē.expul. Cõfert sol'oni antique: ⁊ ꝑ̄cipue stomatiche: ⁊ ꝓprie radix eiꝰ ⁊ ē ꝓuocatiua. Feb. Ualet febribꝰ fl'aticis lōgis: ⁊ eiꝰ cã ē ɔ̄bilitas stõchi ⁊ oibus febribꝰ antiq̄s. Uene. Cõfert si masticet ⁊ postea superponat puncture scorpionis. Attrahit eni venenũ ⁊ si bibitur: semē eius ɔfert morsure venenosorũ reptiliũ. Permu. Loco eiꝰ ĩ febribꝰ ponit fumꝰ t're.

De balsamo. Cap. 85m.

Balsamus qd ē. Est arbor Egypti nascēs ĩ loco q dr̄ oculus solis tm̃: cuiꝰ folia ⁊ odor ruthe similant: ʒ tñ ipsa ɔ̄clināt ad albedinē: ⁊ eiꝰ statura ē statura arboris euisci: ⁊ eiꝰ qdē oleũ est meliꝰ semie ipsius: ⁊ semē fortiꝰ ligno ipsiꝰ ĩ oibꝰ modis eiꝰ. Eiꝰ vō oleũ sumit ita vt icidatur cũ ferro post ortũ ascerabe: ⁊ aggregat qđ ɔ̄ eis resudat cũ cotto: ⁊ neqꝫ ꝑtrãsit ĩ ãno qđ ē iter q̄nquaginta vsqꝫ ad sexagita lib. Elec. Experiētia olei ipsiꝰ ē ɔgelatio lactꝫ statiꝫ cũ suꝑ ipꝫ distillat: ⁊ ꝑmixtio eiꝰ cum aq̃: ⁊ ĩspissatio ipsiꝰ ⁊ ɔ̄suatio sue soliditatꝫ ĩ aq̃: ⁊ ablutio ipsiꝰ a cotto ⁊ subtilitas odoris eiꝰ. Adulterat ãt cũ ol'o ɔ̄ pino ⁊ ol'o ɔ̄ mastice ⁊ cera dissolutꝫ ĩ ol'o ɔ̄ alcãna. Et qđ ex eo meliꝰ ē: ē recēs: grossuꝫ ãt ⁊ vetꝰ ñ hꝫ v̄tutē. Nã. Eiꝰ lignũ ē cal'ꝫ ⁊ siccũ ĩ scđo. Et ipsiꝰ semē ē cal'iꝰ eo paꝝ: ⁊ oleũ eiꝰ ē cal'iꝰ vtrisqꝫ: ⁊ ē ĩ ꝑ̄ncipio tertĳ cal'ꝫ ⁊ nō ē ĩ ipso de calefactiõe qđ existimãt. Opa. ⁊ ꝑ. Apit oppil'ones ⁊ cõfert visceribꝰ grossis. Uul. ⁊ vl. Mũdificat vlcera ꝓꝑe cũ ireos ⁊ extbit fracturas ossiũ. Instr̄a iũc. Cõfert sciatice bibitũ ⁊ ꝓꝑt spasmum bibit eiꝰ ɔ̄coctio. Mē.ca. Cõfert vlceribꝰ capitꝫ ⁊ mũdificat caput ipꝫ: ⁊ ɔfert epil'ie ⁊ vertigini. Mē.ocu. Abstergit pãnũ eiꝰ ipꝫ ⁊ eiꝰ oleũ. Mem. ãhe. ⁊ pec. Lignũ eiꝰ ⁊ ipsiꝰ semē ɔferũt dolori vtrorũqꝫ lateꝝ: ⁊ ɔfert asmati grosso ⁊ stricture ãhelitus ⁊ dolori pulmõis: ⁊ ɔfert semē eiꝰ ꝑipleumonie fride: ⁊ tussi: ⁊ sil'r ipsiꝰ oleũ: ⁊ ad sũmũ ē iuuatiuuꝫ visceꝝ que sũt suꝑ myrach. Mē.nu. Cõfert ɔ̄bilitati digõnis et ipsiꝰ ɔ̄coctio dissoluit malitiã digõnis: ⁊ mũdificat stomachũ ⁊ ɔfortat epar. Mē.exp. Prouocat vrinã et ɔfert dolori pũgitiuo: ⁊ ɔfert doloribus mr̄icis: ⁊ exiccat hũiditates eius vaporatũ ⁊ bibitũ: ⁊ ɔfert ipsiꝰ frigori: ⁊ extbit embrionē ⁊ scđinã: ⁊ ɔfert cũ ex eo fit suffumigatio oibus doloribus mr̄icis: ⁊ ipsius decoctio apit os mr̄icis: ⁊ ceratũ ex ipso cũ oleo rof. ⁊ cera confert frigori mr̄icis ⁊ ē iuuatiuũ difficultati vrie. Feb. Eius oleũ aufert rigores. Uene. Resistit venenis ⁊ ɔfert

ꝯfert morsure vipere:⁊ eius oleũ ꝯfert iusqamo cũ bibitur cum lacte ⁊ venenosis ⁊ proprie scorpionibus.

¶ De been. Cap. 86m.

Been qd ẽ. Frusta aspera q̃ sũt radices ex siccitate ꝯcte carnose ⁊ sunt duaꝝ spẽrũ: quaꝝ vna ẽ alba:⁊ altera ẽ rubea. Nã. Cal'z ẽ ⁊ siccũ in scđo. Deco. Est ipiguatiuuz. Mem. ãbe. ⁊ pe. Cõfortat cor valde ⁊ ꝯfert tremori cordis. Mẽ. expul. Manifeste augmẽtat sperma. Permu. Loco eius ponitur quantum est ipsum tuderi:⁊ medietas ponderis eius lingue auis.

¶ Been est radix que de Armenia defertur:⁊ est de eo albuz ⁊ rubeum. Sim.

¶ De berengesif. Cap. 87m.

Berengesif ẽ abrotanũ:⁊ ẽ planta siĺis absinthio cui inest hũiditas viscosa:⁊ ei' qdez est vna spẽs thirsos hñs breuiores ⁊ miora folia ẽt: sũt eni folia minuta pua subtilia alba ⁊ citrina ⁊ appet i estate. Jnqt Gal'. sũt due herbe vicini saporis noiate h̃ noie. Nã. Cal'a ⁊ hũida ẽ i p̃. Op. ⁊ ꝑpe. Est subtiliatiua apitiua valde cui' ẽpl'z ꝓhibet attractionẽ morboꝝ ad mẽbra. Mẽ. ca. Cõfert soda frigide loco empl'i supposita ⁊ embrocata:⁊ in aq̃ cocta fit magis secura:⁊ ꝯfert oppilationi narium ⁊ corrize. Mẽ. ex. Frãgit lapidẽ i renib':⁊ ꝓuocat mẽstrua sedendo in eius decoctione:⁊ ꝯfert vlceribus ei' ⁊ eijcit secũdinã ⁊ fetum:⁊ cõfert coadunationi oris mr̃icis:⁊ aperit ipsuz ⁊ duritiei eius bibita:⁊ more emplastri superposita:⁊ potatur ex ea vsq₃ ad. ʒ. v.

¶ Berẽgesif ẽ ꝓprie artemisia. nã Gal'. i. 6. đ simpli. medi. ca. 58. exponit q̄ dr̃ artemisia apđ Dias. videbis q̄ idẽ dicũt apđ Haly. in 2o practice. ca. 34. berenia stũ scribit: alibi berenia seton. Sim.

¶ De baurach. Cap. 88m.

Baurach qd ẽ. Est forti' sale:⁊ ẽ ex gñe virtutis ei': ꝫ stipticitas nõ iest ei:⁊ qñq₃ aduritur in ostraco super carbones iflãmatos donec assef. Elec. Ex eo meli' ẽ armenuz leue laminosum frãgibile spõgiosuz albũ aut purpureũ aut roseũ mordicatiuũ:⁊ cõparatio qdez africani ad reliq̃ baurach est cõparatio baurach ad salẽ: ꝫ baurach nõ comedif nisi ꝑꝑ magnam cãm:⁊ spuma baurach ẽ subtilior q̃ꝫ baurach:⁊ in ei' v̓tute:⁊ ex ea melior est spuma marmorea facile frãgibilis. Nã. Cal'z ⁊ siccũ i fine scđi:⁊ eius siccitas fortasse đclinat ad tertiũ. Opa. ⁊ ꝑpe. Abstergit fortiter lauat ⁊ ꝓprie africanũ:⁊ mũdificat ⁊ excoriat ⁊ icidit hũores grossos. Et i baurach qdẽ ẽ stipticitas pauca cũ abstersiõe bona ꝑꝑ sui salsedinẽ: nisi i africano. Jn eo enim nõ ẽ stipticitas: ꝫ abstersio pura multa:⁊ i sale ẽ stipticitas:⁊ nõ ẽ in ipso nisi resolutio pua. Deco. Attenuat capillos puluerizatum sup eos:⁊ qñ ex eo fit ẽpl'z attrahit sanguinez ad illud qđ appet đ corpore:⁊ fac. vt color sit bonus ⁊ ꝯfert: ꝫ fortasse đnigrat eius pl'ima comestio colorẽ. Vul. et vlc. Cõfert pruritui ꝑpea q̄ resoluit virus ⁊ ꝑpe africanũ cum aceto:⁊ ꝯfert ẽt scabiei. Jnstr̃a iunc. Fit ex eo ceratuz paralysi ꝓprie postreme:⁊ precipue cuz iam declinat ⁊ cõfert corrosiõi neruoꝝ. Mẽ. ca. Cõfert furfurib' ⁊ cũ spuma eius cuz melle distillatur in aurẽ mũdificat ⁊ aperit ⁊ ꝯfert surditati:⁊ cũ vino aut cũ syrupo cũ hyssopo cõfert sonitui. Mem. nuf. Est malũ stomacho corrũpẽs ipz:⁊ africanũ cõmouet vomitũ:⁊ si nõ faceret vomere cẽt plus incisiuuz humorũ stõchi q̃ꝫ reliqua baurach. Et ex eo qdẽ cũ ficubus fit empl'z hydropisi ⁊ extenuat eã. Mẽ. expul. Soluit cũ supponif. Et qñ comedif cũ rutha ⁊ cimino aut decoctiõe ruthe ⁊ anheti sedat dolorez vẽtris pungitiuum:⁊ cũ hoc ⁊ siĺibus vincit salem:⁊ bibitum cũ q̃busdã medicinis iterficiẽtibus vermes educit eos:⁊ simil'r cum linif ex eo vẽter ⁊ sumen ⁊ sedet q linitus est iuxta ignẽ interficit eos:⁊ per hec ⁊ siĺia distinguif inter ipm ⁊ salẽ. Vene. Cõfert oẽ baurach ⁊ precipue africanuz prefocationi fungoꝝ valde: siue sit adustuz aut nõ adustũ:⁊ sil'r eius spuma ⁊ potus cũ adipe asini: aut suis sup morsuz canis:⁊ bibif cũ aq̃ frida ꝑꝑ potũ cantaridaꝝ:⁊ qđ ex eo noiaf baurachiũ nitrũ bibif cũ aniuden ꝓpter nocumẽtum sanguinis thauri.

¶ Baurach arabice est qđ grece dicitur afronitrum ⁊ est spuma nitri: vt apparet per Auicen. hoc capitulo. per Diasco. caplo de afronitro. nitrum est baurach rubeum. Sim.

¶ De bulbo. Cap. 89m.

Bulbus qd ẽ. Est cepe qđ comedif puũ simile cepe narcisci:⁊ ei' folia sunt siĺia folijs porri:⁊ ei' rosa est siĺis viole:⁊ est q̃dã eius spẽs que cõmouet vomitũ. Quidã v̓o dixerũt q̄ ipse est cepe azir:⁊ dixerũt qdã alij nõ: ꝫ est de genere porri: et videf q̄ sit anagallis. ꝑmutemus g̃ intẽtiões nr̃as ab hoc. Nã. Propiquus ẽ nãe cepe:⁊ fortasse ẽ sicc' in p̃mo cũ hũiditate sup̃flua. Opa. ⁊ ꝑpe. Est iflatiu' ⁊ sudatiuus ⁊ exasperat liguã. Deco. Linif sup pãnũ ꝓprie in sole ⁊ ꝯfert:⁊ sil'r ꝯfert vestigijs vlceꝝ:⁊ ẽ exasperãs palatũ ⁊ linguã:⁊ linif cũ vitello oui super verrucas ⁊ oxymelle sup vlcera leuia. Vul. ⁊ vl. Qñ assaf cũ capite piscis ⁊ aloe ⁊ ponif super vlcus menti eradicat ipsuz. Jnstr̃a iũc. Cũ ex eo fit empl'm cum aceto ẽ ꝯueniẽs attritioni medij lacertoruz:⁊ fit ex eo ẽpl'z podagre ⁊ dolorib' iũcturaꝝ:⁊ fit ex eo solo ẽpl'z torsiõi neruoꝝ:⁊ ẽ empl'm vnguis ⁊ auris ⁊ siĺiũ:⁊ fit ex eo ẽpl'z cũ sauich. Mẽ. ca. Est medicamẽ furfurib' ⁊ vlcerib' capitij:⁊ linif sup plagas capitij q̃ nõ sũt fracte:⁊ ꝑmiscef cũ vitello oui ⁊ linif. Mẽ. ocu. Solus admistref ⁊ cũ vitello oui:⁊ cũ adiũgif ei acetuz ẽ medicamẽ bonum ad garab ⁊ ap̃atib' lachrymalium. Mẽ. nu. Qui ex eo ẽ dulcis ⁊ rube' ẽ bonus stõcho:⁊ fit ex eo ẽpl'z cũ melle dolorib' stõchi:⁊ amarus est melior ⁊ digerit cibũ:⁊ multiplicaf eius nutrimentum in ipso l₃ non sit nutrimentuz suum laudabile:⁊ precipue eius qđ est crudum:⁊ quando non digeritur pungit ⁊ inflat. Mem. expul. Excitat coitum.

¶ Bulbus ꝯm Dias. duas hab₃ species differentes colore. ⁊ dicit q̄ rubeus est bonus stomacho:⁊ amarior est melior: ambe spẽs comestibiles. Jtem Diasco. caplo de cãna. vbi dicit q̄ radix eius cuz bulbo extrahit infixa corpori. Jtẽ Joan. serap. capitulo de augentibus in coitu. dicit q̄ est cepe campestre. Et ex libro albaux bube rigi inquit. habet cepas paruas similes floribus viole ⁊c. Sim.

¶ De bugenis. Cap. 90m.

Bugenis qd ẽ. Magis qđ ex ea admistraf ẽ radix ei':⁊ ipsa qdẽ h₃ gũmã ⁊ succuz:⁊ ei' gũma ẽ fortior succo ipsi':⁊ qñq₃ ꝑmiscef cũ oleo ⁊ muri ⁊ pauco vino:⁊ cõcutif do-

nec grossuz fiat: 7 ꝭm quātitatez equalitatis quā hʒ in grossitie 7 eius bonitas. Naā. Est cal'a in tertio sicca in ipso. Opera. 7 ppe. Est resolutiua. Vul. 7 vlce. Abradit ossa corrupta pp vehemētiā desiccationis 7 mūdificat vlcera. Instra iūc. Cōueniēs est neruis. Mē. anhe. 7 pec. Cōfert sup̄fluitatibus grossis in pectore: 7 ɔuenit pulmoni 7 vlceribus eius bibita 7 suffumigata. Mē. nutri. Cōfert duritiei splenis.

¶ Bugenis: sed arabice buianis: 7 vocatur apud Serapionē herbaturum. Simon.

¶ De busuro. Cap. 91m.

Busurū 7 baluū qd sūt. Nota sūt. Naā. Frigida sūt 7 sicca i scdo: 7 albusuꝝ magis ē stipticus q̃ cassab. Opa. 7 ꝑ. Inflāt 7 ꝑprie cū post ipsa bibiť aqua: 7 cū sunt dulcia faciūt euenire rugitū plīm: 7 faciūt euenire oppilōnes in visceribus. Et decoctio abusuri sedat iflationē cū ɔseruatōe caloris innati: 7 plīmus vsus amboꝝ gñat in corpore humores grossos. Mē. ca. Abusurū facit soda 7 inebriat plurimū 7 ambo sūt bona carni q̄ ē iter dētes 7 gigiuas. Mē. ābe. 7 pec. Ambo sūt mala pectori 7 pulmoni. Mē. nuť. Preparāt stomachū 7 faciūt cōtingere oppilōnes epatꝭ 7 ipsoꝝ digestio ē tarda: 7 frāgibile est miōris digōnis: 7 nutrimētū ipsoꝝ ē puuz: 7 algesaguerui est miōris tarditatꝭ. Mē. expul. Vnūquodq3 eoꝝ strigit vētrē ꝑprie cū misceť cū vino pontico: aut cū aceto 7 albala facit abūdare lac: 7 quādo bibiť cū aceto pontico prohibet fluxū matricis: 7 ꝓhibʒ fluxum sanguinis hemorroidaꝝ. Feb. Vsus eoruz plīmus facit cadere in tremorē 7 horripilationem.

¶ Busuꝝ 7 baluū sūt dactyli imaturi: 7 oia noia repta in h capl'o sunt noia dactyloꝝ. nā apud Arabes diuersis noib' vocanť ꝭm varietates 7 spēs ipsoruz: cōiter Arabice oēs tamar vocāt. Simon.

¶ De buncho. Cap. 92m.

Bunchum qd est. Est res delata de iamen. Quidā aūt dixerūt q est ex radicib' aniagailen cū moueť 7 cadit. Elec. Meli' est citrinū 7 leue boni odoris. Albū vō 7 graue est malum. Naā. Est calidum 7 siccum in p̄mo ꝭz quosdam est frigidum in primo. Opera. 7 ꝑprie. Cōfortat membra. Deco. Mundificat cutem 7 exiccat humiditates que sūt sub ea: 7 fac̄ odorē corpis bonū: 7 abscidit odorē psilotri. Mē. nu. Est bonū stōcho.

¶ Bunchum est qd Almansor bunca vocat. In Arabico tamē scribitur buncheum. Simon.

¶ De batecha. Cap. 93m.

Batecha qd est. Notuz est. Naā. Frigida ē in principio secūdi: 7 humida in fine ei'. Et cuz eius semē desiccať nō est humectatiuū: imo desiccat in primo: 7 eius radix est desiccatiua. Opa. 7 ꝑprie. Que matura est: est subtilis 7 imatura est spissa. Batecha preterea cineritia matura in nā existit cucumeris: 7 in ipso est apitio quocunq3 mō sit. Melo autē melioris est humoris q̃ reliqua: et eius caro est digestiua abstersiua: 7 ꝑprie eius semen: matura vō 7 imatura ambe sūt abstersiue: 7 semen ei' est fortioris abstersiōis. Et ipsa qdē cōuertiť ad quēcūq3 humorē quē in stomacho iuenit: 7 est ad flegma vehemētius declinis q̃ sit ad cholerā: qualr ergo ad meliaz melo vō nō ɔuertitur velociter. Deco. Mūdificat cutem 7 proprie semen eius: 7 illud qd est in interiori pte ipsi': ēt ɔfert pāno 7 morphee et furfurib': 7 ꝑprie qñ ɔficiť qd ē ei' iteri' sic ē cū oleo de frumēto 7 exiccať i sole. Mē. oc. Fiat vt cortex ei' frōti adhereat: 7 ꝓhibet fluxū ad oculū fieri. Mē. nu. Est vomitiua 7 ꝑprie radix ei'. Naā. ij. 3. ei' cū vino mouēt vomitū sine labore cū bibiť ex eis obolus. Cūq3 batecha nō digeriť bñ gñat cholicā passionē. Melo āt est tarde digōnis nisi qñ comediť cū eo qd est interius ei': 7 ipsi' qdē nutrimētū ē recti' 7 ei' hūor est cōuenientior. Opʒ p̄terea vt cibū sequať aliū: batecha eni si nō seqť aliqd aliud facit nauseā 7 vomitū. Post autē ipm calefact' bibat oxymel: 7 humectatus olibanū aut zizibernutritum 7 vinum. Mem. exp. Prouocat vrinaz qd ex eo maturum est 7 crudum ipsius: 7 cōfert lapidi in renibus 7 vesica cum est paruus: 7 precipue lapidi renum. Et melo quidem est minoris penetrationis: 7 est magis abstersiuus 7 velocioris descensiōis precipue qui est mollis. Vene. Cum corrumpitur in stomacho conuertitur ad naturam venenosaz. Oportet ergo vt cum grauat extrahatur velociter.

¶ Batecha Arabice melo magnus viridis: que anguria a qbusdā dr: vel alius melo q apud tuneciz vocať sic. Simon. Et est frigida. Cōtra: qr hʒ vim abstersiuā 7 dulcedinē. Dōz q hʒ diuersas ptes: 7 iō nō abstergit: nec est vere dulcis. Melon aūt ꝭz Iudeū est Indus vel saracenus: qui hʒ longitudinez interius est solidū 7 semina torta. Vide qd melon Indus cañ. 4. fen. 1. ca. de cibatione ethicoꝝ. Melon vō conuertitur velociter. s. in bonum nutrimētū.

¶ Opʒ p̄terea vt cibū sequať aliū. Iste textus est corrupt': vñ apd Iudeū ita stat. opʒ aūt vt plus: melonē autē seqtur cibus: q si non seqtur alius cibus post melonem facit vomitū 7 nauseam.

Dubiū p^m

¶ Dubitať vtrū melones 7 citrulli competāt in febrib'. Qz non: q oēs fruct' nocēt febriētib' 7c. In ɔriū: qr infrigidant citrulli: ēt conceditur ab alys in cura tertiane. melon Indus est magni iuuamēti. Dōm q solonem inuit Aui. de cura putridaꝝ in gñali. nam gratia extinctionis competunt. sed inquātuz materiam multiplicant nocent: ergo vbi est maior cura de calore forti dareť 7c.

Dub^m 2^m

¶ Et vinum super ipsuz. Cōtra: qr tertia fen primi negatur vinum. Dōm q parua quātitas qua corrigiť malitia 7 non portatur de ipso in membra cōceditur: sed in ampliori quātitate delatiua negať supra libro primo fen tertia.

Dub^m 3^m

¶ Dubitatur vtrum melones sint ante cibū vel post cibū sumendi. Qz post per Auicen. hic Aristo. in ꝓblematibus. zz. problemate. 1. fructus dicit comedendos post cibū. In contrarium est Auic. 1. cañ. fen. 3. ca. de regimine per cibū. vbi dicit q fructus sunt añ comestionē sumendi cum melones persica 7c. Item Isaac in dietis particularibus. capl'o de melonibus. dicit necesse est illos comedi ante cibuz videtur q post ipsos alius cibus sumatur. Itē de quadaz specie melonis ponitur q inter duo fercula dʒ sumi. Itē vult Halya. 5. theorice. 18. ca. Item. z. alimētorum. Gal. ca. 3. de peponibus que sunt species melonis dicit q nisi aliquid eduliozuz euchimorum sumať post: mouent vomitum. Dicēdum q melones qdam sunt abstersiui 7 lenitiui: isti antea bene debent sumi sicut est canon oīum lenietium. Cōcedenduz tamē q si homo est tarde descensionis cibi possunt in medio cibi sumi: vnde Halya. comedendus est inter duos cibos. 7 credo q loquať de melone lōgo maturo. Aly sunt imaturi duri frigidi humidi plus q̃ maturi: 7 istorum est vsus vel rōne cibi vel medicine. Si cibi ante cibū vt illi soli digerātur. Si ratione medicine vel alteratiue vel vomitiue. Si alteratiue vel ēt lenitiue sic ante cibū: qr proprius 7 magis 7 purius alterāt: nisi timeas eoꝝ vomitum. Et sic consideratū vtimur loco cibi coapti vel alia causa vel vacuo stomacho sumať: si nō timeas vomitū. Et sic intelligit Isaac. Si enim timeas vomitū deť cum cibo vel post cibū: vt misceantur aliqualiter: 7 reprimatur vis vomendi. Et sic intelligit Auic. Si autem dentur causa vomēdi: tūc sine alio cibo. Si hō est facilis ad vomitū 7 muteť super eis: 7 forsan q textus nūc est corruptus. Si eni gratia depōnis post cibum dentur. Sʒ tu dices si est vomitiuū magis faciet post cibuz. Dicēdum q si textus Auicē. nō est corrupt' de grauitate 7 de comestione: fructus eni sunt graues: vt Aristo. ꝓblematū. zz. ꝓblemate. 1. 13. 6. ꝓblemate ad aliā intētionē tēdat; sed qr illa lrā Auicē. hic

videt

videt͛ corrupta ſm Auicē. iudeuʒ: iō dōm al'r ꝙ abſolute melones debēt p̄cedere cibum. rō q2 vel maturi: ⁊ ſic lenitiui ⁊ abſterſiui: ⁊ hi debēt p̄cedere vt notū eſt. vel imaturi ⁊ iſti etiā ante cibū. ſ. ſto macho vacuo pp̄ duo. Primo q2 imaturi lʒ ſint imaturi: ⁊ iō ante dent͛ ne cibū indigeſtū faciāt trāſire. Scd̄o q2 hi imaturi dant͛ ad īfrigidandū ⁊ extinguēdū flām̄ ſtō̄chi ⁊ membroꝝ. hoc melones faciunt quando ſtomacho nudo occurrunt ⁊c̄.

Dub^m 4^m ¶ Scd̄a dubitatio: ꝯceſſo ꝙ ante cibū dent͛: vtrū debeat ſtatim ali quid ſeq̄ cibi ſup̄ eos. vr̄ ꝙ nō ſm Iſaac. ¶ In ꝯriuʒ Hal. ¶ Dōm ꝙ aut times ab eis vomitū: ⁊ nō vis vomitū: ⁊ tūc des ſup̄ eos cibaria: q2 reprimēt eoꝝ īpreſſionē ne faciāt vomitū. ¶ Sed tu dices il le cibꝰ deſcēdit anteꝗ̄ ſit digeſtus. Dōm ꝙ forſan nā retinebit cibum ⁊ dimittet melones: vel aliter ꝙ caſus eſt in quo magis vis cibi corruptionē ꝗ̄ extrahes cū clyſteri ꝗ̄ velis vomitū per melo nes quos concedis coactus vel alia cauſa iuuatiua. Times autē vomitū ꝙ forſan eſt aptus rumpere venas in pectore.

Dub^m 5^m ¶ Tertia dubitatio vtruʒ in medio ciboꝝ. Q2 ſic ex Halyabate ⁊ cacumo. ¶ In ꝯriū Iſaac ⁊ aliȷ. ¶ Dōm ꝙ auctores medicine poſt canones ſciētiales vl'es demōſtrabiles ꝓceſſerūt ad particulares indemr̄abiles ſolo quodā arbitrio aut ꝯiectura poſſibili verificari pro ⁊ ꝯtra ꝓpter diuerſas ꝯtingētias. Ergo ſicut aliq̄s melon leni tiuus abſterſiuus ⁊ incitatiuus ad vomitū ex canone gn̄ali lenitiuoꝝ debet ante alia cibaria dari. ⁊ ſic ēt Halyabas ꝯſentit. Sʒ tn̄ pōt ꝯtingere ꝙ opʒ iungi cū cibo alia ex cā q̄ua vomitiua: ⁊ timet Halyabas ꝙ det͛ poſt q2 faceret cibū indigeſtū deſcēdere de quo nō ꝯfidit ꝙ trahat͛ faciliter: ⁊ iō vult ꝙ vt ſimul cū aliȷs digerat͛: det͛ īter duos cibos ⁊ iuuabit ſua vl'i motiōe. ſ. abſterſione ad illaʒ penetrationē. Hal. ꝟo ⁊ Aui. ſm l'ram Iudei plus timēt vomitum ꝗ̄ deſcenſum indigeſti: ⁊ vtriuſqȝ dictū pōt de facto ꝯtingere.

Dubiū 6^m ¶ Quarta dubitatio vtruʒ aliq̄ via poſt cibū debeat dari. Et videt͛ ꝙ nō: q2 leuet nām. ſi timet͛ vomitꝰ nō q2 magis mutauit ad illum attingēs fridiora ſtō̄chis. Sed ꝙ regulariter nō eſt dādus melon poſt alia cibaria. Unde textꝰ Aui. eſt corruptꝰ. Si aūt ſit aliq̄ poſſi bilitas eſt ſi aliq̄s hʒ ſupiora ſtō̄chi inflāmata ⁊c̄. Uñ tu q̄nqȝ poſt cibū dediſti lactucas: ⁊ īueniſti vtilitatē. ¶ Ad Aui. dōm ꝙ l'ra eſt corrupta. Uel dōm ꝙ ꝯfidit plus de grauitate eoꝝ. ¶ Ad ariſtotelem dōm ꝙ loq̄tur de fructibꝰ ꝯtrariȷs aut de his que incitant ad aliquē potū: vt ꝓble. xx. 6. ꝓble. ¶ Ad Halyabatē patet ſolutio.

¶ De bule. Cap. 94^m.

Bule qd eſt. Dixit Alcāzi ꝙ eſt cucumer indus: ⁊ eſt ſil'is cucumeri capparis ⁊ ſil'is ziziberi. Nā̄. Caliduʒ eſt ⁊ ſiccū in ſcd̄o: ⁊ apꝰ quoſdā ī tertio. Opa. ⁊ ꝓpe. Eſt ſtipticꝰ ꝯfortās viſcera. Inſtr. iun. Cōfert duritiei neruoꝝ ⁊ humiditati eoꝝ ⁊ egritudinibꝰ īpoꝝ rū fridis ſic̄ paralyſi ⁊ torture. Mē. nut͛. Accendit ignē ſtomachi ⁊ ꝯfert vomitui ⁊ itrat in algeguarſet. Mē. expul. Cōſtringit ventrē ⁊ ſiccat ventoſitatem.

¶ Bule ab Auicen. ſic ſcribitur ſed arabice bel dicitur. ⁊ ſunt tres medicine. ſ. ſel bel ⁊ fel que ſimul apud Serapionē deſcribuntur: ⁊ ſunt fructus indie. Simon.

¶ De belliricis. Cap. 95^m.

Bellirici qd ſunt. Sūt ꝓpinq̄ nāe emblicorū: ⁊ eoꝝ medulla eſt dulcis ꝓpinq̄ albundacha. Nā̄. Fridi ſūt in p̄mo: ſicci in ſecūdo. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipſis eſt ſubtiliatiua ⁊ virtꝰ ꝯctiua. Mem. nut͛. Cōfortāt ſtō̄chū cū aptatione ⁊ aggregatione ⁊ ꝓhibēt mollificationē eius ⁊ humiditatē ipſius: ⁊ nihil eſt ꝙ ita preparet ſtomachū ſicut ipſi. Mē. expul. Fortaſſe ſtrigunt vētrē: ⁊ apud quoſdā leniūt ventrē tm̄ ⁊ eſt manifeſtū: ⁊ ipſi quidem conferunt inteſtino recto ⁊ ano.

¶ Bellirici emblici ⁊ bel apud arabes inter mirabolanos nō computantur: ⁊ iō faciūt capl'a eoꝝ ſeparata a mirabolanis. Simon.

¶ De bederenzego. Cap. 96^m.

Bederēzegū qd eſt. Nā̄. Eſt cal'a ⁊ ſicca in ſcd̄o. Opa. ⁊ ꝓpe. Cōfert oībꝰ egritudinibus flegmaticis et mel'icis. Deco. Efficit odoreʒ oris bonū. Uul. ⁊ vl. Cōfert ſcabiei mel'ice. Mē. capi. Cōfert oppil'onibꝰ cerebri: ⁊ remouet fetorē oris. Mē. anhe. ⁊ pec. Lenificatiua eſt ⁊ ꝯfortatiua cordis: aufert tremorē cordis. Mē. nut͛. Iuuat digeſtionē: ⁊ ꝯfert ſingultui. Permu. Loco eiꝰ ponitur in lenificando pōdus ipſius de ſeta ⁊ due ter tie ponderis ipſius de cortice citri.

¶ De baurach chebuli. Cap. 97^m.

Baurach chebuli qd eſt. Eſt ſemē ſendiū aut indū ⁊ hʒ duas ſpēs: q̄rū vna ē p̄ua abſqȝ rugis: ⁊ alia magna cū rugis: ⁊ earū melior eſt p̄ua. Inſtr. iun. Eradicat flegma ex iūcturis. Mē. expul. Soluit ex iteſtinis vermes ⁊ aſcarides ⁊ eſt in hoc valde bona.

¶ Baurach chebuli dicitur ꝙ eſt cataputia.

¶ De beberenegi. Cap. 98^m.

Beberenegi qd ē. Eſt ex aromaticis. Opa. ⁊ ꝓpe. Reſoluit iflationē in oī loco eiꝰ embrocatio. Mē. capi. Eiꝰ flos eſt bonus vētoſitatibꝰ groſſis in capite: ⁊ cū eiꝰ folia odorantur ſimiliter. Mē. expul. Soluit ventrem.

¶ Berenegi eſt ſpecies geneſemin ſeu zanbach: vel ē ſpecies ſatyridis que dicitur palma chriſti. Sim.

¶ De buzeiden. cap. 99^m.

Buzeiden qd eſt. Eſt medicina lignea ida in q̄ eſt virtꝰ ſil'is ꝟtuti been. Ele. Illa q̄ ex ea bona eſt: eſt alba groſſa multaꝝ lineaꝝ aſpera: lenis ꝟo ⁊ tenuis ligni ⁊ pauce albedinis ē mala ⁊ adulterāt eā cū luabati barbarica. Nā̄. Calida ē i ſcd̄o: ſicca i p̄. Opa. ⁊ ꝓpe. Eſt ſubtiliatiua. Inſtr. iun. Cōfert dolori iūcturaꝝ ⁊ podagre. Mē. expul. Augmentat coitū. Uene. Cōfert venenis.

¶ Buzeiden arab. dicebat Iudeus ꝙ eſt biſtorta eſtimatione potius ꝗ̄ qō ſciret. In gloſis ꝟo Almanſoris libro tertio ſuper ſatyrion ſcribitur ꝙ eſt ſpecies ſatyrionis: cuius radix habet velut digitos. quod ſi eſt veruʒ ipſa eſt illa que palma chriſti a modernis vocatur. nam ſine dubio ipſa eſt ſpecies ſatyrionis. Sim.

¶ De buckida. Cap. 100^m.

Buckida. Nā̄. Frida ē. Opa. ⁊ ꝓpe. Eſt abſterſiua ⁊ ē in ipā ſtipticitas: ⁊ in tecis ⁊ in fructu eiꝰ eſt hūiditas. Deco. Abſtergit faciē. Uul. ⁊ vl. Ponit͛ ſup̄ vlcera ⁊ ſcabiē ⁊ ꝯglutiat plagas pp̄ ſtipticitatē ⁊ abſterſionē ſuā: ⁊ ꝓprie cortex arboris eiꝰ ⁊ aſpergit͛ cū aq̄ ſua ⁊ fit embroca cū decoctiōe radicis eiꝰ ⁊ folioꝝ etiaʒ ipſiꝰ ſup̄ oſſa fracta. Mē. expul. Cortex eiꝰ groſſius ſoluit flegma quando bibitur ex eo aur͛. cum aqua frigida ⁊ vino.

¶ De bibar. Cap. 101^m.

b Bibar qd ē. Eſt illa q̄ vocat͛ keuſeʒ. ſ. ocl'us vacce. roſa eiꝰ citrini coloris: rubea i medio: ꝗ̄ſſior roſa camomille. Nā̄. Cal'a ē i ſcd̄o: ſicca i p̄. Mē. ca. Eiꝰ odor ꝯfert vētoſitatibꝰ groſſis in capite.

¶ Bibar arabi. puto ꝙ ſit cotula ⁊ eſt dictu oculus vacce: q̄ apud Diaſco. vocatur buталmos. Sim.

¶ De buſiri. Cap. 102^m.

b Buſiri. Opa. ⁊ ꝓpe. Reſoluit ꝓprie cuiꝰ flos eſt bn̄ apparēs ⁊ abſtergit cū eq̄litate. Deco. Sylueſtris habēs florē bene apparētē rubificat capillos. Apa. ⁊ bo. Deco. Foliorum illius cōfert apoſtematibus. Uul. ⁊ vlce. Cum melle more emplaſtri ponit͛ ſuper vulnera ⁊ vlcera. Inſtr. iun.

Eiꝰ decoctio ꝯfert attritioni lacertoꝝ. Mē.ca. Colluit os cū ꝺcoctiōe eiꝰ ꝓpter dolorē dētiū. Mē.ocu. Eius decoctio ꝯfert obthalmie calide. Mē.anhe.⁊ pec. Decoctio ipsiꝰ ꝯfert tussi antiq̄. Mē.expl. Habēs folia alba ⁊ hn̄s folia nigra ꝯferūt solōni vetuste.

¶ Busiri apud Dia. vocatur flomos: qꝺ latini taxum barbassuz dicunt. ¶ No. tamen ꝙ vbicūq̄ in hoc caplo habetur flos bene apparens: in arabico habetur aureus ⁊ sic concordat cuz Diasco. cetera ꝺo cap. concordant nisi q2 Aui. plura omisit. Sim.

¶ De habeke. Cap.103m.

BAbeke qd est. Silis est ꝟtuti lētiū ⁊ est difficilioris digōnis. Nā. Est equalis declināns ad siccitatē. Opa.⁊ ꝓpe. Est stiptica sic lens ⁊ gn̄at meliaz. Apa.⁊ bo. Est bona vtrisq̄ ⁊ fit ex ea emplastrum hernie ⁊ rupture infantium. Mē.expul. Stringit ventrem.

¶ De besceguascen. Cap.104m.

BEsceguascen qd est. Est coriādrū putei: ⁊ ꝑsice ē besceguascen ⁊ syriace est capillus porcinus: ⁊ ara. est capillus algul: ⁊ est herba ꝑua cuiꝰ ortus est in saltibꝰ ⁊ cursibus aquarū ⁊ fluminū: ⁊ intꝰ in puteis ⁊ est silis coriādro hūido: ʒ eiꝰ thyrsi ad rubedinē ⁊ nigredinez declinat sine stipite exn̄s. Nā. Gal. ē eq̄lis. Ego aūt dico ꝙ fortasse declinat ad calitatē valde parū ⁊ siccitatē. Opa.⁊ ꝓpe. Est resolutiuꝰ subtiliatiuꝰ aperitiuꝰ: ⁊ ī ipo ē stipticitas ꝓhibēs cursuz. Et qn̄ ꝑmiscet cibo galloꝝ ⁊ coturnicū facit eos fortes ⁊ ad dimicādū ⁊ ad īterficiēdū. Deco. Eiꝰ cinis cū aceto ⁊ oleo ꝯfert alopicie ⁊ tyre: ⁊ ipe cū oleo myrtino ⁊ vino ꝓlōgat capillos ⁊ ꝓhibet eoꝝ casuz. Apa.⁊ bo. Cōfert aldubellet ⁊ delet scrophulas. Vul.⁊ vl. Cōfert fistulis ⁊ vlceribꝰ fraudulētis ⁊ hūidis. Mē.ca. Eius cinis confert furfuribus. Mē.ocu. Cōfert algarab. Mē.anhe.⁊ pec. Cōfert pulmoni purgādo ipm valde. Mē.nut. Cōfert cū vīo fluxui sup̄fluitatū ad vētrē ⁊ stomachū ⁊ ꝯfert dolori splenis ⁊ ꝯfert icteritie. Mē.expul. Prouocat vrinā: frangit lapidē: ꝓuocat mēstrua: ⁊ exhibit secūdinā: ⁊ purgat mulierē fetā: ⁊ abscindit fluxū sanguis: ⁊ apud plures stringit ventrē: ⁊ ꝼm filiū Mesague soluit. Vene. Ipse cū vino ꝯfert morsibus serpentuz ⁊ canis rabiosi ⁊ venenosis aliꝭ. Permu. Loco eiꝰ in asmate ponit pōdus ipsiꝰ.5. de flore viole cū medietate pōderis ipsiꝰ ꝺ succo liq̄ritie.

Dubium ¶ Besceguascen est capillus veneris. Sim. ¶ Abscindit fluxū sanguinis. Cōtra: ꝓuocat mēstrua vt dixit. Dōm ꝙ in diuersis pōt facē diuersa. Cōfert mulieri ⁊ ꝯfortādo m̄ricē pōt ꝯstringere. Vel loquitur de sicco. Vel loquit de fluxu a pectore: vt videt Serapio dicere. ⁊ hoc q2 in diuersis membris habet diuersas ꝓprietates. Ad casum. Facit Aui. capitulo de venenis sub nomine capillus.

¶ De bedarungi. cap.105m.

BEdarūgi qd ē. Est ozimū fluuiale: ⁊ dicūt hoīes qdā ꝙ est bedarābina: ⁊ est alnachb ⁊ est notū: ⁊ oleū eiꝰ in po. ē oleū alcheiri: verūtn̄ est debiliꝰ eo: in ipo qdē sunt virtutes ꝯrie. Nā. Calidū est in ꝑmo ꝺclinās ad scꝺm: siccū in ꝑmo: ⁊ in ipo ē hūiditas sup̄flua cuiꝰ fortassis hūiditatis sūma ad scꝺm declinat nō in suba. Opa.⁊ ꝓpe. In ipo ē stipticitas ⁊ solo: ꝯhibit eni nisi iueniat sup̄fluitatē ꝑparatā. Si aūt iuenit humorē soluit: ⁊ in ipo sūt resolo: ⁊ digō: ⁊ iflatio: ⁊ velocitas ad putrefactionē: ⁊ gn̄at humorē malū melicū: ⁊ eiꝰ semē ꝯfert ei in quo gn̄at melia. Apa.⁊ bo. Cōfert qn̄ cū aceto ⁊ oleo rosaceo linit sup̄ apata cala. Mē.capi. Eiꝰ succꝰ distillatꝰ ꝯfert fluxui sanguis ex naribꝰ ꝑcipue cū aceto vini ⁊ cāphora: facto lycinio ⁊ itincto in ipo ⁊ remouet stuporē dētiū: ⁊ est ex eis q̄ sedāt sternutationē in cōplexione vna ⁊ mouet eam in cōplexione alia. Mē.ocu. Cōfert pulsationi oculi more empli suppositū: ⁊ fac ꝓuenire tenebrositatē visus comestū: ꝓpterea q2 cōmouet humiditatē eiꝰ ⁊ ꝯturbat eā ⁊ eiꝰ succꝰ ꝯfortat visum facto collyrio ex ea. Mē.anhe.⁊ pect. Cōfortat cor valde: ⁊ ꝺsiccat pulmonē ⁊ pectꝰ: ⁊ sacraiati ex aq̄ eiꝰ ꝯfert stricture anhelitꝰ: ⁊ eiꝰ aq̄ est bona sputo sanguinis ⁊ facit abundare lac. Mē.nut. Difficilis est digōnis ⁊ putrefactiōis velocis ⁊ est malū stōcho ꝓprie folia eiꝰ. Mē.expul. Cōstringit ꝙ si iuenerit humorē ꝑparatū soluit ⁊ prouocat ⁊ nocet ano: ⁊ eiꝰ semē ꝯfert difficultati vrine. Vene. Ponitur sup̄ pūcturā vespe ⁊ scorpionū ⁊ draconis marini.

¶ Bedarungi. i. basilicum.

¶ De bertanichi. Cap.106m.

BErtanichi qd ē. Dicit ꝙ ē acror: ⁊ di ꝙ ē foliū qꝺ assimilat folijs acetose syluestris: verūtn̄ est vicinior nigredini ⁊ est grossior. Opa.⁊ ꝓpe. Eiꝰ folia sunt stiptica. Vul.⁊ vl. Consolidat vulnera ⁊ vlcera. Mē.cap. Eiꝰ succꝰ est melior res vlceribꝰ antiq̄s que sunt in ore ⁊ alcola. Et opʒ vt fiat ex eo rob: ⁊ ꝯfert alcola.

¶ Bertaniki est acetosa nigra. i. bethonica. aliꝭ dicunt semen granatorum syluestrium vel lapatium rotundum.

¶ De bilomon. Cap.107m.

BIlomon qd ē. Est alfarfac syluestris ⁊ est ex titimalis ⁊ eius semen est igneū sicut sunt titimala. Mē.expul. Soluit.

¶ Bilomon est portulaca habens lac vel lactycinium simile portulace. portulaca delet stuporem dentium. Aristo. problematum primo.37. problemate ⁊c̄.

¶ De bebilisi. Cap.108m.

b Ebilisi quid est. Est illꝺ qꝺ dicit papauer cordosum ⁊ spumosuz: ⁊ ipsum efficit operationē titimali in solutione sua. Nā. Calidū est multum. Mē.expul. Soluit sicut titimali.

¶ De benecguariden. Cap.109m.

b Enecguariden. Mē.expul. Cōfert doloribꝰ m̄ricū ⁊ renū postq̄ʒ eiꝰ frāgit resolo cū oleo ⁊ cera ⁊ vitello oui q̄re n̄ idurat ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua ⁊ fac abortū: ⁊ cū cordumēi vʒ hemorroidibꝰ. Feb. Cōfert rigori. Vene. Cōfert venēis q̄ st ex venenosis miorībꝰ. Per. Loco eiꝰ pōit chossore.

¶ Benecguariden. i. cicada. Simon. sunt scarabei qui nascuntur in balneis: vt dixit mihi quidam arabs.

¶ De barasican. Cap.110m.

b Arasican quid est. Bedelkesis ex cuius semine nigri armillas faciunt ⁊ est herba. Gal. calida in principio primi: sicca in secūdo.

¶ De bithar. Cap.111m.

b Ithar qd ē. Est virga pastoris: ⁊ nos qdē narrabimꝰ ꝓpꝛietates v̄ge pastoris in cap. de bain.

¶ Bithar vel bihar arabice puto q̄ sit cotula: ⁊ est dictuz oculus vacce que apud Dia. vocatur butalmos. Simon.

¶ De busderbendio. Cap. 112m.

Busderbendium qd est. Est collyriū albuz allatū de armenia. Apa. ⁊ bo. Administratur in apostematibus calidis ⁊ bothor calidis. Instr. iunc. Fit emplastrū ex co super podagram calidam.

¶ De balaustia. Cap. 113m.

Balaustia qd est. Est flos granati sylvestris psici aut egyptij: ⁊ ipa qdē qñq; est rubea: ⁊ qñq; ē alba: ⁊ qñq; rosea. Et succi ei⁹ nā est sic succi barbe hirci. Inqt Paulus. virtus ei⁹ ē sic virt⁹ pulpe granati. Nā. Frigida ē i fine pmi: sicca in scdo. Opa. ⁊ ppe. Glutinatiua ē ⁊ retinet fluxū ⁊ gnat meliam. Deco. Bona ē gigiue sanguinee. Vul. ⁊ vl. Cōsolidat plagas ⁊ vlcera antiq ⁊ alcobor ⁊ pcussionē puluerizata. Apa. ⁊ bo. Fit ex ea emplm qd adheret rupture. Mē. cap. Fortes efficit dētes motos. Mē. anhe. ⁊ pec. Prohibet fluxū sanguis. Mē. expul. Stringit ⁊ ɔfert vlcerib⁹ intestinoꝝ ⁊ fluxui matricis ⁊ fluxui sanguinis. Perm. Loco ei⁹ pōit cortex glādis ⁊ caput granati.

¶ Balaustia apud Dia. caplo de malis granatis agresti. inquit: malorꝝ granatoꝝ flores greci balaustion vocauerunt: quoꝝ alij albi: alij purpurei: alij rosei reperiunt: exiccant vt hypoquistidos ⁊c. Latini pro balaustia caducum granati accipiunt. ego vo vidi balaustias delatas ab egypto dissimiles nostris. Simon.

¶ De butyro. Cap. 114m.

Butyrū. Nā. Calidū est ⁊ humidū in pmo ⁊ ei⁹ gradus in humiditate est altior. Opa. ⁊ ppe. Est maturatiuū resolutiuuz mollificatiuū: ⁊ ei⁹ resolo est in corporib⁹ medijs nō duris ⁊ in corporib⁹ teneris est cū facilitate: ⁊ eius fumus exiccatiuus est: ⁊ est sedatiuus doloꝝ interioꝝ: ⁊ mācrū effusarū ad mēbra. Deco. Linit ex eo corp⁹ ⁊ vēter ⁊ nutrit ⁊ ipinguat. Vul. ⁊ vl. Cōfert vlceribus neruoꝝ ⁊ iplet vlcera ⁊ purgat ea. Mē. ca. Bibunt cū eo medicine que sunt ad exituras velaminuz cerebri: ⁊ ad apata radicū aurium ⁊ nariū ⁊ oris ⁊ ad apata gingiue ⁊ ad cola: ⁊ linit ex eo caro gingiuarū ifantiū: ⁊ fit facilis ort⁹ dentiū. Mē. anhe. ⁊ pec. Cōfert tussi sicce ⁊ frigide: ⁊ pprie cū amigdalis ⁊ zuccharo: ⁊ silr in pleuresi ⁊ peripleumonia ⁊ sputū facit facile ⁊ maturat: ⁊ similr cū oleo amigdalino est eius maturatio plurima. Solū aūt cū est eius mūdificatio est minor maturatione ei⁹ ⁊ cū zucchari est econuerso: ⁊ phibet sputū sanguinis: ⁊ ɔfert vomitui sanguis ⁊ saniei cū ex eo lambit qtitas. ʒ. i. s. cū melle. Mē. expl. Lenificatiuū est ⁊ plurimus vsus ei⁹ soluit: ⁊ fit ex eo clystē ad apata cala ⁊ dura in itestis ⁊ mrice ⁊ testiculis: ⁊ ponit in medicis vulnerū orificij vesice. Vene. Resistit venenis pcipue cū ex eo linit morsus vipere.

¶ De barba hircina. Cap. 115m.

Barba hircina qd est. In ipa est parū caliditatis ⁊ friditatis: ita q̄ tepefacit caliditatem ei⁹ ⁊ qsi nō sit vehemētis friditatis: imo frigiditas ei⁹ est in fine pmi: ⁊ siccitas ei⁹ est vehemens perueniēs ad tertiū. Opa. ⁊ ppe. Est stiptica vsq; ad terminū: ⁊ radix ei⁹ ē fortioris stipticitatꝭ: ⁊ ponit in tyriaca ad ɔstrigēda mēbra: ⁊ succ⁹ ei⁹ est in stipticitate semis rosarū. Vul. ⁊ vl. Folia ei⁹ cū exiccātur ɔsolidāt ⁊ ɔferūt vlcerib⁹ antiqs: ⁊ ei⁹ flos in oib⁹ illis est fortior. Mē. ca. Radix ei⁹ est ex medicis abstergētib⁹ sorditiē auris ⁊ exiccātib⁹ vlcera ei⁹ ⁊ ɔferētib⁹ odoratui. Mē. anhe. ⁊ pec. Flos ⁊ folia ⁊ radix ei⁹ qdcūq; fuerit cū bibit cū aq ordei vlcerib⁹ pulmonis ɔfert ⁊ succ⁹ eius sputo sanguis. Mē. nu. Cōfert stōcho ⁊ phibet effusiones mācrū ad ipz ⁊ ppe succ⁹ ei⁹. Mē. expl. Et fortior medicia ad vlcera itestinorū qñ bibit: aut flos ei⁹ ppe: aut succ⁹ cū vio ad fluxū sanguis ex mrice in modū empli supposit⁹ aut bibit⁹.

¶ Barba hircina est secunda species salicicis que oritur in locis vmbrosis. Immo est quedam paruarum butyrositatum: congregatur ad modum fungi que oritur ad pedem rose canne: cuius succus est hypoquistidos: als herba iouis.

¶ De bdellio. Cap. 116m.

Bdellium iudaicū ⁊ bdelliū mechiuz quid est. Bdelliū iudaicū: aliud ē siclū: ⁊ alid arabicū qd ē alid a bdellio palmarū sylvestriū: ⁊ ābo sunt ex palmis sylvestrib⁹. Mechiuz aūt ē ex fructu arboris palmaruz sylvestriuz. Elec. Melior duaꝝ gūmaꝝ est q est varia clara ⁊ amari saporis: ⁊ ē mūda a lignis: ⁊ ē facilis resolonis boni odoris: cui⁹ fum⁹ hz odorē picis: ⁊ cū antiquat bdelliū iudaicum egredit a lenificatiōe ad exiccationē. Nā. Mechiū est fridū ⁊ siccū: ⁊ alid est calm in fine primi lenitiuū ⁊ ppe siclū: ⁊ arabicū exiccat tps. Opa. ⁊ ppe. Resoluit itaq; sanguinē ɔgelatū: ⁊ est lenificatiuū maturatiuū: disrūpit vētositates. Et siclū est vehemētis lenificationis: ⁊ arabicū est sicci⁹ eo nisi recēs. Apa. ⁊ bo. Resoluit apata dura: ⁊ ppe dissolutū cū saliua ieiuni: ⁊ similr resoluit reliq frida. Et mechiū qd nō ē ex fructu palmarū sylvestriū ⁊ ē bdelliū iudaicū aufert scrophulas: ⁊ bibit decoctum ad apata intrinseca ⁊ dura. Vul. ⁊ vl. Linit cuz aceto sup sabafat. Instr. iunc. Confert ēt ɔtusioni lacertoꝝ ⁊ spasmo ⁊ duritici neruoꝝ ⁊ coagulationi ipsoꝝ. Mē. anhe. ⁊ pec. Cōfert doloribus cāne pulmonis ⁊ apostematibus eius: ⁊ cōfert tussi antique ⁊ dolorib⁹ lateris. Et arabicū. Confert apatib⁹ epiglotꝭ ⁊ gutturis. Mē. expul. Cōfert hemorroidib⁹ bibitū ⁊ suppositū ⁊ suffumigatū: ⁊ retinet sanguinē earū: ⁊ ɔfert lapidi renū: ⁊ quādo ponit in solutiuis phibet abrasionē intestinoꝝ: ⁊ prouocat vrinā ⁊ mēstrua. Et de mechio etiā existimat q̄ ipsuz puocet: sed nō dubitat quin ipsum stringat ⁊ frangit lapidem. Bdelliū vo arabicum clarum rubeuz quando teritur ex eo quātitas duoꝝ aur. ⁊ bibit cum aqua mellis minuit flegma: ⁊ bdelliuz vtrūq; resoluit ramicem aque ⁊ aperit os matricis clausuz ⁊ educit fetum: ⁊ mundificat matricē ⁊ resoluit apata ani ⁊ testiculorū. Vene. Cōfert morbibus venenosorum.

¶ In bactria nascitur bdellium nominatissimū cuius arbor est nigra magnitudine olee: folijs roboris: fructu caprifici: cui⁹ gummi alij procon appellāt: alij malachin: hoc nomē arabes imitant. nā dicūt mokal alij maldacon. nigrum vo ⁊ inefans cōuolutū hadrobolon esse autē debet translucidum: simile cere odoratum: ⁊ cum fricatur pingue gustu amaruz: nascitur in arabia indiaq; ⁊ media ac babylone. aliqui barthircū vocāt i media auectū: hoc ⁊ crusto-

fius amarius ꝛ gūmosum ꝛc. Dia. in armenia nasci dicit laudatꝗ lucida subalbida lenis eq̄liter cerea: ꝛ que facile mollitur pinguis vt chrysocolla mūda a ligno ꝛ sordibus amara odoris boni in fumigatione hꝫ odorē blacte bizantie. ex India aūt affert sordida nigra maioris glebe odorem asphati habens ꝛc. Sim.

¶ De butyro. Cap. 117m.

Butyrū recēs qd ē. Est faciēs opōnes butyri crudi: ꝛ fortius in maturatiōe: ꝛ mollificatiōe: ꝛ lenificatiōe: ꝛ calefactiōe. Permutem⁹ ꝙ de ipo qd dcm̄ est in caplo de butyro crudo in lr̄a tertie: ꝛ adiūgam⁹ ad B. Nā. Cal'm est in p: hūidū in ipo. Opa. ꝛ ppe. Est maturatiuū resolutiuū: ꝛ ipꝫ qdē nō opat nisi in corpib⁹ teneris me diis: nō in duris. Apa. ꝛ bo. Maturat apata ppe illa q̄ sunt in radice auris: ꝛ ppe ifantiū ꝛ mulierū: neqꝫ pōt tale aliqd i corpib⁹ duris. Me. capi. Maturat apata q̄ sūt post aures in corpib⁹ teneris. Me. anbe. ꝛ pec. Lenit pect⁹ ꝛ maturat supfluitates in ipo proprie cuꝫ melle ꝛ zucchara ꝛ amigdalis amaris. Me. expul. Ipsum cū amigdalis qn̄qꝫ stringit ventrē ppter stipticitatē que est in ipso: ꝛ qn̄qꝫ soluit. Vene. Est tyriaca venenis in potu sumptis.

¶ De bitumine iudaico. Cap. 118m.

Bitumē iudaicū qd est. Dixerūt ꝙ bitumē aliud ē qd manat de qbusdā mōtib⁹: ꝛ aliud est qd natat in qbusdā meatibus aq̄. Et nigrū qdē ē malū sile pici: ꝛ ē frustū nigrū leue ex q̄ cuꝫ masticaṫ egrediṫ sapor picis: ꝫ ipm ē frāgibile. Ele. Illd qd meli⁹ est: est purpureū clarū cū splēdore forte pōderosuꝫ. Nigrū vo sordidū est malū. Nā. Cal'm ē in tertio siccū ad ipm. Opa. ꝛ ppe. Virt⁹ ei⁹ est ppinq̄ vtuti picis: ꝛ ipm ꝯfortat mēbra ꝛ liq̄facit sanguinē ꝯgelatū in ventre qn̄ bibiṫ. Deco. Cōfert albedini vnguis linitum. Apa. ꝛ bo. Cōfert scrophulis. Vul. ꝛ vl. Liniṫ sup ipetiginē: ꝛ sup apationeꝫ vulnerū ꝛ nō pmittit ea apari. Instr. iunc. Est emplm̄ podagre ꝛ bibiṫ ꝛ liniṫ ad sciaticā. Me. anbe. ꝛ pec. Cōfert tussi ꝛ vlcerib⁹ pulmonis et iuuat ad spuēdū: ꝛ extrahit saniem ex pectore: ꝛ ꝯfert apatib⁹ ambarū amigdalarū ꝛ squinātie. Me. expul. Cōfert duritiei matricis: ꝛ quādo supponiṫ fumus ei⁹ confert exitui matricis ꝛ doloribus eius: ꝛ quando fit clystere ex eo cū aqua ordei cōfert dissinterie.

¶ Bitumē iudicaicū dictū est ꝙ in iudea inueniṫ scilꝫ in stagno qd mare mortuū dr̄ in qd igrediṫ flumē Jordanus: sic pꝫ p Serap. ac ipm est spēs napte: vt per eūdem pꝫ: ꝛ per ꝯcordiā Aui. cap. de petroleo qd est napta. hoc diciṫ aspaltū ꝛ stercus demonis. Sim.

¶ Capitulum de littera. C.

¶ De coagulo. Cap. 119m.

Coagulū qd ē. Coagula sūt plīma: ꝛ nos dicturi sum⁹ vnūqdqꝫ coagulū i caplo rememoratōis aialis cui⁹ ē. Ele. Ex eis meli⁹ est i spē coagulū leporis. Nā. Oia sūt calida ꝛ sicca ignea. Opa. ꝛ ppe. Resoluit oē coagulatū sanguis ꝛ lact casꝫati ꝛ hūoris grossi: ꝛ coagulat oē liqdū: ꝛ oē ē icisiuū ꝛ phibet oēm fluxū sanguis: ꝛ curat suꝫ sanguis mulierū: ꝛ oē ē subtiliatiuū: ꝛ nō est dubiū qn cū ꝫ sit desiccatiuū. Ingt Gal. nō admistreṫ qd ex coagulis acutū ē i loco vbi necia est ꝯstrictio. Me. ca. Cōferūt oia cū bibunṫ epilepsie ppe camellinū.

Me. ahe. ꝛ pec. Resoluit sanguinē coagulatū in pulmone. Me. nuṫ. Resoluit lac calefactū i stōcho qn̄ bibiṫ cū vio: ꝛ resoluit sanguinē coagulatū i stōcho: ꝛ ē malū stōcho. Me. expul. Cū supponiṫ post purgationē mēstruoꝝ iuuat ad impregnādū: ꝛ si bibaṫ post purgationē iuuat ad ipregnādū ꝛ ꝯfert ꝓfocatiōi matricis: ꝛ ppe coagulū camellinū ꝯfert vlceri itestinoꝝ: ꝛ ppe coagulū pulli eqni. Vene. Oia sūt bezahar: ꝯferūt iusqamo nigro: ꝛ magis iuuatiua ad illud sunt coagula hedi ꝛ muli ꝛ ceruoꝝ ꝛ vituli ꝛ agni: ꝛ sanat a venenis ꝛ mōsib⁹ oib⁹ tres anuloset. Sitqꝫ potio ipoꝝ x. kirat cū linimito: ꝛ coagulū hedi ē bezahar euforbii.

¶ Coagulū nō posuit gradū ppter diuersitatē animaliū: tamē modus loquēdi facit itelligē ꝙ tēdūt versus tertiū gdū cū sint ignea.

¶ Dubitatur vtrū in quolibet lactāte reperiaṫ coagulū. Et videtur ꝙ sic: q2 coagulū est lac caseatū in vētre aialis: vt sumiṫ tertio de historiis in fine. sed in quolibꝫ aiali pōt caseari: ꝫ ꝛc. ℣ In ꝯtrariū est Aristo. de hystoriis aialiū. 3. cap. penul. ꝛ Auicē. 3. de aialibus in fine cap. 3. ꝛ Albertus. 3. de aialibus cap. vlti. dicentes ꝙ non reperitur nisi in ruminantibus. ℣ Dōm ꝙ reperiri pōt in omnibus animalibus. ratio q2 coagulū nō fit nisi ex lacte qd per decoctionē in ventre acquisiuit acuitatē in partib⁹: sed in quolibet pōt fieri siue sit ruminās siue nō: vt Gal. 10. de simplici medicina cap. de coagulo. nā reperiṫ in equo: vt Gal. 4. de simplici medicina cap. de medicina. ꝛ reperiṫ in mure: vt Auic. 4. cañ. fen. 6. de cura morsus in equo ꝛc. tamē reperiṫ in ruminantib⁹ ppter duas cās. Una q2 nutrimentū est grossius in eis: ꝛ iō lac est caseabile in stōcho: ꝛ magis subsistēs siue recipiēs calores. Scda causa est: q2 habēt duos ventres: natura moranti ibi amplius reperitur. Natura enim nō dedit cibū ruminantib⁹ anteqꝫ ruminent: ꝛ videṫ sententia Haly. in expositione vocabuloꝝ cū dicit ꝛc. vide tertio de partib⁹ aialiū in fine. ℣ Cōtraria cessant: q2 qꝫqꝫ in ruminātib⁹ reperiaṫ magis: nō tamē sequiṫ ꝙ in nō ruminātib⁹ nō reperiaṫ. ℣ Ad Aristo. dōm ꝙ Auic. dearticulat dictū Aristo. dicens. Et nullū aialiū hꝫ coagulum nisi ruminans preterqꝫ lepus. Et dico ꝙ inueni in ventre vt sit coagulū ꝛ forsan pōt reperiri in alio animali.

Dubiū pm

¶ Dubitatur quomodo faciant subeth cum sint calida ꝛ sicca. ℣ Dicendum vel proprietate vel eliquando materias vel multa quantitate replendo: vel q2 habetias partes frigidas.

Dubm 2m

¶ De citro. Cap. 120m.

Citrū qd ē. Est notū: ꝛ oleū ipsi⁹ factū ex eo ꝛ ex cortice ei⁹ est forte: ꝛ factū ex flore ipsi⁹ est debilius in oi caplo. Nā. Cortex citri ē calidus in pmo: sicc⁹ in fine scdi: ꝛ eius caro est cal'a in pmo ꝛ hūida in ipo. Quidā aūt dixerūt ꝙ ē frigida ꝛ hūida in p ꝛ ei⁹ friditas magis est. Et ipsi⁹ acetositas frida est ꝛ sicca i tertio. Et ei⁹ semē est cal'm in pmo ꝛ siccū in scdo. Opa. ꝛ ppe. Caro ei⁹ iflat ꝛ folia ipsi⁹ sedāt iflationē: ꝛ ei⁹ flos ē subtilior eis: ꝛ eius acetositas est stiptica frāgēs cholerā rubeā. Et ei⁹ semē ꝛ cortex ipsi⁹ sunt resolutiua. Et cū poniṫ ei⁹ cortex in pānis, phibet tineas ꝛ ei⁹ odor rectificat corruptionē aeris ꝛ pestilētiā. Deco. Ei⁹ acetositas abstergit colorē ꝛ aufert pānū. Et qd ex cortice ei⁹ adustū ē bonū ē albaras linitū. Et decoctio ei⁹ bonū efficit odorē oris: ꝛ est ipinguatiua corpis: ꝛ cortex ei⁹ retēt⁹ odorē oris bonū efficit: ꝛ eius decoctio ēt silr cū teneṫ in ore. Apa. ꝛ bo. Acetositas eius valet impetigini illinita. Instr. iun. Ei⁹ oleū valet mollificatiōi neruoꝝ ꝛ nō fiat nisi ex cortice eius ꝛ ꝯfet paralysi ꝛ ipsius acetositas est mala neruis. Me. capi. Cōfert torture oris. Me. ocu. Fit collyriū cum acetositate eius ꝛ remouetur icteritia oculi Me. anbe. ꝛ pect. Eius acetositas sedat tremorem cordis calidum: ꝛ nutritum est bonum gutturi ꝛ pulmoni: ꝛ eius acetositas est mala

pectori. Et medulla citri cuȝ coq̃ cũ aceto ⁊ ponit̃ ex ea medietas asacraiati iterficit sanguisugas trãsglutitas ⁊ eas educit. Mẽ.nut̃. Caro ipsiꝰ ẽ mala stõcho inflatiua tarde digõnis quã opȝ vt comedat̃ cũ almuri: ⁊ sil'r mixta cũ melle est sanior: ⁊ magis recipiẽs digestionẽ nisi sit plima. Et eiꝰ qdẽ folia ꝯfortãt stõchũ ⁊ viscera: ⁊ postea flos ipsiꝰ ⁊ cortex ipsiꝰ cuȝ ponit̃ in cibarijs sic̃ semina q̃ ꝓ ꝯdimẽto ponunt̃ adiuuãt digestionem. Ipse tñ cortex nõ digerit̃ ꝑꝑ duritieȝ sui. Et ipsiꝰ ꝺcoctio sedat vomitũ. Et rob eiꝰ ẽ rob acetositat̃ ꝑparat stõchũ: ⁊ aq̃ acetositat̃ eiꝰ valet icteritie: ⁊ sedat vomitũ cholericũ: ⁊ facit appetitũ. Et opȝ qdẽ vt citrũ comedat̃ singulare ꝙ nõ cõmisceat̃ cibo ante se neq̧ post se. Mẽ.expul. Eiꝰ caro facit vtẽtẽ se possidere colicã: ⁊ ipsiꝰ acetositas retinet vẽtrẽ ⁊ ꝯfert solutioni cholice: ⁊ eiꝰ semẽ ꝯfert hemorroidibꝰ: ⁊ in eiꝰ semie ẽ virtꝰ solutiua: ⁊ succꝰ acetositat̃ eiꝰ sedat infirmitatẽ mulieris. Vene. Semis eiꝰ põdus.ʒ.ij.cũ vino ⁊ melle ⁊ aq̃ cal'a illinitũ resistit venenis oibꝰ: ⁊ ꝓprie veneno scorpiõis bibitũ aut linitũ: ⁊ eiꝰ cortex est vicinus illi: ⁊ succus corticis ꝯfer morsioni vipe bibitus: ⁊ cortex eiꝰ ꝓ emplastro suppositꝰ est vicinus illi.

Citrũ pomũ citrinũ notũ. citrãgulũ ṽo alteriꝰ gñis ẽ: cuiꝰ acetositas solũ i vsu venit. h̃ citromilũ grece dr̃. de citrãgulo nusq̧ mentionẽ repi nisi i 5°. A.ca. ꝺ syrupo alkedre ex cõpõne sua. Simon. Cortex citri est cal'is in p̃. Sera. dic̃ eq̃lis vel parũ i p̃n°. Dõm ꝙ Serap. loq̃t de cortice ꝓfundiore: sȝ A. ꝺ extriseco. Asacraiati ẽ nomẽ põderis ⁊ ẽ.ʒ.vj. sȝ q̃r ẽ medicia secura potes ponẽ q̃tũ tibi placet. Infirmitatẽ mlierꝫ. i. firmitaȝ mlieris ẽ malus appetitꝰ.

De cerusa. Cap. 121^m

Cerusa qd ẽ. Est cinis plũbi aut alaunoch: ⁊ tñ i ea q̃ fit ex alaunoch multũ elaborat̃ in adurẽdo. Fit alasreng: ⁊ acq̃rit supfluã subtiliationẽ: q̃nq̧ ṽo fiunt oẽs ceruse cũ aceto: ⁊ q̃nq̧ cũ salibꝰ: ⁊ q̃nq̧ fiũt pluribꝰ modis s̃z ꝙ scit̃ i libris huiꝰ artis. Nã. Frida ⁊ sicca ẽ i scdo. Opa. ⁊ ꝓpe. Que fit cũ aceto ẽ vehemẽtis subtiliatiõis ⁊ magis ꝓfundãs: i alia nõ ẽ vehemẽs subtiliatio ⁊ ẽ glutiatiua: ⁊ ꝓpe alasreng. Apa. ⁊ bo. Lenificat apata dura ⁊ frida. Vul. ⁊ vl. Ponit̃ in empl'is ⁊ replet vlcera ⁊ gñat i eis carnẽ ⁊ corrodit: ⁊ ꝓpe alasreng carnẽ malaȝ: ⁊ alasreng ẽt fortior est in generatione carnis. Mẽ.ocu. Cõfert bothor oculi. Mẽ.expul. Est ex medicis que ꝯferũt ex fissuris ani. Vene. Est ex venenis: ⁊ expositio rememorationis eius est in capitulo de venenis.

Cerusa alaunoch. i. plũbũ nõdũ mũdarũ. s̃m s̃r ⁊ alahabar. Sim.

De camomilla. Cap. 122^m

Camomilla qd ẽ. Ex ea ẽ alia cuiꝰ flos est citrinus: ⁊ alia cuiꝰ flos ẽ purpureꝰ: ⁊ alia cuiꝰ flos ẽ albꝰ ⁊ nota. Et folia qdẽ ipsiꝰ ⁊ flos reseruant̃ si fiãt ex eis trocisci: ⁊ eiꝰ radix desiccat: ⁊ ipa qdẽ ẽ s̃z Gal'. ꝓpinq̃ ṽtuti rose i subtiliatiõe sua: h̃ est cal'a: ⁊ eiꝰ cal'itas ẽ sic̃ cal'itas olei. s. ꝯueniẽs. Nã. Cal'a est ⁊ sicca in p̃. Opa. ⁊ ꝓpe. Est apitiua subtiliatiua spissitudis mollificatiua r̃solutiua cũ pauca attractõe: imo absq̧ attractõe: ⁊ ẽ h̃ eiꝰ ꝓpetas iter medicias. Apa. ⁊ bo. Sedat apata cal'a mollificando: ⁊ resoluẽdo apa lenificat dura q̃ nõ sũt stricta valde ⁊ bibit̃ ꝑꝑ apata viscerũ spissa. Instr.iun. Mollificat thetanũ ⁊ ꝯfortat mẽbra neruosa oia: ⁊ ẽ ex medicinis plus ꝯferentibꝰ laxitudini q̧ reliq̃: q̃m cal'itas eiꝰ ẽ sil'is cal'itati aialis. Mẽ.ca. Est ꝯfortatiua cerebri ꝯferẽs sode fride: ⁊ ad euãdas mãs capitis q̃m resoluit absq̧ attractiõe: ⁊ h̃ est eiꝰ ꝓpetas: ⁊ ꝯfert pustulis oris. Mẽ.ocu. Sanat algarab disruptũ more empl'i supposita. Mẽ.ãhe. ⁊ pec. Alleuiat sputũ. Mẽ.nut̃. Aufert icteritiaȝ. Mẽ.expul. Prouocat vrinã ⁊ egredi facit lapidẽ ⁊ ꝓpe que ex ea ẽ purpurei floris ⁊ cũ camomilla qdẽ vaporat̃ vesica ꝑꝑ dolores fridos ⁊ ꝓuocat mẽstrua bibita: ⁊ sedẽdo in aq̃ ipsius educit embrionẽ ⁊ secũdinã ⁊ ꝯfert iliace. Feb. Fit inũctio ex oleo eiꝰ i febribꝰ ꝑiodicis ⁊ bibit̃ ꝑꝑ febres ãtiq̃s i fine eaꝝ: ⁊ ꝯfert oi febri absq̧ forti acuitate cũ apa cal'm nõ ẽ i visceribꝰ existẽs i ea: ⁊ q̃nq̧ ꝯfert apostemose cũ nõ ẽ cal'm: ⁊ ẽ eiꝰ maturatio ẽt cũ iã firmata ẽ digõ. Permu. Loco ipsiꝰ põit̃ i ꝯfortatõe cerebri ⁊ iuuamẽto qꝺ ꝯfert i sodo berẽgesit̃: ⁊ ẽ abrotanũ.

Camomilla s̃m Gal'. 3. de simplici. 6. ca. ⁊. 4. 3. ca. s̃m grecã trãslationem. Inueni in illa postilla tertio de simplici medicina. ⁊ sexto 45. cap. s̃m grecam translationem al'. cap. 3. z. distin.

De cepe. Cap. 123^m.

Cepe qd ẽ. Notũ ẽ: imo i ip̃o ẽ acuitas icisiua ⁊ amaritudo ⁊ stipticitas: comestuȝ ṽo ex eo qꝺ ẽ lõgius ẽ cautius. Et rubeũ ẽ acutius albo: ⁊ siccũ hũido: ⁊ crudũ assato. Nã. Est cal'm i tertio: ⁊ ẽ i ip̃o hũiditas supflua. Opa. ⁊ ꝓpe. Est subtiliatiuũ icisiuũ ꝓpe qꝺ comedit̃: ⁊ i ip̃o cũ stipticitate quã hȝ ẽ abstersio ⁊ apit fortius: ⁊ i ip̃o ẽ iflatio ⁊ i ip̃o ẽ attractio sanguis ad exteriora q̃re ẽ rubificatiuũ cutis: ⁊ i nõ cocto qdẽ nõ gñat̃ nutrimẽtũ de q̃ sit curãdũ: ⁊ ziribeza cũ cepe minus ẽ iflatiuũ eo qꝺ ẽ sine cepe: ⁊ nutrimẽtũ eiꝰ qꝺ ꝺcoq̃t ẽt ẽ hũor grossus. Cepe ꝑterea qꝺ comedit̃ ꝓpe ꝯfert nocumẽto aq̃rũ: ⁊ ex eis q̃ delẽt serpiginẽ ẽ ip̃m cũ ꝓijcit̃ eius scopha. Deco. Rubificat faciẽ: ⁊ semẽ eiꝰ ꝺlet morpheã: ⁊ cũ fricat̃ ex eo in circuitu loci alopicie ꝯfert valde: ⁊ ip̃m cũ melle eradicat verrucas. Vul. ⁊ vl. Aq̃ eiꝰ valet vlceribꝰ sordidis: ⁊ ꝯfert cũ adipe galline excoriatiõi q̃ fit ex calciamẽtis. Mẽ.ca. Q̃nq̧ fit caputpurgiũ cũ aq̃ ipsiꝰ: ⁊ ꝯfert capiti: ⁊ mũdificat ip̃ȝ: ⁊ distillat̃ in aurẽ ꝑꝑ grauedinẽ capit̃ ⁊ tinitũ ⁊ putredinẽ i auribꝰ ⁊ aquã: ⁊ ẽ ex eis q̃ faciũt soda. Et plimꝰ eiꝰ vsus facit subeth. Et ẽ ex eis q̃ nocẽt itellectui ꝑꝑea ꝙ gñat humorẽ malũ ⁊ ip̃ȝ ml'tiplicat saliuã. Mẽ.ocu. Succꝰ eiꝰ qꝺ cõedit̃ ꝯfert aq̃ ꝺscẽdẽti i oculũ: abstẽgit visuȝ: ⁊ ex seie eiꝰ fit alcofol cũ melle ad albulã oculi. Mẽ.ãhe. ⁊ pe. Aq̃ cepe cũ melle ꝯfert p̃focatõi. Mẽ.nu. Syluestre est difficilis digõnis: ⁊ q̃dã spẽs eiꝰ mouet vomitũ: ⁊ qꝺ ex eo comedit̃ ꝑꝑ suã caliditatẽ ꝯfortat stõchũ ꝺbilẽ: ⁊ fac̃ appetitũ: ⁊ qꝺ bis ꝺcoctũ ẽ: ẽ multi nutrimẽti faciẽs sitim: ⁊ ꝯfert icteritie. Mẽ.expul. Apit orificia hemorroidaruȝ: ⁊ oẽs spẽs cepe excitãt coitũ. Et aq̃ qdẽ cepe cocti ꝓuocat mẽstra ⁊ lenit nãȝ. Vene. Cõfert morsui canis rabiosi cũ linit̃ sup ip̃m aq̃ eiꝰ aut ẽpl'at̃ ex eo cũ sale ⁊ rutha ⁊ cepe qꝺ cõedit̃ expellit nocumẽtũ vẽtositat̃ venenosoꝝ. Et dixerũt ꝙ

ipm generat in stōcho humorē humidū plurimū fran gentem nocumentum venenosorum.

Dubᵐ pᵐ ¶ De quo dubitaꝛ ꝑꝑ qꝺ cepe odoratum facit lachrymare: ⁊ synapis ⁊ rutha ⁊ allia ⁊ nasturtiū ⁊ multa acuta nō faciunt hoc. Dōm ꝙ res solide nō euaporatiue nō faciūt lachrymare odorate q̄uis sint acute vt synapis. Sed si masticenꝛ vt vapor ascēdat faciūt lachrymare vt synapis. Res aūt euaporatiue vt rutha nasturtiuꝫ ⁊ multa nisi hēant hūiditatē aliq̄ viscosaꝫ ꝑ quā ꝑs acuta pūgēs in oculo ꝯseruetꝛ: tūc nō facͭ lachrymā sicͭ rutha nasturtiū. sꝫ hn̄s ꝑtē acutā ⁊ hūidū vaporosuꝫ ⁊ ēt viscosum vt cepe ꝓuocat lachrymā qꝛ acutū adheret cū hūido circa oculos ⁊ facit lachrymaꝫ mordicando: sed comestum nō sic facit qꝛ ꝯtundiꝛ acuitas a saliua. Ista sumuntur ab Aristo. zo. ꝓblematū. zz. ꝓble.

Dubᵐ zᵐ ¶ Utrum positum cum aceto sit bonum. Dōm ꝙ sic si times calorem: vt Rasis tertio Almāso. capitulo de cepe. Si times ⁊c̄.

¶ De corallo. 124ᵐ.

Corallus nasciꝛ in mariꝰ q̄ sunt in africa: ⁊ dr̄ ꝙ si teraꝛ ⁊ ipleanꝛ eo ꝯcauitates dētiū īfirmoꝝ eradicat eos ⁊ ꝯfortat gigiuas: ⁊ ē summꝰ i ꝯfortatiōe gigiue. Et Galꝰ. qdē existimauit ꝙ cuꝫ ex corallo adusto ⁊ abluto sumiꝛ pōdus. ʒ. j. cū q̄ teriꝛ pōdus danich gūme arabice ⁊ ꝯficiꝛ cū albumine oui ⁊ bibiꝛ cū aq̄ frigida ꝯfert sputo sanguis ⁊ eiꝰ eleuatiōi: ⁊ suo fluxui bene ⁊ ꝓprie corallus rubeꝰ ⁊ ꝯfert oībꝰ egritudinibꝰ stōchi: ita vt suspēdaꝛ sup ipm directe. Et dixit Galꝰ. Ego expꝑtꝰ suꝫ ⁊ suspēdi in collo eiꝰ q hēbat dolorē stōchi: ita vt eēt corallus sup os stōchi ⁊ remotꝰ fuit dolor. Cū g̃ accepi ipꝫ rediȷ̄t sic expꝑtus fui lignū crucis in habēte epilepsiam. Et q suspēderit in collo suo in diebꝰ sanitatꝭ sue corallū rubeū securus erit a dolore stōchi: ⁊ ꝑꝑ h̄ appēdunꝛ in collis pueroꝝ. Quid est. Notus est. Et corallus qdē alius est albꝰ: alius rubeus: ⁊ alius niger. Nā. Frigidū est in ꝑmo: siccū in scꝺo. Opa. ⁊ ꝓpe. Stipticꝰ est ⁊ ꝓhibet fluxū sanguis: ⁊ eiꝰ exiccatio maior est q̄ꝫ ipsiꝰ ꝯctio. nā eius exiccatio est vehemens. Uul. ⁊ vl. Abscidit carnē additā. Mē. ocu. Cōfortat oculū abstergēdo ⁊ exiccādo hūiditates infixas in eo: ⁊ ꝓpe qꝺ est adustū ex eo qꝺ est ablutū: ⁊ abstergit vestigia vlcerū ⁊ est ꝯueniēs lachrymis. Mē. anhe. ⁊ pec. Retinet fluxū sanguis ⁊ adiuuat ad expuēdū: ⁊ silr̄ niger ꝑcipue qꝺ ex eo adustū ē ⁊ ablutū: ⁊ ē ex medicis ꝯfortātibꝰ cor ⁊ ꝯferētibꝰ tremori cordis. Mē. nuꝛ. Bibiꝛ cū melle ꝑꝑ apostema splenis ⁊ est iuuatiuū eiꝰ. Mē. expul. Cōfert apostematibꝰ itestinoꝝ.

¶ Corallus est plāta q̄ nasciꝛ in mari vt portulaca i terra: ⁊ nota ē.

¶ De cepe azir. Cap. 125ᵐ.

Cepe azir qd ē. Est similis cepe muris i virtute ⁊ sapore suo: ⁊ admistraꝛ loco eiꝰ sed est debilior eo. Mē. expul. Sedat dolores mr̄icis fridos. Uene. Confert venenis ⁊ pūcture scorpiōis ⁊ rutelle bibitū ⁊ more emplastri suppositū cū misceꝛ cū ficubꝰ. Permu. Quātuꝫ ipm est de zedoaria ⁊ due tertie ipsius de gariofilis.

¶ Cepe azir est simile squille ⁊ pro ea poniꝛ sed debiliꝰ ē ea. Sim.

¶ De castoreo. Cap. 126ᵐ.

Castoreū qd est. Est testiculus aīalis marini qꝺ submergiꝛ ⁊ iueniꝛ par suspēsuꝫ ex radice vna sic duo fella vaccina exiccata: ⁊ hꝫ corticē subtilē q q̄libet tactu frāgiꝛ. Elec. Electū ex eo ē ꝙ duo testiculi sūt silr̄ adherētes pares. illꝺ eni nō adulteratū ē. ⁊ eiꝰ qdē adulteratio fit ex opponaco ⁊ gūmi ꝯfectꝭ cū oleo ⁊ pauco castoreo ⁊ ꝺsiccaꝛ in vesica. Qui aūt laborat accipe h̄ mēbrū aīalis opꝫ vt qn̄ findit cutē q̄ ē supra ipꝫ extͥhat hūiditatē cū eo qꝺ in ipso ꝯtineꝛ: ⁊ est hūiditas sicͭ mel ⁊ exiccet cā silr̄. Nā. Est subtilius ⁊ fortiꝰ oī qꝺ calefacͭ ⁊ exiccat: ⁊ oꝫ vt sit calm̄ in fine tertȷ̄ vsq̄ ad q̄rtū: siccū i scꝺo. Opa. ⁊ ꝓpe. Resoluit iflationē: ⁊ qn̄ ex eo liniꝛ calefacit corpꝰ: ⁊ res gūmosa q̄ ē i medio eiꝰ mordicatiua ē vehemētis calefactōis. Apa. ⁊ bo. Cōfert apatibꝰ calidis. Uul. ⁊ vl. Cōfert vlceribꝰ ꝑnitiosis. Instr. iun. Cōfert neruis ⁊ calefacͭ: ⁊ ꝯfert tremori ⁊ spasmo hūido ⁊ alcuzeꝫ hūido ⁊ stupori ⁊ paralysi. Mē. ca. Cōfert obliuioni ⁊ lythargie cū aceto ⁊ olͦo rosaceo ⁊ subeth ēt: ⁊ si sit cū febre tūc si bibaꝛ cū melle ⁊ pipere ꝯfert ⁊ n̄ nocet: ⁊ sit eiꝰ potio coclearīū: ⁊ resoluit ſpēs sode fride ⁊ vētose more emplͥi suppositū ⁊ ꝯfert surditati fride: ⁊ neq̄ ē aliqd magis iuuatiuū vētositati in auꝛ q̄ꝫ ipꝫ cū ex castoreo accipiꝛ q̄ꝫtū ē lens vna: ⁊ dissoluiꝛ i oleo nardino ⁊ distillaꝛ i eā. Mē. anhe. ⁊ pec. Attractio ꝑ nares ex suffumigatiōe eiꝰ ꝯfert apatibꝰ ꝑlmonis ⁊ īfirmitatibꝰ eiꝰ. Mē. nuꝛ. Bibiꝛ cū aceto ꝑꝑ singultū ⁊ facͭ sitiꝫ. Mē. expul. Delet dolorē vētris pūgitiuū bibitū cū aceto resoluit vētositatē ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ extͥhit secūdinā cū bibunꝛ ex eo. ʒ. ij. cum mētastro ⁊ melle post flōmiā saphene: ⁊ qm̄ tūc ꝓuocat sine nocumēto ⁊ extͥhit fetū ⁊ remouet frigꝰ mr̄icis ⁊ eiꝰ vētositatē ⁊ frigꝰ testiculi. Uene. Cōfert morsui venenosoꝝ ꝑuoꝝ: ⁊ ē tyriaca ꝑfocatiōi ellebori: ⁊ qꝺ ex eo ē variū ꝺclinās ad nigredinē ē venenū. Et qn̄q̄ iterficit i die vna: ⁊ cadit q ab eo euadit in birsen. Eiꝰ ꝟo bezabar est acetositas citri: ⁊ ēt acetū de vino: ⁊ ēt lac asine. Permu. Poniꝛ loco eius quātum ipm est de acoro: ⁊ quantum medietas ipsius de pipere.

¶ Castoreū latīe grece castor vl anfinia: arabice ꝺo āchian: vel anguidebel dustorchian. aucto. Diasco. āchian. i. anguidebel dustor. i. testiculi castorei ⁊ sunt testiculi aīalis qꝺ grece dr̄ castor ⁊ ē aīal qꝺ viuit extra aq̄ ⁊ in aq̄: sed in aq̄ plus: qꝛ nutriꝛ ex piscibꝰ ⁊ cancris. Et ex his eligēdi sunt testiculi gemini pēdētes ex vna radice: īterius habētes sicut mel: ⁊ ipsi sunt similes cere in colore sanguinis coagulati: ⁊ q sunt in pelliculis suis g̃uis odoris pingues: ⁊ qn̄ separaꝛ iueniunꝛ ibi tunice multe a qbꝰ facile separanꝛ: debent g̃ mundari ab ipsis pelliculis: ⁊ sic poni in medicinis. adulteraꝛ cuꝫ armoniaco ⁊ gūmi confectus cum sanguine ipsius animalis.

¶ De caseo. Cap. 127ᵐ.

Caseus qd ē. Caseus qn̄q̄ fit ex lacte: qn̄q̄ ex sero: ⁊ ē ille q noīaꝛ recocta. Nā. Recēs ē fridus ⁊ hūidus i tertio: ⁊ salitꝰ ātiquꝰ ē calidus ⁊ siccꝰ i eo: i aq̄ ꝟo casei ꝑꝑea ꝙ i ipa sūt nitrositas acq̄sita ex sanguie ꝑmū ⁊ ꝑs cholica ē caliditas q̄dā. Ele. Melior ē q mediꝰ ē iter illū q extēdiꝛ vt viscꝰ ⁊ frāgibilē. ābo. n. sūt mali. ⁊ q ē ꝑuatꝰ sapore: ⁊ ꝺcliuis ad dulcedinē ⁊ sanitatē eq̄lis in sale q nō remanet i visceribꝰ plurimū: ⁊ factꝰ ex acetoso melior est eis. Et subtiliātia qdē augmētāt malitiā eiꝰ: qm̄ faciūt ipm penetrare ⁊ ipellunt eū. Et caseus caprarum que vescunꝛ subtiliatiuis melior est caseo capraꝝ que vescunꝛ nil ⁊ robillis. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipo ē abstersio: ⁊ recēs ē nutritiuꝰ ⁊ ipiguatiuꝰ: ⁊ comediꝛ post ipꝫ mel: ⁊ vetꝰ ē calꝰus abstersiuꝰ mūdificatiuꝰ: ⁊ comestꝰ efficit cholicū hūorē: ⁊ salitꝰ nō vetus est iter vtrūq̄.

Aqua vo casei impinguat canes ⁊ nutrit eos. Et in recocta ex sũma caseoꝝ ẽ virtꝰ rsolutiua. Deco. Bibere aquã casei cũ medicis mũdificatiuis melꝰ ↄfert pãno: ⁊ recẽs cocta cũ tãto vino q̃tũ ipa est in cortice granati donec ↄsumat̃ ꝓhibet spasmũ faciei. Et caseꝰ qdẽ salitꝰ vetꝰ extenuat. Apa. ⁊ bot. Recẽs nõ salitꝰ ꝓhibet apari plagas. Vul. ⁊ vl. Vetꝰ bonus est vlcerib⁹ malis ⁊ vulnerib⁹: ⁊ recẽs vulnerib⁹ leuib⁹ recẽtib⁹. Recẽs eñi fortior est in h̃ ⁊ ꝓhibet apationem eoꝝ p̃cipue cuz folijs dub. ⁊ acetose syluestris: ⁊ bibit̃ ei⁹ aq̃ ꝑꝑ scabiẽ. Instru. iũc. Terit̃ vetꝰ cũ oleo aut cũ aq̃ pedũ porcoꝝ salitoꝝ ⁊ fit ex eo emplꝫm suꝑ duritiẽ iuncturarũ: ⁊ exhibit ab eis sicut gipsuz sine ipedimẽto: ⁊ est valde magni iuuamẽti. Mẽ. ocu. Ex nõ solito ⁊ solito fit ẽplꝫm obthalmie ⁊ extremitati palpebre ꝑcusse. Mẽ. ãhe. ⁊ pecto. Qñ cogt̃ in aq̃ ⁊ dat̃ i potu ablactãtib⁹ mltiplicat̃ lac eaꝝ. Mẽ. nut. Salitꝰ est malus stõcho: ⁊ simil'r nõ salitus. In salito vo est aliquãtula expulsio. Et Dya. qdẽ dixit ꝙ recẽs est bonꝰ stõcho: ⁊ illud est ex eis in qbus est ambiguitas. Salitus aũt nõ vetus est itra eos: ⁊ est velocior in digõne q̃ꝫ ille ⁊ velocius descẽdit. Recocta vo est minus nociua stõcho q̃ꝫ caseus nouꝰ. Mẽ. expl'. Generat lapidẽ in renib⁹ ⁊ vesica ⁊ ꝓprie humidus: ⁊ ꝓprie q comedit̃ cũ seminib⁹ penetrare faciẽtib⁹. Nõ salitus vo lenit nãm: ⁊ ei⁹ aq̃ soluendo educit cholerã ⁊ adiuuat ipaz abstersio ei⁹ ꝑꝑ nitrositatẽ q̃ est in ipa ⁊ miscet̃ cũ melle ⁊ fit magis iuuatiua. Et medicina qdẽ que ex eo administrat̃ fit ex illo q fit ex lacte capraꝝ ⁊ ouiũ: ⁊ caseus qdẽ ↄfert vlcerib⁹ que sunt in itestinis ⁊ ꝓprie assatus ⁊ ꝓhibet sol'onẽ. Et qñq̃ꝫ terit̃ ille qui est assatꝰ: ⁊ fit ex eo clystere cũ oleo rosaceo ⁊ ol'o ⁊ ↄfert surgẽti ad ascellãdũ cũ sanguine. Vene. Dicit̃ ꝙ cũ calamento montano epithimatur super venena.

Dubiũ pᵐ ¶ Dubitat̃ vtꝝ caseus ↄueniat sanis. videt̃ ꝙ sic: vt Rasis. 3. Almã. ca. 15. dicit: cũ post cibuz parua ex eo q̃titas gustat̃: os stõchi corroborat. Itẽ Sera. ca. de lacte coagulato. dat caseũ recentẽ ꝓ nutrimẽto bono: ⁊ ꝙ ↄfert stõcho. ¶ In ↄriũ Isaac ca. de caseo. ⁊ A. bic: q salitũ ⁊ nõ salituz vituperat. ¶ Dõm ꝙ bene sanis caseus nõ cõpetit. rõ q2 tã antiquꝰ q̃ꝫ nouꝰ ẽ cachochimus. i. mali grossi nutrimẽti. ⁊ Gal'. in libº de cuchima ⁊ cachochimia ca. 3. Et rõ ẽ: q2 caseꝰ est ꝑs terrestris lactis: vt Gal'. 4. de simplici medi. ca. 5. 3. disti. Tñ dico ꝙ diminute sanis põt ↄcedi ꝑꝑ multas ꝑticulares cãs. si eñi alicuiꝰ stõchi os nõ bene cõprimit̃ suꝑ cibo vñ nauseat ⁊ fastidit ⁊ hꝫ ibi aliqd friditatis. Itẽ caseus siccus cõprimẽdo ⁊ calefaciẽdo põt bene iuuare: ⁊ sic intelligit tertio Almã. In stõcho aũt aliqualiter calido indigente grosso ⁊ frigido nutrimento: põt cõcedi caseus recens. Contraria cessant.

Dubᵐ 2ᵐ ¶ Scđa dubitatio qs caseus sit minus malus an nouus an mediꝰ. dr̃ ꝙ medius sit melior: q2 Rasis. 3. Almã. cap. 15. vetustũ ⁊ nouum deuitat. Itẽ Isaac cõmẽdat mediũ: ⁊ Rasis. 21. ↄtinẽ. ca. 198. ⁊ Tacuinus. ¶ In ↄriũ supra ⁊ Dia. ampliꝰ recẽs est ꝓpinquꝰ bonitati lactis. ¶ Dõꝫ ꝙ bonitate ex ꝑte sub̃e est melior recẽs: q2 nõ sic terrestris nec grossus: sꝫ ex ꝑte cõpl'onis est melior mediꝰ: q2 nõ ẽ frigidius vt recẽs: nec calidius vt vetꝰ: ꝫ ꝺm corpa erit eoꝝ bonitas ãplior diuersa: tñ ãbo via nutrimẽti st̃ meliores q̃ꝫ siccꝰ siue ãtiquꝰ.

Dubᵐ 3ᵐ ¶ Tertia dubitatio vtꝝ cũ caseo d̃beãt subtiliatiua vt vinũ ⁊ semina diuretica assumi. vr̃ ꝙ sic ex canone gñali supra in lib. 1. fen. 3. d̃ regi. ꝑ cibũ. vñ dicit cibaria mala cũ ↄrijs rectificari. Itẽ hic ↄcedit mel post caseũ. ¶ In ↄriũ Aui. ⁊ Isaac in dietis ꝑticularib⁹ ca. de caseo. ¶ Dõꝫ ꝙ pauca q̃titas que in stõcho ad diuisionẽ ↄfert: põt sumi: sꝫ mlta q̃titas q̃ subito deferat ad vias vrie nõ dꝫ sumi.

Dubᵐ 4ᵐ ¶ Quarta dubitatio qs caseus sit melior spõgiosus vel ↄtinuꝰ solidus. vr̃ ꝙ spõgiosus: vt Rasis. 21. ↄtinẽ. cap. 198. de caseo. vbi dicit spõgiosus est melior solido. Preterea simile vr̃ de caseo ⁊ pane: q2 vtrobiq̃ꝫ fit aliq̃ fermentatio: sed panis spõgiosus est melior: ꝫ ⁊c̃. ¶ In ↄriũ est cõis vsus ⁊ experiẽtia cõis. ¶ Dõm ꝙ caseus solidus melior est. Rõ q2 spõgiosus sequit̃ fortẽ ipressionẽ coaguli: vñ itẽdit̃ ⁊ acuit̃ caseus. ¶ Ad ↄriũ dõm ꝙ accipit solidũ ꝓ terreo exiccato: vel forsan q2 h̃ est ꝺm climata ⁊c̃. ¶ Ad rõnẽ dico ꝙ nõ est simile de pane ⁊ caseo: q2 pasta panis est qd viscosuz: vñ in fermentatione digerit̃ ⁊ diuidit̃ ⁊ nõ acuit̃ ꝑꝑ h̃: neq̃ꝫ ꝑꝑ sui nãꝫ q2 viscosa: neq̃ꝫ ex ꝑte fermẽti q2 nõ est sic acuti caloris sicut coaguluz. sed caseus cum sit qd terrestre habẽs de nitrositate ⁊ butyrositate ⁊ coagulũ sit fortiter calidũ si iprimat fortiter: qd appet in spõgiositate: tunc caseus fit acutus malus.

¶ Quito querit̃ qs caseus sit magis cã lapidis an humidus an siccus. Videt̃ ꝙ siccus: q2 ꝓpinquior idurationi. ¶ In ↄriũ Aui. gñat lapidẽ in renib⁹ ⁊ vesica ꝓprie humidus in areola expulsionis: ⁊ Rasis. 10. ↄtinẽ. ca. 2. de lapide renũ ⁊ vesice. vbi dicit Sera. ⁊ Gal'. estimãt ꝙ caseus recẽs ↄferat plus ad gñonem lapidis q̃ꝫ caseus siccus. ¶ Dõm ꝙ caseus recẽs plus facit ad gñonem lapidis. rõ q2 plus penetrat etiã q hꝫ humiduz inuiscabile ⁊ coagulabile. sed caseus siccus cũ tarditate penetrationis per calorẽ pulueriza† ⁊ nõ redit ad corpꝰ solidũ ↄtinuũ. ¶ Ad rõnẽ dõm ꝙ lꝫ sit ꝓpinqor ⁊ ꝓpior iduratiõi ꝺꝫ actũ: tñ potẽtia ẽ puluerizabilis vl' puluerizabile. Dubᵐ 5ᵐ

¶ Sexto dubitat̃ qñ caseus sit comedendus an ante cibũ vel post. Dõm ꝙ caseus antiquus stipticitate sui post cibũ põt sumi: ⁊ sui exiccatione ad secessum ꝑꝑ acuitatẽ põt ante cibũ assumi: ⁊ sic ẽt recẽs stipticitate sui aliq̃ põt sumi: sed sui actuali lenitate assumi põt ante: ergo hoc soluitur ꝺm argumenta ⁊ modos corpoꝝ ⁊c̃.

¶ De cinamomo. Cap. 128ᵐ.

Cinnamomũ qd est. Notũ est: ⁊ eiꝰ qdẽ ẽ vna spẽs bona ad aliquãtulã declinãs nigredinẽ mõtana grossa breuis: ⁊ ex eo ẽ albũ latũ inflatũ frãgibilẽ hñs radicẽ d̃clinatã ad mollitiẽ: ⁊ spẽs nigra ẽ plana paꝝ nodosa: ⁊ est ex eo spẽs odorẽ hñs sic̃ cassia lignea ad viriditatẽ declinãs cuius cortex est sic̃ cortex eiꝰ rubeꝰ: ⁊ ẽ ex eis quoꝝ virtꝰ lõgo durat tẽpore ⁊ ꝓprie si terat̃ ⁊ fiunt ex eo trocisci cũ vino. Cinamomi p̃terea est spẽs que noiat̃ cinamomũ mẽdosuz ⁊ hꝫ odorẽ quẽdã ⁊ est asperũ: ⁊ ipsiꝰ virtus est debilis ⁊ fit ex eo oleũ. Elec. Meliꝰ est illud qd est boni odoris ⁊ acutũ hꝫ saporẽ sine mordicatione ⁊ color eiꝰ est purus nõ cõmixtus. Inqt Dia. Melius est nigrũ ad igneitatẽ ⁊ rubedinẽ declinãs planũ ramos hñs ꝓpinquos subtiles in quo sunt dulcedo ⁊ salsedo: ⁊ mordicatio parua: ⁊ nõ est valde frãgibile. Et ex bonitate qdẽ ipsius est vt vincat omnẽ odorez p̃ter suũ ⁊ nõ sentiat̃ cũ eo. Malũ vo ẽ in quo ẽ odor myrti aut thuris aut salsedo aut aliquãtulũ mali odoris ⁊ albũ frãgibile: ⁊ ẽt ↄtractũ ⁊ planũ grosse radicis est malũ. Eius aũt virtꝰ ↄseruat̃ si ex ipso fiant trocisci post ↄtritionẽ: ⁊ si nõ debilitat̃ post spatiũ. xv. ãnorum ⁊ infra. Et opꝫ vt ex illo assumat̃ qd suꝑ vnã existit radicẽ: ⁊ fractũ eius est falsificari aptũ. Nã. Calidũ est ⁊ siccũ in tertio. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Vltimũ est in subtiliatione attractiuũ aperitiuũ: rectificans putrefactionẽ ⁊ oẽm virtutẽ corruptã: ⁊ oẽm saniositatẽ humoꝝ corruptoꝝ. Oleũ vo eius est calidũ valde resolutiuũ ⁊ liquefactiuũ. Deco. Ponit̃ suꝑ pãnũ ⁊ maculas lentiginosas ⁊ cũ aceto est ↄueniẽs bothor leni. Vul. ⁊ vl. Est ↄueniẽs ipetigini ⁊ vlcerib⁹. Instru. iunc. Oleũ cinamomi est mirabile in tremore. Mẽ. cap. Cõfert corize ⁊ eiꝰ oleũ grauat caput: ⁊ ipm mũdat caput attrahẽdo humiditates ex eo: ⁊ est ex sũma eoꝝ que sedãt dolorẽ auris ⁊ ponit̃ in medicinis eius. Mẽ. ocu. Cõfert pãno ⁊ tenebrositati comestũ ⁊ collyrio ex eo facto: ⁊ liquefacit hũiditatẽ grossam oculi. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Est lenificatiuũ ⁊ ↄfert tussi ⁊ mũdificat qd est in pectore. Mẽ. nut. Aperit oppil'ones

epatis ⁊ ꝯfortat stomachū ⁊ desiccat humiditatē eius ⁊ ꝯfert hydropisi .Mē.ex. Cōfert dolorībꝰ mr̄icū ⁊ renū:⁊ apatibꝰ eoꝝ postq̄ȝ frāgit eiꝰ resolᷓo cū pauco oleo ⁊ cera ⁊ vitello oui vt nō supfluat ⁊ iduret:⁊ ipm̄ ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua ⁊ facit abortū:⁊ cū cordume ni ꝯfert hemorroidibꝰ. Eiꝰ vͦo oleū ꝯfert doloribꝰ ma tricis qn̄ frāgit cū oleo ⁊ cera:⁊ si nō idurat vehemen tia sue resolᷓonis vltra h̄ ꝙ eo indiget. Feb. Cōfert rigori ꝓpe eiꝰ oleū linitū. Vene. Cōfert morsui ver miū venenosoꝝ ⁊ fit ex eo ēplᷓm cū myrra pūcture scor piōis. Permu. Loco eiꝰ ponit cortex cassielignee sti pticꝰ:aut duplū ipiꝰ d̄ cubebe:aut duplū eiꝰ ex heabel.

¶ De cerebro. Cap.129m.

CErebrū. Elec. Meliora eoꝝ sūt cerebra vo latiliū ⁊ ꝓprie mōtanoꝝ:⁊ ex cerebris q̄drupedū cerebrū arietis deide vituli. Nā. Fri dū est ⁊ hūidū. Opa. ⁊ ꝓpe. Gn̄at flegma ⁊ hūores grossos. Mē.ca. Cerebrū gallinarū ꝯfert fluxui sanguis nariū ex velamine:⁊ cerebrū camelli cū exiccat ⁊ bibit cū aceto vini ꝯfert epilepsie. Mē.nu. Ipm̄ facit nauseā apud digōnē suā:⁊ delet appetitū. Et opȝ qdē vt comedat cū seminibꝰ. Qui aūt post cibū vomē vult sumat ipm̄ sup cibū suū ⁊ ē tarde digō nis inuolutū faciēs stōchū. Mē.ex. Lenit vētrē:⁊ cerebrū anatis est ex medicis apatū ani. Vene. Ce rebella salubria sunt in haustu venenoruȝ ⁊ morsibus animalium cum comeduntur.

¶ Cerebrum habet malitiā propter humiditatem:⁊ ideo cerebruȝ animalium siccarum complexionum est melius.

¶ De croco. Cap.130m.

CRocus. Elec. Melior ē recēs boni coloris subtilis odoris sup cuiꝰ pilos est paululū al bedinis nō plurimū:grossus sanus nō veloci ter tigēs nō iuiscās nȝ frāgit. Nā. Calidus est in scd̄o:siccus in p̄. Opa.⁊ ꝓprie. Est stipticꝰ re solutiuus maturatiuus ⁊ pp illud qd̄ in eo est de stipti citate ipsiꝰ glutinatiuus:⁊ eiꝰ caliditas tēpata est ape ritiuus. Gal. vͦo dixit ꝙ eiꝰ calitas est fortior stipticita te ipsiꝰ. Et eiꝰ oleū est calefactiuuȝ. Alkanzi inqt:ipse nunq̄ȝ alterat humorē:imo ꝯꝟuat eū ꝟm eq̄litatē ⁊ re ctificat putrefactū ⁊ ꝯꝟuat viscera. Deco. Potꝰ ipiꝰ colorē effic̄ bonū. Apa.⁊ bo. Resoluit apata ⁊ linit ex ea herisipila. Mē.ca. Facit soda ⁊ ipe nocet capi ti ⁊ bibit cū rob ad ebrietatē ⁊ est faciēs somnū ⁊ ob tenebrās sensus. Cū eni bibit in vino iebriat ita vt ad roona perducat ⁊ ꝯfert apati calᷓo in aure. Mē.ocu. Abstergit visuȝ ⁊ ꝓhibet fluxū ad ipm̄:⁊ vȝ ad pānū: ⁊ fit ex eo alcofol ad varietatē acq̄sitaȝ in egritudibꝰ. Mēb.anhe.⁊ pec. Cōfortat cor ⁊ est lenificatiuus:⁊ odorat ipm̄ hn̄s pleuresiȝ ⁊ patiēs birsen vt dormiat: ⁊ ꝓprie ipsiꝰ oleū:⁊ facit anhelitū facilē:⁊ ꝯfortat in strumēta āhelitꝰ. Mē.nut. Ipe fac̄ nauseā ⁊ deijcit appetitū:ꝓpterea ꝙ oppositꝰ est acetositati que est in stōcho ex q̄ est appetitꝰ:sed ipse ꝯfortat stōchū pp il lud qd̄ in ipo est ex caliditate ⁊ p̄paratiōe ⁊ stipticita te:⁊ dixerūt qdā ꝙ crocꝰ est bonꝰ spleni. Mē.expul. Excitat coitū ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ cōfert duritiei mr̄icis ⁊ eius ꝯstrictioni:⁊ vlceribꝰ fraudulētis in ipsa cū ad ministrat cū fauo:aut cū medulla cū duplo ipsius de oleo. Quidā aūt dixerunt ꝙ ipm̄ in potu dederūt ad ꝓlixū partū:⁊ factꝰ ē ptus statiȝ. Vene. Dr̄ ꝙ tres aurei d̄ ipo ificiūt lenificādo vel letificādo. Permu. Simile pondus ipsius de costo:⁊ q̄rta pnoderis eius de spica:⁊ pondus ipsius de corticibus cassie lignee.

¶ Crocus alius cōis q oriētalis dr̄:alius dr̄ hortulanus ⁊ infectiuꝰ: vocatꝰ eo ꝙ ex ipso siricū tingit ⁊ est flos cartami:a Dias.cincū ⁊ gincū vocat cuiꝰ semē iter laxatiua ponit:quo psitacus nutrit ⁊c.

¶ De colloquintida. Cap.131m.

COlloquintida qd est. Collogntida alia est masculus ⁊ alia est femina. Masculus vͦo est villosus:⁊ femina est laxa alba facilis. Elec .Que ex ea eligēda ē:est alba vehe mētis albedinis lenis. que eni est ex nigra: est mala:⁊ dura mala est. Et opȝ qdē vt nō extrahat cuȝ colligit eiꝰ pulpa ex vētre ipsiꝰ:imo dimittat in ipo si cut est. ipsa eni debilitat: nō fiat illud:⁊ neqȝ colligat dū nō icipit i citrinitatē mutari:⁊ nō expoliat ab ea vi riditas itegre:⁊ si nō:tūc ipa est nocēs ⁊ mala. Et dixe rūt qdā opȝ vt alienet cortex ⁊ semen eiꝰ. Et cū nō est sup arborē nisi collogntida vna ē ꝑnitiosa. Et mascu lus qdeȝ villosus fortior est femina laxa. Et opȝ vt in eiꝰ ꝯtritiōe ad sūmū ꝑueniat. Et neqȝ sit aliqs ꝯtētus ꝙ ipa sit valde trita. ꝑs eni minima eiꝰ in sensu cū iuenit humiditatē inflat ⁊ adheret ꝑtibꝰ stōchi ⁊ inuolu tionibꝰ itestinoꝝ ⁊ apatibꝰ:q̄re opȝ vt cū terit hydro melle ifundat:deide siccet ⁊ ꝯterat. Et rectificatio q̄ dē eiꝰ ⁊ expulsio sue malitie est cuȝ dragagāto melior q̄ȝ cū gūmi:qm̄ gūmi magis vincit fortitudinē medici ne. Nā. Calida ē i tertio sicca in ipso. Alkindus vͦo existimauit ꝙ ipsa sit frida ⁊ humida:⁊ elōgatus est a v̄tute vehemēter. Opa.⁊ ꝓp. Est resolutiua icisiua attractiua ex lōginq̄:⁊ eiꝰ qdē folia viridia abscindūt fluxū sanguis. Deco. Fricat sup leprā ⁊ elephātiā. Apa.⁊ bot. Eiꝰ folia viridia resoluunt apata ⁊ ma turant ea. Inst.iūc. Cōferūt doloribꝰ neruoꝝ ⁊ iun cturarū ⁊ sciatice ⁊ podagre fride. Mē.ca. Purgat cerebrū ⁊ decoqt radix eiꝰ cū aceto ⁊ colluit ex ea os ad dolorē dētiū:aut apit ⁊ ꝓijcit qd̄ est in ipa ⁊ coqt acetū in ipa cū cinē calᷓo:⁊ cū coqt in olᷓo est illd̄ oleū distillatū ꝯferēs sonitui in aure:⁊ facit eradicationem dētiū facilē:⁊ cū extrahit illd̄ qd̄ ē in collogntida ⁊ iplet aceto ⁊ d̄coqt sup cinerē ⁊ colluit ex eo os ꝯfert dolo ri dētiū. Mē.āhe.⁊ pec. Cōfert eūo facta ꝑ eā dila tatiōi anhelitꝰ vehemēter. Mē.nut. Radix eiꝰ ꝯfert hydropisi:⁊ ē mala stōcho. Mē.exp. Solᷓone educ̄ flegma grossuȝ ex iūcturis ⁊ neruis ꝓpe:⁊ soluit etiaȝ cholᷓaȝ:⁊ ꝯfert colice hūide ⁊ vētose valde:⁊ fortasse soluit sanguinē ⁊ supponit ⁊ iterficit fetū:⁊ velocitate sui exitꝰ ex itestis nō ꝑuenit in ipressionibꝰ q̄ timent ex amaritudine sua:⁊ ꝯfert egritudinibꝰ renū ⁊ vesice:⁊ ipsiꝰ qdē potio sit duo hermet.s.xij.kirat:⁊ opȝ vt ꝯte rat:⁊ qn̄qȝ extrahit qd̄ est in eiꝰ ꝯcauitate a supiori ꝑte: ⁊ iplet rob de vuis aut vino veteri dulci ⁊ dimittitur die ac nocte:⁊ qn̄qȝ ponit sup cinerē ignis vsq̄eq̊ ca lefiat satꝭ ⁊ dat in potu. Vene. Que colligit viridis soluit supflue ⁊ facit vomē superflue:⁊ ꝯturbat ita vt

fortasse

fortasse iterficiat ⁊ daē ad potādū cū eq̄li pōdere sui de dragagāto ⁊ ex singulari nascēte sup̄ radicē suam solā: fortasse iterficiūt duo danich: ⁊ ex semie suo ⁊ cortice ipsi⁹ danich vnus: ⁊ radix ei⁹ ɔfert morsui vipe: et est ex medicis magnis iuuātib⁹ ad pūcturaȝ scorpiōis. Et quidā iaȝ narrauit q̄ vni arabū dedit in potu quē scorpiones ī q̄tuor locis pupugerāt. ℥. j. ex ea ⁊ sanat⁹ ē statim: ⁊ similiter confert epithima factū ea. Permu. Loco ei⁹ ponūē gna alkerua. ⁊ dixerunt triplū ei⁹ de cucumere asinino: ⁊ diciē feniculum siccum in melle.

¶ Collogntida vtrū debeat multū teri. q̄ sic Auicē. hic ⁊ Serap̄. 7. breuiari cap̄. 12. de medicis solutiuis. ⁊ Mesue de rectificatione mediciaꝝ p̄ triturationē ca. 4. sūme. 2. auctoritate filiȷ Serapiōis: ⁊ Azaraui⁹. 28. lib. cap̄. de p̄paratiōe collogntide. rōne Auic. hic q̄ si nō multū teraē adheret ⁊ īflāmaē ⁊ apostemat. ¶ Jn ɔtrariū est Serap̄. siue aggregator de simplicib⁹. cap̄. de collogntida. nō teraē multū ne adhereat ītestis ⁊ stōcho ⁊ vlceret ea. Et Auēzoar libro 26. trac. 7. ca. 8. vbi diē collogntida īcidēda ē cū forficib⁹ minutiȝ. ⁊ trac. 20. p̄mi lib. ca. 4. Jtē Aui. 3. cañ. fen. 16. ca. de clysteriȷs ad colicaȝ fridā. Rōne p̄baē. illa p̄paratio est fiēda qua min⁹ adheret collogntida ītestinis: sȝ p̄p̄ grossam triturationē fit h̄: q̄r subtiliscito penetrat ⁊ magis: ⁊ nō sic expelli pōt sicut non pōt bñ colligi: quēadmodū paruus lapis minus p̄ȷciē ɔ̄bire magno: vt Ar. p̄blema. 5. 8. p̄blemate. ⁊ p̄ble. 23. 29. p̄ble. Amp̄. scamonea nō multū teriē Mes. cap̄. de scamonea q̄r amittit virtutē: ergo nec colloquitida. Amp̄. oīs medicina trita īducit laborē stomacho: vt Serap̄. ca. de mirabolanis. in fine. Auer. vidēs istā ɔtrouersiā in practica canti. p̄te. 2. 8. cōmē. dicit q̄ ē stādū exp̄imēto: q̄r. s. illis auctorib⁹ magis credas quos credis magis exp̄tos fuisse. Cōciliator tȝ ī dr̄ia. 152. q̄ trituratio ē duplex: oīno subtilis: grossa multū: ⁊ media. Media ē abȷciēda: q̄r p̄tes ille sūt potētes in actiōe ⁊ adherēt ⁊ ap̄anē: sed oīno subtil'r tritā laudat: ⁊ sic cū eo teneo. Rō q̄r ei⁹ malitia magis frāgiē: ⁊ meli⁹ cū aliȷs ɔsolaē: ⁊ hoc vult Mesue cap̄. de collogntida. ⁊ appet q̄r grossa īcisa ē min⁹ mala q̄̄ mediocriter trita q̄r non sic adheret: ⁊ magis expellibilis ē. ¶ Ad ɔ̄ria dōȝ q̄ auctores p̄cedūt cuȝ sua estimatiua. ¶ Ad rōnes dōm q̄ q̄̄uis subtilissime trita plus adhereat: tñ minus hȝ de ꝟtute. ¶ Ad scōam dōm q̄ scamonea q̄r lacticiniū est ex toto corrūpi p̄osset ex trituratiōe vltima. Sȝ collogntida dubitaē in hoc. ¶ Ad tertiam dōm q̄ Sera. cōparat ibi medicinā datā in substātia quā vocat tritam ad medicinaȝ datā in decoctiōe. Jn substātia enī magis est laboriosa stomacho.

¶ Alkindus ꝟo existimauit. Credo q̄ Alkindus nō fuit tāte amentie q̄ crederet colloquintida q̄ esset frigida ⁊ humida. sed ipse intellexit per colloquintidā cucurbitam: q̄r colloquintida est sp̄ēs cucurbite. sed rep̄hendendus est de sua simplici locutione.

¶ De cicere. Cap̄. 132m.

Cicer q̄d est. Aliud est albū: aliǒ rubeū: aliǒ nigrū vt herbū. Et haꝝ sp̄ērū aliud est domesticū: aliǒ syluestre. Et syluestre q̄deȝ est meli⁹ ⁊ digestibilius ⁊ vehemētioris calefactiōis ⁊ efficit opōnē domestici in potētia. Vex nutrimētum domestici ē meli⁹ nutrimento syluestris. Nā. Albū ē calȝ ⁊ siccū in p̄: ⁊ nigrū est fortius. Opa. ⁊ p̄. Ambo sunt iflatiua ⁊ lenitiua ⁊ in ipso ē icisio: ⁊ nutrimētū q̄ǒ p̄bet est forti⁹ nutrimēto fabaꝝ ⁊ magis solidū: ⁊ neq̄ȝ est aliq̄d in suis figuris q̄ǒ magis ip̄o nutriat pulmonē: ⁊ q̄ǒ ex ipso ē humidū plus ē ḡnatiuū superfluitatū q̄̄ q̄ǒ ex eo siccū ē. Deco. Abstergit lentigines ⁊ colorē efficit bonū linitū ⁊ comestū. Apo. ⁊ bo. Cōfert ap̄atibus calidis ⁊ duris ⁊ reliq̄s apostematibus que sunt ex eis ī glādulis. Vul. ⁊ vlc. Eius oleū ɔfert impetigini: ⁊ ipsius farina vlcerib⁹ fraudulētis ⁊ cancerosis ⁊ pruritui. Jnstra iūc. Cōfert dolori dorsi. Mē. ca. Cōfert bothor humido in capite: ⁊ cōfert eius isusio dolori molariū: ⁊ ɔfert ap̄atib⁹ gingiue calidis ⁊ duris: ⁊ ap̄atib⁹ que sunt sub aurib⁹. Mē. anhe. ⁊ pec. Clarificat vocē: ⁊ nutrit pulmonem melius q̄̄ res aliq̄: ⁊ p̄p̄ hoc fiūt ex eo sorbitiones. s. ex farina ciceris. Mē. nuē. Eius decoctio vtilis est hydropisi ⁊ icteritie: ⁊ apit ⁊ p̄prie q̄ǒ est vt herbū: ⁊ nigruȝ oppilōnes epatis ⁊ splenis: ⁊ opȝ vt cicer comedaē neq̄ȝ in p̄cipio cibi: neq̄ȝ in fine ipsi⁹: imo in medio eius. Mē. exp. Decoctio nigri frangit lapidē in vesica ⁊ renib⁹ cū oleo amigdalino ⁊ raffano ⁊ apio: ⁊ totū q̄ǒ ex ipso est extrahit fetū: ⁊ est malū vlcerib⁹ ⁊ vesice: ⁊ vehemēter addit ī coitu: ⁊ p̄p̄ hoc nutrit masculina aīalia ⁊ camellos: ⁊ eius isusio facit erigē mēbrū fortiter quādo bibiē cū vino. Et totū lenit nām ⁊ aperit oppilōnes renū ⁊ proprie nigrū ⁊ q̄ǒ est vt herbuȝ. Et dixerūt q̄dam q̄ quādo isundiē in aceto: ⁊ aliquis ex eo comedit ieiunus ⁊ moraē super ipsuȝ p̄ mediū diē iterficit vermes. Hip. dixit. q̄ in cicere sūt due substantie que separanē cū decoctiōe: quaꝝ vna ē salsa ⁊ lenit naturā: ⁊ altera est dulcis ⁊ p̄uocat vrinā: et dulcedo in ipso est inflatiua ⁊ excitat coitum.

¶ Cicer vt nō comedaē in p̄n° neq̄ȝ in fine cibi: rō pōt eē: q̄r sic pōit Sal. 2° elemē. Cicer paulo min⁹ fabis vētosuȝ ē. Si ḡ comedeē in p̄n° mēse sui vētositate subleuādo cibū sequētē ad os stōchi digestionē ɔ̄bilitat ⁊ corrūpit. Si v̄o comedaē in fine filī vētositaū vitio corruptiōes mouet: ⁊ ap̄it os stōchi. Et in h̄ digestio debilitaē dupl'r: ⁊ q̄r calor digerēs exhalat ap̄to stōcho: ⁊ q̄r cib⁹ tūc fluminat ⁊ moueē. Et ītellige de cicere q̄̄tū ad subaȝ suā: ⁊ maxie q̄ñ de dissolutiuis vētositatis paraē. Et q̄ǒ diē hic de cicere v̄ificaē ɔ̄ faba ⁊ oī cibario vētoso. Aq̄ eius dȝ sumi añ cibū: ⁊ melior ad nutriendū de cicerib⁹ est albus: q̄r tēperamēto est vicinior aliȷs.

¶ De columbis. Cap̄. 133m.

Colūbe q̄d sunt. Jn pullis q̄ volare nō p̄nt est cal'itas ⁊ humiditas sup̄flua: ȝ ille q̄ volāt sunt leuiores: ⁊ oua eaꝝ sūt cal'a valde. Opa. ⁊ p̄p̄e. Jn pullis est grossitudo p̄p̄ humiditatē sup̄fluā. Mē. capi. Sāguis colūbe abscindit fluxū sanguis nariū q̄ est ex velamine cerebri. Mem. nutri. Volantes sunt leuioris digōnis ⁊ melioris humoris q̄̄ pulli: ⁊ oportet quidem vt calefacti comedant eos cum agresta ⁊ coriandro ⁊ medulla citrulli: ⁊ eius oua sunt mali saporis.

¶ De camphora. Cap̄. 134m.

Camphora q̄d est. Cāphore sp̄ēs sunt alkāsuri ⁊ ariagie: deide alczeid: ⁊ alescek: ⁊ est illa q̄ ē p̄mixta ex ligno suo: ⁊ ex eo q̄ǒ sublimatū est ex ligno ei⁹. Quidaȝ aūt dixerūt q̄ est arbor magnā faciēs vmbraȝ hoīb⁹ cui leopardi adherēt. nō ergo p̄uenit ad eā nisi in t̄pe noto anni: et est sp̄ōgiosa marina: h̄ est f̄m q̄ existimauerūt q̄dam. Lignū v̄o ei⁹ iā multotiēs vidimus: ⁊ est lignū albuȝ frāgibile leue in cui⁹ ramis q̄si q̄ȝ cōtineē aliq̄d de vestigiȷs camphore. Nā. Est frigida ⁊ sicca in tertio. Deco. Accelerare facit caniciē vsus ei⁹. Ap̄a. ⁊ bo. Prohibet ap̄ata cal'a. Mē. cap̄. Prohibet cū aceto fluxū sanguis ex narib⁹: aut cū expssione dactylorū imaturoꝝ: aut cuȝ aqua myrti: aut aqua albedarūgi ⁊ ɔfert sode cal'e. Feb. Facit vigilias ⁊ ɔfortat sensus ɔfert alcola vehemēter. Mē. ocu. Cōfert medicinis obthalmie calide. Mem. expul. Abscindit coitum ⁊ generat lapidem renum ⁊ vesice: ⁊ cōstringit fluxum ventris cholericum.

¶ Cāphora est gūma cuiusdā arboris. Sim. Et dicit Serap̄. q̄ q̄ñ in anno sunt multa tonitrua: tunc est de camphora in copia.

¶ De camepitheos. Cap.135m.

Camepitheos qd ē. Stipites ⁊ flores rubei ꝺcliues ad nigredinē ⁊ virides subtiles: et eiꝰ flos ē amari saporis cū stipticitate pauca: ⁊ eiꝰ acrimonia ē mior amaritudie ⁊ eiꝰ folia sūt herbalia subtilia icedētia sup terrā: ⁊ sūt silia folijs albehar: verūtñ sūt subtiliora ⁊ molliora ⁊ maiorꝫ florꝫ q̄ȝ ipa: ⁊ eiꝰ flores sūt citrini. Nā. Cal's ē i scꝺo: siccꝰ i t'tio. Opa. ⁊ ꝓ. Est apitiuus abstersiuꝰ: ⁊ eiꝰ abstersio i mēbris iterioribꝰ ē maior calefactiōe ipsiꝰ ⁊ i ipo ē vtꝰ solutiua. Apo. ⁊ bo. Ponit sup durities: ⁊ ꝓprie duritiē mamillarꝫ ⁊ ꝓhibȝ icēsionē formice. Vul. ⁊ vl. Cōsolidat vulnera cū melle facto ēpl'o ex eo ⁊ vlcera putrida. Instra iūct. Cōfert sciatice ⁊ ꝓꝑe qñ bibit cū aq̄ mell'. Et dixerunt qdā ꝙ cū bibit cū hydromelle. xl. diebꝰ sanat sciaticā ⁊ resoluit duritiē podagre. Mē. nu. Apit oppil'ones epatꝭ ⁊ eiꝰ egritudies ⁊ splenis: ⁊ ꝯfert icteritie nigre cū bibit vij. diebꝰ ꝯtinuis. Mē. expul. Apit oppil'ones mri cis ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ remouet difficl'tatē eiꝰ ⁊ ꝓhibȝ dolores renū: ⁊ supponit cū melle ⁊ mūdificat mricē: ⁊ qñ ex. ij. aur. ꝺ eo cū ficubꝰ aut melle fiūt collyria ꝺpōit fl'a sufficiēt. Ven. Cōfert nocumēto veneni noiati osiston. Permu. Loco eiꝰ ponit medietas pōderis ꝺ siseleos ⁊ q̄rta pōderis ipsiꝰ ꝺ cassialignea.

¶ Camepitheos iterꝑtat isima pinus: eo ꝙ hȝ oēs suas spēs odorē hēat pini ſȝ Dias. ⁊ Sera. ⁊ ꝑꝑea nieliꝰ vocat apꝺ Dias. camepitis. Jngt: camepitꝭ spēs sūt tres. Una quarꝫ spāsa ē sup terrā gibberosa hñs folia aizo miori silia. Scꝺa spēs masc'lus dr: vgas hȝ cubiti vniꝰ lōgas teneras ⁊ obtortas comā silē supdicte ⁊ folia. ⁊ flores: semē vo nigrū. Tertia spēs ſȝ Sera. dr masculus hñs folia sbtilia miuta sbalbida pilosa vgā asperā ⁊ albā: ⁊ florē albū minutū: sem nigrū sup ramulos: odor sic pᵉ. Sim. Camepitheos ē q̄rcula maior.

¶ De camedreos. Cap.136m.

Camedreos qd ē. Stipites ⁊ folia frāgibilia i grossitudie myrti ⁊ maiores ad viriditatē ꝺcliues. Et herba eiꝰ noiat apꝺ grecos q̄rcus terre: q̄m hȝ folia ꝑua silia folijs q̄rcꝰ amara ⁊ eiꝰ radix ꝺcliat ad purpureitatē. Elec. Opȝ vt colligat ꝺū hȝ semē. Nā. Jngt Gal. ē cal's ⁊ siccus i t'tio: eiꝰ tñ calefactio fortior ē desiccatiōe ipsius. Opa. ⁊ ꝓ. Est apitiuꝰ icisiuꝰ subtiliatiuꝰ: ⁊ i ipo ē calefactio corporꝫ. Vul. ⁊ vl. Cōfert cū melle vlceribꝰ antiqs. Instra iū. Qñ qꝺ ex eo recēs ē bibit aut eiꝰ ꝺcoctio ꝯfert ꝯtritiōi lacertorꝫ: ⁊ eiꝰ syrupꝰ ꝯfert spasmo: ⁊ q̄ȝto plus ātiquat ē melior. Mē. ocu. Fiūt ex eo pill'e ⁊ exiccāt ⁊ admistrāt i vlceribꝰ oculi: ⁊ sil'r eiꝰ ꝺcoctio i ol'o: aut qꝺ ex eo tritū ē ꝯfert fistulis lachrymaliū. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfert tussi antiq̄. Mē. nut. Detumescē fac grossitiē splenis ⁊ ꝯfert icteritie nigre ⁊ hȝ syrupū q ꝯfert malitie digōnis valde: ⁊ q̄ȝto magis ātiquat ē melior: ⁊ ꝯfert ꝓncipio hydropisis. Mē. ex. Prouocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ exbit fetū. Vene. Fit ex eo ēpl'ȝ morsibꝰ vermiū venenosorꝫ. Permu. Loco eius ponuntur folia eupatorij ⁊ scolopēdrie.

¶ Camedreos ē dictꝰ isima q̄rcus humilis vel terrena: eo ꝙ folia eiꝰ sil'ia sūt folijs q̄rcꝰ. Latini q̄rculā minorē dicē possunt. Sim.

¶ De cundes. Cap.137m.

Cundes qd ē. De h' qdē pl'ȝ admistrat radix ⁊ ē notū. Nā. Est cal'ȝ ⁊ siccū i t'tio ꝑueniens ad q̄rtū. Opa. ⁊ ꝓ. Est abstersiuū mūdificatiuū vlceratiuū acre: mordicatiuūȝ excitans vomitū icidit flegma ⁊ chol'aȝ ni. Deco. Abstergit albaras ⁊ morphеā ⁊ ꝓꝑe nigrā. Apa. ⁊ bo. Cōfert scabiei. Mē. ca. Fac sternutationē ⁊ ē ex sūma mediciarꝫ mūdificātiū aurē ⁊ abstergētiū sordes q̄ sūt i ea: ⁊ ꝺ ꝓprietatibꝰ eiꝰ ē resol'o vētositatū ex naribꝰ: ⁊ ꝯfert alchasem apiēdo oppil'ones colatorij fortit. Mē. nu. Fac vomere fortiter ⁊ soluit duritiē splenis. Mē. expulsiōis. Est solutiuūȝ prouocatiuum vrine: ⁊ supponit ⁊ ꝓuocat menstrua: ⁊ extrahit fetū: ⁊ frāgit lapidē. Permu. Loco eius in vomitu ponitur nux vomica eiusdē pōderis cum tertia sui ponderis de pipere.

¶ De cubebis. Cap.138m.

Cubebe qd ē. Eiꝰ vtꝰ ē sil'is rubee: verūtñ ē subtilior. Nā. Dixerūt qdā i ipa ē cū caliditate vtꝰ ifridatiua: ⁊ ē vere cal'a ⁊ sicca ꝑueniēs vsq̄ȝ ad scꝺȝ. Opa. ⁊ ꝓ. Est apitiua subtil' ad acuitatē ꝺcliuis: ⁊ neq̄ȝ ꝑuenit ad h' vt loco cinamomi ponat. Vul. ⁊ vl. Est bona vlceribus putridis i mēbris ⁊ gigiuis. Mē. ca. Est bōa alcola putridis i ore. Mē. ābe. ⁊ pec. Qñ tenet i ore clarificat vocē. Mē. nut. Est fortꝭ i apiēdo oppil'ones in epate. Mem. expulsionis. Mundificat vrine vias ⁊ ꝓuocat arenosam: ⁊ extrahit lapidem renuȝ ⁊ vesice: ⁊ sputū masticātis eam delectat eum qui vtitur.

¶ Cubebe sunt ex eis domestice ⁊ syluestres: ⁊ est nomen arabicū: ⁊ est quoddam granum vt piper. Sim.

¶ De cuscute. Cap.139m.

Cuscute qd ē. Res iuoluta sup spinas ⁊ arborē sil'is villis mechijs: ⁊ nō hȝ folia: sed hȝ florē ꝑuū albū i q̄ sūt amaritudo ⁊ stipticitas: ſȝ qꝺ i ipo magis vicit ē suba amara. Nā. Est cal'ȝ parūper i ꝓncipio ꝑmi: siccū i fine scꝺi: q̄ȝuis ipȝ sit hñs vtutes ꝯrias. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Est mūdificatiuū ⁊ exbit supfluitates subtiles ex venis ⁊ grauat in stōcho ꝑꝑ suā stipticitatē: ⁊ mūdificat venas et exbit supfluitates q̄ sūt i eis cū facilitate lubrificās superfluitates subtiles. Mē. nu. Cōfortat stōchū ꝓꝑe qꝺ ex eo frixū ē: ⁊ qñ bibit cū aceto sedat singultum et apit oppil'ones epatꝭ ⁊ stōchi ⁊ ꝯfortat ea. Et eiꝰ aq̄ ē mirabil' ad icteritiā: ⁊ succꝰ eiꝰ qꝺ ꝺ eo ē syluestre cum terit ⁊ ꝓijcit sup vinū fortē efficit stōchū ꝺbilē. Mē. expul. Et ipȝ qdē mūdificat sordes vētris fetꝰ: ꝑꝑea q̄r mūdificat venas ⁊ ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ ꝯfert dolori ꝓūgitiuo vētris ⁊ supponit ⁊ retinet fluxū sanguis: ⁊ qꝺ ex eo frixū ē ꝯstrigit ⁊ mūdificat fluxuȝ mricis. Feb. Cōfert valde febribꝰ ātiqs sem̄ eiꝰ ⁊ aq̄ ipiꝰ.

¶ Cuscute rescalini podagralini: eo ꝙ linū nectat al's necat. Sim.

¶ De cimino. Cap.140m.

Ciminū qd ē. Eiꝰ aliꝺ ē charmeniū: ⁊ aliud ꝑsicū: ⁊ aliꝺ emiū: ⁊ aliꝺ nabathiū. Carmeniū vo ē nigri coloris: ⁊ ꝑsicū ē fortiꝰ emio. nabathiū vo ē illꝺ qꝺ iuenit in alijs locis. Et ex oibꝰ aliꝺ ē syluestre: ⁊ aliud domesticū. Syluestris itaq̄ȝ acrimonia fortior ē. Et de syluestri qdem ē spēs q̄dā cuiꝰ semē ē sil'e semini lilij. Elec. Charmeniū ē fortiꝰ q̄ȝ ꝑsicū: ⁊ ꝑsicū fortiꝰ alijs. Nā. Est cal'ȝ

in tertio:

in tertio:siccū i scđo. Opa.⁊ꝑ. Expellit vētositates ⁊ resoluit ⁊ i ipō ē icisio ⁊ exiccatio:⁊ in ipso ē stipticitas. Deco. Cū lauaꝛ facies ex aq̄ ipsiꝰ clarificat eā:⁊ silr̄ eiꝰ vsus ⁊ acceptio eiꝰ cū mēsura. Eiꝰ nāq3 nimius vsus faciē citrinat. Apo.⁊ bo. Admistraꝛ cū cerato aut olō ⁊ farina fabaꝝ suꝑ apata i testiculi:imo cū olō aut olō ⁊ melle. Vul.⁊ vl. Cōsolidat vulnera ꝓprie syluestre cꝰ semē ē silē semini lini cū ex eo ēplēꝛ suꝑ vulnera. Mē.ca. Cū teriꝛ ciminuz cū aceto ⁊ fit odoramētū ex eo abscidit fluxū sanguis nariū. Et silr̄ cuz ex eo itromittiꝛ lyciniū i nares. Mē.ocu. Qn̄q3 masticaꝛ ⁊ misceꝛ cū olō ⁊ distillaꝛ suꝑ vngulā:⁊ suꝑ coagulatū sanguinē sub oculo ꝯfert. Et qn̄q3 masticaꝛ cuz sale ⁊ distillaꝛ sputū suꝑ scabiē ⁊ sebel ⁊ vngulā abscisaz ꝓhibz adherētiā:⁊ succꝰ syluestris abstergit visuz ⁊ attrahit lachrymas:⁊ noiaꝛ grece sumꝰ:⁊ ip̄z ēt poniꝛ in cauterijs euulsiōis piloꝝ i oculo ⁊ nō nasciꝛ. Mē. anhe.⁊ pec. Qn̄ bibiꝛ cū aceto mixto cū aq̄ ꝯfert difficultati ānhelitꝰ:ita dixit Gal.⁊ anhelitui dilatatiōis: ⁊ tremori cordis frido. Mē.expul. Admistraꝛ cum oleo suꝑ apata testiculi:⁊ qn̄q3 admistraꝛ cū cerato:⁊ qn̄q3 admistraꝛ cū olō ⁊ farina fabaꝝ ⁊ frāgit lapidē: ⁊ ꝓp̄e syluestre:⁊ ꝯfert distillatiōi vrīe ⁊ mictui sanguinis:⁊ dolori pūgitiuo vētris ⁊ iflatiōi:⁊ succꝰ syluestris triti cū aq̄ mellis soluit vētrē. Inqt Ruffus. Ciminuz nabathiū soluit vētrē:karmeniū v̄o nō soluit imo strigit. Et herba syluestris ꝓuocat cholaz i vrīa. Vene. Datur in potu cū vino ad morsuz vermiū venenosoꝝ ⁊ ꝓprie syluestre cuiꝰ semē ē simile semini lini.

¶ Ciminū carmeniū exponiꝛ in secretis Gal. in medicina quā fecit Herodi ad stōchū q̄ ē sīseleos:qđ nō credo bñ expositū. nā apud Sera. exponiꝛ q̄ ē regale:⁊ ē boni saporis:puta melius alijs spēbus eiꝰ:⁊ ē s̄z Aui. nigri coloris. Est ēt ciminū agreste: v̄gā h̄z lōgaz duobꝰ palmis tenuē:in qua folia nascunꝛ. 4. aut. 5. tenuissima ⁊ diuisa:sic gignidiuz.i.fumus terre: vt apud Sera. in qua virga capitella sunt qnq3 rotūda ⁊ mollia in qbꝰ semē est:qđ si gustui applicueris viscidior est nostro:nasciꝛ in locis humectis ⁊c. Sim.

¶ De carui. Cap.141m.

Carui qd ē. Est primū dispōnis anisi. Nā. Cal̄z ē ⁊ siccū i scđo. Opa.⁊ ꝓp̄e. Expellit vētositates ⁊ exiccat:⁊ nō ē i subtiliatōe cimini. Mem.ābe.⁊ pec. Cōfert tremori cordis. Mē.ex. Est bonū v̄mibꝰ:iterficit eni eos.

¶ De cappare. Cap.142m.

Capparis qd ē. Est fructꝰ ⁊ h̄z radicē:⁊ h̄z fructū aliū q ē sic cucumeris nō capparis: ⁊ ē acris cal̄a q̄ poniꝛ in musto:⁊ cōseruat ip̄z ab ebullitiōe sic synapis:⁊ eiꝰ radix est amara acris:⁊ q̄dā spēs eiꝰ ē culzumia faciēs i ore bothor vsq3 ad terminū q̄ vesiceꝛ ⁊ apat gigiuā. Elec. Iuuātius qđ i ipa ē sūt cortices radicis eiꝰ. Nā. Generata i terra cal̄a ē calior ⁊ calor totiꝰ ⁊ eiꝰ siccitas ē i scđo. Opa.⁊ ꝓp̄e. Est resolutiua apitiua ⁊ abstersiua:⁊ ipsiꝰ radix ē icisiua subtiliatiua mūdificatiua apitiua i cuiꝰ cortice sūt amaritudo ⁊ acrimonia ⁊ stipticitas ⁊ nutrimētū:fructꝰ eiꝰ ē ꝑuus p̄cipue cuz saliꝛ ⁊ qđ ex ea ē hūidū ē magis nutritiuū q̄3 qđ siccū ē. Apo.⁊ bo. Eiꝰ radix resoluit scrophulas ⁊ durities ⁊ admisceꝛ ei qđ frāgit v̄tutē eiꝰ:⁊ folia eiꝰ iā exꝑta sūt ad illđ. Vul.⁊ vl. Cortices radicis eiꝰ ponunꝛ suꝑ fraudulēta ⁊ sordida. Instra iū. Cortices radicis eiꝰ ꝯferunt sciatice ⁊ doloribꝰ anche:⁊ qn̄q3 fit clystē ex succo eiꝰ ⁊ ꝯfert ꝑalysi ⁊ stupori:⁊ strigit mēbra ꝑꝑ stipticitatē q̄ est i ipsa:⁊ silr̄ ꝯfert attritōi accn̄ti i capitibꝰ lacertorū ⁊ in medio eoꝝ. Mē.ca. Cortices radicis eiꝰ masticate extrahūt hūiditatē a capite:⁊ sedāt dolorē friduz in eo:⁊ eiꝰ succꝰ distillaꝛ in aurē ꝑꝑ v̄mes ipiꝰ. Et qn̄q3 strigiꝛ cortex radicis eiꝰ cū dēte solo:⁊ ꝯfert ⁊ ꝓp̄e cuz est hūida:aut folia eiꝰ:⁊ silr̄ collutio oris cū aceto i q̊ decoqꝛ:aut vino:aut qn̄q3 cū aceto:⁊ qn̄q3 cuz vino. Mē.ābe.⁊ pec. Cōfert qđ ex eo salitū ē patiētibꝰ asma. Mē.nu. Ipa ē res magis ꝯferēs spleni ⁊ duritiei eiꝰ bibita ⁊ more ēplastri supposita cū faria ordei ⁊ silibꝰ ⁊ ꝓprie cortex radicis eius. Et multotiēs euat ex splene māz grossaz melicā ⁊ succedit ei sanitas. Mē. expul. Solone educ̄ hūorē crudū grossum ⁊ ꝓuocat mēstrua:⁊ interficit serpentes ⁊ vermes in intestis. Et cōfert hemorroidibus. Et augmentat coitū. Et qđ ex ea salitū ē añ cibū sumptū soluit. Vene. Est tyriaca.

¶ Capparis radix est medicine apta:flores ⁊ folia cibo: Arabice dicitur cabar. Dias. multi caprion vocant. Plinius:quidam cinosbatiu dicunt alij ophus. Sim.

¶ De caule. Cap.143m.

Caulis. Nā. Corpꝰ hūidiꝰ ē folijs:⁊ syluestris calior ē ⁊ siccior:⁊ ipse totꝰ ē cal̄s i p̄: siccus i scđo. Et caulis qdē aliꝰ ē domesticus:⁊ aliꝰ syluestris:⁊ aliꝰ marinus:⁊ alius caulis aq̄. Syluestris v̄o ē amarior acutior ⁊ remotior ab h̄ vt sit cibus. Et ꝺcoctio qdē radicis caulis cū aq̄ granatoꝝ ē bona. Canabit p̄terea ē grossi nutrimenti igrossans sanguinē cū nō dissoluiꝛ:⁊ iflat vsq3 ad partes furcule ⁊ lateris:⁊ fac̄ dolorosuz corpꝰ ⁊ nō ē mutabil̄ sic vētosus. Opa.⁊ꝑ. Est maturatiuus lenificatiuus ꝺsiccatiuus ꝓp̄e qn̄ ꝺcoquiꝛ ⁊ effundiꝛ ab eo aq̄ p̄ma. Et cinis qdē stipitū eius ē fortꝫ exiccatiōis:⁊ h̄z ꝓprietatē i sedatiōe doloꝝ:⁊ eius nutrimētū ē paruuz:⁊ hūidius nutrimēto lētiū:⁊ sanguis eiꝰ ē malus. Cū ḡ coqꝛ cū carne pigui ⁊ gallinis fit bonus parum. Apo.⁊ bo. Syluestris ⁊ marinus ⁊ domesticus maturāt flegmones ⁊ durities. Vul.⁊ vl. Cōsolidat ⁊ ꝓhibz ambulationē fraudulētis:⁊ poniꝛ cum albumine oui suꝑ adustionē. Instra iū. Cōfert tremori ⁊ qn̄q3 poniꝛ cū fenugreco suꝑ podagrā:⁊ embrocat ꝺcoctio eiꝰ suꝑ dolores iūcturaꝝ. Mē.ca. Eiꝰ ꝺcoctio ⁊ ipiꝰ semē ꝺtardāt ebrietatē:⁊ ꝯfert furfuribꝰ:⁊ qn̄ cū succo eius fit caputpurgiū purgat caput:⁊ ex ꝓp̄etatibus eiꝰ fit exiccatio ligue ⁊ fac̄ somnū. Mē.oc. Obtenebrat visuz:cū h̄ tn̄ q̄ poniꝛ in alcofol. Mē.ābe.⁊ pe. Fit gargarismus cū succo eius:aut ꝺcoctio ipsius cū olō sisamino:⁊ ꝯfert p̄focatiōi:⁊ comestiōi:⁊ comestio eiꝰ clarificat vocē. Mē.nu. Est malus stōcho:⁊ eiꝰ succus cū vino de passis ꝯfert spleni ⁊ icteritie:⁊ eius canna ē tarde digōnis. Mē.expul. Prouocat vrinaz et mēstrua:⁊ eius semē cū aq̄ lupinoꝝ iterfic̄ v̄mes:⁊ eiꝰ ꝓuocat mēstrua ēt. Cū ḡ supponiꝛ ēt ipse ⁊ succus eiꝰ cū farina sceilen iterfic̄ fetū:⁊ qn̄ supponiꝛ eius semen post coitū corrūpit sꝑma:⁊ cinis radicis eiꝰ frāgit la-

pidē. Et caulis q̄ ē marin⁹ ↄ̃clinat ad salsedinē ⁊ amaritudinē: ꝑꝑ illud q̄ lenit nām: ⁊ soluit ꝓprie cuȝ carne pigui: ⁊ folia eius sunt sicut folia aristo. que ex vna radice oritur. Vene. Eius succus cū vino cōfert morsibus: ⁊ est conferens morsui canis rabiosi.

¶ Caulis corp⁹ ē hūidū. Ar. ꝓblematū 3ª. 17. ꝓblemate dic̄ ꝙ ē frigidus: ⁊ sūt diuerse species caulis: vel fuerūt diuerse opiones: vel Aui. itelligit quātū ad ptē supficialē q̄ ē cal'a ⁊ sicca. Et ē thirsus cuiuslibet plāte: ⁊ sic habet a Plinio per totū librum suum.

¶ De coriandro. Cap. 144m.

Coriādrū qd ē. Aliud ē humiduȝ ⁊ aliō siccū. Dixit Gal. ꝙ ṽtus eius ē cōposita ⁊ qȯ in eo ↄ̃siat ē terreitas q̄nq̃ ⁊ aqueitas tepida: ⁊ i ipso ē pōticitas pua a stipticitate. Apȯ me ṽo aqueitas i ipo frida ē nō tepida oino nisi sit ꝑꝑ subaȝ subtilē cal'aȝ pmixtā ei⁹ cui⁹ sepatio ab eo fit velox. Et Hunaiȝ qdē dixit ēt ꝙ Gal. remouet frigus a coriādro ↄ̃dicēdo Dias. Ego āt dico ꝙ testificati sunt iā frigus eius Ruffus ⁊ Archigenes ⁊ aliȷ̄ ab eis. Nā. Fridū ē i fine p̄mi vsq̃ ad scȯȝ: siccū i scȯo: ⁊ apȯ filiū Viregi i tertio. Apȯ me ṽo ē ↄ̃clinās ad caliditatē puā. Sȝ Gal. i toto fac̄ ↄ̃clinationē ad cal'itatē: ⁊ forsitan illȯ ē ꝑꝑ subaȝ in ipo subtilē q̄ resoluit et nō remanet cū bibit: ⁊ si nō ꝑꝑ qd opȝ vt sit mltitudo succi ei⁹ iterficiēs cū ifridatiōe. Opa. ⁊ ꝓp̄e. In ipo est stipticitas ⁊ stupor: ⁊ succ⁹ ei⁹ cū lacte sedat oēȝ fortē pulsationē. Apo. ⁊ bo. Cōfert apatib⁹ cal'is cū aceto ⁊ cerusa ⁊ ol'o rosa. ⁊ cū melle ⁊ ol'o scere: ⁊ vestigiȷ̄s ignis psici. Et cū faria fabaꝝ: aut sauicb: aut faria ciceris scrophulis: q̄n pmiscet cuȝ eis succus eius. Inqt Gal. cū resoluat scrophulas: q̄uo q̄ ē fridū. Et pole qdē est vt dicat ei ꝑꝑ ipsi⁹ ꝓprietatē: ⁊ q̄m i ipso ē suba subtil' ꝓfundās penetrās ⁊ ꝓfundat: ⁊ nō ꝓfundatur suba frida: ȝ q̄n bibit resoluit cal'ȝ velociter ⁊ remāet agēs fridū. ⁊ dixit nō sanat ex herisipila nisi qȯ ifridatū: aut pmixtū hūori melico: aut fl'atico. Mē. capiȷ̄. Cōfert ṽtigini facte a vapore chol'ico aut flegmatico: ⁊ epil'ie facte ex h: ⁊ ei⁹ ꝓprietas ē ꝓhibē vaporē a capite: ⁊ ꝑꝑ h ponit in cibo patiētis epil'iā ex vapore stomachi: ⁊ multitudo ei⁹ hūidi ⁊ ei⁹ sicci pmiscet sensuȝ. Et qȯ hūidū ē facit somnū ⁊ ꝓhibet fluxū sanguis. Et puluerizatio sicci ⁊ collutio oris ex succo hūidi cōfert cola. Mē. ocu. Sn̄at tenebrositatē visus: ⁊ succ⁹ ei⁹ distillat⁹ sedat pulsationē i oculo: ⁊ ꝓp̄e cū lacte mulieris: ⁊ q̄n ex foliȷ̄s ei⁹ fit ēpl'ȝ ꝓhibȝ fluxū mēbroruȝ ad oculū. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfert tremori cordis calido ⁊ potāt ex eo. ʒ. iiȷ̄. cū aq̄ ligue arietȷ̄ ⁊ retinet sputū sanguis. Mem. nut. Est tarde digōnis ⁊ ↄ̃fortat stōchū calefactū: ⁊ qȯ de eo torrefactuȝ ē ꝓhibet vomitū. Et dr̄ ꝙ ipȝ sedat eructuationē acidā post cibū: ⁊ si ita ē tūc fac̄ illȯ ꝑꝑea ꝙ ꝓhibȝ vaporē ⁊ vomituȝ ei⁹. Mē. exp. Cōstrigit semē ei⁹ torrefactū: ⁊ dr̄ ꝙ semē ei⁹ cū rob sol'one educ̄ ṗpētes. Et coriādrū qdem hūidū cū melle ⁊ ol'o ↄ̃fert apatib⁹ cal'is testiculoruȝ. Et qȯ ex eo hūidū ē: ⁊ qȯ siccū frāgit ṽtutē coit⁹ ⁊ erectionē ṽge ↄ̃siccādo spma. Vene. Cuȝ ex succo bibit circiter. ʒ. iiȷ̄. iterficit q̄m facit hoieȝ possidere tristitiā ⁊ syncopiȝ: ⁊ nō opȝ vlt̄ vt de eo multū sumat.

¶ De cane. Cap. 145m.

Canis. Deco. Vrina canis admistrat̄ sup verrucas: ⁊ qȯ dr̄ ↄ̃ lacte ei⁹ ꝙ ipȝ abradit pilos: ⁊ ꝓhibȝ ortū piloꝝ euulsoꝝ ē vanuȝ ṽȝ ꝙ existiauit Gal. i locis pl'ib⁹: ⁊ Gal. qdē scripsit canōes i qb⁹ dixit ꝙ sāguis canis ꝓhibȝ ortum piloꝝ euulsorum. Mem. expul. Inqt Gal. Destructus est sermo ei⁹ qui existimauit ꝙ sanguis canis extrahat fetum. Vene. Sanguis canis rabiosi conuenit morsui ipsius: ⁊ veneno sagitte armene.

¶ De carne. Cap. 146m.

Caro qd ē. Carnes bone sunt: caro ouina q̄ cū cal'itate ē subtil': ⁊ iuuenū tauroꝝ: ⁊ capraꝝ: ⁊ carnes illoꝝ q̄ ↄ̃ eis sūt pui sūt magis susceptibiles digōnis ⁊ subtilioris nutrimēti. Et hedina qdē ē minoꝝ supfluitatū q̄ȝ arietina. Caro āt lactētȷ̄ a lacte laudabili ē bōa. A lacte ṽo nō laudabili ē mala. Et caro ↄ̃crepiti qȯ ē ex ouib⁹ ē mala: ⁊ sil'r caro extenuati. Et caro nigri ē leuior ⁊ suauior. Et sil'r caro masculi ⁊ rubea diuisa ex aīalib⁹ pl'ime piguedis ⁊ alba sūt leniores: ⁊ varia ē mioris nutrimēti: ⁊ natat i stōcho. Elec. Melior caro ⁊ digestibilior ē illa q̄ ē circa os. Et ↄ̃xtra qdē leuior ē: ⁊ melior ē sinistra: ⁊ q̄ ē i medio lacertoꝝ mūdior ē carne neruorū. Caro āt laxa sup quā nō ē neru⁹ fortasse ē suauis: ⁊ ꝓp̄e q̄ ē ꝑꝑ gnōnē lactȷ̄ sic̄ caro mamille: aut ꝑꝑ gn̄ationē saline sic̄ caro radicis ligue. Et ei⁹ qdē nutrimētū q̄n digerit ē bonū: ⁊ i qbusdā horis ē fl'aticū. Mltitudo ṽo nutrimīti ei⁹ nō ē nisi mltitudo nutrimēti reliquaꝝ carniū: ⁊ caro lacertoꝝ nisi caro mamille ⁊ caro testiculoꝝ galloꝝ. min⁹ ṽo bona est q̄ creata ē ad h vt sit sustētaculū sic̄ q̄ texit iter venas epatȷ̄ ⁊ reliq̄. Et caro cordis ⁊ radicis ei⁹ sil'is moro. Et mamille qdē nutrimētū ē bonū. Or si i ea ē lac ē grossuȝ. Testiculoruȝ ṽo caro ē melior aliȷ̄s. Et volucris ṽo caro melior est q̄ȝ alduragi ⁊ gallinaꝝ ⁊ subtilior eaꝝ: ⁊ nō sūt cū nutrimēto carniuȝ alcubegi ⁊ atheiȝ ⁊ alderarim. Ois p̄terea aīalis sicce cōpl'onis caro pui est melior sic̄ caro hedi. Ipa eni ē bōa. Capna ṽo nō ē bona multū: ⁊ ei⁹ hūor fortasse ē malus valde. Hircina āt caro ē mala absolute. Et caro lupoꝝ ē mala. Et oēs volucres magne aq̄tice ⁊ hn̄tes colla longa: ⁊ pauo ⁊ milu⁹ ⁊ palmibus dure ⁊ alcata: ⁊ q̄rū pl'ima gn̄atio ē mel'ia: ⁊ q̄ eis sūt sil'ia: ⁊ passeres oēs male sūt. Ale ṽo auiū grossaꝝ magnaꝝ exercitātiū sūt bōi chimi: caro aūt syluestris melior ē carne gazel cū sua ↄ̃cliatōe ad mel'iā. Christiani ṽo dicūt ⁊ q̄ eos imitant ꝙ melior caro syluestris ē caro porci syluestris. Naȝ cū h ꝙ ē leuior carnib⁹ domestici ē fortȷ̄ nutrimēti ⁊ pl'imi: ⁊ ē velocis digōnis: ⁊ est melior q̄ȝ eē p̄t i hyeme. Opȝ p̄terea vt ↄ̃siderent in dispōnib⁹ aīaliū ēt i etate: ⁊ i loco sui past⁹: ⁊ sui exercitiȷ̄ ⁊ reliquoꝝ q̄ dcā sūt i lacte. Nā. Caro auis oino siccior ē carne q̄drupedis: ⁊ caro vaccina siccior ē carne capna. Caro āt capna ē sicca ⁊ difficilioris digōnis carne ouina. Et caro veteꝝ ē grossi nutrimēti ⁊ vehemētis calefactionis. Leporis ṽo caro est cal'a ⁊ sicca. Carnes magnaꝝ auiū ⁊ anseꝝ ⁊ miluorum est grossa.

Anatis

Anatis vͦo caro ⁊ aquaticaꝝ est vehemẽtis hũiditatꝭ:
⁊ est ꝓpinqua in hoc carni ouine. Et existimauerũt qdaꝫ
ꝙ caro ericij est humectatiua ⁊ caro piguis: ⁊ natium
caro ẽ cal'a ⁊ humida. Opa. ⁊ ꝓpe. Caro ẽ cibꝰ ꝯfor
tãs corpus ⁊ ẽ cibꝰ magis ꝓpique ꝯuersiõis ad sangui
nẽ: ⁊ nutrimẽtũ qdẽ eius q̃ in patella cocta ẽ: ⁊ eiꝰ que
assata est: ẽ sicciꝰ: ⁊ nutrimẽtũ eius q̃ elixata est: est hu
midius. Et eius qdẽ q̃ cocta est cũ semibꝰ ⁊ muri ⁊ sil'i
bus vͦtus est vͦtus seminũ eius. Pinguedo ãt ⁊ adeps
sũt mali nutrimẽti ⁊ pauci ⁊ subleuãt cibũ: ⁊ nõ ẽ cõue
niẽs ex eis: nisi q̃ẜtitas ꝑua ſm mẽsurã q̃ delectet. Sa
lita vͦo caro q̃ꝫuis in ꝓncipio fuerit hũida: tñ facta est
desiccatiua vehemẽtiorẽ hñs desiccationẽ q̃ꝫ oĩs ca
ro. Et eius nutrimẽtũ est ꝑuũ. Et caro qdẽ piguis le
nit vẽtrẽ cũ paucitate sui nutrimenti: ⁊ velocitate sue
ꝯuersiõis ad fumositatẽ ⁊ chol'aꝫ ⁊ digerit̃ velociter.
Et caroilioꝝ natiũ deterior ẽ carne pigui: ⁊ ẽ mala i
digõne ⁊ nutrimẽto: ⁊ est calidior ⁊ grossior piguedi
ne. Caro vaccina pl'imi est nutrimẽti grossa mel'ica ge
nerãs egritudiẽs mel'icas: ⁊ q̃ melior est eius est caro
vituloꝝ. Carnẽ ꝓterea vaccinã dissoluũt cortices me
lonũ. Et melior qdẽ hora in qua comedit̃ ẽ ver ⁊ prin
cipia estatꝭ. Chr̃iani ãt ⁊ q eos imitant̃ dicũt ꝙ nõ hñt
cũ grossitudie sua viscositatẽ nutrimẽti porci: neq̃ꝫ eiꝰ
spissitudinẽ. Porcelloꝝ ãt caro ꝑui est nutrimenti ꝑꝑ
fortitudinẽ sue resol'onis: ⁊ vehemẽtiã sue hũiditatis.
Et caro qdẽ anatꝭ est pl'imi nutrimẽti: nõ tñ existit in
bonitate nutrimẽti gallinaꝝ ⁊ sil'iuꝫ: ⁊ vẽtres eaꝝ sunt
suaues: ⁊ epata eaꝝ sũt bona suauia in cibo ⁊ boni hu
moris. Caro ascecrach ẽ frãgitiua vẽtositatũ: ⁊ ꝺ car
nibꝰ lõginqor ab hoc vt putrefiat: ⁊ q̃ paꝝ est piguis est
cuius suba est siccior. Deco. Caro vaccina generat
morpheã: adeps asini syluestris est bona pãno linita:
⁊ sil'r adeps anatꝭ ipinguat: ⁊ illꝺ qꝺ est adustũ de car
ne arietũ linitũ sup morpheã est vtile: ⁊ qꝺ adustũ est
de carne ranaꝝ alopicie. Apo. ⁊ bo. Caro vaccina
gñat cancrũ: ⁊ sil'r carnes grosse ⁊ resoluunt̃ apata du
ra eis. Vul. ⁊ vl. Caro vaccina gñat scabiẽ ⁊ ipeti
ginẽ malas: ⁊ sil'r carnes grosse: ⁊ caro arietꝭ adusta li
nit̃ sup ipetiginẽ ꝯueniẽter. Instra iũc. Caro vacci
na gñat leprã ⁊ elephãtiã ⁊ varices: ⁊ sil'r carnes gros
se ⁊ pigues: ⁊ alleliati more empl'i supposita ẽ bõa ner
uis iflatis: in iure carnis leporis sedẽt podagrici ⁊ ha
bẽtes dolores iũcturaꝝ: ⁊ eius opatio ẽ ꝓxĩa opõni iu
ris vulpis. Caro dãnule admĩstrat̃ more empl'i super
dolores iuncturaꝝ posita. Caro dorsi asini syluestris
cũ ol'o costino ẽpl'at̃ sup dolores iũcturaꝝ. Adeps asi
ni syluestris cũ ol'o costino mollificata more empl'i po
nit̃ sup dolores dorsi ⁊ vẽtositatibꝰ grossis. Et caro vi
pere ꝯfert lepre ſꝫ ꝙ dcm̃ ẽ i cap. eiꝰ. Et caro ericij est
bona lepre. Mẽ. ca. Caro vaccina ⁊ relique carnes
grosse male faciũt euenire alienationẽ ꝑꝑ exiccatiõeꝫ.
Et caro dãnule miscet̃ cũ vino ⁊ bibit̃ ꝑꝑ soda. Mẽ.
ocu. Cinis carnis arietũ ꝯfert albugini oculi: carnes
lupoꝝ ⁊ hñtiũ rostra ⁊ vngues ꝯferũt oculo ⁊ ꝯfortãt
ipm. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Cãcer fluuialis ꝯfert extenua
tis valde: ⁊ carnes pulloꝝ excitãt ꝓfocationẽ nisi ace
tose. Mẽ. nut. Carnes grosse ꝓdicte igrossant sple
nẽ: veꝝ acetosuꝫ vaccinũ cũ coriãdro sicco ⁊ croco ꝓ
hibet cursum mẽbroꝝ ad stõchũ: ⁊ caro alcata reme
morat̃ in sũma eoꝝ que ꝯferũt corruptiõi cõpl'onis et
hydropisi ⁊ oppil'oni splenis ⁊ epatꝭ: ⁊ melius est vt in
hydropisi ꝯgelata sumat̃ vt nõ cõmoueat sitim. Qui
dã ãt hoiuꝫ sunt q laudãt carnes lupoꝝ ad frigus sto
machi: ⁊ hũiditateꝫ ⁊ ꝺbilitatẽ eiꝰ: ⁊ velocitas qdẽ di
gestiõis ⁊ ꝺscensiõis: ⁊ ambaꝝ tarditas nõ sũt ſꝫ gros
situdineꝫ cibi ⁊ subtilitateꝫ eiꝰ. Caro enim porci sylue
stris ⁊ domestici ſꝫ ꝙ dr̃ est velocis digõnis ⁊ descen
siõis: ⁊ est fortꝭ nutrimẽti viscosi ⁊ grossi: ⁊ carnes cer
uoꝝ cũ grossitudie sua sunt velocis descẽsiõis: ⁊ caro
qdeꝫ ericij cũ oxymelle ꝯfert hydropisi: ⁊ caro alcata
ꝯfert oppil'oni epatꝭ ⁊ debilitati eius: ⁊ corruptiõi cõ
pl'onis ⁊ hydropisi: ⁊ carneꝫ lupoꝝ ⁊ hñtium rostra ⁊
vngues abhorret stõchus. Mẽ. expul. Carnes vac
cine ꝓhibent attractioneꝫ chol'e ad stõchũ. Caro lepo
ris assata est bona vlceribꝰ itestinoꝝ. Caro ericij exic
cata cũ oxymelle est bona dolori renũ: ius galli decre
piti est bonũ colice: ⁊ egritudibꝰ mel'icis: ⁊ adeps asi
ni syluestris cũ ol'o costino est bona dolori renũ ⁊ ven
tositatibꝰ grossis: ⁊ caro lupoꝝ ⁊ hñtium rostra ⁊ vn
gues est bona hemorroidibꝰ. Jus carnis vaccine ace
tosuꝫ est bonũ sol'oni chol'ice. Abscidit enĩ ipsam ⁊ sil'r
ꝯgelatio carnis eius cũ coriãdro ⁊ aceto: ⁊ acetosita
tibꝰ ei sil'ibꝰ: ⁊ coriãdro sicco ⁊ pauco croco. Et simil'r
carnes auiũ assate aut nõ assate ꝯstrigũt ventrẽ ⁊ ꝓpe
alcubegi ⁊ ateiagi ⁊ eis fortior ẽ alcata ⁊ alchanebiri:
⁊ ꝓpe cũ elixat̃ ⁊ auferat̃ ab ea aq̃. Caro ãt camelli ꝓ
uocat vrinã ⁊ carnes pigues vehemẽtius leniũt nãm
q̃ꝫ alie. Feb. Caro vaccina ⁊ ceruoruꝫ ⁊ hircoꝝ syl
uestriũ ⁊ magnaꝝ auiuꝫ facit euenire febres q̃rtanas.
Vene. Caro dãnule exiccata cũ vino i potu accepta
cõfert venenis. Caro arietũ adusta ꝯfert morsibꝰ ser
pentũ ⁊ scorpionũ ⁊ algerarat: ⁊ cũ vino canis rabio
si: ⁊ caro rane puncture vermium venenosorum.

¶ De chrysomillis. Cap. 147^m.

Chrysomilla. Elec. Meliora sunt arme
nia: nõ enĩ cito aduenit eis corruptio ⁊ ace
tositas. Et cuꝫ sumunt̃ chrysomilla opꝫ vt
accipiat̃ masticis ⁊ anisi equal'r põdus. ʒ. j.
vsq̃ꝫ ad. ʒ. ij. i vino puro: aut vino de passis: aut paruꝫ
mellis. Nã. Sũt frida ⁊ hũida i scꝺo: ⁊ oleũ nucleo
rũ est cal'm ⁊ siccũ in scꝺo. Opa. ⁊ ꝓpe. Eoꝝ humor
est velocis putrefactiõis. Mẽ. nutri. Eoꝝ ifusio se
dat sitim. Et chrysomilla quidem conuenientiora sunt
stomacho q̃ꝫ persica. Et armenia non corrumpunt̃ in
stomacho neq̃ꝫ acescunt velociter. Ex eis vͦo que eo
rum expellunt nocumentũ est vt post ea sumãtur ani
sum ⁊ mastix in miua: aut vino de passis ⁊ infrigidati
cum melle puro. Mem. expul. Oleum nuclei ipsoꝝ
confert hemorroidibus. Feb. Generant febres ꝓ
pter velocitatem sue putrefactiõis: verum infusio sic
corum confert febribus acutis.

¶ Chrysomilla dicit Plinius in lib. 15. ca. 11. vocari speciem cydo
niorum incisuris distincta colore ad aurum declinante.

¶ De calce. Cap.148m.

Calx qd ē. Per calcē significam⁹ cinereitatē corpoꝝ lapidosoꝝ ⁊ ostracoꝝ. Nā. Jlla qdē quā nō tetigit aqua: ⁊ illa quā aq̄ tetigit cum remanet extincta duob⁹ dieb⁹ aut trib⁹: tūc nō adurit: imo calefacit tm̄: ⁊ abluta qdē est sicca. Opa. ⁊ ꝓ. Abscidit sanguis fluxū: ⁊ abluta est exiccatiua sine mordicatōe: ⁊ calx qdē qn̄ bibit̄ cū oliis fit maturatiua. Vul. ⁊ vlce. Corrodit carnem additā ⁊ abluta cōsolidat ⁊ ꝯfert adustiōi ignis valde.

¶ De cypero. Cap.149m.

Cypeꝝ qd est. Est radix plāte silis porro et segeti ēt nisi qꝛ est subtilior ⁊ lōgior in plurib⁹ regionib⁹. Verūtn̄ meli⁹ ē alcusi. Et dr̄ ꝙ cypeꝝ idū cū croco abradit pilos. Elec. Melius est illd̄ qd̄ est spissuz graue difficile ad frāgēdū aromaticū: cui⁹ herba est breuis: ⁊ cui⁹ acredo est vehemēs. Opa. ⁊ ꝓpe. Jn ipō est stipticitas ꝑua et exiccat sine mordicatiōe: ⁊ apit orificia venaꝝ: ⁊ extenuat ventositates: ⁊ adurit sanguinē ⁊ ponit̄ in ēplis. Deco. Colorē efficit bonū: ⁊ facit bonū odorez oris: ⁊ indū sic dr̄ abradit pilos. Apa. ⁊ bo. Cōsolidat ea que sūt difficilis ꝯsolidatiōis: ⁊ fissa ⁊ putrida ⁊ corrosa cū olō de grano alchadra. Jnstrā iun. Valet ad dolorē in ilijs ⁊ strigit dorsuz ⁊ neruos: ⁊ ipsi⁹ multitudo acqrit leprā. Mē. cap. Confert putredini nariū ⁊ oris ⁊ alcola: ⁊ mollificatiōi gigiue: ⁊ augmētum efficit in seruatiōe. Mē. nut. Calefac̄ stōchū ⁊ epar. Mē. expul. Extrahit lapidē ⁊ frāgit ipm: ⁊ cōfert distillationi vrine: ⁊ debilitati vesice valde: ⁊ frigori ei⁹ vehementer: ⁊ similiter operatur in renibus: ⁊ confert frigori matricis valde: ⁊ ꝯfert hemorroidibus. Feb. Confert febribus antiquis.

¶ Cyperum Dia. siue vt alij dicunt eriscepton aut aspaltum. sed falsum est. folia hꝫ similia porro sed oblōga ⁊ tenuiora ⁊ dura. ascendit aūt de terra cubito vno ⁊ semi. hastā hꝫ angulosaz silem iunco: que hasta semē in capite generat. radices sub terra hꝫ oblōgas et rotūdas sicut oliua: qd̄ a Plinio in lib. 21. ca. 18. Cipiron vocari puto. Cipiron aūt a Plinio dicit̄ palustris gladiolus. Sim.

¶ De cupresso. Cap.150m.

Cupressus qd est. Noiat̄ i syria arbor alheret ⁊ romane cupssus: ⁊ i sapore ei⁹ sūt acredo ⁊ stipticitas pauca: ⁊ amaritudo plurima: ⁊ pōticitas ei⁹ est plus q̄ȝ amaritudo ⁊ calitas ei⁹: acuitas est ſm q̄ȝtitatē qua ei⁹ v̄tus in mēbris ꝓfundat̄: ⁊ fac̄ ꝓuenire stipticitatē siue mordicatione ⁊ diuersificat̄ a reliqs calefactiuis: qm̄ nō attrahit. Nā. Calīa ē in ꝑ sicca i scd̄o. Quidā tn̄ existimauerūt ꝙ ē frida valde: ⁊ iudicauerūt ꝙ virt⁹ ei⁹ ē cōposita: ⁊ calitas ei⁹ ē ſꝫ q̄ȝtitatē qua fac̄ penetrare stipticitatē: ⁊ qua stipticitas ei⁹ ꝓfundat̄ ⁊ ꝓuenit i mēbris. Opa. ⁊ ꝓpe. Folia ⁊ nux ei⁹ sūt stiptica: ⁊ in ipsa ē resolō ⁊ resoluit hūiditates: ⁊ nux qdē ei⁹ fortior est oi re q̄ȝ folia ipsi⁹: ⁊ in ipsa ē vis faciēdi adherere ⁊ abscindit sanguinē: ita ꝙ remouet putredinez. Deco. Qn̄ decoquit̄ cuz aceto ⁊ lupinis ⁊ linit̄ sup vnguē remouet ei⁹ vestigia: ⁊ ei⁹ folia delēt morpheā. Vul. ⁊ vlc. Folia ei⁹ recētia ⁊ nux ei⁹ ꝯsolidāt vulnera q̄ sūt i mēbris duris cū fuerint recēter collecta: ⁊ ꝯferūt formice ⁊ herisipile: ⁊ ꝓprie cū farina ordei. Jnstrā iū. Nux ⁊ folia ipsi⁹ bona sūt collo cū ex eis fit ipsi ēplꝫ: ⁊ cōferūt cū farina ordei supposita herisipile ⁊ silib⁹: ⁊ cōfortāt neruos ⁊ extenuāt ramicē more emplī supposita: ⁊ roborāt mollificationē ⁊ stringūt eam. Mē. ca. Qn̄ terit̄ nux cupssi multū cū ficub⁹ ⁊ ponit̄ lyciniū de eis in narē sanat carnē additā: ⁊ d̄coctio eius cū aceto sedat dolorē dētiū. Mē. ābe. ⁊ pec. Dat̄ ad bibēdum cū vino nux ei⁹ ad sputū sanguis ⁊ ad difficultatē ābelit⁹: ⁊ ābelitū dilatatiōis ⁊ ad tussim antiquā: ⁊ silr̄ ei⁹ d̄coctio. Mē. expl. Bibūt̄ folia ei⁹ cū vino: ⁊ ꝯferūt difficultati migēdi ⁊ cursui supfluitatū ad vesicā: ⁊ cōferūt ēt vlcerib⁹ que sunt in intestinis. Permu. Loco eius ponitur medietas ponderis ipsius de cortice granati: ⁊ pōdus ipsius de sarcocolla rubea.

¶ De cancro. Cap.151m.

Cancer fluuial' qd ē. Not⁹ ē. Opa. ⁊ ꝓpe. Est difficil' digōnis ⁊ plīmi nutrimti: ⁊ ipꝫ qdē rectificat decoctio cū mes: ⁊ exhit res acutas ifixas carni ⁊ spinas: ſꝫ marin⁹ ē subtilior. Deco. Cinis ei⁹ ē bon⁹ fixuris pedū ex frigore: ⁊ qd̄ d̄ eo adustū ē ponit̄ i medicamēt̄ morphee ⁊ pāni ⁊ ꝯfert. Apo. ⁊ bo. Cācer fluuial' resoluit apa magnū qn̄ ponit̄ sup ea. Mē. ābe. ⁊ pec. Caro ei⁹ ꝯfert ptisi: ⁊ ꝓprie cū lacte asine: ⁊ ius ipsi⁹ ēt. Mē. ex. Cinis ei⁹ ē bon⁹ fixuris ani. Vene. Cōfert morsui scorpionū ⁊ rutele more ēplī supposit⁹ aut comest⁹: ⁊ cinis eius cū melle ꝯfert ad morsuz canis rabiosi bibitus: et quādoq̄ȝ sumitur ex eo cum frumento ad morsum canis rabiosi: ⁊ est notuz. Et scies modum cure in caplō de venenis. Et existimauerunt etiam ꝙ quādo cū bedarūgi approximat scorpioni moritur scorpio.

¶ De cancro marino. Cap.152m.

Cancer marin⁹ qd ē. Cū dr̄ cācer marin⁹ nolumus itelligere ꝑ h̄ oēz cācrū maris: imo spēz cācri q ꝓprie hꝫ oia mēbra dura vt lapis. Opa. ⁊ ꝓprie. Qd̄ de eo adustuz est subtilius est reliqs adustis. Deco. Qd̄ d̄ eo adustū est abstergit dētes: ⁊ d̄let pānū ⁊ lētigines. Vul. ⁊ vl. Qd̄ de eo adustuz est desiccat vlcera: ⁊ ꝯfert scabiei. Mē. ocu. Prohibet lachrymas ⁊ resoluit cū sale vngulā ⁊ fit ex eo collyriū: ⁊ fricatur cum eo scabies palpebrarum. Feb. Prohibet quartanam.

¶ De chrysolocāna. Cap.153m.

Chrysolocāna qd ē. Est atriplex que plīmuz inuenit̄ in scemi. Nā. Frigidus ⁊ humidus est in primo: ⁊ apud quosdā temperatus.

¶ Chrysolocāna olus aureum significat a colore aureo. Plini⁹ lib. 27. cap. 8. chrysolocānum in pineto lactuce simile nascitur. Jtem alibi genus chrysolocāni traditur flore aureo folijs oleris: coctuz est vt olus molle. Sim.

¶ De coturnicibus. i. qualeis. Cap.154m.

Coturnices quid sunt. Ex comestione carnis earum timetur thetanus ⁊ spasmus: nō quia comedant elleborum tm̄: imo quia in substantia earum est hec virtus: ⁊ existimo ꝙ nutrimentum earum ab elleboro est ꝓpter spissitudinem complexionis.

¶ De casia.

¶De casia. Cap.155m.

Casia qd ē. Di ꝙ ē cortex radicis mori al-sceni. Et ē spēꝝ pluriū: quaꝝ vna ē rubea boni saporis ⁊ odoris. Et altera spēs ei9 est cui9 sapor ē sapor spice. Et ē spēs nigra ad purpureitatē ꝺclinās cui9 odor ē sil'is sandalo. Et est spēs altera nigra horribil' odoris subtil' corticis fissa. Et ē altera spēs ad albedinē ꝺclinās porrini odoris. Et ē spēs nigra subtilis cāne ꝯcaua. Et dixerūt qdam ꝙ iuenit sil'e casie qꝺ ꝯuertit ad cinamomū. Et dixerūt alij ꝙ iuenit sup arborem cinamomi casia hm̄oi. Et qñqꝫ ē ꝯiūcta ipsi cinamomo: ⁊ casia existit i ꝟtute cinamomi: ꝫ ē ꝺbilior. Et bona ē illa q̄ cōseqt̄ cinamomū. Elec. Melior ē illa q̄ est rubei coloris pura plana: longi ligni: grosse cāne: subtilis foraminis: solida grossa boni odoris q̄ mordicat liguā ⁊ strigit eaꝫ. Nigra ꝟo ē mala ⁊ qꝺ de ea admistrat̄ ē cortex ipsi9. Et i ligno ei9 nō ē bonitas. Nā. Cal'a ē ⁊ sicca in secūdo. Opa. ⁊ ꝓpe. Est resolutiua ventositatū grossaꝝ: ⁊ in ipa qdē sūt stipticitas ⁊ resol'o cū acredie pl'ima: ⁊ subtiliatio multa: ⁊ icisio ꝑꝑ acredinē q̄ ē in ipa ⁊ adiuuat stiptica: ⁊ sua resolutiōe adiuuat solutiua: ⁊ ipa cū eo qꝺ ē in ipsa de resol'one ⁊ stipticitate: ⁊ subtiliatiōe cōfortat mēbra. Apo. ⁊ bo. Resoluit apata cal'a ⁊ frigida in viscerib9. Vul. ⁊ vl. Linit̄ cū melle super lactea. Mē. ocu. Ponit̄ i medicis oculi ꝑꝑ illꝺ qꝺ i ea est de stipticitate ⁊ resol'one. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfert pectori. Mē. nut̄. Syrup9 ei9 ꝯfert epati: ⁊ vinū in q̄ casia ifundit̄ ꝯfert stōcho. Mem. expul. Prouocat vtraqꝫ ꝓprie in q̄cūqꝫ eoꝝ amboꝝ fuerit cā humoris grossi: ⁊ ꝯfert dolorib9 renū ⁊ vesice: ⁊ qñ fit enchatisma in ꝺcoctiōe ei9 valet dilatatiōi m̄ricis: ⁊ ei9 lubrificationi: ⁊ sil'r fumus ei9 ⁊ syrup9 ei9: ⁊ vinū in q̄ ipa infundit̄ ē bonū difficultati vrine: ⁊ existimauerūt qdaꝫ ꝙ ipa fac̄ abortū. Ven. Dat̄ i potu ad venenū tyrie.

¶Casia. Dias. facit capitulū de casialignea: ⁊ icipit casiafistula inquit pl'es hꝫ spēs: sed optīa ē arabica: q̄ est grauissima colore subruffo coralli sil'is tenuis lenissima tactu lōga fistula gustu submordax nescio cū qua calefactōe odore aromatico plena: ⁊ i ore missa vini subtrahēs saporem. Est ēt altera subnigella colore purpureo plena odore minime suauis maxīe necīa medicine arti. Scđa enī est hec a supra dicta. Est tertia casia q̄ appellat̄ blataos suaui odore: ⁊ q̄uis m̄lte alie sint casie: tn̄ inanes ⁊ irrōnabiles sūt. Sim.

¶De cydonio. Cap.156m.

Cydoniū qd ē. Qñ abluit̄ cinis ramoꝝ ⁊ folioꝝ ei9 ē sic̄ thutia: ⁊ folia ipsi9 remanēt ꝑꝑ puritatē stipticitatꝭ eius: ⁊ rob pomoꝝ acescit ꝑꝑ illꝺ qꝺ i ipo ē ꝺ hūiditate aquea frigida. Elec. Assatū ē meli9 ⁊ magis ꝯferēs: ⁊ ei9 qdē assatio fit qm̄ ꝯcauat̄: ⁊ deijciunt̄ grana ei9: ⁊ ponit̄ in ipo mel ⁊ linit̄ luto corp9 ei9 ⁊ ponit̄ i cinē. Nā. Frigidū ē i fine ꝑmi: siccū i ꝑncipio scđi. Opa. ⁊ ꝓ. Est stipticū ꝯfortatiuuꝫ fortiter: ⁊ flos ei9 ēt stiptic9 ē ⁊ sil'r oleū ei9: ⁊ dulce ē min9 stipticū: ⁊ semē ei9 ē lenitiuū sine stipticitate: ⁊ ꝓhibꝫ ipꝫ cursuꝫ supfluitatū ad viscera. Deco. Retinet sudorē ⁊ ꝯfert oleū ei9 fissure frigoris. Apo. ⁊ bo. Cōfert oleū ei9 formice. Vul. ⁊ vl. Oleū ei9 ē vtile vlcerib9 scabiosis. Instr. iūc. Multitudo comestiōis ei9 gn̄at dolorē neruoꝝ. Mē. ocu. Assatū ponit̄ sup apata oculi cal'a. Mem. ābe. ⁊ pec. Ei9 succ9 ꝯfert dilatatiōi ābelit9 ⁊ asmati: ⁊ ꝓhibꝫ sputū sanguis: ⁊ semē ei9 ꝯfert aspitati gutturis: ⁊ lenit cānā pulmonis: ⁊ mucilago eius ēt humectat ipaꝫ cānā. Mē. nu. Cōfert vomitui ⁊ ebrietati ⁊ sedat sitiꝫ: ⁊ cōfortat stōchū recipiētē supfluitates syrup9 ei9 ⁊ ipsi9 infusio: ⁊ qꝺ ꝺ ipo elixatū ē: ⁊ ipo vtunt̄ i scđa mēsa sup vinū ⁊ ꝓhibꝫ ebrietatē: ⁊ fit ex eo syrup9 ꝯfortās appetitū deiectū valde ⁊ mortuū: ⁊ ꝯfortat stōchū: ⁊ ꝓhibꝫ vomitū fl'aticū. Mē. exp. Est ꝓuocatiuū ⁊ iā dcm̄ ē ꝙ illꝺ ē ꝑ accn̄s ꝯn̄s ꝯstrictionē ei9: ⁊ illꝺ qꝺ cū melle elixatū ē: ē vehemēti9 ꝓuocatiuū: verūtn̄ qñqꝫ soluit vētrē ⁊ nō ꝯstrigit ⁊ gn̄at colicā ⁊ dolorē vētris pūgitiuū: ⁊ ꝯfert dissinterie ⁊ retinet fluxū mēstruoꝝ: ⁊ confert arsure vrine qñ distillatur succus eius aut oleum ipsius in virgā: ⁊ ꝯfert oleū eius renibus ⁊ vesice: ⁊ qñ assumit̄ post cibū soluit: adeo ꝙ quādo plurimū ex eo sumit̄ extrahit cibum ante digestioneꝫ ⁊ clysterizatur decoctio eius ad eminentiam ani ⁊ matricis.

¶Cydoniuꝫ. Plini9 i lib. 15. cap. 11. Cydonia mala grece cydonia ex creta isula aduecta plura eoꝝ gn̄a chrysomella incisuris disticta colore ad auꝝ iclinato: q̄ ꝟo cādidiora nr̄a tia cognoiant odoris ꝓstātissimi: miora ex eodē gn̄e struthea ꝑcocia ꝟo mustea ⁊c. Sim.

¶De croco hortulano. Cap.157m.

Croc9 hortulan9. Nā. Est cal's i ꝑ: sicc9 i scđo. Opa. ⁊ ꝓ. In ipo ē stipticitas eq̄lis cū maturatiōe. Deco. Mūdificat pānū ⁊ morpheā. Vul. ⁊ vl. Ponit̄ cū aceto sup ipetiginē. Mē. ca. Ex croco hortulano syluestri cū fit linimentum cū melle confert cola puerorum.

¶De calamento. Cap.158m.

Calamētū qd ē. Eius aliꝺ ē fluuiale: ⁊ aliud mōtanū sil'e hyssopo i sapore: ⁊ sil'r folia ei9 sūt ei sil'ia. Et ē alia spēs eius q̄ noiat̄ albauiū. Et ē q̄dā spēs ei9 q̄ vocat̄ calamtū hirci: ⁊ ꝟtus ei9 ē sic̄ ꝟtus alioꝝ acris: ⁊ ꝟtus syrupi ipsi9 est sil'is ꝟtuti syrupi albahasce: ⁊ calamētū qdē ē subtil' ⁊ mōtanū forti9 ē fluuiali. Opa. ⁊ ꝓ. Subtiliat fortiter sua acuitate ⁊ amaritudie sui ⁊ ꝓpe syluestre: ⁊ ꝑꝑ illꝺ ē rubificatiuū vlceratiuū: ⁊ cū bibit̄ solū ꝓuocat sudorē: ⁊ calefac̄ vehemēter ꝑ id qꝺ exhit ex ꝓfundo corporis: ⁊ icidit ⁊ exiccat: ⁊ calefac̄ valde. Deco. Qñ ꝺcogt̄ ⁊ ꝓprie qꝺ recēs ē cū vino: ⁊ fit ex eo ēpl'ꝫ remouet vestigia nigra a corꝑe ⁊ occultationē q̄ accidit sub oculo. Vul. ⁊ vl. Mōtanū ꝯfert rasure intestinoꝝ ⁊ rupture: ⁊ fit balneatio ex ꝺcoctione mōtani ad pruritū ⁊ scabiē. Instr̄a iūc. Potus decoctionis eius cōfert cōtractiōi lacertoꝝ in carnibus ⁊ extremitatibus suis. Et qñqꝫ fit ex eo emplastrū ad sciaticā et ad cutē ⁊ ꝑmutat cōpl'onē: ⁊ extrahit ex ꝓfundo: ⁊ qñ comedit̄ ⁊ bibit̄ post ipꝫ aqua casei diebus ꝯtinuis cōfert elephātie ⁊ varicibus. Et illud qꝺ noiat̄ fel albauiū quādo bibit̄ ꝯfert spasmo ⁊ linit̄ ex eo podagra et cōfert: ⁊ suffumigat̄ cū eo: ⁊ cōfert potus calamēti lepre nō resol'one sua tm̄: sed sua icisiōe ⁊ subtiliatiōe ēt. Mē. ca. Succus eius iterficit ꝟmes in aure: ⁊ in ipso est virtus faciēdi soda. Et mōtanū qdē ꝯfert vlcerib9 oris: ⁊ exhit supfluitates ex vtrisqꝫ narib9: ⁊ illꝺ qꝺ est

adustū de albauiū strīgit gigiuas. Mē.anhe.⁊ pecť. Eius decoctio ɔfert dilatationi anhelitus ⁊ est fortis in extractiōe humoꝝ viscosoꝝ ex pectore ꝓprie cū comediť cū ficub⁹:⁊ ɔfert dolori lateꝝ. Et mōtanū qdē est fortius illo:⁊ albauiū fač illud totū:sup albauiū vō rorať acetū ⁊ sumiť acetū ex eo qđ est vicini tpis cū acetositate:⁊ odorat ipz syncopizatus ⁊ sanať:⁊ calamentū birci ɔfert tremori cordis. Mē.nu. Cōfert paucitati appetitus ⁊ debilitati stōchi:⁊ ꝓprie syluestre singultui:⁊ ɔfert patiētibus icteritiā cū abstersione ⁊ apꝑtione sua ⁊ subtiliatiōe sua melīcā ⁊ cholīcā ⁊ silr̄ dcoctio eius:⁊ qñqȝ fit balneatio ex decoctiōe mōtani ad illđ:⁊ sepať icteritia:ɔfert hydropisi qñ comediť cum ficub⁹:⁊ ī mōtano qdē est virtus faciendi appetitū cibi:⁊ succus eius ē ɔferēs hydropisi ēt:⁊ albauium sedat nauseā:⁊ fit ex eo ēpl'z cū cerato sup splenē ⁊ extenuat eū:⁊ silr̄ calamētū hirci:⁊ est vehemēter cōferēs tremori cordis stōchi ⁊ ɔturbatiōi ⁊ nausee. Mē.ex. Eius dcoctio ꝓuocat vrinā:⁊ ɔfert dolori pungitiuo vētris ⁊ cholīce passioni:⁊ qñ teriť cū dispōne sua aut decoqtur ⁊ bibiť cū melle īterficit fetū:⁊ ꝓuocat menstrua:⁊ qñqȝ fač vomere flegma. Et dixerūt qdā mōtanū abscidit coitū ⁊ ꝓprie syluestre:⁊ ꝓhibȝ pollutionē. Et syluestre qdē soluit vētrē sufficiēter ⁊ ɔfert matrici:⁊ īterficit vmes ꝑcipue syluestre. Et mōtanū solutione educit cholīaȝ nigrā:⁊ sit qđ de eo sumiť in potu xx.kirat cū iulep:⁊ illud qñqȝ opať spēs calamēti syluestris:oia illa ɔfortanť qñ ꝑmiscenť cum aceto ⁊ rob pauco:⁊ rectius qdē est vt terať ⁊ spargať sup acetuȝ cōmixtū cū aq̄ ⁊ sale ⁊ bibať:⁊ illđ qđ noiať albauiuȝ exhibit supfluitates melīcas ex via vrine:⁊ calamētum syluestre qñqȝ opať oia illa. Feb. Bibiť dcoctio ei⁹ ⁊ ɔfert rigori:⁊ silr̄ inunctio ex olō in q̊ ipz est dcoctū. Vene. Qñ bibiť aut ex eo fit ēpl'z ɔfert pūcture vermiū venenosoꝝ ⁊ approximat liniri ex eo in illo operi cauteriū:⁊ qñ p̄miť ⁊ bibiť cuȝ vino expellit venena mortalia. Et suffumigatio ex folijs eius fugat vermes venenosos:⁊ quādo sternitur etiā. Et syluestre est bonuȝ puncture scorpionis. Et montanū quādo bibitur succus eius cū decocto cōfert morsui luporum.

¶ Calamētū a greco calamitis:⁊ nos nepitā vocam⁹. Macer herbam quā nepitā vulgari more vocam⁹:hāc medici greco calamitħ nomine dicunt calamentū montanū interdū cāpestre:vt Jo.sera. dicunt Arabes de pulegio:fluuiale vō vocant calamētū cōe vt pȝ si legatur confectio Dias.calamenti in antidotario vniuersali cuȝ eo qđ scribitur in antidotario Jo.sera.⁊ Aui.Sim.

¶ De cardamomo. Cap.159m.

Cardamomū qd ē. Aliđ est magnū sič cicer nigrū:qđ cū frāgiť iterius hȝ granū album mordicās liguā:sič cubebe in q̊ est aromaticitas:⁊ aliđ est ꝑuū sič lens aromaticū ēt. Nā. Calidū ē ⁊ siccū in tertio. Opa.⁊ ꝓpe. In ipo cū calefactiōe est stipticitas ⁊ ꝓprie ī illo qđ hȝ caput:⁊ ꝓprie in capite ipso. Mē.nutri. Cōfert vomitui et nausee cum aqua masticis ⁊ vtriusqȝ granati.

¶ Cardamomū duas hȝ spēs.ē nāqȝ mai⁹ qđ dř Arabice heil:⁊ minus qđ dř helbane ⁊ ē masculus:vt pȝ p Sera. Sȝ Pli.lib.12.cap.13.q̄tuor ei⁹ gñā.viridissimū ac pigue acutū angulis ɔtumax fricāti:qđ maxie laudať.ꝓximū ei⁹ russo candicās.tertiū breui⁹ atqȝ nigrius:peius tñ variū ⁊ facile tritu odorisqȝ ꝑui ꝙ verius costo vicinus eē dȝ:hoc ⁊ apud medos nasciť. Reperitur ēt cardamomuȝ apud Dias. Cardamomum semen qđ nasciť in Arabia ⁊ in alijs locis:melius aūt est de Armenia ⁊ comagemi:⁊ de bosphoro veniens. Sȝ eligendū est fragile ⁊ flauum plenū semine graue duruȝ et quasi lentū nō rugosuȝ inclusum:⁊ si frāgatur puluerulentū ē:⁊ gustu subamaꝝ calefaciens odore suaui ⁊ graui ⁊c̄.Sim.

¶ De cordumeni. Cap.160m.

Cordumeni. Nā. Calȝ ē ⁊ siccū in tertio. Opa.⁊ ꝓpe. Est ex rubificātib⁹:⁊ ī ipo est virt⁹ liquefactiua:⁊ ꝓprietas ei⁹ ē ɔfortare mēbra ītrīseca. Vul.⁊ vl. Cōfert scabiei ⁊ īpetigini linitū cū aceto. Instr.iū. Cōfert egritudinib⁹ neruoꝝ ⁊ dolori anche ex flate:⁊ ɔfert ꝑalysi ⁊ cōtusioni lacertoꝝ. Mē.ca. Cōfert epilīe bibitū in aq̄. Mē.āhe.⁊ pe. Cordumeni ē mūdificatiuū pectoris: sedatiuū tussis. Mē.ex. Cōfert dolori pūgitiuo vētris ⁊ vmib⁹ ⁊ ascaridib⁹:⁊ cū vino dolori renū ⁊ difficultati vrine. Et dať ī potu de eo drakimet vnuȝ cum cortice radicis lauri ad lapidē:⁊ ei⁹ fum⁹ īterfič fetum. Vene. Cōfert mordicatiōi scorpiōis ⁊ reliqs pūcturis. Vermu. Loco ei⁹ poniť harmel ⁊ sqnantum.

¶ Cordumeni Arabice est a greco extortum cardamomi da sylla ba longa mo breui. Joannes seraꝑ.in descriptione tyriace exponit ꝙ est carui agreste.Sim.

¶ De calamo aromatico. Cap.161m.

Calam⁹ aromatic⁹. Elec. Melior ē ille q̄ ē hyacitini coloris ꝓpinq̊s hñs nodos: q̄ in plīma frāgiť frusta:⁊ c⁹ cāna ē plena re silī tele aranee:⁊ ī admistratōe ei⁹ ē acuitas et ei⁹ ɔtritū ē bōi odoris:⁊ ē dclinās ad citrinitatē ⁊ albedinē. Nā. Cal's ē ⁊ sicc⁹ vsqȝ ad scđȝ. Opa.⁊ ꝓpe. Est subtiliatiu⁹ ⁊ ī ipo ē stipticitas pauca cū acredie: ⁊ ī suba ei⁹ sť terreitas ⁊ aeritas:⁊ ē bōe cōmixtōis ad eq̄litatē ꝑtinēs:ȝ ei⁹ exiccatio ē maior:⁊ ī ipo est suba subtil' sič ī reliqs spēb⁹ q̄ sť vt pip ⁊ cinamomū. Deco. Cōfert occultatiōi sanguis mortui. Apo.⁊ bo. Resoluit aꝑata. Instrā.iū. Cōfert ɔtritiōi lacertoꝝ. Mē.ocu. Abstergit visuȝ. Mē.āhe.⁊ pec. Fit cū eo eupatorio ī traicctorio in gutture:⁊ ɔfert tussi solus:aut cū gūma alboti. Mē.nu .Cōfert aꝑati epaꝭ ⁊ stōchi cū melle ⁊ semie apij:vt ē valēs ad timorē. Mē.expl'. Prouocat ābo:⁊ ipe cū semie apij ɔfert renib⁹:⁊ distillatiōi vrie ⁊ ɔfert ei⁹ dcoctio dolori mr̄icis bibita ⁊ sedēdo ī ea:⁊ bibiť cū melle ⁊ seie apij ad aꝑata mr̄icis.

¶ Calamus aromaticus defertur ab India ꝭm Dias. dicitur Arabice casa heldeerice.Sim.

¶ De centaurea. Cap.162m.

Centaurea qd ē. Duaꝝ ē spērū.s.maior ⁊ minor q̄ nascūť ī fine veris:⁊ folia sūt sič alethil:⁊ grossa duas hȝ spēs:albā ⁊ citrinaȝ ī quaꝝ capitib⁹ ē viriditas:⁊ plāta ei⁹ ē magna sič almekenesati:⁊ ipsi⁹ potio ad febricitantes est vsqȝ ad.ʒ.ij.herba vō ei⁹ ē silīs albausegi mōtano ⁊ ē farecon:⁊ ei⁹ folia sť sič folia ruthe:⁊ assumiť qñqȝ succus ex ea q̄ ē viridis:⁊ qñqȝ ex ea q̄ ē sicca:dcoqť.n.in aq̄ donec aq̄ ei⁹ vtutē assumat:deide aq̄ illa rectificatur. Nā. Calīa ⁊ sicca ī ťtio. Opa.⁊ ꝓpe. In ipa sť abstersio ⁊ stipticitas ⁊ acredo:⁊ paꝝ dulcedis ⁊ exiccatio:⁊ ē sine mordicatōe:⁊ dř ꝙ si coquať cū carne īcisa ɔiūgit eā. Vul.⁊ vl. Que recēs ē mūdificat vulnera ⁊ sigillat vlcera ātiq̄:⁊ q̄ sicca ē poniť ī empl'is ⁊

ɔsolidat

ꝯsolidat fistulas ⁊ vlcera ꝓfunda ⁊ vulnera mala: ⁊ qñ replenť fistule ď cētaurea ⁊ ligať rectificať eaꝝ dispō. Instr.iũ. Cōfert attritiōi in lacertꝫ ⁊ saniei i eis: ⁊ mi nor ꝓpe. Et qñqꝫ ꝯfert clistē factũ ex ea sciatice ⁊ dolorib9 neruoꝝ ⁊ ꝯtusiōi eoꝝ: ꝫ mior ē magis iuuatiua ad oia illa. Cũ ĝ illa soluit solōne educ̄ aliqd sanguis subito: ⁊ qñqꝫ fit clistē ex cinē eiꝰ cũ aq̄ ad illď. Mē. ãbe ⁊ pe. Prohibet sputũ sanguis ꝑꝑ suã stipticitatē ⁊ ꝯfert q̄ ĝssa ē: ⁊ q̄ miuta difficltati ãbelitꝰ: ⁊ dať i potu ď ea ponď.ʒ.ij. cũ vio i pleuresi frida ⁊ sputo sãguis. Mē.nuť. Cōfert oppilationi epatꝫ ⁊ duritiei splenis. Mē.ex. Prouocat mēstrua ⁊ exbit fetũ ⁊ iterfic̄ vermes ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ dať i potu ď ea pōď.ʒ.ij. ad dolorez vētris pũgitiuũ: ⁊ dolorē mřicis ⁊ ꝯfert colice. Et mioris qdē ďcoctio qñqꝫ soluēdo educ̄ cũ flegmate ⁊ crudo humore cholerã. Et potꝰ duarũ spērũ eius qñ superfluit educit sanguinē solutione ⁊ ꝓprie minoris.

¶ Cētaurea duas hꝫ spēs: est maior ⁊ mior. mior noscif apud oēs: maior ꝟo nō ē nō: nec fuit tpe Macri. Pliniꝰ in lib.25.cap.6. Hac diꝫ curatꝰ Chirō cũ Herculis exceptꝰ hospitio ꝯtractãti arma sagitta ei excidisset in pedē: q̄re aliq chyroniũ appellãt: folia sũt lata ⁊ oblōga serrata ambitu dēsa ab radice caules ternũ geniculata cubitoꝝ in his capita ceu papauerũ ⁊c. vt Diasco. Sim.

¶ De cartamo. Cap.163m.

Cartamꝰ qd ē. Aliꝰ ē domesticꝰ: ⁊ aliꝰ syluestris. Nã. Qui syluestris ē cal's ē in scďo: siccꝰ in tertio: ⁊ notꝰ ē cal's in p̄ siccꝰ in scďo. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Oleũ eiꝰ ē ꝓpinquũ oleo vrtice: verũtñ ē ďbiliꝰ: ⁊ ē ex eis q̄ caseãt lac currēs: ⁊ nutrimētũ eiꝰ est mlťe ꝑuitatꝫ. Mē.ãbe. ⁊ pec. Mũdificat pectꝰ ⁊ clarificat vocē. Mē.nu. Est malus stōcho ⁊ ipe caseat lac i stōcho. Mē.exp. Cōfert colice ⁊ solōne educit flegma adustũ qñ misceť cũ ficubus aut melle: ⁊ ꝯfert coitui. Et oleũ eiꝰ q domesticꝰ ē soluit vētrē: ⁊ qñqꝫ fit solď ꝑ ipꝫ si ponať medulla granoꝝ eiꝰ i iure: aut fiãt ex eo ⁊ ex amigdalis ⁊ melle pill'e: ⁊ sit qď ď eis i potu sumiť pōdus auř.iiij. Et qñ sumunť ď medulla eiꝰ ⁊ costo ⁊ amigdalis amaris tres anulusat: ⁊ anisi ⁊ nitri cuiusqꝫ eoꝝ auř. cũ ficubꝰ siccis ⁊ melle: ⁊ řcipiť ď eo nux aut nuces due soluēdo educ̄ aq̄sitatē: ⁊ qñqꝫ fit ex eo natif ad illď. Et eiꝰ ꝯfectio est vt sumať ⁊ ꝑmisceať cũ amigdal' excōticatꝫ ⁊ aniso ⁊ melle ďcocto natifen: ⁊ sumať ď eo sparsiꝫ: ⁊ qñqꝫ bibunť ď medulla eiꝰ recēte.ʒ.xx. ifuse in lib. aq̄ cũ.ʒ. penidiarũ albaꝝ tritaꝝ ⁊ solōne educ̄ fl'a. Vene. Cōferũt folia syluestris aut fructꝰ eiꝰ aut ãboꝝ cōmixtio qñ in potu tribuunť cũ vino ad pũcturã scorpiōis. Quidã aũt hoies dixerũt ꝙ si morsus tenuerit in ore suo folia syluestris ⁊ fructꝰ eius nō sentiet dolorē: ⁊ quãdo ea a se ꝓiecerit redibit dolor.

¶ Cartamꝰ vel cartamum ē crocꝰ hortulanus: cuiꝰ flore tingiť sericũ: cuiꝰ semē iter laxatiua poniť: ꝫ gnicus vocať. gre. ⁊ cicũ. Diagnicũ folia hꝫ oblonga ⁊ diuisa ⁊ aspera ⁊ spinosa ⁊ thyrsum bene longũ ⁊ spinosum in quo sunt capita rotũda cũ flore croceo: semē album habet oblongũ ⁊ angulosum ⁊c. dicitur arabi. kartai. Sim.

¶ De chitran. Cap.164m.

Chitran qd est. Est arbor q̄ noiať alscerbin: ⁊ virtꝰ fumi eiꝰ est sic̄ virtꝰ fumi picis: ⁊ fit ex eo oleũ cuiꝰ sepatio est cũ lana sic̄ sepať ex pice. Nã. Est cal'a ⁊ sicca in q̄rto. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Cōseruat corpꝰ mortuũ ⁊ rubificat ⁊ cauterizat. Deco. Cōfert lēdinibꝰ ⁊ pediculis: ⁊ iterficit vtrũqꝫ adeo ꝙ ēt i aialibꝰ. Vul. ⁊ vl. Fortē effic̄ carnē laxã: ⁊ ꝯfert scabiei vsqꝫ ad scabiē aialiũ: ⁊ ꝓpe eiꝰ oleũ habētibꝰ q̄tuor: ⁊ canibꝰ ⁊ camellis. Instr.iun. Cōfert ꝯtusioni lacertoꝝ ⁊ aggregatiōi puris ⁊ sanguis in eis ⁊ est medicamē elephãtie ⁊ varicibꝰ deglutitũ ⁊ linitũ. Mē.cap. Est res maxima in sedando sodã frigidã linitũ capiti. Et distillať in aurem ⁊ interficit vermes auris. Et distillatur cũ aqua hyssopi in eaꝫ ad tinnitũ ⁊ sonitũ. Et distillať de ipso cũ aqua hyssopi in dentē dolorosum ⁊ sedat dolorē eius: ⁊ ꝯfert dentibus corrosis. Mē.ocu. Acuit visuꝫ ⁊ abstergit vestigia vlcerũ in oculo. Mē.ãbe. ⁊ pec. Liniť suꝑ guttur ad ambas amigdalas ⁊ dolores earũ: ⁊ ꝯfert deglutire ex eo.ʒ.j.ß. vlceribus pulmonis ⁊ sanat ea ⁊ ꝯfert tussi antiq̄. Mē.nu. Fructus arboris eiꝰ est stomacho malus. Mē.exp. Interficit vermes in visceribus: ⁊ ꝓprie clisteri facto cũ eo ⁊ interficit vermes oēs: ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ interficit fetũ ⁊ corrumpit sperma: ⁊ quãdoqꝫ liniť ex eo virga ante coitũ ꝓhibet ipregnationē. Et fructus eiꝰ que nominať scerbin est malus stomacho: ⁊ ꝯfert distillationi vrine. Vene. Fit ex eo emplastruꝫ super morsum serpentis habentis cornua: ⁊ datur cuꝫ vino ad potũ leporis marini ⁊ soluiť i adipe cerui ⁊ liniunť ex eo mēbra ⁊ nō approximãt eis venenosi vermes.

¶ De costo. Cap.165m.

Costus quid est. Eius spēs sunt tres. Una earũ est arabicus: ⁊ est albus lenis aromaticus. Et secũda est indus qui est magis lenis. Et iste amarus est spēs grauis odoris qui nominať gariofilatꝰ. Et istarũ specieꝝ minor est illa cuius odor est odor pini: ⁊ est ad nigredinem tendens. Et qui de istis speciebus est romanus est similis aseunir: ⁊ habet odorem latũ. Bonus auteꝫ costus quandoqꝫ falsificatur cũ radicibus enule duris: ⁊ propter illud nō mordicat linguã neqꝫ hꝫ odorem fortē. Ele. Melior est ille qui est albus rectus plenus nō corrosus: neqꝫ fetidi odoris mordicãs ⁊ linguã ledens: deinde indus niger lenis ⁊ niger ascemiꝰ: ⁊ melior est marinus subtiles habens cortices. Nã. Est calidus in tertio siccus in scďo. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipso est q̄litas amara ⁊ acris valde ⁊ caliditas ⁊ acredo adeo ꝙ ipse vlcerat ⁊ ꝯfert oi membro qď indiget calefactione: ⁊ vt ex eo extrahať humor ex profundo. Deco. Abstergit pãnũ cutis linitus cũ aqua ⁊ melle. Vul. ⁊ vl. In ipso est vlceratio: ⁊ ille qui est amarus exiccat vlcera humida. Instr.iun. Cōfert mollificationi neruoꝝ ⁊ ꝯtritioni lacertoꝝ: ⁊ est bonus sciatice superpositus vt emplastrũ. Mē.ca. Cōfert lythargie. Mē.ãbe. ⁊ pe. Cōfert doloribꝰ pectoris. Mē.exp. Prouocat mēstrua bibitꝰ ⁊ suffumigatꝰ in traiectorio: ⁊ iterfic̄ fetũ: ⁊ ꝓuocat vrinã: ⁊ exbit ascarides ⁊ vermes: ⁊ dat vires ad coitũ: ⁊ ipe suppoiť ad dolores mřicis ⁊ ꝯfert dolori mřicis frido bibitꝰ: ⁊ sedēdo i ďcoctōe eiꝰ: ⁊ mouet nãꝫ qñ bibiť cũ vio: ⁊ ipe nō dat vires ad coitũ nisi ꝑꝑ hũiditatē suꝑfluã iflatiuã q̄ est in ipo. Feb. Cōfert rigori linitꝰ cũ oleo. Vene.

Confert morsibꝰ oibꝰ.s.morsui vipere ⁊ alijs qñ bibit cũ vino aut absinthio. Permu. Loco eius ponitur piretri medietas ponderis ipsius.

¶ Costus radix amara: īuenit aũt in multꝭ locis costũ dulce scriptũ in ꝯfectionibꝰ. Sed nec vidi nec audiui ab aliquo vidisse. Simon.

¶ De crocoma. Cap. 166^m.

CRocoma qd ē. Dicit ꝙ ē fex olei de croco. Ele. Melior crocoma ē illa q̃ ē bõi odoris põderosa nigra in q̃ nõ sunt ligna: ⁊ qñ soluit tīgit aq̃ꝫ colore croci: ⁊ qñ masticat tingit dẽtes tīctura vehemẽti remanẽte. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est calefactiua maturatiua. Mē. ocu. Uirtus eius est abstersiua oculi: ⁊ oleũ eiꝰ cõfert tenebrositati eiꝰ. Mē. exp. Prouocat vrinam.

¶ Crocoma ē fex olei ꝺ croco ꝫ Aui. Sꝫ aľr Dia. ⁊ Sera. ē nãqꝫ cõfectio in antidotario scripta q̃ recipit in diahirũdinis ⁊ ĩ alijs ꝯfectionibꝰ: ⁊ sũt ei diuerse cõpõnes: q̃rũ vnã Cassius in suo antidotario scribit: ⁊ Joãnes Serap. in. 8. cap. de diahirũdinis. dicẽs ꝙ qñ inuenit crocus ꝑmixtus: ītelligi debet de hac ꝯfectione. Sim.

¶ De cambil. Cap. 167^m.

CAmbil qd ē. Semē est arenosũ qꝺ coopit rubedo q̃ ē mior rubedie lapidis ĩ felle bouis repti. Nã. Calꝫ ⁊ sic. ē ĩ t̃tio. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Filiꝰ Mesaugue inq̃t. ĩ ipo ē stipticitas vehemẽs. Mē. exp. Interficit v̄mes ⁊ ascarides ⁊ expellit eos.

¶ Cambil arabice in tertio Almãsoris. vbi dicit glo. ꝙ est terra rubea minuta: que affertur de media vt arena: que cũ fricat sup manuꝫ ingreditur cito: de qua fit vnguentũ qꝺ penetrat manũ. Sim.

¶ De climia auri. Cap. 168^m.

CLimia auri. Ele. Melior ē illa q̃ aurea ē vt cicinus glaciei ciuericij coloris recẽs ⁊ lamiosa grossior. Nã. Est eq̃lis ad siccitatẽ ꝺclinãs in tertio. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Ipa ⁊ qꝺ ablutũ est de ea sunt subtiliora climia argẽti: ⁊ in ipa sunt exiccatio ⁊ abstersio. Uul. ⁊ vl. Implet vulnera ⁊ mũdificat sordities eoꝝ: ⁊ corrodit carnes eoꝝ additas: ⁊ incarnat vulnera fraudulenta. Mē. ocu. Confert albugini oculi ⁊ initio aque ⁊ ꝯfortat oculuꝫ.

¶ De climia argenti. Cap. 169^m.

CLimia argẽti qd est. Qñqꝫ assumit climia ex auro ⁊ argẽto ⁊ qñqꝫ assumit ex ere ⁊ ex marchasita: ⁊ ē fex q̃ eleuat sup locũ ĩ quo fundit aut fumꝰ: ⁊ illꝺ qꝺ submergit ē laminosuꝫ. Nã. Est ꝓxima climie auri: ſꝫ ē fridiõ. Opa. ⁊ ꝓꝓ. In ipa ſt exiccatio ⁊ abstersio cũ eq̃litate absqꝫ mordicatiõe ⁊ ꝓp̃e qꝺ ablutũ ē ꝺ ea: ⁊ ē ꝯueniẽtior in ẽpľis ⁊ eiꝰ exiccatio ⁊ abstersio ĩ corpibꝰ tẽpatꝭ ſt minꝰ q̃ꝫ ĩ duras hñtibꝰ carnes. Uul. ⁊ vl. Cõfert vulneribꝰ ⁊ vlceribꝰ difficilibꝰ ⁊ hũidis puluerizata in empľis.

¶ De calcanto. Cap. 170^m.

CAlcãtũ. Nã. Calm est ⁊ siccũ ad quartũ. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est exiccatiuũ ĩduratiuũ ĩspissatiuũ corpis ⁊ ĩ ipo sũt ꝯstrictio ⁊ adustio. Uul. ⁊ vl. Cõfert fistulis nasi. Mē. cap. Prohibet fluxũ sanguis nariũ: ⁊ qñ ꝺ eo distillat vna stilla dissoluto in aq̃ in nares mũdificat caput: ⁊ radix eiꝰ est de sũma medicinarũ mundificantiũ aurẽ ꝯferẽs doloribꝰ eiꝰ fridis ⁊ ĩterficit vermes. Mē. exp. Datur in potu. ʒ. j. de eo cuꝫ melle ad vermes ⁊ ascarides. Uene. Expellit nocumentum fungoꝝ.

¶ Calcantũ ⁊ calcitis gre. spẽs vitrioli. similr ⁊ colcotar qꝺ est nomẽ arabicũ. Calcantos ꝟo exponit in lib. de doctrina greca qꝺ est flos eris: ⁊ sine dubio ħ sonat nomẽ. nã chalcos grece est es: antos ꝟo flos. Pli. li. 34. ca. 12. atramentũ sutoꝝ qꝺ calcãtũ vocãt. Sed Diascorides calcãti inq̃t spẽs tres sũt. Una est que distillat ab aliquibꝰ cloacis ⁊ spissatur. ⁊ hec aq̃ ex metallicis fabricis distillat ⁊ coaugeť ⁊ colligiť. Secũda spẽs in spelũcis inuenitur qꝺ collectũ in vasis refunditur ⁊ ibi coagulatur. Tertia ꝟo species que dicit epton in hispania fit imbecillum decoloratum. Sim.

¶ De colcotar. Cap. 171^m.

COlcotar qd ē. Inq̃t Ha. alcalcadis qñqꝫ cõuertit ⁊ fit colcotar. Nã. Est calm ⁊ siccũ ĩ tertio. Opa. ⁊ ꝓꝓ. In ipo sũt adustio vehemẽs ⁊ ꝯstrictio cursuũ sanguineoꝝ ⁊ exiccatio: ⁊ adustũ est plurime exiccatiõis ⁊ mioris mordicatiõis ⁊ in ipo ē cũ stipticitate pľima calitas pľima. Apa. ⁊ bo. Cõfert formice ⁊ herisipile qñ linit cũ aq̃ coriandri: ⁊ puluerizat sup fraudulẽtũ ⁊ ambulatiuũ ⁊ adurit carnẽ additã ⁊ facit euenire escarã. Mē. ca. Cõfert fluxui sanguis nariũ ⁊ apatibꝰ gigiue. Mē. anhe. ⁊ pec. Cõfert apostemati gauonis. Mē. ocu. Ponit in alcofol ad abstergendũ ⁊ subtiliandũ grossitudinẽ palpebrarũ. Mē. exp. Prohibet fluxũ matricis.

¶ Colcotar spẽs vitrioli: vt supra in calcantum dictum est. Sim.

¶ De canebiri. Cap. 172^m.

CAnebiri. Nã. Est calm in ꝑ. Opa. ⁊ ꝓp̃e. Est sbtile abstẽsiuũ ĩcisiuũ. Inq̃t Pau. gñat meliam ⁊ ꝓprie illꝺ qꝺ coq̃t cũ sale. Deco. Abstergit pãnũ ⁊ morpheã: ⁊ ꝫ veritatẽ ē res magis iuuatiua ad sorditiẽ: comestũ. n. ⁊ suppositũ vt empľm r̃mouet ipꝫ ĩ diebꝰ paucis ⁊ ħ sciũt arabes. Uul. ⁊ vl. Qñ ex folijs eiꝰ fit ẽpľꝫ ꝯfert vlceribꝰ fraudulẽtis ĩ mamilla. Mē. ca. Cũ ex eiꝰ radice fit caputpurgiũ ꝯfert hũiditatibꝰ g̃ssis ĩ cerebro. Mē. ãhe. ⁊ pec. Apit oppiľones pľmonis ⁊ mũdificat ipꝫ. Mē. nu. Apit oppiľones epatꝭ ⁊ splenis. Mē. exp. Aq̃ eiꝰ soluit ventrẽ ⁊ ē ẽpľm ad hemorroidas: ⁊ r̃mouet dolorẽ vẽtris pũgitiuũ ⁊ r̃soluit duritiẽ m̃ricis: ⁊ ex̃hit chimos grossos malos: ⁊ apit oppiľones epatis ⁊ splenis. Uene. Alcanebiri ē empľm ꝯueniẽs v̄mibꝰ venenosis oibꝰ.

¶ De cuso. Cap. 173^m.

CUsus qd est. Eiꝰ spẽs ſt tres: nigra: alba: ⁊ rubea: ⁊ oẽs sunt acres ⁊ stiptice. vna qdẽ spẽꝝ eiꝰ ē qddã qꝺ noiat laudanũ: ⁊ cusus qdẽ ĩ radice ē laudanũ aut aliꝺ: ãbo. n. sũt ꝓpinq̃rũ dispõnũ. Nã. Nã eiꝰ ad calitatẽ ꝺclinat ⁊ fortasse ĩ q̃busdã gñibꝰ eiꝰ ē frigꝰ: ſꝫ laudanũ ipꝫ ē calꝫ in fine t̃tij. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est nociuꝰ neruis ⁊ ĩ ipo ē stipticitas: ⁊ ꝓp̃e ĩ folijs eiꝰ: ⁊ ĩ floribꝰ ipiꝰ ē ꝯstrictio. Ille ꝟo q ex tota eiꝰ sũma noiat laudanũ ē calefactiuꝰ apitiuꝰ orificioꝝ venaꝝ ⁊ lenificatiuꝰ. Dec. Lachryma eiꝰ ē ĩterficiẽs pediculos abstersiua. Laudanũ aũt cũ vio ⁊ oxymelle abstẽgit vestigia vlceꝝ ⁊ aspitatẽ eoꝝ: ⁊ qñ misceť cũ vio ⁊ myrra ⁊ oleo ꝺ myrto ꝓhibet casuꝫ capilloꝝ: verũtñ ñ ꝑueĩt ad ħ vt ꝯferat eis q̃ ſt sic alopicia qm̃ eiꝰ resoľo ē pauca. Uul. ⁊ vl. Decoctio eius cũ vino ꝯfert plurimũ vlceribꝰ: ⁊ fit ex eo emplastrum ⁊ cõfert ambulationi fraudulenti: ⁊ fit ex eo ceratuꝫ ad adustionẽ ignis Instr. iun. Nocet neruis. Mē. ca. Qñ admistrat succꝰ eiꝰ cũ oleo irino ⁊ mel-

le ⁊ nitro soluit soda ātiq̄. Et qñ accipit succ⁹ ei⁹ q ni-
ger ē ⁊ calefit i cortice granati ⁊ distillat i aurē diu̇saz
pti dentis dolorosi ɔfert. Et caputpurgiū factū ex aq̄
ei⁹ ē bonū ad purgādū caput: ⁊ sanat cursuz ātiquū ad
aurē: ⁊ exiccat vlcera ei⁹. Mē.nut. Qñ ex recēti fit
ēplz spleni cū aceto ɔfert. Mē.exp. Qñ bibunt tres
anulusat ꝺ flore albi cū vio ɔfert dissinterie ⁊ bibat in
die bis. Et qñ fit ex eo qꝺ recēs ē empl'm ⁊ ex capitib⁹
ei⁹ ꝓuocat mēstrua. Et qñ fit ex eo suffumigatio post
purgationē mēstruoꝝ ꝓhibet ip̄regnationē. Et ille q
pu⁹ ē cū suppōit ex pte capitꝭ ei⁹ ꝓuocat mēstrua ⁊ ex-
hit fetū. Et ex laudano qdez fit suffumigatio ad secū-
dinā: ⁊ vt abortū faciat: ⁊ flos ei⁹ stringit nāz. Vene.
Qñ bibit radix ei⁹ cū aceto ⁊ vino ɔfert morsui rutele.
¶ Cusus grece dicit kissos: ⁊ puto Aui. sic voluisse dicere. aliqui di
cunt ciseos. Dia. multe sunt eius spēs: sed gñа sunt tria: alba ⁊ ni-
gra ⁊ elix. alba ꝟo semē albū affert: nigra nigrū aut croceū: quam
multi dionysiam vocant. elix ꝟo nō hz semē sed folia minuta ⁊ an
gulosa ⁊ grossa ⁊c. est hedera. Sim.

¶ De canabe. Cap.174m.

Canabes. Opa. ⁊ pp̄. Semē ei⁹ fugat vē
tositates ⁊ exiccat: ⁊ ē difficilis digōnis et
mali hūoris ⁊ fortꝭ calefactōis: ⁊ qꝺ fixū ē:
ē mioris nocumēti: ꝫ syrup⁹ acetosus ꝺ zuc-
charo expellit ei⁹ nocumētū. Apa. ⁊ bo. Ex ꝺcoctiōe
radicis ei⁹ q ē syluestris fit ēpl'm apātib⁹ cal'is ⁊ herisi
pile. Mē.cap. Cōferūt succ⁹ ei⁹ ⁊ oleū ipi⁹ dolori au
ris. Et lauat cū succo folioꝝ ei⁹ caput ⁊ ɔfert surfuri-
b⁹. Et semē ei⁹ facit soda pp vehemētiā calefactiōis ⁊
vaporationē ipsi⁹. Mē.nu. Grana ei⁹ sunt difficilis
digōnis ⁊ sunt mala stōcho. Mē.exp. Ex corticib⁹
eius qñ plurimū sumit ipse intersecat sperma.

¶ De chimolea. Cap.175m.

Chimolea qd ē. Est lamiosa sic̄ marmor al
ba splēdida bōa in sapore suo ē cāphorei-
tas. Et ꝺ ipa est q̄dā q̄ splēdorē nō hz: ōis
velociter est frāgibilis. Uul. ⁊ vl. Cōfert
adustioni ignis ꝓprie cū aq̄ ⁊ aceto: ⁊ qꝺ ē ex ea adu-
stū ⁊ lotū ɔfert vlceribus difficilib⁹ ad incarnandū.
¶ Chimolea a Dy. gimolea vocat. alia ingt alba atq̧ dēsa. alia pur-
purea ⁊ q̄si piguis q̄ ꝓbabilior ē: valde .n. frida ē tactu ⁊c. Plinius
lib.35. ca.17. i creta nascit. duo ei⁹ sūt gñа cādidū ⁊ ad purpurismū
iclinās. Cornelius celsus cymoliā laudat sub cerulei coloris. Sim.

¶ De culcasia. Cap.176m.

Culcasia qd ē. Est plāta i q̄ ē assimilatio ꝺ
alusnē. Flā. Cal'a ē ⁊ sicca in p̄. Opa. ⁊
pp̄. In ipa ē salsedo cū stipticitate: ⁊ par
tes ei⁹ n̄ sūt sil'es ⁊ ē cū iflatōe pauca. Mē.
ābe. ⁊ pec. Fit ex ea gargarism⁹ cū lacte ⁊ sale ipi⁹: ⁊ i
egypto decoqt cū ea caro ⁊ frigit cū oleo ⁊ ē cib⁹ illic.
Mē.nut. Sol'one educit aq̧ citrinā: ⁊ pp̄e semē ei⁹
⁊ succ⁹ ipsi⁹ ⁊ minoret ex ea vt nō debilitet. Mē.exp.
Prouocat vrinā ⁊ generat sperma ⁊ expellit cholераz
⁊ aquositatez cum facilitate: ⁊ potus ipsius fit ab vna
tertia libre vnius vsq̧ ad duas tertias libre.
¶ Culcasia que ⁊ culcas dicitur: sed tamen nōnulli faciunt differē-
tiam. Culcas eniz satis nota est apud mercatores nostros vtētes
in syria: ⁊ ego vidi. Plinius in lib.21. ca.29. colocasiaz vocat. Sim.

¶ De charta. Cap.177m.

Chartas. Flā. Cal'a est in prio: sicca i scꝺo.
Opa. ⁊ pp̄e. Prohibet qꝺ adustū est de ea
fluxū sanguinis. Apa. ⁊ bo. Qꝺ de ea adu
stum est ꝓhibet sabafat. Mē.ca. Qꝺ de ea adustū
est prohibet fluxum sanguinis narium.

¶ De cataf. Cap.178m.

Cataf qd est. Est illꝺ qꝺ di chrysolocāna.
Flā. Est cal'a ad 2m: hūida i ipo. Opa. ⁊
p. In seie ei⁹ ē vt⁹ lauatiua hñtiū chol'az.
¶ Cataf hz. A. ē chrysolocāna: ꝫ ē atriplex: ⁊ ē vtrūq̧ a greco. nā vt
ait Dia. catafora di grece atriplex. sed vulgo chrysolocāna. Sim.

¶ De cucurbita. Cap.179m.

Cucurbita. Flā. Est frida ⁊ hūida i scꝺo.
Opa. ⁊ pp̄e. Illa q̄ ē elixata nutrit aliq̧-
tulū: ⁊ ē velocis ꝺscēsiōis si nō corrūpit añ
digōnē pp cām aliq̧ ⁊ nō gñat ex ea hūor
malus: aut si corrūpit i stōcho ⁊ miscet ei hūor malus
ē tarde ɔsistētie sic̄ reliq fruct⁹: ⁊ hūor q ex ea gñat ē
insipidus nisi dñet ei aliqd qꝺ sibi sit cōmixtū. nā si cū
cydonijs cōmiscet hūor ei⁹ ē laudabil' chol'icis: ⁊ sil'r
si aq̄ agreste ⁊ aq̄ granati: vex nocumētū qꝺ ipa affert
colō duplicat: ⁊ ꝺ ꝓpetate qdē ei⁹ ē qꝺ gñat ex ea nu
trimētū homogeneū ei qꝺ ei associat. Flā si comedat
cū synapi gñat ex ea hūor malus acris: aut cū sale ge-
nerat ex ea hūor salsus: aut cū stipticis gñat ex ea hu-
mor stiptic⁹: ⁊ ē oino nocitiua qb⁹ dñat mel'ia ⁊ fl'a ⁊
bōa chol'ic: ⁊ illa qdē q̄ ē romana n̄ igredit i medicis
neq̧ aliqd ip̄rimit ifridatōis neq̧ calefactōis: ꝫ qñq̧
admistrat pp ꝺlectationē. Mē.ca. Succ⁹ ei⁹ sedat
dolorē auris calꝫ ⁊ pp̄e cū oleo ro. ⁊ ɔfert apātib⁹ cere
bri ⁊ sirsen: ⁊ ē ɔferēs dolori guttur. Mē.ābe. ⁊ pec.
Sauich cucurbite ɔfert tussi ⁊ dolori pectoris factꝭ ex
cal'itate. Mē.nu. Ei⁹ ꝺcoctio ɔfert sup̄fluitatib⁹ ca-
lidis i stōcho ⁊ r̄mouet eas: ⁊ sil'r vinū effusuz i vacui-
tatē ei⁹: deide admistratū: ⁊ fit ex succo ei⁹ caputpur-
giū ad dolorē dētiū valde: ⁊ abscidit sitim: ⁊ ē ex eis q̄
gñant egritudinē stōchi valde vt ita stōchis pueroꝝ
⁊ adolescētiū ⁊ n̄ ē medicamē nocumēti stōchi nisi vo
mit⁹: ⁊ nocumētū qꝺ affer colō maximū est. Mē.exp.
Qñ eius aq̄ coquit cū melle ⁊ ponit in ipsa nitrū lenit
ventrez: ⁊ sil'r qñ sepelit in prunis ⁊ decoquit sicut est
⁊ bibit eius aq̄ cū zuccharo ipsa vehemēter nocet in-
testinis ⁊ colon pp̄e. Fe. Cōfert febrib⁹ cholericis.
¶ Cucurbita. i. cocoza ⁊ est bara.

¶ De cucumere. Cap.180m.

Cucumer qd ē. Semē ei⁹ ē meli⁹ seie citrul-
li: ⁊ ille q ē meliō ⁊ s̄btilior ē matur⁹. Flā.
Fridus ē ⁊ hūidus ad scꝺz. Opa. ⁊ pp̄e.
Sedat cal'itatē ⁊ chol'az: ꝫ ei⁹ chim⁹ ē ma-
lus p̄pat⁹ ad putrefactionē: ⁊ excitās putrefactionē ⁊
febres p̄uas. bathecha ꝟo ē velocioris corruptōis q̄z
ipe: ⁊ i eo qdē q maturus ē: ē abstersio: ⁊ semē ei⁹ ē me
li⁹ seie citrulli. Citrullus ꝟo lōgioris ē digōnis ⁊ discur
rit i vēis crudus ⁊ gñat febres chronicas cui⁹ qdē no-
cumētū expellit ameos a vehemētia iflationis stōchi.
Apa. ⁊ bo. Ponūt folia ei⁹ cū melle sup̄ scer fl'aticū ⁊
ɔfert ei. Mē.ca. Qñ hñtes syncopim cal'az ipꝫ odo
rāt r̄uiuiscūt. Mē.nu. Qñ admistrat sedat sitim ⁊ ē
bon⁹ stōcho: verūtñ ipse raro digerit bñ: ⁊ qñ bibunt
de radice eius duo anulusat cū hydromelle facit vo-
mere humorē subtilē. Mē.exp. In ipo sunt ꝓucca
tio ⁊ lenificatio: ⁊ ɔfert doloribus testiculoꝝ ⁊ est cō

ueniens vesice: sed est minor batheca in ꝓuocatione. Uene. Folia eius conferunt morsui canis rabiosi.

❡ De cucumere asinino. Cap.181m.

Cucumer asininus qd ē. Est arbor cui⁹ colligit̃ succ⁹ h̃ mõ. Accipit̃ fructus ei⁹ in fine estatꝫ postq̃ꝫ ē citrin⁹ ꝛ suspẽdit̃ in pãno vt currat ei⁹ aq̃ ꝛ colet̃ ꝛ exiccat̃ i scutella sup cinerē ꝛ ponit̃ sup tabulã i vmbra. Ele. Bon⁹ ē ille q ē citrin⁹ rect⁹ sic̃ cucumer vere amaritudinis. Et bonus succ⁹ ē ille q ē alb⁹ planus q ē sil'is cepe: ꝛ sup quē iã pterijt ãnus. Nã. Est cal's ꝛ sicc⁹ i tertio. Opa. ꝛ ꝓp̃e. Est subtilis r̃solutiu⁹: ꝛ radix ꝛ folia ei⁹ ꝛ fruct⁹ ipsi⁹ abstergũt ꝛ resol'one exiccãt: ꝛ cortex ei⁹ magis: ꝛ virt⁹ succi radicis ꝛ fruct⁹ ipsi⁹ ē vna. Deco. Succ⁹ ei⁹ aut succ⁹ radicis ꝛ folioꝝ ipsi⁹ ꝯfert icteritie. Et puluerizatio ei⁹ qđ de ip̃o siccũ ē delet vestigia i ꝯsolidationib⁹ nigra ꝛ mũdificat sorditiē faciei. Apa. ꝛ bo. Cũ fit ex radice ipsi⁹ empl'm cũ faria ordei resoluit oē apa fl'aticũ ãtiquũ: ꝛ ē disruptiuũ exituraꝝ ꝓp̃e cũ gũma albotin ꝛ ꝓprie succ⁹ ei⁹. Uul. ꝛ vl. Qñ puluerizatur qđ de eo siccũ ē sup scabiē ꝛ ipetiginē ꝯfert eis. Instr. iũ. Cõfert dolorib⁹ iũcturaꝝ: ꝛ ei⁹ đcoctio clysterizata ꝯfert sciatice: ꝛ fit ex eo ēpl'z cũ aceto sup podagrã. Mē. ca. Succ⁹ ei⁹ resoluit emigraneã ḡssaꝫ caputpurgio fcõ ex eo cũ lacte. Et si liniant̃ cũ eo nares cũ lacte eñabit supfluitates plurimas. Et ꝯfert galeate passiõi ꝛ soda ãtiq. Et succ⁹ qdē folioꝝ ei⁹ ē debilior. Cũq̃ꝫ distillat̃ succ⁹ i aurē sedat ei⁹ dolorē. Mē. ãbe. ꝛ pec. Sol'o cũ succo ei⁹ fcã vehemẽtis ē iuuamẽti ei q anhelit⁹ malitiã hꝫ ꝛ linit̃ palatũ ad p̃focationē fl'aticã ex succo ei⁹ cũ melle ꝛ oleo. Mē. nut̃. Cõfert hydropisi exhendo aq̃sitatē mirabil'r sine nocumẽto qñ i potu dat̃ đ radice ei⁹ anulusat vn⁹ ꝛ semis. Et qñ đcoqt̃ media lib. ei⁹ cũ duob⁹ kist vini ꝛ dant̃ i potu oi die tres anulusat vsq̃ꝫ ad. 5. ꝛ qñ assumit̃ de radice ei⁹ anulusat. j. 5. aut đ cõtice ei⁹ q̃rta anecsune i die fac̃ vomē fl'a ꝛ cholerã rubeã. Et bibit̃ cũ aq̃ mellis: ꝛ ꝯfert vehemẽter ꝛ mãifeste: ꝛ ꝓuocat ãbo facile sine lesiõe: ꝛ ñ ē stõcho nociu⁹. Ex eis aũt q̃ faciũt sol'onē q̃ eo fit bõa ē vt succo ei⁹ duplũ salis admisceat̃: deide fiãt ide pill'e sic̃ herb⁹ ꝛ bibant̃ cũ aq̃: in vomitu aũt sumit̃ aliqd de eo dissolutũ aq̃: ꝛ linit̃ ex eo radix ligue ꝛ qđ seqt̃ ip̃aꝫ. Et si vis vt velocius fiat ꝛ fortius fiat illđ ex eo cũ oleo ꝛ oleo de lilio. Et si supfluit det̃ i potu ei q bibit vinũ cũ oleo: qm̃ qescē facit statiꝫ. Si aũt nõ cõfert det̃ sauich de ordeo cũ aq̃ frigida ꝛ aceto. Mē. exp. Sol'one educit flegma ꝛ sanguinē. Et succus ei⁹ ꝓuocat vrinã ꝛ menstrua ꝛ corrũpit fetuꝫ suppositus.

❡ Cucumer asininus vel agrestis appellat̃ arabice refo. Serapio libro aggre. refo aucto. Dia. planta ei⁹ est diuersa in fructu ei⁹: qm̃ ipse est minor satis cucumē domestico ꝛ est in figura sua sil'is glãdi l'õge: ꝛ folia ei⁹ silia folijs citrulli: sed radix ei⁹ est alba: nascitur in rupib⁹ ꝛ campis: ꝛ qđ de ea administrat̃ est succus fruct⁹ eius: suba ei⁹ est subtilis: ꝛ sapor ei⁹ est amarus: virt⁹ ei⁹ est que calefacit ꝛ desiccat in scđo gradu. Gal'. s. simpliciũ pharmacoꝝ. cap. 93. i. capl'o sykirij agri. i. cucumeris syluestris: succuꝫ eius fructus elacterium nominant. cucurbita agrestis. i. brionia.

❡ De cornu. Cap.182m.

Cornu qd est. Cornu cerui ꝛ capre adustũ abstergit dẽtes fortit' ꝛ strigit gigiuã: ꝛ sedat dolorē gingiue inflate: ꝛ oꝫ vt adurat̃ donec albescat. Mē. ocu. Cornu cerui adustuꝫ albificatũ sicut sal ablutum ꝓhibet materias ab oculo. Mē. anhe. ꝛ pec. Cornu cerui adustuꝫ ablutũ sputo sanguinis ꝯfert. Mē. nut̃. Detumescere facit latus ꝛ nõ nocet stõcho ꝛ confert icteritie. Mē. exp. Cornu cerui adustum ablutũ confert dissinterie.

❡ De curace. Cap.183m.

Curacis quid est. Est vrtica.

❡ De catatul. Cap.184m.

Catatul. Nã. Est đbilis cal'itatꝫ ꝛ vehemētis siccitatꝫ. Opa. ꝛ ꝓp̃e. Gñat melãcholiaꝫ. Mē. nut̃. Confert hydropisi. Mē. expul. Confert solutioni ventris.

❡ De cokio. Cap.185m.

Cokiũ qd est. Est aial marinuꝫ: cui⁹ virtus est ꝓpinq̃ v̄tuti aialis castorei. Mē. cap. Caro eius ꝯfert epilepsie. Mē. exp. Cõfert prefocationi matricis.

❡ Cokium est quoddam animal marinum: quod vulgo dicitur vitulus marinus pilosum. Sim.

❡ De cubugi. Cap.186m.

Cubugi qd ē. Attuiugi cõicat ei in formis suis. Nã. Caro ei⁹ est de subtiliorib⁹ carnib⁹. Deco. Caro ei⁹ ipiguat. Mē. ãbe. ꝛ pec. Caro eius abstergit cor. Mē. nut̃. Cõfert caro alcubugi hydropisi ꝛ ꝯfert stõcho. Mē. exp. Caro ei⁹ ē leuis strigit ꝛ augmẽtũ facit in coitu.

❡ Cubugi arabice perdix ꝛ algel. Sim.

❡ De cambura. Cap.187m.

Cambura. Mē. nut̃. Quãdo digeritur nutrit plurimum: sed est tarde digestionis.

❡ De cathimũkureis. Cap.188m.

Cathimũkureis. Dictuꝫ est in capitulo de nun. Mē. exp. Est bonũ vlceribus renũ ꝛ vesice.

❡ De calab. Cap.189m.

Calab qd ē. Est almes idũ: ꝛ ē sil'e semini lini ꝛ mai⁹ aliq̃ꝫtulũ ad cineritatē đclinãs. Nã. Est frigidũ in scđo humidũ in p̃mo. Mē. nu. Delet singultũ. Mē. exp. Frãgit lapidē renũ ꝛ vesice: ꝛ est bonũ solutioni ventris.

❡ De caisur. Cap.190m.

Caisur quid est. Est alased: ꝛ iam dictum est de eo in capitulo spume maris.

❡ De cot. Cap.191m.

Cot qd ē. Est alistiscat ꝛ noiat̃ ēt alfasasat. s. viridis ꝛ est cibus aialiũ oium. Instr. iun. Oleũ alcot est res magis cõferens tremori ꝛ remouet eum fm omnes.

❡ Cot ꝛ alisti ꝛ alfasafat ꝛ radhab: ꝛ ē ei⁹ expõ hũida seu virēs. apđ Dia. vocat̃ medica: ꝛ puto q̃ sit spēs trifolij sic̃ vr̃ p Seraꝑ. Sim.

❡ De cinere. Cap.192m.

Cinis. Opa. ꝛ ꝓp̃e. Oĩs ē abstersiu⁹ exiccatiu⁹ q̃ꝫuis diũsificet̃: ꝛ ablutio minuit ei⁹ abstersionē ꝛ acqrit ei glutinationē ꝛ exiccationē sine mordicatõe. Aq̃ võ cieris igredit̃ i medicis putrefaciẽtib⁹. Et fortior eaꝝ ē cinis fici ꝛ lacticinij. Et abstẽsio reliq̃rũ aq̃rũ cineris ꝛ siccitas sũt miores q̃ꝫ istaꝝ duaꝝ: ꝛ cinis almezeriõ ē abstersiu⁹ ꝛ putrefactiuus: ꝛ cinis lignoꝝ stipticoꝝ sicut quercus ꝛ reliquoꝝ retiet sãguinē. Apa. ꝛ bo. Cinis alathabagi sup sca-

bie ⁊ ipetiginē linit ⁊ ꝯfert. Mē.ocu. Linis almeze rion acuit visuz. Mē.anhe.⁊ pec. Linis almezerion ꝯfert squinantie ⁊ ꝓprie cum diahirundinis.

¶ Linis latine arabice dicitur mamad: grece tefa.

¶ De cera. Cap.193m.

Cera qd est. Dicta ē i capitulo de min. Mē. expul. Addit in coitu ⁊ ꝓuocat.

¶ De capillo algul. Cap.194m.

Capillus algul qd ē. Est plāta q̄ cū suis era dicat venis: ⁊ color ipsi9 est iter rubedinē ⁊ nigredinē: ⁊ vene ei9 ⁊ sup̄ma ei9 sūt plana curuata. Nā. Est calidus ⁊ sicc9. Mē. āhe. ⁊ pec. Mūdificat pect9 ⁊ pulmonez.

¶ Capillus algul arabice: sed persice berscegasten. latine coriādrū putei: vel capillus porcinus: vel capillus veneris: grece do adianton. Sera. libro aggrega. ca. berscegasten aucto. Dia. berscegastē. i. capillus veneris: est herba cui9 folia silia sunt folijs coriādri ⁊ hꝫ stipites duros subtiles lōgitudine palmi vnius: ⁊ nō hꝫ crus: neqꝫ florē: neqꝫ fructū siue semē: ⁊ hꝫ radicē in qua nō ē vtilitas. nascit locis vmbrosis ⁊ parietib9 speluncarū humidarū ⁊c̄.

¶ De capillis. Cap.195m.

Capilli. Nā. Capilli adusti sūt calefactiui ⁊ exiccatiui fortit̄. Dec. Adusti abstergūt dentes: ⁊ aq̄ eoꝝ fac̄ nasci capillos. Uul. ⁊ vl. Exiccāt capilli adusti vlcera hūida ⁊ sordida ⁊ tremula fortiter. Mē.cap. Capilli adusti abstergūt dētes. Uene. Capilli hoīs cum aceto in modū emplastri ponunt̄ sup̄ morsuz canis rabiosi.

¶ De casurudar. Cap.196m.

Casurudar qd ē. Mesaugue ingt ē galāge. Nā. Est cal'm ⁊ siccū. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Est r̄solutiuū liquefactiuū. Mē.exp. Cōfert colice ⁊ dolori renū: ⁊ augmentū efficit in coitu: ⁊ plurimū ꝓprietatis eius est in dolore renū.

¶ Casurudar ꝺm Aui. aucto. Mesaugue est galanga. Sim.

¶ De cassia fistula. Cap.197m.

Cassia fistula qd ē. Alia ē kebulta: alia egyptia. Ele. Melior ē illa q̄ sumit̄ a cāna ⁊ q̄ est splēdidior ⁊ piguior. Et melior cāna ipsi9 ē illa q̄ splēdida ē ⁊ plana. Nā. Est eq̄lis i cal'itate ⁊ siccitate: ⁊ ē hūida. Opa. ⁊ ꝓp̄. Est r̄solutiua lenitiua. Apa. ⁊ bo. Cōfert apatib9 cal'is i viscerib9 ⁊ ꝓprie gutture qñ ex ea fit gargarism9 cū aq̄ solatri: ⁊ linit̄ sup̄ apata dura ⁊ ꝯfert eis. Instr. iunc. Liniunt̄ ex ea podagra ⁊ iūcture dolorose. Mē.āhe. ⁊ pec. Qñ dissoluit̄ manib9 i aq̄ coriādri hūidi cū spuma psilij: ⁊ deide fit ex ea gargarism9 ꝯfert p̄focatiōi. Mē.nut. Mundificat epar ⁊ ꝯfert icteritie ⁊ dolori epatꝭ. Mē.exp. Est lenificatiua vētris: ⁊ educ̄ cholerā adustā ⁊ flegma: ⁊ soluit sine nocumento ⁊ absqꝫ mordicatiōe adeo ꝙ ipa est ꝯueniēs p̄gnātib9 ⁊ soluit eas. Perm. Loco ei9 pōit̄ pond. ʒ. ipi9 d tereniabin: ⁊ triplū pōderis ipsi9 de carne passe: ⁊ octaua pōderis ⁊ ipsius de turbith: ⁊ qñqꝫ ponit̄ loco passe liquiritia.

¶ Cassia fistula. Dy. facit cap'lm de cassia lignea: ⁊ incipit cassia fistula. inquit plures habet species sed optima est ara. que est grauissima colore subruffo corallis similis tenuis lenissima tactu longa fistula gustu submordax nescio cū qua calefactione odore aromatico plena: ⁊ in ore missa vini subtrahens saporē ⁊c̄. Sim.

¶ De carnub. Cap.198m.

Carnub. Ele. Melior ē illa q̄ ē d scemi alnabathia. Nā. Nabathia ē vehemētioris siccitatis ⁊ frigiditatis. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Illa que est de scemi est exiccatiua stiptica: ⁊ similiter fructus ei9: verūtamē in ipsa ē dulcedo ⁊ cū h̄ strigit. Et nabathia qdē ē vehemētioris siccitatꝭ ⁊ exiccatiōis: ⁊ ñ mordicat. Et nabathia comedit̄ hūida: ⁊ hūor ei9 est grauis malus. Deco. Qñ fricant̄ v̄ruce cū carnub nabathia imatura vehemēt̄ delet eas oino. Mē.ca. Collutio ei9 ex decoctōe ei9 ē bōa dolori dētiū. Mē.nu. Illa q̄ ē d scemi hūida stōcho mala ē ⁊ ñ digerit̄: ⁊ sicca ē tardioris digōnis ⁊ dscēsiōis. Ingt Gal'. medulla hui9 fruct9 nō dfert̄ ad r̄gionē aliā: ⁊ aliēbut ē bōa icteritie. Mē.ex. Encatisma i dcoctōe ei9 scm̄ ꝯfortat anū: ⁊ i ipa ē ꝓuocatio: ⁊ ꝓp̄e q̄ nutrita ē cū ꝯgelato vue: ⁊ illa d scemi q̄ hūida ē soluit: ⁊ sicca strigit: ⁊ ꝯfert sol'oni vētrꝭ. Et nabathia ꝯfert fluxui mēstruoꝝ sup̄fluo comesta ⁊ supposita. Et aliēbut ē bōa dolōi vētrꝭ p̄ūgitiuo ⁊ sol'oni.

¶ Carnub ara. carubia xilliqua que xillocaracta grece dicitur: sed arabice carnub. Simon.

Tehul qd ē dr̄ ꝙ ē tehiderē. Nā. Frida ē ⁊ sicca i p̄ ⁊ ꝓp̄e radix ei9 recēs. Opa. ⁊ ꝓp̄. Uirt9 ei9 ē stiptica ⁊ i ipa ē mordicatio ⁊ ꝓhibet ei9 succ9 attractionē māeꝝ ad viscera. Uul. ⁊ vl. Cōfert vulnerib9 recētib9 qñ pōit̄ sup̄ ea ⁊ ꝓp̄e radix ei9 ⁊ i ipa ē ꝯsolidatio. Mē.ca. Prohibet catarros oēs. Mē.ocu. De succo ei9 ⁊ ipa dcocta i vio ⁊ melle ⁊ in pōdē eq̄l'r sūptū pōit̄ i medicamie qd ad ocl'm ē bonū: ⁊ illi9 qdē medicamis cōpō ē h̄. Sumit̄ succus ei9 ⁊ medietas ei9 d myrra ⁊ 3a ei9 d pip̄e ⁊ 3a ei9 d olibano ⁊ p̄miscent̄ ⁊ ē medicamē bonū. Et oꝫ qdē vt r̄ponat̄ i vase eneo. Mē.nu. Abscidūt semē ⁊ radix ei9 vomitū ⁊ ꝓhibēt attractionē fieri ad stōchū: ⁊ sem̄ ei9 oino ꝯueniēs ē stōcho. Semē ei9 dglutitū ē ꝓuocatiuū ⁊ disruptiuū lapidis p̄p̄ illd qd i ipo d siccitate cū amaritudie. Et sil'r radix ei9 ⁊ decoctio eius ꝯfert vlcerib9 vesice.

¶ De cubeze. Cap.199m.

Cubeze qd ē. Est spēs malue: ⁊ dicūt qdā ꝙ cubeze ē syluestris: ⁊ muluchia ē domestica. Et cubeze qdē ē spēs q̄dā q̄ dr̄ muluchia arborea ⁊ ipa ē altera ⁊ ē olus iudaicū: ⁊ ñ ē lōgū qn sit spēs ei9 ⁊ ē melior q̄ sit i ipa. Ele. Syluestris ē subtilior ⁊ sicciō: ⁊ fortitudo aqueitatꝭ domestice miorat ex dtute ei9. Nā. Est frida ⁊ hūida i p̄: dr̄ ꝙ domestica est cal'a ⁊ sicca: ⁊ hui9 qdē dbi dictor fuit Paulus: ⁊ vr̄ ꝙ fuit ei9 itētio ad olus iudaicū qm̄ ipꝫ noiat̄ almuluchia. Opa. ⁊ ꝓp̄e. In ipa ē lēificatio: ⁊ ē subtilior q̄ꝫ atriplex: ⁊ g̊ssior sicla syluestri: ⁊ sbtilior ⁊ sicciōr: ⁊ dr̄ ꝙ domestica calefac̄ parūp̄ ⁊ dscēdit velocit̄ p̄p̄ hūiditatē ⁊ viscositatē suā: ⁊ ꝓp̄e cū almuri ⁊ oleo: ⁊ ē eq̄lis digōnis: ⁊ ei9 hūiditas r̄ꝫ ꝙ dr̄ ē g̊ssior hūiditate lactuce. Ingt Paulus: ⁊ ipa ꝯstrigit ⁊ carmiat ⁊ r̄soluit sine mordicatōe: ⁊ vr̄ ꝙ ip̄e voluit p̄ illd olus iudaicū. Apa. ⁊ bo. Ipa ꝯfert formice ⁊ herisipile: folia syluestris cū oliuis ꝯferūt adustioni ignis: ⁊ sil'r ei9 dcoctio embrocata: ⁊ domestica qdē ꝯfert iceptiōi apatis calidi ⁊ additōi ei9. Uul. ⁊ vl. Qñ masticat̄ cū sale cruda ⁊ ponit̄ sup̄ fistulas ꝯfert eis ⁊ ꝓp̄e p̄uis ⁊ i oculo. Mē.ca. Fit ex ea empl'm vlcerib9 capitꝭ cū vria. ⁊ cōfert eis valde ⁊ masticat̄ ad cola. Mē.ocu. Qñ masticant̄ folia ei9 ⁊ admistrant̄ ex eis cū pauco sale mū

dificat fistulas oculi ⁊ facit nasci carnē. Mē.anhe.⁊ pec. Folia ⁊ flos eiꝰ leniunt pectꝰ:⁊ faciūt exuberare lac ⁊ sedāt tussim eueniētē a calitate ⁊ siccitate:⁊ semē eiꝰ est illud qđ de ea est meliꝰ in remouēdo asperitatē pectoris. Mē.nuī. Domestica est mala stōcho:⁊ in ipa est aptio epatꝭ. Mē.exp. Flos eiꝰ ꝯfert vlceribꝰ renū ⁊ vesice bibitū cū oleo ⁊ linitū. Et semē muluchie ꝯfert rasure ⁊ vlceribꝰ ītestinoꝝ:⁊ rami alcubeze domestice ꝯferūt ītestis ⁊ vesice leniēdo nām ⁊ doloribꝰ eoꝝ:⁊ illud qn̄ bibiī aq̄ eoꝝ ⁊ fit ex ea syrupꝰ. Et eius decoctio ꝯfert duritiebꝰ m̄ricis sedēdo i ea ⁊ faciēdo cū ea enema:⁊ in ipsa est virtus ꝓuocās vrinā. Et de alcubeze qdē syluestri que cū sole reuertiī est que soluit humorē crudū ⁊ cholerā:⁊ qn̄qꝫ supfluit ⁊ solōne educit sanguinē. Uene. Folia eius sedant pūcturā vespe more emplastri supposita ⁊ ꝓprie cū oleo:⁊ silr̄ bibiī semē eius ⁊ vomiī semꝑ ⁊ ꝯfert morsui rutele.

¶ Lubeze ſm Aui. hoc caplo est malua:cubezi arabicū.

¶ De caucho. Cap̄.200m.

Auchū qd est. Dixerūt qdaꝫ ꝙ ē vene. Et ipsa qdē diciī memirē. Et dixerūt alij que deest est parua memiren:⁊ que magna est alguardaione. Opa.⁊ ꝓꝑ. Est qđdā genus eiꝰ paruū calidū vlceratiuū. Apa.⁊ bo. Poniī cū vino sup formicā ⁊ ꝯfert. Uul.⁊ vl. Que ꝑua est eradicat scabiē. Mē.cap. Masticaī eius radix ⁊ sedat dolorē dentis. Mē.ocu. Quando bibiī succus eiꝰ super prunas donec ad medietatē deueniat acuit visum. Et quādo excecatur pullus hirūdinis affert ei mater hanc plantam ⁊ redit ad ipsum visus ⁊ additur visus eius ⁊ ꝓpter hoc nominatur hirūdina.

i.celidōia

¶ De canderos. Cap̄.201m.

Anderos qd ē. Est triticū romanū. Flā. Eiꝰ nutrimētū est fridius nutrimēto tritici ⁊ minoris nutrimēti:⁊ est cū h̄ bone digestionis plurimi nutrimenti fortis grossi.

¶ Lāderos arabi. vel cāderusum. gre. candros vel canderos. latine đo triticū romanū vel ordeū romanū: ⁊ ē ordeū cui nō est cortex.

¶ De cameleon. Cap̄.202m.

Ameleon. Opa.⁊ ꝓꝑe. Nō bibiī i aliq̄: sed administraī exterius. Et est in summa abstergentiū exterius ⁊ in emplastris lenificantiū ⁊ resoluentiū. Deco. Liniī sup morpheā. Uul.⁊ vl. Liniī sup scabiē ⁊ ipetiginē:⁊ fit ex eo emplm̄ vlceribꝰ corrosiuis. Mē.nuī. Daī in potu de radicibꝰ albi ⁊ suthesin in vino:⁊ iuuaī ide habēs hydropisim. Mē.exp. Radices albi interficiunt vermes. Uene. Qđ nigrū est interficit.

¶ Lameleon an sit cameleonta ignoro. In aliquibꝰ videī ꝯcordare cū Diasco. ⁊ sicut cōfuse de vtraqꝫ loquiī: sic scribitur. Sim.

¶ De charatin. Cap̄.203m.

Haratin. Flā. Opꝫ ꝭꝫ ꝙ existio ꝙ sit calidū. Uul.⁊ vl. Ex eo qđ ꝯtritū ē fit emplastrū vulneribꝰ neruoꝝ ⁊ nō dissoluiī ab eis ꝑ tres dies ⁊ est iuuatiuū valde. Mē.ca. Eiꝰ decoctio cū adipe anseris ꝯfert dolori auris: ⁊ qn̄qꝫ distillaī cū oleo sup latꝰ diuersum a dēte doloroso. Mē.nuī. Sanat qn̄ bibiī cū vino ab icteritia. Mē.exp. Teriī multū ⁊ datur ad bibendū cuꝫ vino ⁊ ꝓuocat vrinam ⁊ cōfert lapidi illud etiā.

¶ Lharatin arabi. lumbrici terrestres i sculi. Sim.

¶ De cobzbague. Cap̄.204m.

Obzbague qd ē. Est granū ꝑuū sile cardamomo qđ afferī đ sclauonia. Flā. Est calidū ⁊ siccū i tertio. Opa.⁊ ꝓꝑe. Eiꝰ v̄tꝰ ē v̄tꝰ gariofil.⁊ abstēgit ⁊ subtiliat:⁊ ē subtiliꝰ cardamomo. Mē.nu. Est bonū stōcho ⁊ epati frigidis:⁊ est melius stōcho q̄ꝫ cardamomū ⁊ retinet vomitum.

¶ Lobzbague sic ab Aui. scribiī: ſꝫ in arabico cobzbaca. dixit mihi arabs ꝙ ē nux xarch: q̄ vulgo dr̄ melegeta eo ꝙ ḡna eiꝰ silanī melice granis. ⁊ si h̄ ē: falsū ē qđ scribiī ꝙ portauit de sclauonia. Sim.

¶ De cauda equi. Cap̄.205m.

Auda eq qd ē. Est plāta nascēs in locis cōcauis ⁊ i vallibꝰ: hn̄s stipites ꝯcauos ad rubedinē declinātes aspos duros nodosa cū nodis itrātibꝰ:⁊ apđ nodos sī sic folia squināti miuta spissa:⁊ adhēt arbori cui appropinq̄t: deide ḡnanī ex ea extrēitates pl̄es sic cauda eq ⁊ hꝫ radicē durā. Flā. Est frida i ꝑ: sicca i scđo. Opa.⁊ ꝓꝑe. Est stiptica ⁊ ꝓꝑe succꝰ eiꝰ:⁊ ē vehemētis exiccatōis sine mordicatiōe:⁊ ē valde iuuatiua ad fluxū sang. Uul.⁊ vl. Cōsolidāt vlcera ⁊ vulnera mirabilr̄:⁊ si i eis sī nerui ꝯsolidat ēt. Instr.iun. Cōfert qn̄ liniī: aut fit ex ea emplastꝝ attritiōi mediꝫ lacertoꝝ ⁊ fit ex ea ēplm̄ itestis. Mē.nu. Cōfert apatibꝰ stōchi ⁊ epatis ⁊ hydropisi.

¶ Lauda eq. Dy. hipporis aut anabasis: nasciī locis humidis ⁊ in monumētis: hastas hꝫ ruffas ⁊ asperas ⁊ nodosas: que haste qcqd vicinū hn̄t alligāt: in qbꝰ folia sunt acuta ⁊ tenera ⁊ iunci similia ⁊ spissa sursum ascendētia. hecqꝫ aliquotiēs de pariete depēdet comis plena abundantibꝰ ⁊ nigris sicut cauda equi que sunt lignose ⁊ dure. est alia hipporis comas minores hn̄s ⁊ albas ⁊ molles ⁊c. aliqn̄ iposeia vocatur. sed arabice dhene balchul. Sim.

ADDITIO

Calmairā qd ē. Est scesabran albumemu. Flā. Inq̄t filiꝰ mesaugue:⁊ in ipo ē calitas ⁊ ē siccū i scđo:⁊ pl̄es hoiuꝫ dicūt ꝙ ē fridū cū eiꝰ calitate calefactꝰ nō ledaī: ſꝫ indiciū frigoris eiꝰ ē i ꝑ. Sꝫ qđ veriꝰ ē: ē ꝙ v̄tꝰ eiꝰ ē cōposita ex calitate ⁊ friditate ⁊ polē ē vt sit friditas i ipo vincēs. Opa.⁊ ꝓꝑe. Cōfert calefactis ⁊ ꝓꝑe qn̄ roraī sup̄ eū aq̄ ro. Uul.⁊ vl. Fit ex eo ēplm̄ adustiōi. Mē.ca. Cōfert valde ad cola alumemu:⁊ aperit oppilōnes cerebri. Mē.exp. Alumemu daī in potu semē frixū ad fluxū vētris antiquū cū oleo ro.⁊ aqua frigida.

¶ De cantaridibus. Cap̄.206m.

Antaris. Flā. Dixerūt qdā ꝙ ē supflue calitatꝭ:⁊ dixerūt alij ꝙ ē cala ⁊ sicca i tertio: ſꝫ ꝑm̄ ē veriꝰ. Opa.⁊ ꝓ. Est acris acuta putrefactiua adustiua. Dec. Eradicat verrucas linita ⁊ fit ex ea ceratū ⁊ liniī ex eo albedo vnguis ⁊ ꝯfert ei:⁊ eradicat vnguē mollificatā velociī qn̄ fit ex ea ēplm̄ ⁊ r̄mouet morpheā:⁊ albaras linita cū aceto:⁊ qn̄ ex ea trita cū synapi fit linimētū fac nasci capillos:⁊ silr̄ qn̄ cogī cū oleo donec ispissetī. Apa.⁊ bo. Liniī sup apata cancerosa ⁊ resoluit ea. Uul.⁊ vl. Liniī sup scabiē ⁊ ipetiginē. Mē.ocu. Inq̄t filiꝰ mesaugue. Ipa icidit vngula valde. Mē.nu. Parū de ea ꝓuocat vrinā valde adeo ꝙ vꝫ ēt hydropisi. Mē.expl. Parū de ea ꝓuocat vrinā valde:⁊ paruꝫ de ea ēt adiuuat medicias ꝓuocatiuas ad ꝓuocādū absqꝫ nocumēto ⁊ ꝓuocat mēstrua ⁊ facit abortū. Dixerūt qdā. Daī in potu vna eaꝝ ei q cōqueriī de vesica sua ⁊ n̄ ꝯfert i ea cura ⁊ ꝯfert:⁊ danī i potu tres ta-

sanagi de ea ⁊ exulcerāt vesicā. Jnqt Gal. q͛ ip̄a exulcerat vesicā: ꝑpea q͛ facit mās acutas ꝺclinare ad eā a q̄bus corp⁹ nō euacuat̄ cū ꝓprietate que est in ip̄a.

¶ Cantaris cantarida etiam dicitur apud Auicē. arabice vo vocatur dherire. Sim.

¶ De cola. Cap̄.207^m.

COla. Nā. Cola cutiū cal'a ē ⁊ sicca i p̄: ⁊ cola pisciū mioris ē cal'itas̄ ver̄ ē sicca. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Di cole iest vt⁹glutinatiua exiccatiua. Deco. Cola ꝺ piscib⁹ pōit i symplasma tib⁹: ⁊ pōit in medicis albaras. ⁊ qñ adurit̄ cola ꝺ corijs ⁊ cola corij vaccini ⁊ lauat̄ stat loco thutie i curatiōe lēdinū. Apa. ⁊ bo. Cola de corijs linit̄ sup̄ sabafat: ⁊ ꝯfert vesicis adustiōis: ⁊ sill' cola de piscib⁹: ⁊ cola de corijs vaccinis qñ linit̄ cū aceto sup̄ ipetiginē ⁊ scabiē excoriabilē cū ñ ē vehemētis ꝓfunditat̄ ꝯfert: ⁊ qñ linit̄ cū melle ⁊ aceto sup̄ vulnera ꝯfert eis ⁊ pōit̄ cola de piscib⁹ in emplastris scabiei vlcerose ⁊ cōfert. Mē. cap. Cola de piscib⁹ ponit̄ in emplastris vlcerū capitis ⁊ ꝯfert. Mē. anbe. ⁊ pec. Cola ꝺ piscib⁹ dat̄ in potu cum aceto ad sputū sanguinis: ⁊ ingreditur in sorbitionibus que fiunt ad sputum sanguinis.

¶ Cola est gluten. i. de taurocola que fit de corijs. icticola que fit de pisce: sarcocola q͛ carnes glutinet. chrisocola q͛ aurū. ⁊ xylocola q͛ lignū ⁊ cetera hmōi multa a quo colesis: apud nos cola ꝓ glutino qđ fit de corijs vel de pisce tm̄ accipitur. Sim.

¶ Capitulum de littera. D.

¶ De digitis citrinis. Cap̄.208^m.

DIgiti citrini qđ ē. Ei⁹figura ē sic̄ vola man⁹ cōmixta ex citrinitate ⁊ albedine: ⁊ ē dura i q̄ ē par̄ dulcedinis ⁊ ex ea est citria cū pua alteratiōe absq̄ albedine. Nā. Est cal'a ⁊ sicca i scđo fere. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Resoluit sup̄fluitates grossas valde. Dec. Jnest ꝓp̄etas mūdificādi cutē. Jnstr. iun. Cōfert mēbris neruosis i īpedimētis suis. Mē. ca. Cōfert manie ꝓp̄e. Perm. Loco ei⁹ iuuamēto manie ponit̄ q̄tū ip̄a est ⁊ medietas ei⁹ ex bezeriascē cū duab⁹ tertijs ip̄i⁹ ꝺ sod.

¶ Digiti citrini. i. palma christi: vel est species celidonie est palma que dicitur palma christi: ⁊ est species satyrionis. Sim.

¶ De digitis hermetis. Cap̄.209^m.

DIgiti hermetis qđ est. Est flos hermodactyli: ⁊ eius virtus est virt⁹ hermodatyli.

¶ Digiti hermetis hermodactyli atba. i. salix.

¶ De durungi. Cap̄.210^m.

DVrūgi qđ ē. Herba lignea radicalis cui⁹ q̄titas ē modus pollicis vsq̄ ad extremū vnguis ⁊ min⁹: bn̄s qđ ē iteri⁹ albū: ⁊ qđ ē exteri⁹ cineritiū ꝺclinās ad duritiē ⁊ grauitatē. Nā. Est cal'a ⁊ sicca i tertio. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Extenuat ꝓp̄etates. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfortat cor ⁊ ꝯfert tremori ei⁹ valde. Mē. exp. Dissoluit vētositates q̄ sūt in mrice. Vene. Cōfert venenis ⁊ pūcture vermiū venenosor̄ scorpionū ⁊ rutele bibita: ⁊ ēpl'o fcō ex ea cū ficub⁹. Perm. Loco ei⁹ pōit̄ zurūbet eq̄le pōđ. aut due t'tie pōderis ip̄i⁹ ꝺ gariofilis.

¶ Durungi. i. doronigi est notum in apothecis.

¶ De darsiscaban. Cap̄.211^m.

DArsiscaban qđ ē. Est arbor q̄sa bn̄s spinas grādē qua vēditores mediciar̄ sua vnguēta expiunt̄: ⁊ ē cōposita ex ptib⁹ dissilib⁹. Cortex nāq̄ ei⁹ ē acut⁹: ⁊ ei⁹ flos ē cal's: ⁊ lignū ei⁹ ē pōticū in q̄ ē frigiditas q̄dā. nā i ip̄o ēt ē vt⁹ cōposita ⁊ i ip̄o ē acuitas ⁊ stipticitas. Acuitate ḡ sua calefac̄ ⁊ sua stipticitate ifrigidat. Sūt aūt q̄dā q̄ dicūt q͛ ip̄a ē radix spice idice: ꝫ ñ affirmat̄. Ele. Jlla q̄ ē bōa ē grauis sub cui⁹ cōtice egredit̄ rubeū ad purpureitatē tēdēs bōi odoris ⁊ saporis: ꝫ alba p̄uata odore ē mala. Nā. Cal'a est i p̄: sicca i fine scđi vsq̄ ad tertiū. ⁊ dī i p̄: ꝫ ip̄a ē fortioris siccitat̄ q̄ illud. q̄dā vo dicūt q͛ ē frida. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Jn ip̄a est resol'o ⁊ stipticitas: resoluit. n. vētositates ⁊ retiet cursus ⁊ flux⁹ sanguis ⁊ rectificat putrefactionē. Vul. ⁊ vl. Cōfert vlcerib⁹ ābulatiuis ⁊ putrefactiuis. Jnstr. iun. Cōfert ꝓp̄e mollificatiōi neruor̄. Mē. ca. Aldarsiscaban ē bona fetori nariū ⁊ fit ex ea lycinū: ⁊ ex ꝺcoctōe ei⁹ colluit̄ os pp cola: ⁊ ꝯfuat dētes ⁊ ꝯfert valde. Mē. anbe. ⁊ pec. Aq̄ ꝺcoctiōis ei⁹ ꝓhibet sputū sanguis ex pectore. Mē. nut̄. Cōfert inflatiōi stōchi. Mē. exp. Ei⁹ꝺcoctio ꝯstrigit vētrē ⁊ ꝯfert iflatiōi ⁊ difficltati vrie ⁊ supponit̄ ⁊ ex̄bit fetū: ⁊ pl'uerizat̄ sup̄ vlcera caude ⁊ testicl'or̄: ⁊ ꝯfert duritiei ip̄or̄ ⁊ ābulatiōi cor̄. Perm. Loco ei⁹ ponunt̄ fruct⁹ aliebut due t'tie pōderis ip̄i⁹ ⁊ i iuuamēto neruor̄ pōdus ei⁹ de assaro ⁊ medietas ei⁹ pōderis ꝺ durūgi.

¶ Darsiscabā arab. arbor quā Dia. aspaltū vocat quā ignoro. Jo. se. in. zo. ca. de trifera maiore dicit q͛ est bederamē. ⁊ apud Sera. aucte cuiusdā vocat̄ airac: ⁊ ē arbor ḡnati syluestri: ⁊ fruct⁹ ei⁹ vocat̄ bel: ē arbor spinosa: cui⁹ lignū ē rubeū vl citrinū. Jn africa vocat̄ aldbai. Jngredit̄ i trociscis ādromachi tyriace maioris. Sim.

¶ De dethiu. Cap̄.212^m.

DEthiu qđ ē. Est granū sil'e ordeo: ⁊ lōgi⁹ ⁊ stricti⁹: ⁊ magis solidū amar̄. Nā. Jngt fili⁹ Mesague q͛ ē fridū ⁊ sani⁹ ē q͛ ip̄z ꝺclinet ad cal'itatē: ⁊ ē siccū i tertio. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Est stipticū ꝯstrigēs vētrē: ⁊ cū eo qđ ē i ip̄o ex stipticitate ꝯseruat vinū de dactylis ab acetositate. Apa. ⁊ bo. Jn ip̄o ē lenificatio bōa duritieb⁹. Mē. ca. Est faciēs scotomiā. Mē. exp. Cōstringit ⁊ valde ꝯfert dolorib⁹ ani: ⁊ mollificatiōi ei⁹ sedēdo i eius ꝺcoctiōe. Et qñ ex eo ꝯficit̄ pōdus. ʒ. ij. cū oleo ⁊ trāsglutit̄ ꝯfert hemorroidib⁹. Vene. Cōfert venenis. Permu. Loco ei⁹ ponunt̄ in resol'one duritierū due tertie pōderis sui de kur: ⁊ medietas pōderis ip̄i⁹ de abbel: verūtñ in ip̄regnatione nō administret̄ abbel.

¶ De dulb. Cap̄.213^m.

DVlb. Nā. Cortex ⁊ nux eius sunt vehementis siccitatis ⁊ est frigidus in primo. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Cortex ⁊ abrasio ipsius sunt vehementis abstersionis ⁊ desiccationis: ⁊ sensibus est desiccatiuus: ⁊ scarabei moriunt̄ ex folijs eius ⁊ abrasione eius: ⁊ cortex eius est vehemētis exiccationis. Puluis vo folior̄ ei⁹ est sensibus ⁊ reliq̄s desiccatiuus valde ⁊ malus ei⁹. Deco. Jn cortice est virt⁹ abstersionis ⁊ exiccatiōis: ⁊ q̄nq̄ ꝯfert albaras. Apa. ⁊ bo. Cōferūt folia ei⁹ apatib⁹ flegmaticis: ⁊ apatib⁹ iūcturarū ⁊ genuū. Vul. ⁊ vl. Cinis ipsius ponit̄ super excoriationem ⁊ sup̄ vulnera putrida ⁊ sanantur: ⁊ cortex eius coctus cum aceto cōfert adustioni ignis. Jnstr. iun. Eius folia dolo-

ribꝰ iũcturaꝝ sũt vtilia:⁊ apatibꝰ calidis ĩ eis ⁊ ꝓprie geniculoꝝ. Mẽ.ca. Eiꝰ cortex decoctꝰ cũ aceto est bonꝰ dolori dẽtiũ:⁊ puluis eiꝰ ẽ malus auditui ⁊ auri. Mẽ.ocu. Puluis folioꝝ eiꝰ nocet oculo. Verũ ipsiꝰ folia hũida cũ lauant̃ ⁊ decoquunt̃ ⁊ fit ex eis empl'm retinent fluxũ ab oculo:⁊ ꝯferũt iflationi obthalmie. Mẽ.anhe.⁊ pec. Puluis eiꝰ nociuꝰ ẽ pl'moni ⁊ voci. Vene. Fructꝰ eiꝰ recẽs cũ vĩo ꝯfert pũcture vermiũ venenosoꝝ. Et ex nuce eiꝰ cũ adipe fit empl'm pũcture ⁊ morsui. Et iã qdẽ diximus ꝙ ipse est venenũ scarabeis:⁊ scarabei moriunt̃ ex foliis eiꝰ ⁊ ex corticibꝰ eiꝰ.

¶Dulb arabi. platanus arbor: vt pꝫ hoc caplo ꝑ Aui. ⁊ ꝑ Dy. ca. de platano. ⁊ ꝓfert velut nuces: vt Joã. Serap. ca. de dẽtifrigiis. Itẽ Dy. arabi. platanus est dulb. Itẽ Ste. platanus est dulbũ. Sim.

¶De demest. Cap. 214m.

Demest qd est. Est arbor lauri:⁊ eiꝰ grana admĩstrant̃ ⁊ folia:ꝫ grana sũt meliora ⁊ fortiora eis q̃ sꝫ ĩ ipa. Deĩde cortex radicis de cuiꝰ operibꝰ aliqd dicemꝰ hic:ꝫ cõplemẽtũ eoꝝ erit in caplo de gain vbi loquemur de lauro. Nã. Est calida ĩ tertio:sicca in scdo. Instr.iun. Est bona mollificationi neruoꝝ ⁊ paralysi ⁊ torture. Mẽ.cap. Od ex ea tritũ ẽ bonũ ẽ sternutationi. Mẽ.nu. Cõfert apostematibus epatis ⁊ splenis. Mẽ.expl'. Confert colice.

¶Demest vt hoc loco exponit Aui. est laurus: que ẽt gar dicitur:⁊ ꝓpter hec duo noĩa duo de ipsa facit caplm: vnuꝫ in lr̃a. l. aliud in lr̃a. g. hoc idem facit de aliquibus aliis medicinis: q2 diuersis nominibus vocantur: plura facit capitula.

¶De deuser. Cap. 215m.

Deuser qd ẽ. Est herba cuiꝰ folia sũt sil'a foliis tritici:ꝫ sꝫ leuiora:⁊ fructꝰ eiꝰ hꝫ velamina duo aut tria:⁊ sup ipa sunt q̃dã sil'ia pilis ⁊ sumit̃ succꝰ eiꝰ ⁊ fuat̃ ⁊ ẽ melior herba. Nã. Calida est in ṗmo:sicca in scdo. Opa. ⁊ ꝓpe. In ea sunt exiccatio ⁊ resolutio. Apa. ⁊ bo. Lenit apata que indurari incipiunt ⁊ prohibet ipsoꝝ duritiẽ. Deco. De ꝓprietatibꝰ eius est vt deleat alopiciã. Mẽ.ocu. Confert algarab.

¶Deuser. i. auena vt exponit Ser.

¶De dirdar. Cap. 216m.

Dirdar qd est. Est arbor cimicũ ex q̃ egrediunt̃ capita iflata sic̃ granata ĩ qbꝰ ẽ hũiditas q̃ fiũt cimices. Cũ. n. apiunt̃ egrediũt̃ cimices:⁊ eiꝰ folia comedunt̃ virida sicut olera. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipsa sꝫ stipticitas ⁊ abstersio ⁊ cõtex ẽ stipticꝰ ⁊ radix ẽ ei ꝓpinq̃. Deco. Hũiditas capitũ eiꝰ abstergit faciẽ:⁊ cortex eiꝰ cũ aceto cũ ẽ hũidũ abstergit albaras. Vul. ⁊ vl. Inuoluit̃ cortex eiꝰ sic̃ ligamẽtũ sup ꝑcussiões ⁊ vulnera:⁊ ꝯsolidat ea ⁊ sil'r folia eiꝰ ⁊ cortex ⁊ flos ipsiꝰ ꝯueniũt vulneribꝰ:⁊ sil'r illd qd cadit de cortice:⁊ res q̃ ẽ ex ea cadit sic̃ farina ⁊ ꝓhibet ãbulationẽ fraudulẽtis:⁊ ꝓpe cuꝫ eq̃li põdẽ sui de aniso ꝯfecta cũ decocto. Instr.iun. Ex decoctiõe radicis ⁊ folioꝝ ipsius embrocant̃ ossa fracta. Mẽ.expul. Cũ ex eius cortice grosso bibitur aureus cuꝫ decocto aut aqua frigida expellit flegma.

¶Dirdar. Cõstantinus exponit ꝙ ẽ fraxinus: sed in libro de doctrina arabica fraxinus scribit̃ dirdal per. l. Apd Aui. vo ꝑ. r. Stephano in synonymis: ꝓterea ingt est derdaꝝ arabi. ⁊ arbor cimicũ ⁊c. grece est vlmus. nã ꝓterea grece est vlmus. ⁊ ita est apd Dia. Sim.

¶De deindar. Cap. 217m.

Deindar qd ẽ. Est ex gñe abhel q̃ dr̃ pinus ida. Et eiꝰ lignũ silat̃ ligno gurũbet. In q̊ ẽ acuitas ꝑua ⁊ syru. deidar ẽ eiꝰ lac qd est cal'm acutũ faciẽs sitiꝫ. Nã. Eiꝰ siccitas ẽ in tertio maior cal'itate eiꝰ. Opa. ⁊ ꝓpe. In eiꝰ lacte ẽ acuitas adherẽs ⁊ in suba eiꝰ est stipticitas. Instr.iun. Bona ẽ mollificatiõi neruoꝝ ⁊ paralysi ⁊ torture vltime:⁊ neqꝫ ẽ aliqd meliꝰ ea. Mẽ.ca. Cõfert apatibꝰ fridis ĩ cerebro ⁊ apoplexie ⁊ epilepsie. Mẽ.nut. Lac eiꝰ fac̃ sitim. Mẽ.exp. Frangit lapidẽ renuꝫ ⁊ vesice ⁊ retinet ventrem ⁊ remouet mollificationẽ ani sedendo in eius decoctione.

¶Deindar arabice ꝫm Aui. est species abhel: ergo sauine. Sim. Et arbor iuniperi apud alios.

¶De dauco. Cap. 218m.

Daucꝰ qd ẽ. Est semẽ bautie syluestris. distõ vo esse eiꝰ dicet̃ in caplo baucie syluestris. Nã. Calidus ĩ tertio:siccꝰ ĩ ṗncipio ipsiꝰ. Opa. ⁊ ꝓpe. Est aperitiuus valde. Mẽ.expul. Prouocat vrinã ⁊ menstrua.

¶Daucus ẽ semẽ baucie agrestis: vt Jo. sera. in. c. d tyriaca. Sim.

¶De dende. Cap. 219m.

Dende qd ẽ. Que ẽ sceni ex ea est sic̃ fistici ⁊ alscetrie ẽ sil'is alkerua rubeo hñs pũcta nigra:⁊ ida ẽ mĩor alsceni ⁊ maior alscetrie:⁊ eiꝰ medulla ẽ cineritia dclinãs ad citrinitatẽ ⁊ d ꝓṗetatibꝰ eiꝰ ẽ ꝙ ipiꝰ medulla miorat̃ cũ tpe dõec ꝯsumat̃. In terra vo magis remanet. Ele. Alsceni melior ẽ ⁊ fortior ida:⁊ alscetrie ẽ mala tarde opõnis faciẽs turbationẽ ⁊ dolorẽ pũgitiuuꝫ:⁊ oꝫ vt excorticet̃ scenia cũ ferro ⁊ ñ tãgat labia: qm ipe dlet eoꝝ colorẽ ⁊ fac̃ q̃si albaras:⁊ qñ excõticat̃ egredit̃ ex cortice eiꝰ ligua ꝑua ꝓxima medietati grani: oꝫ g̊ vt reliquat̃ illa ligua ⁊ accipiat̃ medulla. Nã. Est cal'a valde. Deco. Eũo fcã cũ dẽde mixta cũ eo qd ipsi ꝑtinet ꝯfuat nigredinẽ capilloꝝ. Mẽ.exp. Soluit cũ supfluitate:⁊ potio qdẽ eiꝰ ẽ granũ. j. s. ⁊ ipa soluẽdo ñ educit nisi hũiditates ⁊ mel'iã ⁊ flegma q̃ sũt in iũcturis ⁊ neqꝫ bibit̃ sola. Qñqꝫ vo ṗsumit aliqs dãs ad bibẽdũ de ea q̃ ṗꝑata ẽ duos dauich. s. ei q ẽ fortꝫ cõpl'onis tolerãs fluxũ. Opꝫ g̊ vt terat̃ ⁊ ꝑmisceat̃ cũ scescenegi ⁊ aliq̃nto croco. Et si miscet̃ cũ medicis solutiuis nõ oꝫ vt cũ eis misceat̃ opiũ: neqꝫ q̃libꝫ medicina: imo oꝫ vt misceat̃ cũ tali q̃lis ẽ turbith ⁊ lac ficꝰ ⁊ succus absinthii ⁊ semẽ nil ⁊ keriken q̃ntis duabus.

¶Dende est species resine similis est:⁊ alia de india: alia de seni:⁊ dende quandoqꝫ vocantur cataputie.

¶De dinaraguadi. Cap. 220m.

Dinaraguadi quid est. Est plãta albasce ⁊ zufere ⁊ dicemus ipsum in capitulo de. z.

¶Dinaraguadi hoc mõ scribit̃ ab Aui. sed in arabico est dinaruie que est planta albaze ⁊ zufore:⁊ infra est etiã in capitulo de zufore. Sim. Dicunt aliqui ꝙ est species ellebori.

¶De duram. Cap. 221m.

Durã qd ẽ. Nõ ẽ: caro eiꝰ ẽ melior carne pulloꝝ ⁊ alfaguakit ⁊ magis tẽꝑata ⁊ subtilior ⁊ siccior carne atadrogi ⁊ mioris caliditatꝫ q̃ꝫ ipa. Mẽ.ca. Caro aldurã ĩ cerebro ⁊ itell'u augmẽ-

tum efficit

tũ effic̃. Mẽ.ex. Caro aldurã auget spma ꝛ coitũ.
¶ Duram.i.turtur auis.Sim.Sui.dicit ꝙ est perdix primo capitulo de soda ex potu vini.

¶ De dedikisa. Cap.222m.

Dedikisa qd ẽ.Cortex indus stiptic⁹ valde.
Opa.ꝛ ꝓpe. Est stiptic⁹. Mẽ.ãbe.ꝛ pe.
Bon⁹ est sputo sanguis ex pectore ꝛ pleuresi ꝛ clarificat vocem. Mẽ.expul. Cõfert vlceribus intestinorum.
¶ Dedikisa dic̃ Aui.ꝙ hoc loco est cortex indus stipticus. In arabico tñ scribit darkase.Jude⁹ vo asserebat sic vocari melicã i arabico.vex in libro de doctrina arabica katine pro melica scribit.

¶ De durusataris. Cap.223m.

Durusataris qd ẽ.Res q̃ voluit sup arborẽ antiquaz q̃ fert glãdes:ꝛ sil'is ẽ asarach mior tñ ea ꝛ min⁹ frustulosa:ꝛ hȝ radicẽ itextã vt rete i qua ẽ dulcedo cũ acuitate ꝛ amaritudo ꝛ stipticitas cuȝ ṽtute putrefactiua. Nã. Est cal'a fortẽ hñs calitatẽ ꝛ siccitatẽ. Deco. Sbtiliat capillos ꝛ abradit eos:ꝛ ṽlet eos pp suã putrefactõez ꝛ acuitatẽ suã. Jnstr.iũ. Cõfert palysi ꝛ tortur.
¶ Durusataris.i.res q̃ voluit sup arborẽ antiquã q̃ fert glãdes:ꝛ vocat arabice alhurab:ꝛ syrice vua ṽmõis ꝛ ẽ lanugo q̃ pẽdet ꝛ voluit i magnis arborib⁹ sic̃ vua.ꝛ dicũt ꝙ est hedera arborea.

¶ De draganto. Cap.224m.

Dragantũ qd est.Est gũma alcuted. Nã.
Est fridũ ad siccitatẽ ṽclinãs. Opa.ꝛ ꝓp.
Ei⁹ ṽtus ẽ sic̃ virt⁹ gũmi:ꝛ in ipo ẽ exiccatio pauca q̃ ẽ sic̃ illa q̃ ẽ in gũmi. Mẽ.ocu.
Ponitur in alcofol eo modo quo ponitur gũmi.

¶ De dracone marino. Cap.225m.

Draco marinus. Opa.ꝛ ꝓ. Jnqt Gal'.scindit ꝛ ponit sup morsuȝ suum ꝛ confert.

¶ De dhab. Cap.226m.

Dhab qd ẽ.Dhab aliđ ẽ a lacerto iuẽto in regiõe nr̃a:q̃uis sit ei sil'is:ꝛ hẽat dispositiões ꝛ ṽtutes ei ꝓprias ꝛ aldhab qdẽ raro ẽ nisi i regiõib⁹ arabũ. Deco. Linit stercus ei⁹ sup pãnũ ꝛ lẽtigies ꝛ ꝯfert. Mẽ.oc.
Sterc⁹ ei⁹ ꝯfert albugini oculi:ꝛ ꝯfert ṽscẽsiõi aque.
¶ Dhab est quoddã animal vt lacerta magna ventricosuȝ:ꝛ latine vocat ballecola:stercus eius linitur super pãnũ ꝛ lentigines ꝛ cõfert albugini oculi ꝛ descensioni aque ad eum.Sim.

¶ De dhoboba. Cap.227m.

Dhoboba. Jã diximus i caplo de.k.sũma iuuamẽti ipi⁹ qđ fac̃ i podagra ꝛ dolore iũcturax.

¶ Capitulum de littera.E.

¶ De emblico. Cap.228m.

Emblic⁹ qd ẽ.Est not⁹:ꝛ ẽ ṽbilior mirabol'.
nutritũ:ꝛ ẽ i eox semita.Cũq3 in lacte ifũdit noiat sirembleȝ. Nã. Apđ iudeũ ẽ cal's ꝛ apđ pl'es aliox ẽ fridus i tertio:ꝛ apđ scirek indũ i ipo ẽ calefactio ꝛ forsitã ṽitas ẽ ꝙ ipe succ⁹ est pax hñs friditatẽ. Opa.ꝛ ꝓpe. Extiguit calitatẽ sanguis. Deco. Fortes effic̃ radices capillox ꝛ ṽnigrat capillos. Jnstr.iũ. Cõfert neruis valde. Mẽ.
ocu. Cõfortat oculũ. Mẽ.ãbe.ꝛ pec. Cõfortat cor ꝛ subtiliat ipȝ ꝛ itellectui ꝓbet augmẽtũ. Mẽ.nu. Cõfortat stõchũ ꝛ ꝓparat ipȝ:ꝛ sedat sitiȝ ꝛ vomitũ ꝛ fac̃ appetitũ cibi. Mẽ.exp. Cõfortat anũ ꝛ exiccat coitũ ꝛ apud quosdã strigit ventrem.Vex qđ ex ipo nutritum est lenit ventrem absq3 labore:ꝛ ꝯfert hemorroidibus:ꝛ soluit flegma ꝛ melancholiam.
¶ Emblicus emblici ꝛ bellirici apđ arabes iter mirabolanos non cõputant:ꝛ ideo vides ꝙ diuersa faciũt capitula Auicẽ.ꝛ Sera.ꝛ alij q̃uis similis sint operationis:amblegi arabice dicunt.Sim.

¶ De epithimo. Cap.229m.

Epithimũ quid ẽ.Est semẽ ꝛ flos ꝛ stipites pui ꝯfracti:ꝛ ẽ acutũ cal'ȝ pũgitiui saporis semia hñs rubea:cui⁹ plãte ṽt⁹ est sic̃ ṽt⁹ albasce:vex albasce ẽ ṽbilior eo:ꝛ dr̃ ꝙ ẽ de gñe albasce. Elec. Qđ ex eo bonũ ẽ:ẽ cretẽse ꝛ hierosolymitanũ ꝛ ẽ ṽclive ad rubedinẽ:ꝛ qđ ẽ vehementi⁹ rubeũ ꝛ acutioris odoris meli⁹.Et meli⁹ ẽ illđ qđ affert ṽ isula crete.Et affert ẽt ex horti dom⁹ scẽ hierl'm ꝛ ex alijs vicinis sibi:ȝ rubedo ꝓmi ẽ fortior ꝛ sil'at semini cuscute. Nã. Est cal'ȝ ꝛ sic.i t'tio ꝓȝ Gal'.ꝛ dixit Humain ꝙ ẽ cal'ȝ i tertio:siccũ i fine ꝓmi. Opa.ꝛ ꝓ.
Sedat iflationẽ ꝛ ꝯuenit ꝯsistẽtib⁹ ꝛ senibus:ꝛ remouet egritudies oppil'onũ. Jnstr̃a iũ. Cõfert spasmo.
Mẽ.ca. Cõfert mel'ie ꝛ epil'ie. Mẽ.nut. Cõturbat eos i quox cõpl'onib⁹ chol'a rubea vicit ꝛ fac̃ eis nauseã:ꝛ ẽ ex eis q̃ sitire faciũt. Mẽ.ex. Potio epithimi sit.iiij.aur.bibat cũ melle ꝛ sale:ꝛ soluẽdo educ̃ melancholiã fortiter ꝛ educ̃ ẽt flegma.Quidã ṽo dixerũt qđ ex eo bibit sit vsq3 ad.ȝ.ij.ꝛ ṽcoctio sit vsq3 ad.iiij.aur.
ꝛ opȝ vt voluat qđ ex eo bibit cuȝ oleo amigdalino:ꝛ nõ opȝ vt in decoquẽdo ipm multum elaboretur.
¶ Epithimũ grece suppositio empl'ȝ molle vl' aquosum.Cassius fe.
Epithima dicunt grece medicamẽtũ:qđ stomacho ꝛ ꝓcordijs simul ꝛ ventri supponit cum fuerit pãno intinctum.Si.

¶ De ebeno. Cap.230m.

Eben⁹ qd ẽ.Est nõ. Elec. Que ex ea melior ẽ:ẽ nigra eq̃lis i q̃ nõ sũt linee:ꝛ sil'at i suo tactu cornu tornatili:ꝛ est valde cõpacta ꝛ solida:i cui⁹ sapore ẽ mordicatio:ꝛ cũ ponit sup carbonẽ odorat ex eo odor bonus acutus.
Nã. Cal'a ẽ ꝛ sicca i scđo.Et existimãt qdã ꝙ ipa cuȝ cal'itate extiguit cal'itatẽ sanguis. Opa.ꝛ ꝓ. Fricat in aq̃ sic̃ pl'es lapidũ:ꝛ ẽ subtiliatiua abstersiua. Mẽ.
ocu. Abstergit pãnũ oculi ꝛ albuginẽ:ꝛ ex ipsi⁹ fricatiõe fiũt collyria:ꝛ fit ex eo alcofos ad medicias oculi pp vehemẽtiã ꝯueniẽtie ei⁹:ꝛ cuȝ adurit ei⁹ serratura sup sartaginẽ:deide abluit ꝛ ꝯfert vlcerib⁹ antiquis ꝛ obthalmie sicce ꝛ scabici oculi. Mem.expul. Dixit Alcãzi ꝙ ipsa frangit lapidem in renibus:ꝛ dicitur ꝙ ipsa est resolutio inflationis ventris.
¶ Ebenus est quoddam lignum magnum de quo chirugici faciunt cutes super quas dissoluunt collyria ꝛ sief.

¶ De eruca. Cap.231m.

Eruca qd ẽ.Ex ea alia est syluestris:ꝛ alia hortulana.Semẽ ãt eruce ẽ illđ qđ i decoctiõe ponit loco synapis. Nã. Cal'a ẽ in scđo:sicca i ꝓ:ꝛ i hũida qdẽ ẽ hũiditas i ꝓ.
Opa.ꝛ ꝓ. Est apitiua lenitiua. Deco. Aq̃ eruce cũ felle vaccino vestigijs vlcex ꝯfert ꝛ semẽ ei⁹ aut aqua ipsi⁹ cũ melle lẽtigib⁹ Mẽ.ca. Fac̃ soda ꝛ ꝓpe si comedat sola. Lactuca ṽo remouet nocumentũ ab eo:ꝛ silr̃ ẽdiuia ꝛ portulaca. Mẽ.ãbe.ꝛ pe. Fac̃ lac abũ-

dare. Mē.nuť. In ipa ē digō cibi. Mē.exp. Syl- uestris facit abūdare vrinā remouēs coitū: 7 faciēs ei erectionē 7 ꝑꝑe semē ei⁹. Vene. Qñ comediť 7 bi- biť post eā vinū odoriferꝝ est tyriaca morsui mustelle.

Eruca a Diasc.a Plinio domestica 7 syluestris asseriť. Pli. in ꝯdi- endis obsonijs.i.sallamētis in qb⁹ carnes 7 pisces intiguńť tanta suauitas eis est vt greci heuzomon appellauerunt 7c. euzomiū vo cari reperi in q̄pluribus. arabice vo iergir dicitur. Sim.

De elbue. Cap.232m.

Elbue qd ē. Est vizbue: 7 ē subtilior q̄ ka- cula. Nā. Cal'a ē i ꝑ: sicca i scđo. Opa.7 ꝑꝑe. Est subtil'. Mē.nu. Cōfortat epar 7 stomachū frigida: 7 digerit cibum.

Elbue.i.cardamomum grossum.

De endiuia. Cap.233m.

Endiuia qd ē. Alia ē syluestris: 7 alia hortu lana: 7 ē duaꝝ spēruꝫ: hñs lata folia: 7 hñs stricta folia: 7 ipa ꝓcedit cursu lactuce: ve- rūtñ sic dixerūt ē mior ea i suis opōnibus. apud me vo ābe vicūt eā i apiēdo 7 i ꝑstādo iuuamē tū oppil'oni epatꝫ: q̄uis miorenť ab ea i extinguēdo 7 ꝯfortādo. Elec. Magis iuuatiua ex eis epati ē q̄ est magis amara. Nā. Endiuia frida ē i ꝑ: 7 siccitas sic- ce ē i ꝑ: 7 hūiditas hūide ē i fine ꝑmi: 7 hortulana qdē est fridior 7 hūidior: 7 ei⁹ qdē amaritudo i estate fit for tis: 7 dclinat ad ꝑuā cal'itatē q̄ nō efficit ipressionē. Syl uestris vo ē mioris hūiditatꝫ 7 ē taraxacō. Opa.7 ꝑ. Apit oppil'ones visceꝝ 7 venaꝝ: 7 i ipa qdē ē stiptici- tas aliquātula: ꝫ nō ē vehemēs: 7 ei⁹ aqua cū cerusa 7 aceto ē mirabile epithima i ifridādo illđ cui⁹ infrida- tio q̄riť. Instra iū. Fit ex ea ēpl'ꝫ podagre. Mē.oc. Cōfert obthalmie cal'e: 7 lac qdē endiuie syluestris ab stergit albuginē oculi. Mē.ābe.7 pec. Fit ex ea cuꝫ farina ordei empl'ꝫ tremori cordis 7 ꝯfortat cor: 7 qñ dissoluiť cassiafistula i aq̄ ei⁹: 7 ex ea fit gargarism⁹ cō fert apatib⁹ gutturis. Mē.nu. Sedat nauseā 7 exic- cationē chol'e: 7 ꝯfortat stōchū: 7 ē de meliorib⁹ medi cinis stōchi: cui⁹ cōpl'o ē cal'a: 7 syluestris qdē ē meli- or stōcho q̄ hortulana: 7 dr̄ q̄ ē ꝯueniēs empl'ꝫ oppi latiōi epatꝫ q̄cūq̄ mō sit. Cal'e qdē ē vehemēter cōue- niēs: 7 nō ē nocumētū ipsi⁹ fride nocumētū reliquarū spērū oleꝝ fridoꝝ. Mē.ex. Qñ comediť cum aceto strigit vētrē ꝓprie syluestris. Feb. Cōfert q̄rtane et febrib⁹ fridis. Vene. Qñ poniť ēpl'm cū radice sua sup ꝑūctura scorpiōis 7 ōmiū ꝑuoꝝ venenosoꝝ 7 ve- spe 7 serpētis guasseuabras ꝯfert: 7 sil'r cū sauich.

Endiuia latinū nomē ē: greci intubā vocāt: arabes vndebe: hanc dicūt eē domesticā 7 syluestrē: 7 domestica duas habꝫ spēs. sylue- strem vo Aui. vocat taraxacon imitādo grecū qui dicit troxia qđ seruatū fuit in 3° Almāsoris: vbi troxia scribitur apud Diasco. se- ris vocať: que i spēs diuidiť: grec⁹ ētibion scribit 7 idiuion legit: cicorion ē spēs ei⁹. Ste. chicorion hēdeba ituba: hec ꝫ Dia. Si.

De epate. Cap.234m.

Epar. Opa.7 ꝑꝑe. Humor gñat⁹ ab epa tib⁹ ē grossi⁹. Et sani⁹ ex eis ē epar anatis piguis 7 gallinaꝝ piguiū. Mē.ca. Epar capraꝝ 7 ꝓprie hircoꝝ detegit esse epil'ici. Et qñ epil'ic⁹ ipm comedit icurrit epil'iā. Epar stellio nis sup molares corrosos positū sedat dolores eorū. Mē.ocu. Aq̄ epatis caprini ꝯfert pāno comesta 7 in alcofol posita: 7 iclinatio sup vaporē eius. Mē.nuť. Epar adip ꝯfert dolorib⁹ epatꝫ oib⁹. Inqt Gal'. Ego qdē posui ipꝫ in medicamēto eupatorij 7 nō repi ipm augere iuuamtū vltra illđ qđ ex eo solet ꝓuenire. Am pli⁹ epar ē tardi icessus i venis nisi epar anatꝫ piguis. Vene. Epar canis rabiosi si deť in morso ab ipo et ꝯfert. Et iā dcm̄ ē q̄ ipꝫ ꝓhibet metū aque: 7 iaꝫ vixe- rūt ꝑ illđ qdā coꝝ 7 fuerūt curati ēt curatōib⁹ alijs.

De ere. Cap.235m.

Es qd ē. Es aliđ ē rubeū ad citrinitatē dcli nās: 7 ē achabruse qđ ē meli⁹: 7 aliud ē ru- beū claꝝ: 7 aliđ rubeū ad nigredinē decli- nās: 7 ē gen⁹eris qđ dr̄ talacō. Et es qdem adustū ē acre in q° ēt ē stipticitas. Cūq̄ abluiť ē medi- camē bonū ad sigillādū i corꝑib⁹ lenibus: 7 sine ablu- tiōe ē meli⁹. Elec. Flos eris subtili⁹ ē ipo. Nā. Ca lidus ē 7 sicc⁹ i tertio. Opa.7 ꝑꝑe. In ere adusto ē stipticitas 7 acuitas 7 cōsolidatio: 7 ex eis qui de ipso dicunť est q̄ si cum forpicib⁹ de talacon fiat pilorum euulsio ꝓhibet ortū coꝝ. Deco. Denigrat capillos. Vul.7 vl. Ipsum cōsolidat vlcera maligna ambula tiua: 7 ꝓhibet ea ab ambulatiōe: 7 corrodit carnē au- gmentatā: 7 ablutū consolidat vulnera: 7 dr̄ q̄ si liniť cum melle cōueniens ē vlcerib⁹ duris adustis in cor- poribus duris. Mē.ocu. Acuit visum 7 cōfert du- ritiei palpebraꝝ. Mem.expul. Soluit aquā citrinā quādo bibiť cū melle: 7 si ex eo liniať palatum excitat vomitū: 7 potio quidē eius sit auř.j.5.7 extrahit aquo sitatem absq̄ nocumēto. Vene. Opꝫ quideꝫ vt ca ueať vsus dimittendi illud in quo est salsedo 7 amari- tudo aut pinguedo: sic sunt olera 7 carnes: aut aceto- sitas: aut dulcedo in vasib⁹ eris 7 bibēdi ex eis: ipa.n. trāsmittūt ꝓculdubio ꝫinariā 7 ꝫiniar ē venenuꝫ.

Es vstum nominant latini greco nomine corrupto calcucecau- menon dicentes. Sim.

De euforbio. Cap.236m.

Euforbiuꝫ qd ē. Est gūmi calidū cuius virt⁹ alteratur post tres aut quatuor annos: 7 qđ antiquať tendit ad palliditatē 7 citrinitatem 7 nō dissoluiť in oleo nisi cū difficultate: 7 re- cens est ecōtrario illius: sed dixerūt qdā seruat ꝟtuteꝫ suā quādo poniť cuꝫ fabis excorticatis in vase. Elec. Qđ de eo bonū est recēs ē claꝝ citrinuꝫ ad pallorem declinans acuti odoris vehemētis acredinis. Aliđ vo ab hoc ē adulteratuꝫ cū sarcocolla 7 gūmi. Opa.7 ꝑ. Est abstersiuuꝫ 7 habꝫ virtutē subtilem adustam ab- stersiuaꝫ: 7 qđ ē recēs ē vehementioris calefactōis q̄ assa: cuꝫ tamē nō sit gūma sicut assa in calefactiōe sua. Instra iūctu. Misceť cum qbusdaꝫ positionib⁹ factꝫ cuꝫ spēbus que sunt sicut piper 7 cinamomū 7 silia: et confert sciatice 7 eijcit cortices ossiuꝫ in die vna. Veꝝ opꝫ vt minuať caro que ē in circuitu ossium cū cerato tepefacto in vnguēto 7 cōprimēdo inūgiť ex eo para- lysis 7 stupor 7 cōfert valde. Mē.ocu. Qñ ex eo fit collyriuꝫ ē abstersiuum: ꝫ ꝑdurat ei⁹ mordicatio tota die: 7 ꝓpter hoc misceť cum melle 7 reliquis collyrijs. Mē.nu. Cōfert aque citrine 7 frigori renū: 7 confert

habētibꝰ colicaȝ: ⁊ potio de eo cũ qbuſdã ſeminibꝰ bo
ni odoꝛis ⁊ aqua mellis triũ anuluſat: dixit Alcãzi ꝙ
coarctat os matricis vehemēter: adeo vt ꝓhibeat me
dicinas aboꝛtũ facientes eijcere fetuȝ. Mem. expul.
Soluēdo educit flegma viſcoſuȝ retentũ in vtriſqȝ an
chis ⁊ doꝛſo ⁊ iteſtinis ſm ꝙ dixerunt. Vene. Dixe
rũt qdã ꝙ ſi illiꝰ quē aliqs vermiũ venenoſoꝝ pupu
git cutis capitis ſcindiť: ⁊ qđ eã ſeqtur vſquequo cra
neũ appareat ⁊ ponať in ea hoc gũmi tritum ⁊ ſuatur
nõ adueniet ei nocumētũ illius: ⁊ ēt interficiũt tres. ȝ.
eius in diebꝰ tribꝰ exulcerãdo ſtõchuȝ ⁊ inteſtina.

¶ Euforbiũ grece gũmi notũ: ⁊ vꝛ̃ ſonare apđ grecos bonuȝ formi
dari. nã dicũt euforuiõ: ⁊ forios grece ē timoꝛ: q̃ſi bonũ ſit timē ꝑꝑ
ſui violētiã. Diaſ. euforbiũ arboꝛ ē ſilr̃is ferule albe: naſciť i mauri
tania ceſarieſi: q̃ arboꝛ plm̃ lachꝛymũ fac̃ viſcoſuȝ qđ lachꝛymum
multi colligũt ſic ꝑ viciſſitudie: ꝑ arboꝛi pellē veruecinã illigãt: ⁊
ſic de lõge aſtilibꝰ iaculanť in radicē: ⁊ cũ ꝑcuſſa fuerit radix vno
flumie ſtatiȝ ꝓfluet lachꝛymis: ⁊ cũ coagulatꝰ fuerit ſic eũdē col
ligũt ꝯ pellibꝰ ſubſtrat̃. eſt ãt optimũ qđ ē recēs ſubalbidũ ⁊ gluti
noſuȝ ex lēto liguã vehemēter ſubmoꝛdēs ⁊ calefaciēs: eiꝰ gñа ſũt
duo: vnũ qđ colligiť ſubſtratis pellibꝰ qđ meliꝰ eſt: alteꝝ qđ cadit
in terrã ⁊c̃. Pli. lib. 25. ca. 7. Rex Juba iuenit herbã euſoꝛbiã me
dici ſui tpis noīe ⁊ fratris muſe eius regis: de ea volumē extat: i
uenit eã in mõte athlante ſpectať folijs acanthinis: eius tanta eſt
vis vt ſuccus eius e lõginquo recipiatur icīſe conto ſuſcipiť exti
palis vētriculo hedino humoꝛ lactis videtur effluere. Sim.

¶ De equo. Cap. 237m.

EQuus. Opa. ⁊ ꝓp̃e. Facit ſtercꝰ eiꝰ opa
tionē ſtercoꝛis aſini. Apa. ⁊ bo. Coꝛium
pulli ſi adurať ⁊ liniať ex eo cuȝ aq̃ ſup bo
thoꝛ iſrigidat eas. Mē. ca. Diciť ꝙ ad
ditiões ille que ſunt in genu equi qñ teruntur ⁊ bibũtur
cũ aceto ſanãt ſoda. Mē. ex. Coagulũ equi ꝓp̃e cõ
ueniēs ē fluxui antiquo ⁊ vlceribꝰ viſceꝝ ⁊ fluxui ꝓp̃e.

¶ De erugine ferri. Cap. 238m.

ERugo ferri. Opa. ⁊ ꝓp̃. In ipſa ē iſridatio
⁊ ſtipticitas. Mē. ex. Cõfert fluxui ꝑturiētiũ.

¶ De eritio. Cap. 239m.

ERitius qd ē. Syluestris ē notus: ⁊ mõtanꝰ
eſt aduldul hñs ſpinas ſagittales ꝓpiquus
nãe ſyluestris vel terreni. Ille vͦo qui ē ma
rinus ē ſpēs hñtiuȝ oſtraca. Opa. ⁊ ꝓp̃e.
Eius adeps ꝓhibet effuſiones materieruȝ
ad viſcera: ⁊ ſilr̃ eius epar: ⁊ in cinere qdem terreni ⁊
marini ſunt abſterſio ⁊ reſolutio ⁊ acuitas ⁊ exiccatio.
Deco. Qđ de eritio terreno ſalitũ ē cõfert elephan
tie. Et caro eius qui terrenus ē cõfert lepꝛe: ⁊ illud ꝑꝑ
vehemētiam reſolr̃onis ⁊ exiccatiõis: ⁊ qđ aduſtũ ē de
cute eritij cõfert alopicie mixtũ cum pice. Apa. ⁊ bo.
Cutis eritij marini poniť in medicinis ſcabiei: ⁊ caro
eius ꝯfert valde ſcrophulis. Vul. ⁊ vlc. Cinis cutis
eius ꝯfert vlceribꝰ ſoꝛdidis: ⁊ mũdificat carnē additã:
⁊ caro eius ꝯfert ſcrophulis valde ⁊ nodis pꝛauis du
ris. Inſtr̃a iũc. Caro terreni ſalita cõfert paralyſi et
ſpaſmo ⁊ egritudinibus neruoꝛuȝ oĩbus ⁊ elephantie.
Mē. anhe. ⁊ pec. Caro eritij terreni cõfert extenua
tiõi. Mē. nutri. Cõfert malitie cõplr̃onis: ⁊ qđ de eo
ſalitũ ē cuȝ oxymelle ē bonuȝ hydropiſi: ⁊ ſilr̃ eiꝰ epar
exiccatũ in ſole ſup pãnũ. Mem. expul. Eritius ter
renus eſt bonus ſtõcho ⁊ lenit ventrem ⁊ ꝓuocat. Et
caro eritij terreni ſaliti cũ oxymelle confert doloꝛi re

num. Et caro eritij terreni cõfert ei qui mingit in lecto
de pueris: adeo ꝙ aſſiduatio comeſtionis eius foꝛtaſ
ſe faciet vt vꝛina cũ difficultate egrediať. Feb. Cõ
fert caro eius qui terrenus ē febꝛibus antiqs. Vene.
Eritij caro ꝯfert moꝛſui vermium venenoſoꝛum.

¶ Eritius alius marinus: alius terrenꝰ: ambo in ſpinis ſimiles: gre
ce echinus vocatur vterqȝ. Sim.

¶ De enula. Cap. 240m.

ENula qd ē. Eius qdeȝ eſt hoꝛtulana: ⁊ ē q̃
dã ſpēs eiꝰ: cuius folia ſunt ab vno palmo
vſqȝ ad cubitũ vnũ expãſa ſup terraȝ ſic ſi
ſimber ⁊ folia lētis. Et qđ in ipſa magis eſt
iuuatiuũ ē radix eius. Elec. Virtꝰ ſyrupi eiꝰ ē foꝛtis
in opõnibꝰ ſuis: ⁊ melioꝛ nutritura eis ē cuȝ aceto fra
cte calr̃itatis. Nã. Eſt calr̃a ⁊ ſicca in ſcđo: ⁊ in ipſa ē
hũiditas ſupflua: ⁊ ꝑꝑ illđ nõ calefacit coꝛpꝰ ſtatiȝ cuȝ
ei occurrit. Opa. ⁊ ꝓp̃e. Cõfert oĩbus leſiõibꝰ ⁊ do
loꝛibus fridis ⁊ cõmotionibus vētoſitatũ ⁊ iflationis.
Et in ipſa eſt virtus rubificatiua: ⁊ ē in ea abſterſio vl
tima. Inſtr. iun. Cõfert ſciatice ⁊ doloꝛi iũcturaruȝ:
⁊ emplr̃m factũ ex radice eius ⁊ ex folijs ipſiꝰ ꝯfert do
loꝛibꝰ fridis ⁊ ꝯtuſiõi lacertoꝝ. Mē. ca. Facit ſoda:
verũtñ ſoluit emigrancã flegmaticã ⁊ ꝓpꝛie embꝛoca
ta. Mē. anhe. ⁊ pec. Adiuuat ad expuēdũ deglutita
cũ melle. Et ē bone opõnis qñ admiſceť cum electua
rijs mũdificãtibus pectꝰ. Et ē ex eis que letificãt ⁊ cõ
foꝛtãt coꝛ. Et qñqȝ fit ex ea vinũ h̃ mõ. Sumunť đ ea
auř. l. ⁊ ponunť in. vj. anuluſat muſti ⁊ bibiť poſt tres
mēſes: ⁊ mũdificat pectus ⁊ pulmonē. Mē. ex. De
coctio radicis eiꝰ ꝓuocat vtrũqȝ ⁊ ꝓpꝛie ſyrupꝰ eiꝰ. Et
q aſſuete vtiť enula nõ idiget vt migat oi hoꝛa. Veſi.
Cõfert moꝛſui venenoſoꝝ v̄miũ ⁊ ꝓpꝛie egyptia.

¶ Enula vocatur elna ⁊ elemũqȝ dꝛ̃ a medicis. Macer enula quam
vulgꝰ elnã vocat: elemũqȝ dꝛ̃ a medicis ⁊c̃. ſȝ Dia. elemũ vocat. Si.

¶ De emathite. Cap. 241m.

EMathites qd ē. Qñqȝ iueniť in mineris et
qñqȝ ſubtilianť aliq in adurēdo magnetē:
⁊ qđ ꝓuenit ide ē emathites in opõnibꝰ ſu
is. Elec. Melioꝛ alſcedenegi ē ille q ē ve
lociter frãgibilis eq̃lis duritiei cui non admiſcenť ſoꝛ
des ⁊ i quo ſunt vene. Nã. Nõ ablutus ē calr̃s in ꝑ:
ſiccus i ſcđo: ⁊ ablutꝰ ē fridus ad ſcđm ꝑꝑ ablutionē:
ſiccus in tertio. Opa. ⁊ ꝑ. In ipſo ē ſtipticitas ve
hemēs: ⁊ appet qñ fricať in aq̃ donec in ipſa reſoluať
eius ſoꝛdities. Et eiꝰ virtꝰ eſt ꝓhibēs. Et in ipſo ē cale
factio q̃dã: ⁊ ſubtiliatio ⁊ exiccatio vltima. Et dixerũt
qdã ꝙ ipſe eſt in virtute marchaſite: ȝ eſt ſiccioꝛ: ⁊ mi
noꝛis calr̃itatꝭ ꝑter i ſubtiliatõe ⁊ abſterſiõe. Vul. ⁊ vl.
Admiſtrať ſic pulueriȝať ⁊ aſꝑgiť ſup carnē additã et
extenuat eã. Mē. ocu. Abſtergit vlcera oculi ⁊ con
ſolidat ea qñ adminiſtrať cũ albugie oui. Et qñqȝ cõ
fert ſolus aſperitati palpebꝛaꝝ. Et ſi fuerit illic apa ca
lidũ: adminiſtreť pꝛius cũ aqua deinde iſpiſſeť grada
tim: aut ſpargať ſicut puluis ſup carnem additam. Et
qñqȝ ꝯfert vlceribꝰ oculi ſolus. Mē. expul. Dať in
potu cũ vino ad difficultatē vꝛine ⁊ ad fluxũ mēſtruo
rũ. Et i emathite eſt ꝓpꝛietas rectificãdi gonoꝛeaȝ.

¶ Emathites ſanguineus lapis: cuius tritura ⁊ confricatura ſan

guinis colorem representat: que fluxui cuiq; sanguinis apta est: a quocũq; horum nomen accepisse potest. Sim.

De elleboro. Cap. 242[m].

Elleborus qd ē. Ille q niger ē: ē frusta icisa: 7 eius acuitas ē fortior acuitate albi. Et illi qui ipm colligũt pseruant ab eius nocumēto comedēdo allia 7 bibēdo vinum. Et folia qdē plante eius sunt sil'ia folijs aldulb: sed sũt vehemētioris nigredinis q̃ ipsa: 7 hz crus breue ad purpureitatē declinās: 7 ei9 figura est sic figura racemi: 7 in ipsa est fructus 7 habz venas subtiles nigras: ex cuiusq; quaꝝ radice sic duo capita cepaꝝ egrediunt: et qđ de ea administrat sũt vene iste 7 orit i siccis. Elec. Melior est ille q est medius iter veterē 7 nouũ 7 grossum 7 extenuatũ hñs colorē cineritiũ velociter frāgibilis: nō pōderosus in cui9 vacuitate est qddā sil'e tele aranee saporē hñs acutũ 7 mordicās linguā: 7 bonuz qđ de eo administrat est vt assumat lignũ puũ qđ est apud radicē eius: 7 ifundat pua aqua 7 excorticetur 7 assumant cortices illi9 7 exiccent in vmbra 7 administrent triti 7 cribellati: 7 potio ei9 sit tres kermet: 7 melius est vt in potu det cũ petrosillino 7 dauco: 7 qñq; dat ex eo vsq; ad aur. ij. Nã. Cal's est 7 sicc9 vsq; ad scđm. Opa. 7 ppe. Est resolutiuus subtiliatiuus 7 ē fortis abstersiōis: adeo q corrodit carnem mortuā: 7 qñ nascit apđ radicē vitis fit virtus vini ei9 solutiua: 7 de pprietatib9 qdē ellebori est q ipse pmutat corp9 a sua cōpl'one 7 facit ipm cōpl'onē bonā iuuenilez acqrere: 7 multi sunt q elleboꝝ albũ sumũt ad vomēdũ et nō facit vomere 7 nō soluit: ȝ facit illud qđ facit vomitus 7 sol'o: 7 ꝯueniētia ei9 ad viros 7 viragines mulieres 7 fortiores 7 adolescētes: 7 eos q hñt carnes teneras in corpore: 7 multitudinē sanguis est pl'ima: 7 non est ꝯueniēs castratis neq; mollib9. Et ipse qdē est cōueniēs in martio: deide in septēbri: verũtñ opz vt ante ipm pcedāt tres dies penit9 in qb9 abstineat a comestione 7 potatiōe grossoꝝ: 7 vt administrent ea q̃ gaudere faciāt 7 delectari: 7 vt euomat: 7 vt eijciat post cenā duab9 vicib9 aut tribus deinde assumatur. Deco. Linit sup morpheā cuz aceto: 7 sil'r loca in qbus sunt sordes: 7 sil'r sup albā morpheā: 7 eradicat verrucas: 7 eũatio que fit cũ eo ꝯfert albaras: 7 sil'r albus. Vul. 7 vl. Linit niger 7 albus cũ lacte sup scabiē 7 ipetiginez cũ aceto 7 ad excoriationē linitus valet: 7 fit cũ eo eũatio: 7 fiũt ex eo sicut lycinia 7 imittunt fistulis 7 dimittunt per diē: 7 qñ exhunt ex eis eradicant corpora eaꝝ. Instra iũ. Cōfert paralysi 7 dolori iũcturarum: 7 eũatio facta per ipm est medicamē eoꝝ omniũ forte. Mē. cap. Qñ decoquit cũ aceto 7 distillat in aurē sedat sonitũ: 7 quādo os colluit ex illo aceto sedat dolorē dentiuz: 7 quando distillat decoctio ei9 in aurē debilis auditus ꝯfortat ipm: 7 ꝯfert mel'ie que ē cũ aliquis solus aliena loqtur: 7 emigranee antique et egritudinibus capitis. s. epil'ie 7 mel'ie. Mē. ocu. Cōfortat visuz qñ ponit in alcofol. Mē. expul. Cōfert mel'ie 7 dñio ei9 7 soluēdo educit ex toto corpe absq; horribilitate 7 extrabit chol'am ēt 7 flegma: 7 extrabit oēm superfluitatē mixtā sanguini: ita q ab extremitatibus corporis 7 acute: 7 opz vt fiat velocis solutiōis cuz scamonea: 7 misceant ei petrosillinũ 7 daucus. Et quādoq; datur in potu hoc mō: infundit in oxymelle aut vino dulci: 7 dimittit in ipso aliquo spatio: deinde coquit vinum illud cũ lentib9: aut cũ ordeo: aut gallina: 7 ad sorbendũ datur ius eius: 7 quādoq; admiscet duobus aureis de eo quātitas triũ anulusat de scamonea: 7 quādoq; decoquit cũ lentibus. Et iam qdez dictum est in tabulis proprietatũ de regimine ei9 qđ opz fieri in hoc loco etiam. Et ipse valde cōfert apatibus in intestinis 7 vesica: 7 prouocat vrinam 7 menstrua. Permu. Loco nigri ponit mediũ pōdus ipsi9 de mezereon 7 due tertie pōderis ei9 de agarico. Filius aũt Mesaugue dixit q loco eius ponitur condes.

Elleborus hz duas spēs alb9 7 niger. Sz alb9 ē hz Dias. plāta hz folia sil'ia plātagīs vl' blete syluestris sz mĩora 7 plus ad nigredinez 7 rubedinē ꝯclināt ia: virgā duoꝝ palmoꝝ rugosaz cito putrescentē: hz radiculas subtiles multas egrediētes ab vna radice oblonga: nascit locis mōtuosis: tpe messis effodi dz. Sz niger q polirizō dr: aut melāpodion: eo q melāpus qdā filias suas curauit eo a mania: folia hz sil'ia platano viridia: sz mĩora sic folia afodilli 7 diuisa plurib9 locis q̃ folia platani 7 nigriora 7 aspera vgā breuē florē albũ ad purpureitatē tēdētē. In sũmitate hz velut racemũ in q̃ est semē simile cartamo: hz multas radiculas nigras egredientes ab vna radice velut cepe radicule: nascitur locis siccis 7 asperis agrestib9 nemorosis. Iste radicule in vsu sunt. Sim. Elleborus veratrum dicebat antiqtus: vt Macer ca. de absturtio: 7 Persi9 pria satyra: grecus elleboron dicit: exponitur in libro de doctrina greca. i. veratrum vel verucarici al'r veratanum vel venurac.

De elleboro albo. Cap. 243[m].

Elleborus albus qd est. Cortex corticũ ramoꝝ diuerse figure similis rei veteri albe in quo nō est grauitas: 7 similat etiam radicib9 altee cui9 amaritudo est vehemētior amaritudine nigri. Et eius plāta est sicut arnoglossa: aut sicut sicla syluestris: ȝ est breuior ea rubei coloris. Et lōgitudo cruris ei9 ē vsq; ad q̃tuor digitos ꝯiunctos in latitudie cōcauũ. Et hz venas plurimas a radice vna pcedētes sicut cepe: 7 nascitur in locis montuosis: 7 colligit in tēpore messis 7 exiccat. Elec. Ille q est elect9 est planā habens superficiē cũ equalitate alb9 velociter frāgibilis: plurima habēs grana minuta: nō mordicans linguam statim vehemēter: 7 attrahit saliuam. Qui aũt vehemēter mordicat statiz est prefocatiuus: sed opationes regiminuz in ipso p̃dicte sunt in capl'o pprietatũ. Nã. Calidus est 7 siccus in medio secũdi. Opa. 7 ppe. Albus est vehemētioris amaritudinis. Et niger est vehemētioris cal'itatis: et cũ mus comedit ipm morit: 7 ex industria pbat illđ et comedit de ipso mus in sauich 7 melle. Et qñ coquit cũ carne dissoluit eā: 7 debilitat eā. De ipso vo iciso sumunt qnque aurei 7 ponũtur in nouē ℥. aque pluuialis 7 dimittunt in ea trib9 dieb9 7 colat: 7 fit tepida 7 bibitur 7 hic est infusus. Deinde est ille q est decoct9 qui hoc mō preparatur libra vna de eo iciso in duob9 kist aque pluuialis posita trib9 dieb9 infundat 7 decoquit donec eius tertia ps remaneat: deinde exhit ab ea elleborus 7 proijcit super aque mellis boni colati quantitas duaꝝ lib. 7 inspissat 7 sumit ex eo coclearius magnũ sicut est: aut cũ aq̃ calida: 7 hoc est sanũ 7 tutum. Deinde est cortex incisus post cōfractus in eo posit9:

qđ sit

qđ ſit ſicut aq̄ ordei vt nihil remaneat in gutture ⁊ ſto
macho: deide ē ille q̄ eſt pulueriʒat⁹ p̄paratus cuʒ aq̄
mellis: ⁊ iſte eſt ille qui plīm nocet, ꝓpterea ꝙ remanet
in meatib⁹: q̄re opʒ bibētē ipʒ p̄parare res qb⁹ medi-
caꝛ ille q forſitan icidit in ſpaſmū ſic̄ ius galline ⁊ ſyru
pū de hyſſopo cū mētaſtro ⁊ rutha ⁊ lētes ⁊ olera bo-
ni odoris: ſic̄ factū ē de cyperis ⁊ lilio ⁊ narciſco: ⁊ vt
ſint apđ eū acetū acuti odoris: ⁊ poma ⁊ cydonia ⁊ pa
nis cal's ⁊ vinū odoriferꝝ ⁊ medicamē ſternutatoriuʒ:
⁊ pēna ⁊ cōdiſi ⁊ anhetū: ⁊ lectus ſtrat⁹ ⁊ vētoſe diu-
ſe: ⁊ qñ aſcellat cū facilitate ſorbeat aquā fridā ⁊ odo-
ret odores bonos: cibeꝛ ex eis quoꝝ chimus bon⁹ eſt.
Et ſi iā accidit ei ſpaſmus ⁊ đbilitas: tūc deꝛ ei panis
fract⁹ in vino: aut aq̄ mellis: ⁊ qñqʒ opʒ vt reitereꝛ et
cibeꝛ pane iſuſo in aq̄ frida: ⁊ ſi accidat ei ſingultus in
medio op̄onis detur ei aq̄ mellis in qua decoct⁹ ſit raf
fanus: ⁊ ſi medicia in ipſo nō moueꝛ poſt aliquātulum
ſpatiū bibat aquā mellis cū aq̄ cal'a in qua decocta ſit
rutha: aut deꝛ in potu aq̄ ⁊ oleū: ⁊ vomat cū pēna in-
tincta in oleo de cyperis ⁊ de lilio: ⁊ eleueꝛ in ſuſpēſo-
rio. ꝙ ſi acciderit ei ſic̄ p̄focatio ſumat in potu de đco
ctiōe ellebori quātitatē triū. ʒ. illud eniʒ adiuuat medi-
cinā ⁊ remouet accñs. Si v̄o nō iuuerit faciat clyſtere
acutū: ⁊ in potu deņ tres anuluſat de eo nō vt vomē
faciat: ȝ vt expellat p̄focationē ⁊ fiat vt ſternutet cum
ſternutatorijs. ꝙ ſi ſingult⁹ vomitu nō remoueꝛ: admi
niſtremus tūc vētoſas ſuper ſpōdiles magnas q̄ ſunt
inter ſpatulas ⁊ ſuꝑ aliq̄s dorſi ſpōdiles. Ventoſe eni
equant cōtorſionē accidētem poſt ſingultum: ⁊ iūge
mēbra ſpaſmata cū oleo vehemētis calefactiōis ⁊ cuʒ
aqua balnei in tina: operaꝛ eni in iſto capl'o op̄onē ni
gri. Mē. ca. Qñ odoraꝛ ille q pulueriʒatus eſt exci-
tat ſternutationē. Mē. ocu. Acuit viſuʒ. Mē. nuꝛ.
Elleborus alb⁹ cōfortat fortiter: ſed in ipſo eſt timor:
qm̄ p̄focat. qñqʒ v̄o ponitur i pane vt vomere faciat.
⁊ oportet vt illi in quo timeꝛ p̄focatio non in potu tri-
buatur ſtomacho exiſtente vacuo. huiuſmodi eniʒ de-
bilis etiam. Vene. Interficit qđ de eo ſuperfluum
eſt homines: ⁊ eſt veneņuʒ canibus ⁊ porcis ⁊ ſtercus
bibentis ipſum interficit gallinas.

❡ De eupatorio. Cap. 244m.

Eupatoriuʒ qd eſt. Eſt ex herbis aromati-
cis ⁊ hʒ folia ſicut folia canabis ⁊ flos eius
ſicut nenufar: ⁊ eſt illđ qđ admiſtraꝛ ⁊ ſuc-
cus eius. Na. Eſt calʒ in p̄: ſiccū in ſecū-
do. Opa. ⁊ ꝓ. Eſt ſubtiliatiuū iciſiuum valde: ⁊ ab-
ſterſiuū ſine attractione: ⁊ ſine cal'itate manifeſta: ⁊ in
ipſo ē ſtipticitas pauca ⁊ ponticitas ⁊ amaritudo fortꝭ
ſicut eſt amaritudo aloes. Dec. Eſt bonū initio alo
picie ⁊ tyrie. Vul. ⁊ vlc. Liniꝛ cū adipe veteri ſuper
vlcera difficilis ꝯſolidationis: ⁊ eius ſuccus ꝯfert ſca-
biei ⁊ pruritui qñ bibiꝛ cuʒ aq̄ fumiterre ⁊ oxymelle: et
ſil'r flos eius ⁊ ſuccus ipſi⁹ eſt fortior. Mē. nu. Con
fert dolorib⁹ epatis ⁊ oppil'onib⁹ eius: ⁊ cōfortat ipʒ:
⁊ ꝯfert duritiei ſplenis ⁊ ap̄atib⁹ epatis: ⁊ ap̄atib⁹ ſto-
machi: ⁊ eius herba ⁊ ſuccus ꝯferūt malitiei forme: et
accñtibus hydropiſis. Mē. expul. Daꝛ in potu cuʒ
vino ⁊ ꝯfert vlcerib⁹ inteſtinoꝝ. Feb. Cōfert febri-
bus chronicis ⁊ antiq̄s proprie ſuccus eius: ⁊ ꝓprie cū
ſucco abſinthij. Vermi. Loco eius poniꝛ pōdus đ
aſſaro ⁊ medietas pōderis ipſius de abſinthio.

❡ Eupatoriū Diaſ. frutex eſt ſarmētoſa haſtā hñs rectā ⁊ lignoſam
⁊ tenuē ⁊ nigrā ⁊ aſperoſaʒ in cubiti vni⁹ lōgitudine porrectā: aut
ampli⁹ folia ſunt ei in gyro diuiſa ſic̄ pētafilon aut canab⁹: in capi-
te ſunt iciſa vt ſerra: ſemē in media haſta aſperrimū: ⁊ ſubtus de
cliuū ē ei ⁊c̄. Aui. ēt dicit ꝙ hʒ folia ſil'ia folijs canabi: ⁊ apđ Sera.
ſil'is eſt deſcriptio vt ſupra. Miror: q̄re medici nr̄i tp̄is nō aduer-
tētes v̄ba Diaſ. ⁊ Aui. creduli herbularijs ſaluiā agreſtē eupatoriū
dicētes q̄ nec in ſapore nec in odore cū eo ꝯuenit. Si āt in ip̄a vir-
tutes eupatorij iuenerūt ⁊ ꝑ. i. cōponere voluerūt: nō licebat dicē
ꝙ idē ēēt. Pli. lib. 25. ca. 6. eupatoria regiā hʒ auctoritatē caulis li-
gnoſi nigricātis hirſuti cubitalis aliq̄ñ ⁊ amplioríb⁹ folijs ꝑ iter-
ualla q̄nquefolij: aut canabis per margines iciſis: ⁊ ipſis plumo-
ſis radice ſuperuacua ⁊c̄. Eupatorium ſm Diaſ. vocauerunt greci
radicem agrimonie: eo ꝙ diuretica ſit valde. Item ſm eundē ma-
rubium etiam quidam eupatorium vocauerunt. Sim.

❡ Capitulum de littera. F.

❡ De fabis. Cap. 245m.

Fabe qd ſunt. Flote ſūt: ⁊ alie ſūt egyptiace:
⁊ alie nabathie: ⁊ nabathie q̄dē ſunt vehe-
mētius ſtiptice: ⁊ egyptiace ſūt hūidiores ⁊
minoris nutrimēti: virides v̄o ſūt plīme ſu-
perfluitatꝭ: ⁊ ſi nō eſſet tarditas ſue digōnis ⁊ multitu-
do iflationis eaꝝ nō eēnt minores in nutriendo hñ q̄ꝫ
pultes ordei: ȝ ſanguis eaꝝ ē groſſior ⁊ fortior. Ele.
Meliores ex eis ſūt groſſe albe q̄ a gurgulionib⁹ non
ꝑforanꝛ ⁊ đteriores eaꝝ ſūt recētes: ⁊ eaꝝ q̄dē rectifi-
catio ē ꝓlōgatio iſuſiōis eaꝝ ⁊ bonitas đcoctiōis ⁊ co
medere eas cū pipe ſale ⁊ haſce ⁊ origano ⁊ ſil'ib⁹ cum
oleis. Na. Prorie ſūt eq̄litati ȝ ſūt đclines ad frigi-
ditatē ⁊ ſiccitatē plus ⁊ i ipſis ē hūiditas ſuꝑflua ⁊ ꝓ-
prie in viridib⁹. De veritate v̄o viridū ē vt iudicentur
fride ⁊ hūide. Quidā āt q ponūt friditatē fabaꝝ i gra
du ſecūdo: modū excedūt. Opa. ⁊ ꝓ. Abſtergūt pa-
rūper ⁊ inflāt valde: ⁊ eaꝝ decoctio hñ fiat: ⁊ liniātur
ſic̄ pultes ordei: tūc decoctio vehemēter iterata cū aq̄
remouet eaꝝ iflationē. veꝝ cū fabe excorticanꝛ ⁊ mo-
lunꝛ ⁊ coquunꝛ in vaſe ſine motu: ⁊ minoraꝛ eaꝝ infla
tio. ⁊ q̄ ex eis frixe ſūt pauce ſūt iflatiōis: ȝ ſunt tardio-
ris digōnis. ⁊ cocte cū ſuis corticib⁹ ſūt plus iflatiue: ȝ
ſunt tardioris digōnis: ⁊ fortaſſe eaꝝ farina ē mioris
iflationis. ȝ eaꝝ q̄ ſūt nabathie ē virt⁹ ſtiptica: ⁊ earuʒ
cortex ē fortioris ſtipticitatꝭ ⁊ nō abſtergit. ⁊ egyptia-
ca ē ſtipticior oib⁹: ⁊ in ipſa ē abſterſio ⁊ gñaꝛ ex ea ca
ro mollis: ⁊ gñat hūores groſſos. Hip. quoq̄ꝫ teſtifi-
cat⁹ eſt bonitatē nutrimēti eaꝝ: ⁊ ꝯſeruationē ſanita-
tis ab eis: ⁊ qñ ſcinduņ in duo media ⁊ ponuņ ſuper
fluxū ſanguis iciſiōis valēt. Ex ꝓprietatib⁹ q̄dē earuʒ
eſt ꝙ abſcindunt oua gallinaꝝ cū nutriuņ ex eis ⁊ ꝙ
faciūt videre ſomnia cū alienatione ꝑturbata: ⁊ ꝙ fa-
ciūt accidere pruritū ꝓprie recētes. Dec. Qñ ex cor
ticibus eaꝝ fit emplīm capillis ſubtiliat eos: ⁊ qñ fit ex
eis empl'ʒ ſuꝑ femur iſantꝭ ꝓhibet hortuʒ piloꝝ: ⁊ ſil'r
qñ cepe iteraꝛ ſuꝑ locū raſuʒ ⁊ abſtergūt morphea in
facie p̄cipue cū cortice ⁊ pānuʒ ⁊ lētigines ⁊ faciūt co-
lorē bonū. Ap̄a. ⁊ bo. Fit ex eis emplīm cū vino ſuꝑ
ap̄ata teſticuli. Vul. ⁊ vl. Cōfert vlcerib⁹ lacertoꝝ.
Inſtra iunc. Cōfert ſpaſmo lacertoꝝ ⁊ more empla-

ſtri ponunꝭ cũ decoctiõe ſua podagre cũ adipe porci. Mẽ.ca. Faciũt ſoda ꝛ nocẽt oĩbus qb⁹ accidit ſoda ꝛ res viridis que ẽ in ꝯcauitate eaꝝ q̃ ſũt egyptiace cuius ſapor ẽ amarus cũ teriꝭ ꝛ miſceꝭ cũ oleo roſaceo ꝛ diſtillaꝭ in aure ꝯfert dolori ei⁹. Mẽ.ocu. Ipſe cuꝫ melle ꝛ fenugreco more empl'i ſuppoſite faciũt offuſcationi oculi ꝛ palpitatiõi: ꝛ ex eis cũ thure ꝛ roſis et albugine oui fit empl'm exitui oculi ꝑprie q ẽ pupille. Mẽ.ãbe.ꝛ pe. Bone ſũt pectori ꝛ ſputo ſanguis: ꝯferũt ẽt tuſſi: ꝛ ſi miſceanꝭ cũ melle ꝛ farina fenugreci cõferũt apatib⁹ gutturis cal'is ꝛ duaꝝ amigdalaꝝ: ꝛ earũ empl'm ẽ bonũ apatib⁹ mamille ꝛ caſeitati lactis in ea. Mẽ.nuꝭ. Sũt difficilis digõnis: ꝛ non tarde deſcẽſionis ꝛ exit⁹. Et nõ ſunt gñatiue oppil'onũ. Et decocte cũ corticib⁹ ſuis ĩ aceto ꝑhibent vomitũ. Mẽ. expul. Que ex eis decocte ſũt cũ aceto ꝛ aq̃ ꝯferũt ſolutiõi antique: ꝛ cũ ꝑprie fuerint cũ corticib⁹ ſuis: ꝛ cõferũt diſſinterie ꝛ ꝑprie nabathie: ꝛ eaꝝ ẽt ſauich conſert ad illud: ſicut ẽt eaꝝ ſorbitio. Et eaꝝ ſorbitio confert apati teſticuloꝝ ꝑprie decoctarum cum vino.

¶ Fabe ſi coquunꝭ ſine motu minoraꝭ vẽtoſitas: qꝛ in motu ferworis ĩcludiꝭ in eis mult⁹ aer. Faba egyptiaca ẽ lupin⁹: vt poniꝭ ca° de lupino. faciũt accidẽ pruritũ ꝑprie recẽtes. Uꝭ magis de ſiccis: qꝛ prurit⁹ fit a mã ſicca. Dõm ꝙ magis virides: qꝛ ſunt magis nocibiles ſtõcho ꝑ viã ĩdigõnis: ꝛ qꝛ ſunt maioris hũiditatis: q̃ mota ad cutiꝫ facꝭ pruritũ. ¶ Faba egypriaca ẽ legumẽ diſſil'e nr̃e fabe ſm Gal'. lib. ꝑ de alimẽtis cap. 15. nec eſt lupinus vt putauerũt aliq. nam facit aliud capitulũ de lupinis. Sꝫ apud Aui. faba egyptiaca que ꝛ faba ſyra: ꝛ apud Jo. ſera. eſt nomẽ põderis ponderãs ſemimet. iiij. ſm arabes: ꝛ ſunt oboli quatuor: ꝛ ſunt grana. xlviij. Diaſ. fabam egyptiacam multi polliticon appellant. Sim.

¶ De fece. Cap. 246m.

Fex. Elec. Melior fex ꝛ ſanior ẽ fex vini veteris: deĩde que ſil'is ẽ ei. Et fex qdẽ aceti ẽ vehemẽtis virtutꝭ. Et opꝫ vt aduratur poſt ipſi⁹ exiccationẽ bñ ſic aduriꝭ ſpuma maris ĩuitreata linita ex luto aut olla. Et finiꝭ aduſtionis ei⁹ ẽ vt albeſcat ꝛ pulueriẓeꝭ. Et ſil'r oĩs fex. Et opꝫ qdẽ vt fex admiſtreꝭ dũ ẽ recẽs: ꝛ fiat qꝺ neccũ eſt de aduſtiõe eius ꝛ tũc adminiſtreꝭ. que eñi ex ea vet⁹ eſt: ẽ debilis virtutꝭ. Et opꝫ qdẽ vt cooperiaꝭ in vaſe ꝛ non appeat aeri: ꝛ qñqꝫ abluiꝭ ſic lauaꝭ thutia. Opa. ꝛ ꝓ. Fex aceti fortior ẽ alijs fecib⁹: ꝛ virt⁹ abſterſiõis ei⁹ ẽ ſtiptica ꝛ aduſta ẽ aduſtiua ꝛ putrefactiua vͣtute alia. Deco. Que aduſta ẽ admiſtraꝭ in vngue albificato cũ gũma pini ꝛ rectificat ipſum. Apa. ꝛ bo. Fex non aduſta ẽ bona ĩflationi ſola: ꝛ cum myrto ẽt: ꝛ exiccat bothor cũ quo ſunt vlcera. Mẽ.ãbe.ꝛ pcc. Fex non aduſta extiguit ĩflationẽ capitꝭ in q̃ cõſtrict⁹ ẽ ſanguis. Mẽ.nu. Fex non aduſta ꝑhibet fluxũ mãeꝝ ad ſtomachũ. Mẽ.ex. Qñ exteri⁹ apponiꝭ mr̃ici empl'ꝫ ex fece nõ aduſta cõfert fluxui ſanguinis menſtrui.

¶ De fumo. Cap. 247m.

Fumus qd ẽ. Eſt terre⁹ ſubtilis: ꝛ diũſificaꝭ ei⁹ ſubã: ꝛ oẽs ei⁹ ſpẽs ſũt exiccãtes ſubſtãtia ſua terrea: ꝛ ẽ in eis igneitas parua. Elec. Fortior eoꝝ ẽ fum⁹ alchitrã: deĩde fum⁹ picis hũide: deĩde fum⁹ ſtoracis poſtea myrrhe: deinde thuris poſtea terbẽtine. ꝛ vĩ ꝙ fum⁹ napte ſit fortior oĩb⁹. Opa. ꝛ ꝓ. Fum⁹ ẽ ſubã terrea ſubtil' digeſtiuus ꝛ reſolutiuus. Mẽ.ocu. Fumus thuris ꝛ fumus terbẽtine ẽt ponũꝭ ĩ medicamẽtꝭ vlceꝝ ocl'i: ꝛ ꝓhibẽt ortũ piloꝝ additoꝝ ꝛ curſuꝫ ꝛ corroſionẽ ꝛ hũiditates cũ qb⁹ nõ ẽ obthalmia ꝛ vlcera lachrymaliũ.

¶ De flore eris. Cap. 248m.

Flos eris. Opa. ꝛ ꝓ. Eſt ſtiptic⁹ corroſiuus mordicatiuus. Uul. ꝛ vlc. Corrodit carnẽ additã. Mẽ.ca. Poniꝭ in deſiccatiuis vlceꝝ auris: ꝛ qñ illud qꝺ ex eo albuꝫ eſt teriꝭ: ꝛ ſufflaꝭ ĩ aurẽ delet ſurditateꝫ antiquã: ꝛ eo tãgiꝭ palatum cum melle ꝑꝑ apoſtemata gule ꝛ vue. Mem.expul. Quatuor anuluſat eius ſoluunt humorem groſſuꝫ: ꝛ ſoluunt aquam citrinã: ꝛ põiꝭ ĩ exiccatiuis hemorroidarum ꝛ exiturarum ani.

¶ Flos eris aliꝺ ẽ ab erugĩe: vt pꝫ ꝑ Aui. ꝛ ꝑ Seraꝑ. ẽt q docet cognoſcere ipꝫ ꝛ qualiter oriatur. Pli. lib. 34. ca. 11. Flos eris fit ere fuſo ꝛ in aliam fornacẽ tranſlato ibi flatu crebriore excutiunꝭ velut milij ſquame quas vocãt lepida. cadunt autẽ cũ panes eris aq̃ refrigerantur rubentqꝫ. dr̃ia inter florem ꝛ ſquamã que eodẽ mõ oritur eſt: qꝛ ſquama vi excutiꝭ a panib⁹ flos ſponte cadit. Sim.

¶ De fiſtula paſtoris. Cap. 249m.

Fiſtula paſtoris. Nã. Cal'a ẽ ꝛ ſicca ꝛ forſitan in pricipio ſcdĩ: ꝛ dꝛ qm̃ reſoluit augmẽtationẽ. Mẽ.ex. Expt⁹ ẽ Gal'. ꝙ ſucc⁹ ei⁹ frangit lapidẽ in renib⁹: ꝛ dixerũt qdã ꝙ ꝯfert vlcerib⁹ ĩteſtinoꝝ ꝛ pũgitiuo dolori ꝛ ĩfirmitatib⁹ mr̃iciꝭ ꝛ facit ꝑuocationẽ vtriuſqꝫ ꝛ ꝯfert fixuris. Ueñ. Et aureus aut duo aurei in potu accepti conferũt ei q bibit leporem marinum ꝛ opium ꝛ reliqua.

¶ De frumento. Cap. 250m.

Frumentũ. Elec. Meli⁹ ẽ illud qꝺ ẽ medium inter duritiẽ ꝛ raritatẽ magnũ pigue recẽs planũ qꝺ ẽ ĩter rubedinẽ ꝛ albedinẽ. Frumẽtũ vͦo nigrũ ẽ mali nutrimẽti. Nã. Eſt calidũ ꝛ tẽperatum in hũiditate ꝛ ſiccitate: ꝛ ipſi⁹ ſauich declinat ad ſiccitatẽ. Opa. ꝛ ꝑꝑe. Triticũ plurime rubedinis pl'imi eſt nutrimẽti. Et frumẽtũ elixatũ ẽ tarde digõnis inflatiuuꝫ: veꝝ eius nutrimẽtũ cũ digeriꝭ eſt plurimuꝫ. Et adarmacha qdẽ eſt ꝑxima amilo ſed ẽ cal'ior: ꝛ farina viſcoſa ꝑ nãm eſt nõ viſcoſa arte. Et neqꝫ ẽ viſcoſum nã ſicut viſcoſuꝫ arte. Sauich ꝑterea tritici ẽ tarde deſcẽſiõis: ꝛ pl'm inflatiuũ ĩdigẽs dulcedine faciẽte ipſuꝫ deſcẽdere velociter ꝛ ablutiõe cũ aqua cal'a: ita vt remoueaꝭ inflatio ei⁹ ꝛ humor ſauich ẽ paruus. Amiluꝫ vͦo ẽ frigidũ ꝛ humidũ viſcoſuꝫ: ꝛ frumẽtum ẽ magis nutritiuũ corporis oĩb⁹ granis. Deco. Triticũ mũdificat faciẽ ꝛ ei⁹ farina ꝛ amilũ cũ croco ẽ medicamẽ pãni. Mẽ.nuꝭ. Sauich tritici ꝛ ordei grauat. Mẽ. expul. Triticum crudum ꝛ ẽt decoctũ elixatũ nõ mollituꝫ neqꝫ fractũ neqꝫ coctũ ita vt ſit puls ꝛ fractuꝫ ẽt ſil'r qñ comediꝭ generat vermes. Uene. Triticũ trituꝫ pulueriẓatũ ſuꝑ morſuꝫ canis rabioſi ẽ iuuatiuũ.

¶ De fenugreco. Cap. 251m.

Fenugrecũ qd ẽ. Notũ ẽ. Nã. Cal'm ẽ in fine primi: ſiccũ in ꝑ. Et nõ euãꝭ ex hũiditate extranea. Opa. ꝛ ꝑꝑe. Eius virt⁹ ẽ digeſtiua lenitiua. Et illud ꝑꝑ illud qꝺ in ipſo aggregaꝭ de cal'itate cũ viſcoſitate: ꝛ ipſi⁹ viſcoſitas ꝑhibet dñiuꝫ nocumẽti caliditatis ei⁹: ꝛ ei⁹ cal'itas opaꝭ cũ facilitate: ꝛ eius

humor

humoꝛ est malus:lꝫ nõ sit paucus Deco. Eiꝰ oleum qđ fit cũ myrto ꝯfert capillis ⁊ vestigijs vlceꝝ ⁊ confert fissuris frĩdis ꝑ mucilaginositatẽ suã ꝓpꝛie cũ oľo rosaceo. Et igredit̃ in medicis pãni:⁊ fac̃ coloꝛeꝫ bonũ:⁊ alterat odoꝛẽ oꝛis:⁊ facit fetere odoꝛẽ coꝛꝑis et sudoꝛis. Apa.⁊ bo. Resoluit apata flegmatica ⁊ dura:⁊ eiꝰ farina ad apata caľa apparẽtia ⁊ occulta cum nõ sunt iflãmata:ꝫ sunt declinãtia ad duritiẽ quãdã ⁊ lenit dubellet ⁊ maturat. Vul.⁊ vl. Confert cũ oleo ro.adustiõi ignis. Mẽ.ca. Mũdat furfures ablutõe capit̃ facta ex eo facit soda capiti ⁊ ꝓpꝛie cuꝫ comedit̃ cũ muri:q̃uis sit cũ almuri minꝰ nocumẽtum stõcho. Mẽ.ocu. Decoctio fenugreci sanat atarasa. Mem. anheľ.⁊ pec. Clarificat vocẽ ⁊ pulmoni tribuit aliqđ nutrimẽtũ:⁊ lenit pectꝰ ⁊ guttur ⁊ sedat tussiꝫ ⁊ disniã: ⁊ ꝓpꝛie qñ coquit̃ cũ melle aut dactylis aut ficubus:⁊ meliꝰ ẽ vt ꝯiungat̃ cũ dactylis carnosis ⁊ sumat̃ succꝰ amboꝝ ⁊ misceat̃ cũ melle pľimo:⁊ suꝑ pꝛunas tẽperate calefiat ⁊ assumat̃ añ cibuꝫ tꝑe longo. Mẽ.nut̃. Cũ nitro empľꝫ factũ ex eo ꝯfert spleni:⁊ eius d̾coctio cũ aceto d̾bilitati stõchi:⁊ ꝓpꝛie qđ ex eo recẽs ẽ:⁊ eiꝰ electuariũ fac̃ nauseã:ꝫ acetum ⁊ muri expellũt nocumẽtũ comestiõis eiꝰ. Mẽ.expul. Fit encatisma i decoctiõe eiꝰ ad apa mr̃icis ⁊ doloꝛẽ eiꝰ ⁊ decoꝛationem ipsiꝰ. Et eiꝰ d̾coctio cũ aceto ꝯuenit vlceribꝰ itestioꝝ: ⁊ siľr recẽs cũ aceto qñ comedit̃ fractum. Et d̾coctio eiꝰ cũ aq̃ caľa ẽ bona tenasmon ⁊ soľoni. Et eiꝰ oleuꝫ ẽ bonũ apatibus ani ⁊ clysterizat̃ ẽt ad tenasmon ⁊ doloꝛẽ vẽtris pũgitiuũ ꝓꝑe almuri añ cibuꝫ:⁊ nõ mouet ad expellẽdã fecẽ nisi ꝑꝑ suã acrimoniã ⁊ ꝓꝑe cũ melle nõ pľimo vt nõ moꝛdicet foꝛtit̃:⁊ eiꝰ d̾coctio cũ melle fac̃ d̾scẽdere hũiditates grossas ab itestis:⁊ ꝓuocat vꝛinã ⁊ supponit̃ cũ anatis adipe:⁊ ꝯfert duritiei mr̃icis:⁊ facit generationẽ matricis facilem:cuiꝰ gñatio ẽ difficilis ꝑꝑ desiccationẽ:⁊ est bonũ hñtibꝰ hemoꝛroidas:facit stercus boni odoꝛis:⁊ fac̃ fetere vꝛinaꝫ ⁊ sudoꝛẽ:⁊ nõ est sicut lupini in difficultate sui exitus.

Fenugrecũ. Diaſ. fenugreci farinã multi bucerõ aut egocerõ aut lothõ appellauere: vtꝰ ẽ ei ⁊c̃. ista noia nõ sunt referẽda farine: ſꝫ ipsi fenugreco. bucerõ. n. sonat bouis coꝛnu: egocerõ v̾o capꝛe coꝛnu. nã semina in coꝛniculis siľibus coꝛnibꝰ sunt. Pli. in lib. 24. cap. 19. fenugrecũ qđ telim vocãt: alij carphos: alij buceras: alij egoceras: qm̃ coꝛniculis semẽ est simile: nos v̾o siliq̃ã siue siliculam dicimus ⁊c̃. telim greci dicunt: arabes v̾o hulbe. Sim.

De ferro. Cap. 252m.

Ferrũ qd ẽ. Est tres spẽs: seneburucan:⁊ liueremehe ⁊ fuludeth. Seneburucan ꝫ ẽ alfuledh nãle: alfuledh artificiale ẽ puruꝫ ex liemereben ⁊ scoꝛia eleseneburucan ꝓpinqua ẽ scoꝛie eris. Et ego qdẽ scoꝛie singulare faciã capitulũ i capľo d̾.k. Opa.⁊ ꝓꝑe. Eiꝰ ziniar stipticũ ẽ coꝛrosiuũ:⁊ scoꝛia ipsiꝰ ẽ d̾bilioꝛ ziniar eiꝰ:⁊ ipsa ẽ foꝛtioꝛis exiccatiõis oi scoꝛia. Deco. Erugo eiꝰ supposita pãniculo cũ vino ẽ bona. Apa.⁊ bo. Erugo ferri cũ vino suꝑ herisipilã ⁊ bothoꝛ vtilis ẽ. Instr. iuc. Erugo eiꝰ cũ vino suꝑ podagram ꝯfert ei. Mẽ.capi. Qñ terit̃ cũ aceto foꝛti ⁊ coqtur in ipsa ẽ illđ acetum medicamẽ saniei antique currenti ex aure. Mẽ. ocu. Est bona asperitati palpebꝛaꝝ ⁊ vngule. Mẽ.nutri. Vinũ ⁊ aq̃ i qbꝰ extiguit̃ ferrũ confert apati splenis ⁊ mollificationi stõchi ⁊ d̾bilitati eiꝰ. Mẽ.exp. In eiꝰ scoꝛia ẽ virtꝰ soluẽs aliq̃:d̾bilioꝛ ea q̃ ẽ in scoꝛia eris: ⁊ eiꝰ erugo ẽ stiptica:q̃re supposita abscidit fluxũ sanguis ex matrice:⁊ eiꝰ erugo stiptica exiccat hemoꝛroidas:⁊ vinũ i quo extiguit̃ ferrũ retinet soľonẽ antiquã ⁊ dissinteriã:⁊ confert mollificationi ani ⁊ isensibilitati vꝛine ⁊ fluxui mẽstruoꝝ ⁊ confoꝛtat coitum.

Ferrũ nullus auctoꝛ ponit cõpľonẽ iter calꝫ ⁊ frĩdũ: tñ credit̃ ꝙ sit frĩdũ siccũ. (Seneburucan.) i. asuriũ. Rasis. 21. ꝯtinẽtis cap. 233. dicit auctoꝛitate filij Mesue ꝙ est calidũ ⁊ siccũ in tertio.

De faseolis. Cap. 253m.

Faseoli. Flã. Rubei caľioꝛes sũt eoꝝ. Filiꝰ Mesaugue ⁊ Arsaianis dixerũt ꝙ sunt frĩdi ⁊ sicci:⁊ apud me suba eoꝝ ẽ sicca i q̃ est hũiditas suꝑflua ⁊ ipsi ad caľitatẽ d̾clinãt:ꝫ rubei sũt calidioꝛes. Opa.⁊ ꝓꝑ. Sũt velocioꝛes digõnis ⁊ egressiõis q̃ꝫ mes:⁊ nõ sũt minus nutritiui eis. Et dixerũt ꝙ sunt mioꝛis inflationis:⁊ ẽ in eo ꝯsideratio:⁊ verius est ꝙ ipsi sũt magis iflatiui q̃ꝫ est mes: veꝝ fabe sunt magis iflatiue eis:⁊ humoꝛ faseoloꝝ est humidus flegmaticus:⁊ facisit videre somnia mala. Mẽ.ãhe.⁊ pec. Sũt boni pectoꝛi ⁊ pulmoni. Mẽ.nut̃. Generãt humoꝛẽ grossum:ꝫ synapis ꝓhibet nocumẽtũ eoꝝ:⁊ siľr acetũ cũ sale ⁊ piꝑe ⁊ oꝛigano:⁊ bibat̃ suꝑ eos vinũ passuꝫ puꝝ:⁊ q cũ aceto sunt nutriti: pauce sunt hũiditatis. Mẽ.expul. Prouocãt mẽstrua ꝓpꝛie rubei ⁊ ꝓpꝛie cũ oleo denereiden.

De fistula pastoꝛis. Cap. 254m.

Fistula pastoꝛis. Opa.⁊ ꝓꝑe. Virtus eiꝰ est virtus abstersiua. Apo.⁊ bo. Resoluit apostemata fluxa ⁊ grauia in visceribꝰ. Mẽ.expľ. Confert lapidi renuꝫ ⁊ frangit ipsuꝫ: decoctio eiꝰ ⁊ radix ipsius confert vlceribus intestinoꝛum.

Fistula pastoꝛis appellat̃. g. almea aut damasimon: folia hꝫ filia arnoglosse sed angusta ⁊ suꝑ terrã sparsa hastã tenuẽ solã vniꝰ cubiti mõ altã:⁊ super capitellum floꝛem viridem. i. croceũ ꝓferens radices tenues hꝫ sicut elleboꝛus odoꝛatas ⁊ viscidas ⁊ pingues: nascitur in aquosis locis ⁊c̃. Stephanus in synonymis ⁊ virtutes quas Diaſ. ei ascribit sunt eedem quas etiam Auicen. ei scribit in pꝛimo eius capitulo. nam duo facit capitula. Sim.

De felle. Cap. 255m.

Fel. Elec. Foꝛtioꝛa fella quadrupedũ sũt fel vaccinuꝫ: deide fel adubua ⁊ vꝛsi: deide capꝛinum: post ouinũ. Et magis icolume felliũ auiũ est fel galli ⁊ duragi ⁊ cubugi. Reliq̃ autẽ fella auium sunt foꝛtioꝛa fellibus quadrupedum quãdo cõparantur rapaces earũ cum pascẽtibus ⁊ venãtes cum feris syluestribꝰ:⁊ fel qdem foꝛte valde viscosum est fel rapaciũ ⁊ ꝓpꝛie magnoꝝ:⁊ de eis electũ est illđ cuiꝰ coloꝛ est citrinus nãliter. Illud v̾o qđ est vt ziniar:⁊ qđ est vt azul sunt mala:⁊ siľr qđ est pure rubeũ. Debiliꝰ aũt fel est fel poꝛcinũ:⁊ fel qdẽ asabut ⁊ piscis qui nominat̃ scoꝛpio ⁊ testudis est foꝛtius fellibꝰ quadrupedũ. Inqt Dy. stringat̃ extremitas fellis ⁊ bulliat in aq̃ ꝯm quãtitatẽ quã hõ tres eiꝰ feruoꝛes cõputet: deinde extrahat̃ ⁊ exiccet̃ in vmbꝛa in qua nõ sit ros ⁊ reseruetur. Flã. Oia calida sunt ⁊ sicca in quarto. Opa. ⁊ ꝓpꝛie. Fel omne est caliduꝫ abstersiuum ⁊ diuersificatur ꝯm masculum ⁊ feminam:⁊ ꝯm dispositionem

sitis 7 famis 7 dispositionem saturitatis 7 dispositiōez quietis 7 exercitij. Deco. Fel asini syluestris eradicat morum 7 confert linituz super vestigia apostematuz: 7 ponitur in emplastris herisipile 7 probibet ipsaz. Uul. 7 vlc. Quādo fel miscetur cum nitro 7 gūma pini 7 chimolea confert scabiei vlcerose: 7 fel vaccinum ponit in emplastris conferentibus vulneribus que sūt ab herisipila 7 doloribus vehemētibus: 7 fel hircinuz eradicat carnem malam: 7 necessitas quidez vlcerum vt eis adhibeatur fel forte 7 debile diuersificatur fm suas horas: 7 fm mūdificationez 7 sordidationez eorum: 7 fel quidem adip est bonum vulneribus neruosis 7 in tēpore frigoris probibet spasmū 7 alcuzez qui timentur in similibus eoruz. Mem. iunc. Fel hircinuz super elephantiaz 7 varices confert: 7 similiter fel asini syluestris proprie: 7 fel adip probibet spasmum 7 alcuzez qui sequuntur vulnera neruoruz proprie ex frigore. Mem. capi. Fel hircinuz 7 taurinuz conferūt vlceribus recentibus in aure. Fel arachā cuz oleo distillatur in aurem grauem: 7 cum qua est surditas: 7 cū succo porri nabathi ad tinitum 7 ad grauitatem auditus. Et fel bouinuz cum nitro 7 chimolea: ad furfures valet cuz lauatur ipso caput. Et dictuz est iaz ꝙ quādo fel adip lambendo sumitur probibet epilepsiā. Et fel testudinis confert alcula fraudulento in orib⁹ puerorum fm ꝙ dicitur. Et confert attractio odoris eius cuz naribus epileptico. Et omne quidez fel cōfert stricture narium aperiendo valde oppilationes que sunt in colatorio. Mē. ocu. Omne fel confert obscuritati visus. Et fel quidez rapaciuz proprie siccum confert initio aque 7 dilatationi pupille. Et neq́z cōcedit vt administret nisi post mundificationem corporis 7 capitis. Et fel magis cōferens oculo ex quadrupedibus quidez est fel gazel. Et auium quidem fel alcubugi. Et ex piscibus fel asabut. Et fel caprinuz confert cecitati 7 proprie montani. Mē. anhe. 7 pect. Ex felle bouis linitur palatum cuz melle ad prefocationem: et silr ex felle testudinis. Mē. expul. Fel bouis aperit orificia hemorroidaruz. Et omne quidem fel est solutiuum: ita etiaz ꝙ fel porcinuz: 7 quando cum eo linit sumē 7 supponitur: 7 fel tauri cuz melle linitur ad vlcera q̄ sūt in ano: 7 fit ex eo linimētuz ad dolorē mrīcis 7 testiculoꝝ: 7 ponit sup apāta osei. Uene. Fel hirci syluestris ē tyriaca morsib⁹ venenosis 7 silr fel tauri.

De fuligine. Cap. 256m.

Fuligo. Elec. Melior est illa que est leuioris pōderis 7 magis intense nigredinis. Nā. Omnis est calida exiccatiua nisi ida: quoniaz indi 7 Paulus numerāt eam inter infrigidantia. Opera. 7 ꝓprie. Omnis est exiccatiua. Apa. 7 bo. Existimant quidaz. ꝙ inda ponit super apāta calida 7 confert eis. Uul. 7 vlc. Illa que assumitur ex fumo ligni pini cuz gūma 7 bdellio ponit super adustionez ignis 7 dimittitur donec cadat.

Fuligo liber antiquus d simpli. medi. dicit a fumo dicta: eo ꝙ ex fumo gnāt. fit aūt sic. lucerna testea oleo repleta accēdit: cui eneū vas superponit: 7 ꝯsumata fuligo in pixide cyprea collecta recondit 7c. fm hūc modum docetur colligi fumus thuris 7 butyri: 7 cuiuscūq́z rei fumus. querat in libro de ꝑparatiōe medicinaꝝ. Sim.

De fistula. Cap. 257m.

Fistula qd est. Stipites albi pilosi silēs polio: sed sunt plus pilosi: imo sūt toti q̄si pili: 7 odor ei⁹ est sic̄ odor myrre. Nā. Est calida ꝺclinās ad aliquātulū aromaticitatē.

De furfure. Cap. 258m.

Furfur. Nā. Calidus est 7 siccus in primo. Opa. 7 ꝓprie. In ipso est abstersio 7 lenificatio 7 mundificatio plurima: 7 herbus quidem ipsius finē nō cōsequit 7 resoluit vētositates 7 flegma. Apo. 7 bo. Est bon⁹ cū aceto forti ī initio apāt calī 7 madefit cū vīo: 7 fit ex eo emplm ad apa qđ est in mamilla calidū: 7 rarificat apāta flegmatis 7 vētositatē. Uul. 7 vlc. Cū aceto forti ponit sup vlceratione scabiei facto emplo ex eo calido. Mē. anhe. 7 pec. Lenit pect⁹ sua abstersiōe 7 ꝓprie sorbitio aqueitatē ei⁹ cū zucchаro 7 oleo amigdalino: 7 ifundit cū vino 7 ꝯfert apātibus mamille. Mē. expul. Mouet intestina ad expellendum qđ in eis est: 7 eius sorbitio cuz sorbetur lenit ventrem. Uene. Confert puncture scorpionis 7 serpentis more emplastri superpositus.

De folio. Cap. 259m.

Foliū qd est. Est ꝓximū virtuti spice: est tn̄ leuius 7 ei⁹ folia 7 rami sūt sic̄ sebesabrā: 7 hz florē frāgibilē qđ nascit in terra Indie: 7 sūt ei aq̄ infuse in terris lacunalib⁹ 7 erigit sup faciē aque sicut plāta q̄ noiat lēticula aque absq́z suspēsione radicis: 7 q̄nq́z ligat in loco cū filo 7 exiccat: 7 fortasse existiauerūt qdā ꝙ est folia nereidē inde ꝑꝑ silitudinē quaz cū ea hz i ṽtute sua: oleū ṽo ei⁹ virtutez hz olei alacuhen 7 olei de croco ꝫ est fortius. Elec. Meli⁹ ē recēs ad albedinē ꝺclinās qđ non frangit in mima: 7 est ei⁹ odor māifest⁹ vt nereiden odor 7 nō ē limosuz neq́z salitū neq́z mollificatū. Nā. Calz ē 7 siccū in secūdo. Opa. 7 ꝑꝑ. Qñ in pānis spargit ꝯseruat eos a tineis. Dec. Odorē oris effic̄ bonū retētū sub ligua. Apo. 7 bo. Decoquit in aq̄ rosacea: 7 fit ex eo emplm sup apa calz post ꝯtritionē: 7 est medicamē bonuz apātibus oculi calidis. Mē. nut. Est magis ꝯferens stomacho 7 epati q̄z nereiden. Mē. expul. Ipm vehementius ꝓuocat vrinā q̄z nereiden. Permu. Loco eius ponit pondus ipsius de mace aut etiā spica.

Folium induz aliud est aquosum qđ in stagnis nascit 7 est malabatrū: aliud arborosum qđ ad nos defert: quo cōiter vtimur. de ꝑ apud Dias. duo reperiūtur capitula: vnuz sic. folium vel folia sunt ex herba que in India nascitur locis hūidis 7 paludosis. colligūt autem folia hec in aqua supernatantia. Sim.

De falamamiski. Cap. 260m.

Falamamiski qd ē. Dī ꝙ falamamiski ē ozimū gariofilatū. nā ipz ē odoris silis gariofilo: 7 ē magis tēꝑatū q̄z maiorana 7 sisimbriuz 7 min⁹ siccū. Mē. ca. Apit oppilōnes accñtes ī cerebro et ambab⁹ narib⁹ comestū 7 odoratū. Mem. ābe. 7 pec. Cōfert tremori cordis accñti ex flegmate 7 melīa ī corde comestū. Mē. ex. Est bonū hemorroidibus.

De fu. Cap. 261m.

Fu qd est. Folia ei⁹ sunt sicut folia apij magna hñtis folia 7 stipites: 7 ei⁹ crus est vni⁹ cubiti 7 plus planū tenex: cuius supmuz est grossuz ꝓximum

ximũ grossitudini digiti purpureuꝫ habẽs nodos ⁊ hꝫ florẽ sicut narciscꝰ aut maiorẽ narcisco. Et in albo ipsius est q̃si purpureũ: ⁊ iferius in radice sua emittit ramos. Et in radice sua est aromaticus odor: ⁊ virtꝰ eiꝰ est similis spice in rebꝰ plurimis. Nã. Uirtꝰ radicis eiꝰ est aromatica: ⁊ virtꝰ eius est sil'is spice calefaciẽs. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Confert dolori lateris. Mẽ. expul. Prouocat vrinã si bibat̃ sicca: ⁊ eiꝰ decoctio ꝓuocat mẽstrua. Et eius prouocatio maior est prouocatione spice inde ⁊ romane: ⁊ est sicut almẽtasina in illo.

¶ Fu valeriana potẽtilla amãtilla: vt dic̃ Dia. fu multinardũ agrestẽ appellãt: nascit̃ i põto: folia hꝫ sil'ia elleboro vl' hyposelino siue apio saluatico: hasta est illi leuis ⁊ mollis subpurpurea ⁊ nodosa crescẽs ꝫ terra cubito vno aut ãpliꝰ: flores hꝫ narcisco sil'es factura: colore veluti purpureo: radices sũt illi i robore digiti mĩoris similes iunco aut elleboro nigro colore ruffo cũ odore grato ⁊c̃.

¶ De fufel. Cap. 262m.

Fufel qd est. Uirtꝰ eiꝰ est ꝓpinq̃ ṽtuti sandali. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est ifridatiuũ cũ virtute stiptica. Apa. ⁊ bo. Est bonũ apatibꝰ calidis grossis. Mẽ. ocu. Est ꝯueniens ei qui habet inflationem in oculo suo.

¶ De fangenkest. Cap. 263m.

f Fangenkest quid est. Dictum est de eo in capitulo de be.

¶ De fael. Cap. 264m.

Fael qd ẽ. Est fructꝰ sup̃ quẽ est cortex sil'is in colore corticibꝰ auellanaruꝫ. Et figura eiꝰ ẽ sic̃ fistici. Et itra ipꝫ ẽ granũ pigue simile grano pini qđ noiat̃ granũ regũ: cuiꝰ color ẽ iter albũ ⁊ nigrũ ⁊ citrinũ: ⁊ est illđ qđ administrat̃ ⁊ asportat̃ de terra idie. Et albel ⁊ alfel oẽs calidi sũt ⁊ ꝯferũt mollificatiõi neruoꝝ ⁊ vẽtositatibꝰ hemorroidarũ ⁊ sanat eas: ⁊ est medicina indanota cuiꝰ virtꝰ est sicut virtꝰ mãdragore ⁊ pomoꝝ eiꝰ. Mẽ. cap. Si fiat emplastrũ ex ea ꝯfert soda.

¶ De fal. Cap. 265m.

f Fal. Nã. Calidus est in secundo ⁊ siccus.

¶ De fagara. Cap. 266m.

Fagara qd ẽ. Granũ sil'e ciceri hñs granuꝫ sic̃ mabalep: ⁊ i ꝯcauitate eiꝰ ẽ granũ nigꝝ sicut scebedenigi ⁊ asportat̃ de assekelati. Nã. Cal'in ẽ ⁊ siccũ i tertio. Opa. ⁊ ꝓp̃e. In eis est resol'o ⁊ stipticitas. Mẽ. nut̃. Ponit̃ in medicinis rectificãtibꝰ stõchũ ⁊ epar frida: ⁊ expellit in eis malitiã digõnis fridã. Mẽ. exp. Cõfert solutioni frigide ⁊ constringit ventrem.

¶ De fulfulminue. Cap. 267m.

Fulfulminue qd est. Est radix pipis. Opa. ⁊ ꝓp̃e. Di qꝫ ꝓprietas eiꝰ est ꝯferre doloribꝰ frigidis ⁊ spasmo valde. Instr. iun. Cõfert podagre. Mẽ. expul. Est ei proprietas vt iuuamen afferat colice ⁊ ventositatibus frigidis.

¶ Fulfulminue sic scribit̃ arabice: sed in latino fulfulmine: ⁊ est radix piperis s̃m qꝫ exponit̃ apud Aui. ⁊ aliquoꝝ synonymoꝝ. verũ halya. in scđo practice inter herbas posuit. Cõstãtinus ꝯo q̃uis ẽt inter herbas ipm describat: exposuit tñ qꝫ est piper. Sim.

¶ De fesurigo. Cap. 268m.

f Fesurigum. Opa. ⁊ ꝓprie. Est vehementioris exiccationis q̃ꝫ alcolcotar: cum hoc qꝫ est minoris mordicationis ⁊ est subtilius. Uul. ⁊ vl. Remouet scabiem.

¶ De fesire. Cap. 269m.

Fesire quid est. Est albazarascen ⁊ est vitis alba. Nã. Est calida ⁊ sicca in tertio. Opa. ⁊ ꝓprie. Est acris mordicatiua abstergit ⁊ exiccat ⁊ subtiliat ⁊ calefacit tẽperate. Deco. Radix eiꝰ cũ herbo ⁊ fenugreco abstergit pãnũ ⁊ vestigia nigra remanẽtia post vlcera: ⁊ similiter qñ coquit̃ cũ oleo donec dissoluat̃ ⁊ aufert occultationem sanguinis ab oculo. Apa. ⁊ bo. Eius radix abscindit verrucas ⁊ bothor leuia: ⁊ cũ vino sedat panariciũ ⁊ resoluit apostemata dura ⁊ disrumpit aldubellet: ⁊ si vnaquaqꝫ triginta dierũ bibatur ex eo tres anulusat cũ aceto resoluit apata splenis: ⁊ emplastrum factũ de ea cũ ficubus etiã est cõueniẽs spleni ⁊ sedat panariciũ qñ ex eo fit emplastrũ cũ vino. Uul. ⁊ vl. Ex radice eius fit emplastruꝫ cũ sale sup̃ vlcera mala: ⁊ ponit̃ i emplastris corrosiuis carnis: ⁊ ex fructu eiꝰ delinit̃ scabies vlcerosa ⁊ nõ vlcerosa. Instr. iun. Emplastrũ factũ ex radice eius cũ vino extrahit ossa ⁊ bibitur de ea quaqꝫ die aure. j. ad paralysim et ad attritionẽ lacertoꝝ valet linita ⁊ bibita. Mẽ. cap. Bibitur de ea oĩ die aure. ⁊ ꝯfert epilepsie ⁊ vertigini ⁊ facit qñqꝫ in rõne accidere permixtionẽ. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Quãdoqꝫ assumit̃ de ea cũ melle deglutienda ad prefocatos ⁊ ad corruptionẽ anhelitus ⁊ ad tussim ⁊ ad doloreꝫ lateris. Et quãdo bibitur succus eius cũ frumẽto decocto facit exuberare lac. Mẽ. nut̃. Inquit Gal'. comestio extremitatũ eius est in primis cum eleuatur cõfert stomacho cũ sua stipticitate: ⁊ gustus eius est inter paucã amaritudinem ⁊ acredinẽ. Mẽ. expul. Cor huius plante in primis cũ eleuatur comeditur ⁊ ꝓuocat vrinã ⁊ soluit ventrẽ: ⁊ de radice eius aure. interficit fetũ. Cum ergo supponit̃ extrahit fetuꝫ ⁊ mundificat matricem sedendo in decoctione eius: ⁊ succus eius solutiõe educit flegma: ⁊ est ex medicinis bonis spleni. Uene. De radice eius aur̃. j. ꝯfert morsui vipere ⁊ similiter pũcture oĩuꝫ vermiũ venenosoꝝ. Permu. Loco eius ponit̃ pondus ipsius de durũgi ⁊ due tertie ponderis ipsius de macis.

¶ Fesire arabice est qꝫ ampelos lenuce apud Dia. ⁊ est vitis alba: que ⁊ brionia dicitur: sicut pꝫ per Dia. ⁊ chironidan: vocatur etiã arabice bazarasem s̃m Aui. ⁊ carimboade qđ est dictu vitis alba. Ioã. Sera. in cap̃. de baraffesire est vitis alba.

¶ De fesiresin. Cap. 270m.

Fesiresin quid est. Est de genere alfesire habens folia sicut volubilis maior: ⁊ radix eius est nigra exterius ⁊ citrina interius. Opa. ⁊ ꝓprie. Est similis alfesire in operationibus suis: sed est debilior parũper. Instr. iun. Cõfert paralysi etiã. Mẽ. cap. Cor eius imprimis cũ eleuatur comedit̃ ⁊ cõfert epilepsie. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Mundificat pectus. Mẽ. expul. Cor alesiresin si comeditur cum eleuatur prouocat vrinam.

¶ Fesiresin apud Aui. hoc mõ scribitur sed in arabico fesiresetara scribitur: ⁊ est vitis nigra: ⁊ charinseude: ⁊ est illa que apud nos vulgo vocatur tãnus: ⁊ a quibusdam viticella ⁊ volubilis eo qꝫ inflectitur circũstantibus arbustis ⁊ muris ⁊ sepibus. Sim.

¶ De fagama. Cap. 271m.

f Agama dictum est in capitulo de ba.

¶ De feluzebaragi. Cap. 272m.

FEluzebaragi qd est. Est arbor litij: q̄ hȝ fructū sic piper. Et litiū qn̄qȝ sumit̄ ex eo ⁊ qn̄qȝ sumit̄ ex aderescech⁊ arabicū ē spēs altera: ⁊ v̄tꝰ alfeluaragi ꝓpinq̄ ē v̄tuti litij qđ ex ea fit sed est d̄bilior parū. Deco. Cōfortat capillos linitū. Mē.nut. Decoquunt̄ rami eius cuȝ aceto ⁊ bibit̄ ad splenē ⁊ ɔfert vltime ⁊ sil'r icteritie. Mē.expl'. Decoctio ramoꝝ eius ꝓuocat mēstrua ⁊ simil'r ipsa: ⁊ si de fructu eius bibatur pondus matuleȝ soluendo educit humorem flegmaticū plurimum.

¶ Feluzecharagi arabice. sȝ melius felezabarag vt in arabico est arbustum vnde fit litium: vt Joā. Serap. in cap. 7. ca. 29. de epithimatibus. ⁊ Avi. in capitulo de litio in scđo cañ. hoc quidam vocauerunt caprifolium: gre. auteȝ lithios. Sim.

¶ De fath. Cap. 273m.

FAth qd est. Est medicia turchia. Vene. Est bona ad potū iusqami ⁊ p̄cturā vermiū venenosoꝝ data in potu cū aq̄ frida: ⁊ sil'r nucimethel ɔfert ⁊ oibꝰ venenis.

¶ De farfag. Cap. 274m.

f Arfag quid est. Est portulaca.

¶ De fungis. Cap. 275m.

FVngi. Elec. Melior spēs ē nō q̄ noiat̄ alchalabie: neminē. n. iterficit ȝ aduenit ex ea cholerica passio: ⁊ illi qdē q sūt sicci minus sūt mali. Nā. Fridi sūt in fine tertij: hūidi in p̄ncipio eiꝰ. Opa. ⁊ pp̄. Gn̄ant humorē grossuȝ malū. Eoꝝ aūt rectificatio ē vt elixētur ⁊ ponant̄ cū eis pira hūida ⁊ sicca ⁊ ozimū mōtanū: ⁊ bibat̄ sup ipos vinū purū. Mē.ca. Gn̄ant stuporē ⁊ apoplexiā. Mē.ānhe. ⁊ pec. Accidit ex illis q nō iterficiūt p̄focatio: ⁊ ꝓp̄e ex iterficiētibꝰ. Mē.nu. Accidit ex illis q nō iterficiūt cholerica passio qn̄ multiplicant̄ ⁊ sūt difficilis digōnis ⁊ multi nutrimēti. Et accidit ex mortiferis syncopis ⁊ sudor frigidus. Mē.exp. Faciūt possidere difficl'tatē vrine. Vene. De eis q sunt mortiferi ⁊ sunt illi qui nascunt̄ in vicinitate ferri eruginosi ⁊ rerū putridaꝝ aliaꝝ: aut in ꝓpinqtate māsionis reptiliū venenosoꝝ: aut apđ aliq̄ȝ arboꝝ q̄rū ꝓpriū est vt corrūpat fungos qui apud eas nascūtur sicut oliue. De signis qdeȝ eoꝝ est ꝙ super eas est humiditas viscosa putrefacta: ⁊ cito aduenit eis alteratio ⁊ putrefactio: ⁊ prouenit ex ipsis ɔstrictio anhelitus ⁊ syncopis. Et cura eoꝝ est cū icisiuis ⁊ oxymel. cum calamēto: ⁊ qn̄qȝ interficiunt statim.

¶ Fūgi vocant̄ arabice fathar: grece do micete: spēs do eoꝝ multe sūt. Pliniꝰ sil'es tuberibꝰ sūt q ī cyrenaica vocant̄ missi p̄cipui suauitate odore ac sapore sȝ carnosiores tuberibꝰ ⁊c. ⁊ īfra sᵗ ī fungoꝝ gn̄e dcē a grecꝭ pozide q̄ sine radice aut pediculo nascunt̄. Si.

¶ De fistico. Cap. 276m.

FJsticū. Nā. Dr̄ ꝙ ē vehemētioris cal'itatꝭ q̄ȝ nux ⁊ amigdala. Et ē cal'm in fine scđi. Et est ī p̄ hūiditas: ⁊ existimauerūt qdā ꝙ ē frigidū: sȝ errauerūt. Opa. ⁊ pp̄. Apit oppil'ones epatis pp suā amaritudinē ⁊ aromaticā v̄tutē sui ⁊ in ipo est pōticitas: ⁊ nutrimētū eiꝰ est parū valde. Mē.nu. Est bonū stōcho ꝓprie ascemiū sil'e grano pini pp illud qđ est in ipso de amaritudine cū pōticitate: ⁊ apit oppil'ones epatis pp amaritudinē ⁊ aromaticitatem suā: ⁊ mūdificat ipȝ ꝓp̄e ⁊ apit meatꝰ nutrimēti: ⁊ oleū eiꝰ ɔfert doloribꝰ epatis eueniētibꝰ ex hūiditate g̃ssa. Jnqt qdā. Nō iueni ip̄m faciēs in stōcho nocumētuȝ multū neqȝ iuuamētū. Ego aūt dico īmo ꝓhibet nauseā ⁊ subuersionē stōchi ⁊ ɔfortat os eiꝰ. Mē.expul. Nō lenit vētrē neqȝ ɔstringit. Vene. Cōfert morsui vermiū venenosoꝝ ꝓprie decoctū cum vino forti.

¶ Fisticū dicitur arabice fistac: grece do pistachia. Sim.

¶ De fesefisis. Cap. 277m.

FEsefisis qd est. Est aial sic̄ alcorat notū in scemi existēs in lectis: ⁊ vr̄ ꝙ sit illđ qđ dr̄ apđ nos igil. Mē.ca. Qn̄ bibit̄ cū aceto aut cū vino extrahit sanguisugā ex gutture. Mē.exp. Qn̄ odorat̄ valet p̄focationi m̄ricis ⁊ facit parere: ⁊ cū terit̄ ⁊ ponit̄ in foramine virge sanat difficultatē vr̄ie. Feb. Qn̄ de eis assumunt̄. vij. nuō ⁊ ponunt̄ in faba ⁊ deglutiunt̄ anteq̄ȝ iuadat febris q̃rtana ɔferunt. Vene. Qn̄ deglutiunt̄ absqȝ faba valent ad puncturam vermium venenosoꝝ.

¶ Fesefisis arabice cimex que est vt alcorat ꝺm Auicen. ⁊ est vermis lecti fetens: que apud eū vocat igil: verum in libro de doctrina arabica vocatur buchuc. Sim.

¶ De facaileso. Cap. 278m.

FAcailesus qd est. Dr̄ ꝙ est spēs buchormarien: ⁊ est genus bartanite. Opa. ⁊ ꝓprie. Virtꝰ eiꝰ est mūdificatiua cū abstersione ⁊ icisione: ⁊ est calefactiuū resolutiuū: ⁊ ē sudorē faciēs valde qn̄ bibit̄ eiꝰ radix ⁊ vigorat. Deco. Si bibant̄ de eo tres aure. nō p̄trāseūtes illđ cū vino aut mellicrato p̄mixto aq̄ sanat icteritiā: ⁊ opȝ tunc vt iaceat ⁊ coopiat̄ pānis pluribꝰ vt sudet vehemēter ⁊ sit sudor coloris cholere: ⁊ eiꝰ radix mūdificat cuteȝ ⁊ delet pānū: ⁊ ɔfert eiꝰ decoctio scissure accidēti ex frigore: ⁊ sil'r eiꝰ oleū qđ calefit in eius radice tepefactū sup cinerē cal'm. Apa. ⁊ bo. Radix eiꝰ delet bothor ⁊ succus eius resoluit durities ⁊ apata splenis ⁊ scrophulas ⁊ vulnus recēs aut siccus ⁊ aufert sabafati ēt. Vul. ⁊ vl. Qn̄ p̄miscet̄ radix eius cū aceto aut melle aut sola ⁊ administrat̄ sanat vulnera anteq̄ȝ antiquentur. Et qn̄ effundit̄ decoctio eiꝰ sup caput est ɔueniēs vlceribꝰ que sunt in ipso. Jnstr.iun. Cōfert torsioni neruoꝝ ⁊ podagre: ⁊ totū illud operat̄ superpositū vt emplastrū. Mē.cap. Qn̄ permiscet̄ cū vino iebriat magnifice. Et qn̄qȝ fit ex aqua eius caputpurgiuȝ ad caput ɔfortandū. Et quādo effunditur decoctio eius super caput est ɔueniēs vlceribꝰ que sunt in ipso et sedat sodā frigidā. Mē.ocu. Aqua eius cuȝ melle est ɔueniens aque accidenti in oculo ⁊ debilitati visus: et similiter caputpurgiū ex ea factū. Mē.anhe. ⁊ pecto. Sunt qdā hoium qui in potu dant radicē eiꝰ patiētibus asma. Mē.nut. Fit empl'm ex eo spleni cū aceto. Mē.expl'. Quādo bibit̄ cū hydromelle soluēdo educit flegma aquosum: ⁊ prouocat menstrua bibituȝ ⁊ suppositum. Et existimauerunt quidam ꝙ ambulatio per ipsum facit abortuȝ. Et qn̄ ligatur in collo aut

in adiutorio phibet ipregnationē. Et supponit cū la-
na vt soluat vētrē. Et silr qn liniunt ex eo sumē 7 my-
rach 7 ilia linit vētrē. Et eijcit fetū: 7 iterficit fetū for-
tit. Et ei⁹ succ⁹ ē fortior i h. Et si misceat ei⁹ aq cū ace-
to7 liniat sup anū ex egrediētē reducit ipz ad iteriora.
Et succ⁹ ei⁹ apit orificia venar q sūt i ipo ano 7 radix
ei⁹ puocat mēstrua bibita 7 supposita. Et si de radice
ei⁹ bibant. ʒ. v. cū melle soluūt fortiter. Sitqz potio ei⁹
vsqz ad. iiij. aur. Vene. Bibit cū vino ad medicias
mortiferas: 7 venena proprie ad lepus marinum.

¶ Facailesus ita scribitur ab Aui. sed in arabico faclaminos: 7 est
error in prima syllaba: naz voluit dicere kiclaminos vt grecus.
est autem apud arabes kaf littera similis littere fe. nec differunt
nisi in punctis. x. g. hoc est kaf. hoc est fe. ex hoc fuit error. est aut
id capitulum de ciclamine: vt manifestabitur legenti illud capitu
lum cum capitulo de ciclamine apud Diasco. Sim.

¶ De fuca. Cap. 279m.

Fuca. Elec. Cōueniēti⁹ ē illd qd fit d pa
ne adarmachio 7 mētha 7 apio. nō eiz ē sic
illd qd fit de pane cocto: 7 sic illd qd fit de
massa azima. Opa. 7 p. Alfuca gnat hu
morē malū 7 est mali nutrimēti: 7 nocumētū ei⁹ mem-
bris aialis est ita q si in ipso ifundit os elephantis sen
tit ipm 7 fit artificiale opari in ipso. Et illd qd fit ex pa
ne adarmache 7 apio 7 mētha est boni chimi 7 est cō-
ueniens calefactis. Instr. iun. Nocet neruis valde.
Mē. cap. Nocet velamini cerebri. Mē. nut. Illud
qd factum est ex adarmacha est bonum stomacho ca
lido. Mē. exp. Factum cum ordeo prouocat vrinā
7 nocet renibus 7 vesice.

¶ Fuca potus fucadion dicit grecus. Sim.

¶ De fasuricon. Cap. 280m.

Fasuricon qd est. Est medicamē ad scabiē fa
ctū ex merdasengi 7 duplo ipsi⁹ d calcadis tri
tis cū aceto vehemēter forti 7 pōit i vase no
uo linito ex luto 7 sepelit i fimo. xl. dieb⁹ in tpe estiuo.

¶ Fasuricon est medicia ad scabiē sm Aui. 7 facit aliud caplm de
eadē. scribit fessurugiz: sz i arabico vtrobiqz fesuricon scribit. Si.

¶ De feniculo. Cap. 281m.

Feniculū 7 ē psice baralme qd ē. Illi⁹ vtus
cui⁹ semē silat semini coriādri ē ppinq vir
tuti syluestris: sz ē debilius: verūtn ē forti⁹
syluestri magno. Na. Syluestre ē vehe-
mētioris calitatis 7 siccitat: 7 est dignius tertio. Hor
tulani aūt caliditas est in scdo. Opa. 7 ppe. Apit op-
pilōnes. Mē. ocu. Acuit visuz 7 ppe gūma ei⁹ 7 cō
fert initio aq 7 apd ipsi⁹ descensuz. Et Democrit⁹ qdē
existimauit q venenosi vmes pascūt feniculi recentis
semē vt eor visus cfortet: 7 vipe 7 serpētes fricāt ocu
los suos cū egrediūt d cauernis suis post hyemē sup
ipz vt illuminent oculi. Mē. abe. 7 pec. Qd hūiduz
est lac exuberare facit: 7 pprie hortulanū. Mē. nut.
Qn bibit cū aq frida cfert nausee 7 iflationi stōchi: 7
ei⁹ digō est tarda: 7 ei⁹ nutrimētū est malū. Mē. exp.
Prouocat vrinā 7 mēstrua 7 syluestre pprie frāgit la-
pidē: 7 i terreno qdē 7 fluuiali est iuuamētū ad renes
7 vesicā: 7 cfert pprie illud qd est syluestre distillatio-
ni vrīe 7 mūdificat fetas: 7 qn comedit ei⁹ radix cū se-
mine suo stringit. Feb. Cōfert febrib⁹ antiqs 7 dat
in potu cū aq frida 7 cfert nausee in febrib⁹ 7 iflationi
stōchi ex eis. Vene. Cōfert ei⁹ decoctio cum vino
morsui vermiū venenosor 7 cū aqua: 7 terit ei⁹ radix
7 ponit super morsum canis rabiosi 7 confert.

¶ De fumoterre. Cap. 282m.

Fumusterre. Elec. Melior ē ille q ē viri
dis recēs acut⁹ amar⁹. Na. Di q ē frigi
dus i p: sicc⁹ i scdo. Opa. 7 ppe. Purifi-
cat sanguinē 7 apit: 7 i ipo ē frig⁹ pp illd qd
i ipo ē de sapore stipticitat: 7 calor pp illd qd in ipo ē
de sapore amaritudis: sz qsi frig⁹ ei⁹ ē forti⁹. Vul. 7 vl.
Bibit ad pruritū 7 scabiē. Mē. cap. Strigit linguā.
Mē. nut. Cōfortat stōchuz 7 apit oppilōnes epatis.
Mē. expul. Lenit nām 7 puocat vrinā: 7 potio eius
sit a pōdere. ʒ. x. vsqz ad lib. s. 7 vsqz ad duas tertias li-
bre cū zucchar: 7 de eo q succ⁹ ē cū medicinis in de-
coctione vsqz ad. ʒ. x. Et de trito sicut est a trib⁹ vsqz
ad. vij. Permu. In scabie 7 febrib⁹ antiquis qtum
est medium ponderis ipsius de sene de meccha.

¶ Fumusterre arabice dicitur sterig.

¶ De ficubus. Cap. 283m.

Ficus qd ē. Fic⁹ in seipsa nām hz. Et folijs 7
lacti ei⁹ inest virt⁹ lacticinij: 7 cū nō reperiū-
tur folia ei⁹ rami ei⁹ q syluestris ē decoquunt
cfracti 7 ctriti: 7 assumit eor aq: 7 de ea accipit succ⁹
sic accipit in reliqs herbis: 7 gemine qdē fic⁹ melli si-
miles existūt in opōnib⁹ suis. Elec. Melior ē alba:
deide rubea: deide nigra. Et qn vehemēter matura ē:
est melior 7 pxima ad h vt nō noceat. Et sicca qdē in
suis opōnib⁹ ē laudabilis: verūtn sanguis ex ea gnat⁹
nō ē bon⁹: 7 pp h fac pediculos: vex si sit cū nuce: tūc
ei⁹ chimus fit bon⁹: 7 post nucē cū amigdala: 7 leuior
oib⁹ ē alba. Na. Illa q ē hūida ē cal'a parūp: 7 q est
hūida pxime ē aqitat: 7 par ē medicialis. Que vo ima
tura ē: ē abstersiua ad friditatē aliqtulā declinās nisi
lac ei⁹: 7 q ē sicca ē cal'a in p 7 in fine ipi⁹ 7 est subtilis.
Opa. 7 pp. Que sicca ē ppe acris fort ē abstersiōis
maturatiua resolutiua 7 carnosa 7 ē pxime maturatio-
nis: 7 i ipa ē cglutinatio 7 icisio 7 subtiliatio. Et sylue
stris ē acutior 7 fortior i h: 7 fic⁹ qdē nutribilior ē reli-
qs fructib⁹. Et q vehemētis ē maturatōis ppinq ē ad
h vt nō noceat 7 i ipa ē iflatio: 7 qnqz igredit q acris ē
7 sicca de abstersione ad vlcerationē 7 adeo vt sicca.
Et folia ei⁹ cū decoquunt cū radice almezerion nigri
fit cura scabiei aialiū. Et succ⁹ folior ei⁹ vehemētis ē
calefactiōis 7 abstersiōis. Et i ipa qdē ē lenificatio vl
tima 7 expellit supfluitates ad cutē 7 facit sudare: 7 in
ei⁹ acceptiōe ē sedatio caliditat: 7 silr sm q ego existi
mo sicca ēt expellit ad exteriora 7 facit sudare. Et lac
qdē ei⁹ coagulat liqfactionē sanguis 7 lact 7 liqfacit
cgelatū. Et illa qdē q hūida est velocis est nutrimēti
7 penetratiōis in stōcho 7 corpe. Nutrimētū vo ficus
lz nō existat in robore nutrimēti carnis 7 granor: ē tn
vehemētioris roboris qz nutrimētū oiuz fructuū. Et
virt⁹ succ⁹ ramor ei⁹ anteqz frondescāt ppinq ē vir-
tuti lactis ei⁹. Et aqua quidē cineris ligni eius iterata
in potu datur ad coagulationē lactis in vētre. Et aq
cineris ligni quercus ppinq est in intētione. Vinū vo

ficus est subtile mali humoris: ꝛ ramis qdem fici inest tātū subtiliatiōis ꝙ qñ caro coquit̃ cuȝ eis dissoluit̃: ꝛ in iumeiȝ qdē est virtus attractiua ex ꝓfundo corpis ꝛ resoluēdi illud qđ attractū est. Deco. Jlla que est īmatura linit̃ ꝛ fit ex ea empl'm sup hailē ꝛ verrucas ꝛ spēs ipsarū ꝛ morpheā ꝛ folia eius. Et acceptio ei⁹ rectificat colorē corruptū cā egritudinū ꝛ apatū calidorū molliū: ꝛ maturat carbūculos ꝛ ꝓprie cū ireos ꝛ nitro aut calce. Et cū cortice granati ponit̃ sup panaritiū. Et lac qdē aliumeiȝ ꝯfert apatib⁹ difficilis resolutionis ꝛ scrophulis ꝛ lacertis: ꝛ silr̃ decoctio aliumeiȝ ꝛ ꝯfert moro ꝛ ꝓprie aliumeiȝ. Et succ⁹ folioꝝ ei⁹ abscindit vestigia alguassez ꝛ cū cerato ponit̃ sup fixurā frigoris: ꝛ silr̃ lac ei⁹ in oib⁹ illis. Et est īpinguatiua ꝛ ei⁹ tñ īpinguatio facile resoluit̃. Et est faciēs pediculos: ꝛ illud qdē ꝯtingit ab ea ꝑꝑ corruptionez hūoris ei⁹: ꝛ dr̃ ꝙ ipsa est velocis expulsionis ad exteriora: ꝛ ꝯueniētis humoris aīalib⁹. Apa. ꝛ bo. Fit ex ea emplastrū apatib⁹ duris ꝛ herisipile decocta cū faria ordei. Et que īmatura ē ponit̃ sup morpheā. Et ipa maturat carbūculos ꝛ facit accidē q̄ humida est albasaf qñ admistrat̃: ꝛ ꝯfert ei⁹ decoctio apatib⁹ gutturis ꝛ apatib⁹ radicū auriū gargarizata ad illud cuȝ cortice granati ꝛ panaritio cū penitheo. Et sicca qdeȝ nocet apatib⁹ epatꝭ ꝛ splenis ꝑꝑ suā dulcedinē. Et qñ apa ē durū nō nocet neqȝ ꝯfert: verūtñ si ꝯiungat̃ cū subtiliatiuis ꝛ resoluētib⁹ ꝯfert valde. Et aliumeiȝ qdē vehemēter resoluit apata difficilia. Vul. ꝛ vl. Succ⁹ folioꝝ ei⁹ exulcerat: ꝛ linit̃ ꝺcoctio ei⁹ cū spuma saponis sup scabiē. Et folia ei⁹ ponunt̃ sup escere: ꝛ sup vlcera grossarū humiditatū. Et aq̄ qdē in q̄ iterat̃ cinis ligni ei⁹ est corrosiua mūdificatiua vlceruȝ putridoꝝ antiquoꝝ. Et si admistret̃ cū cortice granati sanat panaritiū. Et cū calcāto valet ad vlcera cruriū fraudulēta. Et lac aliumeiȝ facit adherē vulnera. Jnstr. iun. Ponunt̃ cuȝ īmaturo ex eis ꝛ folijs folia papaueris: ꝛ ponunt̃ sup cortices ossiū. Et aq̄ cineris ligni ei⁹ iterata effundit̃ sup neruos dolorosos. Et qñqȝ dat̃ de ea in potu q̄ȝtitas vni⁹. ℨ. ꝛ. ʒ. Me. ca. Cōfert q̄ hūida ē ꝛ q̄ sicca epilepsie: ꝛ distillat̃ ei⁹ ꝺcoctio cū spuma synapis in aurē in q̄ est tinit⁹. Et ꝯferūt lac ei⁹ ꝛ succ⁹ ramoꝝ ipi⁹ anteq̄ȝ frōdescāt cū ponunt̃ in dēte corroso. Et ꝯfert ei⁹ admistratio sup apata q̄ sunt sub aure cū fit ex ea empl'm: ꝛ illa q̄ est īmatura sanat vlcera capitꝭ puluerizata. Me. ocu. Lac ei⁹ cū melle ꝯfert pāno humido ꝛ īceptiōi aq̄ descēdētis ꝛ grossitudini palpebrarū ꝛ cū folijs ei⁹ fricat̃ asperitas palpebrarū ꝛ scabies earū. Me. anhe. ꝛ pec. Confert que hūida est ꝛ que sicca aspitati gutturis: ꝛ est ꝯueniēs pectori ꝛ canne pulmonis. Et vinū fic⁹ ꝓuocat mēstra ꝛ vrinā. Et silr̃ vinū ei⁹ ꝯfert tussi ātiq̄ ꝛ dolorib⁹ pectoris: ꝛ ꝯfert apatib⁹ cāne pulmonis. Me. nu. Aperit oppil'ones epatis ꝛ splenis. Jnqt Gal'. Que humida est mala est stōcho: ꝛ que sicca est nō est mala. Et qñ comedit̃ cū almuri mundificat supfluitates stōchi: ꝛ est ex eis que ītersecant sitim que est ex flegmate salso: ꝛ excitat sitiȝ que est ex hydropisi ꝓprie cuȝ absinthio: ꝛ silr̃ bibere vinū ei⁹ ꝯfert stōcho ꝛ īcidit appetitū cibi. Et fic⁹ qdē est velocis descēsionis ꝛ velocis penetratiōis ꝑꝑ suā abstersionē. Et sicca nocet epati ꝛ spleni apatꝭ ꝑꝑ suā dulcedinē: sed si apa est durū nō nocet neqȝ iuuat. Et admistratio ipsi⁹ cū ieiuniū adest: ē mirabilis iuuamēti in aperiēdo vias cibi ꝛ ꝓprie cū nuce ꝛ amigdala: cū tñ eius nutrimētū cū nuce fit plus q̄ȝ cū amigdala. Si aūt comedat̃ cū īgrossatiuis fit tūc nocumētū ei⁹ maximū: ꝛ aliumeiȝ est mala stōcho ꝑui nutrimēti: ȝ est ꝯferēs duritiei in splene facto empl'o ex ea cū āmoniaco. Et oēs qdē spēs fic⁹ sunt icōueniētes cursui mr̃icū ad stōchū. Me. exp. Cōfert renib⁹ ꝛ vesice q̄ hūida est ꝛ que sicca. Et iuuat ad tolerādū retētionē vrine: ꝛ nō est ꝯueniēs cursui māeꝝ ad itestia: ꝛ succ⁹ folioꝝ eius apit orificia venaꝝ ani. Et que hūida est lenit ꝛ soluit parūper: ꝛ ꝓꝑe qñ assumit̃ de ea cū amigdala ꝯtrita: ꝛ silr̃ duritiei mr̃icis: ꝛ silr̃ si misceat̃ cū nitro ꝛ cartamo ꝛ assumat̃ añ cibū. Et supponit̃ lac ei⁹ cū vitello oui: ꝛ mūdificat mr̃icē ꝛ ꝓuocat mēstrua: ꝛ fit ex ea ēpl'm ad mr̃ices cū fenugreco: ꝛ in clisteri ad dolorē vētris pūgitiuū ponit̃ cū rutha. Et fic⁹ qdē ꝛ ꝓꝑe lac ipsi⁹ exhibit a renib⁹ arenā qñ admistrat̃: ꝛ qñ assumit̃ aq̄ casei cuȝ lacte ei⁹ distillata sup lac motū cū ramo ei⁹ parūp erit fortior ī soluēdo vētrē ꝛ in mūdificādo renes. Et dat̃ in potu de aq̄ cīeris ligni ei⁹ iterata ei q hȝ sol'onē ꝛ dissinteriā. ℨ. j. ʒ. ꝛ clisterizat̃ ex ea: ꝛ ī vtrisqȝ dispōnib⁹ miscet̃ cū oleo. vinū aūt fic⁹ ꝓuocat ꝛ lenit: ꝛ ē ꝑꝑ suā abstersionē velocis descēsionis ex vētre ꝛ velocis penetratiōis. Vene. Lac ei⁹ ꝯfert pūcture scorpiōis inūctū: ꝛ silr̃ rutele: ꝛ silr̃ ponit̃ illa q̄ est īmatura aut folia recētia super morsum canis rabiosi ꝛ cōfert: ꝛ fit ex ea emplastrū cū herbo super morsum mustele ꝛ cōfert: ꝛ aqua cineris eius iterata cōfert morsui rutele in potu data ꝛ facta inūctione ex ea ꝛ aliumeiȝ cōfert puncturis venenosis bibita ꝛ linita.

¶ Ficus grece dr̃ sicca arabice cui Se. libro aggre. ca. fin. auct. Gal'. s. de simplici. cap. 122. Sūt ex ei⁹ syluestres: domestice: ꝛ mōtane. Et ex domesticis q̄dā sunt recētes: q̄dā nō: ſȝ sunt sicce: ꝛ recentiū virt⁹ est debilis ꝑꝑ hoc ꝙ admiscet̃ eis de humiditate: ꝛ sicce sūt meliores: ꝛ maxime carnose: ꝛ ille in qb⁹ est acuitas ꝛ pūctio abstergūt magis ꝛ resoluūt ꝛ hñt in se humiditatē subtilē ꝛc. Sim.

¶ De fece. Cap. 284m.

Fex. Ele. Melior est fex olei de croco granis. Ha. Fex expressionis olei est in ꝑ caliditatꝭ. Opa. ꝛ ꝓꝑe. Jā diximus ꝙ fex olei de croco tingit linguā ꝛ dentes taliter ꝙ perdurat sic tinctura sex horis. Vul. ꝛ vl. Fex expressiōis olei est ex ꝯsolidatiuis vlcerū accidentiū in corporibus siccis.

¶ De fermento. Cap. 285m.

Fermētū. Ha. Jn ipo ē caliditas: hūiditas v'o ei⁹ ꝛ siccitas sūt ſȝ q̄ȝtitatē multitudīs salsedinis ꝛ nitrositatꝭ eoꝝ. Opa. ꝛ ꝓ. Jn ipo ē vt⁹ abstersiua ꝑꝑ salē ꝛ nitrositatē ꝛ fermētationē: ꝛ in ipo est virt⁹ īfridatiua ꝑꝑ suā acetositatē attrahētē mās ꝓfundas ad exteriora corpis ꝛ resoluit. Jnstr. iun. Fit ex ea ēplȝ ad dolorē q ē ī īferiore ꝑte pedis.

¶ Fermentū latine grece zemi vel zima vel sparsum: arabice chamir. Dia. caplo zemi. i. fermentū: virtus eius est extenuatoria: mediocriter calefacit: ꝓpter qđ sine mordicationis molestia extrahit de profundo humores ꝛ digerit ꝛ euacuat.

¶ Capitulum de lr̄a. G.

¶ De glāde ꝛ castanea. Cap̄.286^m.

GLans q̄d ē. Nō ē ꝛ est stiptica: ſ castanea minꝰ ea ē stiptica: qđ v̄o in glāde vehemētius ē stipticū ē cortex eiꝰ q ē cortex eiꝰ iterior. Na. Glās frida ē ꝛ sicca: ꝛ siccitas ipsiꝰ ē in scđo: friditas v̄o in p̄. In castanea aūt ē parꝝ calitatꝫ pp sui dulcedinē: ꝛ folia q̄dē glādis sūt vehemētioris stipticitatꝫ ꝛ mīoris exiccatiōis. Opa. ꝛ pp̄. In castanea ē abstersio: ꝛ ī eis oībꝰ ē īflatio ī vētre īferiore: ꝛ stipticitas: ꝛ ꝓhibꝫ fluxū sāguis ꝛ ꝓpe cōtex eiꝰ īterior: ꝛ oēs ꝯfortāt mēbra: ꝛ castanea q̄dē ē tarde digestiōis: ſ ē boni nutrimēti. Si ḡ cū zucchoro misceat̄ eiꝰ nutrimētū fit bonū. G. quoqꝫ dixit ꝙ est nutribilior oībꝰ granis: adeo ꝙ ē ꝓxima granis panis: verūtn̄ castanea pp illđ qđ in ip̄a ē ex dulcedine nutribilior est ea: cū tn̄ nutrimētū oīuꝫ sit hoībꝰ illaudabile: ſ fortasse eaꝝ nutrimētū porcis laudat̄. Ap̄a. ꝛ bo. Ip̄a cū adipe hedi ꝛ porci salita ꝯfert duritiebꝰ: ꝛ fructꝰ q̄deꝫ glādis ꝯfert in p̄nº ap̄atibꝰ calīs. Uul. ꝛ vl. Prohibet āmbulatiōnē alcula ꝛ vlcera āmbulatiua qn̄ aduriṫ ꝛ admistrat̄. Folia p̄terea glādis cohercē faciūt plagas cū teruntˀ ꝛ pulverizant̄ desup. Mē. cap. Facit soda ꝓpea ꝙ coartat vaporē ꝯstrigēdo nām. Mē. āhe. ꝛ pec. Cōfert sputo sanguis Mē. nut̄. Cōfert hūiditati stōchi. Mē. ex. Cōstrigit ꝛ ꝯfert dissinterie ꝛ vlceribꝰ intestinoꝝ ꝛ fluxui sanguis ꝛ multiplicat vrinā. Uene. Cōfert venenis venenosoꝝ. Et đcoctio q̄dē corticū eiꝰ cū lacte vaccino ꝯfert veneno sagittarum armeniarū: ꝛ caro q̄dē castanee est bona venenis.

¶ De geloum. Cap̄.287^m.

GEloum q̄d ē. Notū ē: ꝛ ē granū pini maioris. Et ē melioris nutrimēti q̄ꝫ nux: ſ ē tardioris digōnis. Et est cōpositum ex suba aq̄a et terrea. Et acritas ī ip̄o ē pauca. Et opꝫ q̄dē vt cōplemētū ſmonis in ip̄o regrat̄ in ca. de pino. Na. Est tēperatū ꝛ in ipso tn̄ est calitas ꝑua. Opa. ꝛ pp̄e. Nutrimētū p̄bet forte nō malū ꝛ rectificat hūiditates corruptas in ītestis ꝛ ē tarde digōnis. Eiꝰ v̄o digō rectificat̄ in īfridatꝫ q̄dē cū melle ꝛ in calefactꝫ cū tabarzet ex zuccharo: ꝛ pp h̄ auget̄ bonitas nutrimēti eiꝰ. Eiꝰ v̄o qđ in aq̄ īfusuꝫ est delet̄ acuitas ꝛ acrimonia ꝛ mordicatio: ꝛ fit in vltima v̄tute nutriēdi: ita vt ꝑuū in q̄ nō ē nutrimētū ꝑueniat ad nutrimētū a mediatiōe. h̄ aūt ꝑuū ē granū pini ꝑue repte in oī regione. Instr. iun. Sanat dolores nervoꝝ ꝛ dorsi ꝛ sciatice ꝛ vꝫ mollificatiōi. Mē. anhe. ꝛ pec. Magnū mūdificat pulmonē valde ꝛ ex̄hit qđ ī ip̄o ē de sanie ꝛ de hūoribꝰ ḡssis. Mē. ex. Exiccat coitū ꝛ ꝓpe qđ ex eo nutritum ē ꝛ confert saniei ꝛ lapidi in vesica. Uene. Cū ficubꝰ ꝛ dactylis ꝯfert pūcture scorpiōis.

¶ Geloum ē granū pini maioris. verū h̄ nomē apud arabes est de auellana maiore quā nos nucellā dicimꝰ. nā silr̄ est apud eos diminutiuū. nucisgeū. n. est nux: ꝛ h̄ ēt dicebāt oēs arabes a qbꝰ quesiui ꝛ sic habet̄ in libro de doctrina arabi. ēt Aui. in p̄nº capl̄i vꝫ loq de ip̄a qn̄ cōparat ipsaꝫ nuci: q̄uis postea de grano pini videt̄ iterdū ꝓseq. de grano v̄o pini sicut ꝓmittit in cap̄. de pino: ita tractat in lr̄a ha. nec dicit ibi nec alibi ꝙ loqt̄ de ipso in lr̄a giꝫ. q̄re vī corruptio in textu: vel aliq̄ ꝯculcatio: sicut ꝯsueuit facē ī pluribꝰ capitulis vt patebit in suis locis. Stephanꝰ in synonymis: carea pōtica est nucella in greco: ꝛ exponit ꝙ ē auellana: cū dīc̄ bēdocū ꝛ gelousuꝫ ꝓ geloū ēt ꝓ auellana accipit̄ sed ꝓ maiori vt dc̄m̄ est. Sim.

¶ De gentiana. Cap̄.288^m.

GEntiana q̄d est. Eiꝰ folia q̄ sunt iuxta radicē ipsiꝰ sunt sīlia folijs nucis ꝛ folijs arnoglosse: ꝛ eiꝰ color est rubeꝰ: ꝛ ipsiꝰ mediuꝫ ꝛ extrema sunt ibibita: ꝛ eiꝰ crus ē ꝯcauū planū in grossitudine digiti ꝛ lōgitudine duoꝝ cubitoꝝ: ꝛ ipsiꝰ folia adiuicē sunt elōgata: ꝛ fructꝰ eiꝰ est in suis capitibꝰ: ꝛ radix ipsiꝰ est lōga sīlis radici aristol. q oriṫ in mōtibꝰ ꝛ in vmbra ꝛ in locis hūidis eoꝝ: ꝛ dī ꝙ nō noiat̄ gētiana nisi q2 p̄mꝰ q eā agnouit fuit genitꝰ rex: ꝛ ip̄a q̄dē crescit in mōtibꝰ altis. Ex ea v̄o assumit̄ succus: qm̄ ip̄a īfundit̄ in aq̄ vsqꝫ ad q̄nqꝫ dies: deide coquit̄: postea trāsmutādo đsiccat̄: deide ꝯgelat̄ postea īspissat̄ sicut mel. Ele. Melior est romana: ꝛ ip̄a est vehemētius rubea ꝛ durior ꝛ est lignū ꝛ vene sīc grossitudo digiti ꝛ maius ꝛ minus: ꝛ eius color est citrinus declinās ad nigredinē: ꝛ qđ ex ea fractū est: est vehementius citrinū ꝓpinquū reubarbaro. Na. Calida est in tertio: sicca in scđo. Opa. ꝛ pp̄. Est aperitiua ꝛ in ipsa est stipticitas: ꝛ eius radix vltima est in apertione ꝛ subtiliatione ꝛ abstersione. Deco. Radix eiꝰ abstergit morpheam precipue succus eius predictus. Uul. ꝛ vl. Sanat plagas ꝛ vlcera corrosiua ꝛ p̄cipue succus eius predictus. Instr. iun. Bibunt̄ ex eo. ʒ. ij. cū vino ꝓpter torsioneꝫ nervoꝝ ꝛ est iuuatiua ei qui cadit ex loco alto. Mē. ocu. Fit ex ea linimētū obthalmie. Mē. anhe. ꝛ pec. Due. ʒ. succi eius sunt bone pleuresi. Mē. nut̄. Apitiua est oppilationū epatꝫ ꝛ splenis: ꝛ pondus. ʒ. ij. ex ea cū vino vꝫ dolori epatis ꝛ splenis ꝛ frigiditati amboꝝ ꝛ apostematibꝰ eoꝝ: ꝛ syrupus radicū eius ꝯueniēs est stōcho īfirmo ex frigore. Mē. exp. Prouocat vrinā ꝛ mēstrua ꝛ supponit̄ radix eius sicut collyriū ꝛ extrahit fetum ꝛ facit ipsum abortiri. Uene. Est vltima medicina pūcture scorpionis. Et pōdus. ʒ. ij. ex ea cū vīo ꝯfert pūcture oīuꝫ vermium venenosoꝝ ꝛ morsui canis rabiosi ꝛ morsui oīuꝫ lupoꝝ. Uermu. Quātū ip̄ꝫ ē ꝛ medietas eiꝰ ex assero: ꝛ q̄ꝫtū medietas eius de radice capparis.

¶ De gilbenec. Cap̄.289^m.

GIlbenec q̄d est. Eius operatio est ꝓxima operationi ellebori. Quidā aūt dixerūt est semē turbith nigri: ꝛ cortex radicis eiꝰ est turbith citrinū ꝛ orit̄ in said: verūtn̄ qđ ex eo bonū est: est induꝫ ꝛ est simile papyro. Instr. iun. Quidā iā đderūt ex eo in potu paralytico vsqꝫ ad pōdus. ʒ. j. ꝛ vomuit ꝛ sanatꝰ ē. Mē. nu. Est vomitiuū ꝛ q̄nqꝫ ē mortificatiuū pp fortitudinē vomitꝰ. Mē. exp. Soluit ꝛ potio ex ipso est medietas. ʒ. sed. ʒ. est timorosa. Uene. In ipso est virtus venenosa.

¶ Gilbenec arabi. est medicina acuta vomitiua: ꝛ Auicen. ignorauit eam. Sim.

¶ De geferefrēd. Cap̄.290^m.

GEferefrend q̄d est. Res pincalis figure in cuius capite sunt sicut due spine. ꝛ dicit̄ etiaꝫ ꝙ est similis amigdale: ꝛ q̄nqꝫ findit̄ ꝛ aperit̄. Mē. exp. Facit augmentū in coitu valde.

¶ De gepsin. Cap.291m.

GEpsin qd ē. Est lapis gipsi lamiosus albꝰ puꝰ cuius subtilitas augmētat̃ cū adurit̃. Nā. Fridus ē ꝛ siccꝰ. Opa. ꝛ ꝓpe. Est glutinatiuꝰ ꝛ ponit̃ sup ptes fluxuū sāguis: ꝛ strigit ꝭm ꝙ in suo di ca. qm̄ in ipso cū glutinatione est virtꝰ faciēs adherē: ꝛ in ip̄o ē stipticitas cū viscositate: ꝛ qn̄ adurit̃ subtiliat̃ ꝛ addit̃ eiꝰ exiccatio. Mē. ca. Linit̃ ex eo frons aut coopit̃ ex eo caput cū pileo ꝛ retiet fluxū sanguis ex naribꝰ. ꝛ qd̄ ex eo egipsatuꝫ ē ēt ꝑcipue cū bolo armeno frixo ꝛ lētibꝰ mixtū ꝛ ipꝫ distillat̃ cū aq̄ myrti ꝛ pauco aceto. Mē. ocu. Miscet̃ cū albugine oui vt nō fiat lapis: ꝛ pōit̃ sup obthalmiā sanguineā. Vene. Est ex sūma venenoꝝ ꝑfocātiū.

¶ Gepsin arabi. gipsum. Dia. de gipso. Gipsum genus est lapidis similis nitro: cuius est optimū qd̄ hꝫ venas latas. gipsum ꝟo nō coctum desiccatiuū ꝛ stipticum ꝛ parū plausticū ꝛ collectū est ꝛc̄.

¶ De gyps. Cap.292m.

GJps quid est. Est sicut gipsum.

¶ De gemsesimi. Cap.293m.

GEmsesimi qd ē. Eiꝰ ꝟtꝰ est sil'is ꝟtuti sceba cū vua lupina. Opa. ꝛ ꝓpe. Est mūdificatiuū aperitiuū sedatiuū īflatiōis ꝛ vētositatū ꝓpe. Mē. nut̃. Resoluit humiditates viscosas in stomacho: ꝛ ꝯfert stomachis infantiū. Mē. exp. Cōfert ventositatibus matricum.

¶ De gezar. Cap.294m.

GEzar qd ē. Nō ē. Fortiꝰ semē eiꝰ ē semē syluestris. Jnqt Dia. Est vna spēs eiꝰ cuiꝰ folia sūt miora folijs feniculi: ꝛ ē i eiꝰ forma: ꝛ eiꝰ crus ꝑuenit vsq₃ ad q̄ntitatē palmi. Et qd̄ ē supiꝰ eiꝰ ē citria ꝛ hꝫ sūmitatē sic̄ coriādrū ꝛ ābetū. Et hꝫ fructū acutū albū bōi odoris ꝛ masticatōis. Et nascit̃ i locis spatiosis solitarijs lapidosis. Et q̄ ex ea ē hortulana similat̃ apio romano acuta adustiua bōi odoris. Eiꝰ folia sūt sic̄ folia coriādri cꝰ supiꝰ ē albū: ꝛ ābeto sil'es sūt sūmitas ꝛ fructꝰ eiꝰ. Et hꝫ sic̄ capita nucis plena seie qd̄ est sic̄ cyminū i forma ꝛ acuitate sua. Nā. Cal'a ē in fine scd̄i hūida i ip̄o. Vul. ꝛ vl. Semē ꝛ folia ipiꝰ cū terūtur ꝛ ponunt̃ sup vlcera corrosiua ꝯferunt eis. Mē. ābe. ꝛ pec. Cōfert pleuresi ꝛ tussi ātiq̄. Mē. nu. Est difficil' digōnis: ꝛ nutrita facilioris est digōnis ꝛ ꝯfert hydropisi. Mē. ex. Sedat dolorē vētris pūgitiuū ꝛ ꝓpe daucꝰ. Et ꝓuocat vehemēter ꝓpe syluestris ꝛ ꝓprie semē eiꝰ: ꝛ sil'r eiꝰ folia: ꝛ excitat coitū ꝛ ꝓpe semē domestice: ē. n. vehemētis īflatōis: ꝛ semē syluestris n̄ ē illiꝰ opōnis. Si āt secakul ꝛ baucia syluestris nūerent̃ i baucia: tūc ip̄a magis excitat coitū q̄ȝ hōtulana: ꝛ ꝓuocat mēstrua. ꝛ vrinā ꝓpe syluestris bibita ꝛ supposita: ꝛ ꝯferūt semē eiꝰ ꝛ radix eiꝰ difficultati ipregnatōis.

¶ Gezar arab. baucia. Oia hec scripta q̄ a giz l'ra arabica incipiūt: melius per. i. ꝯsonās scribunt̃: sed qꝛ sepiꝰ per. g. scripta repiunt̃: vsuꝫ secutus sum: vt magis in promptu sint ꝭm vsum. Sim.

¶ De geguers. Cap.295m.

GEguers qd ē. Tres hꝫ spēs ꝛ sil'at̃ rizi i ꝟtute sua. Verūtū rizi nutribiliꝰ ē: ꝛ panicū meliꝰ ē i oibꝰ dispōnibꝰ suis q̄ȝ miliū: ꝫ tū ē fortiꝰ ꝯstrictiuū. Ele. Coq̄t̃ cū lacte aut aq̄ furfuris sil'e: ꝛ oleo amigdalino ꝛ ꝑbet nutrimētū bonū. Nā. Frigidū ē ꝛ siccū i fine scd̄i. qdā aūt dicūt ipꝫ eē cal'm i ꝑ: ꝛ ꝑmū saniꝰ ē. Opa. ꝛ ꝓp. Jn ip̄o ē stipticitas ꝛ exiccat sine mordicatiōe: ꝛ eiꝰ vaporatio ē sedās dolores. Cū ꝟo nō regit̃ gn̄at sanguinē malū ꝛ nutrit minus q̄ȝ grana reliq̄ ex qbꝰ fit panis: ꝛ eiꝰ nutrimētū est paruū viscosum: ꝛ in ipso est subtilitas q̄dā sicut existimāt quidam. Verūtamē cū coquit̃ cū lacte aut furfure simile fit eius nutrimentū bonū ꝑcipue cuꝫ butyro aut oleo amigdalino. Mē. nut̃. Est tarde digōnis in stōcho in sua substantia ꝛ in suo pane. Mē. exp. Cū eo vaporat̃ dolor ventris pungitiuus ꝛ ꝓuocatiuus.

¶ De gallinis ꝛ gallo. Cap.296m.

GAlline ꝛ gallus qd est. Jus galloꝝ veterū ꝓprietatē hꝫ quā dicemꝰ. Modus ꝟo quē Gal'. narrauit i ꝯcoctiōe eoꝝ ē vt ꝯcollent̃ post q̄ȝ cibant̃ ꝛ nutriunt̃: fatigent̃. n. faciēdo eos currē ꝛ cadāt ꝛ ꝯcollent̃: deide extrahat̃ qd̄ i vētribꝰ eoꝝ ē: ꝛ ipleant̃ vētres eoꝝ sale ꝛ sumant̃ ꝛ coq̄ntur. xx. kist aq̄ vsq₃ ꝑueniat ad tres cotilas: ꝛ bibat̃ totū i loco vno: postea addat̃ illd̄ qd̄ dicturi sumꝰ i oi loco. Ele. Ruffus galloꝝ melior est ille q̄ nō cātat adhuc: ꝛ gallinaꝝ melior ē q̄ nōdū parit oua: ātiq̄ ꝟo sūt mali. Nā. Adeps pulloꝝ cal'ior ē adipe gallinarū magnaꝝ. Opa. ꝛ ꝓpe. Testiculi galloꝝ laudabiles sūt velocis digōnis. Jnstr. iun. Jus galloꝝ ꝑdictū ꝯuenit tremori ꝛ dolori iūcturaꝝ: ꝫ opꝫ vt coquat̃ cū polypodio ꝛ ābeto ꝛ sale i. xx. cotilis dōec remaneant tres aut q̄tuor. Mē. ca. Caro gallinaꝝ q̄ sūt pulle i itellectu augmētū efficit: cerebrū gallinaꝝ ꝓhibet fluxū sanguinis nariū accidētē ex velaminibꝰ cerebri. Mē. ābe. ꝛ pe. Jus galloꝝ ꝑdictū ꝯfert asmati. Caro gallinaꝝ clarificat vocē. Jus galli vetustissimi cū ābeto ꝛ cartamo ꝯfert oibꝰ illis: ꝛ issidebegi pulloꝝ sedat inflationē stōchi. Mē. nu. Jus galloꝝ ꝯfert dolori stōchi ex vētositate. Mē. exp. Jus galli veteris cuꝫ polypodio ꝛ ābeto ꝯfert colice valde. Caro gallinarū que pulle sunt augmētat spma. Et ius ꝑdictū cū polypodio soluit mel'iā ꝛ cū cartamo soluit flegma. Qn̄q₃ ꝟo decoquit̃ cū medicis stipticis ad dissinteriā ꝛ cū lacte ad vlcera vesice. Vene. Galline scisse super corsuū aut gallus ponunt̃ super locuꝫ lesum a vermibus venenosis ꝛ permutat̃ quaq₃ hora ꝛ ꝓhibet nocumētū venenoꝝ: ꝛ in venenis bibitis etiā sorbet̃ eoꝝ ꝯcoctio cum anheto ꝛ sale ꝛ euomitur.

¶ Galline ꝛ gallus. ¶ Dubitat̃ ꝑꝑ qd̄ posteriora pulloꝝ ꝑuoꝝ sunt meliora ꝛ molliora: ꝫ āteriora sūt duriora: ꝛ nō sic masticabilia: ꝫ cū crescūt ē eꝯ. Dōꝫ ꝙ pulli ꝛ sic volatilia portāt totū corpꝰ sup pedes: ꝛ iō ptes ille sūt neruose ꝛ ligamētales multū ꝛ iō sicce. Cōtēperant̃ ḡ ex etate: ꝛ cū ꝓcedūt idurant̃: ꝫ añriores sūt facte ex humido viscoso crudo n̄ bn̄ digesto ad tutelā ꝛ ꝯfensionē spūaliū. Signū tal' cōpōnis ē albedo ꝛ tenacitas a ꝑnº: ḡ nō sūt ille ptes digestiue: ꝫ ꝓcedēte tpe cal'o vincēte meliꝰ rectificat̃ a cal'o ipsiꝰ pulli. — Dub.m p.m

¶ Dubitat̃ q̄ testiculi sint meliores an galloꝝ coeūtiū an n̄ coeūtiū. Aliq̄ dicūt ꝙ coeūtiū. Rō illoꝝ est ꝙ ꝑꝑ exercitiuꝫ sunt meliores: qm̄ mēbra exercitata sunt meliora. Kist q̄nq₃ ꝓ lib. j. ꝛ. s. q̄nq₃ pro duabꝰ cotilis q̄nq₃ pro cado. Cotila q̄nq₃ pro. ix. ℥. q̄nq₃ pro. iiij. ℥. — Dub.m 2m

¶ De guasineim. Cap.297m.

GVasineim qd est. Est foliū nil. Nā. Est in fine primi cal'm: ꝛ in scd̄o siccū. Opa. ꝛ ꝓpe. Jn ipso sunt stipticitas ꝛ abstersio. Deco. Tingit capillos.

Guasmeim ſm Aui.eſt foliū nil.i.indici. In tertio Alm̄a.ca.33.ſcribit guaſmia: ſʒ in arabico eſt guaſme: ſʒ Albaui eſt plāta q̄ eleuat ſup ſtipitē circa vni⁹ cubiti mēſurā: in cui⁹ extremitatib⁹ ſūt ramuſculi ſicut flores coriādri q̄ ſiccant̄ ⁊ terunt̄ ⁊ miſcent̄ cū alkāna: ⁊ tingunt vt alkāna: p ſe 𝔡o colore citrino: ⁊ īde tingunt̄ cāni, oīa ſu pradicta q̄ ſcribunt̄ p gua meli⁹ ſcribent̄ p va.v.vocali: pferendo tamē ſonū inter.u.⁊.o.vel etiā per.o.trahendo ad ſonū.u.Sim.

De gures. Cap̄.298m.

Ares qd ē. Res rubea dclinās ad pallorē ſilis ticture croci ⁊ aſportat̄ ď iamē ⁊ dī φ abradit̄ de arbore ſua. Aā. Cal'a ē ⁊ ſic. in ſcđo. Opa.⁊ pp̄. Eſt ſtiptica. Deco. Confert pāno ⁊ lentiginib⁹. Cū ḡ bibit̄ ɔfert ſorditiei. Apa.⁊ bo. Confert bothor. Aul.⁊ vl. Cōfert ſcabiei ⁊ pruritui ⁊ ſabafati ⁊ impetigini.

De guaraſcen. Cap̄.299m.

Uaraſcē. Mē.ocu. Sāgnis alguaraſcē ē bon⁹ vlcerib⁹ ocl'i. Mē.nu. Caro ei⁹ difficil' ē digōnis. Mē.ex. Caro ei⁹ ɔſtrigit vētrē.

Guaraſcen.i.turtur ſm Guil.Judeus dicit φ eſt turdus: alij φ ē columbus ſylueſtris.Sim.

De guaril. Cap̄.300m.

Uaril qd ē. Eſt maria figurā alguaſgon ⁊ ſamābras lōgā hn̄s caudā: ⁊ puū caput ⁊ ñ ē lacert⁹: lacert⁹.n.ñ ē: aut raro ē niſi ī rurib⁹: ⁊ caput ⁊ cōp⁹ ipi⁹ diuſa ſt alguaril: ḣ fortaſſe prim⁹ ē ei ī naturis ſuis. Aā. Caro ei⁹ cal'a ē mltū. Dec. Cōfert ſterc⁹ ei⁹ pāno ⁊ lētigib⁹ ⁊ ipiguāt fortit̄ adeps ⁊ caro ei⁹ ⁊ ppe q̄ſdā mulieres. Opa.⁊ pp̄. In ipo ē vt⁹ exhēs ſurculos ⁊ ſpias. Apa.⁊ bo. Tritū ſterc⁹ ei⁹ eradicat verrucas. Mē.ocu. Stercus ei⁹ ſil'e ē ſtercori lacerti: vʒ enī ad albuginē oculi.

Guaril.i.ſtellio ſm alios ē ſtincus, dī φ guaril ſiue ſtellio eſt aīal ſile draconi ſiue mario: ſed eſt maius ⁊ eſt aīal valde timidū ītātū φ ex timore rapaciū in die nō exit: ſʒ ī occaſu ſolis exit ⁊ paſcit̄ ex muſcis: ⁊ ē in ſupficie ſua lucidū vt ſtella: ⁊ iō dicit̄ ſtellio: ēt inuenit̄ in appulia: ⁊ nō parat̄ loc⁹ ita delicat⁹ ſuper quē nō aſcendat.

De guadai. Cap̄.301m.

Uadai qd ē. Eſt oſtracū. Opa.⁊ pp̄. Exhibit ſurcl'os ⁊ ſpias. Deco. Qđ ex eo tritū ē abſcindit verrucas iſuſas: ⁊ pēdētes ɔtritū.

De grano ben. Cap̄.302m.

Ranum ben. Jam diximus operationes eius in capitulo b.cum diximus ben.

Granū ben eſt granū albi coloris ſimile cartamo ſed maius: ex cuius medulla fit oleū de ben: qđ oleū muſtellinū appellāt: a Diaſ. vocatur balanus reſſico: ⁊ oleum balaninum.Sim.

De grano lauri. Cap̄.303m.

Ranū lauri. Jp̄m ē granū ademeſt: ⁊ ē ſic auellana pua: ⁊ cortex ei⁹ ad nigredinē tēdit ſubtilis: qđ cū p̄mit̄ in duas ſepat̄ ptes duras dclines ad citrinitatē in qb⁹ ē parū boni odoris ⁊ nos dicem⁹ opōnes ei⁹ ī capl'o de gain.

De grano azelem. Cap̄.304m.

Ranū azelē qd ē. Dī pip nl.⁊ ē granū boni odoris ⁊ ſaporis valde: ⁊ orit̄ ī ptib⁹ ſcebe razura. Aā. Eſt calʒ in ſcđo: hūidū in p̄. Deco. Eſt ipiguatiuū. Mē.exp. Augmētat ſpma.

Granū azelē ſt radicule pue dulces dlectabil'ſaporis: ⁊ ſt citrini coloris: q̄ afferunt̄ a tuneci ⁊ barbaria: ⁊ augmētat ſperma.Sim.

De grano aneſcen. Cap̄.305m.

Ranū aneſcen qd ē. Eſt granū exñs in q̄tītate pipis ⁊ in colore ei⁹: verūtñ ē facil'i frāgibile ſcindit̄ a medulla vehemētis albedinis cuius odor eſt bonus. Aā. Eſt cal'm ⁊ ſiccū in ſcđo. Mē.nut. Eſt bonum ſtomacho frigido valde.

Granū aneſcen ē fruct⁹ arboris magne q̄ lotbos vocat̄: ē ḡnū ſile īiūpo ſʒ maiuſculū hn̄s iteri⁹ nucleū durū cū ſua medulla tectū carne pauca dl'ci ſapor̄: nigr̄ cū maturauē it: mlti fabā grecā dn̄t.Si.

De grano nil. Cap̄.306m.

Ranū nil qd eſt. Eſt cartamū indū. Ele. Meli⁹ eſt ei⁹ pōderoſuʒ planū recēs. Aā. Dixerūt qdā. Eſt cal'm ⁊ ſic.ī p̄: ⁊ verō ē φ ē calʒ ⁊ ſic.pueniēs ad ſtiū. Dec. Cōfert albaras ⁊ mōphee albe. Mē.nu. Eſt ɔturbatiuū faciēs nauſeā. Mē.exp. Sol'one educ̄ hūores ḡſſos.ſ. mel'iā ⁊ flegma fortiter ⁊ vmes ⁊ aſcarides. Permu. Loco eius in ſolutione ⁊ iuuamento in melancholia ponitur medietas ponderis de pulpa collognide cū ſexta ponderis ſui de lapide armeno.

Granum nil arabice eſt ſemen indici quo pāni tinguntur.Sim.

De grano aſumne. Cap̄.307m.

Ranū aſumne qd eſt. Eſt arbor ſylueſtris ſm quātitatē brachij hn̄s alba folia nō tñ vehemētis albedinis cui⁹ fruct⁹ eſt ſic pip: vnctuoſus lacteus. Et dixerūt qdā. Eſt ſemē ſamenona. Aā. Eſt cal'm parū hn̄s humiditat̄. Deco. Eſt ipinguatiuū. Mē.nu. Tardat̄ ei⁹ digō in ſtomacho ⁊ cū digerit̄ multiplicat̄ eius nutrimētū. Mē.exp. Augmentat ſperma ⁊ excitat coitum.

Granum aſumne.i.ſemen canabis.

De grano pini. Cap̄.308m.

Ranū pini qd ē. Granū pini ē min⁹ fiſtico corticē hn̄s minutū frāgibilē rubeū findit̄ a medulla alba vnctuoſa ſuauis: ⁊ ḣ ſt magna q̄ ſt pini q̄ noīat̄ biſſus: puū vō ē granū triāgulatū duriōis corticis ⁊ acutioris medulle: ⁊ ī ipo ē acrimonia ⁊ pōticitas ⁊ puū ē meli⁹ ad medicinā q̄ ad cibū. Aā. Magnū ē ſic eq̄le ad cal'itatē dclinās ⁊ augmētat hūiditas ipi⁹. Et puū ē cal'm ⁊ hūidū ī ſtio. Opa.⁊ ppe. In ipo ē maturatio ⁊ lenificatio ⁊ reſol'o ⁊ mordicatio: ⁊ ppe ī recēte: ḣ eius mordicatio dlet̄ ſi ifundat̄ ī aq̄ ⁊ cōplent̄ tūc ei⁹ applanatio ⁊ glutinatio q̄uis ſint aū ill'd ambo repta ī ipo integre: ⁊ ei⁹ ſuba ē terrea aquea ī q̄ ē puū aereitat̄. Deco. Eſt ipiguatiuū. Inſtr.iun. Granū pini magnū ɔfert mollificatiōi ⁊ debilitati corpis comeſtū ⁊ exiccat hūiditatē corruptā que eſt in eo. Mē.anhe.⁊ pec. Paruū ⁊ magnū ɔfert humiditatib⁹ pulmonis putrefact̄ ⁊ puri ſanguis fluxui ⁊ tuſſi: ⁊ ppe cū rob recēte pp amaritudinē paucā que eſt in ipo. Et qn̄ coquit̄ cū vino dulci eſt ad mūdādū pus pl'monis bonū valde: ⁊ ſilr ei⁹ cortex ⁊ lignuʒ qn̄ ponunt̄ in electuarijs. Mē.nut. Qn̄ ex eo fit emplaſtrū cū abſinthio ſup ſtomachū ɔfortat ip̄m. Et eſt difficilis digōnis liniēs cibū: virt⁹ ei⁹ mordicat ſtōchū niſi ifundat̄ in aq̄ calida. Comedāt ergo ip̄m calefacti cū tabarzet ⁊ infrigidati cū melle: ⁊ tūc digerit̄ ⁊ fit bonū: ⁊ bonū ſtōcho. Ingt Dia. Eſt malū ſtōcho. Sed videt̄ φ nō ſit ita niſi qn̄ adurit̄ aut rācidat̄: ⁊ φ ſit ifuſuʒ bonū qm̄ rectificat̄ ei⁹ corruptio ⁊ frāgit̄ ei⁹ vētoſitas. Et qn̄ bibit̄ cū portulaca ſedatur ei⁹ mordicatio oino: ita vt nō ſit mordicās. Mē.ex.

Augmentũ facit in coitu plurimũ cum comeditur cuȝ sisamo ⁊ tabarzet ⁊ melle ⁊ penidijs: ⁊ saturati ex eo faciũt dolorē vētris pũgitiuũ: ȝ ei⁹ tyriaca ē granũ granati amarũ qđ suggit post ipm vehementer abstergit humiditates renũ ⁊ vesice: ⁊ ꝯfortat eos ad retētionē vrīe: ⁊ sanat distillationē: ⁊ ꝓhibet vlcera vesice ⁊ lapidē: ⁊ ꝓuocat ⁊ ꝯfert ex eo cũ absinthio facto emplo.

¶ Granũ pini. supra fecit aliđ caplꝫ gelonũ ⁊ ĩfra facͭ caplꝫ đ pino.

¶ De grano alkilkil. Cap. 309^m.

GRanũ alkilkil qd ē. Est sicͭ pip albũ mai⁹ cartamo ñ pure rotũdũ ⁊ frāgiꝛ a medulla vnctuosa boni saporis. Quidā āt dixerũt ē semē ḡnati syluestris. ⁊ dixerũt isti ei⁹ radix est almugat. Instr. iun. Cōfortat corpa mollificata. Opa. ⁊ p. Qđ ex eo frixũ ē: ē sicci⁹. Deco. Est ipinguatiuũ. Mē. ca. Facit soda: ⁊ ꝓꝑe qñ in scđa mēsa comediꝛ sup vinũ. Mē. nu. Plurim⁹ vsus ei⁹ facit fastidiũ ⁊ cholericā passionē: ⁊ cũ comediꝛ cũ tabarzet ⁊ zucchаro ⁊ melle digeriꝛ: ⁊ qđ ex eo frixũ ē: ē meli⁹ ⁊ ñ est ei⁹ hũor malus ⁊ puũ vehemēter mordicat stōchũ.

¶ Granũ alkilkil. Joā. Sera. ca. de dolore algomor calido sunt granata syluestria. Itē idē cap. de sputo sanguinis ex corrosione.

¶ De grano viridi. Cap. 310^m.

GRanũ viride qd ē. In fructu ei⁹ est stipticitas: ⁊ ipi⁹ iuuamētũ silꝛe ē iuuamēto masticis: ⁊ ei⁹ gũma ē melior gũmis post masticē: ⁊ q̄ ex ea magna ē di arthаro: ⁊ ei⁹ qdē arbor noiaꝛ albotin. Ha. Dixerũt qdā ꝙ i ei⁹ oleo ē lenificatio ⁊ stipticitas sicͭ ē i oleo ro. ⁊ veritas est. calefactio grani viridis ē calefactio nō mior: ei⁹ vo exiccatio dũ pseuerat hũida ē pua: ⁊ cũ exiccaꝛ ē i ᷣtio: ⁊ ei⁹ gũma ē calꝛa i q̄ ē siccitas pauca. Opa. ⁊ p. Est calefactiuũ lēificatiuũ ⁊ mũdificatiuũ: ⁊ i ipo ē stipticitas: ⁊ ei⁹ gũma ē plīme ᷣsolōnis ꝗȝ mastix qm̄ ē amarior: ⁊ in ipa sꝛ pax stipticitatꝭ: ⁊ ē fortꝭ abstersionis: ⁊ ipa est aptio bōa ⁊ maturatio ⁊ lenificatio: ⁊ ex̄bit ex ꝓfundo ⁊ i plib⁹ boris pōiꝛ loco masticis: ⁊ suffumigatio albotin elōgaꝛ a motu sicͭ suffumigatio thuris: ⁊ ei⁹ oleũ est cōpositũ ex ṽtutib⁹ trib⁹ cũ ṽtute ꝯstrictiua: ⁊ existimauerũt qdā ꝙ i ei⁹ oleo ē ifridatio q̄dā. Dec. Abstergit pānũ ⁊ faciē: ⁊ viscus albotin ꝯfert scissuris faciei. Apa. ⁊ bo. Ei⁹ gũma maturat exituras duras. Vul. ⁊ vl. Abstergit scabiē ⁊ ipetiginē: ⁊ igrediꝛ ei⁹ gũma i emplꝛis ad purgāda vlcera ⁊ exiccat saniē ⁊ sanat vlcera māifesta: ⁊ ꝯfert prurituі vlcerũ ⁊ scabiei vlcerose ⁊ scabiei flegmatice ⁊ bothor flegmatice. Instr. iũ. Poniꝛ ei⁹ oleũ i oleis q̄ sũt ad lassitudinē ⁊ emplꝛis ad palysiȝ ⁊ torturā. Mē. ca. Ei⁹ gũma cũ melle ⁊ oleo ē bōa hũiditati auris. Mē. ocu. Ei⁹ fum⁹ igrediꝛ in alcofol oculi ⁊ ꝯſuatiōe capillox ⁊ medicamēto corrosionis palpebrax. Mē. anhe. ⁊ pec. Cōfert dolorib⁹ pectoris more ēplꝛi suppositũ ⁊ inũctũ: ⁊ ei⁹ gũma est bōa vlcerib⁹ pulmonis ⁊ tussi antiq̄ deglutita sola aut cũ dulcib⁹. Mē. nuꝛ. Juuatiua est splenis ⁊ ꝓprie ex albotin: sed ipsa delet appetitũ cibi: ⁊ silꝛr mundificat epar. Mē. exp. Prouocat ⁊ excitat coituȝ: ⁊ gũma eius etiā ꝓuocat ⁊ lenit ventrē cũ accipiꝛ ex ea auellana ⁊ nux in ieiunio absq̄ nocumēto: ⁊ mundificat viscera ⁊ abstergit renes. Vene. Bibitur gũma eius ⁊ fructus eius cum vino ad morsum rutelle.

¶ Granum viride est fructus arbo. terebinthi: vnde terebinthina colligiꝛ que arbor arabi. vocatur botin. Sim. Aliud cap. facit Aui. sub nomine algenbut. arbor eius vocatur terebut.

¶ De gento. Cap. 311^m.

GEntuȝ quid est. Est thephisie. s. gũma ruthe montane.

¶ De gēbut. Cap. 312^m.

GEmbut qd ē. Est rosa vince sicͭ qdā sapiētes dixerũt: ⁊ ē alcharnub anabathiũ: ⁊ đ ipo qdē iaȝ dcm̄ est in caplꝛo de cha. Ha. Ei⁹ frig⁹ ⁊ caliditas sunt pua: ⁊ est siccũ in scđo. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Eius fructus vomitum facit sine mordicatione. Mē. exp. Prohibet fluxum ventris. Vene. Decoctio algēbut interficit pulices.

¶ Gēbut apđ. A. ē xylocaracta nabatia vt ipē exponit ī eodē ca. dicit. n. ē alcharnub nabatiũ đ q̄ dcm̄ ē i lr̄a. r. ⁊ verũ. d. q2 ĩ ca. đ charnub vel xylocaracta logꝛ de gēbut: meli⁹ tñ scribiꝛ iembut per vocalē vt in arabi. pȝ etiā ꝙ eius cap. in lr̄a. ie. nō gym. Sim.

¶ De gramine. Cap. 313^m.

GRamen. Vul. ⁊ vl. Facͭ coherere plagas sanguineas. Mē. exp. Ei⁹ decoctio ex̄bit lapidē. Et semen ipsius ꝓuocat ⁊ ꝯstringit.

¶ De glutine. Cap. 314^m.

GLutē qd ē. Jā locuti fuim⁹ de glutine alimbat ⁊ resina pini ⁊ reliquis in loco suo. Ha. Glutē alimbat est calꝛm: deinde glutē cupressi: deinde est gũma pini. Opa. ⁊ ꝓꝑ. Est resolutiuũ: sed gũma pini ⁊ glutē cupressi nō sunt vehementioris resolutionis ꝗȝ glutē alimbat ꝗ̄uis sint calidiora eo.

¶ Glutē. i. colla. Alia ex ītestinis pisciũ: ⁊ dr̄ gre. ictio colla. Alia ex corijs q̄drupedũ taurocolla: ⁊ apđ Dia. vtraq̄ est glutē lignariox. Itē aliđ ē glutē auri fabrox: q̄x aliđ ē borax: ⁊ aliđ ticar: aliđ artificiale qđ fit cũ vrīa īfantiũ: ⁊ de vtroq̄ loquunꝛ Aui. ⁊ Dy. ⁊ aliud auri qđ ē pictox ⁊ ē amoniacũ vt Aui. de eo q̊ aurũ adheret. Sim.

¶ De gallis. Cap. 315^m.

GAlle. Ele. Meliores sꝛ imature ⁊ pōderose dure. glauce vo molles sꝛ pue virtutꝭ: ⁊ adurunꝛ sup prunas. Ha. Sũt fride in ꝑ: hũide i scđo. Opa. ⁊ p. Cōstrictio eax ē vehemēs ⁊ ꝓhibet hũiditates a cursu: ⁊ suba eax est frigida terrea. Deco. Denigrat aq̄ earum capillos. Vul. ⁊ vl. Liniunꝛ i aceto sup ipetiginē ⁊ auferũt eā: ⁊ si puluis earũ sternaꝛ sup carnē additā remouet eā. Mē. ca. Prohibet cursuȝ humiditatũ corruptax ad linguā ⁊ gingiuā ⁊ ꝯferũt cola ⁊ ꝓprie cũ aceto: ⁊ ꝯferũt cũ ponunꝛ in corrosione dētiũ. Mē. exp. Spargiꝛ puluis eax sup aquā ⁊ bibiꝛ ad vulnera intestinorum ⁊ ad fluxum antiquũ: ⁊ similiter qñ poniꝛ in medicinis ꝯueniēs est ad hanc operationem.

¶ Galle. Galla ꝺm Dy. est dendrios cuius vltimum genus onfancitis dr̄: minor est rotunda ⁊ grauis ⁊ nodosa sine ꝑtusura. alia leuis ⁊ pertusa. eligēda est onfancitis que ⁊ virtute fortior est ⁊c̄. Sim.

¶ De gallia. Cap. 316^m.

GAllia qd est. Gallia vera est sinia facta ex emblicis. nũc aũt qm̄ illud est difficile sumitur pōdus ipsox de gallis ⁊ albella ⁊ fit ꝺm ꝙ fit alkimek. Ha. Que pura est: est calida in prio: sicca in secundo. ⁊ aromatica calida est in secũdo. Opa. ⁊ ꝓꝑ. Est stiptica ꝯfortās viscera: ⁊ in

aromatizata

aromatizata sẽ aptio 7 resolũo. Instr.iũ. Est bõa dolo
ri neruoꝝ. Mẽ.ex. Existiauerĩ qdã q̄ galia aroma
tica augm̃tũ effic̃ i coitu 7 strigit vẽtrẽ 7 ꝯfert fluxui.
¶ Galia. Gal̃.mu s.ẽ qdã cõfectio q̃ descri.in anti. Nico. intrãs in
cõfectionib⁹ p̃ciosis. veꝝ galia que vti debe.in cõfectioib⁹ iuẽtis
in lib.de ara.trãslatis ẽ diuersa ab illa: cui⁹ cõfectio hĩ in.25.lib.
Aza.Albucasim: 7 in Ser.de sim.me. 7 in li.Abẽ me.de qua.A.ca.
facit in 2° sub lr̃a sin.nã ipsa vocaẽ arab.such 7 ipa fit ex ramich
vt pz in p̃noĩatis li. 7 scri.ara.p vnũ.l.tñ galia: sz alia galia de q̃
A.vĩ facere aliud cap̃. 7 est vlti.in 2° cañ.quã dicebat Ju.vocari
zebet ara.nos seuerã vocam⁹ quã dicunt quidã q̄ ẽ sudor abra-
sus a quodã aiali.veꝝ in li.Aza.18.scri.eius cõfectio facta ex mu
sco 7 ambra.est aũt super omne aromaticũ redolẽs 7c̃.Sim.

¶ De gummi. Cap̃.317m.

Gummi. Elec. Qd meli⁹ ẽ: ẽ arabicũ pu
ruz paꝝ hñs ligni. Flã. Spẽs gũmi oẽs
cal̃e sẽ. Opa.7 p. Est stipticũ 7 glutina-
tiuũ cũ exiccatõe 7 glutinatõe. Et gũmi q-
dẽ achacie ẽ forti⁹ valde: 7 põiẽ pp ħ i medicis tyria-
ce. Mem.ãbe.7 pe. Linit tussiz cal̃az 7 expellit no-
cumentuz vlcerum pulmonis 7 clarificat vocẽ. Mẽ.
nutri. Confert stomacho.

¶ De gariofilo. Cap̃.318m.

Gariofilus qd ẽ. Est sic̃ sambac⁹: ħ ẽ nigri-
or: 7 q masculus ẽ: ẽ sic̃ nucle⁹ oliue 7 lõgi-
or 7 vehemẽti⁹ niger: 7 ẽ fruct⁹ arboris i i-
sula idie: 7 glutẽ ipsi⁹ existit i ṽtute glutis al
botin. Ele. Ille q ẽ melior ẽ sil̃is nucleo sicco suauis
odoris 7 acuti. Flã. Cal̃s ẽ 7 sic.i t̃tio. Dec. Corpis
odorez bonum efficit. Mem. ocu. Abstergit visum
7 confert panno. Mem.nutri. Confortat stomachũ
7 epar 7 confert vomitui nausee.
¶ Gariofilus lati.dĩ: sz gre.chariophilos: vñ Gal̃.in.6. de sim.me.
nõ sunt ingt gari, fo.nucis vt sonat nomẽ ipsoꝝ: sed sũt ligna par
ua 7c̃.describẽs eos.karea eñi gre.nux.s.arbor: filon ṽo foliuz: et
ꝑpter hoc dixit.ara.ṽo vocatur karunfel.Sim.

¶ De galbano. Cap̃.319m.

Galbanũ qd ẽ. Est duaꝝ spẽrũ: vna spes ei⁹ ẽ
q̄ ẽ spumosuz leuis põderis vehem̃tioris al
bedis: 7 altera ẽ ei⁹ qd ẽ spissi⁹ 7 graui⁹. Ele.
Meli⁹ ãboꝝ ẽ illd qd ẽ spissi⁹. Flã. Est cal̃z i scdo:
ẽt exiccatiuũ i t̃tio. Opa.7 p. Virt⁹ ẽ lenitiua resolu
tiua carmiatiua vẽtositatũ: 7 ẽ ex eis q̃ corrũpũt car-
nẽ: 7 i ipo sũt calefactio 7 iflãmatio: 7 attractio 7 reso-
lutio. Dec. Eradicat lẽtigies. Apo.7 bo. Confert
apatib⁹ 7 scrophul̃. Vul.7 vl. Liniẽ sup vlcera le-
nia cũ aceto. Instr̃a iũc. Cõfert lassitudini 7 alcuzez
7 spasmo lacertoꝝ. Mẽ.cap. Cõfert sode 7 epil̃ie: 7
qñ epil̃ic⁹ ipz odorat reuiuiscit: 7 ꝯfert scothomie: 7 cõ
fert dolori molaris 7 dẽti corroso subito: 7 ꝯfert dolo
rib⁹ fridis i aure: 7 resoluit apata ei⁹ 7 dolores ipi⁹ sine
ĩpedimẽto: 7 illd qñ soluiẽ i ol̃o d lilio 7 tepidũ fit 7 di
stillaẽ i aurẽ. Mẽ.ãbe.7 pe. Cõfert asmati 7 tussi ãti
que. Mẽ.ex. Prouocat mẽstrua fortiter 7 exbit fe-
tus: 7 fac̃ eos abortiri suppositũ: 7 ꝯfert p̃focatõi mr̃i-
cis bibitũ cũ vino: 7 remouet difficultatẽ vrie. Veñ.
Est tyriaca venenis q̃ ibibũt sagittas qñ bibiẽ cũ vio
7 venenis serpẽtũ 7 scorpionũ: 7 fum⁹ ei⁹ fugat vene-
nosos ṽmes: 7 qñ fit ex eo linimẽtũ nõ approximãt ei
q linit⁹ ẽ: 7 qñ ex eo fit linimẽtũ cũ sacudulion 7 ol̃o i-
terficiẽ ille q d ṽmib⁹ venenosis ei q linit⁹ ẽ appropin-
quat. Et ipm qdẽ oi veneno resistit: min⁹ tñ q̄ sit resi-
stẽtia serapini. Permu. Loco ei⁹ serapinũ poniẽ.
¶ Galbanũ ẽm Dia.ẽ lachrymũ cuiusdã herbe sil̃is ferule: q̃ in ni-
comedia nasciẽ: 7 ẽt in syria multi metop onõ vocãt.ẽ autẽ vtile
galbanũ thuris hñs colorẽ 7 grana hñs vt faba: limpidũ 7 sine li
gno: 7 hñs in se aliqd seminis sui: 7 de ferula sua nõ graue nec li-
quidũ: nec nimie siccũ 7c̃. Pli.galbanũ ex ar.ferule ei⁹ quã stago-
nitũ vocãt distillat resine mõ in syria ara.ꝑprio noie kenich gal
banũ vocãt.veꝝ ꝑpter ꝓprietatẽ quã hz cõtra venena vocãt be-
zard qd est nomẽ cõe ad oẽm medicinam contra venena.Sim.

¶ De granato. Cap̃.320m.

Granatũ. Flã. Illd qd ẽ dulce ẽ fridũ ad
p̃mũ 7 hũidũ i ipo: 7 acetosuz ẽ fridũ 7 sic.i
scdo. Opa.7 p. Acetosuz rep̃mit chol̃az
7 ꝓhibet cursuz supfluitatũ ad viscera: 7 ꝓ
ꝓrie vinũ ei⁹ 7 i oib⁹ spẽb⁹ ei⁹ vsq3 ad acetosuz ẽ abster
sio cũ stipticitate. Apo.7 bo. Grana granati cũ mel
le liniũẽ ad panaritiũ. Vul.7 vl. Grana granati cuz
melle liniũẽ ad vlcera fraudulẽta: 7 ei⁹ capita ad vul-
nera: 7 p̃cipue adusta: 7 balaustie qdẽ cuz cal̃itate sua
faciũt adherere vulnera. Et dulce qdẽ lenificat 7 totũ
ipsi⁹ ẽ ꝑui nutrimẽti⁹ 7 ẽ bonuz. Muzũ ṽo qñq3 ẽ ma-
gis iuuatiuũ stõcho q̄ poma 7 cydonia: ħ ei⁹ granũ ẽ
malũ: 7 qd d ꝑtib⁹ ei⁹ ẽ magis stipticũ sũt capita: 7 gra
na ei⁹ stiptica sẽ: siue sint grana dulciũ aut nõ dulciuz.
Mẽ.ca. Grana granati cũ melle ꝯferũt dolori auris:
7 sũt linimẽtũ iterioris nariũ: 7 ꝯferũt grana ḡnati cuz
melle cõtrita 7 cõmixta cola linita. Et si grana dulcia
d coquanẽ cũ vino: deide teranẽ sic̃ sũt 7 fiat ex eis em
plastrũ auri ꝯfert apati ei⁹ bñ. Et vinuz granati 7 rob
ei⁹ ꝯferũt ebrietati 7 rob acetosi ꝓꝑe: 7 ꝯfert cholere.
Mẽ.oc. Succ⁹ acetosi ꝯfert vngule. Mẽ.ãbe.7 pe.
Acetosuz exaspat pectus 7 dulce linit ipz 7 ꝯfortat pe
ctus: 7 qñ danẽ i potu grana granatoꝝ in aq̃ pluuiali
valẽt ad sputũ sanguis: 7 ipz totũ ꝯfert tremori cõdis:
7 abstergit os stõchi. Mẽ.nu. Granatũ muzũ ꝯfert
iflatiõi stõchi. Et dulce ẽ ꝯueniẽs stõcho pp illd qd ẽ
in ipo d stipticitate subtili. Et acetosuz nocet stõcho:
7 cũ ħ grana granati sũt mala stõcho. Et eius sauich ẽ
ꝯueniẽs dsiderio p̃gnãtiũ: 7 sil̃r rob eius ꝓꝑe acetosi.
Et vt suggat febriẽs d ipo post cibũ suũ 7 ꝓhibeat ele
uationẽ sapoꝝ ẽ melius q̄ vt p̃mittat ipz: 7 subleuenẽ
mãe ab iferiorib⁹. Mẽ.ex. Acetosum ẽ plime ꝓuo-
cãs vrinã q̄ dulce 7 ãbo sũt ꝓuocatiua: 7 grana gra-
nati cũ melle ꝯferũt vlcerib⁹ ani: 7 qd acetosũ ẽ nocet
stõcho 7 itestis: 7 ei⁹ sauich ꝯfert sol̃oni chol̃ice 7 ꝯfor
tat stõchũ: 7 cortex radicis granati cũ vio exbit ṽmes
7 ascarides: 7 assumiẽ cũ sua dispõne: aut sumiẽ ei⁹ dco
ctio. Feb. Granatũ muzũ ꝯfert febrib⁹ acutꝫ 7 ifla-
tõi stõchi: ħ dl̃ce ml̃totiẽs nocet acutas hñtib⁹ febres.
¶ Granatũ latine: arabice hurnã: grece ṽo malũ punicũ. Ser.lib°
aggre.capl̃o hurnã.sũt ex eis acetosa 7 dulcia: 7 virt⁹ cuiuscũq3
illoꝝ ẽ ẽm illũ saporẽ: 7 sapor ipsius granati toti⁹ 7 granoꝝ ipsoꝝ
est plus stipticus q̄ sapor succi eius 7 pluris desiccatiõis. Cortex
ṽo eius in hoc est fortior grano ipsius: 7 corpus granati qd cadit
ab arbore est plus in hoc q̄ cortex 7c̃.Sim.

¶ De galanga. Cap̃.321m.

Galãga qd ẽ. Frusta inuoluta rubea 7 nigra
mesiriobe 7 ẽ casurudaru ipz. Flã. Est ca
lidũ 7 sic.i scdo. Opa.7 p. Est subtile re-
solutiuũ vẽtositatũ. Deco. Odorẽ oris effic̃ bonũ.

Mē.nu. Est bonū stōcho:⁊ ē digestiuū cibi. Mē. expul. Cōfert colice ⁊ dolori renū ⁊ iuuat ad coitū. Permu. Loco eius ponit kerlat gariofilatum.

¶ De gubera. Cap.322m.

Gubera. Na. Frida ē i p̄:sicca i fine scdi. Opa.⁊.p. Retinet oēs fluxū:⁊ ē minoris cō strictiōis ⁊ stipticitatꝭ q̄ʒ zarur ⁊ repugnat chole effuse ad viscera:⁊ qn̄ ipa admistrat in scda mēsa tardat ebrietatē. Mē.ābe.⁊ pec. Cō fert tussi calide. Mē.nu. Retinet vomitū. Mē.exp. Confert rasure cholerice ⁊ retinet vētrē ⁊ vomitū:et similiter zarur ⁊ confert multitudini vrine.

¶ Gubera vel guberia vel goberia quocunq; modo dicas est mespila. Sim.

¶ De guasmeo. Cap.323m.

Guasmeū qd ē. Est foliū nil. Na. Est calꝫ in fine p̄mi:siccū i scdo. Opa.⁊.p. In ipo sūt sti pticitas ⁊ abstersio. Deco. Tigit capillos.

¶ Guasmeū fꝫ Aui.ē foliū nil.s.indici. In 2o Alm.ca.33.scribit guasmia:fꝫ in arabico ē guasme. fꝫ Albaui ē plāta q elevat sup stipitē circa vni9 cubiti mēsurā:in cuius extremitatib9 sūt ramusculi sic flores coriādri q siccant ⁊ terunt ⁊ miscent cum alkāna:⁊ tingūt vt alkāna:per se vō colore citrino:⁊ inde tingunt cani. Sim.

¶ De gagate. Cap.324m.

Gagates qd ē. Lapis leuis hn̄s odorem asphalti. Instra iū. Cōfert podagre. Mē. ca. Qn̄ suffumigat ex ipo epilc9 ɔfert ei. Mem.expul. Cōfert p̄uocationi matricis. Vene. Effugat fumus eius vermes venenosos.

¶ Gagates lapis niger splēdēs leuis vt solus sup aquā natet iter alios lapides vt dicūt iuenit in lycia circa ripā flumis gāges aridus quasi luminosus mediocriter leuis valde:cui9 ē melior q facile exarserit igni:⁊ odorē aspalti hꝫ:medicine aptus est. Sim.

¶ De galim. Cap.325m.

Galim. Deco. Est boni odoris. Opa.⁊.p. Est exiccatiuum ɔgelatiuum lactis:⁊ in ipso est parum acuitatis:⁊ p̄hibet eruptionē san guinis. Vul.⁊ vlc. Confert adustioni ignis.

¶ De gusume. Cap.326m.

Gusume qd ē. Est qdā gen9 tuberꝝ fungorꝝ qd exiccat ⁊ coarctat sic cartilago:cui9 figura ē sic figura vasis qui ɔcti q̄ pāni lauāt:⁊ igredit in acetosis ⁊ inest ei suauitas:sicut ē suauitas cartilaginū ⁊ plus. Na. Nō existit in frigore reliquorꝝ tuberꝝ:neqꝫ ē mali humoris sicut tubera ⁊ existit in sapore eius carnositas quedā ⁊ aquositas.

¶ De garab. Cap.327m.

Garab qd ē. Admistrat cortex ei9:⁊ admistrat gūma ei9:⁊ egredit cū icisiōe ⁊ gn̄at sup ipsam borach bonū:⁊ ē d melioribus sp̄ēb9 borach ad comedēdū. Opa.⁊.p. Flos ei9 ⁊ folia ipsi9 ⁊ amborꝝ succ9 sūt ex exiccatiuis sine mordicatiōe:⁊ i ipsa ē stipticitas:⁊ ei9 cortex ē i v̄tute ei9:ꝫ ē siccior. Et ex folijs q dē ei9 sumit succ9 ⁊ exiccat sine mordicatōe. Dec. Cinis arboris ei9 cū aceto exiccat verrucas ⁊ icidit eas: siue sint inerse:siue nō inerse:⁊ cortex radicis ei9 igredit ad linimētū capillorꝝ. Vulne.⁊ vlc. Cortex ⁊ folia ei9 trita qn̄ ponūt sup icisionē ⁊ vulnera recētia ɔferūt. Instra iū. Decoratio ei9 ē embroca bōa podagre. Mē.ca. Qn̄ distillat succus foliorꝝ eius cū oleo rosaceo bulliro i cortice granati in aurē cōfert dolori auris:⁊ silr cortex eius hūidus qn̄ fit eo illud:⁊ ei9 decoctio ē ablutio furfurū. Mē.oc. Abstergūt gūma flos ei9 obscuritatē visus. Mē.ābe.⁊ pec. Fruct9 e9 ɔfert sputo sanguinis ⁊ cortices eius etiam. Mē. nu. Succus eius extrahit sanguisugas.

¶ Garab ⁊ algarab vocat arabi.fistula lachrymalis oculi:vt ap9 Aui.in tertio. Sim.

¶ De galia. Cap.328m.

Galia. Aposte.⁊ bo. Galia lenit apata dura. Mē.ca. Dissoluit i olō d ben aut keiri ⁊ distillat i aurē dolorosā ⁊ ei9 odoramētū ɔfert epileptico ⁊ apoplētico ⁊ vinificat eos ⁊ sedat sodā fridā:⁊ qn̄ dat d ea i vio iebriat. Mē.ābe.⁊ pec. Odor galie ɔfortat cor. Mē.ex. Algalia ɔfert dolorib9 mrīcis fridis supposita ⁊ apatib9 ei9 duris ⁊ flegmaticis:⁊ p̄uocat mēstrua:⁊ fac mrīcē descendē p̄focatā ⁊ inclinatā:⁊ mūdificat eā:⁊ p̄parat ipsā ad ip̄regnatiōem.

¶ Capitulum de littera. H.

¶ De homine. Cap.329m.

Homo. Deco. Dī q sp̄ma hois abstergit morphēā:⁊ silr sal vrinarꝝ ifantiū assumpt9 in ore abstergit pānū:⁊ forsitan ei9 sterc9 cō fert sordities. Apa.⁊ bo. Fex vrie hois sedat herisipilā fꝫ q dī:⁊ silr ei9 sterc9 calꝫ:⁊ cinis capillorꝝ ipsi9 sanat bothor:⁊ qn̄ p̄miscet cū butyro p̄hibet apata ābulatiua. Vul.⁊ vl. Ei9 vrina abstergit scabiē vlcerosā ⁊ prurītū:⁊ p̄hibꝫ serpiginē ⁊ p̄pē sp̄ma ei9 ɔfert ipetigini. Instra iū. Dī q sanguis mēstru9 sedat dolorē podagre:⁊ silr sp̄ma hois ⁊ ei9 cū opio et cū cera ⁊ olō. Mē.ca. Adustio capillorꝝ ei9 cū oleo rosaceo distillat i aurē:⁊ dēs dolēs sedat fꝫ q dixerīt. Et saliua iciuni exbit vmes ex aure:⁊ os hois adustū dat i potu epilētico:⁊ sordities auris hois ɔfert emigranee. Mē.oc. Vria ei9 qn̄ coq̄t cū melle i vase eneo abstergit albuginē oculi ⁊ ɔfert palpitatiōi:⁊ adustio capillorꝝ eius cū lythargirio p̄hibꝫ scabiē ⁊ prurītū in oculo. Mē.ābe.⁊ pec. Dī q vria ifantiū cū bibit cō fert difficultati ābelit9 ⁊ distillatiōi ei9:⁊ ē curatio mala. Et lac mlieris ɔfert valde i ɔsumptionē ⁊ ē cura leporis marini. Mē.nut. Dicunt q lac mulieris sedat mordicationē stōchi:⁊ q ascaraiatu vrie ei9 ɔfert icteritie p̄pē cū aq̄ mellis ⁊ aq̄ ciceris:⁊ simil'r stercus ei9. Mē.ex. Lac hois p̄uocat vrinā ⁊ dī si supponat sanguis mēstruus purus p̄hibꝫ ip̄regnationē. Lac mulieris ɔfert vlcerib9 mrīcis ⁊ vulneribus eius ēbrocatū ⁊ suppositū. Et vria hois dī abscidere solōnē ⁊ purgare mrīcē fm quātitatē duarꝝ tertiarꝝ libre dcocta cū porris. Feb. Stercus siccū cū melle aut vino qn̄ bibit in febribus p̄iodicis p̄hibet earū p̄iodos. Vene. Lac mulieris ē tyriaca leporis marini. Et dētes hois triti ⁊ puluerizati sup morsurā vipere aut adusti pulue rizati. Et stercus ei9 puluerizat sup morsurā hois:⁊ ei9 sputū dū ē ieiunus iterficit scorpiones ⁊ serpentes.

¶ De holere aliameni. Cap.330m.

Holus aliameni qd ē. Scdꝫ Dy. In ipso nō est vtus medicie oino. Et ē aq̄sum sic atriplex qd saporem

ſapoꝛē nō h̄z: ⁊ i h̄ plus abūdat oib⁹ olerib⁹. Et ē vehemētioꝛis hūiditatꝭ q̄ȝ lactuca ⁊ cucurbita. Et ei⁹ nutrimētū ē paucū. Et ei⁹ penetratio nō ē velox ꝑꝑea q̄ penit⁹ nitroſitate ꝑuatū ē. Na̅. Jnq̄t Gal'. Friduz ⁊ hūidū ē i ſcđo. Apa. ⁊ bo. Fit ex eo empl'z apatibus cal'is. Vul. ⁊ vl. Fit ex eo empl'z ex radice ei⁹ mellio vlceri. Mē. ca. Permiſceť ei⁹ ſuccus cū ol'o roſato: ⁊ ꝯfert ſoda accn̄ti ex aduſtiōe ſolis. Mē. ābe. ⁊ pecť. Cōfert tuſſi ⁊ ſedat eam ⁊ ꝑꝑꝛie decoctū cū ol'o amig. ⁊ aqua granati dulcis: ⁊ ſil'r ſedat tuſſim calidam.

De herba iudaica. Cap. 331m.

Herba iudaica. Na̅. Caliditas eius eſt ſupꝛa equalitatem ⁊ eſt herbū. Gal'. calidū in pꝛincipio pꝛimi: ſiccum in ſecundo.

Herba iudaica eſt ſicut lenticula naſciť ⁊ ſeriť.

De bezeriaſcē. Cap. 332m.

Bezeriaſcē q̄d ē. Fruct⁹ ei⁹ ē ſil'is albanakid ⁊ vtunť ip̄o ꝑparatoꝛes coꝛioꝝ: ⁊ q̄n̄q̄ȝ ſunt apđ eos q̄ faciūt ſyrupū ex ip̄o fruſta groſſa ſil'ia fruſtis ꝑſici ſicci. Et eſt in pꝛincipio ſue maſticationis rancidum: deinde apparet ei amaritudo: ⁊ loquemur de eo exquiſite in cap. de feſire.

Bezeriaſcē arabi. vitꝭ alba vel ſpēs ei⁹: ⁊ hoc loco ꝯclarat. A.

De bareoman. Cap. 333m.

Bareomā q̄d ē. Eſt granū cui⁹ virtus ē ſic virtus oꝛdei: imo ip̄e ē mediū iter triticū ⁊ oꝛdeū: ⁊ ipſius ſauich ⁊ pultes ei⁹ magis ſūt ſtiptice q̄ȝ ſauich oꝛdei ⁊ eius pultes. Na̅. Eſt equale declinās ad humiditatem. Opa. ⁊ ꝑꝑꝛie. Exiccat ſine moꝛdicatione: ⁊ in ipſo eſt reſolutio ⁊ ſtipticitas ſimul.

Bareomā ſm̄ Aui. ē granū: cuius virt⁹ eſt ſicut v̄tus oꝛdei: imo ipſe mediū eſt iter triticū ⁊ oꝛdeū. ⁊ ipſi⁹ ſauich ⁊ pultes ſūt mag̃ ſtiptice q̄ȝ oꝛdei. Ste. v̄o in ſynonymis ſcripſit bartemuz: ⁊ dixit q̄ in greco vocať ſubomō. Jn albaui exponiť q̄ ē ſpelta. Sim.

De benfiſtides. Cap. 334m.

b Benfiſtides q̄d ē. Succ⁹ plāte q̄ dr̄ herba hircina: ⁊ ei⁹ ſucc⁹ ē fridus ⁊ ſtiptic⁹: ⁊ dr̄ i capl'o herbe hircine. Na̅. Declinat ad ſiccitatem.

De bernue. Cap. 335m.

b Bernue q̄d ē. Eſt ſimile ꝑiperi niſi q̄ꝛ citrinitati appꝛopiquat boni odoꝛis ſimile xyloaloes q̄đ ferť de regione ſclauoꝝ. Natura. Eſt equale. Mē. nutri. Cōfoꝛtat ſtomachū ⁊ digeſtionem.

De bearfelo. Cap. 336m.

b Bearfelus q̄d ē. Eſt lactuca aſini q̄ diceť in. c. đ cha. Na̅. Eſt frigida ⁊ humida: ⁊ in ipſa eſt exiccatio ⁊ calefactio ꝑua. Opera. ⁊ ꝑꝑꝛieta. Jn ipſa eſt ſtipticitas.

De beſtdeen. Cap. 337m.

b Beſtdeen q̄d ē. Lignū idū notum. Jnſtru. iun. Eius ꝑꝑꝛietas eſt iuuamētū foꝛte podagre.

Beſtdeen eſt lignum aloes.

De baaſce. Cap. 338m.

b Baaſce q̄d eſt. Eſt herba hn̄s floꝛē albū ꝺclinātē ad rubedinē ⁊ cānas ſubtiles plurimas ſil'es cāne ſq̄nāti aut calami aromatici. Et flos ei⁹ ē flos rotūdus. Et folia ei⁹ ꝑua ſubtilia pl'ima. Et ſuper ip̄i⁹ ex̄mitatē ſūt capita ꝑua purpurea. Dy. diē ē arboꝛ cui⁹ ſpine ſūt ꝑue in quaꝝ circuitu ſunt folia ꝑua ſubtilia q̄ pl'īm naſciť ſuꝑ lapides. Na̅. Cal'a ē ⁊ ſicca ꝑueniēs vſq̄ȝ ad tertiū. Ruffus v̄o inq̄t. Eſt ſiccioꝛ calamēto. Opa. ⁊ ꝑ. Eſt reſolutiua icīſiua ita vt ēt ſanguinē ꝯgelatū icidat ⁊ reſoluat: ⁊ ē calefactiua ita vt ei⁹ ſyrupus ꝓhibeat hoꝛripil'onē hyemis. Deco. Reſoluit verrucas. Apo. ⁊ bo. Fit ex ea empl'z cū aceto apatib⁹ flegmaticis recētib⁹. Jnſtr̄a iū. Bibiť ad ꝺbilitatē neruoꝝ. Et cū ſauich ⁊ vio fit ex ea ēpl'z ſuꝑ ſciaticā: ⁊ ſyrup⁹ ei⁹ ꝯfert doloꝛib⁹ q̄ ſūt ſub hypocūdrījs. Mē. ocu. Miſceť cū cibis ⁊ ſeruat virtutē viſus: ⁊ remouet ei⁹ ꝺbilitatē. Mē. ābe. ⁊ pe. Mūdificat pect⁹ ⁊ pulmonē ⁊ adiuuat ad ſpuēduz: ⁊ ſedat doloꝛes hypocūdrioꝝ ⁊ pulmōis cocta ⁊ ꝺglutita cū melle: ⁊ ꝑꝑ ſuā exiccatiōez ꝓhibz ſputū ſanguis. Mē. nu. Adiuuat digōnē ⁊ ei⁹ ſyrup⁹ remouet malitiā digōnis ⁊ paucitatē appetit⁹. Mē. ex. Pꝛouocat vꝛinā ⁊ mēſtrua: ⁊ ſol'one educit vermes. Et cū bibiť ex ea q̄đ eſt inter ʒ. ij. vſq̄ȝ ad. iiij. ſoluēdo educit flegma abſq̄ȝ ipedimēto ſufficienter. Permu. Poniť loco eius oꝛiganum mōtanū: ⁊ dicitur epithimū: ⁊ baſce loco eius.

De haſek. Cap. 339m.

Haſek q̄d ē. Qui ſylueſtris ē terreitatꝭ ē plurime. Et domeſtic⁹ ē pl'ime aq̄itatꝭ: ⁊ vl'r ē ſube hūide: ⁊ ei⁹ friditas nō ē pl'ima ⁊ ſube ſicce cui⁹ friditas nō ē pauca. Na̅. Haſek ſ̄z Diaſ. duas h̄z ſpēs q̄ ſť fride ⁊ ſicce. Alij āt dixerūt q̄ ē cal's i pꝛicipio ꝑmi: ⁊ ſicc⁹ i ꝭ. Et ē magis ſil'e haſek nr̄e terre. Opa. ⁊ ꝑ. Jn ipſo ē ꝓhibitio effuſiōis materieꝝ ꝑꝑ ſuā ſtipticitatē ⁊ maturatio ⁊ lenificatio. Apo. ⁊ bo. Pꝛohibz accidē apata cal'a ⁊ effuſionem materieꝝ: ⁊ ē bon⁹ apatib⁹ gutturis. Vul. ⁊ vl. Confert vlcerib⁹ antiq̄s ⁊ putridis i carne cū melle. Mē. ca. Eſt bonus vlcerib⁹ gigiue putridis. Mē. oc. Jntrat ſuccus eius i alcofol. Mē. ābe. ⁊ pe. Cōfert apoſtematibus circūdātibus lacertos gutturis. Mē. ex. Augmētū efficit in coitu ⁊ frāgit lapidē renū ⁊ veſice: ⁊ ſimil'r eius ſuccus ⁊ cōfert difficultati vꝛine ⁊ colice. Vene. Due. ʒ. fructus ſylueſtris moꝛſui vipere: ⁊ due ʒ. eius cū vino venenis ꝑnicioſis ꝯferūt: ⁊ ex ꝺcoctiōe eius aſpergitur locus ⁊ interficit pulices.

De harmel. Cap. 340m.

Harmel q̄d ē. Nota ē. Opa. ⁊ ꝑ. Eſt icīſiua ⁊ ſubtiliatiua. Jnſtr̄a iū. Eſt bona doloꝛi iūcturaꝝ ⁊ ſciatice cū ꝺſuꝑ liniť. Mē. ca. Jn ipſa ē v̄t⁹ faciēs ebꝛietatē q̄ ē ſicut ebꝛietas vini. v̄. g. Mē. ocu. Dia. dixit q̄ ip̄a trita cū melle ⁊ vino ⁊ felle alcubugi ⁊ gallinaruz ⁊ aq̄ feniculi ꝯueniēs eſt ꝺbilitati viſus. Mē. nu. Fač nauſeā foꝛtiter. Mē. ex. Pꝛouocat vꝛinā ⁊ menſtrua cuz v̄tute bibita ⁊ linita: ⁊ ꝯfert etiā colice vētoſe bibita ⁊ linita.

De altit. Cap. 341m.

Haltit q̄d eſt. Eſt medicīa idā ſil'is hermodactylo albo. Na̅. Cal'a ē ⁊ ſic. i t̄tio. Jnſtr̄a iū. Potus eius ꝯfert podagre ⁊ doloꝛi iūncturaꝝ. Mē. ex. Sol'one educit flegma ⁊ humoꝛem crudū ⁊ vermes ⁊ aſcarides ⁊ humoꝛes groſſos.

Haltit apud Auic. h̄ loco eſt medicina in Jndia ſimilis hermodactylo: arabice aſa: que grece laſar dicitur. Sim.

¶ De harsafo. Cap.342m.

Harsafum qd ē. Est q̄dā ex spēbus alcūker. Nā. Est tēpata ad calitatē dclinās humida ad scdz pueniēs. Alcāzi inqt. Est frida & hūida. Jnqt Musaia. Est sic aspagus in opōnib9 suis: cal'a & hūida i p̄. Aliȷ vo dixerūt q ē calida i p̄: hūida in scdo: & iā cōparata fuit. Gal. q ipsa ē apd eū cal'a i scdo. Apd me vo ē q ei9 grana pl'ima sē diuersa naȓū. Opa. & p. Mūdificat pānū & exiccat & i ipsa ē subtilitas. Alcāzi dixit q ipsa gn̄at meliam & elōgat9 ē. Deco. Cōfert linita alopicie: & aq̄ eius necat pediculos in capite abluto ex ea & remouet fetorē ascellaȝ: & p puocationē suā vrinā fetidā: & cuz sua proprietate quā hz i se. Apo. & bo. Resoluit apata dura. Vul. & vl. Aqua eius cōfert prurituí duro sicco. Mē.ca. Aq̄ ei9 delet furfures. Mē.nut. Fac nauseā & pprie mōtana & p̄cipue radix ei9: & ei9 gūma est alcunkar: & de ipo loquar postea in capl'o de kef. Mē. ex. Addit in coitu & addit in puocatiōe vrine: & exhibit vrinā fetidā & lenit nām: & educit flegma & multotiens cōstringit ventrē quando bibitur cum vino.

¶ De handachocha. Cap.343m.

Handachocha qd ē. Ex ea alia ē syluestris: & alia ē domestica: & alia est egyptiaca: & fit ex ei9 semie panis. Nā. Jnqt fili9 Juragi. Cal'a ē & sicca i fine scdi. Jnqt fili9 Mesaugue. cal'a ē i medio scdi. Et vi q domestice calitas sit ppiqua i fine pmi. Opa. & p. Domestica ē eq̄lis abstersiōis & exiccatiōis: & i syluestri ē stipticitas cū calefactōe: & ei9 oleū valz ad vētositates grossas. Deco. Syluestris ɔfert pāno: & sil'r domestica. Vul. & vlce. Succ9 domestice cū melle mūdificat vlcera. Instra iū. Ei9 oleū ē bonū dolorib9 iūcturaȝ ex vētositate: & apd timorē ɔctiōis: & iā sanati sūt eo q̄dā. Mē. capi. Fac soda: & qn̄ fit caputpurgiū ex succo ei9 cōfert ei q cadit ex epil'ia. Mē.oc. Succ9 domestice ɔfert albugini oculi & pāno ipsi9 & pprie cuz melle. Mē.anhe. & pec. Cōfert dolori lateȝ ex flegmate & ppe syluestris: & fac accidē dolorē gutturis ad p̄focatōes: h nocumēto ei9 succurrit cū coriādro & lactuca & endiuia. Mē. nu. Cōfert dolori stōchi fridi & vētositati: & eius oleū cōfert pricipio hydropisis. Mē.exp. Prouocat vrinā & mēstrua: & syluestris cū vio & semie molochie ē bona dolori vesice: & ei9 oleū vtile ē dolori intestinoȝ & dolori mr̄icū: & syluestris ɔfert cholice passiōi: & ɔstringit ventrē: & ipsa & semē ei9 excitat coitū. Feb. Di vt hn̄s tertianā in potu sumat tria ex foliȷs ei9: aut tria ex granis ipsi9: & alterabūt circuit9 febris & q̄rtane q̄tuor ex qbus illoȝ duoȝ voluerit. Vene. Qn̄ aspgit aq̄ eius sup pūcturā scorpionis sedat dolorē stati: & si aspgit sup mēbrū sanū excitat mordicationē & dolorem: & eius semē est fortius in curatiōe pūcture scorpionis.

¶ hādachocha ara. pl'es hz spēs. Dy. d ipsa tria facit capl'a: duo sb h noie lothos: & vnū de trifolio. Cū duob9 predictis concordat Se. aucto. Dya. tertiū de trifolio omisit. Auic. vo totū in h caplo colligit: qcqd Dy. in illis trib9 capl'is dic. ego querēs a q̄dā saracena de alef sat sciola in herbis qd eēt hādachocha. ondit mihi quādā spēz trifoliȷ meliorē aliȷs & albidiorib9 foliȷs & minutioris haste: veritas tn̄ ē q hādachocha & trifoliū idē sūt: herba tn̄ que vocat plāta leōis: & herba flaura ē spēs trifoliȷ: & ē illa de q̄ mag psegt Dia. in ca. d trifolio. d qua dic q hz odorē aspalti. Jnfra i tri. Aui. aliō capl'm fac puū de trifolio: & tarifolon scribit: sed in arabico trifoliū hz. Stephan9 trifoliū hēdachochū scripsit. Si.

¶ De hauro romano. Cap.344m.

Haurū romanū qd ē. Noiat achirosa. Nā. Calefac vehemēter in tertio & exiccat i p̄. Et eius flos est vehementioris calefactionis: & ipsius gūma est vltia i calefactione. Mē.ca. Eius fructus cū aceto confert epilepsie.

¶ hauȝ romanū: de h duo Aui. facit capl'a: vnū de hauro: aliō est hoc hauȝ romanū cui cōsonat caplz Dia. d agrios qd ēt expōit Dia. q ē ppl's arbor. & Aui. dic q ē achirosa: volēs dicē agiros: sz in arabico ē achiros: cui9 gūmi vt dic Aui. ē karabe. due igit vīr eē spēs h9 arboris: vna cal'e cōpl'onis: alia fride: sic p vtriusq3 textū coll'it: q q apd Dy. ca. d agiros sit primū cū alio ca. c9 error vl'a trāslatorib9: vl'a scriptorib9 pcessisse phibet p testimonium: Se. ex dictu Dy. i vtroq3 ca. aliō p̄terea caplz fac Aui. &c. Sim.

¶ De hascech. Cap.345m.

Hascech qd est. Dixerunt quidaz q est balaustia alhaure. Jnstru. iunctu. Nocet neruis: & facit euenire spasmum.

¶ De herba vitri. Cap.346m.

b Herba vitri qd ē. Hec ē herba qua vitrū abluitur. Opa. & p. Jn ipsa ē stipticitas cū hūiditate: & est faciēs adherere lenificatiua mūdificatiua. Apa. & bo. Sedatiua ē apatū. Et dant i potu folia eius ad herisipilā & adustionez ignis: & p̄cipue apata flegmatica: & eius succus cū cerusa d plūbo ponit sup herisipilā & formicam: & fit ex ea gargarism9 ad apata ambaȝ amigdalaȝ. Instra iū. Cū cerato super podagrā ponit. Mē.capi. Eius succus cū oleo ro. cōfert dolori auris: & ex succo eius cū police ponit in palato ad apata ambaȝ amigdalaȝ. Mē. anhe. & pec. Sorbetur succus eius ad tussiz antiquā. Mem. expul. Remouet hemorroidas.

¶ herba vitri est paritaria vitriola. apud Dia. alsinem & pdiciū sed greca herbaria vocabat perdiculi & interdū pditiados. Pli. lib. zz. cap. 17. herbam vrceolarem vocat. Sim.

¶ De harbato. Cap.347m.

b Harbatū qd ē. Et di angustus: semē ei9 triāgulatū est sic lācea: & eius folia sūt triāgulata sil'ia foliȷs scolopēdrie. Nā. Domestice calitas ē pauca: & syluestris calitas est in scdo. Vul. & vl. Cōsolidat recens vulnera. Mē. nu. Eius cortex cū aceto sup splenem cōfert: & eius folia sicca qn̄ in potu sumunt sanāt splenem. Mē.ex. Prouocat pprie folia illius cuius folia sunt similia foliȷs scolopendrie.

¶ harbatū ara. & di argastus: & est plāta que a Diasco. vocat soncitis. quid sit ignoro. Sim.

¶ De halibio. Cap.348m.

b Halibiū qd ē. Plāta q̄ noiat alibiē: qm ei iest proprietas sanādi apata emūctoriȷ more ēpl'i supposita & suspēsa: & pp h noiat alibiē. Et est cōpositaȝ virtutū sicut rosa. Nā. Jn ipsa est virt9 ifrigidatiua cū acrimonia q̄ est in ea Opa. & p. Est resolutiua & in ipsa est vtus ifrigidatiua prepatiua. Apo. & bo. Sanat apostemata accn̄tia in emūctorio cuz suspendit sup ipsa nedū si more emplastri supponat.

¶ halibitū puto q voluit dicē irigū. duo ex eo fac cap. vnū h. aliud qd scribit atracisus: sz i ara. ē astaraticos & vtrūq3 ē irigū. Si.

¶ De haze. Cap.349m.

b Haze qd est. Est zufere: & est aldinarugia. Et iā

dixímus

diximus de ipso in his que preterierunt.

¶ Haze. ingt Aui. h cap. qd fit. ipse tñ de eo tria fac ca. iux ei⁹ tria noia. nã sub lr̃a de haze: sub lr̃a delde dinar. sb lr̃a zain de zufare vbi plus de ipsa loqt dicẽs q̃ ẽ sil'is ruthe: nec scio ipsaz. Sim.

¶ De halaso. Cap. 350^m.

Halasum qd ẽ. Est medicia armena. 7 dr̃ ẽt psica. 7 dixerũt alchuz q̃ est fortior euforbio: 7 cũ ei⁹ potio augmtat supra. 3. iterfic. Na. Cal'a ẽ 7 sicca i qrto. Opa. 7 p. Est adustiua saporis mali. Mem. nutri. Est adurẽs stomachum 7 faciens vomitum.

¶ De hauro. Cap. 351^m.

Haurũ qd ẽ. Dr̃ q̃ gũma ei⁹ q̃ ex hac arbore ẽ romana ẽ karabe: 7 nos qdẽ d' karabe singulare faciem⁹ capl'z. Na. Est eq̃lis ad siccitatẽ declinãs paucã. Opa. 7 p. Est subtil' 7 ei⁹ semẽ subtili⁹ ẽ: 7 nõ ẽ vehementꝫ cal'itatis. Instr̃a iũ. Aur̃. ex fructu ipsi⁹ arboris ɔfert sciatice: 7 empl'z factũ ex folijs romãe cũ aceto ɔfert dolori podagre. Mẽ. ca. Tepefit succ⁹ folioꝝ ei⁹ 7 distillat i aurẽ 7 sedat dolorẽ ei⁹: 7 fructus ei⁹ ɔfert epil'ic. Mẽ. ocu. Ex ei⁹ fructu cũ melle fit alcofol 7 ẽ ɔfortatiuũ oculi. Mẽ. ex. Aur̃. ex fructu eius ɔfert distillatiõi vrine: 7 aur̃. ex fructu ei⁹ cũ aceto post purgationẽ menstruoꝝ ꝓhibet ĩpregnationẽ: 7 sil'r folia eius.

¶ De barbe. Cap. 352^m.

b Arbe qd est. Nota est. Mem. ocu. Dr̃ q̃ ei⁹ sanguis ꝓhibz pilos oculi euulsos oriri. Ueñ. Dicitur q̃ eius ouum est venenũ pernitiosuz: 7 nos dicturi sumus illud in lib. quarto.

¶ De herbo. Cap. 353^m.

b Erbũ qd est. Dixerũt qdã est granũ minus q̃ almelic in magnitudie lentis nõ cũ cõpressione rotũdũ ꝫ lateratũ. Et eius color est iter cineritiũ 7 citrinũ: 7 ipsi⁹ sapor est iter saporẽ almes 7 lentis qd' comedũt boues 7 nutriunt ipso. Alcanzi v̓o existimauit q̃ est granũ sil'e grano cydonij. apd' me v̓o ẽ almelic 7 ꝓprie illd' qd' est syluestre. Ipsuz p̃terea qñq3 ẽ albũ decliue ad citrinũ sic dr̃: 7 qñq3 est rubeuz. Ingt Diasco. Herba eius est pua minuta hñs folia: 7 semẽ eius est nitẽtius. Na. Est cal'm in p̃ vsq3 ad scd'm: 7 siccũ i tertio. Opa. 7 p. Est abstersiuũ apitiuũ: 7 inest ei humor malus: 7 ipsi⁹ rectificatio est sic rectificatio lupinoꝝ: qd' aũt de ipso d'clinat ad albedinẽ min⁹ est medicinale q̃ rubeuz. Cũ ꝫ decoquit bis destruit eius abstersio 7 remanet terreitas ipsi⁹ q̃ nutrimẽtuz ꝓbet siccũ. Deco. Linitũ sup morpheã pãnũ 7 lẽtigines 7 cicatrices ẽ bonũ: 7 colorẽ effic bonuz: 7 fit ex eo sauich: 7 dat de eo extenuatꝫ sic nux 7 remouet extenuatio: 7 ei⁹ d'coctio ponit sup fixuras frigoris 7 pruritũ ei⁹ accñtes manib⁹ 7 ɔfert lactee. Apo. 7 bo. Lenit durities: 7 mamillaꝝ duritiẽ ꝓpe. Uul. 7 vl. Mũdificat vulnera cũ melle: 7 ɔfert sahafat 7 lenit durities vlceꝝ mortificãtiũ carnẽ 7 mẽbrũ: 7 ɔfert igni psico 7 mellino. Mẽ. ãhe. 7 pec. Cõfert duritiei mamillaꝝ: 7 facile effic sputũ. saniei grosse. Mẽ. ex. Plim⁹ vsus ipsi⁹ fac migere sanguinẽ pp fortitudinẽ sue ꝓuocatiõis 7 soluit nãz. Et qñ cũ aceto miscet 7 bibit confert difficultati vrie: 7 sedat tenasmon 7 dolorẽ pũgitiuũ vẽtris. Uene. Fit ex eo empl'z cũ vio sup morsuz vipe 7 morsuz canis rabiosi 7 hois ieiuni.

¶ Herbum orobũ idem Dias. nascit vt lenticula: serit ẽt: cui⁹ alid' est pallidum: aliud subrussum: 7 aliud album 7c. Sim.

¶ De hermodactylo. Cap. 354^m.

Hermodactylus qd ẽ. Est radix plãte hñtꝫ rosas albas 7 citrinas. Et apit i p̃mis cuz apiunt flores 7 existit in planitieb⁹ mõtiuz ẽt i angul' eoꝝ: 7 folia ei⁹ expãsa sũt sup terrã. Elec. Melior ẽ alb⁹ i itroitu: 7 iteri⁹ dur⁹ ad frãgẽdũ. Et niger 7 rube⁹ sũt mali ambo. Na. Cal's ẽ 7 sicc⁹ pueniẽs ad scd'z. Et i ipso ẽ hũiditas supflua. Et existimauerũt qdã q̃ in albo ẽ cal'itas subtil': 7 in alijs virt⁹ fortis: 7 si nõ solueret. Et existimauerũt alij q̃ si eẽt cal's mordicaret vlcera purus: ꝫ i ipso nõ ẽ mordicatio penit⁹. Et existiauerũt alij q̃ ẽ cal's valde. Opa. 7 p. Cũ ipso ẽ virt⁹ solutiua: 7 si sit in ipso stipticitas. Uul. 7 vl. Alb⁹ ẽ bon⁹ vlcerib⁹ ãtiqs. Instr̃a iũ. Cd' fert podagre 7 sedat dolorẽ statiz more empl'i suppo sit⁹. Et cũ ex eo multotiẽs fit empl'z idurat apa 7 in lapideã nãz ɔuertit: 7 ẽ ɔferẽs tyriaca oib⁹ dolorib⁹ iuncturaꝝ: 7 ꝓprie i horis fluxuũ. Mẽ. nut. Est malus stõcho d'bilitãs eũ 7 rube⁹ 7 niger retinẽt medicias solutiuas i stõcho: 7 attrahũt nocumẽtũ maximũ. Mẽ. exp. In ipso ẽ virt⁹ solutiua 7 efficit augmẽtũ i coitu ꝓprie cũ zizibere 7 mẽtastro 7 cimino. Ueñ. Rube⁹ 7 niger sũt venenũ. Permu. Loco ei⁹ ponit in doloribus iũcturarum pondus eius de folijs alcãne: 7 medietas ponderis ipsius de bdellio vario.

¶ Hermodactylus est dictu gre. hermeꝫ digit⁹. Dias. sub hoc nomine coltico vr̃ de hermodactylo tractare. nã hoc appz p Sera. cap. de hermodactylo: 7 per Dias. cap. de coltico. Sim.

¶ De heiren. Cap. 355^m.

b Eiren. Opa. 7 p. Est resolutiuũ. Mẽ. capi. Cõfert egritudib⁹ fridis i cerebro: 7 ꝓhibet corizã friditatꝫ. Mẽ. ocu. Aq̃ ei⁹ acuit visum.

¶ De hausegi. Cap. 356^m.

b Ausegi qd est. Est rubeus 7 in ɔcauitatib⁹ fructus a quib⁹ ꝓcedit stipes quo tenetur sunt folia. Apo. 7 bo. Folia omniuz specierum eius conferunt herisipile supposita vt emplastrum.

¶ Hausegi arabice vl' hausigi rãnus: vt pz p ɔcordiã Aui. Dias. et Sera. exponit tñ apd' Auic. q̃ ẽ rubus in aliqb⁹ exẽplarib⁹ falso. nã rubus vocat haleich. Stephanus ausegum scribit. Sim.

¶ De hausuro. Cap. 357^m.

b Ausuꝝ qd ẽ. Arbor arabica iamena 7 ẽ vnũ d' lacticinijs: 7 qdã dixerũt q̃ desuꝝ ẽ: qdã spẽs iterficiẽs sedẽtẽ i vmbra ei⁹. Na. Est cal'a et sicca ad tertiuz: 7 siccitas ipsi⁹ ẽ in qnto. Opa. 7 ꝓpe. In ipsa est stipticitas tẽperata. Apo. 7 bo. Confert sahafati linita 7 ipetigini. Uul. 7 vl. Linit cũ melle sup alcola in ore ifantiũ 7 remouet. Mẽ. ex. Soluit ventrẽ 7 debilitat viscera. Uene. Quedã spẽs eius est que nocet sedenti in vmbra eius: 7 quandoq3 iterficit eũ. Caueat ergo ab eo: 7 lactis ei⁹ tres. 3. iterficiũt in duob⁹ dieb⁹ frãgendo epar 7 pulmonem.

¶ Hausuꝝ dr̃ ẽt auxer in arabico ẽ lacticiniũ qd' dã sup qd' iuenit zucchaꝝ: d' q̃ zuccharo Aui. fac spãle capl'z post caplm zucchari imediate: 7 in Sera. iuenies i cap. d' zuccharo. Capl'z ãt illd' qd' in

hausur eodē mō scribit in arabico sicut plāta dicta.s.hauxer:⁊ i hoc caplo vī loq de eadē plāta:⁊ cū h de arbore quā Dias.vocat taxū sub cuiꝰ vmbra dicit dormiētes piclitari. Appet igit ibi cōfusio illoꝝ duoꝝ caploꝝ aliogn ee mirādū qđ dic.s.ꝙ ē spēs illiꝰ hauxer sub cuiꝰ vmbra moriunt sedētes:sicut dixit Dia.de taxo qualr eē posset vniꝰ spēi:nā hauxer ē lacticinium:⁊ taxus arbor magna vmbrifica.Sim.

De hirundine. Cap.358m.

Hirūdo. Mē.ca. Dixit Dias.ꝙ qñ pmus vēter hirūdinis scidit iueniunt in ipso duo lapides:quoꝝ vnꝰ hꝫ vnū colorē:⁊ alter hꝫ colores plimos:⁊ qñ ponunt in pelle vituli anqꝫ ei accidat vt coire appetat ad coitū icitet:⁊ ponunt sup adiutoriū epilici:aut collū eiꝰ iuuat ide. Inqt iā exptꝰ illđ fui:⁊ sanatꝰ est epilicꝰ. Mē.oc. Comedere hirūdinē acuit visuꝫ:⁊ qñqꝫ exiccat ⁊ dat i potu de ea quaqꝫ die. Et ē potio eius aur.j. Et ꝑprie adustū mris ⁊ filij in vitro qñ ex eo fit alcofol cū melle cōfert. Et dī ꝙ cerebrū eiꝰ cū melle ꝯfert pricipio aq̄. Et silr cerebrū vesptiliōis. Mē.āhe.⁊ pec. Tāgit palatū ex cinē eiꝰ ad sqnātiā ⁊ ꝯfert:⁊ silr qñ salit ⁊ exiccat ⁊ bibitur de ea pondus aur.confert squinantie.

Capitulum de littera. J.

De ireos. Cap.359m.

Ireos qd ē. Est radix lilij celestj:⁊ ē ex herbis hñtibꝰ stipitē:⁊ sup ipꝫ sūt flores diūsi cōpositi ex albo ⁊ citrino ⁊ celesti ⁊ purpureo:⁊ pp h noiat ireos.s.arcꝰ cusa. Et iste radices sūt nodose:⁊ folia eiꝰ sūt pua. Et qñ veterascit a v̄mibꝰ pforat. Elec. Qđ ex ea bonū ē:ē duꝝ spissuꝫ cōpactū breue ꝯclinās ad rubedinē aliquantulā boni odoris: nō odorat ex ea odor limi. Et est mordicatiua ligue ⁊ mouet sternutationē cū fortitudie. Nā. Est cal'a et sicca i fine tertij. Opa.⁊ p. Est digestiua apitiua abstersiua mūdificatiua:⁊ eiꝰ succꝰ resoluit cū aq̄ mellis ⁊ purgat flegma grossuꝫ:⁊ educ ipꝫ. Deco. Cū equali quātitate ellebori purgat pānū ⁊ lētigies ⁊ effic illđ sola. Apa.⁊ bo. Que ex ea elixata ē lenificat durities ⁊ apata grossa:⁊ scrophulas ⁊ bothor lenes. Vul. et vlc. Cōfert vlceribꝰ sordidis:⁊ fac carnē nasci i fistul' ēt si pulueriz ⁊ vestit os carne. Instra.iū. Eiꝰ oleū resoluit laxitudinē:⁊ qñ bibit cū aceto aut vino ꝯfert spasmo ⁊ ꝯtritiōi lacertoꝝ:⁊ clysterizatio eiꝰ ꝯfert sciatice. Mē.ca. Fac dormire ⁊ remouet sodā antiquā: ⁊ qñ pmiscet cū olo ro.⁊ aceto vini ꝓhibet soda sola: ⁊ facit sternutationē:⁊ collutio oris ex ꝯcoctōe ipsius sedat dolorē dentiū:⁊ sedat oleū eiꝰ cū aceto sonitū auris:⁊ ꝓhibet reumatismos antiquos:⁊ aufert oleū eiꝰ fetorē nariū:⁊ eiꝰ decoctio ēt ꝯfert tremori. Mē.ocu. Attrahit lachrymas. Mē.āhe.⁊ pect. Sedat dolorē lateris ⁊ pleuresis:⁊ ꝯfert tussi ⁊ p̄cipue ab hūiditate grossa ⁊ pipleumonie ⁊ difficultati ālelitꝰ et sqnantie. Et expellit supfluitates i pectore retētas:quaꝝ expulsio ē difficilis cū subtiliatōe sua vltia cū aptione et bibit in egritudibꝰ pectoris cū rob:et collutio oris ex eo facta nocet vulue. Mē.nu. Sedat dolorē epatis et splenis frigidoꝝ qñ bibit cuꝫ aceto:et ꝑprie splenis ⁊ ꝯfert hydropisi. Mē.exp. Apit orificia venaꝝ hemorroidaꝝ ⁊ remouet dolorē pūgitiuuꝫ:⁊ aufert gonorreā ⁊ plimaꝫ pollutionē:⁊ ꝓuocat mēstrua cū vic: ⁊ fit ēcatisma in decoctiōe eiꝰ pp duritiē mricis ⁊ dolores eiꝰ fridos:⁊ admistratio suppositorij eiꝰ cū melle fac abortiri:⁊ eius oleū iuuatiuū ē mricis: ⁊ soluendo educ aquā citrinā ⁊ chol'aꝫ ⁊ flegma qñ bibit ex veteri eiꝰ ꝯfracto:⁊ eiꝰ qdē potio dꝫ eē ab.ʒ.ſ.vsqꝫ ad aur. vij. Feb. Eius oleū remouet frigꝰ ⁊ tremorē. Ven. Quādo bibitur cū aceto cōfert venenis omnibus.

Ireos est species lily ſm auctores:⁊ est iris.Sim.

De iusquiamo. Cap.360m.

Iusqamū qd ē. Ex eo deteriꝰ ⁊ fraudulentiꝰ ē nigrū:deide rubeū:ꝫ albū ē magis icolume:⁊ est illđ qđ admistrat. Et meliꝰ ē vt non admistret. Et flos qdem nigri ē armeni coloris:⁊ flos rubei est citrinus:⁊ flos albi est albus:⁊ ꝯclinat ad citrinitatē. In eo v̄o quo vtunt ē vnctuosa hūiditas. Elec. Ex eo meliꝰ ē albū. Si ꝫ non repit admistret rubeū ⁊ alienet nigrū semp:verūtamē succus thyrsoꝝ eiꝰ qñqꝫ admistrat loco opij. Nā. Nigrū fridū ē ⁊ siccū in fine tertij:⁊ albū in p̄ncipio ipsiꝰ. Opa.⁊ p. Est stupefactiuū ⁊ abscidit fluxū sanguis: ⁊ sedat sua stupefactōe dolores pcussiuos. Dec. Ingredit in ipiguādo ppea ꝙ coagulat sanguinē ⁊ cōgelat ipꝫ. Apa.⁊ bo. Sedat dolores coꝝ ⁊ resoluit duritiē testiculoꝝ:⁊ ꝯfert herisipile. Instru.iunc. Sedat dolorē podagre epithimatū:⁊ bibūtur tres kirat ex eo cū hydromelle ante:⁊ si bibant ex folijs eiꝰ tria aut quatuor cū vino sanat corrosionē ossiū. Mē.cap. Succus cuiuslibet gñis ipsiꝰ acceptꝰ sedat dolorē auris:⁊ cū aceto ⁊ oleo ro.dolorē dentiū. Et silr eius semē ⁊ radix ipsius decocta in aceto ⁊ eius oleuꝫ in oibꝰ illis:⁊ est faciēs subeth ⁊ facit dormire. Et si ex folijs ipsius comedat aliqd quātitatē hñs ꝯturbat rōnē. Et silr si fiat clystere ex decoctiōe folioꝝ eiꝰ ⁊ ex olo ipsiꝰ ⁊ distillet in aurē sedat doloreꝫ eius. Mē.ocu. Linit sup oculū semē eius aut succus folioꝝ ipsius:⁊ tūc sedabunt dolores oculi pui:⁊ admistret rob eius:aut succus folioꝝ ipsius:aut semē eius linitū:⁊ ꝓhibēt fluxus ad ipm. Mē.anhe.⁊ pec. Cū bibunt ex semie eiꝰ duo anulusat ꝯferūt sputo sanguis supfluo:⁊ fit ex folijs eius empl'm apatibus mamille:⁊ qñqꝫ ponit i medicis q̄ sūt ad sedādā tussiꝫ. Et linit sup apata mamillaꝝ post p̄gnationeꝫ ⁊ ꝓhibet ⁊ delet ipsa. Mē.exp. Eius succus valet dolori mricis ⁊ abscindit fluxū sanguis eius:⁊ fit empl'm cū folijs ipsius sup apostemata testiculi. Vene. Est venenū q̄ rō pmiscet:⁊ ꝯstruit memoriā:⁊ facit ꝓuenire prefocationē ⁊ maniam.

Iusqamū est dens caballinus. Thyrsoꝝ.i.fustium vel capitum. Tres kirat est pōdus quatuor granorum ordei.ꝫ tres kirat sunt xij.grana ordei:⁊ credo ꝙ non sit magnum pondus.Sim.

De iumar. Cap.361m.

Iumar quid est. Flotū. Nā. Est fridū in secūdo:siccū i p̄. Opa.⁊ p. Est stipticū. Mē. anhe.⁊ pe. Cōfert asperitati gutturis. Mē. exp. Cōstringit sol'onē ⁊ fluxū sanguis. Vene. Est bonū puncture vespe more emplastri suppositum.

Iumar arabice eil filio qđ est germē palme syluestris quod in ortu suo dum est adhuc recens ⁊ molle comeditur:ponitur in cōfectione almuri.xxviij.Azarauij.Sim.

De iumeim.

¶ De iumeim. Cap̄. 362m.

IUmeim qd est. Inuenit̄ in egypto ⁊ syria simi-lis ficui: ⁊ dicetur de ipso in cap̄. de ficu.

¶ Iumeim arabice iumeim qđ grece sycomorus ⁊ dicitur ficꝰ fa-tua ⁊ ficus Pharaonis. Sim.

¶ De iar fluminis. Cap̄. 363m.

IAr flumis qd ē. Est plāta floris silis nenu-fari: ⁊ ē sbmersa i aq̄ ex qua pap̄ apparet: ⁊ ipsa qdez est ꝑpiqua virtuti albithat. Nā. Frigida est ⁊ stiptica. Uul. ⁊ vlce. Con-ueniens est vlceribus fraudulentis ⁊ prurituí.

¶ De iesu. Cap̄. 364m.

IEsus. Proprie. Est ꝑrima nāe ⁊ v̄tuti gil-benech. ⁊ eius qdē potio est pōdus. ʒ. 5.

¶ De ipericon. Cap̄. 365m.

IPericon ⁊ noiat̄ arabice albarib: ⁊ noiat̄ sy-riace vua demonis: qd ē. Thyrsi ⁊ flos pulue-rulētus ⁊ eiꝰ granū ē citrinū ad rubedinē ꝺcli-nās: ⁊ est silis figure sumach: verūtñ nō est in eius rubedīe. Elec. Gal. dixit: def in potu ex semine eiꝰ: ⁊ non sit ꝯtētꝰ aliqs flore eiꝰ solo. Nā. Cal's ē in scꝺo: siccꝰ i fine eiꝰ. Opa. ⁊ ꝑp̄. Est subtiliatiuū api-tiuū liq̄factiuū resolutiuū. Apo. ⁊ bo. Cōfert apāti-bus fridis ⁊ duris magnis. Uul. ⁊ vlce. Empl'm fo-lioꝝ eius ꝯfert adustiōi ignis: ⁊ ꝯsolidat plagas ⁊ vl-cera mala: ⁊ qñ terit̄ ⁊ puluerizat̄ sup̄ vlcera tremula ⁊ putrida ꝯfert. Instrā iūctu. Cōfert dolori anche ⁊ sciatice decoctū cū vino ꝑp̄e cū bibit̄. xl. diebꝰ ꝯtinuis. Ipsuz. n. sanat sciaticā. Mē. ex. Prouocat vrinā ⁊ ꝑ-uocare mēstrua ē eiꝰ ꝓprietas: ⁊ eiꝰ succꝰ soluēdo edu-cit chol'az. Permu. Loco eiꝰ ponit̄ pondus ipsiꝰ de squinanto: ⁊ pondus ipsius de radice capparis.

¶ Ipicō. i. ꝑforata: siue vua demōis: siue herba sci Joānis. Sim.

¶ De isopo humida. Cap̄. 366m.

ISopus hūida qd ē. Est sorditíes aggregata su-per lanā ilioꝝ ouiū i armenia ⁊ sternit̄ sup̄ her-bas titimalloꝝ: ⁊ accipit v̄tutes ⁊ lac earū: ⁊ fortasse ē currēs: q̄ coqtur ⁊ ꝑparat̄ ibi. Nā. Cal'a est in tertio hūida in p̄. Opa. ⁊ ꝑp̄e. Est maturatiua resolutiua. Apo. ⁊ bo. Resoluit apāta dura cuz ex ea fit empl'm. Mē. ocu. Cōfert apātibꝰ oculi linita ⁊ bibita. Mē. nu. Cōfert frigiditati epatis linita ⁊ bibita. Mē. ex. Resoluit durities que sunt in partibus vesice ⁊ matri-cis: ⁊ cōfert frigiditati earum ⁊ frigiditati renum.

¶ Isopus humida. Cōsidera ꝙ isopꝰ hūida hz cal'itatē tēperataz: qꝛ non sternuntur lane: huius sunt loca titimalloruz vt in illa de armenia: ⁊ Serapion capitulo de isopo humida docet modum faciendi: ⁊ similiter Azarauius. Sim.

¶ De isopo sicca. Cap̄. 367m.

ISopus sicca qd ē. Alia ē mōtana: ⁊ alia ē hor-tiua. Nā. Cal'a ē ⁊ sic. i t'tio: ⁊ ē subtil' sic̄ ori-ganū. Deco. Eiꝰ potꝰ colorē effic̄ bonū: ⁊ eiꝰ gūma abstergit vestigia i facie. Apo. ⁊ bo. Resoluit apāta dura bibita cū vīo. Mē. cap. Eiꝰ ꝺcoctio cū aceto ⁊ oxymelle: sedat dolorē dētis: ⁊ vapor ꝺcoctōis eiꝰ cuz ficubꝰ ꝯfert sonitui i aure cū traiectorio sūptus. Mē. ocu. Coqtur deide fit ex ea empl'm tarsati ⁊ sanguini mortuo sub palpebra. Mē. āhe. ⁊ pe. Cōfert pectori ⁊ pulmoni patiētibꝰ a disnia ⁊ tussi antiqs: ⁊ eius ꝺco-ctio cuz ficubꝰ ⁊ melle silr: ⁊ apātibꝰ duris ⁊ anhelitui dilatatiōis: ⁊ gargarismꝰ ex ea ꝯfert ēt p̄focatiōi itrise-ce. Mē. nu. Empl'z factū ex ea cuz ficubꝰ ⁊ baurach ꝯfert spleni: ⁊ ifusio eiꝰ bibita ⁊ ꝯfert hydropisi. Mē. exp. Soluēdo educ̄ flegma ⁊ ascarides ⁊ v̄mes: ⁊ qñ miscet̄ cū cordumeni ⁊ ireos ꝯfortat̄ eiꝰ sol'o. Permu. Loco eius ponit̄ sansuci tātūdem ⁊ medium.

¶ De iabrol. Cap̄. 368m.

IAbrol qd ē. Radix mādragore syluestris: ⁊ ē radix ois mādragore magna silis fore hois: ꝑp̄ h̄ q̄ noiat̄ mādragora. Mādrago-ra eni ē nomē imagis nālis. s. sic̄ plāta exñs in foīa hois. Eq̄le eni ē siue sit itētio huiꝰ nois inuēta: aut nō iuēta: multa nāq3 noia signāt f3 itētiōes nō i-uētas. Forma āt mādragore iuēta ē lignū cineritiū ꝺ-clinās ad ꝯtritionē magnā sic̄ costꝰ magnꝰ. Nā. Est frida i tertio: sicca i ipso: ⁊ i ipso ē aliquātulū cal'itatꝭ f3 ꝙ existimāt qdā. Radix v̄o ē fortꝭ ꝺsiccatiua ⁊ cōtex ra-dicis ē ꝺbil'. folia āt admistrant̄ exiccata ⁊ hūida ⁊ ꝯfe-rūt: ⁊ i mādragora ipsa ē hūiditas. Opa. ⁊ ꝑ. Est nar-cotica ⁊ hz lachrymā: ⁊ hz succū: f3 eiꝰ succꝰ ē fortior la-chryma ipsiꝰ. Qui āt vult vt aliqđ ex mēbris suis secet̄ bibat tres anulusat ex ea i vīo ⁊ faciet subeth. Et dr̄ ꝙ qñ cū radice eiꝰ coq̄t̄ dens elephātꝭ. vj. horis lenit ipm ⁊ fit facil' obediētia eiꝰ. Deco. Fricat̄ cū folijs eius albaras ꝑ hebꝺaz ⁊ ꝺlet̄ absq3 vlceratōe ⁊ ꝑp̄e si iue-niunt̄ hūida ⁊ lenia: ⁊ lac mādragore euellit lētigies ⁊ pānū sine mordicatione. Apo. ⁊ bo. Admistrat̄ sup̄ apāta ⁊ bothor dura: ⁊ dubelleth ⁊ scrophulas ⁊ con-fert. Et qñ terit̄ radix eius multū: ⁊ ponit̄ cū aceto sup̄ herisipilā sanat eā. Instrā iū. Ex radice eius cū sa-uich fit empl'm ad dolorē iūcturaꝝ. Mē. cap. Facit subeth ⁊ fac̄ somnū: ⁊ qñ ponit̄ i vīo inebriat vehemē-ter: ⁊ qñq3 supponit̄ i ano ⁊ fac̄ subeth: ⁊ odoratio eiꝰ facit subeth vehemēter: ⁊ h̄ ē hñs folia alba q̄ crus nō hz ⁊ dr̄ masculus: ⁊ qñq3 fit ex ea ad expellēdas vigi-lias ⁊ ad attrahēdū sōnū syrupꝰ ⁊ remouet vigilias: et est vt ponant̄ ex corticibꝰ radicū eiꝰ tres emie i metro-lijs vini dulcis ⁊ bibūt̄ ex eo tres anulusat. Et qñq3 ꝺ-coquunt̄ cortices ēt i vīo donec assumat vinū fortitu-dinē eiꝰ: ⁊ admistrat̄ ex eo ad h̄ vt faciat subeth plus: ⁊ ad h̄ vt dormire faciat minꝰ. Et qdā medicoꝝ faciunt vtētē eo sedē i aq̄ vehemēter frida donec sanet̄. Et exi-stimo ꝙ itētio i h̄ ē aggregatio cal'itatꝭ. Mē. oc. Eiꝰ lachryma i medicis oculi sedat dolorē sup̄fluū: ⁊ fit ex folijs eius ēt empl'z. Mē. nutri. Sumit̄ ex lachryma eius. ʒ. j. cū mellicrato ⁊ vomitu educ̄ chol'az ⁊ flegma sic̄ elleborus. Mē. exp. Supponit̄ medietas anulu-sat ex lachryma eiꝰ ⁊ ꝓuocat ⁊ extr̄hit fetū. Et semē mā-dragore mūdificat mr̄icē qñ bibit̄: ⁊ si misceat̄ cū fur-fure qđ ignis nō tetigit: ⁊ supponat ipsuz mulier absci-det fluxū mr̄icis. Lac mādragore soluēdo educit fle-gma ⁊ chol'az. Cū. n. ꝑuus puer mādragorā errādo as-sumit accidūt ei vomitꝰ ⁊ sol'o vētris: ⁊ fortasse morit̄. Ueñ. Cū melle ⁊ ol'o ponit̄ sup̄ ꝑcicturas. Et dixerūt ꝙ ꝑp̄e spēs q̄ vr̄ hr̄e folia alba: verūtñ folia eius ꝑua sūt bezabar vue lupine ꝑniciose: ⁊ illa q̄ ex ea ꝑniciosa

est aſicedſit acceſſitia ꝓuocatiõis matricis:⁊ rubedo fa-
ciei:⁊ exitus oculoꝝ ⁊ tumor faciei ēt:ac ſi eēt ebrius.
Cuius qdē cura ſunt butyꝝ ⁊ mel ⁊ vomitus.

¶ Jabrol arabice dicitur mādragora:ſed Aui.ſic appellat.Aly ia-
broa aliquando iabrot inuenitur non recte.Sim.

¶ De eo quo aurū adheret. Cap.369m.

Id quo auꝝ adheret qd ē. Hoc nomē ꝯue
nit āmoniaco d̄ q̄ nos iā locuti fuimus.Et
qn̄qꝫ ꝯuenit cuidā rei q̄ fit ex vria iſantiuz
mota i mortario ereo cū aceto i ſole donec
coaguleť.Et qn̄qꝫ ē ex minera.gn̄ať enim i minera ex
vapore ⁊ reſoluiť aq̄ cal'a:deide coagulať.Et h̄ ē illd
de q̄ nūc loqmur. Elec. Claꝝ mūdū ⁊ ꝓprie tertiū:⁊
artificiale ē fortiꝰ ⁊ ſubtiliꝰ:deide minerale aduſtum.
Na. Cal'z eſt valde. Opa.⁊ p. Eſt abſterſiuū con-
ſtrictiuū calefactiuū putrefactiuū ſubtiliatiuū mordi-
ficatiuū paꝝ reſolutiuū cū fortitudie.Et eiꝰ reſol'o eſt
vehemētior mordicatiõe eiꝰ:⁊ ſil'r eiꝰ d̄ſiccatio.Et ipꝫ
diſſoluit abſqꝫ mordicatõe pl'ima:⁊ qd̄ de eo eſt arti-
ficiale ē vehemētis exiccatiõis:⁊ mioris mordicatiõis
ꝑꝑ ſb̄tilitatē ſuā additā.Cūqꝫ minerale aduriť augmē
tať eiꝰ ſubtilitas:⁊ ē ꝑueniēs ad ſūmū i his cap. Vul.
⁊ vl. Eliq̄t carnē:⁊ ē medicamē optimū vlceribꝰ diffi
cilis ꝯſolidatõis. Mē.nu. Eſt d̄ſiccatiuū ꝯſtrictiuū.

¶ De iunipero. Cap.370m.

Iuniperus qd ē.Eſt cupreſſus ſylueſtris: ⁊ eiꝰ
qdē alia ē ꝑua:alia magna.Et arbor multipli
cať i terris romanoꝝ ⁊ in occidēte:⁊ aſſumunť
ex ea ligna ad fabricas magnas. Na. Et d̄clinās ad
cal'itatē ⁊ ſiccitatez:⁊ ſemē eiꝰ eſt cal'z i ꝑ:ſiccū in ſcd̄o.
Opa.⁊ ꝓꝑe. Eſt calefactiua ſubtiliatiua carminati-
ua:⁊ in fructu eiꝰ cū h̄ eſt ſtipticitas:⁊ nō ē i ipſa ſtipti
citas in reliq̄s ꝑtibꝰ arboris eiꝰ. Inſtra iū. Eſt bona
attritiõi lacertoꝝ. Mē.ābe.⁊ pec. Eſt bona dolori-
bus pectoris ⁊ tuſſi. Mē.nuť. Mūdificat ⁊ apit op-
pil'ones i eis:⁊ eſt bona ſtōcho bibita ⁊ ad iflationē i
ipo. Mē. ex. Prouocat ambo ⁊ ē bōa ꝓuocatõi mr̄i-
cis ⁊ doloribꝰ eiꝰ. Veſi. Expellit nocumētū pūcture
v̄miū venenoſoꝝ:⁊ ſuffumigatio ex q̄libet eaꝝ ⁊ ex q̄-
libet ꝑte arboris eiꝰ facta effugat v̄mes venenoſos.

¶ Juniperus Diaſ.eſt arbor alia ꝑua:alia magna:ſꝫ vterqꝫ acrio-
ris virtutis ſunt ⁊c̄.Scito ꝙ in hmõi cap'lo circa finem iſertuz ē
de alia plāta a loco illo.ſ.vbi legiť ſuccus eius medeť viꝑa vera
tis ⁊c̄.ab illo eni loco vſqꝫ ad finē cap'li nō eſt de iunipo: qd̄ pa-
tet per Seraṗ.Juniperus vocatur.g.arkeutos:antiqui arceoti-
des corrupte dicebant:arabice v̄o vocatur harhar.Sim.

¶ De iuiubis. Cap.371m.

Iiube. Elec. Meliores ſūt maiores earuz.
Na. Fride ſūt i ꝑ eq̄les i ſiccitate ⁊ hūiditate
⁊ ſūt d̄clinātes paꝝ ad hūiditatē. Opa.⁊ ꝓꝑe.
Cōfert acuitati ſan.cal'i:⁊ exiſtimo ꝙ illd ē ꝑꝑea ꝙ i-
groſſant ſan.⁊ viſcoſuz faciūt ipꝫ:⁊ illoꝝ exiſtimatio q
putāt ꝙ ipe clarificēt ſan.⁊ lauēt eū:ē exiſtimatio cor-
rupta ad quā ego nō declino:⁊ nutrimētū eaꝝ ⁊ dige
ſtio ſūt difficilia:⁊ ſmo qdē i eis bonꝰ eſt ille quē dixit
Gal'. Nō reperi iuiubas i ꝯſeruāda ſanitate ⁊ remouē
da egritudine aliq̄d oꝑantes:ſꝫ reꝑi eas difficil' digō-
nis ⁊ pauci nutrimenti. Mē.ābe.⁊ pec. Cōferūt pe-
ctori ⁊ pulmoni. Mē.nu. Sunt male ſtomacho dif-
ficilis digeſtionis. Mē.ex. Exiſtimāt quidam ꝙ cō
ferunt dolori renum ⁊ veſice.

¶ De interfectione adeib. Cap.372m.

Interfector adeib. Opa.⁊ ꝓprie. Virtꝰ eius
eſt virtus ſtrāgulatoris leopardi:niſi quia eiꝰ
proprietas eſt in adib eſt.

¶ Interfector adeib.i.lupi herba eſt ſpecies ſantonici que inter-
ficit lupos.Sim.

¶ De interfectore canis. Cap.373m.

Interfector canis. Mē.ca. Faċ accidē fluxū
ſan.nariū. Mē.ābe.⁊ pe. Facit accidē ſputū
ſanguis. Veſi. Interficit canes velociť ⁊ faċ
euenire i hoibꝰ fluxū ſanguis nariū ⁊ ſputū ſanguis.

¶ Interfector canis eſt alia ſpecies aconiti:⁊ eſt planta veneno-
ſa interficiens canes.

¶ Capitulum de littera. K.

¶ De karabe. Cap.374m.

Karabe qd ē.Gūma ſiċ ſandaracha tēdēs ad
citrinitatē ⁊ albedinē ⁊ ꝑuitatē:⁊ qn̄qꝫ d̄cli-
nat ad rubedinez q̄ attrahit paleas ⁊ fractu-
ras plantaꝝ ad ſe:⁊ ꝑꝑ h̄ noiať karabe.ſ.ra-
piēs paleas ꝑſice.Ex ipſa qdē cōpoſita ē ex aqueitate
tepida ⁊ terreitate iā ſubtiliata:⁊ ē gūma arboris q̄ dr̄
nux romana q̄ ē cōpoſita ex terreitate ſubtili ⁊ aquei-
tate ſicca. Na. Eſt cal'a parūper:ſicca i ſcd̄o. Opa.
⁊ ꝓꝑe. Eſt reſtrictiua ⁊ ꝓprie ſanguis cuiuſcūqꝫ loci
fuerit:⁊ eiꝰ virtus eſt ſil'is v̄tuti floris ſue arboris.ſ.flo
ris nucis ſꝫ ē eo fridior. Apo.⁊ bo. Dixerūt qdaꝫ ꝙ
ſuſpēdiť ſuꝑ apoſtemata calida ⁊ ꝯfert eis. Mē.cap.
Retinet fluxuz ſanguis narium ⁊ deſcēdentis a capite
ad pulmonē. Mē.anhe.⁊ pec. Karabe confert tre-
mori cordis cū bibiť ex eo medietas auř.cū aq̄ frigida
⁊ ꝓhibet ſputū ſanguis valde. Mē.nuť. Retinet vo
mitū ⁊ ꝓhibet mās malas a ſtōcho:⁊ cū maſtice ꝯfor
tat ſtōchū. Mē.expul. Retinet fluxū ſang.ex matri-
ce ⁊ ano ⁊ fluxū ventris ⁊ ꝯfert tenaſmoni.

¶ Karabe vel vt qdā kakabre ē gūmi arboris ſꝫ Aui.⁊ Ser.dicte
haurromi.⁊ ſꝫ Dia.eſt ſpēs ppl'i arboris iuxta rhodanū fluuiū na
ſcētis ⁊ ſm Ouidiū iuxta eridanū.h̄ gūmi vocāt ſuccinū:vt dicit
caṗ.de agyros.diciť ēt electrū ſicut iā oſtēſum eſt ſupra in haur.
differt tñ a q̄dā ſp̄e vernicis:quā multi hodie ponūt ꝓ karabe:q̄
aſportať ad nos i fruſtis magnis.differt ſoliditate dico ⁊ duritie:
ꝙ in igne nō liqueſcit ſiċ vernix:ꝗ̄ꝗ̄ eo molleſcat.vernix v̄o di-
cta ⁊ fragilior ē ⁊ liq̄ſcit in igne ⁊ aliū odorē emittit ꝗ̄uis fricata
attrahat paleas vt karabe.multa.n.ſunt illa que ſic attrahūt pa-
leas.qd̄ aūt repiť h̄ loco apud Aui.ꝙ eſt gūmi arboris dicte nux
romana:ēt error fuit a ſil'itudine litteraꝝ:nā haur arab.ſic ſcri-
biť vide ꝙ eiſdē litteris ſcribunť:nec differūt niſi in pūctis:⁊.A.
dicit de haurū vel haur romana eſt karabe vt dr̄ ⁊c̄.Sim.

Kakille qd ē.Eſt herba ad citrinū paꝝ d̄cli-
nās:⁊ eiꝰ odor ē velut odor marinꝰ:
que āt ex ea laudať ⁊ ē bōa:illa ē cuiꝰ folia ſt̄ g̃ſſa ⁊ oli
ue foliȷ̄s ſil'ia:ſꝫ lōgiora ⁊ latiora:⁊ mordicāt liguā cuz
eoꝝ ſalſedie ⁊ ſternutatõez excitāt. Na. Cal'a ē i ſcd̄o
ſcd̄i ⁊ ſicca i ꝑ. Opa.⁊ p. Digerit aꝑit eūat ⁊ mūdi-
ficat. Apo.⁊ puſtu. In empl'is poſita mollificat apa
ta dura ⁊ ſcrophulas ⁊ fiſtulas curat putridas:⁊ pul-
uerizata ſuꝑ oſſa d̄nudata illa cooꝑit carne. Mē. iū.
Si ex ea coclearia duo cū cocleario vno mell' bibanť
ꝯfert oi ſpaſmo:⁊ poſita in clyſteri aufert in ipſa hora
ſciaticā. Mē.ca. Succus eiꝰ cū aceto vini ⁊ ol'o ro.
capiť dolorē iueteratū remouet:eiꝰ d̄coctio dētiū do-

lorē tollit. Et eiꝰ oleū cū aceto auriū tinitum remouet. Mē.ocu. Eiꝰ succꝰ cortices vngule sepat ac eā remouet. Eiꝰ aq̄ sblimata oculoꝝ maculas subtiles abscidit. Mē.āhe. Lateris dolorē sedat: ⁊ ā helitꝰ difficltatē remouet ⁊ gssas supfluitates expellit ⁊ sbtiliat. Mē.nu. Fridū splenis ac epatꝭ dolorē cōpescit: ⁊ vsus eiꝰ ē malus stōcho. Et hydropisi opitulat̄. Mē.ex. Orificia venaꝝ apit: ⁊ menstrua ac hemorroidas ꝓuocat. Et aq̄ decoctōis eiꝰ cū melle sūpta fetū educ̄: ⁊ vrinā mirabilr̄ fluere fac̄: aquasq̄ꝫ citrinas eūat. Succꝰ eiꝰ cū melle lapidē i vesica frangit. Cuiꝰ dosis est ab. ℥. s. vsq̄ꝫ ad vnā. Ven̄. Morsui canis rabidi supposita confert. Loco eius ponitur medietas pōderis eius ireos: ⁊ duplum eius cretani marini.

Cap̄.375m.

De karmezik.

k

Armezik qd est. Est fructꝰ tamarisci de quo iā locuti fuimus in cap̄. de tamarisco. Na̅. Est frigidus in primo: siccus in secūdo.

Cap̄.376m.

De kusele.

k

Usele qd ē. Est lignū sicut rubea qđ nigredo coopit. Na̅. Est cal'm ⁊ humidū in terminis ꝑmi. Opa. ⁊ ꝓ. Est glutiatiuū: ⁊ frāgit ṽtutē medicinaꝝ acutaꝝ sic̄ gūmi. Deco. Est ipiguatiuū.

Cap̄.377m.

De kemileo.

k

Emileū qd est. Est spēs mezerion nigra mortifera ⁊ est etiā notuꝫ nomine hameliū. Et nos quidem iam diximus ipsum in cap̄. de ha.

Cap̄.378m.

De kebikengi.

k

Ebikengi qd ē. Eiꝰ spēs sunt q̄tuor dixit Dia. Una spēs eiꝰ est cuius folia sunt silia folijs coriandri: sed sunt latiora folijs eiꝰ ad albedineꝫ declinātia ⁊ flos eiꝰ est citrinus: ⁊ qn̄q̄ꝫ est purpureus cuius lōgitudo ꝓuenit vsq̄ꝫ ad duos cubitos ⁊ eiꝰ radix est nō grossa: ⁊ ipsiꝰ radix est alba ⁊ hꝫ virgulta similia virgultis ellebori: ⁊ orit̄ in ripis cursus aquarū. Et est spēs eiꝰ alia fortiꝰ cineritia q̄ꝫ illa lōgiorē hn̄s radicē folia habēs regulata que noiat̄ lupinus syluestris. Et est alia ꝑua valde aurei coloris. Et q̄rta est silis tertie: verūtn̄ flos eiꝰ est albꝰ lacteꝰ. Na̅. Est calida ⁊ sicca in tertio. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Oēs sūt cal'e acute vlceratiue abstersiue excoriatiue mordicatiue cutꝭ faciētis pruritū. Deco. Folia ⁊ stipites eiꝰ anteq̄ꝫ desiccent̄ eradicāt albaras ⁊ albedinē vnguiū. Apa. ⁊ bo. Eradicat scabiē ⁊ sanat ṽrucas ⁊ q̄ sunt vt claui ⁊ glādulas pēdētes qbꝰ nocet frigꝰ. Vul. ⁊ vl. Decoqt̄ ⁊ embrocat̄ sapbat cū aq̄ eius tepida ⁊ ꝯfert. Mē.oc. Eiꝰ radices sunt exiccantes sternutationibꝰ fortibꝰ: ⁊ qđ ex eis tertiū est ꝯfert percussionibus dentiū.

Kebikengi arabice apud Auicē. est botrachion: apud Dia. ⁊ est apiū raninū cū suis speciebus: que sunt quatuor ꝫm Dia. Sim.

Cap̄.379m.

De kekengi.

k

Ekengi quid est. Uirtus eius est ꝓxima virtuti vue lupine ⁊ proprie virtus folioꝝ eiꝰ. Na̅. Est frigida ⁊ sicca ad scđm perueniēs. Vul. ⁊ vl. Suo succo conseruat vlcera ⁊ delet duritiē fistularum ⁊ vlcera auris antiqua. Mē.anhe. ⁊ pec. Cōfert asmati ⁊ iflationi ⁊ difficultati anheli. Mē.nut̄. Cōfert icteritie. Mē.exp. Cōfert vlceribꝰ viaꝝ vrie.

Kekengi arabice spēs solatri ꝓferens granū rubicūdum simile ceraso in vesica inclusuꝫ citrina in colore: q̄re a multis vesicaria vocat̄. Dia. cacabuꝫ vocat cū de stringo loquit̄. hec in ātiqs libris vocat̄ fisalides: a qua noiant̄ trocisci diafisalidos ⁊ electuariuꝫ. etiā hec vesicago vocat̄. Pli. lib. 21. cap̄. 31. hāc qdam callion vocāt. nostri aūt vesicariā: qm̄ vesice ⁊ calculis prosit ⁊c̄. Sim.

Cap̄.380m.

De kenkezred.

k

Enkezred quid est. Est gūma alcorsof: ⁊ iā dictuꝫ est de eo ꝙ est kurket. Natura. Est calidum ⁊ siccum in secundo.

Kenkezred arabice ꝫ Aui. est gūma alcorsof: qđ est spēs cardi: cardus vocat̄ cū car lege cap̄. de harsas cū hoc cap̄. Sim.

Cap̄.381m.

De kustberkusti.

k

Ustberkusti quid est. Est similis folijs inuolutis ad inuicem quoꝝ numerus ꝫm plurimū est quinq̄ꝫ ⁊ inuoluunt̄ super radicē vnam: ⁊ eius color ad nigredinē declinat ⁊ citrinitateꝫ: ⁊ nō habet plurimum saporem. Et dixerunt quidam ꝙ est albarsekar. Alij ṽo dixerunt ꝙ virtus eius est sicut virtus albarsekar ⁊ hoc est sanius. Na̅. Est calidus ⁊ siccꝰ in scđo. Opa. ⁊ ꝓꝓe. Est subtilis.

Cap̄.382m.

De kildaru.

k

Ildaru qd est. Est asarari: ⁊ nos quidē loquemur de ipso in sequētibus in cap̄. de sin.

Kildaru arabice est saraim que est filix. Sim.

Cap̄.383m.

De kemescir.

k

Emescir qd ē. Est in dispōnibꝰ alieusir: ꝫ ipm est fortius plurimū. Na̅. Est cal'm ⁊ siccū in tertio virtuose. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est liquefactiuū resolutiuū. Mē.expul. Prouocat vrinā ⁊ mēstrua: ⁊ eijcit fetū virtuose: ⁊ virtus eius in hoc cōparē nō habet: ⁊ neq̄ꝫ habet comparem soluendo aquositatem.

Kemescir ꝫm Auicē. est in dispositionibus alieusir quod est opoponax. Sim.

Cap̄.384m.

De kormidenen.

k

Ormidenē qd ē. Est granū qđ medici laudāt. Mē.exp. Prouocat vrinam ⁊ menstrua: ⁊ calefacit vuluā valde: ⁊ soluit saniē ⁊ aquā.

Cap̄.385m.

De keuzauguen.

k

Euzauguen quid est. Est nomen herbe: ⁊ existimo ꝙ keuzauguen est lingua bouis persice. Mē.anhe. ⁊ pec. Proprietas eius est letificare ⁊ tristitiam remouere.

Cap̄.386m.

De karon.

k

Aron qd ē. Est lignū idū cuiꝰ allatio ad terrā nr̄aꝫ multiplicat̄: nō ꝗ elongat̄ qn sit almugat indū. Instr.iun. Est magni iuuamenti in negocio fracture ⁊ torsionis ⁊ dislocationis.

Cap̄.387m.

De keisin.

k

Eisin. Na̅. Semen ⁊ radix eius calefactiua sunt. Et semē ipsiꝰ est calefactiuū ⁊ exiccatiuuꝫ in scđo. Opa. ⁊ ꝓꝓe. Expellit ventositates ⁊ aperit. Mē.nut̄. Est maturatiuū digestiuuꝫ resolutiuū vētositatꝭ ꝑcipue in stōcho ⁊ ꝯfortat ipm. Mē.expul. Pōdus. ʒ. j. ex eo solōne educit vermes ⁊ ascarides: ⁊ ꝓuocat mēstrua virtuose. s. semē eius. Vene. Confert puncture vermium venenosorum.

Keisin arab. leuisticum: vt patet ex cōcordia Dias. ⁊ Aui. ⁊ etiā in oibus alijs libris de greco translatis: vbi habetur leuisticū in similibus locis apud Auicē. ⁊ Aben. Mesue ⁊ alijs de arabico habetur keisin: sed kaisum est abrotanum. Sim.

¶ De kuzkenden. Cap. 388m.

Kuzkẽden qd est. Est res leuis sic̃ albusnati lutea: ⁊ in rakia noiat̃ sterc⁹ colũbaꝝ: ⁊ i bal dach ⁊ i egypto noiat̃ kenden. Elec. Que ex ea melior ẽ barbarica ẽ: ꝫ rakia ẽ ꝺbilis. Na̋. Est cal'a ⁊ hũida in p̃: ⁊ dĩ ꝙ ifridat parũper: ꝫ nõ ẽ firma tũ. Opa. ⁊ ꝓp̃. Exiccat ⁊ i ipsa ẽ extinctio: ⁊ dixerũt qdã ꝙ ipa icidit sanguinẽ ⁊ ex ꝓꝑetatib⁹ qdẽ ei⁹ est ꝙ assumunt̃. x. lib. mellis ⁊. xx. lib. aq̃ ⁊ kileie ex ea: ⁊ ꝯcu tiunt̃ bñ ⁊ coopit̃ os vasis ⁊ fit vinũ stati. Deco. Im pinguat. Mẽ. expl'. Augmẽtũ efficit in coitu.

¶ De kebenzkesenz. Cap. 389m.

Kebẽzkesenz qd est. Quidã de gñe tuberũ soli dũ adunatũ in magnitudine testiculi: verũtñ ẽ verrucatũ hñs verrucas ꝓfundas qꝺ nascit̃ in arena sic̃ nascunt̃ tubera ⁊ fungi suaue valde qꝺ i nr̃a terra multiplicat̃ in locis q̃ sunt vltra fluuiũ: ⁊ in cora sceni ẽt: ⁊ nos qdẽ ñ audiuim⁹ ab aliq̃ vnq̃ ꝙ tãtũ infe rat nocumẽtũ q̃ʒtũ fungi ⁊ tubera. Cũq̃ ipoꝝ sapor tu beꝝ sapori cõpat̃ ẽ parũꝑ ꝺclinãs ad dl'cedinẽ. Na̋. Hʒ friditatẽ maiorẽ friditate reliquoꝝ tuberũ ⁊ fun goꝝ: ⁊ neq̃ est vacuũ ab hũiditate ex̃nea cũ siccitate sube. Opa. ⁊ ꝓp̃e. Est extinguens grossum.

¶ De kerfe aromatico. Cap. 390m.

Kerfe aromaticũ qd ẽ. Est cortex grossus colo rez hñs purpureũ qꝺ hʒ saporẽ gariofili absq̃ dulcedine cinamomi q̃ʒuis sit dulci⁹ q̃ʒ gario filus: ⁊ est debilius in operationibus suis q̃ʒ gariofi lus. Na̋. Est calidũ ⁊ siccũ in secũdo.

¶ Kerfe aromaticũ kerfe arabice cortex arboris dĩ ẽt kiserec. A. duo facit cap̃. vnũ ꝺ kerfe arõatico: aliꝺ de kerfe cinamomi. Si.

¶ De kerfe cinamomi. Cap. 391m.

Kerfe cinamomi qd est. Dĩ ꝙ est ꝺ cinamomo ⁊ dĩ ꝙ est alteri⁹ gñis: ⁊ ipm qdẽ est durũ sicut cinamomũ: de ipso tñ est qꝺdã qꝺ nõ durescit: ⁊ de ipso est qꝺ est lineatum: ⁊ aliud est albũ frãgibile velociter: ⁊ ipm quidẽ cinamomũ est debilius: ⁊ dictũ est de ipso in capitulo cinamomi.

¶ De keiken. Cap. 392m.

Keiken qd est. Est gũma horribilis saporis: ⁊ asportat̃ de regione occidẽtis: ⁊ existimauerũt qdã ꝙ ẽ sandaraca: ꝫ nõ est firmũ: ⁊ qñq̃ qdẽ suffumigat̃ ex eo cũ myrra ⁊ sigia. Opa. ⁊ ꝓp̃. In ipa est nutrimẽtũ ꝑuũ. Deco. Mũdificat vlcerũ vesti gia velociter: ⁊ in ipsa est extenuatiua ꝟtus qñ quaq̃ die bibunt̃ de ea tres q̃rte. ʒ. j. cuʒ oxymelle aut aqua. Mẽ. cap. Nihil eqparat̃ ei in remouẽdo dolorẽ dẽ tiũ ⁊ casuʒ gigiue. Mẽ. ocu. Acuit visuʒ. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Cõfert asmati cum melle ⁊ vtunt̃ ea lactantes. Mẽ. nut̃. Qñ de eo bibit̃ tribus dieb⁹ cuʒ oxymelle extenuat splenem valde. Mẽ. exp. Prouocat men strua cum aqua mellis.

¶ Keikẽ sed in arabico est kancamon: ⁊ dicit Aui. ꝙ est gũmi hor ribilis saporis: ⁊ vĩ ignorasse qd esset ⁊ ipm est lacca: vt pʒ legen ti cap̃. hoc cũ cap̃. de lacca apud Serap̃. ⁊ q̃ ignorauit quid esset scripsit aliud cap̃. de lacca in littera hem. Sim.

¶ De kotto. Cap. 393m.

Kottũ. Na̋. Semẽ ei⁹ est calefactiuũ lenitiuũ. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Grana ei⁹ sunt bona pectori ⁊ tussi. Mẽ. exp. Semina eius sunt lenitiua vẽtris: ⁊ succus folioꝝ ei⁹ ꝯfert solutioni pueroꝝ.

¶ De keted. Cap. 394m.

Keted qd ẽ. De gũma ei⁹ dcʒ ẽ i ca. ꝺ kef. cui⁹ q dẽ gũma ẽ dragagãtũ. Na̋. Est fridũ ⁊ siccũ.

¶ De kali. Cap. 395m.

Kali. Opa. ⁊ ꝑ. Est cal'z adustiuũ abstersiuũ corrosiuũ forti⁹ q̃ʒ sal. Dec. Cõfert mõphee. Vul. ⁊ vl. Cõfert scabiei ⁊ corrodit carnẽ additã.

¶ Kali arabice est planta in littoribus maris na[...]eũs similis ver miculari pinguis ⁊ salsa ⁊c. Sim.

¶ De kimolea. Cap. 396m.

Kimolea qd est. Laminosa ẽ sic̃ marmor alba splẽdida bona: i sapore suo est cãphoreitas: ⁊ de ipa est q̃dã que splẽdorẽ nõ hʒ: ois veloci ter est frangibilis. Vul. ⁊ vl. Cõfert adustioni ignis ꝓprie cũ aqua ⁊ aceto. Et qꝺ ex ea est adustũ ⁊ lauatũ ꝯfert vlceribus difficilibus ad incarnanduʒ.

¶ Kimolea Joã. Sera. cap̃. de tumore pedũ ꝓgnãtiũ est ingt mar mor inuẽtũ in luto viridi. Stepha. kimolea tẽaci. Inueni tñ i lib. de doctrina. g. kimolea expositũ creta alba: ꝫ nõ assero. ml'ti lutũ gñatũ sꝺ rota fabri q̃ acuunt̃ gladij accipiũt ⁊ kimolea dicũt. Si.

¶ Capitulũ de lr̃a. L.

¶ De lepore syluestri. Cap. 397m.

Lep⁹ syluestris qd ẽ. Coagulũ hui⁹ leporis fa cit oia q̃ diximꝰ i cap̃. ꝺ coagulis subtili⁹ ⁊ me li⁹: ⁊ i est opõnis additio. Na̋. Fridus est ⁊ sicc⁹: ⁊ rectificatio ẽ cũ melle. Elec. De eo q i domi b⁹ nutrit̃ adusto sumit̃ i potu medietas. ʒ. Deco. Ei⁹ sãguis mũdificat pãnũ: ⁊ cinis capit̃ ei⁹ est ẽt medica mẽ bonũ habẽti alopiciã: ⁊ ꝓp̃e marini. Cũq̃ vẽter le poris sumit̃ sic̃ est cũ viscerib⁹ ⁊ frigẽdo suꝑ sartaginẽ adurit̃ ẽ medicamẽ originis piloꝝ suꝑ caput cũ ꝯterit̃ ⁊ admĩstrat̃ cũ oleo ro. Instr. iun. Ei⁹ cerebrũ assa tũ ꝯfert tremori accñti ex successiõe egritudis. Mẽ. cap. Cũ inũgunt̃ gigiue ĩfantis ex cerebro ipsi⁹ ꝓp̃e tate q̃ est in ipso velociter oriunt̃ dẽtes ⁊ facile exeũt sine dolore: ⁊ sil'r cũ soluit̃ cũ butyro veteri aut recẽti aut melle: ⁊ cũ bibit̃ ei⁹ coagulũ cũ aceto ꝯfert epil'ie. Mẽ. nu. Mũdificat stõchũ. Mẽ. exp. Coagulũ ei⁹ cũ bibit̃ tribus dieb⁹ cũ aceto post purgationẽ men struoꝝ ꝓhibet ĩpregnationẽ: ⁊ mũdificat humiditatẽ currẽtẽ ex mr̃ice. Et sanguis qdẽ leporis frixus ꝯfert dissinterie ⁊ apati intestinoꝝ ⁊ col'oni antiq̃. Vene. Coagulũ leporis cũ aceto est tyriaca ⁊ bezahar vene nis. Et sanguis leporis frixus aufert venenũ sagitte.

¶ Lepus syluestris: lepus est duplex: qdã syluestris vt lep⁹ cõiter dictus. qdaʒ domesticus q in domib⁹ stat ⁊ vocat̃ conilus: fridus est ⁊ siccus cõparãdo totũ leporẽ ad totam spẽm hominis: vel ad totũ hoiẽʒ: ⁊ ita hic Aui. dicit. Nã ipse dicit frigidus est ⁊ siccus. lepus cõparãdo ipm ad totũ hoiem infridat nõ cõparãdo leporẽ ad corp⁹ humanũ: sed cõparat ꝑtes leporis sibimet. nã ipse dicit ibi: leporis ꝟo caro est cal'a ⁊ sicca. s. in respcũ ad alias ꝑtes lepo ris. ¶ Et rectificatio est cũ melle) nõ vĩ laudabilis rectificatio: q̃ lep⁹ est siccus: ⁊ mel siccũ. Dõm ꝙ mel rectificat friditateʒ. Et iõ cũ dicit rectificatio. s. friditatis ei⁹ est cũ melle: vel al'r ꝙ rectifi catio sit ex ꝑte siccitatis est notũ. Saluat̃ q̃ mel ẽ dulce: ⁊ dulce do fundat̃ in calido ⁊ hũido mellis: q̃re rectificat̃ siccitas leporis. Et rectificatio est cũ melle. s. cãne vel atabarzet qꝺ est zucchaꝝ: ⁊ saluat̃ cũ zucchoro sit cal'm i p̊ hũidũ in eodẽ p̃: vt pʒ per Aui. ifra ca. de zucchoro. ⁊ ẽt ca. ꝺ melle: i areola nãc ꝺ pũctiõe gigiue ĩfan tis cũ cerebro ⁊c. põit̃ idẽ ab Aui. fen. 3. p̃mi ca. ꝺ rectitudie lacta tiõis ⁊ rẽotiõis a lacte in fine ca. ¶ Coagulũ ei⁹) cũ aceto ꝓhibet

ĩpregnationẽ: ⁊ sine aceto ꝯfert ad ĩpregnãdũ ex sui mã hũida: ⁊ iõ rõne partiũ humidarũ de qbus in caplõ de coagulo. Sim.

¶ De locustis. Cap. 398ᵐ.

Locuste. Elec. Ex eis sũt meliores grosse que alas non habent. Deco. Pedes earum eradicant verrucas ſm ꝙ dicitur. Mẽ. nut. Sumuntur ex rotundis earuz duodeciz grana: ⁊ abijciunt capita ⁊ extremitates earum ⁊ ponit cũ eis parꝝ myrti sicce ⁊ bibunt ꝓpter hydropisim sicut sunt. Mẽ. exp. Conferunt guttationi vrine: ⁊ qñ cũ eis fit suffumigatio ꝯferunt difficultati eius: ⁊ ꝑcipue in mulieribꝰ: ⁊ fit cuz eis eupatorio hemorroidibus. Vene. Grosse que alas nõ habẽt assant ⁊ comedunt ꝑꝑ puncturã scorpionis.

¶ De lepore marino. Cap. 399ᵐ.

Lepꝰ marinꝰ qd ẽ. Est aĩal ostracũ lutosum declinãs ad rubedinẽ aliquãtulã: iter ꝑtes eiꝰ sũt q̃dã sil'ia folijs alusnẽ. Deco. Eius sanguis est cal's mũdificãs morpheã ⁊ pãnũ. Et eiꝰ caput adustũ gñat pilos in alopicia ꝓprie cũ adipe vrsi ⁊ in tyria valde. Cũ ḡ ex eo fit empl'm sicut est abradit pilos. Mẽ. ocu. Abstergit visuz more empl'i suppositũ: ⁊ sicut collyriũ. Vene. Numerat iter venenosas medicinas q̃ interficiũt cũ vlceratione pulmonis.

¶ De longo pipere. Cap. 400ᵐ.

Longũ pip qd ẽ. Res ꝑua sic digiti in figura floris salicis q cecidit: ƺ ipƺ ẽ minꝰ: ⁊ est durũ solidũ: ⁊ sapor eiꝰ i acuitate ꝓximꝰ est sapori pipis ⁊ est primꝰ fructꝰ pipis: q̃ ꝑꝑ ẽ hũidus ⁊ comedit ⁊ nõ mordicat i ꝑmis gustũ. Elec. Bonũ ẽ illḋ qḋ nõ ẽ fractũ ⁊ nõ dissoluit in aq̃ tepida ẽt si i ipa remaneat tota die: ⁊ ẽ sil'e pipi in sapore suo. Nã. Cal'm est in tertio: siccũ in scḋo. Opa. ⁊ ꝓ. Est resolutiuũ ⁊ remouet egritudines frigidas. Mẽ. ocu. Cũ aqua epatis caprini assati ꝯfert pãno oculi. Mẽ. nut. Digerit ⁊ facit appetitũ ⁊ ꝯfortat stõchũ. Mẽ. exp. In spermate facit augmentũ ⁊ valet vt zinziber.

¶ De licio. Cap. 401ᵐ.

Liciũ qd ẽ. Magis vincẽs ſm existimatiõnẽ est qḋ idũ ẽ: ⁊ est succꝰ alfeluzabaragi ⁊ falsificat: ita ꝙ latet ꝓbos medicos: ⁊ illḋ fit cũ succo azerese: coqt. n. i aq̃ dõec coaguletur: ⁊ virtꝰ eiꝰ ẽ ꝓpinq̃ sub'e ignee subtili ⁊ terree frigide. Qḋ aũt de mecha est: est res artificialis. Elec. Indũ est fortiꝰ q̃ƺ illḋ de mecha in re capilloꝝ ⁊ ꝯfortatione eoꝝ: ⁊ illḋ de mecha i apatibꝰ est fortiꝰ. Nã. Est tẽperatũ in caliditate ⁊ frigiditate: ⁊ siccũ in scḋo. Opa. ⁊ ꝓꝑe. In ido est resol'o ⁊ stipticitas ꝑua ⁊ cõfert oĩ fluxui sang. ⁊ eiꝰ resol'o ẽ pl'ima stipticitate ipsiꝰ ⁊ est in scḋo i resol'one: ⁊ est stipticitas eiꝰ mior exiccatione ipsiꝰ ⁊ in ipso ẽ virtꝰ subtilis. Deco. Rubificat capillos ⁊ ꝯfortat os ⁊ ꝓprie idũ ⁊ sanat pãnũ: ⁊ ꝯfert oẽ lyciũ pãnaritio. Apa. ⁊ bo. Cõfert apatibꝰ fluxꝰ ⁊ formice. Vul. ⁊ vl. Cõfert vtrũq3 vlceribꝰ fraudulentis. Instr. iun. Cõstringit ħ mẽbra. Mem. cap. Indũ ꝯfert fluxui saniei ab aure ⁊ vlceribꝰ eiꝰ: ⁊ cũ eo tãgit palatũ ꝑꝑ alcola ⁊ sanat ⁊ vlcera gigiue: ⁊ egritudines eius curat. Mẽ. ocu. Cõfert obthalmie ⁊ abstergit corneã ⁊ remouet pãnũ eiꝰ ⁊ sanat scabiẽ oculi. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Indũ in potu dat ad sputũ sanguis ⁊ ad tussim. Mẽ. nut. Bibit indũ ⁊ ꝓhibet icteritiã nigrã ⁊ splenẽ: ⁊ sil'r linitũ ⁊ ipsius arbor operat illḋ: ⁊ ꝯfert fluxui stomatico. Mẽ. expl'. Cõfert fissure ani ⁊ bibit aut suppponit sol'oni ãtique: ⁊ ei que est ex debilitate stõchi ⁊ dissinterie: ⁊ ꝓuocat mẽstrua: ⁊ eiꝰ fructus recẽs soluẽdo educit flegma aquosum: ⁊ ꝯfert vlceribus ani: ⁊ ꝓhibet sciaticã ⁊ ꝯfert hemorroidibus. Vene. Eius fructꝰ ꝯfert ꝑniciosis ⁊ indũ dat in potu ad morsum canis rabiosi. Permu. Loco eius ponitur feluzabaragi equale pondus ⁊ aggregatis faufel ⁊ sandalo equale pondus ipsius.

¶ Liciũ. Dia. eligẽdũ est intus colore ruffo ⁊ de foris nigro: qḋ diuisuz al's brioniũ hrumũ ñ hƺ stipticũ ⁊ coloris ruffi ⁊ crocei appꝫ cũ gustu amaro sic est indicũ: qḋ ⁊ meliꝰ est. arbor vñ fit ẽ lithios appellata siue exacãthon folia buxo sil'ia atq3 spinosa gñans: nascit in dumosis locis: cuiꝰ folia ⁊ grana ⁊ radix in vnũ ꝯtũdũt ⁊ ex aq̃ dulci coquunt vsq3 ad crassitudinẽ ⁊c. apud Serap. nõ hƺ folia spinosa ⁊ hƺ ramos longitudine duoꝝ bracchioꝝ ⁊c. Sim.

¶ De lacerto. Cap. 402ᵐ.

Lacertꝰ qd est. Est athab ⁊ eiꝰ nã vicina est nãe stellionis: sed est melius stellione ꝑꝑ illud quo nutrit. Mẽ. ocu. Eius stercus albugini ⁊ pruritui ꝯfert ⁊ acuit visuz.

¶ De limacia. Cap. 403ᵐ.

l Imacia qd est. Est ex sũma ostracoꝝ. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Extinguit sanguinẽ. Mẽ. ocu. Eius stercus adustũ ꝯfert vlceribus oculi.

¶ De lapide iudaico. Cap. 404ᵐ.

Lapis iudaicꝰ qd est. Est lapis sicut nux ꝑua ad lõgitudinẽ paucã declinãs ꝓximꝰ figure amigdale aut dactyli quẽ secant linee in suis extremitatibꝰ: ⁊ linee alie latitudinales ei eq̃distãtes q̃re se secãt ⁊ remanẽt ex eis sicut squame ꝑue lucide. Mẽ. nut. Debilitat stõchuz ⁊ nõ ꝯuenit ei ⁊ deijcit appetitũ. Mẽ. exp. Cõfert lapidi renuz ⁊ extrahit ipm: ⁊ potio eiꝰ sit decẽ annulsat cũ aq̃ calida: ⁊ dixerũt qdã ꝙ ipse ꝯfert lapidi vesice: sed nõ est ita: ⁊ ipse est ex eis que abscindunt sanguinem ani.

¶ Lapis iudaicus de regione iudee defert: vt Ioã. Serap. cap'lo de lapide: cuius formam describit Sim.

¶ De lapide tauri.

Lapis fellis tauri qd est. Est lapis q inuenit in bursa fellis tauri ⁊ est magnus sic ouũ gallie: ⁊ est coloris citrini trahẽs ad rubeũ: ⁊ est saporis amari pungẽs linguã ⁊ est leuis põderis: ⁊ si ibidẽ permanet lõgo tempore scindit. Mẽ. cap. Prodest corige frigide. Europus dixit ꝙ expertꝰ est ad epelimantiã si distillet in naribꝰ cũ aq̃ ruthe: ꝓuocat sternutationẽ ⁊ abbreuiat ꝑoxismuz epilepsie. Mẽ. ocu. Remouet oẽm malã cõplexionẽ oculoꝝ: ⁊ stringit lachrymas. Mẽ. ãhe. Inunctus cũ butyro valet cõtra asma. Mẽ. nut. Debilitat os stõchi ⁊ deijcit appetitũ. Mẽ. exp. Cõfert habẽtibꝰ arenulas in renibꝰ ⁊ ꝓuocat mẽstrua. Gal'. dixit. Nõ ꝓdest nisi capiti.

ADDITIO. Est spẽs epilepsie i q̃ fit ꝯctio nẽuoꝝ: vt dixit Lazarus hebreꝰ arabicꝰ q traduxit ħ capitulũ ꝺ arabico in latinum.

¶ De lapide vesice. Cap. 405ᵐ.

Lapis vesice. Mẽ. expul. Dicit ꝙ ipse frangit lapidem renum ⁊ vesice Gal'. vo dixit ꝙ nihil horum est.

¶ Lapis vesice est qui in vesica generatur. Sim.

¶ De lapide spongie. Cap. 406m.

Lapis spõgie qd ē. Est lapis iuēt9 i corpe spõgie. Mē. exp. Frāgit lapidē renū.

¶ De lapide lacteo. Cap. 407m

Lapis lacteus qd est. Cū iste lapis fricat cū aq̄ egredit ex eo qddā qd est sicut lac: ꝛ hic qdē lapis est ciericij coloris dulcis saporis: ꝛ terit cū aq̄ ꝛ suat qd resoluit ex eo in pixide plūbi. Nā. Est tēperatus. Apa. ꝛ bo. Cōfert initio apatū calidoꝝ: sed nō peruenit ad hoc vt tale iuuamētū ꝯferat apud statū ipsoꝝ quo cōsequat sanitas. Mē. ocu. Ex fricatione eius cū aqua fit alcofol: ꝛ ꝓhibet cursuꝫ superfluitatum ad oculū ꝛ vlcera accidentia in ipso.

¶ Lapis lacteus grece galatides. Dia. colore est cinericius gustu dulcis qui tritus lacteū colorē emittit: vnde sic dicitur ꝛc. Sim.

¶ De lapide molari. Cap. 408m.

Lapis molaris. Apa. ꝛ bo. Vapor aceti ab eo ꝓhibet fluxū sang. ꝛ apata calida.

¶ Lapis molaris sm Aui. oībus est notus ꝛ est stipticus. Sim.

¶ De lapide in quo acuit. Cap. 409m.

Lapis in quo acuit. Deco. Fricatio eius sup mamillā ꝛ testiculū ponit vt nō magnificent. Apa. ꝛ bo. Fricatio ei9 bona est apostematibus mamille calidis.

¶ Lapis in q̄ acuit ē cos: arabice dr almesen: grece vo alkom. Si.

¶ De lapide alagi. Cap. 410m.

Lapis alagi. Opa. ꝛ ꝓpe. Exiccat ꝛ abstergit ꝛ retinet sanguinē. Vul. ꝛ vl. Prohibet fluxū sanguinis ex vulneribus ꝛ vlceribus.

¶ De lapide alkali. Cap. 411m.

Lapis alkali qd ē. Est lapis q hꝫ fricationē superflue dulcedinis: verū est sicut lapis lacteus in oīb9 suis opationib9. Nā. In ipso est caliditas quedā ꝛ hꝫ virtutē alscedenegi.

¶ De lapide lune. Cap. 412m.

Lapis lune qd ē. Ipse dr splēdor lune ꝛ inuenit apd augmētū lune: ꝛ iuenit i tra arabū lenis. Opa. ꝛ ꝓp. Suspēdit sꝫ q dr sup arborē ꝛ fructificat. Mē. ca. Sanat epilepsiā ꝛ suspēdit sr epilepticū q sꝫ tminū assuit ab ea.

¶ De lapide semeito. Cap. 413m.

Lapis semeit9 qd est. Iste lapis in operationibus suis est sicut emathites: sed est minor.

¶ De lapide nigroꝝ. Cap. 414m.

Lapis nigroꝝ qd est. Lapis q defert ex nigris declinās ad citrinitatē fricat ꝛ egredit ex eo fricatio mordicās linguā similis lacti. Mē. ocu. Mūdificat pānū oculi cū nō ē cū apate ꝛ obthalmia: ꝛ ꝯfert vestigijs vlcerū in eo: ꝛ eradicat vngulā lenē.

¶ Lapis nigrorum est lapis sm Aui. qui defertur ex nigris declinans ad citrinitatem.

¶ De lapide afrogion. Cap. 415m.

Lapis afrogion. Opa. ꝛ ꝓp. Exiccat cū stipticitate ꝛ mordicatione ꝛ resolutione.

¶ De lapide serpentis. Cap. 416m.

Lapis serpētis. Mē. expl. Dr q ipse frāgit lapidē in vesica: ꝫ Gal. negat illud. Vene. Dr q ipse ꝯfert sua suppositione morsui serpētis. Inquit Gal. Retulit illud quidam homo verax.

¶ De lapide q extiguit i oleo. Cap. 417m.

Lapis q extinguit in oleo. Opa. ꝛ ꝓp. Lapis iste extinguit oleo ꝛ inflat aqua. Vene. Ex lapide isto fugiunt vermes venenosi.

¶ De lapide anesep. Cap. 418m.

Lapis anesep. Mē. nut. Est iuuatiu9 stōchi valde. Et Gal. qdē dixit q qñ fit ex eo suspensoriū eqdistās stōcho ꝛ suspēdit ꝯfert meri ꝛ stōcho.

¶ De lapide alesekifa. Cap. 419m.

Lapis alesekifa. Mē. pec. Cōfert apostematibus ꝛ vlceribus que sunt in vua valde.

¶ De lapide armeno. Cap. 420m.

Lapis armenus qd ē. In ipso ē aliquātulū azuli coloris: nō tñ ē in colore azuli: ꝛ nō ē in ei9 soliditate: ꝫ ē in eo arenositas q̄dā: ꝛ qñq ꝫ vtunt eo tictores ꝛ pictores loco azuli ꝛ est lenis tact9. Mē. nut. Est malus stōcho: ꝛ ille q est ablutus nō facit nauseā: ꝛ in dispōnib9 est malus stōcho. Mē. exp. Soluēdo educit mel'iaꝫ forti9 q̄ꝫ lapis azuli: ꝛ iā ꝯtēti sunt eo ꝛ dimittūt elleboꝝ nigrū ꝑꝑ illud qd inueniūt in eo ad egritudines melicas.

¶ Lapis armenus in albaui ex auctoritate Constan. est inquit in colore similis lapidi lazuli ꝛ pictores pingunt cum eo loco azuli. inquit filius Mesue est diaphanus ꝛ leuis ꝛc.

¶ De luto sigillato. Cap. 421m.

Lutū sigillatū qd ē. Hoc lutū affert de termino rubeo q noiat lacuna: ꝛ nō noiat lacuna nisi q2 ipa est terra plana ꝓfunda i q̄ nō est herba oino neq ꝫ lapis. Et iā retulit mihi qdā ꝓprio ore q vidit eā. Hoc aūt lutū dr lutuꝫ diuinū. Et illd iō qm prim9 q ipꝫ accepit fuit mlr diuina in diebus. s. ꝓteritis ꝛ ipm qdē dr magra diuina: qm ipm vere ē magra quā dina q̄ noiabat bartamise accipiebat ꝛ ad ciuitatē dferebat ꝛ ponebat in aq̄ ꝛ fiebat sic puls ꝛ dimittebat ipsam post motionē fortē qescē donec residebat ꝛ effūdebat ab ea illā aq̄ꝫ ꝛ accipiebat rē gssam ꝛ ꝓijciebat eā: ꝛ vtebat qd ex ea pigue erat ꝛ viscosuꝫ: ꝛ faciebat ex eo lutū sic cera. Apd Dia. vo ē lutū spelūce illi9 loci ꝯfectū cū sāguie hircoꝝ: ꝛ ipꝫ qdē qñq ꝫ adulterat ita vt penit9 nō cogscat. Elec. Meli9 ē illd qd nō hꝫ odorē nisi odorē alumis ꝛ retiet sanguinē cū currit ex ore: ꝛ ānectit lingue: ꝛ pendet ex ea. Opa. ꝛ ꝓp. Inqt Paulus. Nō ē medicia magis abscindēs sanguinē q̄ꝫ ipm ꝛ ē forti9 q̄ꝫ lutū scemi9 ita q mēbra nō tolerāt fortitudinē ei9 cuꝫ hñt apa caliu ꝓprie tenera: imo sentiūt ex eo aspitatē q̄ꝫdā ꝛ est ifridatiuū glutinosuꝫ. Apa. ꝛ bo. Cōfert in ꝓncipio apatū calidoꝝ. Vul. ꝛ vl. Cōsolidat vulnera recētia ꝛ vlcera difficilia ꝛ ꝓhibet vlcerationē adustiōis ꝛ sanat vlcerationē ei9. Instr. iun. Cōseruat mēbra apd casuꝫ ꝛ restaurat ꝛ ꝓhibet effusionē māeꝝ ad man9 ꝛ pedes ꝛ ꝓhibet corrosionē. Mē. cap. Prohibet catarrū ꝛ ꝓhibꝫ cursuꝫ oris ꝛ gigiue. Mē. ābe. ꝛ pe. Cōseruat viscera apd casuꝫ ꝛ ꝯfert extenuatōi: ꝛ ēt sputo sāguis ꝑpea q exiccat vlc9 plmonis. Mē. ex. Cōfert rasure itestioꝝ maligne bibitū ꝛ clysterizatū ꝛ ꝓpe p9 clysterizatiōeꝫ cū hydromelle dcliui ad puritatē: deide aq̄

salis. Uene. Resistit venenis ⁊ morsib⁹ bibitū cū vino ⁊ linitū cū aceto. Et qd̄ ex eo parū ē cū bibit̄ nō cessat facē nauseā: ⁊ fac̄ venenū vomitu exire: ⁊ ꝓpe cū an̄ ip̄z bibit̄. Jngt Ga. medicamē gargarismatꝫ fcti ex eo expt⁹ suz i lepore mario ⁊ cātaridib⁹: ⁊ iueni ip̄z vomitu educēs ea stati. Et iā qdē expt⁹ fui ip̄z i mōsu canis rabiosi cū vio ⁊ liniui ip̄z sr̄ morsuz vipe cū aceto ⁊ posui sup ip̄z post linimētū folia scordeon aut cētaureā.

¶ Lutum sigillatum est terra sigillata: que a Dia. vocatur lennias frigidos ⁊ est rubea ſm omnes auctores. Sim.

¶ De luto absolute. Cap̄.422m.

Lutū absolute. Na. Lutū oē ifridatiuū ē. Opa. ⁊ p. Est dsiccatiuū abstersiuū: ⁊ lutū qdē calīn t̄re solaris ē dsiccatiuū corpoꝝ laxoꝝ absqꝫ mordicatiōe ꝓp suā glutinositatē: ⁊ cuz ei nō admiscet̄ nisi adustū qd̄ est sicut testa ⁊ pietes adusti in sole tūc in ipso ē virt⁹ resolutiua: qꝛ si vice alia lauet̄ fit desiccatiuū cū eq̄litate in caliditate ⁊ frigi. subtile. Deco. Cōstringit carnē laxā. Apa. ⁊ bo. Jn cerato ponit̄ super scrophulas ⁊ durities. Mē. nu. Ex luto terre solaris liniunt̄ hydropici ⁊ splenetici ⁊ iuuāt̄ māifeste ⁊ sanat carnē mltotiēs.

¶ Lutū absolute vocat̄ ab Aui. qd̄ a Dia. gicenon. i. cauū. Sim.

¶ De luto armeno. Cap̄.423m.

Lutū armenū qd ē. Est lutū rubeū dclinās ad cineritiū notū ⁊ alemū est ei ꝓpinquū in opōne. Na. Fridū est in p̄: siccū in scd̄o. Opa. ⁊ p. Retiet sanguinē: qm̄ ei⁹ exiccatio ē i vltio. Apa. ⁊ bo. Cōfert apatib⁹ pestilētialib⁹ bibitū ⁊ linitū ⁊ ꝓhibet ābulationē putredinis mēbroꝝ. Uul. ⁊ vl. Mirabile ē i re vulneꝝ. Mē. ca. Probibet catarrū ⁊ ꝯfert cola. Mē. ābe. ⁊ pec. Est bonū sputo sāguis ⁊ ꝓhibet ptisiz: ꝓpea qꝛ exiccat vlc⁹ pl̄monis: ⁊ ē cura stricture ābe. ex catarris. Mē. ex. Est bonū vlcerib⁹ itestioꝝ ⁊ sol̄oni ⁊ fluxui sāguis mr̄icis. Feb. Cōfert febrib⁹ ethicis ⁊ pestilētialib⁹ ꝓpe: ⁊ pl̄es qdē iā sanati sūt ex pestilētia magna ꝓp ꝯsuetudinē bibēdi ip̄z in vino subtili. Et si bibit̄ in febre pestilētie neciuz est vt vinū ꝑducat ip̄z ad cor ⁊ misceat̄ vinū illud cū aq̄ ro.

¶ Lutum armenum est idem qꝛ bolus armenus apud Auicen.

¶ De luto samio. Cap̄.424m.

Lutū samiū qd ē. Jngt Gal. Nos vtimur eo ex h̄ qꝛ noiat̄ stella samia. ego āt dico qꝛ boib⁹ vi qꝛ illd̄ sit talk. veꝝ de talk iā dixerūt veridici qꝛ ip̄z iuenit̄ in t̄ra grecoꝝ i isula cypri. Opa. ⁊ ꝓp. Lutū samiū dixit Gal. eē sic̄ sigillatū in retētiōe sāguis ⁊ reb⁹ alijs: ⁊ ē pluris aeritatꝫ q̄ꝫ sigillatū: q̄ꝓp ē leui⁹ imo ē vehemtis leuitatꝫ: ⁊ ē tenati⁹ ⁊ viscosi⁹ q̄ꝫ sigillatū: ꝫ sigillatū ē forti⁹ eo. Na. Hoc ē viscosum tenax glutinatiuū n̄ idigēs ablutōe: ⁊ ifridatio ē ꝑua ⁊ sedatio pl̄ima. Apa. ⁊ bo. Prohibet apata cal̄a i iceptōe ⁊ bothor vehemti⁹ q̄ꝫ rl̄iq̄ luta: ⁊ ꝯfert apatib⁹ mamillaꝝ. Et si ifundat̄ n̄ sētit̄ i eo aspitas calefaciēs sic̄ sētit̄ ex sigillato. Uul. ⁊ vl. Et ꝓp vehemētiā sue tenacitatꝫ n̄ ꝯfert vlcerib⁹ adustiōis ignis sic̄ sigillatū. Jnstr. iun. Cōfert i p̄ncipio podagre linitū. Mē. ca. Cōfert apatib⁹ q̄ sr̄ post aures. Mē. exp. Cōfert eruptiōi sanguis a mr̄ice: ⁊ egressiōi sanguis cū egestiōe.

¶ Lutū samiū apud Aui. est qd̄ apud Dia. dicit̄ gissamia. Sim.

¶ De luto qd̄ comedit̄. Cap̄.425m.

Lutū qd̄ cōedit̄. Opa. ⁊ p. Est oppilatiuū corruptiuū cōpl̄onis. veꝝ ip̄z ꝯfortat os stōchi: ⁊ dlet eleuationē cibi: ⁊ cū h̄ ego n̄ diligo vt admistret̄. Et hꝫ ꝓpetatē i ꝓhibēdo vomitū. Qd̄ aūt i ip̄o dr̄ de bonitate anhelit⁹ est ſm cōparationē dsideratiū ip̄m ⁊ dlectātiū in ip̄o ꝓp illd̄ qd̄ accidit de gaudio ꝑ acq̄sitionē ei⁹ qd̄ dsiderat.

¶ De luto terre masticis. Cap̄.426m.

Lutū terre masticis. Opa. ⁊ ꝓpe. Est abstersiuū lauatiuum generatiuum carnis.

¶ Lutum terre masticis est quod apud Dia. gischia: nam in insula chio solum mastix nascitur: vt dicunt. Sim.

¶ De luto cretico. Cap̄.427m.

Lutū creticū. Opa. ⁊ ꝓpe. Est plurime aeritatis: ⁊ est sil̄e reliq̄s lutis p̄dictis: verū est debilius reliq̄s ⁊ abstergit absqꝫ mordicatione ⁊ debilitat sensus. Mē. ocu. Cōfert vlcerib⁹ orū ⁊ inflāmationi eoꝝ. Mē. exp. Alleuiat parturitionē ſm qꝛ dicitur ⁊ ꝯseruat pregnātes suspensum super eas.

¶ De luto kimolea. Cap̄.428m.

Lutū kimolea. Opa. ⁊ ꝓp. Qd̄ de eo purū est pl̄imi existit iuuamēti: ⁊ i ip̄o ē ifridatio ⁊ resol̄o: ꝫ cū lauat̄ destruit̄ ei⁹ resol̄o. Apa. ⁊ bot. Cuz aceto ponit̄ sup apata que sub stōcho sunt. Uul. ⁊ vl. Prohibet initiū adustionis ab vlceratiōe.

¶ Lutum kimolea apud Aui. est id qd̄ apud Dias. gimolea. Sim.

¶ De luto vitis. Cap̄.429m.

Lutum vitis. Opa. ⁊ ꝓpe. Exiccat: nō lōge a mordicatōe: ⁊ in ipso est aliquātulū resol̄onis.

¶ Lutum vitis apud Aui. est qd̄ apud Dias. gisapelos: ⁊ tu habes supra in a. qꝛ ampelos est vitis. Sim.

¶ De luto magra. Cap̄.430m.

Lutū magra. Elec. Meli⁹ ē baldagdiū purū nō ꝑmixtū brunū declinās ad rubedinē: ⁊ illd̄ est qd̄ dr̄ ꝑsice cullara. Opa. ⁊ ꝓprie. Existimauit Paulus qꝛ ip̄m est in opōnib⁹ stipticitatis ⁊ exiccatiōis meli⁹ q̄ꝫ sigillatū. Uul. ⁊ vl. Cōsolidat vlce. Mē. exp. Interfic̄ v̄mes ⁊ sorbet̄ sup oua sorbilia: ⁊ retinet nām ⁊ ꝯfert valde.

¶ Lutum magra ſm Aui. est sinopida terra rubea carpentarioꝝ.

¶ De lacticinio. Cap̄.431m.

Lacticiniū qd est. Est ois plāta que hꝫ lac acutū solutiuū icisiuū adustiuū. Ex eo aūt famosa sūt septē: albascir ⁊ alscebrā ⁊ aleibe ⁊ bartanite ⁊ almemethena ⁊ almezerion ⁊ pētaphili qd̄ est hn̄t folia qnqꝫ: oia v̄o sūt mortifera. Plurima v̄o itētio in eis est in lacte ipsoꝝ ⁊ inueniunt̄ qdē lacticinioꝝ sp̄es que sunt p̄ter hec famosa sicut q̄dā sp̄es auricule muris ⁊ q̄dā sp̄es volubilis ⁊ portulaca agrestis ⁊ reliq̄. Lac aūt lacticinij absolute est lac aleibe ⁊ videt̄ sit illud qd̄ nominat̄ tyriaca alkarnē ⁊ albuseugi. Et dixerūt etiā qꝛ lacticinia sūt septē gn̄a ad vltimū lacticiniū qd̄ dr̄ masculus: ⁊ ei⁹ nomē est karakilus ⁊ post ip̄m oēs sūt femie: ⁊ eoꝝ fortius ē qd̄ sil̄at̄ myrto ⁊ noiat̄ burasti⁹ deide ē arboreū ꝑ̄natū iter lapides: deide illd̄ qd̄ assil̄at̄ citrullo: ⁊ nominat̄ caurape scias. i. scirū: deide albaus lithoreū qd̄

noiaṫ marinū qm̄ nasciṫ ī ipso. Et dixerūt vice alia lacticinioꝝ fortiꝰ ē masculus p̄dictꝰ ⁊ radix eiꝰ lōgior cubito ad rubedinē ↄ̄clinās plena lacte: ⁊ eius rami sunt sil'es ramis oliue: sed sūt lōgiores ⁊ strictiores: ⁊ radix mōtana ⁊ oriṫ in altis locis aspis mōtanis. Femie aūt q̄ ēt noiaṫ nucalis: plāta eiꝰ est sic̄ plāta herba muris ẜ est maior ⁊ fortior ⁊ capita folioꝝ sūt spinosa: ⁊ egrediunṫ ex radice eiꝰ stipites lōgitudinē palmi habētes. ⁊ fructificat vno āno ⁊ nō fructificat alio: ⁊ fructꝰ iste mordicatiuꝰ est lingue sil'is nuci: ⁊ ē iferiꝰ p̄ in faciēdo vomitū: ⁊ origo est sic̄ origo masculi. Marinū aūt qd̄ dr̄ panaritiū hȝ stipites palmoꝝ ↄ̄clinātes ad rubedinē p̄paratos sup̄ quos sunt qnqȝ aut sex folia subtilia p̄ua lōga parūper: ⁊ eiꝰ fructꝰ est sic̄ herbū: ⁊ sunt eiꝰ folia sil'ia folijs lini: ⁊ eiꝰ capita sunt dupla rotūda: ⁊ flores ipsiꝰ al. ⁊ dixerūt h̄ est lacticiniuȝ qd̄ dr̄ almesenis qd̄ est portulaca: ẜ eiꝰ folia sūt pl'ima: ẜ sūt strictiora ⁊ vehemētiꝰ rotūda ex cuius radice egrediunṫ stipites rubei pleni lacte quoꝝ numerꝰ est. iiij. aut. v. ⁊ ipsiꝰ stipites hn̄t comas sic̄ ābetū: ⁊ in ipsis ē fructꝰ eiꝰ: ⁊ eiꝰ origo sūt domꝰ deserte ⁊ circuitꝰ ciuitatū fm̄ pl'in. Scirū aūt hȝ stipitē ī mēsura vniꝰ palmi ⁊ maiorē: ⁊ sūt folia eiꝰ sil'ia folijs cup̄ssi ⁊ pini: ẜ sūt subtiliora ⁊ hūidiora. Petrosuȝ aūt qd̄ noiaṫ arboreū hȝ folia sic̄ folia myrti p̄ua ⁊ sic̄ folia lacticinij masculi ⁊ ip̄m sup̄ma hȝ humida ⁊ plurimas hȝ comas: ⁊ h̄ est sp̄es lacticinij alia sil'is citrullo: ⁊ radix eiꝰ ⁊ folia ipsiꝰ soluūt oēȝ aqueitatē. Elec. Fortiꝰ qd̄ in lacticinijs est: est eoꝝ lac: deinde semē postea radix: deide folia: cū dr̄ lac lacticinij ē lac aleibe. Nā. Eiꝰ lac est cal'm ⁊ siccū in q̄rto: reliq̄ vo ipsiꝰ sūt in scd̄o vsqȝ ad tertiū. Op̄a. ⁊ p̄p̄. Est vlceratiuū iterfectiuū: cūqȝ in lacunaȝ poniṫ pisces oēs eleuanṫ sup̄ aq̄. Deco. Eradicat mora ⁊ v̄rucas ⁊ alchanelim: ⁊ carnes augmētatas in laterib' vnguis: ⁊ eiꝰ lac abradit pilos cū liniunṫ ex eo ⁊ p̄p̄rie in sole: ⁊ q̄ nascunṫ post illud sunt debiles: ⁊ cū iteraṫ nō nascunṫ oino: ⁊ qn̄ p̄misceṫ cū oleo vt frangaṫ eiꝰ malitia ⁊ administraṫ ad abradēdū. Vul. ⁊ vl. Ex eiꝰ radice cuȝ aceto liniṫ durities que est in circuitu fistularū: ⁊ resoluit eā: ⁊ eradicat ipetiginē: ⁊ est ↄueniēs vlceribꝰ putridis ⁊ corrosis cū poniṫ in cerato ⁊ scabiei ml'ice ⁊ igni p̄sico ⁊ herpetiestiomeno ⁊ cācrenis. Mē. cap. Eiꝰ lac distillatū sup̄ dētē corrosum frangit ip̄m ⁊ deijcit ip̄m: ⁊ qn̄qȝ poniṫ cū alkitrā vt sit magis frangēs virtutē eiꝰ: sed meliꝰ est vt sanus locꝰ muniaṫ cera: deide distilleṫ in ip̄m post illd̄ lac: ⁊ qn̄ eiꝰ radix in aceto decoquiṫ ⁊ ex eo os colluiṫ sedaṫ dolor dētiū. Mē. ocu. Lac eiꝰ eradicat vngulā. Mē. ex. Eradicat hemorroidas ⁊ soluit flegma ⁊ aquositatē: ⁊ si distillenṫ ex lacte eius due gutte aut tres sup̄ ficuȝ ⁊ desicceṫ ⁊ assumaṫ soluit sufficiēter: ⁊ simil'r in sauich ⁊ pane: ⁊ qn̄ bibiṫ ⁊ est purū tūc est melius ⁊ assumaṫ in cerato aut in cera ⁊ fauo vt nō vlceret os ⁊ guttur. qn̄qȝ aūt assumūtur stipites lacticinij hūidi ⁊ torrefiūt sup̄ ↄchā ostraci paulatī ⁊ terunṫ ⁊ daṫ ex eis q̄ītitas duoꝝ chermet cū sauich ⁊ effūdiṫ desup̄ aq̄ ⁊ bibiṫ. Eiꝰ nāqȝ stipites sicci debiles valde sunt, ⁊ sp̄ei qdē que noiaṫ carupeion stipites assumunṫ ⁊ in vmbra siccanṫ de qbꝰ cortices assumunṫ ⁊ accipiunṫ ex eis nouē charmet ⁊ infundunṫ in vino veteri die ⁊ nocte: deide colaṫ ⁊ fit tepidum postea bibiṫ ⁊ soluit absqȝ ipedimēto. Permu. Loco eiꝰ poniṫ in euacuādo aquositatē ⁊ flegma triplū ponderis eiusdem ireos ⁊ due tertie ponderis sui.

¶ Lacticinia dicuntur plante habentes lac maxime acutum que vocantur arabice iechia: de quibus titimalus principalior: cuius species fm̄ Dia. ⁊ Pli. lib. 26. cap̄. 8. sunt septem vel octo.

¶ De laudano. Cap̄. 432^m.

Laudanū qd est. Est humiditas pendēs in pilis caprarū pascentiū ⁊ barbis earū cum pascunt plantā que noiaṫ cusus. Cadit enī sup̄ eaȝ ros ⁊ aggregaṫ in ea humiditas ⁊ permisceṫ ille ros resudationi folioꝝ illius plante. Cū ergo inficiunṫ eo pili capraruȝ ⁊ suspendiṫ in eis assumiṫ ab eis laudanū: ⁊ illud qdē qd̄ purū est: est qd̄ pēdet in barbis earū: in pilis earū qui a terra eleuati sūt. Et malū erit qd̄ pendet in partibꝰ inferioribꝰ eaꝝ: qm̄ ↄculcāt ipsum cū harena ⁊ terra. Elec. Melius est illud qd̄ est pingue ponderosuȝ ⁊ cabrosi boni odoris qd̄ ad citrinitatē declinat: ⁊ in quo non est arenositas ⁊ resoluiṫ totum in oleo: ⁊ ex quo nō remanet fex. Nigrū vo piceū est nō bonū. Nā. Est cal'm in fine primi: siccū in scd̄o. Et dixit Alcāzi q̄ est frigidū ⁊ stipticū: sed nō est ita. Qd̄ aūt est in regionibꝰ meridionalibus est calidius. Op̄a. ⁊ p̄p̄. Est subtile valde ⁊ est in ipso pauca stipticitas: ⁊ est maturatiuū humiditatū grossaꝝ viscosarū quas cū eq̄litate resoluit in quo est virtꝰ attractiua. Et est calefactiuū aperitiuū orificiorū venarū ⁊ igrediṫ in sedatione doloꝝ. Deco. Facit nasci pilos ⁊ inspissat eos ⁊ p̄longat eos ⁊ ↄseruat p̄p̄rie cū oleo myrtino ⁊ cum vino ⁊ nō facit hoc nisi qm̄ ip̄m est subtile ⁊ p̄fundaṫ resolutiuū ⁊ mundificat corruptionē corrodentē carneȝ ⁊ attractiuū: attrahit enī mām̄ bonā ad pilos: verū ip̄m nō valet ↄferre caluiciei cū incipit ⁊ casui piloꝝ cū apparet cutis ⁊ fluxui capilloꝝ ⁊ nō peruenit ad hoc vt saluet alopiciā: qm̄ mā alopicie nō resoluiṫ nisi v̄tute que est supra virtutem resolutionis eiꝰ ⁊ virtute subtiliore magis vacua stipticitate eius. Vul. ⁊ vl. In cathagenis laudanū ↄsolidat vlcera dure ↄsolidationis. Mē. ca. Distillanṫ cū oleo ro. in aurē dolorosam ⁊ ingrediṫ in medicinis soda ⁊ pulsationis. Mē. anhe. ⁊ pec. Confert tussi. Mē. expl'. Resoluit apostemata matricis suppositū in pessario: ⁊ extrahit fetū mortuū ⁊ secundinā suffumigatione facta ex eo in traiectorio: ⁊ qn̄ bibitur cū vino antiquo ↄstringit ventrē ⁊ p̄uocat vrinā.

¶ Laudanum est sordities que asportatur de cypro. Sim.

¶ De lubue. Cap̄. 433^m.

Lubue qd est. Est arbor sigie: arbor lubue ē magna cuiꝰ folia ⁊ lignū sṫ sil'ia arbori cydonioꝝ ⁊ hȝ fructū albū sil'eȝ galle: ⁊ ī ipo ē granū pigue. Et illd̄ qd̄ ē ī ipsa ē meliꝰ ex q̊ exprimiṫ oleū: ⁊ cortex huiꝰ arboris ē storax sicca: ⁊ eiꝰ aq̄ accipiṫ cū icidiṫ ita vt exeat ⁊ ē mel lubue. Et illud qd̄ egrediṫ ex granis eiꝰ dr̄ sciregi storacis sicce: ⁊ gūma huiꝰ ē storax heremitaꝝ: ⁊ ē gūma alba. Quid ē

lubue ē storax. Et dr̄ illa q̄ liq̄da est mel allubue ꝛ storax: ꝛ ē lachꝛyma arboꝛis q̄ ē sic̄ cydonioꝝ. Et nos q̄dē iā diximꝰ i cap. stoꝛacis illḋ qḋ diximꝰ. Et nos reiteramꝰ ſmonē illū q̄uis in eo sit iteratio. Et iā dr̄ q̄ est oleū arboꝛis alteriꝰ romane. Elec. Melioꝛ spēꝝ stoꝛacis ē illa liq̄da p̄ seipsaȝ mellina gūmosa bōi odoꝛis ꝓueniēs ad citrinitatē ꝛ ñ ē nigra furfurca. Et q̄nq̄ꝫ iueniť ḋ ea liq̄da sil'is saniei: ꝛ q̄nq̄ꝫ adulterať cū oliuis ꝛ melle: ꝓijciť.n.i eis i sole: deide exp̄miť. Nã. Cal'a ē i p̄: sicca i scḋo. Opa. ꝛ ꝓp̄. Inest ei ṽtꝰ maturatiua lenitiua valde calefactiua resolutiua: ꝛ eiꝰ fumꝰ est sil'is fumo olibani ꝛ i ipso est stupefactio nã: ꝛ eiꝰ oleū qḋ ex ea fit sceni lenificat foꝛtiť: ꝛ eiꝰ fumꝰ ē sic̄ fumꝰ olibani. Apa. ꝛ bo. Cōfert durities in carne ꝛ liniť sup̄ bothoꝛ hūidū ꝛ siccū cuȝ oleis. Vul. ꝛ vl. Liniť sup̄ scabiē siccā ꝛ hūidā ꝛ ē epithima bonū sup̄ eā. Instr. iun. Cōfoꝛtat mēbꝛa ꝛ ꝓhibet spasmū ꝛ ꝯctionē iuncturarū bibita ꝛ linita ꝛ poniť i oleis lassitudis. Mē. cap. Retinet qḋ ex ea hūidū ē ꝛ qḋ ex ea siccū ē catarrū suffumigatū ꝛ ad coꝛizā ē vltima: ꝛ i ipsa ē ṽtus faciēs subeth ꝛ p̄cipue i oleo eiꝰ. Mē. anhe. ꝛ pec. Cōfert tussi ātiq̄ ꝛ fl'ati ꝛ doloꝛi gutturis ꝛ clarificat vocē arteriaci cum lenitate vehemēti. Mē. nuť. Digerit. Mē. exp. Lenit subtil'r ꝛ ꝓuocat vꝛinā: ꝛ ꝓuocat mēstrua ꝯueniēter bibita ꝛ supposita ꝛ lenit duritiē mr̄icis: ꝛ qḋ ex ea siccū est strigit vētrē: ꝛ cū ex stoꝛace aut ex liq̄da bibiť aur. cū eq̄li pōdē ḋ gūma amigdalaꝝ soluit fl'a viscosuȝ absq̄ꝫ ipedimēto. Permu. Loco eiꝰ poniť eq̄li pōdē castoꝛeū ꝛ duplū eiꝰ de oleo sisamino.

¶ Lubue arabice apud Aui. arboꝛ sigie.i. stoꝛacis: etiam sepe pro stoꝛace ponitur. Sim.

¶ De lacca. Cap̄. 434m.

Lacca q̄d ē. Dixerūt q̄dā de q̄bꝰ ē Paulus ē hec gūma herbe sil'is myrre boni odoꝛis ꝛ opꝫ q̄dē vt admistreť cū cautela. Alij ṽo errauerūt ꝛ dixerūt ħ ē karabe. Et dixerūt q̄dā q̄ hec est lacca. verum lacca in plerisq̄ꝫ ꝓprietatibus est in virtute karabe. Deco. Est extenuatiua virtute vehementi. Mē. anhe. ꝛ pec. Cōfert tremoꝛi coꝛdis. Mē. nuť. Cōfert epati ꝛ ꝯfoꝛtat stōchū: ꝛ ꝯfert icteritie ꝛ hydropisi ꝛ doloꝛibus epatis.

¶ Lacca est gūmi rubicūdū quo tincture fiunt. arboꝛ eiꝰ est in arabia sil'is arboꝛi myrre. Aui. de ea duo facit cap̄. vnū hoc. aliud icipit keiken qḋ penitꝰ ignoꝛasse videť. arabi. vocať leeb. Sim.

¶ De lehibach. Cap̄. 435m.

Lehibach q̄d est. Est arboꝛ rara hñs rosas bōi odoꝛis paꝝ quā apes pascūt. ꝛ dr̄ q̄ sit arboꝛ q̄ noiať farara q̄uis illḋ nō ṽe scio. Et eiꝰ q̄dē ṽtus ē ꝓpoꝛtiōalis prassio: verūtñ est debilioꝛ ipso ꝛ est lacticiniuȝ. Nã. Est cal'a ꝛ sicca in scḋo. Et dr̄ q̄ est cal'a ꝛ sicca vsq̄ꝫ ad q̄rtum. Opa. ꝛ ꝓp̄e. Cū ꝓijciť ex lacte eius in gurgite pisciū aliq̄d sup̄ aquā eleuat eos. Mē. nuť. Facit virtuose vomere. Mē. expul. Soluēdo educit aquā.

¶ De luhabat barbarica. Cap̄. 436m.

Luhabat barbarica q̄d ē. Est q̄ddaȝ qḋ ē sic̄ hermodactyli ꝛ afferť ḋ p̄tibꝰ Africe ꝛ adulteranť cuȝ eo hermodactyli. Nã. Cal'm est ꝛ siccū in scḋo. Mē. exp. Mouet coitū.

¶ De lingua auis. Cap̄. 437m.

Lingua auis. Nã. Est cal'a in tertio: humida i p̄. Opa. ꝛ ꝓp̄. Est i folijs eiꝰ ꝯstrictio ꝛ mūdificatio ꝛ ṽis ꝯsolidādi. Vul. ꝛ vl. Folia eiꝰ ꝯsolidāt ꝛ vlcera hūida carne replēt. Instr. iun. Coꝛtices eiꝰ cū aceto sup̄ ꝯstrictionem lacertoꝛum positi ꝯferunt. Mē. anhe. ꝛ pec. Cōfert tremoꝛi coꝛdis. Mē. expul. Addit in coitu. Permu. Loco eiꝰ in mouēdo coitū poniť eq̄le pondus de nuce excoꝛticata: ꝛ pōdus eiꝰ de tuderi rubeo.

¶ Lingua auis est semē fraxini: q̄dā herbā putāt ſm Ioā. Serap̄. cap̄. de augētibus in coitu. vocať lingua passerū. Itē idē in septio in cōfectione pillularū indarū dicit q̄ assimilať pellicule vel coꝛticule que est in medio bacce lauri. Aui. cap̄. de augētibꝰ in coitu inter medullas cōputat: non est ergo herba. Sim.

¶ De lingua bouis. Cap̄. 438m.

Lingua bouis q̄d ē. Herba lata hñs folia sic̄ almaru. ꝛ cāna eiꝰ ē plana: ꝛ rami cāne eiꝰ sūt sic̄ pedes locustaꝝ ꝛ coloꝛ eiꝰ ē ex viridi ꝛ citrio. Elec. Opꝫ vt admistreť illa q̄ coꝛasceni grossa hñs folia sup̄ q̄rū facie sūt pūcta q̄ sunt radices spinaꝝ ꝛ piloꝝ exeūtiū ab ea. Que aūt in hac terra rep̄iť ꝛ q̄ vtunť medici pl'm eiꝰ ē genꝰ almaru: ꝛ nō est lingua bouis: ꝛ neq̄ꝫ ꝯfert vt iuuamētū illiꝰ est. Nã. Proxima est eq̄litati i caloꝛe: ad cal'itatē.n. declinat p̄uā: ꝛ est in fine p̄mi hūiditate: ꝛ q̄ sicca ē: est mioꝛis hūiditatꝭ. Et dixerūt aliq̄ q̄ est frida ꝛ humida in fine scḋi: ȝ illḋ est lōginquū. Opa. ꝛ ꝓp̄e. Virtus eiꝰ q̄ adusta est remouet alcola q̄ sunt in ifantibꝰ ꝛ sedat iflāmationē oꝛis: ꝛ sil'r ipsamet: ȝ ipsa est ḋbilioꝛ. Mē. āhe. ꝛ pec. Est lenitiua ꝯfoꝛtatiua coꝛdis bona melie ex sollicitudie ꝛ tremoꝛi cōdis i vio ꝛ dispōnibꝰ melicis: ꝛ q̄dā i potu eā tribuūt ad tremoꝛē coꝛdis calidū cū luti armeni pōdere. ij. ʒ. ꝛ ꝯfert tussi ꝛ asperitati cāne ꝛ ꝓp̄ie cū coq̄ť cū hydromelle ꝛ zuccharo.

¶ Lingua bouis buglossa gre. est sylueſtris. Boꝛago ṽo eiusdem speciei est domestica. Sim.

¶ De lingua arietis. Cap̄. 439m.

Lingua arietis q̄d ē. Est duoꝝ generū.s. p̄ua ꝛ magna. Inq̄t Dia. ipa noiať pluriū costaꝝ ꝛ hꝫ. vij. costas. Et folia q̄dē magne maioꝛa sūt folijs p̄ue: ꝛ eiꝰ suba est cōposita ex aqueitate ꝛ terreitate: ꝛ aqueitate q̄dē infridat: ꝛ terreitate ꝯstringit. Ele. Eaꝝ iuuatiua ē maioꝛ: ꝛ fructꝰ q̄dē ꝛ radix sunt ꝓpinq̄ nã folijs: veꝝ sunt magis sicci ꝛ minus frigidi. Nã. Est radix eiꝰ siccioꝛ ꝛ minus humida: ꝛ frigꝰ eiꝰ est minus stupefactiōe ipsiꝰ: ꝛ siccitas eiꝰ est ifra ipsius moꝛdicationē: ꝛ p̄p̄ illḋ est vltima ad vlcera ꝛ est subtilis ꝛ ꝓp̄ie cū siccať. Inq̄t Gal'. Est frigida ꝛ sicca in tertio. Opa. ꝛ ꝓp̄. Folia ipsiꝰ sunt ꝯstrictiua rep̄cussiua cū aqueitate frigida: ꝛ p̄p̄ illḋ sūt vincētia cursum sanguis ꝛ siccitas eiꝰ nō est moꝛdicatiua: ꝛ p̄p̄ illud est iuuatiua ad ꝯsolidāda vlcera antiq̄ ꝛ recētia: ꝛ neq̄ꝫ ē aliq̄d melius ea: ꝛ in ea est aptio p̄p̄ abstersioneȝ que est in ea. Sꝫ ꝛ radix eiꝰ suspēdiť sup̄ collū habētis scrophulas. Apa. ꝛ bo. Est bona ap̄atibꝰ calidis ꝛ adustiōi ignis ꝛ foꝛmice ꝛ scere ꝛ herisipile ꝛ ap̄atibꝰ radicū auris ꝛ scrophulis. Vul. ꝛ vl. Est bona vlceribꝰ fraudulētis ꝛ igni p̄sico ambulatiuo ꝛ vlceribꝰ antiq̄s

⁊vulneribꝰ ꝓfundis: ⁊ ē subtilis vl'r in his capl'is: ⁊ cō fert cuȝ kimolea ⁊ cerusa qñ ponit̃ super herisipilam. Instr.iũ. Fit ex ea empl'ȝ ad elephātiā ⁊ ꝓhibet augmētũ eiꝰ ⁊ ipsaȝ detumescẽ facit. Mē.cap. Cōfert dolori auris ex cal'itate: ⁊ d̃coctio radicis ore ea colluto ꝯfert dolori dētis: ⁊ pulmētũ lētiũ i q̃ pōit̃ ipa loco sicle ꝯfert epilepsie: ⁊ qñ distillat̃ succꝰ folioꝝ eiꝰ in aurē illiꝰ q dolorē patit̃ auris sedat dolorē. Et qñ masticat̃ radix eiꝰ aut colluit̃ os ex succo ipsiꝰ sedat dolorē dētiũ: ⁊ sil'r aq̃ folioꝝ eiꝰ sanat alcola. Mē.ocu. Cōfert obthalmie ⁊ dissoluunt̃ collyria obthalmie cũ succo eiꝰ ⁊ ꝯferũt. Mē.ãhe.⁊ pec. Semē eiꝰ ꝯfert sputo sanguieo: ⁊ pulmētũ lētiũ i q̃ pōit̃ ipe loco sicle ꝯfert asmati. Mē.nu. Radix ⁊ semē ⁊ folia ipsiꝰ sũt bōa in cura oppil'onũ epatꝭ ⁊ renũ: ⁊ ex ea qdē d̃coqt̃ pulmētũ lētiũ ⁊ ponit̃ ipa loco sicle ⁊ ꝯfert hydropisi. Mē. exp. Cōfert vl.itestinoꝝ ⁊ sol'oni aq̃se potꝰ seis eiꝰ: ⁊ clisterizatio cũ succo ipiꝰ fluxũ sanguis hemorroidaꝝ retiet: ⁊ bibunt̃ folia eiꝰ cũ vino ad dolorē vesice ⁊ renũ. Feb. Dicit̃ ꝙ ꝯfert febri triãgule.s.tertiane: ⁊ ꝙ oȝ vt ad tertianā bibant̃ tres radices eiꝰ in.ȝ.iiij.ʒ.vini cōmixti: ⁊ ad quartanaȝ quatuor radices eiꝰ simil'r. Vene. Ponit̃ cũ sale super morsum canis rabiosi.

¶ Lingua arietis lingua agni arnoglossa plantago. Sim.

¶ De lingua. Cap̃.440m.

Lingua quid est. Substantia cōposita ex carne laxa in qua penetrant vene ⁊ nerui ⁊ lacerti: ⁊ humor eius est humidus.

¶ De lucharidis. Cap̃.441m.

Lucharidis qd ē. Est lapis egyptiꝰ q̃ fullones vtunt̃ i d̃albatōe pãnoꝝ laxꝰ q i aq̃ velocit̃ soluit̃. Opa.⁊ ꝓꝓ. Est glutĩatiuus exiccatiuꝰ absq̧ mordicatiōe stipticꝰ ꝓhibēs fluxũ mãerũ ad mēbrũ. Vul.⁊ vl. Est iuuatiuũ vulneꝝ ⁊ vlceꝝ ⁊ ꝓp̃e i mēbris lenibꝰ. Mē.ocu. Cōfert fistul' ⁊ igredit̃ i medicis vlceꝝ oculi. Mē.ãhe.⁊ pe. Est bonꝰ sputo san. Mē.ex. Cōfert sol'oni ãtiq̃ ⁊ dolori vesice: ⁊ suppōit̃ ad abscidēdũ fluxũ sãguis.

¶ Lucharidis sic scribit̃ ab Aui.ȝ i arabico ē luphahanidis: ⁊ dic̃ ꝙ ē lapis egyptius quo fullones vtunt̃ ad dealbationē pãnoꝝ laxꝰ qui i aq̃ velociter soluit̃ ⁊c̃. credo me vidisse. nã est in colore lapidis boracis ⁊ est lubricus vt sapo durus sed est durior. Sim.

¶ De luf. Cap̃.442m.

Luf qd ē. Alia ē plana: ⁊ alia ē crispa: ȝ crispa ē cal'ior ea q̃ d̃r luf fpētis ⁊ plana. Et i plana qdē ē terreitas pl'ima: q̃ꝑꝑ miorat̃ eiꝰ abstersio ab abstersiōe crispe ⁊ ñ ãhe s̃t abstergētes. Inqt Dia. Folia eiꝰ s̃t sil'ia folijs diacoitũ ⁊ miora ꝑꝑ diũsitatē vestigioꝝ i eis. Et radix eiꝰ ē vniꝰ palmi ⁊ eiꝰ radix ē sic̃ radix medicie p̃dicte sil'is pistello mortarij ⁊ fructꝰ eiꝰ ē citrinꝰ. Crispa aũt ē sic̃ oliua. Nã. Plana ē cal'a i fine p̃mi ⁊ sicca: ⁊ crispa i fine scd̃i: ⁊ i calefactōe: ⁊ fortiꝰ qd̃ ē i ipa ē semē eiꝰ ⁊ iuuãtiꝰ qd̃ ē i ipa ē radix eiꝰ. Opa.⁊ ꝓp̃e. Est apitiua oppil'onũ icisiua hũidoꝝ g̃ssoꝝ viscosoꝝ cũ eq̃litate ⁊ in ipa ē abstersio. Et crispa qdē i oibꝰ istis ē fortior q̃ȝ alie ⁊ ꝓp̃e plana terrea. Deco. Radix crispe abstergit pãnũ ⁊ morphea ⁊ lētigies ꝑuas ⁊ magnas: ⁊ ꝓp̃e cũ melle ⁊ linit̃ cũ vio super fissuras frigoris. Apa.⁊ bo. Cōfert apatibꝰ idigētibꝰ abstersione. Vul.⁊ vl. Permiscet̃ radix eiꝰ ⁊ ꝓp̃e radix crispe cũ vite alba: ⁊ pōit̃ i ēpl'is fraudulentꝭ. Et illa i q̃ ē hũiditas ē ꝯueniētior vulneribꝰ q̃ȝ sicca q̃ ē acutior q̃ȝ illd̃ q̃ idiget̃ i vulneribꝰ. Et qñq̧ ꝯtusa sumit̃ loco lycinij ēpl'i ad oia vlcera ⁊ fistulas ⁊ fiunt ex radice eiꝰ glãdes ad fistulas. Et folia eiꝰ s̃t bōa vulneribꝰ malis Instr.iũ. Radix alluf cũ stercore vaccio vȝ supra podagrã ⁊ ꝯtusionē lacertoꝝ. Mē.ca. Succꝰ vue eiꝰ q̃ ē domestica ꝯfert dolori auris. Et qñ pōit̃ i aures cũ ol'o ro. ꝓhibet corrosiōes ⁊ cãcrũ factũ in eis. Et cũ accipit̃ succꝰ vue luf fpētis q̃ ē sup eiꝰ ex̃mitatē: ⁊ qñ miscet̃ succꝰ eiꝰ cũ oleo ⁊ distillat̃ i aurē sedat dolorē. Et radix qdē eiꝰ ē ex medicis abstergētibꝰ sordes eiꝰ exiccãtibꝰ vlcꝰ eiꝰ ꝯferētibꝰ auditui. Et semē luf sanat hemorroidas q̃ s̃t i naribꝰ: ita ꝙ cãcerositatē eaꝝ: imo cãcrũ ipȝ: ⁊ ꝯsiliũ ē vt pōat̃ i naribꝰ cũ lana. Mē.ocu. Cōfert radix eiꝰ vlceribꝰ oculi. Mē.ãhe.⁊ pec. Fac̃ spuē ⁊ ꝯuēit asmatic dilatatōi ãhe.⁊ coqt̃ i aq̃ aliq̃tiēs dōec remoueat̃ medicialis vis eiꝰ: deide cōedit̃ i dilatatōe ãhe.⁊ i asmate ãtiq̃: ⁊ radix eiꝰ fac̃ illd̃: ȝ i crispa fortius. Mē.nut. Ex eiꝰ cōestiōe g̃nat̃ hũor g̃ssus. Mē.ex. Crispa mouet coitũ i vio ⁊ mũdificat renes ⁊ ꝯfert hemorroidibus: ⁊ d̃r ꝙ cũ ex fructu crispe sumunt̃ triginta nuō cũ aceto mixti aut vio eijcit fetũ. Et qñq̧ suppōit̃ glans ex ea fcã ⁊ fac̃ abortũ: ⁊ qñq̧ fac̃ abortũ odoramẽtũ hꝰ plãte apd̃ arefactionē floris eiꝰ: ⁊ qñq̧ ꝓuocat vrinã. Vene. Qñ fricat̃ radix eiꝰ s̃r corpꝰ ñ mōdet ipȝ vipa.

¶ Luf plãta est laurus que aliter dicitur pes vituli: sed Simon dicit ꝙ est serpentaria dracontea.

¶ De liminio. Cap̃.443m.

Liminiũ qd ē. Fructꝰ eiꝰ ē stipticꝰ. Mē.exp. Cōfert sol'oni vētris ⁊ sanguis ⁊ dat̃ ad h̃ in vio: ⁊ sil'r fluxui sãguis ⁊ potio eiꝰ ē heesunesi.

¶ Liminiũ est herba thyrsum habens lilio similem ⁊ folia bete similia: semen plurimũ rubeũ ⁊c̃. Pli.lib.25.cap̃.9. succũ lacteũ mittit cōcrescentem gũmi modo humidis locis ⁊c̃. sed lemoniũ vocatur. vide an sit idem. Alij appellant lymonion: vt Dia. Sim.

¶ De lacte. Cap̃.444m.

Lac qd ē. Lac ex tribꝰ cōpositũ ē substãtijs aq̃itate ⁊ caseitate ⁊ butyrositate: ⁊ i vaccino qdē m'ltiplicat̃ butyrositas. Lac v̂o camellaꝝ ꝑtui viciaꝝ minꝰ hȝ butyrositatꝭ ⁊ caseitatꝭ: ⁊ ē subtile valde. Et lac asinaꝝ ēt minꝰ ex̃ñs butyrosuȝ ē subtile. Capraꝝ v̂o lac ē tēꝑatũ: ⁊ lac ouinũ ē g̃ssuȝ valde. Et lac vaccinũ ē piguiꝰ ⁊ g̃ssiꝰ. Eq̃rũ v̂o lac ē sic̃ lac camellaꝝ ꝑtui viciaꝝ subtile aquosuȝ. Ele. Lac qd̃ meliꝰ ē oibꝰ ē lac muliebre: ⁊ lac meliꝰ ē qd̃ ex vbē suggēdo bibit̃ aut sic̃ ml'get̃: ⁊ melius ipiꝰ ē qd̃ ē vehemētis albedis eq̃l'is eẽntie qd̃ sup vnguē distillatũ figit̃ ⁊ ñ currit: ⁊ ē pastꝰ aial' ipiꝰ plãta bōa: ⁊ ñ ē i ipo sapor ex̃neꝰ d̃clinãs ad acetositatē: aut amaritudinē: aut acredinē: aut odor ex̃neꝰ horribil'. Et oȝ vt admistret̃ stati vt mulget̃ añq̃ȝ ꝯũtat̃. Et lac qdē ois aial' cuiꝰ p̃gnatio ē ꝓlixior p̃gnatōe mulierũ ē malũ q̃ꝑꝑ ꝓportiōale ē illd̃ qd̃ ē ꝓximũ sicut vaccinũ. Nã. Aq̃itas ē cal'a ⁊ butyrositas ad eq̃litatē tēdit: lȝ ad caliditatē d̃clinet. Et lac acetosuȝ ē fridũ ⁊ siccũ. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Aq̃itas eiꝰ ē subtiliatiua lauatiua solutiua. Et i

ipsa nõ ē mordicatio. Et lac qdē est nutritiuū ⁊ equat
chimos ⁊ ↄfortat corpꝰ ⁊ abluit. Et qñ bibit cū melle
mūdat vlcera iteriora ab hūoribus grossis ⁊ maturat
ea ⁊ lauat: ⁊ ē boni chimi: ⁊ fac̄ exuberare sanguinem:
augmētū faciēs i cerebro: ⁊ ꝓpe lac muliebre: ⁊ lac q-
dez ē ꝓpique digōnis: ⁊ quō nō cū sit gñatū ex sangui-
ne qđ ē i sūmo digōnis cui supuenit digō q̄dā alia: q̄z-
uis sit ex mēbro qđ ad frigꝰ ↄclinat: nō enim nutrit ab
eo dōec fiat i dispōne cibi q idiget dispōne plīma ⁊ cla-
rificatiōe post clarificationez: imo qñ dñat ei calitas
bona reduc̄ ipz ad nāz sanguinis eq̄lis velocit. O q̄z
bonū est qđ Ruffus dixit de eo: ⁊ si nō ei ↄdicat: ⁊ ꝑꝑ
declinationē suā ad frigus aliqđ nocet flaticis: qm̄ ca-
liditas eoꝝ nō ↄuertit ipsuz ad sanguinē sicut opz. Et
corpꝰ vtit ipso añ ↄuersionē eiꝰ: ꝑꝑea q̄ ē ei ꝓpiquū: ⁊
ꝑꝑ h̄ ↄfert hñtibꝰ cōplones calaz ⁊ siccā: cū i ipsoꝝ sto-
machis nō est chola. Amplius lac cū corꝑibꝰ ꝓportio-
nalitatez hz q̄rū cāe nō cōprehendunt. Illū āt q bibit
lac post ipsuz qesc̄e oz vt nō corrūpat ⁊ nō acescat. ve-
rū opz vt nō suꝑ ipsuz dormiat: neq̄z suscipiat suꝑ ipsū
cibū aliū dōec dscendat: ⁊ ē magis ↄueniēs ↄsistētibꝰ
q̄z adolescentibꝰ calaz hñtibꝰ cōplonē. nā ↄūtit i ipsis
ad cholaz. Et ↄfert senibꝰ ēt ꝑꝑea q̄ hūectat ⁊ remo-
uet pruritū q eis ē ꝓpriꝰ: s̄z opz vt iuuent ad ipsuz dige-
rēdū cū melle. Et multotiens qdē icipit lac soluē ⁊ ex-
here supfluitates q̄ sūt i ꝑtibꝰ itestinoꝝ: deide icipit nu-
trire ⁊ expādit i corpꝰ ⁊ retinet nāz: ⁊ ē iflatiuū q̄usq̄z
feruere icipiat: ⁊ est cōpositū ex soluente qđ est eiꝰ aq̄i-
tas ⁊ cōstrigente qđ ē caseitas ipsiꝰ. Et colostra ē tar-
de digōnis ⁊ grossi hūoris ⁊ tarde descēsiōis. Mel v̄o
ipsaz rectificat ⁊ acq̄rit ex ea corpꝰ nutrimētū plīn. Et
acetosi crudi hūoris ⁊ qđ dcoctū est ⁊ ꝓpe qđ ē g̃ssiꝰ ē
magis ↄstrictiuū: ⁊ oē qdez lac fac̄ possidē oppilones
⁊ ꝓpe i epate nisi lac camellaꝝ fetaꝝ ⁊ silium ꝑꝑ pau-
citatez caseitat̄ eiꝰ ⁊ abstersiōez aqueitat̄ ipsiꝰ: ⁊ ↄfert
materiebꝰ q̄ effundunt ad membra iteriora ⁊ ledūt ea
sua acuitate ⁊ mordicatiōe. debilitat eni eas: qm̄ lauat
ipsas vltra ablutiōez aq̄ ꝑꝑ abstersionē q̄ est i aq̄itate
sua: ⁊ nō est i aq̄: ⁊ equat eq̄litatez eaꝝ: ita vt ↄūtant ⁊
fiāt siles mēbro: deide glutinat eas suꝑ ipsuz. s. iter mē-
brū ⁊ iter hūorē malū: nō g̃ obuiat ei humor nudo. Et
ipz nocet hñtibꝰ fluxū sanguis. ¶ Lac p̄terea nō ē bo-
nū visceribꝰ: ⁊ lac capraꝝ est minꝰ nocens visceribꝰ q̄z
aliđ. Nam plz eius q̄ pascit est ↄstrictiuū. Ouinum v̄o
lac acetosuz est eↄ̄rio: ⁊ nō est laudabile ⁊ i ipso ē infla-
tio. Et lac qdez i sua suba est velocis ↄūsiōis ⁊ ꝓpe ad
calitatez: ⁊ neq̄z est aliqd nocibiliꝰ corꝑi q̄z lac malū.
Et lac qdez asinaꝝ est aq̄suz: ⁊ lac scrophinū aq̄suz ē
nō matuꝝ: ⁊ lac v̄nale est aq̄suz cōparatū ad estiuū: ⁊
silr lac aialis cuiꝰ pastus est ripa: aut terra limosa: qm̄
plāte veris sūt aq̄se cōparate ad plātas estat̄. Et q̄zto
magis igredit vl accedit estas ad autūnū tāto fit ma-
gis g̃ssuz: ⁊ qđ meliꝰ est: est illđ qđ ē i medio estat̄: ve-
rūtñ timet i ipso q̄ calor ipsuz ↄuertat postq̄z potatū
fuerit. Illđ v̄o nō timet i vere. ¶ Vaccinū p̄terea est
plīmi butyri. Et ouinū plīme est caseitat̄ ⁊ butyrosita-
tis: s̄z caseitas i lacte camellino est pauca postea i lacte
eq̄no deide asinino: ⁊ ꝑꝑ h̄ raro caseat i stōcho ⁊ supe-
rioribꝰ ventris plusq̄z aliđ. Et i lacte qdē camellino ē
salsedo: ꝑꝑea q̄ diligūt acetosum: ⁊ h̄ est melius lac: ⁊
cū h̄ di q̄ est vehement̄ tarditat̄ i stōcho ⁊ suꝑioribꝰ
ventris. Et scias q̄ lac diūsificat s̄m spēs aialiū: ⁊ s̄m
etatez si est ꝑuū aut magnū aut mediocre: ⁊ s̄z formaz
si est leuis carnis: aut dure pigue: aut extenuatū albū
aut aliū hñs colorez. Et dbiliꝰ qdē lac s̄m q̄ di est lac
albi ⁊ est velocioris dscensiōis. Deco. Plimus vsus
lact̄ gñat pediculos s̄m q̄ qdā existimauerūt ⁊ nō elō-
gat: veꝝ ipz abstergit cicatrices fedas in cute linitū et
colorez effic̄ valde bonū bibitū: veꝝ ipsuz fac̄ multo-
tiens accidē sordes nisi lac camellaꝝ recent fetaꝝ: ex
ipso cni raro timent sordities. Et qñ bibit cū zuccha-
ro colorez effic̄ valde bonū ⁊ ꝓprie mulieꝝ ⁊ ipiguat:
ita ēt q̄ aq̄ casei ipinguat hñtes cōplones calas ⁊ sic-
cas cū soluunt potu eiꝰ ꝑꝑ suā cāz: ⁊ nō impiguat eos
nisi ꝑꝑea q̄ humectat ⁊ exhit hūorez malū q̄re rectifi-
cat nutrimentū. Et lac qdez alraib cū scoria ipiguat il-
los velociter. Aq̄ v̄o casei delet pānuz ⁊ cicatrices li-
nitū: ⁊ qñq̄z ↄfert eis bibitū. Apo. ⁊ bo. Multotiēs
sanant illi qbꝰ accidūt apata mala ⁊ carbūculi ⁊ alme-
scere ⁊ scabies ⁊ pruritꝰ bibitiōe lact̄: cū i cōplonibus
eoꝝ nō fuit qđ corrūpat ipsuz ⁊ ↄūtat ad cholam. Et
lac qdez nociuū est hñtibꝰ apata itriseca. Vul. ⁊ vlc.
Lac rectificat vlcera itrinseca ꝑ h̄ q̄ lauat: ⁊ q̄ gluti-
nat ⁊ q̄ mūdificat: ⁊ cū nō est in cōplone qđ corrūpat
ipz ⁊ ad cholaz ↄuertat hñtibꝰ vlcera: ⁊ aq̄ qdez casei
cū mirabol. scabiei est ↄueniens. Instra iū. Lac ma-
lū est neruis ⁊ hñtibꝰ egritudies neruoꝝ ꝓpe fridas et
flegmaticas. Mē. ca. Lac capñū ↄfert catarris ⁊ re-
tinet eos ⁊ ipsoꝝ acredinē meliorat ⁊ ↄfert vlceribꝰ pa-
lati. Et lac est cura obliuionis sicce ⁊ tristitie ⁊ aliena-
tiōis. Et lac qdē nocet dentibꝰ ⁊ corrodit eos ⁊ conca-
uat ⁊ ↄsumit eos: ⁊ ꝓpe cū dens est fride cōplonis ⁊ la-
xā effic̄ gigiuā: imo oz vt post ipsuz colluat os cū mel-
le ⁊ vio ⁊ oxymelle. Lac asininū s̄m q̄ di cū colluit ex
eo os ↄfirmat dentes ⁊ gigiuā: ⁊ nō est cōueniens hñ-
tibꝰ soda ⁊ v̄tiginē ⁊ tinitū: ⁊ ꝓprie dormire suꝑ ipsuz:
⁊ vlr nocet dbilia hñtia capita. Mē. ocu. Lac facit
euenire tenebrositatē visus ⁊ caliginē: verūtñ cū mul-
get in oculo ↄfert obthalmie ⁊ nocumento materierū
calaꝝ effusaꝝ ad oculuz ⁊ asꝑitati. Et silr qñ ꝑmiscet
cū albumine oui ⁊ olo ro. crudo: ⁊ ponit suꝑ oculuz et
ↄfert emulsio eius i ipso tarfacti. Mē. ābe. ⁊ pe. Lac
asininū ⁊ caprinū bona sūt tussi ⁊ extenuationi ⁊ sputo
sanguis s̄z q̄ significat locus eius. Et lac ouinū iuua-
tiuū est sputo sanguis. Et iteꝝ lac est medicis vlceruz
pulmonis extenuatiōis: ⁊ confert ore colluto ex ipso ⁊
gargarizato p̄focatiōi ⁊ sq̄nātie ⁊ apatibꝰ vue ⁊ ami-
gdalaꝝ: verūtñ est nocitiuū hñtibꝰ tremorē cordis hu-
midū q̄cūq̄z mō sit ex sanguie aut flegmate: ⁊ lac qdez
camellaꝝ nouiter fetaꝝ ↄfert asmati ⁊ freq̄ntie spūs.
Et lac est ↄuenientiꝰ pectori q̄z capiti ⁊ stōcho. Mē.
nut. Lac fac̄ possidē oppilones. i meseraicis: ⁊ aq̄ ca-
sei ↄfert icteritie. Et lac caprinū ⁊ lac camellaꝝ recent
fetaꝝ ambulātiū: ⁊ lac asinaꝝ ↄfert hydropisi ⁊ con-

ferũt oĩa illa duritiei splenis. Lac camellaꝝ nouiter fetaꝝ cũ oleo ð alcãna ẽ ꝯueniẽs duritieb⁹ strisecis ꝛ facit euenire īflatione ĩ stõcho ꝛ dolorẽ ꝛ ꝑpe colostra: ꝛ ambo cõmouẽt singultũ ꝛ eructuationẽ fumosam et ꝑpe lac: ꝛ nocet splenetico ꝛ epatico ꝛ idigentib⁹ regimine subtiliatiuo nisi lac camellaꝝ fetaꝝ: ipsũ eni cõfert egritudib⁹ plurimis splenis ꝛ epaṫ ꝛ renouat epar. Et lac qdẽ camellaꝝ nouiter fetarum ꝯfert hydropisi valde ꝛ ꝑpe qñ bibiẗ cũ vria camellaꝝ nouiter fetarũ arabicaꝝ: ꝛ excitat ðsideriũ cibi ꝛ facẗ tussim. Et lac qdẽ acetosũ est tarde digõnis valde ꝛ ẽ crudi hũoris: veꝝ stõchus cal'is nal'r aut accũtal'r digerit ipm ꝛ nutriẗ ipso ꝛ nõ eructuat fumose ꝑꝑ ablutiõez butyri ab ipso. Mẽ.ex. Aq̃ casei soluẽdo educ̃ cholaꝫ adustã ꝛ cũ epithimo soluit mellaꝫ adustã. Et lac facẗ euenire lapidẽ: ꝛ lac qdez ðcoctũ donec ꝯsumaẗ ei⁹ aq̃itas cõstrigit vẽtrez ꝛ retinet fluxũ sanguis ꝑ īferiora. Et lac qdẽ camellaꝝ nouiter fetaꝝ ꝓuocat mẽstrua. Et illð de q̃ extctũ est butyꝝ est bonũ sol'oni chol'ice ꝛ fit clysťẽ ex lacte nouiter mulcto ad vlcera itestinoꝝ ꝛ mr̃icis. Lac capñũ valet vlcerib⁹ vesice ꝛ lac succurrit nocumento coit⁹: ꝛ vigorẽ fert ad coitũ: ꝛ facẗ ꝓuenire īflãmationez ĩ viscerib⁹. Oẽ preterea lac grossũ excitat cholaꝫ ꝛ gñat lapidez ꝛ colostra ꝑpe: ꝛ lac qdẽ excitat coitũ: ita ꝙ etiã lac acetosũ ꝛ mesir ĩ corꝑib⁹ calide cõplonis hͦ facẗ: ꝑpea ꝙ hũectat ꝛ īflat ꝛ sepe lenit ventrez: ꝛ ꝑpe lac eqnũ camellinũ ꝛ asininũ: ðcide lac vaccinũ postea lac capñuz: ꝛ quãto plus minuitur aqueitas: ꝛ qñq; soluit vẽtrem multitudo ipsi⁹: qm̃ nõ digeriẗ. Et sal qdez iuuat ad sol'onez ipsi⁹ ꝛ ad sol'onẽ aque lactꝭ. Decoctũ võ ꝛ in q̃ extincti sũt carbones ꝛ calefactũ cũ lapidib⁹ ignitꝭ ꝛ laminis ferri ꝓculdubio vẽtrez ꝯstrigit. Et lac qdez ꝯfert rasure itestinoꝝ. Et lac acetosũ ꝯstrigit fluxũ cholicũ ꝛ sanguineũ. Et lac qdez camellaꝝ recenter fetaꝝ ꝯfert hemorroidib⁹: ꝛ qñ lac poniẗ sup apata ani ꝛ vlcera ei⁹ ꝛ apata femoris ꝛ vlcera ipsi⁹ ꝯfert: ꝛ sedat dolorẽ accñtez ĩ his mẽbris. Feb. Lac capñũ ꝛ lac asininũ sũt bona ethice ſm ꝙ determiaẗ ĩ loco suo. Et lac acetosũ multotiẽs expellit febres ethicas qñ auferẗ ei⁹ butyꝝ ꝛ fuerit ita ꝙ bñ digeraẗ. Lac võ recẽter mulctũ grossũ multotiẽs facẗ ĩcurrere febres: ꝛ nõ opꝫ approximare ei patientez febrẽ penit⁹. Ven. Lac ꝯfert potui mediciaꝝ mortaliũ: ꝛ ei q sũpsit ĩ potu leporez marinum: ꝛ gũmã rutbe agrestis ꝛ iusqamũ ꝛ benz ꝛ ꝑpe q in potu sũpsit cãtarides ꝛ elleborum ꝛ strangulatorez adib ꝛ leopardi ꝛ oẽs medicias putrefactiuas: ꝛ est cura eius q in potu sumpsit benz: reducit eni ipsũ ad rõnem suam.

¶ Dubitaẗ cui⁹ cõplonis fit totũ lac. vĩ ꝙ calꝫ ꝑ Isaac. ¶ In oppositũ Gal'.4. de simp. medi. ca.5.3ͦ distin. ¶ Dõm ꝙ frigidũ: q2 acescit: ꝛ q2 repmit apata cala: q2 fit a frido mẽbro: q2 nocet flegmaticis. ¶ Ad Isaac dõm ꝙ loqtur mãliter: q2 ꝯuertiẗ in sanguinẽ.

¶ De lampade alcutrub. Cap.446^m.

Ampas alcutrub qd ẽ. Est plãta ꝓpria hysopo. Ele. Oð ð ea admistraẗ ẽ semẽ ipi⁹. Nã. Est cal'a ĩ ꝑ sicca ĩ scðo: ꝛ ẽ in fine secũdi. Opa. ꝛ p. Est apitiua ꝛ magis dominãs ĩ ea est stipticitas ꝛ abscidit fluxũ q̃cũq; modo sit. Vul. ꝛ vl. Cõsolidat. Mẽ. ca. Fit ex ea empl'm ꝛ abscindit fluxũ sanguinis ex narib⁹. Mẽ. ãbe. ꝛ pec. Probibet sputum sanguinis. Mẽ. expul. Cõfert vlceribus intestinorum clysteri facto ex ea.

¶ Lãpas alcutrub est plãta similis hyssopo ꝛ vocaẗ arabice firagi alcutrub. sed firagi in. lib. de doc. arabi. iuenio expositum ꝙ est lucerna vel candela ardens. Sim.

¶ De lilio. Cap.447^m.

Liliũ qd ẽ. De ireos qdez iã diximꝰ. Et ĩ illo qdez hortulano est terreitas subtil' acq̃rẽs amaritudinez: ꝛ in ipso est aq̃itas eq̃lis cõpl'onis. Nã. Albũ hortulanũ qð noiaẗ liliũ azeth est calꝫ ꝛ siccũ ĩ scðo: ireos võ syluestris est vehementioris exiccatiõis. Opa. ꝛ p. Radix eius est magis abstersiua. Et oleũ ei⁹ est vehemẽtioris resol'onis ꝛ lenificatiõis: siue sit aromatizatũ: siue nõ sit aromatizatũ: ꝛ ireos qdez ĩ oĩb⁹ illis est fortior: ꝛ ẽ stipticus cũ hͦ: ꝛ ĩ ipso est virt⁹ sanãdi dolores ꝛ putrefactiones. Deco. Cõfert pãno ꝛ lentigib⁹ ꝛ ꝑpe radix ei⁹ ꝛ mũdat faciez abluẽdo ꝛ retinet ꝯctiõem ei⁹. Apa. ꝛ bo. Si teranẗ folia ꝛ semia multũ ꝛ fiat ex eis empl'm sup herisipilã cũ vio ꝯfert ei valde: ꝛ simil'r sup apata flegmatica imatura ꝛ scabiẽ vlcerosaꝫ ꝛ escaras ꝛ sahef ꝛ ꝑpe cuz ꝓmiscem⁹ ea aliis medicis. Vul. ꝛ vlce. Radix ei⁹ ꝯfert adustiõi aq̃ cal'e: qm̃ exiccatiua ẽ mollificatiua abstersiua cũ eq̃litate: ꝛ sil'r folia ei⁹ ðcocta ꝛ ꝯsolidat. Et meli⁹ qdẽ est vt sit admistratio ei⁹ cũ oleo ro. Succ⁹ võ ireos ꝛ reliquoꝝ ðcoqẗ ĩ aceto ꝛ melle ꝛ in vase ereo: ꝛ valꝫ ad vlcera antiq̃ ꝛ vulnera. Et domesticũ qdẽ est meli⁹ mediciaꝝ q̃ sũt adustiõi aq̃ cal'e. Instru. iun. Est bonũ icisiõib⁹ neruoꝝ. Mẽ. ca. Ex decoctiõe radicis ei⁹ fit oris collutio ad dolorẽ dẽtiũ ꝛ ꝑpe ei⁹ qð syluestre est. Et oleũ qdẽ ei⁹ est ꝯueniẽs vlcerib⁹ capitꝭ ꝛ furfurib⁹ ei⁹: ꝛ qñ distillaẗ ĩ aurẽ sedat dolorẽ ei⁹ ꝛ sonitũ. Mẽ. anhe. ꝛ pe. Cõfert radix ei⁹ anhelitui dilatatiõis ꝛ ꝑpe ireos. Mẽ. nutri. Cõfert spleni ꝛ ẽ malũ stõcho ꝑpe oleũ ei⁹. Mẽ. ex. Oleꝫ ei⁹ est resolutiuũ apitiuũ lenitiuũ duritiei mr̃icis ꝛ bibitũ ꝛ inunctũ. Et sil'r qð ðcoqẗ radix ei⁹ cũ ol'o ro. ꝛ nõ est ei par in egritudib⁹ mr̃icis: ꝛ sil'r oleũ ireos: ꝛ extbit fetũ: ꝛ ꝯfert dolori vẽtris ꝓūgitiuo. Et si ðcoquaẗ radix ei⁹ sola cũ aceto: aut cũ semie iusqami ꝛ faria tritici sedat apata cal'a accñtia testiculis. Et qñ bibiẗ ex ol'o ei⁹.ʒ.5. soluit: ꝛ ẽ ꝯueniẽs hñti ileos cholicũ. Oleꝫ võ irinũ apit orificia venaꝝ hemorroidaꝝ: ꝛ sil'r radix liliꝭ quocũq; mõ sit. Vene. Cõfert ꝓcture ẽmiũ venenosoꝝ ꝛ ꝓprie scorpionis ipsum: ꝛ succus eius: ꝛ syrupus ꝛ semẽ ipsius bibita conferunt oibus ꝓcturis: ꝛ oleum eius est tyriaca coriandri ꝛ fungorum.

¶ Lily plura sunt gñã. ꝑli. lib. 21. ca. 5. Sunt purpurea lilia: aliqñ gemino caule carnosiore tñ radice maioris q̃ bulbi ꝛc. Sim.

¶ De liquiritia. Cap.448^m.

Igritia. Nã. Radix ei⁹ tẽpata ẽ: ꝛ si ðcliñat ad aliqd ðcliat ad cal'itatẽ ꝛ hũiditatẽ. Apa. ꝛ bo. Succ⁹ ei⁹ ꝯfert sup panaritiũ: ꝛ sil'r radix eius. Vul. ꝛ vl. Ei⁹ succ⁹ vꝫ ad vulnera. Mẽ. oc. Radix ei⁹ ꝯfert vngule ꝛ succ⁹ ei⁹ ẽ fortior. Mẽ. ãbe. ꝛ pe. Lenit cãnã pulmõis ꝛ mũdificat eã: ꝛ ꝯfert pulmoni ꝛ gutturi: ꝛ clarificat vocem. Mẽ. nu. Sedat sitiꝫ ꝑꝑ humiditatẽ suã: ꝛ simil'r ꝯfert inflationi

inflationi stomachi. Mē.expul. Cōfert ardori vrine ⁊ valet ad vlcera renuꝫ ⁊ vesice ⁊ scabiei ipsius. Feb. Confert febribus antiquis.

¶ Ligritia latine: grece coriza ais. Serap̄.lib.aggre.ca.ais. aucto. Dia.ais ē arbustū hn̄s ramos longos duob⁹ brachys hꝫ folia sil'ia folys arboris masticis: ⁊ sup̱ folia ē hūiditas q̄ adheret manui ⁊ flos ei⁹ sil'is herbe flori dicte brachion: est ⁊ purpurei coloris ⁊c̄.

¶ De lente. Cap̄. 449[m].

LEns qd est. Lentꝫ qđdā gen⁹ qđ comedit ⁊ ē notū. Et ē aliđ gen⁹ sylueſtre malū: ⁊ ē lens amara ⁊ māifeste cal'itatꝫ in qua ē sic-citas ⁊ paꝝ stipticitatꝫ: ⁊ ē sꝫ ꝙ dixit Dias. herba lōga plurīū stipitū subtiliū ramoꝝ colorē hn̄tiū cydonī lōgioꝝ ⁊ strictoꝝ i qb⁹ ē aspitas q̄dā: ⁊ sūt đ-cliues ad albedinē. Elec. Melior ē illa q̄ est velo-ci⁹ matura ⁊ ē al.lata: ⁊ qn̄ cadit i aq̄ nō đnigrat eā: et opꝫ vt bn̄ maturet̄ i đcoctiōe. Nā. Gal'.visuꝫ est ꝙ ipsa ē eq̄lis i cal'itate ⁊ siccitate: aut est đcliuis paꝝ ad cal'itatē: ⁊ pp̱ illđ nō īfridat apđ comestioneꝫ sui: neqꝫ cū est i stōcho: neqꝫ đscēdens. Opa. ⁊ p̱. Est īflatiua ⁊ cōposita ex virtute ꝯstrictiua ⁊ abstersiua: ⁊ facit vi-dere somnia mala ⁊ stipticitas corticis ei⁹ ē pl'ima: ⁊ in ipsa tota ē īflatio pl'ima: ⁊ īspissat sanguinē ⁊ nō currit in venis: ⁊ ipsa miorat vrinā ⁊ mēstrua pp̱ illđ: ⁊ gn̄at̄ ex ea hūor melīcus ⁊ egritudies melīce: ⁊ fortasse kist ordei ē ei ꝯ̄riū: ⁊ q̄si aggregat̄ ex comestiōe eoꝝ nutri-mētū valde bonū: ⁊ fortasse erit ex sūma melioꝝ nutri-mētoꝝ. Et opꝫ qdē vt sit kist ordei min⁹ q̄ꝫtitate lētis: ⁊ lētis ēt cū sicla nutrimentū est laudabile: qm̄ sunt ꝯ̄-riarū dispōnū: q̄ ābe sunt tēp̱ate: ⁊ ponunt̄ i ip̱a ordeū ⁊ mentastrū ⁊ đteri⁹ qđ đcoqt̄ cū lente nēkesut. Et oꝫ qdē vt ꝓÿciant̄ sup̱ vnā eminā lentꝫ nouē emine aq̄ ⁊ decoquant̄ valde. Apo. ⁊ bo. Qn̄ đcoqt̄ cū aceto ⁊ fit ex ea empl'z resoluit scrophulas ⁊ ap̄ata dura. Et in ipsa qdē cū rep̱cussiōe ē aggregatio saniei: ⁊ ipsi⁹ mul-titudo gn̄at cācrū ⁊ ap̄ata dura q̄ nominant̄ susidus. Vul. ⁊ vl. Qn̄ coqt̄ cū aceto replet vlcera ꝓfunda ⁊ eradicat sordes vlceꝝ ⁊ miorat̄ sordities eoꝝ: ⁊ si fue-rit magna: tūc apponant̄ cū eis q̄ sūt magis stiptica si-cut sūt cortices granatoꝝ ⁊ reliq̄. Et cū aq̄ marina ad herpetē estiomenū ⁊ formicā ⁊ fissuras accn̄tes ex fri-gore. Instr̄a iū. Est mala neruis: ꝫ si ex ea cū sauich ponit̄ ēpl'z sup̱ podagrā ꝯfert: ⁊ multitudo ei⁹ fac̄ pos-sidere leprā. Mē.oc. Illi⁹ q pl'm eius comestiōe vtit̄ visus obtenebrat̄ pp̱ vehemētiā exiccationis eius. Et qn̄ ex ea fit empl'm cuꝫ corona regia ⁊ cydonio ⁊ oleo ro. sanat ap̄ata oculi cal'a. Mē.ābe. ⁊ pec. Fit ex ea empl'm đcocta i aq̄ maris sup̱ ap̄ata mamille facta ex ꝯstrictōe sanguis ⁊ lactꝫ. Mē.nutri. Est difficil' dige-stionis mala stōcho ⁊ gn̄at īflationeꝫ ⁊ grauat. Et qn̄ excorticant̄ de ea .xxx. grana ⁊ đglutiunt̄ ꝯferūt s̄m ꝙ dr̄ mollificatiōi stōchi. Et nō oꝫ qdē vt lēti admisceat̄ dulcedo. Ipsa eni tūc faciet possidē oppil'ones pluri-mas i epate. Et ex eis q̄ sūt necia i esse lentꝫ est ꝙ ip̱a ē iuuatiua hydropisis: ⁊ vē pp̱ exiccationē ei⁹. Mē.ex. Qn̄ đcoqt̄ absqꝫ cortice suo strigit vētrē: aut cū cor-tice suo qn̄ đcoquit̄ cū aq̄ ⁊ expellit̄ ab ea aq̄ p̱ria: illa nāqꝫ p̄ma aq̄ soluit vētrē. Et đcocta qdem cū cortice ꝓiecta aq̄ magis ē strictiua q̄ꝫ excorticata: qm̄ in cor-tice ipsi⁹ ē virt⁹ stipticitatꝫ valde vehemēs: ⁊ fit fortior strictura ei⁹ vētris qn̄ đcoqt̄ cū endiuia ⁊ ligua arietꝫ ⁊ portulaca: ⁊ cū sicla q̄ noiat̄ nigra pp̱ vehemētiaꝫ sue virtutꝫ: aut cū rosa: aut cuꝫ aliq̄ stipticoꝝ post q̄ꝫ bn̄ sit elixata ab illđ: ⁊ sic nō mouebit vētrē. Et ex ea fit em-plastrū cū mellicrato ⁊ cydonio ⁊ ol'o ro. ad ap̄a ani. Et si fuerit maximū cū eo qđ ē magis stipticū. Et lens qdē syluestris ⁊ est lens amara soluit sanguinē. Et lēs minorat vrinā ⁊ mēstrua: p̱pea q2 ipsa īspissat sangui-nē ⁊ non prouocat penitus: nō ergo approximet ei ha-bens lesionem in vrina ex parte distillatiōis: sed ama-ra facit ambo descendere ⁊ prouocat vrinam.

¶ De lana. Cap̄. 450[m].

LAna. Vul. ⁊ vlce. Adusta confert vlceribus ⁊ carni addite.

¶ Lana aliqn̄ pro auripigmēto reperit̄. G. ad paternianū. c.s. Si.

¶ De lupino. Cap̄. 451[m].

LVpin⁹ qd est. Est granū compresse figure amari saporis p̱cussum in medio ⁊ ē faba egyptiaca. Elec. Syluestris ē fortior in oib⁹ q̄ narrant̄ đ opib⁹ ei⁹: ꝫ ē mior. Nā. Est cal's i p̄: siccus i scđo. Opa. ⁊ p̱. Est stiptic⁹ cuꝫ virtute. Et lupinus i q̄ est amaritudo abstergit ⁊ resol-uit sine mordicatiōe: đ q̄ inqt Gal'. Lupin⁹ a q̄ ablata est amaritudo ē grossus ⁊ nō ē lōgū qn̄ sit glutinatiu⁹ ⁊ nō remanet i eo abstersio ei⁹: ⁊ ex toto qdē ē malus difficilis digōnis gn̄ans humorē crudū i venis qn̄ nō digerūt ip̄m bn̄. Ille vō q cū bonis ꝯdit⁹ est plimi est nutrimēti. Et qn̄ eius đcoctio fit bona: ⁊ digerit̄ ē nō mali hūoris: ⁊ i ipso sūt siccitas ⁊ viscositas. Et ipse q-deꝫ īfundit̄ vt eius amaritudo remoueat̄: deide deco-quit̄ ⁊ penit⁹ ē medicie ꝓpingor q̄ꝫ cibo. Dec. Sub-tiliat capillos ⁊ abstergit pānuꝫ ⁊ morpheā ⁊ vestigia ⁊ occultationē ⁊ bothor ⁊ abstergit faciē: ⁊ p̱p̱e qn̄ đ-coquit̄ cū aq̄ pluuiali donec dissoluat̄: ⁊ ꝯfert admini-stratio libre de decoctiōe ei⁹ ad albaras. Apo. ⁊ bo. Cōfert bo. i facie ⁊ vlcerib⁹ ⁊ ap̄atib⁹ cal'is ⁊ scrophul' ⁊ duritieb⁹: aut cū aceto ⁊ melle: aut sic opꝫ in vnoqꝫ corp̱e. Et ei⁹ đcoctio qn̄ fundit̄ sup̱ cācrenas ꝯfert cor-ruptiōi eoꝝ. Vul. ⁊ vl. Cōfert scabiei ita ꝙ ipse cuꝫ radice almezerion nigri remouet scabiē bestiaꝝ ⁊ con-fert herpeti estiomeno ⁊ albasaf ⁊ vlcerib⁹ malis ⁊ frau-dulētꝫ: ⁊ sedat faria ei⁹ cū faria ordei dolorē vulneꝝ: ⁊ ꝯfert igni p̱sico. Instr̄a iū. Mē.ca. Fit ex eo em-plastrū sup̱ sciaticā ⁊ ꝯfert. Farina ei⁹ ꝯfert vlceribus capitꝫ hūidis. Mē.nu. Ap̱it oppil'ones epatꝫ ⁊ sple-nis ⁊ p̱p̱e qn̄ đcoqt̄ cū aceto ⁊ melle ⁊ p̱p̱e cū melle et rutha ⁊ pip̱e. Et ille q amaritudinē non hꝫ sedat nau-seā: ⁊ disrūpit appetitū: ꝫ ille cuius amaritudo egredit̄ est difficilis penetratiōis. Mē.exp. Exhbit vermes ⁊ ascarides đcoct⁹ ⁊ linitus sup̱ sumē ⁊ đglutit⁹ cū melle aut potat⁹ cū aceto cōmixto. Et ꝯfert dolorib⁹ mulieꝝ ⁊ ꝓuocat mēstrua: ⁊ exhbit fetus cū rutha ⁊ pip̱e suppo-situs ⁊ bibitus: ⁊ qn̄qꝫ supponit̄ cū rutha ⁊ melle ad il-lud: ⁊ extrahit vermes bibit⁹ cū melle ⁊ aceto. Et sil'r ꝓuocat vrinā ⁊ i ipso ē ꝯstrictio ventris: dulcorat⁹ vō s̄m ꝙ quidā dicunt: neqꝫ soluit: neqꝫ stringit.

¶ Lupinus semē notū. multi fabā egyptiacā dixerūt ꝑ pōdere co vtentes apud Jo. sera. in 2°. c. de probatione tyriace. est pōderās aurꝫ semis: sed nostri lupini nō sunt tāti pōderis. icertus suꝫ vtrū sit faba egyptiaca. gre. lupinaria vocant lupinos. Sim.

¶ De lactuca. Cap. 452[m].

Lactuca qd ē. Illa q̄ ē syluestris ī v̄tute existit papaueris nigri. Nā. Gal. nō ē ī frigiditate ei⁹ q̄ hortulana ē applicatio ad vltimū: ꝫ est sic̄ frigus aq̄ lactuce. Et hūiditas eius ē grossior humiditate sicle ꝛ atriplicis ꝛ subtilior hūiditate malue. Et dr̄ ꝙ ipsa ē ī hūectatiōe ꝛ exiccatiōe īter caules ꝛ atriplices ꝛ blites. Dico aūt ꝙ ille q dixit ꝙ ē frida ī tertio iudicauit de ipsa ꝙ ē mali nutrimēti ꝛ pauci: ꝛ nō ē ita: ꝛ vr̄ ꝙ ipsa sit ī scdo. Opa. ꝛ p. Nō est in ipsa abstersio: neqꝫ stipticitas: neqꝫ solū ꝓꝓ eēionē suā a salsedie ꝛ pōticitate ꝛ reliqs. Sāguis vō ex ea gñatus ē melior sanguie gñato ex olerib⁹: ꝛ q̄ nutribilior est: ē illa q̄ ē elixata: ꝛ ipsa ꝯfert diūsitati aquarū. ꝛ illa qdē q̄ nō ē abluta ē melior. Ablutio eni addit ei īflationē: ꝛ silr̄ oīb⁹ olerib⁹ fridis: ꝛ ē velocis digōnis: ꝛ qñ admīstrat̄ in medio vini ꝓhibet egritudines ebrietat̄. Et illa qdē q̄ ē syluestris ī v̄tute existit papaueris nigri. Apo. ꝛ bo. Cōfert apatib⁹ cal̄is ꝛ herisipile linita qñ vtraqꝫ non fuerint magna vehementia. Vul. ꝛ vl. Est empl̄m ꝯueniēs sup̄ ꝯtorsionē. Mē. cap. Facit somnū ꝛ remouet vigilias elixata ꝛ cruda ꝛ ꝯfert alienatiōi ꝛ adustiōi solis ī capite: ꝛ ē medicamē oppil̄onis ī narib⁹ facte. Mē. ocu. Lac ei⁹ q̄ syluestris ē abstergit vlcera cornee: ꝛ lac domestice ꝓpinquū est ei: ꝛ ex ea fit empl̄ꝫ obthalmie cal̄e. Et lac syluestris ꝯfert fistulis lachrymaliuꝫ: ꝛ assiduatio comestionis ei⁹ obtenebrat oculū. Mē. ābe. ꝛ pec. Addit in lacte. Mē. nut. Cōfert tussi ꝛ cal̄itati stōchi ꝛ iflatiōi ei⁹. Et hortulana qdē est bona stōcho: ꝛ ē velocis digōnis: ꝛ acceptio ei⁹ cū aceto fac̄ appetitū: ꝛ ꝯfert ei⁹ comestio icteritie. Mē. ex. Eius semē exiccat spma ꝛ sedat d̄siderium coitus: ꝛ ꝯfert ml̄titudini pollutōis: ꝛ oleū eius minus est in illo ꝙꝫ semē eius. Et de lacte qdeꝫ lactuce cū ī potu dat̄ medietas. ʒ. cū aq̄ ꝛ melle solutiōe educit chimū aquosum. Et lac hortulane ꝓpinquū ē lacti syluestris. Ipsa vō lactuca nō stringit neqꝫ soluit: qm̄ nō est salsa neqꝫ abstersiua: ꝫ est ꝓuocatiua. Et syluestris qdeꝫ lac ꝓuocat mēstrua. Vene. Lac syluestris in potu datur morsui rutele ꝛ scorpionis.

¶ Lactuca. Plini⁹ lactuce spōte nascētis primū gen⁹ ē quā caprinā vocāt: qua pisces in mare deiecta ꝓtin⁹ necant̄ q sunt in ꝓxio. alterū ē qd̄ greci esopon vocāt. tertiū isatin dicūt. q̄rto isectores lanarū vtūt̄ qd̄ glastū vocāt sil̄e laphato syluestri folijs nisi ꝙ pl̄a hꝫ ꝛ nigriora hec ꝓpa singulis cōia spōte nascētib⁹ cādore caulis īterdū cubitali lōgitudie thyrso ꝛ folijs scabricia. ex his rotunda folia ꝛ breuia hñtē sūt q hyeraciā vocēt: qm̄ accipitres scalpēdo eā succoqꝫ oculos rigēdo obscuritatē cū sensere discutiāt ꝛc. Si.

¶ De lactuca asini. Cap. 453[m].

Lactuca asini qd ē. Est sic̄ folia lactuce subtilis pluris nūeri ad nigredinē d̄clinans plus pilosa: ꝛ folia ei⁹ radici adherent nata ab ea grauia: ꝛ color radicis ei⁹ ad rubedinē ē d̄cliuis ꝛ tigit terrā ꝛ manū colore rubeo. ꝛ orit̄ ī terra rubea bona ꝛ ē ex sba aq̄a ꝛ terrea: ꝛ ē asiniar: ꝛ iā dcm̄ ē d̄ ea. Ele. Citrina ē fortior ꝛ alba ē aquea d̄bil̄. Nā. Cal̄a ē et sicca ī ꝓricipio scdi. Opa. ꝛ p. Est abstersiua apitiua ꝛ qd̄ d̄ flore ei⁹ ē siccū est forti⁹ ī illo: ꝛ nā qdē radicis ei⁹ ē ꝓxia nāe semini ei⁹: ꝫ radix ē fortior ꝛ ꝓꝑe sicca. Ingt Paulus: ꝛ ī ipsa ē virt⁹ attractiua ex ꝓfundo adeo ꝙ exhit surculos. Apo. ꝛ bo. Cōfert apatibus duris vbicūqꝫ sint. Vul. ꝛ vl. Qñ ex eo fit ceratū cōsolidat: ꝛ silr̄ aq̄ ei⁹ ī cerato. Instr̄a iū. Est notū emplastrū sup̄ podagrā: ꝛ silr̄ cū aceto sup̄ sciaticā. Mē. ca. Succ⁹ ei⁹ ē mūdificatiuus capit̄ facto caputpurgio ex eo: ꝛ admīstrat̄ cū melle in cola ꝛ ꝯfert linitum. Mē. ocu. Qd̄ d̄ ea siccū ē mūdificat vestigia remanētia ī oculo ꝛ g̃ssitudinē extmitatū palpebrarū. Mē. nu. Mūdificat epar: ꝛ q̄ cū aceto ꝯdita ē valꝫ ad splenem comesta: ꝛ vt ēpl̄ꝫ supposita. Mē. ex. Prouocat mēstrua fortit̄ ꝛ interfic̄ embrionē viuū: ꝛ exhit fetū mortuū: ꝛ ꝯfert apatib⁹ duris ī mr̄icē supposita: ꝛ sedēdo ī aquā ei⁹: ꝛ ē res magis ꝓuocās mēstrua ꝛ magis ꝯueniēs. Et qd̄ d̄ ea ī vltio admīstrat̄ ē aureus bibit⁹ ꝛ suppositus. Et administrat̄ cū cerato sup̄ ragadias ani.

¶ Lactuca asini apud Pliniū li. 22. ca. 21. ē plāta que vocat̄ a Dyanchusa de qua facit Auic. quatuor cap̄. Gal̄. vō in 6° de simp. medicinis. c. 4. quatuor dicit esse eius spēs: quarū vnam vocat onocalia. secūdam locasus. tertiam abugelabus. quartam dicit carere nomine: ꝛ omnes dicit esse species asiniar. Sim.

¶ De lentisco. Cap. 454[m].

Lentiscus qd est. Est nota. Et rob qdē lētisci: et gūma ei⁹ defert̄ ad mechā: ꝛ noiat̄ ħ noie. Nā. Cal̄a ē ī t̃tio: hūida ī ꝑ. Opa. ꝛ p. Est abstersiua resolutiua attractiua ex ꝓfundo corꝑis. Et gūma ei⁹ ē gūma ī arbore alkēkem ꝛ ē sic̄ laudanū in potētia: ꝛ ē boni odoris: ꝛ igredit̄ ī odoramēt̄ mulierū ī halep. Mē. ca. Rob lētisci ꝯfert valde fluori oris ꝛ vlcerib⁹ ei⁹. Mē. ex. In ipa ē v̄t⁹ ꝯstrigēdi ventrē.

¶ Lētiscus arbor nota multas hꝫ spēs ēt apd̄ nos: quarū cuiusdaꝫ est mastix gūmi maxie in īsula chio in grecia: ꝛ apd̄ nos ēt q̄daꝫ facit gūmi in corniculis qbusdā qd̄ hꝫ colorē masticis. Sim.

¶ De lauro. Cap. 455[m].

Laurus qd ē. Granū ei⁹ est f̄ꝫ figurā auellane pue sup̄ qd̄ sūt cortices nigri subtiles qd̄ compressiōe frāgit̄ ī duas ꝑtes q̄ sīt grani nigri ad citrinitatē boni saporis: ꝛ ei⁹ odor ē redolēs: ꝛ eius folia sūt sic̄ folia myrti ꝑter ꝙ sūt maiora ꝛ ei⁹ fruct⁹ ē rube⁹. Ipsa vō orit̄ ī locis mōtuosis: ꝛ virt⁹ eius ē in folijs ꝛ fructu. Nā. Grana eius sunt cal̄iora ꝛ cortices ei⁹ sūt mioris cal̄itat̄: ꝛ est oīno cal̄a ꝛ sicca in secūdo. Opa. ꝛ ꝓꝑe. In granis ei⁹ ē mollificatio ꝛ in ipsa tota ē calefactio. Et grana ei⁹ sūt calidiora folijs ipsi⁹: ꝛ calefactio ꝑtiū ipsi⁹ ꝛ exiccatio eaꝝ ē fort̄: ꝫ grana sūt vltia: ꝛ cortex ē debilior ꝛ mioris caliditat̄: ꝛ ei⁹ oleū ē calidi⁹ oleo nucis. Deco. Linit̄ sup̄ morphea cū vino. Apo. ꝛ bo. Cōfert cū pane ꝛ sauich apatib⁹ calidis. Instr̄a iūc. Cōfert dolorib⁹ neruoꝝ oīb⁹ ꝛ eius oleū resoluit laxitudinē. Mē. ca. Resoluit soda ꝛ ei⁹ oleū ēt: ꝛ silr̄ ambo faciūt ad dolores auris fridos: et elōgatiōeꝫ audit⁹: ꝛ ꝯferūt tinitui ꝛ catarro. Mē. anhe. ꝛ pec. Cōfert stricture anhelit⁹ ꝛ difficultati dilatatōis ꝯglutita cū melle aut cū rob: ꝛ silr̄ cursui superfluitatū ad pulmonē: ꝛ fiūt ex ea loch cū melle ad vlcera pulmōis ꝛ anhelitū dilatatiōis ꝛ ꝓꝑe ex granis ei⁹.

Mē. nu.

Mẽ.nu. Oleũ eius ꝯfert dolori epatis qñ bibit̃ cum vino odorifero:⁊ silr̃ cortex eiꝰ: verꝫ ipsa ⁊ grana eiꝰ sũt mollificãtia stõchũ ⁊ cõmouẽtia vomitũ. Mẽ.expul. Eiꝰ oleũ fac̃ nauseã ⁊ fac̃ vomitũ:⁊ i ipsa est ꝓuocatio mẽstruoꝝ ⁊ vrie:⁊ ꝺcoctio folioꝝ eiꝰ ꝯfert egritudibꝰ vesice ⁊ mr̃icis:adeo ꝙ sedẽdo i ea:⁊ potio eius ad solutionẽ sit.ʒ.ij.cũ aq̃ mellis ⁊ oxymelle.Et qñ de cortice eius bibit̃ aur̃.frãgit lapidẽ ⁊ interficit fetũ ꝑꝑ suam amaritudinẽ additã suꝑ amaritudinẽ alioꝝ:⁊ sit potio ix.kerates ⁊ grana eiꝰ frãgũt lapidẽ etiã. Feb. Oleũ eius ꝯfert horripil̃oni inunctũ. Veñ. Cõfert mordicationi scorpionis cũ vino ⁊ rob ⁊ ẽ bona vespe ⁊ api: qñ pungunt ⁊ oĩno est tyriaca venenis bibitis oĩbus. Permu. Loco eius ponuntur folia sisimbrij.

¶ Capl'in de littera.M. ¶ De melliloto.Cap̃.456m.

M Ellilotũ quid ẽ.Flos plãte coloris palee i q̃ est lunaris figura cũ raritate sua quãdã hñs duritiem.Et ex eo qdẽ aliud est album ⁊ aliꝺ citrinũ. Et elec. Ex eo meliꝰ ẽ qꝺ est durius ⁊ cuiꝰ color ꝺclinat ad albedinẽ parũper:⁊ sapor ipsiꝰ amarior sentit̃ ⁊ cuiꝰ odor ẽ manifestior. Jnqt Diasco. Meliꝰ ex eo ẽ illꝺ i q̃ ẽ croceꝰ color ⁊ ẽ acutioris odoris:q̃uis odor spẽi ipsiꝰ i pricipio sit ꝑuus ⁊ ꝺbilis:et sit in colore eius color fenugreci. Nã. Est cal'm in p̃ siccũ i eodẽ.Et ad vltimũ ẽ cõpositũ ⁊ cal'itas ipsiꝰ est dñantior friditate ipsiꝰ. Jnqt Dia.Est eq̃le i friditate ⁊ cal'itate. Opa.⁊ ꝑ. Jn ipso ẽ stipticitas pauca cuꝫ resol'one:⁊ ꝑꝑ illꝺ digerit. Jnqt Dias. Est liq̃factiuuꝫ suꝑfluitatũ.Et dixerũt alij:eiꝰ succus cũ careno sedat dolores:⁊ ẽ resolutiuũ subtiliatiuũ ⁊ ꝯfortatiuũ membroꝝ. Apo.⁊ bo. Cõfert apatibꝰ cal'is ⁊ duris ꝓprie cũ careno:⁊ ẽt ꝑmixtũ cũ vitello oui ⁊ farina fenugreci ⁊ se.lini ⁊ papaueris ꝭꝫ locũ. Vul.⁊ vlc. Cõfert vlceribus hũidis ⁊ ꝓp̃e mellino linitũ cũ aq̃ ⁊ cũ aliq̃ ꝺsiccatiuoꝝ apposito cũ eo qꝺ sit sic̃ galle ⁊ lutũ lene et lentes. Mẽ.ca. Cõfert apatibꝰ auriũ ⁊ dolori ãbaꝝ supposito empl'o ex eo cũ careno ⁊ reliqs q̃ dicta sũt ⁊ distillatõe facta i eis ex succo eiꝰ:⁊ eius iuuamẽtũ i doloribꝰ ẽ velocius.Ex ipso quoq3 fiũt embroce ⁊ sedãt soda. Mẽ.ocu. Cõfert apatibꝰ oculi facto empl'o ex eo cũ careno:⁊ cũ eis q̃ dicta sũt. Mẽ.expul. Cõfert apostematibus ani ⁊ testiculoꝝ facto empl'o ex eo cuꝫ careno ⁊ cũ eis que dicta sunt decocto cum vino.

¶ Mellilotũ videt̃ eẽ cõpositũ a melli ⁊ lothos qꝺ est trifoliũ.nã ipm sine dubio vr̃ eẽ spẽs trifolij:cuius flos ẽ mellini coloris. sic nãq3 sepe Dy.talẽ colorẽ vocat mellinũ.Dy.duas spẽs eiꝰ eẽ asserit:vna cui ẽ odor bonꝰ crocei coloris:alia q̃ magis fenugreco similis.ſꝫ Pli.cũ de coronis loqt̃ in lib.21.ca.9.Mellilotuꝫ qꝺ sertulã cãpanã vocãt:ẽ enĩ in cãpania Jtalie laudatissima a grecis i sũmo mox chalcidica ⁊ cretica:vbicũq3 v̇o aspis ⁊ syluestribꝰ nata:coronas ex eo antiqtꝰ factitatas ĩdicio ẽ nomẽ sertule qꝺ occupauit:odor eiꝰ croco vicinꝰ ẽ ⁊ flos:ipsa cãna placet maxie folijs breuissimis ⁊c̃.vide ꝙ sertula vocataꝰẽ a serto quo coronabãtur ãtiq:ẽt arab.elkilelmelich vocat̃ qꝺ ẽ dictu corona regia.Si.

¶ De myrto. Cap̃.457m.

m Yrtus qd ẽ.Nõ ẽ.Et i ipsa ẽ amaritudo cũ põticitate ⁊ dulcedie ⁊ friditate ꝑꝑ põticitatẽ suã ⁊ ipsiꝰ bunchũ ẽ fortiꝰ ⁊ fiũt ex eo trocisci cũ syrupo stiptico.Et i ipsa qdẽ ẽ suba terrea ⁊ suba subtil' pauca:⁊ ipsiꝰ qdẽ bunchũ ẽ qddã suꝑ v̇gultũ eiꝰ i colore virgulti eiꝰ hñs formã plãte vel vole manꝰ ⁊ figurã eiꝰ.Et i oleo ipsius sũt oĩa iuuamẽta q̃ dicunt̃. Elec. Fortior q̃ ad nigredinẽ ꝺclinat ⁊ ꝓp̃e rotũda hñs folia ⁊ p̃cipue mõtana ex ea tota.Et flos eiꝰ melior ẽ albus ⁊ succꝰ fructꝰ eiꝰ ẽ melior:⁊ eiꝰ qdẽ succꝰ cũ veterascit ꝺbilitat̃ ⁊ fit cortex:iõq3 oꝫ vt ex eo trocisci fiãt. Nã. Jn ipsa ẽ cal'itas subtil' ⁊ magis dñans:i ipsa ẽ friditas:⁊ eiꝰ qdẽ stipticitas ẽ maior friditate eius.Et vr̃ ꝙ eiꝰ friditas sit i p̃:⁊ siccitas ipsius i termio secũdi. Opa.⁊ ꝑ. Retinet sol'onẽ ⁊ sudorẽ ⁊ oẽm fluxũ sanguis:⁊ oẽm cursuꝫ ad mẽbrũ:⁊ qñ cũ eo fit fricatio in balneo ꝯfortat̃ corpꝰ ⁊ ꝺsiccant̃ hũiditates q̃ sunt sub cute.Et embroce qdẽ ꝺcoctiõis eiꝰ cũ suꝑ ossa effundunt̃ velociꝰ fit ipsoꝝ restauratio:⁊ qꝺ ex ea adustũ ẽ loco thucie ponit̃ ad h̃ vt bonꝰ fiat odor corꝑis:⁊ cõfert oĩ fluxui sanguis linitũ ⁊ loco ẽpl'i suꝑpositũ ⁊ bibitũ:⁊ silr̃ eiꝰ rob ⁊ rob fructꝰ ⁊ eiꝰ ꝯ̃ctio fortior ẽ ĩfridatiõe eiꝰ.Et ipsiꝰ qdẽ nutrimẽtũ ẽ ꝑuũ:⁊ i syrupis qdeꝫ nõ ẽ q ꝯstrigat dolores pulmõis ⁊ tussiꝫ p̃ter syrupuꝫ eiꝰ. Deco. Eiꝰ oleũ ⁊ succꝰ ⁊ ꝺcoctio ipsiꝰ ꝯfortat radices capilloꝝ:⁊ ꝓhibꝫ casuꝫ ⁊ ꝓlõgat eos ⁊ ꝺnigrat: ⁊ ꝓp̃e ipsiꝰ semia.Et ꝺcoctio seminũ eiꝰ i butyro ꝓhibet sudorẽ:⁊ rectificat rasurã venaꝝ:⁊ folia eiꝰ sicca ꝓhibẽt fetorẽ ascellaꝝ:⁊ ipsiꝰ cinis loco thucie ponit̃ et ꝯfert pãno. Apa.⁊ bo. Sedat apata cal'a ⁊ herisipilã ⁊ formicã ⁊ bothor ⁊ vlcera:⁊ qꝺ ẽ suꝑ ambas volas:⁊ adustionẽ ignis cũ ol'o ⁊ vio post ipsiꝰ comestionẽ cũ eis:⁊ silr̃ eiꝰ oleũ ⁊ vnguẽtũ factũ ex ipsiꝰ ol'o:et ꝯfert ipsiꝰ succꝰ cũ ꝓijcit̃ suꝑ panaritiũ:⁊ silr̃ ceratum ex eo.Et cũ ꝺcoqt̃ ẽt eiꝰ fructꝰ cũ vio ⁊ fit ex eo empl'ꝫ sanat vlcera q̃ sũt ãbabꝰ volis manuũ ⁊ i vtrisq3 pedibus ⁊ adustionẽ ignis:⁊ ꝓhibꝫ eos a vesicatiõe:⁊ silr̃ eiꝰ cinis cũ cerato. Jnstr̃a iũ. Empl'ꝫ factũ ex fructibus eiꝰ ꝺcoctꝫ cũ vio ẽ ꝯueniẽs mollificatõi iũcturaꝝ. Mẽ.ca. Retiet fluxũ sanguis ex naribꝰ ⁊ abstergit furfures ⁊ exiccat vlcera capitꝫ:⁊ vlcera auris ⁊ ipsiꝰ pus cũ ex ipsiꝰ aq̃ i ip̃aꝫ distillat̃:⁊ ꝯfert ipsiꝰ syrupꝰ mollificatiõi gigiue:⁊ eiꝰ folia cũ i vio ꝺcoquũt̃:⁊ fit ide ẽpl'ꝫ sedãt soda vehemẽter. Mẽ.oc. Sedat obthalmiã ⁊ exitũ:⁊ cũ coqt̃ cũ ordeo sanat eaꝝ apata ⁊ ipsiꝰ cinis i gredit̃ i medicis vngule. Mẽ.ãhe.⁊ pe. Cõfortat cor ⁊ aufert tremorẽ cordis:⁊ ꝯfert fructꝰ ipiꝰ tussi ꝑꝑ dulcedinẽ suã ⁊ retiet vẽtrẽ vtẽꝫ eo si ẽ solutꝰ sua stipticitate:⁊ ꝯfert fructꝰ ipiꝰ sputo sanguis:⁊ ẽt ipsiꝰ rob silr̃. Mẽ.nu. Cõfortat stõchũ ꝓp̃e. Mẽ.ex. Succꝰ fructuũ eiꝰ ẽ ꝓuocatiuꝰ:⁊ ipsemet ꝯfert ardori vrie ⁊ vesice ⁊ ẽ bonũ i ꝓhibẽdo ꝓuocatõeꝫ mẽstruoꝝ.Et eiꝰ aq̃ strigit nãꝫ ⁊ retiet sol'onẽ cholericã ⁊ mel'icã linita.Et ip̃a cũ ol'o sisamio exp̃mit fl'a ⁊ cũ sol'one emittit ipm. Et ꝺcoctio fructuũ eiꝰ ꝯfert fluxui hũiditatũ mr̃icis et ꝯfert ẽpl'o ide facto hemorroidibꝰ ⁊ ꝯfert apati testiculi:⁊ eius decoctio ꝯfert exitui ani ⁊ mr̃icis. Vene. Cõfert morsui rutele ⁊ similiter fructus eius cũ potat̃ cũ vino ⁊ similiter puncture scorpionis.

¶ De melongena. Cap̃.458m.

m Elõgena qd ẽ.Nõ ẽ. Elec. Que ex ea ẽ ãtiq̃ ẽ mala.Et eiꝰ nã ẽ sic̃ frixi eiꝰ:recẽs v̇o ẽ sanior.

Nã. Scdz filiũ Mesaugue ẽ frida: verũtñ ver est q̃ vt⁹ i ipa dñans ẽ cal'itas 7 siccitas i scdo pp amaritudi nẽ 7 acuitatẽ ipsi⁹. Opa. 7 p. Gñat mel'iã 7 gñat op pil'ones. Deco. Corrũpit colorẽ 7 dnigrat supficiez corpis 7 citrinat colorẽ: 7 q̃ ex melõgenis sr̃ pue come danr̃ excorticate: 7 ipe qdẽ faciũt possidẽ pãnũ. Apo. 7 bo. Gñat cãcros 7 duritiẽ 7 leprã. Mẽ. ca. Gñat soda 7 oppil'ones 7 fac̃ ml'tiplicare tristitiã i eis. Mẽ. nu. Gñat oppil'ones epatꝫ 7 splenis nisi illa q̃ cocta ẽ in aceto: ipa. n. apit oppil'ones epatꝫ fortasse. Mẽ. ex. Gñat hemorroidas: verũtñ si ex capitib⁹ ei⁹ in vmbra siccis 7 ɔtritꝫ fiat epithima ɔfert hemorroidib⁹. Et me lõgena qdẽ nõ hꝫ pportionẽ ad strigẽduz aut soluen dũ: verũtñ cũ cogr̃ in oleo soluit 7 in aceto stringit.

¶ Melõgena arabi. gre. melõgia vel melõgea: latine melongiana. Sera. li. aggre. ca. de melõgiana. melõgiãe fruct⁹ sunt oblõgi me dij intra rubedinem 7 inueniuntur ex eis citrini 7 albi 7c̃.

¶ De mace. Cap. 459[m].

m Acis qd est. Est sil'is folijs cõpositꝫ venenosis siccis ɔ̃clinãs ad rubedinẽ 7 citrinitatẽ sic̃ cor tex 7 ligna 7 folia mordicãs linguã sicut cube be. Filius Mesaugue est cortex nucis muscate.

¶ Macis apud Aui. aucto. Abẽ mesue ẽ cortex nucis muscate: qd̃ nec negat nec affirmat. 7 apd̃ Sera. aucto. Isaac benerã dicit q̃ bistesse est cortex nucis muscate: 7 addit qd̃ dicũt aliqui q̃ ẽ ma cis. Itaq̃ nõ est certum apud auctores an macis sit cortex nucis muscate an sit idem cum machir 7 cũ talisafar. Sim.

¶ De musaiaba. Cap. 460[m].

Usaiaba qd ẽ. Est sil'is vtuti neremisk: sꝫ ẽ sbtilior eo. Nã. Inqt Paulus ẽ eq̃lis. Et dixerũt alij ẽ cal'a 7 sicca i scdo. Et nõ ẽ du bitatio qdẽ i cal'itate 7 siccitate ipi⁹. Opa. 7 p. Resoluit iflationẽ 7 i ipsa est stipticitas. Apo. 7 bo. Resoluit durities grossas cum ponunr̃ in cerato. Deco. Oris odorẽ bonũ effic̃. Mẽ. ca. Ex eo cum oleo violaceo fit caputpurgiũ ad soda facta ex vẽtosi tatib⁹ grossis i capite 7 ad emigraneã. Mẽ. nu. Cõ fortat epar 7 stomachũ. Mẽ. expul. Constrigit ilia cam 7 confert dissinterie: 7 est bona matrici.

¶ De mirabolanis. Cap. 461[m].

m Irabolãi qd sr̃. Eor̃ alij citrini imaturi: 7 alij sũt nigri idi 7 sũt illi q vltimi sũt i maturitate et sũt piguiores: 7 alij sũt chebuli q sunt maiores oiuz: 7 alij sinij q sũt miuti 7 leuiores. Elec. Melio res sũt citrini vehemẽtꝫ citrinitatꝫ: 7 ɔ̃clines ad viridi tatẽ graues ɔ̃ssi duri. Chebuli ãt sũt meliores q sr̃ ɔ̃ssio res 7 grauiores: 7 submergũr̃ i aq̃ 7 sũt ɔ̃clines ad ru bedinẽ. Et sinij meliores sũt illi q rostrũ hñt. Nã. Dr̃ q̃ citrini cal'iores sũt nigris 7 dr̃ q̃ idi sũt mioris fridi tatꝫ q̃ꝫ chebuli. Et oẽs qdẽ sr̃ fridi i pmo: sicci in scdo. Opa. 7 ppẽ. Oẽs extiguũt chol'az 7 ɔferũt ei. Deco. Nigri clarificãt colorẽ. Apo. 7 bo. Mirabolani oẽs ɔferũt lepre. Mẽ. ca. Chebuli ɔferũt sensib⁹ 7 suatio ni 7 rõni: 7 ɔferũt ẽt soda. Mẽ. oc. Citrini valẽt ocu lo mollificato 7 ɔferũt materieb⁹ q̃ currũt facto ex eis alcofol. Mem. ãhe. 7 pec. Cõferũt tremori cordis 7 tristitie ex amore hibiti. Mẽ. nutri. Cõferũt dolori splenis 7 ɔferũt nutrimẽti istr̃is oib⁹ ppẽ ambo nigri. Ambo eni ɔfortãt stõchũ 7 ppẽ nutriti 7 digerũt cibũ 7 ɔfortãt stõchũ total'r pparãdo ipꝫ 7 nutriẽdo 7 exic cãdo. Et citrini qdẽ optiẽ pparant stõchũ 7 sil'r nigri. Et sinij sũt ɔ̃biles i eo qd̃ agũt 7 chebuli. Et i chebul' qdẽ ẽ vis faciẽdi nauseã: 7 chebuli cõferũt hydropisi. Mẽ. ex. Chebuli 7 idi frixi cũ ol'o strigũt 7 citrini sol uũt chol'az 7 par fl'atꝫ. Et nigri soluũt mel'iaz 7 ɔferũt hemorroidib⁹: 7 chebuli soluunt mel'iã 7 fl'a. Et dr̃ q̃ chebuli ɔferũt colice: chebulor̃ ãt potio ad soluẽduz infusor̃ sit. a. v. ʒ. vsq̃ ad. ʒ. xj. 7 nõ ifusor̃ vsq̃ ad. ʒ. ij. 7 dico q̃ sit vsq̃ ad plus. De citrinis vo qñq̃ sumir̃ in potu vsq̃ ad. x. 7 tritis 7 infusis in aqua. Feb. Con ferunt chebuli febribus antiquis.

¶ Mirabolani 7c̃. alij sũt nigri. si referar̃ ad citrinos. s. q̃ nigri sũt citrini qñ sunt maturi sermo nõ posset saluari: sꝫ ad aliam spẽz 7 arborẽ referẽdo vificar̃: 7 Mesue vr̃ afferre plus q̃ sit ex diuer sis arborib⁹. Mirabolanor̃ spẽs sũt apd̃ arab. tñ tres. sũt. s. citri nor̃ chebulor̃ 7 idor̃. nã bellĩricos 7 emblicos nõ cõputãt inter mirabolanos: qr̃ semper de ipsis capl'a separata faciũt. Sim.

¶ De musco. Cap. 462[m].

Uscũ qd ẽ. Fluuiale ẽ aqueũ terreũ 7 mari nũ ẽ vehemẽtioris st ipticitatꝫ: sꝫ muscuz pe trosuz ẽ furfur lapidũ 7 nos iã diximꝰ. Nã. Est fridũ. Opa. 7 p. Retiet sanguiez i oi loco linitũ 7 marinũ vehementi⁹. Apo. 7 bo. Ponir̃ sup apata cal'a 7 herisipilã 7 formicã: 7 sil'r qd̃ ẽ vt len tes muscũ cũ sauich. Instr̃a iñ. Sup podagrã cal'az 7 dolores iũcturar̃ calidos valꝫ: 7 qñ feruet i ol'o ãti quo lenit neruos. Mẽ. ex. Fit ex eo empl'm ramici i testinor̃ 7 detumescere facit eam 7 glutinat.

¶ Muscus equocũ ẽ ad odorifer̃ 7 ad lanuginẽ q̃ est in epatica q̃ vestit lapides maris 7 vocar̃ musc⁹ maris vel lapides torrẽtis: 7 est muscus aq̃ q fac̃ labere pedes: 7 sil'r ẽ equocũ ad lanuginẽ que vestit arbores p illo q ẽ lanugo 7 p musco odorifero. Est ali⁹ mu scus q vocar̃ muscus regis: 7 est basilicon cũ folijs paruis.

¶ De mandragora. Cap. 463[m].

m Andragora qd ẽ. Nota ẽ. Et nos iaz pscrutati fuimus eius narrationẽ in capl'o ɔ̃ iabro. Nã. Secũdũ me ẽ frida vsq̃ ad tertiũ 7 humida.

¶ De musco. Cap. 464[m].

m Uscus qd ẽ. Musc⁹ ẽ folliculus aial' sic̃ gazel ipse nisi qr hꝫ duos dẽtes albos flexos ad inte riora sic̃ duo cornua. Elec. Melior ẽ sꝫ suã minerã antehiũ: 7 dr̃ imo ascĩltie: deide iurgiũ: deinde idus marin⁹ 7 ex pte past⁹ q̃ pascit vtrũq̃ heen 7 spi caz: deide almaru. Et melior ex pte coloris 7 odoris ẽ pomal' citrin⁹. Nã. Est cal's 7 sicc⁹ i scdo: 7 qd̃ ex eo siccũ ẽ apd̃ q̃sdã ẽ mai⁹. Opa. 7 p. Est subtil' ɔforta tiuus. Deco. Uaporat qñ ponir̃ i cibo. Mẽ. capi. Qñ fit caputpurgiũ ex musco cũ croco 7 pauca cãpho ra ɔfert soda fride: 7 solus ẽt pp illd̃ qd̃ i ipso ẽ ɔ̃ reso lutiõe 7 vtute: 7 ipse ɔfortat cerebrũ tẽpatũ. Mẽ. oc. Cõfortat oculũ 7 exiccat humiditatez eius 7 abstergit albuginẽ subtilem. Mẽ. anhe. 7 pec. Confortat cor 7 sanat tremorẽ cordis 7 mel'iaz ex sollicitudiẽ. Ueñ. Est tyriaca venenorum 7 proprie napelli.

¶ De mastice. Cap. 465[m].

m Astix qd ẽ. Ali⁹ ẽ romanus alb⁹: 7 ali⁹ ẽ naba thi ad nigredinẽ ɔ̃clinãs: 7 arbor qdẽ ei⁹ ẽ com posita ex aqueitate pauca 7 terreitate pl'ima: 7 ẽ subtilior 7 magis iuuãs q̃ꝫ olibanũ. Elec. Melior

est ille q est albus magnus mũdus. Et eius rectificatio est resolũo ipsiꝰ: ⁊ dimissio in aceto ꝑ aliqt dies deinde exiccatur. Nã. Calidus est ⁊ siccus i scdo: ⁊ est minoris calefactiõis ⁊ exiccatiõis q̃ȝ olibanũ: ⁊ in arbore qdeȝ eius nõ ē ifridatio ⁊ calefactio vehemẽs: ⁊ in ipso ē calefactio maior q̃ȝ ea q̃ est i arbore eiꝰ. Opa. ⁊ ꝓ. Est stipticus resolutiuus ⁊ oẽs ptes eiꝰ ⁊ arboris sue sunt stiptice. Et eiꝰ qdeȝ est cõpõ ex suba aquea ⁊ tepida ⁊ suba terrea. Et radices eiꝰ ⁊ corticũ radicũ eiꝰ ponunt loco achacie ⁊ henfistides ⁊ loca eiꝰ ⁊ silr succus foliorũ eiꝰ. Et ex fructu qdẽ eiꝰ fit oleũ vehemẽtis stipticitatis. Galenus aũt vr̃ vidẽ in oĩbꝰ ptibꝰ eius cũ stipticitate lenificationẽ: ⁊ silr sunt olera eiꝰ. Nabathi v̓o qui trahit ad nigredinẽ stipticitas ē minor ⁊ exiccatio ē maior: ⁊ ē magis ꝯueniẽs in eo qd̓ nec̃e ē resolui fortiter. Et totũ qd̓ i ipso ē d̓ stipticitate ⁊ lenificatiõe ⁊ exiccatiõe ē sine ipedimẽto: ⁊ ē subtile valde: ⁊ liq̃fac̃ ꝑꝑ suã subtiliationẽ ⁊ lenificationẽ ⁊ calitatẽ suã subtileȝ flegma: ⁊ ē cũ h̓ minoris acuitatꝭ ⁊ spissitudis q̃ȝ reliq̃ gũme. Deco. Ponit i dẽtifricijs ⁊ i gomaris ⁊ fac̃ possidere pulchritudinẽ. Apo. ⁊ bo. Cõfert ꝑꝑ illud qd̓ in ipso ē de stipticitate ⁊ lenificatiõe apatibꝰ visceruȝ. Et nigꝝ nabathi ē ꝯueniẽtiꝰ duritiebꝰ itrisecis: ⁊ nigꝝ ꝯfert apatibꝰ formicalibꝰ. Vul. ⁊ vl. Prohibet succꝰ eiꝰ ⁊ decoctio folioꝝ ipsiꝰ ambulatiua ⁊ oleũ arboris huiꝰ ꝯfert scabiei: ita ꝙ scabiei pecudũ ⁊ canuȝ. Et effundit d̓coctio folioꝝ ⁊ succꝰ sup vlcera: ⁊ gñat carnẽ: ⁊ silr sup ossa fracta ⁊ restaurat. Mẽ. ca. Masticatio ipsiꝰ extrahit flegma ex capite: ⁊ mũdificat ipm: ⁊ silr collutio oris ex eo facta ꝯfirmat gingiuas. Mẽ. ocu. Adherẽt eo pili iuersati. Mẽ. ãhe. ⁊ pe. Cõfert tussi ⁊ sputo sanguis ⁊ ꝓprie decoctio radicis eiꝰ ⁊ corticis eiꝰ. Mẽ. nu. Cõfortat stõchũ ⁊ epar ⁊ apit appetitũ ⁊ stõchũ effic̃ bonũ ⁊ mouet eructuationẽ ⁊ liq̃fac̃ flegma eiꝰ: ⁊ ꝯfert apatibꝰ stõchi ⁊ epatꝭ statiȝ. Mẽ. ex. Cõfortat epar ⁊ itestia: ⁊ ꝯfert apatibꝰ eoꝝ: ⁊ d̓coctio radicis eiꝰ ⁊ corticis ipsiꝰ ꝯfert fluxui sanguis ꝑ iferiora ⁊ dissinterie ⁊ rasure. Et silr ipsa folia fluxui sãguis mr̃icis ⁊ oĩbꝰ doloribꝰ matricis ⁊ cursui humiditatꝭ earum malo ⁊ augmẽto matricis ⁊ ani: ⁊ silr oleũ arboris eius ⁊ seminis eius prouocat menstrua.

¶ Mastix est gũmi cuiusdã spẽi lẽtisci in sola insula chio vt fert nascens. Dy. mastix ingt genus est resine: q in modũ gũmi ab arbore manat que sinus dr̃: nascit v̓o locis aspis ⁊ petrosis: cuiꝰ alia est subuiridis: alia subalbida: veꝝ optima est candidissima ⁊ plucida. Pli. in lib. 12. ca. 18. tres ponit species nõ veri masticis similes tamen mastici: verum in sola chio generari dicit. Sim.

¶ De mu. Cap. 466m.

Mu qd ē. Est frusta diuerse figure in colore agarici: ⁊ hȝ puluerẽ trahẽs ad stipticitatẽ ⁊ amaritudinẽ: ⁊ ē boni odoris pũgẽs linguã: ⁊ ē radix plãte: nõ eni admistrat de eo nisi radix eiꝰ: ⁊ mltiplicat i terra megdũa. Elec. Meliꝰ ē illud qd̓ ē albũ magnũ mũdũ. Et ipsiꝰ qdẽ rectificatio ē resolũo ipsiꝰ ⁊ dimissio eiꝰ in aceto ꝑ aliqt dies: deide exiccatio ipsiꝰ. Nã. Est calȝ ⁊ siccũ i tertio ⁊ i ipso ē hũiditas extnea nõ matura inflatiua. Opa. ⁊ ꝓ. Est subtile abstersiuũ apitiuũ silr spice i v̓tute: veruȝ ipȝ ē fortioris calefactiõis ⁊ stipticitatis. Iustra iun. Cõfert bibitũ ⁊ linitũ doloribꝰ iuncturaꝝ. Mẽ. capi. Fac̃ soda plimꝰ vsus eiꝰ: ⁊ illd̓ ꝑꝑ supfluitatẽ hũiditatis eiꝰ ꝯgelate in ipso. Mẽ. ex. Cõfert difficultati vrine bibitũ ⁊ more ẽpli suppositũ: ⁊ silr doloribꝰ vesice ⁊ ꝯstrictiõi supfluitatũ i ea: ⁊ ꝓuocat menstrua ⁊ ꝯfert doloribꝰ matricũ: ita ꝙ encatisma in aq̃ eiꝰ: ⁊ ꝯfert dolori pũgitiuo ventris ⁊ rugitui ⁊ inflationi.

¶ Mu meu dicitur ꝙ est anhetum agreste ⁊ terciens tinias sicut feniculus ⁊ loquitur hic de radice.

¶ De mezerion. Cap. 467m.

Mezerion qd ē. Est lacticiniũ magnũ qd̓ ē duorũ modoꝝ. vnuȝ eoꝝ ē magna hñs folia subtilia. ⁊ alteꝝ ē pua hñs folia spissa: ⁊ h̓ ē d̓terius amboꝝ. ⁊ qd̓ nigrũ ē: ē pniciosuȝ. Elec. Meliꝰ mezerion ē in q̃ sũt folia plima ⁊ silia folijs oliue ⁊ subtiliora. Qd̓ v̓o folia pua hȝ q̃ sunt crispa ē malũ: ȝ qñq̃ȝ malitia almezerion frãgit cũ resolũone. Nã. Est calidũ ⁊ siccũ i q̃rto. Opa. ⁊ ꝓ. Est acutũ mũdificatiuuȝ excoriatiuũ ⁊ eiꝰ acrimonia ē vehemẽs. Deco. Oẽs spẽs admistrant ad morpheã ⁊ ad albaras ⁊ ad lẽtigines linite exteriꝰ: ⁊ qñȝ admiscet ei sulphur i ipo. Vul. ⁊ vlc. Oẽs spẽs eiꝰ admistrant ad ipetigineȝ ⁊ vlcera sordida cũ melle ⁊ eradicãt cortices ꝑꝑ illd̓ qd̓ ē in eis de suba resolutiua corrosiua: ⁊ similr exiccant scabiẽ. Mẽ. ca. Colluit os cũ decoctiõe eiꝰ ⁊ ꝓpe d̓coctione nigri ⁊ sedat dolor dentis. Et qñq̃ȝ aliqd eis adheret cũ pipere ⁊ frusto faui sup dẽtẽ corrosuȝ ꝑꝑ dolorem. Mẽ. nu. Nocet epati valde. Mẽ. ex. Soluẽdo educit aquã ⁊ ꝓprie qd̓ accipit humidum hora sui floris. Eius aũt acuitas frãgit si ifundat in aceto: deinde exiccet. Et ex eo qdẽ ifuso in potu sumunt sex aurei decocto i lib. j. ⁊ 5. aque donec de ea remaneat medietas et quarta: ⁊ bibit ⁊ solũone educit lũbricos ⁊ ascarides et ꝓprie acsunesi: ⁊ in decoctione calamenti mõtani. Et qñq̃ȝ sumunt. ʒ. xxij. de eo ⁊ posite in duobꝰ vrceis vini dimittunt sic duobꝰ mẽsibꝰ: deide colant ⁊ post dimittunt duobꝰ mẽsibꝰ: deide dant in potu ad hydropisiȝ ad purgationẽ mulieꝝ que peperunt ⁊ cõferũt: ⁊ eius decoctio cõfert difficultati vrine vehementi. Et dixerũt ꝙ ipm ẽt solũone educit meliaȝ ⁊ humores flegmaticos ⁊ ꝓprie quãdo miscetur cũ duplo absinthij quãtuȝ ipm est. Et qdaȝ eoꝝ sunt q assumũt de eo aur. cuȝ duplo ipsius de absinthio cõfecto cũ melle decocto ⁊ faciũt ex eo collyria. Et oportet quideȝ vt si sit ad soluenduȝ aquam citrinam admisceant ei alia solutiua q̃ ipsam soluit. Et si querit vt eo soluatur melãcolia fiat ex eo similiter ⁊ misceatur ei qd̓ soluat melancoliam. Vene. Mezerion bibitur cũ vino ad morsum o̓miuȝ venenosorum: ⁊ est proprie nigrum venenum mortiferum. Et quando miscetur cum sauich ⁊ coniungit cuȝ aqua ⁊ oleo interficit mures ⁊ canes ⁊ porcos. Et qd̓ de eo interficit homines est pondus. ʒ. ij. interficit eniȝ cum turbatione ⁊ vomitu ⁊ solutione.

¶ Mezerion est lacticiniũ hñs folia silia folijs oliue: ⁊ iõ vocatur camela: semẽ eiꝰ est coco guiduȝ. ꝙ hoc sit veꝝ vide caplm de camela apud Diascoridẽ cũ caplo de mezerion. apud Auic. ⁊ Sera. veruȝ Jo. serapio capitulo de hydropisi dicit ꝙ mezerion ē mirdane: nescio vtrum voluit dicere mẽdane: sed alia est. hanc inuenio ab antiquis alipiados ⁊ elipium vocari. Simon.

¶ De maru. Cap. 468m.

Maru qd est. Dicunt indi q est spẽs plures. Est eni qdã spẽs eius que est boni odoris ⁊ est marmacor et calidior ⁊ siccior. Et est spẽs alia que est minoris odoris: ⁊ dr fumuse ⁊ est cal'a ⁊ lenis. Et tertia spẽs noiat almaru albũ que est tẽperata: ⁊ in ipsa est virtus lenificatiua. Et existimo q illa in qua est virt⁹ lenificatiua est lingua bouis. Et alia spẽs que noiat marume⁹: ⁊ est calida ⁊ sicca subtiliatiua. Et est spẽs que noiat merscebar ⁊ ẽ frigida sm q dicit narrator eius. Nã. Est calidũ ⁊ siccum in scdo: deinde diuersificat. Opa. ⁊ p. Oẽs species sunt rarificatiue subtiles resolutiue inflationum ⁊ flegmatis: aperitiue oppil'onũ vbi sunt. Mẽ. ca. Distillatur cum aqua lactis in aurẽ dolorosam. Et merscebar quidẽ cõfert soda calide: ⁊ relique spẽs almaru cõferũt soda frigide: sed qd de eo odorifer est facit soda ppꝛie quãdo odorat super vinũ. Mẽ. nu. Resoluit flegma ex stõcho ⁊ ɔfert dolori stomachi ⁊ cõfortat ipm. Mẽ. ex. Cõfortat intestina ⁊ semen eius cũ frangitur confert rasure intestinorum ⁊ dissinterie: ⁊ si non frangitur solutione educit flegma.

¶ Maru Auicẽna in plures distinguit spẽs: vnam quarũ dicit eẽ marmacor: simil'r ⁊ Stephanus iudeus affirmabat q est marubiũ: ⁊ q Auicẽna duo facit capl'a in hoc. s. q maru icipit. partem operationũ eius cũ distõne spẽrum ipsius scribit. In alio vo capitulo qd icipit prassium cõplet sermonem de virtutib⁹ ipsius maxime speciei note ⁊ vsitate: cui ppꝛium nomẽ attribuit. prassiũ. Causa autem huius potest esse: quia binominum inuenitur. nam in littera min scripsit maru: ⁊ in littera fe. fraxium nomen grecũ vt potuit scribens. f. littera pro. p. qua carent arabici. Sim.

¶ De marmacora. Cap. 469m.

Marmacora qd est. Nota est. Et flos qdem eius est cineritius ad duritiẽ declinans ⁊ boni odoris q de eo est aromaticus. Nã. Inqt Diasc. Almarmacora est cal'ior maiorana ⁊ fortior: ⁊ ẽ cal'a in tertio sicca in scdo. Opa. ⁊ p. Est subtilis resolutiua sedatiua vẽtositatũ apitiua oppil'onũ flegmaticar vbi sunt. Mẽ. cap. Inebriat velociter cũ ponit in vino ⁊ facit soda odorat⁹ eius vltime: ver resoluũt odorat⁹ eius: ⁊ multitudo ipsius ⁊ declinatio sup embrocã ipsius oẽs vapores ⁊ soda fridos: ⁊ ẽ silis sceba in primo. Mẽ. nu. Confortat stomachũ ⁊ aperit oppilationes viscerum ⁊ exiccat humiditatem stomachi. Mem. expul. Confortat intestina.

¶ Marmacora vel marmacor arabi. inqt Sera. bẽderagie. i. turũgẽ. ⁊ dr marmacor ⁊ ẽ melissa. nã q sequit sm Dia. ẽ de millefolio. in antiq trãslatiõe. Aui. tñ facit diuersa cap. ⁊ putat q turũgẽ est ozimũ citratũ cui⁹ odor ẽ citri vt odor melisse ⁊ ẽ eiusdẽ vtutis quare vterq p altero poni põt. Stepha. marmaziũ scripsit. Si.

¶ De mugath. Cap. 470m.

Mugath quid est. Dixerunt quidam q est vene granati syluestris: sed non est conueniens hoc qd dixerunt: quoniã semen eius est conueniẽs coitui ⁊ mouet ipsum fortiter. Nã. Est calidum perueniens ad tertium: ⁊ humidũ in secũdo. Opera. ⁊ p. Est cõfortatiuũ mẽbror. Deco. Est impinguatiuũ. Instrã iunctu. Cõfert cũ ex eo fit empl'm torsiõi fracture ⁊ attritioni lacertor ⁊ dislocationi: ⁊ cõfert podagre ⁊ spasmo: ⁊ est bonũ tesabuch ⁊ duritiei iũcturarum. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Lenificatiuum est duritierũ que sunt in gutture ⁊ pulmone. Mem. expul. Mouet coitum ⁊ propꝛie semen eius.

i. cũ vnus pes offendit alium.

¶ Mugath in antiqs synonymis ẽ radix gnati syluestris 3° lib. de macie renũ ẽ ɔsolida. Aui. redarguit dicẽtes q ẽ radix gnati syluestris. ⁊ vr igrare qd eẽt. ego vo repi q ẽ radix gnati syluestri.

¶ De merdesenz. Cap. 471m.

Merdesenz qd ẽ. merdesenz ẽ plũbũ adustũ: est ⁊ qñq fit absq plũbo ⁊ puenit ad sũmũ rectificatiõis ipsi⁹: aut q dcoqt i aceto aut vino puro: deide adurit vice vna aut duabus: aut adurit sup prunas ⁊ aufert ab eo qd sup ipm eleuat: aut dcoquit cũ aq ⁊ frumẽto ⁊ cũ ordeo donec findat: ⁊ remouet ab eo frumẽtũ: ⁊ illa aq dcoquit cũ aq recẽti donec purificet: deide submergit ab illa aq. Fit h de eo multotiẽs: deide mũdificat cũ sale multotiẽs sic scis ⁊ qñq fit aliud. Nã. Inqt Gal. Decliue est ad exiccatiõẽ: h ẽ dbil' calefactiõis ⁊ ifridationis. Apd alios vo ẽ decliue ad aliquãtulũ frigoris. Et illud qd ẽ ablutũ ẽ pculdubio fridũ. Opa. ⁊ ppẽ. Est ɔstrictiuũ ⁊ exiccatiuũ ⁊ abstergit parũper cũ stipticitate ⁊ glutinatiõe: ⁊ subtiliat grossũ ⁊ stipticitas ⁊ abstersio ipsi⁹ sũt pue. Et ipz qdẽ ẽ mã empl'or. Aggregat eni medicias ⁊ frãgit supfluitatẽ resol'onis ⁊ corrosiõis ⁊ stipticitat etiã. Deco. Effic odorẽ corpis bonũ ⁊ ascellar: ⁊ phibz rasurã coxar ⁊ abstergit pãnũ ⁊ cicatrices nigras ⁊ sanguinẽ mortuũ ⁊ ppe illd qd ẽ ablutũ ⁊ delet vestigia variolarum ⁊ phibet sudorem. Anl. ⁊ vl. Creat carnẽ in vlcerib⁹ p accñs. Sz Gal. ẽ ex eis q dicũt q ipm nõ mũdificat ⁊ nõ sordidat ⁊ non gñat ⁊ nõ ɔbit: h est mã empl'or ⁊ ɔfert rasure intestinor ⁊ rasure almagabin ⁊ coxar. Mẽ. ocu. Illd qd est albũ ablutũ ponit i alcofol ⁊ abstergit oculũ. Mẽ. expul. Si bibat phibet vrinã. Et multotiẽs qdẽ i regiõe nrã dant ipsũ in potu pp fluxum ventris ⁊ vlcera intestinor: ⁊ qñq pijciunt ipm in vasis aque ⁊ minuitur eius nocumẽtum. Vene. Est pernitiosum retinens vrinam ⁊ inflat ventrem: ⁊ duo emũctoria ⁊ cõstringit linguã ⁊ prefocat ⁊ stringit anhelitum.

¶ Merdesenz. i. lythargirium.

¶ De mescatramescir. i. diptamo. Cap. 472.

Mescatramescir qd est. Stipites sil'es alscehesebrã sicco ex q nõ assumit in pncipio cibi sapor plurim⁹ neq odor: deide succedũt amaritudo ⁊ acuitas. Et qñ pascũt ipm pecudes fac emulgẽ sanguinẽ: ⁊ excusat a calamẽto: imo ẽ eo forti⁹ plm. Et est duar spẽrũ: quar vna ẽ mescatramesar: ver ⁊ altera est mẽdosũ falsum ⁊ ẽ ei sil'e: ver hz dispõnes dbiliores dispõnib⁹ illi⁹. Nã. Est cal'z ⁊ siccũ ad tertiũ pueniẽs. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Ipm extrahit hũiditates viscosas ex pectore ⁊ pulmone. Mẽ. nut. Syrup⁹ eius ɔfert ɔturbationi ⁊ nausee. Mẽ. ex. Prouocat menstrua fortiter ⁊ vrinam: ita q facit mingere sanguinẽ ⁊ extrahit fetum bibitum ⁊ suffumigatum ⁊ suppositũ: ⁊ eius syrupus prouocat sanguinem partus.

¶ Mescatramescir ara. vel vt in arabico mescatramesciha ẽ diptamus: vt pz cõsideranti capl'm eius apud Auic. cum cap. de diptamo apud Dias. ⁊ Sera. apud arabes vo putatur pulegiũ: apd Auic. in. 5. cap. de descriptione tertia tyri. ⁊. Tuctamenis inquit est pulegiũ: ⁊ dz esse diptamus: sicut dicit grecus: ⁊ legi sic in Aui. arabico iudei: ⁊ etiam in alio arabico in ambobus sic: diptamus

etiam

etiā est mescatramesciba. Apud Aui. sermo de pulegio ⁊ origano simul confusa sunt in cap. de calamēto: sed apud Sera. diptamus est spēs origani: vel pulegij: ⁊ dicit ibi ꝙ est mescatramescir. Si.

¶ De mum. Cap. 473m.

Mum qd est. Muz purū ē parietes domorū apū in qbꝰ faciut oua ⁊ pullos ⁊ aduenit in eis mel. Et muz qđ nigrū ē: ē sordes fenestrarū forinsecaꝝ. Na. Est equale. Opa. ⁊ pp. Est linitiuū ⁊ replet vlcera sorditie ⁊ humectat ꝑ accidēs: qm̄ ꝯglutinat ⁊ oppilat poros ⁊ est mā emploꝝ infrigidātiū ⁊ calefacientiū oiuz: ⁊ nō est dubitatio: qm̄ in eo fit maturatio ꝑua ⁊ aliqn̄tulū resolutionis ex multitudine resolonis mellis. Et in mum qdē nigro qđ est sordes fenestrarū forinsecꝰ est attractio vehemēs ex ꝓfundo. Attrahit eni astellas q̄ carni ifixe sunt ⁊ spinas: ⁊ in ipso sunt subtilitas ⁊ mūdificatio pauca ⁊ lenitas vltima. Apa. ⁊ bo. Lenit duritiē apatū. Vul. ⁊ vl. Lenit escaras ⁊ iplet vlcera sorditie ⁊ nigrum exhit surculos ⁊ spinas. Instr. iun. Lenit neruos. Mē. cap. Mum nigꝝ sui odoris fortitudine facit sternutationē. Mē. ābe. ⁊ pec. Cōfert asperitati pectoris linitū ⁊ deglutitū ꝓprie: ⁊ qn̄qꝫ cōcutit cū oleo violaceo ⁊ ꝓhibet lac coagulari in mamillis ablactātiū. Mē. exp. Bibunt de eo. x. rosetin in qbusdā sorbitionibꝰ de milio ⁊ rizi ad vlcera itestinoꝝ. Vene. Dicit ꝙ ipm̄ extrahit venena ⁊ ponit sup vulnera sagittarū venenosarum linita ⁊ nō nocēt.

¶ Muz apud Auicē. est cera: verū cera arabice vocat ramacha. ⁊ mum vt pz ꝑ Sera. est sordities qdā domoꝝ apū: qđ Auic. vocat mum nigrū: ⁊ gre. vocat ꝓpolis: vl' cera ꝓpoleos vt supra in melle est calidius cera ⁊ fortiter attractiuū. Sim.

¶ De magnete. Cap. 474m.

Magnetes qd ē. Est lapis q attrahit ferrū: cū q̄ adurit fit emathites ⁊ virtꝰ eiꝰ est sic virtꝰ illiꝰ. Elec. Melior est niger bibitꝰ rubedine purꝰ: in q̄ nō est ꝑmixtio. Opa. ⁊ pp. Est abstersiuꝰ mūdificatiuꝰ. Mē. exp. Dat i potu ad bibitionem limature ferri cū retinet in vētre scoria ferri. Ipsa eni extrahit ipsam ⁊ associat ei apud exitū. Et dz ꝙ qn̄ in potu sumunt ex eo tres anulusat cū mellicrato educit solone humorē grossum malū.

¶ De marchasita. Cap. 475m.

Marchasita quid est. Est plurium specierū: alia enim est aurea ⁊ alia argētea ⁊ alia erea ⁊ alia ferrea. Et omnis species simlat substantie cui comparatur in colore suo: ⁊ ipse quidem nomināt eaz lapidē adestēni: scilicet lapidē luminis propter iuuamentum quod visui affert. Na. Calida est in secundo: sicca in tertio. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipsa est constrictio ⁊ calefactio ⁊ maturatio ⁊ resolutio ⁊ abstersio ⁊ est virtus eius fortis: verumtamen dum eius cōtritio nō bene fit nō apparet eius iuuamentū. Deco. Confert quando linitur cum aceto super morpheam ⁊ baras ⁊ lentigines ⁊ resoluit humiditates contentas sub cute ⁊ subtiliat capillos ⁊ crispat eos. Aposte. ⁊ bo. Quādo permiscetur cū gūma pini confert apostematibus duris ⁊ resoluit ea ⁊ ponitur in emplastris resolutiuis ꝓpter illud qđ in ipsa est de resolutione ⁊ maturatione. Vul. ⁊ vl. Cū gūma pini cōsolidat vlcera: ⁊ eradicat carnem augmentataz. Instr. iun. Resoluit qđ aggregatur in partibꝰ lacerti de materia simili saniei. Mē. cap. Dicit ꝙ si suspendat super collum infantis nō timebit. Mē. ocu. Abstergit oculū ⁊ ꝯfortat ipm̄ adusta ⁊ nō adusta.

¶ Marchasita est duplex. s. argentea ⁊ aurea.

¶ De magnesia. Cap. 476m.

Magnesia quid est. Est in dispositionibus marchasite ⁊ est melior ea.

¶ De maiorana. Cap. 477m.

Maiorana. Na. Est calida ⁊ sicca in tertio. Opa. ⁊ ꝓpe. Est subtilis resolutiua aperitiua cū fortitudine ⁊ virtꝰ olei eiꝰ est calefactiua subtiliatiua acuta. Dec. Aq̄ eius ponit in vētosis ⁊ ponit super membrum post expletionē ventosationis. prohibet eni albedinē que accidit a carasationibꝰ post ventosationē. Et qđ ex ea siccū est linit cū melle sup nigredinē sanguinis ⁊ viriditatē eius ⁊ ꝓprie sub oculo. Apa. ⁊ bo. Est epithima super apostemata flegmatica. Instr. iunc. Ponitur in ceratis ⁊ linitur super torsionē neruoꝝ ⁊ confert dolori inguinū: ⁊ similiter cuz melle ad laxitudinē. Et oleū eius etiā est medicamen paralysis declinantis collum ad posteriora ⁊ relique paralysi. Mē. cap. Aperit oppilationes cerebri ⁊ cōfert emigranee ⁊ soda ⁊ humiditati ⁊ soda melācholice ⁊ ventositatibus grossis ⁊ dolori auris embrocata distillata ⁊ ponit in ipsa cottū infusuz in oleo maiorane ⁊ cōfert oppilationi eius. Mē. nut. Cōfert decoctio eiꝰ initio hydropisis. Mē. expul. Cōfert decoctio eius difficultati vrine ⁊ dolori ventris pungitiuo ⁊ oleum eius calefacit ⁊ subtiliat ⁊ cōfert coarctationi matricis deducenti ad ꝑfocationem ipsius. Vene. Ex ea cum aceto fit emplastrū ad pūcturā scorpionis.

¶ Maiorana sansucus: quidam amaracuz dixerunt: arabice merzemus vocatur. Sim.

¶ De mūmia. Cap. 478m.

Mummia qd est. Ipa ē in virtute piscis ⁊ aspalti cōmixtoꝝ ⁊ maturis vtrorūqꝫ: verūtn̄ est vltima ⁊ amplū est eiꝰ iuuamētū. Na. Est calida in scđo. Opa. ⁊ ꝓprie. Est subtilis ⁊ resolutiua. Apa. ⁊ bo. Cōfert apatibus flegmaticis. Instr. iun. Est bona doloribꝰ desiccationis ⁊ fracture ⁊ casus ⁊ ꝑcussionis ⁊ paralysi ⁊ torture bibita ⁊ cū cōpressione iuncta. Mē. cap. Cōfert emigranee ⁊ soda frigide ⁊ epilepsie ⁊ vertigini ⁊ fit caputpurgiū ex ea ꝓm quātitatē vnius grani cū aqua maiorane: ⁊ in aurē ponitur dolorosaz vnū granū cū sambacino: ⁊ ad fluxū saniei ex aure ponit de ea q̄ztū est vnū granū ordei cū oleo rosaceo ⁊ aqua agresti cū lycinio: ⁊ ad grauitatez lingue kirat vnum cum decoctione origani persici: ⁊ ad galeatam passionem ⁊ ad sodā antiquā granū vnum cum grano vno castorei cum oleo de ben facto caput purgio. Mē. anhe. ⁊ pec. Prohibet sputum sanguinis ex pulmone. Sitqꝫ qđ de eo in potu sumit quantū sunt tria grana ordei in vino cōmuni. Et iam quidem experta est kirat ad prefocationes cum oxymelle. Et ad dolorem gutturis kirat cum rob de moris aut de

decoctione lenticule. Et ad tussim tafugi cũ aq̃ iuiuba
rũ ⁊ aq̃ ordei ⁊ sebesten tribꝰ diebꝰ ꝯtinuis cũ est ieiu-
nus. Et ad tremorez cordis kirat cum aqua cymini ⁊
ameos ⁊ carui. Mẽ.nuť. Et ad ꝺbilitatẽ stõchi ke-
rates cũ aq̃ cymini ⁊ ameos ⁊ carui. Et silr̃ ad nauseã
flaticã ⁊ ad casum sup pectus ⁊ stõchũ ⁊ epar kirat cũ
duobꝰ dauich de luto armeno ⁊ dauich vno croci in
aq̃ solatri aut cassiefistule. Et ad singultũ granũ vnuz
cũ ꝺcoctiõe semis apij. Et dolorẽ splenis kirat cũ aq̃
zucchari. Mẽ.exp. Est bõa ad vlcera q̃ sť i foramie
ꝟge ⁊ vesica ⁊ bibiť de ea q̃ztitas kirat cũ lacte: ⁊ si ali
qd de ea misceať cũ faria ⁊ suppõiť ꝯfert paucitati to-
lerãtie ad retẽtionẽ vrie. Uene. Et ad venena duo
grana cũ ꝺcoctõe hasce ⁊ aniudẽ: ⁊ ad scorpionẽ kirat
cũ vio puro ⁊ ad pũcturã eiꝰ kirat cũ butyro vaccino.

¶ Mũmia est sanguis congelatus in ore mortuorum: adinuentus in sepulchris: ⁊ constat ex substantia ipsorum cadauerũ: ⁊ mixtura condimentorum quibus condiebantur siue myrra ⁊ aloe siue quibuscunq̧ alijs nobis ignotis.

¶ De myrra. Cap. 479m.

Myrra qd ẽ. Est gũma currẽs sup arborẽ ia
meni q̃ dimittiť ꝺõec ꝯgeleť deide colligiť
sič galbanũ ⁊ oppoponacũ i terra nr̃a. Et
eiꝰ qdẽ alia est parua ⁊ alia est adulterata.
Elec. Melior est illa que ad albedinẽ declinat ⁊ ru-
bedinẽ nõ cõmixta ligno ⁊ cuiꝰ arbor est boni odoris.
Qñq̧ ꝟo adulterať cũ quodã lacticinio ꝑnitioso ⁊ fit
ipsa ꝑnitiosa. Et h̃ qdẽ lacticiniũ noiať alfersius ⁊ est
arbor ꝑnitiosa. Na. Est calʼa ⁊ sicca i scðo. Opa. ⁊
ꝓꝓ. Est apitiua resolutiua vẽtositatũ ⁊ in ipa sũt sti-
pticitas ⁊ adherẽtia ⁊ lenificatio: ⁊ eiꝰ fumꝰ ẽ ꝯueniẽs
ei cui ipa ꝯuenit: ꝫ ẽ vehemẽtioris exiccatiõis subtilis
absq̧ mordicatõe ⁊ ẽ in hõgeneositate fumi olibani ⁊
poniť i medicis magnis ꝑꝑ mľtitudinẽ sui iuuamẽti ⁊
ꝓhibet putrefactionẽ: ita ꝙ ipa retinet mortuũ ⁊ ꝯser
uat ipz ab alteratõe ⁊ fetore ⁊ exhibit supfluitates cru-
das. Jlla ꝟo q̃ asportať ꝺ clita ẽ vehemẽtioris calefa
ctõis ⁊ maturatõis ⁊ lenificatõis. Deco. Qñ misceť
cũ oleo myrtio ⁊ laudano iuuat ad ꝯfortãdũ capillos
⁊ ad ispissanduz eos ⁊ abstergit vestigia vlcerũ: ⁊ oris
odorẽ bonũ efficit qñ in ipo retineť: ⁊ remouet fetorẽ
oris ⁊ illiniť ꝑmixta cũ vio ⁊ alumie sup ascellas ⁊ re-
mouet fetorẽ eaꝝ ⁊ ꝑmixta cũ melle ⁊ casiali. illiniť sup
ꝟrucas. Apa. ⁊ bo. Cõfert apatibꝰ flaticis. Uul. ⁊
vl. Cõsolidat ⁊ coopit ossa nuda ⁊ admistrať cũ ace-
to sup ipetiginẽ ⁊ sanat vulnera putrefacta. Mẽ iun.
Jpa ꝑmixta cũ carne ostracoꝝ illiniť sup cartilagies
lesas sič est auris ⁊ reliq̃. Mẽ.cap. Jnqt Gal. odor
myrre sanis facit soda nedũ patiẽtibꝰ soda ⁊ ipa est ex
medicis ꝓprijs memithe ⁊ opio ⁊ castoreo q̃ ꝯferũt cõ
tusiõi auris ⁊ fač scothomiã ⁊ somnũ ⁊ colluiť ex ea os
cũ vio ⁊ olʼo ⁊ ꝯfirmat dẽtes valde ⁊ ꝯfortat eos ⁊ ꝓ-
hibet corrosionẽ eoꝝ ⁊ ꝯstrigit eos ⁊ remouet hũidi-
tatẽ eoꝝ ⁊ spargiť sup vlcera capitꝭ ⁊ exiccat ea ⁊ admi
nistrať cũ castoreo ⁊ memithe ⁊ opio ad vlcera auris
dolorose ⁊ ad saniẽ. Et liniunť ex ea nares ãbe ad flu-
xus antiq̃s ⁊ ꝯstrigit eos. Et qñq̧ fit caputpurgiũ cũ
põdere dauich de ea ⁊ mũdificat cerebrũ. Mẽ.ocu.

Abstergit vestigia vlcerũ in oculo ⁊ iplet vlcera eiꝰ ⁊
abstergit albuginẽ ipiꝰ ⁊ ꝯfert aspitati palpebraꝝ ⁊ re
soluit saniẽ i oculo absq̧ mordicatiõe. Et qñq̧ resol-
uit aq̧ i ꝑncipio sui ꝺscẽsus cũ ẽ subtilis: q̃ aũt fortior
ẽ i alcofol ẽ illa que ẽ adulterata cũ lacticinio. Mẽ.
anhe. ⁊ pec. Est bõa tussi ãtiq̃ hũide ⁊ asmati ⁊ ãheli-
tui dilatatõis ⁊ doloribꝰ lateris: ⁊ clarificat vocẽ ⁊ to-
tũ illð ꝑꝑ suã abstersionẽ subtilẽ absq̧ aspitati: ⁊ põiť
sub lingua ⁊ trãsglutiť aq̃ eius ad asperitatẽ gutturis.
Mẽ.nuť. Cõfert myrra pura mollificatõi stõchi ⁊ aq̃
citrie ⁊ iflatõi i stõcho. Mẽ.exp. Prouocat mẽstrua
⁊ ꝓpe clysterizata cũ aq̃ ruthe ⁊ aq̃ absinthij aut aq̃
lupinoꝝ ⁊ exhibit fetũ ⁊ ꝟmes ⁊ ascarides ꝑꝑ suã ama-
ritudinẽ ⁊ lenit coarctationẽ oris mr̃icis: ⁊ sumiť i po
tu q̃ztitas fabe de ea ad vlcera itestinoꝝ ⁊ rasurã ⁊ so
lutionẽ. Feb. Faba ꝺ ea accepta cũ pipe ⁊ aq̃ ad ini
tiũ rigoris ꝓhibet ipz. Uene. Dať ad bibẽdũ ad pũ
cturas scorpionũ cũ vino. Permu. Loco eiꝰ poniť
medietas põderis sui de pipe nigro ꝫ ꝙ dr̃: ꝫ nihil ẽ.

¶ Myrra latine: arabi. ler vel mura: gre. smirã vľ achãtus. Sera. li. aggre. cap. hoc aucto. Dia. Myrra est gũmi arboris que nasciť in terris arabũ similis arbori que dr̃ in greco spina babylonica: naz fiunt scissure in ligno arboris vnde egrediť gũmi qð emanat cadens super sextoria que sternuntur sub arbore ⁊c. Sim.

¶ De murã. Cap. 480m.

Murã qd ẽ. Est fructꝰ q arboris cõediť cũ tñ
sit vehemẽs põticitatꝭ i ipo ⁊ supflua. Opa.
⁊ ꝓ. Jn ipo ẽ stipticitas ⁊ exiccatio. Uul. ⁊
vl. Qð ꝺ cortice eiꝰ adustũ ẽ cũ aq̃ sr̃ scabiẽ vlcero-
saz põiť. Et ipa peitꝰ tãtã stipticitatꝭ vehemẽtiã ꝯsecu-
ta ẽ ꝙ fructꝰ eiꝰ ꝯsolidat vulnera gssa. Ueñ. Si suc
cus almurã cũ vio bibať aut ex eo fiat ẽplʼz ꝯfert mor
sui vipe. Et dr̃ ꝙ seratura ligni eiꝰ interficit qñ bibiť.

¶ De memithe. Cap. 481m.

m Emithe qd est. Est silʼe glãdibꝰ citrini coloris
ad nigredinẽ ꝺclinãs facile frãgibile ⁊ in ipo ẽ
amaritudo ⁊ suba aquea ⁊ terrea ⁊ friditas aquea nõ
ẽ vehemẽs: ꝫ sič lacunaꝝ ⁊ eiꝰ ꝑnm ẽ herba q̃ ẽ i mẽbi-
ge ⁊ i littoribꝰ sceni ⁊ ẽ mãifesti odoris ⁊ amari saporis
⁊ crocei succi. Na. Est frida ⁊ sicca i ꝑ. Opa. ⁊ ꝓꝓ.
Stipticitatẽ hz multã. Apa. ⁊ bo. Cõfert apatibꝰ ca
lidis gssis ⁊ sanat herisipilã nõ fortẽ magnã i corpibꝰ
duris: nõ ꝑuã i corpibꝰ teneris: qm̃ i eis ẽ supflue exic
catõis. Mẽ.ocu. Cõfert i medicis obthalmie i ꝑno.

¶ Memithe est herba de qua fit sief memithe qð ponit Mesue que vocatur in libris de greco translatis glautiuz. Jn quo ⁊ apud Dias. cap. de glaucio: est inquit succus herbe eiusdez nominis: est enim herba simillima papaueri cornuto: vt Dia. cap. de micõceratiles: ⁊ ꝓpter hoc multi errãtes pro memithe vtunť. Sim.

¶ De mahalep. Cap. 482m.

m Ahalep. Ele. Melior ẽ q ẽ albi coloris purꝰ
Na. Est calʼs i ꝑ ⁊ nõ ẽ vehemẽtis siccitatis.
Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est abstersiuꝰ subtilis resolutiuꝰ sedatiuꝰ
doloꝝ. Jnstr. iun. Est bonꝰ doloribꝰ q sunt i alijs ⁊
dorso. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Cõfert syncopi bibitꝰ cũ aq̃
mellʼ. Mẽ.ex. Cõfert colice ⁊ lapidi i renibꝰ ⁊ vesica.

¶ Mahalep est cerasum syluestre apud Serapionem.

¶ De magra. Cap. 483m.

m Agra. Elec. Melior est mũda ⁊ que crescit
⁊ augmẽtať i aq̃. Na. Est frida in ꝑ: sicca in

ſcđo. Opa.⁊ pp̄. In ipa eſt glutinatio ⁊ ſtipticitas. Mē.nut. Cōfert dolorībꝰ ep̄is. Mē.ex. Eſt fortior in ꝯſtrictiōe vētris q̄ȝ lutū ſigillatū ⁊ īterficit vermes.

¶ Magra eſt ſpēs chimolee: dr̄ magra arabice ſynopida terra rubea q̄ carpētarij ligna ſignāt. marga dicūt tn̄ greci. Sim.

¶ De mebenbethene. Cap. 484[m].

Mebēbethene qd ē. Eſt illđ qđ dr̄ granū regū ⁊ arbor eiꝰ noiat̄ ī terra nr̄a aſubet ⁊ folia eiꝰ ſūt ſil'ia pici ī lōgitudie vniꝰ digiti ⁊ fructꝰ ē ſil'is auellane maiori: ⁊ q̄nq̄ȝ eſt minor ⁊ hȝ ī flore cuiuſq̄ȝ fructus tria grana nigra. Ña. Eſt cal'a ⁊ ſicca ī tertio. Inſtr.iū. Sua ſol'one ꝯfert dolorībꝰ iuncturaꝝ ⁊ podagre. Mē.nut. Cōfert hydropiſi ⁊ facit vomere fortiter ⁊ neq̄ȝ ꝯuenit ſtōcho. Mē.expul. Soluit ſic̄ lacticinia ⁊ đcoquunt̄ folia eiꝰ ī iure galli đcrepiti ⁊ ꝯfert colice ⁊ ꝓuocat: ⁊ q̄n ex granis eiꝰ ſumunt̄. vij. grana aut. vj. ⁊ fiūt pill'e aut bibūt: ita ꝙ ide nō fiūt pill'e: deide poſtea potat̄ aq̄ frida ſolutione educit cholerā ⁊ flegma. Et ſepe q̄dē ſumunt̄ in potu đ eis. x. grana ex ſuis granis ⁊. xx. grana ex ſuis granis ꝑuis. Cūq̄ȝ volūtas adeſt vt ſit ſol'o eiꝰ magis ad ſūmū ꝑueniēs fit bona eiꝰ maſticatio. Et q̄n ē volūtas vt ſit eiꝰ ſol'o lenior deglutiat̄ cū ſua diſpōne.

¶ De maroth. Cap. 485[m].

Maroth qd eſt. Eſt radix aniudē ⁊ ē minꝰ aſa in ꝟtute ⁊ iuuamēto. Et iā q̄dē dcm̄ ē ī ca. aniudē. Illđ qđ opȝ ꝑmutari ad moroth. Opa.⁊ p. Eſt lenificatiua maturatiua. Mē.nut. In ipa ē difficultas digōis ⁊ nocet ſtōcho niſi ſit frida: q̄m tc̄ ꝯfortat̄ ipa.

¶ Maroth ſm Aui. eſt radix aniuden: ergo eſt radix ſilfij: ⁊ eſt radix herbe de qua fit aſa fetida.

¶ De meſcim. Cap. 486[m].

Meſcim qd eſt. Eſt ſil'is in oī re albotin triāgulate forme ad citrinitatē declinās boni odoris. Arboris eiꝰ alia eſt domeſtica tria hn̄s folia: ⁊ alia eſt ſylueſtris ⁊ egyptiaca ⁊ ex ea fit panis ⁊ videt̄ ꝙ ſit ipſa albarba. Ña. Domeſtica eſt tēperata ⁊ ſylueſtris eſt in ſcđo in cal'itate ⁊ ſiccitate. Opa.⁊ pp̄. Domeſtica que hȝ tria folia eſt fortis exiccatiua parūper: ⁊ ſylueſtris eſt fortior.

¶ De melguab. Cap. 487[m].

Melguab qd ē. Eſt medicia đ ſceni cog̃ſcit̄ illic ħ noie ⁊ eſt lignū ſicut nodi pūctati ⁊ eſt decliue ad nigredinē parūper. Inſtr.iun. Aut̄. j. ʒ eo cū mellicrato acceptus ꝯfert attritioni lacertoꝝ.

¶ De muredaſcon. Cap. 488[m].

Muredaſcon qd eſt. Eſt flos ⁊ ſtipites ſubtiles frāgibiles hȝ: ad cinereitatē ⁊ citrinitatē đclinās. Et eiꝰ ꝟtꝰ ē ſic̄ bedeoard apđ q̄ſdā: ⁊ eſt de eo q ē vehemētiꝰ đcliuis ad albedinē: ⁊ eſt de eo q magis eſt decliuis ad citrinitatē. Inq̄t filiꝰ Meſaugue eſt ſic̄ bedeoard ⁊ dixit ꝙ eſt myrtꝰ ſylueſtris: ⁊ dixerūt alij ꝙ eſt ſpēs romana. Et dixit Alcāzi eſt ī ꝟtute abſinthij romani ⁊ vehemētiꝰ ſtipticꝰ. Ña. Eſt cal's ⁊ ſiccꝰ in ſcđo. Mē.cap. Cōfert ad ſoda ⁊ hūiditates in cerebro. Mē.nut. Cōfortat ſtōchū ⁊ epar ꝯfert ⁊ caſui ſup viſcera. Mē.exp. Supponit̄ ad vermes ani.

¶ Muredaſcon apud Auicen. ſic ſcribitur: ſed in arabico murdaſefram ſcribitur: quid ſit neſcio. apud halya. vo in ſecundo practice murdaſeferum inter herbas deſcribitur. Sim.

¶ De melba. Cap. 489[m].

Melba quid eſt. Eſt ſicut rānus ⁊ folia eius ſunt ſicut folia oliue ⁊ latiora ⁊ comedunt̄ ſicut olera. Opa.⁊ p. In ipo ſūt ſalſedo ⁊ ſtipticitas ⁊ hūiditas cruda īflat. Mē. ābe.⁊ pe. Aut̄. cū mellicrato exuberare fac̄ lac. Mē.nut. Aut̄. cū mellicrato ſedat dolorē vētris pūgitiuū.

¶ Melba arabice eſt id quod Diaſc. alunus vocat: ⁊ eſt frutex naſcens iuxta hortos: ſicut rānus. Gal'. in libro de ſimplici medicina in. 6. capl'o. zz. vocat almalbe. Sim.

¶ De memirem. Cap. 490[m].

Memirē qd eſt. Eſt lignū ſic̄ nodi đclinās ad nigredinē ī q̄ ē reflexio ꝑua ⁊ ē cal'ius q̄ȝ vene tinctoꝝ. Ña. Eſt cal'm ⁊ ſiccū ī fine ſcđi. Opa.⁊ ꝑpe. Eſt abſterſiuū mūdificatiuū. Deco. Abſtergit albedinē vnguiū. Mē.cap. Eius succꝰ extbit humiditatē groſſaȝ ex capite ⁊ mūdificat ſuꝑfluitates cerebri ⁊ radix eiꝰ ꝯfert dolori dētiū. Mē.ocu. Mūdificat albugine in oculo ⁊ acuit viſuȝ cū ex eo fit alcofol ⁊ abſtergit humiditatē groſſam ⁊ ꝑprie succꝰ eius. Mē.nut. Radix eius confert icteritie. Mē.expl'. Cōfert dolori ventris pungitiuo ⁊ in ipſo eſt prouocatio.

¶ Memirē ara. apđ Aui. ē celidonia: ſi ꝯſiderant̄ diligēter capl'm de memirē ⁊ capl'm de cautin cū capl'o de celidonia maiori ⁊ minori: apđ Dia. ⁊ Sera. videbit̄ ꝙ vtrorūq̄ȝ opōnes cōmiſcet Alexāder ca. đ collyrijs ad cicatrices collyriū đ memirā ſcribit. Si.

¶ De mebezeberegi. Cap. 491[m].

Mebezeberegi qd ē. Eſt arbor ſic̄ arbor ſcebrā verūtn̄ ē lōgior ī cuiꝰ ē colore cinereitas ad citrinitatē declinās. Quidā ꝟo hoies nūeraucrūt ipſaȝ īter lacticinia. Ña. Calida eſt ī tertio: ſicca in eodē. Opa.⁊ pp̄. Q̄n de ea aliq̄d ꝓijcit̄ in gurgitē iebriat piſces ⁊ eleuat eos. Inſtr.iun. Confert podagre ⁊ dolori ſcie ⁊ iuncturarū ⁊ dorſi ⁊ anche ⁊ deſtruit vētoſitates q̄n ponit̄ in medicinis ſolutiuis. Mē.expl'. Solutione educit humores groſſos ⁊ flegma.

¶ Mebezeberegi arabi. eſt vnum de lacticinijs: ſed in arabico eſt mebetzarag. Sim.

¶ De meiſce. Cap. 492[m].

Meiſce qd eſt. Eſt ꝓximus ſube fabarū. Et melior horarū vſus eiꝰ eſt eſtas. Ña. Eſt tēperatus in humiditate ⁊ ſiccitate: ille qui eſt excorticatꝰ eſt tēperatus: ⁊ nō excorticatus ad ſiccitatē declinat: q̄m in cortice eius eſt ponticitas. Opa.⁊ ꝑpe. Nō ineſt ei inflatio fabarū quāuis ſit in ipſo inflatio q̄dā: imo eſt in ipſo minor q̄ȝ in eis: ⁊ nō eſt abſterſio fabarū in ipſo ⁊ neq̄ȝ eſt in ipſo frigus lēticule: ⁊ quādo cū eo ponit̄ paꝝ cartami rectificat̄ eo. Inſtru.iun. Eſt emplaſtrū iuuatiuū ad dolorē mēbroꝝ ꝑprie cū vino vue ⁊ vino decocto cū croco ⁊ ſuper ꝯtuſionē ⁊ intrinſecā carnis rupturā. Mē.nut. Chimus eius eſt laudabilis ⁊ ꝑprie excorticati ⁊ nō eſt in ipo tarditas deſcenſionis fabarū. Et q̄n decoquit̄ cuȝ oleo amigdalino dulci eſt laudabilioris humoris. Mē.ex. Quādo decoquit̄ in aqua poſt aquam in qua decoctus eſt expulſaȝ ab eo ſtrigit nām ꝑprie cū fit acetoſa cū granis granati ⁊ ſumach: ⁊ in ipſo eſt nocumentū coitus ſm ꝙ dixerunt quidam.

¶ Meiſce ſed in arabico eſt mes: ⁊ eſt id qđ vocat̄ ab Iſaac in di

ctis particularibus robilia.ꝯsideráti caplm vtriusqꝫ appebit sic esse: verūtñ apud Almā. sunt diuersa: nam caplm eiusdē mes cōcordat cū hoc caplo ꝛ cuꝫ caplo de robilijs Jsaac: sed aliud facit caplm de robilijs qđ non concordat cum eis: ꝛ ista diuersitas est propter nomina imposita a translatoribus latina. Sim.

De mãna. Cap. 493m.

Manna qd est. Est oīs ros cadēs suꝑ lapideꝫ aut arborē ꝛ fit dulcis ꝛ coagulatꝛ sicut mel ꝛ exiccatꝛ sicut gūma queādmodū tereniabi ꝛ ascerachost ꝛ mel asportatū de terra cusurā sylueſtri. Et nos qdē iā diximꝰ vnūqđqꝫ in suo capitulo. Et ipm assumit de nā eiꝰ suꝑ qđ cadit virtutē ꝛ adiungit illā ad id qđ exigit lenitas ꝛ dulcedo sui.

Manna est ros cadēs super lapides ꝛ plātas: ꝛ hꝫ plures spēs ꝛ denominatū est tereniabin ꝛ xyracost ꝛ zuccharū haoxoꝛ est de spēbus eiꝰ: ꝛ vt ait Aui. māna diuersificatꝛ ſm diuersitatē reꝝ suꝑ quas cadit recipiens ab eis diuersas virtutes: apud nos in duas diuiditꝛ spēs: vna quarū est granulosa nō cōiunctis granulis: alia cōglobata que magis videtꝛ artificio sophystica ex zuccharo cocto ꝛ folijs sene quoꝝ frustula imixta videntꝛ saporēqꝫ scene ostēdit. māna ſm veritatē est neutri generis indeclinabile. Sim.

De muluchia. Cap. 494m.

Muluchia quid est. Est maluaꝛ nos qdē perscrutabimur eiꝰ rememorationē in capitulis de k. Nā. Frida est in ꝑmo: humida in secūdo. Mē.nutꝛ. Aperit oppilationē epatis.

De musa. Cap. 495m.

Musa qd ē. Nō ē. Opa.ꝛ ꝓpe. Nutrit velocitꝛ ꝛ ē lenificatiua: ꝛ mltitudo eiꝰ gñat oppilōnes ꝛ addit in cholᷓa ꝛ flᷓate ſꝫ cōplexionē. Mē.ābe.ꝛ pe. Cōfert adustiōi gutturis ꝛ pectoris. Mē.nutꝛ. Stomacho ꝯueniēs est: ꝛ multitudo eiꝰ stōcho est grauis valde. Et oꝫ qdē vt sumāt post ipaꝫ calefactꝰ oxymel cū seminibꝰ ꝛ ifridatꝰ mel. Mē.expl. Augmētū efficit in spermate ꝛ ꝯuenit renibꝰ ꝛ ꝓuocat vrinā.

Musa est pomum paradisi: alᷓs mellicratū: ꝛ est fructus in quo peccauit primus parens. Sim.

De medulla. Cap. 496m.

Medulla. Elec. Cōueniētioꝛ est medulla vitulоꝝ ꝛ cerui: deide tauri ꝛ postea capraꝝ deide ouiū. Et medulle qdē hircoꝝ cū testiculis ꝛ tauroꝛuꝫ ꝓpe nō castratoꝝ ē magis sicca. Et medulla extremitatū ē magis piguis. Opa.ꝛ ꝓp. Est calefactiua lenitiua abstersiua mlti nutrimñti si digeratꝛ. Apa.ꝛ bo. Est bona duritiebꝰ ꝛ lapidositati q̄ ē sic medulla vituloꝝ ꝛ cerui nō sic medulla hircoꝝ sylueſtriū hircoꝝ: illoꝝ eni sicca est ꝛ neqꝫ est bonū in ea. Mē.nutꝛ. Cōturbat stōchū ꝛ delet appetitū ꝛ opꝫ vt comedatꝛ cum piperibꝰ ꝛ seminibꝰ. Mē.exp. Supponitꝛ ex medullis laudabilibꝰ pessarium in matrice ꝛ confert duritiei eius. Vene. Dicitur ꝙ linimentum ex ea ꝛ ꝓprie ex medulla cerui fugat vermes venenosos.

Medulla latine arabice dꝛ lochalcada. Diasco. cap. de medulla. Medulla oīs recēs sine sale mollitiue atqꝫ mirifice virtutis est. Jnueterata vō sine sale recorporatiua efficitꝛ laxādo: veꝝ melioꝛ est ceruina: scđo vitullina: tertio taurina: q̄rto caprina: qnto veruecina: verū medulle autūno colligende sunt: qꝛ reliqs tēporibus mixte sunt sanguini: ꝛ in eo tpe ossa fragilia sunt: ꝛ tūc demū medullas eximere debes cū tu ipse osse fracto eas eximeris ꝛc. Si.

De muri. Cap. 497m.

Muri. Nā. Est calᷓꝫ ꝛ siccū ꝯueniēs ad tertiū. Filius Mesague inqt. Ex piscibꝰ factū ē minoris calᷓitatis ꝛ siccitatis q̄ꝫ qđ ex ordeo: ſꝫ ego illud nō credo. Opa.ꝛ ꝓpe. Abstergit humores grossos ꝛ lenit ꝛ exiccat ꝛ in ipo ē stipticitas ꝛ mūdificatio flᷓatis. Deco. Oris odorē bonū efficit. Vul.ꝛ vl. Est bonū vlceribꝰ putridis: ꝛ factū ex piscibꝰ ꝛ carnibꝰ salitis ꝓhibet ambulationē fraudulētis. Jnstr.iū. Cōfert dolori anche ꝛ sciatice. Mē.ocu. Fit ex eo alcofol in ꝓ̄cipio variolaꝝ ꝛ ꝓhibet bothoꝛ ab oculo. Mē.nutꝛ. Cōfert ad humiditatē stōchi ꝛ abstergit humiditates a visceribꝰ. Mē.exp. Ponitꝛ in enemate colice ꝛ enemate mūdificationis vlcerū abrasionis ꝓprie. Vene. Confert morsui canis rabiosi.

Muri ara. vel almuri est liquoꝛ salsus quo multi ꝓ salsamento vtuntꝛ: ꝛ est duoꝝ modoꝝ: vnū qđ fit ex pisciculis salsis: cuiꝰ cōfectionem scripsit Pli. iunioꝛ in lib. 31. cap. 8. aliud ex farina ordei ꝛ salse facto pane: cuius cōfectio simplex inuenitꝛ in. 19. Azara. ꝛ est aptum etiam in enematibus clysterioꝝ ꝛc. Sim.

De masal. Cap. 498m.

Masal. Opa.ꝛ ꝓ. Est malū habētis melᷓiaꝫ valde. Et qñ decoqtꝛ cū carne pigui rectificatꝛ parūper. Mē.nutꝛ. Est nocitiuuꝫ stomacho. Mē.expul. Nocitiuū est ano.

Masal arabice cibꝰ q fit ex lacte acetoso ꝛ faria ordei īfantibꝰ vel ipm lac acetosum vt apud Alman. in cap. de diabete. Sim.

De mentha. Cap. 499m.

Mentha. Nā. Calida ꝛ sicca in scđo ꝛ in ipso est humiditas suꝑflua. Opa.ꝛ ꝓpe. Jn ipsa est virtꝰ calefactiua stiptica ꝓhibēs ꝛ est subtilioris subē olerū que comeduntꝛ. Cūqꝫ frusta ipsiꝰ in lacte dimittuntꝛ nō caseatꝛ. Et cū bibitꝛ ex ea eiꝰ succꝰ cū aceto abscindit cursum sanguis ab iterioribꝰ. Apa.ꝛ bo. Fit ex ea cū sauich ēplm ad dubellet. Et ipa qdē nō est silᷓis mētastro qm̄ in mētastro nō est pōticitas ꝛ sunt in ipo resolᷓo ꝛ calefactio ꝛ exiccatio suꝑflua ipediēs. Mē.cap. Ex ea fit emplm frōti ad soda ꝛ ꝓpe cū sauich đ ordeo: ꝛ fricatꝛ cū illo asꝑitas ligue ꝛ remouetꝛ: ꝛ syrupꝰ eiꝰ miscetꝛ cū mellicrato ꝛ distillatꝛ in aurē doloꝛosaꝫ. Mē.ābe.ꝛ pec. Prohibet fluxū sanguis ꝛ sputū eiꝰ ꝛ coagulationē lactis in mamillis more emplastri supposita ꝛ sedat eoꝝ apata. Mē.nutꝛ. Confortat stōchū ꝛ calefacit ipm ꝛ sedat singultū ꝛ digerit ꝛ ꝓhibet vomitū flᷓaticū ꝛ sanguineū ꝛ ꝯfert icteritie ꝛ ꝓpe syrupꝰ eiꝰ. Mē.exp. Adiuuat ad coitū ꝑꝑ iflationē q̄ est in ipa ꝛ hūiditatē hortulanā q̄ nō ē i mētastro ꝛ oppilat vasa sꝑmatꝫ ꝛ iterficit v̄mes: ꝛ qñ supponitꝛ añ horā coitꝰ ꝓhibet ipregnationē. Et qñ bibuntꝛ de ea frusta cū granis granatꝫ sedat colicā passionem. Vene. Cōfert morsui canis rabiosi ꝛ ē ꝓpa ad illud.

Mentha apud Dia. vocatꝛ ediosmū: duas facit eiꝰ spēs: vna est hortiua: ꝛ altera agrestris: cuiꝰ folia asperiora ꝛ maiora brumosa inutilis ad curā hominū ꝛc. ꝛ dicit Aristo. ꝓblematū. zz. ꝓblemate dicit ꝙ est frigida ꝛ sicca qꝛ infrigidat. Sim.

De melle. Cap. 500m.

Mel qd est. Mel est ros occultus cadēs suꝑ flores ꝛ suꝑ reliq̄ qđ colligūt est apes ꝛ vapoꝛ qui eleuatꝛ ꝛ ꝯuertitꝛ ꝛ maturatꝛ in aure ꝛ ꝯuertitꝛ ꝛ ingrossatꝛ in nocte: ꝛ mel factum cadit: ꝛ qñqꝫ cadit mel sicut est circa caserā: diuersificatꝛ aūt ſm ea suꝑ que cadit q̄ sunt arboꝛ ꝛ lapis ꝛ māifestū ipsiꝰ colligūt hoīes. Qđ vō occultū ē colligūt apes: ꝛ existimo ꝙ apū laboꝛ in ipso aliqꝫ hꝫ ipressionē que qdē ipꝫ nō colligūt nisi vt

eo nutriant̄ ⁊ ip̄m reponant. Et mellis est genus acre venenosuz. Elec. Meliꝰ mel est illud qđ ē vere dulcedinis boni odoris declinās ad acredinē ⁊ ad rubedinē: ⁊ qđ est vt palea in colore qđ nō est subtile ⁊ viscosuz qđ nō abscidit̄: ⁊ meliꝰ est vernale: deīde estiuū: hyemale aūt est malū. Ha. Mel apū ē cal'm ⁊ siccū in scđo. Mel tabarzet ⁊ de cānis est cal'm in p̄: ꝫ nō ē siccū ⁊ pōt eē vt sit hūidū in p̄. Opa. ⁊ p̄p̄e. Virtus eiꝰ est abstersiua apitiua orificiorum venarū: resolutiua hūiditatū: ⁊ expellit hūiditates ex pfundo corporis ⁊ phibet putrefactionē ⁊ cōruptionē carnis. Deco. Linimētū factū ex eo phibet pediculos ⁊ lēdines ⁊ itersicit ābos. Et cū costo ē linimētū pāno ppꝛie antiquū: ⁊ mel cū sale est ꝯueniēs vestigijs pcussionis melōgenicis. Vul. ⁊ vl. Mūdificat vulnera sordida pfūda ⁊ qđ coctū est donec igrossat̄ facit adherere vlcera recētia: ⁊ qn̄ coquit̄ cū aceto sanat ipetiginē. Mē. cap. Admiscet̄ ei salgēma ⁊ distillat̄ tepidū in aurē ⁊ mūdificat eā ⁊ exiccat eā ⁊ ꝯfortat auditū ⁊ olfatus: eius qđ est acre ⁊ venenosum aufert rōnē: qūo g̃ eiꝰ comestio. Mē. ocu. Mel abstergit tenebrositatem visus. Mē. āhe. ⁊ pec. Tāgere cū ipso palatū ⁊ gargarismū facē sanat p̄focationē ⁊ ābas amigdalas. Mē. nut̄. Aqua mellis ꝯfortat stōchuz ⁊ facit appetere cibum. Mē. exp. Mel cānarū lenit ventrem ⁊ mel tabarzet. Et mel cuiꝰ spuma nō est eiecta inflat ⁊ soluit ventrē: ⁊ si auferat̄ spuma ipsius minorat̄ illud. Et decoctum nō mouet ventrē: imo qn̄qꝫ stringit flegmaticos ⁊ nutrit plurimū ⁊ decoctū cū aq̄ puocat vrinā pl'm. Et dico ꝙ mel ⁊ eiꝰ aq̄ si inuenerint p̄parationē cibi vt penetret stringūt: ⁊ si dederint motū ⁊ paucitatē p̄parationis cibi ad penetrādū soluūt. Vene. Si bibatur mel calefactū cū oleo ro. ꝯfert morsui vermium venenosorum ⁊ ei qui bibit opiū: deglutitio ipsiꝰ est cura morsus canis rabiosi. Et radici fungi pernecātis ⁊ illđ qđ est decoctū cōfert venenis: ⁊ qui per ipsum vomit sanatur. Et mel acre cuiꝰ odor facit sitire ⁊ ipsius comestio facit possidere ablationez rationis subito ⁊ sudorem frigidum: ⁊ eius cura est comestio piscis saliti ⁊ bibere aquam mellis ⁊ vomere cum eo.

¶ Mel apud antiquos in vsu fuit plus q̄ꝫ apud modernos: moderni vō magis zuccharo vtunt̄ in cōfectionibꝰ tēperādis q̄ꝫ antiq: ⁊ videt̄ ꝙ antiq grecorum nō habuerūt notitiā zucchari cānarum: vt vꝫ apđ Sera. describētē zuccharum aucto. Dia. s. māne spēm iuētā sup cānas: quā dicit spēm mellis: nō illud zuccharum qđ ex succo cānarum fit. Qđ aūt antiq vsuz zucchari huius nō habuerint pꝫ ēt: qꝛ cōfectiones antiq antidotarij oēs cū melle tēperari iubentur. Gal. ēt acuitatē mellis reprimere docet per decoctionē cū multa aqua: vt in libro. 3. de alimētis. cap. 38. ⁊ in libro de p̄paratione medicinarum Albucasiz auctoritate ipsius ē tn̄ mel cāne apđ Aui. ⁊c̄. Sim.

¶ De mure. Cap. 501m.

Mus. Deco. Sanguis eius eradicat verrucas. Et stercus muris sup alopiciā ꝯfert ⁊ ppꝛie linitū cū cepe ⁊ ppꝛie illđ qđ est adustū. Mē. cap. Qn̄ assat̄ ⁊ siccat̄ ⁊ dat̄ ad comedēdū īfanti abscidit fluxū saliue ab ore eiꝰ. Mē. exp. Si bibat̄ stercus muris cū ture ⁊ aq̄ mellis frangit lapidē. Et si supponat̄ collyriū eius soluit ventrē pueri: ⁊ qn̄ decoquit̄ cū aq̄ ⁊ sedet in ea qui difficultatē patit̄ vrine cōfert ei. Vene. Cōuenerūt homines in hoc ꝙ qn̄ findit̄ ⁊ ponit̄ super pūcturā scorpionis sanat eā.

¶ Mus oībꝰ notus est. Dia. cap. fimus vulturis. stercus muris tritum ⁊ vmbilico infantium impositum ventrem exponit.

¶ De moris. Cap. 502m.

Morū qd est. Mori sunt due spēs. Vna earum ē alfirsedu qđ est dulce ⁊ currit s̄m semitā ficꝰ in maturatiōe: ꝫ est đterioris nutrimēti ⁊ minoris ⁊ siccioris ⁊ magis đstruēs sanguinē ⁊ deterius stōcho. Reliqs vō ficꝰ dispōnes hꝫ: est tn̄ inferius ea. Amarum aūt qđ noiat̄ morum đ sceni sit nūc illđ de q̄ pl'm loqmur. Qđ igit̄ imaturū est cū exiccatur stat loco sumach. Ha. Dulce ē cal'm ⁊ hūidū: ⁊ acetosuz alsceni ē ad friditatē ⁊ hūiditatē decliue. Opa. ⁊ p̄p̄. In ip̄o est stipticitas ⁊ ifridatio. Et succꝰ mori est stipticꝰ ⁊ p̄p̄e qn̄ decoq̄t̄ in vase ereo ⁊ phibet fluxū māerum ad mēbra ⁊ qđ imaturū ē p̄p̄e: ⁊ imaturū ē sic̄ sumach. Deco. Qn̄ coquunt̄ folia eiꝰ ⁊ folia vitis ⁊ folia ficꝰ nigre cū aqua pluuie denigrant capillos. Apa. ⁊ bo. Acetosuz retinet apa oris ⁊ gutturis: ⁊ folia eiꝰ sūt vltima ad sq̄nantiā ⁊ p̄focationē. Vul. ⁊ vl. Qđ acetosum est ꝯfert vlceribꝰ fraudulētis. s. siccū ipsiꝰ ⁊ succus eiꝰ. Mē. cap. Rob eius acetosum est ꝯferēs bothor oris. Et decoctio radicis eiꝰ mollificationi dentiū. Et collutio oris ex succo foliorum acetosi ⁊ đcoctio radicis eiꝰ est bona dēti doloroso. Mē. nut̄. Morum est malū stōcho: corrūpit̄ enī in eo ppꝛie alfirsedu: ⁊ cū non corrumpit̄ in stōcho alfirsedu velociter nō nocet. Et opꝫ quidē vt comedant̄ oēs spēs eius ante cibū ⁊ recipiant̄ in stōcho in quo non sit corruptio. Illud vō de sceni nocet stōcho chol'ico ⁊ nō ē i ipso đ mala ꝯuenientia stōcho qđ ē i firsedu: quāuis sit in ipso malitia: ⁊ nō est nausea in ipso: ⁊ nutrimētū eius est paruū ⁊ facit appetitū cibi: ⁊ facit ipsum lubricū ⁊ extrahit ipsum velociter: ⁊ oīno descēsus eius a stōcho fit velociter: sed eius descensus ex intestinis est tardus. Mē. expl'. Morum qđ salitū est ⁊ exiccatū retinet ventrē vehemēter: ⁊ ꝯfert dissinterie. Et lachryma quidē mori soluit: ⁊ in cortice eiꝰ sunt mūdificatio ⁊ solutio: ⁊ solutio eiꝰ est plurima. Et in moro quidē dulci est velocitas descensionis: aut pp̄ suā humiditatē aut ppter acredinē ei admixtā. Inqt Archigenes. Est tarde egressiōis ⁊ est puocatiuū. Existimo aūt acetosuz eē: ⁊ cū h' qđ est in ip̄o de nā solutiua phibet qn̄qꝫ sol'onē antiq̄ꝫ ⁊ vlcera itestinorum ⁊ ppꝛie qđ exiccatū est. Et in oībꝰ q̄dē spēbꝰ mori est puocatio vrine. Et morum de sceni q̄ꝫuis velociter a stōcho egrediat̄: ip̄m tn̄ est in itestinis tardū. Ven. Cortex arboris mori est tyriaca iusq̄ami. Et qn̄ bibit̄ de succo foliorum eius. ℥. 5. ꝯfert morsui rutbele ⁊ lenit nām lubricitate sua ⁊ inflatione.

¶ Capitulum de littera. N.

¶ De napello. Cap. 503m.

Napellus qd est. Venenū perniciosum. Ha. Est in summo caliditatis ⁊ siccitatis. Deco. Delet albaras linituz: ⁊ bibitū etiā cū ex eius gegueriscet in potu sumitur: ⁊ similiter confert lepꝛe. Opa. ⁊ p. Est venenū destruēs bibentez se: maior vō potio est medietas. ℥. j. ⁊ s̄m me minus h' interficit. Tyriaca vō eius est mus napelli: et ipse

gdē est mus q eo nutrit̃. Coturnices vͦo ex eo cibant̃ ⁊ nō moriunt̃: ⁊ ex oibꝰ ꝯfectiōibꝰ diamuscū ei resistit.

¶ Napellus fit de eo venenum quod ponitur. Sim.

¶ De napello moysi. Cap. 504m.

Napellus moysi qd est. Inqt Ioānes. Est herba nascēs cū napello ⁊ qcūqꝫ ei appropinquat nō crescit arbor eiꝰ: ⁊ est maior tyriaca napello: ⁊ in ipso sunt iuuamēta que sunt in napello ⁊ albaras ⁊ lepra. Napellus vͦo moysi est aial ⁊ similat̃ illi qꝺ morat̃ i radice napelli sic̃ mus. Deco. Confert albaras. Instr. iun. Confert lepre. Vene. est tyriaca oī veneno ⁊ vipere.

¶ Napellus moysi aliud pallidum: aliud subrubeum: aliud album: Sim. ⁊ dicit moysi: qꝛ huius naturalem virtutē contra napelluꝫ primo inuenit vt Albertus sexto libro vegetabilium.

¶ De nuce. Cap. 505m.

n Nux qd ē. Nō ē. Et ē cal'a cuiꝰ tyriaca ē cū dat̃ calefacꝫ oxymel ⁊ habētibꝰ debilē stōchū muri cū aceto. Nā. Cal'a ē in t'tio: sicca in ꝑncipio scđi. Et eiꝰ siccitas ē mior cal'itate ipiꝰ: ⁊ i ipa ē hūidi/tas gssa q̄ olet̃ cū ātiquat̃. Opa. ⁊ p. In ipa ē stiptiticitas plīma ⁊ solida ⁊ cortex ipiꝰ oīa sᷓt strigētia fluxꝰ sāguis. Et cortex eiꝰ adustꝰ ē ꝺsiccatiuꝰ sine mordicatōe: oleū vͦo vetuste ē sic̃ oleū vetꝰ ⁊ abstersio antiq̄ ē fortꝫ. Deco. Ex recētibꝰ fit empl'm suꝑ vestigia ꝑcussionis. Apa. ⁊ bo. Masticata medulla eiꝰ ponit̃ suꝑ apa melācholicū vlcerosuꝫ ⁊ ꝯfert. Vul. ⁊ vl. Eiꝰ gūma cōfert vlceribꝰ cal'is sparsa suꝑ ea in empl'is. Instr. iun. Cum melle ⁊ rutha ꝯfert torsioni neruoꝝ. Mē. cap. Facit soda ⁊ distillat̃ succꝰ folioꝝ i aurē ⁊ ꝯfert saniei in aure: dixit Alcāzi ꝙ ipa grauat liguā ⁊ ē faciēs bothor i aure. Mē. ocu. Eiꝰ oleū ꝯfert herpetiestiomeno ⁊ herisipile ⁊ fistulis i ꝑtibꝰ oculi. Mē. ābe. ⁊ pec. Succꝰ corticū eiꝰ ⁊ rob ipiꝰ ꝓhibet ꝑfocationē ⁊ nocēt tussi. Et oleū antiq̄rū facit euenire dolorē gutturis: ⁊ ex oibꝰ qdē spēbꝰ nucis dixit Alcāzi fieri ēpl'm mamil/le apostemose ⁊ ꝓpꝰe ex regali magna. Mē. nut̃. Est difficilis digōnis ⁊ mala stomacho: ꝫ nutrita ⁊ recēs est melior stōcho ⁊ mioris nocumēti ⁊ illꝺ qn̄ frāgit̃ a duobꝰ corticibꝰ suis. Et nux qdē nutrita cū melle cō/fert stōcho frido. Dico aūt ꝙ nux nō est nō ꝯueniens nisi stōcho cal'o tm̄. Mē. expul. Facit bothor ⁊ se/dat dolorē vētris pūgitiuū ⁊ retiet ꝑcipue frixa. Et eiꝰ cortex retiet fluxū sanguis mēstrui ⁊ q̄ nutrita ē ꝯfert renibꝰ fridis valde: ⁊ cinis corticis eiꝰ ꝓhibet mēstrua cū vīo ⁊ suppositꝰ. Et qn̄ comedit̃ cū muri soluit: mul/tus vͦo vsus eius educit vermes ꝑuos ⁊ ascarides. Et est ex eis que ꝯferūt orbo. Vene. Et cū ficubꝰ ⁊ ru/tha medicina oibus venenis: ⁊ ex ea cuꝫ cepe ⁊ sale fit empl'm suꝑ morsum canis rabiosi ⁊ reliquoꝝ.

¶ Quare nux nocet ori ⁊ ligue. Dōꝫ ē ꝙ siccitate ⁊ cal'itate aq̄ exiccat ꝑtes ⁊ mōdicat: ⁊ ꝑꝑ vnctuositatē ꝑtes sicce ⁊ acute penetrā/tes retinent̃: ⁊ forsan ē ꝓꝑetas. Sꝫ remouet nocumētū ꝙ incidit vnctuositatē ⁊ abstergit ⁊ nō remanet in partibꝰ lingue. Sim.

¶ De nuce muscata. Cap. 506m.

n Nux muscata qd est. Ex nux quātitas galle fa/cile frāgibilis subtilis corticis bonū hn̄s odo/rem acutū. Nā. Dixit Musa: est cal'a ⁊ sicca in fine scđi. Opa. ⁊ ꝓꝑ. In ipa ē stipticitas. Deco. Cōfert lētiginibꝰ: ⁊ odorē oris bonū efficit. Mē. ocu. Cōfert asebel: ⁊ ꝯfortat visum. Mē. nut̃. Confortat epar ⁊ splenē ⁊ stōchū ⁊ ꝓꝑe os eiꝰ. Mē. exp. Cōstrigit ⁊ ꝓuocat ⁊ ꝯfert difficultati vrīe. Et cū in oleis ponit̃ ꝯfert doloribꝰ: ⁊ simil'r in pessarijs: ⁊ ꝓhibet vomitū. Permu. Loco eiꝰ ponit̃ spice equale pōdus.

¶ Nux muscata habetur: sed non arbor eius apud nos.

¶ De nuce benden. Cap. 507m.

Nux bendē qd est. Est terra granosa sic̃ cicer alba ꝺclinās ad citrinitatē q̄ exportat̃ ex barcha ⁊ ex corasceni ex q̄ cuꝫ melle fit vinū. Nā. Inqt Paulus: hꝫ v̄tutē ifrigidatiuā extictiuā exiccatiuā paruꝑ. Opa. ⁊ p. Abscidit fluxū sanguis. Deco. Impiguat. Vul. ⁊ vl. Sanat ipetigines. Mē. expul. Excitat coitū.

¶ Nux benden ex algaui appellatur inquit araiungēde ⁊ nux benden: ⁊ alibi idem est terra barbarica. in barcho vocatur stercus colūbe: tamen in badach dicitur nux benden: est de his que cōfe/runt corrupto appetitui. biticus est nux benden. Sim.

¶ De nuce cupressi. Cap. 508m.

n Nux cuꝑssi. Vul. ⁊ vl. Est empl'm rupture.

¶ De nuce indica. Cap. 509m.

n Nux idica qd ē. Est neregil. Elec. Que ex ea bona est: est recens vehementis albedinis: ⁊ aqua que est in ipsa est suauis: ⁊ cū in ipsa non inuenit̃ aqua significat̃ ꝙ est antiqua: ⁊ opꝫ qdem vt ab eo tollat̃ cortex medulle eius. Nā. Calida est in principio secundi: sicca in primo: ⁊ in ipsa quidem est humiditas suꝑflua de q̄ curat̃: imo que ex ea viridis est: est humida in ꝑmo. Opa. ⁊ ꝓꝑie. Est gn̄atiua nō mali nutrimēti. Instr. iun. Oleū veteris neregil confert doloribꝰ dorsi ⁊ geniculoꝝ. Mē. nut̃. Gra/uis est stomacho: sed cū pauco nocumēto suo est bo/ni nutrimenti: ⁊ cortex medulle eius non digerit̃: ergo auferat̃: ⁊ oportet vt post ipsum non sumat̃ cibus nisi post horam. eius auteꝫ oleū recens melioris chimi est q̄ꝫ butyrū: nō enim lubrificat stomachū neqꝫ mollifi/cat ipsum. Mē. expul. Augmentat in coitu. Et eius oleū est bonū hemorroidibus ⁊ proprie oleū antique precipue cū oleo de chrysomilis cū in potu sumitur ex vnoquoqꝫ eoꝝ aur̃. Et cū antiquatur iterficit ascari/des ⁊ vermes ⁊ solutione educit eos comesta.

¶ De nuce romana. Cap. 510m.

n Nux romana quid est. Nominat̃ acrufex. Nā. Calefacit vehemēter in tertio: ⁊ ꝺsiccat in pri/mo. Et eius gūma est vltima in calefaciendo. Mē. cap. Eius fructus cū aceto cōfert epilepsie.

¶ Nux romana. ꝫm Aui. nux ro. est haurū ro. nā in hoc capl'o ideꝫ dicit qꝺ in ca. de hau. rom. potuit aūt hoc cōtingere eo ꝙ Aui. vt aggregator ex multis libris in aliq̄ lib. in capl'o de haur. ⁊ in aliq̄ alio inuenit cap. de eodē: ⁊ nō aduertit vtrū dicat̃ haur vel geur qꝺ est nux: eo ꝙ ambo hec nomina eisdeꝫ litteris scribunt̃ apud ar. differūt nisi in pūctis. nā haur sic scribit̃: hoc eodē noīe errā/tum fuit vt puto a translatore in cap. de karabe. habetur enim in latino ꝙ est gūmi nucis romane: sed in ara. est haur. rom. Sim.

¶ De nuce tamarisci. Cap. 511m.

n Nux tamarisci quid est. Est alkarmezith. Nā. In caliditate est q̄si eq̄lis aut in ꝑcipio ꝑmi. Et eiꝰ exiccatio est in fine ꝑmi aut vltra iꝑm. Et apud q̄sdā eoꝝ est frida in ꝑrio. Opa. ⁊ ꝓꝑ. Est bona ad abscindenduꝫ fluxū sanguinis. Mē. cap. Colluit̃ ex

ea os cum aceto ad dolorem dentiũ. Mẽ.nuᷣ. Decoctio eius cũ aqua ⁊ aceto valet duritiei splenis.

¶ Nux tamarisci. apud nos nõ est visus tamarisci fructus similis nuci nec que nux posset dici. sꝫ Pli. lib. 13. cap̃. 21. Mιricen ĩ Italia quã aliȷ tamaricen vocant. Achaiam autem bryan syluestrem insignem in ea ꝙ satiua tãtũ ferat galle similem fructum in syria ⁊ in egypto copiosa hec est.

¶ De nuce methel. Cap̃. 512m.

NUx methel qd est. Est venenũ ⁊ est stupefactiua similis nuci suꝑ quaꝫ sunt spine grosse breues ⁊ est similis nuci vomice ⁊ eiꝰ semen est simile semini citri. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Est stupefactiua. Mẽ.cap. Facit subeth: ⁊ est mala cerebro: ⁊ pondus dauich vnius ex ea iebriat. Vene. Est inimica cordi. Et.ʒ.j. ex ea sumpta est venenũ diei sue.

¶ Nux methel ex Albam bimbatrix est similis nuci vomice sed granum eius assimilatur grano citri. Sim.

¶ De nasturtio. Cap̃. 513m.

NAsturtiũ qd est. Notũ est. Et virtꝰ eiꝰ similis est ꝟtuti synapis ⁊ semĩs raffani cõiunctoꝝ. Et dicitᷣ ꝙ synapis ⁊ semen eruce ꝯiuncta ⁊ folia eiꝰ minorantᷣ in opationibꝰ suis ab eo ꝑꝑ suã humiditatẽ ⁊ cũ desiccantᷣ sunt ꝓpinq̃ similitudini eius ⁊ fortasse ꝯsequitᷣ ipm. Na. Cal'm est ⁊ siccũ ad tertiũ ꝑueniẽs. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Est resolutiuũ maturatiuum cuꝫ lenitate ⁊ exiccat putredinem vacuitatis ventris. Deco. Retinet capillos cadentes bibitum ⁊ linitum. Apa. ⁊ bo. Est bonũ apostematibꝰ flegmaticis ⁊ carbũculis emplastro facto ex eo cũ aq̃ ⁊ sale. Vul. ⁊ vl. Cõfert scabiei vlcerose ⁊ ipetigini ⁊ cũ melle mellino ⁊ eradicat ignẽ persicũ. Instr.iun. Cõfert sciatice bibitũ ⁊ emplastro facto ex eo cuꝫ aceto ⁊ sauich de ordeo. Et qñqꝫ fit clystere ex eo sciatice ⁊ ꝯfert ꝓprie cũ soluẽdo educit aliqd cui admixtꝰ sic sanguis: ⁊ ꝯfert oĩ mollificationi neruoꝝ. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Mũdificat pulmonẽ ⁊ cõfert asmati ⁊ ponitᷣ in medicinis asmatis ⁊ in sorbitionibꝰ que fiunt asmati ꝓpter illud qδ est in ipso de incisione ⁊ subtiliatione. Mẽ.nuᷣ. Calefacit stõchũ ⁊ epar ⁊ ꝯfert grossitiei splenis ⁊ proprie qñ ex eo fit emplastrũ cũ melle ⁊ est malũ stõcho: ⁊ videtᷣ ꝙ sit ꝓpter vehemẽtiã mordicationis sue ⁊ ipm facit cibi appetituꝫ. Et qñ bibitᷣ ex eo hecsunesi facit vomere cholerã rubeã ⁊ educit eã sol'one ⁊ faciũt illud tres q̃rte.ʒ.j. Mẽ.exp. Augmẽtũ efficit in coitu ⁊ soluendo educit vermes ⁊ ꝓuocat mẽstrua ⁊ eiȷcit fetũ: ⁊ qδ ex eo frixũ est retinet ⁊ ꝓprie cũ nõ teritᷣ: destruitᷣ.n. eius viscositas ꝯtritione ⁊ ꝯfert colice. Et cuꝫ bibuntᷣ ex eo trito.ʒ.iiȷ. vel.v. cuꝫ aq̃ calida soluũt nãm ⁊ resoluunt vẽtositates itestinoꝝ. Et dicũt qdã ꝙ babylonicũ cũ ex eo bibitᷣ hecsunesi soluẽdo educit chol'aꝫ ⁊ facit vomitu eã exire ⁊ facit illδ vsqꝫ ad tres q̃rtas.ʒ. Vene. Cõfert pũcture venenosoꝝ ꝟmiũ bibitũ ⁊ more empl'i suꝑpositũ cũ melle: ⁊ cũ ex eo suffumigatᷣ effugat eos.

¶ De narcisco. Cap̃. 514m.

NArciscus qd est. Notus est. Opa. ⁊ ꝓprie. Eius radix extrahit ex ꝓfundo ⁊ abstergit ⁊ lauat ⁊ exiccat ⁊ eius oleũ est in dispõnibus olei sambacini: sed est δbilius. Deco. Radix eiꝰ extrahit spinas ⁊ stipites ⁊ ꝓprie cũ faria lolei ⁊ melle. Et narciscus qdẽ abstergit pãnũ ⁊ morpheã ⁊ proprie radix eius cum aceto ⁊ ꝯfert radix eius alopicie. Apa. ⁊ bo. Radix eiꝰ ꝯficitᷣ cuꝫ melle ⁊ herbo ⁊ rumpit aldubellet difficilis maturatiõis: ⁊ ex radice eiꝰ fit emplastrũ apostematibꝰ neruoꝝ. Vul. ⁊ vl. Desiccat vulnera ⁊ facit eo coherere vehementer: ita ꝙ sectionẽ corde ⁊ trita cum melle ꝯfert adustioni ignis ⁊ vulneribus neruoꝝ ⁊ vlceribꝰ ꝓfundis: ⁊ si misceatur cũ herbo ⁊ melle mũdificat sordes vlcerũ. Instr.iun. Cõfert oleũ eius neruis: ⁊ ex radice eius fit emplastrũ apostematibꝰ neruoꝝ ⁊ duritiei siue ꝯtractioni ⁊ nodationi ipsoꝝ ⁊ doloribꝰ iuncturaꝝ. Mẽ.cap. Aperit oppilationẽ cerebri ⁊ ꝯfert soda humide ⁊ melancholice ⁊ similiter eius oleũ ⁊ est magis ꝯueniens ⁊ facit soda capitibꝰ calidis. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Eius oleũ resoluit apostemata dura ⁊ frigida in velamine quando cõprimendo inungitᷣ super pectus. Mẽ.nuᷣ. Radix eiꝰ quãdo comeditᷣ sicut est exiccat vomitũ ⁊ similiter succus eius. Mẽ.expl'. Cõfert doloribꝰ matricis ⁊ vesice: ⁊ quãdo bibuntᷣ ex eo.iiȷ.ʒ. cũ aqua mellis eiȷcit fetus viuos ⁊ mortuos: ⁊ oleũ eius aperit coarctationẽ oris matricis ⁊ ꝯfert doloribꝰ eius.

al's cordis

¶ Narciscus siue bulbꝰ ematicus. Dia. siue vt latini bulbꝰ: bulbus vomificus: multi libiũ dixerũt: folia sil'ia porro hꝫ sed mĩora: hastas habẽs duaꝝ palmaꝝ inanes.i. sine foliȷs: flos est illi albus in gyro: in medio croceus aut purpureus: radicẽ hꝫ rotũdã sicut bulbus: ⁊ semẽ nigrũ ⁊ oblõgũ vt in mẽbranis: nascitᷣ locis mõtuosis cuius flos suauẽ lõge iactat odorẽ: in reliqs porro hꝫ sil'itudinẽ: ⁊ viride est. Pli. lib. 21. cap̃. 19. duo eiꝰ sunt gña: medici vnuꝫ in vsu recipiũt: vnum purpureo flore ⁊ alterũ herbaceũ. Sim.

¶ De nereiden. Cap̃. 515m.

n Ereiden. Dicetur in capitulo de spica ⁊ ipã est spica romana.

¶ Nereiden apud Auicen. est spica romana.i. species celtice in.2. ⁊ in.5. cap̃. de tyriaca. Sim.

¶ De nil. Cap̃. 516m.

NIl quid est. Eius aliud est domesticũ ⁊ aliud syluestre. Opatio est opatio domestici. Na. Calidũ est in ꝑmo: siccũ in scδo. Opa. ⁊ ꝑꝑ. Est stipticũ ⁊ ꝓhibet fluxũ sanguinis: ⁊ qδ est domesticuꝫ exiccat fortiter sine mordicatione: ⁊ in syluestri est acuitas ⁊ est vehemẽtioris exiccationis ⁊ extrahit mãm ex ꝓfundo. Deco. Abstergit pãnũ ⁊ morpheã ⁊ cõfert alopicie. Apa. ⁊ bo. Nil detumescere facit apostema ⁊ ꝯfert exituris malis in mẽbris duris ⁊ vniuersaliter ꝯuenit oĩ apostemati in principio ⁊ formice ⁊ herisipile ⁊ administratᷣ cum farina ordei super ea. Vul. ⁊ vl. Cõsolidat vulnera calida in corporibꝰ duris ꝓpter fortitudinẽ sue exiccationis: hoc quidẽ fructus domestici efficit. Et in syluestri quidẽ est acuitas ⁊ est bonũ vlceribꝰ putridis ⁊ est mirabilis operationis in eis: sed domesticũ est melius in cura vlcerũ ꝓpter paucitatẽ sue acuitatis: ⁊ cõfert vlceribꝰ putridis cũ melle tritũ suꝑ adustionẽ ignis ⁊ vulnera neruoꝝ ⁊ extrahit spinas ⁊ surculos ⁊ proprie cum farina loliȷ. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Cõfert tussi pueroꝝ vehemẽti que facit eos vomere: ⁊ succus eius vlceribꝰ pulmonis ⁊ ꝯfert succus eius etiã pleuresi mel'ice. Mẽ.nuᷣ. Cõfert spleni ⁊ proprie syluestre.

¶ Nil arabice.i. indicus: quo pãni tingũtur: ⁊ est succus plante similis volubili: semen eius inter laxatiua ponitur. Sim.

¶ De nefrin. Cap̄.517[m].

Nefrin qd ē. Est sic̄ sambacꝰ in virtute ꝫ est ꝺbilior eo ⁊ sic̄ narcisꝰ: ⁊ oleū eiꝰ est ꝓximū ꝟtuti olei sambacini ꝫ est ꝺbiliꝰ. Nā. Calidus ē ⁊ siccꝰ i tertio. Opa. ⁊ ꝓ. Ois spēs eiꝰ ē mūdificatiua subtiliatiua ⁊ flos eiꝰ ē magis appropriatꝰ in h. Instr. iun. Cōfert frigori neruoꝝ. Mē. cap. Interficit ꝟmes i aure ⁊ ꝯfert tinitui ⁊ sonitui ⁊ ꝯfert dolori dentiū. Et ex syluestri quidem linit̄ frons ⁊ sedat soda: ⁊ species ipsius aperiūt oppil'ones nariū. Mē. anhe. ⁊ pec. Cōfert apatibꝰ gutturis ⁊ amigdalarum. Mē. nut̄. Qñ de eo bibunt̄. iiij. aur̄. sedat vomitum ⁊ sedat singultum ⁊ proprie syluestre.

¶ Nefrin ē sambucꝰ syluestris vt in Almā. alij rosa syluestris. Si.

¶ De nemen. Cap̄.518[m].

Nemen qd ē. Est sisimbriū. Nā. Cal'm ē i scꝺo siccū i ꝑ r̄sistēs putrefactōibꝰ. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Interfic̄ pediculos. Apa. ⁊ bo. Cōfert apatibꝰ fridis ⁊ flegmoni vehemētis duritiei. Mē. cap. Decoq̄t̄ cū aceto ⁊ miscet̄ cū ol'o ro. ⁊ ꝯfert obliuioni qñ linit̄ ex eo caput ⁊ sil'r cōmixtioni sensus lythargie ⁊ karabito: ⁊ ꝺcoq̄t̄ cū aceto ⁊ ponit̄ cū oleo ro. sup̄ tipora ⁊ ꝯfert. Et fit ēpl'm ex folijs syluestris sup̄ caput ⁊ frōte ad soda ⁊ ꝯfert. Mē nu. Cōfert singultui cū ex eo bibit̄ cū vīo ⁊ semē eiꝰ est fortiꝰ ⁊ ꝯfert apatibꝰ epatis frigidis. Mē. expl'. Cōfert vermibus ⁊ ascaridibus ⁊ extrahit fetū mortuū ⁊ ꝓuocat vtrūq; ⁊ ꝓprie petrosuꝫ: ⁊ illud qꝺ est syluestre qñ bibit̄ cū vino ꝓhibet distillationē vrine ⁊ extrahit lapidem: ⁊ ꝯfert dolori vētris pūgitiuo cū vīo ēt. Vene. Cōfert pūcturis ⁊ ex eo fit empl'ꝫ pūcture vespe: ⁊ bibit̄ ad pūcturā eius pōdus. ʒ. ij. de eo cū oxymelle.

¶ Nemen arabice vbiq; exposuit trāslator Aui. ꝙ est sisimbriū: ⁊ in hoc ēt errauit Cōstantinus. veritas aūt est ꝙ ipm est serpillū lege hoc capl'm Aui. ⁊ capl'm de serpillo apud Dias. ⁊ videbis ꝙ idem dicunt qꝺ etiā per Serap̄. apparet. sisimbriū ꝟo arabice dicitur sisnabar. Stephanus etiā in synonymis nemanum. i. serpillum. Item alibi idem eripellon qꝺ serpillū. i. nemanium. Sim.

¶ De nenufare. Cap̄.519[m].

Nenufar qd ē. Qñq; vocauit ipꝫ Gal'. caulē aq̄: ⁊ noiat granū eiꝰ granū spōsi ꝫ ꝙ di: ꝫ i ipō ē ꝯrietas. Et radix qdē nenufaris idi exit i iudicio mādragore. Ele. Fortiꝰ ē illud qꝺ hꝫ albā radicē: ē. n. fortiꝰ eo qꝺ hꝫ radicē nigrā ⁊ eiꝰ semē ē fortiꝰ semie ipiꝰ. Nā. Flos eiꝰ ē fridus ⁊ hūidus i scꝺo: ⁊ syrupꝰ eiꝰ ē vehemētis extictōis. Et nā idi ē nā mādragore. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Eiꝰ syrupꝰ est subtiliatiuꝰ valde. Deco. Radix eiꝰ supposita morphee cū aq̄ ꝯfert ⁊ ꝓꝑe nigre. Et radix eiꝰ cū pice sup̄ alopiciā vtil'ē ꝓꝑe nigrū radicis eiꝰ. Apa. ⁊ bo. Radix eiꝰ cōfert bothor ⁊ apatibꝰ cal'is ⁊ apati splenis. Vul. ⁊ vl. Semē ⁊ radix ipiꝰ ꝯferūt vlceribꝰ. Mē. cap. Fac̄ somnū ⁊ sedat sodā cal'aꝫ cholicā: ꝫ tñ debilitat. Mē. āhe. ⁊ pe. Syrupꝰ eiꝰ ē bonꝰ tussi ⁊ pleuresi. Mē. nut̄. Cōfert radix eiꝰ apatibꝰ splenis bibita ⁊ vt ēpl'ꝫ supposita. Mē. exp. Minuit pollutionē ⁊ frāgit desideriū coitꝰ cū de eo bibit̄. ʒ. i. cū syrupo de papauē ⁊ ꝯgelat spma cū ꝓꝑetate q̄ ē i ipā ⁊ ꝓꝑe radix eiꝰ: ⁊ ꝯfert radix eiꝰ sol'oni ātique ⁊ vlceribꝰ intestinoꝝ: ⁊ ꝯfert radix eiꝰ doloribꝰ vesice in modū empl'i supposita. Semen ꝟo eiꝰ est fortiꝰ in oi re: ita ꝙ ꝓhibet dolores vesice ⁊ fluxū mēstruoꝝ: ⁊ radix eiꝰ qꝺ citrinū ē ⁊ semē eiꝰ qñ bibūtur cū lacte multotiēs ꝯferūt cursui humiditatꝭ ātique ex mr̄ice. Et syrupꝰ eiꝰ lenit ventrē. Feb. Syrupus eiꝰ ꝯfert febribꝰ acutis ⁊ est vehemētis extinctionis.

¶ Nenufar dicitur anilofar: grece ꝟo nymphea. Sim.

¶ De neremisch. Cap̄.520[m].

Neremisch qd ē. Est flos ⁊ cortex ⁊ capita sil'ant̄ macis: ꝫ ē minꝰ rubeus ad citrinitatē ꝺclinās ⁊ ē aromaticꝰ ⁊ hꝫ paꝝ pōticitatꝭ ⁊ appropinq̄t nereidē i ꝟtute. Nā. Est calidus ⁊ siccꝰ in tertio. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est subtilis resolutiuus. Mē. nut̄. Est bonus stōcho ⁊ epati frigidis ⁊ ꝯfert sic̄ est iuuamētū spice. Permu. Loco eiꝰ ponit̄ quarta pōderis ipsius de zinzibere ⁊ medietas pōderis eiꝰ de phisticis ⁊ sexta pōderis ipsius de spica.

¶ Neremisch sed in arabico neresmuch est. Sim.

¶ De narikas. Cap̄.521[m].

Narikas qd est. Est medicia acuta ⁊ in vētre eiꝰ ē pulpa viridis stiptica ⁊ cū oleo ꝓuocat sudorē. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Insufflat̄ in nares ⁊ abscindit fluxū sanguis nariū. Mē. āhe. ⁊ pec. Medulla eiꝰ recēs vꝫ ad spuēdū qꝺ aggregat̄ i pectore de sanguine. Mē. exp. Medulla eiꝰ ꝓhibet fluxū antiquū. Vene. Qñ linit̄ cū vino ꝯfert morsui vipere.

¶ De nitro. Cap̄.522[m].

n Itruꝫ quid est. Est baurach armarū ⁊ de ipso quidem iam dictum est.

¶ Nitrum Joā. Serap̄. cap̄. de tinnitu auriū est baurach rubeum. Diasco. nitrum est eligendū leue ⁊ colore rubeū ꝑtusuras habens sicut spongia: albū ꝟo acre est: ⁊ gustu amarū ⁊c. Sim.

¶ De nerscescendaru. Cap̄.523[m].

Nerscescendaru qd est. Existimo ꝙ in ipso est permutatio i arabico ⁊ est berscesēdaru per be non per zin ⁊ est virga pastoris.

¶ De nabach. Cap̄.524[m].

Nabach. Nā. In ea q̄ est hūida ⁊ q̄ sicca exiccatio ē ⁊ subtiliatio. Et illꝺ ē i oibꝰ ꝑtibꝰ sue arboris: ⁊ suffumigatio qdē alsadar ē vehemētis stipticitatꝭ. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est stiptica ⁊ ꝓꝑe eiꝰ sauich. Dec. Prohibet casuꝫ capilloꝝ ⁊ ꝓlōgat eos ⁊ ꝯfortat ⁊ lenit ipos. Et gūma qdē sadar ꝺlet furfures ⁊ sup̄fluitates miutas q̄ fit cū eis ⁊ bonificat capillos. Apa. ⁊ bo. Folia alsadar leniūt apa cal'm ⁊ resoluūt ipꝫ. Mē. cap. Gūma alsadar ꝺlet furfures ablutione facta cuꝫ ea. Mē. anhe. ⁊ pec. Folia eiꝰ ꝯferūt asmati ⁊ egritudibꝰ pulmonis. Mē. nut̄. Cōfortat stōchū. Mē. exp. Stringit nām ⁊ cōfert fluxui sanguis ⁊ mēstrui ⁊ nō mēstrui ⁊ vlceribꝰ itestinoꝝ ⁊ ꝓprie eiꝰ sauich. Et ꝯfert sol'oni facte ꝑꝑ ꝺbilitatē stōchi ⁊ fit clystere ex ꝺcoctōe alsadar ⁊ bibit̄ ad has egritudines ⁊ ad fluxū mr̄icis ⁊ iudiciū eiꝰ que recēs est: est iudiciū eiꝰ qꝺ est homogeneū cū ea de cydonijs ⁊ zarur ⁊ pomis ⁊ piris: nam qꝺ de ea est eq̄le stringit. Et que nō est matura ꝓpterea ꝙ nō digerit ⁊ ꝙ expellit eā nā excitat cholericam passionē.

¶ Nabach ꝫm Aui. est fructꝰ arboris dicte sadar q̄ apꝺ Dia. vocatur agrifoliū: ꝟeꝝ apꝺ Serap̄. est aliud nabach. s. cortex arboris:

que a

que a diasco. vocatur nascarimon aliter nastaturion. In tacuino scribitur ꝙ nabach comparat mespilis ⁊ zaror: quod est magis odoriferum mespilis. Sim.

¶ De nucleis. Cap. 525^m.

Nucle⁹. Opa. ⁊ ꝓ. In ipso ē stipticitas et glutinatio. Vul. ⁊ vlc. Qđ ex eo adustuz est ꝯfert vlcerib⁹ fraudulentis. Mem. ocu. Adurit ⁊ extiguit ⁊ abluit ⁊ stat in alcofol loco thucie ⁊ retinet pilos palpebrarum: ⁊ fac eos nasci cū nereiden ⁊ est bonū vlcerib⁹ oculi ⁊ ortui piloꝝ.

¶ Nucleus de nucleo dactyli intelligit. Sim.

¶ De nabam. Cap. 526^m.

Nabam qd est. Quidā medicoꝝ magnifice laudauerūt carnē ei⁹. Nā. Dixerūt qdā medicorum ꝙ caro ei⁹ est cal'a piguis: facit desiderare cibū ⁊ cōfortat corpus ⁊ ē ꝯueniēs quādo digerit: verūtn̄ ipsa est debilis ⁊ vacua grossa ⁊ nō digeritur. Mem. expul. Augmentum efficit in coitu.

¶ Nabam arabice strutio auis magna que volare non pōt: grece strutio camelon: demonstrat in kiranida. Sim.

¶ De nigella. Cap. 527^m.

Nigella. Nā. Cal'a ē ⁊ sicca i tertio. Opa. et ꝓprie. Est acris icisiua flegmatis abstersiua et resoluit vētositates ⁊ iflationem: ⁊ ei⁹ mūdificatio ē vltima. Deco. Abscidit verucas iuersas ⁊ colorē palidū ⁊ morpheā ⁊ bara ꝓpe. Apo. ⁊ bo. Ponit cū aceto sup bothor lenes ⁊ resoluit apata flegmatica ⁊ dura. Vul. ⁊ vl. Ponit cū aceto sup vlcera fl'atica ⁊ scabiē vlceratā. Mē. ca. Cōfert corize ꝓpe torrefacta ⁊ posita in pāno lineo ⁊ ligata: ⁊ linit sup frōtem illi⁹ q hꝫ sodā fridā. Et qn̄ ifundit in aceto ꝑ noctem: deide terit in mane ⁊ fit ex ea caputpurgiū ⁊ an̄ infirmū adeo fit ꝓxia vt ipsaz narib⁹ attrahēdo odoret cōfert dolorib⁹ antiqs i capite ⁊ torture ⁊ ē medicis aperiētib⁹ valde oppil'onē q̄ est in colatorio. Et decoctio ei⁹ cū aceto ꝯfert dolori dētiū ore ex eo colluto ⁊ ꝓpe cū ligno pini. Mē. ocu. Qn̄ ex ea trita fit caputpurgiū cū ol'o irino ꝓhibet initiū aq̄. Mē. ābe. ⁊ pe. Cōfert ēt dilatatiōi anhelit⁹ qn̄ bibit cū nitro. Mē. exp. Interficit vermes ⁊ ascarides ēt si liniat sup sumen et ꝓuocat mēstrua. Et qn̄ admistrat aliquātis dieb⁹ ⁊ dat in potu cum melle ⁊ aqua calida ad lapidē in vesica ⁊ in renib⁹ cōfert. Feb. Resoluit febres fl'aticas ⁊ melācbolicas proprie ⁊ remouet eas. Vene. Eius suffumigatio fugat vermes venenosos. Et existimauerūt qdam ꝙ de ea multitudo interficit: ⁊ est ex eis que cōferūt ad morsuz rutele quādo de ea bibitur aur.

¶ De niue. Cap. 528^m.

Nix. Opa. ⁊ ꝓ. Est mala senib⁹ ⁊ eis i qb⁹ generant hūores fridi. Mē. ca. Aq̄ niuis sedat dolorē dētiū cal'z. Instra iūct. Nix ē nociua neruis: ꝑpea ꝙ coarctat vapores cal'os currētes i eis ⁊ retinet eos ne soluāt. Mē. nu. Est nocitiua stōcho ꝓprie illi in q̄ gn̄ant humores fridi. Et aq̄ niuis qn̄qꝫ facit sitim: ꝓpterea qꝛ coadunat caliditatem.

¶ Capl'm de l'ra. O. ¶ De opio. Cap. 529^m.

Opiū qd est. Est succ⁹ papaueris nigri: ⁊ egyptij ipm semināt. Et ei⁹ qdē potio non addit supra duos dauicb. Qn̄qꝫ vo fit opium ēt ex semine lactuce agrestis ⁊ ē stupefactiuū obile subtile. Opiū pterea assat sup laminā ferreā ignitam ⁊ fit rubeū. Elec. Qđ ex eo electū ē: est graui⁹ acuti odoris frāgibile ⁊ facile resoluit i aq̄ ⁊ nō ꝯgelat i liq̄factione ⁊ resoluit i sole ⁊ nō extiguit cādelaz qn̄ ex eo iflāmat. Citrinū āt tigēs aquā aspeꝝ obil' odoris clari coloris hoc tale ē falsificatū cū memithe: ⁊ qn̄qꝫ adulterat cū lacte lactuce syluestris: ⁊ ē obil' odoris ⁊ adulterat cū gūmi ⁊ ē splēdidū claꝝ valde. Nā. Fridū ē ⁊ siccuz in q̄rto. Opa. ⁊ ꝓ. Est narcoticū sedatiuū ois doloris: siue sit bibitū: siue linitū. Et potio ipsi⁹ sit q̄ꝫtitas lēticule magne. Apo. ⁊ bo. Cōfert apatib⁹ ⁊ p̄cipue calidis. Vul. ⁊ vl. In ipso ē exiccatio vlcerū. Instra iū. Permisceat cū vitello oui assati ⁊ liniat ex eo podagra: ⁊ tūc sedat dolor ⁊ ꝓpe cū lacte. Mē. capi. Facit dormire ēt si supponat cū lycinio aut absqꝫ lycinio. Et sedat ēt cū distillat ꝯtritū i ol'o ro. in aurē ifirmā cū myrra ⁊ croco ⁊ sedat sodā antiquam ⁊ sanat ex ea. Et ipꝫ ē ex eis q̄ obstruūt itellectū ⁊ sensuz. Mē. oc. Sedat dolores obthalmie ⁊ apata ei⁹ cū lacte mulieris. Pl'es āt antiquoꝝ fuerūt q nō fuerūt eo vsi obthalmia ꝑꝑ nocumētū qđ visui ifert. Mē. anhe. ⁊ pe. Sedat tussiz ꝯtinuā ⁊ pl'm sedat eo illa q̄ ex ea clamosa ē. Mē. nu. Stōchus qn̄qꝫ iuuat eo ⁊ aggregat ⁊ illud cū ē laxus ex calore ⁊ hūiditate. Et i plib⁹ dispōnibus cū bibit solus absqꝫ castoreo obstruit digōnē aut diminuit eā valde. Mē. exp. Retinet sol'onē ⁊ ꝯfert dissinterie ⁊ vlcerib⁹ intestinoꝝ. Vene. Interficit ꝯgelādo virtutes ⁊ extiguēdo calorē inatū: ⁊ eius qdē tyriaca ē castoreū. Permu. Loco ipsi⁹ ponit triplum semis iusqami: ⁊ duplū eius de semine mādragore.

¶ Opiū. quāta sit dosis ei⁹ i morbo cal'o cordis dr̄. 3. cañ. fen. 11. ca. 4. 2. trac. quarta. 3. mandragore: ⁊ dr̄ ab opos qđ est lachrymus. opium vo qđ est melius fit scissis leuiter capitellis papaueꝝ nigroꝝ adhuc virentiū terre: ita ne scissura iteriora penetret: ⁊ lac qđ egredit collectū i vasculis desiccat: tale thebaicū vocat. ſꝫ qn̄ capita ipsa cū suis folijs cōtunduntur exprimiturqꝫ succus atqꝫ siccatur fit aliud opiū qđ miconis dicitur: qđ patet per Dias. cap. de opio ⁊ capi. de miconio. qđ est papauer. Sim.

¶ De ouis. Cap. 530^m.

Oua. Nota sūt. Elec. Meliora ex eis sunt oua galline recētia. Et meli⁹ qđ ē i eis ē vitellus. Et meli⁹ eoꝝ artificiū est vt nō cum alio ꝯgelent. Post āt oua galline sunt oua auiū q̄ cursu ei⁹ ꝓcedūt sic atederā ⁊ odorā ⁊ alcubegi ⁊ atehenugi. Oua vo anatis ⁊ sil'iuz sunt mali hūoris. Nā. Sūt ad eq̄litatē tēdētia: ſꝫ eoꝝ albumē ad friditatē: ⁊ vitellus ad caliditatē: ⁊ ambo sūt hūida p̄cipue albumē: ⁊ ex eis sicciora sr̄ oua anseris ⁊ strutij. Opa. ⁊ ꝓpe. In ipsis ē stipticitas ⁊ ꝓpe in vitello eoꝝ assato. Eoꝝ autē albumē sedat dolores mordicatiuos ꝑꝑ sui glutinationē: ⁊ qm̄ ipm tenet ⁊ remanet q̄re nō remouet velociter sic lac: magis ꝯgelata vo sūt tardioris digōnis ⁊ plurimi nutrimēti: ⁊ meliora eoꝝ sūt sorbilia cocta i aq̄: ⁊ sunt melioris penetrationis. Deco. Fiat epithima ex albumie eoꝝ: ⁊ tūc ꝓhibebit corruptionē coloris a sole ⁊ remouet eā: ⁊ cū vitellus assat ⁊ terit est epithima vtile pāno ⁊ nigredini. Oua āt auis tarde sūt tictura bona ſm ꝙ dr̄ ⁊ experit hora qua ꝑ-

parata sunt ad illd cũ filo lane penetrãte i eis ⁊ dimit‑tit̃ donec ꝯsideret̃ an nigrescat: ⁊ sil'r oua alocloe s; ꝙ dĩ. Apo. ⁊ bo. Ponunt̃ in empl'is apatũ ⁊ in clysteri‑bus ꝑꝑ vlcera ⁊ apata: ⁊ liniunt̃ super berisipilã cum oleo. Vul. ⁊ vlce. Cõferunt exituris ani ⁊ pectinis ⁊ adustioni ignis: vtere eis cũ lana ⁊ ꝯferunt ad vlcera: ⁊ sil'r in adustione aque ẽt. Instr̃a iũ. Ambo leniũt neruos ⁊ ꝯferũt oib⁹ dolorib⁹ iũcturaꝝ. Mẽ.ca. Po‑nunt̃ in medicamẽtis abscindẽtib⁹ fluxũ sanguis pãni‑culi cerebri ⁊ ꝯferũt corize. Et vitellus oui galline cõ‑fert apatibus calidis in aure. Et dĩ ꝙ oua testudinis syluestris cõferũt epil'ie. Mẽ.ocu. Ipsoꝝ albumen sedat dolorẽ oculi ⁊ vitellus cũ croco ⁊ oleo ros̃. con‑fert percussioni oculi valde. Et cũ ex eo fit ẽpl'm cũ fa‑rina ordei ꝓhibet fluxũ ab oculo: ⁊ sil'r linitur cũ thure sup frõtem ꝑꝑ fluxũ oculi. Mẽ.ãbel'. ⁊ pec. Cõferũt aspitati pectoris ⁊ gutturis sorbilia ex eis ⁊ tussi ⁊ pleu‑resi ⁊ ethice ⁊ raucedini vocis ex caliditate ⁊ stricture anhelit⁹ ⁊ sputo sanguis ꝓprie cũ sorbet̃ vitellus eoꝝ tepidus: ⁊ oua qdẽ testudinis syluestris expta sũt tussi infantiũ. Mẽ.nu. Cocta sicut sũt in aceto ꝓhibẽt ef‑fusionẽ materieꝝ ad stõchũ ⁊ itestina: ꝓhibẽt asperi‑tatẽ meri ⁊ stõchi: ⁊ que ex eis sunt assata ꝑmutant̃ ad fumositatẽ. Mẽ.ex. Cocta sic̃ sũt in aceto: ꝓhibent fluxũ vẽtris ⁊ dissinteriã: ⁊ ipsoꝝ vitellus cõfert vlceri renũ ⁊ vesice: ⁊ p̃cipue si sorbeat̃ crudus: ⁊ q̃ ex eis sũt assata sup cinerẽ sine fumo ꝯferunt sol'oni vẽtris ⁊ dis‑sinterie qñ comedunt̃ cũ aliqb⁹ stipticis ⁊ aq̃ acresti: ⁊ ꝯferũt asperitati itestinoꝝ ⁊ vesice. Et ex albumie qdẽ ipsoꝝ fit clystere cũ melliloto ꝑꝑ vlcera itestioꝝ ⁊ pu‑trefactionẽ eoꝝ: ⁊ ꝯferũt exituris ani ⁊ pectis: ⁊ suppo‑nit̃ lyciniũ ifusũ in eis ⁊ in oleo ros̃. ꝑꝑ apata ani ⁊ ꝑ‑cussionẽ ei⁹. Ex albumie p̃terea ouoꝝ fit pessariũ cum oleo de alcãna: ⁊ ꝯfert vlcerib⁹ m̃ricũ ⁊ lenit m̃ricẽ: et qñ sorbet̃ sic̃ ẽ crudũ ꝯfert fluxui sanguis ⁊ mictui ei⁹. Ampli⁹ oia oua p̃cipue oua passeꝝ augmẽtũ faciũt in coitu: ⁊ dĩ ꝙ cũ oua ãseris miscet̃ cũ ol'o ⁊ distillãt te‑pida in m̃ricẽ ꝓuocãt mẽstrua post q̃tuor dies.

¶ De oppoponaco. Cap. 531[m].

Opoponacũ qd ẽ. Arbor ẽ q̃ nõ eleuat̃ a t̃ra ⁊ similant̃ ipsi⁹ folia folijs fic⁹ vehemẽt; viri‑ditat; rubea: icisas hñtia ꝑtes rotũdas: ⁊ ei⁹ crus ẽ sic̃ cucumeris sup qd sũt pili pulueru‑lẽti: ⁊ ei⁹ folia sũt ꝑua valde sup cui⁹ extremitatẽ ẽ co‑rona sil'is corone anheti: ⁊ ei⁹ flos ẽ citrin⁹: ⁊ folia flo‑ris sũt boni odoris ⁊ vene ipsi⁹ sunt pl'ime que ramifi‑cant̃ ex radice vna grossũ hñte corticẽ ⁊ i ei⁹ odorẽ ẽ grauitas. Ei⁹ ãt gũma exhit cũ icisiõe sue radicis i pri‑mis cũ crus appet: ⁊ qñ fricat̃ ẽ ei⁹ icisio s; colore cro‑ceũ. Que ãt huic spẽi sil'at̃ nũerat̃ de spẽb⁹ oppopona‑ci: ꝫ crus ẽ min⁹ qd eleuat̃ vno cubito: deinde ramifi‑cat̃ sic̃ folia feniculi: ꝫ ẽ debili⁹: ⁊ ẽt mechais chubrur cui⁹ folia sũt sic̃ folia camomille al. ⁊ qd ẽ supra ip̃m est aureũ. Elec. Qd i radice ei⁹ meli⁹ ẽ: est illud qd ẽ al. mordicãs liguã in q̃ nõ est ꝯctio boni odoris: ⁊ ex fru‑ctu ei⁹ meli⁹ ẽ illd qd ẽ sup crus ⁊ terminũ mediũ: ⁊ qd ex gũma ei⁹ ẽ meli⁹ ẽ illd qd ẽ valde amaꝝ itrisec⁹ al‑bũ ⁊ extrisecus croceũ frãgibile qd dissoluit̃ in aq̃: ni‑grũ v̓o lene ẽ adulteratũ cũ ãmoniaco. Nã. Cal; ẽ ⁊ siccũ in tertio. Opa. ⁊ ꝓ. Est resolutiuũ vẽtosita‑tũ lenificatiuum abstersiuum. Apo. ⁊ bo. Lenificat durities ⁊ qd super ipsum est lenificat valde bothor. Vul. ⁊ vl. Eius radix est ad medicãdum ossa nuda ⁊ cũ melle est ꝯueniẽs vlcerib⁹ antiqs ⁊ igni ꝑsico: ⁊ qd sup ipsũ est ẽt vulnerib⁹ ⁊ bothor: ⁊ ad sũmũ oẽs par‑tes ei⁹ ꝯferũt vlceribus fraudulẽtis. Instr̃a iũ. Bi‑bit̃ cũ aqua alcharatim ⁊ cũ vino ꝑꝑ attritionẽ lacer‑toꝝ ex ꝑcussione. Quidã v̓o dixerũt ꝙ est maluz ner‑uis: ⁊ vĩ ꝙ sit malũ neruis sanis: siue humectatis: ⁊ est ꝯferens sciatice ⁊ bibit̃ ad ip̃m succ⁹ eius ẽt ⁊ remouet lassitudinẽ: ⁊ cõfert dolorib⁹ iũcturaꝝ oĩuz ⁊ podagre more empl'i suppositũ. Mẽ.ca. Cõfert corrosiõi dẽ‑tiuz cũ eo iplent̃ ⁊ sedat dolores eoꝝ ⁊ confert soda ⁊ epil'ie ⁊ matri ifantium. Mẽ.ocu. Acuit visuz qñ ex eo fit collyriũ. Mẽ.ãhe. ⁊ pec. Ex folijs ei⁹ fit empl'z sup dolores lateris. Oppoponacũ quoq; ꝯfert dolori vtrorũq; laterum ⁊ tussi cũ sunt frigidi. Mẽ.nu. Ei⁹ succus ꝯfert duritiei splenis more empl'i superpositus ⁊ bibitus cuz aceto. ponuntur ex eo. x. aur̃. in duob⁹ vr‑ceolis musti: ⁊ clarificat̃ post duos mẽses ⁊ ꝯfert sple‑ni valde. ⁊ mustuz hoc cõfert hydropisi. Mẽ.ex. Le‑nit duritiem matricuz ⁊ cõfert guttationi vrine: ⁊ auel‑lana vna ex eo bibit̃ cum aqua calida ad ꝓuocandaz vrinam ⁊ mẽstrua ⁊ ad matricẽ frigidã: ⁊ eius etiã fru‑ctus abũdare facit mẽstrua ⁊ ꝓprie cũ absinthio ⁊ in‑terficit fetũ ⁊ ꝓprie radix eius. Ipsa nãq; abortũ facit supposita ⁊ bibita: ⁊ cõfert prefocatiõi m̃ricis: ⁊ exte‑nuat vẽtositatẽ ⁊ duritiẽ eius: ⁊ ꝯfert colice ⁊ soluẽdo educit humorem crudũ: ⁊ cõfert pruritui vesice. Feb. Bibitur cuz aqua karatiz ad rigores ⁊ febres periodi‑cas. Vene. Ex eo cum pice fit emplastruz ⁊ adhere‑mẽtum bonum morsui canis rabiosi ⁊ cum aristol'. ad puncturas bibitum est tyriaca: ⁊ similiter eius succus. Permuta. Loco eius ponit̃ ficus ⁊ existimo ꝙ am‑moniacum est ei propinquum.

¶ Oppoponacuz karatim sunt lumbrici terrestres. Oppoponax enim est succus vel lachrymus panacis herbe.

¶ De oleandro. Cap. 532[m].

Oleander qd ẽ. Ei⁹ alia ẽ syluestris ⁊ alia flu‑uialis. Syluestris v̓o folia sũt sicut folia por‑tulace: ꝫ sunt strictiora: ⁊ eius thyrsi sunt lon‑gi expãsi sup terrã: ⁊ apud folia sunt spine: et nascitur in domibus desertis. Fluuialis autẽ oritur in ripis fluuioꝝ: cuius thyrsi a terra eleuant̃: ⁊ spine eius sunt occulte: ⁊ ipsius folia sunt sicut folia salicis ⁊ folia amigdali lata: ⁊ saporis valde amari ⁊ superiora cru‑ris eius sunt grossiora iferioribus ipsius: ⁊ eius flos ẽ sicut rosa rubea bonus valde: ⁊ super ipsũ egredit̃ q‑dam simile pilis ⁊ eius fruct⁹ est durus aptus plenus re que est sic̃ lana. Nã. Cal'a est in tertio: sicca in se‑cũdo. Opa. ⁊ ꝓ. Est resolutiua valde: ⁊ ex eius d̓co‑ctione sternunt̃ domus ⁊ interficit pulices ⁊ v̓mes ter‑raneos. Apo. ⁊ bo. Ponunt̃ folia ei⁹ sup apata du‑ra: ⁊ sunt in eis iuuamenti valde magni. Vul. ⁊ vlce. Bona est pruritui ⁊ scabiei ⁊ excoriationi ⁊ ꝓprie suc‑

cus folioꝝ

cus folioꝝ eius. Instra iūc. Dolori dorsi antiquo ⁊ geniculi valʒ more empl'i supposita. Mē.cap. Flos eius facit sternutationē. Vene. Est venenū ⁊ qñqʒ miscetur cum vino ⁊ rutha ⁊ potatur ⁊ liberat a venenis vermium venenosorum. Ego tamen dico ꝙ est in hoc timorosum:⁊ ipsa ⁊ eius flos sunt venenuʒ hominibus ⁊ bestijs ⁊ canibus: verūtamē confert cuʒ bibit cum vino decocta cum rutha ſm ꝙ dicitur.

¶Oleander est herba habēs folia similia amigdale ⁊c. iumētis ca prisqꝫ venenum. Sim. qdam credunt ꝙ sit oliuella: sed nō est verum. apud Diasco. oleander dicitur nereon neredendron rodasiū neceo rododendron ⁊ rododaphnis.

¶De oleo. Cap. 533[m].

Oleū. Oleū de balsamo iā dcm̄ ē. Oleū v̄o de kerua ⁊ oleū de raffano sunt sil'is virtutꝭ: sūt eni ambo resolutiua: ʒ ipsoꝝ fortius ē oleum de kerua: ⁊ oleū de raffano est cal'm: ⁊ ē sil'e oleo antiquo. Nā. Cal'm est ⁊ siccū in tertio. Oleuʒ de lilio ⁊ oleū sambacinū cal'a sūt in tertio. Oleū d' vrtica ⁊ oleū de cartamo cal'a sunt in p̄: humida in scdo. Oleū aūt de narcisco cal'ʒ in scdo: humidū in p̄. Oleū de keiri est cal'm ⁊ humidū in scdo: ⁊ sil'r oleū de ben ⁊ sil'r oleū amigdalinū amaꝝ. Oleū de extremitatib⁹ vitium ⁊ almabuʒ ⁊ mādragoratū ꝓxima sunt in infrigidatiōe ⁊ stipticitate: ⁊ oleū de cydonijs ēt. Et oleuʒ camomillinū cal'm est cū equalitate: ⁊ oleū anhetinū sil'e est ei: ʒ est eo calidius. ⁊ oleū narciscinū ꝓximū ē i virtute ⁊ oꝑatione oleo anhetino: ʒ est acuti odoris: ⁊ nō est ꝯueniēs hoīb⁹ eo mō quo oleū āhetinū. In ol'o v̄o violaceo nō est stipticitas: ʒ ē in ipso īfridatio quedā. oleū v̄o ruthaceū ē resolutiuū. Nos aūt nō dicem⁹ hic artificiū oleoꝝ: imo dicemus ea i antidotario. Et nos ēt non dicemus olea cōposita ex medicis plurib⁹ sicut oleū costinū ⁊ oleū de darsisabā eoꝝ cōpōnē ⁊ eoruʒ iuuamēta nisi i ātidotario. Opa. ⁊ p. Oleū amigdalinū ⁊ ꝓprie amaꝝ ē apitiuū. Et in oleo de pomis ⁊ cydonijs ꝓprie ē stipticitas ⁊ īfridatio. Oleuʒ v̄o camomillinū sedatiuū est doloꝝ ablatiuū spissitudinū resolutiuū vapoꝝ. Et oleū de lilio ē lenitiuū cōfortās mēbra ⁊ ꝯfortat ea ⁊ īfrigidat ea plus q̄ʒ ill'd d' cydonijs: ⁊ ꝓhibʒ mās aduenīētes. Et oleū d' rutha ē resolutiuū inflatiōis valde: ⁊ est sicut oleū laurinū: ʒ ē calidi⁹ eo ⁊ ambo sunt sedatiua doloꝝ antiquoꝝ: ⁊ resolutiua ventositatū. Oleū de costo iuuat in diuersitatib⁹ dispōnuʒ pestilētie ⁊ effic̄ doloreʒ nasis ⁊ aeris bonum. Deco. Oleū laurinū alopicie ē vtile. Oleū myrtinū ꝯstringit origies capilloꝝ: ⁊ ꝯfortat eos ⁊ denigrat. Oleū costinū ꝯſuat iuuētutē i capillis. Oleū amigdalinū cū melle ꝓpe amaꝝ ⁊ radix lilij ⁊ cera liq̄facta ꝯferūt aragdani in facie ⁊ pāno ⁊ vestigijs ⁊ silib⁹: ⁊ ꝯfert qñ linit̄ cū decocto sup squamas ⁊ furfures. Oleū de kerua ē bonū lētiginib⁹ ⁊ pāno. ⁊ oleū de fenugreco est bonuʒ colori corrupto ꝓprie in albis oculoꝝ. Apo. ⁊ bo. Oleū amigdalinū cōfert apati mamille: oleū de lilio duritiē antiquā resoluit. Vul. ⁊ vl. Oleū de kerua valʒ bothor grosso ⁊ scabiei: ⁊ de fenugreco sahafati. Oleuʒ myrtinū ꝯfert vlcerib⁹: oleū de costo remouet scabieʒ ⁊ pruritū velociter. Instra iun. Oleū amigdalinum ꝯfert lingueti: oleū camomillinū ꝯfert laxitudini ⁊ oluʒ de lilio ēt: ⁊ oleū d' āheto ⁊ ēt ei quē frigus lesit. Mē. cap. Oleū amigdalinū cōfert soda ⁊ pulsationi auris ⁊ tinitui ⁊ sibillatiōi in aure. Oleū amigdalinū amaruʒ plurimi ē iuuamēti subtile ⁊ plurimi iuuamēti ipsi⁹ ē in aure ⁊ oppil'onib⁹ ei⁹: ⁊ tinitui ipsi⁹ ⁊ v̄mib⁹ sacris i ea. Et oleū ro. est valde bonū īflāmationi stōchi ⁊ principio apparitiōis apatū ⁊ augmētū effic̄ in v̄tutib⁹ cerebri ⁊ in itellectu: ⁊ ē d'cliue ad eq̄litatem. Et ꝑꝑ h' dixit Gal'. ꝙ ipʒ calefac̄ corp⁹ vehemētis friditatꝭ ⁊ infridat calʒ. Et magis vicēs ex iudicio ei⁹ apd' me ē ꝙ corpa cal'a q̄ ipm̄ tēperat sūt plura corꝑib⁹ fridis q̄ ipʒ calefacit. Oleū laurinū ⁊ oleū ruthaceū sūt bona dolorib⁹ capitꝭ antiq̄s. ⁊ oleū d' fenugreco ꝯfert furfurib⁹. oleuʒ de kerua ꝯfert alopicie ⁊ vlcerib⁹ i capite ⁊ apatib⁹ factis i eo ⁊ dolori auris. Mē. nu. Oleū amigdalinū ē bonū spleni: ʒ grauat stōchū. Mē. ex. Oleū d' vrtica ⁊ oleū de semīe croci hortēsis soluūt vētrē. ⁊ oleū ros. qñqꝫ soluit. s. cū iuenit mām que īdiget lubrificatiōe: ⁊ qñqꝫ retinet sol'onē cholericā. ⁊ oleū de kerua soluit ⁊ educ̄ ascarides. Oleū amigdalinū ē bonū dolorib⁹ renū ⁊ difficultati vrie ⁊ lapidi ⁊ dolorib⁹ vesice ⁊ matricis ⁊ p̄focatiōi m̄ricis. Et oleū de lilio ꝑtū efficit facilē ⁊ sedat dolores m̄ricis bibitū ⁊ pessarizatū. Et in oīb⁹ illis oleū de fenugreco iuuatiuū ē: ⁊ ēt duritiei m̄ricis ⁊ dubellet ei⁹ ⁊ difficultati part⁹. oleuʒ de kerua ꝯfert apatibus ani ⁊ p̄ugitiuo dolori m̄ricis ⁊ ei⁹ cōuersiōi. Feb. Oleū camomillinū in febrib⁹ ꝓlixis meli⁹ ē ol'o ros. oleū anhetinū bonuʒ est rigori. Permu. Ponit̄ loco olei de balsamo myrra liq̄da: aut eq̄le pōdus ol'i adedhij cū medio pōdere sui de oleo alneregil ⁊ q̄rta pōderis sui de ol'o antiq̄: ⁊ ꝑmutatio olei laurini ē pix humida: ⁊ permutatio olei de vrtica est oleū de cartamo: sed est debilius eo: ⁊ loco olei de alcanna ponitur oleū sansucinū: ⁊ loco olei ro. oleum nenufarinū ⁊ oleū violaceū: ⁊ loco olei de kerua oleum raffaninū ⁊ oleū lini preter conuersionem in oleo de lino.

¶Oleū balsami est qd' ex ligno balsami manat: q̄uis oleū dicat̄ a multis ſm veritatē oleū nō est: sed est de genere gūmarū: ⁊ sic vocat grecus opobalsamum. s. succus balsami: ipm̄ eni in aq̄ dissoluit̄ ipsiqꝫ admiscet̄ facile qd' olei nō est. Simon. ¶Oleū de kerua. i. de pētadactylo. Simon. ¶Oleū sambacinū ex florib⁹ zambach qd' ieusemuʒ dr̄. Sim. ¶Oleum laurinū aliud fit ex baccis: ⁊ hoc diuersimode: aliud ex folijs lauri ⁊c. Sim. ¶Oleuʒ camomillinū satis notū est cum floribus camomille fit. Simon.

¶De oliuis. Cap. 534[m].

Oliue qd sunt. Oleuʒ qñqꝫ exprimit̄ ex oliuis imaturis: ⁊ qñqꝫ exprimit̄ ex oliuis vltie maturis. Et oleū onfacinuʒ ē ill'd qd' exp̄ssuʒ est ex imaturis. Et qñqʒ exp̄mit̄ ex oliuis rubeis medijs īter imaturas ⁊ vltie maturas: cui⁹ oꝑatio ē iter illas duas res. Oleuʒ p̄terea qñqʒ fit ex oliuis domesticis: ⁊ qñqʒ fit ex oliuis syluestrib⁹. Oleū v̄o vet⁹ in empl'is in v̄tute est olei de kerua ⁊ olei de raffano ⁊ de lilio: sed est calidius ⁊ est ꝓpinquū oꝑationi ipsoꝝ. Cūqʒ aliq̄s vult adurere ramos oliuaꝝ ⁊ folia earum opʒ vt liniant̄ cuʒ melle. Elec. Oleū sanis melius est onfacinū: ⁊ melior gūma ipsius ē gūma syluestris que mordicat linguā: si eni nō mordicat linguā: tūc nō est

ꝓficuuȝ in ipſa. Na̅. Onfacinũ frigiduȝ eſt ⁊ ſiccũ in ꝑmo. Ruffus ṽo in ipſo dicit eẽ humiditatẽ: ⁊ oleũ de oliuis vltime maturis eſt calidũ cõmẽſurate ⁊ ꝺclinat ad humiditatẽ. qꝺ ſi lauef eſt tẽperatuȝ in humiditate ⁊ ſiccitate ⁊ minus calidũ. ⁊ vl'r oliue mature ſunt calide: ⁊ eaꝝ oleũ ad humiditatẽ declinat tẽperatã. ⁊ imature ſunt fride ⁊ ligna ⁊ folia eaꝝ ſunt frigida. Cũ autẽ antiquaf oleũ onfacinuȝ valde fit in nã olei de oliuis dulcib⁹. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Oẽs olei ſpẽs corꝑa ꝯfortant motũ alleuiãt ⁊ ſunt extictiue. Et oleum qdẽ de oliuis ſylueſtrib⁹ decoquif in vaſe ereo donec coaguleẽ ⁊ fit ꝓximũ virtuti lycij. Et aq̃ de oliuis ſalitis fortior ẽ aq̃ oliuaꝝ in mũdificatiõe. Et oleũ qdẽ ſanis meli⁹ ẽ oleũ onfacinũ. olei ṽo antiqui acuitas nõ ꝯſeqtur mordicationẽ: ⁊ oliue qdẽ ſunt ex eis q̃ nutriũt parũper. Deco. Folia oliuaꝝ ſylueſtriũ bona ſunt panaritijs ⁊ ꝓhibẽt ſudorẽ inũcta. Oleũ de oliuis ſylueſtrib⁹ ẽ ſicͭ oleũ ro. in plurimis intẽtionib⁹: ⁊ ꝯſeruat capillos: ⁊ ꝓhibȝ velocitatẽ canitiei cũ admiſtraf oĩ die. Et folia qdeȝ oliue decoquunf in aq̃ acreſti donec fiat ſicut mel ⁊ linif ſuꝑ dẽtes corroſos ⁊ euellit eos. Apo. ⁊ bo. Et ſylueſtres heriſipilã ⁊ formicã ⁊ ſcere ⁊ apata calida ſoluunt: ⁊ hũiditas currẽs a lignis eaꝝ cũ iſlãmanf cõuenit ſcabiei ⁊ ipetigini: ⁊ fex olei ẽ medicamẽ apatũ calidoꝝ in glãdulis ⁊ ꝓprie cũ folijs ſuis. Vul. ⁊ vl. Oleũ de oliuis ſylueſtrib⁹ expreſſuȝ de imaturis ꝯfert vlceribus humidis ⁊ ſiccis ⁊ ſcabiei. Et folia oliuaꝝ ſylueſtrium vlcerib⁹ ambulatiuis ⁊ fraudulentis ⁊ ſordidis ⁊ formice ⁊ ſcere: ⁊ quãdo permiſcef fex olei cuȝ cameleonta ſanat ſcabiẽ: ita ꝙ etiã beſtiaꝝ ſcabiei ꝯueniat ꝓprie in infuſiõe lupinoꝝ. Cũ ex oliuis de aqua conditis cũ aq̃ ⁊ ſale fit empl'm ad aduſtionẽ ignis nõ veſicatur ⁊ purgat vlcera ſordida: ⁊ gũma oliuaruȝ ſylueſtriũ cõfert ſcabiei ⁊ vlcerib⁹ ⁊ impetigini ⁊ ponitur in empl'is vulneꝝ. Inſtrã iſicẽ. Aq̃ oliuaꝝ ſalitaꝝ clyſterizaf ad ſiccitatem. Et oleũ ablutũ eſt cõueniẽs doloribus neruoꝝ ⁊ ſciatice: ⁊ oleũ vetus ꝯfert podagricis cũ liniunf ex eo. Mẽ. ca. Oleũ oliuaꝝ ſylueſtriũ eſt ſicut oleũ roſ. in iuuamẽto ſuo ſoda: ⁊ aſſumif ſuccus ſylueſtriũ ⁊ exiccatur ⁊ fiunt ex eo trociſci ⁊ reſeruanf ad curãdum fluxũ auris. Et oleũ de oliuis ſylueſtribus cõfert gingiue ſanguinee colluẽdo os ex eo et ꝯfirmat dentes motos: ⁊ gũma ſylueſtrium ꝯfert dolori dẽtiuȝ corroſoꝝ quãdo implẽtur ea. Et oleum de ſcorpionibus eſt ex ſublimiorib⁹ medicinis dolori auriũ diſtillatuȝ: ⁊ oliuaꝝ ſylueſtriũ folia bona ſunt cola maſticata. Mẽ. ocu. Fit collyriuȝ ex antiquo teneброſitati oculi: ⁊ fex eius ponif in medicinis oculi: ⁊ folia eaꝝ aduſta ponunf loco thucie oculo. Et gũma earum antiqua ꝯfert pãno ⁊ albugini ⁊ groſſitudini ei⁹ ⁊ groſſitudini cornee: ⁊ ſuccus folioꝝ eaꝝ egreſſiõi oculoꝝ ⁊ vlceribus cornee ⁊ fluxib⁹: ꝫ domeſtica ſunt cõueniẽtiora oculo q̃ȝ ſylueſtria: ⁊ gũma eaꝝ ẽt abſtergit oculũ ⁊ ſordes vlceꝝ eius ⁊ abſtergit aquã ⁊ albuginẽ. Mẽ. anhe. ⁊ pe. Oliue nigre cũ flore ſuo ſũt ex ſũma vapoꝝ qui fiunt aſmati ⁊ egritudinib⁹ pulmõis. Mẽ. nu. Fex olei vtilis eſt ſuꝑ vẽtrem hydropici. Et oliue qdẽ cum diſpõne ſua ſunt difficilis digeſtiõis: ⁊ groſſe eaꝝ ſalite ſubleuãt appetitũ ⁊ ꝯfortãt ſtõchuȝ ⁊ generant humorẽ ſtipticũ: ⁊ acetoſe magis receptibiles ſunt digõnis q̃ȝ oẽs ⁊ velocius: ⁊ etiã oleũ onfacinũ bonũ eſt ſtõcho. Mẽ. ex. Comedũtur cũ muri añ cibũ ⁊ leniũt ⁊ aſſumunf. ʒ. ix. cuȝ aqua cal'a: aut aq̃ ordei ⁊ ſoluũt ⁊ coquunf cũ rutha ad dolorẽ vẽtris pungitiuũ ⁊ vermes: ⁊ ꝯferũt colice apoſtemoſe: ⁊ fit ex eo clyſtere colice facte ex fece: ⁊ ſupponif ſuccus eaꝝ fluxui matricis ⁊ fluxui ſanguis eius: ⁊ fit ex eis empl'ȝ cũ farina ordei ad curſuȝ antiquũ: ⁊ oleũ vetus ꝑparatũ cum aqua acreſti ꝯfert cũ ex eo fit clyſtere vlcerib⁹ ani intrinſecis ⁊ ſil'r matricis: ⁊ eaꝝ gũma ꝓuocat vtrũq̃ ⁊ extrahit fetũ. Vene. Cũ oleo ⁊ aq̃ calida fiat nauſea ⁊ rumpit virtutem neruorum. Gũma oliuaruȝ ſylueſtrium numeraf inter medicinas mortiferas.

¶ Oleũ onfacinum ẽ qꝺ ex oliuis imaturis fit qꝺ ⁊ oleũ expẽſaꝝ: ⁊ gremiale dĩ eo ꝙ in gremio collectis oliuis añ maturitatẽ nimio ac ꝓcelloſo vẽto arbore deiectis anteq̃ȝ maturaꝝ oleuȝ fiat: ſicq̃ȝ expenſis ad maturũ conficiẽdũ ſubueniat. hoc ⁊ omotribum dĩ: ex tali oleo fit roſ. violaceũ nenufarinũ mãdragoratũ ⁊ omne aliꝺ quodcũq̃ȝ frigidum virtutem volumus poſſidere cõfici dȝ: vt pȝ in antidotario vl'i quo carentes cum oleo amigdalaꝝ dulciuȝ facere poſſumus ꝫm conſilium Abumerã. Sim.

¶ De olibano. Cap. 535m.

Olibanũ qd eſt. Notũ eſt: ⁊ ipȝ qdẽ alteratur cũ gũmi ⁊ gũma pini: ꝫ olibanũ iſlãmatur: gũma ṽo pini fumat ⁊ nõ iſlãmaf: ⁊ ſil'r oẽ adulteratũ nõ iſlãmaf. Et olibanũ qdẽ qꝺdã eſt qꝺ eſt indũ ad viriditatẽ decliue: ⁊ qꝺdã ẽ rotũdũ qꝺ colligif quadratũ: deinde cõcutif in vaſe donec rotũdũ fiat ⁊ volubile: ⁊ ꝫ quãdo inueteraf fit rubeũ: ⁊ de eo eſt albũ lene humiduȝ ſicͭ maſtix: qñq̃ȝ ṽo ex olibano admiſtranf in anis minutũ ⁊ cortex ⁊ fum⁹ ⁊ ꝑtes arboris eius oẽs: ⁊ ꝓprie folia. Elec. Meli⁹ eſt maſculũ albũ rotũdũ iteri⁹ tenax ⁊ aureũ cũ frãgif. Na̅. Cortices ei⁹ ſunt exiccatiui i ſcꝺo: ⁊ ſunt paꝝ frigidiores olibano: ⁊ olibanũ cal'ȝ ẽ i ſcꝺo: exiccatiuũ in ꝑ: ⁊ cortex ei⁹ exiccatiuus eſt i termis ſcꝺi. Opa. ⁊ ꝓ. Nõ ineſt ei exiccatio fortꝭ neq̃ȝ ſtipticitas niſi debil'r et exiccatio corticib⁹ eius ineſt: ⁊ in ipſo qdẽ eſt maturatio ⁊ nõ eſt in cortice ei⁹ acuitas: ⁊ neq̃ȝ corrodit carnẽ ⁊ retinet ſanguinẽ: plimus ṽo vſus eius adurit ſanguinẽ. Et fumus eius eſt vehemẽtioris exiccationis ⁊ ſtipticitatis. Quidã autẽ dixerũt rubeũ eſt magis abſterſiuũ albo: ⁊ virtus minuti eſt debilior virtute olibani. Deco. Ponif cuȝ melle ſuꝑ panaritiuȝ ⁊ delet ipm: ⁊ eius cortices ſunt boni veſtigijs vlcerũ: ⁊ ꝯferũt cum aceto ⁊ oleo liniti dolori q noiaf cõpoſitus ⁊ ẽ dolor ex quo ꝓueniũt in corꝑe ſicut verruce cũ q̃dã re q̃ ẽ ſicut ambulatio formice. Apo. ⁊ bo. Cũ chimolea et oleo ro. ponif ſuꝑ apata calida in mamillis: ⁊ igredif in empl'is remouẽtib⁹ apata viſceꝝ. Vul. ⁊ vl. Cõſolidat valde ⁊ ꝓꝑe vulnera recẽtia: ⁊ ꝓhibet fraudulẽta dilatari: ⁊ ſuꝑ ipetiginẽ ponif cũ adipe anatꝭ ⁊ cum adipe porci ſuꝑ vulnera oſtracata ⁊ ſuꝑ fiſſuras frigoris: ⁊ eſt ꝯueniẽs vlcerib⁹ factis ex aduſtiõe. Mẽ. ca. Cõfert ſenſui ⁊ ꝯfortat ipm. Et qdã hoiuȝ ſunt qb⁹ ꝑcipif vt ex infuſione ei⁹ ieiuni aſſuete in potu ſumãt: ꝫ

eius

eius plurimus vsus facit sodā ⁊ lauatur ex eo caput:⁊
qñqꝫ miscet̄ cū nitro ⁊ mūdificat furfures ⁊ exiccat vl
cera ei⁹:⁊ distillat̄ in aurē dolorosaꝫ cū vino:⁊ qñ p̱-
miscet̄ cuꝫ oleo aut pice aut vino de vuis passis ꝯfert
cōtritioni circuit⁹ auris linitū ⁊ abscindit fluxū sangui
nis nariū ⁊ eū q̱ est ex velamie:⁊ est ex medicis ꝯferen
tib⁹ cōtritioni auris. Mē.ocu. Cōsolidat vlcera ocu
li ⁊ replet ea ⁊ maturat apā antiquū in eo:⁊ iteꝝ fum⁹
eius ꝯfert apati calido:⁊ abscindit cursuꝫ humiditatū
que sunt in oculo ⁊ ꝯsolidat vlcera mala ⁊ ꝓhibet can
crū in oculo. Mē.ābe.⁊ pec. Cū p̱miscet̄ cuꝫ chimo
lea ⁊ oleo ro. ꝓhibet apata calida que accidūt in ma-
millis mulieꝝ:⁊ ingredit̄ in medicamētis cāne pulmo
nis. Mē.nut̄. Retinet vomituꝫ:⁊ cortices ei⁹ cōfor-
tāt stōchū ⁊ strigūt eū:⁊ est magis calefaciēs stōchuꝫ:
⁊ in digōne magis iuuās ⁊ cortices magis colligūt sto
machū mollificatū. Mem. ex. Retinet fluxuꝫ vētris
⁊ fluxū vētris cū sanguie ⁊ fluxuꝫ sanguis ex matrice ⁊
ano. Et ꝯfert dissinterie ⁊ ꝓhibet expāsionē vlceꝝ ma
lignoꝝ in ano cū ex eo fit lycinium. Feb. Confert fe
bribus antiquis flegmaticis si eius vsus cum vino plu
rimus sit interficit:⁊ similiter cum aceto.

¶ De origano. Cap̄.536m.

ORiganū qd est. Est in potētia sic̄ basce ⁊ syru
pus ei⁹ est sic̄ syrup⁹ albasce. Elec. Qđ for
tius existit syluestre est. Flā. Est cal'z ⁊ sic-
cū in scđo. Opera.⁊ ꝓ. Est resolutiuū car-
minatiuū subtiliatiuū:⁊ est vehemētis abstersiōis:⁊ in
ipso est acuitas:⁊ illud p̱p̱ illud qđ in ipso est de virtu
te adurēte. Deco. Est bonum ꝯcauationi dentium.
Junctura iūc. Cōfert dolorib⁹ vtriusqꝫ anche. Mē.ca.
Masticat̄ ⁊ sedat dolorē dentis ⁊ sanat gingiuā fluxā
ꝓpter virtutem suam adurētem. Mem. anhe.⁊ pec.
Oleū eius confert pectori ⁊ pulmoni. Mē.nu. Con
fert epati ⁊ stomacho. Mē.expul. Prouocat vtrūqꝫ
⁊ extrahit vermes ⁊ ascarides.

¶ Origanū Diasc. oīb⁹ est notū ei⁹ spēs sunt tres. Pria appellata
eracleotica hñs folia in sil'itudinē hyssopi velut scissa vmbraculo
cū semie i sūmitate virgaꝝ nō frequēti vl' denso. Altera onitꝭ ap-
pellata sil'is hyssopo:ꝫ subalbidior i folijs ⁊ semie iugi al'r nigro
ac dēso i coronaꝝ vice pēdētiū. Tertia a grecis appellata ē pana
ces vl' asclepias aut cōile:vt Nicāder posuit:hec virgis est bipal
mis tenuib⁹ cuꝫ vmbraculo sil'i āheto ⁊ florib⁹ albis radice tenui.
p̄ma virgā hꝫ ꝯcliuē sup̱ quā v̄gā semē hꝫ nō spissuꝫ gustu sbama
rū ⁊c. ⁊ ita origano greci tria noīa posuerūt:ex qb⁹ vnuꝫ tragori-
ganū vocauerūt:qđ maioris efficacie atqꝫ v̄tutꝭ sentit̄ in rōne me
dicine ⁊c. Pli. in lib. 20. ca. 17. origanū qđ i sapore cunilaꝫ emulat̄
plura hꝫ gñā in medicina onitin vl' prasion appellāt origanon nō
dissimile hyssopo:tragoriganū sil'e est serpillo syluestri ⁊c. Sim.

¶ De ossibus. Cap̄.537m.

OSsa. Op̱a.⁊ ꝓ. Ossa adusta sunt exiccatiua
⁊ resolutiua. Deco. Dicit̄ ꝙ calcaneus porci
qñ ex eo fit linimētum super albaras confert.
Junctura iū. Dicit̄ ꝙ ossa hois ꝯferūt in potu
data dolori iuncturaꝝ. Mē.ca. Dicitur ꝙ hois os-
sa in potu dant̄ ad epil'iam. Inquit Gal'. Fuit hō q̱ se-
crete dabat hoc in potu ⁊ auferebat̄ eoꝝ epilepsia ⁊ ē
existimatio illius hois. Mē.nu. Di ꝙ calcane⁹ hir
ci cū oxymelle aufert splenē. Mē.ex. Dicit̄ ꝙ calca-
neus hircinus excitat coitum ⁊ crura vaccina adusta
abscindūt fluxū sanguinis ⁊ solutionem ventris.

¶ De ostraco. Cap̄.538m.

OStracū. Op̱a.⁊ ꝓ. Caro ostraci syluestris
cū terit̄ ⁊ linit̄ ex ea corp⁹ ꝺsiccat fortiter:⁊ qđ
de ostraco purpureo adustū ē virtutē hꝫ car
minatiuā abstersiuā:⁊ virt⁹ ei⁹ ē virt⁹ cadens
cito ⁊ in toto ipsi⁹ ē attractio eoꝝ q̄ carni īfixa sūt ⁊ os-
siū qñ admīstrat̄ cū dispōne sua. Deco. Oēs tunice
ostraci ⁊ cortices ipsi⁹ cū adurūt̄ abstergūt morpheā:
⁊ sil'r ostracū cū dispōne sua extrahit astellas magnas
carni īfixas. Et ostracū purpureū cū ꝺcoquit̄ cū ol'o ⁊
inungunt̄ capilli ex eo retinet casum eoꝝ. Apo.⁊ bo.
Viscositas limaciaꝝ q̄ noīat̄ virus eaꝝ cū olibano et
aloe ⁊ myrra ꝯquassata donec fiat i spissitudine mellis
exiccat apata accn̄tia in radice auris. Et si inuenit hu-
miditatē ꝓfundā i ea ex̄hit eā ⁊ sanat ab ea. Vulne.⁊
vlc. Qđ de ostraco purpureo adustū ē abstergit vl-
cera ⁊ ꝯsolidat ea ⁊ mūdificat ea:⁊ qđ de eo adustuꝫ ē
cū sale ꝯfert adustiōi ignis puluerizatū desup̱ ⁊ dimis-
suꝫ donec exiccet̄:⁊ totū qđ adustū ē de ostraco ꝯfert
scabiei. Et ostracū qdē cū carne sua ꝯfert vulnerib⁹ et
ꝓprie illis q̄ sūt sup̱ neruos ꝯtritū cū thure ⁊ myrra et
positū sup̱ ea:⁊ sil'r cū puluē molēdini. ⁊ Gal'. qdē exp̱-
tus ē limacias sic̄ sūt. Junctura iūc. Sedat dolorē po-
dagre ⁊ apatū ei⁹:⁊ fit empl'm ex eo sic̄ ē sup̱ oīa apa-
ta iūcturaꝝ. Mē.cap. Qđ adustū ē de ostraco pur-
pureo abstergit dētes ⁊ p̄cipue qđ adurit̄ cū sale. ꝙ si
ostracū terat̄:sic̄ ē cū aceto abscidit fluxū sanguis na-
riū. Mē.ocu. Qñ abluit̄ qđ adustuꝫ ē de oī ostraco
cū carne sua:⁊ ponit̄ i alcofol delet grossitudinē palpe
braꝝ ⁊ albuginē in oculo ⁊ pānū:⁊ qñ adurit̄ caro ei⁹
qđ noīat̄ latalis antiq̱ ⁊ miscet̄ cuꝫ alkitrā ⁊ terit̄ ⁊ di-
stillat̄ sup̱ palpebrā nō p̱mittit pilos nasci:⁊ viscositas
que ē sup̱ illud qđ syluestre ē facit coherere pilos p̱mu
tatos sup̱ palpebras. Et viscositas limaciaꝝ q̄ dicta ē
ante cū ex ea linit̄ fridas ꝓhibet mās ad oculū effusas
⁊ facit pilos ēt adherere sup̱ palpebrā. Mē.nu. Ca
ro ostraci qđ noīat̄ carufis est bona stōcho:⁊ carnes
ostracoꝝ nō ꝺcocte aq̄ neqꝫ assate sedāt dolorē stō-
chi. Ostracū purpureū qñ bibit̄ cū aceto extenuat sple
nem:⁊ qñ fit empl'ꝫ ad hydropisiꝫ ex ostraco nō sep̱et̄
donec minoret eā:⁊ opꝫ vt dimittat̄ donec cadat per
se:⁊ ostracū syluestre ē forti⁹ in illo p̱p̱ vehementiam
exiccatiōis. Mē.ex. Caro purpurei nō lenit nām et
caro ostraci noīati sentialis cū ē recēs lenit vētrē ⁊ ꝓ-
prie ius ei⁹:⁊ sil'r ius p̱uoꝝ ostracoꝝ:⁊ qñ mr̄icis p̄fo-
cationē hñtes ex ostraco suffumigant̄ purpureo iuuā-
tur:⁊ h̄ suffumigatū ex̄hit scđinā:⁊ suffumigatio ei⁹ qđ
est aromatici odoris ⁊ albelili ⁊ p̱sici qđ est sup̱ littora
ēt ꝯfert in p̄focatione matricis ⁊ excitat epilepticos ēt
⁊ in ipso est castoreitas in odore. Et ostracuꝫ ꝓuocat
mēstrua suppositū. Ingt ⁊ illud qđ noīat̄ caugilel est
abstersiuū cū aduritur sicut est:⁊ est permixtū cū cine-
re gallaꝝ viridiū ⁊ pipere albo cōfert vlcerib⁹ accidē-
tibus in intestinis dum recentia remanent ⁊ nō putre-
fiunt magnifice:⁊ pōdus qdē cineris ostraci sit q̄tuor
partes ⁊ gallaꝝ due ⁊ piperis pars. j. ⁊ puluerizet̄ sup̱
cibum ⁊ in vino detur ad potandum. Vene. Con-

fert caro eius morsui canis rabiosi.

¶ Ostracum. ostraca grece testosa aīalia. ostracodema eadē animalia maxime pisces testosi: vt Ale. in pluribus locis. Sim.

¶ De ordeo. Cap. 539^m.

Ordeū qd ē. Est notū. Et siligo ē spēs ei⁹ sine cortice. Et ei⁹ opatio est ppiqua opōni ipsi⁹. Nā. Est fridū ꝛ siccū in ꝑ. Opa. ꝛ pp. In ipso est abstersio ꝛ ei⁹ nutrimētū min⁹ est nutrimēto tritici. Et aq̄ ordei ē nutribilior sauich ipsi⁹: et ambo frāgūt acuitatē humoꝝ: ꝛ aq̄ ordei alselech est humidior: ꝛ oīs aq̄ ordei ē iflatiua. Deco. Sup pānū administrat de eo epithima cal'z. Apo. ꝛ bo. Fit ex eo decocto cū aq̄ sicut sorbitiōes cū pice ꝛ colophonia empl'm sup apata dura ꝛ solo ꝛ cū furfure suo sup apata calida. Vul. ꝛ vlc. Qn̄ fit linimētū ex eo cum aceto forti ꝛ ponit more empl'i sup scabiē vlceratā sanat eā. Instra iū. Fit ex eo emplastrum cum cydonijs ꝛ aceto super podagram ꝛ phibet fluxū humiditatū ad iūcturas. Mē. ābel'. ꝛ pec. Aqua ei⁹ confert egritudib⁹ pectoris: ꝛ qn̄ bibit cū semine feniculi facit abūdare lac: ꝛ fit empl'm ex farina ei⁹ ꝛ melliloto ꝛ cortice papaueris ad dolorē lateris: ꝛ aqua eius est mala stōcho. Mē. ex. Eius sauich retinet vētrē: ꝛ sil'r decoctio sauich ei⁹ ꝛ furfur ei⁹ puocat vrinā: ꝫ aq̄ furfuris tritici qn̄ bibit est vehementioris puocationis. Feb. Aq̄ ei⁹ ē ifridatiua hūectatiua febriū: i cal'is qdē pura ꝛ i fridis cū apio ꝛ feniculo. Et dat i potu ēt ill'd qd cōctū ē cū ficub⁹ pmixtū cū mellicrato ad febres flaticas.

¶ De obalmaram. Cap. 540^m.

Ohalmaram qd ē. Est scehesabraz albumeimi. Nā. Inqt fili⁹ Mesaugue. In ipso ē caliditas: ꝛ ē siccū i scdo. Et plures hoīuz dicūt ꝙ est fridū cū ei⁹ cal'itate calefact⁹ nō ledat: ꝫ iudiciū frigoris eius est in ꝑ: ꝫ qd verius est: ē ꝙ virtus ei⁹ est cōposita ex cal'itate cū friditate ꝛ possibile ē vt sit friditas in ipso vincēs. Opa. ꝛ p. Cōfert calefactis ꝛ pprie qn̄ morat sup ipm aq̄ ro. Vul. ꝛ vlc. Fit ex eo empl'm adustioni. Mē. capi. Cōfert valde ad cola albumeimi ꝛ apit oppil'ones cerebri. Mem. ex. Albumeimi datur in potu semen frixum ad fluxū ventris antiquum cū oleo ro. ꝛ aqua frigida.

¶ Capitulum de littera. P.

¶ De prunis. Cap. 541^m.

Pruna qd sūt. Nota sunt. Elec. Illa que hn̄t colorē palee sūt fortiora nigris: ꝛ citria fortiora rubeis: ꝛ alba st̄ magis grauia pue sol'onis: ꝛ armena sūt meliora oīb⁹ ꝛ vehemēti⁹ soluētia ꝛ meliora sūt magna piguia. Nā. Frigida sūt in pncipio scdi: humida ī fine tertij. Opa. ꝛ p. Eius gūma ē subtiliatiua icisiua ꝛ glutinatiua ꝛ in damascenis ē ꝯstrictio ꝛ stipticitas apd Diasco. nō apud Gal'. Et i crudis q̄ nō sūt matura ē stipticitas ꝛ eoꝝ nutrimētū ē paucū. comedant āt an̄ cibū ꝛ bibat q humectat⁹ ē postea aquā mellis ꝛ vinū de passis. Vul. ꝛ vl. Eius gūma ꝯsolidat vlcera ꝛ cū aceto abscindit ipetiginē: ꝛ pprie si fuerit cū ea mel aut zucchaꝝ ꝛ pcipue in pueris. Mē. ca. Cū ex folijs prunoꝝ colluit os phibet fluxū fieri ad vtrāqꝫ amigdalā ꝛ vuā. Mē. oc. Eius gūma ꝯfortat visum cū fit ex ea collyriuz. Mē. anhe. ꝛ pec. Muza ex eis sedant iflāmationē cordis. Mē. nu. Que dulcia sunt ex eis mollificāt stōchū humiditate ꝛ ifrigidant eū ꝛ penitus nō sunt ei ꝯuenientia: muza vo ex eis forti⁹ resistūt cholere q̄ȝ illa. Mē. expul. Que ex eis sūt dulcia vehemētius soluēdo educūt chol'az: ꝛ humida ēt sūt vehementioris sol'onis q̄ȝ sicca: ꝛ eoꝝ sol'o fit pp viscositatē eoꝝ. Damascena āt stringūt ventrē fm quosdā. Et in syluestrib⁹ cū nōduz sunt decocta valde est stipticitas ab oīb⁹ ꝯcessa. Ingt Gal'. Errauit Dias. in verbis suis cū dixit. damascena ꝯstringūt: imo soluūt: ꝛ gūma eoꝝ frangit lapidē vesice: ꝛ eorum aqua puocat menstrua: ꝛ quanto plus sūt minora tanto plus est eorum solutio minor.

¶ Pruna. illa que hn̄t colorē palee sūt fortiora nigris. s. girlerādo vētrē: ꝛ in alterādo vsus fridū ꝛ humidū. Sꝫ in h ꝙ ē facili⁹ digeri ꝛ minus nocere stomacho nigra sūt meliora: qr magis calida ꝛ min⁹ humida: ꝛ quantū ad hec Isaac plus laudat nigra q̄ȝ alia. ¶ Dubitat vtrū i syrupis debeam⁹ ponere pruna hūida vel sicca. Dōm ꝙ si vis maiorē sol'onē ventris humida. Sꝫ si non curas de hoc: ꝛ vis solum infrigidationē in substātia grossa: qr dubitas de humiditate corruptibili prunorum: tunc ponimus sicca.

¶ De psilio. Cap. 542^m.

Psilium qd est. Est duoꝝ coloꝝ hyemale ꝛ estiuū: ꝛ potio cuiuslibet illoꝝ sit pōdus. ʒ. ij. Elec. Melius est ill'd qd ē mai⁹ grossuz qd submergit in aq̄. Nā. Est frigiduz ꝛ humidū in scdo. Opa. ꝛ p. Qd ex eo frixū est inuolutū in oleo ro. stipticū est ꝛ sedat dolores more empl'i suppositum cū aceto. Apo. ꝛ bo. Admistrat cōquassatū cū aceto sup apata calida: ꝛ formicā ꝛ herisipilaz ꝛ pprie que sunt sub aure ꝛ sup flegmatica. Instra iū. Fit ex eo empl'm torsioni neruoꝝ ꝛ ipsoꝝ spasmo ꝛ podagre ꝛ dolorib⁹ iūcturaꝝ calidis cū aceto ꝛ oleo ro. Mē. capi. Qui ex eo superponit suo capiti emplastrū confert soda eius calide. Mem. anhel'. ꝛ pec. Lenit pectus. Mem. nutri. Eius mucilago cum oleo ros. cōfert siti vehemēti. Mem. ex. Eius qd frixū est pōdus. ʒ. ij. inuolutū in oleo ro. stringit ꝛ ꝯfert dissinterie ꝛ proprie infantiū: ꝛ qd ex eo mucilaginosuz est: ꝛ ipsa mucilago eius cū oleo violaceo soluūt. Feb. Bibatur: ꝛ tunc sedabit inflationem febrium acutarum.

¶ Psiliū dictū eo ꝙ semen eius pulicib⁹ assimilet. Demostenes. c. d obthalmia. ei⁹ herba psilotina vocat ꝛc. antiq vo latini pulicariā dicebāt: vt Theo. Prisci. ꝛ alij pl'es. Dy. psiliū āt grofalion: vl qd siculi dicūt crystalion aut gnomelā: folia hꝫ sil'ia coronopodio ꝛ aspa: virgas duob⁹ palmis longas cui⁹ frutex pilosus ē ꝛc. Si.

¶ De portulaca. Cap. 543^m.

Portulaca qd est. Nota est. Elec. Succ⁹ ei⁹ est ill'd qd in ea est magis vltime opationis. Nā. Frida est in tertio: humida i fine scdi. Opa. ꝛ p. In ea est stipticitas et phibet fluxuz sanguis ꝛ fluxus antiquos ꝛ ipsi⁹ nutrimētū est paruū illaudabile: ꝛ est resistēs chol'e valde. Deco. Ex ea fricant verruce ꝛ eradicat eas pprietate sua non qualitate sua. Apo. ꝛ bo. Fit ex ea empl'm apatib⁹ calidis in qbus timet putrefactio ꝛ herisipila. Mē. ca. Cōfert bothor in capite abluto ex ea capite cōmixta cū vino: ꝛ delet stuporē dentiū: ppea ꝙ lenit asperitatē ꝛ sedat sodā cal'az pulsatiuā. Mē. oc. Cōfert obthalmie ꝛ igredit in alcofol: ꝛ nimi⁹ vsus ei⁹ fac

accidere

accidere pãnū in oculo. Mē.ābel'.ꝛ pec. Eius succ⁹ ꝓhibet fluxū sanguis ꝑꝑ virtutē suā pōticā. Mē.nu. Cōfert īflāmatiōi stōchi bibita ꝛ more empl'i supposi/ta:ꝛ ꝯfert epati iflāmato:ꝛ ꝓhibet vomitū cholicuȝ ꝛ debilitat appetitū. Mē.ex. Fit ex ea clystere dissin/terie itestioꝝ ꝛ sol'oni cholerice:ꝛ ꝯfert dolorib⁹ renū ꝛ vesice ꝛ vlcerib⁹ eoꝝ:ꝛ abscidit ꝭm pl'm desiderium coit⁹. Et existimauit fili⁹ Mesaugue ꝙ augmētū fac̄ i coitu:ꝛ videtur ꝙ sit illō in complexione calida ꝛ sic/ca:ꝛ ipsa retinet fluxum menstruorum:ꝛ confert vlce/ribus matricis:ꝛ confert aqua eius hemorroidib⁹ san/guineis ꝛ eius succus extrahit ascarides. Et si assetur portulaca ꝛ comedatur abscindit solutionem. Feb. Confert febribus acutis.

¶ Portulaca delet stuporē dentiū. Aristoteles ꝓblematū p̊.37.ꝓ/blemate.7 ꝓble.7.penul.ꝓble.assignat cām q2 trahit acredineȝ: siue acetositatem:augmentum efficit in coitu:q2 addit humidita/tes in eis:ꝛ temperat flāmam consumptiuam ventositatis.

¶ De polypodio. Cap.544m.

POlypodiū qd ē. Est lignū cineritiū nodo/suȝ declinās ad rubedineȝ ꝛ nigredinē pa/rūper minutos hn̄s ramos sic̄ vmis pluri/moꝝ pedū:ꝛ in sapore ipsi⁹ ē dulcedo cum stipticitate. Dixerūt qdā ꝙ nascit̄ sup arborē i nemo/re:ꝛ dixerūt ꝙ nascit̄ sup lapidē. Elec. Meli⁹ ex eo est qd̄ ē fisticū iteri⁹ grossuȝ sic̄ annularis ꝛ declinans ad rubedinē ꝛ citrinitatē solidū recēs in quo ē amari/tudo occulta ꝛ bon⁹ sapor cū pōticitate ꝛ in ei⁹sapore est sapor gariofil'. Nā. Cal'ȝ ē in scd̄o:siccū i tertio: vltimū in exiccatiōe. Opa.ꝛ ꝓ. Est resolutiuū vēto sitatū ꝛ humiditatū. Instr̄a iūc. Empl'm factū ex eo ꝯfert torsioni neruoꝝ. Mē.exp. Soluēdo educ̄ me lācholiaȝ sine pūctiōe ꝛ soluit flegma ꝛ chimū aquosū ꝛ decoquit̄ in iure galloꝝ ꝛ iure pisciuȝ ꝑꝑ colicā aut in iure oleꝝ. Si ḡ spargit̄ radix eius sup aquā alchara tim ꝛ bibit̄ soluit chol'aȝ ꝛ flegma. Et potio qdē ei⁹ fit sex kermet:kermet eniȝ est sex kerates:imo fit vsqȝ ad ʒ.ij. Et oportet vt bibat̄ cuȝ syrupo de melle mixto cū aqua ꝛ ante ipsuȝ aliquid de tarachis:ꝛ in decocto fit vsqȝ ad.iiij. Permu. Loco eius ponitur epithimuȝ ꝛ medium ponderis ipsius de sale indo.

¶ Polypodium. Aliqui vocāt filicē arborē:q2 sil'at̄ filici vel filiceȝ arborem:q2 semꝑ stat eques super arbores. ¶ Sex kermet. ker/met est pondus vigintiquatuor granoruȝ ordei. ergo sex kermet sunt centum ꝛ quadragintaquatuor grana.

¶ De papyro. Cap.545m.

PApyrus qd ē. Not⁹ est.ꝛ ex ipso qdeȝ fiunt charte:ꝛ ipse qdē in potētia ē charta:ꝛ qd̄ ex eo adustū est vehemētioris ē exiccatōis. Nā. Est fridus ꝛ siccus. Opa.ꝛ ꝓ. Cō/fert fluxui sanguis:ꝛ ꝓhibȝ eū ipsi⁹cinis. Vul.ꝛ vlce. Puluerizat̄ sup vlcera recentia ꝛ ꝯsolidat ea.qn̄qȝ vō īfundit̄ i aceto ꝛ exiccat̄ ꝛ itromittit̄ fistulis ꝛ oīb⁹ vlce/rib⁹ambulatiuis ꝛ vulnerib⁹. Mē.ca. Ei⁹ cinis con/fert corrosioni oris. Mē.anhe.ꝛ pe. Eius cinis reti/net sputum sanguinis. Mē.ex. Sumatur ꝛ inuolua/tur lino ꝛ dimittatur donec exiccetur:deinde ponatur super hemorroidas ꝛ confert eis.

¶ Papyrus est genus iunci. Sim.

¶ De polio. Cap.546m.

POliū qd est. Est spēs de sceha in qua ē ca/liditas ꝛ acuitas pauca:ꝛ qd̄ ex eo min⁹ ē: est acuti⁹ ꝛ amari⁹:ꝛ sunt in eo thyrsi ꝛ flo/res ꝛ ipȝ ē pilosuȝ albū ꝺcliue ad citrinita/tē vsqȝ ad mēsurā palmi plenū semie:ꝛ ei⁹ caput ē sic̄ sphera in q̄ sūt sic̄ pili albi grauis odoris cū q̄dā aro/maticitate:mai⁹ āt est debili⁹ qd̄ ēt est amaꝝ ꝛ in ipso est acuitas q̄dā:ꝛ mōtanū ē min⁹. Nā. Min⁹ē cal'm in tertio:siccū i scd̄o:ꝛ mai⁹ ē cal'ȝ ꝛ siccū i scd̄o. Opa. ꝛ ꝓp̄e. Est apitiuū subtiliatiuū ꝛ ꝓprie min⁹ē ad ape/riēdū oppil'ones itriīsecas. Vul.ꝛ vlc. Cōsolidat qd̄ ex eo viride ē plagas recētes ꝛ ꝓp̄e maius:ꝛ qd̄ ex eo est siccū vlcera fraudulēta p̄cipue min⁹siccū. Mē.ca. Facit soda capit̄. Mē.nu. Ipm cū aceto est epithi/ma ꝯueniēs apatib⁹ splenis ꝛ duritiei ipsi⁹:ꝛ nocet sto/macho:ꝛ ꝯfert icteritie nigre ꝛ ꝓprie ꝺcoctio ei⁹ qd̄ ex ipso mai⁹ ē:ꝛ ꝯfert hydropisi ꝛ est vl'r malum stōcho. Mē.ex. Prouocat vrinā ꝛ mēstrua ꝛ soluit vētreȝ:et ꝯfert ascaridib⁹ valde. Feb. Confert febrib⁹antiqs. Vene. Cōfert pūcture scorpiōis:ꝛ decoctio maioris morsui vermiū venenosoꝝ oiuȝ:ꝛ eo suffumigat̄ ꝛ ster/nit̄ ꝛ fugat venenosa minora. Permu. Loco ei⁹po/nunt̄ in exctiōe vermiū ꝛ ꝓuocatiōe vrīe ꝛ mēstruorū pōdus equale de lignis granati viridibus ꝛ tertie due pōderis ipsius ꝛ corticib⁹ lignoꝝ cassie lignee.

¶ Poliū Dia. ē montuosuȝ est ꝛ alteꝝ.montuosuȝ vō qd̄ nobis ve/nit in vsuȝ:frutex est illi alba ꝛ tenera folia hn̄s:virga ē ei vnius cubiti sup quā virge sunt cū capitellis semine plenis a quo semi/ne exit q̄si lanities alba ꝛ oblonga velut capilli odorē grauē hn̄s cū suauitate ꝛc̄. In Se. ex verbo Dia. est plāta parua exilis cuius longitudo ē circa palmū ꝛc̄. Pli. in lib.21.cap.7. Museus ꝛ He/siodus laudib⁹iclitā p̄dicāt:supqȝ cetera ad famam ēt dignitatis prorsusqȝ miram:si modo vt tradūt:folia ei⁹ mane cādida:meri/die purpurea:sole occidēte cerulea aspiciūt:duo ei⁹genera:cam/pestre maius ꝛ syluestre:qd̄ minus est quidā theucrion vocāt:fo/lia canis hoīs similia habens a radice ꝓtinus nunq̄ palmo altio/ra ꝛc̄. polium vocatur arab. iahade. al's iahadir. Sim.

¶ De pellibus. Cap.547m.

PElles. Elec. Meliores ex eis sunt pelles lactētiū ꝑꝑ hūiditateȝ ipsoꝝ. Opa.ꝛ ꝓp̄e. Nutrimētū eaꝝ ē ꝑuū viscosuȝ ꝛ ꝓpiquū ē in viscositate ꝛ dispōnibus suis nutrimēto pedū:ꝛ rasura qdē pellis caprine cū ponit̄ sup cursum sanguis retiet eū. Deco. Pellis viꝑe adusta ꝛ linita sup alopiciā ꝯfert. Apo.ꝛ bo. Di2 ꝙ pellis eg q̄ ē in aq̄ cū ponit̄ sup bothor ifridat ipȝ. Vul.ꝛ vl. Ponit̄ cinis pellis mulaꝝ ꝛ sil'iū sup adustionē ignis ꝛ vlcera cal'a cū nō sūt cū apate:ꝛ ē medicamē excoriatiōi pedū ex calciamēto ꝛ coxaꝝ ꝛ fistulis:ꝛ pellis recēs ouis su/per ꝑcussionē ponit̄ i hora ꝛ ꝓhibȝ nocumētū ex ea ꝛ ē ꝯueniēs vlcerib⁹fraudulēt̄ ꝛ scabiei ꝛ pruritui. Mē. nu. Pellis itriseca q̄ ē i stōchis auiū ꝛ i gutture caruȝ p̄cipue galloꝝ qn̄ siccat̄ ꝛ terit̄ ꝛ bibit̄ cuȝ vino cōfert dolori stomachi. Vene. Dicit̄ ꝙ recens pellis cal'a capre qn̄ ponit̄ sup morsuȝ vipere attrahit venenuȝ.

¶ De pice. Cap.548m.

PIx qd ē. Est duaꝝ spēruȝ:vna ē marina ni/gra liqda q̄ ponit̄ in emplis:ꝛ ē ꝺ genere pi/scis:ꝛ alia est mōtana syluestris:ꝛ syluestris

alia est liquida:ꝛ est ex arboꝛe aliembut ꝛ modis alijs pini.in pͣma vͦo ē spēs ei⁹ humida: deinde desiccatur cū ꝺcoctiōe:ꝛ plīmū qdē ipsi⁹ ē ex iembut ꝛ ē arboꝛ ca diz koꝛasc.Oleū vͦo piscis ꝑrimū ē alchitrā.Et ei⁹ olꝫ sit vt distillet̄ ei⁹hūidū vbi ꝺcoqt̄ vt ꝺsiccet̄ aut suspē dat̄ supꝛa ipꝫ lana ꝛ madefiat ex vapoꝛe ei⁹ꝛ cuꝫ ma- defacta fuerit exꝓmat̄ in vase alio.cū tn̄ sit poſ̄e vt di- stillet̄ i cucurbita ꝛ alēbico melius ꝙ̄ illo mō ꝛ magis seruat̄ illꝺ qꝺ sublimat̄. Opa.ꝛ ꝑ. Est maturatiua hūoꝝ ǧssoꝝ abstersiua calefactiua ꝛ hūida ē vehemē ti⁹ maturatiua ꝛ sicca foꝛti⁹ ē ꝺsiccatiua ꝛ pōit̄ i ēpl̄is. Deco. Extirpat albedinē vnguis ꝛ attrahit sanguiēꝫ ad mēbꝛa ꝛ ipinguat ea ꝓpꝛie cū iterat̄ ei⁹ adherētia ꝛ euulsio subito cū violētia ꝛ linit̄ sup fixuras pedū ꝛ re liqrū mēbꝛoꝝ vt sanet eas:ꝛ ēpl̄ꝫ factū ex ea fac̄ nasci pilos i alopicia. Apo.ꝛ bo. Lenit aꝑata dura ꝛ ꝓpe hūida ꝛ admistrat̄ cū faria oꝛdei sup scrophulas ꝛ ꝓ- hibꝫ cū ꝑmiscet̄ sulphuri aut coꝛtici arboꝛis aliembut ambulatōeꝫ foꝛmice ꝛ ꝓhibꝫ exituras glādulaꝝ oiuꝫ. Uul.ꝛ vl. Delet ipetiginē ꝛ gn̄at carnē i vulnerib⁹ ꝓ fundis ꝓpe cū puluē thuris ꝛ cū melle ꝛ mūdificat vl- cera coꝛruptaꝝ hūiditatū:ꝛ sicca i ħ ꝛ i vulnerib⁹ē ve hemētioꝛis exiccatiōis. Instr̄a iū. Cōfert aꝑatib⁹i la certi. Mē.ca. Sicca ꝛ hūida bona ē vlcerib⁹ capiti. Mē.oc. Fum⁹ picis bonū effic̄ marginē oculi ꝛ facit oꝛiri pilos palpebꝛaꝝ:ꝛ ꝓhibꝫ lachꝛymas ei⁹ ꝛ implet vlcera i ocl̄o ꝛ ꝯfoꝛtat visuꝫ. Mē.ābe.ꝛ pec. Cōfert tussi fride ꝛ sicce ꝛ ꝓpe cū amigdal̄ꝛ zuccharo i pleu- resi ꝛ ꝑipleumōia ꝛ fac̄ sputū facilē ꝛ maturat:ꝛ sil̄r cū ol̄o amigdalino ē ei⁹maturatio plīma.Sola vͦo cū est tūc ei⁹mūdificatio ē minoꝛ maturatiōe ei⁹:ꝛ cū zuccha ro ē eꝫ.Et ꝓhibꝫ sputū sanguis ꝛ ꝓhibꝫ sputum saniei cū lābit̄ ex ea ꝙ̄titas.ʒ.ꝛ.5.cū melle.Ex pice aūt hūida cū linit̄ palatū ē vtilis ꝑfocatiōi. Mē.ex. Lenifica- tiua est ꝛ plurimus vsus ei⁹ soluit:ꝛ fit ex ea enema ad aꝑata calida ꝛ dura in itestinis ꝛ mr̄ice ꝛ testiculis.Et ponit̄ in medicinis vulneꝝ oꝛificij vesice.Et quādo li nit̄ pix super fixuras ani sanat eas. Ueñ. Resistit ve nenis ꝛ confert cum linit̄ super moꝛsum vipere.

¶ Pix Pli.in lib.16.ca.12.liquida in europa e teda coquitur naua libus muniendis:multosqꝫ alios ad vsus:lignum eius ꝯcisuꝫ fur- nis vndiqꝫ igni extra circundato terra vt pꝛimus sudoꝛ aque mō fluat in cānali.hec in syria cedriū vocat̄ vel cedria:cui tanta vis est vt in Egypto coꝛpoꝛa hoīuꝫ defunctoꝝ eo perfusa seruent̄:se- quens liquoꝛ crassioꝛ iā picem fundit:hec rursus in coꝛtinas ere- as cōfecta aceto spissat̄:ꝛ coagulata bꝛutie cognomē accepit:do- lijs dūtaxat vasisqꝫ ceteris vtilis lētoꝛe ab alia pice differēs. Itē coloꝛe rutilante ꝛ ꝙ pinguioꝛ est ꝛc̄.Sim.

¶ De poꝛro. Cap.549[m].

POꝛrū qd ē.Poꝛri aliꝺ ē scemiū ꝛ aliꝺ ē na- bathiū:ꝛ aliꝺ ē qꝺ di̾ poꝛrū syluestre:ꝛ ē il- lud qꝺ ē iter poꝛrū ꝛ alliū qꝺ ē meli⁹ i medi dicia ꝙ̄ i cibo:ꝫ nabathiū magis igredit̄ in curatiōib⁹ ꝙ̄ scemiū. Nā. Nabathiū ē calꝫ i t̄tio sic- cū i scꝺo.Et syluestre ē cal̄ius ꝛ sicci⁹:ꝛ ꝑꝑ illꝺ ē dete ri⁹. Deco. Scemiū cū sumach ꝯfert verrucis. Apo. ꝛ bo. Scemiū cum sumach delet essere. Uul.ꝛ vlce. Scemiū cū sale ꝯfert vlcerib⁹fraudulēti. Et qꝺ ex eo ē syluestre vlcerat coꝛp⁹. Mē.ca. Abscidit fluxū san guis ex narib⁹ ꝛ suffumigat̄ ex semine eius cū alchitrā dens i q̄ ē vermis ꝛ iterfic̄ vermē ꝛ eijcit illū:ꝛ ipsi⁹co mestio fac̄ soda:ꝛ fac̄ imaginari ꝛ vidē somnia mala ꝛ ipsi⁹cinis cū ol̄o ro.ꝛ aceto vini ē ꝯueniēs auri dolo- rose.Et ē ex eis q̄ coꝛrūpūt gigiuā ꝛ dētes:ꝛ findit eos ꝛ ꝓpe scemiū. Mē.ocu. Nocet visui. Mē.ābe.ꝛ pe. Cū aq̄ oꝛdei ꝯfert asmati facto ex mā grossa ꝛ ꝓpe na bathiū ꝛ ꝓpe cū melle:ꝛ ꝯfert ad aꝑata pulmōis ꝛ ma turat ea ꝛ dant̄ ex semie eius.ʒ.ij.cū eq̄li pōdere sui de granis myrti ad sputū sanguis. Mē.nu. Est maluꝫ stōcho ꝛ syluestre ē ꝺteri⁹domestico:qm̄ ē amarius ꝛ acuti⁹ ꝛ magis moꝛdicatiuū ipso.Et poꝛrū qdē totū ē iflatiuū:oꝫ ǧ vt elixet̄ i duab⁹ aqs:qꝛ alleuiant̄ infla- tio ꝛ nocumētū ipsi⁹.Ruffus vͦo dixit ꝙ ipsum abscidit eructuationē acetosaꝫ ꝛ ē vl̄r tarde digōnis. Mem. expul. Prouocat vꝛinā ꝛ mēstrua ꝓpe nabathiū ꝛ syl uestre ꝛ nocēt ambo vesice ꝛ renibus vlcerati:ꝛ ꝯfert hemoꝛroidib⁹qꝺ ex eo elixū ē comestuꝫ ꝛ moꝛe empl̄i suppositū:ꝛ cōmouet coitū:ꝛ sil̄r ei⁹ semē toꝛrefactuꝫ. Et semē qdē ei⁹ toꝛrefit cū granis myrti ad tenasmon ꝛ sanguinē:ꝛ sedet̄ i ꝺcoctiōe folioꝝ ei⁹cū aq̄:ꝛ cōfert coartatiōi mr̄icis ꝛ duritiei q̄ est in ipsa:ꝛ ꝺcoctio ra- dicis ei⁹ cū issidebeget cum oleo de cartamo aut oleo amigdalino:aut sisamio ꝯfert colice:ꝛ ei⁹succ⁹siccus ē ex sūma coꝛum que soluunt sanguinē. Uene. Succ⁹ eius cuꝫ mellicrato est conueniens moꝛsibus.

¶ De piris. Cap.550[m].

PIra qd sunt.In ipsis sūt terreitas ꝛ aquei- tas:ꝛ in nr̄a qdē terra ē spēs que di̾ scena- bꝛud:ꝛ hꝫ magnā capacitatē ꝛ ē vehemēti rotūditati ꝛ subtil̄coꝛticis boni coloꝛis q̄si peruiū:ꝛ q̄si ipm sunt aq̄ zucchari coagulata ꝯgelata pl̄m:ꝫ nō ꝑꝑ spissitudinē substātie boni odoꝛis valde qꝺ cū ab arboꝛe sua cadit sup terrā destruit̄:ꝛ ista sūt in qb⁹ nō ē nocumentū de spēb⁹piroꝝ. Nā. Pira q̄ noiant̄ scemia sūt frida i ꝑ sicca in scꝺo:scenabꝛud vͦo tēperate hūida. Opa.ꝛ ꝑ. Oēs spēs ei⁹sūt stiptice i- trantes in empl̄is retētiōis materieꝝ.Et qn̄qꝫ abster gūt parūper ꝛ eoꝝ humoꝛ ē plīmus ꝛ laudabilioꝛ hu- moꝛe pomoꝝ ꝫ ꝙ dixit Ruffus.Ea āt que dicta sunt scenabꝛud in terra coꝛasceni absqꝫ alijs sūt lenitiua na ture ꝛ boni chimi valde. Uul.ꝛ vlc. Cōsolidāt vul- nera ꝓpꝛie syluestria exiccata. Mē.nu. Sūt ꝑparā- tia stomachū ꝛ scemia ꝓpꝛie ꝯfoꝛtāt stōchū ꝛ abscin- dūt tussiꝫ ꝛ sedāt chol̄aꝫ. Mē.ex. Cōstrigūt vētrē ꝓ pꝛie q̄ sunt exiccata:ꝛ in piris qdē est ꝓpꝛietas faciēdi euenire colicā:qꝛ opꝫ vt bibat̄ post ipsa hydromel cū spēbus que sunt vt piper ꝛ cinamomū ꝛ his sil̄ia:ꝛ eo- rū rob ꝯfert fluxui ventris cholerico. Uene. Cinis speciei eoꝝ vehemētis stipticitatis ꝛ tarde maturatio- nis est cura fungoꝝ moꝛtificātiū.Et qn̄ coquuntur isti fungi cū piris minoꝛatur nocumentum ipsoꝛum.

¶ De pedibus. Cap.551[m].

PEdes. Opa.ꝛ ꝑ. Gn̄ant humoꝛē visco- suꝫ nō grossuꝫ:ꝫ ipe ē laudabilis ꝛ paucaꝝ supfluitatū. Mē.anhe.ꝛ pec. Cōfert tus- si calide ꝓpe cū pultib⁹ oꝛdei. Mem. nut. Boni st̄ digestiōis boni chimi viscosi nō grossi.Et si-

gnificatio

gnificatio bonitatis digõnis eoꝝ est velocitas infla-
tionis ipsoꝝ ⁊ dissolutionis in decoctione: veruȝ eoꝝ
nutrimentũ nõ est multũ. Mẽ.expul. Soluunt cum
viscositate que est in eis.

¶ De palma. Cap̃.552m.

Palma quid est. Est arboꝛ dactyloꝛum nota:
⁊ omnes partes ei⁹ sunt stiptice: ⁊ sermo da-
ctyloꝛum iam preteriȷ̃t.

¶ De petroleo. Ca.553m.

Petroleũ qd est. Albũ note spẽi est ⁊ nigrum
est colamentũ picis babylonice ⁊ reliquarũ.
Nã. Cal'm est ⁊ siccũ vsq̧ ad q̃rtũ. Opa. ⁊
ꝓꝓ. Est subtile ⁊ ꝓꝓe albũ resolutiuũ liquefactiuum
aperitiuũ oppilationũ. Instr.iunc. Cõfert doloꝛib⁹
ancharũ ambarũ ⁊ doloꝛib⁹ iuncturarũ ⁊ ꝓpꝛie albũ.
Mẽ.ca. Petroleũ variũ ꝯfert doloꝛib⁹ auris fridis.
Mẽ.ocu. Cõfert albugini oculi ⁊ aque descẽdẽti ⁊ ni
grũ ex eo ẽt. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Confert asmati ⁊ tussi
antiq: bibit̃.n.parũ ex eo cũ aq̃ cal'a. Mẽ.exp. Se-
dat doloꝛẽ vẽtris ꝓ̃gitiuũ ⁊ vẽtositates. Et qñ fit ex
eo lyciniũ iterficit vermes ⁊ ꝓpꝛie nigrũ: ⁊ comedere
pondus.ʒ.j. de eo frangit ventositateȝ vesice ⁊ frigus
matricis. Vene. Cõfert pũcture epithimatũ.

¶ De pentaphilone. Cap̃.554m.

Pentaphilon qd est. Est noĩatus qnq̧ folia.
Opa. ⁊ ꝓpꝛie. Est fortis exiccationis sine
acuitate ⁊ adustione ⁊ moꝛdicatione ⁊ fit ex
eo empl'm ad fluxũ ⁊ sedat ipm. Apa. ⁊ bo.
Fit ex eo emplastrũ ad dubellet ⁊ scrophulas ⁊ duri-
ties flegmaticas ⁊ panaritios. Vul. ⁊ vl. Decoctio
radicis ei⁹ valet ad vlcera ambulatiua: ⁊ quod de eo
decoctũ est cũ aceto ad formicã ⁊ ꝯfert in herisipila ⁊
panaritiȷ̃s ⁊ scabie. Instru.iun. Cõfert doloꝛib⁹ iun
cturarũ ⁊ sciatice: ⁊ ꝯfert ramici bibitus ⁊ moꝛe empla
stri superpositus. Mẽ.capi. Decoctio radicis eius
valet ad linguã doloꝛosam cuȝ ex ea fit emplastrũ ad
cola. Et folia eius cũ vino ad epilepsiam valet bibita
xxx.dieb⁹. Mẽ.anhe. ⁊ pec. Fit gargarisma cũ deco
ctione eius ad asperitatem gutturis: ⁊ succus radicis
eius ad doloꝛẽ pulmonis. Mẽ.nut. Succus radi-
cis eius valet ad doloꝛẽ epatis ⁊ icteritiam cũ bibitur
per aliquot dies cum sale ⁊ melle ⁊ potio eius fit tres
anulusat. Mẽ.exp. Confert radix solutioni ⁊ vlceri-
bus intestinoꝝ ⁊ hemoꝛroidibus: ⁊ similiter decoctio
radicis eius. Feb. Folia eius cum aumeli aut cum
vino cõferunt quartane ⁊ quotidiane. Vene. Suc-
cus radicis eius est medicina pernitiosa.

¶ Pentaphilon grece est dictu quinq̧ folioꝝ. Diasc. pentaphilon aut pentapẽtes aut pentaston aut pẽtadactylon aut psendofeli-nũ hastas hȝ semine plenas tenues ⁊ lõgas duob⁹ palmis in qb⁹ semen est: folia hȝ ocliosmo similia ⁊ in qnq̧ partibus diuisa: singula folia in singulis hastis floꝛem viridem habent: nascitur locis humidis ⁊ in viȷ̃s: radix est ei russa ⁊ oblõga plus elleboꝛo habens grossitudinẽ ⁊c. Plinius in libꝛo.25.cap'lo.9. preter hoꝛum quedam ⁊ hoc vocatur chamezeleon radix eius sparganion vocat̃ que cũ rubea sit inarescẽs nigrescit ⁊ angulosa fit: herba ipsa incipit ⁊ desinit cum vite ⁊c. puta pullulare. Sim.

¶ De piscibus. Cap̃.555m.

p Isces. Elec. Meliores pisces sunt illi qui nõ
sunt magni valde neq̧ habent carnem duram
neq̧ siccam: ⁊ in quibus nõ est pinguedo: ita ꝙ quasi
frangatur neq̧ mucilago: ⁊ in quibus non est malus
sapoꝛ vel odoꝛ ⁊ quoꝝ sapoꝛ est suauis. Suauis enim
sapoꝛis sunt ꝯuenientes: ⁊ qui sunt pingues nõ super-
fluã pinguedinẽ habentes neq̧ grossam neq̧ vt sepũ
neq̧ acre: ⁊ illi quibus nõ cito aduenit fetoꝛ cũ ab aq̃
separantur. Et eligitur quidẽ ex piscibus duram car-
nem habentibus ille qui est minoꝛ. Et ex habentibus
mollẽ carnem ille qui est maioꝛ ad terminũ aliquẽ. Et
ille qui habet duraȝ carnẽ salitus melioꝛ est eo qui est
recens. In generib⁹ aũt a saboth sunt melioꝛes: dein-
de alebani postea almerenuse ⁊ alsceba: marini nõ sũt
mali: sed molles ⁊ pigues ambo sunt grossi: alchanab
autẽ almerenuse ⁊ alcursul sunt boni valde. In locis
aũt in quibus moꝛant̃ est electio: qm̃ illi qui moꝛãtur
in locis petrosis sũt melioꝛes: deĩde in arenosis ⁊ aqs
dulcibus currentib⁹ in quibus nõ sunt soꝛdes ⁊ nõ sũt
limose neq̧ lacunales neq̧ campestres ⁊ non sunt de
lacunis paruis que flumina non imbibũt: ⁊ in quibus
non sunt fontes: ⁊ pisces quidem marini sunt laudabi-
les subtiles. Et melioꝛ species eoꝝ est illoꝛuȝ qui non
sunt nisi in mari ⁊ pelagini: ⁊ illi qui moꝛãtur in aquis
discoopertis flatui ventoꝝ super se sunt melioꝛes eis
qui sunt econtrario: ⁊ illi qui moꝛantur in aquis mul-
tarum agitationũ ⁊ vndarũ sunt melioꝛes ⁊ vehemen
tioꝛi indigent exercitio q̃ȝ illi qui habitãt in aquis stã-
tibus. Et pisces quidẽ marini sunt optimi subtilis car
nis pꝛecipue cum ipsoꝝ habitatio est in littoꝛibus pe
trosis aut arenosis. Et pelagini quidẽ qui sunt de ma
ri plurimi sunt exercitiȷ̃. Et illi qui vadunt de mari ad
flumina dulcia: quoꝝ cursui contraria existit aqua: na
tura etiã sunt subtiles ⁊ plurimi exercitiȷ̃. Secũdũ cibũ
aũt illi qui cibantur herbis bonis ⁊ radicibus planta-
rum sunt melioꝛes his qui comedunt soꝛdes que ꝓiȷ̃-
ciuntur in ciuitatibus ad loca infusionũ ⁊ radices plã
tarũ malarũ q̃uis sit in vltimo boni sapoꝛis. Modus
v̾o melioꝛ in quo pisces comedũtur est alessidabegi:
deinde illoꝝ qui sunt assati super testaȝ. Frixi v̾o sunt
conuenientes habentibus foꝛtem stomachum ⁊ cum
seminibus: ⁊ assati quidem sunt nutribilioꝛes ⁊ tardio
ris descensionis ⁊ elixati sunt ꝯtrario. Et melioꝛ ipso-
rum decoctio est vt coquat̃ aqua donec ferueat: dein
de pꝛoiȷ̃ciant̃ in eam. Saliti aũt sunt melioꝛes qui sunt
recẽtes: deinde illi qui sunt ꝓpinqui termino quo sunt
saliti. Et melioꝛes istoꝝ sunt illi qui sunt cõditi cũ ace
to ⁊ cũ rebus condientib⁹ cibaria. Et aqua quidem in
qua elixant̃ pisces saliti ⁊ ꝓpꝛie alierui sunt vehemen-
tis mundificationis ⁊ ponitur in clysteribus exiccati-
uis. Nã. Omnis piscis frigidus est ⁊ humidus: ve-
rum quidã pisces sunt calidioꝛes fm cõparationeȝ ad
cõplexionem piscium sicut alcuseigi ⁊ alierui ⁊ almerẽ-
negi. Et saliti quidẽ sũt calidi ⁊ sicci: ⁊ q̃to plus anti-
quantur tanto plus in ambob⁹ augmentant̃. Et aqua
qdem piscium salitoꝛum similis est almuri in disposi-
tionibus suis. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Qui sunt recentes gene-
rant flegma aquosum ⁊ mollificant neruos ⁊ nõ sunt
ꝯueniẽtes nisi stomacho calido valde: ⁊ sanguis coꝝ

ad subtilitatē declinat ꝛ cutis piscis q noiaṫ sakiason ꝛ est in partibꝰ domꝰ oratoris cū cinis pulueriʒaṫ i. oculos aīaliū delet eoꝝ albuginē: ꝛ spēs qdē pisciū salitorū exbūt ea que infixa sunt in carne ex locis in qbꝰ tenenṫ ꝛ ꝓprie aliarie. Vul. ꝛ vl. Capita semeros adusta eradicāt carnē additā in vlceribꝰ ꝛ ꝓhibēt earum ambulationē ꝛ eradicāt v̄rucas ꝛ motū. Et aq̄ pisciū salitoꝝ cōfert vlceribꝰ putridis ꝛ abluit ea. Et asauie ꝛ pisciculi sunt boni in cutis vlcerū putridoꝝ. Instr. iun. Qn̄ clysterizaṫ cū succo salitoꝝ multotiēs ꝯfert valde dolori āhelitꝰ. Et q recētes sunt mollificāt neruos. Mē. cap. Pisces pui quos illi de scemi noīant asir cū colluūt os habētes alcola fraudulentas ex almuri qui fit ex eis ꝯferūt ꝛ cū alrahada viuus approximaṫ capiti patiētis soda stupefacit ip̄m ne sentiat soda. Mē. ocu. Cū cuti sua ꝯfricanṫ palpebre scabiose ꝛ ꝯfert. Et cutis eiꝰ adusta etiā igrediṫ in medicinis oculi: ꝛ alcofol facto ex eo cū sale delet vngulā: ꝛ comestio turefule cū est recēs acgrit cecitatē oculo: imo oēs pisces. Mē. anhe. ꝛ pec. Aliarie recens mūdificat cānā pulmonis ꝛ clarificat vocē: ꝛ silr̄ salitus. Et capita pisciū salitoꝝ exiccatoꝝ ꝯferunt vue apate: ꝛ glutē quidē pisciū poniṫ in sorbitionibꝰ ꝛ ꝓhibet sputum sanguinis. Mē. exp. Vēter sacaidicon lenit vētrem cū difficultate sue digōnis. Et caro aliarie lenit ventrē ꝛ oīa iura pisciū leniunt ventrē. Et capita pisciculoꝝ salitoꝝ recōditoꝝ sunt medicamē bonū fixure ani ꝛ causigi ꝓprie ꝛ tebeul ꝛ almerēnegi ꝛ alcausigi ꝛ aliarie oēs augmētāt coitū. Et oīs piscis recēs comestus dū est calidus auget in coitu. Vene. Capita sumeros salitoꝝ adusta ponunṫ super morsum canis rabiosi ꝛ pūcturā scorpionis ꝛ ꝯferūt: ꝛ silr̄ oēs pisces ꝛ iura eoꝝ ꝛ ius oīs piscis confert in venenis bibitis ꝛ pūcturis: ꝛ piscis qui noīaṫ cutaras ius bibitū ꝛ vomitus post ip̄m multotiens prouocatus ꝟm cōtinuationem ꝯfert morsui serpentis cornuti ꝛ canis rabiosi.

¶ Pisces. Rasis 7° ꝯtinētis. oīs piscis est difficilis digōnis.

¶ De piretro. Cap. 556m.

Pyretrū qd est. Plurimū qd̄ de hac planta administraṫ est radix eiꝰ. Elec. Melius est illud qd̄ acutū est ꝛ mordicatiuū ligue: ꝛ magnitudo eius est ꝟm quātitatē digiti. Ra. Existimauit quidā eoꝝ in qbꝰ nō est vsus ꝙ est frigidū subtile: sed ip̄m nō est nisi calidū ꝛ siccū in tertio. Opa. ꝛ ꝓꝓe. Extrahit flegma masticatū ꝛ virtꝰ eiꝰ est adustiua ꝛ ꝓuocat sudorē cū ex eo cū oleo abstergēdo inūgiṫ corpꝰ. Deco. Si misceaṫ cū oleo ꝛ abstergēdo inungaṫ ex eo ꝓuocat sudorē. Instr. iun. Fricatio facta ex eo ꝛ decoctione ipsius ꝛ oleo eiꝰ cōfert mollificationi neruoꝝ antique ꝛ stupori eoꝝ ꝛ ꝓhibet gnōnem alcuzez ab eo a quo gn̄atur alcuzez. Mē. cap. Vehementer aperit oppilationes colatorij ꝛ constrictionē nariū ꝛ eius decoctio confert dolori dentiū ꝛ ꝓprie frigido: ꝛ eius acetū ꝯfirmat dentes motos si decoquatur cuꝫ aceto ꝛ teneaṫ in ore. Feb. Quādo fricaṫ cū eo corpus ante paroxismum rigoris cū oleo cōfert rigori facto cū febre ꝛ absq̄ febre.

¶ Pyretrū vel pyretron a pyr qd̄ est ignis: eo ꝙ igneā virtutē habeat. Dias. pyretrū herba ē: folia habēs similia dauco agresti aut maratro: ꝛ virgā similē illius: in qua virga capitellū est sil'e anheto: ꝛ obrotūdū: ꝛ radix eiꝰ grossitudinē hn̄s digiti vniꝰ gustu excalefaciēs vehemēter: ꝛ saliuā ꝓuocās. Pli. pyretron pyꝑetrō vocāt q̄ nunq̄ floret: arabice dr̄ achiraraha siue akareharaha ꝛ herba eiꝰ vocaṫ tarcon. Ste. pyretrō barchācataha ꝛ ē pyretrū. Si.

¶ De penidijs. Cap. 557m.

Penidij. Ra. Calidi sunt ꝛ humidi in primo ꝛ proprie albi ꝛ sunt humidiores alijs. Opa. ꝛ ꝓꝓe. Sunt grossiores zuccharo. Mē. āhe. ꝛ pec. Sūt boni tussi. Mē. exp. Sunt lenitiui ventris.

¶ De pipere. Cap. 558m.

Piper qd est. Inqt Gal. in p̄mis cū eleuaṫ fructꝰ eius est longū piper: deide separaṫ in grana piperis: ꝛ ꝓpter hoc est lōgū piꝑ humidius: ꝛ iō corrodit ꝛ mordicat paruꝫ post principiū sui gustus: ꝛ radix eius est similis costo nigro: sed est vehementius acris: ꝛ albū est debilioris caliditatis ꝛ humiditatis. Quidā v̄o dixerūt ꝙ nigrū iaꝫ exiccatū est ꝛ cecidit virtꝰ acuitatis eiꝰ ꝛ remāsit in albo qd̄ nō ꝑuenit ad vehementiā exiccationis. Ra. Est calidū ꝛ siccū tendens ad q̄rtū. Opa. ꝛ ꝓꝓ. In ipso est attractio ꝛ resol'o ꝛ abstersio ꝛ masticaṫ cum vua passa ꝛ eradicat flegma viscosuꝫ. Et est ex sedatiuis dolorū ꝛ calefacit neruos ꝛ est conueniens sanis. Deco. Ip̄m cū nitro abstergit morpheā ꝛ extenuat cū nitro. Apa. ꝛ bo. Ip̄m cū pice resoluit scrophulas. Instr. iun. Calefacit neruos ꝛ lacertos adeo ꝙ in hoc aliud nō est ei par. Mē. cap. Cū aceto ꝯfert dentibꝰ. Mē. ocu. Cōfert albugini positū in alcofol ꝛ abstergit. Mē. anhe. ꝛ pec. Qn̄ administraṫ in electuarijs est ꝯueniēs tussi ꝛ doloribꝰ pectoris ꝛ est cōueniēs cū melle positū in palato ad squinantiā ꝛ mūdificat pulmonē. Mē. nuṫ. Est digestiuū faciēs appetitū ꝛ bibiṫ cū folijs lauri recentibus ꝛ ꝯfert dolori vētris pūgitiuo ꝛ inflationi ꝛ est cū aceto bibitū ꝛ linitum bonū apostematibꝰ splenis. Et albū magis ꝯueniens est stōcho ꝛ vehemētius ꝯfortat ip̄m: ꝛ longuꝫ piper facit cibū descendere facile. Mē. exp. Prouocat vrinā ꝛ eijcit fetū ꝛ post coitū corrūpit semē cū fortitudine ꝛ paucū eiꝰ ꝓuocat vrinā ꝛ multū eius soluit ventrē ꝟm ꝯtrariū scamonee ꝛ est exiccatiuū ꝛ ꝯsumit sperma. Longū v̄o piper ꝛ albū augmētum efficit in coitu ꝓpter humiditatē suā suꝑfluā. Et qn̄ bibiṫ cum melle ꝛ folijs lauri recētibꝰ ꝯfert dolori vētris pūgitiuo. Feb. Fricādo fit inunctio ex ipso cum vnguēto ꝛ confert rigori. Vene. Ponitur illud quod est album in tyriacis: ꝛ similiter longū piper ꝛ ꝯfert morsui venenosoꝝ vermiū linitū cum oleo.

¶ Piper dicūt greci vt nos: arabes v̄o fufel: est ex eo longū qd̄ est notū: ꝛ est minoris siccitatis ꝛ maturitatis ceteris: ꝛ est anteq̄ separeṫ in racemos: vt pꝫ per Serapionē ꝓprio cap'lo: deide separaṫ ꝛ fit piper albū anteq̄ matureṫ cōplete: ꝛ est ꝟm Gal. maioris acuitatis q̄ nigrū. Aui. 5. cap. de diacimino: est piper albū illd̄ qd̄ est paruū neq̄ ꝯctū. s. rugosuꝫ: ꝛ neq̄ est cortex eius grossus: imo est grauis pōderis: sed nigrū est perfecte maturū ꝛ est notū. Si.

¶ De pipere aque. Cap. 559m.

p Piper aq̄ qd ē. Est herba que ē vt olus nascēs in aqua ꝛ approximat ei in gustu suo sapor pi-

peris: sed non est ei acuitas piperis. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Calefacit sufficienter sed minus ꝙ̃ piper.

¶ De petrosillino. Cap. 560m.

p Etrosillinum dictum est in cap. de apio.

¶ De prassio. Cap. 561m.

PRassiũ qd ẽ. Est herba amari saporis. Nã. Inqt Oribasius. Nõ sunt calefactio ⁊ exiccatio ipsiꝰ fortes. Aliĳ aũt dixerũt ꝙ est calidũ in tertio: siccũ in scđo. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Est aperitiuũ abstergit ⁊ liquefacit ⁊ resoluit et incidit. Mẽ. cap. Eius succus ꝯfert dolori auris antiquo ⁊ mũdificat ⁊ aperit meatꝰ auditꝰ ⁊ remouet antiquũ dolorẽ eius. Mẽ. ocu. Succꝰ eiꝰ cũ melle est ꝯueniẽs ad acuendũ visuꝫ. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Mũdificat pectꝰ ⁊ pulmonẽ ꝓductione sputi. Mẽ. nut. Est aperitiuũ oppilationũ i epate ⁊ splene ⁊ renibꝰ. Mẽ. exp. Prouocat mẽstrua ⁊ mũdificat matricẽ. Veñ. Fit ex eo emplm̃ cũ sale ad morsum canis rabiosi.

¶ Prassium grece marubium album. prassium. Sim.

¶ De peonia. Cap. 562m.

PEonia qd est. Eius alia est masculus: ⁊ alia est femina. Masculus qdẽ radices hꝫ albas grossas vt digiti stipticũ habẽtes gustũ: ⁊ femina hꝫ radicẽ in plurimas partes diuisam ⁊ ramos. Nã. Est calˀa ⁊ sicca vehemẽter. Opa. ⁊ ꝓꝓe. In ipa sũt exiccatio ⁊ stipticitas cuꝫ resolˀone ⁊ aptione ⁊ subtiliatione ⁊ icisione ⁊ abstersione: ⁊ qñ masticatur vna hora appet post eã in ipsa acuitas ad stipticitatẽ declinans. Deco. Abstergit vestigia nigra in cute. Instr. iun. Cõfert podagre. Mẽ. cap. Cõfert epilepsie adeo ꝙ ẽt suspẽsa: ⁊ iam qdẽ expta est eiꝰ apẽsio ⁊ inuẽta est ꝓhibere epilepsiã ꝙ̃diu remanet ⁊ cũ eiꝰ ablatiõe cõpertũ est redire epilepsiã. Et Judeus qdã inqt. Suffumigatio facta cũ semie eiꝰ ꝯfert demoniacis ⁊ epilepticis ⁊ sanat eos: ⁊ silˀr si sumaꝛ fructꝰ eiꝰ ⁊ bibaꝛ cũ melle rosa. ꝯfert vehemẽter. Ego aũt dico ꝙ forsitan hec ẽ spẽs peonie romane. nã illa que ex idia ferꝛ ad nos nõ hꝫ magnũ effectũ i hoc caplˀo: ⁊ bibũtur ex semine eiꝰ. xv. grana cũ mellicrato aut vino ⁊ cõferũt incubo valde. Mẽ. nut. Retinet nãm qñ decoquiꝛ cũ syrupis ponticis ⁊ ꝓhibet mãs effusas ad stomachũ: ⁊ semẽ eiꝰ ꝯfortat stõchũ ⁊ sedat dolores eiꝰ ⁊ mordicationẽ eius. Et ꝯfert radix eiꝰ icteritie ⁊ aperit oppilationẽ que est in epate. Mẽ. explˀ. Et qñ bibiꝛ cũ vino ⁊ ꝓuocãtibꝰ mouet mẽstrua: ⁊ potꝰ eius ꝓuocat vrinã ẽt. Et qñ sumunꝛ de semine eiꝰ. xv. grana cũ mellicrato ꝯferũt ꝑfocationi matricis: ⁊ si bibanꝛ. xĳ. grana eiꝰ cũ vino abscindũt fluxũ sanguinis. Et qñ in potu daꝛ fetis de radice eiꝰ ꝙ̃titas amigdale mũdificat eas a superfluitatibꝰ partus ꝓuocatiue educente superfluitates: ⁊ confert de radice eius quãtitas auellane dolori renum ⁊ vesice: ⁊ decoctio eius cum vino stringit ventrem ⁊ ꝓuocat.

¶ Peonia. Diasco. hanc herbam multi pentorobon aut gideũ dactylum vocant: ⁊ radicem eius peoniã: hastas habet duobꝰ palmis longas cũ ramulis: folia vˀo fert masculus similia nuci regali: femina vˀo folia diuisa hꝫ sicut smirnion ⁊ in summo sicut cariolas cucurbitarũ ex se dimittens folliculos habens velut amigdala: in qbus semẽ est minutũ ⁊ ruffum simile mali grauati: sed in medio sunt quinqꝫ aut sex grana magna ⁊ suppurpurea. radix vˀo masculi grossitudinẽ digiti hꝫ ⁊ est lõga duobus palmis: alba est ⁊ gustu stiptica. femina vˀo radicem habet diuisam sicut balanus in. vĳ. aut. viĳ. partes similẽ afodillo. Plinius in lib. 25. cap. 4. Peonia nomen auctoris retinet: vocaꝛ a quibusdaꝫ pentorobon: ab alĳs glycysiden: nascitur in opacis montibus caule iter folia digitorum quatuor aut quinqꝫ ferente in cacumine veluti grecas nuces quatuor aut quinqꝫ: inest his semen copiosum nigrum rubrumqꝫ ⁊c. hec ⁊ gliscidis dicitur. Sim.

¶ De pino. Cap. 563m

PInus qd est. De grano aũt pini iam diximꝰ in cap. de ha ⁊ nos nolumus nisi vt loquamur de reliquis partibꝰ arboris pini. Elec. Virtus corticis maioris fortior est ⁊ cortex eiꝰ que noiaꝛ fusi est debilior. Opa. ⁊ ꝓꝓ. In cortice eiꝰ est stipticitas plurima: ⁊ vermis q ẽ in ipa existit in vˀtute cãtaridis. Vul. ⁊ vl. Cortex eiꝰ ꝯfert vlceribus corticalibꝰ: ⁊ in ipso est virtꝰ ꝯsolidatiua ⁊ in cortice ipsiꝰ est de stipticitate que ꝑuenit ad hoc vt sanet abrasionẽ qñ suꝑ eam poniꝛ vt emplˀꝫ: ⁊ puluerizatio corticis ꝯfert adustiõi aque calide: ⁊ folia eius faciũt coherere vulnera puluerizata: ⁊ cortex eiꝰ est ꝯueniẽs locis ꝑcussionis ⁊ ꝯsolidat: sed folia eiꝰ sũt ꝯueniẽtiora ad illud qm̃ sunt humidiora. Mẽ. cap. Gargarismus factus ex decoctione radicis eiꝰ attrahit flegma plurimũ: decoctio corticis eiꝰ cũ aceto est ꝯueniẽs qñ colluiꝛ ex ea os ad doloreꝫ dentium ⁊ qñ poniꝛ in eo acetũ ⁊ ex eo gargarismus attrahit flegma plurimuꝫ. Mẽ. ocu. Fumus eius ꝯfert casui palpebrarũ ⁊ corrosioni anguli lachrymalis. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Granum eius ꝯfert tussi antique. Mẽ. nut. Cortices foliorum eius quãdo bibuntur conferunt dolori epatis. Mẽ. exp. Granum eius retinet menstrua ⁊ fructꝰ cuꝫ se. cucumeris in vino ꝓuocat ⁊ ꝯfert vlceribꝰ in renibus ⁊ vesica: ⁊ cortex eiꝰ retinet ventrẽ etiam. Vene. Vermis viridis qui est in pino est in nã cãtaridis.

¶ De pupilla oculi. i. cresione vel senation. Ca. 564m.

PUpilla oculi qd ẽ. Est eruca aq̃ ⁊ dr̃ ẽt apiũ aq̃ ⁊ est boni odoris ⁊ ortꝰ eiꝰ est in aqs stantibꝰ. Opa. ⁊ ꝓ. Est calefactiua resolutiua. Mẽ. exp. Prouocat mẽstrua ⁊ vrinã ⁊ frangit lapidẽ in renibus ⁊ vesica si comedatur cruda aut elixata ⁊ confert vlceribus intestinoꝝ.

¶ De pasto colũbarũ ⁊ camelloꝝ. Cap. 565m.

PAstus columbarũ ⁊ camelloꝝ quid est. Est herba habens granum sicut granum myrti ⁊ est ei proximum: verũtamen est vehemẽtioris cinereitatis ipo ⁊ similatur in medulla eiꝰ in colore ⁊ gustu lenti excorticate: in qua est aliquantulũ dulcedinis. Nã. Est calida in primo: humida in secundo. Opa. ⁊ ꝓꝓe. Est subtilis ⁊ nõ nocet camellis qui pascunt ipsam. Vene. Est venenũ vermibus venenosis. Deco. Eius decoratio denigrat capillos.

¶ De pede locuste. Cap. 566m.

p Es locuste qd est. Currit cursu oleris iameni. Memb. anheli. ⁊ pectoris. Datur cibus ex eo ⁊ confert extenuationi. Feb. Juuamentum decoctionis eius est: sicut iuuamentum chrysolocan-

ne ꝛ reliquoꝝ i febrib⁹ q̃rtana synocho ꝛ hemitr iteo.

¶ De pede coruino. Cap̃.567^m.

PEs coruin⁹. Mẽ.exp. Radix hui⁹ herbe cū decoquit̃ ꝯfert so̓loni antiq̃. Et dixerūt Paulus ꝛ alij ꝙ ꝯfert colice etiaꝫ ꝛ efficit opõnẽ hermodactyloꝝ absq̃ nocumẽto.

¶ De pulmone. Cap̃.568^m.

PUlmo. Opa.ꝛ ꝓꝑe. Eius nutrimẽtū est paruū declinãs ad flegmaticū:ꝛ in hoc est ꝯsideratio. Uul.ꝛ vl. Pulmo arietis sanat excoriationẽ calcanei ex calamẽto qñ sup ipaꝫ ponit̃ cal's. Mẽ.nut̃. Ei⁹ digõ est facilis. Mẽ.exp. In ipso est ꝯstrictio ventris.

¶ De pomis. Cap̃.569^m.

POma. Elec. Magis tẽpata st̃ aliscemia ꝛ illa q̃ st̃ isipida st̃ mala ꝛ pui iuuamẽti ꝛ nõ agūt aliqd:ꝛ sil'r imatura. Nã. Illa q̃ sūt ꝯcta sūt fridiora ꝛ hũidiora ꝑꝑ illð qð ẽ in eis ð aqueitate: ꝛ põtica ꝛ stiptica ꝛ acetosa sūt frida ꝗssa:ꝛ dulcia sūt aquea ꝛ sūt decliuiora ad calitatẽ q̃ꝫ alia q̃zuis magis dñans i eis sit frig⁹:ꝛ sūt diu̓sa: ꝛ sil'r folia eoꝝ ꝛ arbores sūt diu̓sa. Et oĩno illð qð in suba dñat̃ est hũiditas supflua frida ꝛ fortasse illa q̃ sūt vehemẽtis dulcedis i cal'itate tñ sūt tẽpata aut declinãt ad eã. Opa.ꝛ ꝓꝑ. In ipsis ẽ ꝓhibitio supfluitatū ꝛ ꝓprie in folijs eoꝝ:ꝛ in pomis qdẽ est iflatio ꝛ ꝓprie in eis que nõ sūt dulcia:ꝛ illa q̃ sūt põtica ꝛ stiptica sūt aquea terrea. Et dulcia sūt aquea ꝛ isipida sūt aquea valde ad ptẽ hũiditatꝭ supflue declinia:ꝛ ꝑꝑ h̓ feruet eoꝝ succus velociter ꝛ mel ꝯseruat succū eoꝝ. Et generat̃ qdẽ ex ponticis ꝛ ex eis que sunt stiptica humor terreus:ꝛ acetosa ꝛ imatura gñant flegma ꝛ putredines ꝛ febres ꝓprietate sui hũoris ꝛ sue cruditatis ꝛ qr recipiūt putrefactionẽ:humor ṽo acetosoꝝ est subtilior hũore stipticoꝝ. Et vinū qdẽ pomoꝝ ꝛ reliquoꝝ antiquū meli⁹ est q̃ꝫ recẽs ꝑꝑ reso̓lonẽ vapoꝝ maloꝝ ab eo. Apa.ꝛ bo. Cõferūt folia eoꝝ ꝛ succus eoꝝ inceptioni apatū calidoꝝ. Uul.ꝛ vl. Folia ꝛ cortices eoꝝ ꝯsolidãt:ꝛ similiter succus eoꝝ que sunt stiptica. Instr.iun. Assiduatio comestionis pomoꝝ facit euenire dolorez neruoꝝ ꝛ ꝓprie ṽnalia. Mẽ.ãhe.ꝛ pec. Confortant cor ꝓprie odorifera de scemi ꝛ odorifera dulcia ꝛ acetosa. Et si sit illic ãgustia ex caliditate sūt magni iuuamẽti ꝛ eoꝝ sauich etiã. Mẽ.nut̃. Cõfortant debilitatẽ stõchi ꝛ que stiptica sūt ꝯferūt stõcho si est cuꝫ caliditate aut humiditate:ꝛ simil'r pontica ꝛ acetosa ꝯferūt debilitati stõchi si est in eo hũor grossus frigidus valde ꝓpter suã grossitudineꝫ. Et assant̃ qdẽ in pasta ꝛ ꝯferūt paucitati appetitus:ꝛ sauich pomoꝝ ꝯfortat stõchū ꝛ ꝓhibet vomitum. Mẽ.expul. Dulcia ꝛ acetosa qñ i stõcho iueniūt humorẽ grossuꝫ qñq̃ꝫ ðponūt ipꝫ in egestiõe:ꝛ si ẽ vacu⁹ retinẽt. Et q̃ in massa assata sunt ꝯferūt ad ṽmes ꝛ dissinteriã. Et q̃ ex eis sūt ꝯueniẽtiora dissinterie st̃ põtica ꝛ eoꝝ sauich nisi ꝯuertat ipa lenitas zucchari. Feb. Qñq̃ꝫ gñant̃ ab illis q̃ st̃ imatura febres pl'ime ꝓꝑetate sui hũoris. Uene. Cõferūt venenis ꝛ sil'r succ⁹ ꝛ folia ipsoꝝ.

¶ De papauere. Cap̃.570^m.

PApauer qd ẽ. Papaueris sūt spẽs hortulana ꝛ cãpestris:ꝛ sil'r ẽ nigrū:ꝛ spẽs cornuti qð ẽ marinū:ꝛ fruct⁹ ei⁹ ẽ curu⁹:ꝛ spẽs spumosi heracliẽsis. Elec. Qð meli⁹ ꝛ sani⁹ est:est albū. Et oꝫ qdẽ vt terant̃ capita papaueris cuiusq̃ꝫ spẽi recẽtia ꝛ fiãt ex eis trocisci ꝛ refuent̃ ꝛ administrent̃. Nã. Hortulanū ẽ fridū ꝛ siccū i scðo:ꝛ nigrū i tertio:ꝛ dr̃ ꝙ vsq̃ꝫ ad q̃rtū. Opa.ꝛ ꝓꝑe. Spẽs papaueris sūt ifridatiue:ꝛ nõ ẽ in ipo glutinatio de q̃ sit curãdū. Et illð qdẽ qð ẽ nigrū ẽ igrossatiuū exiccatiuū:ꝛ papauer marinū cornutum cui⁹ fruct⁹ ẽ curuat⁹ sic̃ cornua tauri ẽ abstersiuū icisiuū ꝛ ẽ vehemẽtis abstersiõis. Et flos qdẽ cãpestris mūdificat vestigia vlcerū in oculis aialiū. Apa.ꝛ bo. Liniunt̃ spẽs ei⁹ ꝑter marinū sup herisipilaꝫ. Uul.ꝛ vl. Folia cornuti valẽt ad vlcera sordida ꝛ corrodūt carneꝫ additã ꝑꝑ suã abstersionẽ ꝛ eradicãt escaras:ꝛ sil'r flos ei⁹ ꝛ nõ ẽ ꝯueniẽs vlcerib⁹ mãifestis ꝑꝑ supfluitatẽ sue abstersionis. Et ex cãpestri qdẽ fit ẽpl'm cū oleo sup vlcera ꝛ eradicat ea. Instr.iun. Linit̃ cū sale sup podagrã ꝛ ꝯfert:ꝛ qñ ðcoq̃t radix papaueris cãpestris in aqua donec ꝯsumat̃ medictas ꝛ dat̃ in potu ꝯfert sciatice. Mẽ.cap. Facit somnū ꝛ ꝓprie illð qð nigrū ẽ:ꝛ ẽ stupefactiuū ꝛ in lycinio supponit̃ ꝛ facit dormire ꝛ ꝓhibet catarrū:ꝛ cū habẽtis vigilias fronti ex eo empl'm supponit̃ iuuat̃ ide:ꝛ simil'r qñ embrocat̃ decoctio ei⁹ ꝛ cū ex eo spumoso fit vomit⁹ bibito ꝭm q̃ꝫtitatẽ exuthe in mellicrato iuuant̃ ipso epileptici. Et oleū ei⁹ cū oleo rosa. est ꝯueniẽs soda qñ ex eo inungit̃ caput:cū tñ ab eo abstineꝛ q̃ꝫtū plus po̓le est sit meli⁹. Et qñq̃ꝫ distillat̃ ei⁹ decoctio in aurẽ fortis doloris ꝛ sedat dolorẽ ei⁹. Mẽ.ocu. Administrat̃ illud qð frigidū est in dolorib⁹ oculi vehemẽtib⁹ apð necitatẽ:sed in ipo est cautela obseruãda sicut dixim⁹ in opio. Mẽ.ãhe. ꝛ pec. Cõfert tussi calide ꝛ fluxib⁹ ad pectus ꝛ sputo sanguis. Et sumit̃ ex eo loch ꝯferẽs tussi calide valde ꝛ ꝓꝑe qñ miscet̃ cū achacia ꝛ succo barbe hircine. Filius ṽo Mesaugue inq̃t. Semẽ nigri mūdificat pect⁹. corticis aũt mãifestior dispõnū ẽ ꝙ adiuuat ad spuendū ꝛ in toto semĩe est mūdificatio. Mẽ.nut̃. Cõfert humiditatib⁹ stõchi. Et qñ radix ei⁹ qð marinuꝫ est.s. cornutū decoq̃t in aq̃ dõec mediet̃ aq̃ ꝯfert egritudinib⁹ epatꝭ ꝛ illi in cui⁹ vẽtre est hũor grossus. Et semẽ spumosi facit vomẽ. Et dr̃ simile ẽt huic in campestri. Mẽ.exp. Albū ꝛ nigrū qñ terunt̃ multū ꝛ dant̃ in potu cū vino nigro ꝛ pontico secãt fluxū vẽtris antiquū: ꝛ nã qdẽ ei⁹ nõ est vacua a virtute solutiua ꝛ cū h̓ resolutiua resoluit̃ in aq̃ ꝛ ex decoctione eius vehemẽti qñ fit clystere ꝯfert dissinterie:ꝛ qñ bibit̃ semen ei⁹ cū syrupo cartami lenit vẽtrẽ ꝛ qñ in potu dat̃ ð spumoso q̃ꝫtitas exuthe vnius in mellicrato facit vomere:ꝛ soluit semẽ spumosi flegma ꝛ humorẽ cruduꝫ:ꝛ simil'r semẽ spẽi egyptij dat̃ ad bibẽdum in natif ꝛ tri:ꝛ semẽ ei⁹ qð domesticū est cū melle augmẽtat sperma.

¶ Papauer etiam rubeū qð in vineis ꝛ segetib⁹ nascit̃ improprie papauer vocat̃:naꝫ a Diasco. dicitur aminonis:ꝛ arabice xachaiach vt apð Aui. multi putauerūt h̓ papauer nigꝝ eẽ ponẽtes lo-

co eiꝰ in ꝯfectione vnguẽti populeon: multũ errãtes eo ꝙ sit calide cõplexionis: nigrũ vo papauer fridissime de ĩproprie dictis. Pli. lib. 20. cap. 19. iter satiua ⁊ syluestria ẽ mediũ genꝰ qđ nisi in aruis esset spõte nasceret rhiã vocauimꝰ ⁊ erraticũ. Et ĩfra syluestriũ vnũ genꝰ ceraticũ vocãt: nigrũ cubitali altitudĩe: radice crassa ⁊ corticosa cauliculo ĩflexo vt cornicula: folia mĩora ⁊ tenuiora ꝙ̃ ceteris syluestribus: semen exile hꝫ: quidã hoc genus glaution vocant: alij paralion. nascitur enĩ in afflatu maris aut in nitroso loco ⁊c. hoc est cornutũ. Alterũ est in syluestribꝰ gñibꝰ heraclion vocat̃ ab alijs aphron folijs si procul intueat̃ spẽm passerũ p̄sentãtibꝰ radice in sũma terre cute: semine spumeo: ex hoc lina splendorem trahũt estate ⁊c. Tertiũ genus est thytimalon mecona vocant: alij archalion: folio leui albo capite magnitudinis fabe: colligitur vua florente siccatur in vmbra ⁊c. Sim.

¶ De persicis. Cap. 571m.

Persica. Nã. Sũt frida in fine scđi: hũida i p̄mo: ĩfra tñ finẽ eiꝰ. Opa. ⁊ ꝓp̄. Que sunt hũida velocis sũt putrefactõis lenificatiua ⁊ i ipsis ẽ stipticitas aliquãtula: ꝫ eis stipticiora sũt ea q̃ sũt icisa exiccata ⁊ in ipsis est ꝓhibitio cursus ⁊ imatura sũt stiptica ẽt. Deco. Abscidũt folia eiꝰ qñ ex eis fit linimẽtũ odorẽ psilotri. Mẽ. cap. Distillat̃ succꝰ folioꝝ eiꝰ in aurẽ ⁊ iterficit v̄mes ⁊ ꝯfert oleũ eoꝝ emigranee ⁊ doloribꝰ auris calidis ⁊ frigidis. Mẽ. nut. Matura sũt bona stõcho ⁊ in eis est virtꝰ faciẽdi appetitũ cibi. Et opꝫ qdẽ vt nõ comedant̃ post aliũ cibũ qm̃ corrũpunt̃ post eũ ⁊ corrũpũt ip̄m: sed p̄cedãt añ cibũ: ⁊ ea que sicca sunt: sunt tarde digõnis ⁊ non sunt boni nutrimẽti ꝙ̃uis sint plurimi nutrimẽti. Mẽ. ex. Fit ex eis ⁊ folijs ipsoꝝ emplm̃ sumini ⁊ iterficit vermes vẽtris: ⁊ simil'r si bibat̃ succus eoꝝ ⁊ que sũt eoꝝ superiora ⁊ folioꝝ ipsoꝝ: ⁊ illa que matura sunt leniũt ventrẽ ⁊ imatura stringũt. Et dixerũt qdã ꝙ ipsa addunt in coitu ⁊ vĩ ꝙ illđ sit in corporibꝰ siccis ⁊ cal'is.

¶ Persica triũ generum apud auctores inuenio: duracina vbiqꝫ nota: armenia ⁊ p̄coqua: que microtera grece vocantur: arabice mirmix: latine autem persica. Plinius tamen lib. 15. cap. 12. a regionibus distinguit genera. Sim.

¶ De pane. Cap. 572m.

Panis qd ẽ. Oꝫ vt sit panis mũdus salitꝰ: massaꝫ hñs ꝯfectã: fermẽtatꝰ: coctꝰ bñ i altanor vltie vna nocte ꝑmanẽs. Et nõ comedat̃ calidus sic ẽ. Panis. n. cal's nõ est apđ nãꝫ receptibilis: ⁊ acceptio eiꝰ q ẽ de furno ⁊ reliquoꝝ sibi sil'iũꝫ ẽ mala: ⁊ panis de simila ẽ melior eo q ẽ đ faria: ⁊ ꝙ̃to plus fuerit mũdior oꝫ vt fermẽtet̃ ⁊ dimittat̃ đõec ꝯsequat̃ pl'ꝫ. Et panis qdẽ furni nõ ẽ sic panis altanor si suscipiet đcoctionẽ ab vtroqꝫ latẽ. Et panis đ patella est crudus iteriꝰ: ⁊ ablutꝰ qdẽ ẽ ifridatiuꝰ ⁊ ẽ pauci nutrimẽti ⁊ natat i stõcho ⁊ ẽ ꝯueniẽs calefactiuis ⁊ nõ generat oppil'ones ⁊ nõ calefacit. Modus vo ablutiõis eiꝰ ẽ vt sumat̃ medulla panis q iacuit vna nocte ⁊ ifundat̃ i aq̃ cal'a: deide effundat̃ ab eo aq̃ q̃ sup̲ ipꝫ natat ⁊ remouet̃ sup̲ ipꝫ aq̃ đõec ab eo remoueat̃ virtꝰ fermẽti ⁊ reliquoꝝ ⁊ ꝯsequant̃ finẽ sue iflationis. Elec. Panis de simila nutribilior ẽ ꝙ̃ aliꝰ: ⁊ eiꝰ nutrimẽtũ ẽ meliꝰ: ꝫ ẽ tardioris penetratiõis ⁊ aldarmach sequit̃ ip̄m i suis dispõnibꝰ. Opirꝰ vo q ẽ plurimi furfuris velocis ẽ penetratiõis: ꝫ ẽ mĩoris nutrimẽti ⁊ đterioris. Et ille q nõ đcoqt̃ bñ ẽ plimi nutrim̃ti: ⁊ sil'r paꝝ hñs fermẽti: ꝫ eiꝰ nutrimẽtũ oppilat nisi illos q sunt plimi exercitij: ⁊ panis de patella ẽ huiꝰ gñis: eiꝰ nãqꝫ ꝑ sterior raro đcoqt̃ bñ. Et panis qdẽ ablutꝰ ꝑui ẽ nutrimẽti elõgatꝰ a similagieo leuis digõnis ⁊ põderis. Et panis frumẽti rari i iudicio existit opiri. Et panis alcataif gñat hũorẽ grossũꝫ ⁊ alsatit ẽ iflatiuꝰ tarde digõnis: ⁊ q melior de eo ẽ: ẽ ille q ẽ mixtꝰ cũ oleo amigdalino: ⁊ opꝫ qdẽ vt eiꝰ exiccatio sit in vmbra: ⁊ panis factꝰ i lacte plimi ẽ nutrimẽti ⁊ tarde đscẽsiõis ⁊ ẽ oppilatiuꝰ. Et ẽpl'm qdẽ fcm̃ ex pane calidiꝰ est ẽpl'o fcõ ex frumẽto. Deco. Panis q est de frumẽto nouo ipinguat velocit̃. Apa. ⁊ bo. Panis de frumẽto cũ mellicrato ⁊ succis ꝯueniẽtibꝰ bonꝰ ẽ apatibꝰ cal'is: lenit enĩ ea ⁊ ifridat. Vul. ⁊ vl. Qñ panis decoqt̃ cũ aq̃ ⁊ sale ⁊ ifundit̃ ex eo ipetigo ꝯfert. Mẽ. nut. Panis cal's facit sitim sua cal'itate ⁊ natat ꝑꝑ suã humiditatẽ vaporosam ⁊ satiat velociter ꝑꝑ illđ: ⁊ cal's qdẽ ẽ velocis digõnis ⁊ tarde descẽsionis. Mẽ. exp. Panis opirus est lenitiuꝰ nãe ⁊ aldarmach. stringit ⁊ fermẽtatꝰ lenit ⁊ azimus stringit vẽtrẽ: ⁊ ille q ẽ i patella coctus ẽ ex eis q̃ stringũt: ⁊ panis antiquꝰ siccꝰ stringit si nõ admiscet̃ ei aliud: ⁊ panis alcataif strigit ventrẽ: ⁊ panis subtilis strigit vẽtrẽ plus ꝙ̃ ille q ẽ de simila.

¶ Capitulum de l'ra. Q.

¶ De quinquefolio. Cap. 573m.

Quinquefolium quid est. Est pentaphilon etiam dictum est de ipso.

¶ Quinquefoliũ Plinius in lib. 25. cap. 9. nulli ignotũ est: cũ etiam fraga gignendo cõmendet̃: greci vocãt pẽtapentes siue chamezeleon: siue pẽtaphilon: rubrã hꝫ radicẽ: hec cũ inarescit: nigrescit: ⁊ angulosa fit: herba incipit ⁊ definit cum vite: eius radix sparganion vocatur ⁊c. mirum dixit fraga gignere. Sim.

¶ Capitulum de l'ra. R.

¶ De rizo. Cap. 574m.

Rizũ qd est. Nã. Est cal'm ⁊ siccũ ⁊ siccitas ipsiꝰ ẽ mãifestior cal'itate sua: verũtñ qdã dicũt ꝙ ẽ cal'ius frumẽto. Opa. ⁊ ꝓp̄. Nutrimẽtũ p̄bet ml'tũ ad ꝙ̃dã siccitatẽ đclinãs. Et cũ đcoqt̃ cũ lacte ⁊ oleo amigdalino maius dat nutrimẽtũ ⁊ meliꝰ ⁊ remouet̃ ab eo exiccatio ⁊ ꝯstrictio quã facit ⁊ ꝓprie cũ infundit̃ nocte vna in aq̃ furfuris. Et ipꝫ est ex eis q̃ tarde infrigidant̃ ⁊ in ipso est ꝯstrictio. Mẽ. exp. Decoctũ cũ aq̃ strigit vsqꝫ ad terminũ: ⁊ decoctũ cũ aq̃ in spermate efficit augmentũ: ⁊ neqꝫ strigit nisi p̄paret̃ frixiõe in cortice suo: ⁊ studeat̃ in destruẽdo aquositatẽ eius ⁊ ꝓprie eius qđ ĩfusum est in aqua furfuris ꝓpter quã destruit̃ eius siccitas.

¶ De rosis. Cap. 575m.

Rosa qd est. Est v̄tutꝭ cõposite ex suba aquea ⁊ terrea ⁊ i ip̄a sũt acuitas ⁊ stipticitas ⁊ amaritudo cũ stipticitate ⁊ pauca dulcedine: ⁊ in aqueitate paꝝ cal'itatꝭ cã rei ꝑꝑ quã ẽ dulcis ⁊ amara ⁊ i ip̄a ẽ s'btilitas faciẽs ipiꝰ stipticitatẽ penetrare q̃re accidẽ facit corizã. Et v̄tus qdẽ amara i ip̄a remanet dũ est recẽs: cũ aũt siccat̃ mĩorat̃ eiꝰ amaritudo: ⁊ ꝑꝑ h q̃ recens est soluit cũ põdus. ʒ. x. ex ea in potu sumit̃. Illa vo q̃ noiat̃ rosa fetida ẽ cal'a ⁊ est radix eiꝰ sicut piretrũ adustiua. Nã. Dixit Gal'. ꝙ rosa nõ ẽ vehemẽtis friditatꝭ cõpõne sui fcã ad nos: ⁊ dixit opꝫ vt sit frida i p̄. Ego aũt dico ꝙ eiꝰ siccitas est in p̄ncipio secũdi p̄cipue i đsiccata. Opa. ⁊ ꝓ. Eiꝰ exiccatio ẽ for-

tior sua stipticitate: qm̄ amaritudo eiꝰ est fortior stipticitate sui saporis ⁊ ē apitiua valde ⁊ sedat motū cholˀe ⁊ ē semē eiꝰ fortiꝰ stipticū qḋ ē in ipā: ⁊ silr̄ pili q̄ sūt in medio eiꝰ: ⁊ in toto ipsiꝰ ē ꝯfortatio mēbroꝝ iterioꝝ ⁊ eiꝰ stipticitas nō ptrāsit cū resolˀone. Et sicca qdez est magis stiptica ⁊ fridior. Et iā dī ꝙ i ea ē virtꝰ extrahēs surculos ⁊ spinas ⁊ reliq̄ carni ifixa. Et eiꝰ succꝰ bonꝰ ē exūgulate. s. albi abscisi vnguibus ⁊ exiccat̄ in vmbra. Deco. Rectificat fetorē sudoris qn̄ i balneo administrat̄. Ex ea q̊qꝫ fiūt ablutiōes ſm hūc modū. Sumit̄ rosa cui ros nō aduenit ⁊ dimittit̄ dōec extenuet̄: dein de sumunt̄ ex ea. xl. aur̄. ⁊ ex spica bōi odoris. l. aur̄. ⁊ ex myrra. vj. aur̄. ⁊ fiūt ide trocisci pui: qn̄qꝫ vo addūt in eis costi ⁊ liliꝫ: āboꝝ aā. ʒ. ij. ⁊ qn̄qꝫ ponunt eos mulieres i manik ⁊ abluūt malū odorē sudoris. Apa. ⁊ bo. Dixerūt qdā ꝙ ipa abscidit v̄rucas oēs qn̄ administrat̄ trita: ⁊ qn̄ rosa coqt̄ ⁊ terit̄ ⁊ nō exp̄mit̄ ⁊ fit ex ea ēplˀz apatibꝰ calidis soluit ea: ⁊ silr̄ ꝯfert herisipile. Vul. ⁊ vl. Cōfert vlceribꝰ p̄cipue abrasionibꝰ i coxis ⁊ i ancha ⁊ gn̄at carnē i pfundis. Et dixerūt qdā ꝙ ipa extrahit ea q̄ ifixa sūt i carne ⁊ spinas trita. Mē. cap. Sedat soda qḋ ex ea hūidū ē. Et ꝺcoctio aq̄ eiꝰ ⁊ oleū eiꝰ faciūt sternutationē cū odorant̄. Et dixerūt qdā sternutatio ex ipa fit: ppterea qꝛ retinet vaporē ⁊ fortasse illḋ ēt ē pp v̄tutē suā abstersiuā ⁊ pphibitionē i cerebris hn̄tibꝰ subtiles supfluitates. Et ipamet facit sternutare illū cuiꝰ cerebrū ē calˀz ⁊ eiꝰ semē strigit gigiuas ⁊ silr̄ succꝰ eiꝰ cū ꝺcocto: ⁊ ꝯfert ēt dolori auriū. Mē. ocu. Sedat dolorē i oculo ex calˀitate: ⁊ silr̄ ꝺcoctio ex sicca est ꝯueniēs grossitiei palpebraꝝ cū ex ea fit alcofol: ⁊ silr̄ eiꝰ oleū ⁊ succꝰ ipsiꝰ: ⁊ ipa qdē nō ꝯfert obthalmie nisi cū ex ea abscidunt̄ additamēta ipsiꝰ alba. Mē. ābe. ⁊ pec. Cū aq̄ ro. bibit̄ ꝯfert syncopi ⁊ eiꝰ succus: ꝫ eiꝰ virgulta sūt bona sputo sanguis: ⁊ silr̄ capita ipsiꝰ. Mē. nut. Aq̄ ro. ē bona epati ⁊ ꝯfortat q̄ ex ea nutrita ē cū melle stōchū ⁊ ē geleniabi ⁊ iuuat ad digerēdū. Et rosa qdē ⁊ eiꝰ succꝰ ꝯferūt hūorositati stōchi. Oleū vo ros. extiguit inflationē stōchi. Et silr̄ epithima factū stōcho ex rosa ipa: ⁊ eius syrupꝰ ꝯfert ei q̄ in stōcho mollificationē hꝫ. Mē. explˀ. Sedat dolorē ani linita sup eū cū pēna ⁊ dolorē matricis ex caliditate: ⁊ silr̄ decoctio que fit ex sicca ⁊ ꝯfert doloribꝰ recti intestini. Et fit clystere ex decoctione eius vlceribꝰ itestinoꝝ: ⁊ similr̄ syrupꝰ eius bibit̄ ad illud: dormire vo super locū ex ea stratū abscindit desideriū. Et que recens est fortasse soluit si sumat̄ pondus. ʒ. x. ex ea decies. Sicca vo nō soluit. Et oleū ro. soluit ventrē.

De renibus. Cap. 576[m].

Renes qd st. Floti sūt: laudabiliores ex eis st renes hedi lactētis. Flā. Sūt eq̄les ad siccitatē ꝺclinātes. Opa. ⁊ p. Parui sūt nutrimēti ⁊ hūor eoꝝ ē malus ⁊ laudabiliores eoꝝ st renes hedi. Mē. nu. Sūt difficilˀ digōis ⁊ horridi saporis.

De rob. Cap. 577[m].

Rob. Mē. anhe. ⁊ pec. Iuuat ad spuendū ⁊ ponit̄ in syrupo de papauere noto. Mē. explˀ. Cōfert dolori renū ⁊ vesice.

Rob arabicē est succus cuius fructus coctus ad spissitudinē vt seruari possit. Sim.

De rutha. Cap. 578[m].

Rutha qd ē. Syluestris vehemētioris ē nigredis q̄ꝫ albarmel. Elec. Cōueniētior rutha ē domestica q̄ nascit̄ apḋ arborē fici. Flā. Hūida calˀa est ⁊ sicca i scḋo. Et sicca ē calˀa ⁊ sicca i tertio: sicca vo syluestris ē calˀa ⁊ sicca i q̄rto. Opa. ⁊ pp̄. Est icisiua resolutiua carminatiua valde mūdificatiua venaꝝ vlceratiua stiptica. Deco. Cū nitro ponit̄ sup morpheā albā ⁊ sup v̄rucas ⁊ moꝝ: ⁊ r̄mouet odorē allioꝝ ⁊ cepaꝝ ⁊ ꝯfert alopicie. Apa. ⁊ bo. Syluestris qn̄ terit̄ ⁊ fit ex ea ēplˀm mēbro sup qḋ ē apa calˀz ꝯfert: ⁊ qn̄ pōit̄ sup scrophulas gutturis ⁊ ascelle resoluit eas: ⁊ gūma eiꝰ ē fortior i oibꝰ illis. Vul. ⁊ vl. Pōit̄ cū butyro ⁊ melle sup ipetiginē: ⁊ cū aceto ⁊ cerusa sup formicā: ⁊ herisipilā sanat ātiq̄ꝫ. Instr. iun. Cōfert paralysi ⁊ sciatice ⁊ doloribꝰ iūcturaꝝ bibita ⁊ more ēplˀi supposita cū melle. Mē. ca. Aufert odorē allioꝝ ⁊ cepaꝝ ⁊ fit ex ea ēplˀz cū sauich ad sodā ātiq̄ꝫ. Et qn̄qꝫ fit ex ea ēplˀz cū aceto i naso ad fluxū sanguis nariū ⁊ retiet ipm. Et succꝰ eiꝰ calefactꝰ i cortice granati distillat̄ i aurē ⁊ mūdificat eā ⁊ sedat dolorē ⁊ tinitū ⁊ sonitū ⁊ iterficit v̄mes ⁊ liniunt̄ cū ea vlcera capitꝫ. Mē. ocu. Ipa acuit visum ⁊ pprie succꝰ eius cū succo feniculi ⁊ melle collyrio facto ex ea aut comesta. Et qn̄qꝫ fit ex ea ēplˀz sup pulsationē oculi. Mē. ābe. ⁊ pec. Decoctio eiꝰ q̄ humida ē cū āheto sicco ꝯfert dolori pectoris ⁊ difficultati anhelitꝰ ſm testimoniū ruffi. Mē. nut. Fit ex ea ēplˀm cū ficubꝰ ad hydropisim hyposarchā ⁊ dat̄ i potu vinū i q̄ decoqt̄ rutha ēt. Et qn̄ ꝺ semie eiꝰ bibit̄ ab vna. ʒ. vsq̄ꝫ ad. ʒ. ij. ad singltū flˀaticū sedat ipm. Et ipa qdē digerit ⁊ facit appetitū cibi ⁊ ꝯfortat stōchū splenī. Mē. exp. Exiccat sperma ⁊ abscindit ipm ⁊ deijcit desideriū coitꝰ ⁊ ꝯcubitꝰ ⁊ vtraq̄ꝫ spēs eiꝰ stringit ⁊ sedat dolorē pūgitiuū. Et fit ex ea clystere cū oleo ad dolores colice ⁊ ponit̄ cū melle sup vlcera ani ⁊ bibit̄ cū oleo ⁊ bibit̄ pp v̄mes: ⁊ ābe spēs expellūt supfluitates corporis cū puocatione: ⁊ silr̄ retinet egestionē. Et fit ex ea emplˀm cū folijs lauri super testiculos apata ipoꝝ. Feb. Et silr̄ ꝯfert rigori comestio ipsiꝰ ⁊ iūctio ex oleo eiꝰ. Vene. Resistit venenis ⁊ bibat qui sibi timet ne in potu sumat venenū ⁊ pūgi a venenosis de semine eiꝰ pōdus. ʒ. j. cū folijs suis cuz vino ⁊ pprie si bibit̄ cū nuce ⁊ bolo oibꝰ ꝯtritis ⁊ cōmixtis: ⁊ plurimū ipsius sumere de syluestri est pernitiosum.

Rutha tres hꝫ spēs: domestica vbiq̄ꝫ nota: ⁊ ē agrestis ⁊ in nullo a domestica differēs nisi loco natiuitatis: ⁊ vlceratiua est: ⁊ faciē odorata vrit: tertia est harme. Diasco. Ruthe duo sunt genera: domestica ⁊ agrestis: montuosa viscidior est hortiua: escis nō apta: sed melior est que circa cucumeres nascit̄ ⁊c. Sim.

De rubo. Cap. 579[m].

Rubꝰ qd ē. Dixerūt qdā ꝙ ē albausegi ⁊ ē q̄dā spēs eiꝰ q̄ noiat̄ rubꝰ canis ⁊ hꝫ fructū qui est sicut oliua habēte iteriꝰ lanā. Ele. Succus eiꝰ coagulatus cū exiccatione in sole forti. Flā. Est fridus ⁊ siccꝰ ⁊ i fructu eiꝰ maturo est caliditas quedā. Opa. ⁊ pp̄e. Est stipticꝰ de-

ficcatiuus cũ oibꝰ partibꝰ suis ⁊ folia eiꝰ sunt minora in hoc pp suã aqueitatẽ. Deco. Decoctio stipituz ⁊ folioꝝ eius tingit capillos. Apa.⁊ bo. Prohibet ex folijs eiꝰ emplꝰm ambulationẽ frauduletis ⁊ formice: ⁊ est bonũ sup heresipilã: ⁊ eiꝰ humor est grossus. Illð eni qð de eo exiccatũ est stringit manifeste: ⁊ silr flos eiꝰ. Et in radice qdẽ ruffi est subtilitas cũ stipticitate ⁊ pp hoc frãgit lapidẽ. Uul.⁊ vl. Cõfert vlceribꝰ que sunt sup caput ⁊ ꝯsolidat vulnera. Mẽ.cap. Qñ masticanť folia eiꝰ strigũt gigiuã ⁊ sanãt alcola: ⁊ silr fructus eiꝰ ⁊ folia ipsiꝰ sanãt dolores gingiue: ⁊ succus folioꝝ eiꝰ sanat os calidũ ⁊ folia eiꝰ sanãt vlcera capitis ⁊ multitudo fructus albausegi facit soda. Mẽ.ocu. Cõfert exiture oculi. Mẽ.anhe.⁊ pec. Cõferũt ptes eiꝰ sputo sanguis. Mẽ.nuť. Ex folijs eiꝰ fit emplꝰm stõcho debili recipiẽti mãs ⁊ ꝯfortat eũ. Mẽ.expul. Strigit vẽtrẽ ⁊ rubꝰ qdez canis cũ accipiť a fructu eiꝰ lana q̃ ẽ in eo ⁊ decoqť strigit eiꝰ decoctio vẽtrẽ ⁊ abscindit cursuz humiditatꝭ antiq̃ ex mřice ⁊ ꝯfert hemorroidibꝰ natis in ano ex qbꝰ currit sanguis facto ex eo emplꝰo. Et ipse ⁊ flos eiꝰ ꝯferũt vlceribꝰ ĩtestinoꝝ ⁊ solutioni ⁊ frãgũt lapidẽ subtilẽ in eis. Uene. Est cõueniẽs morsui aĩalis qð nominať karites.

¶ Rubus alius batꝰ ferẽs mora: alius rubꝰ canis: q grece cinosbatus vocať: ⁊ est spina q̃ nr̃o idiomate rozagna vocať q̃si rosa acuta: eiꝰ semẽ vel fructꝰ est similis fructui rose: in cuiꝰ sũmitatibus oriť q̃dã tuberositas tecta lanugine aspera habẽs intus vermiculos: quã moderni qdã falso bedeguard vocauerũt: profert flores vt rosa: virgas hꝫ rectas ⁊ vncis spinis fortibꝰ armatas. Pli.lib.16.ca.38. Rubi inqt mora ferũt ⁊ alio gñe similitudine rose: q vocať cinosbatos. tertiũ genus ideũ vocant greci a loco: tenuior alr tenerior q̃ꝫ cetera minoribusq̃ꝫ spinis ⁊ minus adũcis. Sim.

¶ De rubea tinctoꝝ. Cap.580m

Rubea tinctoꝝ qd est. Est pontici saporis.. Opa.⁊ pp. Abstergit cũ eq̃litate ⁊ poniť sup ĩpetiginẽ cũ aceto ⁊ sanat eã ⁊ mũdificat cutim ab oĩ vestigio. Instr.iun. Dať in potu cũ mellicrato ⁊ ꝯfert sciatice ⁊ paralysi q̃ est cũ nocumẽto in vtrisq̃ꝫ lateribus ⁊ in sensu ⁊ dať in potu de ea.ʒ.j. cũ duabꝰ.ʒ. rauedsceni ad ꝑcussionẽ ⁊ casum cũ vase vitreo terreo de vio passarũ. Mẽ.nuť. Dať in potu fructꝰ eius cũ oxymelle ad apata splenis ⁊ mũdificat epar ⁊ splenẽ ⁊ aperit oppilõnes eoꝝ ⁊ ẽ ei ꝓprietas in hoc. Mẽ.exp. Prouocat vrinã adeo vehemẽter q̃ꝫ q̃nq̃ꝫ facit mingere sanguinẽ. Et opꝫ vt q eã bibit quaq̃ꝫ die balneeť. Et q̃n supponiť prouocat mẽstrua ⁊ extrahit fetũ. Uene. Stipites eius cũ folijs suis conferunt morsui venenosoꝝ vermium.

¶ Rubea tinctoꝝ que ⁊ rubia dĩ. Dy. rubia quã alij eritrodanũ: latini vo rubiã dicũt: herba est oĩbus nota: eius spẽs due sunt: vna agrestis: alia que appellať sparthos: ramulos siue thyrsos hꝫ tenues ⁊ q̃si nodos: folia per interualla distantia atq̃ꝫ per singulas anodationes veluti stellarũ imaginẽ metiẽtia: fructus siue semẽ est ei rotundũ ⁊ viride: dehinc rubeũ aut circa maturitatẽ nigrũ: radicem hꝫ longam ⁊ tenuem ⁊ rubicundam ⁊c. Sim.

¶ De raffano. Cap.581m.

Raffanus qd est. Fortius qð est in ipso est semẽ ipsiꝰ: deide cortex eiꝰ postea folia ipsius: deide caro eiꝰ. Et oleũ qdẽ eiꝰ existit in virtute olei de kerua: nisi qꝛ est vehemẽtioris caliditatꝭ ipo ⁊ syluestre in oibꝰ narrationibꝰ cõicat ei: ꝫ fortius eo. Ele. Fortius qð est in ipso est semẽ eiꝰ. Et ille q magis tẽperatꝰ ẽ: ẽ ille q est elixatꝰ. Nã. Lignũ eiꝰ est calidũ in ꝑmo ⁊ humidũ: ⁊ semẽ eiꝰ est calꝰm in tertio. Opa.⁊ pp. Sñat vẽtositates: ꝫ semẽ eiꝰ ĩpas soluit ⁊ in ipso est subtiliatio fortꝭ ⁊ ꝓprie in semie eiꝰ: ⁊ q est syluestris est ĩflatiuꝰ. Et ille q est elixatꝰ est nutribilior pp sepationẽ illiꝰ ab eo qð ẽ mediciale. Et nutrimẽtũ qdẽ eiꝰ ẽ flãticũ ⁊ paucũ cũ ꝫ. Et in ipso est suba q̃ velox est ad putrefiendũ: ⁊ illud pp illð qð in ipso est de nocumẽtis. Folia aũt vernalia q̃n elixanť ⁊ comeduntur cũ oleo ⁊ almuru nutriũt plus q̃ꝫ radix. Dec. Si misceať cũ oleo faria lolij facit nasci pilos ĩ alopicia. Et q̃n fit ex eo emplꝰm cũ melle eradicat vestigia accidẽtia sub oculo q̃ sunt cũ occultatiõe: ⁊ ꝯfert semẽ eiꝰ lentiginibꝰ factis in mẽbris ⁊ reliqs coloribꝰ extneis ⁊ vestigijs ⁊ percussionibꝰ ⁊ pãno: ⁊ ipm cũ ꝯdisi linituz remouet morpheã nigrã ꝓprie in balneo. Et ipse multiplicat pediculos in corporibꝰ. Apa.⁊ bo. Cũ faria lolij adhibitꝰ bothor lenibꝰ abstergit eas. Uul.⁊ vl. Quando ex eo fit emplastrũ cũ melle eradicat vlcera frauduleta ⁊ vlcera lenia: ⁊ semẽ eiꝰ cũ aceto eradicat vlcus cãcrenarũ integre: ⁊ similr operať sup ĩpetiginẽ. Instr.iun. Semẽ eiꝰ expellit pulsationẽ que ẽ in iuncturis ⁊ est bonũ dolori iuncturarũ valde. Mẽ.cap. Nocet capiti ⁊ dẽtibꝰ ⁊ palato: ⁊ succus eius ⁊ oleum ipsiꝰ ꝯferũt vẽtositatibꝰ ĩ aure valde. Mẽ.ocu. Nociuus est oculo verũtñ abstergit ipm q̃n in eo distillať aq̃ eiꝰ ⁊ delet vestigia que sũt in oculo sub lachrymali. Inqt filius Mesaugue: folia eiꝰ acuũt visuz. Mẽ.anhe.⁊ pec. Qui est elixatus est ꝯueniens tussi antiq̃ vetuste ⁊ chimo grosso generato in pectore: ⁊ ipse cõfert prefocationi accidenti ex fungis mortiferis. Et si decoquať cũ oxymelle: deide fiat ex eo gargarismus cõfert prefocationi. Et in ipso cũ hoc est nocumentũ gutturis ⁊ est addens in lacte. Mẽ.nuť. Est malus stõcho faciẽs eructuare. Et post cibũ lenit ventrem ⁊ facit cibũ penetrare ⁊ ante cibũ facit natare cibũ ⁊ nõ quiescit ⁊ ꝓpter hoc facilẽ efficit vomitũ ⁊ ꝓprie cortex eius cũ oxymelle ⁊ cõuenit lateri ⁊ spleni superpositus vt emplastrũ. Et semẽ eius cũ aceto facit nauseã valde ⁊ resoluit apostema splenis. Filius vo Mesaugue dixit. Si comedať post cibũ digerit ⁊ ꝓprie folia eius. Et aq̃ folioꝝ eiꝰ aperit oppilationes epatis ⁊ remouet icteritiã. Et dixerũt qdã folia eiꝰ digerũt ⁊ corpus eius facit nauseã: ⁊ semẽ ipsius resoluit inflationẽ in ventre ⁊ facit facilẽ egressionẽ cibi ⁊ facit appetitũ ⁊ aufert dolorez epatis ⁊ aq̃ eius est bona hydropisi. Uene. Cõfert morsui vipere ⁊ cũ vio morsui cornute etiã. Et semẽ eius ꝯfert venenis ⁊ vermibꝰ venenosis. Et si ponať frustũ eiꝰ sup scorpionẽ moriť: ⁊ aqua eius experta est in hoc: ⁊ ẽ fortior. Et si momorderit aliquẽ scorpio qui raffanũ comedit nõ nocebit ei.

¶ Raffanus. Pli.lib.19.ca.5. gñã eiꝰ greci fecerũt tria: folioꝝ dĩa crispi atq̃ꝫ lenis: ⁊ tertiũ syluestre: atq̃ꝫ huic leuia qdẽ folia: sꝫ breuiora ac rotũda copiosaq̃ꝫ atq̃ꝫ fructicosa: sapor aũt asper: ⁊ medicamenti istar ad eliciendas aluos. Et infra nostri alia fecere genera: algidense a loco longum atq̃ꝫ transflucidum: alterum rapi figura qð vocant syria cum suauissimum fere atq̃ꝫ tenerum hyemisq̃ꝫ patiens: aliud syluestre: greci cheriam appellant: põtici armon: alij leucẽ: nostri armoraciã fronde copiosius q̃ꝫ corpore ⁊c. ⁊ alij marmoracium vocant hoc. Sim.

¶ De reban. Cap. 582m.

r Eban. Mem. expul. Confert hemorroidibus.

¶ Reban. de hoc Aui. duo facit capitula: vnũ hoc qđ est breue qđ q̄si notũ sibi nõ notificat: aliud de Reban salamonica qđ sequit̄: qđ oĩno sibi ignotũ fuit: vt apparet ex textu eius. Sim.

¶ De reban salamonica. Cap. 583m.

Reban salamonica qd est. Inuenit̄ ĩ mõtibus spahã ⁊ ẽ sil'is anheto humido. Et dr̄ ꝙ folia eiꝰ sunt sic̄ malua ⁊ poma eius sunt ꝑua ⁊ inuoluit̄ sup arborẽ sic̄ volubilis. Et vr̄ ꝙ sit in ip̄o diũsitas ⁊ vr̄ ꝙ ſmo verꝰ sit inuẽs ad h̄ ꝙ ip̄a ẽ plãta q̄ noiat̄ basaserũ. Vulgꝰ. n. existimat ꝙ ẽ rebã salamonica. Opa. ⁊ ꝓprie. Est subtilis exiccatiua resolutiua Apa. ⁊ bo. Cõfert posita cũ aceto super herisipilaꝫ ⁊ linitur sup apostemata flegmatica. Vul. ⁊ vl. Linitur cum aceto super vlcera ambulatiua. Instrumenta iuncturarũ. Linitur sup podagraꝫ ⁊ cõfert ei ⁊ est eius proprietas. Mẽ. ca. Cõfert torture. Mẽ. exp. Supponit̄ cum oleo ro. ad dolorem matricis. Vene. Linit̄ sup mordicationẽ scorpiõis.

¶ De roba. Cap. 584m.

Roba qd est. Et auellana indica ⁊ ẽ fructꝰ magnꝰ ĩ magnitudine auellane similis papauero ⁊ separatur a grano sicut neregil. Nã. Et ẽ calida ⁊ sicca. Apa. ⁊ bo. Est epithima super scrofulas cũ aceto conueniens. Vul. ⁊ vl. Cõfert scabiei ⁊ pruritui. Instr. iun. Disrũpit vẽtositates ĩpediẽtes ĩ dorso. Mẽ. cap. Fit ex ea caputpurgiũ ad torturã ⁊ plĩm ꝯfert ei: ⁊ simil'r ꝯfert emigranee ⁊ soda. Et est caputpurgiũ ꝯferẽs epil'ie ⁊ scothomie ⁊ manie ⁊ mel'ie. Et iã qdẽ exptũ ẽ caputpurgiũ eiꝰ in tortura tribꝰ diebꝰ ⁊ fecit currẽ hũiditatẽ ex naribꝰ ⁊ fecit fluẽ flegma plĩm ⁊ remouit egritudinẽ in tribꝰ diebꝰ. Et opꝫ vt patiẽs torturã moret̄ in domo tenebrosa: ⁊ ꝯfert vẽtositatibꝰ crudis. Mẽ. ocu. Cõfert aq̄ in oculo alcofol facto ex ea ⁊ ꝓp̄e succꝰ mioris eiꝰ ⁊ ventositati asebel ⁊ pãno ⁊ caputpurgio facto ex ea cũ aq̄ amaraci: ⁊ fit ex ea alcofol cũ ãthimonio tortos hũtibꝰ oculos. Mẽ. ãbe. ⁊ pec. Dat̄ ĩ potu de radice eiꝰ põdus. ʒ. ij. cũ vĩo ad pleuresim fridã ⁊ asma ⁊ tussiꝫ ãtiq̄ꝫ ⁊ sputũ sanguis ex pectore ꝑꝑ illđ qđ ĩ ip̄a ẽ stipticitas. Mẽ. exp. Cõfert chol'ice passioni ⁊ dat̄ đ eo ĩ potu põdus. ʒ. ij. ad anũ ⁊ dolorẽ mr̄icis. Et pessariũ suppositũ de eo qđ ex ip̄a fricatiõe dissolutũ ẽ ꝓuocat mẽstrua ⁊ extbit fetũ: ⁊ sil'r succꝰ eiꝰ ⁊ sol'one educit chol'aꝫ nigrã ⁊ fl'a ⁊ aq̄sitatẽ c̄t ⁊ chol'am ex corpe toto absq̄ꝫ difficl'tate: ita ꝙ sanat albaras ⁊ remouet eã ⁊ icteritiã ⁊ pãnũ ⁊ sil'ia: ⁊ resoluit colicã: ⁊ eiꝰ potio ẽ triũ kermet ⁊ kermet ẽ sex kerates. Et bibit̄ cũ vino dulci: aut oxymelle ⁊ dat̄ cũ petrosillino ⁊ dauco. Et scamonea mouet eiꝰ sol'onẽ: qñ ip̄a admiscet̄ ⁊ ꝯfortat ip̄aꝫ ⁊ q̄ꝫtitas eiꝰ est cũ vnoq̄q̄ꝫ aur̄. ip̄siꝰ ponant̄ tres anulusat de scamonea: ⁊ qñq̄ꝫ assumit̄ de ea põdus. ʒ. ij. ⁊ terit̄ ⁊ ponit̄ cũ vĩo dulci: aut in oxymelle ⁊ dimittitur aliquãto spatio: deinde coquit̄ vinũ illud cũ lentibꝰ: aut ordeo cũ carne galline ⁊ dat̄ ad sorbẽdũ ius eius ⁊ miscet̄ ei de scamonea. Feb. Confert febribꝰ quartanis. Vene. Est tyriaca morsui scorpionis ⁊ ruthele. Et qdam student ad hoc vt sumãt de cortice eius superiore sicut lens ⁊ ꝓijciãt in fissurã puncture.

¶ De reubarbaro. Cap. 585m.

Reubarbarũ. Elec. Qñq̄ꝫ adulterat̄ h̄ mõ. Decoq̄t̄ ⁊ assumit̄ eiꝰ aq̄sitas ⁊ desiccat̄ succꝰ eiꝰ: deide exiccat̄ suba eiꝰ post illđ ⁊ vẽdit̄ sic̄ ẽ. Vex ip̄ꝫ ẽ tũc spissius ⁊ vehemẽtiꝰ stipticũ ⁊ purũ ẽ vehemẽtiꝰ rarũ ⁊ minus stipticũ ⁊ est crocee tincture. Opa. ⁊ ꝓp̄. Suba arboris eiꝰ ẽ cõmixta ex aqueitate ⁊ aereitate: ⁊ ĩ ip̄o ẽ terreitas amara ꝑꝑ actionẽ igneitatis ĩ ip̄ꝫ: ⁊ sil'r eiꝰ mollities ⁊ stipticitas sũt ex terreitate eiꝰ ⁊ seq̄t̄ ip̄m in stipticitate eiꝰ terreitas: imo ẽ iuuamẽtũ ĩ ea: ⁊ cõplet̄ eiꝰ opꝰ cũ q̄litate sue terreitatis: ⁊ qđ de ip̄o purũ ẽ: ẽ minꝰ stipticũ. Deco. Cõfert pãno ⁊ vestigijs remanẽtibꝰ sup cutes: qñ linit̄ cũ aceto ⁊ fit' eñio cũ eo. Apa. ⁊ bo. Fit ex eo ẽplꝫ cũ qbusdã hũiditatibꝰ ad apata cal'a. Vul. ⁊ vl. Cõfert ĩpetigini epithimatũ cũ aceto. Instr. iun. Cõfert valde casui ⁊ ꝑcussiõi. Et inq̄t Alcãzi potio eiꝰ sit. ʒ. ij. in vĩo ꝑmixto ⁊ ꝯtusionibꝰ: qñ dat̄ in potu cũ vĩo odorifero: ⁊ sil'r qñ inũgit̄ ex oleo eiꝰ ad ꝯtusionẽ lacertoꝝ ⁊ dolorẽ eoꝝ ⁊ extẽsionẽ ⁊ ꝯfert rupture. Mẽ. anhe. ⁊ pect. Cõfert asmati ⁊ sputo sanguis. Mẽ. nu. Est ꝯferẽs epati ⁊ stõcho ⁊ đbilitati ãboꝝ ⁊ doloribꝰ eoꝝ ⁊ doloribꝰ ĩtrinsecis ⁊ singultui ⁊ rupture ⁊ extenuat splenẽ. Mẽ. exp. Cõfert adhereb ⁊ dolori pũgitiuo vẽtris ⁊ dissinterie ⁊ dolori renũ ⁊ vesice ⁊ doloribꝰ mr̄icis ⁊ fluxui sanguis. Feb. Cõfert febribꝰ antiq̄s ⁊ hũtibꝰ ꝑiodos. Vene. Cõfert morsui vermiũ venenosoꝝ ⁊ serpẽtis ⁊ q̄ꝫtitas potꝰ eiꝰ est sicut q̄ꝫtitas potus agarici.

¶ Reubarbarũ est frigefaciẽs equũ ⁊ calefaciẽs hominẽ. Sim.

¶ De ramech. Cap. 586m.

Ramech. Nã. Est frida ⁊ sicca. Opa. ⁊ ꝑ. Est stiptica exiccatiua subtiliatiua cõstrictiua: ꝓhibẽs effusiões mãeꝝ ⁊ sedat cal'itatẽ. Mẽ. nut̄. Confortat stõchũ qñ in potu dat̄ cũ aqua myrti. Mẽ. exp. Constringit ventrem.

¶ Ramech est confectio ex galia ⁊ passulis: ex qua fit galia muscata: ⁊ debent esse passule ĩmature.

¶ De ratienigi. Cap. 587m.

Ratienigi qd est. Nominat̄ colofonia: ⁊ ẽ gũma pini ⁊ noiat̄ arbor eius in scemialherez. Nã. Est cal'a ad tertiũ: sicca in ꝑ. Opa. ⁊ ꝓp̄e. Generat carnẽ corpoꝝ teneroꝝ: sed cõmouet dolores in corporibꝰ teneris: ⁊ qñq̄ꝫ sanant̄ ea vlcera cũ balaustijs ⁊ venis ⁊ similibus.

¶ Ratienigi in. 7. Joã. Serap. in vnguento aselemanum aliter alseleuiabin ⁊ est vnguentum apostolorum: ⁊ in alys multis locis exponitur ꝙ est colofonia.

¶ De ribes. Cap. 588m.

r Ibes qd est. Inest ei virtus acetositatis citri ⁊ agreste. Nã. Est frigida ⁊ sicca in tertio. Opa. ⁊ ꝓp̄. Est exiccatiua ⁊ abscindit sanguinẽ sedatiua caliditatis ⁊ ꝯfert apostematibꝰ pestilentie que subito interficiũt. Mẽ. ocu. Acuit visum qñ fit alcofol ex succo eius. Mẽ. expl'. Cõfert solutioni cholerice. Apa. ⁊ bo. Confert variolis ⁊ morbillo ⁊ apostematibus pestilentialibus ⁊ pestilentie.

¶ Ribes

¶ Ribes arabice plāta in mōtib⁹ syrie nascēs: ꝛ sub niuib⁹ virens acetosi saporis vtilis vētris fluxui cholico pcipue: ex cui⁹ succo syrup⁹ sepe ad nos ōferť: fruct⁹ ēt ei⁹ vsui medicinaꝝ apt⁹ vt: ex aucte Raſ. in Almāsorē: q iter fruct⁹ ip̄z cōputat. Albaui ē planta stipitē hñs rubeū ad viriditatē decliuez tenez: cui⁹ sapor ē dulcis acetositate mixt⁹: folia rotūda viridia ꝛ magna: cui⁹ granuz portať de corasce acidi saporis: de quo fit rob ꝛc. nos āt loco ei⁹ succū acetose que est lapaciū agreste ponere possumus. Sim.

¶ De rachamat. Cap. 589[m].

Rachamat. Mē. capi. Distillať fel ei⁹ cū olo violaceo in latere diuerso ad emigraneā ꝛ diuerso ad dolores auris. Et fit ex eo caputpurgiū isantib⁹: aut distillať i narib⁹ ipsoꝝ pp illō qō i eis ē de vētositatib⁹ pueroꝝ. Mē. ocu. Fit alcofol ex felle ei⁹ ad albedinē oculi cū aq̄ frida. Mē. ex. Dī ꝙ sterc⁹ ei⁹ eijcit fetū vaporatuz. Uene. Jnqt fili⁹ Alapatrich. Ei⁹ fel exiccať in vase vitri in vmbra ꝛ fit ex eo alcofol i latere morsus vipe: sed non credo illud. Et quidam dixerunt ꝙ exptū fuit ad venenum scorpionis ꝛ serpentis ꝛ vipere maioris ꝛ iuuat. Et videť mihi ꝙ liniendo factum est.

¶ De rasas. Cap. 590[m].

Rasas qd est. Jā dcm̄ est in caplo de plūbo: ꝛ h̄ est stānū: ei⁹ āt cerusaz ꝛ spēs faciēdi eā dicem⁹ in antidotario. Elec. Qd in eo subtile ē: est qd adustum est ex cerusa: ꝛ opz vt timeať odor ei cum aduriť. Nā. Est fridū ꝛ humidū. Opa. ꝛ p. Jn eo qd ē adustū est lenificatio ꝛ subtiliatio ꝛ resolō ꝛ iterfectio sanguis. Et ei⁹ cerusa ē glutinatiua ifridatiua: cuius virt⁹ est virt⁹ thutie aduste. Et scoria qdē rasas ē in siītudie virtuū rasas adusti. Apo. ꝛ bo. Qū fricať cū vino aut alio aut aliq̄ succoꝝ fridoꝝ ɔfert apatib⁹. Uul. ꝛ vl. Cōfert vlcerib⁹ fraudulētis ꝛ ambulatiuis. Et cerusa replet vlcera ꝛ glutinat ea. Uene. Quando fricať eius cerusa super pūcturam scorpiōis marini ꝛ draconis marini ɔfert. Et oportet vt timeatur eius odor apud adustionem.

¶ De rabadat. Cap. 591[m].

Rabadat. Mē. ca. Diciť ꝙ rabadat positus sup caput patiētis soda remouet soda. Gal. vō inqt. Existimo ꝙ ipsa facit illud dū ē viua: mortuam enim iam expertus fui ꝛ nihil inueni.

¶ Rabadat est piscis stupefaciens torpendo.

¶ De reiben. Cap. 592[m].

Reiben qd ē. Est lapis q ē siē cācer. Nā. Est fridus ꝛ humidus in scdo. Opera. ꝛ p. Exiccat ꝛ abstergit ꝛ eius virtus est proxima virtuti cancri. Mem. ocu. Acuit visum.

¶ De rubien. Cap. 593[m].

Rubien. Opa. ꝛ p. Est ɔueniēs cib⁹: ħ salit⁹ antiquus generat melancholiam. Mē. expul. Augmentum efficit in coitu.

¶ Rubien in. vij. Serapionis in medicis oculoꝝ sepe reperitur: ꝛ est os sepie: alij vō rubie dicunt: sed ab Auicen. rubien vocať ipsa sepia. Sim.

¶ De rebithe. Cap. 594[m].

Rebithe. Nā. Filius Mesaugue inqt. Est calidior ꝙ̄ rubiē. Mem. ex. Exiccat coitum.

¶ De ratuba. Cap. 595[m].

Ratuba quid est. Est alcot. Et iaz diximus de ea.

¶ De ranis. Cap. 596[m].

Rana. Opa. ꝛ p. Cinis ranaꝝ qū poniť super locū sanguis retiet eū. Deco. Et ipsa qū decoqť cū sale ꝛ olō ē fm ꝙ dī bezabar lepre ꝛ venenosoꝝ ōmiū comesta. Jnstra iūc. Ei⁹ius ɔfert apatib⁹ chordaꝝ qū sup ea effunditur. Mē. ca. Dī ꝙ ex succo rane fluuialis colluiť os ad dolorē dētiū ꝛ sedať si ē i ea qd ē i ea. Et corp⁹ rane ꝛ ppe piguedo ei⁹ ē ex eis q̄ facilē dētiū eradicatio nē faciūt. Et existimo ꝙ ē h̄ ex petrosa nō domestica: hec eni spēs est ex eis que testanť medici ꝛ experimentatores cōitatis eijcere dētes aialiū qū ipsaz sumūt in cibo ꝛ i pastu. Uene. Sigs comedit sanguinez eius aut corus ipsi⁹ apať corp⁹ ei⁹: ꝛ fit ipsi⁹ color plūbe⁹ ꝛ expellit spma donec moriť. Et dī ꝙ qū coqť cū sale et olō ꝛ comediť ē bezabar lepre ꝛ ōmib⁹ venenosis.

¶ Capitulum de littera. S.

¶ De squilla. Cap. 597[m].

Squilla qd ē. Est cepe muris q̄ sic noiatur: ppea ꝙ ipsa iterficit murē. Et est pūgitiua acuta: ħ decoctio ꝛ assatio frāgūt ei⁹ fortitudinē. Et forma ipsi⁹ cū assata ē: ē forma pisci dsiccati. Et color ei⁹ ē citrina dclinās ad albedinez ꝛ ex ea ē gen⁹ venenosuz mortale. Et existimauerūt qdā ꝙ ipa sit napellus pp qdā signū qd i ea repiť: sed errauerūt. Elec. Que ex ea bona ē fort̄ coloris splēdida i ei⁹ sapore ē dulcedo cū acuitate ꝛ amaritudie. Nā. Cala ē i ꝛtio: sicca i termis scdi. Opa. ꝛ p. Est resolutiua attractiua sanguis ad exteriora ꝛ supfluitatū adustiua vlceratiua subtiliatiua valde chimorum grossoꝝ icisiua cū vtute vltra vtutē sue calefactionis. Et ipsi⁹ acetū ɔfortat corp⁹ dbile ꝛ acqrit ei sanitatez. Deco. Eradicat verrucas illinita cū olō ꝛ gūma pini. Et faċ pilos nasci i alopicia ꝛ tyria illinita ꝛ fricata ꝛ fixuris calcanei ppe. Et syrup⁹ ei⁹ ꝛ ipsi⁹ acetū bonuz efficiūt colorē. Uul. ꝛ vl. Desiccat vlcera exteriora ꝛ nocet vlcerib⁹ viscerū comesta ꝛ exulcerata fricata. Jnstra iū. Nocet neruis sanis parūper ɔferēdo dolorib⁹ neruoꝝ ꝛ iīcturaꝝ ꝛ paralysi ꝛ sciatice ppe: ꝛ similr ei⁹ acetū ꝛ syrup⁹ ipsi⁹. Mē. ca. Cōfert soda et meliē ꝛ ɔstrigit ei⁹ acetū gigiuas: ꝛ ɔfuat dentes motos ꝛ ɔfert fetori oris. Mē. ocu. Ei⁹ comestio acuit visuz. Mē. ābe. ꝛ pec. Cōfert asmati valde ꝛ tussi antique ꝛ aspitati vocis ꝛ ponať ex ea tres anulusat cum melle ꝛ ɔfortat guttur ei⁹ acetū ꝛ cepe ipsi⁹. Mē. nu. Cōfert duritiei splenis ꝛ ɔfortat stōchū ꝛ digonē ꝛ cōfert subleuatiōi cibi. Et silr acetū ei⁹ ꝛ succ⁹ ipsi⁹ bibitū pp splenē dieb⁹. xl. Et dī ꝙ si suspēdať sup illū q habz splenē dieb⁹. xli. liq̄faċ ipsi⁹ splenē ꝛ ɔfert hydropisi et icteritie. Mē. ex. Prouocat vrinaz fortiter: ꝛ silr ei⁹ acetū ꝛ syrup⁹ ipsi⁹ ɔferunt difficultati vrine: ꝛ puocat mēstrua: donec ēt faciāt abortū: ꝛ silr acetū ꝛ syrupus ei⁹ ɔferūt pfocatiōi mřicis: ꝛ soluit grossos hūores pcipue qd ex ea assatū ē aggregata cū sexcuplo salis: ꝛ ei⁹ potio sit duoꝝ mubaraheni cū est ieiunus: ꝛ silr qd ex ea ē elixatū: ꝛ ei⁹ semē bñ tritū ꝛ positū i vase sicco ꝛ pmixtū cū melle ꝛ comestū lenit nām ꝛ ɔfert dolori ani

⁊ mr̄icis ⁊ stõchi:⁊ ꝯfert dolori pũgitiuo. Feb. Acetũ eiꝰ ꝯfert tremori antiquo. Uene. Cũ suspēdit eiꝰ totum sup̄ portas ſm ꝙ dicit̄ ꝓhibet venenosa ab eis ⁊ est tyriaca venenosis:⁊ interficit mures. Permuta. Tantũ quãtũ ipsa est de cordumeni:⁊ tãtũ quãtũ ipsa est:⁊ tertia ipsius acori ⁊ tertia ipsius amomi.

¶ Squilla cepe muris arabi. dr̄ ansel. Uex apd̄ Auicē. imitamine grecoꝝ scribit̄ aschil. Pli. lib. 20. cap̄. 9. duo eiꝰ sũt gñã: masculus albis foliis: semĩa nigris: tertiũ genꝰ ē cibis gratũ epimenidium vocãt angustiꝰ folio ac minꝰ aspo ⁊c̄. Et alij q̄ candidissima fuerit vtilis eri . liber antiquus. cãpestris q̄ ruffa ē vel rubra vitanda ē: montana que alba est potius eligenda est ⁊c̄. Sim.

¶ De squinãto ⁊ flore eius. Cap̄. 598m.

SQuinãtũ ⁊ flos eiꝰ qd ē. Ex eo aliꝺ ē arabicũ ⁊ boni odoris:⁊ aliꝺ ē qꝺ ē minimũ agriniũ ⁊ ē duriꝰ:⁊ ē grossuƺ:⁊ ē terreũ:⁊ nõ hƺ odorē. Jnqt Dia. Sqnãtũ ē duaꝝ spẽrũ. vna carũ ē q̄ n̄ hƺ fructũ:⁊ alt'a q̄ hƺ fructũ nigꝝ. Ele. Meliꝰ ex eo ē arabicũ rubeũ fortioris odoris: ꝫ illꝺ qꝺ ē supra ip̄ƺ ad aliquãtulã ꝺcliat rubedinē:⁊ cũ scidit̄ fit purpureũ mordicãs liguã ⁊ adurens eã sua acuitate. Flã. Jn agrinio ē virtꝰ ĩfridatiua:⁊ apꝺ filiũ virezeg: totũ ē frigidũ:⁊ eiꝰ radix ē vehemẽtioris stipticitatꝫ ⁊ eiꝰ flos calefac̄ parũper:⁊ eiꝰ stipticitas ē mior calefactiõi eiꝰ: et fortasse ē arabicũ: ꝫ i sua nã ē calƺ ⁊ sicci i scꝺo. Opa. ⁊ p. Jn ipso ē stipticitas: quap̄p̄ cõfert eiꝰ flos fluxui sanguis vñcũqꝫ:⁊ in eiꝰ ol'o sũt resol'o ⁊ ꝯtritio: ꝫ ipiꝰ radix ē fortior i h̄:⁊ ꝯstrigit nãƺ:⁊ i ipso sũt digõ ⁊ lenificatio. Et orificia venaꝝ apit ⁊ sedat ĩtrĩsecos dolores ⁊ ꝓp̄e i mr̄ice ⁊ resoluit ventositates. Uul. ⁊ vlce. Eiꝰ oleũ ꝯfert pruritui ita vt illꝺ etiã agat i aĩalibus. Apo. ⁊ bo. Cõfert apãtibꝰ cal'is eiꝰ ꝺcoctio ⁊ duritiebus ĩtrĩsecis bibitũ ⁊ suppositũ pro empl'o ⁊ ꝺcoctũ in apãtibꝰ fridis i viscribꝰ. Jnstr̄a iũ. Cõfert lacertꝫ et spasmo cũ ex eo bibit̄ q̄rta aurei cũ pipe. Et ip̄ƺ remouet lassitudinē. Mē. ca. Grauat caput ꝓp̄e illud qꝺ ex eo ē agriniũ: ꝫ minutũ eiꝰ fac̄ soda ⁊ grossioris semē fac̄ dormire:⁊ stupefacit:⁊ totũ ipsiꝰ ꝯfortat carneƺ rubeã q̄ ē iter gigiuas:⁊ desiccat humiditatē eaꝝ:⁊ eius flos purgat caput. Mem. anhe. ⁊ pec. Cõfert dolori pulmonis ⁊ eiꝰ flos ꝯfert sputo sanguis. Mem. nutri. Eiꝰ radix ꝯfortat stõchũ ⁊ facit appetitũ ⁊ sedat nauseã accepto aureo ex ea ⁊ ꝓp̄e cũ põdere sui ex pipere ⁊ ipsiꝰ flos sedat dolorē stõchi:⁊ ꝯfert apãtibꝰ eiꝰ ⁊ apãtibꝰ epatꝫ. Mem. ex. Cõfert doloribꝰ mr̄icis ꝓp̄e ⁊ encatisma i ꝺcoctiõe eiꝰ apãtibꝰ mr̄icis cal'is. Et simil'r cũ distillat̄ i eã: aut vaporat̄ aq̄ eiꝰ ⁊ frãgit lapidem ⁊ strigit nãƺ ꝓp̄e qꝺ ex eo ē agriniũ. Et abscidũt fluxuƺ sãguis mr̄icis ⁊ ꝓp̄e eiꝰ flos. Et ꝯfert dolori renũ ⁊ fluxui sanguinis ipsorum:⁊ cum bibitur ex radice eiꝰ aur̄. cum pipere confert hydropisi:⁊ ipsius flos ꝯfert apostematibus ani. Uene. Species eius grossa cũ ex foliis eius recentibus que sunt iuxta radiceƺ fit emplastrum est iuuatiua morsure venenosorum.

¶ Squinãtũ qꝺ palea camelloꝝ dr̄. Dia. sũmũ nascit̄ i ꝑtibꝰ libye ⁊ in arabia ⁊ i babylonia: veꝝ libye nugax ē: nã arabicũ ⁊ babylonicũ eligẽdũ ē recẽs ⁊ n̄ vetꝰ fuluũ m'tifloꝝ scissile purpureũ tenue ⁊ odor̄ rose cuiꝰ spica ꝑtibꝰ sepata ē: qꝺ cũ fricueris mãibꝰ mirificũ reddit odorē ore masticatũ mordax ⁊ calƺ sentit̄ ⁊c̄. Ex alaui liº expositũ sqnãtuƺ dr̄ arabice adher:⁊ dr̄ thebneniecha. i. palea de mecha:⁊ ē herba hñs stipites ⁊ folia dura ⁊ s'btilia i capitibꝰ ramoꝝ hƺ coronã pilosaƺ: q pili dñr flores eiꝰ: hƺ radicēs ĩterius albas: exteriꝰ ꝟo nigras boni odoris: nascit̄ i bizeg ⁊ africa ⁊c̄. Si.

¶ De sarcocolla. Cap̄. 599m.

SArcocolla qd ē. Est gũma arboris spinose ⁊ i ipsa ē amaritudo. Elec. Que ex ea bona ē: ē illa q̄ ad citrinitatē declinat ⁊ ē sil'is olibano. Flã. Dicũt qdã ꝙ ē cal'a i scꝺo: sicca i p̄. Jnqt filiꝰ Juregi ē cal'a valde. Opa. ⁊ ꝓpri. Est glutinatiua ⁊ p̄p̄ h̄ ꝯsolidat ⁊ creat carnē ⁊ administrat̄ i ēpl'is. Et i ipsa qdē ē virtꝰ adherere faciēs oppilatiua ⁊ alia amara:⁊ p̄p̄ h̄ i ipsa ē digõ ⁊ resolutio. Deco. Caluitiũ fac̄ potus eiꝰ frequẽs ⁊ ꝓp̄e senibus. Apo. ⁊ bo. Sedat apãta oĩa more empl'i superposita. Uul. ⁊ vl. Corrodit carnē mortuã ⁊ ꝯsolidat plagas recẽtes:⁊ restaurat ꝯtorsionē. Et admĩstrat̄ resol'o eiꝰ ⁊ resol'o radicis eiꝰ ꝺsiccata ad illꝺ sil'r. Mē. ca. Si lyciniũ sumat̄ ⁊ melle illinitũ voluat̄ i sarcocolla puluerizata ⁊ mittat̄ i aurē ex qua egredit̄ virus: sanat̄ h̄ facto p̄ aliq̄t dies. Mē. oc. Cõfert obthalmie ⁊ lippitudini ꝓprie ⁊ fluxui oculi:⁊ ꝓp̄e nutrita cum lacte asine:⁊ educit lippitudinē ex oculo. Mē. ex. Soluit hũorē crudũ:⁊ flegma g̊ssuƺ ⁊ ꝓp̄e ex ãcha ⁊ iũcturis.

¶ Sarcocolla grece carnis glutē significat. Dias. Sarcocolla ē velut lachrymum arboris ꝓut resina nascēs in persia ruffa ⁊ gustu amara ⁊c̄. ⁊ infra alij sarcocollaƺ agrimonē dicũt ⁊c̄. Pli. lib. 24. cap̄. 14. sunt inquit qui sarcocollam spine lachrymã putant pollini thuris similem cũ quadam acrimonia dulcem: melior est que candidior:⁊ hec maxime vetustate nigrescit ⁊c̄.

¶ De storace. Cap̄. 600m.

s Torax qd ē. Dixit Dias. ꝙ ipsa ē spẽs storacis ⁊ apꝺ quosdã gũma oliue:⁊ ipsiꝰ qdē suffumigatio ponit̄ loco suffumigatiõis thuris i oi re. Elec. Melior ex ea ē q̄ ē acutioris odoris. Flã. Est cal'a i tertio: sicca in p̄. Opa. ⁊ p. Lenificatiua ē valde. Jnstr̄a iũc. Permiscet̄ cũ medicinis laxitudinis. Mē. ca. Jn ip̄a ē virtꝰ faciẽdi subeth ⁊ grauat caput ⁊ fac̄ soda ⁊ ꝯfert corize ⁊ catarro. Mem. ãhe. ⁊ pec. Cõfert tussi ⁊ raucedini vocis. Mem. ex. Eiꝰ oleuƺ ꝯfert duritiei mr̄icis:⁊ ꝓuocat mẽstrua ⁊ apit mr̄icē ⁊ cũ trãsglutit̄ cũ aliquãta terbentina linit naturam.

¶ Storax Dias. lachrymũ est arboris eiusdē nois: cuius virge ĩtra canicule ortũ interius ex se mittũt scobē serre similē: que cauernate lachrymũ pluunt. eius distillatio in terra veniēs mũda nõ ē: illa aũt que procedens virgis inheserit cum siccatur munda est ⁊ alba: dehinc fulua fit solis causa ⁊ murosa ⁊c̄. Sim.

¶ De sticados. Cap̄. 601m.

s Ticados qd est. Est plãta hñs spicaƺ sic̄ spica grani ordei: ꝫ eiꝰ folia sũt lõgiora:⁊ i ipso sunt stipites cineritij sic̄ in epithimo:⁊ est sine semine acutꝰ cũ amaritudie pauca cõpositꝰ ex suba terrea frida ⁊ ignea subtili. Flã. Est cal's i p̄: siccus i scꝺo. Op. ⁊ p. Resoluit ⁊ sõtiliat amaritudie sua. Et sil'r eiꝰ syrupꝰ ⁊ apit oppil'ones ⁊ abstergit:⁊ in ipso qdē ē stipticitas pauca ⁊ ꝯfortat corpꝰ ⁊ viscera ⁊ ꝓhibƺ putrefactionē. Jnstr̄a iũ. Eius ꝺcoctio sedat dolores neruoꝝ ⁊ iũcturaꝝ ⁊ lateꝝ:⁊ ipsiꝰ syrupꝰ est res magis iuuatiua egritudinũ frigidaꝝ in neruis: q̄re opƺ vt assidue vtat̄ eo q ꝺbiles hƺ neruos:⁊ q ex friditate i ipsis patit̄. Mē. ca. Cõfert mel'ie ⁊ epilepsie. Mem. nu. Cõturbat illũ in cuius cõpl'one chol'a ꝺñatur ⁊ fac̄ eũ vomere:⁊ est ex eis que faciũt sitim. Mē. ex. Cõfortat instr̄a

tat instr̄a

tat inſtr̃a vꝛine ⁊ ſoluẽdo educit flegma ⁊ meľiã. Gaľ. ṽo non dixit hoc eẽ eius: ⁊ vltima qdẽ potio ipſi⁹ ẽ. xij. keſumẽ cũ vino puro ⁊ oxymelle ⁊ modico ſale.

¶ Sticados ſm ꝙ deſcribiť ab Aui. nõ ꝯcoꝛdat cũ eo quo vtimur: neqꝫ cũ Dia. q̃re videť ꝙ aliã plãtã accipiat ſub hoc noĩe. In hoc autem cõueniunt oẽs ꝙ vnã ſolã ſpẽm eius ponunt. Sim.

¶ De ſpongia maris. Cap̃. 602m.

SPongia maris qd eſt. Coꝛp⁹ marinũ laxũ raꝝ ſič filtrũ. Et dĩ ꝙ hꝫ aĩal motũ i eo cui adheret ⁊ nõ ſeꝑať ab eo. Elec. Illa q̃ ẽ recẽs eſt foꝛtioꝛ ⁊ vehemẽtioꝛis exiccationis ꝑꝑ foꝛtitudinez nãe maris. Nã. Eſt caľa i ꝑ: ſicca in ſcdo: ⁊ ipſi⁹ lapis ẽ ei ꝓpinquus ⁊ minus calidus. Opa. ⁊ ꝓ. Foꝛtis ẽ exiccatiõis ꝓꝑe qđ ex ea ẽ recẽs qñ aduriť cũ oľo. Et ſiľr ei⁹ cinis cõfert diſruptiõi ſanguis ꝑꝑ inciſionẽ aut aptionez. Inflãmať enim ex ea ignis ſuꝑ locũ: ⁊ cauterizať cuꝫ h̃ ꝙ ipſa eſt ſuba retinẽs ſanguinẽ: ⁊ ẽt fiunt ex ea lycinia ⁊ in oꝛificijs venaꝝ ponunť ⁊ retinẽt ſanguinẽ ⁊ fluxũ ſanguis: ⁊ ei⁹ lapis ſubtiliat abſqꝫ calefactione ⁊ exiccat ⁊ abſtergit. Apo. ⁊ bo. Exiccat ap̃ata flegmatica. Vul. ⁊ vlce. Infundiť in aceto ⁊ poniť ſuꝑ plagas ⁊ ꝯſolidat ⁊ decoqť cũ melle ⁊ ꝯſolidat vlcera ꝓfunda: ⁊ ſiľr ponitur ſicca ſuꝑ ipſa aut ĩfuſa in aq̃ aut i vino ⁊ exiccat hũida antiq̃. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Qñ ſpõgia aduriť cũ oleo eſt conueniens curationi ſputi ſanguis. Mẽ. ex. Lapis in ea inuentus frangit lapidẽ veſice apđ alios a Gaľ. Gaľ. enim ab hoc elongatur vt virtus eius ad veſicã penetret: ſed ad lapidem renum.

¶ Spõgia. Dia. duo ei⁹ ſunt genera maſculus ⁊ femina. maſculus q ꝑtuſuras minutas hꝫ ⁊ ſpiſſa ⁊ alba ẽ. femĩa ṽo rotũda ⁊ cauernas maioꝛes hñs. Eſt ⁊ tertium genus qđ ⁊ tragõ dĩ duꝝ eſt ẽt lapides intra habens ⁊ plurimas cauernas: cõburiť vt alcioniũ ⁊c. Pli. in lib. 31. ca. 11. ſimilia his ſpõgos grecus vocat: ſpoggos ſcribit: arabes ṽo ſfengi dicunt. Sim.

¶ De ſtinco. Cap̃. 603m.

STinc⁹ qd ẽ. Eſt guaril aq̃tic⁹ q ripis nili egypti capiť. Et dĩ ꝙ ẽ de nã altinſa: qm̃ cuꝫ parit ex aq̃ ⁊ creať ex̃ ⁊ ẽ ꝭꝫ foꝛmã altinſa. Ele. Qui ẽ eo melioꝛ ẽ ille q i vere capiť ⁊ in hoꝛa qua ſeruet ad coitũ: ⁊ q ex eo ẽ maioꝛ ẽ melioꝛ. Et magis piguis ẽ melioꝛ: ⁊ ex mẽbꝛis ei⁹ meli⁹ ẽ ſumẽ. Inſtr̃a iũc. Cõfert egritudib⁹ fridis in neruis. Mẽ. ex. Eius ſal excitat coitũ quãto plus caro ei⁹ ⁊ ꝓꝑe caro ſumis ⁊ que ſequiť renes ⁊ ꝓpꝛie adeps eoꝛum.

¶ Stincus animal in aquis degẽs ſimilis lacerte: niſi qꝛ cauda nõ eſt rotunda: ſed lateraliter pꝛeſſa vti piſcibus natatui apta: arabice etiam ſinchoꝛ dicitur vel kin. Sim.

¶ De ſpinachijs. Cap̃. 604m.

SPinachia Nã. Frida ſũt ⁊ hũida i fine pꝛimi. Opa. ⁊ ꝓ. Sũt lenificatiua ⁊ ipſi⁹ nutrimẽtũ meli⁹ ẽ nutrimẽto chryſolocãne: ⁊ dico ꝙ in ipſis eſt virtus abſterſiua lauatiua ⁊ vicunt cholerã. Et foꝛtaſſe refugit ſtomachus a iure eoꝛum: ergo auferantur a iure ſuo ⁊ comedanť. Mem. anheľ. ⁊ pec. Conferunt anhe. ⁊ pec. ⁊ pulmoni calido. Inſtr̃a iũct. Conferunt doloꝛibus doꝛſi ſanguineis. Mẽ. ex. Lenificatiua ſunt ventris.

¶ De ſcolopendria. Cap̃. 605m.

ſ Colopẽdria dicetur in capitulo de ſin. ſi deus voluerit.

¶ De ſemine lini. Cap̃. 606m.

SEmẽ lini qd ẽ. Virt⁹ ei⁹ ẽ ꝓxima ṽtuti fenugreci. Nã. Caľm ẽ in ꝑ cõmẽſuratuꝫ i hũiditate ⁊ ſiccitate. Et dĩ qdẽ ꝙ đcoctio lini ẽ đcoctio recẽtis ei⁹: in ipſo eni ẽ humiditas ſuꝑflua. Opa. ⁊ ꝓꝓ. Eſt maturatiuũ ⁊ abſtergit ⁊ iflat ꝑꝑ hũiditatẽ ſuã ſuꝑfluã: ita ꝙ illđ qđ ex eo frixũ ẽ ẽt h̃ agit cũ ſtipticitate i frixo manifeſta ⁊ cõmẽſurata ⁊ in nõ frixo manifeſta ꝑmixta cũ lenificatiõe: ⁊ eſt ſedatiuũ doloꝝ minus q̃ꝫ camomilla. Deco. Ex ipſo fit empľm cũ nitro ⁊ bolo ⁊ panno ⁊ bothoꝛ lenit ⁊ ꝯfert ꝯtritiõi vnguiũ ⁊ fixuris ⁊ fracturis eaꝝ cũ ꝑmiſceť cũ eq̃li mẽſura naſturtij ⁊ ꝯficiť cũ melle. Apo. ⁊ bo. Lenit ap̃ata caľa exterioꝛa ⁊ iterioꝛa ⁊ ap̃a qđ eſt poſt aures cũ aq̃ cineris ⁊ ap̃ata dura. Inſtr̃a iũ. Pꝛohibet ſpaſmũ ⁊ ꝯctionẽ vnguiũ cũ ꝑmiſceť cũ cera ⁊ melle. Mẽ. cap. Ei⁹ ſuffumigatio ꝯfert coꝛize ⁊ ſiľr ſuffumigatio ipſi⁹ lini. Mẽ. ãhe. ⁊ pe. Cõfert tuſſi⁹ flegmatice ⁊ ꝓꝑe qđ ex eo aſſatũ ẽ. Mẽ. nu. Malũ ẽ ſtomacho ⁊ difficilis digõnis ⁊ pauci nutrimenti. Mẽ. ex. Qđ ex eo frixũ ẽ ꝯſtrigit vẽtrẽ ⁊ nõ frixũ eſt cõmẽſuratũ: ⁊ ei⁹ ꝓuocatio ẽ đbilis ꝭ ꝯfoꝛtať cũ aſſatiõe. Et qñ ſumiť cũ melle ⁊ piꝑe mouet coitum. Et ex decoctione ipſi⁹ fit peſſariũ mr̃ici: ⁊ ſedeť in ea ⁊ iuuať ea a moꝛdicatiõe que eſt in ipſa ⁊ ap̃atib⁹: ⁊ ſiľr in iteſtinis ⁊ ab ea fit iuuamẽtũ ad vlcera veſice ⁊ renũ. Et ex decoctione qdẽ ſemis lini fit clyſtere cũ oleo ro. magnificať iuuamẽtũ eius in vlceribus inteſtinoꝛum.

¶ De ſalina. Cap̃. 607m.

SAlina. Elec. Foꝛtis opõnis ẽ illa q̃ eſt famelici ⁊ ieiuni ⁊ ꝓꝑe cui⁹ cõpľo ẽ caľa. Deco. Valet ad ĩpetiginẽ. Mẽ. ocu. Cõfert palpitationi palpebꝛe ⁊ albugini. Vene. Interficit venenoſa oĩa ⁊ ſerpentẽ ⁊ ſcoꝛpiones.

¶ De ſtercoꝛe animalium. Cap̃. 608m.

STerc⁹ aĩaliũ. Deco. Sterc⁹ adip ꝯfert lẽtiginib⁹ magnis ⁊ pãno ꝑꝑ ſuã abſterſionẽ. Et ſterc⁹ camelli mũdificat ⁊ đſtruit verrucas ẽt que magne fiũt. Mẽ. ca. Sterc⁹ adip ꝯfert furfurib⁹ ꝑꝑ ſuã abſterſionẽ: ⁊ ſterc⁹ camelli abſcidit fluxũ ſanguis ex narib⁹ ⁊ qñ bibiť cũ medicis epiľie ꝯfert. Mẽ. ocu. Stercus adip abſtergit albuginẽ oculi. Vul. ⁊ vlc. Stercus camelli reſoluit bothoꝛ ⁊ vlcera. Et ſiľr ſterc⁹ pecudis ſuꝑ mellinũ. Apo. ⁊ bo. Stercus capꝛaꝝ reſoluit ſcrophulas foꝛtiter: ⁊ ſiľr ſterc⁹ camelli ⁊ ſterc⁹ pecudis heriſipile. Inſtr̃a iũ. Sterc⁹ camelli ſedat doloꝛes iũcturaꝝ ⁊ ap̃ata eaꝝ. Mẽ. ex. Stercus capꝛarũ ſiccũ cuꝫ lana ꝓhibet fluxũ mr̃icis. Veñ. Rectificať ſtercus capꝛaꝝ decoquẽdo. ʒ. ex eo cũ valſacraiati vini nigri ⁊ recẽs ex eo ẽt: ⁊ fit ex eo ẽpľꝫ moꝛſui viꝑe faciẽtis ſitim: ⁊ ſtercus pecudis aduſtum ꝑcipue ꝯfectũ cum aceto liniť ſuper moꝛſuꝫ canis rabioſi.

¶ Sterc⁹ aĩaliũ. tria capľa fač de eo. Adip arabice ẽ lupus: vel ſpecies lupi: ſed diuerſuꝫ vĩ per Aui. cap̃. de cane rabioſo. Nã poſtq̃ꝫ narrauit diſpõnes canis rabioſi ait. Et adip deterioꝛ eſt eo. Sim.

¶ De ſanguine dꝛaconis. Cap̃. 609m.

ſ Anguis dꝛaconis ⁊ ẽ ſceꝫ qd ẽ. Eſt ſucc⁹ rube⁹ not⁹. Nã. Nõ ẽ ei⁹ caľitas multa. Et dicũt q-

dam ꝙ est frigidus:eius vͦo siccitas est ī scđo. Opa. ⁊ ꝓprie. Est ꝯstrictiuus ⁊ ꝓhibꝫ fluxū sanguis. Vul. ⁊ vlce. Glutinat vlcera ⁊ plagas recētes. Mē. nuť. Cōfortat stomachū. Mē.ex. Constringit ⁊ ꝯfert dissinterie ⁊ fissuris ani. Permu. Loco eius fm ꝙ existimant qdam ponit lactuca in oibus operibus eius.

¶Sanguis draconis est succus plante que apud Sera.describit auctoritate Diasc.quam dicit vocari sideritis qđ nomen multis plātis attribuitur.sanguis draconis arabice vocatur denelachiten vel alachoni.Sim.

¶De sanguine. Cap.610m.

Sanguis qd ē.Sāguis hoīs ⁊ sanguis porci sūt sīl'es in oī re.Et carnes amboꝝ sūt ꝓprie in oī re:ita ꝙ qdā fuerūt q vēdebāt carneꝫ hoīs:ac si eēt caro porci:⁊ occultatū fuit illud vsquequo īuēti fuerūt digiti hoīs in ea.Et dixerūt qdā ꝙ q experiri volūt aliqd ī sanguīe hoīs expiant illud in sanguīe porci:nā lꝫ sit ꝺbilioris ꝺtutis sanguīe hoīs:tñ est ei sīl'is.Et nos qdē iā scribemꝰ nūc q̄ dicta sūt de sanguīe:ꝫ plurima eoꝝ sūt de qbꝰ nō curať:⁊ sť q̄dā de qbꝰcurať. Elec. Opꝫ vt sanguis q ī medicis administrať sit assumptꝰ ex aīalibꝰsanis ī cuius colore nō dñeť humor neqꝫ putredo. Opa. ⁊ ꝓp. Sāguis equi ē adustiuꝰ ⁊ putrefactiuus.Et totꝰ ē ꝺbilis digestiōis ꝓcipue q grossus ē. Deco. Sāguis leporis calidus supponiť morphee ⁊ pāno ⁊ ꝯfert eis. Sanguis vespertilionis fm ꝙ dr̄ ꝓhibet ortū piloꝝ ⁊ nō ē ei veritas.Sāguis vͦo ranaꝝ viridiū ⁊ sanguis albelē ē magis ꝓhibēs.Et sanguis vespertiliōis fm ꝙ dr̄ ꝯseruat mamillā fm dispōnē suā ꝫ non verificať. Apo. ⁊ bo. Sāguis leporis maturat aꝑata cal'a cito.Et sīl'r sanguis hirci administrať post ꝯgelationem. Et sanguis mēstruus fꝫ ꝙ dr̄ liniť suꝑ herisipilā.Et sanguis tauri cal's suꝑ aꝑata dura.Et sanguis leporis cal's super aꝑata cal'a lenia. Instra iū. Dr̄ ꝙ sāguis mēstruus distillať suꝑ podagrā cal's ⁊ ꝯfert ei.Sāguis colūbe ⁊ guarascē ⁊ turturis distillať cal's suꝑ excoriationē cōtritā ⁊ dolorosaꝫ ⁊ ꝓhibet gñari aꝑa qđ ꝓuenit a casu cū cōmisceť cū ol'o rоſ.tepido.Dixit Gal'.illđ ē ꝑꝑ teporē q̄litatis sue nō ꝑꝑ rē aliā:⁊ si dimittať ⁊ administreť loco eiꝰoleū ro.effiċ opōnē eiꝰ:⁊ sīl'r dr̄ in sanguine gallinaꝝ.Sāguis vͦo asini ꝓhibet fluxū sang.nariū ex velamine cerebri.Et sanguis testudis syluestris sanat epil'iam cū vino:⁊ sīl'r sanguis agni.Et dr̄ ꝙ sanguis camelli ꝯfert epil'e.Illđ vͦo nō ē veꝝ dixit Gal'. qm̄ ipse nō ē cū īcisiōe forti.Ego aūt dico forsitan si illud verificať cū expimēto nō cōparať ad virtuteꝫ apparētē:imo ad ꝓprietatē q̄ ē in ipso. Mē.ocu. Sanguis guaril ⁊ lacerti ꝯfortat visuꝫ:sanguis albarbe ꝓhibet oriri pilos ī palpebris.Et sīl'r sanguis ranaꝝ viridiū fm ꝙ dr̄:ꝫ expimētū nō verificauit illđ. Sāguis columbe ⁊ alguarascē ⁊ turturū ⁊ ꝓprie sanguis venarum ale distillatur super arfati:⁊ sīl'r sanguis alfabakit:⁊ sīl'r si distilleńť radices pēnarum sanguinee haꝝ auium super eam.Et dixit Gal'.sine illo est excusatio. Mē.anhe.⁊ pec. Sanguis bubonis valde cōfert asmati:⁊ simul ius eius ⁊ caro ipsius.Et dixerūt qdā ꝙ sanguis vespertilionis cōseruat mamillā:ita vt remaneat stans ⁊ nō est ei radix.Ex sanguine aūt hedi recēte anteqꝫ cōgeleť si accipiať.ʒ.j.⁊ cōmiscetur cū aceto ⁊ bibať in tribꝰdiebus calefactuꝫ quidā testificati sūt ꝙ ꝯfert ēt ad ꝫ. Mē.ex. Sanguis mēstruus suppositus ꝓhibet īpregnationē fm ꝙ qdā existimauerunt. Sanguis hirci ⁊ capre ⁊ camelli exiccatꝰ ⁊ frixus retinet fluxuꝫ.Et sanguis capre qñ bibiť cū melle confert dissinterie.Et sanguis hirci exiccatus frāgit lapidē renū. Vene. Sāguis hirci ⁊ camelli ⁊ leporis frixꝰcōfert nocumēto sagitte armene qñ bibiť cuꝫ vino:⁊ sīl'r sanguis canis ⁊ ēt sanguis rabiosi fm ꝙ diciť vulgariter cōfert morsui canis rabiosi ⁊ ꝓprie Diascorides.

¶Sanguis grece vocatur hema:inde hemagoguꝫ hematices hemoragia ⁊ multa alia:arabice vͦo dem.Sim.

¶De sparago. Cap.611m.

Sparagus qd ē. Nā. Eq̄lis est apđ Gal'. Dixit eni ꝙ in ipso nō ē calefactio neqꝫ īfrigidatio apparēs nisi in petroso. Ego autē dico nō elongať a caliditate:⁊ quāto plus incipit īdurari roborať caliditas:⁊ appet suꝑ ipꝫ vestigium titimalloꝝ mordicans valde. Opa. ⁊ ꝓ. Virtus eius est abstersiua aperit oppil'ones oīum viscerū ꝓprie epatis ⁊ renū:⁊ in ipso est resol'o ꝓprie ī petroso. Instra iun. Bibiť eius decoctio ꝑꝑ dolorē dorsi ⁊ sciatice. Mē.ca. Decoctio eius ⁊ ꝓprie radicis eiꝰ quādo coquiť cū aceto:⁊ sīl'r ipsa radix ⁊ semē eius bona sunt oīa dolori dentiū. Mem. nuť. Aperit oppilationes epatis ⁊ ꝯfert icteritic:⁊ in ipso est virtꝰ faciendi nauseā. Mē.expul. Existimauit Ruffus ꝙ ipse stringit:⁊ forsitan illud est ꝑꝑ eiꝰ ꝓuocationē.Aliꝫ vͦo dixerūt ꝙ elixꝰ lenit:plures vͦo dixerūt ꝙ ipse confert cholerice flegmatice ⁊ vētose:⁊ ꝺcoctio radicis eiꝰ ꝓuocat vrinam ⁊ ꝯfert difficultati vrine ⁊ augmētat in spermate ⁊ coitu ⁊ ꝯfert difficultati īpregnatiōis:⁊ sīl'r semē eius qñ supponiť ꝓuocat mēstrua ⁊ aperit oppilationes splenis. Vene. Qñ coquiť cū vino confert ꝓūcture rutele.Et eiꝰꝺcoctio fꝫ ꝙ dr̄ interficit canes.

¶Sparagus.i.asparagus.Diasco.asparagus aspratilis quā multi miacanton aut inion appellāt ⁊c̄.aspratilis diciť q̄ asper.Pli.li.20.ca.10.syluestrē asparagū aliq corrudā:aliq libycū vocāt:attici hominiū ⁊c̄.Paulus de cura empicoꝝ eliū asparagum vocat:⁊ arabice vocať haliū:q̄uis vulgo sepe aasbarāgi dicať:⁊ vtrūqꝫ a greco.Sim.Asparagus apud Gal'.libro de cibis.s.2.de alimētis.cap.55.vocatur oīs sūmitas plante dum est in teneritudine sua:sicut est asparagi sūmitas quando comeditur.Sim.

¶De sorditie. Cap.612m.

Sordities. Nā. Sordities alueаris calefactiua est in fine secundi:⁊ melior ex ea ē viridis:⁊ sordities balnei que est in parietibꝰeius est calefactiua cū equalitate:⁊ sordities luctātiū ēt ꝓxima ē sorditiei balnei. Luctātiuꝫ vͦo sordities duas hꝫ spēs. Vna eaꝝ est que aggregať in corporibꝰ eoꝝ:qñqꝫ.n. inunguńť oleo ⁊ ꝑmisceť pulueri.Et scđa ē illa q̄ congregať suꝑ parietes ex vaporibꝰ⁊ sudoribꝰeoꝝ:⁊ que cōgregať super terrā ludi. Opa.⁊ ꝓ. Ambe sunt resolutiue maturatiue cuꝫ eq̄litate.Sordities vͦo aluearis abstergit cū equalitate ⁊ attrahit valde.Et oēs extrahūt surculos ⁊ spinas. Deco. Sordities auris cōfert panaritio ⁊ linitur super fluxum labiꝫ. Apo.⁊ bo. Resoluit exituras:sordities luctantiū ē bona aꝑatibꝰ

mamille

mamille ⁊ sordities balnei vesicis. Uul. ⁊ vl. Sordities parietũ luctãtiũ ẽ vtil' vlcerib⁹ senũ ⁊ rasuris. Sordities alueraris abstergit ĩpetiginẽ valde. Instra isic. Sordities corpoꝝ luctãtiũ vtilis ẽ sciatice cũ ponitur sup eã spissa sic̃ empl'z ⁊ ꝯfert duritieb⁹ matricis.

¶ Sordities. de hac Aui. vnũ facit capl'm in q̃ loquit̃ de sorditie aluearis apũ de qua ⁊c̃. singulare facit cap̃. quã vocãt inũ: ⁊ de alijs etiã sorditieb⁹ de qb⁹ Dias. duo facit cap̃. ⁊ vocat ribus. Si.

¶ De spuma maris. Cap. 613m.

Spuma maris qd est. Spẽs ei⁹ sunt qnque. Spõgiosa in figura sua: rãcida ĩ odore suo sil'is odori pisciũ graui: ⁊ est spissa littorosa maris ⁊ spõgiosa lenis: longa lenis teololĳ odoris: ⁊ rosea ⁊ purpurea sil'is lane sordide lẽis: ⁊ qnta h3 formã fungi exteri⁹ plana iterius aspera q̃ nõ h3 odorẽ. Nã. Cal'a est ⁊ sicca in tertio. Opera. ⁊ ꝓꝓ. Mũdificatiua est sorditiei abstersiua adustiua: ⁊ tertia est subtilior alĳs. Deco. Adusta ⁊ ꝓꝓe tertia fac̃ alopicie. Et fungalis administrat̃ ĩ abrasiõe piloꝝ: et ꝯfert morphee: ⁊ due qdẽ spõgiose ingrediunt̃ in ablutionib⁹ ⁊ in medicis bothor lactei ⁊ pãni ⁊ vestigiorũ in facie ⁊ reliq̃ in abrasiõe piloꝝ. Mẽ. ca. Et plana est magis ꝯueniens abstersioni dentiũ: ⁊ est vl'r vehemẽtis abstersionis dẽtiũ. Apo. ⁊ bo. Plana est conueniens apatibus que sũt vt claui superposita ⁊ rosea scrophulis. Uul. ⁊ vl. Cõferunt scabiei vlcerose ⁊ ĩpetigini ⁊ ꝓprie spõgiosa. Instra isi. Rosea val3 podagre cum cera ⁊ oleo rosaceo. Mẽ. nu. Rosea cõfert spleni ⁊ hydropisi. Mem. expul. Rosea confert difficultati vrine et ad purgandam arenam que est in vesica ⁊ dolori renum.

¶ Spuma maris quinque spẽs habet ꝑm Aui. ⁊ Sera. ⁊ ꝑm Dias. qui vocant ipsam altionium: ⁊ ꝑm Pliniũ lib. 32. cap. 5. qui similiter vocat: sed q̃tuor species tm̃ describit. Si.

¶ De stercore. Cap. 614m.

Stercus. Stercora diuersificant̃ ꝑm diuersitates spẽrum aĩaliu3: imo quãdoq3 diuersificant̃ ꝑm diuersitatẽ ĩdiuiduoꝝ speciei vnius ⁊ ꝓprie hominũ. Stercus anatis nõ administrat̃ ꝓpter superfluitate3 caliditatis sue. Et stercus accipitris ⁊ crystalete ⁊ basicb ⁊ reliquoꝝ rapacium raro administrat̃: qr superflua sunt valde. Nã. Nullũ ex stercorib⁹ est infrigidatiuũ neq3 humectatiuũ. Et stercus colũbarũ est calidissimũ stercoꝝ que administrantur: ⁊ eoꝝ que in domib⁹ nutriuntur minorant̃ a stercore eaꝝ que pascunt. Opa. ⁊ ꝓ. Stercus capraꝝ ⁊ ꝓprie montanaru3 administrat̃ in cursu sanguinis. Stercus asini adustum ⁊ nõ adustũ in omni cursu sanguinis. Stercus colũbarum est ex rubificãtibus ⁊ cũ farina ordei est resolutiuum. Stercus capraꝝ adustu3 fit subtilius ⁊ nõ calidius. Deco. Stercus ouiũ cu3 aceto est cõueniẽs verrucis formicalib⁹: ⁊ que sũt vt claui ⁊ vt mora. Et stercus locustaꝝ cõfert pãno ⁊ morphee: ⁊ sil'r stercus turdoꝝ comedẽtium rizi: ⁊ sil'r stercus lacerti ⁊ stellionis: ⁊ facit colorẽ bonũ. Stercus capraru3 ⁊ ꝓꝓe mõtanarum adustu3 cõueniens est alopicie: ⁊ sil'r stercus talpe est magni iuuamẽti. Stercus colũbaꝝ est ex medicinis bonũ facientib⁹ colorẽ. Stercus lacerti abstergit pãnum ⁊ expertũ est. Apo. ⁊ bo. Stercus vaccinum cũ aceto super exituras calidas positũ sedat eas. Stercus capraꝝ ⁊ stercus ouiũ cum aceto super adustionẽ ignis cũ cera ⁊ oleo ro. cõueniens est. Stercus colũbaꝝ cũ melle ⁊ semine lini vtile est escare ignis ꝑsici ⁊ adustioni ignis. Sterc⁹ capraꝝ valet excoriatiõi. Stercus colũbarum ⁊ stercus auis turde valet impetigini: ⁊ sil'r turdoꝝ comedẽtiũ rizi. Uul. ⁊ vlc. Stercus canis ab ossibus cũ melle confert vlcerib⁹ antiqs. Instra iun. Ex stercore vaccaꝝ fit empl'm sup sciaticam. Stercus capraꝝ ꝓprie montanaꝝ cu3 adipe porci podagre superpositũ cõueniens est ⁊ super sciaticã. Stercus porci siccũ cum aceto bibit̃ ad infirmitatem lacertoꝝ: ⁊ cũ cerato ponit̃ super torsionẽ in neruis et super durities oẽs. Stercus columbaꝝ super dolores iũcturarum cõueniens est. Stercus capraꝝ est ex eis que sunt experta duritieb⁹ iũcturaꝝ ⁊ apostematibus eaꝝ proprie cũ aceto cõmixtum: ⁊ est ex experimentis Gal'. ⁊ simil'r cũ farina ordei: ⁊ est ei cuius caro est durior ⁊ spissior magis cõueniens. Mẽ. ca. Sterc⁹ asini odorat̃ ad fluxum sanguinis nariũ fortem: aut exprimitur humiditas eius in narẽ ⁊ retineatur: ⁊ sterc⁹ colũbaru3 ꝯfert sabafati. Inquit Gal'. Cũ administratur stercus colũbaꝝ nutritarum in domo cũ semine eruce in soda que noiatur galea est vtile. Stercus vaccinu3 apatib⁹ que sunt post aures cõuenit. Mẽ. ocu. Stercus stellionis ⁊ lacerti ⁊ crocodilli valet albugini oculi. Stercus hyrũdinum mirabile est in hoc: iã expt⁹ su3 ipsu3. Mẽ. ãhe. ⁊ pe. Stercus porcinũ cũ aqua ⁊ vino cõfert sputo sanguinis ⁊ dolori lateris. Sterc⁹ canum ossa comedẽtium cũ digito in palato ponitur ad squinãtiam: ⁊ simil'r stercus infantium ita vt qñq3 excuset a flõmia: sed oportet vt infans cibet̃ pane cu3 lupinis vt minoret̃ fetor. Stercus vaccinũ est ex eis que dant̃ pulmoni in ptisi ⁊ sil'ib⁹. Mẽ. nu. Stercus caprarum ⁊ ꝓprie mõtanaꝝ ad icteritiã bibit̃ cum aliq̃bus spẽbus que sunt vt piper ⁊ cyminũ ⁊ sil'ia: ⁊ est expertum ⁊ cõfert hydropisi more emplastri superpositum ⁊ bibitum: sed emplastru3 ex eo ⁊ epithima fiat in sole. Mem. expul. Ex stercore tauri fit suffumigatio eminẽtie matricis. Stercus capraru3 ⁊ ꝓprie montanarum bibit̃ cum aliquib⁹ speciebus que sunt vt piper ⁊ cinamomu3 ⁊ ꝓuocat menstrua: ⁊ facit abortu3 ⁊ resoluit duritiem splenis: ⁊ qd̃ siccum est teritur ⁊ supponitur fluxui sanguinis ex matrice ꝓprie cu3 thure ⁊ est expertum. Stercus gallinaꝝ valet colice. ⁊ sterc⁹ adip conuenit etiam colice que nõ est ex apate bibitũ in aq̃ aut decoctio aut in decoctione specierum que sunt vt piper ⁊ cinamomum: ⁊ reliqua que assumunt̃ ex spinis aut ex plãta eleuata a terra. Albũ in quo sunt ossa: ita vt suspendatur in pelle athib salita aut in lycinio de lana ouis euadentis athib: aut cute camelli: aut sicut fecit Gal'. cum posuit ipsum in vase argenteo. Et op3 q̃dem vt apud ilium suspendat̃ ⁊ confert colice: ⁊ cũ bibitur ⁊ administratur in ora quietis eius ꝓhibet ipsu3 ꝑm q̃ testificatus est Gal'. oĩno aut gradatim ordinat cum lenitate ꝓhibẽdo. Stercus arachamati fac̃ abortum suffumigãdo. Stercus muris cum thure bibitum

frangit lapidē ⁊ supponit̄ ⁊ soluit vētrē īfantiū:⁊ stercus colūbaꝝ ꝯfert dolori colice cū administrat̄ in clystere. Et stercus canis comedētis ossa ꝯfert doloni ⁊ vlceribꝰ itestinoꝝ clysterizatū aut bibitum in lacte decocto cū ferro: aut lapidibꝰ suppositū. Stercus elephātis ƺ ꝙ dī ꝓhibet ipregnationē. Vene. Stercus capraꝝ ⁊ ꝓprie mōtanaꝝ decoctū cū aceto ⁊ bibitū ꝯfert puncture vermiū venenosoꝝ: imo ꝯfert teste Gal. morsui vipere. Et stercus asini pascētis siccū cū vino pūcture scorpionis est valde bonū. Stercus gallinaꝝ tyriacaꝫ esse fungis strangulantibus expertum est: ⁊ facit spuē humorem viscosum grossum: ⁊ in stercore caprarū est virtus attractiua: attrahit enim venenum vespe. Stercus tauri ꝓprie effugat vermes venenosos ⁊ cimices quando cum eo fit suffumigatio.

De semperuiua. Cap. 615m.

Semperuiua quid est. Est succutuꝫ ⁊ dicitur in capitulo de succuto.

Semperuiua vocat̄ a Dia. azion: sed de hac Aui. nullū aliō facit capl'm p̄ter hoc. ⁊ dicit ꝙ semperuiua est succutū ⁊ dicet̄ in caplo de fin. ⁊c. ibi dicit succutum dicitur fide ꝙ est semperuiua ⁊c. ⁊ infra in succutum vbi ostendet̄ qualiter euande erravit.

De serpente. Cap. 616m.

Serpēs qd ē. Qd ex serpēte coctū ē cū aq̄ ⁊ sale ⁊ anbeto administrat̄: ⁊ addit̄ ei qñq̄ oleū ⁊ admistrat̄ eiꝰ sal q ē ī virtute carnis eiꝰ ⁊ administrat̄ cutis eiꝰ. Flos ꝯo serpētum spēs in libro q̄rto dicemꝰ. Elec. Eiꝰ caro melior est caro femie. Et melior cutꝭ eius est cutis masculi. Na. Exiccatio in carne eiꝰ ē fortꝭ: ƺ calefactio nō est vehemēs. Et eiꝰ cutꝭ est vehemētis exiccatiōis ēt. Op. ⁊ p. Proprietas carnis eiꝰ ē ꝙ ipsa facit penetrare superfluitates ad cutē ⁊ ꝓp̄e cū hō nō ē mūdificatꝰ. Cuidaꝫ enī accidit ex comestiōe eiꝰ exitura in collo eiꝰ magna quā aperuit ⁊ exiuit caro eiꝰ tota ꝯūsa in pediculos: ⁊ caro q̄dē eiꝰ cū in vsu habet̄ ꝓlōgat vitā ⁊ ꝯfortat vtutē ⁊ ꝯseruat sensus ⁊ iuuētā. Deco. Comestio eiꝰ fac̄ pediculos ⁊ corrūpit: ꝓpea q̄ expellit sup̄fluitates ad cutē: ⁊ ꝯfert lepre magnifice: ⁊ cū administrat̄ i alopicia magnū affert iuuamētum. Apo. ⁊ bo. Caro ⁊ ius eiꝰ post ꝓiectionē extremitatū suaꝝ ꝓhibēt augmētationē scrophulaꝝ ⁊ silr̄ eiꝰ cutꝭ. Jnsfra iūc. Eius ius postq̄ʒ ex capite ⁊ cauda ipsius ꝓpe mēsurā q̄tuor digitoꝝ abscissum fuerit ⁊ decoquit̄ fm ꝙ diximus cum sorbet̄: ⁊ silr̄ eius caro cuʒ comedit̄ ꝯferūt doloribus neruoꝝ: ⁊ silr̄ cutis. Mē. ca. Cū cutis eiꝰ coquit̄ i vino ⁊ distillat̄ in aurē sedat dolorē eiꝰ: ⁊ colluitur os ex aceto in quo cutis eiꝰ decoquit̄ ad dolorē dentis. Cutꝭ autem eius melior est cutis masculi. Et Gal. q̄deʒ existimauit ꝙ quādo accipiunt fila plurima ⁊ ꝓprie tincta ex sanguine muricis ⁊ strangulatur eis vipera ⁊ inuoluitur vnuʒ eorum in circuitu colli habētis apostemata vue ⁊ gutturis apparet ex eo iuuamētū maximū ⁊ mirabile. Mē. ocu. Jus serpētis ⁊ caro eius p̄dicta confortant visum. Et ꝯuenerunt quidaʒ ꝙ adeps vipere probibet descensum aque in oculum: sed hō nō audet facere illud. Vul. ⁊ vlce. Finditur ⁊ ponit̄ super morsum vipere ipsius ⁊ sedat dolorem.

De spodio. Cap. 617m.

Spodiū qd est. Radices cannarū adusta. dr̄ enī ꝙ ipse aduruntur ꝓp fricationē suarū extremitatū cū vētus eas perflat. Na. Frigidū est in scdo: ⁊ siccū in tertio. Opa. ⁊ p. Jn ipso est stipticitas ⁊ p̄paratio ⁊ paꝝ resol'onis ⁊ eiꝰ infrigidatio est plurima: ⁊ eiꝰ resol'o est ꝓp amaritudinē paucaꝫ in ipso. ex resol'one igit̄ eius ⁊ stipticitate fit exiccatio fortis ⁊ ē cōpositaꝝ virtutū sicut rosa. Mē. cap. Confert alcola ⁊ mel'ie ꝯuenieti ex sollicitudie. Mē. ocu. Spodiū cōfert apātibus oculi cal'is. Mē. anhe. ⁊ pe. Cōfortat cor ⁊ cōfert tremori eius cal'o et syncopi facte ex effusiōe chol'e ad stōchū ⁊ bibitū ⁊ linitū: ⁊ ꝯfert mel'ie ex sollicitudie ⁊ timori de p̄teritis et terrori de futuris. Mem. nu. Cōfert tussi ⁊ iflāmationi stōchi ⁊ debilitati eiꝰ: ⁊ ꝓhibet effusionē cholere ad ip̄m: ⁊ ꝯfert cōturbationi. Mē. ex. Prohibet solutionē cholericā. Feb. Cōfert febribus acutis.

Spodiū est res cuius origo nos latet: res tñ adusta videt̄. Auic. dicit radices cānaꝝ adustaꝝ. Sim. Spodiō quidā vocāt eruginez eris ⁊ ios vt liber antiquus de simplici medicina.

De splene. Cap. 618m.

Splen. Elec. Melior splenum est splen porci: cū hoc tamē est mali chim'. Opa. ⁊ ꝓpri. Jn ipso est stipticitas quedaʒ: ⁊ generat sanguinē melancholicum. Mē. nutri. Est tarde digestionis propter suam stipticitatem.

Splē grecū ē latie lien. spleneticos spleneticꝰ splenades silr̄. Si.

De sabuco. Cap. 619m.

Sabucus. Na. Alba est calidior citrina ⁊ citrina purpurea: ⁊ est vl'r calida ⁊ sicca i tertio. Opa. ⁊ p. Est subtiliatiua humiditatū ⁊ confert senibꝰ eiꝰ oleū. Deco. Delet pānū qd ex ea humidū est ⁊ qd siccū ⁊ facit possidere rubedinē multitudo odoramēti eiꝰ. Jnsfra iūc. Eiꝰ oleū ꝯfert egritudinibꝰ frigidis in neruis ⁊ senibꝰ. Mem. capi. Eius odor facit soda: verūtamē cuʒ hoc resoluit soda factā a flegmate quādo odorat̄: ⁊ purū oleū eius facit fluere sanguinē ex naribus calefacti cū ipsum odorat.

De sulphure. Cap. 620m.

Sulphur qd ē. Notū ē. Na. Cal'ƺ ē ⁊ siccū ad quartū ꝯueniēs. Opa. ⁊ p. Est subtiliatiuuʒ attractiuū. Deco. Est ex medicis albaras ꝓp̄ic dū nō tāgit ipʒ ignis. Et qñ miscet̄ cū gūma albotin eradicat vestigia q̄ sūt in vnguibus: ⁊ cū aceto ponit̄ sup morphea. Apo. ⁊ bo. Ponit̄ sup adustioneʒ ⁊ vlceratione: ⁊ abstergit ipetiginē ⁊ ꝓp̄e cū visco alibat: ⁊ ꝓprie etiā cū aceto ⁊ cū nitro ꝓpter prurituʒ lauat̄ ex eo corpus. Jnsfra iū. Jp̄m est cuʒ nitro ⁊ aq̄ super podagram linimētū conueniens. Mē. ca. Restringit corizam suffumigatuʒ ⁊ administratur cū aceto ⁊ melle super contritionem auris.

De saliua. Cap. 621m.

Saliua qd est. Diuersificat̄ fm spēs ⁊ fm cōplexiones singulariū: ⁊ virtus eiꝰ oīno est maturatiua. Deco. Abstergit pānū ⁊ lētigines ⁊ sanguinem mortuū. Vul. ⁊ vl. Fricat̄ impetigo cū saliua hois ieiuni ⁊ cāphora. Mem. cap. Saliua ieiuni cū distillat̄

cū distillaꝛ in aurē lesam a vermib⁹ iterficit eos ⁊ educit eos statim. Vene. Saliua resistit venenis. Et cū ieiunus expuit sup scorpionem multotiens moritur.

¶ De staphisagria. Cap. 622ᵐ.

Staphisagria qd ē. Est vua passa mōtana et ē granū capitis: ⁊ i mōte lybano iuenitur ꝺ ea plurimū ⁊ ē granū nigrū sic̄ cicer nigrū. Flā. Est cal'a ⁊ sicca i tertio. Opa. ⁊ p. Est adustiua corrosiua acuta ⁊ acris. Deco. Interfic̄ pediculos ⁊ ꝓprie cū arsenico ⁊ ꝯfert alopicie antique linita. Vul. ⁊ vl. Staphisagria cū arsenico aut sola ponitur sup scabiem ⁊ excoriationē. Mē. cap. Masticatur ad extrahendum flegma ⁊ humiditatē ex cerebro ⁊ coquitur in aceto ⁊ colluitur ex ea os ad dolorē dentium ⁊ humiditatem gingiue ⁊ sanat cū melle alcula malum. Mē. nu. Bibuntur de ea .xi. grana cum mellicrato ⁊ facit vomere chimū viscosum. Mē. expul. In bibitiōe ipsius est timor: ipsa enim vlcerat vesicā: sed qñ fuerit cū rectificātib⁹ ⁊ cū q̄ntitate tēperata mūdificat eaȝ.

¶ Staphisagria grece sonat vua agrestis: vñ exponitur apō Sera. passule mōtane. Dias. staphisagria quā latini pedicularīa vocant nascitur vmbrosis locis hñs folia similia viti agresti diuisa ⁊ scissa tāq̄ malua agrestis ⁊ hastas lōgas ⁊ erectas ⁊ nigras: sem̄ illi sile isati ⁊ flores qꝺ sem̄ i folicul' viridiorib⁹ obrectū triū āgulorum ē ⁊ nigrū: sȝ iterius albū cū gustu viscido acri ⁊ cal'o: vocatur habelras. i. granū capitis ꝑ excellētē opationē eius in caputpurgio. Sim.

¶ De storace. Cap. 623ᵐ.

Storax qd est. Dixerūt storax humida alia ē que extrahitur ꝑ seipsaȝ gūma: ⁊ alia est q̄ extrahitur cū ꝺcoctiōe: per se aūt extracta est citrina ⁊ qñ antiquatur declinat ad aureū colorē: ⁊ est abūdās: ȝ que extrahitur ex cortice ē nigra: ⁊ illꝺ iō qm̄ extrahitur cū decoctiōe corticis illi⁹ arboris: ⁊ qꝺ extrahitur est storax humida: ⁊ qꝺ remanet sicut fex ⁊ vinacia est sicca. Opa. ⁊ p. Jam diximus de virtute humide ⁊ sicce ꝙ in eis est stipticitas ⁊ exiccatio. Et dixerunt quidam ꝙ est calida ⁊ sicca ⁊ remouet humiditateȝ ex cerebro ⁊ mundificat ipsum. sed hoc est contrariuȝ ei qꝺ creditur in ipsa: quoniaȝ ipsa facit soda. Mem. nutri. Sicca confert humorositatibus stomachi. Mē. exp. Storax sicca retinet ventrem.

¶ Storax liqda Jo. serap. in .7. cap. ꝺ ꝯfectiōe dicta kes recte dic̄ ꝙ est mel storacis calamite. Itē alibi est mel lubue: ⁊ lubue apud Aui. est arbor sigie: ergo sigia est storax liqda: ſȝ grec⁹ vocat stactē sigiaȝ. sed stactis ex arbore myrre videtur manare nō storacis. veritas huius dubitationis vix pōt declarari ob id qꝺ stactis grece est gutta: ⁊ sigia est gutta arboris storacis: ⁊ gutta arboris myrre nō habuit aliud nomē nisi stactis. i. gutta per excellentiā sic̄ greci vocāt radicem raffanum per excellentiam. Sim.

¶ De sale. Cap. 624ᵐ.

Sal quid est. In sale sunt amaritudo ⁊ stipticitas: ⁊ sal quideȝ est proximus baurach. Et alius est rarus frangibilis: ⁊ alius ast cauat⁹: ⁊ alius est salgēma que est sicut crystallus: et alius est napticus niger cuius nigredo est ex parte napticitatis que est in ipso: qui cū tādiu suffumigatur donec ab eo napticitas remoueatur remanet sicut salgēma: ⁊ aliud est indus qui est niger non nigredie napticitatis que sit in ipso: sed ꝓpter substantiam ipsius: et marinus quidem cuȝ aque obuiat ilico liquefit ⁊ non est ita terrenus. Flā. Calidus ⁊ siccus in secundo: et quāto plus est amarior tanto plus est calidior. Opa. ⁊ pro. Est abstersiuus resolutiuus ꝯstrictiuus exiccatiuus: cuius fortitudo operationū est ꝓpter resol'oneȝ ⁊ stipticitatem suam ⁊ est disruptiuus vētositatum: et ille q est adustus vehemētioris est desiccatiōis ⁊ resolutionis: ⁊ ipse ꝯfert putrefactiōi ⁊ ꝯfert humorum grossitiei: ipsi⁹ aūt flos eo est subtilior: ⁊ illo q est adustus: ⁊ puluis eius est ipsi ꝓpiquus ⁊ ambo resoluūt plus q̄ȝ sal: ⁊ sunt ꝯstringētes minus: ⁊ cauatus est minoris resolutionis ⁊ minus subtilis nisi sit pauci saporis sic̄ aluminosus: ipse eni est stipticus resolutiuus: ⁊ cauat⁹ qñ lauatur multotiēs exiccat sine mordicatiōe: ⁊ frāgibilis est magis abstersiuus: ⁊ qñ admiscetur cibis frigidis dissoluit eos. Salgēma ꝟo effugat vētositates ⁊ niger ē fortioris resol'onis. ⁊ oēs isti liquefaciūt hūores cōgelatos: ⁊ amarus est vehemētioris resol'onis ⁊ calefactionis. Deco. Sal adustus mūdificat dētes a lapidibus ⁊ remouet nigredinē sanguis vbicūq̄ est linit⁹: ⁊ eius vsus cum melle bonū efficit colorē. Apo. ⁊ bo. Ex ipso cū melle ⁊ passis fit emplastrū cōueniens carbūculis: ⁊ cum mentastro ⁊ melle apatibus flegmaticis: ⁊ ꝓhibet formicā a dilatatione. Vul. ⁊ vl. Corrodit carnem additā ⁊ morsam: ⁊ ꝯfert scabiei vlcerose ⁊ ipetigini: ⁊ ex ipso cū aceto ⁊ ol'o fit delinitio iuxta ignē vt sudare faciat ⁊ sedat pruritū ⁊ ꝓprie flegmatū ⁊ cū oleo super adustionē ignis ⁊ ꝓhibet vesiccationē ⁊ ꝓprie ille qui est baurachius ⁊ africanus. Baurachū ꝟo nō ꝯsequuntur aliquem salē in adunādo ⁊ exiccādo. Sal eni vehementius resoluit ⁊ exiccat illud qꝺ est ex humiditate: deide fortius adiuuat ⁊ fortius ꝯstrigit illud qꝺ remanet: ⁊ in partib⁹ eius mēbri. Instra iūc. Cū farina ⁊ melle ponitur sup torsionē neruorum: ⁊ fit emplastrū ex eo podagre ⁊ miscetur cū oleo: ⁊ fit ex ipso inunctio cōprimendo ad laxitudinem. Mē. ca. Lenit ex eo cuȝ pulpa collognthide bothor capitis. Et salgēma qdē acuit sensum ⁊ sal ꝯstringit gingiuā mollificatam ⁊ ꝓprie salgēma: ⁊ cuȝ aceto confert dolori auris more emplastri suppositus. Mē. ocu. Corrodit carnem additam in palpebris ⁊ vnguium: ⁊ flos eius ꝓprie cōfert pāno ⁊ albugini oculi: ⁊ ex sale quidem cuȝ oleo ⁊ melle fit emplastrum super oculū: ⁊ resoluit offuscationem sanguinis cōgelati in ipso. Mem. ālie. ⁊ pec. Ex eo qui est napticus linitur palatuȝ cum melle ⁊ aceto ⁊ ꝯfert squinantie ⁊ apostematibus vue ⁊ gauoni: ⁊ salgēma quideȝ ⁊ napticus ⁊ relique species salis incidunt flegma vitreū ⁊ viscosuȝ in pectore. Mē. nutri. Sal iuuat ad vomitum ⁊ ꝓprie napticus ⁊ salgēma eius proprie cōfert dolorib⁹ stomachi frigidis. Mē. ex. Sal omnis facilē efficit superfluitatis egressionem ⁊ descēsionem cibi: ⁊ napticus expellit flegma putridū ⁊ aquā ⁊ chol'aȝ melāch olicā ⁊ ponitur in enematibus: ⁊ niger q est vehemētis nigredinis qui nō ē ꝓprie napticus sol'one educit flegma ⁊ melācholiam. ⁊ sal amarus ēt sol'one educit melācholiam fortiter. ⁊ salgēma educit flegma crudū fortiter ⁊ soluit mel'iam: ⁊ sal qdē ipse vltimus ē ad dissinteriam ⁊ adiuuat medicinas solutiuuas ad eradicādū mel'iam ⁊ humidita-

tes viscosas de ꝑtibus mẽbri. ⁊ cũ mẽtastro mõtano ⁊ butyro ⁊ fermẽto ꝯfert apatibus testiculoꝝ flegmaticis: ⁊ silr cũ mentastro ⁊ melle confert vlceribꝰ virge. Vene. Fit ex eo emplz cũ semie lini ad pũcturã scorpionum: ⁊ cum mentastro montano ⁊ byssopo ⁊ melle ad morsum cornute. Et cum aceto ⁊ melle ad morsum habentis. xliiij. ⁊ vespe: ⁊ cũ oxymelle nocumento opij ⁊ fungorum mortiferorum.

❡ Plinius lib. 31. ca. 7. sal oĩs aut fit aut gignit vtrũqꝫ pluribꝰ modis sz cã gemina coacto hũore vel siccato: siccat ĩ qbusdã locis ⁊ in aliqbꝰ extremitates tm̃ inarescũt: ⁊ ĩ aliqbꝰ vsqꝫ ad mediuz lacũ: sũt ⁊ amnes secũ salẽ a mõtibꝰ trahẽtes: ⁊ sũt alij quoꝝ sũma densant in sale amne reliq̃ velut sb gelu fluẽte que salis flumina appellãt: aliđ genꝰ ex aqs maris spõte gignit spuma in extremis littoribꝰ ac scopulis derelicta. hic eñi roze densat: ⁊ ẽ acrior q in scopulis ĩuenit. sunt ⁊ mõtes natiui salis in qbꝰ lapidicinaꝝ more cedit: renascensqꝫ effodit e terra humore densato alibi ⁊c. Sim.

❡ De serratura. Cap. 625^m.

Serratura. Nã. Nã eiꝰ ẽ sicut arboris ipsiꝰ. Opa. ⁊ ꝓ. Serratura corrosionis est mũdificatiua: ⁊ inest ei resolõ ⁊ exiccatio si fuerit in arbore ipsius Vul. ⁊ vlce. Serratura ligni corrosi cõsolidat ⁊ ꝓprie que ẽ accepta ex arboribus stipticis: sic q̃daz gñia spinaꝝ: ⁊ deide aggregatur cũ tãto aniso quãtũ ipsa est cũ vino ⁊ adurit deide terit. Nã cũ spargit sup vlcera formicalia ꝯfert eis.

❡ Serratura ligni loquit hic de carie siue tritura ligni corrosi.

❡ De sale ammoniaco. Cap. 626^m.

Sal ãmoniacꝰ. Elec. Ille ẽ melior q ẽ vt borax clarus crystallinus. Nã. Cals ẽ ⁊ siccꝰ in fine tertij. Opa. ⁊ ꝓ. Est subtiliatiuꝰ liquefactiuus. Mẽ. ocu. Cõfert albugini oculi. Mẽ. capi. Cõstringit vuam que casum patit ⁊ ꝯfert squinantie.

❡ Sal ãmoniacꝰ. Pli. ĩ li. 31. ca. 7. Inuenit iux pelusiũ Ptolomeus rex cũ castra facere: quo exẽplo postea inter Egyptũ ⁊ Arabiã ẽt squalẽtibꝰ locis ceptꝰ est ĩueniri detractis arenis: qualr ⁊ ꝑ africe sitiẽtia vsqꝫ ad hãmonis oraculũ: is qdẽ crescẽs cũ luna noctibus. nã cyrenaici tractꝰ nobilitant ãmoniaco: ⁊ ipso qꝛ sb arenis his ĩueniat appellato: silis ẽ colore alumini qđ schiston vocãt lõgis glebis: neqꝫ ꝑlucidis igratꝰ sapore: sed medicie vtilis: ꝓbat q̃ꝫ maxime ꝑspicuus rectis scissuris ĩsigne de quo ꝓdit ꝙ leuissimꝰ est ⁊c. q ad nos defert sblimata res appet. Pau. in ca. đ noctilopa. vbi ponit salẽ defossuz. ibidẽ ĩ sili loco Aui. ponit salẽ ãmoniacum. Itẽ vbi in practica simili Almã. cap. de debilitate visus: ponit salis sapary. eodẽ loco in Almã. ponitur salis ãmoniaci.

❡ De sandaraca. Cap. 627^m.

Sandaraca. Nã. Cala est ⁊ sicca in secundo. Opa. ⁊ ꝓ. In ipsa ẽ stipticitas ⁊ ꝓprictas retinẽdi sanguinẽ: ⁊ luctatores ipsa vtũtur vt lenes ⁊ fortes fiãt: ⁊ nõ icurrãt difficultatem anhelitus. Deco. In ipsa ẽ virtꝰ macredinẽ faciẽdi valde qñ bibuntur de ea quaqꝫ die tres q̃rte. ℥. j. in aq̃ ⁊ oxymelle. Vul. ⁊ vlc. Desiccat fistulas qñ cum ea suffumigant. Mẽ. ca. Eiꝰ fumus ꝓhibet catarros ⁊ ipsiꝰ iuuamentũ in sedãdo dolorẽ dẽtiũ vehemẽs est ⁊ magnũ valde: neqꝫ aliqđ iuenit cõpar ei in h ⁊ rectificat gingiuã. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Prohibet tremorẽ cordis sicut karabe: ⁊ ꝓhibet fluxum sanguinis: ⁊ ꝓhibet asma humiduz sua exiccatiõe. Et silr vtunt ea luctatores vt difficultatẽ anhelitꝰ nõ incurrãt. Mem. nu. Dat de ea in potu spleneticis ⁊ ꝯfert. Mẽ. expul. Est bona solutioni antique: ⁊ fumus eius ꝯfert hemorroidibꝰ.

❡ Sãdaraca apud Diasc. ⁊ oẽs libros de greco trãslatos pro auripigmento accipit rubeo. Inquit Dia. sandaraca in ysdẽ nascitur locis in qbus auripigmentũ: eligenda est que est colore ruffa valde ⁊ facile teribilis ⁊ cripula munda colorẽ cinabari als cinabanbñs ⁊ odorem sulphuris: virtus est ei ⁊ coctura silis arsenico ⁊c. Sãdaraca vo in libris de arabico trãslatis pro gũmi vernicis. nã arabes vernicem sandaros vocant a quo sandaraca corruptum vocabulum latini dicunt. Sim.

❡ De sarace. Cap. 628^m.

Sarax qd ẽ. Est illđ qđ ꝑsice noiat childaru: ⁊ frusta radicis eiꝰ sũt cõposita ex ꝑtibꝰ sup q̃s sũt cortices q̃ velociter ab eis tollũtur. Et eiꝰ qdẽ aliꝰ ẽ masculus ⁊ aliꝰ femia: sz masculus ẽ fortior. Nã. Cals ẽ ⁊ siccꝰ ĩ scđo. Op. ⁊ ꝓ. Exiccat sine mordicatiõe: ⁊ ĩ ipso ẽ amaritudo ⁊ stipticitas. Vul. ⁊ vl. Cõsolidat vulnera. Mẽ. ex. Interficit vermes ⁊ ascarides ⁊ ꝓprie cũ syrupo mellis. Sitqꝫ potio ipsius pondus aur. iiij. ⁊ ꝓprie cuz scamonea aut elleboro: opz quidez vt comedant añ ipsiꝰ potionem allia: ⁊ similiter interficit fetum.

❡ Sarax ara. sic vocat: sz latie dr silix: alia ẽ masculus: ⁊ alia femina que in toto maior ẽ masculo. Dia. de ipsa duo capla facit ⁊c.

❡ De sulen. Cap. 629^m.

Sulen qd est. Est medicina romana. Nã. Calida est ⁊ sicca apud quartũ. Opa. ⁊ ꝓ. Adurit cutẽ. Mẽ. capi. Cõfert torture cum fit caputpurgium ex vno grano ipsius cũ aqua sicle. Mẽ. ocu. Rarificat apostemata palpebrarum ⁊ inflat ea ⁊ apostemata accidentia sub oculo.

❡ De scordeon. Cap. 630^m.

Scordeon qd ẽ. Est allium agreste minꝰ plm q̃ꝫ hortulanũ: ⁊ hz folia ⁊ crus longũ: ⁊ sup qđ est flos albꝰ: ⁊ ipsiꝰ qdẽ rememoratio iã añcessit in cap. nũ. Nã. Calz est ⁊ siccũ ad quartum ꝑueniens. Opa. ⁊ ꝓ. Est subtile aperitiuũ abstersiuum. Vul. ⁊ vlc. Cõsolidat vulnera magna ⁊ fraudulẽta. Instrumenta iũct. Est bona attritioni neruorum.

❡ De sadar. Cap. 631^m.

Sadar quid est. Diximus dispositiões eius vbi diximus nabach.

❡ De spolio serpentis. Cap. 632^m.

Spolium serpentis. Dictum est de eo in capitulo de serpente.

❡ De sedeguaram. Cap. 633^m.

Sedeguaram. Nã. Frigidũ est in secũdo: siccum in tertio. Opa. ⁊ ꝓprie. Retinet sanguinem. Deco. Prohibet casum capilloꝝ. Permuta. Loco eius ponitur pondus eius de feluzabarã ⁊ tertia ponderis ipsius de radice canne.

❡ De siseleos. Cap. 634^m.

Siseleos qd ẽ. Est alaniuden romanuz: ⁊ ẽ sile alaniuden: verũtñ ẽ lõgiꝰ eo parũper ⁊ vehemẽtius albũ. Nã. Calz ẽ ⁊ siccũ ĩ scđo. Op. ⁊ ꝓ. Est subtiliatiuũ resolutiuũ mũdificatiuũ carminatiuũ. Et silr radix eiꝰ ⁊ semẽ ipsiꝰ sũt sedatiua doloꝝ interioꝝ ⁊ liquefac flegma cõgelatũ: ⁊ de ipo qdẽ dat in potu aialibꝰ ⁊ multiplicat partꝰ ipsoꝝ ⁊ bibit ĩ vino ⁊ ꝓhibz frigus ⁊ nocumẽtũ ipsiꝰ ĩ itinere ⁊ ꝓpe cuz pipere. Instrã iun. Cõfert doloribꝰ dorsi. Mẽ. cap. Cõfert valde soda. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Cõfert asmati ⁊

difficultati

difficultati anhelitꝰ ⁊ ãhelitui dilatatiõis ⁊ tussi antiq̃ ꝓprie radix ipsiꝰ ⁊ semẽ eius simul. Et qñ ꝯficit̃ radix eiꝰ cũ melle ⁊ deglutit̃ mũdat pectꝰ ab hũiditatibꝰ viscosis. Mẽ. nut̃. Resoluit inflationẽ ⁊ sedat dolores viscerũ ⁊ digerit radix eiꝰ ꝓpe cibũ ⁊ est bonũ stõcho. Mẽ. exp. Resoluit dolorẽ pũgitiuũ vẽtosum ⁊ facilẽ efficit ꝑtũ in oibꝰ aialibꝰ ⁊ remouet difficultatẽ vrie ⁊ resoluit dolores mr̃icis ⁊ p̃focationẽ eiꝰ ⁊ ꝯfert doloribꝰ viscerũ. Et succꝰ cruris huiꝰ plãte ⁊ semẽ ipsiꝰ cũ sũt recẽtia ⁊ bibunt̃ ex eis tres anulusat cũ arob. x. diebus sanãt dolorẽ renũ ⁊ est iuuamẽtũ penitꝰ renũ.

¶ Sileleos est siler montanus: ⁊ est semen sicut feniculũ grossuz.

¶ De sirengi. Cap. 635m.

Sirengi qd est. Est ꝓximꝰ virtuti ascãdinegi: imo est fortior. Nã. Fridus est ⁊ siccus. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Est stipticꝰ ⁊ in ipõ est ex cerusa frigus: veruz subtilior plĩm exñs ꝓhibet fluxus. Vul. ⁊ vl. Ponit̃ in cerato sup adustionẽ ignis. Mẽ. exp. Prohibet fluxũ sanguinis.

¶ De scamonea. Cap. 636m.

Scamonea qd ẽ. Succꝰ volubilis cuiusdaz cuiꝰ virtꝰ vsq͂ ad. xxx. ꝑdurat ãnos. Elec. Melioris ꝓꝑetas ẽ illa q̃ ẽ varia ad albedinẽ declinãs ⁊ ẽ q̃si sit fragmẽtũ ostraci ⁊ est puluerizabilis velocit̃ solubilis varia q̃ cũ resoluit̃ in aq̃ facit ipaz sic̃ lac. Et melior qdẽ q̃ est vtẽduz est q̃ assat̃ i pomo ⁊ cũ q̃ admiscet̃ aq̃ apij: qm̃ remouet̃ eiꝰ malitia: ⁊ aliarmakã qdẽ est mala. Qñq͂ vͦo rectificat̃ scamonea cũ assat̃ in pomo preparato in massa ⁊ permiscet̃ cũ aniso ⁊ dauco ⁊ soluit̃ cũ oleo amigdalino. Nã. Calida est ⁊ sicca in tertio ⁊ eius caliditas maior est siccitate ipsiꝰ. Opa. ⁊ ꝓꝑ. In ipa sunt abstersio ⁊ resol'o ⁊ ẽ inimica stomacho ⁊ epati. Deco. Mũdificat morphẽã ⁊ albaras ⁊ pãnum. Vul. ⁊ vl. Qñ decoquit̃ cuz melle ⁊ passis ⁊ fit ex ea empl'm sup vulnera resoluit ea. Apa. ⁊ bo. Ponit̃ cũ aceto sup scabiẽ vlceratã. Instr. iun. Cũ aceto ⁊ sauich ponit̃ super dolores iuncturarum ⁊ anche more emplastri. Mẽ. cap. Radix eius ⁊ succus radicis ipsius ponitur super sodã antiq͂ cũ aceto ⁊ oleo rosa. Et qñ ipsa scamonea admiscet̃ eis ambobꝰ ⁊ ponit̃ sup caput eiꝰ qui hz sodã antiquã sanat eũ. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Est ex eis que nocẽt cordi. Mẽ. nut̃. Nocet stomacho ⁊ epati valde: sed eius malitia frangit̃ cuz assatione ⁊ semine apij: ⁊ ipa qdẽ est ꝯturbatiua ⁊ facit nauseã ⁊ destruit appetitũ cibi ⁊ facit sitim. Mẽ. expul. Sol'one educit choleraz fortiter: ipsa vͦo in regionibꝰ diuersificat̃ adeo ꝙ ego vidi in q̇busdã libris medicoꝝ dosim eiꝰ plurimi põderis: ⁊ etiã ipsa nocet itestinis ⁊ supponit̃ ad abortũ: ⁊ cũ ex radice arboris eiꝰ bibit̃ põdus aurei soluit cholerã citrinã ⁊ flegma. Et dixerũt qdã qñ ex scamonea bibit̃ plurima quãtitas ⁊ superflua ⁊ est medietas. ʒ. retinet primũ: deinde ꝯturbat ⁊ facit nauseam ⁊ ꝓuocat sudorẽ frigidũ: deinde quãdoq͂ aduenit eius solutio cũ superfluitate ⁊ est interficiẽs. Et dixerũt quidã ꝙ quãdo ex antiqua sumit̃ quãtitas parua prouocat ⁊ nõ soluit: ⁊ potus ipsius cũ aloe est minor ad ista: ⁊ similiter cum lupinis salitis ⁊ seminibus redolẽtibus: ⁊ quãdo supponit̃ in lana interficit fetũ: ⁊ cũ eius timemus melãcholiã rectificamus eam qm̃ cõficimꝰ ipsaz cũ aqua cydonioꝝ acetosoꝝ ⁊ pomoꝝ aut aqua ro. ⁊ qñq͂ ponit̃ in ipsa sumach ſm q͂titatez qua possit cõfici ⁊ fiunt inde trocisci subtiles ⁊ exiccantur in vmbra ⁊ administrant̃ ſm quãtitatẽ necessariã. Vene. Cõfert pũcture scorpionũ bibita ⁊ linita.

¶ Scamonea. Dia. frutex est hastas hñs multas ex vna radice lõgas tres aut q̃tuor digitis pingues ⁊ asperas sil'r ⁊ folia aspera hz similia helsine: ⁊ apud Serap̃. similia lebleb agreste aut hedẽ mollia triũ ãguloꝝ ⁊ flores albos ⁊ rotũdos ⁊ altos: ⁊ apd̃ Serapionẽ ꝯcauos cũ odore g̃ui: radix ẽ illi grossitudine pollicis alba g̃uis odoris ⁊ lachrymo plena q lachrymis colligit̃: hasta ⁊ radice incisa ⁊ reponit̃ in cõcas: multi vͦo terrã fodiũt in gyro ⁊ substernunt ⁊c̃. Piniꝰ lib. 26. ca. 8. Scamonea inq̇t est succus herbe a radice ramose pinguibꝰ folijs triãgulis albis: radice crassa madida nausiosa: nascit̃ pingui ⁊ albo solo: radix circa canis ortũ excauat̃ vt in ipsa cõfluat succus qui sole siccatus ⁊c̃. Sim.

¶ De serapino. Cap. 637m.

Serapinũ qd est. Serapinũ est gũma arboris in qua nõ est iuuamẽtũ: sed in gũma eiꝰ ⁊ dĩ ꝙ est q̃dã spẽs galbani q̃ resoluit̃ ⁊ fit serapinũ. Elec. Melior duarũ spẽrũ eiꝰ est illa que spissior ⁊ clara cuiꝰ pars iterior ad rubedinẽ d̃clinat ⁊ exterior ad albedinẽ: ⁊ resoluit̃ velociter in aq̃ nõ sicut adulteratuz cũ galbano q͂uis galbano albo sit simile ⁊ qd̃ meliꝰ est de eo est illd̃ de spahano. Nã. Cal'm est in tertio: siccum in scd̃o. Opa. ⁊ ꝓꝑe. Est resolutiuũ subtiliatiuũ carminatiuũ calefactiuum abstersiuũ. Instr. iun. Cõfert paralysi ⁊ rupture lacertoꝝ ⁊ chordaꝝ eoꝝ. Et soluit materias que sunt in vtrisq͂ ãchis clysterizatũ ⁊ bibitũ: ⁊ simil'r doloribus iuncturarũ malis. Mẽ. cap. Resoluit sodã frigidã ⁊ vẽtosam ⁊ ꝯfert epilepsie. Mẽ. ocu. Cõfert obscuritati oculi in alcofol ⁊ grossitudini palpebrarũ ⁊ vestigijs in oculo: ⁊ est de melioribꝰ medicinis que sunt ad aq͂ descẽdẽtẽ in oculũ: ⁊ si terat̃ cũ aceto ⁊ ponat̃ sup ordeolum delet ipm̃. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Cõfert dolori pectoris ⁊ lateris ⁊ tussi antiq̃: ⁊ bibunt̃ cum aq̃ ruthe exꝓsse tres quarte. ʒ. j. ad malitiã anhelitꝰ ⁊ ipm̃ mũdificat pectus fortiter ⁊ extrahit hũores crudos. Mẽ. nut̃. Cõfert hydropisi ⁊ extrahit aquã citrinã. Mẽ. exp. Cõfert colice bibitũ ⁊ clysterizatũ ⁊ dolori ventris pũgitiuo ⁊ extrahit lapidẽ ex ambobꝰ ⁊ augmẽtũ efficit in coitu ⁊ ꝯfert doloribus matricis. Et qñ bibit̃ cũ oxymelle ꝓuocat mẽstrua ⁊ interficit fetũ: ⁊ ipsum quidẽ lenit ventrẽ cũ facilitate ⁊ extrahit humorẽ viscosum ⁊ aquã citrinã. Feb. Cõfert febribꝰ periodicis. Vene. In vino dat̃ ad bibenduz ad pũcturam vermium venenosoꝝ ⁊ ad omnia venena mortifera: ⁊ eius operatio est fortior operatiõe galbani: ⁊ qñq͂ cõfert delinitũ in oibus locis. Permu. Loco eius ponit̃ gũma cedri ⁊ dixerũt gũma pini masculi ⁊ dixerũt põdus ipsius ⁊ mediũ de oppoponaco.

¶ De scolopendria. Cap. 638m.

Scolopẽdria qd ẽ. Dicit̃ ꝙ ẽ plãta petrosa q̃ nascit̃ in loco pl'imoꝝ fontiũ: ⁊ dixerunt qdã ꝙ est spẽs silique ⁊ dĩ alid̃. Nã. Calida est in ꝓmo: sicca in scd̃o. Opa. ⁊ ꝓꝑe.

Est subtilis resolutiua ⁊ in ipa nõ est plima caliditas. Mẽ.nut. Cõfert spleni magnifice:qñ.n.sumit cũ oxy melle facto ex aceto in quo decocta sunt folia eius.xl. dieb⁹ delet splenẽ:⁊ cõfert singultui ⁊ icteritie. Mẽ. exp. Frangit lapidẽ in renib⁹ ⁊ vesica. Et dicitur ꝙ suspensa ad collum prohibet impregnationem.

¶ Scolopẽdria ẜm modernos est lingua ceruina:⁊ dicitur herba scripta:ẜm Diasco.vo est alia:ex cuius descriptione putauit quidam ipsam esse quam dicunt moderni ceterach ⁊ forte nõ male. Stepha.ipsam vocari caferrescet arabi.ait. Aui.scolofendrion f.lr̃a pro ph.quo carent arabes.Simon.

¶ De subal. Cap.639m.

Subal quid est. Est ex suba cal'a acri. Nã. Est cal'a ⁊ acris cum eq̃litate. Apa.⁊ bo. Folia ei⁹ rũpũt aldubelet ⁊ resoluũt ea in dispõne pncipij eoꝝ:⁊ que recẽs est maturat apata inobediẽtia maturationi. Vul.⁊ vl. Que recẽs est eradicat scabiẽ vlceratã. Mẽ.ocu. Ponit in medicinis acuentibus visuz. Mẽ.anhe.⁊ pec. Dicitur ꝙ est optima medicia tussi ⁊ anhelitui dilatationis adeo ꝙ ex ea fit suffumigatio ⁊ confert.

¶ De seisaron. Cap.640m.

Seisaros qd est. Est lignũ visus ⁊ est in ipo amaritudo ⁊ stipticitas. Nã. Cal'm est ⁊ siccũ i scd'o. Opa.⁊ ꝓp. In ipo ẽ resol'o ⁊ stipticitas pauca. Mẽ.nut. Decoctio radicis eius ꝯfert dolori stomachi. Mẽ.expul. Decoctio radicis eius prouocat.

¶ De sumio.i.cresione. Cap.641m.

Sumiũ qd est. Est curati albani exñs in aquis stãtib⁹ ⁊ in ipso est bonus odor ⁊ dicet in capitulo de caf. Mẽ.exp. Medulla ei⁹ decocta ⁊ nõ decocta ꝯfert lapidi ⁊ ꝓuocat ⁊ ꝯfert dissinterie.

¶ De sucuto. Cap.642m.

Sucutũ qd ẽ. Di ꝙ ẽ semꝑuiua. Et di ꝙ ẽ spẽs seis mãdragore:⁊ di aliđ:⁊ ẽ duaꝝ spẽꝝ:q̃rũ vna ẽ petrosa:⁊ alia ẽ nõ petrosa. Nã. Qđ i ea magis dñaf ẽ frig⁹ ⁊ siccitas:⁊ i ipa ẽ hũiditas cal'a tẽꝑata ⁊ subtilitas ⁊ icisio ⁊ viscositas ⁊ neq̧ hꝫ odorẽ ⁊ hꝫ dulcedinẽ q̃ꝫdã:⁊ aq̃ ei⁹ attrahit sputuꝫ:⁊ aggregãdo ꝑtes carnis in vase fac eas rẽ vnã. Opa.⁊ ꝓpe. Est eq̃lis ⁊ subtilis ⁊ incidit ⁊ viscositate cepali resoluit:⁊ aliqd est in ipso ꝑ qđ aggregat ⁊ ꝯstringit. Instr.iun. Decoctio ei⁹ ꝯfert attritõi neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ in medio eoꝝ i extmitatib⁹ ipoꝝ ⁊ recẽs ꝯsolidat. Mẽ.ãhe.⁊ pec. Sanat asꝑitatẽ gutturis ⁊ ꝓhibꝫ sputũ sanguis:⁊ i aq̃ mellis mũdificat pl'monẽ. Mẽ.exp. Cõfert vlceribus intestinoꝝ ⁊ abrasioni ⁊ rupture inguinis aquose ⁊ doloribus renum ⁊ retinet fluxũ sanguinis menstrui. Permu. Loco ei⁹ ponitur succus foliorum lactuce aut aqua solatri.

¶ Sucutũ ita scribit ab Aui.sed in arabico ẽ sinfitũ.nã illđ capl'm de sinfito sic appet mãifeste legẽti capl'm illđ cũ capl'o de sinfito apud Dia.error aũt scripture ꝯtingit ob siĩtudinẽ lr̃arũ.nã eisdẽ litteris scribit vtrũq̧:nec differũt nisi per pũcta.nã hoc dicit sucutũ:⁊ h̃ sinfinitũ. Aui.nihilominus ignorauit qd esset cũ dixit dr̃ fida est semperuiua:⁊ dr̃ ꝙ est spẽs seminis mãdragore:⁊ dicitur aliđ ⁊c̃.sinfitũ a modernis vocat ꝯsolida maior ⁊ anagalicũ.Si.

¶ De sumach. Cap.643m.

Sumach qd ẽ. Aliđ ẽ corasceni:⁊ aliđ ẽ scemi min⁹ corasceno rubeũ: lẽtis similitudinẽ hñs: ⁊ est ꝯueniẽs ei cui ꝯueniũt achacia ⁊ rosa. Et qñ đcoquit cũ aq̃:deide ei⁹ decoctio ispissat sicut mel ꝯuenit ei cui ꝯuenit lutũ. Nã. Est fridũ i scđo siccũ i tertio. Opa.⁊ ꝓp. Est stipticũ ꝯfortatiuũ ꝯstrictiuũ ⁊ acetũ est subtilius eo ⁊ ꝓhibet fluxũ:ita ꝙ qdã dicũt ꝙ appẽsuꝫ retinet illđ ⁊ ꝓhibet attractionẽ chol'e ad viscera. Deco. Decoctio sumach q̃ tinctores vtunt ⁊ corioꝝ ꝑꝑatores denigrat capillos. Apa.⁊ bo. Fit ex eo empl'm sup ꝑcussionẽ ⁊ ꝓhibet apata ⁊ viriditatẽ ⁊ ꝯfert panaritio ⁊ ꝓhibet additionẽ apatũ. Vul.⁊ vl. Prohibet ãbulationẽ frauduletis. Instr.iun. Embrocat ex decoctiõe eius torsio ⁊ nõ apat. Mẽ.cap. Prohibet saniẽ auris:⁊ gũma ei⁹ qñ põit i corrosionẽ dentiũ sedat dolorẽ eoꝝ. Mẽ.nut. Prepat stõchũ ꝯfortãs ipm ⁊ ꝯfortat sitim ⁊ facit appetitũ acetositate sua ⁊ sedat nauseã cholericã. Mẽ.exp. Cõstrigit ⁊ retinet mẽstrua ⁊ fluxũ ⁊ ꝓhibet rasurã:clarificatur ad dissinteriã ⁊ cursum matricis ⁊ hemorroidas.

a.l.clysterizatur

¶ De sicla. Cap.644m.

Sicla qd ẽ. Est duaꝝ spẽꝝ:vna ẽ nigra ꝑꝑ vehemẽtiã viriditatꝭ:⁊ altera ẽ illa q̃ ẽ nõ. Nã. Apud quẽdã est cal'a ⁊ sicca in ꝑ. Et ẜm veritatẽ est cõpositarũ virtutũ:⁊ apud quosdã est frida ⁊ nõ dubiũ qn in ei⁹ radice sit hũiditas. Opa.⁊ ꝓ. In sicla ẽ virt⁹ baurach subtiliatiua:⁊ in ipa ẽ resol'o ⁊ aꝑtio fortior resol'one atriplicũ ⁊ lenificatio ⁊ in ea q̃ ẽ nigra ẽ stipticitas ⁊ ꝓpe cũ lẽtib⁹. Et bauracitas q̃ ẽ i ipa ẽ resolutiua ⁊ terreitas ẽ ꝯctiua ⁊ totũ elixatũ ẽ mali chimi ⁊ totũ ei⁹ ẽ ꝑui nutrimẽti sic reliq̃ olera. Deco. Prohibẽt succ⁹ eius ⁊ decoctio folioꝝ ei⁹ fixuras frigoris:⁊ ꝯfert alopicie ⁊ ꝯfert pãno cũ ex folijs ei⁹ admistrat empl'm post ablutionẽ loci cũ nitro:⁊ qñq̧ abscindit v̾rucas succ⁹ ei⁹ ⁊ iterficit pediculos. Apa.⁊ bo. Ex ea elixata fit ẽpl'ꝫ apatib⁹ ⁊ resoluit ⁊ maturat ea. Vul.⁊ vl. Folia ei⁹ bõa sunt decocta adustiõi ignis ⁊ ꝯferũt ipetigini linita cũ melle. Mẽ.cap. Ex aq̃ eius cũ felle gruis fit caputpurgiũ ⁊ đlet torturã ⁊ vꝫ ad vlcera nariũ:⁊ ei⁹ aq̃ tepida distillat in aurẽ ⁊ sedat dolorẽ:⁊ lauat caput cũ aq̃ ei⁹ ⁊ aufert furfures. Mẽ.nut. Radix ei⁹ ẽ mala stõcho faciẽs nauseã:⁊ pl'm illi⁹ ẽ ꝑꝑ bauracitatẽ ei⁹ mordicatiuã ⁊ est mali chimi:⁊ lauat bauracitate sua adeo vt mordicet stõchũ fortꝭ sẽsus:⁊ ei⁹ nutrimẽtũ ẽ paucũ ⁊ aꝑtio ei⁹ ẽ ꝑua ⁊ ad oppil'ones epatꝭ fortior ẽ aꝑtiõe malue ꝓpe cũ synapi ⁊ aceto. Et sil'r ẽt splenꝫ ⁊ oꝫ vt comedat cũ muri ⁊ cũ spẽb⁹ q̃ sũt ad ꝯdiẽda cibaria. Mẽ.exp. Di ꝙ illa q̃ est nigra strigit ⁊ ꝓprie cũ lentib⁹ qm̃ altera lenit ⁊ ꝓpe cũ lentib⁹:ꝫ nõ est dubiũ qn elixata ꝓiecta ei⁹ aq̃ cũ patella i furno põit ꝯstringat ⁊ fit cũ ea clystẽ ad extrahẽdũ fecẽ:⁊ totũ ei⁹ gñat iflationẽ ⁊ rugitũ ⁊ dolorẽ vẽtris ꝓhĩgitiuũ. Et est bona colice cũ assumit cũ specieb⁹ cõdientib⁹ ⁊ muri.

¶ Sicla bleta que ⁊ bleta.

¶ De stinco. Cap.645m.

Stincus qd ẽ. Est guaril de nilo q capit i egypto. Et existiauerũt qdã ꝙ sit đ ꝑtu crocodilli in cãpos. Elec. Meli⁹ qđ ẽ in ipo est illđ qđ

est in p̄te renū. Mē.exp. Qn̄qꝫ auget coitū adeo vt nō sedeť nisi sorbitione iuris lacıucarū ⁊ lentiū.

¶Stincus aīal in aquis degens simile lacerte: nisi qꝛ cauda nō est rotunda: sed lateraliter pressa vti piscibus natatui apta: arabice etiā sinchoꝛ dicit᷑ vel kin al's stincoꝛ vel strin. Sim.

¶De seuesten. Cap. 646m.

S Euesten ⁊ noiat᷑ mukeita. Nā. Sunt q̄si tēpate. Opa. ⁊ p̄p̄. Sūt lenitiue. Mē. anbe. ⁊ pec. Leniūt pectꝰ ⁊ guttur. Mē. nut᷑. Sedant sitim ⁊ ꝓprie semē eius cum sagzenea. Mē. expul. Leniunt ventrem.

¶De semabras. Cap. 647m.

S Emabras. Deco. Fit ex eo ēpl'm sup̄ spinas ⁊ ea q̄ carni sunt īfixa ⁊ sup̄ v̄rucas ꝯtrito ⁊ extrahit eas: ⁊ sup̄ ea q̄ sūt vt claui ⁊ euellit: ⁊ dr̄ ꝙ illud qḋ d̄ eo siccū ē cū cōmisceť cū oleo fac̄ nasci capillos sup̄ tineā. Mē. ca. Dr̄ ꝙ epar ipsiꝰ sedat doloꝛē molaris dētis. Mē. exp. Vria eiꝰ ⁊ sanguis ipsiꝰ mirabilis iuuamēti sūt ī ruptura īfantiū cū sedēt in decoctiōe eiꝰ: ⁊ qn̄qꝫ pōit᷑ ī vria eiꝰ vt ī sanguie ipsiꝰ aliqd d̄ musco ⁊ pōit᷑ ī virga īfantis ⁊ fit vltimi iuuamēti in ruptura. Vene. Findit᷑ ⁊ ponit᷑ sup̄ pūcturā scoꝛpiōis.

¶Semabras exponit᷑ a Gal'. in. 3. de simpli. medi. ca. 1. z. dist. circa p̄nm ꝙ est salamādra: salamādra v̄o ab Isidoꝛo iter serpētes numerat᷑. Inq̄t salamādra dicta eo ꝙ ꝯtra icēdia valeat que nō solū in ignē illesa viuit verū extinguit: oīa aīalia suo veneno interimit: si arboꝛibus irrepserit: oīa poma veneno exitialia facit ⁊c̄. Pli. lib. 10. ca. 67. salamādra est aīal lacerti figura stellatū nunq̄ꝫ nisi magnis ībribꝰ ꝓueniēs ⁊ serenitate deficiēs: huic tantꝰ rigoꝛ est vt ignē tactu extiguat nō. alio mō q̄ꝫ glacies: eiusdē saliua que lactea oꝛe vomit᷑ quacūqꝫ p̄te coꝛpis humani ꝯtacta toti defluūt pili: idqꝫ qḋ ꝯtactū est coloꝛē in vitiliginē mutat ⁊c̄. Sim.

¶De spica. Cap. 648m.

S Pica qd est. Spica est due spēs: quaꝝ vna est spica aromatica ⁊ est spica auiū: ⁊ altera est nereiden ⁊ est spica romana. Et alithitia debilioꝛ est inda ⁊ syra in oibus ꝓprietatibꝰ suis nisi in ꝓuocatione: ⁊ alithitia est in virtute ꝓxima syre: ⁊ eiꝰ qdez arboꝛ p̄ua est ⁊ euellit᷑ cū luto suo ⁊ egredit᷑ que qn̄qꝫ adulteraẗ cū planta que est sibi similis. Inter eas v̄o discernit᷑ qm̄ planta illa est hoꝛribilis odoꝛis. Et nereidē preterea q̄dā est montana cuius folia sunt sicut folia croci hoꝛtulani: ⁊ simil'r stipites eiꝰ: sed sunt citrini plani nō ī modū rhetis iuoluti plures hꝫ radices. s. duas aut plures ⁊ nō hꝫ crus neqꝫ frustū neqꝫ floꝛez. Elec. Inq̄t Diasco. melioꝛ est cuius pili sunt plures ⁊ declinat ad rubedinē ⁊ est boni odoꝛis sicut cyperi ⁊ parua spica moꝛdicās linguam ⁊ hec est syra. Inda v̄o est debilioꝛ ⁊ lōgioꝛ ⁊ plus oī spica iuoluta hoꝛribilis odoꝛis ⁊ rumpit᷑ velociter cū sūma suoꝝ villoꝛū ⁊ cadit ex ea puluis niger magnus ⁊ adulteraẗ: qꝛ decoquit᷑ post infusionē cū aqua calida: deinde fit granis cū anthimonio postea vēdit᷑. Ipsuꝫ v̄o significat eiꝰ albedo ⁊ coloꝛ anthimonij ⁊ debilitas virtutis eiꝰ ⁊ debilitas sapoꝛis ipsius ⁊ odoꝛis eiꝰ. Nigra v̄o inda melioꝛ est rubea: ⁊ nereiden qdē melioꝛ est illa que est recēs boni odoꝛis plures hꝫ radices grossa q̄ nō frangit᷑. Illa v̄o que hꝫ crus d̄clinās ad albedinē ⁊ ꝓprie in medio sui nō est aliqd ꝓprie que est hoꝛribilis odoris. Nā. Cal'a est in p̄ sicca in scd̄o. Opa. ⁊ p. Est apitiua resolutiua. Et in ida qdē ē stipticitas plurima ⁊ caliditas eiꝰ mīoꝛ est: ꝫ est leuis: ⁊ in p̄mis cū gustaẗ est rācida: deide ꝓcedunt ex ea cal'itas ⁊ acuitas: ⁊ ex spica aromatica fit puluis ꝓhibēs sudoꝛē pl'm: ⁊ lutū qdē spice est abluēs coꝛpꝰ ⁊ est bonū ad bonū odoꝛez faciēdū. Apa. ⁊ bo. Resoluit apata ⁊ bothoꝛ. Mē. cap. Probibꝫ reumatismos ⁊ ꝯfoꝛtat cerebꝝ. Mē. ocu. Facit nasci pilos in palpebris qn̄ ponit᷑ in alcofol ⁊ trahit᷑ radiꝰ iuolutꝰ in puluē sup̄ palpebras: ⁊ nereiden est foꝛtioꝛ in hoc s̄m ꝙ existimo. Mē. anbe. ⁊ pec. Cōfert tota tremoꝛi coꝛdis ⁊ mūdificat pectus ⁊ pulmonē ⁊ ꝓhibet effusionē mēstruum ad ea ⁊ fluxus. Mē. nut᷑. Apit oppil'onis epatꝭ ⁊ stōchi ⁊ ꝯfoꝛtat ea ⁊ ꝯferūt oēs icteritie ⁊ ꝓhibent effusiones mēstruū ad stōchū ⁊ sedāt moꝛdicationē eiꝰ. ⁊ qn̄ bibit᷑ q̄cūqꝫ spēs ipsiꝰ fuerit cū vīo ꝯfert spleni. Mē. exp. Oēs ꝓuocāt ⁊ alithitia est foꝛtioꝛ qm̄ est calidioꝛ ⁊ mīoꝛis stipticitatis ⁊ ꝓhibet apata mr̄icis oīa sedēdo in ea: ⁊ ꝯfert doloꝛibꝰ renū ⁊ ꝓhibet cursuꝫ mēstruū ad itestina ⁊ hꝫ ꝓprietatē in retinēdo fluxū superfluū a matrice.

¶Spica multas habet species.

¶De sauich. Cap. 649m.

S Auich quid est. Jam dictū est ī capitulo tritici ⁊ oꝛdei. Mē. anbe. ⁊ pec. Confert pectoꝛi ⁊ pulmoni.

¶Sauich vel sadich al's saoich ara. s̄m Almā. cap̄. de fluxu vētris fit qn̄ oꝛdeū fractū operit᷑ aqua ⁊ bullit vsqꝫ ad spissitudinē aque deinde colaẗ ⁊ qḋ descēdit est sadich al's saoich: verū vt accepi a peritis oꝛiētalibꝰ: sauich vocaẗ cū accipit᷑ oꝛdeū nouū anteq̄ꝫ plena maturitate induret᷑ ⁊ ponit᷑ in vase eneo vel terreo ⁊ sup̄ ignē leuiter toꝛrefit: deinde tūsum vētilaẗ donec totꝰ coꝛtex abscedat: deinde frangitur in frusta: sicut id qḋ far dicimus: ⁊ hoc vocatur sauich quo vtuntur cocto sicut volūt: ⁊ etiā estate potāt ip̄m crudum: sicut est cum iulep ad cholerā reprimendā ⁊ sitim. Sim.

¶De sisamo. Cap. 650m.

S Isamū qd est. Est semē pluris vnctuositatis q̄ꝫ reliq̄ semina: ⁊ ꝓpter hoc rancidū fit facile. Quidā aūt dixerūt ꝙ eiꝰ oleū nō cōfert nisi melācholicis vt eos īpinguet ⁊ humectet. Et ersimū qd est: est genus qḋdaꝫ sisami abominabilis sapoꝛis. Elec. Coꝛpꝰ eius est foꝛtioꝛ oleo ipsiꝰ. Nā. Cal'm est in medio p̄mi hūiduꝫ in fine eiꝰ. Opa. ⁊ p̄p̄. Est glutinatiuū lenificatiuū eq̄lis calefactiōis: ⁊ sil'r oleū eiꝰ ⁊ decoctio ipsius: ⁊ est mollificatiuū ⁊ in oleo eiꝰ est grossitudo: ⁊ qḋ toꝛrefactū est minoꝛis est nocumēti. Deco. Resoluit viriditatē percussionis ⁊ sanguinē ꝯgelatū: ⁊ ꝯfert fissure ⁊ asperitati melācholicoꝝ bibitū ⁊ linitū: ⁊ est īpinguatiuū ⁊ ꝓprie excoꝛticatū ⁊ ꝓlōgat capillos ⁊ ꝓprie succꝰ arboris eiꝰ ⁊ folioꝝ ipsius ⁊ lenit eos ⁊ remouet furfures: ⁊ oleū eiꝰ in quo decoquit᷑ myrtus ꝯseruat capillos ⁊ facit eos foꝛtes ⁊ duros. Apa. ⁊ bot. Resoluit apata cal'a. Vul. ⁊ vl. Ponit᷑ sup̄ adustionē ignis ⁊ oleum eiꝰ bibitū aufert pꝛuritū flegmaticū ⁊ sanguineū ꝓprie cū infusione aloes ⁊ aque vue passe. Instr. iun. Ex eo fit emplastrū ad grossitudinem neruoꝝ. Mē. cap. Cōfert oleū eiꝰ cū virtute rose soda adustiue: ⁊ succus arboꝛis eius sanat furfures. Mē. ocu. Cōfert suppositum pulsationi oculi ⁊ apati eius. Mē. anbe. ⁊ pec. Est bonum ꝯstrictioni anhelitus ⁊ asmati. Mē. nut᷑. Est malum stomacho faciens nauseam pꝛosternens

desideriū satiās velocit: ꝫ qn̄ comedit cū melle remouet eiꝰ malitia ⁊ tardat eius digō ⁊ mollificat viscera. Et qd̄ torrefactū est: est minoris nocumēti: ⁊ eiꝰ nutrimentū est vnctuosum valde: ⁊ in ipso est virtus faciēdi sitim ⁊ fit velox eius descēsio cū cortice suo: cū aūt excorticat tardat eiꝰ descēsus. Mē.exp. Cōfert intestino colon: ⁊ infusio quidē sisami est vehemēs in ꝓuocatione mēstruoꝝ adeo ꝙ ipa eijcit fetū: ⁊ qn̄ frangit ⁊ comedit cū se.papaueris ⁊ semi.lini cū equalitate augmētat sperma ⁊ coitū. Vene. Cōfert morsui canis rabiosi ⁊ serpentis lenticularis.

Sisamum semen ex quo oleū sisaminū exprimitur. Plinius lib. 18.cap̄.10. sisima vocat. Sim.

De sacundulion. Cap̄.651m.

Sacūdulion. Apa.⁊ bo. Ponit cū rutha sup formicā ⁊ ad fistulas. Mē.cap. Suffumigat cū eo patiēs subeth ⁊ cōprimēdo inūgit ex ipo cū acetosa hn̄s karabitū ⁊ lythargiā ⁊ distillat succꝰ hūidi in aurē saniosaꝫ: ⁊ ꝯfert valde soda. Mē.āhe.⁊ pec. Cōfert difficultati anhelitus ⁊ asmati. Mē.nut. Cōfert radix eiꝰ doloribus epatis ⁊ ꝯfert icteritie. Mē.exp. Solutione educit flegma: ⁊ confert prefocationi matricis.

Sacūdulion est portulaca syluestris que est laxatiua valde.

De safid. Cap̄.652m.

Safid. Nā. Calidū ē ⁊ siccū in tertio. Opa. ⁊ ꝑꝑe. Est mordicatiuum acre. Vene. Cōfert venenis omnibus.

De semurion. Cap̄.653m.

Semurion quid est. Est apium syluestre: ⁊ iam dictum est de eo.

De squilla. Cap̄.654m.

Squilla qd ē. Est cepe muris: ⁊ eiꝰ folia sūt sicut folia lilij: ⁊ hꝫ oleū ad nigredinē ocli nās. Nā. Est calīn ⁊ siccū i scđo. Opa. ⁊ ꝑꝑe. Est incisiuū ⁊ in ipso est viscositas adustiua. Deco. Ponit cōfectū cū melle sup alopiciā ⁊ serpiginē. Mē.anhe.⁊ pec. Eius acetū exasperat guttur ⁊ indurat carnem ipsius: ⁊ est bonū asmati ⁊ oregmoni ⁊ tussi antique.

De solatro. Cap̄.655m.

Solatrū. Elec. Meliꝰ qđ de ipo administrat ē hn̄s folia viridia ⁊ citrinū semē: ⁊ ē qnqꝫ spēꝝ. Nā. Fridū ē i ꝑ siccū in scđo: ⁊ stupefactiuū ē fridū ⁊ siccū i tertio. Opa.⁊ ꝑꝑ. Hortulanū ē ifridatiuū ꝯstrictiuū: ⁊ ē qđdā genꝰ ipsiꝰ stupefactiuū faciēs somnū simile opio in ꝓprietatibꝰ suis nisi qr est debilius eo: ⁊ est qđdā genꝰ eiꝰ qđ est mortale. Apa.⁊ bo. Est emplr̄ bonū apatibꝰ calidis oibꝰ itrisecis ⁊ extrinsecis ⁊ bibit aq̄ eiꝰ ad apata cal'a itrinseca: ⁊ ponit aq̄ eius cū cerusa ⁊ oleo ro. sup herisipilā ⁊ formicā more empl'i: ⁊ cortex radicis eiꝰ est vehemētis exiccationis. Mē.cap. Si bibat ex eo qđ ē stupefactiuū vltra.xij. grana fac̄ euenire maniā: ⁊ qn̄ ex aq̄ eiꝰ fit gargarismꝰ ꝯfert apatibꝰ lingue. Et si bibat ex cortice radicis pōdus aurei cū vino attrahit somnū: ⁊ cū solatrū optime terit ⁊ fit ex eo empl'ꝫ capiti sanat soda ⁊ resoluit apata radicis auris ⁊ apata velais cerebri: ⁊ ꝯfert distillatū dolori auris. Mē.ocu. Sanat fistulas oculi lachrymalis: fructꝰ ⁊ succꝰ spērū eius vsqꝫ ad illā q̄ facit somnū cū fit ex ea alcofol ꝯfortat visum. Mē.expul. Semē stupefactiui est ꝓuocatiuū vrine mūdificatiuū renū ⁊ vesice: ⁊ oēs spēs cū supponunt abscindūt fluxū mēstruoꝝ: ⁊ est ex eis que ifrigidāt ⁊ ꝓhibēt pollutionē: ⁊ ē spēs solatri p̄ter alkekēgi ⁊ p̄ter hortulanū ⁊ p̄ter stupefactiuū p̄dictū cū comedunt ex eo.iiij.aur. interficiūt: ⁊ aqua folioꝝ eius facit possidere maniā: ⁊ nō est in eo iuuamētū solatri nisi ad empl'm faciēdū.

Solatrum strignus maurella vua lupina apud grecos: ⁊ apud arabes vua lupi interdum solaria vocatur. Sim.

De scorpionibus. Cap̄.656m.

Scorpiones. Mē.cap. Oleum scorpionū cōfert doloribus auris valde.

De sudore. Cap̄.657m.

Sudor qd ē. Est aqueitas sāguis cui plus cholericū ē admixtū: ⁊ oꝫ vt administret dū nōdū ē exiccatꝰ: imo dū in eo ē hūiditas: ⁊ ipse qdē magis ē digestꝰ q̄ꝫ vria: est.n. superfluitas vnctuositatis ⁊ hūiditatꝫ post digōnē vltimā: est vrina scđe digōnis superfluitas. Opa.⁊ ꝑꝑe. Est magis digestus q̄ꝫ vrina ⁊ diuersificat ꝓm aialia ⁊ in ipso ē resol'o nō pauca. Apa.⁊ bo. Sudor athletarum cōfert apatibus inguinis: imo resoluit ea. Mē. anhe.⁊ pec. Sudor siccꝰ luctātiū cuꝫ oleo de alcāna ponit sup apata mamille ⁊ resoluit ea ⁊ cū oleo ro. ad ꝯgelationē lactis in mamilla: alteratio vō magne ⁊ alteratio parue fiunt cū centaurea maiore ⁊ minore.

De sandalo. Cap̄.658m.

Sandalus. Elec. Dixerūt.S.⁊ filius Mesaugue. Rubeꝰ est fortior. ⁊ dixerūt alij albꝰ est fortior. Nā. Est fridus in fine scđi vsqꝫ ad tertiū ꝑueniens: siccus in scđo. Opa.⁊ ꝑꝑe. Prohibet attractionē ⁊ ꝑꝑe rubeꝰ. Apa.⁊ bo. Resoluit apata acuta ⁊ ꝓprie rubeus ⁊ linit ex eo herisipila. Mē. cap. Cōfert soda. Mē.anhe.⁊ pec. Cōfert tremori cordis accidenti in febre linitus ⁊ bibitus. Mē.nut. Confert debilitati stomachi calidi bibitus ⁊ linitus. Feb. Confert febribus calidis ⁊ ꝓprie albus.

Sandali tres sunt spēs: albū.s. rubeū ⁊ citrinū: qđ ceteris p̄ciosius ⁊ magis odoriferū est: ⁊ q̄uis a modernis citrinū vocet: albidius tn̄ est altero. hoc vocat Aben Mesue mazabari. Sim.

De sapone. Cap̄.659m.

Sapo. Opa.⁊ ꝑꝑe. Est vlceratiuus putrefactiuus. Mē.expul. Resoluit colicam ⁊ soluit humorem crudum.

De sabane. Cap̄.660m.

Sabane. Opa.⁊ ꝑꝑe. Est abstersiuū exiccatiuū mali humoris. Vul.⁊ vl. Facit possidere scabiem ⁊ pruritū. Instr.iun. Cōfert dolori anche flegmatico. Mem.cap. Remouet fetorem oris factū ex stomacho ⁊ corruptionem eius ⁊ abstergit humiditatem stomachi ⁊ exiccat eam.

Sabane est cibus factus ex piscibus salitis paruis: vel salsamētum factū ex pisciculis salitis cū nucibꝰ ⁊ speciebꝰ ⁊ alijs. Sim.

De safurubun. Cap̄.661m.

Safurubun quid est. Est auis cuius nomen est hoc nomen in francia.

¶ De sarsar. Cap̃. 662m.

SArsar q̄d est. Est ferrũ. Mẽ. cap. Quãdo coquit̃ cũ oleo aut infundit̃ in ip̃o: deinde coquit̃ ⁊ distillat̃ in aurẽ remouet dolorem eius ⁊ pulsationem ipsius.

¶ Sarsar arabice ferrum. Sim.

¶ De sasaf. Cap̃. 663m.

ſ Asaf quid est. Est salix.

¶ De sakaik. Cap̃. 664m.

Akaik q̄d est. Noiat̃ sakaik anebamẽ ⁊ est rosa ru. vehemẽter. Nã. Est cal'a in sc'do humida in ipso. Opa. ⁊ p̃p̃. Est abstersiua resolutiua. Inquit Gal'. Est abstersiua lauatiua attractiua apitiua resolutiua. Deco. Denigrat capillos mixta cũ corticibꝰ nucis ⁊ q̄ñ admistrant̃ folia eiꝰ ⁊ stipites ipsiꝰ sic̃ sũt aut d̃cocta cũ sorbitiõe ordei ⁊ decoquunt̃ ꝓuocãt lac. Apa. ⁊ bo. Linit̃ ex d̃coctiõe sup̱ apata q̄ nõ sũt dura ⁊ fit eũo p̱ eã sup̱ carbũculos ⁊ bothor cal'as. Vul. ⁊ vl. Illo͛ qꝺ de eo siccũ ẽ ꝯfert vlceribꝰ sordidis ⁊ ĩcarnat ea ex excoriatõe ⁊ ip̃a mũdificat vlcera ꝯferẽs excoriatõibꝰ ⁊ scabiei vlcerose. Mẽ. cap. De eiꝰ succo fit caputpurgiũ ad purgãdũ caput ⁊ cerebrũ: ⁊ eiꝰ radix masticat̃ ad extrahẽdas hũiditates a capite. Mẽ. ocu. Succꝰ eiꝰ ꝯfert tenebrositati oculi ⁊ visus ⁊ albugini eiꝰ ⁊ vestigijs vlceruz: ⁊ q̄ñ decoq̄t̃ cũ vino ⁊ fit inde empl'm sanat apata dura in partibꝰ oculi. Mẽ. ãbe. ⁊ pec. Si coquant̃ folia eius cũ suis stipitibꝰ ⁊ cũ succis ordei sorbilibꝰ ⁊ comedat̃ facit abũdare lac. Mẽ. exp. Prouocat menstrua.

¶ De sebedenigi. Cap̃. 665m.

ſ Ebedenigi q̄d est. Est semẽ arboris canabis ⁊ iaz locuti fuimꝰ de canabe: opꝫ ḡ vt ꝯiũgamꝰ iter ꝯsideratiõẽ q̄ ẽ in vtrisq̄ʒ capitulis simul. Et de sebedenigi q̄dẽ aliud est hortulanũ notũ: ⁊ alio͛ est cãpestre. Humaiz v͛o dixit ꝙ arbor cãpestris egredit̃ in desertꝫ ꝭm q̄ʒtitatẽ cubiti ⁊ sup̱ folia eiꝰ dñat̃ albedo. Et eiꝰ fructꝰ est sicut pip̱ ⁊ similat̃ eiꝰ granũ grano assunnati qꝺ est granũ de quo exp̃mit̃ oleũ. Et nos iaz locuti fuimꝰ de grano assunnati. Nã. Est calidũ ⁊ siccũ in tertio. Opa. ⁊ p̃p̃. Canabis cãpestris resoluit vẽtositates ⁊ exiccat fortiter ⁊ humor eiꝰ est paucꝰ malus. Apa. ⁊ bo. Canabis cãpestris q̄ñ eius radix decoquit̃ ⁊ fit ex ea empl'm apatibꝰ calidis in locis duris in q̄bꝰ sunt chimi viscosi sedat caliditatẽ ⁊ resoluit duritiẽ. Mẽ. cap. Facit soda sua caliditate ⁊ eiꝰ succus distillat̃ ad dolorẽ auris oppilatiuũ ⁊ ad humiditatẽ auris: ⁊ sil'r oleũ eiꝰ ⁊ folia eius eradicãt furfures in capite. Mẽ. ocu. Obtenebrat visum. Mẽ. nut. Nocet stõcho. Mẽ. exp. Exiccat sperma: ⁊ lac q̄dẽ alsebedenigi campestris soluit cuz facilitate ⁊ medietas lib. de succo eius resoluit cõstrictionem ⁊ solutionem ⁊ educit flegma ⁊ cholerã ⁊ ꝓcedit ꝭm semitam seminis croci hortulani in constrictione.

¶ Sebedenigi arabice canabs: vel semen eius: melius per. s. vel per. x. scribitur. Simon.

¶ De seitaragi. Cap̃. 666m.

ſ Eitaragi q̄d est. Ille q̄ est idus ẽ frusta liguri p̱ua subtilia ⁊ cortices sic̃ gariofili. Et ille q̄ est fructꝰ declinat ad rubedinẽ ⁊ nigredinẽ. Et seitaragi q̄dẽ orit̃ in parietibꝰ antiquis ⁊ vbi nõ ningit ⁊ hꝫ folia sicut sunt folia nasturtij: ⁊ in estate sunt folia plurima ⁊ miorant̃ ⁊ augmẽtat̃ minoratio adeo vt forsitã nõ appareat ⁊ nõ sit in eo odor ⁊ est sicut nasturtiũ cuius sapor ⁊ odor similant̃ cordumeni ⁊ folia eius sunt ipsi similia. Nã. Est calidus ⁊ siccus in fine secundi. Opa. ⁊ ꝓp̃. Est acutꝰ aperitiuus. Similat̃ eñi sapor ⁊ odor cordumeni ⁊ simil'r virtus eius. Deco. Confert linitus cũ aceto super morpheã albam ⁊ albaras. Vul. ⁊ vl. Linit̃ sup̱ excoriationẽ ⁊ scabiẽ cũ aceto ⁊ eradicat eã. Instr. iun. Bibit̃ ad dolorẽ iuncturaꝝ ⁊ confert. Mẽ. nut. Linit̃ super splenem ⁊ extenuat ipsum. Mẽ. expul. Suspendit̃ eius radix super aurẽ eius qui habet dolorem vesice ⁊ sedat ipsum ꝭm ꝙ dicitur. Permu. Loco eius ponitur rubea.

¶ Seitaragi ara. est planta quã Dia. lepidũ vocat: sicut pꝫ per cõcordiã cap'loꝝ vtriusq̄ʒ apud Aui. ⁊ Dia. ⁊ Sera. Aui. v͛o distiguit indũ ex eo: ⁊ vocat ip̃m ĩterdũ capsiã ⁊ capsiã indã vt in ꝯfectiõe dicta alfanginus in. v. nã vbi ipse ponit capsiã indã: Joã. Sera. in eadẽ ꝯfectiõe trac. 7. ca. 20. ponit seitaragi. Exponit̃ ẽt in synonymis arabicis ꝙ seitaragi est capsia: alicubi tñ ĩuenit̃ corrupte tapsia per. t. Alhau dr̃ geumel aramil. s. nux viduarũ ⁊ ẽ herba q̄ nascit̃ in sepulchris ⁊ parietibꝰ vetustis ⁊ locis in q̄bꝰ cadit nix ⁊ iugiter ĩuenit̃ recẽs: sꝫ in estate ẽ coloris rubei ⁊ folia eiꝰ sũt vt nasturtij. Adueniẽte v͛o frigore q̄dã folia siccant̃: ⁊ q̄dã remanẽt penes radicẽ. In estate v͛o reuirescũt ⁊c̃. Pau. ca. de sciatica. vberidos inq̄t que lepidũ alij agricardamũ. i. nasturtiũ agrestre appellant: que aũt apud nos nascit̃ q̄ñ frutex ꝓxima lauro folia maiora multo hñs ⁊c̃. Aui. ca. de faciẽdo aborsu. Capsia inq̄t ẽ sil'is nasturtio: ⁊ ẽ ei odor nasturtij ⁊c̃. Nõ vidi hñ certitudinẽ huiꝰ plãte. nã auctores ẽt vident̃ ambigẽ: q̄dã nucẽ captiuã vocauerũt: seitaragi ara. scribit̃ sic. sed fumus terre ꝙ scebeterigi vocãt sic. Si.

¶ De sceilem. Cap̃. 667m.

SCeilem. Nã. Gal'. ponit ꝙ est in p̱ calefactiõis. Opa. ⁊ p̃p̃. Est subtile abstersiuũ resolutiuũ. Deco. Linit̃ sup̱ morpheã cũ sulphure. Apa. ⁊ both. Resoluit apata ⁊ scrophulas cũ semine lini ⁊ disrũpit ea cũ stercore columbino ⁊ semine lini. Vul. ⁊ vl. Linit̃ illud qꝺ orit̃ cũ tritico sup̱ vlcera ⁊ puluerizat̃ sup̱ ea ⁊ ꝯfert ⁊ linit̃ sup̱ ĩpetiginẽ ⁊ q̄ñq̄ʒ ponit̃ sup̱ vlcera cũ corticibꝰ rafsani vt empl'm ⁊ ꝯfert. Instr. iun. Decoquit̃ cũ melicrato ⁊ fit inde empl'm sciatice. Mem. cap. Sedat scothomiã. Mẽ. expul. Quãdo fit ex eo euaporatio adiuuat ad impinguandũ ⁊ proprie cum ordeo.

¶ De sceba. Cap̃. 668m.

ſ Ceba q̄d est. Sceba sunt due sp̃ẽs: vna earum est spinosa habẽs folia sedreia cõcauũ lignũ ⁊ nõ administratur nisi in suffumigatione: ⁊ alia hꝫ folia vt tamariscus: ⁊ reperit̃ ei sp̃ẽs tertia que nominat̃ serbun armena citrina ⁊ noiat̃ absinthiũ marinũ. Elec. Melior est armena. Nã. Est cal'a in secũdo: sicca in tertio. Opa. ⁊ ꝓp̃e. Oẽs sp̃ẽs eiꝰ sunt ĩcisiue resolutiue vẽtositatũ ⁊ in ipsa est stipticitas minor stipticitate absinthij ⁊ eiꝰ calefactio maior ẽ cal'itate ipsiꝰ ⁊ amaritudo ẽ maior: ⁊ in ip̃a ẽ salsedo. Deco. Eiꝰ cinis cũ ol'o aut oleo amigdalino linitꝰ ꝯfert alopicie. Et eiꝰ oleũ facit nasci barbã q̄ tardat̃. Apa. ⁊ bo. Sedat apata ⁊ carbũcl'os. Vul. ⁊ vl. Prohibet herpetem estiomenũ. Mẽ. ca. Fac̃ soda. Mẽ. oc. Fit vaporatio ex aqua eiꝰ ĩclinando caput ad obthalmiã

⁊ resoluit eã. Mē.ãbe.⁊ pec. Cõfert difficultati ãbe litꝰ. Mē.nut. Nocet stõcho ⁊ ꝓꝑe tertia. Mē.exp. Extrahit vmes ⁊ ascarides ⁊ interficit eos ⁊ ꝓuocat mẽstrua ⁊ vrinã ⁊ est fortior absinthio in ꝓmo. Feb. Eius oleũ confert frigori rigoris. Vene. Confert puncture scorpionũ ⁊ rutele ⁊ venenis.

De sciniar. Cap.669m.

Sciniar qd est. Est lactuca asini hñs folia q̃ sũt sicut folia lactuce acuta:⁊ ẽ spinosa ad nigredinẽ ꝺclinãs ⁊ in estate rubefit eiꝰ lignũ sicut sanguis:ita ꝙ tĩgit manũ. Ele. Folia eiꝰ sũt ꝺbiliora q̃ sũt i ipa. Na. Frida est ⁊ sicca in ꝓ vsq3 ad scꝺ3. Opa.⁊ ꝓꝑe. Illa q̃ noiat absinthiũ ẽ stiptica ⁊ i ipa ẽ amaritudo:⁊ illa q̃ noiat fulusia ẽ vehementioris stipticitatis:⁊ illa que noiat anulus vehemẽtioris ẽ q3 ãbe ⁊ ẽ acrior:⁊ illa q̃ nomẽ nõ h3 ꝓpinq̃ ẽ ei ⁊ in oibꝰ eis ẽ stipticitas ⁊ exiccatio:⁊ qñ miscet cũ oleo ⁊ fit inũctio ex ipa cõprimẽdo fac sudare. Deco. Linita ꝯfert morphee ⁊ icteritie. Apa.⁊ bo. Fit ex ea ẽpl'3 scrophulis cũ adipe ⁊ linit sup excoriationẽ ⁊ cũ farina ordei sup herisipilã ⁊ ꝓprie spẽs que noiat anulus. Vul.⁊vl. Incarnat vlcera qñ i ceratoadmistrat. Mē.cap. Est res q̃ magis ꝯfert dolori auris. Mē.nut. Cõfert icteritie bibita ꝓprie acuthia ⁊ ꝓprie doloribꝰ splenis ⁊ cortices eius ꝑparant stõchũ. Mē.exp. Qñ in potu dat de ea que nomen nõ h3 aur.j.ʒ.cum cordumeni aut hyssopo ⁊ nasturtio extrahit vermes ⁊ ascarides:⁊ illa que noiat acuthia ꝯfert dolori renũ. Vene. Illa que nominat anulus ꝯfert morsui vipere valde qñ administrat vt empl'm ⁊ bibita:⁊ illa que nomen nõ h3 est illi propinqua.

Sciniar ara.lactuca asini.s.vna ex spẽbꝰ eiꝰ. In.ʒ.Almã.ca.48. corrupte scribit sencar. Ste.seniar scripsit. Alhaui xinar ara.ẽ:⁊ dr̃ ẽt hormera vel hominera ⁊ ẽ pes colũbinus:eiꝰ radices sũt coloris cũ qbꝰ multi tĩgũt cerã ⁊ oleũ:⁊ ẽ herba cuiꝰ folia sũt subtilia vt folia lactuce pilosa ⁊ nigra:q̃ ex eis oriunt iuxta radicẽ adherẽt terre ⁊ sũt spinosa:⁊ radix eiꝰ ẽ grossa ad modũ digiti cuiꝰ color in estate ẽ coloris sanguis tingẽs manũ tangẽtis ⁊c.qꝺ dic est pes colũbinus nõ credo.nã puto a trãslatore additũ.Sim.

De scel. Cap.670m.

Scel qd ẽ. Est medicia ida sil'is zinziberi. Na. Cal'a est ⁊ sicca in tertio. Opa.⁊ ꝓprie. Est amara stiptica acuta disrũpit vẽtositates ⁊ est in virtute mellis:⁊ ẽt est resol'o mirabilis ⁊ subtiliatio. Instr.iun. Confert venenis ⁊ ꝯtritionibus.

De sucaram. Cap.671m.

Sucarã qd est. Inqt Dias. Crus huiꝰ plãte est sicut crus ferule ⁊ folia eiꝰ sunt sicut folia cucumeris ⁊ h3 florẽ albũ ⁊ semẽ sicut anisum. Ruffus ꝟo dixit folia eiꝰ sunt sicut folia mãdragore ⁊ minora ⁊ vehemẽtioris citrinitatis:⁊ radix eiꝰ est minuta fructũ nõ hñs. Et semẽ eiꝰ existit in colore ameos:sed est maius eo sine sapore ⁊ sine odore ⁊ h3 mucilaginẽ. Inqt Mesaia. Est q̃dã spẽs albes ⁊ nõ bñ dixit. Ego aũt dico ꝙ in libris inuẽtũ fuit ꝙ ẽ euforbiũ i greco ⁊ trãslatũ fuit sucarã ⁊ iã trãslatũ fuit albes.qñq3 enim ꝓportionant ad euforbiũ accñtia albes:⁊ hoies diũsificant in eis. Na. Fridũ est ⁊ siccũ in tertio vsq3 ad q̃rtũ. Opa.⁊ ꝓꝑ. Prohibet fluxũ ⁊ ꝯgelat sanguinẽ ⁊ stupefacit. Deco. Qñ linit ex eo sup locũ euulsionis pilorum ꝓhibet frigiditate sua nasci pilos ⁊ fit ex eo ẽpl'm mamille ⁊ nõ magnificat. Apa.⁊ bo. Succus eiꝰ sedat herisipilã ⁊ formicã. Instr.iun. Linit super podagrã calidã. Mē.ocu. Succus eiꝰ administrat in doloribꝰ oculi. Mē.cap. Succus eius est bonus humiditatibus que accidũt in aure. Mē.ãbe. ⁊ pec. Fit ex eo empl'm mamille ⁊ nõ magnificat ⁊ ꝓhibet exuberationẽ lactis. Mē.expul. Retinet menstrua ⁊ cõfert dolori matricũ:⁊ fit ex eo empl'm testiculo ⁊ nõ magnificat:⁊ inũgunt ex eo membra spermatis ⁊ prohibet pollutionẽ. Vene. Est venenũ mortale. Et eius cura est vinũ purũ.

Sucarã vel in arabi.zucharaz.errauerũt arabes i h̃ putãtes ꝙ sit spẽs iusqami eo forte ꝙ eiusdẽ virtutis videat:sed vide apud Serap.ꝙ oẽs spẽs iusqami vno capl'o determinate sunt sicut apud Dias.⁊c.hoc faciunt capl'm de sucarã:⁊ sil'r ẽt Auic.diuersa facit capl'a:veritas aũt est ꝙ capl'm de sucarã est de cicuta:⁊ idẽ est vide capl'm de conios qꝺ est cicuta apꝺ Dia.⁊ cap.de cicuta apud Macrũ:⁊ ca.de sucarã apud Auic.siml'⁊ videbis ꝙ idẽ dicũt.qꝺ aũt ab Auicen.scribit ꝙ h3 folia sil'ia folijs cucumeris: falsus est textus:d3.n.dicẽ h3 stipitẽ nodosam sicut ⁊ feniculus ⁊ folia sil'ia ferule sicut habet in Serap.cap.de sucarã:cetera ꝯcordant:sil'is ẽt error apparebat in Serap.arabi.in cap.de tapsia vbi Diasco. habet folijs ferule in arab.erat cucumeris ⁊c.Sim.

De secacul. Cap.672m.

Secacul. Na. Est cal'm in scꝺo ad hũiditatẽ q3dã tẽdẽs. Opa.⁊ ꝓꝑe. In ipo est lenitas ⁊ virtꝰ eiꝰ qꝺ nutritũ est:ẽ sicut virtus haucie. Mē.exp. Excitat appetitu3 coitus. Permu. Loco eius ponit buzeiden.

Secacul arabi.est radix boni saporis esui apta ⁊ condituris:putauerunt quidam falso ꝙ esset iringus.Sim.

De sehemenigi. Cap.673m.

Sehemenigi qd est. Est iurasabram campestre. Na. Cal'm est ⁊ siccũ in tertio. Opa.⁊ ꝓprie. Est resolutiuũ ⁊ subtiliatiuũ valde:⁊ qñ ponit sub ceruicali infantiũ cõfert fluori oris eoꝝ. Instru.iunc. Confert paralysi linitũ ⁊ caputpurgio ex eo facto cũ vino. Mē.cap. Quãdo fit capurgiũ ex aqua eius mundificat cerebrũ ⁊ confert etiã torture ⁊ epilepsie bibitũ cũ vino. Mem.nut. Confert humiditatibus stomachi ⁊ fluori oris infantiũ quãdo ponit sup capita eoꝝ ꝭm ꝙ existimauerunt quidã. Mē.expul. Confert ventositatibus matricũ.

Sehemenigi vt dicit Aui.est virasabrã:s3 vtrũq3 ignoro.Sim.

De suchaba. Cap.674m.

Suchaba. Mē.cap. Cõferũt ipsa ⁊ radix eiꝰ ⁊ fructꝰ ipsius dolori vue. Mē.nut. Cõfert stomacho ⁊ epati. Mē.exp. Decoctio radicis eiꝰ ꝓhibet fluxũ mulierũ:⁊ ipa supposita ⁊ encatismate facto in eo ꝯfert apostematibꝰ ani. Feb. Confert febribꝰ antiquis ⁊ ꝓprie infantiũ.

Suchaba arab.vel zuchaba apꝺ Aui.est qꝺ a Dia.acãtis.ara.i. spina arab.vocat.⁊ Rasis vocat megaielũ.Gal.ꝟo in.6.de simplici medicina.ca.17.dicit sucha habere virtutẽ hedorad.ibidẽ dicit Halyabas in scꝺo practice.ca.34.sed scribit ibi secha.Sim.

De scebram. Cap.675m.

Scebrã qd ẽ. Orit i hortꝭ hñs cãnã subtilẽ eq̃lẽ ⁊ h3 pilos ⁊ folia sunt sicut tarcon ꝭm ꝙ existimo ⁊ h3 lac. Elec. Illud qꝺ melius est:est leue ad rubedinẽ declinãs sicut cutis inuoluta subtile3

hñis corticẽ:⁊ illð qð est cũ duab⁹ cãnis ⁊ ẽ leuis carnis ⁊ ꝗssuꝫ pue rubedis ⁊ durũ:⁊ qð est vt filũ ẽ malũ ⁊ ꝑsicũ ẽ malũ:⁊ nõ oꝫ vt aliqd ꝺ eo admistret̃. Nã. Jnqt Humaim. Est cal'm i ꝑncipio scði:siccũ in fine tertij. Lac ꝟo ei⁹ ẽ vltimũ i ãbob⁹ sil':imo in q̃rto gradu. Opa.⁊ ꝓꝑ. Jn ip̃o sũt stipticitas ⁊ acuitas ⁊ disruptio orificioꝝ venarũ ⁊ illð ẽ vnũ ꝑꝑ qð repellit̃:⁊ qñ rectificat̃ nõ ẽ iuuamẽtũ in eo in suo loco ꝑꝑ illud qð diximus: ⁊ est ex toto nociuũ ⁊ ꝓprie cõplexiõib⁹ calidis. Mẽ.cap. Lac ei⁹ adiuuat i eradicãdo dẽtes. Mẽ.nut̃. Nocet stõcho ⁊ epati ⁊ dat̃ ad bibẽdũ i curatiõe hydropisis. Et opꝫ qdẽ vt pri⁹ ĩfundat̃ i succo endiuie ⁊ feniculi ⁊ solatri trib⁹ dieb⁹:deide exiccet̃ ⁊ fiãt ide trocisci cũ modico sal'idi ⁊ turbith ⁊ mirabol'. aut aloes ⁊ erit fortis iuuamenti. Mẽ.exp. Sol'one educit mel'iaꝫ ⁊ flegma ⁊ aquã. Et antiqt⁹ qdẽ fuit ei⁹ admistratio ꝯsueta in solutiuis:deide fuit dimissuꝫ ꝓpterea q̇ꝛ nocet coitui ⁊ spermati:⁊ q̇ꝛ disrũpit venas ani ⁊ qñ rectificat̃ nõ ẽ iuuamẽtũ i ip̃o:⁊ illð iõ qm̃ ei⁹ rectificatio fit ħ mõ. Jnfundit̃ nõ ꝯtritũ i lacte recẽter ml'cto die ⁊ nocte ⁊ renouat̃ illð multotiẽs:⁊ illð ẽ ex eis q̃ ꝺbilitãt ipꝫ ⁊ destruũt opõnẽ ei⁹ in hũorib⁹ malis. Qui ꝟo excusationẽ nõ iuenit qn in ip̃o vtat̃ ꝑmisceat ipsi anisuꝫ ⁊ feniculũ ⁊ ciminũ. Et qð de eo i potu sumit̃ sit ab vno dauich vsq; ad q̃tuor. Et hec qdẽ de herba ei⁹. Jn lacte ꝟo ipsi⁹ nõ est bonitas:⁊ nõ vĩ mihi ꝙ sit i potu dãdũ:⁊ cũ ei⁹ sol'o sup̃fluit ex eis que ip̃a abscidũt ẽ sedẽ i aq̃ frida ⁊ qñ i potu dat̃ colice bibẽ cũ ãmoniaco ⁊ bdellio ⁊ ſapino ⁊ modico stercoris adip narrato i capl'o colice. Feb. Repellit̃ ꝓpterea q̇ꝛ gñat febres. Vene. Põdus ʒ.ij. de ea interficit.

De selgen. Cap. 676m.

Selgen quid est. Est napus qui iam dictus est ante in capitulo de lem.

De scerbin. Cap. 677m.

Scerbin qd ẽ. Est arbor alkitrã:⁊ nos qdẽ iã locuti fuim⁹ de alkitrã. Nũc ꝟo narrem⁹ opõnes q̃ sĩt ꝓꝑe arbori ipsi⁹. Et ħ qdẽ arbor ẽ ꝺ gñe arboris pini ⁊ hꝫ fructũ similẽ fructui cuꝑssi:ꝫ ẽ mior eo:⁊ hꝫ spinas ⁊ ẽ duaꝝ spẽrũ: q̃rũ vna ẽ lõga:⁊ altera curta. Opa.⁊ ꝓꝑ. Jn cortice hui⁹ arboris ẽ stipticitas. Mẽ.cap. Siqs ꝺ fructu hui⁹ arboris pl'm assumit facit soda ꝑꝑ calefactionẽ ⁊ ꝓpterea q̇ꝛ cõicat stõcho i mordicatiõe quã ei facit:⁊ qñ colluit̃ os ex aceto:i q̃ ꝺcoquunt̃ folia ei⁹ sedat dolorẽ dẽtiũ. Mẽ.ãbe.⁊ pec. Fructus eius ꝯfert tussi. Mẽ.nut̃. Fruct⁹ ei⁹ ẽ malus stõcho mordicãs ip̃m:ꝫ ip̃e ꝯfert epati. Mẽ.exp. Ei⁹ fruct⁹ ꝯfert distillatiõi vrine. Et si bibat̃ cũ piꝑe ꝓuocat vrinã. Et qñ ex cortice eius fit suffumigatio extrahit fetũ ⁊ secundinã. Et qñ bibit̃ stringit ventrẽ ⁊ qñq; stringit vrinã. Vene. Dat̃ in potu fructus eius cũ vino ad potũ leporis marini. Et si misceat̃ cũ adipe cerui ⁊ inungat̃ ex eo corpus nõ approximant ei vermes venenosi.

De sceneschic. Cap. 678m.

Sceneschic qd est. Est sil'is abrotano in ꝟtute. Nã. Est cal'm ⁊ siccũ in scðo. Mẽ.cap. Cõfert epilepsie ⁊ abscindit fluorẽ saliue currẽtis ⁊ ꝓprie ex oribus pueroꝝ. Permu. Loco eius in iuuamento fit epilepsie ⁊ alijs ponitur sansucus.

De sucudo. Cap. 679m.

Sucudus. Nã. Virt⁹ ei⁹ ẽ cal'a. Opa.⁊ ꝓ. Bibit̃ ei⁹ succ⁹ ad dolores. Deco. Recẽs cũ vio linit̃ suꝑ morpheã. Vul.⁊ vl. Fac̃ coherẽ vlcera ãtiq̃ ⁊ puluerizat̃ suꝑ carnẽ additã. Jnstr.iun. Linit̃ cũ aceto suꝑ podagrã ⁊ fit ex eo ceratũ ad dolorẽ dorsi. Mẽ.ãbe.⁊ pe. Fiũt ex eo cũ dulcib⁹ bucelle ad tussiꝫ. Mẽ.nut̃. Bibunt̃ ex eo.ʒ.ij. cũ hydromelle ad mordicationẽ stõchi. Mẽ.exp. Due.ʒ. cũ hydromelle valẽt ad dissinteriã ⁊ diffi cl'tatẽ vrie. Et cũ ml'ier sꝺijc̃ sibiipsi ꝓuocat mẽstrua.

Sucudus vel vt in arabico xucudus voluit arabs dicere vt grecus spodius supra in pontifilix hic sucudus hic ssodius. Sim.

De spina alba. Cap. 680m.

Spina alba qd ẽ. Est bedeoard. Nã. Frida est ⁊ sicca in primo. Jnstr.iunc. Eius decoctio ꝯfert instrumentis iuncturarũ ⁊ podagre. Mẽ.nut̃. Confert mollificationi stomachi.

Spina alba que a Dia. vocat̃ achãtis leuce est idẽ ꝙ bedeguard apud ara. lege capl'm de achãtis leuce. a Dia. cũ ca. ꝺ bedeguard. apud Aui. ⁊ videbis ꝯcordiã. Aui. ẽt dicit: spina alba ẽ bedeguard ⁊ est planta similis cameleonte albe. Sim.

De spina indica. Cap. 681m.

Spina idica. Nã. Est cal'a. Opa.⁊ ꝓꝑ. Est subtiliatiua resolutiua. Jnstr.iũ. Cõfert alcuzez. Mẽ.cap. Colluit̃ os ex decoctiõe ei⁹ ad dolorẽ molariũ. Mẽ.ãbe.⁊ pec. Cõfert sputo sanguinis.

De spina egyptia. Cap. 682m.

Spina egyptia. Nã. Est frigida in prio: sicca in scðo. Opa.⁊ ꝓꝑe. Est abstersiua abscindens catarros. Vul.⁊ vl. Radix ei⁹ ⁊ ꝓprie semẽ vehemẽtis sunt ꝯsolidationis. Mẽ.ãbe.⁊ pec. Cõfert apati gutturis. Mẽ.nu. Cõfert apati stõchi.

Spina egyptia que est arbor Pli. lib. 13. cap. 35. nigra est cuius lignũ incorruptũ in aquis durat. ob id vtilissima nauiũ costis candida ex eo facile putrescit. Aculeus spinaruꝫ est in folijs: semẽ in siliquis quo coria ꝑficiunt̃ galle vice: flos ⁊ coronis iocũdis ⁊ medicamentis vtilis: manat ⁊ gũmi ex ea cui ꝑcipua vtilitas ꝙ cesa anno tertio resurgit. Et in regali dispõne exponit̃ ꝙ est argailẽ. ⁊ ex hoc videtur ꝙ sit arbor gũmi arabici. Simon.

De synapi. Cap. 683m.

Synapis. Nã. Cal'a est ⁊ sicca vsq; ad q̃rtum. Opa.⁊ ꝓꝑe. Jncidit flegma ⁊ oleũ eius est calidius oleo raffani. Et fugiũt ex fumo eius vermes venenosi:⁊ illa que est syluestris generat humorẽ malum ⁊ in ipsa sunt abstersio ⁊ resolutio:⁊ hoĩes quidẽ comedũt folia eius ⁊ radicẽ ip̃sius elixata. Deco. Mundificat facieꝫ ⁊ aufert occultationẽ ⁊ vestigia sanguinis mortui:⁊ syluestris emplastrũ bonũ sorditiei ⁊ exiccat linguã ⁊ cõfert alopicie. Apa.⁊ bo. Resoluit apata calida ⁊ oẽ apostema antiquũ ⁊ ponit̃ cuꝫ caulib⁹ super scrophulas. Vul.⁊ vl. Confert scabiei ⁊ impetigini. Jnstru.iunct. Confert dolori iuncturarum sciatice. Mẽ.cap. Mundificat humiditates que sunt in capite ⁊ fit ex ea empl'm capiti ei⁹ qui patit̃ lythargiaꝫ. Et aq̃ ei⁹ distillat̃ ad oẽm dolorẽ auris ⁊ molaria:⁊ sil'r eius oleuꝫ ⁊ ꝓprie qñ decoq̃t in ea assa ⁊ est de medi-

cinis aperiētib⁹ colatoꝝ oppilōnē. Et dixerūt qdā ꝙ si bibat a ieiuno itellectū effic̄ bonū. Mē.ocu. Ad-mistraꝰ in alcofol oculi ad pānū ⁊ aspitatē. Mē.ābe. ⁊ pec. Si teraꝰ ⁊ bibaꝰ cū aq̄ mellis aufert asperitatē ātiq̄ȝ i cāna pulmonis. Mē.nuꝰ. Extenuat splenē ⁊ facit sitiȝ. Mē.exp. Cōfert ꝑfocationi mr̄icis ⁊ facit ꝺsideriū coit⁹. Feb. Cōfert febrib⁹ ꝑiodicis ⁊ ātiqs.

¶ Synapis grece synapi dicif. Pli.lib.19.ca.8. tria sunt eius gn̄a: vnū gracile: alterū simile rapi folijs: tertiū eruce semini. Stephanus synapi seu eruca: ⁊ est semē hēne. nescio qd voluit dicere. nā hēne est alchāne ⁊ synapi dicif arabice cardel. Sim.

¶ De strangulatore adip. Cap.684ᵐ.

STrangulator adip quid est. Prefocat adip ⁊ porcos ⁊ canes ⁊ est ꝑfocatiuus ⁊ non administratur interius neq̄ȝ exterius.

¶ Strangulator adip. i. lupi ⁊ canis dicif a Dia. aconitum. Sim.

¶ De strangulatore leopardi. Cap.685ᵐ.

STrangulator leopardi qd ē. Suffocat leopardos ⁊ lynces ⁊ reliq̄. Et n̄ admistraꝰ itus neq̄ȝ extra. Et dr̄ ꝙ qn̄ appropinquat scorpioni cōgelat eū. Vene. Ipse iterficit adip: ⁊ iā dcm̄ ē ꝺ eo.

¶ De salice. Cap.686ᵐ.

SAlix qd ē. Qn̄q̄ȝ egredif ex folijs ei⁹: qn̄q̄ȝ findif gūma forꝭ. Opa.⁊ ꝓp. Fruct⁹ ⁊ folia ei⁹ sunt stiptica sine mordicatione: ⁊ iest eis exiccatio sufficiēs. Et cinis ei⁹ est vehemētis exiccationis: ⁊ qn̄ ex ea fit empl'm retinet fluxuȝ sanguinis: ⁊ qn̄q̄ȝ findunꝰ folia ei⁹ ⁊ egredif gūma ab ea vehemētis abstersionis subtiliatiua. Deco. Eius cinis eradicat ꝺrucas linit⁹ cū aceto. Vul.⁊ vl. Fit ex eo empl'm ad vulnera magna ⁊ ꝓprie ex fructu ei⁹ ⁊ folijs ei⁹ ⁊ cinis ei⁹ remouet formicā qn̄ linif cuȝ ea cū aceto. Mē.cap. Qn̄ est ei⁹ supius ⁊ aq̄ ei⁹ sunt sedantia soda: ⁊ nō est aliqd magis vltimū q̄ȝ succus foliorꝝ eius in cura saniei que currit ex aure. Mē.ocu. Ponunꝰ fruct⁹ ⁊ aq̄ ei⁹ sup ꝑcussionē pupille: ⁊ ei⁹ gūma ꝯfert valde visui debili. Mē.nuꝰ. Aqua ei⁹ cōfert oppilationi epatis ⁊ icteritie. Mē.expl. Fruct⁹ eius confert habētibus fluxū sanguinis.

¶ Salix. Pli.lib.16.ca.38. salicis in asia tria gn̄a obseruāt: nigram vtiliorē viminib⁹ cādidā agricolarū vsib⁹. tertiā q̄ breuissima est elicē vocāt. apud nos quoq̄ȝ multi totidē gn̄ib⁹ noīa ponūt. vimineā vocāt eādē purpureā. alterā nicelinā a colore que sit tenuior tertiā gallicā que tenuissima est. Et alibi. Salicis succus est triuȝ generū. vnū arbor ipsa exudat gūmi mō. alterū manet cū flore in plaga exciso cortice triū digitoꝝ magnitudine. tertius succus de trūcatione ramoꝝ a falce distillaꝰ ⁊c. Sim.

¶ De scarabeo. Cap.687ᵐ.

SCarabe⁹. Mē.cap. Oleū in quo frigif valet ad dolorē auris qn̄ in eam effundif: ⁊ similiter corpus eius qꝺ optime ꝯtritū est.

¶ De scoria. Cap.688ᵐ.

SCoria. Elec. Scoria fortioris exiccatōis est scoria ferri. Nā. Scoria ferri est sicca in tertio: ⁊ scoria eris est ei ꝓpinq̄. reliq̄ ꝺo scorie sunt minus cal'e. Opa.⁊ ꝓp. Oēs sunt exiccatiue: ⁊ q̄ fortioris est exiccatiōis eis oib⁹ est scoria ferri: ⁊ oēs exiccāt hūiditates. Apa.⁊ bo. Scoria ferri r̄soluit apata cal'a. Vul.⁊ vl. Scoria argēti ꝯfert scabiei ⁊ sabafat ⁊ ꝯsolidat vlcera ⁊ ꝓhibet fluxū hemorroidaruȝ ⁊ fistularū. Mē.ocu. Scoria ferri ꝯfert asperitati palpebrarū: ⁊ scoria stanni ꝯfert vlcerib⁹ oculi: ⁊ i h̄ loco merdasengi. Mē.nuꝰ. Scoria ferri ꝯfortat stōchuȝ ⁊ exiccat supfluitates ei⁹ ⁊ remouet mollificationē ei⁹ qn̄ in potu daꝰ in vino antiq̄ aut bibif cū vino. Mē.expl'. Scoria ferri ꝓhibet fluxū hemorroidaꝝ ⁊ ꝓp̄e qn̄ sedeꝰ in vio antiq̄ ⁊ admixto: ⁊ ꝓhibet ipregnationē ⁊ abscidit fluxū sanguis mēstrui ⁊ est in eo vltia: ⁊ sil'r i vria: ⁊ coarctat anū linita. Vene. Scoria ferri cū oxymelle ꝯfert nocumēto medicie q̄ noiaꝰ conitū.

¶ Scoria est fex cuiuscū q̄ȝ metalli que i ꝑtē iferiorē ipsi⁹ fornacis descēdit. scoria ferri dr̄ aliqn̄ cacaferri. Pli.lib.33.c.6. spurcitia in oī metallo vocaꝰ scoria. sed Stepha. scoriā batiturā eē dixit: ⁊ vocari ara. argobasi. per batiturā itellexit scoriā: errauit: ipsa enim nō est scoria: apud Aui. vocaꝰ chebeth ⁊ squama tubel. Sim.

¶ Capitulum de lr̄a. T.

¶ De tri. Cap.689ᵐ.

TRi qd est. Est sic̄ corrigie factū ex azimo qꝺ coq̄ꝰ i aq̄ cū carne ⁊ noiaꝰ in terra n̄ra rusne. Nā. Est calidū. Et hūiditas ei⁹ est supflua. Opa.⁊ p. Nō ē dubiū qn̄ sit tarde digōnis ⁊ ꝺscēsionis a stōcho: qm̄ ē azimū nō fermētatū. Et coctū sine carne ē leui⁹ apꝺ q̄sdā: ȝ fortasse res nō ē ꝭȝ ꝙ dicūt: ⁊ qn̄ cū eo ꝑmisceꝰ pipis paꝝ ⁊ oleū amigdalinū rectificaꝰ ei⁹ dispō parū: ⁊ cū digerif multiplicaꝰ ei⁹ nutrimētū valde. Mē.ābe.⁊ pec. Cōfert pulmoni remouēdo tussim ⁊ sputū sanguis ⁊ ꝓprie cū decoquif cum portulaca. Mē.expul. Est lenificatiuū vētris.

¶ Tri fiunt ex pasta azima sicut fila longa ⁊ vocaꝰ ara. atria. Si.

¶ De terbētina. Cap.690ᵐ.

TErbentina diceꝰ in cap'o de grano viridi.

¶ De tarcone. Cap.691ᵐ.

TArcō qd ē. Est notū. Et dixerūt ꝙ piretū est radix altarcon mōtani. Nā. Manifestū est ꝙ est calidū ⁊ siccū in scꝺo q̄ȝuis sit in ipso virt⁹ stupefactiua. Quidā ꝺo dixerūt de qb⁹ nō est curādū ꝙ ipm̄ est fridū ⁊ siccū. Opa.⁊ ꝓp. Est desiccatiuū hūiditatū ⁊ exiccatiuū eaꝝ: ⁊ in ipso est infridatio q̄dā. Mē.cap. Cōfert cola cū masticaꝰ ⁊ teneꝰ in ore. Mē.anhe.⁊ pec. Facit accidē dolorē gutturis. Mē.nuꝰ. Est difficilis digōnis. Mē.exp. Abscindit desideriū coeūdi.

¶ De taraxacon. Cap.692ᵐ.

TAraxacō qd ē. Notū ē: ē spēs ēdiuie. Nā. Frig⁹ ei⁹ ē plus hūiditate ipi⁹ cū h̄ ꝙ i ipsa ē humiditas. Opa.⁊ ꝓp. Est ifridatiua apitiua. Mē.ocu. Ei⁹ lac abstergit albuginē. Mē.nu. Ei⁹ succ⁹ ꝯfert hydropisi valde ⁊ aperit oppil'ones epaꝭ. Vene. Resistit venenis ⁊ ex ea fit empl'm ad pūcturas ⁊ ꝓp̄e ad pūcturā scorpionis.

¶ Taraxacon ara. dicit. A. ꝙ ē spēs ēdiuie. ⁊ i. c. ꝺ ēdiuia dic̄ ē endiuia syluestris. Itē i.3.ca. de asclite ex cā calida. s. sequēs apa cal'm taraxacon ingt ē aliadaid amara: taraxacō ē a gre. troxina. Sim.

¶ De tamarisco. Cap.693ᵐ.

TAmarisc⁹. Opa.⁊ ꝓp. In ipa ē stipticitas ⁊ abstersio ⁊ mūdificatio absq̄ȝ exiccatiōe vehemēti: ⁊ ei⁹ aq̄ ē abstersiua ꝺsiccatiua cui⁹ abstersio ē plus exiccatiōe ei⁹. Et ipi⁹ exiccatio ē cū stipticitate: ȝ ei⁹ fruct⁹ ē vehemētioris stipticitaꝭ: ⁊ i tamarisco qdē ē subtilitas pauca ⁊ in reliqs reb⁹ alijs admistraꝰ loco galle viridis. Deco.

Eius decoctio

Eius decoctio admistrat̄ i embroca ad pediculos ⁊ iterficit eos. Apo. ⁊ bo. Ex ei⁹ folijs fit emplȝ super apata fluxa. Aul. ⁊ vl. Ei⁹ fum⁹ exiccat vlcera būida ⁊ variolas ⁊ spargit̄ qd̄ ex ea tritū ē ⁊ cinis ei⁹ super adustionē ignis ⁊ vlcera būida: ⁊ fruct⁹ ei⁹ ⁊ cinis ipsi⁹ exiccāt vlcera difficilia ⁊ corrodunt carnem additam. Mē. cap. Decoctio folioꝝ eius cū vino ꝯfert dolori dētiū colluto ore ex ea ⁊ ꝓhibet corrosionē eoꝝ ꝓprie fruct⁹ ei⁹. Mē. ocu. Eius fruct⁹ stat loco lycij ⁊ galle in egritudib⁹ oculi. Mē. ābe. ⁊ pe. Cōfert sputo antiquo ⁊ ꝓꝑe fruct⁹ ei⁹. Mē. nu. Eius rami dissoluti i acceto ꝯferūt spleni emplastro ex eis facto: ⁊ ad splenē ȝ bibit̄ vinū in quo decocta sunt folia eius ⁊ ipsius virgulta: ⁊ faciunt splenetici ex ligno eius vasa. Mē. ex. Cōfert solutioni antique ⁊ sedēt in ꝺcoctiōe ei⁹ ad cursuȝ matricis ⁊ supponit̄ granū ei⁹ ei ⁊ bibit̄ fructus ei⁹ etiā. Vene. Cōfert fructus eius morsui vipere.

¶ Tamariscus dia. est ingt arbor erecta que nascit̄ in aqs intellige iuxta aquas vel locis aquosis hȝ fructū q assimilat̄ floribus et est similis in flexibilitate sua vsnee: ⁊ est in babylonia ⁊ in sceni alia tamariscus domestica que noīat̄ carmezith similis agresti in oib⁹ ꝑter in fructu q est similis gallis dentatis: ⁊ est stiptic⁹ ⁊ ponit̄ loco gallaꝝ in multis medicinis ⁊c̄. Istā scđaȝ spēm nūq̄ vidi de hac dī ab Aui. ⁊ ab alijs qn̄ noīatur fructus tamarisci. Pli. lib. 13. cap. 20. muricē in Italia nasci quā tamaricen vocāt: achiā aūt bryan sylvestrē insignem: ⁊ ꝙ eam satiuam tātū ferat cum galle similis fruct⁹ in syria ⁊ Egypto copiosus ⁊c̄. ara. tarfa vocat̄. Si.

¶ De tarathit. Cap̄. 694^m.

Tarathit qd̄ ē. Crusta ligni nodosi grossitudinē digiti hn̄tis ⁊ ei⁹ lōgitudo ē minor. Et plȝ ei⁹ ē stiptici saporis ⁊ ē cineritij coloris. Et virt⁹ ei⁹ ē sic̄ virt⁹ balaustie: ⁊ dī ꝙ ipse affert̄ ex rurib⁹. Opa. ⁊ ꝑ. Est stiptic⁹ ⁊ ꝓhibēs motū sanguinis in mēbris oibus. Instra iūc. Cōfortat iūcturas mollificatas. Mē. nu. Cōfert mollificatiōi stōchi ⁊ epatꝭ. Mē. ex. Strīgit ⁊ retinet fluxū sanguinis ⁊ ꝺscēsionē sanguinis in egestione ⁊ dissinterie bibitū in lacte capraꝝ decocto. Permu. Medietas pōderis eius de cortice oui adusto abluto ⁊ sexta ponderis ei⁹ ꝺ gallis ⁊ decima pōderis de gūmi arabico.

¶ De talk. Cap̄. 695^m.

Talk qd̄ ē. Dixerūt qdaȝ ꝙ in bibitiōe ei⁹ ē timor pp̄ illud qđ in ipso est ex retētione sinicū partib⁹ stōchi ⁊ villositate eius ⁊ cū gutture ⁊ mery. Et qn̄ necessariū est vt soluat̄ i pāno in quo ponant̄ frusta glaciei aut lapides ⁊ ꝑcutiat̄ donec resoluat̄: ⁊ si fuerint lapides necium est vt submergātur in aqua: ⁊ si voluerit hō dimittat ip̄m in pāno: deinde excutiat ip̄m in vase ⁊ excipiat qđ excussuȝ ē ⁊ vtat̄ eo cū aq̄ gūme ⁊ erit bonū sue itētōi. Ele. Qđ ex eo calcinatū est forti⁹ ⁊ subtili⁹. Na. Frigidū est in p̄: siccū in scđo. Opa. ⁊ ꝑ. Stipticuȝ est ⁊ retinēs sanguinē: ⁊ admistrat̄ in psilotro sicut existimauit Paulus ⁊ alij: vt sit eius desiccatio maior. Ip̄m enim nō adurit ignis nisi cum arte. Apo. ⁊ bo. Prohibet apata mamillaꝝ ⁊ testiculorū ⁊ q̄ post aures sūt ⁊ reliquaꝝ carniū laxaꝝ in ꝑncipio. Mē. ābe. ⁊ pe. Retinet sputū sanguis cū aqua plātaginis. Mē. ex. Retinet sanguinem matricis ⁊ ani bibitum: ⁊ qđ ex eo abluitum est ⁊ linitum confert dissinterie.

¶ Talk ara. est stella terre: ⁊ dicūt arabi. stella semus: sed grec⁹ samia: vt apud Dias. ⁊ vocatur grece gisasteros. i. terra astrea: ⁊ est vna ex speciebus luti: ⁊ est similis gipso: nisi q: est vltime diaphaneitatis ⁊ separatiōis in laminas pertenues: si cōburat̄ ꝑdit diaphaneitatē ȝ: ⁊ vertitur in colorem argenti. Sim.

¶ De talisafar. Cap̄. 696^m.

Talisafar qd̄ ē. Est cortices idi i qb⁹ ē stipticitas ⁊ acuitas ⁊ odoris boni paꝝ: ⁊ i ipsis est suba terrea plurima ⁊ subtilitas pauca. Na. Apđ Gal. nō ē ostēsuȝ ipsos hīc caliditatē neq̄ȝ friditatē de q̄ sit curādū. Quidā aūt dixerūt ꝙ sūt cal̄i ⁊ sicci in scđo. Opera. ⁊ ꝑ. In ipsis ē stipticitas ⁊ exiccatio fortes ⁊ resolo: ⁊ sūt cōpositi ex substātijs pl̄ib⁹: ⁊ terreitas i eis ē plus. Mem. ex. Cōferūt dissinterie ⁊ vlcerib⁹ intestinorum ⁊ fluxui sanguinis matricis ⁊ ani: ⁊ conferunt hemorroidibus.

¶ Talisafar vel talissar: ꝺ in ara. ē talixfar ē cortex sil̄is macis maioris q̄ntitatꝭ ⁊ durioris sb̄e ⁊ minoris odoris. Serapio ō ipso loq̄t̄ in cap̄. de mace. Jo. sera. in. 7. cap̄. 20. de electuarijs facit electuariū de talissar: ⁊ statim ponit̄ aliud cap̄. de mace eiusdem virtutꝭ: vnde vr̄ ꝙ ꝺm ipsum ꝙ sit idē cū mace: vel ei proximū. Sim.

¶ De tarifilon. Cap̄. 697^m.

Tarifilon qd̄ ē. Plāta nascēs i vere ⁊ flos ei⁹ est sil̄is croco hortulano. Vene. Decoctio eius cū effundit̄ sup morsuȝ vipe sedat dolorē eius. Et si effundit̄ sup mēbrū sanū fac̄ i ipso ꝯtigere sil̄e illi qđ contingit ex morsu vipere de dolore.

¶ Tarifilon sed in Arabi. est trifilon vt gre. dicit de trifolio ⁊ ē andacbocha. Sim.

¶ De tuberibus. Cap̄. 698^m.

Tubera qd̄ sūt. Sūt ex suba terrea plus ⁊ aquea min⁹. Et i ipsis ē areitas ⁊ subtilitas pauca: ⁊ ē priuata sapore. Elec. Meliora eoꝝ arenosa alba i qb⁹ nō ē odor malus: ⁊ q̄ ex eis sūt sicca deteriora sūt būidis: ⁊ illa q̄dē q̄ elixant̄ post excoriationem ⁊ scissionē cū cultello cū aq̄ ⁊ sale: deide coquunt̄ cū olo ⁊ almuri ⁊ spēb⁹ ꝯdiētib⁹: aut altit ē meliora. Et deteriora eoꝝ gn̄a sūt fungi ⁊ ꝓꝑe cū nascunt̄ sub arboribus ⁊ i terra mala. Opa. ⁊ ꝑ. Sūt grossa valde ⁊ ꝑbēt nutrimētū grossum melicū ⁊ nō appropiquat eis i hoc aliqd. Et eoꝝ q̄dē tyriaca sūt vinū puꝝ ⁊ ꝯdiētes spēs. Et si elixent̄ deide coquant̄ cū eis gn̄at̄ nutrimētū grossuȝ nō malū: verūtn̄ saporē nō hn̄t. Instra iū. Timetur ex eis paralysis. Mē. ca. Timet̄ ex eis apoplexia. Mē. ocu. Eoꝝ aq̄ sic̄ ē abstergit oculū: ⁊ ꝺ quidā laudauerūt ⁊ ꝯcessit illđ Musaia medic⁹ ⁊ alij. Mē. nu. Sunt tarde digestionis impediētia grauātia stomachum grossi chimi. Gal. vō in quodam loco ait non sunt mali chimi. Mem. expul. Faciūt incurrere colicam ⁊ difficultatem vrine.

¶ Tubera. hic loq̄tur de fungis: ⁊ ꝓꝑe de taritufalis: vulg⁹ arguit tubera eē rē calidissimā ex duob⁹. Primo q: sup loca in qb⁹ sunt nō colligit̄ nix. Scđo q: excitāt ad coitū vt dicūt. ¶ Ad p̄mū dōm ꝙ calor in viscerib⁹ terre excitat vaporē ꝑ steriles ptes aqueas tuberis que ē de se hn̄t aliquē calorē: signū ꝙ abstergūt ille vapores est ꝙ dissoluunt niuē. ¶ Ad scđm dōm ꝙ non oino veꝝ est qđ vulgus affirmat. Et si est: est ꝓpter ventositatē quā faciunt.

¶ De tinctura. Cap̄. 699^m.

Tinctura qd̄ ē. Elec. Melior ē illa q̄ ē leuioris pōderis ⁊ magis itēse nigredīs. Na. Dis ē cal̄a exiccatiua nisi ida: qm̄ idi ⁊ Paulus nu-

merãt eã iter ifridatiua. Opa.ꝛ.p. Dis ẽ exiccatiua. Apo.ꝛ bo. Existimauit qdã ꝙ ida ponit͛ sup aposte-mata calida ꝛ confert eis. Uul.ꝛvlce. Illa que assu mitur ex fumo ligni pini cum gumma ꝛ bdellio ponit͛ super adustionem ignis donec cadat.

De testudine. Cap.700^m.

Testudo. Mẽ.ca. Sãguis ei⁹ q̃ syluestris est iã dcm̃ ẽ ꝙ ꝯfert epil'ie adherẽs. Et fel testudis valꝫ ad cola ꝛ distillat͛ i nares epi lepticoꝝ. Mẽ.ãbe.ꝛ pe. Ouũ eius valet ad tussim infantium:ꝛ fel ipsius illinitum ad scrophu-las. Uene. Illa que est marina cũ coagulo ẽ bona morsui vermiũ venenosoꝝ ꝛ ei q̃ bibit lacticinium.

De tamarindis. Cap.701^m.

t Tamarindi. Elec. Meliores sũt teneri recen-tes q̃ nõdũ senescũt ꝛ nõ exiccant͛ ꝛ quoꝝ ace-tositas ẽ vera. Nã. Fridi sũt ꝛ sicci i secũdo. Opa.ꝛ.p. Sũt solutiui ꝛ sũt meliores prunis ꝛ mioris hũiditatꝫ. Mẽ.nu. Cõferũt multitudini vomit⁹ ꝛ siti in febrib⁹:ꝛ strigũt stõchũ mollificatũ ex multitudine vomit⁹. Mẽ.ex. Sol'one educũt chol'am.Et potio ex decoctione eorum sit propinqua medic libre. Feb. Conferunt febribus habentium syncopim ꝛ conturba tionẽ ꝛ ꝑpꝛie cum necesse est naturam linire.

Tamarindi. Tamar ara.dactylus:inde tamarindi.i.dactyli in-di:grecus v̇o oxyfenchia ꝛ est dictu acetosi dactyli.Sim.

De tuderi. Cap.702^m.

t Tuderi qd ẽ. Inq̇t Dia. Est herba hñs folia si milia folijs ꝑrassij ꝛ radicẽ q̇dratã:ꝛ eius radix mẽsurã hꝫ mediꝫ cubiti ꝛ hꝫ capita i qb⁹ sũt se-mina lõga nigra:ꝛ ẽ hec vsitata tuderi. Syluestris v̇o semẽ est rotũdũ. Nã. Cal'a ẽ i scd'o:hũida i p̄. Opa. ꝛ.p. Inest ei acredo nasturtij.Et i ipsa est vlceratio. Apo.ꝛ bo. Cõfert cãcris q̃ nõ sũt vlcerati linita cum aq̃ mellis.Et ꝯfert oib⁹ apatib⁹ duris:ꝛ fit ex ea ẽpl'm sup tumorẽ. Instra iũ. Fit ex ea ẽplꝫ sup duritiẽ po dagre. Mẽ.ca. Cõfert apatib⁹ radicũ auriũ. Mẽ. ocu. Cũ ex ea fit collyriũ cũ melle mundificat vlcera oculi. Mẽ.anbe.ꝛ pe. Adiuuat q̄n ponit͛ in electua rijs in expuẽdo humores postq̄ȝ infundit͛ ꝛ bullitur in aqua:deinde ponitur in vase ꝛ assatur. Mẽ.ex. Ad-iuuat in coitu ꝛ ꝑpꝛie in decocto quod est ex vino.

De tenub. Cap.703^m.

t Tenub qd ẽ. Arbor nota ꝛ causi ẽ spẽs ei⁹ ꝛ cal-mecoras ẽ semen arboris ei⁹:ꝛ pix syluestris ex ea assumit͛. Opa.ꝛ.p. Semẽ ãt ei⁹ casmeco-ras:ꝛ virt⁹ ipsius est stiptica:ꝛ ẽ subtilis calefactionis. Apo.ꝛ bo. Ex folijs hui⁹ arboris fit ẽplꝫ apatib⁹ ca-lidis. Uul.ꝛ vl. Folia ꝛ semẽ ei⁹ q̄n miscent͛ cũ adi-pe anseris ꝛ merdasengi:ꝛ cũ farina thuris cõferũt vl-cerib⁹ manifestis:ꝛ cũ ꝑmiscet͛ cũ cera ꝛ ol'o myrtino ꝯfert vlcerib⁹ teneroꝝ corpoꝝ ꝛ oib⁹ vlcerib⁹ recẽtib⁹ cal'is:ꝛ cortex ei⁹ ẽ ꝯueniens vlcerib⁹ pulverizat⁹:ꝛ q̄n admistrant͛ folia ei⁹ sup vlcera recẽtia ꝓhibẽt corru-ptionẽ eoꝝ. Mem.ca. Colluit͛ os ex ea ꝛ decoctione ei⁹ ꝛ ꝑpe cũ aceto ad dolorẽ dẽtium:ꝛ q̄nq̄ȝ fundit͛ li-gnũ ei⁹ ꝛ coq̇t͛ i aceto ad illd'. Mẽ.ocu. Fum⁹ ei⁹ in alcofol ꝯfert oculo. Mẽ.ãbe.ꝛ pec. Semẽ ei⁹ qđ est casmecoras adiuuat ad spuẽdũ ex pectore:ꝛ gũma q̄ dẽ tenub maximi ẽ iuuamẽti ad tussim antiquã valde: ꝛ est spẽs picis. Mẽ.nu. Confert ad ea pödus aur͛. cum aqua mellis ad epar lesuꝫ. Mem.expul. Si bi-batur stringit ꝛ retinet ventrem.

Tenub ara.est species arboris pini sicut habetur hoc loco per Aui.nam dicit ꝙ ex ea fit pix syluestris.Sim.

De tereniabin. Cap.704^m.

Tereniabin qd ẽ. Hic ẽ ros q̃ pl'm cadit in corasceni ꝛ i locis q̃ sũt vltra fluuiũ ꝛ plꝫ ca sus ei⁹ i regiõe nostra ẽ sup lapides. Elec. Melior ẽ recẽs albũ. Nã. Est eq̄le ad ca liditatẽ ꝯueniẽs. Opa.ꝛ.p. Est lenitiuũ ꝯueniẽs ad abstergẽdũ. Mẽ.ãbe.ꝛ pe. Cõfert tussi ꝛ lenit pect⁹. Mẽ.nu. Sedat sitiꝫ. Mẽ.ex. Sol'one educit cho-lerã facile:ꝛ ei⁹ sol'o est cuꝫ ꝓprietate que est in ipso:et eius quidem potio est a.x.aur͛. vsq̄ȝ ad.xx.aur͛.

Tereniabin ara.ẽ spẽs mãne s̄m ꝙ apparet hoc loco per Aui.ꝛ in libro de doctrina arabica scribit͛ tereniabin est mãna.Sim.

De thutia. Cap.705^m.

t Thutia qd ẽ. Origo thutie ẽ fum⁹ q̃ eleuat͛ vbi purificat͛ es a lapidib⁹ q̃ ei admiscent͛ ꝛ a stãno qđ ei admiscet͛:ꝛ q̄ñ q̄ȝ sublimat͛ climia ꝛ illđ qđ sublimat͛ ẽ thutia bona:ꝛ qđ residet iferi⁹ ẽ climia que noiat͛ sucudus. Thutia v̇o alia ẽ alba ꝛ alia ẽ citria: ꝛ alia ad rubedinẽ d'clinãs:ꝛ ida qdẽ ẽ illđ qđ i ablu-tiõe thutie aggregat͛ sic͛ fex sub aq̃ qua ipsa abluit͛:ꝛ il lud ẽ sucudus. Dria v̇o inter sucudũ ꝛ thutiã ẽ ꝙ thu-tia sublimat͛ ꝛ illđ nõ sublimat͛:ȝ remanet iferi⁹ i cãna-lib⁹ p qđ currit es:ꝛ h̄ ẽ sic͛ climia eris:ꝛ q̄ñ h̄ sublimat͛ sublimat͛ ex eo thutia. Elec. Melior ẽ alba volatil': deide citrina:deide q̃ hꝫ coloreꝫ fisticoꝝ alcarmeni:ꝛ illa q̃ ẽ min⁹ vetusta oib⁹ ẽ melior. Nã. Frida ẽ i p̄: sicca i scd'o. Opa.ꝛ.p. Est d'siccatiua sine mordica-tiõe:ꝛ illa q̃ ẽ abluta ẽ melior d'siccatiũ. Deco. Con fert lẽdib⁹. Uul.ꝛ vlc. Illa q̃ ẽ abluta ꝯfert vlceri-bus cãcerosis. Mẽ.oc. Cõfert dolori oculi ꝛ ꝓhibꝫ superfluitates fraudulẽtas coarctatas i venis oculi pe-netrare i tunicas ꝑpe illa q̃ ẽ abluta. Mẽ.ex. Cõfert vlceribus ani ꝛ testiculoꝝ ꝛ apostematibus eorum.

Thutie nomẽ cadit sup tres res:p̄ sup id de quo Aui.h̄ caplꝫ fa cit ꝛ Dia.sub hoc noie ponfilix:cui sunt due spẽs:vna quaꝫ dicit͛ ponfilix a Dias.alia spodius q̃ ab Auic.di sucudus:ꝛ ambe sũt fu ligo ex fumo eleuato in fornace in qua fit auricalcũ:ꝛ leuat͛ ille fu mus a lapide calamiari quo es tingit͛ ꝛ fit auricalcũ ꝛc̄.Sim.

De tincar. Cap.706^m.

t Tincar qd ẽ. Aliđ ẽ minerale:ꝛ aliđ ẽ artificia-le:ꝛ d'r capistrũ auri. Mem.ca. Confert do lori molaris ꝛ corrosioni dẽtiũ sua ꝓprietate.

Tincar ara.borax:qđ capistrũ auri d'r:eo ꝙ cũ ipo aurifabri au rũ auro ꝯsolidãt.Aui.duo capl'a fac͛:vnũ ẽ istđ:aliđ in q̃ auꝫ adbe rer:cui⁹ due sũt spẽs:vna artificialis:altera mineralis ꝛc̄.Sim.

De tasmarach. Cap.707^m.

t Tasmarach. Natura. Cal'm est ꝛ siccũ. Opa. ꝛ proprie. Est stipticum fortiter.

De tinsa. Cap.708^m.

t Tinsa. Mẽ.ocu. Stercus eius cõfert albugi-ni oculi. Fit emplastrum ex adipe eius sup mor sum ipsius ꝛ sedatur dolor eius statim.

Tinsa ara.crocodillus vt in libro de doctrina ara.ẽ aial quadru pes ingens simile stinco in nilo flumine degẽs in terrã ꝓdat͛ iter-dum pecudes

dum pecudes ⁊ vitulos. Aui. de stinco duo facit cap̃. in vno dic̃ q̄ parit eum tinsa: in alio q̄ ꝑit eum crocodillus. Sim.

¶ De tembul. Cap̃. 709m.

TEmbul. Nã. Fridũ ẽ i ꝑncipio: siccũ i secũdo. Opa. ⁊ p. Est stipticũ exiccatiuuz. Mẽ. ca. Cõfortat carnẽ q̄ est iter dẽtes ⁊ masticãt ip̄z idi ad illð semꝑ. Mẽ. nu. Cõfortat stomachũ: ⁊ ꝑꝑ illud masticant semꝑ indi.

¶ Tẽbul ara. apð Aui. hoc loco: alicubi tenub: nõ recte inuenif: et est folium: sed qð in hoc cap̃. in textu habef est frigidum: est falsus textus: nam in ara. habetur est calidũ: sicut est in margie correctum in q̄pluribus exemplaribns. Sim.

¶ De tesisie. Cap̃. 710m.

TEsisie qd ẽ. Est gũma ruthe agrestis ⁊ iã dictũ fuit i the. Elec. Nõ ꝓfert nisi q̄ ẽ recẽs: ⁊ cuz suꝑ ipsa ꝑtrãsit ãnus ðbilitaf. Et nõ ẽ i ipsa iuuamẽtũ ꝑꝑ resolõnẽ hũiditatũ q̄ sũt i ipsa suꝑfluaruz. Nã. Est cal'a valde adustiua fortꝫ calefactiõis ⁊ exiccatiõis. Et i ipsa ẽ hũiditas suꝑflua exñea cã cui⁹ non mordicat statiz. Opa. ⁊ p. Est mũdificatiua solutiua maturatiua disruptiua: ⁊ ꝑꝑ hũiditatẽ suã suꝑfluaz nõ adurit nisi post horã: ⁊ ẽ ex eis q̄ attrahũt vehemẽter ⁊ violẽter ex ꝓfundo corꝑis: ꝫ post spatiũ ꝑꝑ hũiditatẽ suã suꝑfluã: ⁊ nõ ẽ ei par in alterãdo cõplõnez ad caliditatẽ. Deco. Facit nasci pilos ⁊ ꝓfert alopicie valde: ⁊ raro iuenif par ei i illo: ⁊ iã diximꝰ administrationẽ eiꝰ i caplõ ipsiꝰ: ⁊ ꝓfert occultatiõi sanguis: ꝫ nõ dimittif suꝑ ipsam ꝑter horã. Et silr ꝓfert vestigijs ⁊ pãno ⁊ albaras. Instrã iũc. Inũgunf cũ cõpressione suꝑ mollificationẽ neruoꝝ: ⁊ suꝑ podagraz: ⁊ suꝑ iũcturas fridas: ⁊ clysterizaf cũ ea ad arteticaz. Mẽ. ãhe. ⁊ pec. Cõfert sputo saniei ⁊ difficultati ãhelitꝰ: ⁊ ꝓfert dolori amboꝝ lateꝝ ⁊ ꝓꝑe dolori ipsorum antiq̄ linita ⁊ vt emplꝫ supposita: ⁊ cũ ea eũando ⁊ ad iuuat ad expuẽdas suꝑfluitates linita ⁊ sbtilitate repta i ea i admĩstrãdo eã i electuarijs. Mẽ. ex. In radice eiꝰ ⁊ corticibꝰ ipsiꝰ ⁊ lachryma eius ẽ solõ. Feb. Sumanf de corticibꝰ eiꝰ tres auf. ⁊ succis tres anulusat: ⁊ de lachryma eius auf. ij. ⁊ cũ multiplicaf eiꝰ vsus nocet. Permu. Loco eius ponunf due tertie põderis eius de granato: ⁊ tertia eius de euforbio.

¶ Tesisie est thapsia.

¶ De turbith. Cap̃. 711m.

TUrbith. Elec. Meliꝰ ẽ albũ visibilr ⁊ cõtritũ hñs foramia q̄ st̃ sic̃ cãne subtilis foramia: ⁊ planũ velociter frãgibile ẽ: ⁊ nõ ẽ grossuz: ⁊ ip̄z corrodif ⁊ ðbilitaf: ⁊ leue valde ⁊ ꝑforatũ ẽ ðbile: sed eiꝰ rectificatio ẽ vt fricef cortex eiꝰ cineritiꝰ donec remaneat albꝰ: ⁊ ꝓiũgaf qð ð eo ꝓtritũ ẽ cũ olõ amigdalino. Opa. ⁊ p. Acgrit vsus eiꝰ siccitatẽ ⁊ exiccationẽ i corꝑe: qm̄ exhit hũiditates subtiles: ⁊ ꝑꝑ ħ administraf cũ olõ amigdalino. Instrã iũc. Cõfert egritudibꝰ neruoꝝ. Mẽ. ex. Solõne educ̃ flegma plm ⁊ soluit aliqd ex hũoribꝰ adustis parũper: ⁊ ħ qñ assumitur tritũ: ðcoctũ vo ꝯrio. Inquit Mesaugue: solõne educ̃ hũores viscosos grossos. Et dixerunt qdã: solõne educ̃ hũorẽ crudũ ex anchis. Et qð veriꝰ ẽ: ẽ qð solutiõe educ̃ fl'a subtile: ⁊ si ꝯfortef cuz zizibere ⁊ eo qð hꝫ acuitatẽ vtꝫ educ̃ gssum ⁊ crudũ hũorẽ. Solũ vo nõ soluit grossuz nisi iueniat i stõcho fixũ ⁊ in itestinis. Sitq̄ȝ potio eiꝰ vsq̄ȝ ad. ʒ. ij. ⁊ i ðcoctõibꝰ vsq̄ȝ ad. iiij.

¶ Turbith ẽ tripolion vel tripofilon: ⁊ apud Serap̃. tariaconion vel triconion vl' tricomori. Dias. nascif i locis maritimis. i. littoribꝰ ipsis: folia hꝫ apio sil'ia ⁊ grossa ⁊ hastã lõgã duobꝰ palmis in capite diuisa: florẽ dr̃ mutare ter in die: nã mane colorẽ albuz fac̃ ⁊ media die purpureum sero feniceuz: radix est illi alba ⁊ odorata: virtus est illi calidissima ⁊ gustu similis ⁊c̃. Sim.

¶ De tursie. Cap̃. 712m.

TUrsie quid est. Est ãmoniacum ⁊ iam dictum est de eo in capitulo alif.

¶ De tubel. Cap̃. 713m.

TUbel qd ẽ. Fortiꝰ tubel est tubel ferri: deinde eris ⁊ ẽ illud qð cadit ex ꝑcussiõe suꝑ ea. Et oẽ quidẽ est exiccatiuũ: ⁊ iã qdẽ dc̃m est de eo.

¶ Tubel ara. squama seu batitura cuiusq̄ȝ metalli: q̄ cadit ab incude qñ malleat que grece lipides vocatur: ⁊ videtur vnius nature cum ere vsto: nã purgat aquam citrinam vt ipsum. Sim.

¶ De thymo. Cap̃. 714m.

THymum. Nã. Semẽ eius est fortꝫ caliditatꝫ. Mẽ. exp. Prouocat ⁊ extrahit embrionẽ mortuũ: ⁊ solõne educit sanguinẽ ⁊ humorẽ cholericũ. Et potio eiꝰ sit medietas. ʒ. ⁊ extrahit vermes.

¶ Thymum sic est scriptum in arabico: alij vo thymen: ⁊ est plãta fortiter laxatiua. Sim.

¶ De theil. Cap̃. 715m.

THeil qd ẽ. Dr̃ q̄ ẽ teideken. Nã. Frida est ⁊ sicca i ꝑ: ⁊ ꝓꝑe radix eiꝰ recẽs. Opa. ⁊ p. Uirtus eiꝰ ẽ stiptica. Et i ipsa ẽ mordicatio ⁊ ꝓhibet eiꝰ succꝰ attractionẽ materieꝝ ad viscera. Uul. ⁊ vl. Cõfert vlceribꝰ recẽtibꝰ qñ ponif suꝑ ea ⁊ ꝓꝑe radix eiꝰ: ⁊ i ipsa ẽ ꝯsolidatio. Mẽ. ca. Prohibꝫ catarros oẽs. Mẽ. ocu. De succo eiꝰ ⁊ ipsa ðcocta i vino ⁊ melle i põdere eq̄liter sumptũ ponif i medicamie qð ad oculũ ẽ bonũ. Et illiꝰ qdẽ medicamis cõpõ ẽ hec. Sumif succꝰ ⁊ quãtũ ẽ medietas eiꝰ de myrra ⁊ tertia eiꝰ ð piꝑe ⁊ tertia ipsiꝰ ð olibano ⁊ ꝑmiscenf: ⁊ ẽ medicamẽ bonũ: ⁊ opꝫ qdẽ vt reponaf i vase ereo. Mem. nu. Abscidũt semẽ ⁊ radix eiꝰ vomitũ. Et ꝓhibẽt attractionẽ fieri ad stõchũ: ⁊ semẽ eiꝰ oino ẽ ꝯueniẽs stomacho. Mẽ. ex. Semẽ eiꝰ ðglutitũ ẽ ꝓuocatiuum ⁊ disruptiuum lapidis ꝑꝑ illð qð in ipso ẽ ð siccitate aut amaritudine. Et similr radix eiꝰ: ⁊ decoctio eius confert vlceribus vesice.

¶ Theil ara. gramẽ: sed grece agrostis. Theilũ Stepha. scripsit.

¶ De thesisie. Cap̃. 716m.

THesisie quid est. Jam dictum est in the. Et iaz diximus eam.

¶ De testiculo vulpis. Cap̃. 717m.

TEsticulus vulpis qd ẽ. Est qddã bonũ dulce. Nã. Est cal's i ꝑ: hũidus i ip̄o ⁊ i ip̄o ẽ hũiditas suꝑflua. Instrã iũ. Cõfert spasmo ⁊ thetão q̄ sũt i posterioribꝰ ⁊ ꝑalysi. Mẽ. exp. Fac̃ appetituz coitꝰ ⁊ adiuuat ad ip̄z ⁊ ꝓꝑe cũ vino ⁊ stat loco stinci.

¶ Testiculus vulpis ⁊ testiculus canis spẽs sunt satyrionis: vnde Dias. orchiꝰ quã cinosorchiz dicunt. s. testiculum canis: orchi eniz grece testiculus est. Sim.

¶ De testiculo canis. Cap̃. 718m.

TEsticulus canis qd ẽ. Est sic̃ testiculus vulpis ⁊ ẽ duaꝝ spẽrũ. Una eaꝝ ẽ mior ⁊ ẽ hñs mollitiẽ: ⁊ ẽ duoꝝ pariũ: quoꝝ vnũ par ẽ iferiꝰ: ⁊ alið par ẽ

surſuꝫ:⁊ vnū eoꝝ ē molle:⁊ alteꝝ ē plenū:⁊ ē ſpēs maioꝛ:⁊ in ſpecie maioꝛe ē hūiditas ſupflua. Apo.⁊ bo. Reſoluit apata ſl'atica. Vul.⁊ vl. Mūdificat vlcera ⁊ ꝓhibꝫ formicā dilatari:⁊ apit fiſtulas ⁊ īcarnat vlcera fraudulēta ⁊ coꝛroſiua. Mē.ca. Cōfert alcola. Mem.ex. Qn̄ vir maioꝛē amboꝝ ſumit fit maſculus foꝛtioꝛ. Et ſi mulier ſumat ꝺbilioꝛeꝫ fit magis femina. Et dī ꝙ ille q ē hūidus fac̄ augmētū in coitu:⁊ ſiccus abſcidit ipſuꝫ:⁊ vnuſqſqꝫ amboꝝ deſtruit alteri⁹ opationē ⁊ iā dcm̄ eſt totū illud in maioꝛe ⁊ minoꝛe.

¶ De teſticulo. Cap.719m.

Teſticulus qd eſt. Eſt ꝺ gnē carnis mollis. Elec. Melioꝛ teſticulus ē illi⁹ cui⁹ bon⁹ ē teſticulus:⁊ q ē adoleſcentiū. Et teſticulus q ē magnoꝝ hircoꝝ ⁊ q̄ eis ſil'ant ꝺ arietibus ⁊ tauris nō digerit:⁊ nō ē ſic̄ teſticulus galloꝝ p̄cipue īpiguatoꝝ:nā ipſe ē bon⁹ valde. Opa.⁊ ꝓprie. Nō hꝫ bonitatē nutrimēti mamillarum niſi teſticulus galloꝝ īpiguatoꝝ. Ipſe nāqꝫ eſt boni nutrimēti pl'ꝫ:⁊ oēs ſpēs teſticuli qn̄ digerunt ꝓprie q̄ ſunt difficilis digōnis pl'm nutriūt. Mē.nu. Plurimi ipſoꝝ ſūt difficilis digeſtionis plurimi nutrimenti ⁊ ꝓprie qui ſunt de animalibus magnis groſſe carnis.

¶ De teſta. Cap.720m.

t Eſta. Opa.⁊ ꝓ. Eſt exiccatiua abſterſiua et ꝓp̄e teſta olibani:⁊ ſubtilioꝛ qdē teſta eſt teſta cācri marini:⁊ tegula qdē ē i ꝺtute folij. Deco. Teſta cācri marini ē exiccatiua ⁊ abſtergit pānū ⁊ lentigines. Apo.⁊ bo. Fit ex teſta ceratuꝫ ſup ſcrophulas. Vul.⁊ vl. Empl'ꝫ factū ex teſta ē foꝛtꝫ ꝯſolidatiōis et ꝯfert vlcerib⁹:⁊ i ipſa abſtergit ſcabiē ⁊ ꝓp̄e teſta cancri marini. Inſtra iū. Teſta olibani inungit ſup podagrā. Mē.ocu. Cōfert cū ſale metallino vngule.

¶ De thalio. Cap.721m.

t Halium quid eſt. Dictum eſt de eo in capitulo de ſtrutione.

¶ Thalium grece eſt ramus arboꝛis. Sim.

¶ De littera. V.

¶ De vſnee. Cap.722m.

Vſnee qd ē. Coꝛtices tenues ſubtiles circūuoluti ſup arboꝛē ferētē glādes ⁊ pinū ⁊ nuceꝫ:⁊ hꝫ odoꝛē bonum. Elec. Que ex ea bona ē:ē alba:nigra mala ē. Nā. In ipa eſt friditas pauca ⁊ ad ꝺbilitatē declinās ⁊ ſtipticitas eq̄lis:⁊ exiſtimauerūt qdā ꝙ ē cal'a i p̄:⁊ ſicca in ſcꝺo. Inqt Alcāzi. Eſt frida vehemētꝫ ſiccitatꝫ. Opa.⁊ ꝓ. Inſūt ei ꝺt⁹ ſtiptica ⁊ reſol'o ſil'⁊ lenificatio:⁊ p̄cipue q̄ ē ꝺ pino ⁊ ei⁹ ſtipticitas ē eq̄lis:⁊ aromaticū ei⁹ apit oppil'ones ⁊ ſtringit carnes mollificatas. Apo.⁊ bo. Linit ſup apata cal'a ⁊ ſedat ea ⁊ reſoluit durities et ſedat apata carnoſa fluxa. Inſtra iū. Cadit i vnctionib⁹ laxitudis ⁊ reſoluit duritiē iūcturaꝝ ⁊ ſil'r ei⁹ ꝺcoctio. Mē.ca. Cū īfundit i vīo fac̄ doꝛmire potanteꝫ ipꝫ. Mē.oc. Abſtergit viſuꝫ. Mem.āhe.⁊ pe. Cōfert tremoꝛi coꝛdis. Mē.nu. Retinet vomitū ⁊ cōfoꝛtat ſtōchū ⁊ remouet inflationē eius ꝓcipue ei⁹ īfuſio in vino ſtiptico:⁊ cōfert doloꝛi epatꝫ debilis. Mē. expul. Aperit oppilationeꝫ matricis. Et quādo ſedet in aqua eius cōfert doloꝛi matricis ⁊ ꝓuocat menſtrua. Permu. Pondus ipſius de coꝛdumeni.

¶ Vſnee arabice ab Auicē. deſcribit qꝺ ſit. Albaui in libꝛo expoſitionū vſnee inquit:eſt res collecta ſuper arboꝛes glandiū vel nucis vel pini vel oliue ⁊ ſuper alias diuerſas arboꝛes:⁊ dicit cani vetule:eſt albi coloꝛis ⁊ boni odoꝛis ⁊c. arabice ſcribitur vſnee. nam in littera alif ſcribitur. Sim.

¶ De vchuen. Cap.723m.

Vchuen qd eſt. Ex ea alia eſt alba ⁊ alia eſt citrina:ꝫ alba ē foꝛtioꝛ. Et ē virge minute ſup q̄s ſt̄ floꝛes minuti alba hn̄t folia ſil'es floꝛib⁹ maro:acuti odoꝛis ⁊ ſapoꝛis. Nā. Cal'a eſt in tertio:⁊ ſicca in ſcꝺo. Opa.⁊ ꝓp̄. Eſt digeſtiua ⁊ apitiua oppilationū:⁊ in ea que eſt rubea eſt ſtipticitas ⁊ ꝓhibitio ſpērū ſol'onis cū eo qꝺ in ipſa eſt de reſol'one:ſed ei⁹ ſtipticitas eſt pp ipſi⁹ exiccationē ⁊ eſt ꝓuocatiua ſudoꝛis:⁊ ſil'r ei⁹ oleū inūctū ⁊ aperit oꝛificia venaꝝ reſolutiuū ſubtiliatiuū. Elec. Recēs viridis. Apa.⁊ bo. Reſoluit apata cal'a in ſtōcho ⁊ ſanguinē ꝯgelatū in ipſo ⁊ ꝯfert apatib⁹ fridis. Vul.⁊ vl. Cōfert fiſtulis ⁊ excoꝛiat coꝛtices ⁊ vlcera:⁊ cōfert vulnerib⁹ neruoꝝ. Inſtr.iū. Cōfert toꝛſioni neruoꝝ cū in decoctiōe ipſi⁹ īfundit ſpōgia ⁊ ponit ſuper eos. Mē.ca. Facit ſubeth ⁊ qn̄ odoꝛat humidū ei⁹ facit doꝛmire:⁊ ei⁹ oleū ꝯfert doloꝛibus auris. Mē. anhe.⁊ pec. Cōfert aſmati cū bibit ſicca ſicut bibitur epithimū. Mē.nut. Mala ē oꝛi ſtōchi verūtn̄ reſoluit ⁊ exiccat qꝺ ad ipꝫ attrahit ⁊ reſoluit ſanguinē cōgelatū i eo. Mē.exp. Prouocat foꝛtit ⁊ reſoluit ſanguinē ꝯgelatū in veſica cū aq̄ mellis ⁊ frāgit lapidē:⁊ qn̄ bibit cū floꝛe ſuo ⁊ cū eo qꝺ eſt ſup ipm:imo ꝓuocat mēſtrua:⁊ ſil'r ſuppoſitoꝛiū olei eius:ipm eni foꝛtiter ꝓuocat:⁊ ſuppoſitoꝛiū olei eius ēt reſoluit duritiē matricis ⁊ aperit oppilationē m̄ricis:⁊ ipſa qdē bibit ſicca in oxymelle ſicut epithimū ⁊ ſoluit melācholiam ⁊ flegma ⁊ ꝯfert apatib⁹ ani calidis ⁊ aperit hemoꝛroidas ipſa:⁊ ei⁹ oleū ⁊ ꝯfert ramici ex aq̄ poſtqꝫ ſcindit:⁊ ꝯfert colice ⁊ doloꝛi veſice ⁊ duritiei ſplenis.

¶ Vchuen apud Auicē. eſt achauen:ſic melius pꝛofert:nā ipſuꝫ in littera alif ſcribit. Stephanus acauanū ſcripſit inach. Sim.

¶ De vſnen. Cap.724m.

Vſnē qd eſt. Eſt pluriū ſpērū:ſubtilioꝛ eaꝝ ē alba ⁊ noīat ſterc⁹ paſſerū:⁊ calidioꝛ eaꝝ ē viridis. Opa.⁊ ꝓp̄. Eſt abſterſiua mūdificatiua apitiua. Mē.exp. Pōdus.ʒ.ſ. ipſi⁹ reſoluit difficultatē vꝛine. Et pondus.ʒ.ſ. deijcit ꝑtū viuū ⁊ moꝛtuū:⁊.ʒ.ſ. ꝑfice vſqꝫ ad.ʒ.i. ꝓuocat mēſtrua:⁊ ponꝺ.ʒ.iij. ſoluēdo educ̄ aq̄ſitatē hydropiſis. Vene. Pōdus.ʒ.x. ei⁹ eſt venenū ꝑnitioſuꝫ:⁊ ex ſuffumigatōe ei⁹ q̄ ex ipa ē viridis effugiūt venenoſa ꝑua.

¶ Vſnē.i. ſalaria vn̄ fit ſal alkali:⁊ hꝫ folia ſic̄ ꝺmicularis:oꝛit iux̄ mare:⁊ eſt hn̄s multas ſpēs ſm Sera. in cui⁹ alkali eſt vna ſpēs: alia eſt puluis qdā cū quo ſaraceni lauāt pānos ſuos ⁊ manus.

¶ De vꝛtica. Cap.725m.

Vꝛtica qd ē. Coloꝛ ſemis ei⁹ eſt ſil'is coloꝛi poꝛri:ꝫ tn̄ eſt min⁹ ⁊ ſubtili⁹ ⁊ nō ē in ei⁹ lōgitudīe ⁊ moꝛdicat qꝺ ei obuiat:ita ꝙ ēt īteſtina. Nā. Vrtica ⁊ ſemē ei⁹ ſūt cal'a in p̄ncipio tertij:⁊ ſicca in ſcꝺo:ꝫ ſemē ē mioꝛis ſiccitatꝫ

qꝫ ipſa

ꝗ̄ ipſa. Opa.ꝛ ꝓ̄ṗ. Eſt attractiua vlceratiua reſo-lutiua ꝛ in virtute aduſtiua:ꝛ ſunt qdã q dicũt calefa-ctionẽ eiꝰ nõ eẽ fortẽ:ꝫ in ipa qdẽ ẽ virtꝰ apitiua:ꝛ in ipſa eſt abſterſio fortꝭ:ꝛ in ipſa nõ eſt mordicatio vlce rũ:ꝛ qñ cũ carne coqꝛ caro ſoluit iter vrticã ꝛ opõnez eiꝰ. Apa.ꝛbo. Emplm̃ eiꝰ cũ raffano diſrũpit dubel let ꝛ ꝯfert eis:ꝛ ꝯfert duritiebꝰ ꝛ ꝯfert ſemẽ eiꝰ cãcro i ẽplo:ꝛ ſilr eiꝰ cinis. Vul.ꝛ vl. Eiꝰ cinis cũ ſale ꝯfert vlceribꝰ q̃ accidũt a morſura canũ ꝛ vlceribꝰ malignis ꝛ cãcro. Inſtr.iũ. Emplm̃ ex ea cũ ſale ꝯfert torſiõi neruoꝝ. Mẽ.cap. Eiꝰ folia ꝯtrita abſcindunt fluxũ ſãguis ex naribꝰ:ꝛ ſemẽ eiꝰ ꝯfert ſtricture nariũ ꝛ apit oppilões colatoriȷ̃ fortiꝛ:ꝛ ex ſemie eiꝰ fcm̃ ẽplm̃ facꝭ eradicationẽ dẽtiũ facilẽ:ꝛ ẽplm̃ ex ea ꝯfert apatibꝰ q̃ ſũt poſt aurẽ ꝛ ẽ abſterſiuũ. Mẽ.anbe.ꝛ pec. Qñ bi bitꝛ cũ aq̃ ordei mũdificat pectꝰ:ꝛ cũ decoquunꝛ folia eiꝰ i aq̃ ordei educit hũores groſſos q ſũt in pectore:ꝫ eiꝰ ſemẽ ẽ fortiꝰ ꝛ ipm̃ remouet aſma:ꝛ ipaz dilatatio-nẽ ꝛ fridã pleureſiz. Mẽ.exp. Excitat coitũ ꝓ̄pe ſe-mẽ eiꝰ cũ vino ꝛ apit orificiũ mr̃icis q̃re matrix recipit ſpma. Et ſilr ſi comedaꝛ cũ cepis ꝛ ouis:ꝛ qñ ſupponi tur cũ myrra ꝓuocat mẽſtrua ꝛ apit mr̃icẽ:ꝛ ſilr ſi bi-baꝛ eiꝰ decoctio cũ myrra:ꝛ folia eiꝰ recentia reducũt mr̃icẽ exeũtẽ loco ẽpli poſita:ꝛ ſoluẽdo educꝛ flegma ꝛ hũorẽ crudũ ſua abſterſione nõ cũ v̓tute ſolutiua q̃ ſit i ipa:ꝛ oleũ eiꝰ plus ſoluit flegma ꝗ̄ oleũ cartami: ꝛ d̓coctio folioꝝ cũ oſtracis lenit vẽtrẽ:ꝛ ſi vis vt ipa faciliꝰ ſoluat accipe medullã ſemis eiꝰ ꝛ ꝯtere ipaz cũ ſauich ꝛ ꝓijce eã i vio ꝛ bibe eã:ꝛ oꝫ vt poſt eiꝰ hau-ſtũ bibaꝛ aliqd de oleo ro.ne aduraꝛ guttur bibẽtꝭ. Et qñqꝫ fiũt ex ipa collyria cũ melle ꝛ ſupponũꝛ ꝛ ſoluũt.

¶ Urtica Dia. acalifex:ſiue vt aliȷ gnida:latine dꝛ vrtica:eiꝰ altera maior q̃ ꝛ vſualis eſt ꝛ ſimplex cũ tenui ſemine ac foliȷs minutis aſperis:altera agreſtis eſt dẽſioribꝰ foliȷs atqꝫ latioribꝰ nigriori-bus ꝛc̃. Pli.lib.21.ca.15. due eiꝰ drĩe:domeſtica q̃ femia vocaꝛ mi nor:ꝛ ſylueſtrȷ̃ que dꝛ cãia acrior caule quoqꝫ mordaci fimbriatꝭ foliȷs:que ẽt odorẽ fundit herculanea vocaꝛ:ſemẽ oibꝰ copioſuz ꝛ nigrũ ꝛc̃. Uidi apud nos duas drĩas:vnã cũ foliȷs latioribꝰ minꝰ aduſtiuã:alterã breuioribꝰ ꝛ acutioribꝰ quã grecã vocãt:ambobꝰ ſemẽ i racemis coloris ſubalbidi ad cinereitatẽ tẽdẽtis minutũ. Aliã vidi rome foliȷs ẽt minoribꝰ acutiſſime vrẽtẽ:ſemẽ v̓o i gra-nulis mioribꝰ cicere armatis ſpinis patẽtibꝰ:ſemẽ v̓o qd̓ intꝰ ni-grũ ꝛ durꝫ ſplẽdẽs vt pſiliũ putes:niſi ꝙ eſt rotũdius ꝛ groſſius ꝛ nigriꝰ parũ in q̃ ſemie iuenio v̓tutes laudatas ab auctoribꝰ. Dia. acalifex duo ſunt gñã qd̓ mlti vrticã dicũt:agreſtis v̓o aſpiora ꝛ latiora ꝛ nigra folia hꝫ:ſemẽ v̓o ſile ſemini lini ꝓfert ꝛ minus. al terũ v̓o genus ſemen minutũ hꝫ:ꝛ nõ ſic aſpera eſt ꝛc̃. Sim.

¶ De viola. Cap.726m.

Viola qd eſt. Nota eſt eiꝰ eſſentia:ꝛ opatio radicis eiꝰ ẽ vicina opõni ipſiꝰ. Nã. Fri gida eſt ꝛ hũida in p̓:ꝛ dicũt qdã ꝙ eſt ca-lida in p̓:ꝫ in friditate folioꝝ eiꝰ nõ eſt du-bitatio. Opa.ꝛ p. Di ꝙ ipa gñat ſanguinẽ equalẽ. Apa.ꝛ bo. Sedat apata calꝭa more empli ſuppoſita cũ ſauich de ordeo:ꝛ ſilr eiꝰ folia. Vul.ꝛ vl. Viola epithima bona ẽ ſcabiei. Mẽ.cap. Sedat ſodã ſan-guineã odorata ꝛ illinita. Mẽ.ocu. Cõfert obthal-mie calꝭe. Mẽ.ãhe.ꝛ pec. Cõfert tuſſi calꝭe ꝛ lenit pe ctus ꝛ ꝓprie que ex ea ꝯtrita eſt cũ zuccharo ꝛ ipſiꝰ ſy-rupꝰ ꝯfert pleureſi ꝛ pulmoni:ꝛ eſt melior ꝗ̄ iulep in h̓ caplo. Mẽ.nuꝛ. Valet iflatiõi ſtõchi. Mẽ.exp. Syrupꝰ eiꝰ ꝯfert dolori renũ ꝛ ꝓuocat vrinã. Et que ex ea ſicca eſt ſoluẽdo educit cholerã. Et ipſius ẽt ſy-rupus lenit nãm cũ facilitate ꝛ ꝯfert eminẽtie ani.

¶ Uiola Dy. tres hꝫ ſpẽs:eſt vna ex his alba:altera purpurea:ter tia auroſa ꝛc̃. Pli.lib.21.ca.6. viole plura genera: purpuree lutee ꝛ albe plantis omnes vt holus ſate ꝛc̃. Sim.

¶ De vrina. Cap.727m.

Urina qd ẽ. Nota ẽ. Ele. Ex vrinis iuua-tiuis magis ẽ vria camelli arabici q ẽ ane-gib:ꝛ vria hois ẽ d̓bilior vris:tñ ea ſũt d̓bi liores vrie porcoꝝ domeſticoꝝ caſtratoꝝ ꝛ eis fortiores ſũt antiq̃:ꝛ vria qdẽ caſtrati ois gñis ẽ d̓bilior:ꝛ ex vris magis abſterſiua ẽ vrina hois. Nã. Eſt calꝭa ꝛ ſicca. Opa.ꝛ p. Oẽs abſtergũt:ꝛ vria q-dẽ hois poniꝛ cũ cinere vitꝭ ſup locũ fluxus ſanguis et ſiſtiꝛ. Uria v̓o camelli ꝯfert ſurfuribꝰ ablutõe facta ex ea:ꝛ ſilr vria tauri. Deco. Abſtergit morpheã. Vul. ꝛ vl. Uria aſini ꝯfert vlceribꝰ ãbulatiuis ꝛ hũidis et vria hois ẽt ꝓprie antiq̃:ꝛ ꝯfert excoriatiõi ꝛ prurituí ꝛ albaras:ꝛ p̃cipue cũ nitro ꝛ aq̃ acetoſe:ꝛ fex vrie po niꝛ ſup heriſipilã:ꝛ ꝯfert linita ſcabiei ꝛ ſabafath ꝛ vl-ceribꝰ neruoſis ꝛ vlceribꝰ pedũ q̃ migiꝛ ꝛ dimittiꝛ do-nec ſanenꝛ. Inſtra iun. Cõfert doloribꝰ neruoſis et p̃cipue vria capraꝝ domeſticaꝝ ꝛ montanaꝝ ꝛ ꝓprie ſpaſmo ꝛ extẽſiõi:ꝛ ſimilr fit caputpurgium ꝛ extẽſiõi. Mẽ.cap. In vria tauri cũ diſſoluiꝛ myrra ꝛ diſtillaꝛ in aure ſubtilr ſedat dolorẽ eiꝰ. Et ſilr vria caprarum ſola ꝛ cũ myrra. Et vria hois antiq̃ ꝓhibꝫ fluxũ putre dinis ab aure. Et vria camelli ꝯfert fetori nariũ ꝛ apit oppilões colatoriȷ̃ cũ vehementi v̓tute. Mem.ocu. Coaguleꝛ in vaſe ereo ꝛ ꝯfert albugini ꝛ ſcabiei ꝛ ꝓ̄pe vria pueroꝝ:ꝛ ſilr cocta cũ porris. Mem.ãhe.ꝛ pec. Uria ĩfantiũ lactẽtiũ ꝯfert dilatatiõi ãhelitꝰ. Mẽ.nu. Quidã hõ ſpleneticꝰ ſomniauit ꝙ p̃cipiebaꝛ ei in ſõno vt vrinã ſuã biberet oĩ die ter ꝛ ſanareꝛ:q exptꝰ ẽ illd̓ ꝛ ĩuenit mirabile. Et vria qdẽ hois ꝛ vria camelli cõfe-rũt hydropiſi ꝛ ea liniꝛ ſplen p̃cipue cũ lacte camelli:ꝛ vria capraꝝ valꝫ hypoſarche eaꝝ p̃cipue q̃ ſũt mõta-ne:ꝛ p̃cipue cũ ſpica boni odoris:ꝛ ſilr vria antiq̃ por coꝝ i hmõi ẽ bona cũ vio forti. Mẽ.ex. Uria porci frãgit lapidẽ i renibꝰ ꝛ veſica:ꝛ ꝓuocãdo educꝛ ex am bobꝰ:ꝛ vria aſini ꝯfert dolori renũ. Et vria hois d̓co cta cũ porris ꝯfert doloribꝰ mr̃icũ qñ ſedẽt i ea mulie-res vnaquaqꝫ qnque dieꝝ ſemel. Vene. Uria ho-minis confert morſui vipere bibita ꝛ effundiꝛ ſup euz ꝛ ꝓprie vipere petroſe ꝛ cũ nitro ſup morſuz canis ra-bioſi ꝛ omni morſui ꝛ p̃cture valꝫ. Et que ex ea anti-qua eſt ꝯfert venenis omnibus ꝛ lepori marino.

¶ Utrũ vrine pueroꝝ ſint fortiores. Q̃ nõ:qꝛ vrine ex aĩalibꝰ cali-dioribꝰ ſunt fortiores:vt Gal.10. de ſimp.medi.ca.8. ſꝫ iuuenes ſũt calidiores ſaltiꝫ in acuitate:neceſſe ꝫ ꝛc̃. ¶ In ꝯ̃riũ Halya.2º pra-ctice cap.de vrina. vbi dicit. pueroꝝ ãt vrine q nõ nouerũt coituz fortiter opanꝛ. Itẽ in paſſionibꝰ oculoꝝ in qbꝰ q̃rimꝰ abſterſiõez ſumimꝰ vrinã pueroꝝ ꝛ auctores cõiter illis vtunꝛ. vñ Aui. ꝓprie vrine pueroꝝ. ꝛ Seruitor docet eas colligere a pueris. ¶ Dõm ꝙ vrina iuuenũ in ſe eſt fortior ꝛ acutior ꝗ̄ pueroꝝ nõ coeũtiũ. Ro. qꝛ hꝫ plus de cholꝭa ſecũ mixta. Signũ ticture ſꝫ per accñs ſũt for tiores. Hoc dꝛ vt ſalueꝛ Halyab. poſſet ẽt dici ꝙ eligunꝛ plus:qꝛ cũ caliditate hñt humiditatẽ:vñ non ſic mordicant oculos.

Dubium

¶ De viſco. Cap.728m.

v Viſcus qd ẽ. Eſt notꝰ:ꝛ eiꝰ qdẽ fructꝰ ẽ ſilꝭs ci-ceri nigro nõ ſincere rotũditatꝭ virgulatꝰ fran-

gibilis ex quo manꝰ iuiscant: eiꝰ aũt minera ẽ arbor ferẽs glãdes ⁊ malus ⁊ purus i q̃ sũt virtꝰ aerea ⁊ aquea multiplicate valde. Elec. Qui ex eo bonꝰ ẽ: ẽ recẽs planꝰ coloris puri iteriꝰ viridis exteriꝰ terit ⁊ lauat deinde coquit. Flã. Flõ calefac̃ nisi post morã lõgã sic gũma ruthe agrestis: ⁊ ẽ ↄbilior ea i h: ⁊ i ipso qdẽ est hũiditas supfluẽs nõ digesta ⁊ ẽ calꝭ ⁊ siccꝰ in tertio. Opa. ⁊ ꝓ. Est resolutiuꝰ: resoluit eni hũiditates grossas ex ꝓfundo ꝑter fortitudinẽ ↄtutꝭ attractiue ⁊ lenit. Et dixerũt qdã: nõ iest ei opatio in hũiditatibꝰ tenuibus. Deco. Eradicat vngues malos cũ sup eos ponit cũ arsenico. Apo. ⁊ bo. Resoluit apata frida ⁊ ꝓpẽ cõfortatꝰ cũ calce: ⁊ ↄfert syrie ⁊ filiabꝰ noctꝭ. Vul. ⁊ vl. Lenit vlcera ãtiq̃ ⁊ vlcera mala. Instra iũ. Lenit iũcturas cũ tãta cera q̃tꝰ ipse ẽ ⁊ suo eq̃li põdẽ ↄ resina pini. Mem. cap. Confert apostematibꝰ frigidis post aures mixtus cum gũma pini ⁊ cera. Mem. nut. Extenuat splenem cum ponitur super ipsum cum aliquãtis rebus ipsuz ↄfortãtibus sicut est calx.

¶ Viscus Dia. lachrymũ est arboris leuis ⁊ viridis coloris: deintꝰ obruffuz: ⁊ nihil asperum hñs: colligit ⁊ de semine obrotũdo: qd in arbore drio nascitur: folia habet similia buxo: hoc semen ꝑmo tunditur ⁊ lauatur: postea coquitur. Sim.

¶ De verme. Cap. 729m.

Vermis qd ẽ. Est ↄmis grane ⁊ ẽ ↄmis tinctorꝫ: cuiꝰ virtꝰ ẽ sic virtꝰ ceruse: verũtñ est subtilior ⁊ magis vadẽs i ꝓfundũ. Quidaz aũt dixerũt ꝙ colligit hic ↄmiculus ex rebus luribꝰ: ita ꝙ colligit ex arboribꝰ glãdes ferẽtibꝰ. Flã. Vermiculus grane recẽs ifridatiuus ẽ: ⁊ i ipso ẽ siccitas q̃titatẽ hñs. Opa. ⁊ ꝓ. Vermiculus grane q ẽ ↄmis tictorꝫ ẽ purpureꝰ ⁊ exiccat sine mordicatõe. Et Gal. qdẽ dic̃ ꝙ i ipso ẽ stipticitas tẽperata. Vul. ⁊ vl. Vermiculus grane ↄfert vulneribꝰ neruorꝫ tritꝰ cũ vio aut aceto cũ melle: dr aũt ꝙ ↄmis pluriũ pedũ q morat sub lagenis ƺ ꝙ dr cũ bibit ex eo aur. remouet spasmũ ⁊ alcuzez nocẽtes. Mẽ. ca. Vermis pluriũ pedũ q ẽ sub amphoris cũ terit cũ cortice granati ⁊ cũ olꝰo ro. ⁊ distillat i aurẽ sedat dolorẽ. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Vermis rubeꝰ q ẽ sub vrceis aq̃ q hƺ pedes pliꝰmos ⁊ cũ tãgit rotũdat qñ cũ eo tãgit palatũ cũ melle valz ꝑfocatiõibꝰ: ⁊ silꝰr cũ comedit ↄfert asmati ⁊ dilatatiõi ãhelitꝰ fm ꝙ dr. Mẽ. nut. Predictꝰ hñs plꝰes pedes ↄfert icteritie bibitus cuz vino. Mẽ. ex. Vermis pluriũ pedũ q ẽ sub cisternis ⁊ vrceis bibitꝰ cũ vino ẽ bonus difficultati vrie. Vene. Vermis oleorꝫ ↄtritꝰ linit sup ꝑũcturã vermiũ venenosorꝫ ⁊ ↄfert ei.

¶ Vermis dicitur ꝙ est quedã plãta que nascit in burgũdia: de q̃ fit color pãnorum: que vocatur grana. Sim.

¶ De vzifur. Cap. 730m.

Zifur qd ẽ. Dixerũt qdã ꝙ eiꝰ virtꝰ ẽ virtꝰ ceruse: ⁊ dixerũt aliȷ̃ virtꝰ eiꝰ ẽ ↄtꝰ alscedenegi. Flã. Veriꝰ ẽ vt sit calidũ ⁊ siccũ ⁊ vt quasi sint ambo in fine scdi: qd aũt dr ꝑter h est dcm̃ ꝑ ignorãtiã. Opa. ⁊ ꝓ. Apud quosdã eius stipticitas est fortior q̃ ipsius acuitas: ⁊ apd alios eiꝰ acuitas est fortior stipticitate ipsiꝰ. Vul. ⁊ vl. Cõsolidat vulnera ⁊ generat carnez in vlceribꝰ ⁊ ꝓhibet adustionẽ ignis ⁊ ostracositatem. Mẽ. cap. Prohibet corrosionem dentium.

¶ Vzifur seu vzusar siue vsusur quodcunq; dicas corruptuz est: nã ara. zengifur dicitur ⁊ est zunabrium. Sim.

¶ De vitro. Cap. 731m.

Vitrũ qd ẽ. Vitrũ iter lapides ẽ sic stultꝰ iter hoies: ↄclinat. n. ad oẽz ticturã ⁊ tingit ea ⁊ frãgit ⁊ abscidit cũ eo. Flã. Calz ẽ i ꝑ: siccũ i scdo. Deco. Abstergit dentes ⁊ facit oriri pilos qñ cũ olꝰo sambacino iñũgit. Opa. ⁊ ꝓ. In ipso ẽ stipticitas ⁊ subtilitas. Mẽ. ca. Mundat furfures quãdo cũ eo fit ablutio ⁊ abstergit dẽtes. Mẽ. ocu. Abstergit oculũ ⁊ ↄlet eiꝰ albuginẽ ⁊ adustũ ẽ fortiꝰ. Mẽ. ex. Qd ex eo tritũ est ⁊ adustũ confert valde lapidi vesice ⁊ renũ cũ bibitur cũ vino.

¶ De vua passa. Cap. 732m.

Va passa dicetur in capitulo de vua.

¶ De ventre. Cap. 733m.

Venter. Opa. ⁊ ꝓpẽ. Parui ẽ nutrimẽti mali chimi: ⁊ silꝰr qd silꝰat ei ex visceribꝰ: q̃uis eiꝰ bona fiat digõ: verũtñ pluris ẽ nutrimẽti q̃ plꝰmo. vẽtres ãt auiũ qñ digerunt sꝰt melioris nutrimẽti ⁊ plꝰimi: ⁊ ꝑcipue galliarꝫ ⁊ ãserꝫ. Mẽ. nu. Est tarde digõnis.

¶ De vite. Cap. 734m.

Vitis qd ẽ. Jnqt Dia. vitis syluestris ⁊ mõtana hƺ ramos lõgos silꝰes illis q̃s fac̃ vitꝭ: ⁊ earꝫ folia sũt sic folia vue lupine domestice: ƺ sꝰt latiora ⁊ flos eiꝰ pilosus ẽ: ⁊ fructꝰ eiꝰ ẽ sic vua q fit rubeꝰ apd maturationẽ: ⁊ granũ eiꝰ ẽ rotũdũ: ⁊ comedunt folia eiꝰ statiz cũ nascunt. Opa. ⁊ ꝓꝑ. Cinis ramorꝫ eiꝰ ponit in medicis cauterizãtibꝰ: ⁊ oleũ vitꝭ ẽ sic oleũ ros. verũtñ nõ ẽ i eo illiꝰ sↄtilitas: ⁊ oleũ qdẽ musti ẽ sedatiuũ ⁊ calefactiuũ: ⁊ flos syluestris ẽ vehemẽtꝭ stipticitatꝭ. Dec. Lachryma eiꝰ valz sup verrucas formicales: ⁊ vitꝭ qdẽ syluestris abstergit pãnũ ⁊ lẽtigies: ƺ domestica est ↄbilis: ⁊ lachryma syluestris forsan eradicat pilos cuz olꝰo ⁊ ꝓpẽ q̃ assumit ex ramis eiꝰ recẽtibꝰ cũ iflãmat et oleũ eiꝰ ẽ fortiꝰ oibꝰ oleis. Vul. ⁊ vl. Lachryma vitꝭ est bona scabiei ⁊ ipetigini: ⁊ fructꝰ vitꝭ syluestris ꝓhibet apari vulnera. Instra iũc. Cinis vinacie eiꝰ qd remanet cũ aceto ↄfert torsiõi neruorꝫ: ⁊ cinis ramorũ eiꝰ cũ olꝰo ponit sup ↄtusionẽ lacertorꝫ ⁊ mollificatõez iũcturarꝫ ⁊ qñq; bibit cinis eiꝰ ꝓꝑ casuz: ⁊ oleũ musti ẽ bonuz doloribꝰ lacertorꝫ ⁊ neruorꝫ ⁊ laxitudini. Mẽ. ca. Folia eiꝰ ponunt i emplꝰo ad sodã calꝰam: ⁊ radix vitꝭ nigre ⁊ albe syluestris ẽ ex sũma mediciarꝫ abstergẽtiũ sordes auris: ⁊ ẽ ex medicis ↄferẽtibꝰ surditati: ⁊ cortex eiꝰ q̃ syluestris ẽ cũ melle sanat gingiuã sanguineã. Mẽ. oc. Folia vitꝭ cũ sauich ordei more emplꝰi supposita oculo ꝓhibẽt fluxꝰ ad ipƺ. Mẽ. anhe. ⁊ pec. Succꝰ foliorꝫ domestice ↄfert sputo sanguis: ⁊ silꝰr fructus syluestris bibitꝰ. Mẽ. nu. Emplꝫ factũ ex folijs ⁊ filis eiꝰ cũ sauich ordei valz sup apata stõchi ⁊ inflatiõez eiꝰ: ⁊ succꝰ foliorꝫ eiꝰ ↄfert dolori stõchi ex calꝰitate: ⁊ qñ bibit radix eius cũ aq̃ syluestris aut vino ↄfert hydropisi ⁊ solꝰone educ̃ aquã: ⁊ fructꝰ vitꝭ syluestris ẽ bonꝰ stõcho ⁊ nausee ⁊ ↄturbationi ⁊ acetositati cibi. Mẽ. ex. Succꝰ foliorꝫ eiꝰ ẽ ↄueniẽs dissinterie ⁊ dolori ani ex calꝰitate: ⁊ eiꝰ lachryma que est sic gũma bibit

cum vino

cũ vino ⁊ frãgit lapidẽ:⁊ cinis eiꝰ qđ remanet post ex⸗
pressionẽ cuꝫ aceto ponit̃ suꝑ hemorroidas ⁊ mora:⁊
fructꝰ eiꝰ bonus est ano:ꝓuocat eñi ⁊ strigit. Vene.
Cinis eius qđ remanet est tyriaca morsui vipere.

Uitis est alba ⁊ nigra:alba que grece ampelos leubi dr̃:⁊ ipa est
brionia:vt apud kiranidã. Pli.lib.23.cap.1.vitis alba quam greci
ampelo leucen vocãt alij ophio staphilõ alij melothron alij psilo
trõ alij archezostin alij cedrostin alij madon appellãt. Uitis nigra.
Pli.supraſcripto loco est ⁊ nigra:quã qdã ꝓpe brieniã vocãt:alij
chironiã:alij gínecantẽ:aut aproniã ſil̃em pori ꝓterq̃ colore huiꝰ
colorẽ nigrũ esse diximꝰ ⁊ asparago similẽ:in frutetis ⁊ arũdine⸗
tis maxime nascit̃:radix foris nigra:intus buxeo colore.Diocles
ꝯtulit veris asparagi in cibõ hãc vrine ciẽde lienisq̃ minuẽdo ⁊c̃.

De volubili. Cap.735m.

Volubilis. Flã. Est eq̃lis ad calitatẽ quan⸗
dã declinãs ⁊ siccitatẽ plurimã ⁊ est lenifica⸗
tiua ⁊ apud Alcãzi ẽ frida. Opa.⁊ ꝓꝓ. Est
resolutiua apitiua:⁊ nota q̃ noiat̃ cinis pau⸗
perũ ꝯstat ex terreitate ꝯstrictiua ⁊ aqueitate lenitiua
⁊ acredine ignea:ꝫ exiccatio destruit aqueitatẽ eiꝰ ⁊ in
ipsa est mundificatio. Deco. Lac volubilis magne
abradit pilos ⁊ iterficit pediculos. Vul.⁊ vl. Folia
funis pauperũ recẽtia ꝯueniẽtia sũt vlceribꝰ magnis ⁊
ꝯsolidãt ea decocta in vino ⁊ ex eis empl'm factũ suꝑ⸗
positũ adustioni ignis ⁊ ꝓprie cũ cerato ⁊ ad h' nõ ẽ ei
par. Mẽ.cap. Distillat̃ succꝰ eiꝰ in aurẽ dolorosam
cũ cotto ꝓpe cũ oleo ro.⁊ ꝓpe qñ ẽ apa calꝫ ⁊ ꝯfert so
da antiq̃:⁊ succꝰ eiꝰ ꝯfert mãei attracte ad aureꝫ si est
antiq̃ ⁊ vlceribus antiq̃s in ea. Mẽ.ãbe.⁊ pec. Est
bona pectori ⁊ pulmoni ⁊ mũdificat asma. Mẽ.nut̃.
Aperit oppil'ones epatis ⁊ folia eiꝰ cũ aceto sunt bo⸗
na spleni. Mẽ.expul. Aq̃ eius soluẽdo educit chole
ram adustaꝫ ⁊ qñ nõ decoquit̃ est fortior:⁊ est quedã
spẽs volubilis mala solutione educens sanguinẽ.

Uolubilis multas hꝫ spẽs:ſm q̃ hoc nomẽ multis plantis attri
buit̃:nã large sumptũ pro omni plãta que circũuoluit̃ cuicũq̃ ar⸗
bori dici põt:vt ẽt de hedera:ara.dicunt lebleb.Sim.

De virga pastoris. Cap.736m.

Virga pastoris qđ est.Est albatbat ⁊ ẽ ma⸗
sculus ⁊ femia:ꝫ masculus ẽ fortior. Opa.
⁊ ꝓꝓ. In ipa est stipticitas:ꝫ ꝑs aquea in
ipsa est plurima ⁊ ꝑꝑ multitudinẽ repulsio⸗
nis mãerũ effusarũ existimãt q̃ est exiccatiua:⁊ silr̃ ꝓ⸗
hibet fluxũ. Apa.⁊ bo. Fit ex ea empl'm flegmoni ⁊
herisipile ⁊ formice ⁊ est valde ꝯferẽs apatibꝰ vlcera⸗
tis. Vul.⁊ vl. Cõsolidat vulnera recẽtia. Mẽ.cap.
Succus eiꝰ interficit vermes auris ⁊ exiccat vulnera
eius. Mẽ.anhe.⁊ pec. Aqua eiꝰ ꝯfert sputo sangui⸗
nis. Mẽ.nut̃. Fit ex ea emplastrũ ad inflãmationeꝫ
stomachi infrigidati. Mẽ.expul. Probibet fluxum
sanguis ex matrice ⁊ sanat vlcera intestinoꝝ.Et Dia.
quidem existimauit q̃ ipsa ꝓuocat vrinam ⁊ sanat il⸗
lum qui retinet eam ⁊ non potest mingere.

Uirga pastoris poligonia grece sanguinaria corigiola centino⸗
dia geniculata ꝓserpinata polycarpos idẽ vt supra in polygonia.
Stephanus polygonos virga pastoris.

De vua. Cap.737m.

Va. Elec. Alba laudabilior est q̃z nigra
cũ equant̃ in reliquis ꝓprietatibꝰ spissitudi
nis ⁊ subtilitatis ⁊ dulcedinis ⁊ reliquoꝝ:⁊
dimissa post collectioneꝫ duobꝰ diebꝰ aut
tribꝰ melior est collecta in eadeꝫ hora. Flã. Cortex
vue frigidus est ⁊ siccꝰ. Opa.⁊ ꝓpe. Collecta in ea⸗
dem hora est inflatiua ⁊ suspensa donec detumescat:
cortex est boni nutrimẽti ⁊ est ꝯfortãs corpꝰ:⁊ eiꝰ nu⸗
trimentũ est simile nutrimẽto ficuũ in paucitate mali⸗
tie ⁊ est plurimi nutrimẽti q̃uis sit minus nutrimento
ficuũ:⁊ matura mioris ẽ nocumẽti q̃z nõ matura:⁊ qñ
nõ digerit̃ vua eiꝰ nutrimẽtũ ẽ crudũ:⁊ nutrimẽtũ qdẽ
vue cũ sua dispõne plus ẽ nutrimẽto succi eiꝰ:ꝫ succꝰ
eiꝰ ẽ velocioris penetratiõis ⁊ dscẽsiõis:⁊ vuã stipticã
spat̃ q̃ resoluat appẽsio. Acetosa vo ñ ẽ ita. Mẽ.nu.
Vua passa ẽ amica epati ⁊ stõcho. Mẽ.exp. Vua
⁊ vua passa cũ suis iterioribꝰ bõe sr̃ doloribꝰ itestinoꝝ:
⁊ vua passa ꝯfert renibꝰ ⁊ vesice:⁊ vua qdẽ i eadẽ hora
collecta mouet vẽtreꝫ ⁊ inflat:⁊ ois vua nocet vesice.

De venis tinctoꝝ. Cap.738m.

Vene tinctoꝝ. Flã. Sũt cal'e ⁊ sicce dcli⸗
nãtes ad scđꝫ. Opa.⁊ ꝓꝓ. In ipsis ẽ ab⸗
stersio fort̃. Mẽ.cap. Cõfert eaꝝ masti⸗
catio dolori dẽtiũ. Mẽ.ocu. Succꝰ eaꝝ
ẽ bonꝰ i acuẽdo visuꝫ ⁊ abstergẽdo qđ est corã pupil
la de aq̃ ⁊ albugine. Mẽ.nut̃. Cõfert icteritie facte
ex oppilationibus ⁊ ꝓprie cũ aniso ⁊ vino albo.

Uene tinctorum.i.rubea tinctorum.

De ventribus. Cap.739m.

Ventres. Opa.⁊ ꝓpe. Vẽtres auiũ pluris
sunt nutrimẽti ⁊ illi q̃ sũt gallinaꝝ nõ digerũ
tur velociter. Mẽ.nut̃. Existimauerũt q̃
tunica interior vẽtriũ exiccata ꝯfert ori stõ⸗
chi ⁊ dolori eiꝰ. Filiꝰ Mesaugue:⁊ ꝓpe vẽtris galli.

Uenter animaliuꝫ difficilis digestionis ⁊ horridi saporis parui
nutrimẽti mali chimi generatiuus:⁊ similatur visceribus:pluris
est tamen nutrimenti q̃z pulmo:sed ventres auium quando dige⸗
runtur sunt melioris nutrimenti.Sim.

De vulpibus. Cap.740m.

Vulpes. Opa.⁊ ꝓꝓ. In ipsa est resol'o:⁊
eiꝰ pellis est calidior pelliũ ⁊ eiꝰ qdẽ pelle
iuuant̃ hũectati ꝑꝑ ipsiꝰ resol'onẽ. Instr.
iũc. Qñ vulpes coquunt̃ in aq̃ ⁊ embro⸗
cant̃ iũcture dolorose ex ea ꝯfert vehemẽter:⁊ similr̃
oleũ qñ viua decoquit̃ in ipso:imo hoc est valde for⸗
tius:⁊ opꝫ qdẽ vt ꝓlonget̃ eiꝰ sessio in ipo:⁊ meliꝰ est
vt sit post euõnẽ ⁊ purgationẽ vt nõ attrahat cũ forti
tudine sue acuitatis ⁊ resol'onis hũores ad iũcturas:⁊
qñ euat̃ corpꝰ post illud nõ attrahit̃ ad iuncturas ali⸗
qd:q̃ si resideat erit leue.⁊ silr̃ adeps vulpis qñq̃ at⸗
trahit aliqd plus eo qđ resoluit ⁊ qñq̃ decoq̃t̃ in ipso
decolata:⁊ quecũq̃ ambarũ administret̃ resoluit illđ
qđ ẽ i iũcturis. Mẽ.cap. Eiꝰ adeps sedat dolorẽ au
ris qñ i ea distillat̃. Mẽ.ãbe.⁊ pec. Eiꝰ pulmo siccꝰ
ꝯfert asmaticis valde ⁊ eiꝰ potio est põdus.ʒ.i.

De vespertilione. Cap.741m.

v Esptilio qd ẽ. Dr̃ q̃ sceirazirac ẽ lac eiꝰ ⁊ dr̃ q̃
ẽ vria ipiꝰ. Flã. In sceirazirac ẽ abstersio ⁊
vehemẽs calefactio. Opa.⁊ ꝓ. Unguẽtũ ve⸗
sptiliõis ꝓhibet mamillas puellaꝝ a magnificatiõe ⁊
ꝓhibet ortũ piloꝝ ſm q̃ dr̃:ꝫ nõ est verũ. Mẽ.ocu.
Cerebrũ eiꝰ cũ melle ꝯfert ꝓncipio aque descẽdẽtis in
oculũ ⁊ eiꝰ cinis acuit visuꝫ ⁊ sceirazirac ꝯfert vngule.

¶Uespertilio vespertilion latine:arabice stera zirach.vnguentū vespertilionis ꝓhibet mām̄as puellarū a magnificatione:⁊ ꝓhibet ortū piloꝝ ſm q̄ dicit̄ ⁊ nō est verū.Cerebrū eius cū melle cōuenit principio aque descendentis in oculū:⁊ eius cinis acuit visum ⁊ conuenit vngule ⁊ albugini.Sim.

¶De vbere. Cap.742m.

VBer. Na. Est fridū ⁊ siccū pp̄ neruos plurimos q̄ sūt in ipso. Elec. Nutrimētū vberis pleni lacte qñ digerit̄ ꝓpiquū est nutrimē to carnis:⁊ illd̄ est melius in quo est lac ⁊ qd̄ est alafegueiati qm̄ ipe velociter faciūt descendē ipm ⁊ est de aīali bone carnis boni humoris grossi fortis.

¶De vngula. Cap.743m.

VNgula quid est.Cuz ex cinere vngule caprine cum aceto linitur alopicia confert valde.

¶Capitulum de littera.X.

¶De xyloaloe. Cap.744m.

XYloaloes. Elec. Melior spēs xyloaloes ē almūdiliū:⁊ asportat̄ de medio regionis idie ſm quosdā:deide est illud qd̄ dicit̄ indū ⁊ est mōtanū ⁊ sup̄fluit sup̄ almūdiliū qm̄ nō gñat pediculos ⁊ est magis dās odorē panis.Quidā tamē hoies sūt q̄ nō discernūt iter mūdiliū ⁊ idū bonū:⁊ de meliori xyloaloe est alsemēduri qd̄ est de abstersiōe indi:deide alcumari qd̄ est de abstersione idi:postea alsenasiuz ⁊ est spēs tersi:⁊ post illud est athetiliū alsebriū ⁊ alkadiū ⁊ alsiniū ⁊ noiat̄ alcasumurū ⁊ est bonū dulce:⁊ iferius illo est algeliu ⁊ almētali ⁊ alguasi ⁊ alrātac:ꝫ almūdiliū totū est bonū:deide melius de alsemēduri est variū pōderosuz ⁊ durū plurime aque grossum in quo nō est albedo ⁊ remanens super ignē. Quidā vō extollūt nigrū sup̄ variū:⁊ meliꝰ alcumari est nigrū mūdū ab albo pōderosuz remanēs sup̄ ignē grossuz plurime aque:⁊ vniulr̄ melius xyloaloes est illud qd̄ magis submergit̄ in aq̄. Natās vō est priuatuz vita ⁊ spū ⁊ ē malū.Et xyloaloes qdē ē vene arboris que eradicant̄ ⁊ sepeliunt̄ in terra donec earū lignū ⁊ cortex putrefiāt ⁊ remanet xyloaloes purū. Na. Calidū est ⁊ siccū i scdo:sicut existimo. Opa.⁊ pp̄. Est subtile apitiuū oppilōnū frāgitiuū ventositatū remouēs sup̄fluitates hūiditatū:⁊ ꝯfortat viscera ⁊ ꝓhibet irā. Deco. Masticatio eius facit oris odorē bonū. Instr.iun. Cōfortat neruos ⁊ acqrit eis vnctuositatē ⁊ viscositatē subtilē. Mē.cap. Xyloaloes ꝯfert cerebro valde ⁊ ꝯfortat sensus. Mē.ābe.⁊ pec. Cōfortat cor ⁊ letificat ipz. Mē.nu. Si bibat̄ de xyloaloe pōd.ʒ.i.ϛ.remouet hūiditatē putrefactā stōchi ⁊ ꝯfortat ipm ⁊ epar. Mē.expul. In ipso est virtus ꝯstringens naturā ⁊ confert dissinterie melancholice.

¶Xyloaloes.i.lignum aloes.

¶Capitulum de littera.Z.

¶De zedoaria. Cap.745m.

ZEdoaria qd est.Portiones sil'es aristologie:miores tñ ea ⁊ est in sua v̄tute.Et melior qdē est illa q̄ cū napello crescit:⁊ eiꝰ vicinitas debilitat plātā napelli.Filiꝰ Mesaugue dixit q̄ ipa in opōne sua est sic durūgi:verūtñ ē d̄bilior ea.Dico aūt q̄ si ipe voluit p̄ h̄ q̄ zedoaria ē d̄bilior ea tūc iā errauit ꝫ q̄ existiauit:⁊ si voluit p̄ h̄ q̄ durūgi ē durior:nūc nō elōgat̄ illud.Apd̄ me vō nō ꝯstat q̄ filius Mesaugue cū huiꝰ discretionē exptꝰ est habuit i hac ꝯsideratiōe electionē ptinētē pectori firmo pp̄ ſmonē eiꝰ.Et iam sciuerūt q̄ zedoaria resistit napello:qūo ꝙ est debilior durungi. Uene. Est tyriaca venenosoꝝ oium vipere ⁊ napelli ⁊ aliorum. Permu. Triplū pōderis zurūbet ꝓ vno tyriace.

¶Zedoaria latine grece zerūbet:radix ē cuiusdā herbe in trāsmarinis ptibꝰ inuēte.Dia.calide est v̄tutis ⁊ viscide:vū lūbricos occidit:ructū facit:est stōcho aptū:cuiꝰ dolorē antiquū ieiune sumptum masticatione tollit.Paulus cap̄.de zedoaria.cal'a est in 3o gdu:sicca in.2.radix est cuiusdā herbe:que p̄.10.ānos seruat̄.Serapio.zerūbet.i.zedoaria:⁊ sunt radices rotūde sil'es in sapore ⁊ colore zinziberi:⁊ affert̄ de seni.Aui.de viribus cordis dicit q̄ est calida ⁊ sicca in tertio gradu ⁊ hꝫ cōfortare cor.

¶De zinzibere. Cap.746m.

ZInziber qd est.Notū ē ⁊ est sil'e pipi in naturis suis:ꝫ nō iest ei ipsiꝰ subtilitas:⁊ accidit ei vt corrodat̄ pp̄ humiditatē suā sup̄fluā:⁊ pp̄ illd̄ calefactio eiꝰ durabilior ē calefactōe pipis ⁊ illd̄ est pp̄ spissitudinē suā ēt sic in nasturtio ⁊ synapi ⁊ gūma ruthe agrestis. Na. Calidū est in fine tertij:siccū in scdo:⁊ in ipo est hūiditas sup̄flua ⁊ nutritū cal'm est ⁊ siccū ⁊ nō ē in ipso multitudo hūiditatis sup̄flue. Opa.⁊ pp̄. Eiꝰ cal'itas est fortꝫ:ꝫ non calefacit nisi post tēpus ꝓpter illud qd̄ in ipso est de humiditate sup̄flua:sed eiꝰ calefactio est fortꝫ.Est lenitiuū resolutiuū inflationis.cū ꝙ nutrit̄ mel accipit qddā humiditatꝫ eius sup̄flue ⁊ exiccat plurimuz eius. Mē.cap. Augmentū efficit in seruatione:⁊ abstergit hūiditatē a partibꝰ capitꝫ ⁊ gutturis. Mē.ocu. Abstergit tenebrositatē oculi pp̄ humiditatē suā facto ex eo alcofol ⁊ bibitū. Mē.nut̄. Digerit ⁊ ꝯuenit frigiditati epatis ⁊ stōchi ⁊ exiccat humorositatē stōchi:⁊ qd̄ accidit i eo ex hūiditatibꝰ ⁊ cōestiōe fructū. Mē.expul. Excitat coitū nutritū ⁊ nō nutritū ⁊ lenit ventrē leuiter dixit Alcāzi imo retinet.Ego aūt dico cuz fiunt a malitia digōnis ⁊ lubricitate humoris viscosi. Uene. Confert venenis vermiū venenosoꝝ.

¶Zinziber ꝓferunt greci ⁊ scribūt ziggiber per geminū g:zinziber vō arabes.Dia.arbor est nascēs in arabia plurimū:cuiꝰ coma frequēter vtunt̄ incole sicut nos rutha maxime ad māducādū ⁊ bibendū:sūt vere radices minute sicut cyperi subalbido colore habētes sicut piperis gustū odore suaui:eligēdū vō est nō ptusum ⁊ graue:qd̄ multi cōdiūt pro putredine ⁊ mittūt in vasis cui addūt mel coctū ⁊ reponunt ⁊ italis transmittunt.Sim.

¶De zurumbet. Cap.747m.

ZUrūbet qd est.Est herba sil'is cypero:sed est maior ⁊ minꝰ odorifera. Na. Cal'a est ⁊ sicca in tertio. Opa.⁊ pp̄e. Resoluit vētositates. Deco. Est ipinguatiua ⁊ abscidit odorē vini ⁊ allioꝝ ⁊ cepaꝝ. Mē.ābe.⁊ pec. Lenificatiua est cordis. Mē.nut̄. Retinet vomitū. Mē.exp. Stringit nām ⁊ ꝯfert vētositatibꝰ mr̄icū. Uene. Cōfert mordicationi venenosoꝝ vermiū valde:ita vt ꝓpinq̄ sit zedoarie. Permu. Ponit̄ loco eiꝰ in venenosis q̄tū ipsa ⁊ medietas eiꝰ d̄ durūgi ⁊ due tertie pōderis eiꝰ d̄ taraxacon syluestri ⁊ medietas pōderis eiꝰ de granis citri.

¶Zurūbet.i.zedoaria ſm aliquos:sed Auic.diuersa cap̄.de vtroq̄ scribit:est tñ eiusdez spēi:sed inferior est ea:sunt radices similes cypero in figura:sed multo maiores ⁊ duriores intus subcitrini coloris odore ⁊ sapore zedoarie remissis tamē.Sim.

¶ De zinzibere canino. Cap̄. 748[m].

Zinziber caninū qd est. Est olus notū ⁊ est sicut piper aque: ⁊ eiꝰ folia sunt sicut folia salicis nisi q2 sīt magis citrina: ⁊ eiꝰ virgulta sunt rubea habētia saporē zinziberis: ⁊ ipm iterficit canes. Nā. Calīm est in scd̄o: siccum in primo. Deco. Recēs ꝯtritū cū semine suo abstergit vestigia que sunt in facie ⁊ pānū ⁊ lētigines antiquas. Apa. ⁊ bo. Recens resoluit apāta dura qn̄ terit̄ ⁊ semē eiꝰ cū fit ex eo emplastrum similiter.

¶ zinziber caninum apud Auicen. exposuit quidaȝ ꝙ est persicaria: tu vo considera. Sim.

¶ De zarnabo. Cap̄. 749[m].

Zarnabū qd est. Arbor magna ⁊ nō fructificās existēs in monte libano de scemi cuiꝰ folia administrant̄: ⁊ eiꝰ virgulta sunt virgulta parua rotūde figure iter grossitiē magne acus qua subsellia sumunt̄ ⁊ grossitiē calami cū quo scribit̄: nigra ad citrinitatē declinātia que nō hȝ multū saporeȝ neqȝ odorem: ⁊ parū odoris quē habȝ est bonū ⁊ est odor citri: ⁊ virtus eius est virtus nucis musc. sed est subtilior ea parūper: ⁊ quādoqȝ stat loco cinamomi. Nā. Calida est ⁊ sicca in scd̄o. Opa. ⁊ ppe. In ipsa est stipticitas ⁊ resolutio ventositatū. Mē. cap. Fit ex ea caputpurgiū cū aqua ⁊ oleo ro. ad sodā fridā. Mē. nu. Confert epati ⁊ stomacho infrigidatis. Mem. expul. Stringit ventrem.

¶ zarnabum est arbor similis salici. Sim.

¶ De ziniar. Cap̄. 750[m].

Ziniar qd est. Species faciendi ziniar sunt cuȝ exasperatione eris in fece aceti ⁊ rozatione limature eius cuȝ aceto ⁊ sepultura ipsiꝰ in loco humoroso. Et inclinat̄ vas ereuȝ super vas in quo est acetū ⁊ dimittat̄ quousqȝ in ipso fiat ziniar: deinde fricat̄ ziniar ex eo ⁊ ꝯmisceat̄ cū sale āmoniaco: ⁊ sepultura eiꝰ in loco humoroso est nota: ⁊ fit ex ziniar spēs subtilis valde. Assumit̄ eñi acetū sublimatū ⁊ ponit̄ in mortario ereo cū pistello ex ere ⁊ sine intermissione terit̄ in sole calido estiuo donec exasperet̄: deide ponit̄ in ipso alumen ⁊ sal cū mēsura ⁊ sine itermissione teritur. Qn̄qȝ ꝯficit̄ illd̄ qd̄ terit̄ ⁊ exiccat̄ aspergunt̄ sup ipm acetū ⁊ vrina infantiū ⁊ terit̄ ⁊ dimittit̄ in loco humoroso: deinde aggregat̄ ⁊ exiccat̄: ⁊ qn̄qȝ inuenit̄ ziniar qd̄ gn̄at̄ sup lapidē in mineris eris: ⁊ qn̄qȝ inuenit̄ aliqd ex eo in mineris. Elec. Illud qd̄ est meliꝰ est minerale ⁊ fortius qd̄ est assumptuȝ ex corijs ⁊ ere adusto: ⁊ acetosuȝ est leuiꝰ eo qd̄ factū est cū sale amoniaco. Nā. Calidū est ⁊ siccū ad q̄rtū ꝑueniens. Opa. ⁊ pp̄. Est abstersiuū corrosiuum carnis dure ⁊ lenis simul acutū: sed ceratū tēperat ipm ⁊ facit ipsum desiccatiuū sine mordicatione. Vul. ⁊ vl. Probibet vlcera ambulatiua ⁊ ꝯsolidat cū cerato: mūdat vlcera sordida: ⁊ ipm cū aelcb alimbati ⁊ aceto ⁊ est medicamē scabiei vlcerose ⁊ albaras ⁊ morphee. Mē. ca. Alziniar assumptū cū sale āmoniaco ⁊ alumine ⁊ aceto cū terit̄ ⁊ sufflat̄ in naribꝰ ⁊ iplet̄ os aq̄ vt nō ꝑueniat ad guttur ꝓhibet fetorē narium ⁊ vlcera mala in ipsis: ⁊ ziniar ferreū cū aceto stringit gingiuas ⁊ fit ex ipso ceratū ad apāta gingiuarū: ⁊ simil'r ziniar ereum. Mē. ocu. Probibet grossitudinē palpebrarū ⁊ earū inflationē ⁊ abstergit oculū: ⁊ ponit̄ in medicinis vlcerum oculi ⁊ prouocat lachrymas valde. Cūqȝ ziniar administrat̄ in alcofol: rectius est vt oculus vaporet̄ spongia infusa in aqua calida. Mē. expul. Ponitur in medicinis hemorroidaruȝ: ⁊ fit ex ipso ⁊ ammoniaco lycinium ⁊ adimplent̄ eo hemorroidibus.

¶ ziniar arabi. erugo eris.

¶ De zufere. Cap̄. 751[m].

Zufere qd est. Arbor cuiꝰ granū simile est aliūden q̄ dicit̄ albaze ⁊ est similis ruthe ⁊ dicit̄ dinarugiua. Nā. Calida est ⁊ sicca. Opa. ⁊ pprie. Resoluit inflationem. Mē. expul. Radix eius ⁊ semen in exiccatione spermatis sunt similis virtutis cum rutha. Vene. Confert puncture scorpionis bibita ⁊ linita.

¶ zufere ab Aui. satis exponitur quid sit.

¶ De zerideraet. Cap̄. 752[m].

Zerideraet. Instr. iun. Cōfert sciatice. Mē. expul. Aqua foliorꝫ eius cum rob ꝯfert difficultati vrine ⁊ menstruoruȝ ⁊ extrahit sanguinem congelatum in vesica. Vene. Confert morsui venenosorum vermium.

¶ De zarur. Cap̄. 753[m].

Zarur qd est. Alzarur alia est nota ⁊ nominat̄ triāgulus latinorꝫ: ⁊ ex zarur est species quam nominānt greci tesselimon ⁊ sentabinuȝ: ⁊ qn̄qȝ nominānt eā malū syluestre. Arbor eni eius similis est arbori malorꝫ: ita ꝙ ēt in folijs suis nisi q2 minor ⁊ est saporis pontici. Opa. ⁊ p. Est stiptica que est magis stiptica q̄ȝ algobera vincens cholerā ⁊ retinet cursum plus omni fructu. Mem. ca. Tesselimon est faciens soda. Mē. nut. Tesselimon est mala stomacho. Mē. expul. Stringit ⁊ retinet vrinam.

¶ zarur vel zaror vel zariȝ est fructꝰ similis piro: sed paruꝰ est: ⁊ nō est sorba: nec nespilla: hic ꝭm Sim. deficit areola mēbrorꝫ expulsionis: ꝓuocat vrinā ⁊ mēstrua eycit fetū ēt educit sanguineȝ.

¶ De zeduar. Cap̄. 754[m].

Zeduar quid est. Inquit Dia. Est algeduarser quod existimo.

¶ zeduar ara. zebdoaria: sed apd̄ Auic. zedoar vocat̄: ⁊ zurūbet est spēs eiꝰ: ⁊ est differētia inter vtrasqȝ. Aui. diuersa facit ca. Sim.

¶ De zabarat. Cap̄. 755[m].

Zabarat qd ē. Est plāta cuiꝰ vna spēs folia hȝ vt lenticula ⁊ thyrsos erectos ⁊ leuia folia paruas radices ⁊ nascit̄ in terra salita exposita soli ⁊ in ipsius sapore est salsedo ⁊ altera est similis camepitheos ⁊ est melioris coloris ⁊ purpureitatis. Vul. ⁊ vlc. Et consolidatiua eorꝫ. Mē. capi. Subtiliat superfluitates: ita ꝙ secunda confert epilepsie bibita cum oxymelle.

¶ zabarat Sim. dicit ꝙ est antillos: de q̄ Dia. facit capitulū.

¶ De zinzania. Cap̄. 756[m].

Zinzania qd ē. Dico ꝙ zinzania ab oībꝰ dr̄ ꝭm duas res: vna earꝫ est granū simile frumēto ex quo hoīes faciūt panē: ⁊ dicunt̄ ꝙ zinzania est plurima: ⁊ qdā alij noīant rē q̄ȝdā inebriantē malam q̄ in granis ꝑuenit: ȝ loq de hoc p̄ter illud in quo su-

mus. Elec. Melior est illa que est leuis põderis nõ vetus neq̃ frãgibilis: sed est viscosa cuz masticatᷣ declinãs ad rubedinẽ: ⁊ in ipsa est ponticitas parua.

Zinzania. i. lolium: zizanion dicitur grece.

De zuccharo. Cap. 757[m].

Zuccharuz qd est. Arundo zucchari in nã zucchari existit ⁊ est vehemẽtioris exiccationis q̃ ipsuz. Nã. Frigidius tabarzet ⁊ est subtilius. Et vniuersaliter est caliduz in fine primi. Et antiquũ declinat ad siccitatẽ in pmo ⁊ est humidũ in ipso: ⁊ qñ magis antiquatᷣ tanto plus exiccatᷣ. Opa. ⁊ pp. Est lenificatiuũ abstersiuũ lauatiuũ. Et sulimenũ est magis lenitiuũ ⁊ ꝓprie alfenid: ĩmo mel arũdinis ⁊ zuccharũ nõ sunt ĩferiora melle in abstergẽdo ⁊ mũdificãdo: ⁊ q̃to plus antiquatᷣ zuccharũ tãto fit subtilius. Mẽ. ocu. Assumptũ sic gũma ab arũdine abstergit oculũ. Mẽ. ãbe. ⁊ pec. Lenit pect⁹ ⁊ remouet ipsius asperitatẽ. Mẽ. nutᷣ. Est bonũ stõcho in quo nõ gñatᷣ cholera. Ipm eniz ledit ꝓpterea q2 ad cholerã ↄuertitᷣ ⁊ est aperitiuũ oppilationũ: ⁊ in ipso est virt⁹ faciẽs sitim minorem: tñ sitim quã facit mel ꝓprie antiquũ gñat ⁊ ẽt antiquũ sanguinem feculẽtum ⁊ abstergit flegma stõchi: ⁊ in arũdine qdem zucchari est iuuamẽtũ ad vomitũ. Mẽ. expul. Soluit ⁊ ꝓprie illud qđ sup arũdinẽ ĩuenitᷣ sicut sal: ⁊ sulimenũ quidẽ rubeũ vehemẽtioris sunt lenificationis: ⁊ quãdoq̃ inflat ⁊ qñq̃ sedat ĩflationẽ: ⁊ ip̃z qdẽ cũ oleo amigdalino confert colice.

Seraph. libro aggrega. cap. zuccharũ aucto. Sal. prima ei⁹ virt⁹ est que siccat. scđa que abstergit ⁊ resoluit. ⁊ dixit de ĩgenio sanitatis ꝙ ĩgreditᷣ in medicinis que aperiũt oppilõnes ⁊ abstergũt ⁊ mũdificãt vias: ⁊ est lõginquũ a nocumẽto stõchi ⁊ ab eo qđ facit sitim sicut mel: ⁊ efficitᷣ per expssionẽ cãnarũ: ⁊ succus earum coagulat⁹ vocatᷣ zuccharũ. Et idẽ auct. Dia. est sil'r zuccharũ spẽs que est ex spẽb⁹ mellis: ⁊ vocatᷣ mel cãnarũ: ⁊ est aliud zuccharũ qđ est ita pigue ꝙ nõ ĩduratᷣ: s3 remanet liqdũ ad modũ mellis: ⁊ cũ plus moratᷣ durescit: cuius suba coagulatᷣ sup cãnas in india ⁊ arabia: ⁊ est aliud zuccharũ amarum qđ colligitᷣ in plãta hauser. Pau. ca. de zuccharo. zuccharũ est calm ⁊ humidũ in p̊ g̃du v̇tutẽ h3 nutriẽdi ⁊ ĩfrigidãdi ⁊ relaxãdi ↄtra dolorẽ oculoꝝ: ⁊ si distẽperetᷣ zuccharũ cũ lacte mulieris ⁊ distilletᷣ in oculo: ꝓbatũ est.

De zuccharo albusar. Cap. 758[m].

Zuccharũ albusar qd ẽ. Mãna cadẽs sup albusar ⁊ est sicut frusta salis: ⁊ in ip̃o qdẽ est cum abstersione ⁊ resol'one põticitas ⁊ amaritudo: ⁊ de ip̃o aliud ẽ iamenũ albũ ⁊ aliud est agiziuz ad nigredinẽ d̃clinãs. Opa. ⁊ pp. Est abstersiuũ cũ põticitate in ip̃o. Mẽ. oc. Zuccharũ albusar acuit visuz. Mẽ. anbe. ⁊ pec. Cõfert pulmoni. Mẽ. nutᷣ. Confert hydropisi cũ lacte camelle nouiter fete: ⁊ nõ facit sitim sicut relique spẽs zucchari: qm̃ eius dulcedo ẽ parua: ⁊ est bonũ stõcho ⁊ epati. Mẽ. exp. Confert renibus ⁊ vesice.

Secundus liber Canonis Auicenne de simplicibus medicinis nouiter cognitus: atq3 erroribus expurgatus: nõnullisq3 additionibus auctus: veluti marginalis nota ADDITIO. indicat: feliciter explicit.

Venetijs ere ac sollerti cura heredũ olim Dñi Octauiani Scoti ciuis ac patritij Modoetiensis: ⁊ socioꝝ. Anno a dñica incarnatione. 1520. Die 3° mensis July. Ad laudem qui est maior omni laude.

Registrum

✝ a b c d e f g h i k l m n o p q r s t v x y z ⁊ ↄ ꝝ A B.

AA BB CC DD EE FF GG HH II KK LL.

B Quinternus. LL Ternus. Ceteri alij Quaterni.